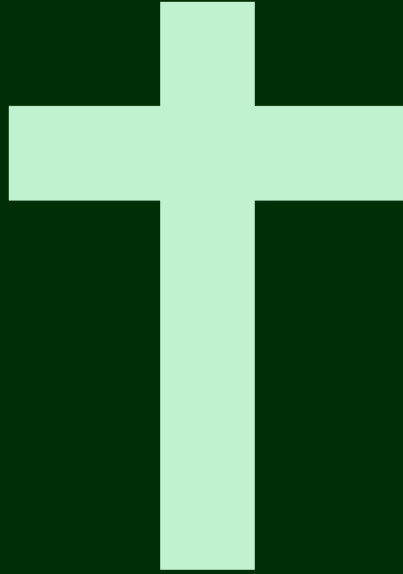

Biblica® Kiugo
Gĩtheru Kĩa Ngai
Kĩhingũre

Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of
Kenya

Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre
Gikuyu: Biblica® Kiugo Gĩtheru Kĩa Ngai Kĩhingũre (Bible) of Kenya

copyright © 2013 Biblica, Inc.

Language: Kikuyu (Gikuyu)

Contributor: Biblica, Inc.

Biblica® Open Kikuyu Holy Word of God™

Copyright © 2013 by Biblica, Inc.

“Biblica” is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. Used with permission.

All content on open.bible is made available under a Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>).

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material for any purpose, even commercially

Under the following conditions:

Attribution — You must attribute the work as follows: “Original work available for free at www.biblica.com and open.bible”

Attribution statements in derivative works should not in any way suggest that we endorse you or your use of this work.

ShareAlike — If you remix, transform, or build upon the material, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Use of trademarks: Biblica® is a trademark registered in the United States Patent and Trademark Office by Biblica, Inc. and may not be included on any derivative works. Unaltered content from open.bible must include the Biblica® trademark when distributed to others. If you alter the content in any way, you must remove the Biblica® trademark before distributing your work.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-11-15

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 29 Jan 2022 from source files dated 29 Jan 2022
 fc720f23-baa2-5544-80d5-259f1bddeb63

Contents

Kĩambĩrĩria	1
Thaama	64
Alawii	114
Ndari	150
Gũcookerithia	203
Joshua	247
Atiirĩrĩri	277
Ruthu	306
1 Samũeli	311
2 Samũeli	349
1 Athamaki	384
2 Athamaki	423
1 Maũndũ Ma Matukũ Ma Tene	460
2 Maũndũ ma Matukũ ma Tene	501
Ezara	543
Nehemia	557
Esiteri	576
Ayubu	586
Thaburi	634
Thimo	770
Kohelethu	819
Rwĩmbo	833
Isaia	843
Jeremia	945
Macakaya	1037
Ezekieli	1049
Danieli	1115
Hosea	1135
Joeli	1151
Amosi	1158
Obadia	1171
Jona	1173
Mika	1176
Nahumu	1186
Habakuku	1191
Zefania	1196
Hagai	1201
Zekaria	1203
Malaki	1215

Mathayo	1219
Mariko	1261
Luka	1287
Johana	1331
Atũmwo	1363
Aroma	1404
1 Akorinitho	1423
2 Akorinitho	1440
Agalatia	1451
Aefeso	1457
Afilipi	1463
Akolosai	1468
1 Athesalonike	1472
2 Athesalonike	1476
1 Timotheo	1479
2 Timotheo	1484
Tito	1488
Filemona	1491
Ahibirania	1492
Jakubu	1506
1 Petero	1511
2 Petero	1516
1 Johana	1519
2 Johana	1524
3 Johana	1525
Judasi	1526
Kũguũĩrio	1528

KĨAMBĨRĨRIA

¹ Kĩambĩrĩria-inĩ kĩa maũndũ mothe, Ngai nĩombire igũrũ na thĩ. ² Hĩndĩ iyo thĩ ndĩarĩ ũrĩa yatarĩĩ na ndĩarĩ na kĩndũ, nayo nduma yarĩ igũrũ rĩa kũrĩa kũriku, nake Roho wa Ngai aareerete igũrũ rĩa maaĩ.

³ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩkũgĩe ũtheri,” na gũkĩgĩa ũtheri. ⁴ Ngai akĩona atĩ ũtheri ũcio warĩ mwega, nake akĩgayũkania ũtheri na nduma. ⁵ Ngai agĩĩta ũtheri ũcio “mũthenya,” nayo nduma akĩmĩĩta “ũtukũ.” Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ, na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa mbere.

⁶ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩkũgĩe wariĩ mĩnene gatagatĩ ka maaĩ ũgayũkanie maaĩ na marĩa mangĩ.” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩĩkĩra wariĩ ũcio na akĩgayũkania maaĩ marĩa maarĩ thĩ ya wariĩ ũcio na maaĩ marĩa maarĩ igũrũ rĩaguo. Na gũgĩtuĩka o ũguo. ⁸ Ngai agĩĩta wariĩ ũcio “matu mairũ.” Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa keerĩ.

⁹ Nake Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Maaĩ marĩa marĩ thĩ ya matu mairũ nĩ mongane handũ hamwe na kũgĩe thĩ nyũmũ.” Na gũgĩtuĩka o ũguo. ¹⁰ Ngai agĩĩta kũrĩa kũmũ “thĩ,” namo maaĩ marĩa maacookanĩĩre akĩmeeta “maria.” Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

¹¹ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Thĩ nĩ ĩmere mĩmera: Mĩmera ĩrĩa ĩciaraga mbeũ, na mĩtĩ ĩrĩa ĩciaraga matunda marĩ na mbeũ thĩinĩ, kũringana na mĩthemba yayo.” Na gũgĩtuĩka o ũguo. ¹² Thĩ ĩkĩmera mĩmera: Mĩmera ĩgũciara mbeũ kũringana na mĩthemba yayo, na mĩtĩ ĩgũciara matunda marĩ na mbeũ thĩinĩ kũringana na mĩthemba yayo. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega. ¹³ Nakuo gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa gatatũ.

¹⁴ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩkũgĩe imũrĩ wariĩ-inĩ wa matu mairũ cia kũgayũkania mũthenya na ũtukũ, na irekwo ituĩke imenyithania cia imera, na mũthenya na mĩaka. ¹⁵ Na ituĩke imũrĩ wariĩ-inĩ ũcio wa matu mairũ, itũmage thĩ kũgĩage na ũtheri.” Na gũgĩtuĩka o ũguo. ¹⁶ Ngai nĩombire imũrĩ igĩrĩ nene. Kĩmũrĩ kĩrĩa kĩnenanene, nĩkĩo riũa, kĩarage mũthenya; nakĩo kĩmũrĩ kĩrĩa kĩninanini, nĩkĩo mweri, kĩarage ũtukũ. O na ningĩ akĩũmba njata. ¹⁷ Ngai agĩciiga wariĩ-inĩ wa matu mairũ itũmage thĩ kũgĩe ũtheri, ¹⁸ ciarage mũthenya na ũtukũ, na igayũkanagie nduma na ũtheri. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega. ¹⁹ Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa kana.

²⁰ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ: “Maaĩ nĩmaiyrwo nĩ ciũmbe irĩ muoyo, nacio nyoni nĩciũmbũkagĩre igũrũ rĩa thĩ gũtuĩkania wariĩ wa matu mairũ.” ²¹ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩũmba ciũmbe irĩa nene cia irĩa-inĩ na kũmbe o gĩothe kĩrĩ muoyo na kĩongoyaga, ikĩiyũra maaĩ-inĩ kũringana na mĩthemba yacio, na nyoni o yothe ĩrĩ mathagu kũringana na mĩthemba wayo. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega. ²² Ngai agĩcirathima akiuga atĩrĩ, “Ciaranai mũingĩhe, mũiyũre maaĩ-inĩ marĩa marĩ maria-inĩ, nacio nyoni nĩcingĩhe thĩ.” ²³ Na gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. Ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa gatano.

²⁴ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Thĩ nĩgĩe ciũmbe irĩ muoyo kũringana na mĩthemba yacio: mahiũ, na ciũmbe irĩa ithiagĩra thĩ, na nyamũ cia gĩthaka, o nyamũ kũringana na mĩthemba wayo.” Na gũgĩtuĩka o ũguo. ²⁵ Ngai akĩũmba nyamũ cia gĩthaka kũringana na mĩthemba yacio, na mahiũ kũringana na mĩthemba yamo, na ciũmbe ciothe irĩa ithiagĩra thĩ kũringana na mĩthemba yacio. Nake Ngai akĩona atĩ ũndũ ũcio warĩ mwega.

²⁶ Ningĩ Ngai agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Nĩtũũmbei andũ na mũhianĩre witũ, ma-haanane na ithuĩ, nao maathage thamaki cia iria na nyoni cia rĩera-inĩ, na mahiũ ma thĩ yothe, na maathage ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩũmba mũndũ

na mũhianĩre wake mwene,
akĩmũmba na mũhianĩre wa Ngai;

akĩmomba marĩ mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja.

²⁸ Ngai akĩmarathima, akĩmeera atĩrĩ, “Ciaranai mũingĩhe, mũiyũre thĩ na mũmĩ-toorie. Athagai thamaki cia iria na nyoni cia rĩera-inĩ, na mwathage ciũmbe ciothe irĩ muoyo iria ithiagĩra thĩ.”

²⁹ Ningĩ Ngai akiuga atĩrĩ, “Nĩndamũhe mĩmera yothe ya thĩ irĩa ĩciaraga mbeũ, na mūtĩ o wothe ũrĩa ũciaraga matunda marĩ mbeũ thĩinĩ. Īyo ĩgũtuĩka irio cianyu. ³⁰ Na kũrĩ nyamũ ciothe cia gũkũ thĩ, na nyoni ciothe cia rĩera-inĩ, o na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ, na kĩndũ o gĩothe kĩrĩ mĩhũmũ ya muoyo-rĩ, ndaacihe mĩmera mĩruru yothe ĩtuĩke irio ciacio.” Na gũgĩtuĩka o ũguo.

³¹ Ngai akĩona atĩ kĩndũ kĩrĩa gĩothe oombĩte kĩarĩ kĩega mũno. Nakuo gũkĩgĩa hwaĩ-inĩ na gũkĩgĩa rũciinĩ. ũcio ũgĩtuĩka mũthenya wa gatandatũ.

2

¹ Igũrũ na thĩ ikĩrĩka na ũgemu wacio wothe.

² Naguo mũthenya wa mũgwanja wakinya, Ngai agĩkorwo arĩkĩtie wĩra ũcio aarutaga; nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩhurũka mũthenya ũcio wa mũgwanja kuuma wĩra-inĩ wake wothe. ³ Nake Ngai akĩrathima mũthenya ũcio wa mũgwanja na akĩwamũra, tondũ nĩ mũthenya ũrĩa we aahurũkire kuuma wĩra-inĩ wothe ũrĩa aarutĩte wa ũũmbi.

Adamu na Hawa

⁴ ũcio nĩguo ũhoru ũrĩa wĩgiĩ igũrũ na thĩ rĩrĩa ciombirwo.

Rĩrĩa Jehova Ngai ombire thĩ na igũrũ-rĩ, ⁵ gũtiarĩ kahinga o na kamwe ga gĩthaka koonekete thĩ kana mũmera wa gĩthaka ũkamera. Nĩ tondũ Jehova Ngai ndoirĩtie mbura thĩ na gũtiarĩ mũndũ wa kũrĩma mũgũnda, ⁶ no tũrũĩ twoimaga na thĩ na tũkaihũgia thĩ igũrũ guothe. ⁷ Nake Jehova Ngai akĩũmba mũndũ kuuma rũkũngũ-inĩ rwa thĩ, na akĩmũhũhĩra mĩhũmũ ya muoyo maniũrũ-inĩ make, nake mũndũ ũcio akĩgĩa na muoyo.

⁸ Ningĩ Jehova Ngai nĩathondekete mũgũnda mwena wa irathĩro, o kũu Edeni; na kũu nĩkuo aigire mũndũ ũcio oombĩte. ⁹ Nake Jehova Ngai agĩtũma thĩ ĩmere mĩtĩ ya mĩthemba yothe na ĩkũre. Yarĩ mĩtĩ mĩega ĩkĩoneka na maitho na yaciaraga matunda mega ma kũrĩa. Gatagatĩ ka mũgũnda ũcio nĩ haarĩ na mūtĩ wa muoyo, na mūtĩ wa ũmenyo wa gũkũũrana wega na ũũru.

¹⁰ Na nĩ kwarĩ rũĩ rwathereraga ruumĩte Edeni rũkaihũgia mũgũnda ũcio; ruoima Edeni rũkagayũkana rũgatuĩka njũĩ inya. ¹¹ Rũĩ rwa mbere rwĩtagwo Pishoni; na nĩruo rũthiũrũrũkaga bũrũri wothe wa Havila, kũrĩa kũrĩ thahabu. ¹² (Thahabu ya bũrũri ũcio nĩ njega; ningĩ kũu no kũrĩ maguta manungi wega metagwo bendora, na tũhiga twa goro twĩtagwo onigithi.) ¹³ Rũĩ rwa keerĩ rwĩtagwo Gihoni; naruo rũthiũrũrũkaga bũrũri wothe wa Kushi.* ¹⁴ Rũĩ rwa gatatũ rwĩtagwo Hidekela naruo rũgeragĩra mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Ashuri. Naruo rũĩ rwa kana rwĩtagwo Farati.

¹⁵ Jehova Ngai akĩoya mũndũ ũcio oombĩte, akĩmũiga mũgũnda-inĩ ũcio wa Edeni aũrĩmage na aũmenyagĩrĩre. ¹⁶ Nake Jehova Ngai agĩatha mũndũ ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “No ũrĩ maciaro ma mūtĩ o wothe ũrĩ mũgũnda ũyũ; ¹⁷ no rĩrĩ, ndũkanarĩ maciaro ma

* 2:13 Kushi thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ nĩ rĩitwa rĩa Kĩhibirania rĩa Sudani kana Ethiopia.

mũtĩ ũrĩa wa ũmenyo wa gũkũũrana wega na ũũru, nĩgũkorwo rĩrĩa ũkaamarĩa, ti-itherũ no gũkua ũgaakua.”

¹⁸ Ningĩ Jehova Ngai akiuga atĩrĩ, “Ti wega mũndũ ũyũ aikare arĩ wiki. Nĩngũmũmbĩra mũteithia ũrĩa ũmwagĩrĩre.”

¹⁹ Na rĩrĩ, Jehova Ngai nĩ oombĩte nyamũ ciothe cia gĩthaka na nyoni cia rĩera-inĩ kuuma tĩiri-inĩ. Agĩcirehe kũrĩ mũndũ ũcio one marĩitwa marĩa egũcitua; na ũrĩa mũndũ ũcio aatuire kũmbe o gĩothe kĩ muoyo, rĩu rĩgĩtuĩka rĩitwa rĩakĩo. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio akĩhe mahiũ mothe marĩitwa, o na nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ ciothe cia gĩthaka.

No Adamu ndooneirwo mũteithia ũmwagĩrĩre. ²¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai agĩtũma mũndũ ũcio akome toro mũnene mũno; na rĩrĩa aakomete, Jehova Ngai akĩruta rūbaru rūmwe rwa mũndũ ũcio na agĩcookia nyama hau rwarĩ. ²² Hĩndĩ iyo Jehova Ngai akĩũmba mũndũ-wa-nja kuuma rūbaru rūrĩa aarutĩte kũrĩ mũndũ ũcio na akĩrehe mũndũ-wa-nja ũcio kũrĩ we.

²³ Mũndũ ũcio akiuga atĩrĩ,
“Hĩ! Rĩu-rĩ, rĩrĩ nĩ ihĩndĩ kuuma mahĩndĩ makwa,
na nyama cia mwĩrĩ wakwa.

Arĩitagwo mũndũ-wa-nja,
tondũ aarutirwo kuuma kũrĩ mũndũ mũrũme.”

²⁴ Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina, na anyiitane na mũtumia wake, nao magatuĩka mwĩrĩ ũmwe.

²⁵ Acio eerĩ, mũndũ ũcio na mũtumia wake, maarĩ njaga, na matiaconokaga.

3

Kũgũa kwa Mũndũ Mehia-inĩ

¹ Na rĩrĩ, nyoka yarĩ na wara mũingĩ gũkĩra nyamũ ciothe cia gĩthaka iria Jehova Ngai oombĩte. Nyoka iyo ikĩũria mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai nĩ oigire mũtikanaarĩ maciaro kuuma mũtĩ o wothe wa mũgũnda ũyũ?”

² Mũndũ-wa-nja ũcio agĩcookeria nyoka iyo atĩrĩ, “No tũrĩe matunda ma mĩtĩ irĩa irĩ mũgũnda ũyũ, ³ no Ngai aatwĩrĩre atĩrĩ, ‘Mũtikanaarĩ matunda ma mũtĩ ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka mũgũnda ũyũ, na mũtikanaũhutie, nĩguo mũtigakue.’”

⁴ No nyoka ikĩĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Ti-itherũ mũtingĩkua. ⁵ No Ngai nĩoĩ atĩ rĩrĩa mũkaarĩa matunda macio, maitho manyu nĩmakahingũka, mũtuĩke o ta Ngai, mũmenyaga wega na ũũru.”

⁶ Rĩrĩa mũndũ-wa-nja ũcio onire atĩ matunda ma mũtĩ ũcio maarĩ mega ma kũrĩa, na ma kwendeka makĩonwo na maitho, o na ma kwĩrĩrĩrio nĩ ũndũ wa kũũhigia mũndũ, agĩtua mamwe, akĩrĩa. Agĩcooka akĩhe mũthuri wake, ũrĩa maarĩ nake, nake akĩrĩa.

⁷ Hĩndĩ iyo maitho mao eerĩ makĩhingũka, nao makĩmenya atĩ maarĩ njaga; nĩ ũndũ ũcio magĩtumania mathangũ ma mũkũyũ, magĩthondekera kĩndũ gĩa kũhumbĩra njaga yao.

⁸ Hwaĩ-inĩ rĩrĩa riũa rĩarurĩte-rĩ, mũndũ ũcio na mũtumia wake makĩigua makinya ma Jehova Ngai agĩceera kũu mũgũnda-inĩ, nao makĩhitha mĩtĩ-inĩ ya mũgũnda nĩguo Jehova Ngai ndakamone. ⁹ No Jehova Ngai agĩĩta mũndũ ũcio, akĩmũũria atĩrĩ, “Ũrĩ ha?”

¹⁰ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ngũiguire ũgĩceera mũgũnda-inĩ ndeetigĩra tondũ nyuma njaga; nĩ ũndũ ũcio ndeethitha.”

¹¹ Nake Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Nũ ũkwĩrĩre atĩ ũrĩ njaga? Kaĩ ũrĩite matunda ma mũtĩ ũrĩa ndagwaathire ngĩkwĩra ndũkanaũrĩe?”

¹² Mũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Mũndũ-wa-nja ũrĩa waheire ndũũranie nake nĩwe ũũheire matunda mamwe ma mũtĩ ũcio, na nĩ ndarĩa.”

¹³ Nake Jehova Ngai akĩũria mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Atĩ nĩ atĩa wĩkĩte?”

Mũndũ-wa-nja ũcio akiuga atĩrĩ, “Nĩ nyoka iheenirie na nĩ ndarĩa matunda macio.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai akĩĩra nyoka atĩrĩ, “Tondũ nĩwĩkĩte ũguo-rĩ,
“Wee ũrogwatwo nĩ kĩrumĩ gũkĩra mahiũ mothe
na gũkĩra nyamũ ciothe cia gĩthaka!

Ūrĩthiĩaga na nda,

na ūrĩrĩaga rŭkũngũ matukũ mothe ma muoyo waku.

¹⁵ Na nĩngũtũma kũgĩe ūthũ gatagatĩ gaku na mũndũ-wa-nja ũyũ,
na gatagatĩ ka rŭciaro rwaku na rwake;

nake nĩagakũhehenja mũtwe,

nawe nĩũkamũgũtha ndiira ya kũgũrũ gwake.”

¹⁶ Ningĩ akĩĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ,
“Nĩngũkũingĩhĩria ruo mũno hĩndĩ ya gũciara;
ũrĩciaraga ciana na ruo.

Merĩrĩria maku marĩkoragwo marĩ harĩ mũthuuriguo,
nake nĩarĩgwathaga.”

¹⁷ Ningĩ Ngai akĩĩra Adamu atĩrĩ, “Tondũ nĩwathĩkĩire mũtumia waku, na warĩa
matunda ma mũtĩ ūrĩa ndagwaathire, ngĩkwĩra atĩ, ‘Ndũkanarĩe,’

“Thĩ nĩyarumwo nĩ ũndũ waku;

ũrĩrĩaga irio ciayo na ruo rwa mĩnoga matukũ mothe ma muoyo waku.

¹⁸ Īrĩgũciaragĩra mĩigua na mahiũ ma nyeki-inĩ,
nawe ūrĩrĩaga mĩmera ya mũgũnda.

¹⁹ Ūrĩrĩaga irio cia thithino ya mĩnoga yaku,
o nginya rĩrĩa ũgaacooka tĩĩri-inĩ,

tondũ nokuo warutĩtwo;

tondũ wee ūrĩ rŭkũngũ

na ũgaacooka o rŭkũngũ-inĩ.”

²⁰ Adamu agĩĩta mũtumia wake Hawa, tondũ nĩwe watuĩkire nyina wa arĩa othe
matũũraga muoyo.

Ngai kũingata Adamu na Hawa kuuma Edeni

²¹ Jehova Ngai agĩthondekera Adamu na mũtumia wake nguo cia njũũa, akĩmahumba.
²² Nake Jehova Ngai akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩatuĩkĩte o ta ũmwe witũ, akamenya wega
na ũũru. Ndagĩrĩire gwĩtikĩrio atue matunda ma mũtĩ wa muoyo o namo, amarĩe nake
atũũre nginya tene.” ²³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai akĩmũingata kuuma Mũgũnda wa Edeni
athĩĩ akarĩmage tĩĩri-inĩ kũrĩa aarutĩtwo. ²⁴ Ngai aarĩkia kũrutũrũra mũndũ ũcio-rĩ, akĩga
akerubi mwena wa irathĩro wa Mũgũnda wa Edeni, o na rũhiũ rwa njora rwarĩrĩmbũkaga
mwaki na rwahenagia mbarĩ ciothe, nĩ ũndũ wa kũgitĩra njĩra ya gũthĩĩ mũtĩ-inĩ ũcio wa
muoyo.

4

Kaini na Habili

¹ Nake Adamu agĩkoma na mũtumia wake Hawa, nake akĩgĩa nda, agĩciara Kaini. Nake
akiuga atĩrĩ, “Ndĩkũgĩa na mwana wa kahĩĩ nĩ ũndũ wa gũteithio nĩ Jehova.” ² Thuutha
ũcio agĩciara Habili, mũrũ wa nyina.

Habili aarĩ mũrĩithi wa mbũri nake Kaini aarĩ mũrĩmi. ³ Maikarĩte kwa ihinda-rĩ, Kaini
akĩrehe maciaro mamwe ma mũgũnda marĩ igongona kũrĩ Jehova. ⁴ No Habili akĩrehe
marigithathi mamwe marĩa manoru ma rũũru rwake. Nake Jehova agĩkenio nĩ Habili na
igongona rĩake, ⁵ no ndaakenirio nĩ Kaini na igongona rĩake. Nĩ ũndũ ũcio Kaini akĩrakara
mũno, na agĩtukia gĩthiithi.

⁶ Nake Jehova Ngai akĩũria Kaini atĩrĩ, “Ūrakarĩte nĩkĩ? Na nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũtukie
gĩthiithi? ⁷ Ũngĩka ūrĩa kwagĩrĩire-rĩ, no wage gwĩtikĩrika? No ũngĩaga gwĩka ūrĩa
kwagĩrĩire-rĩ, mehia makuoheirie mũrango-inĩ waku makĩenda gũgwatha; no wee no
nginya ũmatoorie.”

⁸ Thuutha ũcio Kaini akĩĩra mũrũ wa nyina Habili atĩrĩ, “Nĩtumagare tũthĩĩ mũgũnda.”
Na rĩrĩa maarĩ kũu mũgũnda, Kaini agĩtharĩkĩra mũrũ wa nyina Habili, akĩmũũraga.

⁹ Nake Jehova akĩũria Kaini atĩrĩ, “Arĩ ha mũrũ-wa-nyũkwa Habili?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩĩ ndiũũ, kaĩ arĩ nĩĩ mũmenyereri wa mũrũ-wa-maitũ?”

¹⁰ Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa wĩkĩte? Ta thikĩrĩria! Thakame ya mũrũ-wa-nyũkwa nĩirangaira ĩrĩ tĩĩri-inĩ. ¹¹ Na rĩrĩ, nĩũgwatĩtwo nĩ kĩrumi na ũkaingatwo mũgũnda ũrĩa waathamirĩe kanua kaguo kwamũkĩra thakame ya mũrũ-wa-nyũkwa kuuma guoko-inĩ gwaku. ¹² Rĩrĩa ũrĩũrĩmaga-rĩ, ndũgacooka gũgũciarĩra maciaro maguo. Ũgũtuĩka mũndũ ũtakindagĩria, wa kũũrũũraga gũkũ thĩ.”

¹³ Nake Kaini akĩĩra Jehova atĩrĩ, “Iherithia rĩakwa nĩ inene gũkĩra ũrĩa ingĩhota gwĩtiiria. ¹⁴ Ũmũthĩ ũyũ nĩũranyingata kuuma mũgũnda ũyũ na ndũũre hithĩtwo ũthiũ waku; ngũtuĩka mũndũ ũtakindagĩria, wa kũũrũũraga gũkũ thĩ, na ũrĩa wothe ũkaanyona nĩakanjũraga.”

¹⁵ No Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, ti ũguo; mũndũ o na ũrĩkũ angĩkooraga Kaini, nĩakarĩhio maita mũgwanja.” Jehova agĩcooka agĩkĩra Kaini rũũri nĩgeetha ũrĩa wothe ũngĩmuona ndakamũũrage! ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Kaini akĩehera akiuma harĩ Jehova, na agĩtũũra bũrũri-inĩ wa Nodu, mwena wa irathĩro rĩa Edeni.

¹⁷ Kaini agĩkoma na mũtumia wake, na akĩgĩa nda, agĩciara Enoku. Hĩndĩ ĩyo Kaini nĩakaga itũũra inene, na aarĩkia kũrĩaka, akĩrĩta Enoku o ta ũrĩa mũriũ eetagwo. ¹⁸ Nake Enoku agĩciarĩrwo Iradu, nake Iradu aarĩ ithe wa Mehujaeli, nake Mehujaeli aarĩ ithe wa Methushaeli, nake Methushaeli aarĩ ithe wa Lameku.

¹⁹ Lameku ũcio akĩhikia andũ-a-nja eerĩ, ũmwe eetagwo Ada na ũrĩa ũngĩ eetagwo Zila. ²⁰ Ada agĩciara Jabali; na nĩwe ithe wa andũ arĩa matũũraga hema-inĩ na marĩithagia mahiũ. ²¹ Mũrũ-wa nyina eetagwo Jubali; nake nĩwe ithe wa andũ arĩa othe mahũũraga inanda cia mũgeeto na makahuha mĩtũrĩrũ. ²² Zila o nake aarĩ na mũriũ, nake eetagwo Tubali-Kaini, na nĩwe waturaga indo cia mĩthemba yothē cia gĩcango na cia kĩgera. Tubali-Kaini aarĩ na mwarĩ wa nyina wetagwo Naama.

²³ Lameku akĩĩra atumia ake atĩrĩ,
“Ada na Zila, taa thikĩrĩriai;
inyuĩ atumia a Lameku, ta iguai ciugo ciakwa.

Nĩnjũragĩte mũndũ nĩ ũndũ wa kũndiiahia,
ngooraga mũndũ mwĩthĩ nĩ ũndũ wa kũnguraria.

²⁴ Angĩkorwo Kaini arĩhagĩrio maita mũgwanja-rĩ,
Lameku nake akarĩhĩrio maita mĩrongo mũgwanja na mũgwanja.”

²⁵ Nake Adamu agĩkoma na mũtumia wake rĩngĩ, nake agĩciara kaana ga kahĩ, na agĩgatua Sethi, akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩahēte mwana ũngĩ handũ ha Habili, ũrĩa Kaini ooragire.” ²⁶ Sethi o nake aarĩ na mũriũ wake, nake akĩmũtua rĩĩtwa Enoshu.

Hĩndĩ ĩyo nĩrĩo andũ mambĩrĩirie gũkaĩra rĩĩtwa rĩa Jehova.

5

Njiarwa cia Adamu

¹ Ũyũ nĩguo ũhoro ũrĩa wandĩkĩtwo wĩgĩ njiarwa cia Adamu.

Hĩndĩ ĩrĩa Ngai oombire mũndũ-rĩ, amũũmbire na mũhianĩre wa Ngai. ² Ngai aamoombire mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja na akĩmarathima. Na aarĩkia kũmomba, akĩmeeta “mũndũ.”

³ Adamu aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩtatũ-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wamũtũkĩtie na wa mũhianĩre wake; nake akĩmũtua Sethi. ⁴ Na thuutha wa Sethi gũciarwo-rĩ, Adamu agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana manana, na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu. ⁵ Mĩaka yothē ĩrĩa Adamu aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo ĩtatũ, agĩcooka agĩkua.

⁶ Sethi aakinyia mĩaka igana na ĩtano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Enoshu. ⁷ Na thuutha wa Enoshu gũciarwo-rĩ, Sethi agĩtũũra muoyo mĩaka ĩngĩ magana manana na mũgwanja na akĩgĩa na ciana ĩngĩ cia aanake na cia airĩtu. ⁸ Mĩaka yothē ĩrĩa Sethi aatũũrĩre muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na ikũmi na ĩĩrĩ, agĩcooka agĩkua.

⁹ Enoshu aakinyia mĩaka mĩrongo kenda-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Kenani. ¹⁰ Na thuutha wa Kenani gũciarwo-rĩ, Enoshu agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana manana na ikũmi na ĩtano, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu. ¹¹ Mĩaka yothe ĩrĩa Enoshu aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na ĩtano, agĩcooka agĩkua.

¹² Kenani aakinyia mĩaka mĩrongo mũgwanja-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Mahalaleli. ¹³ Na thuutha wa Mahalaleli gũciarwo-rĩ, Kenani agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana manana na mĩrongo ĩna, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu. ¹⁴ Mĩaka yothe ĩrĩa Kenani aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na ikũmi, agĩcooka agĩkua.

¹⁵ Mahalaleli aakinyia mĩaka mĩrongo ĩtandatũ na ĩtano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Jaredi. ¹⁶ Na thuutha wa Jaredi gũciarwo-rĩ, Mahalaleli agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana manana na mĩrongo ĩtatũ, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu. ¹⁷ Mĩaka yothe ĩrĩa Mahalaleli aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka magana manana na mĩrongo kenda na ĩtano, agĩcooka agĩkua.

¹⁸ Jaredi aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩtandatũ na ĩĩrĩ-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Enoku. ¹⁹ Na thuutha wa Enoku gũciarwo-rĩ, Jaredi agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana manana, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu. ²⁰ Mĩaka yothe ĩrĩa Jaredi aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo ĩtandatũ na ĩĩrĩ, agĩcooka agĩkua.

²¹ Enoku aakinyia mĩaka mĩrongo ĩtandatũ na ĩtano-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Methusela. ²² Na thuutha wa Methusela gũciarwo-rĩ, Enoku agĩtũũra atwaranaga na Ngai mĩaka magana matatũ, akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu. ²³ Mĩaka yothe ĩrĩa Enoku aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka magana matatũ na mĩrongo ĩtandatũ na ĩtano. ²⁴ Enoku agĩtwarana na Ngai nginya akĩagwo tondũ Ngai nĩamuoire.

²⁵ Methusela aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩnana na mũgwanja-rĩ, akĩgĩa na mũriũ wetagwo Lameku. ²⁶ Na thuutha wa Lameku gũciarwo-rĩ, Methusela agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana mũgwanja na mĩrongo ĩnana na ĩĩrĩ, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu. ²⁷ Mĩaka yothe ĩrĩa Methusela aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo ĩtandatũ na kenda, agĩcooka agĩkua.

²⁸ Lameku aakinyia mĩaka igana na mĩrongo ĩnana na ĩĩrĩ-rĩ, akĩgĩa mwana wa kahĩĩ. ²⁹ Nake agĩgatua Nuhu, akiuga atĩrĩ, “Nĩarĩtũhooragĩria ruo rwa wĩra na mĩnoga ya moko maitũ rĩrĩa tũkũrĩma, tondũ Jehova nĩarumire thĩ.”

³⁰ Thuutha wa Nuhu gũciarwo-rĩ, Lameku agĩtũũra muoyo mĩaka ãngĩ magana matano na mĩrongo kenda na ĩtano, na akĩgĩa na ciana ãngĩ cia aanake na cia airĩtu. ³¹ Mĩaka yothe ĩrĩa Lameku aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka magana mũgwanja na mĩrongo mũgwanja na mũgwanja, agĩcooka agĩkua.

³² Nuhu aakinyia ũkũrũ wa mĩaka magana matano-rĩ, akĩgĩa na ariũ ake na nĩo Shemu, na Hamu na Jafethu.

6

Mũiyũro wa Maaĩ

¹ Rĩrĩa andũ maambĩrĩrie kũingĩha thĩ na magĩciarĩrwo airĩtu-rĩ, ² ariũ a Ngai makĩona atĩ airĩtu a andũ maarĩ athaka, nao makĩhikia o ũrĩa mũndũ ethuuragĩra. ³ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Roho wakwa ndegũtũũra agianaga na mũndũ nginya tene, tondũ mũndũ nĩ wa gũkua; matukũ make marĩkoragwo marĩ mĩaka igana na mĩrongo ĩĩrĩ.”

⁴ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio, o na thuutha ũcio, rĩrĩa Anefili matũũruga gũkũ thĩ, nĩrĩo ariũ a Ngai maakomire na airĩtu a andũ na magĩciara ciana nao. Ciana ĩcio nĩcio ciarĩ njamba cia tene na andũ arĩa maarĩ igweta.

⁵ Jehova akĩona ũrĩa waganu wa andũ waingĩhĩte gũkũ thĩ, na atĩ merĩrĩria ma meciiria ma ngoro ciao maarĩ mooru hĩndĩ ciothe. ⁶ Jehova akĩnyitwo nĩ kĩahe nĩ ũndũ wa kũũmba mũndũ gũkũ thĩ, na ngoro yake ikĩiyũrwo nĩ ruo. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngũniina andũ, o arĩa nĩ ndombire, mathire kuuma thĩ, andũ na nyamũ, na ciũmbe iria ithiagĩra thĩ, o na nyoni cia rĩera-inĩ, nĩgũkorwo ndĩ na kĩahe nĩ ũndũ wa gũciũmba.” ⁸ No Nuhu agĩĩtikĩrika maitho-inĩ ma Jehova.

⁹ Ūyũ nĩguo ũhoro wa Nuhu.

Nuhu aarĩ mũndũ mũthingu, ũtaarĩ na ũcuuke kũrĩ andũ a hĩndĩ yake, na nĩatwaranaga na Ngai. ¹⁰ Nuhu aarĩ na ariũ atatũ: nĩo Shemu, na Hamu na Jafethu.

¹¹ Thĩ nayo yarĩ thũku maitho-inĩ ma Jehova na yaiyũrĩtwo nĩ maũndũ ma ũhinya. ¹² Ngai nĩonire ũrĩa thĩ yathũkĩte, nĩgũkorwo andũ othe a thĩ nĩmathũkĩtie mĩthĩire yao. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩĩra Nuhu atĩrĩ, “Nĩndũite itua kũniina andũ aya othe, nĩgũkorwo thĩ nĩ iiyũrĩtwo nĩ maũndũ ma ũhinya nĩ ũndũ wao. Ti-itherũ nĩngũmaniinanĩria hamwe na thĩ. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, wĩyakĩre thabina ya mĩtĩ ya mĩthithinda; na ũthondeke tũnyũmba thĩinĩ, na ũmĩhake rami thĩinĩ na nja. ¹⁵ Na ũkũmĩaka ũũ: Ūraihi wa thabina ũkorwo ũrĩ buti magana mana na mĩrongo ĩtano, na wariĩ wa buti mĩrongo mũgwanja na ithano na buti mĩrongo ĩna na ithano, kũraiha na igũrũ.* ¹⁶ Ūmĩgite igũrũ, no ũtigie buti ĩmwe na nuthu mwena wa igũrũ wa thingo. Wĩkĩre mũrango mwena-inĩ wa thabina, na ũmĩake ĩrĩ na ngoroba ya thĩ, na ya gatagatĩ, na ya igũrũ. ¹⁷ Nĩngũrehe mũiyũro wa maaĩ gũkũ thĩ wa kũniina kĩndũ gĩothe kĩrĩ muoyo gũkũ thĩ, kũmbe o gĩothe kĩrĩ na mĩhũmũ ya muoyo thĩinĩ wakĩo. Indo ciothe irĩ thĩ nĩkũniinwo. ¹⁸ No nĩngũthondeka kĩrikanĩro nawe. Wee nĩũgatoonya thabina, wee mwene na ariũ aku na mũtumia waku, na atumia a ariũ aku. ¹⁹ Ningĩ nĩũkaingĩria ciũmbe cia mĩthemba yothe thĩinĩ wa thabina, o mũthemba ciũmbe igĩrĩ, wa njamba na wa nga, nĩguo itũũre muoyo, o hamwe nawe. ²⁰ O mũthemba wa nyoni, na o mũthemba wa nyamũ ciothe na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ, nĩigooka kũrĩ we igĩrĩ igĩrĩ nĩguo itũũre muoyo. ²¹ Nĩũkamaatha mĩthemba yothe ya irio iria irĩagwo, ũciige irĩ irio ciaku na ciacio.”

²² Nuhu agĩĩka maũndũ mothe o ta ũrĩa Ngai aamwathĩte eeke.

7

¹ Ningĩ Jehova akĩĩra Nuhu atĩrĩ, “Toonya thabina thĩinĩ, wee na nyũmba yaku yothe, tondũ nĩnyonete ũrĩ mũthingu rũciaro-inĩ rũrũ. ² Na ũtoonye thĩinĩ na nyamũ mũgwanja mũgwanja cia mĩthemba yothe ĩrĩa ĩtarĩ thaahu, o njamba na nga yayo, na igĩrĩ igĩrĩ cia mĩthemba yothe ĩrĩa ĩrĩ thaahu, o njamba na nga yayo, ³ o na ningĩ ũtoonye na nyoni mũgwanja mũgwanja cia mĩthemba yothe, o njamba na nga yayo, nĩgeetha mĩthemba yacio ĩtũũrio muoyo thĩ yothe. ⁴ Thikũ mũgwanja kuuma rĩu, nĩnguuria mbura, yure gũkũ thĩ matukũ mĩrongo ĩna mũthenya na ũtukũ, na niine ciũmbe ciothe iria irĩ muoyo iria nĩ ndombire, ithire thĩ.”

⁵ Nake Nuhu agĩĩka ũrĩa wothe Mwathani aamwathĩte eeke.

⁶ Nuhu aarĩ na mĩaka magana matandatũ rĩrĩa mũiyũro ũcio wa maaĩ waiyũrĩre thĩ. ⁷ Nake Nuhu na ariũ ake na mũtumia wake na atumia a ariũ ake magĩtoonya thabina morĩre mũiyũro ũcio wa maaĩ. ⁸ Nyamũ igĩrĩ igĩrĩ iria ĩtarĩ thaahu na iria irĩ thaahu cia nyoni o na cia ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ, ⁹ njamba na nga-rĩ, igĩũka kũrĩ Nuhu igĩtoonya thabina, o ta ũrĩa Ngai aathĩte Nuhu. ¹⁰ Na thuutha wa matukũ mũgwanja mũiyũro wa maaĩ ũkĩiyũra thĩ.

¹¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa ikũmi na mũgwanja, mweri wa keerĩ, mwaka ũrĩa Nuhu akinyirie mĩaka magana matandatũ-rĩ, mũthenya ũcio nĩguo ithima cia maaĩ ciothe cia kũrĩa kũriku ciatuthũkire, nacio ihingo cia mũiyũro wa igũrũ ikĩhingũrwo. ¹² Nayo mbura ĩkiura thĩ matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ.

¹³ Mũthenya o ro ũcio nĩguo Nuhu na ariũ ake, Shemu, na Hamu na Jafethu, hamwe na mũtumia wake na atumia a ariũ ake atatũ maatoonyire thabina. ¹⁴ Nao maarĩ na mĩthemba yothe ya nyamũ cia gĩthaka, o nyamũ kũringana na mũthemba wayo, na mahiũ mothe kũringana na mĩthemba yamo, na ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ kũringana na mĩthemba yacio, na nyoni ciothe kũringana na mĩthemba yacio, na kĩndũ gĩothe kĩrĩ mathagu. ¹⁵ Ciũmbe ciothe iria irĩ mĩhũmũ ya muoyo igĩũka kũrĩ Nuhu igĩtoonya thabina igĩrĩ igĩrĩ. ¹⁶ Nyamũ iria ciatoonyire thĩinĩ ciarĩ njamba na nga cia

* 6:15 nĩ ta mita 140 kũraiha, mita 23 kwarama, na mita 13.5 kũraiha na igũrũ.

mĩthemba yothē ya indo iria irĩ muoyo, o ta ũrĩa Ngai aathĩte Nuhu. Nake Jehova akĩmũhingĩrĩria thĩinĩ.

¹⁷ Handũ ha matukũ mĩrongo ĩna, mũiyũro ũcio ũgĩthĩĩ na mbere kuongerereka thĩ, na o ũrĩa maaĩ macio maingĩhaga makĩoya thabina ĩyo na igũrũ mũno na ĩkĩreera igũrũ rĩa maaĩ. ¹⁸ Maaĩ macio makĩambatĩra na makĩongerereka mũno gũkũ thĩ, nayo thabina ĩkĩreera maaĩ igũrũ. ¹⁹ Maaĩ macio makĩambatĩra mũno igũrũ wa thĩ, nacio irĩma ciothe iria ndaaya na igũrũ gũkũ mũhuro wa matu guothe ikĩhumbĩrwo nĩmo. ²⁰ Maaĩ macio maambatire makĩhumbĩra irĩma na makĩria ma buti mĩrongo ĩrĩ.* ²¹ Kĩndũ gĩothe kĩarĩ muoyo na gĩathiiaga gũkũ thĩ gĩgĩkua, nyoni, na mahiũ na nyamũ cia gĩthaka, na ciũmbe ciothe iria ciahunjĩte thĩ, o na andũ othe. ²² Kĩndũ gĩothe kĩarĩ thĩ nyũmũ na kĩarĩ na mĩhũmũ ya muoyo maniũrũ-inĩ makĩo gĩgĩkua. ²³ Kĩndũ gĩothe kĩarĩ muoyo gũkũ thĩ guothe gĩkĩniinwo biũ; andũ na nyamũ na ciũmbe iria ithiiagĩra thĩ na nyoni cia rĩera-inĩ ikĩniinwo ciothe gũkũ thĩ. No Nuhu watigarire hamwe na andũ arĩa maarĩ nake thĩinĩ wa thabina.

²⁴ Maaĩ macio magĩkara mahumbĩrĩte thĩ matukũ igana rĩmwe na mĩrongo ĩtano.

8

¹ No rĩrĩ, Ngai nĩaririkanire Nuhu o hamwe na nyamũ ciothe cia gĩthaka o na mahiũ marĩa mothe aarĩ namo thĩinĩ wa thabina, na agĩtũma rũhuho rũhurutane gũkũ thĩ, namo maaĩ makĩambĩrĩria kũhũa. ² Nacio ithima cia kũrĩa kũriku na ihingo cia mũiyũro wa igũrũ ikĩhingwo, nayo mbura ĩgĩtiga kuura. ³ Namu maaĩ magĩthĩĩ makĩhũũaga, magĩthiraga thĩ. Thuutha wa matukũ igana na mĩrongo ĩtano-rĩ, maaĩ magĩkorwo manyihanyĩhĩte, ⁴ naguo mũthenya wa ikũmi na mũgwanja wa mweri wa mũgwanja, thabina ĩkĩrũgama irĩma-inĩ cia Ararati. ⁵ Maaĩ macio magĩthĩĩ na mbere na kũhũa o nginya mweri wa ikũmi, na mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi-rĩ, tũcũmbĩrĩ twa irĩma tũkĩambĩrĩria kuoneka.

⁶ Na thuutha wa matukũ mĩrongo ĩna, Nuhu akĩhingũra ndirica ĩrĩa aakĩte thabina-inĩ, ⁷ na akĩrekereria ihuru na nja, narĩo rĩgĩtũũra rĩũmbũkaga kũndũ na kũndũ o nginya rĩrĩa maaĩ maahũire thĩ. ⁸ Ningĩ akĩrekereria ndutura ĩthĩĩ ĩkarore kana maaĩ nĩmahũĩte gũkũ thĩ. ⁹ No ndutura ĩyo ndĩonire handũ ha kũũmba tondũ thĩ yothē yaiyũrĩtwo nĩ maaĩ; nĩ ũndũ ũcio ĩgĩcooka thabina-inĩ kũrĩ Nuhu. Nake agĩtambũrũkia guoko akĩmĩoya, akĩmĩtoonyia thabina thĩinĩ kũu we aarĩ. ¹⁰ Ningĩ agĩeterera matukũ mangĩ mũgwanja, na maathira akĩrekereria ndutura rĩngĩ yume nja ya thabina. ¹¹ Rĩrĩa ndutura ĩyo yamũcookereire hwaĩ-inĩ-rĩ, yakuuĩte ithangũ rĩa mũtamaĩyũ na mũkanye wayo, rĩatuĩtwo o hĩndĩ ĩyo! Nuhu agĩkĩmenya atĩ maaĩ nĩmahũĩte thĩ. ¹² Nuhu agĩeterera matukũ mangĩ mũgwanja, agĩcooka akĩrekereria ndutura ĩyo yume nja rĩngĩ, no hĩndĩ ĩno ndĩigana kũmũcookerera.

¹³ Na rĩrĩ, mũthenya wa mbere, mweri wa mbere wa mwaka ũrĩa Nuhu akinyirie mĩaka magana matandatũ na ũmwe-rĩ, mũthenya ũcio nĩguo maaĩ maahũire biũ gũkũ thĩ. Nake Nuhu akĩeheria kĩrĩa kĩagitĩte thabina, agĩkĩona atĩ thĩ nĩyanĩarĩte. ¹⁴ Gũgĩkinya mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja wa mweri wa keerĩ-rĩ, thĩ nĩyanĩarĩte biũ.

¹⁵ Ningĩ Ngai akĩra Nuhu atĩrĩ, ¹⁶ “Uma thabina, wee na mũtumia waku, na ariũ aku na atumia ao. ¹⁷ Hingũrĩa mĩthemba yothē ya ciũmbe iria irĩ muoyo ĩcio ũrĩ nacio: irĩ nyoni, na nyamũ, na ciũmbe iria ithiiagĩra thĩ, nĩgeetha ciongerereke thĩ, na iciarane cingĩhe gũkũ thĩ.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio Nuhu akiuma thabina hamwe na ariũ ake, na mũtumia wake, na atumia a ariũ ake. ¹⁹ Nyamũ ciothe na ciũmbe ciothe iria ithiiagĩra thĩ, na nyoni ciothe, na kĩndũ o gĩothe gĩthiiagĩra gũkũ thĩ, ciothe cikiuma thabina, mũthemba o mũthemba.

²⁰ Nake Nuhu agĩakĩra Jehova kĩgongona, na akĩoya nyamũ imwe cia iria ciothe itarĩ thaahu, na nyoni iria itarĩ thaahu, akĩrutĩra Ngai igongona rĩa njino ho.* ²¹ Nake Jehova agĩkenio nĩ mũtararĩko ũcio, akiuga atĩrĩ na ngoro yake: “Ndirĩ hĩndĩ ngaacooka kũruma

* 7:20 nĩ ta mita 7.

* 8:20 Ihinda rĩrĩ norĩo iruta rĩa njino rĩcinĩtwo rĩrĩ rĩothe thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro.

thĩ rĩngĩ nĩ ũndũ wa mũndũ, o na gũtuĩka merirĩria ma ngoro yake nĩ mooru kuuma ũnini-inĩ wake. Na ndirĩ hĩndĩ ngaacooka kũniina ciũmbe ciothe iria irĩ muoyo ta ũguo njĩkĩte.

²² “Mahinda mothe marĩa thĩ ĩgũtũũra-rĩ, kũrĩkoragwo na hĩndĩ ya kũhaanda na ya magetha, na hĩndĩ ya heho na ya ũrugarĩ, na hĩndĩ ya themithũ na ya gathano, na mũthenya na ũtukũ.”

9

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Nuhu

¹ Hĩndĩ ĩyo Ngai akĩrathima Nuhu na ariũ ake, akĩmeera atĩrĩ, “Ciaranai na mũingĩhe na mũiyũre thĩ. ² Nyamũ ciothe cia thĩ, na nyoni cia rĩera-inĩ, ciothe nĩ irĩmwĩtigagĩra na imakage nĩ inyuĩ, ciũmbe ciothe iria ithiagĩra thĩ, na thamaki ciothe cia iria-inĩ; nĩndacineana moko-inĩ manyu. ³ Kĩndũ gĩothe gĩtũũraga muoyo na gĩthiagarĩ, gĩgũtuĩka irio cianyu. O ta ũrĩa ndamũheire mĩmera ĩrĩa mĩruru mũrĩage, rĩu nĩ ndamũhe indo ciothe ituĩke irio cianyu.

⁴ “No rĩrĩ, mũtikanaarĩ nyama irĩ na thakame, tondũ thakame nĩyo muoyo. ⁵ Na ti-itherũ nĩngarĩhanĩria gũitwo gwa thakame yanyu. Ndĩmĩrĩhanĩrie o na kuuma kũrĩ nyamũ o na ĩrĩkũ. Nake mũndũ angĩita thakame ya mũndũ ũngĩ, o nake nĩakarĩhio thakame ĩyo.

⁶ “Mũndũ o wothĩ ũgaita thakame ya mũndũ ũngĩ, thakame yake o nayo ĩgaitwo nĩ mũndũ; nĩgũkorwo Ngai ombire mũndũ na mũhianĩre wake.

⁷ No inyuĩ-rĩ, ciaranai na mũingĩhe; muongerereke thĩ na mũiyũre kuo.”

⁸ Nĩngĩ Ngai akĩĩra Nuhu hamwe na ariũ ake atĩrĩ, ⁹ “Rĩu nĩ nĩngũthondeka kĩrĩkanĩro gĩakwa na inyuĩ, na njiaro cianyu iria igooka thuutha wanyu, ¹⁰ o na hamwe na kũmbe gĩothe kĩrĩ muoyo kĩa iria mũraarĩ nacio; nĩcio nyoni, na mahiũ o na nyamũ cia gĩthaka ciothe iria cioimire thabina hamwe na inyuĩ, ici nĩcio ciũmbe ciothe irĩ muoyo gũkũ thĩ. ¹¹ Nĩndathondeka kĩrĩkanĩro gĩakwa na inyuĩ: Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ muoyo wothĩ ũkaaniinwo na mũiyũro wa maaĩ; gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ gũkaagĩa mũiyũro wa maaĩ wa kũniina thĩ.”

¹² Nĩngĩ Ngai akiuga atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndĩrarĩkanĩra na inyuĩ na ciũmbe ciothe irĩ muoyo irĩ hamwe na inyuĩ, kĩrĩkanĩro kĩa njiarwa ciothe iria igooka: ¹³ Nĩndekĩra mũkũnga-mbura wakwa matu-inĩ, na nĩguo ũgũtuĩka kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro gatagatĩ gakwa na andũ a thĩ. ¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa yothĩ ngaarehe matu igũrũ rĩa thĩ, nago mũkũnga-mbura wonkeke matu-inĩ macio, ¹⁵ nĩndĩrĩrĩkanaga kĩrĩkanĩro gĩakwa gatagatĩ kanyu na nĩ, na gatagatĩ ga ciũmbe cia mĩthemba yothĩ iria itũũraga muoyo. Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ maaĩ magatuĩka mũiyũro wa kũniina mĩoyo yothĩ. ¹⁶ Rĩrĩa rĩothĩ mũkũnga-mbura ũrĩonekaga itu-inĩ-rĩ, ndĩwonaga ngaririkana kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩa gũtũũra nginya tene gatagatĩ ka Ngai na ciũmbe cia mĩthemba yothĩ iria itũũraga muoyo gũkũ thĩ.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩĩra Nuhu atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndathondeka gatagatĩ gakwa na kĩndũ gĩothe kĩrĩ muoyo gũkũ thĩ.”

Ariũ a Nuhu

¹⁸ Ariũ a Nuhu arĩa moimire thabina maarĩ Shemu, na Hamu na Jafethu. (Hamu nĩwe warĩ ithe wa Kaanani). ¹⁹ Acio atatũ nĩo maarĩ ariũ a Nuhu, na kuuma kũrĩ o gũkũma andũ arĩa othe maahurunjirwo thĩ yothĩ.

²⁰ Nuhu aarĩ mũrĩmi, na nĩahaandire mũgũnda wa mĩthabibũ. ²¹ Rĩrĩa aanyuire ndibei ya mĩthabibũ ĩyo, akĩrĩo, na agĩkoma thĩinĩ wa hema yake atehumbĩrĩte. ²² Hamu, ithe wa Kaanani, nĩonire njaga ya ithe, na akĩĩra ariũ a nyina eerĩ arĩa maarĩ nja. ²³ No Shemu

na Jafethu makĩoya nguo makĩgĩrĩra ciande; magĩthiĩ na kĩhutaatĩ, makĩhumbĩra njaga ya ithe. Mothiũ mao maahũgũkĩte na kũngĩ nĩguo matikoone njaga ya ithe wao.

²⁴ Rĩrĩa Nuhu aarĩũkirwo na akĩmenya ũrĩa mĩriũ wake ũrĩa mĩnini aamwĩkĩte-rĩ, ²⁵ akiuga atĩrĩ,

“Kaanani aronyiitwo nĩ kĩrumi!

Agaatuĩka ngombo ya kũhinyĩrĩrio biũ nĩ ariũ a nyina.”

²⁶ Ningĩ akiuga atĩrĩ,

“Jehova arogaathwo, o we Ngai wa Shemu!

Kaanani arotuĩka ngombo ya Shemu.

²⁷ Ngai aroaramia mĩhaka ya Jafethu;

Jafethu arotũũra hema-inĩ cia Shemu,

na Kaanani arotuĩka ngombo yake.”

²⁸ Thuutha wa mũiyũro wa maaĩ gũthira-rĩ, Nuhu aatũũrire muoyo mĩaka magana matatũ na mĩrongo ĩtano. ²⁹ Mĩaka yothe ĩrĩa Nuhu aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka magana kenda na mĩrongo ĩtano, agĩcooka agĩkua.

10

Mũtaratara wa Ndũrĩrĩ

¹ Ũyũ nĩguo ũhoru wa njiarwa cia Nuhu, nĩo Shemu, na Hamu, na Jafethu, arĩa o ene maagiĩre na ariũ thuutha wa mũiyũro wa maaĩ.

Ariũ a Jafethu

² Ariũ a Jafethu nĩ aya:

Gomeri, na Magogu, na Madai, na Javani, na Tubali, na Mesheki, na Tirasi.

³ Ariũ a Gomeri nĩ aya:

Ashikenazu, na Rifathu, na Togarima.

⁴ Ariũ a Javani nĩ aya:

Elishahu, na Tarishishi, na Kitimu, na Rodanimu. ⁵ (Kuuma kũrĩ o gũkiuma andũ arĩa matũũraga ndwere-inĩ cia iria, o andũ na rũgongo rwao kũringana na mĩhĩrĩga yao, mabũrũri-inĩ mao, na o andũ na rũthiomi rwao.)

Ariũ a Hamu

⁶ Nao ariũ a Hamu nĩ aya:

Kushi, na Miziraimu, na Putu, na Kaanani.*

⁷ Ariũ a Kushi nĩ aya:

Seba, na Havila, na Sabita, na Raama, na Sabiteka.

Nao ariũ a Raama nĩ:

Sheba, na Dedani.†

⁸ Kushi nĩwe warĩ ithe wa Nimurodi, ũrĩa wakũrĩre agĩtuĩka njamba ya hinya ya ita gũkũ thĩ. ⁹ Aarĩ mũguĩmi warĩ hinya mbere ya Jehova; na nĩkĩo kwĩragwo atĩrĩ, “O ta Nimurodi, mũguĩmi ũrĩ hinya mbere ya Jehova.” ¹⁰ Matũũra ma mbere ma ũthamaki wake maarĩ Babeli, na Ereku, na Akadi na Kaline, kũu Shinaru.‡ ¹¹ Kuuma bũrũri ũcio wa Shinaru agĩthiĩ bũrũri wa Ashuri, nakuo kũu agĩaka matũũra ma Nineve, na Rehobothu-Iru, na Kala, ¹² na Reseni, itũũra rĩrĩ gatagatĩ ka Nineve na Kala; rĩu nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene.

¹³ Nake Miziraimu nĩwe warĩ ithe wa

Aludi, na Aanami, na Alehabi, na Anafituhi, ¹⁴ na Apathirusi, na Akasuluhi (Afilisti moimire kuuma harĩ o), na Akafitori.

¹⁵ Kaanani nĩwe warĩ ithe wa

* 10:6 Miziraimu nĩ bũrũri wa Mísiri, Putu nakuo kwahoteka gũkorwo nĩ bũrũri wa Libia kana bũrũri wa Somalia ũmũthĩ. † 10:7 Mabũrũri maya mũgwanja ma ariũ a Kushi maakoragwo Arabia. ‡ 10:10 Shinaru nĩ rĩitwa rĩa tene rĩa bũrũri wa Babuloni.

Sidoni irigithathi rĩake, na Ahiti, ¹⁶ na Ajobusi, na Aamori, na Agirigashi, ¹⁷ na Ahivi, na Ariki, na Asiniti, ¹⁸ na Aarivadi, na Azemari, na Ahamathi.

Thuutha ũcio mĩhĩrĩga ya Kaanani ikĩhurunjũka, ¹⁹ mĩhaka ya Akaanani yoimĩte Sidoni ĩrorete Gerari ĩgakinya Gaza, ningĩ ĩkarora Sodomu, na Gomora, na Adima, na Zeboimu, o nginya Lasha.

²⁰ Acio nĩo ariũ a Hamu kũringana na mĩhĩrĩga yao, na thiomi ciao, marĩ ng'ongo ciao, na mabũrũri-inĩ mao.

Ashemu

²¹ Shemu o nake nĩaciarĩrwo ariũ ake. Mũrũ wa nyina na Shemu ũrĩa warĩ mũkũrũ eetagwo Jafethu. Shemu nĩwe warĩ ithe wa rũruka ruothe rwa ariũ a Eberi.

²² Ariũ a Shemu nĩ aya:

Elamu, na Ashuri, na Arafakasadi, na Ludi, na Aramu.

²³ Nao ariũ a Aramu nĩ aya:

Uzu, na Hulu, na Getheru, na Mesheki.

²⁴ Arafakasadi nĩwe warĩ ithe wa Shela, nake Shela aarĩ ithe wa Eberi.

²⁵ Eberi nake nĩaciarĩrwo ariũ eerĩ:

Ũmwe eetagwo Pelegu, tondũ hĩndĩ yake thĩ nĩyagayũkanire; mũrũ wa nyina eetagwo Jokitani.

²⁶ Jokitani nĩwe warĩ ithe wa

Alimodadi, na Shelefu, na Hazarimavethu, na Jera, ²⁷ na Hadoramu, na Uzali, na Dikila, ²⁸ na Obali, na Abimaeli, na Sheba, ²⁹ na Ofiri, na Havila, na Jobabu. Acio othe nĩo maarĩ ariũ a Jokitani.

³⁰ Rũgongo rũrĩa maatũũraga ruoimĩte Mesha rũgathiĩ rũrorete Sefari, kũu mwena wa irathiĩro wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma.

³¹ Acio nĩo ariũ a Shemu kũringana na mĩhĩrĩga yao, na thiomi ciao, marĩ ng'ongo ciao na mabũrũri-inĩ mao.

³² Ĩyo nĩyo mĩhĩrĩga ya ariũ a Nuhu kũringana na njiaro ciao, marĩ mabũrũri-inĩ mao. Kuuma kũrĩ o, ndũrĩrĩ ikĩhurunjũka thĩ yothe thuutha wa mũiyũro wa maaĩ.

11

Mũthiringo wa Babeli

¹ Hĩndĩ ĩyo ya tene-rĩ, andũ othe a thĩ maarĩ na rũthiomi rũmwe na mwario o ũmwe.

² Na rĩrĩa andũ maathiiaga na mwena wa irathiĩro, magĩkinya werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Shinaru, na magĩtũũra kuo.

³ Nao makĩrana atĩrĩ, “Ũkai tũũmbe maturubarĩ na tũmacine wega.” Magĩtũmĩra maturubarĩ handũ ha mahiga, na rami handũ ha thimiti. ⁴ Ningĩ magĩcooka makiuga atĩrĩ, “Ũkai, rekei twĩyakĩre itũũra inene, rĩna mũthiringo mũraaya na igũrũ, ũkinye o matu-inĩ, nĩgeetha twĩgĩre igweta, na nĩguo tũtikaanahurunjwo thĩ yothe.”

⁵ No rĩrĩ, Jehova agĩikũrũka oke one itũũra rĩu na mũthiringo ũcio andũ acio maakaga.

⁶ Jehova akiuga atĩrĩ na ngoro yake, “Angĩkorwo na ũndũ wa ũrũmwe wa kwaria rũthiomi rũmwe andũ aya nĩmambĩrĩria gwĩka ũũ-rĩ, gũtirĩ ũndũ makaabanga gwĩka ũkaamarema.

⁷ Ũkai, tũikũrũke tũkahĩngĩcanie rũthiomi rwao, nĩgeetha matigacooke kũiguithania mĩario mũndũ na ũrĩa ũngĩ.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio, kuuma hau Jehova akĩmahurunja thĩ yothe, nao magĩtiga gwaka itũũra rĩu inene. ⁹ Na nĩkĩo itũũra rĩu rĩetirwo Babeli,* tondũ nĩkuo Jehova aahĩngĩcanĩrie rũthiomi rwa andũ a thĩ yothe. Kuuma kũu, Jehova akĩmahurunja thĩ yothe.

Njiarwa cia kuuma Shemu nginya Aburamu

* 11:9 Rĩitwa Babeli rĩgĩtaũrwo na rũthiomi rwa Kĩhibirania nĩ ta kuuga “kĩrigiicano.”

¹⁰ Ūyũ nĩguo ũhoro wa Shemu.

Mĩaka ãĩĩrĩ thuutha wa mũiyũro wa maaĩ-rĩ, rĩrĩa Shemu aarĩ na ũkũrũ wa mũaka igana rĩmwe-rĩ, nĩguo aatuĩkire ithe wa Arafakasadi. ¹¹ Shemu aatũũrĩre muoyo mũaka magana matano thuutha wa gũtuĩka ithe wa Arafakasadi, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹² Nake Arafakasadi aakinyia mũaka mĩrongo itatũ na itano, agĩtuĩka ithe wa Shela. ¹³ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Shela, Arafakasadi agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana mana na itatũ, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁴ Nake Shela aakinyia mũaka mĩrongo itatũ, agĩtuĩka ithe wa Eberi. ¹⁵ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Eberi, Shela agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana mana na itatũ, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁶ Nake Eberi aakinyia mũaka mĩrongo itatũ na ãna, agĩtuĩka ithe wa Pelegu. ¹⁷ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Pelegu, Eberi agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana mana na mĩrongo itatũ, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

¹⁸ Nake Pelegu aakinyia mũaka mĩrongo itatũ, agĩtuĩka ithe wa Reu. ¹⁹ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Reu, Pelegu agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana meerĩ na kenda na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁰ Nake Reu aakinyia mũaka mĩrongo itatũ na ãĩrĩ, agĩtuĩka ithe wa Serugu. ²¹ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Serugu, Reu agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana meerĩ na mũgwanja na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

²² Nake Serugu aakinyia mũaka mĩrongo itatũ, agĩtuĩka ithe wa Nahoru. ²³ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Nahoru, Serugu agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana meerĩ na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁴ Nake Nahoru aakinyia mũaka mĩrongo ãĩrĩ na kenda, agĩtuĩka ithe wa Tera. ²⁵ Na thuutha wa gũtuĩka ithe wa Tera, Nahoru agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ igana na ikũmi na kenda, na akĩgĩa na ciana ingĩ cia aanake na cia airĩtu.

²⁶ Thuutha wa Tera gũkinyia mũaka mĩrongo mũgwanja, agĩtuĩka ithe wa Aburamu, na Nahoru na Harani.

Njiaŋwa cia Tera

²⁷ Ūyũ nĩguo ũhoro wa Tera.

Tera nĩwe warĩ ithe wa Aburamu, na Nahoru na Harani. Nake Harani agĩtuĩka ithe wa Loti. ²⁸ Ithe wao Tera arĩ o muoyo-rĩ, Harani nĩakuire arĩ bũrũri-inĩ wa Uri-kwa-Akalidei, kũrĩa aaciarĩrwo. ²⁹ Aburamu na Nahoru o eerĩ nĩmahikanirie. Mũtumia wa Aburamu eetagwo Sarai, nake mũtumia wa Nahoru eetagwo Milika; Milika aarĩ mwarĩ wa Harani. Harani nĩwe warĩ ithe wa Milika na Isika. ³⁰ Na rĩrĩ, Sarai aarĩ thaata; ndaarĩ na ciana.

³¹ Nake Tera akĩoya mũriũ wake Aburamu, na Loti mũrũ wa mũrũwe Harani, na Sarai mũtumia wa mũriũ wake Aburamu; nao makiumagara hamwe moime bũrũri wa Uri-kwa-Akalidei mathiĩ Kaanani. No rĩrĩa maakinyire bũrũri wetagwo Harani,[†] magĩtũũra kuo.

³² Tera agĩtũũra muoyo mũaka ingĩ magana meerĩ na itano, na agĩkuĩra kũu Harani.

12

Ngai gwĩta Aburamu

¹ Nake Jehova nĩeerĩte Aburamu atĩrĩ, “Thaama uume bũrũri wanyu na ũtĩge andũ anyu, na nyũmba ya thoguo, ũthiĩ bũrũri ũrĩa ngaakuonia.

² “Nĩ nĩngagũtua rũrĩrĩ rũnene,
na nĩngakũrathima;
nĩngatũma rĩtwa rĩaku rĩgĩe igweta,

[†] 11:31 Harani rĩarĩ itũũra thĩĩnĩ wa bũrũri wa Mesopotamia, na andũ akuo nĩmahooŋyaga mweri o ta ũrĩa andũ a Uri meekaga.

nawe nĩũgatuĩka kĩrathimo.

³ Nĩngarathima arĩa magaakũrathima,

na ũrĩa o wothē ũgaakũruma na nĩ nĩngatũma anyiitwo nĩ kĩrumi;
nao andũ othe a thĩ

nĩmakarathimwo nĩ ũndũ waku.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Aburamu akiumagara agĩthiĩ, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte; nake Loti agĩthiĩ nake. Aburamu aarĩ na mĩaka mĩrongo mũgwanja na ĩtano rĩrĩa oimire Harani.

⁵ Nake nĩathiire na mĩtumia wake Sarai, na Loti, mũriũ wa mũrũ wa nyina, na indo ciothe iria maagĩte nacio, na andũ arĩa maagĩte nao kũu Harani, na makiumagara marorete bũrũri wa Kaanani, na magĩkinya kuo.

⁶ Aburamu agĩtuĩkanĩria bũrũri ũcio agĩkinya handũ haarĩ na mĩtĩ mũnene wa More kũu Shekemu. Hĩndĩ ĩyo Akaanani nĩ maatũũraga bũrũri ũcio. ⁷ Nake Jehova akiumĩrĩra Aburamu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Bũrũri ũyũ nĩguo ngaahē rũciaro rwaku.” Nĩ ũndũ ũcio Aburamu agĩakĩra Jehova kĩgongona hau, o we Jehova ũcio wamuumĩrĩre.

⁸ Kuuma hau agĩthiĩ erekeire irĩma iria irĩ mwena wa irathĩro wa itũũra rĩa Betheli, na akĩamba hema yake, Betheli ĩgĩkorwo irĩ mwena wa ithũĩro na itũũra rĩa Ai rĩrĩ mwena wa irathĩro. Hau nĩho aakĩire Jehova kĩgongona na agĩkaĩra rĩitwa rĩa Jehova. ⁹ Thuutha-inĩ Aburamu akiumagara rĩngĩ agĩthiĩ na mbere na rũgendo arorete Negevu.*

Aburamu gũthiĩ Misiri

¹⁰ Na rĩrĩ, nĩ kwagĩire ng’aragu bũrũri ũcio, nake Aburamu agĩkũrũka athiĩ Misiri agaikare kuo kwa ihinda, tondũ ng’aragu nĩ yarĩ nene mũno.[†] ¹¹ Arĩ o hakuhĩ gũtoonya Misiri-rĩ, akĩira mĩtumia wake Sarai atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ ũrĩ mũndũ-wa-nja kĩrorerwa.

¹² Na rĩrĩ, andũ a Misiri makuona mekuuga atĩrĩ, ‘Ŭyũ nĩ mĩtumia wake,’ tondũ ũcio manjũrage no wee makũreke ũtũũre muoyo, makuo. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio wee uga atĩ ũrĩ mwarĩ wa baba, nĩgeetha ũhonokie muoyo wakwa na manjĩke wega nĩ ũndũ waku.”

¹⁴ Rĩrĩa Aburamu aakinyire Misiri, andũ a Misiri makĩona atĩ mĩtumia wake aarĩ kĩrorerwa biũ. ¹⁵ Nao anene a Firaũni mamuona, makĩmũgaathĩrĩria kũrĩ Firaũni, na makĩmuoya makĩmũtwara nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki. ¹⁶ Nake Firaũni agĩtuga Aburamu nĩ ũndũ wa Sarai, na Aburamu akĩgĩa na mbũri na ng’ombe, na ndigiri cia njamba na cia nga, ndungata cia arũme na cia airĩtu, na ngamĩra.

¹⁷ No Jehova akĩnyamaria Firaũni na nyũmba yake na mĩrimũ mĩũru nĩ ũndũ wa Sarai, mĩtumia wa Aburamu. ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio Firaũni agĩtũmanĩra Aburamu akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũũ ũnjĩkĩte? Nĩ kĩ kĩagiririe ũnjĩire atĩ ũyũ nĩ mĩtumia waku? ¹⁹ Nĩ kĩ gĩatũmire uuge, ‘Ŭyũ nĩ mwarĩ wa baba,’ na nĩkĩo ndaamuoire atuĩke mĩtumia wakwa? Mĩtumia waku nĩwe ũyũ! Muoye mũthiĩ!” ²⁰ Hĩndĩ ĩyo Firaũni agĩathana akĩira andũ ake ũrĩa megwĩka Aburamu, nao makĩmumagara arĩ na mĩtumia wake na indo ciothe iria aarĩ nacio.

13

Gũtigana kwa Aburamu na Loti

¹ Nĩ ũndũ ũcio Aburamu akĩambata akiuma Misiri agĩthiĩ Negevu, arĩ na mĩtumia wake na indo ciothe iria aarĩ nacio, na Loti agĩthiĩ hamwe nake. ² Aburamu nĩatongete mũno na ũtonga wa mahiũ, na wa betha, na wa thahabu.

³ Kuuma kũu Negevu nĩathiire kũndũ na kũndũ o nginya agĩkinya Betheli, o harĩa aambĩte hema yake rĩa mbere gatagatĩ ka Betheli na Ai, ⁴ na hau nĩho aakĩte kĩgongona ihinda rĩa mbere. Na Aburamu agĩkaĩra rĩitwa rĩa Jehova ho.

⁵ Na rĩrĩ, Loti, ũrĩa matwaranaga na Aburamu, o nake aarĩ na ndũũru cia mbũri, na cia ng’ombe, na ndungata nyingĩ. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio bũrũri ũcio ndũngĩahotire kũmaigania ũrĩithio marĩ hamwe, nĩ tondũ indo ciao ciarĩ nyingĩ mũno, ũndũ matangĩahotire

* 12:9 Rĩitwa Negevu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “bũrũri mũũmũ”; ũyũ warĩ bũrũri mwaraganu watambũrũkĩte nginya Jerusalemu werekeire werũ-inĩ. † 12:10 Bũrũri wa Misiri ndwagĩire na ng’aragu nĩ ũndũ wa ũrĩmi wago wa kunithia maaĩ ma Rũĩ rwa Nili.

gũikarania hamwe. ⁷ Na nĩ kwagĩire ngũĩ gatagatĩ ka arĩithi a Aburamu na arĩithi a Loti. Akaanani na Aperizi o nao maatũũraga o bũrũri-inĩ ũcio hĩndĩ ĩyo.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Aburamu akĩra Loti atĩrĩ, “Nĩtũtĩge kũgĩa na ngũĩ gatagatĩ gaitũ nawe, kana gatagatĩ ka arĩithi aku na arĩithi akwa, nĩ tondũ tũrĩ andũ a nyũmba ĩmwe. ⁹ Githĩ bũrũri ũyũ wothe ndũrĩ mbere yaku? Reke tũtigane. Wathĩĩ mwena wa ũmotho, na nĩ ngũthĩĩ mwena wa ũrĩo; wathĩĩ mwena wa ũrĩo, na nĩ ngũthĩĩ mwena wa ũmotho.”

¹⁰ Loti nĩatiirire maitho, akĩbaara, akĩona atĩ kĩaragana gĩothe kĩa Jorodani kĩarĩ na maaĩ maingĩ, gĩgakĩhaana o ta mũgũnda ũrĩa wa Jehova, na o ta bũrũri wa Misiri, ũrĩa ũng’etheire Zoari. (Hĩndĩ ĩyo nĩ mbere ya Jehova kũnũha Sodomu na Gomora.) ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Loti agĩthuurĩra kĩaragana kĩa Jorodani gĩothe na akiumagara erekeire irathĩro. Andũ acio eerĩ magĩtigana: ¹² Aburamu agĩtũũra bũrũri wa Kananĩ, nake Loti agĩtũũra matũũra-inĩ ma kĩaragana kũ, akĩamba hema ciake hakuhĩ na Sodomu. ¹³ Na rĩrĩ, andũ a Sodomu maarĩ aaganu, na makehagĩria Jehova mũno.

¹⁴ Aburamu na Loti maatigana-rĩ, Jehova akĩra Aburamu atĩrĩ, “Ta tiira maitho maku na igũrũ ũrĩ o hau ũrĩ, ũrore mwena wa gathigathini na gũthini, irathĩro na ithũiro.

¹⁵ Bũrũri ũrĩa wothe ũkuona nĩngũkũhe ũtuĩke waku, na wa rũciaro rwaku nginya tene.

¹⁶ Nĩngaatũma rũciaro rwaku rũngĩhe o ta rũkũngũ rwa thĩ, na kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũngĩhota gũtara rũkũngũ rwa thĩ-rĩ, o na rũciaro rwaku no rũgĩtarĩke. ¹⁷ Ũkĩra ũthĩĩ, ũtuĩkanie bũrũri ũyũ ũraihi wago na warĩĩ wago, tondũ nĩngũkũhe guo.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio Aburamu akĩambũra hema ciake, agĩthĩĩ gũtũũra hakuhĩ na mĩtĩ ĩrĩa mĩnene ya mĩgandi ya Mamure kũu Hebironi, na agĩakĩra Jehova kīgongona hau.

14

Aburamu gũteithũra Loti

¹ Ihinda-inĩ rĩu, Amurafeli mũthamaki wa Shinaru, na Arioku mũthamaki wa Elasarũ, na Kedorilaomeri mũthamaki wa Elamu, na Tidali mũthamaki wa Goimu, ² nĩmathiire ĩta kũrũa na Bera mũthamaki wa Sodomu, na Birisha mũthamaki wa Gomora, na Shinabu mũthamaki wa Adima, na Shemeberi mũthamaki wa Zeboimu na mũthamaki wa Bela (na nokuo Zoari). ³ Athamaki acio othe a gĩkundi gĩa keerĩ nĩmacookanĩrĩre hamwe Gĩtuamba-inĩ gĩa Sidimu (na nokuo Iria rĩa Cumbĩ). ⁴ Ihinda rĩa mĩaka ikũmi na ĩrĩ maatũire matungatagĩra Mũthamaki Kedorilaomeri, no mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩtatũ makĩregana na watho wake.

⁵ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩna-rĩ, Mũthamaki Kedorilaomeri na athamaki arĩa maarĩ hamwe nake magĩthĩĩ makĩhoota Arefai* kũu Ashiterothu-Karinaimu, na Azuzi kũu Hamu, na Aemi kũu Shave-Kiriathaimu, ⁶ nao Ahori makĩmahootera bũrũri-inĩ wa ĩrĩma wa Seĩru, o nginya Eli-Parani gũkuhĩ na werũ. ⁷ Ningĩ athamaki acio makĩgarũrũka, magĩthĩĩ Eni-Mishipatu (na nokuo Kadeshi), magĩtooria rũgongo ruothe rwa Amaleki,† o hamwe na Aamori arĩa maatũũraga kũu Hazazoni-Tamaru.

⁸ Ningĩ mũthamaki wa Sodomu, na mũthamaki wa Gomora, na mũthamaki wa Adima, na mũthamaki wa Zeboimu, na mũthamaki wa Bela (na nokuo Zoari) magĩthĩĩ makĩhaarĩria ĩta rĩa rĩa mbaara o kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Sidimu, ⁹ mahũũrane na Kedorilaomeri mũthamaki wa Elamu, na Tidali mũthamaki wa Goimu, na Amurafeli mũthamaki wa Shinaru, na Arioku mũthamaki wa Elasarũ, athamaki acio ana mahũũrane na athamaki acio angĩ atano. ¹⁰ Na rĩrĩ, Gĩtuamba kũu gĩa Sidimu kĩaĩyũrĩte marima ma rami, na rĩrĩa athamaki a Sodomu na Gomora mooraga-rĩ, andũ amwe ao makĩgũa kuo nao arĩa angĩ makĩũrĩra ĩrĩma-inĩ. ¹¹ Athamaki acio ana magĩtunyana indo ciothe cia Sodomu na Gomora o na irio ciakuo ciothe; magĩcooka magĩthĩĩra. ¹² Ningĩ magĩtaha Loti, mũrĩũ wa mũrũ wa nyina na Aburamu, na indo ciake, tondũ aatũũraga kũu Sodomu.

¹³ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wahonokete gũtahwo-rĩ, agĩũka na akĩra Aburamu ũrĩa Mũhibirania ũhoro ũcio. Na rĩrĩ, Aburamu aatũũraga hakuhĩ na mĩtĩ ĩrĩa mĩnene ya

* 14:5 Arefai rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga andũ anene mũno kũga. † 14:7 Amaleki maarĩ rũrĩrĩ rwa andũ maatũũraga Negevu na bũrũri ũrĩa ũrigiciĩrie Kĩrĩma gĩa Sinai.

mĩgandi ya Mamure ũrĩa Mũamori, mūrũ wa nyina na Eshikoli na Aneri, na othe maarĩ rŭmwe na Aburamu. ¹⁴ Rĩrĩa Aburamu aigũire atĩ mŭndũ ũcio wao nĩanyitĩtwo agatahwo-rĩ, agĩta andũ magana matatũ na ikũmi na anana arĩa maarutĩtwo kŭrũa mbaara na maaciarĩrwo gwake mŭcĩ, makĩingatithia thũ icio o nginya Dani. ¹⁵ Ũtukũ-rĩ, Aburamu akĩganyania andũ ake mamatharĩkĩre, nake akĩmahoota na akĩmaingatithia nginya Hoba, itũũra rĩrĩ gathigathini wa Dameski. ¹⁶ Aburamu agĩcookithia indo ciothe iria ciatahĩtwo, na Loti mŭndũ ũcio wao, na indo ciake ciothe, hamwe na andũ-a-nja na andũ arĩa angĩ.

¹⁷ Aburamu acooka kuuma kũhoota Kedorilaomeri na athamaki arĩa maarĩ rŭmwe nake-rĩ, mũthamaki wa Sodomu agĩthĩ kŭmŭtũnga Gĩtuamba-inĩ gĩa Shave (na no kĩo gĩitagwo Gĩtuamba-kĩa-Mũthamaki).

¹⁸ Nake Melikisedeki mũthamaki wa Salemu[‡] akĩrehe mĩgate na ndibei. We aarĩ mũthĩnjĩri wa Mŭrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igŭrũ-Mũno. ¹⁹ Na akĩrathima Aburamu, akiuga atĩrĩ, “Aburamu arorathimwo nĩ Mŭrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igŭrũ-Mũno,
o we Mũmbi wa igŭrũ na thĩ.

²⁰ Ningĩ Mŭrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igŭrũ-Mũno arogaathwo,
o ũcio ũraneanire thũ ciaku moko-inĩ maku.”

Nake Aburamu akĩhe Melikisedeki gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe iria aatunyĩte athamaki arĩa ana.

²¹ Nake mũthamaki wa Sodomu akĩira Aburamu atĩrĩ, “Nĩ nengera o andũ tu, ũrigie na indo ituĩke ciaku.”

²² No Aburamu akĩira mũthamaki ũcio wa Sodomu atĩrĩ, “Nĩnyambararĩtie guoko gwakwa na igŭrũ na ngehĩta na mwĩhĩtwa kŭrĩ Jehova Mŭrungu Ũrĩa-ũrĩ-Igŭrũ-Mũno, Mũmbi wa igŭrũ na thĩ, ²³ atĩ ndingĩtikĩra kuoya kĩndũ o na kĩmwe gĩaku, o na karũrigi kana kamũkwa ga kĩaatũ, nĩgeetha ndũkanoige atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ ndatongirie Aburamu.’

²⁴ Ndingĩtikĩra kuoya kĩndũ, o tiga kĩria kĩrĩtwo nĩ andũ akwa, na igai rĩa andũ arĩa tũrathiĩte nao, na nĩo Aneri, na Eshikoli, na Mamure. Acio nĩmooe rŭgai rwao.”

15

Kĩrĩkanĩro kĩa Ngai na Aburamu

¹ Thuutha wa maũndũ macio, ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Aburamu na kĩoneki, akĩmwĩra atĩrĩ:

“Aburamu, ndũgetigĩre.

Nĩ nĩ nĩ ngo yaku,

na nĩ nĩ kĩheo gĩaku kĩnene.”

² No Aburamu akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, hihi nĩ kĩ ũkũũhe, kuona atĩ ndirĩ mwana, na ũrĩa ũkaagaya mŭcĩ ũyũ wakwa nĩ Eliezeri wa Dameski?” ³ Ningĩ Aburamu akiuga atĩrĩ, “Nĩwagĩte kũũhe ciana; nĩ ũndũ ũcio ndungata ya mŭcĩ wakwa nĩyo ĩkaangaya.”

⁴ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Aburamu, akĩrwo atĩrĩ, “Aca, Eliezeri tiwe ũgaakũgaya, no mŭrũguo ũrĩa ũkoima mũthiimo waku nĩwe ũgaakũgaya.” ⁵ Akiumia Aburamu nja, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta tiira maitho ũrore igŭrũ na ũtare njata, angĩkorwo ti-itherũ no ũcitare.” Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũguo nĩguo rŭciaro rwaku rũkaigana.”

⁶ Aburamu agĩtikia Jehova. Nake Jehova agĩkenio nĩ wĩtikio ũcio, akĩmũtua mũthingu.

⁷ Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jehova ũrĩa wakũrutire bŭrũri wa Uri-kwa-Akalidei, nĩgeetha ngũhe bŭrũri ũyũ ũtuĩke igai rĩaku.”

⁸ No Aburamu akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, ũngĩmenyithia nakĩ atĩ nĩũgatuĩka igai rĩakwa?”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta ndeehera moori, na mbũri, na ndũrũme, na o ĩmwe yacio ĩkorwo ĩrĩ na mĩaka ĩtatũ, o hamwe na ndutura, na gĩcui kĩa ndirahũgĩ.”

[‡] 14:18 Kwahoteka atĩ Salemu nĩ rĩitwa rĩa tene rĩa Jerusalemu.

¹⁰ Aburamu akĩrehera Jehova indo icio ciothe, agĩciatũrania njatũ igĩrĩ, na agĩciara mũhari, o rwatũ rũkaringana na rwatũ rũria rũngĩ; no nyoni-rĩ, aaciũraga ndaaciatũranirie.* ¹¹ Nacio nderi ikiharũrũkĩra nyama icio, no Aburamu agĩcingata, agĩciũmbũra.

¹² Riũa rĩgĩthũa-rĩ, Aburamu agĩkoma toro mũnene, nayo nduma nene na ya kũmakania ikĩmũnyiita. ¹³ Ningĩ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya na ma atĩ njiaro ciaku nĩigatũũra irĩ ageni bũrũri ũtarĩ wacio, na nĩigatuuo ngombo na inyariirwo mĩaka magana mana. ¹⁴ No nĩngaherithia rũrĩrĩ rũu igatungata irĩ ngombo, na thuutha ũcio nĩikoima kuo irĩ na ũtonga mũingĩ. ¹⁵ No wee-rĩ, ũgaakua na thayũ, na ũgaathikwo ũrĩ na ũkũrũ mwega. ¹⁶ Rũciaro-inĩ rwa kana-rĩ, njiaro ciaku nĩigacooka gũkũ, nĩgũkorwo mehia ma Aamori matikinyĩte harĩa ho.”

¹⁷ Na rĩrĩ, riũa rĩathũa na kwagĩa nduma-rĩ, hakĩoneka nyũngũ ya mwaki yatoogaga irĩ na kĩmũrĩ gĩkĩrĩrĩmbũka gĩgĩtuĩkanĩria gatagatĩ ka njatũ icio. ¹⁸ Mũthenya ũcio, Jehova akĩrũkanĩra na Aburamu kĩrĩkanĩro, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndahe njiaro ciaku bũrũri ũyũ, kuuma rũũĩ rwa Misiri nginya rũũĩ rũria rũnene rwa Farati: ¹⁹ bũrũri wa Akeni, na wa Akenizi, na wa Akadimoni, ²⁰ na wa Ahiti, na wa Aperizi, na wa Arefai, ²¹ na wa Aamori, na wa Akaanani, na wa Agirigashi, na wa Ajebusi.”

16

Hagari na Ishumaeli

¹ Na rĩrĩ, Sarai mũtumia wa Aburamu ndaamũciarĩire ciana. No nĩ aarĩ na mũirĩtu Mũmisiri wamũtungatagĩra wetagwo Hagari; ² tondũ ũcio Sarai akĩra Aburamu atĩrĩ, “Jehova nĩagirĩtie ngĩe na ciana. Thiĩ ũkome na ndungata yakwa ya mũirĩtu; hihi kwahoteka ngĩe na rũciaro nĩ ũndũ wake.”*

Nake Aburamu agĩtĩkiania na ũria Sarai oigire. ³ Nĩ ũndũ ũcio, thuutha wa Aburamu gũkorwo atũũrite Kaanani mĩaka ikũmi-rĩ, mũtumia wake Sarai akĩoya Hagari Mũmisiri ũria warĩ ndungata yake ya mũirĩtu, akĩmũneana kũrĩ mũthuriwe atuĩke mũtumia wake. ⁴ Nake Aburamu agĩkoma na Hagari, nake akĩgĩa nda.

Na rĩria aamenyire atĩ nĩagĩite nda-rĩ, akĩambĩrĩria kũnyarara Sarai mwathi wake. ⁵ Hĩndĩ iyo Sarai akĩra Aburamu atĩrĩ, “Ŭũru ũyũ ũrathĩinia-rĩ, ũrogũcookerera arĩ we. Ndaneanire ndungata yakwa moko-inĩ maku, na rĩu tondũ nĩmenyete atĩ irĩ na nda, no kũũnyarara. Jehova arotũtuithania nĩ nawe.”

⁶ Aburamu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku irĩ moko-inĩ maku. Īka nayo ũria ũkuona kwagĩrĩire.” Nake Sarai akĩnyamaria Hagari mũno; nĩ ũndũ ũcio Hagari akĩmũũria.

⁷ Mũraika wa Jehova agĩkora Hagari hakuhĩ na handũ haatherũkaga maaĩ werũ-inĩ; gathima kau kaarĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra irĩa ya gũthiĩ Shuri. ⁸ Mũraika akĩmũũria atĩrĩ, “Hagari ndungata ya Sarai, uuma kũ na wathiĩ kũ?”

Hagari akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kũũria ndĩoorĩra Sarai ũria mwathi wakwa.”

⁹ Ningĩ mũraika wa Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ mũtumia ũcio mwathi waku na ũmwĩnyihĩrie.” ¹⁰ Ningĩ mũraika agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngaingĩhia njiaro ciaku ũndũ itagaatarĩka.”

¹¹ Mũraika wa Jehova ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ:

“Rĩu ũrĩ na nda,
na nĩũgaciara kaana ga kahĩ,
na ũgaagatua Ishumaeli.

Nĩgũkorwo Jehova nĩagũite ũhoru wa mĩnyamaro yaku.†

* 15:10 Kĩrĩkanĩro o gĩothe kĩarĩkia kũiguithanĩrio nĩ kwarutagwo igongona rĩa nyamũ irĩa yatinanagio maita meerĩ, nao arĩa maathondekaga kĩrĩkanĩro kũ makagera gatagatĩ ga icunji icio cieri. * 16:2 Kwaga kũgĩa ciana kuonekaga taarĩ iherithia kuuma kũrĩ Ngai. Mũtugo wa mahinda macio nĩwetĩkĩritie mũtumia athuuriwe mũthuriwe mũtumia, no ciana iria maagĩa igakorwo irĩ cia mũtumia ũcio thata. † 16:11 Rĩitwa Ishumaeli rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Ngai nĩagũaga.”

¹² Mũrũguo agaatuĩka wa mbũrũrũ ta ndigiri ya gĩthaka;
guoko gwake gũgookagĩrĩra andũ othe,
nao andũ othe mamũũkagĩrĩre:
agaatũũra na ũthũ na ariũ a ithe othe.”

¹³ Nake Hagari akĩhe Jehova ũcio wamwarĩirie rĩĩtwa rĩĩrĩ: “Wee nĩwe Ngai ũrĩa ũnyonaga,” nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, “Rĩu nĩ ndĩkuona Ũrĩa ũnyonaga.” ¹⁴ Nĩkĩo gĩthima kũ gĩetirwo Biri-Lahai-Roi, na kĩrĩ o ho, kũu gatagatĩ ga Kadeshi na Beredi.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Hagari agĩciarĩra Aburamu mwana wa kahĩĩ, nake Aburamu agĩtua kaana kau aaciarĩrwo Ishumaeli. ¹⁶ Aburamu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩtandatũ rĩrĩa Hagari aamũciarĩire Ishumaeli.

17

Kĩrĩkanĩro gĩa Kũrua

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Aburamu aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo kenda na kenda-rĩ, Jehova nĩamuumĩrĩire, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Mũrungu Mwene-Hinya-Wothe; tũũra ũnjathĩkagĩra, na ũtarĩ na ũcuuke. ² Na nĩ nĩ nĩngũtũũria kĩrĩkanĩro gatagatĩ gakwa nawe, na nĩngaingĩhia mũigana waku mũno.”

³ Aburamu agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, ⁴ “Hakwa-rĩ, gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro gĩa nawe: Wee nĩngatuĩka ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ. ⁵ Ndũgũcooka gwĩtwo Aburamu; ũrĩtagwo Iburahĩmu, nĩgũkorwo nĩngũtuĩte ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ. ⁶ Nĩngũtũma ũciare mũno; na ndũme ũtuĩke ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ, nao athamaki nĩmakoima thĩinĩ waku. ⁷ Nĩngũthondeka kĩrĩkanĩro gĩa kĩrĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene gatagatĩ gakwa nawe na njiaro ciaku iria igooka thuutha waku, na nginya njiarwa ciaku cia thuutha, nĩguo ndũke Ngai waku na Ngai wa njiaro iria igooka thuutha waku. ⁸ Nĩngakũhe bũrũri ũyũ wothe wa Kaanani, kũrĩa ũrĩ mũgeni rĩu, ũtũũre ũrĩ igai rĩaku na rĩa njiaro ciaku iria igooka thuutha waku; na nĩngatuĩka Ngai wao.”

⁹ Nĩngĩ Ngai agĩcooka akĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Wee-rĩ, no nginya ũmenyagĩrĩre kĩrĩkanĩro gĩa nawe, wee na njiaro iria igooka thuutha waku, harĩ njiarwa na njiarwa iria igooka. ¹⁰ Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro gĩa nawe na njiaro iria igooka thuutha waku, kĩrĩkanĩro kĩrĩa ũrĩmenyagĩrĩra: Arũme othe thĩinĩ wanyu nĩmarĩruaga. ¹¹ Mũrĩruaga nĩguo ũndũ ũcio ũtuĩke kĩmenyithia gĩa kĩrĩkanĩro gatagatĩ gakwa nawe. ¹² Harĩ njiarwa iria igooka thuutha, mũndũ mũrũme wothe thĩinĩ wanyu no nginya arue arĩ na ũkũrũ wa thĩkũ inyanya, kũrutia arĩa maciarĩtwo thĩinĩ wa nyũmba yaku kana arĩa magũrĩtwo na mbeeca kuuma kũrĩ andũ a kũngĩ-arĩa matarĩ a rũciaro rwaku. ¹³ Mũndũ ũcio, wagũciarĩrwo nyũmba-inĩ yaku kana wakũgũrwo na mbeeca ciaku-rĩ, no nginya arue. Kĩrĩkanĩro gĩa kĩa mĩrĩ yanyu gĩgũtuĩka kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene. ¹⁴ Mũndũ mũrũme wothe ũtarĩ mũruu, ũrĩa ũtaruithĩtio mwĩrĩ wake-rĩ, nĩakeherio harĩ andũ ao; ũcio ndahingĩtie kĩrĩkanĩro gĩa nawe.”

¹⁵ Nĩngĩ Ngai akĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Ha ũhoru wa Sarai mũtumia waku-rĩ, ndũgũcooka kũmwĩta Sarai; arĩtagwo Sara. ¹⁶ Nĩngũmũrathima, na ti-itherũ nĩngũkũhe mwana wa kahĩĩ ũciarĩrwo nĩwe. Nĩngũmũrathima nĩguo atuĩke nyina wa ndũrĩrĩ; athamaki a ndũrĩrĩ makoima harĩwe.”

¹⁷ Iburahĩmu agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, agĩcooka agĩtheka, akĩyũria na ngoro atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩ na mĩaka igana nĩegũciara mwana wa kahĩĩ? Sara no aciara mwana arĩ na mĩaka mĩrongo kenda?” ¹⁸ Nake Iburahĩmu akĩra Ngai atĩrĩ, “Naarĩ korwo Ishumaeli atũũra arathimagwo nĩwe!”

¹⁹ Nake Ngai akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ nĩguo, no mũtumia waku Sara nĩagagũciarĩra kahĩĩ, na nĩũgaagatua Isaaka. Nĩngũthondeka kĩrĩkanĩro nake gĩa gũtũũra tene na tene harĩ njiaro ciake iria igooka thuutha wake. ²⁰ Na ha ũhoru wa Ishumaeli, nĩndakũigua: Ti-itherũ nĩngũmũrathima; nĩngũtũma aciarane, aingĩhe mũno. Nĩagatuĩka ithe wa aathani ikũmi na eerĩ, na nĩngamũtua rũrĩrĩ rũnene. ²¹ No kĩrĩkanĩro gĩa nawe ngaathondeka na

Isaaka, ũrĩa Sara egũgũciarĩra mwaka ũyũ ũgũũka, ihinda-inĩ ta rĩrĩ tũrĩ.” ²² Ngai aarĩkia kwaria na Iburahĩmu, akĩambata, akĩmũtiga.

²³ Mũthenya o ro ũcio, Iburahĩmu akĩoya mũriũ wake Ishumaeli, na arĩa othe maciarĩrwo gwake, o na arĩa magũrĩtwo na mbeeca ciake, mũndũ mũrũme wothe wa nyũmba yake, akĩmaruithia, o ta ũrĩa Ngai aamwĩrĩte. ²⁴ Iburahĩmu aarĩ wa mĩaka mĩrongo kenda na kenda rĩrĩa aaruire, ²⁵ nake mũriũ wake Ishumaeli aarĩ wa mĩaka ikũmi na itatũ. ²⁶ Iburahĩmu na mũriũ wake Ishumaeli maaruire hamwe mũthenya o ro ũcio. ²⁷ Na mũndũ mũrũme wothe thĩinĩ wa nyũmba ya Iburahĩmu, arĩa maciarĩrwo gwake, kana mũndũ wagũrĩtwo kuuma kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, maaruanĩire hamwe nake.

18

Ageni arĩa Atatũ

¹ Mũthenya ũmwe Jehova nĩ oimĩrĩire Iburahĩmu rĩrĩa aikarĩte mũromo-inĩ wa hema yake hakuhĩ na mĩtĩ rĩa mĩnene ya mĩgandi ya Mamure, ihinda rĩa mĩaraho. ² Na rĩrĩ, Iburahĩmu aatiira maitho-rĩ, akĩona andũ atatũ marũgamĩte o hakuhĩ nake. Rĩrĩa aamoonire, akĩhiũha akiuma mũromo-inĩ wa hema yake, agĩthĩ kũmatũnga, na agĩturumithia ũthiũ wake thĩ.

³ Akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, angĩkorwo nĩndetĩkĩrĩka maitho-inĩ maku, ndũkahĩtũke ndungata yaku. ⁴ Reke tũũ tũnini tũrehwo, na inyuĩ inyuothe mwĩthambe magũrũ na mũhurũke kũruru-inĩ kĩa mũtĩ ũyũ. ⁵ Na nĩ thĩ ndĩmũrehere kĩndũ gĩa kũrĩa, nĩgeetha mũcookwo nĩ hinya, kuona atĩ nĩmwagĩũka kwa ndungata yanyu, nĩguo mũcooke mwĩthĩire.”

Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ wega mũno, ika o ũguo woiga.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu akĩhiũha agĩthĩ hema-inĩ kũrĩ Sara, akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ibaba ithatũ* cia mũtu ũrĩa mũhinyu wega, ũũkande na ũruge mĩgate naihenya.”

⁷ Ningĩ Iburahĩmu agĩteng’era rũũru-inĩ, agĩthuura njaũ njega na njororo, akĩmĩ-nengera ndungata, nayo ikĩmĩthĩnja naihenya. ⁸ Ningĩ Iburahĩmu akĩmarehera iria imata na iria rĩa mwĩtha, na nyama cia njaũ iyo yathĩnjĩtwo, agĩciiga hau mbere yao. Nake akĩrũgama hakuhĩ nao mũtĩ-inĩ rĩrĩa maarĩaga.

⁹ Maarĩkia kũrĩa makĩmũũria atĩrĩ, “Sara mũtumia waku-rĩ, arĩ kũ?”

Iburahĩmu akĩmacookeria atĩrĩ, “Arĩ kũũrĩa hema thĩinĩ.”

¹⁰ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩngooka kũrĩ we rĩngĩ hĩndĩ o ta ĩno mwaka ũyũ ũroka, na Sara mũtumia waku nĩagaciara kaana ga kahĩ.”

Nake Sara nĩathikagĩrĩria arĩ hau mũromo-inĩ wa hema rĩa yarĩ thuutha wa Iburahĩmu. ¹¹ Na rĩrĩ, Iburahĩmu na Sara maarĩ akũrũ na magatindĩka mĩaka yao ma, nake Sara akahĩtũkia mĩaka ya gũciara. ¹² Nĩ ũndũ ũcio, Sara agĩthekera, akĩyũria atĩrĩ, “Thuutha wa gũkũra ũũ-rĩ, na mwathi wakwa nĩ mũkũrũ-rĩ, no ngĩgie na gĩkeno kũu?”

¹³ Nake Jehova akĩũria Iburahĩmu atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũma Sara atheke na eyũrie, ‘Ti-itherũ no ngĩ na mwana ndĩ mũkũrũ ũguo?’ ¹⁴ Kaĩ kũrĩ ũndũ ũngĩrema Jehova? Mwaka ũyũ ũroka-rĩ, nĩngacooka ihinda rĩrĩa rĩamũre, nake Sara nĩagaciara kaana ga kahĩ.”

¹⁵ Sara agĩtigĩra mũno, nĩ ũndũ ũcio akĩheenania, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndinatheka.”

Nowe Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩ ma nĩwatheka.”

Iburahĩmu Gũthaithanĩrĩa Sodomu

¹⁶ Rĩrĩa andũ acio mookĩrĩre mathĩrĩ, makĩerekera na Sodomu,† nake Iburahĩmu agĩtwarana nao amomagarie. ¹⁷ Hĩndĩ iyo Jehova akĩyũria atĩrĩ, “No hithe Iburahĩmu ũrĩa ndĩrenda gwĩka? ¹⁸ Ti-itherũ Iburahĩmu nĩagatuĩka rũrĩrĩ rũnene na rwa hinya, na ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩkarathimwo nĩ ũndũ wake. ¹⁹ Nĩgũkorwo nĩndĩmũthuurĩte nĩgeetha onagĩrĩrie ciana ciake, na nyũmba yake, na arĩa magooka thuutha wake, kũrũmagia mĩthĩre ya Jehova na ũndũ wa gwĩkaga ũrĩa kwagĩrĩire, na kĩhooito, nĩgeetha Jehova akaahingĩria Iburahĩmu ũrĩa aamwĩrĩire.”

* 18:6 nĩ ta kilo 22. † 18:16 Itũũra rĩa Sodomu rĩrĩ o harĩa rĩarĩ mwena wa gũthini wa Iria rĩa Cumbĩ.

²⁰ Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Mũkayo wĩgĩĩ Sodomu na Gomora nĩ mũnene mũno, naguo wĩhia wao nĩ mũũru mũno. ²¹ Nĩ ũndũ ũcio nĩ nĩngũikũrũka thiĩ nyone kana ũũru ũrĩa mekĩte nĩũigana ikaya rĩrĩa rĩnginyĩire. Na aakorwo tiguu-rĩ, nĩngũmenya ũrĩa ngwĩka.”

²² Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makiuma hau magĩthĩĩ merekeire Sodomu, no Iburahĩmu agĩtigwo arũgamĩte mbere ya Jehova. ²³ Nake Iburahĩmu agĩkuhĩrĩria Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Andũ arĩa athingu ũkũmaniinanĩria hamwe na arĩa aaganu? ²⁴ Ĩ kũngĩkorwo kũrĩ na andũ mĩrongo ĩtano athingu itũũra-inĩ rĩu inene? Ti-itherũ no ũrĩniine na ndũrĩhonokie nĩ ũndũ wa andũ acio mĩrongo ĩtano athingu marĩ kuo? ²⁵ Ũroaga gwĩka ũndũ ta ũcio, wa kũũraganĩria arĩa athingu hamwe na arĩa aaganu, arĩa athingu na arĩa aaganu ũmataranĩrie ũndũ ũmwe. Ũroaga gwĩka ũndũ ta ũcio! Mũtuanĩri ciira wa thiĩ yothe-rĩ, githĩ ndagĩrĩrwo nĩ gwĩka ũrĩa kwagĩrĩire?”

²⁶ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ingĩkora andũ mĩrongo ĩtano athingu kũu itũũra rĩu inene rĩa Sodomu-rĩ, nĩngũhonokia kũndũ kũu guothe nĩ ũndũ wao.”

²⁷ Ningĩ Iburahĩmu akĩaria rĩngĩ, akiuga atĩrĩ: “Rĩu tondũ nĩngĩũmĩrĩrie nginya ndaaria na Mwathani, o na gũtuĩka ndĩ o rũkũngũ na mũhu-rĩ, atĩrĩ, ²⁸ ĩ hangĩaga andũ atano a acio mĩrongo ĩtano athingu? Nĩ ũngĩniina itũũra rĩu inene rĩothe nĩ ũndũ wa kwaga acio atano?”

Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ingĩkora andũ mĩrongo ĩna na atano kuo, ndikũrĩniina.”

²⁹ O rĩngĩ Iburahĩmu akĩmwarĩria akĩmũũria atĩrĩ, “Ĩ ũngĩkora andũ mĩrongo ĩna tu kuo?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa acio mĩrongo ĩna-rĩ, ndikũrĩniina.”

³⁰ Ningĩ Iburahĩmu akiuga atĩrĩ, “Mwathani aroaga kũrakara, no areke njarie. Ĩ ũngĩkora andũ mĩrongo ĩtatũ kuo?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndikũrĩniina ingĩkora andũ mĩrongo ĩtatũ kuo.”

³¹ Iburahĩmu akiuga atĩrĩ, “Rĩu tondũ nĩngĩũmĩrĩrie nginya ndaaria na Mwathani-rĩ, ĩ kũngĩoneka o andũ mĩrongo ĩrĩ kuo?”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa acio mĩrongo ĩrĩ, ndikũrĩniina.”

³² Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Mwathani aroaga kũrakara no areke njarie rĩngĩ rĩmwe. Ĩ kũngĩoneka o andũ ikũmi kuo?”

Nake Jehova agĩcookia, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa acio ikũmi-rĩ, ndikũrĩniina.”

³³ Rĩrĩa Jehova aarĩkirie kwaria na Iburahĩmu, agĩthĩra, nake Iburahĩmu agĩcooka mũciĩ.

19

Kwanangwo gwa Sodomu na Gomora

¹ Nao araika acio eerĩ magĩkinya Sodomu hwaĩ-inĩ, nake Loti aikarĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene. Rĩrĩa aamoonire-rĩ, agĩũkĩra nĩguo amatũnge, na agĩturumithia ũthiũ wake thiĩ. ² Akĩmeera atĩrĩ, “Aathi akwa, ndamũthaitha ũkai mũtoonye nyũmba ya ndungata yanyu. No mwĩthambe magũrũ na mũraarĩrĩre, na rũciiniĩ tene mũrooke gũthiĩ na mbere na rũgendo rwanyu.”

No-o makĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, ithuĩ tũkũraara nja kĩaaro-inĩ.”

³ Nowe Loti akĩmaringĩrĩria na hinya mũno mathiĩ gwake mũciĩ, nginya magĩtikĩra. Magĩthiĩ nake, magĩtoonya nyũmba gwake. Nake akĩmathondekera irio, akĩruga mĩgate ĩtaarĩ ndawa ya kũmbia, nao makĩrĩa. ⁴ Matanathiĩ gũkoma-rĩ, arũme othe a kuuma ituri ciothe cia itũũra rĩu rĩa Sodomu, arĩa ethĩ na arĩa akũrũ, makĩrigiicĩria nyũmba ya Loti. ⁵ Nao magĩta Loti, makĩmũũria atĩrĩ, “Andũ arĩa mookire gwaku ũtukũ ũyũ-rĩ, marĩ-kũ? Marehe na gũkũ nja, tũkome nao.”

⁶ Loti akiuma na nja amatũnge, na akĩhinga mũrango, ⁷ akĩmeera atĩrĩ, “Aca, arata akwa; mũtigate ũndũ ũcio wa waganu. ⁸ Atĩrĩrĩ, ndĩ na airĩtu akwa eerĩ matarĩ maakoma na mũndũ mũrũme. Rekei ndĩmarehe na gũkũ nja, na inyuĩ mwĩke o ũrĩa mũkwenda

nao. No mūtigeke ūndũ o na ūrĩkũ kũrĩ andũ aya, tondũ mokĩte gwakwa na no nginya ndĩmagĩtĩre.”

⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ehera.” Na makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ookire gũkũ arĩ mũgeni, na rĩu arenda gũtũciirithia! Wee nĩwe tũgwĩka ũũru gũkĩra acio!” Magĩkĩrĩrĩria kũhatĩrĩria Loti, na magĩkuhĩrĩria nĩguo moinange mũrango.

¹⁰ No ageni acio maarĩ thĩinĩ magĩtambũrũkia moko, makĩguucia Loti, makĩmũcookia nyũmba na makĩhinga mũrango. ¹¹ Magĩcooka makĩhũũra andũ acio maarĩ nja ya mũrango wa nyũmba, ethĩ na akũrũ, na ūtumumu nĩgeetha mage kuona mũrango.

¹² Andũ acio eerĩ makĩũria Loti atĩrĩ, “Ūrĩ na andũ angĩ aku gũkũ, ta arĩa mahikĩtie airĩtu aku, aanake kana airĩtu aku, kana mũndũ ũngĩ waku o wotho ūrĩ itũũra-inĩ rĩĩrĩ inene? Moimagarie muume gũkũ, ¹³ tondũ nĩtũkwananga kũndũ gũkũ. Mũkayo ūrĩa ũkaĩirwo Jehova okĩrĩre andũ a gũkũ nĩ mũnene mũno, na nĩatũtũmĩte tũũke tũrĩanange.”

¹⁴ Nĩ ūndũ ũcio Loti akiumagara, agĩthĩĩ akĩaria na athoni ake, arĩa maarĩ mahikie airĩtu ake. Akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhĩkei muume kũndũ gũkũ, nĩ ūndũ Jehova arĩ hakuhi kwananga itũũra rĩĩrĩ inene!” No athoni ake magĩciiria nĩ itherũ aamaringaga.

¹⁵ Rũciinĩ ruoro rũgĩtema-rĩ, araika acio makĩhĩkahĩka Loti, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhĩke! Oya mũtumia waku na airĩtu aku eerĩ arĩa marĩ gũkũ, kana mũniinanĩrio na itũũra rĩĩrĩ rĩkĩherithio.”

¹⁶ Rĩrĩa Loti aahindahindire-rĩ, andũ acio makĩmũnyiita guoko, na moko ma mũtumia wake na ma airĩtu ake eerĩ, na makĩmoimagaria o wega nginya nja ya itũũra rĩu inene, nĩgũkorwo Jehova nĩamaiguĩrĩre tha. ¹⁷ Na maarĩkia kũmaruta nja ya itũũra, ũmwe wao akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩthareĩ mũhonokie mĩoyo yanyu! Mũtikehũgũre, na mũtikarũgame handũ o na ha gũkũ kĩaragana-inĩ gĩkĩ! Ūrĩrai irĩma-inĩ, kana mũniinwo!”

¹⁸ No Loti akĩmeera atĩrĩ, “Aca, aathi akwa, ndamũthaitha! ¹⁹ Tondũ ndungata yanyu nĩ itĩkĩrĩkĩte maitho-inĩ manyu, na nĩmũnyonetie ūtugi mũnene wa kũhonokia muoyo wakwa, no ndingĩhota kũũrĩra irĩma-inĩ; mwanangĩko ũyũ nĩũkũngorerera, na nĩngũkua. ²⁰ Ta rorai, haarĩa harĩ na itũũra rĩrĩ hakuhi ingĩũrĩra, na nĩ inini. Rekei njũrĩre kuo, nĩ itũũra inini mũno, githĩ tiguu? Naguo muoyo wakwa nĩũkũhonoka.”

²¹ Nake mũraika akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ wega mũno, nĩngũkũiguĩra ihooya rĩu o narĩo; Ndikũharagania itũũra rĩu waria ũhoro warĩo. ²² No rĩrĩ, ūrĩa kuo na ihenya, nĩ ūndũ gũtirĩ ūndũ ingĩka nginya ũkinye kuo.” (Nĩkĩo itũũra rĩu rĩitagwo Zoari.)

²³ Loti agĩkinya Zoari-rĩ, riũa nĩrĩarĩkĩtie kũratha. ²⁴ Nake Jehova akiurĩria Sodomu na Gomora mwaki wa ũbiriti uumĩte igũrũ kũrĩ Jehova. ²⁵ Nake akĩharagania matũũra macio manene, na kĩaragana kũu gĩothe, o hamwe na arĩa othe maatũire matũũra-inĩ macio manene, o na mĩmera yothe ya bũrũri ũcio. ²⁶ No mũtumia wa Loti nĩehũgũrire na thuutha, nake agĩtuĩka gĩtugi gĩa cumbĩ.

²⁷ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene-rĩ, Iburahĩmu agĩũkĩra na agĩcooka handũ harĩa aarũgamĩte mbere ya Jehova. ²⁸ Agĩcũthĩrĩria mwena wa Sodomu na Gomora, bũrũri wotho wa kĩaragana kũu, nake akĩona ndogo ndumanu yambatĩte na igũrũ kuuma bũrũri-inĩ ũcio, ihaana ta ndogo yumĩte icua-inĩ.

²⁹ Nĩ ūndũ ũcio, rĩrĩa Jehova aanangire matũũra macio manene ma kĩaragana kũu, nĩaririkanire Iburahĩmu, na akĩruta Loti mwanangĩko-inĩ ũcio waharaganirie matũũra macio manene kũrĩa Loti atũire.

Loti na Airĩtu ake

³⁰ Thuutha ũcio Loti akiuma Zoari, agĩthĩĩ gũtũũra kĩrĩma-inĩ arĩ hamwe na airĩtu ake eerĩ, tondũ nĩetigĩrĩre gũikara Zoari. We na airĩtu ake eerĩ magĩtũũra ngurunga-inĩ.

³¹ Mũthenya ũmwe-rĩ, mũirĩtu ūrĩa warĩ mũkũrũ akĩira ūrĩa warĩ mũnini atĩrĩ, “Ithe witũ nĩ mũkũrũ, na gũtirĩ mũndũ mũrũme ūrĩ hakuhi wa gũkoma na ithuĩ, ta ūrĩa arĩ mũtugo kũndũ guothe gũkũ thĩ. ³² Reke tũhe ithe witũ ndibei anyue nĩgeetha tũkome nake, na tũtũurie rũciaro rwitũ na ūndũ wa ithe witũ.”

³³ Ũtukũ ũcio magĩtũma ithe wao anyue ndibei, na mũirĩtu ũrĩa mũkũrũ agĩtoonya na agĩkoma nake. Nowe Loti ndaamenyire rĩrĩa mũirĩtu aakomire kana rĩrĩa ookĩrire.

³⁴ Mũthenya ũyũ ũngĩ, mũirĩtu ũrĩa mũkũrũ akĩra ũrĩa mũnini atĩrĩ, “Hwaĩ ũtukũ nĩ nĩ ndĩrakomire na ithe witũ. Reke tũmũhe ndibei rĩngĩ anyue ũtukũ wa ũmũthĩ, nawe ũthĩ ũkome nake, nĩgeetha tũtũurie rũciaro rwitũ na ũndũ wa ithe witũ.” ³⁵ Nĩ ũndũ ũcio magĩtũma ithe wao anyue ndibei ũtukũ ũcio o naguo, nake mũirĩtu ũrĩa warĩ mũnini agĩtoonya agĩkoma nake. O rĩngĩ Loti ndaamenyire rĩrĩa mũirĩtu aakomire kana rĩrĩa ookĩrire.

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio airĩtu acio eerĩ a Loti makĩgĩa nda na ithe wao. ³⁷ Mũirĩtu ũrĩa mũkũrũ agĩciara kahĩ na agĩgatua Moabi, na nĩwe ithe wa andũ a Moabi gwata ũmũthĩ. ³⁸ Mũirĩtu ũrĩa mũnini o nake agĩciara kahĩ, nake agĩgatua Beni-Ami, na nĩwe ithe wa Aamoni arĩa marĩ kuo nginya ũmũthĩ.

20

Iburahĩmu na Abimeleku

¹ Na rĩrĩ, Iburahĩmu nĩomire kũu aarĩ, agĩthĩ mwena wa Negevu, na agĩtũura gatagatĩ ga Kadeshi na Shuri. Gwa kahinda nĩatũũire Gerari ² na arĩ kũu Iburahĩmu oigaga atĩrĩ ha ũgoro wa mĩtumia wake Sara, “Ŭyũ nĩ mwarĩ wa baba.” Tondũ ũcio Abimeleku mũthamaki wa Gerari agĩtũmanĩra Sara na akĩmuoya.

³ No rĩrĩ, Ngai akĩmũĩra Abimeleku ũtukũ na kĩroto, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, no ta ũkuĩte tondũ mũndũ-wa-nja ũcio woete nĩ mĩtumia wene.”

⁴ No Abimeleku ndaakoretwo akuhĩrĩrie Sara, nĩ ũndũ ũcio akĩũria atĩrĩ, “Mwathani, no wanange rũrĩrĩ rũtehĩtie? ⁵ Githĩ ti we wanjũrĩre, ‘Ŭyũ nĩ mwarĩ wa baba?’ Na ningĩ o nake Sara githĩ ndoigire atĩrĩ, ‘Ŭyũ nĩ mũrũ wa baba?’ Njikĩte ũndũ ũcio na ũrũngĩrĩru wa ngoro na moko matarĩ ũcuuke.”

⁶ Ningĩ Ngai akĩmwĩra atĩrĩ kĩroto-inĩ, “Ĩĩ, nĩnjũũĩ ũrekĩte ũguo na ũrũngĩrĩru wa ngoro, na nĩkĩo ndĩrakũgiririe ũnjĩhĩrie. Nĩkĩo itanareka ũmũhutie. ⁷ Rĩu-rĩ, cookeria mũndũ ũcio mĩtumia wake, nĩgũkorwo nĩ mũnabii, nake nĩegũkũhooera, na nĩgũtũura muoyo. No waga kũmũcookia-rĩ, ũmenye ti-itherũ wee nĩgũkua, na andũ aku othe nĩmegũkua.”

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciini tene, Abimeleku agĩtũmanĩra anene ake othe, na aarĩkia kũmeera maũndũ marĩa mothe meekĩkĩte, andũ acio magĩtigĩra mũno. ⁹ Abimeleku agĩcooka agĩta Iburahĩmu na akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũguo ũtwĩkĩte? Nĩ atĩa ngwĩhĩrie, nĩguo ũndeherere nĩ na ũthamaki wakwa ũũru mũnene ũguo? Ŭnjikĩte maũndũ mataagĩrĩre gwĩkwo.” ¹⁰ Ningĩ Abimeleku akĩũria Iburahĩmu atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũmire wĩke ũguo?”

¹¹ Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndeĩrĩre atĩrĩ, ‘Kũndũ gũkũ andũ matiĩtigĩrĩte Ngai, na nĩmekũnjũraga nĩ ũndũ wa mĩtumia wakwa.’ ¹² O na kũrĩ ũguo, ti-itherũ nĩ mwarĩ wa-baba, mũirĩtu wa baba; no tũtirĩ a nyina ũmwe, nĩkĩo aatuĩkire mĩtumia wakwa. ¹³ Na rĩrĩa Ngai aandutire kuuma nyũmba-inĩ ya baba thĩ ngorũũrage, ndeerire mĩtumia wakwa atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo ũrĩnyonagia wendo waku: Kũrĩa guothe tũrĩthiia, uugage atĩrĩ ũgoro-inĩ ũnjĩgĩ, ‘Ŭyũ nĩ mũrũ wa baba.’”

¹⁴ Iburahĩmu aarĩkia kwaria, Abimeleku akĩruta ng’ondũ na ng’ombe, na ngombo cia arũme na cia andũ-a-nja, na agĩcihe Iburahĩmu, na akĩmũcookeria Sara mĩtumia wake. ¹⁵ Ningĩ Abimeleku akĩmwĩra atĩrĩ, “Bũrũri wakwa ũrĩ mbere yaku; tũũra harĩa hothe ũngĩenda.”

¹⁶ Nake Abimeleku akĩra Sara atĩrĩ, “Nĩngũhe mũrũ-wa-thoguo cekerĩ 1,000 cia betha* itũke cia kũrĩhĩria ihĩtia rĩrĩa ũhĩtĩrio mbere ya andũ aya othe mũrĩ nao; we ndũrĩ ũũru wĩkĩte.”

¹⁷ Nake Iburahĩmu akĩhooya Ngai, nake Ngai akĩhonia Abimeleku, na mĩtumia wake, na ngombo ciake cia airĩtu nĩguo mahote gũciara ciana rĩngĩ, ¹⁸ nĩgũkorwo Jehova

* 20:16 nĩ ta kilo ikũmi na ĩmwe na nuthu (11.5).

nĩahingĩte nda cia andũ-a-nja othe a nyũmba ya Abimeleku, makaaga kũgĩa ciana, nĩ ùndũ wa Abimeleku kuoya Sara mĩtumia wa Iburahĩmu.

21

Gũciarwo kwa Isaaka

¹ Nake Jehova agĩtuga Sara o ta ũrĩa oigĩte, na Jehova akĩhingĩria Sara kĩrĩkanĩro kĩrĩa aamwĩrĩre. ² Sara akĩgĩa nda, na agĩciarĩra Iburahĩmu kaana ga kahĩ ũkũrũ-inĩ wake, o ihinda rĩrĩa Jehova aamwĩrĩte. ³ Iburahĩmu agĩtua kaana kau ga kahĩ aaciarĩrwo nĩ Sara, Isaaka. ⁴ Na rĩrĩa mũriũ ũcio wake Isaaka akinyirie thikũ inyanya-rĩ, Iburahĩmu akĩmũruithia, o ta ũrĩa Ngai aamwathĩte. ⁵ Iburahĩmu aarĩ na mĩaka igana rĩmwe rĩrĩa mũriũ wake Isaaka aaciarĩrwo.

⁶ Sara akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩatũmĩte theke, na mũndũ o wotho ũrĩguaga ũhoro ũcio nĩarĩthekaga hamwe na nĩ.” ⁷ Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Nũ ũngĩerire Iburahĩmu atĩ Sara nĩakongithia ciana? No rĩrĩ, nĩndĩmũciarĩre kaana ga kahĩ ũkũrũ-inĩ wake.”

Hagari na Ishumaeli Kũingatwo

⁸ Nako kaana kau gagĩkũra na gagĩtigithio kuonga; naguo mũthenya ũrĩa Isaaka aatigithirio kuonga-rĩ, Iburahĩmu akĩrugithia iruga inene. ⁹ No Sara akĩona atĩ mũriũ wa Hagari ũrĩa Mũmisiri aaciarĩre Iburahĩmu aarĩ na kĩnyũrũri. ¹⁰ Nake akĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Ingata ngombo ĩno ya mũndũ-wa-nja hamwe na mũriũ, tondũ mũriũ ũcio wa ngombo ĩyo ya mũndũ-wa-nja ndakagayana igai na mũriũ wakwa Isaaka.”

¹¹ Naguo ũhoro ũcio ũgĩthĩnia Iburahĩmu mũno tondũ wakoniĩ mũriũ. ¹² No Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gũthĩnĩka mũno nĩ ùndũ wa kĩmwana kũ, na ndungata ĩyo yaku ya mũndũ-wa-nja. Thikĩrĩria ũrĩa wotho Sara egũkwĩra, tondũ rũciaro rũrĩa rũgeetanio nawe rũkoima harĩ Isaaka. ¹³ O na ningĩ nĩngatũma mũriũ wa ndungata ĩyo ya mũndũ-wa-nja atuĩke rũrĩrĩ rũnene, tondũ nĩ rũciaro rwaku.”

¹⁴ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciĩnĩ tene Iburahĩmu akĩoya irio na mondo ya rũũa ĩrĩ na maaĩ, na agĩcinengera Hagari. Akĩmũigĩrĩra ciande-inĩ ciake, agĩcooka akĩmumagaria hamwe na kĩmwana kũ. Nake Hagari agĩthĩra, na agĩturĩrwo nĩ njĩra arĩ kũu werũ-inĩ wa Birishiba.

¹⁵ Na rĩrĩa maaĩ marĩa maarĩ rũũa-inĩ maathirire-rĩ, Hagari akĩga kĩmwana kũ rungu rwa kĩhinga kĩmwe. ¹⁶ Nake agĩthiithia, agĩkara thĩ handũ hataarĩ haraihu, ta ha rĩikia rĩa mũguĩ, tondũ eeciirire atĩrĩ, “Ndingĩrorera kĩmwana gĩakwa gĩgĩkua.” Na aikarĩte hau hakuhĩ, akĩambĩrĩria kũgirĩka.

¹⁷ Nake Ngai akĩigua kĩmwana kũ gĩkĩrĩra, nake mũraika wa Ngai agĩta Hagari arĩ kũu igũrũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩragũthĩnia Hagari? Tiga gwĩtigĩra; Ngai nĩaiguĩte kĩrĩro gĩa kĩmwana kũ kĩrĩ o hau kĩrĩ. ¹⁸ Tiira kĩmwana kũ na igũrũ, na ũkĩnyiitĩrĩre na guoko, nĩgũkorwo nĩngagĩtua rũrĩrĩ rũnene.”

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo Ngai akĩmũhingũra maitho, nake akĩona gĩthima kĩa maaĩ. Agĩthĩ ho, akĩiyũria rũũa maaĩ, na akihe kĩmwana kũ kĩnyue.

²⁰ Ngai nĩakorirwo hamwe na kĩmwana kũ o ũrĩa gĩakũraga. Gĩatũũrĩre werũ-inĩ, na gĩgĩtuĩka mũrathi na ũta. ²¹ Hĩndĩ ĩyo aatũũraga Werũ-inĩ wa Parani-rĩ, nyina akĩmwethera mĩtumia kuuma Misiri.

Kĩrĩkanĩro kĩa Iburahĩmu na Abimeleku

²² Ihinda-inĩ-rĩu Abimeleku na Fikolu mũnene wa mbũtũ ciake cia ita makĩra Iburahĩmu atĩrĩ, “Ngai arĩ hamwe nawe maũndũ-inĩ mothe marĩa wĩkaga. ²³ Rĩu-rĩ, wĩhĩte ũrĩ mbere ya Ngai atĩ ndũkanjuukanĩrĩra, kana ũcuukanĩre ciana ciakwa, o na kana njiaro ciakwa. Nyonagia ũtugi nĩ na bũrũri ũyũ we ũtũũraga ũrĩ mũgeni o ta ũrĩa nĩ nguonetie ũtugi.”

²⁴ Iburahĩmu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩndehĩta.”

²⁵ Ningĩ Iburahĩmu agĩtetia Abimeleku nĩ ùndũ wa gĩthima kĩa maaĩ kĩrĩa ndungata cia Abimeleku ciamũtunyĩte. ²⁶ No Abimeleku akiuga atĩrĩ, “Ndiũ nũ wĩkĩte ùndũ ũcio. Wee ndwanjĩrĩre, na ndaigua ũhoro ũcio ũmũthĩ.”

²⁷ Nĩ ùndũ ùcio Iburahĩmu akĩrehe ng'ondũ na ng'ombe akĩhe Abimeleku, nao andũ acio eerĩ makĩgĩa na kĩrĩkanĩro. ²⁸ Iburahĩmu akĩamũra mĩatĩ mũgwanja kuuma rũũru-inĩ rwake. ²⁹ Nake Abimeleku akĩũria Iburahĩmu atĩrĩ, “Mĩatĩ ñno mũgwanja-rĩ, wamĩamũra kuuma rũũru-inĩ nĩkĩ?”

³⁰ Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itĩkĩra kuoya mĩatĩ ñno mũgwanja kuuma kũrĩ nĩ, itũike ũira atĩ nĩ nĩ ndenjire gĩthima gĩkĩ.”

³¹ Tondũ ùcio handũ hau hagĩtwo Birishiba tondũ hau nĩ ho andũ acio eerĩ mehĩtiire mwĩhĩtwa.

³² Thuutha wa kũrĩkanĩra kĩrĩko kũu kũu Birishiba, Abimeleku na Fikolu mũnene wa mbũtũ ciake cia ita, magĩcooka bũrũri wa Afilisti. ³³ Nake Iburahĩmu akĩhaanda mũtĩ wa mũbinde kũu Birishiba, na agĩkaĩra rĩitwa rĩa Jehova, o we Mũrungu Ūrĩa-Ūtũũraga-Tene-na-Tene, arĩ handũ hau. ³⁴ Nake Iburahĩmu agĩkara bũrũri-inĩ ùcio wa Afilisti ihinda iraya ma.

22

Kũgerio kwa Iburahĩmu

¹ Thuutha wa maũndũ macio-rĩ, Ngai nĩageririe Iburahĩmu. Ngai akĩmwĩta atĩrĩ, “Iburahĩmu!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

² Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mũriũ waku, o we ũrĩa wa mũmwe Isaaka, ũrĩa wendete, ũthĩ rũgongo rwa Moria, na ũmũrute ta igongona rĩa njino kuo kĩrĩma-inĩ kĩmwe kĩa iria ngaakuonia.”

³ Nĩ ùndũ ùcio mũthenya ũyũ ũngĩ rũciĩnĩ tene, Iburahĩmu agĩũkĩra, agĩtandĩka ndigiri yake. Akĩoya ndungata ciake igĩrĩ na mũriũ wake Isaaka. Aarĩkia gwatũra ngũ cia kũigana igongona rĩa njino-rĩ, akiumagara erekeire handũ harĩa Ngai aamwĩrite. ⁴ Mũthenya wa gatatũ, Iburahĩmu agĩtiira maitho na akĩona handũ hau harĩ o kũraya. ⁵ Akĩira ndungata ciake atĩrĩ, “Ikaragai haha na ndigiri ñno, na nĩ na kĩmwana gĩakwa tũthĩ haarĩa tũkahooe Ngai, na tũcooke tũmũcookerere.”

⁶ Iburahĩmu agĩkĩoya ngũ icio cia igongona rĩa njino, agĩciigĩrĩra mũriũ wake Isaaka, nake agĩkuua mwaki na kahiũ. Na rĩrĩa o eerĩ mathiiaga hamwe, ⁷ Isaaka akĩaria, agĩita ithe Iburahĩmu atĩrĩ, “Baba!”

Iburahĩmu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũyũ, mũrũ wakwa.”

Isaaka akiuga atĩrĩ, “Ndĩrona tũrĩ na mwaki na ngũ! No rĩrĩ, gatũrũme ka igongona rĩa njino karĩ ha?”

⁸ Iburahĩmu agĩcookia atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, Ngai we mwene nĩekũheana gatũrũme ka igongona rĩa njino.” Nao eerĩ magĩthĩ na mbere marĩ hamwe.

⁹ Maakinya handũ harĩa Ngai aamwĩrite-rĩ, Iburahĩmu agĩaka kĩgongona ho na akĩara ngũ igũrũ rĩakĩo. Agĩcooka akĩoha mũriũ wake Isaaka na akĩmũkomia kĩgongona-inĩ kũu igũrũ rĩa ngũ. ¹⁰ Nĩngĩ akĩoya kahiũ, agĩtambũrũkia guoko gwake, oorage mũriũ. ¹¹ No mũraika wa Jehova akĩmwĩta kuuma igũrũ, akiuga atĩrĩ, “Iburahĩmu! Iburahĩmu!”

Nake Iburahĩmu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

¹² Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkahutie kĩmwana kũu na guoko gwaku, na ndũgagĩke ùndũ o na ũrĩkũ. Rĩu nĩndamenya atĩ nĩwĩtigĩrite Ngai, tondũ ndũnarega kũruta mũrũguo, o we mũrũguo waku wa mũmwe, arĩ igongona.”

¹³ Nake Iburahĩmu agĩtiira maitho, na hau kĩhinga-inĩ akĩona ndũrũme ñnyiitĩtwo hĩa nĩ mĩrita. Agĩthĩ ho, akĩoya ndũrũme ñyo na akĩmĩruta rĩrĩ igongona rĩa njino handũ ha mũriũ. ¹⁴ Nĩ ùndũ ùcio Iburahĩmu agĩita handũ hau Jehova-Nĩarĩheanaga. Na nginya ũmũthĩ kuugagwo atĩrĩ, “Kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova-rĩ, nĩarĩtũheaga.”

¹⁵ Nake mũraika wa Jehova arĩ igũrũ, agĩita Iburahĩmu hĩndĩ ya keerĩ, ¹⁶ akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Nĩndĩhĩtĩte na nĩ mwene, atĩ tondũ nĩwĩkĩte ùndũ ũyũ na ndũnarega kũndutĩra mũrũguo, o mũrũguo waku wa mũmwe-rĩ, ¹⁷ ti-itherũ nĩngakũrathima na ndũme njaro ciaku cingĩhe ta njata cia matu-inĩ na ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ

cia iria. Njiaro ciaku nĩ ikegwatĩra matũũra marĩa manene ma thũ ciacio, ¹⁸ na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku, ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩkarathimwo, tondũ wee nĩunjathĩkĩire.”

¹⁹ Nake Iburahĩmu agĩcookerera ndungata ciake, magĩthĩĩ hamwe marorete Birishiba. Nake Iburahĩmu agĩtũũra kũu Birishiba.

Ariũ a Nahoru

²⁰ Thuutha wa maũndũ macio Iburahĩmu agĩkinyĩrwo nĩ ũhoro, akĩĩrwo atĩrĩ, “Milika o nake nĩagĩĩte na ciana; nĩaciarĩire mũrũ-wa-nyũkwa Nahoru ciana: ²¹ Uzu nĩwe wa irigithathi, na mũrũ wa nyina nĩ Buzu, na Kemueli (ithe wa Aramu), ²² na Kesedu, na Hazo, na Pilidashu, na Jidilafu, na Bethueli.” ²³ Bethueli nĩwe watũĩkire ithe wa Rebeka. Acio nĩo ariũ arĩa anana Milika aaciarĩire Nahoru, mũrũ wa nyina na Iburahĩmu. ²⁴ Thuriya yake, irĩa yetagwo Reuma, o nayo yarĩ na ariũ ake, nĩo Teba, na Gahamu, na Tahashu na Maaka.

23

Gĩkuũ gĩa Sara

¹ Sara aatũũrĩre muoyo agĩkinyia mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja.

² Nake aakuĩrĩire Kiriathu-Ariba (na nokuo Hebironi), bũrũri-inĩ wa Kaanani; nake Iburahĩmu agĩthĩĩ, agĩcakaĩra Sara na akĩmũrĩrĩra.

³ Ningĩ Iburahĩmu agĩũkĩra akiuma hau mwĩrĩ wa mĩtumia wake warĩ, agĩthĩĩ akĩarĩria Ahiti akĩmeera atĩrĩ, ⁴ “Nĩ ndĩ mũgeni na mũgendi gũkũ kwanyu. Nyenderiai handũ gũkũ ha gũthikana nĩgeetha hote gũthika mĩtumia wakwa ũrĩa ũkuĩte.”

⁵ Nao Ahiti magĩcookeria Iburahĩmu atĩrĩ: ⁶ “Mũthuumi ũyũ, ta tũthikĩrĩrie. Wee ũrĩ mũthamaki ũrĩ hinya gatagatĩ-inĩ gaitũ. Thika mĩtumia waku mbĩrĩra-inĩ ĩmwe ya iria njega ciitũ. Gũtirĩ mũndũ witũ ũngĩkũgĩria mbĩrĩra ya gũthika mĩtumia waku.”

⁷ Iburahĩmu agĩũkĩra akĩĩnamĩrĩra mbere ya Ahiti, andũ acio ene bũrũri.

⁸ Akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩmwĩtikĩrĩte thike mĩtumia wakwa-rĩ, gũthikĩrĩriei, na mũthaithanĩrĩre kũrĩ Efironi mũrũ wa Zoharu, ⁹ nĩguo anyenderie ngurunga ya Makipela, irĩa yake ĩrĩ mũthia-inĩ wa gũthaka gĩake. Mũũriei anyenderie na thogora ũrĩa ũmĩigana, ĩtuĩke handũ hakwa ha gũthikana gũkũ kwanyu.”

¹⁰ Nake Efironi ũcio Mũhiti aikarĩte thĩ o hau gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa angĩ; tondũ ũcio agĩcookeria Iburahĩmu akĩĩguagwo nĩ Ahiti othe arĩa mookĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu rĩake. ¹¹ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, mwathi wakwa, thikĩrĩria; nĩndakũhe gũthaka kũu, na nĩndakũhe ngurunga ĩyo ĩrĩ thĩĩnĩ wakĩo. Ndakũhe andũ akwa makĩonaga. Thika mĩtumia waku.”

¹² O rĩngĩ Iburahĩmu akĩĩnamĩrĩra mbere ya andũ acio ene bũrũri, ¹³ na akĩarĩria Efironi andũ acio makĩĩguaga, akĩmwĩra atĩrĩ, “Itĩkĩra gũũthikĩrĩria. Nĩngũrĩha thogora wa gũthaka kũu. Amũkĩra mbeeca kuuma kũrĩ nĩ, nĩgeetha hote gũthika mĩtumia wakwa kuo.”

¹⁴ Efironi agĩcookeria Iburahĩmu atĩrĩ, ¹⁵ “Ta thikĩrĩria, mwathi wakwa; gũthaka kũu kĩngiuma cekerĩ magana mana ma betha,* no rĩrĩ, kũu nĩ kũĩ gatagatĩ gaku na nĩ? Thĩĩ ũthike mĩtumia waku.”

¹⁶ Iburahĩmu agĩĩtikĩra thogora wa Efironi na akĩmũthimĩra betha iria aagwetete andũ a Ahiti othe makĩĩguaga; cekerĩ magana mana cia betha cia mũigana wa gũthimo kĩa onjorithia.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, gũthaka kĩa Efironi kũu kĩarĩ Makipela hakuhĩ na Mamure-gũthaka na ngurunga ĩyo, na mĩtĩ yothe irĩa yarĩ mĩhaka-inĩ ya gũthaka kũu ikĩgarũrĩrwo ¹⁸ Iburahĩmu mbere ya Ahiti othe arĩa mookĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene. ¹⁹ Thuutha wa ũguo, Iburahĩmu agĩthika Sara mĩtumia wake ngurunga-inĩ ĩyo yarĩ gũthaka-inĩ kĩa Makipela hakuhĩ na Mamure (ĩrĩa ĩrĩ Hebironi), bũrũri-inĩ wa Kaanani. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio gũthaka kũu na ngurunga ĩyo yarĩ kuo ikĩgarũrĩrwo Iburahĩmu nĩ Ahiti irĩ handũ ha gũthikanaga.

* 23:15 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5).

24

Isaaka na Rebeka

¹ Na rĩrĩ, Iburahĩmu aarĩ mũkũrũ na agatindĩka mĩaka. Nake Jehova nĩamũrathimĩte maũndũ-inĩ make mothe. ² Nake akĩĩra ndungata ĩrĩa yarĩ nene mũciĩ-inĩ wake, o ĩrĩa yarũgamĩĩre indo ciothe iria aarĩ nacio atĩrĩ, “Ta iga guoko gwaku rungu rwa kiero gĩakwa. ³ Nĩngwenda wĩhĩte na rĩitwa rĩa Jehova, o we Ngai wa igũrũ na Ngai wa thĩ, atĩ ndũgethara mũrũ wakwa mĩtumia kuuma kũrĩ airĩtu a Akaanani aya ndũũraga thĩinĩ wao, ⁴ no nĩũgathiĩ bũrũri-inĩ wakwa na kũrĩ andũ a nyũmba iitũ, na wethere mũrũ wakwa Isaaka mĩtumia kũu.”

⁵ Ndungata ĩyo ĩkĩmũũria atĩrĩ, “Ĩ mũndũ-wa-nja ũcio angĩkaarega gũũka na nĩ bũrũri-inĩ ũyũ? Ngaacookia mũrũguo bũrũri ũrĩa woimire?”

⁶ Iburahĩmu akĩmwĩra atĩrĩ, “Menyerera, ndũkanacookie mũrũ wakwa kũu! ⁷ Jehova, o we Ngai wa igũrũ ũrĩa wandutire kuuma nyũmba ya baba na kuuma bũrũri ũrĩa ndaciarĩrwo na akĩnjarĩria na akĩnjĩra na mwĩhĩtwa atĩrĩ, ‘Rũciaro rwaku nĩngarũhe bũrũri ũyũ’ we nĩwe ũgaatũma mũraika wake mbere yaku nĩguo ũkoonera mũrũ wakwa mĩtumia kuuma kuo. ⁸ Mũndũ-wa-nja ũcio angĩkaarega gũũka nawe-rĩ, ndũkoohwo nĩ mwĩhĩtwa ũyũ wakwa; no ndũkanacookie mũrũ wakwa kũu.” ⁹ Nĩ ũndũ ũcio ndungata ĩyo ĩkĩiga guoko kwayo rungu rwa kiero kĩa Iburahĩmu ũcio mwathi wayo, na ĩkĩhĩta na mwĩhĩtwa harĩ we kũringana na ũhoru ũcio.

¹⁰ Ndungata ĩyo ĩgĩcooka ĩkĩoya ngamĩĩra ikũmi cia mwathi wayo na ĩkĩumagara ĩkũite mĩthemba yotha ya indo njega kuuma kũrĩ mwathi wayo. ĩgĩthĩ ĩgĩkinya itũũra rĩrĩa Nahoru aatũũraga mwena wa gathigathini-ithũiro wa Mesopotamia. ¹¹ Nayo ĩgĩtũma ngamĩĩra ikome nja ya itũũra hakuhĩ na gĩthima kĩa maaĩ; kwarĩ kĩhwaĩ-inĩ rĩrĩa andũ-a-nja maathiiaga gũtaha maaĩ.

¹² ĩgĩcooka ĩkĩhooya, ĩkiuga atĩrĩ, “Wee Jehova, Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, tũma ngaacĩre ũmũthĩ na ũtuge mwathi wakwa Iburahĩmu. ¹³ Rora, ndũgamĩte haha gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, nao airĩtu a ene itũũra nĩ maroka gũtaha maaĩ. ¹⁴ Kũrotuĩka atĩrĩ, atĩ rĩrĩa ndĩĩra mũirĩtu atĩrĩ, ‘Ndakũhooya, he ndigithũ yaku nyue maaĩ,’ nake oige atĩrĩ, ‘Nyua na nĩngũtahĩra o na ngamĩĩra ciaku,’ reke ũcio atuĩke nĩwe ũthuurĩre ndungata yaku Isaaka. Na ũndũ ũcio ũtũme nĩ menye atĩ nĩũtugĩte mwathi wakwa.”

¹⁵ ĩtanarĩkia kũhooya-rĩ, Rebeka agĩũka akuuĩte ndigithũ kĩande-inĩ. Aarĩ mũirĩtu wa Bethueli mũrũ wa Milika, ũrĩa warĩ mĩtumia wa Nahoru mũrũ wa nyina na Iburahĩmu. ¹⁶ Mũirĩtu ũcio aarĩ mũthaka mũno, mũirĩtu gathirange; gũtirĩ mũndũ mũrũme wakomete nake. Agĩkũrũka gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, akĩiyũria ndigithũ yake maaĩ, agĩcooka akĩambata rĩngĩ.

¹⁷ Nayo ndungata ĩyo ĩkĩhiũha ĩkamũtũnge, na ĩkĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha, he tũũ tũnini twa kũnyua kuuma ndigithũ-inĩ yaku.”

¹⁸ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Mwathi wakwa, nyua,” nake akĩruta ndigithũ mĩtwe na ihenya, akĩmĩnyiita na moko, na akĩmũhe maaĩ.

¹⁹ Na aarĩkia kũmũhe maaĩ ma kũnyua, agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Nĩngũtahĩra ngamĩĩra ciaku, o nacio o nginya ciiganie kũnyua.” ²⁰ Agĩkĩonoreria maaĩ marĩa maarĩ ndigithũ yake mũharatĩ-inĩ na ihenya, agĩcooka agĩteng’era gĩthima-inĩ gũtaha maaĩ mangĩ, agĩtaha ma kũigana ngamĩĩra ciake ciothe. ²¹ Mũndũ ũcio akĩmwĩrorera atekwaria, nĩguo amenye kana Jehova nĩagacĩrithĩtie rũgendo rwake kana ndaarũgacĩrithĩtie.

²² Rĩrĩa ngamĩĩra ciarĩkirie kũnyua maaĩ-rĩ, mũndũ ũcio akĩruta gĩcũhĩ kĩa iniũrũ gĩa thahabu kĩa ũritũ wa nuthu cekeri,* na bangiri igĩrĩ cia thahabu cia ũritũ wa cekeri ikũmi,† akĩmwĩkĩra. ²³ Agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ mwarĩ wa ũ? Ndagũthaitha ta njĩra atĩrĩ, mũciĩ gwa thoguo-rĩ, he handũ tũngĩrarĩrĩra?”

* 24:22 nĩ ta giramu ithano na nuthu (5:5). † 24:22 nĩ ta giramu 110.

²⁴ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mwarĩ wa Bethueli, mũriũ ũrĩa Milika aaciariĩre Nahoru.” ²⁵ Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Tũrĩ na riya na nyeki nyingĩ, o na handũ wee ũngĩrarĩrĩa.”

²⁶ Mũndũ ũcio akĩnamĩrĩa thĩ, akĩhooya Jehova, ²⁷ akiuga atĩrĩ, “Jehova arogaathwo, o we Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, o ũcio ũtatigĩte kuonania ũtugi na wĩhokeku wake kũrĩ mwathi wakwa. Hakwa-rĩ, Jehova nĩandongoretie rũgendo-inĩ, akanginyia kwa andũ a nyũmba ya mwathi wakwa.”

²⁸ Nake mũirĩtu ũcio agĩteng’era, agĩthiĩ akĩhe andũ a nyũmba ya nyina ndeto icio. ²⁹ Na rĩrĩ, Rebeka aarĩ na mũrũ wa nyina wetagwo Labani, nake akiumagara ahiũhĩte, agĩthiĩ kũrĩ mũndũ ũcio hau gĩthima-inĩ kĩa maaĩ. ³⁰ Rĩrĩa onire gĩcũhĩ kũ kĩa iniũrũ na bangiri irĩ moko-inĩ ma mwarĩ wa nyina, na aigua Rebeka akiuga ũrĩa mũndũ ũcio aamwĩrite-rĩ, agĩthiĩ kũrĩ mũndũ ũcio, akĩmũkora arũgamĩte harĩ ngamĩra ciake hakuhĩ na gĩthima kĩa maaĩ. ³¹ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka tũthiĩ mũciĩ, wee ũrathimĩtwo nĩ Jehova. Ũrũgamĩte haha nja nĩkĩ? Nĩhaariĩre nyũmba yaku na handũ ha ngamĩra.”

³² Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩtoonya nyũmba, nacio ngamĩra ikĩaũrwo mĩrigo. Ngamĩra ikĩreherwo riya na nyeki, nake mũndũ ũcio na andũ arĩa aarĩ nao makĩreherwo maaĩ ma gũthamba magũrũ. ³³ Ningĩ akĩreherwo irio, nowe akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndingĩrĩa, itambĩte kũmwĩra ũndũ ũrĩa ũndehete gũkũ.”

Nake Labani akĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩtwĩre.”

³⁴ Nake agĩkiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ndungata ya Iburahĩmu.” ³⁵ “Jehova nĩarathimĩte mwathi wakwa mũno, na nĩ atongete mũno. Nĩamũheete ng’ondũ na ng’ombe, betha na thahabu, ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja, na ngamĩra o na ndigiri. ³⁶ Nake Sara mũtumia wa mwathi wakwa nĩamũciariĩre kĩmwana arĩ o mũkũrũ, nake nĩakĩheete indo ciake ciothe. ³⁷ Nake mwathi wakwa agĩtũma ndĩhĩte akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ndũkanethere mũriũ wakwa mũtumia kuuma kũrĩ airĩtu a Akaanani, a gũkũ bũrũri ũyũ ndũũraga, ³⁸ no ũthiĩ kũrĩ nyũmba ya baba na kũrĩ mũhĩrĩga wakwa, na ũrutĩre mũriũ wakwa mũtumia kuo.’

³⁹ “Ningĩ ngĩũria mwathi wakwa atĩrĩ, ‘I mũndũ-wa-nja ũcio angĩrega gũũka na nĩ?’

⁴⁰ “Nake akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Jehova ũrĩa ndũire thiiaga mbere yake, nĩagatũma mũraika wake athiĩ nawe, na atũme rũgendo rwaku rũgaacĩre, nĩgeetha ũkaarutĩra mũriũ wakwa mũtumia kuuma kũrĩ mũhĩrĩga wakwa na kuuma kũrĩ andũ a nyũmba ya baba. ⁴¹ Ningĩ wathiĩ kũrĩ mũhĩrĩga wakwa-rĩ, nĩũkohorwo kuuma kũrĩ mwĩhĩtwa wakwa; o na mangĩkaarega kũmũnengerana kũrĩ we, nĩũkohorwo kuuma kũrĩ mwĩhĩtwa ũcio wakwa.’”

⁴² Agĩthiĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Ūmũthĩ rĩrĩa nginyire gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, njugire atĩrĩ, ‘Wee Jehova Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, ũngĩenda, ndagũthaitha, gaacĩrithia rũgendo rũrũ njũkĩte. ⁴³ Ta kĩone, nũngĩi haha gĩthima-inĩ kĩa maaĩ; mũirĩtu angĩũka gũtaha maaĩ na nĩ ndĩmwĩre atĩrĩ, ‘Itĩkĩra nyue tũũ tũnini kuuma ndigithũ-inĩ yaku,’ ⁴⁴ nake angĩnjĩra atĩrĩ, ‘Nyua na nĩngũtahĩra ngamĩra ciaku o nacio,’ nĩagĩtuĩke nĩwe mũndũ-wa-nja ũrĩa Jehova athuurĩre mũriũ wa mwathi wakwa.’

⁴⁵ “Itanarĩkia kũhooya ũguo na ngoro-rĩ, Rebeka oka arĩ na ndigithũ yake kĩande. Nake aikũrũka gĩthima-inĩ kĩa maaĩ, aataha maaĩ na nĩ ndamwĩra atĩrĩ, ‘Ndagũthaitha he maaĩ nyue.’

⁴⁶ “Aaruta ndigithũ yake kĩande o naihenya anjĩra atĩrĩ, ‘Nyua, na nĩngũnyuithia o na ngamĩra ciaku.’ Nĩ ũndũ ũcio ndanyua maaĩ na ahe ngamĩra o nacio.

⁴⁷ “Na nĩ ndamũũria atĩrĩ, ‘Ūrĩ mwarĩ wa ũ?’

“Nake anjookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ mwarĩ wa Bethueli mũrũ wa Nahoru, ũrĩa Milika aamũciariĩre.’

“Na nĩ ndakĩmwĩkĩra gĩcũhĩ iniũrũ, na bangiri moko, ⁴⁸ ndacooka ndainamĩrĩa ndahooya Jehova. Ndagatha Jehova, o we Ngai wa Iburahĩmu mwathi wakwa, ũrĩa ũndongoretie na njĩra irĩa njagĩrĩru nyonere mũrũ wa mwathi wakwa mwarĩ wa mũriũ wa mũrũ wa nyina nake. ⁴⁹ Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩ mũkuonania ũtugi na wĩhokeku kũrĩ

mwathi wakwa, njĩrai; na angĩkorwo tiguu, mũnjĩre nĩgeetha na nĩ menye na kũria ngũrora.”

⁵⁰ Labani na Bethueli magĩcookia atĩrĩ, “Undũ ũyũ uumĩte kũrĩ Jehova; ithuĩ tũngĩgĩk-wĩra atĩa? ⁵¹ Rebeka nĩwe ũyũ; muoe mũthiĩ agatuĩke mūtumia wa mũriũ wa mwathi waku, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.”

⁵² Rĩrĩa ndungata ya Iburahĩmu yaiguire ũrĩa moigire, ikĩnamĩrĩra, igĩturumithia ũthiũ wayo thĩ mbere ya Jehova. ⁵³ Ningĩ ndungata iyo ikĩruta thahabu, na mathaga ma betha na nguo, na igĩcihe Rebeka; igĩcooka ikĩhe Labani mũrũ wa nyina, o na nyina, iheo cia goro. ⁵⁴ Ndungata iyo na andũ arĩa yarĩ nao makĩrĩa na makĩnyua, na makĩraara kũu ũtukũ ũcio.

Na rĩrĩa mookĩrĩre mũthenya ũyũ ũngĩ rũciĩnĩ tene, ikiuga atĩrĩ, “Rekei ndĩthiĩre kũrĩ mwathi wakwa.”

⁵⁵ No Labani mũrũ wa nyina na mũirĩtu, o na nyina, makiuga atĩrĩ, “Reke mũirĩtu ũyũ aikare na ithuĩ ta matukũ ikũmi; mūcooke mũthiĩ.”

⁵⁶ No yo ikĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũngiria thĩ, kuona atĩ Jehova nĩagacĩrithĩtie rũgendo rwakwa. Rekei ndĩthiĩre kũrĩ mwathi wakwa.”

⁵⁷ Nao makiuga atĩrĩ, “Rekei twĩte mũirĩtu tũmũurie ũhoru ũcio.” ⁵⁸ Nĩ undũ ũcio magĩta Rebeka, makĩmũuria atĩrĩ, “Nĩũgũthiĩ na mũndũ ũyũ?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũthiĩ.”

⁵⁹ Nĩ undũ ũcio magĩtikĩria Rebeka mwarĩ wa nyina ũcio ethiĩre, hamwe na mũmũrori, na ndungata ya Iburahĩmu na andũ ake. ⁶⁰ Nao magĩkĩrathima Rebeka makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ wa maitũ,

ũroingĩha ũtuĩke nyina wa ngiri maita ngiri,
naruo rũciaro rwaku rũroigwatĩra ihingo cia thũ ciao.”

⁶¹ Nake Rebeka na ndungata ciake, cia andũ-a-nja, makĩhaarĩria na makĩhaica ngamĩra, na magĩthiĩ na mũndũ ũcio. Nĩ undũ ũcio ndungata iyo ikĩoya Rebeka igĩthiĩra.

⁶² Na rĩrĩ, Isaaka nĩomĩte Biri-Lahai-Roi, nĩ undũ aatũũraga Negevu. ⁶³ Hwaĩ-inĩ ũmwe-rĩ, nĩathiire na kũu mũgũnda-inĩ agecũũranganie, na aatiira maitho, akĩona ngamĩra ciũkĩte. ⁶⁴ O nake Rebeka agĩtiira maitho akĩona Isaaka. Akiuma ngamĩra igũrũ, ⁶⁵ na akĩuria ndungata iyo atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũrĩ kũũrĩa mũgũnda ũroka gũtũtũnga nũ?”

Ndungata iyo igĩcookia atĩrĩ, “Nĩ mwathi wakwa.” Nake Rebeka akĩoya taama wake akĩhumbĩra.

⁶⁶ Nayo ndungata iyo ikĩra Isaaka ũrĩa wothe yekĩte. ⁶⁷ Nake Isaaka agĩtoonyia Rebeka hema-inĩ ya nyina Sara, akĩmũhikia. Nĩ undũ ũcio agĩtuĩka mūtumia wake, na akĩmwenda; nake Isaaka akĩhoorerio ihooru rĩa gĩkuũ kĩa nyina.†

25

Gĩkuũ kĩa Iburahĩmu

¹ Thuutha ũcio Iburahĩmu nĩ aahikirie mūtumia ũngĩ, wetagwo Ketura. ² Nake akĩmũciarĩra ariũ atandatũ, na nĩo Zimirani, na Jokishani, na Medani, na Midiani, na Ishibaku na Shua. ³ Jokishani nĩwe warĩ ithe wa Sheba na Dedani; nacio njiaro cia Dedani nĩcio ciarĩ Aashuri, na Aletushi na Aleumi. ⁴ Nao ariũ a Midiani maarĩ Efa, na Eferi, na Hanoku, na Abida na Elidaha. Acio othe maarĩ njiaro cia Ketura.

⁵ Nake Iburahĩmu akĩgaĩra Isaaka indo ciothe irĩa aarĩ nacio. ⁶ No arĩ o muoyo-rĩ, akĩhe ariũ a thuriya* ciake iheo, agĩcooka akĩmeheranĩria na mũriũ Isaaka magĩthiĩ na kũu bũrũri wa irathĩro.

⁷ Mĩaka yothē rĩa Iburahĩmu aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo mũgwanja na itano. ⁸ Iburahĩmu agĩtuĩkana na agĩkua arĩ mũthuri mũniaru, arĩ mũkũrũ na akaingĩhia mĩaka, agĩthikwo hamwe na andũ ao arĩa maakuĩte. ⁹ Nao ariũ ake, Isaaka na Ishumaeli, makĩmũthika ngurunga-inĩ ya Makipela hakuhĩ na Mamure, gĩthaka-inĩ

† 24:67 Mĩaka itatũ nĩyathirĩte kuuma Sara aakua (17:17; 23:1; 25:20). * 25:6 Thuriya yarĩ mũndũ-wa-nja ũtahikĩtio na mūtugo wa ndũire; aikaranagia na mũndũ mũrũme arĩ wa gwĩkenia nake, kana aheetwo nĩ mūtumia wake aciare nake ciana handũ ha mūtumia ũcio wake.

kĩa Efironi mūrũ wa Zoharu ũrĩa Mũhiti, ¹⁰ gĩthaka kĩa Iburahĩmu aagũrite kuuma kũrĩ Ahiti. Hau nĩho Iburahĩmu aathikirwo hamwe na Sara mūtumia wake. ¹¹ Thuutha wa gĩkuũ kĩa Iburahĩmu-rĩ, Ngai nĩarathimire mũriũ Isaaka ũrĩa watũũraga hakuhĩ na Biri-Lahai-Roi.

Ariũ a Ishumaeli

¹² Ũyũ nĩguo ũhoru wa Ishumaeli mūrũ wa Iburahĩmu, ũrĩa waciariĩrwo Iburahĩmu nĩ Hagari ũrĩa Mũmisiri, ndungata ya Sara.

¹³ Maya nĩmo mariĩtwa ma ariũ a Ishumaeli, maandikĩtwo kũringana na ũrĩa maarũ-manĩĩre gũciarwo: Irigithathi rĩa Ishumaeli rĩarĩ Nebaiothu, rĩkarũmĩrĩrwo nĩ Kedari, na Adubeeli, na Mibisamu, ¹⁴ na Mishima, na Duma, na Masa, ¹⁵ na Hadadi, na Tema, na Jeturu, na Nafishu, na Kedema. ¹⁶ Acio nĩo maarĩ ariũ a Ishumaeli, na macio nĩmo mariĩtwa ma aathani ikũmi na eerĩ a mĩhĩrĩga yao kũringana na kũrĩa maatũũraga na kambĩ ciao. ¹⁷ Mĩaka yotho rĩa Ishumaeli aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo itatũ na mũgwanja. Agĩcooka agĩtuĩkana agĩkua, na agĩthikwo hamwe na andũ ao arĩa maakuĩte. ¹⁸ Njaro cia Ishumaeli igĩtũũra kuuma Havila nginya Shuri, gũkuhĩ na mũhaka wa Misiri werekeire bũrũri wa Ashuri. Nao magĩtũũra na rũmena na ariũ arĩa angĩ othe a ithe wao.

Jakubu na Esaũ

¹⁹ Ũyũ nĩguo ũhoru wa Isaaka mūrũ wa Iburahĩmu.

Iburahĩmu nĩwe waciarire Isaaka, ²⁰ nake Isaaka aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩna rĩrĩa aahikirie Rebeka, mwarĩ wa Bethueli ũrĩa Mũsuriata wa Padani-Aramu, na aarĩ mwarĩ wa nyina na Labani ũrĩa Mũsuriata.

²¹ Isaaka agĩthaita Jehova nĩ ũndũ wa mūtumia wake tondũ aarĩ thaata. Nake Jehova akĩigua mahooya make, na Rebeka mūtumia wake akĩgĩa nda. ²² Natuo twana tũu tũkĩgianĩra kũu nda yake, nake akĩyũria atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ ũrekĩka kũrĩ nĩ nĩkĩ?” Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ gũtũĩria ũhoru harĩ Jehova.

²³ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ,
“Ndũrĩrĩ igĩrĩ irĩ nda yaku,
na andũ a mĩthemba rĩrĩ kuuma nda yaku nĩmagatigithanio;
gĩthemba kĩmwe nĩgĩgakĩria kĩa kĩngĩ hinya,
na ũrĩa mũkũrũ nĩagatungatĩra ũrĩa mũnini.”

²⁴ Na rĩrĩa ihinda rĩake rĩakinyire rĩa gũciara, agĩkorwo nĩ tũhĩrĩ twa mahatha aarĩ natuo nda. ²⁵ Karĩa kaambire gũciarwo kaarĩ gatune na mwĩrĩ wako wotho wahaanaga ta nguo ya maguoya; tondũ ũcio magĩgatua Esaũ. ²⁶ Thuutha ũcio mūrũ wa nyina agĩciarwo guoko gwake kũnyĩitĩte ndiira ya Esaũ; tondũ ũcio agĩtuuo Jakubu. Isaaka aarĩ na mĩaka mĩrongo itandatũ rĩrĩa Rebeka aaciarire twana tũu.

²⁷ Natuo tũmwana tũu tũgĩkũra, nake Esaũ agĩtuĩka mũguĩmi mũũgĩ, mũndũ wa werũ, no Jakubu aarĩ mũndũ mũhooreri, waikaraga hakuhĩ na mũciĩ. ²⁸ Isaaka eendete Esaũ tondũ nĩ eendete nyama cia ũguĩmi, no Rebeka eendete Jakubu.

²⁹ Mũthenya ũmwe Jakubu nĩarugaga gĩtoero kĩa ndengũ ndune, nake Esaũ agĩũka kuuma werũ-inĩ ahĩtĩ mũno. ³⁰ Akĩra Jakubu atĩrĩ, “Ta he gĩtoero kũ ũraruga! Ndĩ mũhũtu mũno!” (Nĩkĩo gĩatũmire acooke gwĩtwo Edomu.)

³¹ Jakubu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Amba ũnyenderie ũrigithathi wakul!”

³² Nake Esaũ akiuga atĩrĩ, “Ngirie gũkua, ũrigithathi ũyũ ũkaang’una na kĩ?”

³³ No Jakubu akĩmwĩra atĩrĩ, “Amba wĩhĩte kũrĩ nĩ.” Nake akĩhĩta na mwĩhĩtwa, akienderia Jakubu ũrigithathi wake.

³⁴ Nake Jakubu akĩhe Esaũ mũgate na gĩtoero kĩa ndengũ. Nake akĩrĩa na akĩnyua, agĩcooka agĩũkĩra agĩthĩra.

Tondũ ũcio Esaũ akĩnyarara ũrigithathi wake.

26

Isaaka na Abimeleku

¹ Na rĩrĩ, nĩ kwagĩire ng'aragu ĩngĩ bũrũri-inĩ ũcio, tiga ĩrĩa ya mbere ya hĩndĩ ya Iburahĩmu, nake Isaaka agĩthiĩ Gerari kũrĩ Abimeleku mũthamaki wa Afilisti.* ² Jehova akiumĩrĩra Isaaka, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgaikũrũke ũthiĩ Misiri; tũũra bũrũri o ũrĩa ndĩrĩkwĩra ũtũũre. ³ Ikara bũrũri-inĩ ũyũ kwa ihinda, na nĩngũkorwo hamwe nawe na nĩngũkũrathima. Nĩgũkorwo nĩwe na njiaro ciaku ngũhe mabũrũri maya mothe na hingie mwĩhĩtwa ũrĩa ndehĩtire kũrĩ thoguo Iburahĩmu. ⁴ Nĩngatũma njiaro ciaku cingĩhe ta njata cia matu-inĩ na nĩngamahe mabũrũri maya mothe, na nĩ ũndũ wa rũciarwo rwaku, ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ nĩkarathimwo, ⁵ tondũ Iburahĩmu nĩanjathĩkĩire na akĩrũmia ũrĩa ndendaga, akĩrũmĩrĩra maathanĩ makwa, na matuĩro makwa ma kũrũmĩrĩrwo, na mawatho makwa.” ⁶ Nĩ ũndũ ũcio Isaaka agĩkara o kũu Gerari.

⁷ Rĩrĩa andũ a kũu maamũririe ũhoru wa mũtumia wake-rĩ, we akiuga atĩrĩ, “Nĩ mwarĩ wa baba,” tondũ nĩetigĩrĩre kuuga, “Nĩ mũtumia wakwa.” Eeciiririe atĩrĩ, “Andũ a gũkũ mahota kũnjũraga nĩ ũndũ wa Rebeka, tondũ aarĩ mũthaka.”

⁸ Na thuutha wa Isaaka arĩkĩtie gũikara kũu kahinda karaihu-rĩ, Abimeleku mũthamaki wa Afilisti nĩacũthĩrĩrie nja na ndirica, nake akĩona Isaaka akĩhambata mũtumia wake Rebeka. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku agĩtũmanĩra Isaaka, akĩmũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ ũyũ nĩ mũtumia waku! Nĩ kĩĩ gĩatũmire uuge atĩ, ‘Ŭyũ nĩ mwarĩ wa baba?’”

Isaaka akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tondũ ndeciiririe ndahota kũũragwo nĩ ũndũ wake.”

¹⁰ Ningĩ Abimeleku akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũguo ũtwĩkĩte? ĩ mũndũ mũrũme ũmwe wa gũkũ angĩrakorirwo akomete na mũtumia waku, nawe ũgĩtũme tũnyĩitwo nĩ ihĩtia?”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku akĩruta watho kũrĩ andũ othe, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩthĩnia mũndũ ũyũ kana mũtumia wake no kũũragwo akooragwo.”

¹² Nake Isaaka akĩhaanda irio bũrũri ũcio, na mwaka o ro ũcio akĩgetha maita igana, tondũ Jehova nĩamũrathimire. ¹³ Nake Isaaka agĩtonga, naguo ũtonga wake ũgĩthiĩ o ũkĩngĩhaga o nginya agĩtonga mũno. ¹⁴ Aarĩ na ndũũru nyingĩ cia mbũri na cia ng'ombe, na ndungata nyingĩ, o nginya Afilisti makĩmũiguĩra ũiru. ¹⁵ Tondũ ũcio, ithima iria ciothe ndungata cia ithe cienjete hĩndĩ ya ithe Iburahĩmu-rĩ, Afilisti magĩcithika, magĩciyũria tĩĩri.

¹⁶ Ningĩ Abimeleku akĩĩra Isaaka atĩrĩ, “Ŭkĩra ũthiĩ, ũtweherere, tondũ nĩũgĩte na hinya mũno gũtũkĩra.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Isaaka agĩthaama, akĩehera kũu, agĩthiĩ kwamba hema Gĩtuamba-inĩ kĩa Gerari, na agĩtũũra kuo. ¹⁸ Isaaka agĩthikũria ithima iria cienjetwo hĩndĩ ya ithe Iburahĩmu, o ĩcio Afilisti maathikĩte thuutha wa Iburahĩmu gũkua, na agĩciĩta marĩitwa o marĩa ithe aacihete.

¹⁹ Na rĩrĩ, ndungata cia Isaaka nĩcienjire kũu gĩtuamba-inĩ na igĩkora gĩthima kĩa maaĩ mega kuo. ²⁰ No rĩrĩ, arĩithi a Gerari makĩnegenania na arĩithi a Isaaka, makĩmeera atĩrĩ, “Maaĩ maya nĩ maitũ!” Nake agĩĩta gĩthima kũu Eseku, tondũ nĩmakararanirie nake. ²¹ Ningĩ ndungata ĩcio ciake ikĩenja gĩthima kĩngĩ, no-o nakĩo makĩnegenanĩria, nake Isaaka agĩgĩta Sitina. ²² Nake agĩthaama kũu, agĩthiĩ akĩenja gĩthima kĩngĩ, na matianegenanirie na mũndũ. Nake agĩgĩta Rehobothu, akiuga atĩrĩ, “Rĩu Jehova nĩatũheete ũikaro mũiganu, na nĩtũgũtheeremera bũrũri-inĩ ũyũ.”

²³ Agĩcooka akiuma kũu, agĩthiĩ Birishiba. ²⁴ Ŭtukũ ũcio aakinyire kũu, Jehova akĩmuumĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ niĩ Ngai wa thoguo Iburahĩmu. Ndũkanetigĩre, tondũ ndĩ hamwe nawe; nĩngũkũrathima na nyingĩhie njiaro ciaku nĩ ũndũ wa Iburahĩmu ndungata yakwa.”

²⁵ Isaaka agĩaka kĩgongona kũu, na agĩkaĩra rĩitwa rĩa Jehova. Akĩamba hema yake o kũu, nacio ndungata ciake ikĩenja gĩthima o kuo.

* 26:1 Ŭyũ aarĩ Mũthamaki Abimeleku ũngĩ; Abimeleku wa hĩndĩ ya Iburahĩmu nĩakuĩte ta mĩaka mĩrongo ĩnana yahĩtũkĩte.

²⁶ Hĩndĩ ĩyo Abimeleku agĩthiĩ kũrĩ Isaaka oimĩte Gerari, marĩ na Ahuzathu ũrĩa wamũtaaraga, na Fikolu mũnene wa ita ciake. ²⁷ Isaaka akĩmooria atĩrĩ, “Muoka kũrĩ niĩ nĩkĩ, kuona atĩ nĩmwathũũrĩre na mũkĩnyingata?”

²⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩtuonete hatarĩ nganja atĩ Jehova arĩ hamwe nawe, na nĩ ũndũ ũcio tuoiga atĩrĩ, ‘Nĩ kwagĩrĩre tũgĩe na mwĩhĩtwa wa ũiguano gatagatĩ gaitũ’: ĩĩ, gatagatĩ gaitũ nawe. Reke tũgĩe na kĩrĩkanĩro nawe, ²⁹ atĩ ndũgatwĩka ũũru, o ta ũrĩa o na ithuĩ tũtaagũthĩnirĩe, no hĩndĩ ciothe twagwĩkaga wega, na tũgĩkumagaria ũthiĩ na thayũ. Na rĩu nĩũrathimĩtwo nĩ Jehova.”

³⁰ Isaaka akĩmarugithĩria iruga, nao makĩrĩa na makĩnyua. ³¹ Mũthenya ũyũ ũngĩ, rũciĩnĩ tene, andũ acio na Isaaka makĩhĩtanĩra mwĩhĩtwa mũndũ na ũrĩa ũngĩ. Isaaka agĩcooka akĩmoimagaria, magĩthiĩra, makĩmũtiga na thayũ.

³² Mũthenya o ro ũcio maathiire, ndungata cia Isaaka igĩũka, ĩkĩmwĩra ũhoru wa gĩthima kĩrĩa cienjete, ikiuga atĩrĩ, “Nĩtwakinyĩra maaĩ!” ³³ Nake agĩta gĩthima kĩu Shiba, na nginya ũmũthĩ itũũra rĩu rĩtũũruga rĩntagwo Birishiba.

³⁴ Esaũ aakinyia mĩaka mĩrongo ĩna, akĩhikia Judithi mwarĩ wa Beeri ũrĩa Mũhiti, o na ningĩ akĩhikia Basemathu mwarĩ wa Eloni ũrĩa Mũhiti. ³⁵ Nao magĩtuĩka kĩhumo gĩa kĩa kũrĩ Isaaka na Rebeka.

27

Jakubu Kwĩgĩra na Irathimo cia Isaaka

¹ Rĩrĩa Isaaka aakũrĩre na maitho make makĩaga hinya ũndũ atangĩahotire kuona-rĩ, agĩtũmanĩra Esaũ mũriũ wake ũrĩa mũkũrũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa.”

Nake Esaũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Niĩ ũyũ haha.”

² Isaaka akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu niĩ ndĩ mũkũrũ na ndiũ mũthenya ũrĩa ingĩkua. ³ Rĩu-rĩ, oya indo ciaku cia ũguĩmi; ũta na mĩguĩ yaku, na uumagare ũthiĩ werũ-inĩ ũkanguĩmĩre nyamũ cia gĩthaka. ⁴ Thondekera irio njega iria nyendete na ũndehere ndĩe, nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa itanakua.”

⁵ Na rĩrĩ, Rebeka agĩkorwo nĩathikĩrĩrĩre Isaaka akĩhe mũriũ Esaũ ũhoru ũcio. Na rĩrĩa Esaũ aathiire werũ-inĩ kũguĩma nyamũ nĩguo amĩnũkie-rĩ, ⁶ Rebeka akĩra mũriũ Jakubu atĩrĩ, “Nĩ ndaigua thoguo akĩra Esaũ mũrũ wa nyũkwa atĩrĩ, ⁷ ‘Ndehere nyamũ ya kũguĩma na ũthondekere irio njega ndĩe, nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa ndĩ mbere ya Jehova itanakua.’ ⁸ Rĩu, wee mũrũ wakwa-rĩ, thikĩrĩria wega na wĩke ũrĩa ngũkwĩra: ⁹ Thiĩ rũũru-inĩ rwa mbũri ũndehere tũũri twĩrĩ twa mbũri tũrĩa twega biũ, nĩguo thondekere thoguo irio njega, o ta ũrĩa endaga ithondekwo. ¹⁰ Ũcooke ũcioe ũcitwarĩre thoguo arĩe nĩgeetha akũrathime na kĩrathimo gĩa atanakua.”

¹¹ No Jakubu akĩra nyina Rebeka atĩrĩ, “Esaũ mũrũ wa maitũ nĩ wa mwĩrĩ ũrĩ guoya, na mwĩrĩ wakwa ndũrĩ guoya. ¹² ĩĩ baba angĩhaambata? Ingĩonekana ngĩmũheenĩ na niĩ ndĩreherere kĩrumi handũ ha kĩrathimo.”

¹³ Nyina akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, reke kĩrumi kĩu kĩnjookerere, wee ĩka o ũrĩa ndĩrakwĩra; thiĩ ũndehere tũũri tũu.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩthiĩ, akĩgĩra tũũri, na agĩtũrehere nyina, nake agĩthondeka irio njega o ta iria ithe eendete. ¹⁵ Ningĩ Rebeka akĩoya nguo iria ciarĩ njega cia Esaũ mũriũ wake ũrĩa mũkũrũ iria aarĩ nacio nyũmba agĩcihumba Jakubu mũriũ wake ũrĩa mũnini. ¹⁶ Agĩcooka akĩhumbĩra moko make na ngingo kũrĩa gũtaarĩ guoya na njũũa cia tũũri tũu. ¹⁷ Agĩcooka akĩnengera Jakubu mũriũ wake irio icio ciarĩ njega na mũgate ũrĩa aathondekete.

¹⁸ Nake Jakubu agĩthiĩ kũrĩ ithe, akiuga atĩrĩ, “Baba.”

Nake Isaaka agĩcookia atĩrĩ, “Niĩ ũyũ, mũrũ wakwa; wee nĩwe ũ?”

¹⁹ Jakubu akĩra ithe atĩrĩ, “Nĩ niĩ Esaũ mũriũ waku wa irigithathi. Njĩkĩte o ta ũrĩa ũnjĩrĩre. Ndagũthaitha wĩtiire ũrĩe nyama imwe cia ũguĩmi wakwa nĩgeetha ũndathime na kĩrathimo gĩa.”

²⁰ Nake Isaaka akĩũria mũriũ atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, kaĩ waciona narua atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ tondũ Jehova Ngai waku nĩaheire ũhootani.”

²¹ Ningĩ Isaaka akĩĩra Jakubu atĩrĩ, “Ta ũka hakuhĩ mūrũ wakwa, nĩguo ngũhambate menye kana ti-itherũ nĩwe Esaũ mūrũ wakwa kana tiguu.”

²² Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩkuhĩrĩria ithe Isaaka, nake akĩmũhambata, akiuga atĩrĩ, “Mũgambo nĩ wa Jakubu, no moko nĩ ma Esaũ.” ²³ Na ndaigana kũmũkũũrana tondũ moko make maarĩ na guoya ta ma mūrũ wa nyina Esaũ; nĩ ũndũ ũcio akĩmũrathima. ²⁴ O rĩngĩ akĩmũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩwe mūrũ wakwa Esaũ?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ nĩ nĩ.”

²⁵ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Mūrũ wakwa ndehere nyama imwe cia ũguĩmi waku ndĩe nĩgeetha ngũrathime na kĩrathimo gĩakwa.”

Jakubu akĩmũrehera nake akĩrĩa, na akĩmũrehera ndibei na akĩnyua. ²⁶ Ningĩ ithe Isaaka akĩmwĩra atĩrĩ, “Mūrũ wakwa, ũka haha ũũmumunye”.

²⁷ Nake agĩthĩ harĩ we na akĩmũmumunya. Rĩrĩa Isaaka aigũire kĩheera kĩa nguo ciake, akĩmũrathima, akiuga atĩrĩ,

“Hĩ, kĩheera kĩa mūrũ wakwa nĩ ta kĩheera gĩa gĩthaka

kĩrĩa kĩrathimĩtwo nĩ Jehova.

²⁸ Ngai arokũhe ime rĩa igũrũ o na ũnoru wa thĩ,
na ũingĩ wa ngano na wa ndibei ya mũhihano.

²⁹ Ndũrĩrĩ irogũtungatagĩra nayo mĩhĩrĩga ya andũ ikũinamagĩrĩre.
Tuĩka mwathi wa ariũ a thoguo,

nao ariũ a nyũkwa marokũinamagĩrĩa.

Arĩa mangĩkũrũma na kĩrumi marocookerewo nĩkĩo,

nao arĩa magaakũrathima marorathimagwo.”

³⁰ Na rĩrĩ, Isaaka aarĩkia kũmũrathima na Jakubu aarĩkia kuuma harĩ ithe o ro ũguorĩ, mūrũ wa nyina Esaũ agĩũka kuuma kũguĩma. ³¹ O nake agĩthondeka irio njega na agĩcirehere ithe. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Baba, wĩtiire ũrĩe nyama imwe cia ũguĩmi wakwa nĩgeetha ũndathime na kĩrathimo gĩaku.”

³² Nake ithe Isaaka akĩmũũria atĩrĩ, “We nĩwe ũ?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ Esaũ, mūrũ waku wa irigithathi.”

³³ Isaaka agĩkĩinaina mũno akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio ũngĩ ũkũguĩmĩte, na andehera nyama? Ndacĩrĩa o ro rĩu ũtanooka, na ndamũrathima, na ti-itherũ nĩ mũrathime.”

³⁴ Rĩrĩa Esaũ aigũire ciugo cia ithe, agĩtumũka na kĩrĩro kĩnene na kĩa ruo, akĩĩra ithe atĩrĩ, “Ndaathima! O na nĩ baba ndaathima!”

³⁵ No ithe akĩmwĩra atĩrĩ, “Mūrũ wa nyũkwa okire na wara, aheenia, na oya kĩrathimo gĩaku.”

³⁶ Esaũ akiuga atĩrĩ, “Githĩ nĩ ma nĩkĩo etagwo Jakubu? Arĩ kũũheenia maita maya meerĩ;* nĩoire ũrigithathi wakwa, na rĩu nĩoya kĩrathimo gĩakwa!” Agĩcooka akĩũria ithe atĩrĩ, “Ndũnandigĩria kĩrathimo o na kĩmwe?”

³⁷ Isaaka agĩcookeria Esaũ atĩrĩ, “Ndĩmũtuire mwathi waku na andũ ao othe ndaamatua ndungata ciake, na ndamũhe ngano na ndibei ya mũhihano imũtũũragie. Nĩ ũndũ ũcio nĩ atĩa ingĩhota gũgũkĩra, mūrũ wakwa?”

³⁸ Esaũ akĩũria ithe atĩrĩ, “Baba, ndũrĩ na kĩrathimo o na kĩmwe ũndigĩirie? Ndaathima o na nĩ, babal!” Na hĩndĩ iyo Esaũ akĩrĩra anĩrĩire.

³⁹ Nake ithe Isaaka akĩmũcookeria atĩrĩ,
“Wee ũgaatũũrago kũraihi na ũnoru wa thĩ,
kũraihi na ime rĩrĩa riumaga igũrũ.†

⁴⁰ Ũgaatũũrago nĩ rũhiũ rwa njora
na nĩũgatungataga mūrũ wa nyũkwa.
No rĩrĩ, rĩrĩa ũkaaremwo nĩgũkirĩrĩria-rĩ,
nĩũkeruta icooki rĩake ngingo, ũrĩte.”

* 27:36 Rĩrĩwa Jakubu rĩgĩtaũrwo nĩ ta kuuga “mũheenanania.” † 27:39 Bũrĩri wa Edomu ũrĩa watũũragwo nĩ njiaro cia Esaũ warĩ wa mahiga, na ndwarĩ mũnoru ta bũrĩri wa Kaanani.

Jakubu Kũũrĩra kwa Labani

⁴¹ Esaũ agĩthũũra Jakubu nĩ ũndũ wa kĩrathimo kũu aaheirwo nĩ ithe. Nake akiuga na ngoro atĩrĩ, “Matukũ ma gũcakaĩra baba makiriĩ gũkinya; maathira nĩguo ngooraga mũrũ wa maitũ Jakubu.”

⁴² Rĩrĩa Rebeka eerirwo ũrĩa Esaũ mũriũ ũcio wake mũkũrũ oigĩte, agĩtũmanĩra Jakubu mũriũ wake ũrĩa mũnini, akĩmwĩra atĩrĩ, “Esaũ mũrũ wa nyũkwa arehooreria marakara na gwĩciiria ũrĩa egũkũũraga. ⁴³ Rĩu mũrũ wakwa-rĩ, ika o ũrĩa ngũkwĩra. Thiĩ o ro rĩu ũũrĩre Harani, kwa mũrũ wa maitũ Labani. ⁴⁴ Nawe ũikare nake kwa ihinda nginya mang’ũrĩ ma mũrũ wa nyũkwa mahũahũe. ⁴⁵ Rĩrĩa mũrũ wa nyũkwa agaatega gũkũrakarĩra, na ariganĩrwo nĩ ũrĩa wamwĩkire-rĩ, nĩngagũtũmanĩra ũcooke mũciĩ. Ingĩkũũrwo nĩ inyuĩ mũrĩ eerĩ mũthenya o ro ũmwe nĩkĩ?”

⁴⁶ Ningĩ Rebeka akĩĩra Isaaka atĩrĩ, “Nĩnogetio nĩ mũtũũrĩre nĩ ũndũ wa andũ-a-nja aya a Ahiti. Jakubu angĩhikania kuuma kũrĩ andũ-a-nja aya a Ahiti a bũrũri ũyũ-rĩ, ta andũ-a-nja aya Esaũ ahikĩtie-rĩ, hatirĩ bata wa gũtũũra muoyo.”

28

¹ Tondũ ũcio, Isaaka agĩĩta Jakubu akĩmũrathima na akĩmwatha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanahikie mũndũ-wa-nja wa kuuma gũkũ Kaanani. ² Ũkĩra ũthiĩ Padani-Aramu, kwa nyũmba ya Bethueli ithe wa nyũkwa. Wĩcarĩrie mũtumia kuuma kũrĩ airĩtu a Labani, mũrũ wa nyina na nyũkwa. ³ Ngai Mwene-Hinya-Wothe arokũrathima na atũme ũciarane mũno na ũingĩhe o nginya ũgaatuĩka rũrĩrĩ rwa andũ aingĩ. ⁴ Ngai arokũhe kĩrathimo kĩrĩa aaheire Iburahĩmu hamwe na njaro ciaku, nĩgeetha wĩgwatĩre bũrũri ũyũ ũratũũra rĩu ũrĩ ta mũgeni, o bũrũri ũyũ Ngai eerĩre Iburahĩmu.” ⁵ Isaaka akĩĩra Jakubu athiĩ, nake agĩthiĩ Padani-Aramu kwa Labani mũrũ wa Bethueli ũrĩa Mũsuriata, mũrũ wa nyina na Rebeka, nyina wa Jakubu na Esaũ.

⁶ Na rĩrĩ, Esaũ nĩamenyire atĩ Isaaka nĩarathimĩte Jakubu na akamũtũma Padani-Aramu akahikanie kuo, na atĩ rĩrĩa aamũrathimire nĩamwathire, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanahikie mũndũ-wa-nja wa kuuma gũkũ Kaanani.” ⁷ O na akĩmenya atĩ Jakubu nĩathĩkĩre ithe na nyina na nĩathiĩte Padani-Aramu. ⁸ Ningĩ Esaũ agĩkũũrana atĩ andũ-a-nja acio a Ahiti matiakenagia ithe, Isaaka; ⁹ nĩ ũndũ ũcio, agĩthiĩ gwa Ishumaeli na akĩhikia Mahalathu, mwarĩ wa nyina na Nebaiothu, mũirĩtu wa Ishumaeli mũriũ wa Iburahĩmu, akĩmuongerera harĩ atumia arĩa angĩ aarĩ nao.

Kĩroto kĩa Jakubu kũu Betheli

¹⁰ Jakubu oima Birishiba aathiire erekeire Harani. ¹¹ Na aakinya handũ hana-rĩ, akĩraarĩrĩra ho tondũ riũa nĩ rĩathũite. Akĩoya ihiga rĩmwe hau, agĩĩtiira narĩo mũtwe nĩguo akome. ¹² Nake akĩroota, akĩona ngathĩ ĩturumĩte thĩ, na mũthia wayo ũgakinya igũrũ matu-inĩ, nao araika a Ngai mambataga magĩkũrũkaga nayo. ¹³ Jakubu akĩona Jehova arũgamĩte igũrũ rĩa ngathĩ ĩyo akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jehova, Ngai wa thoguo Iburahĩmu na Ngai wa Isaaka. Bũrũri ũyũ ũkomete nĩngakũhe, wee hamwe na njaro ciaku. ¹⁴ Njaro ciaku ikaingĩha ta rũkũngũ rwa thĩ, na nĩũgatambũrũka na mwena wa ithũiro, na mwena wa irathĩro, na wa gathigathini, o na wa gũthini. Andũ a mĩhĩrĩga yothē ya thĩ nĩmakarathimwo nĩ ũndũ waku, na nĩ ũndũ wa rũciaro rwaku. ¹⁵ Na nĩ ndĩ hamwe nawe, na nĩndĩkũmenyagĩrĩra kũrĩa guothe ũrĩthiĩaga, na nĩngagũcookia bũrũri ũyũ. Ndigagũtiganĩria nginya ngaahingia maũndũ marĩa ndakwĩrĩra.”

¹⁶ Rĩrĩa Jakubu ookĩrĩre, agĩĩciiria atĩrĩ, “Ti-itherũ Jehova arĩ handũ haha, na ndiikũũĩ.” ¹⁷ Agĩkĩigua guoya, akiuga atĩrĩ, “Kaĩ handũ haha nĩ ha kũmakania-ĩ! Haha nĩho nyũmba ya Ngai; na gĩkĩ nĩkĩo kihingo kĩa igũrũ-kwa-Ngai.”

¹⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciĩnĩ tene, Jakubu akĩoya ihiga rĩrĩa etiĩrĩte narĩo mũtwe, akĩrĩrũgamia ta gĩtugĩ, akĩrĩtĩrĩria maguta. ¹⁹ Agĩcooka agĩĩta handũ hau Betheli, o na gũtuĩka mbere ĩyo itũũra rĩu rĩetagwo Luzu.

²⁰ Ningĩ Jakubu akĩĩhĩta na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Ngai angĩkorwo hamwe na nĩ, na aamenyerere rũgendo-inĩ rũrũ ndĩrathĩĩ, na aaheage irio cia kũrĩa na nguo cia

kwĩhumba, ²¹ nĩguo ngaacooka nyũmba-inĩ ya baba na thayũ-rĩ, Jehova nĩagatuĩka Ngai wakwa, ²² narĩo ihiga rĩĩrĩ ndaarũgamia ta gĩtugĩ rĩgaatuĩka nyũmba ya Ngai, na kĩa o gĩothe ũkaahe, nĩngakũhe gĩcunjĩ gĩa ikũmi.”

29

Jakubu Gũkinya Padani-Aramu

¹ Thuutha ũcio Jakubu agĩthiĩ na mbere na rũgendo rwake, agĩkinya bũrũri wa andũ a mwena wa irathĩro. ² Na rĩrĩ, akĩona gĩthima werũ-inĩ, na ndũũru ithatũ cia mbũri ikomete hakuhĩ nakĩo, tondũ cianyũthagio maaĩ kuuma gĩthima-inĩ kũ. Narĩo ihiga rĩrĩa rĩakunĩkĩte mũromo wa gĩthima kũ rĩarĩ inene mũno. ³ Na ndũũru ciothe ciarĩkia kũrũrũngana hau, arĩithi nao maagaragaragia ihiga rĩkeherio mũromo-inĩ wa gĩthima, makahe ndũũru maaĩ. Magacooka magacookia ihiga handũ harĩo mũromo-inĩ wa gĩthima.

⁴ Jakubu akĩũria arĩithi acio atĩrĩ, “Ariũ a baba, muumĩte kũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tuumĩte Harani.”

⁵ Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ mũũĩ Labani mũrũ wa Nahoru?”

Nao magĩcookia “Iĩ, nĩ tũmũũĩ.”

⁶ Ningĩ Jakubu akĩmooria atĩrĩ, “No mwega?”

Makiuga atĩrĩ, “Iĩ, nĩ mwega. Na rĩrĩ, mwarĩ Rakeli-rĩ, nĩwe ũũrĩa ũroka na ng’ondũ.”

⁷ Nake Jakubu akĩmeera ũũ, “Atĩrĩrĩ, riũa rĩrĩ o igũrũ; na ti ihinda rĩa gũcookanĩrĩria ndũũru. Hei ng’ondũ maaĩ, mũcooke mũthiĩ mũgacirĩithie.”

⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũtingĩka ũguo o nginya ndũũru ciothe icookanĩrĩrio, narĩo ihiga rĩgaragarario kuuma mũromo wa gĩthima, tũcooke tũhe ng’ondũ maaĩ.”

⁹ O akĩmaragĩria-rĩ, Rakeli agĩkinya na ng’ondũ cia ithe, tondũ aarĩ mũrĩithi. ¹⁰ Rĩrĩa Jakubu onire Rakeli mwarĩ wa Labani, mũrũ wa nyina na nyina, na ng’ondũ cia Labani, agĩthiĩ, akĩgaragararia ihiga, akĩrĩeheria mũromo-inĩ wa gĩthima na akĩhe ng’ondũ cia mamawe maaĩ. ¹¹ Ningĩ Jakubu akĩmumunya Rakeli, na akĩrĩra anĩrĩire. ¹² Jakubu nĩeerĩte Rakeli atĩ nĩ metainwo na ithe, na atĩ aarĩ mũrũ wa Rebeka. Nĩ ũndũ ũcio Rakeli agĩteng’era akĩira ithe ũhoru ũcio.

¹³ Labani aarĩkia kũigua ũhoru wa Jakubu, mũriũ wa mwarĩ wa nyina, akĩhiũha agĩthiĩ kũmũtũnga. Akĩmũhĩmbĩria akĩmũmumunya, na akĩmũtwara mũciĩ, na arĩ kũu mũciĩ Jakubu akĩhe Labani ũhoru ũcio wothe. ¹⁴ Nake Labani akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ, ũrĩ wa mũthiimo wakwa na thakame yakwa.”

Jakubu Kũhikia Lea na Rakeli

Thuutha wa Jakubu gũikara nake mweri mũgima, ¹⁵ Labani akĩmũũria atĩrĩ, “Ūrĩndũ-tagĩra wĩra o ũguo tũhũ tondũ ũrĩ wa mbarĩ ciitũ? Njĩra mũcaara ũrĩa ũkwenda.”

¹⁶ Na rĩrĩ, Labani aarĩ na airĩtu eerĩ; ũrĩa mũkũrũ eetagwo Lea, nake ũrĩa mũnini eetagwo Rakeli. ¹⁷ Lea aarĩ na maitho mataarĩ na hinya, no Rakeli oombĩtwo arĩ kĩrorerwa na aarĩ mũthaka. ¹⁸ Jakubu eendete Rakeli, nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũgũtungatĩra mĩaka mũgwanja, ũndĩhe na kũũhe Rakeli, mwarĩguo ũrĩa mũnini.”*

¹⁹ Labani agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kaba ndĩmũheanĩte kũrĩ we gũkĩra ndĩmũhe mũndũ ũngĩ. Ikara gũkũ na nĩ, ũndungate.” ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩtungata mĩaka mũgwanja nĩguo aheo Rakeli, no harĩ we yarĩ o ta matukũ manini nĩ ũndũ wa ũrĩa aamwendete.

²¹ Mĩaka iyo yathira Jakubu akĩira Labani atĩrĩ, “Rĩu kĩĩhe mũtumia wakwa ndĩmũhikie, tondũ nĩndĩrarĩkirie ihinda rĩakwa rĩa gũtungata.”

²² Nĩ ũndũ ũcio Labani agĩkĩũngania andũ a kũu othe, akĩmarugĩra iruga. ²³ No rĩrĩa hwaĩ-inĩ wakinyire-rĩ, akĩoya mwarĩ Lea, akĩmũnengera Jakubu, nake Jakubu agĩkoma nake. ²⁴ Ningĩ Labani akĩheana Zilipa, ndungata yake ya mũirĩtu kũrĩ mwarĩ ĩmũtungatagĩre.

* 29:18 Mũhikania aarĩhaga rũracio kũrĩ ithe wa mũirĩtu (34:12). Angĩakorirwo atarĩ na indo cia kũraacia, nĩangĩarĩhire rũracio na njĩra ya kũrutĩra ithe wa mũirĩtu wĩra.

²⁵ Na gwakĩa rūciinĩ-rĩ, Jakubu akĩona atĩ aaheetwo Lea! Tondũ ũcio Jakubu akĩũria Labani atĩrĩ, “Hĩ nĩ atĩa ũũ wanjĩka? Githĩ ndiragūtungatagĩra nĩ ũndũ wa Rakeli? Ũũheenetie nĩkĩ?”

²⁶ Labani akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ti mūtugo witũ gũkũ kũheana mũirĩtu ũrĩa mũnini ahike mbere ya ũrĩa mũkũrũ: ²⁷ Rũkia kiumia kĩa mũirĩtu ũyũ wahikia, na nĩtũgũcooka tũkũhe o na ũcio ũngĩ mũnini, nawe ũndutĩre wĩra mĩaka ĩngĩ mũgwanja.”

²⁸ Nake Jakubu agĩka o ũguo. Akĩrĩkia kiumia kĩa Lea, nake Labani akĩmũnengera mwarĩ Rakeli atuĩke mūtumia wake. ²⁹ Labani akĩheana Biliha, ndungata yake ya mũirĩtu, kũrĩ Rakeli ĩmūtungatagĩre. ³⁰ Jakubu agĩkoma na Rakeli o nake, na akĩenda Rakeli gũkĩra Lea. Na akĩrutĩra Labani wĩra mĩaka ĩngĩ mũgwanja.

Ciana cia Jakubu

³¹ Rĩrĩa Jehova onire atĩ Lea ndendeetwo-rĩ, akĩhingũra nda yake, no Rakeli aarĩ thaata.

³² Lea akĩgĩa nda na agĩciara kahĩ. Nake agĩgatua Rubeni, akiuga atĩrĩ, “Nĩ tondũ Jehova nĩonete mĩnyamaro yakwa. Ti-itherũ, rĩu mũthuuri wakwa nĩekũnyenda.”

³³ Na akĩgĩa nda rĩngĩ, na rĩrĩa aaciariire kahĩ, akiuga atĩrĩ, “Tondũ Jehova nĩaiguire atĩ ndirĩ mwende-rĩ, nĩaheete gaka o nako.” Nake agĩgatua Simeoni.

³⁴ O rĩngĩ akĩgĩa nda na rĩrĩa aaciariire kahĩ, akiuga atĩrĩ, “Ihinda rĩrĩ mũthuuri wakwa no ekwĩohania na nĩ tondũ nĩndĩmũciarĩre ihĩ ithatũ.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Lawi.

³⁵ Agĩcooka akĩgĩa nda rĩngĩ, agĩciara kahĩ kangĩ, akiuga atĩrĩ, “Ihinda rĩrĩ nĩ ngũgooca Jehova.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Juda. Agĩcooka akĩrũgama kũgĩa ciana.

30

¹ Rĩrĩa Rakeli onire atĩ ndaraciariira Jakubu ciana-rĩ, akĩguĩra mwarĩ wa nyina ũiru. Nĩ ũndũ ũcio akĩĩra Jakubu atĩrĩ, “He ciana kana ngue!”

² Jakubu akĩrakario nĩ Rakeli akĩmũũria atĩrĩ, “Kaarĩ nĩ ndĩ ithenya rĩa Ngai ũrĩa ũkũimĩte ciana?”

³ Rakeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Biliha ndungata yakwa ya mũirĩtu ĩrĩ haha; koma nayo nĩgeetha ĩnjarĩre ciana, na nĩ ngĩe na nyũmba na ũndũ wayo.”*

⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩmũhe Biliha ndungata yake ya mũirĩtu ĩrĩ ta mūtumia wake. Jakubu agĩkoma nayo, ⁵ nake Biliha akĩgĩa nda, akĩmũciarĩra kahĩ. ⁶ Rakeli akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩandĩhĩria na nĩaiguĩte gũthaithana gwakwa, na nĩaheete kahĩ.” Na tondũ ũcio, agĩgatua Dani.

⁷ Biliha ndungata ĩyo ya Rakeli ĩkĩgĩa nda ĩngĩ, na ĩgĩciarĩra Jakubu kahĩ ga keerĩ.

⁸ Nake Rakeli akiuga atĩrĩ, “Nĩ ngoretwo na kũgiana kũnene na mwarĩ wa maitũ, na nĩ hootanĩte.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Nafitali.

⁹ Na rĩrĩa Lea onire atĩ nĩarũgamĩte kũgĩa ciana-rĩ, akĩoya Zilipa ndungata yake ya mũirĩtu akĩmĩhe Jakubu ĩrĩ ta mūtumia wake. ¹⁰ Nake Zilipa, ndungata ĩyo ya Lea, ĩgĩciarĩra Jakubu kahĩ. ¹¹ Nake Lea akiuga atĩrĩ, “Hĩ, kaĩ ũyũ nĩ mũnyaka-ĩ!” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Gadi.

¹² Zilipa ndungata ĩyo ya Lea ĩgĩciarĩra Jakubu kahĩ ga keerĩ. ¹³ Ningĩ Lea akiuga atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũkeni-ĩ! Andũ-a-nja marĩnjĩtaga ‘mũkeni.’” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Asheri.

¹⁴ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya kũgetha ngano-rĩ, Rubeni agĩthĩ mũgũnda-inĩ na akĩona mĩmera ya mandarĩki,† na akĩrehera nyina Lea. Nake Rakeli akĩĩra Lea atĩrĩ, “Ndagũthaitha he mandarĩki mamwe ma mũrũguo.”

¹⁵ Nake Lea akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kaĩ arĩ ũndũ mũnini kũndunya mũthuuri wakwa? Rĩu ningĩ nĩũkuoya mandarĩki ma mũriũ wakwa o namo?”

Rakeli akĩmwĩra atĩrĩ, “He mandarĩki ma mũrũguo, nake Jakubu akome nawe ũmũthĩ.”

* 30:3 Mūtugo ũyũ woirwo nĩ mbarĩ ya Iburahĩmu kuuma kũrĩ mītugo ya ndũrĩrĩ cia tene. † 30:14 Matunda ma mandarĩki mahaana ndongu, na meeciiragĩrio atĩ nĩmongagĩrĩra hinya wa mũndũ ũhoro-inĩ wa gũciara.

¹⁶ Na rĩrĩa Jakubu ookire hwaĩ-inĩ oimĩte mũgũnda-rĩ, Lea agĩthiĩ kũmũtũnga. Akĩmwĩra atĩrĩ, “No nginya ũkome na nĩ, tondũ nĩngũgũrĩre na mandarĩki ma mũriũ wakwa.” Nĩ ũndũ ũcio agĩkoma nake ũtukũ ũcio.

¹⁷ Nake Ngai akĩigua mahooya ma Lea, nake akĩgĩa nda na agĩciarĩra Jakubu kahĩ ga gatano. ¹⁸ Ningĩ Lea akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩaheete kĩheo nĩ ũndũ wa kũheana ndungata yakwa ya mũirĩtu kũrĩ mũthuuri wakwa.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Isakaru.

¹⁹ Lea agĩcooka akĩgĩa nda ĩngĩ, na agĩciarĩra Jakubu, kahĩ ga gatandatũ. ²⁰ Ningĩ Lea akiuga atĩrĩ, “Ngai ekũhe kĩheo kĩa goro mũno. Rĩu mũthuuri wakwa nĩarĩheeaga gĩtĩo tondũ ndĩmũciarĩre ihĩ ithathatũ.” Nĩ ũndũ ũcio agĩgatua Zebuluni.

²¹ Thuutha ũcio agĩciara mũirĩtu na akĩmũtua Dina.

²² Thuutha ũcio Ngai akĩrĩrikana Rakeli, akĩmũigua, na akĩhingũra nda yake. ²³ Nake akĩgĩa nda na agĩciara kahĩ, akiuga atĩrĩ, “Ngai nĩanjehereria thoni.” ²⁴ Nake agĩgatua Jusufu, akiuga atĩrĩ, “Ngai arohe kahĩ kangĩ!”

Ndũũru cia Jakubu Kũingĩha

²⁵ Thuutha wa Rakeli gũciara Jusufu, Jakubu akĩra Labani atĩrĩ, “Ndekereria ndĩthĩre, nĩguo njooke bũrũri witũ. ²⁶ Nengera atumia akwa na ciana ciakwa, arĩa ngũtungatĩre nĩ ũndũ wao, na nĩ ndĩthĩre. Wee nĩũũĩ wĩra ũrĩa ngũrutĩre.”

²⁷ No Labani akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, ndagũthaitha ikaranga. Nĩmenyete na ũndũ wa ũragũri atĩ Jehova nĩandathimĩte nĩ ũndũ waku.” ²⁸ Agĩthiĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Njĩra mũcaara ũrĩa ũkwenda na nĩ ngũkũrĩha.”

²⁹ Jakubu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩũũĩ ũrĩa ngũrutĩre wĩra na ũrĩa menyereire mahiũ maku nginya makaingĩha. ³⁰ Kĩrĩa kĩnini warĩ nakĩo itaanoka nĩkĩingĩhĩte mũno, nake Jehova nĩakũrathimĩte kũrĩa guothe ngoretwo. No rĩrĩ, ngeekĩra nyũmba yakwa ũndũ rĩ?”

³¹ Labani akĩmũũria atĩrĩ, “Ŭkwenda ngũhe kĩ?”

Jakubu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkahe kĩndũ o na kĩ. Korwo no ũnjĩkĩre ũndũ ũyũ ũmwe tu, no thĩ na mbere na kũrĩthia ndũũru ciaku na gũcimenyera: ³² Naguo ũndũ ũcio nĩ ũyũ: Njĩtikĩria thĩ ndũũru-inĩ ciaku ciothe ũmũthĩ, na njeherie thĩinĩ wacio ng’ondũ iria ciothe irĩ maara kana irĩ marooro, na ndũrũme ciothe iria njirũ na mbũri ciothe iria irĩ maara na irĩ maroro. Icio nĩcio igũtuĩka mũcaara wakwa. ³³ Naguo wĩhokeku wakwa nĩguo ũkaanjarĩrĩria thuutha-inĩ, rĩrĩa rĩothe ũngĩũka kuona mũcaara ũrĩa ũndĩhĩte. Mbũri o yothe ĩtarĩ maara kana maroro, kana ndũrũme o yothe ĩtarĩ njirũ, ingĩgaakorwo nacio, igaatuĩka nĩ cia ũici.”

³⁴ Nake Labani akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkĩra; reke gũtuĩke o ro ũguo woiga.” ³⁵ Mũthenya o ro ũcio-rĩ, Labani akĩeheria thenge ciothe iria ciarĩ maara na iria ciarĩ na maroro, na mĩgoma yothe ĩrĩa yarĩ maara na ĩrĩa yarĩ na marooro (iria ciothe ciarĩ na handũ herũ), na ndũrũme ciothe iria ciarĩ njirũ agĩcineana kũrĩ ariũ ake macirĩthagie. ³⁶ Ningĩ agĩcieheranĩria na iria ingĩ na ũraihi wa rũgendo rwa mĩthenya ĩtatũ gatagatĩ gake na Jakubu. Nake Jakubu agĩthiĩ na mbere kũrĩthia ndũũru iria ingĩ cia Labani ciatigarire.

³⁷ No rĩrĩ, Jakubu agĩtema thanju njigũ cia mũribina, na mũrothi, na cia mũarimaũ, agĩciĩkĩra mĩcoora mĩerũ na ũndũ wa kũnũra igoko agatũma werũ wa thĩinĩ wa thanju icio wonekane. ³⁸ Agĩcooka akĩga thanju icio oonũrĩte mĩtaro-inĩ yothe ĩrĩa yanyuuagĩrwo maaĩ, nĩgeetha ikoragwo irĩ mbere ya mbũri rĩrĩa cioka kũnyua maaĩ. Rĩrĩa ndũũru icio ciakorwo irĩ na mũrukĩ na cioka kũnyua maaĩ-rĩ, ³⁹ igakĩhaicanĩra hau mbere ya thanju icio. Thuutha ũcio igaciara tũũri tũrĩ na manyaga, kana maara, kana marooro. ⁴⁰ Jakubu akĩamũrania tũũri tũu kuuma rũũru-inĩ rwa Labani, na tũgetindia, no agatũma icio ingĩ ing’ethere iria ciarĩ na maroro na iria njirũ cia Labani. Nĩ ũndũ ũcio agĩthondekera ndũũru ciake mwene, na ndaacituranĩrĩre na cia Labani. ⁴¹ Hĩndĩ ĩrĩa yothe mbũri iria ciarĩ na hinya ciagĩa na mũrukĩ-rĩ, Jakubu aigaga thanju icio mĩtaro-inĩ ya maaĩ mbere yacio, nĩgeetha cihaicanĩre hakuhĩ na thanju icio; ⁴² no ingĩakorirwo nĩ iria itaarĩ na

hinya, ndaigaga thanju icio ho. Nĩ ũndũ ũcio mbũri iria ciarĩ mocu igĩtuĩka cia Labani, na iria ciarĩ hinya igĩtuĩka cia Jakubu. ⁴³ Nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo, mũndũ ũcio ti Jakubu agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na indo nyingĩ, akĩgĩa na mahiũ maingĩ, na ndungata cia airĩtu na cia arũme, o na ngamĩĩra na ndigiri.

31

Jakubu Kũũrĩra Labani

¹ Jakubu nĩaguiire ariũ a Labani makiuga atĩrĩ, “Jakubu nĩoete indo iria ciothe iraarĩ cia baba na ũtonga ũrĩa wothe arĩ naguo eyoneire kuuma indo-inĩ cia baba.” ² Ningĩ Jakubu akĩona atĩ Labani ndaamwendete ta ũrĩa aamwendete mbere iyo.

³ Nake Jehova akĩĩra Jakubu atĩrĩ, “Cooka bũrũri wa maithe manyu na kũrĩ andũ anyu, na nĩndĩrĩkoragwo hamwe nawe.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩtũmanĩra Rakeli na Lea mathiĩ kũrĩ we kũu werũ-inĩ kũrĩa mahiũ make maarĩ. ⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Nĩnyonete atĩ wendo wa thoguo harĩ nĩ ti ta ũrĩa ararĩ naguo hau mbere, no Ngai wa baba nĩakoretwo hamwe na nĩ. ⁶ Inyuĩ eerĩ nĩmũũĩ atĩ ndutĩire thoguo wĩra na hinya wakwa wothe, ⁷ no thoguo nĩaheenetic na akagarũra mũcaara wakwa maita ikũmi. No rĩrĩ, Ngai ndarĩ aamwĩtĩkĩria anjike ũũru. ⁸ Thoguo angĩogire atĩrĩ, ‘Mbũri iria irĩ maara nĩcio mũcaara waku,’ hĩndĩ iyo mahiũ mothe magaciara tũũri tũrĩ na maara; na angĩogire atĩrĩ, ‘Iria irĩ marooro nĩcio mũcaara waku,’ namo mahiũ magaciara tũũri tũrĩ na marooro. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio, Ngai nĩatunyĩte thoguo mahiũ make na akamaheana kũrĩ nĩ.

¹⁰ “Ihinda rĩrĩa mahiũ maahaicanaga, rĩmwe nĩndarootire kĩroto na ndarora na igũrũ ngĩona atĩ thenge iria ciahacaga mahiũ ciarĩ na manyaga, na ciarĩ na maara, o na ciarĩ na marooro. ¹¹ Nake mũraika wa Ngai akĩnjarĩria ndĩ kĩroto-inĩ, akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Jakubu.’ Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, ‘Nĩ ũyũ haha.’ ¹² Nake akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ta tiira maitho na igũrũ wone atĩ thenge iria ciothe irahaica mahiũ nĩ iria irĩ na manyaga, na iria irĩ na maara, na iria irĩ na marooro; nĩgũkorwo nĩnyonete maũndũ marĩa mothe Labani agwĩkĩte. ¹³ Nĩ nĩ Ngai wa Betheli, kũrĩa waitĩrĩrie gĩtugĩ maguta, na nokuo wehĩtĩre na mwĩhĩtwa nĩ ũndũ wakwa. Rĩu uma bũrũri ũyũ narua ũcooke bũrũri ũrĩa waciariĩrwo.’”

¹⁴ Nake Rakeli na Lea makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithui-rĩ, no anga tũrĩ na kĩndũ kana igai indo-inĩ cia baba? ¹⁵ Githĩ ndatũtuaga o ta tũrĩ andũ a kũngĩ? To gũtwendia aatwendirie, no rĩu nĩarĩkĩtie kũhũthĩra indo iria twagũrirwo nacio. ¹⁶ Ti-itherũ ũtonga ũrĩa wothe Ngai atunyĩte baba nĩ witũ na ciana ciitũ. Nĩ ũndũ ũcio ika ũrĩa wothe Ngai akwĩrĩte wĩke.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩĩhaarĩria, akĩgĩrĩra ciana ciake na atumia ake igũrũ rĩa ngamĩĩra, ¹⁸ na akiumagaria mahiũ make mothe mathiĩ mbere yake hamwe na indo ciake ciothe iria aagĩte nacio kũu Padani-Aramu, nĩguo athiĩ kũrĩ ithe Isaaka o kũu bũrũri wa Kaanani.

¹⁹ Hĩndĩ iyo, Labani aathiĩte kwenja ng’ondũ ciake guoya-rĩ, Rakeli akĩiya ngai cia ithe cia mĩhianano. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩheenia Labani ũcio Mũsuriata tondũ ndaamwĩrĩre nĩ kũũra aroora. ²¹ Nake akĩũra na kĩrĩa gĩothe arĩ nakĩo, na aringa Rũĩĩ rwa Farati, akĩerekera bũrũri wa irĩma wa Gileadi.

Labani Kũingataka na Jakubu

²² Mũthenya wa itatũ kuuma Jakubu oora, Labani akĩrwo atĩ Jakubu nĩorĩte. ²³ Agĩkĩoya andũ a nyũmba yao, akĩingatana na Jakubu matukũ mũgwanja na akĩmũkinyĩra kũu bũrũri wa irĩma wa Gileadi. ²⁴ No Ngai akiumĩrĩra Labani ũcio Mũsuriata kĩroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya wĩre Jakubu ũndũ o na ũrĩkũ, ũrĩ mwega kana ũrĩ mũũru.”

²⁵ Na rĩrĩ, Jakubu aambĩte hema yake kũu bũrũri wa irĩma wa Gileadi rĩrĩa Labani aamũkinyĩrĩre, nake Labani na andũ a nyũmba yao makĩamba hema ciao kuo. ²⁶ Nake Labani akĩũria Jakubu atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũũ wĩkĩte? Nĩũũheenetic, na ũgathiĩ na airĩtu akwa ta andũ matahĩtwo mbaara-inĩ. ²⁷ Nĩ kĩĩ gĩatũmire ũre na hitho, na ũũheenie? Waregire

kũnjĩira nĩkĩ, nĩguo ngumagarie na gĩkeno na gũkũinĩra nyĩmbo na ihembe na inanda cia mũgeeto? ²⁸ O na ndwarekire mumunye ciana cia ciana ciakwa, kana njugĩre airĩtu akwa ũhoru. Nĩwĩkĩte ũndũ wa ũrimũ. ²⁹ Ndĩ na hinya wa gũkũgera ngero; no rĩrĩ, ũtukũ wa ira Ngai wa thoguo aranjĩirire atĩrĩ, ‘Menya wĩre Jakubu ũndũ, ũrĩ mwega kana ũrĩ mũũru.’ ³⁰ Rĩu-rĩ, nĩumagarĩte nĩ ũndũ nĩũrerirĩria gũcooka nyũmba-inĩ ya thoguo. No rĩrĩ, ũrakĩyire ngai ciakwa nĩkĩ?”

³¹ Jakubu agĩcookeria Labani atĩrĩ, “Nĩndetigĩrĩre tondũ ndeciiririe wahota kũndunya airĩtu aku na hinya. ³² No rĩrĩ, ũrĩa ũgũkora arĩ na ngai ciaku-rĩ, ndegũtũũra muoyo. Tuĩria wone kana kũrĩ kĩndũ gĩaku ndĩ nakĩo andũ aya aitũ marĩ ho; na wakĩona-rĩ, ũkĩoe.” No Jakubu ndooĩ atĩ Rakeli nĩaiyĩte ngai icio.

³³ Nĩ ũndũ ũcio Labani agĩtoonya hema ya Jakubu, na hema ya Lea, o na hema ya ndungata iria igĩrĩ cia andũ-a-nja, no ndaigana kuona kĩndũ. Oima hema ya Lea, agĩtoonya ya Rakeli. ³⁴ Rakeli oete ngai icio cia mĩhianano na agacikia matandĩko-inĩ ma ngamĩira thĩinĩ na akamaikarĩra. Labani akiururia kĩrĩa gĩothe kĩarĩ hema-inĩ iyo na ndaigana kuona kĩndũ.

³⁵ Nake Rakeli akĩira ithe atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ndũkandakarĩre nĩ ũndũ ndi-nakũrũgamĩra; nĩgũkorwo nĩ maũndũ ma andũ-a-nja ndĩ namo.” Nĩ ũndũ ũcio akiururia no ndaigana kuona ngai icio.

³⁶ Jakubu agĩkĩrakara na agĩtetia Labani, akĩmũũria atĩrĩ, “Ihĩtia rĩakwa nĩ rĩrĩkũ? Nĩ rĩhia rĩrĩkũ njĩkĩte rĩtũmĩte ũnyingatithie ũguo? ³⁷ Rĩu tondũ nĩwoiruria indo ciakwa ciothe-rĩ, nĩ kĩi wona kĩa indo cia gwaku mũciĩ? Kĩige haha mbere ya andũ aya anyu na mbere ya andũ akwa nĩguo matũtuithanie ciira.

³⁸ “Ngũrutĩire wĩra mĩaka mĩrongo tĩrĩ. Ng’ondũ ciaku na mbũri ciaku itĩrĩ ciahuna, na ndirĩ ndarĩa ndũrũme cia mahiũ maku. ³⁹ Ningĩ ndirĩ ndakũrehera iria ciatambuuragwo nĩ nyamũ cia gĩthaka; no nĩ nĩ ndaarĩhaga ngathĩi hathara. Ningĩ-rĩ, nĩwandĩhagia irĩa yothe yaiywo kũrĩ mũthenya kana kũrĩ ũtukũ. ⁴⁰ ũguo nĩguo ndũũrĩte: Ndaarugagwo nĩ ũrugarĩ wa mũthenya na ngarĩio nĩ heho ya ũtukũ, naguo toro ũkĩnjũrĩra. ⁴¹ ũguo nĩguo ndũũrĩte gwaku mũciĩ handũ-inĩ ha mĩaka iyo mĩrongo tĩrĩ. Ndakũrutĩire wĩra mĩaka ikũmi na ĩna nĩ ũndũ wa airĩtu aku eerĩ, na mĩaka ĩtandatũ nĩ ũndũ wa mahiũ maku; no rĩrĩ, wagarũrĩre mũcaara wakwa maita ikũmi. ⁴² Korwo Ngai wa baba, o we Ngai wa Iburahĩmu na nĩwe wĩtigĩrĩtwo nĩ Isaaka, ndaraakoragwo hamwe na nĩ-rĩ, ti-itherũ ũngĩranyumagaririe moko matheri. No Ngai nĩonete gũthĩĩnĩka gwakwa na wĩra wa moko makwa, na nĩkĩo arakũrũithirie ũtukũ wa ira.”

⁴³ Nake Labani agĩcookeria Jakubu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Atumia aya aku nĩ airĩtu akwa, ciana ici o nacio nĩ ciana ciakwa, namo mahiũ maya-rĩ, no mahiũ makwa. Kĩrĩa gĩothe ũroona nĩ gĩakwa. No rĩrĩ, nĩ atĩa ingĩhota gwĩka airĩtu aya akwa kana njike ciana ici maciarĩte ũmũthĩ? ⁴⁴ Rĩu gĩũke, reke tũgĩe na kĩrĩkanĩro nĩ nawe, na ũreke gĩtũũke mũira gatagatĩ gaitũ.”

⁴⁵ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩoya ihiga na akĩrĩhaanda ta gĩtugĩ. ⁴⁶ Akĩira andũ a nyũmba yake atĩrĩ, “Cookanĩrĩriai mahiga.” Nĩ ũndũ ũcio makĩũngania mahiga makĩmaiganĩrĩra hĩba, magĩcooka makĩrĩanĩra irio hau hakuhĩ na hĩba iyo. ⁴⁷ Labani akĩmĩita Jagari-Sahadutha, nake Jakubu akĩmĩita Galeedi.

⁴⁸ Labani akiuga atĩrĩ, “Ŭmũthĩ hĩba ĩno nĩ mũira gatagatĩ gakwa nawe.” Kĩu nĩkĩo gĩatũmire hetwo Galeedi. ⁴⁹ O na ningĩ hagĩtũtwo Mizipa, tondũ oigire atĩrĩ, “Jehova arotũmenyagĩrĩra rĩrĩa tũraihanĩrĩrie. ⁵⁰ Wee ũngĩgaathĩnia airĩtu akwa kana ũmahikĩrĩrie atumia angĩ, o na hangĩgakorwo hatarĩ mũndũ ũngĩ-rĩ, ririkana atĩ Ngai nĩwe mũira gatagatĩ gakwa nawe.”

⁵¹ Ningĩ Labani akĩira Jakubu atĩrĩ, “Īno nĩ hĩba, na gĩkĩ nĩ gĩtugĩ kĩrĩa ndahaanda gatagatĩ gaku na nĩi. ⁵² Hĩba ĩno nĩ mũira, na gĩtugĩ gĩkĩ nĩ mũira, atĩ ndigakĩra hĩba ĩno njũke mwena waku ngũgere ngero, na atĩ nawe ndũgakĩra hĩba ĩno, kana ũkĩre gĩtugĩ gĩkĩ ũũke mwena wakwa ũngere ngero. ⁵³ Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Nahoru,* o we

* 31:53 Nahoru aarĩ mũrũ wa nyina na Iburahĩmu (11:26), na aarĩ gukawe wa Labani (24:24, 29).

Ngai wa ithe wao-rĩ, arotũtuithania ciira.”

Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩhĩta na mwĩhĩtwa rĩtwa-inĩ rĩa ũcio Wĩtigĩrĩtwo nĩ ithe Isaaka. ⁵⁴ Jakubu akĩruta igongona kũu bũrũri-inĩ ũcio wa irĩma, na agĩta andũ a nyũmba yake marĩĩanĩre. Na marĩkia kũrĩa-rĩ, makĩraara o kũu.

⁵⁵ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciĩnĩ tene, Labani akĩmumunya ciana cia ciana ciake o na airĩtu ake, akĩmoigĩra ũhoru na akĩmarathima. Agĩcooka akĩmatiga agĩcooka gwake mũciĩ.

32

Jakubu Kwĩhaarĩria Gũcemanía na Esaũ

¹ Jakubu nĩathiire na mbere na rũgendo rwake, na agĩtũngwo nĩ araika a Ngai. ² Na rĩrĩa Jakubu aamoonire, akiuga atĩrĩ, “Ino nĩ mbũtũ ya Ngai!” Nĩ ũndũ ũcio agĩta handũ hau Mahanaimu.

³ Ningĩ Jakubu agĩtũma andũ mathiĩ mbere yake kũrĩ mũrũ wa nyina Esaũ kũu Seiru, bũrũri-inĩ wa Edomu. ⁴ Akĩmataara, akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo mũgũthiĩ kwĩra mwathi wakwa Esaũ: ‘Ndungata yaku Jakubu ikuuga atĩrĩ, ndĩraikaraga na Labani, na ngoretwo kuo nginya rĩu. ⁵ Ndĩ na ng’ombe na ndigiri, na ng’ondũ na mbũri, ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja. Na rĩu ndagũtũmĩra ndũmĩrĩri, we mwathi wakwa, nĩgeetha njĩtikĩrĩke maitho-inĩ maku.’”

⁶ Rĩrĩa atũmwo maacookire kũrĩ Jakubu makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũrathiire kũrĩ mũrũ wa nyũkwa Esaũ, na rĩu nĩarooka gũgũtũnga, na arĩ na andũ magana mana.”

⁷ Jakubu akĩmaka mũno na akĩnyamarĩka, akĩganyania andũ arĩa aarĩ nao ikundi igĩrĩ, o na ndũũru cia mbũri na ndũũru cia ng’ombe o na ngamĩra nacio. ⁸ Agĩciĩria atĩrĩ, “Esaũ angĩũka atharĩkĩre gĩkundi kĩmwe-rĩ, gĩkundi kũu kĩngĩ no kĩũre.”

⁹ Ningĩ Jakubu akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Wee Ngai wa baba Iburahĩmu, o Wee Ngai wa baba Isaaka, Wee Jehova ũrĩa wanjĩĩre atĩrĩ, ‘Cooka bũrũri waku na wa andũ anyu, na nĩngatũma ũgaacĩre,’ ¹⁰ ndirĩ mwagĩrĩru wa kuonio ũtugi ũyũ wothe na wĩhokeku ũrĩa ũnyonetie nĩ ndungata yaku. Ngĩringa Jorodani-rĩ, ndaarĩ o na rũthanju rwakwa rwiki, no rĩu ndũĩkĩte ikundi igĩrĩ. ¹¹ Ndagũthaiha honokia kuuma moko-inĩ ma mũrũ wa maitũ Esaũ, nĩgũkorwo nĩndĩretigĩra ndagoke gũũtharĩkĩra, nĩ hamwe na ciana ici, na manyina maacio. ¹² No nĩ uugĩte atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩngatũma ũgaacĩre na ndũme njiaro ciaku cingĩthe ta mũthanga wa iria-inĩ, ũrĩa ũtangĩtarĩka.’”

¹³ Akĩraara hau ũtukũ ũcio, na kuuma kũrĩ kĩrĩa aarĩ nakĩo, agĩthuurĩra mũrũ wa nyina Esaũ kĩheo gĩkĩ; ¹⁴ mbũri magana meerĩ cia mĩgoma na thenge mĩrongo ĩrĩ, ng’ondũ magana meerĩ na ndũrũme mĩrongo ĩrĩ, ¹⁵ ngamĩra mĩrongo ĩtatũ cia mĩgoma na njaũ ciacio, ng’ombe mĩrongo ĩna na ndegwa ikũmi, na ndigiri mĩrongo ĩrĩ cia mĩgoma na ikũmi cia njamba. ¹⁶ Agĩcinengera ndungata ciake, o rũũru mwanya, na akĩra ndungata icio ciake atĩrĩ, “Thiagai mbere yakwa, na mũtigithũkanie rũũru na rũũru rũrĩa rũngĩ.”

¹⁷ Ningĩ agĩtaara ũrĩa wamatongoretie, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩrĩa mũrũ wa maitũ Esaũ arĩgũtũnga na akũũrie atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ waũ? Na wathiĩ kũ? Na ũhiũ ũyũ wothe ũrĩ mbere yaku nĩ waũ?’ ¹⁸ Nawe nĩũrĩmũcookeria ũmwĩre atĩrĩ, ‘Nĩ cia ndungata yaku Jakubu. Nĩ kĩheo gĩa kũhe mwathi wakwa Esaũ, na Jakubu arĩ thuutha witũ agĩũka.’”

¹⁹ Agĩcooka agĩtaara wa keerĩ na wa gatatũ, na arĩa othe marũmagĩrĩra ndũũru icio, akĩmeera atĩrĩ, “Ũguo nĩguo mũrĩrĩraga Esaũ mwamũtũnga. ²⁰ Na mũtikanaage kũmwĩra atĩrĩ, ‘Jakubu ndungata yaku arĩ thuutha witũ agĩũka.’” Tondũ eeciĩrĩre atĩrĩ, “Ngũmũhooreria na iheo ici ngũtũma mbere yakwa; thuutha-inĩ ndamuona-rĩ, hihi ahota kũnyamũkĩra.” ²¹ Nĩ ũndũ ũcio iheo icio Jakubu aaheanĩte igĩthiia mbere yake, nowe akĩraara kũu kambĩ ũtukũ ũcio.

Jakubu Kũgiana na Ngai

²² Na ũtukũ o ro ũcio, Jakubu agĩũkĩra, akĩoya atumia ake eerĩ, na ndungata iria igĩrĩ cia andũ-a-nja, na ariũ ake ikũmi na ũmwe, na akĩmarĩngĩria iringĩro rĩa Jaboku. ²³ Aarĩkia kũmarĩngia, akĩringia indo iria ciothe aarĩ nacio. ²⁴ Nake Jakubu agĩtigwo arĩ o wiki,

na hagĩũka mũndũ maagianire nake o nginya gũgĩthererũka. ²⁵ Na rĩrĩa mũndũ ũcio onire atĩ ndangĩmũhoota-rĩ, akĩmũhutia ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ, nakuo kũgũrũ kwa Jakubu gũgĩthenyũkĩra hau gĩtina-inĩ, o makĩgianaga na mũndũ ũcio. ²⁶ Na mũndũ ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke ndĩthĩre tondũ nĩ gwathererũka.”

No Jakubu akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndingĩreka ũthĩ ũtandathimĩte.”

²⁷ Nake mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wĩtagwo atĩa?”

Jakubu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Njĩtagwo Jakubu.”

²⁸ Ningĩ mũndũ ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgũcooka gwĩtwo Jakubu, no ũrĩtagwo Isiraeli, tondũ nĩũgianĩte na Ngai o na andũ, na ũkahootana.”

²⁹ Jakubu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha, njĩra rĩtwa rĩaku.”

Nowe akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ūranjũria rĩtwa rĩakwa nĩkĩ?” Agĩcooka akĩmũrathima marĩ o hau.

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jakubu agĩta handũ hau Penieli, akiuga atĩrĩ, “Tondũ nĩnyonete Ngai ũthĩũ kwa ũthĩũ, na akahonokia muoyo wakwa.”

³¹ Narĩo riũa rĩkĩmũrathĩra akĩhĩtũka hau Penieli, na nĩathuaga nĩ ũndũ nĩathenyũkĩtwo nĩ ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ. ³² Nĩ tondũ ũcio, nginyagia ũmũthĩ ũyũ andũ a Isiraeli matirĩaga mũkiha ũria ũnyitanĩte na ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ, tondũ ihĩndĩ rĩa gĩtina gĩa kũgũrũ kwa Jakubu rĩahutĩirio hakuhĩ na mũkiha ũcio.

33

Jakubu Gũtũngana na Esaũ

¹ Na rĩrĩ, Jakubu agĩtiira maitho, akĩona Esaũ agĩũka arĩ na andũ ake magana mana; nĩ ũndũ ũcio akĩganyania ciana kũrĩ Lea na Rakeli na kũrĩ ndungata iria igĩrĩ cia andũ-a-nja. ² Akĩga ndungata cia andũ-a-nja na ciana ciacio mbere, nake Lea na ciana ciake makĩrũmĩrĩra, nake Rakeli na Jusufu makĩrigia thuutha. ³ Nake we mwene akĩmatongoria, na rĩrĩa aakuhĩrĩrie mũrũ wa nyina, akĩinamĩrĩra, agĩturumithia ũthĩũ wake thĩ maita mũgwanja.

⁴ No Esaũ akĩhanyũka agatũnge Jakubu na akĩmũnyiita, akĩmũhĩmbĩria, akĩmũmunya. Nao makĩrĩranĩra. ⁵ Ningĩ Esaũ agĩtiira maitho akĩona atumia na ciana. Akĩũria Jakubu atĩrĩ, “Andũ aya mũrĩ nao nĩ a ũ?”

Jakubu agĩcookia atĩrĩ, “Ici nĩ ciana iria Ngai aheete ndungata yaku nĩ ũndũ wa ũtugi wake.”

⁶ Hĩndĩ iyo ndungata icio cia andũ-a-nja na ciana ciacio igĩkuhĩrĩria na makĩinamĩrĩra. ⁷ Lea na ciana ciake makĩrũmĩrĩra, magĩũka na makĩinamĩrĩra. Marigĩrĩrio, Jusufu na Rakeli magĩũka, o nao makĩinamĩrĩra.

⁸ Esaũ akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmi gĩa kũndũmĩra ikundi icio ndatũnga?”

Nake Jakubu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩgeetha njĩtikĩrĩke maitho-inĩ maku, wee mwathi wakwa.”

⁹ No Esaũ akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wa maitũ, nĩ ndĩ na indo cia kũnjigana. Ikara na icio ũrĩ nacio wee mwene.”

¹⁰ Jakubu akiuga atĩrĩ, “Aca, ndagũthaitha! Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, amũkĩra kĩheo gĩkĩ kuuma kũrĩ nĩ. Nĩ ũndũ kuona ũthĩũ waku no ta kuona ũthĩũ wa Ngai, tondũ nĩ wanyamũkĩra na gĩkeno. ¹¹ Ndagũthaitha itĩkĩra kĩheo kũ ũreheirwo, tondũ Ngai nĩanjĩkĩte wega, na ndĩ na indo cia kũnjigana.” Na tondũ Jakubu nĩamũringĩrĩrie-rĩ, Esaũ agĩciĩtikĩra.

¹² Ningĩ Esaũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũthĩ; nĩngũtwarana nawe.”

¹³ No Jakubu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi wakwa nĩoi atĩ twana tũtũ tũtirĩ na hinya, na no nginya menyerere ng’onde na ng’ombe iria irongithia. Ingĩtwarwo na ihenya o na mũthenya ũmwe, nyamũ ciothe no ikue. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwathi wakwa nĩathiiage mbere ya ndungata yake, na nĩ thĩ o kahora kũringana na mũthĩre wa ikundi ici, o na wa ciana, nginya rĩrĩa ngaakinya kwa mwathi wakwa kũu Seiru.”

¹⁵ Esaũ akĩmwĩra atĩrĩ, “No kĩreke ngũtigĩre ndungata imwe ciakwa.”

Jakubu akĩmũũria atĩrĩ, “Ūgwĩka ũguo nĩkĩ? Reke nĩ njĩtikĩrĩke maitho-inĩ ma mwathi wakwa.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Esaũ akĩhũndũka mũthenya o ro ũcio agĩthiĩ arorete Seiru. ¹⁷ Nowe Jakubu, agĩthiĩ Sukothu, kũrĩa eyakĩire nyũmba, na agĩthondeka ciugũ cia mahiũ make. Nĩkĩo handũ hau hetagwo Sukothu.

¹⁸ Thuutha wa Jakubu kuuma Padani-Aramu, agĩkinya o wega itũũra-inĩ rĩrĩa inene rĩa Shekemu kũu Kaanani, na akĩamba hema hakuhĩ na itũũra rĩu inene. ¹⁹ Nake akĩgũra gĩcunjĩ kĩa mũgũnda na betha igana rĩmwe kuuma kũrĩ ariũ a Hamoru ithe wa Shekemu, harĩa aambire hema yake. ²⁰ Agĩaka kigongona handũ hau, na agĩgũta Eli-Elohe-Isiraeli.

34

Dina na Andũ na Shekemu

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe, Dina mũirĩtu ũrĩa Lea aaciarĩire Jakubu, nĩathiire gũceerera andũ-a-nja a bũrũri ũcio. ² Na rĩrĩa Shekemu mũrũ wa Hamoru ũrĩa Mũhivi, mũnene wa gĩcigo kũu aamuonire, akĩmũnyiita, agĩkoma nake na hinya. ³ Na ngoro yake ikĩguucĩrĩrio nĩ Dina mwarĩ ũcio wa Jakubu, na akĩenda mũirĩtu ũcio na akĩmwarĩria wega. ⁴ Nake Shekemu akĩra ithe Hamoru atĩrĩ, “Njarĩrĩria harĩ ithe wa mũirĩtu ũyũ atuĩke mũtumia wakwa.”

⁵ Rĩrĩa Jakubu aigũire atĩ mwarĩ Dina nĩarĩkĩtie gũthũkio-rĩ, na tondũ ariũ ake maarĩ gĩthaka-inĩ na mahiũ make, agĩkira na ũhoru ũcio o nginya rĩrĩa mainũkire.

⁶ Hĩndĩ iyo Hamoru ithe wa Shekemu agĩthiĩ kwaria na Jakubu. ⁷ Nao ariũ a Jakubu nĩmainũkĩte kuuma mĩgũnda-inĩ maigua ũrĩa gwekĩkĩte. Nao makĩiyũrwo nĩ kĩa na mang’ũrĩ, tondũ Shekemu nĩekĩte ũndũ wa thoni thĩinĩ wa Isiraeli, nĩ gũkoma na mwarĩ wa Jakubu, ũndũ ũrĩa ũtagĩrĩrwo nĩ gwĩkwo.

⁸ No Hamoru akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro ya mũrũ wakwa Shekemu nĩguucĩrĩrio nĩ mwarĩ wanyu. Ndamũthaitha itĩkĩrai amũhikie atuĩke mũtumia wake. ⁹ Rekei tũhikanagie; mũtũheage airĩtu anyu na inyuĩ tũkamũheaga airĩtu aitũ. ¹⁰ Inyuĩ no mũtũũre hamwe na ithuĩ; bũrũri ũyũ gũtirĩ handũ mũrigĩrĩrio. Tũũrai kuo, mwonjorithagie kuo, na mwĩgĩire na indo ciaguo.”

¹¹ Ningĩ Shekemu akĩra ithe wa Dina na ariũ a ithe atĩrĩ, “Rekei njĩtikĩrĩke maitho-inĩ manyu na nĩngũmũhe o kĩa gĩothe mũngĩnjĩtia. ¹² Njĩtai rũracio rwa mũhiki na kĩa kĩa ingĩrehe, o mũigana ũrĩa mũngĩenda, na nĩngũrĩha o kĩa gĩothe mũngĩnjĩtia. No ndamũthaitha mũũhe mũirĩtu ũyũ atuĩke mũtumia wakwa.”

¹³ Na tondũ mwarĩ wa nyina Dina nĩarĩkĩtie gũthũkio-rĩ, ariũ a Jakubu rĩrĩa maaragia na Shekemu na ithe Hamoru, magĩcookia ũhoru ũcio na njĩra ya maheeni. ¹⁴ Makĩmeera atĩrĩ, “Tũtingĩka ũndũ ta ũcio; tũtingĩheana mwarĩ witũ kũrĩ mũndũ ũtarĩ mũruu. ũndũ ũcio no ũtuĩke wa gũtũnyararithia. ¹⁵ Tũkũmwĩtikĩria tondũ wa gĩtũmi o kĩmwe tu; inyuĩ mũtuĩke ta ithuĩ na ũndũ wa kũruithia arũme anyu othe. ¹⁶ Hĩndĩ iyo nĩmũrĩhikagia airĩtu aitũ na nĩtũrĩhikagia airĩtu anyu. Nĩtũgũtũũrania na inyuĩ na tũtuĩke andũ amwe. ¹⁷ No angĩkorwo mũtigwĩtikĩra kũrua-rĩ, tũkuoya mwarĩ witũ twĩthĩre.”

¹⁸ ũhoru ũcio ũkĩoneka ũrĩ mwega nĩ Hamoru na mũriũ Shekemu. ¹⁹ Tondũ nĩwe warĩ mũtĩie mũno kũrĩ andũ othe a nyũmba ya ithe, mwanake ũcio ndaateire ihinda rĩa gwĩka ũrĩa moigire, tondũ nĩakenetio nĩ mwarĩ wa Jakubu. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Hamoru na mũriũ Shekemu magĩthiĩ kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩa inene makaarie na andũ ao a itũũra rĩu.* ²¹ Nao makiuga atĩrĩ, “Andũ aya nĩ arata aitũ; rekei matũũre bũrũri-inĩ witũ na monjorithagie kuo; bũrũri ũyũ nĩ mũnene wa kũmaigana. Ithuĩ no tũhikie airĩtu ao, nao no mahikie airĩtu aitũ. ²² No andũ acio mangĩtikĩra gũtũũrania na ithuĩ ta rũrĩrĩ rũmwe angĩkorwo arũme aitũ othe nĩmekũrua, o ta ũrĩa o maruĩte. ²³ Githĩ mahiũ mao, na indo ciao ciothe, o na nyamũ iria ingĩ ciao ciothe itigũgĩtuĩka ciitũ? Nĩ ũndũ ũcio rekei tũmetĩkĩre, na nĩ megũtũũrania na ithuĩ.”

* 34:20 Kĩhingo-inĩ gĩa itũũra nĩho athuuri maacemanagia.

²⁴ Arũme arĩa othe maathiĩte kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene magĩtĩkania na Hamoru na mũriũ Shekemu, na arũme othe a itũũra rĩu makĩrua.

²⁵ Thuutha wa mĩthenya ĩtatũ, hĩndĩ ĩrĩa othe maarĩ na ruo ariũ eerĩ a Jakubu, Simeoni na Lawi, ariũ a nyina na Dina, makĩoya hiũ ciao cia njora magĩtharĩkĩra itũũra rĩu hĩndĩ ĩrĩa rĩtekũũaga makĩũraga arũme othe. ²⁶ Ningĩ makĩũraga Hamoru na mũriũ Shekemu na rũhiũ rwa njora, na makĩruta Dina nyũmba-inĩ ya Shekemu, magĩthĩĩra. ²⁷ Ariũ arĩa angĩ a Jakubu magĩkinya kũu ciimba ciarĩ, na magĩtahĩra indo cia itũũra rĩu mwarĩ wa ithe wao aathũkĩirio. ²⁸ Nao magĩtaha ndũũru cia mbũri na cia ng'ombe na ndigiri, na indo iria ingĩ ciao ciothe iria ciarĩ itũũra-inĩ rĩu inene, na iria ciarĩ mĩgũnda-inĩ. ²⁹ Na magĩkuua ũtonga wothe wa itũũra, na atumia othe na ciana, magĩtaha indo ciothe iria ciarĩ nyũmba-inĩ icio.

³⁰ Nake Jakubu akĩira Simeoni na Lawi atĩrĩ, “Nĩmwandehera thĩĩna nĩ ũndũ wa gũtũma menwo nĩ Akaanani na Aperizi, andũ arĩa matũũraga bũrũri ũyũ. Ithuĩ tũrĩ anini tũgĩtarwo, na mangĩnyiitana manjũkĩrĩre na matharĩkĩre-rĩ, nĩ na nyũmba yakwa no tũniinwo.”

³¹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nikũraagĩrĩre atue mwarĩ wa maitũ ta mũmaraya?”

35

Jakubu Gũcooka Betheli

¹ Thuutha wa ũguo Ngai akĩira Jakubu atĩrĩ, “Ambata, ũthiĩ Betheli ũgatũũre kuo, na wakĩre Ngai kĩgongona kuo, o we ũrĩa wakuumĩrĩre rĩrĩa woragĩra mũrũ wa nyũkwa Esaũ.”

² Nĩ ũndũ ũcio Jakubu akĩira andũ a nyũmba yake, na arĩa othe maarĩ nao, atĩrĩ, “Eheriai ngai cia mĩhianano iria mũrĩ nacio, na mwĩtherie inyuĩ ene, na mwĩkĩre nguo ingĩ. ³ Mũcooke mũũkĩre, mũreke tũthiĩ twambate Betheli, ngaakĩre Ngai kĩgongona kuo, ũrĩa wanjĩtikire mũthenya ũrĩa ndaari thĩĩna-inĩ, na ũrĩa ũkoretwo na nĩ kũrĩa guothe ndanathĩĩ.” ⁴ Nĩ ũndũ ũcio makĩnengera Jakubu ngai cia mĩhianano iria maarĩ nacio, na irengeeri iria ciarĩ matũ mao,* nake Jakubu agĩcithika gĩtina-inĩ kĩa mũgandi kũu Shekemu. ⁵ Nao makiumagara, magĩthĩĩra, namo matũũra marĩa maamathiũrũrũkĩirie makĩnyiitwo nĩ guoya wa Ngai, nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ o na ũmwe wamaingatithirie.

⁶ Jakubu na andũ arĩa othe aarĩ nao magĩkinya Luzu (na nĩkuo Betheli), bũrũri-inĩ wa Kaanani. ⁷ Agĩaka kĩgongona kũu, na agĩta handũ hau Eli-Betheli, tondũ hau nĩho Ngai aamwĩguũrĩrie rĩrĩa ooragĩra mũrũ wa nyina.

⁸ Nake Debora mũreri wa Rebeka agĩkua na agĩthikwo gĩtina-inĩ kĩa mũgandi mũhuro wa Betheli. Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩtuo Aloni-Bakuthu.

⁹ Thuutha wa Jakubu gũcooka kuuma Padani-Aramu, Ngai akĩmuumĩrĩra rĩngĩ na akĩmũrathima. ¹⁰ Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩitwa rĩaku nĩ Jakubu, no ndũgũcooka gwĩtuo Jakubu rĩngĩ; ũrĩitagwo Isiraeli.” Nĩ ũndũ ũcio akĩmwĩta Isiraeli.

¹¹ Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Ngai Mwene-Hinya-Wothe; ciaranai na mũingĩhe. Rũrĩrĩ na gĩkundi kĩa ndũrĩrĩ nĩkoima harĩwe, na athamaki nĩmakoima mwĩrĩ-inĩ waku. ¹² Bũrũri ũrĩa nĩ ndaheire Iburahĩmu na Isaaka, o nawe nĩngakũhe guo, na nĩngaheana bũrũri ũyũ kũrĩ njaro ciaku iria igooka thuutha waku.” ¹³ Hĩndĩ ĩyo Ngai akĩambata akĩmweherera kuuma handũ hau aamwaragĩria.

¹⁴ Jakubu akĩhaanda gĩtugĩ kĩa ihiga handũ hau Ngai aarĩtie nake, agĩgĩtĩrĩria ndibei; agĩcooka agĩgĩtĩrĩria maguta. ¹⁵ Jakubu agĩta handũ hau Ngai aamwarĩrie Betheli.

Gĩkuũ kĩa Rakeli na kĩa Isaaka

¹⁶ Thuutha ũcio Jakubu na andũ ake makiuma Betheli magĩthiĩ na mbere na rũgendo. Na matigairie hanini makinye Efiratha-rĩ, Rakeli akĩambĩrĩria kũrũmwo na agĩkorwo arĩ na thĩĩna mũingĩ mũno. ¹⁷ Na tondũ aarĩ na thĩĩna mũingĩ mũno wa gũciara, mũmũciarithia akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, tondũ ũrĩ na kahĩ kangĩ.” ¹⁸ Na

* 35:4 Irengeeri cia matũ ciahũthagĩrwo irĩ ta njĩra ya kũgitĩra mũndũ.

atanatuĩkana, tondũ nĩ gũkua aakuaga, agĩtua kahĩĩ kau Beni-Oni. No ithe agĩgatua Benjamini.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Rakeli agĩkua na agĩthikwo mũkĩra-inĩ wa njĩra ya gũthĩĩ Efiratha (na nokuo Bethlehemu.) ²⁰ Jakubu akĩhaanda gĩtugĩ igũrũ rĩa mbĩrĩra yake, na nginya ũmũthĩ ũyũ gĩtugĩ kũu nĩkĩo kĩonanagia mbĩrĩra ya Rakeli.

²¹ Isiraeli agĩthĩĩ o na mbere na rũgendo na akĩamba hema yake mwena ũrĩa ũngĩ wa Migidali-Ederi. ²² Hĩndĩ iyo Isiraeli aatũũraga bũrũri ũcio-rĩ, Rubeni agĩthĩĩ, agĩkoma na Biliha, thuriya ya ithe, nake Isiraeli akĩgua ũhoru ũcio.

Jakubu aarĩ na ariũ ikũmi na eerĩ:

²³ Ariũ a Lea maarĩ:

Rubeni irigithathi rĩa Jakubu,
na Simeoni, na Lawi, na Juda, na Isakaru, na Zebuluni.

²⁴ Ariũ a Rakeli maarĩ:

Jusufu na Benjamini.

²⁵ Ariũ a Biliha ndungata ya mũirĩtu ya Rakeli maarĩ:

Dani na Nafitali.

²⁶ Ariũ a Zilipa ndungata ya mũirĩtu ya Lea maarĩ:

Gadi na Asheri.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Jakubu, ariĩ aaciarĩirwo arĩ kũu Padani-Aramu.

²⁷ Na Jakubu agĩkinya mũciĩ kũrĩ ithe Isaaka kũu Mamure, hakuhĩ na Kiriathu-Ariba (nĩkũo Hebironi), kũrĩa Iburahĩmu na Isaaka maatũũrite. ²⁸ Isaaka aatũũrire muoyo mĩaka igana na mĩrongo ĩnana. ²⁹ Agĩcooka agĩtuĩkana agĩkua na agĩthikwo hamwe na andũ ao ariĩ maakuĩte, arĩ mũkũrũ na arĩ na mĩaka mĩingĩ. Nao ariũ ake Esaũ na Jakubu makĩmũthika.

36

Njiaro cia Esaũ

¹ Na rĩrĩ, ũyũ nĩguo ũhoru wa Esaũ (na nowe Edomu).

² Esaũ ahikirie atumia ake kuuma kũrĩ andũ-a-nja a Kaanani: Ada aarĩ mwarĩ wa Eloni ũrĩa Mũhiti, na Oholibama mwarĩ wa Ana ũrĩa warĩ mwarĩ wa Zibeoni ũrĩa Mũhivi, ³ o na ningĩ Basemathu ũrĩa warĩ mwarĩ wa Ishumaeli na mwarĩ wa nyina na Nebaiothu.

⁴ Ada agĩciarĩra Esaũ Elifazu, na Basemathu agĩciara Reueli, ⁵ nake Oholibama agĩciara Jeushu, na Jalamu na Kora. Acio nĩo maarĩ ariũ a Esaũ, ariĩ aaciarĩirwo kũu Kaanani.

⁶ Na rĩrĩ, Esaũ akĩoya atumia ake na ariũ ake na airĩtu ake na andũ othe a nyũmba yake, o na mahiũ make na nyamũ iria ingĩ ciake, na indo ciothe iria aagĩte nacio kũu Kaanani, na agĩthĩĩ bũrũri waraihanĩĩrie na mũrũ wa nyina Jakubu. ⁷ Indo ciao ciarĩ nyingĩ mũno ũndũ matangĩahotire gũikarania hamwe; bũrũri ũrĩa maatũũraga ndũngĩahotire kũmaigana eerĩ nĩ ũndũ wa mahiũ mao. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio Esaũ (na nowe Edomu) agĩthĩĩ gũtũũra bũrũri wa irĩma wa Seiru.

⁹ Ũyũ nĩguo ũhoru wa Esaũ ithe wa andũ a Edomu kũu bũrũri-inĩ wa irĩma wa Seiru.

¹⁰ Maya nĩmo marĩĩtwa ma ariũ a Esaũ:

nĩ Elifazu, mũrũ wa Ada mũtumia wa Esaũ, na Reueli, mũrũ wa Basemathu mũtumia wa Esaũ.

¹¹ Ariũ a Elifazu nĩ aya:

nĩ Temani, na Omari, na Zefo, na Gatamu, na Kenazu.

¹² Elifazu mũrũ wa Esaũ o nake nĩ aarĩ na thuriya yetagwo Timina, irĩa yamũciarĩire Amaleki. Acio nĩo maarĩ ariũ a mũrũ wa Ada mũtumia wa Esaũ.

- ¹³ Ariũ a Reueli nĩ aya:
nĩ Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza. Acio nĩo maarĩ ariũ a mūrũ wa Basemathu mūtumia wa Esaũ.
- ¹⁴ Ariũ a Esaũ arĩa aaciarĩirwo nĩ Oholibama mūtumia wake mwarĩ wa Ana ũrĩa warĩ mwarĩ wa Zibeoni:
nĩ Jeushu, na Jalamu, na Kora.
- ¹⁵ Nao aya nĩo maarĩ anene thĩinĩ wa njiaro cia Esaũ:
Ariũ a Elifazu irigithathi rĩa Esaũ:
Anene maarĩ Temani, na Omari, na Zefo, na Kenazu, ¹⁶ na Kora, na Gatamu, na Amaleki. Acio nĩo anene arĩa Elifazu aaciarĩire kũu Edomu; maarĩ a mūrũ wa Ada.
- ¹⁷ Ariũ a Reueli mūrũ wa Esaũ:
Anene maarĩ Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza. Aya nĩo anene arĩa Reueli aaciarĩire kũu Edomu; maarĩ a mūrũ wa Basemathu mūtumia wa Esaũ.
- ¹⁸ Ariũ a Oholibama mūtumia wa Esaũ:
Anene maarĩ Jeushu, na Jalamu, na Kora. Aya nĩo anene arĩa maaciarirwo nĩ Oholibama mūtumia wa Esaũ mwarĩ wa Ana.
- ¹⁹ Aya nĩo maarĩ ariũ a Esaũ (na nowe Edomu), na acio nĩo maarĩ anene ao.
- ²⁰ Aya nĩo maarĩ ariũ a Seiru ũrĩa Mũhori arĩa maatũũraga bũrũri ũcio:
Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana, ²¹ na Dishoni, na Ezeri, na Dishani. Ariũ acio a Seiru nĩo maarĩ anene a Ahori kũu Edomu.
- ²² Ariũ a Lotani maarĩ:
Hori, na Homani. Timina aarĩ mwarĩ wa nyina na Lotani.
- ²³ Ariũ a Shobali maarĩ:
Alivani, na Manahathu, na Ebali, na Shefo, na Onamu.
- ²⁴ Ariũ a Zibeoni maarĩ:
Aia, na Ana. Ũyũ nĩwe Ana ũrĩa wonire ithima cia maaĩ mahiũ werũ-inĩ rĩrĩa arĩithagia ndigiri cia ithe Zibeoni.
- ²⁵ Ciana cia Ana ciarĩ:
Dishoni, na Oholibama mwarĩ wa Ana.
- ²⁶ Ariũ a Dishoni maarĩ:
Hemudani, na Eshibani, na Itharani, na Cherani.
- ²⁷ Ariũ a Ezeri maarĩ:
Bilihani, na Zaavani, na Akani.
- ²⁸ Ariũ a Dishani maarĩ:
Uzu, na Arani.
- ²⁹ Aya nĩo maarĩ anene a Ahori:
nĩ Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana, ³⁰ na Dishoni, na Ezeri, na Dishani. Acio nĩo maarĩ anene a Ahori, kũringana na ikundi ciao kũu bũrũri wa Seiru.

Aathani a Edomu

- ³¹ Aya nĩo maarĩ athamaki arĩa maathamakaga Edomu o mbere ya Isiraeli gũtanagĩa na mũthamaki o na ũmwe:
³² Bela mūrũ wa Beori nĩwe watuĩkire mũthamaki wa Edomu. Itũũra rĩaake inene rĩetagwo Dinihaba.
- ³³ Rĩrĩa Bela aakuire, Jobabu mūrũ wa Zera wa kuuma Bozira agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩaake.
- ³⁴ Rĩrĩa Jobabu aakuire, Hushamu wa kuuma bũrũri wa Atemani agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩaake.
- ³⁵ Rĩrĩa Hushamu aakuire, Hadadi mūrũ wa Bedadi, ũrĩa wahootire Midiani kũu bũrũri wa Moabi, agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩaake. Itũũra rĩaake inene rĩetagwo Avithu.
- ³⁶ Rĩrĩa Hadadi aakuire, Samala wa kuuma Masereka agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩaake.
- ³⁷ Rĩrĩa Samala aakuire, Shauli wa kuuma Rehobothu, kũu gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Farati, agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩaake.

³⁸ Rĩrĩa Shauli aakuire, Baali-Hanani mūrũ wa Akibori agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

³⁹ Rĩrĩa Baali-Hanani mūrũ wa Akibori aakuire, Hadadi agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Pau, na mūtumia wake eetagwo Mehetabeli mwarĩ wa Matiredi, ũrĩa warĩ mwarĩ wa Mezahabu.

⁴⁰ Aya nĩo maarĩ anene kuuma kūrĩ njiaro cia Esaũ, kũringana na marĩtwa mao, na mĩhĩrĩga, na ng'ongo ciao:

Timina, na Aliva, na Jethethu, ⁴¹ na Oholibama, na Ela, na Pinoni, ⁴² na Kenazu, na Temani, na Mibizaru, ⁴³ na Magidieli, na Iramu. Acio nĩo maarĩ anene a Edomu, kũringana na kūrĩa maatũũraga bũrũri-inĩ ũrĩa watuĩkĩte wao.

Esaũ ũcio nĩwe warĩ ithe wa andũ a Edomu.

37

Irooto cia Jusufu

¹ Jakubu nĩatũũrire bũrũri-inĩ ũrĩa ithe aaikarĩte, nĩguo bũrũri wa Kaanani.

² Ũyũ nĩguo ũhoru wa Jakubu.

Jusufu arĩ mwanake mũnini wa mĩaka ikũmi na mũgwanja aarĩithagia mbũri marĩ na ariũ a ithe, na ariũ a Biliha, na ariũ a Zilipa, atumia a ithe, nake agĩtwarĩra ithe wao ũhoru mũũru ũkoniĩ ariũ a ithe.

³ Na rĩrĩ, Isiraeli nĩendeete Jusufu gũkĩra ariũ arĩa angĩ ake othe, tondũ aamũciarire arĩ mũkũrũ; na nĩamūtumithĩirie kanjũ ya goro ng'emie wega mũno. ⁴ Na rĩrĩa ariũ a ithe moonire atĩ ithe nĩamwendete kũmakĩra-rĩ, makĩmũmena na matingĩamwarĩirie kiugo o na kĩmwe kĩega.

⁵ Ũtukũ ũmwe Jusufu nĩarootire kĩroto, na rĩrĩa eerire ariũ a ithe ũhoru wakĩo, makĩmũmena makĩria. ⁶ Akĩmeera atĩrĩ, “Thikĩrĩriai ũhoru wa kĩroto gĩkĩ ndootete: ⁷ Tũrohaga itĩia cia ngano tũrĩ mũgũnda-inĩ, na o rĩmwe gĩtĩia gĩakwa kĩrehaanda na igũrũ, nacio itĩia cianyu irathiũrũrũkĩria gĩakwa, na irakĩinamĩrĩra.”

⁸ Ariũ a ithe makĩmũũria atĩrĩ, “Anga nĩũrenda gũtũthamakĩra? Anga ti-itherũ nĩũgatwatha?” Nao magĩkĩrĩrĩria kũmũmena nĩ ũndũ wa kĩroto kĩu gĩake, na nĩ ũndũ wa ciugo ciake.

⁹ Ningĩ Jusufu akĩroota kĩroto kĩngĩ, na akĩra ariũ a ithe ũhoru wakĩo. Akĩmeera atĩrĩ, “Thikĩrĩriai, nĩndĩrarootire kĩroto kĩngĩ, na ihinda rĩrĩ, ndĩrarootire riũa, na mweri, na njata ikũmi na ĩmwe ikĩnyinamĩrĩra.”

¹⁰ Rĩrĩa eerire ithe o na ariũ a ithe ũhoru ũcio, ithe akĩmũkũma, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩroto kĩa mũthemba ũrĩkũ kĩu ũrotete? Anga nyũkwa, na nĩ, na ariũ a thoguo nĩtũgooka, na tũinamĩrĩre thĩ mbere yaku?” ¹¹ Ariũ a ithe nĩmamũiguĩrĩire ũiru, no ithe agĩikara agĩciiragia ũhoru wa irooto icio.

Jusufu kwendio nĩ Ariũ a Ithe

¹² Na rĩrĩ, ariũ a ithe nĩmathĩite kũrĩithia mbũri cia ithe wao gũkuhĩ na Shekemu, ¹³ nake Isiraeli akĩira Jusufu atĩrĩ, “O ta ũrĩa ũũĩ, ariũ a thoguo nĩmararĩithia mbũri gũkuhĩ na Shekemu. Ũka, nĩngũgũtũma kũrĩ o.”

Nake akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũguo noguo.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ũkarore kana ariũ a thoguo marĩ o ho o wega, o ũndũ ũmwe na mbũri, na ũnjookerie ũhoru.” Nake akĩmũtũma kuuma Gĩtuamba-inĩ kĩa Hebironi.

Rĩrĩa Jusufu aakinyire Shekemu, ¹⁵ mũndũ ũmwe akĩmuona akĩũrũũra mĩgũnda-inĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ ũracaria?”

¹⁶ Nake Jusufu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ariũ a baba ndĩracaria. No ũnjĩre kũrĩa mararĩithia mbũri ciao?”

¹⁷ Mũndũ ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩmoimĩte gũkũ. Ndĩraiguire makiuga atĩrĩ, ‘Rekei tũthiĩ Dothani.’”

Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩrũmĩrĩra ariũ a ithe, na akĩmakora hakuhĩ na Dothani. ¹⁸ No makĩmuona arĩ haraaya, na ataanakinya harĩa maarĩ, magĩciirĩra kũmũũraga.

¹⁹ Makĩirana atĩrĩ, “Mũroti ũrĩa nĩokĩte! ²⁰ Ũkai; rekei tũmũũrage na tũmũikie irima rĩmwe rĩa maya, na tuuge atĩ nĩ nyamũ njũru ĩmũrĩite. Nĩtũkĩone ũrĩa irooto icio ciake ikaahinga.”

²¹ No rĩrĩa Rubeni aiguire ũguo, akĩgeria kũhonokia Jusufu kuuma moko-inĩ mao. Akiuga atĩrĩ, “Rekei tũtĩge kũmũũraga. ²² Mũtigaite thakame. Mũikie irima-inĩ rĩrĩ rĩ gũkũ werũ-inĩ, no mũtikamwĩke ũũru.” Rubeni oigaga ũguo nĩgeetha amũhonokie kuuma kũrĩ o, nĩguo amũcookie kũrĩ ithe.

²³ Na rĩrĩa Jusufu aakinyire harĩ ariũ a ithe, makĩmũruta kanjũ yake ĩrĩa eekĩrĩte, o ĩrĩa yarĩ ya goro na ng’emie wega mũno. ²⁴ Makĩmũnyiita, makĩmũikia irima rĩu. Na rĩrĩ, irima rĩu rĩarĩ rĩũmũ; rĩtiarĩ na maaĩ.

²⁵ Magĩcooka magĩkara thĩ kũrĩa irio ciao, magĩtiira maitho makĩona gĩkundi kĩnene kĩa Aishumaeli gĩgĩũka kiumĩte Gileadi. Ngamĩra ciao ciakuuithĩtio mahuti manungi wega, na ũbani, na ũũkĩ-wa-ngoma ũrĩa wĩtagwo manemane, na maikũrũkĩte mathiĩ matware indo icio Misiri.

²⁶ Juda akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Nĩ uumithio ũrĩkũ tũkuona tũngĩũraga mũrũ wa ithe witũ na tũhithe gĩkuũ gĩake? ²⁷ Rekei tũmwenderie Aishumaeli aya, no tũtikamwĩke ũũru na moko maitũ, tondũ ũyũ nĩ mũrũ wa ithe witũ, tũrĩ a mũthiimo ũmwe na thakame o ĩmwe.” Nao ariũ a ithe magĩtikĩra.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio hĩndĩ ĩrĩa onjorithia acio Amidiani maahĩtũkagĩra hau, ariũ a ithe makĩruta Jusufu irima, na makĩmwendia cekerĩ mĩrongo ĩĩrĩ cia betha* kũrĩ Aishumaeli acio, nao makĩmũtwara Misiri.

²⁹ Rĩrĩa Rubeni aacookire irima-inĩ na akĩona atĩ Jusufu ndaarĩ ho, agĩtembũranga nguo ciake. ³⁰ Agĩcooka kũrĩ ariũ a ithe akĩmeera atĩrĩ, “Kamwana karĩa gatĩrĩ ho! Nĩ ngwĩka atĩa?”

³¹ Nao makĩoya kanjũ ya Jusufu, magĩthĩnja mbũri na magĩtobokia kanjũ ĩyo thĩĩnĩ wa thakame ĩyo. ³² Magĩcooka makĩoya kanjũ ĩyo yagemetio, makĩmĩtwarĩra ithe wao makĩmwĩra atĩrĩ, “Kanjũ ĩno nĩ kũmĩona tũramĩonire. Mĩrore wega wone kana hihi nĩ kanjũ ĩrĩa ya mũrũguo.”

³³ Nake akĩmĩmenya, akiuga atĩrĩ, “Nĩ kanjũ ya mũrũ wakwa! Nyamũ njũru nĩmũrĩite. Ti-itherũ Jusufu nĩarĩkĩtie kũũragwo, agatambuuruwo icunjĩ.”

³⁴ Ningĩ Jakubu agĩtembũranga nguo ciake, agĩkĩra nguo ya ikũnia, na agĩcakaĩra mũriũ matukũ maingĩ. ³⁵ Ariũ ake othe na airĩtu ake magĩũka kũmũhooreria, no akĩrega kũhoorerio, akiuga atĩrĩ, “Aca! Ngathiĩ mbĩrĩra kũrĩ mũrũ wakwa ngĩrĩraga.” Nĩ ũndũ ũcio ithe agĩthiĩ na mbere kũmũrĩrĩra.

³⁶ Nao Amidiani acio makĩendia† Jusufu kũu Misiri kũrĩ Potifaru, ũmwe wa anene a Firaũni, nake aarĩ mũrũgamĩrĩri wa arangĩri a Firaũni.

38

Juda na Tamaru

¹ Ihinda-inĩ rĩu-rĩ, Juda agĩtiga ariũ a ithe agĩikũrũka agĩthiĩ gũikara na mũndũ wa Adulamu wetagwo Hira. ² Juda arĩ kũu agĩcemanĩa na mwarĩ wa Mũkaanani wetagwo Shua. Akĩmũhikia na agĩkoma nake; ³ nake akĩgĩa nda na agĩciara kahĩ, gagĩtuuo Eri. ⁴ Akĩgĩa nda ĩngĩ, agĩciara kahĩ kangĩ gagĩtuuo Onani. ⁵ O na ningĩ agĩciara kahĩ kangĩ, agĩgatua Shela. Aagaciariĩre kũu Chezibu.

* 37:28 nĩ ta giramu 220. † 37:36 Wonjoria wa kwendia ngombo nĩwekĩrĩrwo mũno nĩ andũ arĩa maatũũraga werũ-inĩ.

⁶ Maagimara Juda akĩgũrĩra Eri ũrĩa warĩ irigithathi rĩake, mūtumia wetagwo Tamaru.
⁷ No Eri, irigithathi rĩa Juda, aarĩ mwaganu maitho-inĩ ma Jehova; nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmũũraga.

⁸ Nake Juda akĩĩra Onani atĩrĩ, “Koma na mūtumia wa mūrũ wa nyũkwa, ũmũhingĩrie ũrĩa wagĩrĩrwo nĩkũmwĩka ũrĩ mūrũ wa nyina na mũthuuri wake, nĩguo ũciarĩre mūrũ wa nyũkwa rũciaro.” ⁹ Nake Onani nĩamenyaga atĩ rũciaro rũu rũtigatuĩka rwake; nĩ ũndũ ũcio o akoma na mūtumia wa mūrũ wa nyina, agaita mbeũ ya ũciari thĩ, nĩguo ndagaciarĩre mūrũ wa nyina rũciaro. ¹⁰ Ũndũ ũcio eekire warĩ mũũru maitho-inĩ ma Jehova; nĩ ũndũ ũcio o nake akĩũragwo nĩ Jehova.

¹¹ Juda akĩĩra Tamaru mūtumia wa mũriũ atĩrĩ, “Thiĩ ũtũũre ũrĩ wa ndigwa gwa thoguo mũciĩ nginya mūrũ wakwa Shela agimare.” Tondũ eeciiririe atĩrĩ, “O nake Shela ahota gũkua ta ariũ a nyina.” Nĩ ũndũ ũcio Tamaru agĩthiĩ gũtũũra mũciĩ gwa ithe.

¹² Thuutha wa ihinda iraaaya, mūtumia wa Juda, mwarĩ wa Shua, agĩkua. Na kahinda ka macakaya gaathira na Juda athirwo nĩ kĩa, akĩambata agĩthiĩ Timina kũrĩ andũ arĩa meenjaga ng’ondũ ciake guoya, na agĩthiĩ hamwe na mūrata wake, Hira wa Adulamu.

¹³ Na rĩrĩa Tamaru eerirwo atĩrĩ, “Ithe wa mũthuuriguo erekeire Timina kwenja ng’ondũ ciake guoya,” ¹⁴ akĩruta nguo ciake cia mūtumia wa ndigwa, akĩhumbĩra na taama nginya ũthiũ nĩguo ndakae kũmenyeka, agĩkara thĩ itoonjero-inĩ rĩa Enaimu, rĩrĩa rĩarĩ njĩra-inĩ ya gũthiĩ Timina. Nĩgũkorwo nĩonire atĩ, o na gũtuĩka Shela aarĩ mũndũ mũgima, Juda ndaheanĩte Tamaru kũrĩ we atuĩke mūtumia wake.

¹⁵ Rĩrĩa Juda aamuonire-rĩ, agĩciiria atĩ Tamaru aarĩ mũmaraya* tondũ nĩehumbĩrĩte ũthiũ. ¹⁶ Na tondũ ndooĩ atĩ aarĩ mūtumia wa mũriũ, agĩthiĩ harĩ we mũkĩra-inĩ wa njĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka, itĩkĩra ngome nawe.”

Mūtumia ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Na nĩ kĩ ũkũũhe nĩguo ngome nawe?”

¹⁷ Juda akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩngũgũtũmĩra koori kuuma rũũru-inĩ rwakwa.”

Mūtumia ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũkũndigĩra kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra kĩranĩro gĩaku nginya rĩrĩa ũgaakaneana?”

¹⁸ Juda akĩmũũria atĩrĩ, “Ūkwenda ngũtigĩre kĩ gĩa kũrũgamĩrĩra?”

Mūtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndigĩra gĩcũhĩ kĩa rũũri rwaku na rũrigi rwakĩo, o na rũthanju rũu rũrĩ guoko-inĩ gwaku.” Nĩ ũndũ ũcio Juda agĩtigĩra mūtumia ũcio indo icio na agĩkoma nake; na Tamaru akĩgĩa nda yake. ¹⁹ Mūtumia ũcio aarĩkia gwĩthiĩra, akĩũra taama wake, akĩhumba nguo ciake cia mūtumia wa ndigwa rĩngĩ.

²⁰ Rĩrĩa Juda atũmire mūratawe ũcio wa kũu Adulamu na koori nĩgeetha acookerio indo icio cia kũrũgamĩrĩra kuuma kũrĩ mūtumia ũcio-rĩ, ndaamuonire. ²¹ Nake akĩũria andũ arĩa maatũũraga kũu atĩrĩ, “Arĩ ha mũmaraya ũrĩa ũraarĩ haha mũkĩra-inĩ wa njĩra ya gũthiĩ Enaimu?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Haha hatĩrĩ hakorwo na mũmaraya.”

²² Nĩ ũndũ ũcio agĩcooka kũrĩ Juda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndinamuona. Hamwe na ũguo-rĩ, andũ arĩa matũũraga hau moigire atĩrĩ, ‘Haha hatĩrĩ hakorwo na mũmaraya.’”

²³ Nake Juda akiuga atĩrĩ, “Nĩakĩrekwo aikare na kĩrĩa arĩ nakĩo, kana tũtuĩke a gũthekererwo. Ningĩ-rĩ, nĩngũmũtũmĩre koori gaka, no ndũnamuona.”

²⁴ Thuutha wa mĩeri itatũ, Juda akĩrwo atĩrĩ, “Tamaru mūtumia wa mũrũguo nĩehĩtie, akahũũra ũmaraya, na nĩ ũndũ ũcio arĩ na nda.”

Juda akiuga atĩrĩ, “Mumieĩ mũmũrehe, acinwo akue!”

²⁵ Na rĩrĩa oimagio-rĩ, agĩtũma ndũmĩrĩri kũrĩ ithe wa mũthuuriwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndĩ na nda ya mũndũ ũrĩa mwene indo ici.” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ta rora kana no ũmenye nũũ mwene gĩcũhĩ gĩkĩ kĩ na mũhũũri, na rũrigi rũrũ, o na rũthanju rũrũ.”

²⁶ Juda agĩcimenya, na akiuga atĩrĩ, “Mūtumia ũyũ nĩ mũthingu kũngĩra; ekĩte ũguo nĩgũkorwo ndiamũheanire kũrĩ mūrũ wakwa Shela.” Juda ndaacookire gũkoma nake rĩngĩ.

* 38:15 Maraya maya maahũthagĩrwo mahooero-inĩ ma matukũ ma tene, na maakonainie na ngai ya ũciari.

²⁷ Rĩrĩa ihinda rĩake rĩakinyire rĩa gũciara-rĩ, kwarĩ na tũhĩ twĩrĩ twa mahatha nda yake. ²⁸ Na rĩrĩa aaciaraga-rĩ, kamwe gatuo gagĩcomora guoko; nake mũmũciarithia akĩoya uthi mĩtune, akĩwoherera guoko-inĩ gwako, na akiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe woima mbere.” ²⁹ No rĩrĩa aacookirie guoko na thĩinĩ, mũrũ wa nyina akiuma, nake mũciarithania akiuga atĩrĩ, “Githĩ nĩguo weturĩra njĩra!” Nake agĩtuuo Perezũ.† ³⁰ Nake mũrũ wa nyina ũrĩa warĩ na uthi mĩtune guoko-inĩ gwake akiuma, nake agĩtuuo Zera.

39

Jusufu na Mũtumia wa Potifaru

¹ Na rĩrĩ, Jusufu nĩaikũrũkirio o nginya bũrũri wa Misiri. Nake Potifaru, Mũmisiri ũmwe wa anene a Firaũni, na mũrũgamĩrĩri wa arangĩri a Firaũni, akĩmũgũra kuuma kũrĩ Aishumaeli arĩa maamũtwarĩte kũu.

² Nake Jehova aarĩ hamwe na Jusufu, nake akĩgaacĩra, na agĩtũũra nyũmba-inĩ ya Mũmisiri ũcio mwathi wake. ³ Na rĩrĩa mwathi wake onire atĩ Jehova aarĩ hamwe nake, na atĩ Jehova nĩatũmĩte Jusufu agaacĩre maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga-rĩ, ⁴ Jusufu agĩtikĩrĩka maitho-inĩ make na agĩtuĩka wa kũmũtungatĩra. Potifaru akĩmũtua mũrori wa nyũmba yake na akĩmwĩhokera ũmenyereri wa kĩrĩa gĩothe aarĩ nakĩo. ⁵ Kuuma hĩndĩ rĩa aamũtuire mũrori wa nyũmba yake na kĩrĩa gĩothe aarĩ nakĩo, Jehova akĩrathima nyũmba ya Mũmisiri ũcio nĩ ũndũ wa Jusufu. Kĩrathimo kĩa Jehova kĩarĩ igũrũ wa indo ciothe cia Potifaru, iria ciarĩ nyũmba o na iria ciarĩ mũgũnda. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio agĩtigĩra Jusufu indo ciothe iria aarĩ nacio acimenyagĩrĩre; rĩrĩa rĩothe Jusufu aarĩ mũrũgamĩrĩrĩ, Potifaru ndarũmbũyanagia na kĩndũ o nakĩ tiga o irio iria aarĩaga.*

Na rĩrĩ, Jusufu aarĩ mũthaka na wa mwĩrĩ mwega, ⁷ na thuutha wa ihinda, mũtumia wa mwathi wake akĩmwĩrĩrĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka ũkome na nĩ!”

⁸ No Jusufu akĩrega. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũrori-rĩ, mwathi wakwa ndarũmbũyanagia na kĩndũ o nakĩ kĩa nyũmba, indo iria ciothe arĩ nacio nĩanjĩhokeire ndĩcimenyagĩrĩre. ⁹ Gũtirĩ mũndũ ũngĩ mũnene nyũmba ĩno ũngĩrĩte. Mwathi wakwa ndangĩrĩrĩrie kĩndũ o nakĩ, tiga wee wiki, tondũ ũrĩ mũtumia wake. Ndaakĩhota atĩa gwĩka ũndũ ta ũyũ wa waganu njĩhĩrie Ngai?” ¹⁰ Na o na gũtuĩka nĩaringagĩrĩria Jusufu mũthenya o mũthenya akome nake-rĩ, Jusufu nĩaregire gũkoma nake o na kana gũkorwo hamwe nake.

¹¹ No mũthenya ũmwe Jusufu nĩaingĩrĩre nyũmba kũruta wĩra wake, na gũtiarĩ ndungata o na ĩmwe ya nyũmba yarĩ kũu thĩinĩ. ¹² Mũtumia ũcio akĩnyĩta nguo ya Jusufu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka ũkome na nĩ!” No Jusufu agĩtiga nguo yake guoko-inĩ kwa mũtumia ũcio, akiuma nyũmba akĩũra.

¹³ Na rĩrĩa mũtumia ũcio onire atĩ Jusufu nĩatiga nguo yake guoko-inĩ gwake na oora-rĩ, ¹⁴ agĩta ndungata cia nyũmba yake, agĩciĩra atĩrĩ, “Ta kĩonei Mũhibirania ũyũ aarehirwo kũrĩ ithuĩ nĩgeetha atũnyarare! Egũũkĩte haha nĩguo akome na nĩ, na nĩ ndakaya. ¹⁵ Na rĩrĩa aigua ngĩkaya ndeithio, aatiga nguo yake haha, oima nyũmba na oora.”

¹⁶ Nake agĩkara na nguo ĩyo nginya rĩrĩa mwathi wa Jusufu aainũkire. ¹⁷ Nake mũtumia ũcio akĩmũhe rũgano rũu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngombo rĩa ya Mũhibirania, rĩa watũreheire ĩgũũkĩte kũrĩ nĩ kũnyarara. ¹⁸ No rĩrĩa njugire mbu ndeithio, yatiga nguo ĩno harĩ nĩ, yoima nyũmba na yora.”

¹⁹ Rĩrĩa mwathi wa Jusufu aigũire rũgano rũu aaheirwo nĩ mũtumia wake, rĩrĩa aamwĩrĩre, “Ũguo nĩguo ngombo yaku ĩnjĩkire,” agĩcinwo nĩ marakara. ²⁰ Nake mwathi wa Jusufu akĩnyĩta Jusufu akĩmũikia njeera, kũndũ kũrĩa gwaikagio andũ arĩa oohe a mũthamaki.

No hĩndĩ ĩyo Jusufu aarĩ kũu njeera-rĩ, ²¹ Jehova aarĩ hamwe nake; akĩmũtuga na agĩtũma etĩkĩrĩke maitho-inĩ ma mũnene wa njeera. ²² Nĩ ũndũ ũcio mũnene wa njeera

† 38:29 Perezũ aarĩ ũmwe wa maithe ma tene ma Daudi. * 39:6 Irĩo cia andũ a Misiri ciarĩ na ũtiganu na irio cia andũ a Isiraeli (43:32), na nĩ kwarĩ magongona maarutagwo rĩrĩa irio cia andũ a Misiri ciarugagwo.

agĩtua Jusufu mūrori wa arĩa othe moohetwo njeera, na agĩtuuo mũmenyereri wa maũndũ mothe marĩa meekagwo kũu. ²³ Mũnene ũcio wa njeera ndaarũmbũyagia ũndũ o na ũmwe wa marĩa maamenyagĩrĩrwo nĩ Jusufu, tondũ Jehova aarĩ hamwe na Jusufu na akĩmũhe ũgaacĩru maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.

40

Mũheani Ndibei na Mũthondeki wa Mĩgate

¹ Thuutha ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa watwaragĩra mũthamaki ndibei, na mũndũ ũrĩa wathondekagĩra mũthamaki wa Misiri mĩgate-rĩ, makĩhĩtĩria mwathi wao, ũcio mũthamaki wa Misiri. ² Firaũni mũthamaki ũcio akĩrakario nĩ anene acio ake eerĩ, mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei na mũnene wa arĩa maamũthondekagĩra mĩgate, ³ na akĩmahingĩrithia nyũmba ya mũnene wa arĩa arangĩri njeera, o ũrĩa Jusufu oheetwo. ⁴ Mũnene wa arangĩri akĩmaneana kũrĩ Jusufu amarorage, nake Jusufu akĩmatungatĩra.

Na thuutha wa gũikara kĩoho-inĩ kwa ihinda-rĩ, ⁵ o ũmwe wa acio eerĩ, ũrĩa watwaragĩra mũthamaki ndibei na mũthondeki wa mĩgate ya mũthamaki wa Misiri, o acio maahingĩrwo njeera, makĩroota irooto ũtukũ ũmwe, na o kĩroto kĩarĩ na mũtaũrĩre wakĩo.

⁶ Rĩrĩa Jusufu aathiire kũrĩ o rũciinĩ rwa mũthenya ũyũ ũngĩ-rĩ, akĩona marĩ na kĩahe. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio akĩũria anene acio a Firaũni, o acio moohetwo hamwe nake nyũmba-inĩ ya mwathi wake, atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte mĩtukie ithiithi cianyu ũmũthĩ?”

⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ ithuerĩ nĩtũrotete irooto, na gũtirĩ mũndũ wa gũcitaũra.”

Jusufu akĩmooria atĩrĩ, “Githĩ ũtaũri ti wa Ngai? Njĩrai irooto cianyu.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũnene wa arĩa maatwaragĩra mũthamaki ndibei akĩra Jusufu kĩroto gĩake. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Kĩroto-inĩ gĩakwa ndĩronire mũthabibũ ũrĩ mbere yakwa, ¹⁰ na ũraarĩ na honge ithatũ. Nacio iraaruta kĩro o ũguo iracanũka, nacio imanjĩka cia thabibũ irerua. ¹¹ Na nĩ ndĩrakorwo nyiitĩte gĩkombe kĩa Firaũni na guoko, ndĩrooya thabibũ icio, ndĩraacihĩra gĩkombe-inĩ kĩa Firaũni, na ndĩramũnengera.”

¹² Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūtaũri wakĩo nĩ ũyũ: Honge icio ithatũ nĩ mĩthenya ĩtatũ. ¹³ Mĩthenya ĩtatũ ĩtanathira-rĩ, Firaũni nĩegũgũtũgĩria na agũcookie wĩra-inĩ waku, na ũcooke kũnengagĩra Firaũni gĩkombe gĩake, o ta ũrĩa wekaga rĩrĩa warĩ mũmũhei ndibei. ¹⁴ No rĩrĩa maũndũ maku makaagaacĩra-rĩ, ũkandirikana ũnjiguĩre tha, ũngweete harĩ Firaũni, ũndute gũkũ njeera. ¹⁵ Tondũ nĩkũnyiitwo ndaanyiitirwo na hinya, ngĩrutwo bũrũri wa Ahibirania, na ningĩ o na gũkũ gũtirĩ ũndũ mũũru ndeekĩte wa gũtũma njikio njeera.”

¹⁶ Na rĩrĩa mũnene wa arĩa athondeki mĩgate onire atĩ Jusufu nĩataũra kĩroto kũu wega-rĩ, akĩra Jusufu atĩrĩ, “O na nĩ nĩndĩrarootete: Ndĩrakuuĩte ikabũ ithatũ cia mĩgate na mĩtwe. ¹⁷ Gĩkabũ kĩrĩa kĩrarigĩtie igũrũ kĩraarĩ na mĩgate ya mĩthemba yothe ĩthondekeirwo Firaũni; no nacio nyoni iramĩrĩaga ĩrĩ o gĩkabũ-inĩ ndĩgĩkuuĩte na mĩtwe.”

¹⁸ Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūtaũri wakĩo nĩ ũyũ: Ikabũ icio ithatũ nĩ mĩthenya ĩtatũ. ¹⁹ Mĩthenya ĩtatũ ĩtanathira-rĩ, Firaũni nĩagagũtinithia mĩtwe na akwambithie mĩtĩ igũrũ. Nacio nyoni nĩkarĩa nyama cia mwĩrĩ waku.”

²⁰ Na rĩrĩ, mũthenya wa gatatũ warĩ wa kũririkana gũciarwo kwa Firaũni, nake akĩrugithĩria anene ake iruga inene. Nake akĩririkana mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei na mũnene wa arĩa maamũthondekagĩra mĩgate mbere ya anene arĩa angĩ ake: ²¹ Agĩcookia mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei wĩra-inĩ wake, nĩgeetha acooke gũtwarĩra Firaũni gĩkombe rĩngĩ. ²² No rĩrĩ, mũnene wa arĩa maamũthondekagĩra mĩgate-rĩ, akĩmũcuria mĩtĩ igũrũ o ta ũrĩa Jusufu aamerĩte ũtaũri-inĩ wake.

²³ No mũnene ũcio wa arĩa maatwaragĩra Firaũni ndibei ndaigana kũririkana Jusufu; nĩariganĩrwo nĩwe.

41

Irooto cia Firaũni

¹ Na rĩrĩ, mĩaka iĩrĩ mĩgima yathira-rĩ, Firaũni akĩroota kiroto: Akĩona arũgamĩte rĩteere-inĩ rwa Rũũĩ rwa Nili; ² na rĩrĩ, gũkiumĩra ng'ombe mũgwanja njega na noru kuuma thĩinĩ wa rũũĩ rũu, na igĩitĩka kũrĩa nyeki ithanjĩ-inĩ. ³ Thuutha wacio rĩ, hakiumĩra ng'ombe ingĩ mũgwanja, njong'i na hĩnju, kuuma rũũĩ rũu rwa Nili, na ikĩrũgama mwena-inĩ harĩa icio ingĩ ciarũgamĩte hũgũrũrũ-inĩ cia rũũĩ. ⁴ Na rĩrĩ, ng'ombe icio njong'i na hĩnju ikĩrĩa ng'ombe iria mũgwanja njega na noru. Hĩndĩ iyo Firaũni akĩũrwo nĩ toro.

⁵ Ningĩ Firaũni agĩkoma rĩngĩ na akĩroota kiroto gĩa keerĩ: Magira mũgwanja mega ma ngano, maiyũrite ngano, maakũraga kamũtĩ-inĩ kamwe ka ngano. ⁶ Thuutha wamo gũgĩthethũka magira mangĩ mũgwanja ma ngano mahĩnju, mahaana ta macinĩtwo nĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro. ⁷ Magira macio mahĩnju ma ngano makĩmeria magira marĩa mũgwanja maarĩ mega na maiyũrite ngano. Hĩndĩ iyo Firaũni akĩũrwo nĩ toro, agĩũkĩra agĩkora nĩ kũroota ekũrootaga.

⁸ Rũciinĩ agĩtangĩka meciiria, na nĩ ũndũ ũcio agĩtũmanĩra andũ-ago othe na andũ arĩa oogĩ a Misiri. Firaũni akĩmeera irooto ciake, no gũtirĩ wao o na ũmwe wahotire kũmũtaũrĩra.

⁹ Hĩndĩ iyo mũnene wa arĩa maamũtwaragĩra ndibei akĩĩra Firaũni atĩrĩ, “Ũmũthĩ nĩndaririkanio mahĩtia makwa. ¹⁰ Hĩndĩ ĩmwe-rĩ, Firaũni nĩarakarĩtio nĩ ndungata ciake; na nĩ hamwe na mũnene wa arĩa athondeki mĩgate-rĩ, agĩtuohithia njeera nyũmba-inĩ ya mũnene wa arangĩri. ¹¹ Ũtukũ ũmwe-rĩ, o ũmwe witũ akĩroota kiroto, na o kiroto kĩarĩ na ũtaũri wakĩo mwanya. ¹² Na rĩrĩ, kũu njeera twarĩ na mwanake Mũhibirania, ndungata ya mũnene wa arangĩri. Na ithuĩ tũkĩmwĩra irooto ciitũ, nake agĩtũtaũrĩra; akĩhe o mũndũ ũtaũri wa kiroto gĩaake. ¹³ Namo maũndũ magĩkĩka o ta ũrĩa aatũtaũrĩre. Nĩ ngĩcookio wĩra-inĩ wakwa, nake mũndũ ũcio ũngĩ agĩcuurio mũtĩ igũrũ.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Firaũni agĩtũmanĩra Jusufu, nake akĩrutwo kũu njeera narua. Na aarĩkia kwĩyenja* na kũruta nguo iria arĩ nacio na gwĩkĩra ingĩ-rĩ, agĩthĩ mbere ya Firaũni.

¹⁵ Nake Firaũni akĩĩra Jusufu atĩrĩ, “Ndĩrarootire kiroto na gũtirĩ mũndũ ũrahota gũgĩtaũra. No nĩnjiguĩte gũkĩrwo atĩrĩ, wee ũngĩrwo kiroto no ũhote gũgĩtaũra.”

¹⁶ Jusufu agĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Nĩ mwene ndingĩhota, no Ngai nĩekũhe Firaũni macookio marĩa arenda.”

¹⁷ Hĩndĩ iyo Firaũni akĩĩra Jusufu atĩrĩ, “Kiroto-inĩ gĩakwa-rĩ, ndĩrarũgamĩte hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Nili, ¹⁸ rĩrĩa haroimĩrire ng'ombe mũgwanja njega na noru kuuma rũũĩ, na iraitĩka kũrĩa kũu ithanjĩ-inĩ. ¹⁹ Thuutha wacio kũracooka kũroimĩra ng'ombe ingĩ mũgwanja hinyaru, njong'i mũno na hĩnju. Ndirĩ ndona ng'ombe njong'i ta icio bũrũri-inĩ wothe wa Misiri. ²⁰ Nacio ng'ombe icio hĩnju na njong'i irarĩa ng'ombe iria mũgwanja noru iria iroimĩrite mbere. ²¹ No rĩrĩ, o na ciarĩkia gũcirĩa-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩramenyire atĩ nĩrarĩite; tondũ ironekaga irĩ o njong'i o ta mbere. Hĩndĩ iyo ndĩrokĩra.

²² “Ningĩ irooto-inĩ ciakwa-rĩ, nĩndĩronire magira mũgwanja mega ma ngano na maiyũrite ngano, magĩkũũra kamũtĩ-inĩ ka ngano. ²³ Thuutha wamo, magira mangĩ mũgwanja marathethũka, marĩ mahoochu na macinĩtwo nĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro. ²⁴ Namo magira macio mahĩnju marameria magira marĩa mũgwanja mega. Ndĩraheire andũ-ago ũhoru ũcio, no gũtirĩ o na ũmwe ũrahotire kũndaũrĩra irooto icio.”

²⁵ Nake Jusufu akĩĩra Firaũni atĩrĩ, “Irooto cia Firaũni ciarĩ no kiroto kĩmwe. Ngai nĩaguũrĩrie Firaũni ũrĩa akirĩ gwĩka. ²⁶ Ng'ombe iria mũgwanja njega nĩ mĩaka mũgwanja, na magira marĩa mũgwanja mega ma ngano nĩ mĩaka mũgwanja; kiroto kũu no kĩmwe. ²⁷ Nacio ng'ombe icio mũgwanja hĩnju na njong'i iria cioimĩrire thuutha nĩ mĩaka

* 41:14 Warĩ mũtugo wa andũ a Misiri kwenjwo njuĩrĩ na nderu, no Ahibirania matiekaga ũguo.

mũgwanja, na no taguo magira marĩa mũgwanja matarĩ ngano macinĩtwo nĩ rūhuho rwa mwena wa irathĩro: ĩyo nĩ mĩaka mũgwanja ya ng'aragu.

²⁸ “Na o ta ũrĩa ndeera Firaũni: Ngai nĩ oneetie Firaũni ũrĩa akiriĩ gwĩka. ²⁹ Nĩgũgũkorwo na mĩaka mũgwanja ya būthi mūnene būruri wothe wa Misiri, ³⁰ no nĩgũgũcoka kūrūmĩrĩrwo nĩ mĩaka mũgwanja ya ng'aragu. Naguo būthi ūcio wothe wa Misiri nĩũkariganĩra, nayo ng'aragu nĩkananga būruri ũyũ. ³¹ Būthi wa būruri ndũkaririkanwo, tondũ ng'aragu ĩrĩa ĩgacooka kũgĩa nĩgakorwo ĩrĩ nene mūno. ³² Gĩtũmi kĩa Firaũni aheo kiroto kiu maita meerĩ, nĩ tondũ Ngai nĩatuĩte nĩegwĩka ūndũ ūcio, na ekũwĩka o narua.

³³ “Riu Firaũni nĩacarie mūdũ ũũĩ gũkũũrana maūdũ na mūdũ mũũgĩ, amūtue mūrũgamĩrĩri wa būruri wa Misiri. ³⁴ O na ningĩ Firaũni nĩagĩthuure atabarĩri a būruri a kuoyaga gĩcunjĩ gĩa ithano kĩa magetha ma Misiri mĩaka-inĩ ĩyo mũgwanja ya būthi. ³⁵ Nao nĩmacookanĩrĩrie irio icio ciothe cia mĩaka ĩyo mĩega ĩrooka, na ngano ĩyo ĩkorwo watho-inĩ wa Firaũni, ĩigwo matũũra-inĩ ĩrĩ irio. ³⁶ Nacio irio icio ciagĩrĩire kũigwo ĩrĩ mũthiithũ wa būruri, ikaahũthĩrwo hĩndĩ ĩrĩa ya mĩaka mũgwanja ya ng'aragu ĩrĩa ikaagĩa Misiri, nĩgeetha būruri ndũkanathũkio nĩ ng'aragu ĩyo.”

³⁷ Firaũni na anene ake makĩona mũbango ūcio ũrĩ mwega. ³⁸ Nĩ ūndũ ūcio Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “No tuone mūdũ ũngĩ ta ũyũ, mūdũ ũrĩ na roho wa Ngai thĩinĩ wake?”

³⁹ Firaũni agĩkĩra Jusufu atĩrĩ, “Kuona atĩ Ngai nĩakũmenyithĩtie maūdũ maya mothe-rĩ, gũtirĩ mūdũ ũngĩ ũngĩkũũrana maūdũ na mũũgĩ ta we. ⁴⁰ Wee nĩwe ũkūrũgamĩrĩra nyũmba yakwa ya ũthamaki, na andũ akwa othe mariathĩkagĩra watho waku. Ūndũ ngũgũkĩra naguo no atĩrĩ, nĩ nĩ nĩ Mũthamaki.”

Jusufu Kūrũgamĩrĩra Misiri

⁴¹ Nĩ ūndũ ūcio Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Kuuma riu nĩndagũtua mūrũgamĩrĩri wa būruri wothe wa Misiri.” ⁴² Ningĩ Firaũni akĩruta gĩcũhĩ gĩaake kĩa mũhũuri kuuma kĩara gĩaake agĩgĩkĩra kĩara-inĩ kĩa Jusufu.[†] Agĩcoka akĩmũhumba nguo cia gatani njega, na kĩrengeri gĩa thahabu ngingo. ⁴³ Ningĩ agĩtũma akuuo na ngaari yake ya ita, arĩ mūdũ wa keerĩ harĩ we wathani-inĩ, nao andũ magĩthĩ makĩanagĩrĩra marĩ mbere yake atĩrĩ, “Eherai njĩra-inĩ!” Nĩ ūndũ ūcio Firaũni agĩtua Jusufu mūrũgamĩrĩri wa būruri wothe wa Misiri.

⁴⁴ Ningĩ Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Nĩ nĩ Firaũni, no rĩrĩ, hatarĩ na rūtha rwaku, gũtirĩ mūdũ ũgeeka ūndũ atarĩ na rūtha rwaku gũkũ Misiri guothe.” ⁴⁵ Nake Firaũni agĩta Jusufu Zafenathu-Panea, na akĩmũhe Asenathu mwarĩ wa Potifera, mũthĩnjĩri-ngai wa Onu, atuĩke mūtumia wake. Nake Jusufu agĩtuĩkania būruri wothe wa Misiri.

⁴⁶ Jusufu aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩtatũ rĩrĩa atoonyire ũtungata-inĩ wa Firaũni mũthamaki wa Misiri. Nake Jusufu akĩehera mbere ya Firaũni, agĩtuĩkania būruri wothe wa Misiri. ⁴⁷ Na rĩrĩ, ihinda rĩa mĩaka ĩyo mũgwanja ya būthi, būruri ūcio ũgĩciara maciaro maingĩ mūno. ⁴⁸ Nake Jusufu agĩcokaanĩrĩria irio ciothe cia būruri wa Misiri iria ciagĩire kuo mĩaka ĩyo mũgwanja ya būthi, na agĩciigithia matũũra-inĩ marĩa manene. O ĩtũũra inene akaiga irio iria ciakũragio mĩgũnda-inĩ ĩrĩa yarĩthiũrũrũkĩirie. ⁴⁹ Jusufu agĩkĩgithia ngano nyingĩ mūno, o ta mũthanga wa iria-inĩ; yarĩ nyingĩ mūno, o nginya agĩtiga kũiga maandiko ma mũigana wayo tondũ ndĩngĩathimĩkire.

⁵⁰ Mĩaka ya ng'aragu ĩtaanakinya-rĩ, Jusufu nĩaciarĩrwo tũhĩ twĩrĩ nĩ Asenathu mwarĩ wa Potifera, mũthĩnjĩri-ngai wa Onu. ⁵¹ Jusufu agĩta irigithathi rĩaake Manase, akiuga atĩrĩ, “Nĩ tondũ Ngai nĩatũmĩte ndiganĩrwo nĩ thĩina wakwa wothe na nyũmba ya baba yothe.” ⁵² Nako kahĩ ga keerĩ, agĩgeeta Efiraimu, akiuga atĩrĩ, “Nĩ tondũ Ngai nĩatũmĩte ngĩe na maciaro būruri-inĩ wa mĩnyamaro yakwa.”

⁵³ Nayo mĩaka mũgwanja ya būthi kũu Misiri ĩgĩthira, ⁵⁴ na mĩaka mũgwanja ya ng'aragu ĩkĩambĩrĩria, o ta ũrĩa Jusufu oigĩte. Kwarĩ na ng'aragu mabūruri-inĩ marĩa mangĩ mothe, no būruri wa Misiri wothe warĩ na irio. ⁵⁵ Na rĩrĩa andũ a Misiri othe

[†] 41:42 Gĩcũhĩ gĩa guoko nĩkĩo kĩaahũthagĩrwo nĩ athamaki kũhũũra mĩhũuri.

maambĩrĩrie kũigua ng'aragu-rĩ, magĩkaĩra Firaũni amahe irio. Nake Firaũni akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ kũrĩ Jusufu na mwĩke ũrĩa ekũmwĩra.”

⁵⁶ Rĩrĩa ng'aragu yagĩire bũrũri wothe-rĩ, Jusufu akĩhingũra makũmbĩ ma irio, akĩenderia andũ a Misiri ngano, nĩgũkorwo ng'aragu yarĩ nene mũno Misiri guothe.

⁵⁷ Namo mabũrũri mothe magĩũka Misiri kũrĩ Jusufu kũgũra ngano, tondũ ng'aragu iyo yarĩ nene mũno thĩ yothe.

42

Ariũ a ithe na Jusufu Gũthĩ Misiri

¹ Rĩrĩa Jakubu aamenyire atĩ Misiri nĩ kwarĩ na ngano, akĩĩra ariũ ake atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũikare o ro ũguo mũcũthanĩrĩrie?” ² Agĩthĩ na mbere akĩmeera atĩrĩ, “Nĩnjiguĩte atĩ Misiri kũrĩ na ngano. Ikũrũkai kuo mũgatũgũrĩre irio, nĩgeetha tũtũre muoyo tũtigakue.”

³ Nao ariũ ikũmi a ithe na Jusufu magĩkũrũka, magĩthĩ kũgũra ngano Misiri. ⁴ No Jakubu ndaatũmire Benjamini mũrũ wa nyina na Jusufu athĩ na arĩa angĩ, tondũ nĩetigagĩra ndakone mũtino. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio ariũ a Isiraeli magĩthĩ marĩ hamwe na arĩa angĩ maathiĩte kũgũra ngano Misiri, tondũ bũrũri wa Kaanani o naguo warĩ na ng'aragu.

⁶ Na rĩrĩ, Jusufu nĩwe warĩ mwathi wa bũrũri wa Misiri na nĩwe wendagĩria andũ othe a bũrũri ngano. Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ariũ a ithe maakinyire kuo-rĩ, makĩmũinamĩrĩa, magĩturumithia mothiũ mao thĩ. ⁷ Na rĩrĩa Jusufu onire ariũ a ithe, o ro rĩmwe akĩmamenya, no agĩtua ndamooĩ na akĩmaarĩria arĩ na ũũru, akĩmooria atĩrĩ, “Mumĩte kũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tuumĩte bũrũri wa Kaanani tũgooka kũgũra irio.”

⁸ O na gũtuĩka Jusufu nĩamenyire ariũ a ithe-rĩ, o matiigana kũmũmenya. ⁹ Ningĩ akĩrĩrikana irooto ciake iria aarootete imakoniĩ, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ athigaani! Mũũkite kũrora bũrũri witũ kũrĩa ũtarĩ mũgitĩre.”

¹⁰ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, mwathi witũ! Ndungata ciaku ciũkite o kũgũra irio tu. ¹¹ Ithuĩ ithuothe tũrĩ ariũ a mũthuari ũmwe. Ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ andũ ehokeku, tũtirĩ athigaani.”

¹² Nake Jusufu akĩmeera atĩrĩ, “Aca! Mũũkite kũrora bũrũri witũ kũrĩa ũtarĩ mũgitĩre.”

¹³ No makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata ciaku ciarĩ andũ ikũmi na eerĩ, ariũ a mũthuari ũmwe, ũrĩa ũtũũraga bũrũri wa Kaanani. Ũrĩa mũnini biũ nĩwe ũrĩ na baba rĩu, na ũmwe witũ ndarĩ ho.”

¹⁴ Jusufu akĩmeera atĩrĩ, “No ta ũrĩa ndamwĩra: Inyuĩ mũrĩ athigaani! ¹⁵ Na ũũ nĩguo mũkũmenyeka atĩ mũrĩ andũ a ma: Ti-itherũ, o ta ũrĩa Firaũni atũũraga muoyo-rĩ, mũtingiuma kũndũ gũkũ nginya ũrĩa mũnini wanyu oke. ¹⁶ Tũmai ũmwe wanyu athĩ agĩire mũrũ wa thoguo ũcio ũngĩ; inyuĩ aya angĩ nĩ mũgũikio njeera nĩgeetha ciugo cianyu icio mwarĩtie irorwo kana nĩ ũhoru wa ma. Mũngĩkorwo ũguo muugĩte tiguorĩ, o ta ũrĩa Firaũni atũũraga muoyo, inyuĩ mũrĩ athigaani!” ¹⁷ Nake akĩmaikia othe njeera, magĩkara kuo mĩthenya itatũ.

¹⁸ Mũthenya wa itatũ Jusufu akĩmeera atĩrĩ, “Tondũ ndĩ mwĩtigĩri Ngai-rĩ, ikai ũũ nĩguo mũtũũre muoyo: ¹⁹ Angĩkorwo mũrĩ andũ ehokeku, itĩkĩrai ũmwe wanyu aikare gũkũ njeera, na inyuĩ arĩa angĩ mũthĩ mũtwarĩre andũ anyu ngano nĩ ũndũ wa ng'aragu irĩa marĩ nayo. ²⁰ No rĩrĩ, no nginya mũndehere mũrũ wa thoguo ũcio mũnini biũ, nĩgeetha ciugo cianyu ciĩtikĩrike kũna atĩ nĩ cia ma, na nĩguo mũtigakue.” Nao magĩka o ũguo.

²¹ Nao makĩrĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ tũraherithio nĩ ũndũ wa mũrũ wa ithe witũ. Nĩtuonire ũrĩa aarĩ na thĩĩna rĩrĩa atũthaithaga tũhonokie muoyo wake, no tũkĩrega kũmũigua; na no kĩo tũnyiitĩtwo nĩ thĩĩna ũyũ.”

²² Rubeni akĩmacookeria atĩrĩ, “Gĩthĩ ndiamwĩrĩre mũtikehĩrie kamwana kau? No inyuĩ mũkĩrega gũũthikĩrĩria! Rĩu no nginya tũrĩhio thakame yake.” ²³ No matiamenyaga atĩ Jusufu nĩaguaga ũrĩa moigaga, tondũ we aatũmagĩra mũtabuti akĩmaarĩria.

²⁴ Jusufu akĩmahutatĩra akĩmeherera, akĩambĩrĩria kũrĩra; ningĩ agĩcooka agĩthiĩ akĩmaarĩria rĩngĩ. Akĩnyiitithia Simeoni akĩheherio harĩo na akĩohwo makĩonaga.

²⁵ Jusufu agĩathana makũnia mao maiyũrio ngano, na betha cia o mũndũ icoockio ikũnia-inĩ rĩake, na maheo rĩgu wa rũgendo. Thuutha wa gwĩkĩrwo maũndũ macio, ²⁶ makĩgĩrĩra ndigiri ciao mĩrigo ĩyo ya ngano na makiumagara.

²⁷ Harĩa maarũgamire mararĩrĩre-rĩ, ũmwe wao agĩtumũra ikũnia rĩake ahe ndigiri yake irio, nake akĩona betha ciake hau mũromo-inĩ wa ikũnia rĩake. ²⁸ Akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Haiya, nĩnjookeirio betha ciakwa; ĩ ici haha ikũnia-inĩ rĩakwa.”

Ngoro ciao ikĩnyiitwo nĩ ihooru na makĩrorana makĩinainaga, makĩũrania atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũũ Ngai atwĩkĩte?”

²⁹ Na rĩrĩa maakinyire kũrĩ ithe wao Jakubu kũu bũrũri wa Kaanani-rĩ, makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe monete. Makĩmwĩra atĩrĩ, ³⁰ “Mũndũ ũrĩa mwathi wa bũrũri ũcio aatwarĩrie na ũũru mũingĩ na agĩtũtua ta twathiĩte gũthigaana bũrũri ũcio. ³¹ No ithuĩ tũkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũrĩ andũ ehokeku; tũtirĩ athigaani. ³² Twarĩ andũ ikũmi na eerĩ, ariũ a mũthuri ũmwe. ũmwe ndarĩ ho, na ũrĩa mũnini biũ arĩ na ithe witũ kũu Kaanani.’

³³ “Ningĩ mũndũ ũcio mwathi wa bũrũri agĩtwĩra atĩrĩ, ‘Gĩkĩ nĩkĩo gĩgũtũma menye kana mũrĩ andũ ehokeku: Ndigĩrai mũrũ wa thoguo ũmwe gũkũ, muoe irio mũthiĩ mũcitwarĩre andũ a nyũmba cianyu acio marĩ na ng’aragu. ³⁴ No mũndehere mũrũ wa thoguo ũrĩa mũnini biũ na noguo ngaamenya atĩ mũtirĩ athigaani, mũrĩ andũ ehokeku. Hĩndĩ ĩyo nĩngamũcookeria mũrũ wa thoguo, na nĩmũgetĩkĩrio kuonjorithagia bũrũri-inĩ ũyũ.”

³⁵ Na rĩrĩa moonoragia makũnia mao-rĩ, o mũndũ agĩkora kĩohe kĩa betha ciake ikũnia-inĩ rĩake! Nao na ithe wao mona ciohe icio cia mbeeca, makĩmaka. ³⁶ Ithe wao Jakubu akĩmeera atĩrĩ, “Mũrĩ kũũniinĩra ciana ciakwa. Jusufu ndarĩ ho, na Simeoni ndarĩ ho, na rĩu mũrenda kuoya Benjamini. Maũndũ maya mothe nĩ nĩ mokĩrĩre!”

³⁷ Hĩndĩ ĩyo Rubeni akĩra ithe atĩrĩ, “Nĩũkooraga ariũ akwa eerĩ ingĩkaaga gũcookia Benjamini harĩwe. Reke akorwo ũmenyereri-inĩ wakwa, na nĩngamũcookia.”

³⁸ No Jakubu akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wakwa ndegũikũrũka athiĩ na inyuĩ; mũrũ wa nyina nĩ mũkuũ na nowe wiki ũtigarĩte. Angĩnyiitwo nĩ mũtino mũna rũgendo-inĩ rĩu mũrathĩrĩ, mwatũma mbuĩ ici ciakwa ithiĩ mbĩrĩra-inĩ na kĩahe.”

43

Rũgendo rwa Keerĩ rwa Gũthiĩ Misiri

¹ Na rĩrĩ, ng’aragu ĩyo ĩkĩnenaha mũno bũrũri-inĩ wa Kaanani. ² Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa maarĩre ngano yothe ĩrĩa maagũrĩte Misiri ĩgĩthira-rĩ, ithe wao akĩmeera atĩrĩ, “Cookai Misiri rĩngĩ mũgatũgũrĩre irio ingĩ nini.”

³ No Juda akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ ũcio aatwĩhĩtĩre agĩtwĩra atĩrĩ, ‘Mũtikooona ũthiũ wakwa rĩngĩ tiga mũrũ wa thoguo ũcio ũngĩ akorirwo arĩ hamwe na inyuĩ.’ ⁴ Akorwo nĩũgũtũtũma hamwe na mũrũ wa ithe witũ Benjamini, nĩtũgũikũrũka tũthiĩ tũkũgũrĩre irio. ⁵ No akorwo ndũkũmũtũma na ithuĩ, tũtigũikũrũka, tondũ mũndũ ũcio aatwĩrĩre atĩrĩ, ‘Mũtikooona ũthiũ wakwa rĩngĩ tiga no mũrũ wa thoguo akorirwo arĩ hamwe na inyuĩ.’”

⁶ Nake Isiraeli akĩmooria atĩrĩ, Mwandehereire thĩina ũyũ nĩkĩ, na ũndũ wa kwĩra mũndũ ũcio atĩ nĩ mũrĩ na mũrũ wa ithe wanyu ũngĩ?

⁷ Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio aatũũragia ciũria itũkonĩĩ ithuĩ ene o na cia nyũmba ciitũ abarĩrĩre mũno. Agĩtũũria atĩrĩ, ‘Ithe wanyu arĩ o muoyo? Nĩ mũrĩ na mũrũ wa thoguo ũngĩ?’ Ithuĩ no gũcookia twacookagia ciũria ciake. Tũngĩamenyire atĩa atĩ no oige, ‘Thiĩ mũrehe mũrũ wa thoguo gũkũ?’”

⁸ Ningĩ Juda akĩra Isiraeli ithe atĩrĩ, “Njĩtĩkĩria thĩ na kamwana gaka, na nĩtũgũthiĩ o ro rĩmwe, nĩgeetha wee na ithuĩ na ciana ciitũ tũtũũre muoyo, na tũtigakue. ⁹ Nĩ mwene nĩngũmũrũgamĩrĩra wega; na nĩ nĩ ũkooria ũhoro wake. Ingĩkaaga kũmũcookia kũrĩ wee, na ndĩmũrũgamie mbere yaku-rĩ, nĩ ngaacookerewo nĩ ihĩtia rĩu matukũ ma muoyo

wakwa wothe. ¹⁰ Ūrĩa kūrĩ nĩ atĩ, korwo tūtinatindĩrĩa ūhoru ūyũ tũngĩthiĩte rĩa keerĩ na tũgacooka.”

¹¹ Nake Isiraeli, ithe wao akĩmeera atĩrĩ, “Kũngĩkorwo no nginya athiĩ-rĩ, ikai ūũ: Īkĩrai maciaro marĩa mega mũno ma bũrũri ūyũ mondo-inĩ cianyu, mũikũrũkĩrie mũndũ ūcio marĩ kĩheo, na mahuti manini marĩa manungi wega na kaũũkĩ kanini, na ūbani na ūũkĩ-wa-ngoma ūrĩa wĩtagwo manemane, na njothi na rothi. ¹² Na mũkuue betha maita meerĩ, tondũ no nginya mũccookie betha iria ciacooketio mĩromo-inĩ ya makũnia manyu. No gũkorwo ūndũ ūcio wekirwo na mahĩtia. ¹³ Oyai mũrũ wa thoguo o nake, mũccookie kūrĩ mũndũ ūcio o narua. ¹⁴ Nake Ngai Mwene-Hinya-Wothe arotũma mũiguĩrwo tha nĩ mũndũ ūcio, nĩgeetha etĩkĩre mũccookie na mũrũ wa thoguo wanyu ūcio ūngĩ o na Benjamini. Hakwa-rĩ, akorwo nĩ ngũkuĩrwo-rĩ, nĩ nguĩrwo.”

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio andũ acio makĩoya iheo icio na betha maita meerĩ, na magĩthiĩ na Benjamini. Magĩikũrũka na ihenya Misiri na makĩĩneana kūrĩ Jusufu. ¹⁶ Rĩrĩa Jusufu onire Benjamini arĩ hamwe nao-rĩ, akĩira mũnene wa nyũmba yake atĩrĩ, “Twara andũ aya gwakwa mũciĩ, ūthĩnje na ūthondeke irio cia mĩaraho; tondũ nĩ mekũrĩanĩra na nĩ mĩaraho.”

¹⁷ Nake mũndũ ūcio agĩka o ta ūrĩa Jusufu aamwĩrĩte, na akĩmatwara kwa Jusufu mũciĩ. ¹⁸ Nao andũ acio nĩmamakire maatwarwo gwake mũciĩ. Magĩiciiria atĩrĩ, “Twarehwo gũkũ nĩ ūndũ wa betha iria ciacookirio makũnia-inĩ maitũ hĩndĩ ya mbere. Arenda gũtũtharĩkĩra atũtoorie na atũtue ngombo ciake, na oe ndigiri ciitũ.”

¹⁹ Tondũ ūcio makĩambata magĩthiĩ kūrĩ mũnene wa nyũmba ya Jusufu, makĩmwarĩria marĩ hau mũromo-inĩ wa nyũmba. ²⁰ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Twagũthaitha mwathi witũ, nĩ tuokire gũkũ hĩndĩ ya mbere kũgũra irio. ²¹ No harĩa twarũgamire tũrarĩrĩre-rĩ, twatumũra makũnia maitũ o mũndũ agĩkora betha yake, o ūrĩa yoheetwo ĩrĩ mũromo-inĩ wa ikũnia. Nĩ ūndũ ūcio nĩ twacooka nacio. ²² Na ningĩ nĩtuoka na betha ingĩ cia kũgũra irio. Tũtiũ nũũ wekĩrĩre betha ciitũ makũnia-inĩ maitũ.”

²³ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Gũtirĩ na thiĩna, tigai gwĩtigĩra. Ngai wanyu, o we Ngai wa ithe wanyu, nĩwe wamũheire kĩgĩĩna makũnia-inĩ manyu; betha cianyu nĩndacĩamũkĩire.” Agĩcocoa akĩmarehera Simeoni.

²⁴ Ningĩ mũnene ūcio wa nyũmba ya Jusufu akĩmatwara mũciĩ kwa Jusufu, akĩmahe maaĩ ma gwiĩthamba magũrũ, na akĩhe ndigiri ciao gĩa kũrĩa. ²⁵ Nao makĩhaarĩria iheo ciao cia kũhe Jusufu ooka mĩaraho, tondũ nĩmaiguĩte atĩ nĩmekũrĩa irio kuo.

²⁶ Rĩrĩa Jusufu ookire mũciĩ-rĩ, makĩmũhe iheo iria maarehete kũu nyũmba-inĩ, na makĩĩnamĩrĩra, magĩturumithia mothiũ mao thĩ mbere yake. ²⁷ Nake akĩmahoooya ūhoru, akĩmooria, “Mũkũrũ ūrĩa mwaheire ūhoru wake-rĩ, nĩ mũhoru? Arĩ o muoyo?”

²⁸ Makĩmũcokeria atĩrĩ, “Ndungata yaku ūcio ithe witũ arĩ o muoyo na ndarĩ na ūũru.” Nao makĩĩnamĩrĩra mamũhe gĩtĩio.

²⁹ Na aaroranga akĩona mũrũ wa nyina Benjamini, ūrĩa maaciaranĩrwo nake; akĩmooria atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe mũrũ wa thoguo ūrĩa mũnini biũ, ūrĩa mwaheire ūhoru wake?” Agĩcocoa akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, Ngai arogũtuga.” ³⁰ Na rĩrĩ, aigua ta ekumwo nĩ ngoro nĩ kuona mũrũ wa nyina Benjamini-rĩ, Jusufu agĩkiuma na ihenya agĩthiĩ gũcaria handũ angĩrĩrĩa. Nake agĩthiĩ kanyũmba gake ga thiĩnĩ akĩrĩrĩa kuo.

³¹ Na aarĩkia gwiĩthamba ūthiũ akiuma, akĩyũmĩrĩria, akiuga atĩrĩ, “Igai irio metha-inĩ.”

³² Makĩgĩra Jusufu irio ciake arĩ wiki, na ariũ a ithe marĩ oiki, nao andũ a Misiri marĩ oiki, tondũ andũ a Misiri matingĩarĩanĩire na Ahibirania tondũ warĩ thaahu harĩo. ³³ Andũ acio maaikarĩtio mbere yake kũringana na ūkũrũ wao, kuuma irigithathi nginya ūrĩa warĩ mũnini biũ; nao makĩrorana o mũndũ na mũndũ nĩ kũgega. ³⁴ Rĩrĩa maihũrĩrwo irio kuuma metha-inĩ ya Jusufu-rĩ, rwĩga rwa Benjamini rwarĩ maita matano gũkĩra rwa arĩa angĩ. Nao makĩrĩa na makĩnyuuanĩra nake mategwĩtigĩra.

44

Gĩkombe kĩa Betha Ikũnia-inĩ rĩa Benjamini

¹ Nake Jusufu agĩatha mūnene wa nyũmba yake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Iyũria makũnia ma andũ aya irio nyingĩ o ta ũrĩa mangĩhota gũkuua, na wĩkire betha ya mūdũ o mūdũ mũromo-inĩ wa ikũnia rĩake. ² Ningĩ wĩkire gĩkombe gĩakwa kĩa betha mũromo-inĩ wa ikũnia rĩa ũrĩa mūnini biũ wao, hamwe na betha cia ngano yake.” Nake mūnene ũcio agĩka o ũrĩa Jusufu aamwĩre.

³ Rũciĩ gwakĩa-rĩ, andũ acio makiumagario hamwe na ndigiri ciao. ⁴ Matanathĩĩ kũraya na itũũra rĩu inene-rĩ, Jusufu akĩra mūnene wa nyũmba yake atĩrĩ, “Rũmĩrĩa andũ acio o rĩu, na wamakinyĩra ũmoorie atĩrĩ, ‘Mwarĩha wega na ũũru nĩkĩ? ⁵ Githĩ gĩkombe gĩkĩ tikĩo mwathi wakwa anyuuaga nakĩo na akaragũra nakĩo? Ũndũ ũyũ mwĩkĩte nĩ ũndũ mũũru mũno.’”

⁶ Na rĩrĩa aamakinyĩre-rĩ, agĩcookera ciugo icio kũrĩ o. ⁷ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Mwathi witũ ekwaria maũndũ ta macio nĩkĩ? Ithuĩ ndungata ciaku tũroaga gwĩka ũndũ ta ũcio! ⁸ Ithuĩ o na nĩtũragũcookeirie betha iria twakorire mĩromo-inĩ ya makũnia maitũ kuuma bũrũri wa Kaanani; nĩ kĩ kĩngĩtũma tũie betha kana thahabu kuuma nyũmba ya mwathi waku? ⁹ Ndungata o na ĩmwe yaku yakorwo ĩrĩ nakĩo-rĩ, no ĩgũkua, na ithuĩ aya angĩ tũtũke ngombo cia mwathi witũ.”

¹⁰ Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩgũtũke o ũguo mwoiga. ũrĩa ũgũkorwo nakĩo nĩwe ũgũtũka ngombo yakwa; inyuĩ ariĩ angĩ mūtĩrĩ na ũcuuke.”

¹¹ O mūdũ o mūdũ agĩkũrũkia ikũnia rĩake thĩ na ihenya na akĩrĩtumũra. ¹² Nake mūnene ũcio wa nyũmba ya Jusufu akĩambĩrĩria gũcaria gĩkombe, ambĩrĩrie harĩ ũrĩa mũkũrũ wao na akĩrĩkĩrĩria harĩ ũrĩa mūnini biũ. Nakĩo gĩkombe kũ gĩkĩoneka ikũnia-inĩ rĩa Benjamini. ¹³ Nao moona ũguo-rĩ, magĩtembũranga nguo ciao. Magĩcooka makĩhaicia mĩrigo yao ndigiri igũrũ magĩcooka na thuutha kũu itũũra-inĩ inene.

¹⁴ Jusufu aarĩ o kũu nyũmba rĩrĩa Juda na ariũ a ithe maatoonyire kuo. Nao makĩgũithia thĩ mbere yake. ¹⁵ Jusufu akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũyũ mwĩkĩte? Kaĩ mũtooĩ atĩ mūdũ ta nĩ no ahote kũmenya maũndũ na njĩra ya ũragũrĩ?”

¹⁶ Juda akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ atĩa tũngĩra mwathi witũ? Tũngiuga atĩa? Tũngĩhota atĩa kuonania atĩ tũtũhĩtie? Ngai nĩwe ũguũrĩtie mahĩtia ma ndungata ciaku. Rĩu ithuĩ tũrĩ ngombo cia mwathi witũ, ithuothe ũndũ ũmwe na ũrĩa ũkorirwo na gĩkombe kũu.”

¹⁷ No Jusufu akiuga atĩrĩ, “Ndĩroaga gwĩka ũndũ ta ũcio! Mūdũ ũrĩa ũkorirwo na gĩkombe kũu nowe ũgũtũka ngombo yakwa. Inyuĩ aya angĩ, cookai kũrĩ ithe wanyu na thayũ.”

¹⁸ No Juda agĩthĩ harĩ we, akiuga atĩrĩ, “Ndagũthaita mwathi wakwa, ĩtĩkĩria ndungata yaku yarĩrie mwathi wakwa. Ndũkarakarĩre ndungata yaku o na gũtũka ũiganaine na Firaũni we mwene. ¹⁹ Mwathi wakwa, wee woririe ndungata ciaku atĩrĩ, ‘Nĩ mũrĩ ithe wanyu kana mũrũ wa thoguo wanyu ũngĩ?’ ²⁰ Na ithuĩ tũgĩgũcookeria atĩrĩ, ‘Tũrĩ na ithe witũ mũthuri mũkũrũ mũno, na kũrĩ kamwana kanini aaciariwo ũkũrũ-inĩ wake. Mũrũ-wa-nyina na kamwana kau nĩ mũkuũ, na nowe wiki wa ariũ a nyina ũtigarĩte, na ithe nĩamwendete mũno.’

²¹ “Hĩndĩ ĩyo ũkĩra ndungata ciaku atĩrĩ, ‘Thĩĩ mũmũikũrũkie mũmũrehe ndĩmwĩonere.’ ²² Na ithuĩ tũkĩra mwathi witũ atĩrĩ, ‘Kamwana kau gatingiuma harĩ ithe; kangiuma harĩ we, ithe no gũkua angĩkua.’ ²³ No wee werire ndungata ciaku atĩrĩ, ‘Tiga mũũkire na mũrũ wa thoguo ũcio mūnini biũ, mũtikoona ũthiũ wakwa rĩngĩ.’ ²⁴ Na twainũka kũrĩ ndungata yaku ũcio ithe witũ, tũkĩmwĩra ũrĩa wee mwathi witũ woigĩte.

²⁵ “Nĩngĩ ithe witũ agĩtwĩra atĩrĩ, ‘Cookai, mũthĩ mũgũre irio ingĩ nini.’ ²⁶ No ithuĩ tũkĩmwĩra atĩrĩ, ‘Tũtingĩkũrũka kuo. No gũkorirwo nĩtũgũthĩ na mũriũ waku ũyũ mūnini biũ. Tũtingĩona ũthiũ wa mūdũ ũcio tiga mũriũ waku ũyũ akorirwo na ithuĩ.’

²⁷ “Nayo ndungata yaku ũcio ithe witũ agĩtwĩra atĩrĩ, ‘Inyuĩ nĩmũũ atĩ mũtumia wakwa Rakeli aanjariĩre ariũ eerĩ. ²⁸ ũmwe wacio nĩathiire na ndacooke, na nĩ ngiuga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩatambuĩtwo nĩ nyamũ!’ Na kuuma hĩndĩ ĩyo ndirĩ ndamuona rĩngĩ.

²⁹ Mũngĩoya ũyũ ũngĩ nake akoone mūtino-rĩ, mwatũma mbuĩ ici ciakwa ithiĩ mbĩrĩra na kĩahe.

³⁰ “Na rĩrĩ, kamwana gaka kangĩaga gũthiĩ na nĩ tũgacooka kũrĩ ndungata yaku ũcio baba, o baba ũcio muoyo wake wohanĩtio na muoyo wa kamwana gaka-rĩ, ³¹ oone atĩ kamwana gaka tũtirĩ nako, no gũkua agaakua. Ithuĩ ndungata ciaku tũgĩkũrũkie mbuĩ cia ithe witũ mbĩrĩra-inĩ na kĩahe. ³² Nĩ ndungata yaku-rĩ, nĩnderutĩire kũrĩ baba gũkamenyerera. Ngiuga atĩrĩ, ‘Ingĩkaaga gũgacookia kũrĩ we-rĩ, nĩngacookerewo nĩ ihĩtia rĩrĩ ndĩ mbere ya baba, matukũ mothe ma muoyo wakwa!’

³³ “Na rĩu ndagũthaita ũreke nĩ ndungata yaku ndigwo gũkũ nduĩke ngombo ya mwathi wakwa handũ ha kamwana gaka, na wĩtikĩrie kamwana gaka kainũke na ariũ a ithe. ³⁴ Ingĩhota atĩa kũinũka kũrĩ baba itarĩ na kamwana gaka? Aca! Ndũkareke ngoone kĩahe kĩa kĩngĩnyiita baba.”

45

Jusufu Kwĩmenyithia kũrĩ Ariũ a Ithe

¹ Hĩndĩ iyo Jusufu akĩremwo nĩ kwĩyũmĩrĩria mbere ya arĩa othe maamũtungataga, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Andũ othe nĩmehere harĩ nĩ!” Tondũ ũcio, hatiarĩ mũndũ o na ũmwe warĩ na Jusufu rĩrĩa emenyithanirie kũrĩ ariũ a ithe. ² Na akĩrĩra anĩrĩire o nginya andũ a Misiri makĩmũigua, o na andũ a nyũmba ya Firaũni makĩigua ũhoru wa kĩrĩro kũu.

³ Jusufu akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Nĩ nĩ Jusufu! Baba arĩ o muoyo?” No ariũ a ithe matiahotire kũmũcookeria, nĩgũkorwo nĩmamakĩte mũno marĩ mbere yake.

⁴ Ningĩ Jusufu akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Ta nguĩrĩria!” Meeka ũguo-rĩ, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũrũ wa thoguo Jusufu, ũrĩa mwendirie Misiri! ⁵ Na rĩu, mũtigathĩnĩke kana mwĩrakarĩre nĩkũnyendia gũkũ, tondũ nĩ Ngai wandũmire njũke mbere yanyu nĩgeetha honokie mĩoyo. ⁶ Handũ-inĩ ha mĩaka iĩrĩ rĩu gũkoretwo na ng’aragu bũrũri-inĩ, na mĩaka itano igũũka gũtigũkorwo na kũrĩma kana kũgetha. ⁷ No Ngai aandũmire mbere yanyu nĩguo ndũme matigari manyu matũũre gũkũ thĩ, na honokie mĩoyo yanyu na kũhonokania kũnene.

⁸ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ti inyuĩ mwandũmire gũkũ, no nĩ Ngai. Na nĩanduĩte ta ithe wa Firaũni, na mwathi wa nyũmba yake yothe o na mwathi wa bũrũri wotha wa Misiri.

⁹ Na rĩu hiũhai mũcooke kũrĩ baba mũmwĩre atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo mũrũguo Jusufu ekuuga: Ngai nĩanduĩte mwathi wa bũrũri wa Misiri guothe. Ikũrũka ũũke kũrĩ nĩ; ndũgaikare.

¹⁰ Ũgũtũura bũrũri wa Gosheni* na ũkorwo ũrĩ hakuhĩ na nĩ, wee na ciana ciaku, na ciana cia ciana ciaku, na ndũũru ciaku cia mbũri na cia ng’ombe, na kĩa gĩothe ũrĩ nakĩo.

¹¹ Kũu nĩkuo ndĩrĩgũteithagĩria tondũ kũrĩ na mĩaka ingĩ itano ya ng’aragu itigarĩte. Kwaga ũguo wee na nyũmba yaku na andũ arĩa othe makwĩgĩ nĩmũgũtuĩka athĩnĩki.’

¹² “Inyuĩ nĩmũreyonera, o na Benjamini mũrũ wa maitũ akeyonera, atĩ nĩ mwene ndĩramwarĩria. ¹³ Na mwĩre baba ũhoru wa gĩtĩo kĩa gĩothe heetwo gũkũ Misiri, na ũrĩa wotha mwĩoneire, na mũikũrũkie baba gũkũ narua.”

¹⁴ Ningĩ akĩhĩmbĩria mũrũ wa nyina Benjamini na akĩrĩra, o nake Benjamini akĩmũhĩmbĩria akĩrĩraga. ¹⁵ Na akĩmumunya ariũ a ithe othe na akĩmahĩmbĩria akĩrĩraga. Thuutha ũcio ariũ a ithe makĩaranĩria nake.

¹⁶ Na rĩrĩa ũhoru ũcio waiguirwo nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Firaũni, atĩ ariũ a ithe na Jusufu nĩmokĩte-rĩ, Firaũni na anene ake othe magĩkena. ¹⁷ Firaũni akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ĩra ariũ a thoguo atĩrĩ, ĩkai ũũ: Igĩrĩrai nyamũ cianyu mĩrigo mũcooke bũrũri wa Kaanani, ¹⁸ na mũndehere ithe wanyu na andũ a nyũmba cianyu. Na nĩ nĩngamũhe kũndũ kũrĩa kwega mũno bũrũri-inĩ wa Misiri, na mũkenagĩre ũnoru wa bũrũri ũyũ.’

* 45:10 Bũrũri wa Gosheni warĩ mũthia-inĩ wa Rũũ rwa Nili na nĩ kũndũ kwarĩ kũnoru mũno.

¹⁹ “Nĩngĩ nĩwathĩrĩrio ũmeere atĩrĩ: ‘Ĩkai ũũ: Oyai makaari mamwe kuuma gũkũ Misiri nĩ ũndũ wa ciana na atumia anyu, mũgĩre ithe wanyu mũũke. ²⁰ Na mūtigatindanĩre na indo cianyu tondũ maũndũ mothe marĩa mega mũno ma Misiri megũtuĩka manyu.’”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio ariũ a Isiraeli magĩĩka o ro ũguo. Jusufu akĩmahe makaari o ta ũrĩa Firaũni aathanĩte na agĩcooka akĩmahe rĩgu wa rũgendo rwao. ²² Nĩngĩ akĩhe o mũndũ o mũndũ wao nguo njerũ, no Benjamini-rĩ, akĩmũhe betha magana matatũ,[†] na nguo ithano cia kũgarũrĩa. ²³ Na indo ici nĩcio aatũmũire ithe: Ndigiri ikũmi ikuuĩte indo iria njega mũno cia Misiri, na ndigiri ingĩ ikũmi cia mĩgoma ikuuĩte ngano na mĩgate na rĩgu wake wa rũgendo. ²⁴ Agĩcooka akiumagaria ariũ a ithe, na magĩthĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikanegenanie mũrĩ njĩra-inĩ!”

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩambata makiuma Misiri, magĩthĩ magĩkinya kũrĩ ithe wao Jakubu kũu bũrũri-inĩ wa Kaanani. ²⁶ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Jusufu arĩ o muoyo! Na nĩwe mwathi wa bũrũri wothe wa Misiri.” Jakubu akĩgegeara; akĩaga kũmetĩkia. ²⁷ No rĩrĩa maamwĩrĩre maũndũ marĩa mothe Jusufu aamerĩte, na rĩrĩa onire makaari marĩa Jusufu aatũmũite ma kũmũkuua mamũtware Misiri-rĩ, roho wa Jakubu ithe wao ũkĩarahũka. ²⁸ Nake Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkia! Mũrũ wakwa Jusufu arĩ o muoyo. Nĩngũthĩ ngamuone itanakua.”

46

Jakubu Gũthĩ Misiri

¹ Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli akiumagara na indo ciothe iria aarĩ nacio, na aakinya Birishiba-rĩ, akĩrutĩra Ngai wa ithe Isaaka magongona.

² Nake Ngai akĩarĩria Isiraeli na kĩoneki ũtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jakubu! Jakubu!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

³ Ngai akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ Ngai, Ngai wa thoguo. Ndũgetigĩre gũikũrũka ũthĩ Misiri, tondũ nĩngagũtua rũrĩrĩ rũnene mũno kũu. ⁴ O na nĩngũikũrũkania nawe kũu Misiri, na ti-itherũ nĩ ngagũcookia gũkũ rĩngĩ. Nakuo guoko kwa Jusufu kuo kwene nĩkuo gũgaakũhinga maitho wakua.”

⁵ Hĩndĩ iyo Jakubu akiuma Birishiba, nao ariũ a Isiraeli magĩkuua ithe wao Jakubu na ciana ciao na atumia ao na makaari marĩa Firaũni aatũmũite ma kũmũkuua. ⁶ O na nĩngĩ magĩthĩ na mahiũ mao na indo iria ciothe maagĩte nacio marĩ kũu Kaanani, na Jakubu na rũciaro rwake ruothe magĩthĩ Misiri. ⁷ Aathiire Misiri na ariũ ake na tũmwana twa ariũ ake, agĩthĩ na airĩtu ake na tũirĩtu twa airĩtu ake, ũguo nĩ kuuga rũciaro rwake ruothe.

⁸ Maya nĩmo marĩtwa ma ariũ a Isiraeli (Jakubu na njaro ciake) arĩa maathiire Misiri:

Rubeni irigithathi rĩa Jakubu.

⁹ Ariũ a Rubeni maarĩ:

Hanoku, na Palu, na Hezironi, na Karimi.

¹⁰ Ariũ a Simeoni maarĩ:

Jemueli, na Jamini, na Ohadi, na Jakini, na Zoharu, na Shauli mũrũ wa mũtumia ũrĩa Mũkaanani.

¹¹ Ariũ a Lawi maarĩ:

Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

¹² Ariũ a Juda maarĩ:

Eri, na Onani, na Shela, na Perezu, na Zera (no Eri na Onani nĩmakuĩrĩre bũrũri wa Kaanani.)

Nao ariũ a Perezu maarĩ:

Hezironi na Hamuli.

¹³ Ariũ a Isakaru maarĩ:

Tola, na Puya, na Jashubu, na Shimuroni.

¹⁴ Ariũ a Zebulun maarĩ:

[†] 45:22 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3.5).

Seredi, na Eloni, na Jahaleeli.

¹⁵ Acio nĩo ariũ arĩa Lea aaciarĩire Jakubu kũu Padani-Aramu, hamwe na mwarĩ Dina. Ariũ acio na airĩtu ake othe maarĩ mĩrongo itatũ na atatũ.

¹⁶ Ariũ a Gadi maarĩ:

Zifioni, na Hagi, na Shuni, na Eziboni, na Eri, na Arodi, na Areli.

¹⁷ Nao Ariũ a Asheri maarĩ:

Imuna, na Ishiva, na Ishivi, na Beria.

Mwarĩ wa nyina aarĩ Sera.

Ariũ a Beria maarĩ:

Heberi na Malikieli.

¹⁸ Icio nĩcio ciana iria ciaciarĩirwo Jakubu nĩ Zilipa, ũrĩa Labani aaheete mwarĩ Lea; ciothe ciarĩ ciana ikũmi na ithathatũ.

¹⁹ Ariũ a Rakeli mūtumia wa Jakubu maarĩ:

Jusufu na Benjamini. ²⁰ Nake Jusufu arĩ kũu Misiri, nĩaciarĩirwo Manase na Efiraimu nĩ Asenathu mwarĩ wa Potifera, mũthĩnjĩri-ngai wa Onu.

²¹ Nao ariũ a Benjamini maarĩ:

Bela, na Bekerĩ, na Ashibeli, na Gera, na Naamani, na Ehi, na Roshu, na Mupimu, na Hupimu, na Aradi.

²² Acio nĩo ariũ a Rakeli arĩa maaciarĩirwo Jakubu othe maarĩ andũ ikũmi na ana.

²³ Mũriũ wa Dani aarĩ:

Hushimu.

²⁴ Nao Ariũ a Nafitali maarĩ:

Jahazeeli, na Guni, na Jezeri, na Shilemu.

²⁵ Acio nĩo ariũ arĩa maaciarĩirwo Jakubu nĩ Biliha ũrĩa Labani aaheete mwarĩ Rakeli, othe maarĩ mũgwanja.

²⁶ Andũ othe arĩa maathiire na Jakubu Misiri, arĩa maarĩ a njaro ciake tũtegũtara atumia a ariũ ake, maarĩ andũ mĩrongo itandatũ na atandatũ. ²⁷ Hamwe na ariũ arĩa eerĩ a Jusufu arĩa aaciarĩire Misiri, andũ a nyũmba ya Jakubu arĩa maathiire Misiri maarĩ mĩrongo mũgwanja.

²⁸ Nake Jakubu agĩtũma Juda athĩĩ mbere yake kũrĩ Jusufu nĩgeetha athĩĩrwo njĩra ya gũthĩĩ Gosheni. Rĩrĩa maakinyire bũrũri wa Gosheni, ²⁹ Jusufu akĩhaarĩria ngaari yake ya mbarathi, na agĩthĩĩ Gosheni gũtũnga ithe Isiraeli. Na Jusufu aakinya o ũguo harĩ ithe, akĩmũhĩmbĩria na akĩrĩra ihinda inene.

³⁰ Nake Isiraeli akĩĩra Jusufu atĩrĩ, “Rĩu no ngĩkue, kuona atĩ nĩndeyonera nĩ mwene atĩ ũrĩ o muoyo.”

³¹ Hĩndĩ ĩyo Jusufu akĩĩra ariũ a ithe na andũ a nyũmba ya ithe atĩrĩ, Nĩngwambata thĩĩ njarie na Firaũni, ndĩmwĩre atĩrĩ, Ariũ a baba, na nyũmba ya baba, arĩa maratũũraga bũrũri wa Kaanani, nĩmokĩte kũrĩ nĩ. ³² Andũ acio nĩ arĩithi; marĩithagia mahiũ, na mokĩte na ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe, na indo ciothe ciao. ³³ Na rĩrĩa Firaũni arĩmwĩta na amũũrie atĩrĩ, “Inyuĩ mũrutaga wĩra ũrĩkũ?” ³⁴ mwagĩrĩrwo mũmũcookerie atĩrĩ, “Ithuĩ ndungata ciaku tũtũũraga tũrĩithagia mahiũ kuuma ũnini witũ, o ta ũrĩa maithe maitũ meekaga.” Hĩndĩ ĩyo nĩmũgetĩkĩrio mũtũũre mwena wa Gosheni, tondũ arĩithi othe moonagwo marĩ thaahu nĩ andũ a Misiri.

47

¹ Jusufu agĩthĩĩ akĩĩra Firaũni atĩrĩ, “Baba na ariũ a baba hamwe na ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe na indo ciao ciothe nĩmokĩte kuuma bũrũri wa Kaanani, na rĩu marĩ Gosheni.” ² Nĩngĩ agĩthuura ariũ a ithe atano na akĩmatwara mbere ya Firaũni.

³ Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “Mũrutaga wĩra ũrĩkũ?”

Nao magĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ arĩithi, o ta ũrĩa maithe maitũ maarĩ.” ⁴ Ningĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũũkĩte gũikara gũkũ kwa ihinda, tondũ ng’aragu ĩno nĩ nene kũu Kaanani, na ndũũru cia ndungata ciaku nĩ ciagĩte ũrĩithio. Nĩ ũndũ ũcio twagũthaita wĩtĩkĩrie ndungata ciaku itũũre Gosheni.”

⁵ Firaũni akĩira Jusufu atĩrĩ, “Thoguo na ariũ a thoguo mokĩte kũrĩ we, ⁶ na bũrũri wa Misiri ũrĩ mbere yaku; he thoguo na ariũ a thoguo mwena ũrĩa mwega mũno wa bũrũri ũyũ. Reke maikare Gosheni. Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩũũ amwe ao marĩ na ũũgĩ wa mwanya-rĩ, matue arũgamĩrĩri a mahiũ makwa.”

⁷ Ningĩ Jusufu akĩrehe ithe Jakubu mbere ya Firaũni. Na Jakubu aarĩkia kũrathima Firaũni-rĩ, ⁸ Firaũni akĩmũũria atĩrĩ, “Ūrĩ na mĩaka ĩgana?”

⁹ Nake Jakubu akĩira Firaũni atĩrĩ, “Mĩaka yakwa ya kũũrũũra nĩ igana rĩmwe na mĩrongo ĩtatũ. Mĩaka yakwa ĩkoretwo ĩrĩ mĩnini na ya mĩtangĩko, na ndĩigana mĩaka ya kũũrũũra kwa maithe makwa.” ¹⁰ Jakubu agĩcooka akĩrathima Firaũni na akĩehera akiuma hau Firaũni aarĩ.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩhe ithe na ariũ a ithe ũtũũro kũu Misiri na akĩmahe mĩgũnda mwena ũrĩa mwega mũno wa bũrũri ũcio, rũgongo rwa Ramesese o ta ũrĩa Firaũni aathanĩte. ¹² Ningĩ Jusufu nĩaheaga ithe na ariũ a ithe na andũ a nyũmba ya ithe othe irio kũringana na mũigana wa ciana ciao.

Jusufu na Ng’aragu

¹³ Na rĩrĩ, gũtiarĩ irio mwena ũcio wothe, tondũ ng’aragu yarĩ nene mũno; na Misiri na Kaanani cieri nĩ ciahinyĩrĩrĩkĩte nĩ ũndũ wa ng’aragu ĩyo. ¹⁴ Jusufu akĩũngania mbeeca iria ciothe ingĩonekire bũrũri wa Misiri na wa Kaanani, irĩ irĩhi rĩa ngano ĩrĩa andũ maagũraga, nake agĩcitwara nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Firaũni. ¹⁵ Na rĩrĩa mbeeca cia andũ a Misiri na cia andũ a Kaanani ciathirire-rĩ, andũ a Misiri othe magĩthĩ kũrĩ Jusufu, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũhe irio. Tũngĩgĩkua ũtwĩroreire nĩkĩ? Mbeeca ciitũ nĩithirĩte biũ.”

¹⁶ Nake Jusufu akĩmacookeria atĩrĩ, “Ndeherai mahiũ manyu, na nĩngũmwenderia irio nĩ ũndũ wa mo tondũ mbeeca nĩ thiru.” ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩtwarĩra Jusufu mahiũ mao, nake akĩmakũũranĩria irio na mbarathi ciao, na ng’ondũ na mbũri ciao, na ng’ombe na ndigiri ciao. Nake Jusufu akĩmateithĩrĩria mwaka ũcio wothe na irio, magĩcikũũrania na mahiũ mao mothe.

¹⁸ Naguo mwaka ũcio wathira-rĩ, magĩũka kũrĩ we mwaka ũyũ ũngĩ, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũtingĩhota kũhitha mwathi witũ ũndũ, kuona atĩ mbeeca ciitũ nĩithirĩte, na mahiũ maitũ rĩu nĩ maku, na gũtirĩ kĩndũ gĩtigaire kĩa mwathi witũ tiga mĩrĩ iitũ na ithaka ciitũ. ¹⁹ Tũngĩgĩkua ũtwĩroreire nĩkĩ, ithuĩ na ithaka ciitũ hamwe? Tũgũranĩrie hamwe na ithaka ciitũ, ũtũhe irio, na ithuĩ na ithaka ciitũ tũtũke ngombo cia Firaũni. Tũhe mbeũ nĩgeetha tũtũũre muoyo, tũtigakue, na nĩguo bũrũri witũ ndũkanangĩke.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩgũrĩra Firaũni bũrũri wothe wa Misiri. Nao andũ a Misiri makiendia ithaka ciao, mũndũ o mũndũ, nĩ ũndũ ng’aragu nĩyamahatĩrĩrie mũno. Naguo bũrũri wothe ũgĩtũka wa Firaũni. ²¹ Nake Jusufu agĩgĩtua andũ ngombo kuuma mwena ũmwe wa Misiri nginya ũrĩa ũngĩ. ²² No rĩrĩ, ndaigana kũgũra ithaka cia athĩnjĩri-ngai akuo, tondũ o maarĩ na igai maaheagwo nĩ Firaũni, na maarĩ na irio cia kũmaigana kuuma kũrĩ igai rĩu Firaũni aamaheaga. Kĩu nĩkĩo gĩatũmire mage kwendia ithaka ciao.

²³ Nake Jusufu akĩira andũ acio atĩrĩ, “Rĩu tondũ ũmũthĩ nĩndamũgũra hamwe na ithaka cianyu mũtũke a Firaũni-rĩ, mbeũ cianyu nĩcio ici; oyai mũkahaande mĩgũnda. ²⁴ No rĩrĩa mũkaagetha, mũkaahe Firaũni gĩcunjĩ gĩa gatano. Icunjĩ icio ingĩ inya harĩ ithano no mwĩgĩre irĩ mbeũ cia kũhaanda na irio cianyu ene na cia nyũmba cianyu, na cia ciana cianyu.”

²⁵ Nao makiuga atĩrĩ, “Nĩwahonokia mĩoyo iitũ. Tũroogĩtikĩrika maitho-inĩ ma mwathi witũ; ithuĩ tũgũtũũra tũrĩ ngombo cia Firaũni.”

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩruta watho ũkonĩ ithaka cia Misiri, na nĩtũũre nginya ũmũthĩ, atĩ gĩcunjĩ gĩa gatano kĩa magetha nĩ kĩa Firaũni. No ithaka cia athĩnjĩri-ngai akuo itaatuĩkire cia Firaũni.

²⁷ Nao andũ a Isiraeli magĩtũũra Misiri bũrũri-inĩ wa Gosheni. Makĩgĩa na indo kuo na magĩciarana, makĩingĩha mũno.

²⁸ Jakubu aikarire Misiri mĩaka ikũmi na mũgwanja, nayo mĩaka yake ĩrĩa aatũũrire muoyo yarĩ mĩaka igana rĩmwe na mĩrongo ĩna na mũgwanja. ²⁹ Na rĩrĩa ihinda rĩa Isiraeli rĩa gũkua rĩakuhĩrĩrie-rĩ, agĩtũmanĩra mũriũ wake Jusufu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, iga guoko gwaku rungu rwa kĩero gĩakwa, na ũnjĩire atĩ nĩũkanjĩka maũndũ ma ũtugi na ma wĩhokeku. Ndũkanaathike gũkũ Misiri, ³⁰ no rĩrĩa ngaahurũka hamwe na maithe makwa, ũkanguua, ũndute Misiri, ũgaathike o harĩa mathikĩtwo.”

Nake Jusufu akiuga atĩrĩ, “Nĩngeeka o ũguo woiga.”

³¹ Nake Isiraeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhĩte na mwĩhĩtwa.” Nake Jusufu akĩhĩta harĩ we na mwĩhĩtwa, nake Isiraeli akĩhooya enyitĩrĩire mũthĩgi wake.

48

Manase na Efiraimu

¹ Thuutha-inĩ ũcio Jusufu akĩrwo atĩrĩ, “Thoguo nĩ mũrũaru.” Nĩ ũndũ ũcio akĩoya ariũ ake eerĩ, Manase na Efiraimu, agĩthĩ kũmũrora. ² Na rĩrĩa Jakubu eerirwo atĩrĩ, “Mũrũguo Jusufu nĩoka gũkuona,” Isiraeli akĩyũmĩrĩria, agĩkara thĩ ũrĩrĩ-inĩ.

³ Jakubu akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ngai Mwene-Hinya-Wothe nĩanyumĩrĩire ndĩ Luzu bũrũri-inĩ wa Kaanani, na akĩndathima, ⁴ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Nĩngatũma ũciarane na ũingĩhe. Nĩngagũtua kĩrĩndĩ kĩa andũ, na nĩngaheana bũrũri ũyũ kũrĩ njaro ciaku iria igooka thuutha waku ũtuĩke wacio tene na tene.’

⁵ “Rĩu-rĩ, ariũ aku eerĩ arĩa maaciarĩrwo gũkũ Misiri itanooka kũrĩ we-rĩ, megũtuuo ta marĩ akwa; Efiraimu na Manase meegũtuĩka akwa, o ta ũrĩa Rubeni na Simeoni marĩ akwa. ⁶ Ciana iria ingĩ ũngĩciarĩrwo thuutha wao nĩ ciaku; kũrĩa makagaya mageetanagio na marĩtwa ma ariũ a ithe wao. ⁷ Na rĩrĩa ndacookaga kuuma Padani, ngĩnyitwo nĩ kĩa gĩa gũkuĩrwo nĩ Rakeli kũu bũrũri-inĩ wa Kaanani tũrĩ o rĩgendo-inĩ, hakuhĩ na Efiratha. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũthika hau mũkĩra-inĩ wa njĩra ya gũthĩ Efiratha” (na nokuo Bethlehemu).

⁸ Na rĩrĩa Isiraeli onire ariũ a Jusufu, akĩũria atĩrĩ, “Aya nĩ a?”

⁹ Jusufu akĩra ithe atĩrĩ, “Nĩ ariũ akwa arĩa Ngai aaheete ndĩ gũkũ.”

Nake Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Mareharehe harĩ nĩ ndĩmarathime.”

¹⁰ Na rĩrĩ, maitho ma Isiraeli nĩmoorĩte nĩ gũkũra, na ndoonaga wega. Jusufu agĩkĩrehe ariũ ake hakuhĩ na Isiraeli, nake Jakubu akĩmamumunya na akĩmahĩmbĩria.

¹¹ Isiraeli akĩra Jusufu atĩrĩ, “Ndieciragia nĩngona ũthiũ waku rĩngĩ, na rĩu Ngai nĩanjĩtikĩrĩtie nyone o na ciana ciaku.”

¹² Nake Jusufu akĩmaruta maru-inĩ ma Isiraeli, akĩnamĩrĩria ũthiũ akĩũturumithia thĩ. ¹³ Jusufu akĩoya ariũ ake eerĩ, Efiraimu arĩ mwena wake wa ũrĩo aamwerekeirie guoko-inĩ kwa ũmotho gwa Isiraeli, na Manase arĩ mwena wake wa ũmotho aamwerekeirie guoko-inĩ kwa ũrĩo gwa Isiraeli, akĩmarehe hakuhĩ nake. ¹⁴ No Isiraeli agĩtambũrũkia guoko gwake kwa ũrĩo agĩkũgĩrĩra mũtwe wa Efiraimu, o na gũtuĩka nĩwe warĩ mũnini, na akĩhĩtũkania moko make, akĩgĩrĩra guoko gwake kwa ũmotho mũtwe-inĩ wa Manase, o na gũtuĩka Manase nĩwe warĩ irigithathi.

¹⁵ Nĩngĩ akĩrathima Jusufu, akiuga atĩrĩ,

“Ngai ũrĩa maithe makwa Iburahĩmu na Isaaka maatungatagĩra,

Ngai ũrĩa ũkoretwo arĩ mũrĩithi wakwa mũtũũrĩre-inĩ wakwa wotho nginya ũmũthĩ,

¹⁶ na Mũraika ũrĩa ũũhonoketie kuuma mĩtino-inĩ yotho,

arorathima imwana ici.

Iroetanagio na rĩtwa rĩakwa,

na ciĩtanagio na marĩtwa ma maithe makwa, Iburahĩmu na Isaaka,

na maroingĩha mũno gũkũ thĩ.”

¹⁷ Na rĩrĩa Jusufu onire atĩ ithe aigĩrĩre guoko gwake kwa ũrĩo mūtwe-inĩ wa Efiraimu-rĩ, ndaakenire; akĩnyiita guoko gwa ithe akweherie kuuma mūtwe-inĩ wa Efiraimu, akũigĩrĩre mūtwe-inĩ wa Manase. ¹⁸ Jusufu akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, baba ũyũ nĩwe irigithathi; mũigĩrĩre guoko gwaku kwa ũrĩo mūtwe.”

¹⁹ No ithe akĩrega, akiuga atĩrĩ, “Nĩnjũũ ũguo mūrũ wakwa, nĩnjũũ. O nake nĩagatuĩka rūrĩrĩ, na nĩakaneneha. No rĩrĩ, mūrũ wa nyina ũrĩa mūnini nĩakaneneha kũmũkĩra, nacio njiaro ciake ituĩke gĩkundi kĩa ndūrĩrĩ.” ²⁰ Akĩmarathima mũthenya ũcio, akiuga atĩrĩ,

“Isiraeli akaarathimanaga akĩgwetaga rĩitwa rĩaku akoiga atĩrĩ:

‘Ngai arotũma ũtuĩke o ta Efiraimu na Manase.’”

Nĩ ũndũ ũcio akĩgweta Efiraimu mbere ya Manase.

²¹ Nĩngĩ Isiraeli akĩĩra Jusufu atĩrĩ, “Ndĩ hakuhĩ gũkua, no Ngai nĩegũkorwo hamwe na inyuĩ, na nĩakamũcookia bũrũri-inĩ wa maithe manyu. ²² Nawe, ũrĩ ta mwathi wa ariũ a thoguo-rĩ, nĩndakũhe rũgongo rwa bũrũri ũrĩa ndaatunyire Aamori na rũhiũ rwakwa rwa njora na ũta wakwa.”

49

Jakubu Kũrathima ariũ Ake

¹ Nĩngĩ Jakubu agĩtũmanĩra ariũ ake, akĩmeera atĩrĩ: “Cookanĩrĩrai haha nĩgeetha ndĩmwĩre ũrĩa gũgekĩka kũrĩ inyuĩ matukũ-inĩ marĩa magooka.

² “Ũnganai na mũthikĩrĩrie, inyuĩ ariũ a Jakubu; thikĩrĩrai Isiraeli ithe wanyu.

³ “Rubeni, ũrĩ irigithathi rĩakwa, ũhoti wakwa, kĩonithania kĩa mbere kĩa hinya wakwa; ũkĩrĩte arĩa angĩ na gũtĩika, ũkamakĩra na hinya.

⁴ Wagagĩte ta maaĩ, na nĩ ũndũ ũcio ndũgũcookaa gũkĩra arĩa angĩ, tondũ nĩwahaicire ũrĩrĩ wa thoguo, ũgĩthaahia ũrĩrĩ wakwa.

⁵ “Simeoni na Lawi nĩ a nyina ũmwe, hiũ ciao cia njora nĩ indo cia mbaara cia ũhinya.

⁶ Ngoro yakwa ndũkanatoonye ndundu-inĩ yao, ndũkananyĩitane na kũngano kĩa, nĩgũkorwo nĩmooragĩte andũ marakarĩte, na magatemanga ndegwa magũrũ macithuithie o ũrĩa mangĩendire.

⁷ Marakara mao mahiũ mũno, na mang’ũrĩ mao matarĩ tha, maronyiitwo nĩ kĩrumi.

Ngaamaharagania thĩinĩ wa Jakubu na ndĩmahurunjĩre thĩinĩ wa Isiraeli.

⁸ “Juda, ariũ a thoguo nĩmagagũkumia; nakuo guoko gwaku nĩgũgatooria thũ ciaku; ariũ a thoguo nĩmagakũinamĩrĩra.

⁹ Juda, we ũrĩ kĩana kĩa mūrũũthi, mūrũ wakwa; we ũcookaga kuuma ũguĩmi-inĩ ũhũũnĩte ũguĩmi waku.

O ta mūrũũthi-rĩ, ethunaga na agakoma thĩ, o ta mūrũũthi wa mũgoma-rĩ, nũ ũngĩthĩgĩrĩria kũmwarahũra?

¹⁰ Rũthanju rwa ũthamaki rũtikoima harĩ Juda, o na kana rũthanju rwa ũnene rũthenge gatagatĩ-inĩ ka magũrũ make, o nginya agooka ũrĩa mwene ruo, o we ũrĩa ũgaathĩkagĩrwo nĩ thĩ.

- ¹¹ Akoohagĩrĩra ndigiri yake mũthabibũ-inĩ,
nayo njaũ yake ya ndigiri amĩohagĩrĩre rũhonge-inĩ rũrĩa rwega mũno.
Agaathambagia nguo ciake na ndibei,
na kanjũ ciake na ũtune wa thabibũ.
- ¹² Maitho make makaira gũkĩra ndibei,
namo magego make merũhe gũkĩra iria.
- ¹³ “Zebuluni agaatuũra hũgũrũrũ-inĩ cia iria,
na atuĩke handũ hega ha gũikaragwo nĩ marikabu;
mĩhaka yake ĩgaakinya o Sidoni.
- ¹⁴ “Isakaru nĩ ndigiri ĩrĩa ĩrĩ hinya ĩkomete gatagatĩ ka mĩrigo ĩrĩ.
- ¹⁵ Rĩrĩa akoona ũrĩa ũhurũko wake ũrĩ mwega,
na ũrĩa bũrũri wake wagĩrĩte-rĩ,
no rĩo akainamĩrĩria kĩande gĩake akuue mĩrigo,
na etĩkĩre kũruta wĩra ũtarĩ mũcaara.
- ¹⁶ “Dani agaaciĩrĩrĩa andũ ake na kĩhooto,
arĩ ta mũhĩrĩga ũmwe wa Isiraeli.
- ¹⁷ Dani agaatuĩka ta nyoka ĩrĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra,
atuĩke ta nduĩra ĩrĩ gacĩra-inĩ,
ĩrĩa ĩrũmaga ndiira cia mbarathi,
na tondũ ũcio mũmĩtwarithia akagũa na ngara.
- ¹⁸ “Wee Jehova-rĩ, njetereire kũhonokania gwaku.
- ¹⁹ “Gadi nĩagatharĩkĩrwo nĩ ikundi cia atunyani,
nowe nĩagacitharĩkĩra aciingatithie.
- ²⁰ “Irio cia Asheri nĩ cia kũguna mwĩrĩ;
na akaaheanaga irio njega ingĩkenia mũthamaki.
- ²¹ “Nafitali nĩ ta thiiya ya mũgoma ĩrekereirio,
ĩrĩa ĩciaraga tũthiia tũthaka.
- ²² “Jusufu nĩ mũthabibũ ũrĩa ũciaraga,
mũthabibũ ũrĩa ũciaraga ũrĩ hakuhĩ na gĩthima,
ũrĩa honge ciaguo itambagĩrĩa rũthingo.
- ²³ Aikia a mĩguĩ nĩmamũtharĩkĩire marĩ na marũrũ;
makĩmũkĩria mĩguĩ marĩ na ũũru mũingĩ.
- ²⁴ No ũta wake ndwenyenyekire,
moko make marĩ hinya magĩikara merũmĩtie nĩ ũndũ wa guoko kwa Mwene-Hinya
wa Jakubu, na nĩ ũndũ wa Mũrĩithi,
o we Ihiga rĩa Isiraeli,
- ²⁵ nĩ ũndũ wa Ngai wa thoguo, ũrĩa ũgũteithagia,
na tondũ wa Mwene-Hinya-Wothe,
ũrĩa ũkũrathimaga na irathimo cia igũrũ,
na irathimo cia kũrĩa kũriku mũhuro wa thĩ,
o na irathimo cia nyondo na cia nda.
- ²⁶ Irathimo cia thoguo nĩ makĩria ma irathimo cia irĩma iria cia tene,
na nĩ makĩria ma ũtonga wa tũrĩma tũrĩa tũkũrũ.
Ici ciothe nĩirekwo ihurũke mũtwe-inĩ wa Jusufu,
o thiithi-inĩ wa ũcio ũhaana ta mwana wa mũthamaki harĩ ariũ a ithe.

²⁷ “Benjamini ahaana ta njũũĩ ĩrĩa ngoroku;
kĩroko-inĩ atambuura kĩa aguĩmĩte,
hwaĩ-inĩ akagayania kĩa atahĩte.”

²⁸ Ĩyo yothe nĩyo mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩĩrĩ ya Isiraeli, na ũguo nĩguo ithe wao aameerire rĩrĩa aamarathimaga, akihe o mũndũ kĩrathimo kĩa kĩaamwagĩrĩre.

Gĩkuũ kĩa Jakubu

²⁹ Ningĩ Jakubu akĩmahe mawatho maya: “Ndĩ hakuhi gũkua. Mũgaathika harĩa maithe makwa mathikĩtwo, ngurunga-inĩ ĩrĩa ĩrĩ gĩthaka-inĩ kĩa Efironi ũrĩa Mũhiti, ³⁰ ngurunga ĩrĩa ĩrĩ gĩthaka-inĩ kĩa Makipela hakuhi na Mamure kũu Kaanani, ĩrĩa Iburahĩmu aagũranĩirie na gĩthaka kũu, ĩrĩ handũ ha gũthikana, kuuma kũrĩ Efironi ũrĩa Mũhiti. ³¹ Hau nĩho Iburahĩmu na mĩtumia wake Sara maathikirwo, na no ho Isaaka na Rebeka mĩtumia wake maathikirwo, na no ho ndaathikire Lea. ³² Gĩthaka kũu na ngurunga ĩyo ciagũrĩrwo kuuma kũrĩ Ahethi.”

³³ Nake Jakubu aarĩkia kũhe ariũ ake ũhoro ũcio-rĩ, agĩthuna magũrũ make arĩ o gĩtanda-inĩ, agĩtuĩkana, agĩcookanĩrĩrio kũrĩ andũ ao arĩa maakuĩte.

50

¹ Nake Jusufu agĩkũgũithia thĩ mbere ya ithe, akĩmũrĩrĩa na akĩmũmumunya. ² Ningĩ agĩcooka agĩatha athondekani arĩa maarĩ ndungata ciake mathondeke mwĩrĩ wa ithe Isiraeli nĩguo ndũkabuthe. Nĩ ũndũ ũcio athondekani makĩmũthondeka, ³ handũ ha ihinda rĩa thikũ mĩrongo ĩna, tondũ rĩu nĩrĩo ihinda rĩrĩa rĩabatarainie rĩa kũũthondeka. Nao andũ a Misiri makĩmũcakaĩra matukũ mĩrongo mũgwanja.

⁴ Namo matukũ ma kũmũcakaĩra maathira-rĩ, Jusufu akĩra kĩa kĩa Firaũni atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ manyu-rĩ, njarĩrĩriai kũrĩ Firaũni. Mwĩrei atĩrĩ, ⁵ ‘Baba nĩatũmire ndĩhĩte na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Ndĩ hakuhi gũkua; na ndakua ũgaathika mbĩrĩra-inĩ ĩrĩa nĩ mwene ndeyenjeire bũrũri-inĩ wa Kaanani.” Rĩu rekei nyambate thĩ ngathike baba; na nĩngũcooka hũndũke.”

⁶ Nake Firaũni akĩmũtũmanĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ambata, ũthĩ ũgathike thoguo, o ta ũrĩa aatũmire wĩhĩte.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩambata agĩthĩ gũthika ithe. Nao anene othe a Firaũni magĩthĩ nake, andũ a gĩtĩo othe a kĩa kĩa Firaũni o na andũ arĩa atĩku a Misiri othe, ⁸ o hamwe na andũ othe a nyũmba ya Jusufu, na ariũ a ithe, na arĩa othe maarĩ a nyũmba ya ithe. No ciana ciki na ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe ciatigĩtwo Gosheni. ⁹ Thigari cia ngaari cia ita na cia mbarathi o na cio igĩthĩ nake. Kĩarĩ gĩkundi kĩnene mũno kĩa andũ.

¹⁰ Nao maakinya ihuhĩro-inĩ rĩa ngano rĩa Atadi, hakuhi na Jorodani, makĩrĩa manĩrĩre marĩ na ruo; na hau Jusufu agĩcakaĩra ithe matukũ mũgwanja. ¹¹ Na rĩrĩa Akaanani arĩa maatũũraga kũu moonire macakaya macio hau ihuhĩro-inĩ rĩa ngano rĩa Atadi, makĩrana atĩrĩ, “Andũ a Misiri marĩ na igongona rĩa macakaya ma kĩa.” Na nĩkĩo handũ hau hakuhi na Jorodani heetagwo Abeli-Miziraimu.

¹² Nĩ ũndũ ũcio ariũ a Jakubu magĩka o ũrĩa aamaathĩte: ¹³ Makĩmũkuua makĩmũtwara bũrũri wa Kaanani, na makĩmũthika ngurunga-inĩ ĩrĩa yarĩ gĩthaka-inĩ kĩa Makipela, hakuhi na Mamure, ĩrĩa Iburahĩmu aagũranĩirie na gĩthaka kũu kĩrĩ handũ ha gũthikanwo kuuma kũrĩ Efironi ũrĩa Mũhiti. ¹⁴ Thuutha wa gũthika ithe-rĩ, Jusufu agĩcooka Misiri hamwe na ariũ a ithe na arĩa othe maathĩte nake gũthika ithe.

Jusufu Kũmĩrĩria Ariũ a Ithe

¹⁵ Na rĩrĩa ariũ a ithe moonire atĩ ithe wao nĩakua, makiuga atĩrĩ, “Ĩ angĩkorwo Jusufu nĩatũũre atũiguagĩra ũũru, na atũrĩhie maũru marĩa mothe twamwĩkire?” ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio magĩtũmana kũrĩ Jusufu makiuga atĩrĩ, “Thoguo atanakua nĩatigire oiga atĩrĩ: ¹⁷ ‘Ŭũ nĩguo mũkeera Jusufu: ndagũthaitha ũrekere ariũ a thoguo mehia na mahĩtia marĩa meekire nĩ ũndũ nĩmagwĩkire ũũru mũno.’ Na rĩu twagũthaitha wohere ndungata cia Ngai wa thoguo mehia macio.” Na rĩrĩa ndũmĩrĩri yao yamũkinyĩre, Jusufu akĩrĩa.

¹⁸ Ariũ a ithe magĩcooka magĩthiĩ kũrĩ we, makĩĩgũithia thĩ mbere yake, makiuga atĩrĩ, “Tũrĩ ngombo ciaku.”

¹⁹ No Jusufu akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Kaĩ nĩ akĩrĩ nĩ Ngai? ²⁰ Inyuĩ mwaciirĩte kũnjĩka ũũru, no Ngai aanjiirĩre ũndũ mwega nĩguo akinyanĩrie ũrĩa kũrekĩka rĩu, ũhoru wa kũhonokia mĩoyo ya andũ aingĩ. ²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mĩtigitigĩre. Nĩndĩmũheaga irio cianyu na cia ciana cianyu.” Nake akĩmomĩrĩria na akĩmarĩria wega.

Gĩkuũ kĩa Jusufu

²² Jusufu agĩkara Misiri, hamwe na andũ othe a nyũmba ya ithe. Aatũũrĩre muoyo mĩaka igana rĩmwe na ikũmi, ²³ na akĩona rũciaro rwa gatatũ rwa ciana cia Efiraimu. O na ciana cia Makiru mũrũ wa Manase ciaciarwo nĩciaigĩrĩrwo maru-inĩ ma Jusufu.

²⁴ Ningĩ Jusufu akĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Ndĩ hakuhĩ gũkua. No rĩrĩ, ti-itherũ Ngai nĩagooka kũmũrora amũteithie na amũrute kuuma bũrũri ũyũ, amũtware bũrũri ũrĩa erĩre Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu na mwĩhĩtwa.” ²⁵ Nake Jusufu agĩtũma ariũ a Isiraeli mehĩte na mwĩhĩtwa, akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai nĩagooka kũmũteithia, na hĩndĩ ĩyo yakinya no nginya mũgaakuua mahĩndĩ makwa kuuma kũndũ gũkũ.”

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu agĩkua, arĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana rĩmwe na ikũmi. Thuutha wa kũmũthondeka ndakabuthe, makĩmũiga ithandũkũ-inĩ rĩa gũthikwo narĩo o kũu Misiri.

THAAMA

Kühinyĩrĩrio kwa Andũ a Isiraeli

¹ Maya nĩmo marĩitwa ma ariũ a Isiraeli ariĩ maathiire bũrũri wa Misiri hamwe na Jakubu, o mũndũ na andũ a nyũmba yake: ² Nao nĩ Rubeni, na Simeoni, na Lawi, na Juda; ³ Isakaru, na Zebuluni na Benjamini; ⁴ Dani na Nafitali; Gadi na Asheri. ⁵ Njaro cia Jakubu ciothe ciarĩ mĩrongo mũgwanja; nowe Jusufu, aarĩ bũrũri wa Misiri o na mbere iyo.

⁶ Na rĩrĩ, Jusufu na ariũ a ithe othe, na rũciaro rũu ruothe rwa ihinda rĩu magĩkua, ⁷ no andũ a Isiraeli magĩciarana na makĩingĩha mũno, magĩtuĩka aingĩ makĩria, o nginya makĩiyũra bũrũri ũcio.

⁸ Na rĩrĩ, mũthamaki ũngĩ ũtooĩ ũhoro wa Jusufu akĩambĩrĩria gũthamaka kũu bũrũri wa Misiri. ⁹ Nake akĩira andũ ake atĩrĩ, “Onei, andũ a Isiraeli nĩmaingĩhĩte mũno makĩria, magatũkĩria hinya. ¹⁰ Gĩũkei, no nginya tũmathĩĩ na wara nĩguo matikae kũingĩha mũno gũkĩra ũũ, tondũ kũngĩgĩa mbaara, no manyiitane na thũ ciitũ na marũe na ithuĩ, na macooke moore moime bũrũri ũyũ.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Misiri makĩmaigĩra arori a ngombo mamahinyĩrĩrie na ũndũ wa kũmarutithia wĩra wa hinya, nao andũ a Isiraeli magĩaka Pithomu na Ramesese marĩ matũũra manene ma kũigwo indo cia Firaũni. ¹² No o ũrĩa maathiire na mbere kũhinyĩrĩrio-rĩ, noguo maaciaranire na makĩiyũra bũrũri-inĩ ũcio; nĩ ũndũ ũcio andũ a Misiri makĩambĩrĩria gwĩtigĩra andũ a Isiraeli mũno, ¹³ na makĩmahinyĩrĩria na wĩra matekũmaiguĩra tha. ¹⁴ Andũ a Misiri magĩtũma mūtũũrĩre wa andũ a Isiraeli ũgĩe na ruo rũkĩru nĩ ũndũ wa wĩra mũritũ wa gũthondeka maturubarĩ na thimiti, hamwe na mawĩra ma mĩthemba yothe mĩgũnda-inĩ; andũ a Misiri maamahinyagĩrĩria matekũmaiguĩra tha mawĩra-inĩ mao mothe.

¹⁵ Mũthamaki wa bũrũri wa Misiri akĩira Shifira na Pua, aciarithania ariĩ maateithagia atumia a Ahibirania,* atĩrĩ, ¹⁶ “Rĩrĩa mũrĩteithagia atumia a Ahibirania makĩgĩa ciana, na mwamarora marĩ gĩtanda-inĩ gĩa kũgĩra mwana-rĩ, mũngĩona nĩ kahĩ kooragei, no kangĩkorwo karĩ kairĩtu, mũkareka gatũũre muoyo.” ¹⁷ Na rĩrĩ, aciarithania acio tondũ nĩmetigĩrĩte Ngai, matiigana gwĩka ũrĩa mũthamaki wa bũrũri wa Misiri aamerĩte meke; makĩreka tũhĩ tũu tũtũũre muoyo. ¹⁸ Nake mũthamaki ũcio wa bũrũri wa Misiri agĩĩta aciarithania acio, akĩmooria atĩrĩ, “Mwĩkĩte ũũ nĩkĩ? Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũreke tũhĩ tũtũũre muoyo?”

¹⁹ Nao aciarithania acio magĩcookeria Firaũni atĩrĩ, “Atumia a Ahibirania matihaana ta atumia a Misiri; o nĩ ahiũ magĩaga ciana aciarithania matanakinya.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩgĩtanahĩra aciarithania acio, nao andũ a Isiraeli makĩongerereka o na makĩingĩha makĩria. ²¹ Na rĩrĩ, tondũ aciarithania acio nĩmetigĩrĩte Ngai, akĩmahe ciana ciao kũmbe.

²² Nake Firaũni agĩĩtha andũ ake othe atĩrĩ: “Kahĩ o gothe gaaciarwo nĩ Mũhibirania no nginya mũgagaikia Rũũ rwa Nili, no mũreke kairĩtu o gothe gatũũre muoyo.”

2

Gũciarwo kwa Musa

¹ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa nyũmba ya Lawi nĩahikirie mũtumia wa mũhĩrĩga wa Alawii, ² nake akĩgĩa nda, agĩciara kahĩ. Rĩrĩa onire kaarĩ kaana gathaka-rĩ, agĩkahitha nyũmba mĩeri itatũ. ³ No rĩrĩa aaremirwo nĩgũkahitha rĩngĩ-rĩ, agĩgathondekera gĩkabũ gĩa ithanjĩ na agĩgĩthinga na rami. Agĩcooka agĩkomia kaana kau thĩinĩ wakĩo, agĩkahitha mathanjĩ-inĩ kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Nili. ⁴ Mwarĩ wa nyina na kaana kau aarũgamaga haraaya nĩguo one ũndũ ũrĩa ũngĩgakora.

* 1:15 Shifira na Pua maarĩ atumia a Misiri ariĩ maaciarithanagia, na nĩo maateithagĩrĩria atumia a Ahibirania gũciara.

⁵ Na rĩrĩ, mwarĩ wa Firaũni agĩkũrũka Nili nĩguo agethambe, nacio ndungata ciaceerangaga kũu hũgũrũrũ-inĩ cia rũũĩ rũu. Nike akĩona gĩkabũ kũu kũu ithanjĩ-inĩ, na agĩtũma ngombo yake ya mũirĩtu ikĩgũire. ⁶ Agĩkunũra gĩkabũ kũu na akĩona kaana kau. Agĩkaiguĩra tha tondũ nĩkarĩraga. Nike akiuga atĩrĩ, “Gaka nĩ kaana kamwe ga twana twa Ahibirania.”

⁷ Nike mwarĩ wa nyina na kaana kau akĩũria mwarĩ wa Firaũni atĩrĩ, “Ngacarie mũtumia ũmwe Mũhibirania akũrerere kaana gaka?”

⁸ Nike agĩcookia atĩrĩ, “Iĩ, thiĩ.” Nike mũirĩtu ũcio agĩthiĩ, akĩgũra nyina wa kaana kau. ⁹ Mwarĩ wa Firaũni akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya kaana gaka ũkanderere, nĩndĩrĩkũrĩhaga.” Nĩ ũndũ ũcio mũtumia ũcio akĩoya kaana kau agĩkarera. ¹⁰ Rĩrĩa kaana kau gaakũrire-rĩ, agĩgatwarĩra mwarĩ wa Firaũni nako gagĩtuĩka ta mũriũ. Agĩgeeta Musa, akiuga atĩrĩ, “Nĩ tondũ ndakarutire maaĩ-inĩ.”

Musa Kũũrĩra Midiani

¹¹ Thuutha wa Musa gũtuĩka mũndũ mũgima-rĩ, mũthenya ũmwe nĩathiire gũceera harĩa andũ ao maarĩ, nike akĩmabaara makĩrutithio wĩra na hinya. Nĩgĩ akĩona Mũmisiri akĩhũũra Mũhibirania, ũmwe wa andũ ake mwene. ¹² Nike acũthĩrĩria mĩena yothe na ndone mũndũ-rĩ, akĩũraga Mũmisiri ũcio, na akĩmũthika mũthanga-inĩ. ¹³ Mũthenya ũyũ ũngĩ akiumagara na akĩona Ahibirania eerĩ makĩrũa. Akĩũria ũrĩa wogitanĩte atĩrĩ, “Ũraringa Mũhibirania wanyu nĩkĩ?”

¹⁴ Nike mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Nũũ wagũtuire mwathi na mũtuithania wa maciira maitũ? Anga nĩũreciiria kũnjũraga o ta ũrĩa ũrooragire Mũmisiri?” Nike Musa agĩtigĩra na agĩciiria atĩrĩ, “Ũrĩa ndĩrekire no nginya ũkorwo nĩũmenyekete.”

¹⁵ Rĩrĩa Firaũni aigũire ũhoru ũcio, akĩgeria kũũragithia Musa, nowe Musa akĩũrĩra Firaũni agĩthiĩ gũtũũra Midiani,* kũrĩa aikarire thĩ hakuhĩ na gĩthima. ¹⁶ Na rĩrĩ, Jethero mũthĩnjĩri-ngai wa Midiani aarĩ na airĩtu ake mũgwanja, nao magĩũka gũtaha maaĩ na kũiyũria mĩharatĩ manyuithie rũũru rwa mbũri rwa ithe wao. ¹⁷ Ariĩthi amwe nĩmookire na makĩngata airĩtu acio, no Musa agĩũkĩra, akĩmateithũra na akĩhe ũhiũ wao maaĩ.

¹⁸ Rĩrĩa airĩtu acio maainũkire kũrĩ ithe wao Reuli-rĩ,† akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũma mũcooke narua ũguo ũmũthĩ?”

¹⁹ Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũmisiri ũmwe nĩatũteithũrĩre kũrĩ arĩithi; o na nĩwe ũtũtahĩire maaĩ na atũheera mbũri ciitũ maaĩ.”

²⁰ Jethero akĩmooria atĩrĩ, “Na akĩrĩ kũ?” “Mũmũtigire nĩkĩ? Thiĩ mũmwĩte, oke arĩianĩre na ithuĩ.”

²¹ Nike Musa agĩtĩkĩra gũikara kwa mũndũ ũcio, nike akĩmũhe mwarĩ wetagwo Zipora amũhikie. ²² Zipora agĩciara kaana ga kahĩ, nike Musa agĩgeeta Gerishomu, tondũ oigire atĩrĩ, “Nduĩkĩte mũgeni bũrũri wene.”

²³ Thuutha wa ihinda iraaya-rĩ, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri nĩakũire. Andũ a Isiraeli magĩcaaya nĩ ũndũ wa ũkombo, na makĩrĩrĩra Ngai; nakĩo kĩrĩro kĩa atĩ mateithio nĩ ũndũ wa ũkombo gĩgĩkinyĩra Ngai. ²⁴ Nike Ngai akĩigua gũcaaya kwao nike akĩrĩrikana kĩrĩkanĩro gĩake na Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu. ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩona gũtangĩka kwa andũ a Isiraeli, nike akĩrũmbũiya ũhoru wao.

3

Musa na Kĩhinga Gĩakanaga Mwaki

¹ Na rĩrĩ, Musa nĩ kũrĩithia arĩithagia rũũru rwa mbũri rwa mũthoni-we Jethero, mũthĩnjĩri-ngai wa Midiani, nike agĩtongoria rũũru rũu rwa mbũri mwena ũũrĩa ũngĩ wa werũ kũraya ma, na agĩkinya Horebu, kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai.* ² Arĩ kũu-rĩ, akiumĩrĩrwo nĩ mũraika wa Jehova arĩ nĩnĩmbĩ-inĩ cia mwaki ikiuma kĩhinga-inĩ. Musa akĩona atĩ

* 2:15 Midiani aarĩ ũmwe wa arĩu a Iburahĩmu (Kĩam 25:2); andũ a Midiani maatũũraga gathigathini wa Kĩrĩma gĩa Sinai. † 2:18 Reuli nowe wetagwo Jethero, na nĩ we warĩ mũthoni-we wa Musa. * 3:1 Kĩrĩma gĩa Sinai kĩa kĩa kĩa ta kĩa kĩa Ngai.

o na gũtũika kĩhinga nĩgĩakanaga-rĩ, gĩtiahĩaga. ³ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩciiria atĩrĩ, “Nĩngũthĩi ho nĩgeetha nyone ũndũ ũyũ mĩgeni, menye kĩrĩa kĩragiria kĩhinga kĩhie.”

⁴ Rĩrĩa Jehova onire atĩ nĩathiĩ hau gũcũthĩrĩria, Ngai akĩmwĩta arĩ kĩhinga-inĩ, “Musa! Musa!”

Nake Musa agĩtĩka, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

⁵ Nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgakahĩrĩrie haha. Ruta iraatũ ciaku magũrũ, nĩgũkorwo handũ hau ũrũgamĩte nĩ handũ hatheru.” ⁶ Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Ngai wa thoguo, Ngai wa Iburahĩmu, Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu.” Kahinda kau Musa akĩhitha ũthiũ wake, tondũ nĩetigĩrĩre kũrora Ngai.

⁷ Jehova akiuga atĩrĩ; “Ti-itherũ nĩnyonete mĩnyamaro ya andũ akwa kũu bũrũri wa Misiri. Nĩnjiguĩte kĩrĩro kĩa nĩ ũndũ wa arũgamĩrĩri a ngombo arĩa mamahinyagĩrĩria, na nĩngũrũmbũiya ũhoru wa kũnyamarĩka kwao. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio nĩnjikũrũkĩte nĩguo ndĩmateithũre kuuma moko-inĩ ma andũ a Misiri, ndĩmarute bũrũri ũcio, ndĩmatware bũrũri mwega na mwarĩ, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, kũrĩa gũtũuragwo nĩ Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi. ⁹ Na rĩu kĩrĩro kĩa andũ a Isiraeli nĩkĩnginyĩre, na nĩnyonete ũrĩa andũ a bũrũri wa Misiri maramahinyĩrĩria. ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, thĩi. Ndĩragũtũma kũrĩ Firaũni ũkarute andũ akwa a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri.”

¹¹ No Musa akĩũria Ngai atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ũ wa gũthiĩ kwa Firaũni ngarute andũ a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri?”

¹² Nake Ngai agĩcookia atĩrĩ, “Ndĩrĩkoragwo hamwe nawe. Naguo ũndũ ũyũ nĩguo ũgaatuĩka kĩmenyithia gĩa atĩ nĩ nĩ ngũtũmĩte: Rĩrĩa ũkaaruta andũ a Isiraeli moime bũrũri wa Misiri, nĩmũkahooyagĩra Ngai kĩrĩma-inĩ gĩkĩ.”

¹³ Musa akĩra Ngai atĩrĩ, “Ingĩthiĩ kũrĩ andũ a Isiraeli ndĩmeere atĩrĩ, ‘Nĩ Ngai wa maithe manyu wandũma kũrĩ inyuĩ,’ nao manjũũrie atĩrĩ, ‘Ngai ũcio etagwo atĩa?’ ngaamacookeria atĩa?”

¹⁴ Ngai akĩra Musa atĩrĩ, “Nĩ NDŪIRE O TA ŪRĨA NDŪIRE. Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ, Ūrĩa wĩtagwo ‘Nĩ NDŪIRE nĩwe ũndũmĩte kũrĩ inyuĩ.’”

¹⁵ Ningĩ Ngai agĩcooka akĩra Musa atĩrĩ, “Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka na Ngai wa Jakubu nĩandũmĩte kũrĩ inyuĩ.’ Rĩrĩ nĩrĩo rĩitwa rĩakwa nginya tene, rĩitwa rĩrĩa ndĩrĩrĩkanagwo narĩo kuuma njĩarwa na njĩarwa.

¹⁶ “Thiĩ, ũcookanĩrĩrie athuuri a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Jehova, Ngai wa maithe manyu o we Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu nĩanyumĩrĩrie akanjĩra atĩrĩ: Nĩndorete na ngoona maũndũ marĩa mwĩkĩtwo kũu bũrũri wa Misiri, ¹⁷ na nĩndũite nĩngũmũruta kuuma mĩnyamaro-inĩ yanyu kũu bũrũri wa Misiri, ndĩmũtware bũrũri wa Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ.’

¹⁸ “Athuuri acio a Isiraeli nĩmagagũthikĩrĩria. Ningĩ wee na athuuri acio nĩmũgathiĩ kũrĩ mũthamaki wa bũrũri wa Misiri na mũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania, nĩarĩtie na ithuĩ. Nĩ ũndũ ũcio twĩtikĩrie tũthiĩ rũgendo rwa mĩthenya ĩtatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona.’ ¹⁹ No nĩnjũũ atĩ mũthamaki ũcio wa bũrũri wa Misiri ndakamwĩtikĩria mũthiĩ, tiga guoko gwakwa kwa hinya kũmũhatĩrĩrie gwĩka ũguo. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio nĩngatambũrũkia guoko gwakwa hũũre andũ a Misiri na maũndũ mothe ma magegania marĩa ngeeka thĩinĩ wao. Thuutha ũcio, nĩakamwĩtikĩria mũthiĩ.

²¹ “Na nĩngatũma mwĩtikĩrike nĩ andũ a Misiri, nĩgeetha rĩrĩa mũkoimagara, mũtikanathĩi moko matheri. ²² Mũndũ-wa-nja o wotha Mũisiraeli nĩakahooya mũndũ wa itũura rĩake, na ahooe mũndũ-wa-nja o wotha matũũranagia nake gwake nyũmba indo cia betha na thahabu o na nguo, iria mũkaahumba ciana cianyu cia aanake na cia airĩtu. Na nĩ ũndũ ũcio nĩmũgatata andũ acio a Misiri.”

¹ Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ mangĩrega kũnjĩtikia kana kũnjigua, na manjĩire atĩrĩ, ‘Jehova ndakuumĩrĩire?’”

² Nake Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kũũ ũrĩ nakĩo guoko?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ rũthanju.”

³ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũkie thĩ.”

Musa akĩrũikia thĩ, naruo rũgĩtuĩka nyoka, nake akĩmũũrĩra. ⁴ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko ũmĩnyiite mũting’oe.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtambũrũkia guoko akĩmĩnyiita, nayo ikĩgarũrũka, igĩtuĩka rũthanju guoko-inĩ gwake. ⁵ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo wa gũtũma metĩkie atĩ Jehova, o we Ngai wa maithe mao Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu nĩakuumĩrĩire.”

⁶ Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Ikia guoko nguo-inĩ yaku.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩikia guoko nguo-inĩ yake, na rĩrĩa aakũrutire kwarĩ na mangũ, gũkeerũha ta ira.

⁷ Jehova agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Cookia guoko nguo-inĩ yaku.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcookia guoko nguo-inĩ, na rĩrĩa aakũrutire kwagarũrũkĩte gũkahaanana na mwĩrĩ ũcio ũngĩ wake.

⁸ Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Mangĩaga gũgwĩtikia na kũrũmbũiya kĩa kĩa mbere, no gũkorwo nĩmagetĩkia gĩa keerĩ. ⁹ No mangĩaga gwĩtikia cĩa ici cieri kana mage gũkũigua-rĩ, ũgaataha maaĩ kuuma Rũũ rwa Nili na ũmaite thĩ. Maaĩ macio ũgaataha kuuma rũũ nĩmagatuĩka thakame maitwo thĩ.”

¹⁰ Musa akĩĩra Jehova atĩrĩ, “Wee, Mwathani, nĩũũ nĩ ndirĩ ndatuĩka mũndũ mwaria wega, kuuma o tene o na kuuma wambĩrĩria kwaria na nĩ ndungata yaku. Nĩ ndirĩ mĩtũkĩ ya mĩario, na ndĩ rũrĩmĩ rũritũ.”

¹¹ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũũ waheire mũndũ kanua? Nũũ ũtũmaga mũndũ aage kũigua kana aremwo nĩ kwaria? Nũũ ũtũmaga mũndũ one kana atuĩke mũtumumu? Githĩ ti nĩ, Jehova? ¹² Na rĩrĩ, thĩ; nĩngakũhotithia kwaria na ngũrute ũrĩa ũkoiga.”

¹³ No Musa akiuga atĩrĩ, “Mwathani, ndagũthaitha tũma mũndũ ũngĩ akaarie.”

¹⁴ Namo marakara ma Jehova makĩrĩrĩmbũkĩra Musa, akĩmũũria atĩrĩ, “Ĩ mũrũ wa nyũkwa Harũni, ũrĩa Mũlawii-rĩ, ndangĩaria? Nĩnjũũ no aarie wega. Arĩ njĩra-inĩ agĩũka gũgũtũnga, na nĩegũkena akuona. ¹⁵ Ūrĩmwaragĩria na ũkamwĩra ũrĩa ekuuga, na nĩngamũhotithia inyuĩ eerĩ kwaria, na ndĩmũrute ũrĩa mũgeeka. ¹⁶ Nĩakaarĩria andũ handũ haku, na agaatuĩka taarĩ we kanua gaku, nawe ũtuĩke ta ũrĩ Ngai harĩ we. ¹⁷ No oya rũthanju rũrũ nĩguo ũhotage kũringa cĩa naruo.”

Musa Gũcooka Bũrũri wa Misiri

¹⁸ Nake Musa agĩcooka kwa Jethero mũthoni-we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Njĩtikĩria njooke bũrũri wa Misiri kũrĩ andũ aitũ, ngarore kana nĩ kũrĩ matũire muoyo.”

Jethero akiuga atĩrĩ, “Thĩ, ndakũhoera thayũ.”

¹⁹ Na rĩrĩ, Jehova nĩarĩirie Musa arĩ o kũu Midiani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka bũrũri wa Misiri, nĩgũkorwo andũ othe arĩa meendaga gũkũũraga nĩmakuĩte.” ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩoya mũtumia wake na ariũ ake, akĩmahaicia ndigiri na makĩambĩrĩria rũgendo rwa gũcooka bũrũri wa Misiri. Nake akĩoya rũthanju rwa Ngai akĩrũnyiita na guoko.

²¹ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Wacooka bũrũri wa Misiri-rĩ, tigĩrĩra nĩ weka morirũ mothe marĩa ngũhotithĩtie gwĩka mbere ya Firaũni. No nĩngomia ngoro yake nĩgeetha ndagetĩkirie andũ mathĩ. ²² Ningĩ wĩre Firaũni atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Jehova ekuuga: Isiraeli nĩwe mũriũ wakwa wa irigithathi, ²³ na nĩndakwĩrĩre atĩrĩ, ‘Reke mũriũ wakwa athĩ akaahooe.’” No nĩwaregire kũmwĩtikĩria athĩ; nĩ ũndũ ũcio nĩngooraga mũriũ waku wa irigithathi.’”

²⁴ Marĩ handũ harĩa mararĩrĩre marĩ rũgendo-inĩ-rĩ, Jehova akĩumĩrĩra Musa, na aarĩ hakuĩ kũmũũraga. ²⁵ No Zipora akĩoya kahiga kaarĩ kogĩ ta kahiũ, akĩruithia mũriũ, na akĩhutithia gĩkonde kũ nyarĩrĩ cia Musa. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ ũrĩ mũthuuri wakwa wa thakame.” ²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩtigana nake. (Hĩndĩ iyo mũtumia ũcio wake oigire “ũrĩ mũthuuri wakwa wa thakame” aaragia ũhoru wa irua.)

²⁷ Nake Jehova akĩra Harũni atĩrĩ, “Thĩĩ werũ-inĩ ũgathaagane Musa.” Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩtũnga Musa kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai, akĩmũhĩmbĩria. ²⁸ Nake Musa akĩra Harũni ũrĩa wotho Jehova amũtũmĩte akoige, o na ningĩ ũhoro wa ciama ciothe iria aamwathĩte aringe.

²⁹ Musa na Harũni magĩcookanĩrĩria athuuri a Isiraeli othe, ³⁰ nake Harũni akĩmeera ũrĩa wotho Jehova eerĩte Musa. O na ningĩ Musa akĩringa ciama mbere yao; ³¹ nao magĩtikia. Na rĩrĩa maiguire atĩ Jehova nĩameciirĩtie na akona mĩnyamaro yao-rĩ, makĩnamĩrĩra, magĩthathaiya.

5

Gũthondeka Maturubarĩ

¹ Thuutha-inĩ Musa na Harũni nĩmathiire kũrĩ Firaũni, makĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, oigĩte ũũ: ‘Reke andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makagĩe na gĩathĩ gĩakwa werũ-inĩ.’”

² Nake Firaũni akĩmooria atĩrĩ, “Jehova nĩwe ũ, atĩ ndĩmwathĩkĩre na ndekererie andũ a Isiraeli mathiĩ? Nĩ ndiũĩ Jehova na ndikũrekereria andũ a Isiraeli mathiĩ.”

³ Ningĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Ngai wa Ahibirania nĩatwarĩirie. Nĩ ũndũ ũcio twĩtikĩrie tũthĩĩ rũgendo rwa mĩthenya itatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona, kwaga ũguo no atũrehithĩrie mĩthiro kana atũniine na rũhiũ rwa njora.”*

⁴ No mũthamaki wa bũrũri wa Misiri akĩmooria atĩrĩ, “Musa na Harũni, nĩ kĩĩ kĩratũma mũrute andũ wĩra-inĩ wao? Cookai wĩra-inĩ wanyu!” ⁵ Nake Firaũni akiuga atĩrĩ, “Ta rorai, andũ a bũrũri rĩu nĩmaingĩhĩte, na inyuĩ nĩmũragiria marute wĩra.”

⁶ Mũthenya o ũcio Firaũni agĩatha arũgamĩrĩri a ngombo o na nyabaara cia andũ,† akĩmeera atĩrĩ, ⁷ “Mũtigacooke kũhe andũ a Isiraeli nyeki ya gũthondeka maturubarĩ; nĩmathiĩ magecarĩrie nyeki o ene. ⁸ No mũmeere atĩ no nginya mathondeke maturubarĩ mũigana o ta wa mbere; mũtikamanyihĩrie gĩthimo. Nĩ igũũta; nĩkĩo mararĩra makoiga atĩrĩ, ‘Nĩtũrekwo tũthĩĩ tũkarutĩre Ngai witũ igongona.’ ⁹ Maritũhĩriei wĩra nĩgeetha makoragwo makĩruta wĩra hĩndĩ ciothe, na mũtĩge gũthikĩrĩria ũhoro wa maheeni.”

¹⁰ Nao arũgamĩrĩri a ngombo na nyabaara cia andũ magĩthĩĩ makĩra andũ atĩrĩ, “Firaũni ekuuga ũũ: ‘Ndigũcooka kũmũhe nyeki rĩngĩ. ¹¹ Thĩĩĩ mũgecarĩrie nyeki yanyu kũrĩa guothe mũrĩmĩona, no wĩra wanyu ndũkũnyihanyihio o na hanini.’” ¹² Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩhurunjũkĩra bũrũri wa Misiri guothe kũngania makoni ma ngano mamatũmĩre ta nyeki. ¹³ Arũgamĩrĩri a ngombo makĩmahinyĩrĩria mũno, makameeraga atĩrĩ, “Rĩĩkiai wĩra ũrĩa mwagĩrĩrwo wa o mũthenya, o ta ũrĩa mwekaga rĩrĩa mwaheagwo nyeki.” ¹⁴ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara arĩa maathuurĩtwo nĩ anene a ngombo a Firaũni magakĩhũũragwo, makoorio atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩragiririe mũhingie mũigana wa maturubarĩ ma ira kana ma ũmũthĩ, ta ũrĩa mũrekaga mbere?”

¹⁵ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara magĩthĩĩ kũrĩ Firaũni kũmũthaitha, makĩmũũria atĩrĩ: “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte wĩke ndungata ciaku maũndũ maya? ¹⁶ Ndungata ciaku itiraheo nyeki, na no tũrerwo, ‘Thondekai maturubarĩ!’ Ndungata ciaku nĩ-rahũũrwo, no andũ aku nĩo marĩ na mahĩtia.”

¹⁷ Nake Firaũni agĩcookia atĩrĩ, “Igũũta ici! Inyuĩ mũrĩ igũũta! Nĩkĩo mũraikara mũkiugaga atĩrĩ, ‘Nĩtũrekwo tũkarutĩre Jehova igongona.’ ¹⁸ Cookai wĩra-inĩ. Mũtikũheo nyeki, na no nginya mũthondeke mũigana wa maturubarĩ marĩa mwagĩrĩrwo.”

¹⁹ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ nyabaara makĩmenya atĩ maarĩ thĩĩna-inĩ rĩrĩa meerirwo atĩrĩ, “Mũtikũnyihĩrio mũigana wa maturubarĩ marĩa mwagĩrĩrwo gũthondeka o mũthenya.” ²⁰ Rĩrĩa moimire harĩ Firaũni-rĩ, magĩkora Musa na Harũni arĩa maameteraire, ²¹ nao anyabara acio akĩmeera atĩrĩ, “Jehova aromuona na amũtuĩre

* 5:3 Gĩtũmi kĩa andũ a Isiraeli gũthĩĩ kũrutĩra magongona kũraiho na andũ a Misiri nĩ tondũ kũrĩ andũ a Misiri, ng’ombe ciarĩ nyamũ nyamũre (8:22). † 5:6 Arũgamĩrĩri arĩa maaroraga andũ a Isiraeli maarĩ andũ a Misiri, nacio nyabaara ciarĩ andũ a Isiraeli.

ciira! Mütümite tütuŭke kīndū kīnungu kūrī Firaūni na anene ake, na mūkamane rūhiū rwa njora moko-inī mao matūūrage.”

Ngai Kwīranīra Gūkūūra Andū Ake

²² Musa agīcooka kūrī, Jehova akīmūūria atīrī, “Mwathani, nī kī gītūmīte ūrehithīrie andū aya thīina? Gīkī nīkīo gīatūmire ūndūme? ²³ Kuuma rīrīa ndaathiire kūrī Firaūni kūmwārīria thīinī wa rītwa rīaku, nīareheire andū aya thīina, nawe ūkaaga gūteithūra andū aku o na hanini.”

6

¹ Ningī Jehova akīra Musa atīrī, “Rīu nīūkuona ūrīa ngwīka Firaūni: Nī tondū wa guoko gwakwa kūrī hinya-rī, nīakamarekereria mathiī; na ningī nī tondū wa guoko gwakwa kūrī hinya, nīakamaingata moime būrūri wake.”

² Ngai agīcooka akīra Musa atīrī, “Nī nī Jehova. ³ Nī nī ndoimīrīire Iburahīmu, na Isaaka, o na Jakubu ndī Mūrungu Mwene-Hinya-Wothe, no matiamenyire na rītwa rīu rīakwa Jehova. ⁴ O na nīndathondekire kīrīkanīro gīakwa nao atī nīngamahe būrūri wa Kaanani, kūrīa maatūūruga marī ageni. ⁵ Na makīria-rī, nīnjigūite gūcaaya kwa andū a Isiraeli, arīa matuitwo ngombo nī andū a Misiri, na nīndirikanīte kīrīkanīro gīakwa nao.

⁶ “Nī ūndū ūcio, īra andū a Isiraeli atīrī: ‘Nī nī nī Jehova, na nīngamwāura icooki rīu mūgīrīrwo nī andū a Misiri. Nīngamuohora mūtige gūcooka gūtuīka ngombo ciao, na nīngamūkūūra ndambūrūkītie guoko na ciīko nene cia ūtuanīri ciira. ⁷ Ngaamuoya ta andū akwa kīūmbe, na ndūke Ngai wanyu. Hīndī īyo nīmūkamenya atī nī nī Jehova Ngai wanyu ūrīa wamūrutire icooki-inī rīa andū a Misiri. ⁸ Na nīngamūtware būrūri ūrīa ndeeranīire na mwīhīta nyambararītie guoko atī nīngahe Iburahīmu, na Isaaka, o na Jakubu. Nīguo ngūmūhe mūwīgwatīre ūtuīke wanyu. Nī nī nī Jehova.’”

⁹ Musa agīkīheana ūhoru ūcio kūrī andū a Isiraeli, no matiamūguire nī ūrīa maakuīte ngoro nīkūhinyīrīrio nī ūkombo.

¹⁰ Ningī Jehova akīra Musa atīrī, ¹¹ “Thī wīre Firaūni, mūthamaki wa būrūri wa Misiri arekererie andū a Isiraeli moime būrūri wake.”

¹² No Musa akīra Jehova atīrī, “Angīkorwo andū a Isiraeli matingīnjigua-rī, nīkī kīngītūma Firaūni anjigwe, kuona njaragia ngītondoiraga?”

Andū a Nyūmba ya Musa na Harūni

¹³ Ngai nīacookire akīaria na Musa na Harūni ūhoru wīgī andū a Isiraeli na Firaūni mūthamaki wa būrūri wa Misiri na akīmaatha marute andū a Isiraeli moime būrūri wa Misiri.

¹⁴ Aya nīo maarī atongoria a nyūmba ciao:

Ariū a Rubeni ūrīa irigithathi rīa Isiraeli maarī Hanoku na Palu, na Hezironi, na Karimi. Acio nīo maarī mbarī cia Rubeni.

¹⁵ Ariū a Simeoni maarī Jemueli, na Jamini, na Ohadi, na Jakini, na Sohari, na Shauli ūrīa warī mūriū wa mūtumia Mūkaanani. Acio nīo maarī mbarī cia Simeoni.

¹⁶ Maya nīmo maarī marītwa ma ariū a Lawi kūringana na maandīko mao: Gerishoni, na Kohathu, na Merari. Lawi aatūūrire muoyo mīaka 137.

¹⁷ Ariū a Gerishoni kūringana na mbarī ciao maarī Libini na Shimei.

¹⁸ Ariū a Kohathu maarī Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli. Kohathu aatūūrire muoyo mīaka 133.

¹⁹ Ariū a Merari maarī Mahali na Mushi. Acio nīo maarī mbarī cia Lawi kūringana na maandīko mao.

²⁰ Amuramu nīahikirie mwarī wa nyina na ithe wetagwo Jokebedi, ūrīa wamūcia-rīire Harūni na Musa. Amuramu aatūūrire muoyo mīaka 137.

²¹ Ariū a Iziharu maarī Kora, na Nefegu, na Zikiri.

²² Ariū a Uzieli maarī Mishaeli, na Elizafani, na Sithiri.

²³ Harūni nīahikirie Elisheba, mwarī wa Aminadabu, o ūrīa warī mwarī wa nyina na Nahashoni, nake akīmūciarīra Nadabu na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

²⁴ Ariū a Kora maarī Asiri, na Elikana, na Abiasafu. Acio nīo mbarī cia Akora.

²⁵ Eleazaru mūrū wa Harūni nīahikirie mūrītu ūmwe wa Putieli, nake akīmūciarīra Finehasi.

Acio nīo maarī atongoria a nyūmba cia Alawii, o mbarī o mbarī.

²⁶ Harūni o ūcio, marī na Musa, nīo meerirwo nī Jehova atīrī, “Rutai andū a Isiraeli kuuma būrūri wa Misiri kūringana na ikundi ciao.” ²⁷ Nīo maarīrie Firaūni, mūthamaki wa būrūri wa Misiri, ūhoru wa kūruta andū a Isiraeli kuuma būrūri wa Misiri. Maarī Musa o ūcio na Harūni.

Harūni Kwaria Ithenya rīa Musa

²⁸ Na rīrī, hīndī ūrīa Jehova aarīrie Musa arī kūu būrūri wa Misiri-rī, ²⁹ aamwīrire atīrī, “Nī nī nī Jehova. Ūrīa Firaūni mūthamaki wa būrūri wa Misiri ūrīa wothē ngūkūwīra.”

³⁰ No Musa akīra Jehova atīrī, “Kuona njaragia ngītondoiraga-rī, Firaūni angīkīnjigua nīkī?”

7

¹ Ningī Jehova akīra Musa atīrī, “We ngūtūte ta Ngai harī Firaūni, nake mūrū wa nyūkwa Harūni egūtūka mūnabii waku. ² Wee ūriugaga ūrīa wothē ndīgathaga, nake mūrū wa nyūkwa Harūni nīwe ūrīraga Firaūni arekererie andū a Isiraeli moime būrūri wake. ³ No nīngūtūma ngoro ya Firaūni yūme, na o na ndaingīhia ciama ciakwa na morirū gūkū būrūri wa Misiri-rī, ⁴ ndakamūgua. Ningī nīngatambūrūkia guoko gwakwa kūu būrūri wa Misiri, na ndute ikundi cia andū akwa a Isiraeli moime kuo na ūndū wa cīiko nene cia ūtuanīri ciira. ⁵ Nao andū a Misiri nīmakamenya atī nī nī Jehova, rīrīa ngataambūrūkia guoko gwakwa njūkīrīre būrūri wa Misiri na ndute andū a Isiraeli moime kuo.”

⁶ Musa na Harūni magīka o ūrīa Jehova aamaathīte meke. ⁷ Musa aarī na mīaka mīrongo īnana nake Harūni mīaka mīrongo īnana na ītatū hīndī ūrīa maaragia na Firaūni.

Rūthanju rwa Harūni Gūtūka Nyoka

⁸ Jehova akīra Musa na Harūni atīrī, ⁹ “Rīrīa Firaūni arīmūwīra atīrī, ‘Ringai kīama,’ nawe Musa wīre Harūni atīrī, ‘Oya rūthanju rwaku, ūrūkie thī o hau mbere ya Firaūni,’ naruo rūtūke nyoka.”

¹⁰ Nī ūndū ūcio Musa na Harūni magīthī kūrī Firaūni, nao magīka o ta ūrīa maathītuo nī Jehova. Harūni agīkia rūthanju rwake thī mbere ya Firaūni na anene ake, naruo rūgītūka nyoka. ¹¹ Nake Firaūni agīta andū arīa oogī o na ago, na arīngi ciama a Misiri, nao magīka o ūguo magītūmīra maugī mao ma ūgo. ¹² O mūdū agīkia rūthanju rwake thī na rūgītūka nyoka. No rūthanju rwa Harūni rūkīmeria thanju ciao. ¹³ No rīrī, ngoro ya Firaūni īkīma nake akīrega kūmaigua, o ta ūrīa Jehova oigīte.

Mūthiro wa Thakame

¹⁴ Ningī Jehova akīra Musa atīrī, “Ngoro ya Firaūni ndīngīororoa; nīaregete kūrēkereria andū mathī. ¹⁵ Nīgathī kūrī Firaūni rūciinī agīthī rūū. * Weterere mūcemanie nake hūgūrūrū-inī cia Rūū rwa Nili, na ūthī na rūthanju rūrīa rwagarūrūkite rūgātūka nyoka. ¹⁶ Ūcooke ūmwīre atīrī, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania, nīandūmīte ngwīre ūū: Rekereria andū akwa mathī nīgeetha makandungatīre marī werū-inī. No nginya rūu nīuregete gūthikīrīa. ¹⁷ Jehova ekuuga atīrī: Ūndū ūyū nīguo ūgūtūma ūmenye atī nī nī Jehova: Ngūgūtha maaī ma Rūū rwa Nili na rūthanju rūrū rūrī guoko-inī gwakwa, namo magarūrūke matūke thakame. ¹⁸ Thamaki iria irī thīnī wa Rūū rwa Nili nīgūkua, naruo rūū rūnunge; andū a Misiri maremwō nī kūnyua maaī maruo.’”

* 7:15 Warī mūtugo wa Firaūni guthī kūhooya ngai ya Rūū rwa Nili, na nīyo yōkaine ta ithe wa ngai ciothe.

¹⁹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, ‘Oya rūthanju rwaku na ũtambūrũkie guoko igūrũ rĩa maaĩ ma bŭrũri wa Misiri, na igūrũ rĩa tŭrũũĩ, na mĩtaro, na tũmaria o na kŭrĩa guothe kũhingĩrĩrie maaĩ nakuo guothe gŭtũike thakame. Thakame ikaiyũra kŭndũ guothe bŭrũri wa Misiri, o na kũu ndoo-inĩ cia mĩtĩ na mĩtũngi-inĩ ya mahiga.’”

²⁰ Musa na Harũni magĩka o ũrĩa Jehova aathanĩte. Agĩkĩambararia rūthanju rwake arĩ mbere ya Firaũni na anene ake, nake akĩgũtha maaĩ ma Rũũĩ rwa Nili, namo maaĩ mothe makĩgarũrũka magĩtuĩka thakame. ²¹ Thamaki iria ciarĩ Rũũĩ rwa Nili igĩkua, naruo rũũĩ rŭkĩnunga ũũru mũno, nginya andũ a bŭrũri wa Misiri makĩremwo nĩ kũnyua maaĩ maruo. Bŭrũri wa Misiri wothe ũkĩiyũra thakame.

²² No aringi ciama a bŭrũri wa Misiri magĩka maũndũ o ta macio na ũndũ wa maũgĩ mao ma ũgo, nayo ngoro ya Firaũni ikĩũma; akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũrĩa Jehova oigĩte. ²³ Handũ ha kũigua-rĩ, akĩhũndũka agĩthĩ nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki, na ndaigana kŭrũmbũiya ũhoro ũcio ngoro-inĩ yake. ²⁴ Nao andũ othe a Misiri makĩenja ithima gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Nili nĩguo mone maaĩ ma kũnyua, tondũ matingĩahotire kũnyua maaĩ ma rũũĩ rŭu.

Mũthiro wa Ciũra

²⁵ Mĩthenya mŭgwanja nĩyahĩtũkire thuutha wa Jehova kũgũtha maaĩ ma Nili.

8

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Thĩĩ kŭrĩ Firaũni ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova oigĩte ũũ: Rekereria andũ akwa mathĩĩ, nĩgeetha makandungatĩre. ² Ũngĩrega kũmarekereria mathĩĩ, nĩngũhũũra bŭrũri waku wothe na mũthiro wa ciũra. ³ Rũũĩ rwa Nili rŭkũiyũra ciũra. Igũũka ciambate o nginya nyũmba yaku ya ũthamaki o na nyũmba yaku ya toro o nginya ũrĩrĩ waku igūrũ, itoonye nyũmba cia anene aku, o na irũgĩrĩre andũ aku o ene, ikorwo kuo o na mariiko-inĩ maku na mĩharatĩ-inĩ ya gũkandĩrwo mũtu. ⁴ Ciũra icio ikũrũgĩrĩre na irũgĩrĩre andũ aku o na anene aku.’”

⁵ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tambūrũkia guoko gwaku na rūthanju igūrũ rĩa tŭrũũĩ, na mĩtaro, na tũmaria, ũtũme ciũra ciũke bŭrũri-inĩ wa Misiri.’”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩtambūrũkia guoko gwake igūrũ rĩa maaĩ ma bŭrũri wa Misiri, nacio ciũra ikĩumĩra ikĩiyũra bŭrũri. ⁷ No aringi ciama a bŭrũri wa Misiri magĩka maũndũ o ta macio na ũndũ wa maũgĩ mao ma ũgo, o nao magĩtũma ciũra ciũke bŭrũri wa Misiri.

⁸ Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Hooyai Jehova anjehererie na ehererie andũ akwa ciũra ici, na nĩngũrekereria andũ anyu mathĩĩ makarutĩre Jehova magongona.”

⁹ Musa akĩira Firaũni atĩrĩ, “Wee nĩwe ngũhe gĩtĩio gĩa gũtua ihinda rĩa gũkũhoera, wee na anene aku o na andũ aku nĩguo inyuĩ na nyũmba cianyu mwehererwo nĩ ciũra, itigare o iria irĩ thĩinĩ wa Rũũĩ rwa Nili.”

¹⁰ Firaũni akiuga atĩrĩ, “Mũkaahooera rŭciũ.”

Nake Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩgũtuĩke ũguo woiga, nĩgeetha ũmenye atĩ gũtirĩ mũndũ ũhaana ta Jehova Ngai witũ. ¹¹ Ciũra nĩcigũkweherera na ciehere nyũmba ciaku, cieherere anene aku na andũ aku; itigare o iria irĩ rũũĩ-inĩ rwa Nili.”

¹² Na rĩrĩa Musa na Harũni mehereire Firaũni, Musa agĩkaĩra Jehova ũhoro wĩgĩ ciũra iria aarehithĩrie Firaũni. ¹³ Nake Jehova agĩka o ũrĩa Musa aahooete. Ciũra iria ciarĩ nyũmba, na iria ciarĩ nja na iria ciarĩ mĩgũnda igĩkua. ¹⁴ Ikĩũnganio ikĩigwo irũndo, nacio ikĩnungia bŭrũri. ¹⁵ No rĩrĩa Firaũni onire atĩ marĩkũhoorerwo nĩ thĩina-rĩ, akĩũmia ngoro na akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

Mũthiro wa Rwagĩ

¹⁶ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tambūrũkia rūthanju rwaku ũgũthe rŭkũngũ rŭrĩa rŭrĩ thĩ,’ na bŭrũri-inĩ wothe wa Misiri-rĩ, rŭkũngũ rŭu rŭgũtuĩka rwagĩ.” ¹⁷ Nao magĩka ũguo; na rĩrĩa Harũni aatambūrũkirie guoko anyiitĩte rūthanju-rĩ,

agũtha rũkũngũ naguo, rwagĩ rũgĩtambĩrĩra andũ na nyamũ. Rũkũngũ ruothe bũrũri-inĩ wa Misiri rũgĩtuĩka rwagĩ. ¹⁸ No hĩndĩ ĩrĩa aringi a ciama a bũrũri wa Misiri maageririe kũrehe rwagĩ na maũgĩ mao ma ũgo-rĩ, nĩmaremirwo. Naruo rwagĩ rũgĩtambĩrĩra andũ na nyamũ.

¹⁹ Aringi acio a ciama makĩira Firaũni atĩrĩ, “Ũyũ nĩ hinya wa kĩara kĩa Ngai.” No Firaũni akĩũmia ngoro akĩrega kũigua, o ta ũrĩa Jehova oigite.

Mũthiro wa Ngi

²⁰ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ũkĩra rũciinĩ tene, uumĩrĩre Firaũni agĩthĩ Rũũ rwa Nili, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Rekereria andũ akwa mathiĩ nĩgeetha makandungatĩre. ²¹ Ũngĩaga kũreka mathiĩ-rĩ, ngũkũrehera mĩrumbĩ ya ngi, ndehere anene aku na andũ aku, o na ndĩcirehe nyũmba-inĩ cianyu. Nyũmba cia andũ a Misiri ikũiyũra ngi, o na ningĩ ciyũre thĩ kũrĩa guothe marĩ.

²² “‘No rĩrĩ, mũthenya ũcio ngeeka ũndũ ũrĩ ngũrani bũrũri-inĩ wa Gosheni, kũrĩa andũ akwa matũũraga; gũtikagĩa na mĩrumbĩ ya ngi kũu, nĩgeetha ũmenye atĩ nĩ, Jehova, ndĩ bũrũri-inĩ ũyũ. ²³ Nĩngĩra ngũũrani gatagatĩ ka andũ akwa na aku. Rũciũ nĩrĩo kĩa gĩkĩ gĩgekĩka.’”

²⁴ Na ũguo noguo Jehova eekire. Ngi mĩrumbĩ mĩnene ikĩiyũra nyũmba ya ũthamaki ya Firaũni na igĩtoonya nyũmba cia anene ake, naguo bũrũri wa Misiri wotha ũkĩanangwo nĩ ngi icio.

²⁵ Ningĩ Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũkarutĩre Ngai wanyu iruta gũkũ bũrũri-inĩ.”

²⁶ No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũtingĩagĩrĩra gwĩka ũguo. Magongona marĩa tũkũrutĩra Jehova Ngai witũ nĩ mekuoneka marĩ magigi nĩ andũ a Misiri. Tũngĩkĩruta magongona marĩ magigi maitho-inĩ mao-rĩ, githĩ matigũtũhũũra na mahiga nyuguto? ²⁷ No nginya tũthĩ rũgendo rwa mũthenya ĩtatũ werũ-inĩ tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona, o ta ũrĩa atwathĩte.”

²⁸ Firaũni akiuga atĩrĩ, “Nĩngũmũrekereria mũthiĩ mũkarutĩre Jehova Ngai wanyu magongona werũ-inĩ, no mũtigathĩ kũraya mũno. Na rĩu, hooerai.”

²⁹ Musa agĩcookia atĩrĩ, “Ndaarĩkia kuuma harĩwe, nĩngũhooya Jehova, na rũciũ ngi nĩkoima kũrĩ Firaũni na anene ake, na andũ ake. No ũkĩmenyerere atĩ Firaũni ndageke ũndũ wa kũheenania rĩngĩ, na ũndũ wa kwaga kũrekereria andũ mathiĩ makarutĩre Jehova magongona.”

³⁰ Musa agĩkũma harĩ Firaũni, akĩhooya Jehova, ³¹ nake Jehova agĩka ũrĩa Musa aamũhoire; nacio ngi ikĩherera Firaũni, na anene ake, na andũ ake, na gũtirĩ ngi yatigarire. ³² No rĩrĩ, o na ihinda rĩrĩ Firaũni akĩũmia ngoro yake akĩrega kũrekereria andũ mathiĩ.

9

Mũthiro wa Kũniina Ũhiũ

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Thiĩ kũrĩ Firaũni ũkamwĩre atĩrĩ, ‘Jehova, o we Ngai wa Ahibirania ekuuga ũũ: ‘Rekereria andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makandungatĩre.”

² Ũngĩrega kũmarekereria, na ũthiĩ na mbere kũmarigĩrĩra-rĩ, ³ guoko kwa Jehova nĩgũkũrehithĩria ũhiũ waku ũrĩa ũrĩ ũrĩithio-inĩ mũthiro mũũru mũno kũrĩ mbarathi cianyu na ndigiri, na ngamĩra, na ng’ombe cianyu, na ng’onde na mbũri. ⁴ No Jehova nĩagekĩra ngũũrani gatagatĩ ka ũhiũ wa andũ a Isiraeli na andũ a Misiri, nĩgeetha gũtikagĩe nyamũ ya Mũisiraeli ĩgũkua.’”

⁵ Jehova agĩtua ihinda, na akiuga atĩrĩ, “Rũciũ Jehova nĩageeka ũndũ ũyũ gũkũ bũrũri-inĩ.” ⁶ Na mũthenya ũyũ ũngĩ Jehova agĩgĩka o ũguo: Ũhiũ wotha wa andũ a Misiri ũgĩkua, no gũtirĩ nyamũ o na ĩmwe ya Mũisiraeli yakuire. ⁷ Firaũni agĩtũma andũ magatuĩrie ũgoro, nao makĩona atĩ gũtiarĩ nyamũ o na ĩmwe ya andũ a Isiraeli yakuĩte. No rĩrĩ, ngoro yake ndĩororoire na ndaigana kũrekereria andũ mathiĩ.

Mũthiro wa Mahũha

⁸ Ningĩ Jehova akĩĩra Musa na Harũni atĩrĩ, “Oyai ngundi cia mbiro kuuma riiko rĩrĩa inene, nake Musa amĩikie igũrũ mbere ya Firaũni. ⁹ Mbiro iyo nĩngatuĩka rũkũngũ rũhinyu, naruo rũiyũre bũrũri wothe wa Misiri, rũcooke rũtuĩke mahũha ma irona mĩĩrĩ-inĩ ya andũ na ya nyamũ bũrũri-inĩ ũcio wothe.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio magĩkĩoya mbiro kuuma riiko inene, makĩrũgama mbere ya Firaũni. Musa akĩmĩkia igũrũ, namo mahũha ma irona makiumĩra mĩĩrĩ-inĩ ya andũ o na ya nyamũ. ¹¹ Aringi ciama a Misiri matingĩahotire kũrũgama mbere ya Musa nĩ ũndũ wa mahũha marĩa maarĩ namo,* hamwe na andũ othe a bũrũri wa Misiri. ¹² No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, akĩrega kũigua Musa na Harũni, o ta ũrĩa Jehova eerĩte Musa.

Mũthiro wa Mbura ya Mbembe

¹³ Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Ŭkĩra rũciinĩ tene, ũkarũgame mbere ya Firaũni ũmwĩre atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo Jehova Ngai wa Ahibirania ekuuga: Rekereria andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makahooe, ¹⁴ kana ihinda rĩrĩ ngũtũmĩre mĩthiro yakwa yothe ya hinya, we o hamwe na anene aku na andũ aku, nĩguo ũmenye atĩ gũtirĩ ũngĩ ũhaana ta nĩ gũkũ thĩ guothe. ¹⁵ Nĩgũkorwo nginya rĩu nĩngĩhotete gũtambũrũkia guoko gwakwa, ngakũhũra na ngahũra andũ aku na mũthiro ũrĩa ũngĩmũniinĩte inyuothe thĩ. ¹⁶ No ngũrũgamĩtie nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ kũmbe, atĩ nguonie hinya wakwa, na atĩ rĩitwa rĩakwa rĩhunjo thĩ yothe. ¹⁷ No wĩyũmĩtie kũhinyĩrĩria andũ akwa na ũkagiria mathiĩ. ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, rũciũ ihinda ta rĩrĩ ngoiria mbura ya mbembe njũru mũno, itarĩ yoiria ĩngĩ tayo gũkũ bũrũri wa Misiri kuuma rĩrĩa Misiri kwambĩrĩrie gũtũũrwo nginya rĩu. ¹⁹ Gĩathane rĩu atĩ ũhiũ waku na indo ciothe irĩa ũrĩ nacio mũgũnda itoonyio handũ ĩngĩgitia, tondũ mbura iyo ya mbembe yoirĩra mũndũ o wothe ũrĩ nja kana nyamũ ĩtarehetwo mũciĩ o yothe na ĩrĩ kũu mũgũnda no ĩgũkua.’”

²⁰ Anene acio a Firaũni arĩa meetigĩrĩte kiugo kĩa Jehova makĩhiũha gũtoonyia ngombo ciao na ũhiũ wao nyũmba thĩinĩ. ²¹ No arĩa mateetigĩrĩre kiugo kĩa Jehova maatigire ngombo ciao na ũhiũ wao mĩgũnda-inĩ.

²² Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko ũkũroretie matu-inĩ nĩgeetha mbura ya mbembe yure bũrũri wa Misiri guothe; yurĩre andũ, na nyamũ na yurĩre kĩndũ gĩothe kĩrakũra mĩgũnda-inĩ ya bũrũri wa Misiri.” ²³ Rĩrĩa Musa aatambũrũkirie rũthanju arũroretie matu-inĩ, Jehova agĩtũma kũgĩe na marurumĩ hamwe na mbura ya mbembe, naruo rũheni rũkĩhenũka thĩ. Nĩ ũndũ ũcio Jehova akiuria mbura ya mbembe kũu bũrũri wa Misiri; ²⁴ mbura ya mbembe ĩgĩkiura, naruo rũheni rũkĩhenũka kũndũ guothe. Nĩkĩo kĩarĩ kĩhuhũkanio kĩrĩa kũuru mũno kĩonekanĩte bũrũri wothe wa Misiri kuuma wambĩrĩria gũtũũrwo nĩ andũ. ²⁵ Mbura iyo ya mbembe ĩkiura bũrũri wothe wa Misiri, ĩkiurĩra kĩndũ gĩothe kĩarĩ mũgũnda, andũ o hamwe na nyamũ; ĩgĩthũkia kĩndũ gĩothe kĩarĩ mũgũnda na ĩgĩkahũra mĩtĩ yothe. ²⁶ Kũndũ kũrĩa mbura iyo ya mbembe ĩtoirire no bũrũri wa Gosheni, kũrĩa andũ a Isiraeli maarĩ.

²⁷ Nake Firaũni agĩĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Ihinda rĩrĩ nĩnjĩhĩtie. Jehova nĩwe wa ma; nĩ na andũ akwa nĩtũhĩtĩtie. ²⁸ Hooyai Jehova, nĩgũkorwo nĩtũiganĩtie marurumĩ na mbura ya mbembe iria tuonete. Nĩngũmũrekereria mũthiĩ; mũtigũikara gũkũ rĩngĩ.”

²⁹ Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndoima itũũra rĩrĩ inene, nĩngũtambũrũkia moko hooe Jehova. Marurumĩ nĩmegũthira, na gũtigũkorwo na mbura ĩngĩ ya mbembe, nĩgeetha ũmenye atĩ thĩ nĩ ya Jehova. ³⁰ No nĩnjũũ atĩ wee na anene aku mũtirĩ mũretigĩra Jehova Ngai.”

³¹ (Ŭguta na cairi nĩciathũkirio, nĩ ũndũ cairi nĩyarutĩte magira, naguo ũguta ũkaruta kĩro. ³² No rĩrĩ, ngano o na guthemethu ĩtiathũkirio, tondũ ĩtiarĩ ngũrũ.)

* 9:11 Mũthiro ũyũ wahũũrĩre aringi a ciama a bũrũri wa Misiri, no iyo ĩngĩ yerekeirio kũrĩ indo iria ciahooayagwo nĩ andũ a Misiri.

³³ Hĩndĩ ĩyo Musa akĩehera harĩ Firaũni na akiuma nja ya itũũra inene. Agĩtambũrũkia moko amaroretie na kũrĩ Jehova; marurumĩ na mbura ya mbembe igĩthira, na gũtia-cookire kuura. ³⁴ Rĩrĩa Firaũni onire atĩ mbura ya mbembe na marurumĩ nĩciathira akĩthia rĩngĩ; we na anene ake makĩũmia ngoro ciao. ³⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngoro ya Firaũni yarĩ nyũmũ na ndangĩarekereirie andũ a Isiraeli mathiĩ, o ta ũrĩa Jehova aarĩtie na kanua ka Musa.

10

Mũthiro wa Ngigĩ

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Thiĩ kũrĩ Firaũni, nĩgũkorwo nĩnyũmĩtie ngoro yake na ngoro cia anene ake nĩgeetha ninge ciana ici ciakwa gatagatĩ-inĩ kao; ² nĩguo mũkeeraga ciana cianyu na ciana ciacio ũrĩa ndokĩrĩire andũ a Misiri, na ũrĩa ndaringire ciana ciakwa gatagatĩ-inĩ kao, nĩguo mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Musa na Harũni magĩthiĩ kũrĩ Firaũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Ahibirania ekuuga ũũ: ‘Ūgũikara nginya rĩ ũregete kũnjĩnyihĩria? Rekereria andũ akwa mathiĩ, nĩgeetha makandungatĩre. ⁴ Warega kũmarekereria-rĩ, rũciũ nĩngarehithia ngigĩ bũrũri ũyũ wanyu. ⁵ Ikaĩyũra thĩ, imĩhumbĩre yage kuoneka. Nĩkarĩa kĩrĩa gĩothe gĩtigĩtio nĩ mbura ya mbembe, o na irĩe mĩtĩ yothe irĩa irakũra mĩgũnda-inĩ yanyu. ⁶ Ikaĩyũra nyũmba ciaku, na cia anene aku, na cia andũ othe a Misiri, ũndũ maithe manyu kana maguuka manyu matarĩ mona kuuma rĩrĩa mambĩrĩrie gũtũũra bũrũri ũyũ nginya rĩu.’” Nake Musa akĩgarũrũka akĩehera Firaũni.

⁷ Anene a Firaũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ mũndũ ũyũ egũtũũra arĩ mũtego harĩ ithũ? Rekereria andũ aya mathiĩ, nĩgeetha makahooe Jehova Ngai wao. Ndũramenya atĩ bũrũri wa Misiri nĩwanangĩtwo?”

⁸ Musa na Harũni magĩcookio kũrĩ Firaũni. Nake akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũkahooe Jehova Ngai wanyu; no rĩrĩ, nĩ arĩkũ megũthiĩ?”

⁹ Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũgũthiĩ na andũ aitũ arĩa ethĩ o na arĩa akũrũ, tũthiĩ na aanake na airĩtu aitũ, na tũthiĩ na ũhiũ witũ wothe, tondũ tũrathiĩ gũkũngũra Jehova na iruga inene.”

¹⁰ Firaũni akiuga atĩrĩ, “Hĩ! Kaĩ Jehova arogĩkara na inyuĩ ingĩmũrekereria mũthiĩ na atumia anyu na ciana cianyu-ĩ! Hatirĩ nganja mũrĩ na muoroto mũũru. ¹¹ Aca! Thiĩ o arũme oiki,* mũthiĩ mũhooe Jehova, nĩgũkorwo ũguo nĩguo mũkoretwo mũkienda.” Nao Musa na Harũni makĩngatwo, makĩehera mbere ya Firaũni.

¹² Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku igũrũ rĩa bũrũri wa Misiri nĩgeetha ngigĩ ciũke ciyũre bũrũri ũyũ wothe, nacio irĩe kĩndũ gĩothe kĩrakũra mĩgũnda-inĩ, kĩrĩa gĩothe gĩatigirio nĩ mbura ya mbembe.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtambũrũkia rũthanju rwake igũrũ rĩa bũrũri wa Misiri, nake Jehova agĩtũma rũhuho ruumĩte irathĩro rũhurutane kũu bũrũri ũcio mũthenya wothe na ũtukũ wothe. Gũgĩkinya rũciĩnĩ rũhuho rũu nĩ rwarehete ngigĩ. ¹⁴ Nacio ngigĩ icio ikĩhithũkĩra bũrũri wa Misiri wothe na igĩkara kũndũ guothe bũrũri-inĩ irĩ nyingĩ mũno. Mbere ĩyo gũtiagĩte mũthiro wa ngigĩ ta ũcio na gũtikagĩ ũngĩ ta ũcio. ¹⁵ Ikĩhumbĩra thĩ yothe o nginya ikĩira. Ikĩrĩa kĩrĩa gĩothe gĩatigarĩtio nĩ mbura ya mbembe, kĩrĩa gĩothe gĩakũraga mĩgũnda o na matunda marĩa maarĩ mĩtĩ-inĩ. Gũtirĩ kĩndũ kĩgũ gĩatigarire mũtĩ-inĩ kana mũmera bũrũri-inĩ wothe wa Misiri.

¹⁶ Nake Firaũni agĩta Musa na Harũni narua, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩrie Jehova Ngai wanyu, o na inyuĩ nĩndĩmwĩhĩrie. ¹⁷ Rĩu ndekeraĩ mehia makwa o rĩngĩ na mũhooe Jehova Ngai wanyu anjehererie mũthiro ũyũ mũũru.”

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo Musa akĩehera Firaũni agĩthiĩ akĩhooya Jehova. ¹⁹ Nake Jehova akĩgarũra rũhuho, akĩrũtua rũhuho rũnene rwa kuuma ithũĩro, naruo rũkĩũmbũra ngigĩ icio,

* 10:11 Arũme no-o metikĩrĩtio kũhooya thĩĩnĩ wa ndini ya andũ a Misiri.

rūgicitwara Iria-inĩ Itune. Gūtīrī gakigĩ o na kamwe gaatigarire būrūri wa Misiri. ²⁰ No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, nake akĩrega kũrekereria andũ a Isiraeli mathiĩ.

Mũthiro wa Nduma

²¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Tambūrũkia guoko ũkũroretie igūrũ matu-inĩ nĩgeetha nduma iyyũre būrūri wa Misiri, nduma ingĩhutĩka.” ²² Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtambūrũkia guoko akũroretie igūrũ matu-inĩ, nayo nduma nene ikĩiyũra būrūri wa Misiri mĩthenya itatũ. ²³ Gūtīrī mũndũ ũngĩahotire kuona ũrĩa ũngĩ kana oime gwake handũ ha mĩthenya itatũ. No andũ a Isiraeli, othe kũrĩa maikaraga kwarĩ na ũtheri.

²⁴ Ningĩ Firaũni agĩta Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ mũkahooe Jehova. O na atumia anyu na ciana no mathiĩ na inyuĩ; no rĩrĩ, mūtige ndũũru cianyu cia mbũri na cia ng’ombe.”

²⁵ No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “No nginya ũtwĩtkĩrie tũkarutĩre Jehova Ngai witũ magongona na maruta ma njino. ²⁶ Ũhiũ witũ no nginya tũthiĩ nago; gūtīrĩ o na ihũngũ tũgūtiga na thuutha. No nginya tũhũthĩre imwe ciacio tũkĩhooya Jehova Ngai witũ, na tũtingĩmenya nĩ irĩkũ irĩbatarania mahooya-inĩ nginya tũkinye kũu.”

²⁷ No Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, nake akĩrega kũmarekereria mathiĩ. ²⁸ Firaũni akĩra Musa atĩrĩ, “Uma, ũnjeherere! Wĩmenyerere ndũkanooke mbere yakwa rĩngĩ! Mũthenya ũrĩa ũkoona ũthiũ wakwa, no gũkua ũgaakua.”

²⁹ Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “O ta ũguo woiga, ndigooka mbere yaku rĩngĩ.”

11

Mũthiro wa Marigithathi

¹ Na rĩrĩ, Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Nĩngũrehere Firaũni na būrūri wa Misiri mũthiro ũngĩ ũmwe. Thuutha ũcio, nĩakamũrekereria mũthiĩ mume gũkũ, na rĩrĩa ageeka ũguo, nĩkũmũingata akaamũingata biũ. ² Īra arũme othe, o hamwe na andũ-a-nja mahooe andũ a matũũra mao indo cia betha na cia thahabu.” ³ (Jehova agĩtũma andũ acio metĩkĩrĩke nĩ andũ a Misiri, na Musa we mwene aarĩ mūtĩku mũno kũu būrūri wa Misiri nĩ anene a Firaũni o na andũ arĩa angĩ.)

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Kũrĩ ta ũtukũ gatagatĩ nĩngatuĩkania būrūri wa Misiri wothe. ⁵ Mwana wothe wa kahĩ wa irigithathi gũkũ būrūri wa Misiri nĩagaakua, kwambĩrĩa irigithathi rĩa Firaũni, rĩrĩa rĩkaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene, nginya irigithathi rĩa ngombo ya mũirĩtu, ũrĩa ũrutaga wĩra gĩthĩ-inĩ, na marigithathi mothe ma ng’ombe o namo. ⁶ Nĩgũkaagĩ kĩrĩro kĩnene būrūri wa Misiri wothe, kĩrĩro kĩũru gĩtarĩ gĩakorwo kuo, na gĩtakagĩ kuo rĩngĩ o na rĩ. ⁷ No gatagatĩ ka andũ a Isiraeli, gūtīrĩ ngui ĩgaakũgĩra mũndũ, kana ikũgĩre nyamũ.’ Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ Jehova nĩekĩrĩte ngũũrani harĩ andũ a Misiri na andũ a Isiraeli. ⁸ Anene aya aku othe magooka kũrĩ niĩ, manyinamĩrĩre makiugaga atĩrĩ, ‘Thiĩ, we mwene o na andũ arĩa makũrũmĩrĩre!’ Thuutha ũcio nĩngathiĩ.” Hĩndĩ ĩyo Musa, acinĩtwo nĩ marakara, akĩeherera Firaũni.

⁹ Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Firaũni nĩakarega gũkũigua, nĩgeetha morirũ makwa gũkũ būrūri wa Misiri mongerereke.” ¹⁰ Musa na Harũni nĩmaringire morirũ maya mothe mbere ya Firaũni, no Jehova akĩũmia ngoro ya Firaũni, na ndaigana kũrekereria andũ a Isiraeli moime būrūri-inĩ wake.

12

Gĩathĩ kĩa Bathaka

¹ Jehova akĩra Musa na Harũni marĩ kũu būrūri wa Misiri atĩrĩ, ² “Mweri ũyũ nĩguo ũgũtuĩka mweri wa mbere harĩ inyuĩ, ũtuĩke mweri wa mbere wa mwaka wanyu. ³ Īrai andũ othe a Isiraeli atĩ mũthenya wa ikũmi mweri ũyũ, o mũndũ akanyĩtĩra andũ a nyũmba yake gatũrũme; o nyũmba gatũrũme kamwe. ⁴ Nyũmba ingĩgakorwo ĩrĩ nini mũno, ũndũ itangĩniina gatũrũme kamwe-rĩ, nĩmanyiitanĩre gatũrũme kamwe na nyũmba ĩrĩa mahakanĩte nayo, marĩkitie gwĩtara mũigana wao meturanĩre. Rorai na

mūtue wega nĩ tūtūrũme tũigana tũkabatarania kũringana na mūrĩre wa o mũndũ. ⁵ Nyamũ iria mũgũthuura no nginya ikorwo irĩ tūtūrũme twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe, na itarĩ na kaũũgũ, na mũgaaciruta kuuma harĩ ng'ondũ kana mbũri. ⁶ Cimenyererei nginya mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri, hĩndĩ ĩria andũ othe a Isiraeli magaacithĩnja hwaĩ-inĩ. ⁷ Hĩndĩ ĩyo makooya thakame ĩmwe ya tūtūrũme tũu, nao mamĩhake hingĩro-inĩ cia igũrũ na cia mĩena ya mūrango wa nyũmba ĩria makaarĩra tūtūrũme tũu. ⁸ Ũtukũ o ũcio makaarĩa nyama icio ihĩhĩtio na mwaki, marĩanĩrie na nyeni ndũrũ na mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũimbia. ⁹ Mũtikanarĩe nyama irĩ njĩthĩ kana itherũkĩtio na maaĩ, no ihĩhio na mwaki, mūtwe, na magũrũ o na nyama cia nda. ¹⁰ Mũtikanatigie imwe ciacio ikinyĩrie rũciinĩ; iria ingĩtigara nginya rũciinĩ, no nginya mũgaacicina. ¹¹ Ũũ nĩguo mũkaarĩa nyama icio: mũkorwo mwĩhotorete mĩcibi yanyu njohero, na iraatũ cianyu irĩ magũrũ,* na mĩtirima yanyu irĩ moko. Mũgaacirĩa naihenya; ĩyo nĩyo Bathaka ya Jehova.

¹² “O ũtukũ ũcio nĩngatuĩkanĩria bũrũri wa Misiri, na nĩngooraga marigithathi mothe ma andũ na ma nyamũ, na nĩngatuĩra ngai cia bũrũri wa Misiri ciothe ciira. Nĩ nĩ nĩ Jehova. ¹³ Thakame ĩyo ĩgaatuĩka rũrũri rwanyu nyũmba-inĩ iria mũgaakorwo mūrĩ, na rĩria ngoona thakame-rĩ, no kũmũhĩtũka ngaamũhĩtũka. Gũtirĩ mũthiro ũkamũhutia hĩndĩ ĩria ngaahũra bũrũri wa Misiri.

¹⁴ “Mũthenya ũcio nĩmũrĩrũrĩkanaga; ũkũngũyagĩrei harĩ njiarwa iria igooka ũrĩ wa gĩathĩ kĩa Jehova, ũrĩ ũndũ wathanĩtwo wa gũtũũra. ¹⁵ Ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja, mũkaarĩaga mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũimbia. Mũthenya wa mbere mũkeetheria ndawa ya kũimbia kuuma nyũmba cianyu,† nĩgũkorwo mũndũ o wotho ũngĩria kĩndũ kĩrĩ ndawa ya kũimbia kuuma mũthenya wa mbere nginya wa mũgwanja-rĩ, nĩakaingatwo eherio harĩ andũ a Isiraeli. ¹⁶ Gĩai na kũngano gĩtheru mũthenya wa mbere, na mũgĩe na kĩngĩ mũthenya wa mũgwanja. Mũtikanarute wĩra o na ũrĩkũ mĩthenya ĩyo, tĩa o wa kũhaarĩria irio cia kũrĩno nĩ mũndũ wotho, ũguo noguo mũngĩka.

¹⁷ “Kũngũirai Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Ndawa ya Kũimbia, tondũ nĩ mũthenya ũyũ kĩũmbe ndamũrutire mūrĩ ikundi kuuma bũrũri wa Misiri. Kũngũirai mũthenya ũyũ ũrĩ ũndũ wathanĩtwo wa gũtũũra nginya njiarwa iria igooka. ¹⁸ Mweri wa mbere mũrĩrĩaga mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũimbia, kwambĩrĩria hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna, nginya hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ũmwe. ¹⁹ Handũ ha matukũ mũgwanja, gũtikoneke ndawa ya kũimbia mĩgate nyũmba-inĩ cianyu. Na rĩrĩ, mũndũ o wotho ũngĩria kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũimbia nĩakaingatwo athengio mũingĩ-inĩ wa Isiraeli, arĩ mũgeni, kana aciarĩtwo arĩ Mũisiraeli. ²⁰ Mũtikanarĩe kĩndũ gũkĩrĩtwo ndawa ya kũimbia. Kũria guothe mũgaatũũra, mũkaarĩaga mĩgate ĩtarĩ ndawa ya kũimbia.”

²¹ Nake Musa agĩta athuuri a Isiraeli othe, akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ o narua mũgathuure nyamũ nĩ ũndũ wa nyũmba cianyu na mũthĩnje gatũrũme ka Bathaka. ²² Oyai kĩa kĩa mahuti ma mũthobi, mũgĩtobokie karaĩ-inĩ karĩ na thakame, mũcooke mũmĩhake hingĩro ya igũrũ ya mūrango, o na mĩena yeerĩ ya hingĩro cia mūrango. Gũtikagĩe mũndũ o na ũmwe wanyu ũkuuma nja ya nyũmba yake nginya rũciinĩ. ²³ Hĩndĩ ĩria Jehova arĩtuĩkania bũrũri nĩguo orage andũ a Misiri-rĩ, nĩarĩona thakame ĩyo ĩrĩ igũrũ na mĩena ya hingĩro cia mĩrango, nake ahĩtũke mũromo wa nyũmba ĩyo, na nĩakagiria mũniinani atoonye nyũmba cianyu amũũrage.

²⁴ “Athĩkĩrai ũrutani ũyũ taarĩ watho wa gũtũũra wathĩkagĩrwo nĩ inyuĩ na njiaro cianyu. ²⁵ Rĩria mũgaatoonya bũrũri ũria Jehova akaamũhe ta ũria eranĩire-rĩ, mũkaa-menyaagĩrĩra gĩathĩ gĩkĩ. ²⁶ Na rĩria ciana cianyu ikamũũria atĩrĩ, ‘Gĩathĩ gĩkĩ kiugĩte atĩa harĩ inyuĩ?’ ²⁷ Mũgaacĩra atĩrĩ, ‘Nĩ igongona rĩa Bathaka rĩa kũrutĩra Jehova, ũria waagararire nyũmba cia andũ a Isiraeli kũu bũrũri wa Misiri, na akĩhonokia andũ a

* 12:11 Ndwarĩ mūtugo wa andũ hĩndĩ ĩyo kũria mekĩrite iraatũ na makeyoha mĩcibi, nĩ tondũ maarutaga iraatũ magĩtoonya nyũmba kana hema. † 12:15 Gĩathĩ kĩa Bathaka no kĩa kĩaikaine na rĩitwa rĩngĩ ta Gĩathĩ kĩa Mũgate ũtarĩ mwĩkĩre ndawa ya kũimbia.

nyumba ciitũ hĩndĩ ãrĩa ooragire andũ a Misiri.’” Nao andũ makĩĩnamĩrĩria mothiũ mao, makĩhooya. ²⁸ Andũ a Isiraeli magĩĩka o ãrĩa Jehova aathire Musa na Harũni.

²⁹ O ũtukũ gatagatĩ Jehova akĩũraga marigithathi mothe kũu bũrũri wa Misiri, kwambĩrĩria irigithathi rĩa Firaũni, ãrĩa waikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene, nginya irigithathi rĩa mũndũ muohe ãrĩa warĩ njeera na marigithathi ma mahiũ mothe. ³⁰ Firaũni na anene ake othe o na andũ a Misiri othe, magĩũkĩra kũrĩ o ũtukũ, nakuo gũkĩgĩa kĩrĩro kĩnene kũu bũrũri wa Misiri, nĩgũkorwo gũtiarĩ nyũmba ĩtaarĩ na mũndũ wakuĩte.

Thaama

³¹ O ũtukũ ũcio, Firaũni agĩta Musa na Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Ŭkĩrai! Ehererai andũ akwa, inyuĩ o na andũ a Isiraeli othe! Thiĩĩ mũgatungatĩre Jehova o ta ãrĩa mũũrĩtie.

³² Oyai ndũũru cianyu cia mbũri na cia ng’ombe o ta ãrĩa mũroigĩte na mũthiĩ. Na mũndathime o na niĩ.”

³³ Nao andũ a Misiri makĩhĩka andũ acio moime bũrũri ũcio na ihenya, nĩgũkorwo moigire atĩrĩ, “Kwaga ũguo, tũgũkua ithuothe!” ³⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩoya kĩmere kĩa gĩtanekĩrwo ndawa ya kũmbia, na magĩĩkuua na ciande, nayo mĩharatĩ yoohereirwo nguo-inĩ. ³⁵ Nao andũ a Isiraeli magĩĩka o ta ãrĩa meerĩtwo nĩ Musa na makĩhooya andũ a Misiri mamahe indo cia betha na cia thahabu, o na nguo. ³⁶ Jehova agĩtũma andũ acio metĩkĩrĩke nĩ andũ a Misiri nao makĩmahe kĩrĩa gĩothe meetirie; nĩ ũndũ ũcio magĩtaha indo cia andũ a Misiri.

³⁷ Andũ a Isiraeli makĩambĩrĩria rũgendo kuuma Ramesese magĩthiĩ Sukothu. Arũme arĩa metwaraga na magũrũ maarĩ ta 600,000 hategũtarwo atumia na ciana. ³⁸ Na andũ angĩ aingĩ nĩmathiire na makĩambatania nao, hamwe na ndũũru nene cia mahiũ ma mbũri na ng’ombe. ³⁹ Kĩmere kĩrĩa maarutĩte bũrũri wa Misiri nĩkĩo maatũmĩrire gũthondeka mĩgate ĩtarĩ ndawa ya kũmbia. Kĩmere kũu gĩtiarĩ na ndawa ya kũmbia tondũ nĩkũingatwo maingatirwo bũrũri wa Misiri, na matiigana kũgĩa na ihinda rĩa kũhaarĩria irio ciao.

⁴⁰ Ihinda rĩrĩa andũ a Isiraeli maatũũrĩre bũrũri wa Misiri nĩ mĩaka 430. ⁴¹ Harĩa mĩaka ĩyo 430 yathirĩire-rĩ, mũthenya o ro ũcio, nĩguo ikundi ciothe cia andũ a Jehova cioimire bũrũri wa Misiri. ⁴² Tondũ ũtukũ ũcio nĩguo Jehova aikarire eiguĩte nĩguo amarute bũrũri wa Misiri-rĩ, na ũtukũ ũyũ nao andũ a Isiraeli othe nĩmarĩkaraga meiguĩte nĩguo matĩĩage Jehova njiarwa-inĩ ciothe iria igooka.

Mĩhingo ya Bathaka

⁴³ Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ, “Maya nĩmo mawatho ma Bathaka:

“Gũtirĩ mũgeni ũngĩrĩa Bathaka ĩyo. ⁴⁴ Ngombo o yothe ũgũrĩte no ĩrĩe Bathaka ĩyo thuutha wa kũmĩruithia, ⁴⁵ no mũrarĩrĩri kana mũruti wĩra wa mũcaara ndakanamĩrĩe.

⁴⁶ “No nginya ĩrĩĩagĩrwo thiĩnĩ wa nyũmba o ĩmwe, mũtikanoimie nyama o na ĩrĩkũ nja ya nyũmba. Mũtikanoine ihĩndĩ o na rĩmwe rĩayo. ⁴⁷ Mũingĩ wotha wa Isiraeli no nginya ũkũngũire Bathaka.

⁴⁸ “Mũgeni ũtũũrĩte thiĩnĩ wanyu na nĩekwenda gũkũngũira Bathaka ya Jehova, no nginya aruithie arũme othe a nyũmba yake; thuutha ũcio nĩrĩo angĩkũngũira Bathaka ta mũndũ ũciarĩrwo bũrũri-inĩ. Gũtirĩ mũndũ mũrũme ũtarĩ mũruu ũngĩrĩa Bathaka. ⁴⁹ Watho o ũcio noguo ũgwatha arĩa maciarĩtwo marĩ a bũrũri, o na agenĩ arĩa matũũranagia na inyuĩ.”

⁵⁰ Andũ a Isiraeli othe magĩĩka o ãrĩa Jehova aathĩte Musa na Harũni. ⁵¹ Na mũthenya o ro ũcio, Jehova akĩruta andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri na ikundi ciao.

Kwamũrwo kwa Marigithathi

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ² “Nyamũrĩra marigithathi mothe ma twana twa tũhĩ. Maciaro ma mbere ma nda o yothe gatagatĩ-inĩ ka andũ a Isiraeli nĩ makwa, marĩ ma mũndũ kana ma nyamũ.”

³ Nike Musa akĩira andũ atĩrĩ, “Ririkanagai mũthenya ũyũ, mũthenya ũrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri, mũkiuma bũrũri wa ũkombo, tondũ Jehova nĩamũrutire kuo na guoko kwa hinya. Mũtikarĩage kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia. ⁴ Ũmũthĩ, mweri-inĩ ũyũ wa Abibu, nĩguo mũroimagara mũthĩ. ⁵ Rĩrĩa Jehova akaamũkinyia bũrũri wa Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Ahivi, na Ajobusi bũrũri ũrĩa eehĩtire mbere ya maithe manyu ma tene atĩ nĩakamũhe bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ-rĩ, mũkaamenyagĩrĩa gĩathĩ gĩkĩ mweri-inĩ ũyũ: ⁶ Ihinda rĩa mũthenya mũgwanja mũkaarĩaga mĩgate itarĩ mũĩkĩre ndawa ya kũmbia na mũthenya wa mũgwanja mũthondeke iruga inene nĩ ũndũ wa Jehova. ⁷ Rĩragai mĩgate itarĩ mũĩkĩre ndawa ya kũmbia ihinda rĩa mũthenya iyo mũgwanja; gũtikoneke kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia gatagatĩ kanyu, kana ndawa ya kũmbia yoneke handũ o hothe mĩhaka-inĩ yanyu. ⁸ Mũthenya ũcio o mũndũ ere mũriũ atĩrĩ, ‘Ndĩreka ũũ tondũ wa ũrĩa Jehova aanjĩkĩre rĩrĩa ndoimire bũrũri wa Misiri.’ ⁹ Kũmenyerera mũthenya ũyũ nĩkuo kũrĩtuĩkaga ta rũũri guoko-inĩ gwaku, na kĩrĩrikania ũthiũ-inĩ waku, atĩ watho wa Jehova nĩũrĩkaraga iromo-inĩ ciaku. Nĩgũkorwo Jehova nĩakũrutire bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya. ¹⁰ No nginya mũrũmie watho ũyũ mwathane ihinda rĩraguo rĩakinya, mwaka o mwaka.

¹¹ “Thuutha wa Jehova kũmũkinyia bũrũri wa Akaanani na amũhe guo, o ta ũrĩa eeranĩire na mwĩhĩtwa kũrĩ inyuĩ o na maithe manyu ma tene-rĩ, ¹² nĩmũkahe Jehova maciaro ma mbere ma nda ciothe. Marigithathi ma njamba mothe ma ũhiũ wanyu nĩ ma Jehova. ¹³ Mũgaakũũraga irigithathi o rĩothe rĩa ndigiri na gatũrũme,* no mũngĩaga kũrĩkũũra-rĩ, mũriune ngingo. Kũũragai marigithathi mothe manyu ma aanake.

¹⁴ “Matukũ-inĩ marĩa magooka, rĩrĩa mũrũguo agaakũũria atĩrĩ, ‘Ũũ nĩ kuuga atĩa?’ mwĩre atĩrĩ, ‘Jehova aatũrutire bũrũri wa Misiri, agĩtũruta bũrũri wa ũkombo, na guoko gwake kwa hinya. ¹⁵ Rĩrĩa Firaũni omirie mũtwe akĩrega gũtũrekereria-rĩ, Jehova nĩooragire marigithathi ma bũrũri wa Misiri mothe, andũ o na nyamũ. ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga ndutĩre Jehova igongona rĩa njamba ciothe iria ciambaga kuuma nda, na ngakũũra mũriũ wakwa wotho wa irigithathi. ¹⁶ Naguo ũndũ ũcio ũrĩtuĩkaga ta rũũri guoko-inĩ gwaku, o na ũtuĩkage kĩonania gĩkĩrĩtũ ũthiũ-inĩ waku, atĩ Jehova nĩatũrutire bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya.’”

Kũringa Iria Itune

¹⁷ Rĩrĩa Firaũni aarekereirie andũ a Isiraeli mathiĩ-rĩ, Ngai ndaamatongoreirie njĩra-inĩ ya kũhĩtũkĩra bũrũri wa Afilisti,† o na gũtuĩka iyo nĩyo yarĩ njĩra iĩrĩa nguhĩ. Nĩgũkorwo Ngai oigire atĩrĩ, “Mangĩcemanania na mbaara-rĩ, maahota kwĩricũkwo, macooke bũrũri wa Misiri.” ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio Ngai agĩgĩtongoria andũ acio mathiũrũrũkĩire njĩra ya werũ-inĩ merekeire Iria Itune. Andũ a Isiraeli maambatire makiuma bũrũri wa Misiri meeohete indo cia mbaara.

¹⁹ Musa nĩakuire mahĩndĩ ma Jusufu, nĩ ũndũ Jusufu nĩehĩtithĩtie ariũ a Isiraeli na mwĩhĩtwa. Oigĩte atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai nĩakamũeithia, na inyuĩ hĩndĩ iyo no nginya mũgaakuua mahĩndĩ makwa kuuma kũndũ gũkũ.”

²⁰ Thuutha wa kuuma Sukothu maambire kambĩ ciao Ehamu ndeere-inĩ cia werũ. ²¹ Mũthenya, Jehova aathiiaga mbere yao arĩ gĩtugĩ-inĩ gĩa itu gĩa kũmoonereria njĩra, na ũtukũ-rĩ, aathiiaga mbere yao arĩ gĩtugĩ-inĩ kĩa mwaki amamũrĩkĩre njĩra, nĩgeetha mahote gũthiĩ mũthenya o na ũtukũ. ²² Gĩtugĩ gĩa itu mũthenya kana gĩtugĩ kĩa mwaki ũtukũ, gũtirĩ kieheraga handũ hakĩo mbere ya andũ acio.

14

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ² “Ira andũ a Isiraeli macooke na thuutha, na mambe hema gũkuhĩ na Pi-Hahirothu, gatagatĩ ka Migidoli na iria. Nĩmambe hema hũgũrũrũ-inĩ cia iria, kũng’ethanĩra na Baali-Zefoni. ³ Firaũni nĩageciiria atĩrĩ, ‘andũ a Isiraeli marĩ

* 13:13 Ndigiri ndĩngĩarutĩrwo Ngai ta igongona, no watho nĩwetĩkĩrĩtie ikũũranio na ndũrũme. † 13:17 Njĩra iĩno nĩyo yarĩ nguhĩ kuuma Gosheni gũthiĩ Kaanani, na nĩyarangagĩrwo nĩ andũ a Misiri.

na kīrigiicano no kūrūrūra marorūrūra būrūri-inī, mahingīrīrio nī werū.’⁴ Na nīngomia ngoro ya Firaūni, nake nīakamaingatithia. No nī mwene nīngegīra na riiri nī ūndū wa Firaūni na mbūtū yake yothe ya ita, nao andū a Misiri nīmakamenya atī nī nī Jehova.” Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli magīka o ūguo merītwo.

⁵ Rīrīa mūthamaki wa būrūri wa Misiri eerirwo atī andū acio nīmorīte-rī, Firaūni na anene ake makīricūkwo ūhorō ūcio, magīkiuga atīrī, “Hī! Tweka atīa? Twarekereria andū a Isiraeli mathīi na ithuī tuorīrwo nī ūtungata wao?”⁶ Nī ūndū ūcio akiuga ngaari yake ya ita īhaarīrio, na agīthīi na mbūtū yake ya ita. ⁷ Agīthīi na ngaari cia ita 600 iria njega mūno, o hamwe na ngaari cia ita iria ingī ciothe cia būrūri wa Misiri, ciothe irūgamīrīrwo nī anene. ⁸ Jehova akīūmia ngoro ya Firaūni mūthamaki wa būrūri wa Misiri, na nī ūndū ūcio akīrūmīrīra andū a Isiraeli na ihenya arīa moimagarīte makinyūkītie na ūcamba. ⁹ Andū a Misiri, hamwe na mbarathi ciothe cia Firaūni na ngaari cia ita, na andū arīa mathiiga mahaicīte mbarathi, na thigari, makīrūmīrīra andū a Isiraeli na ihenya makīmakinīyīra harīa maambīte hema rūteere-inī rwa iria, hakuhī na Pi-Hahirothu kūng’ethera Baali-Zefoni.

¹⁰ Firaūni akuhīrīria-rī, andū a Isiraeli makīhūgūra, makīona andū a Misiri mamōimīte thuutha makīmaka mūno, magīkaīra Jehova. ¹¹ Makīra Musa atīrī, “Nī mbīrīra gūtaarī būrūri wa Misiri, nīguo ūtūrehe tūkuīre gūkū werū-inī? Nī atīa ūū ūtūwīkīte ūgatūruta būrūri wa Misiri?” ¹² Gīthī tūtiakwīre tūrī o būrūri wa Misiri atī ūtigane na ithuī, ūreke tūtungatīre andū a būrūri wa Misiri? Kūngīarī wega tūtungatīre andū a Misiri kūrī gūkūra werū-inī!”

¹³ Musa agīcookeria andū acio atīrī, “Tigai gwītīgīra. Mwīhaandei wega, na nīmūkuona ūhonokio ūrīa Jehova ekūmūrehere ūmūthī. Andū a Misiri aya mūrōna ūmūthī, mūtīkamona rīngī. ¹⁴ Jehova nīekūmūrūrīra, mūbatie o gūkara mūhooreire.”

¹⁵ Nīngī Jehova akīra Musa atīrī, “Ūrangāra nīkī? Īra andū a Isiraeli mathīi na mbere. ¹⁶ Oya rūthanju rwaku, na ūtambūrūkie guoko igūrū wa iria ūgayanīe maaī nīgeetha andū a Isiraeli matuīkanīrie iria-inī, mathīrīre thī nyūmū. ¹⁷ Nīngūūmia ngoro cia andū a Misiri nīgeetha o nao mamarūmīrīre. Na nīngegīra riiri nī ūndū wa Firaūni na mbūtū yake ya ita, o na nī ūndū wa ngaari ciake cia ita, o na andū ake arīa mathiiga mahaicīte mbarathi. ¹⁸ Nao andū a Misiri nīmakamenya atī nī nī Jehova hīndī īyo ngegīra riiri nī ūndū wa Firaūni, na ngaari ciake cia ita na andū ake arīa mathiiga mahaicīte mbarathi.”

¹⁹ Hīndī īyo mūrāika wa Ngai ūrīa wathiiga atongoretie mbūtū ya thigari cia Isiraeli, akīehera agīcooka thuutha wao. Gītugī gīa itu nakīo gīkīuma hau mbere, gīkīrūgama thuutha wao, ²⁰ gīkīgīa gatagatī ga thigari cia Misiri na cia Isiraeli. Ūtukū wothe itu rīu rīgīkīra nduma mwena ūmwe, na ūtheri mwena ūrīa ūngī; nī ūndū ūcio gūtīrī andū makuhīrīrie arīa angī ūtukū wothe.

²¹ Nīngī Musa agītambūrūkia guoko igūrū wa iria, na ūtukū wothe Jehova agītīndīka iria na thuutha na ūndū wa rūhuho rwa kuuma mwena wa irathīro, na agītūma hau hatuīke thī nyūmū. Maaī macio makīgayūkana, ²² nao andū a Isiraeli makīringa iria mahītūkīre thī nyūmū, maaī marūgamīte mwena wao wa ūrīo na wa ūmotho.

²³ Nao andū a Misiri makīmarūmīrīra na ihenya, nacio mbarathi ciothe cia Firaūni na ngaari cia ita, na andū arīa mathiiga mahaicīte mbarathi makīmarūmīrīra ngīnya iria-inī. ²⁴ Rūciinī ruoro rūgītēma-rī, Jehova agīcūthīrīria mbūtū ya ita ya andū a Misiri arī gītugī-inī kīa mwaki na gīa itu, nake akīmīrigiica. ²⁵ Agītūma magūrū ma ngaari ciao cia ita macomoke nīgeetha makorwo na thīina wa gūcitwarithia. Nao andū a Misiri makiuga atīrī, “Nītūūrei twehere harī andū aya a Isiraeli! Jehova nīwe ūramarūrīra kūrī andū a Misiri.”

²⁶ Nīngī Jehova akīra Musa atīrī, “Tambūrūkia guoko igūrū wa iria nīgeetha maaī macooke mahubanīrie andū a Misiri na ngaari ciao cia ita, na andū arīa mathiiga mahaicīte mbarathi.” ²⁷ Musa agītambūrūkia guoko gwake igūrū wa iria, na gūgīkīa-rī, iria rīgīcooka gūtherera o ta mbere. Nao andū a Misiri makīgeria kūrūrīra, no Jehova akīmahubanīria iria-inī thīinī. ²⁸ Maaī magīcookana, magīthika ngaari cia ita na andū

arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi; nĩ mbūtũ yothe ya Firaũni irĩa yarũmĩrĩire andũ a Isiraeli iria-inĩ. Gũtirĩ o na ũmwe wao wahonokire.

²⁹ No andũ a Isiraeli maaringire iria magereire njĩra nyũmũ, rūthingo rwa maaĩ rūrũgamĩte mwena wao wa ũrĩo na wa ũmotho. ³⁰ Mũthenya ũcio Jehova akĩhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma andũ a Misiri, nao andũ a Isiraeli makĩionera ciimba cia andũ a Misiri kũu hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ³¹ Na rĩrĩa andũ a Isiraeli moonire hinya mũnene ũrĩa Jehova onirie andũ a Misiri-rĩ, andũ acio magĩtigĩra Jehova na makĩmwĩhoka o na makĩhoka Musa ndungata yake.

15

Rwĩmbo rwa Musa na Miriamu

¹ Hĩndĩ iyo Musa na andũ a Isiraeli makĩinĩra Jehova rwĩmbo rūrũ:

“Nĩngũinĩra Jehova,

nĩgũkorwo nĩwe ũtũũgĩrĩtio mũno.

Mbarathi amĩikĩtie iria-inĩ hamwe na mũmĩhaici.

² Jehova nĩwe hinya wakwa na rwĩmbo rwakwa;

nĩwe ũtuĩkĩte ũhonokio wakwa.

Nĩwe Ngai wakwa na nĩndĩmũgoocaga,

Nĩwe Ngai wa baba na nĩndĩmũtũũgagĩria.

³ Jehova nĩ njamba ya ita;

Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩake.

⁴ Ngaari cia ita cia Firaũni na mbūtũ yake aamĩikirie iria-inĩ.

Anene arĩa ega mũno a Firaũni moorĩire maaĩ-inĩ ma Iria Itune.

⁵ Maaĩ marĩa mariku nĩmamathikĩte;

Nao magakĩrikĩra kũrĩa kũriku ta ihiga.

⁶ “Wee Jehova, guoko gwaku kwa ũrĩo kwarĩ gwa kũgegania, gũkagĩa hinya.

Wee Jehova, guoko gwaku kwa ũrĩo nĩ gwathuthangire thũ.

⁷ Nĩ ũndũ wa ũnene waku wa magegania,

nĩwakurumanirie arĩa magũũkĩrĩire.

Nĩwaitũrũire marakara maku mahiũ;

makĩmacina taarĩ mahuti.

⁸ Na ũndũ wa mūrurumo wa mĩhũmũ ya maniũrũ maku-rĩ,

maaĩ nĩmeiganĩrĩire hĩba.

Makũmbĩ ma maaĩ makĩrũgama ta rūthingo;

maaĩ ma kũrĩa kũriku makĩnyĩitana gatagatĩ ka iria.

⁹ “Thũ nayo yetĩite, ikoiga atĩrĩ,

‘Nĩngamarũmĩrĩra na ihenya, ndĩmakinyĩre.

Ngagayania indo iria matahĩte,

ndĩhũũnĩrĩrie nacio.

Nĩngũcomora rūhiũ rwakwa rwa njora,

nakuo guoko gwakwa kũmaniine.’

¹⁰ No wahuhire rūhuho rūkĩhurutana,

narĩo iria rĩkĩmathika,

makĩrika ta kĩgera maaĩ-inĩ maingĩ.

¹¹ “Wee Jehova-rĩ, nũũ ũhaana tawe harĩ ngai ciothe?

Nũũ ũhaana tawe,

wee ũrĩ ũtheru wa magegania,

wee wĩtigĩrĩtwo nĩ ũndũ wa riiri waku,

wee wĩkaga maũndũ ma magegania?

¹² Watambũrũkirie guoko gwaku kwa ũrĩo, nayo thĩ ikĩmameria.

¹³ “Nĩ ũndũ wa wendo waku ũtathiraga,
nĩũgũtongoria andũ arĩa ũkũũrĩte.
Nĩũkamatonongoria na ũndũ wa hinya waku,
ũmatware nginya gĩikaro gĩaku gĩtheru.

¹⁴ Ndũrĩrĩ ikaigua, nacio ciinaine;
ruo rũnyiite andũ a Filistia.

¹⁵ Aathani a Edomu nĩmakamaka mũno,
na atongoria a Moabi manyiitwo nĩ kũinaina,
andũ a Kaanani makaiyũrwo nĩ maaĩ nda;

¹⁶ guoya na kĩmako nĩkamakinyĩrĩra.
Na ũndũ wa hinya wa guoko gwaku-rĩ,
makahaana ta ihiga matekwĩnyagunya,
nginya andũ aku, Wee Jehova, maringe,
nginya andũ arĩa wegũrĩre maringe.

¹⁷ Ũkaamarehe thĩinĩ na ũmahaande
kĩrĩma-inĩ kĩa igai rĩaku,

o handũ harĩa, Wee Jehova,
wombire hatũike gĩikaro gĩaku,
handũ-harĩa-haamũre, harĩa Wee Jehova,
wahaandire na moko maku.

¹⁸ Jehova agaathamaka tene na tene.”

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa mbarathi cia Firaũni, na ngaari cia ita, na andũ arĩa maathiiaga mahaicĩte
mbarathi maatoonyire iria-inĩ-rĩ, Jehova agĩcookania maaĩ ma iria, makĩmathika. No
rĩrĩ, andũ a Isiraeli maatuĩkanirie iria-inĩ mathiĩrĩre thĩ nyũmũ. ²⁰ Hĩndĩ ĩyo Miriamu
ũrĩa mũnabii mũndũ-wa-nja, mwarĩ wa nyina na Harũni, akĩoya kihembe gĩa kũinio,
nao atumia othe makĩmuuma thuutha marĩ na ihembe ciao makĩinaga. ²¹ Miriamu
akĩmainĩra atĩrĩ:

“Inĩrai Jehova,
nĩgũkorwo nĩwe ũtũũgĩrĩtio mũno.

Mbarathi amĩikĩtie iria-inĩ, hamwe na mũmĩhaici.”

Maaĩ ma Mara na ma Elimu

²² Ningĩ Musa agĩtongoria Isiraeli kuuma Iria Itune magĩthĩĩ Werũ wa Shuri. Magĩthĩĩ
rũgendo rwa mĩthenya ĩtatũ werũ-inĩ na matekuona maaĩ. ²³ Rĩrĩa maakinyire Mara,
matingĩahotire kũnyua maaĩ makuo tondũ maarĩ marũrũ. (Nĩkĩo handũ hau hetagwo
Mara.) ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ magĩtetia Musa, makiuga atĩrĩ, “Tũkũnyua kĩ?”

²⁵ Nake Musa agĩkaĩra Jehova, nake Jehova akĩmuonia kamũtĩ. Agĩgaikia maaĩ-inĩ,
namo makĩgĩa mũcamo mwega.

O hau Jehova agĩathana, akĩmathondekera watho na uuge wa kũrũmagĩrĩrwo, na
akĩmagereria ho. ²⁶ Akiuga atĩrĩ, “Mũngĩthikĩrĩria mũgambo wa Jehova Ngai wanyu
wega, na mwĩke maũndũ marĩa magĩrĩre maitho-inĩ make, mũngĩrũmbũiya maathani
make na mũmenyerere wathani wake wothe-rĩ, ndikamũrehera mũrimũ o na ũmwe wa
ĩrĩa ndareheire andũ a Misiri, nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Jehova, ũrĩa ũmũhonagia.”

²⁷ Ningĩ magĩkinya Elimu, harĩa haarĩ ithima ikũmi na igĩrĩ, na mĩtende mĩrongo
mũgwanja, nao makĩamba hema hau hakuhĩ na maaĩ.

16

Mana na Tũmakia-Arũme

¹ Mũingĩ wothe wa Isiraeli nĩwoimagararire ũkiuma Elimu ũgĩkinya Werũ wa Sini, ũrĩa
ũrĩ gatagatĩ ka Elimu na kĩrĩma gĩa Sinai, mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa keerĩ
thuutha wao kuuma bũrũri wa Misiri. ² Kũu werũ-inĩ, mũingĩ ũcio wothe nĩwatetirie
Musa na Harũni. ³ Andũ a Isiraeli makĩmeera atĩrĩ, “Naarĩ korwo Jehova aatũũragĩire
bũrũri wa Misiri na guoko gwake! Kũu twaikaraga tũthiũrũrũkĩrie nyũngũ cia nyama, na

tũkarĩĩaga o kĩa gĩothe twendaga, no inyuĩ mĩtũrehete gũkũ werũ-inĩ nĩguo mũũrage kĩũngano gĩkĩ gĩothe na ng'aragu."

⁴ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, "Ngũmuurĩria mĩgate kuuma igũrũ ta mbura. Andũ mariumaga nja o mũthenya makongania mĩgate ya kũmaigana o mũthenya ũcio. Ngũmageria na njĩra ĩyo nyone kana nĩmekũrũmĩrĩra ũrutani wakwa. ⁵ Mũthenya wa gatandatũ-rĩ, marĩharagĩria kĩa mainũkia, nakĩo gĩkoragwo kĩrĩ maita meerĩ ma kĩa monganagia mĩthenya ĩrĩa ĩngĩ."

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Musa na Harũni makĩĩra andũ othe a Isiraeli atĩrĩ, "Hwaĩ-inĩ-rĩ, nĩmũrĩmenya atĩ nĩ Jehova wamũrutire bũrũri wa Misiri, ⁷ na rũciinĩ nĩmũkona riiri wa Jehova, tondũ nĩaiguĩte ũrĩa mũmũtetetie. Ithui tũkĩrĩ a, atĩ nĩguo mũtũtetie?" ⁸ O na ningĩ Musa akĩmeera atĩrĩ, "Nĩmũkamenya atĩ ũcio nĩ Jehova, rĩrĩa akaamũhe nyama mũrĩe hwaĩ-inĩ na amũhe mĩgate ĩrĩa yothe mũkwenda rũciinĩ, tondũ nĩaiguĩte ũrĩa mũmũtetetie. Ithui tũkĩrĩ a? Ti ithui mũratetia, no nĩ Jehova mũratetia."

⁹ Ningĩ Musa akĩĩra Harũni atĩrĩ, "Ĩra mũingĩ wotha wa Isiraeli atĩrĩ, 'Ūkai mbere ya Jehova, nĩgũkorwo nĩaiguĩte gũteta kwanyu.'"

¹⁰ Hĩndĩ ĩrĩa Harũni aaragĩria mũingĩ wotha wa Isiraeli-rĩ, makĩrora na mwena wa werũ-inĩ, na kũu makĩona riiri wa Jehova ũrĩ itu-inĩ.

¹¹ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ¹² "Nĩnjiguĩte gũteta kwa andũ a Isiraeli. Meere atĩrĩ, 'Hwaĩ-inĩ mũrĩrĩaga nyama na rũciinĩ mũkarĩa mĩgate mũkahũũna. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ, nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.'"

¹³ Hwaĩ-inĩ ũcio gũgĩũka tũnyoni tũria twĩtagwo tũmakia-arũme tũkĩiyũra kambĩ ciao. Naguo rũciinĩ kwarĩ ime rĩathiũrũrũkĩrie kambĩ ciao. ¹⁴ Ime rĩaitĩka-rĩ, gũkĩoneka tũthendũ twa gĩthiũrũrũ tũhaana maaĩ magandie nĩ mbaa, tũgwĩte thĩ kũu werũ-inĩ. ¹⁵ Rĩrĩa andũ a Isiraeli maatuonire, makĩũrania atĩrĩ, "Gĩkĩ nĩ kĩĩ?" nĩgũkorwo matiamenyaga nĩ kĩĩ.

Musa akĩmeera atĩrĩ, "Nĩ mĩgate ĩrĩa Jehova amũheete mũrĩe. ¹⁶ Jehova aathanĩte ũũ: 'O mũndũ nĩonganie o ĩrĩa ĩkũmũigana. Oyagai o kĩbaba kĩmwe kĩa omeri* kĩa o mũndũ wotha ũrĩ hema-inĩ cianyu.'"

¹⁷ Andũ a Isiraeli magĩĩka o ta ũrĩa meerirwo; amwe makĩũngania mũingĩ, na amwe makĩũngania mĩnini. ¹⁸ Na rĩrĩa yathimirwo na kĩbaba kĩa omeri, gũkĩoneka atĩ ũrĩa wonganĩtie mũingĩ-rĩ, ndaarĩ na mũingĩ makĩria; nake ũrĩa wonganirie mĩnini, ndaarĩ na mĩnini makĩria. O mũndũ oonganĩtie mũigana wa ũrĩa aabataire.

¹⁹ Ningĩ Musa akĩmeera atĩrĩ, "Gũtikagĩe mũndũ ũkũiga kĩndũ o na kĩnini kĩayo nginya rũciinĩ."

²⁰ No rĩrĩ, amwe matiigana kũrũmbũiya ũrĩa Musa oigire; makĩĩgĩra ĩmwe yayo nginya rũciinĩ, nayo ĩgĩkorwo ĩiyũrite igunyũ na ĩkambĩrĩria kũnunga. Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩrakario nĩo.

²¹ O rũciinĩ mũndũ o mũndũ nĩoyaga ĩrĩa abatairio nĩyo, narĩo riũa rĩahiũha ĩgatweka.

²² Mũthenya wa gatandatũ-rĩ, nĩmoonganagia maita meerĩ; ibaba igĩrĩ cia omeri† harĩ o mũndũ. Nao atongoria a mũingĩ magĩũka makĩĩra Musa ũhoro ũcio. ²³ Nake Musa akĩmeera atĩrĩ, "Ūũ nĩguo Jehova aathanĩte, 'Rũciũ nĩ mũthenya wa kũhurũka, Thabatũ Theru ya Jehova. Nĩ ũndũ ũcio rugai ĩrĩa yothe mũkwenda kũruga, na mũcamũkie kĩa gĩothe mũkwenda gũcamũkia. Kĩa gĩgũtigara-rĩ, mũkĩige nginya rũciinĩ.'"

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio makĩiga imwe nginya rũciinĩ, o ta ũrĩa maathĩtwo nĩ Musa, nacio itiigana kũnunga, kana kũgĩa na igunyũ. ²⁵ Musa akĩmeera atĩrĩ, "Cirĩei ũmũthĩ, tondũ ũmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ ya Jehova. ũmũthĩ mũtigũciona igwĩte thĩ. ²⁶ Mĩthenya ĩtandatũ nĩguo mũrĩciũnganagia, no mũthenya wa mũgwanja-rĩ, ũcio wa Thabatũ, gũtirĩkoragwo kũrĩ kĩndũ o na kĩ."

²⁷ No rĩrĩ, andũ amwe makĩumagara mũthenya ũcio wa mũgwanja, magĩthĩ gũciũngania, nao matiigana kuona kĩndũ. ²⁸ Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, "Nĩ nginya hĩndĩ ĩrĩkũ mũgũtũũra mũregete kũmenyerera maathani makwa na kũigua ũrutani wakwa?

* 16:16 nĩ ta lita igĩrĩ na robo (2:25) † 16:22 nĩ ta lita inya na nuthu (4.5)

²⁹ Menyai atĩ Jehova nĩamũheete Thabatũ; na nĩkĩo amũheaga mĩgate ya mĩthenya iĩrĩ mũthenya ũcio wa gatandatũ. Mũndũ o wotho nĩaikarage harĩa arĩ mũthenya ũcio wa mũgwanja; gũtikanagĩe mũndũ ũkumagara.” ³⁰ Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩhurũka mũthenya wa mũgwanja.

³¹ Andũ a Isiraeli magĩta mĩgate iyo mana. Maarĩ merũ ta mbegũ cia korianda, na maacamaga ta tũmĩgate tũthondeketwo na ũũkĩ. ³² Musa akiuga atĩrĩ, “Jehova aathanĩte atĩrĩ; ‘Oyai kĩbaba kĩa omeri ĩmwe ya mana na mũkĩge nĩ ũndũ wa njiarwa iria igooka thuutha, nĩgeetha makoona mĩgate iĩria ndaamũheire mũrie mũrĩ werũ-inĩ, rĩria ndamũrutire bũrũri wa Misiri.’”

³³ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩĩra Harũni atĩrĩ, “Oya ndigithũ na wĩkĩre omeri ĩmwe ya mana thĩĩnĩ wayo. Ningĩ ũcooke ũmĩge mbere ya Jehova iĩgĩrwo njiarwa iria igooka thuutha.”

³⁴ O ta ũria Jehova aathire Musa-rĩ, Harũni akĩiga mana mbere ya ithandũkũ rĩa ũira, nĩguo matũũre ho. ³⁵ Andũ a Isiraeli maarĩire mana mĩaka mĩrongo ĩna nginya magĩkinya bũrũri ũria watũũragwo nĩ andũ; maarĩire mana nginya rĩria maakinyire mũhaka-inĩ wa Kaanani.

³⁶ (Omeri ĩmwe iĩgana ta gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe.)

17

Maaĩ Kuuma Rwaro-inĩ rwa Ihiga

¹ Mũingĩ wotho wa Isiraeli ũkiumagara kuuma Werũ wa Sini, ũkoimaga handũ hamwe ũgathĩ harĩa hangĩ o ta ũria Jehova aathanaga. Makĩamba hema ciao Refidimu, no gũtiarĩ maaĩ ma kũnyuuo nĩ andũ acio. ² Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩnegenia Musa, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũhe maaĩ ma kũnyua.”

Nake Musa akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũranegenia nĩkĩ? Nĩ kĩ gĩgũtũma mũgerie Jehova?”

³ No andũ nĩmanyootire marĩ kũu, nao magĩtetia Musa makĩmũũria atĩrĩ, “Watũrutire bũrũri wa Misiri nĩkĩ, tũũke ũtũũrage na nyoota ithuĩ na ciana ciitũ na ũhiũ witũ?”

⁴ Nake Musa agĩkaĩra Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Ngwĩka atĩa na andũ aya? Marĩ hakuhĩ kũhũũra na mahiga nyuguto.”

⁵ Jehova agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ mbere ya andũ aya. Thĩĩĩ na athuuri amwe a Isiraeli na ũkuue rũthanju rũria wagũthire Nili naruo. ⁶ Nĩ ngũrũgama hau mbere yaku, o hau hakuhĩ na rwaro rwa ihiga kũu Horebu. Gũtha ihiga, na maaĩ nĩmekuuma thĩĩnĩ warĩo nĩguo andũ manyue.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩka ũguo athuuri a Isiraeli makĩonaga. ⁷ Nake agĩta handũ hau Masa na Meriba, tondũ nĩho andũ a Isiraeli maanegenirie na makĩgeria Jehova, makĩũragia atĩrĩ, “Iĩ Jehova arĩ hamwe na ithuĩ kana aca?”

Kũhootwo kwa Amaleki

⁸ Andũ a Amaleki nĩmookire makĩhithũkĩra andũ a Isiraeli kũu Refidimu. ⁹ Musa akĩĩra Joshua atĩrĩ, “Thuura andũ amwe aitũ mumagare mũkahũũrane na andũ a Amaleki. Rũciũ ngaarũgama kĩrĩma igũrũ nyiitĩte rũthanju rwa Ngai na guoko.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩhũũrana na andũ a Amaleki o ta ũria Musa aathanĩte; nake Musa, na Harũni na Huri makĩhaica kĩrĩma-inĩ. ¹¹ Rĩria rĩothe Musa akoragwo oete moko make na igũrũ-rĩ, andũ a Isiraeli makahootana, no rĩria agũithia moko make, andũ a Amaleki makahootana. ¹² Rĩria Musa aanogire moko-rĩ, makĩoya ihiga makĩiga thĩ akĩrĩkarĩra. Harũni na Huri magĩkĩnyitĩrĩra moko make, o ũmwe akanyitĩrĩra guoko kũmwe, na ũcio ũngĩ kũu kũngĩ. Nĩ ũndũ ũcio moko ma Musa magĩkara mambarairio nginya riũa rĩgĩthũa. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩhoota mbũtũ cia andũ a Amaleki na rũhiũ rwa njora.

¹⁴ Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Andĩka ũndũ ũyũ ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ũrĩ ũndũ wa gũtũũra ũrĩkanagwo na ũreke Joshua aũigue, tondũ nĩngeheria rĩitwa rĩa Amaleki biũ nao matigacooka kũrĩkanwo gũkũ thĩ.”

¹⁵ Musa agĩaka kĩgongona na agĩgĩta atĩrĩ “Jehova Nĩwe Bendera yakwa.” ¹⁶ Akiuga atĩrĩ, “Nĩgũkorwo moko nĩmambararirio na igũrũ kwerekera gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene kĩa Jehova. Jehova arĩhũũranaga na andũ a Amaleki kuuma njiarwa na njiarwa.”

18

Jethero Gũceerera Musa

¹ Na rĩrĩ, Jethero, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri ngai wa Midiani na mũthoni-we wa Musa, akĩigua maũndũ mothe marĩa Ngai eekĩire Musa na andũ ake a Isiraeli, na ũrĩa Jehova aarutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri.

² Thuutha wa Musa gũcookia mĩtumia wake Zipora, mũthoni-we Jethero nĩamwamũkĩire, ³ hamwe na ariũ ake eerĩ. Mũriũ ũmwe eetagwo Gerishomu, nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, “Nĩndũkĩte mũgeni bũrũri-inĩ wene”; ⁴ mũriũ ũcio ũngĩ eetagwo Eliezeri, nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, “Ngai wa baba nĩwe warĩ mũteithia wakwa; nĩahonokirie kuuma rũhiũ-inĩ rwa Firaũni.”

⁵ Jethero, mũthoni-we wa Musa, hamwe na mĩtumia wa Musa na ariũ ake, magĩũka kũrĩ we kũu werũ-inĩ, kũrĩa aambĩte hema hakuhĩ na kĩrĩma kĩa Ngai. ⁶ Jethero nĩamũtũmanĩire akoiga atĩrĩ, “Nĩ, mũthoni-guo Jethero, nĩndĩrooka kũrĩ we tũrĩ na mĩtumia waku na ariũ aku eerĩ.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩkiuamagara agatũnge mũthoni-we, akĩinamĩrĩra, akĩmũmunya. Makĩgeithania, na magĩcooka magĩtoonya hema thĩinĩ. ⁸ Musa akĩhe mũthoni-we ũhoru wothe wa ũrĩa Jehova eekire Firaũni na andũ a Misiri nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli na, akĩmwĩra mathĩina mothe marĩa moonete rũgendo-inĩ, na ũrĩa Jehova aamahonoketie.

⁹ Jethero nĩakenirio nĩ kũigua maũndũ macio mothe mega marĩa Jehova eekĩire Isiraeli, nĩ ũndũ wa kũhonokia andũ a Isiraeli kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri. ¹⁰ Jethero akiuga atĩrĩ, “Jehova arogoocwo, ũrĩa wamũteithũire kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri na gwa Firaũni, na agĩteithũra andũ kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri. ¹¹ Rĩu nĩ nĩmenyete atĩ Jehova nĩ mũnene gũkĩra ngai iria ingĩ ciothe, nĩgũkorwo ũguo nĩguo eekire arĩa maahatĩrĩirie Isiraeli metĩite.” ¹² Hĩndĩ ĩyo Jethero, mũthoni-we wa Musa, akĩrehe maruta ma njino na magongona mangĩ ma kũrutĩra Ngai, nake Harũni agĩũka marĩ na athuuri othe a Isiraeli nĩguo marĩanĩre irio na mũthoni-we wa Musa, marĩ mbere ya Ngai.

¹³ Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa agĩkarĩra gĩtĩ nĩguo atuithanie andũ ciira, nao andũ makĩrũgama mamũthiũrũrũkĩirie kuuma rũciinĩ nginya o hwaĩ-inĩ. ¹⁴ Rĩrĩa mũthoni-we onire wĩra ũrĩa wothe Musa aarutagĩra andũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ wĩra ũrĩkũ ũyũ ũrarutĩra andũ aya? Nĩ kĩ gĩgũtũma ũrute wĩra wa gũtuithania ciira ũrĩ o wiki, nao andũ aya othe matindage marũngĩ magũthiũrũrũkĩirie kuuma rũciinĩ nginya o hwaĩ-inĩ?”

¹⁵ Musa akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ andũ aya marokaga kũrĩ nĩ nĩguo mamenye wendi wa Ngai. ¹⁶ Rĩrĩa rĩothe marĩ na ũndũ matekũiguanĩra, ũrehagwo kũrĩ nĩ, na nĩ ngamatuithania na ngamamenyithia uuge wa Ngai na mawatho make.”

¹⁷ Mũthoni-we wa Musa akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũrĩa ũreka ti wega. ¹⁸ Wee, na andũ aya marooka kũrĩ we nĩmũkwĩnogia na mĩnoga. Wĩra ũyũ nĩ mũritũ mũno makĩria harĩwe; ndũngĩũhota ũrĩ wiki. ¹⁹ Rĩu-rĩ, ta thikĩrĩria ngũtaare, na Ngai aroikara nawe. Wee tuĩka mũtũmwo wa Ngai kũrĩ andũ aya, na ũkamũtwaragĩra maũndũ marĩa matekũiguanĩra. ²⁰ Marute uuge wa Ngai na mawatho make, na ũmoonie njĩra njega ya mũtũũrĩre na mawĩra marĩa magĩrĩire kũruta. ²¹ No rĩrĩ, thuura andũ marĩ na ũhoti kuuma andũ-inĩ aya, andũ etigĩri Ngai, na andũ ehokeku arĩa mathũire kwamũkĩra ihaki, na ũmatue anene a kũrũgamagĩrĩra ikundi cia ngiri, na ikundi cia magana, na ikundi cia mĩrongo ĩtano, na ikundi cia makũmi. ²² Reke matũke a gũtuithania andũ aya ciira mahinda mothe, no makũrehagĩre maciira marĩa maritũ; marĩa mahũthũ makamatuithanagia arĩ o. ũndũ ũcio nĩgũgũkũhũthĩria mũrigo, tondũ nĩmarĩgayanaga

nawe. ²³ Ũngĩka ũguo na Ngai agwathe, nĩrĩhotaga gwĩtiiria mĩnoga, na andũ aya othe marĩinũkaga maiganĩre.”

²⁴ Musa nĩathikĩrĩrie mũthoni-we na agĩka ũrĩa wotho aamũtaarire. ²⁵ Agĩthuura andũ marĩ na ũhoti kuuma Isiraeli guothe, akĩmatua atongoria a andũ acio; akĩmatua anene a ikundi cia ngĩri, na ikundi cia magana, na ikundi cia mĩrongo ĩtano, na ikundi cia makũmi. ²⁶ Magĩtuĩka a gũtuithanagia andũ ciira hĩndĩ ciothe. Maciira marĩa maritũ magatwarĩra Musa, no marĩa mahũthũ magatuithanagia arĩ o.

²⁷ Musa agĩcooka akiugĩra mũthoni-we ũhoru, nake Jethero agĩcooka bũrũri wake mwene.

19

Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai

¹ Mweri wa gatatũ thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, mũthenya o ũcio-rĩ, magĩkinya Werũ wa Sinai. ² Thuutha wa kuuma Refidimu, magĩtoonya werũ wa Sinai, nao andũ a Isiraeli makĩamba hema ciao kũu werũ-inĩ, magũrũ-inĩ ma kĩrĩma kũu kĩa Sinai.

³ Ningĩ Musa akĩambata kĩrĩma-inĩ harĩ Ngai, nake Jehova akĩmwĩta arĩ kĩrĩma-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũũ nĩguo ũkwĩra nyũmba ya Jakubu, na wĩre andũ a Isiraeli: ⁴ ‘Inyuĩ ene nĩmweyoneire ũrĩa Ndeekire bũrũri wa Misiri, o na ũrĩa ndahaanire ta ndamũkuuire na mathagu ma nderi, ngĩmũrehe harĩ nĩ. ⁵ Na rĩrĩ, mũngĩnjathĩkĩra biũ na mũmenyerere kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ, gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe, inyuĩ mũgaatuĩka andũ akwa a goru. O na gũtuĩka thĩ yotho nĩ yakwa-rĩ, ⁶ inyuĩ mũgaatuĩka ũthamaki wakwa wa athĩnjĩri-Ngai na rũrĩrĩ rwamũre.’ Ciugo icio nĩcio ũkwĩra andũ a Isiraeli.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcooka, na agĩta athuuri arĩa matongoragia andũ, akĩmahe ũhoru wotho ũrĩa Jehova aamwathĩte ameere. ⁸ Nao andũ acio magĩtikanĩria hamwe makiuga atĩrĩ, “Nĩtũgwĩka ũrĩa wotho Jehova oigĩte.” Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcookeria Jehova ũhoru ũrĩa moigire.

⁹ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Nĩngũũka kũrĩ inyuĩ ndĩ thĩnĩ wa itu itumanu, nĩgeetha andũ maanjigũ ngĩaria nawe, nao nĩ megũtũũra makwĩhokete.” Musa agĩcooka akĩra Jehova ũrĩa andũ moigĩte.

¹⁰ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Thĩ kũrĩ andũ ũmatherie ũmũthĩ na rũciũ. Meere mathambie nguo ciao, ¹¹ na makorwo mehaarĩrie mũthenya wa gatatũ, tondũ mũthenya ũcio Jehova nĩagaikũrũka igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai andũ othe makĩonaga. ¹² ĩkĩra mĩhaka ĩthiũrũrũkĩrie kĩrĩma, na ũmeere ũũ, ‘Mwĩmenyererei mũtikahaice kĩrĩma kana mũhutie magũrũ-inĩ ma kĩo. ũrĩa wotho ũkaahutia kĩrĩma ti-itherũ nĩakooragwo. ¹³ Ti-itherũ nĩakahũrwo na mahiga nyuguto, kana arathwo na mĩguĩ; hatĩrĩ guoko gũkaamũhutia. Ndagetĩkĩrio atũũre muoyo, arĩ mũndũ kana nyamũ.’ No rĩrĩa coro wa rũhĩa rwa ndũrũme ũrĩgamba, no rĩo marĩhaica kĩrĩma igũrũ.”

¹⁴ Thuutha wa Musa gũikũrũka oimĩte kĩrĩma-inĩ agĩthĩ kũrĩ andũ, akĩmatheria, nao magĩthambia nguo ciao. ¹⁵ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhaarĩrie nĩ ũndũ wa mũthenya wa gatatũ. Mũtigakome na andũ-a-nja.”

¹⁶ Rũciĩnĩ rwa mũthenya wa gatatũ, gũkĩgĩa ngwa o na heni, na itu itumanu rĩgĩkara igũrũ rĩa kĩrĩma, gũkĩguuo mũgambo mũnene wa coro. Andũ othe arĩa maarĩ kambĩ, makĩinaina. ¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Musa agĩtongoria andũ kuuma kambĩ magacemanie na Ngai, nao makĩrũgama magũrũ-inĩ ma kĩrĩma. ¹⁸ Kĩrĩma gĩa Sinai kĩaumbĩrĩtwo nĩ ndogo, tondũ Jehova aikũrũkire igũrũ wakĩo arĩ mwaki-inĩ. Nayo ndogo ĩgĩtoogororoka kuuma igũrũ rĩa kĩrĩma ta ndogo ĩkuuma riiko-inĩ inene; nakĩo kĩrĩma gĩgĩthingitha na hinya, ¹⁹ naguo mũgambo wa coro ũgĩkĩrĩria kũnenaha. Nake Musa akĩaria, naguo mũgambo wa Ngai ũkĩmũcookeria.

²⁰ Jehova agĩkũrũka igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai na agĩta Musa ahaice kũu kĩrĩma igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩhaica, ²¹ nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikũrũka na ũkaanie andũ matikehatĩrĩrie kwambata gũũka kuona Jehova, nĩguo aingĩ ao matigakue.

²² O na athĩnjĩri-Ngai arĩa me gũthengerera Jehova, no nginya metherie kana Jehova amahithũkĩre, amaniine.”

²³ Musa akĩĩra Jehova atĩrĩ, “Andũ matingĩhaica Kĩĩma gĩa Sinai tondũ we mwene nĩwatũkaanirie, ũgĩtwĩra atĩrĩ, ‘Ikĩra mũhaka ũthiũrũrũkĩrie kĩĩma, na ũkĩamũre gĩtuĩke gĩtheru.’”

²⁴ Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ikũrũka, mwambate na Harũni. No athĩnjĩri-Ngai na andũ matikehatĩrĩrie kwambata mathiĩ kũrĩ Jehova kana amahithũkĩre amaniine.”

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩĩkũrũka kũrĩ andũ acio, akĩmahe ũhoru ũcio.

20

Maathani Marĩa Ikũmi

¹ Nike Ngai akĩaria ciugo ici ciothe, akiuga atĩrĩ:

² “Nĩ nĩ Jehova Ngai waku, ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri, kuuma bũrũri wa ũkombo.

³ “Ndũkanagĩe na ngai ingĩ tiga nĩ.

⁴ “Ndũkanethondekere mũhianano mũicũhie wa mũhianĩre wa kĩndũ o gĩothe kĩrĩ kũũrĩa igũrũ kana gũkũ thĩ, kana kĩrĩ maaĩ-inĩ marĩa marĩ mũhuro wa thĩ.

⁵ Ndũkanacinamĩrĩre kana ũcihooe, nĩgũkorwo nĩ, Jehova Ngai waku, ndĩ Ngai ũrĩ ũiru, herithagia ciana nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao nginya rũciaro rwa gatatũ na rwa kana rwa andũ arĩa maathũire, ⁶ no ngonania wendo kũrĩ njiarwa ngiri na ngiri cia andũ arĩa manyendete na magaathĩkĩra maathani makwa.

⁷ “Ndũkanagwete rĩitwa rĩa Jehova Ngai waku na itherũ, nĩgũkorwo Jehova ndagatua atĩ mũndũ ndehĩtie ũrĩa ũgwetaga rĩitwa rĩake na itherũ.

⁸ “Ririkanaga mũthenya wa Thabatũ ũwamũrage. ⁹ Rutaga wĩra waku wotha mũthenya itandatũ, ¹⁰ no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ ya Jehova Ngai waku. Mũthenya ũcio ndũkanarute wĩra o na ũrĩkũ, wee mwene, kana mũrũ-guo, kana mwarĩ-guo, kana ndungata yaku ya mũndũ mũrũme, kana ya mũndũ-wa-nja, kana ũhiũ waku, kana mũgeni ũrĩ gwaku mũciĩ. ¹¹ Nĩgũkorwo Jehova ombire igũrũ na thĩ, na iria rĩrĩa inene na indo ciothe iria irĩ kuo, na mũthenya itandatũ, no akĩhurũka mũthenya wa mũgwanja. Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩrathima mũthenya ũcio wa Thabatũ, akĩwaamũra.

¹² “Tĩra thoguo na nyũkwa, nĩgeetha ũtũũre matukũ maingĩ bũrũri ũrĩa Jehova Ngai waku egũkũhe.

¹³ “Ndũkanoragane.

¹⁴ “Ndũkanatharanie.

¹⁵ “Ndũkanaiye.

¹⁶ “Ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyo.

¹⁷ “Ndũkanacumĩkĩre nyũmba ya mũndũ ũrĩa ũngĩ. Ndũkanacumĩkĩre mĩtumia wa mũndũ ũngĩ, kana ũcumĩkĩre ndungata yake ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, kana ndegwa yake kana ndigiri yake, o na kana kĩndũ gĩothe gĩake.”

¹⁸ Rĩrĩa andũ maiguire marurumĩ, na makĩona rũheni, na makĩigua coro ũkĩgamba, na makĩona kĩĩma gĩgĩtoga ndogo, makĩinaina nĩ guoya. Magĩikara o haraaya, ¹⁹ na makĩĩra Musa atĩrĩ, “Twarĩrie arĩ we, na nĩtũgũkũigua, no tiga kũreka twarĩrio nĩ Ngai, tũtigakue.”

²⁰ Musa akĩĩra andũ acio atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Ngai okĩte kũmũgeria, nĩgeetha mĩtũũre mwĩtigĩrĩte Ngai, mwagage kwĩhia.”

²¹ Andũ acio magĩgĩikara o haraaya, nowe Musa agĩthengerera harĩa haarĩ nduma ndumanu, harĩa Ngai aarĩ.

Mĩhianano na Magongona

²² Ningĩ Jehova akiĩra Musa atĩrĩ, “Ĩra andũ a Isiraeli ũndũ ũyũ: ‘Nĩmweyonera inyuĩ ene atĩ ndaaria na inyuĩ ndĩ o igũrũ: ²³ Mũtikanathondeke ngai ingĩ cia kũhooyagwo hamwe na niĩ; mũtikanethondekere ngai cia betha kana ngai cia thahabu.

²⁴ “‘Njakĩrai kīgongona gĩa tĩĩri, na mũrutĩre ng’ondũ na mbũri na ng’ombe cianyu ho irĩ magongona manyu ma njino na ma ũiguano. Kũria guothe ngaatũma rĩitwa rĩakwa rĩtĩagwo, nĩndĩũkaga kũrĩ inyuĩ na ngamũrathima. ²⁵ Mũngĩnjakĩra kīgongona kĩa mahiga, mũtigagĩake na mahiga marĩa maacũhie, nĩgũkorwo mũngĩgaatũmĩra kĩndũ gĩa gwacũhia nĩmũgagĩthaahia. ²⁶ Mũtikanahaice kīgongona gĩakwa na ngathĩ, nĩguo njaga yanyu ndikanonekanĩre ho.’

21

¹ “Maya nĩmo mawatho marĩa ũkũhe andũ a Isiraeli:

Ndungata cia Ahibirania

² “Ũngĩgũra Mũhibirania arĩ ndungata, agaakũrutĩra wĩra mĩaka ĩtandatũ. No mwaka wa mũgwanja, nĩũkamũrekereria athĩĩ, na ndagakũrĩha kĩndũ. ³ Angĩgooka arĩ wiki, akaarekererio athĩĩ arĩ o wiki; no angĩgooka arĩ na mũtumia, makaarekererio mathĩĩ marĩ hamwe. ⁴ Mwathi wa ndungata ĩyo angĩmĩhe mũtumia nake mũtumia ũcio amũciarĩre ciana cia aanake na airĩtu, mũtumia ũcio na ciana ciake magaatũka a mwathi ũcio wake, na no ndungata ĩyo ya mũndũ mũrũme ĩkaarekererio ĩthĩĩ.

⁵ “No ndungata ĩyo ĩngĩkaaria, ĩmwĩre atĩrĩ, ‘Nĩnyendete mwathi wakwa, na mũtumia wakwa na ciana na ndikwenda kũrekererio thĩĩ,’ ⁶ hĩndĩ ĩyo mwathi wa ndungata ĩyo nĩakamĩtwara mbere ya atuithania ciira. Akaamĩtwara mũrango-inĩ, kana hĩngĩro-inĩ ya mũrango, na amĩtũre gũtũ na mũkuha.* Nayo ndungata ĩyo ĩgaatuĩka ya mwathi ũcio matukũ ma muoyo wayo wothē.

⁷ “Mũndũ angĩendia mwarĩ agatuĩke ndungata, ndĩkarekererio ĩthĩĩ ta ũrĩa ndungata cia arũme ciikagwo. ⁸ ĩngĩaga gũkenia mwathi ũrĩa wamĩthuurĩte, no nginya etĩkĩre ndungata ĩyo ĩkũũrwo. Ndarĩ na kĩhoo to gĩa kwendia ndungata ĩyo kũrĩ ageni, tondũ nĩagĩte kwĩhokeka harĩ yo. ⁹ Angĩmĩũrĩria mũriũ, no nginya amĩtue ta ĩrĩ mwarĩ wake mwene. ¹⁰ Mũriũ angĩhikia mũtumia ũngĩ, ndakaimē ũrĩa wa mbere irio na nguo, na ndakamũime kĩhoo to gĩa ta mũtumia wake. ¹¹ Angĩaga kũmũhingĩria maũndũ maya matatũ-rĩ, akĩrekererio athĩĩ, gũtarĩ na mbeeca ĩkũrĩhwo.

Watho Ũkonĩ Gũtihia Mũndũ

¹² “Mũndũ ũrĩa ũngĩgũtha mũndũ amũũrage, ti-itherũ o nake no akooragwo. ¹³ No rĩrĩ, angĩkorwo ekĩte ũguo atekwenda-rĩ, no gũtuĩke nĩ Ngai ũtũmĩte ũndũ ũcio wĩkĩke, nake mũndũ ũcio nĩakoorĩra kũndũ kũrĩa ngaathuura. ¹⁴ No mũndũ angĩtũmĩra mawara na oorage mũndũ ũrĩa ũngĩ akĩendaga-rĩ, mweheriei kīgongona-inĩ gĩakwa, na mũmũũrage.

¹⁵ “Mũndũ ũrĩa ũngĩtharĩkĩra ĩthe kana nyina no nginya ooragwo.

¹⁶ “Mũndũ ũngĩiya mũndũ ũngĩ na hinya akamwendie, kana o na anyiitwo arĩ nake atanamwendia-rĩ, no nginya ooragwo.

¹⁷ “Mũndũ ũrĩa ũngĩruma ĩthe kana nyina no nginya ooragwo.

¹⁸ “Andũ mangĩũgitana na ũmwe aringe ũrĩa ũngĩ na ihiga kana na ngundi na aage gũkua, no akome ũrĩrĩ kwa ihinda-rĩ, ¹⁹ ũcio mũringani ndagacookerewo nĩ mahĩtia angĩkorwo ũrĩa waringĩtwo nĩakehota na etware nja na mũtirima wake. No rĩrĩ, no nginya arĩhe mahinda ma mũndũ ũcio mũtihie marĩa morĩte na one atĩ nĩahona biũ.

²⁰ “Mũndũ angĩhũũra ngombo yake ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja na rũthanju, nayo ngombo ĩyo ĩkue nĩ ihũũra rĩu-rĩ, no nginya aherithio, ²¹ no ndangĩherithio ngombo ĩyo ĩngĩarahũka thuutha wa mũthenya ũmwe kana ĩrĩ, tondũ ngombo ĩyo nĩ kĩndũ gĩa.

* 21:6 Ngombo ciatũragwo matũ ĩrĩ njĩra ya kuonania wĩrutĩri wa gũtungata aathani aacio. Ũyũ warĩ mũtugo thĩĩnĩ wa bũrũri wa Ashuri na mabũrũri marĩa maariganĩtie.

²² “Andũ mangĩkorwo makĩrũa, maringe mĩtumia ũrĩ nda, ahune no ndagĩe na thĩĩna ũngĩ-rĩ, ũrĩa ũmũringĩte nĩakarĩha kĩrĩa gĩothe mũthuuri wa mĩtumia ũcio ageetia, igooti rĩetikĩria. ²³ No mĩtumia ũcio angĩtĩhio ũũru, muoyo nĩũrĩhagio na muoyo, na ²⁴ riitho rĩrĩhagio na riitho, na igeo rĩrĩhagio na igeo, na guoko kũrĩhagio na guoko, na kũgũrũ kũrĩhagio na kũgũrũ, na ²⁵ ihĩa rĩrĩhagio na ihĩa, na itihia rĩrĩhagio na itihia, naruo rũhara rũrĩhagio na rũhara.

²⁶ “Mũndũ angĩgũtha ndungata ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja riitho narĩo rĩthũke-rĩ, no nginya akaarekereria ndungata iyo iĩthiire, ũndũ ũcio ũtuĩke nĩguo irĩhi rĩa riitho. ²⁷ Na angĩkũũra igeo rĩa ndungata ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, no nginya arekererie ndungata iyo iĩthiire, ũndũ ũcio ũtuĩke nĩguo irĩhi rĩa igeo.

²⁸ “Ndegwa ingĩtheeca mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja na rũhĩa akue, ndegwa iyo no nginya ihũũrwo na mahiga nginya ikue, na nyama ciayo itikarĩio. No mwene ndegwa ndangĩũrio. ²⁹ No rĩrĩ, angĩkorwo ndegwa iyo nĩmenyerete gũtheeca andũ na rũhĩa, na mwene nĩamenyithĩtio ũhoro ũcio nake akaaga kũmĩhingĩra, nayo ićooke yũrage mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja-rĩ, ndegwa iyo no nginya ihũũrwo na mahiga ikue, na mwene o nake no nginya ooragwo. ³⁰ Na rĩrĩ, angĩtuĩka nĩ gwĩtio irĩhi-rĩ, no akũũre muoyo wake na kũrĩha kĩrĩa gĩothe angĩtio. ³¹ Watho ũyũ noguo ũrũgamĩrĩre ndegwa ingĩtheeca mwanake kana mũirĩtu wa mũndũ na rũhĩa. ³² Ndegwa ingĩtheeca ngombo ya mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, mwene no nginya arĩhe cekeri mĩrongo itatũ cia betha kũrĩ mwathi wa ngombo iyo,[†] nayo ndegwa iyo no nginya ihũũrwo na mahiga.

³³ “Mũndũ angĩkunũra irima, kana enje rĩmwe na aage kũrĩkunĩka, nayo ndegwa kana ndigiri igwe thĩĩnĩ warĩo, ³⁴ mwene irima rĩu no nginya arĩhe hathara iyo; no nginya arĩhe mwene nyamũ, nayo nyamũ iyo ikuĩte itũke yake.

³⁵ “Ndegwa ya mũndũ ingĩtĩhia ndegwa ya mũndũ ũngĩ ikue, andũ acio nĩmakendia ndegwa irĩa irĩ muoyo, magayane mbeeca na magayane nyamũ iyo ikuĩte. ³⁶ No rĩrĩ, kũngĩkorwo nĩkũmenyekete atĩ ndegwa iyo nĩmenyerete gũtheecana na rũhĩa, nake mwene akaaga kũmĩhingĩra-rĩ, no nginya mwene arĩhe, nyamũ irĩhio na nyamũ ingĩ, na irĩa ikuĩte itũke yake.

22

Ũgitĩri wa Indo

¹ “Mũndũ angĩiya ndegwa kana ng’ondũ, na amĩthĩnje kana amĩendie-rĩ, no nginya arĩhe ndegwa ithano nĩ ũndũ wa ndegwa iyo na ng’ondũ inya nĩ ũndũ wa ng’ondũ iyo.

² “Mũici angĩnyitwo agĩtua nyũmba nake agũthwo akue-rĩ, mũmũgũthi ndarĩ na ihĩtia rĩa gũita thakame; ³ no ũndũ ũcio ũngĩkĩka thuutha wa riũa kũratha, mũndũ ũcio wagũthana arĩ na ihĩtia rĩa gũita thakame.

“Mũici no nginya arĩhe kĩrĩa aiyĩte, no angĩkorwo ndarĩ na kĩndũ, no nginya endio nĩguo kĩrĩa aiyĩte kĩrĩhwo.

⁴ “Nyamũ irĩa iiyĩtwo ingĩonekana irĩ muoyo moko-inĩ make, irĩ ndegwa kana ndigiri kana ng’ondũ no nginya arĩhe maita meerĩ.

⁵ “Mũndũ angĩrĩthia ũhiũ wake mũgũnda wene o na kana arĩthie mũgũnda wene wa mĩthabibũ, aũrekererie ũrĩe mũgũnda wa mũndũ ũngĩ-rĩ, no nginya arĩhe na indo iria njega cia mũgũnda wake o na arĩhe na thabibũ iria njega mũno cia mũgũnda wake.

⁶ “Mwaki ũngĩtuthũka na ũcine ihinga cia mĩigua nginya ũkinyĩre itĩia cia ngano kana ngano irũngĩ, kana ũcine mũgũnda wothe, mwakia wa mwaki ũcio no nginya arĩhe ngano iyo.

⁷ “Mũndũ angĩhithia mũndũ wa itũũra rĩake betha kana indo amũigĩre-rĩ, nacio indo icio ciywo kuuma nyũmba yake, mũici ũcio angĩnyitwo no nginya arĩhe indo icio maita meerĩ. ⁸ No mũici ũcio angĩaga kũnyitwo, mwene nyũmba no nginya athĩ mbere ya

[†] 21:32 Thogora wa ngombo warĩ icunjĩ mĩrongo itatũ cia betha.

aciirithania nĩguo kũmenyeke kana nĩwe ũiyĩte indo icio cia mũndũ ũcio ũngĩ. ⁹ Ha ũhoru o wotho wa mũndũ gũkorwo na kĩndũ na njĩra irĩa itagĩrĩre, kĩrĩ ndegwa, kana ndigiri, kana ng'ondũ, kana nguo, kana kĩndũ kĩngĩ gĩothe kĩũrĩte kĩrĩa mũndũ ũngĩ angiuga atĩrĩ, 'Kĩndũ gĩkĩ nĩ gĩakwa,' andũ acio eerĩ no nginya marehe ũhoru wao mbere ya aciirithania. Mũndũ ũrĩa aciirithania magatua atĩ nĩehĩtie-rĩ, no nginya arĩhe mũndũ ũcio ũngĩ maita meerĩ.

¹⁰ "Mũndũ angĩhithia mũndũ wa itũũra rĩake ndigiri, kana ndegwa, kana ng'ondũ kana nyamũ o yotho amũigĩre, nayo ikue, kana itihio, kana iyywo, hatarĩ mũndũ ũroona-rĩ, ¹¹ ũhoru ũcio wao ũgaatuuo na njĩra ya kwĩhĩta mwĩhĩtwa mbere ya Jehova atĩ ũrĩa ũhithĩtio tiwe ũiyĩte indo icio. Mwene nake etĩkĩre mwĩhĩtwa ũcio, na hatikagĩa ũhoru wa kũrĩhania. ¹² No angĩkorwo nyamũ nĩkũiywo yaiirwo kuuma kũrĩa yahithĩtio-rĩ, no nginya mũndũ ũcio arĩhe mwene. ¹³ Angĩkorwo yatambuuirwo nĩ nyamũ cia gĩthaka, nĩakonania matigari matũike ũira, na ndakaarĩhio nyamũ iyo itambuuirwo nĩ nyamũ.

¹⁴ "Mũndũ angĩgwatio nyamũ ya mũndũ ũngĩ, nayo itihio kana ikue mwene atarĩ hakuhi, no nginya amĩrĩhe. ¹⁵ No nyamũ iyo ingĩkorwo irĩ na mwene-rĩ, ũrĩa ũgwatĩtio ndangĩmĩrĩha. Angĩkorwo nyamũ nĩgũkomborithio yakomborithĩtio, mbeeca iria ikomboretwo nĩrĩhĩte hathara iyo.

Maũndũ makonĩ Gũikarania

¹⁶ "Mũndũ angĩuha mũirĩtu gathirange ũtoorĩtio kũhikio, nake akome nake, no nginya arĩhe rũracio, nake mũirĩtu ũcio atũike mũtumia wake. ¹⁷ Ithe wa mũirĩtu angĩrega biũ kũmũheana kũrĩ mũndũ ũcio, no nginya mũndũ ũcio arĩhe rũracio rwa airĩtu gathirange.

¹⁸ "Mũtigitĩkĩrie mũndũ-wa-nja mũrogi atũũre muoyo.

¹⁹ "Mũndũ ũngĩgwata nyamũ no nginya ooragwo.

²⁰ "Mũndũ ũkaarutĩra ngai ingĩ iruta tiga Jehova nĩakaniinwo.

²¹ "Mũtĩgeke mũgeni ũũru kana mũmũhinyĩrĩrie, nĩgũkorwo o na inyuĩ mwarĩ ageni bũrũri wa Misiri.

²² "Mũtikanahinyĩrĩrie mũtumia wa ndigwa kana mwana wa ngoriai. ²³ Mũngũka ũguo nao mangaĩre, hatĩrĩ nganja nĩngaigua kĩrĩro kĩa. ²⁴ Nĩngacinwo nĩ marakara, na nĩngamũũraga na rũhiũ rwa njora, nao atumia anyu matũike a ndigwa na ciana cianyu itũike cia ngoriai.

²⁵ "Ũngĩkombera mũndũ ũmwe wakwa gatagatĩ-inĩ kanyu mbeeca abatairio nĩcio-rĩ, ndũgatuĩke ta mũkombanĩri wa mbeeca; ndũkamũrĩhie uumithio wacio. ²⁶ Mũndũ ũngĩ angĩkũnengera nguo yake ya igũrũ irũgamĩrĩre thĩrĩ, mũcookerie riũa rĩtanathũa, ²⁷ tondũ noyo arĩ nayo ya kwĩhumbĩra. Angĩkĩhumbĩra nakĩ agĩkoma? Angaĩra, nĩngamũigua, nĩgũkorwo ndĩ mũigua tha.

²⁸ "Ndũkanarume Ngai kana ũrume mũnene wa andũ anyu.

²⁹ "Ndũgacerithĩrie maruta kuuma makũmbĩ-inĩ maku kana mahihĩro-inĩ maku ma ndibei.

"No nginya ũũheage marigithathi ma ariũ aku. ³⁰ Wĩkage o ũguo mwena-inĩ wĩgĩ ng'ombe na ng'ondũ ciaku. Iria ciaciarwo ũrekage igaikara na manyina mĩthenya mũgwanja, mũthenya wa inana ũgacineana kũrĩ nĩ.

³¹ "Inyuĩ mũgũtuĩka andũ akwa aamũre. Nĩ ũndũ ũcio mũtikanarĩe nyama cia nyamũ ndamburange nĩ nyamũ cia gĩthaka; ciikagĩriei ngui.

23

Mawatho ma Kĩhoto na Kũiguanĩra Tha

¹ "Ndũkanamemerekie ndeto cia maheeni. Ndũgateithĩrĩrie mũndũ mwaganu na ũndũ wa kũrũgamĩrĩra ũira wa maheeni.

² "Ndũkarũmanĩrĩre na mũingĩ gwĩka ũũru. Ũngĩruta ũira igooti-inĩ, ndũkogomie kĩhoto ũkĩnyiitanĩra na mũingĩ, ³ na ndũkonanie kĩmenyano harĩ mũndũ mũthĩni ciira-inĩ wake.

⁴ “Ūngĩona ndegwa kana ndigiri ya mündũ mūrĩ ūthũ nake yūrĩte-rĩ, tigĩrĩra atĩ nĩwamĩcookia kūrĩ we. ⁵ Ūngĩona ndigiri ya mündũ ūgũthũire ĩgwĩte ĩkaremererwo nĩ mūrigo wayo-rĩ, ndũkamĩtĩge hau; no nginya ūmũteithie kũmĩũkĩria.

⁶ “Ndũkanaime andũ anyu arĩa athĩĩni kĩhoo to ciira-inĩ wao. ⁷ Ndũkahutanie na thitango ya maheeni, na ndũkooorage mündũ ūtarĩ na mahĩtia kana mündũ mwĩhokeku, nĩgũkorwo ndikarekereria mündũ mwĩhia.

⁸ “Ndũkoe ihaki, nĩgũkorwo ihaki nĩrĩtũmaga arĩa monaga matuĩke atumumu, na rĩkoogomia ciugo cia andũ arĩa athingu.

⁹ “Ndũkahatĩrĩrie mũgeni; inyuĩ nĩmũũĩ ūrĩa mũgeni aiguaga, tondũ mwarĩ ageni bũrũri wa Misiri.

Mawatho ma Thabatũ

¹⁰ “Haandaga irio mĩgũnda yaku mĩaka ĩtandatũ, na ūkagetha irio iria iciarĩte mĩaka ĩyo, ¹¹ no mwaka wa mũgwanja ūkarekaga mũgũnda ūikare ūguo ūtarĩmĩtwo na ūtekũhũthĩrwo. Nao arĩa athĩĩni gatagatĩ ka andũ anyu makonaga irio kuuma mũgũnda ūcio, nacio nyamũ cia gĩthaka ikarĩĩaga kĩrĩa marĩtigagia. ĩkaga o ūguo na mũgũnda waku wa mĩthabibũ na wa mĩtamaiyũ.

¹² “Rutaga wĩra waku mĩthenya ĩtandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ndũkanarute wĩra, nĩgeetha ndegwa na ndigiri yaku ihurũke, nayo ngombo ĩrĩa ĩciarĩrwo gwaku, kana mũgeni, o nao magĩage na ihinda rĩa kũnogoka.

¹³ “Menyagĩrĩra wĩkage maũndũ marĩa mothe ngwĩrĩte. Ndũkanagwete marĩitwa ma ngai ingĩ; ndũkareke maiguu makĩgwetwo na kanua gaku.

Ciathĩ Ithatũ cia o Mwaka

¹⁴ “Gĩagai na gĩathĩ gĩa gũkũngũĩra maita matatũ o mwaka.

¹⁵ “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ na Ndawa ya Kũmbia; handũ ha mĩthenya mũgwanja ūrĩĩage mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, o ta ūrĩa ndagwaathire. ĩkaga ūndũ ūyũ hĩndĩ ĩrĩa ĩtuĩtwo mweri-inĩ wa Abibu, tondũ nĩ mweri-inĩ ūcio woimire bũrũri wa Misiri.

“Gũtikanagĩe mündũ ūrĩũkaga mbere yakwa moko matheri.

¹⁶ “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Magetha* na maciaro ma mbere ma irio iria ūhaandĩte mĩgũnda yaku.

“Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Igetha mũthia-inĩ wa mwaka, rĩrĩa ūgũcookanĩrĩria irio ciaku kuuma mũgũnda.

¹⁷ “Arũme othe nĩmarĩthiia mbere ya Mwathani Jehova maita matatũ o mwaka.

¹⁸ “Ndũkanandutĩre thakame ya igongona hamwe na kĩndũ kĩrĩ na ndawa ya kũmbia. “Maguta ma maruta makwa ma gĩathĩ matikaigwo nginya rũciĩnĩ.

¹⁹ “Rehaga indo iria njega cia maciaro ma mbere nyũmba-inĩ ya Jehova Ngai waku.

“Ndũkanaruge koori na iria rĩa nyina.†

Mũraika wa Ngai Kũhaarĩria Njĩra

²⁰ “Na rĩrĩ, nĩ nĩndĩratũma mũraika athĩ mbere yanyu, amũrangĩre njĩra-inĩ na amũkinyie handũ harĩa ndĩmũhaarĩrie. ²¹ Iguagai na mwathĩkagĩre ūrĩa ekũmwĩra. Mũtikanamũkararie tondũ ndakamũrekeria ūremi wanyu, nĩgũkorwo Rĩitwa rĩakwa rĩrĩ thĩĩnĩ wake. ²² Mũngĩmũigua kũna ūrĩa aroiga, na mwĩke ūrĩa wothe ngaamwĩra, nĩngatuĩka thũ kūrĩ thũ cianyu, na njũkĩrĩre arĩa makaamũũkĩrĩra. ²³ Mũraika wakwa nĩagathiĩ mbere yanyu, na amũkinyie bũrũri wa Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Akaanani, na Ahivi, na Ajobusi, na nĩ nĩngamaniina biũ. ²⁴ Mũtikanainamĩrĩre ngai ciao, kana mũcihoee, kana mũrũmĩrĩre mĩtugo yao. No nginya mũcianange, nayo mĩhianano ya ngai ciao cia mahiga mũmiunange tũcunĩ. ²⁵ Hooyagai Jehova Ngai wanyu nake, nĩarĩrathimaga irio cianyu na maaĩ manyu. Nĩndĩmweheragĩria mĩrimũ

* 23:16 Gĩathĩ kĩa Magetha no kĩa kĩaĩkaine ta Gĩathĩ kĩa Ciumia (34:22), na gĩakũngũyagĩrwo ciumia mũgwanja thuutha wa Bendegothito. † 23:19 Kũruga kori na iria rĩa nyina warĩ mĩtugo wa andũ a Kaanani.

gatagatĩ-inĩ kanyu, ²⁶ na gũtirĩ mũndũ ũkaahuna kana atuĩke thaata bũrũri-inĩ wanyu. Nĩndĩmũkinyagĩria matukũ marĩa mwathĩrĩrio ma gũtũũra muoyo.

²⁷ “Nĩngũtũma kĩmakania gĩakwa mbere yanyu, na ndũme ndũrĩrĩ iria mũrĩkoragĩrĩra inyiitwo nĩ kĩrigiicano. Nĩndĩtũmaga thũ cianyu imũũragĩre. ²⁸ Nĩngatũma magi mbere yanyu, maingate Ahivi, na Akaanani na Ahiti mamweherere. ²⁹ No rĩrĩ, ndikamaingata o mwaka ũmwe, tondũ bũrũri wahota gũcooka gĩthaka, nacio nyamũ cia gĩthaka imũĩngĩhĩre mũno. ³⁰ Ndĩmaingataga o kahora o kahora, nginya rĩrĩa mũkaingĩha mũhote kwĩnyiitĩra bũrũri ũcio.

³¹ “Nĩngekĩra mĩhaka yanyu kuuma Iria Itune, ndĩmĩkũrũkie nginya Iria rĩa Afilisti, na kuuma werũ-inĩ nginya Rũũĩ rwa Farati. Andũ arĩa maikaraga kũu nĩngamaneana moko-inĩ manyu, na inyuĩ mũmaingate mamweherere. ³² Mũtikagĩe na kĩrĩkanĩro nao kana na ngai ciao. ³³ Mũtikareke matũũre bũrũri-inĩ wanyu; nĩ tondũ no matũme mũnjĩhĩrie, nĩ tondũ kũhooya ngai icio ciao ti-itherũ nĩgũkamũtoonyia mũtego-inĩ.”

24

Kĩrĩkanĩro Gwĩkĩrwo Hinya

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ambata, ũũke kũrĩ Jehova, wee na Harũni, na Nadabu, na Abihu, na athuuri mĩrongo mũgwanja a Isiraeli, mũinamĩrĩre mũhooe mũrĩ haraaya, ² no Musa wiki ũgaakuhĩrĩria Jehova; acio angĩ matigooke hakuhĩ. Nao andũ acio angĩ a Isiraeli matikambate nawe.”

³ Nake Musa agĩthĩĩ na akĩira andũ ciugo ciothe cia Jehova na mawatho make, nao andũ magĩtĩkanĩria na mũgambo ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Ūrĩa wothe Jehova oigĩte, nĩtũgwĩka.”

⁴ Nake Musa akĩandĩka ũhoru wothe ũrĩa Jehova aarĩtie.

Mũthenya ũyũ ũngĩ agĩũkĩra rũciinĩ tene, agĩaka kĩgongona magũrũ-inĩ ma kĩrĩma, na akĩrũgamia itugĩ ikũmi na igĩrĩ cia mahiga irũgamĩrĩre mĩhĩrĩga ikũmi na rĩrĩ ya Isiraeli. ⁵ Nĩngĩ agĩtũma aanake amwe a Isiraeli, nao makĩruta magongona ma njino, na magĩthĩnja tũtegwa tũrĩ igongona rĩa ũiguano kũrĩ Jehova. ⁶ Musa akĩoya nuthu ya thakame yatuo akĩmĩkĩra mbakũri-inĩ, na nuthu rĩa ĩngĩ akĩmĩminjaminjĩria kĩgongona kũu. ⁷ Nĩngĩ akĩoya Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, na akĩrĩthomera andũ. Nao andũ magĩtĩkanĩria, makiuga atĩrĩ, “Nĩtũgwĩka ũrĩa wothe Jehova oigĩte; nĩtũgwathĩka.”

⁸ Musa agĩcooka akĩoya thakame ĩyo, akĩmĩminjaminjĩria andũ, na akiuga atĩrĩ, “Ino nĩ thakame ya kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩre na inyuĩ kũringana na ciugo ici ciothe.”

⁹ Musa na Harũni, na Nadabu na Abihu hamwe na athuuri acio mĩrongo mũgwanja a Isiraeli makĩambata, ¹⁰ na makĩona Ngai wa Isiraeli. Rungu rwa makinya make haarĩ handũ haakĩtwo wega na mahiga ma yakuti ya bururu, matherete o ta igũrũ rĩo rĩene. ¹¹ No Jehova ndaigana kũhũũra atongoria acio a Isiraeli; nĩmoonire Ngai, na makĩrĩa na makĩnyua.

¹² Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ambata, ũũke kũrĩ nĩ kĩrĩma igũrũ, na ũikare ho, na nĩngũcooka ngũnengere ihengere cia mahiga, irĩ na maandĩko ma watho na maathani marĩa nyandĩkĩte nĩguo ũmarutage andũ a Isiraeli.”

¹³ Nĩngĩ Musa akĩumagara marĩ na mũteithĩrĩria wake Joshua, nake Musa akĩambata kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai. ¹⁴ Akĩira athuuri acio atĩrĩ, “Twetererei haha nginya rĩrĩa tũgaacooka. Harũni na Huri marĩ hamwe na inyuĩ, mũndũ o wothe ũrĩa ũngĩgĩa na ciira nĩathĩiage kũrĩ o.”

¹⁵ Rĩrĩa Musa aambatire kĩrĩma-inĩ, itu rĩkĩhumbĩra kĩrĩma, ¹⁶ naguo riiri wa Jehova ũgĩkara igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai. Kĩrĩma gĩkĩhumbĩrwo nĩ itu rĩu mĩthenya ĩtandatũ, na mũthenya wa mũgwanja Jehova agĩta Musa arĩ itu-inĩ rĩu. ¹⁷ andũ a Isiraeli moonaga riiri wa Jehova ũtarĩĩ ta mwaki wa kũniinana ũrĩ kĩrĩma igũrũ. ¹⁸ Hĩndĩ ĩyo Musa agĩtoonya itu-inĩ o akĩambataga kĩrĩma. Agĩkara kũu kĩrĩma-inĩ matukũ mĩrongo ĩna, ũtukũ na mũthenya.

25

Maruta ma Hema ĩrĩa Nyamũre

¹ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ² “Ĩra andũ a Isiraeli mandehere iruta. Nĩwe ũkwamũkĩra iruta rĩu handũ hakwa kuuma kũrĩ mũndũ o wotha ũrĩa ngoro yake ĩkwenda kũheana. ³ Maruta marĩa ũrĩamũkagĩra kuuma kũrĩ o nĩmo maya: thahabu, na betha na gĩcango; ⁴ na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njega, o na guoya wa mbũri; ⁵ na njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mūtune, na njũa cia pomboo, na mbaũ cia mũgaa; ⁶ na maguta ma mūtamaĩyũ ma gwakia tawa; na mahuti manungi wega ma gũthondeka maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũbumba ũrĩa mũnungi wega; ⁷ na tũhiga twa onigithi, na tũhiga tũngĩ twa goro twa gwĩkĩrwo ebodi-inĩ na gakuo ga gĩthũri.*

⁸ “Nĩngĩ ũnjakithĩrie handũ haamũre, na nĩ nĩngatũũranagia nao. ⁹ Thondekai hema ĩno nyamũre, na mwĩkĩre indo cia thĩinĩ kũringana na mũhano ũrĩa ngũkuonia.

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro

¹⁰ “Nĩmathondekere ithandũkũ rĩa mbaũ cia mũgaa. Ũraihi warĩo ũkorwo ũrĩ mĩkono ĩrĩ na nuthu,† na kwarama kwarĩo gũkorwo kũrĩ mũkono ũmwe na nuthu,‡ na kũraiha na igũrũ kwarĩo gũkorwo nĩ mũkono ũmwe na nuthu. ¹¹ Ithandũkũ rĩu rĩgemio na thahabu therie mĩena yeerĩ nja na thĩinĩ, na mũrĩtirihe na mũcibi wa thahabu mĩena yotha. ¹² Rĩtwekerie icũhĩ inya cia thahabu, na ũcioherere magũrũ-inĩ marĩo mana, icũhĩ igĩrĩ mwena ũmwe na icũhĩ igĩrĩ mwena ũrĩa ũngĩ. ¹³ Ũcooke ũthondeke mĩtĩ mĩraaya ya mũgaa ũmĩgemie na thahabu. ¹⁴ Toonyia mĩtĩ ĩyo mĩraaya icũhĩ-inĩ iria irĩ mĩena ya ithandũkũ nĩgeetha rĩkuuĩkage. ¹⁵ Mĩtĩ ĩyo mĩraaya ĩrekwo ĩkarage icũhĩ-inĩ cia ithandũkũ rĩrĩ, na ndikeheragio. ¹⁶ Ũcooke wĩkĩre thĩinĩ wa ithandũkũ rĩu Ũira, ũrĩa ngũkũhe.

¹⁷ “Thondeka gĩtĩ gĩa tha gĩa thahabu therie, gĩkorwo kĩrĩ kĩa ũraihi wa mĩkono ĩrĩ na nuthu,§ na wariĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.* ¹⁸ Na ũture makerubi meerĩ ma thahabu, ũmekĩre mĩthia-inĩ ya gĩtĩ kũu gĩa tha. ¹⁹ Thondeka ikerubi rĩmwe rĩikare mũthia-inĩ ũmwe, na ikerubi rĩu rĩngĩ rĩikare mũthia-inĩ ũrĩa ũngĩ wa gĩtĩ gĩa tha; thondeka makerubi macio maanyiitanĩte na gĩtĩ gĩa tha mĩthia-inĩ yeerĩ. ²⁰ Makerubi macio makorwo matambũrũkĩtie mathagu mamu na igũrũ, magathiĩka gĩtĩ kũu gĩa tha namo. Makerubi macio makorwo maroranĩte, na marorete gĩtĩ kũu gĩa tha. ²¹ Igĩrĩra gĩtĩ kũu gĩa tha igũrũ rĩa ithandũkũ, na wĩkĩre thĩinĩ wa ithandũkũ rĩu Ũira ũrĩa ngũkũhe. ²² Na hau igũrũ wa gĩtĩ gĩa tha, gatagatĩ ka makerubi macio meerĩ marĩ igũrũ wa ithandũkũ rĩa Ũira nĩngacemania nawe ngũhe maathani makwa mothe nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli.

Metha

²³ “Thondeka metha na mbaũ cia mũgaa, ũraihi wayo ũkorwo ũrĩ wa mĩkono ĩrĩ,† na wariĩ wayo ũkorwo ũrĩ wa mũkono ũmwe,‡ na kũraiha na igũrũ ĩkorwo ĩrĩ na mũkono ũmwe na nuthu.§ ²⁴ Ũmĩgemie na thahabu therie, na ũmĩtirihe na mũcibi wa thahabu. ²⁵ Mĩthondekere karũbaũ gaceke ka wariĩ wa rũhĩ* gathiũrũrũkĩrie metha ĩyo, na ũgatirihe na mũcibi wa thahabu. ²⁶ Thondekera metha ĩyo icũhĩ inya cia thahabu, ũcioherere koono-inĩ iria inya o harĩa magũrũ macio mana marĩ. ²⁷ Icũhĩ icio ĩkorwo irĩ hakuhĩ na mũcibi wa karũbaũ karĩa gaceke, nĩgeetha inyĩtagĩrĩre mĩtĩ ĩrĩa ya gũkuuaga metha ĩyo. ²⁸ Thondeka mĩtĩ mĩraaya ya mbaũ cia mũgaa, ũmĩgemie na thahabu na ũkuuaga metha nayo. ²⁹ Na ũthondeke thaani ciayo, na thaani nene cia thahabu therie na ndigithũ, na mbakũri cia gũitaga maruta. ³⁰ Iga mĩgate ĩrĩa ĩigagwo mbere yakwa igũrũ rĩa metha ĩyo, nayo ĩkarage hau mbere yakwa mahinda mothe.

* 25:7 Ebodi yarĩ nguo nyamũre na yekagĩrwo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene (28:6-14). † 25:10 nĩ ta mita ĩmwe
‡ 25:10 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 25:17 nĩ ta mita ĩmwe * 25:17 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) † 25:23
nĩ ta mita ĩmwe ‡ 25:23 nĩ ta nuthu mita § 25:23 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) * 25:25 nĩ ta centimita 8

Mūtī wa Kūigīrīrwo Matawa

³¹ “Thondeka mūtī wa kūigīrīrwo matawa ma thahabu therie, kīrūgamo o na gītina kiaguo iturwo inyiitanīte; ikombe ciaguo ihaana ta mahūa, na tūkonyo twaguo o na mahūa ikorwo irī kīndū kīmwe inyiitanīte naguo. ³² Honge ithathatū ciumīre mīena-inī ya mūrūgamo wa mūtī ūcio wa kūigīrīrwo matawa, ithatū mwena ūmwe na ithatū mwena ūrīa ūngī. ³³ Ikombe ithatū iturītwo na mūhiano wa mahūa ma mūrōthi irī na tūkonyo na mahūa ikorwo irī rūhonge-inī rūmwe, nacio ithatū ikorwo rūu rūngī; honge icio ciothe ithathatū ikorwo ihaana o ūguo, ciumīte mūtī-inī ūcio wa kūigīrīrwo matawa. ³⁴ Na mūtī-inī ūcio wa kūigīrīrwo matawa hagīe ikombe inya cia mūhiano wa mahūa ma mūrōthi irī na tūkonyo na mahūa. ³⁵ Gakonyo kamwe gakorwo karī rungu rwa honge cia mbere igīrī ciumīte mūrūgamo-inī wa mūtī ūcio wa kūigīrīrwo matawa, nako gakonyo ga keerī kagīe rungu rwa honge cia keerī igīrī, nako gakonyo ga gatatū kagīe thī wa honge cia gatatū igīrī, ciothe nī honge ithathatū. ³⁶ Tūkonyo tūu na honge icio ikorwo irī kīndū kīmwe na mūtī ūcio wa kūigīrīrwo matawa, iturītwo na thahabu therie.

³⁷ “Ningī ūthondeke matawa mūgwanja maguo na ūmaigīrīre igūrū rīaguo nīgeetha mamūrīke hau mbere ya guo. ³⁸ Magathī ma gūtīnia ndaambī na thaani cia mūrārī wa ndaambī ikorwo irī cia thahabu therie. ³⁹ Taranda† ya thahabu therie ihūthīrwo gūthondeka mūtī wa kūigīrīrwo matawa o na indo icio ciothe. ⁴⁰ Ūtigīrīre atī nīwacithondeka kūringana na mūhianīre ūrīa wonirio ūrī kīrīma-inī.

26

Hema īrīa Nyamūre

¹ “Thondeka hema nyamūre īrī na itambaya ikūmi cia gūcuurio itumīttwo na gatani yogothetwo wega ya ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na igemio na makerubi nī mūtumi mūūgī na wīra ūcio. ² Itambaya icio cia gūcuurio ciothe ikorwo ciiganaine, mīkono mīrongo īrī na īnana* kūrīha na mīkono īna† kwarama. ³ Itambaya ithano-rī, itumanio hamwe, na icio ingī ithano itumanio hamwe. ⁴ Kundīka ciana cia gītambaya kīa rangi wa bururu mūthia-inī wa gītambaya gīa gūcuurio kīrīa kīrī mūico wa mwena ūmwe, na wīke o ro ūguo harī gītambaya kīa mūico kīa mwena ūcio ūngī. ⁵ Kundīka ciana mīrongo ītano gītambaya-inī kīmwe gīa gūcuurio, na ingī mīrongo ītano gītambaya-inī kīa mūico kīa mwena ūcio ūngī, na ūringithanie o kīana na kīrīa kīngī. ⁶ Ningī ūthondeke ngathīka mīrongo ītano cia thahabu, na ūcihūthīre na kuohithania itambaya icio cia gūcuurio nīguo hema īyo nyamūre ītuīke kīndū kīmwe.

⁷ “Tuma itambaya ikūmi na kīmwe cia guoya wa mbūrī ituīke hema ya kūhumbīra hema īrīa nyamūre. ⁸ Itambaya icio ciothe ikūmi na kīmwe ikorwo ciiganaine, ikorwo irī mīkono mīrongo ītatū‡ kūrīha na mīkono īna§ kwarama. ⁹ Tumania itambaya ithano cia icio cia gūcuurio ituīke kīndū kīmwe, nacio icio ingī ithathatū itumanio hamwe. Kūnja gītambaya gīa gatandatū maita meerī mwena wa mbere wa hema. ¹⁰ Kundīka ciana mīrongo ītano mūthia-inī wa itambaya cia gūcuurio cia mwena ūmwe, ningī wīke o ūguo mūthia-inī wa itambaya icio cia mwena ūrīa ūngī. ¹¹ Ningī ūthondeke ngathīka mīrongo ītano cia gīcango, na ūcitoonyie ciana-inī nīgeetha hema īyo ituīke kīndū kīmwe. ¹² Harī ūraiha wa gītambaya gīa gūcuurio ūrīa ūngītigara, nuthu ya gītambaya kīrīa gītigaire nī gīcunjuure mwena wa thuutha wa hema īyo nyamūre. ¹³ Itambaya cia gūcuurio cia hema ikorwo iraihiite kūrī icio ingī na mūkono ūmwe* mīena yeerī; kīrīa gīgūtigara gīcunjuure kīhumbīre mīena ya hema īyo nyamūre. ¹⁴ Thondekera hema īyo kīandarūa kīa njūa cia ndūrūme itoboketio rangi-inī mūtune igatunīha, na igūrū wakīo ūkīhumbīre na njūa cia pomboo.

† 25:39 nī ta kilo 34 * 26:2 nī ta mīta ikūmi na igīrī na nuthu (12:5) † 26:2 nī ta mīta īmwe na robo ithatū (1:75) ‡ 26:8 nī ta mīta ikūmi na ithatū na nuthu (13:5) § 26:8 nī ta mīta īmwe na robo ithatū (1:75) * 26:13 nī ta nuthu mīta

¹⁵ “Thondeka mbaũ cia kũrũgama cia mũtĩ wa mũgaa cia gwaka hema ĩyo nyamũre. ¹⁶ O rũbaũ-inĩ rũkorwo rũrĩ rwa mĩkono ikũmi† kũraiha na mũkono ũmwe na nuthu‡ kwarama, ¹⁷ mbaũ icio igĩe na tũhocio tũcomokete tũigananĩirie. Thondeka mbaũ icio ciothe cia Hema-ĩrĩa-Nyamũre na njĩra ĩyo. ¹⁸ Thondeka mbaũ mĩrongo ĩrĩ cia mwena wa gũthini wa hema ĩyo nyamũre, ¹⁹ na ũthondeke itina cia betha mĩrongo ĩna cia gũikarĩrwo nĩ mbaũ icio mĩrongo ĩrĩ, o rũbaũ rũmwe rũgaikarĩra itina igĩrĩ, o rũmwe rũkorwo rũrĩ rungu rwa kahocio. ²⁰ Ningĩ mwena ũcio ũngĩ, mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, thondeka mbaũ mĩrongo ĩrĩ ²¹ na itina mĩrongo ĩna cia betha o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ rũbaũ rũmwe. ²² Thondeka mbaũ ithathatũ cia mwena wa na thuutha, nĩguo mwena wa mũthia wa ithũiro wa hema ĩyo nyamũre, ²³ na ũthondeke mbaũ igĩrĩ cia koine cia mwena wa na thuutha. ²⁴ Koine-inĩ icio cieri no nginya ikorwo irĩ mbaũ igĩrĩ igĩrĩ kuuma thĩ nginya igũrũ, na ciohanio na mũrĩnga ũmwe; koine cieri igakorwo itariĩ ũguo. ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio hegũkorwo na mbaũ inyanya, na itina ikũmi na ithathatũ cia betha, o igĩrĩ igaikarĩrwo nĩ rũbaũ rũmwe.

²⁶ “Ningĩ ũthondeke mĩgamba ya mbaũ cia mũgaa: ĩtano yayo nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena ũmwe wa hema ĩyo nyamũre, ²⁷ na ĩtano nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena ũcio ũngĩ, na ĩtano nĩ ũndũ wa mbaũ cia mwena wa ithũiro mũthia-inĩ ũrĩa wa na thuutha wa hema ĩyo nyamũre. ²⁸ Mũgamba wa gatagatĩ uume mũthia ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ, ũgereire gatagatĩ ka mbaũ icio. ²⁹ Gemia mbaũ icio na thahabu, na ũthondeke mĩrĩnga ya thahabu ya kũnyiĩrĩra mĩgamba ĩyo. O nayo mĩgamba ĩyo nĩngemio na thahabu.

³⁰ “Aka hema ĩyo nyamũre kũringana na mũhianĩre ũrĩa wonirio rĩrĩa warĩ kĩrĩma-inĩ.

³¹ “Tuma gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mũtune ta gakarakũ, na cia gatani ĩrĩa yogothetwo wega na ikagemio na makerubi nĩ mũbundi mũũgĩ. ³² Cuuria gĩtambaya kũu na tũcuurio twa thahabu ikĩngĩ-inĩ inya cia mũgaa iria igemetio na thahabu, na ikarũgama igũrũ rĩa njikarĩro inya cia betha. ³³ Cuuria gĩtambaya kũu gĩa gũcuurio na ngathĩka, na ũcooke ũige ithandũkũ rĩa Ũira thuutha wa gĩtambaya kũu gĩa gũcuurio. Gĩtambaya kũu gĩa gũcuurio kihakanie Handũ-harĩa-Hatheru na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno. ³⁴ Igĩrĩra gĩtĩ gĩa tha igũrũ rĩa ithandũkũ rĩa Ũira thĩinĩ wa Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno. ³⁵ Iga metha nja ya gĩtambaya kũu gĩa gũcuurio mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, naguo mũtĩ wa kũigĩrĩra matawa ũũge mwena wa gũthini ũng'ethanĩre na metha ĩyo.

³⁶ “Itoonyero-inĩ rĩa hema, thondeka gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa rangi wa bururu, na rangi wa ndathi, na rangi mũtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, kĩgemetio nĩ mũgemia mũũgĩ. ³⁷ Thondekera gĩtambaya kũu gĩa gũcuurio tũcuurio twa thahabu na itugĩ ithano cia mũgaa igemetio na thahabu. Na ũcitwekerie itina ithano cia gĩcango.

27

Kĩgongona kĩa Iruta rĩa Njino

¹ “Aka kĩgongona na mbaũ cia mũgaa, kĩa mĩkono ĩtatũ* kũraiha na igũrũ; gĩkorwo kĩiganaine mĩena yothe, mĩkono ĩtano† kũraiha na mĩkono ĩtano kwarama. ² Thondeka hĩa inya, o rũmwe koine-inĩ ĩmwe ya kĩgongona, nĩgeetha hĩa icio na kĩgongona ikorwo irĩ kĩndũ kĩmwe, nakĩo kĩgongona kũu ũkĩgemie na gĩcango. ³ Thondeka indo ciothe cia kĩgongona irĩ cia gĩcango, ũgĩthondekere nyũngũ cia kũrutaga mũhu, na icakũri na mbakũri cia gwĩkĩrwo thakame ya kũminjaminja, na njibe cia kũnyiita nyama, na ngĩo cia mwaki. ⁴ Thondekera kĩgongona kũu gĩtara, na ningĩ ũthondeke mũkwa wa gĩcango, na ũthondeke mĩrĩnga ya gĩcango, o ũmwe wĩkĩrwo koine-inĩ iria inya cia mũkwa ũcio. ⁵ Ũige gĩtara kũu rungu wa muoho wa kĩgongona nĩgeetha rũkinye nuthu ya ũraihi wa

† 26:16 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5) ‡ 26:16 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 26:33 Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene nowe wiki wetikĩrĩtio gũtoonya Harĩa-Hatheru-Mũno, na eekaga ũguo riita rĩmwe o mwaka hĩndĩ ĩrĩa ekũhoroheria andũ mehia mao. * 27:1 nĩ ta mita ĩmwe na robo (1:25) † 27:1 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

kigongona. ⁶ Thondeka itugĩ cia mūgaa nĩ ūndũ wa kigongona na ūcigemie na gĩcango. ⁷ Itugĩ icio itoonyio mĩrĩnga-inĩ ĩyo nĩgeetha ĩgakoragwo ĩkarĩire mĩena-inĩ yeerĩ ya kigongona hĩndĩ ya gũgĩkuua. ⁸ Thondeka kigongona kiu na mbaũ nĩguo kĩgĩe na irima gatagatĩ. Ūgĩthondeke o ta ūrĩa wonirio rĩrĩa warĩ kĩrĩma-inĩ.

Nja ya Hema ĩrĩa Nyamũre

⁹ “Thondeka nja ya hema ĩrĩa nyamũre; mwena wa gũthini ūkorwo ūrĩ wa mĩkono igana[‡] kũraiha na ūgĩe na itambaya cia gũcuurio cia gatani ūrĩa mwogotho wega, ¹⁰ ūkorwo na itugĩ mĩrongo ĩrĩ na itina mĩrongo ĩrĩ cia gĩcango, irĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha itugĩ-inĩ. ¹¹ Mwena wa gathigathini o naguo ūkorwo ūrĩ na mĩkono igana kũraiha na ūgĩe na itambaya cia gũcuurio, ūgĩe na itugĩ mĩrongo ĩrĩ na itina mĩrongo ĩrĩ cia gĩcango, irĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha itugĩ-inĩ.

¹² “Mwena wa ithũiro wa nja ĩyo ūkorwo ūrĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano[§] kwarama na ūgĩe na itambaya cia gũcuurio na itugĩ ikũmi na itina ikũmi. ¹³ Mwena wa irathĩro, kwerekera kũrĩa riũa rĩrathagĩra, nja ĩyo ĩkorwo ĩrĩ ya warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano. ¹⁴ Itambaya cia gũcuurio ĩkorwo irĩ cia ūraihi wa mĩkono ikũmi na ĩtano^{*} na ĩkorwo irĩ mwena ūmwe wa itoonyero rĩa nja ĩyo, na ĩkorwo na itugĩ ithatũ na itina ithatũ, ¹⁵ na itambaya ingĩ cia gũcuurio cia ūraihi wa mĩkono ikũmi na ĩtano ĩkorwo mwena ūcio ūngĩ wa itoonyero, na ĩkorwo irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ.

¹⁶ “Naguo ūhoru wa itoonyero rĩa nja ĩyo, wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩkorwo kĩrĩ kĩa ūraihi wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ,† kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, wĩra wa mūgemia mũũgĩ, na gĩkorwo na itugĩ inya na itina inya. ¹⁷ Itugĩ ciothe gũthiũrũrũkĩria nja ĩyo, igĩe na tũmĩkwa na tũcuurio twa betha na itina cia gĩcango. ¹⁸ Nja ĩyo ĩkorwo na ūraihi wa mĩkono igana,[‡] na mĩkono mĩrongo ĩtano kwarama,[§] na ĩkorwo na itambaya cia gũcuurio cia gatani yogothetwo wega ya mĩkono ĩtano kũraiha na igũrũ, na ĩrĩ na itina cia gĩcango. ¹⁹ Indo iria ingĩ ciothe cia gũtũmĩrwo wĩra-inĩ wa hema ĩrĩa nyamũre, irĩ cia wĩra o na ūrĩkũ, o hamwe na higĩ cia kwamba hema na cia nja ciothe, nĩkorwo irĩ cia gĩcango.

Maguta ma Mũtĩ wa Kũigĩrĩwo Matawa

²⁰ “Atha andũ a Isiraeli makũrehere maguta marĩa makeere wega ma ndamaiyũ hihe ma gũkũheaga ūtheri, nĩgeetha matawa maikarage maakanĩte. ²¹ Thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, nja ya gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mbere ya ithandũkũ rĩa Ūira, Harũni na ariũ ake nĩmaigage matawa maakanĩte mbere ya Jehova kuuma hwaĩ-inĩ o nginya rũciini. Ūndũ ūyũ ūtuĩke watho wa kũrũmagĩrĩwo tene na tene thĩinĩ wa Isiraeli njiarwa-inĩ ciothe iria igooka.

28

Nguo cia Athĩnjĩri-Ngai

¹ “Tũmanĩra Harũni mũrũ wa nyũkwa oke harĩwe kuuma gatagatĩ ka andũ a Isiraeli, hamwe na ariũ ake Nadabu na Abihu, na Eleazaru na Ithamaru, nĩgeetha mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai. ² Tumĩra Harũni mũrũ wa nyũkwa nguo nyamũre, cia kũmũnenehagia na kũmũtĩithagia. ³ Arĩria mabundi marĩa marĩ na ūũgĩ wa gũtuma, nguo arĩa nĩ heete ūũgĩ maũndũ-inĩ ta macio, nĩguo matumĩre Harũni nguo cia kwĩhumba akĩamũrwo, nĩguo andungatagĩre arĩ mũthĩnjĩri-Ngai. ⁴ Nacio ici nĩcio nguo iria megũtuma: gakuo ga gĩthũri, na ebodi, na nguo ndaaya, na kanjũ ya taama ng’emie wega, na kĩremba, na mũcibi. Nguo ici nyamũre megũcitumĩra Harũni mũrũ wa nyũkwa na ariũ ake nĩguo mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai. ⁵ Nĩ mahũthĩre thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, hamwe na gatani ĩrĩa njega.

‡ 27:9 nĩ ta mita 46 § 27:12 nĩ ta mita 23 * 27:14 nĩ ta mita 7 † 27:16 nĩ ta mita 9 ‡ 27:18 nĩ ta mita 46
§ 27:18 nĩ ta mita 23

Ebodi

⁶ “Tuma ebodi ya ndigi cia rangi wa thahabu na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mūtune ta gakaraku na ya gatani iria yogothetwo wega, wira wa mubundi mūgĩ. ⁷ Nĩ wega ebodi iyo igĩe na tūmĩkwa twĩrĩ twa kũmĩnyiitithanĩria ciande-inĩ, tūtumĩrĩrwo mĩthia-inĩ yeerĩ yayo nĩgeetha ndaamĩ ciayo cieri inyiitane. ⁸ Naguo mūcibi wayo wa njohero ūrĩa mūtume wega ūkorwo ūhaana tayo na ūrĩ wa gĩcunjĩ kĩmwe na ebodi iyo na ūthondeketwo na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakaraku, hamwe na gatani njogothetwo wega.

⁹ “Oya tũhiga twĩrĩ twa onigithi ūkurure marĩitwa ma ariũ a Isiraeli igũrũ rĩatuo ¹⁰ marũmanĩrĩre ūrĩa maaciarĩrwo, ūkurure marĩitwa matandatũ kahiga-inĩ kamwe, na matandatũ kau kangĩ. ¹¹ Kurura marĩitwa ma ariũ a Isiraeli tũhiga-inĩ tũu twĩrĩ ta ūrĩa mūrengi wa tũhiga twa goro akururaga kahengere ga gwĩkĩra mũhũũri. Ūcooke ūtūtumĩrĩre tũkonyo-inĩ twa thahabu, ¹² na ūtuohereere ndaamĩ-inĩ cia kĩande cia ebodi, tũrĩ tũhiga twa kĩrĩrĩkania kĩa ariũ a Isiraeli. Harũni nĩarĩkuuaga marĩitwa macio ciande-inĩ ciake matũike kĩrĩrĩkania mbere ya Jehova. ¹³ Thondeka tũkonyo tũgemu twa thahabu ¹⁴ na irengeeri igĩrĩ cia thahabu therie, ihaana ta mũkanda, nacio ūcinyiitithanie na tũkonyo tũu.

Gakuo ga Gĩthũri

¹⁵ “Thondekithia gakuo ga gĩthũri ga gwĩkagĩrwo ituĩro-inĩ rĩa ciira, nako gatumwo nĩ mūtumi mūgĩ. Gathondeke ta ebodi: karĩ ka ndigi cia rangi wa thahabu na ka ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakaraku na gatani iria yogothetwo wega. ¹⁶ Gakuo kau gakorwo kaiganaine mĩena yothetwa ina inji kenda* kũraiha na inji kenda kwarama, na koinanĩrwo maita meerĩ. ¹⁷ Ūcooke ūgatumĩrĩre mĩhari ina ya tũhiga twa goro. Mũhari wa mbere hakorwo kahiga ka wakiki ūrĩa mūtune, na ka yakuti iria ihaana ngoikoni, na ka baregethu; ¹⁸ mũhari wa keerĩ ūtumĩrĩre kahiga ga thumarati, na ka yakuti iria ya rangi wa bururu, na ka arimathi; ¹⁹ mũhari wa gatatu ūtumĩrĩre kahiga ka wakiki ūrĩa wa bururu, na ka yacimu, na ka amethuthito; ²⁰ naguo mũhari wa kana ūtumĩrĩrwo kahiga ga thumarati iria theru, na ka onigithi, na ka njathibi. Ūtūtumĩrĩre tũkonyo-inĩ tũgemu twa thahabu. ²¹ Hagĩkorwo harĩ na tũhiga ikũmi na twĩrĩ, o kamwe karũgamĩrĩre marĩitwa ma ariũ a Isiraeli, o kamwe gakururwo rĩitwa rĩa mũhĩrĩga ūmwe wa iria ikũmi na iĩrĩ ya Isiraeli, o ta iria kahengere ka mũhũũri gakururagwo.

²² “Thondekera gakuo kau ga gĩthũri irengeeri njogothetwo cia thahabu therie ihaana ta mũkanda. ²³ Gathondekere mĩrĩnga iĩrĩ ya thahabu, ūmĩohereere mĩthia-inĩ iĩrĩ ya gakuo kau ga gĩthũri. ²⁴ Ohania irengeeri igĩrĩ cia thahabu mĩrĩnga-inĩ hau mĩthia-inĩ ya gakuo ga gĩthũri, ²⁵ nayo mĩthia iria ingĩ ya irengeeri yohithanio na tũkonyo tũrĩa twĩrĩ, ūmĩnyiitithanie na ndaamĩ cia kĩande cia ebodi mwena wa na mbere. ²⁶ Thondeka mĩrĩnga iĩrĩ ya thahabu ūmĩnyiitithanie na mĩthia iria ingĩ iĩrĩ ya gakuo ga gĩthũri mwena wa na thĩinĩ kũrigania na ebodi. ²⁷ Thondeka mĩrĩnga ingĩ iĩrĩ ya thahabu na ūmĩnyiitithanie magũrũ-inĩ ma ndaamĩ cia kĩande mwena-inĩ wa mbere wa ebodi, hakuhi na rūtumo, igũrũ hanini wa mūcibi wa njohero ya ebodi. ²⁸ Mĩrĩnga ya gakuo ga gĩthũri irĩohithanagio na mĩrĩnga ya ebodi na rūrigi rwa bururu, na inyiitithanio na mūcibi wa njohero, nĩgeetha gakuo ga gĩthũri gatikarekanie na ebodi.

²⁹ “Rĩrĩa rĩothetwa Harũni arĩitoonyaga Handũ-harĩa-Hatheru, arĩkuuaga marĩitwa ma ariũ a Isiraeli marĩ gĩthũri-inĩ gĩake gakuo-inĩ ga gĩthũri ga ituĩro rĩa ciira, arĩ kĩrĩrĩkania gĩa gũtũura mbere ya Jehova. ³⁰ Ningĩ wĩkĩre Urimu na Thumimu† thĩinĩ wa gakuo kau ga gĩthũri, nĩgeetha ciikarage gĩthũri-inĩ kĩa Harũni rĩrĩa rĩothetwa arĩitoonyaga agathiĩ mbere

* 28:16 nĩ ta centimita 22 † 28:30 Urimu na Thumimu twarĩ tũnyamũ twahũthagĩrwo kũmenya wendi wa Ngai; no ūrĩa twahũthagĩrwo kana ūrĩa twarutaga wĩra, gũtirĩ mũndũ ūũ.

ya Jehova. Ūguo nĩguo Harūni arĩkuuaga ūhoti wa gũtuagĩra andũ a Isiraeli ciira gĩthũri-inĩ gĩaake arĩ mbere ya Jehova.

Nguo ingĩ cia Athĩnjĩri-Ngai

³¹ “Tuma nguo ndaaya ya ebodi ya taama wa bururu mũtheri, ³² na ĩkorwo na harũkĩrio ya mĩtwe gatagatĩ kayo. ĩkorwo ĩtirihĩtwo mĩthia-inĩ ta kara ya ngingo gũthiũrũrũkĩria iharũkĩrio rĩu rĩa mĩtwe, nĩgeetha ndĩgatarũke. ³³ Thondeka tũcunjuura tũtariĩ ta matunda ma makomamanga twa ndigi cia rangi wa bururu, na rangi wa ndathi, na rangi mĩtune ta gakarakũ gũthiũrũrũka rũtumo rwa magũrũ-inĩ rwa nguo ĩyo, tũhakanĩtio na ngengere cia thahabu. ³⁴ Ngengere cia thahabu na makomamanga macio mathiĩ mahakanĩtio gũthiũrũrũka rũtumo rwa magũrũ-inĩ rwa nguo ĩyo ndaaya. ³⁵ Harũni no nginya ehumbage nguo ĩyo hĩndĩ ciothe rĩrĩa egũtungata. Ngengere nĩĩrĩguagwo ikĩgamba rĩrĩa egũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru o hau mbere ya Jehova na rĩrĩa ekuuma ho, nĩgeetha ndagakue.

³⁶ “Thondeka gatanji ga thahabu therie, na ũgakurure ta ũrĩa mũhũũri ũkururagwo, ũkurure ciugo ici: MŪTHERU MWAMŪRIRE JEHOVA. ³⁷ Koherere rũrigi rwa rangi wa bururu nĩguo ũkanyitithanie na kĩremba, gakorwo karĩ mwena wa mbere wa kĩremba. ³⁸ Karĩkoragwo karĩ thiithi-inĩ wa Harũni, nake agakuuaga mahĩtia makoniĩ iheo iria theru, iria andũ a Isiraeli mangĩkorwo mamũrĩre Jehova, o na irĩ cia mũthemba o na ũrĩkũ. Gatanji kau gakoragwo karĩ thiithi-inĩ wa Harũni hĩndĩ ciothe nĩgeetha magetĩkĩrĩkaga nĩ Jehova.

³⁹ “Kanjũ nĩĩtumwo ĩrĩ ya gatani ĩrĩa njega mũno, o na ũtume kĩremba na gatani ĩrĩa njega mũno. Mũcibi ũtumwo nĩ mũgemia ũrĩa mũũgĩ na wĩra ũcio. ⁴⁰ Tumĩra ariũ a Harũni kanjũ, na mĩcibi, na tũmĩcibi twa kĩongo, cia gũtũma manenehagio na maheagwo gĩtĩio. ⁴¹ Warĩkia kũhumba mũrũ wa nyũkwa na ariũ ake nguo icio-rĩ, ũmaitĩrĩre maguta na ũmaamũre. ũmaamũre nĩgeetha mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁴² “Matumithĩrie thuruarĩ cia thiĩnĩ cia gatani, cia kũhumbĩra njaga ya mĩĩrĩ yao kuuma njohero nginya ciero-inĩ. ⁴³ Harũni na ariũ ake no nginya maciĩhumbage rĩrĩa rĩothe marĩtoonyaga Hema-ya-Gũtũnganwo kana magĩthengerera kĩgongona marutĩre wĩra Handũ-harĩa-Hatheru nĩgeetha matikahĩtie, nao makue.

“Ūyũ nĩĩtuĩke watho wa kũrũmagĩrĩrwo tene na tene nĩ Harũni na njiaro ciake.

29

Kwamũrwo gwa Athĩnjĩri-Ngai

¹ “Na rĩrĩ, ũũ nĩguo ũgwĩka nĩgeetha wamũre Harũni na ariũ ake, nĩguo mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai: Oya gategwa kamwe na ndũrũme igĩrĩ itarĩ kaũũgũ. ² Na kuuma mĩtu-inĩ mũhinyu mũno wa ngano ũtarĩ ndawa ya kũimbia, ũthondeke mĩgate na keki itukanĩtio na maguta na tũmĩgate tũhũthũ tũhakĩtwo maguta. ³ ĩkĩra indo icio gĩkabũ-inĩ na ũcinenganĩre ũguo hamwe na ndegwa ĩyo na ndũrũme icio cieriĩ. ⁴ ũcooke ũrehe Harũni na ariũ ake itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, ũmathambie na maaĩ. ⁵ Oya nguo icio, ũhumbe Harũni kanjũ, na nguo ndaaya ya ebodi, na ebodi yo nyene na gakuo ga gĩthũri. Muohe ebodi na mũcibi wayo wa njohero ũrĩa mũtume wega. ⁶ Mwikĩre kĩremba mĩtwe, nako gatanji karĩa kaamũre ũgekĩre kĩremba-inĩ kũ. ⁷ Oya maguta ma gũitanĩrĩrio ũmũitĩrĩre mĩtwe ũmwamũre. ⁸ Rehe ariũ ake na ũmahumbe kanjũ, ⁹ na ũmoche tũmĩcibi twa mĩtwe. Ningĩ wohe Harũni na ariũ ake mĩcibi. ũthĩnjĩri-Ngai nĩ wao ũrĩ watho wa kũrũmagĩrĩrwo tene na tene. Ūguo nĩguo ũkaamũra Harũni na ariũ ake.

¹⁰ “Rehe ndegwa ĩyo mwena wa mbere wa Hema-ya-Gũtũnganwo, nake Harũni na ariũ ake mĩgĩrĩre moko mao mĩtwe wayo. ¹¹ ũcooke ũmĩthĩnjĩre mbere ya Jehova o hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. ¹² Ningĩ woe thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo, ũmĩhake hĩa cia kĩgongona na kĩara gĩaku, ĩyo ĩngĩ ũmĩite gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona. ¹³ Ningĩ woe maguta mothe marĩa mahumbĩre nyama cia nda, na marĩa mahumbĩre ini,

na higo cierĩ na maguta ma cio ũmacinĩre hau kīgongona-inĩ. ¹⁴ No nyama cia ndegwa iyo hamwe na rūũa na mahu ũcicinĩre nja ya kambĩ. Rũu nĩ iruta rĩa mehia.

¹⁵ “Oya ndũrũme ĩmwe nake Harũni na ariũ ake mamĩgĩrĩre moko mao mĩtwe igũrũ wayo. ¹⁶ Mĩthĩnje na woe thakame, ũmĩminjaminjĩrie kīgongona mĩena yothe. ¹⁷ Tinangia ndũrũme tũcunjĩ, na ũthambie nyama cia nda, na magũrũ mayo, ũciige hamwe na mĩtwe na tũcunjĩ tũu tũngĩ. ¹⁸ Ũcooke ũcinĩre ndũrũme iyo yothe igũrũ wa kīgongona. Rũu nĩ iruta rĩa njino rĩa kũrutĩra Jehova, rĩrĩ mĩtararĩko mwega rĩrutĩrwo Jehova, rĩrĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

¹⁹ “Oya ndũrũme iyo ĩngĩ, nake Harũni na ariũ ake mamĩgĩrĩre moko mao mĩtwe. ²⁰ Mĩthĩnje, woe thakame ĩmwe yayo ũmĩhake moni cia matũ ma ũrĩo ma Harũni na ariũ ake o na ciara iria nene cia moko mao ma ũrĩo, na ciara iria nene cia magũrũ mao ma ũrĩo. Ũcooke ũminjaminjĩrie kīgongona thakame mĩena yothe. ²¹ Na woe thakame ĩmwe kuuma kīgongona-inĩ na maguta ma gũitanĩrĩrio ũciminjaminjĩrie Harũni na nguo ciake, na ariũ ake na nguo ciao. Hĩndĩ iyo Harũni na ariũ ake hamwe na nguo ciao nĩmagatuĩka aamũre.

²² “Oya maguta mamwe ma ndũrũme iyo, maguta ma mĩting’oe ũrĩa mũnoru, na maguta marĩa mahumbĩre nyama cia nda, na maguta marĩa mahumbĩre ini, na higo cierĩ na maguta ma cio, na kiero kĩa mwena wa ũrĩo. (Iyo nĩyo ndũrũme ya igongona rĩa kwamũrana.) ²³ Kuuma gĩkabũ-inĩ kĩa mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũmbia kĩrĩa kĩrĩ mbere ya Jehova, oya mũgate ũmwe na keki ĩthondeketwo na maguta, na woe kamũgate kahũthũ. ²⁴ Indo ici ciothe cineane moko-inĩ ma Harũni na ariũ ake, ũcooke ũcithũngũthie mbere ya Jehova ĩrĩ Igongona rĩa gũthũngũthio. ²⁵ Ningĩ ũcooke woe indo icio kuuma moko-inĩ mao, ũcicinĩre kīgongona-inĩ igũrũ hamwe na iruta rĩa njino, ituĩke mĩtararĩko mwega harĩ Jehova, rĩrĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki. ²⁶ Warĩkia kũruta gĩthũri kĩa ndũrũme iyo ya kĩamũrano kĩa Harũni, gĩthũngũthie mbere ya Jehova rĩrĩ iruta rĩa gũthũngũthio, nakĩo gĩtuĩke rwĩga rwaku.

²⁷ “Amũra icunjĩ cia ndũrũme iyo ya kĩamũrano iria ĩrĩ cia Harũni na ariũ ake nacio nĩ: gĩthũri kĩrĩa gĩathũngũthĩtio na kiero kĩrĩa kĩaheanĩtwo. ²⁸ Indo icio ituĩke rwĩga rwa kũheagwo Harũni na ariũ ake nĩ andũ a Isiraeli hĩndĩ ciothe. Nĩrĩo iruta rĩrĩa andũ a Isiraeli marĩrutagĩra Jehova kuuma maruta-inĩ ma ũiguano.

²⁹ “Nguo iria nyamũre cia Harũni igũtuĩka cia njaro ciake, nĩgeetha magaitagĩrĩrio maguta na makaamũragwo macĩhumbĩte. ³⁰ Mũriũ ũrĩa ũkamũgaya atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai na oke gũtungata thĩinĩ wa Handũ-Harĩa-Hatheru, Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo arĩhumbaga nguo icio mĩthenya mũgwanja.

³¹ “Oya ndũrũme iyo ya kĩamũrano nacio nyama ciayo ũcirugĩre handũ harĩa hatheru. ³² Harũni na ariũ ake marĩrĩagĩra nyama cia ndũrũme iyo na mĩgate kuuma gĩkabũ-inĩ o hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. ³³ Nĩmarĩrĩaga indo icio irutĩtwo cia horohio nĩ ũndũ wa kwamũrwo kwao na gũtherio. No itikanarĩo nĩ mũndũ ũngĩ, nĩ ũndũ nĩ theru. ³⁴ Na rĩrĩ, nyama cia ndũrũme iyo ya kĩamũrano kana mĩgate ingĩtigara nginya rũciinĩ-rĩ, nĩcinwo. Itikanarĩo tondũ nĩ theru.

³⁵ “Ĩka Harũni na ariũ ake maũndũ mothe marĩa ngwathĩte, na ũniine mĩthenya mũgwanja ũkĩmaamũra. ³⁶ Rutagai ndegwa ĩmwe o mũthenya, ĩrĩ iruta rĩa mehia rĩa kũhorohanĩria. Theria kīgongona na ũndũ wa gũkĩhoroheria na gũgĩtĩrĩria maguta, ũkĩamũre. ³⁷ Gĩa na horohio ya kīgongona mĩthenya mũgwanja ya gũkĩamũra. Thuutha ũcio kīgongona kiu nĩgĩgũtuĩka gĩtheru mũno, nakĩo kĩrĩa gĩothe kĩrĩkĩhutagia kĩrĩtuĩka-gĩtheru.

³⁸ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩndũ kĩrĩa ũrĩrutaga hĩndĩ ciothe kīgongona-inĩ o mũthenya: tũtũrũme twĩrĩ, o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe. ³⁹ Gatũrũme kamwe gakarutwo rũciinĩ na karĩa kangĩ hwaĩ-inĩ kũrĩ mairia. ⁴⁰ Gatũrũme ka mbere gakarutanagĩrio na mũtu mũhinyu mũno gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba* ũtukanĩtio na maguta ma mũtamaĩyũ gacunjĩ ka inya ka hini ĩmwe† na ndibei gacunjĩ ka inya ka hini ĩmwe, ĩrĩ kĩndũ gĩa kũnyuuu.

* 29:40 nĩ ta kilo 2 † 29:40 nĩ ta lita ĩmwe

⁴¹ Ruta gatūrūme kau kangĩ igongona hwaĩ-inĩ kūrĩ mairia, hamwe na iruta rĩa mūtu na rĩa kīndũ gĩa kūnyuuo o ta cia rūciini, arĩ guo mūtaraĩko mwega, rĩrĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gūcinwo na mwaki.

⁴² “Harĩ njiaro iria igooka, iruta rĩrĩ rĩa njino rĩkaarutagwo hĩndĩ ciothe itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gūtunganwo mbere ya Jehova. Hau nĩho ndĩcemanagia nawe na njaragie nawe; ⁴³ ningĩ hau no ho ndĩcemanagia na andũ a Isiraeli, naho nĩhakaamūrwo nĩ riiri wakwa.

⁴⁴ “Nĩ ūndũ ūcio nĩngamūra Hema-ĩyo-ya-Gūtunganwo na kīgongona na nyamūre Harūni na ariũ ake mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai. ⁴⁵ Ningĩ nĩngatũũrania na andũ a Isiraeli na ndũke Ngai wao. ⁴⁶ Nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao, ūrĩa wamarutire bũrũri wa Misiri nĩgeetha ndũũranagie nao. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao.

30

Kīgongona kĩa Ūbumba

¹ “Thondeka kīgongona kĩa mbaũ cia mūgaa gĩa gūcinagĩra ūbumba. ² Nĩgĩkorwo kīganaine mĩena yothe mūkono ūmwe* kūrũha na mūkono ūmwe kwarama na mūkono rĩrĩ† kūrũha na igūrũ, hĩa ciakĩo ituĩke kīndũ o ro kīmwe na kīgongona. ³ Kĩgemie igūrũ, o na mĩena yothe, o na hĩa ciakĩo, na thahabu therie, na ūgĩtirihe na mūcibi wa thahabu ūgĩthiũrũrũkĩrie. ⁴ Thondekera kīgongona kũ mĩrĩnga rĩrĩ, ūmĩoherere thĩ wa mūcibi ūcio, rĩrĩ mwena ūmwe, na rĩrĩ mwena ūrĩa ūngĩ ĩnyiitagĩrĩre mĩtĩ ĩrĩa mĩraaya ĩtũmagĩrwo gũgĩkuua. ⁵ Thondeka mĩtĩ mĩraaya ya mbaũ cia mūgaa, na ūmĩgemie na thahabu. ⁶ Iga kīgongona kũ mbere ya gĩtambaya gĩa gūcuurio kĩrĩa kĩrĩ mbere ya ithandũkũ rĩa Ūira, mbere ya gĩtĩ gĩa tha kĩrĩa kĩrĩ igūrũ rĩa ithandũkũ rĩa Ūira, harĩa ngaacemania nawe.

⁷ “Harūni no nginya acinĩre ūbumba mūnungi wega hau igūrũ rĩa kīgongona o rūciini rĩrĩa egũthondeka matawa. ⁸ No nginya acine ūbumba rĩngĩ agĩakia matawa hwaĩ-inĩ kūrĩ mairia, nĩgeetha ūbumba ūkarage ūgĩcinagwo mahinda mothe mbere ya Jehova, njiarwa na njiarwa iria igooka. ⁹ Ndũkanacinĩre ūbumba wa mũthemba ūngĩ kīgongona-inĩ gĩkĩ kana ūrutĩre ho iruta rĩa njino, kana rĩa mūtu, na ndũkanaitĩrĩre iruta rĩa kūnyuuo igūrũ rĩakĩo. ¹⁰ Harūni nĩarutage horohio hĩa-inĩ cia kīgongona kũ o mwaka riita rĩmwe. Horohio ĩno ya o mwaka no nginya ĩrutagwo na thakame ya iruta rĩa kũhoroheria mehia, nginya njiarwa iria igooka. Horohio ĩyo nĩ igongona itheru mūno harĩ Jehova.”

Mbeeca cia Horohio

¹¹ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ¹² “Rĩrĩa ūgũtara andũ a Isiraeli-rĩ, o mūndũ no nginya arutagĩre Jehova kīndũ gĩa gũkũũra muoyo wake rĩrĩa egũtarwo. Na gũtĩrĩ mũthiro ūkaamakora ūkĩmatara. ¹³ Mūndũ o wotho ūrĩkĩraga agathiĩ mwena wa andũ arĩa marĩkitie gũtarwo, nĩarĩrutaga nuthu ya cekeri‡ kũringana na ūrĩa cekeri ya harĩa haamūre ĩtariĩ ĩrĩa ĩrĩ na ūritũ wa geera mĩrongo rĩrĩ. Nuthu ĩyo ya cekeri nĩ iruta kūrĩ Jehova. ¹⁴ Arĩa othe marĩkĩraga magathiĩ mwena wa arĩa marĩkitie gũtarwo, marĩ na ūkũrũ wa mĩaka mĩrongo rĩrĩ na makĩria, no nginya maheage Jehova iruta rĩu. ¹⁵ Arĩa atongu matirĩheanaga makĩria ya nuthu ya cekeri, nao arĩa athĩĩni matirĩheanaga kīndũ kīnini gũkĩra nuthu ya cekeri hĩndĩ ya kũrutĩra Jehova horohio ya mĩoyo yao. ¹⁶ Amũkĩra mbeeca cia horohio kuuma kūrĩ andũ a Isiraeli nawe ūcihũthĩre ūtungata-inĩ wa Hema-ya-Gūtunganwo. Ūguo ūgaatuĩka kĩrĩrikano kĩa andũ a Isiraeli mbere ya Jehova makĩrutĩra mĩoyo yao horohio.”

Kĩraĩ gĩa Gwĩthambĩra

¹⁷ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ¹⁸ “Thondeka kĩa gĩa gwĩthambagĩra gĩa gĩcango, kĩrĩ na kīgũrũ gĩakĩo gĩa gĩcango. Ūkĩge gatagatĩ ka Hema-ya-Gūtunganwo na kīgongona, na ūgĩkĩre maaĩ. ¹⁹ Harūni na ariũ ake marĩthambaga moko mao na nyarĩrĩ na maaĩ macio. ²⁰ Rĩrĩa rĩothe marĩtoonyaga Hema-ya-Gūtunganwo, marĩthambaga na maaĩ

* 30:2 nĩ ta nuthu mita † 30:2 nĩ ta mita ĩmwe ‡ 30:13 nĩ ta gĩramu 6

nĩgeetha matigakue. O na ningĩ rĩrĩa mathengerera kīgongona nĩguo marutĩre Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki, ²¹ marĩĩthambaga moko na nyarĩrĩ nĩgeetha matigakue. Ũndũ ũcio ũgaatuĩka watho wa kũrũmĩrĩrwo tene na tene nĩ Harũni na njiaro ciae, na njiarwa ciao ciothe iria igooka.”

Maguta ma Gũitanĩrĩa

²² Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ²³ “Oya mahuti maya manungi wega: cekerĩ 500§ cia manemane ĩrĩa ndwekie, nuthu yamo (nacio icio nĩ cekerĩ 250) cia ndarathini nungi wega, na cekerĩ 250 cia karamathi nungi wega, ²⁴ cekerĩ 500 cia mwĩnũ, ciothe kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre, na hini* ya maguta ma mĩtamaĩyũ. ²⁵ Indo ici ũcithondeke ituĩke maguta matheru ma gũitanĩrĩrio matukanĩtio makanunga wega marutĩrwo wĩra nĩ mũthondeki mũũgĩ wa maguta. Macio matuĩke maguta matheru ma gũitanagĩrĩrio. ²⁶ Ningĩ ũhũthĩre maguta macio gũitĩrĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, na ithandũkũ rĩa Ũira, ²⁷ na metha na indo ciayo ciothe, na mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa na indo ciaguo, na kīgongona gĩa gũcinĩra ũbumba, na ²⁸ kīgongona kĩa iruta rĩa njino na indo ciakĩo ciothe, na kĩaĩ na kīgũrũ gĩakĩo. ²⁹ Nĩũgaciamũra nĩgeetha ituĩke theru mũno makĩria, nakĩo kĩrĩa gĩothe gĩgacihutia nĩgĩgatuĩka gĩtheru.

³⁰ “Itĩrĩa Harũni na ariũ ake maguta ũmaamũre nĩgeetha mandungatagĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai. ³¹ ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Maya nĩmo maguta makwa marĩa matheru ma gũitanagĩrĩrio ma njiarwa iria igooka. ³² Ndũkanamaitĩrĩrie mĩrĩ ya arũme, na ndũkanathondeke maguta mangĩ na mũthondekere ũcio. Nĩ matheru na nĩ wega ũmatuage atĩ nĩ matheru. ³³ Mũndũ wotho ũrĩthondekaga maguta manungi wega mahaana ta maya, na mũndũ o wotho ũngĩmaitĩrĩa mũndũ ũtarĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.’”

Ūbumba

³⁴ Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Oya mahuti manungi wega marĩa metagwo thitakiti, na onuka na garibane, hamwe na ũbani ũrĩa mwega mũno, mothe mathimĩtwo maiganaine, ³⁵ na ũthondekithie magĩe na mũtararĩko mwega wa ũbumba; wĩra ũcio ũrutwo nĩ mũthondeki mũũgĩ wa maguta. Makorwo mekĩrĩtwo cumbĩ, na marĩ matheru na makaamũrwo. ³⁶ Thĩĩthia mahuti mamwe matuĩke mũtu, naguo ũũige mbere ya ithandũkũ rĩa Ũira thĩĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, harĩa ndĩcemanagia nawe. Ũgaakorwo ũrĩ mũtheru mũno harĩwe. ³⁷ Mũtikanethondekere ũbumba wa mũthemba ũyũ nĩ ũndũ wa inyuĩ ene; ũtuagei mũtheru nĩ ũndũ wa Jehova. ³⁸ Mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa ũgathondeka ũngĩ taguo nĩguo ekenagie na mũtararĩko waguo nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.”

31

Bezaleli na Oholiabu

¹ Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ² “Ta rora wone, nĩthuurĩte Bezaleli mũrũ wa Uri ũrĩa mũriũ wa Huri wa mũhĩrĩa wa Juda, ³ na nĩndĩmũiyũrĩtie na Roho wa Ngai, na ũũgĩ na ũhoti na ũmenyo mawĩra-inĩ ma mĩthemba yotho ya moko; ⁴ ya gũcora mĩcoro ya ũũgĩ indo-inĩ cia thahabu, na betha na gĩcango, na ⁵ gwacũhia tũhiga twa goro twa gũthecererwo indo-inĩ, na kũruta wĩra wa gũkaaya mbaũ, na kũruta mawĩra ma mĩthemba yotho ya ũbundi. ⁶ O na rĩrĩ, nĩthuurĩte Oholiabu mũrũ wa Ahisamaku, wa mũhĩrĩa wa Dani, nĩguo ateithagie Bezaleli wĩra. Ningĩ nĩheete mabundi mothe ũũgĩ wa gũthondeka indo ciothe iria ngwathĩte: ⁷ nacio nĩ Hema-ya-Gũtũnganwo, na ithandũkũ rĩa Ũira, na gĩtĩ gĩa tha kĩrĩa kĩrĩ igũrũ rĩarĩo, na indo iria ingĩ ciothe cia hema, ⁸ nacio nĩ metha na indo ciayo, na mũtĩ wa thahabu therie wa kũigĩrĩrwo matawa na indo ciaguo ciothe, na kīgongona gĩa gũcinĩra ũbumba, na ⁹ kīgongona kĩa iruta rĩa njino na indo ciakĩo, na kĩaĩ na kīgũrũ gĩakĩo, ¹⁰ o na nguo iria ndume, iria theru cia kwĩhumbwo nĩ Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na nguo cia kwĩhumbwo nĩ ariũ ake rĩrĩa megũtungata marĩ

§ 30:23 nĩ ta kilo 6 * 30:24 nĩ ta lita 4

athĩnjĩri-Ngai, ¹¹ na maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũbumba mũnungi wega wa Handũ-harĩa-Hatheru. Mathondeke indo icio o ta ũrĩa ngwathĩte.”

Thabatũ

¹² Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ¹³ “Ĩra andũ a Isiraeli ũũ: ‘No nginya mūrūmagie Thabatũ ciakwa. Rũrũ nĩruo rūgatuĩka rūũri gatagatĩ gakwa na inyuĩ njiarwa iria igooka, nĩguo mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova ũrĩa ũmũtheragia.

¹⁴ “‘Menyagĩrĩrai Thabatũ tondũ nĩ mũthenya mũtheru harĩ inyuĩ. Mũndũ ũngĩũthaahia no nginya ooragwo; mũndũ ũngĩruta wĩra mũthenya ũcio nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao. ¹⁵ Wĩra nĩũrutagwo mĩthenya ĩtandatũ, no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ theru ya Jehova ya andũ kũhurũka. ũrĩa wotho ũkaaruta wĩra mũthenya wa Thabatũ no nginya ooragwo. ¹⁶ andũ a Isiraeli nĩmathĩkagĩre Thabatũ, mamĩkũngũyagĩre ĩtuĩke kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra njiarwa iria igooka. ¹⁷ Rũrũ nĩruo rūgaatuĩka rūũri gatagatĩ gakwa na andũ a Isiraeli nginya tene, nĩgũkorwo Jehova ombire igũrũ na thĩ na mĩthenya ĩtandatũ na mũthenya wa mũgwanja ndaigana kũruta wĩra, akĩhurũka.’”

¹⁸ Rĩrĩa Jehova aarĩkirie kwaria na Musa kũu igũrũ rĩa Kĩrĩma gĩa Sinai, akĩmũnengera ihengere icio igĩrĩ cia ũira, o ihengere icio cia mahiga, o icio ciandĩkitwo na kĩara kĩa Ngai.

32

Njaũ ya Thahabu

¹ Rĩrĩa andũ moonire atĩ Musa nĩaikarire mũno ataikũrũkĩte kuuma kĩrĩma-inĩ, magĩ-cookanĩrĩra harĩ Harũni makĩmwĩra atĩrĩ, “Ŭka, tũthondekere ngai iria irĩtũtongoragia. Ha ũhoru wa mũndũ ũyũ ũgwĩtwo Musa, ũrĩa watũrutire bũrũri wa Misiri, tũtũũ ũrĩa oonete.”

² Harũni akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Rutai icũhĩ cia thahabu iria irĩ matũ ma atumia anyu, na aanake na airĩtu anyu mũndehere.” ³ Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makĩruta icũhĩ cia thahabu icio ciarĩ matũ-inĩ mao magĩcirehere Harũni. ⁴ Nake akĩoya indo iria maamũreheire, agĩcitwekia agĩtũmĩra indo cia ũbundi gũcithondeka mũhianano wa njaũ. Nao andũ makiuga atĩrĩ, “Ici nĩcio ngai ciaku, wee Isiraeli, iria ciakũrutire bũrũri wa Misiri.”

⁵ Rĩrĩa Harũni onire ũguo, agĩaka kĩgongona mbere ya njaũ ĩyo, na akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Rũciũ nĩgũgakorwo na gĩathĩ kĩa Jehova.” ⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ũyũ ũngĩ andũ magĩũkĩra rũciinĩ tene, makĩruta magongona ma njino na ma ũiguano. Thuutha ũcio magĩikara thĩ kũrĩa na kũnyua, magĩcooka magĩũkĩra kũina na gwĩkenia.

⁷ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Ikũrũka, tondũ andũ aku arĩa warutire bũrũri wa Misiri nĩmethũkĩtie. ⁸ Nĩmagarũrũkĩte narua magatiga ũrĩa ndaamathĩte, na nĩmethon-dekeire mũhianano wa gũtwekio ũhaana njaũ. Nĩmaũinamĩrĩire na makaũrutĩra iruta makiugaga atĩrĩ, ‘Ici nĩcio ngai ciaku, wee Isiraeli, iria ciakũrutire bũrũri wa Misiri.’”

⁹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Nĩnyonete andũ aya, nĩ andũ momĩtie ngingo. ¹⁰ Rĩu tigana na nĩ nĩgeetha marakara makwa mamarĩrĩmbũkĩre, nĩgeetha ndĩmaniine. Nĩngacooka ngũtue rũrĩrĩ rũnene.”

¹¹ No Musa agĩthaita Jehova Ngai wake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Jehova, ũngĩcinwo nĩ marakara ũũkĩrĩre andũ aku nĩkĩ, o arĩa warutire kuuma bũrũri wa Misiri na guoko gwaku kũrĩ ũhoti na ũkĩmaruta kuo na hinya mũnene? ¹² Nĩ kĩ kĩngĩtũma andũ a Misiri moige atĩrĩ, ‘Aamarutire bũrũri wa Misiri arĩ na muoroto wa kũmeka ũũru amooragĩre irĩma-inĩ, na amaniine mathire gũkũ thĩ? Tiga kũrakara mũno; wĩricũkwo ndũkarehere andũ aku mwanangĩko. ¹³ Ririkana ndungata ciaku Iburahĩmu, na Isaaka, na Isiraeli, arĩa wee wehĩtire kũrĩ o na mwĩhĩtwa ũkĩngwetaga, ũkiuga atĩrĩ: ‘Nĩngatũma njiaro ciaku cingĩhe ta njata cia matu-inĩ, na nĩngahe njiaro ciaku bũrũri ũyũ wotho ũrĩa ndaamerĩire, naguo ũgaatuĩka igai rĩao nginya tene.’” ¹⁴ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩricũkwo, na ndaigana kũrehere andũ ake mwanangĩko ũrĩa oigĩte atĩ nĩekũmarehera.

¹⁵ Musa akĩhũndũka, agĩikũrũka kuuma kĩrĩma igũrũ akuuĩte ihengere icio igĩrĩ cia Ūira na moko make. Ciarĩ nyandĩke mĩena yeerĩ, mbere na thuutha. ¹⁶ Ihengere icio ciarĩ wĩra wa Ngai; maandĩko macio maarĩ maandĩko ma Ngai makururĩtwo ihengere-inĩ icio.

¹⁷ Rĩrĩa Joshua aigũire inegene rĩa andũ makiugĩrĩria akĩira Musa atĩrĩ, “Kũrĩ mbugĩrĩrio ya mbaara kambĩ-inĩ.”

¹⁸ Musa akĩmũcookeria atĩrĩ,
“Ti mĩgambo ya ũhootani,
na ti mĩgambo ya kũhootwo;
nĩ mĩgambo ya kũina ndĩraigua.”

¹⁹ Rĩrĩa Musa akuhĩrĩrie kambĩ, na akĩona njaũ na ndũrũhĩ rĩa yarĩ kũndũ kũu, agĩcinwo nĩ marakara, nake agĩkia ihengere icio thĩ, ikiunĩkanga icunjĩ o hau magũrũ-inĩ ma kĩrĩma. ²⁰ Nake akĩnyĩita njaũ iyo maathondekete, akĩmĩcina na mwaki, agĩcooka akĩmĩthĩa, igĩtuĩka mũtu, akĩũikia maaĩ-inĩ na agĩatha andũ a Isiraeli manyue maaĩ macio.

²¹ Nake Musa akĩũria Harũni atĩrĩ, “Andũ aya maragwĩkire atĩa nĩgeetha ũmatoonyie mehia-inĩ manene ũũ?”

²² Nake Harũni akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga kũrakara, mwathi wakwa; wee nĩũũ ũrĩa andũ aya mendete gwĩka ũũru. ²³ Maanjĩrĩre atĩrĩ, ‘Tũthondekere ngai iria irĩtũtongoragia. Ha ũhoru wa mũndũ ũyũ ũgwĩtwo Musa, ũrĩa watũrutire bũrũri wa Misiri-rĩ, tũtiũ ũrĩa oonire.’ ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio ngĩmeera atĩrĩ, ‘Ūrĩa wothĩ ũrĩ na mathaga ma thahabu, nĩarute.’ Nao makĩnengera indo icio cia thahabu, ngĩciikia riiko, nacio ikiuma njaũ ĩno!”

²⁵ Musa akĩona atĩ andũ nĩmakararĩtie, na atĩ Harũni nĩamarekereirie meke ũrĩa mekwenda, nginya magaatũka andũ a gũthekagĩrĩtwo nĩ thũ ciao. ²⁶ Nĩ ũndũ ũcio akĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa kambĩ, akiuga atĩrĩ, “Ūrĩa wothĩ ũrĩ mwena wa Jehova-rĩ, nĩoke haha.” Nao Alawii othe makĩrũgama mwena wake.

²⁷ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ, ‘O mũndũ nĩeyohe rũhiũ rwa njora njohero. Hungurai kambĩ ĩno kuuma mwena ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ, o mũndũ nĩoorage mũrũ wa nyĩna na oorage mũratawe na mũndũ wa itũũra rĩake.’”

²⁸ Alawii magĩka ta ũrĩa maathirwo nĩ Musa, na mũthenya ũcio gũkĩũragwo andũ ta 3,000. ²⁹ Nake Musa akiuga atĩrĩ, “Nĩmwarĩkia kwamũrĩtwo Jehova ũmũthĩ, nĩgũkorwo nĩmwareganire na ariũ anyu na mũkĩregana na arĩa mũciaraniĩtwo nao, na Jehova nĩamũrathima ũmũthĩ.”

³⁰ Mũthenya ũyũ ũngĩ Musa akĩira andũ atĩrĩ, “Nĩmwĩhĩtie mũno. No rĩu, nĩngwambata kũrĩ Jehova; hihi no kũhoteke ndĩmũrutĩre horohio nĩ ũndũ wa rĩhia rĩanyu.”

³¹ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩcooka kũrĩ Jehova, akĩmwĩra atĩrĩ, “Hĩ, kaĩ andũ aya nĩmekĩte rĩhia inene-ĩ! Nĩmethondekeire ngai cia thahabu. ³² No rĩu-rĩ, ndagũthaitha marekere mehia mao; angĩkorwo ndũkũmarekera, o na nĩ tharia ibuku-inĩ rĩrĩa wandĩkite andũ aku.”

³³ Nake Jehova agĩcookeria Musa atĩrĩ, “Ūrĩa wothĩ ũnjĩhĩrie, nĩngamũtharia ibuku-inĩ rĩakwa. ³⁴ Rĩu gĩthĩ, ũtongorie andũ acio mathĩ bũrũri ũrĩa ndaaririe ũhoru wago, nake mũraika wakwa nĩakamũtongoria. Na rĩrĩ, hĩndĩ ya kũmaherithia yakinya-rĩ, no ngaamaherithia nĩ ũndũ wa mehia mao.”

³⁵ Nake Jehova akĩhũũra andũ acio na mũthiro nĩ tondũ wa ũrĩa meekire na njaũ iyo yathondeketwo nĩ Harũni.

33

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Umai handũ haha, wee na andũ arĩa warutire kuuma bũrũri wa Misiri, mwambate bũrũri ũrĩa nderĩire Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu na mwĩhĩtwa ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩngaũhe njiaro ciaku.’ ² Nĩngũtũma mũraika mbere yanyu na nĩngaingata Akaanani, na Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi. ³ Ambatai mũthĩ bũrũri ũcio ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ. No nĩ ndigathiĩ na inyũ, tondũ mũrĩ andũ momĩtie ngingo na ndahota kũmũniinĩra njĩra-inĩ.”

⁴ Rĩria andũ acio maiguire ciugo icio cia kũmathĩĩnia ngoro, makĩambĩrĩria gũcakaya na gũtirĩ mũndũ wacookire kwĩhumba mathaga. ⁵ Nĩgũkorwo Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ andũ momĩtie ngingo. Ingĩtwarana na inyuĩ o na kahinda kanini, ndahota kũmũniina. Rĩu rutai mathaga manyu, na nĩngũmenya ũrĩa ngwĩka na inyuĩ.’” ⁶ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩrutĩra mathaga mao hau kĩrĩma-inĩ kĩa Horebu.

Hema-ya-Gũtũnganwo

⁷ Na rĩrĩ, Musa nĩamenyerete kuoya hema akamĩamba nja ya kambĩ ĩyo handũ haraaya na kambĩ, akamĩta “Hema-ya-Gũtũnganwo.” Mũndũ o wotho ũngĩendire gũtũria ũhoro kũrĩ Jehova, aathiiaga hema-inĩ ĩyo ya gũtũnganwo kũu nja ya kambĩ. ⁸ Na rĩrĩa rĩothe Musa aathiiaga hema-inĩ, andũ othe mookĩraga makarũgama nja ya hema ciao, magacũthĩrĩria Musa nginya rĩrĩa arĩtoonya hema ĩyo. ⁹ Musa agĩtoonya hema ĩyo, gĩtugĩ gĩa itu gĩaikũrũkaga gĩaikara itoonyero-inĩ Jehova akĩaria na Musa. ¹⁰ Rĩrĩa andũ mona gĩtugĩ kiu gĩa itu kĩrũgamĩte itoonyero-inĩ rĩa hema ĩyo, othe maarũgamaga makahooya o mũndũ arĩ itoonyero-inĩ rĩa hema yake. ¹¹ Jehova agakĩaria na Musa makĩonanaga ũthiũ kwa ũthiũ o ta ũrĩa mũndũ maaragia na mũratawe. Thuutha ũcio Musa agacooka kambĩ, no Joshua mũrũ wa Nuni, mwanake ũrĩa wamũteithagia, ndoimaga hema-inĩ ĩyo.

Musa na Riiri wa Jehova

¹² Musa akĩira Jehova atĩrĩ, “Ŭkoretwo ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Tongoria andũ aya,’ no ndũũmenyithĩtie ũrĩa ũkũndũmĩra tũthiĩ nake. Nĩũnjĩrĩte atĩrĩ, ‘Nĩngũũ na rĩitwa, na wĩ mwĩtikĩrĩku harĩ nĩ.’” ¹³ Angĩkorwo nĩũkenetio nĩ nĩ, menyithia njĩra ciaku nĩgeetha ngũmenye na thiĩ na mbere gwĩtikĩrĩka nĩwe. Ririkana atĩ rũrĩrĩ rũrũ nĩ andũ aku.”

¹⁴ Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Mwene nĩngũtwarana na inyuĩ na ndĩmũhe ũhurũko.”

¹⁵ Nake Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo ndũgũtwarana hamwe na ithuĩ, ndũgatũme tuume haha. ¹⁶ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkĩmenya atĩa atĩ nĩũkenetio nĩ nĩ, na ũgakenio nĩ andũ aku, tiga no ũtwaranire na ithuĩ? Nĩ kĩ kĩngĩ kĩngĩonania ngũũrani yakwa na ya andũ aku kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ othe marĩ thiĩ ĩno?”

¹⁷ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Nĩngwĩka o ũrĩa ũnjũrĩtie njĩke, tondũ nĩngenetio nĩwe, na nĩngũũ na rĩitwa rĩaku.”

¹⁸ Nĩngĩ Musa akiuga atĩrĩ, “Nyonia riiri waku ũrĩa ũtariĩ.”

¹⁹ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũtũma wega wakwa wotho ũhĩtũkĩre mbere yaku, na nĩngwanĩrĩra rĩitwa rĩakwa, Jehova, mbere yaku: Nĩndĩguagĩra tha ũrĩa ndenda kũiguĩra tha, na nĩndĩcaayagĩra ũrĩa ndenda gũcaĩra.” ²⁰ No Jehova akiuga atĩrĩ, “Ndũngĩona ũthiũ wakwa, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũngĩona ũthiũ wakwa na acooke atũũre muoyo.”

²¹ Nĩngĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩ harĩ handũ hakuhĩ na nĩ, harĩa ũngĩrũgama igũrũ rĩa mwaro rwa ihiga. ²² Rĩrĩa riiri wakwa ũrĩkorwo ũkĩhĩtũkĩra hau-rĩ, nĩndĩgũtoonyia mwanya-inĩ wa rwaro rũu rwa ihiga, ngũhumbĩre na guoko gwakwa nginya hĩtũke handũ hau. ²³ Rĩrĩa ndĩrĩheria guoko gwakwa, nawe nĩũrĩnyona na thuutha; no ũthiũ wakwa ndũngĩonwo.”

34

Ihengere Njerũ cia Mahiga

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Icũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga o ta iria cia mbere, na nĩngũciandĩka ciugo iria ciaandĩkitwo ihengere-inĩ iria cia mbere, iria woragire.

² Wĩhaarĩrie rũciiniĩ, ũcooke wambate kĩrĩma gĩa Sinai. ũrũgame mbere yakwa hau kĩrĩma igũrũ. ³ Gũtikagĩe mũndũ ũkwambatania hamwe nawe kana onekane handũ o hothe kũu kĩrĩma-inĩ; o na gũtikagĩe ndũũru cia mbũri kana cia ng’ombe ingĩrĩthio kũu mbere ya kĩrĩma.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩicũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga o ta iria cia mbere na akĩroka kwambata kĩrĩma gĩa Sinai rũciinĩ tene, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte; agĩthĩĩ akuuĩte ihengere icio igĩrĩ na moko. ⁵ Nake Jehova agĩkũrũka arĩ itu-inĩ, akĩrũgama hau harĩ we, na akĩanĩrĩra rĩitwa rĩake, Jehova. ⁶ Agĩkĩhĩtũkĩra mbere ya Musa akĩanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Jehova, Jehova, Ngai ũrĩa mũcaayanĩri na mūtugi, ũtahiũhaga kũrakara, ũiyũrĩtwo nĩ wendani na wĩhokeku, ⁷ ũtũũragia wendani kũrĩ andũ ngiri na ngiri, na akohanagĩra waganu, na ũremi, o na mehia. No rĩrĩ, ndaagaga kũherithia arĩa mehĩtie; nĩaherithagia ciana na ciana ciacio nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao, nginya rũciaro rwa gatatũ na rwa kana.”

⁸ Musa agĩkĩnamĩrĩra thĩ o rĩmwe, akĩhooya. ⁹ Akiuga atĩrĩ, “Wee Mwathani, angĩkorwo nĩnjĩtĩkĩrĩkĩte maithe-inĩ maku, ndagũthaitha Mwathani twarana na ithuĩ. O na gũtuĩka aya nĩ andũ momĩtie ngingo-rĩ, tuohere waganu witũ o na mehia maitũ, na ũtũme tũtuĩke igai riaku.”

¹⁰ Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngũgĩa na kĩrĩkanĩro nawe. Nĩndĩrĩkaga morirũ matarĩ mekwo rũrĩrĩ-inĩ o na rũrĩkũ thĩinĩ wa thĩ yothe mbere ya andũ aya aku othe. Andũ arĩa mūtũũranagia nao nĩmakeyonera ũrĩa nĩ, Jehova, ngeeka ũndũ wa kũmakania nĩ ũndũ waku. ¹¹ Athĩkĩra ũrĩa ngũgwatha ũmũthĩ. Nĩngarutũrũra Aamori, na Akaanani, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi na Ajebusi mbere yaku makweherere. ¹² Wĩmenyerere ndũkagĩe kĩrĩko na andũ arĩa matũũraga bũrũri-inĩ ũcio ũrathĩĩ, matigatuĩke mũtego harĩwe. ¹³ Nĩmũkoinanga igongona ciao, na mũthethere mahiga mao maamũre, na mũtemange itugĩ ciao cia Ashera. ¹⁴ Mũtikanahooe ngai ĩngĩ o na ĩrĩkũ, nĩgũkorwo Jehova, ũrĩa rĩitwa rĩake arĩ Mũigua Ūiru, nĩ Ngai ũrĩ ũiru.

¹⁵ “Mwĩmenyererei mũtikagĩe kĩrĩko na andũ arĩa matũũraga bũrũri-inĩ ũcio; nĩgũkorwo rĩrĩa maahũũra ũmaraya na ngai ciao na magacirutĩra iruta, nĩmarĩmwĩtaga, na inyuĩ nĩmũrĩrĩaga indo cia magongona macio mao. ¹⁶ Na rĩrĩa mũngĩthuura airĩtu amwe ao matuĩke atumia a aanake anyu, nao airĩtu acio mahũũre ũmaraya na ngai ciao, nĩmakonereria ariũ anyu gwĩka ũguo.

¹⁷ “Ndũkanathondeke mĩhianano ya gũtwekio.

¹⁸ “Kũngũyagĩra Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũimbia. Handũ-inĩ ha mĩthenya mũgwanja, rĩagai mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũimbia, o ta ũrĩa ndaamwathire. ĩkagai ũndũ ũyũ ihinda rĩaguo rĩakinya mweri-inĩ wa Abibu, nĩgũkorwo nĩguo mweri ũrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri.

¹⁹ “Irigithathi rĩa nda o yothe nĩ rĩakwa, hamwe na marigithathi mothe ma njamba ma mahiũ manyu, marĩ ma kuuma ndũũru-inĩ cia ng’ombe kana cia mbũri. ²⁰ Irigithathi rĩa ndigiri ũrĩrĩkũũraga na gatũrũme, no ũngĩaga kũrĩkũũra, riune ngingo. Nao ariũ aku a marigithathi ũmakũũrage.

“Gũtikanagĩe mũndũ o na ũmwe ũrĩũkaga mbere yakwa moko matheri.

²¹ “Rutaga wĩra mĩthenya ĩtandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ũhurũkage; o na hĩndĩ ya icimba na ya magetha no nginya ũhurũke.

²² “Kũngũyagĩra Gĩathĩ-gĩa-Ciumia, na maciaro ma mbere ma magetha ma ngano, na Gĩathĩ-gĩa-Gũcookereria irio makũmbĩ-inĩ mũthia-inĩ wa mwaka. ²³ Arũme anyu othe no nginya mokage mbere ya Mwathani Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, maita matatũ o mwaka. ²⁴ Nĩngarutũrũra ndũrĩrĩ imweherere, na nĩnganenehia mĩhaka ya bũrũri wanyu na gũtirĩ mũndũ ũgaacumĩkĩra bũrũri wanyu rĩrĩa mũrĩkoragwo mũkĩambata maita matatũ o mwaka mbere ya Jehova Ngai wanyu.

²⁵ “Ndũkanandutĩre thakame ya igongona ĩtukanĩte na kĩndũ gĩkĩre ndawa ya kũimbia, na mũtikanareke kĩndũ kĩa igongona rĩa Bathaka kĩaare nginya rũciinĩ.

²⁶ “Rehagai maciaro ma mbere marĩa mega mũno ma mĩgũnda yanyu, mũmarehage nyũmba ya Jehova Ngai wanyu.

“Mũtikanaruge koori na iria rĩa nyina.”

²⁷ Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Andĩka ciugo ici, nĩgũkorwo kũringana na ciugo ici, nĩndagĩa na kĩrĩkanĩro nawe o na Isiraeli.” ²⁸ Musa aikarire na Jehova hau matukũ

mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, atekũrĩa irio kana akanyua maaĩ. Na agĩkĩandĩka ihengere-inĩ icio ciugo cia kĩrĩkanĩro kũu, na nĩcio Maathani marĩa Ikũmi.

Ũthiũ Ũgũkenga wa Musa

²⁹ Rĩrĩa Musa aikũrũkire kuuma kĩrĩma gĩa Sinai arĩ na ihengere igĩrĩ cia Ũira moko-inĩ make, ndaamenyaga atĩ ũthiũ wake nĩwakengaga nĩ ũndũ nĩarĩtie na Jehova. ³⁰ Rĩrĩa Harũni na andũ a Isiraeli othe moonire Musa, ũthiũ wake nĩwakengaga, nao magĩtigĩra kũmũkuhĩrĩa. ³¹ No Musa akĩmeeta; nĩ ũndũ ũcio Harũni na atongoria othe a mũingĩ magĩcooka harĩ we, nake akĩmaarĩria. ³² Thuutha ũcio andũ a Isiraeli othe makĩmũkuhĩrĩa, nake akĩmahe mawatho mothe marĩa Jehova amũheete kũu Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai.

³³ Rĩrĩa Musa aarĩkirie kũmaarĩria, akĩhumbĩra ũthiũ wake na taama wa kwĩhumbĩra ũthiũ. ³⁴ No rĩrĩa rĩothe aatoonyaga harĩ Jehova maranĩrie, nĩarutaga taama ũcio wa kwĩhumbĩra ũthiũ nginya oime ho. Na rĩrĩa oka kũrĩ andũ a Isiraeli na aameera ũrĩa aathĩtwo, ³⁵ makona ũthiũ wake o ũkengete. Nake Musa agacookia taama ũcio wa kwĩhumbĩra ũthiũ nginya rĩrĩa rĩngĩ agaathiĩ kwaria na Jehova.

35

Mawatho ma Thabatũ

¹ Musa nĩonganirie mũingĩ wotho wa andũ a Isiraeli, akĩmeera atĩrĩ, “Maya nĩmo maũndũ marĩa Jehova aamwathĩte mwĩkage; ² Wĩra nĩurutagwo mũthenya ĩtandatũ, no mũthenya wa mũgwanja ũrĩkoragwo ũrĩ mũthenya wanyu mũtheru, Thabatũ ya Jehova ya kũhurũka. Ũrĩa ũkaaruta wĩra mũthenya ũcio no nginya ooragwo. ³ Mũtigaakagie mwaki mũthenya ũcio wa Thabatũ kũrĩa guothe mũrĩtũũraga.”

Indo cia gwaka Hema ĩrĩa Nyamũre

⁴ Musa akĩra mũingĩ wotho wa andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte: ⁵ Rutĩrai Jehova maruta kuuma indo-inĩ iria mũrĩ nacio. Mũndũ ũrĩa wotho ũkũigua akĩenda, nĩarehere Jehova iruta rĩa thahabu, na rĩa betha na rĩa gĩcango; ⁶ na rĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ; o na gatani ĩrĩa njega; na guoya wa mbũri; ⁷ njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mūtune igatunĩha, na njũa cia pomboo; na mbaũ cia mũgaa; ⁸ na maguta ma mūtamaĩyũ ma gwakia tawa; na mahuti manungi wega ma gwĩkĩrwo maguta-inĩ ma gũitanĩrĩrio, na ma ũbumba ũrĩa mũnungi wega; ⁹ na tũhiga twa onigithi na tũhiga tũngĩ twa goro twa gũtumĩrĩrwo nguo ya ebodi na gakuo ga gĩthũri.

¹⁰ “Arĩa othe marĩ na ũũgĩ wa ũbundi gatagatĩ-inĩ kanyu, nĩmoke mathondeke indo ciothe iria Jehova aathanĩte, nacio nĩ: ¹¹ Hema ĩrĩa nyamũre na hema yayo o na kĩndũ gĩa kũmĩhumbĩra, na ngathĩka cia kũnyiita, na mbaũ ciakĩo, na mĩgamba yakĩo, na itugĩ na itina ciayo; ¹² na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro hamwe na mĩtĩ yarĩo, na gĩtĩ gĩa tha, hamwe na gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa gĩa kũhakanĩa; ¹³ metha na mĩtĩ yayo, na indo ciayo ciothe, hamwe na mĩgate ya kũigwo mbere ya Jehova, ¹⁴ na mūtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa ma kũmũrĩkaga, hamwe na indo ciaguo, na matawa hamwe na maguta ma kũmaakia; ¹⁵ na kĩgongona kĩa ũbumba na mĩtĩ yakĩo, na maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũbumba mũnungi wega; na gĩtambaya gĩa gũcuurio mũrango-inĩ wa itoonyero-inĩ rĩa hema ĩyo nyamũre; ¹⁶ na kĩgongona kĩa iruta rĩa njino hamwe na gĩtara gĩakĩo gĩa gĩcango, na mĩtĩ yakĩo, na indo ciakĩo ciothe; na kĩa gĩa gĩcango na kĩgũrũ gĩakĩo; ¹⁷ na itambaya cia gũcuurio cia itoonyero rĩa nja hamwe na itugĩ na itina ciacio na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero rĩa kuuma nja ya hema ¹⁸ na hĩgĩ cia hema ĩrĩa nyamũre, na cia nja yayo, na mĩkanda yayo; ¹⁹ na nguo ndume cia kwĩhumbagwo mũndũ agĩtungata arĩ handũ-harĩa-haamũre; nĩcio nguo iria nyamũre cia Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai o na cia ariũ ake rĩrĩa megũtungata marĩ athĩnjĩri-Ngai.”

²⁰ Naguo mũingĩ wotho wa andũ a Isiraeli ũkĩehera harĩ Musa, ²¹ na mũndũ o wotho ũrĩa weyendeire na ngoro yake yahĩahĩaga, nĩokire na akĩrehera Jehova kĩndũ gĩa

kūmūrutīra nī ūndū wa wīra wa hema-ya-Gūtūnganwo na mawīra mayo mothe, o na nī ūndū wa nguo iria nyamūre. ²² Arīa maiguire metīkīra ūhoro ūcio, arūme na andū-a-nja o ūndū ūmwe, nīmookire na makīrehe mathaga ma thahabu ma mīthemba yothe: namo nī mbini ng’emie cia gwīkīrwo nguo-inī, na icūhī cia matū, na icūhī cia ciara na mathaga mangī. Othe nīmarehire thahabu yao itūike iruta rīa gūthūngūthio harī Jehova. ²³ Ūrīa wothē warī na ndigi cia rangi wa bururu, kana cia rangi wa ndathi, kana cia rangi mūtune ta gakarakū, kana gatani īrīa njega, kana guoya wa mbūri, kana njūa cia ndūrūme itoboketio rangi-inī mūtune igatunīha, kana njūa cia pomboo, nīacireehire. ²⁴ Andū arīa maarehire iruta rīa betha kana rīa gīcango, maarīrehire rīrī iruta harī Jehova, na ūrīa wothē warī na mbaū cia mūgaa nī ūndū wa wīra ūcio nīacireehire. ²⁵ Mūndū-wa-nja o wothē warī mūūgī wīra-inī wa kuogotha ndigi na moko make, akīrehe kīrīa ogothete, ndigi cia rangi wa bururu, kana cia rangi wa ndathi, kana cia rangi mūtune ta gakarakū, kana gatani īrīa njega. ²⁶ Nao andū-a-nja othe arīa meyendeire na nī maarī na ūūgī ūcio, nīmoogethire ndigi cia guoya wa mbūri. ²⁷ Atongoria marehire tūhiga twa onigithi na tūhiga tūngī twa goro tūtumīrīrwo nguo-inī ya ebodi na gakuo ga gīthūri. ²⁸ Nīmacookire makīrehe mahuti manungi wega, na maguta ma mītamaiyū ma gwakia tawa, na maguta ma gūitanīrīrio o na ma gūthondeka ūbumba ūrīa mūnungi wega. ²⁹ Andū a Isiraeli othe, arūme na andū-a-nja arīa meyendeire, nīmareheire Jehova maruta ma kwīyendera nī ūndū wa wīra ūrīa Jehova aamaathīte na kanua ka Musa marute.

Bezaleli na Oholiabu

³⁰ Ningī Musa akīira andū a Isiraeli atīrī, “Onei, Jehova nīathuurīte Bezaleli mūrū wa Uri ūrīa mūrū wa Huri, wa mūhīrīga wa Juda, ³¹ na nīamūiyūrītīe na Roho wa Ngai, na ūūgī, na ūhoti, na ūmenyo wa mawīra mothe ma ūbundi ³² nīgeetha athugunde mīcoro ya ūūgī ya indo-inī cia thahabu, na betha, na gīcango, ³³ na gwacūhia tūhiga twa goro twa gūthecererwo indo-inī, na kūruta wīra wa gūkaaya mbaū, na kūruta mawīra ma mīcoro ma mīthemba yothe ya ūbundi. ³⁴ Na eerī, we marī na Oholiabu mūrū wa Ahisamaku wa mūhīrīga wa Dani, nīamaheete ūhoti wa kūruta andū arīa angī. ³⁵ Nīamaiyūrītīe na ūūgī wa kūruta mawīra mothe, marī mabundi, na acori, na agemia na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na gatani īrīa njega, o na atumi: othe marī mabundi moogī, na acori oogī.

36

¹ “Nī ūndū ūcio Bezaleli, na Oholiabu, na mūndū o wothē warī mūūgī na wīra, arīa Jehova aheete ūūgī na ūhoti wa kūmenya kūruta wīra ūcio wothē wa gwaka handū-harīa-haamūre, makīruta wīra ūcio o ta ūrīa Mwathani aathanīte ūrutwo.”

² Ningī Musa agīta Bezaleli na Oholiabu na mūndū o wothē warī mūūgī, ūrīa Jehova aheete ūhoti, na ūrīa warī na wendo wa gūūka kūruta wīra ūcio. ³ Nao makīamūkīra kuuma kūrī Musa maruta mothe marīa andū a Isiraeli maarehete ma kūruta wīra wa gwaka handū-harīa-haamūre. Nao andū magīthī o na mbere kūrēhe maruta ma kwīyendera rūciinī o rūciinī. ⁴ Nī ūndū ūcio mabundi mothe marīa maarī na ūūgī, arīa maarutaga wīra wothē wa gwaka handū-harīa-haamūre, makīamba gūtiga wīra wao, ⁵ na makīira Musa atīrī, “Andū nīmararehe indo makīria ya iria ibatarainie wīra-inī ūrīa Jehova aathanīte ūrutwo.” ⁶ Nake Musa akīruta watho, nao magītwara ūhoro ūcio kambī-inī guothe: “Gūtīrī mūndū mūrūme kana mūndū-wa-nja ūgūcooka kūrēhe iruta rīngī nī ūndū wa handū-harīa-haamūre.” Nī ūndū ūcio andū makīrigīrīrio gūcooka kūrēhe indo ingī, ⁷ tondū indo iria maarī nacio ciarī nyingī makīria ma iria ciabatarainie kūruta wīra ūcio wothē.

Hema Nyamūre

⁸ Andū othe arīa maarī oogī thīinī wa aruti a wīra magīthondeka hema nyamūre na itambaya ikūmi cia gūcuurio itumītwo na gatani yogothetwo wega na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū, na ikīgemo na makerubi nī mūtumi mūūgī wa wīra ūcio. ⁹ Itambaya ciothe cia gūcuurio

nĩciaiganaine, ciarĩ cia mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ na ĩnana* kũraiha, na mĩkono ĩna† kwarama. ¹⁰ Makĩnyiitithania itambaya ithano hamwe, na magĩka o ro ũguo na icio ingĩ ithano. ¹¹ Ningĩ magĩkundĩka ciana cia gĩtambaya kĩa rangi wa bururu mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico-inĩ wa mwena ũmwe, na magĩka o ro ũguo harĩ gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ. ¹² Magĩcooka magĩkundĩka ciana ingĩ mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ kĩmwe gĩa gũcuurio kĩa mwena ũmwe, na ingĩ mĩrongo ĩtano gĩtambaya-inĩ gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũcio ũngĩ, o kĩa kĩringaine na kĩa kĩngĩ. ¹³ Ningĩ magĩthondeka ngathĩka mĩrongo ĩtano cia thahabu na magĩcihũthĩra kũohithania itambaya icio cia gũcuurio cia mĩena yeerĩ, nĩ ũndũ ũcio hema ĩyo nyamũre ĩgĩtuĩka kĩndũ kĩmwe.

¹⁴ Ningĩ magĩtuma itambaya cia gũcuurio ikũmi na kĩmwe cia guoya wa mbũri ĩgĩtuĩka cia kũhumbĩra hema ĩrĩa nyamũre. ¹⁵ Itambaya icio ciothe cia gũcuurio ikũmi na kĩmwe nĩciaiganaine; ciarĩ cia mĩkono mĩrongo ĩtatũ‡ kũraiha, na mĩkono ĩna§ kwarama. ¹⁶ Magĩtumithania itambaya ithano cia gũcuurio ĩgĩtuĩka kĩndũ kĩmwe, na cio icio ingĩ ithathatũ ĩgĩtumithanio hamwe. ¹⁷ Ningĩ magĩkundĩka ciana mĩrongo ĩtano mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũmwe, na magĩka o ũguo mũthia-inĩ wa gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa mũico kĩa mwena ũrĩa ũngĩ. ¹⁸ Ningĩ magĩthondeka ngathĩka mĩrongo ĩtano cia gĩcango cia kuohania hema ĩtuĩke kĩndũ kĩmwe. ¹⁹ Magĩcooka magĩthondekera hema kĩhumbĩri kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mĩtune ĩgatunĩha, na ĩgũrũ wakĩo hakĩhumbĩrwo na njũa cia pomboo.

²⁰ Ningĩ magĩthondeka buremu cia kũmĩrũgamia cia mbaũ cia mĩtĩ wa mũgaa nĩ ũndũ wa hema ĩyo nyamũre. ²¹ O buremu yarĩ ya mĩkono ikũmi* kũraiha, na mĩkono ũmwe na nuthu† kwarama, ²² natuo tũhocio tũgĩcomoka tũigananĩirie. Maathondekire buremu ciothe cia hema ĩyo nyamũre na njĩra ĩyo. ²³ Ningĩ magĩthondeka buremu mĩrongo ĩĩrĩ cia mwena wa gũthini wa hema ĩyo nyamũre, ²⁴ na magĩthondeka ĩtina mĩrongo ĩna cia betha cia gwĩkĩrwo rungu rwacio; o ĩtina ĩgĩrĩ ikanyĩtĩrĩra buremu ĩmwe, rungu rwa kahocio kamwe. ²⁵ Cia mwena ũcio ũngĩ, mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, magĩthondeka buremu mĩrongo ĩĩrĩ ²⁶ na ĩtina mĩrongo ĩna cia betha, o ĩgĩrĩ ĩgaikarĩrwo nĩ buremu ĩmwe. ²⁷ Ningĩ magĩthondeka buremu ithathatũ cia mwena wa na thuutha, nĩguo mwena wa mũthia wa ĩthũĩro wa hema ĩyo nyamũre, ²⁸ na buremu ĩgĩrĩ ĩgĩthondekwo nĩ ũndũ wa tũkoine-inĩ twa hema ĩyo nyamũre cia mwena wa na thuutha. ²⁹ Koine-inĩ ici cieri, buremu ciarĩ ĩgĩrĩ ĩgĩrĩ, kuuma thĩ nginya ĩgũrũ, ikooohanio na mũrĩnga ũmwe; nacio cieri ĩgakorwo ihaanaine. ³⁰ Nĩ ũndũ ũcio haarĩ na buremu inyanya na ĩtina ikũmi na ithathatũ cia betha; o ĩgĩrĩ ĩgaikarĩrwo nĩ buremu ĩmwe.

³¹ Magĩcooka magĩthondeka mĩgamba ya mbaũ cia mũgaa: ĩtano yayo nĩ ũndũ wa buremu cia mwena ũmwe wa hema ĩyo nyamũre, ³² na ĩtano nĩ ũndũ wa buremu cia mwena ũcio ũngĩ, na ĩtano nĩ ũndũ wa buremu cia mwena wa ĩthũĩro, mũthia-inĩ wa na thuutha wa hema ĩyo nyamũre. ³³ Maathondekire mũgamba wa gatagatĩ uumĩte mũthia ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ hau gatagatĩ ga buremu icio. ³⁴ Nĩmagemirie buremu icio na thahabu, na magĩthondeka mĩrĩnga ya thahabu ya kũnyiitĩrĩra mĩgamba ĩyo. Magĩcooka makĩgemia mĩgamba ĩyo na thahabu.

³⁵ Nĩmatumire gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njogotha wega, na gĩkĩgemio na makerubi nĩ mĩbundĩ mũũgĩ. ³⁶ Makĩmĩthondekera ĩtugĩ inya cia mbaũ cia mĩgaa na magĩcigemio na thahabu. Magĩcooka magĩthondeka tũcuurio twa thahabu, na magĩtwekia ĩtina inya ciacio cia betha. ³⁷ Itoonyero-inĩ rĩa hema makĩrĩthondekera gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njogotha wega, nakĩo kĩagemetio nĩ mũgemia

* 36:9 nĩ ta mita ikũmi na ĩgĩrĩ na nuthu (12.5) † 36:9 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1.75) ‡ 36:15 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5) § 36:15 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1.75) * 36:21 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5) † 36:21 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

mũũgĩ; ³⁸ na magĩthondeka itugĩ ithano irĩ na tũcuurio twacio. Makĩgemia itugĩ icio na igũrũ na mĩcibi yacio na thahabu, na magĩcithondekera itina ithano cia gĩcango.

37

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro

¹ Bezaleli nĩathondekire ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa mbaũ cia mũgaa, mũigana wa mĩkono iĩrĩ* kũraiha, na mũkono ũmwe na nuthu† kwarama, na mũkono ũmwe na nuthu kũraiha na igũrũ. ² Akĩrĩgemia na thahabu therie thĩinĩ na nja, na akĩrĩtiriha na mũcibi wa thahabu mĩena yothē. ³ Nĩarĩtwekeirie icũhĩ inya cia thahabu na agĩciohania na magũrũ marĩo mana, o icũhĩ igĩrĩ mwena ũmwe na icũhĩ igĩrĩ mwena ũrĩa ũngĩ. ⁴ Ningĩ agĩthondeka mĩtĩ mĩraaya ya mũgaa na akĩmĩgemia na thahabu. ⁵ Agĩcooka agĩtoonyia mĩtĩ iyo mĩraaya mĩrĩnga-inĩ iyo yarĩ mĩena-inĩ ya ithandũkũ irĩ ya kũrĩkuua.

⁶ Nĩarĩthondekeire gĩtĩ gĩa tha gĩa thahabu, therie kĩa ũraihi wa mĩkono irĩ na nuthu,‡ na warĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.§ ⁷ Agĩcooka agĩtura makerubi meerĩ ma thahabu akĩmekĩra mĩthia-inĩ ya gĩtĩ kũ gĩa tha. ⁸ Nĩathondekire ikerubi rĩmwe rĩikare mũthia-inĩ ũmwe na ikerubi rĩu rĩngĩ rĩikare mũthia-inĩ ũrĩa ũngĩ; mĩthia-inĩ iyo yeerĩ akĩmathondeka marĩ kĩndũ kĩmwe na gĩtĩ gĩa tha. ⁹ Mathagu ma makerubi macio matambũrũkĩtio na igũrũ, magathiĩka gĩtĩ kũ gĩa tha. Makerubi macio maathondeketwo maroranĩte, na marorete gĩtĩ kũ gĩa tha.

Metha

¹⁰ Nĩmathondekire metha ya mbaũ cia mũgaa, ũraihi wayo warĩ mĩkono iĩrĩ,* na warĩ wayo warĩ mũkono ũmwe,† na kũraiha na igũrũ kwayo kwarĩ mũkono ũmwe na nuthu.‡ ¹¹ Ningĩ makĩmĩgemia na thahabu therie, na makĩmĩtiriha na mũcibi wa thahabu. ¹² Magĩcooka makĩmĩthondekera karũbaũ gaceke ka warĩ wa rũhĩ,§ gagĩthiũrũrũkĩria metha iyo, na magĩgatiriha na mũcibi wa thahabu. ¹³ Magĩtwekeria metha iyo mĩrĩnga ĩna ya thahabu, na makĩmĩohererera koine-inĩ inya ciayo, o harĩa magũrũ mayo mana maarĩ. ¹⁴ Icũhĩ icio ciekĩrirwo hakuhĩ na mũcibi wa karũbaũ karĩa gaceke, nĩgeetha ĩnyiitagĩrĩre mĩtĩ irĩa mĩraaya yahũthagĩrwo gũkuua metha iyo. ¹⁵ Mĩtĩ iyo mĩraaya ya gũkuua metha yarĩ ya mbaũ cia mũgaa, na ĩkagemio na thahabu. ¹⁶ Ningĩ magĩthondeka indo cia thahabu therie, cia kũigagĩrĩrwo metha, na nacio nĩ: thaani, na thaani nene, na mbakũri, na ndigithũ cia gũitaga iruta rĩa kũnyuuo.

Mũtĩ wa Kũigĩrĩrwo Matawa

¹⁷ Nĩmathondekire mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa wa thahabu therie. Mũrũgamo wagu na gĩtina kĩaguo igĩturwo ĩnyiitanĩte o hamwe na ikombe ciaguo na mahũa maguo, na tũkonyo twaguo; ciothe igĩkorwo irĩ kĩndũ kĩmwe naguo. ¹⁸ Mũtĩ ũcio warĩ na honge ithathatũ ciumĩte mĩena-inĩ ya mũrũgamo wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa; ithatũ mwena ũmwe, na ithatũ mwena ũrĩa ũngĩ. ¹⁹ Ikombe ithatũ ciaturĩtwo ihaana ta mahũa ma mũrothi, irĩ na tũkonyo na mahũa, igakorwo rũhonge-inĩ rũmwe, nacio ithatũ igakorwo rũhonge-inĩ rũu rũngĩ; honge icio ciothe ithathatũ ciahanaaga ũguo ciumĩte mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa. ²⁰ Na mũtĩ-inĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa haarĩ na ikombe inya ciathondeketwo ihaana ta mahũa ma mũrothi, irĩ na tũkonyo na mahũa. ²¹ Gakonyo kamwe kaarĩ rungu rwa honge igĩrĩ ciumĩte mũrũgamo-inĩ wa mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, nako gakonyo ga keerĩ kaarĩ rungu rwa honge cia keerĩ igĩrĩ, na gakonyo ga gatatũ kaarĩ rungu rwa honge cia gatatũ igĩrĩ; ciothe ciarĩ honge ithathatũ. ²² Tũkonyo na honge ciarĩ kĩndũ kĩmwe na mũtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa, ĩturĩtwo kuuma thahabu therie.

²³ Nĩmathondekire matawa mũgwanja maguo, o ũndũ ũmwe na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na thaani cia mũrarĩ wa ndaambĩ, cia thahabu therie. ²⁴ Maahũthĩrĩre taranda

* 37:1 nĩ ta mita 1 † 37:1 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) ‡ 37:6 nĩ ta mita 1 § 37:6 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) * 37:10 nĩ ta mita 1 † 37:10 nĩ ta nuthu mita ‡ 37:10 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) § 37:12 nĩ ta centimita 8

ĩmwe* ya thahabu therie gũthondeka mĩtĩ ũcio wa kũigĩrĩrwo matawa na indo ciaguo ciothe.

Kĩgongona kĩa Ūbumba

²⁵ Nĩmathondekire kĩgongona gĩa gũcinĩra ūbumba na mbaũ cia mũgaa. Kĩaiganaine mĩena yothe, mũigana wa mũkono ũmwe† kũraiha, na mũkono ũmwe kwarama, na mĩkono ĩĩrĩ‡ kũraiha na igũrũ. Hĩa ciakĩo ciarĩ kĩndũ kĩmwe na kĩgongona. ²⁶ Magĩkĩgemia igũrũ na mĩena yothe o na hĩa ciakĩo na thahabu therie na magĩgĩtirĩha na mũcibi wa thahabu ũgĩgĩthiũrũrũkĩria. ²⁷ Magĩthondeka mĩrĩnga ĩĩrĩ ya thahabu mũhuro wa mũcibi ũcio, ĩĩrĩ mwena ũmwe na ĩĩrĩ mwena ũrĩa ũngĩ. Mĩrĩnga ĩyo nĩyo yatoonyagio mĩtĩ ĩrĩa mĩraihi yatũmagĩrwo gũgĩkuua. ²⁸ Magĩcooka magĩthondeka mĩtĩ ĩngĩ mĩraaya ya mũgaa na makĩmĩgemia na thahabu.

²⁹ O na ningĩ magĩthondeka maguta matheru ma gũitanĩrĩrio na ūbumba mũnungi wega ũrĩa mũtherie, wĩra wa mũthondeki mũũgĩ wa maguta.

38

Kĩgongona kĩa Iruta rĩa Njino

¹ Nĩmakire kĩgongona kĩa iruta rĩa njino kĩa mbaũ cia mũgaa, kĩa mĩkono ĩtatũ* kũraiha na igũrũ; kĩaiganaine mĩena yothe; mĩkono ĩtano† kũraiha na mĩkono ĩtano kwarama. ² Nĩmathondekire hĩa inya, o rũmwe koine-inĩ ĩmwe ya kĩgongona, nĩ ũndũ ũcio hĩa icio na kĩgongona igĩtuĩka kĩndũ kĩmwe, na makĩgemia kĩgongona kũ na gĩcango. ³ Nĩmathondekire indo ciakĩo ciothe irĩ cia gĩcango; na nĩcio nyũngũ, na icakũri, na mbakũri cia wĩra wa kũminjaminejĩria, na njibe cia nyama, na ngĩo cia mwaki. ⁴ Nĩmathondekire kĩrũtara gĩa kĩgongona gĩa gĩcango, gĩa kũigwo rungu rwa muoho wakĩo, rũkinye nuthu ya ũraihi wa kĩgongona. ⁵ Magĩtwekia mĩrĩnga ya gĩcango ya kũnyĩtirĩra mĩtĩ ĩrĩa mĩraaya ya koine inya cia kĩrũtara gĩa gĩcango. ⁶ Magĩthondeka mĩtĩ mĩraaya ya mbaũ cia mũgaa na magĩcigemia na gĩcango. ⁷ Magĩtoonyia itugĩ icio mĩrĩnga-inĩ nĩguo ikoragwo mĩena-inĩ ya kĩgongona nĩ ũndũ wa gũgĩkuua. Maagĩthondekire na mbaũ, kĩrĩ na ihoro thĩĩnĩ.

Kĩraĩ gĩa Gwĩthambĩrwo

⁸ Nĩmathondekire kĩaĩ gĩa gwĩthambĩra gĩa gĩcango na kĩgũrũ gĩaĩ gĩa gĩcango kuuma icicio-inĩ cia andũ-a-nja arĩa maarutaga wĩra itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo.

Nja ya Hema ĩrĩa Nyamũre

⁹ Thuutha ũcio magĩthondeka nja ya hema ĩyo nyamũre. Mwena wa gũthini ũgĩĩkĩrwo ũrĩ wa mĩkono igana‡ kũraiha, na warĩ na itambaya cia gũcuurio cia gatani yogothetwo wega. ¹⁰ Itambaya icio ciarĩ na itugĩ mĩrongo ĩĩrĩ, na itina ciacio mĩrongo ĩĩrĩ cia gĩcango, na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha, twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ icio. ¹¹ Mwena wa gathigathini o naguo warĩ wa mĩkono igana kũraiha, na warĩ na itugĩ mĩrongo ĩĩrĩ na itina ciacio mĩrongo ĩĩrĩ cia gĩcango, na warĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ.

¹² Mwena wa ithũĩro wa nja ĩyo warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano§ kwarama na warĩ na itambaya cia gũcuurio, na itugĩ ikũmi na itina ikũmi na warĩ na tũcuurio na tũmĩkwa twa betha twĩkĩrĩtwo itugĩ-inĩ. ¹³ Mwena wa irathĩro o naguo warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩtano kwarama. ¹⁴ Itambaya cia gũcuurio ciarĩ cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩtano,* na ciarĩ mwena ũmwe wa itoonyero rĩa nja ĩyo, irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ; ¹⁵ na itambaya cia gũcuurio ciarĩ cia ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩtano na ciarĩ mwena ũcio ũngĩ wa itoonyero, irĩ na itugĩ ithatũ na itina ithatũ. ¹⁶ Itambaya ciothe cia gũcuurio

* 37:24 nĩ ta kilo 34 † 37:25 nĩ ta nuthu mita ‡ 37:25 nĩ ta mita ĩmwe * 38:1 nĩ ta mita ĩmwe na robo (1.25) † 38:1 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) ‡ 38:9 nĩ ta mita 46 § 38:12 nĩ ta mita 23 * 38:14 nĩ ta mita 7

iria ciathiūrūrūkīrie nja ciarĩ cia gatani yogothetwo wega. ¹⁷ Itina cia itugĩ icio ciarĩ cia gĩcango. Tũcuurio na tũmĩkwa tũrĩa tweekĩrĩtwo itugĩ-inĩ twarĩ twa betha na igũrũ wacio ciagemetio na betha; Nĩ ũndũ ũcio itugĩ ciothe cia nja ĩyo ciarĩ na tũmĩkwa twa betha.

¹⁸ Itambaya cia gũcuurio cia itoonyero rĩa nja ĩyo ciarĩ cia ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njogothwe wega; wĩra wa mũgemia mũũgĩ. Yarĩ ya mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ† kũraiha, na mĩkono ĩtano‡ kũraiha na igũrũ, o ta ũrĩa itambaya cia gũcuurio cia nja ĩyo ciatarĩ. ¹⁹ na ĩgĩkorwo na itugĩ inya na itina inya cia gĩcango. Tũcuurio na tũmĩkwa twacio twarĩ twa betha, na igũrũ wacio ciagemetio na betha. ²⁰ Higĩ ciothe cia hema ĩyo nyamũre na cia nja ĩrĩa yamĩthiūrūrūkīrie ciarĩ cia gĩcango.

Indo cia Mwako iria Ciahũthĩrwo

²¹ Ũyũ nĩguo mũigana wa indo iria ciahũthĩrwo gwaka hema ĩyo nyamũre, Hema-ĩrĩa-ya-Ũira, iria ciandĩkirwo nĩ Alawii o ta ũrĩa Musa aathanĩte matongoretio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. ²² (Bezaleli mũrũ wa Uri, ũrĩa warĩ mũrũ wa Huri, wa mũhĩrĩga wa Juda, nĩathondekire kĩrĩa gĩothe Jehova aathĩte Musa; ²³ nake aarĩ hamwe na Oholiabu mũrũ wa Ahisamaku, wa mũhĩrĩga wa Dani, ũrĩa warĩ mũbundi na mũcori mũũgĩ, na wamenyete kũgemia na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njega.) ²⁴ Mũigana wa thahabu yothwe ĩrĩa yarutirwo kuuma kũrĩ iruta rĩa gũthũngũthio ĩrĩa yahũthĩrwo kũruta wĩra wothwe wa handũ-harĩa-haamũre, yarĩ taranda 29 na cekeri 730,§ kũringana na cekeri ya handũ-harĩa-haamũre.

²⁵ Betha ĩrĩa yarehirwo nĩ mũingĩ ũrĩa watarirwo hĩndĩ ya itarana yarĩ taranda 100 na cekeri 1,775,* kũringana na cekeri ya handũ-harĩa-haamũre, ²⁶ o mũndũ aarutĩte beka ĩmwe,† nayo nĩ ũndũ ũmwe na nuthu ya cekeri, kũringana na cekeri ya handũ-harĩa-haamũre, nayo yarutirwo nĩ mũndũ o wothwe wakĩraga agathiĩ harĩ arĩa maatarĩtwo, arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria, nao othe maarĩ arũme 603,550. ²⁷ Taranda icio 100 cia betha‡ ciahũthĩrwo gũtwekia itina cia handũ-harĩa-haamũre na itina cia itambaya cia gũcuurio; taranda 100 igĩaka itina 100, ũguo nĩ ta kuuga taranda ĩmwe ĩgaaka gĩtina kĩmwe. ²⁸ Nĩmahũthĩrwo cekeri icio 1,775§ gũthondeka tũcuurio twa itugĩ, na kũgemia itugĩ na igũrũ, na gũthondeka tũmĩkwa twacio.

²⁹ Gĩcango kĩrĩa kĩarutĩtwo kuuma iruta rĩa gũthũngũthio kĩarĩ gĩa taranda 70 na cekeri 2,400.* ³⁰ Maahũthĩrwo gĩcango kũu na gũthondeka itina cia itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, na gwaka kĩgongona gĩa gĩcango hamwe na kĩrũtara gĩakĩo gĩa gĩcango na indo ciakĩo ciothe, ³¹ na gwaka itina cia nja ĩrĩa yamĩthiūrūrūkīrie na itina iria cia itoonyero rĩayo, na higĩ ciothe cia hema ĩyo nyamũre, na higĩ cia nja ĩrĩa yamĩthiūrūrūkīrie.

39

Nguo cia Athĩnjĩri-Ngai

¹ Nĩmatumire nguogũ na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, cia kũrutaga wĩra nacio handũ-harĩa-haamũre. Magĩcooka magĩtumĩra Harũni nguogũ theru, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Ebodi

² Nĩmatumire ebodi na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na cia gatani ĩrĩa yogothetwo wega. ³ Nĩmahũrĩre thahabu makĩmĩtua tũbaati tũhũthu, magĩtũtinangia nguocio cia gũtumanio na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune

† 38:18 nĩ ta mita 9 ‡ 38:18 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) § 38:24 nĩ ta kilo 1,000 * 38:25 nĩ ta kilo 3,400
† 38:26 nĩ ta giramu ithano na nuthu (5:5) ‡ 38:27 nĩ ta kilo 3,400 § 38:28 nĩ ta kilo 20 * 38:29 nĩ ta kilo 2,400

ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa njega, wĩra wa mũbundi mũũgĩ. ⁴ Ningĩ nĩmatumire ndaamĩ cia ciande cia ebodi, nacio ikĩohererwo koine-inĩ igĩrĩ ciayo, nĩguo inyiitithanio nayo. ⁵ Naguo mũcibi wayo wa njohero watumĩtwo wega ũkahaanana nayo, na warĩ o gĩcunjĩ kĩmwe na ebodi, na ũgathondekwo na ndigi cia rangi wa thahabu, na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

⁶ Nao magĩtumĩrĩra tũhiga twa onigithi tũkonyo-inĩ twa thahabu, na magĩtũkurura marĩitwa ma ariũ a Isiraeli, o ta ũrĩa mũndũ akururaga kahengere ka mũhũiri. ⁷ Magĩcooka magĩtuoherera ndaamĩ-inĩ cia ciande cia ebodi tũrĩ twa kĩrĩrikania kĩa ariũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Gakuo ga Gĩthũri

⁸ Magĩthondeka gakuo ga gwĩkĩrwo ga gĩthũri; karĩ wĩra wa mũbundi mũũgĩ. Magĩgathondeka o ta ebodi ĩyo: karĩ ga thahabu, na ka ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega. ⁹ Gakuo kau kaiganaine mĩena yothe ĩna, karĩ ka inji kenda* kũraiha na inji kenda kwarama, na gakoinanĩrwo maita meerĩ. ¹⁰ Ningĩ magĩgatumĩrĩra mĩhari ĩna ya tũhiga twa goru. Mũhari wa mbere magĩtumĩrĩra kahiga ka wakiki ũrĩa mūtune, na ka yakuti ĩrĩa ĩhaana ngoikoni, na ka baregethu; ¹¹ mũhari wa keerĩ magĩtumĩrĩra kahiga ga thumarati, na ka yakuti ĩrĩa ya rangi wa bururu, na ka arimathi; ¹² mũhari wa gatatu magĩtumĩrĩra kahiga ka wakiki ũrĩa wa bururu, na ka yacimu, na ka amethuthito; ¹³ mũhari wa kana magĩtumĩrĩra kahiga ga thumarati ĩrĩa theru, na ka onigithi, na ka njathibi. Natuo tũgĩtumĩrĩrwo tũkonyo-inĩ tũgemie twa thahabu. ¹⁴ Tũgĩkorwo tũrĩ tũhiga ikũmi na twĩrĩ, o kamwe gakarũgamĩrĩra rĩmwe rĩa marĩitwa ma ariũ a Isiraeli, o kamwe gagakururwo rĩitwa rĩa mũhĩrĩga ũmwe wa ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli, o ta ũrĩa kahengere ka mũhũiri gakururagwo.

¹⁵ Nĩmathondekeire gakuo kau ga gĩthũri mĩgathĩ ya thahabu therie, ĩhaana ta mũkanda. ¹⁶ Ningĩ magĩthondeka tũkonyo twĩrĩ tũgemie twa thahabu, na mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu, na makĩoherera mĩrĩnga ĩyo koine-inĩ igĩrĩ cia gakuo kau ga gĩthũri. ¹⁷ Makĩnyiitithania mĩgathĩ ĩyo ĩrĩ ya thahabu na mĩrĩnga ĩrĩa yarĩ koine-inĩ cia gakuo kau ga gĩthũri, ¹⁸ na mĩthia ĩrĩa ĩngĩ ya mĩgathĩ makĩmĩnyiitithania na tũkonyo tũu twĩrĩ twarĩ tũgemie twa thahabu, magĩtuohania na ndaamĩ cia kĩaande kĩa ebodi mwena wa mbere. ¹⁹ Magĩthondeka mĩrĩnga ĩrĩ ya thahabu na makĩmĩnyiitithania na koine igĩrĩ cia gakuo ga gĩthũri mũico-inĩ wa na thĩĩnĩ, kũrigania na ebodi. ²⁰ Magĩcooka magĩthondeka mĩrĩnga ĩngĩ ĩrĩ ya thahabu na makĩmĩnyiitithania na mwena wa magũrũ-inĩ ma ndaamĩ cia kĩaande mwena-inĩ wa mbere wa ebodi, hakuhĩ na rūtumo, igũrũ hanini wa mũcibi wa ebodi. ²¹ Makĩohania mĩrĩnga ya gakuo ga gĩthũri kũrĩ mĩrĩnga ya ebodi na rũrigi rwa rangi wa bururu, magĩcinyiitithania na mũcibi wa njohero nĩgeetha gakuo ga gĩthũri gatikarekanie na ebodi, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Nguo Ingĩ cia Ũthĩnjĩri Ngai

²² Nĩmatumire nguo ndaaya ya ebodi ya taama wa bururu mũtheri, nayo yatumĩtwo nĩ mūtumi mũũgĩ. ²³ Yarĩ na harũkĩrio ya gũtoonieria mūtwe gatagatĩ kayo, ningĩ ĩgĩtirihwo mĩthia-inĩ ta kara, nĩgeetha ndigatarũke. ²⁴ Ningĩ magĩthondeka tũcunjuura tũtarĩ ta matunda ma makomamanga, twa ndigi cia rangi wa bururu, na twa ndigi cia rangi wa ndathi, na twa rangi mūtune ta gakarakũ, na gatani ĩrĩa yogothetwo wega, tũgĩthiũrũka rūtumo rwa magũrũ-inĩ ma nguo ĩyo ndaaya. ²⁵ Magĩcooka magĩthondeka ngengere cia thahabu therie magĩcitumĩrĩra rūtumo-inĩ rũu gatagatĩ ga tũcunjuura tũu tũhaana matunda ma makomamanga. ²⁶ Ngengere na tũcunjuura tũu tũhaana matunda ma makomamanga igĩthiĩ ihakanĩtio gũthiũrũka rūtumo rwa nguo ĩyo ndaaya; ya kwĩhumbwo nĩ mũndũ agĩtungata, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

* 39:9 nĩ ta centimita 22

²⁷ Nĩmatumĩire Harũni na ariũ ake kanjũ cia gatani njega, itumĩtwo nĩ mĩtumi mũũgĩ. ²⁸ Makĩmatumĩra iremba cia gatani njega, na tũkũbia twa gatani, na thuruarĩ cia thĩĩnĩ cia gatani ĩrĩa yogothetwo wega. ²⁹ Mũcibi warĩ wa gatani ĩrĩa njogothetwo wega na ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mĩtune ta gakarakũ, wĩra wa mũgemia mũũgĩ, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

³⁰ Magĩthondeka gatanji kaamũre ga thahabu therie, na igũrũ rĩako magĩkurura, o ta ũrĩa mũhũuri ũkururagwo, ciugo ici: MŪTHERU MWAMŪRĪRE JEHOVA. ³¹ Ningĩ makĩoherera gatanji kau na rĩrigi rwa rangi wa bururu, magĩkanyitithania na kĩremba, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Kũrĩka kwa Wĩra

³² Nĩ ũndũ ũcio wĩra wothe wa gwaka hema ĩyo nyamũre na Hema-ya-Gũtũnganwo ũkĩrĩka. Andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mothe o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa. ³³ Ningĩ makĩrehe hema ĩyo nyamũre kũrĩ Musa: hema na indo ciayo ciothe na ngathĩka ciayo, na buremu, na mĩgamba, na itugĩ na itina ciayo; ³⁴ na kĩhumbĩri kĩa njũa cia ndũrũme itoboketio rangi-inĩ mĩtune, igatunĩha, na kĩhumbĩri kĩa njũa cia pomboo, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakanĩa; ³⁵ ithandũkũ rĩa Ūira na mĩtĩ mĩraaya yarĩ, hamwe na gĩtĩ gĩa tha; ³⁶ metha na indo ciayo ciothe, na mĩgate ya kũigwo Mbere ya Jehova; ³⁷ mĩtĩ wa thahabu therie wa kũigĩrĩrwo matawa, hamwe na mĩhari ya matawa na indo ciaguo ciothe, o na maguta ma kũmaakĩa; ³⁸ kĩgongona gĩa thahabu, na maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũbumba mũnungi wega, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero-inĩ rĩa hema; ³⁹ kĩgongona gĩa gĩcango hamwe na kĩrũtara gĩakĩo gĩa gĩcango na itugĩ ciakĩo na indo ciakĩo ciothe; na kĩraĩ gĩa gwĩthambĩra na kĩgũrũ gĩakĩo; ⁴⁰ itambaya cia gũcuurio cia nja, na itugĩ ciacio, na itina ciacio, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero rĩa kuuma nja wa hema; na mĩkanda na higĩ cia nja; na indo ciothe cia hema ĩrĩa nyamũre, na Hema-ya-Gũtũnganwo; ⁴¹ na nguo ndume cia kwĩhumbwo nĩ mũndũ agĩtungata thĩĩnĩ wa handũharĩa-haamũre, nguo irĩa theru cia Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, o na cia ariũ ake cia kwĩhumba rĩrĩa mekũruta wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai.

⁴² Andũ a Isiraeli maarutire wĩra wothe o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa. ⁴³ Musa akĩona wĩra ũrĩa warutĩtwo nake akĩona atĩ nĩmaũrutĩte o ta ũrĩa Jehova aathanĩte. Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩmarathima.

40

Gwaka Hema ĩrĩa Nyamũre

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ: ² “Ūgaaka hema ĩyo nyamũre, nĩo Hema-ya-Gũtũnganwo, mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere. ³ Nĩũkaiga ithandũkũ rĩa Ūira thĩĩnĩ wayo, na ũhakanĩa ithandũkũ rĩu na gĩtambaya gĩa gũcuurio. ⁴ Ningĩ nĩũgatoonyia metha na ũmĩgĩrĩre indo ciayo, na ũcibange wega. Ningĩ ũtoonyie mĩtĩ wa tawa, na ũũigĩrĩre matawa maguo. ⁵ Ningĩ ũige kĩgongona gĩa thahabu gĩa gũcinĩrwo ũbumba mbere ya Ithandũkũ rĩu rĩa Ūira, na wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero-inĩ rĩa hema ĩyo nyamũre.

⁶ “Iga kĩgongona kĩa maruta ma njino mbere ya itoonyero rĩa hema ĩyo nyamũre, na nĩyo Hema-ya-Gũtũnganwo; ⁷ ũige kĩraĩ gĩa gwĩthambĩrwo gatagatĩ ka Hema-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona, na ũgĩkĩre maaĩ. ⁸ Aka nja ĩmĩthĩrũrũkĩrie, na wĩkĩre gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero-inĩ rĩa nja ĩyo.

⁹ “Oya maguta ma gũitanĩrĩrio, na ũitĩrĩrie hema ĩyo nyamũre na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩĩnĩ wayo; mĩamũre na indo ciayo ciothe, na nĩgatuĩka theru. ¹⁰ Ningĩ ũitĩrĩrie maguta kĩgongona kĩa maruta ma njino na indo ciakĩo ciothe; wamũre kĩgongona kĩu, nakĩo nĩgĩgatuĩka gĩtheru mũno. ¹¹ Itĩrĩria kĩraĩ gĩa gwĩthambĩrwo na kĩgũrũ gĩakĩo maguta, ũciamũre.

¹² “Rehe Harũni na ariũ ake itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, na ũmathambie na maaĩ. ¹³ Ningĩ ũhumbe Harũni nguo irĩa theru, ũmũitĩrĩrie maguta, na ũmwamũre nĩguo andungatĩre arĩ mũthĩnjĩri-Ngai. ¹⁴ Rehe ariũ ake, ũmahumbe kanjũ. ¹⁵ Maitĩrĩrie

maguta o ta ūrĩa ūitĩrĩrie ithe wao, nĩguo mandungatĩre marĩ athĩnjĩri-Ngai. Gũitĩrĩrio maguta kwao nĩkũmatoonyia ūtungata-inĩ wa ūthĩnjĩri-Ngai ūrĩa ūgũtũūra njiarwa-inĩ ciothe iria igooka.” ¹⁶ Nake Musa agĩka maũndũ mothe o ta ūrĩa Jehova aamwathĩte.

¹⁷ Nĩ ūndũ ūcio hema ĩyo nyamũre ĩgĩakwo mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, mwaka-inĩ wa keerĩ. ¹⁸ Rĩrĩa Musa aakire hema ĩyo nyamũre, nĩagire itina handũ ha cio, na akĩrũgamia buremu, agĩtoonyia mĩgamba na akĩrũgamia itugĩ. ¹⁹ Ningĩ agĩtambũrũkia hema igũrũ rĩa hema ĩyo nyamũre na akĩgĩrĩra kĩhumbĩri igũrũ rĩa hema o ta ūrĩa Jehova aamwathĩte.

²⁰ Agĩcooka akĩoya ihengere cia Ūira, na agĩciiga thĩinĩ wa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro. Akĩnyĩitithania mĩtĩ ĩrĩa mĩraaya na ithandũkũ, na akĩiga gĩtĩ gĩa tha igũrũ rĩa ithandũkũ rĩu. ²¹ Ningĩ akĩrehe ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro thĩinĩ wa hema ĩyo nyamũre, na agĩkĩra gĩtambaya gĩa kũhakania na akĩhakania ithandũkũ rĩa Ūira o ta ūrĩa Jehova aamwathĩte.

²² Musa akĩiga metha thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo mwena wa gathigathini wa hema ĩyo nyamũre, nja ya gĩtambaya gĩa gũcuurio ²³ na akĩgĩrĩra mĩgate igũrũ rĩayo o hau mbere ya Jehova, o ta ūrĩa Jehova aamwathĩte.

²⁴ Akĩiga mũtĩ wa kũigĩrĩrwo matawa thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo ūng’etheire metha mwena wa gũthini wa hema ĩyo nyamũre, ²⁵ na agĩakia matawa macio mbere ya Jehova, o ta ūrĩa Jehova aamwathĩte.

²⁶ Musa agĩtoonyia kĩgongona gĩa thahabu thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo hau mbere ya gĩtambaya gĩa gũcuurio, ²⁷ na agĩcinĩra ūbumba ūrĩa mũnungi wega ho o ta ūrĩa Jehova aamwathĩte. ²⁸ Ningĩ agĩcuuria gĩtambaya itoonyero-inĩ rĩa hema ĩyo nyamũre.

²⁹ Ningĩ akĩiga kĩgongona kĩa maruta ma njino hakuhĩ na itoonyero rĩa hema ĩyo nyamũre, nĩyo Hema-ya-Gũtũnganwo, na akĩrutĩra magongona ma njino igũrũ rĩakĩo o na magongona ma ngano, o ta ūrĩa Jehova aamwathĩte.

³⁰ Nĩagire kĩa gĩa gũthambĩrwo gatagatĩ ka Hema-ya-Gũtũnganwo na kĩgongona na agĩgĩkĩra maaĩ ma gũthamba, ³¹ nake Musa na Harũni na ariũ ake magĩtũmĩra maaĩ macio gũthamba moko na magũrũ. ³² Nĩmethambaga hĩndĩ ciothe magĩtoonya Hema-ya-Gũtũnganwo kana magĩkuhĩrĩra kĩgongona o ta ūrĩa Jehova aathĩte Musa.

³³ Ningĩ Musa agĩaka nja gũthiũrũrũka hema ĩyo nyamũre na kĩgongona na agĩkĩra gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero rĩa nja ĩyo. Na nĩ ūndũ ūcio Musa akĩrĩkia wĩra ūcio.

Riiri wa Jehova

³⁴ Hĩndĩ ĩyo itu rĩkĩhumbĩra Hema-ya-Gũtũnganwo, naguo riiri wa Jehova ūkĩiyũra hema ĩyo nyamũre. ³⁵ Musa ndangĩahotire gũtoonya Hema-ya-Gũtũnganwo tondũ itu rĩaikarĩte igũrũ rĩayo, naguo riiri wa Jehova ūkaĩyũra hema ĩyo nyamũre.

³⁶ Ng’endo-inĩ ciothe cia andũ a Isiraeli-rĩ, hĩndĩ ĩrĩa yothe itu rĩoyagwo na igũrũ kuuma hema ĩyo nyamũre, nĩguo moimagaraga; ³⁷ no itu rĩĩaga kuoywo na igũrũ, nao makaaga kuumagara, nginya mũthenya ūrĩa rĩkoywo na igũrũ. ³⁸ Nĩ ūndũ ūcio itu rĩa Jehova rĩaikaraga igũrũ wa hema ĩyo nyamũre mũthenya, naguo mwaki wakoragwo itu-inĩ rĩu ūtukũ, rĩgakĩonagwo nĩ nyũmba yothe ya Isiraeli mahinda mothe ng’endo-inĩ ciothe.

MAÜNDÜ MA ALAWII

Iruta rĩa Njino

¹ Nake Jehova agĩta Musa akĩmwarĩria arĩ Hema-inĩ-ya-Gütũnganwo, akĩmwĩra atĩrĩ, ² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩria mündũ wanyu o na ũrĩkũ arĩrutagĩra Jehova iruta, nĩarehage maruta ma nyamũ kuuma rūũru-inĩ rwa ng’ombe o na kana rwa mbũri.

³ “‘Angĩkorwo iruta rĩu nĩ iruta rĩa njino kuuma rūũru-inĩ rwa ng’ombe-rĩ, nĩarutage nyamũ ya njamba ĩtarĩ na kaũũgũ.* No nginya amĩneane mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gütũnganwo nĩgeetha etĩkĩrĩke harĩ Jehova. ⁴ Mündũ ũcio akaigĩrĩra guoko gwake igũrũ rĩa mūtwe wa nyamũ ĩyo ya iruta rĩa njino, nayo nĩgetĩkĩrwo handũ-inĩ hake, ĩtuĩke ya kũmũhoroheria. ⁵ Nake nĩagethĩnjĩra gategwa kau arĩ mbere ya Jehova, nao ariũ a Harũni arĩa athĩnjĩri-Ngai moe na marehe thakame yako, mamĩminjaminjĩrie kīgongona mĩena yothe mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gütũnganwo. ⁶ Nĩakaruta nyamũ ĩyo ya iruta rĩa njino rūũna na amĩtinangie tũcunjĩ. ⁷ Ariũ a Harũni ũcio mũthĩnjĩri-Ngai nĩmagaakia mwaki igũrũ rĩa kīgongona na maare ngũ igũrũ rĩa mwaki ũcio. ⁸ Ningĩ ariũ a Harũni, acio athĩnjĩri-Ngai, matandaiye tũcunjĩ tũu twa gategwa, o ro hamwe na mūtwe na maguta, igũrũ rĩa ngũ icio irakanĩra hau kīgongona-inĩ. ⁹ Ningĩ no nginya athambie nyama cia nda na mathagirowo na maaĩ nake mũthĩnjĩri-Ngai acicinĩre ciothe hau kīgongona-inĩ. Nĩ iruta rĩa njino, iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

¹⁰ “‘Angĩkorwo iruta rĩu rĩa njino nĩ kuuma rūũru-inĩ, rĩrĩ iruta rĩa ng’ondũ kana rĩa mbũri, akaaruta nyamũ ya njamba ĩtarĩ na kaũũgũ. ¹¹ Nake akaamĩthĩnja arĩ mbere ya Jehova, hau mwena wa gathigathini wa kīgongona, nao ariũ a Harũni, acio athĩnjĩri-Ngai, moe thakame yayo, mamĩminjaminjĩrie kīgongona kũu mĩena yothe. ¹² Nĩagatinangia nyamũ ĩyo tũcunjĩ, nake mũthĩnjĩri-Ngai atandaiye tũcunjĩ tũu twa nyamũ ĩyo, o ro hamwe na mūtwe na maguta, igũrũ rĩa ngũ icio irakanĩra hau kīgongona-inĩ. ¹³ Ningĩ no nginya athambie nyama cia nda na mathagirowo na maaĩ, nake mũthĩnjĩri-Ngai amĩrehe yothe na amĩcinĩre hau kīgongona-inĩ. Nĩ iruta rĩa njino, iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

¹⁴ “‘Angĩkorwo iruta rĩu rĩa njino rĩa kũrutĩra Jehova nĩ rĩa nyoni-rĩ, akaaruta ndirahũgĩ, kana kĩaana kĩa ndutura. ¹⁵ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamĩrehe kīgongona-inĩ, amĩthiore ngingo ĩtinĩke mūtwe, amĩcinĩre kīgongona igũrũ; nayo thakame yayo ĩtũu hau mwena-inĩ wa kīgongona. ¹⁶ No ambe arute kabutu kayo hamwe na kĩa gĩothe kĩa thĩinĩ wako, agaikie mwena-inĩ wa irathĩro wa kīgongona, harĩa mũhu ũitagwo. ¹⁷ Nĩakamĩatũrانيا, na ũndũ wa kũguucia mathagu atekũmĩtinania biũ, nake mũthĩnjĩri-Ngai amĩcinĩre igũrũ rĩa ngũ icio irakanĩra igũrũ rĩa kīgongona. Nĩ iruta rĩa njino, rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

2

Iruta rĩa Ngano

¹ “‘Hĩndĩ ĩrĩa mündũ arĩrehagĩra Jehova iruta rĩa ngano-rĩ, iruta rĩaake no nginya rĩkorwo rĩrĩ rĩa mũtu ũrĩa mũhinyu mũno. Nĩauĩtĩrĩrie maguta na awĩkĩre ũbani, ² acooke aũtwarĩre ariũ a Harũni acio athĩnjĩri-Ngai. Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakarũma ngundi ya mũtu ũcio mũhinyu mũno ũrĩ na maguta hamwe na ũbani ũcio wotho, na aũcinĩre igũrũ rĩa kīgongona ũtuĩke gĩcunjĩ gĩa kĩririkano, ũrĩ iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova. ³ Mũtu ũrĩa ũrĩtigaraga wa iruta rĩu rĩa mũtu

* 1:3 Kwarĩ nyamũ maita matatũ ciarutagwo magongona ma njino kũringana na ũrĩa mũruti wa igongona aatarĩ. Andũ arĩa maarĩ atongu maarutaga ndegwa, nacio ng’ondũ na mbũri ikarutwo nĩ andũ arĩa mataarĩ atongu mũno (1:10), nao andũ arĩa athĩni makaruta nyoni (5:7; 12:8).

nĩ wa Harũni na ariũ ake; nĩ gĩcunji gĩtheru mũno kĩa iruta rĩrĩa rĩrutĩirwo Jehova na mwaki.

⁴ “Mũngĩrehe iruta rĩa mũtu rĩhĩhĩrio riiko, nĩrĩkorwo rĩrĩ rĩa mũtu mũhinyu mũno, keki irugĩtwo itarĩ na ndawa ya kũimbia, itukanĩtio na maguta, kana tũmĩgate tũhũthũ tũtarĩ na ndawa ya kũimbia tũhakĩtwo maguta. ⁵ Angĩkorwo iruta rĩanyu rĩa mũtu nĩ mũgate ũkarangĩirwo igũrũ wa rũgĩo-rĩ, no nginya ũthondekwo na mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, na ũtarĩ na ndawa ya kũimbia. ⁶ Ũwenyũrange cienyũ, ũũitĩrĩrie maguta; rĩu nĩ iruta rĩa mũtu. ⁷ Igongona rĩanyu rĩa mũtu rĩngĩakorwo nĩ mũgate ũkarangĩirwo igũrũ rĩa rũgĩo-rĩ, igongona rĩu nĩrĩthondekwo na mũtu ũrĩa mũhinyu mũno na maguta. ⁸ Reherai Jehova iruta rĩa mũtu rĩthondeketwo na indo icio; rĩneanwo kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nake arĩtware kĩgongona-inĩ. ⁹ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaruta gĩcunji gĩa kĩrĩrikano kuuma iruta rĩu rĩa mũtu na arĩcinĩre igũrũ rĩa kĩgongona kĩu, rĩrĩ iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova. ¹⁰ Mũtu ũrĩa ũrĩtigaraga wa iruta rĩu rĩa mũtu nĩ wa Harũni na ariũ ake; nĩ gĩcunji gĩtheru mũno kĩa iruta rĩrĩa rĩrutĩirwo Jehova na mwaki.

¹¹ “‘Iruta o rĩothe rĩa mũtu rĩrĩa mũrĩrehagĩra Jehova no nginya rĩthondekagwo rĩtarĩ na ndawa ya kũimbia, nĩgũkorwo mũtigaacina ndawa ya kũimbia kana ũũkĩ mũkĩrutĩra Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki. ¹² Indo icio no mũcirutĩre Jehova irĩ iruta rĩa maciaro ma mbere, no itikarutwo kĩgongona-inĩ irĩ ta mũtararĩko mwega. ¹³ Nĩ mũgekĩraga cumbĩ* maruta-inĩ manyu mothe ma mũtu. Mũtikanaage gwĩkĩra cumbĩ wa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai wanyu maruta-inĩ manyu ma mũtu; ikĩragai cumbĩ maruta-inĩ manyu mothe.

¹⁴ “‘Mũngĩkarehere Jehova iruta rĩa mũtu rĩa maciaro ma mbere-rĩ, heanai mũtu wa ngano ya mũgethano irĩ hĩhie na mwaki. ¹⁵ Na mwĩkĩre maguta na ũbani igũrũ rĩayo; rĩu nĩ iruta rĩa mũtu. ¹⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacina gĩcunji gĩa kĩrĩrikano kĩa ngano thĩye irĩ na maguta hamwe na ũbani wothe, rĩrĩ iruta rĩrutĩirwo Jehova na mwaki.

3

Iruta rĩa ũiguano

¹ “‘Iruta rĩa mũndũ rĩngĩkorwo nĩ iruta rĩa ũiguano-rĩ, nake arute nyamũ rũũru-inĩ rwa ng’ombe, irĩ ya njamba kana ya nga, nĩakĩnengere Jehova nyamũ itarĩ na kaũũgũ. ² Mũndũ ũcio nĩagĩrĩre guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wa nyamũ iyo ya iruta rĩake, na acooke amĩthĩnjĩre hau mũromo-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Nao ariũ a Harũni, athĩnjĩri-Ngai, nĩmakaminjaminjĩria kĩgongona thakame yayo mĩena yothe. ³ Kuuma iruta-inĩ rĩu rĩa ũiguano, nĩakarutĩra Jehova nyama imwe cia gũcinwo na mwaki: nacio nĩ rũambũ rũrĩa ruothe rũhumbĩire nyama cia nda na rũrĩa rũnyiitaine nacio, ⁴ higo cieri hamwe na maguta marĩa macihumbĩire hakuhĩ na honge, na maguta marĩa mahumbĩire ini, amarutanĩrie na higo icio. ⁵ Nao ariũ a Harũni macicinĩre kĩgongona-inĩ igũrũ, ciigĩrĩirwo igũrũ rĩa iruta rĩu rĩa njino rĩrĩa narĩo rĩigĩrĩirwo igũrũ rĩa ngũ irakana, rĩrĩ iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova.

⁶ “‘Mũndũ angĩkaaruta nyamũ rũũru-inĩ rwa mbũri, irĩ ya kũrutĩra Jehova iruta rĩa ũiguano, nĩakaruta ndũrũme kana mwatĩ itarĩ na kaũũgũ. ⁷ Angĩkaaruta gatũrũme-rĩ, nĩagakaneana mbere ya Jehova. ⁸ Nĩakaigĩrĩra guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wa nyamũ iyo ya iruta rĩake, na acooke amĩthĩnjĩre mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo. Nao ariũ a Harũni moe thakame yako mamĩminjaminjĩrie kĩgongona kĩu mĩena yothe. ⁹ Kuuma harĩ iruta rĩu rĩa ũiguano, nĩakarutĩra Jehova nyama imwe cia gũcinwo na mwaki: nacio nĩ maguta mako, na mũting’oe wothe ũrĩa mũnoru ũtinĩrio gĩtina-inĩ kĩa rũcutĩ, na maguta ma rũambũ mothe marĩa mahumbĩire nyama cia nda, na marĩa manyiitaine nacio, ¹⁰ higo cieri hamwe na maguta marĩa macihumbĩire hakuhĩ na honge, na marĩa mahumbĩire ini, amarutanĩrie na higo icio. ¹¹ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacicinĩra kĩgongona-inĩ irĩ irio, rĩrĩ nĩ iruta rĩrutĩirwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki.

* 2:13 Bata wa cumbĩ nĩ kũgĩrĩrĩa kũbutha.

¹² “Na angikorwo iruta rīake nī mbūri, nīamīneane mbere ya Jehova. ¹³ Nīaigīrīre guoko gwake igūrū rīa mūtwe wayo, na acooke amīthīnjīre mbere ya Hema-ya-Gūtūnganwo. Nao ariū a Harūni moe thakame yayo, mamīminjaminjīrie kīgongona mīena yothe. ¹⁴ Kuuma harī kīrīa akaaheana, nīakarutīra Jehova iruta rīa gūcinwo na mwaki: na nī maguta mothe ma rūambū marīa mahumbīrīte nyama ciothe cia nda na marīa manyiitaine nacio, ¹⁵ higo cierī na maguta marīa macihumbīire hakuhī na honge, na maguta marīa mahumbīire ini, amarutanīrie na higo icio. ¹⁶ Nake mūthīnjīri-Ngai nīagacicinīra kīgongona-inī irī irio, rīrī nī iruta rīa gūcinwo na mwaki, rīrī na mūtatarīko mwega. Maguta mothe nī ma Jehova.

¹⁷ “Ūndū ūyū ūgaatuīka watho wa gūtūūra ūrūmagīrīrwo nī njiaro iria igooka, kūrīa guothe mūgaatūūra: Mūtikanarīe maguta kana thakame.’”

4

Iruta rīa Kūhoroherio Mehia

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī: ² “Ūra andū a Isiraeli ūū: ‘Rīrīa mūndū o na ūrīkū angīhīa atekwenda, na eke ūndū ūrīa mūkananie thīinī wa maathani mothe ma Jehova:

³ “Kūngīkorwo nī mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūtīrīrie maguta wīhītīe na atūme andū mahītīe-rī, no nginya arehere Jehova ndegwa itarī ngūrū na itarī na kaūūgū, irī iruta rīa kūhoroheria mehia macio ekīte. ⁴ No nginya aneane ndegwa iyo mūromo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo arī mbere ya Jehova. Nīakaigīrīra guoko gwake igūrū rīa mūtwe wayo, na acooke amīthīnjīre hau mbere ya Jehova. ⁵ Ningī mūthīnjīri-Ngai ūcio mūtīrīrie maguta nīakoya thakame imwe ya ndegwa iyo amītware thīinī wa Hema-ya-Gūtūnganwo. ⁶ Na nīagatobokia kīara gīake thakame-inī iyo, aminjaminje imwe yayo mbere ya Jehova maita mūgwanja, hau mbere ya gītambaya kīrīa gīa gūcuurio kīa handū-harīa-haamūre. ⁷ Ningī mūthīnjīri-Ngai ūcio nīakoya thakame imwe ahake hīa cia kīgongona kīa ūbani ūrīa mūnungi wega kīrīa kīrī mbere ya Jehova kūu Hema-inī-ya-Gūtūnganwo. Thakame ya ndegwa iyo irīa īgaatigara nīakamīita thī gītina-inī gīa kīgongona kīa iruta rīa njino hau mūromo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo. ⁸ Nīakaruta maguta mothe ma ndegwa iyo ya igongona rīa kūhoroherio mehia, namo nīmo rūambū rūrīa ruothe rūhumbīire nyama cia nda na rūrīa rūnyiitaine nacio, ⁹ higo cierī hamwe na maguta marīa macihumbīire hakuhī na honge, na maguta marīa mahumbīire ini, amarutanīrie na higo icio, ¹⁰ akaaruta maguta macio o ta ūrīa marutagwo ndegwa irīa īthīnjagwo irī iruta rīa ūiguano. Nake mūthīnjīri-Ngai nīagacicinīra kīgongona-inī kīa igongona rīa njino, ¹¹ na rūūa rwa ndegwa iyo, na nyama ciayo ciothe hamwe, na mūtwe na mathagirowo, na nyama cia nda na mahu, ¹² ūguo nī ta kuuga nyama icio ingī ciothe cia ndegwa iyo, no nginya agaaciruta nja ya kambī, acitware handū hatarī thaahu, harīa mūhu ūitagwo, na acicinīre na mwaki wa ngū hau mūhu-inī ūcio.

¹³ “Na kīrīndī gīothe kīa Isiraeli kīngīkehia gītekwenda, gīke ūndū ūrīa mūkananie thīinī wa maathani mothe ma Jehova, o na angīkorwo kīrīndī kīu gītīū ūndū ūcio, nīkīhītīte. ¹⁴ Rīrīa gīkaamenya mehia marīa gīkīte, kīūngano kīu nīgīkaruta gategwa ka igongona rīa kūhoroherio mehia, kaneanwo mbere ya Hema-ya-Gūtūnganwo. ¹⁵ Athuuri a kīrīndī kīu nīmakaigīrīra moko mao igūrū rīa mūtwe wa ndegwa iyo mbere ya Jehova, nayo ndegwa iyo īthīnjīrwo o ro hau mbere ya Jehova. ¹⁶ Ningī mūthīnjīri-Ngai ūcio mūtīrīrie maguta nīakoya thakame imwe ya ndegwa iyo amītoonyie thīinī wa Hema-ya-Gūtūnganwo. ¹⁷ Nīagatobokia kīara gīake thakame-inī iyo, amīminjaminje mbere ya Jehova maita mūgwanja hau mbere ya gītambaya kīrīa gīa gūcuurio. ¹⁸ Nīakoya thakame imwe ahake hīa cia kīgongona kīrīa kīrī hau mbere ya Jehova kūu Hema-inī-ya-Gūtūnganwo. Thakame irīa īgaatigara nīakamīita thī gītina-inī gīa kīgongona kīa iruta rīa njino hau mūromo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo. ¹⁹ Nīakamīruta maguta mayo mothe amacinīre igūrū rīa kīgongona, ²⁰ na eke ndegwa iyo o ta ūrīa eekire ndegwa ya

iruta rĩa kũhoroherio mehia. Ūguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akamahoroheria mehia mao, nao nĩmakarekerwo. ²¹ Ningĩ nĩakoimia ndegwa ãyo amĩtware nja ya kambĩ na amĩcine o ta ũrĩa aacinire ndegwa ĩrĩa ya mbere. Rĩu nĩrĩo igongona rĩa kũhoroheria mehia ma kĩrĩndĩ kũu.

²² “Rĩrĩa mũtongoria angĩhia atekwenda, na eke ũndũ ũrĩa mũkananie thĩnĩ wa maathani mothe ma Jehova Ngai wake, nĩahĩtĩtie. ²³ Rĩrĩa angĩmenyithio mehia marĩa ekĩte, no nginya arehe thenge ĩtarĩ na kaũũgũ ĩrĩ iruta rĩake. ²⁴ Nĩakaigĩrĩa guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wa thenge ãyo na acooke amĩthĩnjĩre harĩa iruta rĩa njino rĩthĩnjagĩrwo hau mbere ya Jehova. Rĩrĩ nĩrĩo iruta rĩa kũhoroherio mehia. ²⁵ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoya thakame ĩmwe ya iruta rĩu rĩa mehia na kĩara gĩake, na amĩhake hĩa cia kĩgongona kĩa iruta rĩa njino, nayo thakame ãyo ĩngĩ amĩite gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona. ²⁶ Ningĩ nĩagacinĩra maguta mothe kĩgongona-inĩ igũrũ o ta ũrĩa aacinire maguta ma iruta rĩa ũiguano. Ūguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mehia ma mũndũ ũcio, nake nĩakarekerwo.

²⁷ “Mũndũ ũmwe thĩnĩ wa kĩrĩndĩ angĩhia atekwenda na eke ũndũ ũrĩa mũkananie thĩnĩ wa maathani mothe ma Jehova, nĩahĩtĩtie. ²⁸ Rĩrĩa angĩmenyithio amenye mehia marĩa ekĩte, no nginya arehe harika ĩtarĩ na kaũũgũ arĩ iruta rĩake nĩ ũndũ wa mehia macio ekĩte. ²⁹ Nĩakaigĩrĩa guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wa harika ãyo ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na amĩthĩnjĩre harĩa iruta rĩa njino rĩthĩnjagĩrwo. ³⁰ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoya thakame ĩmwe na kĩara gĩake, na amĩhake hĩa cia kĩgongona kĩa iruta rĩa njino, nayo thakame ãyo ĩngĩ amĩite gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona. ³¹ Nĩakaruta maguta mothe o ta ũrĩa maguta marutagwo kuuma iruta rĩa ũiguano, nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamacinĩra kĩgongona-inĩ igũrũ matuĩke mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova. Ūguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mũndũ ũcio, nake nĩakarekerwo.

³² “Angĩkaarehe kagondũ karĩ iruta rĩake rĩa kũhoroherio mehia, nĩakarehe kamwatĩ gatarĩ na kaũũgũ. ³³ Nĩakaigĩrĩa guoko gwake igũrũ rĩa mũtwe wako, na agathĩnje gatuĩke iruta rĩa kũhoroherio mehia, agathĩnjĩre harĩa iruta rĩa njino rĩthĩnjagĩrwo. ³⁴ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoya thakame ĩmwe ya iruta rĩu rĩa mehia na kĩara gĩake, nayo amĩhake hĩa cia kĩgongona kĩa iruta rĩa njino, nayo thakame ãyo ĩngĩ amĩite gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona. ³⁵ Nĩakaruta maguta mothe, o ta ũrĩa maguta marutagwo kuuma kũrĩ kagondũ ka iruta rĩa ũiguano, na mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamacinĩra kĩgongona-inĩ, maigĩrĩrwo igũrũ rĩa maruta marĩa marutĩrwo Jehova na mwaki. Ūguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaamũhoroheria nĩ ũndũ wa mehia marĩa ekĩte, nake nĩakarekerwo.

5

¹ “Mũndũ angĩaga kũruta ũira rĩrĩa etĩtwo arute ũira igũrũ rĩa ũndũ oonete kana akaigua, mũndũ ũcio nĩehĩtie, na nĩagacookerwo nĩ wĩhia ũcio wake.

² “Kana mũndũ angĩhutia kĩndũ o nakĩ kĩrĩ thaahu, kĩrĩ kĩimba kĩa nyamũ ya gĩthaka ĩrĩ thaahu kana kĩa ũhiũ ũrĩ thaahu, kana gĩa ciũmbe ĩria itambaga thĩ ĩrĩ thaahu, o na aakorwo ndooĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio nĩanyiitĩtwo nĩ thaahu na nĩahĩtĩtie.

³ “Kana angĩhutia kĩndũ kĩrĩ thaahu kiumĩte harĩ mũndũ, kĩndũ o nakĩ kĩrĩa kĩngĩmũthaahia, o na akorwo ũndũ ũcio ndaũũĩ-rĩ, hĩndĩ ĩrĩa akaaũmenya, nĩagatuĩka nĩahĩtĩtie.

⁴ “Kana mũndũ angĩhĩta gwĩka ũndũ o na ũrĩkũ atawĩcirĩtie wega, ũrĩ ũndũ mwega kana mũũru, ũndũ-inĩ o wothe ũrĩa mũndũ angĩhiũha kwĩhĩta, o na angĩkorwo atekũũmenya-rĩ, rĩrĩa akaaũmenya, nĩagatuĩka nĩahĩtĩtie ũndũ-inĩ ũcio.

⁵ “Rĩrĩa mũndũ ahĩtĩtie na njĩra ĩmwe ya macio-rĩ, no nginya oimbũre ũndũ ũrĩa ehĩtie naguo, ⁶ na nĩ ũndũ wa rĩhĩia rĩu ekĩte, no nginya arehere Jehova kamwatĩ kana mbũri kuuma rũũru-inĩ, rĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia; nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũhoroheria mehia make.

⁷ “‘Angikorwo ndangiona kagond, niakarehera Jehova ndirahugi igiri kana tututuura twiri, riri irihi ria wihia wake, imwe iri ya iruta ria kuhoroherio mehia na iria ingi iri ya iruta ria njino. ⁸ Niagacirehera muthinjiri-Ngai, uria ukamba kuruta iria ya iruta ria kuhoroherio mehia. Niakamithiora ngingo yunike no ndakamitinanie, ⁹ na niagacooka aminjaminje thakame imwe ya iruta riu ria mehia mwena-ini wa kigongona, na thakame iyo ingi amite thi gitina-ini gia kigongona. Riu niri iruta ria kuhoroherio mehia. ¹⁰ Muthinjiri-Ngai niagacooka arute iyo ingi iri iruta ria njino o ta uria gututwo, na amuhoroherio mehia maria ekite, nake niakarekerwo.

¹¹ “‘No riri, angikorwo ndangiona ndirahugi igiri kana tututuura twiri, niakirute gicunji gia ikumi kia eba* ya mutu uria muthinyu muno iri iruta ria mehia make. Ndakawikire maguta kana ubani, ni undu riu ni iruta ria kuhoroherio mehia. ¹² Niakautwarira muthinjiri-Ngai, nake arume ngundi yaguo utuike gicunji gia kirikano acooke acinire kigongona-ini iguru ria maruta maria marutirwo Jehova na mwaki. Riu niri iruta ria kuhoroherio mehia. ¹³ Uguo nigu muthinjiri-Ngai akaahoroheria mundu ucio rihia o riothe ria macio angikorwo ekite, nake niakarekerwo. Matigari ma iruta riu magatuika ma muthinjiri-Ngai, o ta uria gwikagwo hinda ya iruta ria mutu.’”

Iruta ria Irihi ria Mahitia

¹⁴ Ningi Jehova akira Musa atiri: ¹⁵ “Hindi iria mundu angihitia na ehie atekwenda wihia ukoni indo iria nyamuri Jehova-ri, niakarehera Jehova ndurume iri iruta ria irihi ria ihitia kuuma ruru-ini, ndurume itari na kauugu, ikorwo iri ya thogora uria muganiru wa betha, kuringana na ceker† ya handu-haria-haamure. Riu niri iruta ria ihitia. ¹⁶ No nginya arihe irihi ni undu wa undu uria aagite kuhingia ukoni indo iria nyamure, na ongerere gicunji gia ithano gia thogora wa kindu kiu arariha, na acinengere muthinjiri-Ngai ciothe, uria ukamuhoroheria na ndurume iyo ya iruta ria mahitia, nake niakarekerwo.

¹⁷ “Mundu angihia eke undu uria mukhanie thini wa maathani mothe ma Jehova o na angikorwo ndarumenya-ri, niagacookerwo ni mahitia macio ekite. ¹⁸ Niakarehera muthinjiri-Ngai ndurume ya iruta ria mahitia kuuma ruru-ini, ndurume itari na kauugu na ya thogora uria wagiriire. Uguo nigu muthinjiri-Ngai akaahoroheria mundu ucio ni undu wa mahitia maria ekite atekwenda, nake niakarekerwo. ¹⁹ Riu niri iruta ria mahitia; ti-itheru mundu ucio nahitirire Jehova.”

6

¹ Ningi Jehova akira Musa atiri: ² “Mundu o woth angihia aage kwihokeka hari Jehova na undu wa kuheenia mundu uria ungi iguru ria kindu ehokeirwo kana atigirwo amenyerere, kana kindu kiitwo, kana amuheenie, ³ kana angiona kindu kiurite na aheenanie uhoru wakio, kana ehite na maheeni, kana eke rihia o riothe riria rihagio ni andu, ⁴ riria angikorwo ehite uguo na atuike muthia-ri, no nginya acookie kiria aiyite, kana atunyanite, kana kiria ehokeirwo, kana kindu kiorite agikiona, ⁵ kana undu woth ehite na maheeni uhoru-ini wakio. No nginya agaacookia kindu kiu giothe o uria kigaanaga, na ongerere gicunji gia ithano gia thogora wakio, na ciothe acinengere mwene muthenya uria akaaneana iruta riake ria mahitia. ⁶ Niakarehera muthinjiri-Ngai irihi, uguo ni kuuga arute kindu giake gia kurutirwo Jehova ni undu wa mahitia make, arute ndurume kuuma ruru-ini, ndurume itari na kauugu na ya thogora uria wagiriire. ⁷ Uguo nigu muthinjiri-Ngai akaahoroheria mundu ucio mehia hau mbere ya Jehova, nake niakarekerwo undu o woth wa maria ekite wa gutuma atuike muthia.”

Iruta ria Njino

⁸ Nake Jehova akira Musa atiri, ⁹ “Atha Haruni na ariu ake, umeere uu: ‘Ino niyo mitabarire ya iruta ria njino: Iruta ria njino ririaraga riiko hau kigongona-ini iguru utuku woth o nginya rucini, nago mwaki ukare ugikanaga hau kigongona-ini.

* 5:11 ni ta kilo 2 † 5:15 ni ta giramu ikumi na imwe na nuthu (11:5)

¹⁰ Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai nĩakehumba nguo ciake cia gatani, o na nguo cia thĩĩnĩ cia gatani iriganĩtie na mwĩrĩ wake; nake nĩakeheria mũhu wa iruta rĩu rĩa njino rĩrĩa rĩcinĩtwo nĩ mwaki wa kĩgongona na aũige mwena-inĩ wa kĩgongona kũ. ¹¹ Ningĩ acooke arute nguo icio, ehumbe ingĩ, eherie mũhu ũcio aũtware nja ya kambĩ handũ hatarĩ thaahu. ¹² Mwaki ũrĩa ũrĩ kĩgongona-inĩ no nginya ũikare o ũgĩakanaga; ndũkanarekwo ũhore. Hĩndĩ ciothe o rũciinĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩarĩongagĩrĩa ngũ, na nĩarĩtandayagia iruta rĩu rĩa njino igũrũ rĩa mwaki ũcio, na acinĩre maguta ma maruta ma ũiguano ho. ¹³ Mwaki ũcio no nginya ũikare o ũgĩakanaga kĩgongona-inĩ hĩndĩ ciothe; ndũkanarekwo ũhore.

Iruta rĩa Ngano

¹⁴ “Ĩno nĩyo mĩtabarĩre ya iruta rĩa mũtu: Ariũ a Harũni nĩmarĩũrehaga mbere ya Jehova, hau mbere ya kĩgongona. ¹⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩarĩrũmaga ngundi ya mũtu ũcio mũhinyu mũno ũrĩ na maguta, hamwe na ũbani wothe ũrĩ iruta-inĩ rĩu rĩa mũtu, na acinĩre gĩcunjĩ gĩa kĩirikano hau kĩgongona-inĩ kĩrĩ mĩtararĩko mwega wa gũkenia Jehova. ¹⁶ Nake Harũni na ariũ ake marĩĩage ũrĩa ũrĩtigaraga, no ũrĩĩagwo ũtarĩ na ndawa ya kũmbia, na ũrĩĩagĩrwo handũ hatheru; maũrĩagĩre nja ya Hema-ya-Gũtũnganwo. ¹⁷ Mũtu ũcio ndũkanarugwo na ndawa ya kũmbia; ndĩmaheete ũrĩ gĩcunjĩ kĩa kĩa maruta marĩa njinagĩrwo na mwaki. O ta ũrĩa iruta rĩa kũhoroherio mehia na iruta rĩa mahĩtia marĩ matheru mũno makĩria, no taguo iruta rĩrĩ rĩrĩ itheru mũno makĩria. ¹⁸ Mũndũ mũrũme o wothe wa rũciaro rwa Harũni no aũrĩe. Nĩ gĩcunjĩ gĩa kĩa hĩndĩ ciothe kĩa maruta marĩa marĩcinagĩrwo Jehova na mwaki harĩ njiarwa iria igooka. Kĩrĩa gĩothe gĩkaahutia maruta macio nĩgĩgatuĩka gĩtheru.”

¹⁹ Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ²⁰ “Rĩrĩ nĩrĩo iruta rĩrĩa Harũni na ariũ ake marĩrehagĩra Jehova mũthenya ũrĩa egũitĩrĩrio maguta: nĩ gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe ya mũtu ũrĩa mũhinyu mũno, ũrĩ iruta rĩrĩa rĩrutagwo rĩa mũtu, nuthu ĩmwe rũciinĩ na ĩrĩa ĩngĩ hwaĩ-inĩ. ²¹ Ũũkarange na maguta rũgĩo-inĩ; ũũrehe ũtukaniĩtio wega, na ũneane iruta rĩu rĩa mũtu rĩenyũrangĩtwo cienyũ, rĩtuĩke mĩtararĩko mwega wa gũkenia Jehova. ²² Mũriũ ũrĩa ũgaacooka itheru rĩaake arĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũitĩrĩrie maguta nĩwe ũkaarĩhaarĩria. Gĩkĩ nĩ gĩcunjĩ kĩa Jehova kĩa hĩndĩ ciothe, nakĩo kĩrĩcinagwo biũ. ²³ Iruta o rĩothe rĩa mũtu rĩrutĩtwo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai rĩrĩcinagwo biũ; rĩtikanarĩo.”

Iruta rĩa Kũhoroherio Mehia

²⁴ Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ²⁵ “Ĩra Harũni na ariũ ake atĩrĩ, ‘Ĩno nĩyo mĩtabarĩre ya iruta rĩa kũhoroherio mehia: Iruta rĩu rĩrĩthĩnjagĩrwo mbere ya Jehova o harĩa iruta rĩa njino rĩthĩnjagĩrwo; rĩrĩ nĩ iruta itheru mũno makĩria. ²⁶ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ũkaahorohanĩria mehia narĩo nĩwe ũkaarĩria; na rĩrĩĩagĩrwo handũ harĩa hatheru, nja ya Hema-ya-Gũtũnganwo. ²⁷ Kĩrĩa gĩothe gĩkaahutia nyama icio gĩgaatuĩka gĩtheru, na thakame o yothe ĩkaaminjũkĩra nguo no nginya ũkaamĩthambĩria handũ hatheru. ²⁸ Nayo nyũngũ ya rĩũmba ĩrĩa ĩkaaruga nyama icio no nginya yũragwo; no ĩngĩkaarugwo na nyũngũ ya gĩcango-rĩ, nyũngũ ĩyo nĩgĩakumuthwo, ĩcooke ĩkamũrwo na maaĩ. ²⁹ Mũndũ mũrũme o wothe wa nyũmba ya mũthĩnjĩri-Ngai no arĩe nyama icio; iruta rĩu nĩ itheru mũno makĩria. ³⁰ No iruta o rĩothe rĩa mehia rĩrĩa thakame yarĩo ĩtwarĩtwo thĩĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, ĩrĩ ya kũhorohanĩria thĩĩnĩ wa Handũ-Harĩa-Hatheru-rĩ, rĩtikanarĩo; no nginya rĩcinwo.

7

Iruta rĩa Irĩhi rĩa Mahĩtia

¹ “Ĩno nĩyo mĩtabarĩre ya iruta rĩa irĩhi rĩa mahĩtia, narĩo nĩ itheru mũno makĩria: ² Iruta rĩu rĩa irĩhi rĩa mahĩtia rĩgaathĩnjagĩrwo o harĩa iruta rĩa njino rĩthĩnjagĩrwo, na thakame yarĩo ĩminjaminjĩrio kĩgongona mĩena yothe. ³ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩarĩrutaga maguta mothe marĩo: maguta ma mũting’oe ũrĩa mũnoru, na maguta marĩa mahumbĩire nyama cia nda, ⁴ higo cieri na maguta ma cio marĩa macihumbĩire hakuhĩ na

honge, na maguta marĩa mahumbĩire ini, marutanagĩrio na higo icio. ⁵ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamacinĩra kĩgongona-inĩ, matuĩke iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki. Rĩu nĩrĩo iruta rĩa irĩhi rĩa mahĩtia. ⁶ Mũndũ mũrũme o wotho wa nyũmba ya mũthĩnjĩri-Ngai no arĩe nyama cia iruta rĩu, na no nginya rĩrĩrwo handũ hatheru; nĩ iruta ithero mũno makĩria.

⁷ “Watho wa iruta rĩa kũhoroherio mehia na wa iruta rĩa irĩhi rĩa mahĩtia no ũmwe: nyama ciamo nĩ cia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ũkũhorohanĩria nacio. ⁸ Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ũraruta iruta rĩa njino rĩa mũndũ o wotho we no arigie na rũũa. ⁹ Iruta rĩothe rĩa mũtu rĩrugĩrwo riiko-inĩ kana rĩgakarangwo na rĩgĩo kana na kĩbaati nĩ rĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ũrĩrutagĩra Jehova, ¹⁰ narĩo iruta o rĩothe rĩa mũtu ũtukanĩtio na maguta kana rĩtarĩ maguta o narĩo nĩ rĩa ariũ othe a Harũni, marĩgayane rĩiganaine.

Iruta rĩa ũiguano

¹¹ “Ĩno nĩyo mĩtabarĩre ya iruta rĩa ũiguano rĩrĩa mũndũ angĩneana kũrĩ Jehova:

¹² “Angĩkorwo ekũruta nĩ ũndũ wa gũcookia ngaatho-rĩ, nĩ arutanĩrie iruta rĩu rĩa gũcookia ngaatho hamwe na tũmĩgate tũrugĩtwo tũtarĩ na ndawa ya kũmbia tũtukanĩtio na maguta na tũmĩgate tũrĩa tũhũthũ tũrugĩtwo tũtarĩ na ndawa ya kũmbia tũrĩ tũhake maguta, na tũmĩgate twa mũtu ũrĩa mũhinyu mũno, ũkimanĩtio wega na ũgatukanio na maguta. ¹³ Ningĩ hamwe na iruta rĩake rĩa ũiguano rĩa gũcookia ngaatho-rĩ, nĩakarĩrutanĩria na tũmĩgate tũrugĩtwo na ndawa ya kũmbia. ¹⁴ Nĩakarehe o kĩndũ kĩmwe kĩmwe kĩrĩ iruta, kĩheo kĩheanĩtwo harĩ Jehova; nĩ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ũminjaminjaga thakame iyo ya iruta rĩu rĩa ũiguano. ¹⁵ Nyama icio cia iruta rĩu rĩake rĩa ũiguano rĩa gũcookia ngaatho no nginya irĩio mũthenya o ro ũcio ikaarutĩrwo Jehova; ndakanatigie gĩcunjĩ o na kĩmwe gĩkinyie rũciiniĩ.

¹⁶ “No rĩrĩ, angĩkorwo iruta rĩake rĩumanĩte na ũndũ wa mwĩhĩtwa ehĩtĩte, kana nĩ rĩa kwiýendera-rĩ, iruta rĩu rĩkaarĩio mũthenya o ro ũcio akaarĩruta, no kĩrĩa gĩothe gĩgaatigara no kĩrĩio mũthenya ũyũ ũngĩ. ¹⁷ Nyama ciothe cia igongona rĩu ingĩtigara ikinyie mũthenya wa gatatũ-rĩ, no nginya icinwo na mwaki. ¹⁸ Nyama cia iruta rĩa ũiguano ingĩrĩio mũthenya wa gatatũ-rĩ, iruta rĩu rĩtigitikĩrĩka. Mũndũ ũcio ũrĩrutĩte agaatarwo ta atarutĩte kĩndũ, tondũ ti rĩtheru; ũrĩa wotho ũkaarĩa o na kanini karĩo nĩagacookererwo nĩ wĩhia ũcio.

¹⁹ “Nyama iria ingĩhutania na kĩndũ o ro gĩothe kĩrĩ na thaahu itikanarĩio; no nginya icinwo na mwaki. No nyama icio ingĩ mũndũ o ro wotho ũtethaahĩtie no acirĩe. ²⁰ No mũndũ o wotho wĩthaahĩtie angĩkaarĩa nyama cia iruta rĩu rĩa ũiguano rĩrutĩrwo Jehova-rĩ, mũndũ ũcio no nginya akaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao. ²¹ Mũndũ o wotho angĩkahutia kĩndũ kĩrĩ na thaahu, arĩ thaahu uumĩte harĩ mũndũ, kana nyamũ ĩrĩ na thaahu, kana kĩndũ o ro gĩothe kĩũru biũ kĩrĩ na thaahu, na acooke arĩe nyama o yotho ya iruta rĩu rĩa ũiguano rĩrutĩrwo Jehova-rĩ, mũndũ ũcio no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.’”

Kũgirio kũrĩa Maguta na Thakame

²² Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ²³ “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Mũtikanarĩe maguta o na marĩkũ, ma ng’ombe kana ma ng’ondũ, o na kana ma mbũri. ²⁴ Mũngĩgaakora nyamũ ĩkuĩte, kana ĩkooragwo nĩ nyamũ cia gĩthaka, maguta mayo no mahũthĩrwo na ũndũ ũngĩ o wotho, no mũtikanamarĩe. ²⁵ Mũndũ o wotho angĩrĩa maguta ma nyamũ ĩrutĩrwo Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki, no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao. ²⁶ Na kũrĩa guothe mũgaatũũra-rĩ, mũtikanarĩe thakame ya mũthemba o na ũrĩkũ, ĩrĩ ya nyoni kana ya nyamũ. ²⁷ Mũndũ o wotho angĩkaarĩa thakame, no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao.’”

Rwĩga rwa Athĩnjĩri-Ngai

²⁸ Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ²⁹ “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Mũndũ o wotho ũngĩrehere Jehova iruta rĩa ũiguano, akaarehe gĩcunjĩ kĩarĩo kĩrĩ igongona rĩake mwene kũrĩ Jehova. ³⁰ Kĩrĩa akaaruta agaakĩrehe na moko make we mwene gĩtuĩke iruta

rĩa kūrūtīrwo Jehova na gūcinwo na mwaki; nīakarehe maguta, hamwe na gīthūri, na agīthūngūthie mbere ya Jehova gītūike iruta rĩa gūthūngūthio. ³¹ Mūthīnjīri-Ngai nīagaacinīra maguta macio kīgongona-inī, no gīthūri gītūike kĩa Harūni na ariū ake. ³² No nginya mūheage mūthīnjīri-Ngai kīero kĩa ūrīo kĩa maruta manyu ma ūiguano kīrī kīheo kīanyu kūrī o. ³³ Mūriū wa Harūni ūrĩa ūrahoroheria na thakame na maguta ma iruta rīu rĩa iruta rĩa ūiguano-rī, nīakaheo kīero kĩa mwena wa ūrīo kīrī rwīga rwake. ³⁴ Kuuma harī iruta rĩa ūiguano rĩa andū a Isiraeli, nījoete gīthūri kīrĩa gīthūngūthitio, na kīero kīrĩa kīneanītvo kūrī nī, ngacihe Harūni ūrĩa mūthīnjīri-Ngai na kūrī ariū ake ituīke rwīga rwao rwa hīndī ciothe kuuma kūrī andū a Isiraeli.”

³⁵ Gīkī nīkīo gīcunjī kĩa maruta marĩa maarutagīrwo Jehova macinītvo na mwaki, kīrĩa kīagaīrwo Harūni na ariū ake mūthenya ūrĩa maamūrīrwo matungatagīre Jehova marī athīnjīri-Ngai. ³⁶ Mūthenya ūrĩa maaitīrīrio maguta, Jehova nīathanire atī andū a Isiraeli mamaheage nyama icio hīndī ciothe ituīke rwīga rwao nginya njiarwa iria igooka.

³⁷ Īno nīyo mītabarīre ya maruta ma njino, na ma mūtvo, na ma kūhoroherio mehia, na ma mahītia, na ma kīamūrano, na ma ūiguano, ³⁸ marĩa Jehova aaheire Musa arī Kīrīma-inī gĩa Sinai, mūthenya ūrĩa aathire andū a Isiraeli marehagīre Jehova maruta mao kūu Werū-inī wa Sinai.

8

Kwamūrwo kwa Harūni na Ariū Ake

¹ Nake Jehova akīra Musa atīrī, ² “Rehe Harūni na ariū ake, na nguo ciao, na maguta ma gūitanīrīrio, na ndegwa ya iruta rĩa kūhoroherio mehia, na ndūrūme igīrī, na gīkabū kĩa mīgate īrugītvo itarī na ndawa ya kūmbia, ³ ūcooke ūcookanīrīrie kīungano gīothe kĩa andū a Isiraeli mūrōmo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo.” ⁴ Musa agīka o ta ūrĩa Jehova aamwathite, nakīo kīungano kīu gīgīcookanīrīra mūrōmo-inī wa Hema-ya-Gūtūnganwo.

⁵ Nake Musa akīra kīungano kīu atīrī, “Ūū nīguo Jehova aathanite gwīkwo” ⁶ Nake Musa akīrehe Harūni na ariū ake hau mbere, akīmāthambia na maaī. ⁷ Agīcooka akīhumba Harūni kanjū, na akīmuoha mūcibi, na akīmūhumba nguo īrĩa ya igūrū ndaaya, na akīmūkīra ebodi. Ningī akīmuherera ebodi na mūcibi wa njohero ūrĩa watumītvo wega; nī ūndū ūcio ūkīohererwo harī we, akīmūhotora nago. ⁸ Agīcooka akīmūkīra gakuo ga gīthūri, na gakuo-inī kau agīkīra Urīmu na Thumīmu. ⁹ Ningī akīoha Harūni kīremba mūtwe, na agīkīra gathuuma ga thahabu, nako nī tanjī nyamūre, akīmūkīra mwena wa mbere wa kīremba o ta ūrĩa Jehova aathite Musa.

¹⁰ Ningī Musa akīoya maguta marĩa ma gūitanīrīrio na akīmaitīrīria Hema-īrĩa-Nyamūre na kīrĩa gīothe kīarī thīinī wayo, na nī ūndū ūcio agīciamūra.

¹¹ Nīaminjaminjīrie kīgongona kīu maguta mamwe ma macio maita mūgwanja, agīitīrīria kīgongona kīu maguta hamwe na indo ciakīo ciothe, na mbakūri hamwe na mīrūgamo yakīo, agīciamūra. ¹² Nīaitīrīrie Harūni maguta mamwe mūtwe akīmūitīrīria maguta nīgeetha amwamūre. ¹³ Ningī akīrehe ariū a Harūni hau mbere na akīmāhumba kanjū, akīmūoha mūcibi na akīmēkīra tūkūbia mūtwe, o ta ūrĩa Jehova aathite Musa.

¹⁴ Ningī akīneana ndegwa ya iruta rĩa kūhoroherio mehia, nake Harūni na ariū ake makīigīrīra moko mao igūrū rĩa mūtwe wa ndegwa īyo. ¹⁵ Musa agīthīnja ndegwa īyo, na akīoya thakame īmwe yayo na kīara gīake, akīmīhaka hīa ciothe cia kīgongona nīgeetha atherie kīgongona. Agīcooka agīita thakame īyo īngī gītina-inī gĩa kīgongona. Nī ūndū ūcio agīkīamūra nīguo akīhoroherie. ¹⁶ Ningī Musa akīoya maguta mothe marĩa maahumbīre nyama cia nda, na marĩa maahumbīre ini, na higo cīerī na maguta ma cio, akīmacinīra kīgongona-inī. ¹⁷ No ndegwa īyo, hamwe na rūūa rwayo na nyama ciayo na mahu mayo agīcinīra nja ya kambī, o ta ūrĩa Jehova aathite Musa.

¹⁸ Agīcooka akīneana ndūrūme ya iruta rĩa njino, nake Harūni na ariū ake makīigīrīra moko mao igūrū rĩa mūtwe wa ndūrūme īyo. ¹⁹ Musa agīcooka agīthīnja ndūrūme īyo, na akīminjaminjīria thakame yayo mīena yothē ya kīgongona. ²⁰ Agīcooka agītinangia

ndürũme iyo icunjĩ, na agĩcina mũtwe na icunjĩ icio na maguta. ²¹ Musa nĩathambirie nyama cia nda na mathagiwo na maaĩ, na agĩcinĩra ndürũme iyo yothe kĩgongona-inĩ, igĩtuĩka iruta rĩa njino rĩrĩ na mũtararĩko mwega, narĩo nĩ iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

²² Ningĩ Musa akĩneana ndürũme iyo ingĩ, nĩyo ndürũme ya kĩamũrano, nake Harũni na ariũ ake makĩigĩrĩra moko mao igũrũ rĩa mũtwe wayo. ²³ Musa agĩthĩnja ndürũme iyo, na akĩoya thakame imwe yayo akĩmĩhaka moni ya gũtũ kwa ũrĩo kwa Harũni, na kĩara gĩake kĩrĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ũrĩo, na kĩara gĩake kĩrĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrĩo. ²⁴ Ningĩ Musa akĩrehe ariũ a Harũni hau mbere, na akĩmahaka thakame imwe moni cia matũ mao ma ũrĩo, na ciara ciao irĩa nene cia moko mao ma ũrĩo, na ciara ciao irĩa nene cia magũrũ mao ma ũrĩo. Ningĩ akĩminjainjĩria kĩgongona thakame mĩena yothe. ²⁵ Agĩcooka akĩoya maguta, maguta ma mũting'oe mũnoru, na maguta mothe marĩa mahumbĩire nyama cia nda, na marĩa mahumbĩire ini, na higo cieri na maguta ma cio, o na kĩero kĩa mwena wa ũrĩo. ²⁶ Ningĩ kuuma gĩkabũ-inĩ kĩa mĩgate irĩa yarugĩtwo itarĩ ndawa ya kũimbia, kĩrĩa kĩarĩ hau mbere ya Jehova, akĩoya kamũgate, na kamũgate kangĩ kaarugĩtwo na maguta, na kamũgate kangĩ kahũthũ; agĩtũigĩrĩra igũrũ rĩa icunjĩ cia maguta macio na kĩero-inĩ kũu kĩa ũrĩo. ²⁷ Indo icio ciothe agĩciigĩrĩra moko-inĩ ma Harũni na ma ariũ ake, agĩcithũngũthĩria mbere ya Jehova ituĩke iruta rĩa gũthũngũthio. ²⁸ Ningĩ Musa agĩcooka agĩcioya kuuma moko-inĩ mao, agĩcicinĩra kĩgongona-inĩ igũrũ rĩa iruta rĩa njino, irĩ iruta rĩa kĩamũrano rĩrĩ na mũtararĩko mwega, nĩrĩo iruta rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki. ²⁹ Musa agĩcooka akĩoya gĩthũri kĩrĩ rwĩga rwake thĩinĩ wa ndürũme iyo ya kĩamũrano, agĩgĩthũngũthĩria mbere ya Jehova gĩtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

³⁰ Ningĩ Musa akĩoya maguta mamwe ma macio ma gũitanĩrĩrio, na thakame imwe kuuma kĩgongona-inĩ agĩciminjainjĩria Harũni hamwe na nguo ciake, na ariũ ake hamwe na nguo ciao. Nĩ ũndũ ũcio akĩamũra Harũni na nguo ciake, na ariũ ake na nguo ciao.

³¹ Ningĩ Musa akĩra Harũni na ariũ ake atĩrĩ, “Rugĩrai nyama icio itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo na mũcirĩre o hau hamwe na mĩgate kuuma gĩkabũ-inĩ kĩa iruta rĩa kĩamũrano, o ta ũrĩa njathanĩte ngoiga atĩrĩ, ‘Harũni na ariũ ake nĩmacirĩage.’”

³² Ningĩ mũcooke mũcine nyama na mĩgate irĩa igũtigara. ³³ Mũtikehere itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo ihinda rĩa mũthenya mũgwanja, nginya matukũ manyu ma kwamũrwo mahinge, nĩ ũndũ kwamũrwo kwanyu gũgaikara mũthenya mũgwanja.

³⁴ ũrĩa gwĩkĩtwo ũmũthĩ, gwathanĩtwo nĩ Jehova nĩguo mũhoroherio. ³⁵ No nginya mũikare itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo mũthenya mũgwanja, mũthenya na ũtukũ, nĩguo mũhingie ũrĩa Jehova arenda, nĩguo mũtigakue; nĩgũkorwo ũguo nĩguo njathĩtwo.” ³⁶ Nĩ ũndũ ũcio Harũni na ariũ ake magĩka maũndũ marĩa mothe Jehova aathĩte Musa mekwo.

9

Athĩnjĩri-Ngai Kwambĩrĩria Wĩra Wao

¹ Mũthenya wa inana wakinya, Musa agĩta Harũni na ariũ ake, na athuuri a Isiraeli. ² Akĩra Harũni atĩrĩ, “Oya njaũ ya ndegwa ya iruta rĩaku rĩa kũhoroherio mehia na ndürũme ya iruta rĩaku rĩa njino, cieri itigakorwo na kaũũgũ, ũcineane hau mbere ya Jehova. ³ ũcooke wĩre andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Oyai thenge ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na gacaũ na gatũrũme, twerĩ twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe na tũtarĩ na kaũũgũ, tũtuĩke iruta rĩa njino, ⁴ na muoye ndegwa na ndürũme cia iruta rĩa ũiguano irutwo igongona mbere ya Jehova, hamwe na iruta rĩa mũtu ũtukanĩtio na maguta. Nĩgũkorwo ũmũthĩ Jehova nĩekũmuumĩrĩa.’”

⁵ Nao magĩtwara indo icio Musa aathanĩte irutwo mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo, nakĩo kũngano kĩa andũ a Isiraeli gĩothe gĩgĩkuhĩrĩria, gĩkĩrũgama hau mbere ya Jehova.

⁶ Musa agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte mwĩke, nĩguo riiri wa Jehova ũmuumĩrĩre.”

⁷ Musa akĩĩra Harũni atĩrĩ, “Ũka kĩgongona-inĩ ũrute igongona rĩaku rĩa kũhoroherio mehia na iruta rĩaku rĩa njino, wĩhoroherie wee mwene na ũhoroherie andũ aya; ũcooke ũrute igongona rĩa indo iria andũ marehete ũmahoroherie, o ta ũrĩa Jehova aathanĩte.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Harũni agĩũka kĩgongona-inĩ, agĩthĩnja gacaũ ka iruta rĩa kũhoroherio mehia, nĩ ũndũ wake mwene. ⁹ Ariũ ake makĩmũrehere thakame ĩyo, nake agĩtobokia kĩara gĩake thakame-inĩ ĩyo, akĩmĩhaka hĩa cia kĩgongona; nayo thakame ĩyo ĩngĩ akĩmĩita hau gĩtina-inĩ gĩa kĩgongona. ¹⁰ Agĩcooka agĩcinĩra maguta hau kĩgongona igũrũ, na higo cieri na maguta marĩa mahumbĩire ini, ma kuuma iruta-inĩ rĩu rĩa kũhoroherio mehia, o ta ũrĩa Jehova aathanĩte Musa; ¹¹ nacio nyama cia iruta rĩu na rĩũa agĩcinĩra nja ya kambĩ.

¹² Ningĩ agĩthĩnja iruta rĩa njino. Nao ariũ ake makĩmũnengera thakame ĩyo, nake akĩmĩminjaminjĩria kĩgongona mĩena yothe. ¹³ Nao makĩmũnengera iruta rĩu rĩa njino gĩcunjĩ kĩmwe gwa kĩmwe, o hamwe na mĩtwe, nake agĩcinĩra kĩgongona-inĩ. ¹⁴ Ningĩ agĩthambia nyama cia nda na mathagi na agĩcinĩra igũrũ rĩa iruta rĩa njino hau kĩgongona-inĩ.

¹⁵ Ningĩ Harũni akĩrehe iruta rĩrĩa rĩarĩ rĩa kũrutĩrwo andũ. Akĩoya thenge ĩrĩa ya kũrutĩrwo andũ ĩrĩ iruta rĩa kũmahoroheria mehia akĩmĩthĩnja akĩmĩruta nĩ ũndũ wa iruta rĩa kũhoroheria mehia, o ta ũrĩa ekĩte ĩyo ya mbere.

¹⁶ Harũni akĩrehe iruta rĩu rĩa njino akĩrĩruta o ta ũrĩa gwatuĩtwo. ¹⁷ Agĩcooka akĩrehe iruta rĩa mĩtu, akĩrũma ngundi yaguo, na akĩũcinĩra igũrũ rĩa kĩgongona hamwe na iruta rĩa njino rĩa rĩciinĩ.

¹⁸ Ningĩ agĩthĩnja ndegwa na ndũrũme irĩ iruta rĩa ũiguano nĩ ũndũ wa andũ. Ariũ ake makĩmũnengera thakame yacio, nake akĩmĩminjaminjĩria kĩgongona mĩena yothe. ¹⁹ No maguta ma ndegwa, na ma ndũrũme, na ma mĩting’oe mĩnoru, na ma rĩambũ, na higo cieri na maguta marĩa mahumbĩire ini, ²⁰ icio magĩciigĩrĩa ithũri-inĩ, nake Harũni agĩcinĩra maguta macio kĩgongona-inĩ. ²¹ Harũni agĩcooka agĩthũngũthia ithũri icio na kĩero kĩa mwena wa ũrĩo mbere ya Jehova ĩrĩ iruta rĩa gũthũngũthio, o ta ũrĩa Musa aathanĩte.

²² Ningĩ Harũni akĩambararia moko make amaroretie na kũrĩ andũ akĩmarathima. Na tondũ nĩarĩkĩtie kũruta iruta rĩu rĩa kũhoroherio mehia, na iruta rĩa njino, na iruta rĩa ũiguano, agĩkũrũka kuuma kĩgongona-inĩ.

²³ Musa na Harũni magĩthĩĩ magĩtoonya Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. Rĩrĩa moimire nja, makĩrathima andũ; naguo riiri wa Jehova ũkiumĩrĩa andũ othe. ²⁴ Mwaki ũkiuma harĩ Jehova ũgĩcina iruta rĩu rĩa njino na maguta marĩa maarĩ kĩgongona-inĩ. Na rĩrĩa andũ othe maawoonire makĩanĩrĩa nĩ gũkena, makĩinamĩrĩa maturumithĩtie mothiũ mao thĩ.

10

Gĩkuũ kĩa Nadabu na Abihu

¹ Na rĩrĩ, ariũ a Harũni, nĩo Nadabu na Abihu, nĩmoire ngĩo ciao cia ũbani, magĩciĩkĩra mwaki na makĩongerera ũbani; na makĩrehe mwaki ũteetĩkĩrĩtio mbere ya Jehova, ũrĩa wareganĩte na watho wa Jehova. ² Nĩ ũndũ ũcio mwaki ũkiuma kũrĩ Jehova, ũkĩmaniina, nao magĩkuĩra o hau mbere ya Jehova. ³ Ningĩ Musa akĩĩra Harũni atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo Jehova aaririe, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“‘Gatagati-inĩ ka andũ arĩa marĩithengagĩrĩa,
nĩndĩrĩĩonanagia ndĩ mũtheru;
nĩndĩrĩĩagwo mbere ya andũ othe.’”
Nake Harũni agĩkira ki.

⁴ Musa agĩĩta Mishaeli na Elizafani, ariũ a Uzieli, ithe mĩnini wa Harũni, akĩmeera atĩrĩ, “Ũkai haha, muoye ciimba cia ariũ a ithe wanyu, mĩciumie nja ya kambĩ haraihu na itoonjero rĩa handũ-harĩa-haamũre.” ⁵ Nĩ ũndũ ũcio magĩũka, makĩmakuaa, marĩ o na kanjũ ciao, makĩmatwara nja ya kambĩ, o ta ũrĩa Musa aathanĩte.

⁶ Ningĩ Musa akĩira Harũni na ariũ ake Eleazaru na Ithamaru atĩrĩ, “Mũtikanareke njuĩrĩ cianyu ciikare itarĩ njanũre, kana mũtembũrange nguo cianyu, nĩguo mũtigakue, na mũtũme Jehova arakarĩre kĩrĩndĩ gĩkĩ gĩothe. No rĩrĩ, rekei andũ a nyũmba yanyu, nyũmba yothe ya Isiraeli, macakaĩre acio Jehova aniinĩte na mwaki. ⁷ Mũtikehere itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo nĩguo mũtigakue, tondũ nĩmũitĩrĩrio maguta ma Jehova.” Nĩ ũndũ ũcio magĩĩka o ta ũrĩa Musa aameerire.

⁸ Ningĩ Jehova akĩira Harũni atĩrĩ, ⁹ “Wee na ariũ aku-rĩ, mũtikananyue ndibei kana kĩndũ o gĩothe kĩngĩtũma mũndũ arĩio rĩrĩa rĩothe mũrĩtoonyaga Hema-ya-Gũtũnganwo, nĩguo mũtigakue. Ũndũ ũcio nĩ ũtuĩke watho mwandĩke wa gũtũũra nginya njiarwa-inĩ iria igooka. ¹⁰ No nginya mũkũũranage indo iria nyamũre na iria itarĩ nyamũre, o na iria irĩ thaahu na iria itarĩ thaahu, ¹¹ na no nginya mũrutage andũ a Isiraeli watho wotho wa kũrũmagĩrĩrwo, ũrĩa Jehova aamaheire na kanua ka Musa.”

¹² Ningĩ Musa akĩira Harũni na ariũ ake arĩa maatigaire, nĩo Eleazaru na Ithamaru, atĩrĩ, “Oyai iruta rĩu rĩa mũtu rĩatigarĩte kuuma harĩ maruta marĩa maarutĩrwo Jehova ma gũcinwo na mwaki, mũrĩrĩe rĩthondeketwo rĩtarĩ na ndawa ya kũimbia, mũrĩre hau mwena-inĩ wa kĩgongona, nĩ ũndũ nĩ iruta rĩtheru mũno makĩria. ¹³ Mũrĩrĩre handũ hatheru, tondũ nĩ rwĩga rwaku na rwa ariũ aku kuuma maruta-inĩ marĩa marutĩrwo Jehova ma gũcinwo na mwaki; tondũ ũguo nĩguo njathĩtwo. ¹⁴ No wee, na ariũ aku na airĩtu aku no mũrĩe gĩthũri kĩrĩa gĩathũngũthĩtio, na kĩero kĩrĩa kĩaheanĩtwo. Mũcirĩre handũ hatarĩ thaahu; icio nĩwe ũheetwo hamwe na ciana ciaku ituĩke rwĩga rwanyu rwa maruta ma ũiguano ma andũ a Isiraeli. ¹⁵ Kĩero kũ kĩarutĩtwo, na gĩthũri kũ gĩathũngũthĩtio, no nginya irehanĩrio na maguta ma maruta ma gũcinwo na mwaki, na ithũngũthio mbere ya Jehova, ituĩke igongona rĩa gũthũngũthio. Rũrũ nĩruo rwĩga rwaku na rwa ciana ciaku hĩndĩ ciothe, o ta ũrĩa Jehova aathanĩte.”

¹⁶ Rĩrĩa Musa oorĩrĩrie ũhoru wa mbũri irĩa ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na akĩmenya atĩ nĩyarĩkĩtie gũcinwo biũ-rĩ, akĩrakarĩra Eleazaru na Ithamaru, ariũ a Harũni arĩa maatigaire, akĩmooria atĩrĩ, ¹⁷ “Nĩ kĩ kĩgiririe mũrĩre iruta rĩu rĩa kũhoroheria mehia handũ-harĩa-haamũre? Nĩ iruta itheru mũno makĩria; mwaheirwo iruta rĩu rĩa kweheragia mahĩtia ma kĩrĩndĩ rĩrĩa mũkũmahoroheria hau mbere ya Jehova. ¹⁸ Kuona atĩ thakame yayo ndĩnatoonyio thĩnĩ wa Handũ-hau-Hatheru-rĩ, nĩmũkwagĩrĩrwo nĩkũrĩra mbũri iyo Handũ-hau-Haamũre, o ta ũrĩa ndaathanire.”

¹⁹ Harũni agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũmũthĩ nĩmarutire igongona rĩao rĩa kũhoroherio mehia, na iruta rĩao rĩa njino hau mbere ya Jehova, no maũndũ ta macio o na nĩ manangora. Ingĩkũrĩite iruta rĩu rĩa kũhoroherio mehia ũmũthĩ-rĩ, ũndũ ũcio nĩũngĩkenirie Jehova?” ²⁰ Hĩndĩ irĩa Musa aigũire ũhoru ũcio-rĩ, akĩganĩra.

11

Irio iria irĩ Thaahu na iria itarĩ Thaahu

¹ Nake Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ, ² “Irai andũ a Isiraeli ũũ, ‘Gatagatĩ-inĩ ka nyamũ ciothe iria irĩ bũrũri-inĩ-rĩ, ici nĩcio mũngĩrĩa: ³ No mũrĩe nyamũ o yothe irĩ mahũngũ marekanĩtie gatagatĩ biũ na icookagia ithagumia.

⁴ “Nĩ kũrĩ nyamũ imwe icookagia o ithagumia tu, na ingĩ irĩ o mahũngũ marekanĩtie; icio mũtikanacĩrĩe. Ngamĩira o na aakorwo nĩcookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ mayo matirekanĩtie; iyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ. ⁵ Gĩkami o na aakorwo nĩgĩcookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ makĩo matirekanĩtie; kũ kĩrĩ thaahu harĩ inyuĩ. ⁶ Mbũkũ o na aakorwo nĩcookagia ithagumia-rĩ, mahũngũ mayo matirekanĩtie; iyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ. ⁷ Nayo ngũrwe o na akorwo mahũngũ mayo nĩmarekanĩtie biũ-rĩ, ndĩcookagia ithagumia; iyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ. ⁸ Mũtikanarĩe nyama ciacio kana mũhutie ciimba ciacio; icio irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

⁹ “Harĩ ciũmbe ciothe iria itũũruga maaĩ-inĩ ma iria na ma tũrũũ-rĩ, no mũrĩe ciothe iria irĩ mathagu manyiitaine na nĩ irĩ ngaracũ mwĩrĩ. ¹⁰ No ciũmbe ciothe iria irĩ iria-inĩ kana tũrũũ-inĩ, na itirĩ mathagu manyiitaine o hamwe na ngaracũ mwĩrĩ, irĩ imwe

cia iria ithiiaga irĩ hamwe, kana irĩ ciothe cia iria irĩ muoyo kũu maaĩ-inĩ; no nginya mũcithũũre biũ. ¹¹ Na tondũ no nginya mũcithũũre-rĩ, mũtikanariẽ nyama ciacio, na no nginya mũthũũre ciimba ciacio biũ. ¹² Kĩndũ o gĩothe gĩtũũraga maaĩ-inĩ na gĩtirĩ mathagu manyiitane kana ngaracũ mwĩrĩ, nĩciagũthũũrwo nĩ inyuĩ biũ.

¹³ “Ici nĩcio nyoni iria mwagĩrĩrwo nĩgũthũũra na mũtangĩrĩa tondũ nĩ thũũre; nacio nĩ nderi, na ndiyũ, na ndiyũ iria njirũ, ¹⁴ na hũngũ irĩa ndune, na mũthemba o wothē wa hũngũ iria njirũ, ¹⁵ na mahuru mothe, ¹⁶ na ndundu irĩa irĩ rũhĩa, na ndundu irĩa ĩgambaga, na nyoni ya iria-inĩ irĩa irĩ mathagu maraaya, na mũthemba o wothē wa rwĩgĩ, ¹⁷ na gatundu karĩa kanini, na nyoni ya iria-inĩ irĩa irĩ ngingo ndaaya, na ndundu irĩa nene, ¹⁸ na ndundu irĩa njerũ, na ndundu ya werũ-inĩ, na hũngũ ya iria-inĩ, ¹⁹ na karoga-ngunũ, na mĩthemba yothē ya cũcũ-wa-njoka, na hudihuda, o na rũhuhu.

²⁰ “Tũnyamũ tuothe tũrĩa tũmbũkaga na tũthiiagĩra thĩ na magũrũ mana nĩ mwagĩrĩrwo nĩ gũtũthũũra mũno. ²¹ No nĩ kũrĩ tũnyamũ tũmwe tũrĩ mathagu na tũthiiaga na magũrũ mana tũrĩa mũngĩrĩa; natuo nĩ tũrĩa tũrĩ na magũrũ marĩ nyunĩro ma gũtũteithia kũrũga. ²² Thĩinĩ wa tuo no mũrĩe mĩthemba yothē ya ngigĩ, na ndararĩki, na ngiria, o na kana ndaahi. ²³ No tũnyamũ tũu tũngĩ tuothe tũrĩ mathagu na tũrĩ na magũrũ mana no nginya mũtũthũũre mũno.

²⁴ “Nĩmũgethaahia na maũndũ maya; ũrĩa wothē ũngĩhutia ciimba ciatuo agaatainda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. ²⁵ Mũndũ o wothē ũkooya kĩimba gĩatuo no nginya athambie nguo ciake, na nĩagatinda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

²⁶ “Nyamũ o yothē ĩrekanĩtie mahũngũ no matirekanĩtie biũ, kana irĩa ĩtacookagia ithagumia, ĩyo irĩ thaahu harĩ inyuĩ; mũndũ o wothē ũkaahutia kĩimba kĩa ĩmwe yacio nĩakanyitwo nĩ thaahu. ²⁷ Harĩ nyamũ ciothe iria ithiiaga na magũrũ mana-rĩ, iria ikinyaga na ithu irĩ thaahu harĩ inyuĩ; mũndũ ũrĩa wothē ũkaahutia ciimba ciacio agaatainda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. ²⁸ Mũndũ o wothē ũngĩoya ciimba ciacio no nginya athambie nguo ciake, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. Icio irĩ thaahu harĩ inyuĩ.

²⁹ “Harĩ nyamũ ciothe iria ithiiagĩra thĩ, ici nĩcio irĩ thaahu harĩ inyuĩ: mũrũngũru na mbĩa, na njagathi iria nene cia mĩthemba yothē, ³⁰ na gĩthenyũka, na kĩgurumũki, na njagathi, na gĩcagathi kĩrĩa kĩa mahiga-inĩ, na kĩĩmbu. ³¹ Harĩ iria ciothe ithiiagĩra thĩ, ici irĩ thaahu harĩ inyuĩ. Mũndũ o wothē ũngĩcihutia ikuĩte-rĩ, agaatainda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. ³² Rĩrĩa ĩmwe yacio ĩngĩkua na ĩgũĩre kĩndũ, kĩndũ kũu o na kĩngĩkorwo kĩrĩ kĩa wĩra ũrĩkũ, nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu, o na aakorwo gĩthondeketwo na mbaũ, kana gĩtambaya, kana rũũa kana ikũnia. Nĩkĩrindwo maaĩ-inĩ; gĩgaakorwo kĩrĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ, na nĩgĩgacooka gĩthirwo nĩ thaahu. ³³ Nyamũ ĩmwe ya icio ĩngĩgũa thĩinĩ wa nyũngũ ya rĩũmba-rĩ, kĩndũ kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu, na no nginya mũũrage nyũngũ ĩyo. ³⁴ Irio o ciothe ĩngĩrĩno no ikorwo irĩ na maaĩ moimĩte nyũngũ-inĩ ta ĩyo irĩ na thaahu, na kĩndũ o gĩothe gĩa kũnyuuo kiumĩte thĩinĩ wayo kĩrĩ na thaahu. ³⁵ Kĩndũ o gĩothe kĩngĩkaagwĩrwo nĩ kĩimba kĩmwe gĩacio, nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu; riiko kana nyũngũ ya kũruga no nginya ciũragwo. Indo icio irĩ na thaahu, nacio indo icio nĩigatuĩka thaahu harĩ inyuĩ. ³⁶ No rĩrĩ, gĩthima kana irima rĩa maaĩ, icio itingĩnyitwo nĩ thaahu, no mũndũ o wothē ũkaahutia kĩimba kĩmwe kĩa indo icio irĩ thaahu nĩakanyitwo nĩ thaahu. ³⁷ Kĩimba kĩngĩkaagwĩra mbeũ o na irĩkũ cia kũhaandwo, itikanyitwo nĩ thaahu. ³⁸ No mbeũ icio ĩngĩkorwo irindĩtuo maaĩ-inĩ, nakĩo kĩimba gĩcigũĩre, mbeũ icio irĩ na thaahu harĩ inyuĩ.

³⁹ “Nyamũ irĩa mwĩtĩkĩrĩtio kũrĩa ĩngĩkua, mũndũ o wothē ũkaahutia kĩimba kĩaayo agaatainda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. ⁴⁰ Mũndũ o wothē ũngĩrĩa nyama cia kĩimba kũu no nginya athambie nguo ciake, nake agaatainda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. Mũndũ o wothē ũngĩoya kĩimba kũu no nginya athambie nguo ciake, nake atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁴¹ “Kĩũmbe gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ nĩgĩthũũre; ti gĩa kũrĩno. ⁴² Mũtikanariẽ kĩũmbe gĩothe kĩrĩa gĩtambaga thĩ, kana gĩthiiaga na nda, kana na magũrũ mothe mana, kana

magūrū maingĩ; icio mūcithũũre mūno. ⁴³ Mūtikanethaahie na kīũmbe o na kīmwe gĩacio. Mūtikanethaahie thaahu nĩ ũndũ wacio kana mūreke imūgwatie thaahu. ⁴⁴ Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu; mwĩamũrei na mwĩtherie, tondũ nĩ ndĩ mũtheru. Mūtikanethaahie na kīũmbe o gĩothe kīrĩa gītambaga thĩ. ⁴⁵ Nĩ nĩ nĩ Jehova ũrĩa wamũrutire kuuma bũrũri wa Misiri ndũike Ngai wanyu; nĩ ũndũ ũcio mwĩtherie, tondũ nĩ ndĩ mũtheru.

⁴⁶ “‘Macio nĩmo mawatho marĩa makoniĩ nyamũ, na nyoni, na kīndũ gĩothe kīrĩ muoyo kīrĩa gĩthiagĩra maaĩ-inĩ, na kīũmbe o ro gĩothe kīrĩa gītambaga thĩ. ⁴⁷ No nginya mūkũuranage nyamũ iria irĩ thaahu na iria itarĩ thaahu, na mūkũuranage ciũmbe iria irĩ muoyo ingĩrĩo na iria itangĩrĩo.’”

12

Gũtherio Thuutha wa Kũgĩa Mwana

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ² “Ĩra andũ a Isiraeli ũũ: ‘Mũndũ-wa-nja angĩgĩa nda aciare kahĩ, nĩagaikara arĩ na thaahu mĩthenya mūgwanja o ta ũrĩa aikaraga arĩ na thaahu ihinda rĩake rĩa mweri. ³ Na mĩthenya wa kanana wakinya, kahĩ kau nĩgakaaruithio. ⁴ Nake mũndũ-wa-nja ũcio no nginya eterere mĩthenya mĩrongo itatũ na itatũ nĩguo atherio thaahu wa kuura thakame. Ndakanahutie kīndũ kīamũre kana atoonye handũ-harĩa-haamũre o nginya matukũ ma gũtherio gwake mathire. ⁵ No angĩciara mwana wa kairĩtu, agaaikara arĩ na thaahu ciumia igĩrĩ, o ta ũrĩa aikaraga arĩ na thaahu ihinda rĩake rĩa mweri. Ningĩ no nginya eterere mĩthenya mĩrongo itandatũ na itandatũ nĩguo atherio thaahu wa kuura thakame.

⁶ “‘Hĩndĩ ĩrĩa matukũ make ma gũtherio, marĩ ma kahĩ kana ma kairĩtu, makahinga-rĩ, nĩakarehera mũthĩnjĩri-Ngai gatũrũme ka mwaka ũmwe hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtunganwo, karĩ iruta rĩa njino, na atware gatutura kana ndirahũgĩ ya iruta rĩa kũhoroherio mehia. ⁷ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacirũtĩra hau mbere ya Jehova nĩguo amũhoroherie, nake mũndũ-wa-nja ũcio nĩagathirwo nĩ thaahu wa kuuma gwa thakame.

“‘Macio nĩmo mawatho ma mũndũ-wa-nja ũrĩa ũciarĩte kahĩ kana kairĩtu. ⁸ Angĩkorwo ndangĩhota kũruta gatũrũme, nĩakaruta ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, kamwe ka iruta rĩa njino na karĩa kangĩ ka iruta rĩa kũhoroherio mehia. ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaamũhoroheria, nake mũndũ-wa-nja ũcio nĩagathera.’”

13

Mawatho Makoniĩ Mĩrimũ ya Ngoothi

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ, ² “Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ o wothe angĩgĩa na handũ haimbu, kana mūtũnda, kana handũ hakaragacũku ngoothi-inĩ yake, harĩa hangĩtuĩka mĩrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio-rĩ, no nginya atwarwo kũrĩ Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, kana kũrĩ ũmwe wa ariũ ake ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. ³ Nake mũthĩnjĩri-Ngai arore kĩronda kũ kīrĩ ngoothi-inĩ yake, na angĩkorwo njuĩrĩ ya handũ hau harũaru nĩgarũrũkĩte ĩkerũha, na kĩronda kũ kionwo kīrikĩre thĩnĩ wa mwĩrĩ gũkĩra harĩa ngoothi yakinya-rĩ, ũcio nĩ mĩrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio. Nake mũthĩnjĩri-Ngai aarĩkia kũmũrora, nĩagacooka atue atĩ mũndũ ũcio arĩ na thaahu. ⁴ Angĩkorwo kīmeni kũ arĩ nakĩo ngoothi-inĩ yake nĩkierũhĩte na gĩtirikĩre ngoothi-inĩ, nayo njuĩrĩ yaho ndierũhĩte-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaiga mũndũ ũcio mũrũaru handũ mwanya mĩthenya mūgwanja. ⁵ Mũthenya wa mūgwanja, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũrora na angĩkoona atĩ kĩronda gĩtigarũrũkĩte na gĩtithegeete-rĩ, nĩakamũiga handũ mwanya mĩthenya ĩngĩ mūgwanja. ⁶ Mũthenya wa mūgwanja mũthĩnjĩri-Ngai, nĩakamũrora o rĩngĩ, na angĩkorwo kĩronda kũ nĩkĩrathira na gĩtithegeete ngoothi-inĩ-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu; ĩyo no mītũnda. Mũndũ ũcio no nginya athambie nguo ciake, nake nĩagathera, athirwo nĩ thaahu. ⁷ No mūtũnda ũcio ũngĩthegea ngoothi-inĩ yake thuutha wa kwĩonania harĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nĩguo atũke ndarĩ na thaahu, no nginya acooke kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai rĩngĩ. ⁸ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũrora,

na angikorwo mūtūnda ūthegeete ngoothi-inĩ, nĩakamūtua atĩ arĩ na thaahu; ūcio nĩ mūrimū wa ngoothi ūrĩa ūngigwatanio.

⁹ “Rĩrĩa mūdũ o wothē angīgĩa na mūrimū wa ngoothi ūngigwatanio-rĩ, no nginya atwarwo harĩ mūthĩnjĩri-Ngai. ¹⁰ Mūthĩnjĩri-Ngai nĩakamūrora, na hangikorwo harĩ na handũ haimbu hakeerũha ngoothi-inĩ hagatũma njuĩrĩ yerũhe, na angikorwo handũ hau haimbu nĩhatũrĩkĩte hakagĩa kĩronda-rĩ, ¹¹ ūcio nĩ mūrimū wa ngoothi ūtangĩhona, nake mūthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mūdũ ūcio arĩ na thaahu. Ndakamũiga handũ mwanya, tondũ mūdũ ūcio nĩarĩkĩtie kũgĩa na thaahu.

¹² “No rĩrĩ, mūrimū ūcio ūngihunja ngoothi-inĩ yake yothē, na harĩa hothe mūthĩnjĩri-Ngai angĩhota kuona oone atĩ mūrimū ūcio ūiyũrĩte ngoothi-inĩ ya mūdũ ūcio mūrũaru kuuma mūtwe nginya magũrũ-rĩ, ¹³ mūthĩnjĩri-Ngai ūcio nĩakamūrora, na aakorwo mūrimū ūcio nĩ ūiyũrĩte mwĩrĩ wake wothē, nĩagatua atĩ mūdũ ūcio ndarĩ na thaahu. Kuona atĩ nĩerũhĩte kũndũ guothe-rĩ, ndarĩ na thaahu. ¹⁴ No hĩndĩ ĩrĩa yothē mūdũ ūcio angionwo arĩ na ironda-rĩ, nĩagatuĩka arĩ na thaahu. ¹⁵ Rĩrĩa mūthĩnjĩri-Ngai angĩona kĩronda-rĩ, nĩagatua atĩ mūdũ ūcio arĩ na thaahu. Kĩronda kũu kĩrĩ na thaahu; mūdũ ūcio arĩ na mūrimū ūngigwatanio. ¹⁶ No kĩronda kũu kĩngĩgarũrũka kĩerũhe, no nginya mūdũ ūcio athĩ harĩ mūthĩnjĩri-Ngai. ¹⁷ Nake mūthĩnjĩri-Ngai ūcio nĩakamūrora, na aakorwo ironda nĩcierũhĩte-rĩ, mūthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mūdũ ūcio mūrũaru ndarĩ na thaahu, nake nĩagatuĩka ndarĩ na thaahu.

¹⁸ “Rĩrĩa mūdũ angīgĩa na ihũha ngoothi-inĩ yake na rĩcooke rĩhone, ¹⁹ naho hau ihũha rĩraarĩ haimbe na herũhe, kana hagĩe na kameni gatune-rĩ, no nginya athĩ akeyonanie kũrĩ mūthĩnjĩri-Ngai. ²⁰ Mūthĩnjĩri-Ngai ūcio nĩakarora handũ hau, na hangĩoneka nĩ harikĩire gũkĩra ngoothi, na njuĩrĩ ciahō ikerũha, mūthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mūdũ ūcio arĩ na thaahu. Nĩ mūrimū wa ngoothi ūngigwatanio ūtuthũkĩte harĩa ihũha rĩu rĩraarĩ. ²¹ No, mūthĩnjĩri-Ngai angĩrora handũ hau one hatĩrĩ na njuĩrĩ njerũ thĩinĩ waho, na hatirikĩire gũkĩra ngoothi, na nĩhahohete-rĩ, hĩndĩ ĩyo mūthĩnjĩri-Ngai nĩakamũiga handũ mwanya ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja. ²² Kũngikorwo kĩronda kĩa ihũha rĩu nĩkĩrathegea ngoothi-inĩ, mūthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mūdũ ūcio arĩ na thaahu; ūcio nĩ mūrimū ūngigwatanio. ²³ No handũ hau hangikorwo hatigarũrũkĩte na hatithegeete, kũu no kĩrema kĩa ihũha, nake mūthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mūdũ ūcio ndarĩ na thaahu.

²⁴ “Mūdũ angīgĩa na ihĩa ngoothi-inĩ yake, narĩo ihĩa rĩu rĩgĩe na kĩronda gĩtunĩhe kana kĩerũhe-rĩ, ²⁵ mūthĩnjĩri-Ngai ūcio nĩakarora handũ hau, na angikorwo njuĩrĩ ciahō nĩcierũhĩte, na hakorwo hakĩoneka harikĩire gũkĩra ngoothi-rĩ, ūcio nĩ mūrimū ūngigwatanio ūtũrĩkĩire ihĩa-inĩ rĩu. Nake mūthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mūdũ ūcio arĩ na thaahu; ūcio nĩ mūrimū wa ngoothi ūngigwatanio. ²⁶ No mūthĩnjĩri-Ngai angĩkaarora one atĩ hatĩrĩ na njuĩrĩ njerũ kĩrema-inĩ kũu na ti harikĩru gũkĩra ngoothi yake na nĩhahohete-rĩ, thuutha ūcio mūthĩnjĩri-Ngai nĩakamũiga handũ mwanya mĩthenya mũgwanja. ²⁷ Mũthenya wa mũgwanja mūthĩnjĩri-Ngai nĩakamūrora rĩngĩ, naguo mūrimū ūcio ūngikorwo nĩũrathegea ngoothi-inĩ-rĩ, mūthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mūdũ ūcio arĩ na thaahu; ūcio nĩ mūrimū wa ngoothi ūngigwatanio. ²⁸ No handũ hau hangikorwo hatigarũrũkĩte, na hatithegeete ngoothi-inĩ, no nĩhahohete, ūcio nĩ ūimbu wa ihĩa rĩu, nake mūthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mūdũ ūcio ndarĩ na thaahu; kũu no kĩrema kĩa ihĩa.

²⁹ “Mūdũ mūrũme kana mūdũ-wa-nja angikorwo na kĩronda mūtwe kana kĩreru-rĩ, ³⁰ mūthĩnjĩri-Ngai nĩakarora kĩronda kũu, na kĩngĩoneka kĩrikĩire gũkĩra ngoothi, nayo njuĩrĩ yaho ĩkorwo nĩ ya rangi wa ngoikoni, na ĩkorwo ĩrĩ njeke, mūthĩnjĩri-Ngai nĩagatua atĩ mūdũ ūcio arĩ na thaahu; ūcio nĩ ūhere, nĩ mūrimū wa mangũ ma mūtwe kana ma kĩreru. ³¹ No hĩndĩ ĩrĩa mūthĩnjĩri-Ngai angĩrora kĩronda kĩa mũthemba ūcio, na gĩkorwo ti kĩrikĩru gũkĩra ngoothi, na hatĩrĩ njuĩrĩ njirũ thĩinĩ wakĩo, hĩndĩ ĩyo mūthĩnjĩri-Ngai nĩakaiga mūdũ ūcio mūrũaru handũ mwanya mĩthenya mũgwanja. ³² Mũthenya wa mũgwanja, mūthĩnjĩri-Ngai ūcio nĩakarora kĩronda kũu rĩngĩ na angikorwo ūhere

ũcio ndũthegeete na hatirĩ njuĩrĩ cia rangi wa ngoikoni, na gĩtikuoneka kĩrikĩire gũkĩra ngoothi-rĩ, ³³ no nginya mũndũ ũcio enjwo tiga o harĩa harũaru, nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũiga handũ mwanya mĩthenya ingĩ mũgwanja. ³⁴ Mũthenya wa mũgwanja, mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakarora ũhere ũcio o ringĩ, na angĩkorwo ndũthegeete ngoothi-inĩ na ndũkuoneka ũrikĩire gũkĩra ngoothi-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩagatua atĩ mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu. No no nginya athambie nguo ciale, na nĩagatuĩka ndarĩ na thaahu. ³⁵ No, ũhere ũcio, ũngĩthegea ngoothi-inĩ thuutha wa mũndũ ũcio gũtuuo atĩ ndarĩ na thaahu-rĩ, ³⁶ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũrora na angĩkorwo ũhere ũcio nĩũthegeete ngoothi-inĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũcio ndakabatario nĩkũrora njuĩrĩ cia rangi wa ngoikoni; mũndũ ũcio arĩ na thaahu. ³⁷ No mũthĩnjĩri-Ngai angĩkoona atĩ hatirĩ na ũgarũrũku na nĩhamerete njuĩrĩ njirũ, ũhere ũcio nĩũhonete. Mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu, nake Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũtua ndarĩ na thaahu.

³⁸ “Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja angĩgĩa na tũmeni twerũ ngoothi-inĩ-rĩ, ³⁹ mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatũrora, na tuo tũngĩkorwo ti twerũ mũno-rĩ, ũcio nĩ mũtũnda ũtangĩrwaria mũndũ ũtuthũkĩte ngoothi-inĩ; mũndũ ũcio ndarĩ na thaahu.

⁴⁰ “Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ angĩmunyũka njuĩrĩ na agĩe na kĩhara-rĩ, ũcio ndarĩ na thaahu. ⁴¹ Angĩkorwo amunyũkĩte njuĩrĩ ĩrutitie na thiithi akagĩa kĩhara kĩa na mbere, ũcio ndarĩ na thaahu. ⁴² No angĩkorwo arĩ na kĩronda gĩtune kĩhara-inĩ kana thiithi-inĩ wake-rĩ, ũcio nĩ mũrimũ ũngĩgwatanio ũratuthũka kĩhara-inĩ kana thiithi-inĩ wake. ⁴³ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũrora, na angĩkorwo kĩronda kũ kĩimbĩte kĩhara-inĩ kana thiithi-inĩ nĩ gĩtune gĩkahaana ta mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio-rĩ, ⁴⁴ mũndũ ũcio nĩ mũrũaru na arĩ na thaahu. Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamũtua arĩ na thaahu nĩ ũndũ wa kĩronda kũ kĩrĩ mũtwe wake.

⁴⁵ “Mũndũ ũrĩ na mũrimũ ta ũcio ũngĩgwatanio-rĩ, no nginya ehumbe nguo ndarũku, na arekererie njuĩrĩ yake, na ahumbĩre kanua gake, athiĩ akĩanagĩrĩra akiugaga atĩrĩ, ‘Ndĩ na thaahu! Ndĩ na thaahu!’ ⁴⁶ Rĩrĩa rĩothe mũndũ ũcio arĩ na mũrimũ ũcio, arĩkoragwo arĩ na thaahu. No nginya atũũrage wiki, na no nginya atũũrage nja ya kambĩ.

Mawatho Makoniĩ Ũgumu

⁴⁷ “Nguo o na ĩrĩkũ ingĩguma, ĩrĩ ya guoya wa ng’ondũ kana ya gatani, ⁴⁸ kana ya taama o wotho ũtumĩtwo na ndigi njogotho kana taama wa gatani, kana guoya wa ng’ondũ, kana rũũa o ruotho, kana kĩndũ o gĩotho gĩthondeketwo na rũũa-rĩ, ⁴⁹ na angĩkorwo ũgumu ũcio ũrĩ nguo-inĩ, kana rũũa-inĩ, kana taama-inĩ wa ndigi njogotho, kana taama-inĩ o wotho mũtume, kana kĩndũ-inĩ o gĩotho gĩtumĩtwo na rũũa-rĩ, ũgumu ũcio ũngĩkorwo na rangi ta wa nyeki nduru kana mũtune, ũcio nĩ ũgumu ũrathegea, na no nginya wonio mũthĩnjĩri-Ngai. ⁵⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakarora ũgumu ũcio, na aige kĩndũ kũ kĩrĩ na ũgumu handũ mwanya mĩthenya mũgwanja. ⁵¹ Mũthenya wa mũgwanja nĩakarora kĩndũ kũ, na angĩkorwo ũgumu ũcio nĩũthegeete nguo-inĩ, kana ndigi-inĩ njogotho, kana taama-inĩ mũtume, kana rũũa-inĩ, rũrĩ rwa kũrutĩrwo wĩra o na ũrĩkũ, ũcio nĩ ũgumu wa kwananga; kĩndũ kũ kĩrĩ na thaahu. ⁵² No nginya acine nguo ĩyo, kana ndigi ĩcio njogotho, kana taama ũcio mũtume na guoya wa ng’ondũ kana gatani, kana kĩndũ kĩngĩ gĩotho kĩa rũũa rũrĩa rũgwatie ũgumu ũcio, nĩ ũndũ ũgumu ũcio nĩ wa kwananga; kĩndũ kũ no nginya gĩcinwo.

⁵³ “No rĩrĩ, rĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai angĩrora kĩndũ kũ, ũgumu ũcio ũkorwo ndũthegeete nguo-inĩ ĩyo, kana ndigi-inĩ ĩcio njogotho kana taama-inĩ ũcio mũtume, kana kĩndũ kĩa rũũa-rĩ, ⁵⁴ nĩagaathana kĩndũ kũ kĩgwatĩtio ũgumu gĩthambio. Ningĩ nĩagakĩga handũ mwanya mĩthenya ingĩ mũgwanja. ⁵⁵ Thuutha wa kĩndũ kũ kĩgwatie ũgumu gũthambio-rĩ, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagakĩrora, na angĩkorwo ũgumu ũcio ndũrĩ ũndũ ũgarũrũkĩte, o na gũtuĩka ndũthegeete-rĩ, kĩndũ kũ kĩrĩ na thaahu. Nĩgĩcinwo na mwaki, o na aakorwo ũgumu ũnyitĩte mwena ũmwe kana ũrĩa ũngĩ. ⁵⁶ Hĩndĩ ĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai angĩrora kĩndũ kũ na akore ũgumu ũcio ũnyihanyihĩte thuutha wa kĩndũ kũ gũthambio-rĩ, nĩagatembũra nguo ĩyo eherie hau he na ũgumu kuuma nguo-inĩ ĩyo, kana rũũa-inĩ,

kana ndigi-inĩ icio njogotho, kana taama-inĩ ūcio mūtume. ⁵⁷ No ūgumu ūcio ūngĩcooka woneke nguo-inĩ, kana harĩ ndigi icio njogotho, kana taama ūcio mūtume, kana kīndũ kĩa rūũa, ūgumu ūcio nīgũthegea ūrathegea, na kīrĩa gĩotho kīrĩ na ūgumu ūcio no nginya gĩcinwo na mwaki. ⁵⁸ Nguo ĩyo, kana ndigi icio njogotho, kana taama mūtume, kana kīndũ kĩa rūũa kīrĩa gĩthambĩtio gĩkaniinwo ūgumu ūcio no nginya gĩthambio rīngĩ, na nĩ gĩgaathirwo nĩ thaahu.”

⁵⁹ Macio nĩmo mawatho marĩa makoniĩ indo inyiitĩtwo nĩ ūgumu, irĩ cia guoya wa ng’ondũ, kana taama wa gatani, kana ndigi njogotho, kana taama mūtume, kana kīndũ o gĩotho kĩa rūũa, nĩmo mawatho ma gĩtua kana indo icio irĩ na thaahu kana itirĩ na thaahu.

14

Gũtherio Thaahu wa Mĩrimũ ya Ngoothi

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ² “Maya nĩmo mawatho makoniĩ mūdũ mūrũaru hĩndĩ yake ya gũtherio thaahu, rĩrĩa aarehwo kūrĩ mũthĩnjĩri-Ngai: ³ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoima nja ya kambĩ amũrore. Angĩkorwo mūdũ ūcio nĩahonete mĩrimũ ūcio wa kũgwatanio wa ngoothi, ⁴ mũthĩnjĩri-Ngai nĩagaathana areherwo nyoni igĩrĩ irĩ muoyo na itarĩ na thaahu, na kamūtĩ ka mūtarakwa, na rūrigi rwa rangi wa gakarakũ, na mũthobi irehwo nĩ ūndũ wa mūdũ ūcio ūgũtherio. ⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai acooke aathane atĩ nyoni ĩmwe yacio ĩthĩnjĩrwo igūrũ rĩa nyũngũ ya rĩũmba ĩrĩ na maaĩ matahĩtwo o hĩndĩ ĩyo. ⁶ Ningĩ acooke oe nyoni ĩyo ĩrĩ muoyo, amĩtobokie, hamwe na kamūtĩ kau ka mūtarakwa, na rūrigi rĩa rwa gakarakũ na mũthobi thĩnĩ wa thakame ya nyoni ĩyo ĩthĩnjĩrwo igūrũ wa maaĩ macio matahĩtwo o hĩndĩ ĩyo. ⁷ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaminjĩria mūdũ ūcio ūratherio mĩrimũ ūcio ūngĩgwatanio thakame ĩyo maita mũgwanja, na acooke oige atĩ mūdũ ūcio ndarĩ na thaahu. Ningĩ acooke arekererie nyoni ĩyo ĩngĩ irĩ muoyo yũmbũke ĩthĩĩ werũ-inĩ.

⁸ “Mūdũ ūcio ūtheretio no nginya athambie nguo ciake, no nginya enjwo njuĩrĩ yake yotho na ethambe na maaĩ nĩguo athirwo nĩ thaahu. Thuutha ūcio, no atoonye kambĩ; no rĩrĩ, no nginya aikare nja ya hema yake mĩthenya mũgwanja. ⁹ Mũthenya wa mũgwanja no nginya enjwo njuĩrĩ yake yotho; no nginya enjwo mūtwe, na nderu, na ngobe, na njuĩrĩ iria ĩngĩ ciake ciothe. Na no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, nake nĩagathirwo nĩ thaahu.

¹⁰ “Mũthenya wa kanana wakinya, no nginya atwarĩre mũthĩnjĩri-Ngai tūtũrũme twĩrĩ na kamwatĩ, o kamwe ka ūkūrũ wa mwaka ūmwe, na ciothe ikorwo itarĩ na kaũgũ, atware hamwe na icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba* ya mĩtu mũhinyu ūtukanĩtio na maguta nĩ ūndũ wa iruta rĩa mĩtu, na kabakũri kamwe ka maguta. ¹¹ Mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa ūgaatua atĩ mūdũ ūcio ndarĩ na thaahu nĩagatwara mūdũ ūcio ūratherio hamwe na maruta make mbere ya Jehova hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gūtũnganwo.

¹² “Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ūcio nĩakoya gatũrũme kamwe gatuo, akarute karĩ iruta rĩa mahĩtia, hamwe na kabakũri kau ka maguta; nĩagacithũngũthĩria hau mbere ya Jehova ituĩke iruta rĩa gũthũngũthio. ¹³ Nĩagathĩnjĩria gatũrũme kau handũ harĩa hatheru, harĩa iruta rĩa kũhoroherio mehia na iruta rĩa njino ithĩnjagĩrwo. O ta ūrĩa iruta rĩa kũhoroherio mehia rĩrĩ rĩa mũthĩnjĩri-Ngai-rĩ, no taguo iruta rĩa mahĩtia rĩrĩ rĩaake, rĩa nĩ iruta itheru mũno makĩria. ¹⁴ Mũthĩnjĩri-Ngai ūcio nĩakoya thakame ĩmwe ya iruta rĩa rĩa mahĩtia na amĩhake moni ya gũtũ kwa ūrĩo kwa mūdũ ūcio ūratherio, na kĩara kĩrĩa kĩnene gĩa guoko gwake kwa ūrĩo, na kĩara kĩrĩa kĩnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ūrĩo. ¹⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacooka oe maguta mamwe marĩa marĩ kabakũri-inĩ amaitĩrĩre rūhĩ rwake rwa mwena wa ūmotho, ¹⁶ acooke atobokie kĩara gĩaake kĩa muoroto kĩa ūrĩo maguta-inĩ macio marĩ rūhĩ rwake, aminjaminje maguta mamwe ma macio marĩ kĩara gĩaake mbere ya Jehova maita mũgwanja. ¹⁷ Mũthĩnjĩri-Ngai ūcio nĩakoya maguta mamwe ma marĩa matigaire rūhĩ rwake amahake moni ya gũtũ kwa ūrĩo kwa mūdũ

* 14:10 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5)

ũcio ũratherio, na kīara kīrīa kīnene gĩa guoko gwake kwa ũrīo, na kīara kīrīa kīnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrīo, igũrũ rĩa thakame ĩyo ya iruta rĩa mahĩtia. ¹⁸ Namo maguta macio mangĩ marĩ rũhĩ rwake, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamahaka mũtwe wa mũndũ ũcio ũratherio nĩguo amũhoroherie hau mbere ya Jehova.

¹⁹ “Nĩngĩ mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaruta igongona rĩa kũhoroherio mehia ahoroherie mũndũ ũcio ũratherio thaahu wake. Thuutha ũcio, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagathĩnja iruta rĩa njino ²⁰ na arĩrutĩre kīgongona-inĩ, hamwe na iruta rĩa mũtu nĩguo amũhoroherie, nake athirwo nĩ thaahu.

²¹ “No rĩrĩ angĩkorwo mũndũ ũcio nĩ mũthĩni na ndangĩhota kũruta indo icio, no nginya arute gatũrũme kamwe gatũike iruta rĩa mahĩtia rĩa gũthũngũthio nĩguo rĩmũhoroherie, hamwe na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba† ya mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, rĩtuĩke iruta rĩa mũtu, na kabakũri ka maguta, ²² na ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, o iria angĩhota kũruta, ĩmwe ĩtuĩke ya iruta rĩa kũhoroherio mehia, na ĩrĩa ĩngĩ ya iruta rĩa njino.

²³ “Mũthenya wa kanana wakinya no nginya acirehe kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai hau itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo nĩgeetha athererio hau mbere ya Jehova. ²⁴ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩakoya gatũrũme kau ka iruta rĩa mahĩtia, hamwe na kabakũri ka maguta, acithũngũthĩrie mbere ya Jehova ĩtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio. ²⁵ Nĩagathĩnja gatũrũme ka iruta rĩa mahĩtia na acooke oe thakame ĩmwe yako amĩhake moni ya gũtũ kwa ũrīo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na amĩhake kīara kīrīa kīnene gĩa guoko gwake kwa ũrīo na kīara kīrīa kīnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrīo. ²⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagekĩra maguta mamwe rũhĩ rwa mwena wake wa ũmotho, ²⁷ na aminjaminje maguta mamwe ma macio marĩ rũhĩ rwake na kīara kĩa muoroto gĩa guoko gwake kwa ũrīo, hau mbere ya Jehova, maita mũgwanja. ²⁸ Maguta mamwe ma macio marĩ rũhĩ rwake amahake o harĩa aahakĩte thakame ya iruta rĩa mahĩtia, moni-inĩ ya gũtũ kwa ũrīo kwa mũndũ ũcio ũratherio, na kīara kīrīa kīnene gĩa guoko gwake kwa ũrīo na kīara kīrīa kīnene gĩa kũgũrũ gwake kwa ũrīo. ²⁹ Namo maguta macio mangĩ marĩ rũhĩ rwake, mũthĩnjĩri-Ngai nĩakamahaka mũtwe wa mũndũ ũcio ũratherio, nĩguo amũhoroherie hau mbere ya Jehova. ³⁰ Nĩngĩ nĩakaruta igongona rĩa ndirahũgĩ kana tũtutuura, o iria mũndũ ũcio angĩhota kũruta, ³¹ ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia na ĩyo ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino, o hamwe na iruta rĩa mũtu. ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaahoroheria mũndũ ũcio ũratherio hau mbere ya Jehova.”

³² Macio nĩmo mawatho makoniĩ mũndũ o wotho ũrĩa ũrĩ na mũrimũ wa ngoothi ũngĩgwatanio, na ndangĩhota kũruta iruta rĩrĩa rĩathanĩtwo rĩa gũtherio gwake.

Gũtherio ũguu wa Nyũmba

³³ Nĩngĩ Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ, ³⁴ “Rĩrĩa mũgaakinya bũrũri wa Kaanani, ũrĩa ngũmũhe ĩtuĩke igai rĩanyu, na nĩ njĩkĩre ũguu ũgũthegea nyũmba thĩinĩ bũrũri-inĩ ũcio-rĩ, ³⁵ mwene nyũmba ĩyo no nginya athĩ akeere mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, ‘Nĩnyonete kĩndũ kĩaana ta ũguu thĩinĩ wa nyũmba yakwa.’ ³⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩagaathana indo ciothe irutwo nyũmba ĩyo atanatoonya kũrora ũguu ũcio, nĩgeetha gũtikagĩe kĩndũ o na kĩmwe kĩrĩ nyũmba ĩyo kĩngĩtuuo atĩ kĩrĩ na thaahu. Thuutha wa ũguu mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatoonya arore nyũmba ĩyo. ³⁷ Nĩakarora ũguu rũthingo-inĩ, na aakorwo rũrĩ na tũrima twa rangi ta wa nyeki nduru kana wa rangi mũtune tũhaana ta tũtoonyete thĩinĩ wa rũthingo-rĩ, ³⁸ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakoima nja ya nyũmba ĩyo na acooke amĩhinge gwa kahinda ka mũthenya mũgwanja. ³⁹ Mũthenya wa mũgwanja wakinya, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacooka athĩ arore nyũmba ĩyo. Angĩona ũguu ũcio nĩũthegeete thingo-inĩ, ⁴⁰ nĩagaathana mahiga marĩa marĩ na ũguu mamomorwo na mateo handũ hatarĩ hatheru na kũu nja ya ĩtũũra. ⁴¹ Nĩagaathana thingo ciothe ikũrũrwo mwena wa na thĩinĩ, namo makũrũro macio mateo kīara-inĩ na kũu nja ya ĩtũũra. ⁴² Nĩngĩ

† 14:21 nĩ ta kilo 2

moe mahiga mangĩ make namo mathenya macio mamomoretwo, na macooke moe rĩũmba rĩerũ mathinge nyũmba ĩyo nariĩ.

⁴³ “Ūgumu ūcio ūngĩcooka woneke rĩngĩ nyũmba-inĩ ĩyo, thuutha wa mahiga macio kũmomorwo, na thingo icio gũkũrũrwo na igathiingwo rĩngĩ-rĩ, ⁴⁴ mũthĩnjĩri-Ngai nĩagacooka athĩĩ amĩrore rĩngĩ, na angĩona ūgumu ūcio nĩũthegeete nyũmba-inĩ ĩyo, ūcio nĩ ūgumu wa kwananga; nyũmba ĩyo ĩrĩ na thaahu. ⁴⁵ No nginya ĩmomorwo: mahiga mayo, na mbaũ, na thingo ciothe, nacio indo icio itwarwo handũ hatarĩ hatheru na kũu nja ya itũũra.

⁴⁶ “Mũndũ o wotho ūngĩtoonya nyũmba ĩyo hĩndĩ ĩyo ĩrĩ hinge nĩakanyitwo nĩ thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. ⁴⁷ Mũndũ o wotho ūngĩkoma kana arĩre irio nyũmba ĩyo, no nginya athambie nguo ciake.

⁴⁸ “No rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai angĩũka kũmĩrora akore atĩ ūgumu ūcio ndũthegeete thuutha wa nyũmba ĩyo gũthingwo rĩngĩ-rĩ, nĩagatua atĩ nyũmba ĩyo ndĩrĩ na thaahu, nĩgũkorwo ūgumu ūcio nĩũthirĩte. ⁴⁹ Nĩgeetha atherie nyũmba ĩyo, nĩakoya nyoni igĩrĩ, na kamũtĩ ka mũtarakwa, na rĩrigi rwa rangi wa gakarakũ, na mũthobi. ⁵⁰ Nĩagathĩnjĩra nyoni ĩmwe ya icio igũrũ rĩa nyũngũ ya rĩũmba ĩrĩ na maaĩ matahĩtwo o hĩndĩ ĩyo. ⁵¹ Acooke oe kamũtĩ ka mũtarakwa, na mũthobi, na rĩrigi rwa rangi wa gakarakũ na nyoni ĩyo ĩrĩ muoyo, acitobokie thĩnĩ wa thakame ĩyo ya nyoni ĩyo thĩnje, na maaĩ-inĩ macio matahĩtwo o hĩndĩ ĩyo, aminjaminjĩrie nyũmba ĩyo maita mũgwanja. ⁵² Nĩagatheria nyũmba ĩyo na thakame ya nyoni ĩyo, na maaĩ macio matahĩtwo o hĩndĩ ĩyo, na nyoni ĩyo ĩrĩ muoyo, na kamũtĩ kau ka mũtarakwa, na mũthobi ūcio, na rĩrigi rĩu rwa rangi wa gakarakũ. ⁵³ Acooke arekererie nyoni ĩyo ĩrĩ muoyo yũmbũke ĩthĩĩ na kũu werũ-inĩ, nja ya itũũra. Ūguo nĩguo akaahoroheria nyũmba ĩyo, nayo nĩgathirwo nĩ thaahu.”

⁵⁴ Macio nĩmo mawatho makoniĩ mũrimũ o ro wotho wa ngoothi ūrĩa ūngĩgwatanio, na ūhere, ⁵⁵ na ūgumu ūrĩ nguo-inĩ kana thĩnĩ wa nyũmba, ⁵⁶ na handũ haimbu, na handũ harĩ na mũtũnda, kana handũ hakaragacũku, ⁵⁷ nĩguo kũmenyekage rĩrĩa kĩndũ gĩtarĩ na thaahu na rĩrĩa kĩrĩ na thaahu.

Macio nĩmo mawatho makoniĩ mũrimũ ya ngoothi ĩrĩa ĩngĩgwatanio, na makoniĩ ūgumu.

15

Kuura Kũngĩrehe Thaahu

¹ Nake Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ, ² “Arĩriai andũ a Isiraeli, mũmeere ūũ: ‘Rĩrĩa mũndũ mũrũme o wotho angĩkorwo akiura kuuma njaga-inĩ yake, kuura kũu nĩ thaahu. ³ Mũndũ ūcio arĩkoragwo arĩ na thaahu hĩndĩ ĩrĩa angĩkorwo akiura hĩndĩ ciothe, o na kana angĩtiga kuura. Kuura kũu arĩ nakuo kũrĩtũmaga athaahe na njĩra ici:

⁴ “‘Ūrĩrĩ o wotho mũndũ ūcio ūkuura angĩkomera nĩũkanyitwo nĩ thaahu, na kĩndũ o gĩothe kĩrĩa angĩkarĩra nĩgĩkanyitwo nĩ thaahu. ⁵ Mũndũ ūrĩa ūngĩhutia ūrĩrĩ ūcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. ⁶ Mũndũ o wotho ūngĩkarĩra kĩndũ gĩkarĩrwo nĩ mũndũ ūcio ūroira, no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁷ “‘Mũndũ o wotho ūngĩhutia mũndũ ūcio ūroira no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁸ “‘Mũndũ ūcio ūroira angĩtuĩra mũndũ ūtarĩ na thaahu mata-rĩ, mũndũ ūcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

⁹ “‘Matandĩko mothe marĩa mũndũ ūcio ūroira angĩkarĩra akuuĩtwo nĩ nyamũ, nĩmakanyitwo nĩ thaahu, ¹⁰ nake mũndũ o wotho ūngĩhutia kĩndũ o na kĩmwe gĩkarĩre nĩ mũndũ ūcio, nĩakanyitwo nĩ thaahu o nginya hwaĩ-inĩ; ūrĩa wotho ūngĩũngania indo icio no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

¹¹ “Mündũ ũcio ũkuura angĩhutia mündũ atethambĩte moko na maaĩ, mündũ ũcio ahutia no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

¹² “Nyũngũ ya rĩũmba ĩrĩa mündũ ũcio angĩhutia, no nginya yũragwo, na kĩndũ gĩothe kĩa mbaũ no nginya gĩkamũrwo na maaĩ.

¹³ “Rĩrĩa mündũ ũcio angĩhonio mũrimũ ũcio wa kuura, nĩageterera mĩthenya mũgwanja nĩguo ambĩrĩrie gũtherio gwake; no nginya athambie nguo ciake na ethambe na maaĩ, matahĩtwo o hĩndĩ ĩyo, nake nĩagathirwo nĩ thaahu. ¹⁴ Mũthenya wa kanana wakinya, no nginya arute ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, athĩĩ mbere ya Jehova hau itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo na acinengere mũthĩnjĩri-Ngai. ¹⁵ Nake mũthĩnjĩri-Ngai nĩagaciruta igongona, ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia na ĩrĩa ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino. Ũguo nĩguo akaahoroheria mündũ ũcio hau mbere ya Jehova, nĩ ũndũ wa kuura gwake.

¹⁶ “Rĩrĩa mündũ mũrũme angiumwo nĩ hinya wa arũme, no nginya ethambe mwĩrĩ wotha na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. ¹⁷ Nguo o yotha kana rũũa ingĩtĩkĩrwo nĩ hinya wa arũme handũ, no nginya ithambio na maaĩ, na itiinde irĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. ¹⁸ Rĩrĩa mündũ mũrũme akomania na mündũ-wa-nja, nake oimwo nĩ hinya wa arũme, o eerĩ no nginya methambe na maaĩ, nao matiinde marĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

¹⁹ “Rĩrĩa mündũ-wa-nja ekuura ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri, nĩagaikara mĩthenya mũgwanja arĩ na thaahu, nake mündũ o wotha ũngĩmũhutia, atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

²⁰ “Kĩndũ o gĩothe angĩkomera ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri nĩgĩkanyĩtwo nĩ thaahu, na kĩndũ o gĩothe angĩkarĩra nĩgĩkanyĩtwo nĩ thaahu. ²¹ Mündũ o wotha ũngĩhutia ũrĩrĩ wake no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, nake atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. ²² Mündũ o wotha ũngĩhutia kĩndũ o gĩothe aikarĩire no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, nake atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. ²³ Kĩndũ kũ kĩngĩkorwo nĩ ũrĩrĩ, kana o kĩndũ kĩngĩ mündũ-wa-nja ũcio aikarĩire, hĩndĩ ĩyo mündũ wotha angĩkihutia, nĩagatinda arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

²⁴ “Mündũ mũrũme angĩkoma nake na ahutio nĩ thakame ya ihinda rĩake rĩa mweri, nĩagaikara arĩ na thaahu mĩthenya mũgwanja; nguo ũrĩrĩ o wotha angĩkomera nĩũkanyĩtwo nĩ thaahu.

²⁵ “Rĩrĩa mündũ-wa-nja angiura thakame ategũtigithĩria mĩthenya mĩngĩ ihinda rĩtarĩ rĩake rĩa mweri, kana kuura kũngĩ gũkĩrĩte ihinda rĩake rĩa mweri, nĩagaikara arĩ na thaahu rĩrĩa rĩothe ekuura ũguo, o ta ũrĩa akoragwo arĩ na thaahu ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri. ²⁶ ũrĩrĩ wotha ũrĩa angĩkoma rĩrĩa rĩothe ekuura ũguo, nĩũkanyĩtwo nĩ thaahu, o ta ũrĩa ũrĩrĩ wake ũkoragwo na thaahu ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri, na kĩrĩa gĩothe angĩkarĩra nĩ gĩkaanyĩtwo nĩ thaahu, o ta ũrĩa gũkoragwo ihinda-inĩ rĩake rĩa mweri. ²⁷ Mündũ o wotha angĩcihutia nĩakanyĩtwo nĩ thaahu; nake no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, na atiinde arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ.

²⁸ “Aarĩkia gũtiga kuura, nĩageterera mĩthenya mũgwanja, na thuutha ũcio nĩagathirwo nĩ thaahu. ²⁹ Mũthenya wa kanana wakinya, no nginya arute ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ, acirehere mũthĩnjĩri-Ngai hau itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. ³⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaruta ĩmwe ĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia, nayo ĩyo ĩngĩ ĩrĩ iruta rĩa njino. Ũguo nĩguo mũthĩnjĩri-Ngai akaamũhoroheria hau mbere ya Jehova nĩ ũndũ wa thaahu wa kuura kũu gwake.

³¹ “No nginya mwethanĩrĩrie andũ a Isiraeli na indo iria ingĩmagwatia thaahu, nĩgeetha matikanakue marĩ na thaahu nĩ ũndũ wa gũthaahia gĩkaro gĩakwa kĩrĩa kĩrĩ gatagatĩ kao.’”

³² Macio nĩmo mawatho marĩa makoniĩ mũndũ ũrĩa ũkuura, na ma mũndũ o wotho ũrĩa ũnyitĩtwo nĩ thaahu nĩ ũndũ wa kuumwo nĩ hinya wa arũme, ³³ na ma mũndũ-wa-nja nĩ ũndũ wa ihinda rĩake rĩa mweri, na ma mũndũ mūrũme kana mũndũ-wa-nja ũrĩa ũkuura, na ma mũndũ mūrũme ũrĩa ũngĩkoma na mũndũ-wa-nja ũrĩa ũrĩ na thaahu.

16

Mũthenya wa Kũhoroherio Mehia

¹ Nake Jehova akĩarĩria Musa thuutha wa gĩkuũ kĩa ariũ arĩa eerĩ a Harũni arĩa maakuire rĩrĩa mookire magĩkuhĩrĩria mbere ya Jehova. ² Jehova akĩra Musa atĩrĩ: “Ĩra mūrũ wa nyũkwa Harũni ndagatoonyage o rĩrĩa enda Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, hau thuutha wa gĩtambaya gĩa gũcuuria kĩa kĩrĩ mbere ya gĩtĩ gĩa tha kĩa kĩrĩ igũrũ wa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro ndakae gũkua, tondũ hau nĩho ndĩyumagĩria ndĩ thĩnĩ wa itu hau igũrũ wa gĩtĩ gĩa tha.

³ “Ũũ nĩguo Harũni arĩtoonyaga harĩa haamũre: arĩtoonyaga na gategwa ka iruta rĩa kũhoroherio mehia, na ndũrũme imwe ya iruta rĩa njino. ⁴ Nĩarĩhumbaga kanjũ ya gatani rĩa nyamũre, na thuruarĩ cia thĩnĩ cia gatani iriganie na mwĩrĩ wake, nĩarĩhotoraga mũcibi ũrĩa wa gatani, na akeoha kĩremba kĩa gĩa gatani. Icio nĩcio nguo irĩa nyamũre; nĩ ũndũ ũcio no nginya ethambe na maaĩ mbere ya gũciĩhumba.* ⁵ Nĩakoya thenge igĩrĩ cia iruta rĩa kũhoroherio mehia, na ndũrũme ya iruta rĩa njino kuuma kũrĩ kĩrĩndĩ kĩa andũ a Isiraeli.

⁶ “Harũni nĩakaruta ndegwa iyo rĩrĩ iruta rĩa kũhoroherio mehia make mwene nĩguo ehoroherie we mwene na nyũmba yake. ⁷ Ningĩ nĩakoya thenge icio cieri acineane hau mbere ya Jehova itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. ⁸ Nĩagacuukĩra thenge icio cieri mĩtĩ, ũmwe nĩ wa Jehova, naguo ũcio ũngĩ nĩ wa mbũri ya kũrekererio ikuuithĩtio mehia. ⁹ Harũni nĩakaruta thenge rĩa ikaagũrwo nĩ mĩtĩ wa mwena wa Jehova, amĩrute rĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia. ¹⁰ No thenge rĩa ikaagũrwo nĩ mĩtĩ itũike ya kũrekererio ikuuithĩtio mehia nĩkaneanwo mbere ya Jehova rĩrĩ muoyo, itũike ya kũhorohanĩria, na ũndũ wa kũmĩrekereria iĩthĩre werũ-inĩ, rĩrĩ yo ya kũrekererio ikuuithĩtio mehia.

¹¹ “Harũni nĩakarehe ndegwa iyo itũike ya iruta rĩa mehia make mwene, nĩguo ehoroherie we mwene na nyũmba yake, na nĩagathĩnja ndegwa iyo nĩ ũndũ wa iruta rĩa kũhoroherio mehia make mwene. ¹² Nĩakoya rũgĩ rwa ũbani rũiyũrĩtio makara ma mwaki marutĩtwo kĩgongona-inĩ mbere ya Jehova, na ngundi igĩrĩ cia ũbani mũhinyu ũrĩa ũtararĩkaga wega, na acitware na kũu thuutha wa gĩtambaya gĩa gũcuurio. ¹³ Nĩagekĩra ũbani ũcio mwaki-inĩ mbere ya Jehova, nayo ndogo ya ũbani ũcio nĩgathĩika gĩtĩ kũu gĩa tha, kũu kĩrĩ igũrũ rĩa ithandũkũ rĩa ũira, nĩguo ndagakue. ¹⁴ Ningĩ nĩakoya thakame imwe ya ndegwa iyo na kĩara gĩake, amĩminjaminje mwena wa mbere wa gĩtĩ kũu gĩa tha; ningĩ nĩakaminjaminja imwe yayo na kĩara gĩake maita mũgwanja hau mbere ya gĩtĩ kũu gĩa tha.

¹⁵ “Ningĩ nĩagathĩnja thenge rĩa ya iruta rĩa kũhoroherio mehia makoniĩ andũ acio, na atware thakame yayo thuutha wa gĩtambaya gĩa gũcuurio, eke nayo o ta ũrĩa eekire thakame ya ndegwa iyo: amĩminjaminje igũrũ rĩa gĩtĩ kũu gĩa tha o na mbere yakĩo. ¹⁶ Ũguo nĩguo akaahoroheria Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno tondũ wa thaahu na ũremi wa andũ a Isiraeli, kũringana na mehia mao mothe. Na ũguo noguo ageeka nĩ ũndũ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, rĩa rĩrĩ gatagatĩ kao na thaahu wao. ¹⁷ Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũgaakorwo thĩnĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo kuuma ihinda rĩrĩa Harũni agaathĩ kũhoroheria Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno nginya hĩndĩ rĩa akoima ho, arĩkĩtie kwĩhoroheria we mwene, na akahoroheria nyũmba yake na akahoroheria kĩrĩndĩ gĩothe gĩa Isiraeli.

* 16:4 Nguo cia athĩnjĩri-Ngai ciaigagwo thĩnĩ wa hekarũ (Ezek 44:17-19).

¹⁸ “Ningĩ nĩakoima athiĩ kīgongona-inĩ kīrĩa kīrĩ hau mbere ya Jehova akīhoroherie. Nĩakoya thakame ĩmwe ya ndegwa ĩyo, na thakame ĩmwe ya thenge, amĩhake hĩa ciothe cia kīgongona kũ. ¹⁹ Nĩakaminjaminja thakame ĩmwe na kīara gĩa ke igūrũ riakĩo maita mūgwanja, agĩtherie na akĩamũre nĩguo gĩthirwo nĩ thaahu wa andũ a Isiraeli.

²⁰ “Harũni aarĩkia kũhoroheria Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, na Hema-ya-Gūtũnganwo na kīgongona kũ, nĩakarehe thenge ĩrĩa ĩrĩ muoyo. ²¹ Nĩakaigĩrĩa moko make meerĩ igūrũ rĩa mūtwe wa thenge ĩyo ĩrĩ muoyo, na oimbũrĩre hau igūrũ riayo waganu wothe na ũremi wa andũ a Isiraeli, oimbũre mehia mao mothe, amacookererie igūrũ rĩa mūtwe wayo. Nĩakarekereria thenge ĩyo ĩthĩĩre werũ-inĩ ĩmenyereirwo nĩ mũndũ ũrĩa ũthuurĩrwo wĩra ũcio. ²² Thenge ĩyo nĩgakuuithio mehia mao mothe, ĩmatware kũndũ kũrĩa gūtātũragwo nĩ Andũ; nake mũndũ ũcio nĩakarekereria thenge ĩyo na kũu werũ-inĩ.

²³ “Harũni nĩagacooka atoonye Hema-ya-Gūtũnganwo arute nguo icio cia gatani iria eekĩrĩre mbere ya gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, nake acitige kuo.

²⁴ Nĩagethamba mwĩrĩ na maaĩ, arĩ handũ hatheru na acooke ehumbe nguo ciake cia ndũire. Acooke oime nja na erutĩre iruta rĩa njino nĩ ũndũ wake mwene, na arute iruta rĩa njino nĩ ũndũ wa andũ, nĩguo ehoroherie we mwene na ahoroherie andũ arĩa angĩ.

²⁵ Ningĩ nĩagacinĩra maguta ma iruta rĩa kũhoroherio mehia igūrũ rĩa kīgongona.

²⁶ “Mũndũ ũcio ũrekagĩrĩa thenge ĩyo ya gũkuuithio mehia no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ; thuutha ũcio acooke atoonye kambĩ. ²⁷ Ndegwa ĩyo na thenge, iria cia iruta rĩa kũhoroherio mehia, iria thakame yacio yatwarĩtwo Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno ya kũhorohanĩria, no nginya ciumio nja ya kambĩ; njũa ciacio na nyama, na mahu ciothe icinwo ihĩe biũ. ²⁸ Mũndũ ũrĩa ũgacicina no nginya agaathambia nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ; thuutha ũcio no acooke atoonye kambĩ.

²⁹ “Ũndũ ũyũ ũgũtuĩka watho mwandĩke wa kũrũmagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe nĩ inyuĩ: Mũthenya wa ikũmi mweri-inĩ wa mūgwanja no nginya mwĩimage irio, na mūtikarutage wĩra o na ũrĩkũ, arĩ mũndũ ũciarĩrwo bũrũri wanyu, kana arĩ mūgeni ũrĩa ũtũũranagia na inyuĩ, ³⁰ tondũ mũthenya ũcio nĩmũkahoroherio, nĩguo mũtherio. Hĩndĩ ĩyo nĩmũgatherio kuuma kũrĩ mehia manyu mothe mūrĩ hau mbere ya Jehova. ³¹ ĩyo nĩ Thabatũ ya kũhurũka, na no nginya mwĩimage irio; ũyũ nĩ watho mwandĩke wa kũrũmagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe. ³² Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũitĩrĩre maguta na akaamũrwo gũcoka ithenya rĩa ithe ta mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene nĩwe ũkaahoroheria andũ. Nĩakehumbaga nguo iria nyamũre cia gatani ³³ na ahoroherie Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, na Hema-ya-Gūtũnganwo, na kīgongona, na athĩnjĩri-Ngai, na andũ othe a mũingĩ wa Isiraeli.

³⁴ “Ũndũ ũyũ ũgũtuĩka watho mwandĩke wa kũrũmagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe nĩ inyuĩ; horohio ĩrĩrutagwo riita rĩmwe o mwaka nĩ ũndũ wa mehia mothe ma andũ a Isiraeli.”

Na gũgũkwo o ta ũrĩa Jehova aathite Musa gwĩkagwo.

17

Kũgĩrio Kũrĩa Thakame

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ² “Arĩria Harũni, na ariũ ake na andũ othe a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte: ³ Mũndũ o wothe Mũisiraeli ũrĩrutaga igongona rĩa ndegwa, kana rĩa gatũrũme, kana rĩa mbũri thĩinĩ wa kambĩ kana nja ya kambĩ, ⁴ handũ ha kũrĩrehe itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gūtũnganwo, arĩrute rĩrĩ igongona rĩa kũrutĩrwo Jehova hau mbere ya Hema-ĩrĩa-Nyamũre ya Jehova-rĩ, mũndũ ũcio nĩagatuuo arĩ na mahĩtia ma gũita thakame; mũndũ ũcio nĩaitĩte thakame, na no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao. ⁵ Ũndũ ũyũ nĩwagũtũma andũ a Isiraeli matwaragĩre Jehova magongona marĩa rĩu mararutĩrwo werũ-inĩ. No nginya mamarehagĩre mũthĩnjĩri-Ngai, ũguo nĩ kuuga kũrĩ Jehova, hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gūtũnganwo, marutwo marĩ maruta ma ũiguano. ⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaminjaminja thakame kīgongona-inĩ kĩa Jehova hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gūtũnganwo, na acine maguta marĩ mũtararĩko

mwega wa gūkenia Jehova. ⁷ Matikanacooke o na rī kūruta magongona mao o na marīkū kūrī mīhianano ya mbūri irīa mahūūruga ūmaraya nayo. Ūyū nī watho mwandike wa kūrūmagīrīrwo hīndī ciothe kūrī o, na kūrī njiarwa iria igooka.’

⁸ “Meere atīrī: ‘Mūisiraeli o wothē, kana mūgeni o na ūrīkū ūtūūranagia nao, ūkaaruta iruta rīa njino, kana arute igongona, ⁹ na ndarītware hau itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo arīrutīre Jehova-rī, mūdū ūcio no nginya aingatwo kuuma kūrī andū ao.

¹⁰ “‘Mūisiraeli wothē kana mūgeni o wothē ūtūūranagia nao ūkaarīa thakame o yothē, nīngahūgūkīra mūdū ūcio ūrīte thakame, na nīngamūingata kuuma kūrī andū ao. ¹¹ Nīgūkorwo muoyo wa kīūmbe ūrī thīnī wa thakame, na nīyo ndīmūheete mwīhorohagīrie nayo kīgongona-inī; thakame nīyo īhorohagīria muoyo wa mūdū. ¹² Nī ūndū ūcio ngwīra andū a Isiraeli atīrī, “Gūtīrī mūdū o na ūmwe thīnī wanyu wagīrīrwo nī kūrīa thakame, o na mūgeni ūrīa ūtūūranagia na inyuī ndakanarīe thakame.”

¹³ “‘Mūisiraeli o wothē, kana mūgeni o wothē ūtūūranagia na inyuī, ūkaagūma nyamū kana nyoni o yothē īngīrīo, no nginya agaita thakame yayo thī, acooke amīthike na tīrī, ¹⁴ tondū muoyo wa kīūmbe gīothe nī thakame yakīo. Nīkīo njīrīte andū a Isiraeli atīrī, “Mūtikanarīe thakame ya kīūmbe o gīothe, tondū muoyo wa kīūmbe nī thakame yakīo; mūdū o wothē ūngīmīrīa no nginya aingatwo.”

¹⁵ “‘Mūdū o wothē, arī wa gūciarīrwo būrūri wanyu kana arī mūgeni, angīkaarīa nyamū īkuīte kana ītambuurangītvo nī nyamū cia gīthaka-rī, no nginya agaathambia nguo ciake na ethambe na maaī, na atiinde na thaahu nginya o hwaī-inī; thuutha ūcio nīagathirwo nī thaahu. ¹⁶ No angīkaaga gūthambia nguo ciake na aage gwīthamba-rī, nīagacookerewo nī ūūru ūcio wake.”

18

Gūkomania kūrīa Kūgirie

¹ Nake Jehova akīira Musa atīrī, ² “Arīria andū a Isiraeli, ūmeere atīrī: ‘Nī nī nī Jehova Ngai wanyu. ³ Mūtikaneeke maūdū marīa andū a Misiri, kūrīa mwatūūruga, meekaga, na mūtikaneeke maūdū marīa mekagwo būrūri wa Kaanani, kūrīa ndīramūt-wara. Mūtīkarūmīrīre mīthīre yao. ⁴ No nginya mwathīkagīre mawatho makwa na mūmenyagīrīre gwathīkīra kīrīra kīa watho wakwa wa kūrūmīrīrwo. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu. ⁵ Tūūrai mūrūmītie kīrīra kīa watho wakwa wa kūrūmīrīrwo, na mawatho makwa, nīgūkorwo mūdū ūrīa ūrīmāthīkagīra nīarītūūrio muoyo nīmo. Nī nī nī Jehova.

⁶ “‘Gūtīrī mūdū o na ūrīkū ūgaathengerera mūdū wa nyūmba yake nīguo makomanie; nī nī nī Jehova.

⁷ “‘Ndūkanakonrithie thoguo nī ūndū wa gūkoma na nyūkwa. Ūcio nī nyūkwa; ndūkanakome nake.

⁸ “‘Ndūkanakome na mūtumia wa thoguo; ūguo nī gūconorithia thoguo.

⁹ “‘Ndūkanakome na mwarī wa nyūkwa, kana mwarī wa thoguo ūrīa mūciarītvo nī ithe ūmwe kana mwarī wa nyūkwa ūrīa mūtārī a ithe ūmwe.

¹⁰ “‘Ndūkanakome na mwarī wa mūrūguo kana mwarī wa mwarīguo; ūguo nī gwīconorithia.

¹¹ “‘Ndūkanakome na mwarī wa mūdū-wa-nja wa thoguo, ūrīa ūciarītvo nī thoguo; ūcio no ta mwarī wa nyūkwa.

¹² “‘Ndūkanakome na mwarī wa nyina na thoguo; ūcio nī mūdū wa nyūmba ya thoguo.

¹³ “‘Ndūkanakome na tataguo, ūcio nī mūdū wa nyūmba īmwe na nyūkwa.

¹⁴ “‘Ndūkanakonrithie mūrū wa nyina na thoguo, na ūndū wa gūthengerera mūtumia wake nīguo mūkomanie; ūcio nī tataguo.

¹⁵ “‘Ndūkanakome na mūtumia wa mūrūguo. Ūcio nī mūtumia wa mūrūguo; ndūkanakome nake.

¹⁶ “Ndūkanakome na mūtumia wa mūrū wa nyūkwa; ūguo nīgūconorithia mūrū wa nyūkwa.

¹⁷ “Ndūkanakome na mūdū-wa-nja ūcooke ūkome na mwarī. Ndūkanakome na mwarī wa mūrū, kana mwarī wa mwarī; acio nī andū a nyūmba yake. Ūcio nī waganu.

¹⁸ “Ndūkanahikie mwarī wa nyina na mūtumia waku atuīke mūrū wa mūtumia waku, ūkomage nake mūtumia waku arī muoyo.

¹⁹ “Ndūkanathengerere mūdū-wa-nja mūkomanie rīrīa arī na thaahu wa hīndī yake ya mweri.

²⁰ “Ndūkanakome na mūtumia wa mūdū ūngī, ndūgethaahie nake.

²¹ “Mūtikananeane ciana cianyu irutīrwo Moleku igongona, mūtikanathaahie rītwa rīa Ngai wanyu. Nī nī nī Jehova.

²² “Ndūkanakome na mūdū mūrūme ta ūrīa mūdū akomaga na mūdū-wa-nja; ūndū ūcio ūrī magigi.

²³ “Ndūkanakome na nyamū nawe wīthaahie nayo. Mūdū-wa-nja ndakanetware harī nyamū akome nayo; gwīka ūguo nī waganu mūkīru njano.

²⁴ “Mūtikanethaahie na ūndū o na ūmwe wa macio, tondū ūguo nīgūo ndūrīrī iria ngūingata imweherere ciethaahirie. ²⁵ O naguo būrūri nīwathaahirio; nī ūndū ūcio ngīūherithīria mehia maguo, naguo būrūri ūcio ūgītahika arīa maatūūraga kuo. ²⁶ No inyuī, no nginya mūrūmie kīrīra kīa watho wa kūrūmīrīrwo, na mawatho makwa. Andū arīa maciarīrwo būrūri wanyu, kana ageni arīa matūūranagia na inyuī, matikaneke ūndū o na ūrīkū wa macio marī magigi, ²⁷ nīgūkorwo maūdū macio mothe nīmo meekagwo nī andū arīa maatūūraga būrūri ūcio mbere yanyu, naguo būrūri ūcio ūkīnyitwo nī thaahu. ²⁸ O na inyuī mūngīgwatia būrūri ūcio thaahu, nīūkamūtahika o ta ūrīa watahīkire arīa maatūūraga kuo mbere yanyu.

²⁹ “Mūdū o wothē ūngīka ūndū o na ūmwe wa maūdū macio marī magigi, andū ta acio no nginya maingatwo kuuma kūrī andū ao. ³⁰ Rūmiai maūdū marīa ndīmawathīte na mūtikanarūmīrīre mītugo ūyo īrī magigi, īrīa yekagwo mūtaanoka, na mūtikanethaahie nayo. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.’”

19

Mawatho ma Mithemba Mithemba

¹ Ningī Jehova akīra Musa atīrī, ² “Arīria kīūngano gīothe kīa Isiraeli, ūmeere atīrī, ‘Tuīkai atheru tondū nī, Jehova Ngai wanyu, ndī mūtheru.

³ “‘O mūdū wanyu no nginya atīe nyina na ithe, na no nginya mūrūmagie Thabatū ciakwa. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.

⁴ “‘Mūtikanandirike, mūhooyage mīhianano kana mwīthondekere ngai cia kīgera gītweketio. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.

⁵ “‘Rīrīa mūkūrūtīra Jehova igongona rīa ūiguano, rīrutagei na njīra īrīa īngītūma igongona rīu rīanyu rītīkīrīke. ⁶ Igongona rīu mūrīrīage o mūthenya ūcio rīarutwo, kana mūthenya ūyū ūngī; kīndū o gīothe kīa rīo kīngītigara gīkinyie mūthenya wa gatātū, no nginya gīcinwo kīhīe biū. ⁷ Kīndū o na kīrīkū kīarīo kīngīkarīo mūthenya wa gatātū, igongona rīu ti rītheru na rītīgetīkīrwo. ⁸ Mūdū o wothē ūngīrīrīa mūthenya wa gatātū, nīagacookerewo nī ūūru ūcio ekīte, tondū nīathaahīte kīndū kīarutīrwo Jehova kīrī gītheru; mūdū ūcio no nginya aingatwo kuuma kūrī andū ao.

⁹ “‘Rīrīa mūkūgetha irio būrūri-inī wanyu, mūtikanagethe nginya ndeere-inī cia mīgūnda yanyu, o na mūtikanonganīe rūtīki rwa magetha manyu. ¹⁰ Mūtīgacookage rīngī kūhaara mīgūnda-inī yanyu ya mīthabībū, o na mūtīkahaarage thabībū iria igūite thī. Citīgagīriei andū arīa athīni na arīa ageni. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.

¹¹ “‘Mūtikanaiye.

“‘Mūtikanahēenanie.

“‘Mūdū ndakanahēenie ūrīa ūngī.

¹² “‘Mūtikanehĩte na maheeni mūkĩgwetaga rĩitwa rĩakwa, na nĩ ũndũ ũcio mũthaahie rĩitwa rĩa Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

¹³ “‘Mūtikaheenie mündũ ũrĩa ũngĩ, muoe indo ciake kana mũmũtunye indo ciake.

“‘Mūtikanakarie mũaara wa mũruti wa wĩra ũkinyie rũciũ.

¹⁴ “‘Mūtikanarume mündũ ũtaiguaga, kana mũigĩre mūtumumu kĩndũ gĩa kũmũhĩnga, no mwĩtigagĩrei Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

¹⁵ “‘Mūtikanooogomie kĩhooto; ndũkanacaĩre mündũ tondũ nĩ mũthĩni kana mündũ mũnene ũrĩ igweta, no tuagĩrai mündũ ũrĩa ũngĩ ciira na kĩhooto.

¹⁶ “‘Mūtikanorũre mũgĩcambanagia gatagatĩ-inĩ ka andũ anyu.

“‘Mūtikaneke ũndũ ũngĩrehere mündũ ũrĩa ũngĩ ũgwati. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

¹⁷ “‘Ndũkanathũre mũrũ wa thoguo ngoro-inĩ yaku. Kaanagia mündũ ũrĩa ũngĩ maũndũ ũtekũhithĩrĩa nĩgeetha ndũkanagwatanĩre nake mahĩtia-inĩ make.

¹⁸ “‘Ndũkanerĩhĩre kana ũtume mündũ wanyu ũthũ, no endaga mündũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

¹⁹ “‘Rũmagiai uuge wakwa.

“‘Ndũkanaciarithanie nyamũ itarĩ cia kĩruka kĩmwe.

“‘Ndũkanahaande mũgũnda waku mbeũ mĩthemba ĩĩrĩ.

“‘Ndũkanehumbe nguo ĩtumĩtwo na ndigi mĩthemba ĩĩrĩ ĩtahaanaine.

²⁰ “‘Mündũ mũrũme angĩkoma na mündũ-wa-nja ngombo, nake aakorwo nĩmũũrie nĩ mündũ ũngĩ, no ndakũũrĩtwo kana akarekererio, no nginya maherithio ta ũrĩa kwagĩrĩre. No matikooragwo, tondũ mündũ-wa-nja ũcio ndatigĩte gũtuĩka ngombo.

²¹ Nake mündũ mũrũme ũcio-rĩ, no nginya arute ndũrũme, amĩtware itonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo ĩtuĩke iruta rĩa kũrutĩtwo Jehova rĩa kũhoroherio mahĩtia.

²² Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakahoroheria mündũ ũcio na ndũrũme ĩyo ya iruta rĩa mahĩtia, ĩrutĩtwo hau mbere ya Jehova nĩ ũndũ wa rĩhĩa rĩu ehĩtie, nake nĩakarekerwo rĩhĩa rĩake.

²³ “‘Rĩrĩa mũaatoonya bũrũri ũcio wa Kaanani, na mũahaande mĩtĩ ya mĩthemba yothē ĩciaraga maciaro-rĩ, nĩ mũaaatua atĩ maciaro macio marĩ na thaahu. Ihinda rĩa mĩaka ĩtatũ nĩmũkamatua atĩ marĩ na thaahu, na matikanarĩio. ²⁴ Mwaka wa kana, maciaro mothe mayo nĩmagatuĩka matheru, matuĩke maruta ma kũgocithia Jehova. ²⁵ No mwaka wa gatano, no mũrie maciaro mayo. Ũguo nĩguo magetha manyu makoongerereka. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

²⁶ “‘Mūtikanarĩe nyama ĩrĩ na thakame thĩĩnĩ wayo.

“‘Mũtigekage maũndũ ma kũragũra kana ma kũrogana.

²⁷ “‘Mūtikanenje njuĩrĩ cianyu thikĩrĩrio-inĩ kana mũrenge mĩthia ya nderu cianyu.

²⁸ “‘Mūtikanetemange mĩĩrĩ yanyu nĩ ũndũ wa andũ arĩa akuũ, kana mwĩkĩre marũĩri mĩĩrĩ-inĩ yanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

²⁹ “‘Ndũkanaagithie mwarĩguo gĩtĩio na ũndũ wa kũmũrekereria atuĩke mũmaraya, kana ũndũ ũcio ũtũme bũrũri ũgarũrũkĩre ũmaraya, na ũiyũrwo nĩ waganu.

³⁰ “‘Menyagĩrĩrai Thabatũ ciakwa, na mũtĩage handũ hakwa harĩa haamũre. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

³¹ “‘Mūtikanatuĩrie maũndũ kũrĩ andũ arĩa marĩ maroho ma kũragũra kana arogi, nĩgũkorwo nĩmakamũgwatia thaahu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

³² “‘Rũgamagĩrai andũ arĩa akũrũ, mũmatĩage; heagai andũ arĩa akũrũ gĩtĩio, na mwĩtigagĩre Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

³³ “‘Hĩndĩ ĩrĩa mũgeni aatũũrania na inyuĩ bũrũri-inĩ wanyu, mūtikanamwĩke ũũru.

³⁴ Mũgeni ũrĩa ũtũũranagia na inyuĩ no nginya atuagwo taarĩ mündũ ũciarĩrwo bũrũri wanyu. Mwendei ta ũrĩa mwĩendete inyuĩ ene, nĩgũkorwo o na inyuĩ mwarĩ ageni bũrũri wa Misiri. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

³⁵ “‘Mūtikhũthagĩre ithimi itarĩ cia kĩhooto rĩrĩa mũgũthima ũraihi, kana ũritũ, kana ũingĩ. ³⁶ Hũthagĩrai ithimi cia kĩhooto, na mahiga ma gũthima ma kĩhooto, na eba ya kĩhooto, na hini ya kĩhooto. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri.

³⁷ “‘Rūmagiai irīra ciakwa cia watho ciothe na mawatho makwa mothe, na mūmarūmagīrre. Nīī nī nīī Jehova.’”

20

Kūherithio nī Ūndū wa Mehia

¹ Ningī Jehova akīira Musa atīrī, ² “‘Īra andū a Isiraeli atīrī: ‘Mūisiraeli o wothē kana mūgeni o wothē ūrīa ūtūūrāga būrūrī wa Isiraeli ūkaaheana ūmwe wa ciana ciake kūrī ngai īrīa itagwo Moleku, no nginya akooragwo. Mūingī wothē nī ūkaamūhūūra na mahiga nyuguto. ³ Nīngahūgūkīra mūdū ūcio, na nīngamūingata kuuma kūrī andū ao; tondū wa kūheana ciana ciake kūrī Moleku, nīathaahītīe handū hakwa harīa haamūre na agathaahia rīitwa rīakwa itheru. ⁴ Mūingī ūcio wa andū ūngīkaaga kūherithia mūdū ūcio ūheanīte ūmwe wa ciana ciake kūrī Moleku, mage kūmūūrāga-rī, ⁵ nīngahūgūkīra mūdū ūcio, hamwe na andū a nyūmba yake, na ndīmaingate kuuma kūrī andū ao, we mwene na arīa othe mamūrūmagīrīra na kūhūūra ūmaraya na Moleku.

⁶ “‘Nīngahūgūkīra mūdū ūrīa ūtūūrāga maūdū kuuma kūrī andū arīa marī na maroho ma kūragūra na kuuma kūrī arogi, nīguo ahūūre ūmaraya na ūndū wa kūmarūmīrīra, na nīngamūingata kuuma kūrī andū ao.

⁷ “‘Mwīyamūrei mūtūike atheru tondū nīī nī nīī Jehova Ngai wanyu. ⁸ Rūmagiai irīra ciakwa cia watho na mūcirūmagīrre. Nīī nī nīī Jehova, ūrīa ūmūtheragia.

⁹ “‘Mūdū o wothē ūngīruma ithe kana arume nyina, no nginya ooragwo. Nīarumīte ithe kana akaruma nyina, na thakame yake nīīkamūcookerera.

¹⁰ “‘Mūdū mūrūme angītharia na mūtumia wa mūdū ūngī, atharie na mūtumia wa mūdū wa itūūra rīake, itharia icio cīerī, mūdū mūrūme ūcio na mūtumia, no nginya mooragwo.

¹¹ “‘Mūdū mūrūme angīkoma na mūtumia wa ithe, nīaconorithītīe ithe. Mūdū mūrūme ūcio na mūtumia ūcio eerī no nginya mooragwo; thakame yao nīīkamacookerera.

¹² “‘Mūdū mūrūme angīkoma na mūtumia wa mūrīū, eerī no nginya mooragwo. Ūndū ūcio mekīte nī waganu ūkīrīte njano; thakame yao nīīkamacookerera.

¹³ “‘Mūdū mūrūme angīkoma na mūdū mūrūme ūngī ta ūrīa mūdū akomaga na mūdū-wa-nja-rī, andū acio eerī nīmekīte ūndū ūrī magigi. No nginya mooragwo; thakame yao nīīkamacookerera.

¹⁴ “‘Mūdū mūrūme angīhikia mūdū-wa-nja na ahikie nyina, ūcio nī waganu. Mūdū mūrūme ūcio na andū-a-nja acio eerī no nginya macinwo na mwaki, nīgeetha gūtikanakorwo na waganu thīinī wanyu.

¹⁵ “‘Mūdū mūrūme angīkoma na nyamū-rī, no nginya mūdū ūcio ooragwo, na no nginya mūrūrage nyamū īyo.

¹⁶ “‘Mūdū-wa-nja angīitwarīrīra harī nyamū nīguo akome nayo-rī, nīmūkooraga mūdū-wa-nja ūcio hamwe na nyamū īyo. No nginya mūdū-wa-nja ūcio ooragwo na nyamū īyo yūrāgo; thakame yake nīīkamūcookerera, na thakame ya nyamū īyo īmīcookerere.

¹⁷ “‘Mūdū mūrūme angīhikia mwarī wa ithe, arī mwarī wa ithe kana wa nyina, na makomanie, icio nī njono. No nginya maingatwo mehere kuuma kūrī andū ao. Nīaconorithītīe mwarī wa ithe. Na nīagacookererwo nī ūūru ūcio ekīte.

¹⁸ “‘Mūdū mūrūme angīkoma na mūdū-wa-nja hīndī yake ya mweri, nīaguūria riurīro rīake, o nake mūdū-wa-nja ūcio agakīguūria riurīro rīa thakame yake. Andū acio eerī nīmakaingatwo kuuma kūrī andū ao.

¹⁹ “‘Ndūkanakome na tatāguo kana mwarī wa nyina na thoguo, nī ūndū gwīka ūguo nī gūconorithia mūdū ūrīa mūrī rūrīra; inyuī eerī nīmūgacookererwo nī ūūru ūcio mwīkīte.

²⁰ “‘Mūdū angīkoma na tatawe-rī, nīaconorithītīe mamawe. Nīmagacookererwo nī ūūru ūcio mekīte; magaakua matarī magīa mwana.

²¹ “Mündũ angĩhikia mütumia wa mürũ wa nyina ũcio nĩ thaahu, nĩaconorithĩtie mürũ wa nyina. Megütũũra matarĩ magĩa mwana.

²² “Rũmagiai irĩra ciakwa ciothe cia watho, na mawatho makwa mũmarũ-magĩrĩre, nĩguo mütũũre bũrũri ũrĩa ndĩramũtwara, na nĩgeetha ndũkanamũtahĩke. ²³ Mütikanatũũre kũringana na mĩtugo ya ndũrĩrĩ iria ngũingata imweherere. Ndaci-menire nĩ tondũ nĩciekire maũndũ macio mothe. ²⁴ No nĩ ngĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩmũkeg-watĩra bũrũri wao; nĩngamũhe guo ũtuĩke igai rĩanyu, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ.” Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu, ũrĩa wamwamũire kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ.

²⁵ “Nĩ ũndũ ũcio no nginya mũkũũranage nyamũ iria itarĩ thaahu na iria irĩ thaahu, na nyoni iria itarĩ thaahu na iria irĩ thaahu. Mütikanethaahie na nyamũ kana nyoni o na irĩkũ, kana kĩndũ o gĩothe gĩthiagĩra thĩ, iria ciothe ndaamũranirie tondũ irĩ thaahu harĩ inyuĩ. ²⁶ No nginya mütũũke atheru harĩ nĩ, tondũ nĩ, Jehova, ndĩ mũtheru, na nĩndĩmwamũranĩtie na ndũrĩrĩ iria ingĩ mütũũke akwa kũmbe.

²⁷ “Mündũ mürũme kana mũndũ-wa-nja ũrĩ maroho marĩa maragũraga kana mũrogi thĩinĩ wanyu, no nginya makoogwo. Mũmahũũre na mahiga nyuguto. Thakame yao nĩkamacookerera.’”

21

Mawatho ma Kũrũmĩrĩrwo nĩ Athĩnjĩri-Ngai

¹ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Arĩria athĩnjĩri-Ngai, nĩo ariũ a Harũni, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũthĩnjĩri-Ngai ndakanethaahie nĩ ũndũ wa mũndũ wao ũkuĩte, ² tige no akorĩrwo arĩ mũndũ wa nyũmba yake, ta nyina kana ithe, kana mũriũ kana mwarĩ, kana mürũ wa nyina, ³ kana mwarĩ wa nyina ũtarĩ mũhiku ũrĩa ateithagia nĩ ũndũ ndarĩ na mũthuri, nĩ ũndũ wake-rĩ, no ethaahie. ⁴ Ndakanethaahie nĩ ũndũ wa athoni ake, na nĩ ũndũ ũcio anyiitwo nĩ thaahu.

⁵ “‘Athĩnjĩri-Ngai matikanenjwo mĩtwe, kana marengerere mĩthia ya nderu ciao kana metemange mĩrĩ yao nĩ ũndũ wa gũkuĩrwo. ⁶ No nginya makorwo marĩ atheru harĩ Ngai wao, na matikanethaahie rĩtwa rĩa Ngai wao. Tondũ nĩo matwaragĩra Jehova indo iria arutĩrwo irĩ iruta rĩa njino, nĩcio irio cia Ngai wao, no nginya makorwo marĩ atheru.

⁷ “‘Athĩnjĩri-Ngai matikanahikie andũ-a-nja arĩa methaahĩtie na ũmaraya, kana arĩa matiganĩte na athuuri ao, tondũ athĩnjĩri-Ngai nĩ atheru harĩ Ngai wao. ⁸ Matuagei atheru, tondũ nĩo marutagĩra Ngai wanyu irio iria arutĩrwo igongona. Matuagei atheru, tondũ nĩ Jehova ndĩ mũtheru, o nĩ ũrĩa ũmũtheragia.

⁹ “‘Mwarĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai angĩthaahia na gũtuĩka mũmaraya, nĩaconorithĩtie ithe; no nginya acinwo na mwaki.

¹⁰ “‘Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka ariũ-a-ithe, na ũitĩrĩrio maguta mĩtwe na akaamũrwo nĩguo ehumbage nguo cia ũthĩnjĩri-Ngai, ndakanarekererie njuĩrĩ yake ĩkare ĩtarĩ njanũre kana atembũrange nguo ciake. ¹¹ Ndakanatoonye handũ harĩ kĩimba. Ndakanethaahie o na aakorwo nĩ ũndũ wa ithe kana nyina, ¹² o na ndakanoime handũ-harĩa-haamũre ha Ngai wake, kana ahathaahie, tondũ nĩamũrĩtwo, agaitĩrĩrio maguta ma Ngai wake. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

¹³ “‘Mündũ-wa-nja ũrĩa akaahikia no nginya agaakorwo arĩ mũrĩtu gathirange. ¹⁴ Ndakanahikie mütumia wa ndigwa, kana mütumia matiganĩte na mũthuriwe, kana mũndũ-wa-nja wĩthaahĩtie na ũmaraya, no akaahikia mũrĩtu gathirange wa andũ ao, ¹⁵ nĩgeetha ndakanethaahie rũciaro rwake gatagatĩ ka andũ ao. Nĩ nĩ nĩ Jehova, ũrĩa ũmũtheragia.’”

¹⁶ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ¹⁷ “‘Ira Harũni atĩrĩ: ‘Harĩ njiarwa iria igooka, gũtirĩ mũndũ wa njiaro ciaku ũrĩ na kaũũgũ ũgaakuhĩrĩria nĩguo arutĩre Ngai wake irio cia igongona. ¹⁸ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũrĩ na kaũũgũ ũgaakuhĩrĩria: mũndũ mütumumu kana gĩthua, kana mũndũ mũthũku ũthiũ, kana ũrĩ na wonje, ¹⁹ mũndũ mwonju kũgũrũ kana guoko, ²⁰ mũndũ ũrĩ iguku kana mũhomu, mũndũ ũrĩ na kaũũgũ ka riitho, kana mũndũ ũrĩ na irona iratogota kana iroira, kana mũthũku nyee. ²¹ Gũtirĩ mũndũ wa

njiaro cia Harūni ūrīa mūthīnjīri-Ngai ūrī kaūūgū ūgaakuhīrīria nīguo atware maruta marīa marutīrwo Jehova ma njino. Ūcio ūrī na kaūūgū ndakanakuhīrīrie atī nīguo arute irio icio cia Ngai wake cia igongona. ²² We no arīe irio iria theru mūno cia Ngai wake, o na irio iria theru; ²³ no rīrī, nī ūndū wa ūūgū ūcio wake, ndakanakuhīrīrie gītambaya gīa gūcuurio kana athengerere kīgongona, nīgeetha ndagathaahie handū hau hakwa harīa haamūre. Nī nī nī Jehova, ūrīa ūmatheragia.’”

²⁴ Nī ūndū ūcio Musa akīira Harūni na ariū ake ūguo, o na akīira andū a Isiraēli othe.

22

Maruta marīa Ngai Angīitīkīra

¹ Ningī Jehova akīira Musa atīrī, ² “Īra Harūni na ariū ake matīage maruta marīa matheru marīa andū a Isiraēli maanyamūrīre, nīgeetha matikanathaahie rītwa rīakwa itheru. Nī nī nī Jehova.

³ “Meere atīrī, ‘Njiarwa iria igooka thuutha, mūdū o na ūrīkū wa njiaro cianyu angīakorwo ethaahītie, nake akuhīrīrie maruta marīa matheru marīa andū a Isiraēli maamūrīre Jehova, mūdū ūcio no nginya aingatwo, ehere mbere yakwa. Nī nī nī Jehova.

⁴ “Mūdū wa njiaro cia Harūni angīkorwo arī na mūrimū wa ngoothi ūngīgwatanio, kana mwīrī wake ūkoira, ndakaarīa indo iria theru irutītwa cia maruta, nginya agaathirwo nī thaahu. Ningī nīakanyitwo nī thaahu angīkaahutia kīndū gīthaahie nī kīimba, kana ahutie mūdū o wothē ūrīa uumītwa nī hinya wa arūme, ⁵ o na kana angīhutia kīndū o gīothe kīrīa gītambaga thī kīrīa kīngīmūgwatia thaahu, kana ahutie mūdū o na ūrīkū ūngītūma anyitwo nī thaahu, o na thaahu ūcio ūngīkorwo nī ūrīkū. ⁶ Mūdū ūrīa ūngīhutia kīndū o na kīrīkū ta kīu nīakanyitwo nī thaahu o nginya hwaī-inī. Ndakanarīe kīndū o na kīrīkū kīa maruta marīa maamūre, no akorirwo ethambīte mwīrī na maaī. ⁷ Rīua rīathūa nīagathirwo nī thaahu, na thuutha ūcio no arīe maruta marīa maamūre, tondū nīcio irio ciake. ⁸ Ndakanarīe nyama cia nyamū īkuīte, kana nyama cia nyamū itambuutwo nī nyamū cia gīthaka, nīguo ndakae gūthaahio nīcio. Nī nī nī Jehova.

⁹ “Athīnjīri-Ngai nīmarūmagie mawatho makwa nīgeetha matikahītagie, nao makue nī ūndū wa kwaga gūtīa mawatho macio. Nī nī nī Jehova ūrīa ūmatheragia.

¹⁰ “Gūtīrī mūdū o na ūrīkū ūtarī wa nyūmba ya mūthīnjīri-Ngai wagīrīrwo nī kūrīa maruta marīa matheru, o na mūgeni wa mūthīnjīri-Ngai, kana mūruti wa wīra gwake o nao matigacīrie. ¹¹ No mūthīnjīri-Ngai angīgūra ngombo na mbeeca, kana ngombo īciarīrwo gwake mūcīi, ngombo īyo no īrie irio ciake. ¹² Mwarī wa mūthīnjīri-Ngai angīhīkio nī mūdū ūtarī mūthīnjīri-Ngai, ndakanarīe kīndū o na kīmwe kīa maruta macio matheru. ¹³ No mwarī wa mūthīnjīri-Ngai angītūka mūtumia wa ndigwa, kana matigane na mūthuuriwe na ndarī ciana, nake acooke agaikare gwa ithe o ta rīrīa aarī mwīthī, no arīe irio icio nyamūre cia ithe. No mūdū ūtetīkīrītio, ndakanarīe kīndū o na kīmwe gīacio.

¹⁴ “Mūdū o wothē angīrīa maruta matheru atekūmenya, no nginya acookerie mūthīnjīri-Ngai kīndū kīu kīamūre arīite na ongerere gīcunjī gīa gatano gīa thogora wakīo. ¹⁵ Athīnjīri-Ngai matikanathaahie maruta marīa matheru marīa andū a Isiraēli marutagīra Jehova, ¹⁶ na ūndū wa kūmetīkīria marīe maruta macio matheru, na ūguo ūtūme mūcookererwo nī mahītia marīa mūngīrīhio. Nī nī nī Jehova ūrīa ūmatheragia.’”

Magongona marīa Matangīitīkīrīka

¹⁷ Ningī Jehova akīira Musa atīrī, ¹⁸ “Arīria Harūni na ariū ake, na warīrie andū a Isiraēli othe, ūmeere atīrī: ‘Mūdū o na ūrīkū thīinī wanyu, arī Mūisiraēli kana arī mūgeni ūtūūruga Isiraēli, angīkaarutīra Jehova kīheo kīa iruta rīa njino nī ūndū wa kūhingia mwīhitwa, kana kīrī kīa iruta rīa kwīyendera, ¹⁹ no nginya akaaruta njamba

itarĩ na kaũũgũ kuuma kũrĩ ng'ombe, kana ng'onde, kana mbũri, nĩgeetha kĩheo kũ gũtĩkĩrĩke handũ-inĩ hanyu. ²⁰ Mũtikanarehe kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩ na kaũũgũ, tondũ gĩtĩgeetĩkĩrĩka handũ-inĩ hanyu. ²¹ Rĩrĩa mũndũ arĩrutaga kĩndũ kiumĩte rũrũ-inĩ rwake rwa ng'ombe kana rwa mbũri, kĩrĩ kĩa iruta rĩa ũiguano rĩa kũrutĩrwo Jehova, nĩguo ahingie mwĩhĩtwa wa mwanya, kana kĩa iruta rĩa kwĩyendera, no nginya gĩkoragwo gĩtarĩ na kaũũgũ kana kameni nĩguo gũtĩkĩrĩke. ²² Mũtikanarutĩre Jehova nyamũ ndumumu kana ndihie, kana ĩrathua, kana kĩndũ o gĩothe kĩrĩ na mbatata, kana kĩrĩ na ironda iratogota kana iroira. Mũtikanaigĩrĩre o na ĩmwe ya icio kĩgongona-inĩ ĩtuĩke ya iruta rĩa gũcinwo na mwaki harĩ Jehova. ²³ No rĩrĩ, no mũrute ndegwa, kana ng'onde nyonju kana homu, ĩrĩ ya igongona rĩa kwĩyendera, no ĩyo ndĩngĩtĩkĩrwo ĩtuĩke ya kũhingia mwĩhĩtwa. ²⁴ Mũtikanarutĩre Jehova nyamũ ĩrĩa ĩtĩhĩtio nyee, kana ĩkamendereka, kana ndarũre, kana hakũre. Mũtikanarute magongona ta macio bũrũri-inĩ wanyu, ²⁵ na mũtikanamũkĩre nyamũ ta icio kuuma kũrĩ mũndũ mũgeni atĩ nĩguo mũcirute ĩtuĩke irio cia Ngai wanyu. Nyamũ ta icio ĩtingĩtĩkĩrĩka handũ-inĩ hanyu, nĩ ũndũ nĩ nyonju, na ĩrĩ na ũũgũ.'"

²⁶ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ²⁷ "Rĩrĩa gacaũ, kana gatũrũme, kana koori gaaciarwo, karĩkaraga na nyina mũthenya mũgwanja. Kuuma mũthenya wa kanana na thuutha ũcio, nĩgagetĩkĩrĩka gatuĩke iruta rĩa gũcinwo na mwaki harĩ Jehova. ²⁸ Mũtikanathĩnje ng'ombe kana ng'onde hamwe na mwana wayo mũthenya ũmwe.

²⁹ "Rĩrĩa mũkũruta igongona rĩa gũcookeria Jehova ngaatho, rĩrutagei na njĩra ya gũtũma rĩtĩkĩrĩke nĩ ũndũ wanyu. ³⁰ No nginya rĩrĩio mũthenya o ro ũcio rĩarutwo; mũtikanatĩgie kĩndũ kĩaĩro gĩkinyie rũciĩnĩ. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

³¹ "Rũmagiai maathani makwa na mũmarũmagĩrĩre. Nĩ nĩ nĩ Jehova. ³² Mũtikanathaahie rĩitwa rĩakwa ĩtheru. No nginya andũ a Isiraeli mamenyage atĩ ndĩ mũtheru. Nĩ nĩ nĩ Jehova ũrĩa ũmũtheragia, ³³ na ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri nduĩke Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova."

23

Ciathĩ iria Njathane

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ² "Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: 'Ici nĩcio ciathĩ ciakwa iria ciathanĩtwo, o iria ciathanĩtwo cia Jehova, iria mũkaahunjanĩria ũhoru wacio atĩ nĩ ciũngano theru.

Thabatũ

³ "Kũrĩ na mũthenya ĩtandatũ rĩrĩa mũngĩruta wĩra, no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ ya kũhurũka, mũthenya wa kĩũngano gĩtheru. Mũtikanarute wĩra o na ũrĩkũ; kũrĩa guothe mũgaatũũra, ĩyo nĩ Thabatũ ya Jehova.

Bathaka na Mĩgate ĩtarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia

⁴ "Ici nĩcio ciathĩ iria ciathanĩtwo cia Jehova, nĩcio ciũngano iria theru, iria mũrĩhun-janagĩria mahinda ma cio makinya. ⁵ Bathaka ya Jehova ĩrĩambagĩrĩria hwaĩ-inĩ kwaira, mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere. ⁶ Mũthenya wa ikũmi na ĩtano, wa mweri ũcio nĩguo gĩathĩ kĩa Jehova kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mũkĩre Ndawa ya Kũmbia kĩrĩambagĩrĩria, na kwa ihinda rĩa mũthenya mũgwanja no nginya mũrĩĩage mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia. ⁷ Mũthenya wa mbere mũgĩe na kĩũngano gĩtheru, na mũtikarute wĩra ũrĩa mũrutaga. ⁸ Mũthenya mũgwanja rutagĩrai Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki. Na mũthenya wa mũgwanja, mũgĩage na kĩũngano gĩtheru, na mũtikanarute wĩra ũrĩa mũrutaga.'"

Magetha ma Mbere

⁹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ¹⁰ "Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: 'Rĩrĩa mũgaa-toonya bũrũri ũcio ngũmũhe na mũgethe magetha maguo, nĩmũkarehere mũthĩnjĩri-Ngai kĩohe kĩa mbere kĩa ngano ĩrĩa mũkaagetha. ¹¹ Nake athũngũthie kĩohe kũ mbere

ya Jehova nĩguo gĩtĩkĩrĩke handũ-inĩ hanyu; mũthĩnjĩri-Ngai agagĩthũngũthia mũthenya ũrĩa ũrũmĩrĩire Thabatũ. ¹² Mũthenya ũcio mũgaathũngũthia kĩahe kũu, no nginya mũkaarutĩra Jehova iruta rĩa njino rĩa gatũrũme ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe gatarĩ na kaũũgũ, ¹³ hamwe na iruta rĩarĩo rĩa mũtu wa gĩthimi gĩa icunji igĩrĩ cia ikũmi cia eba ĩmwe* ya mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, nĩrĩo iruta rĩrutĩirwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega, na iruta rĩa kũnyuu, rĩrĩ gacunji kamwe ka inya ka hini ĩmwe† ya ndibei. ¹⁴ Mũtikanarĩe mũgate o na ũrĩkũ, kana ngano ya kũhĩhĩo, kana ya mũgethano, o nginya mũthenya ũrĩa mũkaarehera Ngai wanyu iruta rĩrĩ. Ũndũ ũyũ ũtuĩke watho mwandĩke wa gũtũura nginya kũrĩ njiarwa iria igooka, kũrĩa guothe mũgaatũura.

Gĩathĩ kĩa Magetha

¹⁵ “Kuuma mũthenya ũrĩa ũrũmĩrĩire Thabatũ, mũthenya ũrĩa mwatwarire kĩahe kĩa iruta rĩa gũthũngũthio, mũgatara ciumia ingĩ mũgwanja. ¹⁶ Mũtare matukũ mĩrongo ĩtano kuuma mũthenya ũrĩa ũrũmĩrĩire Thabatũ ya kũhingithia mũgwanja, mũcooke mũrutĩre Jehova iruta rĩa mũtu wa ngano ya mũgethano. ¹⁷ Kuuma kũrĩa guothe mũtũruga, mũrehe mĩgate ĩrĩ ĩthondeketwo na tũcunji twĩrĩ twa ikũmi twa eba ĩmwe ya mũtu ũrĩa mũhinyu mũno, ĩrugĩtwo na ndawa ya kũimbua, ĩtuĩke ya iruta rĩa gũthũngũthio rĩa maciaro ma mbere marutĩirwo Jehova. ¹⁸ Rutanĩriai mĩgate ĩyo na tũtũrũme mũgwanja, o kamwe karĩ na ũkũrũ wa mwaka ũmwe, na tũtarĩ na kaũũgũ, na gategwa kamwe, na ndũrũme igĩrĩ. Nacio igaatuĩka iruta rĩa njino rĩrutĩirwo Jehova, hamwe na maruta macio ma mũtu na ma kũnyuu, rĩrĩ nĩ iruta rĩa gũcinwo na mwaki, rĩrĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova. ¹⁹ Mũcooke mũrute thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia, na tũtũrũme twĩrĩ, o kamwe karĩ na ũkũrũ wa mwaka ũmwe, twa iruta rĩa ũiguano. ²⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩagathũngũthia tũtũrũme tũu tweerĩ mbere ya Jehova, tũtuĩke iruta rĩa gũthũngũthio, hamwe na mĩgate ĩyo ya maciaro ma mbere. Macio nĩ maruta matheru marutĩirwo Jehova nĩ ũndũ wa mũthĩnjĩri-Ngai. ²¹ Mũthenya o ro ũcio, nĩmũkahunjanĩria kĩũngano gĩtheru, na mũtikanarute wĩra ũrĩa mũrutaga. ũyũ nĩguo ũgaatuĩka watho mwandĩke wa gũtũura nginya harĩ njiarwa iria igooka, o kũrĩa guothe mũgaatũura.

²² “Rĩrĩa mũkaagetha irio bũrũri-inĩ wanyu, mũtikanagethe nginya ndeere-inĩ cia mĩgũnda yanyu, o na mũtikanonganie rũitiki rwa magetha manyu. Rũtigagĩriei andũ arĩa athĩni na arĩa ageni. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.”

Gĩathĩ gĩa Kũhuha Tũrumbeta

²³ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ²⁴ “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Mũthenya wa mbere wa mweri wa mũgwanja-rĩ, nĩmũrĩgĩaga na mũthenya wa kũhurũka, kĩũngano gĩtheru, na ũrĩrĩkanagwo na ũndũ wa kũhuha tũrumbeta. ²⁵ Mũtikanarute wĩra ũrĩa mũrutaga, no mũrutagĩre Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki.’”

Mũthenya wa Kũhoroherio Mehia

²⁶ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ²⁷ “Mũthenya wa ikũmi wa mweri ũyũ wa mũgwanja, nĩguo Mũthenya wa Kũhoroherio Mehia. Mũgĩage na kĩũngano gĩtheru na mwĩimage irio, na mũrutagĩre Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki. ²⁸ Mũtikanarute wĩra mũthenya ũcio, tondũ nĩguo Mũthenya wa Kũhoroherio Mehia, hĩndĩ ĩrĩa mũrahoroherio mehia mbere ya Jehova-Ngai wanyu. ²⁹ Mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa ũtakeima irio mũthenya ũcio nĩakaingatwo kuuma kũrĩ andũ ao. ³⁰ Mũndũ o wothe ũkaaruta wĩra mũthenya ũcio nĩngamũniina kuuma thĩinĩ wa andũ ao. ³¹ Mũtikanarute wĩra o na ũrĩkũ. ũyũ ũgũtuĩka watho mwandĩke wa gũtũura nginya harĩ njiarwa iria igooka, o kũrĩa guothe mũgaatũura. ³² ĩyo nĩ Thabatũ yanyu ya kũhurũka, na no nginya mwĩime irio. Kuuma hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa kenda wa mweri o ro ũcio nginya hwaĩ-inĩ wa mũthenya ũcio ũngĩ, nĩmũrĩmenyagĩrĩra Thabatũ yanyu.”

* 23:13 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) † 23:13 nĩ ta lita 1

Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

³³ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ³⁴ “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa mũgwanja nĩguo Gĩathĩ kĩa Jehova gĩa Ithũnũ gĩkaambĩrĩria, na gĩgaakara mĩthenya mũgwanja. ³⁵ Mũthenya wa mbere nĩ wa kĩũngano gĩtheru; mĩtikanarute wĩra ũrĩa mĩrutaga. ³⁶ Mĩthenya mũgwanja mũkaarutagĩra Jehova maruta ma gũcinwo na mwaki, naguo mũthenya wa ĩnana-rĩ, mũgĩe na kĩũngano gĩtheru, na mĩrutĩre Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki. Mũthenya ũcio nĩguo wa kũhinga kĩũngano; mĩtikanarute wĩra ũrĩa mĩrutaga.

³⁷ (“‘Ici nĩcio ciathĩ cia Jehova iria ciathanĩtwo, iria mũkaahunjanĩria irĩ ciũngano theru cia kũrehere Jehova maruta ma gũcinwo na mwaki, na nĩmo maruta ma njino, na maruta ma mĩtu, na magongona na maruta ma kũnyuu marĩa marĩbataranagia o mũthenya. ³⁸ Maruta maya nĩ ma kuongererwo harĩ marĩa mangĩ ma Thabatũ cia Jehova na nyongerera ya iheo cianyu na kĩrĩa gĩothe mwĩranĩire na mwĩhĩtwa, na maruta mothe ma kwĩyendera marĩa mĩrutagĩra Jehova.)

³⁹ “Nĩ ũndũ ũcio, kwambĩrĩria mũthenya wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa mũgwanja, mwarĩkia kũgetha irio bũrũri-inĩ, nĩ mũgaakũngũĩra gĩathĩ kũ kĩa Jehova mĩthenya mũgwanja. Mũthenya wa mbere nĩ wa kũhurũka, na mũthenya wa ĩnana o naguo no wa kũhurũka. ⁴⁰ Mũthenya wa mbere nĩmũkooya maciaro marĩa mega mũno ma mĩtĩ, na mathĩgĩ ma mĩtende, na honge cia mĩtĩ ĩrĩa ĩrĩ na mathangũ maingĩ, na cia mĩtĩ ĩrĩa ĩmeraga tũrũĩ-inĩ, na mũkene mũrĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu mĩthenya mũgwanja. ⁴¹ Kũngũyagĩrai ũndũ ũyũ arĩ gĩathĩ kĩa Jehova mĩthenya mũgwanja o mwaka. ũndũ ũyũ nĩ ũtuĩke watho mwandĩke wa gũtũũra nginya harĩ njiarwa iria igooka; kũngũyagĩrai ũndũ ũcio mweri-inĩ wa mũgwanja. ⁴² Ikaragai ithũnũ-inĩ mĩthenya mũgwanja. Andũ a Isiraeli arĩa othe maciarĩrwo Isiraeli magaaikaraga ithũnũ-inĩ, ⁴³ nĩ ũndũ ũcio njaro cianyu nĩikamenya atĩ nĩ nĩ ndaatũmire andũ a Isiraeli maikare ithũnũ-inĩ hĩndĩ ĩrĩa ndaamarutire bũrũri wa Misiri. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.’”

⁴⁴ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩanĩrĩra kũrĩ andũ a Isiraeli ũhoru wa ciathĩ icio ciathanĩtwo cia Jehova.

24

Maguta na Mĩgate ya Kũigwo Mbere ya Jehova

¹ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ² “Atha andũ a Isiraeli makũrehere maguta marĩa makeere wega ma ndamaiyũ hihe ma gũkũheaga ũtheri, nĩgeetha matawa maikarage maakanĩte hĩndĩ ciothe. ³ Nja ya gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩrĩa kĩrĩ mbere ya ithandũkũ rĩa ũira o kũu Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo-rĩ, Harũni nĩamenyagĩrĩre matawa macio mbere ya Jehova kuuma hwaĩ-inĩ o nginya rũciinĩ, hĩndĩ ciothe. ũndũ ũyũ ũgaatuĩka watho mwandĩke wa gũtũũra wa njiarwa iria igooka. ⁴ Matawa macio marĩ mbere ya Jehova, o macio maigĩrĩrwo mĩtĩ-inĩ wa matawa wa thahabu ĩrĩa therie no nginya mamenyagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe.

⁵ “Oya mũtu ũrĩa mũhinyu mũno, ũthondeke mĩgate ikũmi na ĩĩrĩ, o mũgate ũmwe ũrugwo na tũcunjĩ twĩrĩ twa ikũmi twa eba ĩmwe.* ⁶ ũcooke ũmĩare mĩhari ĩĩrĩ, o mũhari mĩgate ĩtandatũ, ũmĩgĩrĩre igũrũ rĩa metha ya thahabu therie hau mbere ya Jehova. ⁷ Na o mũhari-inĩ nĩhaigwo ũbani ũrĩa mũtherie ũtuĩke gĩcunjĩ gĩa kĩrĩrikano ũrũgamĩrĩre mĩgate ĩyo, na ũtuĩke iruta rĩa njino rĩrutĩrwo Jehova na mwaki. ⁸ Mĩgate ĩyo nĩ ĩigagwo mbere ya Jehova hĩndĩ ciothe, o Thabatũ o Thabatũ, ĩrũgamagĩrĩre andũ a Isiraeli, ĩtuĩke kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra. ⁹ Mĩgate ĩyo nĩ ya Harũni na ariũ ake, nao mamĩriagĩre handũ hatheru, nĩ tondũ mĩgate ĩyo nĩ gĩcunjĩ gĩtheru mũno harĩ rwĩga rwao rwa maruta marĩa marutĩrwo Jehova ma gũcinwo na mwaki.”

Mũrumi Ngai Kũhũũrwo na Mahiga

* 24:5 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5)

¹⁰ Na rĩrĩ, mũrũ wa mūtumia Mũisiraeli, no ithe aarĩ Mũmisiri, nĩathiire gũceerera andũ a Isiraeli, nake mũndũ ũcio na Mũisiraeli makĩrũa marĩ kũu kambĩ.[†] ¹¹ Ũcio mũrũ wa mūtumia Mũisiraeli nĩarumire Rĩitwa rĩa Ngai na kĩrumi; nĩ ũndũ ũcio makĩmũtwarĩra Musa. (Nyina wa mũndũ ũcio eetagwo Shelomithu, mwarĩ wa Dibiri ũrĩa Mũdani.) ¹² Makĩmũikia thĩinĩ, makĩmũrangĩra nginya rĩrĩa mangĩamenyire wega wendi wa Jehova.

¹³ Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ: ¹⁴ “Twara mũrumani ũcio nja ya kambĩ. Andũ arĩa othe maamũiguire akĩrumana mamũigĩrĩre moko mūtwe, nakĩo kĩũngano gĩothe kĩmũhũũre na mahiga nyuguto. ¹⁵ Īra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkaaruma Ngai wake, no nginya agaacookerewo nĩ ũũru ũcio ekĩte: ¹⁶ Mũndũ o na ũrĩkũ ũkaaruma rĩitwa rĩa Jehova no nginya akooragwo. Kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli no nginya gĩkaamũhũũra na mahiga nyuguto. Aakorwo arĩ mũgeni kana arĩ mũndũ ũciarĩrwo bũrũri-inĩ wanyu, rĩrĩa akaaruma Rĩitwa rĩu rĩa Jehova, no nginya akooragwo.

¹⁷ “ ‘Mũndũ o na ũrĩkũ angĩkooraga mũndũ ũngĩ, no nginya nake akooragwo. ¹⁸ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩũruga nyamũ ya mũndũ ũrĩa ũngĩ, no nginya akaamĩrĩha, nyamũ ĩrĩhwo na nyamũ ĩngĩ. ¹⁹ Mũndũ o na ũrĩkũ angĩgatiĩhia ũrĩa ũngĩ, o ũrĩa ekanĩte no nginya nake ekwo o ũguo: ²⁰ Mũndũ oina mũndũ ũrĩa ũngĩ ihĩndĩ, nake akoinwo ihĩndĩ, riitho rĩrĩhagio na riitho, igego rĩrĩhagio na igego. O ũrĩa mũndũ atiihĩtie mũndũ ũngĩ, o nake atiihio o ro ũguo. ²¹ Mũndũ ũrĩa ũkooraga nyamũ nĩakamĩrĩha, no ũrĩa ũkooraga mũndũ ũrĩa ũngĩ no nginya akooragwo. ²² Mũrĩkoragwo na watho o ro ũmwe ũkonĩĩ mũgeni na mũndũ ũrĩa ũciarĩrwo bũrũri wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.’”

²³ Nake Musa akĩarĩria andũ a Isiraeli, nao magĩtwara mũndũ ũcio warumĩte Ngai nja ya kambĩ, makĩmũhũũra na mahiga nyuguto. Nao andũ a Isiraeli magĩĩka o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

25

Mwaka wa Thabatũ

¹ Nake Jehova akĩĩra Musa Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai atĩrĩ, ² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Hĩndĩ ĩrĩa mũgaatoonya bũrũri ũrĩa ngaamũhe-rĩ, bũrũri ũcio guo mwene no nginya ũkaagĩaga na Thabatũ ĩrĩa yamũrĩrwo Jehova. ³ Mũkaahaandaga mĩgũnda yanyu mĩaka ĩtandatũ, na mũcehage mĩgũnda yanyu ya thabibũ mũkamĩcehaga mĩaka ĩtandatũ mũgĩcookanagĩrĩria maciaro mayo. ⁴ No mwaka wa mũgwanja wakinya, bũrũri ũcio nĩũkagĩa na Thabatũ ya kũhurũka, Thabatũ yamũrĩrwo Jehova; mũtikanahaande kĩndũ mĩgũnda kana mũcehe mĩthabibũ yanyu. ⁵ Irio iria ikeemeria, nĩcio cia maitĩka-rĩ, mũtikanacigetthe kana mũgethe thabibũ cia mĩthabibũ yanyu ĩyo ĩtarĩ mĩrutĩre wĩra. Bũrũri ũcio no nginya ũkaagĩa na mwaka wa kũhurũka. ⁶ Kĩrĩa gĩothe bũrũri ũcio ũgaaciara mwaka-inĩ ũcio wa Thabatũ gĩgaatuĩka irio cianyu, inyuĩ ene na cia ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na cia aruti anyu a wĩra wa mũcaara, na mũraarĩrĩrĩ ũrĩa mũikaranĩtie nake, ⁷ o hamwe na mahiũ manyu na nyamũ cia gĩthaka iria ĩtũũraga bũrũri wanyu. Kĩrĩa gĩothe bũrũri ũcio ũgaaciara no kĩrĩo.

Mwaka wa Jubilii

⁸ “Tarai Thabatũ mũgwanja cia mĩaka, mĩaka mũgwanja maita mũgwanja, nĩguo Thabatũ icio mũgwanja cia mĩaka ihinge mĩaka mĩrongo ĩna na kenda. ⁹ Ningĩ mũcooke mũhuhe karumbeta kũndũ guothe mũthenya wa ikũmi wa mweri wa mũgwanja; Mũthenya wa Kũhoroherio Mehia, mũkaahuha karumbeta kũndũ guothe bũrũri-inĩ wanyu. ¹⁰ Amũrai mwaka ũcio wa mĩrongo ĩtano, na mũhunjanĩrie ũhoru wa kũohorwo kwa andũ othe arĩa matũũraga bũrũri ũcio wothe. Mwaka ũcio ũgaatuĩka wa Jubilii* nĩ ũndũ wanyu; o mũndũ wanyu nĩagacooka kũrĩa ithaka cia nyũmba yao ĩrĩ, na kũrĩa andũ a mũhĩrĩga wao marĩ. ¹¹ Mwaka ũcio wa mĩrongo ĩtano ũgaatuĩka wa Jubilii kũrĩ inyuĩ;

[†] 24:10 Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli moimaga bũrũri wa Misiri, nĩ kũrĩ na andũ maatwaranire nao, makĩmaruta mĩtugo mĩũru (Thaam 12:38). * 25:10 Jubilii nĩ kuuga “ũtoorania.”

mütikanahaande na mütikanagethe kīrīa gīkūrītīe kīo kīene, kana mūgethe mīthabibū īrīa ītarī mīrutīre wīra. ¹² Nīgūkorwo īyo nī Jubilii, na nīyo īgaatuīka theru kūrī inyuī; rīagai o kīrīa gīkūrītīe mīgūnda-inī.

¹³ “‘Mwaka-inī ūyū wa Jubilii, o mūdū no nginya acooke gīthaka-inī gīake.

¹⁴ “‘Mūngīkenderia mūdū wa būrūri wanyu mīgūnda kana mūgūre mīgūnda kūrī we, mütikanaheenanie mūdū na ūrīa ūngī. ¹⁵ Mūrīgūrāga mīgūnda wa mūdū wa būrūri wanyu kūrīngana na ūrīa mīaka īthirīte thuutha wa Jubilii. Nake mwendia akaawendagia kūrīngana na mīaka īrīa īgakorwo ītigarīte ya magetha. ¹⁶ Mīaka īngīkorwo ītigarīte mīngī, mūkongerera thogora, na mīaka īngīkorwo ītigarīte mīnini, mūkanyīhia thogora, nī ūndū kīrīa arakwenderia nī mūīgana wa magetha. ¹⁷ Mütikanaheenanie mūdū na ūrīa ūngī, no mwītīgagīre Ngai wanyu. Nī nī nī Jehova Ngai wanyu.

¹⁸ “‘Rūmagīrīrai kīrīra kīa watho wakwa na mwīmenyagīrīre nīguo mwathīkagīre mawatho makwa, na inyuī nī mūgaatūūra būrūri ūcio mūrī na thayū. ¹⁹ Naguo būrūri ūcio nīūgaciaraga maciaro maguo, na inyuī nīmūkarīāga mūkahūūna na mūtūūre kuo mūrī na thayū. ²⁰ Mwahota kūūria atīrī, “Tūkaarīa kī mwaka wa mūgwanja aakorwo tūtīkahaanda kana tūgethe?” ²¹ Nīngamūtūmīra kīrathimo mwaka-inī ūcio wa gatandatū nīguo mīgūnda yanyu īgaaciara maciaro ma kūmūīgana mīaka ītatū. ²² Mūkīhaanda mwaka-inī wa kanana, mūkaarīāga irio iria mwaigīte mūthiithū, na mūgaacirīa nginya mūgethe maciaro ma mwaka wa kenda.

²³ “‘Mīgūnda ndīkanendio biū, tondū būrūri nī wakwa na inyuī mūrī o ageni kuo, na nī nī ndīmūkomborithītie. ²⁴ Būrūri wothē ūrīa mwīnyīitīre ūgaatuīka wanyu, no nginya kūgīe na mweke wa gūkūūrāga mīgūnda īyo.

²⁵ “‘Mūdū wa būrūri wanyu angīthīina na endie gīcunjī kīa mīgūnda wake, mūdū ūrīa wa hakuhī mūno wa nyūmba yake nīagooka na akūūre mīgūnda ūcio mūdū wao eendetie. ²⁶ No rīrī, mūdū angīkorwo ndarī na mūdū wa kūmūkūūrīra mīgūnda, na we mwene atonge agīe na indo ciiganīte kūkūūra, ²⁷ nīwe ūgaatua thogora kūrīngana na mīaka īrīa mīthiru kuuma rīrīa aawendirie, na acookie mbeeca icio ingī kūrī mūdū ūrīa eendeirie; thuutha ūcio no acooke mīgūnda-inī wake. ²⁸ No angīaga kūgīa na indo cia kūmūrīha-rī, gīcunjī kīrīa eendirie gīgūtūūra kīrī kīa mūgūri nginya Mwaka wa Jubilii. Gīgaacookio hīndī ya Jubilii, na hīndī īyo no acooke gīthaka-inī gīake.

²⁹ “‘Mūdū angīkeendia nyūmba īrī itūūra-inī inene rīirīgīre, nīarīkoragwo arī na kīhoto gīa kūmīkūūra ihinda rīa mwaka mūgima kuuma amīendia. Thīinī wa ihinda rīu no amīkūūre. ³⁰ Ingīaga gūkūūrwo mwaka ūmwe ūtanathira, nyūmba īyo īrī itūūra-inī inene rīirīgīre nīīgatuīka ya mūmīgūri na njaro ciake nginya tene. Nyūmba īyo ndīgaacookerio mwene Mwaka wa Jubilii. ³¹ No nyūmba cia tūtūūra-inī tūrīa tūtārī tūirīgīre, irītuagwo ta mīgūnda ya kūdū gūtārī kūirige. Icio no ikūūrwo, na nī igaacookio Mwaka wa Jubilii.

³² “‘Alawii hīndī ciothe nī marī na kīhoto gīa gūkūūrāga nyūmba ciao iria irī matūūra-inī ma Alawii, marīa megwatīire. ³³ Nī ūndū ūcio indo cia Alawii no ikūūrwo, ūguo nī ta kuuga atī, nyūmba nyendie itūūra-inī o rīothe rīao, nīīgaacookio Mwaka wa Jubilii, tondū nyūmba iria irī matūūra-inī ma Alawii nīcio igai rīao thīinī wa andū a Isiraeli. ³⁴ No ithaka cia ūrīithio cia matūūra mao itikanendio; icio nī ciao nginya tene.

³⁵ “‘Mūdū wa būrūri wanyu angīthīina nginya aremwō nī kwīrūgamīrīra gatagatī kanyu, mūteithagiei o ta ūrīa mūngīteithia mūgeni kana mūdū ūrarīrīre kwanyu, nīgeetha ahote gūtūūrania na inyuī. ³⁶ Mütikanamūrīhie uumithio o na ūrīkū, no mwītīgagīre Ngai wanyu, nīgeetha mūdū wa būrūri wanyu ahote gūtūūrania na inyuī. ³⁷ Mütikanamūkombere mbeeca nīguo acookie na maciaro, kana mūmwenderie irio nīguo muone uumithio. ³⁸ Nī nī nī Jehova Ngai wanyu, ūrīa wamūrutire būrūri wa Misiri nīguo ndīmūhe būrūri wa Kaanani na ndūike Ngai wanyu.

³⁹ “‘Mūdū wa būrūri wanyu angīthīina arī gatagatī kanyu, nake eyendie harī inyuī, mütikanamūrutithie wīra ta ngombo. ⁴⁰ Mūkaamūtua ta mūruti wa wīra wa mūcaara

kana ta mündũ ũrarĩĩre kwanyu; mündũ ũcio akaamũrutĩra wĩra nginya Mwaka wa Jubilii. ⁴¹ Thuutha ũcio mündũ ũcio na ciana ciake nĩmakarekererio, nake acooke kũrĩ andũ a mũhĩrĩga wake, na gĩthaka-inĩ kĩa maithe make ma tene. ⁴² Tondũ andũ a Isiraeli nĩ ndungata ciakwa, iria ndaarutire bũrũri wa Misiri, matikanendio matuĩke ngombo. ⁴³ Mũtikamaathage mũtekũmaiguĩra tha, no mwĩtigagĩrei Ngai wanyu.

⁴⁴ “‘Ngombo cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja iriumaga ndũrĩrĩ-inĩ iria imũrigi-icĩirĩ; kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ icio no mũgũrage ngombo. ⁴⁵ O na ningĩ no mwĩgũrĩre ngombo kuuma kũrĩ andũ arĩa mararĩĩre kwanyu na kuuma kũrĩ andũ a mĩhĩrĩga yao arĩa maciarĩirwo bũrũri wanyu, nao matuĩke indo cianyu. ⁴⁶ Andũ acio no mũmeegaĩre kũrĩ ciana cianyu matuĩke igai rĩrĩa mũmagagĩre, na no mũmatue ngombo rĩrĩa rĩothe marĩ muoyo, no mũtikanaathe andũ anyu a Isiraeli mũtekũmaiguĩra tha.

⁴⁷ “‘No rĩrĩ, mũgeni kana mündũ ũrĩa ũrarĩĩre kwanyu angĩtonga arĩ gatagatĩ kanyu, nake mündũ wa bũrũri wanyu athĩne na eyendie kũrĩ mũgeni ũrĩa ũtũũranĩtie na inyuĩ, kana kũrĩ mündũ wa mũhĩrĩga wa mündũ ũcio mũgeni-rĩ, ⁴⁸ mündũ ũcio no arĩkoragwo arĩ na kĩhooto gĩa gũkũũrwo thuutha wa kwĩyendia. Mündũ wa nyũmba yao no amũkũũre: ⁴⁹ Ithe mũnini kana ithe mũkũrũ, kana mũrũ wa ithe, kana mündũ wa rũrĩa rwa mũhĩrĩga wao no amũkũũre; kana we mwene angĩgaacĩra, no ekũũre. ⁵⁰ Mündũ ũcio na mũmũgũri magaatara ihinda rĩrĩa rĩthiru kuuma mwaka ũrĩa eyendirie nginya rĩrĩa Mwaka wa Jubilii ũgaakinya. Thogora wa kũrekererio gwake ũkaaringana na irĩhi rĩa mündũ wa mũcaara thĩinĩ wa mĩaka ĩyo. ⁵¹ Angĩkorwo nĩ mĩaka mĩingĩ ĩtigarĩte, nĩakarĩha gĩcunjĩ kĩnene gĩa thogora ũrĩa aagũrĩtwo nague. ⁵² No angĩkorwo no mĩaka mĩnini ĩtigarĩte Mwaka wa Jubilii ũkinye, ĩyo noyo agaataara arĩhe gũkũũranio gwake kũringana na ũrĩa kwagĩrĩre. ⁵³ Agaatuuo ta mündũ wa mũcaara mwaka o mwaka; na no nginya mũmenyagĩrĩre atĩ mũmũgũri ndarĩmwathaga atekũmũiguĩra tha.

⁵⁴ “‘O na angĩaga gũkũũrwo na njĩra ĩmwe ya icio, we na ciana ciake no nginya makaarekererio Mwaka wa Jubilii wakinya, ⁵⁵ nĩgũkorwo andũ a Isiraeli nĩ ndungata ciakwa. Acio nĩ ndungata ciakwa, iria ndaarutire bũrũri wa Misiri. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

26

Irĩhi rĩa Gwathĩka

¹ “‘Mũtikanethondekere mĩhianano kana mwĩrũgamirie mũhianĩre wa kĩndũ kana ihiga rĩamũre rĩa kũhooywo, mũtikaige ihiga rĩacũhie bũrũri-inĩ wanyu atĩ nĩguo mũrĩnamagĩrĩre. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

² “‘Menyagĩrĩrai Thabatũ ciakwa na mũtĩage handũ hakwa harĩa haamũre. Nĩ nĩ nĩ Jehova.

³ “‘Mũngĩrũmĩrĩra kĩrĩra kĩa watho wakwa na mũmenyagĩrĩre gwathĩkagĩra maathani makwa, ⁴ nĩngamuuragĩria mbura imera ciayo ciakinya, na mĩgũnda yanyu nĩrĩciaraga irio, nayo mĩtĩ ya mĩgũnda yanyu ĩciarage maciaro mayo. ⁵ Mũrĩhũũraga ngano yanyu mũgakinyĩria magetha ma thabibũ, namo magetha ma thabibũ magakinyĩria hĩndĩ ya mahaanda, na mũrĩrĩaga irio mũkahũũna, na mũtũũre bũrũri wanyu mũrĩ na thayũ.

⁶ “‘Nĩngatũma bũrũri wanyu ũgĩe na thayũ, na mũrĩkomaga gũtarĩ mündũ ũngĩtũma mwĩtigĩre. Nĩnganiina nyamũ njũru ciehere bũrũri-inĩ wanyu. Nacio itigacooka kuoneka bũrũri-inĩ wanyu. ⁷ Nĩmũkaingatithia thũ cianyu, na mũcihoote mbaara-inĩ. ⁸ Andũ atano anyu makaahũũra andũ igana, nao andũ anyu igana makaahũũra andũ ngiri ikũmi, nacio thũ nĩ mũgaacihoota mũciũrage na rũhiũ rwa njora.

⁹ “‘Nĩngamuonia ũtugi wakwa, na ndũme mũciarane na mũingĩhe, na nĩngatũũria kĩrĩkanĩro gĩakwa na inyuĩ. ¹⁰ Mũgaakoragwo o mũkĩrĩa magetha ma mwaka mũthiru nginya rĩrĩa mũkaamaruta nja nĩguo mũgĩe na handũ ha kũiga magetha marĩa maragethwo. ¹¹ Ngaiga gĩikaro gĩakwa gatagatĩ kanyu, na ndikamũthũũra. ¹² Ngaathĩiiga ndĩ gatagatĩ kanyu, nduĩke Ngai wanyu, na inyuĩ mũtuĩke andũ akwa. ¹³ Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu, ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri, nĩguo mũtĩge gũtuĩka

ngombo cia andũ a Misiri; ndoinangire macooki ma ngingo cianyu ngĩtũma mũhotage gũthiĩ mwĩhaandĩte wega.

Kũherithio nĩ Ũndũ wa Kwaga Gwathika

¹⁴ “‘No mũngĩkaaga kũnjigua, mwage kũhingia maathani macio mothe, ¹⁵ na mũngĩrega kĩrĩra gĩakwa kĩa watho na mũthũũre mawatho makwa, na mwage kũhingia maathani makwa, na nĩ ũndũ ũcio mũthũkie kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ, ¹⁶ Nĩĩ na nĩ nĩngamwĩka maũndũ maya: Nĩngamũrehere kĩmako, na ndĩmũrehere ndwari cia kũmũniina na ũndũ wa kũhiũha kwa mĩĩrĩ kũrĩa gũkaamũte maitho, na gũtũme mũũrwo nĩ hinya. Mũkaahaanda mbeũ tũhũ, nĩ ũndũ ikaarĩagwo nĩ thũ cianyu. ¹⁷ Nĩngamũrũithia ndĩmũũkĩrĩre nĩguo mũhootwo nĩ thũ cianyu; arĩa mamũthũire nĩo makaamwathaga, na mũkooraga hatarĩ mũndũ ũmũingatithĩte.

¹⁸ “‘Angĩkorwo o na mwekwo maũndũ macio mũtikanjigua-rĩ, ngaakĩrĩrĩria kũmũherithia nĩ ũndũ wa mehia manyu maita mũgwanja. ¹⁹ Nĩnganiina rũng’athio rwa mwĩtĩio wanyu, na ndũme matu matũike ta cuuma, nayo thĩ yũme itũike ta gĩcango. ²⁰ Mũkaahũthĩra hinya wanyu o tũhũ, tondũ tĩĩri wanyu ndũkagethwo kĩndũ, kana mĩĩi ya bũrũri wanyu iĩciare maciaro mayo.

²¹ “‘Nĩngĩ mũngĩthiĩ na mbere na mĩthiĩre ya kũnemera, na mwage kũnjigua, nĩngakĩrĩrĩria kũmũngĩhĩria mahũũra mangĩ maita mũgwanja o ũrĩa mehia manyu magĩrĩrwo nĩ kũherithio. ²² Nĩngamũrehere nyamũ cia gĩthaka imũũkĩrĩre, nacio imũtunye ciana cianyu, na iniine ng’ombe cianyu, o na itũme mũigana wanyu ũnyiihe ũũ atĩ barabara cianyu ciage andũ.

²³ “‘Nĩngĩ kũngĩkorwo o na mwekwo maũndũ macio no mũkaarega kũnjookerera na mũgĩthiĩ na mbere kũnjũkĩrĩra-rĩ, ²⁴ nĩĩ na nĩ nĩngamũũkĩrĩra, na nĩngakĩrĩrĩria kũmũhũũra nĩ ũndũ wa mehia manyu maita mangĩ mũgwanja. ²⁵ Nĩngamũrehithĩria rũhiũ rwa njora rũrĩhĩrie kĩrĩkanĩro kĩrĩa mũthũkĩtie. Muorĩra matũũra-inĩ marĩa manene manyu, nĩngamũrehithĩria mũthiro thĩĩnĩ wanyu, na ndĩmũrekererie moko-inĩ ma thũ cianyu. ²⁶ Rĩrĩa ngaamwehereria makũmbĩ manyu ma irio, andũ-a-nja ikũmi makaarugagĩra mĩgate yanyu riiko rĩmwe, nao macooke kũmũrehera mĩgate iyo iĩthimĩtwo na ratĩrĩ. Mũkaamĩrĩĩaga na mũtihũũne.

²⁷ “‘Nĩngĩ kũngĩkorwo o na mwekwo maũndũ macio mũtikanjigua-rĩ, no mũthiĩ o na mbere kũnjũkĩrĩra, ²⁸ nĩĩ na nĩ nĩngamũũkĩrĩra na marakara na nĩ mwene ngĩrĩrĩrie kũmũherithia maita mangĩ mũgwanja nĩ ũndũ wa mehia manyu. ²⁹ Mũkaarĩĩaga nyama cia ariũ na aarĩ anyu. ³⁰ Nĩngĩ nĩngananga kũndũ kwanyu kũrĩa gũtũũgĩru, na ndemange magongona manyu ma ũbani na njooke njigĩrĩre ciimba cianyu igĩrũ rĩa mĩhianano iyo yanyu itarĩ muoyo, na ndĩmũthũũre. ³¹ Matũũra manyu marĩa manene nĩngamananga na handũ hanyu harĩa haamũre ndihoonũhe, o na ndigakenio nĩ mũtararĩko mwega wa maruta manyu. ³² Nĩngonũha bũrũri ũcio, nginya thũ cianyu iria itũũruga kuo igege. ³³ Nĩngamũharaganĩa ndũrĩrĩ-inĩ na njomore rũhiũ rwakwa rwa njora ndĩmũingatithie. Naguo bũrũri wanyu ndĩũnũhe, namo matũũra manyu marĩa manene ndĩmanange. ³⁴ Thuutha ũcio, bũrũri ũcio nĩũgakenera mĩaka ya Thabatũ hĩndĩ iyo yotho ũgaakorwo ũkĩrĩte ihooru, na inyuĩ mũrĩ bũrũri-inĩ wa thũ cianyu; naguo bũrũri nĩũkahurũka, na ũkenere thabatũ ciaguo. ³⁵ Ihinda rĩrĩa bũrũri ũcio ũgaakorwo ũkĩrĩte ihooru, nĩũkahurũka kũrĩa wagĩte kũhurũka hĩndĩ ya Thabatũ iria mwatũũrĩte kuo.

³⁶ “‘Nao arĩa anyu magaatigara, nĩngatũma ngoro ciao inyiitwo nĩ guoya marĩ mabũrũri-inĩ macio ma thũ ciao, o nginya ithangũ rĩabarabario nĩ rũhuho rĩgatũma moore. Nao makoaraga o ta ũrĩa mũndũ ooragĩra rũhiũ rwa njora, na nĩmakagũũaga o na gũtarĩ mũndũ ũmaingatithĩte. ³⁷ Makaahĩnganaga makĩũra o ta andũ maroorĩra rũhiũ rwa njora o na gũtarĩ mũndũ ũmaingatithĩte. Nĩ ũndũ ũcio mũtikahota gwĩtiiria thũ cianyu. ³⁸ Mũgaathĩrĩra kũu ndũrĩrĩ-inĩ; bũrũri wa thũ cianyu ũkaamũrĩa ũmũniine. ³⁹ Nao andũ anyu arĩa magaatigara nĩmakoarwo nĩ hinya marĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio wa thũ

ciao nĩ ũndũ wa mehia mao; o na ningĩ nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao, nĩ makoowo nĩ hinya.

⁴⁰ “No mangĩkoimbũra mehia mao na mehia ma maithe mao, o na mehia ma kũnemera na ma kũnjũkĩrĩra, ⁴¹ kũrĩa gwatũmire ndĩmookĩrĩre nginya ngĩmatwarithia bũrũri wa thũ ciao, thuutha ũcio rĩrĩa ngoro icio ciao nyũmũ ikenyihia na ciĩtikĩre ihũũra rĩa mehia mao-rĩ, ⁴² nĩngaririkana kĩrĩkanĩro gĩakwa na Jakubu, na kĩrĩkanĩro gĩakwa na Isaaka, na kĩrĩkanĩro gĩakwa na Iburahĩmu, na ndirikane bũrũri ũcio. ⁴³ Nĩgũkorwo bũrũri ũcio nĩũgatiganĩrio nĩo, naguo nĩũgakenera Thabatũ ciaguo rĩrĩa ũgaakira ihooru ũtarĩ nao. Nĩmakarĩhio mehia mao nĩ ũndũ nĩmaregire mawatho makwa na magĩthũũra kĩrĩa gĩakwa kĩa watho. ⁴⁴ No rĩrĩ, o na gũtariĩ ũguo, hĩndĩ iyo marĩ bũrũri-inĩ wa thũ ciao, ndikamarega kana ndĩmathũũre biũ ũndũ ũngĩtũma ndĩmaniine biũ, thũkie kĩrĩkanĩro gĩakwa nao. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao. ⁴⁵ No nĩ ũndũ wao, nĩngaririkana kĩrĩkanĩro gĩakwa na maithe mao, arĩa ndaarutire bũrũri wa Misiri mbere ya ndũrĩrĩ nĩgeetha ndũike Ngai wao. Nĩ nĩ nĩ Jehova.”

⁴⁶ Icio nĩcio irĩa cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na matũiro ma ciira na mawatho marĩa Jehova aarĩkanĩire na andũ a Isiraeli Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, akĩra Musa amamenyithanie kũrĩ andũ a Isiraeli.

27

Gũkũũra Kĩndũ Kĩamũrĩrwo Jehova

¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũndũ o wotho angĩkeehĩta mwĩhĩtwa wa mwanya wa kwamũrĩra Jehova andũ, na ũndũ wa kũruta indo iria ciiganĩire iruta rĩu, ³ nĩũgaatua irĩhi rĩa mũndũ mũrũme wa kuuma mĩaka mĩrongo ĩrĩ nginya mĩaka mĩrongo ĩtandatũ rĩkorwo rĩrĩ cekerĩ mĩrongo ĩtano cia betha,* kũringana na cekerĩ† ya handũ-harĩa-haamũre, ⁴ na aakorwo nĩ mũndũ-wa-nja, ũgaatua irĩhi rĩkorwo rĩrĩ cekerĩ mĩrongo ĩtatũ.‡ ⁵ Aakorwo nĩ mũndũ wa kuuma mĩaka ĩtano nginya mĩrongo ĩrĩ, ũgaatua irĩhi rĩa mũndũ mũrũme rĩtuĩke nĩ cekerĩ mĩrongo ĩrĩ,§ na irĩhi rĩa mũndũ-wa-nja nĩ cekerĩ ikũmi.* ⁶ Aakorwo nĩ mũndũ wa kuuma mweri ũmwe nginya mĩaka ĩtano, ũgaatua irĩhi rĩa kahĩ rĩtuĩke nĩ cekerĩ ithano cia betha,† na irĩhi rĩa kairĩtu nĩ cekerĩ ithatũ cia betha.‡ ⁷ Aakorwo nĩ mũndũ wa mĩaka mĩrongo ĩtandatũ kana makĩrĩa, ũgaatua irĩhi rĩa mũndũ mũrũme rĩtuĩke nĩ cekerĩ ikũmi na ithano,§ na rĩa mũndũ-wa-nja nĩ cekerĩ ikũmi.* ⁸ Angĩkorwo mũndũ ũrĩa wĩhĩtĩte mwĩhĩtwa nĩ mũthĩĩni mũno ndaangĩhota kũrĩha irĩhi rĩrĩa rĩtuĩtwo, nĩagatwara mũndũ ũcio kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, ũrĩa ũgaatua irĩhi rĩrĩa mũndũ ũcio wĩhĩtĩte mwĩhĩtwa angĩhota kũrĩha.

⁹ “Angĩkorwo kĩndũ kĩrĩa eeranĩire na mwĩhĩtwa nĩ nyamũ ĩngĩtikĩrĩka ĩrĩ iruta kũrĩ Jehova, nyamũ ta iyo iheanĩtwo kũrĩ Jehova ĩrĩtuĩkaga nĩ nyamũre. ¹⁰ Ndakanamĩkũũranie kana amĩgarũranie, aige ĩrĩa njega ithenya rĩa ĩrĩa njũru, kana aige ĩrĩa njũru ithenya rĩa ĩrĩa njega; angĩgakũũrania nyamũ iyo na ĩngĩ, cieri iyo ya mbere na iyo ya gũkũũranio nĩigatuĩka nyamũre. ¹¹ Angĩkorwo kĩndũ kũ ehĩtĩte kũruta nĩ nyamũ ĩrĩ na thaahu, ĩrĩa ĩtangĩtikĩrĩka ĩrĩ iruta kũrĩ Jehova,† nyamũ iyo no nginya ĩtwarĩrwo mũthĩnjĩri-Ngai, ¹² ũrĩa ũgaatua kana nĩ njega kana ti njega. Thogora ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agaata, ũcio nĩguo ũgaatuĩka thogora wayo. ¹³ Angĩkorwo mwene no ende gũkũũra nyamũ iyo, no nginya ongerere gĩcunjĩ kĩngĩ gĩa ithano harĩ thogora ũrĩa ũtuĩtwo.

¹⁴ “Mũndũ angĩamũra nyũmba yake ĩrĩ kĩndũ kĩamũrĩrwo Jehova, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua itua kana nĩ njega kana ti njega. Thogora ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agaata, ũcio

* 27:3 nĩ ta nuthu kilo (0.5) † 27:3 nĩ ta giramu ikũmi na ĩmwe na nuthu (11:5) ‡ 27:4 nĩ ta giramu 330 § 27:5 nĩ ta giramu 220 * 27:5 nĩ ta giramu 110 † 27:6 nĩ ta giramu 55 ‡ 27:6 nĩ ta giramu 33 § 27:7 nĩ ta giramu 165 * 27:7 nĩ ta giramu 110 † 27:11 Nyamũ iria ciarĩ thaahu nĩ ta ngamĩra, mbarathi, na ndigiri.

nĩguo ũgaatuĩka thogora wayo. ¹⁵ Mũndũ ũrĩa wamũrĩte nyũmba yake angĩmĩkũũra-rĩ, no nginya ongerere gĩcunjĩ kĩngĩ gĩa ithano gĩa thogora wayo, nayo nyũmba iyo nĩngatuĩka yake rĩngĩ.

¹⁶ “‘Angĩkorwo mũndũ nĩakamũrĩra Jehova gĩcunjĩ kĩa mũgũnda wa nyũmba yao, thogora wago ũgaatuuu kũringana na mbeũ iria ingĩhaandwo, nacio nĩ cekerĩ mĩrongo ĩtano cia betha, iria arĩ kĩbaba kĩmwe kĩa omeri[‡] ya mbeũ cia cairi. ¹⁷ Angĩkaamũra mũgũnda wake Mwaka-inĩ wa Jubilii, thogora ũrĩa ũtuĩtwo nĩguo ũgaatuĩka thogora wago. ¹⁸ No angĩamũra mũgũnda wake thuutha wa Jubilii, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua thogora kũringana na mĩaka ĩrĩa ĩtigarĩte Jubilii ĩrĩa ingĩ ĩgĩgaakinya, nago thogora wago nĩũkanyihanyihio. ¹⁹ Mũndũ ũcio wamũrĩte mũgũnda wake angĩenda kũũkũũra, nĩakongerera gĩcunjĩ kĩngĩ gĩa ithano harĩ thogora wago, mũgũnda ũcio ũcooke ũtuĩke wake rĩngĩ. ²⁰ No rĩrĩ, angĩkorwo ndegũkũũra mũgũnda ũcio, kana aakorwo nĩawendeirie mũndũ ũngĩ, mũgũnda ũcio ndũrĩ hĩndĩ ũgaakũũrwo o na rĩ. ²¹ Rĩrĩa mũgũnda ũcio ũkaarekererio Mwaka-inĩ wa Jubilii, nĩũgatuĩka mwamũre, o ta mũgũnda wamũrĩrwo Jehova; ũgaatuĩka mũgũnda wa athĩnjĩri-Ngai.

²² “‘Nĩngĩ mũndũ angĩkaamũrĩra Jehova mũgũnda ũrĩa agũrĩte, na ti mũgũnda wa nyũmba yao, ²³ mũthĩnjĩri-Ngai nĩagatua thogora wago nginya Mwaka wa Jubilii, nake mũndũ ũcio nĩakarĩha irĩhi rĩu mũthenya ũcio taarĩ kĩndũ kĩamũrĩrwo Jehova. ²⁴ Mwaka-inĩ wa Jubilii, mũgũnda ũcio nĩũgacookerera mwene ũrĩa wamwendeirie, ũrĩa warĩ mwene mũgũnda ũcio. ²⁵ Thogora wothĩ ũrĩtuagwo kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre, nacio nĩ geera mĩrongo ĩrĩ harĩ cekerĩ ĩmwe.

²⁶ “‘Na rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩamũrĩra Jehova irigithathi rĩa nyamũ, nĩ ũndũ marigithathi mothe nĩ ma Jehova; arĩ ndegwa, kana ng’ondũ, icio nĩ cia Jehova. ²⁷ Angĩkorwo nĩ nyamũ ĩmwe ya iria irĩ thaahu, no amĩgũre na thogora ũrĩa ĩtuĩrĩrwo, ongerere gĩcunjĩ kĩngĩ gĩa ithano harĩ thogora ũcio. Aakorwo ndekũmĩkũũra, nyamũ iyo nĩkeendio na thogora ũrĩa ũtuĩtwo.

²⁸ “‘No gũtirĩ kĩndũ kĩa mũndũ kĩrĩa aamũrĩre Jehova, arĩ mũndũ, kana nyamũ, kana mũgũnda wa nyũmba yao, kĩngĩendio kana gĩkũũrwo; indo ciothe ciamũrĩrwo Jehova nĩ nyamũre harĩ Jehova.

²⁹ “‘Na rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ wamũrĩrwo kũũragwo ũngĩkũũrwo; no nginya ooragwo.

³⁰ “‘Gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe cia kuuma mũgũnda, arĩ ngano ya mũgũnda kana maciaro ma mĩtĩ, nĩ kĩa Jehova; gĩcunjĩ kũu kĩamũrĩrwo Jehova. ³¹ Mũndũ angĩgakũũra gĩcunjĩ gĩaake gĩa ikũmi, no nginya akongerera gĩcunjĩ kĩngĩ gĩa ithano harĩ thogora ũrĩa ũtuĩtwo. ³² Gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩothe kĩa rũũru rwa ng’ombe kana rwa mbũri, nyamũ ya ikũmi yothĩ ĩrĩa ĩhĩtũkagĩra rungu rwa rũthanju rwa mũrĩithi nĩkamũrĩrwo Jehova. ³³ Mũndũ ndagathuure ĩrĩa njega kana ĩrĩa njũru, kana akũũranie. Angĩgakũũrania nyamũ iyo na ingĩ, cieri, ya mbere na iyo ya gũkũũranio, nĩ igaatuĩka nyamũre, na icio itingĩkũũrwo.’”

³⁴ Macio nĩmo maathani marĩa Jehova aaheire Musa Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai makoniĩ andũ a Isiraeli.

[‡] 27:16 nĩ ta kilo 220

NDARI

Gūtarwo kwa Andũ a Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, Jehova akĩarĩria Musa arĩ Hema-inĩ ya Gūtunganwo kũu Werũ-inĩ wa Sinai mũthenya wa mbere wa mweri wa keerĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ kuuma andũ a Isiraeli moima bũrũri wa Misiri. Akĩmwĩra atĩrĩ: ² “Tara kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli, ũmatare na mbarĩ ciao, na nyũmba ciao ũrĩa itariĩ, mũndũ mūrũme o mũndũ mūrũme andikwo rĩitwa rĩake. ³ Wee mūrĩ na Harũni mūtare ikundi cia arũme othe arĩa marĩ Isiraeli, arĩa makinyĩtie mĩaka mĩrongo iĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩhota gũthiĩ ita-inĩ. ⁴ Mũndũ ũmwe kuuma o mũhĩrĩga, na akorwo arĩ mūtongoria wa nyũmba yao, nĩo mekũmũteithia. ⁵ Maya nĩmo marĩitwa ma andũ arĩa marĩmũteithagĩrĩria:

kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni, nĩ Elizuru mūrũ wa Shedeuru;

⁶ kuuma mũhĩrĩga wa Simeoni, nĩ Shelumieli mūrũ wa Zurishadai;

⁷ kuuma mũhĩrĩga wa Juda, nĩ Nahashoni mūrũ wa Aminadabu;

⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru, nĩ Nethaneli mūrũ wa Zuaru;

⁹ kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni, nĩ Eliabu mūrũ wa Heloni;

¹⁰ kuuma ariũ a Jusufu:

kuuma Efiraimu, nĩ Elishama mūrũ wa Amihudu;

kuuma Manase, nĩ Gamalieli mūrũ wa Pedazuru;

¹¹ kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini, nĩ Abidani mūrũ wa Gideoni;

¹² kuuma mũhĩrĩga wa Dani, nĩ Ahiezeri mūrũ wa Amishadai;

¹³ kuuma mũhĩrĩga wa Asheri, nĩ Pagieli mūrũ wa Okirani;

¹⁴ kuuma mũhĩrĩga wa Gadi, nĩ Eliasafu mūrũ wa Deueli;

¹⁵ kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali, nĩ Ahira mūrũ wa Enani.”

¹⁶ Acio nĩo andũ arĩa maathuurirwo kuuma kũrĩ kĩrĩndĩ gĩa Isiraeli, marĩ atongoria a mĩhĩrĩga ya maithe mao ma tene. Nĩo maarĩ atongoria a mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

¹⁷ Musa na Harũni makĩoya andũ acio maaheetwo marĩitwa mao. ¹⁸ Magĩcooka magĩĩta kĩrĩndĩ gĩothe hamwe mũthenya wa mbere wa mweri wa keerĩ. Andũ makĩonania rũruka rwao kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao, nao arũme arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo iĩrĩ na makĩria makĩandikwo, o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, ¹⁹ o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa. Nĩ ũndũ ũcio akĩmatara marĩ kũu Werũ-inĩ wa Sinai:

²⁰ Kuuma njiaro-inĩ cia Rubeni, mũriũ wa irigithathi wa Isiraeli:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo iĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandikwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ na nyũmba ciao. ²¹ Kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni maarĩ andũ 46,500.

²² Kuuma njiaro-inĩ cia Simeoni:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo iĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, magĩtarwo na makĩandikwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ na nyũmba ciao. ²³ Kuuma mũhĩrĩga wa Simeoni maarĩ andũ 59,300.

²⁴ Kuuma njiaro-inĩ cia Gadi:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo iĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandikwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao. ²⁵ Kuuma mũhĩrĩga wa Gadi maarĩ andũ 45,650.

²⁶ Kuuma njiaro-inĩ cia Juda:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao. ²⁷ Kuuma mũhĩrĩga wa Juda maarĩ andũ 74,600.

²⁸ Kuuma njiaro-inĩ cia Isakaru:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao. ²⁹ Kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru maarĩ andũ 54,400.

³⁰ Kuuma njiaro-inĩ cia Zebuluni:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao. ³¹ Kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni maarĩ andũ 57,400.

³² Kuuma kũrĩ ariũ a Jusufu:

Kuuma njiaro-inĩ cia Efiraimu:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao. ³³ Kuuma mũhĩrĩga wa Efiraimu maarĩ andũ 40,500.

³⁴ Kuuma njiaro-inĩ cia Manase:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao. ³⁵ Kuuma mũhĩrĩga-inĩ wa Manase maarĩ andũ 32,200.

³⁶ Kuuma njiaro-inĩ cia Benjamini:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao. ³⁷ Kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini maarĩ andũ 35,400.

³⁸ Kuuma njiaro-nĩ cia Dani:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao. ³⁹ Kuuma mũhĩrĩga wa Dani maarĩ andũ 62,700.

⁴⁰ Kuuma njiaro-inĩ cia Asheri:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao. ⁴¹ Kuuma mũhĩrĩga wa Asheri maarĩ andũ 41,500.

⁴² Kuuma njiaro-inĩ cia Nafitali:

Arũme othe arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, makĩandĩkwo o mũndũ o mũndũ na rĩitwa rĩake, kũringana na maandĩko ma mbarĩ ciao na nyũmba ciao. ⁴³ Kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali maarĩ andũ 53,400.

⁴⁴ Acio nĩo andũ arĩa maatarirwo nĩ Musa na Harũni na atongoria arĩa ikũmi na eerĩ a Isiraeli, o ũmwe wao arũgamĩrĩre nyũmba yake. ⁴⁵ Andũ othe a Isiraeli arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ kana makĩria, arĩa mangĩahotire gũthiĩ ita-inĩ, magĩtarwo kũringana na nyũmba ciao. ⁴⁶ Andũ acio othe marĩ hamwe maarĩ 603,550.

⁴⁷ No rĩrĩ, andũ a nyũmba ya mũhĩrĩga wa Lawi matiataranĩirio hamwe na andũ arĩa angĩ a Isiraeli. ⁴⁸ Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, ⁴⁹ “Mũtigatare andũ a mũhĩrĩga wa Lawi kana mũmataranĩrie na andũ arĩa angĩ a Isiraeli. ⁵⁰ Handũ ha ũguo-rĩ, amũrai Alawii matuĩke arori a hema ya Ũira, mamenyagĩrĩre indo ciothe ciayo, na kĩndũ o gĩothe kĩa hema ĩyo. Nĩo marĩkuuaga hema ĩyo o na indo ciothe ciayo; na mamĩmenyagĩrĩre na mamĩthiũrũrũkagĩrie na hema ciao. ⁵¹ Rĩrĩa rĩothe hema ĩyo ĩgũthaamio, Alawii acio nĩo marĩmĩambũraga, na rĩrĩa rĩothe hema ĩyo ĩkwambwo-rĩ, Alawii acio nĩo marĩmĩambaga. Mũndũ ũngĩ o na ũrĩkũ angĩkamĩkuhĩrĩria nĩakooragwo. ⁵² Andũ a Isiraeli marĩambaga hema ciao kũringana na ikundi ciao, o mũndũ kambĩ-inĩ yake harĩa bendera yake ĩrĩ. ⁵³ No rĩrĩ, Alawii marĩambaga hema ciao mathiũrũrũkĩrie hema ya Ũira nĩgeetha kĩrĩndĩ kũ kĩa Isiraeli gĩtigakorererwo nĩ mang’ũrĩ ma Ngai. Alawii nĩo marĩhokagĩrwo ũmenyereri wa hema ĩyo ya Ũira.”

⁵⁴ Nao andũ a Isiraeli magĩka maũndũ macio o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

2

Kũbangwo gwa Kambĩ cia Mũhĩrĩga

¹ Nake Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ, ² “Andũ a Isiraeli nĩmambage hema ciao irigiĩcĩrie Hema-ya-Gũtũnganwo no irĩ haraaya nayo, o mũndũ arĩ harĩa bendera yake ĩrĩ ĩrĩa ĩrĩ na marũũri ma nyũmba yao.”

³ Mwena wa irathĩro, kũrĩa riũa rĩrathagĩra-rĩ, nĩho ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Juda ikaamba hema harĩa bendera yao ĩrĩ. Mũtongoria wa andũ a Juda nĩ Nahashoni mũrũ wa Aminadabu. ⁴ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 74,600.

⁵ Mũhĩrĩga wa Isakaru ũkaamba hema ciao mariganĩtie na andũ a Juda. Mũtongoria wa andũ a Isakaru nĩ Nethaneli mũrũ wa Zuaru. ⁶ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 54,400.

⁷ Mũhĩrĩga wa Zebulun nĩguo ũgaacookerera. Mũtongoria wa andũ a Zebulun nĩ Eliabu mũrũ wa Heloni. ⁸ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 57,400.

⁹ Andũ othe arĩa magaaĩrwo gũikara kambĩ ya Juda, kũringana na ikundi ciao-rĩ, nĩ andũ 186,400. Acio nĩo makaamba kuumagara.

¹⁰ Mwena wa gũthini nĩho ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Rubeni igaakorwo, harĩa bendera yao ĩrĩ. Mũtongoria wa andũ a Rubeni nĩ Elizuru mũrũ wa Shedeuru.

¹¹ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 46,500.

¹² Mũhĩrĩga wa Simeoni ũkaamba hema ciao mariganĩtie na Rubeni. Mũtongoria wa andũ a Simeoni nĩ Shelumieli mũrũ wa Zurishadai. ¹³ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 59,300.

¹⁴ Mũhĩrĩga wa Gadi nĩguo ũgũcookerera. Mũtongoria wa andũ a Gadi nĩ Eliasafu mũrũ wa Deueli. ¹⁵ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 45,650.

¹⁶ Andũ othe arĩa magaaĩrwo gũikara kambĩ ya Rubeni, kũringana na ikundi ciao-rĩ, nĩ andũ 151,450. Acio nĩo magaatũka a keerĩ kuumagara.

¹⁷ Nayo Hema-ya-Gũtũnganwo na kambĩ ya Alawii moimagare marĩ gatagatĩ ga kambĩ icio ingĩ. Makoimagara marũmanĩrĩre kũringana na ũrĩa hema cia kambĩ ciao ciambĩtwo, o kambĩ ĩrĩ handũ hayo nyene o harĩa bendera yao ĩrĩ.

¹⁸ Mwena wa ithũĩro nĩkuo ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Efiraimu igũkorwo, o harĩa bendera yao ĩrĩ. Mũtongoria wa andũ a Efiraimu nĩ Elishama mũrũ wa Amihudu.

¹⁹ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 40,500.

²⁰ Mũhĩrĩga wa Manase nĩguo ũkũrigania nao. Mũtongoria wa andũ a Manase nĩ Gamalieli mūrũ wa Pedazuru. ²¹ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 32,200.

²² Mũhĩrĩga wa Benjamini nĩguo ũgũcookerera. Mũtongoria wa andũ a Benjamini nĩ Abidani mūrũ wa Gideoni. ²³ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 35,400.

²⁴ Andũ othe arĩa maagaĩrwo gũikara kambĩ ya Efiraimu, kũringana na ikundi ciao-rĩ, nĩ andũ 108,100. Acio nĩo marĩthiiga marĩ a gatatũ.

²⁵ Mwena wa gathigathini nĩkuo ikundi cia kambĩ ya mũhĩrĩga wa Dani igũkorwo, harĩa bendera yao irĩ. Mũtongoria wa andũ a Dani nĩ Ahiezeri mūrũ wa Amishadai. ²⁶ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 62,700.

²⁷ Mũhĩrĩga wa Asheri ũkaamba hema ciao mariganĩtie nao. Mũtongoria wa andũ a Asheri nĩ Pagieli mūrũ wa Okirani. ²⁸ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 41,500.

²⁹ Mũhĩrĩga wa Nafitali nĩguo ũgũcookerera. Mũtongoria wa andũ a Nafitali nĩ Ahira mūrũ wa Enani. ³⁰ Gĩkundi gĩake nĩ kĩa andũ 53,400.

³¹ Andũ othe arĩa magaaĩrwo gũikara kambĩ ya Dani nĩ andũ 157,600. Acio nĩo magaakorwo marĩ a mũthia kuumagara, marĩ harĩa bendera ciao irĩ.

³² Acio nĩo andũ a Isiraeli, arĩa maatarirwo kũringana na nyũmba ciao. Arĩa othe maarĩ kambĩ-inĩ kũringana na ikundi ciao-rĩ, maarĩ andũ 603,550. ³³ No rĩrĩ, Alawii matiataranĩirio na andũ arĩa angĩ a Isiraeli, ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

³⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩika maũndũ mothe marĩa Jehova aathĩte Musa, na tondũ ũcio maambire hema harĩa bendera ciao ciarĩ, na ũguo noguo moimagarire, o mũtongoria na andũ a mũhĩrĩga wake na nyũmba yake.

3

Alawii

¹ Ũyũ nĩguo ũhoru wa njiaro cia Harũni na Musa hĩndĩ irĩa Jehova aaririe na Musa Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai.

² Marĩitwa ma ariũ a Harũni maarĩ Nadabu ũrĩa warĩ irigithathi, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru. ³ Macio nĩmo marĩitwa ma ariũ a Harũni, nao maarĩ athĩnjĩri-Ngai aitĩrĩrie maguta, arĩa maamũrĩtwo matungatage marĩ athĩnjĩri-Ngai. ⁴ Na rĩrĩ, Nadabu na Abihu nĩmakuire marĩ mbere ya Jehova rĩrĩa maarutaga igongona na mwaki ũtarĩ mwĩtikĩrie mbere yake Werũ-inĩ wa Sinai. Matiarĩ na ciana cia aanake; nĩ ũndũ ũcio, Eleazaru na Ithamaru nĩo maatungataga marĩ athĩnjĩri-Ngai hĩndĩ irĩa yothe ithe wao Harũni aarĩ muoyo.

⁵ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ⁶ “Rehe andũ a mũhĩrĩga wa Lawi ũmaneane kũrĩ Harũni mũthĩnjĩri-Ngai, nĩguo mamũteithagie.* ⁷ Marĩrutaga wĩra wa kũmũtungatĩra, na matungatagĩre kĩrĩndĩ kũ gĩothe hau Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo na ũndũ wa kũruta wĩra wa hema ĩyo. ⁸ Nao marĩmenyagĩrĩra indo ciothe cia Hema-ya-Gũtũnganwo, mahingagie maũndũ marĩa magĩrĩre nĩ gwĩkwo nĩ andũ a Isiraeli na ũndũ wa kũruta wĩra wa hema ĩyo. ⁹ Neana Alawii acio kũrĩ Harũni na ariũ ake; nĩo andũ a Isiraeli arĩa mekũneanwo kũrĩ we biũ. ¹⁰ Amũra Harũni na ariũ ake matungatage marĩ athĩnjĩri-Ngai; mũndũ ũngĩ o wotho ũrĩa ũrĩkuhagĩrĩria harĩa haamũre no nginya ooragwo.”

¹¹ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ¹² “Nĩ nĩ nĩ thuurĩte Alawii kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli ithenya rĩa marigithathi ma arũme arĩa marigithathĩtwo nĩ andũ-a-nja othe a Isiraeli. Alawii nĩ akwa, ¹³ nĩgũkorwo marigithathi mothe nĩ makwa. Hĩndĩ irĩa ndooragire marigithathi mothe ma Misiri, noguo ndeyamũrĩre marigithathi mothe ma Isiraeli, marĩ ma mũndũ kana ma nyamũ. Macio nĩ makwa kũmbe. Nĩ nĩ nĩ Jehova.”

* 3:6 Alawii nĩo maateithagĩrĩria athĩnjĩri-Ngai.

¹⁴ Ningĩ Jehova akĩira Musa kũu Werũ-inĩ wa Sinai atĩrĩ, ¹⁵ “Tara Alawii† kũringana na nyũmba ciao na mbarĩ ciao. Tara arũme othe arĩa makinyĩtie mweri ũmwe na makĩria.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Musa akĩmatara o ta ũrĩa aathĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova.

¹⁷ Maya nĩmo marĩitwa ma ariũ a Lawi:

Nĩ Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

¹⁸ Maya nĩmo marĩitwa ma mbarĩ cia Agerishoni:

Nĩ Libini na Shimei.

¹⁹ Mbarĩ cia Akohathu ciarĩ:

Amuramu, na Iziharu na Hebironi, na Uzieli.

²⁰ Mbarĩ cia Amerari:

ciarĩ Mahali na Mushi.

Ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Alawii, kũringana na nyũmba ciao.

²¹ Gerishoni aarĩ na mbarĩ cia Alabini na Ashimei; ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Agerishoni.

²² Arũme arĩa othe maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria arĩa maatarirwo maarĩ andũ 7,500. ²³ Mbarĩ icio cia Agerishoni ciarĩ ciambe hema ciao mwena wa ithũiro, thuutha wa Hema-ĩrĩa-Nyamũre. ²⁴ Mũtongoria wa nyũmba cia Agerishoni aarĩ Eliasafu mũrũ wa Laeli. ²⁵ Hau Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo-rĩ, Agerishoni nĩ maarĩ na wĩra wa kũmenyerera Hema-ĩyo-Nyamũre na hema, na ciandarũa cia kũmĩhumbĩra, na gĩtambaya gĩa gũcuurio itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, ²⁶ na itambaya cia gũcuurio cia kũirigĩra nja, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero rĩa nja ĩrĩa ĩthiũrũkiirie Hema ĩyo nyamũre na kĩgongona na mĩhĩndo, na indo ciothe iria ikonainie na wĩra wacio.

²⁷ Kohathu aarĩ na mbarĩ cia Aamuramu, na Aiziharu, na Ahebironi, na Auzieli; icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Akohathu. ²⁸ Arũme arĩa othe maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria maarĩ andũ 8,600. Wĩra wa Akohathu warĩ wa kũmenyerera harĩa haamũre. ²⁹ Mbarĩ cia Akohathu ciarĩ ciambage hema mwena wa gũthini wa Hema-ĩrĩa-Nyamũre. ³⁰ Mũtongoria wa nyũmba cia mbarĩ cia Akohathu aarĩ Elizafani mũrũ wa Uzieli. ³¹ Wĩra wao warĩ wa kũmenyerera ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro, na metha, na mĩtĩ ũrĩa wa kũigĩrĩrwo matawa, na igongona, na indo cia gũtũmĩrwo harĩa haamũre, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakania, o na indo ciothe ciakonainie na mũhũthĩrĩre wacio. ³² Mũtongoria mũnene wa Alawii aarĩ Eleazaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Nĩwe watuirwo mũrũgamĩrĩri wa arĩa maamenyagĩrĩra harĩa haamũre.

³³ Merari aarĩ na mbarĩ cia Amahali na Amushi; icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Merari. ³⁴ Arũme arĩa othe maatarirwo arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria maarĩ andũ 6,200. ³⁵ Mũtongoria wa nyũmba cia mbarĩ ya Merari aarĩ Zurieli mũrũ wa Abihaili; nao maarĩ maambage hema mwena wa gathigathini wa Hema-ĩrĩa-Nyamũre. ³⁶ Amerari maamũrirwo mamenyagĩrĩre buremu ya hema ĩrĩa yaamũritwo, na mĩgĩĩko yayo, na itugĩ, na itina ciacio, o na indo ciothe ciayo cia wĩra, na indo ciothe ciakonainie na mũhũthĩrĩre wacio, ³⁷ o na mamenyagĩrĩre itugĩ iria ciirigĩte nja yayo hamwe na itina ciacio, na higĩ cia hema na mĩhĩndo yayo.

³⁸ Musa na Harũni na ariũ ake maarĩ mambage hema ciao mwena wa irathĩro wa Hema-ĩyo-Nyamũre, mang'etheire irathĩro, o hau mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo. Wĩra wao warĩ wa kũmenyerera harĩa haamũre itheriya rĩa andũ a Isiraeli. Mũndũ ũngĩ o wotho ũngĩakuhĩrĩrie hau haamũre aarĩ ooragwo.

³⁹ Alawii arĩa othe maatarirwo ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa na Harũni kũringana na mbarĩ ciao, hamwe na arũme othe arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, maarĩ andũ 22,000.

† 3:15 Alawii matiathiiaga mbaara-inĩ. Kĩu nĩkĩo kĩagiragia matarwo maakinyia mĩaka mĩrongo ĩĩri ta andũ arĩa angĩ.

⁴⁰ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Tara marigithathi ma arũme othe ma andũ a Isiraeli arĩa makinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, na wandĩke marĩitwa mao. ⁴¹ Nyamũrĩra Alawii handũ ha marigithathi mothe ma andũ a Isiraeli; o naguo ũhiũ wa Alawii ũwaamũre handũ ha marigithathi mothe ma mahiũ ma andũ a Isiraeli. Nĩ nĩ nĩ Jehova.”

⁴² Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtara marigithathi mothe ma andũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte. ⁴³ Marigithathi mothe ma arũme arĩa maakinyĩtie mweri ũmwe na makĩria, maandĩkwo na marĩitwa mao, maarĩ andũ 22,273.

⁴⁴ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ⁴⁵ “Amũra Alawii handũ ha marigithathi mothe ma andũ a Isiraeli, naguo ũhiũ wa Alawii ũwaamũre handũ ha mahiũ mao. Alawii megũtuĩka akwa. Nĩ nĩ nĩ Jehova. ⁴⁶ Gũkũũra marigithathi macio 273 ma andũ a Isiraeli, acio makĩrĩte mũigana wa Alawii-rĩ, ⁴⁷ oya cekerĩ ithano[‡] irũgamĩrĩre o mũndũ, kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre, ĩrĩa ũritũ wayo ũrĩ gera mĩrongo ĩrĩ. ⁴⁸ Mbeeca icio cia gũkũũra andũ a Isiraeli acio makĩrĩte-rĩ, cinengere Harũni na ariũ ake.”

⁴⁹ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩũngania mbeeca cia gũkũũra andũ acio maakĩrĩte mũigana wa andũ arĩa maakũũritwo nĩ Alawii. ⁵⁰ Kuuma kũrĩ marigithathi ma andũ a Isiraeli, akĩũngania betha ya ũritũ wa cekerĩ 1,365[§] kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre. ⁵¹ Musa akĩnengera Harũni na ariũ ake mbeeca icio ciakũũrĩte andũ, o ta ũrĩa aathĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova.

4

Akohathu

¹ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ: ² “Thĩinĩ wa Alawii-rĩ, tarai rũhonge rwa Akohathu kũringana na mbarĩ ciao na nyũmba ciao. ³ Mũtare arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mĩaka mĩrongo ĩtatũ nginya mĩaka mĩrongo ĩtano arĩa mokaga gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

⁴ “Ũyũ nĩguo wĩra wa Akohathu thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo: wĩra wao nĩ kũmenyerera indo iria theru mũno. ⁵ Rĩrĩa kambĩ ĩgũthaama-rĩ, Harũni na ariũ ake marĩtoonyaga thĩinĩ wa hema ĩyo makaruta gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa kũhakania na makahumbĩra ithandũkũ rĩa Ũira nakĩo. ⁶ Ningĩ marĩhumbĩre na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na maare gĩtambaya kĩa rangi wa bururu mũtheri ĩgũrũ rĩacio, na matoonyie mĩtĩ ya kũrĩkuua handũ hayo.

⁷ “Nao maare gĩtambaya kĩa rangi wa bururu ĩgũrũ rĩa metha ya mĩgate ĩrĩa ĩigagwo mbere ya Jehova, na mamĩgĩrĩre thaani, na thaani, nene na mbakũri, na ndigithũ cia magongona ma kũnyuu; na mĩgate ĩrĩa ĩigagwo hau hĩndĩ ciothe ĩikare o hau ĩgũrũ. ⁸ Macooke maigĩrĩre gĩtambaya kĩa rangi wa gakaraku ĩgũrũ rĩa indo icio na ningĩ mahumbĩre gĩtambaya kĩa rangi wa njũũa cia pomboo, na matoonyie mĩtĩ ya kũrĩkuua handũ hayo.

⁹ “Ningĩ moe gĩtambaya kĩa rangi wa bururu, mahumbĩre mĩtĩ ũrĩa wa kũigĩrĩrwo matawa marĩa mamũrĩkaga, hamwe na matawa maguo, na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na thaani cia mũrarĩ wa ndaambĩ, na ndigithũ cia gwĩkĩrwo maguta ma matawa macio. ¹⁰ Ningĩ makũnje mĩtĩ ũcio na indo ciaguo ciothe ciohetwo na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na macigĩrĩre ĩgũrũ rĩa gĩkuui gĩacio.

¹¹ “Nĩ maare gĩtambaya kĩa rangi wa bururu ĩgũrũ rĩa kĩgongona gĩa thahabu, na makĩhumbĩre na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na matoonyie mĩtĩ ĩrĩa ya gũgĩkuua handũ hayo.

¹² “Ningĩ moe indo ciothe iria ihũthagĩrwo ũtungata-inĩ wa handũ-harĩa-haamũre, macikũnje na gĩtambaya kĩa rangi wa bururu, macihumbĩre na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo, na macigĩrĩre ĩgũrũ rĩa gĩkuui gĩacio.

¹³ “Ningĩ nĩ marute mũhu kuuma kĩgongona-inĩ gĩa gĩcango, na maare gĩtambaya kĩa rangi wa ndathi ĩgũrũ rĩakĩo. ¹⁴ Ningĩ maigĩrĩre indo ciothe iria ihũthagĩrwo gũtungata

[‡] 3:47 nĩ ta giramu 55 [§] 3:50 nĩ ta kilo 15

kĩgongona-inĩ, nacio nĩ hamwe na ngĩo cia mwaki, na njibe, na icakũri, na mbakũri cia kũminjamingĩria. Igũrũ rĩakĩo nĩ maare gĩthii kĩa njũũa cia pomboo na matoonyie mĩtĩ ya gũgĩkuua handũ hayo.

¹⁵ “Thuutha wa Harũni na ariũ ake kũrĩkia kũhumbĩra indo ciothe theru o na indo ciothe nyamũre, na rĩria andũ a kambĩ mehaarĩria gũthaama-rĩ, ariũ a Akohathu nao moke makuue indo icio. No matikanahutie indo icio nyamũre matigakue. Akohathu acio nĩo magaakuua indo iria irĩ thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

¹⁶ “Elezaru mũrũ wa Harũni, ũria mũthĩnjĩri-Ngai, nĩwe ũrĩmenyagĩrĩra maguta ma gwakia tawa, na ũbumba ũria ũnungaga wega, na mũtu ũria ũrutagwo hĩndĩ ciothe, o na maguta marĩa maitanagĩrĩrio. Nĩwe ũrĩmenyagĩrĩra Hema-ĩyo-Nyamũre irĩ yothe na indo iria ciothe irĩ thĩinĩ wayo, nĩcio indo iria nyamũre ciĩkĩrĩtwo kuo, na indo cia wĩra.”

¹⁷ Jehova akĩira Musa na Harũni atĩrĩ, ¹⁸ “Menyererai mbarĩ cia mũhĩrĩga wa Akohathu matikaneherio kuuma kũrĩ Alawii. ¹⁹ Nĩguo matũũre muoyo na matikae gũkua rĩria mangĩkuhĩrĩria indo iria theru mũno-rĩ, mekagĩrei ũũ: Harũni na ariũ ake nĩo marĩ-toonyaga handũ harĩa hatheru, na makagĩra o mũndũ wĩra wake na kĩria egũkuua.

²⁰ No ariũ a Kohathu matikanatoonye thĩinĩ kuona indo iria theru o na hanini, nĩguo matigaakue.”

Agerishoni

²¹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ²² “Tara Agerishoni o nao kũringana na nyũmba ciao na mbarĩ ciao. ²³ Ũtare arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mĩaka mĩrongo itatũ nginya mĩaka mĩrongo itano arĩa mokaga gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo.

²⁴ “Ũyũ nĩguo ũtungata wa mbarĩ cia Agerishoni rĩria mekũruta wĩra na gũkuua mĩrigo: ²⁵ Nĩo marĩkuuaga itambaya cia gũcuurio cia Hema-ĩria-Nyamũre, na Hema-ya-Gũtũnganwo, na indo cia kũmĩhumbĩra, o na gĩthii kĩa njũũa cia pomboo cia kũmĩhumbĩra na igũrũ, na itambaya cia gũcuurio cia itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, ²⁶ na itambaya cia gũcuurio iria cia kũirigĩra nja irĩa ithiũrũrũkĩirie Hema-ĩyo-Nyamũre na kĩgongona, na gĩtambaya gĩa gũcuurio gĩa itoonyero-inĩ, na mĩhĩndo na indo ciothe itũmagĩrwo ũtungata-inĩ wayo. Agerishoni acio nĩo marĩrutaga wĩra wotho ũria wagĩrĩire kũrutwo na indo icio. ²⁷ ũtungata wao wotho, ũrĩ wa gũkuua mĩrigo kana wa kũruta wĩra ũngĩ, ũrĩrutagwo ũtongoretio nĩ Harũni na ariũ ake. Nĩ inyuĩ mũrĩmagayagĩra wĩra wao wa kĩria gĩothe marĩkuuaga. ²⁸ ũcio nĩguo ũtungata wa mbarĩ ya Agerishoni Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. Wĩra wao ũrĩrutagwo ũtongoretio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni, ũria mũthĩnjĩri-Ngai.

Amerari

²⁹ “Tara Amerari kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao. ³⁰ Tara arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mĩaka mĩrongo itatũ nginya mĩaka mĩrongo itano arĩa mokaga gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. ³¹ ũyũ nĩguo wĩra wao ũria marĩrutaga magĩtungata Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo: wĩra wao nĩ gũkuuaga buremu cia Hema-ĩyo-Nyamũre, na mĩgĩko yayo, na itugĩ na itina ciacio, ³² o ũndũ ũmwe na itugĩ iria ciirigĩte nja hamwe na itina ciacio, na higĩ cia hema na mĩhĩndo, na indo ciothe ciacio na kĩndũ gĩothe gĩkonainie na kũruta wĩra ũcio. Gayagĩra o mũndũ indo iria agĩrĩrwo nĩ gũkuua. ³³ ũcio nĩguo ũtungata wa mbarĩ ya Amerari rĩria marĩrutaga wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, matongoretio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni, ũria mũthĩnjĩri-Ngai.”

Gũtara Mbarĩ cia Alawii

³⁴ Na rĩrĩ, Musa, na Harũni, na atongoria a kĩrĩndĩ nĩmatarire Akohathu acio kũringana na mbarĩ na nyũmba ciao. ³⁵ Arũme othe a ũkũrũ wa kuuma mĩaka mĩrongo itatũ nginya mĩaka mĩrongo itano arĩa mookire gũtungata wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, ³⁶ matarĩtwo na mbarĩ ciao, maarĩ andũ 2,750 ³⁷ ũcio nĩguo warĩ mũigana wa andũ othe arĩa maarĩ a mbarĩ cia Akohathu arĩa maatungataga thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Musa na Harũni maamatarire kũringana na ũria Jehova aathĩte Musa.

³⁸ Agerishoni maatarirwo kuringana na mbari na nyumba ciao. ³⁹ Arume othe a ukuru wa kuuma miaka mirongo itatu nginya miaka mirongo itano ari mookire gutungata wira-ini wa Hema-ya-Gutunganwo, ⁴⁰ mataritwo na mbari na nyumba ciao, maar andu 2,630. ⁴¹ Ucio niguu wari muigana wa mbari cia Agerishoni ari maatungataga thini wa Hema-ya-Gutunganwo. Musa na Haruni maamatarire kuringana na watho wa Jehova.

⁴² Amerari maatarirwo kuringana na mbari na nyumba ciao. ⁴³ Arume othe a ukuru wa kuuma miaka mirongo itatu nginya miaka mirongo itano ari mookire gutungata wira-ini wa Hema-ya-Gutunganwo, ⁴⁴ mataritwo na mbari ciao, maar andu 3,200. ⁴⁵ Ucio niguu wari muigana wa mbari cia Amerari. Musa na Haruni maamatarire kuringana na uria Jehova aathite Musa.

⁴⁶ Ni undu ucio, Musa na Haruni na atongoria a Isiraeli magitara Alawii othe kuringana na mbari ciao na nyumba ciao. ⁴⁷ Arume othe a ukuru wa kuuma miaka mirongo itatu nginya miaka mirongo itano ari mookire kuruta wira wa gutungata na gukuuwa Hema-ya-Gutunganwo, ⁴⁸ muigana wao wari andu 8,580. ⁴⁹ Kuringana na watho wa Jehova uria aathite Musa, mundu o mundu niagayagirwo wira wake, na akeerwo kiria egukuuwa. Uguo niguu maatarirwo, o ta uria Jehova aathite Musa.

5

Gutherio gwa Kambi

¹ Nake Jehova akiira Musa atiri, ² “Atha andu a Isiraeli maingate kuuma kambini yao mundu o wotho uruarite murimu wa ngothi uria ungigwatanio, kana mundu uri na handu o na ha he kuura, kana mundu uri na thaahu ni undu wa kuhutia kiimba. ³ Ingata arume o na andu-a-nja; umaingate nja ya kambini niguu matigathaahie kambini yao kuria ni nduranagia na inyu.” ⁴ Uguo noguo andu a Isiraeli meekire; makiruta andu acio nja ya kambini. Magika o uria Jehova aathite Musa gwikwo.

Irihi ria Mahitia

⁵ Ningi Jehova akiira Musa atiri, ⁶ “Ira andu a Isiraeli atiri, ‘Riria mundu murume kana mundu-wa-nja angihitiria mundu uria ungi na njira o yotho, na ni undu ucio aage kwihokeka hari Jehova-ri, mundu ucio ni muhitia, ⁷ na no nginya oimbure mehia maria ekite. No nginya arute irihi riothe ni undu wa mahitia macio make, na ongerere gicunji gia ithano kuri irihi riu, anengere mundu ucio ahitirie. ⁸ No mundu ucio angikorwo ndari na mundu wa nyumba yao uria ungirihwo ni undu wa ihitia riu, irihi riu rirituikaga ria Jehova, na no nginya rinengerwo muthinjiri-Ngai riri hamwe na ndurume ya kurutwo igongona ria horohio ni undu wake. ⁹ Maruta mothe maamure maria andu a Isiraeli marirehagira muthinjiri-Ngai-ri, marituikaga make. ¹⁰ Iheo cia o mundu iria nyamure ni ciae we mwene, no kiria angihe muthinjiri-Ngai, gigaatuika kia muthinjiri-Ngai ucio.’”

Uhoro Ukonii Mutumia Utari Mwihokeku

¹¹ Ningi Jehova akiira Musa atiri, ¹² “Ariria andu a Isiraeli, umeere atiri: ‘Mutumia wa mundu angihingicania mithiire yake, atuike ti mwihokeku hari we ¹³ na undu wa gukoma na mundu ungi, na undu ucio uhithwo muthuuriwe na thaahu wake wage kumenyeka (tondu hatiri muira wa kumuumbura, na ndakorereirwo agika undu ucio-ri), ¹⁴ na muthuuriwe aiguire mutumia wake uiru na amwikuire ati niethaahitie, kana amiguire uiru na amwikuire o na akorwo atethaahitie, ¹⁵ hinda iyo niatware mutumia wake hari muthinjiri-Ngai. Ningi no nginya atware gicunji gia ikumi kia eba imwe* ya mutu wa cairi ni undu wa mutumia wake. Ndagaitiririe mutu ucio maguta kana awikire ubumba, ni undu riu ni iruta ria mutu rirutagwo ni undu wa uiru, iruta ria mutu ria kiririkano, ria kuririkanania ihitia riu.

¹⁶ “‘Muthinjiri-Ngai niagatwara mutumia ucio amurugamie mbere ya Jehova. ¹⁷ Acooke oe maa maamure mari ndigithu-ini ya rumba, na ahakure rukungu hau thi

* 5:15 ni ta kilo 2

ya Hema-ĩrĩa-Nyamũre arwĩkĩre maaĩ-inĩ macio.[†] ¹⁸ Mũthĩnjĩri-Ngai aarĩkia kũrũgamia mĩtumia ũcio mbere ya Jehova, nĩakamuohora njuĩrĩ yake, acooke amũnengere iruta rĩu rĩa kĩririkano rĩa mĩtu nĩ ũndũ wa ũiru arĩnyiite na moko, nake mũthĩnjĩri-Ngai we mwene akorwo anyiĩtĩte maaĩ macio marũrũ marĩa marehaga kĩrumi. ¹⁹ Mũthĩnjĩri-Ngai acooke ehĩtithie mĩtumia ũcio, amwĩre atĩrĩ, “Angĩkorwo hatĩrĩ mũndũ ũngĩ ũkomete nawe, na ndũhĩngĩcanĩtie mĩthiĩre yaku ũgethaahia hĩndĩ ĩrĩa ũrĩ na mũthuurĩrĩ, maaĩ maya marũrũ marĩa marehaga kĩrumi maroaga gũgwĩka ũũru. ²⁰ No angĩkorwo nĩũhĩngĩcanĩtie mĩthiĩre yaku ũrĩ na mũthuurĩ na ũgethaahia nĩ ũndũ wa gũkoma na mũndũ ũngĩ tiga mũthuurĩguo-rĩ,” ²¹ hĩndĩ ĩyo mũthĩnjĩri-Ngai nĩakehĩtithia mĩtumia ũcio na mwĩhĩtwa ũyũ ũrehanagĩra kĩrumi, oige atĩrĩ, “Jehova arotũma andũ anyu makũrume na magũkaane, rĩrĩa agaatumĩ kĩero gĩaku kĩhinyare na nda yaku ĩimbe. ²² Namo maaĩ maya marehaga kĩrumi marotoonya mwĩrĩ waku, nayo nda yaku ĩimbe na kĩero gĩaku kĩhinyare.”

“Nake mĩtumia ũcio acooke oige atĩrĩ, “Ameni, nĩgũtuĩke ũguo.”

²³ “Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakandĩka irumi icio ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo, acooke acithambĩrie maaĩ-inĩ macio marũrũ. ²⁴ Nĩagatumĩ mĩtumia ũcio anyue maaĩ macio marũrũ marehaga kĩrumi, namo maaĩ macio mamũtoonye na matũme aigue ruo rũnene mũno. ²⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai acooke oe iruta rĩu rĩa mĩtu nĩ ũndũ wa ũiru kuuma moko-inĩ ma mĩtumia ũcio, arĩthũngũthie mbere ya Jehova, na acooke arĩrehe kĩgongona-inĩ. ²⁶ Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio arũme ngundi ĩmwe ya mĩtu ũcio ũrutĩtwo ũrĩ wa kĩririkano na aũcinĩre igũrũ rĩa kĩgongona; thuutha ũcio atũme mĩtumia ũcio anyue maaĩ macio. ²⁷ Angĩkorwo nĩethaahĩtie na ti mwĩhokeku harĩ mũthuurĩwe-rĩ, rĩrĩa akaanyuithio maaĩ macio marehaga kĩrumi, nĩ makaamũtoonya matũme aigue ruo rũnene mũno, na nda yake ĩimbe na kĩero gĩake kĩhinyare, nake atuĩke thaahu kũrĩ andũ ao. ²⁸ No rĩrĩ, angĩkorwo mĩtumia ũcio ndethaahĩtie na akorwo nĩ mũthingu-rĩ, ndagatuuo mũhĩtia, na nĩakahota kũgĩa na ciana.

²⁹ “Ŭyũ nĩguo watho wa ũiru rĩrĩa mĩtumia angĩhĩngĩcania mĩthiĩre yake, ethaahie o arĩ na mũthuurĩ, ³⁰ kana rĩrĩa mũndũ mũrũme angĩnyiitwo nĩ ũiru nĩ ũndũ nĩegwĩkũũa mĩtumia ũcio wake. Mũthĩnjĩri-Ngai arĩmũrũgamagia mbere ya Jehova na arũmĩrĩre watho ũcio wothe. ³¹ Mũthuurĩwe nĩagatuuo ndarĩ na ihĩtia o na rĩrĩkũ, no mĩtumia ũcio nĩwe ũgaacookerewo nĩ mehia make.”

6

Mũnaziri

¹ Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja angĩenda kwĩhĩta mwĩhĩtwa wa mwanya, ũrĩ mwĩhĩtwa wa kwĩyamũrĩra Jehova atuĩke Mũnaziri,* ³ no nginya atige kũnyua ndibei o na indo iria ingĩ ngagatu cia kũnyua, na ndakananyue thiki ĩthondeketwo kuuma kũrĩ ndibei kana kĩndũ kĩngĩ kĩgagatu gĩa kũnyua. Ndakananyue maaĩ ma thabibũ, kana arĩe thabibũ, kana thabibũ iria nyũmithie. ⁴ Hĩndĩ ĩrĩa yothie arĩkoragwo arĩ Mũnaziri, ndakanarĩe kĩndũ gĩa kuuma he mũthabibũ, irĩ mbegũ kana makoni.

⁵ “‘Ihinda rĩothe rĩa mwĩhĩtwa ũcio wa kwĩyamũra, ndakanenjwo mĩtwe. No nginya aikarage arĩ mũtheru o nginya ihinda rĩake rĩa kwĩyamũrĩra Jehova rĩthire; no nginya areke njuĩrĩ cia mĩtwe wake ikũre iraihe. ⁶ Ihinda rĩu rĩothe eyamũrĩire Jehova ndakanakuhĩrĩre kĩimba. ⁷ O na ithe, kana nyina, kana mũrũ wa nyina, kana mwarĩ wa nyina angĩkua, ndakanethaahie nĩ ũndũ wao, tondũ arĩ na rũũri rwa kwĩyamũrĩra Ngai mĩtwe. ⁸ Ihinda rĩothe rĩa kwĩyamũra gwake arĩkoragwo aamũrĩrwo Jehova.

[†] 5:17 Maaĩ matheru hamwe na rũkũngũ monanagia ituĩro rĩa Ngai kũrĩ mũndũ ũrĩa ũhĩtĩtie. ^{*} 6:2 Mũndũ nĩangĩehĩtire mwĩhĩtwa wa gũtuĩka Mũnaziri kwa ihinda, kana mĩtũũrĩre wake wothe. Aciari nĩmangĩehĩtire mwĩhĩtwa handũ ha ciana ciao. Mũnaziri ndetĩkĩrĩtio kũnyua kĩndũ kĩgagatu, kwenja njuĩrĩ kana nderu, o na kana kũhutia kĩndũ gĩkuũ.

⁹ “Mündü angikua gĩkuũ kĩa narua arĩ ho, naguo ũndũ ũcio ũthaahie njuĩrĩ ĩrĩa aamũrite, no nginya enjwo mĩtwe mũthenya wake wa gũtherio, na nĩguo wa mũgwanja. ¹⁰ Ningĩ mũthenya wa ĩnana no nginya atware ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ harĩ mũthĩnjĩri-Ngai hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. ¹¹ Nake mũthĩnjĩri-Ngai arute ĩmwe ĩtuĩke igongona rĩa kũhoroherio mehia, nayo ĩyo ĩngĩ ĩtuĩke nĩ iruta rĩa njino nĩguo ahoroherio, nĩ ũndũ nĩehĩtie nĩgũkorwo arĩ hamwe na kĩimba. Mũthenya o ro ũcio no nginya aamũrire Jehova mĩtwe wake rĩngĩ. ¹² No nginya eyamũrire Jehova ihinda rĩu rĩa kwĩyamũra, na no nginya arute gatũrũme ka mwaka ũmwe gatũke ka igongona rĩa mahĩtia. Mĩthenya ĩrĩa mĩhĩtũku ndĩgũtarwo, tondũ nĩathaahirio ihinda rĩrĩa eyaamũrite.

¹³ “Na rĩrĩ, ũyũ nĩguo watho wa Mũnaziri ihinda rĩaake rĩa kwĩyamũrĩra Ngai rĩathira. Nĩakarehwo itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. ¹⁴ Hau nĩho akaarehe maruta make harĩ Jehova, namo nĩ: gatũrũme ka mwaka ũmwe gatarĩ na kaũũgũ gatũke ka iruta rĩa njino, na kamwatĩ ka mwaka ũmwe karĩ igongona rĩa kũhoroheria mehia, na ndũrũme ĩmwe ĩtarĩ na kaũũgũ ĩrĩ iruta rĩa ũiguano, ¹⁵ hamwe na maruta ma mĩtu na maruta ma kũnyuu, na gĩkabũ kĩa mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, na keki cia mĩtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, na tũmĩgate tũhũthũ tũhakĩtwo maguta.

¹⁶ “Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakaiga indo ĩcio mbere ya Jehova, na acooke arute igongona rĩa kũhoroheria mehia o na iruta rĩa njino. ¹⁷ Nĩakarehe gĩkabũ kũ kĩa mĩgate ĩtarĩ mĩmbie na arute ndũrũme ĩyo ĩrĩ igongona rĩa ũiguano kũrĩ Jehova, hamwe na igongona rĩayo rĩa mĩtu na rĩa indo cia kũnyuu.

¹⁸ “Ningĩ hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, Mũnaziri no nginya enjwo njuĩrĩ ĩrĩa aamũrite. Nĩakoya njuĩrĩ ĩyo na amĩkie mwaki-inĩ ũrĩa ũrĩ rungu rwa igongona rĩu rĩa ũiguano.

¹⁹ “Thuutha wa Mũnaziri ũcio kwenjwo njuĩrĩ yake ya kwĩyamũra, mũthĩnjĩri-Ngai nĩ akoya kĩande gĩtherũkitio kĩa ndũrũme ĩyo, na keki na tũmĩgate tũrĩa tũhũthũ kuuma gĩkabũ-inĩ kũ, cieri ĩtarĩ ndawa ya kũmbia. ²⁰ Mũthĩnjĩri-Ngai acooke acithũngũthie mbere ya Jehova, ĩtuĩke igongona rĩa gũthũngũthio; nĩ nyamũre, na nĩ cia mũthĩnjĩri-Ngai, hamwe na gĩthũri kĩrĩa gĩthũngũthĩtio, o na kiero kĩrĩa kĩrutĩtwo. Thuutha ũcio Mũnaziri no anyue ndibei.

²¹ “Ŭcio nĩguo watho wa Mũnaziri ũrĩa wĩhĩtaga kũrutĩra Jehova indo kũringana na ũrĩa eyaamũrite, hamwe na kĩrĩa kĩngĩ gĩothe angĩhota kũruta. No nginya ahingie mwĩhĩtwa ũrĩa ehĩtĩte, kũringana na watho wa Mũnaziri.”

Kĩrathimo kĩa Mũthĩnjĩri-Ngai

²² Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ²³ “Ĩra Harũni na ariũ ake atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo mũrĩrathimaga andũ a Isiraeli. Meragei atĩrĩ:

²⁴ ““Jehova arokũrathima,
na akũmenyagĩrĩre;

²⁵ Jehova arotũma ũthiũ wake ũkwarĩre,
na agũkinyagĩrie wega wake;

²⁶ Jehova arogũtiĩrĩra gĩthiithi gĩake,
na akũhe thayũ.”

²⁷ “Nĩ ũndũ ũcio athĩnjĩri-Ngai nĩmarĩgwetaga rĩtwa rĩakwa kũrĩ andũ a Isiraeli, na nĩ nĩndĩmarathimaga.”

7

Maruta Hĩndĩ ya Kwamũrwo kwa Hema-ĩrĩa-Nyamũre

¹ Rĩrĩa Musa aarĩkirie kũhaanda Hema-ĩrĩa-Nyamũre, nĩamĩtĩrĩrie maguta o na akĩmĩamũrĩra Jehova hamwe na indo ciayo ciothe. Ningĩ agĩtĩrĩria kĩgongona maguta, na agĩkĩamũra hamwe na indo ciakĩo ciothe. ² Ningĩ atongoria a Isiraeli, atongoria a nyũmba ciao arĩa maarĩ atongoria a mĩhĩrĩga arĩa maarĩgamĩrĩre andũ arĩa maatarĩtwo,

makirehe maruta. ³ Maareheire Jehova iheo ikuuĩtwo nĩ ngaari ithathatũ cia ng'ombe irĩ humbĩre, hamwe na ndegwa ikũmi na igĩrĩ, ndegwa imwe ikarutwo nĩ o mūtongoria, na ngaari imwe ikarutwo nĩ atongoria eerĩ. Indo icio nĩcio maarehire mbere ya Hema-ĩrĩa-Nyamũre.

⁴ Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ: ⁵ “Itĩkĩra indo icio kuuma kũrĩ o, nĩguo ihũthĩrwo wĩra-inĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo. Ũciheane kũrĩ Alawii o ta ũrĩa wĩra wa mũndũ o mũndũ ũkũbatara.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩoya ngaari icio na ndegwa icio agĩciheana kũrĩ Alawii. ⁷ Aaheire Agerishoni ngaari igĩrĩ na ndegwa inya, o ta ũrĩa wĩra wao wabataraga, ⁸ ningĩ akihe Amerari ngaari inya na ndegwa inyanya, o ta ũrĩa wĩra wao wabataraga. Othe maatongoragio nĩ Ithamaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. ⁹ No Musa ndaigana kũhe Akohathu kĩndũ o nakĩ, tondũ wĩra wao warĩ wa gũkuuaga indo iria nyamũre na ciande ciao, nĩgũkorwo ũcio nĩguo warĩ wĩra ũrĩa meehokeirwo.

¹⁰ Rĩrĩa kĩgongona gĩaitĩrĩrio maguta, atongoria nĩmarehire maruta mao nĩguo kĩamũrwo, na makĩmaiga mbere ya kĩgongona kũ. ¹¹ Nĩ ũndũ Jehova nĩeerĩte Musa atĩrĩ, “O mũthenya, mūtongoria ũmwe arĩrehaga maruta make nĩ ũndũ wa kwamũrwo gwa kĩgongona.”

¹² Mũndũ ũrĩa warehire maruta make mũthenya wa mbere aarĩ Nahashoni mũrũ wa Aminadabu wa mũhĩrĩga wa Juda.

¹³ Indo iria aarutire ciarĩ thaani imwe ya betha ya ũritũ wa cekerĩ igana rĩmwe rĩa mĩrongo itatũ, * na mbakũri imwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja,† cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre, na o imwe yaiyũritio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu; ¹⁴ na thaani imwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekerĩ ikũmi,‡ iiyũritio ũbumba; ¹⁵ na gategwa kamwe, na ndũrũme imwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, Nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino; ¹⁶ na thenge imwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia; ¹⁷ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Nahashoni mũrũ wa Aminadabu.

¹⁸ Mũthenya wa keerĩ Nethaneli mũrũ wa Zuaru, mūtongoria wa Aisakaru, nake akĩrehe maruta make.

¹⁹ Indo iria aarutire ciarĩ thaani imwe ya betha ya ũritũ wa cekerĩ igana rĩmwe rĩa mĩrongo itatũ, na mbakũri imwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre, na o imwe yaiyũritio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu; ²⁰ na thaani imwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekerĩ ikũmi, iiyũritio ũbumba; ²¹ na gategwa kamwe, na ndũrũme imwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino; ²² na thenge imwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia; ²³ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Nethaneli mũrũ wa Zuaru.

²⁴ Mũthenya wa gatatũ Eliabu mũrũ wa Heloni, mūtongoria wa andũ a Zebuluni, nake akĩrehe maruta make.

²⁵ Indo iria aarutire ciarĩ thaani imwe ya betha ya ũritũ wa cekerĩ igana rĩmwe rĩa mĩrongo itatũ, na mbakũri imwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja, cierĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre, na o imwe yaiyũritio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu; ²⁶ na thaani imwe nene ya thahabu ya ũritũ wa cekerĩ ikũmi, iiyũritio ũbumba; ²⁷ na

* 7:13 nĩ ta kilo imwe na nuthu (1:5) † 7:13 nĩ ta kilo robo ithatũ (0.75) ‡ 7:14 nĩ ta giramu 110

gategwa kamwe, na ndürũme ïmwe, na gatürũme kamwe ka mwaka ùmwe, nĩ ùndũ wa iruta rĩa njino; ²⁸ na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia; ²⁹ na ndegwa igĩrĩ, na ndürũme ithano, na thenge ithano na tütürũme tütano twa mwaka ùmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ùiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Eliabu mürũ wa Heloni.

³⁰ Mũthenya wa kana, Elizuru mürũ wa Shedeuru, mütongoria wa andũ a Rubeni, nake akĩrehe maruta make.

³¹ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ùritũ wa cekerĩ igana rĩa mĩrongo ïtatũ, na mbakũri ïmwe ya kũminjaminjĩria ya ùritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja, ciarĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre, na o ïmwe yaiyũritio mũtu ùrĩa mũhinyu mũno ùtukanĩtio na maguta, ùrĩ iruta rĩa mũtu; ³² na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ùritũ wa cekerĩ ikũmi, ïiyũritio ùbumba; ³³ na gategwa kamwe, na ndürũme ïmwe, na gatürũme ka mwaka ùmwe, nĩ ùndũ wa iruta rĩa njino; ³⁴ na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia; ³⁵ na ndegwa igĩrĩ, na ndürũme ithano, na thenge ithano na tütürũme tütano twa mwaka ùmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ùiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Elizuru mürũ wa Shedeuru.

³⁶ Mũthenya wa gatano, Shelumieli mürũ wa Zurishadai, mütongoria wa andũ a Simeoni, nake akĩrehe maruta make.

³⁷ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ùritũ wa cekerĩ igana rĩa mĩrongo ïtatũ, na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ùritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja, ciarĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre, na o ïmwe ïiyũritio mũtu ùrĩa mũhinyu mũno ùtukanĩtio na maguta, ùrĩ iruta rĩa mũtu; ³⁸ na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ùritũ wa cekerĩ ikũmi, ïiyũritio ùbumba; ³⁹ na gategwa kamwe, na ndürũme ïmwe, na gatürũme kamwe ka mwaka ùmwe, nĩ ùndũ wa iruta rĩa njino; ⁴⁰ na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia; ⁴¹ na ndegwa igĩrĩ, na ndürũme ithano, na thenge ithano, na tütürũme tütano twa mwaka ùmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ùiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Shelumieli mürũ wa Zurishadai.

⁴² Mũthenya wa gatandatũ Eliasafu mürũ wa Deueli, mütongoria wa andũ a Gadi, nake akĩrehe maruta make.

⁴³ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ïmwe ya betha ya ùritũ wa cekerĩ igana rĩa mĩrongo ïtatũ, na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ùritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja, ciarĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre, na o ïmwe ïiyũritio mũtu ùrĩa mũhinyu mũno ùtukanĩtio na maguta, ùrĩ iruta rĩa mũtu; ⁴⁴ na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ùritũ wa cekerĩ ikũmi, ïiyũritio ùbumba; ⁴⁵ na gategwa kamwe, na ndürũme ïmwe, na gatürũme ka mwaka ùmwe, nĩ ùndũ wa iruta rĩa njino; ⁴⁶ na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia; ⁴⁷ na ndegwa igĩrĩ, na ndürũme ithano, na thenge ithano, na tütürũme tütano twa mwaka ùmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ùiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Eliasafu mürũ wa Deueli.

⁴⁸ Mũthenya wa mũgwanja Elishama mürũ wa Amihudu, mütongoria wa andũ a Efiraimu, nake akĩrehe maruta make.

⁴⁹ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ya betha ya ùritũ wa cekerĩ igana rĩa mĩrongo ïtatũ, na mbakũri ïmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ùritũ wa cekerĩ mĩrongo mũgwanja, ciarĩ kũringana na gĩthimo gĩa cekerĩ ya harĩa haamũre, na o ïmwe ïiyũritio mũtu ùrĩa mũhinyu mũno ùtukanĩtio na maguta, ùrĩ iruta rĩa mũtu; ⁵⁰ na thaani ïmwe nene ya thahabu ya ùritũ wa cekerĩ ikũmi, ïiyũritio ùbumba; ⁵¹ na gategwa kamwe, na ndürũme ïmwe, na gatürũme kamwe ka mwaka ùmwe, nĩ ùndũ wa iruta rĩa njino; ⁵² na thenge ïmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia; ⁵³ na ndegwa igĩrĩ, na ndürũme ithano, na thenge ithano, na tütürũme tütano twa mwaka ùmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ùiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Elishama mürũ wa Amihudu.

⁵⁴ Mũthenya wa kanana Gamalieli mūrũ wa Pedazuru, mūtongoria wa andũ a Manase, nake akĩrehe maruta make.

⁵⁵ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa ceki igana rĩa mĩrongo ĩtatũ na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa ceki mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa ceki ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩiyũritio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu; ⁵⁶ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa ceki ikũmi, ĩiyũritio ũbumba; ⁵⁷ na gategwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino; ⁵⁸ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia; ⁵⁹ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Gamalieli mūrũ wa Pedazuru.

⁶⁰ Mũthenya wa kenda, Abidani mūrũ wa Gideoni, mūtongoria wa andũ a Benjamini, nake akĩrehe maruta make.

⁶¹ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa ceki igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa ceki mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa ceki ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩiyũritio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu; ⁶² na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa ceki ikũmi, ĩiyũritio ũbumba; ⁶³ na gategwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino; ⁶⁴ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia; ⁶⁵ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Abidani mūrũ wa Gideoni.

⁶⁶ Mũthenya wa ikũmi Ahiezeri mūrũ wa Amishadai, mūtongoria wa andũ a Dani, nake akĩrehe maruta make.

⁶⁷ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa ceki igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa ceki mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa ceki ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩiyũritio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu; ⁶⁸ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa ceki ikũmi, ĩiyũritio ũbumba; ⁶⁹ na gategwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino; ⁷⁰ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia; ⁷¹ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Ahiezeri mūrũ wa Amishadai.

⁷² Mũthenya wa ikũmi na ũmwe, Pagieli mūrũ wa Okirani, mūtongoria wa andũ a Asheri, nake akĩrehe maruta make.

⁷³ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa ceki igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa ceki mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa ceki ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩiyũritio mũtu ũrĩa mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta, ũrĩ iruta rĩa mũtu; ⁷⁴ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ũritũ wa ceki ikũmi, ĩiyũritio ũbumba; ⁷⁵ na gategwa kamwe, na ndũrũme ĩmwe, na gatũrũme kamwe ka mwaka ũmwe, nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino; ⁷⁶ na thenge ĩmwe ya igongona rĩa kũhoroherio mehia; ⁷⁷ na ndegwa igĩrĩ, na ndũrũme ithano, na thenge ithano, na tũtũrũme tũtano twa mwaka ũmwe, irutwo irĩ igongona rĩa ũiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Pagieli mūrũ wa Okirani.

⁷⁸ Mũthenya wa ikũmi na ĩĩrĩ Ahira mūrũ wa Enani, mūtongoria wa andũ a Nafitali, nake akĩrehe maruta make.

⁷⁹ Indo iria aarutire ciarĩ thaani ĩmwe ya betha ya ũritũ wa ceki igana rĩa mĩrongo ĩtatũ, na mbakũri ĩmwe ya betha ya kũminjaminjĩria ya ũritũ wa ceki mĩrongo mũgwanja, cieri kũringana na gĩthimo gĩa ceki ya harĩa haamũre, na o ĩmwe ĩiyũritio

mūtu ūrīa mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta, ūrī iruta rīa mūtu; ⁸⁰ na thaani ĩmwe nene ya thahabu ya ūritū wa ceki ikūmi, ĩyūrītio ūbumba; ⁸¹ na gategwa kamwe, na ndūrūme ĩmwe, na gatūrūme kamwe ka mwaka ūmwe, nĩ ūndū wa iruta rīa njino; ⁸² na thenge ĩmwe ya igongona rīa kūhoroherio mehia; ⁸³ na ndegwa igĩrĩ, na ndūrūme ithano, na thenge ithano, na tūtūrūme tūtano twa mwaka ūmwe, irutwo irĩ igongona rīa ūiguano. Ici nĩcio indo iria ciarutirwo nĩ Ahira mūrū wa Enani.

⁸⁴ Maya nĩmo maarĩ maruta ma atongoria a andū a Isiraeli nĩ ūndū wa kwamūrwo gwa kīgongona rīrīa gĩaitagĩrĩrio maguta: ciarĩ thaani cia betha ikūmi na igĩrĩ na mbakūri cia betha cia kūminjaminjīria ikūmi na igĩrĩ na thaani nene cia thahabu ikūmi na igĩrĩ. ⁸⁵ Thaani o ĩmwe ya betha yarĩ na ūritū wa ceki igana rīa mĩrongo ĩtatū, na mbakūri o ĩmwe ya kūminjaminjīria yarĩ na ūritū wa ceki mĩrongo mūgwanja. Thaani cia betha ciothe ciarĩ na ūritū wa ceki ngiri igĩrĩ na magana mana, [§] kūrīngana na gĩthimo gĩa ceki ya harĩa haamūre. ⁸⁶ Thaani iria nene ikūmi na igĩrĩ cia thahabu ciyūrītio ūbumba ciarĩ na ūritū wa ceki ikūmi o ĩmwe, kūrīngana na gĩthimo gĩa ceki ya harĩa haamūre. Thaani icio nene cia thahabu ciothe ciarĩ na ūritū wa ceki igana rīa mĩrongo ĩĩrĩ.* ⁸⁷ Mūigana wotha wa nyamū cia kūrutwo igongona rīa njino warĩ tūtegwa ikūmi na twĩrĩ, na ndūrūme ikūmi na igĩrĩ na tūtūrūme ikūmi na twĩrĩ twa mwaka ūmwe, hamwe na maruta ma cio ma mūtu. Thenge ikūmi na igĩrĩ ciarutirwo irĩ igongona rīa kūhoroherio mehia. ⁸⁸ Mūigana wa nyamū ciothe cia igongona rīa ūiguano ciarĩ ndegwa mĩrongo ĩĩrĩ na inya, na ndūrūme mĩrongo ĩtandatū, na thenge mĩrongo ĩtandatū, na tūtūrūme mĩrongo ĩtandatū twa mwaka ūmwe. Macio nĩmo maarĩ maruta ma kwamūrwo gwa kīgongona thuutha wa kīarīkia gūitĩrĩrio maguta.

⁸⁹ Rīrīa Musa atoonyire Hema-ya-Gūtūnganwo kwaria na Jehova-rĩ, nĩaiguire mūgambo ūkīmwarīria kuuma gatagatĩ ka makerubi marĩa meerĩ maarĩ igūrū rīa gītĩ gĩa tha, igūrū rīa ithandūkū rīa Ūira. Nake Jehova akīmwarīria.

8

Kūgwatia Matawa

¹ Nake Jehova akīira Musa atĩrĩ, ² “Arīria Harūni, ūmwīre atĩrĩ, ‘Hĩndĩ ĩrĩa ūrībangaga matawa marĩa mūgwanja, mabangage nĩguo ūtheri wamo waragĩre mwena wa na mbere wa mūtĩ ūcio wa kūigĩrĩrwo matawa.’”

³ Harūni agīika o ta ūguo; akībanga matawa macio amaroretie mwena ūrĩa ūtheri wamo watheragīra hau mbere ya mūtĩ ūcio maaigagĩrĩrwo, o ta ūrĩa Jehova aathīte Musa gwīkwo. ⁴ Mūtĩ ūcio wa kūigĩrĩrwo matawa wathondeketwo ūū: wathondeketwo na thahabu ya gūturwo, kuuma gītina-inĩ kīaguo o nginya kūrīa mahūa maguo maarĩ. Mūhianīre wa mūtĩ ūcio wa kūigĩrĩrwo matawa wathondeketwo o ta ūrĩa mūhianīre waguo wonetio Musa nĩ Jehova.

Kwamūra Alawii

⁵ Nake Jehova akīira Musa atĩrĩ: ⁶ “Oya Alawii ūmeherie kuuma kūrī andū arĩa angĩ a Isiraeli, ūmatherie mathirwo nĩ thaahu. ⁷ Ūkīmatheria ūgeekaga ūū: Maminjaminjīrie maaĩ ma kūmatheria thaahu; macooke menje njuĩrĩ cia mīĩrĩ yao kūndū guothe na mathambie nguo ciao, nĩguo metherie. ⁸ Nĩngĩ ūreke moe gategwa hamwe na iruta rīako rīa mūtu ūrĩa mūhinyu mūno ūtukanītio na maguta; nawe ūcooke woe gategwa kangĩ ga keerĩ ga kūrutwo igongona rīa kūhoroherio mehia. ⁹ Ūrehe Alawii acio mbere ya Hema-ya-Gūtūnganwo, na ūcooke wīte kīrīndĩ gīothe kīa andū a Isiraeli hamwe. ¹⁰ Ūrehe Alawii acio mbere ya Jehova, nao andū a Isiraeli mamaigĩrīre moko mītwe. ¹¹ Nake Harūni arutīre Jehova Alawii acio hau mbere yake taarĩ igongona rīa gūthūngūthio rīrutītwo nĩ andū a Isiraeli, nĩguo maikarage mehaarīrie kūruta wīra wa Jehova.

§ 7:85 nĩ ta kilo 28 * 7:86 nĩ ta kilo ĩmwe na nuthu (1.5)

¹² “Thuutha ūcio Alawii maigĩrĩre moko mao mĩtwe ya ndegwa icio, ūcirutĩre Jehova, ĩmwe ĩtuĩke ya igongona rĩa kũhoroherio mehia na ĩyo ĩngĩ ĩtuĩke iruta rĩa njino, nĩgeetha Alawii mahoroherio. ¹³ Reke Alawii marũgame mbere ya Harũni na ariũ ake, na ūcooke ūmarutĩre Jehova taarĩ igongona rĩa gũthũngũthio. ¹⁴ Ūguo nĩguo ūkaamũra Alawii, ūmeherie kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ a Isiraeli, nao Alawii acio matuĩke akwa.

¹⁵ “Warĩkia gũtheria Alawii acio na kũmaruta matuĩke ta igongona rĩa gũthũngũthio-rĩ, nĩmarutage wĩra wao Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. ¹⁶ Acio nĩo andũ a Isiraeli arĩa mekũheanwo kũrĩ nĩ biũ. Ndĩmeyoeire marĩ akwa ithenya rĩa marigithathi ma ciana cia tũhĩ kuuma kũrĩ mĩtumia o wotho Mũisiraeli. ¹⁷ Irigithathi o rĩothe rĩa njamba gũkũ Isiraeli, kana nĩ rĩa mũndũ kana nĩ rĩa nyamũ-rĩ, nĩ riakwa. Rĩria ndooragire marigithathi mothe kũu bũrũri wa Misiri-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩguo ndaamaamũrire matuĩke akwa mwene. ¹⁸ Na nĩ nĩ njoete Alawii ithenya rĩa marigithathi mothe ma ciana cia tũhĩ thĩnĩ wa Isiraeli. ¹⁹ Thĩnĩ wa andũ a Isiraeli othe-rĩ, nĩheanĩte Alawii matuĩke iheo kũrĩ Harũni na ariũ ake, na marutage wĩra Hema-inĩ-ino-ya-Gũtũnganwo handũ ha andũ a Isiraeli, na mamahorohagĩrie nĩgeetha andũ a Isiraeli matikae kũniinwo na mũthiro hĩndĩ ĩria mangĩkuhĩrĩria handũ-harĩa-haamũre.”

²⁰ Musa, na Harũni marĩ na kĩrĩndĩ kũ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli magĩka Alawii o ta ūguo Jehova aathĩte Musa. ²¹ Alawii acio magĩtheria na magĩthambia nguo ciao. Harũni nake agĩcooka akĩmaruta ta igongona rĩa gũthũngũthio mbere ya Jehova, na akĩmahoroheria nĩguo amatherie. ²² Thuutha ūcio, Alawii magĩtoonya Hema-inĩ-ĩyo-ya-Gũtũnganwo marutage wĩra wao marũgamĩrũro nĩ Harũni na ariũ ake. Magĩka Alawii acio o ta ūria Jehova aathĩte Musa gwĩkwo.

²³ Nĩngĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ²⁴ “Ūndũ ūyũ nĩguo ūkoniĩ Alawii: Atĩrĩ, arũme othe arĩa mahingĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano na makĩria nĩo marĩkaga kũruta wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, ²⁵ no mahingia mĩaka mĩrongo ĩtano-rĩ, no nginya mahurũke kuuma wĩra ūcio wao wa gũtungata, matigacooke kũruta wĩra. ²⁶ No rĩrĩ, no mateithagĩrĩrie ariũ a ithe wao rĩria mekũruta wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, no-o ene matikarute wĩra ūcio. Ūguo nĩguo ūrĩgayagĩra Alawii wĩra ūria marĩrutaga.”

9

Gĩathĩ-gĩa-Bathaka

¹ Nike Jehova akĩarĩria Musa kũu Werũ-inĩ wa Sinai mweri-inĩ wa mbere wa mwaka wa keerĩ thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, akĩmwĩra atĩrĩ, ² “Ĩra andũ a Isiraeli makũngũyagĩre Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ihinda rĩria rĩtuĩtwo. ³ Kũngũyagĩrai gĩathĩ kũu ihinda rĩria rĩtuĩtwo, hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri ūyũ, kũringana na mawatho makĩo mothe na mũtabarĩre wakĩo.”

⁴ Nĩ ūndũ ūcio Musa akĩra andũ a Isiraeli makũngũire Gĩathĩ-kĩa-Bathaka. ⁵ Nao magĩka o ro ūguo kũu Werũ-inĩ wa Sinai hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere. Andũ a Isiraeli magĩka maũndũ mothe o ta ūria Jehova aathĩte Musa.

⁶ No amwe ao matingĩakũngũire Gĩathĩ-kĩa-Bathaka mũthenya ūcio nĩ ūndũ nĩmag-watĩtwo nĩ thaahu nĩ ūndũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ. Nĩ ūndũ ūcio magĩka kũrĩ Musa na Harũni mũthenya o ro ūcio ⁷ makĩra Musa atĩrĩ, “Nĩ tũnyiitĩtwo nĩ thaahu nĩ ūndũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ, no nĩ kĩ gĩgũtũma tũgirio kũneana indo cia kũrutĩra Jehova tũrĩ hamwe na andũ a Isiraeli arĩa angĩ ihinda rĩria rĩtuĩtwo?”

⁸ Musa akĩmacookeria atĩrĩ, “Etererai nyambe ndũirie ūhoro wa ūria Jehova egwathana ūhoro wanyu.”

⁹ Jehova agĩcooka akĩra Musa atĩrĩ, ¹⁰ “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ: ‘Rĩria mũndũ wanyu o na ūrĩkũ kana njaro cianyu marĩ na thaahu nĩ ūndũ wa kũhutania na kĩimba kĩa mũndũ, kana akorwo arĩ rũgendo-inĩ-rĩ, mũndũ ūcio o nake no akũngũire Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ya Jehova. ¹¹ Marĩkũngũyagĩra gĩathĩ kũu hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa keerĩ. Marĩrĩaga gatũrũme na mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũimbia na nyeni ndũrũ.

¹² Matikanatigie gacunjĩ o na kamwe karaare nginya rũciinĩ kana moine ihĩndĩ riako o na

rĩmwe. Rĩrĩa megũkũngũĩra Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ĩyo no nginya marũmagĩrĩre mũtabarĩre wakĩo wothe. ¹³ No mũndũ angĩkorwo ndarĩ na thaahu, na ndathiĩte rūgendo, na aage gũkũngũĩra Gĩathĩ-kĩa-Bathaka, mũndũ ũcio nĩakaingatwo athengio kuuma kũrĩ andũ ao, nĩ ũndũ ndaareheire Jehova indo iria arutagĩrwo ihinda rĩrĩa rĩtũtũtwo. Mũndũ ũcio nĩagacookererwo nĩ mehia make mwene.

¹⁴ “Mũgeni ũikaranĩtie na inyuĩ na ende gũkũngũĩra Gĩathĩ-kĩa-Bathaka ya Jehova-rĩ, no nginya eke ũguo kũringana na watho na mũtabarĩre wakĩo. No nginya mũgĩage na mũtabarĩre ya mũthemba ũmwe kũrĩ mũgeni na kũrĩ mũndũ ũrĩa ũciarĩrwo bũrũri wanyu.”

Itu Igũrũ rĩa Hema-ĩrĩa-Nyamũre

¹⁵ Mũthenya ũrĩa Hema-ĩrĩa-Nyamũre, o Hema-ĩyo-ya-Ũira yaambirwo-rĩ, itu rĩkĩmĩhumbĩra. Kuuma hwaĩ-inĩ nginya rūciĩnĩ itu rĩu rĩarĩ igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre na itu rĩu rĩkoonagwo rĩhaana ta mwaki. ¹⁶ Ũguo nĩguo gwathiire na mbere gũikara; itu rĩkamĩhumbĩra ũtukũ na rĩkoonagwo rĩhaana ta mwaki. ¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa yothe itu rĩu rĩeheraga kuuma harĩ hema ĩyo, andũ a Isiraeli makoimagara magathiĩ; na rĩrĩ, itu rĩu rĩarũgamĩra handũ, andũ a Isiraeli makaamba hema ciao ho. ¹⁸ Jehova aathana-rĩ, andũ a Isiraeli makoimagara magathiĩ, na aathana rĩngĩ makaamba hema ciao. Hĩndĩ ĩrĩa yothe itu rĩu rĩaikara igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre, maikaraga o hau kambĩ. ¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa itu rĩaikara igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre kahinda karaaya-rĩ, andũ a Isiraeli magaathĩkĩra Jehova na makaaga kuumagara. ²⁰ Mahinda mamwe itu rĩu rĩaikaraga igũrũ rĩa Hema-ĩyo-Nyamũre o matukũ manini; no Jehova aathana makaamba hema, na ningĩ aathana, makoimagara magathiĩ. ²¹ Mahinda mamwe itu rĩu rĩaikaraga o kuuma hwaĩ-inĩ nginya rūciĩnĩ, na itu rĩehera rūciĩnĩ-rĩ, makoimagara magathiĩ. Kana nĩ mũthenya kana nĩ ũtukũ, hĩndĩ o yothe itu rĩu rĩehera nao makoimagara magathiĩ. ²² Itu rĩu rĩngĩaikarire igũrũ rĩa hema ĩyo mũthenya ĩrĩ, kana mweri, kana mwaka, andũ a Isiraeli maikaraga kũu kambĩ, na matingĩoimagarire mathĩ, no itu rĩu rĩehera makoimagara magathiĩ. ²³ Jehova aathana makaamba hema, na ningĩ Jehova aathana makoimagara magathiĩ. Maathĩkagĩra watho wa Jehova kũringana na ũrĩa aathaga Musa.

10

Tũrumbeta twa Betha

¹ Jehova akĩira Musa atĩrĩ: ² “Thondeka tũrumbeta twĩrĩ, ũtũthondeke na betha ndure, tũhũthagĩrwo gwĩtaga kĩrĩndĩ hamwe, o na twa gwĩta andũ moime kambĩ moimagare mathĩ. ³ Hĩndĩ ĩrĩa tũrumbeta tweerĩ twahuhwo hamwe, kĩrĩndĩ gĩothe gĩkongana harĩwe hau itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. ⁴ Angĩkorwo no karumbeta kamwe kahuhwo-rĩ, atongoria, nĩo anene a mbarĩ cia Isiraeli, nĩo marĩũnganaga harĩwe. ⁵ Rĩrĩa karumbeta kahuhwo na mũgambo mũnene, mĩhĩrĩga ĩrĩa ĩkarĩte mwena wa irathĩro ĩkoimagara. ⁶ Karumbeta ga keerĩ kahuhwo na mũgambo mũnene, andũ a kambĩ cia mwena wa gũthini makoimagara. Mũgambo ũcio mũnene nĩguo kĩmenyithia gĩa kuumagara. ⁷ Nĩgeetha kĩrĩndĩ kĩũngane-rĩ, huhagai tũrumbeta, no ti na mĩhuhĩre ta ĩyo ĩngĩ.

⁸ “Ariũ a Harũni, acio athĩnjĩri-Ngai, nĩo marĩhuhaga tũrumbeta tũu. Ũndũ ũcio ũtũĩke watho wa gũtũũrio nĩ inyuĩ na njiarwa iria igooka. ⁹ Rĩrĩa mũgũthĩ mbaara ĩrĩ bũrũri wanyu kĩũmbe mũkarũe na thũ iria imũhinyagĩrĩria-rĩ, huhagai tũrumbeta na mũgambo mũnene. Hĩndĩ ĩyo Jehova Ngai wanyu nĩakamũririkana na amũhonokie kuuma kũrĩ thũ cianyu. ¹⁰ Ningĩ mahinda manyu ma gũkena, nĩmo ma ciathĩ cianyu iria njathane, na ciathĩ cia Karũgamo ka Mweri, nĩ mũrĩhuhaga tũrumbeta nĩ ũndũ wa maruta ma njino na maruta ma ũiguano, na nĩmo magaatũka kĩririkano kĩanyu mbere ya Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai Wanyu.”

Andũ a Isiraeli Kuuma Sinai

¹¹ Mũthenya wa mĩrongo iĩrĩ wa mweri wa keerĩ mwaka-inĩ wa iĩrĩ, itu nĩrĩherire kuuma hema-inĩ iĩrĩa nyamũre ya Ũira. ¹² Nao andũ a Isiraeli makiumagara kuuma Werũ wa Sinai magĩthiĩ kuuma handũ hamwe nginya harĩa hangĩ, o nginya rĩrĩa itu rĩu rĩarũgamire Werũ-inĩ wa Parani. ¹³ Nao makiumagara, arĩ riita rĩa mbere, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

¹⁴ Ikundi cia kambĩ ya Juda nĩcio cioimagarire mbere, irũmĩrĩre bendera yao. Nake Nahashoni mũrũ wa Aminadabu nĩwe warĩ mūtongoria wao. ¹⁵ Nethaneli mũrũ wa Zuaru nĩwe warĩ mūtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Isakaru, ¹⁶ nake Eliabu mũrũ wa Heloni nĩwe warĩ mūtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Zebuluni. ¹⁷ Ningĩ Hema-ĩrĩa-Nyamũre ikĩambũrwo, nao Agerishoni na Amerari, arĩa maamĩkuuga, makiumagara.

¹⁸ Nacio ikundi cia kambĩ ya Rubeni ikĩrũmĩrĩra ikundi cia Juda, irũmĩrĩre bendera yao. Elizuru mũrũ wa Shedeuru nĩwe warĩ mūtongoria wao. ¹⁹ Shelumieli mũrũ wa Zurishadai nĩwe warĩ mūtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Simeoni, ²⁰ nake Eliasafu mũrũ wa Deueli nĩwe warĩ mūtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Gadi. ²¹ Nao Akohathu makiumagara makuũite indo iria nyamũre. Hema-ĩrĩa-Nyamũre yarĩ ĩkorwo yaambĩtwo matanakinya.

²² Nacio ikundi cia kambĩ ya Efiraimu ikĩrũmĩrĩra ikundi cia Rubeni, irũmĩrĩre bendera yao. Elishama mũrũ wa Amihudu nĩwe warĩ mūtongoria wao. ²³ Gamalieli mũrũ wa Pedazuru nĩwe warĩ mūtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Manase, ²⁴ nake Abidani mũrũ wa Gideoni nĩwe warĩ mūtongoria wa gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Benjamini.

²⁵ Kũrigĩrĩra-rĩ, ikundi cia kambĩ ya Dani ikiumagara irĩ thuutha wa icio ingĩ ciothe, ikiumagara irũmĩrĩre bendera yao. Ahiezeri mũrũ wa Amishadai nĩwe warĩ mūtongoria wao. ²⁶ Pagieli mũrũ wa Okirani nĩwe watongoragia gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Asheri, ²⁷ nake Ahira mũrũ wa Enani nĩwe watongoragia gĩkundi kĩa mũhĩrĩga wa Nafitali. ²⁸ Ũguo nĩguo ikundi cia andũ a Isiraeli ciarũmanĩrĩre ikiumagara.

²⁹ Na rĩrĩ, Musa akiĩra Hobabu mũrũ wa Reueli ũrĩa Mũmidiani ũrĩa warĩ mũthoni-we atĩrĩ, “Nĩtũroimagara tũthiĩ kũrĩa Jehova aatwĩrĩre ũhoro wakuo atĩrĩ, ‘Nĩngamũhe kũndũ kũu.’ Ũka tũthiĩ nawe, na nĩtũgũgwĩka maũndũ mega, nĩ ũndũ Jehova nĩerĩre Isiraeli maũndũ mega.”

³⁰ Hobabu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, ndigũũka; no ngũcooka bũrũri witũ na kũrĩ andũ aitũ.”

³¹ No Musa akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha ndũgatũtĩge. Wee nĩũũĩ kũndũ kũrĩa tũngĩamba hema ciitũ gũkũ werũ-inĩ, na no ũtuĩke maitho maitũ. ³² Ũngĩtwarana na ithuĩ-rĩ, nĩtũrĩkũgayagĩra kĩrĩa gĩothe kĩa Jehova arĩtũheaga.”

³³ Nĩ ũndũ ũcio makiumagara moimĩte hau kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova, magĩthiĩ rũgendo rwa mĩthenya ĩtatũ. Narĩo ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩgĩthiĩ rĩmatongoretie mĩthenya ĩyo ĩtatũ, nĩguo rĩkamacarĩrie handũ ha kũhurũka. ³⁴ Narĩo itu rĩa Jehova rĩakoragwo igũrũ rĩao o mũthenya makiumagara kuuma kambĩ.

³⁵ Hĩndĩ iĩrĩa yothe ithandũkũ rĩoimagario, Musa akoiga atĩrĩ, “Jehova, arahũka!

Thũ ciaku irohurunjũka;

thũ ciaku irokũũrĩra.”

³⁶ Hĩndĩ iĩrĩa rĩagwo thĩ, akoiga atĩrĩ, “Jehova cookerera ngiri ici cia Isiraeli itangĩtarĩka.”

11

Mwaki Kuuma kũrĩ Jehova

¹ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli magĩteta nĩ ũndũ wa moritũ mao, nakuo gũteta kwao gũkĩguuo nĩ Jehova, na rĩrĩa aamaiguire, agĩakanwo nĩ marakara, naguo mwaki ũkiuma kũrĩ Jehova, ũgĩakana gatagatĩ kao, na ũgĩcina ndeere imwe cia kambĩ. ² Rĩrĩa andũ acio maakaĩre Musa, Musa akihooya Jehova, naguo mwaki ũcio ũkĩhora. ³ Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩtwo Tabera, tondũ mwaki ũcio woimĩte kũrĩ Jehova nĩwakanĩte gatagatĩ kao.

Tûmakia-arûme Tuumîte kûrî Jehova

⁴ Kîrîndî kîrîa kîarûmanîrîre nao makiuma bûrûri wa Misiri gîkîambîrîria kwîrîrîria irio cia mîthemba îngî, na o rîngî andû a Isiraeli makîambîrîria kûrîra, makiuga atîrî, “Naarî korwo tûrî na nyama cia kûrîa! ⁵ Nîtkûrîrikana thamaki iria twarîaga kûu bûrûri wa Misiri tûtekûgûra, o na marengi ma mîthemba mîthemba, na itûngûrû cia mahuti, na itûngûrû iria ndungu, o na itûngûrû thumu. ⁶ No rîu, tûtîrî na wendo wa kûrîa; na tûtîrî kîndû o nakî tuonaga, tiga o mana maya moiki!”

⁷ Mana macio maahaanaga ta mbegû cia mûti ûrîa wîtagwo korianda, na mûhianîre wamo watariî ta bedola. ⁸ Andû maathîiaga makamongania, magacooka makamathîa na gîthîi kîa moko, kana makamahûrîra ndîrî-inî na mûûthî. Maamarugaga na nyûngû kana magathondeka tûmîgate. Na maacamaga ta kîndû gîthondeketwo na maguta ma mûtamaiyû. ⁹ Rîrîa kwagîa ime ûtukû kûu kambî-inî, mana macio makagûanîra narîo.

¹⁰ Musa nîaiguire andû a nyûmba ciothe makîrîra, o mûndû arî mûromo-inî wa hema yake. Nake Jehova nîarakarîre mûno makîria, na Musa agîthîinîka. ¹¹ Akîûria Jehova atîrî, “Nî kîi gîtûmîte ûrehere ndungata yaku thîina ûyû? Nî atîa njîkîte ûkaaga gûgûkenia nîguo ûnjîgîrîre mûrigo wa andû aya othe? ¹² Kaî arî nîi ithe wao? Kaî arî nîi ndaamaciarîre? Nî kîi kîratûma ûnjîre ndîmakue na moko makwa, ta ûrîa mûrerî wa mwana akuuaga kaana ka rûkenge, ndîmatware bûrûri ûrîa werîre maithe mao ma tene na mwîhîtwâ? ¹³ Ingîruta nyama cia kûhe andû aya othe kû? Marandîrîra makiugaga atîrî, ‘Tûhe nyama tûrîe!’ ¹⁴ Ndingîhota gûkuua andû aya othe ndî nyiki; mûrigo ûyû nî mûritû mûno kûrî nîi. ¹⁵ Angîkorwo ûguo nîguo ûkûnjîka-rî, njûraga o ro rîu, angîkorwo nînjîtikîrîkîte nîwe, na ndûkareke nyone mwanangîko wakwa mwene.”

¹⁶ Nake Jehova akîra Musa atîrî: “Ndehere athuuri mîrongo mûgwanja a Isiraeli arîa wee ûûi atî nî atongoria na anene thîinî wa andû aya. Ûmarehe Hema-inî-ya-Gûtûnganwo, nîguo marûgame hau hamwe nawe. ¹⁷ Nîi na nîi nîngûikûrûka ngwarîrie ho, njoe Roho ûrîa ûrî naguo na ndîmekîre Roho ûcio. Nao nîmarîgûteithagia gûkuua mûrigo wa andû aya nîgeetha ndûkaûkuuage ûrî wiki.

¹⁸ “Nîngî wîre andû atîrî, ‘Mwîtherîe, mwîhaarîrie nî ûndû wa rûciû, rîrîa mûkaarîa nyama. Jehova nîaramûiguire rîrîa mûrarîraga, mûkiugaga atîrî, “Naarî korwo tûrî na nyama cia kûrîa! Maûndû maitû maarî mega rîrîa twarî bûrûri wa Misiri!” Rîu-rî, Jehova nîekûmûhe nyama, na nîmûgûcirîa. ¹⁹ Na rîrî, mûtigûcirîa o mûthenya ûmwe, kana mîthenya îrî, kana îtano, kana ikûmi, kana mîthenya mîrongo îrî, ²⁰ no mûgûcirîa mwerî mûgîma, o ngînya ciime na manîûrû manyu, na înyuî mûcînyîre, nî ûndû nîmûregete Jehova ûrîa ûrî hamwe na înyuî, na mûkarîra mûrî mbere yake, mûkiugaga atîrî, “Nî kîi gîatûmîre tuume bûrûri wa Misiri?””

²¹ No Musa akîra Jehova atîrî, “Andû arîa ndî nao haha nî ngîri magana matandatû arîa maretwara na magûrû, nawe woiga atî, ‘Nîngûmahe nyama cia kûrîa mwerî mûgîmal’

²² Andû aya o na mangîthînjîrwo ndûuru cia mbûri na cia ng’ombe-rî, no imaigne? O na mangîtegerwo thamaki ciothe cia iria-inî-rî, no imaigne?”

²³ Jehova agîcookeria Musa atîrî, “Anga hînya wa guoko kwa Jehova nîûnyîihîte? Rîu wee, nîûkuona kana ûrîa njugîte nîûkahîngio kana ndûkahîngio.”

²⁴ Nî ûndû ûcio Musa akiuma nja, akîra andû acio ûrîa Jehova oigîte. Nake agîcookanîrîria athuuri amwe ao mîrongo mûgwanja, akîmarûgamia marîgîcîrîe Hema îyo. ²⁵ Nake Jehova agîkûrûka na itu akîaria na Musa, akîoya Roho ûrîa warî thîinî wa Musa, na agîkîra Roho ûcio thîinî wa athuuri acio mîrongo mûgwanja. Rîrîa Roho okîre igûrû rîao-rî, makîratha mohoro, no matîacookîre gwîka ûguo hîndî îngî.

²⁶ No rîrî, andû eerî, nîo Elîdadi na Medadi, nîmatîgîtwo kambî. Nao nîmandîkîtwo hamwe na athuuri acio angî no matîathiîte Hema-inî îyo. No rîrî, Roho nî okîre igûrû rîao, nao makîratha mohoro marî kûu kambî. ²⁷ Mwanake ûmwe agîteng’era akîra Musa atîrî, “Elîdadi na Medadi nîmararatha mohoro kûu kambî.”

²⁸ Joshua mûrû wa Nuni, ûrîa wateithagia Musa kuuma arî mûnîni, akîarîria Musa, akîmwîra atîrî, “Musa, mwathi wakwa, makaanie!”

²⁹ No Musa akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kaĩ ũkũigua ũiru nĩ ũndũ wakwa? Nĩ ingĩenda andũ othe a Jehova makorwo marĩ anabii, na atĩ Jehova amekĩre Roho wake!” ³⁰ Thuutha ũcio Musa na athuuri acio a Isiraeli magĩcooka kambĩ.

³¹ Na rĩrĩ, rūhuho rūkiuma harĩ Jehova, rūkĩrehe tũmakia-arũme kuuma iria-inĩ. Rũgĩtũgũithia tũthiũrũrũkĩrie mĩena yothe ya kambĩ buti ithatũ kuuma thĩ, handũ ha itĩina rĩa rūgendo rwa mũthenya mũgima mbarĩ ciothe. ³² Mũthenya ũcio wotha na ũtukũ, na mũthenya ũcio ũngĩ wotha, andũ acio makiumagara makĩũngania tũmakia-arũme. Gũtirĩ mũndũ wonganirie thuutha wa homeri ikũmi.* Ningĩ magĩtwanĩka gũthiũrũrũkĩria kambĩ yothe. ³³ No rĩrĩ, rĩria nyama icio ciarĩ tũnua-inĩ twao, o na itarĩ ndanuke-rĩ, marakara ma Jehova magĩakanĩra andũ acio, akĩmahũura na mũthiro mũnene. ³⁴ Tondũ ũcio handũ hau hagĩtwo Kibirothu-Hataava, nĩ ũndũ hau nĩho maathikire andũ arĩa maaiguĩte thuti ya irio ingĩ.

³⁵ Kuuma Kibirothu-Hataava, andũ acio nĩmathiire rūgendo, magĩkinya Hazerothu, magĩkara kuo.

12

Miriamu na Harũni Gũkararia Musa

¹ Nao Miriamu na Harũni magĩtetia Musa, nĩ ũndũ wa mũtumia wake Mũkushi, nĩgũkorwo Musa nĩ ahikĩtie Mũkushi. ² Ningĩ nao mooragia atĩrĩ, “Anga Jehova angĩaria o na Musa wiki? Githĩ o na ithuĩ to atwarĩrie?” Nake Jehova akĩigua ndeto icio.

³ (Na rĩrĩ, Musa aarĩ mũndũ mwĩnyiihia mũno, mwĩnyiihia gũkĩra andũ arĩa angĩ othe gũkũ thĩ).

⁴ O rĩmwe Jehova akĩra Musa na Harũni na Miriamu atĩrĩ, “Inyuĩ atatũ umai mũũke Hema-inĩ ĩyo-ya-Gũtũnganwo.” Nĩ ũndũ ũcio othe atatũ makiuma magĩthĩ ho.

⁵ Ningĩ Jehova agĩikũrũka arĩ thĩinĩ wa gĩtugĩ gĩa itu, akĩrũgama itoonjero-inĩ rĩa Hema ĩyo, na agĩta Harũni na Miriamu. Na eerĩ magĩthiathia harĩ we, ⁶ nake akĩmeera atĩrĩ, “Thikĩrĩrai ciugo ciakwa:

“Rĩria mũnabii wa Jehova arĩ gatagatĩ-inĩ kanyu-rĩ,
nĩ nĩndiĩmwĩguũragĩria na cioneki,
na ngamwarĩria na irooto.

⁷ No ha ũhoru wa Musa ndungata yakwa ndiĩkaga ũguo;
we nĩ mwĩhokeku thĩinĩ wa nyũmba yakwa yothe.

⁸ Musa-rĩ, twaranagĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ,
tũkaaranĩria ũhoru mũtaũku,
na ndimwaragĩria na thimo;
na nĩwe wonaga ũrĩa Jehova atariĩ.

Nĩ kĩ kĩgiririe mwĩtigĩre gũtetia Musa ndungata yakwa?”

⁹ Nake Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wao, agĩthĩ akĩmatiga.

¹⁰ Rĩria itu rĩu rĩherire igũrũ rĩa Hema ĩyo, Miriamu agĩkorwo aarũgamĩte o ro hau, arĩ na mangũ, akerũha o ta ira. Nake Harũni ehũgũra akĩona atĩ Miriamu aarĩ na mangũ;

¹¹ nake akĩra Musa atĩrĩ, “Ndagũthaitha, mwathi wakwa, ndũgatũrũithĩrie wĩhia ũcio twĩkĩte na ũrimũ. ¹² Ndũkareke ahaane ta kĩhuno kiumĩte nda ya nyina mwĩrĩ wakĩo ũbuthĩte mwena ũmwe.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩkaĩra Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Ngai, ndagũthaitha, mũhonie!”

¹⁴ Nake Jehova agĩcookeria Musa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Korwo ithe nĩamũtuĩrĩre mata ũthiũ-rĩ, githĩ ndangĩaikarire na thoni matukũ mũgwanja? Mũhingĩrĩrie na kũu nja ya kambĩ matukũ mũgwanja; na thuutha ũcio no acookio kambĩ.” ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Miriamu akĩhingĩrĩrio na kũu nja ya kambĩ ĩyo matukũ mũgwanja, nao andũ acio angĩ matiathiire na mbere na rūgendo nginya rĩria Miriamu aacookirio kambĩ.

* 11:32 nĩ ta kilo 2,200

¹⁶ Thuutha ũcio, andũ acio a Isiraeli makiuma Hazerothu magĩthiĩ makĩamba hema ciao Werũ-inĩ wa Parani.

13

Gũthigaana Kaanani

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ² “Tũma arũme amwe mathiĩ magathigaane bũrũri wa Kaanani, ũrĩa ngũhe andũ a Isiraeli. Tũma mūtongoria ũmwe wao, kuuma o mũhĩrĩga o mũhĩrĩga wa maithe mao.”

³ Nake Musa agĩathĩkĩra watho wa Jehova, na agĩtũma andũ acio kuuma Werũ wa Parani. Andũ acio othe maarĩ atongoria a andũ a Isiraeli. ⁴ Maya nĩmo marĩitwa ma atongoria acio:

kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni, aarĩ Shamua mũrũ wa Zakuri;

⁵ kuuma mũhĩrĩga wa Simeoni, aarĩ Shafati mũrũ wa Hori;

⁶ kuuma mũhĩrĩga wa Juda, aarĩ Kalebũ mũrũ wa Jefune;

⁷ kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru, aarĩ Igali mũrũ wa Jusufu;

⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Efiraimu, aarĩ Hoshea mũrũ wa Nuni;

⁹ kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini, aarĩ Paliti mũrũ wa Rafu;

¹⁰ kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni, aarĩ Gadieli mũrũ wa Sodi;

¹¹ kuuma mũhĩrĩga wa Manase (na nĩguo mũhĩrĩga wa Jusufu), aarĩ Gadi mũrũ wa Susi;

¹² kuuma mũhĩrĩga wa Dani, aarĩ Amieli mũrũ wa Gemali;

¹³ kuuma mũhĩrĩga wa Asheri, aarĩ Sethuri mũrũ wa Mikaeli;

¹⁴ kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali, aarĩ Nahabi mũrũ wa Vofisi;

¹⁵ kuuma mũhĩrĩga wa Gadi, aarĩ Geueli mũrũ wa Maki.

¹⁶ Macio nĩmo marĩitwa ma andũ arĩa Musa aatũmire magathigaane bũrũri ũcio. Nake Musa akĩgarũra rĩitwa rĩa Hoshea mũrũ wa Nuni akĩmũtua Joshua.

¹⁷ Rĩrĩa Musa aatũmire andũ acio magathigaane bũrũri wa Kaanani, aameerire atĩrĩ, “Ambatai mũtũkanĩrie Negevu, mũthiĩ bũrũri ũcio ũrĩ irĩma. ¹⁸ Tuĩriai bũrũri ũcio ũrĩa ũtariĩ, muone kana andũ akuo marĩ na hinya kana matirĩ hinya, o na kana nĩ aingĩ kana nĩ anini. ¹⁹ Ningĩ mũmenye bũrũri ũcio matũũraga ũhaana atĩa? Nĩ mwega kana nĩ mũũru? Matũũraga matũũra ma mũthemba ũrĩkũ? Nĩ mairigĩre na thingo cia hinya kana ti mairigĩre? ²⁰ Tĩri wakuo ũtariĩ atĩa? Nĩ mũnoru kana nĩ mũhĩnju? Kũrĩ mĩtĩ kana gũtirĩ? Geriai mũno mũrehe maciaro mamwe ma bũrũri ũcio.” (Hĩndĩ iyo nĩguo mĩthabibũ yaambagĩrĩria kwĩrua.)

²¹ Tondũ ũcio makĩambata magĩthigaana bũrũri ũcio kuuma Werũ wa Zini nginya Rehobu, merekeire Lebo-Hamathu. ²² Mambatire matũkanĩrie Negevu na magĩkinya Hebironi kũrĩa Ahimani, na Sheshai, na Talimai, njiaro cia Anaki, maatũũraga. (Itũũra rĩa Hebironi rĩakĩtwo mĩaka mũgwanja mbere ya itũũra rĩa Zoani gwakwo bũrũri-inĩ wa Misiri.) ²³ Rĩrĩa maakinyire Kĩanda gĩa Eshikoli, magĩtema rũhonge rwarĩ na kĩmanjĩka kĩmwe gĩa thabibũ. Andũ eerĩ ao makĩrũkuuanĩra na mũtĩ, hamwe na makomamanga mamwe, na ngũyũ. ²⁴ Naho handũ hau hagĩitwo Kĩanda gĩa Eshikoli nĩ ũndũ wa kĩmanjĩka kũ gĩa thabibũ kĩrĩa andũ a Isiraeli acio maatemire ho. ²⁵ Matukũ mĩrongo ĩna mathira magĩcooka kuuma gũthigaana bũrũri ũcio.

Gũcookia Ũhoru wa Ũthigaani

²⁶ Nao magĩcooka kũrĩ Musa, na Harũni na kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli kũu Kadeshi o kũu Werũ-inĩ wa Parani. Kũu makĩhe Musa na Harũni, na kĩũngano gĩothe ũhoru ũcio na makĩmoonia maciaro ma bũrũri ũcio. ²⁷ Makĩhe Musa ũhoru ũyũ: “Nĩtwaatoonyire bũrũri ũrĩa watũtũmire, naguo nĩ bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ! Maya nĩmo maciaro maguo. ²⁸ No rĩrĩ, andũ arĩa matũũraga kũu marĩ hinya, na matũũra mao nĩmairigĩre na thingo cia hinya, na nĩ manene mũno. O na ningĩ nĩtuonire njiaro cia

Anaki kuo. ²⁹ Aamaleki matũũraga kũu Negevu; Ahiti, na Ajebusi, na Aamori matũũraga bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma; Akaanani nao matũũraga ndwere-inĩ cia iria na hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani.”

³⁰ Nake Kalebu agĩkiria andũ acio o hau mbere ya Musa, akiuga atĩrĩ, “Nĩtwagĩrĩrwo nĩ kwambata tũthĩ twĩnyiitĩre bũrũri ũcio, nĩ ũndũ no tũhote gwĩka ũguo.”

³¹ No andũ arĩa maambatĩte nake makiuga atĩrĩ, “Tũtingĩtharĩkĩra andũ acio, marĩ na hinya gũtũkĩra.” ³² Nao makĩhunja ũhoro mũũru kũrĩ andũ a Isiraeli ũkonĩ bũrũri ũcio maathigaanĩte. Makiuga atĩrĩ, “Bũrũri ũcio tũrathigaanire nĩ bũrũri ũgũtambuura andũ arĩa matũũraga kuo ũkamaniina biũ. Andũ arĩa othe tuonire kuo nĩ anene mũno. ³³ Nĩtuonire Anefili kuo (njiaro cia Anaki, a kĩruka kĩa Anefili). Tweyonaga tũhaana ta ndaahi, o nao moonaga tũhaana o ta cio.”

14

Andũ Kũrema

¹ Ũtukũ ũcio andũ othe a kĩrĩndĩ gĩa Isiraeli makĩrĩra maanĩrĩre na mũgambo mũnene.

² Andũ acio othe a Isiraeli makĩnuguna nĩ ũndũ wa Musa na Harũni, na kĩũngano kũu gĩothe gĩkĩmeera atĩrĩ, “Naarĩ korwo twakuĩrĩre Misiri! Kana werũ-inĩ ũyũ! ³ Nĩ kĩ gĩgũtũma Jehova atũrehe bũrũri ũyũ atũrekererie tũũragwo na rũhiũ rwa njora? Atumia aitũ na ciana ciitũ megũtuĩka a gũtahwo. Githĩ wega ti tũcooke bũrũri wa Misiri?”

⁴ Nao makĩrana mũndũ na ũrĩa ũngĩ atĩrĩ, “Twagĩrĩrwo nĩ tũthuure mũtongoria tũcooke bũrũri wa Misiri.”

⁵ Hĩndĩ iyo Musa na Harũni makĩgũithia maturumithĩtie mothiũ mao thĩ mbere ya kĩũngano kũu gĩothe kĩa andũ a Isiraeli kĩrĩa kĩagomanĩte hau. ⁶ Joshua mũrũ wa Nuni na Kalebu mũrũ wa Jefune, arĩa maarĩ hamwe na arĩa maathiĩte gũthigaana bũrũri ũcio magĩtembũranga nguo ciao.* ⁷ Makĩra kĩũngano kũu gĩothe kĩa andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Bũrũri ũrĩa twatuĩkanĩirie na tũkũthigana, nĩ bũrũri mwega mũno makĩria. ⁸ Jehova angĩkorwo nĩakenetio nĩ ithuĩ, nĩegũtũtongoria tũtoonye bũrũri ũcio, bũrũri ũcio ũiyũrite bũthi wa iria na ũũkĩ, na nĩegũtũhe guo ũtuĩke witũ. ⁹ No rĩrĩ, mũtikaremere Jehova. Na mũtigetigĩre andũ a bũrũri ũcio, nĩ ũndũ tũkũmameria biũ. Ũgĩtĩri wao nĩ mweherie, no Jehova arĩ hamwe na ithuĩ. Mũtikametigĩre.”

¹⁰ No kĩũngano kũu gĩothe gĩkĩaria ũhoro wa kũmahũũra na mahiga nyuguto. Hĩndĩ iyo riiri wa Jehova ũkĩumĩrĩra andũ othe a Isiraeli hau Hema-inĩ ya Gũtũnganwo.

¹¹ Nake Jehova akĩũria Musa atĩrĩ, “Andũ aya megũtũũra maanyararĩte nginya-rĩ? Megũtũũra maregete kũnjĩtikia nginya-rĩ, o na ningĩte ciana nyingĩ ũguo gatagatĩ kao?

¹² Nĩngũmahũũra na mũthiro ndĩmaniine, no wee ngũgũtua rũrĩrĩ rũnene na rũrĩ na hinya kũmakĩra.”

¹³ Musa akĩra Jehova atĩrĩ, “Andũ a Misiri nĩmakaigua ũhoro ũcio! Nĩwe warutire andũ aya makiuma gatagatĩ kao na ũndũ wa ũhoti waku. ¹⁴ Nao nĩmakeera aikari a bũrũri ũyũ ũhoro ũcio. Nĩmaiguĩte atĩ Wee, O Wee Jehova-rĩ, ũkoragwo na andũ aya, na atĩ Wee Jehova, wanonwo ũthiũ kwa ũthiũ, na atĩ itu rĩaku rĩkaraga igũrũ rĩao, o na atĩ Wee ũthiiga mbere yao thĩinĩ wa gĩtugĩ kĩa itu mũthenya na ũrĩ thĩinĩ wa gĩtugĩ kĩa mwaki ũtukũ. ¹⁵ Ũngĩũraga andũ aya othe o ro rĩmwe-rĩ, ndũrĩrĩ iria ciiguĩte ũhoro ũyũ waku nĩkoiga atĩrĩ, ¹⁶ ‘Jehova nĩaremĩrwo nĩgũkinyia andũ aya bũrũri ũrĩa aamerĩre na mwĩhĩtwa; nĩ ũndũ ũcio akĩmooragĩra werũ-inĩ.’

¹⁷ “Na rĩrĩ, hinya wa Mwathani ũrokĩonekana o ta ũrĩa ugĩte, atĩrĩ: ¹⁸ ‘Jehova ndahiũhaga kũrakara, aiyũritwo nĩ wendo, na nĩohanagĩra mehia na ũremi. No ndaagaga kũherithia mũndũ ũrĩa wĩhĩtie; nĩaherithagia ciana nĩ ũndũ wa mehia ma maithe nginya rũciaro rwa gatatũ na rwa kana.’ ¹⁹ Kũringana na wendo waku mũnene-rĩ, ohera andũ aya mehia mao, o ta ũrĩa wanamarekera kuuma hĩndĩ irĩa moimire bũrũri wa Misiri nginya rĩu.”

* 14:6 Gũtarũranga nguo yarĩ njĩra ya gũcakaya kana kuonania marakara.

²⁰ Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndamarekera o ta ũguo woria. ²¹ No rĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, na ti-itherũ o ta ũrĩa riiri wa Jehova ũiyũrĩte thĩ yothērĩ, ²² gũtirĩ o na ũmwe wa andũ arĩa moonire riiri wakwa na ciana iria ndaringĩire kũu bũrũri wa Misiri o na gũkũ werũ-inĩ, no makĩnemera na makĩngeria maita ikũmĩrĩ, ²³ gũtirĩ o na ũmwe wa acio ũkoona bũrũri ũcio nderĩire maithe mao ma tene na mwĩhĩtwa. Gũtirĩ o na ũmwe wao wa arĩa maanyararĩte ũkaawona. ²⁴ No tondũ ndungata yakwa Kalebu arĩ na roho wa mũthemba ũngĩ na nĩanũmagĩrĩra na ngoro yake yothē, nĩngamũtwara bũrũri ũcio aathiĩte, nacio njiaro ciake nĩikaũgaya. ²⁵ Na tondũ andũ a Amaleki na a Kaanani matũũraga cianda-inĩ-rĩ, rokai kũgarũrũka mumagare mũrorete na werũ-inĩ, mũthiĩ na njĩra ya Iria Itune.”

²⁶ Nake Jehova akĩĩra Musa na Harũni atĩrĩ: ²⁷ “Nĩ nginya hĩndĩ ĩrĩkũ kĩrĩndĩ gĩkĩ kĩaganu gĩgũtũura kĩnugunagĩra? Nĩnjiguĩte mateta ma anuguniki aya a Isiraeli. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio meere atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, nĩ ngũmwĩka o maũndũ macio njiguĩte mũkĩaria. ²⁹ Ciimba cianyu ikaagũa werũ-inĩ ũyũ, inyuĩ arĩa othe mũrĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria arĩa mwatarirwo hĩndĩ ya itarana na arĩa manugunĩte nĩ ũndũ wakwa. ³⁰ Gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũgatoonya bũrũri ũcio ndehĩtire nyambararĩtie guoko atĩ nĩũgatuĩka wanyu, tiga o Kalebu mũrũ wa Jefune, na Joshua mũrũ wa Nuni. ³¹ No ha ũhoru wa ciana cianyu iria mwoigire atĩ nĩ igaatahwo-rĩ, nĩngamakinyia kuo makenagĩre bũrũri ũcio mũregete. ³² No inyuĩ-rĩ, ciimba cianyu ikaagũa werũ-inĩ ũyũ. ³³ Ciana cianyu igũtuĩka arĩithi gũkũ werũ-inĩ mĩaka mĩrongo ĩna, igĩthĩnĩkaga nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka kwanyu, nginya rĩrĩa kĩimba kĩanyu kĩa mũthia gĩkaagũa werũ-inĩ. ³⁴ Mĩaka mĩrongo ĩna, o mwaka ũmwe ũrũgamĩrĩire mũthenya ũmwe wa mũthenya mĩrongo ĩna ĩrĩa mwathigaanire bũrũri ũcio, mĩaka ĩyo nĩyo mũgaathĩnĩka nĩ ũndũ wa mehia manyu, na mũmenye ũũru wa gũũkĩrĩrwo nĩ nĩ.’ ³⁵ Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie, na ti-itherũ nĩngeeka maũndũ macio kũrĩ kĩrĩndĩ gĩkĩ gĩothe kĩaganu, kĩrĩa gĩcookanĩrĩire hamwe kĩnjũkĩrĩre. Gĩgaathĩrĩra werũ-inĩ ũyũ; gũkũ nĩkuo gĩgaakuĩra.”

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio, andũ arĩa Musa aatũmĩte magathigaane bũrũri ũcio wa Kaanani, o acio macookire na magĩtũma kĩrĩndĩ gĩothe kĩnugunĩre Musa nĩkũmemerekia ũhoru mũũru wa bũrũri ũcio, ³⁷ andũ acio mamemerekirie ũhoru ũcio mũũru wa bũrũri ũcio makĩhũũrwo na mũthĩro, magĩkuĩra hau mbere ya Jehova. ³⁸ Harĩ andũ arĩa maathiĩte gũthigaana bũrũri ũcio, no Joshua mũrũ wa Nuni, na Kalebu mũrũ wa Jefune maatigarire.

³⁹ Rĩrĩa Musa aaheire andũ othe a Isiraeli ũhoru ũcio, makĩgirĩka mũno. ⁴⁰ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene makĩambata marorete bũrũri ũrĩa ũrĩ ĩrĩma. Makiuga atĩrĩ, “Nĩtwĩhĩtie, nĩtũkwambata tũthiĩ nginya kũrĩa Jehova aatwĩrĩire.”

⁴¹ No Musa akĩmooria atĩrĩ, “Mũraremera watho wa Jehova nĩkĩ? ũndũ ũyũ ndũngĩ-gaacĩra! ⁴² Mũtikambate tondũ Jehova ndarĩ hamwe na inyuĩ. Nĩmũkũhootwo nĩ thũ cianyu, ⁴³ nĩgũkorwo andũ a Amaleki na Akaanani nĩmakarũa na inyuĩ kũu. Nĩ ũndũ nĩ mũhutatĩire Jehova, nake ndegũkorwo hamwe na inyuĩ, na nĩmũkũũragwo na rũhiũ rwa njora.”

⁴⁴ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa mwĩiro wao, makĩambata marorete bũrũri ũrĩa ũrĩ ĩrĩma o na gũkorwo Musa ndoimire kambĩ o na kana ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩkiuma kambĩ. ⁴⁵ No rĩrĩ, andũ a Amaleki na Akaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũcio ũrĩ ĩrĩma, magĩkũrũka, makĩmatharĩkĩra, na makĩmahũũra mamaikũrũkĩtie o nginya Horoma.

15

Maruta ma Mĩthemba Mĩthemba

¹ Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ² “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Thuutha wa gũtoonya bũrũri ũrĩa ngũmũhe ũtuĩke mũciĩ wanyu, ³ na mũrutĩre Jehova maruta ma njino kuuma rũũru rwa ng’ombe kana rwa mbũri, matuĩke mũtararĩko wa gũkenia Jehova, marĩ maruta ma njino, kana magongona, nĩ ũndũ wa mũhĩtwa ya mwanya, kana maruta ma kwĩyendera kana maruta ma ciathĩ-rĩ, ⁴ ũrĩa ũrĩrehaga iruta rĩake,

arĩrutagĩra Jehova iruta rĩa mĩtu gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe* ya mĩtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na gĩcunjĩ kĩa inya kĩa hini ĩmwe† ya maguta. ⁵ Harĩ o gatũrũme ka iruta rĩa njino kana igongona, haaragĩria gĩcunjĩ kĩa inya kĩa hini ĩmwe ya ndibei ĩrĩ iruta rĩa kũnyuuo.

⁶ “‘Igongona rĩa ndũrũme-rĩ, haarĩria igongona rĩa mĩtu icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi cia eba ĩmwe‡ ya mĩtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa hini ĩmwe§ ya maguta, ⁷ na gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa hini ĩmwe ya ndibei ĩrĩ iruta rĩa kũnyuuo. Rĩrutei rĩrĩ mĩtararĩko wa gũkenia Jehova.

⁸ “‘Rĩrĩa mũkũhaarĩria gategwa nĩ ũndũ wa iruta rĩa njino kana igongona, nĩ ũndũ wa mwĩhitwa wa mwanya kana iruta rĩa ũiguano rĩrutĩirwo Jehova-rĩ, ⁹ rehagai hamwe na ndegwa ĩyo iruta rĩa mĩtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ĩmwe* ya mĩtu mũhinyu mũno, ũtukanĩtio na nuthu ya hini ĩmwe† ya maguta. ¹⁰ O na ningĩ rehagai nuthu ya hini ĩmwe ya ndibei ĩrĩ iruta rĩa kũnyuuo. Narĩo igongona rĩu rĩgatuĩka iruta rĩa njino rĩrĩ mĩtararĩko wa gũkenia Jehova. ¹¹ Ndegwa kana ndũrũme o yothe, kana gatũrũme kana koori o gothe, irĩhaaragĩrio o ro ũguo. ¹² ĩkagai ũguo harĩ o ĩmwe yacio ya iria ciothe mũrĩharagĩria.

¹³ “‘Mũndũ wotho ũciarĩirwo kwanyu no nginya ekage maũndũ macio ũguo rĩrĩa arĩrehaga iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩ mĩtararĩko wa gũkenia Jehova. ¹⁴ Nĩ ũndũ wa njiarwa iria igooka, rĩrĩa rĩothe mũgeni kana mũndũ ũngĩ o wotho ũtũũranĩtie na inyuĩ arĩrutaga iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩ mĩtararĩko wa gũkenia Jehova-rĩ, no nginya ekage o ta ũrĩa inyuĩ mwĩkaga. ¹⁵ Kĩrĩndĩ gĩkĩ kĩrĩkoragwo na watho o ũmwe wanyu na harĩ mũgeni ũrĩa ũtũũranĩtie na inyuĩ; ũyũ nĩ watho wa gũtũũra nĩ ũndũ wa njiarwa iria igooka. Inyuĩ na mũgeni mũrĩkoragwo mũrĩ o ũndũ ũmwe maitho-inĩ ma Jehova. ¹⁶ Mawatho mamwe na mwathanĩre ũmwe nĩguo ũrĩhũthagĩrwo harĩ inyuĩ na harĩ mũgeni ũrĩa ũtũũranĩtie na inyuĩ.’”

¹⁷ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ¹⁸ “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũgatoonya bũrũri ũrĩa ndĩramũtwara, ¹⁹ na mũrĩe irio cia bũrũri ũcio, heanai imwe ciacio irĩ iruta harĩ Jehova. ²⁰ Nĩ mũkaaruta tũmĩgate kuuma mĩtu-inĩ wanyu ũrĩa mũgaathĩa rĩa mbere na mĩtũheane tũrĩ iruta kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano. ²¹ Nĩmũkaheanaga iruta rĩrĩ rĩa mĩtu ũrĩa mũgathĩa rĩa mbere kũrĩ Jehova njiarwa-inĩ cianyu ciothe iria igooka thuutha.

Maruta nĩ ũndũ wa Mehia Matarĩ ma Rũtũrĩko

²² “‘Na rĩrĩ, mũngĩkaaga kũrũmĩrĩra rĩathani o na rĩmwe rĩa maya Jehova aaheire Musa mũtekwenda-rĩ, ²³ rĩathani o rĩothe Jehova aamũheire na kanua ka Musa kuuma mũthenya ũrĩa Jehova aamaheanire na kũrũmĩrĩra nginya njiarwa iria igooka, ²⁴ na ũndũ ũcio ũngĩkorwo wĩkĩtwo mũtekwenda, kĩrĩndĩ gĩtekũmenya ũhoru ũcio, hĩndĩ ĩyo kĩrĩndĩ gĩothe nĩgĩkaruta gategwa gatuĩke igongona rĩa njino rĩa mĩtararĩko wa gũkenia Jehova, hamwe na maruta ma mĩtu na ma kũnyuuo, marĩa matuĩtwo, na thenge ya igongona rĩa kũhoroheria mehia. ²⁵ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakahoroheria kĩrĩndĩ kũ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli, na nĩmakarekerwo, nĩgũkorwo ũndũ ũcio ndwarĩ wa rũtũrĩko, na nĩ ũndũ wa kũrutĩra Jehova iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩa mahĩtia mao, na iruta rĩa kũhoroherio mehia. ²⁶ Kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli na ageni arĩa matũũranagia nao nĩmakarekerwo, nĩ ũndũ andũ othe mehĩtie matekwenda.

²⁷ “‘No kũngĩkorwo no mũndũ ũmwe wĩhĩtie atekwenda, no nginya arehe kaharika ka mwaka ũmwe ka igongona rĩa kũhoroherio mehia. ²⁸ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakahoroheria mũndũ ũcio wĩhĩtie atekwenda hau mbere ya Jehova na aarĩkia kũhoroherio, nĩakarekerwo. ²⁹ Watho o ro ũmwe nĩguo ũrĩhũthagĩrwo harĩ mũndũ o wotho ũkehia atekwenda, arĩ Mũisiraeli ũciarĩirwo kwanyu kana arĩ mũgeni.

* 15:4 nĩ ta kilo 2 † 15:4 nĩ ta lita 1 ‡ 15:6 nĩ ta kilo inya na nuthu (4:5) § 15:6 nĩ ta lita ĩmwe na robo (1:25) * 15:9 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6:5) † 15:9 nĩ ta lita 2

³⁰ “No mündũ ũrĩa ũkehia na rūtũrĩko akiendaga, arĩ wa gũciarĩrwo kwanyu kana arĩ mũgeni, ũcio nĩarumĩte Jehova, na mündũ ũcio no nginya aingatwo kuuma kũrĩ andũ ao. ³¹ Nĩ ũndũ nĩ amenete kiugo kĩa Jehova na akoina maathani make, mündũ ũcio ti-itherũ no nginya aingatwo biũ nago wĩhia wake nĩũkamũcokerera.’”

Mũthũkia wa Thabatũ Kũũragwo

³² Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maarĩ werũ-inĩ, kũrĩ mündũ wonirwo akiuna ngũ mũthenya wa Thabatũ. ³³ Arĩa maamuonire akiuna ngũ makĩmũtwara kũrĩ Musa na Harũni, o na kũrĩ kĩũngano kũ gĩothe gĩa Isiraeli, ³⁴ na makĩmũhingĩra nĩ ũndũ gũtiamenyekaga ũrĩa agĩrĩrwo nĩ gwĩkwo. ³⁵ Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Mündũ ũcio no nginya akue. Kĩũngano gĩothe kĩa Isiraeli no nginya kĩmũhũũre na mahiga nyuguto nja ya kambĩ.” ³⁶ Nĩ ũndũ ũcio kĩũngano kũ gĩkĩmũtwara nja ya kambĩ gĩkĩmũhũũra na mahiga nyuguto agĩkua, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Ciohe cia Ndigi Nguo-inĩ

³⁷ Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ³⁸ “Arĩa andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Njjarwa-inĩ ciothe irĩa igooka, nĩmũgatumagĩrĩra ciohe cia ndigi koine-inĩ ka nguo cianyu, o kĩothe gĩkohererwo na rũrigi rwa rangi wa bururu. ³⁹ Ciohe icio nĩcio mũrĩrora nĩguo mũrĩrikanaga maathani mothe ma Jehova, nĩguo mũmathĩkagĩre, mũtikanahũũre ũmaraya na ũndũ wa kũrũmĩrĩra merĩrĩra ma ngoro o na kana maitho manyu. ⁴⁰ Ningĩ nĩmũkarĩrikanaga gwathĩkagĩra maathani makwa mothe na mũtuĩke andũ mamũrĩrwo Ngai wanyu. ⁴¹ Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu, ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri nĩguo nduĩke Ngai wanyu. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.’”

16

Kora na Dathani na Abiramu

¹ Na rĩrĩ, Kora mũrũ wa Iziharu, mũrũ wa Kohathu, ũrĩa warĩ mũrũ wa Lawi, marĩ na andũ amwe a mũhĩrĩga wa Rubeni nĩo Dathani na Abiramu, ariũ a Eliabu, na Oni mũrũ wa Pelethu, magĩtuĩka a kũng’athia. ² Nao magĩũkĩrĩra Musa. Hamwe nao haarĩ arũme a Isiraeli 250, atongoria mooĩkaine a kĩrĩndĩ kũ arĩa maathuurĩtwo marĩ a kĩaama. ³ Nao magĩũka marĩ gĩkundi makararie Musa na Harũni, makĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmwĩtũgĩrĩtie mũno! Kĩrĩndĩ gĩkĩ gĩothe nĩ gĩtheru, mündũ o mündũ, nake Jehova arĩ hamwe nao. Nĩ kĩ gĩtũmĩte mwĩtũgĩrie igũrũ rĩa kĩũngano gĩkĩ kĩa Jehova?”

⁴ Rĩrĩa Musa aigũire ũguo-rĩ, akĩgũa, agĩturumithia ũthiũ thĩ. ⁵ Ningĩ agĩcooka akĩĩra Kora na arũmĩrĩri ake othe atĩrĩ: “Rũciĩnĩ, Jehova nĩakonania nũũ wake na nũũ mũtheru, na nĩakareka mündũ ũcio amũkuhĩrĩrie. Mündũ ũrĩa agaathuura, ũcio nĩwe akaareka amũkuhĩrĩrie. ⁶ Wee Kora na arũmĩrĩri aku othe, ũũ nĩguo mũgeeka: mũkoya ngĩo cia gũcinĩra ũbumba, ⁷ na rũciũ mũciĩkĩre mwaki na ũbumba mũrĩ mbere ya Jehova. Mündũ ũrĩa Jehova agaathuura-rĩ, ũcio agaatuĩka nĩwe mũtheru. Inyuĩ Alawii nĩmwĩtũgĩrĩtie mũno!”

⁸ Ningĩ Musa akĩĩra Kora atĩrĩ, “Ta thĩkĩrĩriai inyuĩ Alawii! ⁹ Anga mũtiganĩire nĩ Ngai wa Isiraeli kũmwamũrania na kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩngĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli, akamũrehe hakuhĩ nake nĩgeetha mũrutage wĩra hema-inĩ ĩrĩa nyamũre ya Jehova, na mũrũgamage mbere ya kĩrĩndĩ mũgĩtungatagĩre? ¹⁰ Inyuĩ hamwe na Alawii othe a thiritũ yanyu nĩamũrehete hakuhĩ nake, no rĩu mũrageria kuoya wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai o nago. ¹¹ Wee na arũmĩrĩri aku othe mũnganĩte hamwe mũũkĩrĩre Jehova. Harũni nũũ atĩ nĩguo mũnugune nĩ ũndũ wake?”

¹² Musa agĩcooka agĩta Dathani na Abiramu, ariũ a Eliabu. No-o makiuga atĩrĩ, “Tũtigũũka! ¹³ Anga ti kũiganu atĩ nĩwatũrutire bũrũri warĩ bũthi wa irĩa na ũũkĩ ũũke ũtũũragĩre werũ-inĩ ũyũ? Rĩu ningĩ ũrenda gũtwatha? ¹⁴ Ningĩ-rĩ, ndũrĩ ũratũkinyia bũrũri ũrĩ na bũthi wa irĩa na ũũkĩ, kana ũgatũhe igai rĩa ithaka na mĩgũnda ya mĩthabibũ. Nĩ ũgũkũũra andũ aya maitho ũmaheenĩ? Aca, tũtigũũka!”

¹⁵ Nake Musa akirakara muno, akira Jehova atiri, “Ndugetikire maruta mao. Nii ndioete o na ndigiri kuuma kuri o, o na ndihitirie mundu wao o na umwe.”

¹⁶ Ningi Musa akira Kora atiri, “Wee na arumiriri aku othe mugooka mbere ya Jehova ruci, wee, nao, na Haruni. ¹⁷ O mundu niakoya rugio rwake na arwikire ubumba, ngio ciothe ni 250, na mucirehe mbere ya Jehova. Wee, na Haruni, o na inyu mirehe ngio cianyu.” ¹⁸ Ni undu ucio o mundu akioya rugio rwake, akirwikira mwaki na ubumba, na makirugamania mbere ya Musa na Haruni itonyero-ini ria Hema-ya-Gutunganwo. ¹⁹ Riria Kora aarikirie gucookereria arumiriri ake othe nigu makararie Musa na Haruni marungii itonyero-ini ria Hema-ya-Gutunganwo-ri, riiri wa Jehova ukiumirira kungano kiu giothe. ²⁰ Nake Jehova akira Musa na Haruni atiri, ²¹ “Mwiyamuranie na kungano giki nigu ndikiniine o ro rimwe.”

²² No Musa na Haruni makiguthia magiturumithia mothiu mao thi makianirira makiuga atiri, “Wee Ngai, Ngai wa Maroho ma andu othe, ka ungirakarira kungano giki giothe hindiri iria ari o mundu umwe wihitie?”

²³ Nake Jehova akira Musa atiri, ²⁴ “Ira kungano giothe atiri, ‘Eherai kuuma hema-ini cia Kora na Dathani na Abiramu.’”

²⁵ Musa agukira, agithi kuri Dathani na Abiramu, nao athuuri a Israeli makimurumirira. ²⁶ Nake agikaania kungano kiu, agikira atiri, “Eherai hema cia andu aya aaganu! Mutikahutie kindu o na kimwe kiao, nigu mutikaniinwo ni undu wa mehia mao mothe.” ²⁷ Ni undu ucio andu makieherera hema icio cia Kora na Dathani na Abiramu. Dathani na Abiramu ni moimite makarugama na atumia ao, na ciana cia nenge itonyero-ini ria hema ciao.

²⁸ Ningi Musa akiuga atiri, “Undu uyū nigu ugutuma mumenye ati Jehova niwe undumite njike maundu maya mothe, na ati ritari ithugunda riakwa: ²⁹ Andu aya mangikua giku kiao nduire-ri, o na kana mone maundu o ta maria makoraga andu othe-ri, nimukumenya ati ti Jehova undumite. ³⁰ No Jehova angirehe undu ung mweru biu, nayo thi yathamie kanua kayo imamerie hamwe na indo ciao ciothe, na mathi mbirira-ini mari muoyo, nimukamenya ati andu aya ni manyararite Jehova.”

³¹ Na riri, Musa aaria kuuga uguo wotha, thi igatuka hau mari. ³² Nayo thi igathamia kanua kayo ikimameria, hamwe na andu ao na arumiriri othe a Kora, na indo ciao ciothe. ³³ Nao magikurika mbirira mari muoyo hamwe na indo ciao ciothe; nayo thi ikimahumbira, magikua, magithengio kirindi-ini kiu. ³⁴ Ni undu wa kiriro kiao, andu othe a Israeli aria maamarigiicirie makura, makianagirira atiri, “O na ithu thi nigutumeria!”

³⁵ Nago mwaki ukiuma kuri Jehova ugicina andu acio 250 aria maarehete ubumba.

³⁶ Nake Jehova akira Musa atiri, ³⁷ “Ira Eleazaru muru wa Haruni, uria muthinjiri-Ngai, oe ngio icio cia gucinirwo ubumba, acieherie hau irahira, na ahurunje makara macio handu haraaya, ni undu ngio icio ni nyamure, ³⁸ ngio icio cia andu acio makiite ni undu wa mehia mao. Ngio icio niturwo ituike mabati ma kuhumbira kigongona, ni undu niciarehetwo mbere ya Jehova, na igatuika nyamure. Nacio ni ituike kimenyithia hari andu a Israeli.”

³⁹ Ni undu ucio Eleazaru uria muthinjiri-Ngai akioya ngio icio cia gicango ciarehetwo ni andu acio maacinirwo, nake agiciturithia ituike cia kuhumbira kigongona, ⁴⁰ agika o ta uria Jehova aathirire Musa. Undu uyū wari wa kuririka andu a Israeli ati gutiri mundu o na uriku, tika wa ruciaro rwa Haruni, wagirirwo ni guka gicina ubumba mbere ya Jehova, kana atuika ta Kora na arumiriri ake.

⁴¹ Muthenya uyū ung, kirindi giothe kiao andu a Israeli gigitetia Musa na Haruni, gikimeera atiri, “Inyu ni muragite andu a Jehova.”

⁴² Na riria kungano kiu gecookaniririe gukirire Musa na Haruni, o na gikerekeria na kura Hema-ya-Gutunganwo yari-ri, o rimwe itu rikihumbira hema iyo, nago riiri

wa Jehova ũkĩonekana. ⁴³ Nao Musa na Harūni magĩthiĩ hau mbere ya Hema-ya-Gūtunganwo, ⁴⁴ nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ⁴⁵ “Ehererai mume kĩungano-inĩ gĩkĩ nĩguo ndikĩniine o ro rĩmwe.” No-o makĩgũithia thĩ, na magĩturumithia mothiũ mao thĩ.

⁴⁶ Ningĩ Musa akĩira Harūni atĩrĩ, “Oya rūgĩo rwaku ũrwĩkire ũbumba hamwe na mwaki wa kuuma kīgongona-inĩ, na ũthiĩ narua kĩungano-inĩ kũ ũkĩhoroherie. Mang’urĩ moimĩte kũrĩ Jehova; mũthiro nĩwambĩrĩrie kũmaniina.” ⁴⁷ Nĩ ũndũ ũcio Harūni agĩka o ta ũrĩa Musa aamwĩrire, agĩteng’era agĩtoonya thĩinĩ wa kĩungano kũ. Mũthiro nĩwarĩkĩtie kwambĩrĩria thĩinĩ wa andũ, no Harūni akĩruta ũbumba akĩmahoroheria. ⁴⁸ Akĩrũgama gatagatĩ ka andũ arĩa maarĩ muoyo na arĩa maakuĩte, naguo mũthiro ũgĩthira. ⁴⁹ No andũ 14,700 magĩkua nĩ ũndũ wa mũthiro ũcio, kuonganĩrĩria na andũ arĩa maakuĩte nĩ ũndũ wa Kora. ⁵⁰ Thuutha ũcio Harūni agĩcooka kũrĩ Musa itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gūtunganwo, tondũ mũthiro ũcio nĩwathirĩte.

17

Rũthanju rwa Harūni Gũthundũka

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ² “Arĩria andũ a Isiraeli, wĩtie thanju ikũmi na igĩrĩ, rūmwe kuuma kũrĩ o mũtongoria wa mĩhĩrĩga ya maithe mao. Andĩka rĩitwa rĩa o mũndũ rũthanju-inĩ rwake. ³ Rũthanju rwa Lawi ũrwandike rĩitwa rĩa Harūni, nĩ ũndũ no nginya kũgĩe na rũthanju rūmwe rwa mũtongoria wa o mũhĩrĩga wa maithe mao ma tene. ⁴ Igaaĩ thanju icio thĩinĩ wa Hema-ya-Gūtunganwo hau mbere ya ithandũkũ rĩa Ũira, harĩa ndũnganaga nawe. ⁵ Rũthanju rwa mũndũ ũrĩa nĩĩ ngaathuura nĩrũgũthundũka, na nĩĩ ndĩyehererie kũnuguna gũkũ ũnugunagĩrwo hĩndĩ ciothe nĩ andũ a Isiraeli.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩarĩria andũ a Isiraeli, nao atongoria ao makĩmũnengera thanju ikũmi na igĩrĩ, o rūmwe kuuma mũtongoria wa o mũhĩrĩga wa maithe mao ma tene, naruo rũthanju rwa Harūni rwarĩ hamwe nacio. ⁷ Nake Musa akĩiga thanju icio mbere ya Jehova kũu Hema-inĩ-ya-Ũira.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ-rĩ, Musa agĩtoonya thĩinĩ wa Hema-ya-Ũira akĩona atĩ rũthanju rwa Harūni, rūrĩa rwarũgamĩrĩre nyũmba ya Lawi, to gũthundũra rwathundũrĩte, no nĩ rwathuunĩte rūkaruta kĩro, na rūgaciara ndothi. ⁹ Nake Musa akĩruta thanju icio nja, kuuma hau mbere ya Jehova, agĩciiga mbere ya andũ a Isiraeli othe. Nao magĩcirora, o mũndũ akĩoya rũthanju rwake mwene.

¹⁰ Ningĩ Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Cookia rũthanju rwa Harūni hau mbere ya Ithandũkũ rĩa Ũira, rūigwo rūrĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ acio aremĩ. Ũndũ ũyũ nĩguo ũkaaniina kũnuguna kwao kũrĩ nĩ, nĩgeetha matigakue.” ¹¹ Nake Musa agĩka o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte.

¹² Andũ a Isiraeli makĩira Musa atĩrĩ, “Nĩtũgũkua! Ithuothe nĩtũũrĩte! ¹³ Mũndũ o wotho o na ũngĩkuhĩrĩria Hema-ĩyo-Nyamũre ya Jehova nĩegũkua. Kaĩ tũgũgĩkua ithuothe?”

18

Mawĩra ma Athĩnjĩri-Ngai na Alawii

¹ Nake Jehova akĩira Harūni atĩrĩ, “Wee, na ariũ aku, na andũ a nyũmba ya thoguo, nĩ inyuĩ mũrĩcookagĩrĩrwo nĩ mahĩtia marĩa mangĩkwo makoniĩ handũ-harĩa-haamũre, na wee na ariũ aku inyuĩ nĩ inyuĩ mũrĩcookagĩrĩrwo nĩ mahĩtia marĩa mangĩkwo makoniĩ wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai. ² Rehe Alawii a mbarĩ yanyu, a mũhĩrĩga wa maithe manyu, nĩguo manyiitane na inyuĩ na mamũteithagĩrĩrie rĩrĩa wee na ariũ aku mũgũtungata mbere ya Hema-ya-Ũira. ³ Acio nĩwe marĩathĩkagĩra na marutage wĩra wotho wa Hema ĩyo, no matikanakuhĩrĩrie indo cia handũ hau haamũre kana kīgongona, kana wee hamwe nao mũkue. ⁴ Marĩrutithanagia wĩra na inyuĩ na mamenyagĩrĩre Hema-ya-Gūtunganwo, marutage wĩra wotho wa Hema ĩyo na gũtikagĩe na mũndũ ũngĩ o wotho ũngĩkuhĩrĩria harĩa mũrĩ.

⁵ “Nĩ wĩra wanyu kũmenyerera handũ hau haamũre o na kĩgongona, nĩguo mang’ũrĩ ma Jehova matikanakinyĩre andũ a Isiraeli rĩngĩ. ⁶ Nĩ mwene nĩthuurĩte Alawii athiritũ anyu kuuma thĩĩnĩ wa andũ a Isiraeli matũĩke kĩheo kĩanyu, maamũrĩrwo Jehova nĩguo marutage wĩra wa Hema-ya-Gũtũnganwo. ⁷ No rĩrĩ, no wee na ariũ aku mũrĩtungataga ta athĩnjĩri-Ngai maũndũ-inĩ mothe ma kĩgongona, na mũtungatage o na mwena ũcio ũngĩ wa gĩtambaya kũ gĩa kũhakanĩa. Nĩ nĩndamũhe ũtungata wa ũthĩnjĩri-Ngai ta kĩheo. Mũndũ ũngĩ o wothĩ ũngĩkuhĩrĩria handũ hau haamũre no nginya ooragwo.”

Maruta nĩ ũndũ wa Athĩnjĩri-Ngai na Alawii

⁸ Ningĩ Jehova akĩĩra Harũni atĩrĩ, “Nĩ mwene nĩngũtuĩte mũmenyereri wa maruta marĩa ndehagĩrwo; maruta mothe maamũre marĩa andũ a Isiraeli marĩndutagĩra nĩ ndakũhe wee na ariũ aku matũĩke gĩcunjĩ gĩa ku na rũgai rwaku rwa mahinda mothe.*

⁹ Wee ũrĩheagwo gĩcunjĩ kĩa maruta marĩa maamũre mũno marĩa matarĩ ma gĩcinwo na mwaki. Kuuma kũrĩ iheo ciothe irĩa andũ a Isiraeli marĩndutagĩra irĩ maruta maamũre mũno, marĩ ma mũtu, kana ma kũhoroherio mehĩa, kana maruta ma mahĩtia, gĩcunjĩ kũ nĩ gĩa ku na ciana ciaku. ¹⁰ Rĩĩaga gĩcunjĩ kũ ta kĩndũ kĩa mũre mũno; mũndũ mũrũme o wothĩ wa nyũmba yaku nĩagakĩrĩĩaga. Wee no nginya ũtuage atĩ gĩcunjĩ kũ nĩ kĩa mũre.

¹¹ “O na ningĩ ici no ciaku: kĩrĩa gĩothe kĩa mũrĩtwo kuuma iheo ciothe cia gũthũngũthio cia andũ a Isiraeli. Icio nĩndakũhe wee, na ariũ aku, na airĩtu aku, itũĩke rũgai rwaku rwa hĩndĩ ciothe. Mũndũ o wothĩ wa nyũmba yaku ũtarĩ na thaahu no acirĩe.

¹² “Nĩndakũhe maguta mothe marĩa mega mũno ma mũtamaĩyũ na ndibei yothĩ rĩrĩa njega mũno ya mũhihano, na ngano rĩrĩa maheaga Jehova rĩrĩ maciaro ma mbere ma magetha mao. ¹³ Maciaro mothe ma bũrũri ma mbere marĩa marĩrehagĩra Jehova marĩtuĩkaga maku. Mũndũ o wothĩ wa nyũmba yaku ũtarĩ thaahu no amarĩe.

¹⁴ “Kĩndũ gĩothe kĩrĩ Isiraeli kĩrĩa kĩa mũrĩrwo Jehova nĩ gĩa ku. ¹⁵ Marigithathi mothe, marĩ ma andũ kana ma nyamũ, marĩa marĩrutagĩrwo Jehova nĩ maku. No rĩrĩ, no nginya ũkũũrithagie irigithathi rĩothe rĩa kahĩ, na ũkũũrithagie irigithathi rĩa njamba rĩa nyamũ irĩa irĩ thaahu. ¹⁶ Marigithathi macio marĩ ma mweri ũmwe, no nginya ũkaamakũũrithia na thogora wa gũkũũrana ũrĩa ũtuĩtwo wa cekerĩ ithano cia betha,† kũringana na cekerĩ ya handũ-harĩa-haamũre, rĩrĩa rĩrĩ na ũritũ wa geera mĩrongo rĩrĩ.

¹⁷ “No mũtikanakũũrithie marigithathi ma ndegwa, kana ma ng’ondũ, kana ma mbũrĩ; icio nĩ nyamũre. Thakame yacio nĩminjaminjagwo kĩgongona-inĩ igũrũ, na maguta ma cio macinwo na mwaki nĩguo matũĩke igongona rĩ na mũtararĩko wa gũkenia Jehova. ¹⁸ Nyama ciacio nĩ ciaku, o ta ũrĩa gĩthũrĩ kĩa igongona rĩa gũthũngũthio na kĩero kĩa ũrĩo irĩ ciaku. ¹⁹ Kĩrĩa gĩothe kĩa mũragĩrwo Jehova nĩ andũ a Isiraeli kĩrĩ kĩa mũre nĩndakũhe wee mwene, na ariũ aku, na airĩtu aku, kĩrĩ rũgai rwaku rwa hĩndĩ ciothe. Nĩkĩo kĩrĩkanĩro gĩa tene na tene gĩa cumbĩ mbere ya Jehova kũrĩ wee na njiaro ciaku.”

²⁰ Ningĩ Jehova akĩĩra Harũni atĩrĩ, “Wee ndũgakorwo na igai bũrũri-inĩ wao, kana ũgĩe na rũgai thĩĩnĩ wao; nĩ nĩ nĩ rũgai rwaku o na igai rĩaku thĩĩnĩ wa andũ a Isiraeli.

²¹ “Nĩndahe Alawii icunjĩ ciothe cia ikũmi thĩĩnĩ wa Isiraeli, arĩ rĩo igai rĩao nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa marutaga rĩrĩa megũtungata Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. ²² Kuuma rĩu andũ a Isiraeli matigakuhagĩrĩrie Hema-ya-Gũtũnganwo, kana macookererwo nĩ mehĩa mao, nao makue. ²³ Alawii nĩ marĩrutaga wĩra Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo na nĩ marĩcookagĩrĩrwo nĩ mahĩtia marĩa meekĩrwo hau. ũyũ nĩ watho wa gũtũũrio nĩ njiaro irĩa igooka. Matikagĩa na igai thĩĩnĩ wa andũ a Isiraeli. ²⁴ Handũ ha ũguo-rĩ, ngũhe Alawii icunjĩ cia ikũmi irĩa andũ a Isiraeli marehaga irĩ maruta kũrĩ Jehova itũĩke igai rĩao. Nĩkĩo ndoigire igũrũ rĩao atĩrĩ: ‘Matikagĩa na igai thĩĩnĩ wa andũ a Isiraeli.’”

²⁵ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ²⁶ “Arĩria Alawii, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mwamũkĩra icunjĩ cia ikũmi kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli irĩa ndĩmũheete arĩ cio igai rĩanyu-rĩ, no nginya

* 18:8 Alawii matiarĩ na igai thĩĩnĩ wa Isiraeli, no nĩmagaĩrwo matũũra manini na kũndũ gwa kũrĩithia kũrĩa kwariganĩtie na matũũra macio. Athĩnjĩri-Ngai maarĩ mateithagĩrĩrio wĩra-inĩ wao wa ũtungata. † 18:16 nĩ ta giramu 55

mũrehage gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩa gĩcunjĩ kũu, kĩrĩ iruta kũrĩ Jehova. ²⁷ Maruta manyu marĩtuĩkaga ta ngano ĩrĩa ĩrutĩtwo kĩhuhĩro-inĩ, kana ndibei ĩrĩa ĩrutĩtwo kĩhĩhĩro-inĩ. ²⁸ Ũguo nĩguo o na inyuĩ mũrĩrutagĩra Jehova iruta kuuma kũrĩ icunjĩ cia ikũmi iria mũrĩamũkagĩra ciumĩte kũrĩ andũ a Isiraeli. Kuuma kũrĩ icunjĩ icio cia ikũmi, no nginya mũnengagĩre Harũni mũthĩnjĩri-Ngai gĩcunjĩ kĩa Jehova. ²⁹ No nginya mũkarutagĩra Jehova gĩcunjĩ kĩrĩa kĩega mũno na kĩrĩa kĩamũre mũno kĩa indo ciothe iria mũheetwo.'

³⁰ "Ĩra Alawii atĩrĩ, 'Rĩrĩa mwaruta gĩcunjĩ kĩrĩa kĩega mũno-rĩ, kĩrĩtuĩkaga ta iruta rĩanyu riumĩte kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kana kĩhĩhĩro-inĩ kĩa ndibei. ³¹ Inyuĩ na andũ a nyũmba cianyu no mũrĩre icio ingĩ handũ o hothe, nĩgũkorwo ũcio nĩ mũcaara wanyu nĩ ũndũ wa wĩra wanyu kũu Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo. ³² Nĩ ũndũ wa kũruta gĩcunjĩ kũu kĩega mũno gĩacio, mũtigaatuĩrwo mahĩtia nĩ ũndũ wa ũndũ ũyũ; na ningĩ mũtigathaahia maruta marĩa maamũre ma andũ a Isiraeli, na nĩ ũndũ ũcio mũtigaakua.'"

19

Maaĩ ma Kũniina Thaahu

¹ Jehova akĩra Musa na Harũni atĩrĩ, ² "Ũndũ ũyũ nĩ wa kũrũmĩrĩrwo thĩinĩ wa watho ũrĩa Jehova aathanĩte: ĩra andũ a Isiraeli makũrehere moori ndune ĩtarĩ kaũũgũ kana kameni, na ĩtarĩ yekĩrwo icooki. ³ Mũmĩnengere Eleazar, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai; ĩtwarwo nja ya kambĩ, na ĩthĩnjĩrwo hau mbere yake. ⁴ Nake Eleazar, ũcio mũthĩnjĩri-Ngai, oe thakame na kĩara gĩaake, na amĩminjaminje maita mũgwanja amĩroretie na mwena wa mbere wa Hema-ya Gũtũnganwo. ⁵ Nayo moori ĩyo ĩcinwo yothe akĩonaga, ũguo nĩ kuuga rũũa rwayo, na nyama, na thakame, o na taatha wayo. ⁶ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio oe rũkũ rwa mũtarakwa, na mũthobi, na guoya wa rangi wa gakarakũ, aciikie igũrũ wa moori ĩyo ĩrahĩa. ⁷ Thuutha wa ũguo mũthĩnjĩri-Ngai ũcio no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ. Thuutha ũcio no acooke kambĩ, no arĩ na thaahu o nginya hwaĩ-inĩ. ⁸ Mũndũ ũrĩa ũrĩcinaga moori ĩyo no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwĩrĩ na maaĩ, na o nake atiinde arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ.

⁹ "Mũndũ ũtarĩ na thaahu acooke ahakũre mũhu ũcio wa moori ĩyo na aũige handũ hatarĩ na thaahu nja ya kambĩ. Mũhu ũcio ũigagwo nĩ kĩrĩndĩ kĩa andũ a Isiraeli, nĩgeetha ũhũthagĩrwo maaĩ-inĩ ma kũniina thaahu; ũcio nĩguo wa gũtheranagia kuuma mehia-inĩ. ¹⁰ Mũndũ ũrĩa ũrĩhakũraga mũhu wa moori ĩyo, no nginya athambie nguo ciake, o nake atiinde arĩ na thaahu nginya hwaĩ-inĩ. Ũndũ ũyũ nĩ watho wa gũtũũra harĩ andũ a Isiraeli na ageni arĩa matũũranagia nao.

¹¹ "Mũndũ ũrĩa ũngĩhutia kĩimba kĩa mũndũ o na ũrĩkũ arĩkaraga arĩ na thaahu mũthenya mũgwanja. ¹² No nginya etherie na maaĩ mũthenya wa gatatũ, na mũthenya wa mũgwanja; hĩndĩ ĩyo athirwo nĩ thaahu. No angĩaga gwĩtheria mũthenya wa gatatũ na wa mũgwanja, ndagaathirwo nĩ thaahu. ¹³ Mũndũ o wotho ũngĩhutia kĩimba kĩa mũndũ o na ũrĩkũ na aage gwĩtheria, ũcio nĩathaahĩtie Hema-ĩrĩa-Nyamũre ya Jehova. Mũndũ ũcio no nginya aingatwo oime Isiraeli. Tondũ ndaminjaminjĩrio maaĩ ma kũniina thaahu, mũndũ ũcio arĩ na thaahu; thaahu wake ndũthirite.

¹⁴ "Ũyũ nĩguo watho wa kũrũmĩrĩrwo rĩrĩa mũndũ akuĩra hema-inĩ: Mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩtoonya hema ĩyo, mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa ũgaakorwo thĩinĩ wayo-rĩ, nĩakanyĩtwo nĩ thaahu mũthenya mũgwanja, ¹⁵ nakĩo kĩndũ o gĩothe kĩa nyũmba gĩgaakorwo gĩtarĩ gĩkunĩke nĩgĩkanyĩtwo nĩ thaahu.

¹⁶ "Mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩ na kũu nja ũngĩhutia mũndũ ũragĩtwo na rũhiũ rwa njora kana mũndũ ũkuĩte gĩkuũ kĩa ndũire, kana mũndũ o wotho ũngĩhutia ihĩndĩ rĩa mũndũ kana mbĩrĩra, ũcio nĩakanyĩtwo nĩ thaahu mũthenya mũgwanja.

¹⁷ "Nĩ ũndũ wa mũndũ ũrĩ na thaahu, ĩkĩra mũhu wa moori ĩrĩa yacinĩtwo ĩrĩ ya gũtherania ndigithũ-inĩ, naguo ũitĩrĩrio maaĩ matahĩtwo o hĩndĩ ĩyo. ¹⁸ Nake mũndũ ũtarĩ na thaahu nĩoe mũthobi aũtobokie maaĩ-inĩ macio, na aminjaminjĩrie hema ĩyo na indo ciayo ciothe, na andũ arĩa maarĩ kũu thĩinĩ. Ningĩ no nginya aminjaminjĩrie mũndũ ũrĩa wotho ũhutĩtie ihĩndĩ rĩa mũndũ, kana mbĩrĩra, kana mũndũ ũragĩtwo, kana mũndũ

ūkuite gīkuū kīa ndūire. ¹⁹ Mūdū ūrīa ūtarī na thaahu nīakaminjaminjīria mūdū ūcio ūrī na thaahu maaī macio mūthenya wa gatātū na wa mūgwanja, naguo mūthenya wa mūgwanja nīguo akamūtheria. Nake mūdū ūcio ūgūtherio no nginya athambie nguo ciake na ethambe mwīrī na maaī, naguo hwaī-inī ūcio nīagakorwo athirītwo nī thaahu. ²⁰ No rīrī, mūdū ūrī na thaahu angīaga gwītheria, no nginya aingatwo kuuma kūrī kīrīndī, nī ūndū nīathaahītie handū-harīa-haamūre ha Jehova. Nīgūkorwo ndaminjaminjīrio maaī ma kūniina thaahu, nī ūndū ūcio arī na thaahu. ²¹ Ūyū nī watho wao wa gūtūra.

“Mūdū ūcio wakūminjaminjanīria maaī macio ma kūniina thaahu no nginya o nake athambie nguo ciake, na mūdū o wothē ūngīhutia maaī macio ma kūniina thaahu nīagatinda arī na thaahu nginya hwaī-inī. ²² Kīndū gīothe mūdū ūrī na thaahu akaahutia nīgikanyitwo nī thaahu, na mūdū ūrīa ūngīhutia kīndū kīu nīagatinda arī na thaahu nginya hwaī-inī.”

20

Maaī kuuma Rwaro rwa Ihiga

¹ Na rīrī, mweri wa mbere, kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraeli gīgikinya kūu Werū-inī wa Zini, na gīgīkara Kadeshi. Nake Miriamu agīkuīra kūu na agīthikwo o ro kuo.

² Na rīrī, handū hau hatiarī maaī ma kūnyuuo nī kīrīndī, nao andū acio makīūngana, magīūkīrīra Musa na Harūni. ³ Makīnegenia Musa, makiuga atīrī, “Naarī korwo nītwakuire rīrīa ariū a ithe witū maakuire marī mbere ya Jehova! ⁴ Nī kī gītūmire mūrehe kīrīndī kīa Jehova werū-inī ūyū, nīguo ithuī na mahiū maitū tūkuire gūkū? ⁵ Mwatūrutire būrūri wa Misiri nīkī, mūgītūrehe kūdū gūkū kūuru ūū? Gūkū gūtīrī ngano kana ngūyū, kana thabibū, kana makomamanga. O na gūtīrī maaī ma kūnyua!”

⁶ Musa na Harūni makiuma hau kīungano kīarī, magīthī nginya o itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo makīgūithia na magītūrumithia mothiū mao thī, naguo riiri wa Jehova ūkīmoimīrīra. ⁷ Jehova akīra Musa atīrī, ⁸ “Oya rūthanju rwaku, nawe na mūrū wa nyūkwa Harūni mūcokanīrīrie kīrīndī kīu hamwe. Arīria rwaro rūrū rwa ihiga makwīroreire, na nīrūkuuma maaī. Nawe ūrutīre kīrīndī maaī rwaro-inī rūrū rwa ihiga, nīgeetha kīnyue hamwe na mahiū ma kīo.”

⁹ Nī ūndū ūcio Musa akīoya rūthanju akīrūruta hau mbere ya Jehova, o ta ūrīa Jehova aamwathīte. ¹⁰ Nake Musa na Harūni magīcokanīrīria kīrīndī kīu hamwe hau mbere ya rwaro rwa ihiga, na Musa akīmeera atīrī, “Ta thikīrīriai, inyuī aremi aya, no nginya tūmūrūtīre maaī kuuma rwaro-inī rūrū rwa ihiga?” ¹¹ Musa agīcooka akīoya guoko gwake na igūrū, akīgūtha rwaro rūu rwa ihiga na rūthanju rwake maita meerī. Maaī makībororoka, nakīo kīrīndī kīu gīkīnyua, o na mahiū makīo makīnyua.

¹² No Jehova akīra Musa na Harūni atīrī, “Tondū mūtīnanjītīkia nīguo muonanie atī nī ndī mūtheru, mūtūme heo gītīo maitho-inī ma andū a Isiraeli, inyuī mūtīgaakinya kīrīndī gīkī būrūri ūrīa ndīmaheete.”

¹³ Macio nīmo maarī maaī ma Meriba, kūrīa andū a Isiraeli maatetanirie na Jehova na kūrīa eyonanirie atī nī mūtheru thīnī wao.

Edomu Kūgīria Isiraeli Njīra

¹⁴ Musa agītūma andū kuuma Kadeshi mathī kūrī mūthamaki wa Edomu,* makamwīre atīrī:

“Mūrū wa nyūkwa Isiraeli oiga atīrī: Wee nīūū mathīna marīa mothe tūkoretwo namo. ¹⁵ Maithe maitū ma tene nīmaikūrūkire magīthī būrūri wa Misiri, na ithuī tūgītūra kuo mīaka mīngī. Andū a Misiri nīmatūhiinyīrīrie mūno ithuī ene o na maithe maitū, ¹⁶ no rīrīa twakaīre Jehova-rī, nīaiguire kīrīro giitū nake agītūma mūraika agītūruta kūu būrūri wa Misiri.

* 20:14 Andū a Edomu maarī njīaro cia Esaū.

“Na rīu tūrī gūkū Kadeshi, itūūra rīrīa rī mūthia-inī wa būrūri waku.
¹⁷ Ndagūthaitha ūtwītīkīrie tūtuīkanīrie būrūri waku. Tūtīkūgerera mīgūnda-inī ya irio, kana ya mīthabibū, kana tūnyue maaī ma gīthima o na kīmwe. Tūkūgerera njīra īrīa nene ya mūthamaki, na tūtīgūkerūra na mwena wa ūrīo o na kana wa ūmotho, o nginya tūtuīkanie būrūri waku.”

¹⁸ No Edomu akīmūcookeria atīrī:

“Ndūgūtuīkanīria gūkū; na ūngīgeria-rī, tūkuumagara tūmūtharīkīre na rūhiū rwa njora.”

¹⁹ Andū a Isiraeli acio makīmūcookeria atīrī,

“Ithuī tūkūgerera o njīra īrīa nene, na ithuī ene kana mahiū maitū tūngīnyua maaī manyu-rī, nītūkūrīha. Tūrenda o tūtuīkanie tūthiite na magūrū tu hatarī ūndū ūngī.”

²⁰ Ningī Edomu agīcookia atīrī:

“Aca, mūtīgūtuīkanīria gūkū.”

Hīndī īyo Edomu akiumagara akamatharīkīre, arī mbūtū nene īna hinya mūingī.
²¹ Tondū Edomu ndaametīkīrie matuīkanīrie būrūri wao-rī, andū a Isiraeli makīhūndūka, magītigana nao.

Gīkuū kīa Harūni

²² Kīrīndī gīothe kīa andū a Isiraeli gīkuma kūu Kadeshi na magīkinya Kīrīma-inī kīa Horu. ²³ Marī kūu Kīrīma-inī kīa Horu, hakuhī na mūhaka wa Edomu, Jehova akīira Musa na Harūni atīrī, ²⁴ “Rīu Harūni nīegūkua. Ndegūtoonya būrūri ūrīa ngūhe andū a Isiraeli, nī ūndū inyuī eerī nīmwaremeire watho wakwa kūu maaī-inī ma Meriba. ²⁵ Oya Harūni na mūriū Eleazaru, ūmatware Kīrīma-igūrū kīa Horu. ²⁶ Ūrute Harūni nguo ciake, ūcihumbe mūriū Eleazaru, nī ūndū Harūni nīegūkua, na egūkūira o ro kūu.”

²⁷ Musa agīka o ta ūrīa Jehova aamwathīte; makīambata Kīrīma-inī kīa Horu makīonagwo nī kīrīndī kīu gīothe. ²⁸ Musa akīruta Harūni nguo ciake, agīcihumba mūriū Eleazaru. Nake Harūni agīkūira kūu kīrīma igūrū. Nake Musa na Eleazaru magīkūrūka makiuma kūu kīrīma igūrū, ²⁹ na rīrīa kīrīndī kīu kīamenyire atī Harūni nīakuīte, andū othe a nyūmba ya Isiraeli makīmūcakaīra mīthenya mīrongo itatū.

21

Kwanangwo kwa Aradi

¹ Na rīrī, rīrīa mūthamaki Mūkaanani wa Aradi, ūrīa watūūruga Negevu, aiguire atī Isiraeli nīokagīra njīra ya Atharimu, agīthiī agītharīkīra andū a Isiraeli, na agītaha amwe ao. ² Nao andū Isiraeli makīhīta na mwīhītwā ūyū harī Jehova makiuga atīrī: “Ūngīneana andū aya moko-inī maitū-rī, nītūkananga matūūra mao marīa manene biū.” ³ Nake Jehova akīigua ihooya rīa andū a Isiraeli na akīneana andū acio a Kaanani kūrī o. Nao makīananga andū acio biū hamwe na matūūra mao; nī ūndū ūcio handū hau hagīttwo Horoma.

Nyoka ya Gicango

⁴ Nao andū a Isiraeli makīnyiita rūgendo kuuma Kīrīma kīa Horu magereire njīra ya gūthiī Iria Itune, nīguo mathiūrūrūke būrūri wa Edomu. No andū acio magīthethūka marī njīra-inī; ⁵ nao magīūkīrīra Ngai o na Musa na mīario makiuga atīrī, “Mwatūrutire būrūri wa Misiri tūuke tūkuire gūkū werū-inī nīkī? Gūkū gūtīrī irio! Na gūtīrī maaī! O na nītūthūire irio ici itarī kīene!”

⁶ Nake Jehova akimatũmĩra nyoka ciarĩ na thumu; ikĩrũma andũ a Isiraeli, na aingĩ ao magĩkua. ⁷ Andũ acio magĩthiĩ kũrĩ Musa makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtwehirie rĩrĩa twaaririe tũgiũkĩrĩra Jehova hamwe nawe. Hooya nĩguo Jehova atwehererie nyoka ici.” Nĩ undũ ũcio Musa akĩhoera andũ acio.

⁸ Nake Jehova akĩra Musa atĩrĩ, “Thondeka nyoka ũmĩcuurie gĩtugĩ igũrũ; mũndũ o wotho ũrĩrũmagwo-rĩ, aamĩrora nĩarĩtũũraga muoyo.” ⁹ Nĩ undũ ũcio Musa agĩthondeka nyoka ya gĩcango, akĩmĩcuuria gĩtugĩ igũrũ. Na rĩrĩ, hĩndĩ rĩa mũndũ o wotho aarũmwo nĩ nyoka na aarora nyoka iyo ya gĩcango, agatũũra muoyo.

Rũgendo rwa Gũthiĩ Moabi

¹⁰ Andũ a Isiraeli makiumagara, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Obothu. ¹¹ Ningĩ makiuma Obothu magĩthiĩ Iye-Abarimu, makĩamba hema ciao werũ-inĩ ũrĩa ũng’ethanĩire na Moabi mwena wa irathĩro. ¹² Kuuma kũu magĩthiĩ na mbere, makĩamba hema ciao Kĩanda kĩa Zeredi. ¹³ Moimagara kuuma kũu makĩamba hema kũrigania na Rũũ rwa Arinoni, kũu werũ ũrĩa ũthiĩte nginya bũrũri wa Aamori; nĩgũkorwo Rũũ rwa Arinoni nĩruo rwarĩ mũhaka wa Moabi na Aamori. ¹⁴ Na nĩkĩo Ibuku rĩa Mbaara cia Jehova riugĩte atĩrĩ:

“... Wahebu thĩinĩ wa Sufa, na mĩkuru,
Arinoni ¹⁵ na igaragaro-inĩ cia mĩkuru
ĩrĩa ithiĩte o nginya kũu Ari,
na igatwarana na mũhaka wa Moabi.”

¹⁶ Kuuma kũu magĩthiĩ na mbere nginya kũu Biri, gĩthima-inĩ harĩa Jehova erire Musa atĩrĩ, “Cookereria andũ hamwe na nĩngũmahe maaĩ.”

¹⁷ Hĩndĩ iyo Isiraeli makĩina rwĩmbo rũrũ:
“Therũka maaĩ, wee gĩthima gĩkĩ!

Inyuĩ na inyuĩ inai ũhoru wakĩo,
¹⁸ ũhoru wa gĩthima kĩrĩa anene menjete,
kĩrĩa gĩathikũririo nĩ andũ arĩa marĩ igweta,
andũ arĩa marĩ igweta marĩ na njũgũma cia ũnene na mĩthũgi yao.”

Ningĩ makiuma werũ-inĩ magĩthiĩ Matana, ¹⁹ kuuma Matana magĩthiĩ Nahalieli, kuuma Nahalieli magĩthiĩ Bamothu, ²⁰ na kuuma Bamothu magĩthiĩ kĩa kĩa Moabi, kũrĩa gacũmbĩrĩ ka Pisiga kang’etheire werũ ũrĩa ũtarĩ kĩndũ.

Kũhoola Sihoni na Ogu

²¹ Isiraeli nĩatũmire andũ kũrĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori makamwĩre atĩrĩ:

²² “Twĩtikĩrie tũtũkanĩrie bũrũri wanyu. Tũtigũtoonya mĩgũnda yanyu ya irio, kana ya mĩthabibũ, kana tũnyue maaĩ kuuma gĩthima o na kĩmwe. Tũkũgerera njĩra rĩa nene ya mũthamaki o nginya tũtũkanie bũrũri wanyu.”

²³ No Mũthamaki Sihoni akĩgiria andũ a Isiraeli mahĩtũkĩre bũrũri wake. We onganirie mbũtũ ciake ciothe cia ita, akiumagara agĩthiĩ werũ-inĩ agatharĩkĩre andũ a Isiraeli. Rĩrĩa aakinyire Jahazu-rĩ, akĩhũũrana na andũ a Isiraeli. ²⁴ No andũ a Isiraeli makĩmooraga na hiũ cia njora na magĩtunya mũthamaki ũcio bũrũri wake kuuma Arinoni nginya Jaboku, no maakinyire o mũhaka-inĩ wa andũ a Amoni, tondũ warĩ mũirige na hinya mũno. ²⁵ Isiraeli agĩtunya Aamori matũũra mothe mao marĩa manene na magĩtũũra kuo, o hamwe na Heshiboni na tũtũũra tuothe tũrĩa twarigainie nakuo. ²⁶ Heshiboni nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa warũĩte na mũthamaki wa Moabi ũrĩa waathanaga mbere iyo, na akamũtunya bũrũri wake wotho o nginya Arinoni.

²⁷ Kũu nĩkĩo gĩtũmaga aini a marebeta moige atĩrĩ:
“Ũkaai Heshiboni nĩgeetha rĩakwo rĩngĩ;
itũũra inene rĩa Sihoni nĩrĩcokererio.

²⁸ “Mwaki nĩwoimire kũu Heshiboni,
rũrĩrĩmbĩ rũkiuma itũũra inene rĩa Sihoni.

Ūkīniina itūūra rīa Ari Moabi,
o atūūri a kūrīa gūtūūgīru kwa Arinoni.

²⁹ Kaī ūrī na haaro, wee Moabi-ī!
Inyuī andū a Kemoshu! Kaī mūrī aanange-ī.

Nīarekereirie ariū ake magatuīka eethari,
o na airītu ake akīmarekereria matahwo
nī Sihoni mūthamaki wa Aamori.

³⁰ “No ithuī nītūmang’aūranītie;
Heshiboni kwanangītuo guothe nginya o Diboni.

Tūmamomorete tūgakinya Nofa,
itūūra rīrīa rīkuhanīrīrie na Medeba.”

³¹ Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli magītūūra būrūri ūcio wa Aamori.

³² Thuutha wa Musa gūtūma andū magathigaane Jazeri, andū a Isiraeli magītunyana
tūtūūra tūrīa twarigiicīrie itūūra rīu, na makīingata Aamori arīa maarī kuo. ³³ Ningī
makīgarūrūka, makīambata na njīra marorete Bashani, nake Ogu mūthamaki wa Bashani
na mbūtū ciake ciothe cia ita makiumagara makahūūrane na Isiraeli kūu Edirei.

³⁴ Nake Jehova akīra Musa atīrī, “Ndūkamwītīgīre, nī ūndū nīndīmūneanīte moko-
inī maku, hamwe na mbūtū ciake ciothe cia ita, o na būrūri wake. Mwīke o ūrīa wekire
Sihoni mūthamaki wa Aamori, ūrīa waathanaga Heshiboni.”

³⁵ Nī ūndū ūcio makīūraga Mūthamaki Ogu hamwe na ariū ake, o na mbūtū ciake ciothe
cia ita, mategūtīgīa mūdū o na ūmwe muoyo. Nao andū a Isiraeli makīgwatīra būrūri
wake.

22

Balaki Gūtūmanīra Balamu

¹ Ningī andū a Isiraeli makīnyiita rūgendo marorete werū wa Moabi na makīamba
hema ciao hūgūrūrū-inī cia Rūū rwa Jorodani mūrīmo wa itūūra rīa Jeriko.

² Na rīrī, Balaki mūrū wa Ziporu nīonete maūdū marīa mothe Isiraeli meekīte Aamori,
³ nao andū a Moabi magītīgīra mūno nī ūndū nī kwarī na andū aingī mūno. Ti-itherū,
andū a Moabi maiyūrītwo nī guoya nī ūndū wa andū a Isiraeli.

⁴ Andū a Moabi makīra athuuri a Midiani atīrī, “Mūingī ūyū ūkūrīa indo ciothe iria
itūrigiicīrie, o ta ūrīa ndegwa īrīaga nyeki ya gīthaka.”

Nī ūndū ūcio Balaki mūrū wa Ziporu, ūrīa warī mūthamaki wa Moabi ihinda rīu,
⁵ agītūmanīra Balamu mūrū wa Beori, ūrīa warī Pethori, hakuhī na Rūū rwa Farati, kūu
būrūri wao. Balaki akīmīra atīrī:

“Harī na andū mokīte moimīte būrūri wa Misiri; nao maiyūrīte būrūri ūyū wothe, na
maikarīte o hakuhī na nī. ⁶ Ndagūthaitha ūka ūnumīre andū aya manyiitwo nī kīrumi,
nī ūndū marī na hinya mūno kūngīra. Ūngīmaruma kwahoteka ndīmahoote na ndī-
marutūrūre moime būrūri ūyū. Nī ūndū nīnjūū atī arīa warathima nīmarathimagwo,
nao arīa waruma nī manyiitagwo nī kīrumi.”

⁷ Nao athuuri a Moabi na a Midiani magīthīi makuuīte irīhi rīa kūragūrīrwo. Maakinya
kūrī Balamu, makīmūhe ūhorō ūrīa Balaki oigīte.

⁸ Nake Balamu akīmeera atīrī, “Raraai gūkū ūmūthī, na nīngamūcookeria macookio
marīa Jehova ekūhe.” Nī ūndū ūcio anene a Moabi makīraarania nake.

⁹ Nake Ngai agīkora Balamu akīmūūria atīrī, “Andū aya mūrī nao nī a?”

¹⁰ Balamu agīcookeria Ngai atīrī, “Balaki mūrū wa Ziporu, mūthamaki wa Moabi, nīwe
ūrandeheire ndūmīrīri īno: ¹¹ ‘Kūrī andū moimīte būrūri wa Misiri makaiyūra būrūri ūyū
wothe. Ndagūthaitha ūke ūnumīre o manyiitwo nī kīrumi, no gūkorwo no hūūrane nao
ndīmaingate moime būrūri ūyū!’”

¹² No Ngai akīra Balamu atīrī, “Ndūgūthīi nao. Ndūkarume andū acio, tondū nī andū
arathime.”

¹³ Rūciinĩ rūrũ rūngĩ, Balamu agĩũkĩra, akĩĩra anene acio a Balaki atĩrĩ, “Cookai būrũri wanyu kĩũmbe, nĩ ūndũ Jehova nĩarega kũnjĩtikĩria tũthiĩ na inyuĩ.”

¹⁴ Nĩ ūndũ ūcio anene a Moabi magĩcooka kũrĩ Balaki makĩmwĩra atĩrĩ, “Balamu nĩarega gũũka na ithuĩ.”

¹⁵ Ningĩ Balaki agĩtũma anene angĩ aingĩ makĩria na maarĩ igweta gũkĩra acio a mbere.

¹⁶ Nao magĩthiĩ kũrĩ Balamu makĩmwĩra atĩrĩ:

“Ūũ nĩguo Balaki mũrũ wa Ziporu ekuuga: Ndũgetĩkĩre ūndũ o na ūrĩkũ ūgirie ūũke kũrĩ nĩĩ, ¹⁷ tondũ nĩngũkũrĩha wega mũno, na njike ūrĩa wothe ūngiuga. Ndagũthaitha ūka ūnumĩre andũ aya.”

¹⁸ No Balamu akĩmacookeria atĩrĩ, “O na Balaki angĩũhe nyũmba yake ya ūnene iĩyũrĩtio betha na thahabu-rĩ, ndingĩka ūndũ o na ūrĩkũ, mũnene kana mũnini, wagararĩte watho wa Jehova Ngai wakwa. ¹⁹ Na rĩrĩ, raraai gũkũ ūmũthĩ, o ta ūrĩa acio angĩ mareekire, na nĩngũtũria ūndũ ūrĩa ūngĩ Jehova ekũnjĩra.”

²⁰ Ūtukũ ūcio Ngai nĩakorire Balamu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ andũ aya nĩ mokĩte gũgwĩta, thiĩ nao, no wĩke o ūrĩa wiki ngũkwĩra.”

Ndigiri ya Balamu

²¹ Balamu agĩũkĩra rūciinĩ, agĩtandĩka ndigiri yake, na agĩthiĩ na anene acio a Moabi. ²² No Ngai nĩarakarire mũno athiĩ, na mũraika wa Jehova akĩrũgama njĩra nĩguo amũgirĩrĩrie gũthiĩ. Balamu aahaicĩte ndigiri yake, na ndungata ciake igĩrĩ ciarĩ hamwe nake. ²³ Na rĩrĩa ndigiri yoonire mũraika wa Jehova arũngĩ njĩra, acomorete rūhiũ rwa njora, na arũnyiĩtĩte na guoko, ikĩgarũrũka, igĩtoonya mũgũnda. Nake Balamu akĩmĩhũũra nĩguo icooke njĩra.

²⁴ Nake mũraika wa Jehova akĩrũgama njĩra-inĩ yarĩ njeke gatagatĩ ka mĩgũnda iĩrĩ ya mĩthabibũ, na o mũgũnda warĩ mũirige. ²⁵ Rĩrĩa ndigiri yoonire mũraika wa Jehova-rĩ, ikĩhatĩrĩria rūthingo-inĩ, ikĩhinyĩrĩria kũgũrũ kwa Balamu rūthingo-inĩ rūu. Nĩ ūndũ ūcio akĩmĩhũũra rĩngĩ.

²⁶ Ningĩ mũraika wa Jehova agĩthiĩ mbere akĩrũgama handũ haarĩ haceke hataarĩ na handũ ha kwĩgarũrĩra, na mwena wa ūrĩo kana wa ūmotho. ²⁷ Rĩrĩa ndigiri yoonire mũraika wa Jehova hau, igĩkoma thĩ Balamu arĩ o igũrũ rĩayo, nake akĩrakara akĩmĩhũũra na rūthanju rwake. ²⁸ Nake Jehova agĩtumũra kanua ka ndigiri, nayo ikĩũria Balamu atĩrĩ, “Nĩatĩa ngwĩkĩte tondũ wahũũra maita maya matatũ?”

²⁹ Balamu akĩmĩcookeria atĩrĩ, “Wee ūndũite kĩrimũ! Korwo nyuma na rūhiũ rwa njora guoko-inĩ, ingĩakũraga o ro rĩu.”

³⁰ Nayo ndigiri ikĩũria Balamu atĩrĩ, “Githĩ nĩ ti nĩ ndigiri yaku, iĩrĩa ūtũire ūhaicaga nginya ūmũthĩ? Nĩmenyerete gũgwĩka ta ūũ?”

Balamu akiuga atĩrĩ, “Aca.”

³¹ Nake Jehova akĩhingũra maitho ma Balamu, nake akĩona mũraika wa Jehova arũngĩ njĩra-inĩ acomorete rūhiũ rwa njora. Nĩ ūndũ ūcio akĩnamĩrĩra na akĩgũithia, agĩturumithia ūthiũ wake thĩ.

³² Mũraika wa Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũma ūhũũre ndigiri yaku maita macio matatũ? Njũkĩte haha ngũhingĩrĩrie nĩ ūndũ mĩthiire yaku nĩ ya ūremi maitho-inĩ makwa. ³³ Ndigiri iĩyonire, yanjeherera maita macio matatũ. Korwo ndĩnanjeherera, hatĩrĩ nganja nĩngĩgũkũũragĩte, no yo nĩngĩamĩhonokia.”

³⁴ Balamu akĩĩra mũraika ūcio wa Jehova atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie. Ndikũũ atĩ nĩũkũrũgamĩte njĩra-inĩ ūhingĩrĩrie. Na rĩrĩ, ūngĩkorwo ndũkenete-rĩ, nĩngũhũndũka.”

³⁵ Mũraika ūcio wa Jehova akĩĩra Balamu atĩrĩ, “Thiĩ na andũ acio, no uuge o ro ūrĩa ngũkwĩra.” Nĩ ūndũ ūcio Balamu agĩthiĩ na anene acio a Balaki.

³⁶ Rĩrĩa Balaki aiguire atĩ Balamu nĩarooka, agĩthiĩ kũmũtũnga itũũra-inĩ rĩa Moabi, mũhaka-inĩ wa Arinoni, o kũu mũhaka wa būrũri wake. ³⁷ Balaki akĩũria Balamu atĩrĩ, “Githĩ ndiagũtũmaniire ūũke narua? Nĩ kĩ kĩagiririe ūũke? Anga ndingĩhota gũkũrĩha?”

³⁸ Balamu agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩndagĩũka. No rĩrĩ, nĩ no njuge o ũrĩa ngwenda? Nĩ ngwaria o ũrĩa Ngai angĩnjĩra njarie.”

³⁹ Hĩndĩ ĩyo Balamu na Balaki magĩthĩ Kiriathu-Huzothu. ⁴⁰ Balaki akĩruta igongona rĩa ng’ombe na ng’ondũ, na akĩhe Balamu na anene arĩa maarĩ nake nyama imwe.

⁴¹ Kwarooka gũkĩa-rĩ, Balaki akĩoya Balamu makĩambata nginya Bamothu-Baali,* na marĩ kũu Balamu akĩona gĩcunjĩ kĩmwe kĩa andũ acio.

23

Ūrathi wa Mbere wa Balamu

¹ Nake Balamu akĩra Balaki atĩrĩ, “Njakĩra igongona mũgwanja haha, na ũhaarĩrie ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũgwanja.” ² Balaki agĩka o ũrĩa Balamu oigĩte, na igũrũ rĩa o kigongona-inĩ makarutĩra igongona rĩa ndegwa imwe na ndũrũme imwe.

³ Ningĩ Balamu akĩra Balaki atĩrĩ, “Wee ikara haha hakuhĩ na iruta rĩaku nyambe thĩ keheri-inĩ. Hihi Jehova nĩegũũka acemanie na nĩ. Ũndũ ũrĩa wothe ekũnguũrĩa nĩngũkwĩra.” Nake agĩthĩ handũ hatheri hatũũgĩru.

⁴ Ngai agĩcemanie nake hau, nake Balamu akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩhaarĩrie igongona mũgwanja, na o kigongona-inĩ ngaruta ndegwa imwe na ndũrũme imwe.”

⁵ Nake Jehova agĩkĩra ndũmĩrĩri yake kanua ka Balamu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ Balaki ũmũhe ndũmĩrĩri ĩno.”

⁶ Tondũ ũcio Balamu agĩcooka kũrĩ Balaki, akĩmũkora arũngĩ hakuhĩ na igongona rĩake, marĩ hamwe na anene othe a Moabi. ⁷ Nake Balamu akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:

“Balaki andehithĩtie kuuma bũrũri wa Aramu,
mũthamaki wa Moabi akanduta kuuma irĩma-inĩ cia mwena wa irathĩro.
Akoiga atĩrĩ, ‘Ūka ũnumĩre Jakubu;
ũka ũthitange Isiraeli.’

⁸ Ndaakĩhota atĩa kũruma arĩa Ngai atarumĩte?
Ndaakĩhota atĩa gũthitanga arĩa Jehova atathitangĩte?

⁹ Kuuma tũcũmbĩrĩ twa ndwaro cia mahiga nĩndĩramoona,
kuuma kũrĩa gũtũũgĩru nĩndĩramoona.

Ndĩrona andũ matũũraga meikarĩtie,
nao matiĩtaraga atĩ o nĩ amwe a ndũrĩrĩ.

¹⁰ Nũũ ũngĩhota gũtara rũkũngũ rwa Jakubu,
kana atare gĩcunjĩ kĩa inya kĩa Isiraeli?

Rekei ngue gĩkuũ kĩa arĩa athingu,
na marĩgĩrĩrio makwa-rĩ, marotuĩka ta mao!”

¹¹ Balaki akĩũria Balamu atĩrĩ, “Wanjĩka atĩa? Ngũrehire ũnumĩre thũ ciakwa, no ndũrĩ ũreka ũndũ o tiga kũmarathima!”

¹² Balamu akĩmũũria atĩrĩ, “Githĩ ndiagĩrĩrwo njarie o kĩrĩa Jehova ekĩrĩte kanua-inĩ gakwa?”

Ūrathi wa Keerĩ wa Balamu

¹³ Ningĩ Balaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka tũthĩ nawe handũ hangĩ harĩa ũkũmoona; ũkũmoona o gĩcunjĩ kĩmwe kĩa, no ti othe hamwe. Na ũrĩ hau ũnumĩre andũ acio.” ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩmũtwara gĩthaka-inĩ gĩa Zofimu, gacũmbĩrĩ ga Kĩrĩma kĩa Pisiga, naho hau agĩaka igongona mũgwanja, na o kigongona-inĩ agĩthĩnjĩra ndegwa imwe na ndũrũme imwe.

¹⁵ Balamu akĩra Balaki atĩrĩ, “Wee ikara haha hakuhĩ na iruta rĩaku nyambe thĩ ngacemanie nake haarĩa.”

¹⁶ Jehova agĩcemanie na Balamu, agĩkĩra ndũmĩrĩri kanua gake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ Balaki ũmũhe ndũmĩrĩri ĩno.”

* 22:41 Baali nĩ kuuga “mũhonokia”. ĩno yarĩ ngai ya marurumĩ yahooyagwo nĩ andũ arĩa maatũũraga Suriata na Kaanani.

¹⁷ Tondũ ũcio Balamu agĩcooka kũrĩ Balaki na akĩmũkora arũngiĩ hakuhĩ na iruta rĩake, marĩ hamwe na anene a Moabi. Balaki akĩmũũria atĩrĩ, “Jehova oiga atĩa?”

¹⁸ Balamu agĩcooka akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:

“Arahũka, wee Balaki na ũigue;

Thikĩrĩria, wee mũrũ wa Ziporu.

¹⁹ Ngai ti mũndũ, atĩ nĩguo aheenanie,
o na ti mũrũ wa mũndũ, atĩ nĩguo ericũkwo.

No oige ũndũ na ndawĩke?

No eranĩre ũndũ na ndaũhingie?

²⁰ Nĩ njathĩtwo ndathimane;
nake arathimanĩte-rĩ, ndingĩhota kũgarũra ũndũ ũcio.

²¹ “Gũtirĩ mũtino wonেকে harĩ Jakubu,
gũtirĩ ihooru rĩonetwo thĩinĩ wa Isiraeli.

Jehova Ngai wao arĩ hamwe nao;
kayũ ka mũthamaki karĩ thĩinĩ wao.

²² Ngai nĩamarutire bũrũri wa Misiri;
marĩ na hinya o ta ndegwa ya gĩthaka.

²³ Gũtirĩ ũrogi ũngĩũraga Jakubu,
gũtirĩ ũragũri ũngĩthũkia Isiraeli.

Rĩu ha ũhoro wa Jakubu na wa Isiraeli kũrĩranagwo atĩrĩ,
“Ta kĩonei ũrĩa Ngai ekĩte!”

²⁴ Andũ acio maarahũkaga ta mũrũũthi wa nga;
mookagĩra ta mũrũũthi wa njamba,

ũrĩa ũtangĩhurũka ũtarĩite kĩrĩa ũnyiitĩte,
na ũkanyua thakame ya kĩrĩa ũragĩte.”

²⁵ Ningĩ Balaki akĩra Balamu atĩrĩ, “Ndũkamarume o na atĩa, na ndũkamarathime o na atĩa!”

²⁶ Balamu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Githĩ ndiakwĩre no nginya njĩke ũrĩa wothe Jehova oigĩte?”

Ũrathi wa Gatatũ wa Balamu

²⁷ Ningĩ Balaki akĩra Balamu atĩrĩ, “Ũka tũthiĩ ngũtware handũ hangĩ. Hihi Ngai no agwĩtikĩrie ũnumĩre andũ aya ũrĩ hau.” ²⁸ Balaki akĩoya Balamu akĩmũtwara kĩrĩma igũrũ kĩa Peoru, kũng’ethera Werũ ũrĩa ũtarĩ kĩndũ.

²⁹ Nake Balamu akĩmwĩra atĩrĩ, “Njakĩra igongona mũgwanja haha, na ũhaarĩrie ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũgwanja.” ³⁰ Balaki agĩka o ta ũrĩa Balamu oigĩte, na o kĩgongona-inĩ agĩthĩnjĩra ndegwa ĩmwe na ndũrũme ĩmwe.

24

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Balamu onire atĩ Jehova nĩakenaga nĩ kũrathima Isiraeli-rĩ, ndaacookire kũrũmĩrĩra ũragũri ta ũrĩa ekaga mahinda macio mangĩ, no ehũgũrĩre akĩrora werũ-inĩ.

² Rĩrĩa Balamu eroreire akĩona ũrĩa Isiraeli maambĩte hema kũringana na mĩhĩrĩga yao-rĩ, akĩiyũrwo nĩ Roho wa Ngai, ³ nake akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:

“Ino nĩyo ndũmĩrĩri ya Balamu mũrũ wa Beori,
ndũmĩrĩri ya mũndũ ũrĩa riitho rĩake rĩonaga wega,

⁴ ndũmĩrĩri ya mũndũ ũrĩa ũiguaga ciugo cia Ngai,
ũrĩa wonaga kĩoneki kuuma kũrĩ Mwene-Hinya-Wothe,
ũrĩa ũgũũaga agakoma thĩ, namo maitho make makahingũka:

⁵ “Kaĩ hema ciaku, wee Jakubu, nĩ thaka-ĩ,
o na ciikaro ciaku igagĩthakara, wee Isiraeli-ĩ!

⁶ “Igītambūrūkīte o ta cianda,
ikahaana ta mīgūnda ĩrĩ hūgūrūrũ cia rūũĩ-inĩ,
itariĩ ta mĩtĩ ya thubiri ĩhaandĩtwo nĩ Jehova,
o na ta mĩtarakwa ĩrĩ hakuhĩ na maaĩ.

⁷ Maaĩ makaiyũra ndoo ciao nginya maitĩke;
o nayo mbegũ yao ĩgakorwo na maaĩ maingĩ.

“Mũthamaki wao akaaneneha gūkĩra Agagi;
ũthamaki wao nĩũgaatũgĩrio.

⁸ “Ngai aamarutire bŭrŭri wa Misiri;
marĩ na hinya ta wa ndegwa ya gĩthaka.
Matambuura ndŭrĩrĩ iria imathũire,
na makoinanga mahĩndĩ ma cio tũcunjĩ;
macitheecaga na mĩguĩ yao.

⁹ O ta mŭrũũthi, methunaga magĩkoma,
o ta mŭrũũthi wa mŭgoma, nũũ ũngĩgeria kũmaarahũra?

“Arĩa makŭrathimaga marorathimwo,
nao arĩa makŭrumaga maronyiitwo nĩ kĩrumi!”

¹⁰ Nake Balaki agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Balamu. Akĩhũũra hĩ ciake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagwĩtire ũnumĩre thũ ciakwa, no wee ũcirathimĩte maita macio matatũ. ¹¹ Na rĩrĩ, ũkĩra o rĩu ũinũke! Ndoigĩte nĩngŭkŭrĩha wega mũno, no Jehova nĩagirĩtie ũrĩhwo.”

¹² Balamu agĩcookeria Balaki atĩrĩ, “Githĩ ndierire andũ arĩa wandũmĩre atĩrĩ, ¹³ ‘O na Balaki angĩthe nyũmba yake ya ũthamaki ĩyŭrĩtio betha na thahabu, ndingĩhota gwĩka ũndũ wakwa mwene, mwega kana mũũru, njagarare watho wa Jehova; no nginya njuge ũrĩa Jehova oigĩte?’ ¹⁴ Na rĩrĩ, nĩ nĩngũcooka o kŭrĩ andũ aitũ, no ũka, ngũmenyithie ũrĩa andũ aya mageeka andũ aku matukũ marĩa magooka.”

Ndũmĩrĩri ya Balamu ya Kana

¹⁵ Ningĩ akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:
“Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Balamu mŭrũ wa Beori,
ndũmĩrĩri ya mŭndũ ũrĩa riitho rĩake rĩonaga wega,
¹⁶ ndũmĩrĩri ya mŭndũ ũrĩa ũiguaga ciugo cia Ngai,
ũrĩa ũrĩ na ũmenyo uumĩte kŭrĩ ũrĩa-ũrĩ-Igŭrũ-Mũno,
ũrĩa wonaga kĩoneki kuuma kŭrĩ Mwene-Hinya-Wothe,
ũrĩa ũgũũaga agakoma thĩ, namo maitho make makahingũka, ekuuga ũũ:

¹⁷ “Nĩndĩramuona, no ti rĩu;
nĩndĩmũcũthĩrĩrie, no ndarĩ hakuhĩ.
Njata nĩkoima kŭrĩ Jakubu;
njũgũma ya ũnene yume kŭrĩ Isiraeli.
Nĩakahenja mothiũ ma Moabi,
na ahehenje, mahĩndĩ ma mĩtwe ya ariũ othe a Shethu.

¹⁸ Edomu nĩgũkahootwo;
Seiru, thũ yake, nĩakahootwo,
no Isiraeli agakĩrĩrĩria kũgĩa na hinya.

¹⁹ Mwathani mũnene akoima kŭrĩ Jakubu
na aanange andũ arĩa magaakorwo matigaire a itũũra inene.”

Ndũmĩrĩri ya Balamu ya Mũthia

²⁰ Ningĩ Balamu akĩona Amaleki, na akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:
“Amaleki nĩwe warĩ wa mbere harĩ ndŭrĩrĩ,
no marigĩrĩrio-inĩ nĩakanangwo.”

²¹ Ningĩ akĩona Akeni, na akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:

“Gĩikaro gĩaku nĩ kĩgitĩre,

gĩtara gĩaku gĩakĩtwo thĩinĩ wa rwaro rwa ihiga;

²² no rĩrĩ, inyuĩ andũ a Akeni nĩmũkanangwo

hĩndĩ ĩrĩa Ashuri makaamũtaha.”

²³ Ningĩ akĩaria ndũmĩrĩri yake, akiuga atĩrĩ:

“Hĩ! Nũũ ũngĩtũũra muoyo rĩrĩa Ngai areka ũguo?

²⁴ Meeri nĩgooka ciumĩte hũgũrũrũ-inĩ cia Kitimu;
nĩgatooria Ashuri o na Eberi,

no rĩrĩ, o nacio nĩikaanangwo.”

²⁵ Nake Balamu agĩgĩũkĩra, akĩinũka gwake mũciĩ, nake Balaki agĩthĩĩ na njĩra ciake.

25

Moabi Kũguucĩrĩa Isiraeli Waganu-inĩ

¹ Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maikaraga Shitimu-rĩ, arũme a Isiraeli makĩambĩrĩa gũtharia na andũ-a-nja a Moabi, ² arĩa mameetaga magongona-inĩ ma ngai ciao. Andũ acio a Isiraeli makĩrĩa na makĩinamĩrĩa mbere ya ngai ocio. ³ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩnyĩtanĩra nao kũhooya ngai ya Baali ya Peori. Namu marakara ma Jehova makĩmarĩrĩmbũkĩra.

⁴ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Oya atongoria othe a andũ aya, ũmoorage na ũmaanĩke mũthenya barigici mbere ya Jehova, nĩguo marakara mahiũ ma Jehova matigakinyĩrĩre andũ a Isiraeli.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩĩra aciirithania a Isiraeli atĩrĩ, “O mũndũ wanyu no nginya oorage arũme anyu arĩa manyĩtanĩire na andũ a Moabi kũhooya Baali ya Peori.”

⁶ O hĩndĩ ĩyo mũndũ mũrũme Mũisiraeli akĩrehe mũndũ-wa-nja Mũmidiani mũciĩ gwake akĩonagwo nĩ Musa na kĩũngano kũ gĩothe gĩa Isiraeli, o hĩndĩ ĩrĩa maarĩragĩra itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. ⁷ Rĩrĩa Finehasi mũrũ wa Eleazaru, mũrũ wa Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, onire ũndũ ũcio-rĩ, akiuma kĩũngano-inĩ kũ, akĩoya itimũ, ⁸ akĩrũmĩrĩa Mũisiraeli ũcio nginya hema-inĩ yake. Akĩmatheeca na itimũ rĩu, akĩmatũrĩkania eerĩ, itimũ rĩu rĩgĩtũrĩkania Mũisiraeli ũcio o na rĩgĩtheeca mũndũ-wa-nja ũcio. Hĩndĩ ĩyo mũthiro ũcio wokĩrĩre andũ a Isiraeli ũgĩthira; ⁹ no andũ arĩa maakuire nĩ ũndũ wa mũthiro ũcio maarĩ andũ 24,000.

¹⁰ Nake Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ¹¹ “Finehasi, mũrũ wa Eleazaru, mũrũ wa Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, nĩatũmĩte marakara makwa meherere andũ a Isiraeli; nĩ ũndũ nĩahĩahĩre ngoro o ta ũrĩa ndaiguite nĩ ũndũ wa gĩtĩio gĩakwa thĩinĩ wao, na nĩ ũndũ ũcio o na ndahĩahĩa ndiamaniĩnĩre. ¹² Nĩ ũndũ ũcio ĩra Finehasi atĩrĩ, nĩ ngũthondeka kĩrĩkanĩro gĩakwa gĩa thayũ nake. ¹³ We na njiaro ciake nĩ makagĩa na kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra kĩa ũthĩnjĩri-Ngai, nĩ ũndũ nĩahĩahĩre ngoro nĩ ũndũ wa gĩtĩio kĩa Ngai wake, na akĩhoroheria andũ a Isiraeli.”

¹⁴ Mũisiraeli ũcio woragĩrwo marĩ na mũndũ-wa-nja Mũmidiani eetagwo Zimuri mũrũ wa Salu, mũtongoria wa nyũmba ya Asimeoni. ¹⁵ Nake mũndũ-wa-nja ũcio Mũmidiani woragĩrwo, eetagwo Kozibi mwarĩ wa Zuru, mũnene wa mũhĩrĩga thĩinĩ wa nyũmba ĩmwe ya Amidiani.

¹⁶ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ¹⁷ “Tua andũ a Midiani thũ cianyu na ũmoorage, ¹⁸ tondũ nĩmamũtuire thũ ciao rĩrĩa maamũheenirĩe ũhoru-inĩ wa kũhoera kũu Peori na wa mwarĩ wa nyĩna wao Kozibi, mwarĩ wa mũtongoria Mũmidiani, mũndũ-wa-nja ũrĩa woragĩrwo rĩrĩa mũthiro wokire nĩ ũndũ wa Peori.”

26

Gũtaranwo gwa Keerĩ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa mũthiro ũcio Jehova akĩĩra Musa na Eleazaru mũrũ wa Harũni, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, ² “Tarai kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli kũringana na nyũmba ciao, andũ arĩa othe maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa mangĩhota gũthĩĩ

ita-inĩ marĩ mbūtũ cia Isiraeli.” ³ Nĩ ũndũ ũcio, Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai makĩarĩria andũ a Isiraeli kũu werũ-inĩ wa Moabi hakuhĩ na Rũũ rwa Jorodani mũrĩmo wa Jeriko, makĩmeera atĩrĩ, ⁴ “Tarai andũ arĩa makinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.”

Aya nĩo andũ a Isiraeli arĩa moimire bũrũri wa Misiri:

⁵ Njiaro cia Rubeni, irigithathi rĩa Isiraeli ciarĩ ici:

kuuma kũrĩ Hanoku, nĩ mbarĩ ya Ahanoku;

kuuma kũrĩ Palu, nĩ mbarĩ ya Apalu;

⁶ kuuma kũrĩ Hezironi, nĩ mbarĩ ya Ahezironi;

kuuma kũrĩ Karimi, nĩ mbarĩ ya Akarimi.

⁷ Icio nĩcio mbarĩ cia Rubeni; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 43,730.

⁸ Mũrũ wa Palu arĩ Eliabu, ⁹ nao ariũ a Eliabu maarĩ Nemueli, na Dathani, na Abiramu. Dathani na Abiramu nĩo maarĩ anene a kĩrĩndĩ, na nĩo maaremeire Musa na Harũni na maarĩ amwe a arũmĩrĩri a Kora rĩria maaremeire Jehova. ¹⁰ Nayo thĩ ĩgiathamia kanua kayo ĩkĩmameria hamwe na Kora, ũrĩa arũmĩrĩri ake maakuire rĩria mwaki wacinire arũme arĩa 250. Nao magĩtuĩka kĩonereria gĩa gũkaania arĩa angĩ. ¹¹ No rĩrĩ, rũciarĩ rwa Kora rũtiathirire.

¹² Nacio njiaro cia Simeoni kũringana na mbarĩ ciao nĩ ici:

kuuma kũrĩ Nemueli, nĩ mbarĩ ya Anemueli;

kuuma kũrĩ Jamini, nĩ mbarĩ ya Ajamini;

kuuma kũrĩ Jakini, nĩ mbarĩ ya Ajakini;

¹³ kuuma kũrĩ Zera, nĩ mbarĩ ya Azera;

kuuma kũrĩ Shauli, nĩ mbarĩ ya Ashaulu.

¹⁴ Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Simeoni; nao maarĩ andũ 22,200.

¹⁵ Nacio njiaro cia Gadi kũringana na mbarĩ ciao nĩ ici:

kuuma kũrĩ Zefoni, nĩ mbarĩ ya Azefoni;

kuuma kũrĩ Hagi, nĩ mbarĩ ya Ahagi;

kuuma kũrĩ Shuni, nĩ mbarĩ ya Ashuni;

¹⁶ kuuma kũrĩ Ozini, nĩ mbarĩ ya Aozini;

kuuma kũrĩ Eri, nĩ mbarĩ ya Aeri;

¹⁷ kuuma kũrĩ Arodi, nĩ mbarĩ ya Aarodi;

kuuma kũrĩ Areli, nĩ mbarĩ ya Aareli.

¹⁸ Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Gadi; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 40,500.

¹⁹ Eri na Onani, maarĩ ariũ a Juda, no maakuĩrĩre Kaanani.

²⁰ Nacio njiaro cia Juda kũringana na mbarĩ ciao nĩ ici:

kuuma kũrĩ Shela, nĩ mbarĩ ya Ashela;

kuuma kũrĩ Perezu, nĩ mbarĩ ya Aperezu;

kuuma kũrĩ Zera, nĩ mbarĩ ya Azera.

²¹ Nacio njiaro cia Perezu ciarĩ ici:

kuuma kũrĩ Hezironi, nĩ mbarĩ ya Ahezironi;

kuuma kũrĩ Hamuli, nĩ mbarĩ ya Ahamuli.

²² Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Juda; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 76,500.

²³ Nacio njiaro cia Isakaru kũringana na mbarĩ ciao ciarĩ ici:

kuuma kũrĩ Tola, nĩ mbarĩ ya Atola;

kuuma kũrĩ Puva nĩ mbarĩ ya Apuva;

²⁴ kuuma kũrĩ Jashubu, nĩ mbarĩ ya Ajashubu;

kuuma kũrĩ Shimuroni, nĩ mbarĩ ya Ashimuroni.

²⁵ Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Isakaru; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 64,300.

²⁶ Nacio njiaro cia Zebuluni kuringana na mbari ciao ciami ici:

kuuma kuri Seredi, ni mbari ya Aseredi;
kuuma kuri Eloni ni mbari ya Aeloni,
na kuuma kuri Jahaleeli, ni mbari ya Ajahaleeli.

²⁷ Icio nicio ciami mbari cia Zebuluni; ari maatarirwo mami andu 60,500.

²⁸ Nacio njiaro cia Jusufu kuringana na mbari ciao kuuma kuri Manase na Efiraimu ciami ici:

²⁹ Njiaro cia Manase:

kuuma kuri Makiru, ni mbari ya Amakiru (Makiru niwe wami ithe wa Gileadi);
kuuma kuri Gileadi ni mbari ya Agileadi.

³⁰ Ici nicio njiaro cia Gileadi:

kuuma kuri Iezeri, ni mbari ya Aiezeli;
kuuma kuri Heleku, ni mbari ya Aheleku;
³¹ kuuma kuri Asirieli, ni mbari ya Aasirieli;
kuuma kuri Shekemu, ni mbari ya Ashekemu;
³² kuuma kuri Shemida, ni mbari ya Ashemida;
kuuma kuri Heferi, ni mbari ya Aheferi.

³³ (Zelofehadi muru wa Heferi ndami na aanake, no airitu atheri, namo maritwa
mao mami Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza.)

³⁴ Icio nicio ciami mbari cia Manase, ari maatarirwo mami andu 52,700.

³⁵ Ici nicio njiaro cia Efiraimu kuringana na mbari ciao:

kuuma kuri Shuthela, ni mbari ya Ashuthela;
kuuma kuri Bekeru, ni mbari ya Abekeru;
kuuma kuri Tahani ni mbari ya Atahani.

³⁶ Ici nicio ciami njiaro cia Shuthela;
kuuma kuri Erani, ni mbari ya Aerani.

³⁷ Ici nicio ciami mbari cia Efiraimu; ari maatarirwo mami andu 32,500.

Icio nicio njiaro cia Jusufu kuringana na mbari ciao.

³⁸ Nacio njiaro cia Benjamini kuringana na mbari ciao ciami ici:

kuuma kuri Bela, ni mbari ya Abela;
kuuma kuri Ashibeli, ni mbari ya Aashibeli;
kuuma kuri Ahiramu, ni mbari ya Aahiramu;
³⁹ kuuma kuri Shefufamu, ni mbari ya Ashefufamu;
kuuma kuri Hufamu, ni mbari ya Ahufamu.

⁴⁰ Nacio njiaro cia Bela kuuma kuri Aridi na Naamani ciami ici:

kuuma kuri Aridi, ni mbari ya Aaridi;
na kuuma kuri Naamani ni mbari ya Anaamani.

⁴¹ Ici nicio ciami mbari cia Benjamini; ari maatarirwo mami andu 45,600.

⁴² Nacio njiaro cia Dani kuringana na mbari ciao ciami ici:

kuuma kuri Shuhamu ni mbari ya Ashuhamu.

Icio nicio ciami mbari ya Dani. ⁴³ Acio othe mami a mbari cia Ashuhamu: na ari maatarirwo mami andu 64,400.

⁴⁴ Nacio njiaro cia Asheri kuringana na mbari ciao ciami ici:

kuuma kuri Imuna, ni mbari ya Aimuna;
kuuma kuri Ishivi, ni mbari ya Aishivi;
kuuma kuri Beria, ni mbari ya Aberia;

⁴⁵ nao aya ni mami a njiaro cia Beria:

kuuma kūrī Heberi, nĩ mbarĩ ya Aheberi;
na kuuma kūrī Malikieli, nĩ mbarĩ ya Amalikieli.

⁴⁶ (Asheri aarĩ na mwarĩ wetagwo Sera.)

⁴⁷ Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Asheri; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 53,400.

⁴⁸ Nacio njiaro cia Nafitali kũringana na mbarĩ ciao ciarĩ ici:

kuuma kūrī Jahazeeli, nĩ mbarĩ ya Ajahazeeli;

kuuma kūrī Guni, nĩ mbarĩ ya Aguni;

⁴⁹ kuuma kūrī Jezeri, nĩ mbarĩ ya Ajezeri;

kuuma kūrī Shilemu, nĩ mbarĩ ya Ashilemu.

⁵⁰ Ici nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Nafitali; arĩa maatarirwo maarĩ andũ 45,400.

⁵¹ Mũigana wa arũme acio othe a Isiraeli maarĩ andũ 601,730.

⁵² Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ⁵³ “Bũrũri ũyũ nĩguo makagaĩrwo ũtuĩke igai rĩao kũringana na mũigana wa marĩitwa mao. ⁵⁴ Andũ arĩa aingĩ ũmagaĩre igai inene, nao arĩa maanyĩha ũmagaĩre igai inini; o mũhĩrĩga ũheo igai rĩaguo kũringana na mũigana wa andũ arĩa maandikĩtwo. ⁵⁵ Na ũmenyerere wega atĩ, bũrũri ũyũ ũkaaheanwo na ũndũ wa gũcuuka mĩtĩ. Kĩrĩa o gĩkundi gĩkaagaya gĩkaringana na marĩitwa ma mũhĩrĩga ya maithe mao ma tene. ⁵⁶ O igai rĩkaheanwo na ũndũ wa gũcuuka mĩtĩ kūrĩ ikundi iria nene na iria nini.”

⁵⁷ Aya nĩo Alawii arĩa maatarirwo kũringana na mbarĩ ciao:

kuuma kūrĩ Gerishoni, nĩ mbarĩ ya Agerishoni;

kuuma kūrĩ Kohathu, nĩ mbarĩ ya Akohathu;

kuuma kūrĩ Merari, nĩ mbarĩ ya Amerari.

⁵⁸ O nacio ici ciarĩ mbarĩ cia Alawii:

mbarĩ ya Alibini,

na mbarĩ ya Ahebironi,

na mbarĩ ya Amahali,

na mbarĩ ya Amushi,

na mbarĩ ya Akora.

(Kohathu aarĩ guka wa Amuramu; ⁵⁹ nake mĩtumia wa Amuramu eetagwo Jokebedi, wa rũciaro rwa Lawi, waciariĩrwo Alawii kũu bũrũri wa Misiri. Nake Jokebedi agĩciarĩra Amuramu Harũni, na Musa, na mwarĩ wa nyina wao Miriamu. ⁶⁰ Harũni nĩwe warĩ ithe wa Nadabu na Abihu na Eleazaru na Ithamaru. ⁶¹ No Nadabu na Abihu nĩmakuire rĩrĩa maarutĩire Jehova igongona na mwaki ũtaarĩ mwĩtĩkĩrie.)

⁶² Alawii othe arũme a ũkũrũ wa mweri ũmwe na makĩria arĩa maatarirwo maarĩ andũ 23,000. Matiataranĩirio hamwe na andũ a Isiraeli arĩa angĩ tondũ matiagaire kĩndũ hamwe na andũ arĩa angĩ.

⁶³ Acio nĩo maatarirwo nĩ Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai rĩrĩa maatarĩire andũ a Isiraeli werũ-inĩ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani, mũrĩmo ũyũ wa Jeriko.

⁶⁴ Hatiarĩ o na ũmwe wa arĩa matarĩtwo nĩ Musa na Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, hĩndĩ rĩrĩa maatarĩire andũ a Isiraeli werũ-inĩ wa Sinai. ⁶⁵ Nĩ ũndũ Jehova nĩeerĩte andũ a Isiraeli atĩ ti-itherũ no nginya makuĩre werũ-inĩ, na gũtirĩ o na ũmwe wao watigarire, tiga no Kalebu mũrũ wa Jefune, na Joshua mũrũ wa Nuni.

Airĩtu a Zelofehadi

¹ Na rĩrĩ, airĩtu acio a Zelofehadi mũrũ wa Heferi mũrũ wa Gileadi, mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase maarĩ a mbarĩ cia Manase mũrũ wa Jusufu. Marĩitwa ma airĩtu

acio maarĩ Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza. Nĩmathiire, magĩkuhĩrĩria
² itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo, makĩrũgama mbere ya Musa, na Eleazaru ũrĩa
 mũthĩnjĩri-Ngai, na mbere ya atongoria, o na kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli, makiuga atĩrĩ,
³ “Ithe witũ aakuĩrĩre werũ-inĩ. Ndaarĩ ũmwe wa arũmĩrĩri a Kora, arĩa manyiitanire
 mokĩrĩre Jehova, no aakuire nĩ ũndũ wa mehia make mwene na ndaarĩ na aanake. ⁴ Nĩ kĩĩ
 gĩgũtũma rĩitwa rĩa awa rĩniinwo mbarĩ-inĩ yao, nĩ ũndũ atĩ ndaarĩ na mwanake? Tũhei
 igai hamwe na andũ a nyũmba ya ithe witũ.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Musa agĩtwarĩra Jehova ũhoru ũcio wao, ⁶ nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ,
⁷ “Ũguo airĩtu a Zelofehadi maroiga nĩ kĩhooto. Ti-itherũ nĩ wega ũmaheanĩrie igai rĩa
 na andũ a nyũmba ya ithe wao, o narĩo igai rĩa ithe wao ũmahe.

⁸ “Ĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Mũndũ angĩkua na ndatige mwana wa kahĩ, mwarĩ
 nĩaheo igai rĩaake. ⁹ Angĩgakorwo atarĩ na mũirĩtu-rĩ, heagai ariũ a nyina igai rĩaake.
¹⁰ Angĩgakorwo atarĩ na ariũ a nyina-rĩ, heagai ariũ a nyina na ithe igai rĩaake.
¹¹ Angĩkorwo ithe ndaarĩ na ariũ a nyina-rĩ, heagai mũndũ wa mbarĩ yao ũrĩa marĩ a
 igai rĩaake, nĩguo rĩtuĩke rĩaake. ũndũ ũcio ũgũtuĩka watho wa kũrũmagĩrĩrwo nĩ andũ a
 Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova aathire Musa.’”

Joshua Gũcoka Ithenya rĩa Musa

¹² Ningĩ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Ŭkĩra wambate kĩrĩma-inĩ gĩkĩ, kũu rũgongo rwa
 Abarimu, wĩrorere bũrũri ũrĩa heete andũ a Isiraeli. ¹³ Warĩkia kũwona, we nĩũgũkua o ta
 ũrĩa Harũni mũrũ wa nyũkwa aakuire, na ũcokanĩrĩrio na andũ anyu, ¹⁴ nĩgũkorwo rĩrĩa
 kĩrĩndĩ kĩanemeire hau maaĩ-inĩ ma Werũ wa Zini, wee na Harũni inyuĩ eerĩ mũtiathĩkĩire
 watho wakwa, nĩmwagire kũndĩithia nĩguo muonanie atĩ ndĩ mũtheru mbere ya maitho
 mao.” (Maaĩ macio nĩ marĩa ma Meriba Kadesi, Werũ-inĩ wa Zini.)

¹⁵ Musa akĩĩra Jehova atĩrĩ, ¹⁶ “Jehova-Ngai wa maroho ma andũ othe, nĩagĩthuure
 mũndũ atuĩke mũrori wa kĩrĩndĩ gĩkĩ, ¹⁷ atwaranage nakĩo gĩkiumagara na gĩkĩinũka, ũrĩa
 ũrĩgĩtongoragia gĩgĩthĩ na gĩgĩcoka, nĩguo kĩrĩndĩ gĩkĩ kĩa Jehova gĩtigatuĩke ta ng’ondũ
 itarĩ na mũrĩithi.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, “Oya Joshua mũrũ wa Nuni, mũndũ ũrĩ na
 roho thĩinĩ wake, na ũmũigĩrĩre guoko gwaku. ¹⁹ Mũrũgamie mbere ya Eleazaru ũrĩa
 mũthĩnjĩri-Ngai, na mbere ya kĩũngano gĩothe ũmũtue mũtongoria wao hau mbere yao.
²⁰ ũmũhe ũhoti ũmwe waku, nĩgeetha kĩrĩndĩ gĩothe kĩa andũ a Isiraeli kĩmwathĩkagĩre.
²¹ Nake arũgamage mbere ya Eleazaru ũcio mũthĩnjĩri-Ngai, ũrĩa ũrĩmũtuĩragĩria ũhoru
 na ũndũ wa kũũria Urimu mbere ya Jehova. Rĩrĩa aathana, hamwe na kĩrĩndĩ gĩothe kĩa
 andũ a Isiraeli makoimagara, ningĩ aathana rĩngĩ makainũka.”

²² Musa agĩka o ta ũguo Jehova aamwathĩte. Akĩoya Joshua, na akĩmũrũgamia
 mbere ya Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai o na mbere ya kĩũngano kũu gĩothe. ²³ Ningĩ
 akĩmũigĩrĩra moko make na akĩmũtua mũtongoria wao o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

28

Maruta ma o Mũthenya

¹ Jehova akĩĩra Musa atĩrĩ, ² “He andũ a Isiraeli watho ũyũ, ũmeere atĩrĩ: ‘Menyagĩrĩrai
 muone atĩ nĩ mwandehere irio cia maruta makwa ma gũcinwo na mwaki ihinda rĩrĩa
 rĩagĩrĩire, irĩ mũtararĩko mwega wa kũngenia.’ ³ Meere atĩrĩ, ‘Rĩrĩ nĩrĩo iruta rĩa
 gũcinwo na mwaki rĩrĩa mũrĩrehagĩra Jehova: nĩ tũtũrũme twĩrĩ, o kamwe ka ũkũrũ
 wa mwaka ũmwe, tũtarĩ na kaũũgũ, rĩtuĩke igongona rĩa kũrutagwo rĩa njino hĩndĩ
 ciothe o mũthenya. ⁴ Haaragĩriai gatũrũme kamwe rũciinĩ, na karĩa kangĩ hwaĩ-inĩ kũrĩ
 mairia, ⁵ hamwe na iruta rĩa mũtu gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa eba ĩmwe* ya mũtu mũhinyu
 mũno, ũtukanĩtio na gĩcunjĩ gĩa kana kĩa hini ĩmwe† ya maguta mahihĩtwo kuuma kũrĩ
 ndamaiyũ. ⁶ Rĩu nĩrĩo igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe rĩrĩa rĩaathanirwo Kĩrĩma-inĩ gĩa
 Sinai, rĩrĩ mũtararĩko mwega, igongona rĩrutĩrwo Jehova rĩa gũcinwo na mwaki. ⁷ Nakĩo

* 28:5 nĩ ta kilo 2 † 28:5 nĩ ta lita 1

‡ 28:7 nī ta lita 4 § 28:9 nī ta kilo inya na nuthu (4:5) * 28:12 nī ta kilo ithathatū na nuthu (6:5) † 28:12
nī ta kilo inya na nuthu (4:5) ‡ 28:13 nī ta kilo 2 § 28:14 nī ta lita 2 * 28:14 nī ta lita imwe na robo (1.25)
† 28:14 nī ta lita 1 ‡ 28:20 nī ta kilo ithathatū na nuthu (6.5) § 28:20 nī ta kilo inya na nuthu (4.5) * 28:21
nī ta kilo ithathatū na nuthu (6.5)

ndürũme ãmwe, na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, rĩtũĩke mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova. ²⁸ Na harĩ o ndegwa hakorwo na iruta rĩa mũtu rĩa icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ãmwe† ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; nayo ndürũme ĩrutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi,‡ ²⁹ na gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi§ kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu mũgwanja. ³⁰ Mũcirutanĩrie na thenge ãmwe ya kũmũhoroheria mehia. ³¹ Haaragĩriai icio hamwe na indo ciacio cia kũnyuu, hamwe na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe na maruta marĩ ma mũtu. Na mũmenyagĩrĩre nyamũ icio itikanakorwo na kaũũgũ.

29

Gĩathĩ gĩa Tũrumbeta

¹ “Mũthenya wa mbere wa mweri wa mũgwanja, gĩagai na kĩũngano kĩa mũre na mũtikarute wĩra wa ndũire. Nĩ mũthenya wanyu wa kũhuhaga tũrumbeta. ² Haaragĩriai igongona rĩa njino, rĩa gategwa kamwe na ndürũme ãmwe na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ, irĩ ta mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova. ³ Na harĩ o ndegwa ĩyo hakorwo na iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ãmwe* ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; nayo ndürũme ĩrutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi;† ⁴ na o gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi‡ kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu mũgwanja. ⁵ Mũcirutanĩrie na thenge ãmwe ĩrĩ igongona rĩa kũmũhoroheria mehia. ⁶ Icio nĩ cia kuongererwo harĩ magongona ma njino ma o mweri, na ma o mũthenya, hamwe na maruta macio ma mũtu na ma indo cia kũnyuu o ta ũrĩa ũtuĩtwo. Macio nĩ maruta marutĩrwo Jehova macinĩtwo na mwaki, marĩ na mũtararĩko wa kũnunga wega.

Mũthenya wa Kũhoroheria Mehia

⁷ “Mũthenya wa ikũmi wa mweri ũyũ wa mũgwanja, gĩagai na kĩũngano gĩtheru. No nginya mwĩimage irio na mũtikarute wĩra. ⁸ Rehagai igongona rĩa njino rĩa mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova rĩa gategwa kamwe na ndürũme ãmwe, na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ. ⁹ Hamwe na ndegwa ĩyo haragĩriai iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ãmwe§ ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; nayo ndürũme ĩrutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi;* ¹⁰ na gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi† kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu mũgwanja. ¹¹ Mũcirutanĩrie na thenge ãmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroheria mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa horohio, na igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu, na maruta mao ma kũnyuu.

Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

¹² “Mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri wa mũgwanja, gĩagai na kĩũngano kĩa mũre na mũtikarute wĩra wa ndũire. Kũngũrĩai Jehova na gĩathĩ mũthenya mũgwanja. ¹³ Rehagai maruta ma gũcinwo na mwaki marĩ na mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova, igongona rĩa njino rĩa tũtegwa ikũmi na tũtatũ, na ndürũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ. ¹⁴ Harĩ o ndegwa icio ikũmi na ithatũ-rĩ, haragĩriai iruta rĩa mũtu icunjĩ ithatũ cia ikũmi cia eba ãmwe‡ ya mũtu mũhinyu mũno ũtukanĩtio na maguta; harĩ o ndürũme ãmwe ya icio igĩrĩ, ĩrutanĩrio na icunjĩ igĩrĩ cia ikũmi;§ ¹⁵ na gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ikũmi* kĩrutagwo harĩ o gatũrũme ga tũu ikũmi na tũna. ¹⁶ Mũcirutanĩrie na thenge ãmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroheria mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuu.

† 28:28 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) ‡ 28:28 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) § 28:29 nĩ ta kilo 2 * 29:3 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) † 29:3 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) ‡ 29:4 nĩ ta kilo 2 § 29:9 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) * 29:9 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) † 29:10 nĩ ta kilo 2 ‡ 29:14 nĩ ta kilo ithathatũ na nuthu (6.5) § 29:14 nĩ ta kilo inya na nuthu (4.5) * 29:15 nĩ ta kilo 2

¹⁷ “‘Mũthenya wa keerĩ, haaragĩriai tũtegwa ikũmi na twĩrĩ, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ. ¹⁸ Hamwe na ndegwa na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuu kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo. ¹⁹ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa ũnyuu.

²⁰ “‘Mũthenya wa gatatũ-rĩ, haaragĩriai ndegwa ikũmi na ĩmwe, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ. ²¹ Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, mũhaaragĩriei maruta macio ma mũtu, na maruta ma kũnyuu kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo. ²² Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuu.

²³ “‘Mũthenya wa kana-rĩ, haaragĩriai ndegwa ikũmi, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ. ²⁴ Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuu kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo. ²⁵ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuu.

²⁶ “‘Mũthenya wa gatano, haaragĩriai ndegwa kenda, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ. ²⁷ Hamwe na ndegwa na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuu kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo. ²⁸ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa kũnyuu.

²⁹ “‘Mũthenya wa gatandatũ-rĩ, haaragĩriai ndegwa inyanya, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ. ³⁰ Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuu kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo. ³¹ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuu.

³² “‘Mũthenya wa mũgwanja, haaragĩriai ndegwa mũgwanja, na ndũrũme igĩrĩ, na tũtũrũme ikũmi na tũna o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ. ³³ Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuu kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo. ³⁴ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuu.

³⁵ “‘Mũthenya wa kanana-rĩ, gĩagai na kĩũngano na mũtikarute wĩra wa ndũire. ³⁶ Rehagai iruta rĩa gũcinwo na mwaki rĩrĩ mũtararĩko mwega wa gũkenia Jehova, igongona rĩa njino rĩa ndegwa ĩmwe, na ndũrũme ĩmwe, na tũtũrũme mũgwanja o kamwe ka ũkũrũ wa mwaka ũmwe, ciothe itarĩ na kaũũgũ. ³⁷ Hamwe na ndegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme tũu, haaragĩriai maruta macio ma mũtu na maruta ma kũnyuu kũringana na mũigana ũrĩa ũtuĩtwo. ³⁸ Mũcirutanĩrie na thenge ĩmwe ĩrĩ igongona rĩa kũhoroherio mehia, yongererwo harĩ igongona rĩa njino rĩa hĩndĩ ciothe, hamwe na iruta rĩa mũtu na iruta rĩa kũnyuu.

³⁹ “‘Hamwe na mwĩhĩtwa na maruta manyu ma kwĩyendera-rĩ, haaragĩriai indo icio nĩ ũndũ wa Jehova ciathĩ-inĩ cianyu iria ciathanĩtwo: na nĩcio maruta manyu ma njino, na maruta ma mũtu, na maruta ma kũnyuu, na maruta ma ũiguano.’”

⁴⁰ Musa akĩira andũ a Isiraeli maũndũ marĩa mothe Jehova aamwathĩte.

¹ Musa akĩira atongoria a mĩhĩrĩga ya Isiraeli atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova aathanĩte: ² Rĩrĩa mũndũ angĩhĩta mwĩhĩtwa harĩ Jehova kana ehĩte mwĩhĩtwa wa kwĩhinga mũhingo na ũndũ wa kĩiranĩro, ndakanericũkwo, na no nginya eke maũndũ marĩa mothe ehĩtĩte.

³ “Rĩrĩa mũirĩtu ũrĩ gwa ithe mũcĩ angĩhĩta mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova, kana ehinge na mũhingo na ũndũ wa kĩiranĩro, ⁴ nake ithe aigue ũhoru wa mwĩhĩtwa ũcio wake, kana kĩiranĩro kũ, no aage kũmwĩra ũndũ hĩndĩ ĩyo, mĩhĩtwa yake yothe, na kĩiranĩro kĩrĩa gĩothe ehingĩte nakĩo we mwene, nĩgatũũra. ⁵ No ithe angĩmũkaania aigua ũhoru wa mĩhĩtwa ĩyo, hatĩrĩ o na kĩmwe kĩa mĩhĩtwa ĩyo yake, kana ciiranĩro icio ehingĩte nacio we mwene, igatũũra; nake Jehova nĩakamũrekera nĩ ũndũ ithe nĩamũgirĩtie eke ũndũ ũcio.

⁶ “No angĩhika arĩkĩtie kwĩhĩta, kana thuutha wa kwĩranĩra ũndũ na kanua gake ateciirĩtie ũhoru wa kĩiranĩro kũ ehingĩte nakĩo, ⁷ nake mũthuuriwe aigue ũhoru ũcio na aage kũmwĩra ũndũ, hĩndĩ ĩyo mĩhĩtwa yake kana ciiranĩro icio ehingĩte nacio we mwene nĩgatũũra. ⁸ No mũthuuriwe angĩmũkaania rĩrĩa aigua ũhoru wa mĩhĩtwa ĩyo, nĩakeheria mwĩhĩtwa ũcio ũmuohete, kana kĩiranĩro kĩrĩa ehingĩte nakĩo we mwene ateciirĩtie, nake Jehova nĩakamũrekera.

⁹ “Mwĩhĩtwa o wotha kana ũndũ ũrĩa mũtumia wa ndigwa kana mũtumia ũrĩa ũtiganĩte na mũthuuriwe angĩkorwo ehĩtĩte nĩatũũre aũrũmĩtie.

¹⁰ “Mũtumia ũrĩ na mũthuuriwe angĩhĩta kana ehinge we mwene na kĩiranĩro kĩa mwĩhĩtwa, ¹¹ nake mũthuuriwe aigue ũhoru ũcio, no aage kũmwĩra ũndũ kana aage kũmũgĩria, hĩndĩ ĩyo mĩhĩtwa yake yothe, kana ciiranĩro iria ehingĩte nacio we mwene, nĩgatũũra. ¹² No mũthuuriwe angĩregana na ũhoru ũcio hĩndĩ ĩyo aũigua-rĩ, hatĩrĩ o na kĩmwe kĩa mĩhĩtwa kana ciiranĩro iria ciũmĩte kanua gake igaatũũra. Mũthuuriwe nĩareganĩte nacio, nake Jehova nĩakamũrekera. ¹³ Mũthuuriwe no etĩkĩre kana aregane na mwĩhĩtwa o wotha ũrĩa angĩhĩta kana kĩiranĩro kĩrĩa eranĩire na mwĩhĩtwa gĩa kwĩrega we mwene. ¹⁴ No mũthuuriwe angĩaga kũmwĩra ũndũ igũrũ rĩa ũhoru ũcio mũthenya o mũthenya, nĩetĩkĩrĩte mĩhĩtwa yake kana ciiranĩro iria imuohete. Nĩetĩkĩrĩte maũndũ macio nĩ ũndũ wa kwaga kũmwĩra ũndũ rĩrĩa aigua ũhoru ũcio. ¹⁵ No angĩrega maũndũ macio thuutha hanini, aarĩkia kũmaigua, nĩwe ũngĩcookererwo nĩ mahĩtia ma mũtumia wake.”

¹⁶ Macio nĩmo mawatho marĩa Jehova aaheire Musa makoniĩ mũndũ na mũtumia wake, na makoniĩ ithe na mwarĩ ũrĩa ũrĩ gwake mũcĩ.

31

Kwĩrĩhĩria harĩ Amidiani

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ: ² “Rĩhĩria andũ a Isiraeli harĩ andũ a Midiani. Na thuutha ũcio nĩũgũcooka ũkue.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩira andũ acio atĩrĩ, “Andũ amwe anyu nĩmeohe indo ciao cia mbaara mathĩ makahũũrane na andũ a Midiani nĩguo marĩhĩrie Jehova kũrĩ o. ⁴ Tũmai andũ 1,000 kuuma kũrĩ o mũhĩrĩga wa Isiraeli mbaara-inĩ.” ⁵ Nĩ ũndũ ũcio andũ 12,000 meeohete indo cia mbaara, o 1,000 kuuma kũrĩ o mũhĩrĩga, makĩneanwo kuuma mĩhĩrĩga ya Isiraeli. ⁶ Musa akĩmatũma mbaara-inĩ, o 1,000 kuuma harĩ o mũhĩrĩga, marĩ hamwe na Finehasi mũrũ wa Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, ũrĩa wakuuire indo cia handũ-harĩa-haamũre, o na tũrumbeta twa kũhuhwo.

⁷ Nao makĩhũũrana na andũ a Midiani o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa, na makĩũraga arũme othe. ⁸ Gatagatĩ ka arĩa mooragire nĩ Evi, na Rekemu, na Zuru, na Huri, na Reba, athamaki arĩa atano a Midiani. O na ningĩ nĩmooragire Balamu mũrũ wa Beori na rũhiũ rwa njora. ⁹ Nao andũ a Isiraeli magĩtaha andũ-a-nja a Midiani na ciana, na magĩkuua ndũũru ciothe cia andũ a Midiani cia ng’ombe na cia mbũri, na magĩtaha indo iria ingĩ ciothe. ¹⁰ Magĩcina matũũra mothe kũrĩa andũ a Midiani maatũũrĩte, o ũndũ ũmwe na kambĩ ciao. ¹¹ Magĩkuua indo ciothe iria maatahĩte na iria maatunyanĩte hamwe na andũ na nyamũ, ¹² na magĩtwara andũ arĩa matahĩtwo na indo icio maatunyanĩte, na iria

maatahite kūrī Musa na kūrī Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai na kūrī kīŋgano kīa andū a Isiraēli kūu kambī yarī werū-inī wa Moabi, hūgūrūrū-inī cia Rūūī rwa Jorodani mūrīmo wa Jeriko.

¹³ Musa, na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai na atongoria othe a kīrīndī magīthīī kūmatūnga nja ya kambī. ¹⁴ Musa akīrakarīra anene a mbūtū icio cia ita na atongoria a mbūtū cia o ngiri, ngiri, na atongoria a mbūtū cia o igana, igana, arīa moimīte mbaara-inī.

¹⁵ Akīmooria atīrī, “Kaī mwītīkīrītīe andū a nja othe matūūre muoyo? ¹⁶ Acio nīo maarūmīrīre mataaro ma Balamu, na nīo maatūmire andū a Isiraēli matirike Jehova ūhorō-inī ūrīa wekīkire kūu Peori, naguo ūndū ūcio ūkīrehithīria andū a Jehova mūthiro. ¹⁷ Nī ūndū ūcio, ūragai tūhīi tuothe. Na ningī mūūrage mūndū-wa-nja wothe ūrī wakoma na mūndū mūrūme, ¹⁸ no mwīhonokerie mūrītu o wothe ūrīa ūtarī wakoma na mūndū mūrūme.

¹⁹ “Inyuothe arīa mūūrāgīte mūndū o wothe kana mūkahutia mūndū o wothe mūūrage no nginya mūikare nja ya kambī mīthenya mūgwanja. Mūthenya wa ītatū na wa mūgwanja, no nginya mwītherie inyuī ene na arīa mūtahīte. ²⁰ Theriai nguo ciothe, o ūndū ūmwe na kīndū gīothe gīthondeketwo na rūūa, kana guoya wa mbūri kana mbaū.”

²¹ Ningī Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai akīra thigari iria ciathiīte mbaara-inī atīrī, “Watho ūrīa Jehova aaheire Musa uugīte atīrī: ²² Thahabu, na betha, na gīcango, na kīgera, na ibati, na rūbūūa ²³ na kīndū o gīothe kīngīhota gwītiiria mwaki, no nginya kīhītūkagīrio mwaki-inī nīgeetha gīthirwo nī thaahu. No rīrī, no nginya gīcooke gītherio na maaī marīa ma kūniina thaahu. Nakīo kīndū gīothe gītangītiiria mwaki no nginya kīhītūkīrio maaī-inī macio. ²⁴ Mūthenya wa mūgwanja-rī, thambiai nguo cianyu na inyuī nī mūgaathirwo nī thaahu. Thuutha ūcio no mūtoonye kambī.”

Kūgāyānia Indo iria Ndahe

²⁵ Nake Jehova akīra Musa atīrī, ²⁶ “Wee na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai na atongoria a nyūmba cia kīrīndī gīkī no nginya mūtare andū othe na nyamū iria ciatahirwo. ²⁷ Gayaniai indo cia iria ndahe gatagatī ga thigari iria ciathiīte mbaara-inī na kīrīndī kīrīa kīngī. ²⁸ Kuuma kūrī thigari iria ciarūire mbaara, rutai gīcunjī kīa Jehova, kīndū kīmwe thīnī wa indo magana matano, marī andū, kana ng’ombe, kana ndigiri, kana ng’ondū, o na kana mbūri. ²⁹ Oya gīcunjī gīkī kuuma harī nuthu ya igai rīao mūkīnengere Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai kīrī gīcunjī kīa Jehova. ³⁰ Kuuma kūrī nuthu ya gīcunjī kīa andū a Isiraēli, thuura kīndū kīmwe kuuma harī o gīkundi kīa mīrongo ītano, kīrī kīa andū, kana ng’ombe, kana ndigiri, kana ng’ondū, kana mbūri o na kana nyamū ingī. Cinengere Alawii arīa wīra wao ūrī kūmenyerera Hema-īrīa-Nyamūre ya Jehova.” ³¹ Nī ūndū ūcio Musa na Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai magīka o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

³² Indo cia gūtahwo cia iria ciatigarīte kuuma kūrī indo iria ciatunyanītūo nī thigari ciarī ng’ondū 675,000, ³³ na ng’ombe 72,000, ³⁴ na ndigiri 61,000 ³⁵ na andū-a-nja 32,000 arīa mataakomete na mūndū mūrūme.

³⁶ Nuthu ya igai rīa andū arīa maarūite mbaara-inī ciarī:

ng’ondū 337,500, ³⁷ na kuuma harī icio Jehova akīrutīrwo ng’ondū 675;

³⁸ nacio ng’ombe ciarī 36,000 na kuuma harī icio Jehova akīrutīrwo ng’ombe 72;

³⁹ nacio ndigiri ciarī 30,500, na kuuma harī icio Jehova akīrutīrwo ndigiri 61;

⁴⁰ andū maarī 16,000, na kuuma kūrī o Jehova akīrutīrwo andū 32.

⁴¹ Musa akīnengera Eleazaru ūrīa mūthīnjīri-Ngai gīcunjī kīa Jehova, o ta ūrīa Jehova aathīte Musa.

⁴² Nuthu īrīa yarī ya andū a Isiraēli, īrīa Musa aamūranītīe na arīa maathiīte mbaara-inī, ⁴³ nuthu īrīa yaheirwo kīrīndī ciarī ng’ondū 337,500, ⁴⁴ nacio ng’ombe ciarī 36,000, ⁴⁵ nacio ndigiri ciarī 30,500, ⁴⁶ nao andū maarī 16,000. ⁴⁷ Kuuma kūrī nuthu īrīa yaheirwo andū a Isiraēli, Musa agīthuura mūndū ūmwe kuuma kūrī andū mīrongo ītano, na nyamū

ĩmwe kuuma kũrĩ nyamũ mĩrongo ĩtano, o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte, na agĩcihe Alawii arĩa wĩra wao warĩ kũmenyerera Hema-ĩrĩa-Nyamũre ya Jehova.

⁴⁸ Ningĩ anene arĩa matongoragia mbũtũ cia ita, acio maathaga ikundi cia o ngiri ngiri, na ikundi cia o igana igana, magĩthiĩ harĩ Musa, ⁴⁹ nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Ndungata ciaku nĩtarĩte thigari iria twathaga na hatĩrĩ o na ũmwe ũtarĩ ho. ⁵⁰ Nĩ ũndũ ũcio nĩtwarehe indo ici cia thahabu ituĩke iruta riitũ kũrĩ Jehova iria o ũmwe witũ eegwatĩire, nacio nĩ icũhĩ cia moko na bangiri cia moko, na icũhĩ cia ciara, na cia matũ, na mĩgathĩ ya ngingo, nĩguo twĩhoroherie mbere ya Jehova.”

⁵¹ Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai makĩamũkĩra thahabu ĩyo kuuma kũrĩ o, indo icio ciothe ciaturĩtwo wega. ⁵² Thahabu yothē ĩrĩa yoimire kũrĩ anene a ikundi cia o ngiri, ngiri na anene a ikundi cia o igana, igana ĩrĩa Musa na Eleazaru maatwarĩire Jehova kĩrĩ kĩheo, yarĩ ya ũritũ wa cekerĩ 16,750.* ⁵³ O mũthigari nĩetahĩire indo ciake. ⁵⁴ Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai makĩamũkĩra thahabu ĩyo kuuma kũrĩ anene a ikundi cia o ngiri, ngiri na anene a ikundi cia o igana, igana magĩcirehe Hema-inĩ ya Gũtũnganwo ituĩke kĩrĩkĩrĩria harĩ andũ a Isiraeli mbere ya Jehova.

32

Mĩhĩrĩga ya Mũrĩmo wa Jorodani

¹ Na rĩrĩ, andũ a mĩhĩrĩga ya Rubeni na Gadi, arĩa maarĩ na ndũũru nene cia ng’ombe na cia mbũri, nĩmoonire atĩ mabũrũri ma Jazeri na Gileadi maarĩ mega na mahiũ mao.

² Nĩ ũndũ ũcio magĩthiĩ kũrĩ Musa na Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, o na kũrĩ atongoria a kĩrĩndĩ, makiuga atĩrĩ, ³ “Atarothu, na Diboni, na Jazeri, na Nimura, na Heshiboni, na Eleale, na Sebamu, na Nebo, o na Beoni, ⁴ bũrũri ũyũ Jehova aatooririe andũ akuo mbere ya andũ a Isiraeli, nĩ kũndũ kwega kwa mahiũ, na ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ na mahiũ.”

⁵ Makiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩtwĩtikĩrĩkĩte harĩ inyuĩ-rĩ, rekei bũrũri ũyũ ũheo ndungata cianyu ũtuĩke witũ. Mũtigatũme tũringe Rũũ rwa Jorodani.”

⁶ Musa akĩũria andũ a Gadi na a Rubeni atĩrĩ, “Andũ anyu no mathiĩ ita-inĩ mamũtuge mũikarĩte gũkũ? ⁷ Nĩ kĩ gĩgũtũma mũũrage ngoro cia andũ a Isiraeli nĩguo matikaringe rũũ matoonye bũrũri ũrĩa Jehova amaheete? ⁸ ũguo noguo maithe manyu meekire hĩndĩ ĩrĩa ndaamarekirie kuuma Kadesi-Barinea mathiĩ magathigaane bũrũri ũcio. ⁹ Thuutha wa kwambata, magĩkinya kĩa kĩa Eshikoli na makĩrorera bũrũri ũcio-rĩ, nĩmatũmire andũ a Isiraeli makue ngoro makĩaga gũtoonya bũrũri ũrĩa Jehova amaheete. ¹⁰ Jehova agĩcinwo nĩ marakara mũthenya ũcio, akĩhĩta na mwĩhĩtwa ũyũ: ¹¹ ‘Nĩ ũndũ nĩmagĩte kũnũmĩrĩra na ngoro ciao kũna, hatĩrĩ mũndũ o na ũmwe wa ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria wa arĩa moimire bũrũri wa Misiri ũkoona bũrũri ũrĩa nderĩire Iburahĩmu na Isaaka, o na Jakubu na mwĩhĩtwa, ¹² gũtirĩ o na ũmwe tĩga Kalebu mũrũ wa Jefune, ũrĩa Mũkenizi,* na Joshua mũrũ wa Nuni, nĩ ũndũ nĩmarũmĩrĩire Jehova na ngoro ciao kũna.’ ¹³ Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Isiraeli, nake agĩtũma morũũre werũ-inĩ mĩaka mĩrongo ĩna, o nginya rĩrĩa rũciaro rũu ruothe rwehĩtie maitho-inĩ make rwathirire.

¹⁴ “Na rĩrĩ, mũrĩ haha inyuĩ, inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ehia, mũcookete ithenya rĩa maithe manyu nĩguo mũtũme Jehova akĩrĩrĩrie kũrakarĩra Isiraeli. ¹⁵ Mũngĩgarũrũka mũtuge kũmũrũmĩrĩra-rĩ, nake Jehova nĩegũtiganĩria andũ aya othe gũkũ werũ-inĩ rĩngĩ, na inyuĩ mũtuĩke gĩtũmi gĩa kũmaniinithia.”

¹⁶ Nao magĩthiĩ kũrĩ Musa makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũkwenda gwakĩra ũhiũ witũ ciugũ gũkũ, na twakĩre andũ-a-nja aitũ na ciana matũũra manene. ¹⁷ No rĩrĩ, nĩtwĩhaarĩrie kuoya indo ciitũ cia mbaara na tũthiĩ mbere ya andũ a Isiraeli nginya tũmakinyie kwao. Hĩndĩ ĩyo, andũ-a-nja aitũ na ciana maikarage matũũra manene mairigĩre na hinya, nĩgeetha magitĩrwo kuuma kũrĩ atũũri a bũrũri ũyũ. ¹⁸ Tũtigacooka mĩciĩ iitũ o nginya

* 31:52 nĩ ta kilo 190 * 32:12 Kũringana na ũhoro ũrĩa wandikĩtwo Kĩambĩrĩria 15:19; na 36:11, Akenizi o nao maarĩ Akaanani, no maarĩ njĩaro cia Esaũ.

hĩndĩ ĩrĩa Mũisraeli o wotho akaamũkĩra igai rĩake. ¹⁹ Ithui tũtikaamũkĩra igai hamwe nao mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, nĩ ũndũ igai riitũ tũrĩ narĩo mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani.”

²⁰ Nake Musa akĩmeera atĩrĩ, “Mũngĩka ũguo-rĩ, na mwĩohe indo cianyu cia mbaara mbere ya Jehova nĩguo mũkarũe, ²¹ na inyuotho mũngĩthĩ mwĩohete indo cia mbaara, mũringe Rũũ rwa Jorodani mũrĩ mbere ya Jehova o nginya rĩrĩa akaingata thũ ciake ciume mbere yake, ²² hĩndĩ ĩrĩa bũrũri ũcio ũgaakorwo ũtooretio mbere ya Jehova, hĩndĩ ĩyo no mũcooke mĩcĩ yanyu na muohorwo kuuma kĩranĩro kĩanyu kũrĩ Jehova o na kũrĩ Isiraeli. Naguo bũrũri ũyũ nĩũgatuĩka wanyu maitho-inĩ ma Jehova.

²³ “No mũngĩkaaga gwĩka ũguo, nĩmũkehĩria Jehova; na mũmenye na ma atĩ mehia manyu nĩmakamũcookerera. ²⁴ Akĩrai andũ-a-nja anyu na ciana matũũra manene na ciugũ cia ndũũru cianyu, no hingiai ũguo mweranĩra.”

²⁵ Andũ a Gadi na a Rubeni makĩra Musa atĩrĩ, “Ithui ndungata ciaku nĩtũgwĩka o ta ũguo mwathi witũ aathana. ²⁶ Ciana ciitũ na atumia aitũ megũikara gũkũ matũũra-inĩ manene ma Gileadi, ũndũ ũmwe na ndũũru ciitũ cia mbũri na cia ng’ombe. ²⁷ No ithui ndungata ciaku-rĩ, o mũndũ eyohete indo ciake cia mbaara, nĩtũkũringa mũrĩmo ũũrĩa tũkarũe tũrĩ mbere ya Jehova, o ta ũguo mwathi witũ oiga.”

²⁸ Nake Musa akĩruta watho nĩ ũndũ wao, akĩarĩria Eleazarũ ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Joshua mũrũ wa Nuni, na atongoria a nyũmba cia mĩhĩrĩga ya andũ a Isiraeli, ²⁹ akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo andũ a Gadi na a Rubeni nĩmekũringa Jorodani, o mũndũ wao eyohete indo cia mbaara, marĩ hamwe na inyuĩ marĩ mbere ya Jehova-rĩ, hĩndĩ ĩrĩa bũrũri ũcio ũgatoorio mbere yanyu, nĩmũkamahe bũrũri wa Gileadi ũtuĩke wao. ³⁰ No mangĩaga kũringa hamwe na inyuĩ meeohete indo ciao cia mbaara, no nginya metĩkĩre igai rĩao hamwe na inyuĩ bũrũri wa Kaanani.”

³¹ Andũ a Gadi na a Rubeni makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata ciaku nĩ igwĩka o ta ũguo Jehova oigĩte. ³² Nĩtũkũringa tũrĩ mbere ya Jehova tũtoonye bũrũri wa Kaanani twĩohete indo cia mbaara, no kũndũ kũrĩa ithui tũkaagaya-rĩ, gũgaakorwo kũrĩ mbarĩ ĩno ya Jorodani.”

³³ Musa akĩhe andũ a Gadi na a Rubeni na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase mũrũ wa Jusufu, bũrũri ũrĩa wotho wathamakagwo nĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori, na ũrĩa wotho wathamakagwo nĩ Ogu mũthamaki wa Bashani, akĩmahe bũrũri ũcio wotho, na matũũra manene makuo o na ng’ongo iria ciamarigiicĩrie.

³⁴ Andũ a Gadi nĩmakire Diboni, na Atarothu, na Aroeri, ³⁵ na Atarothu-Shofani, na Jazeri, na Jogibeha, ³⁶ na Bethi-Nimira, na Bethi-Harani, maarĩ matũũra manene mairigĩre na hinya na magĩakĩra ndũũru ciao cia mbũri ciugũ. ³⁷ Nao andũ a Rubeni magĩaka Heshiboni, na Eleale, na Kiriathaimu rĩngĩ, ³⁸ o ũndũ ũmwe na Nebo na Baali-Meoni (marĩitwa macio nĩmagarũrirwo) na Sibima. Nao makĩhe matũũra macio manene maakire marĩitwa mangĩ.

³⁹ Nacio njiaro cia Makiru mũrũ wa Manase igĩthĩ Gileadi, magĩkwĩnyitĩra na makĩingata Aamori arĩa maarĩ kuo. ⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩheana Gileadi kũrĩ andũ a Makiru, acio njiaro cia Manase, nao magĩtũũra kuo. ⁴¹ Na rĩrĩ, Jairu wa rũciarũ rwa Manase, akĩĩnyitĩra tũtũũra twa Gileadi na agĩtwĩta Havothu-Jairu. ⁴² Nake Noba akĩĩnyitĩra Kenathu, na tũtũũra tũrĩa twagũthiũrũrũkĩrie agĩtwĩta Noba, o ta ũrĩa we eetagwo.

33

Matĩna ma Rũgendo rwa Isiraeli

¹ Maya nĩmo matĩna ma rũgendo rwa andũ a Isiraeli rĩrĩa moimire bũrũri wa Misiri marĩ ikundi matongoretio nĩ Musa na Harũni. ² Musa nĩandĩkire matĩna ma rũgendo rwao o ta ũrĩa aathĩtwo nĩ Jehova. Maya nĩmo matĩna ma rũgendo rwao.

³ Andũ a Isiraeli moimagarire kuuma Ramesese mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri wa mbere, mũthenya ũrĩa warũmĩrĩire Bathaka. Makiumagara momĩrĩirie, makĩonagwo nĩ andũ othe a Misiri, ⁴ arĩa maathikaga marigithathi mao mothe, marĩa Jehova ooragĩte gatagatĩ kao; nĩgũkorwo Jehova nĩatuĩrĩire ngai ciao ciira.

⁵ Andũ a Isiraeli moima Ramesese, maambire hema Sukothu.

⁶ Moima Sukothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Ethamu, ndeere-inĩ cia werũ.

⁷ Moima Ethamu, maacookire na thuutha magĩthiĩ Pi-Hahirothu, mwena wa irathĩro wa Baali-Zefoni, makĩamba hema ciao hakuhĩ na Migidoli.

⁸ Moima Pi-Hahirothu, magĩtuĩkanĩria iria-inĩ gatagatĩ, magĩkinya werũ-inĩ, na maarĩkia gũthiĩ rũgendo rwa mũthenya ĩtatũ werũ-inĩ ũcio wa Ethamu, makĩamba hema ciao Mara.

⁹ Moima Mara maathiire Elimu, kũrĩa kwarĩ na ithima ikũmi na igĩrĩ, na mĩtende mĩrongo mũgwanja, na makĩamba hema kuo.

¹⁰ Moima Elimu magĩthiĩ makĩamba hema ciao hakuhĩ na Iria Itune.

¹¹ Moima Iria Itune, magĩthiĩ makĩamba hema ciao werũ-inĩ wa Sini.

¹² Moima werũ ũcio wa Sini, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Dofika.

¹³ Moima Dofika, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Alushu.

¹⁴ Moima Alushu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Refidimu, handũ hataarĩ na maaĩ ma kũnyuuo nĩ andũ.

¹⁵ Moima Refidimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Werũ-inĩ wa Sinai.

¹⁶ Moima kũu Werũ-inĩ wa Sinai, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kibirothu-Hataava.

¹⁷ Moima Kibirothu-Hataava magĩthiĩ makĩamba hema ciao Hazerothu.

¹⁸ Moima Hazerothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Rithima.

¹⁹ Moima Rithima, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Rimoni-Perezu.

²⁰ Moima Rimoni-Perezu magĩthiĩ makĩamba hema ciao Libina.

²¹ Moima Libina, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Risa.

²² Moima Risa, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kahelatha.

²³ Moima Kahelatha, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kĩrĩma-inĩ gĩa Sheferu.

²⁴ Moima Kĩrĩma-inĩ gĩa Sheferu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Harada.

²⁵ Moima Harada, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Makelothu.

²⁶ Moima Makelothu magĩthiĩ makĩamba hema ciao Tahathu.

²⁷ Moima Tahathu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Tera.

²⁸ Moima Tera, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Mithika.

²⁹ Moima Mithika, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Hashimona.

³⁰ Moima Hashimona, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Moserothu.

³¹ Moima Moserothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Bene-Jaakani.

³² Moima Bene-Jaakani, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Horu-Hagidigadi.

³³ Moima Horu-Hagidigadi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Jotibatha.

³⁴ Moima Jotibatha, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Abirona.

³⁵ Moima Abirona, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Ezioni-Geberi.

³⁶ Moima Ezioni-Geberi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kadeshi, Werũ-inĩ wa Zini.

³⁷ Moima Kadeshi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu, mũhaka-inĩ wa Edomu. ³⁸ O ta ũrĩa aathĩtwo nĩ Jehova-rĩ, Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩambata Kĩrĩma kĩa Horu, harĩa aakuĩrĩire mũthenya wa mbere wa mweri wa gatano, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩna kuuma andũ a Isiraeli moima bũrũri wa Misiri. ³⁹ Harũni aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana rĩa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ rĩrĩa aakuĩrĩire kũu Kĩrĩma kĩa Horu.

⁴⁰ Nake Aradi mũthamaki wa Kaanani ũrĩa watũũraga Negevu ya Kaanani, akĩigua atĩ andũ a Isiraeli maarĩ njĩra magĩthiĩ kuo.

⁴¹ Moima Kĩrĩma kĩa Horu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Zalimona.

⁴² Moima Zalimona, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Punoni.

⁴³ Moima Punoni, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Obothu.

⁴⁴ Moima Obothu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Iye-Abarimu, mũhaka-inĩ wa Moabi.

⁴⁵ Moima Iyimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Diboni-Gadi.

⁴⁶ Moima Diboni-Gadi, magĩthiĩ makĩamba hema ciao Alimoni-Dibilathaimu.

⁴⁷ Moima Alimoni-Dibilathaimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao irĩma-inĩ cia Abarimu hakuhĩ na Nebo.

⁴⁸ Moima irĩma-inĩ cia Abarimu, magĩthiĩ makĩamba hema ciao werũ-inĩ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jeriko. ⁴⁹ Maambire hema hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani kuuma Bethi-Jeshimothu nginya Abeli-Shitimu, kũu werũ-inĩ wa Moabi.

⁵⁰ Kũu werũ-inĩ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jeriko, nĩkuo Jehova erĩire Musa atĩrĩ, ⁵¹ “Arĩria andũ a Isiraeli, na ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũkaaringa Rũũ rwa Jorodani mũtoonye Kaanani-rĩ, ⁵² mũkaaingata andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũcio, mehere mbere yanyu. Mũkaananga mĩhianano yao yothe irĩa mĩicũhie, na mĩhianano yao irĩa ya gũtwekio, o na mũmomore mahooero mao mothe ma kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru. ⁵³ Mwĩnyiitĩrei bũrũri ũcio ũtuĩke wanyu na mũtũũre kuo, nĩgũkorwo nĩ ndĩmũheete bũrũri ũcio ũtuĩke wanyu. ⁵⁴ Mũkaagayania bũrũri ũcio na ũndũ wa kũucukĩra mĩtĩ, kũringana na mĩhĩrĩga yanyu. Kũrĩ gĩkundi kĩnene mũheane igai inene, na gĩkundi kĩnini mũkĩhe igai inini. Kĩrĩa gĩkaamagũira na ũndũ wa gũcuuka mĩtĩ nĩkĩo gĩgaatuĩka kĩa. Nĩmũgakũgayania kũringana na mĩhĩrĩga ya maithe manyu ma tene.

⁵⁵ “No mũngĩkaaga kũingata atũuri a bũrũri ũcio-rĩ, arĩa mũgeetĩkĩria matigwo magaatuĩka ngaracũ cia kũmũtũraga maithe, o na matuĩke mĩgua ya kũmũtheecaga mbaru. Nao nĩmakamũthĩnagia kũu bũrũri ũcio mũgaatũura. ⁵⁶ Na rĩrĩ, ũndũ ũrĩa ndaciirĩire kũmekarĩ, ũtuĩke nĩguo ngaamwĩka inyuĩ.”

34

Mĩhaka ya Kaanani

¹ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ² “Atha andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩrĩa mũgaatoonya Kaanani-rĩ, bũrũri ũcio mũkaagaĩrwo ũtuĩke igai rĩanyu ũgaakorwo na mĩhaka ino:

³ “‘Mwena wanyu wa gũthini ũkoima Werũ-inĩ wa Zini kũrigania na mũhaka wa Edomu. Mwena wa irathĩro, mũhaka wanyu wa mwena wa gũthini ũkaambĩrĩria mũthia-inĩ wa Iria rĩa Cumbĩ, ⁴ ũtuĩkanĩirie mwena wa gũthini ũrorete Mwanya wa Akirabimu, ũthiĩte na mbere o nginya Zini, na ũikũrũke na mwena wa gũthini wa Kadeshi-Barinea. Ningĩ ũcooke ũkinye Hazoru-Adari, na uumĩrĩre Azimoni, ⁵ kũrĩa ũkaarigiicũka, ũnyiitane na karũũĩ ka Misiri, na ũrĩkĩrie Iria-inĩ.

⁶ “‘Mũhaka wanyu wa mwena wa ithũĩro ũgaakorwo ũrĩ hũgũrũrũ cia Iria rĩrĩa Inene. Ŭcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wanyu wa mwena wa ithũĩro.

⁷ “‘Naguo mũhaka wanyu wa mwena wa gathigathini uumĩte Iria rĩrĩa Inene ũgaakinya Kĩrĩma-inĩ kĩa Horu, ⁸ na kuuma Kĩrĩma kĩa Horu ũgaakinya Lebo-Hamathu. Ningĩ mũhaka ũcio ũgaakinya Zedadi, ⁹ ũthiĩ na mbere nginya Zifironi, na ũgaathirĩra Hazoru-Enani. Ŭcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wanyu wa mwena wa gathigathini.

¹⁰ “‘Na rĩrĩ, mũhaka wanyu wa mwena wa irathĩro, ũkoima Hazoru-Enani ũkinye Shefamu. ¹¹ Mũhaka ũcio ũgaakũrũka kuuma Shefamu nginya Ribila, mwena wa irathĩro wa Aini, na ũthiĩ na mbere ũtwaranĩte na hurũrũka cia mwena wa irathĩro wa Iria rĩrĩa rĩa Kinerethu. ¹² Ningĩ mũhaka ũcio ũikũrũkanie na Rũũ rwa Jorodani, ũrĩkĩrie Iria-inĩ rĩa Cumbĩ.

“‘Ŭcio nĩguo ũgaatuĩka bũrũri wanyu, na mĩhaka yaguo mĩena yothe.’”

¹³ Musa agĩatha andũ a Isiraeli, akĩmeera atĩrĩ: “Mũkaagaya bũrũri ũcio na ũndũ wa kũucukĩra mĩtĩ ũtuĩke igai rĩanyu Jehova nĩathanĩte akoiga ũkaaheo mĩhĩrĩga irĩa kenda

na nuthu, ¹⁴ Tondũ nyũmba cia mũhĩrĩga wa Rubeni, na mũhĩrĩga wa Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra igai rĩao. ¹⁵ Mũhĩrĩga iyo yeerĩ na nuthu nĩrĩkĩtie kwamũkĩra magai mayo mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani ya Jeriko, kwerekera irathĩro rĩa riũa.”

¹⁶ Ningĩ Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ¹⁷ “Maya nĩmo marĩitwa ma andũ arĩa makaamũgaya-
nia bũrũri ũcio ũtuĩke igai rĩanyu: nĩ Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na Joshua mũrũ wa Nuni. ¹⁸ Na ũthuure mũtongoria ũmwe kuuma kũrĩ o mũhĩrĩga nĩgeetha mateithĩrĩrie kũgayania bũrũri ũcio. ¹⁹ Maya nĩmo marĩitwa mao:

nĩ Kalebu mũrũ wa Jefune,

kuuma mũhĩrĩga wa Juda;

²⁰ na Shemueli mũrũ wa Amihudu,

kuuma mũhĩrĩga wa Simeoni;

²¹ na Elidadi mũrũ wa Kisiloni,

kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini;

²² na Buki mũrũ wa Jogili,

ũrĩa mũtongoria kuuma mũhĩrĩga wa Dani;

²³ na Hanieli mũrũ wa Efodi,

ũrĩa mũtongoria kuuma mũhĩrĩga wa Manase mũrũ wa Jusufu;

²⁴ na Kemueli mũrũ wa Shifitani,

ũrĩa mũtongoria kuuma mũhĩrĩga wa Efiraimu mũrũ wa Jusufu;

²⁵ na Elizafani mũrũ wa Paranaki,

ũrĩa mũtongoria kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni;

²⁶ na Palitieli mũrũ wa Azani,

ũrĩa mũtongoria kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru;

²⁷ na Ahihudu mũrũ wa Shelomi,

ũrĩa mũtongoria kuuma mũhĩrĩga wa Asheri;

²⁸ na Pedaheli mũrũ wa Amihudu,

ũrĩa mũtongoria kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali.”

²⁹ Acio nĩ andũ arĩa Jehova aathanire makaagaĩra andũ a Isiraeli magai mao kũu bũrũri wa Kaanani.

35

Matũũra ma Alawii

¹ Na rĩrĩ, kũu werũ-inĩ wa Moabi gũkuhĩ na Rũũ rwa Jorodani mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa itũũra rĩa Jeriko, Jehova akĩra Musa atĩrĩ, ² “Atha andũ a Isiraeli mahe Alawii matũũra mao ma gũtũũraga kuuma kũrĩ igai rĩrĩa andũ a Isiraeli makegwatĩra. Na macooke mamahe ithaka cia kũrĩithia mahiũ mao gũkuhĩ na matũũra macio. ³ Nao Alawii nĩmakaagĩ na matũũra ma gũtũũra, na magĩe na kũndũ gwa kũrĩithagia ng’ombe ciao, na mbũri, o na ũhiũ ũrĩa ũngĩ wao.

⁴ “Nacio ithaka cia kũrĩithia mahiũ mao iria ithiũrũrũkĩirie matũũra marĩa mũkaahe Alawii, igaatambũrũka buti 1,000 na magana matano* kuuma rũthingo-inĩ rwa itũũra.

⁵ Kuuma nja ya itũũra-rĩ, mũthime buti 3,000† mwena wa irathĩro, na buti 3,000 mwena wa gũthini, na buti 3,000 mwena wa ithũiro, na buti 1,000 mwena wa gathigathini, narĩo itũũra rĩgĩe gatagatĩ. Gĩcunjĩ kũu kĩa bũrũri nĩkĩo gĩgaatuĩka ũrĩithio wa matũũra macio.

Matũũra Manene ma Kũũrĩrwo

⁶ “Matũũra matandatũ ma macio mũkaahe Alawii magaatuĩka ma kũũrĩrwo, kũrĩa mũndũ ũraganĩte angĩũrĩra. Hamwe na macio matandatũ, mahei matũũra mangĩ mĩrongo ĩna na meerĩ. ⁷ Matũũra mothe marĩa mũkaahe Alawii no nginya magaakorwo marĩ mĩrongo ĩna na manana, hamwe na ithaka cia kũrĩithia mahiũ mao. ⁸ Matũũra marĩa mũkaahe Alawii kuuma kũrĩ bũrũri ũcio andũ a Isiraeli makegwatĩra, makaahewanwo kũringana na ũrĩa igai rĩa o mũhĩrĩga rĩigana: Oyai matũũra maingĩ kuuma kũrĩ mũhĩrĩga

* 35:4 nĩ ta mita 450 † 35:5 nĩ ta mita 900

ũria ũrĩ na matũũra maingĩ, na muoe matũũra manini kuuma kũrĩ mũhĩrĩga ũria ũrĩ matũũra manini.”

⁹ Ningĩ Jehova akiĩra Musa atĩrĩ: ¹⁰ “Arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ: ‘Rĩria mũkaaringa Rũũ rwa Jorodani mũtoonye bũrũri wa Kaanani-rĩ, ¹¹ nĩmũgathuura matũũra mamwe matũũke matũũra manene manyu ma kũũrĩrwo, kũria mũndũ ũraganĩte ataciĩrĩre gwĩka ũguo angĩũrĩra. ¹² Macio magaatũika kũndũ gwa kũũrĩrwo kuuma kũrĩ mũndũ ũria ũrihanagĩria,[‡] nĩgeetha mũndũ ũria ũthitangĩrwo kũũragana ndagakue ataambĩte gũciirithio mbere ya kĩrĩndĩ. ¹³ Matũũra macio matandatũ mũkaaheana nĩmo magaatũika matũũra manyu manene ma kũũrĩrwo. ¹⁴ Heanai matũũra matatũ mwena ũyũ wa Rũũ rwa Jorodani na matatũ kũu Kaanani matũũke matũũra manene ma kũũrĩrwo. ¹⁵ Matũũra macio matandatũ magaatũika kũndũ gwa kũũrĩrwo nĩ andũ a Isiraeli, na ageni, o na andũ arĩa angĩ matũũraga thĩinĩ wao, nĩgeetha mũndũ ũraganĩte ataciĩrĩre gwĩka ũguo ooragĩre kuo.

¹⁶ “‘Mũndũ angĩgũtha ũria ũngĩ na kĩndũ gĩa kĩgera, nake ũcio wagũthwo akue-rĩ, ũcio ũgũthanĩte nĩ mũũragani; mũũragani ũcio no nginya ooragwo. ¹⁷ Kana mũndũ o wothē ũngĩkorwo na ihiga rĩngĩũragana guoko, nake agũthe mũndũ narĩ, mũndũ ũcio akue-rĩ, ũcio ũgũthanĩte nĩ mũũragani; mũũragani ũcio no nginya ooragwo. ¹⁸ Kana mũndũ o wothē ũngĩkorwo na mĩtĩ ũngĩũragana guoko, nake agũthe mũndũ naguo acooke akue-rĩ, ũcio ũgũthanĩte nĩ mũũragani; mũũragani ũcio no nginya ooragwo. ¹⁹ Mũrihanĩria wa thakame no nginya oorage mũũragani ũcio; angĩmũtũnga no nginya amũũrage. ²⁰ Mũndũ o wothē angĩkorwo aciĩrĩre rũmena na athinĩkanie ũria ũngĩ, kana amũikĩrie kĩndũ akiendaga nake mũgũthwo akue, ²¹ kana amũgũthe ngundi arakarĩte amũũrage, mũndũ ũcio no nginya ooragwo; ũcio nĩ mũũragani. Mũrihanĩria wa thakame no nginya alooraga mũũragani ũcio rĩria angĩmũtũnga.

²² “‘No rĩrĩ, mũndũ angĩkorwo atarĩ na rũmena, na o rĩmwe athinĩkanie mũndũ ũngĩ kana amũikĩrie kĩndũ atekwenda, ²³ kana amũgũthĩrie ihiga rĩngĩmũũraga atekũmuona, nake mũndũ ũcio akue, no tondũ ti thũ yake na ningĩ ndaciĩrĩre kũmũgera ngero-rĩ, ²⁴ hĩndĩ iyo kĩũngano kũu no nginya kĩmũtuithanie ciira na mũrihanĩria wa thakame kũringana na mawatho maya. ²⁵ Kĩũngano kũu no nginya kĩgitĩre mũndũ ũcio ũthitangĩrwo kũũragana kuuma kũrĩ mũrihanĩria wa thakame, na kĩmũcookie itũũra rĩu inene rĩa kũũrĩrwo rĩria oorĩre. Nake no nginya aikare kuo o nginya rĩria mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene agaakua, o ũcio waitĩrĩrio maguta marĩa maamũre.

²⁶ “‘No rĩrĩ, mũthitangwo ũcio ũraganĩte angĩgaathĩ nja ya itũũra rĩu inene rĩa kũũrĩrwo rĩria oorĩre, ²⁷ nake mũrihanĩria wa thakame amũkore na kũu nja ya itũũra rĩu inene, mũrihanĩria ũcio wa thakame no oorage mũndũ ũcio mũthitange, na ndatuĩrwo ihĩtia rĩa kũũragana. ²⁸ Mũndũ ũcio mũthitange no nginya aikare thĩinĩ wa itũũra rĩu rĩake inene rĩa kũũrĩrwo o nginya rĩria mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene agaakua; thuutha wa gĩkuũ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene, no acooke gĩthaka-inĩ kĩria eegwatiire.

²⁹ “‘Maya nĩmo megũtuĩka mawatho manyu ma kũrĩmagĩrĩrwo hĩndĩ ciothe njiarwa-inĩ iria igooka, o kũria mũgaatũũra.

³⁰ “‘Mũndũ o wothē angĩũraga mũndũ no nginya alooragwo ta mũũragani, no no nginya hagĩe na ũira wa aira aingĩ. No gũtirĩ mũndũ o na ũ ũkooragwo nĩ ũndũ wa ũira wa mũndũ ũmwe.

³¹ “‘Mũtikanamũkĩre indo cia gũkũũra muoyo wa mũũragani, ũria wagĩrĩrwo nĩ gũkua. Ti-itherũ ũcio no nginya ooragwo.

³² “‘Mũtikanamũkĩre indo cia gũkũũra muoyo wa mũndũ o wothē ũria ũũrĩre itũũra inene rĩa kũũrĩrwo, atĩ nĩguo mũmwĩtikĩrie acooke agatũũre mũgũnda-inĩ wake mbere ya gĩkuũ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene.

³³ “‘Mũtikanathaahie bũrũri ũria mũrĩ. Ũiti wa thakame nĩ ũthaahagia bũrũri, na horohio ndĩngĩrutĩrwo bũrũri ũria thakame ĩrĩkĩtie gũitwo, tiga no ĩrutĩrwo na thakame

[‡] 35:12 Mũrihanĩria wa thakame aarĩ mũndũ wa hakuhĩ na mũndũ ũcio ũũragĩtuo.

ya mündũ ũcio wamĩitire. ³⁴ Mũtikanathaahie bũrũri ũrĩa mĩtũũraga na kũrĩa nĩ ndũũraga, nĩ ũndũ nĩ Jehova ndũũraga gatagatĩ ka andũ a Isiraeli.’”

36

Igai rĩa Airĩtu a ZELOFEHADI

¹ Atongoria a nyũmba cia mbarĩ ya Gileadi mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase, arĩa maarĩ a mbarĩ cia njiaro cia Jusufu, nĩmathiire na makĩaria marĩ mbere ya Musa na atongoria arĩa matongoragia nyũmba cia andũ a Isiraeli. ² Makiuga atĩrĩ, “Rĩrĩa Jehova aathire mwathi wakwa aheane bũrũri ũtuĩke igai rĩa andũ a Isiraeli na ũndũ wa gũcuukĩra mĩtĩ-rĩ, Jehova nĩagwathire ũheane igai rĩa mũrũ wa ithe witũ ZELOFEHADI kũrĩ airĩtu ake. ³ Na rĩrĩ, mangĩkaahikio nĩ andũ a mĩhĩrĩga ĩyo ĩngĩ ya andũ a Isiraeli, hĩndĩ ĩyo igai rĩa nĩrĩkeherio igai-inĩ rĩa maithe maitũ rĩonganĩrĩrio na igai rĩa mũhĩrĩga ũrĩa makaahikĩra. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, gĩcunjĩ kĩa igai rĩrĩa twagaĩrwo nĩrĩkeherio. ⁴ Rĩrĩa mwaka wa Jubilii wa andũ a Isiraeli ũgaakinya-rĩ, igai rĩa nĩrĩkonganĩrĩrio na igai rĩa mũhĩrĩga ũrĩa makaahikĩra, nario igai rĩa rĩeherio kuuma kũrĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa maithe maitũ.”

⁵ Nake Musa, kũringana na watho wa Jehova, agĩatha andũ a Isiraeli, akĩmeera atĩrĩ, “Ũguo mũhĩrĩga wa njiaro cia Jusufu ũroiga nĩ ũndũ wa kĩhooto. ⁶ Ũũ nĩguo Jehova athanĩte nĩ ũndũ wa airĩtu a ZELOFEHADI: No mahikĩre mündũ o wotho ũrĩa mangĩendera, angĩkorwo mekũhika thĩinĩ wa mũhĩrĩga wa ithe wao. ⁷ Gũtirĩ igai thĩinĩ wa Isiraeli rĩkoima mũhĩrĩga ũmwe rĩtuĩke rĩa mũhĩrĩga ũngĩ, nĩgũkorwo Mũisiraeli o wotho nĩagatũũria gĩthaka kĩa mũhĩrĩga kĩa maagaire kuuma kũrĩ maithe mao ma tene. ⁸ Mũirĩtu o wotho ũkaagaya gĩthaka mũhĩrĩga-inĩ o wotho wa Isiraeli, no nginya ahikĩre mündũ wa nyũmba ya mũhĩrĩga wa ithe, nĩgeetha Mũisiraeli o wotho atũũre enyĩitĩre igai rĩa maithe. ⁹ Gũtirĩ igai rĩkoima mũhĩrĩga ũmwe rĩtuĩke rĩa mũhĩrĩga ũngĩ, nĩgũkorwo o mũhĩrĩga wa andũ a Isiraeli ũrĩtũũragia gĩthaka kĩa ũgaĩte.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio airĩtu acio a ZELOFEHADI magĩka o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa. ¹¹ Airĩtu a ZELOFEHADI, nĩo Mahala, na Tiriza, na Hogila, na Milika, na Noa, maahikirio nĩ ariũ a mũrũ wa nyina na ithe wao. ¹² Maahikire thĩinĩ wa mbarĩ cia njiaro cia Manase mũrũ wa Jusufu, nario igai rĩa rĩgĩkara mbarĩ-inĩ na mũhĩrĩga-inĩ wa ithe wao.

¹³ Macio nĩmo mawatho na matuĩro ma kũrũmĩrĩrwo marĩa Jehova aathire Musa eere andũ a Isiraeli marĩ kũu werũ wa Moabi hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jeriko.

GŪCOOKERITHIA MAATHANI

Andũ a Isiraeli Gwathwo Moime Horebu

¹ Ūyũ nĩguo ūhoru ūrĩa Musa aarĩrie andũ a Isiraeli othe kũu werũ-inĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani, na kũu nĩkua Araba, kũng'ethera Sufi, gatagatĩ ka Parani na Tofeli, na Labani, na Hazerothu na Dizahabu. ² (Kuuma Horebu* gũthiĩ Kadeshi-Barinea, kugerera njĩra ya kĩrĩma gĩa Seiru, nĩ rũgendo rwa mĩthenya ikũmi na ūmwe.)

³ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩna kuuma andũ a Isiraeli moima bũrũri wa Misiri mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi na ūmwe-rĩ, Musa akĩarĩria andũ a Isiraeli akĩmeera ūrĩa wotho Jehova aamwathĩte ameere. ⁴ Ūndũ ūyũ wekĩkire thuutha wake gũkorwo atooretie Sihoni mũthamaki wa Aamori, ūrĩa wathamakaga Heshiboni, na ningĩ nĩatooretie Ogu mũthamaki wa Bashani, ūrĩa wathamakaga Ashitarothu arĩ kũu Edirei.

⁵ Musa arĩ kũu mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani bũrũri-inĩ wa Moabi, nĩambĩrĩrie gũtaarĩria ūhoru wa watho ūyũ, akiuga atĩrĩ:

⁶ Jehova Ngai witũ aatwĩrĩre tũrĩ kũu Horebu atĩrĩ, “Ihinda rĩrĩa mũikarĩte kĩrĩma-inĩ gĩkĩ nĩrĩganĩte. ⁷ Thariai kambĩ mũthiĩ bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma wa Aamori; mũthiĩ kũrĩ ndũrĩrĩ iria ciothe iriganĩtie cia Araba, na irĩma-inĩ, na magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro, na Negevu o na gũtwarana na hũgũrũrũ cia iria, gũthiĩ o nginya bũrũri wa Akaanani, o na kũu Lebanoni, o nginya rũũ rũrĩa rũnene rwa Farati. ⁸ Atĩrĩrĩ, nĩndĩmũheete bũrũri ūyũ. Thiĩ kuo mwĩgwatĩre bũrũri ūcio Jehova eehĩtire na mwĩhĩtwa akiuga nĩakaũhe maithe manyu Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, o na aũhe njiaro ciao iria igooka thuutha wao.”

Gũthuurwo gwa Atongoria

⁹ Hĩndĩ ĩyo ndaamwĩrĩre atĩrĩ, “Wĩra wa kũmũrora nĩ mũritũ mũno, ndingĩũhota ndĩ o nyiki. ¹⁰ Jehova Ngai wanyu nĩamũingĩhĩtie mũno nginya ūmũthĩ mũrĩ aingĩ o ta njata cia igũrũ. ¹¹ Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, aromũingĩhia maita ngiri, na amũrathime o ta ūrĩa eeranĩire! ¹² No rĩrĩ, ingĩhota atĩa gũkuua mathiĩna manyu, na mĩrigo yanyu, o na maciira manyu ndĩ o nyiki? ¹³ Thuurai andũ oogĩ, na amenyi maũndũ, o na atĩku kuuma kũrĩ mĩhĩrĩga yanyu ndĩmatue anene mamũrorage.”

¹⁴ Inyuĩ mwanjookeirie atĩrĩ, “Ūndũ ūcio watua nĩ ūgwĩka nĩ mwega.”

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio ngĩoya atongoria a mĩhĩrĩga yanyu, acio maarĩ oogĩ na atĩku, ngĩmatua a kũmwathaga, marĩ atongoria a ikundi cia andũ ngiri ngiri, na cia igana igana, na cia mĩrongo ĩtano na cia ikũmi, matuĩke anene a mĩhĩrĩga. ¹⁶ Na nĩndathire atuithania ciira anyu ihinda-inĩ rĩu ngĩmeera atĩrĩ: Thikagĩrĩriai maciira gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe wanyu, na mũmatuithanagie na kĩhoto, kana nĩ ciira ūrĩ gatagatĩ ka Mũisraeli na Mũisraeli ūngĩ, kana Mũisraeli na mũndũ wa kũngĩ. ¹⁷ Mũtikanathutũkanie mũgĩtua ciira; thikagĩrĩriai andũ arĩa anene na arĩa anini o ūndũ ūmwe. Mũtikanetigĩre mũndũ o na ūrĩkũ, nĩgũkorwo ūtuanĩri ciira nĩ wa Ngai. Ndehagĩrai ciira ūrĩa wotho wamũritũhĩra, na nĩndĩũthikagĩrĩria. ¹⁸ Na hĩndĩ ĩyo ngĩmwĩra maũndũ mothe marĩa mwagĩrĩrwo nĩ gwĩka.

Athigaani Gũtũmwo

¹⁹ Ningĩ o ta ūrĩa Jehova Ngai witũ aatwathire-rĩ, nĩtwoimire Horebu, tũgĩthiĩ twerekeire bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma wa Aamori tũtuĩkanĩrie werũ-inĩ ūcio mũnene na wa gwĩtigĩrwo, o ūcio mweyoneire, na nĩ ūndũ ūcio tũgĩkinya Kadeshi-Barinea. ²⁰ Hĩndĩ ĩyo ngĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩmũkinyĩte bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma wa Aamori, ūrĩa Jehova Ngai witũ aratũhe. ²¹ Atĩrĩrĩ, Jehova Ngai wanyu nĩamũheete bũrũri ūcio. Ambatai mũthiĩ

* 1:2 Kĩrĩma kĩa Horebu kĩaĩkaine na rĩitwa rĩngĩ ta Kĩrĩma gĩa Sinai.

mũwĩgwatĩre ũtuĩke wanyu, o ta ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aamwĩrĩre. Mũtikanetigĩre; kana mukue ngoro.”

²² Ningĩ inyuĩ, inyuothē mũgĩũka harĩ nĩ mũkĩnjĩra atĩrĩ, “Reke tūtũme andũ mathiĩ mbere iitũ magatũthigaanĩre bũrũri ũcio, matũcookerie ũhorō ũkonĩ njĩra ĩrĩa twagĩrĩrwo kũgerera na matũũra marĩa tũgũkora.”

²³ Rĩciiria rĩu ngĩona rĩ-rĩega; nĩ ũndũ ũcio ngĩthũura andũ ikũmi na eerĩ thĩinĩ wanyu, o mũhĩrĩga hakiuma mũndũ ũmwe. ²⁴ Makiumagara makĩambata bũrũri ũcio, wa ĩrĩma, magĩkinya Gĩtuamba kĩa Eshikoli na magĩtũĩria ũhorō wakĩo. ²⁵ Nĩmakuire matunda mamwe ma bũrũri ũcio, magĩtũrehere, na magĩtũcookeria ũhorō atĩrĩ, “Bũrũri ũcio Jehova Ngai witũ araatũhe nĩ mwega.”

Ũremi wa Gũũkĩrĩra Jehova

²⁶ No inyuĩ mũtiendaga kwambata mũthiĩ kuo; nĩ mwaremeire rĩathani rĩa Jehova Ngai wanyu. ²⁷ Mũkĩnugunĩka mũrĩ thĩinĩ wa hema cianyu, mũkiuga atĩrĩ, “Jehova nĩatũthũire; nĩkĩo aatũrutire bũrũri wa Misiri oke atũneane moko-inĩ ma Aamori nĩguo matũniine. ²⁸ Tũngĩgĩthiĩ na kũ? Ariũ a ithe witũ nĩmatũmĩte tũũrwo nĩ hinya tondũ maroĩga atĩrĩ, ‘Andũ acio marĩ na hinya gũtũkĩra, na nĩ araihu kũrĩ ithuĩ; matũũra mao nĩ manene mũno, na mairigĩrwo na thingo ikinyĩte o matu-inĩ. O na nĩtũronire ariũ a Anaki† kuo.’”

²⁹ Nĩ na nĩ ngĩmwĩra atĩrĩ, “Mũtikamake, na mũtikametigĩre. ³⁰ Jehova Ngai wanyu, ũrĩa ũrathĩ amũtongoretie, nĩekũmũrũĩrĩra, o ta ũrĩa aamũrũĩrĩre kũu bũrũri wa Misiri mũkĩonagĩra na maitho manyu, ³¹ na kũu werũ-inĩ kũu nĩmuonire Jehova Ngai wanyu ũrĩa aamũtwaraga amũkuuĩte, o ta ũrĩa mũndũ athiiga akuuĩte mũriũ, akĩmũkuua kũrĩa guothe mwagereire nginya mũgĩkinya gũkũ.”

³² No o na muonete ũguo-rĩ, mũtiigana kwĩhoka Jehova Ngai wanyu, ³³ ũrĩa wathiiaga amũtongoretie mũrĩ rũgendo-inĩ rwanyu arĩ gĩtugĩ-inĩ kĩa mwaki ũtukũ, na arĩ itu-inĩ mũthenya, na akamũcaragĩria kũrĩa mũngĩamba hema o na akamuonagia njĩra ĩrĩa mũkũgera.

³⁴ Rĩrĩa Jehova aagũire ũrĩa mwoigire, akĩrakara na akĩhĩta, akiuga atĩrĩ: ³⁵ “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa rũciarō rũrũ rwaganu ũkoona bũrũri ũcio mwega ũrĩa ndehĩtire atĩ nĩngaũhe maithe manyu ma tene, ³⁶ tiga o Kalebu mũrũ wa Jefune. Nĩakawona, na nĩngamũhe bũrũri ũcio aakinyĩte na magũrũ make, marĩ na njiaro ciake, tondũ nĩarũmĩrĩre Jehova na ngoro yake kũna.”

³⁷ O na nĩ Jehova nĩandakarĩre akĩnjĩra atĩrĩ, “O nawe ndũgatoonya bũrũri ũcio. ³⁸ No ndungata yaku, Joshua mũrũ wa Nuni nĩakaũtoonya. Mũmagĩrĩrie, tondũ nĩwe ũgaatongoria Isiraeli mathiĩ makaũgae. ³⁹ Na rĩrĩ, andũ anyu arĩa anini arĩa mwoigire atĩ nĩmagatahwo, na ciana cianyu o icio itakũũranĩte wega na ũũru, nĩigatoonya bũrũri ũcio. Nĩngaũheana kũrĩ o, nao megwatĩre ũtuĩke wao. ⁴⁰ No inyuĩ-rĩ, hũndũkai, mumagare mũthiĩ na njĩra ya werũ-inĩ mũrorete Iria Itune.”

⁴¹ Hĩndĩ ĩyo mũkĩnjookeria atĩrĩ, “Nĩtũhĩtĩrie Jehova. Nĩtũkwambata tũkarũe, o ta ũrĩa Jehova Ngai witũ aatwathĩte.” Nĩ ũndũ ũcio inyuĩ inyuothē o mũndũ o mũndũ akĩtoha indo ciake cia mbaara, mwĩciirĩtie atĩ nĩ ũndũ mũhũthũ kwambata mũthiĩ bũrũri ũcio ũrĩ ĩrĩma.

⁴² No Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Meere ũũ, ‘Tigai kwambata mũkarũe, tondũ ndigũkorwo hamwe na inyuĩ. Nĩmũgũtoorio nĩ thũ cianyu.’”

⁴³ Nĩ ũndũ ũcio na nĩ ngĩmwĩra, no mũtiigana kũnjigua. Nĩmwaremeire watho wa Jehova, na nĩ ũndũ wa rũnano rwanyu mũkĩambata mũgĩthiĩ bũrũri ũcio ũrĩ ĩrĩma. ⁴⁴ Nao Aamori arĩa maatũũraga kũu ĩrĩma-inĩ makĩmũtharĩkĩra, makĩmũingata ta mĩrumbĩ ya njũkĩ, nao makĩmũhũũra kuuma Seiru o nginya Horoma. ⁴⁵ Mwacookire mũgĩũka mũkĩrĩraga mbere ya Jehova, no ndaigana kũrũmbũiya kĩrĩro kĩanyu, na akĩrega

† 1:28 Aanaki nĩo maatũũraga Kaanani, na nĩo magwetetwo ta marimũ ma andũ.

kũmũthikĩrĩria. ⁴⁶ Na nĩ ùndũ ùcio mũgĩkara kũu Kadeshi matukũ maingĩ, ihinda rĩu rĩothe mwaikarire kuo.

2

Kũũrũũra Werũ-inĩ

¹ Thuutha ùcio tũkĩhũndũka, tũkiumagara tũrorete na werũ-inĩ, tũgĩthĩĩ na njĩra ĩrĩa yerekeire Iria Itune, o ta ũrĩa Jehova anjĩĩrite. Tũkĩũrũũra bũrũri ùcio ũrĩ ĩrĩma wa Seiru ihinda iriaya.

² Nake Jehova agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, ³ “Nĩmũrũũrite bũrũri ũyũ ũrĩ ĩrĩma ihinda rĩa kũigana; rĩu garũrũkai mũrorete mwena wa gathigathini. ⁴ Atha andũ, ũmeere atĩrĩ: ‘Mũrĩ hakuhi gũtuĩkanĩria bũrũri wa ariũ a ithe wanyu, njiaro cia Esaũ, ariya matũũruga Seiru. Nĩmekũmwĩtigĩra, no inyuĩ mwĩmenyererei mũno. ⁵ Mũtikamoogite nĩguo mũrũe, nĩgũkorwo ndikũmũhe bũrũri wao o na hanini, o na handũ mũngĩkinyithia kũgũrũ. Nĩheete Esaũ bũrũri ùcio ũrĩ ĩrĩma wa Seiru ũtuĩke wake mwene.* ⁶ Irio iria mũrĩrĩĩaga na maaĩ marĩa mũrĩnyuuaga mũrĩmarĩhaga na betha.’”

⁷ Jehova Ngai wanyu nĩamũrathimĩte wĩra-inĩ wotha wa moko manyu. Nĩamũmenyereire rũgendo-inĩ rwanyu werũ-inĩ ũyũ mũnene. Mĩaka ĩyo mĩrongo ĩna ĩthĩrĩte, Jehova Ngai wanyu akoretwo hamwe na inyuĩ, na mũtirĩ mwaga kĩndũ o na kĩ.

⁸ Nĩ ùndũ ùcio tũgĩkĩhĩtũkĩra kũu kwa ariũ a ithe witũ, njiaro cia Esaũ, acio maatũire kũu Seiru. Nĩtwatigire barabara ya gũthĩĩ Araba ĩrĩa yumĩte Elathu na Ezioni-Geberi, tũkĩnyĩita barabara ya werũ ya gũthĩĩ Moabi.

⁹ Nĩngĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ndũgathĩĩnie andũ a Moabi kana ũmogite nĩguo mũrũe, nĩgũkorwo ndikũmũhe bũrũri wao o na hanini. Nĩndĩkĩtie kũheana Ari kũrĩ njiaro cia Loti gũtuĩke igai rĩao.”

¹⁰ (Aemi nĩo maatũũruga kuo tene, andũ maarĩ hinya na aingĩ mũno, na makaraiha ta ariũ a Anaki. ¹¹ O nao andũ acio maatuĩtwo Arefai, o ta Anaki, no andũ a Moabi maameetaga Aemi. ¹² Aahori tene maatũũruga Seiru, no njiaro cia Esaũ ikĩmarutũũra, makiuma kuo. Njiaro cia Esaũ ikĩniina Aahori, ikĩmeeheria mbere yao, na magĩtũũra kuo ithenya rĩao, o ta ũrĩa andũ a Isiraeli meekire bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova aamaheire megwatĩre ũtuĩke wao.)

¹³ Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Rĩu ũkĩrai mũringe Kĩanda gĩa Zeredi.” Nĩ ùndũ ùcio tũgĩkĩringa karũũĩ kau.

¹⁴ Mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩnana nĩyathirire kuuma hĩndĩ ĩrĩa tuoimire Kadeshi-Barinea nginya rĩrĩa twaringire Kĩanda kũu gĩa Zeredi. Ihinda-inĩ rĩu rũciaruo ruothe rwa andũ ariya maathiiaga ita rũgĩkorwo rũthĩrĩte kũu kambĩ-inĩ, o ta ũrĩa Jehova aamerĩte na mwĩhĩtwa. ¹⁵ Guoko kwa Jehova nĩ kwamokĩrĩre nginya hĩndĩ ĩrĩa aamaniinire biũ, magĩthira kũu kambĩ-inĩ.

¹⁶ Na rĩrĩ, rĩrĩa mũndũ wa mũthia gatagatĩ-inĩ ka andũ acio ariya maathiiaga ita aakuire-rĩ, ¹⁷ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, ¹⁸ “Ŭmũthĩ nĩmũkũhĩtũkĩra Ari, bũrũri-inĩ wa Moabi. ¹⁹ Mwakinya kũrĩ Aamoni, mũtikamathĩĩnie kana mũmoogite nĩguo mũrũe, nĩgũkorwo ndikũmũhe bũrũri o na ũmwe wa Aamoni. Nĩndĩũheanĩte kũrĩ njiaro cia Loti ũtuĩke igai rĩao.”

²⁰ (O naguo ùcio watuĩtwo ta bũrũri wa Arefai, ariya matũũrite kuo, no Aamoni maametaga Azamuzumi. ²¹ Maarĩ andũ marĩ hinya na aingĩ na makaraiha ta Aanaki. Jehova nĩamaniinire makĩeherera Aamoni, nao makĩmaingata magĩtũũra kuo ithenya rĩao. ²² Ŭguo noguo Jehova eekĩire njiaro cia Esaũ ariya maatũũrite Seiru, hĩndĩ ĩrĩa aaniinire Aahori mehere mbere yao. Nĩmamarutũũrĩre, na nĩo matũũruga kuo ithenya rĩao nginya ũmũthĩ. ²³ Nao Aavi ariya maatũũruga tũtũũra-inĩ gũthĩĩ o nginya Gaza, nĩmaniinirwo nĩ Akafitori ariya moimĩte Kafitori, nao magĩtũũra kuo ithenya rĩao.)

Sihoni Mũthamaki wa Heshiboni Kũhootwo

* ^{2:5} Andũ a Edomu, na a Moabi, na a Amoni nĩmahutanĩtie na andũ a Isiraeli, na Ngai nĩamaheete bũrũri wa gũtũũra.

²⁴ “Umagarai muringe Kĩanda kĩa Arinoni. Na atĩrĩ, nĩneanĩte Sihoni ũrĩa, Mũamori mũthamaki wa Heshiboni, na bũrũri wake moko-inĩ manyu. Ambĩrĩriai kũrũa nake, mwĩgwatĩre bũrũri ũcio. ²⁵ Mũthenya ũyũ wa ũmũthĩ nĩngwambĩrĩria gũtũma andũ a ndũrĩrĩ ciothe iria itũire gũkũ thĩ inyiitwo nĩ guoya na kĩmako nĩ ũndũ wanyu. Ciaigua ũhoru wanyu nĩkũinaina na inyiitwo nĩ kĩgĩrĩko kĩnene nĩ ũndũ wanyu.”

²⁶ Tũrĩ werũ-inĩ wa Kedemothu nĩndatũmire andũ kũrĩ Sihoni mũthamaki wa Heshiboni ngĩmũũria tũgĩ na thayũ, na ngĩmwĩra atĩrĩ, ²⁷ “Twĩtikĩrie tũtuĩkanĩrie bũrũri waku. Tũkũrũmĩrĩra barabara ĩrĩa nene tũtikwahũka na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho. ²⁸ Twenderiei irio cia kũrĩa na maaĩ ma kũnyua, tũrĩhe na betha. No rĩrĩ, ũtwĩtikĩrie tũtuĩkanĩrie kũu na magũrũ, ²⁹ o ta ũrĩa njiaro cia Esaũ iria itũũraga Seiru, na andũ a Moabi aĩa matũũraga Ari maatwĩkire, nginya tũringe Rũũ rwa Jorodani tũkinye bũrũri ũrĩa Jehova Ngai witũ araatũhe.” ³⁰ No Sihoni mũthamaki wa Heshiboni nĩaregire tũtuĩkanĩrie kuo. Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩatũmire roho wake ũng’athie, na akĩũmia ngoro yake, nĩgeetha amũneane moko-inĩ manyu, o ta ũrĩa ekĩte rĩu.

³¹ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩndambĩrĩria kũneana Sihoni na bũrũri wake kũrĩ inyuĩ. Ambĩrĩriai kũmahũũra mũmatoorie, nĩgeetha mwĩgwatĩre bũrũri ũcio wake.”

³² Hĩndĩ ĩrĩa Sihoni oimagarire na mbũtũ yake yothē nĩguo acemanie na ithuĩ mbaara-inĩ kũu Jahazu, ³³ Jehova Ngai witũ nĩamũneanire moko-inĩ maitũ na ithuĩ tũkĩmũhũũra, tũkĩmũũraga hamwe na ariũ ake na mbũtũ yake yothē. ³⁴ Hĩndĩ ĩyo tũkĩnyiita matũũra make mothe tũkĩmaananga biũ, o na tũkĩniina arũme, na andũ-a-nja, o na ciana. Tũtiatigirie mũndũ o na ũmwe. ³⁵ No mahiũ na indo iria twaatahire kuuma matũũra macio twanyitire nĩtweyoeire tũgĩthĩ nacio. ³⁶ Kuuma Aroeri mũthia-inĩ wa kĩaanda kĩa Arinoni, na kuuma itũũra rĩrĩa rĩarĩ kĩaanda-inĩ kũu, nginya o Gileadi, gũtirĩ itũũra o na rĩmwe rĩatũkĩririe hinya. Jehova Ngai witũ nĩaneanire matũũra mothe kũrĩ ithuĩ. ³⁷ No kũringana na watho wa Jehova Ngai witũ, mũtiigana gũkuhĩrĩria bũrũri o na ũrĩkũ wa Aamoni, kana mũgĩkuhĩrĩria bũrũri ũrĩa wariganĩtie na Rũũ rwa Jaboku, o na kana bũrũri ũrĩa ũthiũrũrũkĩrie matũũra marĩa marĩ irĩma-inĩ.

3

Ogu Mũthamaki wa Bashani Kũhootwo

¹ Nĩtwacookire tũkĩgarũrũka na tũkĩambata na njĩra tũrorete Bashani, nake Ogu mũthamaki wa Bashani akiumagara na mbũtũ ciake ciothe cia ita oke ahũũrane na ithuĩ kũu Edirei. ² Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ndũkamwĩtigĩre, nĩ ũndũ nĩndĩmũneanĩte hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita na bũrũri wake moko-inĩ maku. Mwĩke o ũrĩa wekire Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa waathanaga Heshiboni.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai witũ akĩneana Ogu mũthamaki wa Bashani moko-inĩ maitũ na mbũtũ yake yothē. Tũkĩmooraga na tũtiatigirie mũndũ o na ũmwe. ⁴ Ihinda-inĩ rĩu tũkĩmatunya matũũra mao mothe. Gũtirĩ itũũra o na rĩmwe rĩa matũũra mao mĩrongo ĩtandatũ tũtaamatunyire, marĩa maarĩ bũrũri-inĩ ũcio wothe wa Arigobu, ũthamaki-inĩ wa Ogu kũu Bashani. ⁵ Matũũra macio mothe maarĩ mairigĩre na hinya, na thingo ndaaya na igũrũ, na ihingo ciarĩ na mĩgĩko, na ningĩ no kwarĩ tũtũũra tũingĩ tũtaarĩ tũirigĩre. ⁶ Nĩtwamanangire biũ, o ta ũrĩa tweekite Sihoni mũthamaki wa Heshiboni, tũkĩananga matũũra mothe manene, o na tũkĩniina arũme na andũ-a-nja o na ciana. ⁷ No mahiũ mothe na indo iria twatahire kuuma matũũra macio mao manene nĩtwacioire tũgĩthĩ nacio.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio ihinda-inĩ rĩu nĩtwatunyanire bũrũri ũrĩa warĩ irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani, kuuma kũrĩ athamaki acio eerĩ a Aamori, naguo uumĩte kĩaanda kĩa Arinoni nginya kĩrĩma-inĩ kĩa Herimoni. ⁹ (Kĩrĩma kĩa Herimoni gĩitagwo Sirioni nĩ Asidoni; nao Aamori magĩtaga Seniru.) ¹⁰ Nĩtwatahire matũũra mothe marĩa maarĩ kũndũ kwaraganu, na Gileadi guothe, na Bashani guothe, o nginya Saleka na Edirei, matũũra ma kũrĩa Ogu aathanaga kũu Bashani. ¹¹ (No Ogu mũthamaki wa Bashani wiki watigarire harĩ matigari ma Arefai. Gĩtanda gĩake kĩarĩ gĩa cuuma, na kĩarĩ na ũraihi wa makĩria

ma buti ikūmi na ithatũ,* na wariĩ wa buti ithathatũ.† Gītanda kũ kīrĩ o kũu Raba kwa Aamoni.)

Kũganyania Bũrũri

¹² Naguo bũrũri ũrĩa twatunyanire hĩndĩ ĩyo-rĩ, nĩndagaĩire andũ a Rubeni na a Gadi bũrũri ũrĩa warĩ gathigathini wa Aroeri kũnyiitana na kĩaanda kĩa Arinoni, hamwe na nuthu ya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Gileadi, o hamwe na matũũra makuo. ¹³ Nakuo kũrĩa kũngĩ guothe gwatigaire kũu Gileadi o na Bashani guothe, kũrĩa Ogu aathanaga, ngĩkũhe nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase. (Bũrũri wotho wa Arigobu kũu Bashani hĩndĩ ĩmwe wetagwo bũrũri wa Arefai. ¹⁴ Jairu, wa rũciaro rwa Manase, nĩegwatĩire bũrũri wotho wa Arigobu o nginya mũhaka-inĩ wa Ageshuru na Amaakathi; nakuo gũgĩtanio nake, nĩ ũndũ ũcio Bashani gwĩtagwo Havothu-Jairu o nginya ũmũthĩ.) ¹⁵ Na nĩndaheanire Gileadi kũrĩ Makiru. ¹⁶ No andũ a Rubeni na a Gadi ndaamaheire bũrũri ũrĩa uumĩte Gileadi ũgaikũrũka nginya kĩaanda kĩa Arinoni (mũhaka warĩ gatagatĩ ga kĩaanda kũu), ũgacooka ũgakinya rũũĩ-inĩ rwa Jaboku, arĩ ruo mũhaka wa Aamoni. ¹⁷ Mũhaka wakuo wa mwena wa ithũĩro warĩ Rũũĩ rwa Jorodani kũu Araba, kuuma Kinerethu nginya Iria-inĩ rĩa Araba (nĩrĩo Iria rĩa Cumbĩ), mũhuro wa iharũrũka cia Pisiga.

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo nĩndamwathire ngĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai wanyu nĩamũheete bũrũri ũyũ mũwĩgwatĩre. No andũ anyu arĩa marĩ na hinya, arĩa meeohete indo cia mbaara, no nginya maringe mũrĩmo ũrĩa ũngĩ mbere ya andũ a Isiraeli ariũ a ithe wanyu. ¹⁹ No rĩrĩ, atumia anyu, na ciana cianyu, o na ũhiũ wanyu (nĩnjũũĩ nĩ mũrĩ na ũhiũ mũingĩ) no maikare matũũra-inĩ marĩa ndĩmũheete, ²⁰ nginya rĩrĩa Jehova akaahe ariũ a thoguo ũhurũko ta ũrĩa amũheete inyuĩ, nao makorwo meyoeire bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmahe, mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũĩ rwa Jorodani. Thuutha ũcio-rĩ, o mũndũ wanyu no acooke handũ harĩa ndĩmũheete mwĩgwatĩre hatuĩke hanyu.”

Musa Kũgĩrio Kũringa Rũũĩ rwa Jorodani

²¹ Ningĩ ngĩatha Joshua ngĩmwĩra atĩrĩ: “Nĩwĩoneire na maitho maku ũrĩa wotho Jehova Ngai wanyu ekĩte athamaki acio eerĩ. ũguo noguo Jehova ageeka mothamaki marĩa mothe marĩ kũndũ kũu mũrathiĩ. ²² Ndũkanametigĩre; Jehova Ngai wanyu nĩwe ũrĩmũrũagĩrĩa.”

²³ Hĩndĩ ĩyo nĩndathaithire Jehova ngĩmwĩra atĩrĩ: ²⁴ “We Mwathani Jehova, nĩwambĩrĩrie kuonia ndungata yaku ũnene waku na hinya wa guoko gwaku. Nĩ ũndũ-rĩ, nĩ ngai ĩrĩkũ igũrũ kana thĩ ĩngĩka ciĩko cia hinya ta iria wee wĩkaga? ²⁵ Reke ninge kũndũ kũu mũrĩmo wa Rũũĩ rwa Jorodani ngeyonere bũrũri mwega, bũrũri ũcio mwega ũrĩ irĩma o na bũrũri wa Lebanoni.”

²⁶ No nĩ ũndũ wanyu-rĩ, Jehova nĩandakarĩire na ndangĩathikĩrĩrie. Jehova akiuga atĩrĩ, “Reke ũhoro ũcio ũkinye hau, ndũkanjarĩrie rĩngĩ ũndũ wĩgĩ ũhoro ũcio. ²⁷ Ambata gacũmbĩrĩ ga kĩrĩma kĩa Pisiga wĩrorere mwena wa ithũĩro, na wa gathigathini, na wa gũthini, o na wa irathĩro. Wĩrorere bũrũri ũcio na maitho maku, nĩ ũndũ ndũkũringa rũũĩ rũrũ rwa Jorodani. ²⁸ No rĩrĩ, taara Joshua, na ũmũũmĩrĩrie, na ũmwĩkĩre hinya, nĩgũkorwo nĩwe ũgaatongoria andũ aya maringe mathĩĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, na atũme magae bũrũri ũcio ũkuona.” ²⁹ Nĩ ũndũ ũcio tũgĩkara kũu gĩtuamba-inĩ hakuhĩ na Bethi-Peori.

4

Andũ a Isiraeli Gwathwo Maathikĩre Jehova

¹ Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a Isiraeli, iguai watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ngũmũruta. Marũmagĩrĩrei nĩgeetha mũtũũre muoyo na nĩguo mũthĩĩ mũtoonye mwĩgwatĩre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aramũhe. ² Mũtikanongerere ũrĩa ngũmwatha kana mũrutarute, no rũmagiai maathani ma Jehova Ngai wanyu marĩa ngũmũhe.

* 3:11 nĩ ta mita 4 † 3:11 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

³ Nĩmweyoneire na maitho manyu ũrĩa Jehova eekire kũu Baali-Peori. Jehova Ngai wanyu nĩaniinire gatagatĩ-inĩ kanyu ũrĩa wotho warũmagĩrĩra Baali ya Peori, ⁴ no arĩa othe anyu maarũmĩrĩre Jehova Ngai wanyu, marĩ muoyo nginya ũmũthĩ.

⁵ Atĩrĩrĩ, nĩndĩmũrutĩte watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho ta ũrĩa Jehova Ngai wakwa aanjathire, nĩgeetha mũmarũmagĩrĩre bũrũri-inĩ ũcio mũgũtoonya mũwĩgwatĩre. ⁶ Menyagĩrĩrai maathani macio wega, nĩgũkorwo ũguo nĩguo ũkoonania ũũgĩ na ũmenyo wanyu kũrĩ ndũrĩrĩ iria irĩguaga ũhoru wa watho ũyũ wa kũrũmĩrĩrwo, ciugage atĩrĩ, “Ti-itherũ rũrĩrĩ rũrũ rũnene nĩ rũũgĩ na nĩ andũ marĩ na ũmenyo wa maũndũ.” ⁷ Nĩ rũrĩrĩ rũrĩkũ rũngĩ rũnene ũũ, rũrĩ na ngai ciao irĩ hakuhĩ nao ta ũrĩa Jehova Ngai witũ akoragwo hakuhĩ na ithuĩ rĩrĩa rĩothe tũkũmũhooya? ⁸ Ningĩ nĩ rũrĩrĩ rũrĩkũ rũngĩ rũnene ũũ rũrĩ na watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho ma kĩhoto ta maya ndĩramũhe ũmũthĩ?

⁹ Mwĩmenyererei, na mũikare mwĩiguĩte nĩgeetha mũtikanariganĩrwo nĩ maũndũ marĩa muonete na maitho manyu, kana mũreke mehere ngoro-inĩ cianyu matukũ marĩa mothe mũgũtũũra muoyo. Marutagei ciana cianyu o na ciana cia ciana cianyu iria igooka thuutha. ¹⁰ Ririkanai mũthenya ũrĩa mwarũgamire mbere ya Jehova Ngai wanyu kũu Horebu, rĩrĩa anjĩirire atĩrĩ, “Cookanĩrĩria andũ mbere yakwa nĩguo maigue ciugo ciakwa, nĩgeetha mamenye kwĩindigĩra rĩrĩa rĩothe megũtũũra muoyo bũrũri ũcio, na marute ciana ciao maũndũ macio.” ¹¹ Nĩmwakuhĩrĩrie na mũkĩrũgama magũrũ-inĩ ma kĩrĩma hĩndĩ ĩrĩa kĩarĩrĩmbũkaga mwaki wakinyĩte o igũrũ, gũkĩgĩa na matu mairũ na nduma ndumanu. ¹² Hĩndĩ ĩyo Jehova nĩamwarĩirie arĩ thĩinĩ wa mwaki ũcio. Nĩmwaiguire mũgambo, no gũtirĩ kĩndũ muonire; mũgambo noguo warĩ ho. ¹³ Nĩamũmenyithirie ũhoru wa kĩrĩkanĩro gĩake, na nĩmo Maathani marĩa Ikũmi, marĩa aamwathire mũrũmagĩrĩre, na agĩcooka akĩmaandĩka ihengere-inĩ igĩrĩ cia mahiga. ¹⁴ Na rĩrĩ, Jehova nĩanjathire o ihinda rĩu ndĩmũrute watho ũcio wa kũrũmagĩrĩrwo, o na mawatho marĩa mũrĩrũmagĩrĩra mũrĩ bũrũri ũcio mũraringa Rũũĩ rwa Jorodani mũkawĩgwatĩre.

Kũgirio Kũhooya Mĩhianano

¹⁵ Mũthenya ũrĩa Jehova aamwarĩirie o kũu Horebu arĩ thĩinĩ wa mwaki, mũtionire mũhianĩre o na ũrĩkũ. Nĩ ũndũ ũcio mwĩmenyagĩrĩrei mũno, ¹⁶ nĩgeetha mũtikanethũkie na gwĩthondekera mũhianano mũicũhie, mũhiano wa kĩndũ o gĩothe, ũthondeketwo ũrĩ mũhianĩre wa mũndũ mũrũme kana wa mũndũ-wa-nja, ¹⁷ kana wa nyamũ o yothe ĩrĩ gũkũ thĩ, kana wa nyoni o yothe ĩrĩa yũmbũkaga rĩera-inĩ, ¹⁸ kana mũhianĩre wa nyamũ o na ĩrĩkũ ĩtambaga thĩ, kana mũhianĩre wa thamaki o na ĩrĩkũ ĩrĩa ĩrĩ maaĩ-inĩ marĩa marĩ mũhuro wa thĩ. ¹⁹ Na rĩrĩa mwarora igũrũ, muona riũa, kana mweri na njata, arĩ cio mbũtũ ciothe cia igũrũ, mũtikanaguucĩrĩrio mũciinamĩrĩre, kana mũhooe indo iria Jehova Ngai wanyu aagaĩre ndũrĩrĩ iria ciothe irĩ gũkũ thĩ. ²⁰ No inyuĩ-rĩ, Jehova nĩamũrutire icua-inĩ rĩu rĩa gũtwekia igera akĩmũruta bũrũri wa Misiri, nĩgeetha mũtuĩke andũ ake kũmbe, o ta ũrĩa mũtariĩ rĩu.

²¹ Jehova nĩandakarĩire nĩ ũndũ wanyu, na akĩhĩta na mwĩhĩtwa akiuga atĩ ndikaringa Rũũĩ rwa Jorodani, ndonye bũrũri ũcio mwega ũrĩa Jehova Ngai wanyu aramũhe ũrĩ igai rĩanyu. ²² Nĩĩ ngaakuĩra bũrũri ũyũ; ndikaringa Rũũĩ rwa Jorodani; no inyuĩ mũkirie kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ mwĩgwatĩre bũrũri ũcio mwega. ²³ Mwĩmenyererei mũtikanariganĩrwo nĩ kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu kĩrĩa aarĩkanĩire na inyuĩ; mũtikanethondekere mũhianano wa kĩndũ o gĩothe kĩrĩa Ngai akaananĩtie. ²⁴ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ mwaki ũniinanaga, na nĩ Ngai ũrĩ ũiru.

²⁵ Thuutha wa kũgĩa na ciana, o na ciana cia ciana cianyu, na mũkorwo mũtũũrĩte bũrũri ũcio ihinda iraaya, mũngĩgacooka mwĩthũkie mwĩthondekere mũhianano mũicũhie wa mũthemba o na ũrĩkũ, na mwĩke maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova Ngai wanyu, mũtũme arakare-rĩ, ²⁶ ũmũthĩ ndeeta igũrũ na thĩ ituĩke aira atĩ nĩmũkaniinwo o narua kuuma bũrũri ũcio mũraringa Rũũĩ rwa Jorodani mũkawĩgwatĩre. Mũtigatũũra kũndũ kũu ihinda iraaya na hatĩrĩ nganja nĩ mũkaaniinwo. ²⁷ Jehova nĩakamũharagania

kũrĩ andũ a ndũrĩrĩ, na no andũ anini anyu magaatigara gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ iria Jehova akaamũharaganĩria. ²⁸ Mũrĩ kũu, nĩmũkahooyaga ngai ithondeketwo nĩ andũ cia mĩtĩ na cia mahiga, o iria itangĩhota kuona, kana ciigue, kana irĩe, o na kana ciigue mũrukĩ. ²⁹ No mũngĩgaacaria Jehova Ngai wanyu mũrĩ kũu, nĩmũkamuna, angĩkorwo nĩmũkamũrongoria na ngoro cianyu ciothe na muoyo wanyu wotho. ³⁰ Rĩria mũgaakorwo mũrĩ mathĩina-inĩ na maũndũ maya mothe mekĩke kũrĩ inyuĩ, nĩmũgacookerera Jehova Ngai wanyu na mũmwathĩkĩre matukũ-inĩ ma thuutha. ³¹ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ Ngai ũrĩ-tha; ndakamũtiganĩria, kana amũniine, kana ariganĩrwo nĩ kĩrĩkanĩro gĩake na maithe manyu ma tene kĩrĩa aarĩkanĩre nao na mwĩhĩtwa.

Jehova nĩwe Ngai

³² Na rĩrĩ, ũriai ũhoro wa matukũ marĩa mahĩtũku, o marĩa maarĩ mbere yanyu, kuuma mũthenya ũrĩa Ngai ombire mũndũ gũkũ thĩ; ũriai kuuma gĩturi kĩmwe kĩa igũrũ nginya kĩrĩa kĩngĩ. Nĩ kũrĩ kwahaana ũndũ mũnene ta ũyũ, kana nĩ kũrĩ kwaiguĩka ũndũ ũngĩ taguo? ³³ Nĩ kũrĩ andũ angĩ marĩ maigua mũgambo wa Ngai akĩaria arĩ thĩinĩ wa mwaki, ta ũrĩa inyuĩ mũiguĩte, na magatũura muoyo? ³⁴ Nĩ kũrĩ ngai yanageria kwĩyoera rũrĩrĩ ĩrũrutĩte thĩinĩ wa rũria rũngĩ, na ũndũ wa magerio, na kũringa ciana, na morĩrũ, na kũhũũrana mbaara, na gwĩka maũndũ na njara ĩrĩ na hinya na guoko gũtambũrũkĩtio; o na kana ciĩko ingĩ nene na cia gwĩtigĩrwo ta maũndũ marĩa mothe Jehova Ngai wanyu aamwĩkĩire kũu bũrũri wa Misiri mũkĩĩonagĩra na maitho?

³⁵ Muonirio maũndũ macio nĩgeetha mũmenye atĩ Jehova nĩwe Ngai; tiga o we wiki gũtirĩ ũngĩ. ³⁶ Nĩatũmire mũigue mũgambo wake kuuma igũrũ nĩguo amũrute. Nakuo thĩ akĩmuonia mwaki wake mũnene, na mũkĩigua ciugo ciake ikiuma mwaki-inĩ ũcio. ³⁷ Tondũ nĩendeete maithe manyu ma tene, na agĩthũura njaro iria igooka thuutha wao, nĩamũrũtĩre bũrũri wa Misiri na hinya mũnene, na agĩthũwarana na inyuĩ, ³⁸ nĩgeetha amũingatĩre ndũrĩrĩ nene na ĩrĩ hinya kũmũkĩra, amũrehe bũrũri wacio, amũhe guo ũtuĩke igai rĩanyu, ta ũrĩa gũtarĩĩ ũmũthĩ.

³⁹ Menyai na mũnyĩite na ngoro cianyu ũmũthĩ atĩ Jehova nĩwe Ngai kũu igũrũ na gũkũ thĩ. Gũtirĩ ũngĩ. ⁴⁰ Rũmiai watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na maathani make marĩa ngũmũhe ũmũthĩ, nĩgeetha muonage maũndũ mega inyuĩ ene na ciana cianyu iria igooka thuutha wanyu, na nĩguo mũtũũre matukũ maingĩ bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe nginya tene.

Matũũra Manene ma Kũũrĩra

⁴¹ Hĩndĩ ĩyo Musa akĩamũra matũũra matatũ manene mwena wa irathĩro wa Jorodani, ⁴² marĩa mũndũ o na ũrĩkũ ũragĩte mũndũ angĩorĩire angĩkorwo oragĩte mũndũ wa itũũra rĩake atathugundĩte, na atarĩ na rũthũũro. Nĩangĩorĩire itũũra rĩmwe rĩa macio ahonokie muoyo wake. ⁴³ Matũũra macio nĩmo maya: Bezeri kũu werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu, nĩ ũndũ wa andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni; na Ramothu kũu Gileadi, nĩ ũndũ wa andũ a mũhĩrĩga wa Gadi; na Golani kũu Bashani, nĩ ũndũ wa mũhĩrĩga wa Manase.

Kĩambĩrĩria gĩa Kũrutana Watho

⁴⁴ Ũyũ nĩguo watho ũrĩa Musa aaheire andũ a Isiraeli maũrũmagĩrĩre. ⁴⁵ Ici nĩcio ĩrĩkanĩro na watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa Musa aamaheire rĩrĩa moimire bũrũri wa Misiri, ⁴⁶ na maarĩ gĩtuamba-inĩ gũkuhĩ na Bethi-Peori, irathĩro rĩa Rũũĩ rwa Jorodani, bũrũri-inĩ wa Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa waathanaga Heshiboni, nĩwe wahootirwo nĩ Musa na andũ a Isiraeli hĩndĩ ĩrĩa moimaga bũrũri wa Misiri. ⁴⁷ Nĩmegwatĩire bũrũri wake na makĩgwatĩra bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani, athamaki acio eerĩ a Aamori a kũu irathĩro rĩa Rũũĩ rwa Jorodani. ⁴⁸ Bũrũri ũcio uumĩte Aroeri, mũthia-inĩ wa kĩaanda kĩa Arinoni ũgakinya kĩrĩma-inĩ kĩa Sirioni (na nĩkĩo Herimoni), ⁴⁹ na ũkanyĩita Araba guothe mwena wa irathĩro rĩa Rũũĩ rwa Jorodani, o nginya iria rĩa Araba, mũhuro wa ĩharũrũka cia Pisiga.

5

Maathani marĩa Ikũmi

¹ Musa nĩetire andũ a Isiraeli othe, akĩmeera atĩrĩ: Inyuĩ Aisiraeli, ta kĩigui irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩro, na mawatho marĩa ngũmwĩra ũmũthĩ mũkĩiguaga. Mũmeerute na mũtigĩrĩre nĩ mwamarũmĩrĩra. ² Jehova Ngai witũ nĩariĩkanĩire kĩrikanĩro na ithuĩ kũu Horebu. ³ Jehova ndariĩkanĩire kĩrikanĩro gĩkĩ na maithe maitũ oiki, no nĩariĩkanĩire na ithuĩ, ithuotho arĩa tũrĩ muoyo ũmũthĩ. ⁴ Jehova aaranĩirie na inyuĩ ũthiũ kwa ũthiũ arĩ thĩinĩ wa mwaki kĩrĩma igũrũ. ⁵ (Hĩndĩ ĩyo nĩ ndarũgamĩte gatagatĩ kanyu na Jehova nĩguo ndĩmwĩre ũhoru wa Jehova, nĩ tondũ nĩmwetigagĩra mwaki ũcio, na mũtiigana kwambata kĩrĩma igũrũ.) Nake akĩmwĩra atĩrĩ:

- ⁶ “Nĩ nĩ Jehova Ngai waku, ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri, kuuma bũrũri wa ũkombo.
- ⁷ “Ndũkanagĩe na ngai ĩngĩ tiga nĩ.
- ⁸ “Ndũkanethondekere mũhianano mũicũhie wa mũhianĩre wa kĩndũ o gĩothe kĩrĩ kũũrĩa igũrũ, kana gũkũ thĩ, kana kĩrĩ maaĩ-inĩ marĩa marĩ mũhuro wa thĩ.
- ⁹ Ndũkanacinamĩrĩre kana ũcihooe, nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai waku ndĩ Ngai ũrĩ ũiru, herithagia ciana nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao nginya rũciaro rwa gatatũ na rwa kana rwa andũ arĩa maathũire, ¹⁰ no nĩ ngonania wendo kũrĩ njirwa ngiri na ngiri cia andũ arĩa manyendete na magaathĩkĩra maathani makwa.
- ¹¹ “Ndũkanagwete rĩitwa rĩa Jehova Ngai waku na itherũ, nĩgũkorwo Jehova ndagatua atĩ mũndũ ndehĩtie ũrĩa ũgwetaga rĩitwa rĩake na itherũ.
- ¹² “Menyagĩrĩra mũthenya wa Thabatũ ũwamũrage, o ta ũrĩa Jehova Ngai waku agwathĩte. ¹³ Rutaga wĩra waku wotho mĩthenya ĩtandatũ, ¹⁴ no mũthenya wa mũgwanja nĩ Thabatũ ya Jehova Ngai waku. Mũthenya ũcio ndũkanarute wĩra o na ũrĩkũ, wee mwene, kana mũrũguo, kana mwarĩguo, kana ndungata yaku ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, kana ndegwa yaku, kana ndigiri yaku kana nyamũ o na ĩrĩkũ yaku, kana mũgeni ũrĩ gwaku mũciĩ, nĩgeetha ndungata yaku ya mũndũ mũrũme o na ya mũndũ-wa-nja o nacio ihurũke o tawe. ¹⁵ Ririkanaga o nawe warĩ ngombo bũrũri wa Misiri, na atĩ nĩ Jehova Ngai waku wakũrutire kuo na njara ĩrĩ hinya na guoko kwa ũhoti gũtambũrũkĩtio. Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai waku agwathĩte ũmenyagĩrĩre mũthenya wa Thabatũ.
- ¹⁶ “Tĩia thoguo na nyũkwa o ta ũrĩa Jehova Ngai waku agwathĩte, nĩgeetha ũtũũre matukũ maingĩ, na maũndũ maku magĩrĩre bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova Ngai waku egũkũhe.
- ¹⁷ “Ndũkanoragane.
- ¹⁸ “Ndũkanatharanie.
- ¹⁹ “Ndũkanaiye.
- ²⁰ “Ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoy.
- ²¹ “Ndũkanacumĩkĩre mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ. Ndũkanerĩrĩre nyũmba ya mũndũ ũrĩa ũngĩ kana gĩthaka gĩake, kana ndungata yake ya mũndũ mũrũme kana ya mũndũ-wa-nja, kana ndegwa yake kana ndigiri yake, kana kĩndũ o nakĩ kĩa mũndũ ũrĩa ũngĩ.”

²² Macio nĩmo maathani marĩa Jehova aarĩirie ũngano wanyu wotho na mũgambo mũnene kĩrĩma-inĩ kũu arĩ thĩinĩ wa mwaki, o na ĩtu-inĩ, o na nduma ndumanu; na ndoongereire ũndũ ũngĩ. Agĩcooka akĩmaandĩka ihengere-inĩ igĩrĩ cia mahiga, akĩinengera.

²³ Rĩrĩa mwaiguire mũgambo ũkũma nduma-inĩ ĩyo, na kĩrĩma gĩgĩakanaga mwaki, athuuri na atongoria a mĩhĩrĩga yanyu yotho nĩmookire kũrĩ nĩ. ²⁴ Mũkiuga atĩrĩ, “Jehova Ngai witũ nĩatuonetie riiri wake na ũnene wake, na nĩtũiguĩte mũgambo wake ũkũma mwaki-inĩ. ũmũthĩ nĩtwonete atĩ mũndũ no atũũre muoyo o na Ngai aarĩtie nake.

²⁵ No rĩrĩ, tũgũkua nĩkĩ? Mwaki ũyũ mũnene ũũ nĩ ũgũtũniina, na nĩtũgũkua tũngũigua mũgambo wa Jehova Ngai witũ hĩndĩ ĩngĩ. ²⁶ Nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ ũrĩ muoyo ũrĩ waigua mũgambo wa Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo akĩaria arĩ thĩinĩ wa mwaki ta ũrĩa ithuĩ tũiguĩte, na agatũũra muoyo? ²⁷ Wee thĩi ũkuhĩrĩrie, ũigue ũrĩa wotho Jehova Ngai witũ ekuuga. Ŭcooke ũũke ũtwĩre ũrĩa wotho Jehova Ngai witũ egũkwĩra. Nĩtũkũigua na twathĩke.”

²⁸ Jehova nĩamũiguire rĩrĩa mwanjaragĩria, nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩnjiguĩte ũrĩa andũ aya makwĩrite. Ŭhoro ũcio wotho maarĩtie nĩ mwega. ²⁹ Naarĩ korwo magĩa na ngoro ya gũtũma meĩndigagĩre na matũũre marũmĩtie maathani makwa hĩndĩ ciothe, nĩguo matũũre monaga maũndũ mega o ene o na ciana ciao nginya tene!

³⁰ “Thĩi ũmeere macooke hema-inĩ ciao. ³¹ No wee-rĩ, ikara haha harĩ nĩ nĩgeetha ngũhe ũhoro wa maathani mothe, na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ũrĩmarutaga nĩguo mamarũmagĩrĩre marĩ bũrũri ũrĩa ngũmahe mawĩgwatĩre ũtuĩke wao.”

³² Nĩ ũndũ ũcio, mwĩmenyererei nĩguo mwĩkage ũrĩa Jehova Ngai wanyu amwathĩte; mũtikarore na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho. ³³ Thiiagai na mĩthĩire irĩa yotho Jehova Ngai wanyu amwathĩte, nĩguo mũtũũre muoyo na mũgaacĩre, na nĩguo mũtũme matukũ manyu maingĩthe ma gũtũũra bũrũri ũcio mũkegwatĩra.

6

Enda Jehova Ngai Waku

¹ Na rĩrĩ, maya nĩmo maathani, na watho wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho marĩa Jehova Ngai wanyu aanjathire ndĩmũrute nĩgeetha mũmamenyagĩrĩre mũrĩ bũrũri ũcio mũkũringa Rũũ rwa Jorodani mũthĩi mũkawĩgwatĩre ũtuĩke wanyu. ² Nĩgeetha inyuĩ na ciana cianyu, na ciana ciao iria igooka thuutha mwĩtigagĩre Jehova Ngai wanyu rĩrĩa rĩothe mũgũtũũra muoyo, na ũndũ wa kũmenyerera watho wake wotho wa kũrũmĩrĩrwo, na maathani marĩa mothe ngũmũhe, na nĩguo mũtũũre mũkenete matukũ maingĩ. ³ Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, thikĩrĩria na ũmenyagĩrĩre gwathĩkaga nĩgeetha ũtũũre wonaga maũndũ mega, na ningĩ nĩgeetha mũingĩhe mũno mũrĩ bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, o ta ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aamwĩrĩre.

⁴ Atĩrĩrĩ, wee Isiraeli, thikĩrĩria: Jehova Ngai witũ, we wiki nowe Jehova. ⁵ Endaga Jehova Ngai waku na ngoro yaku yotho, na muoyo waku wotho, na hinya waku wotho. ⁶ Maathani maya ndĩrakũhe ũmũthĩ ũreke matũũre ngoro-inĩ yaku. ⁷ Ŭmarutage ciana ciaku na kĩyo. Aragia ũhoro wamo rĩrĩa ũkarĩte gwaku mũcĩi na rĩrĩa ũgũthĩi na njĩra, o na rĩrĩa ũkomete na rĩrĩa wokĩra. ⁸ Mohagĩrĩre guoko-inĩ gwaku marĩ imenyithia, na ũmohagĩrĩre ũthiũ-inĩ waku. ⁹ Maandĩke hingĩro-inĩ cia mĩrango ya nyũmba ciaku, o na ũmaandĩke ihingo-inĩ ciaku.

¹⁰ Na rĩrĩ, hĩndĩ irĩa Jehova Ngai waku agaagũkinyia bũrũri ũcio erĩre maithe maku na mwĩhĩtwa: akĩrĩra Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, atĩ nĩagakũhe bũrũri ũrĩ na matũũra manene, mega, ũtaakĩte wee mwene, ¹¹ na akũhe nyũmba ciyũrĩte indo njega cia mĩthemba yotho, no tiwe mwene ũciyũrĩtie kuo, na ithima ũteenjete wee mwene, na mĩgũnda ya mĩthabibũ na ya mĩtamaĩyũ irĩa ũtaahandĩte wee mwene; hĩndĩ ĩyo warĩa na wahũũna, ¹² ũkaamenyerera ndũkanariganĩrwo nĩ Jehova, ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri, agĩkũruta bũrũri wa ũkombo.

¹³ Wĩtigagĩre Jehova Ngai waku, ũmũtungatĩre o we wiki, na rĩrĩa ũkwĩhĩta ũgwetage rĩtwa rĩake. ¹⁴ Ndũkanarũmĩrĩre ngai ĩngĩ, ngai cia andũ arĩa makũrigiĩcĩrie; ¹⁵ nĩgũkorwo Jehova Ngai waku, ũrĩa ũrĩ gatagatĩ-inĩ kanyu, nĩ Ngai ũrĩ ũru, na marakara make nĩmagagũũkĩrĩra magũcine, na makũniine biũ ũthire bũrũri-inĩ ũcio. ¹⁶ Mũtikanagerie Jehova Ngai wanyu ta ũrĩa mwekire kũu Masa. ¹⁷ Mũtikanaage kũmenyerera maathani ma Jehova Ngai wanyu, na irĩkanĩro, na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, marĩa akũheete ũrũmagĩrĩre. ¹⁸ ĩkaga maũndũ marĩa moonagwo nĩ Jehova magĩrĩre na mega, nĩgeetha ũtũũre wonaga maũndũ mega, nĩguo ũthĩi

ũkegwatĩre bũrũri ũcio mwega ũrĩa Ngai eerĩire maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa, ¹⁹ atĩ nĩakaingata thũ cianyu ciothe ciehere mbere yaku, o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

²⁰ Matukũ-inĩ ma thuutha, rĩrĩa mũrũguo agaakũũria atĩrĩ, “Gĩtũmi kĩa irĩkanĩro icio, na kĩrĩa kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho marĩa Jehova Ngai aamwathĩte mũrũmagĩrĩre, nĩ kĩĩ?” ²¹ Ūkaamũcookeria atĩrĩ: “Ithuĩ twarĩ ngombo cia Firaũni kũu bũrũri wa Misiri, no Jehova agĩtũruta bũrũri ũcio wa Misiri na ũndũ wa guoko gwake kwa hinya. ²² Nĩtweyoneire na maitho maitũ Jehova akĩringa ciama na agĩka maũndũ ma kũgegania, maũndũ manene mũno na ma kũmakania, akĩmeeka kũu bũrũri wa Misiri, o na kũrĩ Firaũni na andũ a nyũmba yake yothe. ²³ No nĩatũrutire kuuma kũu nĩgeetha atũrehe gũkũ nĩguo atũhe bũrũri ũyũ eerĩire maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa. ²⁴ Nake Jehova agĩtwatha twathĩkagĩre kĩrĩa kĩa watho wotho wa kũrũmĩrĩrwo, na twĩtigagĩre Jehova Ngai witũ, nĩgeetha tũgaacagĩre hĩndĩ ciothe, na tũtũũre muoyo o ta ũrĩa gũtariĩ ũmũthĩ. ²⁵ Na ithuĩ tũngĩmenyerera gwathĩkĩra watho ũyũ wotho tũrĩ mbere ya Jehova Ngai witũ, o ta ũrĩa atwathĩte-rĩ, ũcio nĩ ũgaatuĩka ũthingu witũ.”

7

Kũingata Ndũrĩrĩ

¹ Rĩrĩa Jehova Ngai waku agaagũkinya bũrũri ũrĩa ũratoonya ũkawĩgwatĩre na aingate ndũrĩrĩ nyingĩ ikweherere, nacio nĩ Ahiti, na Agirigashi, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi na Ajobusi, ndũrĩrĩ mũgwanja nene na irĩ hinya gũgũkĩra-rĩ, ² na rĩrĩa Jehova Ngai waku agaacineana kũrĩ we nawe ũkorwo ũcitooretie, hĩndĩ iyo no nginya ũgaciniina biũ. Ndũkanagĩe na kĩrĩkanĩro nacio na ndũkanaciiguĩre tha. ³ Mũtikanagũrane nacio. Mũtikanahane airĩtu anyu kũrĩ aanake ao kana aanake anyu mahikie airĩtu ao, ⁴ nĩgũkorwo nĩmakagarũra aanake anyu matige gũcooka kũnũmĩrĩra, na matuĩke a gũtungatĩra ngai ingĩ, namo marakara ma Jehova nĩmakamũũkĩrĩra, mamũcine na mamũniine o narua. ⁵ Ūũ nĩguo mũkaameeka: Mũkoinanga igongona ciao, na mũharaganie mahiga ma igongona ciao, na mũtemange itugĩ ciao cia Ashera, o na mũcine mĩhianano yao na mwaki. ⁶ Nĩgũkorwo inyuĩ mũrĩ rũrĩrĩ rwamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu. Jehova Ngai wanyu aamũthurire kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe cia thĩ mũtuĩke rũrĩrĩ rwake, rũrĩrĩ rũrĩ bata mũno harĩ we.

⁷ Jehova ndaamwendire na akĩmũthuura tondũ mwarĩ aingĩ gũkĩra ndũrĩrĩ iria ingĩ, nĩgũkorwo nĩ inyuĩ mwarĩ anini mũno gũkĩra andũ arĩa angĩ othe. ⁸ No nĩ ũndũ wa Jehova kũmwenda na kũmenyerera mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩtĩre maithe manyu ma tene, nĩkĩo aamũrutire na guoko gwake kũrĩ hinya, na akĩmũkũũra akĩmũruta bũrũri wa ũkombo, kuuma hinya-inĩ wa Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio kĩmenyei atĩ Jehova Ngai wanyu nĩwe Ngai; o we Mũrungu ũrĩa mwĩhokeku, ũmenyagĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo kũrĩ njaro ngiri cia andũ arĩa mamwendete, na makamenyerera maathani make. ¹⁰ No rĩrĩ, arĩa mamũthũire nĩakerĩhĩria na njĩra ya kũmaniina biũ makĩonaga;

ndakagĩa thieya kwĩrĩhĩria harĩ andũ arĩa mamũthũire, makĩonaga.

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio, mwĩmenyererei mũrũmagĩrĩre maathani na kĩrĩa kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ngũmũhe ũmũthĩ.

¹² Mũngĩrũmbũiya mawatho macio na mũmamenyerere mũmarũmĩrĩre, nake Jehova Ngai wanyu nĩarĩigaga kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo na inyuĩ, o ta ũrĩa eehĩtĩre mbere ya maithe manyu. ¹³ Nĩarĩmwendaga na amũrathimage na atũmage mũingĩhage. Nĩarĩrathimaga maciaro ma nda cianyu, na maciaro ma mĩgũnda yanyu, marĩ ma ngano, na ma ndibei ya mũhĩhano, na ma maguta, na ma njau cia ndũũru cianyu na ma tũtũrũme twa ndũũru cia ng'ondũ cianyu kũu bũrũri-inĩ ũrĩa eehĩtĩre harĩ maithe manyu atĩ nĩakamũhe. ¹⁴ Inyuĩ nĩmũkarathimwo gũkĩra rũrĩrĩ rũngĩ o ruothe; gũtirĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja wanyu ũkaaga mwana, o na kana ũhiũ wanyu o wotho wage gũciara. ¹⁵ Jehova nĩakamũgitĩra kuuma kũrĩ mĩrimũ yothe. Ndakamũrehithĩria mĩrimũ mĩũru ta irĩa muoi rĩrĩa mwarĩ kũu bũrũri wa Misiri, no rĩrĩ, nĩakamĩrehithĩria andũ arĩa

othe mamũthũire. ¹⁶ No nginya mũkaaniina ndũrĩrĩ ciothe iria Jehova akaarekereria acineane kũrĩ inyuĩ; mũtikanaciguĩre tha kana mũtungatĩre ngai ciacio, nĩgũkorwo ũndũ ũcio no ũtuĩke mũtego kũrĩ inyuĩ.

¹⁷ Mwahota kwĩra atĩrĩ, “Ndũrĩrĩ ici irĩ na hinya gũtũkĩra. Tũngĩhota atĩa gũciingata?” ¹⁸ No mũtikanaciĩtigĩre; ririkanagai wega ũrĩa Jehova Ngai wanyu eekire Firaũni, o na ũrĩa eekire bũrũri wa Misiri guothe. ¹⁹ Nĩmweyoneire na maitho manyu maũndũ manene marĩa andũ acio maageririo namo, o na ciama iria ciaringirwo, na maũndũ ma kũgegania marĩa meekirwo; ningĩ mũririkane ũrĩa Jehova Ngai wanyu aamũrutire bũrũri wa Misiri na guoko kwa hinya na gũtambũrũkĩtio. Ũguo noguo Jehova Ngai wanyu ageeka ndũrĩrĩ icio ciothe mũretigĩra rĩu. ²⁰ O na ningĩ, Jehova Ngai wanyu nĩagatũma magi ma mboora gatagatĩ ga cio, nginya o na matigari ma cio marĩa makaamwĩhitha makorwo mathirĩte. ²¹ Mũtikamakio nĩcio, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu, ũrĩa ũrĩ hamwe na inyuĩ, nĩ Mũrungu mũnene na wa gwĩtigĩrwo. ²² Jehova Ngai wanyu nĩakarutũrũra ndũrĩrĩ icio ciehere mbere yanyu hanini o hanini. Mũtigetĩkĩrio mũciniine o rĩmwe, nĩguo nyamũ cia gĩthaka itikamũingĩhĩre imũrigiicĩrie. ²³ No Jehova Ngai wanyu nĩakaneana ndũrĩrĩ icio kũrĩ inyuĩ, atũme igĩe na kĩrigiicano kĩnene o nginya iniinwo. ²⁴ Athamaki ao nĩakamaneana moko-inĩ manyu, na inyuĩ nĩmũkaniina marĩitwa mao biũ mehere gũkũ thĩ mũhuro wa riũa. Gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũmwĩtiiria; nĩ mũkaamaniina. ²⁵ Mĩhiano ya ngai ciao nĩmũkamĩcina na mwaki. Mũtikanacumĩkĩre betha na thahabu iria ciĩkĩritwo igũrũ rĩayo, kana mũmĩoe ĩtuĩke yanyu, mũtikaguucĩrĩrio nĩyo mũheeneke, nĩgũkorwo nĩrĩ magigi kũrĩ Jehova Ngai wanyu. ²⁶ Ndũkanarehe kĩndũ kĩrĩ thaahu nyũmba-inĩ yaku, nĩgeetha ndũkaamũrwo hamwe na kĩndũ kũ mũniinwo. Kĩrege biũ na ũgĩthũũre, nĩgũkorwo nĩgĩtuĩtwo gĩa kũniinwo.

8

Ndũkanariganĩrwo nĩ Jehova

¹ Maathani maya mothe ndĩramũhe ũmũthĩ ma kũrũmĩrĩra mamenyagĩrĩrei nĩgeetha mũtũũre, na mũingĩhe, na mũtoonye mwĩgwatĩre bũrũri ũrĩa Jehova erĩire maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa. ² Ririkanai ũrĩa Jehova Ngai wanyu aamũtongoririe njĩra-inĩ yothe kũu werũ-inĩ mĩaka ĩyo mĩrongo ĩna, akĩenda mwĩnyiihie na amũgerie nĩguo amenye maũndũ marĩa maarĩ ngoro-inĩ cianyu, kana hihi nĩmũkamenyagĩrĩra maathani make kana aca. ³ Nĩatũmire mwĩnyiihie, na akĩreka mũhũte agĩcooka akĩmũhũũnia na mana, marĩa mũtaamenyete kana makamenywo nĩ maithe manyu, nĩgeetha amũrute atĩ ti irio ciki ingĩtũũria mũndũ muoyo, no nĩ kiugo o gĩothe kĩrĩa kĩngiuma kanua ka Jehova. ⁴ Nguo cianyu itiigana gũtuĩka kana magũrũ manyu makĩimba ihinda-inĩ rĩu rĩa mĩaka mĩrongo ĩna. ⁵ Kĩmenyei na ngoro cianyu atĩ o ta ũrĩa mũndũ ahũũraga mũriũ akĩmũrũnga, ũguo noguo Jehova Ngai wanyu amũhũũraga.

⁶ Menyagĩrĩrai maathani ma Jehova Ngai wanyu, mũthiagi na njĩra ciake na mũmwĩtigagĩre. ⁷ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu aramũtwara bũrũri mwega mũno, bũrũri ũrĩ tũrũũ, na ũrĩ tũria twa maaĩ, na ithima cia maaĩ megũtherera kũu cianda-inĩ o na irĩma-inĩ; ⁸ bũrũri ũrĩ na ngano na cairi, na ũrĩ na mĩthabibũ na mĩkũyũ, na mĩkomamanga, ningĩ nĩ bũrũri ũrĩ na maguta ma mĩtamaĩyũ na ũũkĩ; ⁹ nĩ bũrũri ũtakanyiihia irio, na inyuĩ mũtirĩ kĩndũ mũkaaga, bũrũri ũrĩa mahiga maguo arĩ igera, na no mwenje icango irĩma-inĩ ciaguo.

¹⁰ Rĩrĩa mũkaarĩa mũhũũne, mũkaagooca Jehova Ngai wanyu nĩ ũndũ wa bũrũri ũcio mwega amũheete. ¹¹ Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu, mwage kũmenyerera maathani make na mawatho make, na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo ũrĩa ndĩramũhe ũmũthĩ. ¹² Kwaga ũguo, mwarĩa mwahũũna, na mwaka nyũmba njega na mũcitũũre, ¹³ na rĩrĩa ndũũru cianyu cia ng'ombe na cia mbũri ikaaneneha, nacio betha na thahabu ciongerereke, na indo ciothe iria mũrĩ nacio ikorwo ciongererekete mũno-rĩ, ¹⁴ hĩndĩ ĩyo ngoro cianyu nĩikaagĩa na mwĩtĩio, na nĩmũkariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu, o we ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri,

akĩmũruta bũrũri wa ũkombo. ¹⁵ Nĩamũtongoririe mũgĩtũĩkanĩria werũ ũcio mũnene na wa kũmakania, bũrũri ũcio mũng'aru ũtarĩ maaĩ, na warĩ na nyoka njũru, o na tũng'aurũ. Nĩamũrutĩire maaĩ ihiga-inĩ rĩa nyaigĩ. ¹⁶ Nĩamũheire mana mũrĩire kũu werũ-inĩ, marĩa maithe manyu mataamenyete ũhoru wamo, nĩguo atũme mwĩnyiihie, na akĩmũgeria nĩgeetha thuutha-inĩ maũndũ manyu makaagĩrĩra. ¹⁷ Mwahota gũkeĩra atĩrĩ, “Ũhoti witũ na hinya wa moko maitũ nĩcio ituoneire ũtonga ũyũ.” ¹⁸ No rĩrĩ, ririkanagai Jehova Ngai wanyu, nĩgũkorwo nĩwe ũmũheaga ũhoti wa kwĩgĩra na ũtonga, na nĩ ũndũ ũcio agakĩhingia kĩrĩkanĩro gĩake, kĩrĩa aarĩkanĩire na maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa, o ta ũrĩa gũtarĩ ũmũthĩ.

¹⁹ Mũngĩkariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu mũrũmĩrĩre ngai ingĩ, mũcihooe na mũciinamĩrĩre, ngũmumbũrĩra mũthenya wa ũmũthĩ atĩ ti-itherũ no mũkaaniinwo. ²⁰ Mũkaaniinwo o ta ndũrĩrĩ iria Jehova aaniinire agĩcieheria mbere yanyu, nĩ ũndũ wa kwaga gwathĩkĩra Jehova Ngai wanyu.

9

Ũremi wa Andũ a Isiraeli

¹ Ta thikĩrĩria wee Isiraeli. Rĩu ũrorete kũringa Rũũ rwa Jorodani ũthĩ ũgatunye ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya gũgũkĩra, bũrũri ũrĩ na matũũra manene mũno math-iũrũrũkĩrĩrio na thingo ikinyĩte o igũrũ. ² Andũ akuo marĩ hinya na nĩ araihu, nĩo Aanaki! Nĩũũ ũhoru wao, na nĩũiguĩte gũkĩrwo atĩrĩ: “Nũũ ũngĩhota gwĩtiiria andũ a Anaki?” ³ No menya wega ũmũthĩ atĩ Jehova Ngai waku nĩwe ũkũringa athĩ mbere yaku ahaana ta mwaki wa kũniinana. Nĩakamaniina; amatoorie mbere yaku. Nawe nĩũkamarutũrũra ũmaniine biũ o narua, o ta ũrĩa Jehova aakwĩrĩre.

⁴ Jehova Ngai waku aarĩkia kũmaingata mehere mbere yaku-rĩ, ndũkaneĩre atĩrĩ, “Jehova andehete gũkũ ndũgwatĩre bũrũri ũyũ nĩ ũndũ wa ũthingu wakwa.” Aca, ti ũguo, no nĩ tondũ wa waganu wa ndũrĩrĩ icio, nĩkĩo Jehova egũciingata ciehere mbere yaku. ⁵ Ti ũthingu waku o na kana ũrũngĩrũru waku ũgũtũma ũkegwatĩre bũrũri wacio; no nĩ tondũ wa waganu wa ndũrĩrĩ icio-rĩ, Jehova Ngai waku nĩekũmarutũrũra mehere mbere yaku nĩguo ahingie ũrĩa eehĩtire kũrĩ maithe maku, nĩo Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio, kĩmenye atĩ ti ũthingu waku ũtũmĩte Jehova Ngai waku akũhe bũrũri ũcio mwega ũwĩgwatĩre ũtuĩke waku, nĩgũkorwo inyuĩ mũrĩ andũ momĩtie ngingo.

Njaũ ya Thahabu

⁷ Ririkanaga na ndũkanariganĩrwo nĩ ũrĩa warakaririe Jehova Ngai waku kũu werũ-inĩ. Kuuma mũthenya ũrĩa woimire bũrũri wa Misiri nginya rĩrĩa mwakinyire gũkũ, mũkoretwo mũkĩremera Jehova. ⁸ Mũrĩ kũu Horebu nĩmwatũmire marakara ma Jehova maarahũke akĩrakara nginya akienda kũmũniina. ⁹ Rĩrĩa ndaambatire kĩrĩma-inĩ nganengerwo ihengere cia mahiga, ihengere iria ciandĩkitwo kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩire na inyuĩ, nĩndaikarire kũu kĩrĩma igũrũ matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ; ndiarĩire irio kana ngĩnyua maaĩ. ¹⁰ Jehova nĩanengerire ihengere igĩrĩ cia mahiga ciandĩkitwo na kĩara kĩa Ngai. Ciandĩkitwo maathani mothe marĩa Jehova aamwarĩire kũu kĩrĩma-inĩ arĩ thĩinĩ wa mwaki, mũthenya ũrĩa mwagomanĩte.

¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa matukũ macio mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, maathirire-rĩ, Jehova nĩanengerire ihengere icio igĩrĩ cia mahiga, ihengere icio cia kĩrĩkanĩro. ¹² Jehova agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, “Ikũrũka narua uume gũkũ nĩ ũndũ andũ aku arĩa warutire bũrũri wa Misiri nĩmethũkĩtie. Nĩmagarũrũkĩte o na ihenya magatiganĩria maathani marĩa ndamaathire na nĩmethondekeire mũhianano wa gũtwekio.”

¹³ Nĩngĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Andũ aya nĩndĩmoonete, ngoona atĩ nĩ andũ momĩtie ngingo mũno! ¹⁴ Ndekereria, nĩguo ndĩmaniine na tharie rĩitwa rĩao gũkũ thĩ mũhuro wa riũa. Thuutha wa ũguo njooke ngũtue rũrĩrĩ rũrĩ hinya na rũrĩ na andũ aingĩ kũmakĩra.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngĩhũndũka ngĩkũrũka kuuma kĩrĩma igũrũ o gĩkĩrĩrĩmbũkaga mwaki. Nacio ihengere icio igĩrĩ cia kĩrĩkanĩro ciarĩ moko-inĩ makwa. ¹⁶ Rĩrĩa ndaacũthĩrĩire,

nĩndonire atĩ nĩmwēhĩirie Jehova Ngai wanyu; nĩ mwethondekeire mũhianano wa gũtwekio ũhaana ta njaũ. Nĩmwagarũrũkĩte o narua mũgatiga kũrũmĩrĩra njĩra ĩrĩa Jehova aamwathĩte mũrũmagĩrĩre. ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩnyĩta ihengere icio igĩrĩ ngĩcirekania kuuma moko-inĩ makwa, nacio ikĩenyũkanga icunjĩ mũkĩĩonagĩra na maitho manyu.

¹⁸ Ningĩ ngĩgũithia thĩ mbere ya Jehova matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ; ndigana kũrĩa irio kana ngĩnyua maaĩ, nĩ ũndũ wa mehia marĩa mothe mwekĩte, mũgeeka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, mũgĩtũma arakare. ¹⁹ Nĩndetigagĩra marakara na mang'ũrĩ ma Jehova, nĩgũkorwo nĩamũrakarĩire o kũigana ũndũ angĩamũniĩnĩre. No Jehova nĩathikĩrĩirie o rĩngĩ. ²⁰ Nake Jehova nĩarakarĩire Harũni o kũigana ũndũ angĩamũniĩnĩre, no ihinda rĩu, nĩndahooeire Harũni o nake. ²¹ Ningĩ ngĩcooka ngĩoya kĩndũ kũ kĩanyu kĩa wĩhia, nakĩo nĩkĩo njaũ ĩyo mwathondekete, na ngĩmĩcina na mwaki. Ngĩcooka ngĩmĩthethera ngĩmĩthĩa igĩtuĩka mĩtutu mũhinyu ta rũkũngũ, naruo rũkũngũ rũu ngĩrũikia karũũ gaathereraga koimĩte kĩrĩma-inĩ.

²² O na ningĩ nĩmwarakaririe Jehova mũrĩ kũu Tabera, na Masa, na Kibirothu-Hataava.

²³ Na rĩrĩa Jehova aamũtũmire kuuma Kadeshi-Barinea, aamwĩrĩre atĩrĩ, “Ambatai mũthĩ mũkegwatĩre bũrũri ũrĩa ndĩmũheete.” No nĩ mwaremeire watho wa Jehova Ngai wanyu. Mũtiigana kũmwĩhoka kana kũmwathĩkĩra. ²⁴ Kuuma rĩrĩa ndamũmenyire, mũtũũraga mũremeire Jehova.

²⁵ Nĩndegũithirie thĩ mbere ya Jehova matukũ macio mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, tondũ Jehova nĩoigĩte atĩ nĩekũmũniina. ²⁶ Ngĩhooya Jehova, ngĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Mwathani Jehova, tiga kũniina andũ aya aku, o aya igai rĩaku kũmbe arĩa wakũũrĩre na ũndũ wa hinya waku mũnene, ũkĩmaruta bũrũri wa Misiri na guoko gwaku kwa hinya. ²⁷ Ririkana ndungata ciaku Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu. Tiga kũrora ũmũ wa ngoro cia andũ aya, na waganu wao, o na mehia mao. ²⁸ Kwaga ũguo, bũrũri ũrĩa wee watũrutire ũkoiga atĩrĩ, ‘Tondũ Jehova ndangĩahotire kũmakinyia bũrũri ũrĩa aamerĩire, na nĩ tondũ nĩamamenete-rĩ, nĩkĩo aamatwarire werũ-inĩ amooragĩre kuo.’ ²⁹ No andũ aya nĩ aku, o igai rĩaku kũmbe, arĩa warutire kũu na ũndũ wa hinya waku mũnene, na guoko gwaku gũtambũrũkĩtio.”

10

Ihengere Ihaana ta Iria cia Mbere

¹ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Acũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga ihaana ta iria cia mbere, ũcooke wambate gũkũ kũrĩ nĩ kĩrĩma-inĩ. Na ũcooke ũthondeke ithandũkũ rĩa mbaũ. ² Nĩngwandĩka ciugo iria ciaandĩkitwo ihengere-inĩ iria cia mbere, iria woragire. Nawe nĩgũcooka ũcĩkĩre thĩnĩ wa ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro.”

³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩgĩthondeka ithandũkũ rĩu na mbaũ cia mũtĩ wa mũgaa, na ngĩcũhia ihengere igĩrĩ cia mahiga ihaanaine na iria cia mbere, ngĩambata kĩrĩma-inĩ nguũite ihengere icio igĩrĩ na moko. ⁴ Jehova akĩandĩka Maathani macio Ikũmi ihengere-inĩ icio, o ta ũrĩa maandĩkitwo hĩndĩ ya mbere, o marĩa aamwarĩirie kũu kĩrĩma-inĩ arĩ thĩnĩ wa mwaki, mũthenya ũrĩa mwagomanĩte. Jehova agĩcooka akĩnengera ihengere icio. ⁵ Na nĩ ngĩcooka ngĩgarũrũka, ngĩkũrũka, ngiuma kĩrĩma igũrũ, ngĩkĩra ihengere icio ithandũkũ-inĩ rĩu ndaathondekete o ta ũrĩa Jehova aanjathĩte, na nĩho irĩ o na rĩu.

⁶ (Andũ a Isiraeli nĩmathiire rũgendo moimĩte ithima-inĩ cia andũ a Jaakani, magĩkinya Mosera. Kũu nĩkuo Harũni aakuĩrĩire, na nokuo aathikirwo; nake mũriũ Eliazaru agĩtuĩka mũthĩnjĩri-Ngai ithenya rĩake. ⁷ Kuuma kũu magĩthĩ nginya Gudugoda, na magĩcooka magĩthĩ magĩkinya Jotibatha, bũrũri ũrĩ tũrũũ. ⁸ Ihinda-inĩ rĩu Jehova nĩamũrĩre mũhĩrĩga wa Lawi ũkuuage ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na ũrũgamage mbere ya Jehova, ũtungatage na ũrathimanage ũkĩgwetaga rĩitwa rĩake, o ta ũrĩa meekaga ũmũthĩ. ⁹ Kũu nĩkĩo gĩtũmi kĩa Alawii gũkorwo matarĩ na igai rĩao kũmbe gatagatĩ ka ariũ a ithe wao; Jehova nĩwe igai rĩao, o ta ũrĩa Jehova Ngai wanyu aameerire.)

¹⁰ Nĩndaikarire kũu kĩrĩma-inĩ matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, o ta ũrĩa ndeekĩte hĩndĩ ya mbere, na ihinda rĩrĩ o narĩo Jehova nĩanjigũire. Ndwarĩ wendo wake

amũniine. ¹¹ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũgatongorie andũ aya kũria megũthĩ, nĩguo mathĩ megwatĩre bũrũri ũria nderĩre maithe mao na mwĩhĩtwa atĩ nĩngamahe.”

Mwĩtigagĩrei Jehova

¹² Na rĩrĩ, wee Isiraeli, nĩ ũndũ ũrĩkũ Jehova Ngai waku endaga wĩke, tĩga o wĩtigagĩre Jehova Ngai waku, na ũthiĩage na njĩra ciake ciothe, na ũmwendage, na ũtungatagĩre Jehova Ngai waku na ngoro yaku yotho o na muoyo waku wotho, ¹³ na ũmenyagĩrĩre maathani ma Jehova, na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo ũria ngũkũhe ũmũthĩ nĩguo maũndũ maku magĩrĩre?

¹⁴ Jehova Ngai waku nĩwe mwene igũrũ, o na igũrũ rĩrĩa rĩrĩ kũraya kũu matu-inĩ, o na thĩ no yake na indo ciothe iria irĩ kuo. ¹⁵ No rĩrĩ, o na kũrĩ ũguo, Jehova nĩakenirio nĩ maithe manyu ma tene na akĩmeenda, na akĩmũthuura inyuĩ njaro ciao harĩ ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe, o ta ũria gũtarĩ ũmũthĩ. ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, ruithiai ngoro cianyu na mũtigacooke kũumia ngingo cianyu rĩngĩ. ¹⁷ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩwe Ngai wa ngai iria ingĩ, na Mwathani wa aathani, o we Mũrungu ũria mũnene, ũria ũrĩ hinya mũno na wa kũmakania, ũria ũtathutũkanagia, na ndoyaga mahaki. ¹⁸ Nĩarũagĩrĩra ciira wa ciana cia ngoriai na wa atumia a ndigwa, na nĩendaga mũndũ wa kũngĩ, akamũheaga irio na nguo. ¹⁹ O na inyuĩ no nginya mwendage andũ a kũngĩ, nĩgũkorwo o na inyuĩ mwatũũire mũrĩ andũ a kũngĩ bũrũri-inĩ wa Misiri. ²⁰ Wĩtigagĩre Jehova Ngai waku na ũmũtungatagĩre. Wĩnyĩtanagie nake, na ũkĩhĩta ũgwetage rĩtwa rĩake. ²¹ ũcio nowe ũrĩgoocaga; na nĩwe Ngai waku, ũria wagwĩkĩire maũndũ macio manene na ma kũmakania marĩa weyoneire na maitho maku. ²² Maithe manyu ma tene arĩa maikũrũkire magĩthĩ bũrũri wa Misiri maarĩ andũ mĩrongo mũgwanja, na rĩu Jehova Ngai waku nĩakũingĩhĩtie o ta njata cia matu-inĩ.

11

Endaga Jehova na ũmwathĩkagĩre

¹ Endaga Jehova Ngai waku na ũmenyagĩrĩre maũndũ marĩa endaga, arĩ kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho make, na maathani make hĩndĩ ciothe. ² Ririkana ũmũthĩ atĩ ciana ciaku itionire na itiamenyire kũherithania kwa Jehova Ngai waku: o na itionire ũnene wake na guoko gwake kũria kũrĩ hinya, o na guoko gwake gũtambũrũkĩtio; ³ o na ciana iria aaringire, na maũndũ marĩa eekire kũu bũrũri wa Misiri, na kũrĩ Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, na bũrũri wake wotho; ⁴ na ũria eekire mbũtũ cia ita cia bũrũri wa Misiri, na mbarathi ciao, na ngaari ciao cia ita, na ũria aamahubĩkanirie na maaĩ ma Iria Itune hĩndĩ iyo maathingatanĩte nao, na ũria Jehova aamarehithĩirie mũthiro wa gũtũũra. ⁵ Ciana cianyu ticio cionire ũria aamwĩkĩire mũrĩ kũu werũ-inĩ, nginya rĩrĩa mwakinyire gũkũ; ⁶ o na ũria eekire Dathani na Abiramu, ariũ a Eliabu ũria Mũrubeni, rĩrĩa thĩ yamaathamĩirie kanua kayo marĩ gatagatĩ ka andũ a Isiraeli othe, thĩ ikĩmameria hamwe na nyũmba ciao, na hema ciao, na kĩria gĩothe maarĩ nakĩo. ⁷ No nĩ maitho manyu meeyoneire maũndũ macio mothe manene marĩa Jehova ekĩte.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio menyagĩrĩrai maathani mothe marĩa ndĩramũhe ũmũthĩ, nĩgeetha mũgĩe na hinya wa gũtoonya na wa gũtunyana bũrũri ũria mũraringa Rũũ rwa Jorodani mũkawĩgwatĩre, ⁹ na nĩgeetha mũgaatũũra matukũ maingĩ bũrũri ũcio Jehova eehĩtire na mwĩhĩtwa atĩ nĩakahe maithe manyu ma tene na njaro ciao, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ. ¹⁰ Bũrũri ũria mũrathĩ mũkaũtunyane ndũhaana ta bũrũri wa Misiri, kũria muumĩte, kũria mwahaandaga mbegũ cianyu na mũgaciunithagĩria maaĩ na magũrũ taarĩ mũgũnda wa mboga. ¹¹ No rĩrĩ, bũrũri ũria mũraringa Rũũ rwa Jorodani mũkegwatĩre nĩ bũrũri ũrĩ irĩma na cianda iria inyuuga maaĩ ma mbura kuuma igũrũ. ¹² Nĩ bũrũri ũmenyagĩrĩrwo nĩ Jehova Ngai wanyu; maitho ma Jehova Ngai wanyu maikaraga maũcũthĩrĩirie kuuma kĩambĩrĩria kĩa mwaka nginya mũthia waguo.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio mũngĩathĩkĩra maathani marĩa ndĩramũhe ũmũthĩ mũrĩ na wĩhokeku, na mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũmũtungatagĩre na ngoro cianyu ciothe na

muoyo wanyu wothe-rĩ, ¹⁴ hĩndĩ ĩyo nĩngoiria mbura bũrũri wanyu kĩmera kĩaoy gĩakinya, mbura ya mũringo na ya gũkũria irio, nĩgeetha mũgaacookagĩrĩria ngano yanyu, na ndibei ya mũhihano na maguta. ¹⁵ Nĩngatũma kũgĩe na nyeki ithaka-inĩ nĩ ũndũ wa ng'ombe cianyu, na mũkarĩaga mũkahũũna.

¹⁶ Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanaguucĩrĩrio, mũgarũrũke mũhooe ngai ingĩ na mũci-inamĩrĩre. ¹⁷ Mũngĩkaguucĩrĩrio, marakara ma Jehova nĩmakamũũkĩrĩra mamũcine, na nĩakahinga igũrũ nĩgeetha gũtikoire nayo thĩ yage kũruta maciaro, na inyuĩ nĩmũgathira o narua mwehere bũrũri ũcio mwega Jehova aramũhe. ¹⁸ Igaai ciugo ici ciakwa ngoro-inĩ cianyu na meciiria-inĩ manyu; ciohagĩrĩrei moko-inĩ manyu irĩ imenyithia, na mũciohagĩrĩre mothiũ-inĩ manyu. ¹⁹ Cirutagei ciana cianyu, na mũciaragie rĩrĩa mũkarĩte kwanyu mĩciĩ na rĩrĩa mũrathĩĩ na njĩra, na rĩrĩa mũkomete na rĩrĩa muokĩra. ²⁰ Ciandĩkei hingĩro-inĩ cia mĩrango ya nyũmba cianyu o na mũciandĩke ihingo-inĩ cianyu, ²¹ nĩgeetha matukũ manyu na matukũ ma ciana cianyu maingihe kũu bũrũri-inĩ ũcio Jehova eehĩtire na mwĩhĩtwa atĩ nĩakahe maithe manyu ma tene; maingihe o ta matukũ marĩa igũrũ rĩgũtũũra rĩ igũrũ wa thĩ.

²² Mũngĩmenyerera wega maathani maya mothe ndĩramũhe mũmarũmagĩrĩre, mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũthiage na njĩra ciake ciothe na mũkarage mwĩgwatanĩtie nake-rĩ, ²³ hĩndĩ ĩyo Jehova nĩakaingata ndũrĩrĩ icio ciothe ciehere mbere yanyu, na inyuĩ mwĩgwatĩre kũndũ kũu kwa ndũrĩrĩ nene na irĩ hinya kũmũkĩra. ²⁴ Kũndũ guothe kũrĩa mũgaakinyithia makinya manyu gũgaatuĩka kwanyu; bũrũri wanyu ũkoima werũ-inĩ ũkinye Lebanoni, na uume Rũũĩ rwa Farati ũkinye iria-inĩ rĩa mwena wa ithũĩro. ²⁵ Gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũmwĩtiiria. O ta ũrĩa aamwĩrĩre, Jehova Ngai wanyu nĩngatũma mwĩtigĩrwo nĩ andũ a bũrũri wothe kũrĩa guothe mũgaathĩ.

²⁶ Atĩrĩrĩ, ũmũthĩ ndĩramũigĩra kĩrathimo mbere yanyu na ngamũigĩra kĩrumi, ²⁷ ndĩramũigĩra kĩrathimo angĩkorwo nĩmũgwathĩkĩra maathani ma Jehova Ngai wanyu marĩa ndĩramũhe ũmũthĩ; ²⁸ na ngamũigĩra kĩrumi angĩkorwo nĩmũrĩagaga gwathĩkĩra maathani ma Jehova Ngai wanyu mũgatiga gũthĩ na njĩra rĩa ngũmwatha ũmũthĩ, na ũndũ wa kũrũmĩrĩra ngai ingĩ, iria mũtooĩ. ²⁹ Rĩrĩa Jehova Ngai wanyu akaamũkinyia bũrũri ũrĩa mũrathĩ mũkawĩgwatĩre, nĩmũkanĩrĩra ũhoru wa kĩrathimo kũu kĩrĩma-inĩ kĩa Gerizimu, nakĩo kĩrumi mũheanĩre ũhoru wakĩo kĩrĩma-inĩ kĩa Ebali. ³⁰ O ta ũrĩa mũũĩ, irĩma icio irĩ kũu mũrĩmo wa Rũũĩ rwa Jorodani, mwena wa ithũĩro wa njĩra kwerekera na kũrĩa riũa rĩthũagĩra, gũkuhĩ na mĩtĩ rĩa mĩnene ya More, kũu bũrũri wa andũ a Kaanani arĩa matũũraga Araba gũkuhĩ na Giligali. ³¹ Mũrĩ hakuhĩ kũringa Rũũĩ rwa Jorodani mũtoonye mũkegwatĩre bũrũri ũcio Jehova Ngai wanyu aramũhe. Rĩrĩa mũgaakorwo mũwoete na mũgatũũra kuo-rĩ, ³² menyagĩrĩrai gwathĩkĩra kĩrĩra kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa ndĩramũhe ũmũthĩ.

12

Handũ Hamwe tu ha Kũhooerwo

¹ Ici nĩcio irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho marĩa mwagĩrĩrwo nĩ kũmenyerera mũmarũmagĩrĩre mũrĩ bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu amũheete mũwĩgwatĩre, rĩrĩa rĩothe mũgũtũũra bũrũri-inĩ ũcio. ² Mũkaananga biũ kũndũ guothe kũu igũrũ wa irĩma iria ndaaya na tũrĩma na rungu rwa mũtĩ o wothe mũruru kũrĩa ndũrĩrĩ icio mũkegwatĩra bũrũri wacio ihooyagĩra ngai ciacio. ³ Mũkoinanga igongona ciacio, na mũharaganie mahiga mao marĩa maamũre, na mũcine itugĩ cia Ashera ciacio; mũtemange mĩhianano ya ngai ciao, na mũtharie marĩtwa ma cio mehere kũndũ kũu.

⁴ Mũtikanahooe Jehova Ngai wanyu ta ũrĩa ndũrĩrĩ icio ihooyaga ngai ciacio. ⁵ No rĩrĩ, no nginya mũgaacaria handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura thĩinĩ wa mĩhĩrĩga yanyu yothe, nĩguo haamũrĩrwo rĩtwa rĩake, harĩ gĩkaro gĩake. Hau nĩho mũrĩthiia; ⁶ na nĩho mũrĩtwaraga maruta manyu ma njino na magongona manyu, na icunĩ cianyu cia ikũmi na maruta ma mwanya, na kĩrĩa gĩothe mũrĩrutaga kĩa mĩhĩtwa yanyu, o na maruta manyu ma kwĩyendera, na marigithathi ma ndũũru cianyu cia ng'ombe na cia

ng'ondũ. ⁷ Mũrĩ hau mbere ya Jehova Ngai wanyu, inyuĩ na andũ a nyũmba cianyu nĩmũkarĩĩaga na mũgakenera maũndũ mothe marĩa mũrĩĩkaga na moko manyu, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩamũrathimĩte.

⁸ Mũtikaneke ta ũrĩa tũreka tũrĩ gũkũ ũmũthĩ, o ũrĩa mũndũ aroona kwagĩrĩire, ⁹ tondũ mũtirĩ mũraakinya ũhurũko-inĩ kana igai-inĩ rĩrĩa Jehova Ngai wanyu aramũhe. ¹⁰ No nĩmũkaringa Rũũĩ rwa Jorodani mũtũũre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, na nĩakamũhurũkia harĩ thũ cianyu ciothe iria imũthiũrũrũkĩire, nĩgeetha mũtũũre mũtarĩ na ũgwati. ¹¹ Hĩndĩ ĩyo handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura haamũrwo ha gũtũũria Rĩtwa rĩake, nĩho mũgaatwaraga indo ciothe iria ngũmwatha mũtwarage: nacio nĩ maruta manyu ma njino, na magongona manyu, na icunĩ cianyu cia ikũmi na maruta manyu ma mwanya, na indo ciothe njega iria mwĩrĩire Jehova na mwĩhĩtwa. ¹² Na mũrĩ hau, mũkenage mũrĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu, inyuĩ ene, na ariũ anyu, na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na Alawii a kuuma matũũra-inĩ manyu arĩa matarĩ na mĩgũnda kana igai rĩao ene. ¹³ Mwĩmenyererei mũtikanarũtĩre magongona manyu ma njino handũ harĩa hothe mũngĩenda. ¹⁴ Marutagĩrei o handũ harĩa Jehova agaathuura mũhĩrĩga-inĩ ũmwe wa mĩhĩrĩga yanyu, nĩho mũgeekagĩra maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte.

¹⁵ No rĩrĩ, no mũthĩnjĩre nyamũ cianyu itũũra-inĩ rĩanyu o rĩothe na mũrĩre nyama nyingĩ o ũrĩa mũngĩenda, o taarĩ nyama cia thwariga kana cia thiiya, mũrĩre kũringana na kĩrathimo kĩrĩa Jehova Ngai wanyu amũheete. Andũ othe, arĩa marĩ na thaahu o na arĩa matarĩ, no marĩre nyama icio. ¹⁶ No mũtikanarĩre thakame; mĩtagei thĩ o taarĩ maaĩ. ¹⁷ Mũtikanarĩre matũũra-inĩ manyu gĩcunĩ gĩa ikũmi kĩa ngano yanyu, na ndĩbei ya mũhihano, na maguta, kana marigithathi ma ndũũru cianyu cia ng'ombe na cia ng'ondũ, kana kĩndũ o gĩothe mwĩhĩtĩte kũrutaga, kana maruta manyu ma kwĩyendera, o na kana maruta ma mwanya. ¹⁸ Handũ ha gwĩka ũguo-rĩ, mũrĩrĩagĩra indo icio mbere ya Jehova Ngai wanyu mũrĩ handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura, inyuĩ ene, na ariũ anyu na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na Alawii a kuuma matũũra-inĩ manyu, na nĩmũrĩkenagĩra maũndũ mothe marĩa mũrĩĩkaga na moko manyu mũrĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu. ¹⁹ Menyererai mũtikanarekererie Alawii hĩndĩ ĩrĩa yothe mũgũtũũra bũrũri ũcio wanyu.

²⁰ Rĩrĩa Jehova Ngai waku agaakwaramĩria bũrũri waku o ta ũrĩa aakwĩrĩire, nawe wende kũrĩa nyama na uuge atĩrĩ, "Nĩngwenda nyama," hĩndĩ ĩyo no ũrĩre nyama nyingĩ o ũrĩa ũngĩenda. ²¹ Kũngĩkorwo handũ harĩa Jehova Ngai waku athuurĩte haamũrwo Rĩtwa rĩake nĩ hakũraiĩrĩrĩre-rĩ, no ũthĩnje nyamũ kuuma ndũũru-inĩ ciaku cia ng'ombe na cia ng'ondũ iria Jehova akũheete, ta ũrĩa ngwathĩte, na ũrĩ o kũu matũũra-inĩ maku, no ũrĩre nyama nyingĩ o ũrĩa ũngĩenda. ²² Rĩa nyama icio o ta ũrĩa ũngĩrĩa nyama cia thwariga kana cia thiiya. Andũ arĩa marĩ na thaahu na arĩa matarĩ no marĩre nyama icio. ²³ No ũmenyerere ndũkanarĩre thakame, tondũ thakame nĩyo muoyo, ndũkanarĩanĩrie muoyo ũcio na nyama. ²⁴ Ndũkanarĩre thakame; mĩite thĩ o ta maaĩ. ²⁵ Ndũkanamĩrĩre, nĩguo maũndũ maku magĩrĩre, o na ma ciana ciaku iria igooka thuutha waku, tondũ ũrĩkoragwo ũgĩka maũndũ marĩa magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova.

²⁶ No rĩrĩ, nĩũkoya indo ciaku iria nyamũre na kĩndũ kĩrĩa gĩothe wĩhĩtĩte atĩ nĩũkaruta, ũthĩĩ handũ harĩa Jehova agaathuura. ²⁷ Rutĩra magongona maku ma njino, ma nyama na ma thakame kĩgongona-inĩ kĩa Jehova Ngai waku. Thakame ĩyo ya magongona macio maku no nginya ĩitwo hau mwena-inĩ wa kĩgongona kĩa Jehova Ngai waku, no nyama no ũcirĩre. ²⁸ Menyerera wathĩkĩre mawatho maya mothe ndĩragwatha, nĩgeetha maũndũ maku na ma ciana ciaku iria igooka thuutha waku maagagĩrĩre hĩndĩ ciothe, tondũ ũrĩkoragwo ũgĩka wega na ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova Ngai waku.

²⁹ Jehova Ngai waku nĩakeheria mbere yaku ndũrĩrĩ iria ũkĩrĩ kũhithũkĩra ũcitunye bũrũri. No rĩrĩa ũgaacingata na ũtũũre bũrũri wacio, ³⁰ na ciarĩkia kũniinwo ciehere mbere yaku, wĩmenyerere ndũkanategwo na ũndũ wa gũtuũria ũhoru wa ngai ciacio ũkĩũria atĩrĩ, "Ĩ ndũrĩrĩ ici itungatagĩra ngai ciacio atĩa? Tũgwĩka o ta ũrĩa ciĩkaga."

³¹ Ndũkanahooe Jehova Ngai waku na njĩra icio ciacio, nĩ ùndũ ikĩhooya ngai icio ciacio, nĩciĩkaga maũndũ mothe marĩa marĩ magigi marĩa Jehova athũire. O na nĩcinaga ariũ ao na airĩtu ao na mwaki marĩ magongona ma ngai ciacio. ³² Tigĩrĩra atĩ nĩ weka maũndũ mothe marĩa ngwathĩte; ndũkanongerere ùndũ kana ũrutarute.

13

Kũhooya Ngai Ingĩ

¹ Mũnabii kana mũroti wa irooto angĩkeyumĩria thĩinĩ wanyu, nake amwĩre ũhoru wa kĩama kana wa ũrirũ, ² naguo ũhoru ũcio aarĩtie wa kĩama kana wa ũrirũ wĩkikĩrĩ, acooke oige atĩrĩ, “Nĩtũrũmĩrĩrei ngai ingĩ (ngai iria mũtooĩ) mũreke tũcihooe,” ³ mũtikanathikĩrĩrie ndeto cia mũnabii ũcio, kana cia mũroti ũcio wa irooto; Jehova Ngai wanyu nĩkũmũgeria aramũgeria amenye kana nĩmũmwendete na ngoro cianyu ciothe na mĩoyo yanyu yothe. ⁴ Jehova Ngai wanyu nĩwe mũrĩrũmagĩrĩra, na nĩwe mũrĩitigagĩra. Menyagĩrĩrai maathani make na mũmathĩkagĩre; mũtungatagĩrei na mwĩgwatanagie nake. ⁵ Mũnabii ũcio kana mũroti ũcio no nginya ooragwo, tondũ nĩahunjĩtie ũhoru wa kũremera Jehova Ngai wanyu, ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri, akĩmũkũũra kuuma bũrũri wa ũkombo; nĩageretie kũmũgarũra mwehere njĩra ĩrĩa Jehova Ngai wanyu aamwathire mũrũmagĩrĩre. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

⁶ Mũrũ wa nyũkwa ũrĩa mũciaraniĩrwo, kana mũrũguo kana mwarĩguo, kana mũtumia waku ũrĩa wendete, kana mũrataguo ũrĩa mũmĩranĩtie ngoro nake angĩkũheenereria, akwĩre atĩrĩ, “Nĩtũthĩi tũkahooe ngai ingĩ” (ngai iria wee kana maithe manyu matooi, ⁷ ngai cia andũ arĩa mamũthiũrũrũkĩrie, marĩ gũkuhĩ, kana marĩ kũraya, kuuma mwena ũmwe wa bũrũri nginya ũrĩa ũngĩ), ⁸ ndũkanetĩkĩre ũhoru ũcio wake, kana ũmũthikĩrĩrie. Ndũkanamũiguĩre tha. Ndũkanamũtĩge arĩ muoyo kana ũmũhithĩrĩre. ⁹ No nginya ũkaamũũraga. Guoko gwaku nĩkuo gũgaakorwo kũrĩ kwa mbere ũhoru-inĩ ũcio wa kũmũũraga, gũcooke kũrũmĩrĩrwo nĩ moko ma andũ arĩa angĩ othe. ¹⁰ Mũhũũrei na mahiga nyuguto nginya akue, nĩ ùndũ nĩageretie kũmũgarũra amũrute njĩra-inĩ ya Jehova Ngai wanyu ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri, kuuma bũrũri wa ũkombo. ¹¹ Hĩndĩ ĩyo andũ othe a Isiraeli nĩmakaigua ũhoru ũcio nao nĩmagetigĩra, na gũtirĩ mũndũ gatagatĩ kanyu ũgeeka ùndũ mũũru ta ũcio rĩngĩ.

¹² Mũngĩkaigua ũhoru ũkĩheanwo ũkonĩi itũũra rĩmwe rĩa marĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũtũũre kuo-rĩ, ¹³ atĩ andũ aaganu nĩmeyumĩrĩtie thĩinĩ wanyu na makahĩtithia andũ a itũũra rĩa njĩra, makameera atĩrĩ, “Nĩtũthĩi tũkahooe ngai ingĩ” (ngai iria inyũi mũtooĩ), ¹⁴ hĩndĩ ĩyo no nginya mũkooĩrĩria ũhoru ũcio, na mũũthuthuurie na mũũtuĩrie wega biũ. Mũngĩona nĩguo kũrĩ na kũmenyeke wega atĩ ùndũ ũcio ũrĩ magigi ũguo nĩwĩkĩkĩte thĩinĩ wanyu-rĩ, ¹⁵ no nginya mũkooĩraga andũ arĩa othe matũũraga itũũra rĩu na rũhiũ rwa njora. Itũũra rĩu nĩmũkarĩniina biũ, mũniine andũ a rĩo o na mahiũ makuo. ¹⁶ Mũgaacookanĩrĩria indo ciothe iria ndahe cia itũũra rĩu handũ hamwe o kũu gatagatĩ ga kĩaaro gĩa itũũra, mũcine itũũra rĩu biũ hamwe na indo ciarĩo cia gũtahwo, ituĩke igongona rĩa njino rĩrutĩrwo Jehova Ngai wanyu. Rĩgaatũũra rĩrĩ rĩanange nginya tene, na rĩtigaakwo rĩngĩ. ¹⁷ Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩa indo icio ituĩrĩrwo kũniinwo gĩaakorwo kĩrĩ moko-inĩ manyu, nĩgeetha Jehova atige gũcinwo nĩ marakara make mahiũ; nake acooke amũiguĩre tha, na amwĩke maũndũ ma ũtugi, na atũme mũingĩhe, o ta ũrĩa erĩire maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa, ¹⁸ nĩ ùndũ wa gwathĩkĩra Jehova Ngai wanyu na kũmenyerera maathani make mothe marĩa ngũmũhe ũmũthĩ, na gwĩka maũndũ marĩa magĩrĩre maitho-inĩ make.

14

Irio iria itarĩ Thaahu na iria irĩ Thaahu

¹ Inyuĩ nĩ inyuĩ ciana cia Jehova Ngai wanyu. Mũtikanetemange* kana mwenjwo ihara ũthiũ-inĩ nĩ ũndũ wa mũndũ mũkuũ, ² nĩgũkorwo mũrĩ andũ mamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu. Kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe cia thĩ, Jehova nĩamũthuurĩte mũtuĩke andũ ake a bata.

³ Mũtikanarĩe kĩndũ o nakĩ kĩrĩ thaahu. ⁴ Ici nĩcio nyamũ iria mwagĩrĩrwo kũrĩa: nĩ ndegwa, na ng'ondũ, na mbũri, ⁵ na thwariga, na thiiya, na thwara, na mbũri ya werũ, na ndoo, na ngondi, o na ng'ondũ cia irĩma-inĩ. ⁶ No mũrĩe nyamũ o yothe ĩrĩ mahũngũ maatũku na makarekania na nĩcookagia ithagumia. ⁷ No rĩrĩ, harĩ nyamũ iria ĩcookagia ithagumia kana irĩ mahũngũ maatũku marekanĩtie biũ, mũtikanarĩe ngamĩra, kana mbũkũ, kana ikami. O na gũtuĩka nĩcookagia ithagumia, mahũngũ ma cio ti maatũku, icio irĩ thaahu harĩ inyuĩ. ⁸ Nayo ngũrwe, o na akorwo mahũngũ mayo nĩmarekanĩtie biũ-rĩ, ndĩcookagia ithagumia; ĩyo ĩrĩ thaahu harĩ inyuĩ. Mũtikanarĩe nyama ciacio kana mũhutie ciimba ciacio.

⁹ Thĩinĩ wa nyamũ ciothe iria itũũraga maaĩ-inĩ, no mũrĩĩage ĩrĩa yothe ĩrĩ mathagu manyiitane na ĩrĩ ngaracũ mwĩrĩ. ¹⁰ No ĩrĩa yothe ĩtarĩ tũthagu na ngaracũ, mũtikanamĩrĩe; nĩgũkorwo ĩrĩ thaahu harĩ inyuĩ.

¹¹ No mũrĩe nyoni o yothe ĩrĩa ĩtarĩ thaahu. ¹² No ici mũtikanarĩe: nderi, na ndiyũ, na ndiyũ iria njirũ, ¹³ na hũngũ ĩrĩa ndune na mũthemba o wotho wa hũngũ iria njirũ, ¹⁴ na mũthemba o wotho wa mahuru ¹⁵ na ndundu ĩrĩa ĩrĩ rũhĩa, na ndundu ĩrĩa ĩgambaga, na nyoni ya iria-inĩ ĩrĩa ĩrĩ mathagu maraaya, na mũthemba o wotho wa rwĩgĩ, ¹⁶ na gatundu karĩa kanini, na ndundu ĩrĩa nene, o na ndundu ĩrĩa njerũ, ¹⁷ na ndundu ya werũ, na rwĩgĩ rũnene rũrĩa rũrĩaga thamaki, na nyoni ya iria-inĩ ĩrĩa ĩrĩ ngingo ndaaya, ¹⁸ na karoga-ngunũ, na mũthemba yotho ya cũcũ-wa-njoka, na hudihuda, o na rũhuhu.

¹⁹ Tũnyamũ tuothe tũrĩa tũrĩ mathagu tũmbũkaga tũrĩ gĩtutu tũrĩ thaahu harĩ inyuĩ, mũtikanatũrĩe. ²⁰ No nyamũ yotho ĩrĩ mathagu na ndĩrĩ thaahu no mũmĩrĩe.

²¹ Mũtikanarĩe kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩa mũgaakora gĩkuĩte. No mũkĩhe mũndũ wa kũngĩ ũrĩa ũtũũraga itũũra-inĩ o rĩotho rĩa matũũra manyu, nake no akĩrĩe, kana ũkĩenderie mũrũrĩrĩ. No inyuĩ mũrĩ andũ maamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu.

Mũtikanaruge koori na iria rĩa nyina.

Icunjĩ cia Ikũmi

²² Menyererai mũrutage gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa maciaro mothe ma mĩgũnda yanyu mwaka o mwaka. ²³ Rĩagĩrai gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ngano yanyu, na ndibei yanyu ya mũhihano, na maguta manyu, na marigithathi manyu ma ndũũru cianyu cia ng'ombe na cia mbũri mbere ya Jehova Ngai wanyu mũrĩ handũ harĩa agaathuura ha gũtũũria Rĩitwa rĩake, nĩgeetha mwĩrute gwĩtigĩra Jehova Ngai wanyu hĩndĩ ciothe. ²⁴ No rĩrĩ, handũ hau hangĩkorwo nĩ haraihu mũno, na Jehova Ngai wanyu nĩamũrathimĩte na mũtingĩhota gũkuua gĩcunjĩ kĩanyu gĩa ikũmi mũtware handũ hau (nĩ ũndũ handũ hau Jehova agaathuura ha gũtũũria Rĩitwa rĩake nĩhamũraihĩrĩrie mũno-rĩ), ²⁵ hĩndĩ ĩyo mũgaakũũrania gĩcunjĩ kĩanyu gĩa ikũmi na betha, na inyuĩ mũtware betha ĩyo handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura. ²⁶ Hũthĩrai betha ĩyo na kũgũra kĩrĩa gĩotho mũngĩenda: ng'ombe, kana ng'ondũ, kana ndibei o na kana kĩndũ kĩgagatie gĩa kũnyua, kana o kĩndũ gĩotho kĩrĩa mũngĩenda. Nĩngĩ inyuĩ na andũ a nyũmba cianyu mũkaarĩra indo icio o hau mbere ya Jehova Ngai wanyu mũkenete. ²⁷ Na mũtikanarekererie Alawii arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu, nĩgũkorwo matĩrĩ gĩthaka kana igai rĩao ene.

²⁸ Na rĩrĩ, o mĩaka ĩtatũ yathira, mũrutage icunjĩ cia ikũmi cia uumithio wanyu wotho wa mwaka ũcio, mũgaaciga kũu matũũra-inĩ manyu, ²⁹ nĩgeetha Alawii (arĩa matarĩ agaĩre gĩthaka kana igai rĩao ene), na andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, na atumia a ndigwa arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu, magookaga makarĩa na makahũũna, nĩguo Jehova Ngai wanyu amũrathimage wĩra-inĩ wotho wa moko manyu.

* 14:1 Gwĩtemanga mwĩrĩ rĩarĩ igongona rĩa andũ a Ndũrĩrĩ hĩndĩ ya macakaya.

15

Mwaka wa Kũrekanĩra Mathiĩrĩ

¹ Na rĩrĩ, mĩaka mũgwanja yathira, no nginya mũkarekanagĩra mathiĩrĩ. ² Ũndũ ũcio mũrĩwĩkaga ũũ: mũkombithania o wothē nĩarĩrekanagĩra thiĩrĩ o wothē ũrĩa akombeire Mũisiraeli ũrĩa ũngĩ. Ndakarandũra Mũisiraeli ũrĩa ũngĩ thiĩrĩ kana mũrũ wa ithe, nĩ ũndũ ihinda rĩa Jehova rĩa kũrekanĩra mathiĩrĩ nĩrĩhunjanĩrio. ³ No mũrandũre mũndũ wa kũngĩ thiĩrĩ, no rĩrĩ, no nginya mũrekanĩre thiĩrĩ o wothē ũrĩa mũrũ wa thoguo arĩ nague.* ⁴ No rĩrĩ, gũtiagĩrĩre gũkorwo na mũndũ mũthĩni thiĩnĩ wanyu, nĩgũkorwo mũrĩ bũrũri-inĩ ũcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre ũtuĩke igai rĩanyurĩ, nĩakamũrathima mũno, ⁵ angĩkorwo nĩmũgwathĩkĩra Jehova Ngai wanyu biũ, o na mũmenyagĩrĩre kũrũmagĩrĩra maathani maya mothe ngũmũhe ũmũthĩ. ⁶ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩakamũrathima ta ũrĩa eeranĩre, na nĩmũgakombagĩra ndũrĩrĩ nyingĩ, no inyuĩ mũtigaakombaga harĩ cio. Nĩmũgaathaga ndũrĩrĩ nyingĩ, no cio itikamwathaga.

⁷ Kũngĩgaakorwo na mũndũ mũthĩni gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe wanyu itũũra-inĩ o rĩothe kũu bũrũri-inĩ ũcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe-rĩ, mũtikanamũmĩrie ngoro, kana mũtuĩke akarĩ kũrĩ mũrũ wa ithe wanyu ũcio mũthĩni. ⁸ No rĩrĩ, nĩ kaba mũmũtambũrũkĩrie guoko, na mũmũkombithie kĩrĩa gĩothe akaabatario nĩkĩo. ⁹ Mwĩmenyererei mũtikanagĩe na meciiria mooru, mũkoiga atĩrĩ: “Mwaka wa mũgwanja, mwaka ũrĩa wa kũrekanĩra mathiĩrĩ ũrĩ hakuhĩ,” nĩguo mũtikagĩe na ngoro njũru, mwage gũtaanahĩra mũrũ wa ithe wanyu ũrĩa ũbataire, kana mwage kũmũhe kĩndũ. Nake hĩndĩ iyo no akaĩre Jehova nĩ ũndũ wanyu, na inyuĩ nĩmũkonwo mwĩhĩtie. ¹⁰ Heagai mũndũ ta ũcio na ũtaana, na mwĩkage ũndũ ũcio na ngoro itarĩ na ũũru; na nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, Jehova Ngai wanyu nĩarĩmũrathimaga mawĩra-inĩ manyu mothe, o na maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga. ¹¹ Nĩkũrĩkoragwo na andũ athĩni hĩndĩ ciothe bũrũri-inĩ. Nĩ ũndũ ũcio ngũmwatha mũtuĩke ataana kũrĩ ariũ a ithe wanyu, na kũrĩ andũ arĩa athĩni o na abatari arĩa marĩkoragwo bũrũri-inĩ wanyu.

Kũrekereria Ndungata

¹² Mũrũ wa ithe wanyu Mũhibirania, arĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, angĩyendia kũrĩ we na agũtungatĩre mĩaka itandatũ-rĩ, mwaka wa mũgwanja wakinya no nginya ũkaamũrekereria athĩi. ¹³ Na rĩrĩa ũkaamũrekereria, ndũkanareke athĩi moko matheri. ¹⁴ Nĩũkamũhe indo na ũtaana kuuma rũũru-inĩ rwaku, o na kuuma kĩhũrĩro-inĩ gĩaku kĩa ngano o na kĩhĩhĩro-inĩ kĩa ndibei. ũkaamũhe indo kũringana na ũrĩa Jehova Ngai waku akũrathimĩte. ¹⁵ Ririkanaga atĩ o na we warĩ ngombo kũu bũrũri wa Misiri, no Jehova Ngai waku agĩgũkũũra. Kĩu nĩkĩo gĩatũma ngũhe rĩathani rĩu ũmũthĩ.

¹⁶ No rĩrĩ, ndungata yaku ĩngĩgakwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndikwenda gũgũtiga,” nĩ ũndũ nĩkwendete na ĩkenda andũ a nyũmba yaku, na nĩ ũndũ nĩyonaga gwaku gwĩ kwegarĩ, ¹⁷ hĩndĩ iyo nĩũgakĩnyiita mũkuha, ũmĩtũrĩkie gũtũ ĩrĩ hau mũrango-inĩ, ĩtuĩke ndungata yaku mũtũũrĩre wayo wothē. ũguo noguo ũgeeka ndungata yaku ya mũndũ-wa-nja.

¹⁸ Ndũkone taarĩ ũndũ ũrĩ hinya kũrekereria ndungata yaku ĩthĩi, nĩ ũndũ ũtungata ũrĩa ĩgũtungatĩre mĩaka iyo itandatũ nĩ ta maita meerĩ ma mũcaara wa mũndũ wa kwandĩkwo. Nake Jehova Ngai waku nĩarĩkũrathimaga maũndũ-inĩ mothe marĩa ũrĩkaga.

Marigithathi ma Nyamũ

¹⁹ Rutagĩra Jehova Ngai waku marigithathi mothe ma njamba kuuma ndũũru-inĩ ciaku cia ng’ombe na cia mbũri. Ndũkanatware marigithathi maku ma ndegwa wĩra-inĩ, na ndũkanamure marigithathi maku ma ng’ondũ guoya. ²⁰ O mwaka, wee na andũ a nyũmba yaku nĩmũgacirĩagĩra mbere ya Jehova Ngai waku handũ harĩa agaathuura. ²¹ Nyamũ

* 15:3 Andũ a mabũrũri mangĩ matiatigaga kũrĩma mĩgũnda yao mwaka-inĩ wa mũgwanja ta andũ a Isiraeli. Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũu o matiatigaga mbeeca cia kũrĩha thiĩrĩ.

ĩngĩgakorwo ĩrĩ na kaũũgũ, ĩkorwo ĩgĩthua kana ĩrĩ ndumumu, kana ĩkorwo na ũũgũ o na ũrĩkũ-rĩ, mũtikanamĩrutĩre Jehova Ngai wanyu igongona. ²² Mũkaamĩrĩra o kũu matũũra-inĩ manyu. No ĩrĩĩo nĩ arĩa marĩ na thaahu na arĩa matarĩ na thaahu, o taarĩ thiiya kana thwariga maraarĩa. ²³ No mũtikarĩage thakame; mĩitagei thĩ o ta maaĩ.

16

Bathaka

¹ Menyagĩrĩrai mweri wa Abibu na mũkũngũyagĩre Bathaka ya Jehova Ngai wanyu, nĩ ũndũ mweri-inĩ wa Abibu nĩguo aamũrutire bũrũri wa Misiri kũrĩ ũtukũ. ² Nĩmũgathĩnjĩra Jehova Ngai wanyu igongona rĩa Bathaka rĩa nyamũ kuuma rũũru-inĩ rwanyu rwa mbũri kana rwa ng'ombe, mũcithĩnjĩre handũ harĩa Jehova agaathuura ha gũtũũria Rĩĩtwa rĩake. ³ Mũtikanamĩrĩanĩrie na mĩgate mĩĩkĩre ndawa ya kũimbia, no ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja mũrĩe mĩgate ĩtarĩ mĩĩmbie, arĩ yo mĩgate ya mĩnyamaro, nĩ ũndũ mwoimire bũrũri wa Misiri na ihenya, na nĩgeetha matukũ-inĩ mothe ma muoyo wanyu mũririkanage mũthenya ũcio mwoimire bũrũri wa Misiri. ⁴ Ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja mũtikanakorwo mũrĩ na ndawa ya kũimbia bũrũri-inĩ wanyu wothe. Mũtikanareke nyama o ciothe cia iria mũkũruta igongona hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa mbere iraare nginya rũciĩnĩ.

⁵ Mũtikanathĩnjĩre igongona rĩa Bathaka itũũra-inĩ o rĩothe kũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, ⁶ tiga o harĩa agaathuura ha gũtũũria Rĩĩtwa rĩake. Hau nĩho mũkaarutĩra igongona rĩa Bathaka hwaĩ-inĩ rĩrĩa riũa rĩthũaga, rĩtuĩke rĩa kũririkana ihinda rĩrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri. ⁷ Mũkaarĩhĩhĩria na mũrĩrĩre handũ hau Jehova Ngai wanyu agaathuura. Ningĩ kwarooka gũkĩa mũcooke hema-inĩ cianyu. ⁸ Ihinda rĩa mĩthenya ĩtandatũ mũkaarĩaga mĩgate ĩtarĩ mĩĩmbie, nago mũthenya wa mũgwanja mũgĩe na kũngano kĩamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu, na mũtikarute wĩra o na ũrĩkũ.

Gĩathĩ gĩa Ciumia

⁹ Taragai ciumia mũgwanja kuuma mwambĩrĩria kũgetha ngano ĩrĩa ĩtarĩ ngethe. ¹⁰ Mũcooke mũkũngũire Gĩathĩ gĩa Ciumia nĩ ũndũ wa Jehova Ngai wanyu, na ũndũ wa kũruta maruta ma kwĩyendera maringaine na irathimo iria Jehova Ngai wanyu amũrathimĩte nacio. ¹¹ Na mũkenagĩre Jehova Ngai wanyu mũrĩ handũ harĩa agaathuura ha gũtũũria Rĩĩtwa rĩake, inyuĩ, na ariũ anyu, na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na Alawii arĩa marĩ matũũra-inĩ manyu, na andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, o na atumia a ndigwa arĩa matũũranagia na inyuĩ. ¹² Ririkanai atĩ mwarĩ ngombo kũu bũrũri wa Misiri, na mũrũmagĩrĩre wega irĩra icio cia watho wa kũrũmĩrĩrwo.

Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

¹³ Kũngũyagĩrai Gĩathĩ gĩa Ithũnũ mĩthenya mũgwanja thuutha wa gũcookereria maciaro marĩa moimĩte ihuhĩro-inĩ cianyu cia ngano, na ihihĩro-inĩ cianyu cia ndibei. ¹⁴ Kenagĩrai Gĩathĩ kũu kĩanyu, inyuĩ, na ariũ anyu, na airĩtu anyu, na ndungata cianyu cia arũme na cia andũ-a-nja, na Alawii, na andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, o na atumia a ndigwa arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu. ¹⁵ Kũngũyagĩrai Gĩathĩ kũu kĩamũrĩrwo Jehova Ngai wanyu ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja mũrĩ handũ hau Jehova agaathuura. Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩakamũrathima magetha-inĩ manyu mothe, na mawĩra-inĩ mothe ma moko manyu, nakĩo gĩkeno kĩanyu nĩgĩkaiganĩra.

¹⁶ Arũme othe anyu no nginya makeyumĩria mbere ya Jehova Ngai wanyu maita matatũ o mwaka marĩ handũ hau agaathuura: hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩĩmbie, na ya Gĩathĩ gĩa Ciumia, na ya Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. Gũtikanagĩe mũndũ ũkoimĩra mbere ya Jehova moko matheri: ¹⁷ O ũmwe wanyu no nginya akarehaga kĩheo kĩringaine na ũrĩa Jehova Ngai wanyu amũrathimĩte.

Aciiri

¹⁸ Mũgaathuura aciiri, o na anene a o mũhĩrĩga kuuma mũhĩrĩga-inĩ yothe wanyu o itũũra-inĩ o rĩothe Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, nao nĩmagatuagĩra andũ ciira wega. ¹⁹ Mũtikanahotomie ciira kana mũgĩe na gũthutũkania. Mũtikanamũkĩre ihaki, nĩgũkorwo ihaki nĩrĩtũmaga maitho ma mũndũ mũũgĩ matuĩke matumumu, na rĩkoogomia ciugo cia mũndũ ũrĩa mũthingu. ²⁰ Rũmagĩrĩrai kĩhoo to kĩo giiki, nĩgeetha mũtũũre muoyo na mwĩgwatĩre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe.

Kũhooya Ngai Ingĩ

²¹ Mũtikanahaande gĩtugĩ kĩa Ashera mwena-inĩ wa kĩgongona kĩrĩa mũgaathondekera Jehova Ngai wanyu, ²² na mũtikanaake ihiga rĩa kũhooyagwo, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩathũire maũndũ macio.

17

¹ Mũtikanarutĩre Jehova Ngai wanyu igongona rĩa ndegwa kana rĩa ng'ondũ ĩrĩ na kaũũgũ kana ũũgũ, nĩgũkorwo ũndũ ũcio ũrĩ thaahu harĩ Jehova.

² Mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũtũũranagia na inyuĩ itũũra-inĩ rĩmwe rĩa kũrĩa Jehova ekũmũhe, angĩoneka agĩka ũũru maitho-inĩ ma Jehova Ngai wanyu na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro gĩake, ³ na agakararia rĩathani rĩakwa akahooya ngai ingĩ, na agaciinamĩrĩra kana akainamĩrĩra riũa, kana mweri, kana njata cia matu-inĩ, ⁴ na mũmenyithio ũhoru ũcio-rĩ, hĩndĩ ĩyo no nginya mũgaatuĩria ũhoru ũcio wega. Kũngĩkorwo ũhoru ũcio nĩ wa ma, na hakorwo na ũira atĩ ũndũ ũcio ũrĩ thaahu nĩwĩkĩtwo thĩinĩ wa Isiraeli, ⁵ oyai mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja ũcio wĩkĩte ũndũ ũcio mũũru mũmũtware kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩanyu inene na inyuĩ mũmũhũre na mahiga nyuguto nginya akue. ⁶ Na ũndũ wa ũira wa andũ eerĩ kana atatũ, mũndũ no oragwo, no gũtirĩ mũndũ ũkooragwo na ũndũ wa ũira wa mũndũ ũmwe. ⁷ Moko ma aira acio no nginya makorwo marĩ ma mbere ũhoru-inĩ ũcio wa kũmũũraga, na thuutha ũcio marũmĩrĩrwo nĩ moko ma andũ arĩa angĩ othe. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

Magooti ma Ciira

⁸ Kũngĩkaagĩa maciira magooti-inĩ manyu mũtangĩhota gũtua, marĩ ma ũiti wa thakame, o na ma gũtuithania mũndũ na mũndũ ũrĩa ũngĩ, kana mũndũ ũhũũrĩte ũrĩa ũngĩ, matwaragei handũ harĩa Jehova Ngai wanyu agaathuura. ⁹ Thiĩi kũrĩ Alawii arĩa athĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ mũtuithania ciira ũrĩa ũrĩ wĩra-inĩ ihinda rĩu. Mũmoorie ũhoru ũcio nao mamuonie ũrĩa ciira ũcio wagĩrĩre gũtuuo. ¹⁰ No nginya mwĩke kũringana na matua marĩa makaamũhe mũrĩ handũ hau Jehova agaathuura. Menyagĩrĩrai mwĩkage ũrĩa wotha marĩmwathaga mwĩke. ¹¹ ĩkagai kũringana na watho ũrĩa mamũrutĩte, na mũrũmĩrĩre matua mao marĩa mekũmũhe. Mũtikanehũgũre mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho, mũtigane na ũrĩa mamwĩrĩte. ¹² Mũndũ ũrĩa ũngĩonania kũnyarara mũtuithania ciira kana mũthĩnjĩri-Ngai, ũrĩa ũrũgamaga agĩtungatĩra Jehova Ngai wanyu, no nginya ooragwo. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere Isiraeli. ¹³ Andũ othe nĩmakaigua ũhoru ũcio nao metigĩre, na matigacooka gũkorwo marĩ na kĩnyararo rĩngĩ.

Mũthamaki

¹⁴ Rĩrĩa mũgaathiĩ bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, na mũkorwo mũwĩgwatĩre na mũgaatũũra kuo, na muuge atĩrĩ, “Rekei tũgĩe na mũthamaki witũ ta ndũrĩrĩ iria ciothe itũthiũrũrũkĩirie,” ¹⁵ Menyererai wega mũgaathuura mũthamaki ũrĩa Jehova Ngai wanyu amwamũrĩre. No nginya akoima gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe wanyu. Mũtigathuure mũndũ wa kũngĩ atuĩke mũthamaki wanyu, mũndũ ũtarĩ mũrũ wa thoguo Mũisiraeli. ¹⁶ Mũthamaki ũcio, o nake ndakaneingĩhĩrie mbarathi, kana atũme andũ macooke bũrũri wa Misiri makamũgĩrĩre ingĩ, nĩgũkorwo Jehova amwĩrĩte atĩrĩ, “Mũtikanacooke na thuutha, mũgere njĩra ĩyo rĩngĩ.” ¹⁷ Nake ndakanahikie atumia aingĩ, nĩguo ngoro yake ndĩkanagarũrũke. Nĩngĩ ndakaneingĩhĩrie betha na thahabu.

¹⁸ Rĩrĩa agaikaĩrĩa gĩtĩ gĩake kĩa ũthamaki, akoya ibuku rĩa gĩkũngo, eyandĩkĩre watho ũyũ, aũrutĩte ibuku-inĩ rĩrĩa riumĩte harĩ athĩnjĩri-Ngai, arĩ o Alawii. ¹⁹ Narĩo ibuku rĩu nĩakarage narĩo, arĩthomage matukũ marĩa mothe egĩtũũra muoyo nĩguo erutage gwĩtigĩra Jehova Ngai, na arũmagĩrĩre wega ciugo ciothe cia watho ũyũ na irĩra cia watho wa kũrũmagĩrĩrwo, ²⁰ na ndagetuage mwega gũkĩra ariũ a ithe agarũrũke mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho atigane na watho. Hĩndĩ ũyo, we na njiaro ciake nĩmagathamaka ihinda iraaaya ũthamaki-inĩ wake kũu Isiraeli.

18

Maruta nĩ ũndũ wa Athĩnjĩrĩ-Ngai na Alawii

¹ Athĩnjĩrĩ-Ngai, arĩa Alawii, hamwe na mũhĩrĩga ũcio wothe wa Lawi, matikagĩa na gĩthaka kana igai hamwe na andũ a Isiraeli arĩa angĩ. Magaatũũragio nĩ indo iria irutĩrwo Jehova cia igongona rĩa njino, nĩgũkorwo rĩu nĩrĩo igai rĩao. ² Matikagaya igai gatagatĩ ka ariũ a ithe wao; nĩgũkorwo Jehova nĩwe igai rĩao, o ta ũrĩa aamerĩire.

³ Indo ici nĩcio athĩnjĩrĩ-Ngai magĩrĩrwo nĩ kũheagwo ciumĩte kũrĩ andũ arĩa marĩrutaga igongona rĩa ndegwa kana rĩa ng'ondũ: nĩ guoko, na thĩĩa cieri, na nyama cia nda.

⁴ No nginya mũmaheage maciaro ma mbere ma ngano yanyu, na ma ndibei yanyu ya mũhihano, na maguta, o na guoya wa mbere wa ng'ondũ cianyu cienjwo, ⁵ nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩamathuurĩte hamwe na njiaro ciao kuuma harĩ mĩhĩrĩga yanyu yothe, nĩgeetha marũgamage magatungataga thĩĩnĩ wa Rĩitwa rĩa Jehova hĩndĩ ciothe.

⁶ Mũlawii angĩthaama, oime kũrĩa atũũraga itũũra-inĩ rĩmwe rĩa matũũra manyu thĩĩnĩ wa Isiraeli, na oke endete mũno gũkinya handũ harĩa Jehova agaathuura-rĩ, ⁷ no atungate thĩĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jehova Ngai wake, o ta Alawii arĩa angĩ arĩa matungataga hau mbere ya Jehova. ⁸ Nake akaagaĩrwo indo ciiganaine na cia arĩa angĩ, o na gũtuĩka nĩamũkĩrĩte mbeeca cumanĩte na kwendia indo cia nyũmba yao.

Mĩtugo ĩrĩa ĩrĩ Magigi

⁹ Rĩrĩa mũgaathĩ bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, mũtikanerute maũndũ ma kwĩgerekania na mĩthĩire ĩrĩa ĩrĩ magigi ya ndũrĩrĩ iria irĩ kuo. ¹⁰ Rekei gũtikanoneke mũndũ thĩĩnĩ wanyu ũkũruta igongona rĩa gũcina mũriũ kana mwarĩ, kana ũkũragũra, kana ũkũrogana, kana mũtuĩria wa nyoni ya mũndũ, kana mũndũ-mũgo, ¹¹ kana mũrogani wa ithitũ, kana mũndũ ũrĩ na maroho ma kũragũra, kana mũrogi, o na kana mũndũ ũkaragũra na maroho ma andũ akuũ. ¹² Mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ macio nĩonagwo arĩ magigi nĩ Jehova, na nĩ ũndũ wa maũndũ macio marĩ magigi, nĩkĩo Jehova Ngai wanyu ekũrutũrũra ndũrĩrĩ icio ciehere mbere yanyu. ¹³ Inyuĩ no nginya mũtuĩke andũ matarĩ ũcuuke mbere ya Jehova Ngai wanyu.

Mũnabii

¹⁴ Ndũrĩrĩ iria mũgaatunya bũrũri-rĩ, nĩthikagĩrĩria arogi na andũ arĩa maragũraga. No inyuĩ, Jehova Ngai wanyu ndamwĩtĩkĩrĩtie gwĩka ũguo. ¹⁵ Jehova Ngai wanyu nĩakamũtũmĩra mũnabii o ta nĩ kuuma harĩ ariũ a thoguo. No nginya mũmũiguage. ¹⁶ Nĩgũkorwo ũguo nĩguo mworirie Jehova Ngai wanyu mũrĩ kũu Horebu mũthenya ũrĩa muonganĩte, rĩrĩa mwoigire atĩrĩ, “Ndũkareke tũigue mũgambo wa Jehova Ngai witũ, kana tuone mwaki ũcio mũnene rĩngĩ, nĩgeetha tũtigakue.”

¹⁷ Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ: “Ũguo moiga nĩ wega. ¹⁸ Nĩngamarahũrĩra mũnabii o tawe oime thĩĩnĩ wa ariũ a ithe wao; na nĩngekĩra ciugo ciakwa kanua gake, nake nĩakameera ũrĩa wothe ngaamwatha. ¹⁹ Mũndũ o wothe ũkaarega kũigua ciugo ciakwa iria mũnabii ũcio akaaria thĩĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa-rĩ, nĩ mwene nĩ nĩ ngamũũria ũhoru ũcio. ²⁰ No rĩrĩ, mũnabii ũrĩa ũkaaria ũndũ o na ũrĩkũ na mwĩgerero akĩgwetaga rĩitwa rĩakwa, oige ũndũ itamwathĩte, kana mũnabii ũrĩa ũkaaria akĩgwetaga rĩitwa rĩa ngai ingĩ, no nginya akooragwo.”

²¹ Mwahota kwĩyũria atĩrĩ, “Tũngĩkĩmenya atĩa rĩrĩa ndũmĩrĩri ĩtaarĩtio nĩ Jehova?” ²² ũndũ ũrĩa mũnabii angĩaria rĩitwa-inĩ rĩa Jehova, naguo ũndũ ũcio wage kuoneka

kana kũhinga, ãyo nĩ ndũmĩrĩrĩ ãtaarĩtio nĩ Jehova. Mũnabii ũcio aarĩtie na mwĩgerero. Mũtikanamwĩtigĩre.

19

Matũũra ma Kũũrĩrwo

¹ Rĩrĩa Jehova Ngai wanyu agaakorwo aniinĩte ndũrĩrĩ iria ekũmũhe bũrũri wacio, na rĩrĩa na inyuĩ mũgaakorwo mũrĩkĩtie kũingata ndũrĩrĩ icio, na mũgaatũũra matũũra ma cio na nyũmba ciacio, ² hĩndĩ ãyo nĩmũkamũra matũũra matatũ marĩ handũ gatagatĩ ka bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre. ³ Mũgaathondeka barabara cierekeire matũũra macio, naguo bũrũri ũcio Jehova ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, mũwatũre icunjĩ ithatũ, nĩgeetha mũndũ o wothe ũngĩũraga mũndũ oragĩre kuo.

⁴ Ũyũ nĩguo watho ũkonĩĩ mũndũ ũrĩa ũngĩũraga mũndũ ũngĩ na oorĩre kuo nĩguo ahonokie muoyo wake, nake nĩ mũndũ ũrĩa ũngĩũraga mũndũ wa itũũra rĩake ataciĩrĩire gwĩka ũndũ ũcio, na akorwo ndaamũthũire mbere ãyo. ⁵ Ta rĩrĩa mũndũ angĩthĩĩ mũtitũ marĩ na mũndũ wa itũũra rĩake makoine ngũ, na akĩhiũria ithanwa ateme mũtĩrĩ, ithanwa rĩrũke, rĩrũũge, rĩringe mũndũ ũcio wa itũũra rĩake, rĩmũũrage. Mũndũ ũcio no orĩre itũũra rĩmwe rĩa macio nĩguo ahonokie muoyo wake. ⁶ Angĩaga gwĩka ũguo-rĩ, mũrĩhanĩria wa thakame ahota gũthingatana nake arĩ na marakara amũnyĩite, angĩkorwo itũũra rĩa kũũrĩrwo nĩrĩraihĩrĩire mũno, amũũrage o na gũtuĩka ndagĩrĩire kũũragwo nĩ ũndũ ndaathũire mũndũ ũcio mbere ãyo. ⁷ Kĩu nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa gĩatũma ndĩmwathe mwĩyamũrĩre matũũra manene matatũ ma kũũrĩrwo.

⁸ Jehova Ngai wanyu angĩkongerera mĩhaka ya bũrũri wanyu o ta ũrĩa erĩire maithe manyu na mwĩhĩtwa, amũhe bũrũri wothe ũrĩa aamerĩire, ⁹ nĩ ũndũ wa ũrĩa mũgaakorwo mũmenyereire wega maathani maya ndĩramwatha ũmũthĩ, atĩ mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũthiage na njĩra ciake hĩndĩ ciothe, hĩndĩ ãyo nĩmũkamũra matũũra mangĩ matatũ ma kũũrĩrwo. ¹⁰ Mũgeeka ũguo nĩgeetha gũtikanaitwo thakame ya mũndũ ũtarĩ na ũũru bũrũri-inĩ wanyu, ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu, na ningĩ nĩgeetha mũtikagĩre na mahĩtia ma gũita thakame.

¹¹ No mũndũ angĩkorwo athũire mũndũ wa itũũra rĩake, nake amuoherie njĩra-inĩ, amũtharĩkĩre amũũrage, acooke orĩre itũũra-inĩ rĩmwe rĩa macio-rĩ, ¹² athuuri a itũũra rĩake nĩmakamũtũmanĩra, arehwo kuuma kũu itũũra-inĩ, mamũneane kũrĩ mũrĩhanĩria wa thakame nĩguo ooragwo. ¹³ Mũtikanamũiguĩre tha. No nginya mũniine wĩhia wa ũiti wa thakame ãtarĩ na ũũru bũrũri-inĩ wa Isiraeli, nĩgeetha maũndũ manyu magĩrĩre.

¹⁴ Mũndũ ndakaneherie ihiga rĩa mũhaka rĩa mũndũ ũrĩa mariganĩtie, rĩrĩa rĩa haandirwo nĩ arĩa maarĩ mbere yanyu igai-inĩ rĩrĩa mũkaamũkĩra bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre.

Aira

¹⁵ Mũira ũmwe ti mũiganu wa gũtũma mũndũ atuĩrwo nĩ ũndũ wa ngero kana wa ihĩtia rĩrĩa angĩkorwo ekĩte. No nginya ũhoru ũtuuo nĩ wa ma na ũndũ wa ũira wa andũ eerĩ kana atatũ.

¹⁶ Mũira ũrĩ na rũthũũro angĩrũgama gũthitangĩra mũndũ ngero, ¹⁷ andũ acio eerĩ magĩte na ngararĩ, no nginya marũgame harĩ Jehova, mbere ya athĩnjĩri-Ngai na aciirithania arĩa magaakorwo makĩruta wĩra ihinda-inĩ rĩu. ¹⁸ Aciirithania acio no nginya matuĩrie ũhoru na kĩyo, na mũira ũcio angĩoneka nĩ wa maheeni, nĩaraigĩrĩra mũrũ wa ithe kĩgeenyorĩ, ¹⁹ hĩndĩ ãyo mũmwĩke o ta ũrĩa aciirĩire gwĩka mũrũ wa ithe. No nginya mũniine ũũru ũcio thĩinĩ wanyu. ²⁰ Andũ arĩa angĩ nĩmakaigua ũhoru ũcio nao metigĩre, naguo ũndũ ũcio mũũru ndũgacooka gwĩkwo rĩngĩ thĩinĩ wanyu. ²¹ Mũtikanaigwa tha; muoyo uumage muoyo, na riitho riumage riitho, na igege riumage igege, na guoko kuumage guoko, o na kũgũrũ kuumage kũgũrũ.

20

Gũthĩ Mbaara-inĩ

¹ Rĩrĩa mũgaathiĩ kũrĩa na thũ cianyu na muone irĩ na mbarathi na ngaari cia ita na mbũtũ cia ita nyingĩ gũkĩra cianyu, mũtikanaciĩtigĩre, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu, ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri, agaakorwo hamwe na inyuĩ. ² Rĩrĩa mũgaakorwo mũkuhĩrĩrie gũthĩĩ mbaara, mũthĩnjĩri-Ngai nĩagakuhĩrĩria mbũtũ cia ita na aciarĩrie. ³ Acĩire atĩrĩ, “Thikĩrĩria wee Isiraeli, ũmũthĩ nĩ ũgũthĩĩ mbaara-inĩ ũkarũe na thũ ciaku. Ndũgakue ngoro kana wĩtigĩre na ndũkamake kana ũinaine ũrĩ mbere yacio. ⁴ Nĩgũkorwo Jehova Ngai waku nĩwe ũgũtwarana nawe nĩguo akũrũĩrĩre kũrĩ thũ ciaku, akũhootanĩre.”

⁵ Anene nao nĩmakooria mbũtũ ya ita atĩrĩ: “Nĩ harĩ mũndũ wakĩte nyũmba njerũ na ndamĩrugũrĩtie? Nĩarekwo acooke mũciĩ, ndagakuĩre mbaara-inĩ, nake mũndũ ũngĩ atuĩke wa kũmĩrugũria. ⁶ Nĩ harĩ mũndũ ũhaandĩte mũgũnda wa mĩthabibũ na ndambĩrĩrie gũkenera matunda maguo? Nĩarekwo ainũke ndagakuĩre mbaara-inĩ nake mũndũ ũngĩ atuĩke wa gũkenera matunda macio. ⁷ Nĩ harĩ mũndũ marĩkanĩire na mũndũ-wa-nja atĩ nĩekũmũhikia na ndamũhikĩtie? O nake nĩ ainũke ndagakuĩre mbaara-inĩ nake mũndũ-wa-nja ũcio ahikio nĩ mũndũ ũngĩ.” ⁸ Nĩngĩ anene nĩmagacooka morie atĩrĩ, “Nĩ harĩ mũndũ ũretigĩra kana agakua ngoro? ũcio nĩarekwo ainũke nĩgeetha ariũ a ithe o nao matigakue ngoro.” ⁹ Rĩrĩa anene makaarĩkia kwarĩria mbũtũ cia ita-rĩ, nĩmagathuura anene a ita a gũtongoria mbũtũ icio.

¹⁰ Rĩrĩa mũkaambata mũkahũũre itũũra inene, mũkaamba kũũria andũ a rĩo metĩkĩre kũgĩe thayũ. ¹¹ Mangĩgetĩkĩra na mahingũre ihingo ciao-rĩ, andũ a itũũra rĩu othe magaatũika a kũrutithio wĩra na hinya, mamũrutagĩre wĩra. ¹² Mangĩkaarega kũgĩe thayũ na mambĩrĩrie kũrĩa na inyuĩ, mũgaathiũrũrũkĩria itũũra rĩu. ¹³ Rĩrĩa Jehova Ngai wanyu akaarĩneana moko-inĩ manyu-rĩ, mũkooraga arũme othe arĩa marĩ thĩĩnĩ warĩo. ¹⁴ No ha ũhoru wa andũ-a-nja, na ciana, na mahiũ, o na kĩndũ kĩrĩa kĩngĩ gĩothe kĩrĩ thĩĩnĩ wa itũũra rĩu, no mũcitahe ituĩke cianyu. Na rĩrĩ, no mũhũthĩre indo icio Jehova Ngai wanyu amũheete kuuma kũrĩ thũ cianyu. ¹⁵ ũguo nĩguo mũgeeka matũũra manene mothe marĩa marĩ kũraya na kũrĩa mũrĩ no ti ma ndũrĩrĩ iria irĩ gũkuhĩ na inyuĩ.

¹⁶ No rĩrĩ, thĩĩnĩ wa matũũra manene ma ndũrĩrĩ marĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe matuĩke igai rĩanyu, mũtikanatigie kĩndũ o nakĩ, kĩhihagia kana kĩrĩ muoyo. ¹⁷ Mũkaamaniina biũ; andũ a Ahiti, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajobusi o ta ũrĩa Jehova Ngai wanyu aamwathĩte. ¹⁸ Kwaga ũguo nĩmakamũruta kũrũmĩrĩra maũndũ mothe marĩ magigi marĩa mekaga makĩhooya ngai ciao, na inyuĩ nĩmũkehĩria Jehova Ngai wanyu.

¹⁹ Mũngĩgaakorwo mũthiũrũrũkĩrie itũũra ihinda iraaaya, mũkĩrĩhũũra nĩguo mũrĩ-tahe, mũtikanathũkangie mĩtĩ yarĩo na kũmĩtemanga na ithanwa, nĩ ũndũ no mũrĩe matunda mayo. Mũtikanamĩteme. Mĩtĩ ya gĩthaka ikĩrĩ andũ, atĩ nĩguo mũmĩthiũrũrũkĩrie? ²⁰ No rĩrĩ, no mũteme mĩtĩ irĩa mũkũmenya atĩ ti ya matunda, na mũmĩtũmĩre gwĩthondekera mwĩgitio wa rũirigo nginya itũũra rĩu rĩrarũa na inyuĩ rĩgwe.

21

Horohio ya Gĩkuũ gĩtoĩo Mũũragani

¹ Mũndũ angĩkooneka oragĩtwo, na akorwo akomete gĩthaka-inĩ kũu bũrũri ũcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe mũwĩgwatĩre, na kwage kũmenyeka mũndũ ũrĩa ũmũũragĩte-rĩ, ² athuuri anyu na aciirithania nĩmakomagara magathime itĩina rĩa kuuma harĩa mwĩrĩ ũrĩ nginya matũũra-inĩ marĩa marĩ hakuhĩ naguo. ³ Nĩngĩ athuuri a itũũra rĩrĩa rĩkuhĩrĩrie mũno na harĩa mwĩrĩ ũcio ũrĩ nĩmakanyĩita moori itarĩ yarutithio wĩra na itarĩ yohwo icooki, ⁴ nao mamĩkũrũkie gĩtuamba-inĩ gĩtarĩ kĩarĩmwo kana gĩkahaandwo, na kĩrĩ na karũũ gegũtherera. Nĩmakoinĩra moori iyo ngingo kũu gĩtuamba-inĩ kũu. ⁵ Nao athĩnjĩri-Ngai, o acio ariũ a Lawi, nĩmakeyumĩria nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩamathuurĩte nĩguo matungatage na makarathimana makĩgwetaga rĩitwa rĩa Jehova na magatuithanagia maciira ma andũ arĩa marĩ na ngarari o na ma andũ maangĩrũa. ⁶ Nĩngĩ

athuuri othe a itũũra rĩrĩa rĩkuhĩrĩrie mũno harĩa mwĩrĩ ũcio ũrĩ nĩmagethamba moko* igũrũ rĩa moori iyo yunĩtwo ngingo o kũu gĩtuamba-inĩ, ⁷ na moige atĩrĩ, “Moko maitũ timo maaitire thakame ĩno, o na kana maitho maitũ makĩona ũndũ ũcio ũgĩkwo. ⁸ Ītĩkĩra horohio ĩno nĩ ũndũ wa andũ aku a Isiraeli, arĩa Wee Jehova ũkũũrite, na ũtuge kũmatua ahĩtia ũndũ-inĩ wa thakame ĩno ya mũndũ ũtarĩ na ũũru.” Nayo thakame iyo ĩtĩtwo nĩkahoroherio. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio nĩmũgetheria ihĩtia-inĩ rĩu rĩa gũita thakame ya mũndũ ũtarĩ na ũũru, kuona atĩ nĩmwĩkĩte ũndũ ũrĩa wagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova.

Kũhikia Mũndũ-wa-Nja Mũtahe

¹⁰ Rĩrĩa mũngĩthĩ kũrĩa na thũ cianyu, nake Jehova Ngai wanyu acirekererie moko-inĩ manyu mũcitahe-rĩ, ¹¹ mũngĩcooka muone thĩinĩ wa andũ acio atahe harĩ na mũndũ-wa-nja mũthaka na ũmwe wanyu aguucĩrĩrio nĩwe, no amũhikie atuĩke mũtumia wake. ¹² Nĩakamũinũkia gwake mũciĩ acooke atũme enjwo mũtwe na arenge ndwara ¹³ na arute nguo iria eekĩrite rĩrĩa aatahagwo. Thuutha wa gũikara gwake mũciĩ na acakaĩre ithe na nyina ihinda rĩa mweri mũgima-rĩ, hĩndĩ iyo no athĩ harĩ we, atuĩke mũthuri wake nake atuĩke mũtumia wake. ¹⁴ Angĩkaaga gũkenio nĩwe, nĩakamwĩtĩkĩria athĩ o kũrĩa guothe angĩenda. Ndakanamwendie kana amũtue ngombo, kuona atĩ nĩamwagithĩtie gĩtĩo.

Kĩhotoo kĩa Mwana wa Irigithathi

¹⁵ Mũndũ angĩkorwo na atumia eerĩ, na akorwo endete ũmwe na akaaga kwenda ũcio ũngĩ, na eerĩ mamũciarĩre ciana cia ihĩ, no mwana wa irigithathi akorwo nĩ wa mũtumia ũrĩa atendete-rĩ, ¹⁶ angĩkorwo akĩgaĩra ariũ ake indo, ndakanaheane kĩhotoo kĩa irigithathi kũrĩ mũriũ wa mũtumia ũrĩa eendete, handũ ha kũhe mũriũ ũrĩa arĩ we irigithathi kũna, mũriũ ũcio wa mũtumia ũrĩa atendete. ¹⁷ No nginya onanie atĩ mũriũ ũcio wa mũtumia ũcio atendete nĩwe irigithathi na ũndũ wa kũmũhe indo maita meerĩ thĩinĩ wa indo iria ciothe arĩ nacio. Mũriũ ũcio nĩwe kĩonereria kĩa mbere kĩa hinya wa ithe. Kĩhotoo kĩa mwana wa irigithathi nĩ gĩake.

Mwana ũrĩa Mũremi

¹⁸ Mũndũ angĩkaagĩ na mũriũ ũtangĩguu na mũremi, ũtaathikagĩra ithe na nyina, na ũtangĩmaigua o na mamũhũũra-rĩ, ¹⁹ ithe na nyina nĩmakamũnyiita mamũtware kũrĩ athuuri hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra. ²⁰ Nao meere athuuri atĩrĩ, “Mũriũ ũyũ witũ ndatũiguaga na nĩ mũremi, ndangĩtathĩkĩra. Atũũraga arĩ mũmaramari na arĩ mũrĩũ.” ²¹ Hĩndĩ iyo andũ othe a itũũra nao nĩmakamũhũũra na mahiga nyuguto nginya akue. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu. Ũhoro ũcio nĩũkaiguu nĩ andũ a Isiraeli othe nao meetigĩre.

Mawatho Matiganĩte

²² Mũndũ angĩhĩa wĩhia ũngĩtũma ooragwo, nake ooragwo na mwĩrĩ wake ũcuurio mũtĩ igũrũ-rĩ, ²³ mũtikanareke mwĩrĩ ũcio ũraare mũtĩ igũrũ ũtukũ ũcio wothe. Tigĩrĩrai nĩ mwamũthika mũthenya o ro ũcio, tondũ mũndũ o na ũrĩkũ mũcuurie mũtĩ-inĩ nĩ mũrume nĩ Ngai. Mũtikanathaahie bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke igai rĩanyu.

22

¹ Ũngĩkoona ndegwa kana ng'ondũ ya mũrũ wa ithe wanyu yũrĩte, ndũkamĩtiganĩrie, no tigĩrĩra wona nĩwamĩcookia kũrĩ we. ² Mũrũ wa ithe wanyu ũcio angĩkorwo ndaĩkaraga hakuhĩ nawe, kana ũngĩkorwo ndũmũ, ũkaamĩtwara gwaku mũciĩ nginya rĩrĩa agooka kũmĩcaria; hĩndĩ iyo ũmũcookerie. ³ Ũgeeka o ũguo, ũngĩkoona ndigiri ya mũrũ wa thoguo, kana kabuti gake, kana o kĩndũ gĩothe atete, ndũkanetue ta ũtacionete.

⁴ Ũngĩkoona ndigiri ya mũrũ wa thoguo, kana ndegwa yake ĩgũite njĩra-inĩ, ndũkanamĩtiganĩrie; mũteithĩrĩrie kũmĩrũgamia.

* 21:6 Gwĩthamba moko kwarĩ ũndũ wa kuonania atĩ mũndũ ndaarĩ na ihĩtia rĩa ũragani.

⁵ Mündũ-wa-nja ndakanehumbe nguo cia arũme, kana mündũ mürũme ehumbwe nguo cia andũ-a-nja, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩathũire mündũ o wothwe wĩkaga ũguo.

⁶ Ũngĩgaakorera gĩtara kĩa nyoni mũkĩra-inĩ wa njĩra, kĩrĩ mũtĩ igũrũ kana kĩrĩ thĩ, nayo nyoni iyo iĩkorwo iĩkomereirie tũcui twayo kana matumbĩ, ndũkanoe nyoni iyo na tũcui twayo. ⁷ No woe tũcui, no no nginya ũkaarekereria nyina yũmbũke, nĩgeetha wonage maũndũ mega na ũtũũre hĩndĩ ndaaya.

⁸ Hĩndĩ ĩrĩa ũngĩaka nyũmba njerũ, ũkaamĩkĩra rũirigo rũmĩthiũrũrũkĩirie igũrũ nĩgeetha ndũkarehithĩrie andũ a nyũmba yaku ũũru wa ũiti wa thakame, mündũ angĩkaagũa kuuma nyũmba igũrũ.*

⁹ Ndũkahaande mbegũ cia mĩthemba ĩĩrĩ mũgũnda waku wa mĩthabibũ; ũngĩgeeka ũguo nĩũgathaahia mĩmera ĩrĩa ũhaandĩte, o na maciaro ma mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ.

¹⁰ Ndũkanarĩmithie ndegwa na ndigiri ciohanĩtio mũraũ ũmwe.

¹¹ Ndũkanehumbe nguo cia guoya wa ng'ondũ na cia gatani ciogothanĩtio hamwe.

¹² Ohagĩrĩra ciohe cia ndigi mĩthia-inĩ ĩrĩa ĩna ya kabuti karĩa wĩhumbaga.

Gũthũkia Kĩhiko

¹³ Mündũ angĩhikia mĩtumia na thuutha wa gũkoma nake acooke amũthũũre, ¹⁴ na aarie ndeto cia kũmũcambia, nake amũthũkĩrie rĩtwa, oige atĩrĩ, “Ndahikirie mĩtumia ũyũ, no rĩrĩ, ndamũkuhĩrĩria ndionire imenyithia cia atĩ nĩ mũirĩtu gathirange,” ¹⁵ hĩndĩ iyo ithe na nyina nĩmagatwara maũndũ ma kuonania atĩ nĩ mũirĩtu gathirange harĩ athuuri hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra. ¹⁶ Ithe wa mũirĩtu nĩakeera athuuri atĩrĩ, “Ndaheanire mũirĩtu wakwa ahikio nĩ mündũ ũyũ, no rĩrĩ, rĩu nĩamũthuurĩte. ¹⁷ Nĩamũcambĩtie akoiga atĩrĩ, ‘Ndiakorire mwarĩguo arĩ mũirĩtu gathirange.’ No rĩrĩ, ici nĩcio imenyithia cia kuonania atĩ mũirĩtu wakwa arĩ mũirĩtu gathirange.” Hĩndĩ iyo aciari a mũirĩtu ũcio nĩmagatambũrũkia gĩtambaya kũu mbere ya athuuri a itũũra, ¹⁸ nao athuuri acio nĩmakanyiita mündũ ũcio mamũherithie. ¹⁹ Nĩmakamwĩtia thĩnjo ya cekerĩ igana rĩmwe cia betha,† macineane kũrĩ ithe wa mũirĩtu, nĩ ũndũ mündũ ũcio nĩacambĩtie mũirĩtu gathirange wa Isiraeli. Mũirĩtu ũcio agaathiĩ na mbere gũtuĩka mĩtumia wake; ndakanamũte matukũ mothe marĩa egũtũũra muoyo.

²⁰ No rĩrĩ, kũngĩgaatuĩka atĩ thitango iyo nĩ ya ma, na kwage kĩmenyithia gĩa kuonania atĩ mũirĩtu ũcio aarĩ gathirange, ²¹ nĩakarehwo mũrango-inĩ wa nyũmba ya ithe, nao arũme a itũũra rĩake nĩmakamũhũũra na mahiga nyuguto nginya akue. Nĩekĩte ũndũ wa thoni thĩĩnĩ wa Isiraeli nĩkũhũũra ũmaraya arĩ o nyũmba gwa ithe. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

²² Mündũ mürũme angĩnyitwo akomete na mĩtumia wa mündũ ũngĩ, o eerĩ, mündũ mürũme ũcio na mĩtumia ũcio, no nginya makue. No nginya mũniine ũũru ũcio wehere Isiraeli.

²³ Mündũ angĩcemanĩa na mũirĩtu gathirange itũũra-inĩ orĩtio ahikio, na mündũ ũcio akome nake, ²⁴ nĩmũkamanyiita eerĩ, mũmoimagarie kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu, mũmahũũre na mahiga nyuguto nginya makue; mũirĩtu ũcio akooragwo tondũ aarĩ thĩĩnĩ wa itũũra na ndoigire mbu nĩguo ateithio, nake mündũ mürũme ũcio akooragwo tondũ wa gũthũkia mĩtumia wa mündũ ũngĩ. No nginya mũniine ũũru wehere gatagatĩ-inĩ kanyu.

²⁵ No rĩrĩ, mündũ mürũme angĩcemanĩa na mũirĩtu ũrĩtio ahikio arĩ na kũu nja ya itũũra, na amũnyĩite na hinya, mündũ mürũme ũcio wĩkĩte ũguo nowe wiki ũgaakua.

²⁶ No rĩrĩ, mũirĩtu ũcio mũtikanamwĩke ũndũ; ndeekĩte rĩhia rĩa gũtũma ooragwo. ũndũ ũcio nĩ ta wa mündũ ũrĩa ũtharĩkagĩra akooraga mündũ wa itũũra rĩake, ²⁷ nĩgũkorwo mündũ ũcio aacemanirie na mũirĩtu ũcio na kũu nja ya itũũra, o na gũtuĩka mũirĩtu ũcio ũrĩtio nĩoigire mbu, hatiarĩ na mündũ wakũmũteithũra.

²⁸ Mündũ angĩgacemanĩa na mũirĩtu gathirange ũtoorĩtio ahikio, amũnyĩite na hinya nao mamenyeke-rĩ, ²⁹ mündũ ũcio nĩakarĩha ithe wa mũirĩtu ũcio cekerĩ mĩrongo ĩtano

* 22:8 Nyũmba cia tene ciakagwo na rũirigo igũrũ, na mündũ nĩangĩagereire kuo. † 22:19 nĩ ta kilo 1

cia betha.[‡] Mündũ ũcio no nginya ahikie mũirĩtu ũcio, nĩgũkorwo nĩamũthũkĩtie. Ndakanamũte matukũ mothe marĩa egũtũũra muoyo.

³⁰ Mündũ mũrũme ndagĩrĩrwo nĩkũhikia mũtumia wa ithe; ndakanaconorithie ũrĩrĩ wa ithe.

23

Kweherio Kĩũngano-inĩ

¹ Gũtirĩ mũndũ mũhakũre na ũndũ wa kũhinywo kana gũtinio kĩa gĩaake gĩa ũciari ũgaatoonya kĩaũngano-inĩ kĩa Jehova.

² Gũtirĩ mwana ũciarĩtwo kuuma ũhiki-inĩ mũgirie, kana mũndũ o wotho wa rũciaro rwake ũgaatoonya kĩaũngano-inĩ kĩa Jehova, o nginya rũciaro rwa ikũmi.

³ Gũtirĩ Mũamoni kana Mũmoabi, kana mũndũ o wotho wa rũciaro rwake, ũgaatoonya kĩaũngano-inĩ kĩa Jehova, o nginya rũciaro rwa ikũmi. ⁴ Nĩgũkorwo matiigana gũũka kũmũtũnga na mĩgate na maaĩ mũrĩ njĩra mũkiuma bũrũri wa Misiri, na ningĩ nĩmarĩhire Balamu mũrũ wa Beori kuuma Pethori kũu Mesopotamia nĩguo oke amũrume. ⁵ O na kũrĩ o ro ũguo-rĩ, Jehova Ngai wanyu ndaigana gũthikĩrĩria Balamu, no aagarũire kĩrumi kũu gĩgĩtuĩka kĩrathimo harĩ inyuĩ, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩamwendete. ⁶ Mũtikanagĩe kĩrĩko gĩa gũtũũra ũrata nao hĩndĩ irĩa yotho mũgũtũũra muoyo.

⁷ Mũtikanamene Mũedomu nĩgũkorwo nĩ mũrũ wa ithe wanyu. Mũtikanamene Mũmisiri, nĩ ũndũ nĩmwatũire mũrĩ ageni bũrũri wake. ⁸ Andũ a rũciaro rwa gatatũ arĩa magaaciawo nĩo, no matoonye kĩaũngano-inĩ kĩa Jehova.

Kwaga Ũtheru Kambĩ-inĩ

⁹ Hĩndĩ irĩa mũngĩamba kambĩ mũng'ethanĩre na thũ cianyu, mũtikahutanie na kĩndũ kĩrĩ thaahu. ¹⁰ Mündũ mũrũme ũmwe thĩinĩ wanyu angĩkorwo nĩathaahite nĩ ũndũ wa ũndũ ũrĩa ũmũkorete ũtukũ, nĩakoima na kũu nja ya kambĩ aikare kuo. ¹¹ No rĩrĩ, gwatua gũtuka nĩethambe, na riũa rĩgĩthũa no acooke kambĩ-inĩ.

¹² Thondekai handũ nja ya kambĩ harĩa mũrĩthiĩaga gwĩteithia. ¹³ Harĩ indo cianyu cia wĩra-rĩ, gĩagai na kĩndũ gĩa gũcimbaga nakĩo, na rĩrĩa mũndũ athĩ gwĩteithia, akenja irima agathika kĩoro gĩaake. ¹⁴ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩaceraceeraga kũu kambĩ-inĩ wanyu nĩguo amũgĩtĩre na aneane thũ cianyu kũrĩ inyuĩ. Kambĩ wanyu no nginya itũĩke theru, nĩgeetha ndakanoone ũndũ ũtagĩrĩre gatagatĩ-inĩ wanyu, nake amweherere.

Mawatho Mangĩ Ngũũrani

¹⁵ Ngombo ingĩgakorwo yũrĩre gwaku, ndũkanamĩneane kũrĩ mwathi wayo. ¹⁶ Reke itũũre gatagatĩ wanyu kũrĩa guothe ingĩenda na itũũra-inĩ o rĩotho rĩrĩa ingĩthuura. Ndũkanamĩhinyĩrĩre.

¹⁷ Gũtirĩ Mũisraeli, mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, ũgaatuĩka mũmaraya wa ihooero. ¹⁸ Mũtikanarehe thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova Ngai wanyu mbeeca ithũkũmĩtwo na njĩra ya ũmaraya wa andũ-a-nja kana wa arũme irĩ cia kũhingia mwĩhĩtwa o na ũrĩkũ, nĩ ũndũ Jehova Ngai wanyu nĩathũire maũndũ macio meerĩ.

¹⁹ Ndũkanarĩhie mũrũ wa ithe wanyu uumithio wa kĩndũ ũmũheete, ũrĩ wa mbeeca kana irio kana wa kĩndũ kĩngĩ o gĩotho kĩngĩrehe uumithio. ²⁰ No ũrĩhie mũndũ wa kũngĩ uumithio wa kĩndũ ũmuohoreire, no ti mũrũ wa ithe wanyu Mũisraeli, nĩgeetha Jehova Ngai wanyu amũrathimage maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga bũrũri-inĩ ũrĩa mũrathĩ mũwĩgwatĩre.

²¹ Ũngĩkeehĩta mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova Ngai waku, ndũgekĩre mũhũthia kũhingia mwĩhĩtwa ũcio, nĩgũkorwo Jehova Ngai waku ndarĩ hĩndĩ atagakũũria ũndũ ũcio, na nĩũgatuuo nĩwĩhĩtie. ²² No ũngĩaga kwĩhĩta mwĩhĩtwa, ndũgaakorwo wĩhĩtie. ²³ ũndũ ũrĩa wotho mĩromo yaku iriugaga no nginya ũũhingagie, nĩ ũndũ wehĩtire mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova Ngai waku na kanua gaku wĩyendeire.

[‡] 22:29 nĩ ta nuthu kilo

²⁴ Ũngĩtoonya mũgũnda wa mĩthabibũ wa mũndũ ũngĩ, no ũrĩe thabibũ nginya ũhũũne, no ndũgekĩre o na ĩmwe kĩondo-inĩ gĩaku. ²⁵ Ũngĩtoonya mũgũnda wa ngano wa mũndũ ũngĩ, no ũbute magira mayo na moko, no ndũkanagethe ngano ĩyo yake.

24

¹ Mũndũ angĩhikia mĩtumia na age gũkenio nĩwe nĩ ũndũ wa kũmuona na ũndũ ũtagĩrĩre, nake mũndũ ũcio amwandĩkĩre marũa ma ndigano, amũnengere na amũingate oime gwake mũciĩ, ² na thuutha wa kuuma gwake mũciĩ, mĩtumia ũcio atuĩke mĩtumia wa mũndũ ũngĩ, ³ nake mũthuuriwe ũcio wa keerĩ age kũmwenda, na amwandĩkĩre marũa ma ndigano, amũnengere na amũingate oime gwake mũciĩ, kana mũthuuri ũcio wa keerĩ akue, ⁴ mũthuuri wake ũrĩa warĩ wa mbere, ũrĩa wamũingatire, ndetĩkĩrĩtio kũmũhikia rĩngĩ thuutha wa gũkorwo arĩkĩtie gũthũkio. ũcio ũngĩtuĩka ũndũ ũrĩ thaahu maitho-inĩ ma Jehova. Mũtikanarehe wĩhia bũrũri-inĩ ũcio Jehova Ngai wanyu aramũhe ũtuĩke igai rĩanyu.

⁵ Mũndũ angĩkorwo no hĩndĩ arahikanirie, ndakanatũmwo mbaara-inĩ kana aheo wĩra ũngĩ o wothē. Ihinda rĩa mwaka mũgima, nĩarekwo aikare mũciĩ ambe akenie mĩtumia wake ũcio ahikĩtie.

⁶ Ndũkanoe mahiga meerĩ ma gĩthĩ ma mũndũ ũrĩ na thiirĩ waku, o na kana ũthĩ na ihiga rĩa igũrũ riiki atĩ nĩguo rĩrũgamĩrĩre thiirĩ ũcio, nĩ ũndũ gwĩka ũguo no ta kuoya muoyo wa mũndũ ũcio.

⁷ Mũndũ angĩnyitwo aiyĩte mũrũ wa ithe Mũisiraeli akamũtua ta ngombo kana akamwendia, mũici ũcio no nginya ooragwo. No nginya mũniine ũũru wehere gatagati-inĩ kanyu.

⁸ Ha ũhoro wa mĩrimũ ya mangũ, mwĩmenyagĩrĩrei mũno gwĩka o ũrĩa athĩnjĩri-Ngai, o acio Alawii, makaamũruta. No nginya mũrũmĩrĩre wega ũrĩa ndĩmathĩte. ⁹ Ririkanai ũrĩa Jehova Ngai wanyu eekire Miriamu mũrĩ njĩra-inĩ mwarĩkia kuuma bũrũri wa Misiri.

¹⁰ Hĩndĩ ĩrĩa ũngĩkombithia mũndũ wa itũũra kĩndũ o gĩothe, ndũkanatoonye nyũmba yake, ũgĩre kĩrĩa eranĩre atĩ nĩakaruta kĩrũgamĩrĩre. ¹¹ Ikara nja ũreke mũndũ ũcio ũkombithĩtie kĩndũ akũrehere kĩrĩa eranĩre hau nja. ¹² Mũndũ ũcio angĩkorwo arĩ mũthĩni, ndũkanaraarie kũ eeranĩre. ¹³ Mũcookerie kabuti gake riũa rĩtanathũa nĩgeetha ehumbe agĩkoma. Hĩndĩ ĩyo nĩagagũcookeria ngaatho, naguo ũndũ ũcio nĩũkonwo ũrĩ gĩko kĩa ũthingu maitho-inĩ ma Jehova Ngai waku.

¹⁴ Ndũkanahinyirĩre mũndũ wa kũrĩhwo ũrĩa mũthĩni na mũbatari, arĩ mũrũ wa ithe wanyu Mũisiraeli kana mũndũ wa kũngĩ ũtũũraga itũũra rĩmwe rĩa matũũra manyu. ¹⁵ Mũrĩhe mũaara wake wa o mũthenya riũa rĩtanathũa, nĩ ũndũ nĩ mũthĩni na mũaara ũcio nĩguo ehokete. Kwaga ũguo, aahota gũkaĩra Jehova igũrũ rĩaku, nawe woneke wĩhĩtie harĩ Jehova.

¹⁶ Maithe ma ciana matikooragwo nĩ ũndũ wa mahĩtia ma ciana ciao, kana ciana ciũragwo nĩ ũndũ wa mahĩtia ma maithe; o mũndũ arĩkuaga nĩ ũndũ wa mehia make mwene.

¹⁷ Ndũkanaagithie mũndũ wa kũngĩ kana mwana wa ngoriai kĩhooito ciira-inĩ, kana woe kabuti ka mĩtumia wa ndigwa karũgamĩrĩre thiirĩ. ¹⁸ Ririkanaga warĩ ngombo bũrũri wa Misiri, na Jehova Ngai waku nĩagũkũũrĩre ũkiuma kuo. Nĩkĩo ndĩragwatha wĩkage ũguo.

¹⁹ Rĩrĩa ũkũgetha mũgũnda waku, ũngĩriganĩrwo nĩ gĩtĩia, ndũgagĩcookere. Gĩtigĩre mũndũ wa kũngĩ, na mwana wa ngoriai, na mĩtumia wa ndigwa, nĩgeetha Jehova Ngai waku akũrathimage wĩra-inĩ wothē wa moko maku. ²⁰ Hĩndĩ ĩrĩa ũkũhũrũra ndamaiyũ kuuma mĩti-inĩ yaku, tigaga gũcookeria honge ciaguo riita rĩa keerĩ. Tigagĩria andũ a kũngĩ, na ciana cia ngoriai, na mĩtumia wa ndigwa matigari. ²¹ Hĩndĩ ĩrĩa ũkũgetha thabibũ mũgũnda waku wa mĩthabibũ, ndũgacooke kũhaara rĩngĩ iria ciatigwo. Tigagĩra mũndũ wa kũngĩ, na ciana cia ngoriai, na mĩtumia wa ndigwa matigari. ²² Ririkanaga atĩ warĩ ngombo bũrũri wa Misiri. Nĩkĩo ndĩragwatha wĩkage ũguo.

25

¹ Hangĩgĩa ngarari gatagatĩ ka andũ eerĩ, nĩmatware ciira ũcio igooti-inĩ, nao atuithania a ciira mamatuithanie, marekererie mündũ ũrĩa ũtarĩ na mahĩtia, nake ũrĩa ũrĩ na mahĩtia mamũtuĩre itua. ² Kũngĩoneka atĩ ũrĩa ũrĩ na mahĩtia nĩagĩrĩre kũhũrwo, mũtuithania wa ciira nĩagaathana akome ahũũrwo iboko iringaine na mahĩtia make, mũciiri ũcio akĩonaga, ³ no rĩrĩ, ndakamũhũũrithie iboko makĩria ya mĩrongo ĩna. Angĩhũũrwo makĩria ya iboko icio, mũrũ wa thoguo aahota kuoneka arĩ mũmene maitho-inĩ maku.

⁴ Ndũkanoohe ndegwa kanua hĩndĩ ĩrĩa ĩkũranga ngano ĩkĩmĩhũũra.*

⁵ Mündũ na mũrũ wa nyina mangĩkorwo matũũranagia hamwe, na ũmwe wao akue atarĩ na mwana wa kahĩ, mũtumia ũcio wake ndakanahike nja ya nyũmba ĩyo. Mũrũ ũcio wa nyina na mũthuuriwe nĩakamuoya amũhikie, na amũhingĩrie bata wake o ta mũrũ wa nyina na mũthuuriwe. ⁶ Mwana wa mbere wa kahĩ ũrĩa agaaciara nĩwe ũgaatũũria rĩtwa rĩa ũcio ũkuĩte, nĩgeetha rĩtwa rĩake rĩtikanathario rĩehere Isiraeli.

⁷ No rĩrĩ, mündũ angĩkorwo ndekwenda kũhikia mũtumia wa mũrũ wa nyina, mũtumia ũcio nĩagathiĩ kũrĩ athuuri hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra, ameere atĩrĩ, “Mũrũ wa nyina na mũthuuri wakwa nĩaregete gũtũũria rĩtwa rĩa mũrũ wa nyina gũkũ Isiraeli. Nĩaregete kũhingia bata ũrĩa mũrũ wa nyina na mũthuuri wa mũtumia agĩrĩrwo nĩ kũhingia.”

⁸ Hĩndĩ ĩyo athuuri acio a itũũra rĩake nĩmageta mündũ ũcio mamwarĩrie. Mündũ ũcio angĩgwatĩria kuuga atĩrĩ, “Ndirenda kũmũhikia,” ⁹ mũtumia ũcio wa mũrũ wa nyina nĩakambata athĩ harĩ we o hau harĩ athuuri acio, amũrute kĩaatũ kĩmwe gĩaake, acooke amũtuĩre mata ũthiũ, amwĩre atĩrĩ, “Ŭũ nĩguo mündũ ũrĩa warega gwaka nyũmba ya mũrũ wa nyina ekagwo.” ¹⁰ Rũciaro rwa mündũ ũcio kũu Isiraeli rũgeetagwo Nyũmba ya Mündũ Ŭrutĩtwo Kĩaatũ.

¹¹ Andũ eerĩ mangĩkorwo makĩrũa, nake mũtumia wa ũmwe wao oke gũteithũra mũthuuri wake kuuma kũrĩ ũcio maraarũa nake, nake amũnyiite kĩa gĩaake gĩa ũciari, ¹² nĩagatinio guoko kũu gwake. Ndakanaiguĩrwo tha.

¹³ Mũtigaakoragwo na mahiga ma gũthima meerĩ mataiganainie ũritũ mondo-inĩ cianyu, rĩmwe iritũ na rĩngĩ ihũthũ. ¹⁴ Mũtigakoragwo na igeri igĩrĩ itaiganaine nyũmba-inĩ cianyu, kĩmwe kĩnene na kĩmwe kĩnini. ¹⁵ No nginya mũkoragwo na ithimi na igeri iria ciagĩrĩre na cia kwĩhokwo, nĩgeetha matukũ manyu maingihe ma gũtũũra bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe. ¹⁶ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩathũire mündũ o wotho wĩkaga maũndũ macio, mündũ o wotho wĩkaga maũndũ matarĩ ma wĩhokeku.

¹⁷ Ririkanaga ũrĩa Aamaleki maamwĩkire mũrĩ njĩra-inĩ rĩrĩa mwoimire bũrũri wa Misiri. ¹⁸ Hĩndĩ ĩrĩa mwarĩ anogu na mũgathirwo nĩ hinya, nĩmacemanirie na inyuĩ rĩrĩa mwarĩ rĩgendo-inĩ na makĩũraga andũ othe arĩa maarigĩtie na thuutha; makĩaga gwĩtigĩra Ngai. ¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa Jehova Ngai wanyu akaamũhe ũhurũko kuuma kũrĩ thũ iria ciothe imũrigiciĩrie bũrũri-inĩ ũrĩa ekũmũhe mũwĩgwatĩre ũtuĩke igai rĩanyurĩ, mũkaaniina kĩndũ o gĩothe kĩngĩtũma Aamaleki maririkanwo gũkũ thĩ guothe. Mũtikanariganĩrwo nĩ ũndũ ũcio.

26

Maciaro ma Mbere na Icuñjĩ cia Ikũmi

¹ Rĩrĩa ũgaatoonya bũrũri ũrĩa Jehova Ngai waku egũkũhe ũrĩ igai, na ũwĩgwatĩre na ũtũũre kuo, ² nĩũkoya maciaro mamwe ma mbere ma kĩa gĩothe ũgaakũria tĩri-inĩ wa bũrũri ũcio Jehova Ngai arakũhe na ũmekĩre kĩondo. Ŭcooke ũthiĩ handũ harĩa Jehova Ngai waku agaathuura ha gũtũũria Rĩtwa rĩake, ³ wĩre mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa ũrĩ wĩra-inĩ hĩndĩ ĩyo atĩrĩ, “Nĩndoiga ũmũthĩ ndĩ mbere ya Jehova Ngai wakwa atĩ nĩndĩkĩtie gũkinya bũrũri ũrĩa Jehova eerĩre maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa atĩ nĩagatũhe.”

⁴ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio nĩakamũkĩra kĩondo kũu kuuma moko-inĩ maku, akĩige hau

* 25:4 Ndegwa nĩcio ciarangaga ngano nĩguo imĩtigithũkanie na mahuti.

mbere ya kīgongona kĩa Jehova Ngai waku. ⁵ Ningĩ nĩũkoiga ũrĩ hau mbere ya Jehova Ngai waku atĩrĩ: “Baba aarĩ Mũsuriata watũũraga orũũraga,* nake agĩkũrũka agĩthĩ bũrũri wa Misiri marĩ na andũ mataarĩ aingĩ, nao magĩtũũra kuo na magĩtũũka rũrĩrĩ rũnene rũrĩ hinya na rwa andũ aingĩ. ⁶ No andũ a Misiri nĩmatũnyamaririe na magĩtũma tũthĩnĩke, na magĩtũrutithia wĩra wa hinya. ⁷ Hĩndĩ ĩyo tũgĩkĩara Jehova, o we Ngai wa maithe maitũ, nake Jehova akĩigua mũgambo witũ, na akĩona mĩtangĩko iitũ, na wĩra mũritũ na ũrĩa twahiinyagĩrĩrio. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩtũruta bũrũri wa Misiri na guoko gwake kwa hinya, na gũtambũrũkitio, akĩhũthĩra maũndũ manene ma kũmakania, na akĩringa ciama, o na agĩka maũndũ ma magegania. ⁹ Nĩatũrehire kũndũ gũkũ na agĩtũhe bũrũri ũyũ, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ; ¹⁰ na rĩrĩ, nĩndarehe maciaro ma mbere ma tĩrĩ ũrĩa, Wee Jehova, ũheete.” Nawe ũkĩige kĩondo kũ mbere ya Jehova Ngai waku na ũinamĩrĩre mbere yake. ¹¹ Wee mwene, na Alawii, o na andũ a kũngĩ arĩa marĩ thĩnĩ wanyu, nĩmũgakenera maũndũ mothe mega marĩa Jehova Ngai wanyu amũheete na akahe andũ a nyũmba cianyu.

¹² Rĩrĩa ũgaakorwo ũrĩkĩtie kwamũra gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa maciaro maku mothe mwaka-inĩ wa gatatũ, mwaka ũcio wa kũrutwo gĩcunjĩ gĩa ikũmi, nĩũgakĩheana kũrĩ Alawii, na kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, na kũrĩ mwana wa ngoriai, o na kũrĩ mũtumia wa ndigwa, nĩgeetha marĩ mahũũne marĩ kũu matũũra-inĩ manyu. ¹³ Ũcooke wĩre Jehova Ngai waku atĩrĩ, “Nĩndĩkĩtie kũruta gĩcunjĩ kĩrĩa kĩamũre kuuma nyũmba-inĩ yakwa, na nĩ ndĩkĩheanĩte kũrĩ Mũlawii, na kũrĩ mũndũ wa kũngĩ, na kũrĩ mwana wa ngoriai, na kũrĩ mũtumia wa ndigwa o ta ũrĩa wotho wathanĩte. Nditiganĩrie maathani maku o na kana ngariganĩrwo nĩ rĩmwe rĩamo. ¹⁴ Ndirĩte gĩcunjĩ o na kĩmwe gĩa kĩrĩa kĩamũre hĩndĩ ya macakaya, kana ngeheria o na kĩmwe gĩakĩo rĩrĩa ndaarĩ mũthaahu, o na kana ngarutĩra arĩa akuũ kĩmwe gĩakĩo. Nĩnjathĩkĩre Jehova Ngai wakwa, nĩnjĩkĩte o ta ũrĩa wotho ũnjathĩte. ¹⁵ Kĩrore ũrĩ o kũu igũrũ, o kũu gĩtũũro gĩaku gĩtheru, ũrathime andũ aku a Isiraeli na bũrũri ũyũ ũtũheete o ta ũrĩa werĩre maithe maitũ ma tene na mwĩhĩtwa, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ.”

Rũmagĩrĩa Maathani ma Jehova

¹⁶ Jehova Ngai waku egũgwatha ũmũthĩ ũrũmagĩrĩre irĩa cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho; ũmenyerere kũmaathĩkĩra na ngoro yaku yotho na muoyo waku wotho. ¹⁷ Nĩumbũrĩte ũmũthĩ atĩ Jehova nĩwe Ngai waku, na atĩ nĩũrĩthĩiaga na njĩra ciake, na nĩũrĩathĩkagĩra irĩa cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo, na maathani make, o na mawatho, na atĩ nĩũrĩmwathĩkagĩra. ¹⁸ Nake Jehova nĩoimbũrĩte ũmũthĩ atĩ wee ũrĩ rũrĩrĩ rwake, rũrĩrĩ rwa bata mũno o ta ũrĩa eeranĩire, na nĩ ũrĩmenyagĩrĩa maathani make mothe. ¹⁹ Nĩoimbũrĩte atĩ nĩagagũtũũgĩria, ũgĩe na ngumo na gĩtĩio gũkĩra ndũrĩrĩ ciothe iria oombĩte, na nĩũgatuĩka rũrĩrĩ rũtheru kũrĩ Jehova Ngai waku, o ta ũrĩa eeranĩire.

27

Kīgongona Kĩrĩma-inĩ kĩa Ebali

¹ Musa na athuuri a Isiraeli nĩ maathire andũ, makĩmeera atĩrĩ: “Rũmiai maathani maya mothe ndĩramũhe ũmũthĩ. ² Mwarĩkia kũringa Rũũĩ rwa Jorodani mũtoonye bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe-rĩ, mũkaahaanda mahiga manene na mũmathinge na rĩũmba. ³ Mũkaandĩka igũrũ rĩamo ciugo ciothe cia watho ũyũ mwarĩkia kũringa mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ mũtoonye bũrũri ũcio Jehova Ngai wanyu ekũmũhe, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, o ta ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aamwĩrĩre. ⁴ Na mwarĩkia kũringa Rũũĩ rwa Jorodani, mũkaahaanda mahiga macio kĩrĩma-inĩ kĩa Ebali, ta ũrĩa ndĩramwatha ũmũthĩ, na mũmathinge na rĩũmba. ⁵ Ningĩ mũgaakĩra Jehova Ngai wanyu kīgongona, kīgongona kĩa mahiga. Mũtikanahũthĩre kĩndũ o gĩothe gĩa kĩgera mahiga-inĩ macio. ⁶ Mũgaakĩra Jehova Ngai wanyu kīgongona na mahiga moimĩte mũgũnda, na mũrutĩre Jehova Ngai wanyu maruta ma njino igũrũ wakĩo. ⁷ Mũkarutĩra indo cia magongona

* 26:5 Jakubu nĩwe ũgwetetwo haha arĩ Mũsuriata ũrĩa worũũraga.

ma ũiguano o hau, mũcirĩe mũgĩkenagĩra o hau mbere ya Jehova Ngai wanyu. ⁸ Na nĩmũkandĩka ciugo ciothe cia watho ũyũ mahiga-inĩ macio mũkaahaanda na ndemwa ikuoneka wega.”

Irumi kuuma Kĩrĩma-inĩ kĩa Eballi

⁹ Nake Musa na athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ Alawii, makĩra andũ othe a Isiraeli atĩrĩ, “Ta kirai, inyuĩ andũ a Isiraeli, na mũthikĩrĩrie! Rĩu nĩmũtuĩkĩte andũ a Jehova Ngai wanyu.

¹⁰ Athĩkĩrai Jehova Ngai wanyu na mũrũmĩrĩre maathani make na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo ũrĩa ndĩramũhe ũmũthĩ.”

¹¹ Mũthenya o ro ũcio, Musa agĩatha andũ acio, akĩmeera atĩrĩ:

¹² Mwarĩkia kũringa Rũũĩ rwa Jorodani, mĩhĩrĩga ĩno nĩkarũgama kĩrĩma igũrũ kĩa Gerizimu ĩrathime andũ: Nĩ mũhĩrĩga wa Simeoni, na wa Lawi, na wa Juda, na wa Isakaru, na wa Jusufu na wa Benjamini. ¹³ Nayo mĩhĩrĩga ĩno nĩkarũgama kĩrĩma igũrũ kĩa Eballi yanĩrĩre irumi: Nĩ mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Asheri, na wa Zebuluni, na wa Dani na wa Nafitali.

¹⁴ Nao Alawii nĩmakoiga ciugo na mũgambo mũnene, meere andũ othe a Isiraeli atĩrĩ:

¹⁵ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũicũhagia mũhianano kana agatwekia mũhianano, kĩndũ kĩ magigi harĩ Jehova, wĩra wa moko ma mũbundi, na akahaanda kĩndũ kũu na hitho.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

¹⁶ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũtatĩaga ithe kana nyina.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

¹⁷ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa weheragia ihiga rĩa mũhaka wake na mũndũ wa itũũra.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

¹⁸ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũhĩtithagia mũtumumu njĩra.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

¹⁹ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũtaciiragĩra mũndũ wa kũngĩ, kana mwana wa ngoriai, kana mũtumia wa ndigwa na kĩhoto.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

²⁰ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkomaga na mũtumia wa ithe, nĩgũkorwo nĩ ũrĩrĩ wa ithe aagiĩre gĩtĩo.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

²¹ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũngĩkoma na nyamũ o yothe.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

²² “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkomaga na mwarĩ wa nyina, kana na mwarĩ wa ithe.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

²³ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkomaga na nyina wa mũtumia wake.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

²⁴ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũragaga mũndũ wa itũũra rĩake na hitho.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

²⁵ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa wamũkagĩra ihaki nĩguo oorage mũndũ ũtarĩ na ihĩtia.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

²⁶ “Kũgwatwo nĩ kĩrumi-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũtarĩrũmagia ciugo cia watho ũyũ na ũndũ wa gũcihingia.”

Hĩndĩ ĩyo nao andũ othe moige, “Ameni!”

¹ Ũngĩathĩkĩra Jehova Ngai waku kũna na ũmenyerere maathani make mothe marĩa ngũkũhe ũmũthĩ, Jehova Ngai waku nĩagagũtũũgĩria igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ.

² Irathimo ici ciothe nĩ igagũkinyĩra na itwaranage nawe ũngĩathĩkĩra Jehova Ngai waku:

³ Nĩũkarathimĩrwo kũu itũũra-inĩ inene, na ũrathimĩrwo mĩgũnda-inĩ.

⁴ Ũciari wa nda yaku nĩũkarathimwo, o na ũrathimĩrwo maciaro ma mũgũnda waku na maciaro ma mahiũ maku, nĩmo njaũ cia ng'ombe ciaku na tũũri twa ndũũru ciaku cia mbũri.

⁵ Kĩondo gĩaku o na ndĩrĩ yaku ya gũkandĩra mũtu nĩũkarathimwo.

⁶ Nĩũrĩrathimagwo rĩinũkĩro-inĩ rĩa gwaku mũciĩ o na riumagarĩro-inĩ.

⁷ Jehova nĩariĩtũmaga thũ iria ingĩarahũka igũũkĩrĩre ihootagĩrwo mbere yaku. Irĩkũhithũkagĩra na njĩra ĩmwe, no irĩkũũragĩra na njĩra mũgwanja.

⁸ Jehova nĩagatũma kĩrathimo kũu makũmbĩ-inĩ maku o na ũndũ-inĩ o wotho ũngĩka na moko maku. Jehova Ngai waku nĩagakũrathimĩra bũrũri-inĩ ũcio arakũhe.

⁹ Jehova nĩagakũhaanda agũtue rũrĩrĩ rwake rũtheru o ta ũrĩa aakwĩrĩre na mwĩhĩtwa, ũngĩmenyerera maathani ma Jehova Ngai waku na ũthiĩage na njĩra ciake. ¹⁰ Hĩndĩ ĩyo nacio ndũrĩrĩ ciothe cia gũkũ thĩ nĩcikoono atĩ wĩtanĩtio na rĩtwa rĩa Jehova, nacio nĩigagwĩtigĩra. ¹¹ Jehova nĩagakũhe ũgaacĩru mũingĩ, akũgaacĩrithie ũciari-inĩ wa nda yaku, na maciaro-inĩ ma ũhiũ waku, na maciaro-inĩ ma mĩgũnda yaku, kũu bũrũri-inĩ ũrĩa erĩre maithe manyu ma tene na mwĩhĩtwa atĩ nĩagakũhe.

¹² Jehova nĩakahingũra igũrũ, o kũu kũrĩ nyũmba cia mũthiithũ wa indo iria aheanaga, nĩguo oirĩrie bũrũri waku mbura hĩndĩ yayo yakinya, na arathime wĩra wotho wa moko maku. Nĩũgakombagĩra ndũrĩrĩ nyingĩ indo, no wee ndũgakomba kuuma kũrĩ mũndũ o na ũrĩkũ. ¹³ Jehova agaagũtua wa gũtongoria, no ti wa kũrigia. Ũngĩrũmbũiya maathani ma Jehova Ngai waku marĩa ndĩrakũhe ũmũthĩ, na ũmenyerere ũmarũmĩrĩre, ũrĩkoragwo hĩndĩ ciothe ũrĩ wa mbere na ndũgatuĩka wa kũrigagia. ¹⁴ Ndũkanehũgũre mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho ũtigane na rĩathani o na rĩmwe rĩa maya ndĩrakũhe ũmũthĩ, kana ũrũmagĩrĩre ngai ingĩ na ũcitungatagĩre.

Irumi nĩ ũndũ wa Kwaga Gwathĩka

¹⁵ No rĩrĩ, ũngĩaga gwathĩkĩra Jehova Ngai waku, na wage kũrũmĩrĩra wega maathani make mothe na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo iria ndĩrakũhe ũmũthĩ, irumi ici ciothe nĩigagũkinyĩrĩra:

¹⁶ Nĩũkanyĩitwo nĩ kĩrumi ũrĩ itũũra-inĩ inene o na ũnyĩitwo nĩ kĩrumi ũrĩ mĩgũnda-inĩ.

¹⁷ Kĩondo gĩaku na ndĩrĩ yaku ya gũkandĩrwo mũtu nĩũkanyĩitwo nĩ kĩrumi.

¹⁸ Ũciari wa nda yaku nĩũkanyĩitwo nĩ kĩrumi, o na irio cia mũgũnda waku, na mahiũ maku, ma njaũ cia ng'ombe na tũũri twa ndũũru ciaku cia mbũri.

¹⁹ Nĩũkanyĩitwo nĩ kĩrumi rĩinũkĩro-inĩ rĩa gwaku mũciĩ, na ũnyĩitwo nĩ kĩrumi ũkiumagara.

²⁰ Jehova nĩagakũrehithĩria irumi, na kĩrigiicano, na ikũũma ũndũ-inĩ ũrĩa wotho ũrĩkaga na guoko gwaku, nginya akũniine ũthire na ihenya nĩ ũndũ wa wĩhia ũrĩa wĩkĩte wa kũmũtiganĩria. ²¹ Jehova nĩagakũhũũra na mĩrimũ nginya akũniine wehere bũrũri ũrĩa ũratoonya ũwĩgwatĩre. ²² Jehova nĩagakũhũũra na mũrimũ wa kũhũrũrũka mwĩrĩ, na wa kũhiũha mwĩrĩ, na wa kũrugĩka, na agũcine na ũrugarĩ mũingĩ, na kwaga mbura, na mbaa na mbuu, maũndũ macio makũhũũre nginya makũniine. ²³ Matu marĩa marĩ igũrũ wa mũtwe waku nĩmagatuĩka gĩcango, nakuo thĩ waku gũtuĩke kĩgera. ²⁴ Jehova nĩagatũma mbura ya bũrũri waku ĩtuĩke rũkũngũ na mũtutu; ĩgaakuurĩra yumĩte igũrũ nginya ũniinwo.

²⁵ Jehova nĩagatũma ũhootwo nĩ thũ ciaku. Ũgaacihithũkĩra na njĩra ĩmwe, no ũciũrĩre na njĩra mũgwanja, na nĩ ũgaatuĩka kĩndũ kĩ magigi harĩ mothamaki mothe ma thĩ. ²⁶ Ciimba ciaku igaatuĩka irio cia nyoni ciothe cia rĩera-inĩ na cia nyamũ cia gũkũ thĩ, na gũtikagĩa mũndũ wa gũciahũra ciũre. ²⁷ Jehova nĩagakũhũũra na mahũha marĩa ma bũrũri wa Misiri, na mĩrimũ ya ngaaĩ, na ironda iratogota, na ũhere, na ndũkahona. ²⁸ Jehova nĩagakũhũũra na ũgũrũki na ũtumumu, na kĩrigiicano kĩa meciiria. ²⁹ Nĩũgathiĩ ũkĩhambatagĩria kũrĩ mũthenya barigici ta mũndũ mũtumumu arĩ nduma-inĩ. Ndũkagaacĩra ũndũ-inĩ o wothe ũgeeka; mũthenya o mũthenya nĩũkahinyagĩrĩrio na ũgatunywo indo ciaku, hatarĩ mũndũ ũngĩgũteithũra.

³⁰ Nĩ ũkaagĩa kĩrĩiko na mũndũ-wa-nja gĩa kũmũhikia, no mũndũ ũngĩ nĩakamuoya akome nake. Nĩũgaka nyũmba no ndũkamitũũra. Nĩũkahaanda mũgũnda wa mĩthabibũ no ndũkambĩrĩria gũkenera maciaro mayo. ³¹ Ndegwa yaku nĩũgathĩnjwo ũkĩonaga na maitho maku, no ndũkamĩrĩa. Ũgaatunywo ndigiri yaku na hinya na ndĩgacookio. Ng'ondũ ciaku nĩĩkaneanwo kũrĩ thũ ciaku na gũtirĩ mũndũ ũgaaciteithũkia. ³² Aanake aku na airĩtu aku nĩmakaneanwo kũrĩ rũrĩrĩ rũngĩ, namo maitho maku mathire hinya ũkĩmacũthĩrĩria mũthenya o mũthenya, na ndũkahota gwĩka ũndũ na guoko gwaku. ³³ Rũrĩrĩ ũtooĩ nĩrũkarĩa irio cia bũrũri iria ũrutĩire wĩra, na gũtirĩ kĩndũ ũkaagĩa nakĩo, tiga o kũhinyĩrĩrio gũkĩru matukũ maku mothe. ³⁴ Maũndũ marĩa ũkoona nĩ magaatũma ũgũrũke. ³⁵ Jehova nĩakahũũra maru maku na magũrũ maku na mahũha marĩ ruo matangĩhona, namo mahunje kuuma makinya maku nginya ruototia rwa mũtwe waku.

³⁶ Jehova nĩagagũtwara hamwe na mũthamaki ũrĩa wĩrũgamĩirie agwathage kũrĩ rũrĩrĩ ũtooĩ kana rũkamenywo nĩ maithe manyu. ũrĩ kũu nĩũkahooyaga ngai ingĩ, ngai cia mĩtĩ na cia mahiga. ³⁷ Ũgaatuĩka kĩndũ kĩ magigi, na kĩndũ gĩa gũthekererwo na kũnyararwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe kũu Jehova agaagũtwara.

³⁸ ũkaahaanda mbegũ nyingĩ mũgũnda-inĩ no ũkaagetha o tũnini, nĩ ũndũ nĩĩkarĩio nĩ ngigĩ. ³⁹ ũkaahaanda mĩgũnda ya mĩthabibũ na ũmĩrĩmĩre, no ndũkanyua ndibei yayo kana ũtue thabibũ, nĩ ũndũ igunyũ nĩĩgacĩrĩa. ⁴⁰ ũgaakorwo na mĩtĩ ya mĩtamaĩyũ bũrũri-inĩ waku wothe, no ndũkahũthĩra maguta mayo, nĩ ũndũ ndamaĩyũ nĩĩgaitĩka thĩ. ⁴¹ ũkaagĩa na aanake na ũgĩe na airĩtu no ndũgatũũra nao, nĩ ũndũ nĩmagatahwo mathĩĩ ũkombo-inĩ. ⁴² Mĩrumbĩ ya ngigĩ nĩĩkegwatĩra mĩtĩ yaku yothe na ĩrĩe irio cia bũrũri waku.

⁴³ Mũndũ wa kũngĩ ũrĩa ũtũũranagia na inyũĩ agaakĩrĩrĩria kwambatĩra igũrũ rĩaku, na we ũkĩrĩrĩrie o kũnyiiha. ⁴⁴ Nĩ agagũkombagĩra nowe ndũkamũkombagĩra. Agaatuĩka wa gũtongoria nawe ũtuĩke wa kũrigia.

⁴⁵ Irumi ici ciothe nĩĩgagũkinyĩrĩra. Nĩĩgathingatana nawe igũtoorie nginya ikũniine, nĩ tondũ ndwathĩkĩire Jehova Ngai waku, na ndũmenyereire maathani na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo iria aakũheire. ⁴⁶ Igaatuĩka kĩmenyithia na igegania harĩwe, o na harĩ njiaro ciaku nginya tene. ⁴⁷ Tondũ ndũigana gũtungatĩra Jehova Ngai waku ũrĩ na gĩkeno na ũcanjamũkĩte hĩndĩ ya ũgaacĩru, ⁴⁸ tondũ ũcio ũgaatungatĩra thũ ciaku iria Jehova agaagũtũmĩra igũũkĩrĩre, ũrĩ mũhũtu na ũnyootĩ, na ũrĩ njaga na ũrĩ mũthĩnĩku mũno. Nĩagagwĩkĩra icooki rĩa kĩgera ngingo nginya akũniine.

⁴⁹ Jehova nĩagakũrehithĩria rũrĩrĩ ruumĩte kũraya, rũgũũkĩrĩre, kuuma ituri-inĩ cia thĩ, rũmbũkĩte o ta nderi, rũrĩrĩ ũtangĩmenya rwario rwa ruo, ⁵⁰ rũrĩrĩ rwa gwĩtigĩrwo, rũtangĩtĩia andũ akũrũ kana rũiguĩre andũ ethĩ tha. ⁵¹ Nĩmakarĩa njaũ cia mahiũ maku, na marĩe maciaro ma bũrũri waku nginya makũniine. Matigagũtigĩria ngano, kana ndibei ya mũhihano, kana maguta, o na kana magũtigĩre njaũ o na ĩmwe ya ndũũru cia ng'ombe ciaku kana tũũri twa rũũru rwa mbũri ciaku, nginya ũthĩnĩke biũ. ⁵² Nĩmakarigiicĩria matũũra mothe manene guothe bũrũri-inĩ waku, o nginya thingo icio ndaihu ciakitwo na hinya na wĩhokete imomoke. Nĩmakarigiicĩria matũũra manene mothe marĩa marĩ bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova Ngai waku egũkũhe.

⁵³ Tondũ wa thĩĩna ũrĩa ũkaareherwo nĩ thũ yaku hĩndĩ ya kũrigiicĩrio, nĩ ũkaarĩa maciaro ma nda, ũrĩe nyama cia ariũ na airĩtu arĩa Jehova Ngai waku akũheete. ⁵⁴ O na

mündũ ũrĩa mũhooreri mũno na ũrĩ tha gatagatĩ-inĩ kanyu ndakaiguĩra mŭrũ wa nyina tha, kana mŭtumia wake ũrĩa endete, kana ciana ciake iria itigaire, ⁵⁵ na ndarĩ mündũ o na ũmwe wao akaahe nyama cia ciana ciake icio araarĩa. Icio nocio kĩndũ kĩrĩa agaakorwo atigĩtie nĩ ũndũ wa thĩĩna ũrĩa thũ yaku ĩgaakũrehere hĩndĩ ĩrĩa ĩkaarigiicĩria matũũra maku manene mothe. ⁵⁶ Mündũ-wa-nja ũrĩa mũhooreri mũno na ũrĩ tha gatagatĩ-inĩ kanyu, ũcio ũrĩ tha mũno na mũhooreri nginya ndangĩũmĩrĩria kũhutia thĩ na ikinya rĩake, nĩakaima mũthuriwe ũrĩa endete, na mŭriũ kana mwarĩ, ⁵⁷ njogu ĩrĩa yumĩte nda yake na ciana iria agaciara. Nĩgũkorwo no ende gũcĩria na hitho hĩndĩ ĩyo ya kũrigiicĩrio na ya thĩĩna ũrĩa thũ ciaku ĩgaakũrehere kũu matũũra-inĩ manene manyu.

⁵⁸ Ũngĩaga kũrũmĩrĩra wega ciugo ciothe cia watho ũyũ, iria ciandĩkitwo ibuku-inĩ rĩĩrĩ, na wage gũtĩia rĩĩtwa rĩĩrĩ rĩrĩ riiri na rĩa gwĩtigĩrwo, rĩa Jehova Ngai waku, ⁵⁹ Jehova nĩagakũrehithĩria mĩthiro ya kũmakania, wee na njiaro ciaku, na thĩĩna mŭnene na wa ihinda iraaya, o na mĩrimũ mĩũru na ya gũikara mũno. ⁶⁰ Nĩagakũrehithĩria mĩrimũ yotho ya bũrũri wa Misiri ĩrĩa wetigĩrĩte, nayo nĩgakwĩgwatĩrĩa. ⁶¹ O na ningĩ Jehova nĩagakũrehithĩria mĩrimũ ya mĩthemba yotho o na mathĩĩna marĩa matarĩ maandĩke Ibuku-inĩ rĩĩrĩ rĩa Watho, nginya ũniinwo. ⁶² Inyuĩ mwarĩ aingĩ ta njata cia igũrũ, mũgaatigara o andũ anini mũgĩtarwo, nĩ ũndũ wa kwaga gwachĩkĩra Jehova Ngai wanyu. ⁶³ O ta ũrĩa Jehova aakeneire kũmũgaacĩrithia na kũmũingĩhia, noguo agaakena akĩmũharagania na akĩmũniina. Nĩmũkamunywo mweherio bũrũri ũrĩa mũrathiĩ mũwĩgwatĩre.

⁶⁴ Ningĩ Jehova nĩagakũhurunja ndũrĩrĩ-inĩ ciothe, kuuma gĩturi kĩmwe gĩa thĩ nginya kĩrĩa kĩngĩ. ũrĩ kũu ũkaahooyaga ngai ingĩ, ngai cia mĩtĩ na cia mahiga, iria wee o na maithe manyu mũtooĩ. ⁶⁵ ũrĩ gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ icio ndũkoona ũndũ mwega, kana wone handũ ha kũhurũkia ikinya rĩa kũgũrũ gwaku. Mũrĩ kũu Jehova nĩagatũma ũtangĩke meciiria na maitho mage kuona, o na ũũrwo nĩ hinya. ⁶⁶ ũgaatũũra na wagagu, ũiyũrĩtwo nĩ guoya ũtukũ na mũthenya, ũtarĩ na ma ya ũtũũro waku. ⁶⁷ Rũciĩnĩ ũkoĩga atĩrĩ, “Naarĩ korwo nĩ hwaĩ-inĩ!” Naguo hwaĩ-inĩ ũkoĩga atĩrĩ, “Naarĩ korwo nĩ rũciĩnĩ!” Tondũ wa kĩmakania kĩrĩa gĩgaakorwo kĩmũiyũrĩte ngoro cianyu, na maũndũ marĩa maitho manyu makeyonera. ⁶⁸ Jehova akaamũcookia bũrũri wa Misiri na meeri, rũgendo rũrĩa ndoigire mũtikanarũthĩ rĩngĩ. Mũrĩ kũu nĩkuo mũkenana mũgũrwo nĩ thũ cianyu, mũrĩ ngombo cia arũme na cia andũ-a-nja, no gũtirĩ mündũ ũkaamũgũra.

29

Kwerũhio gwa Kĩrĩkanĩro

¹ Ici nĩcio ciugo cia kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aathire Musa arĩkanĩre na andũ a Isiraeli kũu Moabi, hamwe na kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩre nao marĩ Horebu.

² Musa nĩetire andũ a Isiraeli othe, akĩmeera atĩrĩ:

Maitho manyu nĩmeyoneire ũrĩa wotho Jehova eekire Firaũni kũu bũrũri wa Misiri, na ũrĩa eekire anene ake othe na bũrũri wake wotho. ³ Nĩmweyoneire na maitho manyu magerio macio manene, o na ciana na maũndũ manene ma kũgegania. ⁴ No nginya ũmũthĩ Jehova ndamũheete meciiria marĩ na ũmenyo, kana maitho me kuona, kana matũ me kũigua. ⁵ Ihinda rĩu rĩa mĩaka mĩrongo ĩna ndamũtongoririe werũ-inĩ, nguo cianyu itiigana gũtuĩka, o na kana iraatũ iria ciarĩ magũrũ manyu igĩtarũka. ⁶ Mũtiigana kũrĩa irio, kana mũkĩnyua ndibei kana kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩgagatu. Ndeekire ũndũ ũcio nĩgeetha mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.

⁷ Rĩrĩa mwakinyire gũkũ, Sihoni mũthamaki wa Heshiboni, na Ogu mũthamaki wa Bashani nĩmookire kũhũũrana na ithuĩ, no nĩtwamatooririe. ⁸ Nĩtwegwatĩire bũrũri wao na tũkĩũheana ũtuĩke igai rĩa andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase.

⁹ Rũmĩrĩrai wega ciugo cia kĩrĩkanĩro gĩkĩ, nĩguo mũgaacĩre maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga. ¹⁰ Inyuĩ inyuotho mũrũgamĩte ũmũthĩ mbere ya Jehova Ngai wanyu, na

atongoria anyu, na atongoria a mĩhĩrĩga yanyu, na athuuri anyu, na anene anyu, na arũme arĩa angĩ othe a Isiraeli, ¹¹ hamwe na ciana cianyu, na atumia anyu, na andũ a kũngĩ arĩa matũũraga kambĩ-inĩ cianyu, arĩa mamunagĩra ngũ na makamũtahĩra maaĩ. ¹² Mũrũgamĩte haha nĩguo mũgĩe na kĩrĩkanĩro na Jehova Ngai wanyu, kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova ekũgĩa na inyuĩ ũmũthĩ, na akĩhũũre mũhũũri na ũndũ wa mwĩhĩtwa, ¹³ na agĩkĩre hinya kũna atĩ mũrĩ andũ ake ũmũthĩ, na atĩ atuĩke Ngai wanyu, o ta ũrĩa aamwĩrĩire, na ningĩ o ta ũrĩa eehĩtire kũrĩ maithe manyu Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu. ¹⁴ Ndirathondeka kĩrĩkanĩro gĩkĩ na mwĩhĩtwa na inyuĩ inyuiki, ¹⁵ o inyuĩ mũrũgamĩte haha na ithuĩ ũmũthĩ mbere ya Jehova Ngai witũ, no nĩ hamwe na arĩa matarĩ haha ũmũthĩ.

¹⁶ Inyuĩ ene nĩmũũĩ ũrĩa twatũũraga bũrũri wa Misiri na ũrĩa twatuĩkanĩirie mabũrũri-inĩ tũgĩũka gũkũ. ¹⁷ Gatagatĩ-inĩ kao nĩmuonire mĩhianano yao ĩrĩ thaahu, na ngai cia kũhooywo cia mĩtĩ na cia mahiga, na cia betha na cia thahabu. ¹⁸ Menyererai wega hatigakorwo mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja, kana andũ a nyũmba ĩmwe kana mũhĩrĩga gatagatĩ-inĩ kanyu ũmũthĩ, ũngĩgĩa na ngoro ya kũhutatĩra Jehova Ngai witũ athĩĩ akahooe ngai cia ndũrĩrĩ icio; menyererai wega gũtikagĩe mũri mũrũrũ gatagatĩ kanyu ũngĩciara maciaro marũrũ ta nyongo.

¹⁹ Rĩrĩa mũndũ ta ũcio aigua ciugo cia mwĩhĩtwa ũyũ, eĩtagĩria kĩrathimo, na nĩ ũndũ ũcio ageciiria atĩrĩ, “Ndikona ũgwati o na ingĩkĩrĩria gũthĩĩ na njĩra yakwa mwene.” ũndũ ũcio nĩũkarehe mwanangĩko bũrũri ũrĩa ũrĩ maaĩ, o na ũrĩa mũng’aru. ²⁰ Jehova ndarĩ hĩndĩ akenda kũmũrekeri; marakara make na kĩyo gĩake nĩkarĩrĩmbũkĩra mũndũ ũcio. Irumi ciothe iria ciandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩrĩ nĩkamũkinyĩrĩra, nake Jehova nĩakahuura rĩtwa rĩake rĩehere gũkũ thĩ. ²¹ Jehova nĩakamwamũra kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli, anyiitwo nĩ mwanangĩko, kũringana na irumi ciothe cia kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩandĩke thĩĩnĩ wa Ibuku rĩrĩrĩ rĩa Watho.

²² Ciana cianyu iria ikaamũrũmĩrĩra njiaro-inĩ iria igooka thuutha, o na ageni arĩa magooka moimĩte mabũrũri ma kũraya nĩmakona mathĩĩna marĩa makorete bũrũri o na mĩrimũ ĩrĩa Jehova ahũũrĩte bũrũri nayo. ²³ Bũrũri wothe ũgaatuĩka kũndũ gũtangĩkũra kĩndũ, kũiyũrĩte cumbĩ na ũbiriti, gũtirĩ kĩndũ gĩkahaandwo na gũtirĩ riya rĩgaakũra kuo, kana kĩndũ kĩmere kuo. Gũkahaana ta mwanangĩko wa matũũra ma Sodomu na Gomora, na Adima o na Zeboimu, marĩa Jehova aaharaganirie arĩ na marakara mahiũ. ²⁴ Ndũrĩrĩ ciothe ikooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte Jehova eke bũrũri ũyũ ũguo? Marakara maya mahiũ ũũ, nĩ ma kĩ?”

²⁵ Narĩo icookio rĩgaakorwo rĩrĩ atĩrĩ, “Nĩ tondũ andũ aya nĩmatiganĩirie kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, Ngai wa maithe mao, kĩrĩkanĩro kĩrĩa aagĩire nao rĩrĩa aamarutire bũrũri wa Misiri. ²⁶ Nĩmamwehereire magĩthĩĩ kũhooya ngai ingĩ na magĩciinamĩrĩra, ngai matooĩ, na ngai Jehova ataamaheete. ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio marakara ma Jehova makĩrĩrĩmbũkĩra bũrũri ũyũ, akĩũkinyĩria irumi iria ciothe ciandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩrĩ. ²⁸ Ningĩ Jehova, arĩ na marakara mahiũ na mang’ũrĩ manene, nĩamamunyire kuuma bũrũri wao akĩmaikia bũrũri ũngĩ, ta ũrĩa gũtarĩ rĩu.”

²⁹ Maũndũ ma hito nĩ ma Jehova Ngai witũ, no maũndũ marĩa maguũrie nĩ maitũ na ciana ciitũ nginya tene, nĩguo tũrũmagĩrĩre ciugo ciothe cia watho ũyũ.

30

Ūgaacĩru Thuutha wa Gũcookerera Jehova

¹ Rĩrĩa irathimo na irumi ici ciothe njigĩte mbere yaku igaagũkinyĩrĩra, nawe ũci-amũkĩre ngoro-inĩ yaku kũrĩa guothe Jehova Ngai waku agaakũhurunjĩra ndũrĩrĩ-inĩ, ² na rĩrĩa wee mwene na ciana ciaku ũgaacookerera Jehova Ngai waku na ũmwathĩkĩre na ngoro yaku yothe na muoyo waku wothe, kũringana na ũrĩa wothe ngũgwatha ũmũthĩ-rĩ, ³ hĩndĩ ĩyo Jehova Ngai waku nĩagagũcookeria irathimo ciaku na akũiguĩre tha, na nĩagagũcookanĩrĩria rĩngĩ, akũrute ndũrĩrĩ-inĩ ciothe kũrĩa aakũhurunjĩre. ⁴ O na ũngĩgaakorwo ũthaamĩrio bũrũri ũrĩa ũrĩ kũraya mũno gũkũ thĩ, Jehova Ngai waku

nĩagagũcookanĩrĩria, akũrute kuo agũcookie bũrũri-inĩ waku. ⁵ Nĩagagũcookia bũrũri ũrĩa warĩ wa maithe maku, na we nĩũkawĩgwatĩra. Nĩagatũma ũgaacĩre na ũingĩhe gũkĩra maithe maku. ⁶ Jehova Ngai waku nĩakaruithia ngoro yaku na aruithie ngoro cia njiaro ciaku, nĩgeetha ũmwendage na ngoro yaku yothe na muoyo waku wotho, nĩguo ũtũũre muoyo. ⁷ Jehova Ngai waku nĩagakinyĩria irumi ici ciothe kũrĩ thũ ciaku irĩa igũthũire na ikũnyariiraga. ⁸ Nĩũgacooka gwathĩkĩra Jehova rĩngĩ, na ũrũmĩrĩre maathani make, o maya ndĩrakũhe ũmũthĩ. ⁹ Hĩndĩ ĩyo Jehova Ngai waku nĩagatũma ũtheereme mũno wĩra-inĩ wotho wa moko maku na maciaro-inĩ ma nda yaku, o na njaũ cia mahiũ maku na maciaro ma mĩgũnda yaku. Jehova nĩagakena rĩngĩ nĩ ũndũ waku, na atũme ũgaacĩre, o ta ũrĩa aakenire nĩ ũndũ wa maithe maku, ¹⁰ ũngĩgaathĩkĩra Jehova Ngai waku, na ũmenyagĩrĩre maathani make na irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo ũrĩa wandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa Watho, na ũcookerere Jehova Ngai waku na ngoro yaku yothe na muoyo waku wotho.

Kũheo Gũthuura Muoyo kana Gĩkuũ

¹¹ Na rĩrĩ, ũrĩa ndĩragwatha ũmũthĩ ti ũndũ ũrĩ hinya, ũngĩkũrema, kana ũndũ ũtangĩhota gwĩka. ¹² Ndũrĩ igũrũ matu-inĩ, atĩ no ũrie atĩrĩ, “Nũũ ũkwambata igũrũ, aũgĩre atũrehere, na awanĩrĩre kũrĩ ithuĩ nĩguo tũwathĩkĩre?” ¹³ O na ndũrĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa irĩa, atĩ no ũrie atĩrĩ, “Nũũ ũkũringa irĩa, aũgĩre atũrehere, na awanĩrĩre kũrĩ ithuĩ nĩguo tũwathĩkĩre?” ¹⁴ Aca, ti ũguo, kiugo kĩrĩ hakuhĩ mũno nawe; kĩrĩ o kanua-inĩ gaku na ngoro-inĩ yaku, nĩguo ũgĩathĩkĩre.

¹⁵ Atĩrĩrĩ, ũmũthĩ ũyũ nĩndaiga ũhoru wa gũtũũra muoyo na wa ũgaacĩru mbere yaku, o na wa gĩkuũ na wa mwanangĩko. ¹⁶ Nĩgũkorwo ndagwatha ũmũthĩ wendage Jehova Ngai waku, na ũthiĩage na njĩra ciake, na ũmenyagĩrĩre maathani make, na irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo, na mawatho; hĩndĩ ĩyo nĩũgatũũra muoyo na ũingĩhe, nake Jehova Ngai waku nĩagakũrathima ũrĩ bũrũri-inĩ ũrĩa ũratoonya ũwĩgwatĩre.

¹⁷ No ngoro yaku ĩngĩkagarũrũka wage gwathĩka, na ũguucĩrĩrio, ũinamĩrĩre ngai ingĩ ũcihooe, ¹⁸ ngũkwĩra na ma ũmũthĩ atĩ no ũkaaniinwo. Ndũgatũũra matukũ maingĩ bũrũri-inĩ ũrĩa ũraringa Rũũĩ rwa Jorodani ũũtoonye na ũwĩgwatĩre.

¹⁹ ũmũthĩ ndeeta igũrũ na thĩ ituĩke aira atĩ nĩnjigĩte mbere yaku ũhoru wa gũtũũra muoyo na wa gĩkuũ, na wa irathimo na wa irumi. Na rĩrĩ, thuura muoyo, nĩguo wee na ciana ciaku mũtũũre muoyo, ²⁰ na nĩguo mwendage Jehova Ngai wanyu, na mũthikagĩrĩre mũgambo wake, na mũnyitane nake. Nĩgũkorwo Jehova nĩwe muoyo waku, na nĩagakũhe mĩaka mĩingĩ ya gũtũũra bũrũri-inĩ ũrĩa eehĩtĩre atĩ nĩakauĩhe maithe maku, nĩo Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu.

31

Joshua Gũcooka Ithenya rĩa Musa

¹ Nake Musa akiumagara agĩthĩĩ akĩarĩria andũ othe a Isiraeli na ciugo ici akĩmeera atĩrĩ, ² “Rĩu ndĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana na mĩrongo ĩrĩ, na ndingĩhota kũmũtongoria rĩngĩ. Jehova nĩanjĩrĩte atĩrĩ, ‘Wee ndũkũringa Rũũĩ rwa Jorodani.’” ³ Jehova Ngai wanyu we mwene nĩakaringa arĩ mbere yanyu. Nĩakaniina ndũrĩrĩ icio mbere yanyu na inyuĩ nĩmũkegwatĩra bũrũri wacio. Joshua o nake nĩakaringa arĩ mbere yanyu ta ũrĩa Jehova oigire. ⁴ Nake Jehova nĩakameka o ta ũrĩa eekire Sihoni na Ogu, athamaki a Aamori, arĩa aaniinire hamwe na bũrũri wao. ⁵ Jehova nĩakamaneana kũrĩ inyuĩ, na inyuĩ no nginya mũkaameeka ũrĩa wotho ndĩmwathĩte. ⁶ Gĩai na hinya na mũũmĩrĩrie. Mũtĩgetigĩre kana mũmake nĩ ũndũ wao, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ egũthĩĩ hamwe na inyuĩ; ndakamũtiga kana amũtirike.”

⁷ Nake Musa agĩta Joshua, akĩmwĩra arĩ mbere ya andũ othe a Isiraeli atĩrĩ, “Gĩa na hinya, nĩgũkorwo no nginya ũthĩĩ na andũ aya bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova eehĩtĩre kũrĩ maithe mao ma tene atĩ nĩakamahe, nawe no nginya ũkaaũgayania gatagatĩ-inĩ kao, ũtuĩke igai

rĩao. ⁸ Jehova mwene nĩegũthiĩ mbere yaku na nĩarĩkoragwo hamwe na we; ndarĩ hĩndĩ agaagũtiga kana agũtirike. Ndũkanetigĩre, o na kana ũkue ngoro.”

Gũthoma Watho

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩandĩka watho ũcio, agĩcooka akĩũnengera athĩnjĩri-Ngai, ariũ a Lawi, arĩa maakuĩte ithandũkũ rĩa kĩrikanĩro kĩa Jehova, o na akĩũnengera athuuri othe a Isiraeli. ¹⁰ Ningĩ Musa akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, “O mũthia-inĩ wa mĩaka mũgwanja, mwaka-inĩ ũrĩa ũtuĩtwo wa kũrekanĩra mathiirĩ, hĩndĩ ya Gĩathĩ gĩa Ithũnũ-rĩ, ¹¹ nĩrĩo andũ othe a Isiraeli mariumagĩra mbere ya Jehova Ngai wanyu handũ harĩa we mwene agaathuura, nĩmũrĩmathomagĩra watho ũyũ mũrĩ mbere yao makĩguaga. ¹² Cookanagĩrĩria andũ othe hamwe: arũme, na andũ-a-nja, na ciana, na andũ a kũngĩ arĩa matũũraga matũũra-inĩ manyu,* nĩgeetha mathikĩrĩrie na merute gwĩtigĩra Jehova Ngai wanyu, na marũmagĩrĩre ciugo cia watho ũyũ. ¹³ Ciana ciao iria itooĩ watho ũyũ, no nginya ciũigwe, na ciĩrute gwĩtigĩra Jehova Ngai wanyu rĩrĩa rĩothe mũgũtũũra bũrũri ũcio mũraringa Rũũ rwa Jorodani mũthiĩ mũkawĩgwatĩre.”

Ũrathi wa Ũremi wa Isiraeli

¹⁴ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, mũthenya wa gũkua gwaku ũrĩ hakuhĩ. Īta Joshua mũũke nake na mũrũgame Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo, nĩho ngũnengerera Joshua wĩra.” Nĩ ũndũ ũcio Musa na Joshua magĩũka makĩrũgama Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo.

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Jehova akiumĩra Hema-inĩ ĩyo arĩ thĩĩnĩ wa gĩtugĩ gĩa itu, narĩo itu rĩu rĩkĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa Hema. ¹⁶ Nake Jehova akĩira Musa atĩrĩ, “Wee nĩũkũhurũka hamwe na maithe maku, nao andũ aya ihinda rĩtarĩ kũraiho nĩmekũhũũra ũmaraya na ngai cia kũngĩ cia bũrũri ũrĩa mũratoonya. Nĩmakandirika na mathũkie kĩrikanĩro kĩrĩa ndaathondekete nao. ¹⁷ Mũthenya ũcio nĩngamarakarĩra na ndĩmatirike; nĩngamahitha ũthiũ wakwa, nao nĩmakaniinwo. Nĩmagakorwo nĩ mĩanangĩko mĩingĩ na moritũ maingĩ, nao mũthenya ũcio nĩ makooria atĩrĩ, ‘Gĩthĩ mĩanangĩko ĩno ndĩtũkorete nĩ ũndũ Ngai ndakoretwo hamwe na ithuĩ?’ ¹⁸ Na hatarĩ nganja nĩngamahitha ũthiũ wakwa mũthenya ũcio, nĩ ũndũ wa waganu wao wothe wa gũcookerera ngai ingĩ.

¹⁹ “No rĩrĩ, wĩyandĩkĩre rwĩmbo rũrũ, na ũrũrute andũ a Isiraeli, na ũreke marũine, nĩguo rĩtuĩke ũira wakwa wa kũmookĩrĩra. ²⁰ Ndaarĩkia kũmatoonyia bũrũri ũcio ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, bũrũri ũcio nderĩire maithe mao ma tene, na rĩrĩa makaarĩa na mahũũne na matheereme, nĩmakagarũrũkĩra ngai ingĩ macihooe, maamene na mathũkie kĩrikanĩro gĩakwa. ²¹ Na rĩrĩa mĩanangĩko mĩingĩ na moritũ maingĩ makaamakora, rwĩmbo rũrũ nĩrũgatuĩka ũira wa kũmookĩrĩra, nĩ ũndũ njiaro ciao itikariganĩrwo nĩruo. Nĩnjũũ ũrĩa maciĩrĩire gwĩka, o na itarĩ ndĩramatoonyia bũrũri ũrĩa ndaamerĩire na mwĩhĩtwa.” ²² Nĩ ũndũ ũcio Musa akĩandĩka rwĩmbo rũu o mũthenya ũcio, na akĩrũruta andũ a Isiraeli.

²³ Jehova nĩahere Joshua mũrũ wa Nuni rĩathani rĩrĩ: “Gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie, nĩgũkorwo nĩwe ũgũkinyia andũ a Isiraeli bũrũri ũrĩa ndamerĩire na mwĩhĩtwa, na Nĩ mwene nĩngũkorwo ndĩ hamwe nawe.”

²⁴ Thuutha wa Musa kũrĩkia kwandĩka ciugo cia watho ũcio ibuku-inĩ kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, ²⁵ nĩahere Alawii arĩa maakuuaga ithandũkũ rĩa kĩrikanĩro kĩa Jehova watho ũyũ, ²⁶ akĩmeera atĩrĩ, “Oyai Ibuku rĩĩrĩ rĩa Watho mũrĩge mwena-inĩ wa ithandũkũ rĩa kĩrikanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu. Rĩgũtũũra hau rĩrĩ ũira wa kũmũkagĩrĩra. ²⁷ Nĩgũkorwo nĩnjũũ ũrĩa mũrĩ aremi na mũkoomia ngingo. Angĩkorwo mũkoretwo mũremeire Jehova ndĩ muoyo na ndĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, mũgaakĩrĩrĩa kũrema atĩa ndakua! ²⁸ Cookanĩrĩria athuuri othe a mĩhĩrĩga yanyu, na anene anyu othe mbere yakwa, nĩgeetha njarie ciugo ici makĩĩguagĩra, na njĩte igũrũ na thĩ irute ũira wa kũmookĩrĩra. ²⁹ Nĩgũkorwo nĩnjũũ ndaarĩkia gũkua inyuĩ nĩ mũgethũkia biũ, na mũgarũrũke mũtĩge gũthiĩ na njĩra ĩrĩa ndĩmwathĩte. Matukũ marĩa magooka

* 31:12 Atumia na ciana nĩmetĩkĩrĩtio gũthiĩ gũthikĩrĩria watho ũgĩthomwo.

mwanangĩko nĩũkamũkora, nĩ ũndũ nĩmũgeeka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, mĩtũme arakario nĩ kĩrĩa mũthondekete na moko manyu.”

Rwĩmbo rwa Musa

³⁰ Nake Musa agĩcookera ciugo ici cia rwĩmbo rũrũ kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, akĩiguagwo nĩ kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli:

32

- ¹ Ta thikĩrĩria, wee igũrũ, ngũhe ũhoru;
o na we thĩ-rĩ, ta igua ciugo cia kanua gakwa.
- ² Reke ũrutani wakwa uure ta mbura,
nacio ciugo ciakwa igwe ta ime,
ituĩke ta rũthuthuũ rũkiurĩra nyeki ya mũmerano,
o na ituĩke ta mbura nyingĩ ikiurĩra mĩmera mĩĩthĩ.
- ³ Nĩngũhunjia ũhoru wa Rĩĩtwa rĩa Jehova.
Hĩ, kĩgoocei ũnene wa Ngai witũ!
- ⁴ We nĩwe Rwaro rwa Ihiga, mawĩra make nĩ makinyanĩru,
nacio njĩra ciake ciothe nĩ cia kĩhooto.
Nĩ Ngai mwĩhokeku na ndahĩtagia,
nĩ mũrũngĩrĩru, na nĩ wa kĩhooto.
- ⁵ Nĩmethaahĩtie harĩ we;
ũndũ wa thoni nĩ atĩ ti ciana ciake rĩngĩ,
no nĩ rũciaro rũremi na rwaganu.
- ⁶ Ũũ nĩguo mũngĩrĩha wega wa Jehova,
inyuĩ andũ aya akĩngu na mwagĩte ũũgĩ?
Githĩ tiwe Ithe wanyu, o we Mũmbi wanyu,
ũrĩa wamũmbire na agĩtũma mwĩhaande wega?
- ⁷ Ririkana matukũ ma tene;
wĩciirie ũhoru wa njiaro iria ihĩtũkĩte.
Ūria thoguo na nĩegũkwĩra,
O na athuuri anyu na nĩmegũgũtaarĩria.
- ⁸ Rĩrĩa Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno aaheire ndũrĩrĩ igai rĩacio,
rĩrĩa aagayanirie iruka ciothe cia andũ,
nĩekĩrĩre andũ othe mĩhaka,
kũringana na mũigana wa ariũ a Isiraeli.
- ⁹ Nĩ gũkorwo igai rĩa Jehova nĩ andũ ake,
Jakubu nĩwe igai rĩake rĩrĩa eegaĩire.
- ¹⁰ Aamuonire arĩ kũndũ werũ-inĩ,
werũ ũtarĩ kĩndũ, ũgambagwo nĩ nyamũ.
Nake akĩmũgitĩra na akĩmũmenyerera;
aamũrangagĩra o ta kĩũma kĩa riitho rĩake,
- ¹¹ o ta ũrĩa nderi yarahũraga tũcui twayo gĩtara-inĩ kĩaayo,
ĩkareera igũrũ rĩa tũcui twayo,
ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo nĩguo ituo,
na ĩgatũkuua mathagu-inĩ mayo.
- ¹² Jehova o we wiki nĩwe wamũtongoririe;
gũtiarĩ ngai ng'eni yarĩ hamwe nake.
- ¹³ Atũmire ahaice kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru bũrũri-inĩ,

na akĩmũhũũnia na matunda ma mĩgũnda.
 Nĩamũheire ũũkĩ uumĩte ihiga-inĩ,
 na akĩmũhe maguta moimĩte ihiga-inĩ rĩa nyaigĩ;
¹⁴ akĩmũhe ngorono na iria kuuma ndũũru-inĩ cia ng'ombe,
 na cia mbũri na tũtũrũme tũnoru.
 o na mbũri na ndũrũme iria njega mũno cia Bashani,
 na ngano ĩrĩa njega mũno.
 Nĩwanyuire thakame ĩrĩ mũhũyũ ya thabibũ, nĩyo ndibei yacio.

¹⁵ Jeshuruni nake aanorire, agĩkia haati;
 aahũũnire, agĩtunguha, na agĩkenga mwĩrĩ.
 Agĩgĩtigana na Ngai ũrĩa wamũmbire,
 na akĩrega Rwaro rwa Ihiga, o ruo Mũhonokia wake.
¹⁶ Nĩmatũmire aigue ũiru nĩ ũndũ wa ngai icio ciao ng'eni,
 na makĩmũrakaria na mĩhianano yao ĩrĩ magigi.
¹⁷ Nĩmarutĩire ndaimono magongona, iria itarĩ Ngai:
 ngai iria matooĩ,
 ngai iria cieyumĩrĩtie o ica-ikuhĩ,
 ngai iria iteetigĩrĩtwo nĩ maithe manyu.
¹⁸ Nĩwatiganĩrie Rwaro rwa Ihiga, rũrĩa rwagũciarire;
 ũkĩriganĩrwo nĩ Mũrungu ũrĩa wagũciarire.
¹⁹ Jehova nĩonire ũndũ ũcio
 nake akĩmarega nĩ ũndũ nĩarakarĩtio nĩ ariũ ake na airĩtu ake.
²⁰ Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũmahitha ũthiũ wakwa,
 nyone ũrĩa marigĩrĩrio mao magaakorwo matariĩ;
 nĩgũkorwo nĩ rũciaro rũremi,
 ciana itaangĩhokeka.
²¹ Manjiguithirie ũiru nĩ ũndũ wa ngai itarĩ bata,
 na makĩndakaria na ngai ciao itarĩ kĩene.
 Ngaamaiguithia ũiru na rũrĩrĩ hatarĩ;
 ngaatũma marakario nĩ rũrĩrĩ rũtarĩ na ũmenyo.
²² Nĩ gũkorwo mwaki nĩwakĩtio nĩ mang'ũrĩ makwa,
 ũrĩa wakanaga ũgakinya mũhuro wa kwa ngoma.
 Nĩũkaniina thĩ na magetha mayo,
 na ũmundie itina cia irĩma mwaki.

²³ “Nĩngamombĩrĩra mĩtino
 na mĩguĩ yakwa ndĩmĩhũthĩre ngĩmahũũra nayo.
²⁴ Nĩngamarehithĩria ng'aragu ya kũmahinyaria,
 ndĩmarehithĩrie gĩthĩina gĩa kũmaniina na mũthiro wa kũmooraga;
 Ngaamarehithĩria nyamũ cia gĩthaka irĩ magego moogĩ,
 ndĩmarehithĩrie ũrũrũ wa ndũira iria inyororokaga rũkũngũ-inĩ.
²⁵ Rũhiũ rwa njora nĩrũkaniina ciana ciao njĩra-inĩ ya itũũra;
 kĩmako gĩkaamaiyũra marĩ kwao mĩciĩ.
 Aanake na airĩtu nĩmagathira,
 o hamwe na ngenge, na andũ arĩa marĩ na mbuĩ.
²⁶ Ndoigire nĩngamaharagania,
 na tharie kũririkanwo kwao kuuma kũrĩ andũ,
²⁷ no nĩndetigĩrire kĩnyararo gĩa thũ,
 nĩguo mũmuku ndakaage gũtaũkĩrwo,
 oige atĩrĩ, ‘Guoko gwitũ nĩgũtooranĩtie;
 Jehova tiwe wĩkĩte ũũ wothe.’”

- 28 Nĩ rūĩrĩ rūteciiragia,
matĩrĩ na gũkũũrana thĩĩnĩ wao.
- 29 Naarĩ korwo maarĩ oogĩ mahote kũmenya ũguo
na makũũrane ũrĩa ũhoro wao wa kũrigĩrĩria ũgaakorwo ũtariĩ!
- 30 Mũndũ ũmwe angĩhota atĩa gũteng'eria andũ ngiri,
kana andũ eerĩ matũme andũ ngiri ikũmi moore,
tiga makorirwo meendetio nĩ Rwaro rwa Ihiga,
tiga Jehova akorirwo amatiganĩirie?
- 31 Nĩ gũkorwo ihiga rĩao rĩtihaana ta Rwaro rwa Ihiga riitũ,
o ta ũrĩa o na thũ ciitũ ciũĩ.
- 32 Mũthabibũ wao uumĩte mũthabibũ-inĩ wa Sodomu,
na ũkoima mĩgũnda-inĩ ya Gomora.
Thabibũ ciayo ciyũrite thumu,
nacio ikũmba ciacio ikarũra.
- 33 Ndibei yacio nĩ ũrũrũ wa ndũira,
o guo thumu ũrĩa mũũru mũno wa ndũira.
- 34 “Githĩ ndikoretwo njigĩte ũndũ ũyũ wega
ngaikara ndũmenyereire mũthiithũ-inĩ wakwa?
- 35 Kũrĩhanĩria nĩ gwakwa; nĩ nĩ ngaarĩhanĩria.
Ihinda rĩakinya, kũgũrũ kwao nĩ gũgaatenderũka;
mũthenya wao wa mwanangĩko ũrĩ hakuhi,
naguo mũtino wao ũhiũhĩte ũmakore.”
- 36 Jehova nĩagaciirithia andũ ake,
na aigũire ndungata ciake tha,
rĩrĩa akoona nĩmathirĩtwo nĩ hinya,
na gũtirĩ o na ũmwe wao ũtigarĩte, arĩ ngombo kana atarĩ ngombo.
- 37 Nake nĩ akoiga atĩrĩ, “Rĩu ngai ciao ikĩrĩ ha,
ihiga rĩu meehithaga harĩ rĩo,
- 38 ngai iria ciarĩaga maguta ma magongona mao,
na ikanyua ndibei ya indo iria ciarutagwo cia kũnyuuo?
Reke cigĩũkĩre imũteithie!
Reke imũhe kĩgitio!
- 39 “Rĩu menyai atĩ nĩ mwene nĩ nĩ Ngai!
Gũtirĩ ngai ũngĩ tiga nĩ.
Nĩ nĩ njũraganaga na nĩ ndũũranagia muoyo,
nĩndiihanĩtie na nĩngũhonia,
na gũtirĩ o na ũmwe ũngĩhonokania kuuma guoko-inĩ gwakwa.
- 40 Nguoya guoko gwakwa na igũrũ njuge atĩrĩ:
O ta ũrĩa ndũũraga muoyo nginya tene,
- 41 rĩrĩa ngaanoora rūhiũ rwakwa rwa njora rūkahenia
na ndĩrũnyiite na guoko gwakwa ngĩtua ciira,
nĩngerĩhĩria kũrĩ thũ ciakwa,
na ndĩrĩhĩrie kũrĩ arĩa maathũire.
- 42 Nĩngatũma mĩguĩ yakwa ĩnyue thakame ĩrĩio,
Naruo rūhiũ rwakwa rwa njora rūrĩage nyama:
ĩyo nĩ thakame ya arĩa moragĩtwo na arĩa matahĩtwo,
na mĩtwe ya atongoria a thũ.”
- 43 Inyuĩ ndũrĩrĩ, kenai hamwe na andũ ake,
nĩgũkorwo nĩakarĩhanĩria thakame ya ndungata ciake;

acirĩhĩrie harĩ thũ ciale,

na ahoroherie bũrũri wake, o na andũ ake.

⁴⁴ Musa nĩmookire na Joshua mũrũ wa Nuni, na makĩaria ciugo ciothe cia rwĩmbo rũrũ andũ makĩiguaga. ⁴⁵ Rĩrĩa Musa aarĩkirie kũhe andũ a Isiraeli ũhoro ũcio, ⁴⁶ akĩmeera atĩrĩ, “Ciugo ici ciothe ndaamwĩra ũmũthĩ itarĩ na itherũ, rekei ciikare ngoro-inĩ cianyu, nĩgeetha mũgaatha ciana cianyu gwathĩkĩra wega ciugo icio ciothe cia watho ũyũ. ⁴⁷ To ciugo o ũguo harĩ inyuĩ, no nĩcio muoyo wanyu. Nĩgatũma mũtũũre matukũ maingĩ bũrũri ũrĩa mũraringa Rũũĩ rwa Jorodani mũkawĩgwatĩre.”

Musa Gũkuĩra Kĩrĩma-inĩ kĩa Nebo

⁴⁸ Mũthenya o ro ũcio Jehova akĩira Musa atĩrĩ, ⁴⁹ “Ambata, ũkinye mwambato wa Abarimu o, kũu kĩrĩma kĩa Nebo bũrũri-inĩ wa Moabi, kũng’ethanĩra na Jeriko, wĩrorere Kaanani, bũrũri ũrĩa ndĩrahe andũ a Isiraeli ũtuĩke igai rĩao. ⁵⁰ Kĩrĩma kũu ũkũhaica nĩkĩo ũgaakuĩra, nawe ũcookanĩrĩrio hamwe na andũ anyu, o ta ũrĩa mũrũ wa nyũkwa Harũni aakuĩrĩre kĩrĩma-inĩ kĩa Horu, nake agĩcookanĩrĩrio hamwe na andũ arĩa manakua. ⁵¹ Gĩtũmi kĩa ũguo nĩ tondũ inyuĩ eerĩ nĩmwagire kũnjĩtikia mũrĩ mbere ya andũ a Isiraeli o kũu maaĩ-inĩ ma Meriba Kadeshi werũ-inĩ wa Zini tondũ mũtiigana kũrũgamĩrĩra ũtheru wakwa harĩ andũ a Isiraeli. ⁵² Nĩ ũndũ ũcio, nĩ ũkuona bũrũri ũcio ũrĩ o haraaya; no ndũgatoonya bũrũri ũcio ndĩrahe andũ a Isiraeli.”

33

Musa Kũrathima Mĩhĩrĩga

¹ Gĩkĩ nĩkĩo kĩrathimo kĩrĩa Musa mũndũ wa Ngai aarathimire andũ a Isiraeli atanakua.

² Akiuga atĩrĩ:

“Jehova nĩokire kuuma Sinai,

na akĩmathererũkĩra kuuma Seiru;

akĩmaarĩra kuuma kĩrĩma gĩa Parani.

Ookire na ikundi cia arĩa atheru kuuma gũthini,

akiuma iharũrũka-inĩ cia irĩma ciale.

³ Ti-itherũ wee nĩwe wendete andũ;

arĩa othe atheru marĩ guoko-inĩ gwaku.

Othe mainamagĩrĩra magũrũ-inĩ maku,

makaamũkĩra ũrutani kuuma harĩwe,

⁴ watho ũrĩa twaheirwo nĩ Musa,

nĩguo igai rĩa ũngano wa Jakubu.

⁵ Nĩwe warĩ mũthamaki wa Jeshuruni,

rĩrĩa atongoria a andũ moonganĩte,

marĩ hamwe na mĩhĩrĩga ya Isiraeli.

⁶ “Rubeni arotũũra na ndagakue,

o na kana andũ ake manyiĩhe.”

⁷ Na ha ũhoro wa Juda akiuga atĩrĩ,

“Wee Jehova, thikĩrĩria kĩrĩro kĩa Juda;

mũrehe kũrĩ andũ ake.

Nĩarũagĩrĩra maũndũ make na guoko gwake.

Wee-rĩ, tuĩka wa kũmũteithia akĩrũa na thũ ciale.”

⁸ Ũndũ wĩgĩ Lawi oigire atĩrĩ:

“Thumimu yaku na Urimu yaku

nĩ cia mũndũ ũrĩa ũkenagio nĩwe.

Nĩwamũgeririe arĩ kũu Masa;

ũkĩmũrũithia kũu maaĩ-inĩ ma Meriba.

⁹ Ũhoro wa ithe na nyina oigire atĩrĩ,

‘Ndirameciiria.’

Ndaigana kũmenya ariũ a ithe,

- kana akĩrũmbũiya ciana ciake mwene,
no nĩamenyereire kiugo gĩaku,
na akĩgitĩra kĩrĩkanĩro gĩaku.
- ¹⁰ Nĩarutaga Jakubu kĩrĩra kĩa watho waku,
na akaruta Isiraeli watho waku.
Nĩarutagĩra ũbumba mbere yaku,
na akarutĩra magongona ma njino marĩ magima kĩgongona-inĩ gĩaku.
- ¹¹ Rathima ũmenyi wake wa wĩra, Wee Jehova,
na ũkenagĩre wĩra wa moko make.
Gũtha njohero cia arĩa mekũmũũkĩrĩra;
ringa thũ ciake itigacooke kwarahũka rĩngĩ.”
- ¹² Ũndũ wĩgĩĩ Benjamini oigire atĩrĩ:
“Reke ũrĩa wendetwo nĩ Jehova ahurũke atarĩ na ũgwati harĩ we,
nĩgũkorwo amũgitagĩra mũthenya wotho,
nake ũrĩa Jehova endete ahurũkaga gatagatĩ-inĩ ga ciande ciake.”
- ¹³ Ũndũ wĩgĩĩ Jusufu oigire atĩrĩ:
“Jehova arorathima bũrũri wake
na ime rĩega rĩa kuuma igũrũ,
na maaĩ ma kũrĩa kũriku marĩa marĩ na thĩ;
¹⁴ hamwe na indo iria njega mũno ireehagwo nĩ riũa,
na kĩrĩa kĩega mũno kĩngiuma kũrĩ mweri;
¹⁵ aũrathime na iheo iria thuuranĩre cia irĩma-inĩ cia tene,
na maciaro ma tũrĩma twa tene na tene;
¹⁶ hamwe na iheo iria njega mũno cia thĩ,
na indo iria ciyũrĩte kuo, na ũtugi ũrĩa waikarĩte kĩhinga-inĩ kĩrĩa kĩaĩhaga.
Maũndũ maya mothe maroikara mũtwe-inĩ wa Jusufu,
maroikara ũthiũ-inĩ wa mũriũ wa mũthamaki arĩ harĩ ariũ a ithe.
- ¹⁷ Ũnene-inĩ wake ahaana ta ndegwa ya irigithathi;
hĩa ciake igakĩhaana ta cia ndegwa ya gĩthaka-inĩ.
Nĩagatheeca ndũrĩrĩ na cio,
o na ndũrĩrĩ iria irĩ ituri cia thĩ.
Ũguo nĩguo kũrĩ makũmi-inĩ ma ngiri ma Efiraimu;
ũguo noguo kũrĩ harĩ ngiri na ngiri cia Manase.”
- ¹⁸ Ũndũ wĩgĩĩ Zebuluni oigire atĩrĩ:
“Kena, wee Zebuluni, ũkiumagara,
nawe Isakaru ũkene ũrĩ hema-inĩ ciaku.
- ¹⁹ Nĩmagatũmanĩra andũ moke irĩma-inĩ
marutĩre magongona ma ũthingu kuo;
nĩmakaarĩa indo nyingĩ cia iria-inĩ,
na marĩe mĩthithũ irĩa mĩhithe mũthanga-inĩ.”
- ²⁰ Ũndũ wĩgĩĩ Gadi oigire atĩrĩ:
“Kũrathimwo nĩ ũrĩa ũkwaramia mĩhaka ya Gadi!
Gadi atũũraga kuo ta mũrũũthi,
atambuura guoko kana mũtwe.
- ²¹ Ethuurĩre bũrũri ũrĩa mwega mũno;
akĩgĩrwo gĩcunjĩ kĩa mũtongoria.
Rĩrĩa anene a andũ moonganire,
nĩ eekire maũndũ ma kĩhooto kĩa Jehova,
na matua makonĩĩ Isiraeli.”
- ²² Ũndũ wĩgĩĩ Dani oigire atĩrĩ:
“Dani nĩ kĩana kĩa mũrũũthi,
kĩguthũkĩte kiumĩte Bashani.”
- ²³ Ũndũ wĩgĩĩ Nafitali oigire atĩrĩ:

“Nafitali n̄iaingĩhĩrwo n̄i ũtugi wa Jehova,
na aiyũrĩtwo n̄i k̄irathimo ḡiake;
n̄iakagaya mwena wa gũthini o nginya iria-inĩ.”

²⁴ Ũndũ wīgī Asheri oigire atĩrĩ:

“Mũriũ ũrĩa mūrathime gũkĩra arĩa angĩ othe n̄i Asheri;
ariũ a ithe maroomwendaga,
na arothambagia nyarĩrĩ ciake na maguta.*

²⁵ Hingĩro cia ihingo ciaku

igaakorwo irĩ cia k̄igera na cia ḡicango,
naguo hinya waku
ũkaaiganana na matukũ maku.

²⁶ “Gũtirĩ ngai ũhaana ta Mũrungu wa Jeshuruni,
o we ũgeragĩra igũrũ oke agũteithie,
na agaĩkarĩra matu onanie ũnene wake.

²⁷ Ngai ũrĩa ũtũũraga tene na tene n̄iwe k̄ihitho ḡiaku,
namo moko make matũũraga nginya tene na tene marĩ mũhuro waku.

N̄iakarutũrũra thũ yaku yehere mbere yaku,
akiugaga atĩrĩ, ‘M̄iniine!’

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli agaatũũra arĩ wiki atarĩ na ũgwati;
ḡithima k̄ĩa Jakubu n̄ik̄igitire

o kũu bũrũri wa ngano, na ndibei ya mũhihano,
kũrĩa ime rĩa igũrũ rĩtataga.

²⁹ Kũrathimwo-rĩ, n̄iwe Isiraeli!
Nũũ ũk̄ihaana ta we,
rũrĩrĩ rũhonoketio n̄i Jehova?

N̄iwe ngo yaku na mũgũteithia,
na nowe rũhiũ rwaku rwa njora rũrĩ riiri.

Thũ ciaku n̄iikaigua guoya irĩ mbere yaku,
nawe n̄iũkarangĩrĩria kũndũ gwacio kũrĩa gũtũũgĩru.”

34

Gĩkuũ k̄ĩa Musa

¹ Thuutha wa ũguo Musa akĩambata k̄irĩma k̄ĩa Nebo oimĩte werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Moabi, agĩkinya gacũmbĩrĩ ka Pisiga, kũng’ethera Jeriko. Arĩ hau, Jehova akĩmuonia bũrũri wothe wa Kaanani, kuuma Gileadi nginya Dani, ² na Nafitali guothe, na bũrũri wa Efiraimu na wa Manase, na bũrũri wothe wa Juda wothe nginya iria-inĩ rĩa mwena wa ithũĩro, ³ na akĩmuonia kũu Negevu na rũgongo ruothe kuuma Gĩtuamba k̄ĩa Jeriko, na Itũũra inene rĩa M̄ikĩndũ, gũthiĩ o nginya Zoari. ⁴ Ningĩ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ŭyũ n̄iguo bũrũri ũrĩa nderĩire Iburahĩmu, na Isaaka na Jakubu na mwĩhĩtwa rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘N̄ingaũhe njiaro cianyu.’ N̄indareke ũwone na maitho maku, no ndũkũringa ũtoonye kuo.”

⁵ Nake Musa, ndungata ya Jehova agĩkuĩra kũu Moabi, o ta ũrĩa Jehova oigĩte. ⁶ Nake akĩmũthika kũu Moabi gĩtuamba k̄irĩa k̄iang’etheire Bethi-Peori, no nginya ũmũthĩ gũtirĩ mũndũ ũũĩ harĩa mbĩrĩra yake ĩrĩ. ⁷ Musa aarĩ na ũkũrũ wa m̄iaka igana rĩa m̄irongo ĩrĩ agĩkua, na maitho make matiorĩtwo n̄i hinya kana akoorwo n̄i hinya wa mwĩrĩ. ⁸ Nao andũ a Isiraeli maḡicakaĩra Musa kũu werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Moabi ihinda rĩa matukũ m̄irongo itatũ, nginya matukũ ma kũmũrĩrĩra na kũmũcakaĩra maḡithira.

⁹ Na rĩrĩ, Joshua mũrũ wa Nuni n̄iaiyũrĩtwo n̄i roho wa ũũgĩ, tondũ Musa n̄iamũigĩrĩire moko make. Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩmũthikĩrĩria, na maḡika ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

* 33:24 Maguta maarĩ k̄ionereria k̄ĩa ũtonga ũrĩa woimanaga na ũrĩmi.

¹⁰ Kuuma hĩndĩ ãyo, gũtirĩ kwagĩa mũnabii ũngĩ ta Musa kũu Isiraeli, ũrĩa Jehova aamenyanĩte nake ũthiũ kwa ũthiũ, ¹¹ na ũrĩa waringire ciama na agĩĩka maũndũ ma magegania marĩa Jehova aamũtũmĩte ageeke kũu bũrũri wa Misiri, na kũrĩ Firaũni, na kũrĩ anene ake othe, na kũrĩ bũrũri wake wothe. ¹² Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũrĩ wonania hinya mũnene kana ageeka ciĩko cia kũmakania ta irĩa Musa eekire maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe.

JOSHUA

Jehova Gwatha Joshua

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gĩkuũ kĩa Musa ndungata ya Ngai, Jehova akĩra Joshua mũrũ wa Nuni, ũrĩa watungatagĩra Musa, atĩrĩ: ² “Musa ndungata yakwa nĩakuĩte. Na rĩrĩ, wee na andũ aya othe, mwĩhaarĩriei kũringa Rũũ rwa Jorodani mũtoonye bũrũri ũrĩa ngũmũhe, o ũcio ngũhe andũ a Isiraeli.* ³ Na rĩrĩ, handũ o hothe harĩa mũgaakinya na makinya manyu nĩngamũhe, o ta ũrĩa ndeerire Musa. ⁴ Bũrũri wanyu ũgaatambũrũka kuuma werũ-inĩ o nginya Lebanoni, na kuuma rũũ rũrĩa rũnene rwa Farati, nĩguo bũrũri wothe wa Ahiti, o nginya Iria-inĩ rĩrĩa Inene rĩa mwena wa ithũiro. ⁵ Gũtikagĩa mũndũ ũkaahota gũgwĩtiria matukũ mothe ma muoyo waku. O ta ũrĩa ndaarĩ na Musa, ũguo noguo ngũkorwo hamwe nawe; ndigagũtiganĩria kana ngũtirike.

⁶ “Gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie, nĩgũkorwo nĩwe ũgũtongoria andũ aya mathiĩ makagae bũrũri ũrĩa ndehĩtire na mwĩhitwa kũrĩ maithe mao atĩ nĩngamahe. ⁷ Gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie mũno. Menyagĩrĩa gwathĩkagĩa watho wothe ũrĩa ndungata yakwa Musa aagwathire wĩkage; ndũkanagarũrũke na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho ũtĩge, nĩgeetha ũgũĩage na ũhootani kũrĩa guothe ũrĩthiia. ⁸ Ciugo cia Ibuku rĩrĩ rĩa Watho itikanatige kwario nĩ kanua gaku; no wĩcũũranagie ũhoro warĩo mũthenya na ũtukũ, nĩgeetha ũmenyagĩrĩre gwĩka maũndũ marĩa mothe maandĩkitwo thĩinĩ warĩo. Hĩndĩ iyo nĩ ũkaagaacĩra, na ũgĩe na ũhootani. ⁹ Githĩ ti-nĩ ngwathĩte? Wee gĩa o na hinya na ũũmĩrĩrie. Ndũkanetigĩre o na kana; ũũrwo nĩ hinya, nĩgũkorwo Jehova Ngai waku arĩ hamwe nawe kũrĩa guothe ũrĩthiia.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩatha anene arĩa maaroraga andũ atĩrĩ: ¹¹ “Tuĩkanĩriai kambĩ-inĩ mũkĩrĩraga andũ atĩrĩ, ‘Haarĩriai rĩgu mũige, nĩ ũndũ mĩthenya itatũ kuuma ũmũthĩ yathira nĩguo mũkaaringa Rũũ rwa Jorodani nĩgeetha mũthiĩ mũtoonye na mwĩgwathĩre bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmũhe ũtuĩke wanyu.’”

¹² Ningĩ Joshua akĩarĩria andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, akĩmeera atĩrĩ, ¹³ “Ririkanai watho ũrĩa mwaheirwo nĩ Musa ndungata ya Jehova, akiuga atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wanyu nĩamũheete ũhurũko na nĩamũheete bũrũri ũyũ.’ ¹⁴ Atumia anyu, na ciana cianyu, na ũhiũ wanyu no maikare bũrũri ũrĩa mwaheirwo nĩ Musa mwena wa irathĩro rĩa Rũũ rwa Jorodani, no arũme othe anyu othe arĩa njamba cia ita meeohete indo cia mbaara, no nginya maringe mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ matongoretie ariũ a ithe wanyu. No nginya mũgateithie ariũ a ithe wanyu. ¹⁵ nginya rĩrĩa Jehova akaamahe ũhurũko o ta ũrĩa amũheete inyuĩ, na nginya rĩrĩa o nao makegwathĩra bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wanyu ekũmahe. Thuutha ũcio, no mũcooke mũgaikare bũrũri wanyu inyuĩ ene, ũrĩa mwaheirwo nĩ Musa ndungata ya Jehova mwena wa irathĩro wa Jorodani, ũcio ũrorete mwena ũrĩa riũa rĩrathagĩa.”

¹⁶ Hĩndĩ iyo magĩcookeria Joshua, makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũgwĩka ũrĩa wothe ũgũtwatha na nĩ tũgũthiĩ kũrĩa guothe ũgũtũtũma. ¹⁷ O ta ũrĩa twaathĩkĩre Musa maũndũ-inĩ mothe-rĩ, ũguo noguo tũrĩgwathĩkagĩa. No rĩrĩ, Jehova Ngai waku arokorwo hamwe nawe o ta ũrĩa aarĩ hamwe na Musa. ¹⁸ Mũndũ wothe ũkaaremera uuge waku na arege gwathĩkĩra maũndũ mothe marĩa ũkaamatha, no nginya mũndũ ũcio akooragwo. No rĩrĩ, gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie!”

2

Rahabu na Athigaani

* 1:2 Hĩndĩ ino andũ a Isiraeli maarĩ Shitimu (2:1), werũ-inĩ wa Moabi (Gũcook 34:3) gũkuhĩ na Rũũ rwa Jorodani.

¹ Nake Joshua mūrū wa Nuni agītūma athigaani eerī kuuma Shitimu na hitho; akīmeera atīrī, “Thīī mūbaare būrūri ūcio, na makīria Jeriko.”* Nī ūndū ūcio magīthīī, magītoonya nyūmba ya mūmaraya wetagwo Rahabu, magīkara kuo.

² Nake mūthamaki wa Jeriko akīrwo atīrī, “Nī kūrī andū amwe a Isiraeli mokire gūkū ūtukū ūyū gūthigaana būrūri ūyū ūrīa ūhaana.” ³ Nī ūndū ūcio mūthamaki wa Jeriko agītūmana kūrī Rahabu, akīmīra atīrī, “Andū acio mokire gwaku nyūmba marutūrūre na nja, tondū mokite gūthigaana būrūri ūyū wothē.”

⁴ No rīrī, mūdū-wa-nja ūcio nīarīkītie kuoya andū acio eerī na akamahitha. Nake akiuga atīrī, “Ū nīguo, andū acio nīmegūkīte gwakwa, no ndinamenya kūrīa mekuumīte.

⁵ Hwaī-inī rīrīa kīhingo gīa itūūra inene kīhingagwo-rī, andū acio nīmathiire. Ndinamenya na kūrīa mathiire. Marūmīrīrei na ihenya. Mwahota kūmakinyīra.” ⁶ (No rīrī, nīamatwarīte nyūmba igūrū, na akamahitha rungu rwa ūguta ūrīa aarīte kūu nyūmba igūrū). ⁷ Nī ūndū ūcio andū acio maatūmītū nī mūthamaki makiumagara, makīmarūmīrīra na njīra īrīa īthiīaga mariūko-inī ma Rūū rwa Jorodani, na rīrīa andū acio mamarūmīrīre moimire na nja o ūguo-rī, kīhingo gīkīhingwo.

⁸ Athigaani acio eerī matanakoma, mūdū-wa-nja ūcio akīambata kūu nyūmba igūrū, ⁹ na akīmeera atīrī, “Nīnjūū atī Jehova nīamūheete būrūri ūyū, na atī nītūnyīitū nī guoya mūnene nī ūndū wanyu, o nginya ithuothē andū arīa tūtūūrāga būrūri ūyū tūkaiyūrwo nī maaī nda nī ūndū wanyu. ¹⁰ Nītūguīte ūrīa Jehova aahūithirīe maaī ma Iria Itune nī ūndū wanyu rīrīa mwoimire būrūri wa Misiri, na ūrīa mwekire Sihoni na Ogu, athamaki arīa eerī a Aamori o kūu mwena wa irathīro wa Rūū rwa Jorodani, arīa mwaninire biū. ¹¹ Rīrīa twaiguire ūhorō ūcio, ngoro ciitū nīciarīngīkire na ūmīrīru wa mūdū o mūdū akīrwo nī hinya nī ūndū wanyu, nīgūkorwo Jehova Ngai wanyu nīwe Ngai wa kūu igūrū o na wa gūkū thī. ¹² Na rīrī, ndamūthaitha mwīhīte na mwīhītwa mūkīgwetaga rītwa rīa Jehova atī nīmūkaiguīra andū a nyūmba iitū tha, na mūmīke wega, tondū o na nī nīdamūiguīra tha na ndamwīka wega. Na mūnyonie ūndū ūcio na kīmenyithia kīa ma ¹³ kīa atī nīmūkahonokia baba na maitū, na ariū a baba o na aarī a baba, na andū ao othe ciana ciao ciothe, na atī nīmūgatūhonokia kuuma harī gīkuū.”

¹⁴ Nao andū acio makīmūmīrīra, makīmīra atīrī, “Ithū tūrokua tūngīkaaga kūhonokia mīoyo yanyu! Waga kuuga ūrīa tūreeka, nītūkaamwīka maūdū ma ūtugi na ma kīhōoto rīrīa Jehova agaātūhe būrūri ūyū.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio akīmaikūrūkia na mūkanda, akīmoimīra ndirica tondū nyūmba īrīa aikaraga yaakītū rūthingo-inī rwa itūūra rīu inene. ¹⁶ Na rīrī, nīameerīte atīrī, “Thīī kūrīa irīma-inī nīgeetha andū acio mamūrūmīrīre matikamuone. Mwīhitheī kūu mīthenya ītatū o nginya makorwo macookete, mūcooke mwīthiire.”

¹⁷ Nao andū acio makīra mūdū-wa-nja ūcio atīrī, “Mwīhītwa ūyū watwīhītithia ndūgatūcookerera kana ūtwīke ūūru, ¹⁸ o tīga wīkire ūū: rīrīa tūgaatoonya būrūri ūyū-rī, ūgaakorwo wohereire rūrigi rūrū rūtune ndirica-inī o ūno watūharūrūkīria, nawe ūkorwo ūrehete thoguo na nyūkwa, na ariū a thoguo, na andū anyu othe gūkū gwaku nyūmba. ¹⁹ Mūdū o wothē ūkoima nja ya nyūmba yaku athī na kūu barabara-inī-rī, thakame yake īkamūcookerera we mwene; no ithū tūtīgacookerewo nī ūūru nī ūndū wake. No ūhorō wa mūdū o wothē ūgaakorwo nyūmba hamwe nawe, thakame yake nīgātūcookerera angīgeekwo ūūru nī guoko kwa mūdū o na ūrīkū. ²⁰ No rīrī ūngīaria ūhorō ūyū witū twī nāguo, tūtīgacookerewo nī ūūru ūkonī mwīhītwa ūrīa watwīhītithia.”

²¹ Nake agīcookia, akīmeera atīrī, “Nīndetīkīra; nīgūtūke o ta ūguo mwoiga.” Nī ūndū ūcio agīkīmoigīra ūhorō, nao magīthīī. Na akīoherera rūrigi rūu rūtune hau ndirica-inī.

²² Maarīkia kuumagara-rī, magīthīī irīma-inī na magīkara kuo mīthenya ītatū, nginya rīrīa andū arīa maamarūmīrīre maahūndūkire. Andū acio maamacarītie kūu njīra-inī īyo yothē kūrīa maathīrīre, no matiigana kūmona. ²³ Thuutha wa ūguo Hīndī īyo nao andū acio eerī makīambīrīra gūcooka. Magīkūrūka moimīte na irīma-inī,

* 2:1 Jeriko rīarī itūūra rīa tene, na rīarīgītū na thingo cia hinya. Rīarī ta kilomita 8 mwena wa ithūro wa Rūū rwa Jorodani.

makiringa Rũũ rwa Jorodani, magĩkinya harĩ Joshua mũrũ wa Nuni, na makĩmũhe ũhoro wa maũndũ marĩa mothe maamakorete. ²⁴ Makĩra Joshua atĩrĩ, “Ti-itherũ Jehova nĩatũheete bũrũri ũcio wothe, akaũneana moko-inĩ maitũ; andũ othe a kũu nĩmaiyũrĩtwo nĩ guoya mũnene nĩ ũndũ witũ.”

3

Kũringa Rũũ rwa Jorodani

¹ Rũciinĩ tene Joshua na andũ othe a Isiraeli makiuma hau Shitimu, magĩthiĩ nginya Jorodani, na matanaringa mũrĩmo ũcio ũngĩ magĩkara hau. ² Thuutha wa mĩthenya itatũ-rĩ, anene magĩthiĩ kũndũ guothe gĩkaro-inĩ kũu, ³ magĩatha andũ, makĩmeera atĩrĩ: “Rĩrĩa mũrĩona ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu, na muone athĩnjĩri-Ngai, o acio Alawii, marĩkuuĩte-rĩ, mumagare muume harĩa mũrĩ na mũrĩrũmĩrĩre. ⁴ Hĩndĩ ĩyo nĩguo mũrĩmenya njĩra ĩrĩa mũrĩgera, nĩgũkorwo mũtirĩ mwagera njĩra ĩyo rĩngĩ. No rĩrĩ, gatagatĩ-inĩ kanyu na ithandũkũ rĩu, nĩhagĩe itĩna ta rĩa mĩkono ngiri igĩrĩ*;
mũtikarĩkuhĩrĩre.”

⁵ Nake Joshua akĩra andũ acio atĩrĩ, “Mwĩtheriei, nĩgũkorwo rũciũ Jehova nĩageeka maũndũ ma magegania gatagatĩ-inĩ kanyu.”

⁶ Nake Joshua akĩra athĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Oyai ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro mũthiĩ mbere ya andũ aya.” Nĩ ũndũ ũcio makĩrĩoya, magĩthiĩ mbere yao.

⁷ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ŭmũthĩ nĩngwambĩrĩa gũgũtũũgĩria maitho-inĩ ma andũ othe a Isiraeli, nĩguo mamenye atĩ ndĩrĩkoragwo hamwe nawe o ta ũrĩa ndaari hamwe na Musa. ⁸ ĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa megũkuua ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro atĩrĩ: ‘Mwakinya hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani, mũthiĩ mũrũgame Jorodani thĩinĩ.’”

⁹ Nake Joshua akĩra andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Ŭkai haha mũigue ciugo cia Jehova Ngai wanyu. ¹⁰ Ŭhoro ũyũ nĩguo ũrĩmũmenyithia atĩ Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo arĩ hamwe na inyuĩ, na atĩ hatĩrĩ nganja nĩakamũingatĩra Akaanani, na Ahiti, na Ahivi, na Aperizi, na Agirigashi, na Aamori, na Ajebusi. ¹¹ Atĩrĩrĩ, ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa Mwathani wa thĩ yothe nĩrĩkũringa Rũũ rwa Jorodani mbere yanyu. ¹² Na rĩrĩ, thuurai andũ ikũmi na eerĩ kuuma mĩhĩrĩga-inĩ ya Isiraeli, o mũhĩrĩga mũndũ ũmwe. ¹³ Na rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa makuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, o we Mwathani wa thĩ yothe, marĩtoboka thĩinĩ wa Rũũ rwa Jorodani-rĩ, maaĩ maruo marĩa maratherera maikũrũkĩte nĩmarĩtinĩka na meyũmbe hĩba.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa andũ moimagarire makiuma kambĩ nĩguo maringe Rũũ rwa Jorodani, athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro magĩthiĩ mbere yao. ¹⁵ Na rĩrĩ, nĩgũkorwo Rũũ rwa Jorodani nĩrũiyũraga mũno rũgakĩra hũgũrũrũ ciaguo hĩndĩ ya magetha. No rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩu maakinyire Rũũ rwa Jorodani, namo magũrũ mao magĩtoboka hũgũrũrũ-inĩ cia rũũ, ¹⁶ maaĩ marĩa moimaga mwena wa na igũrũ wa rũũ magĩtiga gũtherera maikũrũkĩte; makĩyũmba hĩba kũndũ kũraya mũno nginya itũũra-inĩ rĩetagwo Adamu rĩrĩa rĩ gũkuhĩ na Zarethani, namo maaĩ marĩa maathereraga marorete Iria-inĩ rĩa Araba (nĩrĩo Iria rĩa Cumbĩ) magĩtinĩka biũ. Nĩ ũndũ ũcio andũ makĩringa mang’etheire Jeriko. ¹⁷ Athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova makĩrũgama mehaandĩte wega kũndũ kũmũ gatagatĩ ka Rũũ rwa Jorodani, nao andũ a Isiraeli othe makĩhĩtũka makĩringagĩra thĩ nyũmũ o nginya rĩrĩa rũrĩrĩ rũu ruothe rwarĩkirie kũringa rũũ rũu rwa Jorodani.

4

¹ Rĩrĩa andũ othe a rũrĩrĩ rũu maarĩkirie kũringa Rũũ rwa Jorodani, Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, ² “Thuura andũ ikũmi na eerĩ kuuma gatagatĩ-inĩ ka andũ aya o mũhĩrĩga mũndũ ũmwe, ³ na ũmeere moe mahiga ikũmi na meerĩ kuuma gatagatĩ ka Rũũ rwa Jorodani handũ harĩa athĩnjĩri-Ngai maarũgamĩte, mamakuue maringe namo mũrĩmo mũkamaige harĩa mũrĩraara ũtukũ ũyũ.”

* 3:4 nĩ ta mita 900

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩta andũ acio ikũmi na eerĩ arĩa aathuurĩte kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli, o mũhĩrĩga mũndũ ũmwe, ⁵ akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩi mbere ya ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu, mũthiĩ o gatagatĩ ka Rũũĩ rwa Jorodani. Mũndũ o mũndũ kũringana na mũigana wa mũhĩrĩga ya Isiraeli, oe ihiga rĩmwe arĩgĩrĩre kĩande, ⁶ rĩtuĩke rũũri gatagatĩ-inĩ kanyu. Mahinda marĩa magooka, rĩrĩa ciana cianyu ikaamũũria atĩrĩ, ‘Gĩtũmi kĩa mahiga maya nĩ kĩĩ?’ ⁷ Mũgaaciĩra atĩ gũtherera kwa maaĩ ma Jorodani nĩ gwatinihirio mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova. Hĩndĩ irĩa ithandũkũ rĩu rĩaringaga Jorodani-rĩ, maaĩ ma Rũũĩ rwa Jorodani nĩmatinihirio. Mahiga maya megũtuĩka kĩrĩrikania gĩa kũrĩrikanagia andũ a Isiraeli ũhoro ũcio nginya tene.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩta o ta ũrĩa maathĩtwo nĩ Joshua. Makĩoya mahiga ikũmi na meerĩ kuuma gatagatĩ ka Rũũĩ rwa Jorodani, kũringana na mũigana wa mũhĩrĩga ya andũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova eerĩte Joshua; nao magĩkuua mahiga macio nginya kambĩ yao, makĩmaiga kuo. ⁹ Nake Joshua akĩhaanda mahiga macio ikũmi na meerĩ, akĩmaiganĩrĩa hau gatagatĩ ka Rũũĩ rwa Jorodani harĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro maarũgamĩte. Namo marĩ ho nginya ũmũthĩ.

¹⁰ Nĩgũkorwo athĩnjĩri-Ngai arĩa maakuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro maikarire marũngĩĩ hau gatagatĩ ka Rũũĩ rwa Jorodani nginya hĩndĩ irĩa andũ meekire maũndũ marĩa mothe Jehova aathĩte Joshua, na magĩikwo o ta ũrĩa Musa aathĩte Joshua mekwo. Nao andũ magĩkĩhiũha, makĩringa mũrĩmo, ¹¹ na andũ othe maarĩkia kũringa o ũguo, ithandũkũ rĩa Jehova o narĩo na athĩnjĩri-Ngai makĩringa makĩonagwo nĩ andũ othe. ¹² Andũ a mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya Manase makĩringa mũrĩmo, meeohete indo cia mbaara, marĩ mbere ya andũ a Isiraeli, o ta ũrĩa Musa aamaathĩte. ¹³ Andũ ta 40,000 methagathagĩte na meeohete indo cia mbaara makĩringa mũrĩmo ũcio, marĩ mbere ya Jehova, magĩkinya werũ-inĩ wa Jeriko.

¹⁴ Mũthenya ũcio, Jehova agĩtũũgĩria Joshua maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe; nao makĩmwĩtigĩra matukũ mothe marĩa aatũũrĩre muoyo, o ta ũrĩa meetigĩrĩte Musa.

¹⁵ Ningĩ Jehova akĩira Joshua atĩrĩ, ¹⁶ “Atha athĩnjĩri-Ngai arĩa makuuĩte ithandũkũ rĩa ũira mambate moimĩre Rũũĩ rwa Jorodani.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩatha athĩnjĩri-Ngai acio, akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mumĩre Jorodani.”

¹⁸ Nao athĩnjĩri-Ngai makĩambata, makiuma rũũĩ makuuĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova. Maarĩkia gũkinyithia magũrũ mao thĩ nyũmũ o ũguo-rĩ, maaĩ ma Rũũĩ rwa Jorodani magĩcookana handũ hamo, ningĩ makĩiyũra hũgũrũrũ ciaruo o ta mbere.

¹⁹ Na rĩrĩ, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa mbere, andũ acio makĩambata, makiuma Jorodani na makĩamba kambĩ mwena wa irathĩro wa Jeriko, o kũu Giligali. ²⁰ Nake Joshua akĩga mahiga marĩa ikũmi na meerĩ maarutĩtwo Rũũĩ rwa Jorodani kũu Giligali. ²¹ Akĩira andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Mahinda marĩa magooka, rĩrĩa njiaro cianyu ikooria maithe ma cio atĩrĩ, ‘Ĩ gĩtũmi kĩa mahiga maya nĩ kĩĩ?’ ²² Hĩndĩ iyo nĩmũkamenyithia ciana cianyu ũhoro, mũmeere atĩrĩ, ‘Andũ a Isiraeli maaringire Rũũĩ rwa Jorodani rũhũite rũgatuĩka thĩ nyũmũ.’ ²³ Nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩahũithirie maaĩ ma Jorodani mbere wanyu nginya rĩrĩa mwarikire kũringa. Jehova Ngai wanyu eekire Rũũĩ rwa Jorodani o ta ũrĩa eekire Iria Itune rĩrĩa aarĩhũithirie mbere iitũ nginya rĩrĩa twarĩkirie kũringa. ²⁴ Eekire ũguo nĩgeetha andũ othe a thĩ mamenye atĩ guoko kwa Jehova kũrĩ hinya mũno, na nĩgeetha mũtũũre mwĩtigĩrĩte Jehova Ngai wanyu nginya tene.”

5

Andũ a Isiraeli Kũruĩra Giligali

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa athamaki othe a Aamori arĩa maarĩ kũu mwena wa ithũũro wa Rũũĩ rwa Jorodani, na athamaki othe a andũ a Kaanani arĩa maarĩ kũu ndwere-inĩ cia iria maiguire ũrĩa Jehova aahũithĩtie maaĩ ma Jorodani mbere ya andũ a Isiraeli nginya tũkĩrĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, ngoro ciao ikiĩyũrwo nĩ guoya, na matiacookire kũgĩa na ũũmĩrĩru wa kũng’ethanĩra na andũ a Isiraeli.

² Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩĩra Joshua atĩrĩ, “Thondeka tũhiũ twa mahiga ma nyaigĩ, ũroke kwerũhia ũhoru wa irua harĩ andũ a Isiraeli.” ³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩthondeka tũhiũ twa mahiga ma nyaigĩ na akĩruithia arũme a Isiraeli kũu Gibeathi-Haaralothu.

⁴ Na rĩrĩ, kĩrĩa gĩatũmire Joshua aruithanie nĩ rĩrĩ: arũme arĩa othe mooimire bũrũri wa Misiri, o acio othe maakinyĩtie mĩaka ya gũthiĩ mbaara-rĩ, nĩmakuĩrĩre werũ-inĩ marĩ rũgendo-inĩ thuutha wa kuuma bũrũri wa Misiri. ⁵ Arũme othe arĩa mooimire bũrũri wa Misiri nĩmaruĩte, no andũ othe arĩa maaciarĩrwo werũ-inĩ marĩ rũgendo-inĩ rwa kuuma bũrũri wa Misiri matiaruĩte. ⁶ Andũ a Isiraeli moorũũrĩre werũ-inĩ mĩaka mĩrongo ĩna nginya rĩrĩa andũ othe arĩa maakinyĩtie mĩaka ya gũthiĩ mbaara rĩrĩa moimaga bũrũri wa Misiri maakuire, tondũ nĩmaregire gwathĩkĩra Jehova. Nĩgũkorwo Jehova nĩameerire na mwĩhĩtwa atĩ matikoona bũrũri ũrĩa eerĩre maithe mao na mwĩhĩtwa atĩ nĩagatũhe, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio akĩarahũra ariũ ao ithenya rĩao, na acio nĩo maaruithirio nĩ Joshua. Maakoretwo matarĩ aruu nĩ ũndũ matiaruithĩtio marĩ rũgendo-inĩ. ⁸ Na rĩrĩa maarĩkirie kũruithia arũme a rũrĩrĩ rũu ruothe, magĩikara o kũu maakĩte kambĩ-inĩ o nginya andũ acio makĩhona.

⁹ Ningĩ Jehova akĩĩra Joshua atĩrĩ, “Ũmũthĩ nĩguo ndeheria rũmena rwa andũ a Misiri kuuma kũrĩ inyuĩ.” Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩtwo Giligali nginya ũmũthĩ.

¹⁰ Hwaĩ-inĩ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri ũcio, o maambĩte hema kũu Giligali werũ-inĩ wa Jeriko, andũ a Isiraeli magĩkũngũĩra Gĩathĩ kĩa Bathaka. ¹¹ Mũthenya ũrĩa warũmĩrĩre Bathaka-rĩ, mũthenya oro ũcio, makĩrĩa maciaro mamwe ma bũrũri ũcio; mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũimbia, na ngano hĩhie. ¹² Maarĩa irio cia bũrũri ũcio-rĩ, mana makĩrooka kwaga mũthenya ũyũ ũngĩ; andũ a Isiraeli matiacookire kuona mana rĩngĩ, no rĩrĩ, mwaka ũcio nĩmarĩre maciaro ma Kaanani.

Joshua na Mũnene wa Mbũtũ ya Ita rĩa Jehova

¹³ Rĩrĩa Joshua aarĩ hakuhĩ na Jeriko, agĩtiira maitho akĩona mũndũ warũgamĩte mbere yake acomorete rũhiũ njora, akarũnyiita na guoko. Nake Joshua agĩthiĩ o harĩa aarĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee-rĩ, ũrĩ mwena witũ kana ũrĩ mwena wa thũ ciitũ?”

¹⁴ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ndirĩ mwena wanyu o na kana wa thũ cianyu, no njũkĩte ndĩ mũnene wa mbũtũ ya ita rĩa Jehova.” Nake Joshua akĩgũithia, agĩturumithia ũthiũ thĩ, akĩhooya, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee, Mwathi wakwa, nĩ ndũmĩrĩrĩ ĩrĩkũ ũkwenda kũũhe nĩ ndungata yaku?”

¹⁵ Nake mũnene ũcio wa mbũtũ ya ita rĩa Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Amba ũrute iraatũ ciaku magũrũ, nĩgũkorwo handũ hau ũrũgamĩte nĩ haamũre.” Nake Joshua agĩka o ta ũguo.

6

Kwanangwo kwa Jeriko

¹ Rĩu-rĩ, itũũra rĩu rĩa Jeriko rĩahingĩtwo biũ nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli. Gũtirĩ mũndũ woimaga nja kana agatoonya kuo.

² Nake Jehova akĩĩra Joshua atĩrĩ, “Nĩneanĩte itũũra rĩrĩ rĩa Jeriko moko-inĩ maku, o hamwe na mũthamaki wakuo, o na njamba cia hinya ciakuo. ³ Thiũrũrũkai itũũra rĩu inene hamwe na andũ anyu othe a ita riita rĩmwe. Mwĩke ũguo mĩthenya ĩtandatũ. ⁴ Na athĩnjĩri-Ngai mũgwanja matongorie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro, makuuĩte macoro mũgwanja mathondeketwo na hĩa cia ndũrũme. Mũthenya wa mũgwanja-rĩ, mũgaathiũrũrũka itũũra rĩu maita mũgwanja, nao athĩnjĩri-Ngai mathiĩ makĩhuhaga macoro. ⁵ Rĩrĩa mũkaigua mahuha macoro na mũgambo mũnene, ĩra andũ othe makaanĩrĩra na rĩanĩrĩra inene mũno; naruo rũthingo rwa itũũra rĩu nĩrũkamomoka, nao andũ othe matoonye itũũra rĩu, o mũndũ athiĩte na mbere na kũrĩa arorete.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Joshua mũrũ wa Nuni agĩita athĩnjĩri-Ngai, akĩmeera atĩrĩ, “Oyai ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na mũreke athĩnjĩri-Ngai mũgwanja thĩĩnĩ wanyu makuue macoro mũgwanja ma hĩa cia ndũrũme, matongorie ithandũkũ rĩu.” ⁷ Nake

agĩatha andũ akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩi mbere! Mũthiĩ mũthiũrũrũkĩirie itũũra, andũ arĩa meeohete indo cia mbaara matongorie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.”

⁸ Rĩrĩa Joshua aarĩkirie kwarĩria andũ, na athĩnjĩri-Ngai acio mũgwanja maakuũte macoro marĩa mũgwanja ma hĩa cia ndũrũme magĩthiĩ marĩ mbere ya Jehova, makĩhuhaga macoro mao, narĩo ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rikĩmarũmĩrĩra. ⁹ Nacio thigari iria ciarĩ na indo cia mbaara igĩthiĩ itongoretie athĩnjĩri-Ngai acio maahuhaga macoro, nacio thigari ingĩ ikĩrũmĩrĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kuuma na thuutha. Hĩndĩ iyo yothe macoro no maahuhagwo. ¹⁰ No rĩrĩ, Joshua nĩathĩte andũ akameera atĩrĩ, “Mũtikananĩrĩre na mũgambo wa mbaara, o na kana mũreke mĩgambo yanyu iiguu, o na mũtikoige ũndũ o na ũrĩkũ nginya mũthenya ũrĩa ngamwĩra mwanĩrĩre. Hĩndĩ iyo nĩguo mũkaanĩrĩra!” ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio akiuga ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rikuuu, rĩthiũrũrũkio itũũra-inĩ rĩu inene, riita rĩmwe. Andũ magĩcooka kambĩ na makĩraara kuo ũtukũ ũcio.

¹² Rũciĩnĩ rũrũ rũngĩ, Joshua agĩũkĩra tene, nao athĩnjĩri-Ngai makĩoya ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova. ¹³ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa mũgwanja makuũte macoro mũgwanja ma hĩa cia ndũrũme magĩthiĩ na mbere, makinyũkĩtie matongoretie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova o makĩhuhaga macoro. Thigari iria ciarĩ na indo cia mbaara ikĩmatongoria, nacio thigari ingĩ ikĩrũmĩrĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma na thuutha, o macoro makĩgambaga. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio mũthenya wa keerĩ magĩthiũrũrũka itũũra rĩu inene riita rĩmwe, magĩcooka kambĩ. Meekire ũguo mũthenya itandatũ.

¹⁵ Mũthenya wa mũgwanja-rĩ, magĩũkĩra ruoro rũgĩtema na magĩthiũrũrũka itũũra rĩu maita mũgwanja o ta ũrĩa meekaga mũthenya iyo ingĩ, tiga atĩ mũthenya ũcio, maathiũrũrũkire itũũra rĩu inene maita mũgwanja. ¹⁶ Nao makĩrĩthiũrũrũka riita rĩa mũgwanja-rĩ, rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai maahuhire macoro, Joshua akĩra andũ atĩrĩ, “Anĩrĩrai mũno! Nĩgũkorwo Jehova nĩamũheete itũũra rĩrĩ! ¹⁷ Itũũra rĩrĩ inene na kĩndũ kĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ warĩo nĩkwamũrĩrwo Jehova, cianangwo. No Rahabu ũrĩa mũmaraya wiki, na andũ arĩa othe marĩ hamwe nake thĩnĩ wa nyũmba yake, mekũhonokio, tondũ nĩahithire athigaani arĩa twatũmĩte. ¹⁸ Na rĩrĩ, mwĩmenyererei mũtikahutie indo icio ciamũrĩtwo cia kũniinwo, nĩgeetha mũtikerehere mwanangĩko nĩ ũndũ wa kuoya kĩndũ o na kĩrĩkũ gĩacio. Mũngĩcihutia nĩmũgatũma kambĩ ya Isiraeli itũũke ya kũniinwo, na mũmĩrehere thĩna. ¹⁹ Betha yothe na thahabu, na indo cia gĩcango na kĩgera, nĩ nyamũrĩre Jehova na no nginya ciigwo kĩgĩna-inĩ gĩake.”

²⁰ Rĩrĩa coro wahuhirwo, andũ makĩanĩrĩra, na rĩrĩa andũ maaiguire mũgambo wa coro, makĩanĩrĩra rĩanĩrĩra inene, naruo rũthingo rũkĩmomoka; nĩ ũndũ ũcio o mũndũ o mũndũ agĩtoonya itũũra rĩu, na makĩrĩtunyana. ²¹ Nao makĩamũrĩra Jehova itũũra rĩu, na makĩananga kĩndũ o gĩothe kĩa kĩa kĩa muoyo kuo na rũhiũ rwa njora, arũme na andũ-a-nja, andũ ethĩ na akũrũ, na ng’ombe, na ng’ondũ, na ndigiri.

²² Joshua akĩra andũ arĩa eerĩ maathiĩte gũthigaana bũrũri ũcio atĩrĩ, “Thiĩi mũtoonye nyũmba ya mũtumia ũrĩa mũmaraya, mũmuumie nja hamwe na andũ ao othe, o ta ũrĩa mwamwĩrĩre na mwĩhĩtwa.” ²³ Nĩ ũndũ ũcio aanake acio maarĩ athigaani magĩtoonya na makiumia Rahabu na nja, hamwe na ithe na nyina, na ariũ a nyina na andũ ao othe. Magĩkiumia andũ a nyũmba yake othe, makĩmaiga handũ kũu nja ya kambĩ ya Isiraeli.

²⁴ Magĩcooka magĩcina itũũra rĩu inene rĩothe, na kĩa gĩothe kĩa kĩa thĩnĩ warĩo, no betha na thahabu, na indo cia gĩcango na cia kĩgera, magĩciiga kĩgĩna-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova. ²⁵ No rĩrĩ, Joshua nĩahonokirie Rahabu ũrĩa mũmaraya, hamwe na andũ a nyũmba yake na andũ ao othe, tondũ nĩahithire andũ arĩa Joshua aatũmĩte magathigaane Jeriko nake atũũranagia na andũ a Isiraeli nginya ũmũthĩ.

²⁶ Ihinda o ro rĩu, Joshua akĩhĩtithia andũ acio na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi maitho-inĩ ma Jehova-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũkaageria gwaka itũũra rĩrĩ inene rĩa Jeriko rĩngĩ:

“Mũndũ ũrĩa ũgaaka mũthingi ya itũũra rĩrĩ,
nĩagakuĩrwo nĩ mũrĩũ wake wa irigithathi;

na akirūgamia ihingo cia itũūra rĩĩrĩ,
akuirwo nĩ mũriũ wake wa kĩhinga-nda.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩkorwo arĩ hamwe na Joshua, nayo ngumo yake ikĩhunja kũndũ guothe bũrũri ũcio.

7

Rĩhĩa rĩa Akani

¹ No rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmagire kwĩhokeka ũhoro-inĩ ũkonĩĩ indo iria ciamũrĩtwo cia kũniinwo; nake Akani mũrũ wa Karimi, mũrũ wa Zimuri, mũrũ wa Zera, wa mũhĩrĩga wa Juda, nĩoire imwe ciacio. Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Isiraeli.

² Ningĩ Joshua agĩtũma andũ kuuma Jeriko mathiĩ Ai, itũūra rĩakuhanĩrĩrie na Bethi-Aveni mwena wa irathĩro wa Betheli, akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mũthiĩ mũgathigaane bũrũri ũcio.” Nĩ ũndũ ũcio andũ acio magĩthiĩ na magĩthigaana Ai.

³ Nao magĩcooka kũrĩ Joshua na makĩmwĩra atĩrĩ, “Hatĩrĩ bata wa andũ othe mambate makahũũre itũūra rĩa Ai. Rekia andũ 2,000 kana ithatũ makarĩtunyane; tiga kũnogia andũ othe, nĩgũkorwo no andũ anini marĩ kuo.” ⁴ Nĩ ũndũ ũcio no andũ ta 3,000 maambatire, no magĩtoorio nĩ andũ a Ai, ⁵ nao andũ acio a Ai makĩũraga ta andũ mĩrongo itatũ na atandatũ a Isiraeli. Nĩmaingatire andũ a Isiraeli kuuma kĩhingo-inĩ gĩa itũūra rĩu makĩmakinyia o kũrĩa kwenjagwo mahiga, na makĩmahũũrĩra kũu igaragaro-inĩ. Ihũũra rĩu rĩgĩtũma ngoro cia andũ a Isiraeli iringĩke, na makĩiyũrwo nĩ maaĩ nda.

⁶ Nake Joshua agĩtembũranga nguo ciake, akĩgũithia thĩ, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, agĩkara hau nginya hwaĩ-inĩ. Nao athuuri a Isiraeli magĩka o ta ũguo na makĩthurĩria rũkũngũ mĩtwe. ⁷ Nake Joshua akiuga atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova, nĩ kĩ gĩatũmire ũrehe andũ aya mũrĩmo ũyũ wa Rũũĩ rwa Jorodani nĩguo ũtũneane moko-inĩ ma Aamori, matũniine? Naarĩ korwo nĩtwaiganĩre tũtũũre mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũĩ rwa Jorodani! ⁸ Wee Mwathani, ingĩkiuga atĩa, kuona atĩ Isiraeli nĩmatooretio nĩ thũ ciao? ⁹ Andũ a Kaanani na andũ arĩa angĩ a bũrũri ũyũ nĩmarĩgua ũhoro ũcio, nao matũthiũrũrũkĩrie, matũniine biũ, meherie rĩitwa rĩitũ gũkũ thĩ. Nawe ũgaagĩka atĩa nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩu rĩaku inene?”

¹⁰ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ūkĩra! Ūkwĩgũithia ũturumithĩtie ũthiũ waku thĩ nĩkĩ? ¹¹ Isiraeli nĩmehĩtie; nĩmathũkĩtie kĩrĩkanĩro gĩakwa kĩrĩa ndamaathire marũmagĩrĩre. Nĩmoete indo imwe iria ciamũrĩtwo cia kũniinwo; nĩmaiĩte, na makaheenania, o na magaciiganĩria hamwe na indo ciao o ene. ¹² Kĩu nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa kĩgirĩtie andũ a Isiraeli meetirie thũ ciao; na nĩkĩo marorĩra thũ ciao tondũ nĩmatuĩkĩte a kũniinwo. Na nĩ ndigũcooka gũkorwo hamwe na inyuĩ o tiga mũniinire kĩndũ kũu kĩamũrĩtwo gĩa kũniinwo kĩehere thĩnĩ wanyu.

¹³ “Ūkĩra, ũthiĩ ũtherie andũ acio. Thĩĩ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwĩtherie mĩwĩhaarĩrie nĩ ũndũ wa rũciũ; nĩgũkorwo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Nĩ harĩ kĩndũ kĩamũre gĩa kũniinwo kĩrĩ thĩnĩ wanyu, inyuĩ Isiraeli. Mũtingĩhota gwĩtiiria thũ cianyu o nginya rĩrĩa mũgaakĩeheria kiume thĩnĩ wanyu.

¹⁴ “Tondũ ũcio rũciũ kĩroko mũkeyumĩria inyuĩ ene o mũhĩrĩga, o mũhĩrĩga. Na rĩrĩ, mũhĩrĩga ũrĩa Jehova agaathuura nĩũkeyumĩria o mbarĩ, o mbarĩ; nayo mbarĩ ĩrĩa Jehova agaathuura nĩũkeyumĩria o nyũmba, o nyũmba; nayo nyũmba ĩrĩa Jehova agaathuura nĩũkeyumĩria o mũndũ, o mũndũ. ¹⁵ Mũndũ ũrĩa ũkũnyiitwo na indo icio ciamũrĩtwo cia kũniinwo nĩagacinwo na mwaki hamwe na indo ciake ciothe. Nĩgũkorwo nĩathũkĩtie kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na nĩekĩte ũndũ wa thoni thĩnĩ wa Isiraeli!”

¹⁶ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciĩnĩ tene, Joshua akĩra andũ a Isiraeli moimĩre o ta ũrĩa mĩhĩrĩga yao yatariĩ, naguo mũhĩrĩga wa Juda ũgĩthuurwo. ¹⁷ Mbarĩ cia Juda ikiumĩra, nake agĩthuura mbarĩ ya Azera. Agĩcooka akiumĩria mbarĩ cia Azera mbere kũringana na nyũmba ciao, nake Zabedi agĩthuurwo. ¹⁸ Nake Joshua akiumĩria nyũmba yake mũndũ o mũndũ, nake Akani mũrũ wa Karimi, mũrũ wa Zimuri, mũrũ wa Zera, wa mũhĩrĩga wa Juda, agĩthuurwo.

¹⁹ Nake Joshua akĩira Akani atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, gooca Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, na ũmũkumie. Njĩira ũrĩa wĩkĩte na ndũkaahithe.”

²⁰ Nake Akani agĩcookia akĩira Joshua atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩnjĩhĩrie Jehova Ngai wa Isiraeli. Na ũũ nĩguo njĩkĩte: ²¹ Rĩrĩa ndonire kabuti gathaka koimĩte Babuloni, na cekerĩ magana meerĩ* cia betha, na gĩkama gĩa thahabu kĩa ũritũ wa cekerĩ mĩrongo ĩtano† thĩinĩ wa indo iria twatahĩte, nĩndaciĩrĩrĩrie na ngĩcioya, na ithikĩtwo thĩ kũu hema-inĩ yakwa, nayo betha ĩrĩ rungu wacio.”

²² Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtũma andũ, nao makĩhanyũka magĩthĩĩ nginya hema-inĩ yake, na magĩkora indo icio ihithĩtwo thĩinĩ wa hema ĩyo, nayo betha ĩyo yaigĩtwo rungu rwacio. ²³ Nao andũ acio makĩruta indo icio kuuma hema-inĩ ĩyo, magĩcitwarĩra Joshua o hamwe na andũ a Isiraeli othe, nao magĩciaragania thĩ mbere ya Jehova.

²⁴ Nake Joshua, hamwe na Isiraeli othe, makĩnyiita Akani mũrũ wa Zera, na makĩoya betha ĩyo, na kabuti, na gĩkama gĩa thahabu, na ariũ ake na airĩtu ake, na ng’ombe ciake, na ndigiri na ng’endu ciake, na makĩoya hema yake o na indo ciothe iria arĩ nacio, magĩcitwara Gĩtuamba kĩa Akori. ²⁵ Nake Joshua akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũtũrehere thĩina ũyũ? Wee nawe ũmũthĩ nĩũkuonio thĩina nĩ Jehova.”

Nao andũ a Isiraeli othe makĩmũhũũra na mahiga nyuguto, na maarĩkia kũhũũra acio angĩ na mahiga, makĩmacina. ²⁶ Magĩcooka makĩhũmbĩra Akani na hĩba nene mũno ya mahiga, namo mahiga macio marĩ o ho nginya ũmũthĩ. Nake Jehova agĩthirwo nĩ marakara marĩa maamũcinĩte. Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩcooka gwĩtwo Gĩtuamba kĩa Akori o nginya ũmũthĩ.

8

Kwanangwo kwa Ai

¹ Ningĩ Jehova akĩira Joshua atĩrĩ, “Ndũgetigĩre na ndũgakue ngoro. Thĩĩ na mbũtũ yothe ya ita, mwambate mũgatharĩkĩre itũũra rĩa Ai. Nĩgũkorwo nĩneanĩte mũthamaki wa Ai moko-inĩ manyu, hamwe na andũ ake, na itũũra rĩake rĩu inene na bũrũri wake. ² ĩkai itũũra rĩa Ai na mũthamaki warĩo o ta ũrĩa mwekire itũũra rĩa Jeriko na mũthamaki warĩo, o tĩga atĩrĩ, no muoye indo iria mũgũtaha, o na mahiũ matũĩke manyu. Oheriai andũ a itũũra rĩu inene na mwena wa na thuutha.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua na mbũtũ yothe ya ita makĩumagara magatharĩkĩre Ai. Nake agĩthuura andũ 30,000 arĩa maarĩ njamba mũno akĩmatũma mathĩĩ kũrĩ ũtukũ, ⁴ akĩmeera atĩrĩ: “Ta thikĩrĩria wega. Inyuĩ mũkuoheria andũ a itũũra rĩu inene na mwena warĩo wa na thuutha. Mũtigaikare haraaya narĩo. Inyuothe mũikare mwĩiguĩte. ⁵ Nĩĩ na arĩa othe tũrĩ nao tũgũthengerera itũũra rĩu inene kuuma na mbere na rĩrĩa andũ acio mariumagara gũtũhũũra o ta ũrĩa meekire hĩndĩ ya mbere-rĩ, tũmoorĩre. ⁶ Nao matũĩngatithie o nginya tũmaguucĩrĩrie biũ moime itũũra rĩu inene, nĩgũkorwo mariuga atĩrĩ, ‘Nĩ ithuĩ maroorĩra ta ũrĩa meekire rĩa mbere.’ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa tũrĩmoorĩra-rĩ, ⁷ inyuĩ na inyuĩ mũkĩre muume kũrĩa mũmooherie, mũtharĩkĩre itũũra rĩu inene na mũrĩtunyane. Jehova Ngai wanyu nĩekũrĩneana moko-inĩ manyu. ⁸ Na rĩrĩ, mwarĩkia kwĩgwatĩra itũũra rĩu inene-rĩ, mũrĩcine. ĩkai o ta ũrĩa Jehova aathanĩte gwĩkwo. Mũtigĩrĩre nĩ mweka ũguo ndamwatha.”

⁹ Nake Joshua akĩmeera moimagare, nao magĩthĩĩ harĩa maathiiaga kuoheria andũ a itũũra rĩu, na makĩhitha metereire gatagatĩ ka Betheli na Ai, mwena wa ithũĩro wa Ai, no Joshua araanirĩrie na andũ arĩa angĩ ũtukũ ũcio.

¹⁰ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene, Joshua agĩcookanĩrĩria andũ ake, nake we mwene hamwe na atongoria a Isiraeli makĩmatongoria marorete Ai. ¹¹ Mbũtũ yothe ya ita ĩrĩa yarĩ hamwe nake ĩgĩthĩĩ yambatĩte, ĩgĩkuhĩrĩria itũũra rĩu inene mariumĩte na mbere. Nao makĩamba hema mwena wa gathigathini wa Ai, na hagĩkorwo nĩ haarĩ gĩtuamba gatagatĩ kao na itũũra rĩu inene. ¹² Joshua nĩakoretwo oete andũ ta 5,000 na akamaiga moheirie andũ kũu gatagatĩ ka Betheli na Ai, mwena wa ithũĩro wa itũũra rĩu inene.

* 7:21 nĩ ta kilo 2 † 7:21 nĩ ta nuthu kilo

¹³ Magĩgĩatha thigari ciikare cĩhaariĩrie o andũ handũ hao, iria ciothe ciarĩ kambĩ igĩkara mwena wa gathigathini wa itũũra rĩu inene, na iria cioheirie andũ mwena wa ithũĩro warĩo. Naguo ũtukũ ũcio Joshua agĩthĩĩ kũraara kũu gĩtuamba-inĩ.

¹⁴ Rĩrĩa mũthamaki wa Ai onire ũndũ ũcio, agĩũkĩra na ihenya rũciini tene, akiumagara na ihenya hamwe na andũ othe a itũũra rĩu inene nĩguo agacemanie na Isiraeli marũe mbaara handũ hana haang'ethaniĩre na Araba. No rĩrĩ, ndaigana kũmenya atĩ nĩmehithĩirwo na mwena wa thuutha wa itũũra rĩu inene. ¹⁵ Nake Joshua na andũ a Isiraeli othe magĩĩtua ta mahũũritwo magatoorio, nao makĩũra marorete na werũ-inĩ. ¹⁶ Nao andũ othe a itũũra rĩa Ai magĩĩtwo nĩguo mamarũmĩrĩre, nao magĩteng'eria Joshua makĩguucĩrĩrio makiuma itũũra rĩa. ¹⁷ Gũtirĩ mũndũ mũrũme o na ũmwe wa Ai kana Betheli ũtoimire gũthĩĩ gũkinyĩra andũ a Isiraeli. Magĩtiga itũũra rĩu rĩtaahingĩtwo magĩteng'eria andũ a Isiraeli.

¹⁸ Nake Jehova akĩira Joshua atĩrĩ, “Ambararia itimũ rĩu ũnyiiĩte na guoko, ũrĩrorie mwena wa Ai, nĩgũkorwo nĩngũneana itũũra rĩu inene moko-inĩ manyu.” Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩambararia itimũ rĩa ke akĩrĩroria Ai. ¹⁹ Na rĩrĩ, Joshua aarĩkia gwĩka ũguo, arũme arĩa moohetie andũ magĩũkĩra narua, magĩteng'era na ihenya, magĩtoonya itũũra rĩu na makĩrĩtunyana, ningĩ makĩrĩgwatia mwaki o narua.

²⁰ Na rĩrĩa andũ acio a Ai maarorire na thuutha na makĩona ndogo yumĩte itũũra rĩu yambatĩte na igũrũ-rĩ, nao makĩaga mweke wa gwĩthara na mwena o na ũrĩkũ, nĩgũkorwo andũ a Isiraeli arĩa morĩte marorete werũ-inĩ nĩmagarũrũkĩire acio maamateng'eragia. ²¹ Rĩrĩa Joshua na Isiraeli othe moonire atĩ andũ ao arĩa mooheirie andũ thuutha wa itũũra nĩmarĩtunyanĩte, na makĩona ndogo igĩtoga kuuma itũũra, makĩgarũrũka na makĩũraga andũ acio a Ai. ²² Nao andũ arĩa maamohetie makiuma itũũra rĩu inene matharĩkĩre. Andũ a Ai magĩgĩkĩrwo gatagatĩ ka andũ a Isiraeli, makĩmagĩa mbere na thuutha. Andũ a Isiraeli makĩmaniina, na matiatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo, kana makĩreka o na ũmwe ahonoke. ²³ No nĩmanyiĩtire mũthamaki wa Ai arĩ muoyo, makĩmũtwarĩra Joshua.

²⁴ Rĩrĩa andũ a Isiraeli maarĩkirie kũũraga andũ othe a Ai arĩa maarĩ gĩthaka-inĩ na kũu werũ-inĩ, kũrĩa maamateng'ereirie-rĩ, na rĩrĩa andũ acio othe maarĩkirie kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ, andũ a Isiraeli othe magĩcooka Ai na makĩũraga andũ arĩa othe maarĩ kuo. ²⁵ Andũ arĩa mooragirwo mũthenya ũcio maarĩ andũ 12,000, arũme na andũ-a-nja; nao nĩo andũ othe a itũũra rĩa Ai. ²⁶ Nĩgũkorwo Joshua ndaigana gũthuna guoko kũrĩa kwambararĩtie itimũ rĩa ke nginya rĩrĩa aarĩkirie kũniina andũ arĩa othe maatũũraga Ai. ²⁷ Nao andũ a Isiraeli magĩkuuĩra ũhiũ na indo iria maatahĩte kuuma itũũra rĩu inene, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Joshua.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩcina Ai na akĩrĩtua hĩba ya mwanangĩko ya gũtũũra, gũgĩ-tũka kũndũ gũkirĩte ihooru nginya ũmũthĩ. ²⁹ Joshua agĩcooka agĩcuuria mũthamaki ũcio wa Ai mũtĩ igũrũ, akĩreka aikare ho o nginya hwaĩ-inĩ. Rĩũa rĩgĩthũa-rĩ, Joshua agĩathana atĩ mwĩrĩ ũcio ũrutwo mũtĩ igũrũ, ũikio hau itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra rĩu, magĩcooka makĩũgĩrĩra hĩba nene ya mahiga, nayo ĩrĩ o ho nginya ũmũthĩ.

Kwerũhia Kĩrĩkanĩro Kĩrĩma-inĩ kĩa Ebali

³⁰ Thuutha wa ũguo Joshua agĩakĩra Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, kĩgongona o kũu kĩrĩma-inĩ kĩa Ebali, ³¹ o ta ũrĩa Musa ndungata ya Jehova aathĩte andũ a Isiraeli. Aagĩakire o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo thĩini wa lbuku rĩa Watho wa Musa, kĩgongona kĩrĩ kĩa mahiga matarĩ maicũhie, hatarĩ indo cia wĩra cia kĩgera ikũhũthĩrwo ho. Igũrũ rĩakĩo makĩrutĩra Jehova maruta ma njino na magongona ma ũiguano. ³² Nake Joshua akĩandĩka watho wa Musa igũrũ rĩa mahiga macio, aandĩkire andũ a Isiraeli marĩ ho makĩionagĩra. ³³ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli othe, na andũ a kũngĩ na ene bũrũri o ũndũ ũmwe, hamwe na athuuri ao, na anene na atuithania ciira, makĩrũgama mĩena yeerĩ ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova mang'etheire athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ Alawii na nĩo maarĩkuuaga. Nuthu ya andũ yarũgamĩte mbere ya kĩrĩma kĩa Gerizimu, na nuthu ĩyo ĩngĩ ĩkarũgama

mbere ya kīrīma kīa Ebali, o ta ūrīa Musa ndungata ya Jehova aathanīte mbere iyo rīrīa aarutanire ūhoro wa kūrathimaga andū a Isiraeli.

³⁴ Thuutha ūcio, Joshua agīthoma ciugo ciothe cia Watho, agīthoma irathimo o na agīthoma irumi, o ta ūrīa kwaandikītwo Ibuku-inī rīa Watho. ³⁵ Gūtīrī kiugo o na kīmwe kīa iria ciothe Musa aathanīte Joshua ataathomeire kīūngano kīu gīothe kīa Isiraeli, o hamwe na andū-a-nja na ciana na andū o kūngī arīa maatūūranagia nao.

9

Wara wa Andū a Gibeoni

¹ Na rīrīa ahamaki othe arīa maarī mwena wa ithūiro wa Rūūi rwa Jorodani maiguire maūndū macio, na arīa maarī būrūri ūrīa ūrī irīma, na arīa maarī ituamba-ini ciikūrūko cia irīma cia mwena wa ithūiro, na kūu hūgūrūrū-inī cia Iria rīrīa Inene guothe o nginya Lebanoni (nīo ahamaki a andū a Ahiti, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi), ² magīcookeria Joshua hamwe nīguo mahūūrane na Joshua na Isiraeli.

³ No rīrī, rīrīa andū a Gibeoni* maaiguire ūrīa Joshua ekīte itūūra rīa Jeriko o na rīa Ai, ⁴ magīka ūndū wa wara. Magīthī marī ta andū matūmītwo marī na ndigiri ciao ikuuithitio makūnia matarūkangu, na mondo ngūrū mūno cia ndibei irī ndūkangu na igatumwo. ⁵ Nao arūme acio meekīrīte iraatū ciarī ndarūku, ciarī na iraka, na makehumba nguo ngūrū. Irio ciao ciothe iria meekuūire rīgu ciarī nyūmū na ikagīa mbuu. ⁶ Nao magīthī kūrī Joshua kambī-inī o kūu Giligali, makīmīwīra atīrī we mwene hamwe na andū a Isiraeli, “Tūūkīte kuuma būrūri wa kūraya mūno na gūkū; tondū ūcio gīai kīrīkanīro na ithuī.”

⁷ Nao andū a Isiraeli makīra Ahivī† acio atīrī, “Hihi no gūkorwo mūtūūraga o gūkū gūkuhī na ithuī, tūngīhota atīa kūgīa kīrīkanīro na inyuī?”

⁸ Nao magīcookeria Joshua atīrī, “Ithuī tūrī ndungata ciaku.”

Nīngī Joshua akīmooria atīrī, “Inyuī mūrī a, na muumīte kū?”

⁹ Nao makīmūcookeria atīrī, “Ithuī ndungata ciaku tuumīte būrūri wa kūraya mūno na gūkū, tūūkīte nī ūndū wa ngumo ya Jehova Ngai wanyu. Nīgūkorwo nītūguite ūhoro wake: o na maūndū mothe marīa eekire būrūri wa Misiri, ¹⁰ na ūrīa wothe eekire ahamaki arīa eerī a Aamori kūu irathīro rīa Rūūi rwa Jorodani, nao nī Sīhoni mūthamaki wa Heshiboni, na Ogu mūthamaki wa Bashani, ūrīa wathamakaga Ashitarothu. ¹¹ Nao athuuri atongoria aitū na andū arīa othe matūūraga būrūri witū nīmatwīre atīrī, ‘Kuuai irio nī ūndū wa rūgendo rwanyu, mūthī mūcemanie na andū acio, na mūmeere atīrī, “Ithuī tūrī ndungata cianyu; gīai kīrīkanīro na ithuī.”’ ¹² Irio ici ciitū cia rīgu ciarī hīu mūthenya ūrīa tuoimire gwitū tūke kūrī inyuī. No rīu ta kīonei ūrīa ciūmīte na ikagīa mbuu. ¹³ Nacio mondo ici ciarī njerū tūgīciyūria ndibei, no rīu ta kīonei ūrīa ituīkangīte. Nacio nguo ciitū na iraatū nīkūrīte nī ūndū wa rūgendo kūrīha mūno.”

¹⁴ Nao andū a Isiraeli makīrora irio imwe cia andū acio, no matiigana kūhooya kīrīra kuuma harī Jehova. ¹⁵ Nake Joshua akīgīa kīrīkanīro gīa thayū nao atī areke matūūre muoyo, nao atongoria a kīūngano kīu kīa andū a Isiraeli magīkīra ūhoro ūcio hinya na mwīhīta.

¹⁶ Mīthenya itatū thuutha wa kūgīa na kīrīkanīro kīu na andū acio a Gibeoni, andū a Isiraeli makīgīa atī andū acio maahakanīte nao, na maatūūraga o hakuhī nao. ¹⁷ Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli makīmagara, na mūthenya wa gatātū magīkīnya matūūra-inī mao manene, na nīmo: Gibeoni, na Kefira, na Beerothu, na Kiriathu-Jearimu. ¹⁸ No andū a Isiraeli matiigana kūmahūūra, nī ūndū atongoria a kīūngano kīao nīmehītīte na mwīhīta makīgwetaga rītīwa rīa Jehova Ngai wa Isiraeli.

Nakīo kīūngano kīu gīothe gīkīnuguna nī ūndū wa atongoria acio, ¹⁹ no atongoria acio othe makīmācookeria atīrī, “Nītūhītīte na mwīhītīta tūkīgwetaga rītīwa rīa Jehova

* 9:3 Itūūra rīa Gibeoni rīarī kilomita 10 kuuma Jerusalemu. † 9:7 Ahivī maarī gīkundi kīa andū arīa kīhumo kīao kīarī Mesopotamia. Andū aya nīo moikaine ta Aamori thīnī wa ibuku rīa Samūeli wa Keerī.

Ngai wa Isiraeli, na tondũ ũcio tūtingĩmahutia. ²⁰ Ūrĩa tūngĩmeeka nĩ atĩrĩ: Nĩ tũkũreka matũũre muoyo, nĩgeetha tūtikanacookerewo nĩ marakara nĩ ũndũ wa kuuna mwĩhĩtwa ūrĩa twehĩtire nĩ ũndũ wao.” ²¹ O na ningĩ makĩmeera atĩrĩ, “Rekei matũũre muoyo, no matũũke a kuunaga ngũ na a gũtahagĩra kĩrĩndĩ gĩkĩ gĩothe gĩa Isiraeli maaĩ.” Nĩ ũndũ ũcio atongoria makĩiga kĩrĩko kĩa kũrĩ andũ acio a Gibeoni.

²² Ningĩ Joshua agĩĩta andũ acio a Gibeoni akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũmire mūtũheenie rĩrĩa mwoigire atĩrĩ, ‘Tūtũũraga kũndũ kũraya mũno na inyũ,’ o rĩrĩa mūtũũraga o gũkũ gũkuhĩ na ithuĩ? ²³ Tondũ ũcio nĩmwagwatwo nĩ kĩrumi, na inyũ mūtigatiga gũtuĩka ndungata cia kuuna ngũ na gũtahagĩra nyũmba ya Ngai wakwa maaĩ.”

²⁴ Nao magĩcookeria Joshua makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ ndungata ciaku nĩtwerirwo o wega ūrĩa Jehova Ngai waku aathire ndungata yake Musa akamũhe bũrũri ũyũ wothe, na atĩ aniine andũ othe arĩa matũũraga kuo mehere mbere yanyu. Nĩ ũndũ ũcio tũgĩtigĩra mũno, tweciria ūrĩa mũngĩtũũraga, na nĩkĩo tweekire ũndũ ũcio. ²⁵ Na rĩrĩ, rĩu tũrĩ moko-inĩ maku. Twĩke ũndũ ūrĩa wothe ũkuona ūrĩ mwega na wa kĩhoo.”

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩmahonokia kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli, na matiamoragire. ²⁷ Mũthenya o ro ũcio Joshua agĩtua andũ acio a Gibeoni oini a ngũ na atahĩri mũingĩ wa Isiraeli maaĩ, o na atahĩri kĩgongona kĩa Jehova maaĩ o harĩa hothe Jehova angĩathuurire. Ūguo nĩguo matũũre nginya ũmũthĩ.

10

Riũa Kũrũgama

¹ Na rĩrĩa, Adoni-Zedeki mũthamaki wa Jerusalemu aigwire atĩ Joshua nĩarĩkĩtie gũtunyana itũũra rĩa Ai na akarĩananga o biũ, na ageeka Ai na mũthamaki warĩ o ta ūrĩa ekĩte itũũra rĩa Jeriko na mũthamaki warĩ, na atĩ andũ a Gibeoni nĩmagĩte kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na Isiraeli na atĩ maatũũraga hakuhĩ nao-rĩ. ² Nake, we na andũ ake makĩmaka mũno nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio, nĩgũkorwo Gibeoni rĩarĩ itũũra inene na rĩa bata, o ta rĩmwe rĩa matũũra marĩa maakoragwo marĩ ma ũthamaki; na rĩarĩ inene gũkĩra Ai, o na ningĩ andũ a rĩo othe maarĩ njamba cia ita. ³ Nĩ ũndũ ũcio Adoni-Zedeki mũthamaki wa Jerusalemu agĩtũmanĩra Hohamu mũthamaki wa Hebironi, na Piramu mũthamaki wa Jaramuthu, na Jafia mũthamaki wa Lakishi, o na Debiri mũthamaki wa Egiloni, ⁴ akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mũũke mũndeithie kũhũũra Gibeoni, nĩ ũndũ nĩmagĩte kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na Joshua na andũ a Isiraeli.”

⁵ Nao athamaki acio atano a Aamori, nao nĩ athamaki a Jerusalemu, na Hebironi, na Jaramuthu, na Lakishi, na Egiloni, magĩcookanĩrĩra hamwe. Makĩambata na mbũtũ ciao ciothe cia ita, nao makĩamba hema ciao mang’etheire itũũra rĩa Gibeoni, makĩrĩtharĩkĩra.

⁶ Nao andũ a Gibeoni magĩtũmanĩra Joshua o kũu Giligali kambĩ-inĩ yake, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũgatiganĩrie ndungata ciaku. Ambata, ũũke gũkũ narua nĩguo ũtũhonokie! Tũteithie nĩ ũndũ athamaki othe a Aamori arĩa matũũraga bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma nĩmacookanĩrĩre matũũkĩrĩre.”*

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩambata akiuma Giligali arĩ na ita rĩake rĩothe hamwe na njamba ciake cia ita irĩa irĩ hinya. ⁸ Nake Jehova akĩĩra Joshua atĩrĩ, “Ndũkametigĩre, nĩ ũndũ nĩndĩmaneanĩte moko-inĩ maku. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao ũkũhota gũgwĩtiiria.”

⁹ Thuutha wa gũthĩĩ ũtukũ wothe kuuma Giligali, Joshua akĩmahithũkĩra o rĩmwe. ¹⁰ Nake Jehova akĩmarehere kĩrigiicano mbere ya Isiraeli, nao makĩmatoria o biũ kũu Gibeoni. Ningĩ andũ a Isiraeli makĩmateng’eria na njĩra irĩa yathiĩte yambatĩte nginya Bethi-Horoni, magĩthĩĩ makĩmooragaga o nginya Azeka na Makeda. ¹¹ Hĩndĩ iyo moragĩra andũ a Isiraeli maikũrũkĩte kuuma Bethi-Horoni marorete Azeka-rĩ, Jehova akĩmagũithĩria mahiga manene ma mbura kuuma igũrũ, nao andũ aingĩ makĩũragwo

* 10:6 Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Joshua aagĩire nakĩo na andũ a Gibeoni kĩarĩ atĩ mangĩtharĩkĩrwo Aisiraeli nĩmarĩmateithagia.

nĩ mahiga macio ma mbura o na gũkĩra arĩa mooragĩtwo nĩ andũ a Isiraeli na rūhiũ rwa njora.

¹² Mũthenya ũrĩa Jehova aaneanire Aamori kũrĩ a Isiraeli-rĩ, Joshua akĩarĩria Jehova, andũ a Isiraeli makĩiguaga, akĩmwĩra atĩrĩ:

“We riũa-rĩ, rūgama o ũguo wĩhaande igũrũ rĩa Gibeoni,

O nawe mweri-rĩ, rūgama o ro ũguo wĩhaande igũrũ rĩa Gĩtuamba kĩa Aijaloni.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio riũa rikĩrũgama o ro ũguo,

naguo mweri ũkĩrũgama,

o nginya rĩrĩa rūrĩrĩ rūu rwerĩhiirie harĩ thũ ciao,

o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Jasharu.

Riũa rĩarũgamire o kũu matu-inĩ gatagatĩ na rĩkĩamba gũtiga gũthũa handũ ha mũthenya mũgima. ¹⁴ Gũtirĩ kwagĩa mũthenya ũngĩ ta ũcio mbere iyo kana thuutha ũcio, mũthenya ũrĩa Jehova aacookirie mahooya ta macio. Ti-itherũ Jehova nĩwe warũagĩrĩra andũ a Isiraeli!

¹⁵ Nake Joshua agĩcooka hamwe na andũ othe a Isiraeli kambĩ-inĩ kũu Giligali.

Athamaki Atano a Aamori Kũũragwo

¹⁶ Na rĩrĩ, athamaki acio atano nĩmoorĩte na magathĩi makehitha thĩinĩ wa ngurunga kũu Makeda. ¹⁷ Rĩrĩa Joshua eerirwo atĩ athamaki acio nĩmonetwo mehithĩte ngurunga-inĩ kũu Makeda, ¹⁸ akiuga atĩrĩ, “Garagariai mahiga manene mũhinge mũromo wa ngurunga iyo na mũige arangĩri ho. ¹⁹ No inyuĩ mũtigatithie. Teng’eriai thũ cianyu, mũcitharĩkire mũcirutĩtie na thuutha, na mũtikareke itoonye matũũra macio manene, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩacineanĩte moko-inĩ manyu.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua hamwe na andũ a Isiraeli makĩmaniina biũ, hakuhĩ kwage mũndũ o na ũmwe ũgũtigara, no anini arĩa maatigarire nĩmahotire kũũrĩra matũũra mao manene marĩa maarĩ mairigĩre. ²¹ Mbũtũ yothe ya ita iĩgĩgĩcooka kambĩ kũrĩ Joshua o kũu Makeda na thayũ, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wacookire kwaria kiugo gĩa gũũkĩrĩra andũ a Isiraeli.

²² Joshua agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Hingũrai mũromo wa ngurunga-inĩ na mũndehere athamaki acio atano.” ²³ Nĩ ũndũ ũcio magĩka o ũguo, makĩruta athamaki acio atano kuuma ngurunga-inĩ, na nĩo athamaki a Jerusalem, na Hebironi, na Jaramuthu, na Lakishi o na Egiloni. ²⁴ Athamaki acio marĩkia kũrehwo harĩ Joshua, agĩita andũ othe a Isiraeli na akĩra anene a ita arĩa mathĩite nake atĩrĩ, “Ŭkai haha, mũkinye athamaki aya ngingo.” Nĩ ũndũ ũcio makiumĩra, magĩkinya athamaki acio ngingo.

²⁵ Joshua akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigetigĩre kana mũkue ngoro. Gĩai na hinya na mũũmĩrĩrie. Ŭũ nĩguo Jehova arĩkaga thũ cianyu ciothe iria mũrĩrũaga nacio.” ²⁶ Nake Joshua akĩringa athamaki acio akĩmooraga, agĩcooka akĩmacuuria igũrũ rĩa mĩtĩ itano, nao magĩtinda macunjurĩte mĩtĩ-inĩ iyo nginya hwaĩ-inĩ.

²⁷ Riũa rĩgĩthũa-rĩ, Joshua agĩathana, nayo mĩrĩrĩ ya andũ acio iĩgĩcuurũrio kuuma mĩtĩ-inĩ, iĩgĩkio ngurunga rĩa meehithĩte; na hau mũromo-inĩ wa ngurunga iyo hakĩigwo mahiga manene mũno, namo matũire ho o na ũmũthĩ.

²⁸ Mũthenya ũcio, Joshua agĩtunyana itũũra rĩa Makeda; akĩniina mũthamaki na itũũra rĩu na rūhiũ rwa njora, na akĩniina andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo biũ. Ndaatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo; na agĩka mũthamaki wa Makeda o ta ũrĩa eekire mũthamaki wa Jeriko.

Gũtoorio kwa Matũũra ma Mwena wa Gũthini

²⁹ Ningĩ Joshua na Isiraeli rĩothe arĩa maarĩ hamwe nake makiuma kũu Makeda magĩthĩi nginya itũũra rĩa Libina na makĩrĩtharĩkĩra. ³⁰ Nake Jehova akĩneana itũũra rĩu o narĩo na mũthamaki warĩo moko-inĩ ma andũ a Isiraeli. Nake Joshua akĩniina itũũra rĩu na andũ arĩa maarĩ kuo na rūhiũ rwa njora. Ndaigana gũtigia mũndũ o na ũmwe thĩinĩ warĩo arĩ muoyo. Nake agĩka mũthamaki warĩo o ta ũrĩa eekire mũthamaki wa Jeriko.

³¹ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makiuma kũu Libina magĩthĩi nginya Lakishi; makĩrĩng’ethera, makĩrĩtharĩkĩra. ³² Nake Jehova akĩneana Lakishi kũrĩ

Isiraeli, nake Joshua akĩritunyana mũthenya wa keerĩ. Itũũra rĩu akĩrĩniina na rūhiũ rwa njora o hamwe na andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo, o ta ũrĩa eekire Libina. ³³ O hĩndĩ ĩyo, nake Horamu mũthamaki wa Gezeri nĩokĩte gũteithia Lakishi, no Joshua akĩmũhoota hamwe na mbũtũ yake, o nginya gũkiaga mũndũ watigarire muoyo.

³⁴ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makiuma kũu Lakishi magĩthĩ nginya Egiloni; makĩrĩng'ethera makĩrĩtharĩkĩra. ³⁵ Nao magĩtunyana itũũra rĩu mũthenya o ro ũcio, na makĩrĩniina biũ na rūhiũ rwa njora, na makĩniina andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo, o ta ũrĩa meekĩte Lakishi.

³⁶ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake, makĩambata kuuma Egiloni magĩthĩ nginya Hebironi, makĩrĩtharĩkĩra. ³⁷ Magĩtunyana itũũra rĩu, na makĩrĩniina na rūhiũ rwa njora hamwe na mũthamaki warĩo, na tũtũura twarĩo, na arĩa othe maarĩ thĩinĩ watuo. Matiatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nao makĩrĩananga biũ hamwe na arĩa othe maarĩ thĩinĩ warĩo, o ta ũrĩa meekĩte Egiloni.

³⁸ Ningĩ Joshua na Isiraeli othe arĩa maarĩ nake makĩhũndũka, magĩtharĩkĩra Debiri. ³⁹ Magĩtunyana itũũra rĩu, na mũthamaki warĩo, na tũtũura twarĩo, makĩmaniina na rūhiũ rwa njora. Makĩananga arĩa maarĩ thĩinĩ warĩo biũ. Matiatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nao magĩka Debiri na mũthamaki warĩo o ta ũrĩa meekĩte Libina na mũthamaki warĩo, na noguo meekĩte Hebironi.

⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtooria mwena ũcio wotho, naguo bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, o na Negevu, na ituamba-inĩ cia irĩma cia mwena wa ithũĩro, o na kũu ciikũrũko-inĩ cia irĩma, hamwe na athamaki othe akuo. Ndaatigirie mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo. Nĩanangire arĩa othe maarĩ na mĩhũmũ, o ta ũrĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli aathanĩte. ⁴¹ Joshua akĩmatoria kuuma Kadesi-Barinea nginya Gaza na kuuma mwena ũcio wotho wa Gosheni† nginya Gibeoni. ⁴² Athamaki acio othe hamwe na mabũrũri mao-rĩ, Joshua aamahootire na itharĩkĩra rĩmwe, nĩ ũndũ Jehova, Ngai wa Isiraeli nĩwe warũagĩra Isiraeli.

⁴³ Nake Joshua agĩcooka hamwe na andũ othe a Isiraeli kambĩ-inĩ kũu Giligali.

11

Athamaki a Mwena wa Gathigathini Kũhootwo

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Jabini mũthamaki wa Hozoru aigũre ũhoru wa maũndũ macio, agĩtũma ũhoru kũrĩ Jobabu mũthamaki wa Madoni, kũrĩ athamaki a Shimuroni na Akishafu, ² o na kũrĩ athamaki a mwena wa gathigathini arĩa maarĩ irĩma-inĩ, o kũu Araba mwena wa gũthini wa Kinerethu, o na ituamba cia mwena wa ithũĩro, o na kũu Nafothu-Dori mwena wa ithũĩro; ³ na kũrĩ Akaanani arĩa matũire mwena wa irathĩro na wa ithũĩro; na kũrĩ Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ajebusi o kũu bũrũri ũcio wa irĩma; o na kũrĩ Ahivi kũu mũhuro wa Herimoni rũgongo rwa Mizipa. ⁴ Nao magĩũka na mbũtũ ciao ciothe cia ita, na gĩkundi kĩnene kĩa mbarathi na ngaari cia ita, maarĩ mbũtũ nene mũno, makaingĩha o ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ⁵ Athamaki acio othe magĩturanĩra mbũtũ ciao, na makĩamba kambĩ hamwe gũkuhĩ na maaĩ ma Meromu, nĩgeetha mahũũrane na Isiraeli.

⁶ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, “Ndũkametigĩre, tondũ rũciũ ihinda ta rĩrĩ nĩngamaneana othe kũrĩ Isiraeli, moragĩtwo. Mũgaatinia mbarathi ciao mĩtari ithue, na mũcine ngaari ciao cia ita na mwaki.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Joshua na mbũtũ yake yotho ya ita, makĩmakorerera o rĩmwe kũu maaĩ ma Meromu, makĩmatharĩkĩra, ⁸ nake Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Isiraeli. Nao makĩmahoota makĩmaingatithia o nginya Sidoni ĩrĩa Nene, makĩmakinyia Misirefothu-Aimu, o na makĩmakinyia Gĩtuamba kĩa Mizipa kĩrĩa kĩrĩ mwena wa irathĩro, o nginya hakĩaga mũndũ watigirwo arĩ muoyo. ⁹ Joshua akĩmeeka o ta ũrĩa Jehova aathanĩte: Agĩtinia mbarathi ciao mĩtari, na agĩcina ngaari ciao cia ita na mwaki.

† 10:41 Bũrũri ũyũ wa Gosheni tiguu ũrĩa watũũragwo nĩ andũ a Isiraeli hakuĩ na Rũũ rwa Nili.

¹⁰ Ningĩ Joshua akĩhũndũka na agĩtunyana itũũra rĩa Hazoru na akĩũraga mũthamaki warĩ na rūhiũ rwa njora. (Hazoru nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene mothamaki-inĩ macio). ¹¹ Nao makĩũraga andũ arĩa othe maarĩ kuo na rūhiũ rwa njora. Makĩmaniina biũ na matiigana gũtigia kĩndũ o na kĩmwe kĩarĩ na mĩhũmũ, nake agĩcina Hazoru na mwaki.

¹² Nake Joshua agĩtunyana matũũra macio mothe ma ũthamaki na athamaki a mo, na akĩmooraga na rūhiũ rwa njora. Akĩmaniina biũ, o ta ũrĩa Musa ndungata ya Jehova aathanĩte. ¹³ No rĩrĩ, Isiraeli matiigana gũcina itũũra o na rĩmwe rĩa marĩa maakĩtwo ihumbu-inĩ, o tĩa itũũra rĩa Hazoru, rĩrĩa Joshua aacinire. ¹⁴ Andũ a Isiraeli nĩmekuuĩre indo ciothe irĩa maatahire, na mahiũ ma matũũra macio, no makĩũraga andũ othe na rūhiũ rwa njora o nginya makĩmaniina biũ, na matiigana gũtiga mũndũ o na ũmwe warĩ na mĩhũmũ. ¹⁵ O ta ũrĩa Jehova aathire ndungata yake Musa-rĩ, ũguo noguo nake Musa aathire Joshua; nake Joshua agĩka o ta ũguo; gũtirĩ ũndũ o na ũmwe atekire wa maũndũ marĩa Jehova aathĩte Musa mekwo.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtunyana bũrũri ũcio wothe: nĩguo bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, na bũrũri wothe wa Negevu, na mwena wa Gosheni wothe, na ituamba cia irĩma cia mwena wa ithũĩro, na bũrũri wa Araba, na irĩma cia kũu Isiraeli o na ituamba ciacio, ¹⁷ na kuuma kĩrĩma kĩa Halaku, kĩrĩa kĩrorethe mwena wa Seiru, nginya Baali-Gadi kũu Gĩtuamba kĩa Lebanoni mũhuro wa kĩrĩma kĩa Herimoni. Akĩnyĩta athamaki ao othe, na akĩmahũũra, akĩmooraga. ¹⁸ Joshua nĩarũire mbaara na athamaki acio othe ihinda iriaya. ¹⁹ Na tĩa o Ahivi arĩa maatũũraga Gibeoni, gũtirĩ itũũra inene o na rĩmwe rĩagĩire kĩrĩkanĩro gĩa thayũ na andũ a Isiraeli, nao andũ a Isiraeli magĩtunyana matũũra macio mothe na ũndũ wa kũrĩa mbaara nao. ²⁰ Nĩgũkorwo nĩ Jehova we mwene watũmire, momie ngoro ciao nĩguo makarũe mbaara na andũ a Isiraeli, nĩgeetha amaniine biũ, amaniine o kũmaniina atekũmaiguĩra tha, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

²¹ O hĩndĩ iyo Joshua agĩthĩ akĩniina andũ a Anaki kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma: kuuma Hebironi, na Debiri na Anabu, na kuuma bũrũri wothe ũrĩa wa irĩma wa Juda, na kuuma bũrũri wothe ũrĩa wa irĩma wa Isiraeli. Joshua akĩmaniina biũ hamwe na matũũra mao. ²² Na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa Anaki bũrũri ũcio wa Isiraeli; no itũũra rĩa Gaza, na rĩa Gathu, na rĩa Ashidodi nĩ gwatigarire andũ amwe ao. ²³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua agĩtunyana bũrũri ũcio wothe, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa, nake akĩũhe andũ a Isiraeli ũtuĩke igai rĩao na ũgaywo kũringana na ũrĩa mĩhĩrĩga yagayanĩtio.

Naguo bũrũri ũkĩhoorera, gũkĩaga mbaara.

12

Mũtaratara wa Athamaki arĩa Maahootirwo

¹ Na rĩrĩ, aya nĩo athamaki a bũrũri arĩa maahootirwo nĩ andũ a Isiraeli na makĩnyĩtĩra bũrũri wao wa mwena wa irathĩro mũrĩmo ũcio ũngĩ wa Jorodani, kuuma mũkuru wa Rũũĩ rwa Arinoni nginya kĩrĩma kĩa Herimoni, o hamwe na mwena wothe wa irathĩro wa Araba:

² Athamaki acio nĩ Sihoni wa Aamori, ũrĩa wathamakaga Heshiboni. Aathanaga kuuma itũũra rĩa Aroeri rĩrĩa rĩrĩ rĩteere-inĩ rwa mũkuru wa Arinoni, o na kuuma itũũra rĩrĩa rĩarĩ gatagatĩ ka mũkuru ũcio o na nuthu ya Gileadi nginya Rũũĩ rwa Jaboku, rũrĩa rũrĩ mũhaka-inĩ wa Aamoni. ³ O na nĩathanaga mwena wa irathĩro wa Araba, kuuma Iria rĩa Kinerethu nginya irĩa rĩa Araba (nĩrĩo Iria rĩa Cumbĩ), nginya Bethi-Jeshimothu, na ningĩ gũthĩ na mwena wa gũthini agakinya mũhuro wa kĩaanda kĩa iharũrũka cia Pisiga.

⁴ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩtunyana bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani, ũmwe wa matigari ma andũ a Refaimu arĩa maatũũraga kũu Ashitarothu na Edirei.

⁵ Aathanaga Kĩrĩma kĩa Herimoni, na Saleka, na Bashani guothe, o nginya mũhaka-inĩ

wa andũ a Geshuru, na wa Maaka, na nuthu ya Gileadi o nginya mũhaka-inĩ wao na Sihoni mũthamaki wa Heshiboni.

⁶ Musa ndungata ya Jehova hamwe na andũ a Isiraeli nĩmamatooririe. Nake Musa ndungata ya Jehova akĩheana bũrũri wao kũrĩ andũ a Rubeni, na a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, gũtũike igai rĩao.

⁷ Acio nĩo athamaki a bũrũri ũrĩa Joshua na andũ a Isiraeli maatooririe kũu mwena wa ithũĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani, kuuma Baali-Gadi, Gĩtuamba-inĩ kĩa Lebanoni, nginya Kĩrĩma kĩa Halaku, kĩa kĩrorete na mwena wa Seiru (mabũrũri mao nĩmaheanĩtwo nĩ Joshua kũrĩ mĩhĩrĩga ya Isiraeli matũike magai mao kũringana na ũrĩa mĩhĩrĩga yao yagayanĩtio, ⁸ bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, na ituamba cia mwena wa ithũĩro, na Araba, na kũrĩa kũrĩ ciikũrũko cia irĩma, na kũu werũ-inĩ, o na Negevu, nĩ mo mabũrũri ma Ahiti, na Aamori, na Akaanani, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi):

- ⁹ mũthamaki wa Jeriko, ũmwe,
na mũthamaki wa Ai (hakuhĩ na Betheli), ũmwe,
 - ¹⁰ na mũthamaki wa Jerusalemu, ũmwe,
na mũthamaki wa Hebironi, ũmwe,
 - ¹¹ na mũthamaki wa Jaramuthu, ũmwe,
na mũthamaki wa Lakishi, ũmwe,
 - ¹² na mũthamaki wa Egiloni, ũmwe,
na mũthamaki wa Gezeri, ũmwe,
 - ¹³ na mũthamaki wa Debiri, ũmwe,
na mũthamaki wa Gederi, ũmwe,
 - ¹⁴ na mũthamaki wa Horoma, ũmwe,
na mũthamaki wa Aradi, ũmwe,
 - ¹⁵ na mũthamaki wa Libina, ũmwe,
na mũthamaki wa Adulamu, ũmwe,
 - ¹⁶ na mũthamaki wa Makeda, ũmwe,
na mũthamaki wa Betheli, ũmwe,
 - ¹⁷ na mũthamaki wa Tapua, ũmwe,
na mũthamaki wa Heferi, ũmwe,
 - ¹⁸ na mũthamaki wa Afeku, ũmwe,
na mũthamaki wa Lasharoni, ũmwe,
 - ¹⁹ na mũthamaki wa Madoni, ũmwe,
na mũthamaki wa Hazoru, ũmwe,
 - ²⁰ na mũthamaki wa Shimuroni Meroni, ũmwe,
na mũthamaki wa Akishafu, ũmwe,
 - ²¹ na mũthamaki wa Taanaka, ũmwe,
na mũthamaki wa Megido, ũmwe,
 - ²² na mũthamaki wa Kedeshi, ũmwe,
na mũthamaki wa Jokineamu itũũra rĩ kũu Karimeli, ũmwe,
 - ²³ na mũthamaki wa Dori (kũu Nafothu-Dori), ũmwe,
na mũthamaki wa Goimu kũu Giligali, ũmwe,
 - ²⁴ na mũthamaki wa Tiriza, ũmwe;
- athamaki acio othe maarĩ mĩrongo itatũ na ũmwe.

13

Bũrũri ũrĩa Watigaire Gũtahwo

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Joshua aarĩ mĩndũ mũkũrũ na mĩaka yake ikaingĩha-rĩ, Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũrĩ mũkũrũ mũno,* na no gũtigarĩte bũrũri mũnene mũno wa kwĩgwatĩrwo ũtũike wanyu.

* 13:1 Ihinda-inĩ rĩrĩ Joshua aarĩ na ũkũrũ wa gatagatĩ ka mĩaka 90 na 100, nake Kalebu aarĩ wa mĩaka 85.

² “Ũyũ nĩguo bũrũri ũrĩa ũtigarĩte: nĩ ng’ongo ciothe cia Afilisti na cia Ageshuru: ³ kuuma Rũũĩ rwa Shihoru mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Misiri, o nginya bũrũri wa Ekironi ũrĩa ũrĩ mwena wa gathigathini, ũrĩa wonagwo ũrĩ bũrũri wa Akaanani (nĩguo bũrũri wa aathani arĩa atano a Afilisti arĩa maathanaga kũu Gaza, na Ashidodi, na Ashikeloni, na Gathu, na Ekironi, nĩguo bũrũri wa Aavimu); ⁴ kuuma gũthini, bũrũri wotho wa andũ a Kaanani, kuuma Ara kwa Asidoni gũthiĩ nginya Afeku, rũgongo rwa Aamori, ⁵ na bũrũri wa a Gebali; na Lebanoni guothe nginya mwena wa irathĩro, kuuma Baali-Gadi mũhuro wa kĩrĩma kĩa Herimoni nginya Lebo-Hamathu.

⁶ “Andũ othe arĩa matũũraga bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma kuuma Lebanoni nginya Misirefothu-Maimu, na nĩo Asidoni othe, nĩ nĩ ngaamaingata mehere mbere ya andũ a Isiraeli. Nawe ũtigĩrĩre nĩwagaĩra Isiraeli bũrũri ũcio ũtuĩke igai rĩao o ta ũrĩa ngwathĩte, ⁷ na ũũgae ũtuĩke igai harĩ mĩhĩrĩga iyo kenda, hamwe na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase.”

Kũgaywo kwa Bũrũri wa Mwena wa Irathĩro rĩa Jorodani

⁸ Nuthu iyo ingĩ ya andũ a mũhĩrĩga wa Manase, na wa Rubeni na wa Gadi nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra igai rĩrĩa Musa aamaheete kũu mwena wa irathĩro rĩa Rũũĩ rwa Jorodani, ta ũrĩa we Musa ndungata ya Jehova aamaheete.

⁹ Naguo mũhaka ũcio woimĩte Aroeri rũteere-inĩ rwa mũkuru wa Arinoni, na kuuma itũũra rĩrĩa rĩarĩ gatagatĩ ka mũkuru ũcio, hamwe na werũ ũrĩa mũtũũgĩru kũu Medeba, nginya o Diboni, ¹⁰ na matũũra mothe ma Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa wathamakaga Heshiboni, nginya o mũhaka wa Aamoni. ¹¹ Ningĩ ũgakinya Gileadi, bũrũri wa andũ a Geshuru na Maaka, o na kĩrĩma kĩa Herimoni guothe, na Bashani guothe, o nginya Saleka, ¹² ũguo nĩ kuuga ũthamaki wotho wa Ogu kũu Bashani, ũrĩa waathanaga Ashitarothu na Edirei, nake ũcio nĩwe warĩ wa mũico wa matigari ma Arefaimu. Musa nĩamatooretie na agataha bũrũri wao. ¹³ No rĩrĩ, andũ a Isiraeli matiigana kũingata andũ a Geshuru na Maaka; nĩ ũndũ ũcio matũũraga hamwe na andũ a Isiraeli nginya ũmũthĩ.

¹⁴ No ndaigana kũhe Alawii igai, kuona atĩ maruta mothe ma njino marĩa maaru-tagĩrwo Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩmo maarĩ igai rĩao, o ta ũrĩa aamerĩire.

¹⁵ Nake Musa akĩgaĩra mũhĩrĩga wa Rubeni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

¹⁶ Bũrũri ũrĩa uumĩte Aroeri rũteere-inĩ rwa mũkuru wa Arinoni, na kuuma itũũra rĩrĩa rĩarĩ gatagatĩ ka mũkuru ũcio, na kũrĩa guothe gũtũũgĩru kũhĩtũka Medeba, ¹⁷ nginya Heshiboni na matũũra marĩo marĩa maarĩ werũ-inĩ ũcio mũtũũgĩru, na nĩmo Diboni, na Bamothu Baali, na Bethi-Baali-Meoni, na ¹⁸ Jahazu, na Kedemothu, na Mefaathu, na ¹⁹ Kiriathaimu, na Sibima, na Zerethu-Shaharu rĩrĩa rĩrĩ kĩrĩma igũrũ kĩrĩa kĩarĩ kũu gĩtuamba kũu, ²⁰ na Bethi-Peoru, na iharũrũka cia Pisiga, na Bethi-Jeshimothu, ²¹ o na matũũra mothe marĩa maarĩ werũ-inĩ ũcio mũtũũgĩru o hamwe na ũthamaki wotho wa Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa waathanaga Heshiboni. Musa nĩamũtooretie na agatooria anene a Midiani, na Evi, nao nĩ Rekemu, na Zuru, na Huri, na Reba, anene maanyiitanĩte na Sihoni arĩa maatũire bũrũri ũcio. ²² Hamwe na arĩa mooragĩrwo mbaara-inĩ, andũ a Isiraeli nĩmooragĩte Balamu mũrũ wa Beori ũrĩa warĩ mũragũri na rũhiũ rwa njora. ²³ Mũhaka wa mũhĩrĩga wa Rubeni warĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Jorodani. Matũũra macio hamwe na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Rubeni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

²⁴ Ũyũ nĩguo bũrũri ũrĩa Musa aaheete mũhĩrĩga wa Gadi, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

²⁵ Nĩ bŭrŭri wa Jazeri, na matũũra mothe ma Gileadi, na nuthu ya bŭrŭri wa andũ a Amoni o nginya Aroeri, gũkuhĩ na Raba; ²⁶ na kuuma Heshiboni nginya Ramathu-Mizipe na Betonimu, na kuuma Mahanaimu o nginya bŭrŭri wa Debiri; ²⁷ na kũu gĩtuamba-inĩ, na Bethi-Haramu, na Bethi-Nimira, na Sukothu, na Zafoni hamwe na kũu kũngĩ gwithanagwo nĩ Sihoni mũthamaki wa Heshiboni (mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani, bŭrŭri ũrĩa ũkinyĩte mũthia-inĩ wa Iria rĩa Kinerethu). ²⁸ Matũũra macio hamwe na tũtũura twamo nĩmo maatuĩkire igai rĩa mũhĩrĩga wa Gadi, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

²⁹ Ũyũ nĩguo bŭrŭri ũrĩa Musa aaheete nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, ũguo nĩ kuuga nuthu ya nyũmba ya njiaro cia Manase, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ:

³⁰ Nĩ bŭrŭri ũrĩa uumĩte o Mahanaimu, hamwe na Bashani guothe, kũrĩa guothe gwithanagwo nĩ Ogu mũthamaki wa Bashani, o na matũũra mothe ma Jairu kũu Bashani, namo mothe nĩ matũũra mĩrongo ĩtandatũ, ³¹ nuthu ya Gileadi, na Ashitarothu na Edirei (matũũra ma mũthamaki ma Ogu marĩa maarĩ kũu Bashani). Kũu nĩkuo kwarĩ kwa njiaro cia Makiru mŭrũ wa Manase, ũguo nĩ kuuga nuthu ya ariũ a Makiru, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

³² Rĩrĩ nĩrĩo igai rĩrĩa Musa aaheanĩte hĩndĩ rĩa aarĩ kũu werũ-inĩ wa Amoabi mŭrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani, mwena wa irathĩro wa Jeriko. ³³ No rĩrĩ, mũhĩrĩga wa Lawi ndwaheirwo igai nĩ Musa; Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩwe igai rĩa, o ta ũrĩa aamerĩre.

14

Kũgaywo kwa Bŭrŭri wa Mwena wa Ithũiro rĩa Rũũ rwa Jorodani

¹ Maya nĩmo mabŭrŭri marĩa andũ a Isiraeli maheirwo matuĩke igai rĩa bŭrŭri-inĩ wa Kaanani, ũrĩa Eleazaru mũthĩnjĩri-Ngai,* na Joshua mŭrũ wa Nuni, na atongoria a mbarĩ cia mĩhĩrĩga ya Isiraeli maamagaĩre. ² Magai mao maagairwo na njĩra ya gũcuukĩra mĩtĩ kũrĩ o mĩhĩrĩga iyo kenda na nuthu, o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa, ³ nĩgũkorwo Musa nĩaheete mĩhĩrĩga ĩrĩ na nuthu igai rĩa mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani. No rĩrĩ, ndaaheete Alawii igai hamwe na andũ acio angĩ, ⁴ nĩgũkorwo ariũ a Jusufu nĩmatuĩkite mĩhĩrĩga ĩrĩ, nĩyo mũhĩrĩga wa Manase, na wa Efiraimu.† Alawii matiigana kũgaĩrwo ithaka tĩa o matũũra ma gũtũũra, na ithaka irĩa ciarigiicĩrie matũũra macio cia kũrĩthagia ndũũru ciao cia mbũri na ng'ombe. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩgayania bŭrŭri ũcio o ta ũrĩa Jehova aathĩte Musa.

Kalebu Kũheo Hebironi

⁶ Na rĩrĩ, andũ a mũhĩrĩga wa Juda magĩthĩ kũrĩ Joshua kũu Giligali, nake Kalebu mŭrũ wa Jefune ũrĩa Mũkenizi akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee nĩũũ ũhoru ũrĩa Jehova eerire Musa mũndũ wa Ngai ũkonĩ nĩ nawe tũrĩ kũu Kadeshi-Barinea. ⁷ Nĩ ndaarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩna hĩndĩ rĩa Musa ndungata ya Jehova aandũmire kuuma Kadeshi-Barinea thĩ ngathigaane bŭrŭri ũcio. Nĩdamũcookeirie ũhoru o ta ũrĩa warĩ ngoro-inĩ yakwa, ⁸ no rĩrĩ, ariũ a ithe witũ arĩa twambatanĩtie nao nĩmatũmire ngoro cia andũ ciyũrwo nĩ guoya. No o na kũrĩ ũguo-rĩ, nĩ nĩ ndarũmĩrĩre Jehova Ngai wakwa na ngoro yakwa yothe. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio, Musa akĩhĩta na mwĩhĩtwa mũthenya o ro ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ti-itherũ bŭrŭri ũcio makinya maku marakinyangire ũgaatuĩka igai rĩaku na rĩa ciana ciaku nginya tene, nĩ ũndũ nĩrũmĩrĩre Jehova Ngai wakwa na ngoro yaku yothe.’

¹⁰ “Na rĩrĩ, o ta ũrĩa Jehova eranĩre nĩageeka-rĩ, nĩandũũrĩtie muoyo mĩaka mĩrongo ĩna na ĩtano kuuma hĩndĩ rĩa aarĩrie Musa akĩmũhe ũhoru ũcio, hĩndĩ iyo yothe Isiraeli moorũũraga werũ-inĩ. Na rĩrĩ, ndĩ haha ũmũthĩ, ndĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩnana na

* 14:1 Eliazaru aarĩ mŭrũ wa Harũni. † 14:4 Jakubu nĩoire Manase na Efiraimu, ciana cia Jusufu, na akĩmatua ciana ciake (Kĩam 48:5); ũndũ ũyũ nĩguo watũmire Jakubu amagaĩre igai ta ciana ciake.

ĩtano! ¹¹ Ndĩ na hinya ũmũthĩ o ta ũrĩa ndarĩ naguo mũthenya ũrĩa Musa aandũmire; ndĩ na hinya wa gũthiĩ mbaara-inĩ o ta ũrĩa ndaarĩ naguo hĩndĩ ĩyo, hinya wa gũthiĩ rũgendo kana wa kũinũka mũciĩ. ¹² Tondũ ũcio rĩu kĩhe bũrũri ũyũ wa irĩma, o ũrĩa Jehova aaririe ũhoro waguo mũthenya ũcio. Wee mwene nĩwaiguire mũthenya ũcio atĩ andũ a Anaki maarĩ kũndũ kũu, namo matũũra mao maarĩ manene na makairigĩrwo na hinya mũno, na rĩrĩ, Jehova angĩkorwo hamwe na nĩ andeithie-rĩ, nĩngũmaingata o ta ũrĩa oigire.”

¹³ Nake Joshua agĩkĩrathima Kalebu mũrũ wa Jefune, na akĩmũhe Hebironi gũtũke igai rĩake. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Hebironi gũtũũire kũrĩ gwa Kalebu mũrũ wa Jefune ũcio Mũkenizi kuuma hĩndĩ ĩyo, nĩ ũndũ nĩarũmĩrĩre Jehova Ngai wa Isiraeli na ngoro yake yothe. ¹⁵ (Hebironi gwetagwo Kiriathu-Ariba nĩ ũndũ gwetanĩtio na Ariba, ũrĩa warĩ mũndũ mũnene mũno gũkĩra arĩa angĩ othe thĩinĩ wa andũ a Anaki).

Naguo bũrũri ũkĩhoorera, gũkĩaga mbaara.

15

Igai rĩa Juda

¹ Naguo bũrũri ũrĩa wagaĩrwo mũhĩrĩga wa Juda, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ, wakinyĩte o mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Edomu, o na ũgakinya werũ-inĩ wa Zini gĩturi-inĩ kĩa mwena ũcio wa gũthini.

² Mũhaka wao wa mwena wa gũthini wambĩrĩre gĩcongoco-inĩ kĩa mwena wa gũthini kĩa Iria rĩa Cumbĩ, ³ mũhaka ũcio ũkahĩtũkĩra mwena wa gũthini wa Mwanya wa Akirabimu, ũgathiĩ na mbere o nginya Zini, na ũkambatĩrĩra na mwena wa gũthini wa Kadeshi-Barinea. Ningĩ ũgathiĩ wĩgiritanĩtie na Hezironi, ũkambata ũgakinya Adari, ningĩ ũkarigiicũka ũgakinya Karika. ⁴ Ningĩ wacookete ũgathiĩ o ro ũguo nginya Azimoni, ũkoimĩrĩra karũũĩ ka bũrũri wa Misiri, ũkarĩkĩrĩra iria-inĩ. Ũyũ nĩguo mũhaka wao wa mwena wa gũthini.

⁵ Mũhaka wa mwena wa irathĩro warĩ Iria rĩa Cumbĩ nginya mũthia wa Rũũĩ rwa Jorodani.

Naguo mũhaka wa mwena wa gathigathini wambĩrĩrie gĩcongoco-inĩ kĩa iria mũthia-inĩ wa Rũũĩ rwa Jorodani, ⁶ ũkambatĩrĩra nginya Bethi-Hogila, na ũgathiĩ ũhĩtũkĩre mwena wa gathigathini wa Bethi-Araba, na ũkambata ũgakinya Ihiga-inĩ rĩa Bohani mũrũ wa Rubeni. ⁷ Ningĩ mũhaka ũcio wacookete ũkambata nginya Debiri uumĩte Gĩtuamba kĩa Akori, ũgacooka ũkerekeraga gathigathini o nginya itũũra-inĩ rĩa Giligali, rĩrĩa rĩang'ethanĩre na Mwanya wa Adumimu, mwena wa gũthini wa mũkuru ũcio. Wacookete ũgathiĩ na mbere ũgakinya maaĩ-inĩ ma Eni-Shemeshu, na ũkoimĩrĩra o kũu Eni-Rogeli. ⁸ Ningĩ ũkambatania na Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu ũikũrũkanĩtie na kĩharũrũka kĩa mwena wa gũthini wa itũũra inene rĩa Mũjebusi (na nĩrĩro Jerusalemu). Kuuma hau ũkambata nginya gacũmbĩrĩ ga karĩma karĩa karĩ mwena wa ithũĩro wa Gĩtuamba kĩa Hinomu o kũu mũthia wa gathigathini wa Gĩtuamba kĩa Refaimu. ⁹ Kuuma gacũmbĩrĩ ga karĩma mũhaka ũcio werekeire gĩthima kĩa maaĩ ma Nefitoa, ũkiumĩrĩra matũũra-inĩ ma kĩrĩma kĩa Efironi, na ũgaikũrũka ũgakinya Baala (na nokuo Kiriathu-Jearimu). ¹⁰ Ningĩ mũhaka ũcio ũkarigiicũka na mwena wa ithũĩro uumĩte Baala ũgakinya Kĩrĩma kĩa Seiru, ũgacooka ũgaikũrũkania na kĩharũrũka kĩa mwena wa gathigathini wa kĩrĩma gĩa Jearimu (nĩkĩo Kesaloni), ũgathiĩ na mbere ũikũrũkĩte nginya Bethi-Shemeshu, na ũgakĩra nginya Timina. ¹¹ Ningĩ mũhaka ũcio ũkoima hau, ũgathiĩ nginya kĩharũrũka-inĩ kĩa mwena wa gathigathini wa Ekironi, ũkehiũria werekeire Shikeroni, ũkahĩtũka, ũgathiĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Baala, na ũgakinya Jabuneeli. Mũhaka ũcio wathirĩre o iria-inĩ.

¹² Naguo mũhaka wa mwena wa ithũĩro wegiritanĩtie na hũgũrũrũ cia Iria rĩrĩa Inene.

Ĩyo nĩyo mũhaka rĩa yathiũrũrũkĩrie andũ a mũhĩrĩga wa Juda, o ta ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

¹³ O ta ūrĩa Jehova aamwathĩte-rĩ, Joshua nĩahẽre Kalebu wa Jefune igai thĩĩnĩ wa mũhĩrĩga wa Juda, akĩheo Kiriathu-Ariba, na nokuo Hebironi. (Ariba nĩwe warĩ ithe wa Anaki). ¹⁴ Nake Kalebu akĩingata Anaki arĩa atatũ kuuma Hebironi, nĩo Sheshai, na Ahimani, na Talimai, arĩa njaro cia Anaki. ¹⁵ Ningĩ agĩcooka agĩthĩĩ kũrũa na andũ arĩa maatũũraga itũũra inene rĩa Debiri (kũrĩa tene gwetagwo Kiriathu-Sefari.) ¹⁶ Nake Kalebu akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ūrĩa ugũtharĩkĩra na atunyane Kiriathu-Sefari, ũcio nĩwe ngũhe mwarĩ wakwa Akisa, amũhikie.” ¹⁷ Nake Othinieli mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebu, nĩwe watunyanire itũũra rĩu; nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe mwarĩ Akisa atuĩke mĩtumia wake.

¹⁸ Mũthenya ũmwe rĩrĩa Akisa aathĩre kũrĩ Othinieli-rĩ, akĩringĩrĩria Akisa ahoœe mũgũnda kũrĩ ithe Kalebu. Aarĩkia kuuma igũrũ rĩa ndigiri yake, Kalebu akĩmũũria atĩrĩ, “Ŭkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

¹⁹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndagũthaitha ũndathime. Tondũ nĩũũheete bũrũri wa Negevu, he ithima cia maaĩ o nacio.” Nĩ ũndũ ũcio Kalebu akĩmũhe ithima cia mwena wa rũgongo na cia mwena wa kĩanda.

²⁰ Rĩrĩ nĩrĩo igai rĩa mũhĩrĩga wa Juda, kũringana na ūrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

²¹ Matũũra marĩa maarĩ mũthia wa gũthini ma mũhĩrĩga wa Juda thĩĩnĩ wa Negevu kwerekera mũhaka wa Edomu maarĩ maya:

Kabizeeli, na Ederi, na Jaguri, ²² na Kina, na Dimona, na Adada, ²³ na Kedeshi, na Hazoru, na Ithinani, ²⁴ na Zifu, na Telemu, na Bealothu, ²⁵ na Hazoru-Hadata, na Keriothu-Hezironi (na norĩo Hazoru), ²⁶ na Amamu, na Shema, na Molada, ²⁷ na Hazoru-Gada, na Heshimoni, na Bethi-Peletu, ²⁸ na Hazoru-Shuali, na Birishiba, na Biziothia, ²⁹ na Baala, na Iimu, na Ezemu, ³⁰ na Elitoladi, na Chesili, na Horoma, ³¹ na Zikilagi, na Madimana, na Sanisana, ³² na Lebaothu, na Shilihimu, na Aini, na Rimoni; mothe nĩ matũũra mĩrongo ĩrĩ na kenda na tũtũũra twamo.

³³ Namo matũũra marĩa maarĩ ituamba-inĩ cia irĩma cia mwena wa ithũĩro:

maarĩ Eshitaoli, na Zora, na Ashina, ³⁴ na Zanoa, na Eni-Ganimu, na Tapua, na Enamu, ³⁵ na Jaramuthu, na Adulamu, na Soko, na Azeka, ³⁶ na Shaaraimu, na Adithaimu, na Gadera (kana Gederothaimu); mothe maarĩ matũũra ikũmi na mana na tũtũũra twamo.

³⁷ Zenani, na Hadasha, na Migidali-Gadi, ³⁸ na Dilani, na Mizipe, na Jokitheeli, ³⁹ na Lakishi, na Bozikathu, na Egiloni, ⁴⁰ na Kaboni, na Lahamasu, na Kitilishu, ⁴¹ na Gederothu, na Bethi-Dagoni, na Naama, na Makeda; mothe maarĩ matũũra ikũmi na matandatũ na tũtũũra twamo.

⁴² na Libina, na Etheri, na Ashani, ⁴³ na Ifita, na Ashina, na Nezibu, ⁴⁴ na Keila, na Akizibu, na Maresha; mothe maarĩ matũũra kenda na tũtũũra twamo.

⁴⁵ Na Ekironi na mĩcĩĩ ĩrĩa yarĩthiũrũrũkĩirie, na tũtũũra twamo; ⁴⁶ ningĩ itũũra rĩa Ekironi, nginya iria-inĩ na kũrĩa guothe gwakuhĩrĩrie Ashidodi, hamwe na tũtũũra twakuo; ⁴⁷ o na Ashidodi na mĩcĩĩ ĩrĩa yarĩthiũrũrũkĩirie, na tũtũũra twarĩo; na Gaza na mĩcĩĩ ĩrĩa yarĩthiũrũrũkĩirie, na tũtũũra twa rĩo, nginya karũũĩ ka bũrũri wa Misiri, na hũgũrũrũ cia Iria rĩrĩa Inene.

⁴⁸ Namo matũũra ma bũrũri ūrĩa ũrĩ irĩma nĩ:

Shamiru, na Jatiri, na Soko, ⁴⁹ na Dana, na Kiriathu-Sana (na no kuo Debiri), ⁵⁰ na Anabu, na Eshitemo, na Animu, ⁵¹ na Gosheni, na Holoni, na Gilo; mothe maarĩ matũũra ikũmi na rĩmwe na tũtũũra twamo.

⁵² Na Araba, na Duma, na Eshani, ⁵³ na Janimu, na Bethi-Tapua, na Afeka, ⁵⁴ Humuta, na Kiriathu-Ariba (na no kuo Hebironi), na Zioru; mothe maarĩ matũũra kenda na tũtũũra twamo.

⁵⁵ Maoni, na Karimeli, na Zifu, na Juta, ⁵⁶ na Jezireeli, na Jokideamu, na Zanoa, ⁵⁷ na Kaini, na Gíbea, na Timina; mothe maarĩ matũũra ikũmi na tũtũũra twamo.

⁵⁸ Na Halihuli, na Bethi-Zuru, na Gedoru, ⁵⁹ na Maarathu, na Bethi-Anothu, na Elitekon; mothe maarĩ matũũra matandatũ na tũtũũra twamo.

⁶⁰ Kiriathu-Baali (na nĩkuo Kiriathu-Jearimu), na Raba; matũũra meerĩ na tũtũũra twamo.

⁶¹ Nakuo kũu werũ-inĩ matũũra maarĩ:

Bethi-Araba, na Midini, na Sekaka, ⁶² na Nibushani, na itũũra inene rĩa Cumbĩ, na Eni-Gedi; mothe maarĩ matũũra matandatũ na tũtũũra twamo.

⁶³ No rĩrĩ, andũ a Juda matiahotire kũingata Ajebusi, arĩa maatũũraga Jerusalemu; na Ajebusi matũũranagia na andũ a Juda kũu Jerusalemu nginya ũmũthĩ.

16

Igai rĩa Efiraimu na rĩa Manase

¹ Bũrũri ũrĩa wagaĩirwo ciana cia Jusufu wambĩĩrie kuuma Jorodani o kũu Jeriko, mwena wa irathĩro wa maaĩ ma Jeriko, ũkambata kuuma kũu Jeriko, ũgatuĩkanĩria kũu werũ-inĩ nginya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma ũgakinya Betheli. ² Wacookete ũgathiĩ na mbere kuuma Betheli (na nokuo Luzu), ũkaringa ũgakinya bũrũri wa Aariki o kũu Atarothu, ³ ningĩ ũgaikũrũka na mwena wa ithũĩro, ũgakinya mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Ajafileti, nginya rũgongo rwa Bethi-Horoni ya Mũhuro, na ũgacooka ũgathiĩ ũgakinya Gezeri, ũkarĩkĩrĩria iria-inĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Manase na Efiraimu, njiaro cia Jusufu, ikĩgwatĩra igai rĩa.

⁵ Ũyũ nĩguo warĩ bũrũri wa Efiraimu, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

mwena wa irathĩro, mũhaka wa igai rĩa woimĩte Atarothu-Adari ũgathiĩ nginya Bethi-Horoni ya Rũgongo, ⁶ ũgathiĩ na mbere nginya iria-inĩ. Kuuma Mikemethathu mwena wa gathigathini, ũkarigiicũka na mwena wa irathĩro ũgakinya Taanathu-Shilo, ũkahitũkĩra kuo ũrore na mwena wa irathĩro wa Janoa. ⁷ ũgacooka ũgaikũrũka kuuma Janoa nginya Atarothu na Naara, ũkahutia Jeriko, na ũkoimĩrĩra Rũũ rwa Jorodani. ⁸ Kuuma Tapua mũhaka ũcio ũgathiĩ ũrore na mwena wa ithũĩro, ũgakinya mũkuru wa Kana, na ũkarĩkĩrĩria iria-inĩ. Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Efiraimu, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ. ⁹ Bũrũri ũcio wothe warĩ hamwe na matũũra mothe na tũtũũra twamo tũrĩa Efiraimu maagaĩirwo thĩnĩ wa igai rĩa andũ a mũhĩrĩga wa Manase.

¹⁰ No andũ a mũhĩrĩga wa Efiraimu matiigana kũrutũrũra andũ a Kaanani arĩa maatũũraga Gezeri; nginya ũmũthĩ andũ a Kaanani matũũranagia hamwe na andũ a Efiraimu, nao magĩtuĩka ndungata marutage wĩra o ũrĩa mangĩathwo marute.

17

Nuthu ĩrĩa ĩngĩ ya Mũhĩrĩga wa Manase

¹ Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Manase arĩ we irigithathi rĩa Jusufu, na rĩa Makiru, ũrĩa warĩ irigithathi rĩa Manase. Makiru nĩwe warĩ ithe wa andũ a Gileadi, arĩa maaheirwo Gileadi na Bashani nĩ ũndũ andũ a Makiru maarĩ njamba cia hinya. ² Nĩ ũndũ ũcio igai rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ rĩa andũ acio angĩ a Manase, na nĩo mbarĩ cia Abiezeri, na cia Heleku, na cia Aisiraeli, na cia Shekemu, na cia Heferi, o na cia Shemida. Icio nĩcio ciarĩ njiaro iria ĩngĩ cia arũme cia Manase mũrũ wa Jusufu kũringana na mbarĩ ciao.

³ No rĩrĩ, Zelofehadi mũrũ wa Heferi, mũrũ wa Gileadi, mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase ndaarĩ na ciana cia aanake o tĩa cia airĩtu, nao marĩitwa mao maarĩ Mahala, na Noa, na Hogila, na Milika, na Tiriza. ⁴ Nao airĩtu acio magĩthĩĩ kũrĩ Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ Joshua mũrũ wa Nuni, o na kũrĩ atongoria makĩmeera atĩrĩ, “Jehova nĩathire Musa atĩ o na ithuĩ tũheo igai hamwe na ariũ a ithe witũ.” Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩmahe igai mariganĩtie na ariũ a ithe wao o ta ũrĩa Jehova aathanĩte. ⁵ Igai rĩa gĩthaka kĩa Manase rĩarĩ thanju ikũmi tũtegũtara Gileadi na Bashani iria ciarĩ mwena wa

irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani, ⁶ Na tondũ airĩtu acio a mũhĩrĩga wa Manase nĩmaheirwo igai hamwe na ariũ a mũhĩrĩga ũcio, bũrũri wa Gileadi ũgĩtuĩka wa njiaro iria ingĩ cia Manase.

⁷ Naguo bũrũri wa Manase woimĩte o kũu Asheri nginya Mikemethathu mwena wa irathĩro wa Shekemu. Mũhaka wagereire mwena wa gũthini kuuma kũu ũgakinya kwa andũ arĩa maatũũraga Eni-Tapua. ⁸ (Bũrũri wa Tapua warĩ wa Manase, no itũũra rĩa Tapu, rĩrĩa rĩarĩ mũhaka-inĩ wa Manase, rĩarĩ rĩa andũ a Efiraimu). ⁹ Ningĩ mũhaka ũcio ũgĩthĩĩ na mbere ũrorete mwena wa gũthini ũgĩkinya mũkuru wa karũũĩ ga Kana. Kũu kwarĩ na matũũra ma Efiraimu o hamwe na matũũra ma Manase, no mũhaka wa Manase warĩ mwena wa gathigathini wa mũkuru ũcio, na warĩkĩrĩrie o iria-inĩ. ¹⁰ Mwena wa gũthini bũrũri warĩ wa Efiraimu, naguo mwena wa gathigathini warĩ wa Manase. Bũrũri wa Manase wakinyĩte iria-inĩ, na ũkahakana na bũrũri wa Asheri mwena wa gathigathini, na Isakaru mwena wa irathĩro.

¹¹ Kũu Isakaru na Asheri, Manase no aarĩ na matũũra, namo nĩ Bethi-Shani, na Ibileamu, na andũ a Dori, na Endori, na Taanaka na Megido, hamwe na mĩcĩĩ rĩa yamathiũrũrũkĩrie (rĩa gatatũ mũtaratara-inĩ nĩ Nafothu).

¹² No rĩrĩ, andũ a Manase matiahotire kũingata andũ arĩa maatũũraga matũũra macio, nĩgũkorwo andũ a Kaanani nĩmehotorete gũtũũra rũgongo rũu. ¹³ No rĩrĩ, rĩrĩa andũ a Isiraeli maagĩire hinya mũno, makĩhatĩrĩria andũ acio a Kaanani, makamarutithagia wĩra na hinya o ta ũrĩa mangĩamaathire, no matiigana kũmaingata moime kũu biũ.

¹⁴ Ningĩ andũ a Jusufu* makĩũria Joshua atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtũhe o igai rĩmwe na gĩcunjĩ o ro kĩmwe kĩrĩ igai riitũ? Tũrĩ andũ aingĩ na Jehova nĩatũrathimĩte mũno.”

¹⁵ Nake Joshua akĩmacookeria atĩrĩ, “Angĩkorwo ũguo nĩguo mũingĩhĩte-rĩ, na angĩkorwo bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu nĩ mũnini mũno harĩ inyuĩ-rĩ, ambatai mũthĩĩ kũũrĩa mũtitũ-inĩ na mwĩthererie bũrũri inyuĩ ene kũu bũrũri-inĩ wa Aperizi na wa Arefaimu.”

¹⁶ Andũ a Jusufu makĩmũcookeria atĩrĩ, “Bũrũri ũrĩa wa irima ndũngĩtũigana, nao andũ a Kaanani arĩa othe matũũraga werũ-inĩ marĩ na ngaari cia ita cia igera, o ũndũ ũmwe na arĩa marĩ Bethi-Shani na matũũra makuo, na arĩa matũũraga gĩtuamba-inĩ kĩa Jezireeli.”

¹⁷ No Joshua akĩĩra nyũmba ya Jusufu, nĩo Efiraimu na Manase, atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ aingĩ mũno na mũkagĩa na hinya mũno. Mũtingĩheo o igai rĩmwe, ¹⁸ no nĩmũkũheo mũtitũ wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma o naguo. Gũtherieĩ, nginya o kũrĩa guothe ũkinyĩte gũgaatuĩka kwanyu; o na akorwo andũ a Kaanani marĩ na ngaari cia ita cia igera, o na makorwo marĩ na hinya mũno-rĩ, no mũhote kũmaingata.”

18

Kũgaywo kwa Bũrũri ũrĩa Watigaire

¹ Nakĩo kĩũngano gĩothe kĩa andũ a Isiraeli gĩkĩũngana kũu Shilo na gĩkĩamba Hema-ya-Gũtũnganwo kuo,* tondũ nĩmarĩkĩte gũtooria bũrũri ũcio ũgakorwo ũrĩ rungu rwao, ² no nĩ gwatigarire mĩhĩrĩga mũgwanja ya Isiraeli rĩa itegwatĩire igai rĩayo.

³ Nĩ ũndũ ũcio Joshua akĩũria andũ a Isiraeli atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ mũgweterera mũtegũthĩĩ kwĩgwatĩra bũrũri ũrĩa Jehova Ngai wa maithe manyu aamũheire? ⁴ Thuurai andũ atatũ kuuma kũrĩ o mũhĩrĩga, na nĩ nĩngũmatũma magatuĩrie ũrĩa bũrũri ũcio ũtariĩ na maandĩke ũhoru waguo, wa ũrĩa ũngĩgaĩrwo o mũhĩrĩga. Thuutha ũcio macooke moke kũrĩ nĩ. ⁵ Na inyuĩ nĩmũkagayania bũrũri ũcio icunjĩ mũgwanja. Mũhĩrĩga wa Juda ũgaikara o kũu bũrũri waguo mwena wa gũthini, nayo nyũmba ya Jusufu iikare bũrũri wayo mwena wa gathigathini. ⁶ Mwarĩkia kwandĩka ũrĩa ng'ongo icio mũgwanja ingĩganyio-rĩ, mũndehere ũhoru o haha, na nĩ ndĩmũcuukĩre mĩtĩ ndĩ mbere ya Jehova Ngai witũ. ⁷ No rĩrĩ, Alawii matikagaya igai gatagatĩ kanyu, nĩgũkorwo igai rĩao nĩ

* 17:14 Andũ a mĩhĩrĩga ya Manase na Efiraimu nĩo magwetetwo haha ta andũ a Jusufu. * 18:1 Shilo nĩkuo gwatuĩkire itũũra rĩa maũndũ ma thirikari na ma ndini ma andũ a Isiraeli. Hema-ya-Gũtũnganwo yaikarire kũu nginya hĩndĩ ya Samũeli (1Sam 1–11) mbere ya gũthaamĩrio Gibeoni (1Maũ 21:29).

gütungatira Jehova na wira wa üthĩnjĩri-Ngai. Nao andũ a Gadi, na a Rubeni, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase nĩmarĩkĩtie kwĩgwatĩra igai rĩao kũu mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani, kũrĩa Musa ndungata ya Jehova aamaheire.”

⁸ Nao andũ acio makĩambĩrĩria kuumagara magatuĩrie bũrũri ũcio. Nake Joshua akĩmaatha, akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩi mũgatuĩrie ũrĩa bũrũri ũcio ũtariĩ na mwandĩke ũhoru wago. Thuutha ũcio mũcooke kũrĩ nĩ, na nĩ ndĩmũcuukĩre mĩtĩ o gũkũ Shilo ndĩ mbere ya Jehova.” ⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makiumagara magĩtuĩkania bũrũri ũcio, na makĩandĩka ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ũrĩa bũrũri ũcio watariĩ, o itũũra, maũgaĩte icunĩ mũgwanja, na magĩcooka kũrĩ Joshua kambĩ-inĩ, o kũu Shilo. ¹⁰ Nake Joshua akĩmacuukĩra mĩtĩ o kũu Shilo mbere ya Jehova, na hau nĩho aagaĩre andũ a Isiraeli bũrũri ũcio kũringana na ũrĩa mĩhĩrĩga yao yagayanĩtio.

Igai rĩa Benjamini

¹¹ Na rĩrĩ, Joshua aacuukĩra bũrũri ũcio mĩtĩ-rĩ, wa mbere wagwĩrĩre mũhĩrĩga wa Benjamini, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ. Bũrũri ũrĩa maagaĩrwo warĩ gatagatĩ ka mũhĩrĩga wa Juda na wa Jusufu:

¹² Naguo mũhaka wa mwena wa gathigathini waambĩrĩrie Rũũĩ rwa Jorodani, ũkahĩtũkĩra kĩharũrũka-inĩ kĩa mwena wa gathigathini wa Jeriko, ũrorete mwena wa ithũĩro ũgakinya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, ũkoimĩrĩra werũ wa Bethi-Aveni. ¹³ Kuuma kũu ũgakĩrania ũrorete na mwena wa kĩharũrũka kĩa gũthini kĩa Luzu (na norĩo Betheli) na ũgaikũrũka nginya Atarothu-Adari gũkuhĩ na kĩrĩma kĩa mwena wa gũthini wa itũũra rĩa Bethi-Horoni ya Mũhuro.

¹⁴ Kuuma kĩrĩma kĩrĩa kĩng’etheire Bethi-Horoni mwena wa gũthini, mũhaka ũcio ũkarigĩcũka na mwena wa na gũthini ũgereire na mwena wa ithũĩro, ũkiumĩrĩra Kiriathu-Baali (na norĩo Kiriathu-Jearimu), itũũra rĩmwe rĩa andũ a Juda. ũguo nĩguo mũhaka ũcio watariĩ mwena wa ithũĩro.

¹⁵ Naguo mwena wa gũthini mũhaka waambĩrĩrie gĩturi-inĩ kĩa Kiriathu-Jearimu, ũgathĩ ũrorete mwena wa ithũĩro, ũkoimĩrĩra gĩthima-inĩ kĩa maaĩ ma Nefitoa.

¹⁶ Ningĩ mũhaka ũcio waikũrũkite o nginya magũrũ-inĩ ma kĩrĩma kĩrĩa kĩang’etheire Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, gathigathini wa Gĩtuamba kĩa Refaimu. Naguo ũgĩkũrũka na kĩaanda gĩa Gĩtuamba kĩa Hinomu, wĩgiritanĩtie na kĩharũrũka kĩa mwena wa gũthini wa itũũra inene rĩa Ajebusi, ũgĩkũrũka nginya Eni-Rogeli. ¹⁷ Mũhaka ũcio wacookete ũkegonya na mwena wa gathigathini, ũgathĩ nginya Eni-Shemeshu, na ũgathĩ na mbere nginya Galilothu, itũũra rĩrĩa rĩng’etheire Mwanya wa Adumimu, ũgaikũrũka nginya Ihiga-inĩ rĩa Bohani mũrũ wa Rubeni. ¹⁸ Mũhaka wathĩite na mbere nginya kĩharũrũka-inĩ gĩa gathigathini kĩa Bethi-Araba na ũgaikũrũka nginya Araba. ¹⁹ Ningĩ ũgacooka ũkarora kĩharũrũka kĩa mwena wa gathigathini kĩa Bethi-Hogila, na ũkoimĩrĩra gĩcongoco-inĩ kĩa mwena wa gathigathini kĩa Iria rĩa Cumbĩ, o kũu mũthia-inĩ wa Rũũĩ rwa Jorodani mwena wa gũthini. ũcio nĩguo warĩ mũhaka wa mwena wa gũthini.

²⁰ Rũũĩ rwa Jorodani nĩruo rwarĩ mũhaka wa mwena wa irathĩro.

ĩyo nĩyo yarĩ mĩhaka ĩrĩa yathiũrũrũkite igai rĩa mbarĩ cia Benjamini mĩena ĩyo yothe.

²¹ Mũhĩrĩga wa Benjamini, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ, warĩ na matũũra maya: Jeriko, na Bethi-Hogila, na Emeki-Keziza, ²² na Bethi-Araba, na Zemaraimu, na Betheli, ²³ na Avimu, na Para, na Ofira, ²⁴ Kefari-Amoni, na Ofini, na Geba; mothe maarĩ matũũra ikũmi na meerĩ na tũtũura twamo.

²⁵ O na ningĩ warĩ na Gibeoni, na Rama, na Beerothu, ²⁶ na Mizipe, na Kefira, na Moza, ²⁷ na Rekemu, na Iripeeli, na Tarala, ²⁸ na Zela, na Elefu, na Itũũra inene rĩa Ajebusi (na nĩrĩo, Jerusalemu), na Gibeathi, na Kiriathu; mothe maarĩ matũũra ikũmi na mana na tũtũura twamo.

Rĩu nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Benjamini kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ.

19

Igai rĩa Simeoni

¹ Mũtĩ wa keerĩ wagwĩĩre mũhĩrĩga wa Simeoni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ. Igai rĩa rĩarĩ thĩĩnĩ wa bũrũri wa Juda. ² Igai rĩu rĩa rĩarĩ na matũũra maya:

Birishiba (kana Shiba), na Molada, ³ na Hazari-Shuali, na Bala, na Ezemu, ⁴ na Elitoladi, na Bethulu, na Horoma, ⁵ na Zikilagi, na Bethi-Marikabothu, na Hazari-Susa, ⁶ na Bethi-Lebaothu, na Sharuheni; mothe maarĩ matũũra ikũmi na matatũ na tũtũũra twamo.

⁷ Matũũra marĩa mangĩ maarĩ Aini, na Rimoni, na Etheri, na Ashani, matũũra mana na tũtũũra twamo, ⁸ hamwe na tũtũũra tũrĩa tũngĩ tuothe twathiũrũrũkĩirie matũũra macio o nginya Baalathu-Biri (norĩo Rama ya kũu Negevu).

Rĩu nĩrĩo rĩarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa andũ a Simeoni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

⁹ Igai rĩu mũhĩrĩga wa Simeoni wagaĩirwo rĩarutirwo kuuma igai rĩa andũ a Juda, nĩ ũndũ gĩcunjĩ kĩa Juda kĩarĩ kĩnene gũkĩra ũrĩa maabataire. Nĩ ũndũ ũcio andũ a mũhĩrĩga wa Simeoni makĩigwatĩra igai rĩa thĩĩnĩ wa bũrũri wa Juda.

Igai rĩa Zebuluni

¹⁰ Mũtĩ wa gatatũ wagwĩĩre mũhĩrĩga wa Zebuluni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

Mũhaka wa igai rĩa wathiĩte nginya Saridi. ¹¹ Mũhaka ũcio ũkĩambata ũrorete na mwena wa ithũĩro ũgĩkinya Marala, ũkĩhutia Dabeshethu na ũgĩtambũrũka ũgĩkinya karũũĩ karĩa kaarĩ hakuhĩ na Jokineamu. ¹² ũgĩcooka ũkĩrigiicũka na mwena wa irathĩro kuuma Saridi werekeire mwena ũrĩa rĩũa rĩrathagĩra, ũrorete bũrũri wa Kisilothu-Taboru, na ũkerekeru Daberathu, ũkambata ũgĩkinya Jafia. ¹³ Ningĩ mũhaka ũcio ũgĩthĩĩ na mbere ũrorete mwena wa irathĩro, ũgĩkinya Gathi-Heferi na Ethikazini; ũkĩumĩrĩra Rimoni, na ũkĩrigiicũka mwena wa Nea. ¹⁴ Kuuma hau mũhaka ũcio ũgĩthĩũrũrũka na mwena wa gathigathini, ũgĩkinya Hanathoni, na ũkĩrĩkĩrĩra gĩtuamba-inĩ kĩa Ifita-Eli. ¹⁵ Matũũra marĩa maanyĩitĩtwo nĩ mũhaka ũcio maarĩ Katathu, na Nahalali, na Shimuroni, na Idala, na Bethilehemu.* Mothe maarĩ matũũra ikũmi na meerĩ na tũtũũra twamo.

¹⁶ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa Zebuluni, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Isakaru

¹⁷ Mũtĩ wa kana wagwĩĩre mũhĩrĩga wa Isakaru kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

¹⁸ Bũrũri wao warĩ na matũũra maya:

Jezireeli, na Kesulothu, na Shunemu, ¹⁹ na Hafaraimu, na Shioni, na Anaharathu, ²⁰ na Rabithu, na Kishioni, na Ebezu, ²¹ na Remethu, na Eni-Ganimu, na Eni-Hada, na Bethi-Pazezu. ²² Mũhaka wahutĩtie Taboru, na Shahazuma, na Bethi-Shemeshu, na ũkarĩkĩrĩria Jorodani. Mothe maarĩ matũũra ikũmi na matandatũ na tũtũũra twamo.

²³ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Isakaru, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Asheri

²⁴ Mũtĩ wa gatano wagwĩĩre mũhĩrĩga wa Asheri, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

²⁵ Bũrũri wao warĩ na matũũra maya:

Helikathu, na Hali, na Beteni, na Akishafu, ²⁶ na Alameleki, na Amadi, na Mishali. Mwena wa ithũĩro mũhaka wahutĩtie Karimeli na Shihoru-Libunathu. ²⁷ ũgĩcooka ũkarĩgĩicũka ũrorete na mwena wa irathĩro, ũgĩkinya Bethi-Dagoni, ũkahutia Zebuluni na Gĩtuamba kĩa Ifita-Eli, ũgĩcooka ũkerekeru mwena wa gathigathini ũgĩkinya Bethi-Emeki na Neieli, ũhĩtũkĩire Kabuli mwena wa ũmotho. ²⁸ Mũhaka ũcio ũgĩthĩĩ nginya Abudoni, na Rehobu, na Hamoni, na Kana, ũgĩkinya Sidoni rĩrĩa Nene. ²⁹ Mũhaka ũcio ũgĩcooka ũkĩrigiicũka werekeire Rama, ũgĩthĩĩ nginya itũũra inene rĩrĩa rĩirige na hinya rĩa Turo, ũgĩcooka ũkĩrigiicũka ũgĩkinya Hosa, na ũkĩumĩrĩra irĩa rĩrĩa rĩrĩ gũkuhĩ

* 19:15 Bethilehemu ĩno ĩgwetetwo maandĩko-inĩ maya ti ĩmwe na Bethilehemu ya Juda (1Sam 17:21; Ruth 1:1).

na Akizibu, ³⁰ o na matũũra ma Uma, na Afeku, na Rehobu. Macio maarĩ matũũra mĩrongo iĩrĩ na meerĩ na tũtũũra twamo.

³¹ Matũũra macio hamwe na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Asheri, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Nafitali

³² Mũtĩ wa gatandatũ wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Nafitali, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ:

³³ Mũhaka wao woimire Helefu o kũu mũtĩ-inĩ ũrĩa mũnene thĩinĩ wa Zaananimu, ũkĩhĩtũkĩra Adami-Nekebu na Jabineeli, ũgĩkinya Lakumu, na ũkĩrĩkĩrĩra Jorodani.

³⁴ Mũhaka ũcio ũkĩrigiicũka ũrorete mwena wa ithũĩro ũhĩtũkĩire Azinothu-Taboru, na ũkiumĩrĩra Hukoku. Nĩwahutĩtie Zebulun mwena wa gũthini, na ũkahutia Asheri mwena wa ithũĩro, na ũkahutia Jorodani mwena wa irathĩro. ³⁵ Matũũra marĩa maarĩ mairigĩre na hinya maarĩ Zidimu, na Zeri, na Hamathu, na Rakathu, na Kinerethu, ³⁶ na Adama, na Rama, na Hazoru, ³⁷ na Kedeshe, na Edirei, na Eni-Hazoru, ³⁸ na Ironi, na Migidali-Eli, na Horemu, na Bethi-Anathu, na Bethi-Shemeshu. Mothe maarĩ matũũra ikũmi na kenda na tũtũũra twamo.

³⁹ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Nafitali, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Dani

⁴⁰ Mũtĩ wa mũgwanja wagwĩrĩire mũhĩrĩga wa Dani, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

⁴¹ Bũrũri wa igai rĩa warĩ na matũũra maya:

Zora, na Eshitaoli, na Iri-Shemeshu, ⁴² na Shaalabini, na Aijaloni, na Ithila, ⁴³ na Eloni, na Timina, na Ekironi, ⁴⁴ na Eliteke, na Gibethoni, na Baalathu, ⁴⁵ na Jehudu, na Bene-Beraka, na Gathi-Rimoni, ⁴⁶ na Me-Jarikoni, na Rakoni, hamwe na gĩcunjĩ kĩa kĩng'etheire Jopa.

⁴⁷ (No rĩrĩ, andũ a Dani nĩmaremirwo nĩ kwĩgwatĩra bũrũri wao; nĩ ũndũ ũcio makĩambata magĩtharĩkĩra itũũra rĩa Leshemu, makĩrĩtunyana na makĩũraga andũ arĩa maatũũraga kuo na rũhiũ rwa njora, narĩo rĩgĩgĩtuĩka rĩa. Nao magĩtũũra kũu Leshemu. Makĩrĩtua Dani o ta ũrĩa ithe wao eetagwo.)

⁴⁸ Matũũra macio na tũtũũra twamo nĩmo maarĩ igai rĩa mũhĩrĩga wa Dani, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩĩ.

Igai rĩa Joshua

⁴⁹ Rĩrĩa maarĩkirie kũgaya bũrũri ũcio kũringana na ũrĩa icunjĩ ciaheanĩtwo-rĩ, andũ a Isiraeli makĩhe Joshua mũrũ wa Nuni igai gatagatĩ-inĩ kao, ⁵⁰ o ta ũrĩa Jehova aathanĩte. Nao maamũheire itũũra rĩrĩa oorĩtie aheo narĩo nĩ Timuna-Sera o kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu. Nake agĩaka itũũra rĩu agĩtũũra kuo.

⁵¹ Maya nĩmo mabũrũri marĩa Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Joshua mũrũ wa Nuni, na atongoria a mbarĩ cia mĩhĩrĩga ya Isiraeli maaheanire na njĩra ya gũcuuka mĩtĩ kũu Shilo o mbere ya Jehova itoonyero-inĩ rĩa Hema-ya-Gũtũnganwo. Na nĩ ũndũ ũcio makĩrĩkia kũgaya bũrũri ũcio.

20

Matũũra ma Kũũrĩrwo

¹ Nake Jehova akĩra Joshua atĩrĩ, ² “Ĩra andũ a Isiraeli mathuure matũũra manene ma kũũrĩrwo, marĩa ndamũheire ũhoru wamo rĩrĩa ndaaririe na Musa, ³ nĩgeetha mũndũ o wotha ũrĩa ũngĩũraga mũndũ na njĩra ya mũtino na atekwenda-rĩ, no orĩre kuo na agĩe na ũgitĩri kuuma kũrĩ mũrĩhĩria wa thakame ĩrĩa ĩtĩtwo.

⁴ “Rĩrĩa orĩra itũũra rĩmwe rĩa macio manene-rĩ, nĩarĩrũgamaga kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene, nake akoiga ũrĩa ekĩte arĩ mbere ya athuuri a itũũra rĩu inene. Nao makamwĩtikĩria atũũre itũũra rĩu rĩa na makamũhe handũ atũũranie nao. ⁵ Nake mũrĩhĩria wa thakame ĩyo ĩtĩtwo angĩmuuma thuutha, matikaneane mũndũ ũcio mũthitange, tondũ oragĩte mũndũ wa itũũra rĩa atekwenda na ataciĩrĩre gwĩka ũguo.

⁶ Mündũ ũcio nĩarekwo aikare itũũra rĩu inene nginya hĩndĩ ĩrĩa akaarũgama mbere ya andũ monganĩte aciirithio, kana nginya rĩrĩa gĩkuũ kĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene ũcio ũratungata hĩndĩ ĩyo gĩgaakinya. Thuutha ũcio no acooke mũciĩ gwake o itũũra-inĩ rĩrĩa oimĩte akĩũra.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio makĩamũra Kedeshi itũũra rĩrĩa rĩrĩ kũu Galili bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Nafitali, na Shekemu itũũra rĩa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, na Kiriathu-Ariba (na nĩkuo Hebironi) itũũra rĩa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Juda. ⁸ Naguo mwena wa irathĩro wa Rũũĩ rwa Jorodani mũrĩmo wa Jeriko magĩthũura Bezeri kũu werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu mũhĩrĩga-inĩ wa Rubeni, na Ramothu kũu Gileadi mũhĩrĩga-inĩ wa Gadi, na Golani thĩĩnĩ wa Bashani mũhĩrĩga-inĩ wa Manase. ⁹ Mündũ o wotho Mũisiraeli o na kana mündũ wa kũngĩ ũtũũranagia nao ũrĩa ũngĩũraga mündũ ataciĩrĩre gwĩka ũguo no oorĩre matũũra-inĩ macio manene maathuurĩtwo nĩguo ndakooragwo nĩ mũrĩhanĩria wa thakame ĩyo ĩtĩtwo atandarũgama mbere ya andũ monganĩte aciirithio.

21

Matũũra ma Alawii

¹ Na rĩrĩ, atongoria a nyũmba cia Alawii magĩthĩ kũrĩ Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ Joshua mũrũ wa Nuni, o na kũrĩ atongoria a nyũmba cia mũhĩrĩga ĩrĩa ĩngĩ ya Isiraeli ² kũu Shilo bũrũri wa Kaanani makĩmeera atĩrĩ, “Jehova nĩathanire na kanua ka Musa atĩ tũkaaheo matũũra ma gũtũũra, marĩ na kũndũ gwa kũrĩithagĩria mahiũ maitũ.” ³ Nĩ ũndũ ũcio, andũ a Isiraeli makĩhe Alawii matũũra o hamwe na kũndũ gwa kũrĩithio kuuma magai-inĩ mao o ta ũrĩa Jehova aathanĩte:

⁴ Na rĩrĩ, mĩtĩ yacuukwo-rĩ, mũtĩ wa mbere wagwĩrĩre mbarĩ ya Akohathu, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ. Alawii arĩa maarĩ a rũciaro rwa Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai maaheirwo matũũra ikũmi na matatũ kuuma mũhĩrĩga ya Juda, na wa Simeoni, na wa Benjamini. ⁵ Acio angĩ a rũciaro rwa Kohathu maaheirwo matũũra ikũmi kuuma mbarĩ ya mũhĩrĩga wa Efiraimu, na wa Dani, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase.

⁶ Njiao cia Gerishoni ciaheirwo matũũra ikũmi na matatũ kuuma mbarĩ cia mũhĩrĩga wa Isakaru, na wa Asheri, na wa Nafitali, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase kũu Bashani.

⁷ Njiao cia Merari, kũringana na ũrĩa mbarĩ ciao ciatarĩ, ciaheirwo matũũra ikũmi na meerĩ kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Zebuluni.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩkĩhe Alawii matũũra macio na kũndũ kũrĩa kwamathiũrũrũkĩirie kũrĩ ũrĩithio wao o ta ũrĩa Jehova aathanĩte na kanua ka Musa.

⁹ Kuuma mũhĩrĩga wa Juda na wa Simeoni andũ a Isiraeli makĩheana matũũra maya magwetetwo na marĩtwa ¹⁰ (matũũra maya maaheirwo njiao cia Harũni arĩa maarĩ a mbarĩ cia Akohathu cia mũhĩrĩga wa Alawii, nĩ ũndũ nĩo magwĩrĩrwo nĩ mũtĩ wa mbere):

¹¹ Magĩkĩmahe Kiriathu-Ariba (na no kuo Hebironi), hamwe na kũndũ kũrĩa gwathiũrũrũkĩirie gwa kũrĩithĩrio mahiũ kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Juda. (Ariba nĩwe warĩ ithe wa Anaki). ¹² No rĩrĩ, mĩgũnda na tũtũũra tũrĩa twathiũrũrũkĩirie itũũra rĩu inene nĩmaheete Kalebu mũrũ wa Jefune gũtuĩke igai rĩake.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio njiao cia Harũni ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai magĩcihe Hebironi (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mündũ ũrĩa ũraganĩte), na ikĩheo Libina, ¹⁴ na Jatiri, na Eshitemoa, ¹⁵ na Holoni, na Debiri, ¹⁶ na Aini, na Juta, na Bethi-Shemeshu, o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; matũũra mothe maarĩ kenda kuuma kũrĩ mũhĩrĩga ĩyo ĩrĩ.

¹⁷ Na kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini makĩheo Gibeoni, na Geba, ¹⁸ na Anathothu, na Alimoni o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra mana.

¹⁹ Matũũra mothe ma athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ njiao cia Harũni, maarĩ ikũmi na matatũ o hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio.

²⁰ Nacio mbarĩ icio ingĩ ciatigarĩte cia Kohathu cia mũhĩrĩga wa Alawii* ciaheirwo matũũra kuuma kũrĩ mũhĩrĩga wa Efiraimu ta ũũ:

²¹ Kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu maaheirwo Shekemu (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ ũrĩa ũraganĩte), na Gezeri, ²² na Kibizaimu, na Bethi-Horoni hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra mana.

²³ Ningĩ kuuma mũhĩrĩga wa Dani makĩheo Eliteke, na Gibethoni, ²⁴ na Aijaloni, na Gathi-Rimoni hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra mana.

²⁵ Kuuma nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase makĩheo Taanaka, na Gathi-Rimoni hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra meerĩ.

²⁶ Matũũra macio mothe ikũmi hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio nĩmo maheirwo mbarĩ icio ingĩ cia Kohathu.

²⁷ Na rĩrĩ, mbarĩ cia Agerishoni cia mũhĩrĩga wa Alawii ciaheirwo ta ũũ:

kuuma nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase,

nĩ itũũra rĩa Golani kũu Bashani (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ ũrĩa ũraganĩte), na Be-Eshitara, hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra meerĩ;

²⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru,

ikiheo Kishioni, na Deberathu, ²⁹ na Jaramuthu, na Eni-Ganimu, hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra mana;

³⁰ kuuma mũhĩrĩga wa Asheri,

ikiheo Mishali, na Abidoni ³¹ na Helikathu, na Rehobu hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra mana;

³² kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali,

ikiheo Kedeshi kũu Galili (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ ũrĩa ũraganĩte), na Hamothu-Dori na Karitani, hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra matatũ.

³³ Matũũra mothe ma mbarĩ cia Agerishoni maarĩ ikũmi na matatũ hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio.

³⁴ Nacio mbarĩ cia Amerari (nao nĩ Alawii arĩa angĩ maatigaire) makĩheo:

kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni,

nĩ itũũra rĩa Jokineamu, na Karita, ³⁵ na Dimuna, na Nahalali, hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra mana;

³⁶ kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni,

ikiheo Bezeri, na Jahazu, ³⁷ na Kedemothu, na Mefaathu, hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra mana;

³⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Gadi,

ikiheo Ramothu kũu Gileadi (itũũra inene rĩa kũũrĩrwo nĩ mũndũ ũrĩa ũraganĩte), na Mahanaimu, ³⁹ na Heshiboni, na Jazeri, hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio; mothe maarĩ matũũra mana.

⁴⁰ Matũũra mothe marĩa maaheirwo mbarĩ cia Amerari, nao nĩ Alawii arĩa maatigaire, maarĩ ikũmi na meerĩ.

⁴¹ Nĩ ũndũ ũcio matũũra ma Alawii thĩnĩ wa bũrũri ũrĩa wegwatĩrwo nĩ andũ a Isiraeli maarĩ mĩrongo ĩna na manana marĩ mothe, hamwe na ithaka ciamo cia ũrĩithio.

⁴² O itũũra rĩarĩ na ũrĩithio ũrĩa warĩthiũrũrũkĩirie; ũguo nĩguo matũũra macio mothe maatarĩĩ.

⁴³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩhe Isiraeli ũhurũko mĩena yothe, o ta ũrĩa eerĩte maithe mao na mwĩhĩtwa. Maarĩkia kwĩgwatĩra bũrũri ũcio ũgĩtuĩka wao, magĩtũũra kuo. ⁴⁴ Nake Jehova akĩmahe ũhurũko na mĩena yothe o ta ũrĩa eerĩte maithe mao na mwĩhĩtwa. Gĩtirĩ thũ o na ĩmwe yao yahotire kũmeetĩiria, nĩgũkorwo Jehova nĩaciheanĩte moko-inĩ mao.

⁴⁵ Gĩtirĩ kĩrĩkanĩro o na kĩmwe kĩa maũndũ marĩa mega Jehova aameerĩire gĩtaahingirio; cĩĩranĩro icio ciothe nĩciahingirio.

* 21:20 Akohathu matiarĩ athĩnjĩri-Ngai tondũ matiarĩ njiaro cia Harũni.

22

Mihiriga ya Mwena wa Irathiro Kūinūka

¹ Ningi Joshua agita andu a Mūhiriga wa Rubeni, na wa Gadi. na nuthu ya mūhiriga wa Manase, ² akimeera atiri, “Nimwike maundu maria mothe Musa ndungata ya Jehova aamwathire, na nimunjathikire maundu-ini mothe maria ndimwathite. ³ Matuku macio mothe mathirite o nginya umuthi-ri, mutiri mwatiganiria ariu a thoguo, no nimurutite wira uria Jehova Ngai wanyu aamuheire. ⁴ Na riri, kuona ati Jehova niaheete ariu a thoguo uhuriko o ta uria eeranire-ri, cookai muthi micii kwanyu bururi-ini uria Musa ndungata ya Jehova aamuheire murimo uria ungwa Ruri rwa Jorodani. ⁵ No riri, menyerera muno mutikanaage kuhingia maathani na watho uria Musa ndungata ya Jehova aamuheire; akimwira mwendage Jehova Ngai wanyu, na murumagie njira ciae ciothe, na mwathikagire maathani make, na muture mwigwatanitie nake, na mumutungatagire na ngoro cianyu ciothe na mioyo yanyu yothe.”

⁶ Nake Joshua akimarathima, akimeera mathi, nao magithi, makinuka kwao micii. ⁷ (Musa niaheete nuthu imwe ya mūhiriga wa Manase githaka ku Bashani, nayo nuthu iyo ingi ya mūhiriga ucio Joshua akimihe githaka mwena wa ithuro wa Ruri rwa Jorodani hamwe na ariu a ithe wao.) Riria Joshua aameerire mainuke-ri, namarathimire, ⁸ akimeera atiri, “Cookai micii kwanyu hamwe na utonga wanyu munene, wa mahiu maingi, na betha, na thahabu, na icango, na igera, na nguo nyingi muno cia kwihumba, na muthi mugayane indo icio mutahite kuuma kuri thu cianyu na ariu a ithe wanyu.”

⁹ Ni undu ucio mūhiriga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya Manase magitiga andu a Israeli Shilo ku Kaanani nguo macooke Gileadi, bururi wao kumbe, uria meegwatire nago o ta uria Jehova aathite Musa.

¹⁰ Riria maakinyire Gelilothu gukuhi na Ruri rwa Jorodani ku bururi wa Kaanani-ri, mūhiriga wa Rubeni, na wa Gadi, na nuthu ya mūhiriga wa Manase nimakire kigongona kinene biu o ku huguru-ini cia Ruri rwa Jorodani. ¹¹ Na riria andu a Israeli maaiguire ati nimakite kigongona ku mūhaka-ini wa Kaanani ku Gelilothu gukuhi na Ruri rwa Jorodani mwena wa andu a Israeli-ri, ¹² kiungano githe gia Israeli gikiungana Shilo nguo gikaru nao.

¹³ Ni undu ucio andu a Israeli magituma Finehasi muru wa Eleazar uria muthinjiri-Ngai athi bururi wa Gileadi; athi kuri mūhiriga wa Rubeni, na wa Gadi na nuthu ya Manase. ¹⁴ O hamwe nake, magituma atongoria ikumi o mutongoria umwe akarugamirira mūhiriga o mundu umwe wa Israeli, o umwe wao niwe wari munene wa nyumba ya ithe thini wa mbari cia andu a Israeli.

¹⁵ Riria maathire Gileadi, magithi kuri mūhiriga wa Rubeni, na Gadi, na nuthu ya Manase, makimeera atiri, ¹⁶ “Kiungano githe kia Jehova kikumuuria atiri, ‘Ni ki gitumite mwage kwihokeka hari Ngai wa Israeli? Mwahota atia kuhutatira Jehova mukyakira kigongona nguo mukirire Jehova mumumemere?’ ¹⁷ Mehia maria meekiirwo Peori matituganite? Nginya umuthi uyutu tiri twetheria mehia macio, o na gutuika muthiro niwokire iguru ria kirindi kia Jehova! ¹⁸ Riu na inyu ni Jehova murahutatira?

“Mungiremera Jehova umuthi, ruci nake nikarakarira kirindi githe gia Israeli. ¹⁹ Angikorwo bururi uria mwigwatire nimuthaahu-ri, ringai muke bururi wa Jehova, kuria hema ya Jehova iri, mugayane bururi na ithu. No riri, mutikaremere Jehova kana mutumemere na undu wa kwiyakira kigongona kianyu inyu ene, o tiga kigongona kiria kiri kia Jehova Ngai witu. ²⁰ Riria Akani muru wa Zera agire kwihokeka maundu-ini makoni indo iria ciamuritu cia kuniinwo-ri, githi manguri matiakiniri kirindi githe gia Israeli? Mundu ucio to we wiki wakuire ni undu wa mehia make.’”

²¹ Hindi iyo andu a Rubeni, na a Gadi, na a nuthu ya Manase magicookeria anene a mbari cia Israeli makimeera atiri: ²² “Jehova, Ngai, Mwene-Hinya, o we Jehova! Jehova, Ngai, Mwene-Hinya, o we Jehova! Niwe uui! Nari Israeli nirimenye! Angikorwo undu uyutu ni wa uremi o na kana kwaga gwathikira Jehova, mutigatutigie muoyo umuthi.

²³ Angĩkorwo nĩtwakĩte kĩgongona giitũ ithuĩ ene nĩguo tũhutatĩre Jehova, na tũrutage maruta ma njino na ma mũtu, o na kana tũkarutagĩra igongona rĩa ũiguano igũrũ rĩakĩorĩ, Jehova aroĩyũrĩria gĩtũmi kĩa ũhoro ũcio harĩ ithuĩ.

²⁴ “Aca! Ithuĩ tweekire ũguo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra atĩ mũthenya ũmwe njiaro cianyu ciahota gũkeera ciitũ atĩrĩ, ‘Inyuĩ nĩ ũhoro ũrĩkũ mũrĩ nague na Jehova Ngai wa Isiraeli?’

²⁵ Jehova nĩekĩrĩte mũhaka wa Rũũ rwa Jorodani ũtuĩke wa gũtũhakania ithuĩ na inyuĩ, na andũ aya a Rubeni na Gadi! Gũtirĩ ũndũ mwĩtainwo na Jehova.’ Nĩ ũndũ ũcio njiaro cianyu ciahota gũtũma ciitũ itige gũcooka gwĩtigĩra Jehova.

²⁶ “Kĩu nĩkĩo gĩatũmire tuuge atĩrĩ, ‘Nĩtwĩhaarĩrie twĩakĩre kĩgongona, no ti kĩa maruta ma njino o na kana magongona mangĩ.’ ²⁷ No rĩrĩ, nĩ gĩtuĩke ũira gatagatĩ gaitũ na inyuĩ na njiarwa iria igooka, atĩ tũrĩhooyagĩra Jehova hema-inĩ yake tũrĩ na maruta maitũ ma njino, na magongona na maruta ma ũiguano. Ningĩ matukũ ma thuutha njiaro cianyu itikeera njiaro ciitũ atĩrĩ, ‘Mũtirĩ na igai harĩ Jehova.’

²⁸ “Na ithuĩ tũkiuga atĩrĩ, ‘Mangĩgaatwĩra ũguo, o na kana meere njiaro ciitũ ũguo-rĩ, nĩtũkamacookeria, tũmeere atĩrĩ: Ta rorai muone mũhianĩre wa kĩgongona kĩa Jehova, kĩrĩa maithe maitũ maakire, gĩtiakirwo nĩ ũndũ wa maruta ma njino na magongona mangĩ, no gĩakirwo nĩguo gĩtuĩke ũira gatagatĩ gaitũ na inyuĩ.’

²⁹ “Kũroaga gũtuĩka ũguo, atĩ no tũremere Jehova tũmũhutatĩre ũmũthĩ na ũndũ wa gwaka kĩgongona kĩngĩ gĩa keerĩ gĩa kũrutĩra maruta ma njino, na maruta ma mũtu na magongona mangĩ, tiga o kĩgongona kĩa Jehova Ngai witũ kĩrĩa gĩakĩtwo hema-inĩ yake.”

³⁰ Rĩrĩa Finehasi, mũthĩnjĩri-Ngai hamwe na atongoria a kĩrĩndĩ, o acio atongoria a mbarĩ cia andũ a Isiraeli maaigũre ũrĩa Rubeni, na Gadi, na Manase moigire-rĩ, magĩkena. ³¹ Nake Finehasi mũrũ wa Eleazaru ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩra Rubeni, na Gadi, na Manase atĩrĩ, “Ŭmũthĩ nĩtwamenya atĩ Jehova arĩ hamwe na ithuĩ, tondũ mũtĩhĩtĩrie Jehova ũndũ-inĩ ũyũ. Rĩu nĩmũteithũkĩtie andũ a Isiraeli kuuma guoko-inĩ kwa Jehova.”

³² Nake Finehasi mũrũ wa Eleazaru, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, hamwe na atongoria magĩcooka Kaanani thuutha wa gũcemanĩa na andũ a Rubeni na Gadi kũu Gileadi, nao magĩcookeria andũ a Isiraeli ũhoro. ³³ Nĩmakenire nĩ kũigua ũhoro ũcio, na makĩgooca Ngai. Na matiigana gũcooka kwaria ũhoro wa kũrĩa nao atĩ nĩguo maharaganie bũrũri ũrĩa andũ a Rubeni na Gadi matũũraga.

³⁴ Nao andũ a Rubeni na Gadi magĩta kĩgongona kũu ũũ: Mũira Gatagatĩ Gaitũ atĩ Jehova nĩwe Ngai.

23

Joshua kuugĩra Atongoria Ũhoro

¹ Thuutha wa ihinda inene gũthira na Jehova agĩkorwo aheete andũ a Isiraeli ũhurũko kuuma kũrĩ thũ ciao ciothe iria ciamathiũrũrũkĩrie, na Joshua agĩkorwo aarĩ mũkũrũ mũno na akaingĩhia mĩaka-rĩ, ² agĩta andũ a Isiraeli othe, na athuuri ao, na atongoria, na atuithania a maciira, na anene, akĩmeera atĩrĩ: “Rĩu nĩ ndĩ mũkũrũ na ngaingĩhia mĩaka. ³ Inyuĩ ene nĩmwĩoneire maũndũ marĩa mothe Jehova Ngai wanyu ekĩte ndũrĩrĩ ici ciothe Nĩ ũndũ wanyu, nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai wanyu wamũrũĩrĩre. ⁴ Ririkanai ũrĩa ndamũgaiire ndũrĩrĩ iria ciatigarĩte ituĩke igai rĩa mĩhĩrĩga yanyu, hamwe na mabũrũri ma ndũrĩrĩ iria nĩ mwene ndatooririe, kuuma Rũũ rwa Jorodani o nginya Iria rĩrĩa Inene rĩa mwena wa ithũĩro. ⁵ Jehova Ngai wanyu we mwene nĩagaciingata imweherere. Nĩagacieheria mbere yanyu, na inyuĩ nĩmũkegwatĩra bũrũri wao ũtuĩke wanyu, o ta ũrĩa Jehova Ngai wanyu aamwĩrĩre.

⁶ “Gĩai na hinya mũno; mũrũmie na mwathĩkagĩre watho wothe ũrĩa wandikĩtwo Ibuku-inĩ rĩa watho wa Musa, mũtekũgarũrũka na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

⁷ Mũtikanagwatanĩre na ndũrĩrĩ ici itigaire thĩinĩ wanyu; mũtikanagwete marĩtwa ma ngai ciacio kana mwĩhĩte nacio. Mũtikanacitungatĩre kana mũciinamĩrĩre. ⁸ No inyuĩ

no nginya mūrūmie kwīgwatania na Jehova Ngai wanyu, o ta ūrĩa mūkoretwo mūgĩka nginya ūmūthĩ.

⁹ “Jehova nĩamūingatĩire ndūrĩrĩ nene na irĩ hinya mūno ikamweherera; na nginya ūmūthĩ ūyũ gūtĩrĩ mūdũ o na ūmwe ūhotete kūmwĩtiiria. ¹⁰ Mūdũ ūmwe wanyu atooragia andũ ngiri, Nĩ ūndũ Jehova Ngai wanyu nĩwe ūmūrūagĩrĩra, o ta ūrĩa eeranĩire. ¹¹ Nĩ ūndũ ūcio mwĩmenyererei mūno nĩguo mwendage Jehova Ngai wanyu.

¹² “No rĩrĩ, mūngĩgarūrũka na mūnyĩitanagĩre na matigari ma ndūrĩrĩ ici itigaire thĩinĩ wanyu na mūhikanie nacio na mūgwatanĩre nacio, ¹³ hĩndĩ ĩyo na inyuĩ mūmenye wega atĩ Jehova Ngai wanyu ndagacooka kūingata ndūrĩrĩ icio ciehere mbere yanyu. No rĩrĩ, igaatuĩka cia kūmūheenereria o na ituĩke ta mĩtego ya kūmūgwatia, na ituĩke iboko cia kūmūhũura, na mĩgua ya kūmūtũra maitho, nginya mūthire būrũri-inĩ ūyũ mwega, ūrĩa Jehova Ngai wanyu amūheete.

¹⁴ “Rũu nĩ ngirie gwĩthĩra na njĩra ĩrĩa andũ othe a thĩ mathiiaga. Nĩmũũ na ngoro cianyu ciothe, na maroho manyu atĩ gūtĩrĩ kĩranĩro o na kĩmwe kĩa maũndũ marĩa mothe mega Jehova Ngai wanyu aamwĩrĩre atahingĩtie. Irĩkanĩro ciothe nĩhingĩtio, na gūtĩrĩ o na kĩmwe gĩtahingĩtie. ¹⁵ No rĩrĩ, o ta ūrĩa cĩranĩro ciothe njega irĩa Ngai eeranĩire ihingĩte-rĩ, ūguo noguo Jehova akaamūrehithĩria ūũru ūrĩa wothe oigĩte nĩakamūrehere, o nginya amūniine mwehere būrũri-inĩ ūyũ mwega amūheete. ¹⁶ Mūngĩthũkia kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wanyu kĩrĩa aamwathire mūrūmagĩrĩre, na mūcooke gūtungatagĩra ngai ingĩ na mūgaciinamĩrĩra-rĩ, marakara ma Jehova nĩmakamūrĩrĩmbūkĩra, na inyuĩ nĩmūgakua narua mūthire būrũri ūyũ mwega amūheete.”

24

Kwerũhia Kĩrĩkanĩro kũu Shekemu

¹ Ningĩ Joshua agĩcookanĩrĩria mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli kũu Shekemu. Agĩta athuuri, na atongoria, na atuithania a maciira, na anene a Isiraeli, nao magĩthĩ makĩrũgama mbere ya Ngai.

² Nake Joshua akĩra andũ othe atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: ‘Tene mūno maithe manyu, nĩo Tera ithe wa Iburahĩmu na Nahoru, maatũũraga mūrĩmo ūrĩa ūngĩ wa Rũũ rwa Farati na makahooyaga ngai ingĩ. ³ No nĩndarutire ithe wanyu Iburahĩmu, oime būrũri ūcio ūrĩ mūrĩmo wa rũũ rũu rwa Farati, ngĩmūtongoria kũu Kaanani guothe, na ngĩmũhe njaro nyingĩ. Nĩdamũheire Isaaka, ⁴ nake Isaaka ngĩmũhe Jakubu na Esaũ. Nĩdagaĩre Esaũ būrũri ūrĩa ūrĩ irĩma wa Seiru, no Jakubu na ariũ ake magĩkũrũka magĩthĩ Misiri.

⁵ “Nĩngĩ ngĩcooka ngĩtũma Musa na Harũni, na ngĩhũũra andũ a Misiri na maũndũ marĩa mothe ndeekire kũu, ngĩcooka ngĩmaruta kuo. ⁶ Rĩrĩa ndaarutire maithe manyu kũu būrũri wa Misiri, nĩmwakinyire iria-inĩ, nao andũ a Misiri makĩmarũmĩrĩra na ngaari cia ita, na andũ mahaicĩte mbarathi o nginya Iria Itune. ⁷ Nao andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova amateithie, nake agĩkĩra nduma gatagatĩ kanyu na andũ a Misiri; nĩngĩ agĩtũma iria rĩmakorere, akĩmathika narĩo. Nĩmweyoneire na maitho manyu ūrĩa ndeekire andũ a Misiri. Ningĩ mūgĩcooka mūgĩtũũra werũ-inĩ matukũ maingĩ.

⁸ “Nĩngĩ ngĩmūtũwara būrũri wa Aamori arĩa maatũũraga mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani. Nao makĩrũa na inyuĩ na nĩ ngĩmaneana moko-inĩ manyu. Nĩdamaanan-gire mamweherere, na inyuĩ mūkĩgwatĩra būrũri wao ūgĩtuĩka wanyu. ⁹ Na rĩrĩa Balaki mūrũ wa Ziporu mūthamaki wa Moabi eeharagĩria kūrũa na Isiraeli-rĩ, nĩatũmanĩire Balamu mūrũ wa Beori nĩguo oke amūrume. ¹⁰ No nĩ ndingĩathikĩrĩrie Balamu; nĩ ūndũ ūcio agĩkĩrĩrĩria kūmūrathima maita maingĩ, na nĩ ngĩmūhonokia kuuma moko-inĩ make.

¹¹ “Nĩngĩ mūkĩringa Rũũ rwa Jorodani na mūgĩkinya Jeriko. Nao andũ a Jeriko makĩrũa na inyuĩ, o ta ūrĩa Aamori, na Aperizi, na Akaanani, na Ahiti, na Agirigashi, na Ahivi, na Ajebusi o nao nĩmarũire na inyuĩ, no nĩ ngĩmaneana moko-inĩ manyu.

¹² Ngĩcooka ngĩrekia magi marĩ mboora mathĩ mbere yanyu, marĩa maamaingatire

mamweherere, o hamwe na athamaki arĩa eerĩ a Aamori. Ti inyuĩ mwamaingatire na rūhiũ rwanyu rwa njora kana na ũta wanyu. ¹³ Nĩ ūndũ ũcio ngĩmũhe bŭrŭri mŭtaanogeire na matũũra mŭtaakĩte; na nĩkuo mŭtũũraga, mŭkĩrĩaga maciaro ma mĩgũnda ya mĩthabibũ na mĩtamaĩyũ ĩrĩa mŭtaahaandire.’

¹⁴ “Na rĩrĩ, mwĩtigĩrei Jehova na mŭmŭtungatagĩre mŭtarĩ na ũhinga, na mŭrĩ ehokeku kũna. Eheriai ngai iria maithe manyu ma tene maahooyaga kũu mŭrĩmo wa Rũũ rwa Farati, o na kũu bŭrŭri wa Misiri, na mŭtungatagĩre o Jehova. ¹⁵ No rĩrĩ, mŭngĩona ũhoru ũcio wa gŭtungatagĩra Jehova ta ũtamwagĩrĩre-rĩ, thuurai ũmũthĩ ũrĩa mŭrĩtungatagĩra, mŭmenye kana nĩ ngai iria maithe manyu maatungatagĩra kũu mŭrĩmo wa rũũ, kana nĩ ngai cia Aamori arĩa ene bŭrŭri ũyũ mŭtũũraga. No ha ũhoru wakwa mwene na nyũmba yakwa-rĩ, tŭrĩtungatagĩra Jehova.”

¹⁶ Nao andũ acio magĩcookia makiuga atĩrĩ, “Kũroaga gũtuĩka ũguo, atĩ tŭtiganĩrie Jehova atĩ nĩguo tŭtungatĩre ngai ingĩ! ¹⁷ Nĩgũkorwo nĩ Jehova Ngai witũ we mwene watŭrutire bŭrŭri wa Misiri hamwe na maithe maitũ, tũkiuma bŭrŭri ũcio wa ũkombo, na akĩringa ciama icio nene ũguo na tũgĩciona na maitho maitũ. Nĩaatũgitĩrĩre rŭgendo-inĩ rwitũ ruothe kŭrĩa twagereire, o na tŭrĩ gatagatĩ ka ndŭrĩrĩ ciothe kŭrĩa twatuĩkanĩrie.

¹⁸ Nake Jehova nĩaingatire ndŭrĩrĩ icio ciothe ciehere mbere iitũ, o hamwe na Aamori arĩa maatũũraga bŭrŭri-inĩ ũcio. Tondũ ũcio o na ithuĩ tŭrĩtungatagĩra Jehova, nĩ ūndũ nĩwe Ngai witũ.”

¹⁹ Nake Joshua akĩra andũ acio atĩrĩ, “Mŭtingĩhota gŭtungatĩra Jehova. Jehova nĩ Ngai Mũtheru; we nĩ Ngai ũrĩ ũiru. Ndakamũrekera ũremi wanyu o na kana mehia manyu. ²⁰ Mŭngĩgaatiganĩria Jehova na mŭtungatĩre ngai cia kũngĩ, nĩakamũgarũrũka na amũrehere mwanangĩko amũniine, o na amwĩkĩte maũndũ mega.”

²¹ No andũ acio makiĩra Joshua atĩrĩ, “Aca! Ithuĩ tŭrĩtungatagĩra Jehova.”

²² Nake Joshua akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ ene mŭrĩ aira a ũguo mwoiga, atĩ nĩmwathuura gŭtungatagĩra Jehova.”

Nao makĩmũcookeria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩĩ, ithuĩ tŭrĩ aira.”

²³ Joshua akĩmeera atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, kieheriei ngai cia kũngĩ iria irĩ thĩinĩ wanyu, na mũheane ngoro cianyu biũ harĩ Jehova Ngai wa Isiraeli.”

²⁴ Nao andũ acio makiĩra Joshua atĩrĩ, “Ithuĩ tŭrĩtungatagĩra Jehova Ngai witũ na tŭmwathĩkagĩre.”

²⁵ Mũthenya o ro ũcio Joshua agĩthondekera andũ kĩrĩkanĩro, na akĩmandikĩra kĩrĩra kĩa watho wa kŭrũmĩrĩrwo na mawatho, marĩ o kũu Shekemu. ²⁶ Nake Joshua akĩandĩka maũndũ macio lbuku-inĩ rĩa Watho wa Ngai. Agĩcooka akĩoya ihiga inene, akĩrĩrũgamia hau gĩtina-inĩ kĩa mŭtĩ wa mŭgandi hakuĩ na handũ-harĩa-haamũre ha Jehova.

²⁷ Akĩra andũ acio othe atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ! Ihiga rĩrĩ nĩrĩo rĩgũtuĩka mũira witũ wa ũrĩa tuoiga. Nĩrĩguĩte ciugo ciothe iria Jehova atwĩrĩte. Nĩrĩo rĩgũtuĩka mũira wanyu mŭngĩkaaga kwĩhokeka harĩ Ngai wanyu.”

Gũthikwo Bŭrŭri-inĩ wa Kĩranĩro

²⁸ Nake Joshua agĩcooka akĩra andũ acio mathiĩ, o mŭndũ acooke kŭrĩa igai rĩake rĩarĩ.

²⁹ Thuutha wa maũndũ macio Joshua mŭrũ wa Nuni, ndungata ya Jehova, agĩkua arĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana na ikũmi. ³⁰ Nao makĩmũthika kũu gĩthaka kĩa igai rĩake, o kũu Timinathu-Sera bŭrŭri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu gathigathini wa kĩrĩma kĩa Gaashu.

³¹ Nao andũ a Isiraeli magĩtungatĩra Jehova matukũ-inĩ mothe ma Joshua na ma athuuri arĩa maatigirwo muoyo Joshua akua, o arĩa maamenyete maũndũ mothe marĩa Jehova ekĩte Nĩ ūndũ wa Isiraeli.

³² Namo mahĩndĩ ma Jusufu, marĩa andũ a Isiraeli maarehete kuuma bŭrŭri wa Misiri, magĩthikwo kũu Shekemu gacigo-inĩ ga gĩthaka kĩrĩa Jakubu aagũrĩte kuuma kŭrĩ ariũ a Hamoru, ithe wa Shekemu. Rĩu nĩrĩo rĩatuĩkire igai rĩa njaro cia Jusufu.

³³ Nake Eleazaru mŭrũ wa Harũni agĩkua na agĩthikwo kũu Gibe, kŭrĩa kwagaĩrwo mŭriũ Finehasi, o kũu bŭrŭri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu.

ATIIRĨRĨRI BŪRŪRI

Andũ a Isiraeli Kũhũũrana na Andũ a Kaanani arĩa Maatigaire

¹ Thuutha wa Joshua gũkua, andũ a Isiraeli makĩũria Jehova atĩrĩ, “Nĩ a mekwambata mathiĩ mbere magatũhũũranĩre kũrĩ andũ a Kaanani?”

² Nake Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Andũ a Juda nĩo megũthiĩ, tondũ nĩneanĩte bũrũri ũcio moko-inĩ mao.”

³ Hĩndĩ iyo andũ a Juda makĩĩra andũ a Simeoni, ariũ a ithe wao,* atĩrĩ, “Ũkai mwambatanie na ithuĩ tũtoonye bũrũri ũrĩa twagaĩrwo, tũkahũũrane na andũ a Kaanani, na ithuĩ nĩtũgaacooka tũthiĩ na inyuĩ tũkahũũranĩre igai rĩanyu.” Nĩ ũndũ ũcio andũ a Simeoni magĩthiĩ hamwe nao.

⁴ Rĩrĩa andũ a Juda maamatharĩkĩire-rĩ, Jehova akĩneana andũ a Kaanani na Aperizi moko-inĩ mao, nao andũ a Juda makĩũraga arũme 10,000 kũu Bezeki. ⁵ Kũu nĩkuo maakorire Adoni-Bezeki, makĩhũũrana nake, magĩtooria andũ a Kaanani na Aperizi. ⁶ Adoni-Bezeki akiũra, no makĩmũteng’eria, makĩmũnyiita, makĩmũtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ.†

⁷ Nake Adoni-Bezeki akiuga atĩrĩ, “Athamaki mĩrongo mũgwanja‡ matinĩtio ciara ciao iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ, moonganagia rũitiki rwa irio rungu rwa metha yakwa. Na rĩrĩ, Ngai nĩandĩhĩte nĩ ũndũ wa ũrĩa ndeekire.” Nao makĩmũtwara Jerusalemu, na agĩkuĩra kuo.

⁸ Ningĩ andũ a Juda magĩtharĩkĩra itũũra rĩa Jerusalemu, o narĩo makĩrĩtunyana, makĩũraga andũ a itũũra rĩu na hiũ cia njora, magĩcookia makĩrĩcina na mwaki.

⁹ Thuutha wa ũguo, andũ a Juda magĩkũrũka makahũũrane na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Negevu na magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũiro. ¹⁰ Ningĩ magĩthiĩ kũhũũrana na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kũu Heberoni (kũrĩa tene gwetagwo Kiriathu-Ariba) maathiĩ makĩhoota Sheshai, na Ahimani, na Talimai.

¹¹ Kuuma kũu magĩthiĩ kũrũa na andũ arĩa maatũũraga Debiri (kũrĩa tene gwetagwo Kiriathu-Sefari.) ¹² Nake Kalebũ akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũgũtharĩkĩra na atunyane Kiriathu-Sefari-rĩ, ũcio nĩwe ngũhe mwarĩ wakwa Akisa, amũhikie.” ¹³ Nake Othinieli, mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebũ ũrĩa mũnini, nĩwe watunyanire itũũra rĩu. Nĩ ũndũ ũcio Kalebũ akĩmũhe mwarĩ Akisa atuĩke mũtumia wake.

¹⁴ Mũthenya ũmwe Akisa nĩathiire kũrĩ Othinieli, nake akĩringĩrĩria Akisa ahooe mũgũnda kũrĩ ithe Kalebũ. Aarĩkia kuuma igũrũ rĩa ndigiri yake, Kalebũ akiũria mwarĩ atĩrĩ, “Ũkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

¹⁵ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndagũthaita ũndathime. Tondũ nĩũũheete bũrũri wa Negevu, he ithima cia maaĩ o nacio.” Nĩ ũndũ ũcio Kalebũ akĩmũhe ithima cia mwena wa rũgongo na cia mwena wa kĩaanda.

¹⁶ Nacio njiaro cia mũthoni-we wa Musa, ũrĩa Mũkeni, ikĩambata ikiuma Itũũra Inene rĩa Mĩkĩndũ irĩ hamwe na andũ a Juda, igĩthiĩ gũtũũrania na andũ a werũ wa Juda ũrĩa ũrĩ Negevu gũkuhĩ na Aradi.

¹⁷ Nao andũ a Juda magĩthiĩ hamwe na andũ a Simeoni ariũ a ithe wao, na magĩtharĩkĩra andũ a Kaanani arĩa maatũũraga Zefathu, nao makĩananga itũũra rĩu inene biũ. Nĩ ũndũ ũcio rĩgĩtwo Horoma. ¹⁸ O na ningĩ andũ a Juda magĩtunyana matũũra manene ma Gaza, na Ashikeloni, na Ekironi, o itũũra inene na bũrũri warĩo.

* 1:3 Andũ a Simeoni na a Juda maarĩ a rũciaro rwa Lea. † 1:6 Mũtugo wa gũtinia ciara iria nene cia moko na iria nene cia magũrũ ma mĩgwate ya mbaara warĩ wa kũmagiria gũthiĩ mbaara. ‡ 1:7 Bũrũri wa Kaanani wagayanĩtio tũtũura tũngĩ tũnini tũrĩa twathiũrũrũkĩirie itũũra inene; o gatũũra kaarĩ na mũthamaki wako.

¹⁹ Jehova aarĩ hamwe na andũ a Juda. Magĩkĩnyitĩra bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, no matiahotire kũingata andũ arĩa maatũũraga kũrĩa kwaraganu, nĩgũkorwo maarĩ na ngaari cia ita cia igera. ²⁰ Na o ta ũrĩa Musa eeranĩire, Hebironi kwaheirwo Kalebu, nake akĩingata ariũ atatũ a Anaki kuuma kuo. ²¹ No rĩrĩ, andũ a Benjamini nĩmaremirwo nĩ kũingata andũ a Jebusi arĩa maatũũraga Jerusalemu. Andũ a Jebusi matũũranagia na andũ a Benjamini kũu Jerusalemu nginya ũmũthĩ.

²² Na rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Jusufu magĩtharĩkĩra Betheli, nake Jehova aarĩ hamwe nao. ²³ Rĩrĩa maatũmire andũ magathigaane Betheli (kũrĩa mbere iyo gwetagwo Luzu), ²⁴ athigaani acio makĩona mũndũ akiuma kũu itũũra-inĩ rĩu inene, makĩmwĩra atĩrĩ, “Tuonie ũrĩa tũngĩtoonya itũũra rĩrĩ inene, na nĩtũgaagwĩka maũndũ mega.” ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio akĩmoonia, nao makĩũraga andũ a itũũra rĩu inene na rũhiũ rwa njora, no makĩhonokia mũndũ ũcio na nyũmba yake yothe. ²⁶ Mũndũ ũcio agĩcooka agĩthĩ bũrũri wa Ahiti, kũrĩa aakire itũũra inene, na akĩrĩta Luzu, na nĩrĩo rĩtwa rĩarĩo o na ũmũthĩ.

²⁷ No andũ a Manase matiaingatire andũ a Bethi-Shani, kana andũ a Taanaka, kana andũ a Dori kana andũ a Ibileamu, kana andũ a Megido na matũũra marĩa maamarigiicĩrie, tondũ andũ a Kaanani nĩmatuĩte itua rĩa gũtũũra bũrũri ũcio. ²⁸ Na rĩrĩ, rĩrĩa andũ a Isiraeli maagĩre na hinya, makĩrutithia andũ a Kaanani wĩra wa hinya, no matiigana kũmaingata biũ. ²⁹ O nao andũ a Efiraimu matiigana kũingata andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kũu Gezeri, no andũ acio a Kaanani maathiire o na mbere gũtũũrania hamwe nao. ³⁰ O nao andũ a Zebuluni matiigana kũingata andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kũu Kitironi kana Nahaloli, arĩa maatigaire gatagatĩ kao; no nĩmamarutithirie wĩra na hinya. ³¹ O na andũ a Asheri matiigana kũingata andũ othe arĩa maatũũraga Ako, kana arĩa matũũraga Sidoni, kana arĩa maatũũraga Ahalabu, kana arĩa maatũũraga Akizibu, kana arĩa maatũũraga Heliba, kana arĩa maatũũraga Afeku, kana arĩa maatũũraga Rehobu, ³² na tondũ wa ũguo andũ a Asheri magĩtũũrania na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũcio. ³³ O nao andũ a Nafitali matiigana kũingata andũ arĩa maatũũraga kũu Bethi-Shemeshu, o na kana arĩa maatũũraga Bethi-Anathu; no andũ a Nafitali o nao maatũũranirie na andũ a Kaanani arĩa maatũũraga bũrũri ũcio, nao andũ arĩa maatũũraga Bethi-Shemeshu na Bethi-Anathu magĩtuĩka andũ ao a kũrutithagio wĩra wa hinya. ³⁴ Andũ a Aamori makĩhingĩrĩria andũ a Dani kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, makĩmagĩrĩria gũikũrũka kũrĩa kwaraganu. ³⁵ Ningĩ Aamori nĩmatuĩte itua rĩa gũtũũra Kĩrĩma-inĩ kĩa Herezu, na kĩa Aijaloni, na kĩa Shaalubimu, no rĩrĩa andũ a nyũmba ya Jusufu maagĩre na hinya, o nao Aamori magĩtuĩka a kũrutithio wĩra wa hinya. ³⁶ Mũhaka wa Aamori woimĩte Itũkanĩrio rĩa Akirabimu, ũgakinya Sela na ũkahĩtũka.

2

Mũraika wa Jehova kũu Bokimu

¹ Na rĩrĩ, mũraika wa Jehova nĩambatire agĩkinya Bokimu oimĩte Giligali, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ndaamwambatirie ngĩmũruta bũrũri wa Misiri na ngĩmũtongoria nginya bũrũri-inĩ ũrĩa ndeerĩre maithe manyu na mwĩhĩtwa atĩ nĩngamahe. Ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndirĩ hĩndĩ ngaathũkia kĩrĩkanĩro giitũ na inyuĩ, ² na inyuĩ mũtikanagĩe na kĩrĩkanĩro na andũ a bũrũri ũyũ, no nĩmũkoinanga igongona ciao.’ No inyuĩ mũtiinjathĩkĩire. Mwĩkĩte ũguo nĩkĩ? ³ Nĩ ũndũ ũcio, ndamwĩra atĩrĩ, ndikũmaingata mamweherere; no megũtuĩka ta mĩigua ĩmũtheecage mĩena, nacio ngai ciao ituĩke mũtego harĩ inyuĩ.”

⁴ Rĩrĩa mũraika wa Jehova aarĩkirie kwarĩria andũ a Isiraeli maũndũ macio mothe, andũ makĩrĩra manĩrĩre, ⁵ nao magĩta handũ hau Bokimu. Nao makĩrutĩra Jehova magongona hau.

Kwaga Gwathĩka na Kũhootwo

⁶ Thuutha wa Joshua kũrekereria andũ a Isiraeli-rĩ, andũ acio magĩthĩ kwĩgwatĩra bũrũri, o mũndũ igai rĩake. ⁷ Nao andũ acio magĩtungatĩra Jehova matukũ-inĩ mothe ma

Joshua na ma athuuri arĩa maatigirwo marĩ muoyo Joshua akua, arĩa meyoneire maũndũ mothe manene marĩa Jehova eekiire Isiraeli.

⁸ Nake Joshua mũrũ wa Nuni, ndungata ya Jehova, aakuire arĩ na ũkũrũ wa mĩaka igana na ikũmi. ⁹ Nao makĩmũthika kũu gĩthaka-inĩ gĩake o kũu Timinathu-Heresi bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, mwena wa gathigathini wa Kĩrĩma kĩa Gaashu.

¹⁰ Thuutha wa rūciaro rūu ruothe gũkua, gũkĩgĩa na rūciaro rūngĩ rūtooĩ Jehova kana rūkamenya maũndũ marĩa eekiire Isiraeli. ¹¹ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩika maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova na magĩtungatĩra ngai cia Baali. ¹² Nao magĩtirika Jehova, Ngai wa maithe mao ũrĩa wamarutĩte bũrũri wa Misiri. Nao makĩrũmĩrĩra na makĩhooya ngai cia mĩthemba mĩingĩ cia andũ arĩa maamarigiicĩirie, magĩtũma Jehova arakare ¹³ tondũ nĩmatirikĩte Jehova, magatungatagĩra Baali na Maashitarothu. ¹⁴ Nake Jehova akĩrakarĩra andũ a Isiraeli, akĩmaneana kũrĩ atharĩkanĩri arĩa maatahire indo ciao. Akĩmarekereria thũ ciao irĩa ciamathiũrũkĩirie, na matiacookire gũcĩitiiria. ¹⁵ Rĩrĩa rĩothe andũ a Isiraeli maathiiaga kũrũa, guoko kwa Jehova kwamookagĩrĩra magatoorio, o ta ũrĩa eehĩtĩte na mwĩhĩtwa kũrĩ o. Nao makĩnyamarĩka mũno.

¹⁶ Ningĩ Jehova akĩmaarahũrĩra atiirĩrĩri bũrũri arĩa maamahonokirie moko-inĩ ma andũ acio maamatharĩkagĩra. ¹⁷ No rĩrĩ, o na kũrĩ ũguo, matiigana kũigua atiirĩrĩri bũrũri acio ao, no nĩmahũũrire ũmaraya na ũndũ wa kũhooya ngai ingĩ. Matiigana gwĩka ta maithe mao, no nĩmagarũrũkire narua, magĩtiga gũthĩ na mĩthĩire irĩa maithe mao maathiiaga nayo, nĩyo mĩthĩire ya gwathĩkĩra maathani ma Jehova. ¹⁸ Rĩrĩa rĩothe Jehova aamaarahũragĩra mũtiirĩrĩri bũrũri-rĩ, Jehova aakoragwo hamwe na mũtiirĩrĩri bũrũri ũcio, akamahonokagia moko-inĩ ma thũ ciao hĩndĩ irĩa yothe mũtiirĩrĩri bũrũri ũcio aarĩ muoyo; nĩgũkorwo Jehova nĩamaiguagĩra tha nĩ ũndũ wa ũrĩa macaayaga nĩ kũhinyĩrĩrio nĩ arĩa mamanyariiraga. ¹⁹ No mũtiirĩrĩri bũrũri akua, andũ magacookerera maũndũ mooru makĩria kũrĩ marĩa ma maithe mao, makarũmagĩrĩra ngai ingĩ, magacihooyaga na magacitungatĩra. Makĩrega gũtiga mĩtugo iyo yao mĩũru na mĩthĩire yao ya ũremi.

²⁰ Tondũ ũcio, Jehova agĩkĩrakario mũno nĩ andũ a Isiraeli, akiuga atĩrĩ, “Tondũ rũrĩrĩ rũrũ nĩrũthũkĩtie kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene, na nĩ rwagĩte kũnjigua-rĩ, ²¹ ndigũcooka kũrutũrũra rũrĩrĩ o na rũmwe rwa irĩa Joshua aatigire kuo agĩkua. ²² Nĩcio ngũhũthĩra kũgeria andũ a Isiraeli, nĩguo menye kana nĩmekũrũmia mĩthĩire ya Jehova, na mathiiage nayo o ta ũrĩa maithe mao meekaga.” ²³ Jehova nĩetĩkĩririe ndũrĩrĩ icio itigare kuo, na ndaigana gũcirutũrũra o rĩmwe na ũndũ wa gũcineana moko-inĩ ma Joshua.

3

¹ Ici nĩcio ndũrĩrĩ irĩa Jehova aatigirie kuo nĩguo ageragie andũ a Isiraeli arĩa mataamenyerete ũhoru wa mbaara cia kũu Kaanani. ² (Eekire ũguo nĩgeetha arute njiaro cia andũ a Isiraeli ũhoru wa mbaara tondũ njiaro icio itiamenyete ũhoru wa kũrũa mbaara). ³ Ndũrĩrĩ icio nĩcio ici: aathani arĩa atano a Afilisti, na Akaanani othe, na Asidoni, na Ahivi arĩa maatũũraga irĩma-inĩ cia Lebanoni kuuma Kĩrĩma kĩa Baali-Herimoni o nginya Lebo-Hamathu. ⁴ Ciatigirio nĩgeetha igerie andũ a Isiraeli, nĩguo monwo kana nĩmarĩathĩkagĩra maathani ma Jehova marĩa aaheete maithe mao ma tene na guoko kwa Musa.

⁵ Andũ a Isiraeli magĩtũũrania na Akaanani, na Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi. ⁶ Nao makĩhikia airĩtu ao, na makĩheana airĩtu ao mahikio nĩ aanake a andũ acio, na magĩtungatĩra ngai ciao.

Othiniele

⁷ Andũ a Isiraeli nĩmekire ũũru maitho-inĩ ma Jehova; makĩriganĩrwo nĩ Jehova Ngai wao, na magĩtungatĩra ngai cia Baali na cia Ashera. ⁸ Namo marakara ma Jehova magĩakanĩra andũ a Isiraeli o nginya akĩmarekereria moko-inĩ ma Kushani-Rishathaimu mũthamaki wa Aramu-Naharaimu, ũrĩa andũ a Isiraeli maatungatĩire mĩaka ĩnana. ⁹ No rĩrĩa maarĩrĩire Jehova, akĩmaarahũrĩra mũndũ wa kũmahonokia wetagwo Othiniele

mũrũ wa Kenazu, mũrũ wa ithe na Kalebu ũrĩa mũnini, nake akĩmahonokia. ¹⁰ Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩake, agĩtuĩka mũtiirĩrĩri bũrũri wa Isiraeli na agĩthiĩ ita-inĩ. Nake Jehova akĩneana Kushani-Rishathaimu mũthamaki wa Aramu moko-inĩ ma Othinieli, nake akĩmũtooria. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio bũrũri ũgĩkorwo na thayũ mĩaka mĩrongo ĩna, nginya rĩrĩa Othinieli mũrũ wa Kenazu aakuire.

Ehudu

¹² O rĩngĩ andũ a Isiraeli magĩũka ũũru maitho-inĩ ma Jehova, na tondũ wa gwĩka ũũru ũcio Jehova akĩhe Egiloni mũthamaki wa Moabi hinya wa gũtooria Isiraeli. ¹³ Egiloni akĩgĩra andũ a Amoni na Amaleki,* makĩũngana hamwe nake magĩtharĩkĩra andũ a Isiraeli, na makĩmatunya Itũũra rĩrĩa Inene rĩa Mĩkĩndũ. ¹⁴ Andũ a Isiraeli magĩtuĩka ndungata cia Egiloni mũthamaki wa Moabi mĩaka ikũmi na ĩnana.

¹⁵ O rĩngĩ andũ a Isiraeli makĩrĩrĩa Jehova, nake akĩmahe mũndũ wa kũmahonokia wetagwo Ehudu, warĩ wa kĩmotho; mũrũ wa Gera ũrĩa Mũbenjamini. Nao andũ a Isiraeli makĩmũtũma na irĩhi rĩa igooti kũrĩ Egiloni mũthamaki wa Moabi. ¹⁶ Na rĩrĩ, Ehudu nĩathondekete rūhiũ rwa njora rūũgĩ mĩena yeerĩ, ta rwa buti ĩmwe na nuthu† kũraiha rūrĩa oohereire njohero-inĩ yake mwena wa ũrĩo nguo-inĩ thĩinĩ. ¹⁷ Nake agĩtwarĩra Egiloni mũthamaki wa Moabi igooti, na rĩrĩ, Egiloni aarĩ mũndũ mũnoru mũno. ¹⁸ Thuutha wa Ehudu kũmũnengera igooti, akiumagaria andũ arĩa maarĩkuuĩte, magĩthiĩ. ¹⁹ Nowe mwene aakinya mĩhianano-inĩ ĩrĩa yarĩ hakuhĩ na Giligali, akĩhũndũka, agĩthiĩ akĩira mũthamaki ũcio atĩrĩ, “Ndĩ na ndũmĩrĩri yaku ya hitho.”

Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Kirai!” Nao arĩa othe maamũtungatagĩra makĩehera harĩ we.

²⁰ Nake Ehudu akĩmũkuhĩrĩria rĩrĩa aikarĩte arĩ o wiki nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki ya igũrũ, ĩrĩa aikaraga hĩndĩ ya riũa. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndĩ na ndũmĩrĩri yaku kuuma kũrĩ Ngai.” Na rĩrĩa mũthamaki ookagĩra kuuma gĩtĩ-inĩ kĩrĩa aikarĩre, ²¹ Ehudu agĩtambũrũkia guoko gwake kwa ũmotho, akĩruta rūhiũ rwa njora kuuma njohero-inĩ yake mwena wa ũrĩo, agĩtheeca mũthamaki ũcio nda. ²² O na mũtĩ waruo ũgĩtoonya na rūhiũ rūkũmanĩra na thuutha. Ehudu ndaacomorire rūhiũ, namo maguta makĩrũhum-bĩra. ²³ Ningĩ Ehudu agĩthiĩ gĩthaku-inĩ, akĩhinga mĩrango ya nyũmba ĩyo ya igũrũ, akĩmũhingĩrĩria kuo.

²⁴ Ehudu aarĩkia gũthiĩ, ndungata cia mũthamaki igĩũka igĩkora mĩrango ya nyũmba ya igũrũ ĩrĩ mĩhinge, ikiuga atĩrĩ, “No nginya akorwo nĩ gwĩteithia areteithia kanyũmba-inĩ ka na thĩinĩ.” ²⁵ Nacio igĩeterera o nginya igĩconoka, no rĩrĩa aagire kũhingũra mĩrango ya nyũmba, ikĩoya hingũro ikĩhingũra mĩrango. Na hau ikĩona mũnene wao agũite thĩ arĩ mũkuũ.

²⁶ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo cieteraire ihingũrĩrwo-rĩ, Ehudu akĩyũrĩra. Akĩhĩtũkĩra mĩhianano-inĩ akĩũrĩra Seira. ²⁷ Aakinya kuo akĩhuha karumbeta kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, nao andũ a Isiraeli magĩkũrũkania nake moimĩte irĩma-inĩ, amatongoretie.

²⁸ Akĩmaatha atĩrĩ, “Nũmĩrĩrai, nĩgũkorwo Jehova nĩaneanĩte Moabi thũ yanyu moko-inĩ manyu.” Nĩ ũndũ ũcio magĩkũrũka makĩmũrũmĩrĩra, makĩnyiita mariũko ma Rũũĩ rwa Jorodani marĩa maaringagĩrĩra bũrũri wa Moabi, na matiigana gwĩtĩkĩria mũndũ o na ũrĩkũ aringe rūũĩ rūu. ²⁹ Na hĩndĩ ĩyo makĩũruga andũ ta 10,000 a Moabi, na othe maarĩ andũ njamba na maarĩ na hinya; na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wahonokire. ³⁰ Mũthenya ũcio andũ a Moabi magĩtuĩka ndungata cia andũ a Isiraeli, naguo bũrũri ũgĩkorwo na thayũ mĩaka mĩrongo ĩnana.

Shamigari

* 3:13 Andũ a Amoni na a Moabi maarĩ njiaro cia Loti (Kĩam 19:38), nao Amaleki maarĩ njiaro cia Esaũ (Kĩam 36:12, 16). Andũ aya nĩo maahakanĩte na andũ a Isiraeli, na nĩo maarĩ thũ ciao iria njũru. † 3:16 nĩ ta nuthu mita

³¹ Thuutha wa Ehudu hagĩũka mũndũ wetagwo Shamigari mũrũ wa Anathu, ũrĩa woragire Afilisti magana matandatũ na mũcengi ũrĩa ũtindikaga ndegwa. O nake akĩhonokia andũ a Isiraeli.

4

Debora

¹ Thuutha wa Ehudu gũkua-rĩ, andũ a Isiraeli o rĩngĩ magĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. ² Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmarekereria moko-inĩ ma Jabini, mũthamaki wa bũrũri wa Kaanani ũrĩa waathanaga kũu Hazoru. Nake mũnene wa mbũtũ ciake cia mbaara eetagwo Sisera, ũrĩa watũũraga kũu Haroshethu-Hagoyimu. ³ Jabini aarĩ na ngaari cia ita cia igera magana kenda, na nĩahinyĩrĩrie andũ a Isiraeli atarĩ na tha ihinda rĩa mĩaka mĩrongo tĩrĩ, nao andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova amateithie.

⁴ Na rĩrĩ, Debora, mũnabii mũndũ-wa-nja, mĩtumia wa Lapidothu, nĩwe watongoragia Isiraeli hĩndĩ iyo. ⁵ Nake aarĩ na handũ ha gũciirĩra rungu rwa Mũkĩndũ wa Debora, gatagatĩ ka Rama na Betheli kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, nao andũ a Isiraeli maathiiaga harĩ we nĩgeetha amatuithanie maciira. ⁶ Debora agĩtũmanĩra Baraka mũrũ wa Abinoamu kuuma Kedeshi ya Nafitali, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai wa Isiraeli nĩaragwatha agakwĩra atĩrĩ, ‘Thiĩ, woe andũ 10,000 a kuuma Nafitali na Zebuluni, na ũmatongorie nginya Kĩrĩma-inĩ kĩa Taboru. ⁷ Nĩ nĩngũguucĩrĩria Sisera, mũnene wa mbũtũ cia ita cia Jabini, hamwe na ngaari ciake cia ita na thigari ciake nginya rũũ-inĩ rwa Kishoni, ndĩmũneane moko-inĩ maku.’”

⁸ Nake Baraka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũthiĩ aakorwo nĩngũtwarana hamwe na nĩ; no aakorwo ndũgũtwarana hamwe na nĩ-rĩ, o na nĩ ndigũthiĩ.”

⁹ Nake Debora akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩngũtwarana nawe. No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa ũrĩa ũroya ũhoru ũyũ-rĩ, gĩtĩio gĩtigatuĩka gĩaku, nĩgũkorwo Jehova nĩekũneana Sisera moko-inĩ ma mũndũ-wa-nja.” Nĩ ũndũ ũcio Debora agĩtwarana na Baraka nginya Kadeshi, ¹⁰ na kũu Baraka agĩta andũ a Zebuluni na a Nafitali. Andũ 10,000 makĩmũrũmĩrĩra, o na Debora agĩthiĩ hamwe nake.

¹¹ Na rĩrĩ, Heberi ũrĩa Mũkeni nĩeyamũrĩte agatigana na Akeni arĩa angĩ a rũciaro rwa Hobabu, mũthoni-we wa Musa,* na akaamba hema yake mĩtĩ-inĩ ũrĩa mũnene kũu Zaananimu gũkuhĩ na Kadeshi.

¹² Nao andũ makĩhe Sisera ũhoru, atĩ Baraka mũrũ wa Abinoamu nĩambatĩte agakinya Kĩrĩma gĩa Taboru. ¹³ Sisera agĩcookanĩrĩria ngaari ciake cia ita cia igera magana kenda, hamwe na andũ othe arĩa maarĩ hamwe nake, kuuma Haroshethu-Hagoyimu nginya Rũũ rwa Kishoni.

¹⁴ Nake Debora akĩra Baraka atĩrĩ, “Thiĩ! ũyũ nĩguo mũthenya ũrĩa Jehova aneanĩte Sisera moko-inĩ maku. Githĩ Jehova tiwe ũthiĩte arĩ mbere yaku?” Nĩ ũndũ ũcio Baraka agĩkũrũka oimĩte Kĩrĩma-inĩ gĩa Taboru, arũmĩrĩrwo nĩ andũ 10,000. ¹⁵ Rĩrĩa Baraka aamakuhĩrĩrie, Jehova akĩingatithia Sisera hamwe na ngaari ciake cia ita ciothe, na mbũtũ yake yothe, akĩmahũũra na rũhiũ rwa njora, nake Sisera agĩtiganĩria ngaari yake ya ita, akĩũra na magũrũ. ¹⁶ No Baraka akĩingatithia ngaari icio cia ita o hamwe na mbũtũ cia ita nginya Haroshethu-Hagoyimu. Nacio thigari ciothe cia Sisera ikĩũragwo na rũhiũ rwa njora; na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe watigarire.

¹⁷ No rĩrĩ, Sisera agĩthara na magũrũ, akĩũrĩra hema-inĩ ya Jaeli, mĩtumia wa Heberi ũrĩa Mũkeni, nĩ ũndũ kwarĩ na ũrata gatagatĩ-inĩ ka Jabini mũthamaki wa Hazoru na mbarĩ ya Heberi ũcio Mũkeni.

¹⁸ Jaeli akiumagara agatũnge Sisera, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ŭka, mwathi wakwa, toonya thĩinĩ. Ndũgetigĩre.” Nĩ ũndũ ũcio agĩtoonya hema thĩinĩ nake Jaeli akĩmũhumbĩra.

¹⁹ Sisera akiuga atĩrĩ, “Ndĩ mũnyootu, ndagũthaitha he maaĩ nyue.” Jaeli agĩkunũra mbũthũ ya iria, akĩmũhe anyue, agĩcooka akĩmũhumbĩra.

* 4:11 Akeni maarĩ athiritũ ya andũ a Isiraeli kuuma hĩndĩ ya Musa (Thaam 3:1), no Heberi rĩu nĩatuĩkĩte mũthiritũ wa Jabini (4:17).

²⁰ Sisera akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama mũrango-inĩ wa hema, na hangũũka mũndũ akũũrie atĩrĩ, ‘Kũrĩ mũndũ ũrĩ gũkũ?’ uuge atĩrĩ, ‘Aca.’”

²¹ No Jaeli ũcio mĩtumia wa Heberi akĩoya higĩ ya hema na nyondo, agĩthiĩ acemete harĩa Sisera aakomete anogete mũno. Akĩhũũrĩra higĩ iyo thikĩrĩrio-inĩ, igĩtũrikania nginya igĩtoonyerera thĩ, nake agĩkua.

²² Baraka agĩũka aingatithĩtie Sisera, nake Jaeli agĩthiĩ kũmũtũnga. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka, nĩngũkuonia mũndũ ũrĩa ũracaria.” Nĩ ũndũ ũcio Baraka agĩtoonya hamwe na Jaeli, na agĩkora Sisera akomete thĩ arĩ mũkuũ nayo higĩ imũtũrikanĩtie thikĩrĩrio.

²³ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩguo Ngai aatooririe Jabini, mũthamaki wa andũ a Kaanani, mbere ya andũ a Isiraeli. ²⁴ Nakuo guoko kwa andũ a Isiraeli gũgĩkĩrĩria kũgĩa na hinya igũrũ rĩa Jabini, mũthamaki wa andũ a Kaanani, nginya makĩmũniina biũ.

5

Rwĩmbo rwa Debora

¹ Mũthenya ũcio Debora na Baraka mũrũ wa Abinoamu makĩina rwĩmbo rũrũ:

² “Rĩrĩa anene a Isiraeli maatongoria,
rĩrĩa andũ meheana meyendeire-rĩ,
goocai Jehova!

³ “Iguai ũhoro ũyũ, inyuĩ athamaki! Thikĩrĩriai, inyuĩ aathani!
Nĩngũinĩra Jehova, nĩngũina;
nĩngũtungĩra Jehova rwĩmbo, o we Ngai wa Isiraeli.

⁴ “Rĩrĩa Wee Jehova woimire Seiru,
rĩrĩa woimire bũrũri wa Edomu,
thĩ nĩyainainire, igũrũ rikiura,
namo matu magĩita maaĩ.

⁵ Irĩma nĩciathingithire mbere ya Jehova, o we Ngai wa Sinai,
ikiinaina mbere ya Jehova, Ngai wa Isiraeli.

⁶ “Matukũ-inĩ ma Shamigari mũrũ wa Anathu,
o na matukũ-inĩ ma Jaeli, njĩra nĩciagĩte andũ a kũgerera;
agendi maageraga tũcĩra twa mĩkĩra.

⁷ Tũtũũra tũkĩaga andũ kũu Isiraeli,
tũkĩaga andũ, o nginya rĩrĩa niĩ, Debora, ndaarahũkire,
ngĩarahũka ngĩtuĩka ta nyina wa Isiraeli.

⁸ Hĩndĩ irĩa maathuurire ngai ng’eni,
mbaara nĩyokire o ihingo-inĩ cia itũũra inene,
na gũtionekire ngo kana itimũ
harĩ andũ 40,000 kũu Isiraeli.

⁹ Ngoro yakwa irĩ hamwe na anene a Isiraeli,
o hamwe na andũ arĩa merutiire na kwĩyendera gatagatĩ-inĩ ka andũ.
Goocai Jehova.

¹⁰ “Inyuĩ mũhaicaga ndigiri njerũ,
mũikariire matandiko manyu,
na inyuĩ mũthiiaga na njĩra,
cũraniai, ¹¹ kũrĩ na mĩgambo ya aini itahĩro-inĩ rĩa maaĩ.
Mainaga ciĩko cia ũthingu cia Jehova,
ciĩko cia ũthingu cia njamba ciale kũu Isiraeli.

“Nĩngĩ andũ a Jehova magĩikũrũka nginya ihingo-inĩ cia itũũra inene.

12 ‘Wee Debora, ũkĩra! Ĩ ndũgĩũkĩre!

Ũkĩra, ũkĩra, ũkũye rwĩmbo!

Arahũka wee Baraka!

Wee mũrũ wa Abinoamu-rĩ, wĩnyiitĩre mĩgwate yaku.’

13 “Ningĩ andũ arĩa maatigaire,
magĩikũrũka kũrĩ andũ arĩa maarĩ igweta;
andũ a Jehova magĩũka kũrĩ niĩ
hamwe na andũ arĩa maarĩ hinya.

14 Amwe mookire kuuma Efiraimu, arĩa iruka ciao ciarĩ kũu Amaleki;
Benjamini aarĩ hamwe na andũ arĩa maakũrũmĩrĩire.

Anene a ita cia mbaara nĩmaikũrũkire kuuma Makiru,
nakuo Zebuluni gũkiuma arĩa maanyiitaga rũthanju rwa mũnene wa mbũtũ cia ita.

15 Anene a Isakaru maarĩ hamwe na Debora;
ĩĩ-ni, Isakaru maarĩ na Baraka,
mamumĩte thuutha na ihenya o nginya kĩaanda-inĩ.

Ng’ongo-inĩ cia Rubeni
nĩ kwarĩ na ũhoru mũnene wa gwĩcookera.

16 Nĩ kũ gĩatũmire mũikare mĩaki-inĩ
mũiguage mahiũ makĩhuhĩrwo mĩrũri?

Ng’ongo-inĩ cia Rubeni
nĩ kwarĩ ũhoru mũnene wa gwĩcookera.

17 Gileadi aikarire o kũu mũrĩmo wa Rũũ rwa Jorodani.
Nake Dani-rĩ, nĩ kũ gĩagĩtũmire atiindage marikabu-inĩ?

Asheri aikarire o kũu ndwere-inĩ cia iria,
agĩikara icukĩro-inĩ ciake cia marikabu.

18 Andũ a Zebuluni nĩmetwarĩrĩire ũgwati-inĩ wa gĩkuũ;
o nake Nafitali agĩika o ũguo kũu gũtũũgĩru werũ-inĩ.

19 “Athamaki magĩũka, makĩrũa;
athamaki a Kaanani makĩrũira kũu Taanaka, gũkuhĩ na maaĩ ma Megido,
no matiakuuire betha, o na kana ndaho.

20 Kũu igũrũ njata nĩciarũire,
o kũu njĩra-inĩ ciacio ikĩrũa mbaara na Sisera.

21 Rũũ rwa Kishoni nĩ rwamathereririe,
rũu rũũ rwa tene, Rũũ rwa Kishoni.
Wee ngoro yakwa wĩtware, na ũgĩe na hinya!

22 Ningĩ mahũngũ ma mbarathi makĩrumia thĩ,
iteng’erete, mbarathi ciake irĩ hinya igathiĩ iteng’erete.

23 Nake mũraika wa Jehova akiuga atĩrĩ, ‘Merozu ĩrogwatwo nĩ kĩrumi.*
Arĩa matũũraga kuo marogwatwo nĩ kĩrumi kĩa kĩa kĩa,
nĩ ũndũ matiokire gũteithia Jehova,
gũteithia Jehova kũrũa na arĩa marĩ hinya.’

24 “Jaeli mũtumia wa Heberi ũrĩa Mũkeni,
arorathimwo gũkĩra atumia arĩa angĩ,
o we mũrathime mũno harĩ atumia arĩa matũũraga hema-inĩ.

25 Sisera aamũhoire maaĩ, nake akĩmũhe iria;
akĩmũrehera iria imata na mbakũri ĩngĩnyũrwo nĩ andũ arĩa me igweta.

26 Aatambũrũkirie guoko gwake akĩoya higĩ ya hema,
akĩnyiita nyondo ya bundi na guoko kwa ũrĩo.
Akĩringa Sisera, akĩmũhehenja mũtwe,

* 5:23 Itũũra rĩa Merozu rĩarumirwo nĩ kwaga kũnyiitanĩra na ita rĩa Jehova; itũũra rĩrĩ rĩarĩ rĩa Nafitali.

- akĩmũtheeca na agĩthethera thikĩrĩrio yake.
²⁷ Akĩinama magũrũ-inĩ make,
 akĩgũa; agĩkoma hau.
 Akĩinama magũrũ-inĩ make, akĩgũa;
 o hau ainamire, no ho aagũire arĩ mũkuũ.
- ²⁸ “Nyina wa Sisera agĩcũthĩrĩria na ndirica;
 akĩanĩrĩra arĩ gatirica-inĩ kau, akiuga atĩrĩ,
 ‘Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ngaari yake ya ita iikare ũguo itookĩte?
 inegene rĩa magũrũ ma ngaari cia ita-rĩ, rĩcereirwo kũ?’
²⁹ Atumia ake arĩa oogĩ mũno makamũcookagĩria;
 o nake agecookagĩria na ngoro yake atĩrĩ,
³⁰ ‘Githĩ ti gwetha mareetha na makagayana indo cia ndaho:
 mũirĩtu ũmwe kana eerĩ harĩ o mũndũ,
 na nguo cia marangi maingĩ itahĩirwo Sisera,
 nguo cia marangi maingĩ iria ng’emie,
 nguo iria ng’emie mũno cia ngingo yakwa,
 icio ciothe nĩ cia gũtahwo?’
- ³¹ “Nĩ ũndũ ũcio thũ ciaku iroothira, Wee Jehova!
 No arĩa makwendete-rĩ, marotuĩka ta riũa
 rĩkĩratha rĩrĩ na hinya warĩo.”
 Naguo bũrũri ũcio ũkĩgĩa na thayũ ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna.

6

Gideoni

- ¹ Andũ a Isiraeli o rĩngĩ nĩmekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na ihinda rĩa mĩaka mũgwanja Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Amidiani.* ² Na tondũ hinya wa andũ a Midiani nĩwamahatĩrĩrie mũno, andũ a Isiraeli nĩmethondekeire kũndũ gwa kwĩhitha mĩanya-inĩ ya irĩma, na ngurunga-inĩ, na ciĩgitĩro-inĩ iria nũmu. ³ Rĩrĩa rĩothe andũ a Isiraeli maahaandaga irio-rĩ, Amidiani, na Aamaleki, na andũ angĩ a mwena wa irathĩro nĩmatharĩkagĩra bũrũri ũcio. ⁴ Nao nĩmambĩte hema ciao kũu bũrũri-inĩ, na magĩthũkia irio iria ciarĩ mĩgũnda kũndũ guothe o nginya Gaza, na matiigana gũtigĩria andũ a Isiraeli kĩndũ o na kĩmwĩ kĩrĩ muoyo, arĩ ng’ondũ kana ng’ombe, o na kana ndigiri. ⁵ Nĩgũkorwo maambataga kuo na mahiũ mao na hema ciao mahaana ta ngigĩ kũingĩha. Andũ na ngamĩra ciao matingĩatarĩkire; magitharĩkĩra bũrũri ũcio nĩgeetha mawanange biũ. ⁶ Amidiani makĩnyariira andũ a Isiraeli o nginya andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova amateithie.
- ⁷ Na rĩrĩ, hĩndĩ irĩa andũ a Isiraeli maarĩrĩre Jehova nĩ ũndũ wa Amidiani-rĩ, Jehova ⁸ akĩmatũmĩra mũnabii, ũrĩa wameerire atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩ ndamũrutire bũrũri wa Misiri, ngĩmũruta bũrũri wa ũkombo. ⁹ Nĩ nĩ ndaamũtharire kuuma guoko-inĩ kwa andũ a Misiri, na kuuma guoko-inĩ kwa arĩa othe maamũhinyagĩrĩria. Ngĩmarutũrũra mbere yanyu na ngĩmũhe bũrũri wao. ¹⁰ Ngĩmwĩra atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu; Mũtikanahoe ngai cia Aamori, arĩa ene bũrũri ũyũ mũtũire.’ No inyuĩ mũtiigana kũnjigua.”
- ¹¹ Nake mũraika wa Jehova agĩũka agĩkara thĩ gĩtina-inĩ kĩa mũgandi o kũu Ofira, mũgandi wa Joashu ũrĩa Mũabiezeri, harĩa mũriũ Gideoni aahũũragĩra ngano kĩhihĩro-inĩ kĩa ndibei nĩguo amĩhithe ndĩkonwo nĩ Amidiani. ¹² Nake mũraika ũcio wa Jehova akiumĩrĩra Gideoni, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova arĩ hamwe nawe, njamba ĩno irĩ hinya.”
- ¹³ Nake Gideoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “No rĩrĩ, mwathi wakwa, angĩkorwo Jehova arĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, nĩ kĩĩ gĩtũmĩte maũndũ maya mothe matũkore? Makĩrĩ ha

* 6:1 Amidiani maarĩ njaro cia Iburahĩmu iria aaciarire na Ketura (Kĩam 25:2).

morirũ make mothe marĩa maithe maitũ maatwĩraga ũhoro wamo atĩrĩ, ‘Githĩ ti Jehova watwambatarie agĩtũruta bũrũri wa Misiri?’ No rĩu-rĩ, Jehova nĩatũtiganĩrie agatũneana guoko-inĩ kwa Midiani.”

¹⁴ Nake Jehova akĩmũgarũrũkĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ na hinya ũcio ũrĩ naguo ũkahonokie Isiraeli, ũmarute guoko-inĩ kwa Midiani. Githĩ ti nĩ ndĩragũtũma?”

¹⁵ Gideoni akĩmũũria atĩrĩ, “No rĩrĩ, Mwathani, ingĩkihota atĩa kũhonokia Isiraeli? Mũhĩrĩga witũ nĩguo ũtarĩ hinya thĩinĩ wa Manase, na ningĩ nĩ nĩ mũnini mũno nyũmba-inĩ iitũ.”

¹⁶ Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩngũkorwo ndĩ hamwe nawe, na nĩũkũhũra Amidiani ũmaniine othe me hamwe.”

¹⁷ Nake Gideoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩkorwo nĩnjĩtĩkĩrĩkĩte maithe-inĩ maku-rĩ, kĩnyonie kĩmenyithia atĩ ti-itherũ nĩwe ũranjarĩria. ¹⁸ Ndagũthaita ndũkae kuuma haha nginya njooke na ndeehe iruta rĩakwa na ndĩrĩge mbere yaku.”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngweterera nginya ũcooke.”

¹⁹ Gideoni agĩtoonya nyũmba, agĩthĩnja koori, ningĩ agĩthondeka mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia kuuma eba ĩmwe† ya mũtu. Agĩkĩra nyama icio gĩkabũ-inĩ, naguo thathi wacio akĩwĩkĩra nyũngũ-inĩ, agĩtwarĩra mũraika na akĩmũigĩra hau gĩtina-inĩ kĩa mũgandi.

²⁰ Nake mũraika wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya nyama na mĩgate ĩyo ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, ũciigĩrĩre ihiga-inĩ rĩrĩ, na ũciitĩrĩre thathi ũcio.” Nake Gideoni agĩka ũguo.

²¹ Nake mũraika wa Jehova akĩhutia nyama na mĩgate ĩyo ĩtaarĩ na ndawa ya kũmbia na mũthia wa rũthanju rwake. Mwaki ũgĩakana uumĩte ihiga-inĩ, ũgĩcina nyama icio o hamwe na mĩgate ĩyo. Nake mũraika wa Jehova akĩbuĩria na ndaacookire kuonwo. ²² Rĩria Gideoni aamenyire atĩ oima mũraika wa Jehova-rĩ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Īiya wakwa-ĩ! Mwathani Jehova! Nĩnyonete mũraika wa Jehova ũthiũ kwa ũthiũ!”

²³ Nowe Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩa na thayũ! Tiga gwĩtigĩra. Wee-rĩ, ndũgũkua.”

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Gideoni agĩakĩra Jehova kĩgongona hau, agĩgĩta Jehova nĩ Thayũ. Nakĩo gĩtũire kũ Ofira kwa Aabiezeri nginya ũmũthĩ.

²⁵ O ũtukũ ũcio Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya ndegwa ya keerĩ kuuma rũũru-inĩ rwa thoguo ya mĩaka mũgwanja. Ŭcooke ũgũithie kĩgongona gĩa thoguo kĩa Baali, na ũtemange gĩtugĩ kĩa Ashera kĩria kĩrĩ mwena-inĩ wakĩo. ²⁶ Ŭcooke wakĩre Jehova Ngai waku kĩgongona kĩria kĩagĩrĩre hau igũrũ rĩa harĩa hambatĩru. Hũthĩra ngũ cia gĩtugĩ kĩa Ashera kĩria ũtemangire, ũndutĩre ndegwa ĩyo ya keerĩ ĩtuĩke igongona rĩa njino.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Gideoni akĩoya ndungata ciake ikũmi, agĩka o ta ũria Jehova aamwĩrĩte. No rĩrĩ, tondũ nĩetigagĩra andũ a nyũmba yao na andũ a itũũra rĩu-rĩ, eekire maũndũ macio ũtukũ handũ ha mũthenya.

²⁸ Rũciinĩ kwarooka gũkĩa rĩria andũ a itũũra mookĩrĩre-rĩ, kĩgongona kĩa Baali kĩarĩ kĩmomore, hamwe na gĩtugĩ kĩa Ashera gĩtemangĩrwo hau mwena-inĩ wakĩo, nayo ndegwa ĩyo ya keerĩ ĩrutĩrwo kĩgongona-inĩ kũ kĩerũ gĩakĩtwo!

²⁹ Makĩũrania atĩrĩ, “Nũũ wĩkĩte ũũ?”

Rĩria maatũrĩrie wega, makĩrwo atĩrĩ, “Nĩ Gideoni mũrũ wa Joashu wĩkĩte ũguo.”

³⁰ Andũ acio a itũũra makĩra Joashu atĩrĩ, “Umia mũrũguo na nja. No nginya akue, nĩ ũndũ nĩoinangĩte kĩgongona kĩa Baali na agatemenga gĩtugĩ kĩa Ashera kĩria kĩrĩ mwena-inĩ wakĩo.”

³¹ Nowe Joashu agĩcookeria kĩrĩndĩ kũ kĩamũrigiicĩrie kĩ na ũũru atĩrĩ, “Anga nĩmũkwenda kũrũrĩra Baali? Mũrageria kũmũhonokia? Mũndũ ũria ũkũmũrũrĩra, ũcio ekũũragwo gũtanakĩa! Angĩkorwo Baali nĩ ngai-rĩ, no ahote kwĩrũrĩra rĩria mũndũ angiunanga kĩgongona gĩake.” ³² Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ũcio magĩtua Gideoni “Jerubu-Baali,” makiuga atĩrĩ, “Baali nĩarekwo arũe nake we mwene,” nĩ ũndũ nĩoinangĩte kĩgongona kĩa Baali.

† 6:19 nĩ ta kilo 22

³³ Na rĩrĩ, Amidiani othe, na Amaleki, na andũ angĩ a mwena wa irathĩro magĩ-cookanĩrĩria mbũtũ ciao cia ita, makĩringa mũrĩmo wa Jorodani, na makĩamba hema ciao Kĩanda-inĩ kĩa Jezireeli. ³⁴ Hĩndĩ ĩyo Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Gideoni, nake akĩhuha karumbeta, agĩta Aabiezeri mamũrũmĩrĩre. ³⁵ Agĩtũma andũ bũrũri wothe wa Manase, akĩmeera meeohi indo cia mbaara, o na agĩtũmana mabũrũri ma Asheri, na Zebuluni, na Nafitali, o nao makĩambata makamatũnge.

³⁶ Nake Gideoni akĩira Ngai atĩrĩ, “Ũngĩkorwo nĩũkũhonokia Isiraeli na guoko gwakwa o ta ũrĩa weranĩire-rĩ, ³⁷ atĩrĩ, nĩngũiga rũũa rwa ng’ondũ kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano. Ime rĩngĩkorwo rũũa-inĩ rwiki na kũu kũngĩ thĩ gũkorwo kũrĩ kũmũ-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩngamenya atĩ nĩũkũhonokia Isiraeli na ũndũ wa guoko gwakwa, o ta ũrĩa uugĩte.” ³⁸ Na ũguo noguo gwatuĩkire. Gideoni akĩroka gũũkĩra rũciinĩ tene mũthenya ũyũ ũngĩ; akĩhiha rũũa rũu ime rũkiuma maaĩ mbakũri ĩmwe.

³⁹ Nĩngĩ Gideoni akĩira Ngai atĩrĩ, “Ndũkae kũrakario nĩ nĩ. Ngĩrĩrĩria ngũhooe ũndũ ũngĩ ũmwe. Njĩtikĩria o igeria rĩngĩ rĩmwe na rũũa rũrũ. Ihinda rĩrĩ reke rũũa rũrũ rũkorwo rũrĩ rũmũ, nakuo thĩ gũkorwo kũhumbĩrwo nĩ ime.” ⁴⁰ Ũtukũ ũcio Ngai agĩka o ro ũguo. No rũũa rwiki rwarĩ rũmũ; nakuo thĩ guothe kwarĩ kũhumbĩre nĩ ime.

7

Gideoni Gũtooria Andũ a Midiani

¹ Rũciinĩ tene, Jerubu-Baali (nĩwe Gideoni) na andũ ake othe nĩmambire hema gĩthima-inĩ kĩa Harodi. Kambĩ ya Amidiani yarĩ mwena wao wa gathigathini kũu gĩtuamba-inĩ, hakuhĩ na karĩma ka More. ² Jehova akĩira Gideoni atĩrĩ, “Ũrĩ na andũ aingĩ mũno gũkĩra arĩa ngwenda nĩgeetha neane Amidiani moko-inĩ mao. Nĩgeetha Isiraeli matikanjĩtĩre atĩ nĩ hinya wao wamahonokia, ³ Na rĩrĩ, anĩrĩra kũrĩ andũ, ũmeere atĩrĩ, ‘Mũndũ o wothe ũrainaina nĩ guoya no ahũndũke, ehere Kĩrĩma-inĩ kĩa Gileadi.’” Nĩ ũndũ ũcio andũ 22,000 na igĩrĩ makĩehera, magĩtigara 10,000.

⁴ No Jehova akĩira Gideoni atĩrĩ, “O na rĩu andũ no aingĩ mũno. Maikũrũkie maaĩ-inĩ, na nĩngũgũthuranĩria andũ acio ho. Ingiuga atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩegũthĩĩ hamwe nawe,’ ũcio nĩwe ũrĩthĩĩ nawe; no ingiuga atĩrĩ, ‘Ũyũ ndegũthĩĩ hamwe nawe,’ ũcio ndegũthĩĩ nawe.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Gideoni agĩkũrũkia andũ acio maaĩ-inĩ. Marĩ hau Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Amũrania arĩa mekũnyua maaĩ na rũrĩmĩ ta ũrĩa ngui ĩnyuuaga na arĩa mekũnyua maaĩ na hĩ ciao maturĩtie ndu.” ⁶ Andũ magana matatũ makĩnyua maaĩ na hĩ ciao. Acio angĩ othe magĩturia ndu makĩnyua maaĩ.

⁷ Jehova akĩira Gideoni atĩrĩ, “Nĩngũmũhonokia na ũndũ wa andũ magana matatũ arĩa manyuire maaĩ na hĩ, neane Amidiani moko-inĩ manyu. Reke andũ acio angĩ othe mathĩĩ, o mũndũ ainũke gwake.” ⁸ Nĩ ũndũ ũcio Gideoni akĩira andũ acio angĩ a Isiraeli macooke hema-inĩ ciao, no agĩtigwo na andũ magana matatũ, arĩa mooire rĩgu na tũrumbeta twa acio mainũkire.

Na rĩrĩ, kambĩ ya Amidiani yarĩ mũhuro wake o kũu kĩa-anda-inĩ. ⁹ Ũtukũ ũcio Jehova akĩira Gideoni atĩrĩ, “Ũkĩra, ũikũrũke ũtharĩkĩre kambĩ ĩyo ya Amidiani, tondũ nĩndĩmĩneanĩte moko-inĩ maku. ¹⁰ No angĩkorwo nĩũgwĩtigĩra gũtharĩkĩra-rĩ, gũkũrũke kambĩ-inĩ mũrĩ na Pura ndungata yaku, ¹¹ na ũthikĩrĩrie ũrĩa maroiga. Thuutha ũcio nĩũkũgĩa na hinya wa gũtharĩkĩra kambĩ ĩyo.” Nĩ ũndũ ũcio Gideoni na Pura ndungata yake magĩkũrũka nginya tũnyũmba-inĩ twa arangĩri a kambĩ ĩyo. ¹² Nao Amidiani, na Aamaleki na andũ othe a mwena wa irathĩro maikarĩte kĩa-anda kũu maingĩhĩte ta ngigĩ. Ngamĩra ciao itingĩatarĩkire nĩ ũndũ ciarĩ nyingĩ ta mũthanga wa hũgũrũrũ-inĩ cia iria ũrĩa ũtangĩtarĩka.

¹³ Gideoni aakinyire ho o hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũmwe eeraga mũratawe ũhoro wa kiroto gĩake. Nake oigaga atĩrĩ, “Ndootete kiroto ngoona mũgate wa cairi wa gĩthiũrũrĩ ũũkĩte ũkagwĩra kambĩ ya Amidiani. Ũragũthire hema na hinya mũnene mũno, nginya hema ĩrang’aũka, ĩragũa.”

¹⁴ Mũrata wake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũyũ ti ũndũ ũngĩ tiga rūhiũ rwa Gideoni mũrũ wa Joashu, ũrĩa Mũisiraeli. Ngai nĩaneanĩte Amidiani na kambĩ yao yothe moko-inĩ make.”

¹⁵ Rĩrĩa Gideoni aigũire ũhoru wa kiroto kũ na ũtaũri wakĩo, akĩhooya Ngai. Agĩcooka nginya kambĩ-inĩ ya Isiraeli akĩmeeta akĩmeera atĩrĩ, “Ũkĩrai! Jehova nĩaneanĩte kambĩ ya Amidiani moko-inĩ manyu.” ¹⁶ Akĩganyania andũ acio magana matatũ ikundi ithatũ, akĩmanengera othe o mũndũ karumbeta na nyũngũ theri, ĩrĩ na kĩmũrĩ thĩĩnĩ.

¹⁷ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ndoraai. Mwĩke o ũrĩa ngwĩka. Hĩndĩ ĩrĩa ndĩrĩkinya mũthia-inĩ wa kambĩ, mwĩke o ũrĩa ndĩrĩka. ¹⁸ Hĩndĩ ĩrĩa nĩ na arĩa othe ndĩ nao tũrĩhuha tũrumbeta twitũ, hĩndĩ ĩyo inyuotho mũthiũrũrũkĩirie kambĩ mũhuhe twanyu na mwanĩrĩre atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa Jehova o na wa Gideoni.’”

¹⁹ Gideoni na andũ acio igana rĩmwe arĩa maarĩ nake magĩkinya mũthia wa kambĩ o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa ũtukũ gatagatĩ, thuutha hanini wa gũcenjania arangĩri. Makĩhuha tũrumbeta twao na makĩũraga nyũngũ irĩa ciarĩ moko-inĩ mao. ²⁰ Ikundi icio ithatũ ikĩhuha tũrumbeta, na ikĩũraga nyũngũ. Maanyĩtĩte imũrĩ na moko mao ma ũmotho, na makanyĩta tũrumbeta twao twa kũhuha na moko mao ma ũrĩo, nao makĩanĩrĩra atĩrĩ, “Rũhiũ rwa njora rwa Jehova na rwa Gideoni!” ²¹ Na rĩrĩa o mũndũ aarũgamire handũ hake gũthiũrũrũkĩria kambĩ-rĩ, Amidiani othe magĩteng’era, magĩkayaga morĩte.

²² Hĩndĩ ĩrĩa tũrumbeta tũu magana matatũ twahuhirwo, Jehova agĩtũma andũ arĩa maarĩ kambĩ-inĩ yothe mahũũrane na hiũ ciao cia njora mũndũ na mũndũ ũrĩa ũngĩ. Nayo mbũtũ ĩyo yothe ikĩũrĩra Bethi-Shita ĩrorete Zerera o nginya mũhaka-inĩ wa Abeli-Mehola gũkuhĩ na Tabathu. ²³ Andũ a Isiraeli kuuma Nafitali, na Asheri na Manase guothe nĩmetirwo nao magĩteng’eria Amidiani. ²⁴ Nake Gideoni agĩtũmana bũrũri wotho ũrĩa wa irĩma wa Efiraĩmu, akiuga atĩrĩ, “Ikũrũkai mũhũũrane na Amidiani na mwĩnyĩtĩre maaĩ ma Jorodani mbere yao o nginya Bethi-Bara.”

Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Efiraĩmu nĩmetirwo, na makĩnyĩtĩra maaĩ ma Rũũ rwa Jorodani o nginya Bethi-Bara. ²⁵ O na ningĩ nĩmanyĩtĩre atongoria eerĩ a Midiani, nĩ Orebu na Zeebu. Nao makĩũragĩra Orebu ihiga-inĩ rĩa Orebu, nake Zeebu makĩmũũragĩra kĩhihĩro-inĩ kĩa ndibei kĩa Zeebu. Nao magĩthingatana na Amidiani, na magĩtwara mĩtwe ya Orebu na Zeebu kũrĩ Gideoni, ũrĩa warĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani.

8

Zeba na Zalimuna

¹ Na rĩrĩ, andũ a Efiraĩmu makĩũria Gideoni atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũtwĩke ũguo? Wagire gũtwĩta ũgĩthĩĩ kũhũũrana na Amidiani nĩkĩ?” Nao makĩmũtetia mũno.

² Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩatĩa nĩ njĩkĩte ngerekaniĩtio na inyuĩ? Githĩ kũhaara thabibũ cia Efiraĩmu ti kwegu gũkĩra magetha mothe ma thabibũ cia Abiezeri? ³ Ngai nĩaneanire Orebu na Zeebu, atongoria a Amidiani moko-inĩ manyu. Nĩatĩa nĩ hotete gwĩka ngerekaniĩtio na inyuĩ?” Maigua ũguo, marakara marĩa maamũrakarĩre namo magĩthira.

⁴ Gideoni na andũ ake magana matatũ, o na marĩ anogu, magĩteng’eria thũ ciao magĩkinya Jorodani na makĩringa rũũ rũu. ⁵ Nake akĩra andũ a Sukothu atĩrĩ, “Heei ĩta rĩakwa kĩndũ gĩa kũrĩa; nĩ ũndũ nĩ anogu biũ, na no ndeng’eretie Zeba na Zalimuna, athamaki a Midiani.”

⁶ No anene a Sukothu makĩmũũria atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, ũkĩrĩ ũranyĩta Zeba na Zalimuna magakorwo marĩ moko-inĩ maku? Tũkũhe thigari ciaku irio nĩkĩ?”

⁷ Nake Gideoni akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa ũguo mwoiga, rĩrĩa Jehova arĩneana Zeba na Zalimuna moko-inĩ makwa, ndĩtembũranga mĩrĩ yanyu na mĩigua ya werũ-inĩ na mahiũ ma nyeki-inĩ.”

⁸ Oima kũu akĩambata nginya Penieli, * akĩmooria o ta ũguo oorĩtie andũ a Sukothu, nao magĩcookia o ta ũrĩa andũ a Sukothu maamũcookeirie. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio akĩra andũ

* 8:8 Penieli nĩho Jakubu aagianĩre na Ngai.

a Penieli atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa ngaahũndũka hootanĩte-rĩ, nĩ nĩngamomora mũthiringo ũyũ mũraihi na igũrũ.”

¹⁰ Nao Zeba na Zalimuna maarĩ kũu Karikori marĩ na ita rĩa andũ ta 15,000, acio oiki no-o maatigaire kuuma kũrĩ mbũtũ ya andũ a irathĩro; andũ 100,000 rĩa mĩrongo ĩrĩ arĩa maarũaga na hiũ cia njora nĩ moragĩtwo. ¹¹ Gideoni akĩambata na njĩra ya andũ arĩa maikaraga hema-inĩ mwena wa irathĩro rĩa Noba na Jogibeha, akiumĩrĩra mbũtũ ĩyo hĩndĩ ĩrĩa ĩtegeragĩria kũrĩ na ũgwati. ¹² Zeba na Zalimuna, athamaki acio eerĩ a Midiani, makĩũra, nowe akĩmateng’eria, akĩmanyiita, na akĩhoota mbũtũ ĩyo yao yothe.

¹³ Gideoni mũrũ wa Joashu akĩhũndũka oimĩte mbaara-inĩ, agereire Ihĩtũkĩro rĩa Heresi. ¹⁴ Nake akĩnyiita mwanake wa Sukothu, na akĩmũhooya ũhoru, nake mwanake ũcio akĩmwandĩkĩra marĩitwa ma anene mĩrongo mũgwanja na mũgwanja a Sukothu, na nĩo athuuri a itũũra rĩu. ¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Gideoni agĩũka, akĩĩra andũ a Sukothu atĩrĩ, “Aya nĩo Zeba na Zalimuna, arĩa mwanyũrũrĩrie ũhoru wao, mũkiuga atĩrĩ, ‘Anga nĩũkĩnyiitĩte Zeba na Zalimuna magakorwo marĩ moko-inĩ maku? Tũkũhe andũ aya aku anogu irio nĩkĩ?’” ¹⁶ Agĩkĩnyiita athuuri acio a itũũra, nake akĩherithia andũ acio a Sukothu na mĩgũga ya werũ-inĩ, na mahiũ ma nyeki-inĩ. ¹⁷ Ningĩ akĩmomora mũthiringo ũcio mũraihi na igũrũ wa Penieli, na akĩũraga andũ a itũũra rĩu.

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo akĩũria Zeba na Zalimuna atĩrĩ, “Andũ arĩa mworagĩire kũu Tabori-rĩ, maahaanaga atĩa?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩ andũ tawe, o ũmwe wao aahaanaga ta mũrũ wa mũthamaki.”

¹⁹ Gideoni akĩmacookeria atĩrĩ, “Acio maarĩ ariũ a baba, o na ariũ a maitũ. O ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo-rĩ, korwo nĩmwahonokirie mĩoyo yao-rĩ, ndingĩamũũraga.”

²⁰ Akĩgarũrũkĩra Jetheri, mũriũ wake wa irigithathi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Moorage!” Nowe Jetheri ndaigana gũcomora rũhiũ rwa njora, tondũ aarĩ o kamwana kanini, na nĩeti-gagĩra.

²¹ Zeba na Zalimuna makĩĩra Gideoni atĩrĩ, “Ũkĩra, ũtũũrage arĩ we. Tondũ o ta ũrĩa mũndũ atarĩi noguo hinya wake ũigana.” Nĩ ũndũ ũcio Gideoni agĩũkĩra, akĩmooraga, na akĩruta irengeeri iria ciagemetie ngingo cia ngamĩra ciao, agĩthĩi nacio.

Ebodi ya Gideoni

²² Andũ a Isiraeli makĩĩra Gideoni atĩrĩ, “Tũthamakĩre, wee, na mũrũguo, na mũrũ wa mũrũguo o nake, nĩgũkorwo wee nĩũtũhonoketie, ũgatũruta moko-inĩ ma Midiani.”

²³ Nowe Gideoni akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndikũmũthamakĩra, o na kana mũrũ wakwa. Jehova nĩwe ũkũmũthamakĩra.” ²⁴ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Harĩ ũndũ ũngĩ ũmwe ngũmũhooya, naguo nĩ atĩ o ũmwe wanyu aahe gĩcũhĩ kĩmwe gĩa gũtũ kĩa iria aatahire.” (Ŭcio warĩ mūtugo wa Aishumaeli, gwĩkĩra icũhĩ cia thahabu matũ.)

²⁵ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩtũgũciheana tũkenete.” Nĩ ũndũ ũcio makĩara nguo thĩ, na o mũndũ agĩkia gĩcũhĩ ho kuuma kũrĩ indo iria aatahĩte. ²⁶ Naguo ũritũ wa icũhĩ icio cia thahabu aahoote wakinyire cekerĩ 1,700,[†] mathaga marĩa mangĩ matatarĩtwo, na nĩmo mĩgathĩ, na nguo cia rangi wa ndathi iria ciehumbagwo nĩ athamaki a Amidiani, kana mĩnyororo ĩrĩa yarĩ ngingo cia ngamĩra ciao. ²⁷ Gideoni agĩthondeka thahabu ĩyo ĩgĩtuĩka ebodi, ĩrĩa aigire kũu Ofira, itũũra rĩake. Isiraeli othe makĩhũũra ũmaraya na ũndũ wa kũmĩhooya marĩ kũu, nayo ĩgĩtuĩka mũtego harĩ Gideoni na nyũmba yake.

Gĩkuũ kĩa Gideoni

²⁸ Ŭguo nĩguo andũ a Midiani maahootirwo nĩ andũ a Isiraeli, na matiacookire kwambararia mĩtwe rĩngĩ. Matukũ-inĩ marĩa Gideoni aatũũrĩre muoyo, bũrũri ũcio ũkĩgĩa na thayũ mĩaka mĩrongo ĩna.

²⁹ Jerubu-Baali mũrũ wa Joashu nĩacookire gwake mũciĩ gũtũũra kuo. ³⁰ Na aarĩ na ariũ mĩrongo mũgwanja ake mwene, nĩ ũndũ nĩ aarĩ na atumia aingĩ. ³¹ Nayo thuriya yake ĩrĩa yaikaraga Shekemu, nĩyamũciarĩire mwana wa kahĩ, ũrĩa aatũire Abimeleku.

[†] 8:26 nĩ ta kilo 20

³² Gideoni mūrũ wa Joashu aakuire arĩ mūkũrũ mũno, na agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ ya ithe Joashu kũu Ofira ya Aabiezeri.

³³ Gideoni akua-rĩ, andũ a Isiraeli o rĩngĩ nĩmahũũrĩre ũmaraya na Mabaali. Makĩrũgamia Baali-Berithu[‡] ĩtuĩke ngai yao, ³⁴ na matiacookire kũrĩrikana Jehova Ngai wao, ũrĩa wamahonoketie akamaruta moko-inĩ ma thũ ciao ciothe iria ciarĩ mĩena-inĩ yao yothe. ³⁵ O na ningĩ nĩmagire gũcookia ngaatho kũrĩ nyũmba ya Jerubu-Baali (nĩwe Gideoni) nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe mega aamekĩire.

9

Abimeleku

¹ Abimeleku mūrũ wa Jerubu-Baali nĩathiire kũrĩ aa mamawe na andũ othe a mbarĩ ya kũrĩa nyina oimĩte kũu Shekemu, akĩmeera atĩrĩ, ² “Ūriai atũũri othe a Shekemu atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ ũrĩkũ mwega na inyuĩ. Nĩ mwathwo nĩ ariũ mĩrongo mũgwanja a Jerubu-Baali, kana mũthamakĩrwo nĩ mũndũ ũmwe?’ Ririkanai ndĩ wanyu, tuumĩte mũthiimo ũmwe.”

³ Rĩrĩa aa mamawe meerire atũũri a Shekemu ũhoro ũcio wothe, andũ a Shekemu makĩenda kũrũmĩrĩra Abimeleku nĩ ũndũ nĩmoigire atĩrĩ, “Ūcio nĩ mūrũ wa ithe witũ.”

⁴ Nao makĩmũhe cekerĩ mĩrongo mũgwanja cia betha* irutĩtwo hekarũ-inĩ ya Baali-Berithu, nake Abimeleku agĩcihũthĩra kwandĩka andũ matarĩ kĩene na a mbũkĩrĩra, arĩa maatuĩkire arũmĩrĩri ake. ⁵ Agĩthĩ gwa ithe mũciĩ o kũu Ofira na akĩũragithĩria ariũ a ithe mĩrongo mũgwanja ihiga-inĩ rĩmwe, nĩo ariũ a Jerubu-Baali. No Jothamu, mūrũ wa Jerubu-Baali ũrĩa warĩ kĩhinga-nda, nĩahonokire nĩ ũndũ nĩehithire. ⁶ Nao atũũri othe a Shekemu na a Bethi-Milo makĩũngana mĩtĩ-inĩ ũrĩa mũnene o hau gĩtugĩ-inĩ kĩrĩa kĩrĩ Shekemu, magĩtua Abimeleku mũthamaki.

⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Jothamu aaheirwo ũhoro ũcio-rĩ, akĩhaica Kĩrĩma-igũrũ kĩa Gerizimu na akĩanĩrĩra, akĩmeera atĩrĩ, “Ta thikĩrĩriai inyuĩ atũũri a Shekemu, nĩgeetha o nake Ngai amũthikĩrĩrie. ⁸ Mũthenya ũmwe mĩtĩ nĩyoimagarire ĩgaitĩrĩrie ũmwe wayo maguta atuĩke mũthamaki wayo. Nayo ĩkĩra mũtamaĩyũ atĩrĩ, ‘Ūka ũtuĩke mũthamaki witũ.’

⁹ “No mũtamaĩyũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, ‘No ndigane na maguta makwa marĩa matũmaga ngai o na andũ matĩio, ngariũnge ũũ na ũũ igũrũ rĩa mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ?’

¹⁰ “Thuutha ũcio mĩtĩ ĩyo ĩkĩra mũkũyũ atĩrĩ, ‘Ūka ũtuĩke mũthamaki witũ.’

¹¹ “No mũkũyũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, ‘No ndigane na ngũyũ ciakwa njega ũguo na irĩ mũrĩo, ngariũnge ũũ na ũũ igũrũ rĩa mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ?’

¹² “Nĩngĩ mĩtĩ ĩkĩra mũthabibũ atĩrĩ, ‘Ūka ũtuĩke mũthamaki witũ.’

¹³ “No mũthabibũ ũcio ũgĩcookia atĩrĩ, ‘No ndigane na ndibei yakwa ĩrĩa ĩkenagia ngai o na andũ, ngariũnge ũũ na ũũ igũrũ rĩa mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ?’

¹⁴ “Kũrĩkĩrĩria mĩtĩ yothe ĩkĩra mũtare wa gĩthaka-inĩ atĩrĩ, ‘Ūka ũtuĩke mũthamaki witũ.’

¹⁵ “Naguo mũtare ũcio wa gĩthaka ũkĩra mĩtĩ ĩyo atĩrĩ, ‘Kũngĩkorwo ti-itherũ nĩ mũkwenda kũnjitĩrĩria maguta nduĩke mũthamaki wanyu-rĩ, gĩũkei mwĩhithe kĩruru-inĩ gĩakwa; no kũngĩkorwo ti ũguo-rĩ, mwaki ũrokiuma mũtare-inĩ wa gĩthaka ũcine mĩtarakwa ya Lebanoni!’

¹⁶ “No rĩrĩ, angĩkorwo mwekire ũndũ ũcio na kĩhoto, na mũrĩ na ngoro njega rĩrĩa mwatũire Abimeleku mũthamaki, na angĩkorwo nĩmwĩkĩte Jerubu-Baali na nyũmba yake maũndũ mega, mũkamwĩka ũrĩa agĩrĩrwo nĩ gwĩkwo-rĩ, ¹⁷ tondũ baba nĩwe wamũrũĩrĩre, agĩtwarĩrĩria muoyo wake ũgwati-inĩ nĩgeetha amũhonokie moko-inĩ ma Amidiani, ¹⁸ (no ũmũthĩ nĩmũũkĩrĩre nyũmba ya baba, mũkooragĩra ariũ ake mĩrongo mũgwanja ihiga-inĩ rĩmwe, na mũgatua Abimeleku, mūrũ wa ngombo yake ya mũirũtu, mũthamaki wa atũũri a Shekemu tondũ nĩ mūrũ wa ithe wanyu), ¹⁹ mũngĩkorwo mwĩkĩte ũndũ ũcio na kĩhoto, na mũrĩ na ngoro njega kũrĩ Jerubu-Baali na nyũmba yake ũmũthĩ-rĩ, Abimeleku arotuĩka gĩkeno kĩanyu, o na inyuĩ mũgĩtuĩke gĩkeno gĩake! ²⁰ No

[‡] 8:33 Baali-Berithu yarĩ ngai ya andũ a Kaanani, na hekarũ yayo yarĩ Shekemu. * 9:4 nĩ ta kilo robo ithatũ (0.75)

kũngĩkorwo ti ũguo-rĩ, mwaki ũrokiuma harĩ Abimeleku ũmũcine, ũmũniine biũ, atũũri aya a Shekemu na Bethi-Milo, o na mwaki ũrokiuma harĩ inyuĩ atũũri a Shekemu na Bethi-Milo, ũcine Abimeleku, ũmũniine biũ.”

²¹ Hĩndĩ ĩyo Jothamu agĩithara, akĩũrĩra kũu Biri, nake agĩtũũra kuo nĩ ũndũ nĩetigagĩra mũrũ wa ithe, Abimeleku.

²² Thuutha wa Abimeleku gwachana Isiraeli mĩaka ĩtatũ-rĩ, ²³ Ngai agĩtũma roho mũũru gatagatĩ ka Abimeleku na atũũri a Shekemu, arĩa meekire maũndũ mooru ma ũhinga kũrĩ Abimeleku. ²⁴ Ngai eekire ũndũ ũyũ nĩgeetha ngero ĩrĩa yagerirwo ariũ mĩrongo mũgwanja a Jerubu-Baali, ya gũitwo thakame yao, ĩrĩhio mũrũ wa ithe wao, Abimeleku, na ĩrĩhio atũũri a Shekemu arĩa maamũteithirie kũũraga ariũ a ithe. ²⁵ Nĩ ũndũ wa kũregana nake-rĩ, atũũri acio a Shekemu nĩmaigire andũ irĩma-inĩ nĩguo mohie na matunye o mũndũ ũrĩa wahĩtũkaga indo ciake, naguo ũhoru ũcio ũkĩmenyithio Abimeleku.

²⁶ Nake Gaali mũrũ wa Ebedi hamwe na ariũ a ithe magĩthaamĩra kũu Shekemu, nao atũũri akuo makĩmwĩhoka. ²⁷ Thuutha wa gũthĩ mĩgũnda-inĩ na gũcookereria thabibũ na gũcihiha, makĩgĩa na iruga hekarũ-inĩ ya ngai yao. Rĩrĩa maarĩaga na makĩnyuuga, makĩruma Abimeleku. ²⁸ Nake Gaali mũrũ wa Ebedi akiuga atĩrĩ, “Abimeleku nũũ, na Shekemu nũũ, nĩguo tũtũike ndungata ciake? Githĩ ti mũrũ wa Jerubu-Baali, nake Zebuli githĩ tiwe mũnini wake? Tungatĩrai andũ a Hamoru, ithe wa Shekemu! Tũgũgĩtungatĩra Abimeleku nĩkĩ? ²⁹ Naarĩ korwo andũ aya me rungu rwa wathani wakwa! Hĩndĩ ĩyo nĩ no ndĩmweherie. No njĩre Abimeleku atĩrĩ, ‘Ita ita rĩaku rĩothe!’”

³⁰ Rĩrĩa Zebuli ũcio mwathi wa itũũra aigũire ũrĩa Gaali mũrũ wa Ebedi oigĩte-rĩ, akĩrakario nĩ ũhoru ũcio mũno. ³¹ Agĩtũmĩra Abimeleku andũ na hitho, akĩmwĩra atĩrĩ, “Gaali mũrũ wa Ebedi na ariũ a ithe nĩmokĩte gũkũ Shekemu, na nĩmararahũra andũ a itũũra magũũkĩrĩre. ³² Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, ũtukũ wakinya wee na andũ aku mũũke mũmoohie mĩgũnda-inĩ. ³³ Rũciĩnĩ tene riũa rĩkĩratha-rĩ, ũthĩ ũtharĩkĩre itũũra inene. Na rĩrĩa Gaali na andũ ake mariumĩra magũtharĩkĩre-rĩ, ĩka ũrĩa wotho guoko gwaku kũngĩhota gwĩka.”

³⁴ Nĩ ũndũ ũcio Abimeleku marĩ hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita makiumagara ũtukũ, makĩhitha gũkuhĩ na Shekemu marĩ ikundi inya. ³⁵ Nake Gaali mũrũ wa Ebedi nĩoimagarĩte akarũgama itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra inene, o hĩndĩ ĩyo Abimeleku na thigari ciake moimagĩra kũrĩa meehithĩte.

³⁶ Rĩrĩa Gaali aamoonire-rĩ, akĩĩra Zebuli atĩrĩ, “Ta rora, harĩ na andũ maroka maikũrũkĩte kuuma irĩma igũrũ!”

Nake Zebuli agĩcookia atĩrĩ, “Wee ũroona ciĩruru cia irĩma taarĩ andũ.”

³⁷ No Gaali akĩaria rĩngĩ, akiuga atĩrĩ: “Ta rora wone andũ maroka maikũrũkĩte moimĩte gatagatĩ ka bũrũri, na mbũtũ ĩrĩa ĩngĩ yũkĩte yumĩte na mwena wa mũtĩ wa mũragũri.”

³⁸ Nĩngĩ Zebuli akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwĩgaatho waku ũkĩrĩ ha rĩu, wee woigire atĩrĩ, ‘Abimeleku nũũ atĩ nĩguo atwathe?’ Githĩ andũ aya ti o wanyũrĩrie. Umagara ũkarũe nao!”

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio Gaali agĩtongoria atũũri a Shekemu makĩhũũrana na Abimeleku.

⁴⁰ Abimeleku akĩmũteng’eria, nao andũ aingĩ makĩgũa magurarĩtio makĩũra kũu guothe o nginya itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo. ⁴¹ Abimeleku agĩtũũra Aruma, nake Zebuli akĩrutũũra Gaali hamwe na ariũ a ithe kuuma Shekemu.

⁴² Mũthenya ũyũ ũngĩ andũ a Shekemu magĩthĩ mĩgũnda-inĩ, nake Abimeleku akĩmenyithio ũhoru ũcio. ⁴³ Nĩ ũndũ ũcio akĩoya andũ ake, akĩmagayania ikundi ithatũ, akĩmaiga moherie andũ mĩgũnda-inĩ. Hĩndĩ ĩrĩa onire andũ acio magĩũka moimĩte itũũra-inĩ rĩrĩa inene, agĩũkĩra amatharĩkĩre. ⁴⁴ Abimeleku na ikundi iria aarĩ nacio makĩguthũka mbere nginya hau itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra inene, nacio ikundi icio ĩngĩ ĩgĩrĩ ikĩguthũkĩra arĩa maarĩ mĩgũnda-inĩ, ikĩmooraga. ⁴⁵ Abimeleku akĩhũũrana na itũũra rĩu inene mũthenya wotho nginya akĩrĩtaha na akĩũraga andũ a rĩo othe. Nĩngĩ akĩananga itũũra rĩu inene, na akĩrĩtĩrĩria cumbĩ.

⁴⁶ Rĩrĩa maiguire ũhoro ũcio, andũ arĩa maatũũraga mũthiringo-inĩ wa Shekemu magĩtoonya kũhitho-inĩ kĩa hinya kĩa hekarũ ya Eli-Berithu. ⁴⁷ Rĩrĩa Abimeleku aiguire atĩ nĩmacookanĩrĩre kuo-rĩ, ⁴⁸ we na andũ ake othe makĩambata Kĩrĩma-inĩ gĩa Zalimuna. Akĩoya ithanwa, agĩtema honge, na agĩciigĩrĩa ciande. Agĩatha andũ arĩa maarĩ nake, akĩmeera atĩrĩ, “Narua! Īkai ũguo muona ndeka!” ⁴⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio othe magĩtema honge, na makĩrũmĩrĩa Abimeleku. Magĩciũmba hĩba kũnyiitana na kũhitho kũ kĩa hinya magĩcigwatia mwaki andũ marĩ thĩinĩ. Nĩ ũndũ ũcio andũ acio othe maarĩ thĩinĩ wa mũthiringo ũcio wa Shekemu, ta andũ 1,000, arũme na andũ-a-nja, o nao magĩkua.

⁵⁰ Abimeleku agĩthĩ itũũra rĩa Thebezu, akĩrĩrigiicĩria na akĩrĩtunyana. ⁵¹ No rĩrĩ, thĩinĩ wa itũũra rĩu inene nĩ kwarĩ na mũthiringo mũrũmu kũrĩa arũme othe na andũ-a-nja, na andũ othe a itũũra rĩu inene, moorĩre. Makĩhingĩra thĩinĩ, na makĩhaica mũthiringo igũrũ. ⁵² Abimeleku agĩthĩ mũthiringo-inĩ ũcio, akĩũhithũkĩra. No rĩrĩa akuhĩrĩrie itoonyero rĩa mũthiringo nĩguo aũgwatie mwaki-rĩ, ⁵³ mĩtumia ũmwe akĩmũgũithĩria ihiga rĩa gĩthĩ mĩtwe, rĩkĩmũhehenja mĩtwe.

⁵⁴ Nake agĩta mũkuui wake wa indo cia mbaara na ihenya, akĩmwĩra atĩrĩ, “Comora rũhiũ rwaku rwa njora ũnjũrage, nĩgeetha matikoigage atĩrĩ, ‘Ooragirwo nĩ mũndũ-wa-nja.’” Nĩ ũndũ ũcio ndungata yake ĩkĩmũtheeca, agĩkua. ⁵⁵ Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli moonire atĩ Abimeleku nĩakuĩte-rĩ, makĩinũkĩra.

⁵⁶ Ũguo nĩguo Ngai aarĩhirie Abimeleku nĩ ũndũ wa waganu ũrĩa ekĩte ithe, wa kũũraga ariũ-a-ithe mĩrongo mũgwanja. ⁵⁷ Ningĩ Ngai akĩrĩhia andũ a Shekemu nĩ ũndũ wa waganu wao wothe. Kĩrumi kĩa Jothamu mũrũ wa Jerubu-Baali gĩkĩmacookerera.

10

Tola

¹ Thuutha wa Abimeleku, mũndũ wa mũhĩrĩa wa Isakaru wetagwo Tola mũrũ wa Pua, mũrũ wa Dodo, akĩarahũka ahonokie Isiraeli. Nake agĩtũũra Shamiru, kũu bũrũri ũrĩa ũrĩ ĩrĩma wa Efiraimu. ² Agĩtiirĩrĩa Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ; agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo kũu Shamiru.

Jairu

³ Nake Tola akĩrũmĩrĩrwo nĩ Jairu wa kuuma Gileadi, ũrĩa watiirĩrĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ. ⁴ Jairu aarĩ na ariũ mĩrongo ĩtatũ arĩa mathiiaga mahaicĩte ndigiri mĩrongo ĩtatũ. Maathaga matũũra mĩrongo ĩtatũ kũu Gileadi, marĩa nginya ũmũthĩ metagwo Havothu-Jairu. ⁵ Jairu akua aathikirwo kũu Kamonu.

Jefitha

⁶ O rĩngĩ andũ a Isiraeli nĩmekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Magĩtungatĩra Mabaali na Maashitoretu, na ngai cia Aramu, na ngai cia Sidoni, na ngai cia Moabi, na ngai cia Aamoni, o na ngai cia Afilisti.* Na tondũ andũ a Isiraeli nĩmatiganĩrie Jehova na matiacookire kũmũtungatĩra-rĩ, ⁷ akĩrakario nĩo. Akĩmaneana moko-inĩ ma Afilisti na moko-inĩ ma Aamoni, ⁸ arĩa maamanyariire na makĩmahinyĩrĩa mwaka-inĩ ũcio. Nao makĩhinyĩrĩa andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani kũu Gileadi, bũrũri wa Aamori, mĩaka ikũmi na ĩnana. ⁹ Ningĩ Aamoni makĩringa Rũũ rwa Jorodani nĩguo makarũe na andũ a Juda, na andũ a Benjamini, o na nyũmba ya Efiraimu; nakuo Isiraeli gũkĩgĩa na kĩnyariirĩko kĩnene. ¹⁰ Ningĩ andũ a Isiraeli magĩkaĩra Jehova makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtwĩhĩtie, tũgatiganĩria Ngai witũ, tũgatungatĩra Mabaali.”

¹¹ Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa andũ a Misiri na Aamori, na Aamoni, na Afilisti, ¹² na Asidoni, na Aamaleki, o na Amaoni maamũhinyĩrĩre na mũkĩngaĩra

* 10:6 Ngai cia Aramu ciarĩ Hadadi (kana Baali), Motu, Anathi, na Rimoni; ngai ĩrĩa nene ya andũ a Moabi yarĩ Kemoshu, nayo ya andũ a Amoni yarĩ Moleku.

ndĩmũteithie-rĩ, githĩ ndiamũhonokirie kuuma moko-inĩ mao? ¹³ No inyuĩ nĩmwandiganĩirie na mũgĩtungatĩra ngai ingĩ, tondũ ũcio ndigacooka kũmũhonokia o na rĩ. ¹⁴ Thĩĩ mũgakaĩre ngai icio mwĩthuurĩre. Nĩmũhonokagie hĩndĩ ĩrĩa mũranyamarĩka!”

¹⁵ No andũ a Isiraeli makĩĩra Jehova atĩrĩ, “Nĩtwĩhĩtie. Īka na ithuĩ o ta ũrĩa ũkuona kwagĩĩre, no rĩrĩ, twagũthaitha ũtũhonokie rĩu.” ¹⁶ Hĩndĩ ĩyo magĩkĩeheria ngai icio cia kũngĩ gatagatĩ-inĩ kao, na magĩtungatĩra Jehova. Nake ndangĩakirĩĩrie rĩngĩ kuona Isiraeli makĩnyariirĩka.

¹⁷ Rĩrĩa Aamoni meerirwo moe indo cia mbaara na makĩamba hema ciao kũu Gileadi-rĩ, andũ a Isiraeli makĩũngana na makĩamba hema ciao kũu Mizipa. ¹⁸ Atongoria a andũ a Gileadi makĩĩrana atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũkwambĩrĩria kũrũa na Aamoni-rĩ, ũcio nĩwe ũgũtuĩka mũnene wa andũ arĩa matũũraga Gileadi.”

11

¹ Na rĩrĩ, Jefitha aarĩ Mũgileadi warĩ njamba yarĩ hinya. Nake ithe wa Jefitha eetagwo Gileadi, na nyina aarĩ mũmaraya. ² Mũtumia wa Gileadi o nake akĩmũciarĩra aanake, na rĩrĩa maagimarire makĩingata Jefitha. Nao makiuga atĩrĩ, “Wee ndũkagaya igai thĩnĩ wa nyũmba iitũ, tondũ ũrĩ wa mũtumia ũngĩ.” ³ Nĩ ũndũ ũcio Jefitha akĩũrĩra ariũ a ithe, agĩthĩ gũtũũra bũrũri wa Tobu, kũrĩa gĩkundi kĩa andũ matarĩ kĩene kĩamũrigiicĩrie na gĩkĩmũrũmĩrĩra.

⁴ Thuutha wa ihinda inini, hĩndĩ ĩrĩa Aamoni maahaarĩrie mbaara na Isiraeli, ⁵ athuuri a Gileadi magĩthĩ kũgĩra Jefitha kuuma bũrũri wa Tobu. ⁶ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Ŭka, ũtuĩke mũnene witũ wa ita, nĩgeetha tũhũũrane na Aamoni.”

⁷ Jefitha akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ mũtiathũũrire mũkĩnyingata kuuma nyũmba ya baba? Nĩ kĩĩ kĩratũma mũũke kũrĩ nĩ rĩu mũrĩ na thĩĩna?”

⁸ Athuuri a Gileadi makĩmwĩra atĩrĩ, “O na kũrĩ ũguo, nĩtwagũcookerera; twarana na ithuĩ tũkahũũrane na Aamoni, na nĩgũtuĩka mũnene witũ wa gwathaga andũ othe arĩa matũũraga Gileadi.”

⁹ Jefitha akĩmooria atĩrĩ, “Mũngĩnjookia ngahũũrane na Aamoni nake Jehova amaneane kũrĩ nĩ-rĩ, ti-itherũ nĩ nĩngatuĩka mũnene wanyu?”

¹⁰ Athuuri acio a Gileadi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova nĩwe mũira witũ; nĩtũgwĩka o ta ũrĩa ũkuuga.” ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Jefitha agĩthĩ hamwe na athuuri a Gileadi, na andũ acio makĩmũtua mũnene na mwathi wao. Nake agĩcookerera ciugo ciake ciothe mbere ya Jehova o kũu Mizipa.

¹² Nĩngĩ Jefitha agĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Aamoni na kũrĩa gĩkĩ: “Nĩ ũhoro ũrĩkũ ũrĩ nago na ithuĩ nĩgeetha ũtharĩkĩre bũrũri witũ?”

¹³ Mũthamaki wa Aamoni agĩcookeria andũ a Jefitha atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Isiraeli maambatire kuuma Misiri, nĩmooire bũrũri wakwa kuuma Arinoni nginya Jaboku, o na nginya Jorodani. Rĩu njookeriai bũrũri ũcio na thayũ.”

¹⁴ Nake Jefitha agĩtũma andũ rĩngĩ kũrĩ mũthamaki wa Aamoni, ¹⁵ akiuga atĩrĩ:

“Ŭũ nĩguo Jefitha oiga: Isiraeli ndooire bũrũri wa Moabi kana bũrũri wa Aamoni.

¹⁶ No rĩrĩa maambatire makĩuma Misiri, Isiraeli maatuĩkanĩrie werũ-inĩ nginya Iria Itune, magĩkinya Kadeshi. ¹⁷ Nĩngĩ Isiraeli agĩtũma andũ kũrĩ mũthamaki wa Edomu, makamwĩre atĩrĩ, ‘Twĩtikĩrie tũtuĩkanĩrie bũrũri-inĩ waku,’ no mũthamaki wa Edomu ndaigana gũthikĩrĩria. Nĩngĩ magĩtũmana kũrĩ mũthamaki wa Moabi, nake akĩrega. Nĩ ũndũ ũcio Isiraeli magĩkara kũu Kadeshi.

¹⁸ “Magĩcooka magĩtuĩkanĩria werũ-inĩ, magĩthiũrũrũka bũrũri wa Edomu na Moabi, makĩgerera mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Moabi, na makĩamba hema ciao mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Arinoni. Nao matiatoonire bũrũri wa Moabi, nĩgũkorwo Rũũĩ rwa Arinoni nĩruo rwarĩ mũhaka wakuo.

¹⁹ “Nĩngĩ Isiraeli agĩtũma andũ kũrĩ Sihoni mũthamaki wa Aamori, ũrĩa waathanaga Heshiboni, makĩmwĩra atĩrĩ, ‘Twĩtikĩrie tũhĩtũkĩre bũrũri-inĩ waku tũthĩ bũrũri witũ.’

²⁰ Na rĩrĩ, Sihoni ndaigana kwĩhoka Isiraeli mahĩtũkĩre bũrũri wake. Akĩũngania ita rĩake rĩothe na akĩamba hema kũu Jahazu, na akĩhũũrana na Isiraeli.

²¹ “Nake Jehova, Ngai wa Isiraeli, akĩneana Sihoni na andũ ake othe moko-inĩ ma Isiraeli, makĩmahoota. Isiraeli makĩyoera bũrũri wothe wa Aamori arĩa maatũũraga bũrũri ũcio, ²² magĩtunyana guothe kuuma Arinoni nginya Jaboku, na kuuma werũ-inĩ nginya Jorodani.

²³ “Na rĩrĩ, kuona atĩ Jehova, Ngai wa Isiraeli nĩwe ũingatĩte Aamori akameheria mbere ya andũ ake Isiraeli-rĩ, wee ũkĩrĩ na kĩhotoo kĩrĩkũ gĩa kũwĩgwatĩra? ²⁴ Kaĩ ũtangĩoya kĩrĩa Kemoshu ngai yaku ikũheete? Ithuĩ na ithuĩ twĩgwatĩre kĩrĩa gĩothe Jehova Ngai witũ atũheete. ²⁵ Anga wee nĩũkĩrĩte Balaki mũrũ wa Ziporu, mũthamaki wa Moabi? Nĩ kũrĩ hĩndĩ arĩ ahaarana na Isiraeli kana akĩrũa nao? ²⁶ Handũ ha mĩaka magana matatũ Isiraeli matũũrĩte kũu Heshiboni, na Aroeri, na matũũra marĩa mothe magũthiũrũrũkĩrie, na matũũra mothe marĩa marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Arinoni. Nĩ kĩ kĩagĩrĩrie ũmoyoere rĩngĩ hĩndĩ iyo? ²⁷ Nĩ ndikũhĩtĩrie, no wee nĩũranjĩka ũũru nĩ ũndũ wa kũndehera mbaara. Reke Jehova, ũrĩa mũtuithania, atuithanie ciira ũyũ ũmũthĩ gatagatĩ ka andũ a Isiraeli na Aamoni.”

²⁸ O na kũrĩ ũguo, mũthamaki wa Amoni ndaigana kũrũmbũiya ndũmĩrĩri iyo aatũmĩrwo nĩ Jefitha.

²⁹ Hĩndĩ iyo Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Jefitha. Akĩringa Gileadi na Manase, akĩhĩtũkĩra Mizipa ya Gileadi, na kuuma kũu agĩthĩ gũkora Aamoni. ³⁰ Nake Jefitha akĩhĩta mwĩhĩtwa mbere ya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Ũngĩneana Aamoni moko-nĩ makwa-rĩ, ³¹ o kĩrĩa gĩkoima nja na mũrango wa nyũmba yakwa kĩndũge rĩrĩa ngaacooka hootanĩte kuuma kũrĩ Aamoni, gĩgaatuĩka kĩa Jehova, na nĩngakĩruta gĩtuĩke igongona rĩa njino.”

³² Nake Jefitha agĩthĩ kũhũũrana na Aamoni, nake Jehova akĩmaneana moko-inĩ make. ³³ Agĩthũkangia matũũra mĩrongo iĩrĩ kuuma Aroeri nginya gũkuhĩ na Minithu, o nginya Abeli-Karamimu. ũguo nĩguo Isiraeli maatooririe Aamoni.

³⁴ Hĩndĩ iĩa Jefitha aacookire gwake mũciĩ kũu Mizipa-rĩ, nũũ wagĩũkire kũmũtũnga tiga mwarĩ, akĩmũinagĩra na akĩhũũraga tũhembe! Nake aarĩ mwana wa mũmwe. Tiga o we wiki, Jefitha ndaari na kahĩ kana kairĩtu. ³⁵ Rĩrĩa aamuonire-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Ũũ! Mwarĩ wakwa! Nĩwandua mũndũ mũthĩnĩku na mũnyamarĩku nĩ ũndũ nĩndĩhĩtĩte mwĩhĩtwa harĩ Jehova ũrĩa itangĩaga kũhingia.”

³⁶ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Baba, wee nĩweehĩtĩre mwĩhĩtwa kũrĩ Jehova. Njĩka o ta ũrĩa weranĩre, kuona atĩ Jehova nĩakũrĩhĩria harĩ Aamoni thũ ciaku.” ³⁷ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “No nĩngũkũũria ũnjĩtikĩrie ũndũ ũyũ ũmwe: ũũhe mĩeri iĩrĩ ngacangacange irĩma-inĩ na ndĩre hamwe na arata akwa, tondũ ndikaahika.”

³⁸ Akĩmwĩra atĩrĩ, “No ũthĩ.” Akĩmwĩtikĩria athĩ mĩeri iĩrĩ. We marĩ na airĩtu acio angĩ magĩthĩ irĩma-inĩ, makĩrĩranĩra tondũ ndarĩ hĩndĩ angĩkaahika. ³⁹ Thuutha wa mĩeri iyo iĩrĩ, agĩcooka kũrĩ ithe, nake akĩmwĩka o ta ũrĩa eehĩtĩte. Nake aarĩ mũirĩtu gathirange.

Kuumanagia na ũndũ ũcio, ũgĩtuĩka mũtugo wa andũ a Isiraeli, ⁴⁰ atĩ o mwaka airĩtu a Isiraeli mathiĩage nja mĩthenya ĩna kũrĩrikana mwarĩ wa Jefitha ũcio Mũgileadi.

12

Jefitha na Efiraimu

¹ Na rĩrĩ, andũ a Efiraimu magĩcookanĩrĩria ikundi ciao cia ita, na makĩringa mũrĩmo wa Zafoni makĩra Jefitha atĩrĩ, “Wathiire kũhũũrana na Aamoni na ndwatwĩtĩre tũthĩ nawe nĩkĩ? Tũgũgũcina hamwe na nyũmba yaku.”

² Jefitha akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ na andũ akwa tũraarĩ na kĩgiano kĩnene na Aamoni, na o na gũtuĩka nĩndetanire, inyuĩ mũtiahonokirie kuuma moko-inĩ mao. ³ Rĩrĩa ndonire atĩ mũtindeithia-rĩ, ngĩtwarĩrĩa ũgwati-inĩ wa gĩkuũ, ngĩringa mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ ngahũũrane na Aamoni, nake Jehova akĩhotanĩra kũrĩ o. Rĩu-rĩ, mũgĩũkĩte ũmũthĩ kũhũũrana na nĩ nĩkĩ?”

⁴ Jefitha agĩcookanĩrĩria andũ a Gileadi, makĩhũũrana na andũ a Efiraimu. Nao andũ a Gileadi makĩmahũũra mũno tondũ andũ a Efiraimu nĩmoigĩte atĩrĩ, “Inyuĩ Agileadi

aya nĩ kũũra mworire kuuma kũrĩ Efiraimu na Manase.” ⁵ Nao Agileadi makĩgwatĩra mariũko ma Rũũĩ rwa Jorodani marĩa maaringĩrĩre kũu Efiraimu, na rĩrĩa rĩothe mũndũ wa Efiraimu ũrĩa watigaire oiga atĩrĩ, “Reke ninge mũrĩmo ũrĩa ũngĩ,” Nao andũ a Gileadi makamũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ Mũefiraimu?” Nake angĩacookirie oige, “Aca,” ⁶ makamwĩra atĩrĩ, “Nĩ wega, kiuge, ‘Shibolethu’.” Nake angĩoigire, “Sĩbolethu,” tondũ ndangĩahotire kũgweta kiugo kũu wega, makamũnyiita na makamũũragĩra kũu mariũko-inĩ ma Rũũĩ rwa Jorodani. Aefiraimu 42,000 makĩũragwo ihinda-inĩ rĩu.

⁷ Jefitha agĩtiirĩrĩra Isiraeli mĩaka itandatũ. Jefitha ũcio Mũgileadi agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo itũũra-inĩ rĩmwe rĩa kũu Gileadi.

Ibizani, na Eloni, na Abidoni

⁸ Thuutha wake, Ibizani wa kũu Bethlehemu agĩtiirĩrĩra Isiraeli. ⁹ Nake aarĩ na aanake mĩrongo itatũ na airĩtu mĩrongo itatũ. Akĩheana airĩtu ake mahikio nĩ arĩa maarĩ nja ya mũhĩrĩga wake, nao aanake ake akĩmarehere airĩtu mĩrongo itatũ kuuma nja ya mũhĩrĩga wake matuĩke atumia ao. Ibizani agĩtiirĩrĩra Isiraeli mĩaka mũgwanja. ¹⁰ Ibizani agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo kũu Bethlehemu.

¹¹ Thuutha wake, Eloni ũrĩa Mũzebuluni agĩtiirĩrĩra Isiraeli mĩaka ikũmi. ¹² Eloni agĩcooka agĩkua, na agĩthikwo kũu Aijaloni bũrũri-inĩ wa Zebuluni.

¹³ Thuutha wake, Abidoni mũrũ wa Hileli, kuuma Pirathoni, agĩtiirĩrĩra Isiraeli. ¹⁴ Nake aarĩ na aanake mĩrongo ĩna na ciana ciao mĩrongo itatũ, nao maakuuagwo nĩ ndigiri mĩrongo mũgwanja. Agĩtiirĩrĩra Isiraeli mĩaka ĩnana. ¹⁵ Abidoni mũrũ wa Hileli agĩcooka agĩkua, agĩthikwo Pirathoni kũu Efiraimu, bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Aamaleki.

13

Gũciarwo gwa Samusoni

¹ O rĩngĩ andũ a Isiraeli magĩika maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na nĩ ũndũ wa ũguo Jehova akĩmaneana moko-inĩ ma Afilisti handũ ha mĩaka mĩrongo ĩna.

² Mũndũ ũmwe warĩ wa Zora, wetagwo Manoa kuuma mũhĩrĩga wa Adani, aarĩ na mĩtumia warĩ thaata watũũrite atarĩ na mwana. ³ Mũraika wa Jehova akĩmuumĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũrĩ thaata na ndũrĩ mwana, no nĩũkũgĩa nda ũciare kahĩĩ. ⁴ Na rĩrĩ, wĩmenyerere ndũkananyue ndibei kana kĩndũ o gĩothe kĩgagatu, na ndũkanarĩe kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thaahu, ⁵ tondũ wee nĩũkũgĩa nda na ũciare kahĩĩ. Gũtirĩ kanyũĩ gakaahũthĩrwo mĩtwe-inĩ wake, nĩ ũndũ kahĩĩ kau gagaatuĩka Mũnaziri wamũrĩrwo Ngai kuuma gũciarwo, na nĩakambĩrĩra kũhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma Afilisti.”

⁶ Hĩndĩ ĩyo mĩtumia ũcio agĩthĩĩ kũrĩ mũthuriwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ wa Ngai nĩokire kũrĩ nĩ. Ekuonekaga ahaana ta mũraika wa Ngai wa gwtĩgĩrwo mũno. Ndinamũũria kũrĩa oimĩte, nake ndananjĩra rĩitwa rĩake. ⁷ No nĩanjĩrĩre atĩrĩ, ‘Nĩũkũgĩa nda na ũciare kahĩĩ. Nĩ ũndũ wa ũguo, ndũkananyue ndibei kana kĩndũ kĩgagatu, o na ndũkarĩe kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thaahu, tondũ kahĩĩ kau gagaakorwo karĩ Mũnaziri wa Ngai kuuma gũciarwo nginya mũthenya wako wa gũkua.’”

⁸ Hĩndĩ ĩyo Manoa akĩhooya Jehova: “Mwathani nĩndagũthaitha, reke mũndũ ũcio wa Ngai ũgũtũmĩte kũrĩ ithuĩ oke rĩngĩ nĩguo atũrute ũrĩa tũkũrera kahĩĩ karĩa gagaaciarwo.”

⁹ Ngai akĩigua Manoa, na mũraika wa Ngai agĩũka rĩngĩ kũrĩ mĩtumia rĩrĩa aarĩ mũgũnda-inĩ; no mũthuriwe Manoa ndaarĩ hamwe nake. ¹⁰ Nake mĩtumia akĩhiũha gũthĩĩ kwĩra mũthuriwe, “Mũndũ ũrĩa wanyumĩrĩre mũthenya ũrĩa ũngĩ-rĩ, arĩ haha!”

¹¹ Manoa agĩũkĩra, akĩrũmĩrĩra mĩtumia wake. Rĩrĩa aakinyire harĩ mũndũ ũcio-rĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “We nĩwe waririe na mĩtumia wakwa?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩ nĩ.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio Manoa akĩmũũria atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa ciugo ciaku ikaahinga-rĩ, watho wa mĩtũũrĩre wa kahĩĩ gaka na wĩra wako ũgaakorwo ũrĩ ũrĩkũ?”

¹³ Mũraika wa Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Mĩtumia waku no nginya eeke ũrĩa wotho ndĩmwĩrite. ¹⁴ Ndakarĩe kĩndũ o gĩothe kiumĩte mũthabĩbũ-inĩ, kana anyue ndibei o

yothe, kana kīndũ kīngĩ gĩa kūnyua kīgagatu kana arĩe kīndũ o gĩothe kīrĩ thaahu. No nginya eeke maūndũ mothe marĩa nĩ ndimwathĩe.”

¹⁵ Manoa akĩira mūraika wa Jehova atĩrĩ, “No twende ũikare nginya tũgũthĩnjire koori.”

¹⁶ Mūraika wa Jehova agĩcookia atĩrĩ, “O na wangiria thiĩ, ndikũrĩa irio ciaku. No wahaarĩria igongona rĩa njino-rĩ, rĩu rĩrutĩre Jehova.” (Manoa ndaigana gũkũũrana atĩ ũcio aarĩ mūraika wa Jehova.)

¹⁷ Nake Manoa agĩtuĩria ũhoru kuuma kũrĩ mūraika wa Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Wee wĩtagwo atĩa, nĩguo tũgaagũtĩia hĩndĩ ĩrĩa kiugo gĩaku gĩgaatuĩka kĩa ma?”

¹⁸ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ũnjũũrie rĩitwa rĩakwa? Ndũngĩhota kũrĩmenya, nĩ rĩa magegania.” ¹⁹ Hĩndĩ ĩyo Manoa akĩoya koori hamwe na mũtu wa igongona, agĩcirutĩra Jehova igũrũ rĩa ihiga. Nake Jehova agĩika ũndũ wa magegania o Manoa na mũtumia wake meroreire: ²⁰ O rũrĩrĩmbĩ rũkĩrĩrĩmbũkaga kuuma kīgongona-inĩ rũrorete igũrũ-rĩ, mūraika wa Jehova akĩambatĩra rũrĩrĩmbĩ-inĩ rũu. Nake Manoa na mũtumia wake mona ũguo, makĩgũũthia magĩturumithia mothiũ mao thiĩ. ²¹ Rĩrĩa mūraika ũcio wa Jehova aagire gũcooka kwĩyonithania kũrĩ Manoa na mũtumia wake, Manoa akĩmenya atĩ ũcio aarĩ mūraika wa Jehova.

²² Akĩira mũtumia wake atĩrĩ, “Ithuĩ rĩu no tũgũkua, tondũ nĩtuonete Ngai!”

²³ No mũtumia wake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Korwo Jehova nĩegũtuĩte gũtũũraga-rĩ, ndangĩtikĩrĩre igongona rĩa njino na igongona rĩa mũtu kuuma moko-inĩ maitũ, o na kana atuonie maūndũ maya mothe kana gũtwĩra ũguo aatwĩra rĩu.”

²⁴ Mũtumia ũcio agĩciara kahĩ na agĩgatua Samusoni. Gagĩkũra, nake Jehova agĩkarathima, ²⁵ nake Roho wa Jehova akĩambĩrĩria gũkaarahũra o hĩndĩ ĩyo kaarĩ kũu Mahane-Dani, gatagatĩ ga Zora na Eshitaoli.

14

Ũhiki wa Samusoni

¹ Na rĩrĩ, Samusoni agĩikũrũka agĩthiĩ Timina,* na kũu akĩona mũirĩtu Mũfilisti.

² Acooka mũciĩ, akĩira ithe na nyina atĩrĩ, “Nĩnyonete mũndũ-wa-nja Mũfilisti kũu Timina; rĩu-rĩ, ngũrĩrai we atuĩke mũtumia wakwa.”

³ Ithe na nyina makĩmũcookeria atĩrĩ, “Kaĩ gũtarĩ mũndũ-wa-nja ũngĩtikĩrĩka gatagatĩ-inĩ ka andũ a mũhĩrĩga wanyu o na kana gatagatĩ-inĩ ka andũ aitũ othe? No nginya ũthiĩ kwa Afilisti acio mataruaga ũgĩre mũtumia kuo?”

No Samusoni akĩira ithe atĩrĩ, “Ngũrĩra ũcio. ũcio nowe ũnjagĩrĩre.” ⁴ (Aciari ake matiamenyaga atĩ ũndũ ũcio woimĩte kũrĩ Jehova, ũrĩa wacaragia handũ ha kũrutia Afilisti amokĩrĩre, nĩ ũndũ hĩndĩ ĩyo Afilisti nĩo maathaga Isiraeli.) ⁵ Samusoni agĩikũrũka Timina marĩ hamwe na ithe na nyina. Na rĩrĩa makuhĩrĩrie mĩgũnda ya mĩthabibũ ya Timina-rĩ, o rĩmwe kĩaana kĩa mũrũũthi† gĩgĩũka na kũrĩ we kĩmũraramĩre. ⁶ Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩake na hinya nginya agĩtarũranga mũrũũthi ũcio na moko matheri o ta ũrĩa angĩtarũranga koori. No ndaigana kwĩra ithe o na kana nyina ũrĩa ekĩte. ⁷ Nake agĩcooka agĩikũrũka makĩaranĩria na mũndũ-wa-nja ũcio, na akĩmwenda.

⁸ Thuutha ũcio, rĩrĩa aacookaga akamũhikie-rĩ, agĩkerũra oone kĩimba kĩa mũrũũthi ũcio. Thiĩnĩ wakĩo haarĩ na mũrumbĩ wa njũkĩ na ũũkĩ, ⁹ ũrĩa aatahire na hĩ, agĩthiĩ akĩrĩĩaga. Na rĩrĩa aakinyĩrĩre aciari ake, akĩmagaĩra ũũkĩ ũcio o nao makĩũrĩa. Nowe ndaigana kũmeera atĩ aarutĩte ũũkĩ ũcio kĩimba-inĩ kĩa mũrũũthi.

¹⁰ Na rĩrĩ, ithe agĩikũrũka akoone mũndũ-wa-nja ũcio. Nake Samusoni akĩrugithia iruga kũu, o ta ũrĩa warĩ mũtugo wa ahikania. ¹¹ Na rĩrĩa andũ maamuonire, makĩmũhe aanake mĩrongo ĩtatũ maikare nake.

* 14:1 Timina rĩarĩ itũũra thiĩnĩ wa Dani (Josh 19:43); Afilisti nĩo maikaraga kuo gũtanatunyanwo nĩ andũ a Isiraeli.

† 14:5 Ihinda rĩrĩ nĩ gwakoragwo na mũrũũthi mĩingĩ mwena wa gũthini wa Palestina.

¹² Samusoni akĩmeera atĩrĩ, “Rekei ndĩmũgwatie ndaĩ, muona mwamĩtaũra mĩthenya-inĩ ñno mũgwanja ya iruga-rĩ, nĩngamũhe nguo cia gatani mĩrongo ãtatũ na nguo cia kũgarũrĩra mĩrongo ãtatũ. ¹³ Mwaremwo nĩ kũmĩtaũra-rĩ, no nginya mũũhe nguo cia gatani mĩrongo ãtatũ, na nguo cia kũgarũrĩra mĩrongo ãtatũ.”

Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta gĩtũgwatie ndaĩ ãyo yaku, tũmĩgue.”

¹⁴ Nake akĩmeera atĩrĩ,
 “Kuuma nyamũ ndĩani, gũkiuma kĩndũ kĩngĩrĩĩ;
 kuuma kũrĩ nyamũ ãrĩ hinya, gũkiuma kĩndũ kĩrĩ mũrĩo.”
 Na handũ ha mĩthenya ãtatũ, matiahotete kũmĩtaũra.

¹⁵ Naguo mũthenya wa ãna wakinya, makĩra mũtumia wa Samusoni atĩrĩ, “Heenereria mũthuuriguo ñguo atũtaũrĩre ndaĩ ãyo, kana tũgũcine wee na nyũmba ya thoguo nginya mũkue. Anga mũtwĩtite gũkũ ñguo mũtũtũnye indo ciitũ?”

¹⁶ Nake mũtumia wa Samusoni akĩgũĩthia harĩ we, akĩrĩraga akiugaga atĩrĩ, “Wee nĩũũthũire! Wee ndũnyendete o na atĩa. Ũgwatĩtie andũ aitũ ndaĩ, na nĩũregete kũndaũrĩra ndaĩ ãyo.”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na baba na maitũ ndimataũrĩire, wee-rĩ, ngũgĩgũtaũrĩra nĩkĩ?” ¹⁷ Akĩrĩra mĩthenya ãyo yotho mũgwanja ya iruga rĩu, na mũthenya wa mũgwanja Samusoni akĩmumbũrĩra, nĩ ũndũ wa ũrĩa aikarire akĩmũringagĩrĩria. Nake mũtumia ũcio agĩcooka agĩtaarĩria andũ ao ndaĩ ãyo.

¹⁸ Rĩũa rĩtanathũa mũthenya ũcio wa mũgwanja, andũ a itũũra rĩu makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩrĩ kĩrĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ?”

Nĩ kĩrĩ kĩrĩ hinya gũkĩra mũrũũthi?”

Nake Samusoni akĩmeera atĩrĩ,
 “Korwo mũtinarĩma na moori yakwa-rĩ,
 mũtingĩahota gũtaũra ndaĩ yakwa.”

¹⁹ Nake Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Samusoni na hinya mũno. Nake agĩkũrũka nginya Ashikeloni,[†] akĩũraga andũ mĩrongo ãtatũ akuo, akĩmatunya indo ciao, na akĩheana nguo ciao kũrĩ arĩa maataũrĩte ndaĩ ãyo. Na akĩambata agĩthĩ gwa ithe mũciĩ arakarĩte mũno. ²⁰ Nake mũtumia ũcio wa Samusoni akĩheanwo kũrĩ mũratawe ũrĩa wamũrũgamĩrĩire ũhiki-inĩ wake.

15

Samusoni Kwĩrĩhĩria kũrĩ Afilisti

¹ Thuutha ũcio, ihinda-inĩ rĩa magetha ma ngano-rĩ, Samusoni akĩoya koori na agĩthĩ gũceerera mũtumia wake.* Akiuga atĩrĩ, “Ngũthĩ ndoonye kanyũmba-inĩ ka mũtumia wakwa.” No ithe wa mũtumia ũcio akĩmũgĩria atoonye kuo.

² Ithe akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndaari na ma atĩ nĩwamũthũũrĩre biũ, ngĩkĩmũheana kũrĩ mũrataguo. Gĩthĩ mwarĩ wa nyina ũrĩa mũnini ndakĩrĩ mũthaka kũrĩ we? Kĩmuoe ithenya rĩake.”

³ Samusoni akĩmeera atĩrĩ, “Rĩu ndĩ na kĩhooto gĩa kwĩrĩhĩria harĩ Afilisti; ti-itherũ nĩngũmekka ũũru biũ.” ⁴ Nĩ ũndũ ũcio akiumagara, akĩnyiita mbwe magana matatũ, agĩciohithania mĩting’oe igĩrĩ igĩrĩ. Agĩcooka akĩoherera gĩcinga harĩ o mĩting’oe ãyo ãrĩ ãrĩ, ⁵ akĩgwatia icinga icio mwaki na akĩrekereria mbwe icio ngano-inĩ ya Afilisti ãrĩa yarĩ mĩgũnda. Agĩcina itĩia cia ngano ãrĩa yarũgamĩtio mĩgũnda na ngano ãrĩa ãtaarĩ ngethe, na agĩcina mĩgũnda ya mĩthabibũ na ya mĩtamaiyũ.

⁶ Rĩrĩa Afilisti mooririe atĩrĩ, “Nũũ wĩkĩte ũũ?” Makĩrwo atĩrĩ, “Nĩ Samusoni, mũthoni-we wa mũndũ ũrĩa Mũtimina, tondũ mũtumia wake nĩaherwo mũratawe.”

Nĩ ũndũ ũcio Afilisti makĩambata na magĩcina mũtumia ũcio o na ithe nginya magĩkua. ⁷ Nake Samusoni akĩmeera atĩrĩ, “Kuona atĩ nĩ ũguo mweka, ndikũmũtigĩthĩria nginya

[†] 14:19 Ashikeloni rĩarĩ itũũra rĩa Afilisti. * 15:1 Kĩhiko kĩa mũthemba ũyũ kĩaheanagĩrwo koori ka mbũri, na mũĩrĩtu aikaraga gwa ithe. Ithe wa mũĩrĩtu ndaaracagĩrio, no nĩarehagĩrwo iheo rĩrĩa mũthuari wa mũĩrĩtu wake oka gũceera.

ndĩrĩhĩrie kũrĩ inyuĩ.” ⁸ Agĩkĩmatharĩkĩra na ũũru mũnene na akĩũraga aingĩ ao. Agĩcooka agĩkĩrũka na agĩkara ngurunga-inĩ ya ihiga rĩa Etamu.

⁹ Nao Afilisti makĩambata na makĩamba hema kũu Juda, makĩaragana gũkuhĩ na Lehi.

¹⁰ Nao andũ a Juda makĩũria atĩrĩ, “Mũũkĩte kũhũũrana na ithuĩ nĩkĩ?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Tũũkĩte kũnyiita Samusoni, tũmwĩke o ta ũrĩa aatwĩkire.”

¹¹ Hĩndĩ ĩyo andũ ngiri ithatũ kuuma Juda magĩkĩrũka nginya ngurunga-inĩ ya ihiga rĩa Etamu na makĩĩra Samusoni atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtakũũranĩte atĩ Afilisti nĩo matwathaga? Nĩ atĩa ũtwĩkĩte?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ndĩmekĩte o ta ũrĩa maanjĩkire.”

¹² Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũũkĩte gũkuoha tũkũneane kũrĩ Afilisti.”

Samusoni akiuga atĩrĩ, “Mwĩhĩtei atĩ ti inyuĩ mũkũnjũraga.”

¹³ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩtwetĩkĩra, ithuĩ no gũkuoha tũgũkuoha tũkũneane kũrĩ o. Ithuĩ tũtigũkũũraga.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmuoha na mĩkanda ĩrĩ mĩerũ na makĩmwambatia kuuma rwaro-inĩ rũu rwa ihiga. ¹⁴ Rĩrĩa aakuhĩrĩrie Lehi-rĩ, Afilisti acio magĩũka na kũrĩ we makĩanagĩrĩra. Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩake na hinya mũno. Mĩkanda ĩrĩa oohetwo moko nayo ĩgĩtuĩkanga o ta ũguta mũhiũ, nayo mĩhĩndo ĩyo ĩkĩgũa kuuma moko-inĩ make. ¹⁵ Akĩona rũkambucu rwa ndigiri rũtaarĩ rũkũrũ, akĩrũhuria na akĩũraga andũ ngiri ĩmwe.

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo Samusoni akiuga atĩrĩ,

“Njũragĩte andũ na rũkambucu rwa ndigiri†

hĩba na hĩba.

Njũragĩte andũ ngiri ĩmwe

na rũkambucu rwa ndigiri.”

¹⁷ Rĩrĩa aarĩkirie kwaria-rĩ, agĩte rũkambucu rũu; naho handũ hau hagĩitwo Ramathu-Lehi.

¹⁸ Na tondũ aarĩ mũnyootu mũno, agĩkaĩra Jehova, akiuga atĩrĩ, “Nĩũheete ndungata yaku ũhootani mũnene ũũ. No nginya rĩu ngue nĩ nyoota ngwe moko-inĩ ma andũ arĩa mataruaga?” ¹⁹ Hĩndĩ ĩyo Ngai agĩthĩkũria irima kũu Lehi, rĩkiuma maaĩ. Rĩrĩa Samusoni aanyuire, agĩcookererwo nĩ hinya na akĩarahũka. Nĩ ũndũ ũcio gĩthima kũu gĩgĩtwo Eni-Hakore. Na kĩrĩ o ho kũu Lehi.

²⁰ Samusoni aatiirĩrĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ matukũ-inĩ ma Afilisti.

16

Samusoni na Delila

¹ Mũthenya ũmwe Samusoni nĩathiire Gaza, akĩona mũmaraya kuo. Agĩtoonya gwake nĩguo akome nake. ² Andũ a Gaza makĩĩrwo atĩrĩ, “Samusoni arĩ gũkũ!” Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩũrũrũkĩria handũ hau, makĩraara mamuohetie ũtukũ wothĩ kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩu inene. Nao matiigana kwehera ho ũtukũ ũcio, nĩ ũndũ moigĩte atĩrĩ, “Rũciĩnĩ gwakĩa, nĩtũkaamũũraga.”

³ Nowe Samusoni aakomire kuo nginya ũtukũ gatagatĩ. Agĩcooka agĩũkĩra akĩnyiita mĩrango ya kĩhingo gĩa itũũra rĩu inene, hamwe na itugĩ ciayo cieri, agĩcimunyanĩria na igeria ciothe. Agĩciigĩrĩra ciande, agĩcitwara kĩrĩma-igũrũ kĩrĩa kĩng’etheire Hebironi.

⁴ Thuutha ũcio, nĩagĩre ũrata na mũndũ-wa-nja kũu gĩtuamba-inĩ gĩa Soreki na rĩitwa rĩake eetagwo Delila. ⁵ Nao aathani a Afilisti* magĩthĩ kũrĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Rora kana wahota kũmũheenereria, akwĩre hitho ya hinya ũcio wake mũnene, na ũrĩa tũngĩmũkĩria hinya nĩguo tũmuohe, tũmũtoorie. O ũmwe witũ nĩagakũhe cekeri ngiri ĩmwe na igana rĩmwe cia betha.†”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Delila akĩĩra Samusoni atĩrĩ, “Njĩra hitho ya hinya waku mũnene, na ũrĩa ũngĩohwo na ũtoorio.”

† 15:16 Na Kĩhibirania, kiugo ndigiri gĩtamũkagwo ta kiugo hĩba
ya matũũra matano, namo matũũra macio maathagwo nĩ aathani atano.

* 16:5 Bũrũri wa Afilisti warĩ wa ngwatanĩro
† 16:5 nĩ ta kilo 13

⁷ Nake Samusoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o na ũrĩkũ angĩnjoha na nga mũgwanja cia mwogothano itarĩ nyũmithie-rĩ, nĩ ngwaga hinya nduĩke o ta mũndũ ũngĩ o wothe.”

⁸ Hĩndĩ ĩyo aathani a Afilisti makĩmũrehere nga mũgwanja iria itaarĩ nyũmithie, nake akĩmuoha nacio. ⁹ Nao andũ mehithĩte thĩinĩ wa nyũmba-rĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nowe agĩtuanga nga icio na ũhũthũ o ta ũrĩa rĩrigi rĩtuĩkaga rwahutia rĩrĩrĩmbĩ rwa mwaki. Nĩ ũndũ ũcio hitho ya hinya wake ndĩamenyekire.

¹⁰ Nake Delila akĩĩra Samusoni atĩrĩ, “Nĩũndũite mũndũ mũkĩgu; ũkaheenia. Ndagũthaita njĩra kĩrĩa ũngĩohwo nakĩo.”

¹¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o na ũrĩkũ angĩnjoha wega na mĩhĩndo mĩerũ ĩtarĩ yahũthĩrwo, nĩngwaga hinya nduĩke o ta mũndũ ũngĩ o wothe.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio Delila akĩoya mĩhĩndo mĩerũ na akĩmuoha nayo. Hĩndĩ ĩyo, andũ mehithĩte nyũmba thĩinĩ-rĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nowe agĩtuanga mĩhĩndo ĩyo kuuma moko-inĩ make o ta ũrĩa angĩtuanga uthi.

¹³ Delila agĩcooka akĩĩra Samusoni atĩrĩ, “Nginya rĩu ũkoretwo ũkĩndua mũndũ mũkĩgu, ũkaheenia. Njĩra kĩrĩa ũngĩohwo nakĩo.”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ũngĩogotha makundo maya mũgwanja ma njuĩrĩ ya mĩtwe wakwa ndigi-inĩ, ũciigĩrĩre mĩtambo-inĩ wa gĩtuma taama na ũcirũmie na higĩ, nĩ nĩngwaga hinya nduĩke o ta mũndũ ũngĩ o wothe.” Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa aakomete-rĩ, Delila akĩoya makundo mũgwanja ma njuĩrĩ cia mĩtwe wake, agĩciogothania na ndigi, ¹⁴ na agĩcirũmia na higĩ.

Agĩcooka akĩmwĩra o rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!” Nake Samusoni akĩarahũka toro, na akĩguucia higĩ ĩyo, o na mĩtambo ũrĩa warĩ na ndigi.

¹⁵ Agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Wahota atĩa kuuga atĩ nĩũnyendete, rĩrĩa ũtangĩhoka? Rĩrĩ nĩ riita rĩa gatatũ ũndũite mũndũ mũkĩgu, na ndũrĩ wanjĩra hitho ya hinya ũcio waku mũnene.” ¹⁶ Nĩ ũndũ wa ũrĩa aamũgiaga na akamũtindĩrĩra mũthenya o mũthenya, akĩmũnogia o nginya hakuhĩ gũkua.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Samusoni akĩmwĩra maũndũ mothe. Akiuga atĩrĩ, “Mĩtwe ũyũ wakwa ndũrĩ wenjwo nĩ ũndũ-rĩ, nĩ ndũire ndĩ Mũnaziri wamũrĩrwo Ngai kuuma rĩrĩa ndaciariirwo. Ingĩenjwo-rĩ, hinya wakwa no ũnjeherere, na njage hinya nduĩke o ta mũndũ ũngĩ o wothe.”

¹⁸ Na rĩrĩa Delila aamenyire atĩ nĩamwĩra maũndũ make mothe, agĩtũmanĩra aathani a Afilisti akĩmeera atĩrĩ, “Cookai riita rĩngĩ rĩmwe, nĩ ũndũ nĩanjĩrĩte maũndũ mothe.” Nĩ ũndũ ũcio aathani acio a Afilisti magĩcooka makuuĩte betha na moko. ¹⁹ Nake Delila agĩtũma Samusoni akome ciero-inĩ ciake, agĩta mũndũ ũmwe amwenje makundo mothe mũgwanja ma njuĩrĩ yake, nao makĩambĩrĩra kũmũtooria. Naguo hinya wake ũkĩmuuma.

²⁰ Hĩndĩ ĩyo akĩmwĩra atĩrĩ, “Samusoni, ũrĩ mũkore nĩ Afilisti!”

Nake agĩũkĩra kuuma toro, agĩĩciiria atĩrĩ, “Nĩnguuma nja o ta tene na ndĩribaribe, ndĩĩohore.” No rĩrĩ, ndaamenyete atĩ Jehova nĩamwehereire.

²¹ Hĩndĩ ĩyo Afilisti makĩmũnyĩta na hinya, makĩmũkũũra maitho na makĩmũikũrũkia Gaza. Makĩmuoha na mĩnyororo ya gĩcango, na makĩmũiga athĩage ngano arĩ kũu njeera.

²² No rĩrĩ, njuĩrĩ ya mĩtwe wake ĩkĩambĩrĩra gũkũra rĩngĩ, thuutha wa kwenjwo.

Gĩkuũ gĩa Samusoni

²³ Na rĩrĩ, aathani a Afilisti makĩũngana nĩguo marutĩre Dagoni ngai yao[‡] igongona inene na makũngũire, makiugaga atĩrĩ, “Ngai iitũ nĩĩneanĩte Samusoni thũ iitũ, moko-inĩ maitũ.”

²⁴ Rĩrĩa andũ maamuonire, makĩgooca ngai ĩyo yao makiugaga atĩrĩ, “Ngai iitũ nĩĩneanĩte thũ iitũ moko-inĩ maitũ, thũ ĩrĩa yathũkangirie bũrũri witũ na ĩkĩũraga andũ aitũ aingĩ.”

[‡] 16:23 Dagoni nĩyo yarĩ ngai nene ya Afilisti; Dagoni na Kĩhibirania nĩ kuuga “ngano.”

²⁵ Na rĩrĩa ngoro ciao ciacanjāmūkĩte, makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Rehei Samusoni nĩguo oke atũkenie.” Nĩ ũndũ ũcio makĩruta Samusoni njeera, nake agĩka maũndũ ma mathekania.

Rĩrĩa maamũrũgamirie gatagatĩ-inĩ ga itugĩ-rĩ, ²⁶ Samusoni akĩra ndungata ĩrĩa yamũnyiitĩte guoko atĩrĩ, “Njiga harĩa ingĩhota kũhutia itugĩ iria inyitĩrĩre hekarũ, nĩgeetha ndĩtiranie nacio.” ²⁷ Na rĩrĩ, hekarũ ĩyo yaiyũrite arũme na andũ-a-nja; na aathani othe a Afilisti maarĩ kuo, na nyũmba igũrũ kwarĩ na arũme na andũ-a-nja ta ngiri ithatũ meroreire Samusoni agĩka maũndũ ma kũmakenia. ²⁸ Samusoni akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Mwathani Jehova, ndirikana. Wee Ngai, ndagũthaita ũnjĩkĩre hinya o ihinda rĩngĩ rĩmwe, na ũreke ndĩrĩhĩrie kũrĩ Afilisti na igũtha rĩmwe nĩ ũndũ wa maitho makwa meerĩ.” ²⁹ Hĩndĩ ĩyo Samusoni akĩnyiita itugĩ ĩcio cieri cia gatagatĩ iria ciarũgamĩtie hekarũ ĩyo. Agĩtiirania nacio, kĩmwe agĩkĩnyiita na guoko gwake kwa ũrĩo na kĩrĩa kĩngĩ na guoko gwake kwa ũmotho, ³⁰ Samusoni akiuga atĩrĩ, “Reke ngue hamwe na Afilisti!” Agĩcooka agĩcitindĩka na hinya wake wothe, nayo hekarũ ikĩgwĩra aathani acio hamwe na andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ wayo. Nĩ ũndũ ũcio akĩũraga andũ aingĩ agĩkua gũkĩra arĩa ooragire arĩ muoyo.

³¹ Nao ariũ a ithe na nyũmba yotho ya ithe magĩkũrũka makamũgũire. Makĩmũkuua makĩmũinũkia na makĩmũthika gatagatĩ ga Zora na Eshitaoli mbĩrĩra-inĩ ya ithe Manoa. Nake aatĩrĩrĩre Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩrĩ.

17

Mĩhianano ya Mika

¹ Na rĩrĩ, mũndũ wetagwo Mika wa kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu ² akĩra nyina atĩrĩ, “Cekeri ngiri ĩmwe na igana rĩmwe cia betha* iria cioirwo kuuma kũrĩ we, na iria ndaiguire ũkĩrumanĩra kĩrumi-rĩ, nĩ nĩ ndĩ nacio; nĩ nĩ ndacioire.”

Nake nyina akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, Jehova arokũrathima.”

³ Rĩrĩa aacookirie cekeri ĩcio ngiri ĩmwe na igana rĩmwe cia betha kũrĩ nyina-rĩ, nyina akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩndamũrĩra Jehova betha yakwa kũna nĩgeetha mũrũ wakwa athondeke mũhianano mũicũhie na mũhianano wa gũtwekio. Nĩngũgũcookeria.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio agĩcookia betha ĩyo kũrĩ nyina, nake nyina akĩoya cekeri magana meerĩ cia betha† na agĩcineana kũrĩ mũturi wa betha, ũrĩa wacithondekire mũhianano wa gwacũhio na mũhianano wa gũtwekio. Nayo ikĩgwo thĩinĩ wa nyũmba ya Mika.

⁵ Na rĩrĩ, mũndũ ũcio wetagwo Mika nĩ aarĩ na ihooero, nake agĩthondeka ebodi, na mũhianano ĩmwe ya gũtwekio na agĩtua mũriũ ũmwe wake mũthĩnjĩri-ngai wake.

⁶ Matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ mũthamaki; o mũndũ ekaga ũrĩa oonaga kwagĩrĩre.

⁷ Mũlawii ũmwe mwanake kuuma itũũra rĩa Bethlehemu ya Juda, watũũraga thĩinĩ wa mũhĩrĩga wa Juda, ⁸ akiuma itũũra-inĩ rĩu agĩthĩ gwetha kũndũ kũngĩ gwa gũtũũra. Arĩ njĩra-inĩ agĩkora nyũmba ya Mika ĩrĩa yarĩ bũrũri-inĩ ũrĩa wa irĩma wa Efiraimu.

⁹ Mika akĩmũũria atĩrĩ, “Wee uumĩte kũ?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Mũlawii kuuma Bethlehemu ya Juda, na ndĩreetha kũndũ gwa gũtũũra.”

¹⁰ Nake Mika akĩmwĩra atĩrĩ, “Tũũrania na nĩ ũtũke baba na mũthĩnjĩri-ngai wakwa, na nĩndĩrĩkũheaga cekeri ikũmi cia betha‡ o mwaka, na nguo ciaku cia kwĩhumba na irio cia kũrĩa.” ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Mũlawii ũcio agĩtĩkĩra gũtũũrania hamwe nake, na mwanake ũcio agĩtuĩka ta ũmwe wa ariũ ake. ¹² Nĩngĩ Mika akĩamũra Mũlawii ũcio, nake mwanake ũcio agĩtuĩka mũthĩnjĩri-ngai wake na agĩtũũra gwake mũciĩ. ¹³ Nake Mika akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩndamenya atĩ Jehova nĩekũnjĩka wega, nĩgũkorwo Mũlawii ũyũ nĩatuĩkĩte mũthĩnjĩri-ngai wakwa.”

* 17:2 nĩ ta kilo 13 † 17:4 nĩ ta kilo igĩrĩ na robo (2:25) ‡ 17:10 nĩ ta giramu 110

18

Andũ a Dani gũtũũra Laishi

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ na mũthamaki.

Na matukũ-inĩ macio mũhĩrĩga wa Dani nĩwacaragia kũndũ kwao gwa gũtũũra, tondũ matiegwatĩire igai rĩao gatagati-inĩ ka mũhĩrĩga ya Isiraeli. ² Nĩ ũndũ ũcio andũ a Dani magĩthuura njamba cia ita ithano kuuma Zora na Eshitaoli ithĩĩ igathigaane bũrũri ũcio na ituĩrie ũhoru. Andũ a mũhĩrĩga wa Dani makĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ, mũgatuĩrie ũhoru wa bũrũri ũcio.”

Andũ acio magĩtoonya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu na magĩkinya mũciĩ wa Mika kũrĩa maararĩĩire ũtukũ ũcio. ³ Na rĩrĩa maakuhĩĩrie nyũmba ya Mika, magĩkũũrana mũgambo wa mwanake ũcio Mũlawii; nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya kuo makĩmũũria atĩrĩ, “Nũũ wakũrehire gũkũ? Nĩ kĩĩ ũreka kũndũ gũkũ? Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũkorwo ũrĩ gũkũ?”

⁴ Nake akĩmeera ũrĩa Mika aamwikĩire, akĩmeera atĩrĩ, “We nĩanyandĩkĩte na nĩĩ ndĩ mũthĩnjĩri-Ngai wake.”

⁵ Nao magĩcooka makĩmwĩra atĩrĩ, “Twagũthaita ũtũtuĩrĩrie ũhoru kũrĩ Ngai tũmenye kana rũgendo rwitũ nĩrũkũgaacĩra.”

⁶ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩĩ na thayũ. Rũgendo rwanyu nĩ rwĩtikĩriku nĩ Jehova.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio atano makiuma kuo na magĩkinya Laishi, kũrĩa maakorire atĩ andũ maatũũraga na thayũ matarĩ na ũgwati, o ta andũ a Sidoni, mategwĩkũũa na mategwĩtigĩra. Na tondũ bũrũri wao ndwarĩ kĩndũ waagaga, maarĩ atongu. Ningĩ maatũũraga kũraya na andũ a Sidoni, na matiatarainie na mũndũ o na ũrĩkũ.

⁸ Na rĩrĩa maacookire Zora na Eshitaoli, ariũ a ithe makĩmooria atĩrĩ, “Mũronire atĩa?”

⁹ Magĩcookia atĩrĩ, “Ŭkĩrai tũthĩĩ tũkamatharĩkĩre! Nĩtuonete atĩ bũrũri ũcio nĩ mwegamũno. Anga gũtirĩ ũndũ mũgwĩka? Mũtigatithie gũthĩĩ mũkaũtunyane. ¹⁰ Mwakinya kuo, nĩmũgũkorerera andũ mategwĩkũũa ũgwati o na ũrĩkũ. Bũrũri ũcio nĩ mũnene ũrĩa Ngai aneanĩte moko-inĩ manyu, bũrũri ũtagaga kĩndũ o na kĩrĩkũ.”

¹¹ Hĩndĩ iyo andũ magana matandatũ a kuuma mũhĩrĩga wa Dani, meeohete indo cia mbaara, makiumagara kuuma Zora na Eshitaoli. ¹² Marĩ njĩra-inĩ, makĩamba hema ciao gũkuhĩ na Kiriathu-Jearimu kũu Juda. Nĩkĩo gĩtũmaga handũ hau he mwena wa ithũĩro rĩa Kiriathu-Jearimu heetwo Mahane-Dani nginya ũmũthĩ. ¹³ Kuuma kũu magĩthĩĩ na mbere nginya bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu na magĩkinya mũciĩ wa Mika.

¹⁴ Ningĩ andũ acio atano arĩa maathigaanĩte bũrũri ũcio wa Laishi makĩĩra ariũ a ithe atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũũ atĩ nyũmba ĩmwe ya ici ĩrĩ na ebodi, na ngai ingĩ cia nyũmba, na mũhianano mũicũhie, na mũhianano wa gũtwekio? Rĩu nĩmwamenya ũrĩa mũgwĩka.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya nyũmba ya mwanake ũcio Mũlawii o kũu mũciĩ kwa Mika na makĩmũgeithia. ¹⁶ Nao andũ acio a Dani magana matandatũ meeohete indo cia mbaara makĩrũgama hau kĩhingo-inĩ. ¹⁷ Andũ acio atano arĩa maathigaanĩte bũrũri ũcio magĩtoonya thĩĩnĩ, makĩoya mũhianano ũrĩa mũicũhie, na ebodi, na ngai icio ingĩ cia nyũmba na mũhianano wa gũtwekio, nake mũthĩnjĩri-Ngai o na andũ acio magana matandatũ meeohete indo cia mbaara maarũgamĩte hau kĩhingo-inĩ.

¹⁸ Rĩrĩa andũ acio maatoonyire nyũmba ya Mika na makĩoya mũhianano wa gwacũhio, na ebodi, na ngai icio ingĩ cia nyũmba, na mũhianano wa gũtwekio-rĩ, mũthĩnjĩri-ngai ũcio akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ atĩa mũreka?”

¹⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Kira ki! Ndũkoige ũndũ. Ŭka ũtwarane na ithuĩ, ũtuĩke ithe witũ na mũthĩnjĩri-Ngai witũ. Githĩ ti wega ũgĩtungatĩra rũrĩrĩ na mũhĩrĩga thĩĩnĩ wa Isiraeli ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, handũ ha gũtungatĩra nyũmba ya mũndũ ũmwe?” ²⁰ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũcio agĩkena. Akĩoya ebodi, na ngai iria ingĩ cia nyũmba, na mũhianano ũrĩa mũicũhie, nake agĩthĩĩ na andũ acio. ²¹ Nao makĩhũndũka magĩthĩĩ matongoretio nĩ ciana ciao iria nini na mahiũ mao, na indo ciao.

²² Rĩrĩa maakorirwo mathĩĩte handũ haraaya kuuma nyũmba ya Mika-rĩ, andũ arĩa maatũũraga hakuhĩ na Mika makĩũngana hamwe na magĩkinyĩra andũ acio a Dani. ²³ O

andũ acio makĩmoigagĩrĩria-rĩ, andũ a Dani makĩhũgũra makĩũria Mika atĩrĩ, “Kaĩ wona atĩa tondũ weta andũ aku othe marũe?”

²⁴ Akĩmacookeria atĩrĩ, “Muoire ngai iria ndethondekeire, o na mũthĩnjĩri-ngai wakwa, na mwathiĩ. Nĩ kĩĩ kĩngĩ ngĩrĩ nakĩo? Mwakĩhota atĩa kũũria atĩrĩ, ‘Kaĩ wona atĩa?’”

²⁵ Andũ acio a Dani magĩcookia atĩrĩ, “Tiga gũkararania na ithuĩ, kana ũtharĩkĩrwo nĩ andũ amwe arĩa me marakara, nawe hamwe na nyũmba yaku mũũrwo nĩ mĩoyo yanyu.”

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio a Dani magĩthĩĩra, nake Mika, ona atĩ maarĩ na hinya mũnene mũno kũmũkĩra, akĩhũndũka agĩcooka mũciĩ.

²⁷ Ningĩ makĩoya kĩrĩa Mika aathondekete, na mũthĩnjĩri-Ngai wake, magĩthĩĩ nginya Laishi, magĩũkĩrĩra andũ maarĩ na thayũ na matekũũaga ũndũ. Makĩmatharĩkĩra na rũhiũ rwa njora na magĩcina itũũra rĩao inene. ²⁸ Gũtiarĩ na mũndũ wa kũmahonokia tondũ maatũũraga kũraihi na Sidoni na matiatarainie na mũndũ o na ũrĩkũ. Itũũra rĩu inene rĩarĩ gĩtuamba-inĩ kĩrĩa kĩarĩ hakuhĩ na Bethi-Rehobu.

Andũ acio a Dani magĩaka itũũra rĩu inene rĩngĩ na magĩthaamĩra kuo. ²⁹ Makĩrĩĩta Dani o ta ithe wao Dani ũrĩa waciariĩtwo nĩ Isiraeli o na gũtuĩka itũũra rĩu inene rĩetagwo Laishi mbere iyo. ³⁰ Andũ a Dani makĩhaandĩra mĩhianano kũu, nake Jonathani mũrũ wa Gerishomu, mũrũ wa Musa, na ariũ ake magĩtuĩka athĩnjĩri-Ngai mũhĩrĩga-inĩ wa Dani nginya hĩndĩ ĩrĩa andũ acio maatahirwo makĩrutwo bũrũri ũcio. ³¹ Magĩthĩĩ na mbere kũhũthĩra mĩhianano ĩrĩa Mika aathondekete, ihinda rĩrĩa rĩothe nyũmba ya Ngai yarĩ Shilo.

19

Mũlawii na Thuriya Yake

¹ Matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ na mũthamaki. Na rĩrĩ, Mũlawii watũũraga kũndũ kũraya thĩinĩ wa bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu nĩagire thuriya ya kuuma Bethlehemu kũu Juda. ² No thuriya iyo ĩkĩaga kwĩhokeka kũrĩ we. Nayo ĩkĩmũtiga ĩgĩcooka mũciĩ gwa ithe kũu Bethlehemu ya Juda. Thuutha wa gũkorwo kũu mĩeri ĩna, ³ mũthuri wake agĩthĩĩ kũrĩ we kũmũringĩrĩria acooke. Aathiire na ndungata yake na ndigiri igĩrĩ. Nake mũtumia ũcio akĩmũtoonyia nyũmba ya ithe, na rĩrĩa ithe aamuonire, akĩmũnyĩita ũgeni akenete. ⁴ Mũthoni-we, ithe wa mũirĩtu ũcio, akĩmũringĩrĩria aikare; nĩ ũndũ ũcio agĩikara hamwe nake mĩthenya ĩtatũ, arĩaga na akanyua, na agakoma kuo.

⁵ Mũthenya wa ĩna magĩũkĩra tene na akĩhaariĩria oimagare, no ithe wa mũirĩtu akĩra mũthoni-we ũcio atĩrĩ, “Wĩkenie na kĩndũ gĩa kũrĩa; ũgĩcooke ũgĩthĩĩ.” ⁶ Nĩ ũndũ ũcio eerĩ magĩikara thĩ kũrĩa na kũnyua. Thuutha-inĩ ithe wa mũirĩtu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaita raara na wĩkenie.” ⁷ Na hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio ookĩrĩre athĩĩ, mũthoni-we akĩmũringĩrĩria araare; nĩ ũndũ ũcio akĩraara ũtukũ ũcio. ⁸ Rũciinĩ rwa mũthenya wa gatano, okĩra athĩĩ, ithe wa mũirĩtu ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩkenie. Eterera nginya mĩarahol!” Nĩ ũndũ ũcio eerĩ makĩrianĩra.

⁹ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio, hamwe na thuriya yake na ndungata yake, mookĩrĩre mathĩĩ, mũthoni-we, ithe wa mũirĩtu ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu ta thĩkĩrĩria, nĩ hakuhĩ hwaĩ-inĩ raarĩrĩra nĩ ũndũ gũkĩrie gũtuka. Ikara ũhurũke. Rũciũ rũciinĩ tene no ũũkĩre ũinũke.”

¹⁰ No rĩrĩ, tondũ ndendire gũikara ũtukũ ũngĩ, mũndũ ũcio akiuma kuo agĩthĩĩ erekeire mwena wa Jebusi (na nĩkuo, Jerusalemu), arĩ na ndigiri ciake cieri cioletwo matandĩko na thuriya yake.

¹¹ Rĩrĩa maakuhĩrĩrie Jebusi na kũrĩ hakuhĩ gũtuka-rĩ, ndungata iyo ĩkĩra mwathi wayo atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, reke tũtithie gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene rĩa Ajebusi tũraarĩrĩre kuo.”

¹² Mwathi wayo agĩcookia atĩrĩ, “Aca. Tũtigũtoonya itũũra inene rĩa andũ ageni, andũ a rĩo ti Aisiraeli. Tũgũthĩĩ nginya tũkinye Gibeaa.” ¹³ Nake akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Nĩtũthĩĩ tũgerie gũkinya Gibeaa kana Rama na tũrarĩrĩre itũũra rĩmwe rĩamo.” ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩĩ na mbere, narĩo riũa rĩgĩthũa magĩkorwo maakuhĩrĩria Gibeaa, kũu Benjamini.

¹⁵ Kũu nĩkuo maatithirie maraarĩrĩre. Nao magĩthĩĩ magĩikara thĩ kĩhaaro-inĩ kĩnene gĩa itũũra rĩu inene, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wamanyĩtĩre ũgeni mararĩrĩre gwake.

¹⁶ Hwaĩ-inĩ ūcio, mũthuari ūmwe mũkũrũ wa kuuma bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma wa Efiraimu, watũũraga Gibe, (andũ a kũu maarĩ Abenjamini), agĩũka oimĩte wĩra mĩgũnda-inĩ. ¹⁷ Na rĩrĩa aarorire akĩona mũgendi ūcio hau kĩaaro-inĩ gĩa itũũra inene, mũthuari ūcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wathĩĩ kũ na uumĩte kũ?”

¹⁸ Agĩcookia atĩrĩ, “Tuumĩte Bethlehemu ya Juda twerekeire kũndũ kũraya thĩinĩ wa bũrũri ūrĩa ūrĩ irĩma wa Efiraimu kũrĩa ndũũraga. Ndĩrarĩ Bethlehemu ya Juda na rĩu ndĩrathĩ nyũmba ya Jehova. Gũtirĩ mũndũ o na ūmwe ūũnyiitĩte ūgeni gwake. ¹⁹ Ithũĩ tũrĩ na mahuti na irio cia ndigiri ciitũ na mĩgate na ndibei nĩ ūndũ witũ ithũĩ ndungata ciaku, nĩ, na ndungata yaku ya mũirĩtu, na mwanake ūyũ tũrĩ nake. Tũtikũbatario nĩ kĩndũ o na kĩ.”

²⁰ Nake mũthuari ūcio mũkũrũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩũnyiitĩtwo ūgeni nyũmba-inĩ ĩno yakwa, reke ngũhe kĩrĩa gĩothe ūbatarĩtio nĩkĩo, no ndũkaraare kĩaaro.” ²¹ Nĩ ūndũ ūcio akĩmũtoonyia nyũmba yake na akĩhe ndigiri ciale gĩa kũrĩa. Maarĩkia gũthamba magũrũ-rĩ, makĩrĩa na makĩnyua.*

²² Na hĩndĩ o ĩyo meekenagia-rĩ, andũ amwe aaganu a itũũra rĩu inene makĩrigiicĩria nyũmba ĩyo. Makĩhũũra mũrango, na makĩgũthũkĩra mũthuari ūcio mũkũrũ ūrĩa warĩ mwene nyũmba ĩyo, makiuga atĩrĩ, “Ruta mũndũ ūcio ūũkire nyũmba yaku nĩguo tũkome nake.”

²³ Mwene nyũmba ĩyo akiuma na nja akĩmeera atĩrĩ, “Aca, arata akwa, mũtĩgeke ūndũ wa waganu ūguo. Kuona atĩ mũndũ ūyũ nĩ mũgeni wakwa-rĩ, tigai gwĩka ūndũ ūyũ wa thoni ūguo. ²⁴ Thikĩrĩriai, haha harĩ mũirĩtu wakwa gathirange, na thuriya ya mũgeni ūyũ. Nĩngũmaruta na nja kũrĩ inyũĩ rĩu, na no mũmahũthĩre na mũmeke o ūrĩa mũngĩenda. No mũndũ ūyũ-rĩ, mũtikamwĩke ūndũ wa thoni ta ūcio.”

²⁵ No andũ ūcio matiigana kũmũthikĩrĩria. Nĩ ūndũ ūcio, mũndũ ūcio akĩoya thuriya yake na akĩmĩruta na nja kũrĩ o, nao makĩmĩnyiita na hinya na makĩmĩnyariira ūtukũ wothē, na gwakĩa makĩreka ĩthĩĩre. ²⁶ Na gũgĩthererũka-rĩ, mũndũ-wa-nja ūcio agĩcooka nyũmba kũrĩa mwathi wake aarĩ, akĩgũa thĩ hau mũrango-inĩ, na agĩkoma ho nginya gũgĩkĩa.

²⁷ Na rĩrĩa mwathi wake ookĩrĩre rũciinĩ na akĩhingũra mũrango wa nyũmba akiuma nja nĩguo ethĩĩre-rĩ, thuriya yake yakomete hau ĩgwĩte mũromo-inĩ wa nyũmba, namo moko mayo maarĩ hingĩro-inĩ. ²⁸ Nake akĩmũira atĩrĩ, “Ūkĩra; reke tũthĩĩ.” No ndĩacookirie. Nake mũndũ ūcio agĩcooka akĩmĩoya, akĩmũgĩrĩra igũrũ rĩa ndigiri yake, makĩinũka.

²⁹ Hĩndĩ ĩrĩa aakinyire mũciĩ-rĩ, akĩoya kahiũ agĩtinangia thuriya yake kĩa o kĩa icunĩ ikũmi na igĩrĩ, agĩcitũma ng’ongo ciothe cia Isiraeli, ³⁰ na mũndũ o wothē ūrĩa wonire ūndũ ūcio akiuga atĩrĩ, “Ūndũ ta ūyũ ndũrĩ wonwo kana ūgĩkwo, kuuma mũthenya ūrĩa andũ a Isiraeli moimire bũrũri wa Misiri. Tecirĩei ūhoru ūcio na mũwĩcũũranie, mũtwĩre ūrĩa tũgwĩka!”

20

Andũ a Isiraeli Kũrĩa na Andũ a Benjamini

¹ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli othe kuuma Dani nginya Birishiba, na kuuma bũrũri wothē wa Gileadi magĩũka o taarĩ mũndũ ūmwe, makĩũngana mbere ya Jehova kũu Mizipa. ² Atongoria a andũ othe a mĩhĩrĩga ya Isiraeli makĩrũgama handũ hao kũu kũũngano-inĩ kĩa andũ a Ngai, marĩ thigari ngiri magana mana meeohete hiũ cia njora. ³ (Nao andũ Benjamini makĩigua atĩ andũ a Isiraeli nĩmambatĩte nginya Mizipa.) Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli makiuga atĩrĩ, “Ta twĩre ūrĩa ūndũ ūcio mũũru wekĩkire.”

⁴ Nĩ ūndũ ūcio Mũlawii ūcio mũthuari wa mũtumia ūrĩa woragĩtwo akiuga atĩrĩ, “Nĩ na thuriya yakwa tuokire Gibe ya andũ a Benjamini tũraarĩrĩre kuo. ⁵ Ūtukũ ūcio andũ a

* 19:21 Gĩko gĩa gũthambia mũndũ magũrũ kĩarĩ gĩko gĩa kũnyiita mũndũ ūgeni.

Gibea nĩmaanũmĩrĩre, na magĩthiũrũrũkĩria nyũmba, mehaarĩrie kũnjũraga. Makĩnyi-ita thuriya yakwa na hinya, nginya ĩgĩkua. ⁶ Ngĩoya thuriya yakwa, ngĩmĩtinaangia icunji, na ngĩtũma o gĩcunji o rũgongo rwa igai rĩa Isiraeli, nĩ ũndũ nĩmekĩte ũndũ wa thoni na wa gĩconoko thĩinĩ wa Isiraeli. ⁷ Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a Isiraeli inyuothe, kĩariei, mũheane itua rĩanyu.”

⁸ Andũ acio othe magĩũkĩra o taarĩ mũndũ ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe witũ ũkũinũka. Aca, gũtirĩ o na ũmwe witũ ũgũcooka gwake mũciĩ. ⁹ No rĩrĩ, ũndũ ũrĩa tũgwĩka Gibea nĩ ũyũ: Tũkwambata kuo tũmookĩrĩre o ta ũrĩa ũcuuki wa mĩtĩ ũgũtuonia. ¹⁰ Tũkũruta andũ ikũmi thĩinĩ wa o andũ igana a mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli, na andũ igana thĩinĩ wa o andũ ngiri, na andũ ngiri thĩinĩ wa o andũ ngiri ikũmi, nĩguo magĩrĩre mbũtũ cia ita irio. Nĩgeetha rĩrĩa mbũtũ cia ita igaakinya Gibea ya Benjamini, ikaameka maũndũ maringaine na waganu wa andũ akuo ũrĩa meekĩte thĩinĩ wa Isiraeli.” ¹¹ Tondũ ũcio andũ othe a Isiraeli makĩũngana na makĩnyiitana o ta maarĩ mũndũ ũmwe mahũũre itũũra rĩu inene.

¹² Mĩhĩrĩga ya Isiraeli ĩgĩtũma andũ mathiĩ kũrĩ mũhĩrĩga wothe wa Benjamini, makamoorie atĩrĩ, “Nĩ ngero ĩrĩkũ ĩno njũru ũũ ĩkĩtwo gatagatĩ-inĩ kanyu? ¹³ Na rĩrĩ, tũnengerei andũ acio aaganu a Gibea nĩgeetha tũmoorage tweherie ũũru ũcio thĩinĩ wa Isiraeli.”

No andũ a Benjamini matiigana kũigua andũ acio angĩ a Isiraeli. ¹⁴ Moimire matũũra-inĩ mao, makĩũngana hamwe kũu Gibea nĩguo mahũũrane na andũ a Isiraeli. ¹⁵ O ro rĩmwe andũ a Benjamini magĩcookanĩrĩria andũ arĩa marũaga na hiũ cia njora 20,060 kuuma matũũra-inĩ mao, mongereirwo harĩ andũ magana mũgwanja arĩa maathuurĩtwo kuuma kũrĩ andũ arĩa maatũũraga kũu Gibea. ¹⁶ Gatagatĩ-inĩ ga thigari icio ciothe nĩ kwarĩ na andũ magana mũgwanja maathuurĩtwo a kĩmotho, na o ũmwe wao nĩahotaga gũikia ihiga na kĩgũtha ũndũ angĩringa rũcuĩrĩ na ndahĩtie.

¹⁷ Tiga andũ a Benjamini-rĩ, Isiraeli nĩmacookanĩrĩrie thigari 400 arĩa marũaga na hiũ cia njora, na othe maarĩ andũ a ita.

¹⁸ Andũ a Isiraeli makĩambata nginya Betheli na magĩtuĩria ũhoro harĩ Ngai makĩũria atĩrĩ, “Nũũ thĩinĩ witũ ũkwambĩrĩria kũhũũrana na andũ aya a Benjamini?”

Nake Jehova agĩcookia atĩrĩ, “Juda nĩwe ũkwambĩrĩria.”

¹⁹ Rũciĩnĩ rũrũ rũngĩ andũ a Isiraeli magĩũkĩra na makĩamba hema ciao gũkuhĩ na Gibea. ²⁰ Andũ a Isiraeli makĩumagara makahũũrane na andũ a Benjamini, na makĩiga andũ o handũ hao mbaara-inĩ marũe nao kũu Gibea. ²¹ Nao andũ a Benjamini makĩuma kũu Gibea na makĩũraga andũ a Isiraeli 22,000 kũu mbaara-inĩ mũthenya ũcio. ²² No andũ a Isiraeli makĩũmanĩrĩria mũndũ na ũrĩa ũngĩ na makĩrũgama handũ hao rĩngĩ o harĩa meigĩte mũthenya wa mbere. ²³ Nao andũ a Isiraeli makĩambata makĩrĩrĩra mbere ya Jehova nginya hwaĩ-inĩ, nao magĩtuĩria ũhoro harĩ Jehova atĩrĩ, “Hihi twambate rĩngĩ tũkahũũrane na andũ a Benjamini, aya ariũ a ithe witũ?”

Nake Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Ambatai mũkahũũrane nao.”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli magĩkuhĩrĩria andũ a Benjamini mũthenya wa keerĩ. ²⁵ Mũthenya ũcio, rĩrĩa Abenjamini mookire moimĩte Gibea mahũũrane nao-rĩ, makĩũraga andũ a Isiraeli angĩ 18,000, othe meeohete hiũ cia njora.

²⁶ Ningĩ andũ a Isiraeli, marĩ othe, makĩambata nginya Betheli, na kũu magĩkara kuo makĩrĩra marĩ mbere ya Jehova. Makĩhĩnga kũrĩa irio mũthenya ũcio o nginya hwaĩ-inĩ, na makĩruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano kũrĩ Jehova. ²⁷ Nao andũ a Isiraeli, magĩtuĩria ũhoro harĩ Jehova. (Matukũ-inĩ macio ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai rĩarĩ kũu, ²⁸ nake Finehasi mũrũ wa Eleazar, mũrũ wa Harũni, nĩwe watungataga mbere yario.) Nao makĩũria atĩrĩ, “Nĩtũkwambata rĩngĩ tũkahũũrane na Abenjamini ariũ a ithe witũ, kana tũtĩge?”

Jehova akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩĩ, nĩ ũndũ rũciũ nĩngamaneana moko-inĩ manyu.”

²⁹ Nao andũ a Isiraeli makĩmoheria mathiũrũrũkĩrie Gibea. ³⁰ Nao makĩambata makahũũrane na andũ a Benjamini mũthenya wa gatatũ na makĩrũgama handũ hao

nĩguo mahũũrane na Gibe a o ta ũrĩa meekĩte hau mbere. ³¹ Nao Abenjamini makiumĩra mamatũnge na makĩguucĩrĩrio kũraihi na itũũra rĩu inene. Makĩambĩrĩria kũhũũra andũ a Isiraeli o ta mbere iyo, na andũ ta mĩrongo itatũ makĩrũndĩrwo werũ-inĩ na njĩra-inĩ ĩrĩa ĩthiia Betheli na ĩrĩa ĩngĩ Gibe a.

³² Rĩrĩa andũ a Benjamini meeranaga atĩrĩ, “Nĩtũramahoota o ta mbere,” noguo nao andũ a Isiraeli meeranaga atĩrĩ, “Rekei tũcooke na thuutha tũmaguucĩrĩrie moime itũũra-inĩ inene moke njĩra-inĩ.”

³³ Andũ othe a Isiraeli makĩehera harĩa maarĩ na makĩrũgama handũ hao kũu Baali-Tamaru, nao andũ a Isiraeli arĩa meehithĩire andũ a Benjamini makiumĩra kũrĩa meehithĩite mwena wa ithũĩro wa Gibe a. ³⁴ Hĩndĩ iyo andũ ngiri ikũmi arĩa maarĩ njamba iria thuure cia Isiraeli magĩtharĩkĩra Gibe a kuuma na mbere. Nayo mbaara yarĩ nene ũũ atĩ andũ a Benjamini matiigana gũkũũrana ũrĩa mwanangĩko wamakuhĩrĩrie. ³⁵ Nake Jehova akĩhootera andũ a Benjamini mbere ya Isiraeli, na mũthenya ũcio andũ a Isiraeli makĩũraga andũ a Benjamini 25,100, arĩa meeohete hiũ cia njora. ³⁶ Tondũ ũcio andũ a Benjamini makĩona atĩ nĩmaatooretio.

Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmoorĩire andũ a Benjamini, nĩ ũndũ nĩmehokete andũ arĩa maigĩte a kuoheria andũ a Benjamini gũkuhi na Gibe a. ³⁷ Nao andũ acio moohetie andũ makĩguthũka o rĩmwe magĩtoonya Gibe a, makĩaragana kuo na makĩhũũra itũũra rĩu inene rĩothe na rũhiũ rwa njora. ³⁸ Nao andũ a Isiraeli nĩ mabangĩte na andũ acio moohetie andũ atĩ matoogie ndogo nene ĩthiĩ na igũrũ yumĩte itũũra rĩu inene, ³⁹ nĩgeetha hĩndĩ iyo andũ a Isiraeli magariũrũke na macooke mbaara-inĩ.

Andũ a Benjamini maakorirwo maambĩrĩria kũũraga andũ a Isiraeli (ta andũ mĩrongo itatũ), nao makiuga atĩrĩ, “Ithui nĩtũramatooria o ta ũrĩa twamekire mbaara-inĩ ya mbere.” ⁴⁰ No rĩrĩa ndogo yambĩrĩrie kwambata na igũrũ yumĩte itũũra-inĩ rĩu inene-rĩ, andũ a Benjamini makĩhũgũra makĩona ndogo itũũra-inĩ rĩu inene rĩothe yambatĩte na igũrũ matu-inĩ. ⁴¹ Hĩndĩ iyo andũ a Isiraeli makĩmagariũrũkĩra nao andũ a Benjamini makĩnyitwo nĩ guoya mũnene, nĩ ũndũ nĩmakũũranire atĩ mwanangĩko nĩwarĩkĩtie kũmakora. ⁴² Nĩ ũndũ ũcio makĩũrĩra andũ a Isiraeli marorete na werũ-inĩ, no matingĩahotire kũũrĩra mbaara. Nao andũ a Isiraeli arĩa mookire moimĩte matũũra-inĩ makĩmooragĩra kuo. ⁴³ Magĩthiũrũrũkĩria andũ a Benjamini acio, makĩmateng’eria, na makĩmakinyĩra na njĩra hũthũ kũu gũkuhi na Gibe a mwena wa irathĩro. ⁴⁴ Andũ a Benjamini ngiri ikũmi na inyanya magĩkua, nao othe maarĩ arũi njamba. ⁴⁵ Na rĩrĩa maagariũrũkire marorete na werũ-inĩ nginya ihiga-inĩ rĩa Rimoni, andũ a Isiraeli makĩũragĩra andũ 5,000 njĩra-inĩ icio. Nao magĩkĩrĩrĩria kũrũmĩrĩra andũ a Benjamini o nginya Gidomu na makĩũraga 2,000.

⁴⁶ Mũthenya ũcio andũ a Benjamini 25,000 arĩa maarũaga na hiũ cia njora makĩũragwo, na othe maarĩ arũi njamba. ⁴⁷ No andũ magana matandatũ makĩgarũrũka na makĩũrĩra werũ-inĩ o nginya ihiga-inĩ rĩa Rimoni, na magĩikara kuo mĩeri ĩna. ⁴⁸ Nao andũ a Isiraeli magĩcooka nginya bũrũri wa andũ a Benjamini na makĩhũũra matũũra mothe na rũhiũ rwa njora, o gwata nyamũ na kĩndũ o gĩothe kĩngĩ kĩrĩa maakorereire. Na matũũra mothe marĩa maakorire makĩmacina na mwaki.

21

Andũ a Benjamini Gwetherwo Atumia

¹ Andũ acio a Isiraeli nĩmehĩtĩte mwĩhĩtwa marĩ kũu Mizipa makoiga atĩrĩ, “Gũtirĩ o na ũmwe witũ ũkaaneana mũirĩtu wake ahikio nĩ Mũbenjamini.”

² Andũ acio nĩmathiire Betheli, kũrĩa maikarire mbere ya Ngai o nginya hwaĩ-inĩ, makĩanĩrĩra na mũgambo makĩrĩra na kĩgirĩko kĩnene. ³ Nao makiuga atĩrĩ, “Hĩ! Jehova Ngai wa Isiraeli, nĩ kĩ gĩtũmĩte ũndũ ũyũ woneke Isiraeli? Nĩ kĩ gĩgũtũma mũhĩrĩga ũmwe ũkorwo ũtarĩ ho thĩinĩ wa Isiraeli ũmũthĩ?”

⁴ Mũthenya ũyũ ũngĩ rũciinĩ tene andũ magĩaka kĩgongona na makĩruta maruta ma njino o na maruta ma ũiguano.

⁵ Hĩndĩ ñyo andũ a Isiraeli makĩũria atĩrĩ, “Mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli-rĩ, nũũ ũtokĩte kũngana haha mbere ya Jehova?” Nĩgũkorwo nĩmeehĩtĩte mwĩhĩtwa mũrũmu atĩ ũrĩa ũkwaga gũũka kũngano mbere ya Jehova kũu Mizipa ti-itherũ nĩagĩrĩire kũũragwo.

⁶ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli magĩcakaya nĩ ũndũ wa ariũ a ithe wao, andũ a Benjamini, na makiuga atĩrĩ, “Ũmũthĩ mũhĩrĩga ũmwe nĩmweherie kuuma Isiraeli. ⁷ Tũngĩhota atĩa kuonera arĩa matigarĩte atumia, kuona atĩ nĩtwĩhĩtĩte mwĩhĩtwa mbere ya Jehova atĩ tũtikaamahe airĩtu aitũ mamahikie?” ⁸ Magĩcooka makĩũria atĩrĩ, “Nĩ mũhĩrĩga ũrĩkũ wa Isiraeli ũtokĩte kũngano-inĩ mbere ya Jehova kũu Mizipa?” Nao makĩmenya atĩ gũtirĩ mũndũ o na ũmwe kuuma Jabeshi-Gileadi wokĩte kambĩ-inĩ ñyo nĩ ũndũ wa kũngano kũu. ⁹ Tondũ rĩrĩa maatarire andũ, nĩmamenyire atĩ gũtirĩ mũndũ o na ũmwe kuuma Jabeshi-Gileadi warĩ kuo.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio kũngano kũu gĩgĩtũma andũ a kũrũa 12,000 marĩ na mawatho mathĩĩ nginya Jabeshi-Gileadi na moorage arĩa maatũũraga kuo na rũhiũ rwa njora, gwata atumia na ciana. ¹¹ Nao makiuga atĩrĩ, “Ũũ nĩguo mũgwĩka, ũragai mũndũ mũrũme o wotho na mũndũ-wa-nja o wotho ũrĩa ũtarĩ gathirange.” ¹² Nao magĩkora gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa maatũũraga kũu Jabeshi-Gileadi airĩtu magana mana arĩa mataakomete na mũndũ mũrũme, makĩmatwara kambĩ irĩa yarĩ Shilo kũu Kaanani.

¹³ Ningĩ kũngano gĩotho gĩgĩtũma ihooya rĩa thayũ kũrĩ andũ a Benjamini o hau rwaro-inĩ rwa ihiga rĩa Rimoni. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Benjamini makĩhũndũka ihinda o rĩu na makĩheo andũ-a-nja a Jabeshi-Gileadi arĩa matooragĩtwo. No matingĩamaiganire.

¹⁵ Nao andũ magĩcakaĩra andũ a Benjamini, tondũ Jehova nĩatũmire hagĩe na ithenya mĩhĩrĩga-inĩ ya Isiraeli. ¹⁶ Nao athuuri arĩa akũrũ a kũngano makiuga atĩrĩ, “Tondũ andũ-a-nja a Benjamini nĩaniine-rĩ, tũkuonera arũme arĩa matigaire atumia kũ?” ¹⁷ Makiuga atĩrĩ, “Abenjamini arĩa maahonokire no nginya magĩe na a kũmagaya, nĩguo gũtikagĩe mũhĩrĩga o na ũmwe wa Isiraeli ũkũniinũkio. ¹⁸ Tũtingĩmahe airĩtu aitũ matuĩke atumia ao, nĩgũkorwo ithuĩ andũ a Isiraeli nĩtwehĩtĩre mwĩhĩtwa ũyũ: ‘Kũrumwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũngĩhe Mũbenjamini mũtumia.’ ¹⁹ No rĩrĩ, nĩkũgĩaga gĩathĩ kĩa Jehova o mwaka kũu Shilo, mwena wa gathigathini wa Betheli, na mwena wa irathĩro wa njĩra irĩa ithiiaa kuuma Betheli nginya Shekemu, na mwena wa gũthini wa Lebona.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio magĩatha andũ a Benjamini, makĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mwĩhithe kũu mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ ²¹ na mũikare mũkĩroraga. Rĩrĩa airĩtu a Shilo mariumĩra meturanĩre na arĩa angĩ rwĩmbo-inĩ-rĩ, mũguthũke kuuma mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ, na o mũndũ ehurĩre mũtumia kuuma kũrĩ airĩtu acio a Shilo, na mũthĩĩ bũrũri wa Benjamini. ²² Rĩrĩa maithe mao kana ariũ a maithe mao magaatũrehera thitango, tũkaameera atĩrĩ, ‘Twĩkei wega na kũmateithia, tondũ tũtiamoooneire atumia hĩndĩ ya mbaara, no inyũ mũtirĩ na mahĩtia, tondũ mũtiamahaire airĩtu anyu.’”

²³ Ũguo nĩguo andũ a Benjamini meekire. O rĩrĩa airĩtu maainaga-rĩ, o mũndũ akĩnyiita ũmwe, na akĩmũkuua agatuĩke mũtumia wake. Hĩndĩ ñyo magĩcooka kũrĩ igai rĩa, magĩaka matũũra mao rĩngĩ, na magĩtũũra kuo.

²⁴ Na ihinda rĩu andũ a Isiraeli makĩuma kũndũ kũu, makĩinũka mũcĩĩ kũrĩ mĩhĩrĩga yao na nyũmba ciao, o mũndũ kũrĩ igai rĩake.

²⁵ Matukũ-inĩ macio Isiraeli gũtiarĩ na mũthamaki; o mũndũ ekaga ũrĩa oonaga kwagĩrĩire.

RUTHU

Elimeleku na Andũ ake Gũthiĩ Moabi

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ marĩa atiirĩrĩrĩ bũrũri maathanaga, nĩ kwagĩire na ng'aragu bũrũri-inĩ, nake mũndũ ũmwe wa Bethlehemu kũu Juda, marĩ na mĩtumia wake, na ariũ ake eerĩ, magĩthiĩ gũikara bũrũri wa Moabi kwa ihinda. ² Mũndũ ũcio eetagwo Elimeleku, nake mĩtumia wake eetagwo Naomi, namo marĩitwa ma ariũ acio ake eerĩ nĩ Mahaloni na Kilioni. Nao maarĩ Aefiratha kuuma Bethlehemu kũu Juda.* Nao magĩthiĩ bũrũri wa Moabi magĩtũũra kuo.

³ Na rĩrĩ, Elimeleku mũthuuri wa Naomi agĩkua, nake Naomi agĩtigwo na ariũ acio ake eerĩ. ⁴ Nao makĩhikia andũ-a-nja a Moabi, ũmwe eetagwo Oripa, na ũrĩa ũngĩ Ruthu. Thuutha wa gũtũũra kũu ta ihinda rĩa mĩaka ikũmi, ⁵ Mahaloni na Kilioni o nao magĩkua, nake Naomi agĩtigwo atarĩ na ariũ ake eerĩ, o na kana mũthuuri.

⁶ Rĩrĩa Naomi aigũire arĩ kũu Moabi atĩ Jehova nĩateithĩtie andũ ake akamahe irio-rĩ, akĩihaarĩria hamwe na atumia acio a ariũ ake oime bũrũri wa Moabi acooke kwao. ⁷ We na atumia acio eerĩ a ariũ ake makiumagara kuuma kũu maatũũraga, makĩnyiita njĩra nĩguo macooke bũrũri wa Juda.

⁸ Nake Naomi akĩĩra atumia acio eerĩ a ariũ ake atĩrĩ, “Cookai, o mũndũ athiĩ mũciĩ kwa nyina.† Jehova aromwĩka maũndũ mega, o ta ũrĩa o na inyũĩ mwekire acio maakuire, o na nĩ mwene. ⁹ Jehova arotũma o ũmwe wanyu eyonere ũhurũko mũciĩ wa mũthuuri ũngĩ.”

Agĩcooka akĩmamumunya, nao makĩĩra maanĩĩre, ¹⁰ makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũgũ-cooka nawe kũrĩ andũ anyu.”

¹¹ No Naomi akĩmeera atĩrĩ, “Aarĩ akwa, cookai mũciĩ kwanyu. Mũgũgĩthiĩ na nĩ nĩkĩ? Nĩngũkĩgĩa na ariũ angĩ nĩguo macooke matuĩke athuuri anyu? ¹² Aarĩ akwa, cookai kwanyu mũciĩ; nĩ ndĩ mũkũrũ mũno wa kũgĩa na mũthuuri ũngĩ. O na ingĩciiria atĩ harĩ na mwĩhoko harĩ nĩ, na ngĩe na mũthuuri ũtukũ ũyũ na njiare aanake-rĩ, ¹³ mwakĩmeterera o nginya hĩndĩ irĩa makaagimara? No mũikare mũtahikite mũmetereire?‡ Aca, aarĩ akwa. Nĩ ndĩ na ruo kũmũkĩra, nĩgũkorwo guoko kwa Jehova nĩgũtambũrũkĩte gũkanjũkĩrĩra!”

¹⁴ Nao maigua ũguo makĩĩra rĩngĩ. Nake Oripa akĩmumunya nyaciarawe, akĩmuugĩra ũhoru. No Ruthu akĩrũmanĩrĩra na nyaciarawe.

¹⁵ Nake Naomi akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, mĩtumia wa mũrũ wa nyina na mũthuuriguo nĩahũndũka acooke kũrĩ andũ ao, o na kũrĩ ngai ciake. Cooka mũthiĩ nake.”

¹⁶ No Ruthu akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga kũningĩrĩria ngũtĩge kana ngarũrũke ndige gũkũrũmĩrĩra. Kũrĩa ũgũthiĩ nĩkuo ngũthiĩ, na kũrĩa ũgaatũũra nĩkuo ngaatũũra. Andũ anyu magaatũũka andũ aitũ, nake Ngai waku atuĩke Ngai wakwa. ¹⁷ Kũrĩa ũgaakuĩra nĩkuo ngaakuĩra, na nokuo ngaathikwo. Jehova aronjĩka ũũru makĩria, kũngĩkaagĩa ũndũ o na ũmwe ũgaatũtigithania nĩ nawe, tiga o gĩkuũ giiki!” ¹⁸ Rĩrĩa Naomi onire atĩ Ruthu nĩatuĩte itua rĩa gũthiĩ nake, agĩtiga kũmũringĩrĩria acooke.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio a nja eerĩ magĩthiĩ nginya magĩkinya Bethlehemu. Rĩrĩa maakinyire Bethlehemu-rĩ, andũ a itũũra rĩu othe makĩgega nĩ ũndũ wao, nao andũ-a-nja makĩũrania atĩrĩ, “Hĩ! ũyũ no akorwo arĩ Naomi?”

²⁰ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gũcooka kũnjĩta Naomi, njĩtagaai Mara, nĩ ũndũ Ngai Mwene-Hinya-Wothe nĩatũmĩte mũtũũrĩre wakwa ũtuĩke wa ruo mũno. ²¹ Ndoimire

* 1:2 Efiratha rĩarĩ rĩitwa rĩa nyũmba irĩa Elimeleku oimĩte, na nĩrĩo rĩahetwo bũrũri ũrĩa wathiũrũrũkĩrie Bethlehemu. † 1:8 Airĩtu na atumia a ndigwa maikaraga na manyina mao (Kĩam 24:28). Ihinda rĩrĩrĩrĩrĩ ithe wa Ruthu aarĩ muoyo (2:11). ‡ 1:13 Warĩ mũtugo wa Ayahudi atĩ mũthuuri angĩakuire na atige mĩtumia wake atarĩ na mwana, mĩtumia ũcio aahikagio nĩ mũrũ wa nyina na mũthuuriwe (Kĩam 38:6-8; Gũcook 25:5-10).

gūkū njiyūrĩrĩre, no Jehova anjookia itarĩ kindũ. Mũngĩcooka kũnjĩta Naomi nĩkĩ? Jehova nĩanyariĩrĩte; Mwene-Hinya-Wothe nĩandehithĩrĩe mathĩĩna.”

²² Nĩ ũndũ ũcio Naomi agĩcooka kuuma Moabi marĩ hamwe na Ruthu ũcio Mũmoabi, mūtumia wa mũriũ, magĩkinya Bethlehemu hĩndĩ ĩrĩa cairi yaambagĩrĩria kũgethwo.[§]

2

Ruthu Gũcemanía na Boazu

¹ Na rĩrĩ, Naomi nĩarĩ na mũndũ wa mbarĩ yao mwena wa mũthuuriwe, kuuma mũhĩrĩga wa Elimeleku, mũndũ warĩ igweta, wetagwo Boazu.

² Nake Ruthu ũcio Mũmoabi akĩĩra Naomi atĩrĩ, “Reke thiĩ mĩgũnda-inĩ ngahaare cairi ĩrĩa ĩtigĩtio;” ndĩ thuutha wa mũndũ o wotho ũrĩa ingĩtikĩrĩka maitho-inĩ make.”

Nake Naomi akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ, mwarĩ wakwa.” ³ Nĩ ũndũ ũcio akiumagara agĩthĩ, akĩambĩrĩria kũhaara cairi kũu mĩgũnda-inĩ arĩ thuutha wa arĩa maagethaga. Na gũgĩkinya atĩrĩ, Ruthu ekorire akĩruta wĩra mũgũnda wa Boazu, ũcio warĩ wa mũhĩrĩga wa Elimeleku.

⁴ O hĩndĩ ĩyo Boazu agĩkinya oimĩte Bethlehemu, na akĩgeithia acio maagethaga, akĩmeera atĩrĩ, “Jehova aroikara na inyuĩ!”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova arokũrathima!”

⁵ Boazu akĩũria mũrũgamĩrĩri wa acio maagethaga atĩrĩ, “Mũirĩtu ũũrĩa nĩ wa ũ?”

⁶ Nake mũrũgamĩrĩri akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Mũmoabi ũrĩa wokire na Naomi kuuma bũrũri wa Moabi. ⁷ Nake oigire atĩrĩ, ‘Ndagũthaita ũnjĩtikĩrĩe haare cairi, na nyũnganie ĩrĩa ĩtigĩtio itĩĩa-inĩ ndĩ thuutha wa agethi.’ Nake aathiĩ mũgũnda, na arutĩte wĩra ategũtigithĩria kuuma o rũciĩnĩ nginya rĩu, tiga o ihinda inini ekũhurũkĩte haarĩa kĩĩruru-inĩ.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Boazu akĩĩra Ruthu atĩrĩ, “Mwarĩ wakwa, ta thikĩrĩria, ndũgathiĩ kũhaara cairi mũgũnda ũngĩ, na ndũkae kuuma gūkũ. Ikara gūkũ mũrĩ na ndungata ciakwa cia airĩtu. ⁹ Ũrorage mũgũnda ũrĩa arũme aya megũkorwo makĩgetha, na ũtwaranage na airĩtu acio. Nĩndakaanĩ arũme aya matigakũhutie. Na rĩrĩa rĩothe ũngĩnyoota, ũthĩĩ ũnyue maaĩ kuuma ndigithũ-inĩ ĩria arũme aya matahĩrĩre.”

¹⁰ Rĩrĩa Ruthu aigũire ũguo, akĩĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ thĩ. Akiuga atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũma njĩtikĩrĩke maitho-inĩ maku na wenda kũnjĩka maũndũ mega, ndĩ o mũndũ wa kũngĩ?”

¹¹ Boazu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩnjĩrĩtwo maũndũ marĩa mothe wĩkĩte nyaciaraguo kuuma hĩndĩ ĩrĩa mũthuuriguo aakuire, na ũrĩa watiganire na thoguo na nyũkwa, o na bũrũri wanyu, ũgĩũka kũrĩ andũ ũtaamenyanĩte nao mbere ĩyo. ¹² Jehova arokũrĩha nĩ ũndũ wa ũguo wĩkĩte. Jehova Ngai wa Isiraeli, o ũrĩa wee ũũkĩte kwĩhitha mathagu-inĩ make, arokũrĩha na ĩrĩhi inene.”

¹³ Nake Ruthu akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ndĩrookĩrĩrĩria gwĩtikĩrĩka maitho-inĩ maku. Nĩũũhooreretie, na ũkaarĩria ndungata yaku ndeto njega cia tha, o na gũtuũka nĩĩ ndĩrĩ ta ũmwe wa ndungata ciaku cia airĩtu.”

¹⁴ Hĩndĩ ya kũrĩa irio yakinya, Boazu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka haha. Oya mũgate ũũtobokie thiki-inĩ ya ndibei.”

Rĩrĩa Ruthu aikarire thĩ na agethi, Boazu akĩmũhe cairi hĩhie. Nake akĩrĩa akĩhũũna, o nginya agĩtigia. ¹⁵ Na hĩndĩ ĩrĩa ookĩrĩre akahaare-rĩ, Boazu agĩatha andũ ake akĩmeera atĩrĩ, “O na ahaara kũu itĩĩa-inĩ, mũtikamũtetie. ¹⁶ O na nĩ kaba mũrutage cairi ĩmwē kuuma itĩĩa-inĩ, mũmĩrekĩe thĩ nĩ ũndũ wake, mũmũtigĩre nĩguo oke akĩmĩhaaraga, no mũtikamũtetie.” ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Ruthu akĩhaara kũu mũgũnda ũcio nginya o hwaĩ-inĩ. Agĩcooka akĩhũũra cairi ĩrĩa aahaarĩte, ĩgĩkinya mũigana wa eba ĩmwē.[†] ¹⁸ Akĩmĩkuua,

§ 1:22 Magetha ma cairi nĩmo maambagĩrĩra, magacookerewo nĩ magetha ma ngano (2:23). * 2:2 Atumia a ndigwa, na ciana ĩria itaarĩ aciari a cio, hamwe na agenĩ nĩo metikĩrĩtio kũhaara ngano ĩrĩa yatigagio (Alaw 19:9; 23:22; Gũcook 24:19). † 2:17 nĩ ta kilo 22

agĩcooka itũũra-inĩ, nake nyaciarawe akĩona cairi ĩrĩa yothe aahaarĩte. Ruthu agĩcooka akĩmũrutĩra kĩrĩa aatigĩtie aahũũna, akĩmũnengera.

¹⁹ Nyaciarawe akĩmũũria atĩrĩ, “Ũmũthĩ uuma kũhaara kũ? Uuma kũruta wĩra kũ? Kũrathimwo nĩ mũndũ ũcio ũkũmenyire, agwĩka maũndũ mega!”

Nake Ruthu akĩhe nyaciarawe ũhoru ũkonĩ mwene mũgũnda ũcio aatindĩte akĩruta wĩra, akiuga atĩrĩ, “Mwene mũgũnda ũcio ngũrutaga wĩra gwake ũmũthĩ-rĩ, etagwo Boazu.”

²⁰ Naomi akĩĩra mũtumia ũcio wa mũriũ atĩrĩ, “Jehova aromũrathima! We ndatigĩte gwĩka maũndũ ma ũtugi kũrĩ arĩa me muoyo, o na arĩa makuĩte.” Ningĩ Naomi akĩĩra Ruthu atĩrĩ, “Mũndũ ũcio nĩ wa mbarĩ iitũ; o na nĩ ũmwe wa arĩa mangĩtũmenyerera.”[†]

²¹ Nake Ruthu ũcio Mũmoabi akiuga atĩrĩ, “O na anjĩĩre atĩrĩ, ‘Ikara na aruti akwa a wĩra o nginya marĩkie kũgetha cairi yakwa yothe.’”

²² Naomi akĩĩra Ruthu ũcio mũtumia wa mũriũ atĩrĩ, “Ũndũ ũcio wa gũtwarana na airĩtu ake nĩgũtũka mwega harĩwe, wee mwarĩ wakwa, tondũ mũgũnda-inĩ wa mũndũ ũngĩ wahota kũgerwo ngero.”

²³ Nĩ ũndũ ũcio Ruthu agĩkara hakuhĩ na ndungata cia airĩtu cia Boazu akĩhaaraga nginya magetha ma cairi na ma ngano magĩthira. Nake agĩtũũra na nyaciarawe.

3

Ruthu na Boazu Kĩhuhĩro-inĩ kĩa Ngano

¹ Mũthenya ũmwe-rĩ, Naomi, nyaciarawe wa Ruthu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ wakwa, githĩ ndiagĩrĩrwo ngũcarĩrie mũciĩ waku, kũrĩa wee ũngĩona maũndũ mega? ² Githĩ Boazu ũcio wee ũkoretwo na ndungata ciake cia airĩtu ti mũndũ wa rũrĩra rwitũ? Ũtukũ ũyũ nĩguo ekũhuha cairi kĩhuhĩro-inĩ.* ³ Wĩthambe na wĩhake maguta mekũnunga wega, ningĩ wĩhumbe nguo ciaku iria njega mũno. Ũcooke ũikũrũke ũkinye kĩhuhĩro-inĩ, no ndũkeyonithie mũndũ ũcio nginya arĩkie kũrĩa na kũnyua. ⁴ Rĩrĩa arĩkoma, wone harĩa akoma. Ningĩ ũthĩi ho na ũhumbũrie magũrũ make, ũkome ho. Nake nĩegũkwĩra ũrĩa wagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

⁵ Ruthu akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Maũndũ macio mothe wanjĩĩra no mo ngwĩka.” ⁶ Nĩ ũndũ ũcio agĩkũrũka agĩkinya kĩhuhĩro-inĩ kũu, na agĩka ũrĩa wotho nyaciarawe aamwĩrĩte eeke.

⁷ Na rĩrĩa Boazu aarĩkirie kũrĩa na kũnyua, na agĩkorwo arĩ mũkeni, agĩthĩ agĩkoma mũthia-inĩ biũ wa hĩba ya cairi. Nake Ruthu agĩthĩ acemete, akĩmũhumbũria magũrũ, agĩkoma ho. ⁸ Ũtukũ gatagatĩ, kĩndũ gĩkĩhahũra Boazu, nake egarũra, agĩkora nĩ mũndũ-wa-nja wakomete magũrũ-inĩ make.

⁹ Akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩwe ũ?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ ndungata yaku Ruthu. Tambũrũkia gĩcurĩ kĩa nguo yaku ũhumbĩre, nĩ ũndũ wee nĩwe ũngĩtũmenyerera.”[†]

¹⁰ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova arokũrathima mwarĩ wakwa. Ũtugi ũrĩa wonania nĩũkĩrĩte ũrĩa wonanirie kĩambĩrĩria-inĩ, nĩ ũndũ ndũnenda kũrũmanĩrĩra na aanake, marĩ athĩni kana marĩ itonga. ¹¹ Na rĩrĩ, mwarĩ wakwa, ndũgetigĩre. Nĩngũgwĩkĩra ũrĩa wotho ũkũũhooya. Andũ othe a itũũra rĩrĩ riitũ nĩmooĩ atĩ wee ũrĩ mũndũ-wa-nja ngatha. ¹² O na gũtũka ndĩ ũmwe wa arĩa mangĩkũmenyerera-rĩ, nĩ harĩ mũndũ ũngĩ ũngĩkũmenyerera wa hakuhĩ kũngĩra. ¹³ Rĩu kĩaare haha ũtukũ ũyũ, na rũciini gwakĩa angĩkorwo nĩekwenda gũkũmenyerera, nĩ wega; nĩagakũmenyerera. No angĩkorwo ndekwenda, o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩngakũmenyerera. Kĩaare haha nginya rũciũ rũciini.”

[†] 2:20 Mũmenyereri aakoragwo arĩ mũndũ wa nyũmba ya mũthũuri ũcio ũkuĩte (Gũcook 25:5-10). * 3:2 Cairi yahuhagwo hwaĩ-inĩ thuutha wa kũrangwo nĩ ng’ombe, kana kũrangwo nĩ magũrũ ma ngaari mũthenya; mwene yo aakomaga kĩhuhĩro-inĩ kũmĩrangĩra. [†] 3:9 Njĩra ya gũtambũrũkia gĩcurĩ kĩa nguo kĩhumbĩre mũĩritu yarĩ ya kuonania kũmũgitĩra, kana kũhooya kĩhiko.

¹⁴ Nĩ ùndũ ùcio Ruthu agĩkoma hau magũrũ-inĩ make nginya rūciinĩ, no akĩroka gũũkĩra rūciinĩ tene kũrĩ mairia, nake Boazu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkareke kũmenyeke atĩ nĩ kũrĩ mũndũ-wa-nja ũrokĩte kĩhuhĩro-inĩ.”

¹⁵ Ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Rehe nguo iyo wĩigĩrĩre wanĩrĩrie.” Rĩrĩa eekire ũguo, Boazu agĩitĩrĩra ibaba ithathatũ cia cairi, akĩmũigĩrĩra. Nake Ruthu agĩcooka itũũra-inĩ.

¹⁶ Na rĩrĩa Ruthu aacookire kũrĩ nyaciarawe-rĩ, Naomi akĩmũũria atĩrĩ, “Mwarĩ wakwa, kũraathiire atĩa?”

Nake akĩmwĩra maũndũ marĩa mothe Boazu aamwĩkĩire. ¹⁷ Ningĩ agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Ibaba ici ithathatũ cia cairi nĩwe ũũheire, na anjĩira atĩrĩ, ‘Tiga kũinũkĩra nyaciaraguo moko matheri.’”

¹⁸ Nake Naomi akĩmwĩra atĩrĩ, “Eterera o ro ũguo, mwarĩ wakwa, nginya ũmenye ũrĩa ũhoru ũcio ũgũthĩ, nĩgũkorwo mũndũ ũcio ndangĩhurũka nginya rĩrĩa aniine ũhoru ũcio ũmũthĩ.”

4

Boazu Kũhikia Ruthu

¹ Na rĩrĩ, Boazu akĩambata agĩthĩ nginya kĩhingo-inĩ gĩa itũũra, agĩkara thĩ ho. Rĩrĩa mũndũ ũrĩa wa mbarĩ yao, ũrĩa Boazu aarĩtie ũhoru wake ookire-rĩ, Boazu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrata wakwa, ũka haha ũikare thĩ.” Nĩ ùndũ ùcio agĩthĩ hau agĩkara thĩ.

² Boazu agĩta athuuri ikũmi a itũũra akĩmeera atĩrĩ, “Ta ikarai thĩ haha!” Nao magĩka o ũguo. ³ Ningĩ akĩra mũndũ ũcio wa mbarĩ yao atĩrĩ, “Naomi ũrĩa ũracookire kuuma bũrũri wa Moabi-rĩ, nĩarendia gĩthaka kĩrĩa kĩarĩ kĩa Elimeleku, mũndũ wa mbarĩ ciitũ.

⁴ Ndagĩiciiria ngũhe ũhoru ũcio na ngwĩre ũgũre gĩthaka kũ ũrĩ mbere ya andũ aya maikarĩte haha o na mbere ya athuuri a andũ aitũ. Ũngĩkorwo nĩgũgĩkũũra, ũgĩkũũre. No angĩkorwo ndũgwĩka ũguo-rĩ, ũnjĩire nĩguo menye. Nĩgũkorwo hatĩrĩ mũndũ ũngĩ ũrĩ na kĩhoo to gĩa gwĩka ũguo tiga wee, na nĩ ngagũcooka.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩngũgĩkũũra.”

⁵ Boazu nake akiuga atĩrĩ, “Mũthenya ũrĩa ũkaagũra gĩthaka kũ kuuma kũrĩ Naomi, na kuuma kũrĩ Ruthu ũrĩa Mũmoabi, nĩũkahikia mĩtumia wa ndigwa wa mũndũ ũcio wakuire, nĩgeetha ũtũũrie rĩitwa rĩa ũcio ũkuĩte o hamwe na indo ciake.”

⁶ Na rĩrĩa mũndũ ũcio wa mbarĩ yao aigũire ũguo-rĩ, akiuga atĩrĩ, “Ndikũhota gũgĩkũũra, nĩ ùndũ ndahota gwĩthũkĩria ũgai wakwa nĩ mwene. Gĩgĩkũũre arĩ we. Nĩ ndingĩhota gwĩka ũguo.”

⁷ (Matukũ-inĩ ma tene thĩinĩ wa Isiraeli-rĩ, mĩtugo wa gũkũũra kana gũkũũrania indo nĩguo maũndũ mothe marĩkio wega, mũndũ ũmwe wa eene ũhoru aarutaga kĩaatũ gĩa agakĩnengera mũndũ ũcio ũngĩ. Kũu Isiraeli ĩno nĩyo yarĩ njĩra ya gwĩkĩra ũira atĩ ùndũ ũrĩa mũiguanĩre nĩwarĩkĩrĩra wega biũ.)

⁸ Nĩ ùndũ ũcio mũndũ ũcio wa mbarĩ yao akĩra Boazu atĩrĩ, “Kĩgũre wee mwene.” Na akĩruta kĩaatũ gĩa, akĩmũnengera.

⁹ Hĩndĩ iyo Boazu akĩra athuuri acio na andũ othe atĩrĩ, “Ŭmũthĩ mũrĩ aira akwa atĩ nĩndagũra indo ciothe cia Elimeleku, na cia Kilioni, na cia Mahaloni kuuma kũrĩ Naomi. ¹⁰ Ningĩ nĩndahikia Ruthu ũrĩa Mũmoabi, mĩtumia wa ndigwa wa Mahaloni, atuĩke mĩtumia wakwa, nĩguo ndũũrie rĩitwa rĩa ũcio ũkuĩte hamwe na indo ciake, nĩguo rĩitwa rĩake rĩtikaanoore nyũmba-inĩ yao, kana rĩehere maandĩko-inĩ marĩa maigĩtwo ma itũũra. Ŭmũthĩ nĩmwatuĩka aira!”

¹¹ Ningĩ athuuri acio, o na andũ arĩa othe maikarĩte hau kĩhingo-inĩ, makiuga atĩrĩ, “Tũrĩ aira. Jehova arotũma mũndũ-wa-nja ũcio ũroka gwaku mũciĩ atuĩke o ta Rakeli na Lea, andũ-a-nja arĩa eerĩ maakire nyũmba ya Isiraeli.* Ŭromenyeka kũu Efiratha, na ũgĩ igweta inene kũu Bethlehemu. ¹² Ciana iria Jehova egũkũhe kuuma kũrĩ mũirĩtu ũcio irotũma nyũmba yaku ĩhaane ta ya Perezu,† ũrĩa Tamaru aaciarĩre Juda.”

* 4:11 Andũ a Isiraeli moimire harĩ Rakeli na Lea. Daudi na Solomoni maatuĩkire a rūciaro rwa Ruthu. † 4:12 Boazu aarĩ wa rūciaro rwa Perezu (Math 1:3; Luk 3:33).

Rũruka rwa Daudi

¹³ Nĩ ùndũ ũcio Boazu akĩhikia Ruthu, agĩtuĩka mĩtumia wake. Ningĩ aakoma nake, Jehova agĩtũma Ruthu agĩe nda, na agĩciara kahĩ. ¹⁴ Nao andũ-a-nja makiĩra Naomi atĩrĩ, “Jehova arogoocwo, ũrĩa ũtagĩtigĩte ũtarĩ na mũkũmenyereri. Kahĩ kau karogĩa ngumo njega Isiraeli guothe! ¹⁵ Kau nĩko gakerũhia mĩtũũrĩre waku, na gagũtũũrie ũkũrũ-inĩ waku. Nĩ ùndũ mĩtumia wa mũrũguo, ũrĩa ũkwendete na wa bata harĩ we gũkĩra aanake mũgwanja, nĩwe ũgaciarĩte.”

¹⁶ Nake Naomi akĩoya kaana kau, agĩkaigĩrĩra ciero-inĩ ciake, agĩkarera. ¹⁷ Nao andũ-a-nja arĩa maatũũraga kũu makiuga atĩrĩ, “Naomi arĩ na kahĩ.” Nao magĩgatua Obedi. Nake nĩwe warĩ ithe wa Jesii, ũrĩa warĩ ithe wa Daudi.

¹⁸ Ici nacio nĩcio njiaro cia Perezu:

Perez u nĩwe warĩ ithe wa Hezironi,

¹⁹ nake Hezironi aarĩ ithe wa Ramu,

²⁰ nake Ramu aarĩ ithe wa Aminadabu,

nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni,

nake Nahashoni aarĩ ithe wa Salimoni,

²¹ nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu,

nake Boazu aarĩ ithe wa Obedi.

²² nake Obedi aarĩ ithe wa Jesii,

nake Jesii aarĩ ithe wa Daudi.

IBUKU RĪA MBERE RĪA SAMŪELI

Gūciarwo gwa Samūeli

¹ Na rīrī, nī kwarī na mündū ūmwe wa kuuma Ramathaimu, Mūzofimu kuuma būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu, nake eetagwo Elikana mūrū wa Jerohamu, mūrū wa Elihu, mūrū wa Tohu, mūrū wa Zufu, Mūefiraimu. ² Aarī na atumia eerī; ūmwe eetagwo Hana na ūrīa ūngī eetagwo Penina. Penina aarī na ciana, no Hana ndaarī na ciana.

³ Mwaka o mwaka mündū ūcio nīambataga kuuma itūūra rīake agathiī Shilo kūhooya na kūrūtira Jehova Mwene-Hinya-Wothe igongona.* Shilo nīkuo Hofini na Finehasi, ariū eerī a Eli, maarī athīnjīri-Ngai a Jehova. ⁴ Rīrīa rīothe mūthenya wa Elikana wakinyaga wa kūruta igongona-rī, nīagayagīra mūtumia wake Penina nyama, hamwe na aanake ake othe o na airītu. ⁵ No nīaheaga Hana rūgai maita meerī, tondū nīamwendete, nowe Jehova nīamūhingīte nda. ⁶ Na tondū Jehova nīamūhingīte nda-rī, mūiruwe nīaikaraga akīmūthirīkagia nīguo amūng'ūrīkie. ⁷ Naguo ūndū ūcio ūgīthī na mbere mwaka o mwaka. Rīrīa rīothe Hana aambataga athī nyūmba ya Jehova-rī, mūiruwe nīamūthirīkagia nginya akarīra, akaaga kūrīa irio. ⁸ Nake Elikana mūthuuriwe akamūūria atīrī, “Hana, ūrarīra nīkī? Ūraaga kūrīa nīkī? Ūkuīte ngoro nīkī? Githī nī ndikīrīte ihī ikūmi harīwe?”

⁹ Hīndī ūmwe maarīkia kūrīa na kūnyua marī kūu Shilo-rī, Hana agīūkīra. Na rīrī, Eli, mūthīnjīri-Ngai, aikarīire gītī itoonjero rīa hekarū ya Jehova. ¹⁰ Hana akīrīra mūno na akīhooya Jehova, arī na ruo rwa ngoro. ¹¹ Nake akīhīta mwīhītwā, akiuga atīrī, “Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ūngītīkīra kūrora thīna wa ndungata yaku na ūndirīkane, na ndūkariganīrwo nī ndungata yaku, no ūmīhe mwana wa kahī-rī, hīndī ūyo na nī nīngamūheana kūrī Jehova matukū mothe ma muoyo wake, na gūtīrī hīndī rwenji rūkaahutia mūtwe wake o na rī.”

¹² Na rīrīa aathīiaga na mbere kūhooya Jehova, Eli akīmūbara kanua. ¹³ Hana aahooyaga na ngoro yake, nacio iromo ciake nīciainainaga, no mūgambo wake ndwaiguīkaga. Eli agīūciiria atī nī kūrīo arītwo, ¹⁴ akīmūūria atīrī, “Nī nginya rī ūgūikara ūrī mūrīu? Eheria ndibei ūyo yaku.”

¹⁵ Hana akīmūcookeria, akiuga atīrī, “Tiguo mwathi wakwa, nī ndī mündū-wa-nja ūthīnīkīte mūno. Ndinyūte ndibei kana njoohi; no nī ngoro yakwa ndīraitūrīra Jehova. ¹⁶ Tīga kuona ndungata yaku ta īrī mündū-wa-nja mwaganu; ngoretwo gūkū ngīhooya ndī na ruo rūingī o na kīeha.”

¹⁷ Eli akīmūcookeria atīrī, “Thī na thayū, na Ngai wa Isiraeli aroītīkīra gūkūhe kīrīa ūmūhooete.”

¹⁸ Nake akiuga atīrī, “Ndungata yaku īroītīkīrīka maitho-inī maku.” Nake Hana agīthī na akīrīa irio, na ndaacoockire gūtuka gīthiithi.

¹⁹ Magīūkīra mūthenya ūyū ūngī rūciinī tene, makīhooya marī mbere ya Jehova, na magīcooka magīthī kwao mūciī kūu Rama. Elikana agīkoma na Hana mūtumia wake, nake Jehova akīmūrīrikana. ²⁰ Nī ūndū ūcio ihinda rīgīkinya Hana akīgīa nda na agīciara kahī. Agīgatua Samūeli, akiuga atīrī, “Nīgūkorwo nī kūhooya ndakahooire harī Jehova.”

Hana Kūheana Samūeli kūrī Jehova

²¹ Rīrīa mündū ūcio wetagwo Elikana aambatire hamwe na nyūmba yake yothe kūrūtira Jehova igongona rīa mwaka o mwaka na akahingie mwīhītwā wake-rī, ²² Hana ndaathiire. Eerire mūthuuriwe atīrī, “Kahī gaka gaatiga kuonga-rī, nīngagatwara na ndīkaneane kūrī Jehova,† na gagaatūūruga kūu hīndī ciothe.”

* 1:3 Ithandūkū rīa kīrīkanīro na Hema-ya-Gūtūnganwo (3:3; Josh 18:1) ciakoragwo Shilo kilomita 30 gathigathini wa Jerusalemu. Andū a Isiraeli nīmagīrīrwo nīgūthī kuo maita matatū o mwaka (Gūcook 16:16-17; Thaam 23:14-19).

† 1:22 Ciana ciatigaga kuonga irī na mīaka ītatū kana makīria.

²³ Mũthuuriwe Elikana akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩka o ũrĩa ũkuona kwagĩrĩire. Ikara gũkũ o nginya rĩrĩa gagaatiga kuonga; we Jehova arotũma kiugo gĩake kĩhinge.” Nĩ ũndũ ũcio mũndũ-wa-nja ũcio agĩkara mũciĩ na agĩkongithia nginya rĩrĩa aagatigithirie kuonga.

²⁴ Gaatiga kuonga, Hana akĩoya kahĩ kau o karĩ kanini, hamwe na ndegwa ya mĩaka itatũ, na eba imwe† ya mũtu, na gītete kĩa ndibei agĩgatwara nyũmba ya Jehova kũu Shilo. ²⁵ Maarĩkia gũthĩnja ndegwa-rĩ, magĩtwara kahĩ kau kũrĩ Eli, ²⁶ Nake Hana akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa wee mwathi wakwa ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ nĩ mũndũ-wa-nja ũrĩa warũgamĩte haha hakuhĩ nawe akĩhooya Jehova. ²⁷ Ndahooire heo kahĩ gaka, nake Jehova nĩetĩkĩrĩte kũũhe kĩrĩa ndamũhooire. ²⁸ Tondũ ũcio o na nĩ nĩndakaamũrĩra Jehova. Matukũ mothe marĩa gegũtũũra muoyo-rĩ, gegũtũũra kaamũrĩrwo Jehova.” Nake akĩhooya Jehova arĩ o hau.

2

Ihooya rĩa Hana

¹ Ningĩ Hana akĩhooya, akiuga atĩrĩ:

“Ngoro yakwa nĩkeneire Jehova;
na rũhĩa rwakwa rũkaambarario thĩinĩ wa Jehova.
Kanua gakwa gakeerahĩra thũ ciakwa,
nĩgũkorwo nĩngenete nĩ ũhonokio waku.

² “Gũtirĩ mũndũ o na ũ mũtheru ta Jehova;
gũtirĩ ũngĩ tiga wee wiki,
kana gũkagĩa Rwaro rũngĩ rwa Ihiga rũtariĩ ta Ngai witũ.

³ “Mũtigacooke kwaria na mwĩkĩrĩro ũguo
kana mũreke tũnua twanyu twarie na mwĩtĩo,
nĩgũkorwo Jehova nĩwe Ngai ũrĩa ũũĩ maũndũ,
na agacũũrania ciĩko cia andũ.

⁴ “Mota ma njamba cia ita nĩmoinangĩku,
nao arĩa mataarĩ hinya makaheo hinya.

⁵ Arĩa maarĩ ahũũnu meyandĩkithagia nĩguo mone irio,
no arĩa maarĩ ahũtu nĩmathirĩtwo nĩ ng’aragu.
Thaata nĩciarĩte ciana mũgwanja,
no ũrĩa warĩ na aanake aingĩ nĩmũhinyĩrĩrĩku.

⁶ “Jehova nĩwe ũrehaga gĩkuũ, na nĩwe ũtũũragia muoyo;
nĩwe ũharũrũkanagia mbĩrĩra-inĩ, na akambatia mũndũ oime kuo.

⁷ Jehova nĩwe ũtũmaga andũ mathĩĩne na arĩa angĩ matonge;
nĩwe ũnyiihanagia na agatũũganĩria.

⁸ Ooyaga mũthĩĩni akamũruta rũkũngũ-inĩ,
na akaruta mũbatari kuuma kĩara-inĩ kĩa mũhu;
amaikaragia hamwe na anene, na agatũma magae gĩtĩ kĩa ũnene.

“Nĩgũkorwo mĩthingi ya thĩ nĩ ya Jehova; igũrũ rĩayo nĩho aigĩrĩire thĩ.

⁹ Nĩakamenyerera makinya ma andũ ake arĩa atheru,
no arĩa aaganu nĩakamaikia kũu nduma-inĩ.

“Mũndũ ndahootanaga na ũndũ wa hinya wake;
¹⁰ arĩa makararagia Jehova nĩmagathuthwo.
Nĩakamookĩrĩra na marurumĩ arĩ o kũu igũrũ;

† 1:24 nĩ ta kilo 22

Jehova nīwe ūgatuīra ituri cia thī ciira.

“Nīakahe mūthamaki wake hinya,
a na ambararie rūhīa rwa ūrīa wake mūitīrīrie maguta.”

¹¹ Nake Elikana akīinūka mūciī gwake Rama, no kahīī kau gagītungatīra Jehova karī harī Eli ūcio mūthīnjīri-Ngai.

Aanake Aaganu a Eli

¹² Na rīrī, ariū a Eli maarī andū aaganu; matiatīite Jehova. ¹³ Na rīrī, warī mūtugo wa athīnjīri-Ngai harī andū, atī rīrīa mūdū o wothē aruta igongona, na rīrīa nyama ikīrugwo, ndungata ya mūthīnjīri-Ngai yokaga na njibe ya mītheecee itatū irī guoko-inī. ¹⁴ Yaikagia njibe iyo nyūngū-inī ya kīgera, kana thaburia-inī, kana gīteng’ū-inī, kana nyūngū-inī ya rīūmba, nake mūthīnjīri-Ngai akeyoera o kīrīa gīothe njibe īngīarutire. Ūguo nīguo meekaga andū othe a Isiraeli arīa mookaga Shilo. ¹⁵ Na o na mbere ya maguta gūcinwo-rī, ndungata ya mūthīnjīri-Ngai nīyokaga na īkeera mūdū ūrīa ūraruta igongona atīrī, “He mūthīnjīri-Ngai nyama imwe ahīīhie; ndegwītīkīra nyama nduge kuuma kūrī we, tiga o nyama njīthī.”*

¹⁶ Mūdū angīamwīrīre atīrī, “Reke maguta mambe macinwo, ūcooke woe kīrīa gīothe ūkwenda,” ndungata yacookagia atīrī, “Aca, nengera o ro rīu; kwaga ūguo, ndīmīoe na hinya.”

¹⁷ Wīhia ūcio wa aanake a Eli warī mūnene mūno maitho-inī ma Jehova, nīgūkorwo nīmanyararaga magongona marīa andū maarutagīra Jehova.

¹⁸ Nowe Samuēli aatungataga mbere ya Jehova arī o mwana mūnini, ehumbīte ebodi ya gatani. ¹⁹ O mwaka nyina nīamūtumagīra gakanjū, akamūtwarīra rīrīa megūthīī na mūthuuriwe kūruta igongona rīa mwaka o mwaka. ²⁰ Eli nīarathimaga Elikana na mūtumia wake, akoiga atīrī, “Jehova arokūhe ciana na mūdū-wa-nja ūyū icooke ithenya rīa mwana ūyū aahooete, na agīcooka kūmūheana harī Jehova.” Nao magacooka makainūka kwao mūciī. ²¹ Nake Jehova akīguīra Hana tha; akīgīa nda agīciara aanake atatū na airītu eerī. Nake mwana ūcio ti Samuēli agīkūrīra hau mbere ya Jehova.

²² Na rīrī, Eli aarī mūkūrū mūno, na nīaiguaga maūdū mothe marīa ariū ake meekaga Isiraeli guothe, na ūrīa maakomaga na andū-a-nja arīa maatungataga itoonyero-inī rīa Hema-ya-Gūtūnganwo. ²³ Nī ūndū ūcio akīmooria atīrī, “Nī kīī gītūmaga mwīke maūdū ta maya? Nīndīraigua kuuma kūrī andū othe ūhorō wa cīiko ici cianyu cia waganu. ²⁴ Aca, ariū akwa; ūhorō ūrīa ndīraigua ūkīhunja gatagatī ka andū a Jehova ti mwega. ²⁵ Mūdū angīhīria mūdū ūrīa ūngī-rī, Ngai no amateithūrane; no mūdū angīhīria Jehova-rī, nūū ūngīmūthaitanīrīra?” No rīrī, aanake ake matiigana kūigua magīkaanio nī ithe wao, nīgūkorwo Jehova nīatuīte nīekūmooraga.

²⁶ Nake mwana ūcio ti Samuēli agīkūra, akīnenehaga, akīendagwo nī Jehova o na andū.

Ūrathi wa Gūūkīrīra Nyūmba ya Eli

²⁷ Na rīrī, mūdū wa Ngai nīokire kūrī Eli, akīmīwīra atīrī, “Jehova ekuuga ūū: ‘Githī nīī ndieguūrīrie nyūmba ya thoguo rīrīa maarī Misiri watho-inī wa Firaūni? ²⁸ Ndathuurire thoguo kuuma mīhīrīga-inī yothē ya Isiraeli atuīke mūthīnjīri-Ngai wakwa, aambatage kīgongona-inī gīakwa, na acinage ūbumba, na ehumbage ebodi arī mbere yakwa. Nīngī nīndaheire nyūmba ya thoguo indo iria ciothe irutagwo nī andū a Isiraeli cia maruta ma gūcinwo na mwaki. ²⁹ Nī kīī gītūmīte mūnyarare igongona rīakwa na iruta, iria ndaathanire irutagwo irī cia gīikaro gīakwa? Nī kīī gītūmīte ūtīte ariū aku kūngīra, mwīnoragie na icunjī iria njega cia iruta o rīothe rīrīa ndutagīrwo nī andū akwa a Isiraeli?’

³⁰ “Tondū wa ūguo-rī, Jehova, Ngai wa Isiraeli, oigīte atīrī, ‘Nīnderanīire atī nyūmba yaku na nyūmba ya thoguo nīgūtūūra indungatagīra nginya tene.’ No rīu Jehova oigīte

* 2:15 Kūringana na watho, maguta hamwe na nyama cia maguta ciacinagīrwo igūrū wa kīgongona (Alaw 3:16; 4:8-10).

atĩrĩ, ‘Ũndũ ũcio ũrondaihirĩria! Arĩa mandĩte nĩndĩrĩmatĩĩaga, no arĩa maamenete nĩmarĩmenagwo. ³¹ Hĩndĩ nĩiroka rĩria ngaaniina hinya waku na niine hinya wa andũ a nyũmba ya thoguo, nĩgeetha gũtikanakorwo na mũndũ mũkũrũ thĩinĩ wa nyũmba yaku, ³² nawe nĩũkona mĩnyamaro gũikaro-inĩ gĩakwa. O na gũtuĩka ũndũ mwega nĩũgeekwo Isiraeli, thĩinĩ wa nyũmba yaku gũtirĩ hĩndĩ gũgaakorwo mũndũ mũkũrũ. ³³ O mũndũ waku ũrĩa itakeheria kīgongona-inĩ gĩakwa-rĩ, agaatio no geetha agũtue mĩtumumu na maithori, na aiguithagie ngoro yaku kĩahe, nacio njaro ciaku ciothe irĩkuuaga o rĩria ciatuĩka andũ agima.

³⁴ “‘Naguo ũndũ ũrĩa ũkũhaana kũrĩ ariũ aku eerĩ, Hofini na Finehasi, ũgaatuĩka kĩmenyithia kũrĩ wee na ariũ aku, o eerĩ magaakua mũthenya ũmwe. ³⁵ Na nĩ nĩngethuurĩra mũthĩnjĩri-Ngai mwĩhokeku, ũrĩa ũgeekaga kũringana na ũndũ ũrĩa ũrĩ ngoro-inĩ na meciiria-inĩ makwa. Nĩngahaanda nyũmba yake itũũre irũmĩte, nake nĩagatungataga mbere ya ũrĩa wakwa mũitĩrĩre maguta hĩndĩ ciothe. ³⁶ Nĩngĩ mũndũ wothĩ ũrĩa ũgaatigara wa nyũmba yaku, nĩagooka amũinamĩrĩre nĩ ũndũ wa gĩcunjĩ kĩa betha na kenyũ komũ ka mũgate, amũthaithe amwĩre atĩrĩ, “Ta he wĩra ũmwe wa ũthĩnjĩri-Ngai nĩguo nyonage gĩa kũria.””

3

Jehova gwĩta Samūeli

¹ Nake mwana ũcio ti Samūeli aatungataga mbere ya Jehova arĩ harĩ Eli. Matukũ-inĩ macio kiugo kĩa Jehova gĩtiaiguagwo kaingĩ, na gũtionekaga cioneki kaingĩ.

² Ũtukũ ũmwe Eli, ũrĩa maitho make maambĩrĩrie kwaga hinya akaaga kuona wega, aakomete o harĩa aamenyerete. ³ Tawa wa Ngai ndwahorete,* nake Samūeli aakomete kũu thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, harĩa ithandũkũ rĩa Ngai rĩarĩ. ⁴ Hĩndĩ iyo Jehova agĩita Samūeli.

Samūeli agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.” ⁵ Nake agĩteng’era kũrĩ Eli, akiuga atĩrĩ, “Nĩ wanjĩta; nĩ ũyũ haha.”

No Eli akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩtanĩte; cooka ũgakome.” Nĩ ũndũ ũcio Samūeli agĩthĩ agĩkoma.

⁶ Jehova agĩitana rĩngĩ, “Samūeli!” Nake Samūeli agĩũkĩra, agĩthĩ kũrĩ Eli, akiuga atĩrĩ, “Nĩ wanjĩta; nĩ ũyũ haha.”

Eli akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wakwa, nĩ ndĩtanĩte; cooka ũgakome.”

⁷ Hĩndĩ iyo Samūeli ndaakoretwo amenyete Jehova, kana akaguũrĩrio kiugo kĩa Jehova.

⁸ Jehova nĩetire Samūeli riita rĩa gatātũ, nake Samūeli agĩũkĩra agĩthĩ kũrĩ Eli, akiuga atĩrĩ, “Nĩ wanjĩta; nĩ ũyũ haha.”

Nake Eli akĩmenya atĩ nĩ Jehova wetaga mwana ũcio. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio Eli akĩira Samūeli atĩrĩ, “Thĩ ũgakome, na wona aagwĩta uuge atĩrĩ, ‘Jehova, aria, nĩ ũndũ ndungata yaku nĩthikĩrĩrie.’” Nĩ ũndũ ũcio Samūeli agĩthĩ, na agĩkoma harĩa aakomaga.

¹⁰ Nake Jehova agĩũka akĩrũgama hau, agĩitana o ta mahinda macio mangĩ atĩrĩ, “Samūeli! Samūeli!”

Nake Samūeli akiuga atĩrĩ, “Aria, nĩ ũndũ ndungata yaku nĩthikĩrĩrie.”

¹¹ Nake Jehova akĩira Samūeli atĩrĩ, “Rora, nĩ ndĩ hakuhĩ gwĩka ũndũ thĩinĩ wa Isiraeli ũrĩa ũgaatũma matũ ma mũndũ o wothĩ ũrĩa ũkaũigua mararake. ¹² Hĩndĩ iyo maũndũ marĩa mothe ndoigire ma gũũkĩrĩra Eli na nyũmba yake nĩngamahingia kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia. ¹³ Nĩgũkorwo nĩndamwĩrĩre nĩngatuĩra nyũmba yake ciira nginya tene nĩ ũndũ wa mehia marĩa we oĩ ũhoro wamo; ariũ ake nĩmetuire andũ a kũmeneka, nake akĩremwo nĩ kũmakaania. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio nĩndehĩtĩre igũrũ rĩa nyũmba ya Eli ngiuga atĩrĩ, ‘Waganu wa nyũmba ya Eli ndũrĩ hĩndĩ ũkaahoroherio na igongona kana iruta.’”

* 3:3 Tawa wa thahabu ũrĩa waigagwo Handũ-harĩa-Hatheru waakanaga ũtukũ wothĩ (Thaam 27:20-21; 30:7-8). Samūeli eetirwo mathaa ma rũciinĩ gũtakĩte.

¹⁵ Samūeli agĩkoma o nginya rūciinĩ, na okĩra akĩhingũra mĩrango ya nyũmba ya Jehova. Nĩetigagĩra kwĩra Eli ũhoro wa kĩoneki kũu, ¹⁶ no Eli akĩmwĩta, akiuga atĩrĩ, “Samūeli, mūrũ wakwa.”

Nake Samūeli agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha.”

¹⁷ Eli akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũcio Jehova arakwĩre? Ndũkae kũũhitha ũndũ ũcio. Ngai arogwĩka ũndũ mũũru makĩria, ũngũhitha ũndũ o na ũmwe ũrĩa arakwĩre.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio Samūeli akĩmwĩra maũndũ mothe, na ndaamũhithire ũndũ o na ũmwe. Eli agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūcio nĩ Jehova; nĩeke ũndũ ũrĩa ekuona wagĩĩre maitho-inĩ make.”

¹⁹ Jehova nĩakoragwo hamwe na Samūeli o ũrĩa aakũraga, na ndaarekire kiugo o na kĩmwe gĩake kĩũrĩre thĩ. ²⁰ Nakuo Isiraeli guothe kuuma Dani nginya Birishiba magĩkũũrana atĩ Samūeli aarĩ mũthuure atuĩke mũnabii wa Jehova. ²¹ Nake Jehova agĩthĩ na mbere kuonekana kũu Shilo, na kũu nĩkuo eguũrĩrie kũrĩ Samūeli na ũndũ wa kiugo gĩake.

4

Nakĩo kiugo gĩa Samūeli gĩgĩkinya Isiraeli guothe.

Afilisti Gũtaha Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro

¹ 20 Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmoimagarire makarũe na Afilisti. Andũ a Isiraeli makĩamba hema ciao kũu Ebeni-Ezeri, nao Afilisti makĩamba ciao kũu Afeku. ² Afilisti magĩtũma ita rĩa rĩgacemanie na Isiraeli, na o ũrĩa mbaara yathiiaga na mbere-rĩ, noguo Isiraeli maahootagwo nĩ Afilisti, arĩa mooragire andũ ta 4,000 kũu maarũagĩra. ³ Rĩrĩa mbũtũ ciacookire kambĩ-inĩ-rĩ, athuuri a Isiraeli makĩũria atĩrĩ, “Jehova atũma tũhootwo nĩ Afilisti ũmũthĩ nĩkĩ? Nĩ tũgĩrei ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma Shilo, nĩgeetha tũthĩ narĩo rĩtũhonokie kuuma moko-inĩ ma thũ ciitũ.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio magĩtũma andũ kũu Shilo, nao makĩrehe ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ũrĩa ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi. Nao ariũ eerĩ a Eli, Hofini na Finehasi, maarĩ hamwe na ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai.

⁵ Rĩrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩakinyire kambĩ-inĩ-rĩ, andũ a Isiraeli othe makiugĩrĩria na mũgambo mũnene o nginya thĩ ikĩnaina. ⁶ Na rĩrĩa Afilisti maaiguire mbugĩrĩrio iyo makĩũrania atĩrĩ, “Mbugĩrĩrio iyo irĩ kambĩ-inĩ ya Ahibirania nĩ ya kũ?”

Hĩndĩ irĩa maamenyire atĩ nĩ ithandũkũ rĩa Jehova rĩakinyĩte kambĩ-inĩ-rĩ, ⁷ Afilisti magĩitigĩra makiuga atĩrĩ, “Ngai nĩyũkĩte kambĩ-inĩ, ithuĩ tũrĩ thĩina-inĩ! Gũtirĩ kuoneka ũndũ ta ũyũ mbere ĩno. ⁸ Wũi-ĩya-witũ-ĩ! Nũũ ũgũtũhonokia moko-inĩ ma ngai ici irĩ hinya ũũ? Ici nĩcio ngai iria ciathũũre andũ a Misiri na mĩthiro ya mĩthemba yothe werũ-inĩ. ⁹ Mwĩyũmĩrĩriei, Afilisti aya! Tuĩkai arũme ki, kana mũtuo ngombo cia Ahibirania, ta ũrĩa matũire marĩ ngombo cianyu. Tuĩkai arũme ki, na mũrũe!”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Afilisti makĩrũa nao, na andũ a Isiraeli makĩhootwo, nake o mũndũ akĩũrĩra hema-inĩ yake. Nayo njũragano yarĩ nene mũno; thigari cia Isiraeli ngiri mĩrongo ĩtatũ iria ciathiiaga na magũrũ ikĩũragwo. ¹¹ Narĩo ithandũkũ rĩa Ngai rĩgĩtahwo, nao ariũ eerĩ a Eli, Hofini na Finehasi, magĩkua.

Gĩkuũ kĩa Eli

¹² Mũthenya o ro ũcio Mũbenjamini ũmwe akĩhanyũka oimĩte mbaara-inĩ, agĩthĩ nginya Shilo, nguo ciake irĩ ndembũkangu na aarĩ na tĩiri mũtwe. ¹³ Na rĩrĩa aakinyire-rĩ, agĩkora Eli aikarĩre gĩtĩ gĩake mũkĩra-inĩ wa njĩra, acũthĩrĩrie, tondũ ngoro yake yarĩ na guoya nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩa Ngai. Hĩndĩ irĩa mũndũ ũcio aatoonyire itũũra-inĩ, na akĩheana ũhoro ũrĩa gwekĩkĩte-rĩ, itũũra rĩothe rĩgĩkayũrũrũka.

¹⁴ Rĩrĩa Eli aiguire mũkayũrũrũko ũcio akĩũria atĩrĩ, “Gĩtũmi kĩa inegene rĩu nĩ kũ?”

Nake mũndũ ũcio agĩthĩ narua harĩ Eli, ¹⁵ ũrĩa warĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo kenda na ĩnana, ũrĩa maitho make moorĩte, akaagaga kuona. ¹⁶ Akĩra Eli atĩrĩ, “No hĩndĩ ndooka nyumĩte mbaara-inĩ; ndoora kuuma kuo o ũmũthĩ.”

Eli akīmūūria atīrī, “Nī atīa gwīkīkire mūrū wakwa?”

¹⁷ Mūdū ūcio warehire ūhoru agīcookia atīrī, “Andū a Isiraeli nīmoorīre Afilisti, nayo mbūtū ya ita nīyūragītvo mūno. O na ariū aku eerī, Hofini na Finehasi, nī akuū, narīo ithandūkū rīa Ngai nītahe.”

¹⁸ Rīrīa aagwetire ithandūkū rīa Ngai, Eli akīgūa na ngara oimīte gītī-inī gīake hau mwena-inī wa kīhingo. Ngingo yake īkiunīka, agīkua, nī ūndū aarī mūdū mūkūrū na akaritūha. Aatongoretie Isiraeli mīaka mīrongo īna.

¹⁹ Mūtumia wa mūrīū wake Finehasi aarī na nda na aatigītīe hanini aciare. Na rīrīa aaiguire ūhoru ūcio wa atī ithandūkū rīa Ngai nīrītahītvo, na atī iciciarawe hamwe na mūthuuriwe nīmakuīte-rī, akīnyiitvo nī ruo rwa kūrūmwō na agīciara, no agītoorio nī ruo rwa gūciara. ²⁰ Na rīrīa aakuaga, atumia arīa maamūteithagīrīria makīmīwīra atīrī, “Tiga gūkua ngoro; nīwaciara kahī.” No ndaacookirie ūndū o na kana kūrūmbūiya ūhoru o na ūrīkū.

²¹ Nake agītua kahī kau Ikabodu, akiuga atīrī, “Riiri nīweherete Isiraeli,” nī ūndū wa ithandūkū rīa Ngai gūtahwo, na gūkua gwa iciciarawe na mūthuuriwe. ²² Akiuga atīrī, “Riiri nīweherete ūkoima Isiraeli, nī ūndū ithandūkū rīa Ngai nīrītahītvo.”

5

Ithandūkū rīa Kīrīkanīro rīrī Ashidodi na Ekironi

¹ Na rīrī, Afilisti maarīkia gūtaha ithandūkū rīa Ngai, makīrīruta kūu Ebeni-Ezeri, makīrītwara Ashidodi. ² Magīcooka magītwara ithandūkū rīu thīnī wa hekarū ya ngai yao īria yetagwo Dagoni, na makīrīga rīriganītīe na Dagoni. ³ Rīrīa andū a Ashidodi mookīrīre rūciinī tene mūthenya ūyū ūngī-rī, magīkora Dagoni īgūite īgakoma na nda hau mbere ya ithandūkū rīa Jehova! Makīoya Dagoni makīmīcookia handū hayo. ⁴ No mookīra rūciinī rūrū rūngī-rī, magīkora Dagoni īgūite īgakoma na nda hau mbere ya ithandūkū rīa Jehova! Mūtwe na moko mayo meerī nīcioinīkīte, ikagūa hau hingīro-inī ya mūrango wa nyūmba; no mwīrī wayo watigarīte. ⁵ Nīkīo nginya ūmūthī gūtīrī athīnjīri-ngai a Dagoni kana andū angī matoonyaga hekarū ya Dagoni kūu Ashidodi magereire hingīro-inī īyo ya mūrango.

⁶ Nakuo guoko kwa Jehova gūkūmīra andū a Ashidodi na kūdū kūrīa kwariganītīe nakuo; akīmārehere mwanangīko na akīmāhūra na mīrimū ya mahūha. ⁷ Na rīrīa andū a Ashidodi moonire ūrīa gwēkīka, makiuga atīrī, “Ithandūkū rīa ngai ya Isiraeli rītīgūikara na ithūi gūkū gwitū, nīgūkorwo guoko gwake nīgūtūūmīre mūno hamwe na ngai iitū Dagoni.” ⁸ Nī ūndū wa ūguo magīcookanīrīria aathani othe a Afilisti, makīmoorīa atīrī, “Tūgwīka atīa na ithandūkū rīrī rīa ngai ya Isiraeli?”

Nao magīcookia atīrī, “Rekei ithandūkū rīrī rīa ngai ya Isiraeli rīthaamīrio Gathu.” Nī ūndū ūcio magīthaamia ithandūkū rīu rīa Ngai wa Isiraeli.

⁹ No rīrī, maarīkia kūrīthaamīria kuo, guoko kwa Jehova gūgīūkīrīa itūūra rīu inene, gūkīgīa kīmake kīnene. Akīhūūra andū a itūūra rīu inene, arīa ethī na arīa akūrū, akīmārehere mīrimū ya mahūha. ¹⁰ Nī ūndū ūcio magītwara ithandūkū rīu rīa Ngai Ekironi.

Na rīrīa ithandūkū rīu rīatoonyaga Ekironi-rī, andū a Ekironi makīanīrīra na mūgambo makiuga atīrī, “Nīmaarehe ithandūkū rīa ngai ya Isiraeli gūkū gwitū nīguo matūūrage ithūi hamwe na andū aitū.” ¹¹ Nī ūndū wa ūguo magīcookanīrīria aathani othe a Afilisti makīmēera atīrī, “Cookiai ithandūkū rīrī rīa ngai ya Isiraeli rīehere gūkū; nīrīcookio kūrīa riumīte kana rītūūrage hamwe na andū aitū.” Nīgūkorwo gīkuū nīkīaiyūrītīe itūūra rīu inene kīmake; guoko kwa Ngai nī kwarīūmīre mūno. ¹² Nao arīa mataakuire makīhūūrwo na mīrimū ya mahūha, nakīo kīrīro gīa itūūra rīu inene gīgīkinya o igūrū kwa Ngai.

6

Ithandūkū rīa Kīrīkanīro Gūcookio Isiraeli

¹ Na rīrī, ithandūkū rīa Jehova rīarīkia gūikara būrūri wa Afilisti mīeri mūgwanja-rī,
² Afilisti magīta athīnjīri-ngai na aragūri, makīmooria atīrī, “Tūgwīka atīa na ithandūkū
 rīrī rīa Jehova? Twīrei ūrīa tūngīrīcookia kūrīa rīoimīte.” ³ Nao magīcookia atīrī,
 “Mūngīkorwo nī mūgūcookia ithandūkū rīa ngai ya Isiraeli, mūtīkarīcookie rīrī itheri,
 no ngīnya mūrītūme na kīndū gīa kūrutwo iruta rīa mahītia. Hīndī ūyo nīmūkaahona, na
 mūmenye kīrīa gītūmīte guoko gwake kwage kweherio igūrū rīanyu.”

⁴ Afilisti makīūria atīrī, “Nī iruta rīrīkū rīa mahītia tūngīmīrutīra?”

Nao magīcookia atīrī, “Tūmīhiano tūtano twa thahabu tūhaana mahūha, na tūtano
 twa thahabu tūhaana tūbīa* o ta ūrīa aathani a Afilisti maigana, nī ūndū inyuī na aathani
 anyu mūhūūrītwo na mūthiro mūthemba o ūmwe. ⁵ Thondekai tūmīhiano twa mahūha
 na twa tūbīa iria irathūkia būrūri, na mūtīe ngai ya Isiraeli. No gūkorwo nīakeheria
 guoko gwake kuume igūrū rīanyu, o na igūrū rīa ngai cianyu, o na būrūri wanyu.
⁶ Nī kī gītūmīte mūmie ngoro cianyu ta ūrīa andū a Misiri na Firaūni meekire? Rīrīa
 aamahīnyīrīrie-rī, githī matiarekereire andū a Isiraeli nīguo mathīi?

⁷ “Na rīrī, haarīrai ngaari njerū, na ng’ombe igīrī njaiirī itarī ciohwo icooki.
 Muoherere ng’ombe icio ngaari-inī ūyo, no mweherie njaū ciacio mūcihingīre kiugū.
⁸ Oyai ithandūkū rīa Jehova mūrīgīrīre igūrū rīa ngaari, na mūige gathandūkū mwena-
 inī warīo na mūgekīre indo icio cia thahabu icio mūramīcookeria irī cia iruta rīa mahītia.
 Rekei rīthīi, ⁹ no mūikare mūrīrorete. Rīngīambata rīkīnye būrūri warīo, rīerekeire
 Bethi-Shemeshu-rī, nīgūgatuīka atī nī Jehova ūtūrehereire mūtino ūyū mūnene ūū.
 No kūngīkorwo ti ūguo, nītūkamenya atī ti guoko gwake gwatūhūūre, no nī ūndū
 watūkorire o ūguo.”

¹⁰ Nī ūndū ūcio magīka ūguo. Makīoya ng’ombe icio igīrī magīcioherera ngaari-
 inī, na makīhingīra njaū ciacio kiugū. ¹¹ Makīgīrīra ithandūkū rīa Jehova igūrū rīa
 ngaari, na hamwe narīo makīgīrīra gathandūkū karīa kaarī na tūbīa tūu twa thahabu na
 tūmīhiano tūu twahaanaga mahūha. ¹² Nīngī ng’ombe icio ikīambata irūngīrīrie irorete
 Bethi-Shemeshu, igīthīi na njīra yothe ikīanagia; itiakerūrīre na mwena wa ūrīo kana wa
 ūmotho. Nao aathani a Afilisti magīcīrūmīrīra o ngīnya mūhaka-inī wa Bethi-Shemeshu.

¹³ Hīndī ūyo andū a Bethi-Shemeshu nī kūgetha maagethaga ngano yao kīanda-inī,
 na rīrīa maatiirire maitho makīona ithandūkū rīa Ngai, magīkena nīkūrīona. ¹⁴ Nayo
 ngaari igīkīnya mūgūnda-inī wa Joshua wa kūu Bethi-Shemeshu, nayo ikīrūgama hakuhī
 na ihiga inene. Andū acio magīatūranga mītī ya ngaari ūyo, na makīrutīra Jehova
 ng’ombe icio igongona rīa njino. ¹⁵ Nao Alawīi makīruta ithandūkū rīa Jehova hamwe
 na gathandūkū ka mīhiano ūyo ya thahabu, makīmīgīrīra igūrū rīa ihiga rīu inene.
 Mūthenya ūcio andū a Bethi-Shemeshu† makīruta ng’ombe icio irī igongona rīa njino
 harī Jehova. ¹⁶ Aathani acio atano a Afilisti makīionera maūndū macio mothe, na
 magīcooka Ekironi mūthenya o ro ūcio.

¹⁷ Ūno nīyo mīhiano ya mahūha ma thahabu ūrīa Afilisti maatūmire ūrī igongona
 rīa mahītia rīa kūrūtīrwo Jehova: Mūhiano o ūmwe warutagwo nī ūndū wa o itūūra:
 Ashidodi, na Gaza, na Ashikeloni, na Gathu, na Ekironi. ¹⁸ Naguo mūigana wa mbīa
 cia thahabu waiganaga o ta matūūra ma Afilisti ma aathani acio atano, matūūra macio
 maairīgīrwo na thingo cia hīnya hamwe na tūtūūra twa būrūri wao. Narīo ihiga rīu
 inene harīa maigīrīre ithandūkū rīa Jehova, nī mūira ngīnya ūmūthī rīrī kūu mūgūnda-
 inī ūcio wa Joshua wa kūu Bethi-Shemeshu.

¹⁹ No Ngai akīūraga andū amwe a kūu Bethi-Shemeshu, akīūraga andū mīrongo
 mūgwanja nī ūndū nīmarorire ithandūkū rīa Jehova thīinī. Andū makīrīra nī ūndū wa
 ihūūra rīu inene Jehova aamahūūrīte narīo, ²⁰ nao andū a Bethi-Shemeshu makīūria atīrī,
 “Nūū ūngīkīrūgama mbere ya Jehova, Ngai ūyū mūtheru? Ithandūkū rīkwambatio kūrī
 ū rīoima haha?”

* 6:4 Afilisti maahūthagīra indo ici kūhooreria ngai ciao. † 6:15 Itūūra rīa Bethi-Shemeshu rīarī rīa Alawīi (Josh 21:16). Alawīi no-o meetīkīrītio gūkuua ithandūkū rīa kīrīkanīro (Gūcook 10:8).

²¹ Ningĩ magītũmana kũrĩ andũ a Kiriathu-Jearimu, makĩmeera atĩrĩ, “Afilisti nĩma-cookia ithandũkũ rĩa Jehova. Ikũrũkai mũrĩgĩre mũrĩambatie kwanyu.”

7

¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Kiriathu-Jearimu magĩthiĩ, makĩgĩra ithandũkũ rĩa Jehova, makĩriambatia. Makĩritwara mũciĩ wa Abinadabu kĩrĩma-igũrũ, na makĩamũra mũriũ Eleazaru aikaragie ithandũkũ rĩa Jehova.*

Samūeli Kũhoota Afilisti kũu Mizipa

² Ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro nĩrĩaikarire Kiriathu-Jearimu ihinda iraaya, ihinda rĩa mĩaka mĩrongo tĩrĩ tĩrĩ yothe, nao andũ othe a Isiraeli magĩcakaya na makĩrongooria Jehova.

³ Nake Samūeli akĩra nyũmba yothe ya Isiraeli atĩrĩ, “Mũngĩkorwo nĩmũgũcookerera Jehova na ngoro cianyu ciothe-rĩ, tiganai na ngai ng’eni na Maashitarothu, na mwĩneane kũrĩ Jehova, na mũmũtungatĩre o we wiki, nake nĩakamũkũra amũrute guoko-inĩ kwa Afilisti.” ⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtigana na Mabaali na Maashitarothu, magĩtungatĩra Jehova o we wiki.

⁵ Ningĩ Samūeli akiuga atĩrĩ, “Cookanĩrĩrai Isiraeli othe kũu Mizipa, na nĩ nĩngamũthaithanĩrĩra hari Jehova.” ⁶ Na rĩrĩa maagomanĩte kũu Mizipa, magĩtaha maaĩ makĩmaita mbere ya Jehova. Mũthenya ũcio makĩthĩnga kũrĩa irio, na makiumbũra mehia mao makiugĩra kũu atĩrĩ, “Nĩ twĩhĩrie Jehova.” Nake Samūeli nĩwe warĩ mũtongoria wa Isiraeli kũu Mizipa.

⁷ Rĩrĩa Afilisti maaiguire atĩ Isiraeli maagomanĩte kũu Mizipa, aathani a Afilisti makĩambata magĩthiĩ makamatharĩkĩre. Na rĩrĩa andũ a Isiraeli maaiguire ũhoru ũcio, makĩnyitwo nĩ guoya nĩ ũndũ wa Afilisti. ⁸ Makĩra Samūeli atĩrĩ, “Ndũgaatige gũkaĩra Jehova Ngai witũ nĩ ũndũ witũ, nĩgeetha atũhonokie kuuma guoko-inĩ kwa Afilisti.” ⁹ Nake Samūeli akĩoya kagondũ koongaga na agĩkarutĩra Jehova igongona rĩa njino karĩ kagima o ro ũguo. Agĩkaĩra Jehova nĩ ũndũ wa Isiraeli, nake Jehova akĩmũcookeria ũhoru.

¹⁰ Na hĩndĩ rĩa Samūeli aarutaga igongona rĩa njino-rĩ, Afilisti magĩkuhĩrĩra nĩguo marũe na Isiraeli. No mũthenya ũcio Jehova akĩruruma na marurumĩ manene mũno ma gũũkĩrĩra Afilisti, na agĩtũma mamake mũno o nginya magĩtoorio mũno mbere ya andũ a Isiraeli. ¹¹ Nao andũ a Isiraeli makiuma kũu Mizipa naihenya, magĩteng’eria Afilisti makĩmooragaga kũu njĩra-inĩ, makĩmakinyia mũhuro wa Bethi-Kari.

¹² Ningĩ Samūeli akĩoya ihiga na akĩrĩhaanda gatagatĩ ka Mizipa na Sheni. Akĩrĩta Ebeni-Ezeri, akiuga atĩrĩ, “Nginyagia hau nĩ Jehova ũtũteithĩtie.” ¹³ Nĩ ũndũ ũcio Afilisti magĩtoorio mũno na matiacookire gũtharĩkĩra bũrũri wa andũ a Isiraeli rĩngĩ.

Ihinda rĩothe rĩrĩa Samūeli aatũũrĩre muoyo, guoko kwa Jehova gwatũũrĩre gũũkĩrĩre Afilisti. ¹⁴ Namo matũũra marĩa Afilisti maatahĩte kũrĩ Isiraeli kuuma Ekironi nginya Gathu magĩcookerera Isiraeli, nao andũ a Isiraeli magĩkũũra bũrũri ũrĩa wariganĩtie na matũũra macio nago kuuma kũrĩ watho wa Afilisti. Na gũkĩgĩa thayũ gatagatĩ ka Isiraeli na Aamori.

¹⁵ Samūeli agĩthiĩ na mbere gũtiirĩrĩra Isiraeli matukũ mothe ma muoyo wake.†

¹⁶ Mwaka o mwaka nĩathiũrũkaga kuuma Betheli nginya Giligali na Mizipa,‡ agatu-ithanagia andũ a Isiraeli ciira kũndũ guothe. ¹⁷ No nĩacookaga Rama hĩndĩ ciothe, kũrĩa mũciĩ wake warĩ, o na kũu agatuithanagia ciira kũrĩ andũ a Isiraeli arĩ kũu. Nake agĩakĩra Jehova kīgongona kũu.

8

Isiraeli Gwĩtia Mũthamaki

* 7:1 Ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩaikarire Bethi-Shemeshu nginya rĩrĩa Daudi aarĩtwarire Jerusalemu (2Sam 6:2-3).

† 7:15 Samūeli aarĩ mũnabii (3:20) na mũtiirĩrĩ bũrũri wa Isiraeli. ‡ 7:16 Matũũra ma Betheli, na Giligali, na Mizipa maarĩ rĩgongo rwa Benjamini, na nĩkua andũ maathiiaga kũhoera (Josh 4:19).

¹ Rīrīa Samūeli aakūrire, nīathuurire ariū ake matuīke atiirīriri būruri wa Isiraeli. ² Mūriū wake wa irigithathi eetagwo Joeli, nake wa keerī eetagwo Abija, nao maatungataga kuu Birishiba. ³ No rīrī, ariū ake matiathiire na mīthiire ta yake. Nīmagarūrūkire makīirirīria ūtonga ūtarī wa ma, na makaamūkagīra mahaki, na makoogomagia kīhooto.

⁴ Nī ūndū ūcio athuuri othe a Isiraeli makīūngana, magīthi kūrī Samūeli o kuu Rama. ⁵ Makīmwīra atīrī, “Wee ūrī mūkūrū, nao ariū aku matirathiī na mīthiire ta yaku; rīu thuura mūthamaki atūtongoragie o ta ndūrīrī iria ingī ciothe.”

⁶ No rīrīa maamwīre atīrī, “Tūhe mūthamaki atūtongoragie.” Ūndū ūcio ndwak-enirie Samūeli; nī ūndū ūcio akīhooya Jehova. ⁷ Nake Jehova akīmwīra atīrī, “Thikīrīria ūrīa wothe andū aya marakwīra; tiwe mararega, no nī nī mararega nduīke mūthamaki wao. ⁸ O ta ūrīa matuīre mekaga ūguo kuuma mūthenya ūrīa ndamambatirie ngīmaruta būruri wa Misiri nginya ūmūthī, makandiganīria magatungatīra ngai ingī, ūguo noguo maragwīka. ⁹ Na rīrī, kīmathikīrīrie; no ūmataare, ūtītīrithie na ūreke mamenye ūrīa mūthamaki ūcio ūkaamathamakagīra ageekaga.”

¹⁰ Nake Samūeli akīra andū acio maamwītagia mūthamaki ūhoru wothe wa Jehova. ¹¹ Akīmeera atīrī, “Ūū nīguo mūthamaki ūrīa ūkaamūthamakagīra ageekaga: Nīakoya ariū anyu amatue a gūtungataga na ngaari ciake cia ita, na mbarathi, na mahanyūkage mbere ya ngaari ciake cia ita. ¹² Amwe ao nīakamatua aathani a thigari ngiri, na aathani a thigari mīrongo itano, na arīa angī marīmage mīgūnda yake na makamūgethera, o na angī mathondekage indo cia mbaara na cia ngaari ciake cia ita. ¹³ Nīakoya airītu anyu amatue athondeki a indo iria inungaga wega, na arugi na athondeki a mīgate. ¹⁴ Nīakoyaga mīgūnda yanyu, na mīgūnda ya mīthabibū, na ya mītamaiyū ūrīa mīega mūno amīhe ndungata ciake. ¹⁵ Nīakoyaga gīcunjī gīa ikūmi kīa ngano yanyu na gīa thabibū cianyu akīhe anene ake na ndungata ciake. ¹⁶ Ndungata cianyu cia arūme na cia andū-a-nja, na ng’ombe cianyu iria njega na ndigiri nīagacioya ituīke cia kūmūrutagīra wīra. ¹⁷ Nīakoyaga gīcunjī gīa ikūmi kīa mahiū manyu, o na inyuī ene nī mūgaatuīka ngombo ciake. ¹⁸ Mūthenya ūcio wakinya-rī, nīmūgakaya nī ūndū wa mūthamaki ūcio mwīthuurīre, nake Jehova ndarī ūndū akaamūcookeria mūthenya ūcio.”

¹⁹ No andū acio makīrega gūthikīrīria Samūeli makiuga atīrī, “Aca! Ithuī tūkwenda mūthamaki wa gūtūthamakagīra. ²⁰ Ningī tūtuīke ta ndūrīrī iria ingī ciothe, tūrī na mūthamaki wa gūtūtongoragia na wa gūthiia mbere iitū na wa kūrūaga mbaara ciitū.”

²¹ Rīrīa Samūeli aiguire ūhoru ūrīa wothe andū acio moigire-rī, akīūcookeria mbere ya Jehova. ²² Jehova akīmūcookeria atīrī, “Maigue, ūmahe mūthamaki.”

Nake Samūeli akīra andū a Isiraeli atīrī, “O mūdū nīacooke itūūra-inī rīake.”

9

Samūeli Gūtīrīria Saūlū Maguta

¹ Na rīrī, nī kwarī Mūbenjamini ūmwe, mūdū warī igweta wetagwo Kishu mūrū wa Abieli, mūrū wa Zeroru, mūrū wa Bekorathu, mūrū wa Afia wa Benjamini. ² Mūdū ūcio aarī na mūriū wetagwo Saūlū, mwanake kīrorerwa na gūtīrī ūngī mangīaigananirio nake harī andū a Isiraeli, nake aarī mūraihi gūkīra andū arīa angī othe, kuuma ciande ciake gūthiī na igūrū aakīrite andū arīa angī othe.

³ Na rīrī, ndigiri cia Kishu, ithe wa Saūlū, ikīūra, nake Kishu akīra mūriū Saūlū atīrī, “Oya ndungata īmwe mūthiī nayo mūgacarie ndigiri.” ⁴ Nī ūndū ūcio akīhītūkīra būruri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu na būruri wa Shalisha, no matiacionire. Magīthi o na mbere magikinya rūgongo rwa Shaalimu no ndigiri icio itiarī kuu. Agīcooka akīgera rūgongo rwa Benjamini, no matiacionire.

⁵ Rīrīa maakinyire rūgongo rwa Zufu, Saūlū akīra ndungata ūrīa aarī nayo atīrī, “Ūka, reke tūhūdūke; baba ahota gūtiga gwīciiria ūhoru wa ndigiri ambīrīrie gūtūmakīra.”

⁶ No ndungata īgīcookia atīrī, “Atīrīrī, itūūra-inī rīrī nī kūrī mūdū wa Ngai; na nī mūtīe mūno, na ūrīa wothe oigaga nīūhingaga. Nītūthi kuo o rīu. Hihi no atwīrīre kūrīa tūngīciona.”

⁷ Saülū akīra ndungata yake atīrī, “Tūngīthī-rī, nī kī tūngīhe mūdū ūcio? Irio nī thiru makūnia-inī maitū. Tūtīrī na kīheo gīa gūtwarīra mūdū wa Ngai. Nī kī tūrī nakio?”

⁸ Ndungata iyo ikīmūcookeria o rīngī, īkiuga atīrī, “Atīrīrī, ndī na gīcunjī gīa kana gīa cekerī ya betha.* Nīngūmīhe mūdū wa Ngai nīgeetha atwīrīre kūrīa tūngīciona.”

⁹ (Tene thīnī wa Isiraeli, mūdū angīathiire kūhooya kīrīra kuuma kūrī Ngai, oigaga atīrī, “Ūka, tūthī kūrī muoni-maūdū,” nī ūndū ūrīa wītagwo mūnabii matukū maya hīndī iyo eetagwo muoni-maūdū.)

¹⁰ Saülū akīra ndungata yake atīrī, “Nī wega, nī tūgīthī.” Nī ūndū ūcio magīthī merekeire itūūra rīrīa mūdū ūcio wa Ngai aarī.

¹¹ Na rīrīa maambataga kīrīma marorete itūūra-inī, magīcemanīa na airītu amwe magīthī gūtaha maaī, makīmooria atīrī, “Mūdū ūrīa muoni-maūdū arī gūkū?”

¹² Nao magīcookia atīrī, “Ekuo, arī hau mbere yanyu. Hīūhai, ooka itūūra-inī riitū o ūmūthī, nī ūndū andū marī na igongona rīkūrūtīrwo handū harīa hatūūgīru. ¹³ O mwarīkia gūtoonya itūūra-rī, nīmūkūmuona atanambata handū hau hatūūgīru kūrīa.† Andū matingīambīrīrīa kūrīa ngīnya arīkīnya, tondū no ngīnya arathime igongona; thuutha-inī arīa metītūo marīe. Rīu ambatai; ihinda rīrī nīrīo mūngīmuona.”

¹⁴ Nao makīambata itūūra-inī, na rīrīa maatoonyaga kuo-rī, makīona Samūeli agīūka na kūrī o akīambata athī handū harīa hatūūgīru.

¹⁵ Na mūthenya ūmwe mbere ya Saülū gūūka-rī, Jehova nīaguūrīrie Samūeli ūndū ūyū akamwīra atīrī, ¹⁶ “Rūciū ihinda ta rīrī nīngagūtūmīra mūdū kuuma būrūrī wa Benjamīni. Mūtīrīrie maguta atuīke mūtongoria wa andū akwa a Isiraeli; nīagakūūra andū akwa kuuma guoko-inī kwa Afīlisti. Nīndorete andū akwa, nī ūndū kīrīro kīao nīkīngīnyīre.”

¹⁷ Hīndī rīra Samūeli onire Saülū, Jehova akīmīwīra atīrī, “Ūyū nīwe mūdū ūrīa ndīrakwīrīre ūhorō wake; nīwe ūgaatha andū akwa.”

¹⁸ Saülū agīkuhīrīrīa Samūeli hau itoonyero-inī rīa itūūra, akīmūūria atīrī, “Ndagūthaitha no ūnjīrīre harīa nyūmba ya muoni-maūdū irī?”

¹⁹ Nake Samūeli agīcookia atīrī, “Nī nī nī muoni-maūdū. Ambata, ūthī mbere yakwa ngīnya handū harīa hatūūgīru, nīgūkorwo ūmūthī nīkūrīanīra na nī, na rūciinī nīngakūrekereria ūthī, na ngwīre maūdū mothe marīa me ngoro-inī yaku. ²⁰ Ha ūhorō wa ndigiri irīa wateire mīthenya itatū mīhītūku-rī, ndūkamake nī ūndū wacio; nīrīkītīe kuoneka. Na nī kūrī ū wendi wothe wa Isiraeli werekeirio, angīkorwo ti kūrī wee na nyūmba ya thoguo yothe?”

²¹ Nake Saülū agīcookia atīrī, “Githī ndikīrī Mūbenjamīni, kuuma mūhīrīga ūrīa mūnīni wa Isiraeli? Anga mbarī iitū tiyo nīni gūkīra mbarī irīa ingī cia mūhīrīga wa Benjamīni? Nī kī gīgūtūma ūnjīre ūndū ta ūcio?”

²² Nīngī Samūeli akīrehe Saülū na ndungata yake, akīmatoonyia nyūmba rīra yarīagīrwo, na akīmaikaria thī handū ha andū arīa atīku arīa meetītūo; nao othe maarī ta andū mīrongo itatū. ²³ Samūeli akīra ūrīa warugaga atīrī, “Rehe gīcunjī kīa nyama kīrīa ngūnengerire, kīrīa ngwīrīre ūige handū mwanya.”

²⁴ Nake ūcio warugaga akīoya kūgūrū kūu na kīrīa kīarī kūgūrū-inī, agīkūiga mbere ya Saülū. Samūeli akīmīwīra atīrī, “Gīkī nīkīo ūraigīrwo. Rīa, tondū nīwe ūkūigīrwo nī ūndū wa ihinda rīrī, kuuma hīndī rīra ndoigire atīrī, ‘Nīnjītīte agenī.’” Nake Saülū akīrīanīra na Samūeli mūthenya ūcio.

²⁵ Maikūrūka kuuma handū hau hatūūgīru na maakīnya itūūra-inī-rī, Samūeli akīaranīria na Saülū marī nyūmba igūrū. ²⁶ Nao makīrooka gūūkīra rūciinī tene, nake Samūeli agīta Saülū kūu nyūmba igūrū akīmīwīra atīrī, “Ūkīra wīhaarīrie na nīngūkūrekereria ūthī.” Hīndī rīra Saülū ehaarīrie, we hamwe na Samūeli makīuma nja. ²⁷ Hīndī rīra maikūrūkaga makīnye mūthīa wa itūūra-rī, Samūeli akīra Saülū atīrī,

* 9:8 nī ta giramu 3 † 9:13 Magongona-inī mamwe nī gwakoragwo na ndīa.

“Ira ndungata ĩno ĩthiige mbere iitũ, no wee ũtithie hanini ngũhe ndũmĩrĩri ya Ngai.” Nayo ndungata ĩgĩka o ũguo.

10

¹ Ningĩ Samūeli akĩoya kĩnandũ kĩa maguta, akĩmaitĩrĩria Saũlũ mūtwe, na akĩmũmunya, akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ Jehova ndagũitĩrĩrie maguta ũtuĩke mūtongoria wa igai rĩake? ² Ũmũthĩ twatigana, nĩũgũcemanĩa na andũ eerĩ hakuhĩ na mbĩrĩra ya Rakeli, kũu Zeliza mũhaka-inĩ wa Benjamini. Nĩmarĩkwĩra atĩrĩ, ‘Ndigiri irĩa wathiire gũcariarĩ, nĩcioneke. Na rĩu thoguo nĩatigĩte gwĩciirĩa ũhoro wacio na nĩamakĩte nĩ ũndũ waku. Aroria atĩrĩ, “Ngwĩka atĩa nĩ ũndũ wa mũrũ wakwa?”’

³ “Ningĩ kuuma kũu nĩũgũthĩ na mbere ũkinye mūtĩ-inĩ ũrĩa mũnene wa Taboru. Nĩũgũcemanĩa na andũ atatũ makĩambata mathĩ kũu Betheli kũrĩ Ngai. Ũmwe arĩkorwo akuuĩte tũũri tũtatũ, ũrĩa ũngĩ mĩgate ĩtatũ, na ũrĩa ũngĩ mondo ya ndibei. ⁴ Nao makũgeithie na makũhe mĩgate ĩrĩ, ĩrĩa ũrĩamũkĩra kuuma kũrĩ o.

⁵ “Thuutha ũcio ũthĩ nginya Gibeia ya Ngai, kũrĩa kũrĩ kambĩ ya Afilisti ya arangĩri. Na wakuhĩrĩria itũũra rĩu-rĩ, nĩũgũcemanĩa na mūtongoro wa gĩkundi kĩa anabii maikũrũkĩte makiuma handũ hau hatũũgĩru marĩ na inanda cia kĩnũbi, na tũhembe, na mĩtũrĩrũ, na inanda cia mũgeeto ikĩgambio mbere yao, na nĩmegũkorwo makĩratha mohoro. ⁶ Roho wa Jehova nĩegũũka igũrũ rĩaku na hinya, na nĩũkũratha mohoro hamwe nao; nawe nĩũkũgarũrwo ũtuĩke mũndũ ũngĩ. ⁷ Marũũri macio maarĩkia kũhingio-rĩ, ĩka o ũrĩa guoko gwaku kũngĩhota gwĩka, nĩgũkorwo Ngai arĩ hamwe nawe.

⁸ “Ikũrũka mbere yakwa nginya Giligali. Ti-itherũ nĩngaikũrũka njũke kũrĩ we ndute magongona ma njino na maruta ma ũiguano. No no nginya weterere mĩthenya mũgwanja nginya njũke harĩ we ngwĩre ũrĩa wagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

Saũlũ gũtuuo Mũthamaki

⁹ Na rĩrĩa Saũlũ aahũndũkaga matigane na Samūeli-rĩ, Ngai akĩgarũra ngoro ya Saũlũ, namo marũũri macio mothe makĩhingio mũthenya o ro ũcio. ¹⁰ Rĩrĩa maakinyire Gibeia-rĩ, mūtongoro wa anabii ũkĩmũtũnga; nake Roho wa Ngai agĩũka igũrũ rĩake na hinya, agĩturanĩra nao, na akĩratha mohoro. ¹¹ Rĩrĩa andũ arĩa othe maamũũĩ maamuonire akĩratha mohoro me hamwe na anabii, makĩũrania atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũyũ wĩkĩkĩte kũrĩ mũrũ wa Kishu? Kaĩ Saũlũ atuĩkĩte wa thiritũ ya anabii?”

¹² Mũndũ watũũraga kũu agĩcookia atĩrĩ, “Nake ithe wao nũũ?” Naguo ũndũ ũcio ũgĩtuĩka ũndũ ũngĩtuĩka thimo, gũkooragio atĩrĩ, “Saũlũ o nake nĩ wa gĩkundi kĩa anabii?”

¹³ Thuutha wa Saũlũ gũtiga kũratha mohoro, agĩthĩ handũ hau hatũũgĩru.

¹⁴ Hĩndĩ ĩyo ithe mũnini wa Saũlũ akĩũria Saũlũ na ndungata yake atĩrĩ, “Mũraarĩ kũ?” Nake agĩcookia atĩrĩ, “Gwetha ndigiri, no rĩrĩa twaciagire tũgĩthĩ kũrĩ Samūeli.”

¹⁵ Ithe mũnini wa Saũlũ akiuga atĩrĩ, “Njĩra ũrĩa Samūeli aakwĩre.”

¹⁶ Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩatwĩre o wega atĩ ndigiri nĩcioneke.” No ndeerire ithe mũnini ũrĩa Samūeli aamwĩre ũhoro ũkonĩ ũthamaki.

¹⁷ Samūeli agĩtũmanĩra andũ a Isiraeli mongane harĩ Jehova kũu Mizipa,* ¹⁸ akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: ‘Nĩ nĩ nĩ ndaarutire Isiraeli, ngĩmambatia kuuma bũrũri wa Misiri, na nĩ nĩ ndaamũkũũrĩre kuuma watho-inĩ wa Misiri, na mothamaki-inĩ mothe marĩa maamũhinyagĩrĩria.’ ¹⁹ No rĩrĩ, nĩmũregete Ngai wanyu, ũrĩa ũmũhonokagia kuuma kũrĩ mĩnyamaro na mathĩna manyu mothe, na mũkoĩga atĩrĩ, ‘Aca, tũhe mũthamaki atũthamakagĩre.’ Nĩ ũndũ ũcio rĩu mwĩneanei mbere ya Jehova ta ũrĩa mĩhĩrĩga yanyu na mbarĩ cianyu itarĩ.”

²⁰ Rĩrĩa Samūeli aarehire mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli hakuhĩ-rĩ, mũhĩrĩga wa Benjamini nĩguo wathuurirwo. ²¹ Ningĩ akĩrehithia mũhĩrĩga wa Benjamini hau mbere, mbarĩ o mbarĩ, na mbarĩ ya Matiri nĩyo yathuurirwo. Mũthia-inĩ Saũlũ mũrũ wa Kishu

* 10:17 Mizipa nĩkuo andũ maacemanagia kwarĩrĩria maũndũ ma bata.

agithuurwo. No maamwetha matiigana kūmuona. ²² Nĩ ūndũ ūcio magĩtuĩria ūhoru makĩria harĩ Jehova, “Mũndũ ūcio nĩokĩte gũkũ?”

Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ĩĩ, ehithĩte harĩa indo ciigĩtwo.”

²³ Nao magĩteng’era, makĩmũgĩĩra, na aarũgama gatagatĩ ka andũ-rĩ, nĩwe warĩ mũraihi gũkĩra andũ arĩa angĩ othe. ²⁴ Samūeli akĩĩra andũ othe atĩrĩ, “Nĩmuona mũndũ ūrĩa Jehova athuurĩte? Gũtirĩ mũndũ ūhaana take harĩ andũ aya othe.”

Nao andũ makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Mũthamaki arotũũra ihinda iraaya!”

²⁵ Samūeli agĩtaarĩria andũ mawatho ma ūthamaki. Nake akĩmaandĩka gĩkũnjo-inĩ akĩmaiga mbere ya Jehova. Ningĩ Samūeli akĩĩra andũ mathiĩ, o mũndũ gwake mũciĩ.

²⁶ Saũlũ o nake agĩthiĩ gwake mũciĩ kũu Gibe, oimagarĩtio nĩ andũ njamba arĩa ngoro ciao ciahutĩtio nĩ Ngai. ²⁷ No andũ amwe a thogotho makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ūyũ aahota atĩa gũtũhonokia?” Makĩmũnyarara na matiigana kũmũrehera iheo. Nowe Saũlũ agĩkirĩra ki.

11

Saũlũ Kũhonokia Itũũra-Inene rĩa Jabeshi

¹ Na rĩrĩ, Nahashu ūrĩa Mũamoni nĩambatire agĩthiĩ akĩrigiicĩria Jabeshi-Gileadi. Nao andũ othe a Jabeshi makĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩa na kĩrĩko kĩa ūiguano, na ithuĩ nĩ tũrĩgũtungatagĩra.”

² Nowe Nahashu ūcio Mũamoni agĩcookia atĩrĩ, “Nĩtũkũgĩa na kĩrĩko kĩa ūiguano na inyuĩ mwetĩkĩra ūndũ ūyũ ūmwe: atĩ ngũũre riitho rĩa ūrĩo rĩa o mũndũ wotho nĩgeetha nyararithie andũ a Isiraeli othe.”

³ Athuuri acio a Jabeshi makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũhe mĩthenya mũgwanja nĩguo tũtũme andũ Isiraeli guothe, kũngĩaga mũndũ wa gũtũhonokia-rĩ, nĩtũkwĩneana kũrĩ we.”

⁴ Rĩrĩa andũ acio matũmĩtwo maakinyire Gibe gwa Saũlũ na makĩheana ūhoru ūcio kũrĩ andũ-rĩ, andũ othe makĩrĩra maanĩrĩre. ⁵ Na rĩrĩ, Saũlũ nĩgũcooka aacookaga oimĩte mĩgũnda-inĩ, oimĩte ndegwa ciake thuutha, akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ andũ aya moonete ūũru ūrĩkũ? Nĩ kĩĩ kĩratũma marĩre?” Nao magĩcookera ūhoru ūcio makĩmwĩra ūrĩa andũ a Jabeshi moigĩte.

⁶ Rĩrĩa Saũlũ aigũire ūhoru ūcio, Roho wa Ngai agĩũka igũrũ rĩake na hinya mũno, nake agĩcinwo nĩ marakara. ⁷ Akĩnyiita ndegwa igĩrĩ, agĩcitinangia icunjĩ, na agĩtũma andũ Isiraeli guothe nacio, makĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Ūũ nĩguo ndegwa cia mũndũ o wotho igwĩkwo ūrĩa ūtekũrũmĩrĩra Saũlũ na Samūeli.” Naguo guoya woimĩte harĩ Jehova ūkĩnyiita andũ acio, nao makĩumagara ta maarĩ o mũndũ ūmwe. ⁸ Hĩndĩ rĩa Saũlũ aamatarire hamwe marĩ kũu Bezeki, andũ a Isiraeli maarĩ andũ ngiri magana matatũ na andũ a Juda ngiri mĩrongo itatũ.

⁹ Nao makĩĩra andũ acio maatũmĩtwo atĩrĩ, “Ĩrai andũ acio a Jabeshi-Gileadi atĩrĩ, ‘rũciũ ihinda rĩrĩa riũa rĩgaakorwo rĩhiũhĩte, nĩguo mũkaahonokio.’” Rĩrĩa andũ acio maatũmĩtwo mathiire makĩheana ūhoru ūcio kũrĩ andũ a Jabeshi-rĩ, andũ acio makĩiyũrwo nĩ gĩkeno kĩnene. ¹⁰ Nao makĩĩra andũ a Amoni atĩrĩ, “Rũciũ nĩtũkeneana kũrĩ inyuĩ, na inyuĩ no mĩtwĩke ūrĩa wotho mũkoona kwagĩrĩre.”

¹¹ Mũthenya ūyũ ūngĩ Saũlũ akĩganyania ita rĩake akĩiga andũ ikundi ithatũ; na hĩndĩ ya ituanĩra rĩa arangĩri rĩa gũgĩkĩa makĩhithũka kambĩ-inĩ ya Amoni makĩmooraga nginya rĩrĩa riũa rĩakoretwo rĩhiũhĩte. Arĩa maatarire makĩharaganio. Nĩ ūndũ ūcio gũtiarĩ andũ ao eerĩ maatigĩtwo me hamwe.

Saũlũ Gũkiindĩrwo atĩ nĩwe Mũthamaki

¹² Andũ acio magĩcooka makĩĩra Samūeli atĩrĩ, “Nĩ a acio mooragia atĩrĩ, ‘Saũlũ no atũthamakĩre?’ Tũrehere andũ acio tũmoorage.”

¹³ Nowe Saũlũ akiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ūũ ūkũũragwo ūmũthĩ, nĩ ūndũ mũthenya ūyũ Jehova nĩahonoketie Isiraeli.”

¹⁴ Hīndī ūyo Samūeli agĩcooka akĩira andũ acio atĩrĩ, “Ūkai, tũthiĩ Giligali na tũrĩ kũu tũkindĩre ūthamaki.” ¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio andũ othe magĩthiĩ Giligali na magĩkindĩra atĩ Saũlũ nĩwe mũthamaki marĩ mbere ya Jehova. Nao marĩ kũu makĩruta maruta ma ūiguano marĩ mbere ya Jehova, nake Saũlũ na andũ othe a Isiraeli magĩkũngũira na njĩra nene.

12

Samūeli Kuugĩra Andũ Ūhoro

¹ Na rĩrĩ, Samūeli akĩira andũ a Isiraeli othe atĩrĩ, “Nĩndĩkĩtie gũthikĩrĩria ūrĩa wotho mwanjĩrĩre, na nĩndĩmũthuurĩre mũthamaki wa kũmũthamakagĩra. ² Rĩu mũrĩ na mũthamaki wa kũmũtongoria. Hakwa-rĩ, ndĩ mũkũrũ na ngagĩa na mbuĩ, nao ariũ akwa me hamwe na inyuĩ. Ngoretwo ndĩ mũtongoria wanyu kuuma ndĩ mwĩthĩ nginya ūmũthĩ. ³ Nĩ nũngĩ haha. Rutai ūira wa kũnyuna mũtĩ mũrĩ mbere ya Jehova, na mũrĩ mbere ya mũndũ ūyũ wake ūitĩrĩrio maguta. Nũũ ndaanatunya ndegwa yake? Nũũ ndaanatunya ndigiri yake? Nũũ ndaanaheenia? Nũũ ndaanahinyĩrĩria? Nĩ kũrĩ mũndũ o na ū ndĩ ndaamũkĩra ihaki nĩguo nyune maithe nĩ ūndũ warĩo? Kũngĩkorwo ndaneeka ūmwe wa maya-rĩ, nĩngũmũcookeria.”

⁴ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ndũrĩ watũheenia kana ūgĩtũhinyĩrĩria; ndũrĩ woia kĩndũ kuuma guoko-inĩ kwa mũndũ o na ūrĩkũ.”

⁵ Samūeli akĩmeera atĩrĩ, “Jehova nĩwe mũira ūhoro-inĩ wanyu, o na mũndũ ūyũ aitĩrĩrie maguta nĩ mũira ūmũthĩ, atĩ gũtirĩ ūndũ o na ūmwe mũngĩnjuukĩra.”

Nao makiuga atĩrĩ, “Ĩi we nĩ mũira.”

⁶ Samūeli agĩcooka akĩira andũ atĩrĩ, “Jehova nĩwe waamũrĩre Musa na Harũni, na akĩambatia maithe manyu ma tene kuuma bũrũri wa Misiri. ⁷ Na rĩrĩ, ta rũgamai haha, tondũ nĩngũmũciirithia na ūira mbere ya Jehova nĩ ūndũ wa maũndũ ma ūthingu marĩa Jehova anamwĩkĩra inyuĩ ene o na maithe manyu.

⁸ “Rĩrĩa ciana cia Jakubu ciathiire Misiri, nĩmakaĩire Jehova amateithie, nake Jehova agĩtũma Musa na Harũni arĩa maarutire maithe manyu ma tene kuuma bũrũri wa Misiri, makĩmathaamĩria kũndũ gũkũ.

⁹ “No nĩmariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wao; nĩ ūndũ ūcio nĩameendirie guoko-inĩ gwa Sisera, mũnene wa mbũtũ cia ita cia Hazoru, na moko-inĩ ma Afilisti, na mũthamaki wa Moabi ūrĩa warũire nao. ¹⁰ Nao magĩkaĩra Jehova makiuga atĩrĩ, ‘Nĩtwĩhĩtie; nĩtũtiganĩrie Jehova tũgatungatĩra Mabaali na Maashitarothu. No rĩu gĩtũhonokie kuuma moko-inĩ ma thũ ciitũ, na nĩtũrĩgũtungatagĩra.’ ¹¹ Jehova agĩcooka agĩtũma Jerubu-Baali, na Baraka, na Jefitha, na Samūeli, na akĩmũhonokia kuuma moko-inĩ ma thũ cianyu mĩena-inĩ yotho; nĩ ūndũ ūcio mũgĩtũũra mũtarĩ na ūgwati.

¹² “No hĩndĩ irĩa muonire atĩ Nahashu mũthamaki wa Amoni nĩookaga kũmũhũũra-rĩ, mũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Aca, tũkwenda mũthamaki wa gũtũthamakagĩra,’ o na gwatuĩka atĩ Jehova Ngai wanyu nĩwe warĩ mũthamaki wanyu. ¹³ Rĩu ūyũ nĩwe mũthamaki ūrĩa mũthuurĩte, o ūrĩa mwetirie; onei, Jehova nĩarũgamĩtie mũthamaki amũthamakagĩre. ¹⁴ Mũngĩitigĩra Jehova, mũmũtungatĩre, na mũmwathĩkĩre, na mũtikaremere maathani make, na angĩkorwo inyuĩ na mũthamaki ūrĩa ūkũmũthamakĩra nĩmũrĩrũmagĩrĩra Jehova Ngai wanyu-rĩ, nĩ wega! ¹⁵ No mũngĩaga gwathĩkĩra Jehova, na mũremere maathani make-rĩ, guoko gwake nĩgũkamũũkĩrĩra ta ūrĩa guokĩrĩre maithe manyu.

¹⁶ “Na rĩrĩ, rũgamai muone ūndũ ūyũ mũnene Jehova akiriĩ gwĩka maithe-inĩ manyu! ¹⁷ Githĩ rĩu ti hĩndĩ ya magetha ma ngano? Nĩngũkaĩra Jehova atũme marurumĩ na mbura. Na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ ūndũ mũũru mwekire maithe-inĩ ma Jehova rĩrĩa mwetirie mũthamaki.”

¹⁸ Nĩngĩ Samūeli agĩkaĩra Jehova, na mũthenya o ro ūcio Jehova agĩtũma marurumĩ na mbura. Nĩ ūndũ ūcio andũ othe makĩmaka mũno nĩ ūndũ wa Jehova na wa Samūeli.

¹⁹ Nao andũ acio othe makĩira Samūeli atĩrĩ, “Hooya Jehova Ngai waku nĩ ūndũ wa ndungata ciaku nĩguo tũtigakue, nĩgũkorwo igũrũ rĩa mehia maitũ mothe nĩtuongereire ūũru wa gwĩtia mũthamaki.”

²⁰ Samūeli agĩcookia atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra, inyuĩ nĩmwĩkĩte ũũru ũyũ wothē; no rĩrĩ, mūtikanahutatĩre Jehova, no tungatĩrai Jehova na ngoro cianyu ciothe. ²¹ Mūtikanagarũrũkĩre mĩhianano ya kũhooywo ya tũhũ. Ndĩngĩmũguna, o na ndĩngĩmũhonokia, nĩ ũndũ nĩ ya tũhũ. ²² Nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake inene, Jehova ndagatirika andũ ake, nĩ ũndũ Jehova nĩakenirio nĩ kũmũtua andũ ake. ²³ No hakwa nĩ mwene-rĩ, ndĩroaga kwĩhĩria Jehova nĩ ũndũ wa kwaga kũmũhoera. Na nĩngũmũruta njĩra irĩa njega na njagĩrĩru. ²⁴ No mwĩtigagĩrei Jehova na mũmũtungatagĩre mũrĩ na wĩhokeku ngoro-inĩ cianyu ciothe; cũraniai maũndũ manene marĩa amwĩkĩire. ²⁵ No mũngĩkorwo nĩmũkũrũmanĩrĩria gwĩkaga ũũru-rĩ, inyuĩ hamwe na mũthamaki wanyu nĩmũkaniinwo biũ.”

13

Samūeli Kũrũithia Saũlũ

¹ Na rĩrĩ, Saũlũ aarĩ wa mĩaka mĩrongo itatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamakĩra Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna na ĩĩrĩ.

² Saũlũ nĩathuurire andũ ngiri ithatũ kuuma Isiraeli; ngiri igĩrĩ magĩikara nake kũu Mikimashi na bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Betheli, nao andũ ngiri maarĩ na Jonathani kũu Gibeā ya Benjamini. Andũ arĩa angĩ akĩmeera mainũke kwao mĩcĩ.

³ Jonathani agĩtharĩkĩra irangĩro rĩa Afilisti kũu Geba, nao Afilisti makĩigua ũhoro ũcio. Hĩndĩ ĩyo Saũlũ akĩhuhithia karumbeta bũrũri wothē, akiuga atĩrĩ, “Ahibirania nĩ maigue!” ⁴ Nĩ ũndũ ũcio ũhoro ũyũ ũkĩiguuo Isiraeli guothe, gũkĩrwo atĩrĩ, “Saũlũ nĩatharĩkĩire irangĩro rĩa Afilisti, na rĩrĩ, andũ a Isiraeli nĩmatuĩkĩte kĩndũ kĩnũgu harĩ Afilisti.” Nao andũ magĩitwo nĩguo mongane na Saũlũ kũu Giligali.

⁵ Nao Afilisti makĩũngana nĩguo marũe na andũ a Isiraeli, marĩ na ngaari cia ita ngiri ithatũ, na atwarithia a ngaari icio ngiri ithatũ, nacio thigari ciao ciarĩ nyingĩ ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Nao makĩambata magĩthĩ makĩamba hema ciao kũu Mikimashi, mwena wa irathĩro wa Bethi-Aveni. ⁶ Hĩndĩ irĩa andũ a Isiraeli moonire atĩ maarĩ handũ hooru mũno, na ita rĩao nĩrĩahatĩrĩrio mũno, makĩhitha ngurunga-inĩ na ihinga-inĩ, na gatagati ka ndwaro cia mahiga, na thĩinĩ wa marima, o na marima-inĩ ma maaĩ. ⁷ O na Ahibirania amwe nĩmarĩngire mũrĩmo wa Jorodani, magĩkinya bũrũri wa Gadi na Gileadi.

Saũlũ we mwene aatigĩtwo Giligali, nacio mbũtũ ciothe cia ita iria ciarĩ hamwe nake nĩciainainaga nĩ guoya. ⁸ Nake agĩeterera mĩthenya mũgwanja irĩa yatuĩtwo nĩ Samūeli; no Samūeli ndaigana gũũka Giligali, nao andũ a Saũlũ makĩambĩrĩria kũhurunjũka. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akiuga atĩrĩ, “Ndeherai maruta ma igongona rĩa njino na maruta ma ũiguano.” Nake Saũlũ akĩruta igongona rĩa njino. ¹⁰ O rĩrĩa aarĩkirie kũruta igongona rĩu, Samūeli agĩkinya, nake Saũlũ agĩthĩ kũmũtũnga amũgeithie.

¹¹ Samūeli akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa weka?”

Nake Saũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rĩrĩa nyonire atĩ andũ nĩmarahurunjũka, nawe ndũnooka ihinda rĩrĩa rĩatuĩtwo, na atĩ Afilisti nĩmegwĩcookanagĩrĩria kũu Mikimashi-rĩ, ¹² ndeciiria atĩrĩ, ‘Rĩu Afilisti nĩmegũikũrũka moke manjũkĩrĩre gũkũ Giligali, na ndithaithĩte Jehova nĩguo twĩtikĩrĩke nĩwe.’ Nĩ ũndũ ũcio ndaigua nĩnjagĩrĩrwo nĩkũruta igongona rĩa njino.”

¹³ Samūeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩwĩkĩte ũndũ wa ũkĩigu. Ndũmenyereire rĩathani rĩrĩa Jehova Ngai waku aakũheire; korwo nĩwĩkĩte ũguo-rĩ, nĩangĩahaanda ũthamaki waku thĩinĩ wa Isiraeli ũtũũre tene na tene. ¹⁴ No rĩu ũthamaki waku ndũgũtũũra; Jehova nĩacarĩtie mũndũ moimĩranĩtie ngoro, na akamũthuura atuĩke mũtongoria wa andũ ake, nĩ ũndũ ndũmenyereire watho wa Jehova.”

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Samūeli akiuma Giligali akĩambata Gibeā ya Benjamini, nake Saũlũ agĩtara andũ arĩa aarĩ nao. Nao maarĩ ta andũ magana matandatũ.

Isiraeli Matarĩ na Indo cia Mbaara

¹⁶ Saülū na mūriū Jonathani na andū arīa maarī nao maikaraga Gibeā ya Benjamini, rīrīa Afilisti maambōte hema ciao kūu Mikimashi. ¹⁷ Nacio ikundi cia atharīkīri ikiuma kambī-inī ya Afilisti irī ikundi ithatū. Kīmwe gīkīerekera mwena wa Ofara gūkuhī na Shuali, ¹⁸ kīrīa kīngī gīkīerekera Bethi-Horoni, na gīa gatātū gīkīerekera mūhaka-inī ūrīa ūng’etheire Kīanda gīa Zeboimu kīrorete werū-inī.

¹⁹ Gūtīarī mūturi ūngīonekire būrūri wothe wa Isiraeli, tondū Afilisti moigīte atīrī, “Mangīgīa nake, Ahibirania no mathondeke hiū cia njora na matimū!” ²⁰ Nī ūndū ūcio andū othe a Isiraeli maikūrūkaga magathiī kūrī Afilisti, makanoorerwo hiū cia ciao mīraū, na thururu, na mathanwa, na hiū cia igetha. ²¹ Thogora wa kūnoora hiū cia mīraū na thururu warī cekerī icunjī igīrī cia ithatū,* nāguo thogora wa kūnoora theeci, na mathanwa, na kūrūnga mīcengi warī cekerī gīcunjī kīmwe gīa ithatū.†

²² Nī ūndū ūcio mūthenya wa mbaara gūtīrī mūthigari o na ūmwe wa arīa maarī na Saülū na Jonathani warī na rūhiū rwa njora kana itimū guoko-inī gwake;‡ Saülū na mūriū Jonathani no-o maarī nacio.

Jonathani Gūtharīkīra Afilisti

²³ Na rīrī, gīkundi gīa thigari cia Afilisti nīgīathiite nginya kīhunguro-inī kūu Mikimashi.

14

¹ Mūthenya ūmwe Jonathani mūrū wa Saülū akīra mwanake ūrīa wamūkuuagīra indo cia mbaara atīrī, “Ūka tūthīi kambī-inī ya Afilisti mūrīmo ūrīa ūngī.” No ndaigana kwīra ithe.

² Saülū aikarīte ndeere-inī cia Gibeā rungu rwa mūtī wa mūkomamanga kūu Migironi. Nao andū arīa aarī nao maarī ta andū magana matandatū, ³ ūmwe wao aarī Ahija, ūrīa wehumbōte ebodi. Aarī mūrū wa Ahitubu mūrū wa nyina na Ikabodu, mūrū wa Finehasi, ūrīa mūrū wa Eli, mūthīnjīri-Ngai wa Jehova kūu Shilo. Gūtīarī mūdū wamenyete atī Jonathani nīathiite.

⁴ Mīena yeerī ya kīhunguro kīrīa Jonathani endaga gūūkīrīra nīguo akinye irangīro-inī rīa Afilisti nī haarī na hurūrūka cia ihiga; ūmwe yetagwo Bozezi, na īrīa īngī Senehe. ⁵ Hurūrūka ūmwe yarī mwena wa gathigathini kūng’ethera Mikimashi, na īyo īngī yarī gūthini kūng’ethera Geba.

⁶ Jonathani akīra mwanake ūcio wamūkuuagīra indo cia mbaara atīrī, “Ūka tūthīi irangīro-inī rīa andū acio mataruaga. Hihi no gūkorwo Jehova nīegwīka ūndū nī ūndū witū. Gūtīrī kīndū kīngīgirīa Jehova ahonokanie, andū marī aingī, kana marī anini.”

⁷ Mūkuui wake wa indo cia mbaara akīmīrīa atīrī, “Īka maūdū mothe marīa wīciirītie gwīka, ūgīthīi na mbere tondū nīi ndī hamwe nawe maūdū-inī mothe.”

⁸ Jonathani akīmīrīa atīrī, “Ūka tūrīnge mūrīmo ūrīa ūngī twerekeire harī andū acio tūmeonithie. ⁹ Mangītīrīa atīrī, ‘Etererai hau nginya tūūke kūrī inyuī,’ tūgūikara o hau tūrī na tūtīkwambata tūthīi kūrī o. ¹⁰ No mangītīrīa atīrī, ‘Ambatai mūūke kūrī ithuī,’ tūkiambate, nī ūndū kīu nīkīo gīgūtuīka kīmenyithia giitū atī Jehova nīamaneanīte moko-inī maitū.”

¹¹ Nao eerī makīonithania irangīro-inī rīa Afilisti. Nao Afilisti makiuga atīrī, “Hī, ta rorai! Ahibirania makīuma marīma-inī makurumīte kūrīa marehithīte.” ¹² Nao andū a irangīro-inī makīgūthūkīra Jonathani na mūkuui wake wa indo cia mbaara makīmeera atīrī, “Ambatai mūūke kūrī ithuī na mūtīrī ūndū mūtekuona.”

Nī ūndū ūcio Jonathani akīra mūkuui wake wa indo cia mbaara atīrī, “Ambata, ūnyume thuutha; Jehova nīamaneanīte guoko-inī gwa Isiraeli.”

¹³ Jonathani akīambata, agīthīi akurumīte, na mūkuui wake wa indo cia mbaara amuumīte thuutha. Nao Afilisti makīgūa mbere ya Jonathani, nake mūkuui wake wa indo cia mbaara akīmooraga arī thuutha wake. ¹⁴ Itharīkīra rūu rīa mbere rīa Jonathani

* 13:21 nī ta giramu 8 † 13:21 nī ta giramu 4 ‡ 13:22 Andū a Isiraeli maahūthagīra mota na mīguī rīrīa mekūrūa.

marĩ na mũkuui wake wa indo cia mbaara rĩoragire andũ mĩrongo ĩĩrĩ gacigo-inĩ ka nuthu ya ĩka.

Afilisti Kũhootwo nĩ Isiraeli

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo kĩmako gĩkĩnyiita andũ othe a ita, arĩa maarĩ kambĩ-inĩ na mĩgũnda-inĩ, o na arĩa maarĩ irangĩro-inĩ, na ikundi cia atharĩkĩri, nayo thĩ ĩgĩthingitha. Kĩmako kũ kĩarehetwo nĩ Ngai.

¹⁶ Arangĩri a Saũlũ arĩa maarĩ Gibe a Benjaminini makĩona andũ a ita rĩu maharaganĩte mĩena yothē. ¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Saũlũ akĩĩra andũ arĩa maarĩ nake atĩrĩ, “Tarai andũ a ita mũmenye nũũ ũtarĩ ho.” Rĩrĩa meekire ũguo, magĩkora nĩ Jonathani na mũkuui wake wa indo cia mbaara mataarĩ ho.

¹⁸ Saũlũ akĩĩra Ahija atĩrĩ, “Rehe ithandũkũ rĩa Ngai.” (Mahinda macio ithandũkũ rĩu rĩarĩ na andũ a Isiraeli). ¹⁹ O hĩndĩ ĩyo Saũlũ aaragĩria mũthĩnjĩri-Ngai-rĩ, ironja rĩrĩa rĩarĩ kambĩ-inĩ ya Afilisti rĩgĩkĩrĩrĩa kũingĩha. Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩĩra mũthĩnjĩri-Ngai ũcio atĩrĩ, “Eheria guoko gwaku.”

²⁰ Ningĩ Saũlũ na andũ ake othe makĩũngana, magĩthĩ mbaara-inĩ. Magĩkorera Afilisti marĩ na kĩhĩngĩcano kĩnene, magĩtemangana o ene na hiũ cia njora. ²¹ Ahibirania arĩa maarĩ na Afilisti mbere ĩyo na arĩa maambĩte magathiĩ hamwe nao kambĩ-inĩ ciao, makĩgarũrũka magĩcooka mwena wa andũ a Isiraeli arĩa maarĩ hamwe na Saũlũ na Jonathani. ²² Rĩrĩa andũ a Isiraeli arĩa meehithĩte bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu maiguire atĩ Afilisti nĩ kũũra mooraga-rĩ, nao makĩingĩra mbaara-inĩ, makĩmateng’eria. ²³ ũguo nĩguo Jehova aahonokirie Isiraeli mũthenya ũcio, nayo mbaara ĩgĩthĩ na mbere nginya ĩkĩhĩtũka Bethi-Aveni.

Jonathani kũrĩa Ũũkĩ

²⁴ Na rĩrĩ, andũ a Isiraeli maarĩ thĩĩna-inĩ mũnene mũthenya ũcio, nĩ ũndũ Saũlũ nĩamehĩtithĩte na mwĩhĩtwa, akameera atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ ũrĩa ũkũrĩa irio gũtanatuka, iterĩhĩrie harĩ thũ ciakwa!” Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa ita rĩu wacamire irio.

²⁵ Ita rĩothe rĩgĩtoonya mũtitũ, na kũu nĩ kwarĩ na ũũkĩ handũ thĩ. ²⁶ Rĩrĩa maatoonyire mũtitũ nĩmoonire ũũkĩ ũgĩtaata, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe waũcamire na kanua nĩ ũndũ nĩmetigagĩra mwĩhĩtwa ũcio. ²⁷ No Jonathani ndaiguĩte atĩ ithe nĩehĩtithĩte andũ na mwĩhĩtwa; nĩ ũndũ ũcio agĩtambũrũkia rũthanju rũrĩa aanyĩtĩte akĩrũtobokia igua-inĩ rĩa ũũkĩ. Akĩũcama na kanua, namo maitho make magĩthera. ²⁸ Nake ũmwe wa thigari icio akĩmwĩra atĩrĩ, “Thoguo nĩehĩtithĩte andũ aya a ita na mwĩhĩtwa mũrũmu, akoiga atĩrĩ, ‘Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ ũrĩa ũkũrĩa irio ũmũthĩ!’ Nĩkĩo andũ aya moorĩtwo nĩ hinya.”

²⁹ Jonathani akiuga atĩrĩ, “Baba nĩatũmĩte bũrũri ũgĩe na thĩĩna. Ta kĩonei ũrĩa maitho makwa matherire rĩrĩa njamire kaũũkĩ gaka kanini. ³⁰ Githĩ gũtingiuma wega makĩria korwo ũmũthĩ andũ nĩmekũrĩite indo imwe cia iria matahĩte kuuma kũrĩ thũ ciao? Githĩ rĩũraga rĩu rĩa Afilisti rĩtingiuma inene makĩria?”

³¹ Mũthenya ũcio, thuutha wa andũ a Isiraeli kũhũũra Afilisti kuuma Mikimashi nginya Aijalonĩ, magĩkorwo manogeete mũno. ³² Nao makĩguthũkĩra indo iria maatahĩte, makĩoya ng’ondũ, na ng’ombe, na tũcaũ, magĩcithĩnjĩra hau thĩ, na magĩcirĩanĩria na thakame. ³³ Hĩndĩ ĩyo mũndũ ũmwe akĩĩra Saũlũ atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, ta kĩone andũ aya nĩmeheĩrie Jehova nĩ kũrĩa nyama irĩ na thakame.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩmwagarara watho. Garagariai ihiga inene mũrĩrehe haha o rĩu.” ³⁴ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ kũrĩ andũ, mũmeere atĩrĩ, ‘O mũndũ wanyu nĩandehere ng’ombe yake na ng’ondũ, mũcithĩnjĩre haha na mũcirĩe. Tigai kwĩhĩria Jehova nĩ kũrĩa nyama irĩ na thakame.’”

Nĩ ũndũ ũcio o mũndũ akĩrehe ndegwa yake ũtukũ ũcio na akĩmĩthĩnjĩra hau. ³⁵ Ningĩ Saũlũ agĩakĩra Jehova kĩgongona; rĩu nĩrĩo rĩarĩ ihinda rĩake rĩa mbere gwĩka ũguo.

³⁶ Saŭlū akiuga atĩrĩ, “Nĩtũikũrũkei tũrũmĩrĩre Afilisti ũtukũ, tũmatahe nginya rũciinĩ, na tũtigatigie mũndũ o na ũmwe wao arĩ muoyo.” Nao magĩcookia atĩrĩ,

“Ĩka o ũrĩa ũkuona wagĩrĩre mũno harĩwe.”

No mũthĩnjĩri-Ngai akiuga atĩrĩ, “Rekei tũtũirie ũhoru kuuma kũrĩ Ngai o haha.”

³⁷ Nĩ ũndũ ũcio Saŭlū akĩũria Ngai atĩrĩ, “Nĩ wega njikũrũke, nũmĩrĩre Afilisti? Nĩũkũmaneana moko-inĩ ma andũ a Isiraeli?” No Ngai ndaigana kũmũcookeria ũhoru mũthenya ũcio.

³⁸ Nĩ ũndũ ũcio Saŭlū akiuga atĩrĩ, “Ũkai haha, inyuothe atongoria a ita, tũmenye wĩhia ũrĩa wĩkĩtwo ũmũthĩ. ³⁹ Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova ũrĩa ũhonokagia Isiraeli atũũraga muoyo-rĩ, o na kũngĩtuĩka nĩ Jonathani mũrũ wakwa wĩkĩte ũguo-rĩ, no nginya akue.” No gũtirĩ mũndũ o na thĩinĩ wao woigire ũndũ.

⁴⁰ Saŭlū agĩcooka akĩĩra andũ othe a Isiraeli atĩrĩ, “Inyuĩ rũgamai haarĩa; na nĩ na Jonathani mũrũ wakwa tũrũgame haha.”

Nao andũ magĩcookia atĩrĩ, “Ĩka ũrĩa ũkuona kwagĩrĩre.”

⁴¹ Hĩndĩ iyo Saŭlū akĩhooya Jehova Ngai wa Isiraeli, akiuga atĩrĩ, “He icookio rĩrĩa rĩagĩrĩre.” Mĩtĩ yacuukwo yagwĩrĩre Jonathani na Saŭlū, nao andũ acio makĩoneka matiarĩ na ũcuuke. ⁴² Saŭlū akiuga atĩrĩ, “Tũcuukĩrei mĩtĩ nĩ na Jonathani, mũrũ wakwa.” Nake Jonathani akĩgwĩrwo nĩ mũtĩ.

⁴³ Hĩndĩ iyo Saŭlū akĩĩra Jonathani atĩrĩ, “Ta njĩra nĩ atĩa wĩkĩte.”

Nĩ ũndũ ũcio Jonathani akĩmwĩra atĩrĩ, “No gũcama njamire kaũũkĩ kanini na mũthia wa rũthanju rwakwa. Na rĩrĩ, no nginya nĩ ngue?”

⁴⁴ Saŭlū akiuga atĩrĩ, “Ngai arothũũra na anjĩke ũndũ mũũru makĩria, kũngĩkorwo wee Jonathani ndũgũkua.”

⁴⁵ No andũ acio makĩũria Saŭlū atĩrĩ, “Jonathani nĩagĩrĩrwo nĩ gũkua, arĩ we ũreheire Isiraeli ũhootani mũnene ũũ? Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Ti-itherũ, o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, gũtirĩ rũcuĩrĩ o na rũmwe rwa mũtwe wake rũkũgũa thĩ, nĩgũkorwo eekire ũguo ũmũthĩ na ũteithio wa Ngai.” Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩhonokia Jonathani, na ndaigana kũũragwo.

⁴⁶ Hĩndĩ iyo Saŭlū agĩtiga kũingatana na Afilisti, nao magĩcooka bũrũri-inĩ wao.

⁴⁷ Saŭlū aambĩrĩria gũthamakĩra Isiraeli, nĩarũire na thũ ciao ndwere-inĩ ciothe: akĩrũa na Moabi, na Amoni, na Edomu, na athamaki a Zoba na a Afilisti. Kũrĩa guothe eerekagĩra, nĩamanyariiraga akamaherithia. ⁴⁸ Akĩrũa na ũcamba, akĩhoota Aamaleki, na akĩhonokia Isiraeli kuuma moko-inĩ ma arĩa maamatahĩte indo.

Andũ a Nyũmba ya Saŭlū

⁴⁹ Ariũ a Saŭlū maarĩ Jonathani, na Ishivi, na Maliki-Shua. Mwarĩ wake ũrĩa mũkũrũ eetagwo Merabu, na ũrĩa mũnini eetagwo Mikali. ⁵⁰ Mũtumia wake eetagwo Ahinoamu mwarĩ wa Ahimaazu. Mũnene wa ita rĩa Saŭlū eetagwo Abineri mũrũ wa Neri, nake Neri aarĩ ithe mũnini wa Saŭlū. ⁵¹ Kishu ithe wa Saŭlū, na Neri ithe wa Abineri maarĩ ariũ a Abieli.

⁵² Matukũ-inĩ mothe ma Saŭlū nĩ kwarĩ na mbaara ndũrũ cia kũrũa na Afilisti, na rĩrĩa rĩothe Saŭlū angĩonire mũndũ ũrĩ hinya kana njamba, aamuoyaga, akamũtoonyia ita-inĩ rĩake.

15

Jehova Kũrega Saŭlū ta Mũthamaki

¹ Na rĩrĩ, Samūeli akĩĩra Saŭlū atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ndatũmirwo nĩ Jehova ngũitĩrĩre maguta ũtuĩke mũthamaki wa andũ ake a Isiraeli; nĩ ũndũ ũcio rĩu thikĩrĩria ndũmĩrĩri kuuma kũrĩ Jehova. ² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: ‘Nĩngaherithia Aamaleki nĩ ũndũ wa ũrĩa meekire Isiraeli rĩrĩa maamoheirie njĩra-inĩ makĩambata moimĩte bũrũri wa Misiri. ³ Na rĩrĩ, thĩ ũgatharĩkĩre Aamaleki, na ũniine biũ kĩrĩa gĩothe marĩ nakĩo. Ndũkamatiigie; ũraga arũme na andũ-a-nja, na ciana na ngenge, na ng’ombe na ng’ondũ, na ngamĩra na ndigiri.’”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Saŭlũ agĩta andũ, akĩmacookanĩrĩria kũu Telaimu; nao maarĩ thigari cia magũrũ ngiri magana meerĩ na andũ ngiri ikũmi kuuma Juda. ⁵ Saŭlũ agĩthĩ itũũra inene rĩa Amaleki, agĩkara ooheirie andũ kĩaanda-inĩ. ⁶ Ningĩ akĩra Akeni atĩrĩ, “Thĩĩ mweherere Aamaleki nĩgeetha ndikamũniinanĩrie nao; nĩ ũndũ inyuĩ nĩmwekire andũ othe a Isiraeli maũndũ mega rĩrĩa maambataga moimĩte Misiri.” Nĩ ũndũ ũcio Akeni acio makĩherera Aamaleki.

⁷ Nake Saŭlũ agĩtharĩkĩra Aamaleki amarutĩtie kuuma Havila nginya Shuri, o nginya mwena wa irathĩro wa Misiri. ⁸ Akĩnyĩta Agagi mũthamaki wa Aamaleki arĩ muoyo, nao andũ ake othe akĩmaniina biũ na rũhiũ rwa njora. ⁹ No Saŭlũ na ita rĩake makĩhonokia Agagi na ng’ondũ imwe cia iria njega, na ng’ombe, na njaũ iria ciarĩ noru, na tũtũrũme, na kĩndũ gĩothe kĩrĩa kĩarĩ kĩega. Indo icio njega makĩaga gũciniina biũ, no kĩndũ gĩothe kĩrĩa gĩtangĩendekire na kĩhinyaru magĩkĩniina biũ.

¹⁰ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Samūeli, akĩrwo atĩrĩ, ¹¹ “Ndĩ na kĩahe nĩ gũtua Saŭlũ mũthamaki, nĩ ũndũ nĩagarũrũkĩte na akaaga kũhingia mawatho makwa.” Samūeli agĩtangĩka na agĩkĩra Jehova ũtukũ ũcio wothe.

¹² Rũciinĩ tene-rĩ, Samūeli agĩũkĩra agĩthĩ agatũnge Saŭlũ, no akĩrwo atĩrĩ, “Saŭlũ nĩathĩte Karimeli. Kũu nĩakĩte gĩtugĩ gĩa gũtũma aririkanagwo, na nĩahũndũkĩte agaikũrũka agathiĩ Giligali.”

¹³ Rĩrĩa Samūeli aakinyire harĩ we, Saŭlũ akiuga atĩrĩ, “Jehova arokũrathima! Nĩhingĩtie mawatho ma Jehova.”

¹⁴ No Samūeli akĩmũũria atĩrĩ, “Naguo mwanio ũcio wa ng’ondũ ndĩraigua nĩ wa kĩĩ? Mwanio ũcio ndĩraigua wa ng’ombe-rĩ, ũkĩrĩ wa kĩĩ?”

¹⁵ Saŭlũ agĩcookia atĩrĩ, “Thigari ici nĩcio ciacirutire kwa Aamaleki; magĩtigia ng’ondũ imwe cia iria njega na ng’ombe cia kũrutĩra Jehova Ngai waku igongona, no icio ingĩ nĩtwaciniinire biũ.”

¹⁶ Samūeli akĩra Saŭlũ atĩrĩ, “Ta thikĩrĩria! Reke ngwĩre ũrĩa Jehova anjĩrĩte ũtukũ ũyũ.”

Nake Saŭlũ agĩcookia atĩrĩ, “Njĩra.”

¹⁷ Samūeli akiuga atĩrĩ, “O na gũtuĩka hĩndĩ ĩmwe nĩweiiraga-rĩ, githĩ ndwagĩtuĩkire mũtongoria wa mĩhĩrĩga ya Isiraeli? Jehova nĩagũtĩrĩrie maguta ũtuĩke mũthamaki wa Isiraeli. ¹⁸ Nake agĩgũtũma ũthĩ ũkarute wĩra, agĩkwĩra atĩrĩ, ‘Thĩ ũkaniine andũ acio aaganu biũ; ũrũe na Aamaleki acio nginya ũmaniine biũ.’ ¹⁹ Waregire gwathĩkĩra Jehova nĩkĩ? Nĩ kĩ gĩatũmire ũguthũkĩre indo cia ndaho, ũgũka ũũru maitho-inĩ ma Jehova?”

²⁰ Nake Saŭlũ akiuga atĩrĩ, “No nĩ nĩndathĩkĩre Jehova; nĩndathiire kũruta wĩra ũrĩa Jehova aandũmire ngarute. Nĩndaniinire Aamaleki biũ, na ngĩrehe Agagi mũthamaki wao gũkũ. ²¹ Thigari nĩcio cioire ng’ondũ na ng’ombe kuuma kũrĩ indo iria ciatahitwo, iria ciarĩ njega ikĩamũrĩrwo Ngai, nĩguo irutĩrwo Jehova Ngai waku igongona kũu Giligali.”

²² No Samūeli akĩmũcookeria atĩrĩ,
 “Anga Jehova nĩakenagio nĩ maruta ma njino na magongona
 ta ũrĩa akenagio nĩ gwathĩkĩra mũgambo wa Jehova?
 Gwathĩka nĩ kwegu gũkĩra igongona,
 na kũmũigua nĩ kwegu gũkĩra maguta ma ndũrũme.

²³ Nĩ ũndũ ũremi ũhaana ta mehia ma ũragũri,
 nakuo kwaga gwathĩka kũhaana ta wĩhia wa kũhooya mĩhianano.
 Tondũ nĩũregete kiugo kĩa Jehova,
 nake nĩakũregete ta mũthamaki.”

²⁴ Nake Saŭlũ akĩra Samūeli atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie. Nĩnjagararĩte watho wa Jehova na uuge waku. Nĩ andũ ndeetigĩrĩre ngĩkĩmaathĩkĩra. ²⁵ Rĩu ndagũthaitha, ndekera mehia makwa, na ũhũndũke ũtwarane na nĩ, nĩgeetha ngahooe Jehova.”

²⁶ No Samūeli akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndigũcooka hamwe nawe. Nĩũregete kiugo kĩa Jehova, nake Jehova nĩakũregete ũtuĩke mũthamaki wa gũthamakĩra Isiraeli!”

²⁷ Rīrīa Samūeli aagarūrūkaga athiī-rī, Saūlū akīnyiita ruuno rwa nguo yake, nayo īgītārūka. ²⁸ Samūeli akīmwīra atīrī, “Jehova nīatarūra ūthamaki wa Isiraeli kuuma kūrī we ūmūthī na nīaūnengera mūdū ūngī wa andū a itūūra rīaku, mwega gūgūkīra. ²⁹ Ūrīa we Riiri wa Isiraeli ndaheenanagera kana akericūkwo; nī ūndū we ti mūdū, atī nīguo ericūkwo.”

³⁰ Saūlū agīcookia atīrī, “Nīnjīhītie, no ndagūthaitha ndīithia harī athuuri a andū akwa na harī Isiraeli; cookania na nī, nīgeetha ngahooe Jehova Ngai waku.” ³¹ Nī ūndū ūcio Samūeli agīcookania na Saūlū, nake Saūlū akīhooya Jehova.

³² Samūeli agīcooka akīmwīra atīrī, “Ndehera Agagi mūthamaki wa Aamaleki.”

Agagi agīūka kūrī we arī na ūmīrīru, agīciiragia atīrī, “Ti-itherū ruo rwa gīkuū nīrūthengu.”

³³ No Samūeli akiuga atīrī,

“O ta ūrīa rūhiū rwaku rwa njora rūtūmīte andū-a-nja moorwo nī ciana-rī,
nogu nyūkwa egūikara thīnī wa andū-a-nja atarī na mwana.”

Nake Samūeli akīuragīra Agagi mbere ya Jehova kūu Giligali.

³⁴ Samūeli agīcooka agīthī Rama, no Saūlū akīambata mūciī gwake Gibeā itūūra rīake.

³⁵ Nginya mūthenya ūrīa Samūeli aakuire, ndaathiire kuona Saūlū rīngī, o na gūtuīka Samūeli nīamūcakayagīra. Nake Jehova akīigua kīeha nī ūndū nīatuīte Saūlū mūthamaki wa gūthamakīra Isiraeli.

16

Samūeli Gūtīrīria Daudi Maguta

¹ Nake Jehova akīūria Samūeli atīrī, “Nī nginya rī ūkūrīrīra Saūlū, nīgūkorwo nīndīmūregete ta mūthamaki wa Isiraeli? Iyūria rūhīa rwaku maguta, na umagare, ūthī; ndīragūtūma ūthī kwa Jesii wa itūūra rīa Bethlehemu. Nīthuurīte ūmwe wa ariū ake atuīke mūthamaki.”

² No Samūeli akīmūūria atīrī, “Ingīthī kūu atīa? Saūlū nīarīgua ūhoru ūcio nake anjūrage.”

Jehova akīmwīra atīrī, “Oya moori, ūthī nayo na uuge atīrī, ‘Njūkīte kūrūtīra Jehova igongona.’ ³ Na wīte Jesii oke igongona-inī rūu, na nīndīrīkuonia ūrīa ūrīka. Nawe ūitīrīrie maguta mūdū ūrīa ndīrīkuonia.”

⁴ Samūeli agīka o ta ūrīa Jehova aamwīrīte eeke. Rīrīa aakinyire Bethlehemu, athuuri a itūūra makīmūtūnga makīinainaga. Makīmūūria atīrī, “Ūūkīte na thayū?”

⁵ Samūeli akīmacookeria atīrī, “Ī, njūkīte na thayū; njūkīte kūrūtīra Jehova igongona. Mwītheriei, mūūke hamwe na nī igongona-inī.” Agīcooka agītheria Jesii na ariū ake, akīmeeta igongona-inī rūu.

⁶ Rīrīa ariū a Jesii maakinyire-rī, Samūeli akīona Eliabu, agīciirīa atīrī, “Ti-itherū, ūrīa Jehova aitīrīrie maguta arūngī haha mbere ya Jehova.”

⁷ No Jehova akīra Samūeli atīrī, “Tiga kūmūrora gīthiithi kana ūraihi wake, nīgūko-rwo nīndīmūregete, tondū Jehova ndaroraga maūdū marīa mūdū aroraga. Mūdū wa gūkū thī aroraga mūdū gīthiithi, no Jehova aroraga ngoro thīnī.”

⁸ Ningī Jesii agīta Abinadabu akīmūhītūkīria mbere ya Samūeli. No Samūeli akiuga atīrī, “O na ūyū tiwe Jehova athuurīte.” ⁹ Ningī Jesii akīhītūkithia Shama, no Samūeli akiuga atīrī, “O na ūyū tiwe Jehova athuurīte.” ¹⁰ Jesii akīrehe ariū ake mūgwanja arīa maahītūkiire harī Samūeli, no Samūeli akīmwīra atīrī, “Jehova ndathuurīte aya.” ¹¹ Nī ūndū ūcio akīūria Jesii atīrī, “Ariū aku othe marī haha?”

Jesii agīcookia atīrī, “Nī harī ūrīa mūnini wao; no arī rūūru akīrīithia ng’ondū.”

Samūeli akīmwīra atīrī, “Mūtūmanīre; tūtingīkara thī atookīte.”

¹² Nī ūndū ūcio agītūmana, nake akīrehwo. Aarī mūtune, akaagīra gīthiithi na agathakara mūno akīoneka.

Jehova agīcooka akiuga atīrī, “Ūkīra ūmūtīrīrie maguta; ūyū nīwe.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Samūeli akĩoya rūhĩa rwa maguta akĩmũitĩrĩria maguta ariũ a nyina makĩonaga; kuuma mũthenya ũcio Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩa Daudi na hinya. Nake Samūeli agĩcooka agĩthiĩ Rama.

Daudi Gũtungata Saũlũ

¹⁴ Na rĩrĩ, Roho wa Jehova nĩherete kũrĩ Saũlũ, na roho mũũru uumĩte kũrĩ Jehova nĩwamũnyariiraga.

¹⁵ Nacio ndungata cia Saũlũ ikĩmwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, nĩ roho mũũru uumĩte kũrĩ Ngai ũrakũnyariira. ¹⁶ Reke mwathi witũ aathe ndungata ciake iria irĩ haha icarie mũndũ ũrĩa ũngĩkũhũũrĩra kĩnanda kĩa mũgeeto. Nĩariĩhũũrũra kĩnanda rĩrĩa roho mũũru uumĩte kũrĩ Ngai wagũkora, nawe nĩũrĩguaga wega.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Cariai mũndũ ũũĩ kũhũũra kĩnanda wega na mũmũrehe harĩ nĩ.”

¹⁸ Ndungata ĩmwe yake ĩgĩcookia atĩrĩ, “Nĩnyonete mũriũ ũmwe wa Jesii kuuma Bethlehemu ũũĩ kũhũũra kĩnanda kĩa mũgeeto. Nĩ mũndũ mũũmĩrĩru na nĩ njamba ya ĩta. Nĩoĩ kwaria wega na nĩ mũndũ kĩrorerwa. Nake Jehova arĩ hamwe nake.”

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ agĩtũma andũ kũrĩ Jesii, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũmĩra mũrũguo Daudi, ũrĩa ũrariĩthia ng’ondũ.” ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jesii akĩoya ndigiri ikuuĩte mĩgate, na mondo ya ndibei, na koori, agĩcinengera mũrũwe Daudi atwarĩre Saũlũ.

²¹ Daudi agĩthiĩ kũrĩ Saũlũ, akĩingĩra ũtungata-inĩ wake. Saũlũ akĩmwenda mũno, nake Daudi agĩtuĩka ũmwe wa kũmũkuagĩra indo cia mbaara. ²² Ningĩ Saũlũ agĩtũma ũhoru kũrĩ Jesii, akĩmwĩra atĩrĩ, “Itĩkĩria Daudi aikare ũtungata-inĩ wakwa nĩgũkorwo nĩngenetio nĩwe.”

²³ Hĩndĩ ĩrĩa yotho roho ũcio mũũru uumĩte kũrĩ Ngai wakoraga Saũlũ, Daudi nĩoyaga kĩnanda gĩake kĩa mũgeeto na agakĩhũũra. Nake Saũlũ akahoorera; akaigua wega, naguo roho ũcio mũũru ũkamweherera.

17

Daudi na Goliathũ

¹ Na rĩrĩ, Afilisti nĩmoonganirie mbũtũ ciao cia mbaara, na magĩcicookanĩrĩria kũu Soko thĩĩnĩ wa Juda. Makĩamba hema ciao Efesi-Damimu, gatagatĩ ga Soko na Azeka. ² Saũlũ na andũ a Isiraeli makĩũngana, makĩamba hema ciao kĩaanda-inĩ kĩa Ela, makĩhaariĩria ũrĩa mekũrũa na Afilisti. ³ Afilisti magĩikara kĩrĩma-inĩ kĩmwe, nao andũ a Isiraeli magĩikara kĩrĩa kĩngĩ, hagakĩgĩa kĩaanda gatagatĩ kao.

⁴ Njamba ĩmwe yetagwo Goliathũ, ũrĩa woimĩte Gathu,* akiumĩra hau kambĩ-inĩ ya Afilisti. Nake aarĩ na ũraiũ wa makĩria ma buti kenda.† ⁵ Eekĩrĩte ngũbia ya gĩcango mũtwe, na akehumba nguo ya mbaara ya gĩcango ĩrĩ na ũritũ wa cekeri ngiri ithano;‡ ⁶ eyohete indo cia kũgitĩra mũthiimo cia gĩcango, na agacuuria kĩberethi gĩa gĩcango gatagatĩ ga ciande ciake. ⁷ Mũtĩ wa itimũ rĩake waiganaga ta mũtĩ wa mũtumi ngoora, nakĩo kĩgera kĩa mũtwe warĩo kĩarĩ na ũritũ wa cekeri magana matandatũ.§ Nake mũkuui wa ngo yake akamũthiĩ mbere.

⁸ Goliathũ akĩrũgama, akĩanĩrĩra kũrĩ itungati cia Isiraeli, akiuga atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũũke mwĩyaare mĩhari ya mbaara? Githĩ nĩ ndikĩrĩ Mũfilisti, na inyuĩ githĩ mũtikĩrĩ ndungata cia Saũlũ? Thuurai mũndũ ũmwe mũreke aikũrũke oke kũrĩ nĩ. ⁹ Angĩhota kũrũa na nĩ na anjũrage-rĩ, ithuĩ tũgũtuĩka ndungata cianyu; no ndamũtooria na ndĩmũũrage-rĩ, inyuĩ mũgũtuĩka ndungata ciitũ na mũtũtungatagĩre.” ¹⁰ Ningĩ Mũfilisti ũcio akiuga atĩrĩ, “Ūmũthĩ nĩndoogita itungati cia Isiraeli! Heei mũndũ tũrũe nake.” ¹¹ Rĩrĩa maiguire ciugo cia Mũfilisti ũcio, Saũlũ na andũ othe a Isiraeli makĩmaka, magĩitĩgĩra mũno.

* 17:4 Goliathũ aarĩ wa rūciaro rwa Anaki, tondũ Joshua ndaamaniinire othe. † 17:4 nĩ ta mita 3 ‡ 17:5 nĩ ta kilo 57 § 17:7 nĩ ta kilo 7

¹² Na rīrī, Daudi aarī mūrū wa Mūefiratha wetagwo Jesii, woimīte Bethilehemu ya Juda. Jesii aarī na ariū anana, na matukū-inī ma Saūlū aarī mūdū mūkūrū, agatindikanga mīaka. ¹³ Ariū atatū a Jesii ariā akūrū nīmathiite na Saūlū mbaara-inī: Wa mbere eetagwo Eliabu; na wa keerī Abinadabu; na wa gatātū Shama. ¹⁴ Daudi nīwe warī mūnini wao. Acio atatū akūrū nīmarūmīrīre Saūlū, ¹⁵ no Daudi agathiiaga gwī Saūlū, na agacooka nīguo akarīithie ng'ondū cia ithe kūu Bethilehemu.

¹⁶ Ihinda rīa matukū mīrongo īna Mūfilisti ūcio nīoimagīra o rūciinī na hwaī-inī, akarūgama akeyonithania harīo.

¹⁷ Na rīrī, Jesii akīra mūrū Daudi atīrī, “Oya eba* īno ya ngano hīhie, na mīgate īno ikūmi nī ūndū wa ariū a nyūkwa, ūhiūhe ūcitware kūu kambī-inī. ¹⁸ Nacio cienyū ici ikūmi cia ngorono ūcitware kūrī mūnene wa gīkundi kīao. Ūkīrore ūrīa ariū a nyūkwa matariī ūnjookerie ūhorō wao wa kūnyūmīrīria. ¹⁹ Na rīrī, marī hamwe na Saūlū na andū othe a Isiraeli kīanda-inī kīa Ela makīrūa na Afilisti.”

²⁰ Kwarooka gūkīa-rī, Daudi agītiga mbūri irī na mūrīithi, akīoya mīrigo, akiumagara agīthiī, o ta ūrīa Jesii aamwathīrīre. Nake agīkinya kambī-inī o rīrīa mbūtū cia ita cioimagaraga ikang'ethanīre, irī na mbugīrīro ya mbaara. ²¹ Andū a Isiraeli na Afilisti maaharagīria ita ciao igaikara ing'ethanīre. ²² Nake Daudi agītiga indo irīa aakuuīte harī mūdū ūrīa wamenyagīrīra indo, agīteng'era harīa ikundi icio cia mbaara ciarī na akīgeithia ariū a nyina. ²³ Rīrīa aaragia nao, Goliathū, njamba īyo ya Afilisti kuuma Gathu, īkiumīra gīkundi-inī kīayo īkīanagīrīra ciugo cia kūmoogita o ta ūrīa yamenyerete, nake Daudi akīigua. ²⁴ Rīrīa andū a Isiraeli moonire mūdū ūcio, othe makīmūūrīra marī na guoya mūnene.

²⁵ Na rīrī, andū a Isiraeli mooranagia atīrī, “Nīmūkuona ūrīa mūdū ūyū aikaraga akiumagīra? Oimagīra nīgeetha oogite Isiraeli. Mūthamaki nīekūheana ūtonga mūingī kūrī mūdū ūrīa ūngīmūraga. Nīegūcoka ahe mūdū ūcio mūrītu wake amūhikie, nayo nyūmba ya ithe ndīgūcoka kūrīha igooti thīinī wa Isiraeli.”

²⁶ Daudi akīuria andū ariā maarūngī hakuhī nake atīrī, “Atī mūdū ūrīa ūkūūruga Mūfilisti ūyū, na ehererie Isiraeli thoni ici egwīkwo atīa? Mūfilisti ūyū ūtarī mūruu nake nūū, atī nīguo oogite ita cia Ngai ūrīa ūrī muoyo?”

²⁷ Nao magīcookera ūhorō ūcio maaragia, makīmwīra atīrī, “Ūguo nīguo gūgwīkwo kūrī mūdū ūrīa ūkūmūūruga.”

²⁸ Hīndī irīa Eliabu, mūrū wa nyina ūrīa mūkūrū, aamūiguire akīaria na andū acio-rī, agīcinwo nī marakara nī ūndū wake, akīmūuria atīrī, “Nī kī gītūmīte ūikūrūke gūkū? Na nūū ūratigīre ng'ondū icio itarī nyingī kūu werū-inī? Nīnjūū ūrīa ūrī mwītīī, na ūrīa ngoro yaku irī maramari; ūikūrūkite gūkū no ūndū wa kwīrorera mbaara.”

²⁹ Daudi akiuga atīrī, “Kaī ndagīka atīa? Anga ndiagīrīrwo nī kwaria?” ³⁰ Nake agīcoka akīhūgūkīra mūdū ūngī na akīmwarīria ūhorō o ro ūcio, nao andū makīmū-cookeria ūhorō o ta mbere. ³¹ Ūhorō ūcio Daudi oigire nīwaiguirwo, ūkīmenyithio Saūlū, nake Saūlū agītūmana ageetwo.

³² Daudi akīra Saūlū atīrī, “Ndūkareke mūdū o na ūmwe akue ngoro nī ūndū wa Mūfilisti ūyū; ndungata yaku nīgūthiī īkarūe nake.”

³³ Saūlū akīmūcookeria atīrī, “Ndūngīhota gūthiī kūrūa na Mūfilisti ūyū; wee ūrī o mūdū mūnini, nake atūire arūaga mbaara kuuma arī o mūnini.”

³⁴ No Daudi akīra Saūlū atīrī, “Nī ndungata yaku ndūire ndīithagia ng'ondū cia baba. Na rīrīa mūrūūthi kana nduba īngīnyiita na īkuue ng'ondū kuuma rūūru-inī, ³⁵ ndīmīrūmagīrīra, ngamīgūtha, ngateithūra ng'ondū īyo kuuma kanua-inī kayo. Na rīrīa yenda kūdūgīrīra ngamīnyiita nderu, ngamīgūtha, ngamīūruga. ³⁶ Ndungata yaku yanooraga mūrūūthi na nduba o ciērī; Mūfilisti ūyū ūtarī mūruu o nake egūtūka o ta īmwe yacio, tondū nīgītīte ita rīa Ngai ūrīa ūrī muoyo. ³⁷ Jehova ūrīa wahonokirie harī gīthu kīa mūrūūthi o na gīthu kīa nduba-rī, nīekūhonokia guoko-inī kwa Mūfilisti ūyū.”

Saūlū akīra Daudi atīrī, “Thiī, na Jehova arokorwo hamwe nawe.”

* 17:17 nī ta kilo 22

³⁸ Hīndī iyo Saūlū akīhumba Daudi nguo ciake na, akīmwiķira nguo ya kīgera na ngūbia ya gīcango mūtwe. ³⁹ Daudi akīiōha rūhiū rwake rwa njora igūrū rīa nguo icio, na akīgeria gūkinyūkia, tondū ndaacimenyerete.

No akīra Saūlū atīrī, “Ndingīhota gūthiī na indo ici, nī ūndū ndicimenyerete.” Nike agīciruta. ⁴⁰ Agīcooka akīnyiita rūthanju rwake na guoko, agīthuura tūhiga tūtano tūnyoroku kuuma karūūi-inī, agītwiķira kamūhuko-inī gake ka mūrīithi, akīnyiita kīgūtha gīake na guoko, agīthiī, agīkuhīrīria Mūfilisti ūcio.

⁴¹ Hīndī iyo Mūfilisti ūcio no gūūka ookaga akuhīrīrie Daudi, na mūdū ūrīa wamūku-uagīra ngo arī mbere yake. ⁴² Nike akīrora Daudi, akīona atī aarī o mūdū mūnini, mūtune mwīrī na agathakara, nake akīmūra. ⁴³ Akīra Daudi atīrī, “Kaī nī ndī ngui atī nīguo ūgīuke kūrī nī na thanju?” Nike Mūfilisti ūcio akīruma Daudi akīgwetaga ngai ciake. ⁴⁴ Akīmūra atīrī, “Ūka haha, na nīngūhe nyoni cia rīera-inī na nyamū cia gīthaka nyama ciaku!”

⁴⁵ Daudi akīra Mūfilisti ūcio atīrī, “Wee ūroka kūrī nī na rūhiū rwa njora, na itimū na kīberethi, no nī ndīroka kūrī we na rīitwa rīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai ūrīa mwene ita rīa Isiraeli, ūrīa wee ūnyararithīe. ⁴⁶ Ūmūthī Jehova nīegūkūneana kūrī nī, na nīngūkūgūtha ūgwe thī, na ngūtinie kīongo. Ūmūthī nīngūhe nyoni cia rīera-inī na nyamū cia gīthaka ciimba cia ita rīa Afilisti, nayo thī yothe īmenye atī nī kūrī Ngai thīinī wa Isiraeli. ⁴⁷ Arīa othe moonganīte haha nīmekūmenya atī Jehova ndahonokanagia na rūhiū rwa njora kana itimū; nīgūkorwo mbaara nī ya Jehova, nīekūmūneana inyothe moko-inī maitū.”

⁴⁸ Na rīrīa Mūfilisti ūcio aamūkuhagīrīria nīguo amūtharīkīre-rī, Daudi agīteng’era na ihenya erekeire na kūrīa mbaara yarī nīguo amūtūnge. ⁴⁹ Agīkia guoko mondo-inī yake akīruta kahiga kamwe, akīhiūria kīgūtha, nake akīgūtha Mūfilisti ūcio thiithi. Kahiga kau gagītoonyerera thiithi-inī wake, akīgūa, agīturumithia ūthiū wake thī.

⁵⁰ Nī ūndū ūcio Daudi akīhōota Mūfilisti ūcio na kīgūtha na kahiga; ndaarī na rūhiū rwa njora guoko-inī gwake akīgūtha Mūfilisti ūcio na akīmūūraga.

⁵¹ Daudi agīteng’era, akīrūgama igūrū rīake. Akīnyiita rūhiū rwa njora rwa Mūfilisti ūcio akīrūcomora njora-inī. Thuutha wa kūmūūraga-rī, agītinia kīongo gīake na rūhiū rūu rwa njora.

Rīrīa Afilisti moonire atī njamba yao nī yakua, makīgarūrūka, makīūra. ⁵² Andū a Isiraeli na Juda makiumīra maanīrīre, makīingatithia Afilisti nginya itoonyero rīa Gathu na nginya ihingo-inī cia Ekironi. Arīa moragītwo maagwīte njīra-inī rīa īthiiga Sharaimu nginya Gathu na Ekironi. ⁵³ Rīrīa andū a Isiraeli maacookire kuuma kūingatithia Afilisti, magītaha indo kambī-inī ciao. ⁵⁴ Daudi akīoya mūtwe wa Mūfilisti ūcio, akīūtware Jerusalemu, na akīiga indo cia Mūfilisti ūcio cia mbaara hema-inī yake mwene.

⁵⁵ Na rīrīa Saūlū eroreire Daudi agīthiī gūtūnga Mūfilisti, akīūra Abina, mūnene wa mbūtū cia ita, atīrī, “Mwanake ūyū nī mūrīū wāū?”

Abina akīmūcookeria atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa ūtūūraga muoyo wee mūthamaki, nī ndiū nī wāū.”

⁵⁶ Nike mūthamaki akīmūra atīrī, “Ta gītuīrie ūmenye mwanake ūcio nī mūrīū wāū.”

⁵⁷ Na thuutha wa Daudi gūcooka kuuma kūūraga Mūfilisti-rī, Abina akīmuoya na akīmūtware mbere ya Saūlū, o anyiitīte mūtwe wa Mūfilisti ūcio.

⁵⁸ Saūlū akīmūūria atīrī, “Mwanake ūyū, ūrī mūrīū wāū?”

Nike Daudi akīmūra atīrī, “Nī ndī mūrū wa ndungata yaku Jesii wa Bethlehemu.”

18

Saūlū Kūiguīra Daudi Ūiru

¹ Thuutha wa Daudi kūrīkia kwaria na Saūlū, Jonathani akiumīrania ngoro na Daudi, akīmwenda o ta ūrīa eyendete we mwene. ² Kuuma mūthenya ūcio Saūlū akīga Daudi gwake na ndaarekire acooke kūinūka mūciī gwa ithe. ³ Nike Jonathani akīgīa kīrīkanīro na Daudi nī ūndū nīamwendete o ta ūrīa eyendete we mwene. ⁴ Jonathani akīruta nguo

ĩrĩa ndaaya yake ya igũrũ ĩrĩa eehumbĩte akĩmĩhe Daudi, hamwe na kanjũ yake, na rūhiũ rwake rwa njora, na ũta wake na mũcibi wake.

⁵ Ũrĩa wothē Saũlũ aatũmaga Daudi ageeke, nĩawĩkaga ũkagaacĩra, nginya Saũlũ akĩmũtua mũrũgamĩrĩri mũnene wa mbũtũ cia ita. Ũndũ ũcio ũgĩkenia andũ othe, na ũgĩkenia anene a Saũlũ o nao.

⁶ Rĩrĩa andũ mainũkaga, thuutha wa Daudi kũũraga Mũfilisti ũcio-rĩ, andũ-a-nja makiuma matũũra-inĩ mothe ma Isiraeli makĩinaga na makĩrũgarũgaga, nĩguo mag-atũnge Mũthamaki Saũlũ marĩ na tũhembe na inanda makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.

⁷ Makĩrũgarũgaga, makĩina atĩrĩ:

“Saũlũ nĩeyũragĩire andũ ngiri nyingĩ,

nake Daudi akeyũragĩra andũ ngiri makũmi maingĩ.”

⁸ Saũlũ nĩarakarire mũno; ikũngũiya rĩu rĩkĩmũiguithia ũiru mũno. Agĩiciiria atĩrĩ, “Marahe Daudi ũhootani wa kũũraga andũ ngiri makũmi maingĩ, no nĩ ngooraga o ngiri nini. Agĩtigĩtie ũndũ ũngĩ ũrĩkũ, tĩa kwĩyoera ũthamaki?” ⁹ Na kuuma hĩndĩ ĩyo Saũlũ akĩambĩrĩria kũiguĩra Daudi ũiru na kũmwĩkũũa.

¹⁰ Mũthenya ũyũ ũngĩ roho mũũru uumĩte kũrĩ Ngai ũgĩũka na hinya mũno igũrũ rĩa Saũlũ. Nake akĩambĩrĩria kwaria ta mũgũrũki arĩ nyũmba yake thĩinĩ, Daudi aahũũraga kĩnanda kĩa mũgeeto, o ta ũrĩa aamenyerete gwĩka. Saũlũ aarĩ na itimũ guoko, ¹¹ nake akĩmũikĩria, eĩrĩte atĩrĩ, “Ngũtheecithania Daudi na rūthingo.” Nowe Daudi akĩmweherera maita meerĩ akiuma harĩ we.

¹² Saũlũ nĩetigĩrĩte Daudi, nĩ ũndũ Jehova aarĩ hamwe na Daudi, no nĩatiganĩirie Saũlũ.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio akĩheria Daudi harĩ we akĩmũtua mũnene wa thigari ngiri, nake Daudi agatongoragia mbũtũ icio kũu ita-inĩ ciao. ¹⁴ Ũndũ o wothē ũrĩa ekaga nĩwagaacagĩra, nĩ ũndũ Jehova aarĩ hamwe nake. ¹⁵ Rĩrĩa Saũlũ onire ũrĩa Daudi aagacĩire, akĩmwĩtigĩra. ¹⁶ No andũ othe a Isiraeli na Juda nĩmendete Daudi nĩ ũndũ nĩamatongoragia kũu ita-inĩ ciao.

¹⁷ Saũlũ akĩira Daudi atĩrĩ, “Ũyũ nĩ Merabu, mũirĩtu wakwa ũrĩa mũkũrũ. Nĩwe ngũkũhe ũmũhikie; wee ndungatĩra na ũcamba, na ũhũũrane mbaara cia Jehova.” Nĩ ũndũ Saũlũ eĩrĩre atĩrĩ, “Nĩ ndikũmũũkĩrĩra na guoko gwakwa. Afilisti nĩ meke ũguo arĩ o!”

¹⁸ No Daudi akĩira Saũlũ atĩrĩ, “Nĩ ngĩrĩ ũ, nayo nyũmba yakwa kana mũhĩrĩga wa baba thĩinĩ wa Isiraeli, ũkĩrĩ kĩ, atĩ nĩguo nĩ nduĩke mũthoni-we wa mũthamaki?” ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ihinda rĩakinyire rĩa Merabu, mwarĩ wa Saũlũ kũnengerwo Daudi-rĩ, akĩneanwo ahikio nĩ Adirieli wa Mehola.

²⁰ Na rĩrĩ, Mikali mwarĩ wa Saũlũ nĩendeete Daudi, na rĩrĩa meerire Saũlũ ũhoru ũcio, agĩkena. ²¹ Nake agĩiciiria atĩrĩ, “Nĩngũmũhe we, nĩguo atuĩke mũtego harĩ we nĩguo guoko kwa Afilisti kũmũũkĩrĩre.” Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩira Daudi atĩrĩ, “Rĩu ũrĩ na mweke wa keerĩ wa gĩtuĩka mũthoni wakwa.”

²² Ningĩ Saũlũ agĩatha ndungata ciake, agĩcĩra atĩrĩ, “Arĩriai Daudi keheri-inĩ, mũmwĩre atĩrĩ, ‘Atĩrĩrĩ, mũthamaki nĩakenetio nĩwe na ndungata ciake ciothe nĩikwendete; rĩu gĩtuĩke mũthoni-we.’”

²³ Nao magĩcookera ciugo icio kũrĩ Daudi. No Daudi akiuga atĩrĩ, “Mũgwĩciiria nĩ ũndũ mũnini gĩtuĩka mũthoni-we wa mũthamaki? Nĩ ndĩ mũndũ mũthĩni na ndiũkaine.”

²⁴ Rĩrĩa ndungata cia Saũlũ ciamwĩrĩre ũrĩa Daudi oiga-rĩ, ²⁵ Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Ĩrai Daudi atĩrĩ, ‘Mũthamaki ndekwenda irĩhi rĩngĩ o rĩothe rĩa rūracio o tĩa ikonde cia nyama igana cia Afilisti, nĩguo arĩhĩrio kũrĩ thũ ciake.’” Mũbango wa Saũlũ warĩ atĩ Daudi oragwo nĩ Afilisti.

²⁶ Rĩrĩa ndungata cieriire Daudi maũndũ macio-rĩ, Daudi agĩkenio nĩ ũhoru wa gĩtuĩka mũthoni-we wa mũthamaki. Nĩ ũndũ ũcio mbere ya ihinda rĩrĩa rĩaheanĩtwo rĩtanathira-rĩ, ²⁷ Daudi na andũ ake makiumagara, makĩũraga Afilisti magana meerĩ. Akĩrehe ikonde ciao cia nyama na agĩcineana ciothe kũrĩ mũthamaki nĩgeetha atuĩke mũthoni-we. Saũlũ agĩcooka akĩmũnengerwa Mikali mũirĩtu wake nĩguo amũhikie.

²⁸ Rīrīa Saūlū aamenyire atī Jehova aarī hamwe na Daudi, na atī mwarī Mikali nīendeete Daudi rī, ²⁹ Saūlū agīkīrīrīria kūmwītīgīra, nake agītūūra arī thū yake matukū make marīa maatigaire.

³⁰ Anene a ita cia Afilisti magīthīi o na mbere mbaara-inī, na o rīrīa rīothe meekaga ūguo, Daudi agīthīi na mbere kūgīa na ūhootani gūkīra anene acio angī a Saūlū, narīo rītwa rīake rīkīmenyeka mūno.

19

Saūlū Kūgeria Kūūruga Daudi

¹ Na rīrī, Saūlū akīra mūrīū Jonathani na ndungata ciake ciothe moorage Daudi. Nowe Jonathani nīendeete Daudi mūno, ² nake akīmūkunyīra ūhoru, akīmwīra atīrī, “Baba Saūlū nīaracaria mweke wa gūkūūruga. Nī ūndū ūcio ūkemenyerera rūciū rūciinī; ūthīi wīhithe handū, na ūikare ho. ³ Nī nīngathiī ndūgame hamwe na baba kūu mūgūnda-inī, kūu ūgaakorwo ūrī. Nīngaaria nake ūhoru ūgūkonīi na ūrīa ngaamenya nīngakwīra.”

⁴ Jonathani akīra ithe Saūlū wega wa Daudi, akīmwīra atīrī, “Reke mūthamaki aage gwīka Daudi ndungata yake ūūru; ndakwīhīrie, na ūrīa ekīte ūkoretwo ūrī uumithio mūnene kūrī we. ⁵ Nīetoonyirie ūgwati-inī rīrīa ooragire Mūfilisti. Nake Jehova akīhe Isiraeli guothe ūhootani mūnene mūno, ūkītonera ūndū ūcio na ūgīkena. Nī kī kīngītūma wīke mūndū ūtarī na ihītia ta Daudi ūūru, ūmūūrage hatarī na gītūmi?”

⁶ Saūlū nīathikīrīrie Jonathani na akīhīta akiuga ūū: “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo, Daudi ndekūūragwo.”

⁷ Nī ūndū ūcio Jonathani agīta Daudi akīmwīra ūhoru ūcio maaragia wothē. Akīmūt-wara kūrī Saūlū, nake Daudi agīkara na Saūlū o ta mbere.

⁸ Nī kwagīire na mbaara rīngī, na Daudi agīthīi akīrūa na Afilisti. Nake akīmahūūra na hinya mūno nginya makīmūūrīra.

⁹ No roho mūūru uumīte kūrī Jehova ūgīkora Saūlū rīrīa aikarīte gwake nyūmba arī na itimū rīake guoko-inī. Hīndī ūyo Daudi aahūūruga kīnanda kīa mūgeeto. ¹⁰ Saūlū akīgeria kūmūthecereria rūthingo-inī na itimū rīake, no Daudi akīmweherera o rīrīa aikagia itimū rūthingo-inī. Ūtukū ūcio Daudi akīūra.

¹¹ Saūlū agītūma andū kwa Daudi makaraangīre nyūmba yake na mamūūrage gwakīa. No Mikali, mūtumia wa Daudi, akīmūkunyīra ūhoru ūcio, akīmwīra atīrī, “Waga kūūra ūtukū wa ūmūthī, ūhonokie muoyo waku-rī, rūciū nīūkooragwo.” ¹² Nī ūndū ūcio Mikali agīkūrūkīria Daudi ndirica-inī, nake akīyūrīra, akīhonoka. ¹³ Nīngī Mikali akīoya mūhianano na akīūiga ūrīrī igūrū, akīūhumbīra na gītama na akīwīkīra guoya wa mbūri mūtwe.

¹⁴ Hīndī ūrīa Saūlū aatūmire andū makanyiite Daudi, Mikali akīmeera atīrī, “Nī mūrūaru.”

¹⁵ Nīngī Saūlū agītūma andū acio macooke makarore Daudi, akīmeera atīrī, “Mūrehei kūrī nī arī o ūrīrī wake, nīguo ndīmūūrage.” ¹⁶ No rīrīa andū maatoonyire kuo, magīkora no mūhianano warī ūrīrī, na ūgekīrwo guoya wa mbūri mūtwe.

¹⁷ Saūlū akīra Mikali atīrī, “Nī kī gītūmīte ūūheenie ūguo, na ūkarekereria thū yakwa yūre, nīgeetha īhonoke?”

Mikali akīmwīra atīrī, “Aranjīrīre atīrī, ‘Reke nī ndīyūrīre. Ngūgīkūūruga nī ūndū kī?’”

¹⁸ Nake Daudi akīūra, akīhonoka, na agīthīi gwī Samūeli kūu Rama, akīmwīra ūrīa wothē Saūlū aamwīkīte. Nīngī Daudi na Samūeli magīthīi Naiothu, magīkara kuo. ¹⁹ Ūhoru ūgīkinyīra Saūlū, akīrwo atīrī, “Daudi arī Naiothu, kūu Rama”; ²⁰ nī ūndū ūcio agītūma andū makamūnyiite. No hīndī ūrīa moonire gīkundi kīa anabīi gīkīratha mohoro, matongoretio nī Samūeli arūgamīte hau, Roho wa Ngai agīkora andū a Saūlū, o nao makīratha mohoro. ²¹ Saūlū akīheo ūhoru ūcio, nake agītūma andū angī, nao makīratha mohoro. Saūlū agītūma andū riita rīa gatātū, o nao makīratha mohoro. ²² Thuutha wa

maündũ mothe, o nake we mwene agĩthiĩ Rama na agĩkinya irima-inĩ rĩa maaĩ rĩrĩa inene kũu Seku. Nake akĩũria atĩrĩ, “Samūeli na Daudi marĩ ha?”

Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Marĩ Naiothu, kũu Rama.”

²³ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ agĩthiĩ Naiothu, kũu Rama. No Roho wa Ngai ũkĩmũkora, agĩthiĩ akĩrathaga mohoro nginya agĩkinya Naiothu. ²⁴ Akĩũra nguo ciake cia igũrũ, o na ningĩ akĩratha mohoro arĩ mbere ya Samūeli. Agĩkoma ũguo mũthenya ũcio wotho, o na ũtukũ. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga andũ moorie atĩrĩ, “Saũlũ nake no ũmwe wa anabii?”

20

Daudi na Jonathani

¹ Na rĩrĩ, Daudi akĩũra, akiuma Naiothu kũu Rama agĩthiĩ kũrĩ Jonathani, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa njĩkĩte? Nĩ ngero irĩkũ niĩ ngerete? Thoguo ndĩmũhĩtĩrie atĩa atĩ nĩkĩo arageria kũnjũraga?”

² Jonathani akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũroaga gũtuĩka ũguo; wee ndũgũkua! Atĩrĩrĩ, baba ndarĩ ũndũ ekaga o na ũmwe mũnene kana mũnini ataamenyithĩtie. Egũkĩhitha ũndũ ta ũcio nĩkĩ? ũguo ti guo!”

³ No Daudi akĩhĩta akiuga atĩrĩ, “Thoguo nĩoĩ o wega mũno atĩ nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩwe, nake nĩeĩrite atĩrĩ, ‘Jonathani ndagĩrĩrwo nĩ kũmenya ũndũ ũyũ, ndakae kũnyiitwo nĩ kĩa.’ No rĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, na ũrĩa wee mwene ũtũũraga muoyo-rĩ, hatigaire o ikinya rĩmwe gatagatĩ gakwa na gĩkuũ.”

⁴ Jonathani akĩũra Daudi atĩrĩ, “Ũndũ o wotho ũngĩenda njĩke-rĩ, nĩngũgwĩkĩra.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, rũciũ nĩ gĩathĩ gĩa Karũgamo ka Mweri na nĩnjagĩrĩrwo gũkaarĩanĩra hamwe na mũthamaki, no reke thiĩ ngehithe mĩgũnda-inĩ nginya mũthenya wa gatatũ hwaĩ-inĩ. ⁶ No thoguo angĩnjaga-rĩ, mwĩre atĩrĩ, ‘Daudi nĩarathaithe ndĩmwĩtikĩrie aguthũke Bethlehemu itũũra-inĩ rĩa, nĩ ũndũ nĩ kũrĩ na igongona rĩkũrutwo kuo rĩa mwaka nĩ ũndũ wa mũhĩrĩga wao wotho.’ ⁷ Angĩkoiga atĩrĩ, ‘Nĩ wega mũno,’ hĩndĩ iyo ndungata yaku nĩgakorwo na thayũ. No angĩkaarakara-rĩ, nĩũkamenya na ma atĩ nĩatuĩte nĩekũngera ngero. ⁸ No wee rĩ, onania wendani kũrĩ ndungata yaku, nĩ ũndũ nĩũgĩte kĩrĩkanĩro nayo mbere ya Jehova. Kũngĩkorwo ndĩ na mahĩtia-rĩ, njũraga wee mwene! ũgũkĩneana kũrĩ thoguo nĩkĩ?”

⁹ Jonathani akiuga atĩrĩ, “Kũroaga gũtuĩka ũguo! Korwo nĩ kũrĩ kaũndũ o na kanini njũũ atĩ baba nĩatuĩte gũkũgera ngero-rĩ, githĩ to ngwĩre?”

¹⁰ Daudi akĩmũũria atĩrĩ, “Thoguo angĩgagũcookeria arĩ na marũrũ-rĩ, ngaahero ũhoro nũũ?”

¹¹ Jonathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka, tũthiĩ na kũu mĩgũnda-inĩ.” Nĩ ũndũ ũcio magĩthiĩ kuo me hamwe.

¹² Ningĩ Jonathani akĩũra Daudi atĩrĩ, “Nĩ ũndũ wa Jehova o we Ngai wa Isiraeli, ti-itherũ nĩngaaria na baba ihinda ta rĩrĩ mũthenya wa gatatũ! Angĩgakorwo akenetio nĩ wee-rĩ, githĩ to ngũtũmanĩre ngũmenyithie ũhoro ũcio? ¹³ No baba angĩtua nĩ egũkũgera ngero-rĩ, Jehova aroherithia na anjĩke ũũru makĩria, ingĩkaaga gũkũmenyithia, na ndeke ũthiĩ na thayũ. Jehova arokorwo hamwe nawe o ta ũrĩa akoretwo arĩ hamwe na baba.

¹⁴ No nyonia tha iria itathiraga ta iria cia Jehova matukũ marĩa ngũtũũra muoyo, nĩguo ndikanooragwo, ¹⁵ na ndũkaneherie tha ciaku o na rĩ kuuma kũrĩ nyũmba yakwa, o na hĩndĩ irĩa Jehova agaakorwo aniinĩte thũ ciothe cia Daudi gũkũ thĩ.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jonathani akĩgĩa kĩrĩkanĩro na nyũmba ya Daudi, akiuga atĩrĩ, “Jehova arorĩhĩria Daudi kũrĩ thũ ciake.” ¹⁷ Nake Jonathani agĩtũma Daudi akiindĩre mwĩhĩtwa wake nĩ ũndũ nĩamwendete, nĩgũkorwo aamwendete o ta ũrĩa eyendete we mwene.

¹⁸ Ningĩ Jonathani akĩũra Daudi atĩrĩ, “Rũciũ nĩ gĩathĩ gĩa Karũgamo ka Mweri. Wee nĩũkoneka ndũrĩ ho, nĩ ũndũ gĩtĩ gĩaku gĩgaakorwo kĩrĩ gĩtheri. ¹⁹ Mũthenya wa gatatũ gwatua gũtuka-rĩ, ũgaathĩ handũ harĩa wehithĩte hĩndĩ irĩa thĩĩna ũyũ waambĩrĩrie, na weterere hau ihiga-inĩ rĩa Ezeli. ²⁰ Nĩngaikia mĩguĩ itatũ mwena-inĩ warĩo, taarĩ wathi ngwĩgera. ²¹ Ningĩ nĩngatũma kahĩ ndĩkeere atĩrĩ, ‘Thiĩ ũgacarie mĩguĩ iyo.’ Ingĩgakeera

atĩrĩ, ‘Mĩguĩ ĩrĩ mwena ũyũ waku; mĩrehe haha,’ hĩndĩ ĩyo ũgooka, nĩ ũndũ ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ndũrĩ ũũru ũkoona; no thayũ. ²² No ingĩkeera kahĩ kau atĩrĩ, ‘Mĩguĩ ĩrĩ mbere yaku,’ hĩndĩ ĩyo no nginya ũthĩ, nĩ ũndũ Jehova nĩakũrekereirie ũthĩ. ²³ Naguo ũhoro ũrĩa twaranĩirie nawe-rĩ, ririkana, Jehova nĩwe mũira gatagatĩ gakwa nawe nginya tene.”

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩhitha kũu mũgũnda-inĩ, na hĩndĩ ĩrĩa gĩathĩ gĩa Karũgamo ka Mweri gĩakinyire-rĩ, mũthamaki agĩkara thĩ arĩe irio. ²⁵ Agĩkara thĩ handũ harĩa aamenyerete, kũrigania na rũthingo, ang’ethanĩre na Jonathani, nake Abineri agĩkara thĩ kũrigania na Saũlũ, no handũ ha Daudi haarĩ hatheri. ²⁶ Saũlũ ndoigire ũndũ mũthenya ũcio, nĩ ũndũ eeciiririe atĩrĩ, “No nginya gũkorwo kũrĩ ũndũ wĩkĩkĩte kũrĩ Daudi akanyĩitwo nĩ thaahu; ti-itherũ arĩ na thaahu.” ²⁷ No mũthenya ũyũ ũngĩ, mũthenya wa keerĩ wa mweri ũcio, handũ ha Daudi haarĩ o hatheri rĩngĩ. Hĩndĩ ĩyo Saũlũ akĩũria mũriũ Jonathani atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩgĩrĩtie mũrũ wa Jesii oke iruga-inĩ ira na ũmũthĩ?”

²⁸ Jonathani agĩcookia atĩrĩ, “Daudi nĩarathaitire ndĩmwĩtikĩrie athĩ Bethlehemu. ²⁹ Aranjĩrĩre atĩrĩ, ‘Reke thĩ, nĩ ũndũ andũ a nyũmba iitũ marĩ na igongona kũu itũũra-inĩ, na mũrũ wa baba nĩanjathĩte ngorwo ho. Ingĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩwe-rĩ, reke thĩ ngoone ariũ a baba.’ ũndũ ũcio nĩguo ũgĩrĩtie oke metha-inĩ ya mũthamaki.”

³⁰ Marakara ma Saũlũ magĩakanĩra Jonathani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũrũ wa mũtumia mwaganu na mũremi! Githĩ ndiũ atĩ wee nĩũnyiitanĩte na mũrũ wa Jesii nĩguo agũconorithie na aconorithie nyũkwa ũrĩa wagũciarire? ³¹ Hĩndĩ ĩrĩa yothe mũrũ wa Jesii egũtũũra muoyo gũkũ thĩ, wee ndũkehaanda kana ũthamaki waku wĩhaande. Rĩu mũtũmanĩre oke kũrĩ nĩ, tondũ no nginya akue!”

³² Jonathani akĩũria ithe atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ooragwo? Nĩ atĩa ekĩte?” ³³ No Saũlũ akĩmũikĩria itimũ rĩake nĩguo amũũrage. Nake Jonathani akĩmenya atĩ ithe nĩatuĩte itua rĩa kũũraga Daudi.

³⁴ Jonathani agĩũkĩra, akiuma metha-inĩ arĩ mũrakaru mũno; na mũthenya ũcio wa keerĩ wa mweri ũcio, ndaarĩre irio nĩ ũndũ aarĩ na kĩa na ĩrĩa ithe ekĩte Daudi ciĩko cia kũmũconorithia.

³⁵ Rũciĩnĩ rũrũ rĩngĩ Jonathani akiumagara, agĩthĩ kũu mũgũnda agacemanie na Daudi. Nake agĩthĩ na kahĩ kanini; ³⁶ akĩra kahĩ kau atĩrĩ, “Teng’era ũgacarie mĩguĩ ĩrĩa ngũkia.” Na rĩrĩa kahĩ kau gaateng’eraga-rĩ, agĩkia mũguĩ mbere yako. ³⁷ Hĩndĩ ĩrĩa kahĩ kau gaakinyire harĩa mũguĩ wa Jonathani wagwĩte-rĩ, Jonathani agĩgeeta agĩkeera atĩrĩ, “Githĩ mũguĩ ndũrĩ mbere yaku?” ³⁸ Nĩngĩ akĩanĩrĩra agĩkeera atĩrĩ, “Hiũha! Hanyũka! Ndũkarũgame!” Kahĩ kau gakĩoya mũguĩ ũcio, gagĩcooka kũrĩ mwathi wako. ³⁹ (Kahĩ kau gatiĩ ũndũ kaamenyaga ũhoro-inĩ ũcio; tĩa Jonathani na Daudi maamenyaga ũhoro ũcio.) ⁴⁰ Nĩngĩ Jonathani akĩnengera kahĩ kau indo ciake cia mbaara, agĩkeera atĩrĩ, “Kuuu, thĩ na indo ici ũcicookie itũũra-inĩ.”

⁴¹ Thuutha wa kahĩ kau gũthĩ-rĩ, Daudi agĩũkĩra akiuma mwena wa gũthini wa ihiga rĩu, akĩnamĩrĩra maita matatũ mbere ya Jonathani, agĩturumithagia ũthiũ wake thĩ. Magĩcooka makĩmumunyana o eerĩ, makĩrĩranĩra, no Daudi nĩwe warĩrĩre mũno makĩria.

⁴² Jonathani akĩra Daudi atĩrĩ, “Thĩ na thayũ, tondũ nĩtwehĩtire na mwĩhĩtwa tũtũurie ũrata gatagatĩ gaitũ thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jehova, tũkiuga atĩrĩ, ‘Jehova nĩwe mũira gatagatĩ gakwa nawe, na gatagatĩ ka njaro ciaku na njaro ciakwa nginya tene.’” Daudi agĩũkĩra agĩthĩra, nake Jonathani agĩcooka itũũra-inĩ.

21

Daudi arĩ kũu Nobu

¹ Na rĩrĩ, Daudi agĩthĩ Nobu, kũrĩ Ahimeleku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Ahimeleku aamũtũnga akĩinaina, akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ ũrĩ wiki nĩkĩ? Nĩ kĩ mũtarĩ na mũndũ ũngĩ?”

² Daudi agĩcookeria Ahimeleku ũcio mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Nĩ mũthamaki ũnjathĩte ngeke ũndũ mũna na akanjĩra atĩrĩ, ‘Mũndũ o na ũ ndakamenye ũndũ ũrĩa ngũtũmĩte

na ūrĩa ngwathĩte.’ No andũ akwa-rĩ, nĩ ndĩmerĩte tũcemanie handũ hana. ³ Na rĩrĩ, nĩ kĩĩ ūrĩ nakĩo gĩa kũrĩa? He mĩgate itano, kana o kĩrĩa gĩothe ũngĩhota kuona.”

⁴ No mũthĩnjĩri-Ngai ūcio agĩcookeria Daudi atĩrĩ, “Ndirĩ na mĩgate ĩrĩa ĩhũthĩrwo kũrĩno, no rĩrĩ, haha nĩ harĩ mĩgate ĩrĩa mĩamũre, angĩkorwo andũ acio matihutanĩtie na andũ-a-nja.”

⁵ Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Ti-itherũ tũtikoretwo hamwe na andũ-a-nja, o ta ūrĩa arĩ mũtugo witũ rĩrĩa rĩothe ngumagara. Indo cia andũ aya nĩ theru o na gũtuĩka marĩ mawĩra-inĩ matarĩ maamũre. Ũmũthĩ indo ciao itikĩrĩ nyamũre makĩria!” ⁶ Nĩ ũndũ ūcio mũthĩnjĩri-Ngai ūcio akĩmũnengera mĩgate ĩyo mĩamũre, nĩgũkorwo hau hatiarĩ na mĩgate ĩngĩ tiga mĩgate ĩrĩa yaigagwo mbere ya Jehova, na nĩyeheretio mbere ya Jehova mũthenya ūcio, na hakaigwo mĩgate ĩngĩ mĩhiũ.

⁷ Na rĩrĩ, mũthenya ūcio, haarĩ na mũndũ ũmwe warĩ ndungata ya Saũlũ, aahingĩrĩrio hau mbere ya Jehova; nake eetagwo Doegu ūrĩa Mũedomu, ūrĩa warĩ mũnene wa arĩithi a Saũlũ.

⁸ Daudi akĩũria Ahimeleku atĩrĩ, “Kaĩ ũtarĩ na itimũ kana rũhiũ rwa njora haha? Ndinooka na rũhiũ rwakwa rwa njora kana kĩndũ kĩngĩ kĩa mbaara, nĩ ũndũ wĩra wa mũthamaki uuma wa ihenya.”

⁹ Mũthĩnjĩri-Ngai ūcio agĩcookia atĩrĩ, “Rũhiũ rwa njora rwa Goliathũ, Mũfilisti ūrĩa woragĩire Gĩtuamba-inĩ kĩa Ela, rũrĩ haha; naruo ruohetwo na taama rũkaigwo thuutha wa ebodi. Angĩkorwo nĩũkũrwenda-rĩ, ruoe; gũtirĩ na rũhiũ rũngĩ rwa njora tiga o rũu.”

Daudi akiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ rũhiũ rũngĩ taruo; kĩrũnengere.”

Daudi arĩ kũu Gathu

¹⁰ Mũthenya ūcio Daudi akĩũrĩa Saũlũ, agĩthĩĩ kũrĩ Akishi mũthamaki wa Gathu. ¹¹ No ndungata cia Akishi ikĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti Daudi, ūrĩa mũthamaki wa bũrũri? Githĩ tiwe mainagĩra nyĩmbo-inĩ ciao atĩrĩ:

“Saũlũ nĩeyũragĩire andũ ngiri nyingĩ,

na Daudi akeyũragĩra andũ ngiri makũmi maingĩ?”

¹² Nake Daudi akĩiga ũhoro ūcio ngoro-inĩ na agĩitigĩra Akishi mũthamaki wa Gathu mũno. ¹³ Nĩ ũndũ ūcio akĩgũrũkithia mbere yao; na rĩrĩa aarĩ moko-inĩ mao, agĩitua ta mũndũ mũgũrũki, akĩharaga mĩrango ya kĩhingo, agĩitaga rũta rũikũrũkanĩtie na nderu ciale.

¹⁴ Akishi akĩra ndungata ciale atĩrĩ, “Ta rorai mũndũ ũyũ! Nĩ mũgũrũku! Mwakĩmũrehe kũrĩ nĩ nĩkĩ? ¹⁵ Kaĩ nyihĩtie agũrũki atĩ nĩguo mũndehere mũndũ ũyũ haha eke maũndũ ta maya mbere yakwa? Mũndũ ũyũ no nginya oke nyũmba yakwa?”

22

Daudi arĩ Adulamu na Mizipa

¹ Na rĩrĩ, Daudi akiuma Gathu na akĩũrĩa ngurunga-inĩ ya Adulamu. Rĩrĩa ariũ a ithe na andũ a nyũmba ya ithe maĩguire ũguo-rĩ, magĩkũrũka kũrĩ we. ² Arĩa othe maarĩ na mĩnyamaro, kana thĩrĩ kana makaaga kũiganĩra makĩũngana harĩ we, nake agĩtuĩka mũtongoria wao. Aarĩ na andũ ta magana mana.

³ Kuuma kũu, Daudi agĩthĩĩ Mizipa kũu Moabi, akĩũria mũthamaki wa Moabi atĩrĩ, “Nĩũgwĩtikĩria baba na maitũ moke maikare nawe nginya rĩrĩa ngaamenya ūrĩa Ngai ekũnjikĩra?” ⁴ Nĩ ũndũ ūcio akĩmatigĩra mũthamaki wa Moabi, nao magĩkara nake ihinda rĩothe rĩrĩa Daudi arĩ kĩhitho-inĩ.

⁵ No mũnabii Gadi akĩra Daudi atĩrĩ, “Tiga gũikara kĩhitho-inĩ. Thĩĩ bũrũri wa Juda.” Nĩ ũndũ ūcio Daudi akiuma kũu agĩthĩĩ mũtitũ wa Herethu.

Saũlũ Kũũraga Athĩnjĩri-Ngai a Nobu

⁶ Na rĩrĩ, Saũlũ akĩigua atĩ Daudi na andũ ake nĩmonetwo. Nake Saũlũ aikarĩte thĩ gĩtina-inĩ kĩa mũtĩ wa mũbinde Kĩrĩma-inĩ kĩa Gibeia anyiĩtite itimũ rĩake na guoko, nao anene ake othe marũgamĩte mamũthiũrũrũkĩirie. ⁷ Nake Saũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ta

thikīrīriai, andū a Benjamini! Anga mūrū wa Jesii nīakamūhe mīgūnda ya irio na ya mīthabibū inyuothē? Anga nīakamūtua anene a ita a kūrūgamīrīra andū ngiri, na a kūrūgamīrīra andū magana? ⁸ Kīu nīkīo gītūmīte inyuothē mūciire kūnjūkīrīra? Gūtīrī mūdū o na ūmwe ūngīnjīra rīrīa mūrū wakwa egūthondeka kīrīkaniro na mūrū wa Jesii. Gūtīrī o na ūmwe wanyu wīciirītie ūhorō wakwa kana akanjīra atī mūrū wakwa nīaikīrīrie ndungata yakwa īikare īnjoheirie, ta ūrīa īreeka ūmūthī.”

⁹ No Doegu ūrīa Mūedomu, ūrīa warūgamīte hamwe na anene a Saūlū, akiuga atīrī, “Nīndonire mūrū wa Jesii okīte kūrī Ahimeleku mūrū wa Ahitubu kūu Nobu. ¹⁰ Ahimeleku nīamūtūirīrie ūhorō harī Jehova; agīcooka akīmūhe irio, na rūhiū rwa njora rwa Goliathū ūrīa Mūfilisti.”

¹¹ Ningī mūthamaki agītūmanīra mūthīnjīri-Ngai Ahimeleku mūrū wa Ahitubu, na nyūmba ya ithe yothē, arīa maarī athīnjīri-Ngai kūu Nobu, nao othe magīūka kūrī mūthamaki. ¹² Saūlū akīmīwīra atīrī, “Ta thikīrīra rīu, mūrū wa Ahitubu.”

Nake agīcookia atīrī, “Īī, mwathi wakwa.”

¹³ Saūlū akīmīwīra atīrī, “Nī kī gītūmīte mūciirīe kūnjūkīrīra, wee na mūrū wa Jesii, nawe ūkamūhe mīgate, o na rūhiū rwa njora, na ūkamūtūirīra ūhorō harī Jehova, nīgeetha aanemere na aikare anjoheirie, ta ūrīa ekīte ūmūthī?”

¹⁴ Ahimeleku agīcookeria mūthamaki atīrī, “Nūū thīnī wa ndungata ciaku ciothe mwathīki ta Daudi, mūthoni-we wa mūthamaki, mūrōri wa arangīri aku, na nīatīkīte mūno thīnī wa nyūmba yaku? ¹⁵ Mūthenya ūcio nīguo warī wa mbere wa kūmūtūirīra ūhorō harī Jehova? Aca tiguō! Reke mūthamaki ndageciirīrie ndungata yaku kana mūdū o na ūrīkū wa nyūmba ya ithe, nīgūkorwo ndungata yaku ndīrī ūndū o na ūmwe yūi wa maūdū maya mothe.”

¹⁶ No mūthamaki akīmīwīra atīrī, “Ti-itherū, wee Ahimeleku nīūgūkua, wee na andū othe a nyūmba ya thoguo.”

¹⁷ Ningī mūthamaki agīatha thigari iria ciamūrūgamīrīre, agīciira atīrī: “Hūgūkaai mūūrage athīnjīri-Ngai a Jehova nī ūndū o nao nīmanyiitanīre na Daudi. Nīmamenyire nī kūūra ooraga, na matiigana kūnjīra.”

No anene a mūthamaki makīrega gūtambūrūkia guoko moorage athīnjīri-Ngai a Jehova.

¹⁸ Mūthamaki agīcooka agīatha Doegu, akīmīwīra atīrī, “Hūgūka ūūrage athīnjīri-Ngai.” Nī ūndū ūcio Doegu ūcio Mūedomu akīhūgūka akīmooraga. Mūthenya ūcio akīūraga andū mīrongo īnana na atano arīa meehumbīte ebodi ya gatani. ¹⁹ Agīcooka akīhūūra Nobu, itūūra rīu rīa athīnjīri-Ngai, na rūhiū rwa njora, akīūraga arūme na andū-a-nja, ciana ciarīo o na ngenge, na ng’ombe ciarīo, na ndigiri o na ng’ōndu.

²⁰ No Abiatharu, mūrū ūmwe wa Ahimeleku mūrū wa Ahitubu, akīhonoka, akīūra, na akīrūmīrīra Daudi. ²¹ Akīūra Daudi atī Saūlū nīoragīte athīnjīri-Ngai a Jehova. ²² Nake Daudi akīūra Abiatharu atīrī, “Mūthenya ūcio, rīrīa Doegu ūcio Mūedomu aarī kuo-rī, nīndamenyire atī no nginya ere Saūlū. Nī nīi ndehithīrie nyūmba yothē ya thoguo gīkuū.

²³ Ikara hamwe na nīi; ndūgetigīre; mūdū ūrīa ūracaria muoyo waku, o na wakwa o nago nīaraūcaria. Ūrī hamwe na nīi ūrī mūmenyerere.”

23

Daudi Kūhonokia Keila

¹ Na rīrī, Daudi akīrwo atīrī, “Atīrīrī, Afilisti nīmararūa na itūūra rīa Keila, na magatunyana ngano īrīa īrī mahuhīro-inī.” ² Nake agītūirīa ūhorō harī Jehova, akīūra atīrī, “Nīnjagīrīrwo nīgūthīi gūtharīkīra Afilisti acio?”

Nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Thīi ūgatharīkīre Afilisti nīguo ūhonokie Keila.”

³ No andū a Daudi makīmīwīra atīrī, “Gūkū Juda nītūretigīra. Githī tūtīgūgītīgīra makīria twathīi Keila tūkarūe na mbūtū cia Afilisti!”

⁴ O rīngī Daudi agītūirīa ūhorō harī Jehova, nake Jehova akīmūcookeria atīrī, “Ikūrūka ūthīi Keila, nī ūndū nīngūneana Afilisti guoko-inī gwaku.” ⁵ Nī ūndū ūcio Daudi na andū

ake magithi Keila, makirua na Afilisti, na makimataha mahiū mao. Akirehera Afilisti hathara nene, na akihonokia andū a Keila. ⁶ (Na riri, Abiatharu muru wa Ahimeleku niokite akuuŵite ebodi riria aikurukire, akirira kuri Daudi ku Keila.)

Saulu Kuingatithia Daudi

⁷ Saulu akirwo ati Daudi nathiite Keila, nake akiuga atiri, “Ngai niamunyanite kuri ni, nigukorwo Daudi niehingiririe na undu wa gutoonya itura riri na ihingo na migiko.” ⁸ Nake Saulu agita mbutu ciake ciothe mathi mbaara, nigo maikuruke Keila makahingiririe Daudi na andu ake.

⁹ Hindi iria Daudi aamenyire ati Saulu naciirire kumwika uru-ri, akira Abiatharu muthinjiri-Ngai atiri, “Rehe ebodi iyo.” ¹⁰ Daudi akiuga atiri, “Wee Jehova, Ngai wa Israeli, ndungata yaku ni iguite hatar nganja ati Saulu niarooka Keila aniine itura riri ni undu wakwa. ¹¹ Hihi aikari a Keila nimekuneana kuri we? Hihi Saulu niegukuruka guku, ta uria ndungata yaku iguite? Wee Jehova, Ngai wa Israeli, menyithia ndungata yaku uho.”

Nake Jehova akiuga atiri, “Niegukuruka.”

¹² O ringi Daudi akiria atiri, “Hihi aikari a Keila nimekuneana, ni na andu akwa, kuri Saulu?”

Nake Jehova akiuga atiri, “Nimegukuneana.”

¹³ Ni undu ucio Daudi na andu ake, andu ta magana matandatū, makiuma Keila, na magikara magicangacangaga kundū na kundū. Riria Saulu eerirwo ati Daudi niorite akoima Keila, agitiga guthi kuo.

¹⁴ Nake Daudi agikara ciitho cia weru-ini na irima-ini cia Weru wa Zifu. O muthenya Saulu niamucaragia, no Ngai ndaaneanire Daudi moko-ini make.

¹⁵ Riria Daudi aari Horeshu ku Weru wa Zifu, akimenya ati Saulu okite nigo amurage. ¹⁶ Nake Jonathani muru wa Saulu agithi kuri Daudi ku Horeshu na akimuteithia kwiyumiria thini wa Ngai. ¹⁷ Nake akimwira atiri, “Tiga gwigira, Baba Saulu ndagakhutia na guoko gwake. Wee nigathamakira Israeli, na ni nduŵike munini waku. O na Baba Saulu, noi uguo.” ¹⁸ Nao eri makigia kirikaniro mbere ya Jehova. Thuutha ucio Jonathani akinuka, no Daudi agitigwo ku Horeshu.

¹⁹ Nao andu a Azifu makimbata magithi kuri Saulu ku Gibeā makimwira atiri, “Githi Daudi ndehithite gatagati-ini gaitu ciitho-ini cia guku Horeshu, kirima-iguru kia Hakila, mwena wa guthini wa Jeshimoni? ²⁰ Na riri, wee muthamaki, ikuruka uke o riria rithe ungenda guka, na ithu ni iguru riitu kumuneana kuri muthamaki.”

²¹ Saulu akimacookeria atiri, “Jehova aromurathima ni undu wa kwinjiria. ²² Thii mukehaaririe makiria. Tuirai ni ku Daudi amenyerete guthiaga, na nu umuonete kuo. Njiritwo ati ni mundu mwara muno. ²³ Tuirai uho wa kuria guothe ehithaga na mundehere uho mukinyaniru. Na ni ningucooka thi na inyu; angikorwo ari kundu guku-ri, ningamucaria mhiriga-ini yothe ya Juda.”

²⁴ Ni undu ucio makiumagara magithi ku Zifu, magikinya mbere ya Saulu. Na riri, Daudi na andu ake maar ku Weru-ini wa Maoni, ku Araba mwena wa guthini wa Jeshimoni. ²⁵ Nake Saulu na andu ake makimbiria kumacaria, na riria Daudi eerirwo uho ucio, agikuruka agithi rwaro-ini rwa ihiga, agikara ku Weru-ini wa Maoni. Riria Saulu aigire uho ucio-ri, o nake agithi ku Weru-ini wa Maoni aingatithie Daudi na ihenya.

²⁶ Saulu aagerete mwena umwe wa kirima, nake Daudi na andu ake makagerera mwena uria ung, mahiuhite nigo morire Saulu. Na riria Saulu na thigari ciake maakuhagiria Daudi na andu ake nigo mamanyiire-ri, ²⁷ haguka mundu watumitwo kuri Saulu, akimwira atiri, “Uka na ihenya! Afilisti nimatharikire bururi.” ²⁸ Hindi iyo Saulu agitiga kurumiria Daudi, agithi agacemanie na Afilisti. Niki metaga handu hau Sela-Hamalekothu. ²⁹ Nake Daudi akimbata akiuma ku agithi gutura ciitho-ini cia Enigedi.

24

Daudi Kūhonokia Muoyo wa Saŭlū

¹ Na rīrī, thuutha wa Saŭlū gūcooka kuuma kūingatithia Afilisti, akīrwo atīrī, “Daudi arī Werū-inī wa Eni-Gedi.” ² Nī ūndū ūcio Saŭlū akīoya andū ngiri ithatū arīa athuure kuuma Isiraeli guothe magīthī gūcaria Daudi na andū ake gūkuhī na ndwaro cia mahiga kūrīa gūtūūragwo nī Mbūri cia Werū.

³ Nake agīkinya ciugū-inī cia ng’ondū iria ciarī njīra-inī; naho nī haarī na ngurunga, nake Saŭlū agītoonya thīinī ageteithie. Daudi na andū ake maarī kūu thīinī mūno, ngurunga-inī. ⁴ Nao andū a Daudi makīmŵira atīrī, “Ūyū nīguo mūthenya ūrīa Jehova aaririe ūhoru wago, agīkŵira atīrī, ‘Nīnganeana thū yaku moko-inī maku ūmūke ūrīa ūkwenda.’” Nake Daudi agīkuruma atekuonwo, agīthī agītinia gīcūrī kīa nguo ya Saŭlū.

⁵ Thuutha-inī, Daudi akīgua ngoro ikīmūciirithia nī ūndū wa gūtinia gīcūrī kīa nguo ya Saŭlū. ⁶ Akīira andū ake atīrī, “Jehova arongiria njīke ūndū ta ūcio kūrī mwathi wakwa, ūcio mūtīrīrie maguta wa Jehova, kana ndīmŵike ūūru na guoko gwakwa; nī ūndū nīwe mūtīrīrie maguta wa Jehova.” ⁷ Aarīkia kwaria ciugo icio, Daudi agīkaania andū ake, na ndaamarekire mookīrīre Saŭlū. Nake Saŭlū akiuma ngurunga-inī, na agīthīra.

⁸ Ningī Daudi akiuma ngurunga-inī iyo, akīanīrīra agīta Saŭlū, akīmŵira atīrī, “Wee mwathi wakwa, mūthamaki!” Rīrīa Saŭlū eehūgūrire, Daudi akīnamīrīra, agīturumithia ūthiū thī. ⁹ Akīira Saŭlū atīrī, “Nī kī gītūmaga ūthikīrīrie andū rīrīa mekuuga atīrī, ‘Daudi nīeciiragīria gūgwīka ūūru?’” ¹⁰ Ūmūthī nīweyonera na maitho maku ūrīa Jehova egūkūneanīte moko-inī makwa kūu ngurunga-inī. Kūrī andū amwe maniingīrīrie ngūūrage, no ndakūhonokia; ndoiga atīrī, ‘Ndikuoya guoko gwaka njīke mwathi wakwa ūūru, nī ūndū nīwe mūtīrīrie maguta wa Jehova.’” ¹¹ Baba, ta kīone, rora gīcunjī gīkī kīa nguo yaku, gīkī kīrī guoko-inī gwakwa! Ndinirie gīcunjī kīa nguo yaku, no ndinakūūraga. Rīu menya na ūkūūrane atī nī ndirī na ihītia rīa gwīka ūūru kana rīa ūremi. Nī ndikūhītīrie, no wee nīūranjaria ūnjūrage. ¹² Jehova arotūtūithania ciira nī nawe. Na Jehova arondīhīria maūru marīa wee ūnjikīte, no guoko gwakwa gūtīgakūhutia. ¹³ O ta ūrīa kūrī thimo yugaga atīrī, ‘Waganu uumaga o harī arīa aaganu,’ nī ūndū ūcio guoko gwakwa gūtīgakūhutia.

¹⁴ “Mūthamaki wa Isiraeli oimīte gwake ookīrīre ū? Nū ūingatithītīe? Nī ngui nguū? Kana nī thuya?” ¹⁵ Jehova arotūtūithania na atue ciira gatagatī gaitū. Aroeciiria ūhoru wakwa na aūrūgamie; arondūīrīra na aahonokie kuuma guoko-inī gwaku.”

¹⁶ Rīrīa Daudi aarīkirie kuuga ūguo-rī, Saŭlū akīmūūria atīrī, “Ūcio nī mūgambo waku, Daudi mūrū wakwa?” Nake akīrīra aanīrīre. ¹⁷ Akīmŵira atīrī, “Wee ūrī mūthingu kūngīra. Nīūnjikīte wega, no nī ngagwīka ūūru.” ¹⁸ Nīwarīkia o rīu kūnjīra ūndū mwega ūnjikīte; Jehova nīekūūneanīte moko-inī maku, no wee ndūnanjūraga. ¹⁹ Rīrīa mūndū ona thū yake-rī, nīarekaga īthī atamīkīte ūūru? Jehova arogwīka maūndū mega nī ūndū wa ūrīa ūnjikīte ūmūthī. ²⁰ Nīnjūū atī ti-itherū nīūgatuīka mūthamaki, na atī ūthamaki wa Isiraeli nīūkehaanda moko-inī maku. ²¹ Rīu wīhīte harī nī na rīitwa rīa Jehova atī ndūkaniina njiaro ciakwa kana rīitwa rīakwa rīthire kuuma nyūmba-inī ya baba.”

²² Nī ūndū ūcio Daudi akīhīta harī Saŭlū. Nake Saŭlū agīcooka mūciī, no Daudi na andū ake makīambata magīthī kīhitho-inī.

25

Daudi, na Nabali na Abigaili

¹ Na rīrī, Samūeli agīkua, nao andū othe a Isiraeli makīūngana makīmūrīrīra; makīmūthika mūciī gwake kūu Rama.

Nake Daudi agīkūrūka agīthī Werū wa Maoni. ² Mūndū ūmwe wa kūu Maoni, ūrīa warī na indo kūu Karimeli, aarī mūtongu mūno. Aarī na mbūri ngiri īmwe na ng’ondū ngiri ithatū, iria aamuraga guoya kūu Karimeli. ³ Nake eetagwo Nabali, na mūtumia

wake eetagwo Abigaili. Aarĩ mūtumia mūūgĩ na mūthaka, no mūthuuriwe, ūrĩa warĩ Mūkalebu, aarĩ mūūru na mūkarĩ maūndũ-inĩ make.

⁴ Daudi arĩ werũ-inĩ nĩaguire atĩ Nabali nĩ ng'ondũ aramura guoya. ⁵ Nĩ ūndũ ūcio agītũma aanake ikūmi akĩmeera atĩrĩ, “Ambatai mūthiĩ kūrĩ Nabali kūu Karimeli na mūmūgeithie mwīitanĩtie na nĩ. ⁶ Mwĩrei atĩrĩ; ‘Ūrotũūra mĩaka mīingĩ! Ūrogĩa na ūgima, wee na nyūmba yaku! O na kīrĩa gĩothe ūrĩ nakĩo kīroogĩa na ūhooreri!

⁷ “Na rĩrĩ, ndĩraigua atĩ nĩ hĩndĩ ya kūmura ng'ondũ guoya. Rĩrĩa arĩithi aku maarĩ hamwe na ithuĩ, tūtiamekire ūūru, na ihinda rĩrĩa rĩothe maarĩ Karimeli gūtĩrĩ kīndũ o na kīmwe kīao kīorire. ⁸ Ūria ndungata ciaku na nīgūkwĩra. Nĩ ūndũ wa ūguo ĩka aanake acio akwa maūndũ mega, nīgūkorwo tūūkĩte hĩndĩ ya gĩkeno. Ndagũthaitha ūhe ndungata ciaku na mūrũguo Daudi kīrĩa gĩothe ūngĩmoonera.”

⁹ Rĩrĩa andũ a Daudi maakinyire-rĩ, makĩhe Nabali ndūmĩrĩrĩ ĩyo ya Daudi. Nao magĩcooka magĩeterera.

¹⁰ Nabali agĩcookeria ndungata cia Daudi atĩrĩ, “Daudi nūũ? Mūrũ wa Jesii ūyũ nĩ ūrĩkũ? Ndungata nyingĩ nĩroora ikoima kūrĩ aathani acio matukũ maya. ¹¹ Nĩ kī kīngītũma njoe mĩgate yakwa, na maaĩ, na nyama iria thĩnjĩire andũ akwa a kūmura ng'ondũ guoya, ndicihe andũ itooĩ kūrĩa moimĩte?”

¹² Andũ acio a Daudi makĩhūndũka, magĩcooka na thuutha. Hĩndĩ ĩrĩa maakinyire, makĩheana ūhoru ūcio wothe. ¹³ Daudi akĩra andũ ake atĩrĩ, “Mwĩohei hiũ cianyu cia njora!” Nao makĩioha hiũ ciao cia njora, o nake Daudi akĩioha rwake. Andũ ta magana mana makĩambata hamwe na Daudi, nao andũ magana meerĩ magĩtigwo maikarĩtie indo.

¹⁴ Na rĩrĩ, ūmwe wa ndungata cia Nabali akĩra Abigaili mūtumia wa Nabali atĩrĩ, “Daudi nĩaratūmĩte ndungata ciake kuuma werũ-inĩ irehere mwathi witũ ngeithi, nake araciruma. ¹⁵ No andũ acio nĩmatwĩkire wega. Matiatwĩkire ūūru, ihinda rĩothe rĩrĩa twarĩ kūu mĩgūnda-inĩ hakuhĩ nao, na gūtĩrĩ kīndũ kīorire. ¹⁶ Ūtukũ na mūthenya maarĩ ta rūthingo rwatūrigiciĩrie hĩndĩ ciothe rĩrĩa twarĩithagia ng'ondũ ciitũ gūkuhĩ nao. ¹⁷ Rĩu-rĩ, wĩciirie wone ūrĩa wagĩrĩrwo nĩ gwĩka, nĩ ūndũ mwanangĩko nĩukuhĩrĩrie mwathi witũ na nyūmba yake yothe. Nĩ mūndũ mwaganu ūũ atĩ gūtĩrĩ mūndũ ūngĩmwarĩria.”

¹⁸ Abigaili ndaateire ihinda. Akĩoya mĩgate magana meerĩ, na mondo igĩrĩ cia ndibei, na ng'ondũ ithano ĩrĩ thĩnje, na ibaba ithano* cia ngano hĩhie, na imanĩka igana cia thabibũ nyūmũ, na ikūmba magana meerĩ cia ngūyũ, agĩciigĩrĩra ndigiri igūrũ. ¹⁹ Ningĩ akĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Thiagai mbere; nīngūmūrūmĩrĩra.” No ndeerire mūthuuriwe Nabali ūhoru ūcio.

²⁰ Na rĩrĩa aathiiaga ahaicĩte ndigiri yake agereire mūkuru warĩ kīrĩma-inĩ, Daudi na andũ ake magĩtũka maikūrũkĩte na kūrĩa aarĩ, agĩcemanĩa nao. ²¹ Daudi aakoretwo oiga atĩrĩ, “Warĩ wĩra wa tūhũ, nĩ ngarorera mūndũ ūcio indo ciake kūu werũ-inĩ, nĩgeetha gūtĩkagĩe kīndũ o na kīmwe gĩake gĩkūūra. Nake andĩhĩte wega na ūūru. ²² Ngai aroherithia Daudi, na amwĩke ūūru makĩria, ingĩgaatigia mūndũ mūrũme o na ūmwe muoyo ūrĩa ūmūkonĩ rūciũ rūciinĩ!”

²³ Rĩrĩa Abigaili onire Daudi, akĩhiũha kuuma igūrũ rĩa ndigiri yake na akĩnamĩrĩra mbere ya Daudi aturumithĩtie ūthiũ thĩ. ²⁴ Akĩgũithia magūrũ-inĩ make, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi wakwa, reke ūūru ūyũ ūnjookerere ndĩ nyiki. Ndagũthaitha, reke ndungata yaku ĩkwarĩrie; ūthikĩrĩrie ūrĩa ndungata yaku ĩrenda kuuga. ²⁵ Mwathi wakwa aroaga kūrũmbũiya mūndũ ūcio mwaganu ti Nabali. Ahaana o ta rĩitwa rĩake, rĩitwa rĩake riugĩte mūndũ mūkĩgu, na akoragwo arĩ o mūkĩgu. No nĩ ndungata yaku-rĩ, ndionire andũ acio mwathi wakwa aatūmĩte.

²⁶ “Na rĩrĩ, kuona atĩ wee mwathi wakwa, Jehova nĩakweheranĩrie na ūiti wa thakame, na kwaga kwĩrĩhĩria na moko maku-rĩ, ti-itherũ o ta ūrĩa Jehova atūūruga muoyo na ūrĩa wee ūtūūruga muoyo-rĩ, thũ ciaku na arĩa othe mangĩenda gwĩka mwathi wakwa ūūru marohaana ta Nabali. ²⁷ Na ūreke kīheo gĩkĩ, kīrĩa ndungata yaku ĩreheire mwathi

* 25:18 nĩ ta lita 37

wakwa, kīnengerwo andū arīa makūrūmīrīire. ²⁸ Ndagūthaitha ūrekere ndungata yaku ihītia rīayo, nīgūkorwo no nginya Jehova agaātūma nyūmba ya mwathi wakwa itūike ya ūthamaki wa gūtūūra, tondū arūaga mbaara cia Jehova. Gūtikanoneke ūndū mūūru thīnī waku hīndī īrīa yothe ūgūtūūra muoyo. ²⁹ O na kūngīkorwo kūrī mūdū ūgūthingatīte akūrute muoyo-rī, muoyo wa mwathi wakwa nīūgakorwo wohanītio wega na kīohe kīa arīa marī muoyo nī Jehova Ngai waku. No mīoyo ya thū ciaku nīakamīkia kūrāihu ta īikītio na kīgūtha. ³⁰ Rīrīa Jehova agaakorwo ekīte mwathi wakwa maūdū mothe mega marīa eeranīire mamūkoniī, na akorwo agūtūite mūtongoria wa gūtongoragia Isiraeli-rī, ³¹ mwathi wakwa ndakanakorwo arī na mūrigo wa kūmūrītūhīra thīnī wa thamiri yake nī ūndū wa gūtithia thakame hatarī na gītūmi kana akorwo erīhīrie. Na hīndī īrīa Jehova akaarehera mwathi wakwa ūhootani-rī, ūkaaririkana ndungata yaku.”

³² Daudi akīra Abigaili atīrī, “Jehova, Ngai wa Isiraeli, arogoocwo, ūcio ūgūtūmire ūmūthī ūke ūcemanie na nī. ³³ Ūrorathimwo nī ūndū wa itua rīaku rīega na kūngiria ndigaite thakame ūmūthī, na ndikerīhīrie na moko makwa. ³⁴ Tiga nī ūguo-rī, ti-itherū o ta ūrīa Jehova, Ngai wa Isiraeli, atūūruga muoyo, ūcio ūgīrīrie ngūgere ngero, korwo ndūnooka na ihenya kūdūnga-rī, gūtīrī mūdū mūrūme o na ūmwe ūkoniī Nabali ūngīakorwo arī muoyo gūgīkīa.”

³⁵ Ningī Daudi akīamūkīra kīrīa aamūreheire kuuma guoko-inī gwake, na akīmwīra atīrī, “Inūka na thayū. Nīndaigua ūhoru waku na nīndetīkīra ihooya rīaku.”

³⁶ Rīrīa Abigaili aathiire kūrī Nabali, akīmūkora arī nyūmba thīnī arugithītie iruga ta rīa mūthamaki. Ngoro yake yarī njanjamūku na aarī mūrīu mūno. Nī ūndū ūcio ndarī ūndū aamwīre nginya rīrīa gwakīre. ³⁷ Ningī rūciinī gwakīa, rīrīa Nabali aarīūkirwo, mūtumia wake akīmwīra maūdū macio mothe; ngoro yake īgīkira, akīhaana ta ihiga. ³⁸ Thuutha wa mīthenya ta ikūmi, Jehova akīgūtha Nabali, nake agīkua.

³⁹ Hīndī īrīa Daudi aaiguire atī Nabali nīakuīte, akiuga atīrī, “Jehova arogoocwo, ūrīa ūndūīrīre mbaara iitū na Nabali nī ūndū wa kūnyarara. Nīagirīrīrie ndungata yake ndīgeeke ūūru, na agacookereria Nabali ūūru wake we mwene.”

Daudi agīcooka agītūmanīra Abigaili, akīmūūria atuīke mūtumia wake. ⁴⁰ Ndungata ciake igīthī Karimeli, ikīra Abigaili atīrī, “Daudi nīatūtūmīte kūrī we tūgūtware ūgatuīke mūtumia wake.”

⁴¹ Akīnamīrīra, agīturumithia ūthiū thī, akīmeera atīrī, “Nī ndungata yanyu ya mūdū-wa-nja ndī haha, nīndīhaarīrie gūtungatīra na gūthambia magūrū ma ndungata cia mwathi wakwa.” ⁴² Abigaili akīhaica ndigiri na ihenya, agīthī na airītu ake atano a kūmūtungataga, agītwarana hamwe na andū acio maatūmītwo nī Daudi, agītūka mūtumia wake. ⁴³ Daudi nīahikītīe Ahinoamu wa Jezireeli,[†] nao eerī maarī atumia ake. ⁴⁴ No Saūlū nīaheanīte mwarī Mikali, mūtumia wa Daudi, kūrī Palitieli wa Laishi, ūrīa warī wa kuuma Galimu.

26

Daudi Kūhonokia Muoyo wa Saūlū Rīngī

¹ Na rīrī, andū a Zifu magīthī kūrī Saūlū kūu Gibeā makīmwīra atīrī, “Githī Daudi ndehithīte karīma ka Hakila, karīa kang’etheire Jeshimoni?”

² Nī ūndū ūcio Saūlū agīkūrūka nginya Werū wa Zifu, arī na andū ake ngiri ithatū a Isiraeli arīa maathuurītwo, mathī magacarie Daudi kuo. ³ Saūlū akīamba hema ciake njīra-inī hakuhī na kīrīma kīa Hakila kīrīa kīng’etheire Jeshimoni, nowe Daudi agīkara kūu werū-inī. Rīrīa onire atī Saūlū nīamūrūmīrīre kūu-rī, ⁴ agītūma athigaani na akīmenya atī ti-itherū Saūlū nīakinyīte kuo.

[†] 25:43 Ahinoamu nīwe warī mūtumia wa mbere wa Daudi (27:3); nīwe warī nyina wa Amunoni, mwana wa irigithathi wa Daudi.

⁵ Nike Daudi akiumagara agĩthĩ harĩa Saũlũ aambĩte hema. Akĩona harĩa Saũlũ na Abineri mũrũ wa Neri, mwathi wa mbũtũ cia ita, maakomete. Saũlũ aakomete thĩinĩ wa kambĩ, nacio mbũtũ cia ita ikaamba hema ikamũthiũrũkĩria.

⁶ Daudi agĩcooka akĩũria Ahimeleku ũrĩa Mũhiti, na Abishai mũrũ wa Zerua, mũrũ wa nyina na Joabu, atĩrĩ, “Nũũ ũgũikũrũkania na niĩ kambĩ-inĩ harĩa Saũlũ arĩ?”

Abishai akiuga atĩrĩ, “Nĩtũgũthĩ nawe.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na Abishai magĩthĩ kũrĩ ita rĩu ũtukũ, nike Saũlũ aarĩ kũu kambĩ thĩinĩ akomete toro, na itimũ riake rihaandĩtwo hakuhĩ na mĩtwe wake. Nike Abineri na thigari maakomete makamũthiũrũkĩria.

⁸ Abishai akĩra Daudi atĩrĩ, “Ũmũthĩ Ngai nĩaneanĩte thũ yaku moko-inĩ maku. Na rĩrĩ, reke ndĩmũthecithanie na thĩ na itimũ riakwa, itheeca o rĩmwe; ndikũmũtheeca keerĩ.”

⁹ No Daudi akĩra Abishai atĩrĩ, “Tiga kũmũniina! Nũũ ũngĩtambũrũkia guoko ookĩrĩre ũrĩa mũitĩrĩre maguta wa Jehova, na atuĩke ndehĩtie?” ¹⁰ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ, o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, Jehova we mwene nĩwe ũkũmũhũũra; kana ihinda riake rĩkinye, agĩkue, kana athĩ mbaara-inĩ, agathĩrĩre kuo. ¹¹ No Jehova arongiria ndambũrũkie guoko kũrĩ ũrĩa mũitĩrĩre maguta wa Jehova, ndĩmũũkĩrĩre. Na rĩrĩ, oya itimũ na mbũthũ ya maaĩ icio irĩ hakuhĩ na mĩtwe wake, twĩthĩre.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩoya itimũ na mbũthũ ya maaĩ icio ciarĩ hakuhĩ na mĩtwe wa Saũlũ, magĩthĩ. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wonire kana akĩmenya ũhoro ũcio, o na gũtirĩ mũndũ wokĩrĩre. Othe maarĩ toro, nĩgũkorwo Jehova nĩatũmĩte manyiitwo nĩ toro mũnene.

¹³ Daudi agĩcooka akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, akĩrũgama kĩrĩma-igũrũ handũ haraaya; naho nĩ haarĩ itĩina inene gatagatĩ kao. ¹⁴ Nike akĩanĩrĩra, agĩtana kũrĩ ita rĩu rĩa Saũlũ, na kũrĩ Abineri mũrũ wa Neri, akĩũria atĩrĩ, “Anga ndũkũnjookeria, Abineri?”

Abineri akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe ũ ũreta mũthamaki?”

¹⁵ Daudi akiuga atĩrĩ, “Gĩthĩ ndũrĩ mũndũ mũrũme? Ningĩ-rĩ, nũũ ũtariĩ ta we thĩinĩ wa Isiraeli? Nĩ kĩĩ kiagiria ũrangĩre mũthamaki, ũcio mwathi waku? Nĩ harĩ mũndũ ũgũũkĩte kũniina mũthamaki ũcio mwathi waku. ¹⁶ ũguo wee wĩkĩte ti ũndũ mwega. Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo-rĩ, wee na andũ aku mwagĩrĩrwo nĩ kũũragwo, nĩ ũndũ mũtiinarangĩra mwathi wanyu, ũcio mũitĩrĩre maguta wa Jehova. Ta rorai hau mũrĩ. Itimũ rĩa mũthamaki na mbũthũ yake ya maaĩ iria ciuma hakuhĩ na mĩtwe wake irĩ ha?”

¹⁷ Saũlũ akĩmenya mũgambo wa Daudi, akĩũria atĩrĩ, “Ŭcio nĩ mũgambo waku, Daudi, mũrũ wakwa?”

Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Tĩ nĩguo, wee mũthamaki, mwathi wakwa.” ¹⁸ Agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwathi wakwa aingatithie ndungata yake? Nĩ atĩa njĩkĩte, na nĩ ũũru ũrĩkũ nyonetwo naguo? ¹⁹ Atĩrĩrĩ, reke mũthamaki mwathi wakwa athikĩrĩre ũhoro wa ndungata yake. Angĩkorwo Jehova nĩwe ũkũringĩrĩre ũnjũkĩrĩre-rĩ, aroĩtikĩra igongona. No angĩkorwo nĩ andũ mekĩte ũguo-rĩ, marogwatwo nĩ kĩrumi marĩ mbere ya Jehova! Nĩmanyĩngatĩte, njeherere gĩcunji gĩakwa harĩ igai rĩa Jehova, na makoiga atĩrĩ, “Thĩ ũgatungatĩre ngai ingĩ.” ²⁰ Na rĩrĩ, ndũkareke thakame yakwa iĩtĩke thĩ haraaya na harĩa Jehova arĩ. Mũthamaki wa Isiraeli oimagarĩte agacarie thuya, ta ũrĩa mũndũ aguĩmaga ngware irĩma-inĩ.”

²¹ Nike Saũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ nĩnjĩhĩtie. Cooka, wee Daudi, mũrũ wakwa. Nĩ ũndũ nĩ wonire muoyo wakwa ũrĩ wa goro ũmũthĩ, ndikaageria gũkũgera ngero rĩngĩ. Ti-itherũ nĩnjĩkĩte ta mũndũ mũkĩngu, na ngahĩtia makĩria.”

²² Nike Daudi agĩcookia atĩrĩ, “Tĩ rĩrĩ itimũ rĩa mũthamaki. Reke ũmwe wa aanake acio aku oke arĩgĩre. ²³ Jehova nĩwe ũrĩhaga o mũndũ nĩ ũndũ wa ũthingu wake, na wĩhokeku wake. Jehova nĩegũkũneanĩte moko-inĩ makwa ũmũthĩ, no nĩ ndingĩtambũrũkia guoko njũkĩrĩre ũrĩa mũitĩrĩre maguta wa Jehova. ²⁴ Ti-itherũ o ta ũguo nĩ nyonete muoyo waku ũrĩ wa goro ũmũthĩ, Jehova arotũma muoyo wakwa o naguo wonেকে ũrĩ wa goro, na aahonokie kuuma mathĩina-inĩ mothe.”

²⁵ Saũlũ agĩcooka akĩra Daudi atĩrĩ, “Ŭrorathimwo, wee mũrũ wakwa, Daudi; nĩũgeeka maũndũ manene, na ti-itherũ nĩũkahootana.”

Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩthiĩ, nake Saŭlũ akĩhũndũka, akĩinũka.

27

Daudi arĩ kwa Afilisti

¹ No rĩrĩ, Daudi agĩciiria atĩrĩ, “Mũthenya ũmwe nĩndĩrĩniinwo nĩ guoko gwa Saŭlũ. Ũndũ ũrĩa mwega ingĩka nĩ kũũrĩra bũrũri wa Afilisti. Hĩndĩ iyo Saŭlũ nĩagatiga kũnjaria kũndũ o na kũ thĩinĩ wa Isiraeli, na nĩ nĩngohonokia guoko-inĩ gwake.”

² Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ magana matandatũ arĩa maarĩ nake makiuma, magĩthiĩ kũrĩ Akishi mũrũ wa Maoku, mũthamaki wa Gathu. ³ Daudi na andũ ake magĩtũũrania na Akishi kũu Gathu. Mũndũ o mũndũ aarĩ na andũ a nyũmba yake, na Daudi aarĩ na atumia ake eerĩ: Ahinoamu wa Jezireeli, na Abigaili wa Karimeli, mũtumia wa ndigwa wa Nabali. ⁴ Rĩrĩa Saŭlũ eerirwo atĩ Daudi nĩorĩre Gathu, ndaacookire kũmũcaria rĩngĩ.

⁵ Ningĩ Daudi akiĩra Akishi atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte maitho-inĩ maku-rĩ, reke heo handũ itũũra-inĩ rĩmwe rĩa bũrũri ũyũ, ngatũũre kuo. Nĩ kĩ gĩgũtũma ndungata yaku itũũre itũũra rĩa ũthamaki hamwe nawe?”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Akishi akĩmũhe Zikilagi mũthenya o ro ũcio, narĩo rĩtũire rĩrĩ rĩa athamaki a Juda kuuma hĩndĩ iyo. ⁷ Daudi agĩkara bũrũri wa Afilisti mwaka ũmwe na mĩeri ĩna.

⁸ Na rĩrĩ, Daudi na andũ ake makĩambata magĩthiĩ magĩtharĩkĩra andũ a Geshuru, na Agirizi na Aamaleki. (Kuuma tene andũ acio maatũũraga thĩinĩ wa bũrũri ũrĩa ũthĩite ũgakinya Shuri na Misiri.) ⁹ Rĩrĩa rĩothe Daudi aatharĩkagĩra kũndũ, ndaatigagia mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja muoyo, aamoragaga agataha ng’onde na ng’ombe, na ndigiri na ngamĩra, na nguo. Thuutha ũcio agacooka agathĩ kũrĩ Akishi.

¹⁰ Rĩrĩa Akishi aamũũria atĩrĩ, “Uuma gũtharĩkĩra kũ ũmũthĩ?” Daudi akamwĩra atĩrĩ, “Nyuma gũtharĩkĩra Negevu kũu Juda,” kana “Gũtharĩkĩra Negevu ya Jerameeli,”* kana “Gũtharĩkĩra Negevu ya Akeni.” ¹¹ Ndaatigirie mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja muoyo nĩguo matwarwo Gathu, nĩ ũndũ eeciiririe atĩrĩ, “Maahota gũtũcuukanĩrĩra moige atĩrĩ, ũũ nĩguo Daudi ekĩte.” Na ũcio nĩguo warĩ mũtugo wake hĩndĩ rĩa yothe aatũũrire bũrũri wa Afilisti. ¹² Nake Akishi nĩehokete Daudi na akeĩraga atĩrĩ, “Nĩatuĩkĩte kĩndũ gĩthũũre kũrĩ andũ ake a Isiraeli, na egũtuĩka ndungata yakwa nginya tene.”

28

Saŭlũ na Mũragũri wa Eni-Dori

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Afilisti makĩũngania mbũtũ ciao makarũe na Isiraeli. Akishi akiĩra Daudi atĩrĩ, “No nginya ũmenye atĩ wee na andũ aku nĩmũgatwarana na nĩ ita-inĩ.”

² Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Hĩndĩ iyo nĩguo ũrĩionera ũrĩa ndungata yaku ĩngĩhota gwĩka.” Akishi akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũguo nĩ wega, na nĩ nĩngũgũtua mũnangĩri wa hĩndĩ ciothe.”

³ Hĩndĩ iyo Samūeli nĩakuĩte, na Isiraeli othe makamũcakaĩra na makamũthika itũũra-inĩ rĩake rĩa Rama. Saŭlũ, nake nĩaingatĩte ago na aragũri makoima bũrũri ũcio.

⁴ Afilisti makĩũngana na magĩthiĩ makĩamba hema ciao kũu Shunemu, nake Saŭlũ agĩcookanĩrĩra andũ a Isiraeli othe na akĩamba hema kũu Giliboa. ⁵ Hĩndĩ rĩa Saŭlũ, onire mbũtũ ya ita ya Afilisti, agĩtigĩra; ngoro yake ikĩiyũrwo nĩ guoya. ⁶ Nake agĩtũria ũhoru kuuma kũrĩ Jehova, no Jehova ndaigana kũmũcookeria na irooto kana Urimu, o na kana anabii. ⁷ Saŭlũ agĩcooka akiĩra ndungata ciale atĩrĩ, “Njarĩriai mũndũ-wa-nja mũragũri, nĩguo thĩ ngatũrie ũhoru kuuma kũrĩ we.”

Nao makiuga atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ mũragũri ũmwe kũu Eni-Dori.”

* 27:10 Ajerameeli maarĩ njiaro cia Juda kũgerera harĩ Hezironi (1Maũ 2:9, 25, 26).

⁸ Nĩ ūndũ ūcio Saŭlũ agĩkĩgarũra nĩguo ndakamenyeke, akĩhumba nguo ingĩ, na we na andũ eerĩ magĩthĩ ūtukũ kũrĩ mũndũ-wa-nja ūcio. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũrĩra na roho, na ūndehere mũndũ ūrĩa ngũgweta.”

⁹ No mũndũ-wa-nja ūcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩũũ ūrĩa Saŭlũ ekĩte, nĩaniinĩte ago na aragũri kuuma bũrũri ūyũ. Nĩ kĩ gĩtũmĩte wambĩre muoyo wakwa mũtego ūndehere gĩkuũ gĩakwa?”

¹⁰ Saŭlũ akĩhĩta harĩ we na rĩitwa rĩa Jehova, akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ūrĩa Jehova atũuraga muoyo-rĩ, ndũkũherithio nĩ ūndũ wa ūndũ ūyũ.”

¹¹ Ningĩ mũndũ-wa-nja ūcio akĩmũria atĩrĩ, “Nĩ mũndũ ūrĩkũ ngũkũrehithĩria?”

Akiuga atĩrĩ, “Rehe Samūeli.”

¹² Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ-wa-nja ūcio onire Samūeli, agĩkayũrũrũka na mũgambo mũnene, akĩra Saŭlũ atĩrĩ, “Waheenia nĩkĩ? Wee nĩwe Saŭlũ!”

¹³ Mũthamaki nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra. Nĩ kĩ ūroona?”

Mũndũ-wa-nja ūcio akiuga atĩrĩ, “Ndĩrona roho uumĩte na thĩ.”

¹⁴ Akĩũria atĩrĩ, “Ahaana atĩa?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩ mũndũ mũkũrũ ūraambata ehumbĩte nguo ndaaya.”

Hĩndĩ ĩyo Saŭlũ akĩmenya atĩ ūcio aarĩ Samūeli, akĩnamĩrĩra, agĩkoma na nda, agĩturumithia ūthiũ thĩ.

¹⁵ Samūeli akĩũria Saŭlũ atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ūũthĩnie, ūkandehithia gũkũ?”

Saŭlũ akiuga atĩrĩ, “Ndĩ mũnyamarĩku mũno. Afilisti nĩmararũa na niĩ, na Ngai nĩanjehereire, akaaga kũnjookeria ūhoru na njĩra ya anabii, kana ya irooto. Nĩ ūndũ ūcio ndagwĩta ūnjĩre ūrĩa ngwĩka.”

¹⁶ Samūeli akiuga atĩrĩ, “Ūgũkĩnjũria nĩkĩ, kuona atĩ rĩu Jehova nĩakwehereire na agatuĩka thũ yaku? ¹⁷ Jehova nĩekĩte o ta ūrĩa oigire na kanua gakwa. Jehova nĩagũtunyĩte ūthamaki uume moko-inĩ maku, na akaũnengera mũndũ wa itũũra rĩaku, nĩwe Daudi.

¹⁸ Nĩ ūndũ wee ndwathĩkĩre Jehova, kana ūgĩkinyĩria Amaleki mang’ũrĩ make mahiũ, nĩkĩo Jehova agwĩkĩte ūguo ūmũthĩ. ¹⁹ Jehova nĩegũkũneana, wee hamwe na Isiraeli, kũrĩ Afilisti, na rĩciũ wee na ariũ aku mũgaakorwo mũrĩ hamwe na niĩ. Jehova nĩagacooka aneane mbũtũ cia ita cia Isiraeli kũrĩ Afilisti.”

²⁰ O hĩndĩ ĩyo Saŭlũ akĩgũa, agĩtambũrũkia thĩ aiyũritwo nĩ guoya nĩ ūndũ wa ūhoru ūcio wa Samūeli. Hinya wake ūgĩthira, tondũ ndaarĩite kĩndũ mũthenya ūcio wotho o na ūtukũ.

²¹ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ-wa-nja ūcio okire kũrĩ Saŭlũ na akĩona ūrĩa aamakĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, ndungata yaku ya mũndũ-wa-nja nĩgwathĩkĩre. Ndatwarĩrĩra muoyo wakwa ūgwati-inĩ, ndeeka ūrĩa ūnjĩire njĩke. ²² Rĩu ndagũthaitha, thĩkĩrĩria ndungata yaku, ūreke ngũhe tũirio nĩguo ūrĩe ūgĩe na hinya ūhote gũthĩ rũgendo.”

²³ Nake akĩrega, akiuga atĩrĩ, “Ndikũria.”

No andũ ake makĩnyiitanĩra hamwe na mũndũ-wa-nja ūcio, makĩmũringĩrĩria, nake akĩmaigua. Agĩũkĩra hau thĩ agĩkarĩra ūrĩrĩ.

²⁴ Mũndũ-wa-nja ūcio nĩ aarĩ na njaũ noru kũu nyũmba, ĩrĩa aathĩnjire o narua. Akĩoya mũtu, akĩũkanda na akĩruga mĩgate ĩtarĩ na ndawa ya kũmbia. ²⁵ Agĩcooka agĩtwarĩra Saŭlũ na andũ ake, nao makĩria. Na ūtukũ o ro ūcio magĩũkĩra magĩthĩ.

29

Akishi Gũtũma Daudi acooke Zikilagi

¹ Na rĩrĩ, Afilisti magĩcokanĩrĩria mbũtũ ciao cia ita kũu Afeku, nao Isiraeli makĩamba hema hakuhi na gĩthima kĩria kĩarĩ kũu Jezireeli. ² Na rĩria aathani a Afilisti maahĩtũkaga na ikundi ciao cia magana na cia ngĩri, Daudi na andũ ake maathiiaga marĩ thuutha hamwe na Akishi. ³ Anene acio a ita rĩa Afilisti makĩũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ūhoru wa Ahibirania aya?”

Akishi agĩcookia atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti Daudi, ũrĩa warĩ mūnene wa Saŭlũ mũthamaki wa Isiraeli? Akoretwo arĩ hamwe na niĩ makĩria ma mwaka ũmwe na kuuma mũthenya ũrĩa oimire gwa Saŭlũ, nginyagia ũmũthĩ, ndirĩ ndamuona na ihĩtia.”

⁴ No anene a mbūtũ cia ita cia Afilisti makĩmũrakarĩra, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩra mũndũ ũyũ ahũndũke nĩguo acooke handũ harĩa wamũheire. Ndegũthĩĩ hamwe na ithuĩ mbaara-inĩ ndakae gũtũgarũrũka rĩrĩa tũrarũa. Nĩ ũndũ ũngĩ ũrĩkũ mũndũ ũyũ angĩka maiguithanie na mwathi wake, tiga kũũraga andũ aitũ? ⁵ Githĩ ũyũ ti Daudi ũrĩa mainĩire nyĩmbo-inĩ ciao ũũ:

“Saŭlũ nĩeyũragĩire andũ ngiri nyingĩ,
nake Daudi akooraga ngiri makũmi maingĩ?”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Akishi agĩta Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩũkoretwo ũrĩ mwĩhokeku, na no njigue wega tũgĩtungata hamwe nawe ita-inĩ. Kuuma mũthenya ũrĩa wokire kũrĩ niĩ nginya rĩu, ndirĩ ndoona ihĩtia rĩaku, no anene aya a mbūtũ cia ita matingĩgwĩtikĩra. ⁷ Hũndũka ũthĩĩ na thayũ; ndũgeeke ũndũ ũngĩrakaria anene a Afilisti.”

⁸ Daudi akĩũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa njĩkĩte? Nĩ atĩa wonete mũũru na ndungata yaku kuuma mũthenya ũrĩa ndookire kũrĩ we nginya rĩu? Nĩ kĩ gĩkũgĩria thĩĩ ngarũe na thũ cia mũthamaki, mwathi wakwa?”

⁹ Akishi akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ ũkoretwo ũrĩ mwega maitho-inĩ makwa ta mũraika wa Ngai; no rĩrĩ, anene a mbūtũ cia ita rĩa Afilisti moigĩte atĩrĩ, ‘Ŭcio ndangĩtikĩrio atwarane na ithuĩ kũu mbaara-inĩ.’ ¹⁰ Rĩu rooka gũũkĩra rũciinĩ tene, hamwe na ndungata cia mwathi waku iria mũũkĩte nacio, na muume gũkũ rũciinĩ gũgĩthererũka.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ ake makĩrooka gũũkĩra rũciinĩ tene nĩguo macooke bũrũri-inĩ wa Afilisti, nao Afilisti makĩambata magĩthĩĩ Jezireeli.

30

Daudi Kũniina Amaleki

¹ Na rĩrĩ, Daudi na andũ ake maakinyire Zikilagi mũthenya wa gatatũ. Nao Amaleki magĩkorwo nĩ matharĩkĩire Negevu na Zikilagi. Nĩmahũrite Zikilagi na makarĩcina, ² na nĩmatahĩte andũ-a-nja arĩa othe maarĩ kuo, andũ ethĩ o na arĩa akũrũ. Matiigana kũũraga mũndũ o na ũmwe, no nĩmamakuuire magĩthĩĩ nao.

³ Rĩrĩa Daudi na andũ ake mookire Zikilagi, maakorire rĩcinĩtwo na mwaki, na atumia ao na ariũ ao na airĩtu ao magatahwo. ⁴ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ ake makĩrĩra maanĩrĩire nginya makĩaga hinya wa kũrĩra rĩngĩ. ⁵ Atumia a Daudi eerĩ nĩmatahĩtwo, Ahinoamu wa Jezireeli, na Abigaili ũrĩa warĩ mũtumia wa ndigwa wa Nabali kuuma Karimeli. ⁶ Daudi akĩnyariirĩka mũno nĩ ũndũ andũ nĩmaciirĩire kũmũhũũra na mahiga; o mũndũ arĩ na marũrũ ngoro nĩ ũndũ wa aanake na airĩtu ake. No Daudi akĩgĩa na hinya thĩinĩ wa Jehova Ngai wake.

⁷ Daudi agĩcooka akĩra Abiatharu, mũthĩnjĩri-Ngai, mũrũ wa Ahimeleku atĩrĩ, “Ndeehera ebodi.” Nake Abiatharu akĩmũrehera ebodi, ⁸ nake Daudi agĩtuĩria ũhoru kũrĩ Jehova, akĩũria atĩrĩ, “Nyingatithie mbūtũ iyo itũtharĩkĩire? Nĩngũmikinyĩra?”

Akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mĩrũmĩrĩre, hatarĩ nganja nĩũkũmikinyĩra na nĩũkũhota gũ-cookia kĩrĩa gĩtahe.”

⁹ Daudi na andũ magana matandatũ arĩa maarĩ hamwe nake magĩkinya Mũkuru wa Besori, harĩa amwe ao maatigirwo thuutha, ¹⁰ nĩgũkorwo andũ ta magana meerĩ maarĩ anogu mũno, makĩremwo nĩ kũringa mũkuru ũcio. No Daudi na andũ magana mana magĩthĩĩ na mbere kũmarũmĩrĩra.

¹¹ Nao magĩkororerera Mũmisiri werũ-inĩ, makĩmũtwara kũrĩ Daudi. Makĩmũhe maaĩ ma kũnyua na irio cia kũrĩa, ¹² na kĩenyũ kĩa ngũyũ hihe na imanĩjika igĩrĩ cia thabibũ nyũmithie. Akĩrĩa agĩcookwo nĩ hinya, nĩ ũndũ ndaarĩte irio kana akanyua maaĩ handũ ha mĩthenya itatũ, ũtukũ na mũthenya.

¹³ Daudi akīmūūria atīrī, “We ūrī wa ū na uumīte kū?”

Agīcookia atīrī, “Ndī Mūmisiri, ngombo ya mūdū Mūamaleki. Mwathi wakwa aandiganīrie ndarūara, mīthenya itatū ithirīte. ¹⁴ Nītwatharīkīre Negevu ya Akerethi,* na rūgongo rwa būrūri wa Juda, na Negevu ya Kalebu, na tūgīcina Zikilagi.”

¹⁵ Daudi akīmūūria atīrī, “Wahota kūdongoria ūnjikūrūkie kūrī mbūtū iyo īraatharīkīre?”

Mūdū ūcio agīcookia atīrī, “Wihīte na mwihītwa mbere ya Ngai atī ndūkūnjūraga, kana ūneane kūrī mwathi wakwa, na nīngūgūtware, tūikūrūke tūthī kūrīa marī.”

¹⁶ Agītongoria Daudi, magīkūrūka, nao makīmakora kūu, maharaganīte būrūri-inī ūcio, makīrīa na makīnyua, magīkenagia nī ūndū wa ūrīa maatahīte indo nyingī kuuma būrūri wa Afilisti, na kuuma Juda. ¹⁷ Daudi akīmahūūra kuuma hwaī-inī kūrī mairia nginya hwaī-inī wa mūthenya ūyū ūngī, na gūtīrī mūdū o na ūmwe worire, tīga o aanake magana mana arīa maahaicire ngamīra ciao makīūra. ¹⁸ Daudi agīcookia indo ciothe iria Aamaleki maakuuīte, o hamwe na atumia ake eerī. ¹⁹ Gūtīrī kīndū o na kīmwe kīagire: mūdū mwīthī kana mūkūrū, kamwana kana kairītu, indo iria ciothe ciatahītwo kana kīndū o gīothe kīrīa maakuuīte. Daudi agīcookithia indo ciothe. ²⁰ Nake akīoya ndūuru ciothe cia mbūri na ng’ombe, nao andū ake magīcitware mbere ya mahiū marīa mangī, makiugaga atīrī, “Ici nī indo iria Daudi aatahīte.”

²¹ Nīngī Daudi agīkinya harī andū arīa magana meerī arīa maanogete mūno makaremwo nī kūmūrūmīrīra na magatigwo thuutha-hau mūkuru-inī wa Besori. Magīūka gūthagaana Daudi na andū arīa maarī nake. Rīrīa Daudi na andū ake maakuhīrīrie, akīmageithia. ²² No andū arīa othe aaganu na arīa a haaro thīinī wa arūmīrīri a Daudi makiuga atīrī, “Tondū matiathiire hamwe na ithuī-rī, tūtīkūgayana nao indo cia gūtahwo iria tūcookithīte. No rīrī, o mūdū no oe mūtumia wake na ciana athī.”

²³ Daudi agīcookia atīrī, “Aca, ariū a baba, mūtingīka ūguo na indo iria Jehova atūheete. Nīatūgītīre na akaneana mbūtū iria ciatūūkīrīre moko-inī maitū. ²⁴ Nūū ūngīthīkīrīria ūguo mūroiga? Igai rīa mūdū ūrīa watīgīrwo akīrora indo rīkūiganana na rīa ūrīa waikūrūkire agīthī mbaara-inī. Othe mekūgayana o ūndū ūmwe.” ²⁵ Daudi agītua ūndū ūcio ūtuīke kīrīra na watho wa kūrūmagīrīrwo kūu Isiraeli kuuma mūthenya ūcio nginya ūmūthī.

²⁶ Rīrīa Daudi aakinyire Zikilagi, agītūmīra athuuri a Juda arīa maarī arata ake indo imwe cia iria ciatahītwo, akīmeera atīrī, “Gīkī nī kīheo kīanyu harī indo iria itahītwo kuuma kūrī thū cia Jehova.”

²⁷ Agīcitūmīra arīa maarī Betheli, na Ramothu-Negevu, na Jatiri; ²⁸ na arīa maarī Aroeri, na Sifimothu, na Eshitemoa, ²⁹ na Rakali; na arīa maarī matūūra ma Ajerameeli, na Akeni; ³⁰ o na arīa maarī Horoma, na Bori-Ashani, na Athaki, ³¹ na Hebironi; na arīa maarī kūdū guothe kūrīa Daudi na andū ake moorūūrīte.

31

Saūlū Kwīyūraga

¹ Na rīrī, Afilisti makīhūūrana na Isiraeli; nao andū a Isiraeli makīmoorīra, na aīngī ao makīūrāgīrwo kūu Kīrīma-inī kīa Giliboa. ² Afilisti makīhatīrīria Saūlū na ariū ake mūno, na makīūrāga ariū acio ake, Jonathani, na Abinadabu, na Malikishua. ³ Na rīrī, mbaara nīyaneneheire Saūlū mūno mūno, na rīrīa aikia a mīguī maamūkinyīrie, makīmūguraria mūno.

⁴ Nake Saūlū akīra mūkuui wake wa indo cia mbaara atīrī, “Comora rūhiū rwaku rwa njora ūūthece naruo, nīguo andū aya mataruaga matigooke maatheece na maanyarithie.”

No rīrī, mūkuui ūcio wake wa indo cia mbaara agītīgīra mūno, akīrega gwīka ūguo; nī ūndū ūcio Saūlū akīoya rūhiū rwake rwa njora, akīrūgwīra. ⁵ Rīrīa mūkuui wake wa indo cia mbaara onire atī Saūlū nīakua-rī, o nake akīgwīra rūhiū rwake rwa njora, agīkua. ⁶ Nī

* 30:14 Akerethi maarī a mbarī cia Afilisti.

ũndũ ũcio Saũlũ, na ariũ ake atatũ, na mukuui wake wa indo cia mbaara, na andũ ake othe magĩkua hamwe mũthenya o ro ũcio.

⁷ Rĩrĩa andũ a Isiraeli arĩa maarĩ mwena ũcio ũngĩ wa kĩaanda na arĩa maarĩ mũrĩmo wa Jorodani moonire atĩ mbũtũ ya ita ya Isiraeli nĩyoora, na atĩ Saũlũ na ariũ ake nĩmakuĩte-rĩ, magĩtiganĩria matũũra mao makĩũra. Nao Afilisti magĩthiĩ magĩtũũra kuo.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Afilisti magĩthiĩ kũbora ciimba, magĩkora Saũlũ na ariũ ake atatũ makuĩte kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa. ⁹ Nao makĩmũtinia mūtwe na makĩoya indo ciake cia mbaara, magĩcooka magĩtũma andũ mathiĩ bũrũri wothe wa Afilisti makaanĩrĩre ũhoru ũcio thĩinĩ wa hekarũ ya mĩhianano yao ya kũhooywo, na kũrĩ andũ ao. ¹⁰ Makĩiga indo cia Saũlũ cia mbaara thĩinĩ wa hekarũ ya Ashitarothu, na mwĩrĩ wake makĩwoherera rũthingo-inĩ rwa Bethi-Shani.

¹¹ No rĩrĩa andũ a Jabeshi-Gileadi maaiguire ũrĩa Afilisti meekĩte Saũlũ-rĩ, ¹² njamba ciao cia ita igĩthiĩ ũtukũ wothe nginya Bethi-Shani. Makĩruta mwĩrĩ wa Saũlũ na ya ariũ ake atatũ kuuma rũthingo-inĩ rwa Bethi-Shani, na magĩthiĩ nayo Jabeshi, magĩcooka makĩmĩcinĩra kuo. ¹³ Magĩcooka makĩoya mahĩndĩ macio mao na makĩmathika gĩtina-inĩ kĩa mũtĩ wa mũbinde kũu Jabeshi, na makĩihinga kũrĩa irio mĩthenya mũgwanja.

IBUKU RĨA KEERĨ RĨA SAMŪELI

Daudi Kwĩrwo Ũhoro wa Gĩkuũ gĩa Saũlũ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gĩkuũ gĩa Saũlũ, Daudi agĩkorwo aacooka kuuma kūhota Aamaleki na agĩkara kũu Zikilagi mĩthenya iĩrĩ. ² Mũthenya wa itatũ-rĩ, hagĩũka mũndũ oimĩte kambĩ-inĩ ya Saũlũ, arĩ na nguo ndembūkangu na rũkũngũ mĩtwe. Hĩndĩ iĩa aakinyire harĩ Daudi, akĩgũithia thĩ nĩguo amũhe gĩtĩo.

³ Daudi akĩmũũria atĩrĩ, “Wee uumĩte kũ?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kũũra njũrite, ngoima kambĩ-inĩ ya andũ a Isiraeli.”

⁴ Daudi akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ gwĩkĩkĩte atĩa? Ta njĩra.”

Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Andũ nĩmorĩte makoima mbaara-inĩ. Na andũ aingĩ nĩmoor-agĩtwo. Nake Saũlũ na mũriũ Jonathani nĩmakuĩte.”

⁵ Ningĩ Daudi akĩũria mwanake ũcio wamũreheire ũhoro ũcio atĩrĩ, “Ũmenyete atĩa atĩ Saũlũ na mũriũ Jonathani nĩmakuĩte?”

⁶ Mwanake ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩrakorirwo ndĩ hau kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa, na hau nĩho ndĩronire Saũlũ, etiranĩtie na itimũ riake, akirĩi gũkororerwo nĩ ngaari cia ita na ahaici a mbarathi. ⁷ Rĩrĩa eehũgũrire, akĩnyona, na akĩnjĩta, na nĩ ngĩmũũria atĩrĩ, ‘Ũngĩenda ngwĩkĩre atĩa?’

⁸ “Nake akĩnjũũria atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ ũ?’

“Ngĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ Mũamaleki.’

⁹ “Ningĩ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ũka haha ũnjũrage! Nĩ ndĩ na ruo rũnene mũno rwa gĩkuũ, no ndĩ o muoyo.’

¹⁰ “Nĩ ũndũ ũcio ngĩthiĩ harĩ we, ngĩmũũraga, tondũ nĩndamenyire atĩ arĩkĩtie kũgũa ndekũhona. Ngĩruta thũmbĩ iĩa yarĩ mĩtwe wake, na mũrĩnga ũrĩa warĩ guoko gwake, na nĩcio indo irĩa ndarehera mwathi wakwa.”

¹¹ Hĩndĩ iyo Daudi na andũ othe arĩa maarĩ nake makĩnyiita nguo ciao, magĩcitembũranga. ¹² Nao magĩcakaya, na makĩrĩra, o na makĩthĩnga kũrĩa irio nginya hwaĩ-inĩ, nĩ ũndũ wa Saũlũ na mũriũ Jonathani, o na nĩ ũndũ wa mbũtũ cia ita cia Jehova, na nyũmba ya Isiraeli, tondũ nĩmooragĩtwo na rũhiũ rwa njora.

¹³ Daudi akĩũria mwanake ũcio wamũreheire ũhoro atĩrĩ, “Wee uumĩte kũ?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũriũ wa mũndũ wa kũngĩ, Mũamaleki.”

¹⁴ Daudi akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩrĩragiririe wĩtigĩre gũtambũrũkia guoko gwaku ũũrage mũitĩririe maguta wa Jehova?”

¹⁵ Ningĩ Daudi agĩta ũmwe wa andũ ake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ, ũmũũrage!” Nake akĩmũringa, agĩkua. ¹⁶ Nĩgũkorwo Daudi aamwĩrĩre atĩrĩ, “Thakame yaku irogũcookerera. Kanua gaku we mwene nĩko kaaruta ũira wa gũgũũkĩrĩra, rĩrĩa uugire atĩrĩ, ‘Nĩndĩrooragire mũitĩririe maguta wa Jehova.’”

Daudi Gũcakaĩra Saũlũ na Jonathani

¹⁷ Nake Daudi agĩcakaĩra Saũlũ na mũriũ Jonathani, ¹⁸ na agĩathana atĩ andũ a Juda marutwo icakaya rĩrĩ rĩitagwo rwĩmbo rwa ũta (narĩo rĩandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Jasharu):

¹⁹ “Wee Isiraeli, riiri waku ũũragĩtwo irĩma-inĩ ciaku.

Hĩ, kaĩ andũ arĩa njamba nĩmagwĩte-ĩ!

²⁰ “Ũhoro ũyũ ndũkaheanwo Gathu,

o na ndũkanĩrĩrwo njĩra-inĩ cia Ashikeloni,*

nĩguo airĩtu a Afilisti matigacanjamũke,

na nĩguo airĩtu a andũ acio mataruaga matigakene.

* 1:20 Matũũra ma Gathu na Ashikeloni maarĩ ma Afilisti.

²¹ “Atĩrĩrĩ, inyuĩ irĩma cia Giliboa,
mũroaga kũgĩa na ime kana mbura,
o na kana mĩgũnda ĩngĩciara ngano ya kũrutwo igongona.
Nĩgũkorwo kũu nĩkuo ngo ya mũndũ ũrĩa njamba yathaahĩirio,
ngo ĩyo ya Saũlũ ndĩkahuurwo na maguta rĩngĩ.[†]

²² Kuuma kũrĩ thakame ya arĩa moragĩtwo,
na kuuma kũrĩ mĩrĩ ya andũ acio njamba,
ũta wa Jonathani ndũrĩ wahũndũka tũhũ,
kana rūhiũ rwa njora rwa Saũlũ rũkahũndũka ũtheri.

²³ “Saũlũ na Jonathani,
marĩ muoyo nĩmendetwo na maarĩ andũ ega,
o na gĩkuũ-inĩ matiatiganire.
Maahanyũkaga gũkĩra nderi,
maarĩ hinya gũkĩra mĩrũũthi.

²⁴ “Inyuĩ airĩtu a Isiraeli,
rĩrĩrai Saũlũ,
ũrĩa wamũhumbaga nguo ndune ta gakarakũ na ikagemio,
nĩwe wagemagia nguo cianyu na indo cia thahabu.

²⁵ “Hĩ, kaĩ andũ arĩa njamba nĩmagwĩrĩre mbaara-inĩ-ĩ!
Jonathani nĩmũkuũ, akooragĩrwo irĩma-inĩ ciaku.

²⁶ Nĩ ndĩ na kĩa na nĩ ũndũ waku Jonathani, wee mũrũ wa baba;
nĩ nĩndĩrakwendete mũno.
Wendo waku kũrĩ nĩ ũraarĩ wa magegania,
Nĩ wa kũgegania ũgakĩra wendo wa andũ-a-nja.

²⁷ “Hĩ, kaĩ andũ arĩa njamba nĩmagwĩte-ĩ!
Indo cia mbaara nĩithirĩte!”

2

Daudi Gũitĩrĩrio Maguta Athamakĩre Juda

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa ihinda rĩu, Daudi agĩtũirĩa ũhoro harĩ Jehova, akĩũria atĩrĩ,
“Nyambate thiĩ itũũra-inĩ rĩmwe rĩa matũũra ma Juda?”

Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ambata.”

Nake Daudi akĩũria atĩrĩ, “Nĩ rĩrĩkũ ngũthiĩ?”

Nake Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Thiĩ Hebironi.”

² Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩambata agĩthiĩ Hebironi na atumia ake eerĩ, Ahinoamu ũrĩa Mũjezireeli, na Abigaili ũrĩa warĩ mũtumia wa ndigwa wa Nabali ũrĩa woimĩte Karimeli.
³ Nĩngĩ Daudi agĩthiĩ hamwe na andũ arĩa aarĩ nao, o mũndũ na andũ a nyũmba yake, nao magĩtũũra Hebironi, na matũũra-inĩ makuo. ⁴ Hĩndĩ ĩyo andũ a Juda magĩũka Hebironi, magĩtĩrĩria Daudi maguta kuo, atuĩke mũthamaki wa nyũmba ya Juda.

Rĩrĩa Daudi eerirwo atĩ andũ a Jabeshi-Gileadi nĩo maathikire Saũlũ-rĩ, ⁵ agĩtũma andũ kũrĩ andũ a Jabeshi-Gileadi makameere atĩrĩ, “Jehova aromũrathima nĩ ũndũ nĩmuonanĩtie ũtugi kũrĩ mwathi wanyu Saũlũ na ũndũ wa kũmũthika. ⁶ Jehova aromuonia ũtugi na wĩhokeku wake, o na nĩ nĩngũmwĩka maũndũ mega ta macio nĩ ũndũ nĩmwĩkĩte ũndũ ũcio. ⁷ Na rĩrĩ, ũmĩrĩriai mĩtuĩke njamba, nĩgũkorwo Saũlũ mwathi wanyu nĩakuĩte, nao andũ a nyũmba ya Juda nĩmanjitĩrĩrie maguta nduĩke mũthamaki wao.”

Mbaara Gatagatĩ ka Nyũmba ya Daudi na ya Saũlũ

[†] 1:21 Ngo ciakagwo na njũũ, na ikahakwo maguta nĩguo citũũre mũno.

⁸ Mahinda macio, Abineri mūrū wa Neri, mūnene wa mbūtū cia ita cia Saülū, nioete Ishi-Boshethu mūrū wa Saülū akamūtwaru Mahanaimu. ⁹ Akīmūtua mūthamaki wa Gileadi, na wa Aashuri, na Jezireeli, na wa Efiraimu, na Benjamini, na wa Isiraeli guothe.

¹⁰ Nake Ishi-Boshethu mūrū wa Saülū aarī wa mīaka mīrongo ina hīndī irīa aatuikire mūthamaki wa Isiraeli, agīthamaka mīaka irī. No rīrī, nyūmba ya Juda yarūmīrīre Daudi. ¹¹ Ihinda rīrīa Daudi aarī mūthamaki kuu Hebironi agīthamakīra nyūmba ya Juda, rīarī mīaka mūgwanja na mīeri itandatū.

¹² Abineri mūrū wa Neri, hamwe na andū a Ishi-Boshethu mūrū wa Saülū, makiuma Mahanaimu magīthī Gibeoni. ¹³ Joabu mūrū wa Zeruia na andū a Daudi makiumagara, magītūngana nao karia-inī ka Gibeoni. Gikundi kīmwe gīgīkara thī mwena ūmwe wa Karia kau na gikundi kīu kīngī gīgīkara mwena ūcio ūngī.

¹⁴ Hīndī iyo Abineri akīra Joabu atīrī, “Nī tueo aanake amwe mokīre marūe marī mbere iitū.”

Joabu agīcookia atīrī, “Ūguo nī wega, nī meeke ūguo.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio makīrūgama magītarwo, andū ikūmi na eerī a Abenjamini na Ishi-Boshethu mūrū wa Saülū, na ikūmi na eerī a Daudi. ¹⁶ Hīndī iyo o mūdū akīnyīta mūdū ūrīa merēkanīre mūtwe, akīmūtheeca na rūhiū mbaru-inī ciake, nao makīgūanīra thī o ro hamwe. Nī ūndū ūcio kūdū kuu gūgītū Helikathu-Hazurimu, na gwī kuu Gibeoni.

¹⁷ Mbaara ikīrūa mūno mūthenya ūcio, nake Abineri na andū a Isiraeli makīhootwo nī andū a Daudi.

¹⁸ Nao ariū atatū a Zeruia maarī ho: Nao nī Joabu, na Abishai, na Asaheli. Na rīrī, Asaheli aarī mūhūthū magūrū, akagīa ihenya o ta thwariga. ¹⁹ Nake agīteng’eria Abineri atekūgarūrūka na mwena wa ūrīo kana wa ūmotho, amūingatithīe. ²⁰ Nake Abineri akīrora na thuutha wake, akīuria atīrī, “Asaheli, kaarī we?”

Nake agīcookia atīrī, “Iī nī nī.”

²¹ Nake Abineri akīmūwīra atīrī, “Garūrūka na mwena wa ūrīo kana wa ūmotho; ūnyīte mwanake ūmwe na ūmūtunye indo ciake cia mbaara.” No Asaheli ndaigana gūtiga kūmūhanyūkia.

²² O rīngī, Abineri agīkaania Asaheli, akīmūwīra atīrī, “Tiga kūdeng’eria! Kīrīa kīngītūma ngūūrage, nī kī? Ingīhota atīa kūng’ethanīra na mūrū wa nyūkwa Joabu?”

²³ No Asaheli ndatigire kūmūhanyūkia; nī ūndū ūcio Abineri agītheeca Asaheli na mūthia wa itimū rīake, narīo itimū rīkiumanīra na mūgongo. Nake akīgūa hau agīkua o hīndī iyo. Na mūdū o wothē aakinya hau Asaheli aagwīte akuīte, akarūgama ho.

²⁴ No Joabu na Abishai magīteng’eria Abineri, narīo rīua rīgīthūa-rī, magīkinya kīrīma-inī kīa Ama, kīrīa kīrī hakuhī na Gia, njīra ya gūthī werū-inī wa Gibeoni. ²⁵ Hīndī iyo andū a Benjamini magīcookanīra hamwe, makīrūmīrīra Abineri. Nao magīthondeka gīkundi thīnī wao, makīrūgama igūrū rīa kīrīma.

²⁶ Abineri agīta Joabu aanīrīre, akīmūwīra atīrī, “Rūhiū rwa njora rūgūtūūra rūni-inanaga nginya tene? Anga ndūramenya atī ūhoro ūyū ūkaarīgīrīra na ūrūrū? Ūgūikara nginya rī ūterīte andū aku matige gūteng’eria ariū a ithe wao?”

²⁷ Joabu agīcookia atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Ngai atūūraga muoyo, korwo ndūnaaria-rī, andū aya mangīathī o na mbere gūteng’eria ariū a ithe wao nginya rūciinī.”

²⁸ Nī ūndū ūcio Joabu akīhuha karumbeta,* nao andū othe makīrūgama; matiacookire kūhanyūkia Isiraeli kana kūrūa rīngī.

²⁹ Ūtukū ūcio wothē Abineri na andū ake magītuīkanīra Araba. Makīringa Jorodani, magīthī na mbere matuīkanīrie Bithironi guothe, na magīkinya Mahanaimu.

³⁰ Nake Joabu agītiga gūteng’eria Abineri, akīhūdūka agīcookanīrīra andū ake othe. Andū ikūmi na kenda a Daudi makīoneka matiarī ho, Asaheli atatarītū. ³¹ No andū a Daudi nīmooragīte andū a Benjamini magana matatū ma mīrongo itandatū arīa maarī na Abineri. ³² Nao makīoya Asaheli, makīmūthika mbīrīra-inī ya ithe kuu Bethilehemu. Nīngī Joabu na andū ake magīthī ūtukū wothē, magīkinya Hebironi gūgīkīa.

* 2:28 Karumbeta kaahuhagwo kuonania kwambīrīra kwa haaro kana kūrīka kwayo.

3

¹ Na rīrī, mbaara gatagatī ka nyumba ya Saūlū na nyumba ya Daudi niyatūūrire ihinda iraaaya. Daudi agīkīrīrīria kūgīa hinya; nayo nyumba ya Saūlū īgīkīrīrīria kwaga hinya.

² Nike Daudi nīagīire na ciana cia aanake arī kūu Hebironi:

Mūriū wake wa irigithathi eetagwo Amunoni ūrīa waciarītwo nī Ahinoamu ūrīa Mūjezireeli;

³ Mūriū wa keerī eetagwo Kileabu ūrīa waciarītwo nī Abigaili ūrīa warī mūtumia wa ndigwa wa Nabali ūrīa Mūkarimeli;

na wa gatatū aarī Abisalomu ūrīa waciarītwo nī Maaka mwarī wa Talimai mūthamaki wa Geshuru;*

⁴ wa kana aarī Adonija ūrīa waciarītwo nī Hagithu;

wa gatano aarī Shefatia ūrīa waciarītwo nī Abitali;

⁵ na wa gatandatū aarī Ithireamu mūrū wa Egila mūtumia wa Daudi.

Acio nīo maaciarīrwo Daudi kūu Hebironi.

Abineri Gūthī kūrī Daudi

⁶ Hīndī ya mbaara ya nyumba ya Saūlū na nyumba ya Daudi, Abineri no kūgīa aagīaga na hinya arī thīnī wa nyumba ya Saūlū. ⁷ Na rīrī, Saūlū nī arī na thuriya yetagwo Rizipa mwarī wa Aia. Nike Ishi-Boshethu akīūria Abineri atīrī, “Wakomire na thuriya ya baba nīkī?”

⁸ Abineri nīarakarire mūno tondū wa kwīrwo ūguo nī Ishi-Boshethu, nake akīmūcook-eria atīrī, “Kaī ndīkīrī mūtwe wa ngui mwena-inī wa Juda? Ūmūthī ūyū nī ndī rūmwē na nyumba ya thoguo Saūlū na andū a nyumba yake na arata. Nī ndirī ndaamūneana kūrī Daudi. No rīu ūranjīra atī nīhītītie ihītia ūhoro-inī ūkonī mūdū-wa-nja ūyū! ⁹ Ngai arothūūra, nī Abineri, na anjīke ūūru makīria, ingīaga kūhingīria Daudi ūrīa Jehova aamwīrīre na mwīhītwa, ¹⁰ na ndute ūthamaki nyumba-inī ya Saūlū, na ndūgamie gītī kīa Daudi kīa ūnene igūrū wa Isiraeli na Juda, kuuma Dani nginya Birishiba.”† ¹¹ Ishi-Boshethu ndaigana kwīra Abineri ūndū ūngī tondū nīamwītīgīrīte.

¹² Ningī Abineri agītūma andū kūrī Daudi makamwīre atīrī, “Būrūri ūyū nī waū? Nītūgīe na kīrīkanīro nawe, na nīngūgūteithia ngūrehere andū a Isiraeli othe mwena waku.”

¹³ Nike Daudi akiuga atīrī, “Ūguo nī wega. Nītūkūgīa na kīrīkanīro nawe. No nī harī ūndū ūmwē ngwenda wīke: ndūkanooke mbere yakwa angīkorwo ndūkarehe Mikali mwarī wa Saūlū hīndī īrīa ūgooka kūnyona.” ¹⁴ Ningī Daudi agītūma andū kūrī Ishi-Boshethu mūrū wa Saūlū makamwīre atīrī, “Nengera mūtumia wakwa Mikali, ūrīa ndagūrīre na ikonde igana rīmwe cia Afilisti.”

¹⁵ Nī ūndū ūcio Ishi-Boshethu agīathana Mikali agīrwo kuuma kūrī mūthuriwe Palitieli mūrū wa Laishi. ¹⁶ No rīrī, mūthuriwe, agītwarana nake, agīthī amūrūmīrīre akīrīraga nginya Bahurimu. Hīndī īyo Abineri akīmwīra atīrī, “Cooka mūcī!” Nī ūndū ūcio agīcooka mūcī.

¹⁷ Nike Abineri akīaranīria na athuuri a Isiraeli akīmeera atīrī, “Kwa ihinda nīmūko-retwo mwīrīrīrie gūtua Daudi mūthamaki wanyu. ¹⁸ Mūtīgīke ūguo rīu! Nīgūkorwo Jehova nīerire Daudi atīrī, ‘Na ūndū wa ndungata yakwa Daudi nīngahonokia andū akwa a Isiraeli kuuma guoko-inī kwa Afilisti na kuuma guoko-inī gwa thū ciao ciothe.’”

¹⁹ Nike Abineri nīacookire akīaranīria na andū a Benjamini. Agīcooka agīthī Hebironi akeere Daudi maūdū mothe marīa Isiraeli na nyumba yothe ya Benjamini meendaga gwīka. ²⁰ Rīrīa Abineri, ūrīa warī na andū mīrongo īrī ookire kūrī Daudi kūu Hebironi, Daudi akīmūrūgithīria iruga hamwe na andū ake. ²¹ Hīndī īyo Abineri akīra Daudi atīrī, “Reke thī o ro rīu ngacookanīrīrie andū a Isiraeli othe nī ūndū wa mūthamaki mwathi wakwa, nīgeetha marīkanīre nawe, na nīguo ūthamakagīre o kūrīa guothe ngoro yaku īrīrīrie.” Nī ūndū ūcio Daudi agītūma Abineri athī, nake agīthī na thayū.

* 3:3 Geshuru warī ūthamaki mūnini wa Ashuri, na nīkuo Abisalomu oorīre (13:37, 38; 14:23). † 3:10 Kuuga “kuuma Dani nginya Birishiba” nī kuuga būrūri wothe wa Isiraeli (Atiir 20:1).

Joabu Kūūraga Abineri

²² Hīndī o iyo andū a Daudi, na Joabu magĩcooka kuuma mbaara-inĩ, na magĩtũka na indo nyingĩ iria maatahĩte. No Abineri ndaarĩ hamwe na Daudi kũu Hebironi, tondũ Daudi nĩamwĩrite athiĩ, nake agĩthiĩ na thayũ. ²³ Rĩrĩa Joabu na thigari ciothe iria ciarĩ hamwe nake maakinyire-rĩ, akĩrwo atĩ Abineri mūrũ wa Neri nĩokĩte kūrĩ mũthamaki, na atĩ mũthamaki nĩarekire athiĩ, nake agĩthiĩ na thayũ.

²⁴ Nĩ ūndũ ūcio Joabu agĩthiĩ kūrĩ mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũguo weka? Ta kĩone, Abineri nĩokire kūrĩ wee. Ūrekire athiĩ nĩkĩ? Rĩu nĩagĩthiire! ²⁵ Wee nĩũũ atĩ Abineri mūrũ wa Neri egũũkĩte gũkũheenĩ na gũthigaana mĩthiire yaku, na amenye maũndũ marĩa mothe ũreka.”

²⁶ Hīndī ĩrĩa Joabu oimire harĩ Daudi, agĩtũma andũ makinyĩre Abineri, nao makĩmũ-cookia kuuma gĩthima-inĩ gĩa Sira. No Daudi ndaigana kũmenya ũhoru ūcio. ²⁷ Na rĩrĩ, rĩrĩa Abineri aacookire Hebironi, Joabu akĩmũtwara keheri-inĩ kĩhingo-inĩ, ta ekwenda kwaria nake na hitho. Na marĩ hau, akĩmũtheeca nda agĩkua, nĩguo arĩhĩrie thakame ya mūrũ wa nyina Asaheli.

²⁸ Thuutha ūcio, rĩrĩa Daudi aigũire ũhoru ūcio, akiuga atĩrĩ, “Nĩ na ũthamaki wakwa tũtirĩ na ihĩtia nginya tene mbere ya Jehova ũhoru-inĩ wa thakame ya Abineri mūrũ wa Neri. ²⁹ Thakame yake ĩrocookerera Joabu na nyũmba ya ithe yothe! Nayo nyũmba ya Joabu ndikanaage mũndũ ũmwe ũrĩ na kĩronda gĩkuura thakame, kana mangũ, kana mũndũ ũrĩthiiga na mĩtĩ, kana mũndũ ũũragĩtwo na rūhiũ rwa njora, kana mũndũ wagĩte irio.”

³⁰ (Joabu na Abishai mūrũ wa nyina mooragire Abineri tondũ nĩooragĩte Asaheli mūrũ wa nyina wao mbaara-inĩ kũu Gibeoni.)

³¹ Hīndī iyo Daudi akĩra Joabu na andũ othe arĩa aarĩ nao atĩrĩ, “Tembũrangai nguo cianyu na mwĩhumbe makũnia, na mũthiĩ mũgĩcakayaga mbere ya Abineri.” Nake Daudi ūcio mũthamaki agĩthiĩ arũmĩrĩre ndayaya ĩrĩa yakuuĩte kĩimba. ³² Nao magĩthika Abineri kũu Hebironi, nake mũthamaki akĩrĩa aanĩrĩre hau mbĩrĩa-inĩ ya Abineri. O nao andũ othe makĩrĩa.

³³ Mũthamaki akĩina icakaya rĩrĩ nĩ ūndũ wa Abineri:
“Abineri nĩaragĩrĩrwo nĩgũkua ta andũ arĩa moinaga watho?

³⁴ Moko maku matiarĩ moohe,
namo magũrũ maku matiarĩ moohe na nyororo.
Wagũire o ta mũndũ ũrĩa ũgũũaga mbere ya andũ arĩa aaganu.”
Nao andũ othe makĩrĩa rĩngĩ nĩ ūndũ wake.

³⁵ Nĩngĩ andũ othe magĩtũka na makĩringĩrĩa Daudi arĩe irio gũtanatuka, no Daudi akĩhĩta na mwĩhĩtwa, akiuga atĩrĩ, “Ngai arothũũra, o na anjĩke ũũru makĩria, ingĩcama irio kana kĩndũ kĩngĩ rĩa rĩtanathũa!”

³⁶ Nao andũ acio othe maakĩona ũrĩa gwaithiĩ magĩkena; ti-itherũ, maũndũ mothe marĩa mũthamaki eekire nĩmamakenirie. ³⁷ Nĩ ūndũ ūcio andũ othe na Isiraeli guothe makĩmenya mũthenya ūcio atĩ mũthamaki ndaarĩ na itemi ũhoru-inĩ wa gĩkuũ kĩa Abineri mūrũ wa Neri.

³⁸ Nĩngĩ mũthamaki akĩra andũ ake atĩrĩ, “Kaĩ mũtaramenya atĩ mũndũ mũnene na ũrĩ igweta mũno nĩarĩkitie gũkua ũmũthĩ thĩinĩ wa Isiraeli? ³⁹ Na rĩrĩ, ũmũthĩ, o na gũkorwo ndĩmũitĩrĩrie maguta ndũke mũthamaki, ndirĩ na hinya, nao ariũ aya a Zeruia marĩ na hinya mũno kũngĩra. Jehova arorĩhia mwĩki ũũru kũringana na ciiko ciake njũru!”

4

Ishi-Boshethu Kūūragwo

¹ Na rĩrĩ, hīndī ĩrĩa Ishi-Boshethu mūrũ wa Saũlũ aaigũire atĩ Abineri nĩakuĩrĩre kũu Hebironi-rĩ, akĩrwo nĩ hinya, nao andũ othe a Isiraeli makĩmaka. ² Nake mūrũ wa Saũlũ aarĩ na andũ eerĩ arĩa maarĩ atongoria a ikundi cia gũtharĩkanĩra. Ūmwe eetagwo Baana na ūcio ũngĩ Rekabu; maarĩ ariũ a Rimoni ũrĩa Mũbeerothi wa mũhĩrĩa

wa Benjamini; Beerothu gūtaragwo ta gĩcunjĩ kĩa Benjamini, ³ tondũ andũ a Beerothu nĩmoorĩire Gitaimu na matũũrĩte kuo ta andũ a kũngĩ nginyagia ũmũthĩ.

⁴ (Jonathani mūrũ wa Saũlũ aarĩ na mūrĩũ wonjete magũrũ meerĩ. Aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ĩtano rĩrĩa ũhoru wa Saũlũ na Jonathani wamakinyĩire kuuma Jezireeli. Nake mūreri wake akĩmũkuua, akĩũra; no rĩrĩa aahiũhĩte akĩũra-rĩ, mwana ũcio akĩgũa agĩtuĩka kĩonje. Rĩitwa rĩake rĩarĩ Mefiboshethu.)

⁵ Nake Rekabu na Baana, ariũ a Rimoni ũrĩa Mũbeerothi, magĩthĩ marorete nyũmba-inĩ ya Ishi-Boshethu, na magĩkinya kuo rĩrĩa gũkoragwo kũrĩ ũrugarĩ mũthenya, rĩrĩa aahurũkĩte mĩaraho. ⁶ Nao makĩingĩra nyũmba ya thĩinĩ metuĩte ta meendaga gũkuua ngano, makĩmũtheeca nda. Nake Rekabu na mūrũ wa nyina Baana makĩũra.

⁷ Maingĩrĩre nyũmba hĩndĩ ĩrĩa aakomete gĩtanda-inĩ nyũmba yake ya toro. Maarĩkia kũmũtheeca na kũmũũraga, magĩtinia mūtwe wake. Makĩũkuua, magĩthĩ ũtukũ wotho magerete njĩra ya Araba. ⁸ Magĩtwarĩra Daudi mūtwe wa Ishi-Boshethu kũu Hebironi, makĩĩra mũthamaki atĩrĩ, “Ĩ ũyũ mūtwe wa Ishi-Boshethu mūrũ wa Saũlũ, thũ yaku, ũrĩa wageragia gũkũũraga. Ũmũthĩ nĩguo Jehova arĩhĩria mwathi wakwa mũthamaki gwĩ Saũlũ na rũciarũ rwake.”

⁹ Nake Daudi agĩcookeria Rekabu na Baana, mūrũ wa nyina, ariũ a Rimoni ũrĩa Mũbeerothi atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa ũhonoketie kuuma mathĩina-inĩ mothe, ¹⁰ rĩrĩa mũndũ aanjĩĩre atĩrĩ, ‘Saũlũ nĩakuĩte’, agĩiciiria atĩ nĩ ũhoru mwega andehera, ndamũnyiitire ngĩmũũragĩra kũu Zikilagi. Kĩu nĩkĩo kĩheo kĩrĩa ndamũheire nĩ ũndũ wa ndũmĩrĩrĩ ĩyo yake! ¹¹ Akĩrĩ makĩria atĩa, hĩndĩ ĩrĩa andũ aaganu moragĩte mũndũ ũtarĩ na ihĩtia thĩinĩ wa nyũmba yake akomete ũrĩrĩ-inĩ wake, githĩ ndiagĩrĩrwo nĩ gwĩtia thakame yake kuuma moko-inĩ manyu na ndĩmweherie muume thĩ!”

¹² Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩatha andũ ake, nao makĩmooraga. Makĩmatinia moko na magũrũ, na magĩcuuria mĩrĩ yao hau karia-inĩ kũu Hebironi. No rĩrĩ, makĩoya mūtwe wa Ishi-Boshethu na makĩũthika mbĩrĩra-inĩ ya Abineri kũu Hebironi.

5

Daudi Gũtuĩka Mũthamaki wa Isiraeli Guothe

¹ Na rĩrĩ, mĩhĩrĩga yotho ya Isiraeli igĩthĩ kũrĩ Daudi kũu Hebironi ĩkĩmwĩra atĩrĩ, “Ithũĩ tũrĩ a mũthiimo waku na thakame yaku. ² Ihinda rĩrĩa Saũlũ aarĩ mũthamaki witũ-rĩ, wee nĩwe watongoragia mbũtũ cia Isiraeli igĩthĩ ita. Nake Jehova agĩkwĩra atĩrĩ, ‘Wee nĩũgatuĩka mũrĩithi wa andũ akwa a Isiraeli, na ũtuĩke mwathi wao.’”

³ Rĩrĩa athuuri othe a Isiraeli maathĩite Hebironi kũrĩ Mũthamaki Daudi, mũthamaki nĩagĩire na kĩrĩkanĩro nao mbere ya Jehova o kũu Hebironi, nao magĩitĩrĩra Daudi maguta mūtwe atuĩke mũthamaki wa Isiraeli.*

⁴ Daudi aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩtatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka mĩaka mĩrongo ĩna. ⁵ Aathamakĩire Juda mĩaka mũgwanja na mĩeri ĩtandatũ arĩ Hebironi, na agĩthamaka Isiraeli guothe mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ arĩ Jerusalemu.

Daudi Gũtooria Jerusalemu

⁶ Mũthamaki na andũ ake magĩthĩ Jerusalemu magatharĩkire Ajebusi, arĩa matũũraga kuo. Nao Ajebusi makĩĩra Daudi atĩrĩ, “Ndũgũtoonya gũkũ; tondũ andũ arĩa megũkũ-gĩrĩrĩra ũtoonye nĩ arĩa atumumu na cionje.” Tondũ meĩraga atĩrĩ, “Daudi ndangĩhota gũtoonya kuo.” ⁷ No rĩrĩ, Daudi nĩatunyanire kĩhitho kĩa hinya gĩa Zayuni, na nĩkĩo gĩĩtagwo itũũra inene rĩa Daudi.

⁸ Mũthenya o ro ũcio Daudi akiuga atĩrĩ, “Mũndũ wotho ũngĩtooria Ajebusi no agerire mũtarũ-inĩ wa maaĩ nĩguo akinyĩre andũ acio ‘mathuaga na atumumu’ o acio thũ cia Daudi.” Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga moige atĩrĩ, “‘Andũ atumumu na arĩa mathuaga’ matigatoonya nyũmba ya ũthamaki.”

* 5:3 Rĩrĩ rĩarĩ rita rĩa gatatũ rĩa Daudi gũitĩrĩro maguta, na rĩarĩ rĩa kuonania atĩ we aarĩ mũthamaki wa Isiraeli yotho.

⁹ Nake Daudi agītũūra kīhitho-inĩ kũ kĩa hinya, agīgītua itũūra inene rĩa Daudi. Nake Daudi agĩakĩrĩra itũūra rĩu inene kuuma Milo arĩcooketie na thĩinĩ. ¹⁰ Daudi agĩkĩrĩrĩra kũgĩa na hinya tondũ Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe aarĩ hamwe nake.

¹¹ Na rĩrĩ, Hiramũ mũthamaki wa Turo agītũmĩra Daudi andũ, hamwe na mĩgogo ya mĩtarakwa, na atharamara, na aaki na mahiga, nao magĩakĩra Daudi nyũmba ya ũthamaki. ¹² Nake Daudi akĩmenya atĩ Jehova nĩamũhaandĩte atuĩke mũthamaki wa Isiraeli na agatũũgĩria ũthamaki wake nĩ ũndũ wa andũ ake a Isiraeli.

¹³ Aarĩkia kuuma Hebironi, Daudi nĩagĩire na thuriya ingĩ na akĩhikia atumia kũu Jerusalemu, na agĩciarĩrwo aanake na airĩtu angĩ. ¹⁴ Maya nĩmo marĩitwa ma ciana iria aaciarĩre kũu Jerusalemu: Shamua, na Shobabu, na Nathani, na Solomoni,[†] ¹⁵ na Ibiharu, na Elishua, na Nefegu, na Jafia, ¹⁶ na Elishama, na Eliada, na Elifeleti.

Daudi Kũhoota Afilisti

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Afilisti maaigũire atĩ Daudi nĩaitĩrĩrio maguta agatuĩka mũthamaki wa Isiraeli, makĩambata magĩthĩĩ na mbũtũ ciao ciothe makamũcarie, no Daudi aigua ũhoru ũcio agĩkũrũka agĩthĩĩ kīhitho-inĩ kĩa hinya. ¹⁸ Na rĩrĩ, Afilisti nĩmokĩte na makeyaragania gĩtuamba-inĩ kĩa Refaimu; ¹⁹ nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtuĩria ũhoru kũrĩ Jehova, akĩmũũria atĩrĩ, “Thĩĩ ngatharĩkĩre Afilisti? Nĩũkũmaneana kũrĩ nĩ?”

Nake Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Thĩĩ, nĩgũkorwo ti-itherũ nĩ ngũneana Afilisti kũrĩ we.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩthĩĩ Baali-Perazimu, na agĩtooreria Afilisti kuo. Akiuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa maaĩ moinaga, noguo Jehova aharaganĩtie thũ ciakwa mbere yakwa.” Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagiĩtwo Baali-Perazimu. ²¹ Nao Afilisti magĩtiganĩria mĩhianano yao kũu, nake Daudi na andũ ake makĩmĩoya magĩthĩĩ nayo.

²² Afilisti nĩmambatire o rĩngĩ makĩaragania Gĩtuamba-inĩ kĩa Refaimu; ²³ nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtuĩria ũhoru harĩ Jehova, nake Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga kwambata ũthĩĩ ũrũngĩrĩrie, no thiũrũrũka ũmoime na thuutha, ũmatharĩkĩre ũmarutĩtie na mbere ya mĩtĩ ya mĩkũngũgũ. ²⁴ Rĩrĩa ũrĩgua mũkubio uumĩte igũrũ rĩa mĩtĩ ya mĩkũngũgũ-rĩ, thĩĩ narua, tondũ ũguo nĩkuonania atĩ Jehova nĩathiĩte mbere yaku nĩguo ahũũre mbũtũ cia Afilisti.” ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩka o ta ũrĩa Jehova aamwathĩte, akĩhũũra Afilisti amarutĩtie Gibeoni, o nginya Gezeri.

6

Ithandũkũ Kũreehwo Jerusalemu

¹ O rĩngĩ, Daudi agĩcookanĩrĩria andũ arĩa maarĩ njamba a Isiraeli othe, nao maarĩ ngiri mĩrongo ĩtatũ. ² Daudi arĩ hamwe na andũ acio ake othe magĩthĩĩ moimĩte Baala kũu Juda makambatie ithandũkũ rĩa Ngai marĩrute kuo, ithandũkũ rĩrĩa rĩĩtanĩtio na Rĩitwa Rĩake, naguo ũguo nĩ ta kuuga Rĩitwa rĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ũrĩa ũikaraga gatagatĩ ka makerubi marĩa marĩ igũrũ rĩa ithandũkũ rĩu. ³ Nao makĩgĩrĩra ithandũkũ rĩa Ngai ngaari-inĩ njerũ ya ng’ombe, makĩrĩruta nyũmba ya Abinadabu, ĩrĩa yarĩ kĩrĩma-inĩ. Nao Uza na Ahio, ariũ a Abinadabu, nĩo maatongoretie ngaari ĩyo njerũ ⁴ ĩrĩ na ithandũkũ rĩu rĩa Ngai igũrũ rĩayo, nake Ahio nĩwe warĩtongoretie. ⁵ Nake Daudi na nyũmba yotho ya Isiraeli maarũũhagia na hinya wao wotho marĩ mbere ya Jehova, makaina nyĩmbo na inanda cia kīnũbi, na inanda cia mũgeeto, na tũhembe, na njingiri na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba.

⁶ Hĩndĩ ĩrĩa maakinyire kīhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Nakoni, ndegwa ikĩhĩngwo, Uza agĩtambũrũkia guoko akanyĩtĩrĩra ithandũkũ rĩa Ngai tondũ ndegwa nĩ ciahĩngĩtwo.

⁷ Namo marakara ma Jehova magĩakanĩra Uza tondũ wa gĩko kũu gĩa kwaga gĩtĩo; Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩmũgũtha akĩgũa, agĩkuĩra hakuhĩ na ithandũkũ rĩa Ngai.

⁸ Nake Daudi akĩrakara tondũ mang’ũrĩ ma Jehova nĩmookĩrĩre Uza, na nginya ũmũthĩ handũ hau hetagwo Perez-Uza.

[†] 5:14 Ici inya ciarĩ ciana cia Bathisheba (1Maũ 3:5).

⁹ Nake Daudi agĩtigira Jehova mũthenya ũcio, akĩũria atĩrĩ, “Ngaahota atĩa kũinũkia ithandũkũ rĩrĩ rĩa Jehova?” ¹⁰ Nake ndetikĩrĩre gĩtwara ithandũkũ rĩu rĩa Jehova kũu aatũire, itũũra-inĩ inene rĩa Daudi. Handũ ha ũguo, aarĩtwarĩre kwa Obedi-Edomu ũrĩa Mũgiiti. ¹¹ Ithandũkũ rĩu rĩa Jehova rĩgĩkara nyũmba-inĩ ya Obedi-Edomu ũrĩa Mũgiiti mĩeri itatũ, nake Jehova akĩmũrathima hamwe na nyũmba yake yothē.

¹² Na rīrī, Mūthamaki Daudi akīrwo atīrī, “Jehova nīarathimīte nyūmba ya Obedi-Edomu na kīrīa gīothe arī nakīo, tondū wa ithandūkū rīa Ngai.” Nī ūndū ūcio Daudi agīkūrūka akīruta ithandūkū rīa Ngai kuuma nyūmba ya Obedi-Edomu akīrītwara itūūra inene rīa Daudi akenete. ¹³ Na rīrī, andū acio maakuuīte ithandūkū rīa Jehova maakinya makinya matandatū-rī, Daudi akīruta igongona rīa ndegwa na gacaū kanoru. ¹⁴ Daudi akīina arī mbere ya Jehova na hinya wake wothe, ehumbīte ebodi ya gatani; ¹⁵ nī ūndū ūcio Daudi na nyūmba yothe ya Isiraeli makīambatia ithandūkū rīa Jehova makīanagīrīra na makīhuhaga tūrumbeta.

¹⁶ Hīndī ĭrīa ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Jehova rīatoonyaga itūūra inene rīa Daudi-rī, Mikali mwarī wa Saūlū agīcūthīrīria arī ndirica-inī. Na rīrīa onire Mūthamaki Daudi akīrūga-rūga akīinaga mbere ya Jehova, akīmūnyarara ngoro-inī yake.

¹⁷ Nao makĩrehe ithandũkũ rĩa Jehova na makĩrĩga handũ harĩo thĩinĩ wa hema ĩrĩa Daudi aambĩte nĩ ũndũ warĩo, nake Daudi akĩruta maruta ma njino na ma ũiguano mbere ya Jehova. ¹⁸ Aarĩkia kũruta magongona ma njino, na maruta ma ũiguano-rĩ, akĩrathima andũ thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe. ¹⁹ Ningĩ akĩheana mũgate, na gĩkũmba gĩa thabibũ, na gĩcunjĩ kĩa nyama kũrĩ mũndũ o wothe warĩ gĩkundi-inĩ kũ gĩa Isiraeli, arũme na andũ-a-nja o ũndũ ũmwe. Nao andũ othe makĩinũka mĩcĩ kwao.

²⁰ Hīndī ĩria Daudi aacookire mūciĩ akarathime andũ a nyũmba yake-rĩ, Mikali mwarĩ wa Saũlũ agĩũka kũmũtũnga, akiuga atĩrĩ, “Kaĩ mũthamaki wa Isiraeli nĩakiĩonanĩtie ũmũthĩ-ĩ, agakĩruta nguwo mbere ya ngombo cia airĩtu cia ndungata ciake, o ta ũrĩa mũndũ ũtarĩ thoni angũka!”

²¹ Daudi akiira Mikali atiri, “Nyuma mbere ya Jehova uria wathuurire ni handu ha thoguo kana mundu o na umwe wa nyumba yake, hinda iria aathuurire nduika muthamaki wa guthamakira andu a Jehova, nio andu a Isiraeli, na ni undu ucio no nginya nyine ndi mbere ya Jehova. ²² O na ni ngukiriria kwiagithia gitio gukira uu, na ningwinyihia maitho-ini makwa. No riri, ndungata icio cia airitu wagweta-ri, ni ngutio ngutio nicio.”

²³ Nake Mikali mwarĩ wa Saũlũ ndaagiire ciana nginya mũthenya ũrĩa aakuire.

7

Kiiranĩro kĩa Ngai kũrĩ Daudi

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa mũthamaki gũikara nyũmba yake ya ũthamaki, nake Jehova akamũhe ũhurũko agatiga gũũkĩrĩrwo nĩ thũ ciake ciothe iria ciamũrigiciĩrie-rĩ, ² akũira mũnabii Nathani atĩrĩ, “Nii njikaraga nyũmba ya ũthamaki yaakĩtwo na mũtarakwa, o rĩrĩa ithandũkũ rĩa Ngai rĩigĩtwo hema-inĩ.”

³ Nathani agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Ũndũ ũrĩa ũreciiria, gwĩka ĩka guo tondũ Jehova arĩ hamwe nawe.”

⁴ Ŭtukũ ũcio kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Nathani, akĩĩrwo atĩrĩ:

⁵ “Thiĩ ũkeere ndungata yakwa Daudi atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Anga we nĩwe ũkũnjakĩra nyũmba nĩguo ndĩmĩtũũre?’ ⁶ Nĩĩ ndirĩ ndatũũra nyũmba kuuma mũthenya ũrĩa ndaarutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri nginya ũmũthĩ. Ndũũraga thiaga kũndũ na kũndũ ndĩ hema-inĩ arĩ yo gĩtũũro gĩakwa. ⁷ Kũrĩa guothe ndanathiĩ na andũ a Isiraeli othe-rĩ, ndĩ ndooria mũtongoria o na ũmwe wao, arĩa ndaathire mariithagie andũ akwa a Isiraeli, atĩrĩ, “Mwagĩte kũnjakĩra nyũmba ya mũtarakwa nĩkĩ?””

⁸ “Na rĩrĩ, ĩra ndungata yakwa Daudi atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: Ndaakũrutire rũũru-inĩ ngĩgũtigithia kũrũmĩrira mahiũ nĩguo ũtũike mwathi wa

andū akwa a Isiraeli. ⁹ Nĩ ngoretwo nawe o kūrĩa guothe wanathĩĩ, na ngakwehereria thũ ciaku ciothe ikeehera mbere yaku. Rĩu nĩngūtũma rĩitwa rĩaku rĩtuĩke inene, o ta marĩitwa ma andũ arĩa anene mũno a thĩ. ¹⁰ Na nĩngahe andũ akwa a Isiraeli handũ, na ndĩmahaande wega nĩgeetha magĩe na mũciĩ wao kĩũmbe, na matigacooka gũthĩĩnĩka. Andũ aaganu matigacooka kũmahinyĩrĩria rĩngĩ, o ta ũrĩa maatũire meekaga kĩambĩrĩria-inĩ, ¹¹ o na ũrĩa matũire meekaga kuuma rĩrĩa ndathuurire atongoria a gũtongoragia andũ akwa a Isiraeli. Nĩngĩ nĩngakũhe ũhurũko kuuma kūrĩ thũ ciaku ciothe.

“Jehova egũkwĩra atĩ Jehova we mwene nĩwe ũkaarũgamia nyũmba yaku: ¹² Hĩndĩ rĩrĩa matukũ maku magaathira, ũhurũke hamwe na maithe maku, nĩngarahũra mbeũ yaku ĩcooke itheranya rĩaku, rĩrĩa ĩkoima mũthiimo waku wee mwene, na nĩngarũgamia ũthamaki wake. ¹³ Ūcio nĩwe ũgaaka nyũmba ĩtanĩtio na Rĩitwa Rĩakwa, na nĩngarũgamia gĩtĩ kĩa ũnene wake nginya tene. ¹⁴ Nĩngatuĩka ithe, nake atuĩke mūrũ wakwa. Hĩndĩ rĩrĩa ageeka ũũru, ngaamũherithia na rũthanju rwa andũ, na ahũũrwo mahũũra nĩ andũ. ¹⁵ No rĩrĩ, wendo wakwa ndũrĩ hĩndĩ ũkeeherio kūrĩ we, ta ũrĩa ndaaweheririe harĩ Saũlũ, ũrĩa ndeheririe mbere yaku. ¹⁶ Nyũmba yaku na ũthamaki waku igũtũũra mbere yakwa nginya tene; o nakĩo gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩgũtũũra kĩrĩ kĩrũmu wega nginya tene.’”

¹⁷ Nake Nathani akĩĩra Daudi ciugo ciothe cia ũguũrio ũcio.

Ihooya rĩa Daudi

¹⁸ Nake Mũthamaki Daudi agĩtoonya, agĩikara thĩ mbere ya Jehova, akiuga atĩrĩ:

“Nĩ ndĩkĩrĩ ũ, Wee Mwathani Jehova, nayo nyũmba yakwa-rĩ, ĩkĩrĩ kĩ, atĩ nĩkĩo ũnginyĩtie nginya haha? ¹⁹ Na rĩrĩ, Wee Mwathani Jehova, wonete ũndũ ũcio ta ũrĩ mũnini maitho-inĩ maku, nawe ũgacooka kwaria ũhoro wa matukũ marĩa magooka makoniĩ nyũmba ya ndungata yaku. Nĩngĩ Wee Mwathani Jehova ĩno nĩyo njĩra yaku rĩrĩa waragĩria andũ nayo?”

²⁰ “Nĩ atĩa ũngĩ Daudi angĩkwĩra? Nĩgũkorwo Wee Mwathani Jehova, nĩũĩ ndungata yaku. ²¹ Nĩ ũndũ wa kiugo gĩaku, na kũringana na wendo waku, nĩwĩkĩte ũndũ ũyũ mũnene ũguo, na ũkaũmenyithia ndungata yaku.

²² “Wee Mwathani Jehova, kaĩ ũkĩrĩ mũnene-ĩ! Gũtirĩ ũngĩ tawe, na gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga wee, o ta ũrĩa tũiguĩte na matũ maitũ. ²³ Na nũũ ũhaana ta andũ aku a Isiraeli, rũrĩrĩ rũmwe gũkũ thĩ rũrĩa Ngai waruo aakũũrĩre rũtuĩke andũ ake, nĩgeetha wĩgũire igweta, na wĩke maũndũ manene ma magegania na ma gwĩtigĩrwo, na ũndũ wa kũingata ndũrĩrĩ na ngai ciao ciehere mbere ya andũ aku, arĩa wakũũrĩre kuuma bũrũri wa Misiri? ²⁴ Wee nĩũrũgamĩtie andũ aku a Isiraeli matuĩke andũ aku nginya tene, nawe, Wee Jehova nĩũtuĩkĩte Ngai wao.

²⁵ “Na rĩrĩ, Jehova Ngai, tũma kĩĩranĩro kĩrĩa wĩranĩire gĩkonĩĩ ndungata yaku na nyũmba yake kĩrũme nginya tene. Na wĩke o ta ũguo wĩranĩire, ²⁶ nĩgeetha rĩitwa rĩaku rĩnenehe nginya tene. Nĩngĩ andũ nĩmakoiga atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe Ngai wa Isiraeli!’ Nayo nyũmba ya ndungata yaku Daudi nĩĩkehaanda mbere yaku.

²⁷ “Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, nĩũguũrĩrie ndungata yaku ũndũ ũyũ, ũkoiga atĩrĩ, ‘Nĩngagwakĩra nyũmba.’ Nĩ ũndũ ũcio ndungata yaku nĩĩgĩĩte na ũmĩrĩru wa kũhooya ihooya rĩrĩ. ²⁸ Wee Mwathani Jehova, Wee nĩwe Ngai! Ciugo ciaku nĩciakwĩhokwo, na nĩwĩrĩire ndungata yaku maũndũ macio mega. ²⁹ Rĩu nĩwonete kwagĩrĩire ũrathime nyũmba ya ndungata yaku, nĩgeetha ĩtũũre mbere yaku nginya tene maitho-inĩ maku; nĩgũkorwo Wee Mwathani Jehova nĩwe warĩtie, na nĩ ũndũ wa kĩrathimo gĩaku, nyũmba ya ndungata yaku ĩtũũre ĩraathimĩtwo nginya tene.”

¹ Thuutha wa mahinda macio-rĩ, Daudi nĩatharĩkĩire Afilisti na akĩmatoria biũ, na agĩtunyana Methegi-Amma kuuma watho-inĩ wa Afilisti.

² Ningĩ Daudi nĩatooririe andũ a Moabi. Agĩtũma makome thĩ na akĩmathima na ũraihi wa rĩrigi. Aamathima-rĩ, ithimi igĩrĩ ciao makooraagwo, na gĩthimi gĩa gatatũ mageetĩkĩrio matũũre muoyo. Nĩ ũndũ ũcio andũ a Moabi magĩtuĩka ndungata cia Daudi na makamũrehagĩra igooti.

³ Daudi nĩahũuranire na Hadadezeri mũrũ wa Rehobu, mũthamaki wa Zoba, rĩrĩa aathiite gũcookia bũrũri ũrĩa aatunyĩtwo gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Farati. ⁴ Nake Daudi akĩmũtunya ngaari ciake cia ita ngiri ĩmwe, na andũ a gũcitwara ngiri mũgwanja, na thigari cia magũrũ ngiri mĩrongo ĩrĩ. Nake agĩtemenga mbarathi icio cia mbaara magũrũ agĩtũma ithue ciothe tiga o igana rĩmwe.

⁵ Rĩrĩa Asuriata a kuuma Dameski mookire gũteithia Hadadezeri mũthamaki wa Zoba, Daudi akĩũraga Asuriata ngiri mĩrongo ĩrĩ na igĩrĩ. ⁶ Akĩiga mbũtũ cia kũrangĩra ũthamaki wa Asuriata kũu Dameski. Nao Asuriata magĩtuĩka a gwathagwo nĩwe makamũrehagĩra igooti. Jehova nĩahaga Daudi ũhootani kũrĩa guothe aathiiaga.

⁷ Na rĩrĩ, Daudi agĩkuua ngo cia thahabu iria ciarĩ cia atongoria a Hadadezeri agĩcirehe Jerusalemu. ⁸ Kuuma matũũra ma Teba na Berothai, marĩa maarĩ ma Hadadezeri, Mũthamaki Daudi agĩkuua kuuma kuo indo nyingĩ mũno cia gĩcango.

⁹ Rĩrĩa Tou mũthamaki wa Hamathu aaiguire atĩ Daudi nĩahootete mbũtũ ciothe cia mbaara cia Hadadezeri-rĩ, ¹⁰ agĩtũma mũriũ Joramu kũrĩ Mũthamaki Daudi akamũgeithie na amũkũngũire nĩ ũndũ wa kũhoota Hadadezeri, ũrĩa wakoretwo akĩrĩa na Tou. Joramu akĩmũrehera indo cia betha na cia thahabu, o na cia gĩcango.

¹¹ Mũthamaki Daudi akĩamũrĩa Jehova indo icio, o ta ũrĩa aamũrĩte betha na thahabu kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe iria aatooretie. ¹² Nacio nĩ Edomu na Moabi, na Aamoni na Afilisti, na Amaleki. Ningĩ akĩamũra indo iria aatahĩte kuuma kũrĩ Hadadezeri mũrũ wa Rehobu mũthamaki wa Zoba.

¹³ Nake Daudi akĩgĩa igweta hĩndĩ ĩrĩa oimire kũũraga andũ a Edomu ngiri ikũmi na inyanya Gĩtuamba-inĩ gĩa Cumbĩ.

¹⁴ Nake akĩiga thigari cia kũrangĩra Edomu guothe, nao andũ a Edomu othe magĩtuĩka ndungata cia Daudi. Nake Jehova nĩahaga Daudi ũhootani kũrĩa guothe aathiiaga.

Ndungata cia Daudi

¹⁵ Daudi nĩathamakire Isiraeli guothe, akahũthagĩra kĩhooto, na akahingĩria andũ ake othe maũndũ marĩa maagĩrĩre. ¹⁶ Joabu mũrũ wa Zerua nĩwe warĩ mũnene wa ita; nake Jehoshafatu mũrũ wa Ehiludu nĩwe warĩ mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu; ¹⁷ nake Zadoku mũrũ wa Ahitubu* na Ahimeleku mũrũ wa Abiatharu maarĩ athĩnjĩri-Ngai; nake Seraia aarĩ mwandĩki. ¹⁸ Nake Benaia mũrũ wa Jehoiada nĩwe warĩ mũnene wa Akerethi na Apelethi;† nao ariũ a Daudi maarĩ ataari a mũthamaki.

9

Daudi na Mefiboshethu

¹ Nake Daudi akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ mũndũ o na ũmwe ũtigarĩte wa nyũmba ya Saũlũ ũrĩa ingĩtuga nĩ ũndũ wa Jonathani?”

² Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na ndungata ya mũciĩ wa Saũlũ yetagwo Ziba. Nao makĩmĩita ĩthiĩ mbere ya Daudi, nake mũthamaki akĩmũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Ziba?”

Nayo igĩcookia atĩrĩ, “Ĩ nĩ nĩ ndungata yaku.”

³ Nake mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũtigarĩte wa nyũmba ya Saũlũ ũrĩa ingĩonia ũtugi wa Ngai?”

Nake Ziba agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ na mũrũ wa Jonathani; nake nĩ mwonju magũrũ meerĩ.”

* 8:17 Zadoku aarĩ wa rũciaro rwa Eliazaru, na nĩwe waitĩrĩrie Solomon maguta nĩguo athamake ithenya rĩa Daudi.

† 8:18 Thigari cia Akerethi na cia Apelethi ciarĩ thigari cia gũkomborwo.

⁴ Nike mūthamaki akĩũria atĩrĩ, “Arĩ ha?”

Ziba akĩmũcookeria atĩrĩ, “Arĩ mūciĩ kwa Makiru mūrũ wa Amieli kũu Lo-Debari.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, Mūthamaki Daudi agĩtũmana areehwo kuuma nyũmba ya Makiru mūrũ wa Amieli, kũu Lo-Debari.

⁶ Rĩrĩa Mefiboshethu mūrũ wa Jonathani, mūrũ wa Saũlũ, ookire harĩ Daudi, akĩnamĩrĩra amũhe gĩtĩo.

Nake Daudi akĩmwĩta “Mefiboshethu!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ ndungata yaku.”

⁷ Nike Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo ti-itherũ nĩngũgũtuga nĩ ũndũ wa thoguo Jonathani. Nĩngũgũcookeria gĩthaka gĩothe kĩrĩa kĩarĩ gĩa gukaguo Saũlũ, nawe ũrĩrĩagĩra irio metha-inĩ yakwa hĩndĩ ciothe.”

⁸ Nike Mefiboshethu akĩnamĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ndungata yaku ikĩrĩ kĩ, atĩ nĩguo ũrũmbũye ngui nguũ ta nĩ?”

⁹ Hĩndĩ iyo mūthamaki agĩtũmanĩra Ziba, ndungata ya Saũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndahe mūrũ wa mūrĩũ wa mwathi waku indo ciothe iria ciarĩ cia Saũlũ na cia nyũmba yake.

¹⁰ Wee, hamwe na ariũ aku na ndungata ciaku, nĩ inyuĩ mūrĩmūrĩmagĩra mũgũnda, na mũkainũkia magetha, nĩgeetha mūrũ wa mūrĩũ wa mwathi waku oonage irio. Nike Mefiboshethu, mūrũ wa mūrĩũ wa mwathi waku, arĩrĩagĩra irio metha-inĩ yakwa hĩndĩ ciothe.” (Na rĩrĩ, Ziba aarĩ na ariũ ikũmi na atano, na ndungata mĩrongo iĩrĩ.)

¹¹ Ningĩ Ziba akĩĩra mūthamaki atĩrĩ, “Ndungata yaku nĩngwĩka o ũrĩa wotha mūthamaki, mwathi wakwa, egwatha ndungata yake iĩke.” Nĩ ũndũ ũcio Mefiboshethu aarĩagĩra irio metha-inĩ ya Daudi taarĩ ũmwe wa ariũ a mūthamaki.

¹² Mefiboshethu aarĩ na kamwana geetagwo Mika, nao andũ othe a mūciĩ wa Ziba maarĩ ndungata cia Mefiboshethu. ¹³ Nike Mefiboshethu agĩtũura Jerusalemu, tondũ aarĩagĩra irio metha-inĩ ya mūthamaki hĩndĩ ciothe, nake arĩ mwonju magũrũ meerĩ.

10

Daudi Gũtooria Aamoni

¹ Thuutha wa mahinda macio, mūthamaki wa Aamoni* agĩkua, nake Hanuni, mūrĩũ, agĩtũka mūthamaki ithenya rĩake. ² Nike Daudi agĩciiria atĩrĩ, “Nĩnguonania ũtugi kũrĩ Hanuni mūrũ wa Nahashu, o ta ũrĩa ithe aanjikire maũndũ ma ũtugi.” Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtũma andũ kũrĩ Hanuni makamũcakaithie nĩ ũndũ wa gũkuĩrwo nĩ ithe.

Rĩrĩa andũ acio maatũmitwo nĩ Daudi maakinyire bũrũri-inĩ wa Aamoni-rĩ, ³ andũ arĩa maarĩ igweta a Aamoni makĩũria Hanuni mwathi wao atĩrĩ, “Ūreciiria Daudi nĩ thoguo aratĩia nĩ ũndũ wa gũgũtũmĩra andũ magũcakaithie? Githĩ Daudi ndatũmĩte andũ aya kũrĩ we nĩgeetha matuĩrie na mathigaane itũũra rĩrĩ inene, nĩguo macooke marĩtunyane?” ⁴ Nĩ ũndũ ũcio Hanuni akĩnyitithia andũ acio a Daudi, na akĩmenjithia nderu rwere rũmwe, na agĩtinia nguo ciao irima gatagatĩ ka njikarĩro, na akĩmaingata.

⁵ Hĩndĩ iĩa Daudi eerirwo ũhoru ũcio, agĩtũma andũ makamatũnge tondũ andũ acio nĩmaconorithĩtio mũno. Mūthamaki akiuga atĩrĩ, “Ikarai kũu Jeriko nginya nderu cianyu ikũre, mũcooke mũũke.”

⁶ Rĩrĩa Aamoni maamenyire atĩ nĩmatuĩkĩte kĩndũ kĩnungu harĩ Daudi-rĩ, makĩandĩka thigari cia magũrũ cia Asuriata ngiri mĩrongo iĩrĩ kuuma Bethi-Rehobu na Zoba, o na mūthamaki wa Maaka arĩ na andũ ake ngiri imwe, o na ningĩ andũ ngiri ikũmi na igĩrĩ kuuma Tobu.

⁷ Nike Daudi aigua ũhoru ũcio-rĩ, agĩtũma Joabu na ita rĩothe rĩa mbaara. ⁸ Nao Aamoni makiumagara, makĩara mĩhari ya mbũtũ cia mbaara kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩao inene, nao Asuriata a Zoba na Rehobu, na andũ a Tobu na a Maaka maarĩ oiki kũu werũ-inĩ.

⁹ Nike Joabu akĩona atĩ thigari nĩciarĩte mĩhari ya mbaara mbere yake o na thuutha wake; nĩ ũndũ ũcio agĩthuura mbũtũ imwe iria ciarĩ njamba mũno kũu Isiraeli, agĩcitũma

* 10:1 Andũ a Amoni maarĩ andũ a werũ-inĩ, na maatũũraga mwena wa irathĩro wa Jorodani.

ikarūe na Asuriata. ¹⁰ Andū acio angĩ akĩmaiga watho-inĩ wa Abishai mūrū wa nyina, na akĩmatūma makarūe na andū a Amoni. ¹¹ Joabu akiuga atĩrĩ, “Asuriata mangĩingĩria hinya-rĩ, wee ũke ũndeithie; no Aamoni mangĩgũkĩria hinya-rĩ, nĩngũka ngũteithie. ¹² Wĩyũmĩrĩrie nĩgeetha tūrūe na ũcamba nĩ ũndũ wa andū aitũ na nĩ ũndũ wa matũura manene ma Ngai witũ. Jehova nĩegwĩka ũrĩa ekuona kwagĩrĩire maitho-inĩ make.”

¹³ Ningĩ Joabu na mbūtũ ciake magĩtharĩkĩra Asuriata, nao makĩmoorĩra. ¹⁴ Rĩrĩa Aamoni moonire atĩ Asuriata nĩmaroora-rĩ, o nao makĩūrĩra Abishai, magĩtoonya thĩinĩ wa itũura rĩrĩa inene. Nĩ ũndũ ũcio Joabu agĩcooka agĩtiga kūrũa na Aamoni na agĩthĩ Jerusalemu.

¹⁵ Thuutha wa Asuriata kuona atĩ nĩmatorio nĩ andū a Isiraeli-rĩ, magĩcookanĩrĩra hamwe rĩngĩ. ¹⁶ Hadadezeri aarehithĩtie Asuriata kuuma mūrĩmo wa Rũũ rwa Farati; magĩthĩ nginya Helamu marĩ hamwe, na Shobaki mūnene wa mbūtũ ya ita ya Hedadezeri, amatongoretie.

¹⁷ Rĩrĩa Daudi eerirwo ũhoru ũcio-rĩ, agĩcookanĩrĩria ita rĩa Isiraeli rĩothe, makĩringa Rũũ rwa Jorodani na magĩthĩ nginya Helamu. Nao Asuriata makĩara mĩhari ya thigari cia mbaara igatũngane na Daudi, makĩrũa nake. ¹⁸ No rĩrĩ, Asuriata acio makĩūrĩra Isiraeli, nake Daudi akĩūruga andū magana mũgwanja arĩa maatwarithagia ngaari ciao cia ita, na thigari cia magūrũ ngiri mĩrongo ĩna. Ningĩ akĩūruga Shobaki mūnene wa mbūtũ ciao, agĩkũra kũu. ¹⁹ Rĩrĩa athamaki arĩa othe maarĩ ndungata cia Hadadezeri moonire atĩ nĩmahootwo nĩ Isiraeli-rĩ, magĩthondeka thayũ na andū a Isiraeli na magĩtuĩka a gwathagwo nĩo.

Nĩ ũndũ ũcio Asuriata magĩtigĩra gũcooka gũteithia Aamoni hĩndĩ ĩngĩ.

11

Daudi na Bathisheba

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya kĩmera yaakinya ihinda rĩrĩa athamaki maathiiaga mbaara-inĩ-rĩ, Daudi agĩtũma Joabu hamwe na andū a mũthamaki na mbūtũ ciothe cia mbaara cia andū a Isiraeli. Makĩananga Aamoni magĩcooka makĩrigiicĩria Raba. Nowe Daudi agĩtigwo Jerusalemu.

² Hwai-inĩ ũmwe-rĩ, Daudi agĩũkĩra akiuma gĩtanda-inĩ gĩake agĩthĩ gũceeranga kũu igūrũ rĩa nyũmba ya ũthamaki. Arĩ nyũmba igūrũ akĩona mũndũ-wa-nja agĩthamba. Mũndũ-wa-nja ũcio aarĩ mũthaka mũno, ³ nake Daudi agĩtũma mũndũ agatũirie ũhoru wake. Mũndũ ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Gĩthĩ ũcio ti Bathisheba, mwarĩ wa Eliamu mūtumia wa Uria ũrĩa Mũhiti?” ⁴ Hĩndĩ ĩyo Daudi agĩtũma andū makamũgiire. Mũndũ-wa-nja ũcio agĩũka kūrĩ Daudi, nake agĩkoma nake. (Nĩgũkorwo nĩethereetie ihinda rĩake rĩa mweri), nake agĩgĩcookera gwake mũciĩ. ⁵ Mũndũ-wa-nja ũcio akĩgĩa nda na agĩtũmanĩra Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndĩ na nda.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtũma mũndũ athĩ kūrĩ Joabu amwĩre atĩrĩ: “Ndũmĩra Uria ũrĩa Mũhiti.” Nake Joabu agĩtũma Uria kūrĩ Daudi. ⁷ Rĩrĩa Uria ookire, Daudi akĩmũũria ũhoru wa ũrĩa Joabu aatarĩ, na ũhoru wa ũrĩa thigari ciatarĩ, na ũrĩa mbaara yathiiaga na mbere. ⁸ Ningĩ Daudi akĩũra Uria atĩrĩ, “Ikũrũka gwaku mũciĩ ũgethambe magūrũ.” Nĩ ũndũ ũcio Uria akiuma nyũmba ya ũthamaki, na akĩrũmĩrĩrio kĩheo kuuma kūrĩ mũthamaki. ⁹ No Uria agĩkoma itonyero-inĩ rĩa nyũmba ya ũthamaki hamwe na ndungata ciothe cia mwathi wake, na ndaigana gũikũrũka athĩ gwake mũciĩ.

¹⁰ Rĩrĩa Daudi eerirwo atĩrĩ, “Uria ndaanathĩ mũciĩ,” akĩmũũria atĩrĩ, “Gĩthĩ to hĩndĩ woka kuuma kũraya? Nĩ kĩ kĩragiririe ũthĩ mũciĩ?”

¹¹ Uria akĩũra Daudi atĩrĩ, “Ithandũkũ rĩa Jehova, na andū a Isiraeli na a Juda maikarĩte hema-inĩ, na mwathi wakwa Joabu na andū a mwathi wakwa maikarĩte kambĩ kũu werũ-inĩ. Ingĩrahotire atĩa gũthĩ mũciĩ gwakwa, ngarĩe na nganyue, na ngome na mūtumia wakwa? Ti-itherũ o ta ũrĩa ũtũũraga muoyo, ndingĩka ũndũ ta ũcio!”

¹² Ningĩ Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikara gũkũ mũthenya ũngĩ ũmwe, na rũciũ nĩngagĩtũma ũcooke.” Nĩ ũndũ ũcio Uria agĩkara Jerusalemu mũthenya ũcio na ũcio ũngĩ warũmĩrĩire. ¹³ Hĩndĩ rĩa Daudi aamwĩtĩre, akĩrĩanĩra na akĩnyuuanĩra nake, ningĩ Daudi

agītūma arīo nĩ njoohi. No hwaĩ-inĩ Uria agĩthiĩ gũkoma mũgeeka-inĩ wake arĩ hamwe na ndungata cia mwathi wake; ndaigana gũthiĩ gwake mūciĩ.

¹⁴ Rūciinĩ Daudi akĩandikĩra Joabu marũa, akĩmanengera Uria atware. ¹⁵ Marũa macio maandĩkitwo atĩrĩ, “Twara Uria harĩa mbaara ñhĩire mũno. Ūcooke ūmūtiganĩrie nĩgeetha ooragwo.”

¹⁶ Rĩrĩa Joabu aarigiicĩrie itũūra rĩrĩa inene, akĩiga Uria harĩa aamenyaga nĩho haarĩ agitĩri arĩa maarĩ njamba. ¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa andũ a itũūra rĩu inene mookire kũrĩa na Joabu-rĩ, andũ amwe a mbūtũ cia ita cia Daudi makĩūrāgwo; o nake Uria ūrĩa Mũhiti agĩkua.

¹⁸ Joabu agītūma mündũ kũrĩ Daudi akamũhe ūhoru wothe wa mbaara ĩyo. ¹⁹ Nake agĩatha mündũ ūcio aatũmire atĩrĩ: “Warĩkia kũhe mũthamaki ūhoru ūyũ wothe wa mbaara, ²⁰ marakara ma mũthamaki maahota kũrĩrĩmbũka, nake aahota gũkũũria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩĩ gĩtũmire mũkuhĩrĩrie mũno itũūra inene mũkarũe? Kaĩ mũtooĩ atĩ no mamũrathe na mĩguĩ marĩ rũthingo-inĩ? ²¹ Nũũ woragire Abimeleku mũrũ wa Jerubu-Beshethu? Githĩ ti mündũ-wa-nja wamũikĩrie ihiga rĩa gĩthiĩ arĩ rũthingo-inĩ igũrũ? Githĩ ti kĩo gĩatũmire akuĩre kũu Thebezu? Nĩ kĩĩ kĩratũmire mũthiĩ hakuhĩ mũno na rũthingo?’ Angĩgakũũria ūguo-rĩ, nawe ūkaamũcookeria atĩrĩ, ‘O nayo ndungata yaku, Uria ūrĩa Mũhiti nĩmũkuũ.’”

²² Nake mündũ ūcio akiumagara agĩthiĩ, na aakinya, akĩĩra Daudi maündũ mothe marĩa Joabu aamūtũmĩte akoige. ²³ Nake mündũ ūcio watũmĩtwo akĩĩra Daudi atĩrĩ, “Andũ acio maratũkĩririe hinya, marooka kũrĩa na ithuĩ werũ-inĩ, no tũrakĩmahündũra nginya itoonjero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũūra rĩrĩa inene. ²⁴ Hĩndĩ ĩyo aikia a mĩguĩ maraikĩria ndungata ciaku mĩguĩ marĩ rũthingo igũrũ, na andũ amwe a mũthamaki nĩmakuĩte. O na ningĩ ndungata yaku, Uria ūrĩa Mũhiti, nĩkuĩte.”

²⁵ Nake Daudi akĩĩra mündũ ūcio atĩrĩ, “Thiĩ wĩre Joabu atĩrĩ: ‘Tiga kũigua ūũru nĩ ūhoru ūcio; rũhiũ rũniinaga mündũ ūmwe o ta ūrĩa rũniinaga ūrĩa ūngĩ. Thiĩ na mbere gũtharĩkĩra itũūra rĩu inene ūrĩanange.’ Wĩre Joabu ūguo nĩgeetha ūmũũmĩrĩrie.”

²⁶ Rĩrĩa mūtumia wa Uria aigũire atĩ mũthuuriwe nĩakuĩte-rĩ, akĩmũcakaĩra. ²⁷ Ihinda rĩa gũcakaya rĩathira-rĩ, Daudi akiuga areehwo gwake nyũmba, nake agĩtuĩka mūtumia wake, na akĩmũciarĩra kahĩ. No rĩrĩ, ūndũ ūcio Daudi ekĩte nĩwarakarĩrie Jehova.

12

Nathani Kũrũithia Daudi

¹ Nake Jehova agītūma Nathani kũrĩ Daudi. Na aakinya harĩ we Nathani akĩĩra Daudi atĩrĩ, “Itũūra-inĩ rĩmwe nĩ kwarĩ na andũ eerĩ, ūmwe aarĩ gĩtonga na ūrĩa ūngĩ aarĩ mũthĩĩni. ² Mündũ ūcio warĩ gĩtonga aarĩ na ndũũru nyingĩ cia ng’ondũ na cia ng’ombe, ³ no ūcio warĩ mũthĩĩni ndaarĩ na kĩndũ tiga o kamwatĩ kanini aagũrĩte. Agĩkarera, nako gagĩkũra karĩ hamwe nake na ciana ciake. Kaarĩĩaga irio ciake, na gakanyuuagĩra gĩkombe gĩake na gaakomaga gĩthũri-inĩ gĩake. Nako kaarĩ o ta mwarĩ.

⁴ “Na rĩrĩ, mũgeni agĩũka gwa gĩtonga kũu, no gĩtonga kũu gĩkĩrega kuoya ng’ondũ ĩmwe yakĩo kana ng’ombe gĩthondekere mũgeni ūcio wokĩte gwakĩo gĩa kũrĩa. Handũ ha ūguo, gĩkĩoya kamwatĩ karĩa kaarĩ ka mũthĩĩni na gĩgĩthĩnjĩra mündũ ūcio wokĩte gwakĩo mūciĩ.”

⁵ Daudi agĩcinwo nĩ marakara nĩ ūndũ wa mündũ ūcio, akĩĩra Nathani atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ūrĩa Jehova atũũraga muoyo, mündũ ūcio wĩkĩte ūguo agĩrĩrwo nĩ gũkua! ⁶ No nginya arĩhe kamwatĩ kau maita mana, tondũ nĩekĩte ūndũ ta ūcio na akaaga kũiguanĩra tha.”

⁷ Hĩndĩ ĩyo Nathani akĩĩra Daudi atĩrĩ, “Wee nĩwe mündũ ūcio! Ūũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Ndagũitĩrĩrie maguta ūtuĩke mũthamaki wa Isiraeli, na ngĩkũhonokia kuuma guoko-inĩ gwa Saũlũ. ⁸ Nĩndakũheire nyũmba ya mwathi waku, o na ngĩkũhe atumia a mwathi waku maikare gĩthũri-inĩ gĩaku. Nĩndakũheire nyũmba ya Isiraeli na Juda. Na kũngĩkorwo maündũ macio maarĩ manini na matiakũiganĩte-rĩ, nĩngĩakũheire maündũ mangĩ maingĩ. ⁹ Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ūnyarare kiugo kĩa Jehova, ūgeeka ūũru maitho-inĩ make? Nĩwooragithirie Uria ūrĩa Mũhiti na rũhiũ rwa njora, na

ũkĩoya mūtumia wake atuĩke mūtumia waku. Wamūrāgithirie na rūhiũ rwa njora rwa andũ a Amoni. ¹⁰ Na nĩ ũndũ ũcio, rūhiũ rwa njora rūtikeehera nyũmba yaku, nĩ ũndũ nĩwaanyararire nĩ, na ũkĩoya mūtumia wa Uria ũrĩa Mũhiti atuĩke mūtumia waku.’

¹¹ “Jehova ekuuga ũũ: ‘Nĩngũkũrehithĩria thĩĩna kuuma nyũmba yaku wee mwene. O maitho-inĩ maku nĩngoya atumia aku, ndĩmahe mũndũ wa nyũmba yaku, nake nĩagakoma na atumia acio aku mũthenya barigici. ¹² Wekire ũndũ ũcio na hitho, no Nĩ ngeeka ũndũ ũyũ mũthenya barigici andũ a Isiraeli othe makĩonaga.’”

¹³ Hĩndĩ ĩyo Daudi akĩĩra Nathani atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩrie Jehova.”

Nathani agĩcookia atĩrĩ, “Jehova nĩakwehereirie mehia maku. Ndũgũkua. ¹⁴ No tondũ nĩtũmĩte thũ cia Jehova imũmene mũno nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo-rĩ, mwana ũcio ũciarĩrwo nĩegũkua.”

¹⁵ Nathani aarĩkia kũinũka mũcĩ-rĩ, Jehova agĩtũma mwana ũcio mūtumia wa Uria aaciariire Daudi arũare. ¹⁶ Daudi agĩthaitha Ngai nĩ ũndũ wa mwana ũcio. Akĩhinga kũrĩa irio, agĩtoonya nyũmba yake, agĩkoma thĩ ũtukũ ũcio wothe. ¹⁷ Nao athuuri a nyũmba yake magĩthĩ hakuhĩ nake nĩguo mamũrũgamie na igũrũ nowe akĩrega, na ndaigana kũrĩanĩra irio nao.

¹⁸ Mũthenya wa mũgwanja wakinya-rĩ, mwana ũcio agĩkua. Nacio ndungata cia Daudi igĩtigĩra kũmwĩra atĩ mwana ũcio nĩakuĩte. Tondũ cioigire atĩrĩ, “Rĩrĩa mwana oima muoyo, twarĩrie Daudi na akaaga gũtũthikĩrĩria. Twahota atĩa kũmwĩra atĩ mwana nĩakuĩte? Aahota kwĩgera ngero.”

¹⁹ No Daudi akĩona atĩ ndungata ciake nĩciaheehanaga, akĩmenya atĩ mwana ũcio nĩakuĩte. Nake akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ mwana akuĩte?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩakuĩte.”

²⁰ Hĩndĩ ĩyo Daudi agĩũkĩra. Aarĩkia gwĩthamba, akĩhaka maguta na akĩgarũrĩra nguo ciake, agĩthĩ nyũmba ya Jehova, akĩinamĩrĩra, na akĩhooya. Nĩngĩ agĩcooka agĩthĩ gwake mũcĩ, agĩtia irio, nao andũ ake makĩmũrehere, akĩrĩa.

²¹ Ndungata ciake ĩkĩmũũria atĩrĩ, “Ũreka ũguo nĩkĩ? Rĩrĩa mwana ararĩ muoyo nĩũrehingĩte na ũkarĩra, no mwana akua-rĩ, wokĩra na warĩa irio!”

²² Nake agĩcookia atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa mwana ararĩ muoyo-rĩ, ndĩrehingaga na ngarĩra. ngĩciiria atĩrĩ, ‘Nũũ ũũĩ? Jehova aahota kũnjiguĩra tha areke mwana ũcio atũũre muoyo.’”

²³ No rĩu tondũ nĩakuĩte-rĩ, nĩ kĩ gĩgũtũma ndĩhinge? Ndaahota kũmũriũkia? Nĩ nĩ ngaathĩ kũrĩ we, no ndangĩcooka kũrĩ nĩ.”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Daudi akĩhooreria mūtumia wake Bathisheba, agĩthĩ kũrĩ we na agĩkoma nake. Nake agĩciara kahĩ; nao magĩgatua Solomoni. Nake Jehova agĩkenda; ²⁵ na tondũ Jehova nĩakendete-rĩ, agĩtũma mũnabii Nathani athĩ agakahe rĩitwa Jedidia.

²⁶ Hĩndĩ ĩyo Joabu akĩhũũra Raba itũũra rĩa andũ a Amoni, na agĩtunyana kĩhingo kĩa hinya kĩa ũthamaki. ²⁷ Nĩngĩ Joabu agĩtũma andũ kũrĩ Daudi, akiuga atĩrĩ, “Nĩhũũranĩte na itũũra rĩa Raba o na ngatunyana maaĩ marĩo. ²⁸ Na rĩrĩ, cookanĩrĩria ikundi icio ingĩ cia mbũtũ cia ita, nĩguo ithiũrũrũkĩrie itũũra rĩu inene irĩgwatĩre. Angĩkorwo ti ũguo nĩngwĩgwatĩra itũũra rĩu inene, narĩo rĩitanagio na nĩ.”

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩcookanĩrĩria mbũtũ ciake ciothe cia ita agĩthĩ Raba, na akĩrĩtharĩkĩra, akĩritunyana. ³⁰ Nake akĩoya thũmbĩ ya mūtwe ya mũthamaki wao, na ũritũ wayo warĩ taranda ĩmwe* ya thahabu, na nĩ yagemetio na tũhiga twa goro, nayo ĩkĩgĩrĩrwo mūtwe wa Daudi. Nake agĩtaha indo nyingĩ mũno kuuma itũũra rĩu inene, ³¹ akĩrutũrũra aikari akuo, akĩmahe wĩra wa gwatũra mbaũ na mĩthumeno, na aruti wĩra na harũ cia igera na wa mathanwa, na wĩra wa gũthondeka maturubarĩ. Nake eekire ũguo matũũra-inĩ mothe ma Amoni. Thuutha ũcio Daudi na mbũtũ ciake ciothe cia ita magĩcooka Jerusalemu.

¹ Thuutha wa mahinda macio-rĩ, Abisalomu mūrũ wa Daudi aarĩ na mwarĩ wa nyina mũthaka mũno wetagwo Tamaru, nake Amunoni mūrũ wa Daudi akĩmwenda mũno.

² Amunoni agĩtangĩka nginya agĩtua nĩ mūrũaru nĩ ũndũ wa mwarĩ wa ithe Tamaru, nĩgũkorwo aarĩ mūrĩtu gathirange,* na nĩonaga arĩ hinya kũmwĩka ũndũ o na ũrĩkũ.

³ Na rĩrĩ, Amunoni aarĩ na mūratawe wetagwo Jonadabu mūrũ wa Shimea, mūrũ wa nyina na Daudi. Jonadabu aarĩ mūdũ mwara mũno. ⁴ Akĩũria Amunoni atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte wee mūrũ wa mũthamaki woneke o ũkĩhinyĩrĩka rũciĩnĩ o rũciĩnĩ? Kaĩ ũtangĩnjĩra gĩtũmĩ?”

Amunoni akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kwenda nyendeete Tamaru, mwarĩ wa nyina na Abisalomu mūrũ wa baba.”

⁵ Jonadabu akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũrĩrĩ na wĩtue atĩ ũrĩ mūrũaru. Rĩrĩa thoguo arĩũka gũkuona, ũmwĩre atĩrĩ, ‘No nyende mwarĩ wa baba Tamaru oke aahe kĩndũ gĩa kũrĩa. Andugĩre irio ngĩonaga, nĩguo ndĩmuone, na ningĩ ndĩe acinyiitĩte na guoko gwake.’”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Amunoni agĩkoma na agĩtua nĩ mūrũaru. Na rĩrĩa mũthamaki ookire kũmuona, Amunoni akĩmwĩra atĩrĩ, “No nyende mwarĩ wa baba Tamaru oke aathondekere tũmĩgate ngĩonaga, nĩguo ndĩe anyiitĩte na guoko gwake.”

⁷ Daudi agĩtũmanĩra Tamaru nyũmba-inĩ ya ũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ nyũmba ya mūrũ wa thoguo Amunoni, ũmũthondekere irio.” ⁸ Nĩ ũndũ ũcio Tamaru agĩthiĩ nyũmba ya mūrũ wa ithe Amunoni, akĩmũkora akomete. Akĩoya mũtu, akĩũkanda, agĩthondeka mũgate Amunoni akĩmuonaga, na akĩũruga. ⁹ Agĩcooka akĩoya rũgĩo, akĩmũihũrĩra mũgate, nowe akĩrega kũrĩa.

Amunoni akiuga atĩrĩ, “Andũ othe nĩmeherio haha.” Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makiuma nja, makĩmũtiga. ¹⁰ Hĩndĩ iyo Amunoni akĩra Tamaru atĩrĩ, “Ndehera irio haha nyũmba yakwa ya toro, nĩguo ndĩe ũcinyiitĩte na guoko gwaku.” Nake Tamaru akĩoya mũgate ũrĩa aathondekete, akĩũtwarĩra mūrũ wa ithe Amunoni nyũmba yake ya toro. ¹¹ No rĩrĩa aamũtwarĩre nĩguo arĩe, Amunoni akĩmũnyĩta, akiuga atĩrĩ, “Ūka ngome nawe, mwarĩ wa baba.”

¹² Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, mūrũ wa baba! Tiga kũnyĩta na hinya. ũndũ ta ũyũ ndwagĩrĩre gwĩkwo Isiraeli! Tiga gwĩka ũndũ ũyũ wa waganu. ¹³ Ha ũhoro wakwa naguo atĩa? Thoni ciakwa ingĩcitwara nakũ? O nawe-rĩ, ũhoro waku ũgũikara atĩa? Ūkuoneka ũhaana ta mūdũ ũmwe wa andũ arĩa aaganu na akĩgu thiĩnĩ wa Isiraeli. Ndagũthaitha aria na mũthamaki; tondũ ndangĩgĩria ũhĩkie.” ¹⁴ Nowe akĩrega kũmũigua, na tondũ aarĩ na hinya kũmũkĩra, akĩmũnyĩta na agĩkoma nake na hinya.

¹⁵ Ningĩ Amunoni akĩmũthũũra na rũthũũro rũnene makĩria. Ti-itherũ, aamũthũũrĩre gũkĩra ũrĩa aamwendete. Amunoni akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūkĩra, wehere haha!”

¹⁶ Tamaru akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca! Kũnyingata thiĩ nĩ ihĩtia inene makĩria gũkĩra ũguo wanjĩka.”

Nowe akĩrega kũmũigua. ¹⁷ Nake Amunoni agĩta ndungata yake, akĩmũira atĩrĩ, “Eheria mūdũ-wa-nja ũyũ haha, na oima ũhinge mūrango.” ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio ndungata yake ikĩmũikia na nja, na ikĩhinga mūrango. Nake Tamaru eehumbĩte nguo ndaaya yagemetio na magemio ma goro, tondũ airĩtu arĩa gathirange a mũthamaki meehumbaga nguo ta iyo. ¹⁹ Tamaru akĩĩtĩrĩria mũhu mũtwe, na agĩtarũra nguo iyo ndaaya ng’emie rĩa eehumbĩte. Agĩcooka akĩgĩrĩra guoko gwake mũtwe, agĩthiĩ akĩrĩraga aanĩrĩre.

²⁰ Nake mūrũ wa nyina Abisalomu akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ muuma na Amunoni, mūrũ wa thoguo? Rĩu ta gĩkire, mwarĩ wa maitũ, tondũ we nĩ mūrũ wa thoguo. Tiga kũigua ũũru ngoro nĩ ũndũ wa ũndũ ũcio.” Nake Tamaru agĩtũũra mũciĩ kwa mūrũ wa nyina Abisalomu, arĩ mūdũ-wa-nja ũrĩ na kĩa kĩnene.

²¹ Hĩndĩ rĩa Mũthamaki Daudi aigũire maũndũ macio mothe-rĩ, akĩrakara mũno. ²² Abisalomu ndaigana kwaria na Amunoni ũndũ o na ũrĩkũ, mwega kana mũũru; nĩathũũrĩre Amunoni tondũ nĩaconorithĩtie mwarĩ wa nyina Tamaru.

* 13:2 Airĩtu gathirange maikaraga nyũmba cia airĩtu mwanya, na matingĩaceereire arũme, o na kana aanake a ithe ũmwe nao.

Abisalomu Kūūrāga Amunoni

²³ Mīaka tīrī yathira, hīndī ūrīa amuri a ng'ondū guoya a Abisalomu maarī kūu Baali-Hazoru hakuhī na mūhaka wa Efiraumu-rī, agīta ariū a mūthamaki othe mathiī kuo. ²⁴ Abisalomu agīthiī kūrī mūthamaki, akīmūwīra atīrī, “Ndungata yaku nīitite amuri ng'ondū guoya. Hihi mūthamaki na anene ake no moke tūkorwo hamwe.”

²⁵ Mūthamaki agīcookia atīrī, “Aca, mūrū wakwa. Tūtiagīrīrwo nī gūthiī ithuothē; twahota gūtuika mūrigo harīwe.” O na gūtuika Abisalomu nīamūthaithire-rī, nīaregire biū gūthiī, no akīmūhe kīrathimo gīake.

²⁶ Ningī Abisalomu akīmūwīra atīrī, “Angīkorwo ti ūguo-rī, ndagūthaitha ūreke mūrū wa baba Amunoni athiī na ithuī.”

Nake mūthamaki akīmūūria atīrī, “Nī kī gīgūtūma athiī na inyuī?” ²⁷ Nowe Abisalomu akīmūringīrīria, na nī ūndū ūcio mūthamaki akīreka Amunoni mathiī nake, hamwe na ariū acio angī a mūthamaki.

²⁸ Abisalomu agīatha andū ake, akīmeera atīrī, “Ta thikīrīriai! Rīrīa Amunoni arīkorwo akenete nī kūnyua ndibei akarīio, na inyuī ndīmūwīre atīrī, ‘Ringai agwe thī,’ hīndī ūyo mūūragei. Mūtigetigīre. Githī ti nī ndīmūheete watho ūcio? Ūmīrīriai mūtuīke njamba.” ²⁹ Nī ūndū ūcio andū a Abisalomu magīka Amunoni o ta ūrīa Abisalomu aamaathīte. Hīndī ūyo ariū othe a mūthamaki magīūkīra, makīhaica nyūmbū ciao, makīūra.

³⁰ Marī njīra-inī makīūra-rī, ūhorō ūcio ūgīkinyīra Daudi, akīrwo atīrī, “Abisalomu nīoragīte ariū othe a mūthamaki; gūtīrī o na ūmwe ūtigarīte.” ³¹ Nake mūthamaki agīūkīra, agītembūranga nguo ciake, agīkoma thī; o nacio ndungata ciake ikīrūgama hakuhī nake, na igītembūranga nguo ciacio.

³² No Jonadabu mūrū wa Shimea, mūrū wa nyina na Daudi, akiuga atīrī, “Mwathi wakwa, tiga gwīciiria atī moragīte ariū othe a mūthamaki; no Amunoni wiki ūkuīte. Ūndū ūcio ūtūire ūrī muoroto wa Abisalomu kuuma mūthenya ūrīa Amunoni aanyiitire mwarī wa nyina Tamaru na hinya. ³³ Mūthamaki mwathi wakwa ndagīrīrwo nīkūrūmbūiya ūhorō ūcio wa atī ariū othe a mūthamaki nīmakuīte. Amunoni nowe wiki ūkuīte.”

³⁴ Hīndī ūyo Abisalomu nīakoretwo orīte.

Na rīrī, mūdū ūrīa warangagīra itūūra agīcūthīrīria na akīona andū aingī njīra-inī mwena wake wa ithūiro, maikūrūkīre mwena-inī wa kīrīma. Nake mūrangīri agīthiī akīra mūthamaki atīrī, “Nīndīrona andū mwena ūūrīa wa Horonaimu, mwena-inī wa kīrīma.”

³⁵ Jonadabu akīra mūthamaki atīrī, “Ta kīone, ariū a mūthamaki marī haha; o ta ūrīa ndungata yaku ikwīrire, ūguo noguo gūtārī.”

³⁶ Na aarīkia kwaria o ro ūguo-rī, ariū a mūthamaki magīūka makīrīraga na mūgambo mūnene. O nake mūthamaki na ndungata ciake ciothe makīrīra marī na ruo rūnene.

³⁷ Nake Abisalomu akīūra agīthiī gwa Talimai mūrū wa Amihudi, mūthamaki wa Geshuru. Nowe Mūthamaki Daudi agīcakaīra mūrīū mūthenya o mūthenya.

³⁸ Thuutha wa Abisalomu kūūrīra Geshuru, aikarire kuo mīaka itatū. ³⁹ Nayo ngoro ya mūthamaki nīyeriragīria gūthiī kūrī Abisalomu, tondū nīahooreretio ūhorō-inī ūkonī gīkuū kīa Amunoni.

14

Abisalomu Gūcooka Jerusalemu

¹ Na rīrī, Joabu mūrū wa Zeruia nīamenyete atī ngoro ya mūthamaki nīyeriragīria kuona Abisalomu. ² Nī ūndū ūcio, Joabu agītūma mūdū athiī Tekoa akagīire mūdū-wa-nja warī mūūgī, arehwo kuuma kūu. Akīra mūdū-wa-nja ūcio atīrī, “Wītue atī nīūrakakaya. Wīhumbe nguo cia macakaya, na ndūkehake maguta o na marīkū. Wītue ta mūdū-wa-nja ūikarīte matukū maingī akīrīrīra mūdū mūkuū. ³ Ūcooke ūthiī kūrī mūthamaki ūmwarīrie ciugo ici.” Nake Joabu akīmūwīra ūrīa ekuuga.

⁴ Rīrīa mūdū-wa-nja ūcio wa kuuma Tekoa aathiire kūrī mūthamaki, akīgūithia, agiturumithia ūthiī thī nīguo amūhe gītīo, akīmwīra atīrī, “Wee mūthamaki, ndeithia!”

⁵ Nake mūthamaki akīmūūria atīrī, “Nī kī kīragūthīnia?”

Nake akiuga atīrī, “Ti-itherū nī ndī mūdū-wa-nja wa ndigwa; mūthuuri wakwa nīakuīte. ⁶ Nī ndungata yaku ndīrārī na ariū eerī. Nao maroogitana me mūgūnda, na harakīaga mūdū hau wa kūmateithūrana. Ūmwe aragūtha ūrīa ūngī na aramūūraga. ⁷ Na rīrī, mūhīrīga wothē nīūūkīrīre ndungata yaku; ūkoiga atīrī, ‘Tūnengere mūdū ūrīa ūragīte mūrū wa nyina, nīgeetha tūmūūrage nī ūndū wa muoyo wa mūrū wa nyina ūrīa ooragīte; tūkīniine mūgai o nake.’ Nao mangīka ūguo no mahorie ikara rīrīa rīraakana, na no rīo riiki ndigairie, maniine rītwa rīa mūthuuri wakwa, o na maniine njiaro ciake gūkū thī.”

⁸ Nake mūthamaki akīra mūdū-wa-nja ūcio atīrī, “Inūka, na nīngūruta watho nī ūndū waku.”

⁹ No mūdū-wa-nja ūcio wa Tekoa akīmwīra atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa, reke ūūru ūcio ūnjookerere hamwe na nyūmba ya baba, na ūreke wee mūthamaki na gītī gīaku gīa ūthamaki wage gūcookererwo nī ūūru o na ūrīkū.”

¹⁰ Nake mūthamaki agīcookia atīrī, “Mūdū o na ū angīkwīra ūndū o na ūrīkū, mūrehe kūrī nī, nake ndagacooka gūgūthīnia rīngī.”

¹¹ Nake mūdū-wa-nja ūcio akīmwīra atīrī, “Reke mūthamaki agwete rītwa rīa Jehova Ngai wake, nīguo agirīrīre mūrīhīria wa thakame ndakae kūūragana rīngī, nīgeetha mūrīū wakwa ndakae kūūragwo.”

Nake mūthamaki akīmwīra atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo-rī, gūtīrī rūcuīrī o na rūmwe rwa mūtwe wa mūrūguo rūkūgūa thī.”

¹² Nīngī mūdū-wa-nja ūcio akīmwīra atīrī, “Reke ndungata yaku īkwīre kiugo wee mūthamaki, mwathi wakwa.”

Nake agīcookia atīrī, “Kīarie.”

¹³ Mūdū-wa-nja ūcio akīmūūria atīrī, “Nī kī gītūmīte wee ūthondeke ūndū ta ūyū wa gūūkīrīra andū a Ngai? Rīrīa mūthamaki oiga ūguo-rī, githī tiwe wītūrīre ciira, nīgūkorwo mūthamaki ndacooketie mūrīū wake ūrīa mūingate mūciī? ¹⁴ Ta ūrīa maaī maitīkaga thī, marīa matangīoeke-rī, no taguo arī o nginya ithuī tūkue. No Ngai ndarutaga mūdū muoyo; handū ha gwīka ūguo-rī, athondekaga njīra nīgeetha mūdū ūrīa mūingate ndakae gūtūūra ta ateetwo biū agathengio harī we.

¹⁵ “Na rīrī, njūkīte gūkwīra ūhorō ūyū wee mūthamaki mwathi wakwa tondū andū nīmatūmīte nī ndītigīre. Ndungata yaku īciirītie atīrī, ‘Nī nīngwarīria mūthamaki; no gūkorwo nīegwīka ūrīa ndungata yake īkūmūūria; ¹⁶ no gūkorwo mūthamaki nīeg-wītīkīra kūhonokia ndungata yake kuuma guoko-inī kwa mūdū ūrīa ūrageria gūtūniina nī hamwe na mūrīū wakwa, matweherie kuuma kūrī igai rīrīa twaheirwo nī Ngai.’

¹⁷ “Na rīrī, ndungata yaku īgūkwīra atīrī, ‘Kiugo gīaku mūthamaki mwathi wakwa kīrondeehere ūhurūko, nīgūkorwo mūthamaki mwathi wakwa ahaana ta mūrīka wa Ngai wa gūkūūrana wega na ūūru. Jehova Ngai waku aroikara nawe.’”

¹⁸ Hīndī īyo mūthamaki akīra mūdū-wa-nja ūcio atīrī, “Ndūkaahithe ūndū o wothē ūrīa ngūkūūria.”

Nake mūdū-wa-nja ūcio akīmwīra atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa nīakīarie.”

¹⁹ Nake mūthamaki akīmūūria atīrī, “Githī mūtīnyīitanīre na Joabu ūhorō-inī ūyū wothē?”

Nake mūdū-wa-nja akīmūcookeria atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa ūtūūruga muoyo, wee mūthamaki mwathi wakwa, gūtīrī mūdū ūngīhūgūra mwena wa ūrīo kana wa ūmotho, aregane na ūndū o wothē ūrīa mūthamaki mwathi wakwa angiuga. Ī nīguo, nī ndungata yaku Joabu yanjīrīre njīke ūndū ūyū, na nīwe wīkīrīte ciugo ici ciothe kanua-inī ka ndungata yaku. ²⁰ Nake Joabu, ndungata yaku nīwe wīkīte ūguo nīgeetha agarūre ūndū ūrīa ūrī ho ihinda rīrī. Mwathi wakwa arī ūūgī ta wa mūrīka wa Ngai; nīamenyaga ūndū wothē ūrīa wīkīkaga būrūri-inī.”

²¹ Mūthamaki akĩira Joabu atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩngwĩka ũguo. Thiĩ, ũcookie mwanake ũcio ti Abisalomu.”

²² Joabu akĩgũithia aturumithĩtie ũthiũ thĩ nĩguo amũhe gĩtĩio, na akĩrathima mūthamaki. Joabu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũmũthĩ ndungata yaku nĩyamenya atĩ nĩĩrĩkĩtie gwĩtikĩrĩka maitho-inĩ maku mūthamaki mwathi wakwa, tondũ mūthamaki nĩetikĩrĩte ihooya rĩa ndungata yake.”

²³ Hĩndĩ ĩyo Joabu agĩthiĩ Geshuru, na agĩcookia Abisalomu Jerusalemu. ²⁴ Nowe mūthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “No nginya athiĩ mũciĩ gwake mwene; ndakarekwo oone ũthiũ wakwa.” Nĩ ũndũ ũcio Abisalomu agĩthiĩ mũciĩ gwake na ndaigana kuona ũthiũ wa mūthamaki.

²⁵ Thiĩnĩ wa Isiraeli guothe gũtiarĩ mündũ ũngĩ o na ũmwe waganagwo gũthakara ta Abisalomu. Kuuma rũcuĩrĩ rwake rwa mūtwe nginya nyarĩrĩ ciake ndaarĩ na kameni. ²⁶ Rĩrĩa rĩothe eenjaga njuĩrĩ cia mūtwe wake, nĩenjagwo o mwaka wathira rĩrĩa njuĩrĩ yamũritũhĩra mũno, angĩamĩthimire, ũritũ wayo wakoragwo ũrĩ cekerĩ magana meerĩ,* kũringana na gĩthimi kĩa mūthamaki.

²⁷ Nake Abisalomu nĩaciarire aanake atatũ na mũirĩtu ũmwe. Nake mwarĩ eetagwo Tamaru, na aarĩ mündũ-wa-nja mũthaka.

²⁸ Abisalomu aatũũire mĩaka iĩrĩ Jerusalemu atarĩ oona ũthiũ wa mūthamaki. ²⁹ Ningĩ Abisalomu agĩtũmanĩra Joabu nĩguo amūtũme kũrĩ mūthamaki, no Joabu akĩrega gũthiĩ kũrĩ we. Ningĩ akĩmūtũmanĩra riita rĩa keerĩ, no akĩrega gũthiĩ. ³⁰ Hĩndĩ ĩyo akĩira ndungata ciake atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, mũgũnda wa Joabu ũhakanĩte na wakwa, na arĩ na cairi kuo. Thiĩ mũmĩcine na mwaki.” Nĩ ũndũ ũcio ndungata cia Abisalomu ikĩgwatia mũgũnda ũcio mwaki ũkĩhĩa.

³¹ Hĩndĩ ĩyo Joabu agĩthiĩ mũciĩ kwa Abisalomu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũma ndungata ciaku icine mũgũnda wakwa?”

³² Nake Abisalomu akĩira Joabu atĩrĩ, “Ndagũtũmanĩire, ngĩkwĩra atĩrĩ, ‘Ŭka, nĩguo ngũtũme kwa mūthamaki, ũkamũũrie atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũmire nyume Geshuru? Ũngĩrĩ ũndũ mweka korwo nĩkuo ndũũraga o na rĩu!”’ Rĩu-rĩ, nĩngwenda kuona ũthiũ wa mūthamaki, na hangĩkorwo nĩ harĩ na ũndũ njĩkĩte mũũru, nĩakĩnjũrage.”

³³ Nĩ ũndũ ũcio Joabu agĩthiĩ kũrĩ mūthamaki, na akĩmũhe ũhoru ũcio. Hĩndĩ ĩyo mūthamaki agĩta Abisalomu, nake agĩũka, akĩinamĩrĩra aturumithĩtie ũthiũ thĩ mbere ya mūthamaki. Nake mūthamaki akĩmumunya Abisalomu.

15

Abisalomu Gũciĩrĩra gwĩka Daudi Ũũru

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa maũndũ macio, Abisalomu agĩthondekera ngaari cia ita na mbarathi, na andũ mĩrongo ĩtano a gũthiia mbere yake mateng’erete. ² Nake ookĩraga rũciĩnĩ tene akarũgama mũkĩra-inĩ wa njĩra ĩrĩa yathiiaga kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩrĩa inene. Na rĩrĩa mündũ o wotho ooka arĩ na mateta ma gũtwarĩra mūthamaki nĩguo atue itua-rĩ, Abisalomu akamwĩta, akamũũria atĩrĩ, “Uumĩte itũũra rĩrĩkũ?” Nake akamũcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku yumĩte mũhĩrĩga-inĩ ũmwe wa Isiraeli.” ³ Ningĩ Abisalomu akamwĩra atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ mateta maku nĩ ma kĩhoo to na nĩ magĩrĩire, no gũtirĩ mündũ ũthuurĩtwo wa kũrũgamĩrĩra mūthamaki ũngĩgũthikĩrĩra.” ⁴ Ningĩ Abisalomu akamwĩra atĩrĩ, “Naarĩ korwo ndaatuu mũciiri wa bũrũri ũyũ! Hĩndĩ ĩyo mündũ o wotho ũrĩ na mateta kana ciira no ooke kũrĩ nĩ, na nĩ ngatigĩrĩra ciira wake nĩwatuu na kĩhoo to.”

⁵ Ningĩ hĩndĩ ciothe rĩrĩa mündũ wotho amũkuhĩrĩra ainamĩrĩre mbere yake, Abisalomu agatambũrũkia guoko, akamũhĩmbĩria na akamũmumunya. ⁶ Abisalomu ekaga ũguo kũrĩ andũ othe a Isiraeli arĩa mookaga kũrĩ mūthamaki gũcaria kĩhoo to, na nĩ ũndũ ũcio akĩguucĩrĩra ngoro cia andũ a Isiraeli.

* 14:26 nĩ ta kilo igĩrĩ na robo (2:25)

⁷ Na rīrī, mīaka īna yathira, Abisalomu akīra mūthamaki atīrī, “Njītīkīria thiī Hebironi nīgeetha ngahingie mwīhītwa ūrīa ndeehītire harī Jehova. ⁸ Hīndī īrīa ndungata yaku yatūūruga Geshuru kūu Suriata, nīndehītire na mwīhītwa ngiuga atīrī, ‘Jehova angīkanjookia Jerusalemu, nīngamūhooya ndī kūu Hebironi.’”

⁹ Nake mūthamaki akīmwīra atīrī, “Thiī na thayū.” Nī ūndū ūcio Abisalomu agīthiī Hebironi.

¹⁰ Hīndī īyo Abisalomu agītūma andū na hitho mīhīrīga-inī yothe ya Isiraeli makoige atīrī, “Rīrīa mūrīgua tūrumbeta twahuhwo, hīndī īyo muuge atīrī, ‘Abisalomu nīwe mūthamaki wa Hebironi.’” ¹¹ Andū magana meerī kuuma Jerusalemu nīo maathiīte hamwe na Abisalomu. Meetitwo marī ageni, na magīthiī matekūmenya nī ūūru meekaga, matirī ūndū maamenyaga ūhorō-inī ūcio. ¹² Na hīndī īrīa Abisalomu aarutaga magongona-rī, agītūmanīra Ahithofeli ūrīa Mūgiloni,* o ūrīa waheaga Daudi kīrīra, oke kuuma itūūra rīao rīa Gilo. Na nī ūndū ūcio ndundu ya gūūkīrīra mūthamaki ikīgīa na hinya, nao arūmīrīri a Abisalomu magīkīrīrīra kūngīha.

Daudi Kūūra

¹³ Na rīrī, hagīūka mūndū ūmwe watūmīttwo kūrī Daudi, akīmwīra atīrī, “Ngoro cia andū othe a Isiraeli irūmīrīre Abisalomu.”

¹⁴ Hīndī īyo Daudi akīra anene ake othe arīa aarī nao Jerusalemu atīrī, “Ūkai! No nginya tūūre; kwaga ūguo gūtīrī o na ūmwe witū ūkūhonoka kūūrāgwo nī Abisalomu. No nginya tūthiī o ro rīu, kana Abisalomu oke narua atūkorere, atūhubanīrie na atwanange, na ahūūre itūūra rīrī inene na rūhiū rwa njora.”

¹⁵ Nao anene a mūthamaki makīmūcookeria atīrī, “Ndungata ciaku nīciīhaarīrie gwīka ūndū o wothē ūrīa mūthamaki mwathi witū angīthuura wīkwo.”

¹⁶ Nake mūthamaki akiumagara, arūmīrīrwo nī andū a nyūmba yake yothe; no agītiga thuriya ikūmi cia kūmenyerera nyūmba ya mūthamaki. ¹⁷ Nī ūndū ūcio mūthamaki akiumagara, arūmīrīrwo nī andū acio othe, magīthiī handū haraaya, makīrūgama ho. ¹⁸ Nao andū ake othe makīmūhītūka, hamwe na Akerethi othe, na Apelethi, na Agiti othe magana matandatū arīa maatwaranīte hamwe nake kuuma Gathu, makīhītūka magīthiī mbere ya mūthamaki.

¹⁹ Mūthamaki akīūra Itai ūrīa Mūgiiti atīrī, “Nī kī gīgūtūma ūthiī hamwe na ithui? Cooka ūgaikare hamwe na Mūthamaki Abisalomu. Wee ūrī mūndū wa kūngī, mūndū ūthaamīte akoima būrūri wake. ²⁰ Ūrookire o ira. Ingīgwītīkīria atīa wambīrīrie kūūrūra na ithui, o rīrīa itaramenya kūrīa ndīrathiī? Hūdūka, woe andū a būrūri wanyu ūcooke nao. Naguo ūtugi na wīhokeku iroikara hamwe nawe.”

²¹ No Itai agīcookeria mūthamaki atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo, na o ta ūrīa wee mūthamaki mwathi wakwa ūtūūruga muoyo-rī, harīa hothe mūthamaki mwathi wakwa angīkorwo arī, o na kūngīkorwo nī gūtūūra muoyo kana gūkua, hau no ho ndungata yaku īgaakorwo īrī.”

²² Nake Daudi akīra Itai atīrī, “Thiī na mbere, ūthiī ūhītūkīte.” Nī ūndū ūcio Itai ūrīa Mūgiiti agīthiī ahītūkīte hamwe na andū ake othe, na andū a nyūmba yake arīa maarī hamwe nake.

²³ Nao andū othe a būrūri ūcio makīrīra na mūgambo mūnene rīrīa andū acio othe maahītūkaga. Mūthamaki o nake akīringa mūrīmo ūrīa ūngī wa karūū ga Kidironi, nao andū othe magīthiī merekeire werū-inī.

²⁴ Zadoku o nake aarī ho, na Alawii othe arīa maarī hamwe nake nīo maakūūte ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Ngai. Nao makīga ithandūkū rīa kīrīkanīro kīa Ngai thiī, nake Abiatharu akīruta magongona nginya rīrīa andū othe maarīkirie kuuma itūūra rīu inene.

²⁵ Ningī mūthamaki akīra Zadoku atīrī, “Oya ithandūkū rīa Ngai ūrīcookie itūūra-inī rīu inene. Ingītīkīrīka maitho-inī ma Jehova-rī, nīakanjookia na atūme ndīrīone

* 15:12 Ahithofeli aarī gukawe wa Bathisheba, na aarī mūtaarani mūūgī.

na nyone gĩkaro gĩake rĩngĩ. ²⁶ No angĩkiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndikenetio nĩwe,’ hĩndĩ ĩyo nĩ nĩndĩhaarĩrie; nĩanjike o ũrĩa wothe angĩona kwagĩrĩre.”

²⁷ Ningĩ mũthamaki akĩra Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Githĩ wee ndũrĩ muoni-maũndũ? Cooka ũthĩ itũũra-inĩ rĩu inene na thayũ, mũrĩ na mũrũguo Ahimaazu, na Jonathani mũriũ wa Abiatharu. Wee na Abiatharu mũthĩ na ariũ acio anyu eerĩ. ²⁸ Na nĩ ngũikara njetereire mariũko-inĩ kũu werũ-inĩ, o nginya hĩndĩ ĩrĩa ũkaandehithĩria ũhoru ũnjĩire ũrĩa maũndũ matariĩ.” ²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Zadoku na Abiatharu magĩkuua ithandũkũ rĩa Ngai, makĩricookia Jerusalemu na magĩkara kuo.

³⁰ No Daudi agĩthĩ na mbere kwambata kĩrĩma kĩa mĩtamaiyũ, o akĩrĩraga; nĩehumbĩrite mĩtwe, na aarĩ magũrũ matheri.[†] Andũ othe arĩa aarĩ nao-rĩ, o nao nĩmehumbĩrite mĩtwe, nao maambatire o makĩrĩraga. ³¹ Na rĩrĩ, Daudi nĩamenyithĩtio atĩrĩ, “Ahithofeli aarĩ hamwe na arĩa maarĩ ndundu na Abisalomu.” Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩhooya atĩrĩ, “Wee Jehova, garũra kĩrĩra kĩa Ahithofeli, ũgĩtue ũrimũ.”

³² Na rĩrĩa Daudi aakinyire gacũmbĩrĩ ga kĩrĩma, harĩa andũ maahooyagĩra Ngai-rĩ, Hushai ũrĩa Mũariki aarĩ hau kũmũtũnga, atembũrangĩte nguo yake ndaaya, na akeĩtĩrĩria tĩiri mĩtwe. ³³ Nake Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũngĩkorwo nĩũgũthĩ na nĩ, ũgũtuĩka mũrigo harĩ nĩ. ³⁴ No ũngĩcooka itũũra-inĩ rĩu inene na wĩre Abisalomu atĩrĩ, ‘Nĩngũtuĩka ndungata yaku wee mũthamaki; ndĩratũire ndĩ ndungata ya thoguo mbere ĩyo, no rĩu ngũtuĩka ndungata yaku,’ hĩndĩ ĩyo no ũndeithie gũthũkia mataaro ma Ahithofeli. ³⁵ Githĩ Zadoku na Abiatharu arĩa athĩnjĩri-Ngai matiigũkorwo kũu hamwe nawe? Meerage ũndũ o wothe ũngĩgua nyũmba-inĩ ya mũthamaki. ³⁶ Ariũ ao eerĩ, Ahimaazu mũrũ wa Zadoku, na Jonathani mũrũ wa Abiatharu marĩ kũu hamwe nao. Matũmage kũrĩ nĩ na ũndũ o wothe ũngĩgua.”

³⁷ Nĩ ũndũ ũcio Hushai mũrata wa Daudi agĩcooka, na agĩkinya Jerusalemu o rĩrĩa Abisalomu aatoonyaga itũũra rĩu inene.

16

Daudi na Ziba

¹ Na rĩrĩ, Daudi aakorirwo ahĩtũkĩte gacũmbĩrĩ ga kĩrĩma o hanini-rĩ, agĩkora Ziba, ndungata ya Mefiboshethu, ĩmwetereire ĩmũtũnge. Aarĩ na ndigiri igĩrĩ ciatandĩkĩtwo na igakuua mĩgate magana meerĩ na imanĩjika cia thabibũ nyũmũ igana rĩmwe, na ikũmba igana cia ngũyũ, o na mondo ya ndibei.

² Nake mũthamaki akĩũria Ziba atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũrehe indo ici?”

Nake Ziba agĩcookia atĩrĩ, “Ndigiri nĩ cia gũkuua andũ a nyũmba ya mũthamaki, nayo mĩgate na matunda nĩ cia kũrĩio nĩ andũ, nayo ndibei nĩyakũnyuuo nĩ arĩa mangĩũrwo nĩ hinya gũkũ werũ-inĩ.”

³ Mũthamaki agĩcooka akĩmũũria atĩrĩ, “Arĩ ha mũrũ wa mũriũ wa mwathi waku?”

Nake Ziba akiuga atĩrĩ, “Aikarĩte Jerusalemu, tondũ areciiria atĩrĩ, ‘Ũmũthĩ nyũmba ya Isiraeli nĩkũnjookeria ũthamaki wa guka.’”

⁴ Ningĩ mũthamaki akĩra Ziba atĩrĩ, “Indo ciothe iria iraarĩ cia Mefiboshethu kuuma rĩu nĩ ciaku.”

Nake Ziba akiuga atĩrĩ, “Nĩndakwĩnyiihĩria; reke njĩtikĩrĩke maitho-inĩ maku, wee mũthamaki, mwathi wakwa.”

Shimei Kũruma Daudi

⁵ Mũthamaki Daudi aakuhĩrĩria Bahurimu-rĩ, mũndũ wa mũhĩrĩga wa nyũmba ya Saũlũ agĩũka oimĩte kuo. Nake eetagwo Shimei mũrũ wa Gera; agĩũka akĩrumanaga. ⁶ Agĩkĩria Daudi na anene othe a mũthamaki mahiga, o na gũtuĩka mbũtũ ciothe cia ita na arangĩri maarĩ mwena wa Daudi wa ũrĩo na wa ũmotho. ⁷ Shimei akĩrumana, akiuga atĩrĩ, “Thĩ na kũu, thĩ na kũu, wee mũiti wa thakame, wee kĩmaramari gĩkĩ! ⁸ Jehova nĩakũrĩhĩtie, thakame yothe ĩrĩa wanaita ya nyũmba ya Saũlũ, ũrĩa wathanaga ithenya rĩake. Jehova

[†] 15:30 Kwĩhumbĩra mĩtwe na gũthĩ magũrũ matheri warĩ ũndũ wa kuonania kĩa na gũcakaya.

nīaneanīte ūthamaki kūrī mūrūguo Abisalomu. Wee nīūkinyīrīrwo nī mwanangīko tondū ūrī mūiti wa thakame!”

⁹ Hīndī ūyo Abishai mūrū wa Zeruia akīūria mūthamaki atīrī, “Nī kīrātūma ngui īno nguū* īrume mūthamaki mwathi wakwa? Reke ninge mūrīmo ndīmūtinie mūtwe.”

¹⁰ No mūthamaki akiuga atīrī, “Tūnyīitanīire ūndū ūrīkū nī na inyuī, inyuī ariū a Zeruia? Angīkorwo ararumana tondū Jehova nīamwīrīte atīrī, ‘Ruma Daudi,’ nūū ūngīmūūria atīrī, ‘Ūgwīka ūguo nīkī?’”

¹¹ Ningī Daudi akīira Abishai na anene ake othe atīrī, “Mūrū wakwa, ūrīa uumīte mūthiimo-inī wakwa, nīwe ūraageria kūduta muoyo. Githī Mūbenjamini ūyū ndan-gīgīka makīria ma ūguo! Tiganai nake; rekei arumane, tondū Jehova nīwe ūmwīrīte eke ūguo. ¹² Hihi no gūkorwo Jehova nīekuona thīina wakwa, na nīakandīha na wega nī ūndū wa irumi ici ndīrarumwo ūmūthī.”

¹³ Nī ūndū ūcio Daudi na andū ake magīthī na mbere magereire njīra nake Shimei akagera mwena-inī wa kīrīma ang’ethanīire nao, agīthī akīrumanaga, na akīmūikagīria mahiga, na akamūminjagīria tīiri. ¹⁴ Nake mūthamaki na andū othe arīa maarī nake magīkinya kūrīa maathīaga manogeete. Na kūu nīkuo Daudi aahurūkīire, akīnogoka.

Ūtaaro wa Hushai na wa Ahithofeli

¹⁵ Hīndī ūyo Abisalomu na andū othe a Isiraeli magīūka Jerusalemu, na Ahithofeli agīkorwo hamwe nao. ¹⁶ Hīndī ūyo Hushai ūrīa Mūariki, mūrata wa Daudi, agīthī kūrī Abisalomu, akīmwīra atīrī, “Mūthamaki arotūura nginya tene! Mūthamaki arotūura nginya tene!”

¹⁷ Abisalomu akīūria Hushai atīrī, “Ūyū nīguo wendo ūrīa wonetie mūrata waku? Nī kī kiragīrie ūthī na mūrata waku?”

¹⁸ Nake Hushai akīira Abisalomu atīrī, “Aca, ūrīa ūthuurītwo nī Jehova, na agathuurwo nī andū aya, na agathuurwo nī andū othe a Isiraeli, nī ndī wake, na njikare nake. ¹⁹ Ningī-rī, njagīrīrwo nīgūtungatīra ūū? Githī ndiagīrīrwo nī gūtungatīra mūrīū? O ta ūrīa ndaatungatīire thoguo, noguo ngūgūtuungatīra.”

²⁰ Abisalomu akīira Ahithofeli atīrī, “Tūhe ūtaaro waku. Twagīrīrwo nī gwīka atīa?”

²¹ Ahithofeli agīcookia atīrī, “Koma na thuriya cia thoguo iria aatigire nīgeetha irorage gīkaro kīa mūthamaki. Hīndī ūyo andū othe a Isiraeli nīmakaigua atī wee wīmūthūire biū nī thoguo, namo moko ma andū arīa othe ūrī nao nīmekūgīa hinya.” ²² Nī ūndū ūcio makīambīra Abisalomu hema nyūmba igūrū, nake agīkoma na thuriya cia ithe mbere ya andū othe a Isiraeli.

²³ No rīrī, matukū-inī macio mataaro marīa Ahithofeli aaheanaga maahaanaga ta ma mūdū ūhooete kīrīra kūrī Ngai. Ūguo nīguo Daudi na Abisalomu mooyaga mataaro mothe ma Ahithofeli.

17

¹ Ahithofeli akīira Abisalomu atīrī, “Reke thuure andū ngiri ikūmi na igīrī nīguo tūthī ūtukū o ro ūyū tūgakinyīre Daudi. ² Na ndīmūtharīkīre o ro rīu arī mūnogu na atarī na hinya. Ndīmūmakie, na andū arīa othe arīa marī hamwe nake moore. Njūrage o mūthamaki we wiki, ³ na hūdūre andū othe macooke kūrī we. Gīkuū kīa mūdū ūcio ūracaria gīgūcookia andū othe harīwe; gūtīrī mūdū ūkūgurara.” ⁴ Narīo ithugunda rīu rīkīoneka rīrī rīega nī Abisalomu na athuuri othe a Isiraeli.

⁵ No Abisalomu akiuga atīrī, “Tūmanīrai Hushai ūrīa Mūariki o nake, nīguo tūigie ūrīa ekuuga.” ⁶ Na rīrīa Hushai ookire, Abisalomu akīmwīra atīrī, “Ahithofeli nīaheanīte mataaro maya. Nī wega twīke ūguo aroiga? Angīkorwo ti ūguo-rī, tūhe woni waku.”

⁷ Hushai agīcookeria Abisalomu atīrī, “Itaaro rīrīa Ahithofeli aheanīte ti rīega ihinda-inī rīrī. ⁸ Wee nīūū thoguo na andū ake; nī andū njamba, na nī njamba ta nduba itunyītwo mwana wayo. Ningī thoguo arī na ūmenyo wa mbaara; ndarī hīndī angīraarania na mbūtū cia ita. ⁹ O na rīu ahithītwo ngurunga kana akahithwo handū

* 16:9 Gwīta mūdū ngui nguū warī ūndū wa kūnyarara mūdū biū.

hangĩ. Angĩtharĩkĩra mbūtũ ciaku cia ita mbere-rĩ, ũrĩa wotho ũkaigua ũhoro ũcio akoiga atĩrĩ, ‘Mbūtũ cia ita cia Abisalomu nĩciũragĩtwo.’ ¹⁰ Hĩndĩ ĩyo o na mũthigari ũrĩa njamba, ũrĩa ngoro yake ĩhaana ta ngoro ya mūrũũthi-rĩ, nĩakaringĩka nĩ guoya, tondũ Isiraeli othe nĩmooĩ atĩ, thoguo nĩ njamba ya ita na atĩ andũ arĩa marĩ nake nĩ njamba.

¹¹ “Nĩ ũndũ ũcio ngũgũtaara atĩrĩ: Reke andũ othe a Isiraeli kuuma Dani nginya Birishiba, acio aingĩ mũno ta mũthanga wa hũgũrũrũ cia iria, moonganio othe macookanĩrĩre harĩwe, na wee mwene ũmatongorie magĩthĩ ita-inĩ. ¹² Hĩndĩ ĩyo nĩtũkaamũtharĩkĩra harĩa hothe tũngĩmuona, tũmũmbĩrĩre o ta ũrĩa ime rĩgũaga thĩ. Nĩgũkorwo we mwene o na kana mũndũ o na ũmwe wake gũtirĩ ũgaatigara muoyo. ¹³ O na ningĩ angĩgatoonya itũũra inene, andũ othe a Isiraeli makaarehe mĩhĩndo itũũra-inĩ rĩu, tũrĩkururie tũrĩtware gĩtuamba-inĩ, o nginya kwage gacunjĩ karĩo kangĩoneka.”

¹⁴ Nake Abisalomu na andũ othe a Isiraeli makiuga atĩrĩ, “Ũtaaro wa Hushai ũrĩa Mũariki nĩ mwega gũkĩra wa Ahithofeli.” Nĩgũkorwo Jehova nĩatuĩte atĩ nĩegũthũkia ũtaarani ũcio mwega wa Ahithofeli nĩgeetha arehithĩrie Abisalomu mwanangĩko.

¹⁵ Hushai akĩra Zadoku na Abiatharu, acio athĩnjĩri-Ngai, atĩrĩ, “Ahithofeli nĩataarĩte Abisalomu na athuuri a Isiraeli meeke ũna na ũna, no nĩ ndĩmataarĩte meke ũna na ũna. ¹⁶ Rĩu tũmana kũrĩ Daudi narua, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Ũtukũ ũyũ menya ndũkaraare mariũko-inĩ kũu werũ-inĩ; ringa mũrĩmo na ndũkaage gwĩka ũguo, kwaga ũguo mũthamaki na arĩa othe arĩ nao nĩmekũniinwo.’”

¹⁷ Jonathani na Ahimaazu maikaraga Eni-Rogeli. Nayo ndungata ya mũirĩtu nĩyo yarĩ ĩthĩĩ ĩkamahe ũhoro ũcio, nao mathĩĩ makeere Mũthamaki Daudi, tondũ matingĩetĩkĩrĩre kuonwo magĩtoonya itũũra-inĩ rĩu inene. ¹⁸ No kamwana kanini nĩkamonire na gakĩra Abisalomu. Nĩ ũndũ ũcio andũ acio eerĩ makiumagara na ihenya magĩtoonya nyũmba ya mũndũ kũu Bahurimu. Nake aarĩ na gĩthima hau nja ya mũciĩ wake, nao makĩharũrũka thĩĩnĩ wakĩo. ¹⁹ Nake mũtumia wa mũndũ ũcio akĩoya kĩndũ gĩa kũhumbĩra, agĩgĩtam-bũrũkia igũrũ rĩa mũromo wa gĩthima, na akĩanĩka ngano igũrũ rĩakĩo. Na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wamenyire ũhoro ũcio.

²⁰ Na rĩrĩa andũ a Abisalomu mookire kũrĩ mũtumia ũcio kũu nyũmba gwake-rĩ, makĩmũũria atĩrĩ, “Ahimaazu na Jonathani marĩ ha?”

Nake mũtumia ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Maringire mũrĩmo ũũrĩa wa karũũĩ.” Nao andũ acio makĩmacaria no mationire mũndũ; nĩ ũndũ ũcio magĩcooka Jerusalemu.

²¹ Thuutha wa andũ acio gũthĩĩ, Jonathani na Ahimaazu makiuma gĩthima-inĩ, na magĩtwarĩra Mũthamaki Daudi ũhoro ũcio. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhaarĩrie ũringe rũũĩ o narua, Ahithofeli nĩ ataaranĩte ũna na ũna wa gũgũũkĩrĩa.” ²² Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ othe arĩa maarĩ nake magĩũkĩra na makĩringa Rũũĩ rwa Jorodani. Na gũgĩkia gũtirĩ mũndũ ũtaaringĩte Rũũĩ rwa Jorodani.

²³ Na rĩrĩa Ahithofeli onire atĩ mataaro make matiinarũmĩrĩrĩrwo-rĩ, agĩtandĩka ndigiri yake, akĩinũka gwake mũciĩ itũũra-inĩ rĩake. Agĩthondeka maũndũ make, agĩcooka akĩĩta. Nĩ ũndũ ũcio agĩkua na agĩthikwo mbĩrĩa-inĩ ya ithe.

²⁴ Daudi agĩthĩĩ Mahanaimu, nake Abisalomu akĩringa Rũũĩ rwa Jorodani hamwe na andũ othe a Isiraeli. ²⁵ Abisalomu nĩathuurĩte Amasa atuĩke mũnene wa mbūtũ cia ita itheriya rĩa Joabu. Amasa aarĩ mũriũ wa mũndũ wetagwo Jetheri, Mũisiraeli ũrĩa wahikĩtie Abigaili, mwarĩ wa Nahashu, mwarĩ wa nyina na Zeruia nyina wa Joabu. ²⁶ Andũ a Isiraeli na Abisalomu maambĩte hema ciao bũrũri-inĩ wa Gileadi.

²⁷ Na rĩrĩa Daudi aakinyire Mahanaimu, Shobi mũrũ wa Nahashu wa kuuma Raba kwa Aamoni, na Makiri mũrũ wa Amieli kuuma Lo-Debari, na Barizilai ũrĩa Mũgileadi kuuma Rogelimu ²⁸ makĩrehe indo cia gũkomera, na mbakũri, na indo cia rĩũmba. Ningĩ makĩrehe ngano na cairi, na mũtu na ngano hĩhie, na mboco na ndengũ, ²⁹ na ũũkĩ na ngorono, na ng’ondũ na maguta mamata ma iria rĩa ng’ombe, nĩgeetha Daudi na andũ ake marĩe. Tondũ moigire atĩrĩ, “Andũ aya nĩahũũtu, na makanoga, na makanyootera gũkũ werũ-inĩ.”

18

Gīkuū kīa Abisalomu

¹ Na rīrī, Daudi akīūngania andū arīa maarī nake, na agīthuura anene a gwatha thigari ngiri ngiri na a gwatha thigari igana igana. ² Daudi agītūma mbūtū icio cia ita ithiī ikarūe, gīcunjī gīa ithatū gīathagwo nī Joabu, na gīcunjī gīa ithatū gīathagwo nī Abishai mūrū wa nyina na Joabu, mūrū wa Zeruia, na gīcunjī kīngī gīa ithatū gīgaathwo nī Itai ūrīa Mūgiiti. Nake mūthamaki akīra mbūtū icio cia ita atīrī, “Ti-itherū nī mwene nīngumagarania na inyuī.”

³ No andū acio makīmwīra atīrī, “Wee ndūgūthiī; tūngīgaakīrio hinya tūūre-rī, matingīrūmbūiya ūhorō witū. O na nuthu iitū īngīkua-rī, matingīrūmbūiya ūhorō ūcio; no wee ūrī bata gūkīra andū ngiri ikūmi aitū. Rīu nī kaba ūtūteithīrīrie ūrī gūkū itūūra-inī rīrī inene.”

⁴ Nake mūthamaki agīcookia atīrī, “Nī ngwīka ūrīa wothē mūkuona kwagīrīrie.”

Nī ūndū ūcio mūthamaki akīrūgama kīhingo-inī rīrīa andū acio othe moimagaraga marī ikundi cia andū igana igana, na cia ngiri ngiri. ⁵ Mūthamaki agīatha Joabu, na Abishai, na Itai, akīmeera atīrī, “Menyererai mwanake ūcio ūgwītū Abisalomu nī ūndū wakwa.” Nacio mbūtū ciothe cia ita nīciaiguire mūthamaki akīheana watho nī ūndū wa Abisalomu kūrī o ūmwe wa anene a mbūtū cia ita.

⁶ Mbūtū icio cia ita ikīerekera werū-inī ikarūe na Isiraeli, nayo mbaara ikīrūrwo mūtītū-inī wa Efiraimu. ⁷ Kūu nīkūo mbūtū cia ita cia Isiraeli ciatooreirio nī andū a Daudi. Nao arīa maakuire mūthenya ūcio maarī aingī mūno, maarī andū ngiri mīrongo īrī. ⁸ Mbaara ikīhurunjūka būrūrī wothē, nago mūtītū ūkīniina andū aingī mūthenya ūcio gūkīra arīa maaniinirwo nī rūhiū rwa njora.

⁹ Nake Abisalomu agīcēmania na andū a Daudi. Nake aahaicīte nyūmbū yake, na rīrīa nyūmbū yathīagīra rungu rwa honge ndumanu cia mūgandi mūnene, mūtwe wa Abisalomu ūkīhata mūtī-inī. Nake agītigwo acunjuurīte rīera-inī, nayo nyūmbū īrīa aahaicīte īgīthī o na mbere.

¹⁰ Hīndī īrīa mūdū ūmwe wao onire ūguo, akīra Joabu atīrī, “Nīndona Abisalomu acunjuurīte mūtī-inī wa mūgandi.”

¹¹ Joabu akīra mūdū ūrīa wamwīrīre ūguo atīrī, “Atī kī! Nīwamuona? Nī kī kīagiria ūmūgūthe agwe thī o ro hau? Nīngīakūhe cekeri ikūmi cia betha,* na mūcibi wa mūdū njamba.”

¹² No mūdū ūcio agīcookia atīrī, “O na ingīthimīrwo cekeri ngiri īmwe† njīkīrīrwo guoko, ndingīambūrūkīria mūrū wa mūthamaki guoko ndīmwīke ūūru. Mūthamaki aagwathire wee, na Abishai, na Itai tūkīguaga, akīmīra atīrī, ‘Menyererai mwanake ūcio ūgwītū Abisalomu nī ūndū wakwa.’ ¹³ Na ingītwārīrīrie muoyo wakwa thīna-inī, na tondū gūtīrī ūndū ūhithagwo mūthamaki, no wīherie ūndiganīrie.”

¹⁴ Joabu akiuga atīrī, “Nī ndigūte mahinda nī ūndū waku.” Nī ūndū ūcio akīoya matimū matatū, agīthī, akīmūtheeca namo ngoro Abisalomu arī o muoyo hau mūtī-inī wa mūgandi-inī ūcio. ¹⁵ Nao andū ikūmi arīa maakuuagīra Joabu indo cia mbaara makīrigiicīria Abisalomu, makīmūhūūra, makīmūūraga.

¹⁶ Hīndī īyo Joabu akīhuha karumbeta, nacio mbūtū cia ita igītiga gūteng’eria andū a Isiraeli, tondū Joabu nīacirūgamirīe. ¹⁷ Nao makīoya Abisalomu, makīmūikīa irima inene kūu mūtītū, na makīmūmba hība nene ya mahiga igūrū rīake. Hīndī īyo andū othe a Isiraeli makīūrīra kwao mīcī.

¹⁸ Hīndī īrīa aarī muoyo, Abisalomu nīeyakīire gītugī agīkīhaanda Gītumba-inī kīa Mūthamaki kīrī gīa kīrīrikano gīake, tondū eeciirītīe atīrī, “Nī ndirī na kahī kangītūūria rītīwa rīakwa.” Agīta gītugī kīu rītīwa rīake, nakīo gītugwo Gītugī kīa Abisalomu nginya ūmūthī.

Daudi Gūcakaya

* 18:11 nī ta giramu 110 † 18:12 nī ta kilo 11

¹⁹ Na rīrī, Ahimaazu mūrū wa Zadoku akiuga atīrī, “Reke hanyūke ngatwarīre mūthamaki ūhoru atī Jehova nīamūhonoketie kuuma guoko-inī gwa thū ciake.”

²⁰ Joabu akīmwīra atīrī, “Wee tiwe wagīrīrwo nī gūtware ūhoru ūcio ūmūthī. Reke ūgaatware ūhoru ihinda rīngī, no ndūgwīka ūguo ūmūthī, tondū mūrū wa mūthamaki nīakuīte.”

²¹ Hīndī īyo Joabu akīra Mūkushi ūmwe atīrī, “Thīi ūkeere mūthamaki ūrīa wonete.” Mūkushi ūcio akīnamīrīra mbere ya Joabu na akīhanyūka agīthīi.

²² Ahimaazu mūrū wa Zadoku akīra Joabu rīngī atīrī, “O ūrīa kūrītuīka, reke nūmīrīre Mūkushi ūcio.”

No Joabu agīcookia atīrī, “Mūrū wakwa, ūkwenda gūthīi nīkī? Wee ndūrī na ūhoru ūrīa ūngīheerwo kīheo.”

²³ Nake akiuga atīrī, “O ūrīa kūrītuīka, nīngwenda kūhanyūka.”

Nī ūndū ūcio Joabu akiuga atīrī, “Kīhanyūke!” Hīndī īyo Ahimaazu akīhanyūka agereire werū-inī, akīhītūka Mūkushi.

²⁴ Daudi aaikairīte thī gatagatī ga kīhingo kīa na thīinī na kīa nja-rī, mūrangīri agīthīi kīhingo-igūrū agereire rūthingo-inī. Na rīrīa aacūthīrīrie nja, akīona mūdū ahanyūkīte arī o wiki. ²⁵ Nake mūrangīri agīta mūthamaki na akīmūmenyithia ūhoru ūcio.

Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Akorwo arī wiki, akīrī na ūhoru mwega.” Nake mūdū ūcio agīkuhīrīra o gūkuhīrīra.

²⁶ Nīngī mūrangīri akīona mūdū ūngī ahanyūkīte, agīta mūrangīri wa kīhingo, akīmwīra atīrī, “Atīrīrī, mūdū ūngī ahanyūkīte arī o wiki!”

Nake mūthamaki akiuga atīrī, “No nginya o nake akorwo ararehe ūhoru mwega.”

²⁷ Mūrangīri akiuga atīrī, “Ndīrona mūdū ūcio wa mbere akīhanyūka ta Ahimaazu mūrū wa Zadoku.”

Mūthamaki akiuga atīrī, “Ūcio nī mūdū mwega, arooka arī na ūhoru mwega.”

²⁸ Nīngī Ahimaazu agīta mūthamaki, akīmwīra atīrī, “Gūtīrī na ūūru!” Akīnamīrīra mbere ya mūthamaki aturumithītie ūthīu thī, akiuga atīrī, “Jehova Ngai waku aro-gocwo! Nīaneanīte andū arīa maatambūrūkītie moko mookīrīre mūthamaki mwathi wakwa.”

²⁹ Nake mūthamaki akīūria atīrī, “Mwanake ūcio ti Abisalomū arī o thayū?”

Nake Ahimaazu agīcookia atīrī, “Nīnyonire kīrigiicano kīnene rīrīa Joabu ekwendaga gūtūma ndungata ya mūthamaki o na nīi, ndungata yaku, no ndinamenya kiuma gīa kīi.”

³⁰ Nake mūthamaki akiuga atīrī, “Rūgama haha mwena-inī weterere.” Nī ūndū ūcio agīthīi mwena-inī, akīrūgama ho.

³¹ Hīndī īyo Mūkushi agīkinya, akiuga atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa, ta igua ūhoru ūyū mwega! Jehova nīakūhonoketie ūmūthī kuuma kūrī arīa maragūūkīrīre.”

³² Mūthamaki akīūria Mūkushi atīrī, “Mwanake ūrīa ti Abisalomū arī o thayū?”

Mūkushi akīmūcookeria atīrī, “Thū ciothe cia mūthamaki mwathi wakwa, na andū arīa othe mangīūkīra makūgere ngero marotūika ta mwanake ūcio.”

³³ Mūthamaki akīinaina. Akīhaica, agīthīi nyūmba ya igūrū ya kīhingo-inī, akīrīra. Agīthīi akiugaga atīrī, “Ūūi mūrū wakwa Abisalomū! Mūrū wakwa, mūrū wakwa Abisalomū! Naarī korwo nī nīi ndīrakuire handū haku, ūūi mūrū wakwa, mūrū wakwa!”

19

¹ Nake Joabu akīrwo atīrī, “Mūthamaki nīararīra agīcakayagīra Abisalomū.” ² Naguo ūhootani wa mūthenya ūcio wa mbūtū cia ita ciothe ūkīgarūrūka, ūgītūika macakaya, tondū mūthenya ūcio mbūtū cia ita nīciaiguire gūkīrwo atīrī, “Mūthamaki arī na kīeha nī ūndū wa mūrūi.” ³ Mūthenya ūcio andū magīcooka itūūra-inī inene na hitho, o ta ūrīa andū macookaga na hitho maconokete rīrīa moorīte kuuma mbaara-inī.

⁴ Nake mūthamaki akīhumbīra ūthīu, akīrīra na mūgambo mūnene akiugaga atīrī, “Ūūi Abisalomū, mūrū wakwa! Ūūi Abisalomū, mūrū wakwa, mūrū wakwa!”

⁵ Hīndī iyo Joabu agĩtoonya nyumba kūrī mūthamaki, akīmwīra atīrī, “Ūmūthī nīūconorithītie andū aku othe, ariā marīkītie kūhonokia muoyo waku, na mīoyo ya ariū aku na ya airītu aku, na mīoyo ya atumia aku o na ya thuriya ciaku. ⁶ Wee wendete ariā magūthūire, na ūkamena ariā makwendete. Ūmūthī nīwonanītie biū atī ndūrī bata na anene a mbūtū cia ita o na andū ao. Nīi nguona atī wee gīkeno gīaku kīngīrī rīrīa Abisalomu angīrī muoyo ūmūthī na ithuothe tūkorwo tūkuīte. ⁷ Rīu ūkīra ūthīi ūkoomīrīrie andū aku ūmekīre hinya. Nīi ngwīhīta na rīitwa rīa Jehova atī aakorwo ndūkuuma ūthīi gūtanatuka, gūtīrī mūdū o na ūmwe ūgūkorwo mwena waku. Ūndū ūyū ūgūtuika mūūru kūrī we gūkīra maūdū mothe mooru marīa managūkora kuuma ūrī mūnini nginya rīu.”

⁸ Nī ūndū ūcio mūthamaki agīūkīra, agīkarīra gītī gīake kīhingo-inī. Hīndī irīa andū meerirwo atīrī, “Mūthamaki aikarīte kīhingo-inī,” othe magīūka mbere yake.

Daudi Gūcooka Jerusalemu

Na rīrī, andū a Isiraeli nīmoorīte magacooka kwao mīciī. ⁹ Mīhīrīga-inī yothe ya Isiraeli, andū othe maakararanagia makoiga atīrī, “Mūthamaki nīwe watūkūūrire kuuma guoko-inī gwa thū ciitū; nīwe watūhonokirie kuuma guoko-inī kwa Afilisti. No rīu nīorīte akoima būrūri-inī akīūrīra Abisalomu; ¹⁰ nake Abisalomu ūrīa twaitīrīrie maguta atūthamakīre-rī, nīakuīrīre mbaara-inī. Nī ūndū ūcio mwaģīte kwaria ūhoru wa gūcookia mūthamaki nīkī?”

¹¹ Mūthamaki Daudi nīatūmanire kūrī Zadoku na Abiatharu, athīnjīri-Ngai, makeerwo atīrī, “Ūriai athuuri a Juda atīrī, ‘Nī kīi gīgūtūma mūrīgie thuutha harī gūcookia mūthamaki nyūmba-inī yake ya ūthamaki, kuona atī ūrīa kūraario Isiraeli guothe nīgūkinīyīre mūthamaki kūrīa aikaraga? ¹² Inyuī mūrī ariū a baba, tūrī a mūthiimo ūmwe, na thakame īmwe. Nī kīi kīngītūma mūtūike a kūrīgia thuutha kūnūkia mūthamaki?’ ¹³ Ningī mwīre Amasa atīrī, ‘Githī wee ndūrī wa mūthiimo wakwa, na thakame yakwa? Ngai arothūūra o na anjīke ūūru makīria, angīkorwo kuuma rīu gūthīi na mbere wee tiwe ūgūtuika mūnene wa mbūtū ciakwa cia ita ithenya rīa Joabu.’”

¹⁴ Nake mūthamaki akīguucīrīria ngoro cia andū othe a Juda ta ciarī ngoro ya mūdū ūmwe. Nao magītūmana kūrī mūthamaki, makiuga atīrī, “Cooka, wee hamwe na andū aku othe.” ¹⁵ Hīndī iyo mūthamaki agīcooka agīthīi agīkinya Jorodani.

Na rīrī, andū a Juda nīmookīte Giligali nīguo matūnge mūthamaki mamūringie Rūūi rwa Jorodani. ¹⁶ Nake Shimei mūrū wa Gera, Mūbenjamīni kuuma Bahurimu, agīkūrūka na ihenya marī na andū a Juda nīguo magatūnge Mūthamaki Daudi. ¹⁷ Nake aarī na andū a Benjamīni ngiri īmwe, o hamwe na Ziba ndungata ya mūciī wa Saūlū, na ariū ake ikūmi na atano, na ndungata mīrongo īrī. Nao makīhanyūka nginya Rūūi rwa Jorodani harīa mūthamaki aarī. ¹⁸ Makīringīra iriūko-inī nīguo maringie andū a nyūmba ya mūthamaki na meeke o ūrīa angīenda.

Hīndī irīa Shimei mūrū wa Gera aaringire Rūūi rwa Jorodani akīgūiithia thī mbere ya mūthamaki, ¹⁹ na akīmwīra atīrī, “Mwathi wakwa nī atige kūndua mwīhia. Tiga kūrīrikana ūrīa ndungata yaku yekire mahītia mūthenya ūrīa mūthamaki mwathi wakwa oimire Jerusalemu. Mūthamaki nīatige kūiga ūhoru ūcio meciiria-inī make. ²⁰ Nīgūkorwo nīi ndungata yaku nīnjūūi atī nīnjīhītie, no ūmūthī nīndoka haha ndī mūdū wa mbere wa nyūmba yothe ya andū a Jusufu; ndaikūrūka njūke ndūnge mūthamaki mwathi wakwa.”

²¹ Ningī Abishai mūrū wa Zeruia akiuga atīrī, “Githī Shimei ndagīrīrie nī kūūrāgwo nī ūndū wa ūrīa ekīte? Nīarumire mūtīrīrie maguta wa Jehova.”

²² Nake Daudi agīcookia atīrī, “Tūnyīitanīire ūndū ūrīkū na inyuī, inyuī ariū a Zeruia? Ūmūthī nīguo mūgūtuika thū ciakwa! No kūhoteke mūdū o na ūrīkū ooragwo thīinī wa Isiraeli ūmūthī? Githī nīi ndikīūi atī ūmūthī nī nīi mūthamaki wa Isiraeli?” ²³ Nī ūndū ūcio mūthamaki akīra Shimei atīrī, “Wee ndūgūkua.” Nake mūthamaki akīmūhe ūhoru ūcio na mwīhīta.

²⁴ Na rīrī, Mefiboshethu, mwana wa mūriū wa Saūlū, o nake nīaikūrūkire agīthiī gūtūnga mūthamaki. Nake ndethambīte magūrū kana akenja nderu, o na kana akahūūra nguo ciake kuuma mūthenya ūrīa mūthamaki aathiire nginya mūthenya ūrīa aacookire arī na thayū. ²⁵ Rīrīa ooimire Jerusalemu agatūnge mūthamaki, mūthamaki akīmūūria atīrī, “Mefiboshethu, nī kī kīagiririe ūthiī na nī?”

²⁶ Nake akiuga atīrī, “Mūthamaki mwathi wakwa, nīgūkorwo nī ndungata yaku ndī mwonju, ‘Ndoigire atīrī, nīngūigīrīra ndigiri yakwa matandiko na ndīmīhaice, nīguo hote gūthiī na mūthamaki’. No Ziba ndungata yakwa akīngunyanīra. ²⁷ Na nīacambītie ndungata yaku kūrī mūthamaki mwathi wakwa. Mwathi wakwa mūthamaki ahaana ta mūraika wa Ngai; nī ūndū ūcio īka ūrīa ūkuona kwagīrīre. ²⁸ Njīaro ciothe cia guka ciagīrīrwo nī kūrīragwo nī mūthamaki mwathi wakwa. No wee nīwaheire ndungata yaku handū na arīa marīagīra metha-inī yaku. Nī ūndū ūcio ndī na kīhoto kīrīkū gīa gūgūkaīra rīngī mūthamaki wakwa?”

²⁹ Mūthamaki akīmūūria atīrī, “Nī kī kīngītūma warie makīria ma ūguo? Ndaathana atī wee na Ziba mūgayane mūgūnda.”

³⁰ Mefiboshethu akīra mūthamaki atīrī, “Reke oe mīgūnda yothe, kuona atī wee mwathi wakwa nīucokete mūciī na thayū.”

³¹ Ningī Barizilai, ūrīa Mūgileadi agīkūrūka kuuma Rogelimu akaringe Rūū rwa Jorodani me hamwe na mūthamaki, na amumagarie njīra-inī ya kuuma kūu. ³² Na rīrī, Barizilai aarī mūthuuri mūkūrū mūno wa mīaka mīrongo īnana. Nīwe waheaga mūthamaki irio hīndī īrīa aikarīte Mahanaimu, tondū aarī mūndū mūtongu mūno. ³³ Nake mūthamaki akīra Barizilai atīrī, “Nītūringe mūrīmo nawe, tūthiī ūikare hamwe na nī Jerusalemu, na nīndīrīkūheaga irio.”

³⁴ Nowe Barizilai agīcookeria mūthamaki atīrī, “Nī mīaka īngī ūigana atīa nī ngūtūūra muoyo nīguo nyambate thiī Jerusalemu hamwe na mūthamaki? ³⁵ Rīu ndī na ūkūrū wa mīaka mīrongo īnana. No menye ūtiganu wa ūndū mweka na mūūru? Ndungata yaku yahota gūcama kīria īraria na kīria īranyua? No hote kūigua mīgambo ya arūme na ya andū-a-nja makīina? Nī kī kīngītūma ndungata yaku ītuīke mūrigo ūngī kūrī mūthamaki mwathi wakwa? ³⁶ Ndungata yaku nīkūringa Rūū rwa Jorodani hamwe na mūthamaki handū ha itīina inini, no nī kī kīngītūma mūthamaki andīhe nī na njīra īyo? ³⁷ Reke ndungata yaku īcooke, nīgeetha ngaakuīra itūūra-inī rīakwa hakuhī na mbīrīra ya baba na maitū. No rīrī, ndungata yaku Kimuhamu nīringe hamwe na mūthamaki mwathi wakwa. Mīke o ūrīa ūkuona kwagīrīre.”

³⁸ Mūthamaki akiuga atīrī, “Kimuhamu nīekūringa hamwe na nī, na nīngūmwīka o ūrīa ūngīona kwagīrīre. Na ūrīa wothē ūngīenda kuuma kūrī nī nī ngūgwīkīra.”

³⁹ Nī ūndū ūcio andū othe makīringa Rūū rwa Jorodani, nake mūthamaki agīcooka akīringa. Mūthamaki akīmumunya Barizilai na akīmūrathima, nake Barizilai agīcooka gwake mūciī.

⁴⁰ Rīrīa mūthamaki aaringire mūrīmo agīkinya Giligali, Kimuhamu akīringa hamwe nake. Nacio mbūtū ciothe cia ita cia Juda na nuthu ya mbūtū cia ita cia Isiraeli ikīringia mūthamaki.

⁴¹ Thuutha wa kahinda kanini andū othe a Isiraeli nīmookaga kūrī mūthamaki makamūūria atīrī, “Nī kī gīatūmire ariū a baba, andū a Juda, matūtunye mūthamaki na wara, na mamūcookie nyūmba yake kuuma mūrīmo wa Jorodani, hamwe na andū ake othe?”

⁴² Andū othe a Juda magīcookeria andū a Isiraeli atīrī, “Twekire ūguo tondū mūthamaki nī wa nyūmba iitū. Nī kī gīgūtūma mūrakario nī ūhorō ūcio? Nī irio tūrīte cia mūthamaki? Nī harī kīndū twīyoeire ithuī ene?”

⁴³ Ningī andū a Isiraeli magīcookeria andū a Juda atīrī, “Ithuī tūrī na icunjī ikūmi kūrī mūthamaki, na hamwe na ūguo-rī, tūrī na kīhoto gīa gūtuīka a Daudi gūkīra inyuī. Nī ūndū ūcio nī kī gīgūtūma mūtūmene? Githī ti ithuī twarī a mbere kwaria ūhorō wa gūcookia mūthamaki witū?”

No andũ a Juda magĩcookia marĩ na ũũru mũingĩ mũno o na gũkĩra andũ a Isiraeli.

20

Sheba Kũremera Daudi

¹ Na rĩrĩ, kwarĩ mũndũ wa ngũĩ wetagwo Sheba mūrũ wa Bikiri, Mũbenjamini, nake agĩkorwo aarĩ hau. Akĩhuha karumbeta, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ na igai harĩ Daudi,

tũtirĩ na handũ harĩ mūrũ wa Jesii!

O mũndũ nĩacooke hema-inĩ yake, inyuĩ andũ a Isiraeli!”

² Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli magĩtiganĩria Daudi, makĩrũmĩrĩra Sheba mūrũ wa Bikiri. No andũ a Juda makĩrũmĩrĩra mũthamaki wao kuuma Jorodani nginya Jerusalemu.

³ Rĩrĩa Daudi aacookire gĩikaro kĩa nyũmba yake ya ũthamaki kũu Jerusalemu-rĩ, akĩoya thuriya iria ikũmi aatigĩte imenyagĩrĩre nyũmba ya ũthamaki, makĩigwo nyũmba marangagĩrwo. Nĩamaheaga irio, no ndaakomire nao. Maatũũraga marĩ ahingĩre na matarĩ ta atumia a ndigwa nginya mũthenya wa gũkua.

⁴ Nake mũthamaki akĩĩra Amasa atĩrĩ, “Tũmanĩra andũ a Juda moke kũrĩ nĩ mũira wa matukũ matatũ mataanathira, nawe mwene ũgaakorwo ho.” ⁵ No rĩrĩa Amasa aathiire gwĩta andũ a Juda, agĩkara ihinda iriaya kũrĩ rĩrĩa mũthamaki aamwĩrĩte.

⁶ Daudi akĩĩra Abishai atĩrĩ, “Rĩu Sheba mūrũ wa Bikiri nĩegũtũgera ngero nene kũrĩ rĩrĩa twagerirwo nĩ Abisalomu. Oya andũ a mwathi waku mũmũteng’erie, kwaga ũguo aahota kuona matũũra mairigĩre oorĩre kuo, na ithuĩ twage kũmuona.” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Joabu, na Akerethi, na Apelethi, na njamba ciothe iria ciarĩ hinya makiumagara matongoretio nĩ Abishai. Nao magĩthĩ moimĩte Jerusalemu, mateng’eretie Sheba mūrũ wa Bikiri.

⁸ Rĩrĩa maarĩ ihiga-inĩ rĩrĩa inene kũu Gibeoni, Amasa agĩũka kũmatũnga. Joabu eehumbĩte nguo ciake cia mbaara, na akehotora mũcibi na rũhiũ rũrĩ njora thĩinĩ. Rĩrĩa aathiire mbere, rũhiũ rũu rũkiuma njora-inĩ.

⁹ Joabu akĩĩra Amasa atĩrĩ, “Ũrĩ mwega, mūrũ wa baba?” Hĩndĩ iyo Joabu akĩnyiita Amasa nderu na guoko gwake kwa ũrĩo nĩguo amũmumunye. ¹⁰ Amasa ndaatindanĩrĩre na rũhiũ rũrĩa Joabu aanyiitĩte na guoko, nake Joabu akĩmũtheeca nda naruo, namo mara make makiuma makĩgũa thĩ, na ndaigana kũmũtheeca rĩngĩ, nake Amasa agĩkua. Nĩngĩ Joabu na mūrũ wa nyina Abishai magĩteng’eria Sheba mūrũ wa Bikiri.

¹¹ Ũmwe wa andũ a Joabu akĩrũgama mwena-inĩ wa Amasa, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa wothĩ ũrĩ mwena wa Joabu na mwena wa Daudi, nĩarũmĩrĩre Joabu!” ¹² Nake Amasa eegaragaragia thakame-inĩ yake arĩ njĩra gatagatĩ, nake mũndũ ũcio akĩona atĩ mbũtũ ciothe cia ita nĩciarũgamaga hau. Rĩrĩa aamenyire atĩ o mũndũ aakinyaga harĩ Amasa akarũgama-rĩ, akĩmũkururia kuuma njĩra-inĩ, akĩmũiga gĩthaka-inĩ, na akĩmũhumbĩra na nguo. ¹³ Amasa aarĩkia kweherio njĩra-inĩ, andũ othe makĩrũmĩrĩra Joabu, magĩteng’eria Sheba mūrũ wa Bikiri.

¹⁴ Sheba akĩhĩtũkĩra mĩhĩrĩga-inĩ yothĩ ya Isiraeli, agĩkinya Abeli-Bethi-Maaka, akĩhĩtũkĩra bũrũri-inĩ wothĩ wa Aberi, arĩa moonganire hamwe na makĩmũrũmĩrĩra. ¹⁵ Nacio mbũtũ ciothe cia ita hamwe na Joabu igĩũka na ikĩrigiicĩria Sheba kũu Abeli-Bethi-Maaka. Magĩthondeka kĩhumbu gĩa tĩrĩ kũrigania na itũũra, nakĩo gĩkĩambatio nginya rũthingo rwa na nja rwa ũgitĩri wa itũũra. Na rĩrĩa maahũũraga rũthingo nĩguo marũmomore-rĩ, ¹⁶ mũndũ-wa-nja ũmwe mũũgĩ agĩitana arĩ thĩinĩ wa itũũra rĩu, akiuga atĩrĩ, “Ta thikĩrĩrai! Ta thikĩrĩrai! Īrai Joabu oke haha nĩguo njarie nake.” ¹⁷ Nake agĩthĩ erekeire harĩ we; nake mũndũ-wa-nja ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Joabu?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ī nĩ nĩ.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Gĩthikĩrĩrie ũrĩa ndungata yaku ikuuga.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Nĩ thikĩrĩrie.”

¹⁸ Mũndũ-wa-nja ũcio agĩthĩ na mbere kwaria, akiuga atĩrĩ, “Tene-rĩ, ciugo ici nĩciaragio, gũkeerwo atĩrĩ ‘Andũ makaahooyaga kĩrĩra kũu Abeli.’ Naguo ũhoro ũgaathĩrĩra

kuo. ¹⁹ Ithuĩ-rĩ, tũrĩ andũ a thayũ na ehokeku thĩinĩ wa Isiraeli. Wee ũrageria kwananga itũũra rĩĩrĩ, na nĩrĩo nyina wa Isiraeli. Nĩ kĩĩ gĩgũtũma wende kũniina igai rĩa Jehova?”

²⁰ Joabu agĩcookia atĩrĩ, “Ūhoru ũcio ũrondaihĩrĩria! Ūhoru wa kũniina na kwananga ũrondaihĩrĩria! ²¹ Ūguo tiguu ũhoru ũtariĩ. Mũndũ wĩtagwo Sheba mũrũ wa Bikiri, kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu, nĩarĩkĩtie kwambararia guoko ookĩrĩre mũthamaki, ookĩrĩre Daudi. Tũnengerei mũndũ ũcio ũmwe tu, na nĩngũtigana na itũũra rĩĩrĩ.”

Mũndũ-wa-nja ũcio akĩira Joabu atĩrĩ, “Nĩũgũikĩrio mūtwe wake kuuma rũthingo-inĩ.”

²² Hĩndĩ iyo mūtumia ũcio agĩthĩĩ kũrĩ andũ othe arĩ na mataaro macio make ma ũũgĩ, nao magĩtinia mūtwe wa Sheba mũrũ wa Bikiri, makĩũikĩria Joabu. Nĩ ũndũ ũcio Joabu akĩhuha karumbeta, nao andũ ake makĩharagana kuuma itũũra-inĩ, o mũndũ agĩcookia gwake mũciĩ. Nake Joabu agĩcookia kũrĩ mũthamaki kũu Jerusalemu.

²³ Joabu nĩwe warĩ mũnene wa mbũtũ ciothe cia ita cia Isiraeli; nake Benaia mũrũ wa Jehoiada aarĩ mũnene wa Akerethi, o na Apelethi; ²⁴ Adoniramu aarĩ mūtongoria wa kũrutithia wĩra wa hinya; nake Jehoshafatu mũrũ wa Ahiludu nĩwe warĩ mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu; ²⁵ nake Sheva nĩwe warĩ mwandĩki-marũa; Zadoku na Abiatharu maarĩ athĩnjĩri-Ngai; ²⁶ nake Ira, ũrĩa Mũnjairi, aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai wa Daudi.

21

Andũ a Gibeoni Kũrĩhĩrio

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya wathani wa Daudi, nĩ kwagĩire na ng'aragu ya mĩaka itatũ ĩrũmanĩĩire; nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtũĩria ũhoru harĩ Jehova. Nake Jehova akiuga atĩrĩ, “Ūndũ ũyũ ũrekĩka nĩ ũndũ wa Saũlũ o na ũndũ wa nyũmba yake ĩrĩa yaitithagia thakame; nĩ ũndũ wa ũrĩa ooragire andũ a Gibeoni.”

² Nake mũthamaki agĩĩta andũ a Gibeoni akĩaria nao. (Na rĩrĩ, andũ acio a Gibeoni matiarĩ amwe na Isiraeli no maarĩ matigari ma Aamori; no andũ a Isiraeli nĩmehĩtĩte atĩ matikamooraga, no Saũlũ nĩ ũndũ wa kĩyo kĩrĩa aarĩ nakĩo nĩ ũndũ wa Isiraeli na Juda nĩageririe kũmaniina.) ³ Nake Daudi akĩũria andũ acio a Gibeoni atĩrĩ, “Mũngĩenda ndĩmwĩkĩre atĩa? Nĩ ũndũ ũrĩkũ ingĩka tũiguane nĩguo mũrathime igai rĩa Jehova?”

⁴ Nao andũ a Gibeoni makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũtiagĩrĩrwo nĩ kũũria tũheo betha kana thahabu kuuma kũrĩ Saũlũ, kana nyũmba yake, o na tũtirĩ na kĩhooto gĩa kũũraga mũndũ o na ũmwe thĩinĩ wa Isiraeli.”

Daudi akĩmooria atĩrĩ, “Nĩatĩa mũngĩenda ndĩmwĩkĩre?”

⁵ Nao magĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Ha ũhoru wa mũndũ ũrĩa watũniinire na agĩtũciĩrĩa ũũru nĩgeetha tũthire, nĩguo tũtikagĩe na handũ o na ha thĩinĩ wa Isiraeli-rĩ, ⁶ reke tũneo arũme mũgwanja a njiaro ciake nĩgeetha mooragwo na maraganio mbere ya Jehova kũu Gibeon ya Saũlũ, ũrĩa mũthũure wa Jehova.”

Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Nĩngũmaneana kũrĩ inyuĩ.”

⁷ Na rĩrĩ, mũthamaki akĩhonokia Mefiboshethu mũrũ wa Jonathani, mũrũ wa Saũlũ, nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa ũrĩa Daudi na Jonathani mũrũ wa Saũlũ meehĩtanĩire mbere ya Jehova. ⁸ No mũthamaki agĩkuua Arimoni na Mefiboshethu, ariũ acio eerĩ a Aia, mwarĩ wa Rizipa, arĩa aaciariĩre Saũlũ, hamwe na ariũ atano a Merabu mwarĩ wa Saũlũ, arĩa aaciariĩre Adirielĩ mũrũ wa Barizilai ũrĩa Mũmeholathu; ⁹ Nake akĩmaneana kũrĩ Gibeoni, arĩa maamooragire na makĩmaaragania kĩrĩma-inĩ mbere ya Jehova. Acio othe mũgwanja maagũire hamwe; mooragirwo hĩndĩ ya matukũ ma kĩambĩrĩria kĩa magetha, o rĩrĩa magetha ma cairi maambagĩrĩria.

¹⁰ Rizipa mwarĩ wa Aia akĩoya nguo ya ikũnia, na akĩmĩara hau ihiga igũrũ. Kuuma kĩambĩrĩria kĩa magetha nginya rĩrĩa mbura yoirĩire mĩĩrĩ iyo, ndaarekire ciimba icio ihutio nĩ nyoni cia rĩera-inĩ mũthenya, kana ihutio nĩ nyamũ cia gĩthaka ũtukũ. ¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa Daudi eerirwo ũrĩa Rizipa mwarĩ wa Aia, thuriya ya Saũlũ, eekĩte-rĩ, ¹² agĩthĩĩ, agĩkuua mahĩndĩ ma Saũlũ o na ma mũriũ Jonathani kuuma kwa andũ a Jabeshi-Gileadi. Maamarutĩte na hitho kuuma kĩaaro-inĩ kĩa mũingĩ kũu Bethi-Shani, harĩa Afilisti

maamacuuritie, thuutha wa kūuragira Saŭlū kūu Giliboa. ¹³ Daudi agĩkuua mahĩndĩ ma Saŭlū na ma mŭriũ Jonathani kuuma kūu, na mahĩndĩ ma andũ arĩa moragĩtwo makaaraganio kūu makĩũnganio.

¹⁴ Nao magĩthika mahĩndĩ ma Saŭlū na ma mŭriũ Jonathani mbĩrĩra-inĩ ya Kishu, ithe wa Saŭlū, kūu Zela thĩinĩ wa Benjamini, na magĩka maũndũ mothe marĩa mũthamaki aathanĩte. Thuutha ũcio Ngai agĩcookia mahooya marĩa maahooetwo nĩ ũndũ wa bŭrũri.

Mbaara ya Gũũkĩrĩra Afilisti

¹⁵ O rĩngĩ nĩ kwagĩire mbaara gatagatĩ ka Afilisti na Isiraeli. Daudi agĩikũrũka agĩthiĩ hamwe na andũ ake makarũe na Afilisti, na akĩnoga mũno. ¹⁶ Nake Ishibi-Benobu ũrĩa warĩ ũmwe wa njiaro cia Rafa, ũrĩa mũthia wa itimũ rĩake warĩ na ũritũ wa cekerĩ magana matatũ, * na aarĩ na rũhiũ rwa njora rwerũ, ũcio akiuga nĩekũũraga Daudi. ¹⁷ No rĩrĩ, Abishai mŭrũ wa Zeruia akĩhonokia Daudi; akĩgũtha Mũfilisti ũcio akĩgũa, akĩmũũraga. Ningĩ andũ a Daudi makĩhĩta kũrĩ we makiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ hĩndĩ ũgacooka gũthiĩ mbaara-inĩ na ithuĩ, nĩgeetha tawa wa Isiraeli ndũkahorio.”

¹⁸ Ningĩ thuutha wa mahinda macio, makĩgĩa na mbaara ĩngĩ na Afilisti kūu Gobu. Hĩndĩ ĩyo Sibekai ũrĩa Mũhushathi akĩũraga Safu, ũmwe wa njiaro cia Rafa.

¹⁹ Ningĩ mbaara-inĩ ĩngĩ makĩrũa na Afilisti kūu Gobu, Elihanani mŭrũ wa Jaare-Oregimu ũrĩa Mũbethilehemu akĩũraga Goliathũ ũrĩa Mũgiiti, ũrĩa warĩ na itimũ rĩarĩ na mũtĩ ũigana ta mũtĩ wa mũtumi ngoora.

²⁰ Ningĩ mbaara-inĩ ĩngĩ ĩrĩa yarĩ kūu Gathu, nakuo kwarĩ na mũndũ mũnene mũno, warĩ na ciara ithathatũ o guoko, na ciara ithathatũ o kũgũrũ, ciothe ciarĩ ciara mĩrongo ĩrĩ na inya. O na ningĩ aarĩ wa rŭciaro rwa Rafa. ²¹ Rĩrĩa aanyũrũririe andũ a Isiraeli, Jonathani mŭrũ wa Shimea, mŭrũ wa nyina na Daudi, akĩmũũraga.

²² Andũ acio ana maarĩ a rŭciaro rwa Rafa kūu Gathu nao makĩgũa moko-inĩ ma Daudi na andũ ake.

22

Rwĩmbo rwa Daudi rwa Kũgooca Ngai

¹ Daudi nĩainĩire Jehova na ciugo cia rwĩmbo rŭrũ rĩrĩa Jehova aamũhonokirie kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciake ciothe na kuuma guoko-inĩ gwa Saŭlū. ² Akiuga atĩrĩ:

“Jehova nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na nĩwe rŭirigo rwakwa rwa hinya, na mũkũũri wakwa;

³ Ngai wakwa nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na nĩwe rĩũrĩro rĩakwa, na ngo yakwa, na rũhĩa rwa ũhonokio wakwa.

Nĩwe kĩhitho gĩakwa kĩrũmu, na nĩwe rĩũrĩro rĩakwa, na mũhonokia wakwa; nĩwe ũũhonokagia kuuma kũrĩ andũ arĩa mahũthagĩra hinya.

⁴ Ngayagĩra Jehova, ũrĩa wagĩrĩire kũgoocagwo, na ngahonokio kuuma kũrĩ thũ ciakwa.

⁵ “Ndiihũ cia gĩkuũ nĩciathiũrũrũkĩirie; nakĩo kĩguũ kĩa mwanangĩko gĩkĩngĩria hinya.

⁶ Mĩhĩndo ya mbĩrĩra ĩgĩthiororokeria; nayo mĩtego ya gĩkuũ ĩkĩhotorera.

⁷ Mĩnyamaro-inĩ yakwa ndakĩire Jehova; ngĩgĩkaĩra Ngai wakwa arĩ hekarũ-inĩ yake.

Nĩ aigũire mũgambo wakwa, kĩrĩro gĩakwa gĩgĩkinya matũ-inĩ make.

⁸ “Thĩ ĩkĩinaina na ĩgĩthingitha; Nayo mĩthingi ya igũrũ ĩkĩenyenyanya;

* 21:16 nĩ ta giramu 330

- ĩkĩinaina tondũ aarĩ mũrakaru.
⁹ Ndogo ĩkiuma maniũrũ-inĩ make ĩkĩambata na igũrũ;
 mwaki wa kũniinana ũkiuma kanua-inĩ gake.
 Kanua-inĩ gake hakoima makara mekũrĩrĩmbũka.
¹⁰ Aahingũrire igũrũ agĩkũrũka thĩ;
 matu matumanu maarĩ rungu rwa makinya make.
¹¹ Ombũkire akuuĩtwo nĩ ikerubi;
 akĩambata na igũrũ na mathagu ma rũhuho.
¹² Ehumbĩrire na nduma,
 agĩtua matu marĩa mairũ ma mbura ma kũu igũrũ hema yake ya
 kũmũthiũrũrũkĩria.
¹³ Kuuma ũkengi ũrĩa warĩ harĩ we,
 heni igĩakana mwaki.
¹⁴ Jehova akĩruruma arĩ kũu igũrũ;
 mũgambo wa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, ũkĩiguuo.
¹⁵ Aikirie mĩguĩ, akĩharagania thũ,
 agĩciikĩria rũheni, agĩcingatithia.
¹⁶ Hĩndĩ ĩyo mĩkuru ya iria ĩkĩonekana,
 nayo mĩthingi ya thĩ ĩkĩhumbũrio,
 nĩ ũndũ wa irũithia rĩa Jehova,
 o na nĩ ũndũ wa ihurutana rĩa mĩhũmũ ya maniũrũ make.
- ¹⁷ “Agĩtambũrũkia guoko gwake kuuma o kũu igũrũ akĩnyiita;
 akĩnguucia akĩnduta maaĩ-inĩ kũrĩa kũriku.
¹⁸ Andeithũrire thũ yakwa ĩrĩ hinya,
 akĩndeithũra kũrĩ arĩa maathũire, o acio maangĩrĩtie hinya.
¹⁹ Maanjĩhotoreire mũthenya ũrĩa ndaari na mũtino,
 no Jehova nĩwe warĩ mũtiirĩrĩri wakwa.
²⁰ Andutire na nja akĩndwara handũ haariĩ,
 akĩndeithũra tondũ nĩakenetio nĩ nĩĩ.
- ²¹ “Jehova anjĩkĩire maũndũ kũringana na ũthingu wakwa,
 akandĩha kũringana na ũtheru wa moko makwa.
²² Nĩgũkorwo nĩnũmĩtie njĩra cia Jehova;
 ndĩĩkite ũũru na ũndũ wa kũhutatĩra Ngai wakwa.
²³ Mawatho make mothe marĩ mbere yakwa;
 ndihutatĩire irĩa cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo.
²⁴ Ngoretwo itarĩ na ũcuuke ndĩ mbere yake,
 na ngemenyerera ndikehie.
²⁵ Jehova andĩhĩte kũringana na ũthingu wakwa,
 akandĩha kũringana na ũtheru wakwa maitho-inĩ make.
- ²⁶ “Ũrĩ mwĩhokeku harĩ arĩa makwĩhokete,
 na harĩ mũndũ ũrĩa ũtarĩ ũcuuke ũrĩĩonanagia ndũrĩ ũcuuke,
²⁷ kũrĩ ũrĩa wĩtheragia wĩonanagia ũrĩ mũtheru,
 no harĩ ũrĩa ũrĩ mĩthiĩre mĩogomu ũgatuĩka njũhĩga.
²⁸ Wee ũhonokagia andũ arĩa enyĩhia,
 no maitho maku monaga andũ arĩa etiĩ nĩguo ũmaconorithie.
²⁹ Wee Jehova, nĩwe tawa wakwa,
 Jehova atũmaga nduma yakwa ĩtuĩke ũtheri.
³⁰ Ndĩ na ũteithio waku no hote gũtharĩkĩra mbũtũ ya ita;
 ndĩ na Ngai wakwa no hote kũrũga rũthingo.

- ³¹ “Mūrungu-rĩ, njĩra ciake nĩnginyanĩru;
 kiugo kĩa Jehova gĩtirĩ ihĩtia.
 Nĩwe ngo ya arĩa othe mehithaga harĩ we.
³² Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ Mūrungu tiga Jehova?
 Na nũũ Rwaro rwa Ihiga tiga Ngai witũ?
³³ Nĩ Mūrungu ũũhotoraga hinya na ũhoti,
 agatũma njĩra yakwa ikinyanĩre.
³⁴ Atũmaga magũrũ makwa mateng’ere o ta ma thwariga;
 aahotithagia kũrũgama kũndũ gũtũũgĩru.
³⁵ We nĩwe wonagia moko makwa mũrũire wa mbaara;
 moko makwa no mageete ũta wa gĩcango.
³⁶ Ũũheaga ngo yaku ya ũhootani;
 ũinamagĩrĩra thĩ ũkaanenehia.
³⁷ Ũnjaramagĩria njĩra ya kũrĩa thiiagĩra,
 nĩgeetha magũrũ makwa matigatirũke.
- ³⁸ “Ndaingatithirie thũ ciakwa na ngĩcihehenja;
 ndiacookire na thuutha nginya rĩrĩa cianiinirwo.
³⁹ Ndacihehenjire biũ, ikĩremwo nĩ gũũkĩra,
 ikĩgũa thĩ magũrũ-inĩ makwa.
⁴⁰ Wee ũũheaga hinya wa kũrĩa mbaara,
 ũgatũma thũ ciakwa ciinamĩrĩre magũrũ-inĩ makwa.
⁴¹ Watũmire thũ ciakwa ihũndũke ciũre,
 na nĩ ngĩniina arĩa maathũire.
⁴² Maakaire mateithio, no hatiarĩ na wa kũmahonokia,
 magĩkaĩra Jehova no ndaametĩkire.
⁴³ Ndaamahũũrĩre makĩhaana ta rũkũngũ rũhinyu rwa thĩ;
 ngĩmahũũra na ngĩmarangĩrĩria ta ndooro ya njĩra-inĩ.
- ⁴⁴ “Nĩũũhonoketie ngaaga gũtharĩkĩrwo nĩ andũ akwa;
 ũndũũragia ndĩ mũtongoria wa ndũrĩrĩ.
 Andũ itooĩ nĩmakandungatagĩra,
⁴⁵ andũ a kũngĩ mokaga kũrĩ nĩ menyiihĩtie;
 maigua ngumo yakwa, makanjathĩkĩra.
⁴⁶ Othe makuuaga ngoro;
 mokaga makĩinainaga moimĩte ciĩhitho-inĩ ciao cia hinya.
- ⁴⁷ “Jehova atũũraga muoyo! O we Rwaro rwakwa rwa Ihiga arogoocwo!
 Ngai arotũgĩrio, o we Rwaro rwakwa rwa Ihiga, na Mũhonokia wakwa!
⁴⁸ We nĩwe Mūrungu ũrĩa ũndĩhagĩria,
 aigaga ndũrĩrĩ rungu rwa watho wakwa,
⁴⁹ nĩwe ũũhonokagia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.
 Wanyambatĩririe igũrũ rĩa andũ arĩa maathũire,
 ũkĩndeithũra harĩ andũ arĩa mahũthagĩra hinya.
⁵⁰ Nĩ ũndũ ũcio, Wee Jehova, nĩndikũgoocaga ndĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ,
 ndĩinaga ngagooca rĩitwa rĩaku.
⁵¹ Aheaga mũthamaki wake ũhootani mũnene;
 akonania ũtugi wake ũtathiraga kũrĩ ũcio wake mũitĩrĩrie maguta,
 kũrĩ Daudi na njiaro ciake nginya tene.”

¹ Ici n̄cio ciugo cia k̄uriḡir̄iria cia Daudi:
 “Ūyū n̄guo ūhoro wa Daudi m̄rū wa Jesii,
 ūhoro wa m̄ndū ūr̄ia watūḡir̄itio n̄ Ūr̄ia-ūr̄i-Igūrū-Mūno,
 m̄ndū ūr̄ia wait̄ir̄irio maguta n̄ Ngai wa Jakubu,
 na akeendeka m̄no n̄ ḡutunḡira Isiraeli thaburi:

² “Roho wa Jehova n̄aririe na kanua gakwa;
 kiugo ḡake k̄ar̄i r̄ur̄im̄-in̄i rwakwa.

³ Ngai wa Isiraeli n̄aririe,
 ūcio Rwaro rwa Ihiga rwa Isiraeli ak̄inj̄ira at̄ir̄i:
 ‘R̄ir̄ia m̄ndū egwatha andū na ūthingu,
 agaathana etiḡir̄ite Ngai-r̄i,

⁴ atūkaga ta ūtheri wa r̄uciin̄i riūa r̄ik̄iratha,
 o r̄uciin̄i r̄ur̄ia r̄utar̄i matu,
 agatūka ta ūtheri ūr̄ia ū̄kaga mbura yar̄ikia ḡūk̄ia,
 mbura ir̄ia im̄eragia nyeki.’

⁵ “Githi nyūmba yakwa ti n̄unḡir̄iru har̄i M̄rungu?
 Githi ndaar̄ikan̄ire na n̄i k̄ir̄ikan̄iro ḡia ḡūtūura,
 ḡithondeketwo na ḡikar̄uma maūndū-in̄i mothe?
 Githi ndegūtūma ūhonokio wakwa ūkinyan̄ire,
 na aahinḡirie maūndū mothe mar̄ia nd̄iriraḡiria?

⁶ No andū ar̄ia aaganu othe magaateo ta m̄igua,
 ir̄ia itacookanaḡir̄irio na guoko.

⁷ Ūr̄ia wothe ūhutagia m̄igua
 ah̄uthaḡira k̄indū ḡia k̄igera kana m̄t̄i wa itimū;
 m̄igua icinaḡir̄wo o har̄ia iḡitwo.”

Andū Njamba a Daudi

⁸ Maya n̄mo mar̄it̄wa ma andū a Daudi ar̄ia maar̄i njamba:

Joshebu-Bashebethu ūr̄ia M̄utakemoni aar̄i m̄unenene wa ar̄ia atatū; nake oire itimū
 r̄iake, ak̄ihūura andū magana manana, na ak̄imooraga mbaara-in̄i im̄we.

⁹ M̄ninini wake eetagwo Eleazaru m̄rū wa Dodai, ūr̄ia M̄uahohi. Ar̄i ūmwe wa ar̄ia
 atatū maar̄i njamba, aar̄i hamwe na Daudi h̄ind̄i ir̄ia moogitire Afilisti ar̄ia mongan̄ite
 hamwe k̄ūu Pasi-Damimu mar̄ue mbaara. H̄ind̄i iyo andū a Isiraeli mak̄iura, ¹⁰ nowe
 ndoorire, ak̄ir̄ugama hau, ak̄ihūura Afilisti acio nginya guoko gwake ḡūk̄iganda k̄ūny-
 it̄ite r̄ūhiū rwa njora o ro ūguo. Jehova ak̄irehe ūhootani m̄unenene m̄thenya ūcio. Nacio
 mbūtū cia ita iḡicooka k̄ur̄i Eleazaru, magatahe indo cia andū ar̄ia akuū.

¹¹ Ūr̄ia war̄um̄ir̄ire aar̄i Shama m̄rū wa Agee ūr̄ia M̄uharari. R̄ir̄ia Afilisti mongan̄ire
 hamwe handū haar̄i m̄uḡunda waiyūr̄ite ndengū, ita r̄ia Isiraeli r̄ik̄imoor̄ira. ¹² No Shama
 ndoorire, ak̄ir̄ugama gatagat̄i ka m̄uḡunda ūcio. Ak̄iuḡit̄ira na ak̄iur̄aga Afilisti acio, nake
 Jehova ak̄irehe ūhootani m̄unenene.

¹³ H̄ind̄i ya magetha-r̄i, andū atatū th̄iin̄i wa ar̄ia m̄irongo itatū anene maḡik̄ur̄uka
 k̄ur̄i Daudi k̄ūu ngurunga-in̄i ya Adulamu, h̄ind̄i ir̄ia mbūtū ya Afilisti yamb̄ite hema
 Ḡituamba-in̄i k̄ia Refaimu. ¹⁴ Ihinda-in̄i r̄i Daudi aar̄i k̄iitho-in̄i k̄ia hinya, nayo mbūtū
 ya Afilisti yar̄i Bethilehemu. ¹⁵ Daudi ak̄ir̄ir̄iria maaī, akiuga at̄ir̄i, “Naar̄i korwo k̄ur̄i
 m̄ndū ūnḡindehera maaī ma k̄ūnyua kuuma ḡithima-in̄i k̄ir̄ia k̄ir̄i hakuh̄i na k̄ihingo k̄ia
 Bethilehemu!” ¹⁶ N̄i ūndū ūcio andū acio atatū maar̄i njamba maḡitūikan̄iria gatagat̄i-in̄i
 ga ita r̄ia Afilisti, maḡitaha maaī ḡithima-in̄i k̄i k̄ar̄i hakuh̄i na k̄ihingo k̄ia Bethilehemu
 na mak̄imatwar̄ira Daudi. No Daudi ak̄irega k̄ūmanyua; ak̄imaita mbere ya Jehova.
¹⁷ Daudi akiuga at̄ir̄i, “Jehova, ūhoro ūyū ūrondaih̄ir̄iria, njage gw̄ika ūguo! Githi ino
 ti thakame ya andū ar̄ia meḡuth̄iite magetwar̄ir̄iria ūgwati-in̄i wa ḡikuū?” Nake Daudi
 ak̄irega k̄ūnyua maaī macio.

Maũndũ ta macio nĩmo meekagwo nĩ njamba icio ithatũ.

¹⁸ Abishai mūrũ wa nyina na Joabu mūrũ wa Zeruia aarĩ mūnene wa acio atatũ. Nake akĩoya itimũ rĩake agĩtharĩkĩra andũ magana matatũ, akĩmooraga; nĩ ũndũ ũcio akĩgĩa igweta o ta acio Atatũ. ¹⁹ Githĩ ndaakĩgĩre na igweta inene gũkĩra acio Atatũ? Nĩwe watuĩkire mūnene wao, o na gũtuĩka ndaataranĩirio nao.

²⁰ Benaia mūrũ wa Jehoiada aarĩ mūrũ njamba wa kuuma Kabizeeli, ũrĩa wekire maũndũ manene ma ũcamba. Nĩooragire njamba nene igĩrĩ cia ita cia Moabi. Ningĩ nĩatoonyire irima mũthenya warĩ na tharunji, akĩũraga mūrũũthi. ²¹ Nĩooragire Mūmisiri mũndũ warĩ mūnene mūno. O na gũtuĩka Mūmisiri ũcio nĩanyĩitĩte itimũ na guoko gwake, Benaia aathiire akĩmũtharĩkĩra na njũgũma. Nake akĩhuria itimũ rĩu rĩarĩ guoko-inĩ kwa Mūmisiri ũcio na akĩmũũraga na itimũ rĩu rĩake. ²² Macio nĩmo maũndũ ma ũcamba marĩa meekirwo nĩ Benaia mūrũ wa Jehoiada; o nake aarĩ igweta o ta andũ arĩa atatũ maarĩ njamba. ²³ Nĩatĩitwo gũkĩra arĩa Mĩrongo Ītatũ, no ndaataranĩirio na acio Atatũ. Nake Daudi akĩmũtua mūnene wa arĩa maamũrangagĩra.

²⁴ Thĩinĩ wa andũ acio Mĩrongo Ītatũ, arĩa angĩ maarĩ:

Asaheli mūrũ wa nyina na Joabu,

na Elihanani mūrũ wa Dodo wa kuuma Bethlehemu,

²⁵ na Shama ũrĩa Mũharodi,

na Elika ũrĩa Mũharodi,

²⁶ na Helezu ũrĩa Mũpaliti,

na Ira mūrũ wa Ikeshu kuuma Tekoa,

²⁷ na Abiezeri kuuma Anathothu,

na Mebunai ũrĩa Mũhushathi,

²⁸ na Zalimoni ũrĩa Mũahohi,

na Maharai ũrĩa Mūnetofathi,

²⁹ na Helebu mūrũ wa Baana ũrĩa Mūnetofathi,

na Ithai mūrũ wa Ribai wa kuuma Gibeia kũu Benjamini,

³⁰ na Benaia ũrĩa Mũpirathoni,

na Hidai wa kuuma tũrũũ-inĩ twa Gaashu,

³¹ na Abi-Aliboni ũrĩa Mũaribathi,

na Azamavethu ũrĩa Mũbahurimu,

³² na Eliahaba ũrĩa Mũshaaliboni,

na ariũ a Jasheni,

na Jonathani ³³ mūrũ wa Shama ũrĩa Mũharari,

na Ahiamu mūrũ wa Sharari ũrĩa Mũharari,

³⁴ na Elifeleti mūrũ wa Ahasabai ũrĩa Mũmaakathi,

na Eliamu mūrũ wa Ahithofeli ũrĩa Mũgiloni,

³⁵ Herezo ũrĩa Mũkarimeli,

na Parai ũrĩa Mũaribi,

³⁶ na Igali mūrũ wa Nathani kuuma Zoba,

na mūrũ wa Hagili,

³⁷ na Zeleku ũrĩa Mũamoni,

na Naharai ũrĩa Mũbeerothi,

ũrĩa wakuuagĩra Joabu mūrũ wa Zeruia indo ciake cia mbaara,

³⁸ na Ira ũrĩa Mũithiri,

na Garebi ũrĩa Mũithiri,

³⁹ na Uria ũrĩa Mũhiti.

Andũ acio othe maarĩ mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja.

24

Daudi gũtara Arũĩ a Mbaara

¹ Ningĩ marakara ma Jehova magĩakanĩra Isiraeli, nake agĩkĩra Daudi meciiria nĩguo amokĩrĩre, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ ũgatara andũ a Isiraeli na a Juda.”

² Nĩ ūndũ ūcio mūthamaki akĩira Joabu na anene a mbūtũ cia ita arĩa maarĩ hamwe nake atĩrĩ, “Thiĩ kũndũ guothe mĩhĩrĩga-inĩ ya Isiraeli kuuma Dani nginya Birishiba na mūtare andũ arĩa mangĩthiĩ mbaara, nĩgeetha menye ūrĩa maigana.”

³ No Joabu agĩcookeria mūthamaki atĩrĩ, “Jehova Ngai waku angĩrongerera mbūtũ cia ita maita igana, namo maitho ma mūthamaki marokĩõnera. No nĩ kĩĩ gĩgūtũma mūthamaki mwathi wakwa ende gwĩka ūndũ ta ūyũ?”

⁴ No rĩrĩ, mūthamaki, agĩkararia Joabu na anene a mbūtũ cia ita; nĩ ūndũ ūcio makĩehera mbere ya mūthamaki, magĩthiĩ gūtara andũ a Isiraeli arĩa mangĩathiire mbaara.

⁵ Nao marĩkia kũringa Rũũ rwa Jorodani, makĩamba hema hakuhĩ na Aroeri, mwena wa gũthini wa itũũra mūkuru-inĩ ūcio, magĩtuĩkanĩria bũrũri wa Gadi magĩkinya Jazeri. ⁶ Magĩthiĩ Gileadi na bũrũri-inĩ ūcio wa Tahatimu-Hodishi, magĩkinya Dani-Jaani magĩthiũrũka magĩkinya Sidoni. ⁷ Magĩcooka magĩthiĩ merekeire kĩrigo kĩa hinya gĩa Turo na matũũra-inĩ mothe ma andũ a Ahivi na ma Kaanani. Marigĩrĩrio-ini magĩthiĩ Birishiba kũu Negevu ya Juda.

⁸ Maarĩkia gũthiĩ bũrũri-inĩ wothe, magĩcooka Jerusalemu thuutha wa mĩeri kenda na matukũ mĩrongo iĩrĩ.

⁹ Joabu agĩcookeria mūthamaki ūhoru wa mũigana wa andũ arĩa mangĩathiire mbaara: Thiĩnĩ wa Isiraeli kwarĩ andũ ngiri magana manana andũ marĩ na hinya wa mwĩrĩ na mangĩahotire kũhũthĩra rũhiũ rwa njora, nakuo Juda maarĩ ngiri magana matano.

¹⁰ Nake Daudi agĩthiĩnĩka mũno ngoro thuutha wa gūtara andũ acio a mbaara, akĩira Jehova atĩrĩ, “Nĩnjĩhtie mũno nĩ ūndũ wa ūguo njĩkite. Rĩu, Wee Jehova-rĩ, ndagũthaitha ūnjehererie mahĩtia, niĩ ndungata yaku. Nĩnjĩkite ūndũ wa ūrimũ mũno.”

¹¹ Daudi atanokĩra rũciĩnĩ rũrũ rũngĩ-rĩ, kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra mũnabii Gadi, ūrĩa wonagĩra Daudi maũndũ, akĩrwo atĩrĩ: ¹² “Thiĩ ūkeere Daudi ūũ, ‘Jehova eku-uga atĩrĩ: Ūrĩ na maũndũ matatũ ma gũthuura. Nawe ūthuure ūmwe wamo ūrĩa ngũkũherithia naguo.’”

¹³ Nĩ ūndũ ūcio Gadi agĩthiĩ kũrĩ Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩũkwenda bũrũri waku ūgĩe ng’aragu mĩaka itatũ? Kana ūũrĩre thũ ciaku mĩeri itatũ igũteng’eretie? Kana kũgĩe matukũ matatũ ma mũrimũ wa mũthiwo bũrũri-inĩ waku? Rĩu-rĩ, wĩciirie ūhoru ūcio ūtue itua rĩrĩa ngũcookeria ūcio ūndũmĩte.”

¹⁴ Daudi akĩira Gadi atĩrĩ, “Rĩu ndĩ na thiĩna mũnene mũno. Nĩtũrekwo tũgwĩre moko-inĩ ma Jehova, nĩgũkorwo tha ciake nĩ nyingĩ; no ndũkareke ngwe moko-inĩ ma andũ.”

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio Jehova akĩrehera Isiraeli mũthiwo kuuma rũciĩnĩ rũu nginya ihinda rĩrĩa rĩatuĩtwo; nao andũ ngiri mĩrongo mũgwanja kuuma Dani nginya Birishiba magĩkua.

¹⁶ Rĩrĩa mũraika aatambũrũkirie guoko gwake nĩguo aanange Jerusalemu-rĩ, Jehova akĩigua kĩahe nĩ ūndũ wa kĩnyariĩrĩko kũu akĩira mũraika ūcio wanangaga andũ atĩrĩ, “Tigĩra hau! Eheria guoko gwaku.” Hĩndĩ iyo mũraika ūcio wa Jehova aarũgamĩte kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna, ūrĩa Mũjebusi.

¹⁷ Rĩrĩa Daudi onire mũraika ūcio woragaga andũ-rĩ, akĩira Jehova atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ njĩhtie o na ngeeka ūũru. Andũ aya matariĩ o ta ng’ondũ. Nĩatĩa mekite? Reke guoko gwaku kũnjũkĩrĩre niĩ na nyũmba yakwa.”

Daudi gwaka Kĩgongona

¹⁸ Mũthenya o ro ūcio-rĩ, Gadi agĩthiĩ kũrĩ Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ambata, ūthiĩ wakĩre Jehova kĩgongona, hau kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano* kĩa Arauna ūrĩa Mũjebusi.” ¹⁹ Nĩ ūndũ ūcio Daudi akĩambata o ta ūrĩa Jehova aathanĩte na kanua ka Gadi. ²⁰ Rĩrĩa Arauna aacũthĩrĩrie akĩona mūthamaki na andũ ake magĩũka marorete na kũrĩ we, akiuma nja, akĩnamĩrĩra mbere ya mūthamaki aturumithĩtie ūthiũ thĩ.

²¹ Arauna akiuga atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũma mūthamaki mwathi wakwa oke kũrĩ ndungata yake?”

* 24:18 Ihuhĩro cia ngano ciakagwo kũndũ kũria gũtũũgĩru nĩ ūndũ wa rũhuho.

Nake Daudi akīmūcookeria atīrī, “Ndooka kūgūra kīhuhīro gīaku kīa ngano, nīguo njakīre Jehova kīgongona, nīgeetha mūthiro ūyū ūkorete andū ūthire.”

²² Arauna akīra Daudi atīrī, “Reke mūthamaki mwathi wakwa oe kīrīa gīothe angīenda akīrute igongona. Ici nī ndegwa cia igongona rīa njino, na ici nīcio indo cia kūhuhīra ngano namo macooki ma ndegwa matuīke ngū. ²³ Atīrīrī, wee mūthamaki, Arauna nīaheana indo icio ciothe kūrī mūthamaki.” Arauna agīcooka akīmwīra atīrī, “Jehova Ngai waku arogwītīkīra.”

²⁴ Mūthamaki agīcookeria Arauna atīrī, “Aca, no nginya ngūrīhe nī ūndū wakīo. Ndikūrutīra Jehova Ngai wakwa igongona rīa njino rīa kīndū kīrīa itarīhīre thogora.”

Nī ūndū ūcio Daudi akīgūra kīhuhīro kīu kīa ngano na ndegwa icio na cekeri mīrongo ītano cia betha.[†] ²⁵ Daudi agīakīra Jehova kīgongona hau, na akīruta maruta ma njino na maruta ma ūiguano. Hīndī īyo Jehova agīcookia mahooya nī ūndū wa būrūrī, naguo mūthiro ūrīa warī Isiraeli ūgīthira.

[†] 24:24 nī ta giramu 660

IBUKU RĨA MBERE RĨA ATHAMAKI

Adonija Gwĩtua Mũthamaki

¹ Hĩndĩ ĩrĩa Mũthamaki Daudi aakũrire na agatindĩka mĩaka-rĩ, ndaiguaga ũrugarĩ o na mamũhumbĩra na nguo. ² Nĩ ũndũ ũcio ndungata ciake ikĩmwĩra atĩrĩ, “Reke tũcarie mũirĩtu mwĩthĩ gathirange, atungatagĩre mũthamaki na ũndũ wa kũmũmenyerera, na akomage hamwe nake nĩguo mũthamaki, mwathi witũ, aiguage ũrugarĩ.”

³ Magĩetha mũirĩtu mũthaka Isiraeli guothe, makĩona Abishagi ũrĩa Mũshunami, na makĩmũrehe kũrĩ mũthamaki. ⁴ Mũirĩtu ũcio aarĩ mũthaka mũno; nake akĩmenyerera mũthamaki na akĩmũtungatĩra, no mũthamaki ndaigana gũkoma nake.

⁵ Na rĩrĩ, Adonija, ũrĩa nyina aarĩ Hagithu, * akĩyũmĩria, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ ngũtuĩka mũthamaki.” Nĩ ũndũ ũcio agĩthagathaga ngaari cia ita na mbarathi, na andũ mĩrongo ĩtano mathiige mateng’erete marĩ mbere yake. ⁶ (Ithe ndaamũkaanĩtie ũndũ, kana akamũũria atĩrĩ, “Wĩkĩte ũna na ũna nĩkĩ?” Ningĩ aarĩ mũndũ mũthaka mũno, na nĩwe waciarĩtwo thuutha wa Abisalomu.)

⁷ Nake Adonija akĩrĩkanĩra na Joabu mũrũ wa Zeruia, na Abiatharu mũthĩnjĩri-Ngai, nao magĩtĩkĩra kũmũteithĩrĩria. ⁸ No Zadoku mũthĩnjĩri-Ngai, na Benaia mũrũ wa Jehoiada, na Nathani ũrĩa mũnabii, na Shimei, na Rei, na arangĩri arĩa a mwanya a Daudi matianyĩtanĩire na Adonija.

⁹ Nake Adonija akĩruta igongona rĩa ng’onde, na ng’ombe, na njaũ iria noru Ihigainĩ rĩa Zohethu, hakuhĩ na Eni-Rogeli. Nake agĩta ariũ a ithe othe, na nĩo ariũ a mũthamaki, na andũ othe a Juda arĩa maarĩ anene a nyũmba ya ũthamaki, ¹⁰ no ndaigana gwĩta Nathani ũrĩa mũnabii, kana Benaia, kana arangĩri arĩa a mwanya, o na kana mũrũ wa ithe Solomoni.

¹¹ Nake Nathani akĩũria Bathisheba, nyina wa Solomoni atĩrĩ, “Nĩũiguĩte atĩ Adonija mũrũ wa Hagithu nĩatuĩkĩte mũthamaki, Daudi mwathi witũ atekũmenya? ¹² Na rĩrĩ, reke ngũtaare ũrĩa ũngĩhota kũhonokia muoyo waku na muoyo wa mũrũguo Solomoni. ¹³ Ũkĩra ũthĩĩ kũrĩ Mũthamaki Daudi ũmwĩre atĩrĩ, ‘Mũthamaki mwathi wakwa, githĩ ndwehĩtire kũrĩ nĩ, ndungata yaku ũkĩnjĩra atĩrĩ: “Ti-itherũ Solomoni mũrũguo nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki thuutha wakwa, na nĩwe ũgaikarĩra gĩtĩ gĩakwa gĩa ũthamaki?” Rĩu-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmĩte Adonija atuĩke mũthamaki?” ¹⁴ Ũrĩ o kũu ũkĩaria na mũthamaki, na nĩ njũke ndoonye kuo nĩguo njĩkĩre hinya ũguo ũkũmwĩra.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Bathisheba agĩthĩĩ kuona mũthamaki ũcio mũkũrũ kanyũmba gake ga thĩĩnĩ, kũrĩa aatungatagĩrwo nĩ Abishagi ũrĩa Mũshunami. ¹⁶ Bathisheba akĩĩnamĩrĩra, agĩturia ndu mbere ya mũthamaki.

Nake mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Ũkwenda atĩa?”

¹⁷ Akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, wee mwene nĩwehĩtire harĩ nĩ ndungata yaku na rĩitwa rĩa Jehova Ngai waku, ũkiuga atĩrĩ: ‘Solomoni mũrũguo nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki thuutha wakwa, na nĩwe ũgaikarĩra gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene.’ ¹⁸ No rĩrĩ, Adonija nĩatuĩkĩte mũthamaki, na wee mũthamaki mwathi wakwa ndũmenyete ũhoru ũcio. ¹⁹ Nĩarutĩte igongona inene rĩa ng’ombe nyingĩ, na njaũ noru, na ng’onde, na ageeta ariũ a mũthamaki othe, na Abiatharu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Joabu ũrĩa mũnene wa mbũtũ cia ita, no ndetĩte Solomoni ndungata yaku. ²⁰ Mũthamaki mwathi wakwa, andũ a Isiraeli othe nĩwe macũthĩrĩrie, nĩguo ũmamenyithie nũũ ũgaikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene thuutha waku wee mũthamaki, mwathi wakwa. ²¹ Kwaga ũguo-rĩ, rĩrĩa mũthamaki mwathi wakwa agaakoma ahurũke hamwe na maithe make, nĩ na mũrũ wakwa Solomoni tũgaatuuo ta andũ ageri ngero.”

* 1:5 Adonija aarĩ mwana wa kana wa Daudi (2Sam 3:4).

²² Hĩndĩ ĩrĩa aaragia na mũthamaki, Nathani ũrĩa mũnabii agĩkinya. ²³ Nao makĩĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũnabii Nathani arĩ haha.” Nĩ ũndũ ũcio Nathani agĩthĩĩ mbere ya mũthamaki, akĩĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ thĩ.

²⁴ Nathani akĩũria atĩrĩ, “Wee mũthamaki mwathi wakwa-rĩ, nĩũtuĩte atĩ Adonija nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki thuutha waku, na atĩ nĩwe ũgaikarĩra gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene?

²⁵ Ũmũthĩ nĩaikũrũkĩte na akaruta igongona inene rĩa ng’ombe nyingĩ, na njaũ noru, na ng’ondũ. Na ageeta ariũ a mũthamaki othe, na anene a thigari othe, na Abiatharu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Rĩu nĩ kũrĩa maraarĩa na makanyua marĩ hamwe nake, makiugaga atĩrĩ, ‘Mũthamaki Adonija arotũũra nginya tene!’ ²⁶ No rĩrĩ, nĩ ndungata yaku, na Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Benaia mũrũ wa Jehoiada, na ndungata yaku Solomoni ndanatwĩta.

²⁷ Ũndũ ũyũ-rĩ, nĩ mũthamaki mwathi wakwa wĩkĩte atamenyithĩtie ndungata ciale nũũ ũgũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa mũthamaki mwathi wakwa thuutha wake?”

Daudi Gũtua Solomoni Mũthamaki

²⁸ Hĩndĩ iyo Mũthamaki Daudi akiuga atĩrĩ, “Itai Bathisheba oke.” Nĩ ũndũ ũcio Bathisheba agĩũka harĩ mũthamaki, akĩrũgama mbere yake.

²⁹ Nake mũthamaki akĩĩhĩta, akiuga atĩrĩ: “O ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa wanaahonokia kuuma mathĩĩna-inĩ mothe, ³⁰ ti-itherũ ũmũthĩ nĩguo ngũhingia ũrĩa ndehĩtire kũrĩ we na rĩitwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli, ngĩkwĩra atĩrĩ: Solomoni mũrũguo nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki thuutha wakwa, na nĩwe ũgaikarĩra gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene handũ hakwa.”

³¹ Nake Bathisheba akĩĩnamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ thĩ, na agĩturia ndu mbere ya mũthamaki, akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa Daudi arotũũra nginya tene!”

³² Mũthamaki Daudi akiuga atĩrĩ, “Itai Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Nathani ũrĩa mũnabii, na Benaia mũrũ wa Jehoiada moke.” Rĩrĩa mookire mbere ya mũthamaki,

³³ akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ na ndungata cia mwathi wanyu na mũhaicie Solomoni mũrũ wakwa igũrũ rĩa nyũmbũ yakwa, mũmũikũrũkie nginya Gihoni. ³⁴ Mũrĩ kũu, mũreke Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na Nathani ũrĩa mũnabii mamũitĩrĩrie maguta atuĩke mũthamaki wa Isiraeli. Ningĩ mũhuhe karumbeta, na mwanĩrĩre atĩrĩ, ‘Mũthamaki Solomoni arotũũra nginya tene!’ ³⁵ Ningĩ mũcooke mwambate nake, oke aikarĩre gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene, na athamake handũ hakwa. Nĩndĩmũthuurĩte aathanage Isiraeli na Juda.”

³⁶ Benaia mũrũ wa Jehoiada agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Ameni! Jehova, Ngai wa mũthamaki mwathi wakwa arotũũma gũtuĩke guo. ³⁷ O ta ũrĩa Jehova akoretwo arĩ hamwe na mũthamaki mwathi wakwa, aroikara hamwe na Solomoni na atũme wathani wake ũnenehe gũkĩra wathani wa mũthamaki mwathi wakwa Daudi!”

³⁸ Tondũ ũcio Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Nathani ũrĩa mũnabii, na Benaia mũrũ wa Jehoiada, hamwe na Akerethi na Apelethi,† magĩikũrũka, makĩhaicia Solomoni nyũmbũ ya Mũthamaki Daudi, makĩmumagaria nginya Gihoni. ³⁹ Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩruta rũhĩa rwa maguta kuuma hema-inĩ ĩrĩa nyamũre‡ na agĩitĩrĩria Solomoni. Ningĩ makĩhuha karumbeta, nao andũ othe makĩanĩrĩra, makĩuga atĩrĩ, “Mũthamaki Solomoni arotũũra nginya tene!” ⁴⁰ Andũ othe makĩambata mamũrũmĩrĩre, makĩhuhaga mĩtũrĩrũ me na gĩkeno kĩnene, nginya thĩ ĩgĩthingitha nĩ mũrurumo.

⁴¹ Adonija na ageni othe arĩa maarĩ hamwe nake makĩigua mũrurumo ũcio rĩrĩa maarĩ hakuhi kũrĩkia iruga rĩao. Rĩrĩa maiguire mũgambo wa karumbeta, Joabu akĩũria atĩrĩ, “Inegene rĩu rĩothe rĩrĩ itũũra-inĩ nĩ rĩa kĩ?”

⁴² O akĩaragia-rĩ, Jonathani mũrũ wa Abiatharu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩkinya. Adonija akĩmwĩra atĩrĩ, “Toonya thĩĩnĩ. Mũndũ wa bata tawe no nginya akorwo nĩ ũhoru mwega aatũrehere.”

† 1:38 Akerethi na Apelethi maarĩ thigari irĩa ciarũgamagĩrĩra Daudi. ‡ 1:39 ĩno nĩ hema ĩrĩa Daudi aakire ya kũiga ithandũkũ rĩa Maathani, no ti Hema-ya-Gũtũnganwo ĩrĩa yarĩ Gibeoni (3:4; 2Sam 6:17).

⁴³ Jonathani agĩcookia atĩrĩ; “Aca ti ũguo! Mũthamaki Daudi mwathi witũ nĩatuĩte Solomoni mũthamaki. ⁴⁴ Mũthamaki nĩomagarĩtie Solomoni hamwe na Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Nathani ũrĩa mũnabii, na Benaia mūrũ wa Jehoiada, na Akerethi na Apelethi, na nĩmahaicĩtie Solomoni nyũmbũ ya mũthamaki, ⁴⁵ na rĩrĩ, Zadoku ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Nathani ũrĩa mũnabii nĩmamũitĩrĩrie maguta kũu Gihoni atuĩke mũthamaki. Kuuma hau nĩmambatĩte makiugagĩrĩria, narĩo itũũra rĩothe rĩkamaamũkĩria. Rĩu nĩrĩo inegene rĩrĩa mūraigua. ⁴⁶ O na ningĩ, Solomoni nĩaikarĩrie gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene gĩa ũthamaki. ⁴⁷ Ningĩ atongoria a ũthamaki nĩmokĩte gũcookeria Mũthamaki Daudi, mwathi witũ, ngaatho, makoiga atĩrĩ: ‘Ngai waku arotũma rĩitwa rĩa Solomoni rĩgĩe na ngumo gũkĩra rĩaku, naguo ũthamaki wake ũroneneha gũkĩra waku!’ Nake mũthamaki nĩainamĩrĩra na aakĩgooca arĩ o gĩtanda-inĩ, ⁴⁸ oiga atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli arogocwo, ũrĩa wĩtikĩrĩtie maitho makwa meyonere mwana ũmwe wakwa agĩkarĩra gĩtĩ gĩaakwa kĩa ũnene ũmũthĩ.’”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩyo ageni othe a Adonija makĩmaka, magĩũkĩra, magĩĩthĩra, o mũndũ na njĩra yake. ⁵⁰ No rĩrĩ, Adonija, nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Solomoni, agĩthĩ akĩnyĩitĩrĩra hĩa cia kĩgongona. ⁵¹ Hĩndĩ ĩyo Solomoni akĩmenyithio atĩrĩ, “Adonija nĩaretigĩra Mũthamaki Solomoni, na nĩenyĩitĩrĩre hĩa cia kĩgongona. Aroiga atĩrĩ, ‘Mũthamaki Solomoni nĩehĩte harĩ nĩ ũmũthĩ anjĩire atĩ ndekũũraga ndungata yake na rūhiũ rwa njora.’”

⁵² Solomoni agĩcookia atĩrĩ, “Angĩona atĩ nĩ mũndũ wagĩrĩre, gũtirĩ rũcuĩrĩ rwake rwa mūtwe rūkaagũa thĩ; no angĩoneka na ũũru no agaakua.” ⁵³ Ningĩ Mũthamaki Solomoni agĩtũma andũ, nao makĩmũikũrũkia kuuma kĩgongona-inĩ. Adonija akĩnamĩrĩra harĩ Mũthamaki Solomoni, nake Solomoni akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka gwaku mũciĩ.”

2

Daudi Gũtaara Solomoni

¹ Rĩrĩa ihinda rĩa Daudi rĩakuhĩrĩrie rĩa gũkua-rĩ, agĩatha mũriũ Solomoni, akĩmwĩra atĩrĩ,

² “Rĩu ndĩ hakuhĩ gũthĩ na njĩra ĩrĩa ĩgeragwo nĩ andũ othe a thĩ; nĩ ũndũ ũcio-rĩ, gĩa na hinya, wonanie atĩ ũrĩ mũndũ mūrũme ki, ³ na ũmenyagĩrĩre ũrĩa Jehova Ngai waku endaga: Ũthiige na njĩra ciake, na ũmenyagĩrĩre irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na maathani make, na mawatho make na maũndũ marĩa endaga, o ta ũrĩa maandĩkĩtwo Watho-inĩ wa Musa, nĩgeetha ũgaacĩre maũndũ-inĩ mothe marĩa ũrĩkaga na kũrĩa guothe ũrĩthiiga, ⁴ nĩgeetha Jehova atũũrie kĩranĩro kĩrĩa aanjĩrĩre, akiuga ũũ: ‘Njaro ciaku ingĩkaamenyerera mūtũũrĩre wacio, na ithiige irĩ na wĩhokeku mbere yakwa na ngoro ciao ciothe, na meciiria macio mothe, gwaku gũtikaga mũndũ wa gũkarĩra gĩtĩ kĩa ũnene gĩa Isiraeli.’

⁵ “Rĩu wee mwene nĩũ ũrĩa Joabu mūrũ wa Zeruia aanjĩkire, na ũrĩa eekire anene eerĩ a mbũtũ cia ita cia Isiraeli, nĩo Abineri mūrũ wa Neri, na Amasa mūrũ wa Jetheri. Nĩamooragire, agĩta thakame yao hĩndĩ ya thayũ, o taarĩ hĩndĩ ya mbaara, nayo thakame ĩyo ĩkĩgĩa mũcibi-inĩ wake wa njohero, na iraatũ-inĩ cia magũrũ make. ⁶ ĩka ũrĩa ũkuona kwagĩrĩre kũringana na ũũgĩ waku, no ndũkanareke mūtwe ũcio wake ũrĩ mbuĩ ũkinye mbĩrĩra-inĩ na thayũ.

⁷ “No ariũ a Barizilai wa Gileadi ũmatugage wega, na ũreke matuĩke amwe a arĩa mũrĩrĩaga nao metha-inĩ yaku. Nĩo mandũgamĩrĩre rĩrĩa ndooragĩra mūrũ wa thoguo Abisalomu.

⁸ “Na ũrĩrikane Shimei mūrũ wa Gera, ũrĩa Mũbenjamini kuuma Bahurimu, arĩ gũkũ nawe, na nĩwe wanumire na irumi ndũrũ mũthenya ũrĩa ndaathĩiaga Mahanaimu. Rĩrĩa ookire kũndũnga hau Jorodani, nĩndehĩtire kũrĩ we na rĩitwa rĩa Jehova, ngĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ndigakũũraga na rūhiũ rwa njora.’ ⁹ No rĩrĩ, tiga kuona ta atarĩ na ihĩtia. Wee ũrĩ mũndũ mũũgĩ; nĩũkamenya ũrĩa ũkaamwĩka. Ndũkanareke mūtwe ũcio wake ũrĩ mbuĩ ũgaathikwo ũtarĩ na thakame.”

¹⁰ Na rĩrĩ, Daudi akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo thĩinĩ wa Itũũra inene rĩa Daudi. ¹¹ Aathamakĩire Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna: mĩaka mũgwanja aathamakire arĩ Hebironi, nayo mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ agĩthamaka arĩ Jerusalemu. ¹² Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩkarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa ithe Daudi, naguo wathani wake ũkĩhaanda, ũkĩrũma biũ.

Ŭthamaki wa Solomoni Kwĩhaanda

¹³ Na rĩrĩ, Adonija mũrũ wa Hagithu, agĩthĩ harĩ Bathisheba nyina wa Solomoni. Bathisheba akĩmũũria atĩrĩ, “Ŭkĩte na thayũ?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, ndooka na thayũ.” ¹⁴ Agĩcookia akiuga atĩrĩ, “Ndĩ na ũndũ ngũkwĩra.”

Nake akĩmũcookieria atĩrĩ, “Njĩra.”

¹⁵ Agĩkiuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa wee ũũĩ-rĩ, ũthamaki ũyũ warĩ wakwa. Andũ a Isiraeli othe nĩ nĩ meetagĩrĩra ndũike mũthamaki wao. No maũndũ makĩgarũrũka, naguo ũthamaki nĩũthĩte kũrĩ mũrũ wa Baba; tondũ ũheanĩtwo kũrĩ we nĩ Jehova. ¹⁶ Na rĩrĩ, ndĩ na ihooya ngwenda gũkũhooya, na ndũkarege.”

Nake akĩmũcookieria atĩrĩ, “No ũrĩhooye.”

¹⁷ Agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Ĩtĩkĩra kũũria Mũthamaki Solomoni, nĩ ũndũ wee ndangĩkũregera, aahe Abishagi ũrĩa Mũshunami atuĩke mũtumia wakwa.”

¹⁸ Bathisheba agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ wega, nĩ ngũkwarĩrĩra harĩ mũthamaki.”

¹⁹ Rĩrĩa Bathisheba aathiire kũrĩ Mũthamaki Solomoni akamũhe ũhoru wa Adonija-rĩ, mũthamaki agĩũkĩra na igũrũ akĩmũtũnga, akĩmũinamĩrĩra, na agĩkarĩra gĩtĩ gĩa kĩa ũnene. Akĩrehithĩria nyina gĩtĩ kĩa ũnene, nake nyina akĩmũikara guoko gwake kwa ũrĩo.

²⁰ Nake nyina akiuga atĩrĩ, “Ndĩ na kaũndũ kanini ngwenda gũkũhooya, na ndũkae kũrega.”

Mũthamaki akĩmũcookieria atĩrĩ, “Maitũ, ũria ndikũrega.”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio nyina akiuga atĩrĩ, “Reke Abishagi ũrĩa Mũshunami ahikio nĩ mũrũ wa thoguo Adonija.”

²² Mũthamaki Solomoni akĩira nyina atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ũrie Abishagi ũrĩa Mũshunami ahikio nĩ Adonija? Ndũkĩmũũrĩre ũthamaki o naguo, o na ti we ũkĩrĩ mũkũrũ kũrĩ nĩ, ĩ-ni, ũgĩtuĩke wake, na wa Abiatharu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na wa Joabu mũrũ wa Zeruia!”

²³ Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Solomoni akĩhĩta na rĩtwa rĩa Jehova, akiuga ũũ: “Ngai arooherithia o na anjĩhĩre mũno, aakorwo Adonija ndekũrĩha na muoyo wake nĩ ũndũ wa ũndũ ũcio orĩtie! ²⁴ Na rĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, o we ũtũmĩte ngaacĩre ũthamaki-inĩ wa baba, Daudi, na agetĩkĩra ndũike wa rũciaro rwa nyũmba ya ũthamaki, o ta ũrĩa eranĩire-rĩ, Adonija no ekũũragwo ũmũthĩ!” ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Solomoni agĩatha Benaia mũrũ wa Jehoiada, nake agĩthĩ akĩgũtha Adonija, akĩmũũraga.

²⁶ Mũthamaki akĩira Abiatharu ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Cooka mũgũnda-inĩ gwaku kũu Anathothu. Wee wagĩrĩrwo nĩ gũkua, no ndigũkũũraga rĩu, tondũ nĩwakuuaga ithandũkũ rĩa Mwathani Jehova hĩndĩ ya baba Daudi, na nĩwagwatanĩire na baba moritũ-inĩ make mothe.” ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni akĩeheria Abiatharu atige gũtuĩka mũthĩnjĩri-Ngai wa Jehova, nakĩo kiugo kĩa Jehova kĩrĩa aarĩrie kũu Shilo, gĩkonĩ nyũmba ya Eli, gĩkĩhinga.

²⁸ Rĩrĩa ũhoru ũcio wakinyĩire Joabu, ũrĩa waciĩrĩre gwĩka ũũru marĩ na Adonija, o na gũtuĩka ndaanyĩitanĩire na Abisalomu, akĩũrĩra hema-inĩ ya Jehova na akĩnyĩitĩrĩra hĩa cia kĩgongona. ²⁹ Mũthamaki Solomoni akĩrwo atĩ Joabu orĩire hema-inĩ ya Jehova na aarĩ hakuhĩ na kĩgongona. Hĩndĩ ĩyo Solomoni agĩatha Benaia mũrũ wa Jehoiada atĩrĩ, “Thĩĩ, ũmũũragel!”

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio Benaia akĩingĩra hema ĩyo ya Jehova akĩira Joabu atĩrĩ, “Mũthamaki oiga atĩrĩ, ‘Uma na nja!’”

No Joabu agĩcookia atĩrĩ, “Aca, ngũkuĩra haha.”

Benaia agĩcookeria mũthamaki ũhoro, akĩmwĩra atĩrĩ, “Joabu anjĩra ũna na ũna.”

³¹ Hĩndĩ iyo mũthamaki agĩatha Benaia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩka o ũguo oiga. Mũũrage na ũmũthike, nĩgeetha nĩ na nyũmba ya baba tũthirwo nĩ ihĩtia rĩa thakame ĩrĩa yaitirwo tũhũ nĩ Joabu. ³² Jehova nĩegūtũma acookererwo nĩ thakame ĩrĩa aaitire, tondũ nĩatharĩkĩire andũ eerĩ, na akĩmooraga na rũhiũ rwa njora, baba Daudi atooĩ akĩmooraga marĩ eerĩ, Abineri mūrũ wa Neri, ũrĩa warĩ mūnene wa mbūtũ cia ita cia Isiraeli, na Amasa mūrũ wa Jetheri, ũrĩa warĩ mūnene wa mbūtũ cia ita cia Juda, nao maarĩ andũ ega na arũngĩrũ kũmũkĩra. ³³ Ihĩtia rĩu rĩa gũita thakame yao rĩrocookerera Joabu na njaro ciake nginya tene. No kũrĩ Daudi na njaro ciake, na nyũmba yake na ũthamaki wake, thayũ wa Jehova ũrogĩa kũrĩ o nginya tene.”

³⁴ Nĩ ũndũ ũcio Benaia mūrũ wa Jehoiada agĩthĩ akĩgũtha Joabu akĩmũũraga, nake agĩthikwo mũgũnda-inĩ wake kũu werũ-inĩ. ³⁵ Mũthamaki akĩnenesia Benaia mūrũ wa Jehoiada akĩmũtua mūnene wa mbūtũ cia ita handũ ha Joabu, na agĩcookia Zadoku atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai ithenya rĩa Abiatharu.

³⁶ Ningĩ mũthamaki agĩtũmana Shimei eetwo, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩakĩre nyũmba Jerusalemu na ũtũũre kuo, no ndũkanathiĩ kũndũ kũngĩ. ³⁷ Mũthenya ũrĩa ũkoima kuo ũringe Mũkuru wa Kidironi, ũmenye wega no ũgaakua; nayo thakame yaku nĩgagũcookerera wee mwene.”

³⁸ Shimei agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Ŭguo woiga nĩ wega. Ndungata yaku nĩgwĩka o ta ũrĩa mũthamaki mwathi wakwa oiga.” Nake Shimei agĩkara Jerusalemu ihinda iraaaya.

³⁹ No mĩaka ĩtatũ yathira-rĩ, ngombo igĩrĩ cia Shimei ikĩũra igĩthĩ kwa Akishi, mūrũ wa Maaka, mũthamaki wa Gathu, nake Shimei akĩrwo atĩrĩ, “Ngombo ciaku irĩ Gathu.”

⁴⁰ Kũigua ũguo-rĩ, Shimei agĩtandĩka ndigiri yake, agĩthĩ kwa Akishi kũu Gathu gwetha ngombo ciake. Nĩ ũndũ ũcio Shimei agĩthĩ na agĩcookia ngombo ciake kuuma Gathu.

⁴¹ Rĩrĩa Solomoni eerirwo atĩ Shimei nĩoimĩte Jerusalemu agathiĩ Gathu na agacooka-rĩ, ⁴² mũthamaki agĩtũmanĩra Shimei, akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ndiakwĩhĩtithirie na rĩtwa rĩa Jehova na ngĩgũkaania, ngĩkwĩra atĩrĩ, ‘Mũthenya ũrĩa ũkoimagara ũthĩ handũ hangĩ, ũmenye kũna no ũgaakua?’ Nawe hĩndĩ iyo ũkĩnjookeria atĩrĩ, ‘Ŭguo woiga nĩ wega. Nĩ nĩngwathĩka.’ ⁴³ Rĩu-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmĩte wage kũhingia mwĩhĩtwa waku harĩ Jehova, na wathĩkĩre watho ũrĩa ndaakũheire?”

⁴⁴ Ningĩ mũthamaki akĩra Shimei atĩrĩ, “Wee nĩũũ ngoro-inĩ yaku ũũru ũrĩa wothwe wekire baba Daudi. Rĩu Jehova nĩegūtũma ũcookererwo nĩ ũũru waku. ⁴⁵ No Mũthamaki Solomoni nĩekũrathimwo, nakĩo gĩtĩ kĩa ũnene wa Daudi gĩtũũre gĩkĩgitĩre mbere ya Jehova nginya tene.”

⁴⁶ Hĩndĩ iyo mũthamaki agĩatha Benaia mūrũ wa Jehoiada, nake agĩthĩ akĩgũtha Shimei akĩmũũraga.

Ŭthamaki naguo ũkĩhaanda ũrũmĩte biũ moko-inĩ ma Solomoni.

3

Solomoni Kũhooya Ũũgĩ

¹ Nake Solomoni akĩgĩa ngwatanĩro na Firaũni, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, na akĩhikia mwarĩ. Akĩmũrehe itũũra inene rĩa Daudi, nginya rĩrĩa aarĩkirie gwaka nyũmba yake ya ũthamaki, na hekarũ ya Jehova, na rũthingo rũrĩa rwathiũrũrũkĩrie Jerusalemu.

² Na rĩrĩ, andũ no maarutagĩra magongona kũndũ kũria gũtũũgĩru, tondũ gũtiarĩ hekarũ yaakĩrwo rĩtwa rĩa Jehova hĩndĩ iyo. ³ Solomoni nĩonanirie wendo wake kũrĩ Jehova nĩ ũndũ wa gũthĩ na mĩthĩre ya kĩrĩa na watho wa ithe Daudi, tiga rĩrĩ, nĩarutagĩra magongona na agacinĩra ũbumba kũndũ kũria gũtũũgĩru.

⁴ Mũthamaki agĩthĩ Gibeoni kũruta magongona, nĩgũkorwo kũu nĩkuo kũndũ kũria gũtũũgĩru gwekĩrĩrwo mũno, na Solomoni akĩrutĩra magongona ngiri ĩmwe ma njino

kigongona-inĩ kũu. ⁵ Nakuo kũu Gibeoni Jehova akiumĩrĩra Solomoni ũtukũ kĩroto-inĩ, nake Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Hooya o kĩrĩa gĩothe ũngĩenda ngũhe.”

⁶ Nake Solomoni agĩcookia atĩrĩ, “Nĩwonirie baba Daudi ndungata yaku ũtugi mũnene, tondũ aarĩ mwĩhokeku harĩ we, na aarĩ mũthingu, na mũrũngĩrĩru ngoro-inĩ. Nĩũthĩite na mbere kũmuonia ũtugi ũcio mũnene, na nĩũmũheete mũriũ wa gũikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene ũmũthĩ.

⁷ “Na rĩrĩ, Wee Jehova Ngai wakwa nĩũtuĩte ndungata yaku mũthamaki handũ ha baba Daudi. No nĩ ndĩ o mwana mũnini* na ndirĩ na ũmenyo wa kũruta wĩra wakwa.

⁸ Ndungata yaku ĩrĩ haha gatagatĩ ka andũ aya wee wĩthuurĩre, nao nĩ andũ aingĩ matangĩgereka na matangĩtarĩka. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio he ndungata yaku ngoro ĩrĩ na ũmenyo wa gũthamakĩra andũ aku, na gũkũũrana wega na ũũru. Tondũ-rĩ, nũũ ũngĩhota gũthamakĩra andũ aya aku aingĩ ũũ?”

¹⁰ Jehova nĩakenire nĩ ũndũ wa Solomoni kũmũũria ũndũ ũcio. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Kuona ũguo nĩguo wahooya, na ndũnahooya ũingĩhĩrio matukũ ma gũtũũra muoyo, kana ũtonga waku wee mwene, o na kana thũ ciaku iniinwo, no wahooya ũmenyo wa kũrũgamĩrĩra kĩhoo-to-rĩ, ¹² nĩngwĩka o ũguo wahooya. Nĩngũkũhe ngoro ĩ na ũũgĩ na gũkũũrana, nĩguo gũtuĩke atĩ gũtirĩ kwagĩa mũndũ ũngĩ tawe, na gũtirĩ hĩndĩ gũkaagĩa ũngĩ tawe. ¹³ O na nĩngĩ nĩngũkũhe maũndũ marĩa ũtanahooya, na nĩmo ũtonga hamwe na gĩtĩio, nĩgeetha matukũ marĩa mothe ũgũtũũra muoyo, gũtikanagĩe mũthamaki ũngĩ ũiganaine nawe. ¹⁴ Na ũngĩthiia na mĩthiire yakwa, na wathĩkagĩre kĩrĩra na watho wakwa, ta ũrĩa thoguo Daudi eekire, nĩngakũhe matukũ maingĩ ma gũtũũra muoyo.” ¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Solomoni agĩũkĩra toro, akĩmenya atĩ kũu kĩarĩ kĩroto.

Agĩcooka Jerusalemu, agĩthiĩ mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, na akĩruta igongona rĩa njino na rĩa ngwatanĩro. Nĩngĩ akĩrugithĩria andũ othe a nyũmba ya mũthamaki iruga.

Itua rĩa Ũũgĩ

¹⁶ Thuutha ũcio andũ-a-nja eerĩ a maraya magĩũka kũrĩ mũthamaki, makĩrũgama mbere yake. ¹⁷ Ũmwe wao akiuga atĩrĩ, “Mwathi wakwa, mũndũ-wa-nja ũyũ na nĩ tũikaraga nyũmba ĩmwe. Na nĩndĩraciarire mwana arĩ ho. ¹⁸ Mĩthenya ĩtatũ thuutha wa gũciara mwana, mũndũ-wa-nja ũyũ o nake araciara mwana. Tũraarĩ o ithuĩ eerĩ; gũtirarĩ mũndũ ũngĩ thĩĩnĩ wa nyũmba ĩyo, tĩga o ithuĩ ithuerĩ.

¹⁹ “Ũtukũ-rĩ, mũndũ-wa-nja ũyũ arakomera mwana wake, arakua. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio arookĩra ũtukũ gatagatĩ, areheria mwana wakwa harĩ nĩ, rĩrĩa nĩ ndungata yaku ndĩrarĩ toro. Aramũiga gĩthũri-inĩ gĩake, na araiga mũrũwe gĩthũri-inĩ gĩakwa arĩ mũkuũ. ²¹ Rũciĩnĩ rũrũ rũngĩ, ngĩũkĩra nĩguo nyongithie mwana wakwa, ndĩrona nĩ mũkuũ! No rĩrĩa ndĩramũrorire wega na ũtheri wa rũciĩnĩ, ndĩrona atĩ ũcio ti mwana ũrĩa ndaciarĩte.”

²² Mũndũ-wa-nja ũcio ũngĩ akiuga atĩrĩ, “Aca! Ũyũ ũrĩ muoyo nĩwe mwana wakwa; ũyũ mũkuũ nĩwe waku.”

No ũcio wa mbere akĩrega biũ, akiuga atĩrĩ, “Aca! Ũyũ mũkuũ nĩwe waku, na ũyũ ũrĩ muoyo nĩwe wakwa.” Nĩ ũndũ ũcio magĩkararania mbere ya mũthamaki.

²³ Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ũyũ aroiga atĩrĩ, ‘Mwana wakwa nĩwe ũrĩ muoyo na waku nĩwe mũkuũ,’ o rĩrĩa ũrĩa ũngĩ aroiga atĩrĩ, ‘Aca! Ũyũ mũkuũ nĩwe waku, na wakwa nĩ ũyũ ũrĩ muoyo.’”

²⁴ Nĩngĩ mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ndeherai rũhiũ rwa njora.” Nĩ ũndũ ũcio makĩrehera mũthamaki rũhiũ rwa njora. ²⁵ Nake agĩathana, akiuga atĩrĩ: “Mwana ũyũ ũrĩ muoyo nĩatinanio maita meerĩ, nuthu ĩheo mũndũ-wa-nja ũmwe, na nuthu ĩyo ĩngĩ ĩheo mũndũ-wa-nja ũcio ũngĩ.”

²⁶ Mũndũ-wa-nja ũrĩa mwana wake aarĩ muoyo akĩringwo nĩ tha nĩ ũndũ wa mwana wake, akĩĩra mũthamaki atĩrĩ, “Ndagũthaitha mwathi wakwa, mũnengere mwana ũyũ ũrĩ muoyo, tĩga kũmũũraga!”

* 3:7 Solomoni aarĩ ta wa mĩaka mĩrongo tĩrĩ akĩambĩrĩria gũthamaka.

No ũcio ũngĩ akiuga atĩrĩ, “Ndegũtuĩka waku kana wakwa. Nĩatinanio maita meerĩ!”

²⁷ Nake mũthamaki agĩtua ciira atĩrĩ, “Nengerai mũndũ-wa-nja ũyũ wa mbere mwana ũyũ ũrĩ muoyo. Mũtikamũũrage; nĩwe nyina.”

²⁸ Rĩrĩa andũ othe a Isiraeli maiguire ũrĩa mũthamaki aatua ciira ũcio, magĩitigĩra mũthamaki tondũ nĩmoonire aarĩ na ũũgĩ mũingĩ kuuma kũrĩ Ngai wa gũtua ciira na kĩhooto.

4

Anene na Abarũthi a Solomoni

¹ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩthamaka Isiraeli guothe. ² Aya nĩo maarĩ anene ake:

Azaria mũrũ wa Zadoku aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai;*

³ nao Elihorefu na Ahija, ariũ a Shisha, nĩo maarĩ aandĩki-marũa; na Jehoshafatu mũrũ wa Ahiludu, ũrĩa waandĩkaga maũndũ ma ihinda rĩu;

⁴ nake Benaia mũrũ wa Jehoiada nĩwe warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita; nao Zadoku na Abiatharu maarĩ athĩnjĩri-Ngai;

⁵ nake Azaria mũrũ wa Nathani nĩwe warĩ mũrũgamĩrĩri wa anene a ng’ongo; nake Zabudu mũrũ wa Nathani aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai na mũtaari wa mũthamaki;

⁶ nake Ahisharu aarĩ mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya mũthamaki; nake Adoniramamu mũrũ wa Abida aarĩ mũrũgamĩrĩri wa arĩa maarutithagio wĩra na hinya.

⁷ Ningĩ Solomoni aarĩ na abarũthi ikũmi na eerĩ arĩa marũgamĩrĩre ng’ongo ciothe cia Isiraeli, na nĩo maarehaga irio cia kũrĩio nĩ mũthamaki na andũ a nyũmba ya ũthamaki. O ũmwe wao aarehaga irio cia kũigana mweri ũmwe thĩinĩ wa mwaka. ⁸ Maya nĩmo marĩitwa ma abarũthi acio:

Beni-Huri nĩwe warũgamĩrĩre bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu;

⁹ na Beni-Dekeri akarũgamĩrĩra Makazu, na Shaalubimu, na Bethi-Shemeshu, na Eloni-Bethihanani;

¹⁰ nake Beni-Hesedi akarũgamĩrĩra Arubothu (Soko na bũrũri wothe wa Heferi warĩ wake);

¹¹ na Beni-Abinadabu akarũgamĩrĩra Nafathu-Dori (nake nĩwe wahikĩtie Tafathu mwarĩ wa Solomoni);

¹² na Baana mũrũ wa Ahiludu akarũgamĩrĩra Taanaka, na Megido, na Bethi-Shani guothe kũrigania na Zarethani mũhuro wa Jezireeli, kuuma Bethi-Shani nginya Abeli-Mehola kũng’ethera Jokimeamu;

¹³ Nake Beni-Geberi akarũgamĩrĩra Ramothu-Gileadi (itũũro cia Jairu mũrũ wa Manase kũu Gileadi ciarĩ ciake, o hamwe na ng’ongo cia Arigobu kũu Bashani, o na matũũra manene makuo mĩrongo itandatũ maarigiiciĩrio na thingo, na maarĩ na ihingo ciarĩ na mĩgĩĩko ya gĩcango);

¹⁴ o nake Ahinadabu mũrũ wa Ido akarũgamĩrĩra Mahanaimu;

¹⁵ na Alimaazu akarũgamĩrĩra Nafitali (nake aahikĩtie Basemathu mwarĩ wa Solomoni);

¹⁶ na Baana mũrũ wa Hushai akarũgamĩrĩra Asheri na Alothu;

¹⁷ nake Jehoshafatu mũrũ wa Parua akarũgamĩrĩra Isakaru;

¹⁸ nake Shimei mũrũ wa Ela akarũgamĩrĩra Benjamini;

¹⁹ na Geberi mũrũ wa Uri akarũgamĩrĩra Gileadi (bũrũri wa Sihoni mũthamaki wa Aamori, na bũrũri wa Ogu mũthamaki wa Bashani). Nowe wiki warĩ barũthi wa gwatha rũgongo rũu.

Mahũthĩro ma Solomoni ma o Mũthenya

* 4:2 Azaria nĩwe warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene hĩndĩ ya Mũthamaki Solomoni.

²⁰ Andũ a Juda na a Isiraeli maarĩ aingĩ mũno ta mũthanga wa iria-inĩ. Maarĩaga, na makanyua, na magakena. ²¹ Nake Solomoni nĩathamakĩire mothamaki mothe kuuma Rũũĩ rwa Farati nginya bũrũri wa Afilisti, o nginya mũhaka-inĩ wa Misiri. Mabũrũri macio nĩmamũrehagĩra igooti na magĩtũũra maathagwo nĩ Solomoni matukũ make mothe.

²² Mahũthĩro ma Solomoni ma o mũthenya maarĩ maya: kori mĩrongo ĩtatũ[†] cia mũtu ũrĩa mũhinyu mũno, na kori mĩrongo ĩtandatũ[‡] cia mũtu, ²³ ng'ombe ikũmi cia gũtuĩrwo, na ng'ombe mĩrongo ĩrĩ cia rũũru, na ng'ondũ na mbũri igana rĩmwe, na thiiya, na thwariga, na thwara, o na nyoni iria noru cia mũciĩ iria irĩĩagwo. ²⁴ Nĩgũkorwo nĩwe wathamakagĩra mothamaki mothe marĩa maarĩ ithũĩro rĩa Rũũĩ rwa Farati kuuma Tifisa nginya Gaza, na nĩ kwarĩ na thayũ mĩena yothe. ²⁵ Rĩrĩa rĩothe Solomoni aarĩ muoyo-rĩ, Juda na Isiraeli, kuuma Dani nginya Birishiba, maatũũraga na thayũ o mũndũ mũgũnda-inĩ wake wa mĩthabibũ na mĩkũyũ.[§]

²⁶ Solomoni aarĩ na ciugũ cia mbarathi cia ita ngiri inya, na mbarathi ngiri ikũmi na igĩrĩ.

²⁷ Nao anene a ng'ongo, o mũndũ mweri wake nĩarehagĩra Mũthamaki Solomoni mahũthĩro ma kũmũigana hamwe na arĩa othe mookaga metha-inĩ yake. Ningĩ magatigĩrĩra atĩ gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩagaga. ²⁸ Ningĩ nĩmarehaga igeri ciao cia cairi na nyeki, cia kũrĩĩo nĩ mbarathi cia ita na mbarathi icio ingĩ handũ harĩa haagĩrĩire.

Ũũgĩ wa Solomoni

²⁹ Ngai nĩahere Solomoni ũũgĩ na ũmenyi mũingĩ mũno wa maũndũ, na ũtaũku waingĩhĩte ta mũthanga ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ³⁰ Ũũgĩ wa Solomoni warĩ mũnene gũkĩra ũũgĩ wa andũ othe a mwena wa irathĩro, o na ũgakĩra ũũgĩ wothe wa andũ a Misiri. ³¹ Aarĩ mũũgĩ gũkĩra mũndũ ũngĩ o wothe, gwata Ethani ũrĩa Mũezara, na aarĩ mũũgĩ gũkĩra Hemani, na gũkĩra Kalikoli, na Darida, ariũ a Maholu. Ngumo yake ĩgĩtaamba kũrĩ ndũrĩrĩ iria ciothe ciathiũrũrũkĩrie kũu. ³² Nĩathugundire thimo ngiri ithatũ, na nyĩmbo ciake ciarĩ ngiri ĩmwe na ithano. ³³ Nĩataaragĩria ũhoru wa mũkũrĩre wa mĩmera, kuuma mũtarakwa wa Lebanoni o nginya mũthobi ũrĩa ũkũraga thingo-inĩ. Ningĩ nĩarutanaga ũhoru wa nyamũ na nyoni, na nyamũ iria itaambaga thĩ, na thamaki. ³⁴ Andũ a ndũrĩrĩ ciothe nĩmookaga gũthikĩrĩria ũũgĩ wa Solomoni matũmĩtwo nĩ athamaki othe a thĩ, arĩa maiguĩte ũhoru wa ũũgĩ wake.

5

Kũhaarĩria Gwaka Hekarũ

¹ Rĩrĩa Hiramũ mũthamaki wa Turo aigũire atĩ Solomoni nĩaitĩrĩrio maguta agatuĩka mũthamaki handũ ha ithe Daudi-rĩ, agĩtũma ndungata ciake kũrĩ Solomoni, tondũ we nĩmatũire marĩ ũrata na Daudi. ² Nake Solomoni agĩcookeria Hiramũ ndũmĩrĩri ĩno:

³ “Wee nĩũkũmenya atĩ tondũ wa mbaara iria ciothe cianakora baba, Daudi, ciumĩte mĩena yothe, we ndaahotire gwaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩĩtwa rĩa Jehova Ngai wake, o nginya rĩrĩa Jehova aigire thũ ciake rungu rwa makinya make. ⁴ No rĩu Jehova Ngai wakwa nĩahete ũhurũko mĩena yothe, na gũtirĩ na thũ kana ũgwati. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩndũite atĩ nĩngwaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩĩtwa rĩa Jehova Ngai wakwa, o ta ũrĩa Jehova eerire baba Daudi rĩrĩa oigire atĩrĩ, ‘Mũriũ waku ũrĩa ngaikarĩria gĩtĩ kĩa ũnene handũ haku-rĩ, nĩwe ũgaaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩĩtwa rĩakwa.’

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio athana nĩguo ndemerwo mĩtarakwa ya Lebanoni. Andũ akwa nĩmarĩrutithanagia wĩra na andũ aku, na nĩndĩrikũrĩhaga mũcaara wa andũ aku o ta ũrĩa ũngiuga. Wee nĩũũĩ atĩ tũtirĩ na andũ marĩ na ũmenyo wa gwatũra mbaũ ta andũ a Sidoni.”

[†] 4:22 nĩ ta kilo 6,600 [‡] 4:22 nĩ ta kilo 13,200 [§] 4:25 Gũikara rungu rwa mũthabibũ kana mũkũyũ kuonanagia atĩ o nyũmba yarĩ na thayũ, na gũtiarĩ na ũgwati.

⁷ Rĩrĩa Hiramũ aigũire ndũmĩrĩri ya Solomoni, agĩkena mũno, akiuga atĩrĩ, “Ũmũthĩ Jehova arogoocwo, nĩgũkorwo nĩaheete Daudi mũriũ mũũgĩ wa gwatha rũrĩrĩ rũrũ rũnene.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Hiramũ agĩtũmana kũrĩ Solomoni, akĩmwĩra atĩrĩ:

“Nĩnyiitĩte ndũmĩrĩri ĩrĩa wandũmĩre, na nĩngwĩka ũrĩa wothe ũkwenda harĩ kũrehithia mĩgogo ya mĩtarakwa na ya mĩthengera. ⁹ Andũ akwa nĩmekũmĩkũrũkia kuuma Lebanoni nginya ĩria-inĩ, na nĩngũmĩkũrũkia na ĩria yohanĩtio hamwe o nginya harĩa ũkuuga. Nĩngamĩohoranĩria hau, nawe ũmĩoe, ũthĩi nayo. Nawe ũkĩhingĩrie wendi wakwa na ũndũ wa kũhe nyũmba yakwa ya ũthamaki irio.”

¹⁰ Ũguo nĩguo Hiramũ aathiire na mbere gũtwarĩra Solomoni mĩgogo ya mĩtarakwa na ya mĩthengera ĩrĩa endaga. ¹¹ Nake Solomoni nĩaheaga Hiramũ ngano ya kũrĩio gwake mũciĩ ya kori ngiri mĩrongo ĩrĩ,* hamwe na mbathi ngiri mĩrongo ĩrĩ† cia maguta ma mĩtamaĩyũ mahihe wega. Solomoni agĩthĩi na mbere gwĩka Hiramũ ũguo mwaka o mwaka. ¹² Jehova nĩaheire Solomoni ũũgĩ, o ta ũrĩa aamwĩrĩre. Na gũkĩgĩa na thayũ gatagatĩ ka Hiramũ na Solomoni, nao eerĩ magĩthondeka kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano.

¹³ Mũthamaki Solomoni akĩandĩkithia aruti wĩra 30,000 na hinya kuuma Isiraeli guothe. ¹⁴ Aamatũmaga marĩ ikundi cia andũ ngiri ikũmi o mweri, mathĩi ituanĩra rĩa wĩra kũu Lebanoni; nĩ ũndũ ũcio magaikaraga mweri ũmwe Lebanoni, na mĩeri ĩrĩ kwao mũciĩ. Adoniramũ nĩwe warĩ mũrũgamĩrĩri wa andũ acio marutithagio wĩra na hinya. ¹⁵ Solomoni nĩ aarĩ na andũ 70,000 a gũkuua mĩrigo, na aicũhia a mahiga 80,000 kũu ĩrĩma-inĩ, ¹⁶ o ũndũ ũmwe na anyabara 3,300 a kũrũgamĩrĩra wĩra ũcio, na magatongoria aruti acio a wĩra. ¹⁷ Mũthamaki agĩathana, nao makĩenja mahiga manene na mega, na maicũhĩtio marĩ ma gwaka mũthingi wa hekarũ. ¹⁸ Mabundi ma Solomoni, na ma Hiramũ, na andũ a Gebali, nĩmarengire na makĩhaarĩria mbaũ o na mahiga nĩ ũndũ wa gwaka hekarũ.

6

Solomoni Gwaka Hekarũ

¹ Mwaka-inĩ wa magana mana na mĩrongo ĩnana, thuutha wa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri, o mwaka-inĩ wa ĩna wa Solomoni gũthamakĩra Isiraeli, mweri-inĩ wa Zivu, nague nĩguo mweri wa keerĩ-rĩ,* Solomoni akĩambĩrĩria gwaka hekarũ ya Jehova.

² Hekarũ ĩrĩa Mũthamaki Solomoni aakĩre Jehova yarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtandatũ,† na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ,‡ na ũraihi wa na igũrũ wa mĩkono mĩrongo ĩtatũ.§ ³ Gĩthaku kĩa mwena wa mbere wa nyũmba ĩyo nene ya hekarũ nĩkĩongereire wariĩ wa hekarũ, nakĩo kĩarĩ kĩa mĩkono mĩrongo ĩrĩ,* na gĩgacomoka mĩkono ikũmi† kuuma na mwena wa mbere wa hekarũ. ⁴ Nake agĩakĩra hekarũ ndirica ngundeeru cia na igũrũ. ⁵ Nĩakithirie tũnyũmba twa mĩena-inĩ, tũgĩthiũrũkĩria hekarũ yothe tũnyiitanĩte na thingo cia nyũmba ĩrĩa nene ya hekarũ na cia handũ-harĩa-haamũre ha na thĩinĩ. ⁶ Ngoroba ya thĩ mũno yarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtano,‡ na ya gatagatĩ yarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩtandatũ,§ na ya gatatũ yarĩ na wariĩ wa mĩkono mũgwanja.* Nĩathondekire mbako ithiũrũkĩirie mwena wa na nja wa hekarũ, nĩgeetha mbaũ ĩria ndungu cia mwako itigatoonyio thingo-inĩ cia hekarũ.

⁷ Hekarũ ĩgĩakwo-rĩ, mahiga marĩa maicũhĩrio kware no mo maahũthĩrirwo, na gũtiarĩ nyondo, kana ithanwa, kana kĩndũ kĩngĩ gĩa kĩgera kĩaiguirwo hau mwako-inĩ wa hekarũ hĩndĩ ĩrĩa yothe yaakagwo.

* 5:11 nĩ ta kilo 4,400,000 † 5:11 nĩ ta lita 440,000 * 6:1 Mweri wa Zivu nĩguo mweri wa keerĩ wa Kĩyahudi, na nĩguo mweri wa ĩtano kũringana na mĩeri ya rĩu. † 6:2 nĩ ta mita 27 ‡ 6:2 nĩ ta mita 9 § 6:2 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) * 6:3 nĩ ta mita 9 † 6:3 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) ‡ 6:6 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) § 6:6 nĩ ta mita igĩrĩ na robo ithatũ (2.75) * 6:6 nĩ ta mita 3

⁸ Mũromo wa gũtoonya ngoroba ya thĩ warĩ mwena wa gũthini wa hekarũ; ningĩ nĩ haarĩ na ngathĩ ya kwambata ngoroba ya gatagatĩ na kuuma hau ĩgathiĩ ngoroba ya gatatũ. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio agĩaka hekarũ na akĩmĩrĩkia, akĩmĩgita na mĩgamba na mbaũ cia mĩtarakwa. ¹⁰ Na nĩakĩrĩire tũnyũmba twa rwere tũthiũrũkĩirie hekarũ, ũraihi wa o kamwe warĩ mĩkono ĩtano[†] kũraiha na igũrũ, natuo twanyitithanĩtio na hekarũ na mĩgamba ya mĩtarakwa.

¹¹ Kiugo kĩa Jehova nĩgĩakinyĩire Solomoni, akĩĩrwo atĩrĩ: ¹² “Ha ũhoro wa hekarũ ĩno ũraaka-rĩ, ũngĩrũmĩrĩra uuge wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na ũrũmie mawatho makwa mothe, o na ũmenyerere maathani makwa na ũmathĩkagĩre, nĩngakũhingĩria kĩĩranĩro kĩria ndaaheire thoguo Daudi. ¹³ Na nĩngatũũrania na andũ a Isiraeli, na ndigatiganĩria andũ akwa a Isiraeli.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩaka hekarũ na akĩmĩrĩkia. ¹⁵ Nake akĩhumbĩra thingo cia thĩinĩ na mbaũ cia mĩtarakwa, ciarĩtwo kuuma thĩ ya hekarũ nginya igũrũ, nakuo thĩ ya hekarũ gũkĩarwo mbaũ cia mũthengera. ¹⁶ Mwena wa thuutha wa hekarũ akĩgayania mĩkono mĩrongo ĩrĩ[‡] na mbaũ cia mĩtarakwa kuuma thĩ nginya igũrũ, nĩgeetha hekarũ-inĩ hagĩe handũ haamũre thĩinĩ, hatuĩke Harĩa-Hatheru-Mũno. ¹⁷ ũraihi wa nyũmba ĩria nene yarĩ mbere ya kanyũmba kau warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩna[§] kũraiha. ¹⁸ Hekarũ thĩinĩ kwahumbĩritwo na mbaũ cia mĩtarakwa, ciicũhĩtio magemio mahaana tũbũũthũ na mahũa macanũku. Indo ciothe ciarĩ cia mĩtarakwa; gũtiarĩ ihiga o na rĩmwe rĩonekaga.

¹⁹ Thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, hekarũ thĩinĩ nĩathondekire handũ ha kũigĩrĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova. ²⁰ Hau thĩinĩ haamũre, ũraihi waho warĩ mĩkono mĩrongo ĩrĩ, ^{*} na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ, na mĩkono mĩrongo ĩrĩ kũraiha na igũrũ. Nake nĩagemirie mwena wa thĩinĩ na thahabu therie,[†] na ningĩ akĩgemia kĩgongona kũu na mbaũ cia mĩtarakwa. ²¹ Solomoni aahumbĩrĩre hekarũ thĩinĩ na thahabu therie, na agĩkĩrania irengeeri cia thahabu mbere ya itoonyero rĩa hau thĩinĩ haamũre harĩa haagemetio na thahabu. ²² Nĩ ũndũ ũcio akĩgemia thĩinĩ guothe na thahabu. Ningĩ nĩagemirie kĩgongona kĩria kiarĩ thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre na thahabu.

²³ Hau thĩinĩ haamũre, agĩthondeka makerubi meerĩ na mbaũ cia mĩtamaĩyũ, ikerubi o rĩmwe rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi[‡] kũraiha na igũrũ. ²⁴ Ikerubi rĩa mbere rĩarĩ na ithagu rĩa mĩkono ĩtano[§] kũraiha, na rĩu rĩngĩ mĩkono ĩtano; ũguo nĩ kuuga mĩkono ikũmi kuuma mũthia wa ithagu rĩmwe nginya mũthia wa ithagu rĩria rĩngĩ. ²⁵ Ikerubi rĩa keerĩ o narĩo rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi; makerubi macio meerĩ nĩmaiganaine na makahaanana. ²⁶ ũraihi wa o ikerubi rĩmwe warĩ wa mĩkono ikũmi. ²⁷ Nĩagĩre makerubi macio kanyũmba ga thĩinĩ mũno ka hekarũ, matambũrũkĩtie mathagu mamu. Ithagu rĩa ikerubi rĩmwe rĩaturumite rũthingo rũmwe, narĩo ithagu rĩa ikerubi rĩu rĩngĩ rĩgaturuma rũthingo rĩu rĩngĩ. Na mathagu mamu magaturumanĩra gatagatĩ ga kanyũmba. ²⁸ Nĩagemirie makerubi macio na thahabu.

²⁹ Thingo-inĩ irĩa ciathiũrũkĩirie hekarũ, thĩinĩ wa tũnyũmba twa thĩinĩ na twa na nja, agĩcũhia magemio ma makerubi, na ma mĩtĩ ya mĩtende, na ma mahũa macanũku.

³⁰ Ningĩ akĩhumbĩra thĩ ya tũnyũmba twa thĩinĩ na twa nja ya hekarũ na thahabu.

³¹ Narĩo itoonyero rĩa hau thĩinĩ haamũre agĩthondeka mĩrango ya mbaũ cia mĩtamaĩyũ, nacio buremu ciayo ciarĩ na mĩena ĩtano. ³² Na mĩrango-ini yeerĩ ya mbaũ cia mĩtamaĩyũ agĩcũhia magemio ma makerubi, na ma mĩtĩ ya mĩtende na ma mahũa macanũku, na akĩgemia makerubi na mĩtĩ ya mĩtende na thahabu hũũre. ³³ O ũndũ ũmwe nĩathondekire buremu irĩ na mĩena ĩna cia mĩtamaĩyũ cia itoonyero rĩa nyũmba ĩria nene. ³⁴ Ningĩ agĩthondeka mĩrango ĩrĩ ya mbaũ cia mĩthengera, o mũrango warĩ na icunjĩ igĩrĩ ciekũnjaga wahingũrwo. ³⁵ Nĩacũhirie makerubi, na mĩtĩ ya mĩtende, na

[†] 6:10 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) [‡] 6:16 nĩ ta mita 9 [§] 6:17 nĩ ta mita 18 ^{*} 6:20 nĩ ta mita 9 [†] 6:20 Thahabu yarũgamagĩrĩra riiri wa Ngai. [‡] 6:23 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) [§] 6:24 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25)

mahũa macanũku igũrũ rĩa mĩrango ãyo, na akĩmĩgemia na thahabu hũũre ãigananĩirie wega maicũhio-inĩ macio.

³⁶ Na nĩakire nja ya thĩinĩ na mĩhari ãtatũ ya mahiga maicũhie na mũhari ũngĩ ũmwe wa mĩgamba mĩicũhie ya mĩtarakwa.

³⁷ Mũthingi wa hekarũ ãyo ya Jehova wakirwo mwaka wa ãna wa mweri wa Zivu.

³⁸ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe mweri-inĩ wa Bulu, nĩguo mweri wa ãnana,* nĩguo hekarũ yarĩkire hamwe na maũndũ mayo mothe kũringana na ũrĩa yerĩtwo yakwo. Aikarire ihinda rĩa mĩaka mũgwanja akĩmĩaka.

7

Solomoni Gwaka Nyũmba Yake ya ũthamaki

¹ No rĩrĩ, Solomoni aambĩrĩria gwaka nyũmba yake ya ũthamaki-rĩ, aaniinire mĩaka ikũmi na ãtatũ kũrĩkia kũmĩaka. ² Nĩakire nyũmba ãngĩ ya ũthamaki yetagwo Nyũmba ya ũthamaki ya Mũtitũ wa Lebanoni,* na yarĩ ya mĩkono igana† kũraiha, na mĩkono mĩrongo ãtano‡ kwarama, na mĩkono mĩrongo ãtatũ§ kũraiha na igũrũ. Ningĩ yarĩ na mĩhari ãna ya itugĩ cia mĩtarakwa iria cianyĩĩrĩire mĩgamba ya mĩtarakwa. ³ Nyũmba ãyo yagitirwo na mbaũ cia mĩtarakwa iria ciarĩ igũrũ wa mĩgamba ãrĩa yaigĩrĩrwo igũrũ wa itugĩ, mĩgamba yothē yarĩ mĩrongo ãna na ãtano, o mũhari warĩ na mĩgamba ikũmi na ãtano. ⁴ Ndirica ciayo ciekĩrĩtwo igũrũ, igagĩkĩrwo ithatũ ithatũ, ing'ethanĩire. ⁵ Mĩrango yothē yarĩ na buremu cia mĩena ãna; yekĩrĩtwo mwena wa na mbere ãtatũ ãtatũ, ing'ethanĩire.

⁶ Nĩathondekire gĩthaku kĩa mũhari wa itugĩ, kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ãtano,* na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ãtatũ.† Mbere yakĩo haarĩ na gĩthaku kĩngĩ, na mbere ya gĩthaku kũ gĩa keerĩ haarĩ na itugĩ, na hakagitwo igũrũ.

⁷ Nĩakire nyũmba ya gĩtĩ kĩa ũnene, na Nyũmba ya Gũciĩrĩa, kũrĩa aatuithanagĩria ciira. Nake akĩmĩkĩra mbaũ cia mĩtarakwa kuuma thĩ nginya igũrũ. ⁸ Nayo nyũmba yake ya gũikara ya ũthamaki, yaakĩtwo mwena wa na thuutha, na yaakĩtwo o ta ãyo ãngĩ. Ningĩ Solomoni nĩakire nyũmba ãngĩ ta ãyo ya ũthamaki, akĩmĩakĩra mwarĩ wa Firaũni ũrĩa aahikĩtie.

⁹ Mĩako ãyo yothē, kuuma mwena wa nja nginya nja ãrĩa nene, na kuuma mũthingi nginya rwembeya-inĩ, yaakĩtwo na mahiga marĩa mega mũno matinĩtio na gĩthimo, na makarengererwo na mũthumeno mwena wa na thĩinĩ na wa na nja. ¹⁰ Mĩthingi yaakĩtwo na mahiga manene ma mũthemba mwega, mamwe ma mĩkono ikũmi,‡ na mamwe ma mĩkono ãnana.§ ¹¹ Igũrũ gwakĩtwo na mahiga marĩa mega mũno matinĩtio na gĩthimo, na mbaũ cia mĩtarakwa. ¹² Nayo nja ãrĩa nene yathiũrũrũkĩrio na rũthingo rwa mĩhari ãtatũ ya mahiga maicũhie, na mũhari ũmwe wa mĩgamba mĩrengerere ya mĩtarakwa, o ta ũrĩa nja ya hekarũ ya Jehova yatariĩ, na gĩthaku kĩaoyo.

Indo cia Hekarũ

¹³ Mũthamaki Solomoni nĩatũmanire Turo nĩgeetha areherwo Huramu, ¹⁴ ũrĩa nyina aarĩ mũtumia wa ndigwa wa mũhĩrĩga wa Nafitali, nake ithe aarĩ wa Turo, nake aarĩ mũturi wa icango. Nake Huramu aarĩ mũũgĩ mũno, na akamenya maũndũ mothe ma ũthondeki wa indo cia gĩcango. Nĩookire kũrĩ Mũthamaki Solomoni, na akĩruta mawĩra mothe marĩa aaheirwo.

¹⁵ Nĩathondekire itugĩ igĩrĩ cia gĩcango, o kĩmwe kĩarĩ na ũraihi wa mĩkono ikũmi na ãnana,* na rũrigi rũrĩa rũngĩathiũrũrũkĩirie gĩtugĩ kĩmwe rwarĩ rwa mĩkono ikũmi

* 6:38 Mweri wa Bulu nĩguo mweri wa ãnana wa Kĩyahudi, na nĩguo mweri wa ikũmi kũringana na mĩeri ya rĩu.

* 7:2 Yetagwo Nyũmba ya ũthamaki ya Mũtitũ wa Lebanoni tondũ yakĩtwo na itugĩ ciabangĩtwo ta mĩtĩ ya mũtitũ.

† 7:2 nĩ ta mita 46 ‡ 7:2 nĩ ta mita 23 § 7:2 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) * 7:6 nĩ ta mita 23

† 7:6 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) ‡ 7:10 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) § 7:10 nĩ ta mita ithatũ

na nuthu (3:5) * 7:15 nĩ ta mita 8

na ñĩrĩ.† 16 Ningĩ ñĩathondekire ciongo cia gĩcango gĩtwekie cia kũigĩrĩra igũrũ rĩa itugĩ icio, o kiongo kĩmwe kiarĩ na ũraihi wa mĩkono itano.‡ 17 Ireengeeri igathĩkanĩtio ta mĩnyororo igĩcuurio nĩguo igemie ciongo cia itugĩ icio, irengeeri mũgwanja igekĩrwo kiongo-inĩ kĩmwe. 18 Ñĩathondekire makomamanga mĩhari ñĩrĩ ñĩkĩrigiicĩria irengeeri icio ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo cia kũgemia ciongo iria ciarĩ igũrũ rĩa itugĩ. O kiongo agĩgũka o ũguo. 19 Ciongo iria ciarĩ igũrũ wa itugĩ cia gĩthaku ciathondeketwo na mũhianĩre wa mahũa ma itoka, na ciarĩ na ũraihi wa mĩkono ñna.§ 20 Ciongo cia itugĩ icio ciarĩ, igũrũ rĩa harĩa hahaaanaga ta mbakũri harĩa haariganĩtie na irengeeri iria ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo, haarĩ na makomamanga magana meerĩ mekĩrĩtwo mĩhari mĩhari magathiũrũrũkĩria ciongo icio. 21 Ñĩahaandire itugĩ icio gĩthaku-inĩ kĩa hekarũ. Gĩtugĩ kĩa mwena wa gũthini agĩgũta Jakini, nakĩo kĩa mwena wa gathigathini agĩgũta Boazu. 22 Ciongo iria ciarĩ igũrũ wa itugĩ icio ciathondeketwo na mũhianĩre wa mahũa ma itoka. Nĩ ũndũ ũcio wĩra wa itugĩ ũkĩrĩka.

23 Ningĩ agĩaka itangi rĩa gĩthiũrũrĩ rĩa kĩgera gĩtwekie inene mũno rĩrĩa rĩetagwo Karia,* rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi† kuuma mwena ũmwe wa rũtirihio nginya ũrĩa ũngĩ, na mĩkono itano‡ kũraiha na igũrũ. Itangi rĩu rĩathimwo na rũrigi gĩthiũrũrĩ kiarĩo kiarĩ kĩa mĩkono mĩrongo itatũ.§ 24 Mũhuro wa rũtirihio ñĩrĩathiũrũrũkĩirio na magemio maahaanaine na tũbũũthũ, o mũkono ũmwe tũbũũthũ ikũmi. Tũbũũthũ tũu twaigĩtwo mĩhari ñĩrĩ tũgĩtwekanĩrio na Karia kau, tũgĩtuĩka kĩndũ kĩmwe nako.

25 Nako Karia kau kaigĩrĩrwo igũrũ rĩa mĩhiano ya ndegwa ikũmi na igĩrĩ; ithatũ ciacio ciarorete mwena wa gathigathini, na ithatũ ikarora mwena wa ithũĩro, na ithatũ ikarora mwena wa gũthini, na ithatũ ikarora mwena wa irathĩro. Karia kau kaigĩrĩrwo igũrũ rĩacio, nacio ciĩga cia na thuutha cia ndegwa icio ñicio ciarorete na kũu thĩĩnĩ. 26 ũtungu wa Karia kau waiganaine na wariĩ wa rũhĩ.* Rũtirihio rwako rwatariĩ ta rũtirihio rwa gĩkombe, kana ta gĩtoka gĩcanũku. Karia kau kaiganagĩra maaĩ mbathi ngiri igĩrĩ.†

27 Ningĩ agĩaka makaari ikũmi ma gĩcango mangĩaguucirio; o gĩkaari kĩmwe kiarĩ kĩa ũraihi wa mĩkono ñna,‡ na wariĩ wa mĩkono ñna, na ũraihi wa na igũrũ wa mĩkono itatũ.§ 28 Makaari macio maakĩtwo ta ũũ: maarĩ na icunjĩ cia mĩena inyitithanĩtio na buremu. 29 Iacunjĩ iria ciarĩ gatagatĩ ka buremu, o na buremu cio nyene, ciarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi, na ya ndegwa, na ya makerubi. Mwena wa igũrũ na wa mũhuro wa mĩhiano ya mĩrũũthi na ya ndegwa nĩ gwekĩrĩtwo magemio ma mahũa mature. 30 O gĩkaari kiarĩ na magũrũ mana ma gĩcango, maarĩ na igera cia gĩcango cia kũgathĩkania kũgũrũ na kũgũrũ kũrĩa kũngĩ, na o kĩmwe kiarĩ na kĩaĩ kĩaanyĩrĩrwo nĩ itugĩ inya iria ciatwekanĩirio na mahũa mature mwena o mwena. 31 Mwena wa thĩĩnĩ wa gĩkaari kũu kwarĩ na mũromo warĩ na buremu ya gĩthiũrũrĩ ya mũkono ũmwe* kũrika. Mũromo ũcio warĩ wa gĩthiũrũrĩ, na hamwe na njikarĩro yaguo yarĩ ya mũkono ũmwe na nuthu.† Gũthiũrũrũkĩria mũromo wakĩo nĩ ha kururĩtwo magemio. Iacunjĩ cia mĩena ya gĩkaari kũu ñĩciaiganaine mĩena yothĩ ñna, na itiarĩ cia gĩthiũrũrĩ. 32 Magũrũ macio mana meekĩrĩtwo rungu rwa icunjĩ cia mĩena, nacio igera cia kũgathĩkania magũrũ cianiyitithanĩtio na gĩkaari kũu. Naguo wariĩ wa o kũgũrũ warĩ wa mũkono ũmwe na nuthu.‡ 33 Magũrũ macio maathondeketwo ta magũrũ ma ngaari ya ita, nacio igera cia kũgathĩkania kũgũrũ na kũgũrũ kũrĩa kũngĩ, na mĩbara, na mĩrĩnga ya kũgũrũ, na tũgera twa gĩthiũrũrĩ tũrĩa tũkoragwo gatagatĩ ga kũgũrũ, ciothe ciathondeketwo na kĩgera gĩtwekie.

† 7:15 nĩ ta mita ithano na nuthu (5:5) ‡ 7:16 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) § 7:19 nĩ ta mita ñmwe na robo ithatũ (1:75) * 7:23 Athĩnjĩri-Ngai matambĩte gũthĩĩ kũruta iruta rĩa njino maambaga gwĩthamba moko kĩaĩ-inĩ gĩa gĩcango (Thaam 30:17-21). † 7:23 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) ‡ 7:23 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) § 7:23 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13:5) * 7:26 nĩ ta centimita 8 † 7:26 nĩ ta lita 40,000 ‡ 7:27 nĩ ta mita ñmwe na robo ithatũ (1:75) § 7:27 nĩ ta mita ñmwe na robo (1:25) * 7:31 nĩ ta nuthu mita (0.5) † 7:31 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75) ‡ 7:32 nĩ ta mita robo ithatũ (0.75)

³⁴ O gĩkaari nĩ kĩaarĩ na nyiitĩro inya, o koine-inĩ nyiitĩro ĩmwe, icomokete kuuma gĩkaari-inĩ. nĩgũkorwo ³⁵ Mwena wa na igũrũ wa gĩkaari kũu wathiũrũrũkĩrio na mũcibi wa wariĩ wa nuthu ya mũkono[§] kũrika. Itugĩ na icunjĩ cia mĩena nĩcianyitithanĩtio na mwena wa na igũrũ wa gĩkaari kũu. ³⁶ Nake Huramu agĩkurura mĩhiano ya makerubi, na ya mĩrũũthi, na ya mĩtĩ ya mĩkĩndũ mĩena-inĩ ya itugĩ, na icunjĩ-inĩ cia mĩena harĩa hothe hangĩonekire, na hagathiũrũrũkĩrio na mahũa mĩena yothe. ³⁷ Ũguo nĩguo aathondekire makaari macio ikũmi. Mothe maatwekeirio handũ hamwe, na makahaanana biũ na makaiganana.

³⁸ Ningĩ nĩathondekire irai ikũmi cia gĩcango, o kĩmwe kĩaiganagĩra maaĩ mbathi mĩrongo ĩna,* na kĩaarĩ kĩa mĩkono ĩna† kwarama, o kĩaarĩ kĩmwe gĩkaigĩrĩro gĩkaari-inĩ kĩmwe gĩa icio ikũmi. ³⁹ Nĩagire ikaari ithano ciacio mwena wa gũthini wa hekarũ, na ikaari ithano mwena wa gathigathini. Nĩagĩrĩre Karia mwena wa gũthini, agĩkaiga koine-inĩ ya gũthini ya mwena wa irathĩro wa hekarũ. ⁴⁰ Ningĩ Huramu nĩathondekire irai, na icakũri, na mbakũri cia kũminjaminjĩria.

Nĩ ũndũ ũcio Huramu akĩrĩkia wĩra wothe ũrĩa aaheetwo arute nĩ Mũthamaki Solomoni thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova:

⁴¹ itugĩ icio igĩrĩ;

na ciongo icio igĩrĩ ciahanaanaga ta mbakũri irĩ igũrũ wa itugĩ icio;

na irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo iria ciagemetie ciongo icio ciarĩ igũrũ wa itugĩ;

⁴² na makomamanga 400 ma irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo (mĩhari ĩrĩ ya makomamanga o harĩ kĩrengeri kĩmwe ĩkagemia ciongo icio ciahanaanaga ta mbakũri iria ciarĩ igũrũ wa itugĩ);

⁴³ na makaari ikũmi na irai ciamo ikũmi;

⁴⁴ na Karia na mĩhiano ya ndegwa ikũmi na igĩrĩ rungu rwako;

⁴⁵ o na nyũngũ, na icakũri, na mbakũri cia kũminjaminjĩria.

Indo icio ciothe Huramu aathondekeire Mũthamaki Solomoni cia hekarũ ya Jehova ciarĩ cia gĩcango gĩkumuthe gĩkahenia. ⁴⁶ Mũthamaki aatwekithagĩria indo icio kũrĩa gwathondekagĩrwo indo cia rĩũmba kũu werũ-inĩ wa Jorodani gatagatĩ ga Sukothu na Zarethani. ⁴⁷ Solomoni ndaathimire indo icio tondũ ciarĩ nyingĩ mũno; ũritũ wa gĩcango ndwamenyekanire ũrĩa waiganaga.

⁴⁸ Ningĩ Solomoni nĩathondekithirie indo ciothe iria ciarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova:

Aathondekire kĩgongona gĩa thahabu;

na metha ya thahabu ya kũigĩrĩra mĩgate ĩrĩa yaigagwo mbere ya Jehova;

⁴⁹ na mĩtĩ ya kũigĩrĩro matawa ya thahabu therie (ĩtano ĩkaigwo mwena wa ũrĩro, na ĩtano ĩkaigwo mwena wa ũmotho, mwena wa mbere wa nyũmba ya na thĩinĩ);‡

na wĩra wa magemio wa mahũa ma thahabu, na matawa, na mĩthato;

⁵⁰ na irai cia thahabu therie, na magathĩ ma kũrenga ndaambĩ, na mbakũri cia kũminjaminjĩria, na thaani, na ngĩo cia mwaki;

na icũhĩ cia thahabu cia mĩrango ya kanyũmba karĩa kaarĩ thĩinĩ mũno, Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, o na icũhĩ cia thahabu cia mĩrango ya nyũmba ĩrĩa nene ya hekarũ.

⁵¹ Rĩrĩa wĩra wothe ũrĩa Mũthamaki Solomoni aarutaga wa gwaka hekarũ ya Jehova wathirire-rĩ, akĩrehithia indo iria ithe Daudi aamũrĩte, nĩcio betha, na thahabu, na indo cia nyũmba, agĩciiga harĩa haigagwo igĩina cia hekarũ ya Jehova.

§ 7:35 nĩ ta mita robo ĩmwe (0.25) * 7:38 nĩ ta lita 880 † 7:38 nĩ ta mita ĩmwe na robo ithatũ (1:75) ‡ 7:49 Thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo gwakoragwo na mĩtĩ o ro ũmwe wa honge mũgwanja wa kũigĩrĩro matawa (Thaam 25:31-40; 26:35). Mũthamaki Solomoni nĩwe waigire mĩtĩ ikũmi ya kũigĩrĩro matawa thĩinĩ wa hekarũ.

8

Ithandūkū rĩa Kĩrĩkanĩro Kũrehwo Hekarũ Thĩinĩ

¹ Ningĩ Mũthamaki Solomoni agĩta athuuri a Isiraeli, na atongoria othe a mĩhĩrĩga, na anene a nyũmba cia andũ a Isiraeli moke kũrĩ we Jerusalemu, nĩguo maambatie ithandūkū rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma Zayuni, Itũũra rĩrĩa inene rĩa Daudi. ² Nao andũ othe a Isiraeli magĩũka hamwe kũrĩ Mũthamaki Solomoni hĩndĩ ya gĩathi kĩa mweri wa Ethanimu, nĩguo mweri wa mũgwanja.

³ Rĩrĩa athuuri othe a Isiraeli maakinyire-rĩ, athĩnjĩri-Ngai makĩoya ithandūkū rĩu, ⁴ nao makĩambatia ithandūkū rĩa Jehova hamwe na Hema-ya-Gũtũnganwo, na indo ciothe iria nyamũre ciarĩ thĩinĩ wayo. Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii magĩciambatia, ⁵ nake Mũthamaki Solomoni na kũngano gĩothe gĩa Isiraeli kĩrĩa gĩacemanĩtie harĩ we kĩrĩ mbere ya ithandūkū rĩu, gĩkĩruta igongona rĩa ng'ondũ nyingĩ na ng'ombe nyingĩ mũno, ũũ atĩ itingĩandĩkirwo mũigana wacio kana itarĩke.

⁶ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcooka makĩrehe ithandūkū rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova handũ harĩ thĩinĩ wa hekarũ, Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, makĩrĩga rungu rwa mathagu ma makerubi. ⁷ Makerubi macio maatambũrũkĩtie mathagu mamo igũrũ rĩa harĩa haigĩtwo ithandūkū rĩu, na makahumbĩra ithandūkū, o na mĩtĩ yarĩo ya kũrĩkuua. ⁸ Mĩtĩ ĩyo yarĩ mĩraihi mũno, ũndũ mĩthia yayo yoonagwo nĩ mũndũ arĩ mbere ya Handũ-harĩa-Hatheru, no ndĩonekaga nĩ mũndũ arĩ nja ya Handũ-harĩa-Hatheru; na ĩrĩ o ho nginya ũmũthĩ. ⁹ Thĩinĩ wa ithandūkū rĩu gũtiarĩ na kĩndũ kĩngĩ tiga o ihengere iria igĩrĩ cia mahiga iria Musa aigĩte ho rĩrĩa aarĩ Horebu, kũrĩa Jehova aarĩkanĩire kĩrĩkanĩro na andũ a Isiraeli maarĩkia kuuma bũrũri wa Misiri.

¹⁰ Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai meeherire makiuma Handũ-harĩa-Hatheru, itu rĩkĩyũra hekarũ ya Jehova. ¹¹ Nao athĩnjĩri-Ngai matingĩahotire kũruta wĩra wao nĩ ũndũ wa itu rĩu, nĩgũkorwo riiri wa Jehova nĩwaiyũrite hekarũ yake.

¹² Ningĩ Solomoni akiuga atĩrĩ, “Jehova oigĩte atĩ nĩarĩkaraga thĩinĩ wa itu rĩrĩa itumanu; ¹³ no rĩrĩ, ti-itherũ nĩngwakĩire hekarũ kĩrorerwa, handũ haku ha gũtũura nginya tene.”

¹⁴ O hĩndĩ ĩyo kũngano gĩothe gĩa Isiraeli kĩrũgamĩte o hau, mũthamaki agĩkĩhũgũkĩra, agĩkĩrathima. ¹⁵ Ningĩ akiuga atĩrĩ:

“Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa ũhingĩtie na guoko gwake mwene ũrĩa eerĩire baba, Daudi, na kanua gake mwene. Nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, ¹⁶ ‘Kuuma mũthenya ũrĩa ndaarutire andũ akwa a Isiraeli kuuma Misiri, ndĩrĩ ndathuura itũũra inene thĩinĩ wa mũhĩrĩga o na ũmwe wa Isiraeli, atĩ nĩguo njakĩrwo hekarũ ĩtanĩtio na Rĩĩtwa rĩakwa kuo, no nĩndathuurire Daudi athamakĩre andũ akwa Isiraeli.’

¹⁷ “Baba Daudi nĩatuĩte na ngoro yake gwaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩĩtwa rĩa Jehova, o we Ngai wa Isiraeli. ¹⁸ No Jehova eerire baba, Daudi, atĩrĩ, ‘Tondũ nĩwatuĩte na ngoro yaku kũnjakĩra hekarũ ĩtanĩtio na Rĩĩtwa rĩakwa-rĩ, nĩ wekire wega nĩ gwĩciiria ũguo ngoro-inĩ yaku. ¹⁹ No rĩrĩ, wee tiwe ũgwaka hekarũ ĩyo, no nĩ mũrũguo, ũrĩa uumĩte mũthiimo-inĩ waku na thakame-inĩ yaku, ũcio nĩwe ũgaaka hekarũ ĩtanĩtio na Rĩĩtwa rĩakwa.’

²⁰ “Jehova nĩatũũrĩtie kĩrĩkanĩro kĩu, na rĩu nĩnjookete ithenya rĩa baba Daudi, na ngaikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene gĩa Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova eeranĩire, na nĩnjakĩte hekarũ ĩrĩa ĩtanĩtio na Rĩĩtwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli. ²¹ Hau nĩho thondekete handũ ha kũiga ithandūkū rĩrĩa rĩ na kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩire na maithe maitũ, rĩrĩa aamarutire bũrũri wa Misiri.”

Ihooya rĩa Solomoni rĩa Kĩamũro

²² Hĩndĩ ĩyo Solomoni akĩrũgama mbere ya kĩgongona kĩa Jehova, o hau mbere ya kũngano gĩothe kĩa Isiraeli, agĩtambũrũkia moko make na igũrũ, ²³ akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, gütirĩ Ngai ũngĩ ũhaana tawe kũu igũrũ kana gũkũ thĩ, o wee ũhingagia kĩrĩkanĩro kĩa wendo harĩ ndungata ciaku iria irũmagĩrĩra njĩra yaku na ngoro ciacio ciothe. ²⁴ Wee nĩũhingĩirie baba, Daudi ndungata yaku kĩrĩkanĩro gĩaku; ũndũ ũrĩa weranĩire na kanua gaku nĩũhingĩtie na guoko gwaku, o ta ũrĩa kũhaana ũmũthĩ.

²⁵ “Na rĩrĩ, Jehova, Ngai wa Isiraeli, hingĩria baba, Daudi ndungata yaku ciĩranĩro iria wamwĩrĩre rĩrĩa woigire atĩrĩ, ‘Ndũkaaga mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Isiraeli arĩ mbere yakwa, angĩkorwo ariũ aku nĩmarĩthiia na mĩthĩire yagĩrĩre mbere yakwa, o ta ũrĩa wee ũtũire ũthiiaaga mbere yakwa.’ ²⁶ Na rĩrĩ, Wee Ngai wa Isiraeli, reke kiugo gĩaku kĩrĩa werĩre baba, Daudi ndungata yaku, kĩhinge.

²⁷ “No kũhoteke Ngai atũũre gũkũ thĩ? Igũrũ, o na kũrĩa igũrũ mũno-rĩ, wee ndũngĩganĩra kuo. Hekarũ ĩno njakĩte-rĩ, githĩ ndĩkĩrĩ nini makĩria! ²⁸ No o na kũrĩ ũguo-rĩ, thĩkĩrĩria ihooya rĩa ndungata yaku, ĩgĩthaithana ĩguĩrwo tha, Wee Jehova Ngai wakwa. Igua gũkaya na ihooya rĩrĩa ndungata yaku ĩrakũhooya ĩrĩ mbere yaku ũmũthĩ. ²⁹ Maitho maku maroikara marorete hekarũ ĩno ũtukũ na mũthenya, o handũ haha wee woigire atĩrĩ, ‘Rĩitwa rĩakwa rĩrĩkoragwo ho,’ nĩgeetha ũiguage ihooya rĩrĩa ndungata yaku ĩrĩhooyaga ĩrorete handũ haha. ³⁰ Igua gũthaithana kwa ndungata yaku na kwa andũ aku a Isiraeli rĩrĩa mekũhooya marorete handũ haha. Ūigwe ũrĩ kũu igũrũ, o kũu gĩikaro gĩaku, na watũigua ũgatũrekera.

³¹ “Rĩrĩa mũndũ angĩhĩtĩria mũndũ wa itũũra rĩake na gũtũike no nginya ehĩte, nake oke ehĩtĩre hau mbere ya kĩgongona gĩaku hekarũ-inĩ ĩno-rĩ, ³² hĩndĩ ĩyo nĩ ũkaigua ũrĩ kũu igũrũ na ũtue itua. Ūtuithanie ndungata ciaku ciira, ũrĩa mũhĩtia atuĩrwo ciira na acookererwo nĩ mahĩtia make marĩa ekĩte. Nake ũrĩa ũtehĩtie ũmũtue ndehĩtie, na nĩ ũndũ ũcio wonanie atĩ ti mwĩhia.

³³ “Rĩrĩa andũ aku a Isiraeli mahootwo nĩ thũ nĩ ũndũ nĩmakũhĩtĩrie, nao magũ-cookerere na moimbũre rĩitwa rĩaku, na mahooe magĩgũthaithaga marĩ hekarũ-inĩ ĩno-rĩ, ³⁴ hĩndĩ ĩyo nĩũkamaigua ũrĩ kũu igũrũ, na ũrekere andũ aku a Isiraeli mehia mao na ũmacookie bũrũri ũrĩa waheire maithe mao.

³⁵ “Rĩrĩa igũrũ rĩkaahingwo na mbura yage kuura tondũ wa ũrĩa andũ aku makũhĩtĩrie-rĩ, mangĩkaahooya marorete handũ haha na moimbũre rĩitwa rĩaku, na magariũrũke matigane na mehia mao, tondũ nĩũmanyamarĩtie-rĩ, ³⁶ hĩndĩ ĩyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igũrũ, na ũrekere ndungata ciaku, andũ aku a Isiraeli, mehia mao. Marute mũtũũrĩre ũrĩa mwagĩrĩru, na ũmoirĩrie mbura bũrũri-inĩ ũcio waheire andũ aku ũtũike igai rĩao.

³⁷ “Kũngĩkaagĩ ng’aragu kana mũthiro bũrũri-inĩ, kana mĩgũnda ĩhĩe nĩ mbaa kana mbuu, kana gũũke ngĩgĩ kana ngũnga, kana thũ imarigiicĩrie itũũra-inĩ rĩmwe rĩao, na mwanangĩko o na ũrĩkũ kana mũrimũ ũngĩgooka-rĩ, ³⁸ na rĩrĩa mũndũ o na ũrĩkũ wa andũ aku a Isiraeli angĩkaahooya kana athaithane, o mũndũ aamenya mĩnyamaro ĩrĩa arĩ nayo ngoro-inĩ yake, na atambũrũkie moko make amerekeirie hekarũ-inĩ ĩno-rĩ, ³⁹ hĩndĩ ĩyo ũkaigua ũrĩ kũu igũrũ gĩikaro-inĩ gĩaku, ũmarekere, na ũtũire o mũndũ itua kũringana na ũrĩa wothe ekĩte, tondũ we nĩũĩ ngoro yake, (nĩgũkorwo nowe wiki ũũĩ ngoro cia andũ othe), ⁴⁰ nĩgeetha matũũre magwĩtigĩrĩte matukũ mothe marĩa megũtũũra bũrũri ũrĩa waheire maithe maitũ.

⁴¹ “Ha ũhoru wa mũndũ wa kũngĩ ũrĩa ũtarĩ wa andũ aku a Isiraeli, no nĩoimĩte bũrũri wa kũraya nĩ ũndũ wa Rĩitwa rĩaku, ⁴² tondũ andũ nĩmakaigua ngumo ya Rĩitwa rĩaku inene, na ũhoru wa ciĩko cia guoko gwaku kũrĩ hinya gũtambũrũkĩtio, rĩrĩa agooka ahooe erekeire hekarũ ĩno, ⁴³ hĩndĩ ĩyo nĩũkamaigua ũrĩ o kũu igũrũ, gĩikaro-inĩ gĩaku, na mũndũ ũcio wa kũngĩ ũkamũhingĩria ũrĩa wothe agakũhooya, nĩgeetha andũ othe a thĩ mamenye rĩitwa rĩaku na magwĩtigĩre o ta ũrĩa andũ aku a Isiraeli magwĩtigĩrĩte, na mamenye atĩ nyũmba ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku.

⁴⁴ “Rĩrĩa andũ aku maathĩ mbaara-inĩ kũrĩa na thũ ciao, o kũrĩa ũngĩmatũma, nao mahooe Jehova merekeire itũũra rĩrĩ inene ũthuurĩte na hekarũ ĩno njakĩte ĩtanĩtio

na Rīitwa rīaku, ⁴⁵ hīndī īyo ūkaigua mahooya na gūthaithana kwao ūrī kūu igūrū na ūmatirīrīre ūhorō-inī ūcio wao.

⁴⁶ “Rīrīa makwīhīria, nīgūkorwo gūtīrī mūdū ūtehagia, nawe ūmarakarīre ūmaneane kūrī thū, nacio imatahe imatware būrūri wacio, ūrī kūrāya kana ūrī gūkuhī; ⁴⁷ nao mangīcookera ngoro-inī ciao marī o kūu būrūri ūrīa maatahīrwo, na merire, na magūthaithe marī o kūu būrūri wa acio mamatooretie, na moige atīrī, ‘Nītwīhītie, na nītwīkīte mahītia, na tūgeka maūdū ma waganu’; ⁴⁸ na mangīgagūcookerera na ngoro ciao ciothe, na mīoyo yao, marī būrūri wa thū ciao iria ciamatahire, nao mahooe merekeire būrūri ūrīa waheire maithe mao, na merekeire itūūra rīrīa inene rīrīa ūthuurīte na hekarū īno njakīte īitanītio na Rīitwa rīaku-rī; ⁴⁹ hīndī īyo ūrī o kūu igūrū, gīkaro-inī gīaku, ūkaigua ihooya rīao na mathaithana mao, na ūmatirīrīre ūhorō-inī ūcio wao. ⁵⁰ Na ūkarekera andū aku, o acio makwīhītie; ūmarekere mahītia marīa mothe magwīkīte, na ūtūme acio mamatooretie mamaiguire tha; ⁵¹ tondū nī andū aku na igai rīaku, o andū arīa warutire būrūri wa Misiri, ūkīmaruta kuuma mwaki-inī ūcio mūhiū wa gūtwekia kīgera.

⁵² “Ūrohingūra maitho maku na ūigue mathaithana ma ndungata yaku na ma andū aku a Isiraeli, ningī wītīkīre kūmathikagīrīria rīrīa rīothe maagūkaīra. ⁵³ Nīgūkorwo nīwe wamathuurire kuuma thīnī wa ndūrīrī ciothe cia thī matuīke igai rīaku kūmbe, o ta ūrīa woimbūrīre na kanua ka ndungata yaku Musa, hīndī īrīa wee, Mwathani Jehova, warutire maithe maitū kuuma būrūri wa Misiri.”

⁵⁴ Rīrīa Solomoni aarīkirie mahooya macio mothe na gūthaitha Jehova-rī, agīūkīra, akīehera mbere ya kīgongona kīa Jehova, harīa aaturītie ndu aambararītie moko make na igūrū. ⁵⁵ Akīrūgama na akīrathima kīūngano gīothe gīa Isiraeli na mūgambo mūnene, akiuga atīrī:

⁵⁶ “Jehova arogoocwo, ūrīa ūheete andū ake a Isiraeli ūhurūko o ta ūrīa eranīire. Gūtīrī kiugo o na kīmwe gīa cīiranīro ciothe iria njega iria eeranīire na kanua ka ndungata yake Musa gītahingīte. ⁵⁷ Jehova Ngai witū aroikara hamwe na ithū o ta ūrīa aarī hamwe na maithe maitū; aroaga gūtūtiganīria o na kana gūtūtirika. ⁵⁸ Arotūma ngoro ciitū imūcookerere, tūthiige na njīra ciake ciothe, na tūmenyagīrīre maathani make, na kīrīra kīa watho wa kūrūmīrīrwo, na mawatho make marīa aaheire maithe maitū. ⁵⁹ Na rīrī, ciugo ici ciakwa, iria hooete ndī mbere ya Jehova, irokuhīrīria Jehova Ngai witū mūthenya na ūtukū, nīguo atīiragīrīre maūdū ma ndungata yake na andū ake a Isiraeli, kūrīngana na mabataro ma o mūthenya, ⁶⁰ nīgeetha andū othe a thī mamenye atī Jehova nīwe Ngai, na gūtīrī ūngī take. ⁶¹ No ngoro cianyu no nginya cītheane biū kūrī Jehova Ngai witū, mūtūūrage kūrīngana na kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo, na gwathīkīra maathani make, ta ūrīa kūrī rīu.”

Kwamūrwo kwa Hekarū

⁶² Hīndī īyo mūthamaki na andū othe a Isiraeli makīruta magongona hau mbere ya Jehova. ⁶³ Solomoni nīarutīire Jehova igongona rīa ūiguano ta ūū: ng’ombe ngiri mīrongo īrī na igīrī, na ng’ondū na mbūrī ngiri igana rīa mīrongo īrī. Nī ūndū ūcio mūthamaki na andū a Isiraeli othe makīamūra hekarū ya Jehova.

⁶⁴ Mūthenya o ro ūcio mūthamaki nīamūrīre gīcigo gīa gatagatī kīa nja īrīa īrī mbere ya hekarū ya Jehova, na akīrutīra igongona rīa njino ho, na rīa mūtu na rīa maguta ma igongona rīa ūiguano, tondū kīgongona gīa gīcango kīrīa kīarī mbere ya Jehova gītingīaiganīire magongona ma njino, na magongona ma mūtu na maguta ma magongona ma ūiguano.

⁶⁵ Nī ūndū ūcio Solomoni agīkorwo na gīathī hīndī īyo arī hamwe na andū a Isiraeli, maarī kīūngano kīnene, andū kuuma Lebo-Hamathu nginya Karūū ka Misiri. Magīkūngūra gīathī kīu mbere ya Jehova Ngai witū mīthenya mūgwanja, na mīthenya īngī mūgwanja, yothe yarī mīthenya ikūmi na īna. ⁶⁶ Mūthenya ūrīa warūmīrīire akīra andū acio mainūke. Makīrathima mūthamaki magīcooka makīinūka makenete na

maiguĩte wega ngoro, nĩ ùndũ wa maũndũ mothe mega marĩa Jehova ekĩte nĩ ùndũ wa ndungata yake Daudi na nĩ ùndũ wa andũ ake a Isiraeli.

9

Jehova Kuumĩrĩra Solomoni

¹ Rĩrĩa Solomoni aarĩkirie gwaka hekarũ ya Jehova o na nyũmba ya ùthamaki, na akĩhingia maũndũ marĩa mothe erirĩirie gwĩka-rĩ, ² Jehova akĩmuumĩrĩra hĩndĩ ya keerĩ, o ta ùrĩa aamuumĩrĩre arĩ Gibeoni. ³ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ:

“Nĩnjiguĩte kũhooya na gũthaitana kũrĩa ùhooete ùrĩ mbere yakwa; nĩnyamũrĩte hekarũ ìno, ìrĩa wee wakĩte, nĩgeetha ndũme Rĩtwa rĩakwa rĩtũũre kuo nginya tene. Maitho makwa na ngoro yakwa nĩrĩkoragwo kuo hĩndĩ ciothe.

⁴ “No wee mwene-rĩ, ùngĩthiia mbere yakwa na wĩhokeku wa ngoro na ùrũngĩrĩru ta ùrĩa thoguo Daudi ekaga, na wĩkage ùrĩa ngwathĩte, na ùmenyagĩrĩre kĩrĩa kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho makwa-rĩ, ⁵ Nĩngahaanda gĩtĩ gĩaku kĩa ùnene thĩinĩ wa Isiraeli nginya tene, o ta ùrĩa nderĩre thoguo Daudi rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘Ndũkaaga mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ùnene kĩa Isiraeli o naarĩ.’

⁶ “No wee kana ariũ aku mũngĩkagarũrũka mũtigane na nĩ, na mwage kũmenyerera maathani na kĩrĩa kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo kĩrĩa nĩ ndĩmũheete na mũthĩ mũgatungatĩre ngai ingĩ na mũcihooe-rĩ, ⁷ hĩndĩ ìyo nĩngeheria andũ a Isiraeli bũrũri ùyũ ndĩmaheete na ndiganĩrie hekarũ ìno nyamũrĩte ìitanio na Rĩtwa rĩakwa. Bũrũri wa Isiraeli ùgaatuĩka wa kuunagwo thimo, na kĩndũ gĩa gũthekererwo nĩ andũ othe. ⁸ Na o na gũtuĩka hekarũ ìno nĩ ya kũgegania-rĩ, arĩa othe makaahĩtũkagĩra ho nĩmakamakaga na manyũrũrie moige atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩtũmĩte Jehova eke bũrũri ùyũ na hekarũ ìno ùndũ ta ùyũ?’ ⁹ Andũ nĩmagacookia moige atĩrĩ, ‘Nĩ tondũ nĩmatiganĩrie Jehova Ngai wao, ùrĩa warutire maithe mao bũrũri wa Misiri, makahĩmbĩria ngai ingĩ, na magacihooya na magacitungatĩra; nĩkĩo Jehova amareehithĩrie mwanangĩko ùyũ wothē.’”

Maũndũ Mangĩ ma Solomoni

¹⁰ Thuutha wa mĩaka mĩrongo ìirĩ, o ihinda rĩrĩa Solomoni aakire nyũmba icio cieri; na nĩcio hekarũ ya Jehova na nyũmba ya ùthamaki, ¹¹ Mũthamaki Solomoni nĩaheire Hiramũ mũthamaki wa Turo matũũra mĩrongo ìirĩ kũu Galili, tondũ Hiramũ nĩamũreheire mĩtarakwa yothē, na mĩthengera, na thahabu iria aabatairio nĩcio. ¹² No hĩndĩ ìrĩa Hiramũ ooimire Turo nĩguo akoone matũũra marĩa aaheetwo nĩ Solomoni, ndaakenirio nĩmo. ¹³ Nake akĩũria Solomoni atĩrĩ, “Mũrũ wa baba, nĩ matũũra matariĩ atĩa maya ùũheete?” Akĩmatua Bũrũri wa Kabuli, na noguo metagwo o na ùmũthĩ. ¹⁴ Na rĩrĩ, Hiramũ nĩarĩkĩtie gũtũmĩra Mũthamaki Solomoni taranda igana rĩa mĩrongo ìirĩ* cia thahabu.

¹⁵ Ùyũ nĩguo ùhoru wa ùrĩa Mũthamaki Solomoni aarutithirie andũ wĩra na hinya matekwĩyendera wa gwaka hekarũ ya Jehova na nyũmba ya ùthamaki, na mbenji, na rũthingo rwa Jerusalemu, na Hazoru, na Megido, na Gezeru. ¹⁶ Firaũni mũthamaki wa Misiri nĩatharĩkĩre na akĩnyiita Gezeru. Agĩgũcina na mwaki, na akĩũraga andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kuo, na agĩcooka agĩkũhe mwarĩ, mũtumia wa Solomoni, arĩ kĩheo kĩa ùhiki. ¹⁷ Nake Solomoni agĩaka Gezeru rĩngĩ. Nĩakire Bethi-Horoni ya mũhuro, na ¹⁸ Baalathu, na Tadimori rĩa werũ-inĩ, thĩinĩ wa bũrũri wake, ¹⁹ o na ningĩ nĩakire matũũra manene ma kũiga indo ciake na matũũra ma ngaari ciake cia ita na ma mbarathi ciake, na kĩrĩa gĩothe eerirĩrie gwaka Jerusalemu, na Lebanoni, na bũrũri wothē ùrĩa aathanaga.

²⁰ Andũ othe arĩa maatigaire kuuma kũrĩ Aamori, na Ahiti, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi (andũ acio matiarĩ andũ a Isiraeli), ²¹ ùguo nĩ kuuga njiaro ciao iria ciatigarĩte bũrũri-inĩ, iria andũ a Isiraeli mataaniinĩte, acio nĩo maandikithirio nĩ Solomoni matuĩke

* 9:14 nĩ ta tani inya na nuthu (4.5)

ngombo ciake cia kūrutithio wīra na hinya, na noguo gūtūire nginya ūmūthī. ²² No Solomoni ndatuire mūdū o na ūmwe wa Isiraeli ngombo; nio maarī andū ake a kūrūa mbaara, na atongoria a thirikari yake, na anene ake, na atongoria a thigari, na aathi a ngaari cia ita, na atwari a cio. ²³ Ningī nī kwarī atongoria a anene 550 arīa maarutithagia mawīra mothe ma Solomoni na makarūgamīrira aruti wīra.

²⁴ Rīrīa mwarī wa Firaūni aambatire kuuma itūūra inene rīa Daudi agīthī gūikara nyūmba ya ūthamaki īrīa Solomoni aamwakīire, hīndī ūyo nīguo Solomoni aathondekire mbenji cia kūmīnyītīrira.

²⁵ Solomoni aarutaga magongona ma njino na ma ūiguano kīgongona-inī kīrīa aakīire Jehova maita matatū o mwaka, agacinaga ūbumba mbere ya Jehova hamwe namo, na nī ūndū ūcio akahingia watho wa hekarū.

²⁶ Ningī Mūthamaki Solomoni agīaka marikabu nyingī kūu Ezioni-Geberi, gūkuhī na Elothu kūu Edomu, hūgūrūrū-inī cia Iria Itune. ²⁷ Nake Hiramū agītūma andū ake, atwarithia a marikabu arīa maamenyete ūhoru wa iria, nīguo matungatage marikabu-inī marī na andū a Solomoni. ²⁸ Magīthī nginya Ofiri, na makīrehe taranda magana mana ma mīrongo īrī† cia thahabu, iria maatwarīire Mūthamaki Solomoni.

10

Mūthamaki Mūdū-wa-Nja wa Sheba Gūceerera Solomoni

¹ Rīrīa Mūthamaki mūdū-wa-nja wa Sheba aiguiire ngumo ya Solomoni na ūhoru wa ngwatanīro yake na rītwa rīa Jehova-rī, agītuka kūmūgeria na ūndū wa kūmūūria ciūria nditū. ² Agīkinya Jerusalemu arūmīrīrwo nī andū aingī mūno, na ngamīra ikuuīte mahuti marīa manungi wega, na thahabu nyingī mūno, na tūhiga twa goro, agīthī harī Solomoni, akīaria nake maūdū mothe marīa maarī meciiria-inī make. ³ Nake Solomoni agīcookia ciūria ciake ciothe; gūtīrī ūndū o na ūmwe mūthamaki aaremīrwo nīkūmūtaarīria. ⁴ Rīrīa mūthamaki-mūdū-wa-nja ūcio wa Sheba onire ūūgī wothe wa Solomoni o na nyūmba ya ūthamaki īrīa aakīte, ⁵ na irio iria ciarī metha-inī yake, na ūrīa anene ake maikaraga metha-inī, na ūrīa ndungata iria ciatungataga ciehumbite, na arīa maamūheaga gīa kūnyua, o na magongona ma njino marīa aarutagīra hekarū-inī ya Jehova, agīkīgega mūno.

⁶ Akīira Mūthamaki Solomoni atīrī, “Ūhoru ūrīa ndaiguiire ndī būrūri wakwa ūkonī maūdū marīa wīkīte, o na ūūgī waku, nī ūhoru wa ma kūna. ⁷ No ndietīkirie maūdū macio nginya rīrīa ndīrokire gūkū, na ndīreyonera na maitho makwa nī mwene. Ti-itherū, o na ndierītwo nuthu ya maūdū macio. Ūhoru wa ūūgī waku o na ūtonga waku, nīkīrīte mūno makīria ūrīa wothe ndaigūite. ⁸ Kaī gūkena nī andū aku-ī! Ningī gūkena nī anene aku arīa marūgamaga mbere yaku hīndī ciothe makaiguaga ūūgī waku! ⁹ Jehova Ngai waku arogoocwo, ūrīa ūkenetio nīwe, agagūikarīria gītī kīa ūnene gīa Isiraeli. Tondū wa wendo wa Jehova wa tene na tene kūrī Isiraeli, nīagūtūite mūthamaki, nīgeetha ūtūūrie kīhooto na ūthingu.”

¹⁰ Agīkīhe mūthamaki taranda igana rīa mīrongo īrī,* cia thahabu, na mahuti marīa manungi wega maingī mūno, na tūhiga twa goro. Gūtīrī hīndī īngī kūrī kwarehwo mahuti manungi wega ta marīa Mūthamaki mūdū-wa-nja ūcio wa Sheba aaheire Mūthamaki Solomoni.

¹¹ (Marikabu cia Hiramū nī ciarehire thahabu kuuma Ofiri, o na ikīrehe mīrigo mīnene ya mīthandari na tūhiga twa goro kuuma kuo. ¹² Mūthamaki aahūthīre mīthandari ūyo gwaka itugī cia gūtīrīrira hekarū ya Jehova na cia nyūmba ya ūthamaki, na gūthondekera aini inanda cia mūgeeto o na cia kīnūbi. Kuuma mūthenya ūcio gūtīrī kwarehwo kuuma na nja kana gūkooneka mīthandari mīingī ūguo.)

¹³ Mūthamaki Solomoni nīaheire mūthamaki ūcio mūdū-wa-nja wa Sheba indo nyingī cia ūtaana wake na kīrīa kīngī gīothe eerīrīrie na aahooire. Thuutha ūcio

† 9:28 nī ta tani 16 * 10:10 nī ta tani inya na nuthu (4:5)

Mũthamaki mündũ-wa-nja ũcio akiumagara hamwe na ndungata ciake agĩcooka bũrũri wake mwene.

Riiri wa Solomoni

¹⁴ Ūritũ wa thahabu ĩrĩa Solomoni aamũkagĩra o mwaka warĩ wa taranda magana matandatũ ma mĩrongo ĩtandatũ,[†] ¹⁵ ĩtataranĩrio na igooti rĩa athũgũri na onjorithia na ya kuuma kũrĩ athamaki a Arabia, othe, na abarũthi a bũrũri.

¹⁶ Mũthamaki Solomoni agĩthondeka ngo nene magana meerĩ cia thahabu hũũre; o ĩmwe yathondeketwo na ūritũ wa beka magana matandatũ[‡] cia thahabu. ¹⁷ Ningĩ agĩthondeka ngo nini magana matatũ cia thahabu hũũre; o ĩmwe yathondeketwo na ūritũ wa mina ithatũ[§] cia thahabu. Mũthamaki agĩciiga Nyũmba ya Ūthamaki ĩrĩa yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni.

¹⁸ Ningĩ mũthamaki agĩthondeka gĩtĩ gĩa ūthamaki kĩnene mũno, kĩgemetio mwena wa na thĩinĩ na mĩguongo na mwena wa na nja gĩkagemio na thahabu therie. ¹⁹ Gĩtĩ kũu kĩa ũnene kiarĩ na ngathĩ ya makinya matandatũ, na thuutha wakĩo igũrũ kiarĩ gĩa gĩthiũrũrĩ. Mĩena-inĩ yeerĩ ya gĩtĩ kũu kiarĩ na handũ ha kũigĩrĩra moko, na nĩ haarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi ĩrũgamĩte mĩena-inĩ yeerĩ ya moko macio. ²⁰ Mĩhiano ĩngĩ ikũmi na ĩrĩ ya mĩrũũthi yarũgamĩtio ngathĩ-inĩ ĩyo ya makinya matandatũ. O ikinya rĩa ngathĩ rĩarĩ na mũhiano wa mũrũũthi o mwena. Gũtirĩ gĩtĩ kĩngĩ ta kũu gĩathondeketwo mbere ĩyo gĩa ūthamaki ũngĩ o na ũrĩkũ. ²¹ Indo ciothe iria Mũthamaki Solomoni aanyuagĩra ciarĩ cia thahabu, na indo ciothe cia nyũmba iria ciarĩ Nyũmba ya Ūthamaki ĩrĩa yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni ciarĩ cia thahabu therie. Gũtiarĩ kĩndũ gĩathondeketwo na betha, nĩgũkorwo betha yatuagwo kĩndũ gĩtarĩ bata mũno matukũ-inĩ macio ma Solomoni. ²² Mũthamaki aarĩ na marikabu nyingĩ cia wonjoria iria-inĩ, hamwe na marikabu cia Hiram. O riita rĩmwe thĩinĩ wa mĩaka ĩtatũ, nĩciacookaga ikuuĩte thahabu, na betha, na mĩguongo, na ngĩma, na nũgũ.

²³ Mũthamaki Solomoni aarĩ na ũtonga na ũũgĩ mũingĩ gũkĩra athamaki arĩa angĩ othe a thĩ. ²⁴ Andũ a thĩ yothe nĩmacaragia ũrĩa mangĩona Solomoni nĩguo maigue ũũgĩ ũrĩa Ngai eekĩrĩte ngoro-inĩ yake. ²⁵ Andũ arĩa mookaga kũmuona mwaka o mwaka nĩmamũrehagĩra iheo; indo cia betha, na cia thahabu, na nguo ndaaya, na indo cia mbaara, na mahuti manungi wega, na mbarathi, na nyũmbũ.

²⁶ Solomoni nĩacookanĩrĩrie ngaari cia ita na mbarathi; aarĩ na ngaari cia ita 1,400, na mbarathi 12,000 iria aigĩte matũũra-inĩ manene ma ngaari cia ita, na akaiga iria ĩngĩ hakuhĩ nake kũu Jerusalemu. ²⁷ Mũthamaki nĩatũmire betha cingĩhe Jerusalemu o ta mahiga, mĩtarakwa nayo yarĩ mũingĩ o ta mĩtĩ ya mĩkũyũ ĩrĩa ĩrĩ magũrũ-inĩ ma ĩrĩma. ²⁸ Mbarathi cia Solomoni cioimaga bũrũri wa Misiri na Kilikia. Onjorithia a mũthamaki macigũraga kuuma Kilikia. ²⁹ Ngaari ĩmwe ya ita maamĩgũraga kuuma Misiri, ĩkoima cekeri magana matandatũ* cia betha, nayo mbarathi ĩmwe ĩkoima cekeri igana rĩa mĩrongo ĩtano.[†] Nao nĩmaciendagĩria athamaki othe a Ahiti na a Suriata.

11

Atumia a Solomoni

¹ Mũthamaki Solomoni nĩendire andũ-a-nja aingĩ a kũndũ kũngĩ o hamwe na mwarĩ wa Firaũni, nĩahikirie atumia a Amoabi, na a Amoni, na a Aedomu, na a Asidoni, na a Ahiti. ² Moimĩte ndũrĩrĩ-inĩ iria Jehova eerĩte Isiraeli atĩrĩ, “Mũtikanahikanie nao, tondũ ti-itherũ nĩmakagarũra ngoro cianyu ĩrũmĩrĩre ngai ciao.” No rĩrĩ, Solomoni agĩkĩrĩrĩria kũmeenda. ³ Aarĩ na atumia magana mũgwanja kuuma nyũmba cia ūthamaki, na thuriya magana matatũ, nao atumia acio ake makĩmũhĩtithia. ⁴ O ũrĩa Solomoni aathiire agĩkũraga, noguo atumia ake maaguucagĩrĩria ngoro yake kũrũmĩrĩra ngai ĩngĩ, nake akĩaga kũheana ngoro yake kũna kũrĩ Jehova Ngai wake, ta ũrĩa ngoro ya ithe

[†] 10:14 nĩ ta tani 25 [‡] 10:16 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3:5) [§] 10:17 nĩ ta kilo ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

* 10:29 nĩ ta kilo 7 [†] 10:29 nĩ ta kilo ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

Daudi yatariĩ. ⁵ Akĩrũmĩrĩra Ashitorethu ngai ya nga ya andũ a Sidoni, na Moleku ngai ĩrĩa meneku ya Aamoni. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩka ũũru maitho-inĩ ma Jehova; ndaarũmĩrĩre Jehova kũna ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

⁷ Solomoni nĩakĩre Kemoshu ngai ĩrĩa meneku ya Moabi, na Moleku ngai ĩrĩa meneku ya Aamoni handũ hatũũgĩru, o kũu karima-inĩ karĩa karĩ mwena wa irathĩro wa Jerusalemu.* ⁸ Eekire o ũguo kũrĩ atumia arĩa angĩ ake othe a kũngĩ, arĩa maacinaga ũbumba na makarutĩra ngai ciao magongona.

⁹ Jehova nĩarakaririo nĩ Solomoni tondũ ngoro yake nĩyahutatĩre Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa wamuumĩrĩre maita meerĩ. ¹⁰ O na gũtuĩka nĩakaanĩtie Solomoni kũrũmĩrĩra ngai ingĩ-rĩ, Solomoni ndaigana kũrũmia watho wa Jehova. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩra Solomoni atĩrĩ, “Kuona atĩ ũguo nĩguo wonete arĩ wega, na nĩũregete kũrũmĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩakwa na kĩrĩra kĩa watho wakwa gĩa kũrũmĩrĩrwo kĩrĩa ngwathĩte-rĩ, ti-itherũ nĩngagũtunya ũthamaki ndĩũrute kũrĩ we, ndĩũnengere ũmwe wa ndungata ciaku. ¹² No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa thoguo Daudi-rĩ, ndigwĩka ũndũ ũcio hĩndĩ ĩrĩa we ũrĩ muoyo. No nĩngaũtunya mũrũguo. ¹³ No ndikamũtunya ũthamaki wotho, no nĩngamũhe mũhĩrĩga ũmwe nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa, na nĩ ũndũ wa Jerusalemu, itũũra rĩrĩa thuurĩte.”

Thũ cia Solomoni

¹⁴ Nake Jehova akĩarahũrĩra Solomoni thũ, nĩyo Hadadi ũrĩa Mũedomu, wa rũciarĩ rwa ũthamaki wa Edomu. ¹⁵ Mbere ĩyo rĩrĩa Daudi aarũaga na Edomu, Joabu mũnene wa ita, ũrĩa wathĩite gũthika arĩa maakuĩte-rĩ, nĩooragire arũme othe kũu Edomu. ¹⁶ Joabu na andũ a Isiraeli othe maikarire kũu mĩeri ĩtandatũ, nginya rĩrĩa maaniinire arũme othe kũu Edomu. ¹⁷ No Hadadi arĩ o kahĩ-rĩ, akĩũrĩra bũrũri wa Misiri marĩ hamwe na anene amwe a Edomu arĩa maatungatĩre ithe. ¹⁸ Nao makiuma Midiani magĩthĩĩ Parani. Nĩngĩ makĩoya andũ angĩ kũu Parani, magĩthĩĩ bũrũri wa Misiri, kũrĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri, ũrĩa waheire Hadadi nyũmba, na gĩthaka, na akĩmũhe irio.

¹⁹ Firaũni nĩakenirio mũno nĩ Hadadi o nginya akĩmũhe mwarĩ wa nyina na Tahapenesi, mũtumia wa mũthamaki, nĩguo amũhikie atuĩke mũtumia wake. ²⁰ Mwarĩ wa nyina na Tahapenesi akĩmũciarĩra kahĩĩ geetagwo Genubathu karĩa kaarereirwo nyũmba-inĩ ya mũthamaki nĩ Tahapenesi. Genubathu agĩtũũrania na ciana cia Firaũni kuo.

²¹ Hadadi arĩ kũu Misiri akĩigua atĩ Daudi nĩahurũkĩte hamwe na maithe make, na atĩ Joabu mũnene wa ita o nake nĩarĩkĩtie gũkua. Hĩndĩ ĩyo Hadadi akĩra Firaũni atĩrĩ, “Njĩtikĩria thiĩ, nĩguo njooke bũrũri witũ.”

²² Firaũni akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ wagĩte gũkũ atĩ nĩguo ũcooke bũrũri wanyu?” Hadadi agĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ, no njĩtikĩria thiĩ!”

²³ Nake Ngai akĩarahũra thũ ingĩ ya gũũkĩrĩra Solomoni, nayo nĩ Rezoni mũrũ wa Eliada, ũrĩa worĩte akoima kũrĩ mũnene wake, Hadadezeri mũthamaki wa Zoba. ²⁴ Akĩyũnganĩria andũ, na agĩtuĩka mũtongoria wa gĩkundi kĩa aremi rĩrĩa Daudi aaniinire ita cia Zoba; aremi acio magĩthĩĩ Dameski, magĩtũũra kuo, na makĩoya wathani. ²⁵ Rezoni aarĩ thũ ya Isiraeli rĩrĩa rĩothe Solomoni aatũũrĩre muoyo, akĩongerera thũina ũrĩa warehetwo nĩ Hadadi. Nĩ ũndũ ũcio Rezoni agĩathana kũu Suriata na nĩathũire Isiraeli mũno.

Jeroboamu Kũremera Solomoni

²⁶ Nĩngĩ Jeroboamu mũrũ wa Nebati akĩremera mũthamaki. Aarĩ ũmwe wa anene a Solomoni, Mũefiraimu wa kuuma Zereda, na nyina eetagwo Zerua na aarĩ mũtumia wa ndigwa.

²⁷ Ũũ nĩguo aaremeire Mũthamaki: Solomoni nĩathondekete mbenji na agacookereria rũthingo rwa itũũra inene rĩa ithe Daudi. ²⁸ Na rĩrĩ, Jeroboamu aarĩ mũndũ mũhoti, na rĩrĩa Solomoni onire mũrutĩre wake wa wĩra ũrĩa warĩ mwega, akĩmũtua mũrũgamĩrĩri wa aruti wĩra othe a nyũmba ya Jusufu.

* 11:7 Kĩrĩma kĩa Mĩtamaĩyũ kĩarĩ mwena wa irathĩro wa Jerusalemu, na kĩoĩkaine na rĩtwa rĩngĩ ta Kĩrĩma kĩa Ũthũku (2Ath 23:13).

²⁹ Ihinda-inĩ rĩu, Jeroboamu oimaga Jerusalemu, nake Ahija mūnabii wa Shilo agĩcemanía nake, ehumbĩte nguo njerũ. Nao eerĩ maarĩ oiki kũu gĩthaka-inĩ, ³⁰ nake Ahija akĩoya nguo ĩyo njerũ eehumbĩte, akĩmĩtarũra icunjĩ ikũmi na igĩrĩ. ³¹ Hĩndĩ ĩyo akĩĩra Jeroboamu atĩrĩ, “Wĩyoere icunjĩ ikũmi, nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, oigĩte: ‘Atĩrĩrĩ, nĩngweheria ũthamaki guoko-inĩ gwa Solomoni, na nĩngũkũhe mĩhĩrĩga ikũmi. ³² No nĩ ũndũ wa ndungata yakwa Daudi na itũũra inene rĩa Jerusalemu, rĩrĩa thuurĩte kuuma kũrĩ mĩhĩrĩga yothe ya Isiraeli, nĩngũmũtigĩria mũhĩrĩga ũmwe. ³³ Ngwĩka ũguo, nĩ tondũ nĩmandiganĩirie, makainamĩrĩra Ashitorethu ngai ya nga ya Asidoni, na Kemoshu ngai ya andũ a Moabi, na Moleku ngai ya andũ a Amoni, na magatiga gũthĩĩ na njĩra ciakwa, o na makarega gwĩka ũrĩa kwagĩrĩire maitho-inĩ makwa, o na matirũmagia irĩra ciakwa na mawatho ta ũrĩa Daudi ithe wa Solomoni ekaga.

³⁴ “‘No rĩrĩ, ndikweheria ũthamaki wotho guoko-inĩ gwa Solomoni; nĩndĩmũtuĩte mwathani matukũ-inĩ mothe ma muoyo wake, nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa, ũrĩa ndathuurire o we warũmirie maathani makwa na irĩra ciakwa. ³⁵ Nĩngeheria ũthamaki moko-inĩ ma mũriũ na ngũhe mĩhĩrĩga ikũmi. ³⁶ Nĩngaahe mũriũ mũhĩrĩga ũmwe, nĩgeetha ndungata yakwa Daudi itũũrie tawa mbere yakwa hĩndĩ ciothe kũu Jerusalemu, itũũra rĩrĩa inene kũrĩa ndathuurire ndũũrie Rĩitwa rĩakwa kuo. ³⁷ No wee-rĩ, nĩngakuoya, na nĩũgathamaka maũndũ-inĩ mothe marĩa ngoro yaku ĩkeerĩrĩria; nĩũgatuĩka mũthamaki wa Isiraeli. ³⁸ Ũngĩka ũrĩa wotho ngũgwatha, na ũthiĩage na njĩra ciakwa, na wĩkage ũrĩa kwagĩrĩire maitho-inĩ makwa na ũndũ wa kũrũmia irĩra ciakwa na maathani makwa, o ta ũrĩa ndungata yakwa Daudi yekaga-rĩ, nĩndĩrĩkoragwo hamwe nawe. Nyũmba yaku nĩngamĩtua ya ũthamaki ya gũtũũra, o ta ũrĩa ndaakire nyũmba ya Daudi na nĩngakũhe Isiraeli. ³⁹ Nĩnganyariira njiaro cia Daudi, no ndigacinyariira nginya tene.’”

⁴⁰ Solomoni nĩageririe kũũraga Jeroboamu, nowe Jeroboamu akĩũrĩra bũrũri wa Misiri kwa Mũthamaki Shishaka, na agĩkara kuo nginya rĩrĩa Solomoni aakuire.

Gĩkuũ kĩa Solomoni

⁴¹ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Solomoni, ũrĩa wotho eekire, na ũũgĩ ũrĩa onanirie-rĩ, githĩ matandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa ciĩko cia Solomoni? ⁴² Solomoni aathamakĩire Isiraeli rĩothe arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna. ⁴³ Agĩcooka akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo itũũra inene rĩa ithe Daudi. Nake mũriũ Rehoboamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

12

Andũ a Isiraeli Kũremera Rehoboamu

¹ Rehoboamu nĩathiire Shekemu, nĩgũkorwo andũ a Isiraeli othe nĩmathiĩte kuo makamũtue mũthamaki. ² Rĩrĩa Jeroboamu mũrũ wa Nebati aigũire ũhoro ũcio (aarĩ o Misiri, kũrĩa oorĩire eherere Mũthamaki Solomoni), akiuma Misiri, akĩnũka. ³ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũmanĩra Jeroboamu, nake Jeroboamu hamwe na kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli magĩthĩĩ kũrĩ Rehoboamu makĩmwĩra atĩrĩ: ⁴ “Thoguo nĩatũgĩrĩire icooki iritũ, no rĩu tũhũthĩrie wĩra ũcio mũritũ na icooki rĩu iritũ rĩrĩa aatũgĩrĩire, na nĩtũrĩgũtungatagĩra.”

⁵ Rehoboamu akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩĩĩ mũgaacooka kũrĩ nĩĩ thuutha wa mĩthenya ĩtatũ.” Nĩ ũndũ ũcio andũ magĩthĩĩra.

⁶ Thuutha ũcio Mũthamaki Rehoboamu akĩhooya kĩrĩra kũrĩ athuuri arĩa maatungatagĩra ithe Solomoni rĩrĩa aarĩ muoyo. Akĩmooria atĩrĩ, “Mũngĩndaara njookerie andũ aya atĩa?”

⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũmũthĩ ũngĩtikĩra gũtuĩka ndungata ya andũ aya na ũmatungatĩre, na ũmacookerie na njĩra njagĩrĩru-rĩ, megũtũũra marĩ ndungata ciaku hĩndĩ ciothe.”

⁸ No Rehoboamu akĩregana na ũtaaro ũrĩa athuuri acio maamũheire, na akĩhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ aanake a riika rĩake, arĩa maamũtungatagĩra. ⁹ Akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ

mūngīndaara atīa? Andū aya maranjīra atī, ‘Tūhūthīrie icooki rīrīa thoguo aatūigīrīre’ Ingīmacookeria atīa?”

¹⁰ Aanake acio a riika rīake makīmūcookeria atīrī, “Cookeria andū acio makwīrīte atī, ‘Thoguo nīatūigīrīre icooki iritū, nowe tūhūthīrie icooki rīu,’ ūmeere atīrī, ‘kaara gakwa ka mūira nī gatungu gūkīra njohero ya baba. ¹¹ Baba aamūigīrīre icooki iritū; nī nīngūrīritūhia makīria. Baba aamūhūūruga na iboko; no nī ndīrīmūhūūruga na tūng’aurū.’”

¹² Thuutha wa mīthenya itatū Jeroboamu na andū othe magīcooka kūrī Rehoboamu, o ta ūrīa mūthamaki oigīte atīrī, “Mūgaacooka kūrī nī thuutha wa mīthenya itatū.”

¹³ Mūthamaki agīcookeria andū acio ūhoro ehīte mūno. Akīregana na ūtaaro ūrīa aaheetwo nī athuuri, ¹⁴ akīrūmīrīra ūtaaro wa aanake, akiuga atīrī, “Baba nīamūrītūhīrie icooki, no nī nīngūrīritūhia makīria. Baba aamūhūūruga na iboko; nī ndīrīmūhūūruga na tūng’aurū.” ¹⁵ Nī ūndū ūcio mūthamaki ndaigana gūthikīrīria andū acio, tondū maūndū macio meekīkire moimīte kūrī Jehova, nīguo kiugo kīhingio kīrīa Jehova eerire Jeroboamu mūrū wa Nebati na kanua ka Ahija ūrīa Mūshiloni.

¹⁶ Rīrīa andū othe a Isiraeli moonire atī mūthamaki ūcio nīarega kūmathikīrīria, magīcookeria mūthamaki atīrī:

“Tūrī na igai rīrīkū harī Daudi,

na nī gīcunjī kīrīkū tūrī nakīo harī mūrū wa Jesii?

Cooka hema-inī ciaku wee Isiraeli!

Wee Daudi-rī, menyerera nyūmba yaku wee mwene.”

Nī ūndū ūcio andū othe a Isiraeli makīinūka. ¹⁷ No andū a Isiraeli arīa maatūūruga matūūra-inī ma Juda-rī, Rehoboamu agīthī na mbere kūmathamakīra.

¹⁸ Mūthamaki Rehoboamu agītūma Adoniramu ūrīa warī mūrūgamīrīri wa andū arīa maarutithagio wīra na hinya, no andū a Isiraeli makīmūhūūra na mahiga nyuguto, agīkua. No Rehoboamu agīthara, akīhaica ngaari-inī yake ya ita, akīūrīra Jerusalemu.

¹⁹ Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli matūire maremeire nyūmba ya Daudi nginya ūmūthī.

²⁰ Rīrīa andū a Isiraeli othe maaiguire atī Jeroboamu nīacookete kuuma būrūri wa Misiri, makīmūtūmanīra oke kīūngano-inī, na makīmūtua mūthamaki wa Isiraeli guothe. Mūhīrīga wa Juda noguo wiki warūmīrīre nyūmba ya Daudi.

²¹ Rīrīa Rehoboamu aakinyire Jerusalemu, akīūngania andū othe a nyūmba ya Juda na a mūhīrīga wa Benjamini andū 180,000 a kūrūa mbaara nīgeetha makarūe na nyūmba ya Isiraeli, nīguo macookerie Rehoboamu mūrū wa Solomoni ūthamaki.

²² No rīrī, kiugo kīa Ngai gīgīkinyīra Shemaia mūndū wa Ngai akīrwo atīrī: ²³ “Thīī wīre Rehoboamu mūrū wa Solomoni mūthamaki wa Juda, na nyūmba ya Juda yothe o na ya Benjamini na andū arīa angī othe, ūmeere atīrī, ²⁴ ‘Jehova ekuuga ūū: Tigai kwambata mūkahūūrane na ariū a ithe wanyu, andū a Isiraeli. O mūndū wanyu wothē nīacooke mūcīī, nīgūkorwo nī nī njikīte ūndū ūyū.’” Nī ūndū ūcio magīathīkīra kiugo kīa Jehova, magīcooka mūcīī o ta ūrīa Jehova aathanīte.

Njaū cia Thahabu kūu Betheli na Dani

²⁵ Nake Jeroboamu akīirīgīra itūūra rīa Shekemu na rūthingo rwa hinya thīinī wa būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu, agītūūra kuo. Kuuma kūu agīthīī agīaka itūūra rīa Penieli.

²⁶ Jeroboamu agīciiria atīrī, “Ūthamaki wahota gūcookerera nyūmba ya Daudi.

²⁷ Andū aya mangīambata mathīī makarute magongona hekarū-inī ya Jehova kūu Jerusalemu-rī, nīmagacooka gwathīkīra mwathi wao Rehoboamu mūthamaki wa Juda. Nīmakanjūruga na macookerere Mūthamaki Rehoboamu.”

²⁸ Thuutha wa kūhooya ūtaaro, mūthamaki nīathondekire mīhianano īrī ya njaū cia thahabu. Akīra andū atīrī, “Ūhoro wa kwambataga Jerusalemu nīūkūmūrītūhīra mūno. Atīrīrī Isiraeli, ici ngai cianyu, iria ciamūrutire būrūri wa Misiri.” ²⁹ Mūhianano ūmwe akīūiga Betheli, na ūrīa ūngī akīūiga Dani. ³⁰ Naguo ūndū ūyū ūgītūika mehīa; nīgūkorwo andū nīmathīiaga o nginya Dani kūhooya mūhianano ūrīa warī kūu.

³¹ Jeroboamu nĩakire mahooero kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na agĩthuura athĩnjĩri-ngai a kuuma kũrĩ andũ a mĩthemba yothē, o na gũtuĩka matiarĩ Alawii.* ³² Akĩambĩrĩria gĩathĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri-inĩ wa ĩnana, ũtuĩke ta gĩathĩ kĩrĩa kĩagomanagwo Juda, na akĩrutĩra magongona kĩgongona-inĩ. Eekire ũguo kũu Betheli, akĩrutĩra mĩhianano ĩyo ya njaũ aathondekete magongona. Ningĩ kũu Betheli akĩiga athĩnjĩri-ngai kũndũ kũu gũtũũgĩru aathondekete. ³³ Mũthenya wa ikũmi na ĩtano mweri-inĩ wa ĩnana, mweri ũrĩa eethuurĩre we mwene, akĩruta magongona kĩgongona-inĩ kĩrĩa aakĩte kũu Betheli. Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria gĩathĩ kũu nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli, na akĩambata kĩgongona-inĩ kũruta magongona.

13

Mũndũ wa Ngai Kuuma Juda

¹ Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa Ngai nĩ oimire Juda arĩ na ndũmĩrĩri ya Ngai, agĩthĩ Betheli, agĩkora Jeroboamu arũgamĩte kĩgongona-inĩ arute igongona. ² Akĩanĩrĩra, agĩũkĩrĩra kĩgongona kũu na ndũmĩrĩri ya Jehova, agĩkĩra atĩrĩ, “Wee kĩgongona gĩkĩ, kĩgongona gĩkĩ! Jehova ekuuga ũũ, ‘Nyũmba ya Daudi nĩgũgaciarwo kaana ga kahĩ, nako gageetwo Josia. Nako nĩgakaruta athĩnjĩrĩ-Ngai a gũkũ gũtũũgĩru igongona haha igũrũ rĩaku, o acio marutagĩra magongona haha, na mahĩndĩ ma andũ nĩmagacinĩrwo igũrũ rĩaku.’” ³ Mũthenya o ro ũcio, mũndũ ũcio wa Ngai akĩheana kĩmenyithia, akiuga atĩrĩ: “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia kĩrĩa Jehova onanĩtie: Kĩgongona nĩgĩgwatũkana, naguo mũhu ũrĩa ũrĩ igũrũ rĩakĩo ũitĩke.”

⁴ Rĩrĩa Mũthamaki Jeroboamu aaiguire ũrĩa mũndũ ũcio wa Ngai aanĩrĩre agokĩrĩra kĩgongona kũu kĩarĩ Betheli, agĩtambũrũkia guoko gwake arĩ kĩgongona-inĩ, akiuga atĩrĩ, “Mũnyiitei!” No rĩrĩ, guoko kũu aatambũrũkiirie mũndũ ũcio gũkĩonja, na ndangĩahotire gũgũthuna rĩngĩ. ⁵ Nakĩo kĩgongona kũu gĩgĩatũkana, naguo mũhu wakĩo ũgĩitĩka, kũringana na kĩmenyithia kĩrĩa mũndũ ũcio wa Ngai aheanĩte na ũndũ wa ndũmĩrĩri ya Jehova.

⁶ Ningĩ mũthamaki akĩra mũndũ ũcio wa Ngai atĩrĩ, “Thaithanĩra harĩ Jehova Ngai waku, na ũũhooere nĩguo guoko gwakwa kũhonio.” Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio wa Ngai agĩthaita Jehova, nakuo guoko kwa mũthamaki gũkĩhona na gũgĩcooka o ũrĩa kwarĩ mbere.

⁷ Mũthamaki akĩra mũndũ ũcio wa Ngai atĩrĩ, “Ūka tũthĩ mũciĩ ũkarĩe, na nĩngũkũhe kĩheo.”

⁸ No mũndũ ũcio wa Ngai agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “O na korwo no ũhe nuthu ya indo ciaku-rĩ, nĩ ndingĩthĩ nawe, o na ndingĩrĩa irio kana nyue maaĩ gũkũ. ⁹ Nĩgũkorwo nĩnjathĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova, ngeerwo atĩrĩ, ‘Ndũkanarĩ irio, kana ũnyue maaĩ, o na kana ũcookere njĩra ĩrĩa wagereire ũgĩthĩ.’” ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio akĩgera njĩra ĩngĩ na ndaacookeire ĩrĩa aagereire agĩthĩ Betheli.

¹¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ mũnabii mũkũrũ watũũraga Betheli, nao ariũ ake magĩũka makĩmwĩra maũndũ marĩa mothe mũndũ ũcio wa Ngai eekĩte kũu mũthenya ũcio. O na ningĩ makĩhe ithe wao ũhoro ũrĩa eerire mũthamaki. ¹² Ithe wao akĩmooria atĩrĩ, “Agereire njĩra ĩrĩkũ?” Nao ariũ ake makĩmuonia njĩra ĩrĩa mũndũ ũcio wa Ngai woimĩte Juda aagereire. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio akĩra ariũ ake atĩrĩ, “Ndandĩkĩrai ndigiri.” Nao marĩkia kũmũtandĩkĩra ndigiri akĩmĩkarĩra ¹⁴ na akĩrũmĩrĩra mũndũ ũcio wa Ngai. Akĩmũkora aikarĩte thĩ rungũ rwa mũtĩ wa mũgandi, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũndũ wa Ngai ũrĩa uumĩte Juda?”

Mũndũ ũcio wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ “Ĩĩ nĩ nĩ.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũnabii ũcio mũkũrũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka tũthĩ mũciĩ ũkarĩe.”

¹⁶ Mũndũ ũcio wa Ngai akiuga atĩrĩ, “Ndingĩcooka na thuutha tũthĩ nawe, o na ningĩ ndingĩrĩa irio kana nyuanĩre maaĩ nawe gũkũ. ¹⁷ Tondũ nĩnjĩrĩtwo nĩ kiugo kĩa Jehova

* 12:31 Jeroboamu aamũrĩre andũ mataarĩ Alawii matũke athĩnjĩri-Ngai tondũ athĩnjĩri-Ngai na Alawii nĩmath-aamĩte magathĩrĩ Juda.

atĩrĩ, ‘Ndũkanarĩe irio kana ũnyue maaĩ kũu o na kana ũcookere njĩra ĩrĩa wagereire ũgĩthĩ.’”

¹⁸ Mũnabii ũcio mũkũrũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na nĩ ndĩ mũnabii tawe. Mũraika nĩanjarĩirie na kiugo kĩa Jehova anjĩira atĩrĩ: ‘Mũgĩire mũcooke nake gwaku mũciĩ nĩguo arĩe irio na anyue maaĩ.’” (No nĩkũmũheenia aamũheenagia). ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio wa Ngai agĩcooka nake gwake mũciĩ, akĩrĩa na akĩnyua.

²⁰ Maĩkarĩte o metha-inĩ kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra mũnabii ũcio mũkũrũ ũrĩa wacooketie mũnabii wa kuuma Juda na thuutha. ²¹ Akĩanĩrĩa, akĩira mũndũ ũcio wa Ngai ũrĩa woimĩte Juda atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Nĩũreganĩte na kiugo kĩa Jehova, na ũkaaga kũrũmia watho ũrĩa waathirwo nĩ Jehova Ngai waku. ²² No nĩũcookete na thuutha, na ũkarĩa irio na ũkanyua maaĩ kũndũ kũrĩa aakwĩire ndũkaarĩe na ndũkanyue kĩndũ kuo. Nĩ ũndũ ũcio mwĩrĩ waku ndũgaathikwo mbĩrĩa-inĩ ya maithe maku.’”

²³ Rĩrĩa mũndũ ũcio wa Ngai aarĩkirie kũrĩa na kũnyua-rĩ, mũnabii ũrĩa wamũcoocketie na thuutha akĩmũtandĩkĩra ndigiri yake. ²⁴ Na agĩthĩ na njĩra-rĩ, agĩtũngana na mũrũũthi ũkĩmũũraga, naguo mwĩrĩ wake ũkĩgũa thĩ hau njĩra-inĩ, nayo ndigiri na mũrũũthi cieri ikĩrũgama hau mwĩrĩ warĩ. ²⁵ Andũ amwe arĩa maahĩtũkagĩra hau makĩona mwĩrĩ ũgũite hau thĩ, na mũrũũthi ũrũgamĩte o hau mwĩrĩ warĩ, nao magĩthĩ makĩheana ũhoru ũcio itũũra-inĩ inene rĩrĩa mũnabii ũcio mũkũrũ aatũũraga.

²⁶ Rĩrĩa mũnabii ũrĩa wamũcoocketie na thuutha kuuma rũgendo-inĩ rwake aigũire ũhoru ũcio, akiuga atĩrĩ, “Ŭcio nĩ mũndũ ũrĩa wa Ngai ũrĩa ũrareganire na kiugo kĩa Jehova. Jehova nĩamũneanĩte kũrĩ mũrũũthi ũrĩa ũmũtambuũrĩte na ũkaamũũraga, o ta ũrĩa kiugo kĩa Jehova kĩamwĩrĩte.”

²⁷ Mũnabii ũcio mũkũrũ akĩira ariũ ake atĩrĩ, “Ndandĩkĩrai ndigiri.” Nao magĩka o ũguo. ²⁸ Nake akiumagara agĩthĩ, agĩkora mwĩrĩ ũgũithĩtio njĩra-inĩ, na mũrũũthi na ndigiri irũgamĩte o hau warĩ. Mũrũũthi ndwarĩte mwĩrĩ ũcio kana ũgatambuura ndigiri. ²⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũnabii ũcio akĩoya mwĩrĩ wa mũndũ ũcio wa Ngai, akĩũigĩrĩa igũrũ rĩa ndigiri, akĩũcookia itũũra-inĩ rĩake inene nĩgeetha amũcakaĩre na amũthike. ³⁰ Nake akĩiga mwĩrĩ ũcio mbĩrĩa-inĩ yake mwene, nao makĩmũcakaĩra makiugaga atĩrĩ, “Ŭũ mũrũ wa baba-ĩ!”

³¹ Aarĩkia kũmũthika, akĩira ariũ ake atĩrĩ, “Rĩrĩa ngaakua, mũgaathika mbĩrĩa-inĩ ĩno harĩa mũndũ ũyũ wa Ngai athikĩtwo; mũkaiga mahĩndĩ makwa hau mwena-inĩ wa mahĩndĩ make. ³² Nĩgũkorwo ũhoru ũrĩa aaheanire uumanĩte na kiugo kĩa Jehova wa gũũkĩrĩa kĩgongona kĩrĩa kĩrĩ Betheli o na mahooero mothe marĩa maarĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru thĩinĩ wa matũũra ma Samaria-rĩ, ti-itherũ ũndũ ũcio no nginya ũkaahingio.”

³³ O na thuutha wa maũndũ macio-rĩ, Jeroboamu ndaatiganire na njĩra ciake cia waganu, no aathiire na mbere kwamũra athĩnjĩri-ngai a kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, kuuma kũrĩ andũ a mĩthemba yothe. Mũndũ o wotho ũngĩendire gũtuĩka mũthĩnjĩri-ngai, nĩamwamũraga nĩ ũndũ wa kũndũ kũu gũtũũgĩru. ³⁴ Macio nĩmo maarĩ mehia ma nyũmba ya Jeroboamu marĩa maatũmire ĩgwe na ĩniinwo biũ yeherio gũkũ thĩ.

14

Ŭrathi wa Ahija wa Gũũkĩrĩa Jeroboamu

¹ Ihinda-inĩ rĩũ, Abija mũrũ wa Jeroboamu akĩrwara, ² nake Jeroboamu akĩira mũtumia wake atĩrĩ, “Wĩgarũre nĩgeetha ndũkae kũmenyeka atĩ nĩwe mũtumia wa Jeroboamu. Ŭcooke ũthĩ Shilo. Ahija ũrĩa mũnabii nĩkuo arĩ, ũrĩa wanjĩrĩre atĩ nĩ nĩngatuĩka mũthamaki wa andũ aya a Isiraeli. ³ Kuua mĩgate ikũmi, na tũmĩgate tũngĩ tũnini na kĩhembe kĩa ũũkĩ, ũthĩ kũrĩ we. Nĩegũkwĩra ũrĩa ũhoru wa kamwana gaka ũgaikara.” ⁴ Nĩ ũndũ ũcio mũtumia wa Jeroboamu agĩka ũguo eerirwo na agĩthĩ mũciĩ kwa Ahija kũu Shilo.

Na rĩrĩ, Ahija ndoonaga; nĩorĩte maitho nĩ gũkũra. ⁵ Nowe Jehova nĩeerĩte Ahija atĩrĩ, “Mũtumia wa Jeroboamu nĩarooka gũkũũria ũhoru wa mũriũ nĩ ũndũ nĩ mũrũaru, nawe ũmũcookerie ũna na ũna. Aakinya-rĩ, egwĩtua taarĩ mũndũ ũngĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa Ahija aaguiire mũkinyo wa magũrũ make arĩ mũrango-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Toonya, mūtumia wa Jeroboamu. Ũretua tiwe nĩkĩ? Nĩndũmĩtwo kũrĩ we na ũhoro ũtarĩ mwega. ⁷ Thiĩ, kũrĩ Jeroboamu ũmwĩre atĩ Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: ‘Nĩ ndakũnenehirie kuuma gatagatĩ ka andũ, ngĩgũtua mũtongoria wa andũ akwa a Isiraeli. ⁸ Ndaatunyanire ũthamaki kuuma kũrĩ nyũmba ya Daudi, ngĩkũnengera, no wee ndũkoretwo ũhaana ta ndungata yakwa Daudi, ũrĩa watũire arũmĩtie maathani makwa, na akanũmĩrĩra na ngoro yake yothe, agekaga o ũrĩa wiki wagĩrĩire maitho-inĩ makwa. ⁹ Wee nĩwĩkĩte maũndũ maingĩ mooru, gũkĩra andũ arĩa othe makoretwo marĩ mbere yaku. Nĩwĩthondekeire ngai ingĩ, o na mĩhianano ya kũhooywo ithondeketwo na kĩgera. Nĩtũmĩte ndakare na ũkaahutatĩra.

¹⁰ “Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩngũrehere nyũmba ya Jeroboamu mwanangĩko. Nĩngwehereria Jeroboamu mwana o wotho wa kahĩ thĩinĩ wa Isiraeli, arĩ ngombo kana atarĩ ngombo. Nĩngacina nyũmba ya Jeroboamu o ta ũrĩa mũndũ acinaga mai nginya magathira. ¹¹ Ngui nĩikaarĩa andũ a Jeroboamu arĩa magaakuĩra itũũra-inĩ inene, nacio nyoni cia rĩera-inĩ irĩe arĩa magaakuĩra mĩgũnda-inĩ. Jehova nĩguo oigĩte!’

¹² “No wee-rĩ, cooka mũcĩ. O wakinya itũũra-inĩ inene-rĩ, noguo mwana ũcio arĩkua. ¹³ Isiraeli othe nĩmakamũcakaĩra na mamũthike. Ũcio nowe wiki wa Jeroboamu ũgaathikwo, tondũ nowe wiki thĩinĩ wa nyũmba ya Jeroboamu, Jehova, Ngai wa Isiraeli, onete ũndũ mwega thĩinĩ wake.

¹⁴ “Jehova we mwene nĩakarũgamia mũthamaki ũngĩ wa gũthamakĩra Isiraeli ũrĩa ũkaaniina nyũmba ya Jeroboamu. Ũmũthĩ nĩguo mũthenya! Atĩ atĩa? Īĩ, amĩniine o ro rĩu. ¹⁵ Nake Jehova nĩakahũũra Isiraeli, nginya mahaane ta ithanjĩ rĩrainaina rĩrĩ maaĩ-inĩ. Nĩakamunya andũ a Isiraeli kuuma bũrũri ũyũ mwega ũrĩa aaheire maithe mao, na amahurunje mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Faratĩ, tondũ nĩmarakaririe Jehova nĩ ũndũ wa gwĩthondekera itugĩ cia Ashera. ¹⁶ Nĩagatiganĩria andũ a Isiraeli nĩ ũndũ wa mehia marĩa Jeroboamu ekĩte, na ningĩ agatũma Isiraeli meehie.”

¹⁷ Nake mūtumia wa Jeroboamu agĩũkĩra, agĩthĩ Tiriza. Rĩrĩa aakinyire mũromo-inĩ wa nyũmba, kahĩ kau gagĩkua. ¹⁸ Nao magĩgathika, na andũ a Isiraeli othe magĩgacakaĩra, o ta ũrĩa Jehova oigĩte na kanua ka ndungata yake Ahija, ũrĩa mũnabii.

¹⁹ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jeroboamu, mbaara ciake, na ũrĩa aathanire, nĩmandĩke ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli. ²⁰ Aathamakire mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ĩĩrĩ, agĩcooka akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Nadabu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Rehoboamu Mũthamaki wa Juda

²¹ Rehoboamu mũrũ wa Solomoni nĩwe warĩ mũthamaki wa Juda. Aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na mũgwanja, itũũra-inĩ inene rĩrĩa Jehova aathuurĩte kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yotho ya Isiraeli, nĩgeetha Rĩitwa rĩake rĩtũũre kuo. Nyina eetagwo Naama, na aarĩ Mũamoni.

²² Nao andũ a Juda nĩmekire maũndũ ma waganu maitho-inĩ ma Jehova. Nĩ ũndũ wa mehia marĩa meekire, nĩmarahũrire marakara make, akĩigua ũiru nĩ ũndũ nĩmehĩtie, gũkĩra ũrĩa maithe mao meehĩtie. ²³ Ningĩ magĩĩthondekera kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na mahiga maamũre, na itugĩ cia Ashera, o harĩa hothe haarĩ karĩma karaihu, na rungu rwa mũtĩ o wotho waramĩtie honge. ²⁴ O na nĩ kwarĩ maraya ma arũme mahooero-inĩ kũu bũrũri-inĩ; andũ acio magĩĩka maũndũ mothe marĩa maarĩ magigi ma ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte mbere ya andũ a Isiraeli matanoka kuo.

²⁵ Mwaka-inĩ wa ĩtano wa Mũthamaki Rehoboamu-rĩ, Shishaka mũthamaki wa Misiri agĩtharĩkĩra Jerusalemu. ²⁶ Nake agĩkuua igĩina cia hekarũ ya Jehova na igĩina cia nyũmba ya ũthamaki. Aakuire indo ciothe o hamwe na ngo ciothe cia thahabu iria Solomoni aathondekithĩtie. ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Rehoboamu agĩthondeka ngo ingĩ cia gĩcango handũ ha icio cia mbere, agĩcinengera anene a arangĩri arĩa maikaraga itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya ũthamaki. ²⁸ Rĩrĩa rĩothe mũthamaki aathiiaga

hekarũ-inĩ ya Jehova, arangĩri acio maathiiaga nake makuuĩte ngo icio, na thuutha ũcio magacicookia nyũmba-inĩ ya arangĩri.

²⁹ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ mothe makoniĩ wathani wa Rehoboamu na ũrĩa wothē eekire-rĩ, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda? ³⁰ Hĩndĩ ciothe nĩ gwakoragwo na mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu. ³¹ Nake Rehoboamu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao thĩinĩ wa itũũra inene rĩa Daudi. Nyina eetagwo Naama, na aarĩ Mũamoni. Nake mũriũ Abija agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩaake.

15

Abija Mũthamaki wa Juda

¹ Mwaka wa ikũmi na ĩnana wa ũthamaki wa Jeroboamu mũrũ wa Nebati-rĩ, nĩguo Abija aatuĩkire mũthamaki wa Juda, ² na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ĩtatũ. Nyina eetagwo Maaka mwarĩ wa Abisalomu.

³ Nĩekire mehia marĩa mothe ithe eekĩte mbere yake; ndeyamũrĩre Jehova Ngai wake na ngoro yake yothē, ta ũrĩa ngoro ya ithe Daudi yatarĩ. ⁴ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa Daudi, Jehova Ngai wake akĩmũhe tawa kũu Jerusalemu na ũndũ wa gũtua mũriũ mũthamaki ithenya rĩaake, na gũtũma itũũra rĩa Jerusalemu rĩrũme. ⁵ Nĩgũkorwo Daudi nĩekĩte ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, na ndaagire kũrũmia watho o na ũmwe wa Jehova matukũ-inĩ mothe ma muoyo wake, tiga ũhoro-inĩ wa Uria ũrĩa Mũhiti.

⁶ Na rĩrĩ, gwatũũraga mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu hĩndĩ ĩrĩa yothē Abija aarĩ muoyo. ⁷ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Abija na ũrĩa wothē eekire-rĩ, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda? Na nĩ kwarĩ mbaara gatagatĩ ka Abija na Jeroboamu. ⁸ Nake Abija akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo thĩinĩ wa itũũra inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Asa agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩaake.

Asa Mũthamaki wa Juda

⁹ Mwaka wa mĩrongo ĩrĩ wa ũthamaki wa Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, nĩguo Asa aatuĩkire mũthamaki wa Juda, ¹⁰ nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe. Cũwe wake eetagwo Maaka mwarĩ wa Abisalomu.

¹¹ Asa nĩekire ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte. ¹² Nĩaingatire maraya ma arũme ma mahooero-inĩ moime bũrũri ũcio, na akĩheria mĩhianano yothē ya kũhooyagwo ĩrĩa maithe make maathondekete. ¹³ O na nĩheririe cũwe wake Maaka atige gũtuĩka mũthamaki-mũndũ-wa-nja, tondũ nĩathondekete gĩtugĩ kĩa Ashera, kĩndũ kĩrĩ magigi mũno. Asa agĩkĩmomora, agĩgĩcinĩra kĩa-anda-inĩ gĩa Kidironi. ¹⁴ O na gũtuĩka ndaathengirie mahooero marĩa maarĩ kũndũ gũtũũgĩrũ-rĩ, ngoro ya Asa nĩyerutĩre Jehova mũtũũrĩre-inĩ wake wothē. ¹⁵ Nĩarehire kũu hekarũ ya Jehova betha, na thahabu, na indo iria ciothe we mwene hamwe na ithe maamũrĩte.

¹⁶ Gwatũire mbaara gatagatĩ ka Asa na Baasha mũthamaki wa Isiraeli, hĩndĩ yothē ya wathani wao. ¹⁷ Baasha mũthamaki wa Isiraeli nĩambatire agĩũkĩrĩra Juda na agĩaka rũthingo rwa hinya kũu Rama, nĩgeetha agĩrĩrĩre andũ matikoime kana matoonye bũrũri wa Asa mũthamaki wa Juda.

¹⁸ Nĩngĩ Asa akĩruta betha na thahabu ciothe iria ciatigarĩte kĩgĩĩna-inĩ kĩa hekarũ ya Jehova na kĩa nyũmba yake ya ũthamaki. Nake agĩcĩhokera anene ake macitwarĩre Beni-Hadadi mũrũ wa Taburimoni, mũrũ wa Hezioni, mũthamaki wa Suriata, ũrĩa waathanaga Dameski. ¹⁹ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke hakorwo harĩ na kĩrĩko gĩitũ nawe, o ta ũrĩa haarĩ kĩrĩko gatagatĩ ka baba na thoguo. Ta kĩone, kĩheo kĩa betha na thahabu nĩkĩo ndagũtũmĩra. Rũu tharia kĩrĩko kĩaanyu na Baasha mũthamaki wa Isiraeli nĩguo atigane na nĩ.”

²⁰ Beni-Hadadi agĩtĩkĩra ũhoro wa Mũthamaki Asa, agĩtũma anene a ikundi cia thigari ciake makahũũre matũũra ma Isiraeli. Nake agĩtooria Ijoni, na Dani, na Abeli-Bethi-Maaka, na Kinerethu guothe, hamwe na Nafitali. ²¹ Hĩndĩ ĩrĩa Baasha aigũire ũhoro

ũcio, agĩtiga gwaka Rama, agĩthĩ gũikara Tiriza. ²² Ningĩ Mũthamaki Asa akĩruta watho kũu Juda guothe, gũtirĩ mũndũ watigĩrĩrwo, nao magĩkuua mahiga na mbaũ iria Baasha aahũthagira Rama. Indo icio nĩcio Mũthamaki Asa aakire nacio Geba kũu Benjamini, o na agĩaka kũu Mizipa.

²³ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ mothe makoniĩ wathani wa Asa, marĩa mothe aahingirie, na ũrĩa wothe eekire, o na matũũra marĩa aakire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda? Na rĩrĩ, Asa aakũra akĩrwara magũrũ. ²⁴ Hĩndĩ ĩyo Asa akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao thĩinĩ wa itũũra inene rĩa ithe Daudi. Nake mũriũ Jehoshafatu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Nadabu Mũthamaki wa Isiraeli

²⁵ Nadabu mũrũ wa Jeroboamu aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli mwaka wa keerĩ wa Asa mũthamaki wa Juda, nake agĩthamakĩra Isiraeli mĩaka ĩĩrĩ. ²⁶ Nĩekire maũndũ ma waganu maitho-inĩ ma Jehova, akĩrũmĩrĩra mĩthĩire ya ithe na mehia make marĩa maatũmire andũ a Isiraeli meehie.

²⁷ Baasha mũrũ wa Ahija wa nyũmba ya Isakaru nĩaciĩrĩre kũmũũkĩrĩra, nake akĩmũũragĩra kũu Gibethoni, itũũra rĩa Afilisti, rĩrĩa Nadabu na Isiraeli othe marĩrigi-iciĩrie. ²⁸ Baasha ooragire Nadabu mwaka wa gatatũ wa Asa mũthamaki wa Juda na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

²⁹ Aambĩrĩria gũthamaka-rĩ, nĩooragire andũ a nyũmba ya Jeroboamu othe. Ndaatigĩrie Jeroboamu mũndũ o na ũmwe arĩ muoyo, no aamaniinire othe, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa aaririe na kanua ka ndungata yake Ahija ũrĩa Mũshiloni, ³⁰ nĩ ũndũ wa mehia marĩa Jeroboamu ekĩte na agĩtũma Isiraeli mehie, na nĩ ũndũ nĩarakarĩtie Jehova, Ngai wa Isiraeli.

³¹ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Nadabu, na marĩa mothe eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli? ³² Gwatũire mbaara gatagatĩ ka Asa na Baasha mũthamaki wa Isiraeli hĩndĩ yothe ya wathani wao.

Baasha Mũthamaki wa Isiraeli

³³ Mwaka wa gatatũ wa Asa, mũthamaki wa Juda-rĩ, nĩguo Baasha mũrũ wa Ahija aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli guothe arĩ kũu Tiriza, na agĩthamaka mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ĩna. ³⁴ Nĩekire maũndũ ma waganu maitho-ini ma Jehova, akĩrũmĩrĩra mĩthĩire ya Jeroboamu, na mehia make marĩa maatũmire andũ a Isiraeli meehie.

16

¹ Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinya kũrĩ Jehu mũrũ wa Hanani gĩa gũũkĩrĩra Baasha, akĩrwo atĩrĩ, ² “Ndakũrutire kuuma rũkũngũ-inĩ ngĩgũtua mũtongoria wa andũ akwa a Isiraeli, no wee ũkĩrũmĩrĩra mĩthĩire ya Jeroboamu, na ũgĩtũma andũ akwa a Isiraeli meehie, makĩndakaria nĩ ũndũ wa mehia mao. ³ Nĩ ũndũ ũcio ngirie kũniina Baasha na nyũmba yake, na nĩngatũma nyũmba yaku ĩtuĩke ta ĩrĩa ya Jeroboamu mũrũ wa Nebati. ⁴ Ngui nĩikaria andũ a Baasha arĩa magaakuĩra itũũra-inĩ inene, nacio nyoni cia rĩera-inĩ irie arĩa magaakuĩra mĩgũnda-inĩ.”

⁵ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Baasha, na ũrĩa eekire o na marĩa aahingirie-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli?

⁶ Baasha akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo kũu Tiriza. Nake mũriũ Ela agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

⁷ O na ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinya kũrĩ mũnabii Jehu, mũrũ wa Hanani, gĩkoniĩ Baasha na nyũmba yake, tondũ wa waganu wake wothe ũrĩa eekite maitho-inĩ ma Jehova, akamũrakaria nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa eekite, na nĩ ũndũ wa kũhaana ta nyũmba ya Jeroboamu, o na ningĩ tondũ wa kũmĩniina.

Ela Mũthamaki wa Isiraeli

⁸ Mwaka wa mĩrongo ĩĩrĩ na ĩtandatũ wa Asa, mũthamaki wa Juda, nĩguo Ela mũrũ wa Baasha aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli, agĩthamaka arĩ Tiriza mĩaka ĩĩrĩ.

⁹ Nake Zimuri, ūmwe wa anene ake, ūrĩa waathaga nuthu ya ngaari ciake cia ita, agĩciirĩra ūrĩa ekūmūūkĩrĩra. Hĩndĩ ĩyo Ela aarĩ Tiriza, akĩnyua njoohi mūciĩ kwa Ariza ūrĩa warĩ mūrōri wa nyūmba ya ūthamaki kũu Tiriza. ¹⁰ Zimuri agĩtoonya kuo, akīmūgūtha, akīmūūruga mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na mūgwanja wa Asa mūthamaki wa Juda. Nake agĩtuĩka mūthamaki ithenya rĩake.

¹¹ Aambĩrĩria gūthamaka o ro ūguo, na agĩkarĩra gĩtĩ kĩa ūnene-rĩ, akĩūruga andũ a nyūmba ya Baasha othe. Ndaatigirie mūndũ mūrūme o na ūmwe, arĩ mūndũ wao kana mūrata. ¹² Nĩ ūndũ ūcio Zimuri akĩniina nyūmba yothē ya Baasha, kūringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio na kanua ka mūnabii Jehu gĩa gūūkĩrĩra Baasha. ¹³ Nĩ ūndũ wa mehia marĩa mothe Baasha na mūrĩũ Ela meekĩte na magatũma andũ a Isiraeli mehie, na makĩrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli, nĩ ūndũ wa mĩhianano yao ya kũhooywo ĩtaarĩ kĩene.

¹⁴ Ha ūhoro wa maūndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Ela na ūrĩa wothē eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maūndũ ma athamaki a Isiraeli?

Zimuri Mūthamaki wa Isiraeli

¹⁵ Mwaka wa mĩrongo ĩrĩ na mūgwanja wa Asa mūthamaki wa Juda, Zimuri nĩathamakire kũu Tiriza mĩthenya mūgwanja. Mbūtũ cia ita ciakĩte kambĩ hakuhĩ na Gibethoni, itũūra rĩa Afilisti. ¹⁶ Nao andũ a Isiraeli maarĩ kũu kambĩ makĩigua atĩ Zimuri nĩaciirĩre mūthamaki na akamūūruga. Mūthenya o ro ūcio, marĩ o kũu kambĩ makĩanĩrĩra atĩ Omuri ūrĩa warĩ mūnene wa ita nĩwe mūthamaki wa Isiraeli. ¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Omuri na andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ hamwe nake makĩhehera Gibethoni na makĩrigiciĩria itũūra inene rĩa Tiriza marĩtahe. ¹⁸ Hĩndĩ ĩrĩa Zimuri onire atĩ itũūra inene nĩrĩanyitwo-rĩ, agĩtoonya gĩkaro-inĩ gĩa kwĩgitĩra kĩa nyūmba ya ūthamaki, agĩgĩcina na mwaki arĩ kuo thĩinĩ. Nĩ ūndũ ūcio agĩkua, ¹⁹ nĩ ūndũ wa mehia marĩa eekĩte, ageeka maūndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na gũthĩ na mĩthĩre ya Jeroboamu o na mehia marĩa eekĩte agatũma Isiraeli meehie.

²⁰ Ha ūhoro wa maūndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Zimuri, o na maūndũ ma ūremi marĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maūndũ ma athamaki a Isiraeli?

Omuri Mūthamaki wa Isiraeli

²¹ Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli magĩatũkana ikundi igĩrĩ, nuthu ĩmwe makĩrūmĩrĩra Tibini mūrũ wa Ginathu atuĩke mūthamaki, nayo nuthu ĩyo ĩngĩ makĩrūmĩrĩra Omuri. ²² No rĩrĩ, arūmĩrĩri a Omuri magĩtooria arūmĩrĩri a Tibini mūrũ wa Ginathu; Nĩ ūndũ ūcio Tibini agĩkua, nake Omuri agĩtuĩka mūthamaki.

²³ Mwaka wa mĩrongo ĩtatũ na ūmwe wa Asa mūthamaki wa Juda, nĩguo Omuri aatuĩkire mūthamaki wa Isiraeli, nake agĩthamaka mĩaka ikūmi na ĩrĩ, ĩtandatũ yayo aathamakire arĩ Tiriza. ²⁴ Nake akĩgūra karĩma ga Samaria kuuma kūrĩ Shemeru na taranda igĩrĩ* cia betha, na agĩaka itũūra inene hau karĩma igūrũ, akĩrĩita Samaria, arĩitanĩtie na Shemeru ūrĩa wakoretwo arĩ mwene karĩma kau.

²⁵ No rĩrĩ, Omuri nĩekire maūndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, akĩhĩa makĩria ya andũ othe arĩa maarĩ mbere yake. ²⁶ Nĩathiire na mĩthĩre yothē ya Jeroboamu mūrũ wa Nebati, na mehia-inĩ make marĩa maatūmire andũ a Isiraeli meehie; nĩ ūndũ ūcio makĩrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli nĩ ūndũ wa ngai ciao cia mĩhianano yao ya kũhooywo ĩtarĩ kĩene.

²⁷ Ha ūhoro wa maūndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Omuri, ūrĩa eekire na marĩa ahingirie-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maūndũ ma athamaki a Isiraeli? ²⁸ Omuri akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo Samaria. Nake mūrĩũ Ahabu agĩtuĩka mūthamaki ithenya rĩake.

Ahabu Gũtuĩka Mūthamaki wa Isiraeli

²⁹ Mwaka wa mĩrongo ĩtatũ na ĩnana wa Asa, mūthamaki wa Juda, Ahabu mūrũ wa Omuri agĩtuĩka mūthamaki wa Isiraeli, nake agĩthamakĩra Isiraeli arĩ Samaria mĩaka

* 16:24 nĩ ta kilo 68

mĩrongo ĩĩĩ na ĩĩĩ. ³⁰ Ahabu mũrũ wa Omuri nĩekire maũndũ maingĩ mooru maitho-inĩ ma Jehova, makĩria ya mũndũ o wotho wa arĩa maarĩ mbere yake. ³¹ We to kuona onire gwĩka mehia ta ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati arĩ kaũndũ kanini, no-o na nĩahikirie Jezebeli mwarĩ wa Ethibaali mũthamaki wa Asidoni, na akĩambĩrĩria gũtungata na kũhooya Baali. ³² Nĩathondekeire Baali kĩgongona thĩĩnĩ wa hekarũ ya Baali ĩrĩa aakire kũu Samaria. ³³ Ningĩ Ahabu nĩathondekire gĩtugĩ kĩa Ashera, na agĩka maũndũ maingĩ mooru gũkĩra ũrĩa athamaki othe a Isiraeli arĩa maarĩ mbere yake meekĩte ma gũtũma Jehova Ngai wa Isiraeli arakare.

³⁴ Ihinda-inĩ rĩa Ahabu, Hieli wa kuuma Betheli nĩacookereirie itũũra rĩa Jeriko. Aahaandire mũthingĩ wakuo na thogora wa gũkuĩrwo nĩ mũriũ wake wa irigithathi Abiramu, nacio ihingo ciakuo agĩciaka na thogora wa gũkuĩrwo nĩ mũriũ wake Segubu ũrĩa warĩ mũnini, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Joshua mũrũ wa Nuni.

17

Elia Kũheo Irio nĩ Mahuru

¹ Na rĩrĩ, Elia ũrĩa Mũtishibi kuuma Tishibi, thĩĩnĩ wa Gileadi, akĩra Ahabu atĩrĩ, “O ta ũrĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli, atũũraga muoyo, ũrĩa nĩ ndungatagĩra-rĩ, mĩaka ĩrĩa ĩgũũka gũtigũcooka kũgĩa ime kana mbura, tika na ũndũ wa kiugo gĩakwa.”

² Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Elia akĩrwo atĩrĩ, ³ “Ŭkĩra uume gũkũ, werekere mwena wa irathĩro, ũkehithe mũkuru-inĩ wa Kerithu mwena wa irathĩro wa Jorodani. ⁴ Ŭrĩnyuuaga maaĩ karũũ-inĩ kau, na nĩnjathĩte mahuru makũrehagĩre irio kuo.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Elia agĩka o ta ũrĩa Jehova aamwĩrĩre. Agĩthĩ mũkuru-inĩ wa Kerithu, mwena wa irathĩro wa Jorodani, na agĩkara kuo. ⁶ Mahuru maamũtwaragĩra mũgate na nyama rũciĩnĩ, na makamũtwarĩra mũgate na nyama hwaĩ-inĩ, nake akanyuuaga maaĩ ma karũũ kau.

Mũtumia wa Ndigwa wa Zarefathu

⁷ Thuutha ũcio, karũũ kau gakĩhũa tondũ gũtikoretwo kũrĩ na mbura bũrũri ũcio. ⁸ Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Elia rĩngĩ, akĩrwo atĩrĩ, ⁹ “Thĩĩ o rĩmwe nginya Zarefathu kũu Sidoni ũgaikare kuo. Nĩnjathĩte mũtumia wa ndigwa wa kũu akũheage irio.” ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ Zarefathu. Hĩndĩ ĩrĩa aakinyire kĩhingo-inĩ gĩa itũũra, agĩkora mũtumia wa ndigwa hau akĩũngania tũkũ. Akĩmwĩta, akĩmũũria atĩrĩ, “Wahota kũndehera tũũ tũnini na gĩkombe nĩgeetha nyue?” ¹¹ Mũtumia ũcio agĩtua gũthĩ kũmũgĩrĩra maaĩ-rĩ, akĩmwĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha ndehera kĩenyũ kĩa mũgate ndĩe.”

¹² Mũtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova Ngai waku atũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndĩrĩ na mũgate no kamũtu kanini karĩ ndigithũ-inĩ na tũguta tũnini tũrĩ cuba-inĩ. Na rĩu ndĩrongania tũkũ tũtũ ndware mũciĩ, nĩgeetha ngaruge irio ciakwa na mwana wakwa, nĩguo tũrĩ tũcooke tũkue.”

¹³ Elia akĩmwĩra atĩrĩ, “Tika gwĩtigĩra. Thĩĩ mũciĩ na wĩke o ro ũguo woiga. No wambe ũndugĩre kamũgate kanini kuumanagia na kĩrĩa ũrĩ nakĩo, ũndehere ũcooke wĩthondekere wee na mwana waku. ¹⁴ Tondũ ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: ‘Ndigithũ ndĩrĩ hĩndĩ ĩgathira mũtu namo maguta matĩrĩ hĩndĩ magathira cuba-inĩ, nginya mũthenya ũrĩa Jehova akaheana mbura bũrũri-inĩ ũyũ.’”

¹⁵ Nake agĩthĩ agĩka o ũguo Elia aamwĩrĩre. Nĩ ũndũ ũcio o mũthenya nĩ kwarĩ na irio cia Elia, na cia mũtumia ũcio na nyũmba yake. ¹⁶ Nĩgũkorwo ndigithũ ndĩathiraga mũtu nayo cuba ndĩathiraga maguta, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elia.

¹⁷ Thuutha ũcio mũriũ wa mũtumia ũcio mwene mũciĩ akĩrwara. Nake akĩhĩrwo mũno makĩria, nginya agĩtiga kũhihia. ¹⁸ Mũtumia ũcio akĩra Elia atĩrĩ, “Nĩ ũhoro ũrĩkũ ũrĩ nague na nĩ, wee mũndũ wa Ngai? Kaĩ wokire kũndirĩkania mehia makwa, na ũũrage mũrũ wakwa?”

¹⁹ Nake Elija akīmūcookeria atīrī, “Nengera mūrūguo,” akīmūruta moko-inī make, akīmūtware kanyūmba ka igūrū* karīa aikaraga, akīmūkomia ūrīrī-inī wake. ²⁰ Nake agīkaīra Jehova, akiuga atīrī, “Wee Jehova Ngai wakwa, kaī ningī warehere mūtumia ūyū wa ndigwa mūtino, ūyū njikarīte ndī mūgeni gwake, na ūndū wa kūreka mūrīū wake akue?” ²¹ Nake agītambūrūkia igūrū rīa kahī kau maita matatū na agīkaīra Jehova, akiuga atīrī, “Wee Jehova Ngai wakwa, reke muoyo wa kahī gaka ūgacookerere!”

²² Jehova akīgua gūkaya kwa Elija, nago muoyo wa kahī kau ūgīgacookerera, gagīcooka muoyo. ²³ Elija akīoya mwana ūcio akīmūikūrūkia kuuma kanyūmba ka igūrū, akīmūtoonyia nyūmba. Akīmūnengera nyina, akīmwīra atīrī, “Ta kīrore, mūrūguo arī muoyo!”

²⁴ Nake mūtumia ūcio akīra Elija atīrī, “Rīu nīndamenya atī ūrī mūdū wa Ngai, na atī kiugo kīa Jehova kīrīa kiumīte kanua gaku nī kīa ma.”

18

Elija na Obadia

¹ Thuutha wa ihinda iraaya, mwaka-inī wa gatātū, kiugo kīa Jehova gīgīkinyīra Elija, akīrwo atīrī, “Ūkīra ūthī ūkeyonanie harī Ahabu, na thuutha wa ūguo nīnguuria mbura būrūri-inī ūyū.” ² Nī ūndū ūcio Elija agīthī kwīonania kūrī Ahabu.

Na rīrī, ng’aragu yarī nene mūno kū Samaria, ³ nake Ahabu nīatūmanīre Obadia ūrīa warī mūrūgamīrī wa nyūmba yake ya ūthamaki. (Obadia aarī mwītīkia weheanīte mūno kūrī Jehova. ⁴ Rīrīa Jezebeli ooragithagia anabii a Jehova, Obadia nīoete anabii igana rīmwe akamahitha ngurunga-inī igīrī, o īmwe andū mīrongo ītano, na akamaheaga irio na maaī.) ⁵ Ahabu akīra Obadia atīrī, “Thiūrūrūka būrūri wothē ūthī ithima-inī ciothe, na ituamba-inī. No gūkorwo tuona handū harī nyeki īngītūūria mbarathi na nyūmbū muoyo, nīguo tūtikoorage nyamū o na īmwe iitū.” ⁶ Nī ūndū ūcio makīgayana būrūri ūcio o eerī o mūdū kūrīa egūtūkanīria, Ahabu agīthī mwena ūmwe na Obadia agīthī mwena ūrīa ūngī.

⁷ Rīrīa Obadia aathiaga-rī, agītūngana na Elija. Obadia akīmūmenya, akīnamīrīra, agīturumithia ūthī thī, akīmūūria atīrī, “Ti-itherū nīwe, mwathi wakwa Elija?”

⁸ Nake agīcookia atīrī, “Ī nī nī, thī ūkeere Ahabu mwathi waku atīrī, ‘Elija arī gūkū.’”

⁹ Obadia akīmūūria atīrī, “Kaī njikīte ūūru ūrīkū, nīguo ūūneane nī ndungata yaku moko-inī ma Ahabu njūrāgwo? ¹⁰ Ti-itheru o ta ūrīa Jehova Ngai waku atūūraga muoyo-rī, gūtīrī rūrīrī kana ūthamaki mwathi wakwa atarī aatūmana ūgacario. Na rūrīrī kana ūthamaki o wothē woiga ndūrī kuo, nake akehītithia andū akuo moige na ma atī matikuonete. ¹¹ Na rīu ūranjīra thī kūrī mwathi wakwa ngamwīre atīrī, ‘Elija arī gūkū.’ ¹² Nī ndiū kūrīa Roho wa Jehova angīgūtware twatigana nawe. Ingīthī njīre Ahabu ūguo na acooke akwage-rī, nīekūnjūrāga. No nī ndungata yaku ndūre hooyaga Jehova kuuma ndī o mūnini. ¹³ Wee mwathi wakwa-rī, kaī ūtarī waigua ūrīa ndeekire rīrīa Jezebeli ooragaga anabii a Jehova, ūrīa ndaahithire anabii a Jehova igana rīmwe ngurunga-inī igīrī, o īmwe anabii mīrongo ītano, na ngamaheaga irio na maaī? ¹⁴ Na rīu ūranjīra thī kūrī mwathi wakwa ngamwīre atīrī, ‘Elija arī gūkū.’ Nīekūnjūrāga!”

¹⁵ Elija akīmwīra atīrī, “O ta ūrīa Jehova Mwene-Hinya-Wothē ūrīa ndungatāgīra atūūraga muoyo-rī, ti-itherū nīngwīonithania nī mwene kūrī Ahabu ūmūthī.”

Elija Kīrīma-inī gīa Karimeli

¹⁶ Nī ūndū ūcio Obadia agīthī gūtūnga Ahabu akīmwīra ūhorō ūcio, nake Ahabu agīthī gūtūnga Elija. ¹⁷ Rīrīa Ahabu onire Elija, akīmwīra atīrī, “Wee nīwe, wee mūnyariiri wa Isiraeli?”

¹⁸ Elija akīmūcookeria atīrī, “Nī ndinyariirīte Isiraeli. No wee na nyūmba ya thoguo, nī inyuī mwīkīte ūguo. Nīmwatiganīrie maathani ma Jehova na mūkīrūmīrīra Baali. ¹⁹ Rīu tūmana andū moime Isiraeli guothe, moke tūcemanie nao Kīrīma-inī gīa Karimeli. Na

* 17:19 Kanyūmba ka igūrū gaakoragwo karī ka ageni na ga kūigwo irio.

ũrehe anabii arĩa a Baali magana mana ma mĩrongo ítano na anabii a Ashera magana mana, arĩa marĩĩagĩra metha-inĩ ya Jezebeli.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio Ahabu agĩtũmana Isiraeli guothe na agĩcookanĩrĩria anabii Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli. ²¹ Elija agĩthĩĩ mbere ya andũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ mũgũtũura mũthanganagĩria njĩra igĩrĩ? Angĩkorwo Jehova nĩwe Ngai-rĩ, mũrũmĩrĩrei, no angĩkorwo Baali nĩwe Ngai-rĩ, mũkĩmũrũmĩrĩre we.”

No andũ acio matiamũcookeirie ũndũ o na ũmwe.

²² Hĩndĩ ĩyo Elija akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nyiki no nĩ ndigĩtwo ndĩ mũnabii wa Jehova, no Baali arĩ na anabii magana mana ma mĩrongo ítano. ²³ Tũreherei ndegwa igĩrĩ. Reke methuurĩre ndegwa ĩmwe, na mamĩtinangie icunjĩ, macooke mamĩgĩrĩre ngũ igũrũ, no matigaakie mwaki. Na nĩ haarĩre ndegwa ĩyo ĩngĩ, na ndĩmĩgĩrĩre ngũ igũrũ, na ndigwakia mwaki. ²⁴ Ningĩ mũcooke mũkaĩre rĩtwa rĩa ngai wanyu, na nĩ ngaiĩre rĩtwa rĩa Jehova. Na ngai ũrĩa ũgũcookia mahooya na ũndũ wa kũrehe mwaki-rĩ, ũcio nĩwe Ngai.”

Nao andũ othe makiuga atĩrĩ, “Ũguo woiga nĩ wega.”

²⁵ Elija akĩra anabii a Baali atĩrĩ, “Thuurai ndegwa ĩmwe, mwambĩrĩre kũmĩhaarĩria, tondũ nĩ inyuĩ mũkĩrĩ aingĩ. Mũkaĩre rĩtwa rĩa ngai wanyu, na mũtigaakie mwaki.”

²⁶ Tondũ ũcio makĩoya ndegwa ĩria maaheirwo makĩmĩhaarĩria.

Magĩkaĩra rĩtwa rĩa Baali kuuma rũciinĩ nginya mĩaraho, makĩanĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Wee Baali tũigue!” No matiigana gũcookerio, tondũ gũtiarĩ mũndũ wa kũmacookeria. Nao makĩrũgarũga, makĩinaga, na magĩthiũrũrũkaga kĩgongona kũ maathondekete.

²⁷ Mĩaraho yakinya-rĩ, Elija akĩambĩrĩria kũmanyũrũria, akĩmeera atĩrĩ, “Anĩrĩrai mũno! Ti-itherũ we akĩrĩ ngai! No gũkorwo e na maũndũ areciiria, kana e na mĩhang’o, kana agathiĩ rũgendo. No gũkorwo nĩakomete na no nginya okĩrio.” ²⁸ Tondũ ũcio makĩanĩrĩra mũno, na magĩtemanga na hiũ cia njora na matimũ, nginya thakame ĩkĩambĩrĩria kũnyũrũrũka, tondũ ũcio nĩguo warĩ mūtugo wao. ²⁹ Na rĩrĩ, mĩaraho yahĩtũka-rĩ, magĩthiĩ o na mbere na ũrathi wao wa matũhũhũ nginya ihinda rĩa igongona rĩa hwaĩ-inĩ. No gũtiarĩ na macookio, na gũtiarĩ o na ũmwe wa kũmacookeria, na gũtiarĩ o na ũmwe wa kũmarũmbũiya.

³⁰ Ningĩ Elija akĩra andũ othe atĩrĩ, “Okokaai hakuhĩ na nĩ” Nao andũ acio magĩthiĩ hakuhĩ nake. Elija agĩcookereria kĩgongona kĩa Jehova tondũ nĩgĩathũkangĩtio. ³¹ Elija akĩoya mahiga ikũmi na meerĩ kũringana na mĩhĩrĩga ya njiarwa cia Jakubu, ũrĩa wakinyĩrwo nĩ kiugo kĩa Jehova akĩrwo atĩrĩ, “Ũrĩtagwo Isiraeli.” ³² Nake agĩaka kĩgongona na mahiga macio rĩtwa-inĩ rĩa Jehova, na akĩenja mūtaro mwariĩ ũngĩiganĩra ibaba igĩrĩ* cia mbegũ, ũkĩrigiicĩria kĩgongona kũ. ³³ Akĩara ngũ, agĩtinangia ndegwa ĩyo icunjĩ, na akĩmĩgĩrĩra ngũ igũrũ. Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Iyũriai mĩtũngi ĩna mĩnene maaĩ, mũmaitĩrĩre igũrũ rĩa iruta na igũrũ rĩa ngũ.”

³⁴ Akĩmeera atĩrĩ, “Ĩkai ũguo rĩngĩ,” nao magĩka o ro ũguo.

Akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ, “Ĩkai ũguo riita rĩa gatatũ,” nao magĩka ũguo riita rĩa gatatũ. ³⁵ Namo maaĩ macio magĩtherera gũthiũrũrũka kĩgongona, o na makĩiyũra mūtaro.

³⁶ Ihinda rĩa kũruta igongona-rĩ, mũnabii Elija agĩokooka hau mbere na akĩhooya atĩrĩ: “Wee Jehova Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, na Isiraeli, reke kũmenyeke ũmũthĩ atĩ Wee nĩwe Ngai thĩinĩ wa Isiraeli, na ningĩ atĩ nĩ ndĩ ndungata yaku na njĩkĩte maũndũ maya mothe o ta ũrĩa ũnjathĩte. ³⁷ Njigua, Wee Jehova, njigua, nĩgeetha andũ aya mamenye atĩ Wee Jehova nĩwe Ngai, na atĩ nĩũkũgarũra ngoro ciao igũcookerere.”

³⁸ Naguo mwaki wa Jehova ũgĩkũrũka ũgĩcina igongona, na ngũ icio, na mahiga, o na tĩiri, ningĩ ũkĩng’aria maaĩ marĩa maarĩ mūtaro.

³⁹ Hĩndĩ ĩria andũ othe moonire ũndũ ũcio, makĩgũa, magĩturumithia mothiũ thĩ, makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Jehova nĩwe Ngai! Jehova nĩwe Ngai!”

* 18:32 nĩ ta kilo 15

⁴⁰ Nake Elija agĩatha andũ acio akĩmeera atĩrĩ, “Nyiitai anabii acio a Baali. Mũtikareke o na ũmwe wao oore!” Nao makĩmanyiita, nake Elija akiuga maikũrũkio gĩtuamba-inĩ gĩa Kishoni mooragĩrwo kuo.

⁴¹ Nake Elija akĩira Ahabu atĩrĩ, “Thiĩ ũrĩe na ũnyue tondũ kũrĩ na mũhũyũko wa mbura nene.” ⁴² Nĩ ũndũ ũcio Ahabu agĩthiĩ, akĩria na akĩnyua, nowe Elija akĩambata Kĩrĩma igũrũ gĩa Karimeli, akĩinamĩrĩra nginya thiĩ, agĩtoonyia mũtwe gatagatĩ ka maru make.

⁴³ Nake akĩira ndungata yake atĩrĩ, “Thiĩ ũcũthĩrĩrie iria-inĩ,” nayo ikĩambata igĩcũthĩrĩria.

Ikũga atĩrĩ, “Hatĩrĩ kĩndũ.”

Nake Elija akĩmĩra iooke ho rĩngĩ na rĩngĩ maita mũgwanja.

⁴⁴ Riita rĩa mũgwanja ndungata iyo ikĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ harĩ na gatu kanini kaigana guoko kwa mũndũ karoimĩra kuuma iria-inĩ.”

Nĩ ũndũ ũcio Elija akĩmĩra atĩrĩ, “Thiĩ ũkeere Ahabu atĩrĩ, ‘Ohania ngaari yaku ya ita, ũikũrũke ũtanahingĩrĩrio nĩ mbura.’”

⁴⁵ Hĩndĩ iyo igũrũ rĩgĩthimba nĩ ũndũ wa matu, na rũhuho rũkĩhurutana, gũkiura mbura nene, nake Ahabu akĩhaica ngaari yake agĩthiĩ Jezireeli. ⁴⁶ Naguo hinya wa Jehova ũgũka igũrũ rĩa Elija, akĩhotora akĩrũmia nguo yake na mũcibi, akĩhanyũka e mbere ya Ahabu, o nginya Jezireeli.

19

Elija Kũũrĩra Horebu

¹ Na rĩrĩ, Ahabu akĩira Jezebeli ũrĩa wothe Elija eekĩte, o na ũrĩa ooragithĩtie anabii othe a Baali na rũhiũ rwa njora. ² Nĩ ũndũ ũcio Jezebeli agĩtũmĩra Elija mũndũ akamwĩre atĩrĩ, “Ngai ciakwa iroothũũra o na ikĩrĩrĩrie gũthũũra, angĩkorwo ihinda ta rĩrĩ rũciũ, ndigatũma muoyo waku ũhaane ta wa ũmwe wa anabii acio ũrooragire.”

³ Elija agĩtigĩra akĩũra nĩguo ahonokie muoyo wake. Aakinya Birishiba kũu Juda, agĩtiga ndungata yake kuo, ⁴ nowe mwene, agĩthiĩ rũgendo rwa mũthenya ũmwe na kũu werũ-inĩ. Agĩkinya mũtĩ-inĩ wa mwethia, agĩkara thiĩ kĩruru-inĩ kĩaguo, akĩhooya akue. Akiuga atĩrĩ, “Jehova, nĩnyonete mathiĩna ma kũnjigana. Oya muoyo wakwa; nĩ ndirĩ mwega gũkĩra maithe makwa ma tene.” ⁵ Agĩkoma toro hau rungu rwa mũtĩ ũcio.

O rĩmwe mũraika akĩmũhutia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ŭkĩra ũrĩe.” ⁶ Akĩhũgũra, na hau mũtwe-inĩ wake haarĩ na mũgate wahĩhĩtio na makara mahiũ, na nĩ haarĩ na ndigithũ yarĩ na maaĩ. Akĩria na akĩnyua, agĩcooka agĩkoma rĩngĩ.

⁷ Mũraika ũcio wa Jehova akĩmũkora hĩndĩ ya keerĩ, akĩmũhutia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ŭkĩra ũrĩe nĩgũkorwo rũgendo rũrĩa rũrĩ mbere yaku nĩ rũraiho mũno.” ⁸ Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra akĩria na akĩnyua. Akĩgĩa na hinya nĩ ũndũ wa irio icio, agĩthiĩ matukũ mĩrongo ĩna, mũthenya na ũtukũ, nginya agĩkinya Horebu, kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai. ⁹ Kũu agĩthiĩ agĩtoonya ngurunga, akĩraara ho.

Jehova Kuumĩrĩra Elija

Nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩkĩmũkinyĩra, akĩũrio atĩrĩ, “Elija, ũreka atĩa haha?”

¹⁰ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ngoretwo ndĩ na kĩyo kĩnene nĩ ũndũ wa Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe. Andũ a Isiraeli nao nĩmaregete kĩrĩkanĩro gĩaku, makamomora igongona ciaku, na makoora anabii aku na rũhiũ rwa njora. No nĩ nyiki ndigarĩte, na rĩu o na nĩ nĩmarageria kũnjũraga.”

¹¹ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Uma ũthiĩ ũrũgame kĩrĩma-inĩ mbere ya Jehova, nĩgũkorwo Jehova akirĩ kũhĩtũkĩra ho.”

Hĩndĩ iyo rũhuho rĩnene rwa hinya rũgĩatũranga irĩma na rũgĩthethera mahiga mbere ya Jehova, no Jehova ndaarĩ rũhuho-inĩ rĩu. Thuutha wa rũhuho gũkĩgĩa gĩthingithia, no Jehova ndaarĩ gĩthingithia-inĩ kũu. ¹² Thuutha wa gĩthingithia gũgũka mwaki, no Jehova ndaarĩ mwaki-inĩ ũcio, na thuutha wa mwaki ũcio gũgũka mũgambo mũceke,

mũhooreru. ¹³ Rĩrĩa Elija aigwire mũgambo ũcio, akĩguucia nguo yake akĩhumbĩra ũthiũ,* na akiuma akĩrũgama mũromo-inĩ wa ngurunga.

Hĩndĩ iyo mũgambo ũkĩmũũria atĩrĩ, “Elija, ũreka atĩa haha?”

¹⁴ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ngoretwo ndĩ na kĩyo kĩnene nĩ ũndũ wa Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe. Andũ a Isiraeli nao nĩmaregete kĩrĩkanĩro gĩaku, makamomora igongona ciaku, na makoora anabii aku na rũhiũ rwa njora. No nĩ nyiki ndigarĩte, na rĩu o na nĩ nĩmarageria kũnjũraga.”

¹⁵ Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra ũcookere o njĩra irĩa wokĩre, ũthiĩ nginya Werũ wa Dameski. Wakinya kuo-rĩ, ũitĩrĩrie Hazaeli maguta atuĩke mũthamaki wa Suriata. ¹⁶ Ũcooke ũitĩrĩrie Jehu mũrũ wa Nimushi maguta atuĩke mũthamaki wa Isiraeli, na ũitĩrĩrie Elisha mũrũ wa Shafatu wa kuuma Abeli-Mehola maguta nĩguo atuĩke mũnabii ithenya rĩaku. ¹⁷ Jehu nĩakooraga ũrĩa wothe ũkaahonoka rũhiũ rwa njora rwa Hazaeli, nake Elisha nĩakooraga ũrĩa wothe ũkaahonoka rũhiũ rwa njora rwa Jehu. ¹⁸ Na rĩrĩ, nĩndĩtigĩirie ngiri mũgwanja thĩinĩ wa Isiraeli, othe arĩa matarĩ maaturĩria Baali ndu, na matarĩ maamĩmumunya.”

Elisha Gũtuĩka Mũrutwo wa Elija

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Elija akiuma kũu, agĩthiĩ agĩkora Elisha mũrũ wa Shafatu. Aaciimbaga na ndegwa ikũmi na igĩrĩ ciohanĩtio na macooki igĩrĩ igĩrĩ, nowe aatwarithagia icooki rĩa ikũmi na meerĩ. Elija agĩthiĩ harĩ we na akĩmũikĩria nguo yake ya igũrũ. ²⁰ Nake Elisha agĩtiganĩria ndegwa ciake akĩrũmĩrĩra Elija. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Njĩtikĩria ngoigĩre baba na maitũ ũhoro, njooke njũke tũthiĩ nawe.”

Nake Elija akĩmũcookeria atĩrĩ, “Cooka, kaĩ arĩ atĩa ndagwĩka?”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio Elisha akĩmũtiga, agĩcooka. Akĩoya ndegwa icio ciake cia macooki, agĩcithĩnja. Agĩakia mwaki na mĩraũ, akĩruga nyama, agĩcihe andũ makĩria. Thuutha ũcio akiumagara, akĩrũmĩrĩra Elija, agĩtuĩka mũteithia wake.

20

Beni-Hadadi Gũtharĩkĩra Samaria

¹ Na rĩrĩ, Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata agĩcookanĩrĩria mbũtũ ciake ciothe cia ita, agĩtwarana hamwe na athamaki mĩrongo itatũ na eerĩ, marĩ na mbarathi na ngaari cia ita, akĩambata akĩrigiicĩria itũũra rĩa Samaria na akĩrĩtharĩkĩra. ² Agĩtũma andũ mathiĩ itũũra rĩu inene kũrĩ Ahabu mũthamaki wa Isiraeli, makamwĩre atĩrĩ, “Beni-Hadadi ekuuga ũũ: ³ ‘Betha na thahabu ciaku nĩ ciakwa, nao atumia aku na ciana ciaku, arĩa ega mũno, nĩ akwa.’”

⁴ Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩmũcookeria atĩrĩ, “O ũguo uugĩte, wee mũthamaki mwathi wakwa-rĩ, nĩ mwene ndĩ waku, na kĩria gĩothe ndĩ nakĩo nĩ gĩaku.”

⁵ Nao andũ acio maatũmĩtwo magĩcooka rĩngĩ makiuga atĩrĩ, “Beni-Hadadi ekuuga ũũ: ‘Ndaatũmanire ngĩenda betha ciaku, na thahabu, na atumia aku, o na ciana ciaku. ⁶ No ihinda ta rĩrĩ rũciũ nĩngatũma anene akwa moke moiruurie nyũmba ya ũthamaki na nyũmba cia anene aku. Nĩmagataha indo ciothe iria cia bata, macikuu.’”

⁷ Mũthamaki wa Isiraeli agĩta athuuri othe a bũrũri ũcio, akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ mũtirona atĩ mũndũ ũyũ nĩ haaro aracaria! Rĩrĩa aatũmanire agĩtia atumia akwa na ciana ciakwa, na betha na thahabu ciakwa-rĩ, nĩ ndiamũgiririe.”

⁸ Athuuri na andũ othe makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga kũmũthikĩrĩria, na ndũgetĩkĩre maũndũ macio mothe arenda.”

⁹ Nake agĩcookeria andũ acio maatũmĩtwo nĩ Beni-Hadadi, akĩmeera atĩrĩ, “ĩrai mũthamaki, mwathi wakwa atĩrĩ, ndungata yaku nĩngwĩka maũndũ marĩa woririe rĩa mbere, no ũndũ ũyũ ũrenda rĩu ndĩngĩwĩtikĩra.” Magĩthiĩ magĩcookeria Beni-Hadadi ũhoro ũcio.

* 19:13 Elija aahumbĩre ũthiũ wake nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũngĩonire Ngai na atũũre muoyo.

¹⁰ Ningĩ Beni-Hadadi agĩtũma ũhoro rĩngĩ kũrĩ Ahabu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngai iroothũũra na ikĩrĩrĩrie gũthũũra, kũngĩtigara rũkũngũ Samaria rũiganu rwa kũhe andũ akwa o mũndũ ngundi imwe.”

¹¹ Mũthamaki wa Isiraeli agĩcookia atĩrĩ, “Mwĩrei ũũ: ‘Mũndũ ũrĩa ũreyooha indo cia mbaara ndaagĩrĩrwo nĩ gwĩtĩia ta mũndũ ũrĩa ũraciruta.’”

¹² Hĩndĩ ĩrĩa Beni-Hadadi aigũire ũhoro ũcio rĩrĩa we na athamaki acio manyuuaga me hema-inĩ ciao, agĩatha andũ ake akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhaarĩriei gũtharĩkĩra Samaria.” Nĩ ũndũ ũcio makĩhaarĩria gũtharĩkĩra itũũra rĩu inene.

Ahabu Gũtooria Beni-Hadadi

¹³ Ihinda rĩu mũnabii agĩũka kũrĩ Ahabu mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Nĩũrona ita rĩrĩ inene ũũ? Nĩngũrĩneana moko-inĩ maku ũmũthĩ, nĩgeetha ũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

¹⁴ Nike Ahabu akĩũria atĩrĩ, “No nũũ ũgwĩka ũguo?”

Nike mũnabii ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Anene ethĩ arĩa matongoragia mbũtũ cia bũrũri nĩ megwĩka ũguo.”

Nĩngĩ akĩũria atĩrĩ, “Na nũũ ũkaambĩrĩria mbaara?”

Nike mũnabii akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩwe ũkaambĩrĩria.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Ahabu agĩta anene arĩa ethĩ 232 arĩa maatongoragia mbũtũ cia bũrũri. Nĩngĩ agĩcookanĩrĩria andũ acio angĩ a andũ a Isiraeli othe maarĩ 7,000. ¹⁶ Nao makiumagara mĩaraho hĩndĩ ĩrĩa Beni-Hadadi na athamaki acio mĩrongo ĩtatũ na eerĩ arĩa maarĩ rũmwe nike, manyuuaga njoochi marĩ hema-inĩ ciao. ¹⁷ Anene acio ethĩ maatongoragia mbũtũ cia bũrũri nĩ maathiire mbere.

Hĩndĩ ĩyo Beni-Hadadi nĩatũmĩte andũ a gũthigaana, nao makĩmũrehere ũhoro atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ na andũ marooka moimĩte Samaria.”

¹⁸ Nike akiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo mokĩte na thayũ-rĩ, manyiitei marĩ muoyo; angĩkorwo nĩ mbaara ya marehe-rĩ, manyiitei marĩ muoyo.”

¹⁹ Anene acio ethĩ atongoria a mbũtũ cia bũrũri makiumagara kuuma itũũra-inĩ marũmĩrĩrwo nĩ mbũtũ ya ita, ²⁰ na o mũndũ akĩũraga thũ yake. Nĩ ũndũ ũcio Asuriata makĩũra maingatithĩtio nĩ andũ a Isiraeli. No Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata akĩũra ahaicĩte mbarathi me na andũ amwe ake arĩa ahaici a mbarathi. ²¹ Mũthamaki wa Isiraeli akĩmatindĩka na agĩtooria mbarathi na ngaari cia ita, akĩũraga Asuriata aingĩ mũno.

²² Thuutha ũcio mũnabii agĩkora mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhaarĩrie wega, na wone ũrĩa kwagĩrĩre nĩ gwĩkwo, tondũ kĩmera kĩrĩa gĩgũũka mũthamaki wa Suriata nĩagagũtharĩkĩra rĩngĩ.”

²³ Ihinda-inĩ rĩu anene a mũthamaki wa Suriata makĩmũtaara atĩrĩ, “Ngai cia andũ a Isiraeli nĩ ngai cia irĩma-inĩ. Kĩu nĩkĩo gĩatũmire matũkĩrie hinya. No tũngĩhũũrana nao werũ-inĩ, ti-itherũ nĩtũkamakĩria hinya. ²⁴ ĩka atĩrĩ: Eheria athamaki othe kuuma mbũtũ-inĩ ciao, na ũmakũũranie na anene angĩ. ²⁵ No nginya warahũre ita ta rĩrĩa wateire, mbarathi o harĩ mbarathi, na ngaari ya ita harĩ o ngaari ya ita, nĩgeetha tũhote kũrĩa na Isiraeli werũ-inĩ. Ti-itherũ hĩndĩ ĩyo nĩ tũgaakorwo tũrĩ na hinya kũmakĩra.” Mũthamaki agĩĩtikania nao na agĩka o ũguo.

²⁶ Kĩmera kĩrĩa kĩarũmĩrĩre gĩakinya-rĩ, Beni-Hadadi agĩcookanĩrĩria Asuriata, magĩthĩ Afeki makarũe na andũ a Isiraeli. ²⁷ Rĩrĩa andũ a Isiraeli o nao maacookanĩrĩrio na makĩneo indo ciothe, makiumagara magatũngane nao. Andũ a Isiraeli makĩamba hema ciao ing’ethanĩre nao matariĩ ta tũrũũru twĩrĩ twa mbũri. Hĩndĩ ĩyo Asuriata maiyũrĩte bũrũri ũcio wotho.

²⁸ Mũndũ wa Ngai agĩũka, akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Tondũ Asuriata mareciiria Jehova nĩ ngai wa irĩma-inĩ na ti ngai wa ituamba-inĩ-rĩ, nĩngũneana mbũtũ ĩno nene ũũ moko-inĩ maku, nawe ũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

²⁹ Ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja maikarire mambĩte hema ciao mang’ethanĩre, na mũthenya wa mũgwanja makĩambĩrĩria mbaara. Andũ a Isiraeli makĩũraga thigari 100,000 cia magũrũ cia Asuriata, mũthenya ũmwe. ³⁰ Acio angĩ makĩũrĩa itũũra inene

rĩa Afeki, kūrĩa rūthingo rwagwĩrĩre andũ ao 27,000. Nake Beni-Hadadi akĩũrĩa itũũra inene akĩhitha kanyũmba ga thĩinĩ.

³¹ Anene ake makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, nĩtũiguĩte atĩ athamaki a nyũmba ya Isiraeli nĩ marĩ tha. Twĩtikĩrie tũthĩ kūrĩ mũthamaki wa Isiraeli twĩhotorete nguo cia makũnia njohero na twĩrigiicĩrie mĩhĩndo mĩtwe iitũ. No gũkorwo nĩagetikĩra kũhonokia muoyo waku.”

³² Makĩhotoro nguo cia makũnia njohero, na makĩrigiicĩria mĩhĩndo mĩtwe yao, magĩthĩ kūrĩ mũthamaki wa Isiraeli, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ndungata yaku Beni-Hadadi egũkwĩra atĩrĩ, ‘Ndagũthaitha reke ndũũre muoyo.’”

Nake mũthamaki akĩmooria atĩrĩ, “Arĩ o muoyo? Ũcio-rĩ, nĩ mūrũ wa baba.”

³³ Andũ acio makĩgua ũguo meerwo taarĩ kĩmenyithia kĩa, makĩgwatĩria kiugo gĩa, makiuga atĩrĩ, “Iĩ nĩguo, Beni-Hadadi nĩ mūrũ wa thoguo.”

Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Thĩĩ mũmũrehe.” Rĩrĩa Beni-Hadadi oimĩre, Ahabu akĩmũingĩria ngaari-inĩ yake ya ita.

³⁴ Beni-Hadadi akĩra Mũthamaki Ahabu atĩrĩ, “Nĩngũgũcookeria matũũra marĩa baba aatunyire thoguo, nawe ũthondeke kũndũ kwa wonjoria thĩinĩ wa Dameski, o ta ũrĩa baba eekĩte Samaria.”

Nake Ahabu akiuga atĩrĩ, “Kũngĩgĩa na kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano witũ nawe, nĩngũrek-ereria ũthĩ.” Nĩ ũndũ ũcio magĩthondeka kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano, akĩmwĩtikĩria athĩ.

Mũnabii Gũtuĩra Ahabu Cĩra

³⁵ Na ũndũ wa kiugo kĩa Jehova, mũndũ ũmwe wa ariũ a anabii nĩerire mũndũ wa thiritũ yake atĩrĩ, “Ngũtha na mūtĩ waku wa mbaara,” no mũndũ ũcio akĩrega.

³⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũnabii akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ ndũnathĩkĩra Jehova-rĩ, wathĩ wandiga o ũguo nĩũkũragwo nĩ mūrũũthi.” Na thuutha wa mũndũ ũcio gũthĩ-rĩ, agĩkorwo nĩ mūrũũthi, ũkĩmũũraga.

³⁷ Nĩngĩ mũnabii akĩona mũndũ ũngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha ngũtha,” nake mũndũ ũcio akĩmũgũtha na akĩmũtihiia. ³⁸ Mũnabii agĩthĩ, akĩrũgama mũkĩra-inĩ wa njĩra etereire mũthamaki. Ehumbĩrite maitho na gĩtambaya kĩa mūtwe nĩguo ndakamenyeke. ³⁹ Na rĩrĩa mũthamaki aahĩtũkaga-rĩ, mũnabii ũcio akĩmwĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ndungata yaku ndĩrathĩite harĩa mbaara ĩneneheire, nake mũndũ ũmwe arooka kūrĩ nĩ arĩ na mũndũ mũtahe, aranĩra atĩrĩ, ‘Rangĩra mũndũ ũyũ, na angĩũra, wee nĩwe ũkooagwo handũ hake, kana ũrĩhe taranda ĩmwe’ ya betha.” ⁴⁰ Hĩndĩ ĩrĩa ndungata yaku yagĩre na mĩhang’o ya haha na harĩa mũndũ ũcio akĩũra.”

Mũthamaki wa Isiraeli akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩrĩo ituĩro rĩaku, o ta ũguo wee mwene woiga.”

⁴¹ Hĩndĩ ĩyo mũnabii akĩeheria gĩtambaya maitho-inĩ na ihenya, nake mũthamaki wa Isiraeli akĩmũmenya atĩ nĩ ũmwe wa anabii. ⁴² Akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Nĩũrekereirie mũndũ ũrĩa nĩ ndĩratũite atĩ no nginya akue. Nĩ ũndũ ũcio wee nĩwe ũgũkua handũ hake, nao andũ aku mooragwo handũ ha andũ ake.’” ⁴³ Mũthamaki wa Isiraeli agĩthĩ Samaria nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki athitĩtie gĩthiithi na arĩ mũrakaru.

21

Mũgũnda wa Mĩthabibũ wa Nabothu

¹ Na rĩrĩ, thuutha ũcio gũkĩgĩa na ũndũ wakoniĩ mũgũnda wa mĩthabibũ wa Nabothu ũrĩa Mũjezireeli. Mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ warĩ kũu Jezireeli, hakuhĩ na nyũmba ya ũthamaki ya Ahabu mũthamaki wa Samaria.* ² Nake Ahabu akĩra Nabothu atĩrĩ, “He mũgũnda waku wa mĩthabibũ haandage mboga, tondũ ũrĩ hakuhĩ na nyũmba yakwa ya ũthamaki. Nĩngũgũkũũranĩria na mũgũnda ũngĩ wa mĩthabibũ mwega gũkĩra ũyũ, kana ũngĩona arĩ wega, no ngũhe mbeeca ciiganĩte thogora wagu.”

³ No Nabothu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova arogiria ngũhe igai rĩa maithe makwa.”

* 20:39 nĩ ta kilo 34 * 21:1 Samaria nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa ũthamaki wa Gathigathini.

⁴ Nĩ ùndũ ùcio Ahabu akĩinũka athitĩtie gĩthiithi na arĩ mũrakaru, tondũ Nabothu ũrĩa Mũjezireeli nĩamwĩre atĩrĩ, “Ndingĩkũhe igai rĩa maithe makwa.” Agĩkoma ũrĩrĩ wake ang’athĩtie na akĩrega kũrĩa irio.

⁵ Nake Jezebeli mĩtumia wake akĩingĩra akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtukie gĩthiithi? Ũrarega kũrĩa irio nĩkĩ?”

⁶ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ tondũ njĩrĩre Nabothu ũrĩa Mũjezireeli atĩrĩ, ‘Nyen-deria mũgũnda waku wa mĩthabibũ, kana ũngĩona kwagĩrĩre, ngũhe mũgũnda ũngĩ wa mĩthabibũ handũ haguo.’ No anjĩra atĩrĩ, ‘Ndingĩkũhe mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ.’”

⁷ Jezebeli mĩtumia wake akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũguo nĩguo ũgwĩka arĩ we mũthamaki wa Isiraeli? Ũkĩra ũrĩe! Kena. Nĩ nĩ ngũkũhe mũgũnda wa mĩthabibũ wa Nabothu ùcio Mũjezireeli.”

⁸ Nĩ ùndũ ùcio akĩandĩka marũa na rĩtwa rĩa Ahabu, na akĩmahũũra mũhũũri wake, akĩmatũma kũrĩ athuuri na anene arĩa maatũũranagia na Nabothu itũũra-inĩ rĩake inene.

⁹ Marũa-inĩ macio aandĩkĩte ũũ:

“Anĩrĩrai mũthenya wa kwĩhinga kũrĩa irio, na mũikarĩrie Nabothu handũ ekuoneka, gatagatĩ ka andũ. ¹⁰ No mũige imaramari igĩrĩ imũng’etheire, mũciĩre irute ũira wa atĩ nĩarumĩte Ngai na akaruma mũthamaki. Mũcooke mũmuumie nja ya itũũra mũmũhũre na mahiga nyuguto nginya akue.”

¹¹ Nĩ ùndũ ùcio athuuri na anene arĩa maatũũraga itũũra-inĩ inene rĩa Nabothu magĩũka o ta ũrĩa Jezebeli aathanĩte marũa-inĩ macio aamaandĩkĩre. ¹² Makĩanĩrĩra mũthenya wa kwĩhinga kũrĩa irio, na magĩkarĩria Nabothu handũ ekuoneka, gatagatĩ-inĩ ka andũ. ¹³ Ningĩ imaramari igĩrĩ igĩkara imũng’etheire, na ikĩruta thitango ya gũũkĩrĩra Nabothu mbere ya andũ, ikiuga atĩrĩ, “Nabothu nĩarumĩte Ngai, na akaruma mũthamaki.” Nĩ ùndũ ùcio makĩmuumia nja ya itũũra inene, makĩmũhũũra na mahiga nyuguto nginya agĩkua. ¹⁴ Magĩcooka magĩtwara ũhoru kũrĩ Jezebeli, makĩmwĩra atĩrĩ, “Nabothu nĩmũhũũre na mahiga nyuguto na nĩ mũkuũ.”

¹⁵ Jezebeli aarĩkia kũigua atĩ Nabothu nĩahũrĩtwo na mahiga nyuguto agakua-rĩ, akĩira Ahabu atĩrĩ “Ũkĩra wĩgwatĩre mũgũnda wa mĩthabibũ wa Nabothu ũrĩa Mũjezireeli ùcio araregete gũkwenderia. Ndarĩ muoyo, nĩakuĩte.” ¹⁶ Hĩndĩ irĩa Ahabu aigũire atĩ Nabothu nĩakuĩte, agĩũkĩra, agĩkũrũka akegwatĩre mũgũnda wa mĩthabibũ wa Nabothu.

¹⁷ Na rĩrĩ, kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Elija ũrĩa Mũtishibi akĩrwo atĩrĩ, ¹⁸ “Ikũrũka ũgatũnge Ahabu mũthamaki wa Isiraeli, ũrĩa wathanaga Samaria. Rĩu arĩ mũgũnda-inĩ wa mĩthabibũ wa Nabothu kũrĩa athĩite kwĩgwatĩra mũgũnda ùcio ũtuĩke wake. ¹⁹ Mwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Githĩ ndũũragĩte mũndũ na ũkaamũtunya indo ciake?’ Ningĩ ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Handũ harĩa ngui iracũnĩre thakame ya Nabothu-rĩ, hau no ho ngui igaacũnĩra thakame yaku, ĩĩ, yaku wee mwene!’”

²⁰ Nake Ahabu akĩira Elija atĩrĩ, “Wee thũ yakwa, anga nĩwangora!”

Nake Elija agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩndagũkora, tondũ nĩwĩrutĩre gwĩka ũũru maithe-inĩ ma Jehova. ²¹ Na rĩrĩ, nĩngũkũrehere mwanangĩko. Nĩngũniina njiaro ciaku, na niĩnĩre Ahabu ciana ciothe cia arũme thĩĩnĩ wa Isiraeli, arĩ ngombo kana ũrĩa ũtarĩ ngombo. ²² Nĩngatũma nyũmba yaku ĩhaane o ta ya Jeroboamu mũrũ wa Nebati, na ta ya Baasha mũrũ wa Ahija, tondũ nĩũndakarĩtie na ũgatũma Isiraeli mehie.”

²³ “Naguo ũhoru ũkonĩĩ Jezebeli, Jehova ekuuga ũũ: ‘Ngui nĩĩgatambuungĩra Jezebeli rũthingo-inĩ rwa Jezireeli.’

²⁴ “Andũ a Ahabu arĩa magaakuĩra itũũra-inĩ, makaarĩio nĩ ngui. Nao arĩa magaakuĩra mĩgũnda-inĩ makaarĩio nĩ nyoni cia rĩera-inĩ.”

²⁵ (Na rĩrĩ, gũtirĩ kuoneka mũndũ ta Ahabu werutĩre gwĩka ũũru maithe-inĩ ma Jehova, aringĩrĩrio nĩ mĩtumia wake Jezebeli. ²⁶ Mĩtugo yake yarĩ mĩũru mũno nĩ ùndũ wa kũrũmĩrĩra mĩhianano ya kũhooywo ta ũrĩa Aamori meekaga, arĩa Jehova aingatire akĩmeheria mbere ya Isiraeli.)

²⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Ahabu aigwire ciugo icio, agĩtarũranga nguo ciake, akĩĩhumba nguo ya ikũnia na akĩĩhinga kũrĩa irio. Aakomaga ehumbĩte nguo ya ikũnia na agathiaga enyihĩtie.

²⁸ Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Elija ũrĩa Mũtishibi, akĩũrio atĩrĩ: ²⁹ “Nĩwonete ũrĩa Ahabu enyihĩtie mbere yakwa? Tondũ we nĩenyihĩtie, ndikarehe mwanangĩko ũyũ matukũ-inĩ make, no nĩngaũrehere nyũmba yake matukũ-inĩ ma mũriũ.”

22

Ũrathi wa Mikaya wa Gũũkĩrĩa Ahabu

¹ Na rĩrĩ, kwa ihinda rĩa mĩaka ĩtatũ gũtiarĩ na mbaara gatagatĩ ga Suriata na Isiraeli. ² No mwaka-inĩ wa gatatũ, Jehoshafatu mũthamaki wa Juda agĩikũrũka, agĩthĩ gũceerera mũthamaki wa Isiraeli. ³ Mũthamaki wa Isiraeli nĩakoretwo eera anene ake atĩrĩ, “Githĩ mũtiũ atĩ Ramothu-Gileadi nĩ itũũra riitũ, na gũtirĩ ũndũ tũreka wa kũrĩoya rĩngĩ kuuma kũrĩ mũthamaki wa Suriata?”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩũria Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩũgũthĩ na nĩ tũkahũũranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi?”

Nake Jehoshafatu agĩcookeria mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Nĩ nawe tũrĩ ũndũ ũmwe, andũ akwa no ta andũ aku, na mbarathi ciakwa no ta mbarathi ciaku.” ⁵ No Jehoshafatu agĩcooka akĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Amba ũtuĩrie na ũmenye ũtaaro wa Jehova.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩcookanĩrĩa anabii hamwe, nao maarĩ anabii ta magana mana, akĩmooria atĩrĩ, “Thĩ ngahũũranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana ndigathĩ?”

Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Thĩ, nĩgũkorwo Jehova nĩekũneana itũũra rĩu moko-inĩ ma mũthamaki.”

⁷ Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa tũngĩtuĩria ũhoru kuuma kũrĩ we?”

⁸ Mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe ũrĩa ũngĩtũtuĩrĩa ũhoru kuuma kũrĩ Jehova, no nĩndĩmũthũire tondũ gũtirĩ hĩndĩ andathagĩra ũndũ mwega, no maũndũ mooru hĩndĩ ciothe. Nake nĩwe Mikaya mũrũ wa Imula.”

No Jehoshafatu agĩcookia atĩrĩ, “Mũthamaki ndagĩĩrwo nĩ kuuga ũguo.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩta ũmwe wa anene ake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndehera Mikaya mũrũ wa Imula narua.”

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda mehumbĩte nguo ciao cia ũthamaki na magaikarĩra itĩ ciao cia ũnene hau kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano, itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra rĩa Samaria, nao anabii othe maarĩ ho makĩratha me mbere yao. ¹¹ Na rĩrĩ, Zedekia mũrũ wa Kenaana nĩathondekete hĩa cia kĩgera, nake akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Ici nĩcio mũgatheecca Asuriata nacio nginya mũmaniine.’”

¹² Nao anabii acio angĩ othe maarathaga o ũndũ ũmwe, makoiga atĩrĩ, “Tharĩkĩra Ramothu-Gileadi na nĩũgũtooria, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki.”

¹³ Mũndũ ũrĩa watũmĩtwo ageete Mikaya akĩmwĩra ũũ, “Atĩrĩrĩ, anabii arĩa angĩ othe maarĩtie o ta mũndũ ũmwe, nao mararathĩra mũthamaki ũhootani. Reke kiugo gĩaku gĩtikanie na kĩa, na warie ũndũ mwega.”

¹⁴ Nowe Mikaya akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩ ngũmwĩra o ũrĩa Jehova ekũnjĩra.”

¹⁵ Hĩndĩ ĩrĩa aakinyire-rĩ, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Mikaya, tũthĩ tũkahũũranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana tũtigaathĩ?”

Nake Mikaya akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rĩtharĩkĩre na ũhootane, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki.”

¹⁶ Mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ maita maigana ngũtũũra ngwĩhĩtithagia ndũkae kũnjĩra ũhoru ũngĩ, tiga ũhoru wa ma thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Jehova?”

¹⁷ Nake Mikaya akīmūcookeria atĩrĩ, “Ndĩronire andũ a Isiraeli othe mahurunjũkĩire irĩma-inĩ ta ng’ondũ itarĩ na mūrĩithi, nake Jehova aroiga atĩrĩ, ‘Andũ aya matirĩ na mwathi. O mūdũ nĩarekwo ainũke gwake na thayũ.’”

¹⁸ Nake mūthamaki wa Isiraeli akĩĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩire atĩ ndarĩ hĩndĩ angĩndathĩra ũhoru mwega, tiga o ũrĩa mūũru?”

¹⁹ Mikaya agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ūndũ ūcio thikĩrĩria kiugo kĩa Jehova: Ndĩronire Jehova aikarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ūnene arĩ na mbūtũ yothe ya igūrũ irũgamĩe imũthiūrũkĩirie mwena wa ũrĩo na wa ūmotho. ²⁰ Nake Jehova akĩũria atĩrĩ, ‘Nũũ ūkũheenereria Ahabu nĩguo atharĩkĩre Ramothu-Gileadi, nĩgeetha athĩ agakuĩre kuo?’

“Ūmwe akiuga ũũ, na ũrĩa ūngĩ ũũ. ²¹ Marigĩrĩrio-inĩ roho ūmwe ūkiumĩra, ūkĩrũgama mbere ya Jehova, ūkiuga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ ngũmũheenereria.’

²² “Jehova akĩũria atĩrĩ, ‘Ūkũmũheenereria atĩa?’

“Naguo ūkiuga atĩrĩ, ‘Nĩgũthĩ ngũthĩ nduĩke roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii ake othe.’

“Jehova akiuga atĩrĩ, ‘Wee nĩũkũhota kũmũheenereria. Thiĩ ũgeeke ũguo.’

²³ “Nĩ ūndũ ūcio Jehova nĩekĩrĩte roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii aya aku othe. Jehova nĩagwathĩrĩrie mwanangĩko.”

²⁴ Hĩndĩ iyo Zedekia mūrũ wa Kenaana agĩkuhĩrĩria na akĩgũtha Mikaya rũhĩ rwa ũthiũ. Akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ roho wa Jehova aragereire kũ rĩrĩa aroimire kũrĩ nĩ, nĩguo aarie nawe?”

²⁵ Mikaya agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũkamenya mũthenya ũrĩa ũgaathĩ kwĩhitha kanyũmba ka na thĩinĩ.”

²⁶ Mūthamaki wa Isiraeli agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Oyai Mikaya mūmũcookie kũrĩ Amoni mwathi wa itũũra inene, na kũrĩ Joashu mūrũ wa mūthamaki, ²⁷ na muge atĩrĩ, ‘Mūthamaki ekuuga ũũ: Mūdũ ũyũ nĩaikio njeera na ndakaheo kĩndũ gĩa kũrĩa tiga mũgate na maaĩ, nginya rĩrĩa ngaacooka na thayũ.’”

²⁸ Mikaya akiuga atĩrĩ, “Ūngĩgaacooka na thayũ-rĩ, no gũtuĩkire atĩ Jehova ndaarĩtie na nĩ.” Agĩcookia akiuga atĩrĩ, “Iguai ũhoru wakwa, inyuĩ andũ aya inyuothel!”

Ahabu Kũũragĩrwo Ramothu-Gileadi

²⁹ Nĩ ūndũ ūcio mūthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mūthamaki wa Juda makĩambata nginya Ramothu-Gileadi. ³⁰ Nake mūthamaki wa Isiraeli akĩĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩngũtoonya mbaara-inĩ ndĩgarũrĩte ndikamenyeke, no wee wĩkĩre nguo cia ũthamaki.” Nĩ ūndũ ūcio mūthamaki wa Isiraeli akĩĩgarũra ndakamenyeke na agĩtoonya mbaara-inĩ.

³¹ Na rĩrĩ, mūthamaki wa Suriata nĩathĩte anene ake mĩrongo itatũ na eerĩ a ngaari cia ita, akoiga atĩrĩ, “Mũtikarũe na mūdũ o na ūmwe, mūnene kana mūnini, tiga o mūthamaki wa Isiraeli.” ³² Rĩrĩa anene a mbūtũ cia ngaari cia ita moonire Jehoshafatu magĩĩcĩria atĩrĩ, “Ti-itherũ ũyũ nĩwe mūthamaki wa Isiraeli” Nĩ ūndũ ūcio makĩgarũrũka mamũtharĩkĩre, no rĩrĩa Jehoshafatu aakaire-rĩ, ³³ anene acio a ngaari cia ita makĩona atĩ ūcio ti mūthamaki wa Isiraeli, magĩtiga kũmũingatithia.

³⁴ No mūdũ ūmwe akĩgeeta ũta wake, agĩkia mũguĩ o ro ũguo, naguo ūkĩratha mūthamaki wa Isiraeli o gatagatĩ-inĩ ka magathĩkanĩrio ma nguo yake ya mbaara. Nake mūthamaki akĩĩra mūtwarithia wa ngaari yake ya ita atĩrĩ, “Garũra ngaari ūndute mbaara-inĩ. Nĩndagurario.” ³⁵ Nayo mbaara ikĩneneha, igĩthĩ na mbere mũthenya wothe, nake mūthamaki agĩkara anyiitĩrĩrwo ngaari-inĩ yake ya ita ang’etheire Asuriata. Nayo thakame ikiura kuuma kĩronda gĩake hau aagurarĩtio, igĩitika ngaari-inĩ ya ita, na hwaĩ-inĩ ūcio agĩkua. ³⁶ Riũa rĩgĩthũa, gũkĩanĩrĩrwo kũrĩ mbūtũ cia ita, ikĩrwo atĩrĩ, “O mūdũ nĩainũke itũũra rĩake; o mūdũ nĩacooke bũrũri wake!”

³⁷ Nĩ ūndũ ūcio mūthamaki wa Isiraeli agĩkua na agĩtwarwo Samaria, makĩmũthika kuo. ³⁸ Nao magĩthambĩria ngaari iyo ya ita karia-inĩ ga Samaria, (harĩa maraya meethambagĩra), nacio ngui igĩcũna thakame yake, o ta ũrĩa kiugo kĩa Jehova kĩoigĩte.

³⁹ Namo maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Ahabu, hamwe na maũndũ marĩa we eekire, na nyũmba ya ũthamaki irĩa aakithirie na ikĩgemio na mĩguongo, o na matũũra

marĩa airigire na thingo cia hinya, githĩ maũndũ macio matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Isiraeli? ⁴⁰ Ahabu akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Ahazia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Jehoshafatu Mũthamaki wa Juda

⁴¹ Jehoshafatu mũrũ wa Asa aatuĩkire mũthamaki wa Juda mwaka-inĩ wa ĩna wa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli. ⁴² Jehoshafatu aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano. Nyina eetagwo Azuba mwarĩ wa Shilihi. ⁴³ No maũndũ-inĩ mothe, aarũmĩrĩre mĩthĩire ya ithe Asa na ndarĩ hĩndĩ aatiganire nayo; nĩekire maũndũ marĩa magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova. O na kũrĩ ũguo-rĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo, nao andũ magĩthĩ na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo. ⁴⁴ Ningĩ Jehoshafatu magĩikara marĩ na thayũ na mũthamaki wa Isiraeli.

⁴⁵ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoshafatu, na maũndũ marĩa aahingirie, o na ũhootani wake mbaara-inĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma athamaki a Juda? ⁴⁶ Nake akĩniina bũrũri-inĩ arũme arĩa maahũũraga ũmaraya na arũme arĩa angĩ mahooero-inĩ, arĩa maatigaire kuo kuuma hĩndĩ ya ũthamaki wa ithe Asa. ⁴⁷ Hĩndĩ ĩyo gũtiarĩ mũthamaki Edomu; mũnini wa mũthamaki nĩwe waathanaga.

⁴⁸ Nake Jehoshafatu nĩakire marikabu nyingĩ cia wonjoria, cia gũthĩ kũgĩra thahabu Ofiri, no itiigana gũthĩ, tondũ nĩcioinĩkangĩre kũu Ezioni-Geberi. ⁴⁹ Hĩndĩ ĩyo Ahazia mũrũ wa Ahabu akĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Itĩkĩria andũ akwa matherere hamwe na andũ aku,” nowe Jehoshafatu akĩrega.

⁵⁰ Nake Jehoshafatu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao itũũra-inĩ rĩa ithe Daudi. Nake mũriũ Jehoramu agĩthamaka ithenya rĩake.

Ahazia Mũthamaki wa Isiraeli

⁵¹ Ahazia mũrũ wa Ahabu aatuĩkire mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria mwaka-inĩ wa ikũmi na mũgwanja wa Jehoshafatu, mũthamaki wa Juda, nake agĩthamakĩra Isiraeli mĩaka ĩrĩ. ⁵² Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, tondũ nĩarũmĩrĩre mĩthĩire ya ithe na nyina na mĩthĩire ya Jeroboamu mũrũ wa Nebati, ũrĩa watũmire Isiraeli mehie. ⁵³ Nake agĩtungatĩra Baali, akĩmĩnamĩrĩra akĩmĩhooya, na akĩrakaria Jehova Ngai wa Isiraeli o ta ũrĩa ithe eekĩte.

IBUKU RĨA KEERĨ RĨA ATHAMAKI

Jehova Gũtuĩra Ahazia Ciira

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gĩkuũ kĩa Ahabu, andũ a Moabi makĩrega gwathĩkĩra Isiraeli.

² Na rĩrĩ, Ahazia nĩagwĩte kuuma ndirica-inĩ ya nyũmba yake ya igũrũ kũu Samaria, akagurario. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma andũ, akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩi mũkoorie Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi, kana hihi nĩngũhona nguraro ici.”

³ No mũraika wa Jehova akĩĩra Elija ũrĩa Mũtishibi atĩrĩ, “Ambata, ũthĩĩ ũtũngane na andũ acio matũmĩtwo nĩ mũthamaki wa Samaria, ũmoorie atĩrĩ, ‘Nĩ Ngai gũtarĩ thĩĩnĩ wa Isiraeli nĩguo mũthĩĩ mũkahooe ũhoro kuuma kũrĩ Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi?’

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga ũũ: ‘Ndũkuuma gĩtanda-inĩ hau ũkomete. Ti-itherũ nĩũgũkua!’” Nĩ ũndũ ũcio Elija agĩthĩĩ.

⁵ Rĩrĩa andũ acio maatũmĩtwo maacookire kũrĩ mũthamaki, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũma mũcooke?”

⁶ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ harĩ na mũndũ ũũkire gũtũtũnga, aatwĩra atĩrĩ, ‘Cookai kũrĩ mũthamaki ũrĩa ũmũtũmĩte, mũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekũũria atĩrĩ: Nĩ Ngai gũtarĩ thĩĩnĩ wa Isiraeli nĩguo ũtũme andũ makahooe ũhoro kuuma kũrĩ Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi? Nĩ ũndũ ũcio ndũkuuma gĩtanda-inĩ hau ũkomete. Ti-itherũ nĩũgũkua!’”

⁷ Nake mũthamaki akĩmooria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio ũũkire kũmũtũnga na aamwĩra ũguo-rĩ, ekũhaanaga atĩa?”

⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ mũndũ wĩhumbĩte nguo ya guoya, na akeoha mũcibi wa ngoothi njohero.”

Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ũcio oima Elija ũrĩa Mũtishibi.”

⁹ Nake agĩtũmĩra Elija mũnene wa thigari arĩ na gĩkundi gĩake kĩa andũ mĩrongo ĩtano; mũnene ũcio akĩambata kũrĩ Elija, ũrĩa waikarĩte gacũmbĩrĩ ga kĩrĩma, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũndũ wa Ngai, mũthamaki ekuuga atĩrĩ, ‘Ikũrũka!’”

¹⁰ Nake Elija agĩcookeria mũnene ũcio atĩrĩ, “Akorwo ndĩ mũndũ wa Ngai-rĩ, mwaki nĩũikũrũke uume igũrũ, ũgũcine hamwe na andũ aya aku mĩrongo ĩtano!” Hĩndĩ o ĩyo mwaki ũgĩkũrũka kuuma igũrũ, ũgĩcina mũnene ũcio hamwe na andũ ake.

¹¹ Ningĩ mũthamaki agĩtũmĩra Elija mũnene ũngĩ wa thigari arĩ na andũ ake mĩrongo ĩtano. Nake mũnene ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũndũ wa Ngai, mũthamaki ekuuga atĩrĩ, ‘Ikũrũka narua!’”

¹² Nake Elija akĩmũcookeria atĩrĩ, “Akorwo ndĩ mũndũ wa Ngai-rĩ, mwaki nĩũikũrũke uume igũrũ, ũgũcine hamwe na andũ aya aku mĩrongo ĩtano!” Hĩndĩ ĩyo mwaki wa Ngai ũgĩkũrũka kuuma igũrũ, ũgĩcina mũnene ũcio hamwe na andũ ake mĩrongo ĩtano.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩtũma mũnene wa gatatũ na andũ ake mĩrongo ĩtano. Mũnene ũcio wa gatatũ akĩambata, agĩturia ndu mbere ya Elija. Akĩmũthaitha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũndũ wa Ngai, reke muoyo wakwa na wa andũ aya mĩrongo ĩtano wonwo ũrĩ kĩndũ kĩrĩ bata nĩwe, ithuĩ ndungata ciaku! ¹⁴Kĩone, mwaki nĩũikũrũkĩte kuuma igũrũ, na ũgacina anene acio eerĩ a mbere hamwe na andũ ao. No rĩrĩ, reke muoyo wakwa wonwo ũrĩ kĩndũ kĩrĩ bata nĩwe!”

¹⁵ Nake mũraika wa Jehova akĩĩra Elija atĩrĩ, “Ikũrũkania hamwe nake, na ndũkamwĩtigĩre.” Nĩ ũndũ ũcio Elija agĩũkĩra, agĩkũrũkania nake nginya kũrĩ mũthamaki.

¹⁶ Nake akĩĩra mũthamaki atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Nĩ Ngai gũtarĩ thĩĩnĩ wa Isiraeli wa kũhooywo ũhoro nĩwe, atĩ nĩkĩo ũgũtũma andũ makahooe ũhoro kũrĩ Baali-Zebubu, ngai ya Ekironi? Tondũ nĩwĩkĩte ũguo-rĩ, ndũrĩ hĩndĩ ũkoima gĩtanda-inĩ kũu ũkomeire. Ti-itherũ nĩũgũkua!” ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio agĩkua, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elija.

Na tondũ Ahazia ndaarĩ na mwana wa kahĩ-rĩ, Joramu nĩwe watuĩkire mũthamaki ithenya rĩake mwaka-inĩ wa keerĩ wa Jehoramu mūrũ wa Jehoshafatu mũthamaki wa Juda. ¹⁸ Maũndũ marĩa mangĩ mothe makoniĩ wathani wa Ahazia, na marĩa eekire-rĩ, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma ihinda rĩa athamaki a Isiraeli?

2

Elia Gũtwarwo Igũrũ

¹ Hĩndĩ rĩa Jehova aarĩ hakuhĩ kuoya Elia amũtware igũrũ arĩ thĩinĩ wa kĩhuhũkanio kĩa rūhuho-rĩ, Elia na Elisha maarĩ njĩra-inĩ makiuma Giligali. ² Nake Elia akĩra Elisha atĩrĩ, “Ikara haha; tondũ Jehova nĩandũmĩte thĩ Betheli.”*

Nowe Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo na o ta ũrĩa ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio magĩkũrũka magĩthĩ Betheli.

³ Hĩndĩ iyo thiritũ ya anabii a kũu Betheli magĩũka kũrĩ Elisha, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũmenyete atĩ Jehova nĩekuoya mwathi waku amweherie harĩwe ũmũthĩ?”

Nake Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩi nĩnjũũ, no mũtikaarie ũhoru ũcio.”

⁴ Ningĩ Elia akĩmwĩra atĩrĩ, “Elisha, ikara haha; tondũ Jehova nĩandũmĩte thĩ Jeriko.”

Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo na o ta ũrĩa wee ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩ Jeriko.

⁵ Nao andũ a thiritũ ya anabii a kũu Jeriko magĩkora Elisha makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũmenyete atĩ Jehova nĩekuoya mwathi waku amweherie harĩwe ũmũthĩ?”

Nake Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩi nĩnjũũ, no mũtikaarie ũhoru ũcio.”

⁶ Ningĩ Elia akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikara haha, tondũ Jehova nĩandũmĩte thĩ Jorodani.”

Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, na o ta ũrĩa wee ũtũũraga muoyo-rĩ, nĩ ndigũgũtiga.” Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, o eerĩ magĩthĩ na mbere na rũgendo.

⁷ Nao andũ mĩrongo ĩtano a thiritũ ya anabii magĩthĩ makĩrũgama haraaya, marorete harĩa Elia na Elisha maarũngĩ, hau rūũ-inĩ rwa Jorodani. ⁸ Nake Elia akĩruta nguo yake ya igũrũ, akĩmĩkũnja, akĩgũtha maaĩ nayo. Namo maaĩ makĩgayũkana mwena wa ũrĩo na wa ũmotho, nao eerĩ makĩringĩra thĩ nyũmũ.

⁹ Rĩrĩa maarĩkirie kũringa-rĩ, Elia akĩra Elisha atĩrĩ, “Njĩra atĩrĩ, nĩatĩa ingĩgwĩkĩra itaaneherio harĩwe?”

Nake Elisha akĩmũcokeria atĩrĩ, “Ngwenda kũgaya hinya wa roho waku maita meerĩ.”

¹⁰ Nake Elia akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ũcio wahooya nĩ ũndũ mũritũ, no rĩrĩ, wanyona ngĩeherio harĩwe-rĩ, nĩgũtũũka waku, no Waga kũnyona ndũgũtũũka waku.”

¹¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa maatwaranĩte makĩaragia, o rĩmwe ngaari yarĩrĩmbũkaga mwaki na mbarathi ciarĩrĩmbũkaga mwaki ikiumĩra na ikĩmatigithũkania eerĩ, na Elia akĩambata igũrũ arĩ thĩinĩ wa kĩhuhũkanio kĩa rūhuho. ¹² Elisha ona ũguo agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Ũũi baba-ĩ! Ũũi baba-ĩ! Ngaari cia ita na ahaici a mbarathi a Isiraeli!” Nake Elisha ndaacookire kũmuona rĩngĩ. Hĩndĩ iyo akĩaũra nguo ciake, agĩcitembũranga.

¹³ Nake akĩoya nguo ya igũrũ rĩa yagwĩte kuuma harĩ Elia na agĩthĩ akĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Jorodani. ¹⁴ Ningĩ akĩoya nguo iyo ya igũrũ yagwĩte ĩkoima harĩ Elia, akĩgũtha maaĩ nayo. Akĩũria atĩrĩ, “Rĩu akĩrĩ ha Jehova, Ngai wa Elia?” Na rĩrĩa aagũthire maaĩ, makĩgayũkana maita meerĩ mwena wa ũrĩo na mwena wa ũmotho, nake akĩringa.

¹⁵ Andũ a thiritũ ya anabii kuuma Jeriko arĩa maacũthĩrĩrie makiuga atĩrĩ, “Roho wa Elia rĩu ũrĩ igũrũ rĩa Elisha.” Nao magĩthĩ kũmũtũnga, makĩnamĩrĩra thĩ mbere yake.

¹⁶ Nao makiuga atĩrĩ, “Ta kĩrore, ithuĩ ndungata ciaku tũrĩ na andũ marĩ hinya mĩrongo ĩtano. Metĩkirie mathĩ magacarie mwathi waku. No gũkorwo Roho wa Jehova amuoire aamũtwara kĩrĩma-inĩ kana gĩtuamba-inĩ.”

Nake Elisha akĩmacookeria atĩrĩ, “Aca, tigai kũmatũma.”

* 2:2 Betheli rĩarĩ itũũra rĩarĩ ngumo mũno Isiraeli, o na hĩndĩ ya Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu (Kĩam 12:8; 28:10-22; 35:1-5).

¹⁷ No makĩmũringĩrĩria o nginya agĩconoka, akĩremwo nĩ kũrega. Nĩ ũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Matũmei.” Nao magĩtũma andũ mĩrongo itano, arĩa maamwethire mĩthenya itatũ, no matiigana kũmuona. ¹⁸ Na rĩrĩa maacookire kũrĩ Elisha, ũrĩa waikaraga Jeriko, akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ ndiamwĩrire mĩtigathiĩ?”

Maaĩ Kũhonio

¹⁹ Andũ a itũũra rĩu inene makĩira Elisha atĩrĩ, “Mwathi witũ, itũũra rĩrĩ rĩrĩ handũ hega, o ta ũrĩa ũreyonera, no maaĩ marĩo nĩ marũrũ, naguo bũrũri ndũgiaga kĩndũ.”

²⁰ Nake akiuga atĩrĩ, “Ndeherai mbakũri njerũ, na mũmĩkĩre cumbĩ.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmũrehere.

²¹ Nake agĩthĩ gĩthima-inĩ, agĩkia cumbĩ maaĩ-inĩ, akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ, ‘Nĩndathondeka maaĩ maya. Matigacooka kũrehe gĩkuũ kana matũme bũrũri wage kũgĩa kĩndũ rĩngĩ.’” ²² Namo maaĩ macio matũire marĩ mega nginya ũmũthĩ, kũringana na kiugu kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elisha.

Elisha Kũnyũrũrio

²³ Nake Elisha akiuma kũu, agĩthĩ Betheli. Na rĩrĩa aarĩ njĩra-inĩ agĩthĩ-rĩ, imwana imwe ikiuma itũũra-inĩ, ikĩmũnyũrũria, ikiuga atĩrĩ, “Ambata nakũu, wee kĩhara gĩkĩ! Ambata nakũu, wee kĩhara gĩkĩ!” ²⁴ Nake akĩhũgũra, agĩcirora, agĩciruma na kĩrumi rĩitwa-inĩ rĩa Jehova. Nacio nduba igĩrĩ ikiuma gĩthaka-inĩ, igĩtambuura imwana mĩrongo ĩna na igĩrĩ ciacio. ²⁵ Nake agĩthĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli, na kuuma kũu agĩcoka Samaria.

3

Moabi Kũregana na Watho

¹ Na rĩrĩ, Joramu mũrũ wa Ahabu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa Jehoshafatu, mũthamaki wa Juda, nake agĩathana mĩaka ikũmi na ĩĩrĩ. ² Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa ithe na nyina meekite. We nĩheririe ihiga rĩrĩa rĩamũrĩrwo Baali rĩrĩa rĩakĩtwo nĩ ithe. ³ No rĩrĩ, nĩarũmĩrĩre mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa eehirie na agĩtũma andũ a Isiraeli o nao meehie, na ndaigana kũmatiga.

⁴ Na rĩrĩ, Mesha mũthamaki wa Moabi nĩarĩithagia ng’onde na nĩarĩ atwaragĩre mũthamaki wa Isiraeli tũtũrũme 100,000 na guoya wa ndũrũme 100,000. ⁵ No rĩrĩa Ahabu aakuire, mũthamaki wa Moabi akĩremera mũthamaki wa Isiraeli. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio ihinda rĩu Mũthamaki Joramu, akiuma Samaria na agĩcoka nĩrĩria andũ a Isiraeli othe. ⁷ Ningĩ agĩtũmĩra Jehoshafatu mũthamaki wa Juda ndũmĩrĩri ĩno: “Mũthamaki wa Moabi nĩanjũkĩrĩre akanemera. Nĩũgũthĩ na nĩ tũkahũũrane na Moabi?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ī, nĩngũthĩ nawe, nĩ nawe tũrĩ ũndũ ũmwe, andũ akwa no ta andũ aku, na mbarathi ciakwa no ta mbarathi ciaku.”

⁸ Jehoshafatu akĩmũũria atĩrĩ, “Tũkũgera njĩra ĩrĩkũ tũkamatharĩkĩre?”

Joramu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũkũgera njĩra ya werũ-inĩ wa Edomu.”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akiumagara, marĩ na mũthamaki wa Juda, na wa Edomu.* Thuutha wa gũthiũrũrũka mĩthenya mũgwanja-rĩ, thigari itiarĩ na maaĩ ma kũnyua kana maaĩ ma nyamũ iria maarĩ nacio.

¹⁰ Mũthamaki wa Isiraeli akĩũria atĩrĩ, “Ūũ nĩatĩa! Kaĩ Jehova atwĩtite tũrĩ athamaki atatũ hamwe nĩgeetha atũneane kũrĩ Moabi?”

¹¹ Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa ũngĩtũ-tũrĩria ũhoro harĩ Jehova?”

Nake mũtongoria ũmwe wa mũthamaki wa Isiraeli agĩcokia atĩrĩ, “Elisha mũrũ wa Shafatu arĩ gũkũ. Nĩwe waitagĩrĩria Elija maaĩ moko.”

* 3:9 Mũthamaki wa Edomu aamũrĩtwo nĩ Jehoshafatu arũgamĩrĩre Edomu nĩgũkorwo yarĩ rungu rwa Juda.

¹² Jehoshafatu akiuga atĩrĩ, “Kiugo kĩa Jehova kĩrĩ hamwe nake.” Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli marĩ na Jehoshafatu na mũthamaki wa Edomu magĩikũrũka kũrĩ Elisha.

¹³ Elisha akĩĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Ndĩ na ũhoro ũrĩkũ nawe? Thiĩ kũrĩ anabii a thoguo na anabii a nyũkwa.”

Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, tũtingĩthiĩ nĩ ũndũ nĩ Jehova ũtũtĩte ithuĩ athamaki atatũ nĩguo atũneane kũrĩ Moabi.”

¹⁴ Elisha akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe atũũraga muoyo, ũrĩa nĩ ndungatagĩra, tĩa nĩ ũndũ wa gũconokera Jehoshafatu mũthamaki wa Juda-rĩ, nĩ ndingĩakwĩhũgũrĩra o na kana nyone ta wĩ ho. ¹⁵ No rĩrĩ, ndeherai mũhũuri wa kĩnanda kĩa mũgeeto.”

O rĩrĩa mũhũuri wa kĩnanda aahũraga-rĩ, guoko kwa Jehova gũkĩgĩa igũrũ rĩa Elisha ¹⁶ nake akiuga atĩrĩ, “Ŭũ nĩguo Jehova ekuuga: Enjai mĩtaro iĩyũre gĩtuamba gĩkĩ. ¹⁷ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga ũũ: Mũtikuona rũhuho kana mbura, no rĩrĩ, gĩtuamba gĩkĩ nĩgĩkũiyũra maaĩ, na inyuĩ, na ng’ombe cianyu na nyamũ icio ingĩ cianyu mũmanyue. ¹⁸ Ŭndũ ũyũ nĩ mũhũthũ maitho-inĩ ma Jehova; na ningĩ nĩekũneana Moabi moko-inĩ manyu. ¹⁹ Nĩmũkang’aũrania itũũra rĩothe rĩirigĩrwo na rũthingo rwa hinya, na itũũra rĩothe inene. Nĩmũgatema mũtĩ wotho mweya, na mũthike ithima ciothe, na mũthũkangie mĩgũnda yotho mĩega na mahiga.”

²⁰ Rũciinĩ rũrũ rũngĩ, ta ihinda rĩrĩa rĩrutagwo igongona, maaĩ magĩtherera kuuma mwena wa Edomu! Naguo bũrũri ũcio ũkĩiyũra maaĩ.

²¹ Na rĩrĩ, andũ a Moabi othe nĩmaiguĩte atĩ athamaki acio nĩmokĩte kũrĩa nao; nĩ ũndũ ũcio mũndũ mũrũme wotho, mwĩthĩ na mũkũrũ, ũrĩa ũngĩahotire gũkuua indo cia mbaara, agĩtuo na makĩigwo mũhaka-inĩ. ²² Rĩrĩa mookĩrĩre rũciinĩ tene-rĩ, riũa nĩrĩarĩte maaĩ-inĩ macio igũrũ. Andũ a Moabi marĩ mũrĩmo ũrĩa ũngĩ makĩona maaĩ maarĩ matune ta thakame. ²³ Nao makĩirana atĩrĩ, “Iĩrĩa nĩ thakame! Athamaki acio no nginya makorwo nĩmarũite na makoaragana o ene. Andũ a Moabi, nĩtũthiĩ tũgatahe indo!”

²⁴ No rĩrĩa andũ a Moabi mookire kũu kambĩ-inĩ cia Isiraeli-rĩ, Isiraeli makĩarahũka na makĩhũũrana nao o nginya andũ a Moabi makĩũra. Nao andũ a Isiraeli magĩtharĩkĩra bũrũri ũcio na makĩũraga andũ a Moabi. ²⁵ Nao makĩananga matũũra, na o mũndũ agĩkia ihiga mũgũnda-inĩ wotho ũrĩa warĩ mweya, o nginya ikĩiyũra mahiga. Ningĩ magĩthika ithima ciothe, na magĩtema mũtĩ o wotho mweya. Itũũra rĩa Kiriharesethu no rĩo rĩatigarire rĩtarĩ imomore mahiga, no arũme maarĩ na igũtha o narĩo makĩrĩrigiicĩria, makĩrĩtharĩkĩra.

²⁶ Rĩrĩa mũthamaki wa Moabi onire atĩ mbaara nĩyamũhatĩrĩria-rĩ, agĩthiĩ na andũ magana mũgwanja marĩ na hiũ cia njora makarũe na mũthamaki wa Edomu, no matiahotire. ²⁷ Hĩndĩ iyo akĩoya mũriũ wake wa irigithathi, o we ũrĩa ũngĩathamakire ithenya rĩake, akĩmũruta arĩ igongona igũrũ rĩa rũthingo rwa itũũra rĩu inene. Nao andũ a Isiraeli makĩrakara mũno; makĩmweherera, magĩcooka bũrũri wao.

4

Maguta ma Mũtumia wa Ndigwa

¹ Na rĩrĩ, mũtumia wa mũndũ ũmwe wa thiritũ ya anabii agĩkaĩra Elisha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndungata yaku, mũthuuri wakwa, nĩakuĩte, na wee nĩũũ atĩ araarĩ mwĩtigĩrĩ Jehova. No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa araarĩ na thiirĩ wake nĩarooka kũiyĩra tũmwana twakwa tweerĩ tũtũke ngombo ciake.”

² Elisha akĩmũũria atĩrĩ, “Ingĩhota gũgũteithia atĩa? Ta njĩra atĩrĩ, nĩ kĩ ũrĩ nakĩo nyũmba gwaku?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndungata yaku ndĩrĩ na kĩndũ o nakĩ, tĩa o tũguta tũnini.”

³ Elisha akiuga atĩrĩ, “Thiĩ kũrĩ andũ a itũũra rĩaku othe ũhooe ndigithũ itarĩ kĩndũ. Ŭhooe ndigithũ nyingĩ. ⁴ Ŭcooke ũtoonye nyũmba yaku thĩnĩ hamwe na ariũ aku, na

ũhinge mŭrango. Ũitĩrĩre maguta ndigithũ-inĩ icio ciothe, na o ĩrĩa ya iyũra ũkamĩga mwenā-inĩ.”

⁵ Nake akĩmũtiga, na thuutha ũcio mũtumia ũcio akĩĩhingĩra nyũmba hamwe na ariũ ake. Nao makamũrehagĩra ndigithũ, nake agĩthĩĩ na mbere gũitĩrĩra maguta. ⁶ Rĩrĩa ndigithũ ciothe ciaiyũrĩre, akĩĩra mũriũ atĩrĩ, “Ndehere ndigithũ ĩngĩ.”

No mũriũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Hatĩrĩ ndigithũ ĩngĩ ĩtigarĩte.” Namo maguta magĩthira.

⁷ Agĩthĩĩ akĩĩra mũndũ wa Ngai ũhoro ũcio, nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ wendie maguta ũrĩhe mathĩĩrĩ maku. We na ariũ aku-rĩ, mũtũũrio nĩ kĩrĩa gĩgũtigara.”

Mũriũ wa Mũshunami Kũriũkio

⁸ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Elisha agĩthĩĩ Shunemu, na kũu nĩ kwarĩ na mũtumia warĩ mũtongu, ũrĩa wamũringĩrĩrie mathĩĩ gwake akarĩe irio. Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa rĩothe aahĩtũkagĩra hau nĩatoonyaga kuo akarĩa irio. ⁹ Mũtumia ũcio akĩĩra mũthuuriwe atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ mũndũ ũyũ ũhĩtũkagĩra gũkũ gwitũ kaingĩ nĩ mũndũ mũtheru wa Ngai. ¹⁰ Reke twake kanyũmba kanini nyũmba-igũrũ na tũige gĩtanda, na metha, na gĩtĩ, na tawa nĩ ũndũ wake. Nĩgeetha aikarage ho rĩrĩa ooka gũkũ gwitũ.”

¹¹ Mũthenya ũmwe rĩrĩa Elisha ookire-rĩ, akĩambata kanyũmba-inĩ gake na agĩkoma kuo. ¹² Akĩĩra Gehazi ndungata yake atĩrĩ, “Ĩta mũtumia ũcio Mũshunami.” Nĩ ũndũ ũcio akĩmwĩta nake akĩrũgama mbere yake. ¹³ Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩra mũtumia ũcio atĩrĩ, ‘Nĩwĩthĩnĩtie mũno nĩ ũndũ witũ. Na rĩrĩ, ũngĩenda gwĩkĩrwo atĩa? No tũkwarĩrĩrie harĩ mũthamaki kana harĩ mũnene wa mbũtũ ya ita?’”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ndĩrĩ na thĩĩna, ndũũranagia na andũ aitũ.”

¹⁴ Nĩngĩ Elisha akĩũria Gehazi atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ angĩkĩrwo atĩa?”

Gehazi akiuga atĩrĩ, “Ndarĩ mwana wa kahĩĩ, na mũthuuriwe nĩ mũkũrũ.”

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Elisha akiuga atĩrĩ, “Mwĩte.” Nĩ ũndũ ũcio Gehazi akĩmwĩta, nake mũtumia ũcio akĩrũgama mũromo-inĩ. ¹⁶ Nake Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩhinda ta rĩrĩ mwaka ũyũ ũgũũka-rĩ, nĩũkanyĩta mwana waku wa kahĩĩ na moko maku.”

Nake akĩrega, akiuga atĩrĩ, “Aca, mwathi wakwa, tiga kũheenĩa ndungata yaku, wee mũndũ wa Ngai!”

¹⁷ No rĩrĩ, mũtumia ũcio akĩgĩa nda, na mwaka ũcio ũngĩ ihinda o ta rĩu agĩciara kahĩĩ, o ta ũrĩa Elisha aamwĩrĩte.

¹⁸ Mwana ũcio agĩkũra, na mũthenya ũmwe akĩumagara, agĩthĩĩ kũrĩ ithe, ũrĩa warĩ hamwe na agethi. ¹⁹ Nake akĩĩra ithe atĩrĩ, “Wũĩ mũtwe-ĩ! Wũĩ mũtwe-ĩ!”

Nake ithe akĩĩra ndungata atĩrĩ, “Mũkuue ũmũtwarĩre nyina.” ²⁰ Na thuutha wa ndungata kũmũkuua na kũmũtwarĩra nyina-rĩ, mwana ũcio agĩkara magũrũ-inĩ ma nyina nginya mĩaraho, agĩcooka agĩkua. ²¹ Nyina agĩthĩĩ, akĩmũkomia ũrĩrĩ-inĩ wa mũndũ wa Ngai, agĩcooka akĩhinga mŭrango, agĩthĩĩ.

²² Nake agĩta mũthuuriwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndagũthaitha ũndũmĩre ndungata ĩmwe na ndigiri, nĩguo thĩĩ kũrĩ mũndũ wa Ngai na ihenya na njooke.”

²³ Nake akĩmũũria atĩrĩ, “Ũgũthĩĩ kũrĩ we ũmũthĩ nĩkĩ, na ti Karũgamo ka Mweri kana Thabatũ?”

Nake akiuga atĩrĩ, “Hatĩrĩ na thĩĩna.”

²⁴ Agĩtandĩka ndigiri, na akĩĩra ndungata yake atĩrĩ, “Teng’eria ndigiri, na ndũgaathĩĩ kahora tiga ngwĩrĩre.” ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio akĩambĩrĩria rũgendo, agĩkinya kũrĩ mũndũ wa Ngai Kĩrĩma-inĩ gĩa Karimeli.

Nake mũndũ wa Ngai rĩrĩa aamuonire arĩ o haraihu akĩĩra ndungata yake Gehazi atĩrĩ, “Ta cũthĩrĩria! Ũũrĩa nĩ mũtumia ũrĩa Mũshunami! ²⁶ Hanyũka ũmũtũnge na ũmũũrie atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ mwega? ĩ mũthuuri waku no mwega? Mwana waku no mwega?’”

Nake mũtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maũndũ mothe nĩ mega.”

²⁷ Mũtumia ũcio aakinya harĩ mũndũ wa Ngai kĩrĩma-inĩ, akĩmũnyĩta magũrũ. Nake Gehazi agĩũka kũmweheria, no mũndũ wa Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, “Tigana nake! Arĩ na ruo

rūnene mūno ngoro, no Jehova nīahithīte ūhoro ūyū akaaga kūūmenyithia gītūmi kīa guo.”

²⁸ Nake mūtumia ūcio akīmūūria atīrī, “Wee mwathi wakwa, nīndakūūrītie ūhe kahīi? Githī ndiakwīrire, ‘Ndūkarahūre mwīhoko wakwa?’”

²⁹ Nake Elisha akīira Gehazi atīrī, “Wīohe mūcibi njohero na ūkuue rūthanju rwakwa na guoko, ūhanyūke. Ūngīcemanīa na mūdū o wothē ndūkamūgeithie, na mūdū o wothē angīkūgeithia ndūkamūcookerie. Ūthī ūīgīrīre rūthanju rwakwa ūthiū-inī wa kamwana kau.”

³⁰ Nowe nyina wa mwana akiuga atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūrāga muoyo, na o ta ūrīa wee ūtūūrāga muoyo-rī, nīi ndigūgūtiga.” Nī ūndū ūcio Elisha agīūkīra, akīmūrūmīrīra.

³¹ Na rīrī, Gehazi agīthī arī mbere yao, akīgīrīra rūthanju ūthiū-inī wa kahīi kau, no gatiagambire kana kwīnyagunya. Nī ūndū ūcio Gehazi akīhūndūka agatūnge Elisha, na akīmwīra atīrī, “Kamwana gatiinokīra.”

³² Rīrīa Elisha aakinyire nyūmba, agīkora kamwana gakomete gītanda-inī gīake karī gakuū. ³³ Nake agītoonya thīinī, akīhingīra na mūrango marī o eerī nako, akīhooya Jehova. ³⁴ Ningī akīhaica ūrīrī, agīkomera kamwana kau, kanua gwa kanua, maitho kwa maitho, na moko kwa moko. Na rīrīa eetambūrūkītie igūrū rīako, mwīrī wa kamwana kau ūkīgīa ūrugārī. ³⁵ Nake Elisha agīūkīra, akīehera, akīūrūūranga kanyūmba thīinī, agīcooka gītanda-inī, agītambūrūkīa rīngī igūrū rīako. Kamwana kau gagīathimūra maita mūgwanja, na gakīhingūra maitho.

³⁶ Nake Elisha agīta Gehazi, akīmwīra atīrī, “Īta mūtumia ūcio Mūshunami.” Nake akīmwīta. Rīrīa mūtumia ookire-rī, Elisha akīmwīra atīrī, “Oya mūrūguo.” ³⁷ Nake agītoonya, akīgūithia thī magūrū-inī make, akīinamia ūthiū thī. Agīcooka akīoya mwana wake, akiuma.

Gīkuū Nyūngū-inī

³⁸ Nake Elisha agīcooka Giligali, nakuo kūu būrūri-inī ūcio nī kwarī na ng’aragu. Rīrīa thiritū ya anabii yacemanagia nake, akīira ndungata yake atīrī, “Hagīra nyūngū nene ūrugīre andū aya irio.”

³⁹ Hīndī ūyo ūmwe wa anabii agīthī mūgūnda gwetha nyeni, agīkora rūūngū rwa gīthaka. Agītua maciaro maruo, akīmaiūrīa ruuno-inī rwa nguoyake ya igūrū. Acooka akīmatinangīria nyūngū-inī ūyo yarugaga irio, o na gūtūika gūtīrī mūdū wamenyire ciarī kīi. ⁴⁰ Andū acio makīhūrīrwo irio icio, no rīrīa maambīrīrie gūcirīa-rī, magīkaya makiuga atīrī, “Wūi mūdū wa Ngai, nyūngū-inī īno he na gīkuū!” Nao makīremwo nī gūcirīa.

⁴¹ Nake Elisha akiuga atīrī, “Rehei mūtu.” Nake akīwīkīra nyūngū-inī ūyo, akiuga atīrī, “Īhūrīra andū marīe.” Na hakīaga kīndū kīngīmathūkīa irio-inī icio.

Elisha kūhe Andū Igana Rīmwe Irio

⁴² Na rīrī, hagīuka mūdū oimīte Baali-Shalisha, akīrehera mūdū wa Ngai mīgate mīrongo īrī ya cairi, īrīa yarugītwo na maciaro ma mbere ma ngano, na igira cia ngano ya mūgethano. Nake Elisha akīmwīra atīrī, “Mīnengere andū marīe.”

⁴³ Nayo ndungata yake īkīmūūria atīrī, “Ndaahota atīa kūhe andū igana rīmwe mīgate īno?”

No Elisha akīmūcookeria atīrī, “Mīnengere andū marīe. Nīgūkorwo Jehova ekuuga ūū: ‘Mekūrīa na matigie.’” ⁴⁴ Nake akīnengera andū, makīrīa na īgītigara, kūringana na kiugo kīa Jehova.

5

Naamani Kūhonio Mangū

¹ Na rīrī, Naamani aarī mūnene wa mbūtū cia ita cia mūthamaki wa Suriata. Aarī mūdū mūnene maitho-inī ma mwathi wake na aarī mūdū watīkīte mūno, tondū

Jehova nīamūhūthīrīte kūhe andū a Suriata ūhootani. Aarī mūthigari njamba, no aarī na mangū.

² Na rīrī, mbūtū cia Suriata nīciathiite nja na igataha mūrītu mūnini kuuma Isiraeli, nake aatungatagīra mūtumia wa Naamani. ³ Nake mūrītu ūcio akīra mwathi wake mūdū-wa-nja atīrī, “Naarī korwo mwathi wakwa Naamani no one mūnabii ūrīa ūrī Samaria! No amūhonie mangū make.”

⁴ Naamani agīthiī kūrī mūthamaki mwathi wake na akīmīra ūrīa mūrītu ūcio woimīte Isiraeli oigīte. ⁵ Nake mūthamaki ūcio wa Suriata akīmūcookeria atīrī, “Geria ūthiī. Nīngūtūmīra mūthamaki wa Isiraeli* marūa.” Nī ūndū ūcio Naamani akiumagara na agīkuua taranda ikūmī† cia betha, na cekerī 6,000‡ cia thahabu, na nguo cia magarūrīra ikūmī. ⁶ Marūa marīa atwarīre mūthamaki wa Isiraeli maandikītwo atīrī: “Nīndatūma ndungata yakwa Naamani na marūa maya kūrī we, nīgeetha ūmūhonie mangū make.”

⁷ Rīrīa mūthamaki wa Isiraeli aathomire marūa macio-rī, agītembūranga nguo ciake, akiuga atīrī, “Nī ndī Ngai? Ndaahota kūrāga na gūcookia muoyo rīngī? Nī kī gīgūtūma mūdū ūyū atūme mūdū kūrī nī atī ahonio mangū make? Ta kīone, arageria kūnjūgita!”

⁸ Rīrīa Elisha mūdū wa Ngai aigire atī mūthamaki wa Isiraeli nīatembūrangīte nguo ciake-rī, akīmūtūmīra ndūmīrīrī īno: “Nī kī gīgūtūma ūtembūranga nguo ciaku? Reke mūdū ūcio oke kūrī nī, na nīekūmenya atī nī kūrī mūnabii thīnī wa Isiraeli.” ⁹ Nī ūndū ūcio Naamani agīthiī hamwe na mbarathi ciake na ngaari cia ita o nginya mūromo-inī wa nyūmba ya Elisha. ¹⁰ Nake Elisha akīmūtūmīra mūdū amwīre atīrī, “Thī wīthambe maita mūgwanja rūū-inī rwa Jorodani, na mwīrī waku nīkūhonio, na nīgūthera.”

¹¹ No Naamani agīthiī arakarīte, akiuga atīrī, “Ngwīciiragia atī ti-itherū mūnabii nīekuuma nja oke kūrī nī, na arūgame akaire rītwa rīa Jehova Ngai wake, acooke athūngūthie guoko gwake igūrū rīa handū hau harūaru, aahonie mangū. ¹² Githī njūū cia Dameski, na Abana, o na Faripari ti njega gūkīra maa o mothe ma Isiraeli? Githī ndingīthambire thīnī wacio therio?” Nī ūndū ūcio akīhūdūka, agīthiī arakarīte mūno.

¹³ Ndungata cia Naamani igīthiī harī we ikīmīra atīrī, “Ithe witū, korwo mūnabii akwīre wīke ūndū mūnene gūkīra ūyū-rī, githī ndūngwīkire? Githī to wīke makīria ūndū ūyū aakwīra, ‘Wīthambe, ūtherio!’” ¹⁴ Nī ūndū ūcio Naamani agīkūrūka, agītobokia Jorodani maita mūgwanja, o ta ūrīa mūdū wa Ngai aamwīrite, nago mwīrī wake ūkīhona, ūgīthera ūkīhaana ta wa kaana kanini.

¹⁵ Hīndī īyo Naamani na arīa othe maamūteithagia magīcooka kūrī mūdū wa Ngai. Nake akīrūgama mbere yake, akiuga atīrī, “Rīu nīndamenya atī gūtīrī Ngai ūngī thī yothe tiga gūkū Isiraeli. Ndagūthaitha wītīkire kuoya kīheo kuuma kūrī ndungata yaku.”

¹⁶ Nake mūnabii akīmūcookeria atīrī, “Ti-itherū o ta ūrīa Jehova ūrīa ndungatagīra atūūrāga muoyo-rī, nī ndingītīkīra kuoya kīndū o na kī.” Na rīrī, o na gūtūka Naamani nīamūringīrīrie mūno-rī, nīaregire.

¹⁷ Nake Naamani akiuga atīrī, “Angīkorwo ndūngīoya-rī, ndagūthaitha ūreke nī ndungata yaku heo tīrī ūrīa wothē ūngīkuuo nī nyūmbū igīrī, nīgūkorwo ndungata yaku ndīrī hīndī īgacooka kūrūta maruta ma njino kana magongona kūrī ngai īngī, tiga o Jehova. ¹⁸ No rīrī, Jehova arorekera ndungata yaku ūndū-inī o ūyū ūmwe: Rīrīa mūthamaki mwathi wakwa arītoonyaga hekarū ya Rimoni amīnamīrīre etiranītie na guoko gwakwa, na nī nyinamīrīre ho-rī, rīrīa ngainamīrīra ndī hekarū-inī ya Rimoni, Jehova arorekera ndungata yaku nī ūndū wa gwīka ūguo.”

¹⁹ Hīndī īyo Elisha akīmīra atīrī, “Thī na thayū.”

Thuutha wa Naamani gūkorwo athiite itīna-rī, ²⁰ Gehazi, ndungata ya Elisha mūdū wa Ngai, agīciiria atīrī, “Mwathi wakwa nīahūthīria Naamani ūcio Mūsuriata maūdū nī

* 5:5 Joramu nīwe warī mūthamaki wa Isiraeli. † 5:5 nī ta kilo 340 ‡ 5:5 nī ta kilo 70

kūrega kwamūkīra indo iria ekūmūreheire. Ti-itherū o ta ūrīa Jehova atūūruga muoyo-rī, nī nī ngūhanyūka ndīmūkinyīre nīguo njoe kīndū kuuma harīwe.”

²¹ Tondū ūcio Gehazi akīhiūha nīguo akinyīre Naamani. Rīrīa Naamani aamuonire ahanyūkīte arorete na kūrī we-rī, akiuma ngaari-inī ya ita nīguo amūtūnge. Akīmūūria atīrī, “Maūndū mothe nī mega?”

²² Nake Gehazi agīcookia atīrī, “Ī, maūndū mothe nī mega. Mwathi wakwa aandūma ngwīre atīrī, ‘Aanake eerī kuuma thiritū-inī ya anabii mooka kūrī nī o rīu, moimīte būrūri ūrīa ūrī irīma wa Efiraimu. Ndagūthaitha ūmahe taranda ĩmwe[§] ya betha, na nguo cia magarūrīra meerī.’”

²³ Nake Naamani akiuga atīrī, “Ītikīra woe taranda igīrī.” Agīthaitha Gehazi aciītīkīre, ningī akīoha taranda igīrī cia thahabu agīciīkīra mīhuko-inī ĩrī hamwe na nguo cia magarūrīra meerī. Nake akīnengera ndungata ciake igīrī, igīkuua, igīthīi mbere ya Gehazi. ²⁴ Rīrīa Gehazi aakinyire kīrīma-inī, agītia ndungata indo icio, agīciiga nyūmba. Nake akiugīra ndungata icio ūhoru, nacio igīthīira. ²⁵ Thuutha ūcio agītoonya nyūmba akīrūgama mbere ya mwathi wake Elisha.

Nake Elisha akīmūūria atīrī, “Gehazi uuma kū?”

Nake Gehazi akīmūcookeria atīrī, “Ntungata yaku ndīrī kūndū ĩgūthīite.”

²⁶ Nowe Elisha akīmūwīra atīrī, “Githī roho wakwa nduuma hamwe nawe rīrīa mūndū ūcio oimire ngaari-inī ya ita agūtūnge? Nī ihinda rīa kuoya mbeeca, kana kwamūkīra nguo, na mīgūnda ya mītamaiyū na ya mīthabibū, na ndūūru cia mbūri na ng’ombe, na ndungata cia arūme na cia andū-a-nja? ²⁷ Mangū ma Naamani nīwe mekwīgwatīrīra na njiaro ciaku nginya tene.” Hīndī ĩyo Gehazi akīehera harī Elisha arī na mangū na akerūha, akahaana o ta ira.

6

Ithanwa Kūrerā Maaĭ Igūrū

¹ Na rīrī, thiritū ya anabii ĩkīra Elisha atīrī, “Rora, handū haha tūgomanaga nawe nī hanini mūno. ² Twītīkīrie tūthīi Jorodani, o mūndū witū akuue ĩtugī kuo; na ūtwītīkīrie twake handū ha gūtūūruga kū.”

Nake akīmeera atīrī, “Thīi.”

³ Ningī ūmwe wao akīmūwīra atīrī, “Ndagūthaitha wītīkīre gūthīi na ndungata ciaku.”

Nake Elisha agīcookia atīrī, “Ī, nītūgūthīi na inyuī.” ⁴ Nake Elisha agīthīi hamwe nao.

Nao magīthīi Jorodani na makīambīrīra gūtema mītī. ⁵ Na rīrīa ūmwe wao aatemaga mūtī-rī, ithanwa rīkīgūa maaĭ-inī. Nake agīkaya, akiuga atīrī, “Mwathi wakwa, riuma rīa kūhooya!”

⁶ Nake mūndū wa Ngai akīūria atīrī, “Rīagūa ha?” Na rīrīa aamuonirie handū hau, Elisha agītīnia kamūtī, agīgaikia ho, narīo ithanwa rīkīrera maaĭ igūrū. ⁷ Nake akīmūwīra atīrī, “Oya ithanwa.” Nake mūndū ūcio agītambūrūkia guoko, akīrīoya.

Elisha Gūtega Asuriata Atumumu

⁸ Na rīrī, mūthamaki wa Suriata aarī na mbaara na andū a Isiraeli. Thuutha wa kūrīkanīra na anene ake, akīmeera atīrī, “Ngwamba kambī handū hana na hana.”

⁹ Mūndū wa Ngai agītūmana kūrī mūthamaki wa Isiraeli, akīmūwīra atīrī, “Wīhūūge, na ndūkagerere handū hana tondū andū a Suriata nīho maraikūrūkīra.” ¹⁰ Nī ūndū ūcio mūthamaki wa Isiraeli agītūma andū magatuīrie ūhoru wa handū hau mūndū wa Ngai aarītie ūhoru waho. Mahinda maingī Elisha nīeragīra mūthamaki wa Isiraeli kūndū kūrīa aagīrīrwo nī kwīmenyerera, nake agaikaraga ehūūgīte.

¹¹ Ūndū ūcio ūkīrakaria mūthamaki wa Suriata mūno. Nake agīta anene ake na akīmeera atīrī, “Ngwenda kūmenya kuuma kūrī inyuī ūū, nūū witū ūrī mwena wa mūthamaki wa Isiraeli?”

§ 5:22 nī ta kilo 34

¹² Nake ūmwe wa anene ake akīmŵira atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa, gũtirĩ o na ūmwe witũ ūrĩ mwena wake. No rĩrĩ, Elisha ūrĩa mūnabii kũu Isiraeli nĩwe wĩraga mũthamaki wa Isiraeli ciugo nginya iria waragia ūrĩ nyũmba yaku ya toro.”

¹³ Nake mũthamaki agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Thiĩ mūgatuĩrie kũrĩa arĩ, nĩguo ndũme andũ mamũnyiite.” Nake mũthamaki agĩcookerio ūhoru akĩrwo atĩrĩ, “Elisha arĩ Dothani.” ¹⁴ Nake mũthamaki agĩtũma mbarathi na ngaari cia ita, na mbũtũ yarĩ na hinya kũu. Igĩthĩ ūtukũ, ikĩrigiicĩria itũũra rĩu.

¹⁵ Na rĩrĩa ndungata ya mũndũ wa Ngai yokĩrire, ĩkiuma nja rũciinĩ tene, ĩkĩona atĩ mbũtũ ya ita, na mbarathi, na ngaari cia ita nĩciarigiicĩrie itũũra. Nayo ndungata ĩkĩũria atĩrĩ, “Wũi, mwathi wakwa-ĩ, tũgwĩka atĩa?”

¹⁶ Nake mūnabii akīmũcookeria atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo arĩa marĩ mwena witũ nĩ aingĩ gũkĩra arĩa marĩ mwena wao.”

¹⁷ * Nake Elisha akĩhooya atĩrĩ, “Wee Jehova, mũhingũre maitho nĩguo oone.” Nake Jehova akĩhingũra maitho ma ndungata ĩyo, nayo ĩkĩrora, ĩkĩona kũu irĩma-inĩ kũiyũire mbarathi na ngaari cia ita irĩ na mwaki, ciothe irigiciĩrie Elisha.

¹⁸ Na rĩrĩa thũ ciake ciaikũrũkaga irorete kũrĩ we-rĩ, Elisha akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Hũũra andũ aya na ūtumumu.” Nĩ ūndũ ūcio Jehova akĩmahũũra na ūtumumu, o ta ūrĩa Elisha aahooete.

¹⁹ Elisha akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno tiyo njĩra, o na rĩrĩ tirĩo itũũra. Nũmĩrĩrai, na nĩngũmũtwara kũrĩ mũndũ ūrĩa mũracaria.” Nake akĩmatwara nginya Samaria.

²⁰ Maarĩkia kũingĩra itũũra rĩu inene, Elisha akiuga atĩrĩ, “Jehova hingũra andũ aya maitho nĩgeetha mone.” Nake Jehova akĩmahingũra maitho, nao makĩona, magĩĩkora marĩ thĩinĩ wa Samaria.

²¹ Rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aamoonire-rĩ, akĩũria Elisha atĩrĩ, “Baba ndĩmoorage? Nĩ wega ndĩmoorage?”

²² Nake Elisha akīmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkamoorage. No ūũrage andũ arĩa wĩnyitiĩre na rũhiũ rwaku rwa njora kana ūta? Mahe irio na maaĩ, marĩe na manyue, macooke mathĩ kũrĩ mwathi wao.” ²³ Nĩ ūndũ ūcio akĩmathondekera iruga inene, nao maarĩkia kũrĩa na kũnyua, akĩmoigĩra ūhoru nao magĩcooka kũrĩ mwathi wao. Nĩ ūndũ ūcio mbũtũ cia ita cia Suriata igĩtiga gũtharĩkĩra bũrũri wa Isiraeli rĩngĩ.

Ng'aragu Nene kũu Samaria

²⁴ Na rĩrĩ, thuutha ūcio Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata agĩcookanĩrĩria mbũtũ ciake cia ita ciothe, igĩthĩ, ikĩrigiicĩria Samaria irĩtunyane. ²⁵ Na gũkĩgĩa na ng'aragu nene mũno itũũra rĩu inene. Kũrigiicĩrio kwarĩo gũgĩkara ihinda iraaia ūũ atĩ mũtwe wa ndigiri† wendagio cekerĩ mĩrongo ĩnana‡ cia betha, nakĩo kĩbaba kĩmwe§ kĩa mai ma ndutura gĩkeendio cekerĩ ithano.*

²⁶ Na rĩrĩa mũthamaki wa Isiraeli aahĩtũkagĩra rũthingo igũrũ-rĩ, mũtumia ūmwe akīmũkaĩra, akīmŵira atĩrĩ, “Mũthamaki, mwathi wakwa, ndeithia!”

²⁷ Nake mũthamaki akīmũcookeria atĩrĩ, “Angĩkorwo Jehova ndangĩgũteithia-rĩ, nĩ ingĩkũrutĩra ūteithio kũ? Nĩ kuuma kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano, kana nĩ kuuma kĩhuhĩro-inĩ kĩa ndibei?” ²⁸ Ningĩ agĩcooka akīmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩragũthĩnia?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Mũtumia ūyũ aranjĩĩre atĩrĩ, ‘Ruta mũrũguo nĩgeetha tũmũrĩe ūmũthĩ, naruo rũciũ tũkaarĩa mũriũ wakwa.’” ²⁹ Nĩ ūndũ ūcio tũraruga mũriũ wakwa na tũramũrĩa. Mũthenya ūyũ ūngĩ ndĩramŵira atĩrĩ, ‘Ruta mũrũguo nĩgeetha tũmũrĩe,’ no aramũhitha.”

³⁰ Na rĩrĩa mũthamaki aaigũire ciugo cia mũtumia ūcio-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake. O agĩthiagĩra rũthingo igũrũ-rĩ, andũ magĩcũthĩrĩria, makĩona atĩ eehumbĩte nguo ya ikũnia thĩinĩ. ³¹ Nake akiuga atĩrĩ, “Ngai aronjĩka ūũru, na akĩrĩrĩrie kũnjĩka ūũru,

* 6:17 2Ath 2:11 † 6:25 Ndigiri yarĩ nyamũ ĩrĩ thaahu na ndĩagĩrĩrwo nĩkũrĩio. ‡ 6:25 nĩ ta kilo 1 § 6:25 nĩ ta lita robo ĩmwe (0.25) * 6:25 nĩ ta giramu 55

angĩkorwo mūtwe wa Elisha mūrū wa Shafatu nĩũgũkorwo ũnyitaine na mwĩrĩ wake ũmũthĩ!”

³² Na rĩrĩ, Elisha aikarĩte gwake nyũmba arĩ hamwe na athuuri. Nake mũthamaki agĩtũma mũndũ athiagi mbere yake, no mũndũ ũcio ataanakinya, Elisha akĩra athuuri acio atĩrĩ, “Hĩ! ĩ nĩmũrona ũrĩa mũũragani ũyũ andũmĩre mũndũ oke andinie mūtwe? Atĩrĩrĩ, mũndũ ũcio ooka-rĩ, mũhinge mũrango, na mũũnyitĩrĩre ndakaingĩre. Githĩ mũkubio wa magũrũ ma mwathi wake ndũrĩ o thuutha wake?”

³³ O akĩaria nao-rĩ, mũndũ ũcio watũmĩtwo agĩkũrũka, agĩkinya harĩ we. Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Mwanangĩko ũyũ uumĩte kũrĩ Jehova. Nĩ kĩ kĩngĩtũma njeterere Jehova makĩria ma ũguo?”

7

¹ Elisha akiuga atĩrĩ, “Thikĩrĩria kiugo kĩa Jehova. Jehova ekuuga ũũ: Ihinda ta rĩrĩ rĩciũ-rĩ, kibaba kĩmwe* kĩa mũtu mũhinyu gĩkeendio cekerĩ ĩmwe,† nacio ibaba igĩrĩ‡ cia cairi ikeendio cekerĩ ĩmwe hau kĩhingo-inĩ gĩa Samaria.”

² Nake mũnene ũrĩa wateithagia mũthamaki akĩra mũndũ wa Ngai atĩrĩ, “O na Jehova angĩhingũra ndirica cia igũrũ-rĩ, ũndũ ũcio wahoteka?”

Nake Elisha akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩũkawona na maitho maku, no ndũkaarĩa o na kĩ!”

Ita rĩa Asuriata Kũũra

³ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na andũ ana maarũarĩte mangũ, maaikaraga itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa itũũra inene.§ Makĩrana atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma tũikare haha nginya tũkue? ⁴ Tũngiuga atĩrĩ, ‘Nĩtũgũthĩ thĩnĩ wa itũũra,’ o nakuo kũrĩ na ng’aragu, na no tũgũkua. Na tũngiũkara haha, no tũgũkua. Nĩ ũndũ ũcio rekei tũthĩ kũu kambĩ-inĩ ya Asuriata, twĩneane kũrĩo. Mangĩtũhonokia, tũgĩtũũre muoyo; mangĩtũũraga, tũgĩkue.”

⁵ Hwaĩ-inĩ gũkĩra magĩũkĩra, magĩthĩ kambĩ-inĩ ya Asuriata. Nao maakinya nyumĩrĩra ya kambĩ, magĩkora gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe kuo, ⁶ nĩgũkorwo Jehova nĩatũmĩte andũ a ita rĩa Asuriata maigue mũkubio wa ngaari cia ita, na wa mbarathi, na wa mbũtũ nene; nĩ ũndũ ũcio makĩrana atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, mũthamaki wa Isiraeli nĩakomborete athamaki a Ahiti na a Misiri nĩguo matũtharĩkĩre!” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩũkĩra, makĩũra hwaĩ-inĩ na mairia, magĩtiga hema ciao, o na mbarathi, na ndigiri. Magĩtiga kambĩ o ro ũguo yarĩ, na makĩũra nĩguo mahonokie mĩoyo yao.

⁸ Andũ arĩa maarĩ na mangũ magĩkinya nyumĩrĩra ya kambĩ, na magĩtoonya hema-inĩ ĩmwe. Makĩrĩa na makĩnyua, na magĩkuua betha, na thahabu, o na nguo, magĩthĩ magĩcihitha. Magĩcooka rĩngĩ magĩtoonya hema ĩngĩ, makĩoya indo iria ciarĩ kuo o nacio magĩcihitha.

⁹ Magĩcooka makĩrana atĩrĩ, “Rĩu tũtireka wega. Mũthenya ũyũ nĩ wa kũheana ũhoru mwega, na ithuĩ no gũkĩra tũkĩrĩte nague. Tũngĩeterera nginya gũkĩe, no tũherithio. Rekei tũthĩ o ro rĩu, tũkaheane ũhoru ũyũ nyũmba-inĩ ya mũthamaki.”

¹⁰ Nao magĩthĩ magĩta arangĩri a ihingo cia itũũra, makĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũgũthĩte kambĩ-inĩ ya Asuriata, na gũtirĩ mũndũ ũrĩ kuo, gũtirĩ o na mũgambo wa mũndũ, no mbarathi na ndigiri ciohetwo, nacio hema igatigwo o ro ũrĩa ciatarĩ.” ¹¹ Nao arangĩri a ihingo makĩanĩrĩra ũhoru ũcio, nague ũgĩkinyĩra nyũmba ya mũthamaki.

¹² Nake mũthamaki agĩũkĩra ũtukũ, na akĩra anene ake atĩrĩ, “Nĩngũmwĩra ũrĩa Asuriata matwĩkĩte. Nĩmamenyete tũrĩ na ng’aragu, nĩ ũndũ ũcio nĩkĩo matigĩte kambĩ, makeehitha kũu gĩthaka-inĩ, magĩciirĩa atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩmekuuma itũũra-inĩ na hĩndĩ ĩyo tũmanyĩte mĩgwate marĩ muoyo na tũtoonye itũũra-inĩ inene.’”

¹³ Nake ũmwe wa anene ake agĩcookia atĩrĩ, “Tũma andũ amwe mathĩ na mbarathi ithano iria itigaire itũũra-inĩ. ũhoru wao githĩ ndũgũkĩhaana o ta wa Isiraeli othe arĩa marĩ gũkũ thĩnĩ. ĩ-ni, megũkorwo mahaana o ta Isiraeli aya othe makĩrĩ gũthira. Nĩ ũndũ ũcio reke tũmatũme magatuĩre ũrĩa kũhaana.”

* 7:1 nĩ ta kilo 7 † 7:1 nĩ ta giramu 11 ‡ 7:1 nĩ ta kilo 15 § 7:3 Andũ arĩa maakoragwo na mangũ matietikĩrĩtio gũkara kambĩ hamwe na andũ arĩa angĩ (Alaw 13:46).

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio magĩthũura ngaari igĩrĩ cia ita na mbarathi ciacio, nake mũthamaki akĩmatũma marũmĩrĩre mbũtũ cia ita cia Asuriata. Nake agĩatha atwarithia akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ mũgatuĩrie ũrĩa kũhaana.” ¹⁵ Makĩmarũmĩrĩra o nginya Jorodani, magĩkora njĩra iyyũrite nguo na indo iria Asuriata maatete marĩ ihenya-inĩ makĩũra. Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa maatũmitwo makĩhũndũka na magĩcookeria mũthamaki ũhoru ũcio. ¹⁶ Hĩndĩ iyo andũ makiumagara, magĩthiĩ na magĩtaha indo kambĩ-inĩ ya Asuriata. Nĩ ũndũ ũcio kĩbaba kĩmwe kĩa mĩtu kĩendagio cekeri ĩmwe, na ibaba igĩrĩ cia cairi ciendagio cekeri ĩmwe o ta ũrĩa Jehova oigĩte.

¹⁷ Na rĩrĩ, mũthamaki aigĩte mũnene ũrĩa wamũteithagia akorwo arĩ mũrũgamĩrĩri wa kĩhingo, nao andũ makĩmũrangĩrĩria hau kĩhingo-inĩ, agĩkua, o ta ũrĩa mũndũ wa Ngai oigĩte rĩrĩa mũthamaki aathiĩte gwake mũciĩ. ¹⁸ Ũndũ ũcio wekĩkire o ta ũrĩa mũndũ wa Ngai eerĩte mũthamaki: “Ihinda o ta rĩrĩ rũciũ, kĩbaba kĩmwe kĩa mĩtu gĩkeendio cekeri ĩmwe, nacio ibaba igĩrĩ cia cairi ikeendio cekeri ĩmwe kĩhingo-inĩ gĩa Samaria.”

¹⁹ Mũnene ũcio eerĩte mũndũ wa Ngai atĩrĩ, “O na Jehova angĩhingũra ndirica cia igũrũ-rĩ, ũndũ ũcio wahoteka?” Nake mũndũ wa Ngai aamũcookeirie atĩrĩ, “Nĩũkawona na maitho maku, no ndũkaarĩa o na kĩ!” ²⁰ Ũguo noguo gwekĩkire kũrĩ mũnene ũcio, nĩgũkorwo andũ maamũrangĩrĩrie hau kĩhingo-inĩ, agĩkua.

8

Mũshunami Gũcookerio Mũgũnda

¹ Na rĩrĩ, Elisha akĩra mũtumia ũrĩa aariũkĩrie mwana atĩrĩ, “Thiĩ hamwe na andũ a nyũmba yaku mũgaikare kwa ihinda kũrĩa mũngĩhota gũikara, tondũ Jehova nĩatuĩte kũgĩe ng’aragu bũrũri-inĩ ũyũ, ĩrĩa ĩkũniina mĩaka mũgwanja.” ² Nake mũtumia ũcio agĩka o ta ũrĩa mũndũ wa Ngai oigĩte. We mwene na andũ a nyũmba yake magĩthiĩ na magĩkara bũrũri wa Afilisti mĩaka mũgwanja.

³ Na rĩrĩ, mĩaka mũgwanja yathira-rĩ, akiuma bũrũri wa Afilisti, agĩthiĩ kũrĩ mũthamaki kũmũthaitha nĩ ũndũ wa nyũmba na gĩthaka gĩake. ⁴ Mũthamaki aaragia na Gehazi, ndungata ya mũndũ wa Ngai, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta njĩra maũndũ mothe manene marĩa Elisha aaneka.” ⁵ O rĩrĩa Gehazi eeraga mũthamaki ũrĩa Elisha aariũkirie mũndũ-rĩ, mũtumia ũrĩa wariũkĩrio mũriũ nĩ Elisha agĩka gũthaitha mũthamaki nĩ ũndũ wa nyũmba na gĩthaka gĩake.

Nake Gehazi akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki mwathi wakwa, ũyũ nĩwe mũtumia ũcio, na mũriũ ũrĩa wariũkĩrio nĩ Elisha nĩwe ũyũ.” ⁶ Nake mũthamaki akĩũria mũtumia ũhoru ũcio, nake akĩmũhe ũhoru.

Nĩngĩ mũthamaki akĩra mũnene ũmwe wake ũhoru wa mũtumia ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũcookerie kĩrĩa gĩothe kĩarĩ gĩake, hamwe na uumithio wothe wa gĩthaka gĩake, kuuma mũthenya ũrĩa oimire bũrũri ũyũ o nginya rĩu.”

Hazaeli Kũũraga Beni-Hadadi

⁷ Na rĩrĩ, Elisha agĩthiĩ Dameski, nake Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata aarĩ mũrũaru. Rĩrĩa mũthamaki eerirwo atĩrĩ, “Mũndũ wa Ngai nĩokĩte nginya gũkũ,” ⁸ akĩra Hazaeli atĩrĩ, “Oya kĩheo, ũthiĩ ũtũnge mũndũ wa Ngai. Tuĩria ũhoru harĩ Jehova na ũndũ wake; mũũrie atĩrĩ, ‘Nĩ nĩngũhona ndwari ĩno?’”

⁹ Nĩ ũndũ ũcio Hazaeli agĩthiĩ gũtũnga Elisha, akuiĩte kĩheo kĩa indo iria njega cia Dameski, * ikuuĩtwo nĩ ngamĩra mĩrongo ĩna. Hazaeli agĩthiĩ, akĩrũgama mbere ya Elisha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũguo Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata nĩwe wandũma ngũũrie atĩrĩ, ‘Nĩ nĩngũhona ndwari ĩno?’”

¹⁰ Nake Elisha agĩcookia atĩrĩ, “Thiĩ ũmwĩre atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩũkũhona’; no Jehova nĩanguũrĩrie atĩ no egũkua.” ¹¹ Elisha akĩmũkũrĩra maitho amũrorete nginya Hazaeli agĩconoka. Nake mũndũ wa Ngai akĩambĩrĩria kũrĩa.

* 8:9 Itũura rĩa Dameski rĩarĩ ngumo ũhoru-inĩ wa wonjoria, na rĩarĩ gatagatĩ ka bũrũri wa Misiri, na Asia Nini, na Mesopotamia.

¹² Nike Hazaeli akimũuria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwathi wakwa arĩre?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ūndũ nĩnjũũ ūũru ūrĩa ūkaarehere andũ a Isiraeli. Nĩũgacina cĩgĩtĩro ciao iria nũmu, na ūũrage aanake ao na rũhiũ rwa njora, ūtungumanie twana twao thĩ, na ūtarũre nda cia andũ-a-nja arĩa marĩ nda.”

¹³ Nike Hazaeli akimũuria atĩrĩ, “Ndungata ĩno yaku ĩtariĩ ta ngui-rĩ, yahota atĩa gwĩka ūndũ mũnene ũguo?”

Nake Elisha akimũcookeria atĩrĩ, “Jehova nĩanyonetie atĩ nĩũgatuĩka mũthamaki wa Suriata.”

¹⁴ Ningĩ Hazaeli agĩtigana na Elisha agĩcooka kũrĩ mwathi wake. Rĩrĩa Beni-Hadadi aamũũririe atĩrĩ, “Elisha akwĩrĩre atĩa?” Hazaeli akimũcookeria atĩrĩ, “Anjĩrĩre ti-itherũ nĩũkũhona.” ¹⁵ No mũthenya ũyũ ũngĩ Hazaeli akĩoya taama mũritũ, akĩũtobokia maaĩ-inĩ, akĩhumbĩra mũthamaki ũthiũ nago, o nginya agĩkua. Nike Hazaeli agĩthamaka ithenya rĩake.

Jehoramu Mũthamaki wa Juda

¹⁶ Mwaka-inĩ wa ĩtano wa wathani wa Joramu mũrũ wa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, Jehoramu mũrũ wa Jehoshafatu akĩambĩrĩria gũthamaka Juda. ¹⁷ Jehoramu aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ĩnana. ¹⁸ Nĩathiire na mĩthĩire ya athamaki a Isiraeli, o ta ūrĩa nyũmba ya Ahabu yekĩte, nĩgũkorwo aahikirie mwarĩ wa Ahabu. Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. ¹⁹ No rĩrĩ, nĩ ūndũ wa ndungata yake Daudi, Jehova ndeendaga kwananga Juda. Nĩeranĩire atĩ nĩegũtũũria tawa nĩ ūndũ wa Daudi na njiaro ciake nginya tene.

²⁰ Mahinda ma Jehoramu-rĩ, andũ a Edomu nĩmaremeire Juda na makĩgĩa na mũthamaki wao ene. ²¹ Nĩ ūndũ ũcio Jehoramu agĩthĩ Zairu hamwe na ngaarĩ ciake ciothe cia ita. Andũ a Edomu makĩmũrigiicĩria hamwe na anene a ngaarĩ ciake cia ita, no agĩũkĩra na akĩũra ũtukũ; narĩ o ita rĩake, o na kũrĩ o ũguo, rĩkĩũra rĩgĩcooka mũcĩ. ²² Nginyagia ũmũthĩ andũ a Edomu matũũraga maremeire Juda. Andũ a Libina o nao makĩrega watho wa Juda o ihinda-inĩ rĩu.

²³ Maũndũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Jehoramu, na marĩa mothe eekire, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maũndũ ma mahinda ma athamaki a Juda? ²⁴ Nike Jehoramu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo hamwe nao ĩtũũra-inĩ rĩa Daudi. Nike mũriũ Ahazia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Ahazia mũthamaki wa Juda

²⁵ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩĩrĩ wa wathani wa Joramu mũrũ wa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, Ahazia mũrũ wa Jehoramu mũthamaki wa Juda nĩguo ambĩrĩrie gũthamaka.

²⁶ Ahazia aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ĩĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mwaka ũmwe. Nyina eetagwo Athalia, mwarĩ wa mwana wa Omuri mũthamaki wa Isiraeli.† ²⁷ Nike Ahazia agĩthĩ na mĩthĩire ya nyũmba ya Ahabu, na agĩka ũũru maitho-inĩ ma Jehova o ta ūrĩa nyũmba ya Ahabu yekĩte, nĩgũkorwo nĩmatarainie na nyũmba ya Ahabu nĩ ūndũ wa kũhikania kuo.

²⁸ Ahazia nĩmathiire na Joramu mũrũ wa Ahabu nĩguo makarũe na Hazaeli mũthamaki wa Suriata kũu Ramothu-Gileadi. Nao Asuriata makĩguraria Joramu; ²⁹ nĩ ūndũ ũcio Mũthamaki Joramu akĩhũndũka, agĩthĩ Jezireeli nĩguo akahonie nguraro iria aagurarĩtio nĩ Asuriata kũu Ramothu makĩrũa na Hazaeli mũthamaki wa Suriata.

Hĩndĩ ĩyo Ahazia mũrũ wa Jehoramu mũthamaki wa Juda agĩkũrũka, agĩthĩ Jezireeli akarore Joramu mũrũ wa Ahabu, tondũ nĩagurarĩtio.

9

Jehu Gũtĩrĩrio Maguta Atũke Mũthamaki wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mũnabii Elisha agĩta mũndũ ũmwe wa thiritũ ya anabii, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩnĩkĩra nguo yaku ya igũrũ mũcibi-inĩ, na ũkuue mbũthũ ĩno ya maguta, ũthĩ nginya

† 8:26 Mũtumia wa Mũthamaki Joramu eetagwo Athalia, na aarĩ mwarĩ wa Ahabu.

Ramothu-Gileadi. ² Wakinya kuu, ucarie Jehu mûrû wa Jehoshafatu, mûrû wa Nimushi. Ûthiî kûrî we, ûmûtigithanie na andû a thiritû yake, ûmûingîrie kanyûmba ga thîinî. ³ Ûcooke woe mbûthû ya maguta ûmûitîrîrie mûtwe na uuge atîrî, 'Jehova ekuuga ûû: Ndagûitîrîria maguta ûtuîke mûthamaki wa Isiraeli.' Ûcooke ûhingûre mûrango ûre; ndûgaikare!"

⁴ Nî ûndû ûcio mwanake ûcio mûnabii agîthiî nginya Ramothu-Gileadi. ⁵ Rîrîa aakinyire kuo, agîkora anene a mbûtû cia ita maikarîte hamwe. Akîira mûnene wao atîrî, "Mûnene, ndî na ndûmîrîri yaku."

Nake Jehu akîûria atîrî, "Ithuothe-rî, nî ûrîkû ûrî na ndûmîrîri yake?"

Nake akîmûcookeria atîrî, "Nîwe mûnene, ndûmîrîri nî yaku."

⁶ Jehu agîûkîra, akîingîra nyûmba. Nake mûnabii agîitîrîria Jehu maguta mûtwe, aki-uga atîrî, "Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga ûû: 'Ndagûitîrîria maguta ûtuîke mûthamaki wa andû a Jehova a Isiraeli. ⁷ Wee-rî, nîûkaniina nyûmba ya Ahabu mwathi waku nîgeetha ndîrîhîrie thakame ya anabii ndungata ciakwa, na thakame ya ndungata cia Jehova ciothe îrîa yaitirwo nî Jezebeli. ⁸ Nyûmba yotha ya Ahabu nîgathira biû. Nînganiina nyûmba yotha ya Ahabu na ndîmûniinîre arûme othe, arîa ngombo na arîa matarî ngombo thîinî wa Isiraeli. ⁹ Nyûmba ya Ahabu ngaamîtua o ta nyûmba ya Jeroboamu mûrû wa Nebati, na ta ya Baasha mûrû wa Ahija. ¹⁰ Ha ûhoru wa Jezebeli-rî, agaatabuurangwo nî ngui arî mûgûnda-inî wa Jezireeli, na gûtirî mûndû ûkaamûthika.'"

Nake akîhingûra mûrango akîûra. ¹¹ Hîndî îrîa Jehu ooimire nja kûrî anene a thiritû yake, mûndû ûmwe wao akîmûûria atîrî, "Maûndû mothe nî mega? Mûgûrûki ûcio egûûkîte kûrî we nîkî?"

Nake Jehu agîcookia atîrî, "Wee nîûû mûndû ûcio o na maûndû marîa aaragia."

¹² Nao makiuga atîrî, "Tiga gûtûheenîa, twîre ma."

Jehu akiuga atîrî, "Anjîra ûû: 'Jehova ekuuga atîrî: Ndagûitîrîria maguta ûtuîke mûthamaki wa Isiraeli.'"

¹³ Nao makîhiûha kuoya nguo ciao cia igûrû, magîciara ngathî-inî cia nyûmba arûgame ho, magîcooka makîhuha karumbeta na makîanîrîra atîrî, "Jehu nîwe mûthamaki!"

Jehu Kûûraga Joramu na Ahazia

¹⁴ Nî ûndû ûcio, Jehu mûrû wa Jehoshafatu, mûrû wa Nimushi, agîciirîra gûûkîrîra Joramu. (Hîndî îyo Joramu na Isiraeli yotha maagitagîra Ramothu-Gileadi, kuuma kûrî Hazaeli mûthamaki wa Suriata. ¹⁵ No Mûthamaki Joramu nîacookete Jezireeli akahonie irona iria aagurarîtio nî Asuriata, rîrîa maarûaga na Hazaeli mûthamaki wa Suriata.) Nake Jehu akiuga atîrî, "Angîkorwo nîmwetîkîra ûguo, mûtikareke mûndû o na ûmwe oime itûûra-inî athîi akaheane ûhoru ûcio Jezireeli." ¹⁶ Nîngî Jehu akîhaica ngaari yake ya ita, agîthiî Jezireeli, tondû nîkuo Joramu aahurûkîte, na Ahazia mûthamaki wa Juda nîaikûrûkîte agathîi kûmûrora.

¹⁷ Hîndî îrîa mûrori wa itûûra aarûgamîte mûthiringo-inî mûraihi na igûrû kûu Jezireeli, akîona mbûtû cia ita cia Jehu igîûka, agîtana, akiuga atîrî, "Nîndîrona mbûtû cia ita igîûka."

Nake Joramu agîathana, akiuga atîrî, "Ethaa mûndû wa mbarathi, ûmûtûme athîi acitûnge, aciûrie atîrî, 'Mûûkîte na thayû?'"

¹⁸ Nake mûndû ûcio akîhaica mbarathi, agîthiî gûtûnga Jehu, akîmwîra atîrî, "Ûû nîguo mûthamaki ekûûria: 'Wee-rî, ûûkîte na thayû?'"

Nake Jehu akîmûcookeria atîrî, "Ûrî na ûhoru ûrîkû na thayû? Nyuma thuutha."

Nake mûrori wa itûûra agîcookia ûhoru, akiuga atîrî, "Mûndû ûrîa twatûma nîakinya harîo, na ndaracooka na gûkû."

¹⁹ Nî ûndû ûcio mûthamaki agîtûma mûndû wa keerî wa mbarathi. Aakinya kûrî o akîmeera atîrî, "Ûû nîguo mûthamaki eekûûria: 'Mûûkîte na thayû?'"

Nake Jehu agîcookia atîrî, "Ûrî na ûhoru ûrîkû na thayû? Nyuma thuutha."

²⁰ Nake mūrōri wa itūūra agĩcookia ūhoro, akiuga atĩrĩ, “Nĩakinya harĩo, no-o nake ndaracooka na gũkũ. Mūtwarĩre wa ngaari ya ita nĩ ta mūtwarĩre wa Jehu mūrũ wa Nimushi; atwarithagia ta mũgũrũki.”

²¹ Nake Joramu agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Ohererai mbarathi ngaari-inĩ yakwa ya ita.” Na ciohererwo, Joramu mũthamaki wa Isiraeli na Ahazia mũthamaki wa Juda makiumagara, o mündũ arĩ ngaari-inĩ yake ya ita, magatũnge Jehu. Magĩcemanía nake kamũgũnda-inĩ karĩa kaarĩ ka Nabothu ũrĩa Mũjezireeli. ²² Rĩrĩa Joramu onire Jehu, akĩmũuria atĩrĩ, “Jehu, ũũkĩte na thayũ?”

Nake Jehu agĩcookia atĩrĩ, “Kũngĩgĩa na thayũ atĩa, ũhooi wa mĩhianano wotha na ũrogi wa nyũkwa, Jezebeli, ũingĩhĩte ũũ?”

²³ Joramu akĩgarũrũka akĩũra, akiugaga atĩrĩ, “Ahazia, kũrĩ na njikanĩrĩrio!”

²⁴ Hĩndĩ iyo Jehu akĩruta ũta wake, akĩratha Joramu gatagatĩ ga ciande. Naguo mũguĩ ũgĩtheeca ngoro yake, agĩtungumana ngaari-inĩ yake. ²⁵ Nake Jehu akĩĩra Bidikari mũnene wa ngaari yake ya ita atĩrĩ, “Muoe ũmũikie mũgũnda-inĩ ũrĩa warĩ wa Nabothu ũrĩa Mũjezireeli. Ririkana rĩrĩa nĩ nawe twatwaraga ngaari cia ita tũrĩ thuutha wa ithe Ahabu, rĩrĩa Jehova aaririe ũrathi ũyũ ũmũkonĩ, akiuga ũũ: ²⁶ ‘Mũthenya wa ira nĩndĩronire thakame ya Nabothu na thakame ya ariũ ake, nĩguo Jehova ekuuga, na ti-itherũ nĩngatũma ũmĩrĩhĩre mũgũnda-inĩ o ũyũ, nĩguo Jehova ekuuga.’ Rĩu kĩmuoe, ũmũikie mũgũnda-inĩ ũcio, kũringana na kiugo kĩa Jehova.”

²⁷ Hĩndĩ iĩa Ahazia mũthamaki wa Juda onire ũrĩa kwahaana, akĩũra na njĩra ya Bethi-Hagani. Nake Jehu akĩmũhanyũkia, akĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Mũũragei o nake!” Nao makĩmũgurarĩra arĩ ngaari-inĩ yake ya ita erekeire Guri hakuhĩ na Ibileamu, no akĩũrĩra Megido, agĩkuĩra kuo. ²⁸ Nacio ndungata ciake ikĩmũkuua na ngaari ya ita, ikĩmũtwara Jerusalemu, na makĩmũthika hamwe na maithe make mbĩrĩra-inĩ yake, itūūra-inĩ rĩa Daudi. ²⁹ (Ahazia aatuĩkĩte mũthamaki wa Juda mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Joramu mūrũ wa Ahabu).

Jezebeli kũũragwo

³⁰ Ningĩ Jehu agĩthĩrĩ Jezebeli. Na rĩrĩa Jezebeli aaiguire ũguo-rĩ, akĩhaka maitho make rangi na akĩgemia njuĩrĩ yake, agĩcũthĩrĩria nja arĩ ndirica-inĩ. ³¹ Rĩrĩa Jehu aatoonyaga kĩhingo-inĩ, Jezebeli akĩmũuria atĩrĩ, “Ŭũkĩte na thayũ, Zimuri, wee mũũragi wa mwathi waku?”

³² Nake Jehu akĩrora na igũrũ ndirica-inĩ, agĩtana akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũrĩ mwena wakwa? Nũũ?” Nao andũ eerĩ kana atatũ maarĩ ahakũre makĩmũrora arĩ thĩ. ³³ Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Mũikie thĩ!” Nĩ ũndũ ũcio makĩmũkia akĩgũa thĩ, nayo thakame ĩmwe yake ikĩminjũkĩra rũthingo o hamwe na mbarathi iria ciamũrangagĩrĩria thĩ na magũrũ ma cio.

³⁴ Jehu agĩtoonya nyũmba ya ũthamaki thĩinĩ akĩrĩa na akĩnyua. Nake akiuga atĩrĩ, “Menyererai mündũ-wa-nja ũcio mūrume, na mũmũthike tondũ araarĩ mwarĩ wa mũthamaki.” ³⁵ No rĩrĩa maathiire nja makamũthike, matiakorire kĩndũ o na kĩmwe kĩa mwĩrĩ wake, tiga o ihĩndĩ rĩa mūtwe wake, na magũrũ, na moko make. ³⁶ Nao makĩhũndũka, makĩĩra Jehu ũhoro ũcio, nake akiuga atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kiugo kĩa Jehova kĩrĩa aaririe na kanua ka ndungata yake Elija ũrĩa Mũtishibi, akiuga atĩrĩ: Ngui nĩkaarĩa mwĩrĩ wa Jezebeli kamũgũnda-inĩ ka Jezireeli. ³⁷ Nakĩo kĩimba kĩa Jezebeli gĩgaatuĩka o ta rũrua kĩrĩ thĩ kamũgũnda-inĩ ka Jezireeli, nĩgeetha gũtikagĩe mündũ ũkaahota kuuga atĩrĩ, ‘Ŭyũ nĩ Jezebeli.’”

10

Andũ a Nyũmba ya Ahabu Kũũragwo

¹ Na rĩrĩ, Samaria kwarĩ na ariũ a nyũmba ya Ahabu mĩrongo mũgwanja. Nĩ ũndũ ũcio Jehu akĩandĩka marũa akĩmatũma Samaria kũrĩ anene a Jezireeli, na athuuri, na areri a ciana cia Ahabu, akĩmeera atĩrĩ, ² “Tondũ mūrĩ na ciana cia mwathi wanyu, na ningĩ mūrĩ na ngaari cia ita na mbarathi, na itūūra inene rĩirigĩre na thingo cia hinya, o na indo

cia mbaara-rĩ, marũa maya maamũkinyĩra-rĩ, ³ thuurai mũriũ ũrĩa mwega na mwagĩrĩru mũno wa mwathi wanyu, na mũmũikarĩrie gĩtĩ kĩa ũnene gĩa ithe. Mũcooke mũrũĩrĩre nyũmba ya mwathi wanyu.”

⁴ No-o makĩmaka makiuga atĩrĩ, “Angĩkorwo athamaki eerĩ matiigana kũmũtooria-rĩ, ithuĩ twakĩhota atĩa?”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio ũrĩa warĩ mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na mwathi wa itũũra, na athuuri, na areri a ciana magĩtũmĩra Jehu ndũmĩrĩrĩ ĩno: “Ithuĩ tũrĩ ndungata ciaku, na nĩtũgwĩka ũrĩa wotho ũkuuga. Tũtiigũtua mũndũ o na ũmwe mũthamaki; wee ĩka o ũrĩa ũngĩona kwagĩrĩire.”

⁶ Nake Jehu akĩmaandĩkĩra marũa ma keerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo mũrĩ mwena wakwa na nĩmũkũnjathĩkĩra, ũragai ariũ a mwathi wanyu, mũgooka na ciongo ciao gũkũ Jezireeli ihinda o ta rĩrĩ rũciũ.”

Na rĩrĩ, ariũ a mũthamaki mĩrongo mũgwanja maarĩ na atongoria a itũũra ariũ maamareraga. ⁷ Na rĩrĩa marũa maakinyire, andũ acio makĩnyiita ariũ acio mĩrongo mũgwanja a mũthamaki na makĩmooraga othe. Magĩkĩra ciongo ciao ikabũ-inĩ, magĩcitwarĩra Jehu o kũu Jezireeli. ⁸ Rĩrĩa mũndũ ũrĩa watũmĩtwo aakinyire, akĩĩra Jehu atĩrĩ, “Nĩmarehe ciongo cia ciana cia mũthamaki.”

Nake Jehu agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Ciigei irũndo igĩrĩ itoonyero-inĩ rĩa itũũra o nginya rũciĩnĩ.”

⁹ Rũciĩnĩ rũrũ rũngĩ Jehu akiumagara. Akĩrũgama mbere ya andũ othe, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ mũtĩhĩtĩtie. Nĩ nĩ nĩ ndaciĩrĩre ndundu ya gũũkĩrĩra mwathi wakwa na ngĩmũũraga, no nũũ ũragĩte andũ aya othe? ¹⁰ Menyai ũũ, atĩ gũtirĩ kiugo o na kĩmwe kĩarĩtio nĩ Jehova igũrũ rĩa nyũmba ya Ahabu gĩtakahingio. Jehova ekĩte o ũrĩa oigĩte na kanua ka ndungata yake Elija.” ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehu akĩũraga andũ othe a nyũmba ya Ahabu ariũ maatigaire kũu Jezireeli, o ũndũ ũmwe na atongoria ake othe, na arata ake a hakuhi, o na athĩnjĩri-ngai ake, na gũtirĩ mũndũ wahonokire.

¹² Jehu agĩcooka akiumagara, agĩthĩ Samaria. Aakinya Bethi-Ekedi ya Ariĩthi-rĩ, ¹³ agĩtũngana na andũ amwe ariũ maatarainie na Ahazia mũthamaki wa Juda akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ mũrĩ a?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a nyũmba ya Ahazia, na tũũkĩte kũgeithia mbarĩ ya mũthamaki, na ya mũtumia wa mũthamaki.”

¹⁴ Nake agĩathana atĩrĩ, “Nĩmanyiitwo marĩ muoyo!” Nĩ ũndũ ũcio makĩmatwara marĩ muoyo makĩmooragĩra gĩthima-inĩ kĩa Bethi-Ekedi, maarĩ andũ mĩrongo ĩna na eerĩ. Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wahonokire.

¹⁵ Nake aarĩkia kuuma kũu, agĩkora Jehonadabu mũrũ wa Rekabu,* o nake okĩte kũmũtũnga. Nake Jehu akĩmũgeithia, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ na ũiguano na nĩ, o ta ũrĩa ndĩ na ũiguano nawe?”

Nake Jehonadabu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ ndĩ naguo.”

Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Kũngĩkorwo nĩ ũguo-rĩ, rehe guoko.” Nĩ ũndũ ũcio Jehonadabu agĩika ũguo, nake Jehu akĩmũteithĩrĩria kũhaica ngaari-inĩ ya ita. ¹⁶ Nake Jehu akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka tũthĩrĩ nawe ũkeonere ũrĩa ndĩrutaniĩrie na kĩyo nĩ ũndũ wa Jehova.” Nake akĩmũkuua na ngaari yake ya ita.

¹⁷ Rĩrĩa Jehu aakinyire Samaria-rĩ, akĩũraga andũ othe a nyũmba ya Ahabu ariũ maatigaire, akĩmaniina kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Elija.

Ndungata cia Baali

¹⁸ Ningĩ Jehu agĩcookereria andũ othe hamwe, akĩmeera atĩrĩ, “Ahabu aatungatĩire Baali o hanini; no Jehu ekũmũtungatĩra makĩria. ¹⁹ Na rĩrĩ, tũmanĩrai anabii othe a Baali, na atungati othe ayo, o na athĩnjĩri-ngai ayo othe. Tigĩrĩrai atĩ gũtirĩ o na ũmwe ũtarĩ ho, tondũ nĩngũrutĩra Baali igongona inene. Mũndũ wotho ũkwaga gũũka, ndegũtũura muoyo.” Nowe Jehu ekaga ũguo arĩ na wara wa kũũraga atungati othe a Baali.

* 10:15 Ciana cia Rekabu ciarĩ na kĩyo gĩa gũtungatĩra Ngai (Jer 35:6-10), na mũtũũrĩre wacio ndwarĩ na maũndũ maĩngĩ ma gwĩtanga.

²⁰ Nake Jehu akiuga atĩrĩ, “Itanai kũngano gĩa gũtĩĩthia Baali.” Nĩ ũndũ ũcio magĩkĩanĩrĩra kũngano kũ. ²¹ Nake agĩcooka agĩtũma ũhoro kũndũ guothe Isiraeli, nao atungati othe a Baali magĩũka; na gũtirĩ o na ũmwe watĩrĩre. Makĩgomana hekarũ-inĩ ya Baali o nginya ikĩiyũra kuuma mwena ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ. ²² Nake Jehu akĩira mũikaria wa harĩa nguo ciaigagwo atĩrĩ, “Rehere ndungata ciothe cia Baali nguo.” Nĩ ũndũ ũcio agĩcirehere nguo.

²³ Hĩndĩ iyo Jehu na Jehonadabu mũrũ wa Rekabu magĩtoonya hekarũ ya Baali. Jehu akĩira ndungata cia Baali atĩrĩ, “Rorai mĩena yothe muone atĩ gũtirĩ ndungata cia Jehova irĩ haha hamwe na inyũ, o tiga ndungata cia Baali.” ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya marute magongona, na maruta ma njino. Na rĩrĩ, Jehu nĩagĩte arũme mĩrongo ĩnana kũu nja akameera atĩrĩ: “Ūmwe wanyu angĩrekereria mũndũ wa arĩa ngũneana moko-inĩ manyu oore-rĩ, we egũkua ithenya rĩa mũndũ ũcio.”

²⁵ Rĩrĩa Jehu aarĩkirie kũruta igongona rĩa njino-rĩ, agĩatha arangĩri na anene ao atĩrĩ, “Toonyai thĩinĩ mũmoorage; mũtikareke mũndũ o na ũmwe wao oore.” Nĩ ũndũ ũcio makĩmoorage na hiũ cia njora. Nao arangĩri na anene ao magĩkia mĩrĩ yao nja, magĩcooka magĩtoonya ihooero rĩa na thĩinĩ rĩa hekarũ ya Baali. ²⁶ Nao makĩruta ihiga rĩrĩa rĩamũre nja ya hekarũ ya Baali na makĩrĩcina. ²⁷ Makĩmomora ihiga rĩrĩa rĩamũre rĩa Baali, na magĩtharia hekarũ ya Baali makĩmĩtua kĩoro o na nginya ũmũthĩ.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehu akĩniina biũ ũhooi wa Baali thĩinĩ wa Isiraeli. ²⁹ No rĩrĩ, ndaatiganire na mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmire Isiraeli meehie ma kũhooya mĩhianano ya njaũ wa thahabu kũu Betheli na Dani.

³⁰ Nake Jehova akĩira Jehu atĩrĩ, “Tondũ nĩwĩkĩte wega, ũkahingia ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ makwa, na ũgeeka nyũmba ya Ahabu ũrĩa ndaatanyĩte kũmeka-rĩ, njaro ciaku igũtũũra ithamakagĩra Isiraeli nginya rũciaro rwa kana.” ³¹ No Jehu ndaigana kũmenyerera kũiga watho wa Jehova, Ngai wa Isiraeli, na ngoro yake yothe. Ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu, marĩa atũmĩte andũ a Isiraeli mehie.

³² Matukũ-inĩ macio, Jehova nĩambĩrĩrie kũnyiihia mĩhaka ya Isiraeli. Hazaeli nĩatooririe andũ a Isiraeli bũrũri-inĩ wao wothe ³³ mwena wa irathĩro wa Jorodani na bũrũri-inĩ wothe wa Gileadi, (Bũrũri wa Gadi na Rubeni na Manase), kuuma Aroeri gũtwarana na mũkuru wa Arinoni, kũgerera Gileadi nginya Bashani.

³⁴ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehu-rĩ, na marĩa mothe eekire, na marĩa mothe ahingirie-rĩ, githĩ matĩandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

³⁵ Nake Jehu akĩhurũka na maithe make na agĩthikwo Samaria. Nake mũriũ Jehoahazu agĩtũka mũthamaki ithenya rĩake. ³⁶ Narĩo ihinda rĩrĩa Jehu aathamakĩre Isiraeli kũu Samaria rĩarĩ mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩnana.

11

Athalia na Joashu

¹ Rĩrĩa Athalia nyina wa Ahazia onire atĩ mũriũ nĩakua-rĩ, agĩthĩ na mbere kũũraga andũ othe a nyũmba yothe ya ũthamaki. ² No rĩrĩ, Jehosheba, mwarĩ wa Mũthamaki Jehoramu na mwarĩ wa nyina na Ahazia, akĩoya Joashu mũrũ wa Ahazia akĩmweheria kuuma kũrĩ ariũ a mũthamaki arĩa maakirie kũũragwo. Akĩmũiga hamwe na mũreri wake kanyũmba ga gũkoma, akĩmũhitha kuuma kũrĩ Athalia; nĩ ũndũ ũcio Joashu ndaigana kũũragwo. ³ Aikarire ahithĩtwo hamwe na mũreri wake thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova* mĩaka ĩtandatũ ĩrĩa Athalia aathamakire bũrũri ũcio.

⁴ Mwaka-inĩ wa mũgwanja, Jehoiada agĩtũmanĩra anene a ikundi arĩa maathaga thigari igana rĩmwe, thĩinĩ wa andũ arĩa meetagwo Akari, na arangĩri nao magĩũka kũrĩ we kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. Nake akĩgĩa kĩrĩkanĩro nao na akĩmehĩtithĩria kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. Agĩcooka akĩmoonia mũriũ wa mũthamaki. ⁵ Akĩmaatha akĩmeera atĩrĩ,

* 11:3 Jehoiada ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai nĩwe warĩ mũthuuri wa Jehosheba (2Maũ 22:11).

“Mūgwīka ũũ: Inyuĩ arĩa othe mūgaakorwo mūrĩ wĩra mūthenya wa thabatũ-rĩ, gĩcunjĩ kĩmwe kĩanyu gĩa ithatũ gĩkaarangĩra nyũmba ya ũthamaki, ⁶ nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩrangĩre Kĩhingo gĩa Suri, ningĩ gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩkorwo kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩrĩ thuutha wa arangĩri arĩa mateithanagia kũrangĩra hekarũ, ⁷ na inyuĩ andũ arĩa makoragwo thĩinĩ wa ikundi icio ingĩ igĩrĩ, arĩa matakoragwo wĩra mūthenya wa thabatũ-rĩ, othe makaarangĩra hekarũ nĩ ũndũ wa mūthamaki. ⁸ Mũikare mūthiūrũrũkĩirie mūthamaki, o mūndũ anyiitĩte indo ciake cia mbaara na guoko. Mūndũ o na ũrĩkũ angĩkaamũkuhĩrĩa no nginya ooragwo. Mũikare hakuhĩ na mūthamaki o harĩa hothe angĩthiĩ.”

⁹ Nao anene a ita arĩa maathaga ikundi cia andũ igana rĩmwe magĩka o ta ũrĩa Jehoiada, mūthĩnjĩri-Ngai aathanĩte. O mūnene akĩoya andũ ake, arĩa maathiiaga wĩra mūthenya ũcio wa thabatũ na arĩa moimagĩra wĩra hĩndĩ iyo, othe magĩũka kūrĩ Jehoiada mūthĩnjĩri-Ngai. ¹⁰ Nake akĩhe anene acio matimũ na ngo iria ciarĩ cia Mūthamaki Daudi, iria ciakoragwo hekarũ-inĩ ya Jehova. ¹¹ Nao arangĩri, o mūndũ arĩ na indo ciake cia mbaara, magĩthiūrũrũkĩria mūthamaki hau hakuhĩ na kĩgongona, na magĩthiūrũrũkĩria hekarũ kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini wayo.

¹² Jehoiada akĩrehe mūrũ wa mūthamaki akĩmwĩkĩra thũmbĩ, akĩmūnengera lbuku rĩa Kĩrĩkanĩro, na akĩmwanĩrĩra atĩ nĩwe mūthamaki. Makĩmūtĩrĩria maguta, nao andũ makĩhũũra hĩ na makĩanĩrĩra makiugaga atĩrĩ, “Mūthamaki arotũũra nginya tene!”

¹³ Rĩrĩa Athalia aaiguire inegene rĩa andũ na arangĩri, agĩthiĩ kūrĩ andũ hekarũ-inĩ ya Jehova. ¹⁴ Agĩcũthĩrĩria na akĩona mūthamaki arũgamĩte gĩtugĩ-inĩ o ta ũrĩa mūtugo warĩ. Nao anene na ahuhi tũrumbeta maarũgamĩte hakuhĩ na mūthamaki, nao andũ othe a bũrũri magakena makĩhuhaga tũrumbeta. Nake Athalia agĩtembũranga nguo ciake cia igũrũ, na akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ungumania! Ungumania!”

¹⁵ Jehoiada mūthĩnjĩri-Ngai agĩatha anene a ita a thigari igana igana arĩa maarĩ arũgamĩrĩri a mbũtũ, akĩmeera atĩrĩ, “Mūrūtũrũrei, mūmũrehe arĩ gatagatĩ ga thigari, na mūndũ o wotho ũngĩmuuma thuutha, ooragwo.” Nĩgũkorwo mūthĩnjĩri-Ngai nĩoigĩte atĩrĩ, “Ndakooragĩrwo hekarũ-inĩ ya Jehova.” ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyitĩra harĩa mbarathi ciatoonyagĩra igĩthiĩ nja cia nyũmba ya ũthamaki, makĩmũũragĩra hau.

¹⁷ Nake Jehoiada akĩgĩa na kĩrĩkanĩro gatagatĩ ka Jehova, na mūthamaki, o na andũ, atĩ o nĩmegũtuĩka andũ a Jehova. Ningĩ agĩcooka agĩthondeka kĩrĩkanĩro gatagatĩ ka mūthamaki na andũ. ¹⁸ Nao andũ othe a bũrũri magĩthiĩ hekarũ-inĩ ya Baali na makĩmĩtharia. Makiunanga igongona na mĩhianano, na makĩũragĩra Matani ũrĩa warĩ mūthĩnjĩri-ngai wa Baali hau mbere ya igongona icio.

Ningĩ Jehoiada mūthĩnjĩri-Ngai akĩiga arangĩri hau hekarũ-inĩ ya Jehova. ¹⁹ Nake agĩthiĩ na anene a ita arĩa maarũgamagĩrĩra ikundi cia thigari igana igana, na Akari, na arangĩri, o hamwe na andũ othe a bũrũri, na marĩ hamwe makĩruta mūthamaki hekarũ-inĩ ya Jehova makĩmũtwara nyũmba ya ũthamaki matoonyeire kĩhingo-inĩ kĩa arangĩri. Hĩndĩ iyo mūthamaki agĩkarĩra gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki. ²⁰ Nao andũ othe a bũrũri magĩkena. Narĩo itũũra rĩkĩhoorera, tondũ Athalia nĩarĩkĩtie kũũragwo na rũhiũ rwa njora nyũmba-inĩ ya ũthamaki.

²¹ Joashu aarĩ wa mĩaka mũgwanja rĩrĩa aambĩrĩrie gwathana.

12

Joashu Gũcookereria Hekarũ

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mũgwanja wa Jehu, Joashu agĩtuĩka mūthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna. Nyina eetagwo Zibia; na oimĩte Birishiba. ² Joashu nĩekire maũndũ marĩa magĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova mĩaka ĩria yotho Jehoiada mūthĩnjĩri-Ngai aamũtaarire. ³ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũrutĩra magongona gũtieheririo; andũ mathiire na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁴ Joashu akĩra athĩnjĩri-Ngai atĩrĩ, “Cookanĩrĩriai mbeeca iria ciothe irehagwo irĩ cia maruta marĩa maamũre ma hekarũ ya Jehova, na mbeeca iria irutagwo cia gwĩtara, na mbeeca iria ciamũkagĩrwo kuuma mĩhĩtwa-inĩ ya andũ o na mbeeca iria irehagwo

hekarũ na ũndũ wa kwĩyendera. ⁵ Ītikĩriai mũthĩnjĩri-Ngai o wothē aamũkagĩre mbeeca kuuma kũrĩ ũmwe wa aigi a kīgĩina, na mũreke ihũthĩrwo na gũcookereria hekarũ kũria guothe ĩngĩkorwo ĩrĩ tharũku.”

⁶ Na rĩrĩ, o na gũkinyĩria mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa Mũthamaki Joashu, athĩnjĩri-Ngai magĩkorwo matiacookereirie hekarũ. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Joashu agĩta Jehoiada ũria mũthĩnjĩri-Ngai na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mũtaracookereria hekarũ kũria ĩtharũkĩte? Mũtigateie mbeeca ingĩ kuuma kũrĩ aigi kīgĩina, no cineanei nĩguo icookererie hekarũ kũria ĩtharũkĩte.” ⁸ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩtikĩra atĩ matikũngania mbeeca ingĩ kuuma kũrĩ andũ, na atĩ o ene tio megũcookereria hekarũ.

⁹ Nake Jehoiada ũria mũthĩnjĩri-Ngai akĩoya ithandũkũ na agĩtura ngunĩko yarıo irima. Akĩrĩga mwena wa ũrĩo wa mũndũ agĩtoonya hekarũ ya Jehova. Athĩnjĩri-Ngai arĩa maarangagĩra itoonyero magĩkĩra mbeeca ciothe ithandũkũ-inĩ iria ciarehagwo hekarũ-inĩ ya Jehova. ¹⁰ Hĩndĩ ĩria yothē moonaga mbeeca nĩciaingĩha ithandũkũ-inĩ, mwandĩki-marũa wa mũthamaki na mũthĩnjĩri-Ngai ũria mũnene mookaga, magatara mbeeca iria ciakoragwo irehetwo hekarũ-inĩ ya Jehova na magaciĩkĩra mĩhuko. ¹¹ Rĩria mũigana wa mbeeca wahinga, makanengera andũ arĩa maathuurĩtwo matuĩke arori a wĩra wa hekarũ. Mbeeca icio ciarĩhaga aruti a wĩra wa hekarũ ya Jehova na andũ a wĩra wa mbaũ, na aaki, ¹² na arĩa maakaga na mahiga, na aicũhia a mahiga. Maagũraga mbaũ na mahiga maicũhie nĩ ũndũ wa gũcookereria hekarũ ya Jehova kũria yatharũkĩte na makarĩha mahũthĩro mothe ma gũcookereria hekarũ.

¹³ Mbeeca iria ciarehagwo hekarũ-inĩ itiahũthagĩrwo na gũthondeka iraiĩ cia betha, kana magathĩ ma gũthima ndaambĩ, kana mbakũri cia kũminjaminja, kana tũrumbeta, kana kĩndũ o gĩothe gĩa thahabu kana gĩa betha nĩ ũndũ wa hekarũ ya Jehova. ¹⁴ Mbeeca icio ciarĩhaga aruti a wĩra arĩa maarutaga wĩra wa gũcookereria hekarũ. ¹⁵ Matoragia mathabu ma mbeeca kuuma kũrĩ andũ arĩa maanengerete mbeeca marĩhe aruti a wĩra, tondũ andũ acio maarĩ ehokeku biũ. ¹⁶ Mbeeca cia maruta ma mahĩtia, na maruta ma mehia itiarehagwo hekarũ-inĩ ya Jehova, icio ciarĩ cia athĩnjĩri-Ngai.

¹⁷ Ihinda-inĩ o rĩu Hazaeli mũthamaki wa Suriata akĩambata agĩthĩ agĩtharĩkĩra Gathu na akĩritaha. Ningĩ akĩhũndũka, agĩthĩ gũtharĩkĩra Jerusalemu. ¹⁸ No rĩrĩ, Joashu mũthamaki wa Juda akĩoya indo ciothe iria ciatheretio ikaamũrwo nĩ maithe make, nao nĩ Jehoshafatu, na Jehoramu na Ahazia, athamaki a Juda o na iheo iria we mwene aamũrite, o na thahabu iria ciakoretwo kīgĩina-inĩ kĩa hekarũ ya Jehova, o na iria ciarĩ nyũmba ya ũthamaki, agĩcineana itwarĩrwo Hazaeli mũthamaki wa Suriata, nake agĩthĩ, agĩtiga gũtharĩkĩra Jerusalemu.

¹⁹ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Joashu, na ũria wothē eekire-rĩ, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ²⁰ Nao anene ake makĩmũciirĩra ndundu mamũũkĩrĩre, makĩmũũragĩra Bethi-Milo, njĩra-inĩ ya gũthĩ Sila. ²¹ Nao anene arĩa maamũũragire nĩ Jozakaru mũrũ wa Shimeathu, na Jehozabadu mũrũ wa Shomeru. Joashu agĩkua na agĩthikwo hamwe na maithe make itũũra-inĩ rĩa Daudi. Nake mũriũ Amazia agĩtuĩka mũthamaki ithuba rĩa.

13

Jehoahazu Mũthamaki wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa wathani wa Joashu mũrũ wa Ahazia mũthamaki wa Juda, Jehoahazu mũrũ wa Jehu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩathana mĩaka ikũmi na mũgwanja. ² Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova nĩ ũndũ wa kũrũmĩrĩra mehia ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie, nake ndaigana kũmatiga. ³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩcinwo nĩ marakara nĩ ũndũ wa Isiraeli, nake akĩmaneana ihinda iraaya moko-inĩ ma Hazaeli mũthamaki wa Suriata, na Beni-Hadadi mũriũ wake.

⁴ Nake Jehoahazu agĩthaitha Jehova, nake Jehova akĩmũigua tondũ nĩonete ũrĩa mũthamaki wa Suriata aahinyagĩrĩria Isiraeli. ⁵ Nake Jehova akĩhe Isiraeli mũhonokia, akĩmaruta kuuma watho-inĩ wa Suriata. Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũũra mĩcĩ-inĩ yao o ta tene. ⁶ No rĩrĩ, matiigana gũtigana na mehia ma nyũmba ya Jeroboamu, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie; na magĩthĩ na mbere namo, o na ningĩ gĩtugĩ kĩa Ashera gĩgĩtũũra kĩrũgamĩte kũu Samaria.

⁷ Gũtirĩ kĩndũ gĩatigarĩtio gĩa ita rĩa Jehoahazu, tĩga andũ arĩa maathĩiaga mahaicĩte mbarathi mĩrongo ĩtano, na ngaari ikũmi cia ita, na thigari cia magũrũ 10,000, nĩgũkorwo mũthamaki wa Suriata nĩathũkĩtie icio ingĩ agĩcitua o ta rũkũngũ rwa kĩhuhĩro-inĩ.

⁸ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoahazu, na ũrĩa wothē eekire, na maũndũ marĩa aahingirie-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli? ⁹ Nake Jehoahazu akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo Samaria. Nake mũriũ Jehoashu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Jehoashu Mũthamaki wa Isiraeli

¹⁰ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja wa Joashu mũthamaki wa Juda, Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. ¹¹ Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na ndaatiganire na mehia o na mamwe ma Jeroboamu mũrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie; aathiire na mbere namo.

¹² Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoashu, na ũrĩa wothē eekire, na maũndũ marĩa aahingirie, o na mbaara yake na Amazia mũthamaki wa Juda-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma Athamaki a Isiraeli? ¹³ Jehoashu akĩhurũka hamwe na maithe make, nake Jeroboamu agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene. Jehoashu aathikirwo kũu Samaria hamwe na athamaki a Isiraeli.

¹⁴ Na rĩrĩ, Elisha aarĩ mũrũaru mũrimũ ũrĩa wamũũragire. Nake Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli agĩkũrũka, agĩthĩ kũmuona na akĩmũrĩrĩra. Akiuga atĩrĩ, “Wũi baba-ĩ! Wũi baba-ĩ! Ngaari cia ita na ahaici a mbarathi a Isiraeli!”

¹⁵ Nake Elisha akiuga atĩrĩ, “Oya ũta o na mĩguĩ.” nake agĩka o ũguo. ¹⁶ Nake akĩrĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Oya ũta na moko maku,” nake aarĩkia kuoya, Elisha akĩgĩrĩra mũthamaki moko.

¹⁷ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Hingũra ndirica ya irathĩro,” Nake akĩmĩhingũra. Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ikia mĩguĩ!” Nake akĩũikia. Elisha akiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩ mĩguĩ wa Jehova wa ũhootani, wa kũhoota Asuriata! Nĩũkahoota Asuriata kũu Afeki na ũmaniine biũ.”

¹⁸ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Oya mĩguĩ,” Nake mũthamaki akĩmĩoya. Elisha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta mĩgũthithie thĩ.” Nake akĩmĩgũthithia thĩ maita matatũ, agĩtiga. ¹⁹ Nake mũndũ wa Ngai akĩrakara nĩ ũndũ wake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkwagĩrĩrwo nĩ kũmĩringithia maita matano kana matandatũ; ũguo nĩguo ũngĩgaatooria andũ a Suriata na ũmaniine biũ. No rĩu ũkaamahoota o maita matatũ tu.”

²⁰ Nake Elisha agĩkua na agĩthikwo.

Na rĩrĩ, atharĩkĩri a kuuma Moabi maahũthĩrĩte gũtoonya bũrũri-inĩ o kĩambĩrĩria kĩa mwaka. ²¹ Hĩndĩ ĩmwe andũ amwe a Isiraeli magĩthika mũndũ-rĩ, o rĩmwe makĩona gĩkundi kĩa atharĩkĩri; nĩ ũndũ ũcio magĩkia kĩimba kĩa mũndũ ũcio maathikaga mbĩrĩra-inĩ ya Elisha. Hĩndĩ ĩrĩa kĩimba kũu kĩa hutaniire na mahĩndĩ ma Elisha, mũndũ ũcio akĩrĩũka, akĩrũgama na magũrũ make.

²² Hazaeli mũthamaki wa Suriata aahinyĩrĩrie Isiraeli matukũ mothe ma ũthamaki wa Jehoahazu. ²³ No rĩrĩ, Jehova akĩmatuga na akĩmaiguĩra tha, akĩmarũmbũiya nĩ ũndũ wa kĩrĩkanĩro gĩake na Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu. Nginyagia ũmũthĩ, akoretwo atekwenda kũmaniina kana kũmaingata mehere mbere yake.

²⁴ Hazaeli mũthamaki wa Suriata agĩkua, nake mũriũ Beni-Hadadi agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. ²⁵ Hĩndĩ ĩyo Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu agĩtunya Beni-Hadadi mũrũ wa Hazaeli matũũra marĩa Hazaeli aatahĩte mbaara-inĩ kuuma kũrĩ ithe Jehoahazu. Joashu aamũtoorie maita matatũ, na nĩ ũndũ ũcio agĩcookia matũũra ma Isiraeli.

14

Amazia Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wa Jehoashu mūrũ wa Jehoahazu mũthamaki wa Isiraeli, Amazia mūrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka. ² Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ kũu Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda. Nake nyina eetagwo Jehoadini, na oimĩte Jerusalemu. ³ Nĩekire maũndũ marĩa moonagwo magĩrĩre maithe-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte. Maũndũ-inĩ mothe eekire o ta ũrĩa ithe Joashu ekaga. ⁴ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁵ Thuutha wa ũthamaki gũkorwo ũrũmĩte moko-inĩ make, akĩũraga anene arĩa moragĩte ithe Joashu ũrĩa warĩ mũthamaki. ⁶ No rĩrĩ, ndaigana kũũraga ariũ a oragani acio, kũringana na ũrĩa kwandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Watho wa Musa harĩa Jehova aathanĩte atĩrĩ: “Maithe ma ciana matikooragwo nĩ ũndũ wa ciana, o na kana ciana ciũragwo nĩ ũndũ wa maithe mao; o mũndũ arĩkuaga nĩ ũndũ wa mehia make mwene.”

⁷ Ningĩ nĩwe wahootire 10,000 cia andũ a Edomu kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Cumbĩ, na agĩtunyana itũũra rĩa Sela mbaara-inĩ, akĩrĩtua Jokitheeli, rĩitwa rĩrĩa rĩitagwo nginya ũmũthĩ.

⁸ Hĩndĩ ĩyo Amazia agĩtũma andũ kũrĩ Jehoashu mūrũ wa Jehoahazu mūrũ wa Jehu, mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ “Ūka tũng’ethanĩre ũthiũ kwa ũthiũ.”

⁹ No rĩrĩ, Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Amazia mũthamaki wa Juda atĩrĩ: “Mahiũ ma nyeki-inĩ ma kũu Lebanoni nĩmatũmĩre mũtarakwa ndũmĩrĩri o kũu Lebanoni makĩwĩra atĩrĩ, ‘Heana mwarĩguo ahikio nĩ mūrũ wakwa.’ Hĩndĩ ĩyo nyamũ ya gĩthaka kũu Lebanoni ĩgĩũka ĩkĩrangĩrĩria mahiũ macio ma nyeki-inĩ na makinya mayo. ¹⁰ Ti-itherũ nĩũtooretie Edomu, na rĩu nĩũtuĩkĩte mwĩtĩĩ. Wĩgaathe nĩ ũndũ wa ũhootani waku, no ikara mũciĩ! Nĩ kĩ gĩgũtũma wĩrehere thĩĩna, wĩnĩnithie we mwene, o hamwe na andũ a Juda?”

¹¹ O na kũrĩ ũguo, Amazia ndaigana gũthikĩrĩria; nĩ ũndũ ũcio Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩmũtharĩkĩra. We na Amazia mũthamaki wa Juda makĩng’ethanĩra kũu Bethi-Shemeshu thĩĩnĩ wa Juda. ¹² Andũ a Juda makĩhũũrwo nĩ andũ a Isiraeli, na o mũndũ akĩũrĩra gwake mũciĩ. ¹³ Nake Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩnyĩta Amazia mũthamaki wa Juda mūrũ wa Joashu mūrũ wa Ahazia, o kũu Bethi-Shemeshu. Ningĩ Jehoashu agĩthiĩ Jerusalemu na akĩmomora rũthingo rwa Jerusalemu, kuuma Kĩhingo-inĩ kĩa Efiraĩmu nginya Kĩhingo gĩa Koine, handũ ha buti ta magana matandatũ* kũraiha. ¹⁴ Nake akĩoya thahabu yothe na betha na indo ciothe iria ciarĩ thĩĩnĩ wa hekarũ ya Jehova na iria ciarĩ igĩĩna-inĩ cia nyũmba ya ũthamaki. Ningĩ agĩtaha andũ na agĩcooka Samaria.

¹⁵ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoashu, na marĩa eekire, na marĩa aahingirie, o hamwe na mbaara yake ĩrĩa maarũire na Amazia mũthamaki wa Juda-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli? ¹⁶ Jehoashu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo Samaria hamwe na athamaki a Isiraeli. Nake mũriũ Jeroboamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

¹⁷ Amazia mūrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda aatũũrĩre muoyo mĩaka ikũmi na ĩtano thuutha wa gĩkuũ kĩa Jehoashu mūrũ wa Jehoahazu mũthamaki wa Isiraeli. ¹⁸ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ ma wathani wa Amazia, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

¹⁹ Nao andũ makĩgĩa ndundu ya kũmũũkĩrĩra kũu Jerusalemu, nake Amazia akĩũrĩra Lakishi, no magĩtũma andũ mamũrũmĩrĩre kũu Lakishi, na makĩmũũragĩra kuo.

²⁰ Nĩacookirio akuuĩtwo na mbarathi, agĩthikwo Jerusalemu hamwe na maithe make, itũũra-inĩ inene rĩa Daudi.

* 14:13 nĩ ta mita 180

²¹ Hīndī iyo andũ othe a Juda makĩoya Azaria arĩ na mĩaka ikũmi na itandatũ, makīmũtua mũthamaki ithenya rĩa ithe Amazia. ²² Nĩwe waakire Elathu rĩngĩ, na akĩricookeria Juda thuutha wa Amazia kũhurũka na maithe make.

Jeroboamu wa Keerĩ Mũthamaki wa Isiraeli

²³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na itano wa wathani wa Amazia mŭrũ wa Joashu mŭthamaki wa Juda, Jeroboamu mŭrũ wa Jehoashu, mŭthamaki wa Isiraeli agĩtuĩka mŭthamaki kũu Samaria, na agĩthamaka mĩaka mĩrongo ina na ũmwe. ²⁴ Nĩekire maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, na ndaatiganire na mehia o na mamwe ma Jeroboamu mŭrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie. ²⁵ Nĩwe wacookirie mĩhaka ya Isiraeli kuuma Lebo-Hamathu nginya Iria-inĩ rĩa Araba kũringana na kiugo kĩa Jehova Ngai wa Isiraeli kĩa kĩa kĩa nĩ ndungata yake Jona mŭrũ wa Amitai, ũrĩa warĩ mũnabii kuuma Gathi-Heferi.

²⁶ Jehova nīonete ruo rūnene rwa andū othe a Isiraēli, ariā maarī ngombo na ariā mataarī ngombo, akiona ūriā maathīinikite, na gūtari mūdū o na ūmwe wa kūmateithia. ²⁷ Na tondū Jehova ndoigite atī nīegūtharia rīitwa riā Isiraēli gūkū thī-rī, nīamahonokirie na guoko kwa Jeroboamu mūrū wa Jehoashu.

²⁸ Ha ūhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jeroboamu, ūrĩa wothee eekire, o na mbaara iria aahootanire, o na ūrĩa aatunyanĩire Isiraeli matũũra ma Dameski na Hamathu, marĩa maarĩ ma Juda tene-rĩ, githĩ matianiĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli? ²⁹ Jeroboamu nĩahurũkire hamwe na maithe make, o acio maarĩ athamaki a Isiraeli. Nake mũriũ Zekaria agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

15

Azaria Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩĩrĩ na mũgwanja wa ũthamaki wa Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli, Azaria mūrũ wa Amazia mũthamaki wa Juda, akĩambĩrĩria gũthamaka. ² Nake aarĩ na ũkūrũ wa mĩaka ikũmi na ĩtandatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na ĩĩrĩ. Nyina eetagwo Jekolia, na oimĩte Jerusalemu. ³ Nake nĩekire maũndũ marĩa maarĩ magĩrĩru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Amazia eekĩte. ⁴ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtieheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona o na gũcinĩra ũbumba kuo.

⁵ Jehova nīahūīre mūthamaki na mangū o nginya mūthenya ūrīa aakuire, na aatūīre nyūmba arī wiki.* Jothamu mūrū wa mūthamaki akīrūgamīrīra nyūmba ya ūthamaki, na agaathaga andū a būrūri ūcio.

⁶ Ha ūhoro wa maĩndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Azaria, na ũrĩa wothe eekire, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ⁷ Azaria akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hakuhĩ nao itũũra-inĩ inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Jothamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Zekaria mũthamaki wa Isiraeli

⁸ Na riri, mwaka-ini wa mirongo itatu na inana wa Azaria muthamaki wa Juda, Zekaria muru wa Jeroboamu agituika muthamaki wa Israeli kuu Samaria, nake agithamaka mieri itandatu. ⁹ Nake agika maundu mooru maitho-ini ma Jehova, o ta uria maithe make meekite. Ndaigana gutiga mehia ma Jeroboamu muru wa Nebati maria aatumite Israeli mehie.

¹⁰ Shalumu mūrū wa Jabeshi nīaciirīre gūkīrīra Zekaria. Akīmūtharīkīra mbere ya andū, akīmūūruga, nake agītuīka mūthamaki ithenya rīake. ¹¹ Maūndū marīa mangī makonīī wathani wa Zekaria, mandīkītwo ibuku-inī rīa mahinda ma athamaki a Isiraeli. ¹² Nī ūndū ūcio kiugo kīa Jehova kīrīa kīarīirio Jehu nīkīahingire, kīrīa kīoigīte atīrī: “Njīaro ciaku nīigaikarīra gītī kīa ūnene wa Isiraeli nginya rūciarō rwa kana.”

Shalumu Mũthamaki wa Isiraeli

* 15:5 Ngai nīahūūrire Mūthamaki Azaria (na nowe Uzia) na mangū nī ūndū wa kūruta wīra wa mūthīnjīri-Ngai ūria ateetīkīrtio kūruta (2Maū 26:16-21).

¹³ Na rĩrĩ, Shalumu mūrũ wa Jabeshi aatuĩkire mũthamaki mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ na kenda wa ũthamaki wa Uzia mũthamaki wa Juda, nake agĩthamaka mweri ũmwe kũu Samaria. ¹⁴ Menahemu mūrũ wa Gadi akiuma Tiriza, agĩthĩ Samaria. Agĩtharĩkĩra Shalumu mūrũ wa Jabeshi kũu Samaria, akĩmũũraga, na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

¹⁵ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Shalumu, na ndundu ya gũũkanĩrĩra rĩra aatongoretie, mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

¹⁶ Hĩndĩ iyo Menahemu, arutĩtie Tiriza agĩtharĩkĩra Tifisa, na akĩũraga mũndũ wotho warĩ itũũra, rĩu inene thĩinĩ o na arĩa maarĩ hakuhĩ narĩo, tondũ nĩmaregire kũhingũra ihingo ciao. Akĩhũũra Tifisa, na agĩtarũra nda cia andũ-a-nja arĩa maarĩ na nda.

Menahemu Mũthamaki wa Isiraeli

¹⁷ Mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ na kenda wa Azaria mũthamaki wa Juda, Menahemu mūrũ wa Gadi agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli, na agĩthamaka Samaria mĩaka ikũmi.

¹⁸ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Hĩndĩ ya wathani wake wotho, ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu mūrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

¹⁹ Hĩndĩ iyo Puli mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra bũrũri ũcio, nake Menahemu akĩmũhe taranda ngiri ĩmwe† cia betha nĩguo amũteithĩrĩrie kũrũmia ũthamaki wake wega. ²⁰ Menahemu agĩtia mbeeca icio na hinya kuuma kũrĩ andũ a Isiraeli. Mũndũ o wotho gĩtonga aarĩ arute cekeri mĩrongo itano‡ cia betha, nĩguo iheo mũthamaki wa Ashuri. Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Ashuri akĩehera, na ndaikarire bũrũri ũcio rĩngĩ.

²¹ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Menahemu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli? ²² Menahemu akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Pekaia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Pekaia Mũthamaki wa Isiraeli

²³ Mwaka-inĩ wa mĩrongo itano wa ũthamaki wa Azaria mũthamaki wa Juda, Pekaia mūrũ wa Menahemu agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka ĩrĩ. ²⁴ Pekaia agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Ndaigana gũtiga mehia ma Jeroboamu mūrũ wa Nebati marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie. ²⁵ Ũmwe wa anene ake, Peka mūrũ wa Remalia, agĩciĩrĩra ndundu ya kũmũũkĩrĩra. Arĩ na andũ mĩrongo itano kuuma Gileadi, agĩthĩ, akĩũraga Pekaia hamwe na Arigobu na Ariehe, kũu Samaria, kĩirigo-inĩ gĩa kwĩgĩtĩra kĩa nyũmba ya ũthamaki. Nĩ ũndũ ũcio, Peka akĩũraga Pekaia na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

²⁶ Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Pekaia, na ũrĩa wotho eekire-rĩ, mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli.

Peka Mũthamaki wa Isiraeli

²⁷ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo itano na ĩrĩ wa Azaria mũthamaki wa Juda, Peka mūrũ wa Remalia agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka mĩrongo ĩrĩ. ²⁸ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. Ndaigana gũtigana na mehia ma Jeroboamu mūrũ wa Nebati, marĩa aatũmĩte Isiraeli meehie.

²⁹ Hĩndĩ ya Peka mũthamaki wa Isiraeli, nĩguo Tigilathu-Pileseru, mũthamaki wa Ashuri, ookire agĩtunyana Ijoni, na Abeli-Bethi-Maaka, na Janoa, na Kadeshi na Hazoru. Nĩatunyanire Gileadi, na Galili, hamwe na bũrũri wotho wa Nafitali na agĩthaamĩria andũ aakuo Ashuri. ³⁰ Ningĩ Hoshea mūrũ wa Ela agĩciĩrĩra ndundu ya gũũkĩrĩra Peka mūrũ wa Remalia. Nake akĩmũtharĩkĩra na akĩmũũraga, agĩcooka agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ wa ũthamaki wa Jothamu mūrũ wa Uzia.

³¹ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Peka, na ũrĩa wotho eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Isiraeli?

Jothamu Mũthamaki wa Juda

† 15:19 nĩ ta tani 34 ‡ 15:20 nĩ ta nuthu kilo

³² Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ūthamaki wa Peka mūrũ wa Remalia mūthamaki wa Isiraeli, Jothamu mūrũ wa Uzia mūthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gūthamaka. ³³ Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mūthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. Nyina eetagwo Jerusha mwarĩ wa Zadoku. ³⁴ Nĩekire maũndũ marĩa maagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova o ta ũrĩa ithe Uzia eekĩte. ³⁵ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gūtũũgĩru gūtĩeheririo; andũ maathiire o na mbere kũrutĩra magongona na gũcinĩra ūbumba kuo. Jothamu agĩaka rĩngĩ kĩhingo kĩa rũgongo kĩa hekarũ ya Jehova.

³⁶ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jothamu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matĩandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ³⁷ (Matukũ-inĩ macio Jehova akĩambĩrĩria gūtũma Rezini mūthamaki wa Suriata, na Peka mūrĩũ wa Remalia, mokĩrĩre Juda.) ³⁸ Nake Jothamu akĩhurũka hamwe na maithe make, agĩthikwo hamwe nao itũũra inene rĩa Daudi, na norĩo itũũra rĩa ithe. Nake mūrĩũ Ahazu agĩtuĩka mūthamaki itheriya rĩake.

16

Ahazu Mūthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ikũmi na mũgwanja wa ūthamaki wa Peka mūrũ wa Remalia, Ahazu mūrũ wa Jothamu mūthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gūthamaka. ² Ahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mūthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ĩtandatũ. Nake ndaigana gwĩka maũndũ magĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova Ngai wake, ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte. ³ Aathĩiaga na mĩthĩire ya athamaki a Isiraeli, o na akĩruta mūrĩũ arĩ igongona rĩa njino, akĩrũmĩrĩra njĩra iria irĩ magigi cia ndũrĩrĩ iria Jehova aingatire ciehere mbere ya Isiraeli. ⁴ Nĩaarutĩire magongona na agĩcinĩra ūbumba kũndũ kũrĩa gūtũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ-inĩ twa irĩma, o na rungu rwa mĩtĩ rĩa mĩruru.

⁵ Hĩndĩ ĩyo Rezini mūthamaki wa Suriata, na Peka mūrũ wa Remalia mūthamaki wa Isiraeli, makiumagara makahũũrane na Jerusalemu, na makĩrigiĩcĩria Ahazu, no matiamũtooririe. ⁶ Hĩndĩ ĩyo Rezini mūthamaki wa Suriata agĩtunyana itũũra rĩa Elathu, akĩrĩcookeria Suriata, na akĩingata andũ a Juda. Andũ a Edomu magĩthaamĩra Elathu, na matũire kuo nginya ũmũthĩ.

⁷ Ahazu agĩtũma andũ kũrĩ Tigilathu-Pilesu mūthamaki wa Ashuri makamwĩre atĩrĩ, “Nĩ nĩ ndungata na ngombo yaku. Ambata, ũũke ũũhonokie kuuma guoko-inĩ kwa mūthamaki wa Suriata na mūthamaki wa Isiraeli, arĩa maratharĩkĩra.” ⁸ Nake Ahazu agĩkuua betha na thahabu iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na igĩĩna-inĩ iria cia nyũmba ya ūthamaki, na agĩcitũma irĩ iheo kũrĩ mūthamaki wa Ashuri. ⁹ Mūthamaki wa Ashuri agĩtĩkĩra na ũndũ wa gũtharĩkĩra itũũra rĩa Dameski na akĩrĩtunyana. Agĩthaamia atũũri akuo akĩmatwara Kiri na akĩũraga Rezini.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo Mūthamaki Ahazu agĩthĩ Dameski gūtũngana na Tigilathu-Pilesu mūthamaki wa Ashuri. Nake akĩona kĩgongona kũu Dameski, agĩtũmĩra Uria mũthĩnjĩri-Ngai mũcoro wa kĩgongona kũu o na mwakĩre wakĩo o ta ũrĩa gĩakĩtwo. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩaka kĩgongona kũringana na ũrĩa wothe aatũmĩrwo, gĩcoretwo nĩ Mūthamaki Ahazu kuuma Dameski, na agĩkĩrĩkia mbere ya Mūthamaki Ahazu gũcooka. ¹² Rĩrĩa mūthamaki aacookire kuuma Dameski na akĩona kĩgongona kũu, agĩkuhĩrĩria na akĩrutĩra igongona igũrũ rĩakĩo. ¹³ Akĩruta igongona rĩake rĩa njino na rĩa mũtu, na agĩtĩrĩria indo iria irutagwo cia kũnyuuo na akĩminjaminjĩria kĩgongona kũu thakame ya maruta ma ũiguano. ¹⁴ Nakĩo kĩgongona gĩa gĩcango kĩrĩa kĩarĩ mbere ya Jehova, agĩkĩruta mwena wa na mbere wa hekarũ, kuuma gatagatĩ-inĩ ga kĩgongona kũu kĩerũ na hekarũ ya Jehova, agĩkĩga mwena wa gathigathini wa kĩgongona kũu kĩerũ.

¹⁵ Hĩndĩ ĩyo Mūthamaki Ahazu akĩhe Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai mawatho maya: “Igũrũ rĩa kĩgongona kũu kĩnene kĩerũ, rutagĩra ho iruta rĩa njino rĩa rũciĩnĩ, na iruta rĩa mũtu rĩa hwaĩ-inĩ, na iruta rĩa mūthamaki rĩa njino, na iruta rĩake rĩa mũtu, na iruta rĩa njino rĩa andũ othe a bũrũri, na iruta rĩao rĩa mũtu na iruta rĩao rĩa kũnyuuo. Na ũminjaminjagĩrie kĩgongona thakame yotha ya maruta ma njino na ya magongona. No kĩgongona gĩa

gĩcango, ndĩrĩkĩhũthagĩra na gũtũĩria ũhoro kuuma kũrĩ Jehova.” ¹⁶ Nake Uria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩka o ta ũrĩa Mũthamaki Ahazu aamwathĩte.

¹⁷ Mũthamaki Ahazu akĩeheria icunjĩ cia mwena-inĩ, na akĩeheria iraiĩ kuuma makaari-inĩ macio. Akĩeheria itangi rĩrĩa rĩetagwo Karia igũrũ rĩa mĩhianano ya ndegwa cia gĩcango iria ciakanyitĩrĩre, na agĩkaigĩrĩa itina-inĩ cia mahiga. ¹⁸ Nĩheririe gĩthaku gĩa Thabatũ kĩrĩa gĩakĩtwo hekarũ-inĩ, na agĩthaamia itoonyero rĩa athamaki hau nja ya hekarũ ya Jehova, nĩguo akenie mũthamaki wa Ashuri.

¹⁹ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Ahazu, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ²⁰ Nake Ahazu akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hamwe nao Itũũra-inĩ inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Hezekia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

17

Hoshea Mũthamaki wa Mũthia wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa mĩrongo ĩrĩ wa Ahazu mũthamaki wa Juda, Hoshea mũrũ wa Ela agĩtuĩka mũthamaki wa Isiraeli kũu Samaria, nake agĩthamaka mĩaka kenda. ² Agĩka maũndũ mooru maithe-inĩ ma Jehova, no ti ta ũrĩa athamaki a Isiraeli arĩa maarĩ mbere yake meekĩte.

³ Shalimaneseru mũthamaki wa Ashuri akĩambata agatharĩkĩre Hoshea, ũrĩa warĩ ndungata ya Shalimaneseru na nĩamũrĩhaga igooti. ⁴ No mũthamaki wa Ashuri nĩamenyire atĩ Hoshea aarĩ mũkunyaĩri, nĩgũkorwo nĩatũmĩte andũ kũrĩ Soo mũthamaki wa Misiri, na nĩatigĩte kũrĩha igooti rĩa mũthamaki wa Ashuri ta ũrĩa ekaga mbere mwaka o mwaka. Nĩ ũndũ ũcio Shalimaneseru akĩmũnyiita, na akĩmũhingĩra njeera. ⁵ Mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra bũrũri wothe, agĩkina Samaria na akĩrĩrigiĩcĩria mĩaka ĩtatũ. ⁶ Mwaka-inĩ wa kenda wa wathani wa Hoshea nĩguo mũthamaki wa Ashuri aatunyaire Samaria, agĩthaamĩria andũ a Isiraeli bũrũri wa Ashuri. Akĩmahe ũtũũro kũu Hala na Gozani, Rũũĩ-inĩ rwa Haboru, na matũũra-inĩ ma Amedi.

Andũ a Isiraeli Gũthaamio nĩ ũndũ wa Mehia mao

⁷ Maũndũ macio mothe meekĩkire nĩ ũndũ andũ a Isiraeli nĩmehĩrie Jehova Ngai wao, ũrĩa wamarutĩte bũrũri wa Misiri moime watho-inĩ wa Firaũni mũthamaki wa Misiri. Nao makĩĩnamĩrĩra ngai ingĩ, magĩcihooya, ⁸ na makĩrũmĩrĩra mĩtugo ya ndũrĩrĩ iria ciingatĩtwo nĩ Jehova ciehere mbere yao, o na makarũmĩrĩra mĩtugo ĩrĩa yambĩrĩrio nĩ athamaki a Isiraeli. ⁹ Nao andũ a Isiraeli magĩka maũndũ na hithe ma gũũkĩrĩra Jehova Ngai wao marĩa mataagĩrĩre. Kuuma mũthiringo-inĩ wa kũrangĩra nginya itũũra rĩrĩa rĩairigĩrwo rũthingo rwa hinya, makĩĩakĩra kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũrutĩra magongona matũũra-inĩ mao mothe. ¹⁰ Nĩmahaandire mahiga maamũre o na itugĩ cia Ashera, kũndũ kũrĩa guothe gũtũũgĩru o na rungu rwa mĩtĩ ĩrĩa mĩruru. ¹¹ Nĩmacinagĩra ũbumba handũ hothe hatũũgĩru, o ta ũrĩa ndũrĩrĩ iria Jehova aingatĩte ciehere mbere yao ciekaga. Magĩka maũndũ ma waganu ma kũrakaria Jehova. ¹² Nĩmahooire mĩhianano o na gũtuĩka Jehova nĩoigĩte atĩrĩ, “Mũtikaneke ũguo.” ¹³ Nake Jehova agĩkaania andũ a Isiraeli na andũ a Juda na ũndũ wa anabii ake othe na andũ arĩa moonaga maũndũ, akĩmeera atĩrĩ: “Garũrũkai mĩtigane na njĩra cianyu cia waganu. Rũmagiai maathani na irĩra cia watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, kũringana na watho wothe ũrĩa ndaathire maithe manyu maathĩkagĩre, na ũrĩa ndaamũreheire na tũnua twa anabii ndungata ciakwa.”

¹⁴ No matiigana kũnjigua, no momirie ngoro ciao o ta ũrĩa maithe mao meekire, arĩa mateehokire Jehova Ngai wao. ¹⁵ Nao makĩrega irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩre na maithe mao, na mĩkaana ĩrĩa aamaheete. Nao maarũmĩrĩre mĩhianano ĩtarĩ kĩene, nao magĩtuĩka kĩndũ gĩtarĩ bata. Meegerekanirie na ndũrĩrĩ iria ciamarigiĩcĩrie, o na gũtuĩka Jehova nĩamathĩte, akoiga atĩrĩ, “Mũtĩgeke ta ũrĩa ndũrĩrĩ ĩcio ciĩkaga,” nao magĩka maũndũ marĩa Jehova aamagĩrĩtie gwĩka.

¹⁶ Nīmatiganīrie maathani mothe ma Jehova Ngai wao, na magīthondekera mīhi-anano īrī ya gūtwekio īhaana ta njaū, na magīthondeka gītugī kīa Ashera. Nao makīnamīrīra ciūmbe ciothe cia igūrū, na makīhooya Baali. ¹⁷ Ningī makīruta airītu na aanake ao marī magongona ma njino. Nīmarathaga ūhorō na makaragūra, na makītheana gwīka maūndū mooru maitho-inī ma Jehova, makīmūrakaria.

¹⁸ Nī ūndū ūcio Jehova akīrakara mūno nī ūndū wa andū a Isiraeli, o nginya akīmeheria mbere yake. No mūhīrīga wa Juda watigirwo. ¹⁹ O nao andū a Juda matiarūmīrīre maathani ma Jehova Ngai wao. Maarūmīrīre mītugo īrīa yambīrīrio nī andū a Isiraeli. ²⁰ Nī ūndū ūcio Jehova akīrega andū a Isiraeli othe, akīmaherithia na akīmaneana moko-inī ma thū, o nginya akīmaingata mehere mbere yake.

²¹ Na rīrīa aamūranirie andū a Isiraeli na nyūmba ya Daudi-rī, nīguo maatuire Jeroboamu mūrū wa Nebati mūthamaki wao. Nake Jeroboamu akīguucīrīria andū a Isiraeli matige kūrūmīrīra Jehova, agītūma meehie rīhīa inene. ²² Andū a Isiraeli makīrūmīrīra mehīa mothe ma Jeroboamu, na matiigana gūcooka gūtigana namo, ²³ nginya rīrīa Jehova aameheririe mbere yake o ta ūrīa aamerīte na kanua ka ndungata ciake ciothe cia anabii. Nī ūndū ūcio andū a Isiraeli makīeherio būrūri wao, magīthaamīrio Ashuri, na no kuo marī.

Samaria Gūtūūrwo Rīngī

²⁴ Nake mūthamaki wa Ashuri akīruta andū Babuloni, na Kutho, na Ava, na Hamathu na Sefarivaimu, akīmahe matūūra ma Samaria ithenya rīa andū a Isiraeli. Makīgwatīra Samaria, na magīkara matūūra-inī makuo. ²⁵ Hīndī īrīa maambīrīrie gūikara kuo matīahooyaga Jehova; nī ūndū ūcio Jehova akīmatūmīra mīrūūthi kuo, īkīūruga andū amwe. ²⁶ Nake mūthamaki wa Ashuri agīkinyīrio ūhorō akīrwo atīrī: “Andū arīa wathaamirie ūkīmatwara matūūra-inī ma Samaria matiūū ūrīa ngai ya būrūri ūcio yendaga. Nīmatūmīre mīrūūthi īrīa īramooraga, tondū andū nīmarīgītvo nī kī ngai īyo yendaga.”

²⁷ Hīndī īyo mūthamaki wa Ashuri agīathana atīrī: “Reke mūthīnjīri-Ngai ūmwe wa arīa maatahirwo kuuma Samaria acooke agatūūre kuo, nīgeetha arute andū ūrīa ngai ya būrūri ūcio yendaga.” ²⁸ Nī ūndū ūcio mūthīnjīri-Ngai ūmwe wa arīa maatahītvo kuuma Samaria agīthī gūtūūra Betheli, akīmaruta kūhooya Jehova.

²⁹ No rīrī, o rūrīrī rūgīthondekera ngai ciaruo matūūra-inī mothe marīa maatūūruga, magīciiga mahooero-inī marīa maathondeketvo nī andū a Samaria kūndū kūrīa gūtūūgīru. ³⁰ Andū a kuuma Babuloni magīthondeka mūhianano wetagwo Sukothu-Benothu, nao andū a Kutho magīthondeka Nerigali, nao andū a Hamathu magīthondeka Ashima; ³¹ nao andū a Aavi magīthondeka Nibihazu na Tarataka, nao andū a Sefariri maacinaga ciana na mwaki irī ta magongona kūrī Adarameleki na Anameleku, ngai cia Sefarivaimu. ³² Nīmahoooyaga Jehova, no ningī magīthuura andū a mīthemba yothe yao matuīke aruti wīra ta athīnjīri-Ngai mahooero-inī ma kūndū kūrīa gūtūūgīru. ³³ Nīmahoooyaga Jehova, na no maatungatagīra ngai ciao, kūringana na mītugo ya ndūrīrī cia kūrīa maarūtītvo.

³⁴ Nginyagia ūmūthī matūire marūmītīe mītugo yao ya tene. Nao matihooyaga Jehova kana gwithīkīra irīra cia watho wake wa kūrūmīrīrwo, na matuīro marīa matuītvo, na watho na maathani marīa Jehova aaheire njaro cia Jakubu, ūrīa aatuire Isiraeli. ³⁵ Rīrīa Jehova aarīkanīre kīrīkanīro na andū a Isiraeli-rī, aamaathire atīrī: “Mūtikanahooe ngai ingī, kana mūciinamīrīre, kana mūcitungatīre, kana mūcirutīre igongona. ³⁶ No Jehova ūrīa wamūrutire būrūri wa Misiri na hinya mūnene na atambūrūkītīe guoko gwake, ūcio nowe wiki mwagīrīrwo nīkūhooyaga. Nīwe mūrīinamagīrīra, na nīwe mūrīrutagīra magongona. ³⁷ Hīndī ciothe no nginya mūmenyagīrīre kīrīra kīa watho wake wa kūrūmīrīrwo na matuīro marīa matuītvo, na mawatho, o na maathani marīa aamwandīkīre. Mūtikanahooe ngai ingī. ³⁸ Mūtīkariganīrwo nī kīrīkanīro kīrīa ndaarīkanīre na inyuī, na mūtikanahooe ngai ingī. ³⁹ No rīrī, mūhooyage Jehova Ngai wanyu; tondū nīwe ūkaamūkūūra guoko-inī gwa thū cianyu ciothe.”

⁴⁰ No rĩrĩ, matiigana kũnjigua, no maathiire o na mbere na mĩtugo yao ya tene.
⁴¹ O na rĩrĩa andũ acio mahooyaga Jehova, no maatungatagĩra ngai ciao cia mĩhianano. Nginyagia ũmũthĩ ciana ciao na ciana cia ciana ciao ithiiga na mbere gwĩka o ta ũrĩa maithe mao meekaga.

18

Hezekia Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa itatũ wa Hoshea mūrũ wa Ela mũthamaki wa Isiraeli, nĩguo Hezekia mūrũ wa Ahazu mũthamaki wa Juda aambĩrĩrie gũthamaka. ² Aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na itano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda. Nyina eetagwo Abija mwarĩ wa Zekaria. ³ Nake agĩka maũndũ marĩa magĩrĩrie maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte. ⁴ Nĩheririe kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, akĩhehenja mahiga marĩa maamũrĩrwo ngai cia mĩhianano, na agĩtemenga itugĩ cia Ashera. Nayo nyoka ya gĩcango ĩrĩa yathondeketwo nĩ Musa akĩmiunanga tũcunjĩ, nĩgũkorwo nginyagia ihinda rĩu andũ a Isiraeli nĩmamĩcinagĩra ũbumba. Nayo yetagwo Nehushitani.

⁵ Nake Hezekia agĩtũũra ehokete Jehova, Ngai wa Isiraeli. Gũtiarĩ mũndũ ũngĩ take harĩ athamaki othe a Juda, mbere yake kana arĩa mookire thuutha wake. ⁶ Nĩatũũrĩre arũgamĩte wega harĩ Jehova na ndaigana gũtiga kũmũrũmĩrĩra; na nĩatũũrĩre arũmĩtie maathani ma Jehova marĩa aaheire Musa. ⁷ Nake Jehova aarĩ hamwe nake; nake Hezekia akĩgaacĩra maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga. Ningĩ nĩareganire na watho wa mũthamaki wa Ashuri, na akĩrega kũmũtungata. ⁸ Nĩatooririe Afilisti kuuma mũthiringo-inĩ wa arangĩri nginya itũũra-inĩ rĩrĩa rĩairigĩtwo na rũthingo rwa hinya, o nginya Gaza na matũũra makuo.

⁹ Mwaka-inĩ wa ĩna wa ũthamaki wa Hezekia, na nĩguo warĩ mwaka wa mũgwanja wa Hoshea mūrũ wa Ela mũthamaki wa Isiraeli, Shalimaneseru mũthamaki wa Ashuri nĩathiire kũrĩa na itũũra rĩa Samaria na akĩrĩrigiicĩria. ¹⁰ Na thuutha wa mĩaka itatũ Ashuri magĩtunyana Samaria. Nĩ ũndũ ũcio itũũra rĩa Samaria rĩgĩtahwo mwaka-inĩ wa itandatũ wa ũthamaki wa Hezekia, na warĩ mwaka wa kenda wa ũthamaki wa Hoshea mũthamaki wa Isiraeli. ¹¹ Nake mũthamaki wa Ashuri agĩthaamĩria andũ a Isiraeli kũu Ashuri, akĩmahe ũtũũro Hala, kũu Gozani ndwere-inĩ cia Rũũĩ rwa Haboru na matũũra-inĩ ma Amedi. ¹² Ũndũ ũcio wekĩkire nĩ ũndũ nĩmagĩte gwathĩkĩra Jehova Ngai wao, no magĩthũkia kĩrĩkanĩro gĩake, na ũrĩa wothe Musa ndungata ya Jehova aamaathĩte. Matiathikĩrĩrie maathani macio kana makĩmahingia.

¹³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩna wa ũthamaki wa Hezekia, Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharĩkĩra matũũra mothe manene ma Juda marĩa mairigĩrwo na thingo cia hinya, na akĩmatunyana. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Hezekia mũthamaki wa Juda agĩtũmĩra mũthamaki wa Ashuri ũrĩa warĩ kũu Lakishi ndũmĩrĩri ĩno: “Nĩhĩtĩtie. Njeherera na nĩngũkũrĩha kĩrĩa gĩothe ũngĩnjĩtia.” Nake mũthamaki wa Ashuri agĩtia Hezekia mũthamaki wa Juda taranda magana matatũ* cia betha, na taranda mĩrongo itatũ† cia thahabu kĩa hinya. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Hezekia akĩmũhe betha iria ciothe cionekire hekarũ-inĩ ya Jehova na igĩĩna-inĩ ciothe cia nyũmba ya ũthamaki.

¹⁶ Ihinda-inĩ rĩu, Hezekia mũthamaki wa Juda akĩruta thahabu ĩrĩa yagemetie mĩrango na itugĩ cia mĩrango ya hekarũ ya Jehova na akĩmĩhe mũthamaki wa Ashuri.

Senakeribu Kwĩhĩtĩra Jerusalemu

¹⁷ Mũthamaki wa Ashuri agĩtũma mwathi ũrĩa mũnene wa mbũtũ ciothe cia ita, na mũrũgamĩrĩri wa anene arĩa angĩ, na mwathi wa mbũtũ cia mbaara, marĩ na mbũtũ nene ya ita kuuma Lakishi mathiĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia kũu Jerusalemu. Magĩkinya Jerusalemu na makĩrũgama mũtaro-inĩ wa Karia ka Rũgongo,‡ njĩra-inĩ ya gũthiĩ

* 18:14 nĩ ta tani 10 † 18:14 nĩ ta tani 1 ‡ 18:17 Ũyũ warĩ mũtaro wa maaĩ wenjetwo rungu rwa thĩ nĩ Mũthamaki Hezekia wa kũrehe maaĩ kuuma Rũũĩ rwa Gihoni.

Mũgũnda-inĩ wa Mũthambia Nguo. ¹⁸ Magĩtũmanĩra mũthamaki; nake Eliakimu mũrũ wa Hilikia mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na Joa mũrũ wa Asafu ũrĩa warĩ mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu, makiumagara mathiĩ kũrĩ o.

¹⁹ Nake mũnene wa mbũtũ cia ita akĩmeera atĩrĩ, “Ĩrai Hezekia atĩrĩ:

“Mũthamaki ũrĩa mũnene, o we mũthamaki wa Ashuri, ekuuga atĩrĩ: Ũrutĩte ũmĩrĩru ũcio ũrĩ naguo kũ? ²⁰ Wee uugaga ũrĩ na hinya wa mbũtũ cia ita, na nĩũũĩ kũrĩa, no waragia o ciugo cia tũhũ. Nũũ ũcio wĩhokete atĩ nĩguo ũnemere? ²¹ Atĩrĩrĩ, wee wĩhokete andũ a Misiri acio mahaana ta kamũrangi koinĩkangu, karĩa gatheetaga mũndũ guoko, gakamũguraria etiirania nako! Ũguo nĩguo Firaũni mũthamaki wa Misiri ahaana kũrĩ arĩa othe mamwĩhokaga. ²² O na ũngĩnjĩra atĩrĩ, “Ithuĩ twĩhokete Jehova Ngai witũ”, githĩ tiwe wehereirio kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na igongona iria ciarĩ kuo nĩ Hezekia, akiĩra andũ a Juda na Jerusalemu atĩrĩ, “No nginya mũhooyagĩre mbere ya kĩgongona gĩkĩ kĩrĩ Jerusalemu?”

²³ “Rĩu-rĩ, ũka ũkeiguithanie na mwathi wakwa, mũthamaki wa Ashuri: Nĩngũkũhe mbarathi ngiri igĩrĩ angĩkorwo ũrĩ na andũ mangĩcitwarithia! ²⁴ Wakĩhota gũtooria o na mũnene ũrĩa mũnini mũno thĩĩnĩ wa anene a mwathi wakwa, o na gũtuĩka wĩhokete ngaari cia ita na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi a Misiri? ²⁵ Na nĩngĩ-rĩ, njũkĩte gũtharĩkĩra na kwananga kũndũ gũkũ iterĩitwo nĩ Jehova? Jehova we mwene nĩwe wanjĩrĩre njũke hũũre bũrũri ũyũ, na ndĩwanange.’”

²⁶ Nake Eliakimu mũrũ wa Hilikia, na Shebina, na Joa makĩĩra mũnene ũcio wa mbũtũ cia ita atĩrĩ, “Twagũthaitha arĩria ndungata ciaku na rũthiomi rwa Asuriata, tondũ nĩtũrũũ. Tiga gũtwarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania, andũ aya marĩ rũthingo-inĩ makĩguaga.”

²⁷ No mũnene ũcio wa mbũtũ cia ita agĩcookia atĩrĩ, “Kaĩ ndatũmirwo nĩ mwathi wakwa kũrĩ mwathi wanyu na kũrĩ inyuĩ ndĩmwĩre maũndũ maya, na ti kũrĩ andũ aya maikarĩte rũthingo igũrũ, o aya makaarĩa kĩoro kĩa na manyue mathugumo mao o ene o ta ũrĩa inyuĩ mũgeeka?”

²⁸ Nĩngĩ mũnene wa mbũtũ cia ita akĩrũgama, akĩanĩrĩra na rũthiomi rwa Kĩhibirania, akiuga atĩrĩ: “Thikĩrĩriai ndũmĩrĩri ya mũthamaki ũrĩa mũnene, mũthamaki wa Ashuri! ²⁹ Mũthamaki ekuuga ũũ: Mũtigetĩkĩrie Hezekia amũheenĩe. Ndangĩhota kũmũhonokia kuuma guoko-inĩ gwakwa. ³⁰ Mũtigetĩkĩrie Hezekia amũringĩrĩrie kwĩhoka Jehova hĩndĩ rĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ Jehova nĩegũtũhonokia; itũũra rĩrĩ rĩtikaneanwo guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri.’

³¹ “Mũtigathikĩrĩrie Hezekia. Mũthamaki wa Ashuri ekuuga ũũ: Rekei tũiguane, na mũũke kũrĩ nĩ. Mweka ũguo o ũmwe wanyu nĩakarĩaga kuuma kũrĩ mĩtĩ wake wa mũthabibũ na mũkũyũ, na anyuuage maaĩ ma gĩthima gĩa, ³² nginya rĩrĩa ngooka ndĩmũtware bũrũri ũrĩa ũhaana ta wanyu, bũrũri ũrĩ ngano na ndibei ya mũhihano, bũrũri ũrĩ irio na mĩgũnda ya mũthabibũ, bũrũri ũrĩ mĩtĩ ya mĩtamaiyũ na ũũkĩ. Thuurai muoyo no ti gĩkuũ!

“Mũtigathikĩrĩrie Hezekia, nĩgũkorwo nĩaramũhĩtithia rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Jehova nĩegũtũhonokia.’ ³³ Nĩ kũrĩ ngai ya bũrũri o na ũrĩkũ rĩrĩ yahonokia bũrũri wayo kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri? ³⁴ Ngai cia Hamathu na Aripadi irĩ kũ? Ngai cia Sefarivaimu, na Hena na Iva irĩ kũ? Nĩhonoketie Samaria kuuma guoko-inĩ gwakwa? ³⁵ Nĩ ngai irĩkũ harĩ ngai ciothe cia mabũrũri macio yanahonokia bũrũri wayo kuuma kũrĩ nĩ? Gwakĩhoteka atĩa Jehova ahonokie Jerusalemu kuuma guoko-inĩ gwakwa?”

³⁶ No andũ acio magĩkira ki, na matĩrĩ ũndũ maamũcookeirie, tondũ mũthamaki nĩamathĩte, akameera atĩrĩ, “Mũtikamũcookerie ũndũ.”

³⁷ Hĩndĩ iyo Eliakimu mũrũ wa Hilikia ũrĩa mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na Joa mũrũ wa Asafu ũrĩa mwandĩki wa

maündũ ma ihinda rĩu, magĩthĩĩ kũrĩ Hezekia, matembũrangĩte nguo ciao, na makĩmwĩra ũrĩa mũnene ũcio wa mbũtũ cia ita oigĩte.

19

Ũhonokio wa Jerusalemu Kwĩranĩrwo

¹ Rĩrĩa Mũthamaki Hezekia aigũire ũguo, agĩtembũranga nguo ciake na akĩhumba nguo ya ikũnia, agĩthĩĩ, agĩtoonya hekarũ ya Jehova thĩĩnĩ. ² Agĩtũma Eliakimu ũrĩa warĩ mũrori wa maündũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na athĩnjĩri-Ngai arĩa atongoria, othe mehumbĩte nguo cia makũnia, mathĩĩ kũrĩ Isaia mũrũ wa Amozu, ũrĩa mũnabii. ³ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Hezekia ekuuga: Mũthenya wa ũmũthĩ nĩ mũthenya wa mĩnyamaro, na ikũũmana, na gĩconoko, o ta ihinda rĩa ciana rĩa gũciarwo rĩakinya na hinya wa gũciara ũkaaga. ⁴ No gũkorwo Jehova Ngai waku nĩekũigua ciugo ciothe cia mũnene wa mbũtũ cia ita, ũrĩa mwathi wake, mũthamaki wa Ashuri, atũmĩte oke anyũrũrie Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, na amũkũũme nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio Jehova Ngai waku aigũite. Nĩ ũndũ ũcio hoera matigari marĩa matigaire muoyo.”

⁵ Rĩrĩa anene a Mũthamaki Hezekia maakinyire kũrĩ Isaia-rĩ, ⁶ Isaia akĩmeera atĩrĩ, “Ĩrai mwathi wanyu atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Tiga gwĩtigĩra nĩ ũndũ wa ũrĩa ũiguĩte ciugo cio atungati a mũthamaki wa Ashuri manumĩte nacio. ⁷ Ta thikĩrĩria! Nĩ nĩngwĩkĩra roho wa mũthemba mũna thĩĩnĩ wake, nĩguo rĩrĩa arĩigua ũhoro mũna-rĩ, acooke bũrũri wake, na arĩ kũu ndũme ooragwo na rũhiũ rwa njora.’”

⁸ Rĩrĩa mũnene wa mbũtũ cia ita aigũire atĩ mũthamaki wa Ashuri nĩoimĩte Lakishi, akĩhehera Jerusalemu, agĩthĩĩ agĩkora mũthamaki akĩrũa mbaara na Libina.

⁹ Na rĩrĩ, Senakeribu agĩkinyĩrwo nĩ ũhoro wa atĩ Tirihaka, ũrĩa Mũkushi mũthamaki wa Misiri, nĩoimagarĩte, oke arũe nake. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma andũ rĩngĩ kũrĩ Hezekia marĩ na ũhoro ũyũ: ¹⁰ “Ĩrai Hezekia mũthamaki wa Juda atĩrĩ: Ndũgetikĩrie Ngai ũcio wĩhokete akũheenĩe rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Jerusalemu ndĩngĩneanwo kũrĩ mũthamaki wa Ashuri.’ ¹¹ Ti-itherũ nĩũiguĩte ũrĩa athamaki a Ashuri mekĩte mabũrũri-inĩ mothe, ũrĩa maamaniinire biũ. Inyuũ mũngĩhonoka atĩa? ¹² Na rĩrĩ, ngai cia ndũrĩrĩ iria cianiinirwo nĩ maithe maitũ ma tene, ngai cia Gozani, na cia Harani, na cia Rezefu, na andũ a Edeni arĩa maarĩ Telasaru-rĩ, nĩciamahonokirie? ¹³ Mũthamaki wa Hamathu na kana mũthamaki wa Aripadi, kana mũthamaki wa itũũra inene rĩa Sefarivaimu kana wa Hena, o na kana wa Iva-rĩ, arĩ ha?”

Ihooya rĩa Hezekia

¹⁴ Hezekia akĩnyiĩta marũa kuuma kũrĩ andũ arĩa maatũmĩtwo, na akĩmathoma. Agĩcooka akĩambata hekarũ-inĩ ya Jehova, akĩmatambũrũkia mbere ya Jehova. ¹⁵ Nake Hezekia akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ: “Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, o wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene gatagati ka makerubi, Wee wiki nowe Ngai igũrũ rĩa mothamaki mothe ma thĩ. Wee nĩwe wombire igũrũ na thĩ. ¹⁶ Tega matũ maku Wee Jehova, ũigue; hingũra maitho maku Wee Jehova, wone; ũigue ciugo cia Senakeribu iria atũmĩte cia kũruma Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo.

¹⁷ “Ti-itherũ Jehova, athamaki a Ashuri nĩmanangĩte biũ ndũrĩrĩ na mabũrũri macio. ¹⁸ Na nĩmaikĩtie ngai ciao mwaki-inĩ na magacithũkangia, tondũ itiarĩ ngai, no ciarĩ mĩtĩ na mahiga, ciathondeketwo na moko ma andũ. ¹⁹ Na rĩrĩ, Wee Jehova Ngai witũ, tũhonokie kuuma guoko-inĩ gwake, nĩgeetha mothamaki mothe ma thĩ mamenye atĩ Wee Jehova, o Wee wiki, nĩwe Ngai.”

Isaia Kũratha Kũhootwo gwa Senakeribu

²⁰ Hĩndĩ iyo Isaia mũrũ wa Amozu agĩtũma ndũmĩrĩrĩ kũrĩ Hezekia, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Nĩnjiguĩte mahooya maku makoniĩ Senakeribu mũthamaki wa Ashuri. ²¹ ũyũ nĩguo ũhoro ũrĩa Jehova aarĩtie wa kũmũũkĩrĩra:

“Mũirĩtu Gathirange, Mwarĩ wa Zayuni,
nĩakũmenete na agakũnyarara.

Mwarĩ wa Jerusalemu

arainia mūtwe rĩrĩa wee ũroora.

²² Ūcio ũrumĩte na ũkamenereria nũũ?

Nĩgĩ-rĩ, nũũ ũgũthũkĩre na mũgambo,
na ũgakũũrĩra maitho na mwĩtĩio?

Wee ũgookĩrĩra Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli!

²³ Ūtũmĩte andũ aku moke marume Jehova.

Na ũkoiga atĩrĩ,

“Nĩ ũndũ wa ngaari ciakwa nyingĩ cia ita-rĩ,
nĩnyambatĩte ngakinya tũcũmbĩrĩ twa irĩma,
o kũu igũrũ mũno Lebanoni.

Nĩndemete mĩtarakwa yakuo ĩrĩa mĩraihi mũno,
o na mĩthengera ĩrĩa mĩega mũno.

Nĩnginyĩte mũthĩa wakuo kũrĩa kũraya mũno,
kũrĩa kũrĩ na mĩtitũ ĩrĩa mĩega mũno.

²⁴ Nĩnyenjete ithima mabũrũri ma kũngĩ,
na nganyua maaĩ kuo.

Nĩhũithĩtie tũrũũ twa Misiri
na makinya ma magũrũ makwa.”

²⁵ “Kaĩ ũtaiguĩte?

Kuuma tene nĩndamũrĩte ũndũ ũcio,
matukũ-inĩ macio ma tene nĩndabangĩte ũndũ ũcio,
na rĩu nĩndĩũhingĩtie,

atĩ wee nĩūtũmĩte matũũra manene marĩa mairigĩre na thingo cia hinya
matuĩke hĩba cia mahiga.

²⁶ Andũ akuo maagithĩtio hinya,
magegearĩte na magaconorithio.

Mahaana mĩmera ĩrĩ mũgũnda,
makoororoa o ta thuuna nduru,
kana ta nyeki ĩmerete nyũmba igũrũ,
ĩrĩa yũmaga ĩtanakũra.

²⁷ “No nĩnjũũ kũrĩa ũikaraga,
na ngamenya ũgĩũka na ũgĩthĩ,
o na ũrĩa ũndakaragĩra.

²⁸ Tondũ nĩũndakarĩire,
na rũng’athio rwaku nĩrũkinyĩire matũ makwa,
nĩngũgwĩkĩra gĩcũhĩ gĩakwa iniũrũ,
na matamu makwa ndĩmohe kanua-inĩ gaku,
na nĩngatũma ũcookere njĩra o ĩyo wokĩire.’

²⁹ “Gĩkĩ nĩkĩo gĩgaakorwo kĩrĩ kĩmenyithia gĩaku, wee Hezekia:

“Mwaka-inĩ ũyũ ũkũrĩa irio cia maitĩka,
naguo mwaka wa keerĩ ũrĩe kĩrĩa gĩgaathundũka kuuma harĩ mo.

No mwaka-inĩ wa gatatũ-rĩ, nĩũkahaanda na ũgethe,
ũhaande mĩgũnda ya mĩthabibũ, na ũrĩe maciaro mayo.

³⁰ Na o rĩngĩ matigari ma nyũmba ya Juda
nĩmagaikũrũkia mĩri na thĩ, na maciare maciaro na igũrũ.

³¹ Nĩgũkorwo Jerusalemu nĩgũkoima matigari ma andũ,
nakuo Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni kuume gĩkundi kĩa arĩa mahonokete.
Kĩyo kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩkĩo gĩkaahingia ũguo.

³² “Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga ũũ igũrũ rĩa mũthamaki wa Ashuri:

“Ndagatoonya itũũra rĩĩĩ inene,
kana arathũkie mũguĩ kuo.
Ndagooka mbere ya rĩo na ngo,
kana arĩrigiĩcĩrie na ihumbu cia tĩĩri, arĩũkĩĩrie.

³³ Njĩra ĩrĩa ookĩĩre-rĩ, no yo agaacookera;
ndagatoonya itũũra rĩĩĩ inene,
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁴ Nĩngagitĩra itũũra rĩĩĩ inene na ndĩrĩhonokie,
nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa.”

³⁵ Ũtukũ o ro ũcio mũraika wa Jehova agĩthĩĩ akĩũraga andũ 185,000 kũu kambĩ ya Ashuri. Rĩrĩa andũ mookĩire rūciĩĩ tene, magĩkora kũu no ciimba theri! ³⁶ Nĩ ũndũ ũcio Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharia kambĩ agĩthĩĩ. Agĩcooka Nineve agĩkara kuo.

³⁷ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe, rĩrĩa aahooyaga arĩ hekarũ-inĩ ya ngai yake Nisiroku, ariũ ake eerĩ Adarameleki na Sharezeru makĩmũũraga na rūhiũ rūa njora, na makĩũrĩra bũrũri wa Ararati. Nake mũriũ Esari-Hadoni agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

20

Ndwari ya Hezekia

¹ Matukũ-inĩ macio Hezekia akĩrwara, na aarĩ hakuhĩ gũkua. Mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu agĩthĩĩ kũrĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Thondeka maũndũ ma mũciĩ waku, tondũ nĩũgũkua, ndũkũhona.”

² Hezekia akĩhũgũra ũthiũ wake, akĩrora rūthingo-inĩ, na akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ,
³ “Wee Jehova, ririkana ũrĩa ngoretwo ngĩthĩĩ na mĩthiĩre ya kwĩhokeka mbere yaku, na ngeheana na ngoro yakwa yothe, na ngeeka ũrĩa kwagĩĩre maitho-inĩ maku.” Nake Hezekia akĩrĩra mũno.

⁴ Isaia atanakinya nja ya gatagatĩ-rĩ, kiugo kĩa Jehova gĩkĩmũkinyĩra, akĩrwo atĩrĩ:
⁵ “Cooka, ũkeere Hezekia mũtongoria wa andũ akwa atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: Nĩnjiguĩte ihooya rĩaku, na ngoona maithori maku; nĩngũkũhonia. Mũthenya wa ĩtatũ kuuma rĩu nĩũkambata ũthiĩ hekarũ-inĩ ya Jehova. ⁶ Nĩngũkuongerera mĩaka ikũmi na ĩtano ya gũtũũra muoyo. Na nĩngũkũhonokia hamwe na itũũra rĩĩĩ inene kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri. Nĩngũgitĩra itũũra rĩĩĩ inene nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa.’”

⁷ Nĩngĩ Isaia akiuga atĩrĩ, “Thondekai gĩkũmba kĩa ngũyũ.” Nao magĩka o ũguo, na magĩkĩgĩrĩra ihũha-inĩ rĩu, nake Hezekia akĩhona.

⁸ Hezekia nĩoorĩtie Isaia atĩrĩ, “Kĩmenyithia gĩgaakorwo kĩrĩ kĩrĩkũ kĩa atĩ Jehova nĩekũũhonia, na atĩ nĩngambata thĩĩ hekarũ-inĩ ya Jehova mũthenya wa gatatũ kuuma ũmũthĩ?”

⁹ Nake Isaia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia kĩrĩa Jehova egũkũhe, kĩa atĩ Jehova nĩegwĩka ũndũ ũcio akwĩĩre: Ũkwenda kĩruru gĩthĩĩ mbere makinya ikũmi, kana gĩcooke thuutha makinya ikũmi?”

¹⁰ Nake Hezekia akiuga atĩrĩ, “Kĩruru gũthiĩ na mbere makinya ikũmi nĩ ũndũ mũhũthũ, nĩ kaba kĩruru gĩcooke na thuutha makinya ikũmi.”

¹¹ Nake mũnabii Isaia agĩkaĩra Jehova, nake Jehova agĩtũma kĩruru gĩcooke na thuutha makinya macio ikũmi marĩa gĩaikũrũkĩte ngathĩ-inĩ ya Ahazu.

Abarũthi kuuma Babuloni

¹² Ihinda-inĩ rĩu-rĩ, Merodaki-Baladani mũrũ wa Baladani mũthamaki wa Babuloni nĩatũmĩre Hezekia marĩa na kĩheo, tondũ nĩaiguĩte ũhoru wa ndwari ya Hezekia.

¹³ Hezekia akĩamũkĩra andũ arĩa maatũmĩtwo, na akĩmoonia indo ciothe iria aigĩte makũmbĩ make, akĩmoonia betha, na thahabu, na mahuti marĩa manungi wega, na maguta marĩa mega mũno, na indo ciake cia mbaara, na indo ciothe iria ciarĩ igĩĩna-inĩ ciake. Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe thĩĩnĩ wa nyũmba ya ũthamaki kana kĩarĩ ũthamaki-inĩ wake wotha Hezekia ataamoonirie.

¹⁴ Hĩndĩ ĩyo mũnabii Isaia agĩthiĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia akĩmũũria atĩrĩ, “Andũ acio moiga atĩa, na mekuumĩte kũ?”

Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Moimĩte bũrũri wa kũraya, megũkĩte kuuma bũrũri wa Babuloni.”

¹⁵ Nake mũnabii akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ monire nyũmba-inĩ yaku ya ũthamaki?”

Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Monire indo ciothe nyũmba-inĩ yakwa ya ũthamaki. Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩrĩ igĩĩna-inĩ ciakwa itanamonia.”

¹⁶ Nake Isaia akĩĩra Hezekia atĩrĩ, “Ta igua kiugo kĩa Jehova: ¹⁷ Ti-itherũ ihinda nĩrĩgakinya, rĩrĩa indo ciothe iria irĩ thĩinĩ wa nyũmba yaku ya ũthamaki, na indo iria ciothe maithe maku matũire maigĩte nginya ũmũthĩ, ĩgaakuu itwarwo Babuloni. Gũtirĩ o na kĩmwe gĩgaatigara, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ¹⁸ Na andũ amwe a rũciaro rwaku, o arĩa moimĩte mũthiimo-inĩ na thakame-inĩ yaku, o arĩa wee ũgũciara, nĩmagathaamio, na nĩmakaahakũrwo nĩguo matungatage nyũmba-inĩ ya mũthamaki wa Babuloni.”

¹⁹ Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Kiugo kĩa Jehova kĩrĩa waria nĩ kĩa,” Tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Githĩ gũtigũkorwo na thayũ na ũgitĩri matukũ-inĩ mothe ma muoyo wakwa?”

²⁰ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Hezekia, na marĩa mothe eekire, na ũrĩa aathondekire Karia, o na mũtaru wa kũrehe maaĩ itũũra-inĩ, githĩ matiandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ²¹ Nake Hezekia akĩhurũka hamwe na maithe make. Nake mũriũ Manase agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩa.

21

Manase Mũthamaki wa Juda

¹ Na rĩrĩ, Manase aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩathana arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na ĩtano. Nyina eetagwo Hefiziba. ² Agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, akĩrũmĩrĩa mĩtugo ĩrĩ magigi ya ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere ya Isiraeli. ³ Nĩakire rĩngĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, o kũrĩa ithe Hezekia aanangĩte; ningĩ agĩaka igongona cia Baali na agĩaka itugĩ cia Ashera, o ta ũrĩa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli eekĩte. Nĩainamĩrĩre mbũtũ cia igũrũ ciothe na agĩcihooya. ⁴ Agĩaka magongona thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o ĩrĩa Jehova oigĩte ũhoru wayo atĩrĩ, “Thĩinĩ wa Jerusalemu nĩkuo ngaatũũria rĩitwa rĩakwa.” ⁵ Thĩinĩ wa nja cieriĩ cia hekarũ ya Jehova, agĩaka igongona cia mbũtũ ciothe cia igũrũ. ⁶ Nake akĩruta mũriũ wake arĩ igongona rĩa njino, na nĩaragũraga na agatuĩria nyoni, na akarogana, na agathiiaga kũrĩ andũ arĩa marĩ maroho ma kũragũra. Agĩka maũndũ maingĩ mooru maitho-inĩ ma Jehova, nginya akĩmũrakaria.

⁷ Nĩooire mũhianano mũicũhie ũrĩa aathondekete wa gĩtugĩ kĩa Ashera, akĩũiga hekarũ thĩinĩ, o nyũmba ĩyo Jehova eerĩte Daudi na mũriũ Solomoni ũhoru wayo atĩrĩ, “Nĩngatũũria rĩitwa rĩakwa nginya tene thĩinĩ wa hekarũ ĩno na thĩinĩ wa Jerusalemu, kũrĩa thuurĩte kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli. ⁸ Ndirĩ hĩndĩ ĩngĩ ngaatũma magũrũ ma andũ a Isiraeli morũũre, moime bũrũri ũrĩa ndaaheire maithe mao ma tene, mamenyagĩrĩre mekage maũndũ marĩa mothe ndĩmathĩte, na marũmie Watho ũrĩa maaheirwo nĩ Musa ndungata yakwa.” ⁹ No andũ acio matiigana kũigua. Manase akĩmahĩtithia, nĩ ũndũ wa ũguo magĩka maũndũ mooru gũkĩra ndũrĩrĩ iria Jehova aaniĩĩre mbere ya andũ a Isiraeli.

¹⁰ Jehova oigire na tũnua twa ndungata ciake cia anabii atĩrĩ: ¹¹ “Manase mũthamaki wa Juda nĩekĩte mehia marĩ magigi. Ageeka maũndũ mooru gũkĩra Aamori arĩa maarĩ mbere yake,* na agatongoria andũ a Juda kwĩhia nĩ ũndũ wa kũhooya mĩhianano yake.

¹² Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga ũũ: Nĩngũrehere Jerusalemu na Juda mwanangĩko ũrĩa ũgaatũma andũ arĩa makaigua ũhoru ũcio mararakwo nĩ matũ mao.

¹³ Nĩngatambũrũkĩria Jerusalemu rũrigi rwa gũthima rũrĩa rwahũthĩrirwo rwa gũũkĩrĩa

* 21:11 Andũ arĩa othe maatũũraga Kaanani meetagwo Aamori matanatoorio nĩ andũ a Isiraeli.

Samaria na kabirũ karĩa kahũthĩrirwo gũũkĩrĩra nyũmba ya Ahabu. Nĩngaherithia na niine andũ a Jerusalemu o ta ũrĩa mũndũ ahuuraga thaani, akamĩkurumania. ¹⁴ Nĩngatiganĩria matigari ma igai rĩakwa, na ndĩmaneane kũrĩ thũ ciao. Magaatahwo na matunywo indo ciao nĩ thũ ciao ciothe, ¹⁵ tondũ nĩmekĩte maũndũ mooru maitho-inĩ makwa, makaandakaria, kuuma mũthenya ũrĩa maithe mao moimire Misiri nginyagia ũmũthĩ.”

¹⁶ Nĩngĩ Manase nĩaitire thakame nyingĩ mũno ya andũ matehĩtie, ikĩiyũra Jerusalemu kuuma gĩturi kĩmwe nginya kĩrĩa kĩngĩ, tũtegũtara mehia marĩa aatũmĩte andũ a Juda meehie, nĩ ũndũ wa ũguo magĩika maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova.

¹⁷ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Manase, na marĩa mothe eekire, hamwe na mehia marĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo mabuku-inĩ ma mahinda ma athamaki a Juda? ¹⁸ Manase akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo mũgũnda-inĩ wake wa ũthamaki, nĩguo mũgũnda wa Uza. Nake mũriũ Amoni agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Amoni Mũthamaki wa Juda

¹⁹ Amoni aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ĩĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka Jerusalemu mĩaka ĩĩrĩ. Nyina eetagwo Meshulemethu mwarĩ wa Haruzu; oimĩte Jotiba. ²⁰ Nake agĩika maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Manase eekĩte. ²¹ Nĩathiire na mĩthĩire yothe ya ithe; akĩhooya mĩhianano ĩrĩa ithe aahooyaga, na akĩmĩnamĩrĩra. ²² Agĩtigana na Jehova, Ngai wa maithe make, na ndaigana kũrũmĩrĩra Jehova.

²³ Anene a Amoni makĩmũciĩrĩra ndundu, na makĩũragĩra mũthamaki kũu nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki. ²⁴ Nao andũ a bũrũri makĩũragira arĩa othe maathugundĩte gũũkĩrĩra Mũthamaki Amoni na magĩtua mũriũ Josia mũthamaki ithenya rĩake.

²⁵ Ha ũhoru wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Amoni, na ũrĩa eekire-rĩ, githĩ matiandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ²⁶ Nake agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ yake mũgũnda-inĩ wa Uza. Nake mũriũ Josia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

22

Ibuku rĩa Watho Kuoneka

¹ Na rĩrĩ, Josia aarĩ wa mĩaka ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ũmwe. Nyina eetagwo Jedida mwarĩ wa Adaia; oimĩte Bozikathu. ² Nake agĩika ũrĩa kwagĩĩre maitho-inĩ ma Jehova, na agĩthĩ na mĩthĩire yothe ya ithe Daudi atekwĩhũgũra mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa wathani wake, Mũthamaki Josia agĩtũma Shafani mũrũ wa Azalia mũrũ wa Meshulamu, ũrĩa warĩ mwandĩki-marũa, athĩ hekarũ-inĩ ya Jehova. Akĩmwĩra atĩrĩ: ⁴ “Ambata, ũthĩ kũrĩ Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na ũmwĩre ahaarĩrie mbeeca iria irehetwo hekarũ-inĩ ya Jehova, iria arangĩri a mĩrango monganĩtie kuuma kũrĩ andũ. ⁵ Nao macĩhokere andũ arĩa mathuurĩtwo a kũrũgamĩrĩra wĩra wa hekarũ. Andũ acio ũtigĩrĩre nĩ marĩha aruti a wĩra arĩa macookagĩrĩria hekarũ ya Jehova, ⁶ nao nĩ atharamara, na andũ a gwaka, na aaki a mahiga. Na nĩngĩ ũtigĩrĩre nĩmagũra mbaũ na mahiga maicũhie ma gũcookereria hekarũ. ⁷ No rĩrĩ, to nginya maheane mathabu ma mbeeca iria meehokeirwo, tondũ mararuta wĩra ũcio na kwĩhokeka.”

⁸ Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩra Shafani ũcio mwandĩki marũa atĩrĩ, “Nĩnyonete Ibuku rĩa Watho thĩnĩ wa hekarũ ya Jehova.” Akĩrĩnengera Shafani nake akĩrĩthoma. ⁹ Nake Shafani ũcio mwandĩki-marũa agĩthĩ kũrĩ mũthamaki na akĩmũhe ũhoru ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ: “Anene aku nĩmarĩhĩte mbeeca iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na nĩmacĩhokeire kũrĩ aruti a wĩra na arũgamĩrĩri a hekarũ.” ¹⁰ Nĩngĩ Shafani ũcio mwandĩki-marũa akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, nĩanengera ibuku.” Nake Shafani akĩrĩthomera mũthamaki.

¹¹ Rĩria mũthamaki aaiguire ciugo cia Ibuku rĩu rĩa Watho-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake. ¹² Akĩruta mawatho maya kũrĩ Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na kũrĩ Ahikamu mũrũ wa Shafani, na Akiboru mũrũ wa Mikaia, na kũrĩ Shafani ũcio mwandĩki-marũa, na kũrĩ Asaia ũrĩa mũrori wa maũndũ ma mũthamaki, akĩmeera atĩrĩ: ¹³ “Thiĩi mũkanduĩrĩrie ũhoru kũrĩ Jehova, na mũtuĩrĩrie andũ, o na Juda yothe, ũrĩa kwandĩkitwo ibuku-inĩ rĩrĩ rĩonekete. Marakara ma Jehova nĩ maingĩ, marĩa maraakana nĩ ũndũ witũ, tondũ maithe maitũ matiaathĩkĩire ũhoru wa ibuku rĩrĩ; na matiekire kũringana na ũhoru ũrĩa wotho wandĩkitwo thiĩnĩ warĩo ũrĩa ũtũkonĩ.”

¹⁴ Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na Ahikamu, na Akiboru, na Shafani, na Asaia magĩthĩ kwaria na Hulida ũrĩa mũnabii mũndũ-wa-nja ũrĩa warĩ mĩtumia wa Shalumu mũrũ wa Tikiva, mũrũ wa Harihasi ũrĩa warĩ mũmenyereri wa nguo cia mũthamaki, Hulida aatũuraga Jerusalemu, rũgongo rwa keerĩ.

¹⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Īrai mũndũ ũrĩa ũmũtũmĩte kũrĩ nĩ atĩrĩ, ¹⁶ ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngũrehithia mwanangĩko kũndũ gũkũ na kũrĩ andũ akuo kũringana na maũndũ marĩa mothe mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩrĩa mũthamaki wa Juda athomete. ¹⁷ Tondũ nĩmandirikĩte, na magacinĩra ngai ingĩ ũbumba, na makaandakaria nĩ ũndũ wa mĩhianano yothe ĩrĩa mathondekete na moko mao, marakara makwa nĩmakanĩire kũndũ gũkũ, na matingĩhoreka.’ ¹⁸ Īrai mũthamaki wa Juda, ũrĩa ũmũtũmĩte mũũke mũtuĩrie ũhoru kũrĩ Jehova atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ ũhoru wĩgĩ ciugo iria ũiguĩte: ¹⁹ Tondũ ngoro yaku nĩyahirire na ũkĩnyĩhĩria Jehova rĩrĩa waiguire ũhoru ũrĩa njarĩtie wa gũũkĩrĩra kũndũ gũkũ o na andũ akuo, atĩ nĩmakanyitwo nĩ kĩrumi na mwanangĩko, na tondũ nĩwatembũrangire nguo ciaku na ũkĩrĩra ũrĩ mbere yakwa-rĩ, nĩngũiguĩte, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio nĩngagũcookanĩrĩria hamwe na maithe maku, na nĩũgathikwo na thayũ. Maitho maku matikoono mwanangĩko ũrĩa ngaarehe kũndũ gũkũ.’”

Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria mũthamaki ũhoru ũcio.

23

Josia Kwerũhia Kĩrĩkanĩro

¹ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩtũmanĩra athuuri othe a Juda na a Jerusalemu moongane hamwe. ² Nake akĩambata agĩthĩ hekarũ-inĩ ya Jehova arĩ hamwe na andũ a Juda, na andũ a Jerusalemu, na athĩnjĩri-Ngai, na anabii, andũ othe kuuma ũrĩa mũnini mũno nginya ũrĩa mũnene mũno. Mũthamaki agĩthoma ciugo ciothe cia Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, rĩrĩa rĩonekete thiĩnĩ wa hekarũ ya Jehova makĩguaga. ³ Nake mũthamaki akĩrũgama hau gĩtugĩ-inĩ, akĩerũhia kĩrĩkanĩro arĩ mbere ya Jehova, atĩ nĩarĩrũmagĩrĩra Jehova, na arũmie maathani make, na mawatho make, o na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na ngoro yake yothe, na muoyo wake wotho, nĩguo ahingie ciugo cia kĩrĩkanĩro iria ciaandĩkitwo ibuku-inĩ rĩu. Hĩndĩ ĩyo andũ othe makĩĩranĩra atĩ nĩmarĩhingagia kĩrĩkanĩro kũu.

⁴ Nake mũthamaki agĩatha Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na athĩnjĩri-Ngai arĩa maarĩ anini ake, na aikaria a mĩrango, mathengie kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova indo ciothe iria ciathondekeirwo Baali na Ashera, na mbũtũ yothe ya igũrũ, agĩcicinĩra nja ya Jerusalemu mĩgũnda-inĩ ya Gĩtuamba gĩa Kidironi, na agĩtwara mũhu wacio Betheli. ⁵ Nake akĩeheria athĩnjĩri-ngai cia mĩhianano arĩa maamũrĩtwo nĩ athamaki a Juda macinagĩre ũbumba kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru thiĩnĩ wa matũũra ma Juda na matũũra marĩa maarigiĩcĩrie Jerusalemu, arĩa maacinagĩra Baali ũbumba, na riũa, na mweri, na njata iria nene, o na mbũtũ ciothe cia igũrũ. ⁶ Nake akĩruta gĩtugĩ kĩa Ashera kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova, agĩgĩtwara Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi nja ya Jerusalemu, na agĩgĩcinĩra kuo. Agĩgĩthĩa, gĩgĩtuĩka ta rũkũngũ, akĩhurunjĩra rũkũngũ rĩu rwakĩo mbĩrĩra-inĩ cia andũ arĩa mataarĩ na igweta.* ⁷ Ningĩ agĩcooka akĩmomora nyũmba cia ihooero cia maraya

* 23:6 Gĩtugĩ kĩa Ashera gĩathũkangĩrio nĩ Mũthamaki Hezekia, nake mũrũwe Manase agĩgĩcookia.

ma arũme, iria ciarĩ hekarũ-inĩ ya Jehova, na nokuo atumia maatumagĩra macuka ma Ashera.

⁸ Josia akĩrehe athĩnjĩri-Ngai othe kuuma matũũra-inĩ mothe ma Juda, na agĩtharia kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, kuuma Geba nginya Birishiba kũrĩa athĩnjĩri-ngai maacinagĩra ũbumba, akĩmomora igongona iria ciarĩ ihingo-inĩ, o na itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo kĩa Joshua, mũnene wa itũũra rĩrĩa inene, kĩrĩa kĩarĩ mwena wa ũmotho wa kĩhingo gĩa itũũra rĩu inene. ⁹ O na gwaũũka athĩnjĩri-ngai a kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru matiatungataga kĩgongona-inĩ kĩa Jehova kũu Jerusalemu-rĩ, nĩmarĩĩaga mĩgate itarĩ mĩimbie hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ.

¹⁰ Nĩaathũkirie Tofeti ĩrĩa yarĩ Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ ũngĩarutire mũriũ kana mwarĩ arĩ igongona rĩa njino kũrĩ Moleku. ¹¹ Akĩeheria mbarathi iria athamaki a Juda maamũriire riũa kuuma itoonyero-inĩ rĩa hekarũ ya Jehova. Nacio ciarĩ nja hakuhĩ na kanyũmba ka mũnene wetagwo Nathani-Meleku. Josia agĩcooka agĩcina ngaari cia ita iria ciamũrĩrwo riũa.

¹² Ningĩ akĩmomora igongona iria ciakĩtwo nĩ athamaki a Juda nyũmba igũrũ hakuhĩ na kanyũmba ka igũrũ ka Ahazu, na igongona iria ciakĩtwo nĩ Manase kũu nja ciarĩ cia hekarũ ya Jehova. Agĩcieheria kuuma hau, agĩcihehenja tũcunjĩ, na agĩte rũkũngũ rĩu Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi. ¹³ Mũthamaki agĩcooka agĩthũkia kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũrĩa kwarĩ mwena wa irathĩro wa Jerusalemu, mwena wa gũthini wa Kĩrĩma gĩa Kũni-inanĩrwo, kũrĩa Solomoni mũthamaki wa Isiraeli aakĩire Ashitorethu ngai ya mũndũ-wa-nja ĩrĩ thaahu ya Asidoni, na kũrĩa aakĩire Kemoshu ngai ĩrĩ thaahu ya Moabi, o na kwa Moleku ngai ĩrĩ magigi ya andũ a Amoni. ¹⁴ Josia akĩhehenja mahiga marĩa maamũre, na akĩmomora mĩhianano ya itugĩ cia Ashera, na agĩkũhumbĩra na mahĩndĩ ma andũ.

¹⁵ O nakĩo kĩgongona kĩrĩa kĩarĩ Betheli, handũ harĩa hatũũgĩru haathondeketwo nĩ Jeroboamu mũrũ wa Nebati, ũrĩa watũmire Isiraeli meehie, kĩgongona kũu na handũ hau hatũũgĩru, agĩcimomora. Agĩcina handũ hau hatũũgĩru, akĩhathĩa nginya hagĩtuũka mũtu, na agĩcina gĩtuĩ gĩa Ashera o nakĩo. ¹⁶ Ningĩ Josia akĩroranga kũu, na rĩrĩa onire mbĩrĩra iria ciarĩ mwena-inĩ wa kĩrĩma, agĩthikũrithia mahĩndĩ kuuma mbĩrĩra-inĩ, akĩmacinĩra kĩgongona-inĩ nĩguo agĩthaahie, kũringana na kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ mũndũ wa Ngai ũrĩa warathĩte maũndũ macio matanekĩka.

¹⁷ Mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Mbĩrĩra ĩrĩa ndĩrona nĩ ya ũ?”

Nao andũ a itũũra rĩu inene makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ mbĩrĩra ya mũndũ wa Ngai ũrĩa woimĩte Juda, na akĩaria maũndũ ma gũũkĩrĩra kĩgongona kĩa Betheli, o maũndũ marĩa warĩkia gwĩka ihiga rĩu.”

¹⁸ Nake akiuga atĩrĩ, “Tiganai nayo. Mũtigitĩkirie mũndũ o naũ aringithie mahĩndĩ make.” Nĩ ũndũ ũcio matiahutirie mahĩndĩ make o na ma mũnabii ũrĩa woimĩte Samaria.

¹⁹ O ta ũrĩa Josia eekĩte Betheli, Josia nĩeheririe na agĩthaahia mahooero ma kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru marĩa maakĩtwo nĩ athamaki a Isiraeli matũũra-inĩ ma Samaria marĩa marakarĩtie Jehova. ²⁰ Josia akĩũragĩra athĩnjĩri-ngai othe a kũndũ kũu gũtũũgĩru igũrũ rĩa igongona icio, na agĩcinĩra mahĩndĩ ma andũ igũrũ rĩacio. Agĩcooka agĩthĩĩ Jerusalemu.

²¹ Mũthamaki akĩruta watho ũyũ kũrĩ andũ othe, akĩmeera atĩrĩ, “Kũngũĩrai Bathaka ya Jehova Ngai wanyu, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩĩrĩ rĩa Kĩrĩkanĩro.” ²² Na gũtiarĩ na Bathaka ingĩ yakũngũĩrwo ta ĩyo kuuma hĩndĩ ya atĩrĩrĩrĩ bũrũri arĩa matongoragia Isiraeli kana matukũ-inĩ mothe ma athamaki a Isiraeli na athamaki a Juda. ²³ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩnana wa Mũthamaki Josia, Bathaka ĩyo ya Jehova nĩyakũngũĩrwo kũu Jerusalemu.

²⁴ Ningĩ Josia nĩeheririe aragũri, na andũ arĩa maarĩ na maroho ma kũragũra, na ngai cia kũhooya nacio mĩcĩĩ-inĩ, na ngai cia mĩhianano, na indo iria ingĩ ciothe ĩrĩ magigi cionekire kũu Juda na Jerusalemu. Eekire ũguo ahingie watho ũrĩa waandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩa Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai onire hekarũ-inĩ ya Jehova. ²⁵ Mbere na thuutha

wa Josia gütari mūthamaki ũngĩ take, wacookereire Jehova ta ũrĩa eekire: na ngoro yake yothe na muoyo wake wotho, na hinya wake wotho, kũringana na watho wotho wa Musa.

²⁶ No rĩrĩ, Jehova ndaigana kũgarũrũka atige marakara make mahiũ, marĩa maakanaga ma gũũkĩrĩra Juda, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe Manase eekĩte ma kũmũrakaria.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akiuga atĩrĩ, “Nĩngweheria Juda o nayo mbere yakwa, o ta ũrĩa ndeheririe Isiraeli, na nĩngarega Jerusalemu, itũũra inene rĩrĩa ndeethurĩire, na ndege hekarũ ĩno, ĩrĩa ndoigire ũhoro wayo atĩrĩ, ‘Kũu nĩkuo Rĩitwa rĩakwa rĩgaatũũra.’”

²⁸ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Josia, na marĩa eekire, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda?

²⁹ Hĩndĩ ĩrĩa Josia aarĩ mūthamaki-rĩ, nĩguo Firaũni-Neko mūthamaki wa Misiri aambatire Rũũĩ-inĩ rwa Farati agateithie mūthamaki wa Ashuri. Nake Mūthamaki Josia agĩthiĩ kũmũtũnga mbaara-inĩ, no rĩrĩ, Neko akĩrũa nake, akĩmũũragĩra kũu Megido.

³⁰ Nacio ndungata cia Josia igĩkuua mwĩrĩ wake na ngaari ya ita kuuma Megido, ikĩũrehe Jerusalemu, na ikĩmũthika mbĩrĩra-inĩ yake. Nao andũ a bũrũri makĩoya Jehoahazu mũrũ wa Josia, makĩmũitĩrĩria maguta, makĩmũtua mūthamaki ithenya rĩa ithe.

Jehoahazu Mūthamaki wa Juda

³¹ Jehoahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ rĩrĩa aatuĩkire mūthamaki, na agĩthamaka Jerusalemu mĩeri ĩtatũ. Nyina eetagwo Hamutali mwarĩ wa Jeremia, na oimĩte Libina. ³² Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa maithe make meekĩte. ³³ Firaũni Neko nĩamuohire na mĩnyororo kũu Ribila, bũrũri wa Hamathu, nĩguo ndakae gwachana Jerusalemu, na akĩhatĩrĩria andũ a Juda marute igooti rĩa taranda igana rĩmwe† cia betha, na taranda ĩmwe‡ ya thahabu. ³⁴ Firaũni Neko agĩtua Eliakimu mũriũ wa Josia mūthamaki ithenya rĩa ithe Josia, na akĩgarũra rĩitwa rĩa Eliakimu akĩmũtua Jehoiaakimu, no agĩkuua Jehoahazu akĩmũtwara Misiri, na kũu nĩkuo aakuĩrĩire. ³⁵ Jehoiaakimu akĩrĩha Firaũni Neko betha na thahabu iria eetĩtie. Nĩgeetha ahote gwĩka ũguo, agĩtia andũ a bũrũri igooti na hinya, agĩkũngania betha na thahabu kuuma kũrĩ andũ a bũrũri kũringana na ũhoti wao.

Jehoiakimu mūthamaki wa Juda

³⁶ Jehoiakimu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mūthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nyina etagwo Zebida mwarĩ wa Pedaia; nake oimĩte Ruma. ³⁷ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova o ta ũrĩa maithe make meekĩte.

24

¹ Hĩndĩ ya ũthamaki wa Jehoiakimu-rĩ, Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni agĩtharĩkĩra bũrũri, na Jehoiakimu agĩtuĩka ndungata yake mĩaka ĩtatũ. No Jehoiakimu akĩgarũrũka, akĩremera Nebukadinezaru. ² Jehova agĩtũma mbũtũ cia gũtahana cia kuuma Babuloni, na Suriata, na Moabi, na Amoni ikahũũrane nake. Agĩcitũma ikaanange Juda, kũringana na ũrĩa kiugo kĩa Jehova gĩatariĩ, kĩrĩa kĩarĩtio nĩ ndungata ciake cia anabii. ³ Ti-itherũ maũndũ macio meekĩkire Juda kũringana na watho wa Jehova, nĩguo ameherie moime mbere yake tondũ wa mehia ma Manase na ũrĩa wotho eekĩte, ⁴ o hamwe na gũita thakame ya andũ matehĩtie. Nĩgũkorwo nĩaiyũrĩtie Jerusalemu na thakame ya andũ matehĩtie, nake Jehova ndaigana kũmarekera.

⁵ Ha ũhoro wa maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoiakimu, na marĩa mothe eekire, githĩ matiandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa mahinda ma athamaki a Juda? ⁶ Jehoiakimu akĩhurũka na maithe make. Nake mũriũ Jehoiakini agĩtuĩka mūthamaki ithenya rĩake.

⁷ Mūthamaki wa Misiri ndaigana kuuma bũrũri wake rĩngĩ, tondũ mūthamaki wa Babuloni nĩatunyanĩte bũrũri wotho ũrĩa warĩ wa mūthamaki wa Misiri kuuma Karũĩĩ ka Misiri nginya Rũũĩ rwa Farati.

Jehoiakini Mūthamaki wa Juda

† 23:33 nĩ ta tani ithatũ na nuthu (3:5) ‡ 23:33 nĩ ta kilo 34

⁸ Jehoiakini aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka Jerusalemu mĩeri ĩtatũ. Nyina eetagwo Nehushita mwarĩ wa Elinathani, kuuma Jerusalemu. ⁹ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe eekĩte.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo anene a Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni magĩũka nginya Jerusalemu, makĩrigiicĩria itũũra rĩu, ¹¹ nake Nebukadinezaru we mwene agĩũka nginya itũũra-inĩ rĩu inene, hĩndĩ ĩyo anene ake maarĩrigiicĩrie. ¹² Nake Jehoiakini mũthamaki wa Juda, na nyina, na ndungata ciake, na andũ arĩa maarĩ igweta, na anene ake othe makĩĩneana kũrĩ Nebukadinezaru.

Mwaka-inĩ wa ĩnana wa wathani wa Babuloni nĩguo aanyitire Jehoiakini. ¹³ Nebukadinezaru nĩrutire mĩthiithũ yothe kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova na nyũmba-inĩ ya ũthamaki, agĩkuua indo ciothe cia thahabu iria Solomoni mũthamaki wa Isiraeli aathondekeire hekarũ ya Jehova, o ta ũrĩa Jehova oigĩte. ¹⁴ Agĩkuua andũ othe a Jerusalemu akĩmatwara ithaamĩrio: anene othe, na arũi a mbaara, na mabundi mothe, o na aturi; othe maarĩ andũ 10,000. No andũ arĩa maarĩ athĩini mũno a bũrũri ũcio no-o maatigirwo.

¹⁵ Nebukadinezaru agĩtwara Jehoiakini arĩ mũgwate nginya Babuloni. Ningĩ agĩcooka agĩkuua nyina wa mũthamaki kuuma Jerusalemu nginya Babuloni, na atumia ake, na anene ake, o na atongoria ake a bũrũri. ¹⁶ Ningĩ mũthamaki wa Babuloni agĩthaamĩria mbũtũ yothe ya ita nginya Babuloni; ita rĩothe rĩa andũ 7,000 arĩa arũi, na me hinya na mangĩhota kũrĩa, na mabundi na aturi 1,000. ¹⁷ Agĩcooka agĩtua Matania, mama-we wa Jehoiakini, mũthamaki ithenya rĩake, na akĩgarũra rĩitwa rĩake, akĩmũtua Zedekia.

Zedekia Mũthamaki wa Juda

¹⁸ Zedekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nyina eetagwo Hamutali mwarĩ wa Jeremia, na oimĩte Libina. ¹⁹ Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa Jehoiakimu eekĩte. ²⁰ Maũndũ macio mothe meekirwo Jerusalemu na Juda nĩ tondũ wa marakara ma Jehova, na mũthia-inĩ akĩmaingata mehere mbere yake.

Kũgũa kwa Jerusalemu

Nake Zedekia akĩremera mũthamaki wa Babuloni.

25

¹ Nĩ ũndũ ũcio, mwaka-inĩ wa kenda wa ũthamaki wa Zedekia, mũthenya wa ikũmi, wa mweri wa ikũmi, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni agĩthĩ kũhũũrana na Jerusalemu arĩ na ita rĩake rĩothe. Nake akĩamba hema nja ya itũũra rĩu inene, na agĩaka indo cia kũmũteithia gũtharĩkĩra itũũra mĩena yothe yarĩo. ² Narĩo itũũra rĩkĩrigiicĩrio nginya mwaka wa ikũmi na ũmwe wa Mũthamaki Zedekia. ³ Na rĩrĩ, mũthenya wa kenda wa mweri wa kana, ng'aragu ikĩneneha itũũra-inĩ, o nginya gũkĩaga irio cia kũrĩo nĩ andũ. ⁴ Hĩndĩ ĩyo rũthingo rwa itũũra rĩu inene rũkĩmomorwo, nayo mbũtũ yothe ya ita ikĩũra ũtukũ ĩgereire kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩarĩ gatagatĩ ga thingo cieri hakuhĩ na mũgũnda wa mũthamaki, o na gũtuĩka andũ a Babuloni nĩmarigiicĩrie itũũra rĩu inene. Nayo ikĩũra ĩrorete Araba, ⁵ no mbũtũ ya ita ya Babuloni ĩgĩteng'eria mũthamaki, ikĩmũkinyĩra werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Jeriko. Thigari ciake ciothe nĩciamũranĩtio nake na ikahurunjũka. ⁶ Nayo mbũtũ ya ita ikĩnyĩta mũthamaki ũcio, na agĩtwarwo kũrĩ mũthamaki wa Babuloni kũu Ribila kũrĩa aatuĩrĩrwo ciira. ⁷ Makĩũraga ariũ a Zedekia o hau mbere yake, magĩcooka makĩmũkũũra maitho, makĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango, na makĩmũtwara Babuloni.

⁸ Mũthenya wa mũgwanja wa mweri wa ĩtano mwaka-inĩ wa ikũmi na kenda wa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki, ndungata nene ya mũthamaki wa Babuloni, agĩũka Jerusalemu. ⁹ Agĩcina hekarũ ya Jehova, na nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba ciothe cia Jerusalemu. Agĩcina nyũmba yothe yarĩ ya bata. ¹⁰ Nayo mbũtũ yothe ya ita ya Babuloni, ĩtongoretio nĩ mũnene wa arangĩri a mũthamaki ikĩmomora thingo iria ciathiũrũrũkĩrie Jerusalemu.

¹¹ Nebuzaradani mūnene wa arangīri nīathaamirie andū arīa othe maatigaire kūu itūūra-inī inene, hamwe na kīrīndī kūu kīngī, na arīa othe maathiite kūrī mūthamaki wa Babuloni. ¹² No mūnene ūcio wa ita agītigia andū amwe a arīa athīini mūno a būrūri ūcio, nīguo marutage wīra mīgūnda-inī ya mīthabibū na mīgūnda-inī īrīa īngī.

¹³ Andū a Babuloni nīmoinangire itugī cia gīcango, na metha cia kūigīrīra indo, na Karia ga gīcango, iria ciarī hekarū-inī ya Jehova, na magīkuua icango icio magīcitwara Babuloni. ¹⁴ Ningī magīkuua nyūngū, na icakūri, na magathī ma gūtīnia ndaambī, na mbakūri, na indo ciothe cia icango iria ciahūthagīrwo wīra-inī wa hekarū, magīthīī nacio. ¹⁵ Mūnene ūcio wa thigari cia mūthamaki nīakuuire ngō cia mwaki na mbakūri cia kūminjaminjīria, iria ciothe ciathondeketwo na thahabu therie kana betha.

¹⁶ Nakīo gīcango kuuma itugī iria igīrī, na gīa Karia, na kīa makaari marīa Solomoni aakīte marī ma hekarū ya Jehova, gītingīathimīkire nī kūingīha. ¹⁷ Gītugī o kīmwe kīarī kīa ūraihi wa buti mīrongo īrī na mūgwanja.* Nakīo kīongo gīakīo kīrīa kīarī igūrū rīa gītugī kīmwe gīacio kīarī kīa buti inya na nuthu† kūrīa na igūrū, na kīagemetio na gīgathiūrūrūkīrio na mūkwa na makomamanga ma gīcango. Gītugī kūu kīngī na mūkwa wakīo nīkīaahanaine na kūu kīngī.

¹⁸ Mūnene ūcio wa arangīri nīanyiitire Seraia mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, na Zefania ūrīa mūthīnjīri-Ngai wa keerī, na arangīri arīa atatū maarangagīra mīrango. ¹⁹ Harī arīa angī maatigaire kūu itūūra-inī inene, akīnyiita mūnene ūrīa warūgamīrīre andū a mbaara, na andū atano arīa mataaraga mūthamaki. Ningī agīkuua mwandīki-marūa ūrīa mūnene na nowe warī mūrōri mūnene wa wandīkithia wa andū a būrūri ūcio, na andū ake mīrongo itandatū arīa maakorīrwo itūūra-inī rīu inene. ²⁰ Nebuzaradani ūcio mūnene wa arangīri akīmakuua othe, akīmatwara kūrī mūthamaki wa Babuloni kūu Ribila. ²¹ Nake mūthamaki wa Babuloni akīmooragithīria kūu Ribila, būrūri wa Hamathu.

Nī ūndū ūcio andū a Juda magītwarwo ithaamīrio, kūrīa na būrūri wao.

²² Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni agīthuura Gedalia mūrū wa Ahikamu, mūrū wa Shafani akīmūtua mūrōri wa andū arīa maatigirwo Juda. ²³ Rīrīa anene a mbūtū cia ita othe na andū ao maaiguire atī mūthamaki wa Babuloni nīathuurīte Gedalia atuīke barūthi, magīthīī kūrī Gedalia kūu Mizipa, nao nīo, Ishumaeli mūrū wa Nethania, na Johanani mūrū wa Karea, na Seraia mūrū wa Tanihumethu ūrīa Mūnetofathi, na Jaazania mūrū wa Mūmaakathi, na andū ao. ²⁴ Gedalia akīhīta mwīhīta wa kūmoomīrīria hamwe na andū ao, akīmeera atīrī, “Tigai gwītīgīra anene a Babuloni. Ikarai būrūri-inī na mūtungatagīre mūthamaki wa Babuloni, na nīmūgūikara wega.”

²⁵ No rīrī, mweri-inī wa mūgwanja, Ishumaeli mūrū wa Nethania, mūrū wa Elishama ūrīa warī wa thakame ya ūthamaki, agīūka na andū ikūmi, akīūrāga Gedalia o hamwe na andū a Juda, na andū a Babuloni arīa maarī nake kūu Mizipa. ²⁶ Nī ūndū wa ūguo andū othe kuuma ūrīa mūnini mūno nginya ūrīa mūnene mūno, hamwe na atongoria a mbūtū cia ita, makīūrīra Misiri nī ūndū wa gwītīgīra andū a Babuloni.

Kuohorwo kwa Jehoiakini

²⁷ Mwaka-inī wa mīrongo itatū na mūgwanja kuuma rīrīa Jehoiakini mūthamaki wa Juda aatwarirwo būrūri ūngī, mwaka-inī o ūrīa Evili-Merodaki aatuīkire mūthamaki wa Babuloni, nī ohorithirie Jehoiakini kuuma njeera, mūthenya wa mīrongo īrī na mūgwanja mweri-inī wa ikūmi na īrī. ²⁸ Akīmwarīria na ūhooreri na akīmūhe gītī gīa kūmūtīīthia gūkīra athamaki acio angī maarī nao kūu Babuloni. ²⁹ Nī ūndū ūcio Jehoiakini akīruta nguo ciake cia njeera, na agītūūra arīagīra metha-inī ya mūthamaki matukū mothe marīa aatūūrīre muoyo. ³⁰ Mūthamaki ūcio nīaheaga Jehoiakini indo cia kūmūteithia cia o mūthenya, matukū mothe marīa aatūūrīre muoyo.

* 25:17 nī ta mita inyanya na robo (18:25) † 25:17 nī ta mita imwe na nuthu (1:5)

IBUKU RĨA MBERE RĨA MAÜNDŨ MA MATUKŨ MA TENE

Maandiko ma Maündũ ma Tene kuuma Adamu nginya Iburahĩmu

Nginya Ariũ a Nuhu

¹ Njiaro cia Adamu ciarĩ Sethi, na Enoshu, ² na Kenani, na Mahalaleli, na Jaredi, ³ na Enoku, na Methusela, na Lameku, na Nuhu.

⁴ Ariũ a Nuhu maarĩ:
Shemu, na Hamu, na Jafethu.

Ariũ a Jafethu

⁵ Ariũ a Jafethu maarĩ:
Gomeri, na Magogu, na Madai, na Javani, na Tubali, na Mesheki, na Tirasi.

⁶ Ariũ a Gomeri maarĩ:
Ashikenazu, na Difatha, na Togarima.

⁷ Ariũ a Javani maarĩ:
Elisha, na Tarishishi, na Kitimu, na Rodanimu.

Ariũ a Hamu

⁸ Ariũ a Hamu maarĩ:
Kushi, na Miziraimu, na Putu, na Kaanani.

⁹ Ariũ a Kushi maarĩ:
Seba, na Havila, na Sabita, na Raama, na Sabiteka.

Ariũ a Raama maarĩ:
Sheba, na Dedani.

¹⁰ Kushi nĩwe warĩ ithe wa
Nimurodi ũrĩa wakũrire agĩtuĩka njamba ya ita ĩrĩ hinya thĩinĩ wa thĩ.

¹¹ Miziraimu nĩwe warĩ ithe wa
andũ a Ludimu, na Anamini, na Lehabimu, na Nafituhimu, ¹² na Pathirusimu, na Kasuluhimu (nĩwe warĩ kĩhumo kĩa Afilisti), o na Kafitorimu.

¹³ Kaanani nĩwe warĩ ithe wa
¹⁴ Sidoni, mũriũ wake wa irigithathi, na Ahiti, na Ajebusi, na Aamori, na Agirigashi,
¹⁵ na Ahivi, na Aariki, na Asini, ¹⁶ na Aarivadi, na Azemari, na Ahamathi.

Ariũ a Shemu

¹⁷ Ariũ a Shemu maarĩ:
Elamu, na Ashuri, na Arafakasadi, na Ludu, na Aramu.

Ariũ a Aramu maarĩ:
Uzu, na Hulu, na Getheru, na Mesheki.

¹⁸ Arafakasadi nĩwe warĩ ithe wa Shela, nake Shela aarĩ ithe wa Eberi.

¹⁹ Eberi aarĩ na ariũ eerĩ:
Ūmwe eetagwo Pelegu, tondũ hĩndĩ yake nĩrĩo thĩ yagayũkanirio; na mũrũ wa nyina eetagwo Jokitani.

²⁰ Jokitani nĩwe warĩ ithe wa
Alimodadi, na Shelefu, na Hazarimavethu, na Jera, ²¹ na Hadoramu, na Uzali, na Dikila, ²² na Ebali, na Abimaeli, na Sheba, ²³ na Ofiri, na Havila, na Jobabu. Acio othe maarĩ ariũ a Jokitani.

²⁴ Shemu, na Arafakasadi, na Shela,
²⁵ na Eberi, na Pelegu, na Reu,
²⁶ na Serugu, na Nahoru, na Tera,
²⁷ na Aburamu (na nĩwe Iburahĩmu).

Nyũmba ya Iburahĩmu

²⁸ Ariũ a Iburahĩmu maarĩ:
Isaaka na Ishumaeli.

Njiaro cia Hagari

²⁹ Ici nĩcio njiaro ciao:

Nebaiothu nĩwe warĩ irigithathi rĩa Ishumaeli, nao ariũ ake arĩa angĩ maarĩ Kedari,
na Adibeeli, na Mibisamu, ³⁰ na Mishima, na Duma, na Masa, na Hadadi, na Tema,
³¹ na Jeturu, na Nafishu, na Kedema. Acio nĩo maarĩ ariũ a Ishumaeli.

Njiaro cia Ketura

³² Ariũ a Ketura, ũrĩa warĩ thuriya ya Iburahĩmu, maarĩ:
Zimirani, na Jokishani, na Medani, na Midiani, na Ishibaku, na Shua.

Ariũ a Jokishani maarĩ:

Sheba na Dedani.

³³ Ariũ a Midiani maarĩ:

Efa, na Eferi, na Hanoku, na Abida, na Elidaa.

Acio othe maarĩ a rũciaro rwa Ketura.

Njiaro cia Sara

³⁴ Iburahĩmu nĩwe warĩ ithe wa Isaaka.

Ariũ a Isaaka maarĩ:

Esaũ na Isiraeli.

Ariũ a Esaũ

³⁵ Ariũ a Esaũ maarĩ:

Elifazu, na Reueli, na Jeushu, na Jalamu, na Kora.

³⁶ Ariũ a Elifazu maarĩ:

Temani, na Omari, na Zefi, na Gatamu, na Kenazu;
na Amaleki, ũrĩa waciarirwo nĩ Timina.

³⁷ Ariũ a Reueli maarĩ:

Nahathu, na Zera, na Shama, na Miza.

Andũ a Seiru kũu Edomu

³⁸ Ariũ a Seiru maarĩ:

Lotani, na Shobali, na Zibeoni, na Ana, na Dishoni, na Ezeri, na Dishani.

³⁹ Ariũ a Lotani maarĩ:

Hori na Homamu.

Nake Timina aarĩ mwarĩ wa nyina na Lotani.

⁴⁰ Ariũ a Shobali maarĩ:

Alivani, na Manahathu, na Ebali, na Shefo, na Onamu.

Ariũ a Zibeoni maarĩ:

Aia na Ana.

⁴¹ Mũriũ wa Ana aarĩ:

Dishoni.

Ariũ a Dishoni maarĩ:

Hemudani, na Eshibani, na Ithirani, na Kerani.

⁴² Ariũ a Ezeri maarĩ:

Bilihani, na Zaavani, na Akani.

Ariũ a Dishani maarĩ:

Uzu, na Arani.

Athamaki a Edomu

⁴³ Nao aya nĩo maarĩ athamaki arĩa maathamakaga Edomu mbere ya Isiraeli
gũthamakĩrwo nĩ mũthamaki o na ũmwe:

Nĩ Bela mũrũ wa Beori, narĩo itũũra rĩake inene rĩetagwo Dinihaba.

⁴⁴ Rĩrĩa Bela aakuire, Jobabu mũrũ wa Zera wa kuuma Bozira agĩtuĩka mũthamaki
ithenya rĩake.

⁴⁵ Rĩrĩa Jobabu aakuire, Hushamu wa kuuma bũrũri wa Atemani agĩtuĩka mũthamaki
ithenya rĩake.

⁴⁶ Rĩrĩa Hushamu aakuire, Hadadi mũrũ wa Bedadi ũrĩa wahootire Midiani kũu bũrũri
wa Moabi, agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Avithu.

- ⁴⁷ Rĩrĩa Hadadi aakuire, Samala wa kuuma Masereka agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- ⁴⁸ Rĩrĩa Samala aakuire, Shauli wa kuuma Rehobothu kũu gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Farati, agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- ⁴⁹ Rĩrĩa Shauli aakuire, Baali-Hanani mŭrũ wa Akibori agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.
- ⁵⁰ Rĩrĩa Baali-Hanani aakuire, Hadadi agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. Itũũra rĩake inene rĩetagwo Pau, na mũtumia wake eetagwo Mehetabeli mwarĩ wa Matiredi, ũrĩa warĩ mwarĩ wa Me-Zahabu. ⁵¹ Hadadi o nake agĩkua.

Anene a Edomu maarĩ:

- ⁵² Timina, na Aliva, na Jethethu, na Oholibama, na Ela, na Pinoni, ⁵³ na Kenazu, na Temani, na Mibizaru, ⁵⁴ na Magidieli, na Iramu. Acio nĩo maarĩ anene a Edomu.

2

Ariũ a Isiraeli

- ¹ Aya nĩo maarĩ ariũ a Isiraeli:

Rubeni, na Simeoni, na Lawi, na Juda, na Isakaru, na Zebuluni, ² na Dani, na Jusufu, na Benjamini, na Nafitali, na Gadi, na Asheri.

Juda

Kũrĩ ariũ a Hezironi

- ³ Ariũ a Juda maarĩ:

Eri, na Onani, na Shela. Acio atatũ maaciarĩrwo Juda nĩ mũtumia Mũkaanani, mwarĩ wa Shua. Eri, irigithathi rĩa Juda, aarĩ mwaganu maitho-inĩ ma Jehova; nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmũũraga. ⁴ Tamaru, mũtumia wa mŭrũ wa Juda, akĩmũciarĩra Perezu na Zera. Ariũ othe a Juda maarĩ atano.

- ⁵ Ariũ a Perezu maarĩ:

Hezironi na Hamula.

- ⁶ Ariũ a Zera maarĩ:

Zimuri, na Ethani, na Hemani, na Kalikoli, na Darida; othe maarĩ atano.

- ⁷ Mũriũ wa Karimi aarĩ:

Akaru, ũrĩa wareheire Isiraeli thĩĩna nĩ ũndũ wa kuuna watho na kuoya indo iria ciarĩ nyamũre.

- ⁸ Mũriũ wa Ethani aarĩ:

Azaria.

- ⁹ Ariũ ariĩa maaciarĩrwo Hezironi maarĩ:

Jerameeli, na Ramu, na Kalebu.

Ciana cia Ramu Mũrũ wa Hezironi

- ¹⁰ Ramu nĩwe warĩ ithe wa

Aminadabu, nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni, ũrĩa warĩ mũtongoria wa andũ a Juda. ¹¹ Nahashoni nĩwe warĩ ithe wa Salimoni, nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu, ¹² nake Boazu nĩwe warĩ ithe wa Obedi, ũrĩa warĩ ithe wa Jesii.

- ¹³ Jesii nĩwe warĩ ithe wa Eliabu, irigithathi rĩake; nake Abinadabu aarĩ wa keerĩ, na Shimea wa gatatũ, ¹⁴ na Nethaneli wa kana, nake Radaĩ wa gatano, ¹⁵ na Ozemu wa gatandatũ, nake Daudi aarĩ wa mŭgwanja. ¹⁶ Nao aarĩ a nyina maarĩ Zeruia na Abigaili. Ariũ a Zeruia maarĩ atatũ, na nĩo Abishai, na Joabu, na Asaheli. ¹⁷ Abigaili nĩwe warĩ nyina wa Amasa, na ithe wa Amasa aarĩ Jetheri ũrĩa Mũishumaeli.

Kalebu Mũrũ wa Hezironi

- ¹⁸ Kalebu mŭrũ wa Hezironi nĩagĩire ciana na mũtumia wake Azuba (o na ningĩ na Jeriothu). Ariũ a mũtumia ũcio maarĩ: Jesheri, na Shobabu, na Aridoni. ¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa Azuba aakuire, Kalebu akĩhikia Efiratha, ũrĩa wamũciarĩire Huru. ²⁰ Huru nĩwe warĩ ithe wa Uri, nake Uri nĩwe warĩ ithe wa Bezaleli.

²¹ Thuutha ũcio, Hezironi agĩkoma na mwarĩ wa Makiru ũrĩa warĩ ithe wa Gileadi (Hezironi aarĩ wa mĩaka mĩrongo itandatũ akĩmũhikia), nake akĩmũciarĩra Segubu. ²² Segubu nĩwe warĩ ithe wa Jairu, ũrĩa warĩ na matũũra mĩrongo ĩrĩ na matatũ kũu Gileadi. ²³ (No rĩrĩ, Geshuru na Aramu magĩtunyana matũũra ma Havothu-Jairu, o hamwe na Kenathu na ciikaro iria ciarĩthiũrũrũkĩirie, namo maarĩ matũũra mĩrongo itandatũ.) Aya othe nĩo maarĩ njiaro cia Makiru, o we ithe wa Gileadi.

²⁴ Thuutha wa Hezironi gũkua arĩ kũu Kalebu-Efiratha-rĩ, Abija mĩtumia wa Hezironi akĩmũciarĩra Ashuru, ithe wa Tekoa.

Jerameeli Mũrũ wa Hezironi

²⁵ Ariũ a Jerameeli, ũrĩa warĩ irigithathi rĩa Hezironi, maarĩ:
Ramu ũrĩa warĩ irigithathi riake, na Buna, na Oreni, na Ozemu, na Ahija. ²⁶ Jerameeli aarĩ na mĩtumia ũngĩ wetagwo Atara, nake nĩwe warĩ nyina wa Onamu.

²⁷ Ariũ a Ramu, ũrĩa warĩ irigithathi rĩa Jerameeli, maarĩ:
Maazu, na Jamini, na Ekeri.

²⁸ Ariũ a Onamu maarĩ:
Shamai na Jada.

Nao ariũ a Shamai maarĩ:
Nadabu na Abishuri.

²⁹ Mĩtumia wa Abishuri eetagwo Abihaili, ũrĩa wamũciarĩire Ahabani na Molidi.

³⁰ Ariũ a Nadabu maarĩ:
Seledi na Apaimu. No rĩrĩ, Seledi aakuire atarĩ na ciana.

³¹ Mũrũ wa Apaimu aarĩ:
Ishi, ũrĩa warĩ ithe wa Sheshani.
Nake Sheshani nĩwe warĩ ithe wa Ahalai.

³² Ariũ a Jada, mũrũ wa nyina na Shamai, maarĩ:
Jetheri na Jonathani. Jetheri aakuire atarĩ na ciana.

³³ Ariũ a Jonathani maarĩ:
Pelethu na Zaza.

Acio nĩo maarĩ njiaro cia Jerameeli.

³⁴ Sheshani ndaarĩ na aanake, no airĩtu.
Aarĩ na ndungata ya kuuma Misiri yetagwo Jariha. ³⁵ Sheshani akĩhe Jariha ndungata ĩyo yake mwarĩ ĩmũhikie, nake akĩgĩa mwana wetagwo Atai.

³⁶ Atai nĩwe warĩ ithe wa Nathani,
nake Nathani nĩwe warĩ ithe wa Zabadi,
³⁷ nake Zabadi nĩwe warĩ ithe wa Efilali,
nake Efilali nĩwe warĩ ithe wa Obedi,
³⁸ nake Obedi nĩwe warĩ ithe wa Jehu,
nake Jehu nĩwe warĩ ithe wa Azaria,
³⁹ nake Azaria nĩwe warĩ ithe wa Helezu,
nake Helezu nĩwe warĩ ithe wa Eleasa,
⁴⁰ nake Eleasa nĩwe warĩ ithe wa Sisimai,
nake Sisimai nĩwe warĩ ithe wa Shalumu,
⁴¹ nake Shalumu nĩwe warĩ ithe wa Jekamia,
nake Jekamia nĩwe warĩ ithe wa Elishama.

Mbarĩ cia Kalebu

⁴² Ariũ a Kalebu, ũrĩa warĩ mũrũ wa nyina na Jerameeli, maarĩ:
Mesha irigithathi riake, na nĩwe warĩ ithe wa Zifu, na mũriũ Maresha ũrĩa warĩ ithe wa Hebironi.

⁴³ Ariũ a Hebironi maarĩ:
Kora, na Tapua, na Rekemu, na Shema. ⁴⁴ Shema nĩwe warĩ ithe wa Rahamu, na Rahamu nĩwe warĩ ithe wa Jorikeamu. Rekemu aarĩ ithe wa Shamai. ⁴⁵ Mũrũ wa Shamai aarĩ Maoni, nake nĩwe warĩ ithe wa Bethi-Zuru.

⁴⁶ Nake Efa, thuriya ya Kalebu, nĩwe warĩ nyina wa Harani, na Moza, na Gazezi. Nake Harani nĩwe warĩ ithe wa Gazezi.

⁴⁷ Ariũ a Jahadai maarĩ:

Regemu, na Jothamu, na Geshani, na Peleti, na Efa, na Shaafu.

⁴⁸ Nake Maaka, thuriya ya Kalebu, nĩwe warĩ nyina wa Sheberi na Tirihana. ⁴⁹ Ningĩ nowe waciarire Shaafu ũrĩa warĩ ithe wa Madimana, na Sheva ithe wa Makibena na Gibe. Mwarĩ wa Kalebu eetagwo Akisa. ⁵⁰ Acio nĩo maarĩ njiaro cia Kalebu.

Ariũ a Huru, irigithathi rĩa Efiratha, maarĩ:

Shobali ithe wa Kiriathu-Jearimu, ⁵¹ na Salima ithe wa Bethilehemu, na Harefu ithe wa Bethi-Gaderi.

⁵² Njiaro cia Shobali, ithe wa Kiriathu-Jearimu, ciarĩ:

Haroe, na nuthu ya Amanahathi, ⁵³ na mĩhĩrĩga ya Kiriathu-Jearimu ĩrĩa yatariĩ ta ũũ: Aithiri, na Aputhi, na Ashumathi, na Amishirai. Kuuma kũrĩ acio gũkĩgĩa njiaro cia Azorathi na Aeshitaoli.

⁵⁴ Njiaro cia Salima ciarĩ:

Bethilehemu ũrĩa Mũnetofathi, na Aatirothu-Bethi-Joabu, na nuthu ya Amanahathi, na Azori, ⁵⁵ na mĩhĩrĩga ya aandiki-marũa arĩa maatũũraga Jabezũ ĩrĩa yatariĩ ta ũũ: Atirathi, na Ashimeathi, na Asukathi. Aya nĩo Akeni arĩa moimĩte harĩ Hamathu, ithe wa nyũmba ya Rekabu.

3

Ariũ a Daudi

¹ Aya nĩo maarĩ ariũ a Daudi arĩa maaciarĩrwo Hebironi:

Irigithathi rĩarĩ Amunoni mũrũ wa Ahinoamu wa kuuma Jezireeli;

nake wa keerĩ aarĩ Danieli mũrũ wa Abigaili wa kuuma Karimeli;

² nake wa gatatũ aarĩ Abisalomu mũrũ wa Maaka mwarĩ wa Talimai mũthamaki wa Geshuru;

nake wa kana aarĩ Adonija mũrũ wa Hagithu;

³ nake wa gatano aarĩ Shefatia mũrũ wa Abitali;

nake wa gatandatũ aarĩ Ithireamu ũrĩa aaciarĩrwo nĩ mĩtumia wake Egila.

⁴ Acio atandatũ maaciarĩrwo Daudi kũu Hebironi, kũrĩa aathamakĩire mĩaka mũgwanja na mĩeri ĩtandatũ.

Daudi aathamakire arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ, ⁵ nacio ici nĩcio ciana ciake iria ciaciarĩrwo kũu:

Shimea, na Shobabu, na Nathani, na Solomoni. Acio ana maaciarirwo nĩ Bathisheba mwarĩ wa Amieli. ⁶ Ningĩ nĩ kwarĩ na Ibiharu, na Elishua, na Elifeleti, ⁷ na Noga, na Nefegu, na Jafia, ⁸ na Elishama, na Eliada, na Elifeleti; othe maarĩ kenda. ⁹ Acio othe maarĩ ariũ a Daudi, ariũ a thuriya ciake matatarĩtwo. Nake Tamaru nĩwe warĩ mwarĩ wa ithe wao.

Athamaki a Juda

¹⁰ Mũriũ wa Solomoni eetagwo Rehoboamu,

nake mũriũ eetagwo Abija,

nake Asa aarĩ mũriũ wa Abija,

nake Jehoshafatu aarĩ mũriũ wa Asa,

¹¹ nake Jehoram aarĩ mũriũ wa Jehoshafatu,

nake Ahazia aarĩ mũriũ wa Jehoram,

nake Joashu aarĩ mũriũ wa Ahazia,

¹² nake Amazia aarĩ mũriũ wa Joashu,

nake Azaria aarĩ mũriũ wa Amazia,

nake Jothamu aarĩ mũriũ wa Azaria,

¹³ nake Ahazu aarĩ mũriũ wa Jothamu,

nake Hezekia aarĩ mũriũ wa Ahazu,

nake Manase aarĩ mũriũ wa Hezekia,

¹⁴ nake Amoni aarĩ mũriũ wa Manase,

nake Josia aarĩ mũriũ wa Amoni.

¹⁵ Ariũ a Josia maarĩ:

Johanani irigithathi rĩake,
nake wa keerĩ aarĩ Jehoiakimu,
nake wa gatatũ aarĩ Zedekia,
nake wa kana aarĩ Shalumu.

¹⁶ Arĩa maathamakire thuutha wa Jehoiakimu maarĩ:
mũriũ Jekonia
na Zedekia.

Rũciaro rwa Nyũmba ya Ũthamaki thuutha wa Ithaamĩrio

¹⁷ Njiaro cia Jekonia, ũrĩa watahĩtwo, ciarĩ:

Mũriũ Shealiteli, ¹⁸ na Malikiramu, na Pedaia, na Shenazaru, na Jekamia, na Hoshama, na Nedabia.

¹⁹ Ariũ a Pedaia maarĩ:

Zerubabeli na Shimei.

Ariũ a Zerubabeli maarĩ:

Meshulamu na Hanania;
Shelomithu aarĩ mwarĩ wa nyina wao.

²⁰ Nĩ kwarĩ na ariũ angĩ atano, nao nĩ:

Hashuba, na Oheli, na Berekia, na Hasadia, na Jushabu-Hesedi.

²¹ Njiaro cia Hanania ciarĩ:

Pelatia, na Jeshaia, na ningĩ nĩ kwarĩ na ariũ a Rafaia, na a Arinani, na a Obadia, o na a Shekania.

²² Njiaro cia Shekania ciarĩ:

Shemaia na ariũ ake:

Hatushu, na Igali, na Baria, na Nearia, na Shafati; othe maarĩ atandatũ.

²³ Ariũ a Nearia maarĩ:

Elioenai, na Hizikia, na Azirikamu; othe maarĩ atatũ.

²⁴ Ariũ a Elioenai maarĩ:

Hodavia, na Eliashibu, na Pelaia, na Akubu, na Johanani, na Delaia, na Anani; othe maarĩ mũgwanja.

4

Mĩhĩrĩga Īngĩ ya Juda

¹ Njiaro cia Juda ciarĩ:

Perezu, na Hezironi, na Karimi, na Huru, na Shobali.

² Reaia mũrũ wa Shobali nĩwe warĩ ithe wa Jahathu, nake Jahathu nĩwe warĩ ithe wa Ahumai na Lahadi. Icio nĩcio ciarĩ mbarĩ cia Azorathi.

³ Ariũ a Etamu maarĩ:

Jezireeli, na Ishima, na Idibasha.

Mwarĩ wa nyina wao eetagwo Hazeleliponi. ⁴ Penueli nĩwe warĩ ithe wa Gedori, nake Ezeri nĩwe warĩ ithe wa Husha.

Ici nĩcio ciarĩ njiaro cia Huru ũrĩa irigithathi rĩa Efiratha, na ithe wa Bethlehemu.

⁵ Ashuri ithe wa Tekoa aarĩ na atumia eerĩ, nĩo Hela na Naara.

⁶ Naara akĩmũciarĩra Ahuzamu, na Heferi, na Temeni, na Haahashatari. Icio nĩcio ciarĩ njiaro cia Naara.

⁷ Ariũ a Hela maarĩ:

Zerethi, na Zoharu, na Ethinani, ⁸ na Kozu, ũrĩa warĩ ithe wa Anubu, na Hazobeba, na wa mĩhĩrĩga ya Ahariheli mũrũ wa Harumu.

⁹ Jabezu aarĩ mūtĩku mũno gũkĩra ariũ a nyina. Nyina nĩwe wamũtuire Jabezu, tondũ oigire atĩrĩ, “Ndaamũciarire na ruo.” ¹⁰ Nake Jabezu agĩkaĩra Ngai wa Isiraeli, akiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo wandathima na ũnjaramĩrie mĩhaka ya bũrũri wakwa! Reke guoko gwaku gũkorwo hamwe na nĩ, na ũngitĩre harĩ ũũru nĩguo ndikanakorwo na ruo.” Nake Ngai akĩgua ihooya rĩake. *

* 4:10 Rĩitwa Jabezu rĩgĩtaũrwo na Kĩhibirania nĩ ta kuuga “Ruo” kana “Kũnyariĩka.”

¹¹ Kelubu, mŭrũ wa nyina na Shuha, nĩwe warĩ ithe wa Mehuru, ũrĩa warĩ ithe wa Eshitoni. ¹² Eshitoni nĩwe warĩ ithe wa Bethi-Rafa, na Pasea, na Tehina ũrĩa warĩ ithe wa Iri-Nahashu. Acio nĩ maarĩ andũ a Reka.

¹³ Ariũ a Kenazu maarĩ:

Othinieli na Seraia.

Ariũ a Othinieli maarĩ:

Hathathu, na Meonothai. ¹⁴ Meonothai nĩwe warĩ ithe wa Ofara.

Seraia nĩwe warĩ ithe wa Joabu

ũrĩa ithe wa andũ a Ge-Harashimu. Gwetagwo ũguo nĩ ũndũ andũ akuo maarĩ mabundi.

¹⁵ Ariũ a Kalebu, mŭrũ wa Jefune, maarĩ:

Iru, na Ela, na Naamu.

Mŭriũ wa Ela eetagwo:

Kenazu.

¹⁶ Ariũ a Jehaleleli maarĩ:

Zifu, na Zifa, na Tiria, na Asareli.

¹⁷ Ariũ a Ezara maarĩ:

Jetheru, na Meredi, na Eferi, na Jaloni. Mŭtumia ũmwe wa Meredi nĩwe waciarire Miriamu, na Shamai, na Ishiba ũrĩa warĩ ithe wa Eshitemoa. ¹⁸ (Mŭtumia wake wa kuuma Judea agĩciara Jeredi ũrĩa ithe wa Gedori, na Heberi ithe wa Soko, na Jekuthieli ithe wa Zanoa.) Acio nĩ maarĩ ciana cia Bithia mwarĩ wa Firaũni ũrĩa wahikĩtio nĩ Meredi.

¹⁹ Ariũ a mŭtumia wa Hodia (mwarĩ wa nyina na Nahamu) maarĩ:

Ithe wa Keila ũrĩa Mũgarimi, na Eshitemoa ũrĩa Mũmaakathi.

²⁰ Ariũ a Shimoni maarĩ:

Amunoni, na Rina, na Beni-Hanani, na Tiloni.

Njiaro cia Ishi nĩ:

Zohethu na Beni-Zohethu.

²¹ Nao ariũ a Shela mŭrũ wa Juda maarĩ:

Eri ithe wa Leka, na Laada ithe wa Maresha, na mbarĩ cia arĩa maathondekaga gatani irĩa njega† kũu Bethi-Ashibea, ²² na Jokimu, na andũ a Kozeba, na Joashu na Sarafi arĩa maathanaga bŭrũri wa Moabi, na Jashubi-Lehemu. (Ũhoro ũyũ ũrutitwo maandiko-inĩ ma tene mũno.) ²³ Acio nĩ moombaga indo cia rĩũmba, nao maatũũraga Netaimu na Gedera; maikaraga kũu, marutagĩre mũthamaki wĩra.

Njiaro cia Simeoni

²⁴ Njiaro cia Simeoni nĩ:

Nemueli, na Jamini, na Jaribu, na Zera, na Shauli;

²⁵ Shalumu aarĩ mŭriũ wa Shauli, nake Mibisamu aarĩ mŭriũ wa Shalumu, nake Mishima aarĩ mŭriũ wa Mibisamu.

²⁶ Njiaro cia Mishima ciarĩ:

Mŭriũ Hamueli, na Zakuri mŭriũ wa Hamueli, na Shimei mŭriũ wa Zakuri.

²⁷ Shimei aarĩ na ariũ ikũmi na atandatũ na airĩtu atandatũ, no ariũ a nyina matiarĩ na ciana nyingĩ; nĩ ũndũ ũcio mbarĩ yao ndĩongererekire ta ya andũ a Juda. ²⁸ Nao maatũũraga Birishiba, na Molada, na Hazari-Shuali, ²⁹ na Biliha, na Ezemu, na Toladi, ³⁰ na Bethueli, na Horoma, na Zikilagi, ³¹ na Bethi-Marikabothu, na Hazari-Susimu, na Bethi-Biri, na Shaaraimu. Macio nĩmo maarĩ matũũra mao nginya rĩrĩa Daudi aathamakaga. ³² Matũũra matano marĩa maamarigiĩcĩrie maarĩ: Etamu, na Aini, na Rimoni, na Tokenina Ashani, ³³ na tũtũura tũnini tũrĩa twarigiĩcĩrie matũũra macio o nginya Baalathu. Macio nĩmo maarĩ ũtũũro wao. Nao nĩmaigaga maandiko ma njiarwa.

³⁴ Meshobabu, na Jamuleki, na Josha mŭrũ wa Amazia, ³⁵ na Joeli; na Jehu mŭrũ wa Joshibia, mŭrũ wa Seraia, mŭrũ wa Asieli; ³⁶ o na Elioenai, na Jaakoba, na

† 4:21 Andũ a nyũmba imwe nĩmamenyekaga na wĩra ũrĩa warutagwo nĩ ithe wao.

Jeshohaia, na Asaia, na Adieli, na Jesimieli, na Benaia; ³⁷ na Ziza mŭrũ wa Shifi, mŭrũ wa Aloni, mŭrũ wa Jedaia, mŭrũ wa Shimuri, mŭrũ wa Shemaia.

³⁸ Andũ acio marĩtwa mao magwetetwo hau igŭrũ nĩo maarĩ atongoria a mbarĩ ciao. Nyũmba ciao nĩciongererekire mũno, ³⁹ nao magĩthĩ mĩhaka-inĩ ya Gedori mwena wa irathĩro wa gĩtuamba kũ gũcaria ũrĩthio wa mahiũ mao. ⁴⁰ Nĩmoonire kũndũ kũnoru kũrĩ ũrĩthio mwega, bŭrũri warĩ mwariĩ, ũrĩ na thayũ na ũkahoorera. Na rĩrĩ, andũ a Hamu[‡] amwe nĩo maatũũraga kuo mbere.

⁴¹ Andũ arĩa marĩtwa mao maandĩkitwo mookĩte kuo matukũ-inĩ ma Hezekia mũthamaki wa Juda. Nao magĩtharĩkĩra andũ a Hamu ciikaro-inĩ cia andũ acio o na cia Ameunimu arĩa maatũũraga kuo, na makĩmaniina biũ o ta ũrĩa gũtariĩ nginya ũmũthĩ. Nao magĩtũũra ciikaro-inĩ cia andũ acio tondũ kwarĩ na ũrĩthio mwega wa mahiũ mao. ⁴² Nao andũ magana matano a nyũmba ya Simeoni, matongoretio nĩ Pelatia, na Nearia, na Refaia na Uzieli, ariũ a Ishi, magĩtharĩkĩra bŭrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Seiru. ⁴³ Nao makĩũraga Aamaleki arĩa meetharĩte magatigara, nao matũire kuo nginya ũmũthĩ.

5

Njiaro cia Rubeni

¹ Ariũ a Rubeni ũrĩa irigithathi rĩa Isiraeli (nĩwe warĩ irigithathi, no rĩrĩa aathaahirie ũrĩrĩ wa ithe, ũrigithathi wake waheirwo ariũ a Jusufu mŭrũ wa Isiraeli; nĩ ũndũ ũcio, ndangĩandĩkirwo maandĩko-inĩ ma njiarwa kũringana na ũrigithathi wake, ² o na gũtuĩka Juda nĩwe warĩ hinya gũkĩra ariũ a ithe, na mŭtongoria oimĩte gwake-rĩ, ũrigithathi watuĩkire wa Jusufu); ³ ariũ a Rubeni, irigithathi rĩa Isiraeli, maarĩ:

Hanoku, na Palu, na Hezironi, na Karimi.

⁴ Njiaro cia Joeli ciarĩ:

Mŭriũ Shemaia, na mŭriũ Gogu, na mŭriũ Shimei, ⁵ na mŭriũ Mika, na mŭriũ Reaia, na mŭriũ Baali,

⁶ na mŭriũ Beera, ũrĩa watahirwo agĩthaamio nĩ Tigilathu-Pilesu mũthamaki wa Ashuri. Beera nĩwe warĩ mŭtongoria wa andũ a Rubeni.

⁷ Andũ ao kũringana na mbarĩ ciao, mandĩkitwo kũringana na maandĩko ma njiarwa ciao maarĩ aya:

Jieli ũrĩa mŭnene, na Zekaria, ⁸ na Bela mŭrũ wa Azazi, mŭrũ wa Shema, mŭrũ wa Joeli. Maatũũraga rŭgongo rŭrĩa ruumĩte Aroeri nginya Nebo na Baali-Meoni. ⁹ Maikarire bŭrũri mwena wa irathĩro nginya rŭteere-inĩ rwa werũ ũrĩa ũtambũrũkĩte nginya Rũĩ rwa Farati, tondũ mahiũ mao nĩmaingĩhire mũno marĩ kũu Gileadi.

¹⁰ Hĩndĩ ya wathani wa Saũlũ nĩmarũire na Ahagari,* na makĩmahoota; nao makĩnyitĩra ciikaro cia Ahagari acio rŭgongo-inĩ ruothe rwa mwena wa irathĩro wa Gileadi.

Njiaro cia Gadi

¹¹ Nao andũ a Gadi maatũũire mariganĩtie na andũ a Rubeni kũu bŭrũri wa Bashani,[†] o nginya Saleka:

¹² Joeli nĩwe warĩ mŭnene kũu Bashani, mŭnini wake aarĩ Shafamu, akarũmĩrĩrwo nĩ Janai, na Shafati.

¹³ Andũ ao kũringana na nyũmba ciao maarĩ:

Mikaeli, na Meshulamu, na Sheba, na Jorai, na Jakani, na Zia, na Eberi, othe maarĩ andũ mŭgwanja.

¹⁴ Acio nĩo maarĩ ariũ a Abihaili mŭrũ wa Huru, mŭrũ wa Jaroa, mŭrũ wa Gileadi, mŭrũ wa Mikaeli, mŭrũ wa Jeshishai, mŭrũ wa Jahido, mŭrũ wa Buzi.

¹⁵ Ahi mŭrũ wa Abidieli, mŭrũ wa Guni nĩwe warĩ mŭtongoria wa nyũmba yao.

[‡] 4:40 Andũ a Kaanani maarĩ njiaro cia Hamu.

* 5:10 Ahagari maarĩ njiaro cia Ishumaeli mŭrũ wa Hagari, na

Aarabu nĩ a rŭciaro rwao. [†] 5:11 Bashani warĩ bŭrũri wa irĩma wa mwena wa irathĩro rĩa Iria rĩa Galili.

¹⁶ Nao andũ a Gadi maatũũraga Gileadi, kũu Bashani na matũũra-inĩ marĩa maakuhĩĩrie kuo, o na kũrĩa guothe ũrĩithio wa Sharoni wakinyĩte.

¹⁷ Ũhoro ũyũ wotho nĩ wandĩkirwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao hĩndĩ ĩrĩa Jothamu mũthamaki wa Juda na Jeroboamu mũthamaki wa Isiraeli maathamakaga.

¹⁸ Andũ a Rubeni, na a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, maarĩ na andũ 44,760 mehaarĩirie gũthĩĩ mbaara-inĩ: andũ marĩ na hinya wa mwĩrĩ, na mangĩahotire kũhũthĩra ngo, na rũhiũ rwa njora, na mooĩ gũikia mĩguĩ na ũta, na maarutĩtwo kũrĩa mbaara.

¹⁹ Nao makĩhithũkĩra Ahagari, na Ajeturi, na Anafishi, na Anodabu. ²⁰ Nĩmateithirio kũmahũũra, nake Ngai akĩneana Ahagari moko-inĩ mao, marĩ hamwe na arĩa othe maamateithagia, tondũ nĩmamũkaĩire marĩ mbaara-inĩ. Nĩamacookeirie mahooya mao, nĩ ũndũ nĩmamwĩhokete. ²¹ Magĩtaha mahiũ ma Ahagari acio: ngamĩra 50,000, na ng'ondũ 250,000, na ndigiri 2,000, ningĩ nĩmatahire andũ 100,000, ²² na angĩ aingĩ makĩũragwo, tondũ Ngai nĩwe wamarũagĩrĩra. Nao magĩikara bũrũri ũcio o nginya hĩndĩ ĩrĩa maatahirwo rĩngĩ.

Nuthu ya Mũhĩrĩga wa Manase

²³ Andũ a nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase maarĩ aingĩ mũno; maatũũrire bũrũri ũcio kuuma Bashani nginya Baali-Herimoni, ũguo nĩ kuuga nginya Seniru (nĩkĩo Kĩrĩma kĩa Herimoni).

²⁴ Aya nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao: Eferi, na Ishi, na Elieli, na Azirieli, na Jeremia, na Hodavia, na Jahadieli. Maarĩ atongoria a nyũmba ciao, na njamba cia ita, na andũ marĩ igweta. ²⁵ No matiarĩ ehokeku harĩ Ngai wa maithe mao, tondũ nĩmeheanĩte kũrĩ ngai cia andũ a bũrũri ũcio, arĩa Ngai aaniinĩte mehere mbere yao. ²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Ngai wa Isiraeli akĩarahũra roho wa Puli mũthamaki wa Ashuri (ũguo nĩ kuuga Tigilathu-Pileseru, mũthamaki wa Ashuri), ũrĩa watahire andũ a Rubeni, na andũ a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, akĩmatwara ithaamĩrio. Akĩmathaamĩria Hala, na Habori, na Hara, na rũũĩ-inĩ rwa Gozani, kũrĩa matũire nginya ũmũthĩ.

6

Njiaro cia Lawi

¹ Ariũ a Lawi maarĩ:

Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

² Ariũ a Kohathu maarĩ:

Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli.

³ Ciana cia Amuramu ciarĩ:

Harũni, na Musa, na Miriamu.

Ariũ a Harũni maarĩ:

Nadabu, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru.

⁴ Eleazaru nĩwe warĩ ithe wa Finehasi,
na Finehasi nĩwe warĩ ithe wa Abishua,

⁵ na Abishua nĩwe warĩ ithe wa Buki,
na Buki nĩwe warĩ ithe wa Uzi,

⁶ na Uzi nĩwe warĩ ithe wa Zerahia,
na Zerahia nĩwe warĩ ithe wa Meraiothu,

⁷ na Meraiothu nĩwe warĩ ithe wa Amaria,
na Amaria nĩwe warĩ ithe wa Ahitubu,

⁸ na Ahitubu nĩwe warĩ ithe wa Zadoku,
na Zadoku nĩwe warĩ ithe wa Ahimaazu,

⁹ na Ahimaazu nĩwe warĩ ithe wa Azaria,
na Azaria nĩwe warĩ ithe wa Johanani,

¹⁰ na Johanani nĩwe warĩ ithe wa Azaria (ũrĩa watungataga arĩ mũthĩnjĩri-Ngai thĩinĩ
wa hekarũ ĩrĩa Solomoni aakire kũu Jerusalemu),

¹¹ na Azaria nĩwe warĩ ithe wa Amaria,

na Amaria nĩwe warĩ ithe wa Ahitubu,

¹² na Ahitubu nĩwe warĩ ithe wa Zadoku,

na Zadoku nĩwe warĩ ithe wa Shalumu,
¹³ na Shalumu nĩwe warĩ ithe wa Hilikia,
 na Hilikia nĩwe warĩ ithe wa Azaria,
¹⁴ na Azaria nĩwe warĩ ithe wa Seraia,
 na Seraia nĩwe warĩ ithe wa Jehozadaku.

¹⁵ Jehozadaku nĩathaamirio hĩndĩ ĩrĩa Jehova aarekereirie andũ a Juda na a Jerusalemu matahwo nĩ Nebukadinezaru.

¹⁶ Ariũ a Lawi maarĩ:

Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

¹⁷ Maya nĩmo marĩitwa ma ariũ a Gerishoni:

Libini na Shimei.

¹⁸ Ariũ a Kohathu maarĩ:

Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli.

¹⁹ Ariũ a Merari maarĩ:

Mahili na Mushi.

Icio nĩcio mbarĩ cia Alawii ciandĩkĩtwo kũringana na maithe mao:

²⁰ Ariũ a Gerishoni maarĩ:

mũriũ Libini, nake Jehathu aarĩ mũriũ wa Libini,
 nake Zima aarĩ mũriũ wa Jehathu, ²¹ nake Joa aarĩ mũriũ wa Zima,
 nake Ido aarĩ mũriũ wa Joa, nake Zera aarĩ mũriũ wa Ido,
 nake Jeatherai aarĩ mũriũ wa Zera.

²² Njaro cia Kohathu ciarĩ:

mũriũ Aminadabu, nake Kora aarĩ mũriũ wa Aminadabu,
 nake Asiru aarĩ mũriũ wa Kora, ²³ nake Elikana aarĩ mũriũ wa Asiru,
 nake Ebiasafu aarĩ mũriũ wa Elikana, nake Asiru aarĩ mũriũ wa Ebiasafu,
²⁴ nake Tahathu aarĩ mũriũ wa Asiru, nake Urieli aarĩ mũriũ wa Tahathu,
 nake Uzia aarĩ mũriũ wa Urieli, nake Shauli aarĩ mũriũ wa Uzia.

²⁵ Njaro cia Elikana ciarĩ:

Amasai na Ahimothu,
²⁶ nake mũriũ aarĩ Elikana, nake Zofai aarĩ mũriũ wa Elikana,
 nake Nahathu aarĩ mũriũ wa Zofai, ²⁷ nake Eliabu aarĩ mũriũ wa Nahathu,
 nake Jerohamu aarĩ mũriũ wa Eliabu, nake Elikana aarĩ mũriũ wa Jerohamu,
 nake Samũeli aarĩ mũriũ wa Elikana.

²⁸ Ariũ a Samũeli maarĩ:

Joeli irigithathi,
 na mũriũ wa keerĩ aarĩ Abija.

²⁹ Njaro cia Merari ciarĩ:

Mahili, nake mũriũ aarĩ Libini,
 nake Shimei aarĩ mũriũ wa Libini, nake Uza aarĩ mũriũ wa Shimei,

³⁰ nake Shimea aarĩ mũriũ wa Uza, nake Hagia aarĩ mũriũ wa Shimea,
 nake Asaia aarĩ mũriũ wa Hagia.

Aini a Hekarũ

³¹ Aya nĩ andũ arĩa Daudi aatuire arũgamĩrĩri a ũini nyũmba-inĩ ya Jehova thuutha wa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro gũkinya kũu. ³² Maatungataga na ũini Hema-inĩ-ya-Gũtũnganwo o nginya rĩrĩa Solomoni aakire hekarũ ya Jehova kũu Jerusalemu. Nao maarutaga wĩra wao kũringana na mawatho marĩa maatuĩtwo.

³³ Aya nĩ andũ arĩa maarutaga wĩra, hamwe na ariũ ao:

Kuuma kũrĩ Akohathu maarĩ:

Hemani ũrĩa mũini,
 mũrũ wa Joeli, mũrũ wa Samũeli,
³⁴ mũrũ wa Elikana, mũrũ wa Jerohamu,
 mũrũ wa Elieli, mũrũ wa Toa,
³⁵ mũrũ wa Zufu, mũrũ wa Elikana,
 mũrũ wa Mahathu mũrũ wa Amasai,
³⁶ mũrũ wa Elikana, mũrũ wa Joeli,
 mũrũ wa Azaria, mũrũ wa Zefania,

³⁷ mūrũ wa Tahathu, mūrũ wa Asiru,
 mūrũ wa Ebiasafu, mūrũ wa Kora,
³⁸ mūrũ wa Iziharu, mūrũ wa Kohathu,
 mūrũ wa Lawi, mūrũ wa Isiraeli;
³⁹ na Asafu, mũthiritũ wa Hemani, ũrĩa watungataga mwena wake wa ũrĩo: Asafu aarĩ
 mūrũ wa Berekia, mūrũ wa Shimea,
⁴⁰ mūrũ wa Mikaeli, mūrũ wa Baaseia,
 mūrũ wa Malikija ⁴¹ mūrũ wa Ethini,
 mūrũ wa Zera, mūrũ wa Adaia,
⁴² mūrũ wa Ethani, mūrũ wa Zima,
 mūrũ wa Shimei, ⁴³ mūrũ wa Jahathu,
 mūrũ wa Gerishoni, mūrũ wa Lawi;
⁴⁴ na kuuma kũrĩ athiritũ ao, Amerari, arĩa maatungataga marĩ mwena wake wa
 ũmotho, maarĩ:
 Ethani mūrũ wa Kishi, mūrũ wa Abudi,
 mūrũ wa Maluku, ⁴⁵ mūrũ wa Hashabia,
 mūrũ wa Amazia, mūrũ wa Hilikia,
⁴⁶ mūrũ wa Amuzi, mūrũ wa Bani,
 mūrũ wa Shemeri, ⁴⁷ mūrũ wa Mahali,
 mūrũ wa Mushi, mūrũ wa Merari,
 mūrũ wa Lawi.

⁴⁸ Alawii arĩa maarĩ a thiritũ yao maagaĩrwo mawĩra marĩa mangĩ mothe ma hema ĩrĩa
 nyamũre, o ĩyo nyũmba ya Ngai. ⁴⁹ No Harũni na njiaro ciake nĩo maarutaga magongona
 kĩgongona-inĩ kĩa igongona rĩa njino, na kĩgongona-inĩ gĩa gũcinĩrwo ũbumba, na wĩra
 wothe warutagwo ũkonainie na Handũ-hau-Hatheru-Mũno, nĩ ũndũ wa kũhoroheria
 andũ a Isiraeli mehia, kũringana na ũrĩa Musa ndungata ya Ngai yaathanite.

⁵⁰ Ici nĩcio njiaro cia Harũni:

Mũriũ aarĩ Eliazaru, nake mũriũ wake aarĩ Finehasi,
 nake Abishua aarĩ mũriũ wa Finehasi, ⁵¹ nake Buki aarĩ mũriũ wa Abishua,
 nake Uzi aarĩ mũriũ wa Buki, nake Zerahia aarĩ mũriũ wa Uzi,
⁵² nake Meraiothu aarĩ mũriũ wa Zerahia, nake Amaria aarĩ mũriũ wa Meraiothu,
 nake Ahitubu aarĩ mũriũ wa Amaria, ⁵³ nake Zadoku aarĩ mũriũ wa Ahitubu,
 nake Ahimaazu aarĩ mũriũ wa Zadoku.

⁵⁴ Na rĩrĩ, gũkũ nĩkuo kũndũ kũrĩa maagaĩrwo kũrĩ bũrũri wao (nakuo kwagaĩrwo
 njiaro cia Harũni iria ciarĩ cia mbarĩ ya Kohathu, tondũ igai rĩa mbere rĩarĩ rĩao):

⁵⁵ Maaheirwo Hebironi kũu Juda, o hamwe na ũrĩithio ũrĩa warigiicĩrie. ⁵⁶ No
 mĩgũnda na matũũra marĩa maakuhĩrĩrie itũũra inene maaheirwo Kalebu mūrũ wa
 Jefune.

⁵⁷ Nĩ ũndũ ũcio njiaro cia Harũni ciaheirwo Hebironi (itũũra inene rĩa kũũrĩra) na
 Libina, na Jatiri, na Eshitemoa, ⁵⁸ na Hileni, na Debiri, ⁵⁹ na Ashani, na Juta, na Bethi-
 Shemeshu, hamwe na ũrĩithio wamo. ⁶⁰ Na kuuma mũhĩrĩga wa Benjamini maaheirwo
 Gibeoni, na Geba, na Alemethu, na Anathothu, hamwe na ũrĩithio wamo.

Matũũra marĩa maagaĩrwo mĩhĩrĩga ya Akohathu mothe maarĩ ikũmi na matatũ.

⁶¹ Njiaro icio ingĩ cia Kohathu ciaheirwo matũũra ikũmi, kuuma kũrĩ nuthu ya
 mũhĩrĩga wa Manase.

⁶² Njiaro cia Gerishoni, mbarĩ o mbarĩ ciagaĩrwo matũũra ikũmi na matatũ kuuma kũrĩ
 mũhĩrĩga wa Isakaru, na wa Asheri, na wa Nafitali, na kuuma kũrĩ gĩcunjĩ kĩa mũhĩrĩga
 wa Manase ũrĩa ũrĩ Bashani.

⁶³ Njiaro cia Merari, mbarĩ o mbarĩ, ciagaĩrwo matũũra ikũmi na meerĩ kuuma kũrĩ
 mũhĩrĩga wa Rubeni, na wa Gadi, na wa Zebulun.

⁶⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makĩhe Alawii matũũra macio na ũrĩithio wamo.

⁶⁵ Kuuma mũhĩrĩga wa Juda, na wa Simeoni, na wa Benjamini makĩmahe matũũra macio
 magwetetwo.

⁶⁶ Mbarĩ imwe cia Akohathu ciaheirwo matũũra nĩ mũhĩrĩga wa Efiraimu matuĩke bũrũri wao.

⁶⁷ Kuuma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Efiraimu maaheirwo Shekemu (itũũra rĩa kũũrĩa), na Gezeri, ⁶⁸ na Jokimeamu, na Bethi-Horoni, ⁶⁹ na Aijaloni, na Gathi-Rimoni, hamwe na ũrĩithio wamo.

⁷⁰ Na kuuma nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase-rĩ, andũ a Isiraeli makĩheana matũũra ma Aneri na Bileamu, hamwe na ũrĩithio wamo, kũrĩ mbarĩ iria ingĩ cia Akohathu.

⁷¹ Agerishoni maagaĩrwo matũũra maya:

Kuuma nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase makĩheo Golani kũu Bashani, o na Ashitarothu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷² Kuuma mũhĩrĩga wa Isakaru

makĩheo Kadeshi, na Daberathu, ⁷³ na Ramothu, na Anemu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷⁴ Kuuma mũhĩrĩga wa Asheri

makĩheo Mashali, na Abidoni, ⁷⁵ na Hukoku, na Rehobu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷⁶ Na kuuma mũhĩrĩga wa Nafitali

makĩheo Kedeshi kũu Galili, na Hamoni, na Kiriathaimu, hamwe na ũrĩithio wamo.

⁷⁷ Amerari (Alawii arĩa angĩ) maagaĩrwo matũũra maya:

Kuuma mũhĩrĩga wa Zebuluni

makĩheo Jokineamu, na Karita, na Rimono, na Taboru, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁷⁸ kuuma mũhĩrĩga wa Rubeni mũrĩmo wa Jorodani mwena wa irathĩro wa Jeriko, makĩheo Bezeri werũ-inĩ, na Jahaza, ⁷⁹ na Kedemothu, na Mefaathu, hamwe na ũrĩithio wamo;

⁸⁰ na kuuma mũhĩrĩga wa Gadi

makĩheo Ramothu o kũu Gileadi, na Mahanaimu, ⁸¹ na Heshiboni, na Jazeri, hamwe na ũrĩithio wamo.

7

Njiaro cia Isakaru

¹ Ariũ a Isakaru maarĩ:

Tola, na Pua, na Jashubu, na Shimuroni; othe maarĩ ana.

² Ariũ a Tola maarĩ:

Uzi, na Refaia, na Jerieli, na Jahamai, na Ibisamu, na Shemueli; nao maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Hĩndĩ ya wathani wa Daudi, njiaro cia Tola iria ciaandĩkitwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao marĩ andũ a kũrĩa mbaara maarĩ 22,600.

³ Mũriũ wa Uzi aarĩ:

Izrahia.

Ariũ a Izrahia maarĩ:

Mikaeli, na Obadia, na Joeli, na Ishia. Othe atano maarĩ anene a andũ ao. ⁴ Kũringana na maandĩko ma njiarwa cia nyũmba ciao, maarĩ na arũme mehaarĩirie kũrĩa mbaara 36,000, nĩgũkorwo maarĩ na atumia aingĩ na ciana nyingĩ.

⁵ Andũ ao arĩa maangĩarũire mbaara kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isakaru, kũringana na maandĩko ma njiarwa ciao, maarĩ 87,000 marĩ othe.

Njiaro cia Benjamini

⁶ Ariũ atatũ a Benjamini maarĩ:

Bela, na Beker, na Jediaeli.

⁷ Ariũ a Bela maarĩ:

Eziboni, na Uzi, na Uzieli, na Jerimothu, na Iri; othe maarĩ atano, na maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Maandĩko ma njiarwa ciao moonanagia arũme a kũrĩa mbaara maarĩ 22,034.

⁸ Ariũ a Beker maarĩ:

Zemira, na Joashu, na Eliezeri, na Elioenai, na Omuri, na Jeremothu, na Abija, na Anathothu, na Alemethu. Acio othe maarĩ ariũ a Bekeru. ⁹ Maandĩko ma njiarwa ciao moonanagia atongoria a nyũmba, na arũme a kũrũa mbaara 20,200.

¹⁰ Mũriũ wa Jediaeli aarĩ:

Biliani.

Ariũ a Biliani maarĩ:

Jeushu, na Benjamini, na Ehudu, na Kenaana, na Zethani, na Tarishishi, na Ahishaharu. ¹¹ Ariũ acio othe a Jediaeli maarĩ atongoria a nyũmba ciao. Nĩ kwarĩ na arũme 17,200 a kũrũa mehaarĩirie gũthĩ mbaara-inĩ.

¹² Nao andũ a Shupimu na a Hupimu maarĩ a rũciaro rwa Iru, nao Ahushimu maarĩ a rũciaro rwa Aheri.

Njiaro cia Nafitali

¹³ Ariũ a Nafitali maarĩ:

Jahazieli, na Guni, na Jezeri, na Shalumu; aya maarĩ a rũciaro rwa Biliha.

Njiaro cia Manase

¹⁴ Njiaro cia Manase ciarĩ:

Asirieli, ũrĩa aaciarĩrwo nĩ thuriya yake ĩrĩa yarĩ Mũaramiti. Ningĩ thuriya ĩyo ĩkĩmũciarĩra Makiru, ũrĩa warĩ ithe wa Gileadi. ¹⁵ Makiru aahikanirie kuuma kwa Ahupimu na Ashupimu. Mwarĩ wa nyina eetagwo Maaka.

Ūrĩa ũngĩ wa rũciaro rwake eetagwo Zelofehadi, nake aaciarĩte o airĩtu.

¹⁶ Mũtumia wa Makiru, Maaka nĩaciarire mwanake na akĩmũtua Pereshu. Mũrũ wa nyina na Pereshu eetagwo Shereshu, na ariũ a Shereshu maarĩ Ulamu na Rakemu.

¹⁷ Mũriũ wa Ulamu eetagwo:

Bedani.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Gileadi mũrũ wa Makiru, mũrũ wa Manase. ¹⁸ Mwarĩ wa nyina Hamolekethu nĩaciarire Ishihodi, na Abiezeri, na Mahala.

¹⁹ Ariũ a Shemida maarĩ:

Ahiani, na Shekemu, na Liki, na Aniamu.

Njiaro cia Efiraimu

²⁰ Njiaro cia Efiraimu ciarĩ:

Shuthela na mũriũ Beredi, na Tahathu mũriũ wa Beredi, na Eleada mũriũ wa Tahathu, na Tahathu mũriũ wa Eleada, na mũriũ Zabadi, na Shuthela mũriũ wa Zabadi, ²¹ na Zabadi aarĩ mũriũ wa Tahathu, nake Shuthela aarĩ mũriũ wa Zabadi.

Ezeri na Eleadi mooragirwo nĩ andũ arĩa maaciarĩrwo Gathi hĩndĩ ĩrĩa maathiĩte gũtaha mahiũ mao. ²² Ithe wao Efiraimu nĩamacakaĩire mĩthenya mĩingĩ, nao andũ ao magĩũka kũmũhooreria. ²³ Ningĩ agĩkoma na mũtumia wake rĩngĩ, nake akĩgĩa nda agĩciara kahĩ. Nake agĩgatua Beria, tondũ nĩ gwakoretwo na mũtino thĩinĩ wa nyũmba yake. ²⁴ Mwarĩ wa Efiraimu eetagwo Sheera, ũrĩa waakire Bethi-Horoni ya kĩaanda na ya rũgongo, na agĩaka Uzeni-Sheera.

²⁵ Refa aarĩ mũriũ wa Efiraimu, na mũriũ eetagwo Resefu,

na Tela mũriũ wa Resefu, na Tahani mũriũ wa Tela,

²⁶ na Ladani mũriũ wa Tahani, na Amihudu mũriũ wa Ladani, na Elishama mũriũ wa Amihudu, ²⁷ na Nuni mũriũ wa Elishama, na Joshua mũriũ wa Nuni.

²⁸ Ithaka na ciikaro ciao ciarĩ Betheli, na matũũra marĩa maakũrigiĩcĩirie, na nĩ Naara mwena wa irathĩro, na Gezeri na matũũra makuo ma mwena wa ithũĩro, na Shekemu na matũũra makuo, nginya Gaza na matũũra makuo. ²⁹ Kũrigania na mĩhaka ya Manase maarĩ na Bathi-Shani, na Taanaka, na Megido, na Dori, hamwe na matũũra makuo. Njiaro cia Jusufu mũrũ wa Isiraeli nĩcio ciaikaraga matũũra macio.

Njiaro cia Asheri

- ³⁰ Ariũ a Asheri maarĩ:
Imuna, na Ishiva, na Ishivi, na Beria. Mwarĩ wa nyina wao eetagwo Sera.
- ³¹ Ariũ a Beria maarĩ:
Heberi na Malikieli ũrĩa warĩ ithe wa Birizaithu.
- ³² Heberi nĩwe warĩ ithe wa Jefileti, na Shomeri, na Hothamu, na mwarĩ wa nyina wao eetagwo Shua.
- ³³ Ariũ a Jafileti maarĩ:
Pasaka, na Bimihali, na Ashavathu. Acio maarĩ ariũ a Jefileti.
- ³⁴ Ariũ a Shomeri maarĩ:
Ahi, na Rohaga, na Jehuba, na Aramu.
- ³⁵ Ariũ a mūrũ wa nyina na Helemu maarĩ:
Zofa, na Imuna, na Sheleshu, na Amali.
- ³⁶ Ariũ a Zofa maarĩ:
Sua, na Harineferi, na Shuali, na Beri, na Imura, ³⁷ na Bezeri, na Hodi, na Shama, na Shilisha, na Ithirani, na Beera.
- ³⁸ Ariũ a Jetheri maarĩ:
Jefune, na Pisipa, na Ara.
- ³⁹ Ariũ a Ula maarĩ:
Ara, na Hanieli, na Rizia.
- ⁴⁰ Acio othe maarĩ njiaro cia Asheri; nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao, na andũ athuure, na njamba cia ita, na atongoria arĩa maarĩ igweta. Mũigana wa andũ arĩa maangĩathiire mbaara kũringana na maandĩko ma njiarwa ciao maarĩ 26,000.

8

Maandĩko ma Njiarwa cia Saũlũ ũrĩa Mũbenjamini

- ¹ Benjamini nĩwe warĩ ithe wa Bela, mūrĩũ wake wa irigithathi;
Ashibeli aarĩ mūrĩũ wa keerĩ, nake Ahara wa gatatũ,
² nake Noha wa kana, nake Rafa wa gatano.
- ³ Ariũ a Bela maarĩ:
Adari, na Gera, na Abihudi, ⁴ na Abishua, na Naamani, na Ahoa, ⁵ na Gera, na Shefufani, na Huramu.
- ⁶ Aya nĩo maarĩ njiaro cia Ehudu, arĩa maarĩ atongoria a nyũmba cia arĩa maatũũraga Geba, na nĩo maathaamĩirio Manahathu:
⁷ Naamani, na Ahija, na Gera ũrĩa wamathaamirie, na nĩwe warĩ ithe wa Uza na Ahihudu.
- ⁸ Shahaaimu nĩaciarĩrwo ciana kũu Moabi thuutha wa gũte atumia ake Hushimu na Baara. ⁹ Mũtumia wake Hodeshu akĩmũciarĩra ciana ici: Jobabu, na Zibia, na Mesha, na Malikamu, ¹⁰ na Jeuzu, na Shakia, na Mirima. Acio nĩo maarĩ ariũ ake, na maarĩ atongoria a nyũmba ciao. ¹¹ Mũtumia wake Hushimu akĩmũciarĩra Ahitubu na Elipaali.
- ¹² Ariũ a Elipaali maarĩ:
Eberi, na Mishamu, na Shemedi (ũrĩa wakire Ono, o na Lodi na matũũra marĩa maakũrigiicĩirie), ¹³ na Beria, na Shema arĩa maarĩ atongoria a nyũmba cia arĩa maatũũraga Aijaloni, na nĩo maingatire andũ arĩa maatũũraga Gathu.
- ¹⁴ Ahio, na Shashaka, na Jeremothu, ¹⁵ na Zebadia, na Aradi, na Ederi, ¹⁶ na Mikaeli, na Ishipa, na Joha maarĩ ariũ a Beria.
- ¹⁷ Zebadia, na Meshulamu, na Hiziki, na Heberi, ¹⁸ na Ishimerai, na Izilia, na Jababu maarĩ ariũ a Elipaali.
- ¹⁹ Jakimu, na Zikiri, na Zabedi, ²⁰ na Elienai, na Zilethai, na Elieli, ²¹ na Adaia, na Beraia, na Shimirathu maarĩ ariũ a Shimei.
- ²² Ishipani, na Eberi, na Elieli, ²³ na Abidoni, na Zikiri, na Hanani, ²⁴ na Hanania, na Elamu, na Anithothija, ²⁵ na Ifideia, na Penueli maarĩ ariũ a Shashaka.
- ²⁶ Shamusherai, na Sheharia, na Athalia, ²⁷ na Jareshia, na Elija, na Zikiri maarĩ ariũ a Jerohamu.

²⁸ Aya othe maarĩ atongoria a nyũmba o na anene, ta ũrĩa maandĩkitwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao, na maaikaraga Jerusalemu.

²⁹ Jeieli ithe wa Gibeoni aatũũraga Gibeoni.

Mūtumia wake eetagwo Maaka, ³⁰ na mũriũ wake wa irigithathi eetagwo Abidoni, akarũmĩrĩrwo nĩ Zuru, na Kishu, na Baali, na Neri, na Nadabu, ³¹ na Gedori, na Ahio, na Zekeri, ³² na Mikilothu ũrĩa warĩ ithe wa Shimea. O nao maaikaraga hakuhĩ na andũ ao kũu Jerusalemu.

³³ Neri aarĩ ithe wa Kishu, nake Kishu aarĩ ithe wa Saũlũ. Saũlũ aarĩ ithe wa Jonathani

³⁴ Mũriũ wa Jonathani:

eetagwo Meribu-Baali, na nĩwe warĩ ithe wa Mika.

³⁵ Ariũ a Mika maarĩ:

Pithoni, na Meleku, na Tarea, na Ahazu.

³⁶ Ahazu aarĩ ithe wa Jehoda, nake Jehoda aarĩ ithe wa Alemethu, na Azamavethu, na Zimuri; nake Zimuri aarĩ ithe wa Moza. ³⁷ Moza aarĩ ithe wa Binea; nake Rafa aarĩ mũriũ wa Binea, nake Eleasa aarĩ mũriũ wa Rafa, nake Azeli aarĩ mũriũ wa Eleasa.

³⁸ Azeli aarĩ na ariũ atandatũ, na maya nĩmo marĩitwa mao:

Azirikamu, na Bokeru, na Ishumaeli, na Shearia, na Obadia, na Hanani. Acio nĩo maarĩ ariũ a Azeli.

³⁹ Ariũ a Esheku, mũrũ wa nyina, maarĩ:

Ulamu irigithathi rĩake, na Jeushu wa keerĩ, na Elifeleti wa gatatũ. ⁴⁰ Ariũ a Ulamu maarĩ njamba cia ita, na nĩmamenyete gũtũmĩra ũta. Maarĩ na ariũ aingĩ o na ciana cia ciana ciao, na othe maarĩ 150.

Acio othe nĩo maarĩ njiaro cia Benjamini.

9

¹ Andũ a Isiraeli othe nĩmandĩkitwo maandĩko-inĩ ma njiarwa marĩa maarĩ mbuku-inĩ ya athamaki a Isiraeli.

Andũ arĩa maarĩ Jerusalemu

Andũ a Juda nĩmatahitwo magatwarwo Babuloni nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka. ² Na rĩrĩ, andũ arĩa maambire gũcoka gũikara mĩgũnda-inĩ yao o kũu matũũra-inĩ mao, maarĩ andũ amwe a Isiraeli, na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na ndungata cia hekarũ.

³ Andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu kuuma Juda, na Benjamini, na Efiraimu, na Manase maarĩ:

⁴ Uthai mũrũ wa Amihudu, mũrũ wa Omuri, mũrũ wa Imuri, mũrũ wa Bani wa rũciaro rwa Perezu mũrũ wa Juda.

⁵ Andũ a Shiloni maarĩ:

Asaia ũrĩa warĩ irigithathi, na ariũ ake.

⁶ Kuuma Zera aarĩ:

Jeueli.

Andũ othe a kuuma Juda maarĩ 690.

⁷ Andũ a Benjamini maarĩ:

Salu mũrũ wa Meshulamu, mũrũ wa Hodavia, mũrũ wa Hasenua; ⁸ na Ibinea mũrũ wa Jerohamu; Ela mũrũ wa Uzi, mũrũ wa Mikiri; na Meshulamu mũrũ wa Shefatia, mũrũ wa Reueli, mũrũ wa Ibinija.

⁹ Andũ a kuuma Benjamini, ta ũrĩa maandĩkitwo maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao, maarĩ 956. Arũme acio othe maarĩ atongoria a nyũmba ciao.

¹⁰ Athĩnjĩri-Ngai maarĩ:

Jedaia, na Jehoiaribu, na Jakini;

¹¹ na Azaria mũrũ wa Hilikia, mũrũ wa Meshulamu, mũrũ wa Zadoku, mũrũ wa Meraiothu, mũrũ wa Ahitubu ũrĩa warĩ mũmenyereri mĩnene wa nyũmba ya Ngai; ¹² na Adaia mũrũ wa Jerohamu, mũrũ wa Pashuru, mũrũ wa Malikija; na Maasai mũrũ wa Adieli, mũrũ wa Jahazera, mũrũ wa Meshulamu, mũrũ wa Meshilemithu, mũrũ wa Imeri.

¹³ Athĩnjĩri-Ngai arĩa maarĩ atongoria a nyũmba ciao maarĩ 1,760. Maarĩ arũme maarĩ na ũhoti, na nĩ meehokeirwo gũtungata nyũmba-inĩ ya Ngai.

¹⁴ Alawii maarĩ:

Shemaia mũrũ wa Hashubu, mũrũ wa Azirikamu, mũrũ wa Hashabia ũrĩa Mũmerari, ¹⁵ na Bakabakari, na Hereshi, na Galali, na Matania mũrũ wa Mika, mũrũ wa Zikiri, mũrũ wa Asafu; ¹⁶ na Obadia mũrũ wa Shemaia, mũrũ wa Galali, mũrũ wa Jeduthuni; na Berekia mũrũ wa Asa, mũrũ wa Elikana, arĩa maaikaraga matũũra-inĩ ma Anetofathi.

¹⁷ Arangĩri a iHINGO maarĩ:

Shalumu, na Akubu, na Talimoni, na Ahimani na ariũ a nyina, na Shalumu mũnene wao, ¹⁸ acio maigĩtwo kĩhingo-inĩ kĩa mũthamaki mwena wa irathĩro, nginya ihinda-inĩ rĩu. Acio nĩo maarĩ arangĩri a iHINGO a gĩkundi kĩa Alawii. ¹⁹ Shalumu mũrũ wa Kore, mũrũ wa Ebiasafu, mũrũ wa Kora, na athiritũ ake arangĩri a iHINGO kuuma nyũmba yake ya Akohathu. Acio nĩo meehokeirwo ũrangĩri wa itoonyero rĩa hema o ta ũrĩa maithe mao meehokeirwo ũrangĩri wa itoonyero rĩa Gĩikaro kĩa Jehova. ²⁰ Mahinda ma mbere Finehasi mũrũ wa Eleazaru nĩwe warũgamagĩrĩra arangĩri a iHINGO, nake Jehova aarĩ hamwe nake.

²¹ Zekaria mũrũ wa Meshelemia nĩwe warĩ mũrangĩri wa itoonyero rĩa Hema-ya-Gũtunganwo.

²² Arĩa othe maathuurĩtwo matuĩke arangĩri a iHINGO maarĩ 212. Marĩĩtwo mao nĩmandĩkirwo maandiko-inĩ ma njiarwa ciao, matũũra-inĩ mao. Arangĩri a iHINGO maigirwo o mũndũ harĩa ehokeirwo nĩ Daudi na Samũeli ũrĩa muoni-maündũ. ²³ O ene na njiaro ciao nĩo maarũgamagĩrĩra ũrangĩri wa iHINGO cia nyũmba ya Jehova, nyũmba irĩa yetagwo Hema. ²⁴ Arangĩri a iHINGO maarĩ mĩena yothe ĩna: irathĩro, na ithũĩro, na gathigathini, na gũthini. ²⁵ Ariũ a ithe wao a matũũra mao nĩmookaga rĩmwe na rĩmwe magateithania mawĩra nao ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja. ²⁶ No anene arĩa ana maaroraga arangĩri a iHINGO, arĩa maarĩ Alawii, nĩmehokeirwo kũmenyerera tũnyũmba na igĩĩna cia nyũmba ya Ngai. ²⁷ Maikaraga ũtukũ wotho hakuhĩ na nyũmba ya Ngai nĩgeetha mamĩrangagĩre; na nĩo maamenyagĩrĩra cabi ya kũmĩhingũra o rũciĩnĩ.*

²⁸ Amwe ao maarĩ amenyereri a indo iria ciatũmagĩrwo ũtungata-inĩ wa hekarũ; nĩmacitaraga ikĩrutwo na igĩcookio nyũmba thĩĩnĩ. ²⁹ Angĩ maaheetwo wĩra wa kũmenyerera indo cia nyũmba na indo iria ingĩ ciothe ciakoragwo handũ-harĩa-haamũre, o hamwe na mũtu, na ndibei, na maguta, na ũbani, na mahuti marĩa manungi wega. ³⁰ No athĩnjĩri-Ngai amwe nĩo maarutaga wĩra wa gũtukania mahuti macio manungi wega. ³¹ Mũlawii wetagwo Matithia, irigithathi rĩa Shalumu ũrĩa Mũkoora, nĩwe wehokeirwo wĩra wa gũthondeka mĩgate ya maruta. ³² Ariũ a ithe amwe ao a mũhĩrĩga wa Kohathu nĩo marũgamagĩrĩra ũthondeki wa mĩgate ya kũigĩrĩrwo metha-inĩ hĩndĩ ya thabatũ.

³³ Arĩa maarĩ aini, na atongoria a nyũmba cia Alawii, maaikaraga tũnyũmba-inĩ kũu hekarũ thĩĩnĩ na matiarutaga mawĩra mangĩ tondũ maarĩ a kũmenyerera wĩra ũcio wao mũthenya na ũtukũ.

³⁴ Acio othe maarĩ atongoria a nyũmba cia Alawii, na anene o ta ũrĩa maandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa njiarwa ciao, nao maatũũraga Jerusalemu.

Njiarwa cia Saũlũ

³⁵ Jeieli ithe wa Gibeoni aatũũraga Gibeoni.

Mũtumia wake eetagwo Maaka, ³⁶ na mũriũ wake wa irigithathi eetagwo Abidoni, akarũmĩrĩrwo nĩ Zuru, na Kishu, na Baali, na Neri, na Nadabu, ³⁷ na Gedor, na Ahio, na Zekaria, na Mikilothu. ³⁸ Mikilothu nĩwe warĩ ithe wa Shimeami. O nao maikaraga hakuhĩ na andũ ao kũu Jerusalemu.

³⁹ Neri aarĩ ithe wa Kishu, nake Kishu aarĩ ithe wa Saũlũ, nake Saũlũ aarĩ ithe wa Jonathani, na Maliki-Shua, na Abinadabu, na Eshi-Baali.

⁴⁰ Mũriũ wa Jonathani eetagwo Meribu-Baali, na nĩwe warĩ ithe wa Mika.

* 9:27 Arangĩri a hekarũ nĩo maigaga cabi nĩgũkorwo nĩyahingagwo ũtukũ.

⁴¹ Ariũ a Mika maarĩ:

Pithoni, na Meleku, na Taharea, na Ahazu.

⁴² Ahazu aarĩ ithe wa Jara, nake Jara aarĩ ithe wa Alemethu, na Azimavethu, na Zimuri, nake Zimuri aarĩ ithe wa Moza. ⁴³ Moza aarĩ ithe wa Binea, nake Refaia aarĩ mũriũ wa Binea, nake Eleasa aarĩ mũriũ wa Refaia, nake Azeli aarĩ mũriũ wa Eleasa.

⁴⁴ Azeli aarĩ na ariũ atandatũ, na maya nĩmo marĩitwa mao:

Azirikamu, na Bokeru, na Ishumaeli, na Shearia, na Obadia, na Hanani.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Azeli.

10

Saũlũ Kwĩyũraga

¹ Na rĩrĩ, Afilisti nĩmarũire na Isiraeli; nao andũ a Isiraeli makĩmoorĩra, na aingĩ ao makĩũragĩrwo Kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa. ² Afilisti makĩhatĩrĩria Saũlũ na ariũ ake mũno, na makĩũraga ariũ ake Jonathani, na Abinadabu, na Maliki-Shua. ³ Na rĩrĩ, mbaara nĩyaneneheire Saũlũ mũno, na hĩndĩ irĩa aikia a mĩguĩ maamũkinyĩire, makĩmũguraria.

⁴ Nake Saũlũ akĩira mũkuui wa indo ciake cia mbaara atĩrĩ, “Comora rũhiũ rwaku rwa njora ũũthece naruo, nĩguo andũ aya mataruaga matigooke kũnyararithia.”

No mũndũ ũcio mũkuui wa indo ciake cia mbaara agĩtigĩra mũno, akĩrega gwĩka ũguo; nĩ ũndũ ũcio Saũlũ akĩoya rũhiũ rwake rwa njora, akĩrũgwĩra. ⁵ Rĩrĩa mũkuui wa indo cia mbaara onire atĩ Saũlũ nĩakua, o nake akĩgwĩra rũhiũ rwake rwa njora, agĩkua. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ na ariũ ake atatu magĩkua, nao andũ othe a nyũmba yake magĩgĩkua o hamwe.

⁷ Rĩrĩa andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ kĩaanda moonire atĩ ita nĩrĩorĩte, na atĩ Saũlũ na ariũ ake nĩmakuĩte-rĩ, magĩtiganĩria matũũra mao, makĩũra; nao Afilisti magĩthĩ magĩkara kuo.

⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Afilisti magĩthĩ gũcuuma ciimba, magĩkora Saũlũ na ariũ ake makuĩte kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Giliboa. ⁹ Makĩmũbora, na magĩkuua mĩtwe wake, na indo ciake cia mbaara; magĩcooka magĩtũma andũ mathĩ bũrũri wothe wa Afilisti makaanĩrĩre ũhoro ũcio kũrĩ mĩhianano yao ya kũhooywo, na kũrĩ andũ ao. ¹⁰ Makĩga indo cia Saũlũ cia mbaara thĩinĩ wa hekarũ ya ngai ciao, naguo mĩtwe wake makĩwoherera kũu hekarũ ya Dagoni.

¹¹ No rĩrĩa andũ a Jabeshi-Gileadi maaiguire ũhoro wa maündũ marĩa mothe Afilisti meekĩte Saũlũ-rĩ, ¹² njamba ciao cia ita igĩthĩ, igĩkuua mĩrĩ ya Saũlũ na ya ariũ ake, ikĩmĩrehe Jabeshi. Magĩcooka magĩthika mahĩndĩ mao gĩtina-inĩ kĩa mĩtĩ ũrĩa mũnene kũu Jabeshi, na makĩhinga kũrĩa irio mĩthenya mũgwanja.

¹³ Saũlũ aakuire nĩ ũndũ ndaarĩ mwĩhokeku kũrĩ Jehova; ndaamenyereire kiugo kĩa Jehova, o na nĩahooire kĩrĩa kuuma kũrĩ mũragũri atĩ amũtongorie, ¹⁴ no ndahooire kĩrĩa kũrĩ Jehova. Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmũũraga, na akĩneana ũthamaki kũrĩ Daudi mũrũ wa Jesii.

11

Daudi Gĩtuĩka Mũthamaki wa Isiraeli

¹ Hĩndĩ iyo andũ othe a Isiraeli magĩcookanĩrĩra harĩ Daudi kũu Hebironi, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ithuĩ tũrĩ a mũthiimo na thakame yaku. ² Ihinda rĩrĩa rĩhĩtũkĩte, o na Saũlũ arĩ o mũthamaki, wee nĩwe ũratongoragia Isiraeli mbaara-inĩ ciao. Nake Jehova Ngai waku agĩkwĩra atĩrĩ, ‘Nĩwe ũkaarĩithia andũ akwa Isiraeli, na nĩũgatuĩka mwathi wao.’”

³ Nĩ ũndũ ũcio athuuri othe a Isiraeli magĩthĩ Hebironi kũrĩ Mũthamaki Daudi, nake Daudi akĩgĩa na kĩrĩkanĩro nao mbere ya Jehova o kũu Hebironi, nao magĩtĩrĩria Daudi maguta mĩtwe atuĩke mũthamaki wa Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova eranĩire na kanua ga Samũeli.

Daudi Gĩtooria Jerusalemu

⁴ Daudi hamwe na andũ a Isiraeli othe magĩthĩ gũtharĩkĩra Jerusalemu, o kũu gwetagwo Jebusi. Nao Ajebusi arĩa maatũũraga kũu ⁵ makĩra Daudi atĩrĩ, “Ndũngĩtoonya

gũkũ.” No rĩrĩ, Daudi nĩagĩtunyanire gĩikaro kũu kĩaĩrigĩirwo na thingo cia hinya gĩa Zayuni, Itũũra Inene rĩa Daudi.*

⁶ Daudi oigĩte atĩrĩ, “Ūrĩa wothe ũgũtongoria mbaara ya kũhũũra Ajebusi nĩwe ũgaatuĩka mũnene wa thigari ciothe.” Joabu mũrũ wa Zeruia nĩwe waambire kwambata, na nĩ ũndũ ũcio nĩwe watuĩkire mũnene wa thigari.

⁷ Daudi agĩgĩtũũra gĩikaro kũu kĩaĩrigĩirwo na rũthingo rwa hinya, na nĩ ũndũ ũcio gĩgĩtwo Itũũra Inene rĩa Daudi. ⁸ Nake agĩaka itũũra inene rĩthiũrũrũkĩrie gĩikaro kũu, kuuma benji-inĩ nginya rũthingo-inĩ rũrĩa rwakĩrigiĩcĩrie, nake Joabu agĩcookereria mĩena irĩa ĩngĩ ya itũũra rĩu inene. ⁹ Daudi agĩkĩrĩria kũgĩa na ũhoti mũingĩ, tondũ Jehova Mwene-Hinya-Wothe aarĩ hamwe nake.

Andũ Njamba a Daudi

¹⁰ Aya nĩo maarĩ anene a andũ arĩa njamba a Daudi, o ene hamwe na andũ a Isiraeli othe, nĩmatĩrĩrĩre ũthamaki wake na hinya nĩguo ũtheereme bũrũri wothe, o ta ūrĩa Jehova eeranĩire. ¹¹ Maya nĩmo marĩitwa ma andũ acio maarĩ njamba a Daudi:

Jashobeamu ūrĩa Mũhakimoni nake aarĩ mũtongoria wa anene; nĩwe woire itimũ rĩake ahũũrane na andũ 300, nake akĩmooraga mbaara-inĩ ĩmwe.

¹² Mũnini wake eetagwo Eleazaru mũrũ wa Dodo ūrĩa Mũahohi, ũmwe wa andũ atatũ arĩa maarĩ njamba. ¹³ Nake aarĩ hamwe na Daudi kũu Pasi-Damimu hĩndĩ irĩa Afilisti moonganĩte marũe nao. Maarĩ handũ haarĩ mũgũnda waiyũire cairi, nacio thigari ikĩũrĩa Afilisti. ¹⁴ No-o nĩmaregeire gatagatĩ ka mũgũnda ũcio. Makĩũgitĩra, na makĩũraga Afilisti, nake Jehova akĩmahe ũhootani mũnene.

¹⁵ Anene atatũ a acio mĩrongo ĩtatũ, nĩmaikũrũkire magĩthĩĩ kũrĩ Daudi ihiga-inĩ rĩrĩa rĩarĩ ngurunga-inĩ ya Adulamu, hĩndĩ irĩa mbũtũ ya Afilisti yaambĩte hema Kĩanda kĩa Refaimu. ¹⁶ Hĩndĩ ĩyo Daudi aarĩ kĩhitho-inĩ kĩrũmu nayo mbũtũ ya Afilisti yarĩ Bethlehemu. ¹⁷ Daudi akĩĩrĩria maaĩ, akiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo kũrĩ mũndũ ũngĩndehera maaĩ ma kũnyua kuuma gĩthima-inĩ kĩrĩa kĩrĩ hakuhĩ na kĩhingo kĩa Bethlehemu!” ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio atatũ magĩtuĩkanĩria gatagatĩ ka ita rĩa Afilisti, magĩtaha maaĩ gĩthima-inĩ kũu kĩarĩ hakuhĩ na kĩhingo kĩa Bethlehemu, na makĩmatwarĩra Daudi. No Daudi akĩrega kũmanyua; akĩmaita mbere ya Jehova. ¹⁹ Akiuga atĩrĩ, “Ngai arogiria njĩke ũguo! No ngĩnyue thakame ya andũ aya mathĩĩrĩre ũgwati-inĩ wa gĩkuũ?” Tondũ nĩmathĩĩrĩre ũgwati-inĩ wa gĩkuũ nĩguo mamarehe-rĩ, Daudi akĩrega kũmanyua.

Maündũ ta macio nĩmo meekagwo nĩ njamba icio ithatũ.

²⁰ Abishai mũrũ wa nyina na Joabu nĩwe warĩ mũnene wa acio Atatũ. Nake akĩoya itimũ rĩake, agĩtharĩkĩra andũ magana matatũ, akĩmooraga, nĩ ũndũ ũcio akĩgĩa igweta o ta acio Atatũ. ²¹ Nĩatĩĩkire mũno gũkĩra acio angĩ Atatũ na agĩtuĩka mwathi wao o na gũtuĩka ndaataranĩirio nao.

²² Benaia mũrũ wa Jehoiada aarĩ mũrũĩ njamba wa kuuma Kabizeeli, ūrĩa wekire maündũ manene ma ũcamba. Nĩooragire njamba nene igĩrĩ cia ita cia Moabi. Ningĩ nĩatoonyire irima mũthenya warĩ na tharunji, na akĩũraga mũrũũthi. ²³ Na nĩooragire Mũmisiri warĩ wa ũraihu wa buti mũgwanja na nuthu.† O na gũtuĩka Mũmisiri ũcio nĩanyĩitĩte itimũ rĩaiganaga ta mũtĩ wa mũtumi ngoora, Benaia akĩmũtharĩkĩra na njũgũma. Akĩhuria itimũ kuuma guoko-inĩ kwa Mũmisiri ũcio, na akĩmũũraga na itimũ rĩu rĩake. ²⁴ Macio nĩmo maündũ ma ũcamba marĩa mekirwo nĩ Benaia mũrũ wa Jehoiada. O nake aarĩ igweta o ta andũ arĩa atatũ maarĩ njamba. ²⁵ Nĩatĩitwo gũkĩra arĩa Mĩrongo ĩtatũ, no ndaataranĩirio na acio Atatũ. Nake Daudi akĩmũtua mũnene wa arĩa maamũrangagĩra.

²⁶ Andũ arĩa maarĩ njamba maarĩ:
Asaheli mũrũ wa nyina na Joabu,

* 11:5 Tene kĩrĩma kĩrĩa kĩarĩ mwena wa irathĩro wa Jerusalemu nĩkĩo kĩoikaine ta “Zayuni” no thuutha-inĩ rĩitwa rĩu rĩarũgamĩrĩre Jerusalemu yothē. † 11:23 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

na Elihanani mūrũ wa Dodo wa kuuma Bethilehemu,
²⁷ na Shamothu ũrĩa Mũharori,
 na Helezu ũrĩa Mūpeloni,
²⁸ na Ira mūrũ wa Ikeshu kuuma Tekoa,
 na Abiezeri kuuma Anathothu,
²⁹ na Sibekai ũrĩa Mūhushathi,
 na Ilai ũrĩa Mūahohi,
³⁰ na Maharai ũrĩa Mūnetofathi,
 na Helebu mūrũ wa Baana ũrĩa Mūnetofathi,
³¹ na Ithai mūrũ wa Ribai, wa kuuma Gibeā kũu Benjamini,
 na Benaia ũrĩa Mūpirathoni,
³² na Hurai kuuma tūrũĩ-inĩ twa Gaashu,
 na Abieli ũrĩa Mūaribathi,
³³ na Azamavethu ũrĩa Mūbahurimu,
 na Eliahaba ũrĩa Mūshaaliboni,
³⁴ na ariũ a Hashemu ũrĩa Mūgizoni,
 na Jonathani mūrũ wa Shage ũrĩa Mūharari,
³⁵ na Ahiamu mūrũ wa Sakaru ũrĩa Mūharari,
 na Elifali mūrũ wa Uri,
³⁶ na Heferi ũrĩa Mūmekerathi,
 na Ahija ũrĩa Mūpeloni,
³⁷ na Hezoro ũrĩa Mūkarimeli,
 na Naarai mūrũ wa Ezibai,
³⁸ na Joeli mūrũ wa ithe na Nathani,
 na Mibihari mūrũ wa Hagari,
³⁹ na Zeleku ũrĩa Mūamoni,
 na Naharai ũrĩa Mūberothi, ũrĩa wakuuagĩra Joabu mūrũ wa Zeruia indo cia mbaara,
⁴⁰ na Ira ũrĩa Mūithiri,
 na Garebu ũrĩa Mūithiri,
⁴¹ na Uria ũrĩa Mūhiti,
 na Zabadi mūrũ wa Ahalai,
⁴² na Adina mūrũ wa Shiza ũrĩa Mūrubeni, ũrĩa warĩ mūnene wa Arubeni, arĩ na
 andũ mĩrongo ĩtatũ arĩa maarĩ nake,
⁴³ na Hanani mūrũ wa Maaka,
 na Joshafatu ũrĩa Mūmithini,
⁴⁴ na Uzia ũrĩa Mūashiterathi,
 na Shama na Jeieli, ariũ a Hothamu ũrĩa Mūaroeri,
⁴⁵ na Jediaeli mūrũ wa Shimuri,
 o na Joha mūrũ wa ithe ũrĩa Mūtizi,
⁴⁶ na Elieli ũrĩa Mūmahavi,
 na Jeribai na Joshavia, ariũ a Elinaamu,
 na Ithima ũrĩa Mūmoabi,
⁴⁷ na Elieli, na Obedi, na Jaasieli ũrĩa Mūmezobai.

12

Njamba cia Ita Kũnyĩitana na Daudi

¹ Aya nĩ andũ arĩa mookire kũrĩ Daudi arĩ kũu Zikilagi, hĩndĩ ĩrĩa aaingatĩtwo akehera
 maitho-inĩ ma Saũlũ mūrũ wa Kishu (maarĩ amwe a njamba cia ita irĩa ciamũteithirie
 mbaara-inĩ; ² Nao maakuuaga mota na nĩmooĩ gũikia mĩguĩ, na gũikia mahiga na kīgũtha,
 na guoko kwa ũrĩ kana kwa ũmotho; maarĩ a mbarĩ ĩmwe na Saũlũ kuuma mūhĩrĩga wa
 Benjamini), nao maarĩ:

³ Ahiezeri ũrĩa warĩ mūnene wao na Joashu, ariũ a Shemaa ũrĩa Mūgibeā; na Jeieli,
 na Peleti, ariũ a Azimavethu; na Beraka, na Jehu ũrĩa Mūanathothu, ⁴ na Ishimaia
 ũrĩa Mūgibeoni, mūndũ warĩ njamba thĩĩnĩ wa andũ arĩa Mĩrongo ĩtatũ, nake aarĩ
 mūtongoria ũmwe thĩĩnĩ wa acio Mĩrongo ĩtatũ; na Jeremia, na Jahazieli, na Johanani,

na Jozabadu ũrĩa Mũgederathi, ⁵ na Eluzai, na Jerimothu, na Bealia, na Shemaria, na Shefatia ũrĩa Mũharufi; ⁶ na Elikana, na Ishia, na Azareli, na Joezeru, na Jashobeamu arĩa maarĩ a mbarĩ ya Kora; ⁷ na Joela, na Zebadia, ariũ a Jerohamu kuuma Gedori.

⁸ Agadi amwe nĩmagarũrũkire magĩcooka mwena wa Daudi o kũu werũ-inĩ kũhitho-inĩ gĩake. Maarĩ njamba cia ita irĩ ũrũme ciehaarĩirie gũthiĩ mbaara, na nĩmooĩ kũhũthĩra ngo na itimũ. Mothiũ mao maahaanaga ta mothiũ ma mĩrũũthi, na maarĩ ihenya ta thwariga irĩ irĩma-inĩ.

⁹ Ezeri nĩwe warĩ mũnene wao,

na Obadia aarĩ mũnini wake; nake Eliabu aarĩ wa gatatũ,

¹⁰ na Mishimana aarĩ wa kana, na Jeremia aarĩ wa gatano,

¹¹ na Atai aarĩ wa gatandatũ, na Elieli aarĩ wa mũgwanja,

¹² na Johanani aarĩ wa kanana, na Elizabadu aarĩ wa kenda,

¹³ na Jeremia aarĩ wa ikũmi, na Makabani aarĩ wa ikũmi na ũmwe.

¹⁴ Agadi acio maarĩ anene a mbũtũ cia ita; ũrĩa warĩ mũnini mũno wao aarũaga mbaara irĩa ĩngĩarũirwo nĩ andũ igana, nake ũrĩa warĩ mũnene mũno wao aarũaga mbaara irĩa ĩngĩarũirwo nĩ andũ ngiri ĩmwe. ¹⁵ Nĩo maaringire Rũũ rwa Jorodani mweri wa mbere rĩrĩa rwaiyũrite nginya rũkoina hũgũrũrũ ciaruo ciothe, na makĩingatithia andũ arĩa othe maaikaraga cianda-inĩ cia mwena wa irathĩro na mwena wa ithũiro.

¹⁶ Andũ amwe a kuuma Benjamini na angĩ a kuuma Juda o nao magĩũka kũrĩ Daudi kũu kũhitho-inĩ gĩake. ¹⁷ Daudi agĩthiĩ kũmatũnga, akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo mũrooka kũrĩ nĩ na thayũ kũndeithia-rĩ, nĩndihaarĩirie kũmwamũkĩra tũtũike kĩndũ kĩmwe; no angĩkorwo mũũkĩte kũngunyanĩra kũrĩ thũ ciakwa o rĩrĩa itarenda haaro-rĩ, Ngai wa maithe maitũ arorora ũndũ ũcio na amũtũire ciira.”

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo Roho agĩkũrũkĩra Amasai, mũnene wa arĩa Mĩrongo ĩtatũ, akiuga atĩrĩ: “Tũrĩ aku, wee Daudi!

Tũrĩ hamwe nawe, wee mũrũ wa Jesii!

Ūrogaacĩra, ũgaacĩre ki,

na arĩa magũteithagia marogaacĩra,

nĩgũkorwo Ngai waku nĩegũgũteithia.”

Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩmaamũkĩra na akĩmatua atongoria a mbũtũ ciake cia gũtharĩkĩra thũ.

¹⁹ Andũ amwe a Manase nĩmagarũrũkire magĩthiĩ mwena wa Daudi rĩrĩa aathiire na Afilisti kũhũũrana na Saũlũ. (Daudi na andũ ake matiateithirie Afilisti, tondũ thuutha wa kwaranĩria, aathani ao nĩmamũingatire. Maamwĩrire atĩrĩ, “Tũkaarĩha na mĩoyo iitũ angĩgatũtiganĩria acookerere mwathi wake Saũlũ.”) ²⁰ Hĩndĩ irĩa Daudi aathiire Zikilagi, aya nĩo andũ a Manase arĩa maagarũrũkire magĩthiĩ mwena wake: Adina, na Jozabadu, na Jediaeli, na Mikaeli, na Jozabadu, na Elihu, na Zilethai, atongoria a ikundi cia ngiri kũu Manase. ²¹ Nĩmateithirie Daudi kuuma kũrĩ mbũtũ iria ciamũtharĩkĩire, nĩgũkorwo othe maarĩ njamba cia ita irĩ ũrũme, na maarĩ anene a ita ciake. ²² Mũthenya o mũthenya andũ nĩmookaga gũteithia Daudi, o nginya akĩgĩa na mbũtũ nene, o ta mbũtũ ya Ngai.

Andũ arĩa angĩ Maanyĩtaniĩre na Daudi kũu Hebironi

²³ Ūyũ nĩguo mũigana wa andũ arĩa meehaarĩirie gũthiĩ mbaara arĩa maathiire Hebironi kũrĩ Daudi nĩgeetha magariĩre ũthamaki wa Saũlũ, maũnengere Daudi, o ta ũrĩa Jehova oigĩte:

²⁴ andũ a Juda arĩa meehaarĩirie kũrũa mbaara maakuĩte ngo na matimũ, maarĩ 6,800;

²⁵ andũ a Simeoni arĩa njamba cia ita meehaarĩirie kũrũa mbaara, maarĩ 7,100;

²⁶ andũ a Alawii maarĩ 4,600; ²⁷ amwe ao maarĩ Jehoiada, mũtongoria wa nyũmba ya Harũni ũrĩa warĩ na andũ 3,700, ²⁸ na Zadoku, mwanake mũnini warĩ njamba ya ita irĩ ũrũme, ũrĩa warĩ na anene a thigari mĩrongo ĩrĩ na eerĩ kuuma nyũmba yake;

²⁹ andũ a Benjamini, na nĩo maarĩ a mbarĩ ĩmwe na Saũlũ, maarĩ 3,000; aingĩ ao maatũũrite maathĩkagĩra nyũmba ya Saũlũ, o nginya hĩndĩ ĩyo;

- ³⁰ andũ a Efiraimu, njamba cia ita irĩ ũrũme na irĩ ngumo mĩhĩrĩga-inĩ yao, maarĩ 20,800;
- ³¹ andũ a nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, arĩa maagwetetwo na marĩitwa nĩguo mathiĩ matue Daudi mũthamaki, maarĩ 18,000;
- ³² andũ a Isakaru, arĩa maarĩ na ũmenyo wa mahinda, na makamenya ũrĩa Isiraeli magĩrĩrwo nĩ gwĩka, maarĩ anene 200 arĩa maathaga andũ othe a nyũmba ciao;
- ³³ andũ a Zebuluni, thigari iria ciamenyerete mbaara, na nĩmehaarĩrie kũrĩa mbaara me na mĩthemba yothe ya indo cia mbaara, nĩguo mateithie Daudi marĩ na ngoro ĩmwe, nao maarĩ 50,000;
- ³⁴ andũ a Nafitali maarĩ anene 1,000 hamwe na andũ 37,000 arĩa makuuĩte ngo na matimũ;
- ³⁵ andũ a Dani arĩa mehaarĩrie kũrĩa mbaara, maarĩ 28,600;
- ³⁶ andũ a Asheri, thigari iria ciamenyerete mbaara na mehaarĩrie kũrĩa mbaara, maarĩ 40,000;
- ³⁷ na kuuma mwena wa irathĩro wa Jorodani, andũ a Rubeni, na Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase, marĩ na mĩthemba yothe ya indo cia mbaara, maarĩ 120,000.
- ³⁸ Acio othe maarĩ andũ a kũrĩa arĩa meerutĩte gũtungata marĩ ita-inĩ. Magĩũka Hebironi marĩ na ngoro ĩmwe ya gũtua Daudi mũthamaki wa Isiraeli guothe. Andũ a Isiraeli arĩa angĩ othe o nao maarĩ na rĩciiria o rĩmwe rĩa gũtua Daudi mũthamaki.
- ³⁹ Andũ acio maikarire kũu na Daudi mĩthenya ĩtatũ makĩrĩa na makĩnyua, nĩgũkorwo andũ a nyũmba ciao nĩmaheanĩte irio nĩ ũndũ wao. ⁴⁰ O na ningĩ andũ arĩa maatũũraga hakuhĩ nao kuuma Isakaru, na Zebuluni, na Nafitali nĩmarehire irio ikuuĩtwo nĩ ndigiri, na ngamĩira, na nyũmbũ, na ndegwa. Nĩ kwarehetwo mũtu mũingĩ, na ngũmba cia ngũyũ na cia thabibũ nyũmũ, na ndibei, na maguta, na ng'ombe, na ng'ondũ, nĩgũkorwo kwari na gĩkeno kũu Isiraeli.

13

Gũcookia Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro

¹ Daudi nĩmagĩire ndundu na anene ake a ita, arĩa maathaga ikundi cia thigari ngiri na ikundi cia thigari igana. ² Ningĩ agĩcooka akĩira kũngano gĩothe gĩa Isiraeli atĩrĩ, “Mũngĩona kwagĩrĩre na angĩkorwo nĩ kwenda kwa Jehova Ngai witũ, nĩ tũtũme ũhoru kũndũ na kũndũ kũrĩ ariũ a ithe witũ arĩa angĩ marĩ kũndũ guothe ng'ongo-inĩ cia Isiraeli, o na kũrĩ athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa me hamwe nao matũũra-inĩ mao na ũrĩithio-inĩ wao, moke manyiĩtanĩre na ithuĩ. ³ Nĩtũrehei ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa Ngai witũ tũrĩcookie kũrĩ ithuĩ, nĩgũkorwo tũtiatuĩragia ũhoru harĩ rĩo hĩndĩ ya ũthamaki wa Saũlũ.” ⁴ Kĩũngano gĩothe gĩgĩtikĩra gwĩka ũguo tondũ andũ othe nĩmoonire ũndũ ũcio nĩwagĩrĩre.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩcookanĩrĩria andũ a Isiraeli othe kuuma Rũũ rwa Shihoru kũu Misiri nginya Lebo-Hamathu, makagĩire ithandũkũ rĩa Ngai kuuma Kiriathu-Jearimu.

⁶ Daudi na andũ a Isiraeli othe arĩa maarĩ nake magĩthiĩ Baala kũu Juda (nĩkuo Kiriathu-Jearimu) makagĩire ithandũkũ rĩa Jehova Ngai ũrĩa ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi, o ithandũkũ rĩu rĩĩtanĩtio na Rĩĩtwa rĩake.

⁷ Makĩruta ithandũkũ rĩa Ngai kuuma nyũmba ya Abinadabu rĩkuuĩtwo na ikaari rĩerũ, rĩtongoretio nĩ Uza na Ahio. ⁸ Daudi na andũ a Isiraeli othe magĩkũngũira na hinya wao wotho marĩ mbere ya Ngai, makĩinaga na inanda cia mũgeeto na cia kĩnũbi, na tũhembe, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, na tũrumbeta.

⁹ Hĩndĩ ĩrĩa maakinyire kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano gĩa Kidoni, Uza agĩtambũrũkia guoko nĩguo anyiĩtĩre ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro, tondũ ndegwa nĩciahĩngĩrwo. ¹⁰ Na rĩrĩ, marakara ma Jehova nĩmakanĩire Uza, akĩmũgũtha, akĩgũa tondũ nĩanyiĩtĩre ithandũkũ rĩu na guoko. Nĩ ũndũ ũcio Uza agĩkuĩra o hau mbere ya Ngai.

¹¹ Nake Daudi akĩrakara tondũ mang'ũrĩ ma Jehova nĩmookĩrĩire Uza, nĩ ũndũ ũcio handũ hau hetagwo Perezu-Uza nginya ũmũthĩ.

¹² Daudi agĩitigĩra Ngai mũthenya ũcio, akĩũria atĩrĩ, “Ngaahota atĩa kũrehe ithandũkũ rĩrĩ rĩa Ngai kũrĩ nĩ?” ¹³ Tondũ ũcio Daudi ndaathiire na ithandũkũ rĩu Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Handũ ha ũguo, aarĩtwarire kwa Obedi-Edomu ũrĩa Mũgiiti. ¹⁴ Ithandũkũ rĩu rĩa Ngai rĩaikarire na andũ a nyũmba ya Obedi-Edomu gwake mũciĩ mĩeri itatũ, nake Jehova akĩrathima andũ a mũciĩ wake, o na kĩrĩa gĩothe aarĩ nakĩo.

14

Nyũmba ya Daudi na Andũ Ake

¹ Na rĩrĩ, Hiramũ mũthamaki wa Turo, nĩatũmĩire Daudi andũ, marĩ na mĩgogo ya mĩtarakwa, na aaki a mahiga na a mbaũ, nĩguo mamwakĩre nyũmba ya ũthamaki. ² Nake Daudi nĩamenyire atĩ Jehova nĩamũhaandĩte atuĩke mũthamaki wa Isiraeli, na atĩ ũthamaki wake nĩwatũũgĩrĩtio mũno nĩ ũndũ wa andũ ake a Isiraeli.

³ Daudi nĩahikirie atumia angĩ arĩ kũu Jerusalemu, nake agĩtuĩka ithe wa aanake na airĩtu angĩ. ⁴ Maya nĩmo marĩitwa ma ciana ciake iria ciaciariĩrwo kũu: Shamua, na Shobabu, na Nathani, na Solomonĩ, ⁵ na Ibiharu, na Elishua, na Elipeleti, ⁶ na Noga, na Nefegu, na Jafia, ⁷ na Elishama, na Beeliada, na Elifeleti.

Daudi Kũhoola Afilisti

⁸ Na rĩrĩa Afilisti maaiguire atĩ Daudi nĩaitĩrĩrio maguta agatuĩka mũthamaki wa Isiraeli guothe-rĩ, makĩambata, magĩthiĩ na mbũtũ ciao ciothe makamũcarie, nake Daudi aigua ũhoru ũcio akiumagara, agĩthiĩ akahũũrane nao. ⁹ Na rĩrĩ, Afilisti nĩmookĩte magatharĩkĩra Gĩtuamba kĩa Refaimu; ¹⁰ nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtuĩria ũhoru kũrĩ Ngai, akĩmũũria atĩrĩ, “Thiĩ ngatharĩkĩre Afilisti? Nĩũkũmaneana moko-inĩ makwa?”

Nake Jehova akĩmũcookeria atĩrĩ, “Thiĩ, nĩngũmaneana moko-inĩ maku.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na andũ ake makĩambata, magĩthiĩ nginya Baali-Perazimu, na akĩmatorereria kuo. Nake akiuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa maaĩ moinaga, noguo Ngai aharaganĩtie thũ ciakwa na guoko gwakwa.” Nĩ ũndũ ũcio handũ hau hagĩitwo Baali-Perazimu. ¹² Afilisti magĩtiganĩria ngai ciao kũu, nake Daudi agĩathana ngai icio icinwo na mwaki.

¹³ Afilisti nĩmatharĩkĩre Gĩtuamba kũu rĩngĩ; ¹⁴ nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩtuĩria ũhoru harĩ Ngai rĩngĩ, nake Ngai akĩmũcookeria atĩrĩ, “Tiga kwambata, no mathiũrũrũkĩrie, na ũmatharĩkĩre ũmarutĩtie na mbere ya mĩti ya mĩkũngũgũ. ¹⁵ Rĩrĩa ũrĩigua mũkubio uumĩte igũrũ rĩa mĩti iyo ya mĩkũngũgũ-rĩ, thiĩ ũkarũe, tondũ ũguo nĩkuonania atĩ Ngai arĩ mbere yaku akĩhũũra ita rĩa Afilisti.” ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩka o ta ũrĩa Ngai aamwathĩte, nao makĩhũũra mbũtũ cia Afilisti, o kuuma Gibeoni nginya Gezeri.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngumo ya Daudi ikĩhunja o bũrũri o bũrũri, nake Jehova agĩtũma ndũrĩrĩ ciothe imwĩtigĩre.

15

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro Kũrehwo Jerusalemu

¹ Daudi aarĩkia gwaka nyũmba ciake mwene kũu Itũũra Inene rĩa Daudi, nĩahaarĩrie handũ ha kũiga ithandũkũ rĩa Ngai, na akĩrĩambĩra hema. ² Ningĩ Daudi akiuga atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ ũngĩ wagĩrĩrwo nĩ gũkuua ithandũkũ rĩa Ngai tiga o Alawii, tondũ nĩo Jehova aathuurire makuuage ithandũkũ rĩu rĩa Jehova na mamũtungatagĩre nginya tene.”

³ Daudi nĩacookanĩrĩrie andũ othe a Isiraeli hamwe kũu Jerusalemu nĩguo marehe ithandũkũ rĩa Jehova handũ harĩa aarĩthondekeire. ⁴ Nĩacookanĩrĩrie njiaro cia Harũni na Alawii ta ũũ:

⁵ Kuuma kũrĩ njiaro cia Kohathu,

Urieli nĩwe warĩ mũtongoria, na andũ a nyũmba yao 120;

⁶ kuuma kũrĩ njiaro cia Merari,

Asaia nĩwe warĩ mũtongoria, na andũ a nyũmba yao 220;

⁷ kuuma kũrĩ njiaro cia Gerishoni,

Joeli nĩwe warĩ mūtongoria, na andũ a nyũmba yao 130;

⁸ kuuma kũrĩ njiaro cia Elizafani,

Shemaia nĩwe warĩ mūtongoria, na andũ a nyũmba yao 200;

⁹ kuuma kũrĩ njiaro cia Hebironi,

Elieli nĩwe warĩ mūtongoria, na andũ a nyũmba yao 80;

¹⁰ kuuma kũrĩ njiaro cia Uzieli,

Aminadabu nĩwe warĩ mūtongoria, na andũ a nyũmba yao 112.

¹¹ Ningĩ Daudi agĩta Zadoku na Abiatharu arĩa athĩnjĩri-Ngai, na Urieli, na Asaia, na Joeli, na Shemaia, na Elieli, na Aminadabu arĩa Alawii. ¹² Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ inyuĩ anene a nyũmba cia Alawii; inyuĩ ene na Alawii arĩa angĩ no nginya mwĩtherie na mwambatie ithandũkũ rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli nginya handũ harĩa ndĩrĩthondekeire. ¹³ Nĩ ũndũ inyuĩ, Alawii, mĩtiarĩambatie ihinda rĩa mbere, nĩkĩo Jehova Ngai witũ aatũũkĩrĩre na marakara. Tũtiigana gũtuĩria ũhoru wa ũrĩa tũngĩekire kũrĩ we, kũringana na ũrĩa gwatuĩtwo.” ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, athĩnjĩri-Ngai na Alawii magĩtheria nĩgeetha maambatie ithandũkũ rĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli. ¹⁵ Nao Alawii magĩkuua ithandũkũ rĩa Ngai na mĩtĩ mĩraaya mamĩgĩrĩre ciande, o ta ũrĩa Musa aathanĩte kũringana na kiugo kĩa Jehova.

¹⁶ Daudi akĩra atongoria a Alawii mathuure ariũ a ithe wao matuĩke aini, nao maine nyĩmbo cia gĩkeno makĩhũũraga inanda cia kĩnũbi, na cia mũgeeto, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Alawii magĩthuura Hemani mũrũ wa Joeli; kuuma harĩ ariũ a ithe, na magĩthuura Asafu mũrũ wa Berekia; na kuuma harĩ ariũ a ithe Amerari magĩthuura Ethani mũrũ wa Kushaia; ¹⁸ na ningĩ hamwe nao magĩthuura ariũ a ithe matuĩke anini ao wathani-inĩ. nao nĩ: Zekaria, na Jaazieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Uni, na Eliabu, na Benaia, na Maaseia, na Matithia, na Elifelehu, na Mikineia, na Obedi-Edomu, na Jeieli, arĩa arangĩri ihingo.

¹⁹ Hemani, na Asafu na Ethani maarĩ aini na maahũũrithanagia thaani cia gĩcango; ²⁰ Zekaria, na Azieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Uni, na Eliabu, na Maaseia, na Benaia maarĩ a kũhũũra inanda cia kĩnũbi, kũringana na Alamothe. ²¹ Nake Matithia, na Elifelehu, na Mikineia, na Obedi-Edomu, na Jeieli, na Azazia maarĩ a kũhũũra inanda cia mũgeeto, matongoretie kũringana na Sheminithu (ũguo nĩ ta kuuga mũgambo ũkũruruma). ²² Kenania ũrĩa mūtongoria wa Alawii nĩwe warũgamĩrĩre ũini; ũcio nĩguo warĩ wĩra wake tondũ aarĩ na ũũgĩ wa guo.

²³ Berekia na Elikana nĩo maarĩ a kũrangĩra mĩrango nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩu. ²⁴ Athĩnjĩri-Ngai, nĩo Shebania, na Joshafatu, na Nethaneli, na Amasai, na Zekaria, na Benaia, na Eliezeri maarĩ a kũhuha tũrumbeta mbere ya ithandũkũ rĩa Ngai. Obedi-Edomu na Jehia o nao maarĩ arangĩri a mĩrango nĩ ũndũ wa ithandũkũ rĩu.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Daudi na athuuri a Isiraeli, na anene a ikundi cia ngiri, magĩthĩĩ kwambatia ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma nyũmba ya Obedi-Edomu mak-enete. ²⁶ Tondũ Ngai nĩateithĩtie Alawii arĩa maakuuaga ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova-rĩ, ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũgwanja nĩciarutirwo igongona. ²⁷ Hĩndĩ ĩyo Daudi eehumbĩte nguo ya igũrũ ndaaya ya gatani ĩrĩa njega, na noguo Alawii othe arĩa makuuĩte ithandũkũ rĩu mehumbĩte, o na aini na Kenania ũrĩa warĩ mūtongoria wa ũini. O na ningĩ Daudi nĩehumbĩte ebodi ya gatani. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli makĩambatia ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova makĩanagĩrĩra, makĩhuhaga macoro na tũrumbeta, na makĩhũũrithanagia thaani iria ihũũrithanagio na ikagamba, na makĩhũũraga inanda cia kĩnũbi na cia mũgeeto.

²⁹ Hĩndĩ ĩrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩatoonyaga Itũũra Inene rĩa Daudi-rĩ, Mikali mwarĩ wa Saũlũ nĩacũthĩrĩrie arĩ ndirica-inĩ. Na rĩrĩa onire Mũthamaki Daudi akĩina akĩrũgarũgaga, akĩmũnyarara ngoro-inĩ yake.

16

¹ Alawii makĩrehe ithandũkũ rĩa Ngai, makĩrĩtoonyia thĩinĩ wa hema ĩrĩa yaambĩtwo nĩ Daudi nĩ ũndũ warĩo, na makĩrutĩra Ngai maruta ma njino na maruta ma ũiguano. ² Daudi aarĩkia kũruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano-rĩ, akĩrathima andũ acio thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jehova. ³ Ningĩ akĩhe andũ a Isiraeli othe, arũme na andũ-a-nja o mündũ mũgate, na gĩcunjĩ kĩa nyama, na ngũmba ya thabibũ nyũmũ.

⁴ Nĩathuurire Alawii amwe matungatage mbere ya ithandũkũ rĩa Jehova, na math-aithanagĩre andũ, na macookagie ngaatho, na magoocage Jehova, Ngai wa Isiraeli, nao nĩo: ⁵ Asafu ũrĩa warĩ mũnene wao, na mũnini wake aarĩ Zekaria, agacookwo nĩ Jeieli, na Shemiramothu, na Jehieli, na Matithia, na Eliabu, na Benaia, na Obedi-Edomu, na Jeieli. Acio maarĩ a kũhũũraga inanda cia kĩnũbi na inanda cia mũgeeto, nake Asafu agambagie thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, ⁶ nao athĩnjĩri-Ngai, Benaia na Jahazieli, maarĩ a kũhuha tũrumbeta hĩndĩ ciothe marĩ mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai.

Thaburi ya Daudi ya Gũcookia Ngaatho

⁷ Mũthenya ũcio ũndũ wa mbere, ũrĩa Daudi eekire nĩ kũnengera Asafu na athiritũ ake thaburi ĩno ya gũcookeria Jehova ngaatho:

⁸ Cookeriai Jehova ngaatho, kaĩrai rĩitwa rĩake;
menyithaniai ndũrĩrĩ-inĩ ũrĩa ekĩte.

⁹ Mũinĩrei, mũmũinĩre mũkĩmũgoocaga,
mũheane ũhoru wa ciĩko ciake ciothe cia magegania.

¹⁰ Mwĩrahei nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake itheru;
ngoro cia arĩa marongoragia Jehova nĩ ikene.

¹¹ Mathaai Jehova o na hinya wake;
mũmaathage ũthiũ wake hĩndĩ ciothe.

¹² Ririkanai magegania marĩa ekĩte,
na ciama ciake, na matuĩro ma ciira marĩa atuĩte,

¹³ inyuĩ njiaro cia Isiraeli ndungata yake,
o inyuĩ ciana cia Jakubu, inyuĩ andũ ake arĩa athuurĩte.

¹⁴ Jehova nĩwe Ngai witũ;
matuĩro make ma ciira marĩ thĩ yothe.

¹⁵ Nĩaririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene,
nĩkĩo kiugo kĩrĩa aathanire, kĩrũmagĩrĩrwo nĩ njiarwa ngiri,

¹⁶ kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na Iburahĩmu,
na noguo mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩtire harĩ Isaaka.

¹⁷ Nĩagĩkĩrĩre hinya harĩ Jakubu kĩrĩ kĩrĩa gĩake kĩa watho wa kĩrũmagĩrĩrwo,
agĩgĩkĩra hinya kũrĩ Isiraeli kĩrĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene, akiuga atĩrĩ:

¹⁸ “Wee nĩwe ngaathe bũrũri wa Kaanani,
ũtuĩke igai rĩrĩa ũkaagaya.”

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa maarĩ o anini magĩtarwo,
o anini biũ, na maarĩ ageni kuo-rĩ,

²⁰ moorũũraga kuuma rũrĩrĩ rũmwe nginya rũrĩa rũngĩ,
na kuuma ũthamaki-inĩ ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ.

²¹ Ndarĩ mündũ o na ũmwe etĩkĩrĩrie amanyariire;
nĩarũithirie athamaki nĩ ũndũ wao, akĩmeera atĩrĩ:

²² “Mũtikanahutie andũ arĩa akwa aitĩrĩrie maguta;
mũtikaneke anabii akwa ũũru.”

²³ Inĩrai Jehova, inyuĩ andũ a thĩ yothe;
mũhunjagie ũhonokio wake mũthenya o mũthenya.

²⁴ Umbũrai riiri wake kũrĩ ndũrĩrĩ,
mumbũre mawĩko make ma magegania kũrĩ andũ othe.

- ²⁵ Nĩgũkorwo Jehova nĩ mũnene, na nĩ wa kũgoocwo mũno;
nĩwe wa gwĩtigĩrwo gũkĩra ngai ciothe.
- ²⁶ Nĩgũkorwo ngai ciothe cia ndũrĩrĩ nĩ mĩhianano,
no Jehova nĩwe wombire igũrũ.
- ²⁷ Riiri na ũnene irĩ mbere yake;
hinya na gĩkeno itũũraga gwake.
- ²⁸ Tũũgĩriai Jehova, inyuĩ mĩhĩrĩga ya ndũrĩrĩ,
mũtũũgĩrie Jehova nĩ ũndũ wa riiri na hinya wake,
²⁹ Tũũgĩriai Jehova, nĩ ũndũ wa riiri ũria wagĩrĩre rĩitwa rĩake.
- Mũreherei maruta na mũũke mbere yake;
mũhooe Jehova thĩinĩ wa riiri wa ũtheru wake.
- ³⁰ Inainai mũrĩ mbere yake, inyuĩ andũ a thĩ yothe!
Thĩ ihaandĩtwo ikarũma; ndĩngĩenyenyeka.
- ³¹ Igũrũ nĩ rĩkene, thĩ nĩcanjamũke;
nakuo ndũrĩrĩ-inĩ nĩ kuugwo atĩrĩ, “Jehova nĩwe ũthamakaga!”
- ³² Iria nĩ rĩrurume, na indo iria ciothe irĩ thĩinĩ warĩo;
mĩgũnda nĩkenerũrũke na indo iria ciothe irĩ thĩinĩ wayo!
- ³³ Hĩndĩ iyo mĩtĩ ya mĩtitũ nĩkaina;
ĩine nĩ gũkena irĩ mbere ya Jehova,
nĩgũkorwo nĩarooka gũciirithia thĩ.

- ³⁴ Cookeriai Jehova ngaatho, nĩgũkorwo nĩ mwega;
wendo wake ũtũũraga nginya tene.
- ³⁵ Anĩrĩrai muuge atĩrĩ, “Tũhonokie, Wee Ngai Mũhonokia witũ;
tũcookanĩrĩrie na ũtũkũũre kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ,
nĩguo tũcookagĩrie rĩitwa rĩaku itheru ngaatho,
nĩgeetha twĩrahage nĩ ũndũ wa ũgooci waku.”

- ³⁶ Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli,
kuuma tene na tene, nginya tene na tene.
Nao andũ othe makiuga atĩrĩ, “Ameni” na “Goocai Jehova.”

³⁷ Daudi agĩtiga Asafu na athiritũ ake hau mbere ya ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova nĩguo matungatage kuo hĩndĩ ciothe, kũringana na mabata ma o mũthenya. ³⁸ O na ningĩ agĩtiga Obedi-Edomu na athiritũ ake mĩrongo itandatũ na anana matungatage hamwe nao. Obedi-Edomu mũrũ wa Jeduthuni marĩ na Hosa maarĩ arangĩri a kĩhingo.

³⁹ Daudi agĩtiga Zadoku ũria mũthĩnjĩri-Ngai hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ hau mbere ya hema ĩria nyamũre,* kũndũ kũria gũtũũgĩru kũu Gibeoni, ⁴⁰ nĩguo marutagĩre Jehova maruta ma njino kĩgongona-inĩ kĩa maruta ma njino hĩndĩ ciothe, rũciinĩ na hwaĩ-inĩ, kũringana na ũria kwandĩkitwo watho-inĩ wa Jehova ũria aaheete andũ a Isiraeli.

⁴¹ Arĩa maarĩ hamwe nao nĩ Hemani na Jeduthuni, na arĩa angĩ maarĩ athuure na mak-agwetwo na marĩitwa nĩgeetha macookagĩrie Jehova ngaatho, makiugaga atĩrĩ, “Tondũ wendo wake ũtũũraga nginya tene.” ⁴² Hemani na Jeduthuni nĩo meehokeirwo kũhuha tũrumbeta, na kũhũũrithania thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, o na kũhũũraga inanda iria ingĩ cia kũina rwĩmbo rwamũre. Ariũ a Jeduthuni nĩo maaheirwo wĩra wa kũrangĩra kĩhingo.

⁴³ Hĩndĩ iyo andũ othe magĩthĩ o mũndũ gwake mũciĩ, nake Daudi agĩcooka mũciĩ akarathime andũ a nyũmba yake.

* 16:39 Gĩkaro kĩa Jehova no kĩo Hema ĩria yaakĩtwo werũ-inĩ harĩa magongona maarutagĩrwo.

¹ Thuutha wa Daudi gũikara nyũmba yake ya ũthamaki kwa ihinda, akĩira mũnabii Nathani atĩrĩ, “Nĩ njikaraga nyũmba ya ũthamaki yakĩtwo na mĩtarakwa, o rĩrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩgĩtwo hema-inĩ.”

² Nathani agĩcookeria Daudi atĩrĩ, “Ũndũ ũrĩa ũreciiria gwĩka-rĩ, wĩke, nĩgũkorwo Ngai arĩ hamwe nawe.” ³ Ũtukũ ũcio kiugo kĩa Ngai gĩgĩkinyĩra Nathani, akĩirwo atĩrĩ:

⁴ “Thĩ ũkeere ndungata yakwa Daudi atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Wee tiwe wa kũnjakĩra nyũmba ya gũtũũra. ⁵ Nĩ ndĩrĩ ndatũũra nyũmba kuuma mũthenya ũrĩa ndaarutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri nginya ũmũthĩ. Ndũũraga hema-inĩ, thaamaga kuuma handũ hamwe ngathĩ harĩa hangĩ, ngoima gĩkaro kĩmwe ngathĩ kĩrĩa kĩngĩ. ⁶ Kũrĩa guothe ndaanathĩ na andũ a Isiraeli othe-rĩ, ndĩ ndooria mĩtongoria o na ũmwe wa arĩa ndaathire mariithagie andũ akwa atĩrĩ, “Mwagĩte kũnjakĩra nyũmba ya mĩtarakwa nĩkĩ?”’

⁷ “Na rĩrĩ, ĩra ndungata yakwa Daudi atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: Ndaakũrutire rũũru-inĩ, ngĩgũtigithia kũrũmĩrĩa mahiũ nĩguo ũtuĩke mwathi wa andũ akwa a Isiraeli. ⁸ Nĩngoretwo nawe kũrĩa guothe wanathĩ, na ngakwehereria thũ ciaku ciothe ikehera mbere yaku. Rĩu nĩngũtũma rĩitwa rĩaku rĩtuĩke inene o ta marĩitwa ma andũ arĩa anene mũno a thĩ. ⁹ Na nĩngahe andũ akwa a Isiraeli handũ na ndĩmahaande wega nĩgeetha magĩe na mũciĩ wao kĩũmbe, na matigacooka gũthĩĩnĩka. Andũ aaganu matigacooka kũmahinyĩrĩa rĩngĩ, ta ũrĩa meekaga kĩambĩrĩa-inĩ ¹⁰ na matũire meekaga kuuma rĩrĩa ndathuurire atongoria a gũtongoragia andũ akwa a Isiraeli. O na nĩngatooria thũ cianyu ciothe.

“Na nĩngĩ ngũkwĩra atĩ Jehova we mwene nĩwe ũgũgwakĩra nyũmba: ¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa matukũ maku magaathira nawe ũthĩ ũgatũũranie na maithe manyu, nĩngarũgamia mũndũ wa rũciaro rwaku athamake ithenya rĩaku, agaakorwo arĩ ũmwe wa ariũ aku, na nĩngahaanda ũthamaki wake. ¹² ũcio nĩwe ũkaanjakĩra nyũmba, na nĩngahaanda gĩtĩ gĩake kĩa ũnene nginya tene. ¹³ Nĩngatuĩka ithe, nake nĩngatuĩka mũrũ wakwa. Ndiheberia wendo wakwa harĩ we, ta ũrĩa ndehereirie ũrĩa warĩ mbere yaku. ¹⁴ Nĩngamũtua mwathi wa nyũmba yakwa na ũthamaki wakwa nginya tene; gĩtĩ gĩake kĩa ũnene gĩkehaanda nginya tene.’”

¹⁵ Nathani akĩmenyithia Daudi ũhoru wa ũguũrio ũcio wothē.

Ihooya rĩa Daudi

¹⁶ Nake Mũthamaki Daudi agĩtoonya, agĩikara thĩ mbere ya Jehova, akiuga atĩrĩ:

“Nĩ ndĩkĩrĩ ũ, Wee Jehova Ngai, nayo nyũmba yakwa-rĩ, ĩkĩrĩ kĩ, atĩ nĩkĩo ũnginyĩtie nginya haha? ¹⁷ Na ta ũndũ ũcio ũrĩ o mũnini maitho-inĩ maku, Wee Ngai-rĩ, nĩwarĩtie ũhoru wa matukũ marĩa magooka makoniĩ nyũmba ya ndungata yaku. Na rĩu Wee Jehova Ngai, ũnyonete ta ndĩ mũndũ ũmwe wa arĩa atũũgĩrie mũno.

¹⁸ “Nĩ atĩa ũngĩ Daudi angĩkwĩra nĩ ũndũ wa gũtũũ ndungata yaku? Nĩgũkorwo nĩũũ ndungata yaku, Wee Jehova. ¹⁹ Nĩ ũndũ wa ndungata yaku na kũringana na wendo waku-rĩ, nĩwikĩte ũndũ ũyũ mũnene na ũgatũma ciĩranĩro ici nene imenyēke.

²⁰ “Gũtirĩ ũngĩ ũhaana tawe, Wee Jehova, na gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga Wee, o ta ũrĩa tũiguĩte na matũ maitũ. ²¹ Na nũ ũhaana ta andũ aku a Isiraeli, rũrĩrĩ rũmwe gũkũ thĩ rũrĩa Ngai waruo aakũũrĩre rĩtuĩke andũ ake, nĩgeetha wĩgĩire igweta, na wĩke maündũ manene na ma magegania ma gwĩtigĩrwo, nĩ ũndũ wa kũingata ndũrĩrĩ ciehere mbere ya andũ aku arĩa wakũũrĩre kuuma bũrũri wa Misiri? ²² Watũmire andũ aku a Isiraeli matuĩke andũ aku mwene nginya tene, nawe, Wee Jehova, nĩũtuĩkĩte Ngai wao.

²³ “Na rĩrĩ, Jehova, tũma kĩĩranĩro kĩrĩa weranĩire gĩkoniĩ ndungata yaku na nyũmba yake kĩrũme nginya tene. Na wĩke o ta ũguo wĩranĩire, ²⁴ nĩgeetha kĩĩranĩro kũ kĩĩhaande, narĩo rĩitwa rĩaku rĩnenehe nginya tene. Nĩngĩ andũ nĩmakoiga atĩrĩ,

‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, nĩwe Ngai wa andũ a Isiraeli!’ Na nyũmba ya ndungata yaku Daudi nĩkehaanda mbere yaku.”

²⁵ “Wee Ngai wakwa, nĩũguũrĩrie ndungata yaku atĩ nĩũkamĩakĩra nyũmba. Nĩ undũ ũcio ndungata yaku nĩĩgĩte na ũmĩrĩru wa gũkũhooya. ²⁶ Wee Jehova, nĩwe Ngai! Nĩwĩrĩire ndungata yaku maündũ maya mega. ²⁷ Rĩu nĩwonete kwagĩrĩire ũrathime nyũmba ya ndungata yaku, nĩgeetha itũũre nginya tene maitho-inĩ maku; nĩgũkorwo, Wee Jehova nĩũmĩrathimĩte, na ĩgũtũũra ĩrĩ ndaathime nginya tene.”

18

Ũhootani wa Daudi

¹ Thuutha wa mahinda macio, Daudi nĩatharĩkĩire Afilisti na akĩmatororia biũ, na agĩtunyana Gathu na matũũra marĩa maarĩrigiĩcĩrie kuuma watho-inĩ wa Afilisti.

² O na ningĩ Daudi nĩahootire andũ a Moabi, na magĩtuĩka a gwathwo nĩwe, makamũrutagĩra igooti.

³ Ningĩ Daudi nĩahũũranire na Hadadezeri mũthamaki wa Zoba, akĩmũingata akĩmũkinyia Hamathu, rĩrĩa mũthamaki ũcio aathiiaga gũtũma wathani wake ũrũme wega ndwere-inĩ cia Rũũĩ rwa Farati. ⁴ Daudi akĩmũtunya ngaari ciake cia ita ngiri ĩmwe, na andũ a gũcitwara ngiri mũgwanja, na thigari cia magũrũ ngiri mĩrongo ĩrĩ. Nake agĩtemenga mbarathi icio cia mbaara magũrũ, agĩcithuithia ciothe tiga o igana rĩmwe.

⁵ Rĩrĩa Asuriata a kuuma Dameski mookire gũteithia Hadadezeri mũthamaki wa Zoba, Daudi akĩũraga Asuriata 22,000. ⁶ Akĩga mbũtũ ciake cia kũrangĩra ũthamaki wa Asuriata kũu Dameski, nao Asuriata magĩtuĩka a gwathagwo nĩwe na makamũrutagĩra igooti. Jehova nĩahẽire Daudi ũhootani kũrĩa guothe aathiiaga.

⁷ Daudi nĩatunyanire ngo cia thahabu iria ciarĩ na anene a Hadadezeri, na agĩcitwara Jerusalemu. ⁸ Kuuma matũũra ma Teba na Kuni marĩa maarĩ ma Hadadezeri, Daudi agĩtunyana gĩcango kĩingĩ mũno kĩrĩa Solomoni aahũthĩrĩre gũthondeka Karia ga gĩcango, na itugĩ, na mĩthemba mĩingĩ ya indo cia gĩcango.

⁹ Rĩrĩa Tou, mũthamaki wa Hamathu, aigũire atĩ Daudi nĩahootete mbũtũ ciothe cia mbaara cia Hadadezeri mũthamaki wa Zoba-rĩ, ¹⁰ agĩtũma mũriũ Hadoramu kũrĩ Mũthamaki Daudi akamũgeithie na amũkũngũire nĩ undũ wa kũhoota Hadadezeri ũrĩa wakoretwo akĩrũa na Tou. Hadoramu agĩtwarĩra Daudi indo cia mĩthemba mĩingĩ ithondeketwo na thahabu na betha na gĩcango.

¹¹ Mũthamaki Daudi akĩamũrĩra Jehova indo icio o ta ũrĩa aamũrĩte betha na thahabu iria aatahĩte kuuma kũrĩ andũ a ndũrĩrĩ ici ciothe: Edomu, na Moabi, na kuuma kũrĩ Amoni na Afilisti, na Amaleki.

¹² Abishai mũrũ wa Zeruia nĩooragire andũ a Edomu 18,000 o kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Cumbĩ. ¹³ Nake akĩga mbũtũ cia kũrangĩra kũu Edomu nao andũ a Edomu othe magĩtuĩka a gwathagwo nĩ Daudi. Jehova nĩahẽire Daudi ũhootani kũrĩa guothe aathiiaga.

Ndungata cia Daudi

¹⁴ Daudi nĩathamakire Isiraeli guothe, akahũthagĩra kĩhooto, na akahingĩria andũ ake othe maündũ marĩa maagĩrĩire. ¹⁵ Joabu mũrũ wa Zeruia nĩwe warĩ mũnene wa ita, nake Jehoshafatu mũrũ wa Ahiludu nĩwe warĩ mwandĩki wa maündũ ma ihinda rĩu. ¹⁶ Zadoku mũrũ wa Ahitubu, na Ahimeleku mũrũ wa Abiatharu maarĩ athĩnjĩri-Ngai, nake Shavisha nĩwe warĩ mwandĩki-marũa; ¹⁷ Benaia mũrũ wa Jehoiada nĩwe warĩ mũnene wa Akerethi na Apelethi; nao ariũ a Daudi nĩo maarĩ atongoria na anene a gũikaranagia na mũthamaki.

19

Mbaara ya Kũhũũrana na Aamoni

¹ Thuutha wa mahinda macio-rĩ, Nahashu mũthamaki wa Aamoni agĩkua, nake mũriũ agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake. ² Nake Daudi agĩĩciiria atĩrĩ, “Nĩngwĩka Hanuni mũrũ wa Nahashu maündũ mega ma ũtugi tondũ ithe nĩanjĩkire maündũ mega ma ũtugi.” Nĩ

ündũ ũcio Daudi agĩtũma andũ kũrĩ Hanuni makamũcakaithie nĩ ündũ wa gũkuĩrwo nĩ ithe.

Rĩrĩa andũ acio maatũmĩtwo nĩ Daudi maakinyire kũrĩ Hanuni o kũu bũrũri wa Amoni nĩguo mamũcakaithie-rĩ, ³ andũ arĩa maarĩ igweta a Amoni makĩũria Hanuni atĩrĩ, “Üreciiria Daudi nĩ thoguo aratĩia nĩ ündũ wa gũgũtũmĩra andũ magũcakaithie? Githĩ andũ ake matiũkĩte kũrĩ we matuĩrie na mathigaane bũrũri nĩguo macooke maũtunyane?” ⁴ Nĩ ündũ ũcio Hanuni akĩnyiitithia andũ acio a Daudi, akĩmenjithia nderu, nacio nguo ciao igĩtinio irima gatagatĩ ka njikarĩro, na akĩmaingata.

⁵ Rĩrĩa mündũ ũmwe aakinyĩrie Daudi ũhoru wa andũ acio-rĩ, Daudi agĩtũma andũ makamatũnge, tondũ andũ acio nĩmaconorithĩtio mũno. Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Ikarai kũu Jeriko nginya nderu cianyũ ikũre, mũcooke mũũke.”

⁶ Rĩrĩa andũ a Amoni maamenyire atĩ nĩmatuĩkĩte kĩndũ kĩnungu harĩ Daudi-rĩ, Hanuni na andũ a Amoni makĩneana betha taranda ngiri ĩmwe* cia gũkombora ngaari cia ita na atwarithia a cio kuuma Mesopotamia, na Aramu-Maaka, na Zoba. ⁷ Magĩkombora ngaari cia ita ngiri mĩrongo ĩtatũ na igĩrĩ na atwarithia a cio, hamwe na mũthamaki wa Maaka na mbũtũ ciake, arĩa mookire makĩamba hema hakuhĩ na Medeba; hĩndĩ ĩyo andũ a Amoni nao magĩcookanĩrĩrio kuuma matũũra-inĩ mao, magĩthĩi kũrĩa mbaara.

⁸ Nake Daudi aigua ũhoru ũcio-rĩ, agĩtũma Joabu na ita rĩothe rĩa mbaara. ⁹ Nao andũ a Amoni makĩumagara, makĩarania mbũtũ cia mbaara kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩa inene, nao athamaki arĩa mookĩte mbaara, magĩkorwo maarĩ oiki kũu werũ-inĩ.

¹⁰ Joabu nĩonire atĩ thigari nĩciarantĩtio mbere yake o na thuutha wake; nĩ ündũ ũcio agĩthuura mbũtũ imwe iria njega mũno kũu Isiraeli, agĩcitũma ikarũe na Asuriata.

¹¹ Andũ acio angĩ akĩmaiga watho-inĩ wa Abishai mũrũ wa nyina. Nao akĩmatũma makarũe na andũ a Amoni. ¹² Joabu akiuga atĩrĩ, “Asuriata mangĩngĩria hinya-rĩ, wee ũũke ũndeithie; no Aamoni mangĩgũkĩria hinya, nĩngagũteithia. ¹³ Wĩyũmĩrĩrie nĩgeetha tũrũe na ũcamba nĩ ündũ wa andũ aitũ, na nĩ ündũ wa matũũra manene ma Ngai witũ. Jehova nĩegwĩka ũrĩa ekuona kwagĩrĩire maitho-inĩ make.”

¹⁴ Nake Joabu arĩ na mbũtũ ciake agĩtharĩkĩra Asuriata, nao makĩmũũrĩra. ¹⁵ Rĩrĩa Aamoni moonire atĩ Asuriata nĩmaroora-rĩ, o nao makĩũrĩra Abishai mũrũ wa nyina magĩtoonya itũũra thĩinĩ. Nĩ ündũ ũcio Joabu agĩcooka Jerusalemu.

¹⁶ Thuutha wa Asuriata kuona atĩ nĩmatorio nĩ andũ a Isiraeli, magĩtũma andũ makarehithie Asuriata a kuuma mũrĩmo wa Rũũ rwa Farati matongoretio nĩ Shofaku ũrĩa warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia Hadadezeri.

¹⁷ Rĩrĩa Daudi eerirwo ũhoru ũcio, agĩcookanĩrĩria ita rĩa Isiraeli rĩothe, makĩringa Rũũ rwa Jorodani, nake akĩmakinyĩra na akĩiga mbũtũ ciake imang’etheire. Daudi akĩhaarĩria mbũtũ ciake nĩguo itũngane na Asuriata acio mbaara-inĩ, nao Asuriata makĩrũa nake.

¹⁸ No rĩrĩ, Asuriata makĩũrĩra Isiraeli, nake Daudi akĩũraga atwarithia a ngaari ciao cia ita ngiri mũgwanja, na thigari ciao cia magũrũ ngiri mĩrongo ĩna. Ningĩ akĩũraga Shofaku, mũnene wa mbũtũ ciao.

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa ndungata cia Hadadezeri cionire atĩ nĩmahootwo nĩ Isiraeli-rĩ, magĩthondeka thayũ na Daudi, nao magĩtuĩka a gwathagwo nĩwe.

Nĩ ündũ ũcio Asuriata matiacoockire gwĩtikĩra gũteithia Aamoni rĩngĩ.

20

Itũũra rĩa Raba Gũtunyanwo

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya kĩmera yakinya, ihinda rĩrĩa athamaki maathiiaga mbaara, Joabu agĩtongoria mbũtũ cia ita. Nake akĩananga bũrũri wa Aamoni, na agĩthĩi Raba akĩrĩ-rigĩcĩria, no Daudi agĩtigwo Jerusalemu. Joabu agĩtharĩkĩra Raba agĩtiga aarĩananga.

² Daudi akĩruta mũthamaki wao thũmbĩ mũtwe, nayo yarĩ na ũritũ wa taranda ĩmwe* ya thahabu, na nĩyagemetio na tũhiga twa goro, nayo ikĩgĩrĩrwo mũtwe wa Daudi. Nake agĩtaha indo nyingĩ mũno kuuma itũũra rĩu inene, ³ na akĩrutũrũra aikari akuo, akĩmahe

* 19:6 nĩ ta tani 34 * 20:2 nĩ ta kilo 34

wĩra wa gwatũra mbaũ na mĩthumeno, na kũruta wĩra na harũ cia igeru na mathanwa. Ũguo nĩguo Daudi eekire matũũra mothe ma Amoni. Thuutha ũcio Daudi na mbũtũ ciake ciothe cia ita magĩcooka Jerusalemu.

Kũrũa na Afilisti

⁴ Mahinda macio-rĩ, gũkĩgĩa mbaara ya kũrũa na Afilisti kũu Gezeri. Hĩndĩ ĩyo Sibekai ũrĩa Mũhushathi akĩũraga Sipai, ũmwe wa njaro cia Refai, nao Afilisti magĩtoorio biũ.

⁵ Mbaara-inĩ ĩngĩ makĩrũa na Afilisti, nake Elihanani mũrũ wa Jairu akĩũraga Lahami mũrũ wa nyina na Goliathũ, ũrĩa Mũgiiti, ũrĩa warĩ na itimũ rĩarĩ na mũtĩ waiganaga ta mũtĩ wa mĩtumi ngoora.

⁶ Ningĩ mbaara-inĩ ĩngĩ ĩrĩa yarũĩrwo Gathu, kwarĩ na mũndũ mũnene mũno, warĩ na ciara ithathatũ o guoko, na ciara ithathatũ o kũgũrũ, ciothe ciarĩ ciara mĩrongo ĩrĩ na inya. O nake aarĩ wa rũciaro rwa Rafa. ⁷ Rĩrĩa aanyũrũririe andũ a Isiraeli, Jonathani mũrũ wa Shimea, mũrũ wa nyina na Daudi, akĩmũũraga.

⁸ Acio nĩo maarĩ a rũciaro rwa Rafa wa kũu Gathu, nao makĩũragwo nĩ Daudi na andũ ake.

21

Daudi Gũtara Andũ a Mbaara

¹ Na rĩrĩ, Shaitani nĩookĩrĩire andũ a Isiraeli, na akĩarahũra Daudi nĩguo atarithie andũ a Isiraeli. ² Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩũra Joabu na anene a mbũtũ cia ita atĩrĩ: “Thĩĩ mũgatara andũ a Isiraeli kuuma Birishiba nginya Dani, mũcooke mũndehere ũhoru nĩguo menye ũrĩa maigana.”

³ Nowe Joabu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Jehova aroingĩhia mbũtũ ciake cia ita maita igana. Mwathi wakwa mũthamaki, githĩ othe matĩrĩ watho-inĩ waku? Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mwathi wakwa ende gwĩka ũguo? Nĩ kĩĩ gĩgũtũma ahĩtithie Isiraeli?”

⁴ No rĩrĩ, mũthamaki agĩkararia Joabu; nĩ ũndũ ũcio Joabu akiuma hau agĩthĩ Isiraeli guothe, na agĩcooka Jerusalemu. ⁵ Joabu akĩmenyithia Daudi mũigana wa andũ arĩa maangĩarũire mbaara ta ũũ: Isiraeli guothe kwarĩ na andũ 1,100,000 arĩa maangĩahotire kũhũthĩra rũhiũ rwa njora, thĩĩnĩ wao haarĩ na andũ 470,000 kuuma Juda.

⁶ No rĩrĩ, Joabu ndaatarire andũ a Lawi na a Benjamini, tondũ watho ũcio wa mũthamaki nĩwamũiguithĩtie ũũru mũno. ⁷ O na ningĩ watho ũcio warĩ mũũru maitho-inĩ ma Ngai; nĩ ũndũ ũcio akĩherithia Isiraeli.

⁸ Hĩndĩ ĩyo Daudi akĩũra Ngai atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie mũno nĩ gwĩka ũndũ ũyũ. Rĩu ndagũthaitha ũnjehererie mahĩtia, nĩ ndungata yaku. Nĩnjĩkĩte ũndũ wa ũrimũ mũno.”

⁹ Nake Jehova akĩũra Gadi ũrĩa woonagĩra Daudi maündũ atĩrĩ, ¹⁰ “Thĩĩ ũkeere Daudi ũũ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: ũrĩ na maündũ matatũ ma gũthuura. Nowe ũthuure ũmwe wamo ũrĩa ngũkũherithia nague.’”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Gadi agĩthĩ kũrĩ Daudi, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Thuura ũndũ ũmwe wa maya: ¹² ũthuure mĩaka ĩtatũ ya ng’aragu, kana mĩeri ĩtatũ ya kũniinwo nĩ thũ ciaku igũthingatĩte na hiũ ciao cia njora, kana mĩthenya ĩtatũ ya rũhiũ rwa njora rwa Jehova, nague nĩ atĩ kũgĩ na mĩthenya ya mũthiro bũrũri-inĩ, rĩrĩa mũraika wa Jehova akaaniinana Isiraeli guothe.’ Na rĩrĩ, tua itua ũnjĩre ũrĩa ngũthĩ gũcookeria ũrĩa ũndũmĩte.”

¹³ Daudi akĩũra Gadi atĩrĩ, “Rĩu nĩ ndĩ na thĩĩna mũno. Nĩ kaba nĩ ngwe moko-inĩ ma Jehova, tondũ tha ciake nĩ nyingĩ mũno; no ndũkareke ngwe moko-inĩ ma andũ.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩrehera Isiraeli mũthiro, na andũ a Isiraeli 70,000 magĩkua.

¹⁵ Nake Ngai agĩtũma mũraika akanange Jerusalemu. No rĩrĩa mũraika ekaga ũguo-rĩ, Jehova akĩona ũndũ ũcio na akĩigua kĩa nĩ ũndũ wa kĩnyariiriko kũu, nake akĩũra mũraika ũcio wanangaga andũ atĩrĩ, “Tigĩra hau! Eheria guoko gwaku.” Hĩndĩ ĩyo mũraika ũcio wa Jehova aarũgamĩte kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũrĩa Mũjebusi.

¹⁶ Nake Daudi akĩrora igũrũ akĩona mũraika wa Jehova arũngĩ gatagatĩ ka igũrũ na thĩ acomorete rũhiũ rwa njora, arũnyiitĩte na guoko gwake gũtambũrũkĩrio Jerusalemu.

Nake Daudi na athuuri, mehumbĩte nguo cia makũnia, makĩgũa magĩturumithia mothiũ mao thĩ.

¹⁷ Daudi akiũria Ngai atĩrĩ, “Githĩ ti nĩ ndaathanire atĩ arũi a mbaara matarwo? Nĩ nĩ nĩ njĩhĩtie o na ngeeka ũũru. Andũ aya matariĩ o ta ng’ondũ. Nĩ atĩa mekĩte? Wee Jehova Ngai wakwa, reke guoko gwaku kũnjũkĩrĩre nĩ na nyũmba yakwa, no rĩrĩ, ndũkareke mũthiro ũyũ ũikare na andũ aku.”

¹⁸ Nake mũraika wa Jehova agĩatha Gadi eere Daudi aambate athiĩ agaakĩre Jehova kĩgongona o kũu kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũrĩa Mũjebusi. ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩambata agĩathĩkĩra kiugo kũu Gadi aarĩtie thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jehova.

²⁰ Hĩndĩ ĩrĩa Arauna aakonyoraga ngano-rĩ, akĩhũgũra akĩona mũraika ũcio; nao ariũ ake ana arĩa maarĩ nake makĩhitha. ²¹ Nake Daudi agĩkuhĩrĩria, na rĩrĩa Arauna aarorire akĩmuona, akiuma kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano, akĩinamĩrĩria mũtwe wake mbere ya Daudi, na agĩturumithia ũthiũ thĩ.

²² Daudi akĩmwĩra atĩrĩ, “Njĩtikĩria njakĩre Jehova kĩgongona haha kĩhuhĩro-inĩ gĩkĩ gĩaku kĩa ngano, nĩguo mũthiro ũyũ ũkorete andũ ũthire. Nyenderia o ũrĩa thogora wakĩo ũigana.”

²³ Arauna akiĩra Daudi atĩrĩ, “Kĩoe! Reke mũthamaki mwathi wakwa eeke ũndũ ũrĩa ũngĩmũkenia. Na rĩrĩ, nĩngũkũhe ndegwa ici irutwo igongona rĩa njino, ihũũri ici cia ngano ituĩke ngũ, ngano nayo ituĩke ya igongona rĩa mũtu. Icio ciothe nĩngũkũhe.”

²⁴ Nowe Mũthamaki Daudi agĩcookeria Arauna atĩrĩ, “Aca, no nginya ndĩhe thogora wakĩo ũrĩa ũigana. Ndingĩrutĩra Jehova kĩndũ gĩaku, kana ndute igongona rĩa njino na kĩndũ kĩria itarutĩire thogora.”

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩrĩha Arauna cekeri magana matandatũ* cia thahabu nĩ ũndũ wa handũ hau. ²⁶ Daudi agĩakĩra Jehova kĩgongona handũ hau, na akĩruta maruta ma njino na maruta ma ũiguano. Agĩkaĩra Jehova, nake Jehova akĩmwĩtika na njĩra ya mwaki uumĩte igũrũ, ũgĩakana kĩgongona-inĩ kũu kĩa maruta ma njino.

²⁷ Ningĩ Jehova akĩarĩria mũraika ũcio nake agĩcookia rūhiũ rwake njora. ²⁸ Hĩndĩ ĩyo, rĩrĩa Daudi onire atĩ Ngai nĩamũiguĩte arĩ kũu kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũcio Mũjebusi-rĩ, akĩrutĩra magongona hau. ²⁹ Hema ya Jehova ĩrĩa nyamũre ĩrĩa Musa aathondekeire werũ-inĩ, na kĩgongona kĩa maruta ma njino, hĩndĩ ĩyo ciarĩ harĩa hatũũgĩru o kũu Gibeoni. ³⁰ No rĩrĩ, Daudi ndangĩathiire mbere yakĩo gũtuĩria ũhoru harĩ Ngai tondũ nĩetigagĩra rūhiũ rwa njora rwa mũraika ũcio wa Jehova.

22

¹ Hĩndĩ ĩyo Daudi akiuga atĩrĩ, “Nyũmba ya Jehova Ngai ĩgaakwo haha, o na kĩgongona gĩa kũrutagĩrwo maruta ma njino nĩ Isiraeli.”

Kũhaarĩria Mwako wa Hekarũ

² Nĩ ũndũ ũcio Daudi agĩathana atĩ ageni othe arĩa maatũũraga Isiraeli* ma-cookanĩrĩrio, nake agĩthuura kuuma thĩinĩ wao mabundi a mahiga, nĩgeetha mahaarĩrie na maicũhie mahiga ma gwaka nyũmba ya Ngai. ³ Nake akĩruta igera nyingĩ cia gũthondeka mĩcumarĩ ya mĩrango ya ihingo na ya kũnyitithania indo cia nyũmba thĩinĩ, na gĩcango kĩingĩ gĩtangĩthimĩka. ⁴ Ningĩ akĩruta mĩgogo ya mĩtarakwa ĩtangĩtarĩka, nĩgũkorwo andũ a Sidoni na a Turo nĩmareheire Daudi mĩgogo mĩingĩ.

⁵ Daudi akiuga atĩrĩ, “Mũriũ wakwa Solomoni nĩ mwĩthĩ na ndarĩ na ũũgĩ wa kũigana, nayo nyũmba ĩrĩa ĩgwakĩrwo Jehova yagĩrĩrwo nĩgũkorwo ĩrĩ na ũthaka mũnene na ngumo na riiri maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ ciothe. Nĩ ũndũ ũcio nĩ ngũhaarĩria mwako wayo.” Nĩ ũndũ ũcio Daudi akĩhaarĩria maündũ ma mwako ũcio na njĩra nene atanakua.

⁶ Ningĩ agĩita mũriũ Solomoni akĩmwatha aakĩre Jehova Ngai wa Isiraeli nyũmba. ⁷ Daudi akĩrĩra Solomoni ũũ: “Mũrũ wakwa, ndũire nyendaga gwaka nyũmba ĩtanĩtio na rĩitwa rĩa Jehova Ngai wakwa. ⁸ No rĩrĩ, kiugo gĩkĩ kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ,

* 21:25 nĩ ta kilo 7

* 22:2 Ageni aya maarĩ njaro cia andũ a Kaanani arĩa maatũũraga kuo mbere ya gũtoorio nĩ Aisiraeli.

‘Wee nĩuitite thakame nyingĩ na ũkarũa mbaara nyingĩ. Ndũgwaka nyũmba itanĩtio na rĩitwa riakwa, nĩ ũndũ nĩuitithĩtie thakame nyingĩ gũkũ thĩ, maitho-inĩ makwa. ⁹ No nĩukagĩ na mĩriũ ũrĩa ũgaatuĩka mũndũ wa thayũ na wa kũhoorera, na nĩngamũhe ũhurũko kuuma kũrĩ thũ ciake mĩena yothe. Rĩitwa riake ageetwo Solomoni, na hĩndĩ ya ũthamaki wake nĩngahe Isiraeli thayũ na ũhurũko. ¹⁰ Ūcio nĩwe ũgaaka nyũmba itanĩtio na Rĩitwa riakwa. Agaatuĩka mũrũ wakwa, na nĩ nduĩke ithe. Nĩngĩ nĩngahaanda gĩtĩ kĩa ũnene wake kũu Isiraeli nginya tene.’

¹¹ “Na rĩrĩ, mũrũ wakwa, Jehova aroikara nawe, na ũrogaacĩra na wake nyũmba ya Jehova Ngai waku, ta ũrĩa oigire nĩũgeeka. ¹² Jehova arokũhe ũbaarĩrĩ na ũmenyo rĩrĩa agaakũnengera ũthamaki wa Isiraeli, nĩgeetha ũrũmie watho wa Jehova Ngai waku. ¹³ Hĩndĩ iyo wee nĩukagaacĩra, ũngĩgatuĩka wa kũmenyagĩrĩra kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo o na watho ũrĩa Jehova aaheire Musa nĩ ũndũ wa Isiraeli. Gĩa na hinya na ũmĩrĩrie. Ndũgetigĩre kana ũkue ngoro.”

¹⁴ “Nĩndutĩte wĩra mũnene wa kũhaarĩria mwako wa hekarũ ya Jehova, ngaigithia taranda 100,000[†] cia thahabu, na taranda 1,000,000[‡] cia betha, na icango nyingĩ na igera nyingĩ itangĩthimĩka, na mbaũ na mahiga. Nawe no wongerere ingĩ. ¹⁵ Ūrĩ na aruti wĩra aingĩ: aicũhia a mahiga, na aaki a mahiga, na aaki a mbaũ, o hamwe na andũ marĩ na ũũgĩ wa kũruta wĩra o wotho ¹⁶ wa thahabu na wa betha, na wa gĩcango na wa igera, na mabundi maingĩ makĩria. Rĩu kĩambĩrĩrie wĩra, nake Jehova aroikara hamwe nawe.”

¹⁷ Hĩndĩ iyo Daudi agĩatha atongoria othe a Isiraeli mateithie mĩriũ Solomoni. ¹⁸ Akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ Jehova Ngai wanyu ndarĩ hamwe na inyuĩ? Na githĩ ndamũheete ũhurũko mĩena yothe? Nĩgũkorwo nĩaneanĩte atũũri a bũrũri ũyũ moko-inĩ makwa, na rĩu bũrũri ũrĩ watho-inĩ wa Jehova na andũ ake. ¹⁹ Rĩu mwĩheanei ngoro na muoyo mũcarie Jehova Ngai wanyu. Ambĩrĩrai gwaka handũ-harĩa-haamũre ha Jehova Ngai, nĩgeetha mũrehe ithandũkũ rĩa Jehova rĩa kĩrĩkanĩro na indo iria nyamũre cia Ngai itoonyio hekarũ rĩa igwakwo nĩ ũndũ wa Rĩitwa rĩa Jehova.”

23

Alawii

¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa Daudi aakũrire na agĩkorwo arĩ na mĩaka mĩingĩ-rĩ, agĩtua mĩriũ Solomoni mũthamaki wa gũthamakĩra Isiraeli.

² Nĩngĩ agĩcookanĩrĩria atongoria othe a Isiraeli hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii. ³ Alawii arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo itatũ kana makĩria magĩtarwo, nao arũme othe maarĩ 38,000. ⁴ Daudi akiuga atĩrĩ, “Thĩnĩ wa aya, 24,000 nĩ marũgamagĩrĩre wĩra wa hekarũ ya Jehova, nao 6,000 matuĩke anene na atuĩthania a ciira. ⁵ Nao andũ 4,000 matuĩke arangĩri a ihingo, nao acio angĩ 4,000 matuĩke a kũgoocaga Jehova marĩ na inanda cia ũini iria heanĩte nĩ ũndũ wa wĩra ũcio kũmbe.”

⁶ Daudi nĩagayanirie Alawii acio ikundi kũringana na ariũ a Lawi na nĩo Gerishoni, na Kohathu, na Merari.

Andũ a Gerishoni

⁷ Ariũ a Gerishoni maarĩ:

Ladani na Shimei.

⁸ Ariũ a Ladani maarĩ:

Jehieli na nĩwe warĩ mũtongoria wao, na Zethamu, na Joeli; othe maarĩ atatũ.

⁹ Ariũ a Shimei maarĩ:

Shelomothu, na Hazieli, na Harani, othe maarĩ atatũ.

Acio nĩo maarĩ atongoria a nyũmba cia Ladani.

¹⁰ Na ariũ a Shimei maarĩ:

Jahathu, na Ziza, na Jeushu, na Beria.

Acio nĩo maarĩ ariũ a Shimei; othe maarĩ ana.

[†] 22:14 nĩ ta tani 3,450 [‡] 22:14 nĩ ta tani 34,500

¹¹ Jahathu nĩwe warĩ mūtongoria wao, nake Ziza aarĩ mūnini wake, no Jeushu na Beria matiarĩ na ariũ aingĩ; nĩ ũndũ ũcio maatarirwo ta maarĩ a nyũmba ĩmwe, na makĩheo wĩra ũmwe.

Andũ a Kohathu

¹² Ariũ a Kohathu maarĩ:

Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli: othe maarĩ ana.

¹³ Ariũ a Amuramu maarĩ:

Harũni na Musa.

Harũni nĩamũrirwo hamwe na njiaro ciake nginya tene, nĩgeetha maamũrage indo iria theru mũno, na marutagĩre Jehova magongona, na mamũtungatagĩre, na marathimanage thĩinĩ wa rĩitwa rĩake nginya tene. ¹⁴ Ariũ a Musa, mündũ wa Ngai, maataranĩirio na mũhĩrĩga wa Lawi.

¹⁵ Ariũ a Musa maarĩ: Gerishomu na Eliezeri.

¹⁶ Njiaro cia Gerishomu nĩ:

Shebueli nĩwe warĩ mūtongoria wao.

¹⁷ Njiaro cia Eliezeri nĩ:

Rehabia na nĩwe warĩ mūtongoria wao.

Eliezeri ndaarĩ na ariũ angĩ, no ariũ a Rehabia maarĩ aingĩ mũno.

¹⁸ Ariũ a Iziharu maarĩ:

Shelomithu na nĩwe warĩ mūtongoria wao.

¹⁹ Ariũ a Hebironi maarĩ:

Jeria na nĩwe warĩ mūtongoria wao, na Amaria aarĩ wa keerĩ, na Jahazieli aarĩ wa gatatũ, na Jekameamu aarĩ wa kana.

²⁰ Ariũ a Uzieli maarĩ:

Mika na nĩwe warĩ mūtongoria wao, nake Ishia aarĩ mūnini wake.

Andũ a Merari

²¹ Ariũ a Merari maarĩ:

Mahali na Mushi.

Ariũ a Mahali maarĩ:

Eleazaru na Kishu.

²² Eleazaru aakuire atarĩ na aanake; aarĩ o na airĩtu. Makĩhikio nĩ ariũ a mũrũ wa nyina na ithe wao Kishu.

²³ Ariũ a Mushi maarĩ:

Mahali, na Ederi, na Jeremothu; othe maarĩ atatũ.

²⁴ Acio nĩo maarĩ njiaro cia Lawi kũringana na nyũmba ciao: na nĩo maarĩ atongoria a nyũmba ciao ta ũrĩa marĩitwa mao maandĩkitwo, na maatarirwo mündũ o mündũ, ũguo nĩ kuuga aruti a wĩra arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, arĩa maatungataga hekarũ-inĩ ya Jehova. ²⁵ Nĩgũkorwo Daudi nĩoigĩte atĩrĩ, “Kuona atĩ Jehova Ngai wa Isiraeli nĩahete andũ ake ũhurũko, na nĩokĩte gũtũũra Jerusalemu nginya tene-rĩ, ²⁶ Alawii matigũcooka kũbatario nĩgũkuuaga hema ĩrĩa nyamũre kana kĩndũ o nakĩ kĩa iria ihũthagĩrwo cia gũtungata thĩinĩ wayo.” ²⁷ Kũringana na ciugo cia Daudi cia mũthia, Alawii arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ kana makĩria nĩmatarirwo.

²⁸ Wĩra wa Alawii warĩ wa gũteithia njiaro cia Harũni ũtungata-inĩ wa hekarũ ya Jehova ta ũũ: kũrũgamĩrĩra nja cia hekarũ na tũnyũmba twa ithaku-inĩ, na gũtherithia indo iria nyamũre, na kũruta mawĩra marĩa mangĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai. ²⁹ Nĩo maarĩ arũgamĩrĩri a mĩgate ĩrĩa yaigagwo metha-inĩ, na maruta ma mũtu wa ngano, na tũmĩgate tũrĩa tũtarĩ na ndawa ya kũmbia, na wĩra wa gũkanda na kũruga mĩgate, na mawĩra mothe ma gũthima ũingĩ na mũigana wa indo. ³⁰ Ningĩ marũgamage o rũciinĩ gũcookeria Jehova ngaatho na kũmũgooca. Ningĩ magekaga ũguo o hwaĩ-inĩ, ³¹ na rĩrĩa rĩothe maruta ma njino mangĩarutĩirwo Jehova, mĩthenya ya Thabatũ, na ciathĩ cia Karũgamo ka Mweri, na ciathĩ iria ingĩ ciathanĩtwo. No nginya matungatage mbere ya Jehova mahinda mothe marĩ mũigana ũrĩa ũtuĩtwo, ningĩ na njĩra ĩrĩa maathĩtwo marutage nayo.

³² Na nĩ ùndũ ùcio Alawii magĩthĩĩ na mbere kũruta wĩra ũrĩa mehokeirwo wa Hema-ya-Gũtũnganwo, na wa Handũ-harĩa-Hatheru, matongoretio nĩ ariũ a ithe wao a rũciaro rwa Harũni, nĩ ùndũ wa ũtungata wa hekarũ ya Jehova.

24

Ikundi Cia Athĩnjĩri-Ngai

¹ Ici nĩcio ciarĩ ikundi cia ariũ a Harũni:

Ariũ a Harũni maarĩ Nadabu, na Abihu, na Eleazaru, na Ithamaru. ² No rĩrĩ, Nadabu na Abihu nĩmakuire ithe wao atakuĩte, na matiarĩ na ciana cia aanake; nĩ ùndũ ùcio Eleazaru na Ithamaru magĩtungata marĩ athĩnjĩri-Ngai. ³ Zadoku wa rũciaro rwa Eleazaru na Ahimeleku wa rũciaro rwa Ithamaru nĩo maateithĩrĩrie Daudi kũmagayania ikundi, nĩ ùndũ wa mũtaratara wa ũtungata ũrĩa maathuurĩrwo. ⁴ Atongoria arĩa aingĩ moimĩte njiaro-inĩ cia Eleazaru gũkĩra arĩa moimĩte njiaro-inĩ cia Ithamaru, nao makĩgayanio ta ũũ: kuuma njiaro-inĩ cia Eleazaru kwarĩ na atongoria a nyũmba ikũmi na atandatũ, na kuuma njiaro-inĩ cia Ithamaru kwarĩ na atongoria a nyũmba anana. ⁵ Maamagayanirie na kĩhooto na ùndũ wa gũcuuka mĩtĩ, nĩgũkorwo nĩ haarĩ na anene a handũ-harĩa-haamũre, na anene a nyũmba ya Ngai gatagati-inĩ ka njiaro icio cia Eleazaru na cia Ithamaru.

⁶ Shemaia mũrũ wa Nethaneli, ũrĩa mwandĩki-marũa Mũlawii, nĩandĩkire marĩtwa mao arĩ mbere ya mũthamaki na anene aya: Zadoku ũrĩa-mũthĩnjĩri-Ngai, na Ahimeleku mũrũ wa Abiatharu, na atongoria a nyũmba cia athĩnjĩri-Ngai na cia Alawii. Nyũmba imwe igathuurwo kuuma kũrĩ Eleazaru, na ĩrĩa ingĩ igathuurwo kuuma kũrĩ Ithamaru.

⁷ Mũtĩ wa mbere wagũire kũrĩ Jehoiaribu,

na wa keerĩ kũrĩ Jedaia,

⁸ na wa gatatũ kũrĩ Harimu,

na wa kana kũrĩ Seroimu,

⁹ na wa gatano kũrĩ Malikija,

na wa gatandatũ kũrĩ Mijamini,

¹⁰ na wa mũgwanja kũrĩ Hakozi,

na wa kanana kũrĩ Abija,

¹¹ na wa kenda kũrĩ Jeshua,

na wa ikũmi kũrĩ Shekania,

¹² na wa ikũmi na ũmwe kũrĩ Eliashibu,

na wa ikũmi na ĩĩrĩ kũrĩ Jakimu,

¹³ na wa ikũmi na ĩtatũ kũrĩ Hupa,

na wa ikũmi na ĩna kũrĩ Jeshebeabu,

¹⁴ na wa ikũmi na ĩtano kũrĩ Biliga,

na wa ikũmi na ĩtandatũ kũrĩ Imeri,

¹⁵ na wa ikũmi na mũgwanja kũrĩ Heziri,

na wa ikũmi na ĩnana kũrĩ Hapizezu,

¹⁶ na wa ikũmi na kenda kũrĩ Pethahia,

na wa mĩrongo ĩĩrĩ kũrĩ Jehezekeli,

¹⁷ na wa mĩrongo ĩĩrĩ na ũmwe kũrĩ Jakini,

na wa mĩrongo ĩĩrĩ na igĩrĩ kũrĩ Gamuli,

¹⁸ na wa mĩrongo ĩĩrĩ na ĩtatũ kũrĩ Delaia,

na wa mĩrongo ĩĩrĩ na ĩna kũrĩ Maazia.

¹⁹ Ũyũ nĩguo warĩ mũtaratara wa ũtungata wao rĩrĩa maatoonya hekarũ ya Jehova, kũringana na watho ũrĩa maatuĩrĩrwo nĩ ithe wao Harũni, ta ũrĩa Jehova Ngai wa Isiraeli aamwathĩte.

Alawii arĩa Angĩ

²⁰ Njiaro iria ingĩ cia Lawi ciarĩ:

kuuma kũrĩ ariũ a Amuramu: nĩ Shubaeli;

na kuuma kũrĩ ariũ a Shubaeli: nĩ Jehedeia.

²¹ Kuuma kũrĩ ariũ a Rehabia:

nĩ Ishia na nĩwe warĩ mūtongoria wao.

²² Kuuma kũrĩ andũ a Iziharu: nĩ Shelomothu;
na kuuma ariũ a Shelomothu: nĩ Jahathu.

²³ Ariũ a Hebironi maarĩ: Jeria na nĩwe warĩ mūtongoria wao, Amaria aarĩ wa keerĩ,
nake Jahazieli aarĩ wa gatatũ, na Jekameamu aarĩ wa kana.

²⁴ Mũrũ wa Uzieli: aarĩ Mika;
kuuma ariũ a Mika: nĩ Shamiru.

²⁵ Mũrũ wa nyina na Mika: aarĩ Ishia;
kuuma ariũ a Ishia: nĩ Zekaria.

²⁶ Ariũ a Merari: maarĩ Mahali na Mushi.

Mũrũ wa Jaazia: aarĩ Beno.

²⁷ Ariũ a Merari:

kuuma kũrĩ Jaazia: maarĩ Beno, na Shohamu, na Zakuri, na Ibiri.

²⁸ kuuma kũrĩ Mahali: nĩ Eleazaru, ũrĩa ũtaarĩ na aanake.

²⁹ Kuuma kũrĩ Kishu: nĩ mũriũ Jerameeli.

³⁰ Nao ariũ a Mushi: maarĩ Mahali, na Ederi, na Jeremothu.

Acio nĩo maarĩ Alawii kũringana na nyũmba ciao. ³¹ O nao nĩmacuukire mĩtĩ o ta ũrĩa ariũ a ithe wao a rūciaro rwa Harũni meekire, marĩ mbere ya Mũthamaki Daudi o na mbere ya Zadoku, na Ahimeleku, na atongoria a nyũmba cia athĩnjĩri-Ngai na cia Alawii. Nyũmba cia mũrũ wa nyina ũrĩa mũkũrũ ciekirwo o ta ũrĩa nyũmba cia ũrĩa mũnini mũno ciekirwo.

25

Aini

¹ Daudi arĩ hamwe na anene a mbūtũ cia ita nĩamũrĩre ariũ amwe a Asafu, na Hemani, na Jeduthuni marutage wĩra wa ũrathi makĩhũũraga inanda cia mũgeeto, na cia kĩnũbi, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba. Maya nĩmo marĩitwa ma andũ arĩa maarutaga wĩra ũyũ wa kũina:

² Kuuma kũrĩ ariũ a Asafu:

maarĩ Zakuri, na Jusufu, na Nethania, na Asarela. Ariũ a Asafu maarũgamagĩrĩrwo
nĩ Asafu, ũrĩa warathaga ũhoru arũgamĩrĩrwo nĩ mũthamaki.

³ Kuuma kũrĩ ariũ a Jeduthuni:

maarĩ Gedalia, na Zeri, na Jeshai, na Shimei, na Hashabia, na Matithia; othe
maarĩ atandatũ, marũgamĩrĩrwo nĩ ithe wao Jeduthuni, ũrĩa warathaga ũhoru,
akĩhũũraga kĩnanda kĩa mũgeeto, agacookagĩria Jehova ngaatho na akamũ-
goocaga.

⁴ Kuuma kũrĩ ariũ a Hemani:

maarĩ Bukia, na Matania, na Uzieli, na Shubaeli, na Jerimothu, na Hanania, na
Hanani, na Eliatha, na Gidaliti, na Romamuti-Ezeri, na Joshibekasha, na Malothi,
na Hothiru, na Mahaziothu. ⁵ Acio othe maarĩ ariũ a Hemani ũrĩa wonagĩria
mũthamaki maündũ. Maaheanĩtwo kũrĩ we kũringana na ciĩranĩro cia Ngai nĩguo
mamūtũũgagĩrie. Ngai aaheete Hemani ariũ ikũmi na ana, na airĩtu atatũ.

⁶ Andũ aya othe maarũgamagĩrĩrwo nĩ maithe mao nĩguo mainage thĩĩnĩ wa hekarũ ya
Jehova, marĩ na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, na inanda cia kĩnũbi, na inanda cia
mũgeeto, nĩ ũndũ wa ũtungata wa nyũmba ya Ngai. Asafu, na Jeduthuni, na Hemani
nao maarũgamagĩrĩrwo nĩ mũthamaki. ⁷ Hamwe na andũ a nyũmba ciao, arĩa othe
maurutĩtwo na makagĩ na ũũgĩ wa kũinĩra Jehova, othe maarĩ andũ 288. ⁸ Andũ ethĩ na
akũrũ ũndũ ũmwe, na arutani o na arutwo, nĩmacuukire mĩtĩ nĩguo magairwo mawĩra
mao.

- ⁹ Mũtĩ wa mbere, ũrĩa warĩ wa Asafu, wagwĩrĩire Jusufu, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
 wa keerĩ wagwĩrĩire Gedalia, we na andũ a nyũmba yao, na ariũ ao, maarĩ andũ 12;
¹⁰ wa gatatũ wagwĩrĩire Zakuri, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹¹ wa kana wagwĩrĩire Iziri, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹² wa gatano wagwĩrĩire Nethania, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹³ wa gatandatũ wagwĩrĩire Bukia, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁴ wa mũgwanja wagwĩrĩire Jesarela, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁵ wa kanana wagwĩrĩire Jeshia, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁶ wa kenda wagwĩrĩire Matania, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁷ wa ikũmi wagwĩrĩire Shemei, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁸ wa ikũmi na ũmwe wagwĩrĩire Azareli, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
¹⁹ wa ikũmi na iĩrĩ wagwĩrĩire Hashabia, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁰ wa ikũmi na iĩtatũ wagwĩrĩire Shubaeli, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²¹ wa ikũmi na iĩna wagwĩrĩire Matithia, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²² wa ikũmi na iĩtano wagwĩrĩire Jerimothu, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²³ wa ikũmi na iĩtandatũ wagwĩrĩire Hanania, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁴ wa ikũmi na mũgwanja wagwĩrĩire Joshibekasha, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁵ wa ikũmi na iĩnana wagwĩrĩire Hanani, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁶ wa ikũmi na kenda wagwĩrĩire Malothi, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁷ wa mĩrongo iĩrĩ wagwĩrĩire Eliatha, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁸ wa mĩrongo iĩrĩ na ũmwe wagwĩrĩire Hothiru, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
²⁹ wa mĩrongo iĩrĩ na iĩrĩ wagwĩrĩire Gidaliti, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
³⁰ wa mĩrongo iĩrĩ na iĩtatũ wagwĩrĩire Mahaziothu, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12;
³¹ wa mĩrongo iĩrĩ na iĩna wagwĩrĩire Romamuti-Ezeri, na ariũ ake, na andũ a nyũmba yao, maarĩ andũ 12.

26

Arangĩri a Ihingo

¹ Ikundi cia arangĩri a ihingo:

kuuma kũrĩ andũ a Kora maarĩ: Meshelemia mũrũ wa Kore, ũmwe wa ariũ a Asafu.

² Ariũ a Meshelemia maarĩ:

Zekaria, na nĩwe warĩ wa irigithathi,
 na Jediaeli aarĩ wa keerĩ,
 na Zebadia aarĩ wa gatatũ,
 na Jathinieli aarĩ wa kana,
³ na Elamu aarĩ wa gatano,
 na Jehohanani aarĩ wa gatandatũ,
 na Eliehoenai aarĩ wa mũgwanja.

⁴ Ariũ a Obedi-Edomu maarĩ:

Shemaia, na nĩwe warĩ wa irigithathi,
 na Jehozabadu aarĩ wa keerĩ,
 na Joa aarĩ wa gatatũ,
 na Sakaru aarĩ wa kana,
 na Nethaneli aarĩ wa gatano,
⁵ na Amieli aarĩ wa gatandatũ,
 na Isakaru aarĩ wa mũgwanja,
 na Peulethai aarĩ wa kanana,
 nĩgũkorwo Ngai nĩarathimĩte Obedi-Edomu.

⁶ Mũriũ Shemaia o nake aarĩ na ariũ ake, arĩa maarĩ atongoria thĩnĩ wa nyũmba ya ithe wao, tondũ maarĩ andũ ehoti. ⁷ Ariũ a Shemaia maarĩ: Othini, na Refaeli, na Obedi, na Elizabadu, nao andũ a nyũmba yao, Elihu, na Semakia, maarĩ andũ ehoti. ⁸ Acio othe maarĩ a njaro cia Obedi-Edomu; o hamwe na ariũ ao, na andũ a nyũmba yao maarĩ andũ ehoti, na maarĩ na hinya wa kũruta wĩra. Njaro cia Obedi-Edomu othe maarĩ andũ 62.

⁹ Meshelemia nĩ aarĩ na ariũ ake na andũ a nyũmba yao, arĩa maarĩ andũ ehoti, othe maarĩ andũ 18.

¹⁰ Ariũ a Hosa ũrĩa Mũmerari maarĩ: Shimuri na nĩwe warĩ mūtongoria wao (o na gũtuĩka tiwe warĩ irigithathi, ithe nĩamũthuurĩte atuĩke mūtongoria wao), ¹¹ Hilikia aarĩ wa keerĩ, nake Tabalia aarĩ wa gatatũ, na Zekaria aarĩ wa kana. Ariũ a Hosa na andũ a nyũmba yao othe maarĩ andũ 13.

¹² Ikundi icio cia arangĩri a ihingo ciĩtanĩtio na anene ao, ciarĩ na mawĩra ma gũtungata thĩnĩ wa hekarũ ya Jehova o ta andũ arĩa angĩ a nyũmba yao. ¹³ Andũ ethĩ na andũ akũrũ o ũndũ ũmwe nĩmacuukĩire o kĩhingo mĩtĩ kũringana na nyũmba ciao.

¹⁴ Mũtĩ wa Kĩhingo kĩa Irathĩro wagwĩrĩire Shelemia. Ningĩ magĩcuuka mĩtĩ nĩ ũndũ wa mũriũ Zekaria, ũrĩa warĩ mũheani kĩrĩra mũũgĩ, nake akĩgwĩrwo nĩ mũtĩ wa Kĩhingo gĩa Gathigathini. ¹⁵ Mũtĩ wa Kĩhingo gĩa Gũthini wagwĩrĩire Obedi-Edomu, naguo mũtĩ wa nyũmba-ya-kũigwo-into ũkĩgwĩra ariũ ake. ¹⁶ Mĩtĩ ya Kĩhingo gĩa Ithũĩro, na Kĩhingo gĩa Shalekethu mwena wa njĩra ya rũgongo, yagwĩrĩire Shupimu na Hosa.

Arangĩri maaikaraga metanĩrĩire. ¹⁷ O mũthenya gwakoragwo na Alawii atandatũ mwena wa irathĩro, na Alawii ana mwena wa gathigathini, na Alawii ana mwena wa gũthini, na Alawii eerĩ mahinda mothe nyũmba-inĩ ya kũigwo-into. ¹⁸ Nayo nja ya mwena wa ithũĩro, Alawii ana maikaraga njĩra-inĩ, na Alawii eerĩ maikaraga kũu nja.

¹⁹ Icio nĩcio ciarĩ ikundi cia arangĩri a ihingo arĩa maarĩ a njaro cia Kora na Merari.

Aigi Kĩgĩĩna, na Anene arĩa Angĩ

²⁰ Alawii arĩa angĩ nĩo maarũgamagĩrĩra igĩĩna cia nyũmba ya Ngai na igĩĩna cia indo iria nyamũre.

²¹ Njaro cia Ladani, arĩa maarĩ Agerishoni na ũndũ wa Ladani, na maarĩ atongoria a nyũmba cia Ladani ũcio Mũgerishoni, maarĩ: Jehieli, ²² na ariũ a Jehieli, na Zethamu, na mũrũ wa nyina Joeli. Acio nĩo maarũgamagĩrĩra igĩĩna cia hekarũ ya Jehova.

²³ Kuuma kũrĩ andũ a Amuramu, na Iziharu, na Hebironi, na Uzieli maarĩ:

²⁴ Shubaeli wa rũciaro rwa Gerishomu mũrũ wa Musa, na nĩwe warĩ mũnene wa kũrũgamĩrĩra igĩĩna. ²⁵ Andũ a nyũmba yao kuuma kũrĩ Eliezeri: maarĩ mũriũ Rehabia, na Jeshia aarĩ mũriũ wa Rehabia, na Joramu aarĩ mũriũ wa Jeshia, na Zikiri aarĩ mũriũ wa Joramu, na Shelomithu aarĩ mũriũ wa Zikiri. ²⁶ Shelomithu na andũ a nyũmba yao nĩo maarũgamagĩrĩra igĩĩna ciothe cia indo iria ciarĩ nyamũre nĩ Mũthamaki Daudi, na indo iria ciarĩ nyamũre nĩ atongoria a nyũmba arĩa maarĩ anene a ikundi cia ngiri ngiri na ikundi cia igana igana, na ikaamũrwo nĩ anene arĩa angĩ a mbũtũ cia ita. ²⁷ Indo imwe cia iria ciatahĩtwo mbaara-inĩ maaciamũrĩire

wĩra wa gũcookereria hekarũ ya Jehova. ²⁸ Na rĩrĩ, indo ciothe iria ciaamũritwo nĩ Samũeli ũrĩa muoni-maündũ, na ikaamũrwo nĩ Saũlũ mũrũ wa Kishu, na Abineri mũrũ wa Neri, na Joabu mũrũ wa Zeruia, na indo iria ingĩ ciothe ciaamũritwo-rĩ, ciamenyagĩrĩrwo nĩ Shelomithu na andũ a nyũmba yao.

²⁹ Kuuma kũrĩ andũ a Iziharu: Kenania na ariũ ake nĩmaheirwo mawĩra na kũu nja ya hekarũ matũike anene na aciirithania a Isiraeli.

³⁰ Kuuma kũrĩ andũ a Hebironi: maarĩ Hashabia na andũ a nyũmba yao, andũ ehoti 1,700; nĩo maarũgamĩrĩre wĩra wa Jehova wothe kũu Isiraeli mwena wa ithũĩro wa Jorodani, o na wĩra wa gũtungatĩra mũthamaki. ³¹ Kuuma kũrĩ andũ a Hebironi, Jeria nĩwe warĩ mũnene wao kũringana na maandĩko ma njiarwa cia nyũmba ciao. Mwaka wa mĩrongo ĩna wa ũthamaki wa Daudi nĩ gwatuĩrurio maandĩko-inĩ, na gũkĩoneka thĩinĩ wao andũ ehoti o kũu Jazeri ya Gileadi. ³² Jeria aarĩ na andũ a nyũmba yao 2,700 arĩa maarĩ ehoti na maarĩ atongoria a nyũmba, nake Mũthamaki Daudi akĩmatua arũgamĩrĩri a andũ a Rubeni, na a andũ a Gadi, na nuthu ya mũhĩrĩga wa Manase maündũ-inĩ mothe marĩa maakonainie na Ngai, o na marĩa maakonainie na ũhoro wa mũthamaki.

27

Ikundi cia Mbũtũ cia Ita

¹ Ũyũ nĩguo mũtaratara wa andũ a Isiraeli arĩa maarĩ atongoria a nyũmba, na anene a ikundi cia o ngiri ngiri na ikundi cia o igana igana, na anene ao, arĩa maatungatagĩra mũthamaki maündũ-inĩ mothe makoniĩ ikundi cia mbũtũ cia ita iria ciakoragwo wĩra-inĩ mweri o mweri, mwaka wothe. O gĩkundi kĩarĩ kĩa andũ 24,000.

² Mũrũgamĩrĩri wa gĩkundi kĩa mbere kĩa mweri wa mbere aarĩ Jashobeamu mũrũ wa Zabidieli. Gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000. ³ Nake aarĩ wa rũciaro rwa Perezũ, na nĩwe warĩ mũnene wa anene othe a mbũtũ cia ita mweri wa mbere.

⁴ Mũrũgamĩrĩri wa gĩkundi kĩa mweri wa keerĩ aarĩ Dodai ũrĩa Mũahohi; mũtongoria wa gĩkundi gĩaake aarĩ Mikilothu. Gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁵ Mũnene wa mbũtũ cia ita wa gatatũ, wa mweri wa ĩtatũ aarĩ Benaia mũrũ wa Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Nĩwe warĩ mũnene, na gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁶ Benaia ũcio nĩwe warĩ njamba mũno gatagatĩ-inĩ ka arĩa Mĩrongo ĩtatũ na nĩwe warĩ mũnene wao. Gĩkundi gĩaake kĩarũgamagĩrĩrwo nĩ mũriũ Amizabadi.

⁷ Mũnene wa kana, wa mweri wa ĩna, aarĩ Asaheli mũrũ wa nyina na Joabu; mũriũ Zebadia nĩwe wacookire ithenya rĩaake. Gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁸ Mũnene wa gatano mweri wa ĩtano, aarĩ Shamuhuthu ũrĩa Mũizirahi. Gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000.

⁹ Mũnene wa gatandatũ wa mweri wa ĩtandatũ, aarĩ Ira mũrũ wa Ikeshu ũrĩa Mũtekoa. Gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹⁰ Mũnene wa mũgwanja wa mweri wa mũgwanja, aarĩ Helezu ũrĩa Mũpeloni, wa rũciaro rwa Efiraimu. Gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹¹ Mũnene wa kanana, wa mweri wa ĩnana, aarĩ Sibekai ũrĩa Mũhushathi wa rũciaro rwa Azerahi. Gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹² Mũnene wa kenda wa mweri wa kenda aarĩ Abiezeri ũrĩa Mũanathothu wa rũciaro rwa Abenjamini. Gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹³ Mũnene wa ikũmi, wa mweri wa ikũmi, aarĩ Maharai ũrĩa Mũnetofathi wa rũciaro rwa Azerahi. Gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹⁴ Mũnene wa ikũmi na ũmwe, wa mweri wa ikũmi na ũmwe, aarĩ Benaia ũrĩa Mũpirathoni wa rũciaro rwa Aefiraimu. Gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000.

¹⁵ Mũnene wa ikũmi na eerĩ, mweri wa ikũmi na ĩrĩ, aarĩ Helidai ũrĩa Mũnetofathi, wa kuuma nyũmba ya Othineli. Gĩkundi gĩaake kĩarĩ na andũ 24,000.

Anene a Mĩhĩrĩga

¹⁶ Anene arĩa maathaga mĩhĩrĩga ya Isiraeli maarĩ aya:

mũnene wa mũhĩrĩga wa Rubeni aarĩ Eliezeri mŭrũ wa Zikiri;
 mũnene wa mũhĩrĩga wa Simeoni aarĩ Shefatia mŭrũ wa Maaka;
¹⁷ mũnene wa mũhĩrĩga wa Lawi aarĩ Hashabia mŭrũ wa Kemueli;
 mũnene wa mũhĩrĩga wa Harũni aarĩ Zadoku;
¹⁸ mũnene wa mũhĩrĩga wa Juda aarĩ Elihu mŭrũ wa ithe na Daudi;
 mũnene wa mũhĩrĩga wa Isakaru aarĩ Omuri mŭrũ wa Mikaeli;
¹⁹ mũnene wa mũhĩrĩga wa Zebuluni aarĩ Ishimaia mŭrũ wa Obadia;
 mũnene wa mũhĩrĩga wa Nafitali aarĩ Jeremothu mŭrũ wa Azirieli;
²⁰ mũnene wa mũhĩrĩga wa Aefiraimu aarĩ Hoshea mŭrũ wa Azazia;
 mũnene wa nuthu ĩmwe ya mũhĩrĩga wa Manase aarĩ Joeli mŭrũ wa Pedaia;
²¹ mũnene wa nuthu ĩrĩa ingĩ ya mũhĩrĩga wa Manase kũu Gileadi aarĩ Ido mŭrũ wa Zekaria;
 mũnene wa mũhĩrĩga wa Benjamini aarĩ Jaasieli mŭrũ wa Abineri;
²² mũnene wa mũhĩrĩga wa Dani aarĩ Azareli mŭrũ wa Jerohamu;
 Acio nĩo maarĩ anene arĩa maathaga mũhĩrĩga ya Isiraeli.

²³ Daudi ndaatarire andũ a mĩaka mĩrongo ĩrĩ na arĩa mataakinyĩtie, tondũ Jehova nĩeranĩire atĩ nĩakaingĩhia Isiraeli matuĩke o ta njata cia matu-inĩ. ²⁴ Joabu mŭrũ wa Zeruia nĩambĩrĩrie gũtara andũ, no ndaarĩkirie. Mang'ũrĩ nĩmakinyĩire Isiraeli nĩ ũndũ wa itarana rĩu. Naguo mũigana wa itarana rĩu ndwandĩkirwo ibuku-inĩ rĩa maündũ ma Mũthamaki Daudi.

Arori a Maündũ ma Mũthamaki

²⁵ Azimavethu mŭrũ wa Adieli nĩwe warũgamagĩrĩra nyũmba iria ciaigagwo indo cia ũthamaki.

Jonathani mŭrũ wa Uzia nĩwe warũgamagĩrĩra nyũmba cia kũigwo indo kũu ng'ongo-inĩ, na matũũra-inĩ, na tũtũũra-inĩ, o na mĩthiringo ĩrĩa mĩraihi na igũrũ ya arangĩri.

²⁶ Eziri mŭrũ wa Kelubu nĩwe warũgamagĩrĩra andũ arĩa maarutaga wĩra wa kũrĩma mĩgũnda.

²⁷ Shimei ũrĩa Mũramathi nĩwe warũgamagĩrĩra mĩgũnda ya mĩthabibũ.

Zabadi ũrĩa Mũshifimi nĩwe warũgamagĩrĩra maciaro ma mĩthabibũ matanekĩrwo mĩtũngi-inĩ.

²⁸ Baali-Hanani ũrĩa Mũgederi nĩwe warũgamagĩrĩra mĩtĩ ya mĩtamaĩyũ na ya mĩborothandi magũrũ-inĩ ma ĩrĩma cia mwena wa irathĩro.

Joashu nĩwe warũgamagĩrĩra kũrĩa kwaigagwo maguta ma mĩtamaĩyũ.

²⁹ Shitirai ũrĩa Mũsharoni nĩwe warũgamagĩrĩra ndũũru cia ng'ombe iria ciarĩithagio Sharoni.

Shafati mŭrũ wa Adilai nĩwe warũgamagĩrĩra ndũũru cia ng'ombe iria ciarĩ cianda-inĩ.

³⁰ Obili ũrĩa Mũishumaeli nĩwe warũgamagĩrĩra ngamĩĩra.

Jehedeia ũrĩa Mũmeronothu nĩwe warũgamagĩrĩra ndigiri.

³¹ Jazizi ũrĩa Mũhagari nĩwe warũgamagĩrĩra ndũũru cia mbũri.

Acio othe nĩo maarĩ anene arĩa marũgamagĩrĩra indo ciothe cia Mũthamaki Daudi.

³² Jonathani mamawe wa Daudi aarĩ mũheani kĩrĩra, mündũ mũmenyi maündũ na mwandĩki-marũa. Nake Jehieli mŭrũ wa Hakimoni nĩwe wamenyagĩrĩra ariũ a mũthamaki.

³³ Ahithofeli nĩwe waheaga mũthamaki kĩrĩra.

Nake Hushai ũrĩa Mũariki aarĩ mŭrata wa mũthamaki. ³⁴ Jehoiada mŭrũ wa Benaia na Abiatharu nĩo maacookire itheriya rĩa Ahithofeli.

Joabu nĩwe warĩ mũnene wa mbũtũ cia ita cia mũthamaki.

¹ Daudi nĩatũmanĩire anene othe a Isiraeli moongane Jerusalemu, nao nĩo: anene arĩa maarũgamĩĩire mĩhĩrĩga, na anene a ikundi iria ciatungatagĩra mũthamaki, na anene a ikundi cia o ngiri ngiri na anene a ikundi cia o igana igana, na anene arĩa maarũgamĩĩire indo ciothe na mahiũ ma mũthamaki na ma ariũ ake o na anene a nyũmba ya ũthamaki, na andũ arĩa maarĩ njamba, na andũ othe arĩa maarĩ ũrũme wa kũrũa mbaara.

² Mũthamaki Daudi nĩarũgamire akĩmeera atĩrĩ: “Ta thikĩrĩriai, inyuĩ ariũ a baba na andũ akwa. Nĩndatuĩte na ngoro yakwa gwaka nyũmba itũike handũ ha kũhurũkio ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova, arĩ ho gaturwa ka makinya ma Ngai witũ, na ngĩhaarĩria kũmĩaka. ³ No Ngai akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Wee ndũgwaka nyũmba itanĩtio na Rĩtwa rĩakwa, tondũ wee ũrĩ mündũ wa mbaara na nĩũtĩte thakame.’

⁴ “No Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩathuurire kuuma kũrĩ nyũmba iitũ yothē nduĩke mũthamaki wa Isiraeli nginya tene. Nĩathuurire Juda atuĩke mũtongoria, na kuuma nyũmba ya Juda agĩthura nyũmba ya baba, na kuuma kũrĩ ariũ a baba akĩona kwagĩĩire aandue nĩ mũthamaki wa Isiraeli yothē. ⁵ Harĩ ariũ akwa othe, tondũ Jehova nĩheete ariũ aingĩ-rĩ, nĩathuurĩte mũriũ wakwa Solomoni aikarĩre gĩtĩ kĩa ũthamaki wa Jehova, athamakĩre Isiraeli. ⁶ Aanjĩrĩre atĩrĩ: ‘Mũriũ waku Solomoni nĩwe ũgaaka nyũmba yakwa na nja ciakwa, nĩgũkorwo nĩndĩmũthuurĩte atuĩke mũriũ wakwa na nĩ nduĩke ithe. ⁷ Nĩngahaanda ũthamaki wake nginya tene angĩtũura arũmitie maathani na mawatho makwa ta ũrĩa kũrekwo ihinda rĩrĩ.’

⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, rĩu ndamwatha o haha maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe na kĩũngano gĩkĩ kĩa Jehova, o nake Ngai witũ akĩguaga: Mũmenyerere, na mũrũmagĩĩire maathani mothe ma Jehova Ngai wanyu, nĩgeetha mwĩgwatĩre bũrũri ũyũ mwega, na mũkaũtigĩra njiaro cianyu ũtuĩke igai rĩao nginya tene.

⁹ “Nawe mũrũ wakwa Solomoni-rĩ, tũũra ũmenyete Ngai wa thoguo, na ũmũtungatagĩre wĩrutĩire na ngoro yaku yothē na kwĩyendera, nĩgũkorwo Jehova atuĩragia ngoro o yothē, na akamenya gĩtũmi o gĩothē kĩa meciiria ma cio. ũngĩmũrongooria no ũmuone; no ũngĩmũtirika, agaakũrega nginya tene. ¹⁰ Gĩciirie rĩu, nĩgũkorwo Jehova nĩwe athuurĩte wa gwaka hekarũ irĩ handũ hatheru. Gĩa na hinya na ũrute wĩra ũcio.”

¹¹ Hĩndĩ iyo Daudi akĩnengera mũriũ Solomoni mĩcoro ya mwako wa gĩthaku kĩa hekarũ, na nyũmba ciayo, na nyũmba cia kũigwo indo, na tũnyũmba twayo twa igũrũ, na tũnyũmba twa thĩinĩ, na handũ ha kũhoroherio mehia. ¹² Akĩmũnengera mĩcoro ya mĩako yothē irĩa Roho eekĩrĩte meciiria-inĩ make ikoniĩ nja cia hekarũ ya Jehova, na ya tũnyũmba tuothe tũrĩa twamĩthiũrũrũkĩirie na tũnyũmba twa kũigwo igĩina cia hekarũ ya Ngai, na gwa kũigwo igĩina cia indo iria nyamũre. ¹³ Nĩngĩ akĩmũtaarĩria wĩra wa ikundi cia athĩnjĩri-Ngai, na wa Alawii, na wĩra wothe wa ũtungata thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o na wa indo ciothe cia kũhũthagĩrwo ũtungata-inĩ wayo. ¹⁴ Nake akĩheana mũigana wa ũritũ wa thahabu ya gũthondeka indo ciothe cia thahabu cia kũhũthagĩrwo ũtungata-inĩ wa mĩthemba o mĩthemba, na ũritũ wa betha ya gũthondeka indo ciothe cia betha cia kũhũthagĩrwo ũtungata-inĩ wa mĩthemba o mĩthemba, ta ũũ: ¹⁵ ũritũ wa thahabu ya gũthondeka mĩtĩ ya thahabu ya kũigĩrĩrwo matawa na matawa mayo, na ũritũ wa o mũtĩ na matawa maguo; na ũritũ wa betha ya gũthondeka o mũtĩ wa betha wa kũigĩrĩra tawa na matawa maguo, kũringana na ũrĩa mũtĩ wa kũigĩrĩra matawa wahũthagĩrwo: ¹⁶ ũritũ wa thahabu ya gũthondeka metha ya kũigĩrĩra mĩgate irĩa mĩamũre; na ũritũ wa betha ya gũthondeka metha cia betha; ¹⁷ na ũritũ wa thahabu therie ya gũthondeka hũũma, na mbakũri cia kũminjaminjĩria, na nyũngũ, ũritũ wa thahabu ya gũthondeka o thaani ya thahabu; na ũritũ wa betha ya gũthondeka o thaani ya betha; ¹⁸ na ũritũ wa thahabu therie ya gũthondeka kĩgongona gĩa gũcinĩrwo ũbumba. O na nĩngĩ akĩmũnengera mĩcoro wa ngaari ya ita, ũguo nĩ kuuga ya makerubi ma thahabu marĩa maatambũrũkĩtie mathagu makahumbĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.

¹⁹ Daudi akiuga atĩrĩ, “Maündũ maya mothe ndĩmandĩkĩte ũrĩa ndatongoririo nĩ guoko kwa Jehova kũrĩ igũrũ rĩakwa, na akĩhe ũmenyo wa maündũ mothe ma mĩcoro ũyũ.”

²⁰ Ningĩ Daudi akĩra mũriũ Solomoni atĩrĩ, “Gĩa na hinya na wĩyũmĩrĩrie, na ũrute wĩra ũcio. Ndũgetigĩre na ndũgakue ngoro, tondũ Jehova Ngai, o we Ngai wakwa, arĩ hamwe nawe. Ndagagũtiganĩria kana agũtirike nginya rĩria wĩra wothe ũria ũkaarutwo nĩ ũndũ wa ũtungata wa hekarũ ya Jehova ũgaathira. ²¹ Ikundi cia athĩnjĩri-Ngai na Alawii, nĩciĩhaarĩrie nĩ ũndũ wa wĩra wothe wa hekarũ ya Ngai, na mündũ o wothe ũrĩ na wendo na nĩoĩ wĩra wa ũbundi o wothe nĩagagũteithia wĩra-inĩ ũyũ. Anene na andũ othe nĩmarĩathĩkagĩra wathani waku wothe.”

29

Iheo cia Gwaka Hekarũ

¹ Ningĩ Mũthamaki Daudi akĩra kũngano kũ gĩothe atĩrĩ: “Mũriũ wakwa Solomoni, ũria Ngai athuurĩte, nĩ mwĩthĩ na ndarĩ na ũmenyo wa kũigana. Wĩra ũyũ nĩ mũnene, tondũ nyũmba ĩno ĩhaana ta ya ũthamaki ti ya mündũ no nĩ ya Jehova Ngai. ² Nĩnjigithĩtie indo na ũhoti wakwa wothe nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wakwa, ngaiga thahabu nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia thahabu, na betha nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia betha, na gĩcango nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia gĩcango, na kĩgera nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia kĩgera, na mbaũ nĩ ũndũ wa gũthondeka indo cia mbaũ, o na tũhiga tũria twĩtagwo onigithi tũria tũtheecagĩrĩrwo indo-inĩ, na tũhiga tũria tũhenagia twa kũgemia nyũmba, na tũhiga twa rangi wa mĩthemba mĩingĩ, na tũhiga twa goro twa mĩthemba mĩingĩ, na mahiga ma nyaigĩ ma mũthemba ũria mwega, indo icio ciothe ngaigithia irĩ nyingĩ mũno. ³ Makĩria ma ũguo, harĩ kwĩrutĩra gwakwa igũrũ rĩa hekarũ ya Ngai wakwa nĩngũheana kĩgĩna gĩakwa mwene gĩa thahabu na betha nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wakwa, na icio ngũciheana nyongerere kĩria kĩngĩ njigithĩtie nĩ ũndũ wa hekarũ ĩno theru: ⁴ ngũheana taranda ngiri ithatũ* cia thahabu, o thahabu ĩria ya Ofiri, na taranda ngiri mũgwanja† cia betha ĩria therie nĩ ũndũ wa kũgemia thingo cia nyũmba, ⁵ o na nĩ ũndũ wa wĩra wa thahabu na indo cia wĩra wa betha ũria wothe ũkaarutwo nĩ mabundi. Na rĩrĩ, nũũ ũkwĩamũrĩra Jehova ũmũthĩ na kwĩyendera?”

⁶ Hĩndĩ ĩyo atongoria a nyũmba, na anene a mĩhĩrĩga ya Isiraeli, na anene a ikundi cia ngiri ngiri na anene a ikundi cia igana igana na anene arĩa maarũgamagĩrĩra wĩra wa mũthamaki makĩheana indo na kwĩyendera. ⁷ Nĩ ũndũ wa wĩra wa hekarũ ya Ngai nĩmaheanire taranda ngiri ithano,‡ na dariki ngiri ikũmi§ cia thahabu, na taranda ngiri ikũmi* cia betha, na taranda ngiri ikũmi na inyanya† cia gĩcango, na taranda ngiri igana rĩmwe‡ cia kĩgera. ⁸ Mündũ o wothe warĩ na tũhiga twa goro nĩatũheanire thĩinĩ wa kĩgĩna kĩa hekarũ ya Jehova kĩa kĩaamenyagĩrĩrwo nĩ Jehieli ũria Mũgerishoni. ⁹ Andũ nĩmakenirio nĩ ũria atongoria ao maamũkĩire ũhoru ũcio na kwĩyendera, tondũ nĩmarutĩire Jehova indo na ngoro yao yothe matekũringĩrĩrio. Mũthamaki Daudi o nake nĩakenire mũno.

Ihooya rĩa Daudi

¹⁰ Daudi nĩagoocire Jehova arĩ mbere ya kũngano kũ gĩothe, akiuga atĩrĩ,
“Ūrogoocwo wee, o Wee Jehova,
Ngai wa ithe witũ Isiraeli,
kuuma tene nginya tene.

¹¹ Wee Jehova-rĩ, ũnene, na hinya,
na riiri, na wathani, na ũkengi nĩ ciaku,
nĩgũkorwo kĩndũ o gĩothe kĩrĩ igũrũ na thĩ nĩ gĩaku.
Wee Jehova, ũthamaki nĩ waku;
nĩtũtũgĩrĩtio, ũkanenehio gũkĩra indo ciothe.

¹² Ūtonga na gĩtĩio ciumaga kũrĩ we;
Wee nĩwe wathaga indo ciothe.

* 29:4 nĩ ta tani 100 † 29:4 nĩ ta tani 240 ‡ 29:7 nĩ ta tani 170 § 29:7 nĩ ta kilo 84 * 29:7 nĩ ta tani 345
† 29:7 nĩ ta tani 620 ‡ 29:7 nĩ ta tani 3,450

Hinya na ũhoti wa gũtũũgĩria

o na kũhe andũ othe hinya irĩ moko-inĩ maku.

¹³ Na rĩrĩ, Ngai witũ, nĩtũgũgũcookeria ngaatho, na tũkagooca rĩtwa rĩaku rĩrĩ riiri.

¹⁴ “No nĩ ngĩrĩ ũ, nao andũ akwa-rĩ, makĩrĩ a, atĩ no tũhote kũheana na ũtaana ta ũyũ? Indo ciothe ciumaga kũrĩ we, na kĩrĩa twakũhe no kĩrĩa kiumĩte moko-inĩ maku.

¹⁵ Ithui tũrĩ ageni na agendi maitho-inĩ maku, o ta ũrĩa maithe maitũ ma tene othe maatarĩ. Matukũ maitũ gũkũ thĩ matariĩ o ta kĩiruru, na gũtirĩ mwĩhoko wa gũtũũra.

¹⁶ Wee Jehova Ngai witũ, ũingĩ wa indo ici twaruta cia gũgwakĩra hekarũ nĩ ũndũ wa Rĩtwa rĩaku Itheru ciumĩte guoko-inĩ gwaku, na ciothe no ciaku. ¹⁷ Nĩ nĩnjũũ atĩ Wee Ngai wakwa nĩũtuĩragia ngoro, na nĩũkenagio nĩ ũrũngĩrĩru wa ngoro. Indo ici ciothe ndĩciheanĩte na kwĩyendera na wĩhokeku. Na rĩu ndĩ na gĩkeno nĩ ũndũ wa kwĩonera ũrĩa andũ aya aku marĩ haha makũrutĩire indo na wendo. ¹⁸ Wee Jehova, Ngai wa maithe maitũ Ibrahĩmu, na Isaaka na Isiraeli, tũũria wendo ũyũ ũrĩ ngoro-inĩ cia andũ aku nginya tene na ũtũme matũũre magwathĩkagĩra. ¹⁹ Na ũhotithie mũriũ wakwa Solomoni kwĩrutĩra na ngoro yake yothe, kũmenyagĩrĩra maathani maku, na maündũ marĩa wee wendaga o na kĩrĩa gĩaku kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo, na ekage maündũ mothe nĩguo aake mwako wa nyũmba ĩno ĩhaana ta nyũmba ya ũthamaki, ĩrĩa nĩ njigithĩirie indo ciayo.”

²⁰ Ningĩ Daudi akĩira kĩũngano gĩothe atĩrĩ, “Goocai Jehova Ngai wanyu.” Nĩ ũndũ ũcio andũ othe makĩgooca Jehova Ngai wa maithe mao; makĩinamĩrĩra, na makĩgũithia thĩ mbere ya Jehova na mbere ya mũthamaki.

Solomoni Kwamũkĩrwo ta Mũthamaki

²¹ Mũthenya ũyũ ũngĩ makĩrutĩra Jehova magongona na makĩmũrutĩra maruta ma njino, ta ũũ: ndegwa ngiri ĩmwe, na ndũrũme ngiri ĩmwe na tũtũrũme ngiri ĩmwe, o hamwe na maruta mao ma indo cia kũnyuuo na magongona mangĩ maingĩ nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli othe. ²² Makĩrĩa na makĩnyua marĩ na gĩkeno kĩnene mũthenya ũcio marĩ hau mbere ya Jehova.

Ningĩ makĩamũkĩra Solomoni mũrũ wa Daudi arĩ mũthamaki hĩndĩ ya keerĩ, na makĩmũitĩrĩria maguta mbere ya Jehova atuĩke wa kũmathamakĩra, nake Zadoku atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai. ²³ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩkarĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa Jehova, na agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩa ithe Daudi. Nake akĩgaacĩra na agĩathĩkĩrwo Isiraeli guothe. ²⁴ Anene othe, na andũ arĩa maarĩ njamba, hamwe na ariũ a Mũthamaki Daudi othe magĩtĩkĩra Mũthamaki Solomoni amaathage.

²⁵ Jehova agĩtũũgĩria Solomoni mũno maitho-inĩ ma andũ a Isiraeli othe, na akĩmũhe ũthamaki ũrĩ na riiri ũtaahetwo mũthamaki ũngĩ wa Isiraeli mbere ĩyo.

Gĩkuũ kĩa Daudi

²⁶ Daudi mũrũ wa Jesii aarĩ mũthamaki wa Isiraeli guothe. ²⁷ Aathamakĩire Isiraeli mĩaka mĩrongo ĩna, mĩaka mũgwanja yayo agĩthamaka arĩ Hebironi, nayo mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩtatũ agĩthamaka arĩ Jerusalemu. ²⁸ Aakuire arĩ mũkũrũ mũno, arĩkĩtie gũkenera gũtũũra gwake matukũ maingĩ, na arĩ mũtongu, na agatĩio. Mũriũ Solomoni nĩwe wathamakire ithenya rĩake.

²⁹ Naho ha maündũ marĩa makoniĩ wathani wa Mũthamaki Daudi kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandĩkitwo thĩinĩ wa maandĩko ma Samũeli ũrĩa warĩ muoni-maündũ, na maandĩko-inĩ ma Nathani ũrĩa mũnabii na maandĩko-inĩ ma Gadi ũrĩa muoni-maündũ, ³⁰ hamwe na maündũ mothe marĩa maakoniĩ ũthamaki wake na ũhoti ũrĩa aarĩ naguo, na ũrĩa maündũ marĩa maamũthiũrũrũkĩirie maatarĩ na ma Isiraeli na mothamaki ma mabũrũri marĩa mangĩ mothe.

IBUKU RĨA KEERĨ RĨA MAÜNDŮ MA MATUKŮ MA TENE

Solomoni Kũhooya Aheo Ũũgĩ

¹ Solomoni, mŭrũ wa Daudi, nĩhaandire akĩrũma wega ũthamaki-inĩ wake, nĩgũkorwo Jehova Ngai wake aarĩ hamwe nake na akĩmũnenehia mũno makĩria.

² Nake Solomoni akĩarĩria andũ a Isiraeli othe: akĩarĩria anene a mbũtũ cia o ngiri ngiri, na anene a mbũtũ cia o igana igana, na aciiri, o na atongoria othe a kũu Isiraeli, na atongoria a nyũmba. ³ Nake Solomoni na kĩũngano kũu gĩothe makĩambata kũndũ kũria gũtũũgĩru kũu Gibeoni, nĩgũkorwo Hema-ya-Gũtũnganwo ya Ngai nĩkuo yari, ĩria Musa ndungata ya Jehova aathondekeire kũu werũ-inĩ. ⁴ Na rĩrĩ, Daudi nĩambatĩtie ithandũkũ rĩa Ngai kuuma Kiriathu-Jearimu akarĩga harĩa aarĩthondekeire, tondũ nĩarĩambiire hema kũu Jerusalemu. ⁵ No kĩgongona gĩa gĩcango kĩria gĩathondeketwo nĩ Bezaleli mŭrũ wa Uri, mŭrũ wa Huru, kĩarĩ Gibeoni mbere ya hema ĩria nyamũre ya Jehova; nĩ ũndũ ũcio Solomoni na kĩũngano kũu magĩthĩ hau gũtũĩria ũhoru kuuma kũrĩ Jehova. ⁶ Solomoni akĩambata kĩgongona-inĩ kũu gĩa gĩcango o hau mbere ya Jehova thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo, na akĩrutĩra hau igũrũ wakĩo magongona ngiri ĩmwe ma njino.

⁷ Ũtukũ o ro ũcio-rĩ, Ngai akiumĩrĩra Solomoni, akĩmwĩra atĩrĩ, “Hooya kĩria gĩothe ũkwenda ngũhe.”

⁸ Solomoni agĩcookeria Ngai atĩrĩ, “Nĩwekĩire baba Daudi maündũ manene ma ũtugi na nĩũndũite mũthamaki ithenya rĩake. ⁹ Na rĩrĩ, Wee Jehova Ngai, reke ũria werĩire baba Daudi ũhinge, nĩgũkorwo nĩũndũite mũthamaki wa andũ aingĩ o ta rũkũngũ rwa thĩ. ¹⁰ He ũũgĩ na ũmenyo, nĩguo ndongoragie andũ aya, nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩhota gwatha andũ aya aku aingĩ ũũ?”

¹¹ Ngai akĩĩra Solomoni atĩrĩ, “Kuona atĩ ũndũ ũyũ nĩguo wendi wa ngoro yaku na ndũnahooya ũtonga, kana kũgĩa indo nyingĩ o na kana gĩtĩio, kana gĩkuũ gĩa thũ ciaku, na kuona atĩ ndũnahooya ũtũũre muoyo matukũ maingĩ, no wahooya ũũgĩ na ũmenyo wa gwathaga andũ akwa arĩa ngũtũite mũthamaki wao-rĩ, ¹² nĩ ũndũ ũcio nĩũkũheo ũũgĩ na ũmenyo. O na ningĩ nĩngũkũhe ũtonga, na indo nyingĩ o na gĩtĩio, iria itarĩ mũthamaki ũrĩ wakorwo nacio mbere ĩyo, na gũtarĩ mũthamaki ũkaagĩa nacio thuutha waku.”

¹³ Ningĩ Solomoni agĩthĩ Jerusalemu oimĩte handũ harĩa hatũũgĩru kũu Gibeoni hau mbere ya Hema-ya-Gũtũnganwo. Nake agĩthamakĩra Isiraeli.

¹⁴ Solomoni nĩacookanĩrĩrie ngaari cia ita na mbarathi; aarĩ na ngaari cia ita 1,400 na mbarathi 12,000 iria aigĩte matũũra-inĩ manene ma ngaari cia ita, na akaiga iria ingĩ hakuhĩ nake kũu Jerusalemu. ¹⁵ Mũthamaki nĩatũmire betha na thahabu cingĩhe Jerusalemu o ta mahiga, mĩtarakwa nayo yari mĩingĩ o ta mĩkũyũ ĩria ĩrĩ magũrũ-inĩ ma ĩrĩma. ¹⁶ Mbarathi cia Solomoni cioimaga Misiri na kuuma Kilikia, nao onjorithia a mũthamaki maacigũraga kuuma Kilikia. ¹⁷ Maagũraga ngaari ĩmwe ya ita kuuma Misiri cekerĩ 600* cia betha, nayo mbarathi ĩmwe ĩkoima cekerĩ 150.† Ningĩ nĩmacookaga magacitwara ikenderio athamaki othe a Ahiti na a Suriata.

2

Kũhaarĩria Gwaka Hekarũ

¹ Solomoni nĩathanire gwakwo hekarũ ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova, o na kwĩyakĩra nyũmba yake ya ũthamaki. ² Nĩandĩkithirie andũ 70,000 a gũkuua mĩrigo, na 80,000 a gwacũhia mahiga ĩrĩma-inĩ, na anyabara 3,600 a kũmaroraga.

³ Solomoni agĩtũmĩra Hiramũ mũthamaki wa Turo ndũmĩrĩri ĩno:

* 1:17 nĩ ta kilo 7 † 1:17 nĩ ta kilo ĩmwe na robo ithatũ (1.75)

“Ndehithĩria mĩgogo ya mĩtarakwa o ta ũrĩa wekiire baba Daudi rĩrĩa wamũre-hithĩrie mĩtarakwa ya gwaka nyũmba ya ũthamaki ya gũikaraga. ⁴ Na rĩrĩ, rĩu ndĩ hakuhĩ gwaka hekarũ itanĩtio na Rĩtwa rĩa Jehova Ngai wakwa na ndĩmĩamũre itũike yake ya gũcinagĩra ũbumba ũrĩa ũtararikaga wega mbere yake, o na ya kũigagwo mĩgate ĩrĩa mĩamũre mahinda mothe, na ya kũrutagĩra magongona ma njino o rũciĩnĩ, na hwaĩ-inĩ, na mĩthenya ya Thabatũ, na hĩndĩ ya Tũrũgamo twa Mweri na ciathĩ iria nyamũre cia Jehova Ngai witũ. Ũyũ nĩ watho mwandĩke wa Isiraeli wa gũtũura nginya tene.

⁵ “Hekarũ ĩrĩa ngwaka nĩ nene mũno, tondũ Ngai witũ nĩ mũnene gũkĩra ngai iria ingĩ ciothe. ⁶ No rĩrĩ, nũũ ũngĩhota kũmwakĩra hekarũ, kuona atĩ igũrũ, o kũrĩa igũrũ mũno, ndangĩganĩra kuo? Nĩ ndĩkĩrĩ ũ wa kũmwakĩra hekarũ, tiga no handũ ha gũcinagĩra magongona mbere yake?

⁷ “Tondũ ũcio-rĩ, ndũmĩra mũndũ mũũgĩ na wĩra wa gwaka indo cia thahabu na betha, na gĩcango o na igeri na rangi wa ndathi, na rangi mūtune ta gakarakũ na rangi wa bururu, na mũndũ mũũgĩ na wĩra wa gũkurura mĩcoro, oke arute wĩra Juda na Jerusalemu hamwe na aruti a wĩra akwa arĩa oogĩ na wĩra, arĩa maahaarĩrio nĩ baba Daudi.

⁸ “O na ningĩ ũndehithĩrie mĩgogo ya mĩtarakwa, na mĩthengera, na mĩthandari yumĩte kũu Lebanoni, tondũ nĩnjũũ andũ aku nĩ oogĩ na ũhoru wa gwatũra mbaũ. Andũ akwa makaarutithanagia wĩra na andũ aku ⁹ nĩgeetha ũnyonere mbaũ nyingĩ, tondũ hekarũ ĩrĩa ngwaka no nginya ĩkorwo ĩrĩ nene na ĩrĩ thaka mũno. ¹⁰ Nĩngahe ndungata ciaku iria ciatũũraga mbaũ kori 20,000* cia mũtu wa ngano, na kori 20,000 cia cairi, na mbathi 20,000† cia ndibei, na mbathi 20,000 cia maguta ma mĩtamaĩyũ.”

¹¹ Nake Hiramũ mũthamaki wa Turo akĩandĩka marũa agĩcookeria Solomoni ũhoru, akiuga atĩrĩ:

“Tondũ wa ũrĩa Jehova endete andũ ake-rĩ, nĩagĩtuĩte mũthamaki wao.”

¹² Ningĩ Hiramũ agĩthĩĩ na mbere, akiuga atĩrĩ:

“Jehova Ngai wa Isiraeli arogocwo, o we wombire igũrũ na thĩ! Nĩaheete Mũthamaki Daudi mũriũ mũũgĩ, ũheetwo ũhoti wa gwĩciiria na ũkũũrani wa maündũ, we nĩwe ũgwakĩra Jehova hekarũ o na eyakĩre nyũmba ya ũthamaki.

¹³ “Nĩngũgũtũmĩra Hiramũ-Abi, mũndũ mũũgĩ mũno na wĩra, ¹⁴ ũrĩa nyina wake oimĩte Dani nake ithe akoima Turo. Nĩarutĩtwo kũruta wĩra wa thahabu na wa betha, na wa gĩcango na wa kĩgera, na wa mahiga na wa mbaũ, na wa ndigĩ cia rangi wa ndathi na wa rangi wa bururu na wa ndigĩ cia rangi mūtune ta gakarakũ, na wa gatani ĩrĩa njega. Nĩarĩkĩtie kwĩmenyeria kũruta wĩra wothe wa gũkurura mĩcoro, na no acore mĩcoro ĩrĩa yothe angĩrwo acore. Nĩakarutithania wĩra na mabundi maku na arĩa a mwathi wakwa, thoguo Daudi.

¹⁵ “Rĩu-rĩ, mwathi wakwa nĩagĩtũmĩre ndungata ciake ngano na cairi, na maguta ma mĩtamaĩyũ na ndibei iria eraniire, ¹⁶ na ithuĩ nĩtũgũtema mĩgogo yothe ĩrĩa ũbataire kuuma Lebanoni, na tũmĩikũrũkie tũmĩohanĩtie, ĩgereirio iria-inĩ nginya Jopa. Nawe ũgĩcooke ũmĩoe ũmĩtware nginya Jerusalemu.”

¹⁷ Nake Solomoni agĩtara ageni othe arĩa maarĩ Isiraeli, thuutha wa itarana rĩrĩa ithe Daudi aataranĩte; na magĩkorwo maarĩ ageni 153,600. ¹⁸ Nake akĩgaya andũ 70,000 ao matũike akuui a mĩrigo, na andũ 80,000 ao matũike aicũhia a mahiga irĩma-inĩ, hamwe na anyabara 3,600 a kũrũgamĩrĩra andũ makĩruta wĩra.

3

Solomoni Gwaka Hekarũ

* 2:10 nĩ ta kilo 4,400,000 † 2:10 nĩ ta lita 440,000

¹ Hĩndĩ ĩyo Solomoni akĩambĩrĩria gwaka hekarũ ya Jehova kũu Jerusalemu Kĩrĩma-inĩ kĩa Moria,* harĩa Jehova oimĩrĩre ithe Daudi. Hau nĩho kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩa Arauna ũrĩa Mũjebusi, handũ harĩa Daudi aaheanĩte hekarũ ĩgaakwo. ² Aambĩrĩrie gwaka mũthenya wa ĩĩrĩ wa mweri wa keerĩ, mwaka wa ĩna wa ũthamaki wake.

³ Mũthingi ũrĩa Solomoni eenjire nĩ ũndũ wa gwaka hekarũ ya Ngai warĩ mĩkono mĩrongo ĩtandatũ† kũraiha na mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ‡ kwarama, gũgĩtũmĩrwo mĩkono ya gĩthimo gĩa tene. ⁴ Nakĩo gĩthaku kĩrĩa kĩarĩ hau mbere ya hekarũ kĩarĩ kĩa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ kũraiha, gĩkĩranĩtie wariĩ wa nyũmba ĩyo, na mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ kũraiha na igũrũ.

Mwena wa thĩinĩ wakĩo akĩũgemia na thahabu ĩrĩa therie. ⁵ Akĩhũũrĩra nyũmba ĩrĩa nene mbaũ cia mĩthengera na agĩcihumbĩra na thahabu ĩrĩa njega mũno, na akĩmĩgemia na mĩcoro ya mĩkĩndũ na mĩcoro ya irengeeri. ⁶ Aagemirie hekarũ na tũhiga twa gororo. Nayo thahabu ĩrĩa aahũthĩrĩre yarĩ thahabu ya Paravaimu. ⁷ Nacio mbaũ cia mĩratho, na buremu cia mĩrango, na thingo, na mĩrango ya hekarũ, agĩcigemia na thahabu, na agĩkururithia mĩhiano ya makerubi thingo-inĩ.

⁸ Ningĩ Solomoni agĩaka Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, ũraihi waho waringaine na wariĩ wa hekarũ, mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ kũraiha na mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ kwarama. Akĩgemia thĩinĩ waho na taranda 600§ cia thahabu ĩrĩa njega mũno. ⁹ Ũritũ wa mĩcumarĩ ya thahabu warĩ wa cekerĩ mĩrongo ĩtano.* Ningĩ agĩcooka akĩgemia mĩena ya na igũrũ ya hau Hatheru-Mũno na thahabu.

¹⁰ Thĩinĩ wa Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno nĩakururithirie makerubi meerĩ na akĩmagemia na thahabu. ¹¹ Ũraihi wa mathagu ma makerubi wothe warĩ mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ. Ithagu rĩmwe rĩa ikerubi rĩa mbere rĩarĩ rĩa mĩkono ĩtano† kũraiha na rĩkahutia rũthingo rwa hekarũ, narĩo ithagu rĩu rĩngĩ o narĩo rĩarĩ rĩa mĩkono ĩtano kũraiha na rĩkahutia ithagu rĩa ikerubi rĩu rĩngĩ. ¹² O narĩo ithagu rĩmwe rĩa ikerubi rĩa keerĩ rĩarĩ na ũraihi wa mĩkono ĩtano na rĩkahutia rũthingo rĩu rĩngĩ rwa hekarũ, na ithagu rĩu rĩngĩ rĩarĩo o narĩo rĩarĩ na ũraihi wa mĩkono ĩtano na rĩkahutia ithagu rĩa ikerubi rĩa mbere. ¹³ Mathagu ma makerubi maya maarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ. Maicũhĩtio marũgamĩte na magũrũ, na mang'etheire nyũmba nene.

¹⁴ Solomoni nĩathondekire gĩtambaya gĩa gũcuurio kĩa ndigi cia rangi wa bururu, na cia rangi wa ndathi na cia rangi mĩtune ta gakaraku na gĩa gatani ĩrĩa njega, na mĩhiano ya makerubi nĩyatumĩrĩrwo gĩtambaya-inĩ kũu.

¹⁵ Mwena wa mbere wa hekarũ agĩaka itugĩ igĩrĩ, na cieri ciarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩtatũ na ĩtano;‡ o gĩtugĩ kĩarĩ na kĩongo igũrũ rĩakĩo kĩa mũigana wa mĩkono ĩtano. ¹⁶ Nĩathondekire irengeeri igathĩkanĩtio, na agĩciigĩrĩra igũrũ rĩa itugĩ icio. Ningĩ nĩathondekire mĩhiano igana rĩmwe ya matunda ma makomamanga na akĩmĩnyĩtithania na irengeeri icio ciagathĩkanĩtio. ¹⁷ Aakire itugĩ icio mwena wa mbere wa hekarũ, kĩmwe mwena wa gũthini, na kĩrĩa kĩngĩ mwena wa gathigathini. Kĩa mwena wa gũthini agĩgĩta Jakini, na kĩa mwena wa gathigathini agĩgĩta Boazu.

4

Indo cia Hekarũ

¹ Ningĩ Solomoni agĩakithia kĩgongona gĩa gĩcango kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ,* na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩĩrĩ, na mĩkono ikũmi† kũraiha na igũrũ. ² Agĩcooka agĩaka itangi inene mũno rĩrĩa rĩetagwo Karia rĩa kĩgera gĩtwekie, na rĩarĩ rĩa gĩthiũrĩrĩ, na rĩarĩ rĩa mĩkono ikũmi kuuma mwena ũmwe wa mũromo nginya ũrĩa ũngĩ, na mĩkono ĩtano‡ kũraiha na igũrũ. Rĩathimwo gĩthiũrĩrĩ kĩarĩo rĩathiũrũrũkĩirio nĩ rũrigi rwa

* 3:1 Ũyũ noguo mũhari thĩinĩ wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ wonanĩtie atĩ Kĩrĩma gĩa Zayuni no kĩo Kĩrĩma kĩa Moria harĩa Iburahĩmu aathiire kũruta mũriũ Isaaka igongona. † 3:3 nĩ ta mita 27 ‡ 3:3 nĩ ta mita 9; o na mũhari 4, na 8, na 11, na 13 § 3:8 nĩ ta tani 21 * 3:9 nĩ ta nuthu kilo † 3:11 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25) ‡ 3:15 nĩ ta mita 16 * 4:1 nĩ ta mita 9 † 4:1 nĩ ta mita inya na nuthu (4:5) ‡ 4:2 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2.25)

mĩkono mĩrongo itatũ. § 3 Mũhuro wa mũthia warĩo, nĩrĩathiũrũrũkĩirio na magemio mahaanaine na ndegwa, o mũkono ũmwe* ndegwa ikũmi. Ndegwa icio ciaigĩtwo mĩhari ãĩrĩ itwekanĩirio na Karia kau ikanyitana.

4 Nako Karia kau kaigĩĩrwo igũrũ rĩa mĩhiano ya ndegwa ikũmi na igĩrĩ: ithatũ ciacio ciarorete mwena wa gathigathini, na ithatũ ikarora mwena wa ithũĩro, na ithatũ ikarora mwena wa gũthini, ithatũ ikarora irathĩro. Karia kau kaigĩĩrwo igũrũ rĩacio, nacio ciĩga cia na thuutha cia ndegwa icio nĩcio ciarorete na kũu thĩinĩ. 5 Ũtungu wa Karia kau waiganaine na rūhĩ† kwarama, naruo rūtiriho rwako rwatariĩ ta rūtiriho rwa gĩkombe, kana ta gĩtoka gĩcanũku. Karia kau kaiganagĩra maaĩ mbathi 3,000.‡

6 Ningĩ agĩthondeka irai ikũmi cia gwĩthambĩra, na akĩga ithano mwena wa gũthini na ithano mwena wa gathigathini. Indo iria ciahũthagĩrwo nĩ ũndũ wa magongona ma njino ciathambagĩrio thĩinĩ wacio, no Karia kau geethambagĩrwo nĩ athĩnjĩri-Ngai.

7 Nĩathondekire mĩtĩ ikũmi ya kũigĩrĩrwo matawa ya thahabu, o ta ũrĩa mũthondekere wamo watuĩtwo, na akĩmĩga hekarũ thĩinĩ, itano akĩmĩga mwena wa gũthini na itano mwena wa gathigathini.

8 Agĩcooka agĩthondeka metha ikũmi, agĩciiga thĩinĩ wa hekarũ, ithano mwena wa gũthini na ithano mwena wa gathigathini, agĩcooka agĩthondeka mbakũri 100 cia thahabu cia kũminjaminjĩria maaĩ.

9 Nĩathondekire nja ya athĩnjĩri-Ngai, na nja ãrĩa nene na mĩrango yayo, nayo mĩrango akĩmĩgemia na gĩcango. 10 Akĩga Karia kau mwena wa gũthini, koine-inĩ ya irathĩro ya mwena wayo.

11 O na nĩathondekire nyũngũ na icakũri na mbakũri cia kũminjaminja maaĩ.

Nĩ ũndũ ũcio Huramu akĩrĩkia wĩra wothe ũrĩa aaheetwo arute nĩ Mũthamaki Solomoni thĩinĩ wa Hekarũ ya Ngai, naguho nĩ:

12 itugĩ iria igĩrĩ,

na ciongo igĩrĩ iria ciahaanaga ta mbakũri irĩ igũrũ wa itugĩ icio;

na irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo iria ciagemetie ciongo icio ciarĩ igũrũ wa itugĩ;

13 na makomamanga marĩa 400 ma irengeeri iria igĩrĩ ciagathĩkanĩtio ta mĩnyororo (yarĩ mĩhari ãĩrĩ ya makomamanga o harĩ kĩrengeri kĩmwe, ikagemia ciongo icio ciahana ta mbakũri iria ciarĩ igũrũ wa itugĩ icio);

14 makaari na irai ciamo;

15 Karia na mĩhiano ya ndegwa iria ikũmi na igĩrĩ rungu rwako;

16 nyũngũ, na icakũri, na hũũma cia nyama, na indo ciothe iria ciakonainie nacio.

Indo icio ciothe Huramu-Abi aathondekeire Mũthamaki Solomoni cia hekarũ ya Jehova, ciarĩ cia gĩcango gĩkumuthe gĩkahenia. 17 Nake mũthamaki aatwekithagĩria indo icio kũrĩa gwathondekagĩrwo indo cia rĩũmba kũu werũ-inĩ wa Jorodani gatagatĩ ga Sukothu na Zarethani. 18 Indo icio ciothe ciathondekithirio nĩ Solomoni ciarĩ nyingĩ mũno, ũũ atĩ ũritũ wa gĩcango ndwamenyekire ũrĩa waiganaga.

19 Ningĩ Solomoni nĩathondekithirie indo ciothe iria ciarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai:

aathondekire kĩgongona gĩa thahabu;

na metha cia mĩgate ãrĩa yaigagwo mbere ya Jehova;

20 na mĩtĩ ya matawa ya thahabu therie hamwe na matawa mayo ma gwakanaga marĩ mbere ya harĩa haamũre o ta ũrĩa gwathanĩtwo;

21 na wĩra wa magemio wa mahũa ma thahabu, na matawa na mĩhato (iria ciathon-deketwo na thahabu theri);

§ 4:2 nĩ ta mita ikũmi na ithatũ na nuthu (13.5)

* 4:3 nĩ ta nuthu mita

† 4:5 nĩ ta centimita 8

‡ 4:5 nĩ ta

lita 60,000

²² magathĩ ma kũrenga ndaambĩ, ma thahabu therie, na mbakũri cia kũminjaminjĩria, na thaani na ngĩo cia mwaki; na mĩrango ya thahabu ya hekarũ: na mĩrango ya thĩinĩ ya gũthiĩ Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, na mĩrango ya nyũmba ĩrĩa nene ya Hekarũ.

5

¹ Rĩrĩa wĩra wothe ũrĩa Solomoni aarutagĩra hekarũ ya Jehova warĩkire-rĩ, akĩrehe indo iria ciamũritwo nĩ ithe Daudi, nacio nĩ betha na thahabu na indo cia thĩinĩ, agĩciiga harĩa haigagwo mĩthiithũ ya hekarũ ya Ngai.

Ithandũkũ rĩa Kĩrĩkanĩro Kũrehwo Hekarũ-inĩ

² Ningĩ Solomoni agĩta athuuri a Isiraeli, na atongoria othe a mĩhĩrĩga, na anene a nyũmba cia andũ a Isiraeli, moke Jerusalemu nĩguo maambatie ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kuuma Zayuni, Itũũra rĩrĩa Inene rĩa Daudi. ³ Nao andũ othe a Isiraeli magĩũka hamwe kũrĩ mũthamaki hĩndĩ ya gĩathĩ, mweri-inĩ wa mũgwanja.

⁴ Rĩrĩa athuuri othe a Isiraeli maakinyire, Alawii makĩoya ithandũkũ rĩu, ⁵ nao makĩambatia ithandũkũ, hamwe na Hema-ya-Gũtũnganwo, na indo ciothe iria nyamũre ciarĩ thĩinĩ wayo. Nao athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ Alawii, magĩciambatia; ⁶ nake Mũthamaki Solomoni na kũngano gĩothe kĩa Isiraeli kĩrĩa gĩacemanĩtie harĩ we marĩ mbere ya ithandũkũ rĩu, makĩruta magongona ma ng'ondũ na ng'ombe nyingĩ mũno, ũũ atĩ itingĩandikirwo mũigana wacio kana itarĩke.

⁷ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcooka makĩrehe ithandũkũ rĩu rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova handũ harĩo harĩa haamũre thĩinĩ wa hekarũ, ũguo nĩ ta kuuga Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, makĩrĩga rungu rwa mathagu ma makerubi. ⁸ Makerubi macio maatambũrũkĩtie mathagu mamũ igũrũ rĩa harĩa haigĩtwo ithandũkũ rĩu, makahumbĩra ithandũkũ o hamwe na mĩtĩ yarĩo ya kũrĩkuua. ⁹ Mĩtĩ ĩyo yarĩ mĩraihi mũno ũũ atĩ mĩthia yayo, yumĩte ithandũkũ-inĩ, nĩngĩonekanire nĩ mũndũ arĩ hau mbere ya harĩa haamũre, no ndĩonekaga nĩ mũndũ arĩ nja ya Handũ-harĩa-Hatheru; na ĩrĩ o ho nginya ũmũthĩ. ¹⁰ Thĩinĩ wa ithandũkũ rĩu gũtiarĩ na kĩndũ kĩngĩ tiga o ihengere iria igĩrĩ Musa aagĩte ho rĩrĩa aarĩ Horebu, kũrĩa Jehova aarĩkanĩre kĩrĩkanĩro na andũ a Isiraeli maarĩkia kuuma Misiri.

¹¹ Ningĩ athĩnjĩri-Ngai makĩehera makiuma Handũ-harĩa-Hatheru. Athĩnjĩri-Ngai othe arĩa maarĩ hau nĩmetheretie matekũrũmbũiya ikundi ciao. ¹² Nao Alawii othe arĩa maarĩ aini, nĩo Asafu, na Hemani na Jeduthuni na ariũ ao na andũ ao, makĩrũgama mwena wa irathĩro wa kĩgongona, mehumbĩte gatani iria njega, marĩ na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, na inanda cia mũgeeto, na cia kĩnũbi. Moimĩtwo thuutha nĩ athĩnjĩri-Ngai 120 makĩhuhaga tũrumbeta. ¹³ Ahuhi tũrumbeta na aini makĩamũkĩria na mũgambo ũmwe magĩcookeria Jehova ngaatho na makĩmũgooca. Marĩ na tũrumbeta, na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba na indo iria ingĩ cia ũini, makĩanĩrĩra makĩgooca Jehova na makĩina makiugaga atĩrĩ:

“Jehova nĩ mwega;

wendo wake ũtũũraga nginya tene.”

Hĩndĩ ĩyo hekarũ ya Jehova ĩkĩiyũra itu, ¹⁴ nao athĩnjĩri-Ngai matingĩahotire kũruta wĩra wao nĩ ũndũ wa itu rĩu, nĩgũkorwo riiri wa Jehova nĩwaiyũrire hekarũ ĩyo ya Ngai.

6

¹ Ningĩ Solomoni akiuga atĩrĩ, “Jehova oigĩte atĩ arĩkaraga thĩinĩ wa itu rĩrĩa itumanu. ² No rĩrĩ, nĩngwakĩire hekarũ kĩĩrorerwa, handũ haku ha gũtũũra nginya tene.”

³ O hĩndĩ ĩyo, kũngano gĩothe gĩa Isiraeli kĩrũgamĩte hau, mũthamaki agĩkĩhũgũkĩra na agĩkĩrathima. ⁴ Ningĩ akiuga atĩrĩ:

“Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa ũhingĩtie na moko make ũrĩa erĩire baba Daudi na kanua gake mwene. Nĩgũkorwo oigĩte atĩrĩ, ⁵ ‘Kuuma mũthenya ũrĩa ndaarutire andũ akwa Misiri, ndĩrĩ ndathuura itũũra inene mũhĩrĩga-inĩ o na ũmwe wa

Isiraeli atĩ nĩguo njakĩrwo hekarũ itanĩtio na Rĩitwa rĩakwa kuo, o na kana ngaathuura mündũ o na ũrĩkũ atuĩke wa gũtongoria andũ akwa a Isiraeli. ⁶ No rĩrĩ, nĩthuurĩte Jerusalemu nĩguo Rĩitwa rĩakwa rĩikarage kuo, na nĩ thuurĩte Daudi athamakĩre andũ akwa a Isiraeli.’

⁷ “Baba Daudi nĩatuĩte na ngoro yake gwaka hekarũ itanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova, o we Ngai wa Isiraeli. ⁸ No Jehova eerire baba Daudi atĩrĩ, ‘Tondũ nĩwaatuĩte na ngoro yaku kũnjakĩra hekarũ itanĩtio na Rĩitwa rĩakwa-rĩ, nĩ wekire wega nĩ gwĩciiria ũguo ngoro-inĩ yaku. ⁹ No rĩrĩ, wee tiwe ũgwaka hekarũ ĩyo, no nĩ mūrũguo ũrĩa uumĩte mũthiimo waku na thakame-inĩ yaku, ũcio nĩwe ũkaanjakĩra hekarũ itanĩtio na Rĩitwa rĩakwa.’

¹⁰ “Jehova nĩatũũrĩtie kĩrĩkanĩro kĩrĩa eeranĩire. Nĩnjookete ithenya rĩa baba Daudi, na rĩu nĩnjikarĩire gĩtĩ gĩa ũthamaki gĩa Isiraeli, o ta ũrĩa Jehova eeranĩire, na nĩnjakĩte hekarũ ĩrĩa itanĩtio na Rĩitwa rĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli. ¹¹ Hau nĩho njigĩte ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa rĩigĩtwo kĩrĩkanĩro kĩrĩa Jehova aarĩkanĩire na andũ a Isiraeli.”

Ihooya rĩa Solomoni rĩa Kwamũra Hekarũ

¹² Ningĩ Solomoni akĩrũgama mbere ya kīgongona kĩa Jehova o hau mbere ya kĩũngano gĩothe gĩa Isiraeli, agĩtambũrũkia moko make. ¹³ Na rĩrĩ, Solomoni nĩathondekete rũtara rwa gĩcango rwa mĩkono ĩtano* kũraiha, na mĩkono ĩtano kwarama, na mĩkono ĩtatũ† kũraiha na igũrũ, na akĩrũiga gatagatĩ ka nja ĩyo. Akĩrũgama rũtara-inĩ igũrũ na agĩturia maru mbere ya kĩũngano kĩu gĩothe gĩa Isiraeli na akĩambararia moko make na igũrũ.

¹⁴ Nake akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, gũtirĩ Ngai ũngĩ ũhaana tawe, kũu igũrũ kana gũkũ thĩ, o Wee ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩaku kĩa wendo harĩ ndungata ciaku iria irũmagĩrĩra njĩra yaku na ngoro ciao ciothe. ¹⁵ Wee nĩũhingĩirie baba Daudi, ndungata yaku, kĩrĩkanĩro gĩaku; ũndũ ũrĩa weranĩire na kanua gaku nĩũhingĩtie na guoko gwaku, o ta ũrĩa kũhaana ũmũthĩ.

¹⁶ “Na rĩrĩ, Jehova, Ngai wa Isiraeli, hingĩria ndungata yaku baba, Daudi, ciĩranĩro iria wamwĩrĩre rĩrĩa woigire atĩrĩ, ‘Ndũkaaga mündũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene gĩa Isiraeli arĩ mbere yakwa, angĩkorwo ariũ aku nĩmarĩthiia na mĩthiire yagĩrĩre mbere yakwa kũringana na watho wakwa o ta ũrĩa wee ũtũire ũthiia.’ ¹⁷ Na rĩrĩ, Wee Jehova, Ngai wa Isiraeli, reke kiugo gĩaku kĩrĩa werĩire ndungata yaku Daudi kĩhinge.

¹⁸ “No kũhoteke Ngai agĩtũũranie na andũ gũkũ thĩ? Igũrũ, o na kũũrĩa igũrũ mũno-rĩ, wee ndũngĩiganĩra kuo. Hekarũ ĩno njakĩte-rĩ, ndĩkĩrĩ nini makĩria? ¹⁹ No o na kũrĩ ũguo-rĩ, thĩkĩrĩria ihooya rĩa ndungata yaku, ĩgĩthaithana ĩguĩrwo tha, Wee Jehova Ngai wakwa. Igua gũkaya na ihooya rĩrĩa ndungata yaku ĩrakũhooya ĩrĩ mbere yaku.

²⁰ Maitho maku maroikara marorete hekarũ ĩno mũthenya na ũtukũ, o handũ haha wee woigire atĩ nĩũgatũma Rĩitwa rĩaku rĩkoragwo ho. Ũroigua ihooya rĩrĩa ndungata yaku ĩrĩhooyaga ĩrorete handũ haha. ²¹ Igua gũthaithana kwa ndungata yaku na kwa andũ aku a Isiraeli rĩrĩa mekũhooya marorete handũ haha. Ũigwe ũrĩ kũu igũrũ, o kũu gĩikaro gĩaku; na watũigua-rĩ, ũgatũrekerera.

²² “Rĩrĩa mündũ angĩhĩtĩria mündũ wa itũũra rĩake na gũtuĩke no nginya ehĩte, nake oke ehĩtĩre hau mbere ya kīgongona gĩaku kĩa hekarũ-inĩ ĩno-rĩ, ²³ hĩndĩ ĩyo ũkaigua ũrĩ o kũu igũrũ, na ũtue itua. Tuithania ndungata ciaku ciira, ũtũme ũrĩa ũhĩtĩirie ũrĩa ũngĩ acookererwo nĩ mahĩtia make marĩa ekĩte. Nake ũrĩa ũtehĩtie ũmũtue ndehĩtie na ũndũ ũcio wonanie atĩ ti mwĩhia.

²⁴ “Rĩrĩa andũ aku a Isiraeli maahootwo nĩ thũ tondũ nĩmakũhĩtĩirie nao magũ-cookerere na moimbũre rĩitwa rĩaku, mahooe magĩgũthaithaga marĩ hekarũ-inĩ ĩno-rĩ, ²⁵ hĩndĩ ĩyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igũrũ na ũrekere andũ aku a Isiraeli mehia mao na ũmacookie bũrũri ũrĩa wamaheire hamwe na maithe mao.

* 6:13 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) † 6:13 nĩ ta mita ĩmwe na robo (1:25)

²⁶ “Rĩrĩa igũrũ rĩkaahingwo, na mbura yaage kuura tondũ wa ũrĩa andũ aku makũhĩtirie, mangĩkaahooya marorete handũ haha, na moimbũre rĩitwa rĩaku na magarũrũke matigane na mehia mao tondũ nĩũmanyamarĩtie-rĩ, ²⁷ hĩndĩ ĩyo ũkaa-maigua ũrĩ o kũu igũrũ na ũrekere ndungata ciaku, andũ aku a Isiraeli, mehia mao. Marute mĩtũũrĩre ũrĩa mwagĩrĩru, na ũmoirĩrie mbura bũrũri-inĩ ũcio waheire andũ aku ũtuĩke igai rĩao.

²⁸ “Kũngĩkaagĩa ng’aragu kana mũthiro bũrũri-inĩ, kana mĩgũnda ĩhĩe nĩ mbaa kana mbuu, kana gũũke ngigĩ kana ngũnga, kana thũ imarigiicĩrie itũũra-inĩ rĩmwe rĩao, na mwanangĩko o na ũrĩkũ kana mũrimũ ũngĩgooka-rĩ, ²⁹ na rĩrĩa mũndũ o na ũrĩkũ wa andũ aku a Isiraeli, angĩkaahooya kana athaithane, nĩ ũndũ wa mũndũ kũmenya mĩnyamaro ĩrĩa arĩ nayo, o na ruo, na atambũrũkie moko make amerekeirie hekarũ-inĩ ĩno, ³⁰ hĩndĩ ĩyo ũkaamaigua ũrĩ o kũu igũrũ gĩikaro-inĩ gĩaku, ũmarekere na ũtuĩre o mũndũ itua kũringana na ũrĩa wothe ekĩte, tondũ we nĩũĩ ngoro yake nĩgũkorwo nowe wiki ũũĩ ngoro cia andũ, ³¹ nĩgeetha matũũre magwĩtigĩrĩte, na mathiĩage na mĩthiĩre yaku rĩrĩa rĩothe marĩtũũraga bũrũri-inĩ ũyũ waheire maithe maitũ.

³² “Ha ũhoru wa mũndũ wa kũngĩ ũrĩa ũtarĩ wa andũ aku a Isiraeli no nĩ oimĩte bũrũri wa kũraya nĩ ũndũ wa ngumo ya rĩitwa rĩaku inene na ũhoru wa ciĩko cia guoko gwaku kũrĩ hinya gũtambũrũkĩtio, rĩrĩa agooka ahooe erekeire hekarũ ĩno, ³³ hĩndĩ ĩyo ũkaamũigua ũrĩ o kũu igũrũ gĩikaro-inĩ gĩaku, na mũndũ ũcio wa kũngĩ ũkaamũhingĩria o ũrĩa agakũhooya, nĩgeetha andũ othe a thĩ mamenye rĩitwa rĩaku na magwĩtigĩre, o ta ũrĩa andũ aku a Isiraeli magwĩtigĩrĩte, na mamenye atĩ nyũmba ĩno njakĩte, ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku.

³⁴ “Rĩrĩa andũ aku maathĩĩ mbaara-inĩ kũrũa na thũ ciao o kũrĩa ũngĩmatũma, nao makũhooe merekeire itũũra rĩrĩ inene ũthuurĩte na hekarũ ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku, ³⁵ hĩndĩ ĩyo ũkaigua mahooya mao na gũthaithana kwao ũrĩ kũu igũrũ, na ũmatirĩrĩre ũhoru-inĩ ũcio wao.

³⁶ “Rĩrĩa makwĩhĩria, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũtehagia, nawe ũmarakarĩre ũmaneane kũrĩ thũ, nacio imatahe ĩmatware bũrũri wa kũraya kana wa gũkuhĩ; ³⁷ nao mangĩcookera ngoro-inĩ ciao marĩ o kũu bũrũri-inĩ ũrĩa maatahĩirwo, na merire, na magũthaithe marĩ o kũu maatahĩirwo, na moige atĩrĩ, ‘Nĩtwĩhĩtie, na nĩtwĩkĩte mahĩtia na tũgeka maündũ ma waganu’; ³⁸ no mangĩgũcookerera na ngoro ciao ciothe na muoyo wao marĩ o bũrũri-inĩ ũrĩa maatahĩirwo, na mahooe merekeire bũrũri ũrĩa waheire maithe mao, na merekeire itũũra rĩrĩa inene rĩrĩa ũthuurĩte na merekeire hekarũ ĩno njakĩte ĩtanĩtio na Rĩitwa rĩaku; ³⁹ hĩndĩ ĩyo ũrĩ o kũu igũrũ gĩikaro-inĩ gĩaku, ũkaigua ihooya rĩao na mathaithana mao na ũmatirĩrĩre ũhoru-inĩ ũcio wao. Na ũkaarekera andũ aku, o acio makwĩhĩrie.

⁴⁰ “Na rĩrĩ, Ngai wakwa, ũrohingũra maitho maku, o namo matũ maku mathikĩrĩrie mahooya marĩa marĩhooyagĩrwo handũ haha.

⁴¹ “Rĩu gĩũkĩre, Wee Jehova Ngai, na ũũke handũ haku ha kũhurũka,
Wee na ithandũkũ rĩa ũhoti waku.

Athĩnjĩri-Ngai aku, Wee Jehova Ngai, marohumbwo ũhonokio,
nao atheru aku marokenera wega waku.

⁴² Wee Jehova Ngai, ndũgatiganĩrie ũrĩa waku mũitĩrĩrie maguta.
Ririkana wendo ũrĩa mũnene werĩire Daudi ndungata yaku.”

7

Kwamũrwo kwa Hekarũ

¹ Na rĩrĩ, Solomoni aarĩkia kũhooya-rĩ, mwaki ũkiuma igũrũ ũgĩcina iruta rĩa njino na magongona, naguo riiri wa Jehova ũkĩiyũra hekarũ. ² Nao athĩnjĩri-Ngai matingĩahotire gũtoonya hekarũ ya Jehova tondũ riiri wa Jehova nĩwaiyũrĩte kuo. ³ Na rĩrĩa andũ a Isiraeli othe moonire mwaki ũkiuma na igũrũ, na riiri wa Jehova ũrĩ igũrũ rĩa hekarũ,

2 Maündũ ma Matukũ ma Tene 7:45082 Maündũ ma Matukũ ma Tene 7:2

magĩturia maru hau haarĩtwo mahiga, maturumithĩtie mothiũ mao thĩ, makĩhooya Jehova na makĩmũcookeria ngaatho, makiugaga atĩrĩ,

“Jehova nĩ mwega;

wendo wake ũtũũraga nginya tene.”

⁴ Ningĩ mũthamaki na andũ othe makĩruta magongona marĩ mbere ya Jehova. ⁵ Nake Mũthamaki Solomoni akĩruta igongona rĩa ng’ombe 22,000 na rĩa ng’onde na mbũri 120,000. Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki na andũ othe makĩamũra hekarũ ya Ngai. ⁶ Athĩnjĩri-Ngai makĩhaarĩria kũruta wĩra wao, o nao Alawii makĩrũgama marĩ na indo cia Jehova cia ũini, iria Daudi aathondekete cia kũgoocaga Jehova nacio, nĩ iria aahũthagĩra agĩcookia ngaatho, akoigaga atĩrĩ, “Wendo wake ũtũũraga nginya tene.” Athĩnjĩri-Ngai makĩhuha tũrumbeta twao mang’ethanĩire na Alawii, nao andũ a Isiraeli othe nĩmarũgamĩte.

⁷ Nake Solomoni akĩamũra kũu gatagatĩ ka nja, hau mbere ya hekarũ ya Jehova, na hau nĩho aarutĩire magongona ma njino na maguta na magongona ma ũiguano, tondũ kĩgongona gĩa gĩcango kĩria aathondekete gĩtingĩahotire kũiganĩra maruta ma njino, na maruta ma mũtu, na ma maguta.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio Solomoni agĩkũngũira gĩathĩ kũu mũthenya mũgwanja, hamwe na andũ a Isiraeli othe, nakĩo kĩarĩ kũngano kĩnene mũno kĩa andũ moimĩte Lebo-Hamathu nginya o Karũũ-inĩ ka Misiri. ⁹ Mũthenya wa ĩnana makĩgĩa na kũngano nĩ ũndũ nĩmarĩkĩtie gũkũngũira Kwamũrwo gwa kĩgongona mũthenya mũgwanja, na magĩkũngũira gĩathĩ mũthenya ĩngĩ mũgwanja. ¹⁰ Mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtatũ wa mweri wa mũgwanja, Solomoni akĩira andũ mainũke, nao makĩinũka maiyũrĩtwo nĩ gĩkeno, na ngoro ciao igacanjamũka nĩ ũndũ wa maündũ mega marĩa Jehova eekĩire Daudi na Solomoni, na andũ ake a Isiraeli.

Jehova Kuumĩrĩra Solomoni

¹¹ Rĩria Solomoni aarĩkie gwaka hekarũ ya Jehova na nyũmba ya ũthamaki, na aarĩkia gwĩka ũria wotho eeciirĩtie gwĩka hekarũ-inĩ ya Jehova o na nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki-rĩ, ¹² Jehova akĩmuumĩrĩra ũtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ:

“Nĩnjiguĩte ihooya rĩaku, na nĩthuurĩte handũ haha hatuĩke hekarũ yakwa ya kũrutagĩrwo magongona.

¹³ “Rĩria ĩngĩhinga igũrũ nayo mbura yaage kuura, kana njathe ngigĩ cianange bũrũri kana ndũme mũthiro kũrĩ andũ akwa, ¹⁴ andũ acio akwa, o acio metanĩtio na rĩitwa rĩakwa, mangĩkenyĩhia na maahooe, na marongorie ũthiũ wakwa, na matigane na njĩra ciao cia waganu, hĩndĩ ĩyo nĩngamaigua ndĩ o igũrũ, na nĩngamarekera mehia mao na honie bũrũri wao. ¹⁵ Na rĩrĩ, maitho makwa nĩmekũhingũka, namo matũ makwa maigue mahooya marĩa mahooeirwo handũ haha. ¹⁶ Nĩthuurĩte na ngaamũra hekarũ ĩno nĩgeetha Rĩitwa rĩakwa rĩtũũre kuo nginya tene. Maitho makwa na ngoro yakwa igũtũũra kuo hĩndĩ ciothe.

¹⁷ “Na ha ũhoru waku, ũngĩthiiga na mũthiĩre ĩria yagĩrĩire o ta ũria thoguo Daudi aathiiaga, na wĩkage maündũ mothe marĩa ngwathĩte, na ũmenyagĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo na mawatho makwa-rĩ, ¹⁸ nĩngahaanda gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene, o ta ũria ndarĩkanĩire na thoguo Daudi rĩria ndamwĩrĩre atĩrĩ, ‘Wee ndũkaaga mũndũ wa gũthamakĩra Isiraeli.’

¹⁹ “No rĩrĩ, ũngĩkahutatĩra na ũtiganĩrie kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na maathani marĩa ngũheete, na ũthiĩ gũtungatĩra ngai ĩngĩ na gũcihooya-rĩ, ²⁰ hĩndĩ ĩyo nĩngamunya Isiraeli kuuma bũrũri wakwa, ũria ndĩmaheete, na ndiganĩrie hekarũ ĩno nyamũrĩte ĩtanio na Rĩitwa rĩakwa. Ngaamĩtua o kĩndũ gĩa kuunagwo thimo na gĩa gũthekererwo nĩ andũ othe. ²¹ O na gũtuĩka hekarũ ĩno nĩguo ĩrĩ nene, arĩa othe makaahĩtũkagĩra ho nĩmakamaka na moige atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩtũmĩte Jehova eke bũrũri ũyũ na hekarũ ĩno ũndũ ta ũyũ?’ ²² Andũ nĩmagacookia moige, atĩrĩ, ‘Nĩ tondũ nĩmatiganĩrie Jehova, o we Ngai wa maithe mao, ũria wamarutire bũrũri wa Misiri,

na makĩhĩmbĩria ngai ingĩ, magĩcihooya na magĩcitungatĩra, nĩkĩo amarehithĩirie mwanangĩko ũyũ wothe.’”

8

Maündũ Marĩa Mangĩ Solomoni Eekire

¹ Thuutha wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ, ihinda rĩrĩa Solomoni aahũthĩrire gwaka hekarũ ya Jehova o na nyũmba yake ya ũthamaki-rĩ, ² Solomoni nĩakire rĩngĩ matũũra marĩa aaheetwo nĩ Hiramũ, na akĩmahe andũ a Isiraeli matũũre thĩĩnĩ wamo. ³ Solomoni agĩcooka agĩthĩĩ Hamathu-Zoba na akĩrĩtaha. ⁴ Ningĩ agĩcooka agĩaka Tadimori kũu werũ-inĩ na matũũra manene mothe marĩa aakĩte kũu Hamathu ma kũigwo indo. ⁵ Nĩakire Bethi-Horoni ya Mwena wa Igũrũ, na Bethi-Horoni ya Mwena wa Mũhuro rĩngĩ,* marĩ matũũra manene mairige, marĩ na thingo, na ihingo, na mĩgĩĩko ya igeri, ⁶ o ũndũ ũmwe na Baalathu, na matũũra make mothe manene ma kũiga indo, na matũũra make mothe manene ma ngaari cia mbaara na mbarathi ciake, na agĩaka kĩrĩa gĩothe eerirĩirie kũu Jerusalemu, na Lebanoni, o na kũndũ guothe bũrũri-inĩ ũrĩa aathanaga.

⁷ Andũ othe arĩa maatigaire kuuma kũrĩ Ahiti, na Aamori, na Aperizi, na Ahivi, na Ajebusi (nao andũ acio matiarĩ Aisiraeli), ⁸ ũguo nĩ kuuga atĩ, njiaro ciao iria ciatigarĩte bũrũri-inĩ, iria andũ a Isiraeli mataaninĩte, acio nĩo maandĩkithirio nĩ Solomoni matuĩke ngombo ciake cia kũrutithio wĩra na hinya, na noguo gũtũire nginya ũmũthĩ. ⁹ No Solomoni ndaatũire andũ a Isiraeli ngombo cia wĩra wake; acio nĩo maarĩ andũ ake a kũrĩa mbaara, o na aathi a anene ake, na aathi a ngaari ciake cia ita, na atwari a ngaari icio. ¹⁰ O na ningĩ no-o maarĩ atongoria anene a Mũthamaki Solomoni, maarĩ anene 250 a kũrũgamĩrĩra andũ acio.

¹¹ Solomoni akĩruta mwarĩ wa Firaũni kuuma Itũũra Inene rĩa Daudi, akĩmũrehe nyũmba ya ũthamaki rĩa aamwakĩire, tondũ oigire atĩrĩ, “Mũtumia wakwa ndangĩtũũra nyũmba ya Mũthamaki Daudi, mũthamaki wa Isiraeli, nĩgũkorwo kũndũ kũrĩa ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova rĩtoonyete nĩ gũtheru.”

¹² Igũrũ rĩa kĩgongona kĩa Jehova kĩrĩa Solomoni aakĩte mbere ya gĩthaku, hau nĩho Solomoni arutĩire Jehova maruta ma njino, ¹³ O ta ũrĩa maabataranĩtie kũrutwo o mũthenya nĩ ũndũ wa maruta marĩa Musa aathanĩte ma Thabatũ, na ma Tũrũgamo twa Mweri, na ma ciathĩ ithatũ cia o mwaka, nĩcio Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mũĩkire Ndawa ya Kũĩmbia, na Gĩathĩ gĩa Ciumia, na Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. ¹⁴ Kũrũmanĩrĩra na wathani ũrĩa watũitwo nĩ ithe Daudi, nĩamũire ikundi cia athĩnjĩri-Ngai nĩ ũndũ wa mawĩra mao, o na Alawii nĩguo matongoragie hĩndĩ ya kũgooca na ningĩ mateithagĩrĩrie athĩnjĩri-Ngai kũringana na mabataro ma o mũthenya. Ningĩ nĩamũire ikundi cia arangĩri a ihingo marangagĩre ihingo mwanya mwanya, tondũ ũguo nĩguo Daudi, mũndũ wa Ngai, aathanĩte. ¹⁵ Nao matiatigire kũrũmĩrĩra watho ũrĩa mũthamaki aathĩte athĩnjĩri-Ngai kana Alawii ũndũ-inĩ o wothe hamwe na ũmenyereri wa igĩĩna.

¹⁶ Wĩra wa Solomoni wothe nĩwahingirio kuuma mũthenya ũrĩa mũthingi wa hekarũ ya Jehova wakirwo nginya ĩkĩrĩka. Nĩ ũndũ ũcio hekarũ ya Jehova ĩkĩrĩkio gwakwo.

¹⁷ Ningĩ Solomoni agĩthĩĩ Ezioni-Geberi na Elathu hũgũrũrũ-inĩ cia Edomu. ¹⁸ Nake Hiramũ akĩmũtũmĩra marikabu irũgamĩrĩrwo nĩ anene ake, andũ arĩa mooĩ ũhoro wa iria. Andũ acio, hamwe na andũ a Solomoni magĩtwarithia marikabu nginya Ofiri na magĩcooka makĩrehe taranda 450† cia thahabu, iria maatwarĩire Mũthamaki Solomoni.

9

Mũthamaki Mũndũ-wa-nja wa Sheba Gũceerera Solomoni

¹ Rĩrĩa mũthamaki-mũndũ-wa-nja wa Sheba aigũire ngumo ya Solomoni, agĩũka Jerusalemu kũmũgeria na ciũria nditũ. Agĩkinya arĩ na mũtongoro mũnene ma, wa ngamĩira ikuuĩte mahuti marĩa manungi wega, na thahabu nyingĩ mũno, na tũhiga

* 8:5 Bethi-Horoni ya Rũgongo na Bethi-Horoni ya Mũhuro maarĩ matũũra meerĩ, na maarĩ njĩra-inĩ ya gũthĩĩ Jerusalemu. † 8:18 nĩ ta tani 17

twa goro, agĩthĩ harĩ Solomoni, akĩaria nake maündũ mothe marĩa maarĩ meciiria-inĩ make. ² Nake Solomoni agĩcookia ciũria ciake ciothe; gũtirĩ ũndũ o na ũmwe aaremirwo nĩkũmũtaarĩria. ³ Rĩria mũthamaki-mündũ-wa-nja ũcio wa Sheba onire ũũgĩ wa Solomoni, o na nyũmba ya ũthamaki ĩria aakĩte, ⁴ na irio iria ciarĩ metha-inĩ yake, na ũria anene ake maikaraga metha-inĩ, na ũria ndungata iria ciatungataga ciehumĩte, na ũria akuui ikombe mehumbĩte nguo ndaaya, na maruta ma njino marĩa aarutagĩra hekarũ-inĩ ya Jehova, agĩkĩgega mũno.

⁵ Akĩria mũthamaki atĩrĩ, “Ũhoro ũria ndaiguire ndĩ o bũrũri-inĩ wakwa ũkonĩ maündũ marĩa wĩkĩte o na ũũgĩ waku nĩ ma ma. ⁶ No ndietĩkie ũria moigaga nginya rĩria ndĩrokire na ndĩreyonera na maitho makwa nĩ mwene. Ti-itherũ, ũria ndeerirwo o na ti nuthu ya ũnene wa ũũgĩ waku; nĩũkĩrĩte mũno makĩria ũhoro ũria ndaiguĩte. ⁷ Kaĩ gũkena nĩ andũ aku-ĩ! Ningĩ gũkena nĩ anene aku arĩa marũgamaga mbere yaku hĩndĩ ciothe makaiguaga ũũgĩ waku! ⁸ Jehova Ngai waku arogoocwo, ũria ũkenetio nĩwe, na agagũikarĩria gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene ũrĩ mũthamaki wa gũthamaka nĩ ũndũ wa Jehova Ngai waku. Tondũ wa ũria Ngai waku endete Isiraeli, na akeerirĩria kũmanyitĩrĩra nginya tene-rĩ, nĩagũtuĩte mũthamaki ũmathamakagĩre, nĩgeetha ũtũũrie kĩhooto na ũthingu.”

⁹ Ningĩ akĩhe mũthamaki taranda 120* cia thahabu, na mahuti marĩa manungi wega maingĩ mũno na tũhiga twa goro. Gũtiakoretwo mahuti manungi wega ta macio mũthamaki-mündũ-wa-nja ũcio wa Sheba aaheire Mũthamaki Solomoni.

¹⁰ (Nao andũ a Hiram na andũ a Solomoni nĩmarehire thahabu kuuma Ofiri; o na nĩmarehire mĩtĩ ya mĩthandari na tũhiga twa goro. ¹¹ Mũthamaki aahũthĩrĩre mĩthandari ĩyo gwaka ngathĩ cia hekarũ ya Jehova o na cia nyũmba ya ũthamaki, na gũthondekera aini inanda cia mũgeeto o na cia kĩnũbi cia kũhũũrwo. Gũtiarĩ indo ta icio cionetwo Juda mbere ĩyo.)

¹² Mũthamaki Solomoni nĩaheire mũthamaki-mündũ-wa-nja wa Sheba kĩria gĩothe eerirĩrie na kĩria eetirie; akĩmũhe indo makĩria ma iria we aamũreheire. Mũthamaki mündũ-wa-nja ũcio akiumagara hamwe na ndungata ciake, agĩcookia bũrũri wake mwene.

Riiri wa Solomoni

¹³ Ūritũ wa thahabu ĩria Solomoni aamũkagĩra o mwaka warĩ wa taranda 666,† ¹⁴ itataranĩrio na igooti rĩria rĩarehagwo nĩ athũgũri na onjorithia. Ningĩ athamaki othe a Arabia na abarũthi a bũrũri nĩmarehagĩra Solomoni thahabu na betha.

¹⁵ Mũthamaki Solomoni agĩthondeka ngo nene 200 cia thahabu hũũre; o ĩmwe yathondeketwo na ũritũ wa beka 600‡ cia thahabu. ¹⁶ Ningĩ agĩthondeka ngo 300 cia thahabu hũũre, o ĩmwe yathondeketwo na thahabu ya ũritũ wa beka 300.§ Mũthamaki agĩciiga Nyũmba ya Ūthamaki ĩria yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni.

¹⁷ Ningĩ mũthamaki agĩthondeka gĩtĩ kĩnene kĩa ũthamaki kĩgemetio mwena wa na thĩinĩ na mĩguongo, na mwena wa na nja gĩkagemio na thahabu therie. ¹⁸ Gĩtĩ kũ kĩa ũnene kiarĩ na ngathĩ ya makinya matandatũ, na gaturwa ga thahabu ga gũkinyithia magũrũ kanyitithanĩtio nakĩo. Mĩena-inĩ yeerĩ ya gĩtĩ kũ yarĩ na handũ ha kũigĩrĩra moko, na nĩ haarĩ na mĩhiano ya mĩrũũthi ĩrũgamĩte mĩena-inĩ yeerĩ ya moko macio. ¹⁹ Mĩhiano ikũmi na ĩrĩ ya mĩrũũthi yarũgamĩtio ngathĩ-inĩ ĩyo ya makinya matandatũ, narĩo o ikinya rĩa ngathĩ rĩarĩ na mũhiano wa mũrũũthi o mwena. Gũtiarĩ gĩtĩ kĩngĩ ta kũ gĩathondeketwo mbere ĩyo ũthamaki-inĩ ũngĩ o wothe. ²⁰ Indo ciothe iria Mũthamaki Solomoni aanyuagĩra ciarĩ cia thahabu, na indo ciothe cia nyũmba iria ciarĩ Nyũmba ya Ūthamaki ĩria yetagwo Mũtitũ wa Lebanoni ciarĩ cia thahabu therie. Gũtiarĩ kĩndũ gĩathondeketwo na betha, nĩgũkorwo betha yatuagwo kĩndũ gĩtarĩ bata mũno matukũ-inĩ macio ma Solomoni. ²¹ Mũthamaki aarĩ na marikabu nyingĩ cia wonjoria iria

* 9:9 nĩ ta tani inya na nuthu (4.5) † 9:13 nĩ ta tani 25 ‡ 9:15 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3.5) § 9:16 nĩ ta kilo ĩmwe na robo ithatũ (1:75)

ciarũgamagĩrĩrwo nĩ andũ a Hiramũ. Ciacockaga o riita rĩmwe thĩinĩ wa mĩaka ĩtatũ, ikuuĩte thahabu, na betha, na mĩguongo, na ngĩma, na nũgũ.

²² Mũthamaki Solomoni aarĩ na ũtonga na ũũgĩ mũingĩ gũkĩra athamaki arĩa angĩ othe a thĩ. ²³ Athamaki othe a thĩ nĩmacaragia ũrĩa mangĩona Solomoni nĩguo maigue ũũgĩ ũrĩa Ngai eekĩrite ngoro-inĩ yake. ²⁴ Andũ arĩa mookaga kũmuona mwaka o mwaka nĩmamũrehagĩra iheo, nacio nĩ indo cia betha na thahabu, na nguo ndaaya, na indo cia mbaara, na mahuti manungi wega, na mbarathi na nyũmbũ.

²⁵ Solomoni aarĩ na nyũmba 4,000 cia mbarathi na ngaari cia ita, na mbarathi 12,000 iria ciaigĩtwo matũũra-inĩ manene ma ngaari cia ita, na akaiga iria ingĩ hakuhĩ nake kũu Jerusalemu. ²⁶ Nake nĩathaga athamaki othe kuuma Rũũĩ rwa Farati nginya bũrũri wa Afilisti, o nginya mũhaka-inĩ wa bũrũri wa Misiri. ²⁷ Mũthamaki nĩatũmire betha cingĩhe Jerusalemu o ta mahiga, nayo mĩtarakwa yarĩ mũingĩ o ta mĩtĩ ya mĩkũyũ ĩrĩa ĩrĩ magũrũ-inĩ ma ĩrĩma. ²⁸ Mbarathi cia Solomoni ciarehetwo kuuma bũrũri wa Misiri, na kuuma mabũrũri marĩa mangĩ mothe.

Gĩkuũ gĩa Solomoni

²⁹ Maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Solomoni, kuuma o kĩambĩrĩria nginya kĩrĩkĩro-rĩ, githĩ matandikĩtwo maandĩko-inĩ ma Nathani ũrĩa mũnabii, na ũrathi-inĩ wa Ahija ũrĩa Mũshiloni, na cioneki-inĩ cia Ido ũrĩa wonaga maündũ makoniĩ Jeroboamu mũrũ wa Nebati? ³⁰ Solomoni aathamakĩre Isiraeli rĩothe arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna. ³¹ Agĩcooka akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo itũũra inene rĩa ithe Daudi. Nake mũriũ Rehoboamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

10

Andũ a Isiraeli Kũremera Rehoboamu

¹ Rehoboamu nĩathiire Shekemu, nĩgũkorwo andũ a Isiraeli othe nĩmathĩite kuo makamũtue mũthamaki. ² Rĩrĩa Jeroboamu mũrũ wa Nebati aaiguire ũhoro ũcio (tondũ aarĩ bũrũri wa Misiri, kũrĩa oorĩire eherere Mũthamaki Solomoni), akiuma kũu Misiri, akĩinũka. ³ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli magĩtũmanĩra Jeroboamu, nake Jeroboamu hamwe na Isiraeli rĩothe magĩthĩĩ kũrĩ Rehoboamu, makĩmwĩra atĩrĩ: ⁴ “Thoguo nĩatũigĩrĩire icooki iritũ, no rĩu tũhũthĩrie wĩra ũcio mũritũ na icooki rĩu iritũ rĩrĩa atũigĩrĩire na nĩtũrĩgũtungatagĩra.”

⁵ Rehoboamu akĩmacookeria atĩrĩ, “Thĩĩĩ mũgaacooka kũrĩ nĩĩ thuutha wa mĩthenya ĩtatũ.” Nĩ ũndũ ũcio andũ acio magĩthĩĩ.

⁶ Thuutha ũcio Mũthamaki Rehoboamu akĩhooya kĩrĩa kũrĩ athuuri arĩa maatungatagĩra ithe Solomoni rĩrĩa aarĩ muoyo. Akĩmooria atĩrĩ, “Mũngĩndaara atĩa nĩguo njookerie andũ acio ũhoro?”

⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũngĩtuĩka mũtaana kũrĩ andũ acio, na ũmakenie, na ũmacookerie na njĩra njagĩrĩru-rĩ, megũtũũra maarĩ ndungata ciaku hĩndĩ ciothe.”

⁸ No Rehoboamu akĩregana na ũtaaro ũrĩa athuuri maamũheire, na akĩhooya kĩrĩa kuuma kũrĩ aanake a riika rĩake arĩa maamũtungatagĩra. ⁹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ mũngĩndaara atĩa? Andũ acio maranjĩra ũũ, ‘Tũhũthĩrie icooki rĩrĩa thoguo aatũigĩrĩire.’ Tũngĩmacookeria atĩa?”

¹⁰ Aanake acio a riika rĩake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Cookeria andũ acio makwĩrĩte atĩrĩ, ‘Thoguo nĩatũigagĩrĩa icooki iritũ, no wee tũhũthĩrie icooki rĩu,’ ũmeere atĩrĩ, ‘Kaara gakwa ka mũira nĩ gatungu gũkĩra njohero ya baba. ¹¹ Baba aamũigĩrĩire icooki iritũ, no nĩ nĩngũrĩritũhia makĩria. Baba aamũhũũraga na iboko, no nĩ ndĩrĩmũhũũraga na tũng’aurũ.’”

¹² Thuutha wa mĩthenya ĩtatũ Jeroboamu na andũ a Isiraeli othe magĩcooka kũrĩ Rehoboamu, o ta ũrĩa mũthamaki oigĩte, “Nĩmũgacooka kũrĩ nĩĩ thuutha wa mĩthenya ĩtatũ.” ¹³ Nake mũthamaki akĩmacookeria ehĩte mũno. Akĩregana na ũtaaro ũrĩa aaheetwo nĩ athuuri, ¹⁴ akĩrũmĩrĩra ũtaaro wa aanake, akiuga atĩrĩ, “Baba nĩamũritũhĩrie icooki, no nĩ nĩngũrĩritũhia makĩria. Baba aamũhũũraga na iboko, no

nĩ ndĩrĩmũhũũraga na tũng'aurũ.” ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki ndaigana gũthikĩrĩria andũ acio, tondũ maündũ macio meekĩkire moimĩte kũrĩ Ngai, nĩguo kiugo kĩhingio kĩrĩa Jehova eerire Jeroboamu mũrũ wa Nebati na kanua ka Ahija ũrĩa Mũshiloni.

¹⁶ Rĩrĩa andũ a Isiraeli othe moonire atĩ mũthamaki ũcio nĩarega kũmathikĩrĩria, magĩcookeria mũthamaki atĩrĩ:

“Tũrĩ na igai rĩrĩkũ harĩ Daudi,

na nĩ gĩcunjĩ kĩrĩkũ tũrĩ nakĩo harĩ mũrũ wa Jesii?

Cooka hema-inĩ ciaku, wee Isiraeli!

Wee Daudi-rĩ, menyerera nyũmba yaku wee mwene!”

Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli othe makĩinũka. ¹⁷ No andũ a Isiraeli arĩa maatũũraga matũũra-inĩ ma Juda-rĩ, Rehoboamu agĩthĩ na mbere kũmathamakĩra.

¹⁸ Mũthamaki Rehoboamu agĩtũma Adoniramu ũrĩa warĩ mũrũgamĩrĩri wa andũ arĩa maarutithagio wĩra na hinya; no andũ a Isiraeli makĩmũhũũra na mahiga nyuguto, agĩkua. No rĩrĩ, Mũthamaki Rehoboamu nĩetharire, akĩhaica ngaari yake ya ita, akĩũrĩra Jerusalemu. ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Isiraeli makoretwo maremeire nyũmba ya Daudi nginya ũmũthĩ.

11

¹ Rĩrĩa Rehoboamu aakinyire Jerusalemu, akĩũngania andũ a kuuma nyũmba ya Juda na Benjamini, andũ a kũrũa mbaara 180,000, nĩgeetha makarũe na Isiraeli, nĩguo macookerie Rehoboamu ũthamaki.

² No rĩrĩ, kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Shemaia mũndũ wa Ngai, akĩrwo atĩrĩ, ³ “Thĩĩ wĩre Rehoboamu mũrũ wa Solomoni mũthamaki wa Juda, na wĩre andũ a Isiraeli othe kũu Juda na Benjamini atĩrĩ, ⁴ ‘Jehova ekuuga ũũ: Tigai kwambata mũkahũũrane na ariũ a ithe wanyu. O mũndũ wothe wanyu nĩacooke mũciĩ, nĩgũkorwo nĩ nĩ njĩkĩte ũndũ ũyũ.’” Nĩ ũndũ ũcio magĩathĩkĩra ciugo cia Jehova na magĩtiganĩria ũhoru wa gũthĩ kũhithũkĩra Jeroboamu.

Rehoboamu Kũirigĩra Juda

⁵ Rehoboamu agĩtũũra Jerusalemu na agĩaka matũũra ma ũgitĩri kũu Juda, namo nĩ maya: ⁶ Bethlehemu, na Etamu, na Tekoa, ⁷ na Bethi-Zuru, na Soko, na Adulamu, ⁸ na Gathu, na Maresha, na Zifu, ⁹ na Adoraimu, na Lakishi, na Azeka, ¹⁰ na Zora, na Aijaloni, na Hebironi. Maya maarĩ matũũra manene mairigĩrwo na thingo cia hinya kũu Juda na Benjamini. ¹¹ Agĩkĩra ũgitĩri wamo hinya na akĩga anene a mbũtũ cia mbaara kuo, o hamwe na mĩthiithũ ya irio, na maguta ma mĩtamaĩyũ, na ndibei. ¹² Nĩagire ngo na matimũ matũũra-inĩ macio manene, na agĩtũma magĩe hinya mũno. Nĩ ũndũ ũcio Juda na Benjamini gũgĩtuĩka gwake.

¹³ Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii kuuma ng'ongo ciao ciothe kũu Isiraeli guothe maarĩ mwena wake. ¹⁴ Nĩgũkorwo Alawii nĩmatiganĩrie ũrĩthio wao na indo ciothe, magĩũka Juda na Jerusalemu, nĩgũkorwo Jeroboamu na ariũ ake nĩmamagiririe kũruta wĩra ta athĩnjĩri-Ngai a Jehova. ¹⁵ Nake agĩthuura athĩnjĩri-ngai ake mwene nĩ ũndũ wa kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na nĩ ũndũ wa kũrutĩra magongona mĩhianano ya mbũri na ya njaũ rĩra aathondekete. ¹⁶ Andũ othe a kuuma kũrĩ o mũhĩrĩga wa Isiraeli arĩa maahaarĩrie ngoro ciao kũmaatha Jehova, Ngai wa Isiraeli, magĩkĩrũmĩrĩra Alawii nginya Jerusalemu makarutĩre Jehova Ngai wa maithe mao magongona. ¹⁷ Makĩongerera ũthamaki wa Juda hinya na makĩnyiitĩrĩra Rehoboamu mũrũ wa Solomoni handũ ha mĩaka itatũ, na ihinda rĩu nĩmathiiga na mĩthiire ya Daudi na ya Solomoni.

Nyũmba ya Rehoboamu

¹⁸ Nake Rehoboamu nĩahikirie Mahalathu, ũrĩa warĩ mwarĩ wa mũriũ wa Daudi wetagwo Jerimothu na wa Abihaili mwarĩ wa mũrũ wa Jesii wetagwo Eliabu. ¹⁹ Nake akĩmũciarĩra aanake aya: Jeushu, na Shemaria, na Zahamu. ²⁰ Ningĩ akĩhikia Maaka mwarĩ wa Abisalomu, ũrĩa wamũciarĩre Abija, na Atai, na Ziza na Shelomithu.

²¹ Rehoboamu nĩendire Maaka mwarĩ wa Abisalomu gũkĩra atumia arĩa angĩ othe na

gũkĩra thuriya ciake ciothe. Atumia ake othe maarĩ 18 na thuriya 60, ciana cia aanake 28, na cia airĩtu 60.

²² Rehoboamu nĩathuurire Abija mũrũ wa Maaka atuĩke mũriũ mũnene wa ariũ a ithe acio angĩ nĩgeetha akaamũtua mũthamaki. ²³ Nĩatũmĩrire ũũgĩ, akĩhurunjĩra ariũ ake amwe ng'ongo-inĩ ciothe cia Juda na Benjamini, na akĩmahurunjĩra matũũra-inĩ mothe manene marĩa maarĩ mairigĩre. Nĩamaheire mĩthiithũ mĩiganu, na akĩmacarĩria o mündũ atumia aingĩ.

12

Shishaka Gũtharĩkĩra Jerusalemu

¹ Thuutha wa Rehoboamu kwĩhaanda ta mũthamaki na gũkorwo agĩte na hinya, we hamwe na Isiraeli yothe nĩmatiganĩirie watho wa Jehova. ² Tondũ wa gũkorwo matarĩ ehokeku harĩ Jehova, Shishaka mũthamaki wa Misiri nĩatharĩkĩre Jerusalemu mwaka wa gatano wa Mũthamaki Rehoboamu. ³ Aarĩ na ngaari cia mbaara 1,200 na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi 60,000, na thigari itangĩtarĩka cia kuuma Alubi, na Asukii, na Akushi arĩa mookĩte nake kuuma Misiri, ⁴ agĩtaha matũũra manene marĩa maarĩ mairigĩre ma Juda na agĩthĩ nginya Jerusalemu.

⁵ Nake mũnabii Shemaia agĩũka kũrĩ Rehoboamu o na kũrĩ atongoria a Juda arĩa moonganĩte kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Shishaka, akĩmeera atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Nĩmũndiganĩirie; na nĩ ũndũ ũcio, o na nĩ ngũmũtiganĩria moko-inĩ ma Shishaka.’”

⁶ Atongoria a Isiraeli hamwe na mũthamaki makĩnyiihia, makiuga atĩrĩ, “Jehova nĩ wa kĩhooto.”

⁷ Rĩrĩa Jehova onire atĩ nĩmenyihĩtie-rĩ, ndũmĩrĩri ĩno ya Jehova ĩgĩkinyĩra Shemaia akĩrwo atĩrĩ: “Kuona atĩ nĩmenyihĩtie-rĩ, ndikũmananga no nĩngũmahonokia o narua. Mang'ũrĩ makwa matigũitĩrĩrio Jerusalemu na kũhũthĩra guoko gwa Shishaka. ⁸ No rĩrĩ, megũtuũka ndungata ciake, nĩgeetha mamenye ũtiganu wa kũndungatĩra na gũtungatĩra athamaki a mabũrũri ma kũngĩ.”

⁹ Rĩrĩa Shishaka mũthamaki wa Misiri aatharĩkĩre Jerusalemu-rĩ, agĩkuua igĩina cia hekarũ ya Jehova na igĩina cia nyũmba ya ũthamaki. Aakuire indo ciothe, o hamwe na ngo cia thahabu iria Solomoni aathondekithĩtie. ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Mũthamaki Rehoboamu agĩthondeka ngo cia gĩcango handũ ha icio cia mbere, agĩcinengera anene a arangĩri arĩa maaikaraga itoonero-inĩ rĩa nyũmba ya ũthamaki. ¹¹ Rĩrĩa rĩothe mũthamaki aathiiaga hekarũ ya Jehova-rĩ, arangĩri acio maathiiaga hamwe nake makuuĩte ngo icio, na thuutha wa ũguo magacicookia nyũmba-inĩ ya arangĩri.

¹² Tondũ Rehoboamu nĩenyiihirie, Jehova nĩamwehereirie marakara make, na ndaigana kũmũniina o biũ. Ti-itherũ nĩ kwarĩ na maündũ mamwe mega kũu Juda.

¹³ Mũthamaki Rehoboamu nĩhaandire wega kũu Jerusalemu na agĩthĩ o na mbere arĩ mũthamaki. Aarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩna na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na mũgwanja itũũra-inĩ inene rĩrĩa Jehova aathuurĩte kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli nĩgeetha Rĩtwa rĩake rĩtũũre kuo. Nyina etagwo Naama, na aarĩ Mũamoni. ¹⁴ Nĩekire maündũ mooru tondũ ndaatuĩte na ngoro yake kũrongooria Jehova.

¹⁵ Na ha ũhoru wa maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Rehoboamu kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia-rĩ, githĩ matandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma Shemaia ũrĩa mũnabii, na ma Ido ũrĩa muoni-maündũ marĩa maarĩtie ũhoru wa njiarwa? Gwatũũraga mbaara gatagatĩ ka Rehoboamu na Jeroboamu. ¹⁶ Rehoboamu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo o kũu Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Abija agĩtuũka mũthamaki ithenya rĩake.

13

Abija Mũthamaki wa Juda

¹ Mwaka wa ikũmi na ĩnana wa ũthamaki wa Jeroboamu nĩguo Abija aatuĩkire mũthamaki wa Juda, ² na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ĩtatũ. Nyina eetagwo Maaka mwarĩ wa Urieli wa Gibeaa.

Nĩ kwarĩ mbaara gatagatĩ ka Abija na Jeroboamu. ³ Abija aathiire mbaara-inĩ arĩ na mbũtũ ya thigari irĩ ũhoti 400,000, nake Jeroboamu akĩara mbũtũ yake ya thigari irĩ ũhoti 800,000.

⁴ Abija akĩrũgama igũrũ rĩa Kĩrĩma kĩa Zemaraimu, bũrũri-inĩ ũrĩa wa irĩma wa Efiraimu, akiuga atĩrĩ, “Jeroboamu na Isiraeli inyuothe, ta thikĩrĩrai! ⁵ Kaĩ mũtooĩ atĩ Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩaheanĩte ũthamaki wa Isiraeli moko-inĩ ma Daudi na njiaro ciake nginya tene na ũndũ wa kĩrĩkanĩro gĩa cumbĩ? ⁶ No rĩrĩ, Jeroboamu mũrũ wa Nebati, ũmwe wa anene a Solomoni mũrũ wa Daudi, nĩaremeire mwathi wake. ⁷ Imũndũ imwe cia tũhũ nĩcionganire hamwe nake, na makĩregana na Rehoboamu mũrũ wa Solomoni rĩrĩa aarĩ mwĩthĩ na ataahotaga gũtua itua, na ndaarĩ na hinya wa kũmeetiiria.

⁸ “Na rĩrĩ, mwĩciĩrĩtie ũrĩa mũkũregana na ũthamaki wa Jehova, ũrĩa ũrĩ moko-inĩ ma njiaro cia Daudi. Ti-itherũ mũrĩ mbũtũ nene ya ita, na mũrĩ na njaũ cia thahabu iria ciathondekirwo nĩ Jeroboamu ituĩke ngai cianyu. ⁹ No githĩ mũtiaingatiire athĩnjĩri-Ngai a Jehova, arĩa maarĩ ariũ a Harũni, na Alawii, na mũgĩthuurĩra athĩnjĩri-ngai anyu kũmbe o ta ũrĩa andũ a mabũrũri marĩa mangĩ mekaga? ũrĩa wothe ũũkaga kwĩyamũra na gategwa na ndũrũme mũgwanja atuĩkaga mũthĩnjĩri-ngai wa indo itarĩ ngai.

¹⁰ “No ithuĩ-rĩ, Jehova nĩwe Ngai witũ, na tũtimũtiganĩirie. Athĩnjĩri-Ngai arĩa matungataga Jehova nĩ ariũ a Harũni, na mateithagĩrĩrio nĩ Alawii. ¹¹ O rũciĩnĩ na hwaĩ-inĩ nĩmarutagĩra Jehova maruta ma njino na ũbumba ũrĩa ũnungaga wega. Nĩmaigagĩrĩa mĩgate metha-inĩ ĩrĩa theru, na makagwatia matawa marĩa maigĩrĩrwo mũtĩ-inĩ wa thahabu wamo o hwaĩ-inĩ. Ithuĩ nĩtũrũmĩtie maũndũ marĩa Jehova Ngai witũ endaga. No inyuĩ nĩmũmũtiganĩirie. ¹² Ngai arĩ hamwe na ithuĩ; we nĩwe mũtongoria witũ. Athĩnjĩri-Ngai ake na tũrumbeta twao nĩo marĩgambia mũgambo wa mbaara ya kũmũũkĩrĩa inyuĩ. Andũ a Isiraeli, tigai kũrũa na Jehova, Ngai wa maithe manyu, nĩgũkorwo mũtingĩhootana.”

¹³ No rĩrĩ, Jeroboamu nĩatũmĩte ikundi cia thigari thuutha wao, nĩgeetha amatharĩkĩre arĩ na mbere ya Juda nao arĩa maamoheirie marĩ thuutha wao. ¹⁴ Juda nĩmehũgũrire na makĩona atĩ nĩmatharĩkĩrwo kuuma na mbere na kuuma na thuutha. Hĩndĩ ĩyo magĩkaĩra Jehova. Nao athĩnjĩri-Ngai makĩhuha tũrumbeta twao, ¹⁵ nao andũ a Juda makiugĩrĩra na mũgambo wa mbaara. Hĩndĩ ĩyo maanagĩrĩa na mũgambo wa mbaara, Ngai akĩharagania Jeroboamu na Isiraeli rĩothe mbere ya Abija na andũ a Juda. ¹⁶ Andũ a Isiraeli makĩũrĩa andũ a Juda, nake Ngai akĩmaneana moko-inĩ mao. ¹⁷ Abija na andũ ake makĩmahũra mbaara nene, nginya andũ a Isiraeli 500,000 arĩa maarĩ ũhoti makĩũragwo. ¹⁸ Andũ a Isiraeli magĩtoorio mbaara-inĩ ĩyo; nao andũ a Juda magĩtuĩka atooria tondũ nĩmehokire Jehova, Ngai wa maithe mao.

¹⁹ Nake Abija akĩingatithia Jeroboamu na akĩmũtaha matũũra ma Betheli, na Jeshana, na Efuroni hamwe na tũtũũra tũrĩa twamathiũrũrũkĩirie. ²⁰ Jeroboamu ndaigana gũcoka kũgĩa na hinya rĩngĩ matukũ-inĩ ma Abija. Nake Jehova agĩkĩmũgũtha igũtha agĩkua.

²¹ No Abija agĩkĩrĩrĩa kũgĩa na hinya. Akĩhikia atumia 14, na akĩgĩa na aanake 22 na airĩtu 16.

²² Maũndũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Abija, marĩa eekire na ũrĩa oigire-rĩ, nĩmandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa ũtaũranĩri rĩa mũnabii Ido.

14

¹ Nake Abija akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo kũu Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Asa agĩtuĩka mũthamaki itherya rĩake, na matukũ-inĩ make bũrũri ũgĩkara na thayũ mĩaka ikũmi.

Asa Mũthamaki wa Juda

² Nake Asa agĩika maündũ mega, na marĩa maagĩĩre maitho-inĩ ma Jehova Ngai wake. ³ Akieheria magongona ma ngai cia mabũrũri ma kũngĩ, na kũndũ kũria gũtũũgĩru, na agĩthethera mahiga marĩa maamũre, na agĩtemenga itugĩ cia Ashera. ⁴ Nake agĩatha andũ a Juda marongorie Jehova, Ngai wa maithe mao, na maathĩkĩre mawatho na maathani make. ⁵ Ningĩ akieheria mahooero ma kũndũ kũria gũtũũgĩru, na igongona cia ũbumba matũũra-inĩ mothe ma Juda, naguo ũthamaki ũcio aathaga wa Juda ũgĩikara na thayũ. ⁶ Nĩakire matũũra manene mairigĩre na thingo cia hinya ma Juda, nĩgũkorwo bũrũri warĩ na thayũ. Gũtirĩ mũndũ warĩ na mbaara nake mĩaka ĩyo, nĩgũkorwo Jehova nĩamũheete ũhurũko.

⁷ Nake akĩira andũ a Juda atĩrĩ, “Nĩtwakei matũũra maya na twake thingo cia kũmathiũrũrũkĩria irĩ na mĩthiringo mĩraihi na igũrũ, na ihingo na mĩgĩiko ya igera. Bũrũri ũyũ no witũ, tondũ nĩtũrongoretie Jehova Ngai witũ; twamũrongoririe nake agĩtũhe ũhurũko na mĩena yothe.” Nĩ ũndũ ũcio magĩaka na makĩgaacĩra.

⁸ Asa aarĩ na mbũtũ ya thigari 300,000 iria cioimĩte Juda irĩ na ngo nene na matimũ, na ingĩ 280,000 iria cioimĩte Benjamini ikuuĩte ngo nini na mota. Ici ciothe ciarĩ thigari nyũmĩrĩru cia kũrũa mbaara.

⁹ Zera ũria Mũkushi agĩũka kũmũũkĩrĩra arĩ na mbũtũ nene ya thigari na ngaari cia ita 300, nake agĩũka agĩkinya Maresha. ¹⁰ Nake Asa akiumagara agĩthiĩ kũmũtũnga, nao makĩarania mbaara yao kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Zefathu gũkuhĩ na Maresha.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo Asa agĩkaĩra Jehova Ngai wake, akiuga atĩrĩ: “Jehova, gũtirĩ ũngĩ ũhaana tawe wa gũteithũra arĩa matarĩ hinya kuuma kũrĩ arĩa maarĩ hinya. Tũteithie, Wee Jehova Ngai witũ, nĩgũkorwo nĩwe twĩhokete, na nĩ thĩnĩ wa Rĩitwa rĩaku tuoka gũũkĩrĩra mbũtũ ĩno nene ũũ. Wee Jehova-rĩ, nĩwe Ngai witũ, ndũkareke mũndũ akũhoote.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩũraga Akushi o hau mbere ya Asa na mbere ya andũ a Juda. Nao Akushi makĩũra, ¹³ nake Asa na mbũtũ yake makĩmaingatithia, makĩmakinyia o nginya Gerari. Akushi aingĩ mũno makĩũragwo ũũ atĩ gũtirĩ watigirwo muoyo, makĩniĩrwo o hau mbere ya Jehova o na mbere ya mbũtũ ciake. Andũ a Juda makĩinũkia indo nyingĩ iria maatahire. ¹⁴ Makĩananga tũtũũra tuothe tũria twathiũrũrũkĩrie Gerari, nĩgũkorwo guoya wa Jehova nĩwanyitĩte andũ arĩa matũũraga kuo. Nao magĩtaha indo cia tũtũũra tũu tuothe nĩgũkorwo twarĩ na indo nyingĩ mũno cia gũtahwo. ¹⁵ O na ningĩ magĩtharĩkĩra kambĩ cia arĩithi na magĩtaha ndũũru cia ng’ondũ, na cia mbũri, na cia ngamĩra. Nao magĩcooka Jerusalemu.

15

Asa Kwagĩria Maündũ

¹ Na rĩrĩ, Roho wa Ngai nĩwaikũrũkĩire Azaria mũrũ wa Odedi. ² Nake akiumagara agatũnge Asa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta thĩkĩrĩria, we Asa na andũ a Juda na andũ a Benjamini othe. Jehova arĩ hamwe na inyuĩ rĩria rĩothe mũrĩ hamwe nake. Mũngĩmũrongooria nĩmũrĩmuonaga, no mũngĩmũtiganĩria, o nake nĩakamũtiganĩria. ³ Na rĩrĩ, kwa ihinda iraaya Isiraeli matiarĩ na Ngai ũria wa ma, na matiarĩ na mũthĩnjĩri-Ngai wa kũmaruta na matiarĩ na watho wa kũrũmĩrĩrwo. ⁴ No rĩrĩ, hĩndĩ ya mathĩina mao nĩmacookereire Jehova, Ngai wa Isiraeli, makĩmũrongooria na makĩmuona. ⁵ Matukũ-inĩ macio ũhoru wa kuumagara warĩ na ũgwati nĩgũkorwo atũũri othe a mabũrũri macio maarĩ thĩina-inĩ mũnene. ⁶ O rũrĩrĩ rwahehenjagwo nĩ rũrĩrĩ rũria rũngĩ, na itũũra inene rĩkahehenjwo nĩ rĩria rĩngĩ tondũ Ngai nĩamathĩinagia na thĩina wa mĩthemba yothe. ⁷ No ha ũhoru wanyu-rĩ, gĩai na hinya na mũtigatiganĩrie ũhoru ũcio, nĩgũkorwo nĩ mũkaarĩhwo wĩra ũria mũrutaga.”

⁸ Rĩria Asa aiguiro ciugo icio na akĩgua ũrathi wa Azaria mũrũ wa Odedi ũria mũnabii-rĩ, akĩyũmĩrĩria. Akieheria mĩhianano ĩria mĩmeneku kuuma bũrũri wothe wa Juda na Benjamini, o na kuuma matũũra-inĩ marĩa aatahĩte kũu irĩma-inĩ cia Efiraimu. Agĩcookereria kigongona kĩa Jehova kĩria kĩarĩ mbere ya gĩthaku kĩa hekarũ ya Jehova.

⁹ Ningĩ akĩũngania andũ othe a Juda na a Benjamini, hamwe na andũ a kuuma Efiraimu, na Manase, na Simeoni ariã maatũũranagia nao, nĩgũkorwo aingĩ ao nĩmookĩte kũrĩ Asa moimĩte Isiraeli rĩrĩa moonire atĩ Jehova Ngai wake aarĩ hamwe nake.

¹⁰ Makĩũngana kũu Jerusalemu mweri wa itatũ wa mwaka wa ikũmi na itano wa ũthamaki wa Asa. ¹¹ Hĩndĩ iyo makĩrutĩra Jehova igongona rĩa ng'ombe 700, na ng'ondũ na mbũri 7,000 cia iria maatahĩte magacooka nacio. ¹² Makĩgĩa kĩrĩkanĩro gĩa kũrongooragia Jehova, Ngai wa maithe mao, na ngoro ciao ciothe na mĩoyo yao yothe. ¹³ Andũ ariã othe mangĩagire kũrongooria Jehova, Ngai wa Isiraeli-rĩ, makĩũragwo arĩ mũndũ mũnini kana arĩ mũnene, arĩ mũndũ mũrũme kana arĩ mũndũ-wa-nja. ¹⁴ Makĩhĩta mwĩhitwa he Jehova na mũgambo mũnene, o na makĩanagĩrĩra na makĩhuhaga tũrumbeta na macoro. ¹⁵ Andũ a Juda othe magĩkena nĩ ũndũ wa mwĩhitwa tondũ mawĩhitire na ngoro ciao ciothe. Makĩrongooria Ngai na kĩyo, na makĩmuona. Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩmahe ũhurũko mĩena yothe.

¹⁶ Mũthamaki Asa agĩcooka akĩruta cũwe Maaka kuuma gĩtĩ-inĩ gĩa ke kĩa mũthamaki-mũndũ-wa-nja, nĩ ũndũ nĩathondekithĩtie gĩtugĩ kĩa mũhianano ũrĩ magigi wa Ashera. Asa agĩtemenga gĩtugĩ kũu, agĩkiunanga na agĩgĩcinĩra Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi. ¹⁷ O na gĩtuĩka ndeheririe kũndũ kũria gĩtũũgĩru kuuma Isiraeli-rĩ, ngoro ya Asa nĩamĩneanĩte biũ kũrĩ Jehova mĩtũũrĩre-inĩ wake wotho. ¹⁸ Nĩarehire hekarũ-inĩ ya Ngai betha na thahabu, na indo ciothe iria we na ithe maamũrĩte.

¹⁹ Gĩtiacookire kũgĩa mbaara rĩngĩ, o nginya mwaka wa mĩrongo itatũ na itano wa wathani wa Asa.

16

Mĩaka ya Mũthia ya Asa

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa mĩrongo itatũ na itandatũ wa wathani wa Asa, Baasha mũthamaki wa Isiraeli nĩambatire akarũe na Juda, na akĩirigĩra Rama na rũthingo rwa hinya nĩguo arigĩrĩrie gĩtikagĩe mũndũ ũkuuma kana atoonye bũrũri wa Asa mũthamaki wa Juda.

² Nake Asa akĩoya betha na thahabu kuuma igĩĩna-inĩ cia hekarũ ya Jehova o na kuuma nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki, na agĩcitũmĩra Beni-Hadadi mũthamaki wa Suriata ũrĩa wathamakaga Dameski. ³ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke hakorwo harĩ na kĩrĩko giitũ nawe o ta ũrĩa haarĩ kĩrĩko gatagatĩ ka baba na thoguo. Ta kĩone, nĩndagĩtũmĩra betha na thahabu. Rĩu tharia kĩrĩko kĩanyu na Baasha, mũthamaki wa Isiraeli nĩguo atigane na nĩ.”

⁴ Beni-Hadadi agĩtĩkĩra ũhoru wa Mũthamaki Asa, agĩtũma anene a ikundi cia thigari ciake makahũũre matũũra ma Isiraeli. Nao magĩtooria Ijoni, na Dani, na Abeli-Maimu, na matũũra manene mothe marĩa maarĩ makũmbĩ ma kũu Nafitali. ⁵ Hĩndĩ iĩa Baasha aigũire ũhoru ũcio, agĩtiga gwaka Rama na agĩtiganĩria wĩra wake. ⁶ Ningĩ Mũthamaki Asa akĩrehe andũ othe a Juda, nao magĩkuua mahiga na mbaũ kuuma Rama iria Baasha aatũmagĩra gwaka. Indo icio nĩcio Asa aatũmĩrĩre gwaka Geba na Mizipa.

⁷ Hĩndĩ iyo Hanani ũrĩa muoni-maündũ agĩũka kũrĩ Asa mũthamaki wa Juda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tondũ nĩwehokire mũthamaki wa Suriata ũkĩaga kwĩhoka Jehova Ngai waku, mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Suriata nĩciũrĩte ikoima moko-inĩ maku. ⁸ Githĩ Akushi na Alubi, matiarĩ mbũtũ nene ya ita, na makagĩa na ngaari cia ita nyingĩ na andũ ariã maathiiaga mahaicĩte mbarathi? No rĩrĩ, rĩrĩa wehokire Jehova, nĩamaneanire moko-inĩ maku. ⁹ Nĩgũkorwo maitho ma Jehova morũũraga thĩ yothe gwĩkĩra hinya ariã maheanĩte ngoro ciao biũ kũrĩ we. Nĩwĩkĩte ũndũ wa ũrimũ, na kuuma rĩu nĩũgũcooka kũgĩa na mbaara.”

¹⁰ Asa akĩrakarĩra Hanani ũrĩa muoni-maündũ nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio; akĩmũrakarĩra mũno o nginya akĩmũikia njeera. O hĩndĩ iyo, Asa akĩambĩrĩria kũhinyĩrĩria andũ amwe atarĩ na tha.

¹¹ Maündũ ma wathani wa Asa kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandikĩtwo mbuku-inĩ ya athamaki a Juda na Isiraeli. ¹² Mwaka wa mĩrongo itatũ na kenda wa wathani wake, Asa nĩarũarĩre magũrũ. O na gĩtuĩka mũrimũ ũcio nĩwamũhatĩrĩrie mũno, o na ndwari-inĩ yake-rĩ, ndaigana kũmaatha ũteithio kuuma kũrĩ Jehova, no

aacaririe ũteithio kuuma kũrĩ mandagĩtarĩ. ¹³ Na mwaka wa mĩrongo ĩna na ũmwe wa wathani wake, Asa agĩkua na akĩhurũka hamwe na maithe make. ¹⁴ Nao makĩmũthika mbĩrĩra-inĩ ĩrĩa eethondekeire o kũu Itũũra inene rĩa Daudi, makĩmũigĩrĩra gĩtanda-inĩ gĩa kũmũtwara mbĩrĩra kĩhumbĩrĩtwo na mahuti manungi wega na maguta mĩtukanio mĩingĩ marĩa manungi wega, nao magĩakia mwaki mũnene nĩ ũndũ wa kũmũtĩa.

17

Jehoshafatu Mũthamaki wa Juda

¹ Nake Jehoshafatu mũrũ wa Asa agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake, na akĩkĩra hinya ndakahũũrwo nĩ Isiraeli. ² Akĩga ikundi cia thigari matũũra-inĩ manene mothe marĩa mairigĩtwo na thingo cia hinya ma Juda, na agĩaka kambĩ cia thigari kũu Juda na matũũra-inĩ ma Efiraimu marĩa ithe Asa aatunyanĩte.

³ Jehova aarĩ hamwe na Jehoshafatu tondũ hĩndĩ ya wĩthĩ wake nĩathiiaga na mĩthiĩre ĩrĩa ithe Daudi aathiiaga nayo. We ndaigana kũhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ Baali, ⁴ no nĩarongooragia Ngai wa ithe na akarũmagĩrĩra mawatho make, na ndaarũmĩrĩre mĩtugo ya Isiraeli. ⁵ Jehova akĩhaanda ũthamaki ũcio wega moko-inĩ make, nao andũ a Juda othe makĩrehera Jehoshafatu iheo; nĩ ũndũ ũcio akĩgĩa na indo nyingĩ na agĩtĩka mũno. ⁶ Nĩerutiĩre na ngoro yake kũrũmĩrĩra mĩthiĩre ya Jehova; na makĩria ma ũguo, agĩtharia kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru o na itugĩ cia Ashera, agĩcieheria Juda.

⁷ Mwaka wa gatatũ wa wathani wake nĩatũmire anene ake, na nĩo Beni-Haili, na Obadia, na Zekaria, na Nethaneli, na Mikaia makarutane matũũra-inĩ ma Juda. ⁸ Hamwe nao kwarĩ na Alawii nao nĩ, Shemaia, na Nethania, na Zebadia, na Asaheli, na Shemiramothu, na Jehonathani, na Adonija, na Tobija, na Tobu-Adonija, na athĩnjĩri-Ngai Elishama na Jehoram. ⁹ Nao makĩrutana Juda guothe, magathiiaga na Ibuku rĩa Watho wa Jehova; magĩthiũrũrũka matũũra-inĩ mothe ma Juda makĩrutaga andũ watho.

¹⁰ Ũhoru wa gwĩtigĩra Jehova ũkĩiyũra mothamaki-inĩ mothe marĩa maathiũrũrũkĩirie Juda, nĩ ũndũ ũcio matiigana kũrĩa na Jehoshafatu. ¹¹ Nao Afilisti amwe makĩrehera Jehoshafatu iheo, na makĩrehe betha arĩ igooti, nao Arabu makĩmũrehere ndũũru cia mbũri: ndũrũme 7,700 na mbũri 7,700.

¹² Jehoshafatu agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya mũno; agĩaka matũũra manene magitĩre na matũũra ma makũmbĩ kũu Juda, ¹³ na nĩarĩ na indo nyingĩ matũũra-inĩ macio ma Juda. Agĩcooka akĩga thigari iria ciooĩ wega ũhoru wa mbaara kũu Jerusalem. ¹⁴ Rĩandĩkithia rĩao, kũringana na nyũmba ciao, rĩatariĩ ta ũũ:

Kuuma Juda, anene a ikundi cia 1,000:

Adina nĩwe warĩ mũnene wao, aarĩ na andũ 300,000 a kũrĩa;

¹⁵ ũrĩa wamũrũmĩrĩre nĩ Jehohanani, na aarĩ na thigari 280,000;

¹⁶ wa gatatũ aarĩ Amasia mũrũ wa Zikiri, ũrĩa werutiĩre gũtungata Jehova, na aarĩ na thigari 200,000.

¹⁷ Kuuma Benjamini nĩ:

Eliada, mũthigari njamba, na aarĩ na andũ 200,000 arĩa maarĩ na mota na ngo;

¹⁸ ũrĩa wamũrũmĩrĩre nĩ Jehozabadi, na aarĩ na andũ 180,000 arĩa maarĩ na indo cia mbaara.

¹⁹ Acio nĩo andũ arĩa maatungatagĩra mũthamaki, o hamwe na arĩa angĩ aigĩte matũũra-inĩ manene marĩa mairigĩrwo na thingo cia hinya kũu Juda guothe.

18

Ũrathi wa Mikaia wa Gũũkĩrĩra Ahabu

¹ Na rĩrĩ, Jehoshafatu aarĩ na indo nyingĩ na agatĩka mũno, nake agĩtuma ũthoni na Ahabu.* ² Mĩaka mĩnini yathira-rĩ, agĩkũrũka agĩthiĩ gũceerera Ahabu kũu Samaria.

* 18:1 Joramu mũrũ wa Jehoshafatu aahikirie Athalia mwarĩ wa Ahabu.

Nake Ahabu akĩmũthĩnjĩra ng'ondũ nyingĩ na ng'ombe marĩ hamwe na andũ arĩa maarĩ nake, na akĩmũringĩrĩria matharĩkĩre Ramothu-Gileadi. ³ Ahabu, mũthamaki wa Isiraeli akĩũria Jehoshafatu mũthamaki wa Juda atĩrĩ, “Nĩũgũthĩĩ hamwe na nĩ tũgookĩrĩre Ramothu-Gileadi?”

Nake Jehoshafatu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ tũrĩ o ũndũ ũmwe nawe, o na andũ akwa no ta andũ aku; na nĩtũgaakorwo tũrĩ hamwe nawe kũu mbaara-inĩ”. ⁴ No Jehoshafatu agĩcooka akĩĩra mũthamaki wa Isiraeli atĩrĩ, “Amba ũtuĩrie na ũmenye ũtaaro wa Jehova.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akĩũngania anabii 400, akĩmooria atĩrĩ, “Tũthĩĩ tũkahũũrane na Ramothu-Gileadi kana ndigathiĩ?”

Nao makĩmũcookeria makĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ, nĩgũkorwo Ngai nĩekũneana itũũra rĩu moko-inĩ ma mũthamaki.”

⁶ Nowe Jehoshafatu akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ gũkũ gũtarĩ mũnabii wa Jehova ũrĩa tũngũria ũhoru kuuma kũrĩ we?”

⁷ Mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ mũndũ ũmwe ũrĩa ũngĩtũtuĩrĩria ũhoru kuuma kũrĩ Jehova, no nĩndĩmũthũire tondũ gũtirĩ hĩndĩ andathagĩra ũndũ mwega, no maündũ mooru hĩndĩ ciothe. Nake nĩwe Mikaia mũrũ wa Imula.”

No Jehoshafatu agĩcookia atĩrĩ, “Mũthamaki ndagĩrĩrwo nĩ kuuga ũguo.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli agĩĩta ũmwe wa anene ake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndehera Mikaia mũrũ wa Imula narua.”

⁹ Hĩndĩ iyo mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda, mehumbĩte nguo ciao cia ũthamaki, magĩĩkarĩra itĩ ciao cia ũnene hau kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano kĩrĩa kĩarĩ itoonyero-inĩ rĩa Samaria, nao anabii othe maarĩ ho makĩratha mohoro marĩ mbere yao. ¹⁰ Na rĩrĩ, Zedekia mũrũ wa Kenaana nĩathondekete hĩa cia kĩgera, nake akiuga atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: ‘Ici nĩcio mũgaatheeca Asuriata nacio nginya mũmaniine.’”

¹¹ Nao anabii acio angĩ othe maarathaga o ũndũ ũmwe, makoiga atĩrĩ: “Tharĩkĩra Ramothu-Gileadi na nĩũgũtooria, tondũ Jehova nĩekũrĩneana moko-inĩ ma mũthamaki.”

¹² Mũndũ ũrĩa watũmĩtwo ageete Mikaia akĩmwĩra ũũ, “Atĩrĩrĩ, anabii arĩa angĩ othe maarĩtie o ta mũndũ ũmwe, mararathĩra mũthamaki ũhootani. Reke kiugo gĩaku gĩtigakaranie na kĩa, na warie ũndũ mwega.”

¹³ Nowe Mikaia akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, nĩ ngũmwĩra o ũrĩa Ngai wakwa ekunjĩra.”

¹⁴ Hĩndĩ rĩa aakinyire-rĩ, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Mikaia, tũthĩĩ tũkahũũranĩre itũũra rĩa Ramothu-Gileadi, kana tũtigaathiĩ?”

Nake Mikaia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rĩtharĩkĩre na ũhootane, tondũ nĩrĩkũneanwo moko-inĩ maku.”

¹⁵ Mũthamaki akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ maita maigana ngũtũũra ngwĩhĩtithagia ndũkae kũnjĩra ũhoru ũngĩ tĩga ũhoru wa ma thĩĩnĩ wa rĩĩtwa rĩa Jehova?”

¹⁶ Nake Mikaia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩronire andũ a Isiraeli othe mahurunjũkĩire irĩma-inĩ ta ng'ondũ itarĩ na mũrĩithi, nake Jehova aroiga atĩrĩ, ‘Andũ aya matirĩ na mwathi. O mũndũ nĩarekwo ainũke gwake na thayũ.’”

¹⁷ Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrĩre atĩ ndarĩ hĩndĩ angĩndathĩra ũhoru mwega, tĩga o ũrĩa mũũru?”

¹⁸ Mikaia agĩthĩĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio thĩkĩrĩria kiugo kĩa Jehova: Ndĩronire Jehova aikarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ũnene, arĩ na mbũtũ yothĩ ya igũrũ rĩrũgamĩte rĩmũthĩũrũrũkĩirie mwena wa ũrĩo na wa ũmotho. ¹⁹ Nake Jehova aroria atĩrĩ, ‘Nũũ ũkũheenereria Ahabu mũthamaki wa Isiraeli nĩguo atharĩkĩre Ramothu-Gileadi, nĩgeetha athĩĩ agakuĩre kuo?’

“Ŭmwe akiuga ũũ, na ũrĩa ũngĩ akiuga ũũ. ²⁰ Marigĩrĩrio-inĩ, roho ũmwe ũkĩumĩra, ũkĩrũgama mbere ya Jehova, ũkiuga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ ngũmũheenereria.’

“Jehova akĩũria atĩrĩ, ‘Ŭkũmũheenereria atĩa?’

²¹ “Naguo roho ũcio ũkiuga atĩrĩ, ‘Nĩgũthĩĩ ngũthĩĩ ndũĩke roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii ake othe.’

“Nake Jehova akiuga atĩrĩ, ‘Wee nĩũkũhota kũmũheenereria. Thiĩ ũgeeke ũguo.’

²² “Nĩ ũndũ ũcio Jehova nĩekĩrĩte roho wa maheeni tũnua-inĩ twa anabii aya aku. Jehova nĩagwathĩrĩrie mwanangĩko.”

²³ Hĩndĩ iyo Zedekia mũrũ wa Kenaana akĩambata na akĩringa Mikaia rũhĩ ũthiũ. Akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ roho wa Jehova agereire kũ rĩrĩa oimire kũrĩ nĩ nĩguo aarie nawe?”

²⁴ Mikaia agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũkamenya mũthenya ũrĩa ũgaathiĩ kwĩhitha kanyũmba ka na thĩinĩ.”

²⁵ Mũthamaki wa Isiraeli agĩathana, akiuga atĩrĩ, “Oyai Mikaia mũmũcookie kũrĩ Amoni mwathi wa itũũra inene, na kũrĩ Joashu mũrũ wa mũthamaki, ²⁶ na mũmwĩre atĩrĩ, ‘Mũthamaki ekuuga ũũ: Mũndũ ũyũ nĩaikio njeera na ndakaheo kĩndũ gĩa kũrĩa tiga mũgate na maaĩ nginya rĩrĩa ngaacooka na thayũ.’”

²⁷ Mikaia akiuga atĩrĩ, “Ũngĩgaacooka na thayũ-rĩ, no gũtuĩkire atĩ Jehova ndaarĩtie na nĩ.” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Iguai ũhoro wakwa inyuĩ andũ aya inyuothe!”

Ahabu Kũũragĩrwo Ramothu-Gileadi

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli na Jehoshafatu mũthamaki wa Juda makĩambata nginya Ramothu-Gileadi. ²⁹ Nake mũthamaki wa Isiraeli akĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Nĩngũ-toonya mbaara-inĩ ndĩgarũrĩte ndikamenyeke no wee wĩkĩre nguo cia ũthamaki.” Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki wa Isiraeli akĩgarũra ndakamenyeke na agĩtoonya mbaara-inĩ.

³⁰ Na rĩrĩ, mũthamaki wa Asuriata nĩathĩte anene ake a ngaari cia ita akameera atĩrĩ, “Mũtikarũe na mũndũ o na ũrĩkũ, mũnini kana mũnene, tiga o mũthamaki wa Isiraeli.” ³¹ Rĩrĩa anene a mbũtũ cia ngaari cia ita moonire Jehoshafatu magĩciiria atĩrĩ, “Ŭyũ nĩwe mũthamaki wa Isiraeli” Nĩ ũndũ ũcio makĩgarũrũka mamũtharĩkĩre, no Jehoshafatu agĩkaya, nake Jehova akĩmũteithia. Ngai akĩmaroria na kũngĩ, makĩmweherera, ³² nĩgũkorwo rĩrĩa anene a ngaari cia ita moonire atĩ tiwe warĩ mũthamaki wa Isiraeli, magĩtiga gũthingatana nake.

³³ No mũndũ ũmwe akĩgeeta ũta wake, agĩkia mũguĩ o ro ũguo, naguo ũkĩratha mũthamaki wa Isiraeli o gatagatĩ-inĩ ka magathĩkanĩrio ma nguo yake ya mbaara. Nake mũthamaki akĩra mũtwarithia wa ngaari ya ita atĩrĩ, “Garũra ngaari ũndute mbaara-inĩ. Nĩndagurario.” ³⁴ Nayo mbaara ikĩneneha mũthenya wotha, na mũthamaki wa Isiraeli agĩtiirania ngaari-inĩ yake ya mbaara ang’etheire Asuriata o nginya hwaĩ-inĩ. Narĩo riũa rĩgĩthũa-rĩ, agĩkua.

19

¹ Hĩndĩ rĩa Jehoshafatu mũthamaki wa Juda aacookire Jerusalemu nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki na thayũ-rĩ, ² Jehu ũrĩa muoni-maündũ, mũrũ wa Hanani, agĩthĩĩ akamũtũnge nake akĩũria mũthamaki atĩrĩ, “Nĩwagĩrĩrwo gũteithia mũndũ ũrĩa mwaganu na wende arĩa mathũire Jehova? Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mang’ũrĩ ma Jehova marĩ igũrũ rĩaku. ³ No rĩrĩ, harĩ na maündũ manini mega thĩinĩ waku, nĩgũkorwo nĩweheretie itugĩ cia Ashera bũrũri-inĩ, na ũkerekeria ngoro yaku kũrongooria Ngai.”

Jehoshafatu Kwamũra Aciirithania

⁴ Jehoshafatu agĩtũũra Jerusalemu, agĩcooka akiumagara rĩngĩ, agĩthĩĩ kũrĩ andũ a kuuma Birishiba kũu bũrũri wa irĩma wa Efiraimu, na akĩmacookia kũrĩ Jehova, Ngai wa maithe mao. ⁵ Nake agĩthuura andũ a gũthikagĩrĩria maciira kũu bũrũri-inĩ, thĩinĩ wa o itũũra rĩa matũũra manene ma Juda marĩa mairigĩrwo na thingo cia hinya. ⁶ Akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩciiragiei wega ũrĩa mũgwĩka, tondũ rĩrĩ, mũtirĩtuithanagia ciira nĩ ũndũ wa mũndũ, no makĩria nĩ ũndũ wa Jehova, ũrĩa ũrĩkoragwo na inyuĩ rĩrĩa rĩothe mũrĩtuaga ciira. ⁷ Na rĩrĩ, mwĩtigagĩrei Jehova. Mũtuanagĩre ciira mũmenyereire, nĩ ũndũ Jehova Ngai witũ nĩ wa kĩhooto na ndaroraga maũthĩ na ndahakagwo.”

⁸ O nakuo Jerusalemu-rĩ, Jehoshafatu nĩathuurire Alawii amwe, na athĩnjĩri-Ngai, na atongoria a nyũmba cia andũ a Isiraeli marũgamagĩrĩre watho wa Jehova, na magatuithanagia maciira o na makaniina ngarari. Nao maatũũraga Jerusalemu. ⁹ Nake

akĩmahe mawatho maya: “No nginya mūtungate na wĩhokeku na ngoro cianyu ciothe, na mwĩtigagĩre Jehova. ¹⁰ Ciira wothe ũrĩa mūrĩrehagĩrwo kuuma kūrĩ andũ a bŭrŭrĩ wanyu arĩa matũũraga matũũra-inĩ marĩa manene, arĩ ũiti wa thakame kana maündũ mangĩ makoniĩ watho, kana maathani, kana kĩrĩa kĩa watho wakwa wa kŭrŭmĩrĩrwo, kana matũĩro ma ciira, makanagiei matikanehĩrie Jehova; kwaga ũguo marakara make nĩmakamũũkĩrĩa inyuĩ ene na ariũ a thoguo. Īkagai ũguo na mŭtikehia.

¹¹ “Na rĩrĩ, Amaria mŭthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mŭnene nĩwe ũrĩmŭroraga maündũ-inĩ mothe makoniĩ Jehova, nake Zebadia mŭrũ wa Ishumaeli, o we mŭtongoria wa mŭhĩrĩga wa Juda, nĩwe ũrĩmŭroraga maündũ-inĩ mothe makoniĩ mŭthamaki, nao Alawii nĩmarĩtungataga ta anene marĩ mbere yanyu. Īkagai maündũ mŭrĩ na ũũmĩrĩru, nake Jehova arĩkoragwo hamwe na arĩa marĩĩkaga wega.”

20

Jehoshafatu Kũhoota Andũ a Moabi na a Amoni

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa ũguo, andũ a Moabi, na andũ a Amoni marĩ hamwe na Ameuni amwe magĩũka kŭrĩa na Jehoshafatu.

² Andũ amwe magĩũka makĩra Jehoshafatu atĩrĩ, “Mbŭtũ nene ya ita kuuma Edomu nĩĩroka kŭrĩa nawe, yumĩte mŭrĩmo ũrĩa ũngĩ wa irĩa. O na rĩu nĩĩkinyĩte Hazezoni-Tamaru” (na nokuo Eni-Gedi). ³ Jehoshafatu akĩmaka, na agĩtua itua orie ũtaaro harĩ Jehova, nake akĩanĩrĩa Juda guothe kwĩhingwo kŭrĩa irio. ⁴ Nao andũ a Juda makĩũngana meethe ũteithio kuuma kŭrĩ Jehova; ti-itherũ magĩũka kuuma matũũra mothe ma Juda nĩguo mamŭrongorie.

⁵ Nake Jehoshafatu akĩrũgama mbere ya kũngano kũ kĩa andũ a Juda na Jerusalemu, o hau hekarũ-inĩ ya Jehova o mbere ya nja ĩrĩa yarĩ njerũ, ⁶ akiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova, Ngai wa maithe maitũ, githĩ tiwe Ngai ũrĩa ũrĩ igŭrũ? Nĩwe ũthamakagĩra mothamaki mothe ma ndŭrĩrĩ. Hinya na ũhoti irĩ guoko-inĩ gwaku, na gŭtĩrĩ mŭndũ ũngĩgwĩtiiria. ⁷ Wee Ngai witũ-rĩ, githĩ ndwaingatire arĩa maikaraga bŭrŭrĩ ũyũ mbere ya andũ aku a Isiraeli na ũkĩũhe njiaro cia mŭrataguo Iburahĩmu nginya tene? ⁸ Nĩmatũũrĩte kuo o na magaaka hekarũ kuo ĩrĩa ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩaku, makiugaga atĩrĩ, ⁹ ‘Mŭtino ũngĩgatũkora o na ũrĩ wa rŭhiũ rwa njora rwa gŭtŭrũithia, kana mŭthiro kana ng’aragu, tũkaarũgama mbere yaku hekarũ-inĩ ĩno ĩtanĩtio na Rĩtwa rĩaku, nĩtũgaagũkaĩra tŭrĩ hatĩka-inĩ, nawe nĩũgatũigua ũtũhonokie.’

¹⁰ “No rĩu, haha harĩ na andũ a kuuma Amoni, na Moabi, na Kĩrĩma kĩa Seiru, arĩa wagĩrĩrie andũ a Isiraeli matharĩkĩre mabŭrŭrĩ mao rĩrĩa moimaga Misiri; nĩ ũndũ ũcio makĩmeherera na matiigana kũmaniina. ¹¹ Ta kĩone kĩrĩa maragĩtŭrĩha nakĩo, tondũ mokĩte gŭtũingata kŭrĩa watũheire gŭtũũke igai riitũ. ¹² Wee Ngai witũ, githĩ ndũgũkĩmatũra ciira? Nĩ ũndũ-rĩ, ithuĩ tŭtĩrĩ na hinya wa kũng’ethanĩra na mbŭtũ ĩno nene ũũ ĩrooka gŭtũtharĩkĩra. Tŭtũĩ ũrĩa tũgwĩka, no rĩrĩ, maithe maitũ nĩwe macũthĩrĩrie.”

¹³ Arũme othe a Juda, na atumia ao, na ciana na twana twao twa ngenge, makĩrũgama o hau mbere ya Jehova.

¹⁴ Na hĩndĩ ĩyo Roho wa Jehova ũgĩkinyĩrĩa Jahazieli mŭrũ wa Zekaria mŭrũ wa Benaia, mŭrũ wa Jeieli mŭrũ wa Matania ũrĩa Mŭlawii wa rŭciaro rwa Asafu rĩrĩa aarũgamĩte kũngano-inĩ kũ.

¹⁵ Nake akiuga atĩrĩ, “Ta thikĩrĩria, wee Mŭthamaki Jehoshafatu na arĩa othe mŭtũũraga Juda na Jerusalemu! ũũ nĩguo Jehova ekũmwĩra: ‘Mŭtigitigĩre kana mŭkue ngoro nĩ ũndũ wa mbŭtũ ĩno nene ya ita. Nĩgũkorwo mbaara ĩno ti yanyu, no nĩ ya Ngai. ¹⁶ Rŭciũ, rokai gũikũrũka mũmatharĩkĩre. Magaakorwo makĩhaica magereire Mwanya-inĩ wa Zizi na nĩmũkamakorera mŭthia-inĩ wa mŭkuru wa kũu Werũ wa Jerueli. ¹⁷ Ti inyuĩ mŭkũrũa mbaara ĩno. Rũgamai mwena wanyu, mwĩhaandei wega na mwĩonere ũrĩa Jehova ekũmũhonokia, inyuĩ andũ a Juda na a Jerusalemu. Mŭtigitigĩre,

na mütigakue ngoro. Umagarai mūkang’ethanĩre nao rūciũ, nake Jehova nĩagakorwo hamwe na inyuĩ.”

¹⁸ Jehoshafatu akĩinamĩrĩra, agĩturumithia ũthiũ thĩ, nao andũ othe a Juda na a Jerusalemu makĩgũithia thĩ mbere ya Jehova, makĩmũhooya. ¹⁹ Ningĩ Alawii amwe a kuuma rūciarō rwa Kohathu na rwa Kora magĩũkĩra na igũrũ, magĩkumia Jehova Ngai wa Isiraeli maanĩrĩre na mũgambo mũnene mũno.*

²⁰ Rũciĩnĩ tene mũno makiuma merekeire Werũ wa Tekoa. Na rĩrĩa maambĩrĩrie kuuma-rĩ, Jehoshafatu akĩrũgama, akiuga atĩrĩ, “Ta thikĩrĩrai, inyuĩ andũ a Juda o na a Jerusalemu! Itĩkiai Jehova Ngai wanyu na nĩekũmũtirĩrĩa; itĩkiai anabii ake na nĩmũkũgaacĩra.” ²¹ Thuutha wa kwanĩria na andũ, Jehoshafatu agĩthuura andũ a kũinĩra Jehova na a kũmũgooca nĩ ũndũ wa riiri wa ũtheru wake, nao hĩndĩ irĩa megũtongoria mbũtũ iyo ya ita, makiugaga atĩrĩ:

“Cookeriai Jehova ngaatho,

nĩgũkorwo wendo wake ũtũũraga nginya tene.”

²² Na rĩrĩa maambĩrĩrie kũina o na kũgooca-rĩ, Jehova akĩga andũ mohie andũ a Amoni, na a Moabi, na andũ a kuuma Kĩrĩma kĩa Seiru arĩa maatharĩkagĩra Juda, nao magĩtoorio. ²³ Nao andũ a Amoni na a Moabi magĩũkĩrĩa andũ a kuuma Kĩrĩma kĩa Seiru, makĩmananga na makĩmaniina biũ. Maarĩkia kũũraga andũ a kuuma Seiru, magĩteithĩrĩria kũiniina o ene.

²⁴ Hĩndĩ irĩa andũ a Juda maakinyire harĩa hang’ethanĩre na werũ-rĩ, magĩcũthĩrĩria mbũtũ iyo nene ya ita, makĩona no ciimba theri ciagwĩte thĩ; gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wetharĩte. ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio Jehoshafatu na andũ ake magĩthĩ gũtaha indo, na thĩinĩ wacio makĩona indo nyingĩ na nguo o na indo cia goro nyingĩ gũkĩra ũrĩa mangĩahotire gũkuua. Ciarĩ nyingĩ ũũ atĩ maaniĩnĩre mĩthenya itatũ gũciũngania. ²⁶ Mũthenya wa kana makĩũngana Gĩtuamba-inĩ kĩa Beraka, kũrĩa maagooceire Jehova. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga gwĩtwo Gĩtuamba kĩa Beraka nginya ũmũthĩ.

²⁷ Hĩndĩ iyo andũ othe a Juda na a Jerusalemu, matongoretio nĩ Jehoshafatu, magĩcooka Jerusalemu makenete, nĩgũkorwo Jehova nĩamaheete gĩtũmi gĩa gũkenenera thũ ciao. ²⁸ Magĩtoonya Jerusalemu na magĩthĩ hekarũ-inĩ ya Jehova marĩ na inanda cia mũgeeto, na mĩtũrĩrũ, na tũrumbeta.

²⁹ Namo mothamaki mothe ma mabũrũri magĩitigĩra Ngai rĩrĩa maiguire ũrĩa Jehova aarũite na thũ cia Isiraeli. ³⁰ Naguo ũthamaki wa Jehoshafatu ũgũikara ũrĩ na thayũ, nĩgũkorwo Ngai wake nĩamũheete ũhurũko mĩena-inĩ yothe.

Mũthia wa Ũthamaki wa Jehoshafatu

³¹ Nĩ ũndũ ũcio, Jehoshafatu agĩthamakĩra Juda; nake aarĩ wa mĩaka mĩrongo itatũ na itano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki wa Juda, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo itĩrĩ na itano. Nyina eetagwo Azuba mwarĩ wa Shilihi. ³² Nake akĩrũmĩrĩa mĩthĩre ya ithe Asa na ndaigana gũtigana nayo; agĩika ũrĩa kwagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova. ³³ No rĩrĩ, kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtiigana kweherio, nao andũ matiigana kwerekeria ngoro ciao kũrĩ Ngai wa maithe mao.

³⁴ Cĩiko iria ingĩ cia wathani wa Jehoshafatu kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩciandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa maündũ ma o mwaka rĩa Jehu mũrũ wa Hanani, marĩa mandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli.

³⁵ Thuutha ũcio Jehoshafatu mũthamaki wa Juda agĩtuma ũrata na Ahazia mũthamaki wa Isiraeli, ũrĩa warĩ na maündũ maingĩ ma waganu. ³⁶ Makĩiguana nake atĩ maake marikabu cia wonjoria. Nao maarĩkia gũciakĩra kũu Ezioni-Geberi, ³⁷ Eliezeri mũrũ wa Dodavahu wa kuuma Maresha akĩrathĩra Jehoshafatu ũrathi wa ũrĩa akoona ũũru, akiuga atĩrĩ, “Tondũ nĩũgĩite ũrata na Ahazia, Jehova nĩekwananga kĩrĩa wakĩte.” Nacio marikabu igĩtharũranio, na itiigana gũthĩ iria-inĩ ikarute wĩra wa wonjoria.

* 20:19 Andũ aya a Kohathu na a Kora maathuurĩtwo kuuma nyũmba ya Lawi marĩ a kũina nyĩmbo cia kũgooca Ngai.

21

¹ Nake Jehoshafatu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo hamwe nao o kũu Itũũra Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Jehoramu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩaake. ² Ariũ a ithe na Jehoramu mũrũ wa Jehoshafatu maarĩ Azaria, na Jehieli, na Zekaria, na Azariahu, na Mikaeli, na Shefatia. Acio othe maarĩ ariũ a Jehoshafatu mũthamaki wa Isiraeli. ³ Ithe nĩamaheete iheo nyingĩ cia betha na thahabu na indo ingĩ cia goro, o hamwe na matũũra manene mairigĩre na thingo cia hinya kũu Juda, no aaheanire ũthamaki kũrĩ Jehoramu tondũ nĩwe warĩ mũriũ wa irigithathi.

Jehoramu Mũthamaki wa Juda

⁴ Rĩrĩa Jehoramu eehaandire na akĩrũma ũthamaki-inĩ wa ithe-rĩ, nĩooragire ariũ a ithe othe na rũhiũ rwa njora, o hamwe na anene amwe a nyũmba ya ũthamaki a Isiraeli. ⁵ Jehoramu aarĩ wa mĩaka mĩrongo itatũ na ĩĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki. Nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ĩnana. ⁶ Agĩthiĩ na mĩthiĩre ya athamaki a Isiraeli, o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabu yekaga, nĩgũkorwo aahikĩtie mwarĩ wa Ahabu. Nake agakĩhagia maitho-inĩ ma Jehova. ⁷ No o na kũrĩ ũguo-rĩ, nĩ ũndũ wa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova kĩrĩa aarĩkanĩire na Daudi, Jehova ndeendaga kwananga nyũmba ya Daudi. Nĩeranĩire atĩ nĩarĩmenyagĩrĩra tawa nĩ ũndũ wake na njiaro ciake nginya tene.

⁸ Hĩndĩ ya Jehoramu-rĩ, Edomu nĩmaremeire Juda na magĩtua mũndũ ũngĩ mũthamaki wao ene. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoramu agĩthiĩ kuo na anene ake na ngaari ciake cia ita ciothe. Nao andũ a Edomu makĩmũrigiĩcĩria arĩ hamwe na anene a ngaari ciake cia ita, no agĩũkĩra ũtukũ, akĩũra. ¹⁰ Nginya ũmũthĩ, Edomu matũũruga maremeire Juda.

O ihinda rĩu andũ a Libina makĩregana na watho wa Jehoramu, nĩgũkorwo nĩatiganĩirie Jehova, Ngai wa maithe make. ¹¹ O na ningĩ nĩakĩte kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũu irĩma-inĩ cia Juda, na agatũma andũ a Jerusalemu mahũũre ũmaraya, na akahĩtithia andũ a Juda njĩra.

¹² Jehoramu akĩnyiita marũa moimĩte kũrĩ mũnabii Elija maandĩkitwo atĩrĩ:

“Jehova Ngai wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: ‘Ndũthiĩte na mĩthiĩre ya thoguo Jehoshafatu, kana ya Asa mũthamaki wa Juda. ¹³ No rĩrĩ, nĩũthiĩte na mĩthiĩre ya athamaki a Isiraeli, na nĩũtongoretie andũ a Juda na a Jerusalemu nĩguo mahũũre ũmaraya, o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabu yekire. O na ningĩ nĩũũragĩte ariũ a thoguo, na andũ a nyũmba ya thoguo, na andũ maarĩ aagĩrĩru gũgũkĩra. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, rĩu Jehova akirĩ kũhũũra andũ aku, na ariũ aku, na atumia aku, na kĩndũ gĩothe gĩaku, acihũũre ihũũra inene. ¹⁵ Wee mwene nĩũkũrũara mũno, ũrũare mũrimũ wa mara ũtangĩhona, nginya mũrimũ ũcio ũtũme mara maku mathire biũ.’”

¹⁶ Jehova akĩarahũrĩra Jehoramu ũũru wa Afilisti na wa Arabu arĩa maatũũruga gũkuhĩ na Akushi. ¹⁷ Magĩtharĩkĩra Juda, na magĩkũhũũra, na magĩkuua indo ciothe iria ciarĩ nyũmba ya mũthamaki, o hamwe na ariũ ake na atumia ake. Ndaatigĩrio mũriũ o na ũmwe o tiga Ahazia ũrĩa warĩ mũnini mũno.

¹⁸ Thuutha wa maündũ macio mothe-rĩ, Jehova nĩarehithĩirie Jehoramu mũrimũ wa mara ũtangĩhona. ¹⁹ Mahinda mathiĩanga, mũthia-inĩ wa mĩaka ĩĩrĩ-rĩ, mara make makiuma nĩ ũndũ wa mũrimũ ũcio, nake agĩkua arĩ na ruo rũnene mũno. Andũ ake matiigana gwakia mwaki nĩ ũndũ wa gĩtĩio gĩake, ta ũrĩa meekĩte nĩ ũndũ wa maithe.

²⁰ Jehoramu aarĩ wa mĩaka mĩrongo itatũ na ĩĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake aathamakire arĩ Jerusalemu mĩaka ĩnana. Na rĩrĩ, akua gũtirĩ mũndũ wagĩire na kĩa, nake agĩthikwo Itũũra Inene rĩa Daudi, no ndaathikirwo mbĩrĩra-inĩ cia athamaki.

22

Ahazia Mũthamaki wa Juda

¹ Nao andũ a Jerusalemu magĩtua Ahazia mũriũ wa Jehoramu ũrĩa warĩ mũnini mũno mũthamaki ithenya rĩaake, nĩgũkorwo atharĩkĩri ao arĩa mookire kambĩ-inĩ hamwe na

Arabu, nĩmooragĩte ariũ arĩa akũrũ othe. Nĩ ũndũ ũcio Ahazia mũriũ wa Jehoramu mũthamaki wa Juda akĩambĩrĩria gũthamaka.

² Ahazia aarĩ wa mĩaka mĩrongo tĩrĩ na tĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mwaka ũmwe. Nyina eetagwo Athalia mwarĩ wa mwana wa Omuri.

³ O nake agĩthĩ na mĩthĩre ya nyũmba ya Ahabu, nĩgũkorwo nyina nĩamũringagĩrĩria gwĩka maündũ mooru. ⁴ Nĩekire maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa nyũmba ya Ahabu yekĩte, nĩgũkorwo thuutha wa gĩkuũ gĩa ithe, nĩo maatuĩkire amũtaari na makĩmũhĩtithia. ⁵ Ningĩ nĩarũmĩrĩre mataaro mao rĩrĩa aathiire mbaara-inĩ na Joramu mũrũ wa Ahabu mũthamaki wa Isiraeli makahũũre Hazaeli mũthamaki wa Suriata kũu Ramothu-Gileadi. Asuriata acio makĩguraria Joramu; ⁶ nĩ ũndũ ũcio akĩhũndũka, agĩthĩ Jezireeli nĩguo akahonie nguraro iria aagurariĩrio Ramothu makĩrũa na Hazaeli mũthamaki wa Suriata.

Hĩndĩ iyo Ahazia mũrũ wa Jehoramu mũthamaki wa Juda agĩkũrũka agĩthĩ Jezireeli akarore Joramu mũrũ wa Ahabu tondũ nĩagurariĩtio.

⁷ Nĩ ũndũ wa Ahazia gũthĩ gũceerera Joramu, Ngai nĩarehire kũniinwo kwa Ahazia. Rĩrĩa Ahazia aakinyire-rĩ, makiumagara na Joramu magacemanie na Jehu mũrũ wa Nimushi, ũrĩa Jehova aaitĩrĩrie maguta aniine nyũmba ya Ahabu. ⁸ O hĩndĩ rĩrĩa Jehu aahingagia itua rĩa ciira wa nyũmba ya Ahabu-rĩ, nĩakorereire ariũ a nyũmba ya ũthamaki wa Juda o na ariũ a andũ a nyũmba ya Ahazia, arĩa maatungataga Ahazia, nake akĩmooraga. ⁹ Ningĩ akiuma agacarie Ahazia, nao andũ a Jehu makĩnyiita Ahazia rĩrĩa eehithĩte Samaria. Akĩrehwo kũrĩ Jehu na akĩũragwo. Nao makĩmũthika nĩgũkorwo moigire atĩrĩ, “Aarĩ ũmwe wa ariũ a Jehoshafatu, ũrĩa warongoragia Jehova na ngoro yake yothe.” Nĩ ũndũ ũcio gũkĩaga mũndũ thĩnĩ wa nyũmba ya Ahazia warĩ na ũhoti mũiganu wa kũrũgamĩrĩra ũthamaki ũcio.

Athalia na Joashu

¹⁰ Rĩrĩa Athalia nyina wa Ahazia onire atĩ mũriũ nĩakuĩte-rĩ, akĩambĩrĩria kũniina nyũmba yothe ya ũthamaki wa Juda. ¹¹ No rĩrĩ, Jehosheba, mwarĩ wa Mũthamaki Jehoramu, akĩoya Joashu mũrũ wa Ahazia akĩmũruta na hitho kuuma kũrĩ ariũ a mũthamaki arĩa maakirie kũũragwo, na akĩmũhitha nyũmba ya toro hamwe na mũreri wake. Tondũ Jehosheba, mwarĩ wa Mũthamaki Jehoramu na ningĩ mũtumia wa Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, aarĩ mwarĩ wa nyina na Ahazia, nĩahithire mwana ũcio ndakonwo nĩ Athalia nĩguo ndakooragwo. ¹² Nake agĩtũũra nao arĩ mũhithe hekarũ-inĩ ya Ngai mĩaka itandatũ, hĩndĩ rĩrĩa Athalia aathaga bũrũri ũcio.

23

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa mũgwanja Jehoiada nĩonanirie hinya wake. Nĩathondekire kĩrĩkanĩro na anene a ita a thigari 100 nao maarĩ: Azaria mũrũ wa Jerohamu, na Ishumaeli mũrũ wa Jehohanani, na Azaria mũrũ wa Obedi, na Maaseia mũrũ wa Adaia, na Elishafatu mũrũ wa Zikiri. ² Nao magĩthĩ bũrũri wa Juda wotha makĩũnganagia Alawii na atongoria a nyũmba cia andũ a Isiraeli kuuma matũũra-inĩ mothe. Rĩrĩa mookire Jerusalemu-rĩ, ³ kũũngano gĩothe nĩkiagĩre kĩrĩkanĩro na mũthamaki kũu hekarũ-inĩ ya Ngai.

Jehoiada akĩmeera atĩrĩ, “Mũriũ wa mũthamaki no nginya athamake, o ta ũrĩa Jehova eeraniire ũhoru-inĩ ũkonĩ njiaro cia Daudi. ⁴ Na rĩrĩ, ũũ nĩguo mũgwĩka: Gĩcunjĩ gĩa gatatũ kĩa inyuũ athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa megũthĩ wĩra mũthenya wa Thabatũ mũrangĩre mĩrango, ⁵ gĩcunjĩ gĩa gatatũ kĩanyu mũrangĩre nyũmba ya ũthamaki, na gĩcunjĩ gĩa gatatũ mũrangĩre kĩhingo kĩa mũthingi, nao andũ acio angĩ othe maikare nja cia hekarũ ya Jehova. ⁶ Mũtikanareke mũndũ o na ũmwe atoonye hekarũ ya Jehova tiga o athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa marĩ wĩra-inĩ; acio no matoonye tondũ nĩ aamũre, no andũ acio angĩ othe marangĩre kĩrĩa Jehova oigĩte marangĩre. ⁷ Alawii makeiga mathiũrũrũkĩirie mũthamaki, o mũndũ arĩ na indo ciake cia mbaara guoko-inĩ. Mũndũ o wotha ũngĩtoonya hekarũ no nginya oragwo. Ikaragai hakuhĩ na mũthamaki kũrĩa guothe angĩthĩ.”

⁸ Nao Alawii na andũ othe a Juda magĩka o ũrĩa Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai aathanire. O mündũ akĩoya andũ ake arĩa maathiiaga wĩra mũthenya wa Thabatũ na arĩa moimagĩra wĩra, nĩgũkorwo Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ndarĩ gĩkundi o na kĩmwe aarekereirie. ⁹ Ningĩ akĩhe anene a ita a thigari 100 matimũ na ngo iria nene na nini iria ciarĩ cia Mũthamaki Daudi iria ciarĩ thĩĩnĩ wa hekarũ ya Ngai. ¹⁰ Akĩrũgamia andũ othe, o mündũ na indo ciake cia mbaara, magĩthiũrũkĩria mũthamaki, hau hakuhĩ na kĩgongona, na hakuhĩ na hekarũ, kuuma mwena wa gũthini nginya mwene wa gathigathini wayo.

¹¹ Jehoiada na ariũ ake makĩruta mĩriũ wa mũthamaki na makĩmwĩkĩra thũmbĩ ya ũthamaki; makĩmũnengera ibuku rĩa kĩrĩkanĩro na makĩanĩrĩra atĩ nĩwe mũthamaki. Makĩmũitĩrĩria maguta na makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mũthamaki arotũura nginya tene!”

¹² Rĩrĩa Athalia aaiguire inegene rĩa andũ makĩhanyũka magĩkũngũyagĩra mũthamaki, agĩthiĩ kũrĩ o kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. ¹³ Agĩcũthĩrĩria, na akĩona mũthamaki arũgamĩte gĩtugĩ-inĩ gĩake itoonyero-inĩ. Nao anene na ahuhi tũrumbeta marũgamĩte hakuhĩ na mũthamaki, na andũ othe a bũrũri magagĩkena makĩhuhaga tũrumbeta, nao aini marĩ na indo cia kũina magatongoria andũ arĩa angĩ na nyĩmbo cia kũgooca. Nake Athalia agĩtembũranga nguo ciake cia igũrũ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Ungumania! Ungumania!”

¹⁴ Nake Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩtũma anene a ita a thigari igana igana, arĩa maarĩ arũgamĩrĩri a mbũtũ cia ita, akĩmeera atĩrĩ, “Mũrutũrũrei, mũmũrehe arĩ gatagatĩ ga thigari, na mündũ o wotho ũngĩmuuma thuutha, oragwo.” Nĩgũkorwo mũthĩnjĩri-Ngai nĩoigĩte atĩrĩ, “Mũtikamũũragĩre hekarũ-inĩ ya Jehova.” ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita, agĩkinya itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo kĩa Mbarathi, o kũu nja-inĩ cia nyũmba ya ũthamaki, makĩmũũragĩra hau.

¹⁶ Nake Jehoiada akĩgĩa na kĩrĩkanĩro atĩ we, na andũ, na mũthamaki megũtuĩka andũ a Jehova. ¹⁷ Nao andũ othe magĩthiĩ hekarũ-inĩ ya Baali na makĩmĩtharia. Makiunanga igongona na mĩhianano na makĩũragĩra Matani ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-ngai wa Baali hau mbere ya igongona icio.

¹⁸ Ningĩ Jehoiada akĩneana ũrũgamĩrĩri wa hekarũ ya Jehova moko-inĩ ma athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ Alawii, arĩa maaheetwo wĩra hekarũ-inĩ nĩ Daudi, marutagĩre Jehova magongona ma njino o ta ũrĩa kwandĩkitwo watho-inĩ wa Musa, o makĩinaga na magakena o ta ũrĩa Daudi aathanĩte. ¹⁹ O na ningĩ nĩagĩre aikaria a mĩrango ihingo-inĩ cia hekarũ ya Jehova nĩgeetha gũtikagĩe mündũ o na ũmwe ũtetheretie ũngĩtoonya.

²⁰ Akĩoya anene a ita thigari igana, na anene arĩa angĩ, na aathani a andũ, na andũ othe a bũrũri, magĩkũrũkia mũthamaki kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova. Magĩtoonya nyũmba ya ũthamaki magereire Kĩhingo kĩa Rũgongo na magĩkarĩria mũthamaki gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene, ²¹ nao andũ othe a bũrũri magĩkena. Narĩo itũũra inene rĩkĩhoorera, tondũ Athalia nĩarikĩtie kũũragwo na rũhiũ rwa njora.

24

Joashu Gũcookereria Hekarũ

¹ Na rĩrĩ, Joashu aarĩ wa mĩaka mũgwanja rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩna. Nyina eetagwo Zibia na oimĩte Birishiba. ² Joashu nĩekire maündũ marĩa maagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova mĩaka-inĩ yotho ya Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. ³ Jehoiada akĩmũthuurĩra atumia eerĩ, nake agĩciara aanake na airĩtu.

⁴ Thuutha ũcio Joashu agĩtua itua rĩa gũcookereria hekarũ ya Jehova. ⁵ Agĩta athĩnjĩri-Ngai na Alawii hamwe, akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ matũũra-inĩ ma Juda mũnganie mbeeca iria ciagĩrĩrwo nĩ kũrĩhwo o mwaka kuuma Isiraeli cia gũcookereria hekarũ ya Ngai wanyu. ĩkai ũndũ ũcio o rĩu.” No Alawii matiigana gwĩka ũndũ ũcio narua.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩta Jehoiada mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩgĩrĩtie wĩre Alawii marehe igooti rĩa kuuma Juda na Jerusalemu rĩrĩa

rĩatuanĩrwo nĩ Musa ndungata ya Jehova o na kũngano kĩa Isiraeli nĩ ũndũ wa Hema ya Ũira?”*

⁷ Na rĩrĩ, ariũ a Athalia, mūtumia ũcio mwaganu, nĩ mabunjĩte hekarũ ya Ngai, o na makahũthĩra indo iria nyamũre na maündũ ma Baali.

⁸ Mũthamaki nĩathanire, nao andũ magĩthondeka ithandũkũ na makĩrĩga nja, hau kĩhingo-inĩ kĩa hekarũ ya Jehova. ⁹ Nao nĩmahunjanĩrie kũu Juda na Jerusalemu atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩ kũrehe igooti rĩa Jehova rĩrĩa Musa ndungata ya Ngai oigire arĩ werũ-inĩ atĩ rĩrutagwo nĩ Isiraeli. ¹⁰ Anene othe na andũ othe nĩmarehire maruta mao makenete, makĩmekĩra ithandũkũ o nginya rĩkĩyũra. ¹¹ Rĩrĩa rĩothe ithandũkũ rĩarehagwo kũrĩ anene a mũthamaki nĩ Alawii, na mona atĩ rĩrĩ na mbeeca nyingĩ, mwandĩki wa nyũmba ya ũthamaki na mũnene ũrĩa wathuurĩtwo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, mookaga makoonoria ithandũkũ rĩu, na makarĩcookia harĩa rĩaigagwo. Meekaga ũguo o ihinda, kwa ihinda, na makĩũngania mbeeca nyingĩ mũno. ¹² Nao mũthamaki na Jehoiada magĩcinengera andũ arĩa maarutire wĩra ũrĩa wendekanaga nĩ ũndũ wa hekarũ ya Jehova. Makĩandĩka mabundi a mahiga na a mbaũ nĩguo macookererie hekarũ ya Jehova, o na makĩandĩka aruti a wĩra wa igera o na a gĩcango nĩguo macookererie hekarũ.

¹³ Andũ arĩa maarũgamagĩrĩa wĩra maarĩ na kĩyo, naguo wĩra wa gũcookereria hekarũ ũgĩthĩ na mbere wega ũrũgamĩrĩrwo nĩo. Magĩaka hekarũ ya Ngai rĩngĩ o ta ũrĩa mũhano wayo wa mbere watariĩ, na makĩmĩaka ĩ nũmu mũno. ¹⁴ Rĩrĩa maarĩkirie kũmĩaka, makĩrehera mũthamaki na Jehoiada mbeeca icio ingĩ, nacio igĩtũmĩrwo gũthondeka indo cia hekarũ ya Jehova: indo cia wĩra na cia maruta ma njino, o na magĩthondeka thaani na indo ingĩ cia thahabu na cia betha. Rĩrĩa rĩothe Jehoiada aarĩ muoyo-rĩ, maruta ma njino maarutagwo marũmanĩrĩrio hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹⁵ Na rĩrĩ, Jehoiada aarĩ mũkũrũ, na akaingĩhia mĩaka, nake agĩkua arĩ wa mĩaka 130. ¹⁶ Aathikirwo kũrĩa athamaki maathikĩtwo Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi, tondũ wa wega ũrĩa ekĩte Isiraeli nĩ ũndũ wa Ngai na hekarũ yake.

Waganu wa Joashu

¹⁷ Thuutha wa gĩkuũ kĩa Jehoiada, anene a Juda magĩũka kũgeithia mũthamaki, nake agĩkĩmathikĩrĩa. ¹⁸ Nao magĩtiganĩria hekarũ ya Jehova, Ngai wa maithe mao, na makĩhooya itugĩ cia Ashera na mĩhianano. Tondũ wa wĩhia wao-rĩ, marakara ma Ngai magĩkinyĩra Juda na Jerusalemu. ¹⁹ O na gũtuĩka Jehova nĩatũmire anabii kũrĩ andũ nĩguo mamacookie kũrĩ we-rĩ, na o na aakorwo nĩmarutire ũira wa kũmookĩrĩa-rĩ, matiigana kũmaigua.

²⁰ Ningĩ Roho wa Ngai ũgĩkinyĩrĩa Zekaria mũrũ wa Jehoiada ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai. Akĩrũgama mbere ya andũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Ngai ekuuga, ‘Nĩ kĩ gĩgũtũma mũremere watho wa Jehova? Inyuĩ mũtingĩgaacĩra. Tondũ nĩmũtiganĩrie Jehova, o nake nĩamũtiganĩrie.’”

²¹ No makĩgĩa ndundu mamũũkĩrĩre, nao maathĩtwo nĩ mũthamaki-rĩ, makĩmũhũũra na mahiga nyuguto, agĩkuĩra o nja-inĩ ya hekarũ ya Jehova. ²² Nake Mũthamaki Joashu ndaigana kũririkana ũtaana ũrĩa Jehoiada, ithe wa Zekaria, aamuonetie no nĩ kũũraga ooragire mũrũwe, ũrĩa woigire atĩrĩ agĩkua, “Jehova aroona ũndũ ũyũ na akũrĩhie.”

²³ Mũthia-inĩ wa mwaka, mbũtũ ya ita ya Suriata igĩthĩ gũtharĩkĩa Joashu; ikĩhũũra Juda na Jerusalemu, na ikĩũraga atongoria othe a andũ. Magĩtũma indo ciothe iria maatahĩte kũrĩ mũthamaki wao kũu Dameski. ²⁴ O na gũtuĩka mbũtũ ya ita ya Asuriata yokĩte o na andũ anini, Jehova nĩaneanire mbũtũ nene ya ita moko-inĩ mayo. Tondũ andũ a Juda nĩmatiganĩrie Jehova, Ngai wa maithe mao, Joashu agĩkinyĩrio ituĩro rĩaake. ²⁵ Rĩrĩa Asuriata meeherire-rĩ, magĩtiga Joashu agurarĩtio mũno. Anene ake makĩgĩa ndundu mamũũkĩrĩre nĩ ũndũ wa kũũraga mũrĩũ wa Jehoiada ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, nao

* 24:6 Igooti rĩa hekarũ rĩrutagwo nĩ arũme arĩa maakinyĩtie mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria, nĩ ũndũ wa Hema ya Ũira.

makĩmũũragĩra gĩtanda-inĩ gĩaake. Nĩ ũndũ ũcio agĩkua na agĩthikwo Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi, no ndaathikirwo mbĩrĩra-inĩ cia athamaki.

²⁶ Arĩa maagĩire ndundu mamũũkĩrĩre maarĩ Zabadi mũrũ wa Shimeathu mũndũ-wa-nja Mũamoni, na Jehozabadi mũrũ wa Shimurithu mũndũ-wa-nja Mũmoabi. ²⁷ Ũhoru wa ariũ ake na morathi maingĩ maamũkonĩ, na maandĩko makoniĩ gũcookererio kwa hekarũ ya Ngai maandĩkitwo thĩinĩ wa ibuku rĩa ũtaũranĩri rĩa athamaki. Nake mũriũ Amazia agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩaake.

25

Amazia Mũthamaki wa Juda

¹ Amazia aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ kũu Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda, nake nyina eetagwo Jehoadini na oimĩte Jerusalemu. ² Nĩekire maündũ marĩa moonagwo magĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, no ndaamekire na ngoro yake yothe. ³ Thuutha wa ũthamaki kũrũma wega wathani-inĩ wake, akĩũraga anene arĩa mooragĩte ithe Joashu ũrĩa warĩ mũthamaki. ⁴ No rĩrĩ, ndaigana kũũraga ariũ ao, no eekire kũringana na ũrĩa kwandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Watho wa Musa, harĩa Jehova aathanĩte atĩrĩ: “Maithe ma ciana matikooragwo nĩ ũndũ wa ciana, o na kana ciana ciũragwo nĩ ũndũ wa maithe mao; o mũndũ arĩkuaga nĩ ũndũ wa mehia make we mwene.”

⁵ Amazia agĩta andũ a Juda hamwe, na akĩmaiga maroragwo nĩ anene a ikundi cia andũ ngiri ngiri na anene a ikundi cia andũ igana, igana kũringana na nyũmba ciao cia andũ othe a Juda na Benjamini. Agĩcooka agĩta andũ othe arĩa maarĩ na ũkũrũ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na makĩria na akĩona atĩ kwarĩ na andũ 300,000 arĩa mangĩathiire mbaara-inĩ, andũ mangĩahotire kuoya itimũ na ngo. ⁶ O na ningĩ agĩkombora andũ a kũrũa 100,000 kuuma Isiraeli na thogora wa taranda igana rĩmwe* cia betha.

⁷ No rĩrĩ, mũndũ wa Ngai agĩũka kũrĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũthamaki-rĩ, thigari ici cia kuuma Isiraeli itigatwarane nawe, nĩgũkorwo Jehova ndarĩ hamwe na Isiraeli, na ndarĩ hamwe na andũ o na arĩkũ a Efiraimu. ⁸ O na ũngĩthĩ ũrũe na ũcamba mbaara-inĩ, Ngai no arĩtũma ũhootwo nĩ thũ, nĩgũkorwo Ngai arĩ na ũhoti wa gũgũteithia kana wa gũtũma ũhootwo.”

⁹ Amazia akĩũria mũndũ wa Ngai atĩrĩ, “Tũgwĩka atĩa nĩ ũndũ wa taranda iria 100 ndarĩhire nĩ ũndũ wa thigari icio cia Isiraeli?”

Nake mũndũ wa Ngai agĩcookia atĩrĩ, “Jehova no akũhe ingĩ nyingĩ gũkĩra icio.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Amazia akĩrekereria thigari icio ciokĩte kũrĩ we kuuma Efiraimu, agĩciĩra ciinũke. Nacio ikĩrakarĩra andũ a Juda mũno, na ikĩinũka irĩ na marakara maingĩ.

¹¹ Amazia agĩcooka akĩbanga thigari ciae, agĩcitongoria na mwena wa Gĩtuamba gĩa Cumbĩ, kũria ooragire andũ 10,000 a Seiru. ¹² Mbũtũ ya ita ya Juda ikĩnyĩta andũ 10,000 marĩ muoyo, na ikĩmatwara handũ igũrũ wa rwaro rwa ihiga, ikĩmaikia thĩ magĩthuthĩkanga.

¹³ Hĩndĩ o ĩyo, thigari iria Amazia aacookithĩtie akĩgĩria ikarũe-rĩ, igĩtharĩkĩra matũũra ma Juda kuuma Samaria nginya Bethi-Horoni. Nacio ikĩũraga andũ 3,000 na igĩtaha indo nyingĩ mũno.

¹⁴ Rĩrĩa Amazia aacookire oimĩte kũũraga andũ a Edomu-rĩ, nĩainũkire na ngai cia andũ a Seiru. Agĩcirũgamia ta ngai ciae mwene, agĩciĩnamĩrĩra na agĩcirutĩra magongona ma njino. ¹⁵ Marakara ma Jehova magĩakanĩra Amazia, na akĩmũtũmĩra mũnabii, ũrĩa wamũũririe atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma ũhooe kĩrĩra kũrĩ ngai cia andũ acio, o iria itaangĩahotire kũhonokia andũ acio kuuma moko-inĩ maku?”

¹⁶ O akĩaragia-rĩ, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩtũgũtuĩte mũtaari wa mũthamaki? Kira! Nĩ kĩ gĩgũtũma wende kwĩyũragithia?”

Nĩ ũndũ ũcio mũnabii ũcio agĩkĩra, no akiuga atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ Ngai nĩatuĩte itua gũkwananga, nĩ ũndũ nĩwĩkĩte ũndũ ũcio, na nĩwarega kũigua kĩrĩa gĩakwa.”

* 25:6 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3.75)

¹⁷ Thuutha wa Amazia mũthamaki wa Juda kũhooya kĩrĩra kuuma kũrĩ ataari ake-rĩ, agĩtũma ndũmĩrĩrĩ ĩno ya njũgitano kũrĩ Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu, mũrũ wa Jehu mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ũka, tũcemanie, tuonane ũthiũ kwa ũthiũ.”

¹⁸ No Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli agĩcookeria Amazia mũthamaki wa Juda atĩrĩ, “Mahiũ ma nyeki-inĩ ma kũu Lebanoni nĩmatũmĩre mũtarakwa ndũmĩrĩrĩ o kũu Lebanoni makĩwĩra atĩrĩ: ‘Heana mwarĩguo ahikio nĩ mũriũ wakwa.’ Hĩndĩ ĩyo nyamũ ya gĩthaka ya kũu Lebanoni ĩgĩũka ĩkĩrangĩrĩria mahiũ macio ma nyeki-inĩ na makinya mayo. ¹⁹ Wĩĩrĩte na ngoro atĩ nĩũrĩkĩtie gũtooria Edomu, na rĩu ũkeeyona na ũgetĩĩ. No ikara mũciĩ! Nĩ kĩĩ gĩgĩtũma wĩrehere thĩĩna na wĩniinithie wee mwene o hamwe na andũ a Juda?”

²⁰ O na kũrĩ ũguo-rĩ, Amazia ndaigana gũthikĩrĩria, nĩgũkorwo nĩ Ngai warutaga wĩra nĩguo amaneane moko-inĩ ma Jehoashu, tondũ andũ a Juda nĩmarongoragia ngai cia Edomu. ²¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩmatharĩkĩra. We na Amazia mũthamaki wa Juda makĩng’ethanĩra kũu Bethi-Shemeshu thĩĩnĩ wa Juda. ²² Andũ a Juda makĩhũũrwo nĩ andũ a Isiraeli, na o mũndũ akĩũrĩra gwake mũciĩ. ²³ Nake Jehoashu mũthamaki wa Isiraeli akĩnyĩita Amazia mũthamaki wa Juda, mũrũ wa Joashu, mũrũ wa Ahazia, o kũu Bethi-Shemeshu. Ningĩ Jehoashu akĩmũrehe Jerusalemu, na akĩmomora rũthingo rwa Jerusalemu kuuma Kĩhingo kĩa Efiraimu nginya Kĩhingo gĩa Koine, handũ ha buti ta 600[†] kũraiha. ²⁴ Nake akĩoya thahabu yothe na betha, na indo ciothe iria ciarĩ thĩĩnĩ wa hekarũ ya Ngai iria ciamenyagĩrĩrwo nĩ Obedi-Edomu,[‡] hamwe na igĩĩna cia nyũmba ya ũthamaki, na andũ arĩa maatahĩtwo, nake agĩcooka Samaria.

²⁵ Amazia mũrũ wa Joashu mũthamaki wa Juda aatũũrĩre muoyo mĩaka ikũmi na ĩtano thuutha wa gĩkuũ kĩa Jehoashu mũrũ wa Jehoahazu mũthamaki wa Isiraeli. ²⁶ Ha ũhoru wa maündũ marĩa mangĩ ma wathani wa Amazia kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia-rĩ, githĩ ti maandĩke ibuku-inĩ rĩa ahamaki a Juda na Isiraeli? ²⁷ Kuuma hĩndĩ ĩrĩa Amazia aagarũrũkire agĩtiga kũrũmĩrĩra Jehova-rĩ, makĩmũciĩrĩrĩra mamũũkĩrĩre kũu Jerusalemu, nake akĩũrĩra Lakishi, no magĩtũma andũ mamũrũmĩrĩre o nginya Lakishi, makĩmũũragĩra kuo. ²⁸ Agĩcookio agĩrĩrĩrwo mbarathi igũrũ, na agĩthikwo hamwe na maithe Itũũra-inĩ Inene rĩa Juda.

26

Uzia Mũthamaki wa Juda

¹ Ningĩ andũ othe a Juda makĩoya Uzia, arĩ wa mĩaka ikũmi na ĩtandatũ, na makĩmũtua mũthamaki ithenya rĩa ithe Amazia. ² Nĩwe waakithirie Elothu rĩngĩ, na akĩrĩcookeria Juda thuutha wa Amazia kũhurũka hamwe na maithe make.

³ Uzia aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩtandatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtano na ĩĩrĩ. Nyina eetagwo Jekolia, na oimĩte Jerusalemu. ⁴ Nake nĩekire maündũ marĩa maarĩ magĩrĩru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Amazia eekĩte. ⁵ Nĩarongooragia Ngai matukũ-inĩ ma Zekaria, ũrĩa wamũrutĩte gwĩtigĩra Ngai. Narĩo ihinda rĩrĩa rĩothe aarongoragia Jehova-rĩ, Ngai nĩamũheaga ũgaacĩru.

⁶ Uzia nĩathiire kũrĩa na Afilisti, na akĩmomora thingo cia Gathu, na cia Jabine, na cia Ashidodi. Ningĩ agĩcooka agĩaka rĩngĩ matũũra marĩa maarĩ hakuhi na Ashidodi na kũndũ kũngĩ gatagatĩ-inĩ ka Afilisti. ⁷ Ngai akĩmũteithia kũhũũrana na Afilisti na Arabu arĩa maatũũraga Guri-Baali na Ameuni. ⁸ Aamoni nĩmarehire igooti kũrĩ Uzia, nayo ngumo yake ĩkĩhunja o nginya mũhaka wa Misiri, nĩ ũndũ nĩagĩte na hinya mũno.

⁹ Uzia nĩakire mĩthiringo mĩraihi na igũrũ kũu Jerusalemu hau Kĩhingo-inĩ gĩa Koine, na hau Kĩhingo-inĩ gĩa Gĩtuamba, na hau koine-inĩ ya rũthingo, na akĩmũirigĩra na thingo cia hinya. ¹⁰ Ningĩ agĩaka mĩthiringo mĩraihi na igũrũ kũu werũ-inĩ na akĩenja ithima

[†] 25:23 nĩ ta mita 180 [‡] 25:24 Obedi-Edomu nĩwe waroraga hekarũ ya Ngai thĩĩnĩ na kũrĩa kwaigagwo mũthithũ.

nyingĩ, nĩ ũndũ aarĩ na mahiũ maingĩ kũu mũhuro-inĩ wa irĩma, o na kũu werũ wa irĩma-inĩ. Aarĩ na andũ maarutaga wĩra mĩgũnda-inĩ yake ya irio na ya mĩthabibũ kũu irĩma-inĩ o na mĩgũnda-inĩ irĩa mĩnoru, tondũ nĩendete ũrĩmi.

¹¹ Uzia aarĩ na mbũtũ ya ita irĩa yarutĩtwo wega mũno, na yakoragwo ihaariirie gũthĩ mbaara-inĩ, igayanĩtio ikundi kũringana na mũigana wayo na kũringana na ũrĩa yacookanĩrĩrio nĩ Jeieli ũrĩa warĩ mwandĩki na Maaseia ũrĩa warĩ mĩnene wao, matongoretio nĩ Hanania, ũmwe wa anene a nyũmba ya ũthamaki. ¹² Naguo mũigana wotha wa atongoria a nyũmba arĩa maarũgamagĩrĩra thigari warĩ 2,600. ¹³ Wathani-inĩ wao haarĩ na mbũtũ ya ita ya andũ 307,500 arĩa maarutĩtwo ũhoru wa mbaara, mbũtũ iyo yarĩ na hinya na nĩyo yateithagia mũthamaki akĩrĩa na thũ ciake. ¹⁴ Uzia nĩahaire mbũtũ iyo yake ya ita ngo, na matimũ, na ngũbia, na nguo cia igera, na mota na mahiga ma igũtha. ¹⁵ Kũu Jerusalemu-rĩ, andũ maarĩ oogĩ mũno magĩthondeka ikaari ciahũthagĩrwo mĩthiringo-inĩ na koine-inĩ cia ũgitĩri na njĩra ya gũikia mĩguĩ na gũikia mahiga manene. Ngumo yake ikĩhunja kũndũ kũraya nĩgũkorwo nĩateithirio mũno nginya akĩgĩa na hinya mũno.

¹⁶ No thuutha wa Uzia kũgĩa na hinya-rĩ, gwĩtũũgĩria gwake gũkĩmũniina. Akĩaga gũtuĩka mwĩhokeku harĩ Jehova Ngai wake, na agĩtoonya hekarũ ya Jehova nĩguo acine ũbumba kĩgongona-inĩ kĩa ũbumba. ¹⁷ Nake Azaria ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai hamwe na athĩnjĩri-Ngai omĩrĩru mĩrongo inana a Jehova, makĩmuuma thuutha o nginya na kũu thĩnĩ. ¹⁸ Nao makĩmũng'ethera mamũkaanie, makĩmwĩra atĩrĩ, "Gũtiagĩrĩre, wee Uzia, ũcinĩre Jehova ũbumba. Ŭcio nĩ wĩra wa athĩnjĩri-Ngai arĩa marĩ a rũciaro rwa Harũni, arĩa maamũrĩtwo macinaga ũbumba. Uma handũ haha haamũre nĩgũkorwo ndũrĩ mwĩhokeku, na Jehova Ngai ndangĩgũtĩia."

¹⁹ Uzia, ũrĩa wanyitĩte rũgĩo na guoko ehaariirie gũcina ũbumba, akĩrakara mũno. Na o hĩndĩ iyo aagũthũkagĩra athĩnjĩri-Ngai marĩ hau mbere ya kĩgongona kĩa ũbumba, hekarũ-inĩ ya Jehova, mũrimũ wa mangũ ũgĩtuthũka thiithi-inĩ wake. ²⁰ Na rĩrĩa Azaria, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mĩnene na athĩnjĩri-Ngai acio angĩ othe maamũrorire-rĩ, makĩona atĩ aarĩ na mangũ thiithi; nĩ ũndũ ũcio makĩmuumia na nja na ihenya. O nake we mwene nĩaiguaga kwenda mũno kuuma nja, nĩ ũndũ Jehova nĩamũhũũrĩte na mũrimũ ũcio.

²¹ Mũthamaki Uzia aatũũrĩre arĩ na mangũ nginya rĩrĩa aakuire. Aatũũrĩre nyũmba arĩ wiki, arĩ na mangũ, na agĩrĩtio gũthiiga hekarũ ya Jehova. Mũriũ Jothamu akĩrũgamĩrĩra nyũmba ya ũthamaki, na agaathaga andũ a bũrũri ũcio.

²² Namo maündũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Uzia-rĩ, kuuma kĩambĩrĩria nginya mũthia, nĩmandĩkĩtwo nĩ mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu. ²³ Nake Uzia akĩhurũka hamwe na maithe make, na agĩthikwo hakuhi nao gĩthaka-inĩ kĩrĩa kĩarĩ gĩa gũthikanwo gĩa athamaki, nĩgũkorwo andũ moigire atĩrĩ, "Ararĩ na mangũ." Nake mũriũ Jothamu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

27

Jothamu Mũthamaki wa Juda

¹ Jothamu aarĩ wa mĩaka mĩrongo iirĩ na itano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na itandatũ. Nyina eetagwo Jerusha mwarĩ wa Zadoku. ² Nake agĩka maündũ marĩa maagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Uzia eekĩte, nowe ndaigana gũtoonya hekarũ ya Jehova gũcina ũbumba ta ũrĩa ithe eekĩte. No rĩrĩ, andũ nĩmathiire o na mbere gwĩka maündũ mao mooru. ³ Jothamu nĩakire rĩngĩ mwako wa Kĩhingo kĩa Rũgongo kĩa hekarũ ya Jehova, na akĩruta wĩra mĩnene wa rũthingo rũrĩa rwarĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Ofeli. ⁴ Nĩakire matũũra irĩma-inĩ cia Juda na agĩka nyũmba cia ũgitĩri na mĩthiringo mĩraihi na igũrũ kũndũ kũrĩa kwarĩ na mũtitũ.

⁵ Jothamu nĩarũire mbaara na mũthamaki wa Amoni na akĩmahoota. Mwaka-inĩ ũcio, Amoni nĩmamũrĩhire taranda igana rĩmwe* cia betha, na kori 10,000† cia ngano, na kori

* 27:5 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3:75) † 27:5 nĩ ta kilo 2,200,000

10,000 cia cairi. Andũ a Amoni nĩmamũreheire indo o ta icio mwaka-inĩ wa keerĩ na wa gatatũ.

⁶ Jothamu nĩagĩire na hinya nĩ ũndũ nĩathiiaga na mĩthiĩre mĩrũngĩrĩru hĩndĩ ciothe mbere ya Jehova Ngai wake.

⁷ Namo maündũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Jothamu, o hamwe na mbaara ciake ciothe na ciĩko iria ingĩ eekire-rĩ, nĩmandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli na Juda.

⁸ Nake aarĩ wa mĩaka mĩrongo iĩrĩ na itano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, na agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na itandatũ. ⁹ Jothamu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo Itũũra-inĩ Inene rĩa Daudi. Nake mũriũ Ahazu agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

28

Ahazu Mũthamaki wa Juda

¹ Ahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo iĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na itandatũ. Nake ndaigana gwĩka maündũ marĩa maagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte. ² Aathiiaga na mĩthiĩre ya athamaki a Isiraeli, o na ningĩ agĩthondeka mĩhianano ya Baali ya gũtwekio ya kũhooyagwo. ³ Nake agĩcinĩra magongona kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, na akĩruta ariũ ake marĩ magongona ma gũcinwo na mwaki, arũmĩrĩire mĩthiĩre irĩa irĩ thaahu ya ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli. ⁴ Nĩaarutire magongona na agĩcinĩra ũbumba kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ-inĩ twa irĩma, na rungu rwa mĩtĩ irĩa mĩruru.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai wake akĩmũneana kũrĩ mũthamaki wa Suriata. Nao Asuriata makĩmũhoota na magĩtaha andũ ake aingĩ matuĩke mĩgwate, na makĩmatwara Dameski.

O na ningĩ nĩaneanirwo moko-inĩ ma mũthamaki wa Isiraeli ũrĩa wamũringire iringa inene ma. ⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe-rĩ, Peka mũrũ wa Remalia nĩooragire thigari 120,000 kũu Juda, tondũ andũ a Juda nĩmatirikĩte Jehova, Ngai wa maithe mao. ⁷ Zikiri ũrĩa Mũefiraimu njamba ya ita akĩũraga Maaseia mũrũ wa mũthamaki, na Azirikamu ũrĩa warĩ mũmenyereri wa nyũmba ya ũthamaki, na Elikana ũrĩa warĩ wa keerĩ kuuma harĩ mũthamaki. ⁸ Andũ a Isiraeli magĩtaha kuuma kũrĩ ariũ a ithe wao atumia 200,000 na ariũ na aarĩ ao. Ningĩ no maatahire indo nyingĩ iria maacookire nacio Samaria.

⁹ No rĩrĩ, mũnabii wa Jehova wetagwo Odedi aarĩ kuo, nake akiumagara agatũnge mbũtũ cia ita igĩcooka Samaria. Nake agĩciĩra atĩrĩ, “Tondũ Jehova, o we Ngai wa maithe manyu, nĩarakarĩire andũ a Juda-rĩ, nĩamaneanire moko-inĩ manyu. No inyuĩ nĩmũmooragĩte na marakara, namo nĩ makinyĩte o igũrũ. ¹⁰ Na rĩrĩ, mũciĩrĩire gũtua arũme na andũ-a-nja a Juda na Jerusalemu ngombo cianyu. No githĩ o na inyuĩ mũtĩhĩtĩtie na mũkehĩria Jehova Ngai wanyu? ¹¹ Rĩu ta gĩthikĩrĩriei! Cookiai andũ a bũrũri wanyu arĩa mũnyitĩte mĩgwate, nĩgũkorwo marakara mahiũ ma Jehova marĩ igũrũ rĩanyu.”

¹² Hĩndĩ iyo atongoria amwe kũu Efiraimu, nao nĩ Azaria mũrũ wa Jehohanani, na Berekia mũrũ wa Meshilemothu, na Jehizikia mũrũ wa Shalumu, na Amasa mũrũ wa Hadilai, makĩrũgama nĩguo makaanie andũ acio moimaga mbaara-inĩ. ¹³ Makĩmeera atĩrĩ, “Mũtikarehe mĩgwate iyo gũkũ, tũtikoonwo tũhĩtĩtie mbere ya Jehova, naguo ũndũ ũcio wongerere mehia na mahĩtia maitũ. Nĩgũkorwo mahĩtia maitũ o na rĩu nĩ maingĩ, namo marakara make mahiũ marĩ igũrũ rĩa Isiraeli.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩrekereria mĩgwate na indo iria ciatahĩte, o hau mbere ya anene na ya kĩũngano kũu gĩothe. ¹⁵ Nao andũ arĩa maarĩ agwete na marĩitwa makĩoya mĩgwate iyo, na arĩa maarĩ njaga makĩmahumba nguo kuuma indo-inĩ iria ciatahĩtwo. Makĩmahe nguo na iraatũ, na irio na kĩndũ gĩa kũnyua, na maguta ma kũhonania. Nao arĩa othe mataarĩ na hinya makĩhaicio ndigiri igũrũ. Nĩ ũndũ ũcio makĩmacookia kũrĩ andũ a bũrũri wao o kũu Jeriko, Itũũra Inene rĩa Mĩkĩndũ, nao magĩcooka Samaria.

¹⁶ Na rĩrĩ, ihinda rĩu Mũthamaki Ahazu agĩtũmanĩra mũthamaki wa Ashuri amũteithie. ¹⁷ Andũ a Edomu nĩmookĩte rĩngĩ na magatharĩkĩra Juda, na magakuua mĩgwate, ¹⁸ na o hĩndĩ ĩyo nao Afilisti nĩmahũrĩte matũũra marĩa maarĩ mũhuro-inĩ wa irĩma, na Negevu kũu Juda. Nĩmatahire na magĩkara matũũra ma Bethi-Shemeshu, na Aijaloni, na Gederothu, o ũndũ ũmwe na Soko, na Timuna, na Gimuzo, na tũtũũra tũnini tũrĩa twamathiũrũrũkĩrie. ¹⁹ Nake Jehova nĩagĩthirie Juda gĩtĩio tondũ wa Ahazu mũthamaki wa Isiraeli, nĩgũkorwo nĩoongereire waganu kũu Juda, na nĩagĩte kwĩhokeka mũno harĩ Jehova. ²⁰ Nake Tigilathu-Pilesu mũthamaki wa Ashuri agĩũka kũrĩ we, no handũ ha kũmũteithia nĩkũmũthĩnia aamũthĩnirie. ²¹ Ahazu akĩoya indo imwe kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova, na kuuma nyũmba-inĩ ya ũthamaki, na kuuma kũrĩ ariũ a mũthamaki, na agĩcihe mũthamaki wa Ashuri, no ũndũ ũcio ndwamũteithirie.

²² Mahinda macio make ma thĩna-rĩ, Mũthamaki Ahazu no gũkĩrĩrĩa aakĩrĩrĩrie kwaga wĩhokeku harĩ Jehova. ²³ Akĩrutĩra ngai cia Dameski iria ciamũhootete magongona, nĩgũkorwo eeciiragia atĩrĩ, “Kuona atĩ ngai cia athamaki a Suriata nĩcimiteithĩtie-rĩ, nĩngũcirutĩra igongona nĩguo cindeithie o na nĩ.” No icio nĩcio ciamũniinire na ikĩniina Isiraeli rĩothe.

²⁴ Ahazu agĩcookereria indo cia hekarũ ya Ngai na agĩcithaamia. Agĩcooka akĩhinga mĩrango ya hekarũ ya Jehova, na agĩaka igongona ikĩyũra o koine-inĩ ciothe cia njĩra cia itũũra rĩa Jerusalemu. ²⁵ Ningĩ o itũũra-inĩ rĩothe rĩa Juda agĩaka kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũrutĩra ngai ingĩ magongona ma njino, nake agĩthirĩkia Jehova, Ngai wa maithe make, agĩtũma arakare.

²⁶ Namo maündũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wake na mĩthĩre yake yothe-rĩ, kuuma kĩambĩrĩa nginya mũthia-rĩ, maandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Juda na Isiraeli. ²⁷ Nake Ahazu akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo itũũra-inĩ rĩa Jerusalemu, no ndaigirwo mbĩrĩra-inĩ cia athamaki a Isiraeli. Nake mũriũ Hezekia agĩtũka mũthamaki ithenya riake.

29

Hezekia Gũtheria Hekarũ

¹ Hezekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩrĩ na kenda. Nyina eetagwo Abija mwarĩ wa Zekaria. ² Nake agĩka maündũ marĩa maagĩrĩre maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Daudi eekĩte.

³ Mweri wa mbere wa mwaka wa mbere wa wathani wake-rĩ, nĩahingũrĩre mĩrango ya hekarũ ya Jehova na akĩmĩthondeka kũrĩa yathũkĩtio. ⁴ Nake akĩrehe athĩnjĩri-Ngai na Alawii, akĩmacookanĩrĩa hamwe nja ya mwena wa irathĩro, ⁵ akiuga atĩrĩ: “Ta thĩkĩrĩriai inyuĩ Alawii! Mwĩtherie rĩu, na mũtherie hekarũ ya Jehova Ngai wa maithe manyu. Eheriai kĩndũ gĩothe kĩrĩ thaahu kuuma handũ-harĩa-haamũre. ⁶ Maithe maitũ matiarĩ ehokeku; nĩmekire ũũru maitho-inĩ ma Jehova Ngai witũ na makĩmũtirika. Nĩmahũgũrĩre mothiũ mao makĩaga kũrora gĩkaro kĩa Jehova, makĩmũhutĩra. ⁷ O na ningĩ nĩmahingĩre mĩrango ya gĩthaku na makĩhoria matawa. Matiacinire ũbumba kana makĩrutĩra Ngai wa Isiraeli maruta o na marĩkũ ma njino handũ-inĩ harĩa haamũre. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, marakara ma Jehova magĩkora Juda na Jerusalemu; nake agĩtũma matuĩke ta kĩndũ gĩa kũmakania na kĩa magigi, na gĩa kũnyũrũrio, o ta ũrĩa mũreyonera na maitho manyu. ⁹ Kĩu nĩkĩo gĩatũmire maithe maitũ mooragwo na rũhiũ rwa njora, na nokĩo gĩtũmĩte ariũ aitũ, na airĩtu aitũ, na atumia aitũ matahwo. ¹⁰ Na rĩrĩ, ndĩciirĩtie na ngoro yakwa kũrĩkanĩra kĩrĩkanĩro na Jehova, Ngai wa Isiraeli, nĩgeetha marakara make mahiũ matweherere. ¹¹ Atĩrĩrĩ, ariũ akwa, mĩtigatuĩke andũ matarũmbũyagia ũndũ, nĩgũkorwo Jehova nĩamũthuurĩte mĩrũgamage mbere yake mũmũtungatagĩre, mũtuĩke a gũtungata mũrĩ mbere yake na mũcinage ũbumba.”

¹² Hĩndĩ ĩyo Alawii aya makĩambĩrĩa kũruta wĩra: kuuma kũrĩ Akohathu,

maarĩ Mahathu mũrũ wa Amasai, na Joeli mũrũ wa Azaria;
kuuma kũrĩ Amerari,
maarĩ Kishu mũrũ wa Abudi, na Azaria mũrũ wa Jehaleleli;
kuuma kũrĩ Agerishoni,

maarĩ Joa mũrũ wa Zima, na Edeni mũrũ wa Joa;

¹³ kuuma kũrĩ njiaro cia Elizafani,

maarĩ Shimuri na Jeieli;

kuuma kũrĩ njiaro cia Asafu,

maarĩ Zekaria na Matania;

¹⁴ Kuuma kũrĩ njiaro cia Hemani,

maarĩ Jehueli na Shimei;

kuuma kũrĩ njiaro cia Jeduthuni,

maarĩ Shemaia na Uzieli.

¹⁵ Maarĩkia gũcookanĩrĩria ariũ a ithe wao hamwe na meetheria-rĩ, magĩtoonya hekarũ ya Jehova, makĩmĩtheria, o ta ũrĩa mũthamaki aathanĩte arũmĩrĩire kiugo kĩa Jehova.

¹⁶ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩtoonya handũ-harĩa-haamũre ha Jehova nĩguo mahatherie. Na indo ciothe irĩa itaari theru irĩa maakorire kũu hekarũ-inĩ ya Jehova magĩciruta magĩciiga nja ya hekarũ ya Jehova. Nao Alawii magĩcioya magĩcitwara Gĩtuamba-inĩ gĩa Kidironi. ¹⁷ Maambĩrĩrie wĩra wa gũtheria hekarũ mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, na mũthenya wa ĩnana wa mweri ũcio magĩkinya gĩthaku-inĩ kĩa Jehova. Na handũ ha matukũ mangĩ manana-rĩ, magĩtheria hekarũ ya Jehova yo nyene, na makĩrĩkia wĩra ũcio mũthenya wa ikũmi na ĩtandatũ wa mweri ũcio wa mbere.

¹⁸ Magĩcooka magĩthĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia, makĩmwĩra atĩrĩ: “Nĩtũtheretie hekarũ ya Jehova yothe, kĩgongona kĩa maruta ma njino, na indo ciakĩo ciothe, na metha ĩrĩa ĩigagĩrĩrwo mĩgate ĩrĩa mĩamũre, na indo ciayo ciothe. ¹⁹ Nĩtũhaarĩrie na tũkaamũra indo irĩa ciothe Mũthamaki Ahazu ehereetie Hekarũ-inĩ rĩrĩa aarĩ mũthamaki nĩ ũndũ wa kwaga wĩhokeku. Na rĩrĩ, rĩu irĩ mbere ya kĩgongona kĩa Jehova.”

²⁰ Na rĩrĩ, rũciinĩ tene, Mũthamaki Hezekia agĩcookanĩrĩria anene a itũũra rĩu inene na magĩthĩ hekarũ-inĩ ya Jehova. ²¹ Nao makĩrehe ndegwa mũgwanja, na ndũrũme mũgwanja, na tũtũrũme mũgwanja, o na thenge mũgwanja cia igongona rĩa kũhoroherio mehia makoniĩ ũthamaki ũcio, na ma handũ-harĩa-haamũre o na ma Juda. Nake mũthamaki agĩatha athĩnjĩri-Ngai, o acio a njiaro cia Harũni, macithĩnjire hau kĩgongona-inĩ kĩa Jehova. ²² Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩnja ndegwa icio, nao athĩnjĩri-Ngai makĩoya thakame yacio makĩminjaminjĩria kĩgongona; magĩcooka magĩthĩnja ndũrũme icio na makĩminjaminjĩria kĩgongona thakame yacio; magĩcooka magĩthĩnja tũtũrũme tũu na makĩminjaminjĩria kĩgongona thakame yatuo. ²³ Nacio thenge cia igongona rĩa kũhoroherio mehia ikĩrehwo mbere ya mũthamaki na kĩũngano kũu, nao magĩciigĩrĩra moko. ²⁴ Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcooka magĩthĩnja thenge icio hamwe na thakame yacio, magĩcirutĩra hau kĩgongona-inĩ irĩ maruta ma kũhoroheria mehia nĩguo ihoroherie andũ a Isiraeli othe, nĩ tondũ mũthamaki nĩathanĩte kũrutwo iruta rĩa njino na iruta rĩa kũhoroheria mehia rĩrĩ rĩa andũ othe a Isiraeli.

²⁵ Mũthamaki akĩiga Alawii hekarũ-inĩ ya Jehova marĩ na thaani irĩa ihũũrithanagio ikagamba, na inanda cia mũgeeto na cia kĩnũbi ta ũrĩa gwaathanĩtwo nĩ Daudi na Gadi mũndũ ũrĩa wonagĩra mũthamaki maündũ, na Nathani ũrĩa mũnabii; ũndũ ũyũ waathanĩtwo nĩ Jehova na tũnua twa anabii ake. ²⁶ Nĩ ũndũ ũcio Alawii makĩrũgama mehaarĩrie na inanda cia Daudi cia kũina, na athĩnjĩri-Ngai marĩ na tũrumbeta twao.

²⁷ Hezekia agĩathana atĩ kũrutwo iruta rĩa njino kĩgongona-inĩ. Narĩo igongona rĩambĩrĩria kũrutwo-rĩ, andũ makĩambĩrĩria kũinĩra Jehova marĩ na tũrumbeta na inanda cia kũina cia Daudi mũthamaki wa Isiraeli. ²⁸ Kĩũngano kũu gĩothe gĩkĩnamĩrĩra, gĩkĩhooya, nao aini makĩinaga na tũrumbeta tũkĩhuhagwo. Maündũ macio mothe magĩthĩ na mbere nginya igongona rĩu rĩa njino rĩkĩrĩka kũrutwo.

²⁹ Na rĩrĩa maruta maarĩkirie kũrutwo-rĩ, mũthamaki na andũ othe arĩa maarĩ nake hau magĩturia maru makĩhooya. ³⁰ Nake Mũthamaki Hezekia na anene ake magĩatha

Alawii magooce Jehova na ciugo cia Daudi na cia Asafu mündũ ũrĩa muoni-maündũ. Nĩ ũndũ ũcio makĩina nyĩmbo cia kũgooca Jehova marĩ na gĩkeno na makĩinamia mĩtwe yao makĩmũhooya.

³¹ Ningĩ Hezekia akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩmweyamũrĩra Jehova. Rehei magongona na maruta ma gũcookia ngaatho hekarũ-inĩ ya Jehova.” Nĩ ũndũ ũcio kĩũngano kũu gĩkĩrehe magongona na maruta ma gũcookia ngaatho, na andũ othe arĩa ngoro ciao cieyendeire makĩrehe maruta ma njino.

³² Naguo mũigana wa maruta ma njino marĩa maarehirwo nĩ kĩũngano kũu warĩ ndegwa mĩrongo mũgwanja, na ndũrũme 100 na tũtũrũme 200, ciothe ciarĩ cia maruta ma njino ma kũrutĩrwo Jehova. ³³ Nyamũ ciothe iria ciaamũrĩtwo cia magongona ciarĩ ndegwa 600 na ng’ondũ hamwe na mbũri 3,000. ³⁴ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai maarĩ anini mũno matingĩahotire gũthĩnja nyamũ ciothe cia maruta ma njino; nĩ ũndũ ũcio andũ a nyũmba ciao, nĩ Alawii, makĩmateithĩrĩria nginya wĩra ũcio ũkĩrĩka nginya rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai angĩ maamũrirwo, nĩgũkorwo Alawii maarĩ na kĩyo gĩa kwĩyamũra gũkĩra athĩnjĩri-Ngai.* ³⁵ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na maruta ma njino maingĩ mũno, hamwe na maguta ma maruta ma ũiguano, o na maruta ma indo cia kũnyuuo marĩa maarutanagĩrio na maruta ma njino.

Nĩ ũndũ ũcio wĩra wa ũtungata wa hekarũ ya Jehova ũgĩcookio rĩngĩ. ³⁶ Nake Hezekia na andũ othe magĩkena nĩ ũndũ wa ũrĩa Ngai eekĩire andũ ake, tondũ ũndũ ũcio wekirwo narua mũno.

30

Hezekia Gũkũngũĩra Gĩathĩ kĩa Bathaka

¹ Hezekia nĩatũmire ndũmĩrĩri Isiraeli guothe na Juda, o na akĩandĩkĩra Efiraimu na Manase marũa ma kũmeeta moke hekarũ-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu, makũngũire Bathaka ya Jehova Ngai wa Isiraeli. ² Mũthamaki na anene ake na kĩũngano kũu gĩothe kũu Jerusalemu magĩtua atĩ megũkũngũĩra Bathaka mweri wa keerĩ. ³ Matiahotete kũmĩkũngũĩra ihinda-inĩ rĩayo tondũ gũtiarĩ na athĩnjĩri-Ngai a kũigana arĩa meetheretie, na andũ mationganĩte Jerusalemu. ⁴ Mũbango ũcio nĩwonekire wagĩrĩre harĩ mũthamaki o na harĩ kĩũngano gĩothe. ⁵ Nao magĩtua atĩ gũthĩi kwanĩrĩrwo Isiraeli guothe, kuuma Birishiba nginya Dani, andũ meetwo moke Jerusalemu makũngũire Bathaka ya Jehova Ngai wa Isiraeli kuo. Ndiakoretwo ĩgĩkũngũĩrwo nĩ andũ aingĩ kũringana na ũrĩa kwandĩkĩtwo.

⁶ Kũrũmanĩrĩra na watho wa mũthamaki, atwari a marũa magĩthĩi Isiraeli na Juda guothe marĩ na marũa kuuma kũrĩ mũthamaki na kuuma kũrĩ anene ake, marĩa maandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Andũ a Isiraeli, cookerera Jehova Ngai wa Iburahĩmu, na Isaaka, na Isiraeli, nĩguo nake amũcookerere inyuĩ arĩa mĩtigaire, inyuĩ mũhonokete kuuma guoko-inĩ kwa athamaki a Ashuri.* ⁷ Mũtigatuĩke ta maithe manyu kana ariũ a maithe manyu, arĩa maagire kwĩhokeka harĩ Jehova Ngai wa maithe mao, nake akĩmatua kĩndũ kĩa magigi ta ũrĩa mũreyonera. ⁸ Mũtikoomie ciongo cianyu ta ũrĩa maithe manyu meekire; mwĩheanei harĩ Jehova. Ũkai handũ-harĩa-haamũre, harĩa we aamũrĩte nginya tene. Tungatĩrai Jehova Ngai wanyu, nĩgeetha marakara make mahiũ mamweherere. ⁹ Mũngĩcookerera Jehova-rĩ, hĩndĩ ĩyo ariũ a maithe manyu na ciana cianyu no maiguĩrwo tha nĩ arĩa maamatahire, na nĩmagacooka bũrũri ũyũ, nĩgũkorwo Jehova Ngai wanyu nĩ mĩtugi na nĩ mũigua tha. Mũngĩmũcookerera ndakamũhutatĩria ũthiũ.”

* 29:34 Maruta ma njino maaharagĩrio na makarutwo nĩ athĩnjĩri-Ngai, no rĩmwe nĩmateithagĩrĩrio nĩ Alawii.

* 30:6 Sarigoni mũthamaki wa Ashuri nĩwe watwarithirie andũ a Isiraeli ithaamĩrio mwaka-inĩ wa 722 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

¹⁰ Atwari a marũa magĩthĩ itũũra o itũũra kũu Efiraimu na Manase, o nginya Zebuluni, no rĩrĩ, andũ makĩmanyũrũria, na makĩmathekerera. ¹¹ O na gũkĩrĩ ũguo-rĩ, andũ amwe a Asheri, na Manase, na Zebuluni makĩnyihia na magĩthĩ Jerusalemu. ¹² Ningĩ o na kũu Juda guoko kwa Ngai kwarĩ igũrũ rĩa andũ, nake akĩmahe ũrũmwe wa meciiria ma gwachĩkĩra ũrĩa mũthamaki na ndungata ciake maathanĩte, marũmĩrĩire kiugo kĩa Jehova.

¹³ Kĩrĩndĩ kĩingĩ mũno gĩkĩũngana kũu Jerusalemu nĩguo gĩkũngũire Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩĩkĩre Ndawa ya Kũĩmbia mweri wa keerĩ. ¹⁴ Makĩeheria igongona iria ciarĩ kũu Jerusalemu o na makĩeheria igongona cia gũcinĩra ũbumba, magĩthĩ magĩciikia Gĩtuamba gĩa Kidironi.

¹⁵ Nĩmathĩnjire gatũrũme ka Bathaka mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa keerĩ. Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii magĩconoka na magĩtheria, na makĩrehe maruta ma njino hekarũ-inĩ ya Jehova. ¹⁶ Ningĩ makĩambĩrĩria ũtungata wao wa o mũthenya o ta ũrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ wa Musa mũndũ wa Ngai. Athĩnjĩri-Ngai makĩminjamina thakame ĩrĩa maanengereirio nĩ Alawii. ¹⁷ Na tondũ nĩ kwarĩ na andũ aingĩ kĩrĩndĩ-inĩ kũu mateetheretie-rĩ, Alawii nĩ maaheirwo wĩra wa gũthĩnja nginya tũtũrũme twa Bathaka twa andũ acio othe maarĩ na thaahu, tondũ matingĩamũrĩire Jehova tũtũrũme twao.[†]

¹⁸ O na akorwo andũ aingĩ arĩa mookĩte kuuma Efiraimu, na Manase, na Isakaru, na Zebuluni matietheretie-rĩ, nĩmarĩire Bathaka matekũrũmĩrĩra ũrĩa maandĩko moigĩte. No Hezekia akĩmahoera, akiuga atĩrĩ, “Jehova, o we ũrĩa mwega, arorekera mũndũ o wotho ¹⁹ ũrĩa ũtuĩte na ngoro yake kũrongooria Ngai, o we Jehova, Ngai wa maithe make, o na angĩkorwo ndetheretie kũringana na ũrĩa mawatho ma handũ-harĩa-haamũre matariĩ.” ²⁰ Nake Jehova akĩgua ihooya rĩa Hezekia, akĩhonia andũ acio.

²¹ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ kũu Jerusalemu magĩkũngũira Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩĩkĩre Ndawa ya Kũĩmbia marĩ na gĩkeno kĩnene mũthenya mũgwanja, nao Alawii na athĩnjĩri-Ngai makainagĩra Jehova o mũthenya marĩ na inanda cia kũgooca Jehova.

²² Nake Hezekia akĩaria ciugo cia kũmĩrĩria Alawii othe arĩa moonanirie ũmenyo mwega wa gũtungatĩra Jehova. Handũ ha mũthenya ĩyo mũgwanja nĩmarĩire kĩrĩa maagaĩrwo, na makĩruta maruta ma ũiguano, na makĩgooca Jehova Ngai wa maithe mao.

²³ Kĩũngano kũu gĩothe gĩgĩcooka gĩkĩguanĩra gĩkũngũire gĩathĩ kũu mũthenya ĩngĩ mũgwanja; nĩ ũndũ ũcio magĩkũngũira mũthenya ĩngĩ mũgwanja makenete mũno.

²⁴ Hezekia mũthamaki wa Juda akĩruta ndegwa 1,000 na ng’ondũ na mbũri 7,000 nĩ ũndũ wa kũũngano kũu, nao anene makĩmahe ndegwa 1,000 na ng’ondũ na mbũri 10,000. Athĩnjĩri-Ngai aingĩ mũno magĩtheria. ²⁵ Kĩũngano gĩothe kĩa Juda gĩgĩkena hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii na andũ arĩa othe monganĩte moimĩte Isiraeli, hamwe na andũ a kũngĩ arĩa mookĩte kuuma Isiraeli o na arĩa maatũũraga Juda. ²⁶ Nĩ kwarĩ na gĩkeno kĩnene kũu Jerusalemu, nĩgũkorwo kuuma hĩndĩ ya Solomonĩ mũrũ wa Daudi mũthamaki wa Isiraeli gũtionekeke ũndũ ta ũcio kũu Jerusalemu. ²⁷ Athĩnjĩri-Ngai na Alawii makĩrũgama, makĩrathima andũ, nake Ngai akĩmaigua, nĩgũkorwo ihooya rĩa nĩrĩakinyire o igũrũ, gĩkaro gĩa gĩtheru.

31

¹ Rĩrĩa maündũ macio mothe maathirire-rĩ, andũ a Isiraeli arĩa maarĩ hau makiuma-gara magĩthĩ matũũra-inĩ ma Juda, makĩhehenja mahiga marĩa mamũrĩrwo ngai cia mĩhianano na magĩtemanga itugĩ cia Ashera. Ningĩ makĩananga kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kwahooyagĩrwo o na igongona iria ciarĩ Juda guothe na Benjamini, o na kũu Efiraimu na Manase. Thuutha wa gũcithũkangia ciothe, andũ a Isiraeli magĩcooka matũũra-inĩ mao na o mũndũ agĩcooka igai-inĩ rĩake.

Mĩhothi ya Magongona ma Mahooya

[†] 30:17 Kũringana na watho andũ arĩa maarĩ atongoria a nyũmba nĩ maathĩnjaga gatũrũme ka Bathaka.

² Hezekia agĩkĩiga athĩnjĩri-Ngai na Alawii na ikundi, o gĩkundi kũringana na wĩra wakĩo, marĩ athĩnjĩri-Ngai kana Alawii, marutage maruta ma njino na ma ũguano, ningĩ matungatage, na macookagie ngaatho, na mainage nyĩmbo cia ũgooci marĩ ihingo-inĩ cia gĩikaro kĩa Jehova. ³ Mũthamaki nĩaheanire indo ciake mwene cia kũrutagwo maruta ma njino ma rūciinĩ na ma hwaĩ-inĩ, na maruta ma njino ma Thabatũ, na ma Tũrũgamo twa Mweri, na ma ciathĩ-inĩ iria ciatuĩtwo, o ta ũrĩa kwaandikĩtwo Watho-inĩ wa Jehova. ⁴ Agĩatha andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu maheage athĩnjĩri-Ngai na Alawii rwĩga rūrĩa rwamagĩrĩire, nĩgeetha nao mahotage kwiheana harĩ Watho wa Jehova. ⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ rĩa watho ũcio wamenyekire-rĩ, andũ a Isiraeli makĩheana na ũtaana maciaro mao ma mbere ma ngano, na ma ndibei ya mũhihano, na maguta, na ũũkĩ, na maciaro ma mĩgũnda yao. Makĩrehe indo nyingĩ mũno o na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe. ⁶ Nao andũ a Isiraeli na Juda arĩa maatũũraga matũũra-inĩ ma Juda o nao makĩrehe gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa ndũũru ciao cia ng'ombe na ng'onde, o na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo iria ciamũrĩrwo Jehova Ngai wao, nao magĩciiga irũndo. ⁷ Maambĩrĩrie gwĩka ũndũ ũyũ mweri wa itatũ na makĩrĩkia mweri wa mĩgwanja. ⁸ Rĩrĩa Hezekia na anene ake mookire na makĩona irũndo icio, makĩgooca Jehova na makĩrathima andũ ake a Isiraeli.

⁹ Hezekia akĩũria athĩnjĩri-Ngai na Alawii ũhoru wa irũndo icio; ¹⁰ nake Azaria mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene wa kuuma nyũmba ya Zadoku akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kuuma andũ maambĩrĩria kũrehe mĩhothi yao hekarũ-inĩ ya Jehova-rĩ, nĩtũkoretwo tũrĩ na irio cia kũigana kũrĩa, o na tũgatigia nyingĩ mũno, nĩ ũndũ Jehova nĩarathimĩte andũ ake, na irio ici nyingĩ ũũ igagĩtigara.”

¹¹ Hezekia agĩathana gwakwo makũmbĩ kũu thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, na gũgĩkwo ũguo. ¹² Nao magĩcooka makĩrehe mĩhothi na wĩhokeku, na icunjĩ cia ikũmi, na iheo iria nyamũre. Konania ũrĩa Mũlawii nĩwe watuirwo mũrori wa indo icio, nake mũrũ wa ithe Shimei nĩwe warĩ mũnini wake. ¹³ Jehieli, na Azazia, na Nahathu, na Asaheli, na Jerimothu, na Jozabadu, na Elieli, na Isimakia, na Mahathu, na Benaia nĩo maarĩ arũgamĩrĩrũ rungu rwa Konania na mũrũ wa ithe Shimei, ta ũrĩa gwaatũtwo nĩ Mũthamaki Hezekia na Azaria ũrĩa warĩ mũnene wa hekarũ ya Ngai.

¹⁴ Kore mũrũ wa Imuna ũrĩa Mũlawii, mũikaria wa Kĩhingo kĩa Mwena wa Irathĩro, nĩwe warĩ mũrori wa indo iria ciarutagĩrwo Ngai na kwĩyendera, akagayaga mĩhothi rĩa irutĩrwo Jehova hamwe na iheo iria nyamũre. ¹⁵ Edeni, na Miniamini, na Jeshua, na Shemaia, na Amaria, na Shekania nĩo maamũteithagĩrĩria marĩ na wĩhokeku kũu matũũra-inĩ ma athĩnjĩri-Ngai, na makagayagĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ o ta ũrĩa ikundi ciao ciatarĩ, makagaĩra arĩa akũrũ na arĩa anini o ũndũ ũmwe.

¹⁶ Hamwe na ũguo makĩgaĩra arũme arĩa maarĩ na mĩaka itatũ na makĩria arĩa marĩitwa mao maarĩ maandĩko-inĩ ma njiarwa, nao nĩo andũ arĩa othe maangĩatoonyire hekarũ-nĩ ya Jehova nĩ ũndũ wa kũruta mawĩra mao ma o mũthenya, ta ũrĩa wĩra wa o mũndũ watariĩ na kũringana na ikundi ciao. ¹⁷ Nao makĩgaĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa maandĩkithĩtio nĩ andũ a nyũmba ciao maandĩko-inĩ ma njiarwa ciao, o na Alawii arĩa maarĩ na mĩaka mĩrongo iirĩ na makĩria, ta ũrĩa wĩra wa o mũndũ watariĩ na kũringana na ikundi ciao. ¹⁸ Maataranĩrie ciana ciothe, na atumia, na ariũ ao, na airĩtu a mũingĩ wotho ũrĩa waandikĩtwo maandĩko-inĩ ma njiarwa. Nĩgũkorwo maarĩ ehokeku ũhoru-inĩ wao wa gwĩtheria.

¹⁹ Ha ũhoru wa athĩnjĩri-Ngai, o acio a rūciaro rwa Harũni, arĩa maatũũraga mĩgũnda-inĩ rĩa yathiũrũrũkĩrie matũũra mao kana matũũra mangĩ, nĩ kwarĩ na andũ amwe maathuurĩtwo na makagwetwo marĩitwa a kũgaĩra arũme othe arĩa maarĩ gatagatĩ-inĩ kao rũgai rwao, na kũrĩ arĩa othe maandĩkĩtwo maandĩko-inĩ ma njiarwa cia Alawii.

²⁰ ũguo nĩguo Hezekia eekire Juda guothe, agĩka maündũ mega, na magĩrĩire na ma kwĩhokeka mbere ya Jehova Ngai wake. ²¹ Maündũ-inĩ mothe marĩa ekaga ma gũtungata hekarũ-inĩ ya Ngai, na harĩ gwathĩkĩra watho na maathani, nĩarongooragia Ngai wake na akĩruta wĩra na ngoro yake yotho. Na nĩ ũndũ ũcio akĩgaacĩra.

32

Senakeribu Kwĩhĩĩra Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa maündũ marĩa mothe Hezekia ekĩte na wĩhokeku, Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩũka agĩtharĩkĩra Juda. Nake agĩthiũrũrũkĩria matũũra manene marĩa mairigĩrwo na thingo cia hinya eeciĩrĩtie kũmahoota matuĩke make. ² Hĩndĩ ĩrĩa Hezekia onire atĩ Senakeribu nĩoka na atĩ muoroto wake warĩ kũhũũra Jerusalemu, ³ magĩciĩra na anene ake o na atongoria a thigari cia ita ũrĩa mekũhingĩrĩria maaĩ kuuma ithima-inĩ cia nja ya itũũra inene, nao makĩmũteithia. ⁴ Kĩrĩndĩ kĩnene kĩa andũ gĩkĩũngana, nakĩo gĩkĩhinga ithima ciothe na tũrũũ tũrĩa twathereragĩra bũrũri-inĩ. Makĩũria atĩrĩ, “Athamaki a Ashuri-rĩ, megũka makore maaĩ maingĩ ũũ nĩkĩ?” ⁵ Ningĩ akĩruta wĩra mũingĩ wa gũcookereria rũthingo kũrĩa guothe rwamomoretwo, na agĩaka mĩthiringo mĩraihi na igũrũ rĩa ruo. Agĩaka rũthingo rũngĩ nja ya rũu, nacio ngĩĩka iria ciarũgamĩtie Itũũra rĩa Daudi agĩcinyiitia. O na agĩthondeka indo cia mbaara nyingĩ, o hamwe na ngo.

⁶ Agĩthuura anene a mbũtũ cia ita marũgamĩrĩre andũ, na agĩtũma mongane mbere yake nja-inĩ ya kĩhingo gĩa itũũra inene, nake akĩmomĩrĩria na ciugo ici: ⁷ “Gĩai na hinya na mũũmĩrĩrie. Mũtigitĩgĩre, kana mũkue ngoro nĩ ũndũ wa mũthamaki wa Ashuri na mbũtũ nene ya ita ĩrĩa arĩ nayo, nĩgũkorwo tũrĩ na hinya mũnene mũno gũkĩra ũrĩa arĩ nago. ⁸ Kĩrĩa we arĩ nakĩo no hinya wa mwĩrĩ; no ithuĩ tũrĩ na Jehova Ngai witũ, na nĩegũtũteithia, na arũe mbaara ciitũ.” Nao andũ makĩũmĩrĩria kuumana na ciugo iria Hezekia mũthamaki wa Juda oigire.

⁹ Thuutha ũcio, rĩrĩa Senakeribu mũthamaki wa Ashuri na mbũtũ ciake ciothe maathiũrũrũkĩirie Lakishi, agĩtũma anene ake Jerusalemu matwarĩre Hezekia mũthamaki wa Juda, o na andũ othe a Juda arĩa maarĩ kuo, ndũmĩrĩri ĩno:

¹⁰ “Ũũ nĩguo Senakeribu mũthamaki wa Ashuri ekuuga: Mũrutĩte ũmĩrĩru wanyu kũ, nĩguo mũikare Jerusalemu, kũndũ gũthiũrũrũkĩrie? ¹¹ Rĩrĩa Hezekia ekuuga atĩrĩ, ‘Jehova Ngai witũ nĩegũtũhonokia guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Suriata,’ nĩaramũhĩtithia, atũme mũkue nĩ ng’aragu na nyoota. ¹² Githĩ Hezekia we mwene ndeheririe kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kwa ngai ĩyo, o na akĩeheria igongona ciayo, na akĩira Juda na Jerusalemu atĩrĩ, ‘No nginya mũhooere kīgongona-inĩ kĩmwe na mũcinagĩre magongona ho’?

¹³ “Kaĩ mũtooi ũrĩa nĩ na maithe maitũ twĩkĩte andũ othe a mabũrũri marĩa mangĩ? Nacio ngai cia ndũrĩrĩ ĩcio-rĩ, nĩciakĩhotire o na rĩ kũgitĩra bũrũri wao kuuma moko-inĩ makwa? ¹⁴ Nĩ ngai ĩrĩkũ ya ĩcio cia ndũrĩrĩ iria cianangirwo nĩ maithe makwa yahotire kũhonokia andũ ayo kuuma kũrĩ nĩ? Gwakĩhoteka atĩa ngai yanyu ĩmũgitĩre kuuma guoko-inĩ gwakwa? ¹⁵ Tondũ ũcio-rĩ, mũtigitĩkĩrie Hezekia amũheenie na amũhĩtithie ũguo. Mũtikamwĩtikie, nĩgũkorwo gũtirĩ ngai ya rũrĩrĩ kana ũthamaki o na ũrĩkũ ĩrĩ yahota kũhonokia andũ ayo kuuma guoko-inĩ gwakwa kana kuuma guoko-inĩ kwa maithe makwa! To ngai yanyu ĩngĩkĩhota kũmũhonokia kuuma guoko-inĩ gwakwa!”

¹⁶ Ndungata cia Senakeribu igĩthĩ o na mbere kwaria mĩario ya gũũkĩrĩra Jehova Ngai o na gũũkĩrĩra ndungata yake Hezekia. ¹⁷ Ningĩ mũthamaki akĩandĩka marũa ma kũrũma Jehova, Ngai wa Isiraeli akĩmũũkĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa ngai cia ndũrĩrĩ cia mabũrũri marĩa mangĩ itaahotire kũhonokia andũ acio kuuma guoko-inĩ gwakwa-rĩ, noguo ngai ya Hezekia ĩtekũhota kũhonokia andũ ayo kuuma moko-inĩ makwa.” ¹⁸ Ningĩ makĩanĩrĩra na Kĩhibirania kũrĩ andũ a Jerusalemu arĩa maarĩ rũthingo igũrũ, nĩguo mamamakie na mamekĩre guoya nĩgeetha menyĩitĩre itũũra rĩu inene. ¹⁹ Magĩkĩaria ũhoru wa Ngai wa Jerusalemu o ta ũrĩa maaragia ũhoru wa ngai cia andũ arĩa angĩ a thĩ, o iria ciathondeketwo na moko ma andũ.

²⁰ Mũthamaki Hezekia na mũnabii Isaiia mũrũ wa Amozu makĩhooya manĩrĩire magĩkaĩra ũrĩa ũrĩ igũrũ nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio. ²¹ Nake Jehova agĩtũma mũraika ũrĩa waniĩnĩre thigari ciothe cia mbaara na atongoria na anene arĩa maarĩ kambĩ-inĩ ya

mũthamaki wa Ashuri. Nĩ ũndũ ũcio Senakeribu akĩinũka gwake aconokete. Na rĩrĩa aatoonyire hekarũ ya ngai yake-rĩ, ariũ ake amwe makĩmũtemanga na rūhiũ rwa njora.

²² Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩhonokia Hezekia na andũ a Jerusalemu kuuma guoko-inĩ kwa Senakeribu mũthamaki wa Ashuri, o na kuuma guoko-inĩ kwa andũ arĩa angĩ othe. Akĩmamenyerera mĩena-inĩ yothe. ²³ Andũ aingĩ magĩtwarĩra Jehova indo cia maruta kũu Jerusalemu, na magĩtwarĩra Hezekia mũthamaki wa Juda iheo cia goro. Kuuma hĩndĩ iyo agĩtuĩka mũndũ mĩtũku mũno nĩ ndũrĩrĩ ciothe.

Mwĩtĩio wa Hezekia, Kũgaacĩra Gwake, na Gĩkuũ Gĩake

²⁴ Matukũ-inĩ macio-rĩ, Hezekia akĩrwara hakuhi akue. Akĩhooya Jehova, nake Jehova akĩmũigua na akĩmuonia kĩmenyithia kĩa mwanya. ²⁵ No rĩrĩ, ngoro ya Hezekia ikĩiyũrwo nĩ mwĩtĩio na akĩaga kũrũmbũiya ũtugi ũcio oonetio; nĩ ũndũ ũcio mang'ũrĩ ma Jehova makĩmũkora o na magĩkora Juda na Jerusalemu. ²⁶ Hĩndĩ iyo Hezekia akiĩrira mehia ma mwĩtĩio wa ngoro yake, o ta ũrĩa andũ a Jerusalemu meekire, nĩ ũndũ ũcio mang'ũrĩ ma Jehova makĩaga kũmakinyĩrĩra matukũ-inĩ ma Hezekia.

²⁷ Hezekia aarĩ na ũtonga mũingĩ mũno o na agatĩka, nake agĩaka makũmbĩ ma kũiga betha na thahabu, o na ma tũhiga twake twa goro, na mahuti manungi wega, na ngo, na indo ciothe cia bata. ²⁸ O na ningĩ agĩaka makũmbĩ ma kũiga ngano yagethwo, na ma kũiga ndibei ya mũhihano, na maguta; na agĩaka ciugũ nĩ ũndũ wa ng'ombe na ndũũru cia ng'onde. ²⁹ Nĩakire tũtũũra na akĩgĩa na ndũũru nene cia ng'onde na cia ng'ombe, nĩgũkorwo Ngai nĩamũheete ũtonga mũnene.

³⁰ Hezekia nĩwe wahingĩrĩrie Gĩthima kĩa Gihoni mwena wa rũgongo, na akĩroria maai makĩo mwena wa ithũũro wa Itũũra Inene rĩa Daudi. Akĩgaacĩra maündũ-inĩ marĩa mothe eekire. ³¹ No rĩrĩa abarũthi maatũmirwo kũrĩ we nĩ aathani a Babuloni mamũũrie ũhoru wa rūũri rwa kĩmenyithia rūrĩa ruonekete bũrũri-inĩ-rĩ, Ngai akĩmũtiganĩria nĩguo amũgerie amenye maündũ marĩa mothe maarĩ ngoro-inĩ yake.

³² Maündũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Hezekia na wĩrutĩri wake nĩmandĩkĩtwo kĩoneki-inĩ kĩa mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu, thĩinĩ wa ibuku rĩa athamaki a Juda na Isiraeli. ³³ Hezekia akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo kĩrĩma-inĩ kũrĩa mbĩrĩra cia andũ a rūciaro rwa Daudi ciarĩ. Nakuo Juda guothe na andũ a Jerusalemu makĩmũhe gĩtĩio aarĩkia gũkua. Nake mũriũ Manase agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

33

Manase Mũthamaki wa Juda

¹ Manase aarĩ wa mĩaka ikũmi na iĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo itano na itano. ² Nake agĩka maündũ marĩa mataagĩrĩrie maitho-inĩ ma Jehova na ũndũ wa kũrũmĩrĩra maündũ maarĩ magigi marĩa meekagwo nĩ ndũrĩrĩ iria Jehova aaingatĩte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli. ³ Agĩaka rĩngĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũrĩa ithe Hezekia aamomorete; ningĩ agĩakĩra Baali igongona na agĩthondeka itugĩ cia Ashera. Ningĩ akĩinamĩrĩra na akĩhooya mĩhianano yothe ya mbũtũ cia njata cia igũrũ na agĩcitungatĩra. ⁴ Manase nĩakire igongona thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o rĩa Jehova oigĩte ũhoru wayo atĩrĩ, “Rĩitwa rĩakwa rĩgaatũũra Jerusalemu nginya tene.” ⁵ Nĩakĩire mĩhianano yothe ya mbũtũ cia njata cia igũrũ igongona kũu nja cieri cia hekarũ ya Jehova. ⁶ Nĩaarutire ariũ ake matũke igongona, magĩcinĩrwo Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, na nĩaragũraga na agatuĩria nyoni, na akarogana, na agathiiaga kũrĩ andũ arĩa maarĩ na maroho ma kũragũra, o na agatuĩria ũhoru kuuma kũrĩ maroho mooru. Nĩekire maündũ maingĩ mooru maitho-inĩ ma Jehova, akĩmũrakaria.

⁷ Nĩooire mũhianano mũicũhie ũrĩa aathondekete na akĩũiga thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai, rĩa Ngai eerĩte Daudi na mũriũ Solomoni ũhoru wayo atĩrĩ, “Thĩinĩ wa hekarũ iĩno na thĩinĩ wa Jerusalemu, o kũrĩa ndĩthuurĩre kuuma mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli, nĩkuo ngũtũũria Rĩitwa rĩakwa nginya tene. ⁸ Ndigatũma magũrũ ma andũ a Isiraeli macooke kũũrũũra moime bũrũri ũyũ ndaheire maithe manyu ma tene, korwo no metĩkire

kũmenyerera maündũ mothe marĩa ndĩmaathĩte makonainie na mawatho mothe na kĩrĩra gĩakwa gĩa kũrũmĩrĩrwo na matuĩro marĩa maaheirwo na kanua ka Musa ma kũrũmĩrĩrwo.”⁹ No rĩrĩ, Manase akĩhĩtithia andũ a Juda na andũ a Jerusalemu, nginya magĩika maündũ mooru o na gũkĩra ndũrĩrĩ iria Jehova aaniinĩte ciehere mbere ya andũ a Isiraeli.

¹⁰ Jehova akĩarĩria Manase na andũ ake, no matiigana kũmũigua. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩmarehithĩria anene a mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Ashuri, nao makĩnyiita Manase, makĩmwĩkĩra kĩbini iniũrũ, makĩmuoha na mĩnyororo ya gĩcango, na makĩmũtwara Babuloni. ¹² Hĩndĩ ĩyo aarĩ mũhinyĩrĩrĩku ngoro-rĩ, akĩrongooria ũtugi wa Jehova Ngai wake, na akĩĩnyihia mũno mbere ya Ngai wa maithe mao. ¹³ Na rĩrĩa aamũhooire, Jehova akĩigua ihooya rĩake na akĩigua gũthaithana gwake; nĩ ũndũ ũcio, akĩmũcookia Jerusalemu na akĩmũcookeria ũthamaki wake. Hĩndĩ ĩyo Manase akĩmenya atĩ Jehova nĩwe Ngai.

¹⁴ Thuutha-inĩ-rĩ, agĩaka rĩngĩ rũthingo rwa nja rwa Itũũra Inene rĩa Daudi mwena wa ithũũro wa gĩthima kĩa Gihoni kũu gĩtuamba-inĩ, o nginya itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo gĩa Thamaki, na gũthiũrũrũkĩria karĩma ka Ofeli; o na ningĩ akĩrũraihia na igũrũ. Nĩagire anene a thigari matũũra-inĩ mothe ma Juda marĩa maarĩ mairigĩre na thingo cia hinya.

¹⁵ Akĩeheria ngai cia kũngĩ, o na akĩeheria mũhianano ũrĩa warĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, o na igongona ciothe iria aakĩte karĩma-inĩ ka hekarũ na kũu Jerusalemu, na agĩcite na kũu nja ya itũũra inene. ¹⁶ Ningĩ agĩcookereria kĩgongona kĩa Jehova, na akĩrutĩra igũrũ rĩakĩo maruta ma ũiguano na ma gũcookia ngaatho, na akĩra andũ a Juda matungatĩre Jehova Ngai wa Isiraeli. ¹⁷ No rĩrĩ, andũ magĩthiĩ o na mbere kũrutĩra magongona kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, no mamarutagĩra Jehova Ngai wao o we wiki.

¹⁸ Maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Manase, o hamwe na ũrĩa aahooire Ngai wake, o na ciugo iria ooni-maündũ maamwarĩirie thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jehova, Ngai wa Isiraeli-rĩ, nĩmandĩke maandĩko-inĩ ma mahinda ma athamaki a Isiraeli. ¹⁹ Ihooya rĩake, na ũrĩa Ngai aahutirio nĩ gũthaithana gwake, o na ningĩ mehia make mothe, na kwaga kwĩhokeka gwake, o na kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũrĩa aakire mahooero ma Baali, na akĩhaanda itugĩ cia Ashera na mĩhianano mbere ya atanenyihĩria Jehova-rĩ, mothe nĩmandĩkitwo maandĩko-inĩ ma andũ arĩa ooni-maündũ. ²⁰ Manase akĩhurũka hamwe na maithe make na agĩthikwo nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki. Nake mũriũ Amoni agĩtuĩka mũthamaki ithenya rĩake.

Amoni Mũthamaki wa Juda

²¹ Amoni aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ĩrĩ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ĩrĩ. ²² Nake agĩka maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa ithe Manase eekĩte. Amoni nĩahooire na akĩrutĩra mĩhianano yothe magongona ĩrĩa Manase aathondekithĩtie. ²³ Nowe ndeekire ta ithe Manase tondũ ndaigana kwĩnyihĩria Jehova; Amoni nĩaingĩhirie mahĩtia make.

²⁴ Anene a Amoni makĩmũciirĩrĩra, na makĩmũũragĩra o kũu nyũmba-inĩ yake ya ũthamaki. ²⁵ Hĩndĩ ĩyo andũ a bũrũri ũcio makĩũraga andũ arĩa othe maaciirĩire kũũraga Mũthamaki Amoni; nao magĩtua mũriũ Josia mũthamaki ithenya rĩake.

34

Josia Kwagĩria Maündũ

¹ Josia aarĩ wa mĩaka ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ũmwe. ² Nake agĩka maündũ marĩa maagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, na agathiiaga na mĩthĩire ya ithe Daudi ategũkerũra na mwena wa ũrĩo kana wa ũmotho.

³ Mwaka wa ĩnana wa wathani wake, arĩ o mũnini, akĩambĩrĩria kũrongooria Ngai wa ithe Daudi. Mwaka wa ikũmi na ĩrĩ, akĩambĩrĩria gũtheria Juda na Jerusalemu na ũndũ wa kweheria kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na itugĩ cia Ashera, na mĩhianano mĩacũhie, na mĩhi-ano ya gũtwekio. ⁴ Nake agĩathana na agĩtigĩrĩra atĩ igongona cia Baali nĩciamomorwo;

agĩtinangia icunjĩ igongona cia ũbumba iria ciarĩ igũrũ rĩacio, na akĩhehenjithia itugĩ cia Ashera, na mĩhianano ya gwacũhio o na ya gũtwekio. Mĩhianano iyo akĩmiunanga, igĩthĩo igĩtuĩka rũkũngũ, na akĩrũhurunja igũrũ rĩa mbĩrĩra cia arĩa maacirutagĩra magongona. ⁵ Nake agĩcinithĩria mahĩndĩ ma athĩnjĩri-ngai a Baali igongona-inĩ ciao, na nĩ ũndũ ũcio agĩtheria Juda na Jerusalemu. ⁶ Ũguo noguo eekire matũũra-inĩ ma Manase, na Efiraimu, na Simeoni o nginya Nafitali, o na kũrĩa kwanangĩku kwamarigiicĩirie, ⁷ akĩmomora igongona na itugĩ cia Ashera, nayo mĩhianano akĩmĩhehenjithia igĩtuĩka mũtutu, na agĩtinangia igongona cia ũbumba ciothe iria ciarĩ Isiraeli guothe igĩtuĩka icunjĩ. Agĩcooka Jerusalemu.

⁸ Mwaka wa ikũmi na ĩnana wa wathani wa Josia, aarĩkia gũtheria bũrũri na hekarũ, agĩtũma Shafani mũrũ wa Azalia, na Maaseia ũrĩa warĩ mwathi wa itũũra inene, marĩ na Joa mũrũ wa Joahazu, ũrĩa warĩ mwandĩki, magacookererie hekarũ ya Jehova Ngai wake.

⁹ Magĩthĩĩ kũrĩ Hilikia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, makĩmũne mbeeca iria ciarehetwo hekarũ-inĩ ya Ngai, iria Alawii arĩa maarĩ aikaria a mĩrango moonganĩtie kuuma kũrĩ andũ a Manase, na Efiraimu, na matigari mothe ma andũ a Isiraeli, na kuuma kũrĩ andũ othe a Juda na Benjamini, na andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu. ¹⁰ Ningĩ magĩciĩhokera andũ arĩa maathuurĩtwo a kũrũgamĩrĩra wĩra wa hekarũ ya Jehova. Nao andũ acio makĩrĩha aruti a wĩra arĩa maathondekete na magacookereria hekarũ. ¹¹ O na ningĩ nĩmaheire atharamara na aaki mbeeca cia kũgũra mahiga maicũhie, na mbaũ cia mĩratho, na mĩgamba ya kũrũgamia mĩako ĩrĩa athamaki a Juda maarekereirie ĩmomoke.

¹² Andũ acio nĩmarutire wĩra marĩ na wĩhokeku. Andũ arĩa maamarũgamĩrĩre maarĩ Jahathu na Obadia, Alawii a rũciaro rwa Merari, na Zekaria na Meshulamu a rũciaro rwa Kohathu. Alawii acio othe maarĩ na ũũgĩ wa kũhũũra inanda, ¹³ nĩo maarũgamagĩrĩra aruti a wĩra, na makaroraga aruti othe a wĩra kuuma wĩra ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ. Alawii amwe maarĩ aigi a maündũ marĩa maandĩke, na aandĩki-marũa, na aikaria a mĩrango.

Ibuku rĩa Watho Kuonekana

¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa moimagia mbeeca iria ciatwarĩtwo thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai akĩona Ibuku rĩa Watho wa Jehova ũrĩa waheanĩtwo nĩ Musa. ¹⁵ Hilikia akĩra Shafani ũrĩa mwandĩki atĩrĩ, “Nĩndona Ibuku rĩa Watho thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova.” Akĩrĩnengera Shafani.

¹⁶ Nake Shafani agĩtwarĩra mũthamaki ibuku rĩu na akĩmũhe ũhoru, akĩmwĩra atĩrĩ, “Anene aku nĩmararuta wĩra wothe ũrĩa maheetwo. ¹⁷ Nĩmarĩkĩtie kũrĩha mbeeca iria iraarĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Jehova, na magacitiga irĩ moko-inĩ ma arũgamĩrĩri o na aruti a wĩra.” ¹⁸ Nake Shafani ũcio mwandĩki akĩra mũthamaki atĩrĩ, “Hilikia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai nĩanengera ibuku.” Nake Shafani agĩthoma ibuku rĩu arĩ mbere ya mũthamaki.

¹⁹ Rĩrĩa mũthamaki aigũire ciugo icio cia Watho-rĩ, agĩtembũranga nguo ciake. ²⁰ Nake agĩatha Hilikia, na Ahikamu mũrũ wa Shafani, na Abudoni mũrũ wa Mika, na Shafani ũrĩa mwandĩki, na Asaia ndungata ya mũthamaki, akĩmeera atĩrĩ: ²¹ “Thĩĩ kũrĩ Jehova mũkanduĩrĩrie ũhoru nĩ na matigari ma Isiraeli na Juda ũrĩa ũhoru ũyũ mwandĩke ibuku-inĩ rĩrĩ rĩrĩkĩtie kuoneka ũtariĩ. Marakara ma Ngai nĩ manene marĩa tũitĩrĩrio nĩ ũndũ maithe maitũ matiarũmirie kiugo kĩa Jehova, na matiĩkĩte kũringana na ũrĩa kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩ.”

²² Hilikia na arĩa mũthamaki aatũmĩte hamwe nake magĩthĩĩ makĩaria na Hulida, mũnabii mũndũ-wa-nja ũrĩa warĩ mũtumia wa Shalumu mũrũ wa Tokihathu mũrũ wa Hasira ũrĩa wamenyagĩrĩra nguo cia mũthamaki. Aatũũraga Jerusalemu, kũu Rũgongo rwa Keerĩ.

²³ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ĩrai mũndũ ũrĩa ũmũtũmire kũrĩ nĩ atĩrĩ, ²⁴ ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngũrehe mwanangĩko kũndũ gũkũ na kũrĩ andũ akuo, irumi ciothe iria nyandĩke ibuku-inĩ rĩrĩa rĩathomwo mbere ya mũthamaki wa Juda. ²⁵ Tondũ nĩmandirikĩte, na magacinĩra ngai ingĩ ũbumba, na makandakaria nĩ ũndũ wa mĩhianano yothe ĩrĩa mathondekete na moko mao, marakara makwa nĩmegũitĩrĩrio kũndũ gũkũ na matingĩhoreka.’ ²⁶ ĩrai mũthamaki wa Juda ũrĩa

ũmũtũmĩte mũũke mũtũĩrie ũhoro kũrĩ Jehova atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ, ũhoro wĩgĩĩ ciugo iria ũĩguĩte: ²⁷ Tondũ ngoro yaku nĩyaherire, na ũkĩĩnyĩhĩria Ngai rĩrĩa waiguire ũhoro ũrĩa njarĩtie wa gũũkĩrĩra kũndũ gũkũ o na andũ akuo, na tondũ nĩwenyĩhirie mbere yakwa, na ũgĩtembũranga nguo ciaku, na ũkĩrĩra ũrĩ mbere yakwa-rĩ, nĩngũiguĩte, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ²⁸ Na rĩrĩ, nĩngagũcookanĩrĩria hamwe na maithe maku, na nĩũgathikwo na thayũ. Maitho maku matikoona mwanangĩko ũrĩa ngaarehe kũndũ gũkũ, o na ndehere arĩa matũũraga gũkũ.’”

Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria mũthamaki ũhoro ũcio.

²⁹ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩtũmanĩra athuuri othe a Juda na a Jerusalemu mongane hamwe. ³⁰ Nake akĩambata agĩthĩĩ hekarũ-inĩ ya Jehova arĩ hamwe na andũ a Juda, na andũ a Jerusalemu, na athĩnjĩri-Ngai na Alawii na andũ othe kuuma ũrĩa mũnini mũno nginya ũrĩa mũnene mũno. Mũthamaki agĩthoma ciugo ciothe cia Ibuku rĩa Kĩrĩkanĩro, rĩrĩa rĩonekete hekarũ-inĩ ya Jehova, makĩiguaga. ³¹ Mũthamaki akĩrũgama gĩtugĩ-inĩ gĩake na akĩerũhia kĩrĩkanĩro arĩ mbere ya Jehova, atĩ nĩarĩrũmagĩrĩra Jehova na arũmie maathani make, na mawatho make, o na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo na ngoro yake yothe na muoyo wake wotho, na aathĩkagĩre ciugo cia kĩrĩkanĩro iria ciandĩkitwo ibuku-inĩ rĩu.

³² Ningĩ agĩtũma andũ othe arĩa maarĩ Jerusalemu na Benjamini meetoonyie kĩrĩkanĩro-inĩ kũ; nao andũ a Jerusalemu magĩka ũguo kũringana na ũrĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai, o we Ngai wa maithe mao, gĩatariĩ.

³³ Josia akĩeheria mĩhianano yothe ĩrĩa yarĩ magigi kuuma bũrũri wotho wa andũ a Isiraeli, na agĩtũma andũ arĩa othe maarĩ Isiraeli matungatĩre Jehova Ngai wao. Rĩrĩa rĩothe aarĩ muoyo-rĩ, matiigana gũtiga kũrũmĩrĩra Jehova, o we Ngai wa maithe mao.

35

Josia Gũkũngũĩra Bathaka

¹ Josia nĩakũngũĩre Bathaka ya Jehova kũu Jerusalemu, nako gatũrũme ka Bathaka gaathĩnjĩrwo mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa mbere. ² Akĩamũra athĩnjĩri-Ngai na akĩmaiga mawĩra-inĩ mao, akĩmekĩra hinya makĩgĩa na kĩyo gĩa gũtungata hekarũ ya Jehova. ³ Akĩĩra Alawii arĩa maarutanaga Isiraeli guothe na maarĩkĩtie kwamũrĩrwo Jehova atĩrĩ: “Igai ithandũkũ rĩrĩa rĩamũre hekarũ-inĩ ĩrĩa yaakirwo nĩ Solomoni mũrũ wa Daudi mũthamaki wa Isiraeli. Mũtirĩrĩkuuaga na ciande. Na rĩrĩ, tungatagĩrai Jehova Ngai wanyu, na andũ ake a Isiraeli. ⁴ Mwĩhaarĩriei kũringana na nyũmba cianyu na ũrĩa ikundi cianyu itariĩ, na kũringana na watho ũrĩa waandĩkitwo nĩ Daudi mũthamaki wa Isiraeli na mũriũ Solomoni.

⁵ “Rũgamai handũ harĩa hatheru mũrĩ na gĩkundi kĩa Alawii, kĩrũgamĩrĩre o gakundi ka nyũmba cia andũ a bũrũri wanyu arĩa matarĩ Alawii. ⁶ Thĩnjai tũtũrũme twa Bathaka, mwĩamũre na mũhaarĩrie tũtũrũme tũu nĩ ũndũ wa andũ a bũrũri wanyu, mwĩke ũrĩa Jehova aathanire na kanua ka Musa.”

⁷ Josia akĩrutĩra andũ arĩa mataarĩ Alawii arĩa maarĩ hau mũigana wa ng’ondũ na mbũri 30,000 cia igongona rĩa Bathaka, o na ng’ombe 3,000, ciothe ciumĩte harĩ indo cia mũthamaki.

⁸ Anene ake o nao nĩmarutĩre andũ, na athĩnjĩri-Ngai, o na Alawii indo meyendeire. Hilikia, na Zekaria, na Jehieli, arĩa maarĩ arũgamĩrĩri a hekarũ ya Ngai, nĩmaheire athĩnjĩri-Ngai indo 2,600 cia maruta ma Bathaka, na ng’ombe 300. ⁹ O na Konania, marĩ na Shemaia na Nathaneli ariũ a ithe, na Hashabia, na Jeieli, na Jozabadu, arĩa atongoria a Alawii, makĩruta mũigana wa indo 5,000 cia maruta ma Bathaka, na ng’ombe 500 cia Alawii.

¹⁰ Naguo ũtungata ũgĩtabarĩrio, nao athĩnjĩri-Ngai makĩrũgama handũ hao hamwe na Alawii marĩ ikundi-inĩ ciao o ta ũrĩa mũthamaki aathanĩte. ¹¹ Natuo tũtũrũme twa Bathaka tũgĩthĩnjwo, nao athĩnjĩri-Ngai makĩminjaminja thakame ĩrĩa maanengeretwo, o Alawii magĩthĩnjaga nyamũ icio. ¹² Nao makĩiga maruta ma njino mwanya nĩguo

mamaheane kũrĩ tũkundi twa nyũmba cia andũ, nĩguo marutĩre Jehova, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Ibuku-inĩ rĩa Musa. Ũguo noguo meekire ũhoro-inĩ wa ng'ombe. ¹³ Nao makĩhĩhia nyamũ cia Bathaka mwaki-inĩ, ta ũrĩa gwatuĩtwo, nacio indo cia igongona iria nyamũre igĩtherũkio na nyũngũ, na iteng'ũ, o na nyũngũ cia igeri, na igĩcooka ikĩgairwo andũ othe o narua. ¹⁴ Thuutha wa ũguo magĩthondekera o ene, o na magĩthondekera athĩnjĩri-Ngai, nĩgũkorwo athĩnjĩri-Ngai, arĩa maarĩ a rũciaro rwa Harũni, nĩmarutaga maruta ma njino na ma maguta nginya hwaĩ-inĩ. Nĩ ũndũ ũcio Alawii nĩmethondekeire nyama ciao o ene, na cia athĩnjĩri-Ngai a rũciaro rwa Harũni.

¹⁵ Nao aini a njiaro cia Asafu, maikarĩte o kũndũ kũrĩa kwahaarĩrio nĩ Daudi, na Asafu, na Hemani, na Jeduthuni ũrĩa woonagĩra mũthamaki maündũ. Nao aikaria a ihingo matiarĩ na gĩtũmi gĩa kuuma harĩa maigĩtwo, nĩgũkorwo Alawii acio a thiritũ yao nĩmamathondekeire indo ciao cia Bathaka.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, ihinda rĩu ũtungata wotha wa Jehova wa gũkũngũrĩa Bathaka na iruta rĩa njino, warutĩrwo kĩgongona-inĩ kĩa Jehova, o ta ũrĩa Mũthamaki Josia aathanĩte. ¹⁷ Nao andũ a Isiraeli arĩa maarĩ ho magĩkũngũrĩa Bathaka ihinda-inĩ rĩu, na makĩgĩa na Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mũĩkĩre Ndawa ya Kũĩmbia kahinda ka mĩthenya mũgwanja. ¹⁸ Nakuo gũtiagĩte na Gĩathĩ kĩa Bathaka kĩaana ta kũu kũu Isiraeli kuuma matukũ-inĩ ma mũnabii Samũeli; na gũtirĩ mũthamaki o na ũmwe wa Isiraeli wakũngũĩre Bathaka ta ũrĩa Josia aamĩkũngũĩre, marĩ hamwe na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na andũ othe a Juda na a Isiraeli, o hamwe na andũ a Jerusalemu. ¹⁹ Bathaka ĩyo yakũngũĩrwo mwaka wa ikũmi na ĩnana wa wathani wa Josia.*

Gĩkuũ kĩa Josia

²⁰ Thuutha wa maündũ macio mothe-rĩ, hĩndĩ ĩrĩa Josia aakorirwo aigĩte hekarũ na njĩra njega, Neko mũthamaki wa Misiri nĩambatire akarũire handũ heetagwo Karikemishi Rũũ-inĩ rwa Farati,[†] nake Josia akiumagara akahũũrane nake. ²¹ No Neko akĩmũtũmĩra andũ makamũũrie atĩrĩ, “Tũrĩ na haaro ĩrĩkũ nĩ nawe, wee mũthamaki wa Juda? Tiwe ndĩratharĩkĩra kahinda gaka, no ndĩ na nyũmba ĩrĩa ndĩ na mbaara nayo. Ngai anjĩĩrĩte hiũhe; nĩ ũndũ ũcio tiga gũkararia Ngai, ũrĩa ũrĩ hamwe na nĩ, kana akwanange.”

²² No rĩrĩ, Josia ndaigana kũgarũrũka atigane nake, no nĩ kwĩgarũra egarũire nĩguo ndakamenyeke nĩgeetha akarũe nake. Ndaigana gũthikĩrĩria ũrĩa Neko aathĩtwo nĩ Ngai oige, no nĩathiire kũrũa nake werũ-inĩ wa Megido.

²³ Nao aikia a mĩguĩ makĩratha Mũthamaki Josia nayo, nake akĩĩra ndungata ciake atĩrĩ, “Njeheriai haha nĩ ũndũ nĩndagurario mũno.” ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũruta ngaari-inĩ yake ya mbaara, makĩmũhaicia ngaari-inĩ ĩngĩ okĩte nayo, makĩmũtwara Jerusalemu kũrĩa aakũĩĩre. Nake agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ cia maithe make, nao andũ othe a Juda na Jerusalemu makĩmũcakaĩra.

²⁵ Jeremia nĩandĩkire macakaya makonĩ Josia, na nginya ũmũthĩ aini othe arũme na andũ-a-nja nĩmaririkanaga Josia macakaya-inĩ macio. Macakaya macio magĩtuĩka mũtugo wa gwĩkagwo thĩĩnĩ wa Isiraeli, na ũkĩandĩkwo Macakaya-inĩ.

²⁶ Namo maündũ marĩa mangĩ makonĩ wathani wa Josia na ciĩko ciake cia wĩrutĩri, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ wa Jehova, ²⁷ na nĩmo maündũ mothe, kuuma kĩaambĩrĩria nginya mũthia, maandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli na a Juda.

36

¹ Na rĩrĩ, andũ a bũrũri ũcio makĩoya Jehoahazu mũriũ wa Josia, makĩmũtua mũthamaki kũu Jerusalemu ithenya rĩa ithe.

Jehoahazu Mũthamaki wa Juda

* 35:19 Mwaka-inĩ ũyũ noguo ibuku rĩa Watho rĩonekanire. † 35:20 Karikemishi nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa Ahiti, na rĩarĩ hakuhĩ na Rũũ rwa Farati.

² Jehoahazu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ĩtatũ rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩeri ĩtatũ. ³ Mũthamaki wa Misiri akĩmweheria ũthamaki-inĩ kũu Jerusalemu na agĩtuĩra Juda igooti rĩa taranda igana rĩmwe* cia betha, na taranda ĩmwe† ya thahabu. ⁴ Mũthamaki wa Misiri agĩtua Eliakimu, mũrũ wa ithe na Jehoahazu, mũthamaki wa gũthamaka Juda na Jerusalemu, na akĩgarũra rĩitwa rĩa Eliakimu akĩmũtua Jehoiakimu. No Neko agĩthaamia Jehoahazu mũrũ wa ithe na Jehoiakimu akĩmũtwara Misiri.

Jehoiakimu Mũthamaki wa Juda

⁵ Jehoiakimu aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ĩtano rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nĩekire maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova Ngai wake. ⁶ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni akĩmũtharĩkĩra, na akĩmuoha na mĩnyororo ya gĩcango akĩmũtwara Babuloni. ⁷ Nebukadinezaru ningĩ nĩatwarire indo cia hekarũ ya Jehova kũu Babuloni na agĩciiga thĩinĩ wa hekarũ yake kuo.

⁸ Maündũ marĩa mangĩ makoniĩ wathani wa Jehoiakimu, na maündũ ma magigi marĩa eekire, na maündũ marĩa mothe oonirwo ahĩtĩtie-rĩ, maandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa athamaki a Isiraeli na a Juda. Nake mũriũ Jehoiakini agĩthamaka itheriya rĩa.

Jehoiakini Mũthamaki wa Juda

⁹ Jehoiakini aarĩ wa mĩaka ikũmi na ĩnana rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩeri ĩtatũ na mĩthenya ikũmi. Nĩekire maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova. ¹⁰ Ihinda rĩa mahaanda-rĩ, Mũthamaki Nebukadinezaru akĩmũtũmanĩra, akĩrehwo Babuloni hamwe na indo cia goro kuuma hekarũ-inĩ ya Jehova, nake agĩtua Zedekia, ithe mũnini wa Jehoiakini, mũthamaki wa gũthamaka Juda na Jerusalemu.

Zedekia Mũthamaki wa Juda

¹¹ Zedekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. ¹² Nĩekire maündũ mooru maitho-inĩ ma Jehova Ngai wake, na ndaigana kwĩnyĩhia mbere ya Jeremia ũrĩa mũnabii, ũrĩa waaragia kiugo kĩa Jehova. ¹³ O na ningĩ nĩaremeire Mũthamaki Nebukadinezaru, o ũrĩa wamwĩhĩtĩtie na mwĩhĩtwa akĩgwetaga rĩitwa rĩa Ngai. Akĩũmia kĩongo na akĩũmia ngoro yake, na ndaigana gũcookerera Jehova, Ngai wa Isiraeli. ¹⁴ O na ningĩ-rĩ, atongoria othe a athĩnjĩri-Ngai na andũ nĩmathĩire na mbere kwaga wĩhokeku, makĩrũmĩrĩra mĩtugo ĩrĩ magigi ya ndũrĩrĩ, na magathaahagia hekarũ ya Jehova ĩrĩa aamũrĩte kũu Jerusalemu.

Kwanangwo kwa Jerusalemu

¹⁵ Jehova, Ngai wa maithe mao, akĩmatũmĩra ndũmĩrĩri na tũnua twa atũmwo ake rĩngĩ na rĩngĩ, nĩgũkorwo nĩaiguagĩra andũ ake tha, o na gĩkaro gĩake. ¹⁶ No-o makĩnyũrũria andũ acio maatũmĩtwo nĩ Ngai, makĩmenereria ciugo ciake, na makĩnyarara anabii ake, o nginya marakara ma Jehova makĩarahũkĩra andũ ake na gũkĩaga kĩhonia. ¹⁷ Akĩmarehithĩria mũthamaki wa andũ a Babuloni amokĩrĩre, ũrĩa woragĩire andũ ao ethĩ na rũhiũ rwa njora kũu nyũmba-inĩ ĩrĩa nyamũre, na ndaigana kũhonokia mwanake, kana mũirĩtu, kana mũndũ mũkũrũ, o na kana ũrĩa mũkũrũ akahocerera. Ngai akĩneana andũ acio othe kũrĩ Nebukadinezaru. ¹⁸ Agĩkuua indo kuuma hekarũ-inĩ ya Ngai, agĩcitwara Babuloni, ciothe iria nene na iria nini, na igĩĩna cia hekarũ ya Jehova, o na igĩĩna cia mũthamaki o na cia anene ake. ¹⁹ Ningĩ magĩcina hekarũ ya Ngai na makĩmomora rũthingo rwa Jerusalemu; magĩcina nyũmba ciothe cia ũthamaki, o na makĩananga indo ciothe cia bata iria ciarĩ kuo.

²⁰ Matigari ma andũ arĩa maahonokire kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ, Nebukadinezaru akĩmatwara Babuloni, nao magĩtuĩka ndungata ciake na cia ariũ ake, o nginya rĩrĩa ũthamaki wa Perisia wacookire gũthamaka. ²¹ Bũrũri ũgĩkĩgia na

* 36:3 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3.75) † 36:3 nĩ ta kilo 37

ũhurũko wa Thabatũ ciaguo; ũkĩhurũka hĩndĩ ĩyo yothe wakirĩte ihooru, nginya mĩaka mĩrongo mũgwanja ĩgĩthira, nĩguo kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Jeremia kĩhiinge.

²² Mwaka wa mbere wa Kurusu mũthamaki wa Perisia, nĩguo kiugo kĩa Jehova kĩrĩa kĩarĩtio nĩ Jeremia kĩhiinge-rĩ, Jehova akĩarahũra ngoro ya Kurusu mũthamaki wa Perisia aanĩrĩrithie kũrĩa guothe aathamakaga, na andĩke atĩrĩ:

²³ “Kurusu, mũthamaki wa Perisia, oiga ũũ,

“‘Jehova, Ngai wa igũrũ, nĩaheete mothamaki mothe ma thĩ, na nĩanyamũrĩte ndĩmwakĩre hekarũ kũu Jerusalemu bũrũri wa Juda. Mũndũ wake o na ũrĩkũ ũrĩ thĩinĩ wanyu, Jehova Ngai wake aroikara hamwe nake, rĩu no aambate athĩĩ kuo.’”

EZARA

Kurusu Gûteithia arĩa Maatahĩtwo Gûcooka

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mbere wa Kurusu mũthamaki wa Perisia, nĩguo kiugo kĩa Jehova kĩa kĩa kĩa rĩrĩtio nĩ Jeremia kĩa kĩa kĩa rĩrĩ, Jehova akĩarahũra ngoro ya Kurusu mũthamaki wa Perisia aanĩrĩrithie kũrĩa guothe aathamakaga, na andĩke atĩrĩ:

² “Kurusu, mũthamaki wa Perisia ekuuga ũũ:

“Jehova, Ngai wa igũrũ, nĩaheete mothamaki mothe ma thĩ,* na nĩanyamũrĩte ndĩmwakĩre hekarũ kũu Jerusalemu bũrũri wa Juda. ³ Mũndũ wake o na ũrĩkũ ũrĩ thĩnĩ wanyu, Ngai wake aroikara hamwe nake, nĩambate athĩ Jerusalemu kũu Juda, na aake hekarũ ya Jehova, Ngai wa Isiraeli, o we Ngai ũcio ũrĩ kũu Jerusalemu. ⁴ Na rĩrĩ, andũ a kũndũ o guothe kũrĩa matigari mangĩkorwo marĩ, nĩ mamũhe betha na thahabu, na indo na mahiũ, na mĩhothi ya kwĩyendera nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai irĩa irĩ kũu Jerusalemu.”

⁵ Hĩndĩ iyo atongoria a nyũmba ya Juda na ya Benjamini, na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, arĩa othe Ngai aarahũire ngoro ciao, makĩhaarĩria gũthĩ magaake nyũmba ya Jehova kũu Jerusalemu.† ⁶ Andũ othe a matũũra mao makĩmateithĩrĩria na indo cia betha na cia thahabu, na indo ingĩ na mahiũ, na iheo cia goro, makĩria ya mĩhothi irĩa yarutĩtwo ya kwĩyendera. ⁷ Ningĩ Mũthamaki Kurusu akĩruta indo iria ciarĩ cia hekarũ ya Jehova, iria ciatahĩtwo nĩ Nebukadinezaru kuuma Jerusalemu ikaigwo thĩnĩ wa hekarũ ya ngai yake. ⁸ Kurusu mũthamaki wa Perisia nĩatũmire Mithiredathu ũrĩa mũigi wa kīgĩna arehe indo icio, agĩcitarĩra Sheshibazaru mũnene wa Juda.

⁹ Indo icio ciatarĩ ta ũũ:

thaani nene cia thahabu ciarĩ 30
thaani nene cia betha ciarĩ 1,000
ngĩo cia betha ciarĩ 29

¹⁰ mbakũri cia thahabu ciarĩ 30
mbakũri ihaanaine cia betha ciarĩ 410
na indo ingĩ ciarĩ 1,000.

¹¹ Indo icio ciothe cia thahabu na betha ciarĩ 5,400. Sheshibazaru akĩrehe indo icio ciothe hĩndĩ irĩa andũ arĩa maatahĩtwo maacookaga Jerusalemu kuuma Babuloni.

2

Andũ arĩa Maacookire Kuuma Ithaamĩrio

¹ Na rĩrĩ, aya nĩo andũ a bũrũri arĩa maacookire kuuma bũrũri ũrĩa maatahĩrwo, arĩa Mũthamaki Nebukadinezaru wa Babuloni aatahĩte akamatwara Babuloni (nao magĩcooka Jerusalemu na Juda, o mũndũ itũũra-inĩ rĩake, ² makĩrehana na Zerubabeli, na Jeshua, na Nehemia,* na Seraia, na Reelaia, na Moridekai, na Bilishani, na Misipari, na Bigivai, na Rehumu, na Baana):

Mũigana wa andũ a Isiraeli watariĩ ta ũũ:

³ njiaro cia Paroshu ciarĩ 2,172,

⁴ na cia Shefatia ciarĩ 372,

⁵ na cia Ara ciarĩ 775,

⁶ na cia Pahathu-Moabi (iria cioimĩte harĩ Jeshua na Joabu) ciarĩ 2,812,

* 1:2 Wathani wa Mũthamaki Kurusu watambũrũkĩte kuuma India nginya Misiri. † 1:5 Rũgendo rwa gũthĩ Jerusalemu na ngamũra rwarĩ rwa mĩeri ta rĩrĩ kana itatũ, na rwarĩ rwa kilomita 900 nginya 1,000. * 2:2 Nehemia ũyũ tiwe ũrĩa wandĩkire Ibuku rĩa Nehemia.

- ⁷ na cia Elamu ciarĩ 1,254,
- ⁸ na cia Zatu ciarĩ 945,
- ⁹ na cia Zakai ciarĩ 760,
- ¹⁰ na cia Bani ciarĩ 642,
- ¹¹ na cia Bebai ciarĩ 623,
- ¹² na cia Azigadi ciarĩ 1,222,
- ¹³ na cia Adonikamu ciarĩ 666,
- ¹⁴ na cia Bigivai ciarĩ 2,056,
- ¹⁵ na cia Adini ciarĩ 454,
- ¹⁶ na cia Ateri (iria cioimĩte harĩ Hezekia) ciarĩ 98,
- ¹⁷ na cia Bezai ciarĩ 23,
- ¹⁸ na cia Jora ciarĩ 112,
- ¹⁹ na cia Hashumu ciarĩ 223,
- ²⁰ na cia Gibari ciarĩ 95.

- ²¹ Andũ a Bethlehemu maarĩ 123,
- ²² na andũ a Netofa maarĩ 56,
- ²³ na andũ a Anathothu maarĩ 128,
- ²⁴ na andũ a Azimavethu maarĩ 42,
- ²⁵ na andũ a Kiriathu-Jearimu, na Kefira, na Beerothu maarĩ 743,
- ²⁶ na andũ a Rama na Geba maarĩ 621,
- ²⁷ na andũ a Mikimasi maarĩ 122,
- ²⁸ na andũ a Betheli na Ai maarĩ 223,
- ²⁹ na andũ a Nebo maarĩ 52,
- ³⁰ na andũ a Magibishi maarĩ 156,
- ³¹ na andũ a Elamu ũrĩa ũngĩ maarĩ 1,254,
- ³² na andũ a Harimu maarĩ 320,
- ³³ na andũ a Lodi, na Hadidi, na Ono maarĩ 725,
- ³⁴ na andũ a Jeriko maarĩ 345,
- ³⁵ na andũ a Senaa maarĩ 3,630.

³⁶ Nao athĩnjĩri-Ngai:

- arĩa maarĩ a njiaro cia Jedaia (a nyũmba ya Jeshua) maarĩ 973,
- ³⁷ na a Imeri maarĩ 1,052,
- ³⁸ na a Pashuri maarĩ 1,247,
- ³⁹ na a Harimu maarĩ 1,017.

⁴⁰ Nao Alawii:

arĩa maarĩ a njiaro cia Jeshua na Kadimieli (iria cioimĩte harĩ ciana cia Hodavia) maarĩ 74.

⁴¹ Nao aini a nyĩmbo:

arĩa maarĩ a njiaro cia Asafu[†] maarĩ 128.

⁴² Nao aikaria a iingo cia hekarũ,[‡]

arĩa maarĩ a njiaro cia
Shalumu, na cia Ateri, na cia Talimoni, na cia Akubu, na cia Hatita, na cia Shobai,
othe maarĩ 139.

⁴³ Nacio ndungata cia hekarũ:

[†] 2:41 Asafu aarĩ ũmwe wa Alawii arĩa Daudi aathuurĩte marũgamĩrĩre ũhoro wa ũini wa nyĩmbo. [‡] 2:42 Arangĩri a iingo cia itoonjero rĩa hekarũ maarĩ Alawii.

arĩa maarĩ a njiaro cia

Ziha, na Hasufa, na Tabaothu,
⁴⁴ na Keroso, na Siaha, na Padoni,
⁴⁵ na Lebana, na Hagaba, na Akubu,
⁴⁶ na Hagabu, na Shalimai, na Hanani,
⁴⁷ na Gideli, na Gaharu, na Reaia,
⁴⁸ na Rezini, na Nekoda, na Gazamu,
⁴⁹ na Uza, na Pasea, na Besai,
⁵⁰ na Asina, na Meunimu, na Nefisimu,
⁵¹ na Bakabuku, na Hakufa, na Harihuru,
⁵² na Baziluthu, na Mehida, na Harasha,
⁵³ na Barikosi, na Sisera, na Tema,
⁵⁴ na Nezia, na Hatifa.

⁵⁵ Nacio njiaro cia ndungata cia Solomoni:

arĩa maarĩ a njiaro cia

Sotai, na Hasoferethu, na Peruda,
⁵⁶ na Jaala, na Darikoni, na Gideli,
⁵⁷ na Shefatia, na Hatili, na Pokerethu-Hazebaimu, na Ami.

⁵⁸ Ndungata cia hekarũ, hamwe na njiaro cia ndungata cia Solomoni, maarĩ andũ 392.

⁵⁹ Nao aya nĩ maambatire kuuma matũũra ma Teli-Mela, na Teli-Harasha, na Kerubu, na Adoni, na Imeri, no matingĩonanirie atĩ nyũmba ciao ciarĩ cia njiaro cia Isiraeli:

⁶⁰ Njiaro cia

Delaia, na Tobia, na Nekoda, maarĩ andũ 652.

⁶¹ Na kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai:

Arĩa maarĩ a njiaro cia

Hobaia, na Hakozi, na Barizilai (mũndũ ũrĩa wahikĩtie mwarĩ wa Barizilai ũrĩa Mũgileadi, na eetanagio na rĩtwa rĩu).

⁶² Andũ acio nĩmacaririe maandĩko ma nyũmba ciao, no matiigana kũmona, nĩ ũndũ ũcio makĩeherio thiritũ-inĩ ya athĩnjĩri-Ngai, na magĩtuuo ta andũ maarĩ na thaahu.

⁶³ Nake barũthi wa kũu akĩmaatha matikarĩe irio iria therie mũno o nginya gũkaagĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũgũtungata na Urimu na Thumimu.

⁶⁴ Andũ acio othe marĩ hamwe maarĩ 42,360, ⁶⁵ gũtatarĩtwo ndungata ciao cia arũme na cia andũ-a-nja 7,337; ningĩ nĩ maarĩ na aini a nyĩmbo 200, arũme na andũ-a-nja.[§]

⁶⁶ Nĩ maarĩ na mbarathi 736, na nyũmbũ 245, ⁶⁷ na ngamĩra 435, na ndigiri 6,720.

⁶⁸ Rĩrĩa maakinyire nyũmba-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu, atongoria amwe a nyũmba ciao nĩmarutire mũhothi wa kwĩyendera wa gũteithia gwaka rĩngĩ nyũmba ya Ngai o harĩa yarĩ. ⁶⁹ Kũringana na ũhoti wao, nĩmaheanire indo ciigwo kĩgĩĩna-inĩ kĩa wĩra ũcio, makĩheana durakima 61,000* cia thahabu, na betha ratiri 5,000,[†] na nguo 100 cia athĩnjĩri-Ngai.

⁷⁰ Athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aini a nyĩmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarũ maatũũrire matũũra-inĩ mao, o hamwe na andũ amwe a acio angĩ, nao andũ arĩa angĩ a Isiraeli magĩtũũra matũũra-inĩ mao.

§ 2:65 Hamwe na Alawii arĩa mainaga, nĩ kwarĩ na aini angĩ mainaga hĩndĩ ya ciathĩ, na ya mohiki, na hĩndĩ irĩa andũ maakua. * 2:69 nĩ ta kilo 500 † 2:69 nĩ ta tani 3

3

Gwaka Kigongona Rĩngĩ

¹ Na rĩrĩ, mweri wa mūgwanja wakinya, andũ a Isiraeli magĩkorwo matũũrĩte matũũra-inĩ mao, andũ makĩũngana Jerusalemu marĩ ta mũndũ ũmwe. ² Nake Jeshua mūrũ wa Jozadaku hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ, o na Zerubabeli mūrũ wa Shealitieli na athiritũ ake makĩambĩrĩria gwaka kigongona kĩa Ngai wa Isiraeli gĩa kūrutagĩra magongona ma njino kūrĩngana na ũrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ wa Musa mũndũ wa Ngai. ³ O na gũtuĩka maarĩ na guoya wa andũ arĩa maamathiũrũrũkĩirie, nĩmakire kigongona mũthingi-inĩ wakĩo, na makĩrutĩra Jehova magongona ma njino ho, magongona ma rũciĩnĩ na ma hwaĩ-inĩ. ⁴ Ningĩ kūrĩngana na ũrĩa kwandĩkitwo, nĩmakũngũĩire Gĩathĩ gĩa Ithũnũ na mũigana wa maruta ma njino marĩa maatuĩtwo ma o mũthenya. ⁵ Thuutha ũcio makĩruta maruta ma njino ma ndũire, na magongona ma Karũgamo ka Mweri, na magongona ma ciathĩ ciothe iria ciamũrũrwo Jehova, o hamwe na maruta ma kwiyendera marĩa maarehagĩrwo Jehova. ⁶ Mũthenya wa mbere wa mweri wa mūgwanja makĩambĩrĩria kūrutĩra Jehova maruta ma njino, o na gũtuĩka mũthingi wa hekarũ ya Jehova ndwarĩ mwake.

Gwaka Hekarũ Rĩngĩ

⁷ Ningĩ makĩhe aaki a mahiga na mabundi ma mbaũ mbeeca, na makĩhe andũ a Sidoni na andũ a Turo irio, na gĩa kũnyua, na maguta nĩgeetha mamarehithĩrie mĩgogo ya mĩtarakwa kuuma Lebanoni ĩgereire iria-inĩ nginya Jopa, o ta ũrĩa gwaathanĩtwo nĩ Mũthamaki Kurusu wa Perisia.

⁸ Mweri wa keerĩ wa mwaka wa keerĩ thuutha wa gũkinya nyũmba-inĩ ya Jehova kũu Jerusalemu, Zerubabeli mūrũ wa Shealitieli, na Jeshua mūrũ wa Jozadaku na ariũ a ithe wao arĩa angĩ (nĩo athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na arĩa othe maacookete Jerusalemu kuuma ithaamĩrio-inĩ) makĩambĩrĩria wĩra, magĩthuura Alawii a mĩaka mĩrongo ĩĩrĩ na makĩria nĩguo marũgamĩrĩre mwako wa nyũmba ya Jehova. ⁹ Jeshua na ariũ ake, na ariũ a ithe, na Kadimieli na ariũ ake (njiaro cia Hodavia), na ariũ a Henadadi na ariũ ao na ariũ a ithe wao, nĩo Alawii othe, makĩnyiitanĩra wĩra wa kũrũgamĩrĩra arĩa maakaga nyũmba ya Ngai.

¹⁰ Rĩrĩa aaki maarĩkirie gwaka mũthingi wa Hekarũ ya Jehova, athĩnjĩri-Ngai mehum-bĩte nguo ciao na marĩ na tũrumbeta, na Alawii (ariũ a Asafu) marĩ na thaani iria ihũũrithanagio ikagamba, makĩhaariĩra kũgooca Jehova, o ta ũrĩa gwathanĩtwo nĩ Daudi mũthamaki wa Isiraeli. ¹¹ Makĩinĩra Jehova, makĩmũgoocaga magĩcookagia ngaatho, makiugaga atĩrĩ:

“Jehova nĩ mwega

wendo wake harĩ Isiraeli ũtũũraga tene na tene.”

Nao andũ othe makĩgooca manĩrĩire mũno tondũ mũthingi wa nyũmba ya Jehova nĩwaakĩtwo. ¹² No athĩnjĩri-Ngai aingĩ arĩa maarĩ akũrũ, na Alawii, na atongoria a nyũmba, arĩa moonete hekarũ ya mbere makĩrĩra manĩrĩire rĩrĩa moonire mũthingi wa hekarũ ĩyo ya keerĩ ũgĩakwo, o rĩrĩa andũ angĩ aingĩ maanagĩrĩra nĩ gũkena.

¹³ Gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire gũkũũrana kwanĩrĩra gwa gĩkeno na gwa kĩrĩro, tondũ andũ maanagĩrĩra na mũgambo mũnene. Naguo mũgambo ũcio ũkĩiguuo kũndũ kũraya.

4

Kũgirĩrĩrio Gwaka Hekarũ Rĩngĩ

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa thũ cia Juda na Benjamini ciaiguire atĩ andũ arĩa maatahĩtwo nĩmaakagĩra Jehova, Ngai wa Isiraeli, hekarũ-rĩ, ² magĩthĩĩ kũrĩ Zerubabeli o na kũrĩ atongoria a nyũmba cia andũ, makĩmeera atĩrĩ, “Rekei twake tũrĩ hamwe tondũ o na ithuĩ tũrongoragia Ngai wanyu, na nĩtũkoretwo tũkĩmũrutĩra magongona kuuma hĩndĩ ya Esari-Hadoni mũthamaki wa Ashuri, ũrĩa watũrehire gũkũ.”*

* 4:2 Andũ arĩa maikaraga Benjamini maarĩ Asamaria.

³ No rĩrĩ, Zerubabeli, na Jeshua, na atongoria arĩa angĩ a nyũmba cia Isiraeli makĩmacookeria atĩrĩ, “Mũtirĩ na handũ thĩinĩ witũ ũhoro-inĩ wa gwakĩra Ngai witũ hekarũ. Nĩ ithuĩ ene tũgwakĩra Jehova, Ngai wa Isiraeli, o ta ũrĩa Kurusu mũthamaki wa Perisia aatwathire.”

⁴ Hĩndĩ iyo andũ arĩa maamathiũrũrũkĩrie makĩhaarĩria kũũraga andũ a Juda ngoro nĩguo metigĩre gũthiĩ na mbere na gwaka. ⁵ Nao makĩandĩka ataarani a kũhĩngĩca wĩra wao, na gũthũkia mĩbango yao yothe matukũ mothe ma wathani wa Kurusu mũthamaki wa Perisia, nginya hĩndĩ ya wathani wa Dario mũthamaki wa Perisia.

Ahasuerusu na Aritashashita Kũgiria Mwako

⁶ Kĩambĩrĩria kĩa wathani wa Ahasuerusu, ataarani acio magĩthitanga andũ a Juda na Jerusalemu.

⁷ Na matukũ ma Mũthamaki Aritashashita wa Perisia, na Bishilamu, na Mithiredathu, na Tabeeli na andũ arĩa angĩ a thiritũ yake makĩandĩkĩra Aritashashita marũa. Marũa macio maandĩkirwo na mwandĩkĩre na rũthiomi rwa andũ a Suriata.

⁸ Rehumu mũnene wa mbũtũ na Shimushai ũrĩa mwandĩki, nĩmandĩkire marũa ma gũthitanga andũ a Jerusalemu kũrĩ Mũthamaki Aritashashita ta ũũ:

⁹ Marũa maya moimĩte kũrĩ nĩ Rehumu mũnene wa mbũtũ, na Shimushai ũrĩa mwandĩki, hamwe na arĩa angĩ a thiritũ yao, na aciirithania, na anene a andũ a Ataripeli, na a Perisia, na a Ereku, na Babuloni, na Aelami a Shushani, ¹⁰ na andũ arĩa angĩ maacooketio nĩ mũgaathe ũrĩa mũnene Osinapari nĩgeetha matũũre itũũra inene rĩa Samaria, na kũrĩa kũngĩ guothe Mũrĩmo-wa-Farati.

¹¹ (Ĩno nĩyo kobi ya marũa marĩa aandĩkĩrwo.)

Kũrĩ Mũthamaki Aritashashita,

Kuuma kũrĩ ndungata ciaku, andũ a bũrũri ũrĩa ũrĩ Mũrĩmo-wa-Farati:

¹² Nĩ kwagĩrĩire mũthamaki amenye atĩ, Ayahudi arĩa mookire kũrĩ ithuĩ moimĩte kũrĩ we nĩmathiĩte Jerusalemu, na nĩmaraaka rĩngĩ itũũra rĩu inene, o rĩu iremi na rĩaganu. Nĩmaracookereria rũthingo na magacookereria mĩthingi.

¹³ Ningĩ nĩ kwagĩrĩire mũthamaki amenye atĩ itũũra rĩrĩ inene rĩngĩakwo na thingo ciarĩo icookererio, gũtirĩ igooti, kana maruta ma mũthamaki, o na kana igooti rĩa mĩrigo ĩgĩtoonya bũrũri-inĩ rĩrĩrutagwo. Nakĩo kĩgĩna kĩa ũthamaki nĩgĩkũnyiiha.

¹⁴ Na rĩu tondũ ithuĩ tũrĩ andũ matĩte ũthamaki, na ti wega kuona mũthamaki akĩimwo gĩtĩo, tũratũma ndũmĩrĩri ĩno tũmenyithie mũthamaki, ¹⁵ nĩgeetha ũhoro ũcio ũtuĩrio kuuma maandĩko-inĩ ma tene ma arĩa maarĩ mbere yaku. Maandĩko-inĩ macio nĩũrĩona atĩ itũũra rĩrĩ inene nĩ iremi, na rĩa gũthĩnia athamaki na mabũrũri, na nĩ kũndũ kwa ũremi kuuma mahinda ma tene. Kĩu nĩkĩo gĩatũmire itũũra rĩrĩ inene rĩanangwo. ¹⁶ Tũkũmenyithia mũthamaki atĩ itũũra rĩrĩ inene rĩngĩakwo na thingo ciarĩo icookererio, wee ũgũtigwo ũtarĩ kĩndũ Mũrĩmo ũyũ wa Rũũ rwa Farati.

¹⁷ Mũthamaki nake agĩcookia macookio atĩrĩ:

Kũrĩ Rehumu mũnene wa mbũtũ, na Shimushai ũrĩa mwandĩki, na andũ arĩa angĩ a thiritũ yao arĩa matũũraga Samaria na kũrĩa kũngĩ guothe Mũrĩmo-wa-Farati:

Nĩndamũgeithia.

¹⁸ Marũa marĩa mwatũtũmĩire nĩmathomeirwo hau mbere yakwa na ngĩtaũrĩrwo ũhoro wamo. ¹⁹ Nĩndarutire watho na ũhoro ũcio ũgĩtuĩrio, na gũkĩoneka atĩ itũũra rĩrĩ inene nĩrĩũkaine kuuma tene atĩ nĩ rĩa kũregana na watho wa athamaki, na rĩtũũraga rĩrĩ iremi, na nĩ rĩa kũringĩrĩria andũ mookĩrĩre thirikari.[†] ²⁰ Jerusalemu

[†] 4:19 Ũhoro wa kũrema na gũũkĩrĩra athamaki warĩ kuo o na hĩndĩ ya Hezekia, Jehoiakimu, na Zedekia.

nĩrĩkoretwo na athamaki a hinya magĩathana Mũrĩmo-wa-Farati wotho, na nĩmarĩhagwo igooti na maruta ma mũthamaki, o na igooti rĩa mĩrigo ĩgĩtoonya bũrũri-inĩ. ²¹ Na rĩrĩ, ruta watho kũrĩ andũ acio matige wĩra, nĩguo itũũra rĩu inene rĩtigaakwo rĩngĩ, nginya rĩrĩa ngoiga. ²² Menyerera ũndũ ũyũ ndũkaage kũhingio. Mũngĩrekereria ũndũ ũngĩrehe ũgwati na ũthũkie ũthamaki nĩkĩ?

²³ Na rĩrĩ, kobi ya marũa ma Mũthamaki Aritashashita maarĩkia gũthomerwo Rehumu na Shimushai ũrĩa mwandĩki, na andũ a thiritũ yao, no gũthiĩ mathiire Jerusalemu kũrĩ Ayahudi, na makĩmatigithia wĩra ũcio na hinya.

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio, wĩra wa gwaka nyũmba ya Ngai kũu Jerusalemu ũkĩrũgama nginya mwaka wa keerĩ wa wathani wa Dario mũthamaki wa Perisia.

5

Marũa ma Tatenai kũrĩ Dario

¹ Na rĩrĩ, mũnabii Hagai, na mũnabii Zekaria wa rũciaro rwa Ido, nĩmarathĩire Ayahudi a kũu Juda na Jerusalemu thĩinĩ wa rĩtwa rĩa Ngai wa Isiraeli, mũgitĩri wao. ² Hĩndĩ ĩyo Zerubabeli mũrũ wa Shealitieli, na Jeshua mũrũ wa Jozadaku makĩambĩrĩria wĩra wa gwaka rĩngĩ nyũmba ya Ngai kũu Jerusalemu, na anabii a Ngai maarĩ hamwe nao makĩmateithia.

³ Ihinda rĩu Tatenai, barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati, na Shetharu-Bozenai, hamwe na athiritũ ao magĩthiĩ kũrĩ o, makĩmooria atĩrĩ, “Nũũ wamũheire rũtha rwa gwaka rĩngĩ hekarũ ĩno na gũcookereria mwako ũyũ?” ⁴ Ningĩ makĩũria atĩrĩ, “Andũ arĩa maraaka nyũmba ĩno metagwo atĩa?” ⁵ No rĩrĩ, Ngai nĩaroraga athuuri acio a Ayahudi, na matiatigithirio wĩra nginya ũhoro ũkinyĩrio Dario, na marũa ma macookio make maamũkĩrwo.

⁶ ĩno nĩyo kobi ya marũa marĩa maatũmĩirwo Mũthamaki Dario nĩ Tatenai ũrĩa warĩ barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati, marĩ na Shetharu-Bozenai na athiritũ ao, arĩa maarĩ anene a Mũrĩmo-wa-Farati. ⁷ ũhoro ũrĩa maamũtũmĩire watariĩ ũũ:

Kũrĩ Mũthamaki Dario:

Ngeithi cia thayũ.

⁸ Nĩ wega mũthamaki amenye atĩ ithuĩ nĩtwathiire rũgongo rwa Juda, kũu hekarũ-inĩ ya Ngai ũrĩa mũnene. Andũ acio nĩmaraaka hekarũ na mahiga manene, o na magekĩra mbaũ rũthingo-inĩ. Wĩra nĩũrarutwo na kĩyo, na nĩũrathĩĩ na mbere mũno ũrĩ moko-inĩ ma arĩa maraũruta.

⁹ Tuoririe athuuri acio atĩrĩ, “Nũũ wamũheire rũtha rwa gwaka rĩngĩ hekarũ ĩno na gũcookereria mwako ũyũ?” ¹⁰ Ningĩ nĩtwamoririe marĩtwa mao, nĩgeetha twandĩke marĩtwa ma atongoria ao, nĩguo tũkũmenyithie.

¹¹ ũũ nĩguo maatũcokeirie:

“Ithuĩ tũrĩ ndungata cia Ngai wa igũrũ na thĩ, na tũraaka rĩngĩ hekarũ ĩrĩa yakĩtwo mĩaka mĩingĩ mĩthiru, ĩrĩa yakĩtwo na ĩkarĩkio nĩ mũthamaki mũnene wa Isiraeli. ¹² No tondũ maithe maitũ nĩmarakaririe Ngai wa igũrũ, nĩamaneanire kũrĩ Nebukadinezaru ũrĩa Mũkalidei, mũthamaki wa Babuloni, ũrĩa wamomorire hekarũ ĩno na agĩthaamĩria andũ bũrũri wa Babuloni.

¹³ “No rĩrĩ, mwaka wa mbere wa Kurusu mũthamaki wa Babuloni, mũthamaki nĩathanire atĩ nyũmba ĩno ya Ngai yakwo rĩngĩ. ¹⁴ O na nĩarutire kuuma hekarũ ĩrĩa yarĩ Babuloni indo cia thahabu na cia betha cia nyũmba ya Ngai, iria Nebukadinezaru aarutite hekarũ-inĩ kũu Jerusalemu, agĩcitwara hekarũ-inĩ kũu Babuloni.

“Nake Mũthamaki Kurusu agĩcineana kũrĩ mũndũ wetagwo Sheshibazaru, ũrĩa aatuĩte barũthi, ¹⁵ na akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya indo ici ũcitware na ũciige thĩinĩ wa hekarũ kũu Jerusalemu, na wake rĩngĩ nyũmba ya Ngai o harĩa yarĩ.’ ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio

Sheshibazaru agĩuka agĩaka mũthingi wa nyũmba ya Ngai kũu Jerusalemu. Kuuma mwaka ũcio nginya ũmũthĩ mwako ũcio no ũthiia na mbere na ndũrĩ warĩka.”

¹⁷ Na rĩrĩ, mũthamaki angĩona kwagĩrĩre-rĩ, nĩgũtũirio maandĩko-inĩ ma ũthamaki ma tene ma Babuloni, kuoneke kana Mũthamaki Kurusu ti-itherũ nĩarutĩte watho wa gwaka rĩngĩ nyũmba ĩno ya Ngai gũkũ Jerusalemu. Nĩngĩ reke mũthamaki atũtũmĩre itua rĩake ũhoru-inĩ ũcio.

6

Dario Kũruta Watho wa Kũrũmĩrũwo

¹ Nake Mũthamaki Dario akĩruta watho, naguo ũhoru ũcio ũgĩtũirio nyũmba-inĩ ĩrĩa yaigĩtwo mabuku ma maũndũ ma tene marĩa maigĩtwo nyũmba ya kĩgĩĩna kũu Babuloni.

² Ibuku rĩa gĩkũnjo rĩkĩoneka kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Ekibatana, bũrũri-inĩ wa Mediā. Nariĩ rĩandĩkĩtwo ta ũũ:

Ūhoru wa Kũririkanania:

³ Mwaka wa mbere wa Mũthamaki Kurusu, mũthamaki nĩathanire ũhoru ũkonĩ hekarũ ya Ngai kũu Jerusalemu, akiuga atĩrĩ:

Hekarũ nĩyakwo rĩngĩ ĩrĩ handũ ha kũrutagĩrwo magongona, na mũthingi yayo yakwo. ĩkorwo ĩrĩ mũkono mũrongo ĩtandatũ* kũraiha na igũrũ, na mũkono mũrongo ĩtandatũ kwarama, ⁴ ĩkorwo ĩrĩ na mũhari ĩtatũ ya mahiga manene, na ũmwe wa mbaũ. Thogora ũcio ũrĩhwo kuuma kĩgĩĩna-inĩ kĩa ũthamaki. ⁵ Nĩngĩ indo cia thahabu na cia betha cia nyũmba ya Ngai ĩria Nebukadinezaru aakuuĩte kuuma hekarũ ĩrĩa ĩrĩ Jerusalemu agĩcĩrehe Babuloni-rĩ, nĩcookio o kĩndũ harĩa kĩarĩ thĩĩnĩ wa hekarũ kũu Jerusalemu; na mũciĩge thĩĩnĩ wa nyũmba ya Ngai.

⁶ Na rĩrĩ, wee Tatenai barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati, hamwe na Shetharu-Bozenai, na inyuĩ, anene a thiritũ yao, mũtigathiĩ kuo. ⁷ Mũtikaĩngĩrĩre wĩra ũcio wa hekarũ ya Ngai. Barũthi wa Ayahudi na athuuri a Ayahudi nĩmarekwo maake rĩngĩ nyũmba ĩyo ya Ngai o harĩa yaakĩtwo.

⁸ O na nĩngĩ nĩndathana ũrĩa mũgwĩkĩra athuuri aya a Ayahudi magĩaka nyũmba ĩyo ya Ngai:

Mahũthĩro mothe ma andũ acio nĩ marĩhwo kuuma kĩgĩĩna-inĩ kĩa ũthamaki kĩa Mũrĩmo-wa-Farati, nĩgeetha wĩra ũyũ ndũkanarũgame. ⁹ Kĩrĩa gĩothe kĩngĩendekana, tũtegwa, na ndũrũme, na tũtũrũme; cia kũrutwo maruta ma njino kũrĩ Ngai wa igũrũ, na ngano, na cumbĩ, na ndibei, na maguta, o ta ũrĩa ingĩtĩtio nĩ athĩnjĩri-Ngai kũu Jerusalemu no nginya maheagwo o mũthenya itekwaga, ¹⁰ nĩgeetha marutage magongona ma gwĩtikĩrĩka nĩ Ngai wa igũrũ, na mahooyagĩre kũgaacĩra kwa mũthamaki na ariũ ake.

¹¹ Nĩngĩ nĩndathana atĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩgarũra maandĩko macio, mũitĩrĩro ũkaarutwo nyũmba-inĩ yake na acooke oywo na igũrũ ohanĩtio naguo. Na nĩ ũndũ wa rĩhia rĩu nyũmba yake ĩgaatuuo iganjo rĩa mahuti. ¹² Ngai ũrĩa ũtũmĩte Rĩĩtwa rĩake rĩtũũre kũu aroeheria mũthamaki o wotha kana andũ arĩa mangĩgeria kũgarũra watho ũyũ kana kũharagania hekarũ ĩyo ĩrĩ Jerusalemu.

Nĩ Dario nĩ nĩ ndaruta watho ũcio. Nĩwathĩkĩrwo na kĩyo.

Kũrĩkia na Kwamũra Hekarũ

¹³ Nĩngĩ, nĩ ũndũ wa watho ũrĩa warutĩtwo nĩ Mũthamaki Dario, Tatenai barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati, na Shetharu-Bozenai, marĩ na athiritũ ao nĩmathĩkĩre watho ũcio na kĩyo. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio athuuri a Ayahudi magĩthĩ o na mbere gwaka na kũgaacĩra makĩhunjagĩrio nĩ mũnabii Hagai, na Zekaria wa rũciaro rwa Ido. Makĩrĩkia gwaka hekarũ kũringana na rĩathani rĩa Ngai wa Isiraeli na watho wa Kurusu, na wa Dario, na wa

* 6:3 nĩ ta mita 27

Aritashashita, athamaki a Perisia. ¹⁵ Hekarũ ñyo yarĩkire mũthenya wa gatatũ wa mweri wa Adari, mwaka wa gatandatũ wa gũthamaka kwa Mũthamaki Dario.

¹⁶ Hĩndĩ ñyo andũ a Isiraeli na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na andũ arĩa angĩ maatahĩtwo, magĩkũngũira kwamũrwo kwa nyũmba ya Ngai marĩ na gĩkeno. ¹⁷ Indo iria maarutire nĩ ùndũ wa kwamũrwo kwa nyũmba ya Ngai ciarĩ ndegwa igana rĩmwe, na ndũrũme magana meerĩ, na tũtũrũme magana mana, irĩ iruta rĩa kũhoroheria Isiraeli othe mehia mao, na thenge ikũmi na igĩrĩ, o ñmwe kũrĩ o mũhĩrĩga wa Isiraeli. ¹⁸ Nao magĩtoonya athĩnjĩri-Ngai wĩra-inĩ kũringana na ikundi ciao, na Alawii kũringana na matuanĩra mao, nĩ ùndũ wa wĩra wa gũtungatĩra Ngai kũu Jerusalemu o ta ũrĩa kwandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Musa.

Bathaka

¹⁹ Mũthenya wa ikũmi na ñna wa mweri wa mbere, andũ arĩa maatahĩtwo magĩkũngũira Gĩathĩ gĩa Bathaka. ²⁰ Athĩnjĩri-Ngai na Alawii nĩmetheretie na othe maarĩ atheru. Alawii nĩo maathĩnjire gatũrũme ka Bathaka, nĩ ùndũ wa arĩa othe maatahĩtwo, na nĩ ùndũ wa ariũ a ithe wao athĩnjĩri-Ngai, o na nĩ ùndũ wao ene. ²¹ Nĩ ùndũ ũcio andũ a Isiraeli arĩa maacookete kuuma kũrĩa maatahĩrwo makĩrĩa Bathaka ñyo, hamwe na arĩa othe meyamũranĩtie na mĩtugo ya thaahu ya ndũrĩrĩ iria mariganĩtie nacio nĩgeetha marongorie Jehova Ngai wa Isiraeli. ²² Nĩmakũngũĩre Gĩathĩ kĩa Mĩgate itarĩ Mũĩkĩre Ndawa ya Kũĩmbia marĩ na gĩkeno ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja, tondũ Jehova nĩamaĩyũrĩtie gĩkeno nĩ ùndũ wa kũgarũra meciiria ma mũthamaki wa Ashuri, nake akĩmateithia wĩra-inĩ wa gwaka nyũmba ya Ngai, o we Ngai wa Isiraeli.

7

Ezara Gũũka Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa maũndũ macio, rĩrĩa Aritashashita mũthamaki wa Perisia aathamakaga, Ezara mũrũ wa Seraia, mũrũ wa Azaria, mũrũ wa Hilikia, ² mũrũ wa Shalumu, mũrũ wa Zadoku, mũrũ wa Ahitubu, ³ mũrũ wa Amaria, mũrũ wa Azaria, mũrũ wa Meraiothu, ⁴ mũrũ wa Zerahia, mũrũ wa Uzi, mũrũ wa Buki, ⁵ mũrũ wa Abishua, mũrũ wa Finehasi, mũrũ wa Eleazaru, mũrũ wa Harũni mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, ⁶ Ezara ũcio nĩambatire oimĩte Babuloni. Aarĩ mũrutani mũũgĩ mũno ũhoro-inĩ wa Watho wa Musa, ũrĩa Jehova Ngai wa Isiraeli aaheanĩte. Mũthamaki nĩamũheete indo ciothe iria aahooete kũrĩ we, tondũ guoko kwa Jehova Ngai wake kwarĩ hamwe nake. ⁷ Andũ amwe a Isiraeli, hamwe na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aini a nyĩmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarũ o nao nĩmambatire magĩũka Jerusalemu mwaka wa mũgwanja wa wathani wa Aritashashita.

⁸ Ezara aakinyire Jerusalemu mweri wa gatano wa mwaka wa mũgwanja wa mũthamaki. ⁹ Aambĩrĩrie rũgendo rwake rwa kuuma Babuloni mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, na aakinyire Jerusalemu mũthenya wa mbere wa mweri wa gatano, tondũ guoko kwa ũtugi kwa Ngai wake kwarĩ hamwe nake. ¹⁰ Nĩgũkorwo Ezara nĩerutĩre gũthoma na kũrũmia Watho wa Jehova, na kũrutana watho wa kũrũmĩrwo na mawatho maguo kũu Isiraeli.

Marũa ma Mũthamaki Aritashashita kũrĩ Ezara

¹¹ Ñno nĩyo kobi ya marũa marĩa Mũthamaki Aritashashita aaheete Ezara ũcio mũthĩnjĩri-Ngai na mũrutani, mũndũ warĩ mũũgĩ maũndũ-inĩ makoniĩ maathani na mawatho ma kũrũmĩrwo ma Jehova harĩ Isiraeli:

¹² *Aritashashita, mũthamaki wa athamaki,

Kũrĩ Ezara ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai na mũrutani wa Watho wa Ngai ũrĩa ũrĩ igũrũ:

Nĩndakũgeithia.

* 7:12 Gĩchunjĩ gĩkĩ kĩandikirwo na rũthiomi rwa Asuriata rũrĩa rwatũmagĩrwo nĩ mabũrũri hĩndĩ ñyo.

¹³ Rīu-rī, nīndaruta watho atĩ andũ a Isiraeli othe arĩa marĩ ũthamaki-inĩ wakwa, hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, arĩa mangĩenda gũthĩi nawe kũu Jerusalemu, no mathiĩ. ¹⁴ Wee ũtũmĩtwo nĩ mũthamaki na ataari ake mũgwanja, ũthĩi ũgatuĩrie ũhoru wa Juda na wa Jerusalemu, o ta ũrĩa Watho wa Ngai waku ũrĩa ũrĩ naguo guoko-inĩ gwaku ũtariĩ. ¹⁵ O na ningĩ ũkuue betha na thahabu, iria mũthamaki na ataari ake maheanĩte na kwĩyendera kũrĩ Ngai wa Isiraeli ũrĩa ũtũũraga Jerusalemu, ¹⁶ hamwe na betha na thahabu ciothe iria ingĩheanwo kuuma bũrũri wa Babuloni, o na mĩhothi ya kwĩyendera kuuma kũrĩ andũ na athĩnjĩri-Ngai, nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wao ĩrĩa ĩrĩ Jerusalemu. ¹⁷ Menyerera wone atĩ mbeeca ici nĩciagũra ndegwa, na ndũrũme na tũtũrũme, hamwe na maruta ma ngano na ma kũnyuuo, irutwo igongona hau kīgongona-inĩ kĩa hekarũ ya Ngai waku kũu Jerusalemu.

¹⁸ Wee na ariũ a thoguo Ayahudi no mwĩke o ũrĩa mũngĩona kwagĩrĩire na matigari ma betha na thahabu, kũringana na wendi wa Ngai wanyu. ¹⁹ Twarĩrai Ngai wa Jerusalemu indo ciothe iria mwĩhokeirwo cia kũhũthagĩrwo mahooya-inĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai wanyu. ²⁰ Na kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩngĩendekana nĩ ũndũ wa hekarũ ya Ngai wanyu, o kĩrĩa ũngĩona mweke wa kũheana, no ũkĩrute kuuma kīgĩina-inĩ kĩa mũthamaki.

²¹ Na rĩrĩ, niĩ Mũthamaki Aritashashita, nĩndatha aigi othe a kīgĩina a Mũrĩmo-wa-Farati maheane na kĩyo kĩrĩa gĩothe Ezara ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, na mũrutani wa watho wa Ngai ũrĩa ũrĩ igũrũ angĩbatario nĩkĩo, ²² gĩtakĩrĩte taranda igana rĩmwe† cia betha, na kori igana rĩmwe‡ cia ngano, na bathi igana rĩmwe§ cia ndibei, na bathi igana rĩmwe cia maguta ma mĩtamaĩyũ, na cumbĩ ũtarĩ gĩthimi. ²³ ũndũ ũrĩa wotho Ngai wa igũrũ atuĩte, nĩwĩkwo na kĩyo, ũndũ wotho ũkonĩ hekarũ ya Ngai ũrĩa ũrĩ igũrũ. Nĩ kĩ kĩngĩtũma kũgĩe na mang'ũrĩ ũthamaki-inĩ wa mũthamaki na ariũ ake? ²⁴ Ningĩ mũmenye atĩ mũtirĩ na watho wa gwĩtia mũthĩnjĩri-Ngai o wotho, na Alawii, na aini a nyĩmbo, na aikaria a ihingo, na ndungata cia hekarũ, kana andũ arĩa angĩ marutaga wĩra nyũmba-inĩ ĩyo ya Ngai igooti, kana maruta ma mũthamaki o na kana igooti rĩa mĩrigo ĩgĩtoonya bũrũri-inĩ.

²⁵ Nawe Ezara, kũringana na ũũgĩ wa Ngai waku ũrĩa ũrĩ naguo, thuura aciirithania na atui a ciira nĩguo matuagĩre andũ othe a Mũrĩmo-wa-Farati ciira na kĩhooito, arĩa othe mooĩ watho wa Ngai wanyu. Nao arĩa matooi ũmarute. ²⁶ Mũndũ o wotho ũtarĩathĩkagĩra watho wa Ngai waku na watho wa mũthamaki no nginya aherithio na ũndũ wa kũũragwo, kana aingatwo bũrũri, o na kana indo ciake itahwo, kana ohwo njeera.

²⁷ Jehova arogoocwo, Ngai wa maithe maitũ, ũrĩa wĩkĩrĩte ũndũ ũcio ngoro-inĩ ya mũthamaki, atĩ atĩĩthie nyũmba ya Jehova ĩrĩa ĩrĩ kũu Jerusalemu na njĩra ĩno, ²⁸ o ũcio ũtũmĩte njĩtikĩrĩke mbere ya mũthamaki, na ataarani ake, na anene othe a mũthamaki arĩa marĩ ũhoti. Tondũ guoko kwa Jehova Ngai wakwa kwarĩ hamwe na niĩ, nĩndeyũmĩrĩrie, ngĩcookanĩrĩria atongoria a Isiraeli nĩguo twambate nao.

8

Marĩtwa ma Atongoria a Nyũmba aria Macookire na Ezara

¹ Aya nĩo atongoria a nyũmba o hamwe na arĩa meyandĩkithĩtie, na nĩo mambatanirie na niĩ kuuma Babuloni hĩndĩ ya wathani wa Mũthamaki Aritashashita:

² kuuma njiaro cia Finehasi, aarĩ Gerishomu;
na njiaro cia Ithamaru, aarĩ Danieli;
na kuuma njiaro cia Daudi, aarĩ Hatushu ³ wa njiaro cia Shekania;

na kuuma njiaro cia Paroshu, aarĩ Zekaria, hamwe na andũ 150 arĩa meyandĩkithĩtie;

† 7:22 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3.75) ‡ 7:22 nĩ ta kilo 3,400 § 7:22 nĩ ta lita 2,200

- ⁴ na kuuma njiaro cia Pahathu-Moabi, aarĩ Eliehoenai mūrũ wa Zerahia, hamwe na andũ angĩ 200;
- ⁵ na kuuma njiaro cia Zatu, aarĩ Shekania mūrũ wa Jahazieli, hamwe na andũ angĩ 300;
- ⁶ na kuuma njiaro cia Adini, aarĩ Ebedi mūrũ wa Jonathani, hamwe na andũ angĩ 50;
- ⁷ na kuuma njiaro cia Elamu, aarĩ Jeshia mūrũ wa Athalia, hamwe na andũ angĩ 70;
- ⁸ na kuuma njiaro cia Shefatia, aarĩ Zebadia mūrũ wa Mikaeli, hamwe na andũ angĩ 80;
- ⁹ na kuuma njiaro cia Joabu, aarĩ Obadia mūrũ wa Jehieli, hamwe na andũ angĩ 218;
- ¹⁰ na kuuma njiaro cia Bani, aarĩ Shelomithi mūrũ wa Josifia, hamwe na andũ angĩ 160;
- ¹¹ na kuuma njiaro cia Bebai, aarĩ Zekaria mūrũ wa Bebai, hamwe na andũ angĩ 28;
- ¹² na kuuma njiaro cia Azigadi, aarĩ Johanani mūrũ wa Hakatani, hamwe na andũ angĩ 110;
- ¹³ na kuuma njiaro cia Adonikamu, na nĩ a mũthia, marĩtwa mao maarĩ Elifeleti, na Jeueli, na Shemaia, hamwe na andũ angĩ 60;
- ¹⁴ na kuuma njiaro cia Bigivai, maarĩ Uthai na Zakuri, hamwe na andũ angĩ 70.

Gũcooka Jerusalemu

¹⁵ Nĩdamacookanĩrĩrie hamwe rūũ-inĩ rūrĩa rūthereraga rūrorete Ahava, na tũgĩkara hau mĩthenya itatũ. Na rĩrĩ, rĩrĩa ndarorire gatagatĩ-inĩ ka andũ acio na athĩnjĩri-Ngai, ndionire Alawii ho. ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngĩtũmanĩra Eliezeri, na Arieli, na Shemaia, na Elinathani, na Jaribu, na Elinathani, na Nathani, na Zekaria, na Meshulamu arĩa maarĩ atongoria, na Joiaribu na Elinathani, andũ arĩa maarĩ arutani, ¹⁷ ngĩmatũma kũrĩ Ido mĩtongoria wa Kasifia. Ngĩmeera ũrĩa megũthĩ kwĩra Ido na andũ a nyũmba yake, acio ndungata cia hekarũ kũu Kasifia, nĩguo matũrehere aruti a wĩra wa nyũmba ya Ngai witũ. ¹⁸ Na tondũ guoko kwa ũtugi kwa Ngai witũ kwarĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, magĩtũrehere Sherebia, mũndũ mũhoti wa kuuma njiaro cia Mahili mūrũ wa Lawi, ũrĩa warĩ mūrũ wa Isiraeli, na ariũ a Sherebia na ariũ a ithe, othe maarĩ andũ 18; ¹⁹ Na makĩrehe Hashabia hamwe na Jeshia wa kuuma njiaro cia Merari, na ariũ a ithe na ciana ciao, othe andũ 20. ²⁰ Ningĩ makĩrehe andũ ndungata 220 cia hekarũ, gĩkundi gĩathondeketwo nĩ Daudi na anene ake nĩguo gĩteithagĩrĩrie Alawii. Othe makĩandĩkwo na marĩtwa mao.

²¹ Tũrĩ o hau rūũ-inĩ rwa Ahava, ngĩanĩrĩra twĩhinge kũrĩa irio, nĩguo tũhote kwĩnyihia mbere ya Ngai witũ tũmũhooe atũgitĩre rũgendo-inĩ, ithuĩ na ciana ciitũ, hamwe na indo ciitũ ciothe. ²² Nĩndaiguire thoni kũrĩa mũthamaki atũhe thigari cia magũrũ o na iria ithiiaa ihaicĩte mbarathi cia gũtũgitĩra harĩ thũ njĩra-inĩ, tondũ nĩtwerĩte mũthamaki atĩrĩ, “Guoko kwa ũtugi kwa Ngai witũ kũrĩ igũrũ rĩa mũndũ o wothĩ ũrĩa ũmwĩhokaga, no marakara make manene marĩ igũrũ rĩa arĩa othe mamũtiganagĩria.” ²³ Nĩ ũndũ ũcio tũkĩhinga kũrĩa irio na tũgĩthaitha Ngai witũ nĩ ũndũ wa ũhorĩ ũcio, nake agĩcookia ihooya riitũ.

²⁴ Ningĩ ngĩamũra athĩnjĩri-Ngai ikũmi na eerĩ arĩa maarĩ atongoria, hamwe na Sherebia, na Hashabia, na ariũ a ithe wao ikũmi, ²⁵ na ngĩmathimĩra maruta ma betha na thahabu, na indo iria ciaheanĩtwo nĩ mũthamaki, na ataari ake, na anene ake, na andũ othe a Isiraeli arĩa maarĩ kuo, nĩ ũndũ wa nyũmba ya Ngai witũ. ²⁶ Ngĩmathimĩra taranda 650* cia betha, na indo cia betha cia ũritũ wa taranda igana rĩmwe†, na taranda igana rĩmwe cia thahabu, ²⁷ na mbakũri 20 cia thahabu cia thogora wa mbaũni 1,000,‡ na indo igĩrĩ cia gĩcango gĩtherie mũno kĩa goro o ta thahabu.

²⁸ Ngĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ o ũndũ ũmwe na indo ici nĩ mwamũrĩrwo Jehova. Betha na thahabu ici nĩ maruta ma kwĩyendera marutĩrwo Jehova Ngai wa maithe manyu. ²⁹ Mũcimenyerere wega o nginya rĩrĩa mũgaacithimĩra tũnyũmba-inĩ tũrĩa tũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova kũu Jerusalemu mbere ya athĩnjĩri-Ngai arĩa atongoria, na Alawii, na atongoria a nyũmba cia Isiraeli.” ³⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii makĩamũkĩra betha na

* 8:26 nĩ ta tani 25 † 8:26 nĩ ta tani ithatũ na robo ithatũ (3.75) ‡ 8:27 nĩ ta kilo inyanya na nuthu (8.5)

thahabu, na indo icio nyamũre iria ciathimĩtwo nĩguo itwarwo nyũmba ya Ngai witũ kũu Jerusalemu.

³¹ Na mũthenya wa ikũmi na ĩĩrĩ mweri wa mbere tũkiuma rūũĩ-inĩ rwa Ahava twerekeire Jerusalemu. Guoko kwa Ngai witũ kwarĩ hamwe na ithuĩ, nake agĩtũgitĩra kuuma kũrĩ thũ na njangiri njĩra-inĩ. ³² Nĩ ũndũ ũcio tũgĩkinya Jerusalemu, na tũkĩhurũka kuo mũthenya ĩtatũ.

³³ Mũthenya wa kana, tũrĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai witũ, tũgĩthima betha na thahabu na indo iria nyamũre ikĩneanwo moko-inĩ ma Meremothu mũrũ wa Uria, ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai. Eleazaru mũrũ wa Finehasi aarĩ hamwe nake, o ũndũ ũmwe na Jozabadu mũrũ wa Jeshua, na Noadia mũrũ wa Binui, arĩa Alawii. ³⁴ Indo ciothe nĩciatarirwo kũringana na mũigana na ũritũ wacio, naguo ũritũ wacio ũrĩ wothe ũkĩandĩkwo o hĩndĩ ĩyo.

³⁵ Hĩndĩ ĩyo arĩa maacookete kuuma kũrĩa maatahĩirwo makĩrutĩra Ngai wa Isiraeli maruta ma njino: makĩruta ndegwa ikũmi na igĩrĩ nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli othe, na ndũrũme mĩrongo kenda na ithathatũ, na tũtũrũme mĩrongo mũgwanja na mũgwanja, na makĩruta thenge ikũmi na igĩrĩ irĩ iruta rĩa kũhoroheria mehia. Ici ciothe ciarutĩirwo Jehova irĩ iruta rĩa njino. ³⁶ Magĩcooka magĩtwara mawatho ma mũthamaki kũrĩ anene arĩa maathuurĩtwo nĩ mũthamaki, na kũrĩ mabarũthi[§] ma Mũrĩmo-wa-Farati, nao magĩteithia andũ na magĩteithĩrĩria maũndũ ma nyũmba ya Ngai.

9

Ihooya rĩa Ezara Rĩkonĩ Kũhikania na Ndũrĩrĩ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gwĩka maũndũ macio,* atongoria magĩũka kũrĩ nĩ, makĩnjĩra atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli, o hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, matiĩamũranĩtie kuuma kũrĩ andũ arĩa matũrigiĩcĩrie, na kuuma kũrĩ mĩtugo yao ĩrĩ magigi, ta ĩrĩa ya Akaanani, na Ahiti, na Aperizi, na Ajebusi, na Aamoni, na Amoabi, na Amisiri, na Aamori. ² Nĩmahikĩtie airĩtu amwe ao magatũka atumia ao na a ariũ ao, na magatukania rũrĩrĩ rũrĩa rũtheru na andũ arĩa matũrigiĩcĩrie. Atongoria na anene ao nĩo matongoretie andũ arĩa angĩ ũhoro-inĩ ũyũ wa kwaga kwĩhokeka.”

³ Rĩrĩa ndaiguire ũhoro ũcio, ngĩtembũranga nguo yakwa ya thĩinĩ na ya igũrũ,[†] na ngĩmunya njuĩrĩ cia mĩtwe wakwa o na nderu, ngĩkara thĩ ndĩ na kĩa kĩnene. ⁴ Hĩndĩ ĩyo andũ othe arĩa mainainire nĩ ũndũ wa ciugo icio cia Ngai wa Isiraeli makĩgomana harĩ nĩ nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka kũu kwa andũ arĩa maatahĩtwo. Ngĩkara thĩ hau ndĩ na kĩa kĩnene o nginya hĩndĩ ya igongona rĩa hwaĩ-inĩ.

⁵ Na rĩrĩ, ihinda rĩa igongona rĩa hwaĩ-inĩ rĩakinya-rĩ, ngĩũkĩra ngiuma hau ndaikaarĩte ndĩnyiihĩtie, nguo yakwa ya thĩinĩ na ya igũrũ irĩ ndembũkangu, ngĩturia ndu ndambũrũkĩtie moko makwa kũrĩ Jehova Ngai wakwa, ⁶ ngĩhooya ũũ:

“Wee Ngai wakwa, nĩngũigua thoni mũno na ngaconoka na ndingĩhota gũgũtiĩrĩra gĩthiithi, Wee Ngai wakwa, tondũ mehia maitũ nĩ maingĩ makaraiha gũkĩra ũraihi witũ na ũũru witũ, ũgakinya o kũu igũrũ. ⁷ Kuuma matukũ-inĩ ma maithe maitũ ma tene nginya ũmũthĩ, ũũru witũ ũkoretwo ũrĩ mũingĩ. Tondũ wa mehia maitũ, ithuĩ na athamaki aitũ, na athĩnjĩri-Ngai aitũ, tũtũire tũũragagwo na rũhiũ rwa njora, tũgatahwo na tũgatunywo indo ciitũ, na tũgaconorithio guoko-inĩ kwa athamaki a mabũrũri mangĩ, o ta ũrĩa gũtariĩ ũmũthĩ.

⁸ “No rĩrĩ, gwa kahinda kanini, Jehova Ngai witũ akoretwo arĩ mĩtugi nĩ gũtũtigĩria matigari na gũtũhe handũ harũmu harĩa hake haamũre, na nĩ ũndũ ũcio Ngai nĩaheete maitho maitũ ũtheri na agatũhooreria hanini ũkombo-inĩ witũ. ⁹ O na gũtuũka tũrĩ ngombo-rĩ, Ngai witũ ndatũtiganĩrie ũkombo-inĩ.[‡] Nĩatũiguĩrĩre tha maitho-inĩ ma athamaki a Perisia: Nĩatũheete mĩtũũrĩre mwerũ nĩguo tũhote gwaka nyũmba ya

§ 8:36 Nĩ kwarĩ na anene maathuuragwo nĩ mũthamaki nĩguo marũgamagĩrĩre ng'ongo cia mabũrũri mao, namo mabarũthi maarĩ anini ao. * 9:1 Ezara eerirwo maũndũ macio mĩeri kenda thuutha wa gũkinya Jerusalemu (rora 10:9). † 9:3 Gũtarũranga nguo kuonanagia atĩ mũndũ nĩaracakaya. ‡ 9:9 Hĩndĩ ĩno Ayahudi maathagwo nĩ andũ a mabũrũri mangĩ.

Ngai witū rīngī na tūcookererie kūrīa īthūkītio, na nīatūheete rūthingo rwa gūtūgītira thīinī wa Juda na Jerusalemu.

¹⁰ “No rīrī, Wee Ngai witū-rī, nī atīa tūngiuga thuutha ūyū? Tondū nītwaḡīre mawatho maku bata ¹¹ marīa waheanire na tūnua twa anabii ndungata ciaku, rīrīa woigire atīrī, ‘Būrūri ūrīa mūrathiī kwīḡwatīra ūtuīke wanyu nīmūthaahie nī waganu wa andū aguo. Nī ūndū wa maūndū mao me magigi, nīmaūiyūrītīe maūndū mao mooru kuuma mwena ūmwe nginya ūrīa ūngī. ¹² Nī ūndū ūcio, mūtikanetīkīrie airītu anyu mahikio nī ariū ao kana ariū anyu mahikie airītu ao. Mūtikanagīe na kīrīkanīro kīa ūrata nao o na rī, nīgeetha mūḡīe na hinya na mūrīage indo njega cia būrūri ūcio, na mūkaaūtīgīra ciana cianyu ūrī īgai rīao nginya tene.’

¹³ “Maūndū macio matūkorete nī ūndū wa cīiko ciitū njūru na wīhia witū mūnene, no rīrī, Wee Ngai witū ūtūherithītīe na iherithia inini ḡūkīra ūrīa mehia maitū magīrīre, o na nīūtūtīgīrie matigari ma andū ta aya. ¹⁴ Rīu-rī, no tūcooke kuuna maathani maku rīngī, na tūhikanie na andū arīa mekaga maūndū me magigi ta macio? Githī ndūngītūrakarīra nginya ūtūniine, kwage matigari kana mūndū ūngīhonoka?

¹⁵ Wee Jehova Ngai wa Isiraeli, ūrī mūthingu! Ūmūthī ūyū nītūtīgītītwo tūrī matigari. Tūrī haha mbere yaku twīhītīe, na tondū wa ūndū ūcio gūtīrī o na ūmwe witū ūngīhota kūrūgama mbere yaku.”

10

Andū Kuumbūra Mehia

¹ Rīrīa Ezara aahooyaga akiumbūruga mehia na akīrīraga, o na akīḡūithagia thī hau nyūmba-inī ya Ngai-rī, ḡikundi kīnene kīa andū a Isiraeli, kīa arūme, na andū-a-nja, na ciana, ḡikīūngana ḡikīmūthiūrūrūkīria. O nao makīrīra marī na ruo mūno.

² Nake Shekania mūrū wa Jehieli, ūmwe wa rūciaro rwa Elamu, akīra Ezara atīrī, “Tūkoretwo tūtārī ehokeku harī Ngai witū nī ūndū nītūhikītīe andū-a-nja kuuma ndūrīrī iria itūthiūrūrūkīrie. No o na kūrī ūguo-rī, Isiraeli no marī na kīrīgīrīro. ³ Na rīrī, nītūthondeke kīrīkanīro tūrī mbere ya Ngai witū atī nītūkūingata andū-a-nja aya othe na ciana ciao, kūrīngana na mataaro ma mwathi wakwa, o na mataaro ma arīa metīgīrīte maathani ma Ngai witū. Ūndū ūyū nīwīkwo kūrīngana na Watho. ⁴ Arahūka; ūhorō ūyū ūrī moko-inī maku. Ithuī tūrī hamwe nawe; nī ūndū ūcio, wīyūmīrīrie ūwīke.”

⁵ Nī ūndū ūcio Ezara akīarahūka, agītūma atongoria a athīnjīri-Ngai na Alawii, o na andū othe a Isiraeli mehīte atī nīmegwīka ūrīa kwerītītwo. Nao makīhīta. ⁶ Nīngī Ezara akīuma hau mbere ya nyūmba ya Ngai, agīthī kanyūmba ka Jehohanani mūrū wa Eliashibu. Arī kūu ndaigana kūrīa irio kana kūnyua maaī tondū aathiire o na mbere ḡūcakaya nī ūndū andū arīa maatahītītwo nīmagīte kwīhokeka.

⁷ ḡūḡīcooka ḡūkīanīrītwo Juda na Jerusalemu guothe atī andū othe arīa maatahītītwo mongane Jerusalemu. ⁸ Mūndū o wothē ūngīagīre ḡūkīnya Jerusalemu mīthenya ītatū ītanathira kūrīngana na itua rīa anene na athuuri, atunywo indo ciake ciothe, nake we mwene aingatwo, ehēre kīūngano-inī kīa andū arīa maatahītītwo.

⁹ Mīthenya īyo ītatū ītanathira, arūme othe a Juda na Benjamini makīūngana Jerusalemu. Naguo mūthenya wa mīrongo īrī wa mweri wa kenda, andū othe nīmaikarīte thī kīhaaro-inī kīrīa kīarī mbere ya nyūmba ya Ngai, mathīnīkīte mūno tondū wa ūndū ūcio na nī ūndū wa mbura. ¹⁰ Hīndī īyo Ezara ūcio mūthīnjīri-Ngai akīrūgama na igūrū, akīmeera atīrī, “Mūkoretwo mūtārī ehokeku; nīmūhikītīe andū-a-nja a kūngī, mūḡakīongerera mahītīa ma Isiraeli. ¹¹ Rīu-rī, umbūrai mehia manyu kūrī Jehova Ngai wa maithe manyu, na mwīke ūrīa endaga. Mwīyamūraniei na andū arīa mamūthiūrūrūkīrie, o na atumia anyu a kūngī.”

¹² Kīūngano ḡiothe ḡīḡīcookīa na mūgambo mūnene atīrī, “Nīwoiga ūrīa kwagīrīre! No nginya twīke o ta ūguo woiga. ¹³ No rīrī, andū aya marī haha nī aingī, na nī hīndī ya mbura; nī ūndū ūcio tūtingīkara nja. Nīngī ūhorō ūyū ndūngīthondekeka na mūthenya

ũmwe kana iĩrĩ, tondũ nĩtwĩhĩtie mũno ũndũ-inĩ ũyũ. ¹⁴ Reke anene aitũ marũgamĩrĩre kũngano gĩkĩ gĩothe. Ningĩ o mũndũ wotho ũrĩ matũũra-inĩ maitũ ũhikĩtie mũndũ-wa-nja wa kũngĩ nĩetĩkĩrio oke mahinda marĩa matuĩtwo, hamwe na athuuri na atuanĩri ciira a o itũũra, nginya twehererio marakara marĩa mahiũ ma Ngai witũ ũhoro-inĩ ũyũ.”

¹⁵ Andũ arĩa maareganire na ũhoro ũcio no Jonathani mũrũ wa Asaheli, na Jahazeia mũrũ wa Tikiva, hamwe na Meshulamu, na Shabethai ũrĩa Mũlawii.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa maatahĩtwo magĩika o ta ũrĩa kwerĩtwo. Nake Ezara ũcio mũthĩnjĩri-Ngai agĩthuura arũme arĩa maarĩ atongoria a nyũmba ciao, o mũndũ ũmwe kuuma o nyũmba, o ũrĩa ciagayanĩtio, nao othe makĩandĩkwo marĩitwa mao. Mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi magĩkara thĩ nĩguo matuĩrie maciira macio, ¹⁷ na gũgĩkinya mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, makĩrĩkia maciira ma arũme othe arĩa maahikĩtie andũ-a-nja a kũngĩ.

Andũ arĩa Maahĩtĩtie nĩ Kũhikania na Ndũrĩrĩ

¹⁸ Thĩnĩ wa njiaro cia athĩnjĩri-Ngai, andũ aya nĩo maahikĩtie andũ-a-nja a kũngĩ:

Kuuma njiaro cia Jeshua mũrũ wa Jozadaku na ariũ a ithe nĩ:

Maaseia, na Eliezeri, na Jaribu, na Gedalia. ¹⁹ (Othe makĩiranĩra atĩ nĩmegũtigana na atumia ao, na o mũndũ akĩruta ndũrũme kuuma rũũru-inĩ rwake nĩ ũndũ wa iruta rĩa mahĩtia mao.)

²⁰ Kuuma kũrĩ njiaro cia Imeri nĩ:

Hanani na Zebadia.

²¹ Kuuma kũrĩ njiaro cia Harimu nĩ:

Maaseia, na Elija, na Shemaia, na Jehieli, na Uzia.

²² Kuuma kũrĩ njiaro cia Pashuri nĩ:

Elioenai, na Maaseia, na Ishumaeli, na Nethaneli, na Jozabadu, na Elasa.

²³ Kuuma kũrĩ Alawii nĩ:

Jozabadu, na Shimei, na Kelaia (na nowe Kelita), na Pethahia, na Juda, na Eliezeri.

²⁴ Kuuma kũrĩ aini a nyĩmbo nĩ:

Eliashibu.

Kuuma kũrĩ aikaria a ihingo nĩ:

Shakumu, na Telemu, na Uri.

²⁵ Na gatagatĩ-inĩ ga Aisiraeli arĩa angĩ:

Kuuma kũrĩ njiaro cia Paroshu nĩ:

Ramia, na Izia, na Malikija, na Mijamini, na Eleazaru, na Malikija, na Benaia.

²⁶ Kuuma kũrĩ njiaro cia Elamu nĩ:

Matania, na Zekaria, na Jehieli, na Abadi, na Jeremothu, na Elija.

²⁷ Kuuma kũrĩ njiaro cia Zatu nĩ:

Elioenai, na Eliashibu, na Matania, na Jeremothu, na Zabadi, na Aziza.

²⁸ Kuuma kũrĩ njiaro cia Bebai nĩ:

Jehohanani, na Hanania, na Zabai, na Athilai.

²⁹ Kuuma kũrĩ njiaro cia Bani nĩ:

Meshulamu, na Maluku, na Adaia, na Jashubu, na Sheali, na Jeremothu.

³⁰ Kuuma kũrĩ njiaro cia Pahathu-Moabi nĩ:

Adina, na Kelali, na Benaia, na Maaseia, na Matania, na Bezaleli, na Binui, na Manase.

³¹ Kuuma kũrĩ njiaro cia Harimu nĩ:

Eliezeri, na Ishija, na Malikija, na Shemaia, na Shimeoni, ³² na Benjamini, na Maluku, na Shemaria.

³³ Kuuma kũrĩ njiaro cia Hashumu nĩ:

Matenai, na Matata, na Zabadi, na Elifeleti, na Jeremai, na Manase, na Shimei.

³⁴ Kuuma kūrĩ njiaro cia Bani nĩ:

Maadai, na Amuramu, na Ueli, ³⁵ na Benaia, na Bedeia, na Keluhi, ³⁶ na Vania, na Meremothu, na Eliashibu, ³⁷ na Matania, na Matenai, na Jaasu.

³⁸ Kuuma kūrĩ njiaro cia Binui nĩ:

Shimei, ³⁹ na Shelemia, na Nathani, na Adaia, ⁴⁰ na Makinadebai, na Shashai, na Sharai, ⁴¹ na Azareli, na Shelemia, na Shemaria, ⁴² na Shalumu, na Amaria, na Jusufu.

⁴³ Kuuma kūrĩ njiaro cia Nebo nĩ:

Jeieli, na Matithia, na Zabadi, na Zabina, na Jadai, na Joeli, na Benaia.

⁴⁴ Acio othe nĩmahikĩtie andũ-a-nja a kũngĩ, na amwe ao nĩmaciarĩte ciana na atumia acio.

NEHEMIA

Ihooya rĩa Nehemia

¹ Ici nĩcio ciugo cia Nehemia mūrũ wa Hakalia:

Atĩrĩrĩ, mweri-inĩ wa Kiselevu wa mwaka wa mĩrongo ĩrĩ,* rĩrĩa ndaarĩ thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu Shushani-rĩ,† ² Hanani, ũmwe wa ariũ a baba, agĩũka kuuma Juda arĩ na andũ angĩ, na ngĩmahoooya ũhoru wa matigari ma Ayahudi arĩa maahonokete gũtahwo, o na ngĩmahoooya ũhoru wa Jerusalemu.

³ Nao makĩnjookeria atĩrĩ, “Andũ arĩa maahonokire gũtahwo, o acio marĩ kũu bũrũri-inĩ, marĩ na thĩina mũnene na makanyararwo mũno. Rũthingo rwa Jerusalemu nĩrũmomore, na ihingo ciaruo igacinwo na mwaki.”‡

⁴ Rĩrĩa ndaiguire maũndũ macio, ngĩkara thĩ, ngĩrĩra. Ngĩkara ngĩcakayaga matukũ maigana ũna, ngĩhinga kũrĩa irio na ngĩhooya Ngai wa igũrũ. ⁵ Ningĩ ngiuga atĩrĩ:

“Wee Jehova Ngai wa Igũrũ, wee Mũrungu mũnene na wa kũmakania, ũrĩa ũhin-gagia kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo kũrĩ arĩa mamwendete na magaathĩkĩra maathani make, ⁶ ndagũthaitha ũtege gũtũ gwaku, na ũhingũre maitho maku ũigue ihooya rĩrĩa ndungata yaku ĩrahooya ĩrĩ mbere yaku mũthenya na ũtukũ nĩ ũndũ wa ndungata ciaku, andũ a Isiraeli. Nĩngumbũra mehia ma andũ a Isiraeli, na makwa, na ma nyũmba ya baba, marĩa ithuĩ tũkwĩhĩrie. ⁷ Nĩtwĩkĩte maũndũ ma waganu mũnene harĩwe. Tũtiathĩkĩre maathani na irĩra cia watho waku cia kũrũmĩrĩrwo, o na mawatho marĩa waheire Musa ndungata yaku.

⁸ “Ririkana ũrutani ũrĩa waheire Musa ndungata yaku, ũkiuga atĩrĩ, ‘Mũngĩaga kwĩhoeka, nĩngamũhurunja gatagatĩ ka ndũrĩrĩ, ⁹ no mũngĩkanjookerera na mwathĩkĩre maathani makwa, hĩndĩ ĩyo o na andũ anyu arĩa maatahĩtwo magatwarwo ituri cia thĩ kũrĩa kũraya mũno, nĩngamacookereria ndĩmarute kuo, ndĩmarehe kũndũ kũrĩa thuurĩte gũtuĩke gĩikaro kĩa Rĩitwa rĩakwa.’

¹⁰ “Acio nĩ ndungata ciaku na andũ aku, arĩa wakũũrĩre na ũndũ wa hinya waku mũnene na guoko gwaku kũrĩ ũhoti. ¹¹ Wee, Jehova, ndagũthaitha ũtege gũtũ ũigue mahoooya ma ndungata ĩno yaku, o na mahoooya ma ndungata ciaku irĩa ikenagio nĩ gwĩtigĩra rĩitwa rĩaku. Kĩreke ndungata yaku ĩgaacĩre ũmũthĩ na ũndũ wa gũtũma ĩtikĩrĩke harĩ mũndũ ũyũ.”

Nĩ nĩ ndatwaragĩra mũthamaki kĩndũ gĩa kũnyua.

2

Aritashashita Gũtũma Nehemia Jerusalemu

¹ Mweri-inĩ wa Nisani, mwaka wa mĩrongo ĩrĩ wa Mũthamaki Aritashashita, rĩrĩa aareheirwo ndibei, ngĩoya ndibei ĩyo ngĩmĩnengera mũthamaki. Mbere ya hĩndĩ ĩyo ndiatukĩtie gĩthiithi ndĩ harĩ we; ² nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akĩnjũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtukie gĩthiithi ũguo na ndũrĩ mũrũaru? Ũndũ ũcio no uumanire na kĩa kĩa ngoro.”

Na nĩ ngĩtigĩra mũno, ³ no ngĩra mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki arotũura nginya tene! Gĩthiithi gĩakwa kĩngĩaga gũtuka atĩa hĩndĩ ĩrĩa itũura inene rĩrĩa maithe makwa mathikĩtwo rĩkirĩte ihooru, na ihingo ciarĩo igacinwo ikaniinwo na mwaki?”

* 1:1 Kwarĩ mĩaka mĩrongo kenda na ũmwe kuuma mĩgwate ya mbere yacooka Jerusalemu. † 1:1 Shushani nĩkuo ahamaki a Perisia maaikaraga hĩndĩ ya heho; kwarĩ mũkuru-inĩ wa Rũũ rwa Tigirisi. ‡ 1:3 Wathani wa Perisia wagayanĩtio ng'ongo ithatũ; rũgongo rwa Juda rwathagwo kuuma Samaria.

⁴ Mũthamaki akĩnjũũria atĩrĩ, “Ũkwenda atĩa?”

Hĩndĩ ĩyo ngĩhooya Ngai wa Igũrũ, ⁵ na ngĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki, angĩona kwagĩrĩire, na ndungata yaku ĩtĩkĩrĩke maithe-inĩ make, nĩakĩndũme itũũra rĩu inene rĩa Juda, kũrĩa maithe makwa mathikĩtwo, nĩguo ngarĩake rĩngĩ.”

⁶ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki, aikaranĩtie na mũtumia wake, akĩnjũũria atĩrĩ, “Rũgendo rwaku nĩ rwa matukũ maigana na ũgaacooka rĩ?” Mũthamaki akĩona arĩ wega andũme; nĩ ũndũ ũcio ngĩtua ihinda rĩa gũthĩĩ.

⁷ Ningĩ ngĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki angĩona kwagĩrĩire, reke heo marũa ndwarĩre abarũthi a Mũrĩmo-wa-Farati, nĩgeetha manjĩtikĩrie hĩtũkĩre kuo kinya nginye Juda. ⁸ O na no heo marũa ndwarĩre Asafu, mũmenyereri wa mũtitũ wa mũthamaki, nĩgeetha akaahe mbaũ cia gũthondeka mĩgamba ya ihingo cia nyũmba ya ũthamaki ĩrĩa ĩrganĩtie na hekarũ, na cia gwaka rũthingo rwa itũũra inene o na cia gwaka nyũmba ĩrĩa ndĩrĩkaraga?” Na tondũ ũtugi wa guoko kwa Ngai wakwa warĩ hamwe na nĩ, mũthamaki agĩtikĩra kũũhingĩria maũndũ marĩa mothe ndaamũũritie. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩthĩĩ kũrĩ abarũthi a Mũrĩmo-wa-Farati, ngĩmanengera marũa ma mũthamaki. Ningĩ mũthamaki nĩatũmĩte anene a mbũtũ cia ita hamwe na thigari iria ithiiga na mbarathi tũthĩĩ hamwe nao.

¹⁰ Rĩrĩa Sanibalati ũrĩa Mũhoroni, * na Tobia mũnene ũrĩa Mũamoni, maaiguire ũhoru ũcio, magĩtangĩka mũno makĩria nĩkũigua atĩ kwarĩ mũndũ wokĩte gũcacia maũndũ ma kũguna andũ a Isiraeli.

Nehemia Kũrora Thingo cia Jerusalemu

¹¹ Nĩndathiire Jerusalemu, na thuutha wa gũikara kuo mĩthenya ĩtatũ-rĩ, ¹² ngiumagara ũtukũ ndĩ na andũ matarĩ aingĩ. Ndierĩte mũndũ o na ũmwe ũndũ ũrĩa Ngai wakwa eekĩrĩte ngoro-inĩ yakwa njĩke nĩ ũndũ wa Jerusalemu. Gũtiarĩ na mbarathi ingĩ tiga ĩrĩa yanguũite.

¹³ Nĩndathiire ũtukũ ngereire Kĩhingo gĩa Kĩanda,† njerekeire Gĩthima kĩa Ndamathia na Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ,‡ ngĩroraga thingo cia Jerusalemu iria ciamomoretwo, na ihingo ciarĩo iria ciacinĩtwo ikaniinwo nĩ mwaki. ¹⁴ Ningĩ ngĩthĩĩ o na mbere njerekeire Kĩhingo gĩa Gĩthima na Karia-inĩ ka Mũthamaki, no hatiarĩ handũ haiganu ha kũhĩtũkĩrwo nĩ mbarathi yakwa; ¹⁵ nĩ ũndũ ũcio ngĩambata na mũkuru ũtukũ ngĩroraga ũrĩa rũthingo rwatariĩ. Ndakinya mũthia, ngĩhũndũka ngĩingĩrĩa Kĩhingo gĩa Kĩanda rĩngĩ. ¹⁶ Anene a kũu matiamenyire kũrĩa ndathiĩte kana ũrĩa ndekaga tondũ ndiamenyithĩtie Ayahudi, kana athĩnjĩri-Ngai, kana arĩa maarĩ igweta, kana anene, o na kana arĩa angĩ mangĩarutire wĩra.

¹⁷ Ningĩ ngĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũrona thĩĩna ũrĩa tũrĩ nago: itũũra rĩa Jerusalemu nĩrĩanangĩku, na ihingo ciarĩo igacinwo na mwaki. Ũkai twake rũthingo rwa Jerusalemu rĩngĩ, na tũtigacooka kũnyararwo o na rĩ.” ¹⁸ O na ningĩ ngĩmeera ũrĩa guoko kwa ũtugi kwa Ngai wakwa kwarĩ hamwe na nĩ, na ũrĩa mũthamaki anjĩrĩte.

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩtwambĩrĩriei gwaka rĩngĩ.” Nĩ ũndũ ũcio makĩambĩrĩria wĩra ũcio mwega.

¹⁹ No rĩrĩa Sanibalati ũrĩa Mũhoroni na Tobia mũnene ũrĩa Mũamoni na Geshemu ũrĩa Mũarabu maiguire ũhoru ũcio, magĩtũnyũrũria na magĩtũthekerera, makĩũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũũ mũreka? Kaĩ mũkũremera mũthamaki?”

²⁰ Ngĩmacookeria atĩrĩ, “Ngai wa Igũrũ nĩwe ũgũtũma tũgaacĩre. Ithuĩ ndungata ciake nĩtũkwambĩrĩria gwaka rĩngĩ, no ha ũhoru wanyu-rĩ, mũtirĩ na igai gũkũ Jerusalemu, kana kĩhoo, kana ũndũ wa tene wa kũmũnyiithania narĩo.”

3

Aaki a Rũthingo

* 2:10 Sanibalati aarĩ barũthi wa Samaria. † 2:13 Kĩhingo gĩa Kĩanda kiarĩ mwena wa ithũĩro wa rũthingo rwa Jerusalemu. ‡ 2:13 Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ nĩkĩo Ayahudi moimagĩria nyamũ iria ciarutagwo magongona, magacitwara Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu.

¹ Na rĩrĩ, Eliashibu mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ a thiritũ yake, magĩthĩĩ kũruta wĩra, na magĩcookereria Kĩhingo kĩa Ng'ondũ. Magĩkĩamũra na magĩgũkĩra mĩrango. Magĩaka o nginya Mũthiringo ũrĩa mũraihi na igũrũ wa Igana, ũrĩa maamũrire, na magĩaka o nginya Mũthiringo ũrĩa mũraihi na igũrũ wa Hananeli.

² Andũ a Jeriko magĩaka gĩcunjĩ kĩrĩa kĩariganĩtie na ho, nake Zakuri mũrũ wa Imuri agĩaka kũrigania nao.

³ Kĩhingo gĩa Thamaki gĩakirwo rĩngĩ nĩ ariũ a Hasenaa. Nĩmarire mĩgogo yakĩo, na magĩkĩra mĩrango na igera cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo. ⁴ Meremothu mũrũ wa Uria mũrũ wa Hakozi, nĩwe wacookereirie gĩcunjĩ kĩrĩa kĩarũmĩrĩire. Nake Meshulamu mũrũ wa Berekia mũrũ wa Meshezabeli agĩcookereria rũthingo gĩcunjĩ kĩrĩa kĩariganĩtie na hau. Ningĩ Zadoku mũrũ wa Baana agĩthĩĩ na mbere gũcookereria gĩcunjĩ kĩrĩa kĩarũmĩrĩire. ⁵ Gĩcunjĩ kĩrĩa kĩarũmĩrĩire gĩacookereirio nĩ andũ a Tekoa, no andũ ao arĩa maarĩ igweta nĩmaregire kũruta wĩra ũrĩa maaheetwo nĩ arũgamĩrĩri ao.

⁶ Joiada mũrũ wa Pasea marĩ na Meshulamu mũrũ wa Besodeia nĩo macookereirie Kĩhingo kĩa Jeshanahi. Nĩmarire mĩgogo yakĩo, na magĩkĩra mĩrango na igera cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo. ⁷ Kũrigania nao, wĩra wa gũcookereria rũthingo warutirwo nĩ andũ a kuuma Gibeoni na Mizipa, nĩo Melatia wa Gibeoni, na Jadoni wa Meronothu, matũũra marĩa maathagwo nĩ barũthi wa Mũrĩmo-wa-Farati. ⁸ Uzieli mũrũ wa Harihaia, ũmwe wa aturi a thahabu, nĩacookereirie kũrĩa kwarũmĩrĩire; nake Hanania, ũmwe wa athondeki a maguta manungi wega, agĩcookereria rũthingo harĩa haariganĩtie na hau. Magĩcookereria rũthingo rwa Jerusalemu o nginya Rũthingo rũrĩa Rwariĩ. ⁹ Gĩcunjĩ kĩrĩa kĩarũmĩrĩire gĩacookereirio nĩ Refaia mũrũ wa Huri ũrĩa warĩ mwathi wa nuthu ya gĩcigo kĩmwe kĩa Jerusalemu. ¹⁰ Kũhakana na hau, Jedaia mũrũ wa Harumafu agĩcookereria rũthingo rũrĩa rwang'etheire nyũmba yake, nake Hatushu mũrũ wa Hashabineia agĩcookereria rũthingo rũrĩa rwariganĩtie nake. ¹¹ Malikija mũrũ wa Harimu, na Hashubu mũrũ wa Pahathu-Moabi nao nĩmacookereirie gĩcunjĩ kĩngĩ, hamwe na Mũthiringo ũrĩa mũraihi na igũrũ wa Mariiko ma Mwaki. ¹² Gĩcunjĩ kĩrĩa kĩarũmĩrĩire gĩacookereirio nĩ Shalumu mũrũ wa Haloheshu, mwathi wa nuthu ya gĩcigo kĩa Jerusalemu, ateithĩrĩirio nĩ airĩtu ake.

¹³ Kĩhingo gĩa Kĩanda gĩacookereirio nĩ Hanuni hamwe na andũ arĩa maatũũraga Zanoa. Magĩgĩaka rĩngĩ na magĩkĩra mĩrango, na igera cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo, ningĩ magĩcookereria rũthingo ũraihi wa mĩkono 1,000* o nginya Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ.

¹⁴ Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ gĩacookereirio nĩ Malikija mũrũ wa Rekabu, mwathi wa gĩcigo kĩa Bethi-Hakeremu. Agĩgĩaka rĩngĩ na agĩkĩra mĩrango, na igera cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo.

¹⁵ Kĩhingo gĩa Gĩthima gĩacookereirio nĩ Shalumu mũrũ wa Koli-Hoze, mwathi wa gĩcigo kĩa Mizipa. Agĩgĩaka rĩngĩ, agĩkĩgita, na agĩkĩra mĩrango na igera cia kũmĩhinga na icuuma ciakĩo. Ningĩ nĩacookereirie rũthingo rwa Karia ga Siloamu kũrigania na Mũgũnda wa Mũthamaki, o nginya ngathĩ-inĩ ya gũikũrũka kuuma Itũũra Inene rĩa Daudi. ¹⁶ Kuuma harĩ we, Nehemia mũrũ wa Azibuku, mwathi wa nuthu ya gĩcigo kĩmwe kĩa Bethi-Zuru,† agĩcookereria rũthingo nginya kũng'ethera mbĩrĩra cia Daudi, o nginya karia-inĩ ga kwĩyenjera, na o nginya Nyũmba ya Njamba cia Ita.

¹⁷ Kũrigania nake, wĩra wa gũcookereria rũthingo warutirwo nĩ Alawii arĩa maarũgamĩrĩirwo nĩ Rehumu mũrũ wa Bani. Kũrigania nake, Hashabia, mwathi wa nuthu ya gĩcigo gĩa Keila, agĩcookereria rũthingo handũ-inĩ ha andũ a gĩcigo gĩaake. ¹⁸ Kũrigania nake, andũ ao a bũrũri nĩo maacookereirie rũthingo matongoretio nĩ Binui

* 3:13 nĩ ta mita 450 † 3:16 Bethi-Zuru yarĩ kambĩ ya tene ya arangĩri a Mũthamaki Daudi.

mūrū wa Henadadi, mwathi wa nuthu iyo iŋgĩ ya Keila. ¹⁹ Kūrigania nake, Ezeri mūrū wa Jeshua, mwathi wa Mizipa, nīacookereirie gĩcunjĩ kīngĩ kuuma harĩa haang’etheire mwambato nginya harĩa haigagwo indo cia mbaara, o nginyagia koine-inĩ. ²⁰ Kūrigania nake, Baruku mūrū wa Zabai agĩcookereria gĩcunjĩ kīngĩ arĩ na kīyo, kuuma koine-inĩ nginya itoonyero rĩa nyūmba ya Eliashibu mūthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mūnene. ²¹ Kūrigania nake, Meremothu mūrū wa Uria, mūrū wa Hakozu, nīacookereirie gĩcunjĩ kīu kīngĩ kuuma itoonyero rĩa nyūmba ya Eliashibu nginya mūthia-inĩ wayo.

²² Kūrigania nake, rūthingo rwacookereirio nĩ athĩnjĩri-Ngai a kuuma rūgongo rūrĩa rwathiūrūrūkĩirie kīu. ²³ Kuuma harĩo, Benjamini na Hashubu magĩcookereria rūthingo gĩcunjĩ kīrĩa kīarĩ mbere ya nyūmba yao; na kūrigania nao, Azaria mūrū wa Maaseia, mūrū wa Anania, agĩcookereria rūthingo hakuhĩ na nyūmba yake. ²⁴ Kūrigania nake, Binui mūrū wa Henadadi nīacookereirie gĩcunjĩ kīngĩ kuuma nyūmba-inĩ ya Azaria o nginya koine-inĩ harĩa thingo ciacemanĩirie, ²⁵ nake Palali mūrū wa Uzai agĩcookereria rūthingo kūng’ethera harĩa thingo ciacemanĩirie na mūthiringo ūrĩa wacomokete nyūmba-inĩ ya igūrū ya mūthamaki hakuhĩ na nja ya arangĩri. Kūrigania nake, Pedaia mūrū wa Paroshu ²⁶ hamwe na atungati a hekarū arĩa maatūūruga kīrĩa-igūrū kĩa Ofeli magĩcookereria rūthingo o nginya kūng’ethera Kīhingo kĩa Maaĩ kwerekera mwena wa irathĩro na kūng’ethera mūthiringo ūrĩa wacomokete na igūrū. ²⁷ Kūrigania nao, andũ a Tekoa magĩcookereria gĩcunjĩ kīngĩ kuuma mūthiringo mūnene ūrĩa wacomokete na igūrū nginya rūthingo rwa Ofeli.

²⁸ Igūrū wa Kīhingo kĩa Mbarathi, athĩnjĩri-Ngai nīmacookereirie rūthingo, o mūdũ mbere ya nyūmba yake. ²⁹ Kūrigania nao, Zadoku mūrū wa Imeri agĩcookereria rūthingo kūng’ethera nyūmba yake. Kūrigania nake, Shemaia mūrū wa Shekania, mūikaria wa Kīhingo kĩa Irathĩro, nīwe wacookereirie rūthingo rūrĩa rwarūmĩrĩre. ³⁰ Kūrigania nake, Hanania mūrū wa Shelemia, na Hanuni mūrū wa gatandatũ wa Zalafu, nĩo maacookereirie gĩcunjĩ kīu kīngĩ. Kūrigania nao, Meshulamu mūrū wa Berekia agĩcookereria rūthingo kūng’ethera harĩa aikaraga. ³¹ Kūrigania nake, Malikija, ūmwe wa aturi a thahabu, agĩcookereria rūthingo nginya nyūmba-inĩ ya ndungata cia hekarū na cia onjorithia, kūng’ethera Kīhingo gĩa Gūtūrĩa, na o nginya kanyūmba karĩa kaarĩ igūrū rĩa koine; ³² na gatagatĩ ga kanyūmba karĩa kaarĩ igūrū rĩa koine na Kīhingo kĩa Ng’ondũ haacookereirio nĩ aturi a thahabu na onjorithia.

4

Kūgirio Gwaka Rūthingo Rīngĩ

¹ Rīrĩa Sanibalati aaiguire atĩ nītwakaga rūthingo rīngĩ, akīrakara na agĩthirika mūno. Agĩthekerera Ayahudi, ² na arĩ mbere ya athiritũ ake na mbūtũ cia ita cia Samaria, akiuga atĩrĩ, “Ayahudi aya ahinyaru-rĩ, nĩ kī mareka? Nīmegūcookereria rūthingo rwao? Nīmekūruta magongona? Nīmekūrīkia wīra ūyũ na mūthenya ūmwe? Maahota gūtũma mahiga macooke muoyo kuuma hība-inĩ ici cia mahuti maya mahĩite ūũ wothe?”

³ Tobia ūrĩa Mūamoni, ūrĩa warĩ mwena wake, akiuga atĩrĩ, “Rūthingo rūu rwa mahiga maraaka-rĩ, o na mbwe iŋgĩrūhaica no iŋmomore!”

⁴ No rīrĩ, Wee Ngai witũ tūthikīrĩrie, tondũ tūrĩ andũ anyarare. Garūra irumi icio ciao imacookerere. Maneane ta matahītuo būrūri-inĩ wa ūkombo. ⁵ Ndūkahithīrĩre mahītia mao kana weherie mehia mao kuuma ūthiũ-inĩ waku, nīgūkorwo nīmarumĩte andũ arĩa maraaka.

⁶ Nĩ ūndũ ūcio tūgĩaka rūthingo rūu rīngĩ o nginya ruothe rūgĩkinya nuthu ya ūraihi waruo, nīgūkorwo andũ acio maarutire wīra na ngoro cia kwīyendera.

⁷ No hīndĩ iŋrĩa Sanibalati, na Tobia, na Aarabu, na Aamoni, na andũ a Ashidodi maiguire atĩ thingo cia Jerusalemu nīciathiiaga na mbere gūcookererio na atĩ mīanya

nīyathingagwo-rī, makīrakara mūno. ⁸ Magīthiī ndundu marī othe, magīciira ūrīa megūka mahūūrane na Jerusalemu, na mambīrīrie ngūi kuo. ⁹ No nītwahooire Ngai witū na tūkīga arangīri a gūtūgitīra mūthenya na ūtukū nī ūndū nītwehītīrwo.

¹⁰ O ihinda rīu, andū a Juda makiuga atīrī, “Aruti a wīra nīmaroorwo nī hinya, na nī kūrī na mahuti maingī mūno matangīreka twake rūthingo rūu rīngī.”

¹¹ O nacio thū ciitū ikiuga atīrī, “Mūira wa mamenye ūhoru kana matuone, tūgūkorwo hamwe nao, tūmoorage na tūtūme wīra ūcio ūtīge kūrutwo.”

¹² Hīndī iyo Ayahudi arīa maatūūruga hakuhī na thū icio magīūka, magītwīra maita ikūmi atīrī, “O kūrīa mūngīūrīra-rī, nīmegūtūtharīkīra.”

¹³ Nī ūndū ūcio ngīga andū amwe na thuutha wa kūrīa rūthingo rwarī thī mūno na gūtaarī na ūgitīri; ngīmaiga kūrīngana na nyūmba ciao marī na hiū ciao cia njora, na matimū, na mota. ¹⁴ Ndaarīkia kuona ūrīa maūndū maatariī, ngīrūgama ngīra andū arīa maarī igweta, na anene, na andū arīa angī atīrī, “Mūtīkametīgīre. Ririkanai Mwathani, o we ūrīa mūnene na wa kūmakania, nīguo mūrūūrīre ariū a thoguo, na aanake anyu, na airītu anyu, na atumia anyu, o na mīciī yanyu.”

¹⁵ Rīrīa thū ciitū ciamenyire atī nītwamenyete ūhoru wa ndundu yao, na atī Ngai nīarīgīrīrie ūndū ūcio, ithuothe tūgīcooka rūthingo-inī, o mūndū agīthiī wīra-inī wake.

¹⁶ Kuuma mūthenya ūcio nuthu ya andū akwa nīo maarutaga wīra nayo nuthu iyo ingī yao makīheo matimū, na ngo, na mota, o na nguo cia kīgera. Anene nao makīrūgama thuutha wa andū othe a Juda ¹⁷ arīa maakaga rūthingo. Nao arīa maakuuaga indo cia mwako maarutaga wīra na guoko kūmwē, nakuo kūrīa kūngī kūnyīitīte kīndū kīa mbaara, ¹⁸ nake mwaki o wothe aikaraga eyohete rūhiū rwake rwa njora njohero o akīrutaga wīra. No mūhuhi wa karumbeta aanjīkaraga hakuhī.

¹⁹ Ningī ngīra arīa maarī igweta, na anene, na andū arīa angī atīrī, “Wīra nī mūingī mūno na ūgatambūrūka, na nītūraiha nīrīrie mūno mūndū na ūrīa ūngī rūthingo-inī.

²⁰ Rīrīa rīothe mūngīigua karumbeta kaahuhwo, mūūke harīa tūrī. Ngai witū nīwe ūgūtūrūrīra!”

²¹ Nī ūndū ūcio tūgīthiī na mbere na kūruta wīra, nuthu ya andū īnyīitīte matimū kuuma rūciinī nginya njata cioneke hwaī-inī. ²² Hīndī o iyo ngīra andū atīrī, “Reke o mūndū na mūteithia wake maīkarage Jerusalemu thīinī ūtukū, nīgeetha matūtungatagīre ta arangīri ūtukū, na mūthenya makaruta wīra.” ²³ Nīi mwene, kana ariū a baba, kana andū akwa, kana arangīri arīa maarī hamwe na nīi gūtīrī warutaga nguo; o mūndū aakoragwo na indo ciake cia mbaara o na agīthiī gūtaha maaī.

5

Nehemia Gūteithia Athūni

¹ Na rīrī, andū amwe na atumia ao nīmatetire mūno nī ūndū wa ūrīa maahinyīrīrio nī Ayahudi arīa angī ariū a ithe wao. ² Amwe moigaga atīrī, “Ithuī na aanake aitū na airītu aitū tūrī aingī. Na no nginya tūkorwo na irio, nīguo tūrīe tūtūūre muoyo.”

³ Angī moigaga atīrī, “Tūneanaga ithaka ciitū na mīgūnda iitū ya mīthabibū, na mīciī iitū itūrūgamīrīre nīguo tūheo irio hīndī ya ng’aragu.”

⁴ O na angī moigaga atīrī, “No nginya tūngīakombire mbeeca nīguo tūhote kūrīha igooti rīa mūthamaki rīa ithaka ciitū na mīgūnda ya mīthabibū. ⁵ O na gūtūka tūrī a mūthiimo ūmwē na thakame īmwē na andū a būrūri witū, na o na gūtūka aanake aitū nī ega o ta ao-rī, ithuī tūtūikīte no nginya tūneane aanake aitū na airītu aitū matūike ngombo. O na rīu airītu aitū amwe nī ngombo, no tūtīrī na ūhoti wa kūgīrīrīria ūndū ūcio tondū ithaka ciitū na mīgūnda iitū ya mīthabibū īrī moko-inī ma andū angī.”

⁶ Rīrīa ndaiguire mateta mao na thitango icio, nīndarakarire mūno. ⁷ Ngīcūūrānia maūndū macio, na ngīrūithia andū arīa maarī igweta na anene, ngīmeera atīrī, “Nīmūreetia andū a būrūri wanyu uumithio wa mbeeca iria mūmakombithītie!” Nī ūndū ūcio ngītana mūcemanio mūnene wa kūmaciirithia, ⁸ ngiuga atīrī, “Tūgeretie o ūrīa tūngīhota gūkūūra Ayahudi ariū a ithe witū arīa mendeirio ndūrīrī. No inyuī nī

kwendia mūrendia andū anyu nīguo tūcooke tūmagūre rīngī!” Andū acio magīkira ki tondū matingionire wa kuuga.

⁹ Ningī ngīthī na mbere ngiuga atīrī, “Ūrīa mūreka ti wega. Githī mūtiagīrīrwo nī gūthiia mwītīgīrīte Ngai witū nīgeetha tūtikanyararwo nī ndūrīrī iria irī ūthū na ithuī? ¹⁰ Nī, na ariū a baba, na andū akwa, o na ithuī nītūrakombithia andū mbeeca na irio. No rekei gwītia kwa uumithio wa mbeeca iria mūkombanīre gūthire! ¹¹ Cookeriai andū ithaka ciao narua, na mīgūnda yao ya mīthabibū na ya mītamaiyū, na nyūmba ciao, o na uumithio ūcio mūmarīhagia wa gīcunjī kīa igana kīa mbeeca, na ngano, na ndibei ya mūhahano, na kīa maguta.”

¹² Nao makiuga atīrī, “Nītūkūmacookeria. Na tūtikūmetia kīndū kīngī. Tūgwīka o ta ūrīa ūkuuga.”

Ningī ngītūmanīra athīnjīrī-Ngai ngīra andū arīa maarī igweta na arīa anene mehīte atī nīmakahingia ūrīa meranīre. ¹³ O na nī ngīribariba icūrī cia nguo yakwa ya igūrū, ngiuga atīrī, “O ta ūguo-rī, mūdū o wothē ūtakahingia kīrīkanīro gīkī, Ngai aromūribariba kuuma nyūmba yake na kuuma kūrī indo ciake. Nī ūndū ūcio mūdū ta ūcio aroribaribwo, atigwo atarī kīndū!”

Mūngī wothē ūkiuga, “Ameni,” na ūkīgooca Jehova. Nao andū othe magīka o ta ūrīa meeranīre.

¹⁴ Ningī kuuma mwaka wa mīrongo īrī wa Mūthamaki Aritashashita, rīrīa ndathu-urirwo ndūke barūthi wao būrūri wa Juda, nginyagia mwaka wa mīrongo ītatū na īrī, mīaka ikūmi na īrī-rī, nī o na kana ariū a baba, tūtīarīre irio iria ciagayagīrwo barūthi. ¹⁵ No rīrī, abarūthi arīa maarī mbere yakwa nīmahatagīrīria andū mūno na makametia cekerī cia betha mīrongo īna,* hamwe na irio na ndibei. Ateithīrīria ao nao no mahatagīrīria andū. No nī tondū wa gwītīgīra Ngai ndiekire ūguo. ¹⁶ Handū ha gwīka ūguo-rī, nī ndeaneanire gwaka rūthingo rūrū. Andū akwa othe moonganīte hau nī ūndū wa wīra; na tūtiigana kūgūra ithaka.

¹⁷ Ningī-rī, Ayahudi igana rīa mīrongo ītano, o hamwe na anene maarīaga gwakwa, hamwe na arīa mookaga kuuma ndūrīrī-inī iria ciatūthiūrūrūkīrie. ¹⁸ O mūthenya indo iria ciaharaagīrio cia kūrīo ciarī ndegwa īmwe, na ng’ondū ithathatū noru, na ngūkū, na o mīthenya ikūmi yathira ndaarehagīrwo ndibei nyingī mūno ya mīthemba yothē. O na kūrī ūguo-rī, ndietagia irio iria ciagayagīrwo barūthi, tondū maruta macio nīmaritūhīre andū.

¹⁹ Wee Ngai wakwa, ndirikana, ūnjike wega nī ūndū wa maūdū marīa mothe njikīre andū aya.

6

Gūthī na Mbere Kūgīrio Gwaka Rūthingo

¹ Na rīrīa Sanibalati, na Tobia, na Geshemu ūrīa Mūarabu, na thū iria ingī ciitū maakinyīrwo nī ūhorō atī nīnjakīte rūthingo rīngī na hatiarī ithenya o na rīmwe rīatigarīte rūthingo-inī, o na gūtuīka nginyagia ihinda rū ndiekīrite mīrango ya ihingo, ² Sanibalati na Geshemu makīndūmīra ndūmīrīrī īno: “Ūka, reke tūcemanie itūūra-inī rīmwe werū-inī wa Ono.”

No rīrī, maathugundaga kūnjika ūūru; ³ nī ūndū ūcio ngīmatūmīra andū mama-cookerie atīrī: “Ndī na wīra wa bata ndīraruta, ndingīhota gūikūrūka njūke. Wīra ūngīkīrūgamio nīkī, atī nyambe njikūrūke kūrī inyuī?” ⁴ Maandūmīre ndūmīrīrī ta īyo maita mana, na o hīndī ndaacoockaga icookio rūu.

⁵ Ihinda rīa gatano Sanibalati akīndūmīra ndungata yake na ndūmīrīrī o ro īyo, īkuuīte marūa mataarī matume, ⁶ marīa maandikītwo ūū:

“Ūhorō nīwarītio ndūrīrī-inī, na Geshemu aroiga ūhorō ūcio nī wa ma, atī wee na Ayahudi nīmūrathugunda kūremera mūthamaki mūmūkīrīre, na nī ūndū ūcio

* 5:15 nī ta nuthu kilo

nīmūraaka rūthingo. Ningĩ kuringana na ūhoro ūcio nĩũrenda gũtuĩka mũthamaki wao ⁷ na atĩ nĩ ūthuurĩte anabii a kwanĩrĩra ūhoro ūgũkoniĩ kũu Jerusalemu makiugaga atĩrĩ, ‘Juda kũrĩ na mũthamaki!’ Rĩu-rĩ, ūhoro ūcio nĩũgũkinyĩra mũthamaki; nĩ ūndũ ūcio ūka, twaranĩrie.”

⁸ Na nĩ ngĩkĩmũcookeria atĩrĩ: “Gũtirĩ ūndũ ta ūcio ūroiga ūrekĩka; nĩ gwĩthugundĩra ūrethugundĩra ūhoro ūcio meciiria-inĩ maku.”

⁹ Andũ acio maageragia ūrĩa wotho mangĩtũguoyohia, magĩiciiria atĩrĩ, “Moko mao nĩmekwaga hinya wa kũruta wĩra, naguo wage kũrĩka.”

No ngĩhooya Ngai, ngĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu ikĩra moko makwa hinya.”

¹⁰ Mũthenya ūmwe nĩndathiire mũciĩ gwa Shemaia mũrũ wa Delaia, mũrũ wa Mehetabeli, ūrĩa wahingĩrwo gwake mũciĩ. Akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩtũcemanie nyũmba ya Ngai, hekarũ thĩinĩ, na tũhinge mĩrango ya hekarũ, tondũ kũrĩ na andũ maroka gũkũũraga, megũka gũkũũraga ūtukũ.”

¹¹ No ngĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ ta nĩ nĩagĩrĩrwo nĩ kũũra? Kana mũndũ ta nĩ nĩagĩrĩrwo kwĩhitha thĩinĩ wa hekarũ* ahonokie muoyo wake? Nĩ ndigũthĩi!”

¹² Nĩndamenyire atĩ ti Ngai wamũtũmĩte, no aandathagĩra ūũru tondũ Tobia na Sani-balati nĩmamũrĩhite eke ūguo. ¹³ Aarĩhĩtwo nĩguo atũme ndĩtigĩre nĩgeetha ndeka ūguo njĩhie, ngĩe na rĩitwa rĩũru nao mone njĩra ya kũũmenithia.

¹⁴ Wee Ngai wakwa, ririkana Tobia na Sanibalati tondũ wa ūrĩa mekĩte, na ūririkane Noadia mũnabii mũndũ-wa-nja, o na anabii arĩa angĩ makoretwo makĩgeria kũnjĩkĩra guoya.

Kũrĩka kwa Rũthingo

¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio, rūthingo rĩu rwarĩkire thuutha wa mĩthenya mĩrongo ĩtano na ĩrĩ, mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtano, mweri-inĩ wa Eluli. ¹⁶ Rĩrĩa thũ ciitũ ciaiguire ūhoro ūcio, ndũrĩrĩ ciothe iria ciatũthiũrũrũkĩrie igĩtigĩra na ikĩaga mwĩhoko, nĩ ūndũ nĩmamenyire atĩ wĩra ūcio warutĩkire na ūndũ wa ūteithio wa Ngai witũ.

¹⁷ Ningĩ matukũ-inĩ macio, andũ arĩa maarĩ igweta a Juda nĩmatũmagĩra Tobia marũa maingĩ, nao nĩmanyiitaga macookio kuuma kũrĩ Tobia. ¹⁸ Nĩgũkorwo andũ aingĩ a Juda nĩmehĩtĩte gũkorwo mwena wake, tondũ aarĩ mũthoni-we wa Shekania mũrũ wa Ara, na mũriũ wake Jehohanani aahikĩtie mwarĩ wa Meshulamu mũrũ wa Berekia. ¹⁹ Na ningĩ nĩmaikaraga makĩlheaga ūhoro wa ciĩko ciake njega magacooka makamwĩra ūrĩa na nĩ njugĩte. Nake Tobia akaandũmagĩra marũa ma gũtũma ndĩtigĩre.

7

¹ Na rĩrĩ, rūthingo rwarĩka gwakwo rĩngĩ, na nĩ ngĩkorwo njĩkĩrĩte mĩrango ihingo-inĩ-rĩ, nĩrĩo arangĩri a ihingo, na aini, na Alawii maathuurirwo. ² Nĩndatũire Hanani mũrũ wa baba mũrũgamĩrĩri wa Jerusalemu, marĩ na Hanania mũnene wa gĩikaro kĩgitĩre kĩa mũthamaki, tondũ aarĩ mũndũ mwĩhokeku, na agetigĩra Ngai gũkĩra andũ arĩa angĩ. ³ Ngĩmeera atĩrĩ, “Ihingo cia Jerusalemu itikahingũragwo, o ngĩnya rĩrĩa riũa rĩrĩkoragwo rĩarĩte. Ningĩ o na rĩrĩa arangĩri a ihingo marĩ wĩra-inĩ, nĩmaikarage mahingĩte mĩrango ĩyo, na makamĩkĩra mĩgĩko. Ningĩ mũthuure aikari a Jerusalemu matuĩke arangĩri, amwe marangagĩre harĩa matuĩrĩrwo kũrangĩra, na arĩa angĩ marangagĩre hakuĩ na nyũmba ciao.”

Andũ arĩa Maacookire kuuma Ithaamĩrio

⁴ Na rĩrĩ, itũũra rĩa Jerusalemu rĩarĩ inene mũno na rĩkaarama, no andũ arĩa maatũũraga kuo maarĩ anini, na nyũmba itiakoretwo ciakĩtwo rĩngĩ. ⁵ Nĩ ūndũ ūcio Ngai wakwa akĩnjĩkĩra wendo ngoro-inĩ yakwa wa gũcookanĩrĩria andũ arĩa maarĩ igweta, na anene, na andũ arĩa angĩ nĩguo meyandĩkithie kũringana na nyũmba ciao. Nĩndonire

* 6:11 Andũ arĩa mataarĩ athĩnjĩri-Ngai matietikĩrĩtio gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno.

ibuku rĩa marĩĩtwa ma njiaro cia arĩa maarĩ a mbere gũcooka. Ũũ nĩguo ndonire rĩandikĩtwo:

⁶ Aya nĩo andũ a bũrũri arĩa maacookire kuuma bũrũri ũrĩa maatahĩirwo, arĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aatahĩte akamatwara Babuloni bũrũri wa ũkombo (nao magĩcooka Jerusalemu na Juda, o mũndũ itũũra-inĩ rĩaake, ⁷ marehanĩte na Zerubabeli, na Jeshua, na Nehemia, na Azaria, na Raamia, na Nahamani, na Moridekai, na Bilishani, na Misiperethu, na Bigivai, na Nehumu, na Baana):

Mũigana wa andũ a Isiraeli watariĩ ũũ:

⁸ njiaro cia Paroshu ciarĩ 2,172

⁹ na cia Shafatia ciarĩ 372

¹⁰ na cia Ara ciarĩ 652

¹¹ na cia Pahathu-Moabi (iria cioimĩte harĩ Jeshua na Joabu) ciarĩ 2,818

¹² na cia Elamu ciarĩ 1,254

¹³ na cia Zatu ciarĩ 845

¹⁴ na cia Zakai ciarĩ 760

¹⁵ na cia Binui ciarĩ 648

¹⁶ na cia Bebai ciarĩ 628

¹⁷ na cia Azigadi ciarĩ 2,322

¹⁸ na njiaro cia Adonikamu ciarĩ 667

¹⁹ na njiaro cia Bigivai ciarĩ 2,067

²⁰ na cia Adini ciarĩ 655

²¹ na cia Ateri (iria cioimĩte harĩ Hezekia) ciarĩ 98

²² na cia Hashumu ciarĩ 328

²³ na cia Bezai ciarĩ 324

²⁴ na cia Harifu ciarĩ 112

²⁵ na cia Gibeoni ciarĩ 95.

²⁶ nao andũ a Bethlehemu na Netofa maarĩ 188

²⁷ na andũ a Anathothu maarĩ 128

²⁸ na andũ a Bethi-Azimavethu maarĩ 42

²⁹ na andũ a Kiriathu-Jearimu, na Kefira, na Beerothu maarĩ 743

³⁰ na andũ a Rama na Geba maarĩ 621

³¹ na andũ a Mikimashi maarĩ 122

³² na andũ a Betheli na Ai maarĩ 123

³³ na andũ a Nebo irĩa ingĩ maarĩ 52

³⁴ na andũ a Elamu irĩa ingĩ maarĩ 1,254

³⁵ na andũ a Harimu maarĩ 320

³⁶ na andũ a Jeriko maarĩ 345

³⁷ na andũ a Lodi, na Hadidi, na Ono maarĩ 721

³⁸ na andũ a Senaa maarĩ 3,930.

³⁹ Nao athĩnjĩri-Ngai maarĩ:

njiaro cia Jedaia

(iria cioimĩte harĩ nyũmba ya Jeshua) ciarĩ 973

⁴⁰ na cia Imeri ciarĩ 1,052

⁴¹ na cia Pashuri ciarĩ 1,247

⁴² na cia Harimu ciarĩ 1,017.

⁴³ Nao Alawii maarĩ:

a njiaro cia Jeshua (iria cioimĩte harĩ Kadimieli, rũciaro-inĩ rwa Hodavia) ciarĩ 74.

⁴⁴ Nao aini maarĩ:

njiaro cia Asafu ciarĩ 148.

⁴⁵ Nao aikaria a ihingo maarĩ:

njiaro cia

Shalumu, na Ateri, na Talimoni, na Akubu, na Hatita, na Shobai ciarĩ 138.

⁴⁶ Nacio ndungata cia hekarũ ciarĩ:

njiaro cia

Ziha, na Hasufa, na Tabaothu,

⁴⁷ na Keroso, na Sia, na Padoni,

⁴⁸ na Lebana, na Hagaba, na Shalimai,

⁴⁹ na Hanani, na Gideli, na Gaharu,

⁵⁰ na Reaia, na Rezini, na Nekoda,

⁵¹ na Gazamu, na Uza, na Pasea,

⁵² na Besai, na Meunimu, na Nefisimu,

⁵³ na Bakabuku, na Hakufa, na Harihuru,

⁵⁴ na Baziluthu, na Mehida, na Harasha,

⁵⁵ na Barikosi, na Sisera, na Tema,

⁵⁶ na Nezia, na Hatifa.

⁵⁷ Nacio njiaro cia ndungata cia Solomoni ciarĩ:

njiaro cia

Sotai, na Soferethu, na Perida,

⁵⁸ na Jaala, na Darikoni, na Gideli,

⁵⁹ na Shefatia, na Hatili, na Pokerethu-Hazebaimu, na Amoni.

⁶⁰ Ndungata cia hekarũ hamwe na njiaro cia ndungata cia Solomoni maarĩ andũ 392.

⁶¹ Nao aya nĩ maambatire kuuma matũũra ma Teli-Mela, na Teli-Harasha, na Kerubu, na Adoni, na Imeri, no matingĩonanirie atĩ nyũmba ciao ciarĩ cia njiaro cia Isiraeli:

⁶² njiaro cia

Delaia, na Tobia, na Nekoda ciarĩ 642.

⁶³ Na kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai:

njiaro cia

Hobaia, na Hakoza, na Barizilai (mũndũ ũrĩa wahikĩtie mwarĩ wa Barizilai ũrĩa Mũgileadi, na eetanagio na rĩtwa rĩu).

⁶⁴ Andũ acio nĩmacaririe maandiko ma nyũmba ciao, no matiigana kũmona, nĩ ũndũ ũcio makĩeherio thiritũ-inĩ ya athĩnjĩri-Ngai, magĩtuuo ta andũ maarĩ na thaahu.

⁶⁵ Nake barũthi wa kũu akĩmaatha matikarĩe irio iria therie mũno, o nginya gũkaagĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũratungata na Urimu na Thumimu.

⁶⁶ Andũ acio othe marĩ hamwe maarĩ 42,360, ⁶⁷ gũtatarĩtwo ndungata ciao cia arũme na cia andũ-a-nja 7, 337; ningĩ nĩ maarĩ na aini arũme na andũ-a-nja 245. ⁶⁸ Maarĩ na mbarathi 736, na nyũmbũ 245, ⁶⁹ na ngamĩira 435, na ndigiri 6,720.

⁷⁰ Atongoria amwe a nyũmba nĩmarutire indo ciao nĩ ũndũ wa wĩra ũcio. Barũthi wa kũu nĩahanire durakima 1,000* cia thahabu, na mbakũri 50, na nguo cia athĩnjĩri-Ngai

* 7:70 nĩ ta kilo inyanya na nuthu (8.5)

530, nacio ikĩigwo kĩgĩĩna-inĩ. ⁷¹ Nao atongoria amwe a nyũmba nĩmaheanire indo nĩ ùndũ wa wĩra ùcio, durakima 20,000[†] cia thahabu, na ratiri 2,200[‡] cia betha, nacio ikĩigwo kĩgĩĩna-inĩ. ⁷² Mũigana wa kĩa kĩaheanirwo nĩ andũ arĩa angĩ warĩ durakima 20,000 cia thahabu, na ratiri 2,000[§] cia betha, na nguo 67 cia athĩnjĩri-Ngai.

⁷³ Athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aikaria a ihingo, na aini na ndungata cia hekarũ, marĩ hamwe na andũ amwe ao, na andũ arĩa angĩ a Isiraeli magĩaka na magĩtũũra matũũra-inĩ mao.

8

Ezara Gũthoma Watho

¹ Na rĩrĩ, mweri wa mũgwanja wagĩkinya-rĩ, andũ a Isiraeli magĩkorwo maatũũrite thĩinĩ wa matũũra mao. Nao andũ othe makĩũngana marĩ ta mũndũ ùmwe kĩaaro-inĩ kĩa kĩa kĩa mbere ya Kĩhingo kĩa Maaĩ. Nao makĩra Ezara ũrĩa mwandiki-marũa arute Ibuku rĩa rĩa Watho wa Musa ũrĩa Jehova aathĩte andũ a Isiraeli.

² Nĩ ùndũ ùcio, mũthenya wa mbere wa mweri wa mũgwanja, Ezara ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai agĩtwara ibuku rĩu rĩa Watho mbere ya kĩaũngano kĩa kĩaũnganĩte kĩa arũme na andũ-a-nja, na arĩa angĩ othe mangĩahotire gũtaũkĩrwo nĩ ũhoro ùcio. ³ Agĩthoma ibuku rĩu aanĩrĩre kuuma rũciinĩ nginya mĩaraho, ang'etheire kĩaaro kĩa kĩa kĩa mbere ya Kĩhingo kĩa Maaĩ, arĩ mbere ya arũme, na andũ-a-nja, na andũ arĩa angĩ mangĩahotire gũtaũkĩrwo nĩ ũhoro ùcio. Nao andũ othe magĩtega matũ, magĩthikĩrĩa ciugo cia Ibuku rĩa Watho.

⁴ Ezara ũrĩa mwandiki-marũa aarũgamĩte igũrũ rĩa gĩtara kĩa mbaũ kĩa gĩakĩtwo nĩ ùndũ wa ùndũ ùcio kĩaũmbe. Mwena wake wa ũrĩa haarũgamĩte Matithia, na Shema, na Anaia, na Uria, na Hilikia, na Maaseia, naguo mwena wa ũmotho hakarũgama Pedaia, na Mishaeli, na Malikija, na Hashumu, na Hashibadana, na Zekaria, na Meshulamu.

⁵ Ezara akĩhingũra ibuku rĩu. Andũ othe nĩmamuonaga tondũ aarũgamĩte handũ hatũũgĩru. Na rĩa aahingũrĩre ibuku, andũ othe makĩrũgama na igũrũ. ⁶ Ezara akĩgooca Jehova, Ngai ũrĩa mũnene; nao andũ othe makĩoya moko mao na igũrũ makiuga atĩrĩ, “Ameni! Amen!” Magĩcooka makĩinamĩrĩa, makĩhooya Jehova maturumithĩtie mothiũ mao thĩ.

⁷ Nao Alawii, na nĩo Jeshua, na Bani, na Sherebia, na Jamini, na Akubu, na Shabethai, na Hodia, na Maaseia, na Kelita, na Azaria, na Jozabadu, na Hanani, na Pelaia, makĩruta andũ ũhoro wa Watho, andũ acio marũgamĩte o hau. ⁸ Magĩthoma kuuma Ibuku rĩa Watho wa Ngai, magĩtaũraga na magĩtaaragĩria wega nĩgeetha andũ acio mataũkĩrwo wega nĩ ũhoro ùcio wathomagwo.

⁹ Ningĩ Nehemia ũrĩa barũthi wa kũu na Ezara mũthĩnjĩri-Ngai na mwandiki-marũa hamwe na Alawii arĩa maarutaga andũ, makĩra andũ acio othe atĩrĩ, “Mũthenya ũyũ wa ũmũthĩ nĩmwamũrĩre Jehova Ngai wanyu. Mũtigaacakaye kana mũrĩre.” Nĩgũkorwo andũ acio othe nĩmarĩraga maigua ciugo cia Watho ùcio.

¹⁰ Nehemia akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũgekenie na irio iria njega, na mũnyue indo irĩ mũrĩ, na indo icio imwe mũhe arĩa matarĩ na kĩaũndũ mathondekeirwo. Mũthenya wa ũmũthĩ nĩmwamũrĩre Mwathani witũ. Mũtikagĩ na kĩahe, nĩgũkorwo gĩkeno kĩa Jehova nĩkĩo hinya wanyu.”

¹¹ Alawii makĩhooreria andũ acio othe, makĩmeeraga atĩrĩ, “Hoorerai tondũ ũyũ nĩ mũthenya mwamũre. Mũtikagĩ na kĩahe.”

¹² Ningĩ andũ othe magĩthĩ makarĩe na makanyue, na makaheane irio imwe, na magakũngũire makenete nĩ ùndũ nĩmataũkĩrwo nĩ ciugo iria maarutĩtwo.

¹³ Mũthenya wa keerĩ wa mweri, atongoria a nyũmba ciothe, marĩ hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, makĩũngana harĩ Ezara ùcio mwandiki-marũa nĩguo mathikĩrĩre ciugo cia Watho. ¹⁴ Nao magĩkora kwandikĩtwo watho-inĩ ũrĩa Jehova aathanĩte na kanua ka Musa, atĩ andũ a Isiraeli maikarage thĩinĩ wa ithũnũ hĩndĩ ya gĩathĩ kĩa mweri wa mũgwanja, ¹⁵ na atĩ maanagĩrĩre na mahunjagie ũhoro ũyũ matũũra-inĩ mao o na

[†] 7:71 nĩ ta kilo 170 [‡] 7:71 nĩ ta tani imwe na robo (1:25) [§] 7:72 nĩ ta tani imwe na gĩcunji gĩa ikũmi (1:1)

kūu Jerusalemu makiugaga atīrī: “Thiīi kūu būrūri ūrīa ūrī irīma mūrehe honge cia mītamaiyū ya mīgūnda na ya gīthaka, na cia mīhandathi,* na cia mīkindū, o na cia mītī ya kīruru cia gwaka ithūnū,” o ta ūrīa kwandīkitwo.

¹⁶ Nī ūndū ūcio andū makiumagara, makīrehe honge, makīiakīra ithūnū igūrū rīa nyūmba ciao o na nja ciao, na nja cia nyūmba ya Ngai, na kīhaaro-inī kīrīa kīarī Kīhingo-inī kīa Maaī, na kīrīa kīarī Kīhingo-inī kīa Efiraīmu. ¹⁷ Andū arīa othe maacookete kuuma kūrīa maatwarītwo maatahwo makīiakīra ithūnū, magīikara thīinī wacio. Kuuma matukū ma Joshua mūrū wa Nuni nginya mūthenya ūcio, andū a Isiraēli matiakoretwo makūngūīre gīathī kīu ta ūguo. Nakīo gīkeno kīao kīarī kīnene mūno.

¹⁸ Mūthenya o mūthenya, kuuma mūthenya wa mbere nginya wa mūthia, Ezara nīath-omaga Ibuku rīa Watho wa Ngai. Nao nīmakūngūīre gīathī kīu mīthenya mūgwanja, na mūthenya wa kanana, kūrīngana na watho, gūkīgīa na kīūngano.

9

Andū a Isiraēli Kuumbūra Mehia Mao

¹ Mweri-inī o ro ūcio, mūthenya wa mīrongo iirī na īna, andū a Isiraēli makīūngana hamwe mehingīte kūrīa irio na makehumba nguo cia makūnia, o na makeitīrīria tīrī mītwe yao. ² Arīa maarī a rūciaro rwa andū a Isiraēli nīmeyamūranītie na ageni othe. Makīrūgama o andū handū hao, makiumbūra mehia mao na waganu wa maithe mao. ³ Makīrūgama o ro hau maarī, magīthoma Ibuku rīa Watho wa Jehova Ngai wao ihinda rīa gīcunjī gīa kana kīa mūthenya, na magītūmīra gīcunjī o kīngī gīa kana makiumbūra mehia na magīthathaiyagia Jehova Ngai wao. ⁴ Na rīrī, ngathī-inī nī haarūgamīte Alawii, nīo Jeshua, na Bani, na Kadimieli, na Shebania, na Buni, na Sherebia, na Bani, na Kenani, nao magakayagīra Jehova Ngai wao na mīgambo maanīrīre.

⁵ Nao Alawii nīo Jeshua, na Kadimieli, na Bani, na Hashabineia, na Sherebia, na Hodia, na Shebania, na Pethahia, makiuga atīrī, “Rūgamai mūgooce Jehova Ngai wanyu, ūcio ūtūūruga tene na tene.”

“Kūrathimwo nī rīitwa rīaku rīrī riiri, narīo rīrotūūgīrio gūkīra ūgooci na irathimo ciothe. ⁶ Wee wiki nowe Jehova. Nīwe wombire igūrū, o igūrū kūrīa kūrāya mūno, na ūkīūmba mbūtū cia njata ciakuo, na thī na kīrīa gīothe kīrī kuo, na maria na indo ciothe iria irī thīinī wamo. Nīwe ūheaga indo ciothe muoyo, nacio mbūtū cia igūrū nīgūthathaiyagia.

⁷ “Wee nīwe Jehova Ngai, ūrīa wathuurire Aburamu ūkīmūruta Uri-ya-Akalidei na ūkīmūtua rīitwa rīngī Iburahīmu. ⁸ Nīwonire atī ngoro yake nīyakwīhokete, nawe ūkīgīa na kīrīkanīro nake atī nīūkahe njaro ciake būrūri wa Akaanani, na wa Ahiti, na wa Aamori, na wa Aperizi, na wa Ajebusi, na wa Agirigashi. Nīūhingītie kīranīro gīaku nī tondū ūrī mūthingu.

⁹ “Nīwonire ūrīa maithe maitū ma tene maathīnīkire marī būrūri wa Misiri; ūkīigua kīrīro kīao marī hau Iria-inī Itune. ¹⁰ Ūkīringa ciama na morirū, na ūgīūkīrīra Firaūni, na anene ake othe, na andū a būrūri wake othe, nīgūkorwo nīwamenyete ūrīa andū a Misiri metīaga makīmahinyīrīria. Nawe ūkīīgīra igweta, rīrīa rītūūruga nginya ūmūthī. ¹¹ Nīwagayanirie Iria Itune mbere yao, nī ūndū ūcio magītūikanīria iria gatagatī harīa haatuīkīte thī nyūmū, no arīa maamaingatithītie ūkīmaikia kūu kūrīku o ta ihiga rīikītio maaī-inī marīku mūno. ¹² Mūthenya wamatongoragia na gītugī gīa itu, naguo ūtukū ūkamatongoria na gītugī kīa mwaki gīa kūmamūrīkīra njīra irīa mekūgera.

¹³ “Nīwaikūrūkire Kīrīma-inī gīa Sinai, ūkīmaarīria kuuma igūrū. Nīwamaheire mītabarīre na mawatho ma kīhooito na magīrīru, na kīrīra gīaku gīa kūrūmīrīrwo, o na maathani mega. ¹⁴ Nīwamamenyithirie Thabatū yaku theru na ūkīmahe maathani,

* 8:15 Mīhandathi yakūruga irī tūhinga, na mahuti mayo nīmanungaga wega.

na kīrīra gīaku gīa kūrūmīrīrwo, na mawatho kūgerera kanua ka Musa ndungata yaku. ¹⁵ Hīndī ya ng'aragu nīwamaheire irio kuuma igūrū, na rīrīa maarī anyootu ūkīmahe maaī kuuma rwaro-inī rwa ihiga; wamaathire mathiī makegwatīre būrūri ūrīa wehītite woete guoko na igūrū atī nīūkamahe.

¹⁶ “No rīrī, maithe maitū ma tene magītīia na makīūmia ngoro ciao, makīaga gwathīkīra maathani maku. ¹⁷ Makīrega kūigua na makīaga kūririkana cīama iria waringīte gatagatī-inī kao. Nīmoomirie ngingo, na tondū wa ūremi wao magīthuurīra mūtongoria nīgeetha macooke ūkombo-inī wao. No rīrī, we ūrī Ngai ūrekanagīra mehīa, na ūrī mūtugi na mūigua tha, ndūhiūhaga kūrakara na ūiyūrītwo nī wendo. Nī ūndū ūcio ndwamatiganīirie, ¹⁸ o na rīrīa methondekeire mūhianano wa njaū, makiuga atīrī, ‘Ino nīyo ngai yanyu īrīa yamūrutire būrūri wa Misiri,’ kana o na rīrīa meekire maūndū mooru mūno ma gūkūruma.

¹⁹ “Tondū wa tha ciaku nyingī, ndwamatiganīirie kūu werū-inī. Gītugī gīa itu gītīagire kūmatongoria njīra-inī yao mūthenya, kana gītugī kīa mwaki gīkīaga kūmamūrīkīra ūtukū njīra īrīa mekūgerera. ²⁰ Wamaheire Roho waku mwega amarutage. Ndwagire kūmahe mana marīe, kana ūkīaga kūmahe maaī manyoota. ²¹ Ihinda rīa mīaka mīrongo īna nīwamatūūririe werū-inī; matiagire kīndū o nakī, ningī nguo ciao itiigana gūthira, kana magūrū mao makīimba.

²² “Nīwamaheire mothamaki na ndūrīrī, ūkīmagāira o nginya mīhaka-inī ya kūrāya. Magītaha būrūri wa Sihoni mūthamaki wa Heshiboni, na būrūri wa Ogu mūthamaki wa Bashani. ²³ Waingīhirie ariū ao o ta njata cia matu-inī na ūkīmakinyia būrūri ūrīa werīte maithe mao matoonye makawīgwatīre ūtuīke wao. ²⁴ Ariū ao nīmatoonyire, makīgwatīra būrūri ūcio. Ūgītooria andū a Kaanani arīa maatūūraga būrūri ūcio mbere yao; ūkīneana andū a Kaanani kūrī o, hamwe na athamaki ao na andū a būrūri ūcio, ūkīmaneana moko-inī mao meke nao o ūrīa mangīendire. ²⁵ Nīmatunyanire matūūra maarī mairigīre na thingo cia hinya, na mīgūnda mīnoru, makīgwatīra nyūmba ciaiyūrīte indo njega cia mīthemba yothe, na ithima iria cienjetwo, na mīgūnda ya mīthabibū, na mīgūnda ya mītamaiyū, na mītī mīingī mūno ya matunda. Makīrīa, nginya makīhūūna na makīagīra mīrī; magīkenera wega waku mūingī.

²⁶ “No nīmagire gwathīka, magīkūremera, na makīhutatīra watho waku. Nīmoor-agire anabii aku arīa maamataaraga nīguo mamacookie kūrī we; magīka maūndū mooru mūno ma gūkūruma. ²⁷ Nī ūndū ūcio, ūkīmaneana moko-inī ma thū ciao, nacio ikīmahinyīrīria. No rīrīa maahinyīrīrio, magīgūkaīra. Ūkīmaigua kuuma igūrū, na tondū wa tha ciaku nyingī ūkīmahe andū a kūmahonokia, nao makīmateithūra kuuma moko-inī ma thū ciao.

²⁸ “No maarīkia kūgīa na ūhurūko, magīcookerera gwīka maūndū mooru maitho-inī maku. Hīndī īyo ūkīmatiganīria moko-inī ma thū ciao nīgeetha imaathe. Na rīrīa maagūkaīire rīngī, ūkīmaigua ūrī o kūu igūrū, na tondū wa tha ciaku nīwamahonokagīa kaingī.

²⁹ “Nīwamataarire macookerere watho waku, no-o magītīia na makīrega gwathīkīra maathani maku. Makīhīa nīkūregana na mawatho maku marīa mangītūūria mūndū muoyo angīmaathīkīra. Nī ūndū wa kūng'athia, magīkūhutatīra, makīūmia ngingo, na makīrega gūkūigua. ³⁰ Nīwamakirīrīrie mīaka mīingī. Na ūndū wa Roho waku, nīwamakaanagia na tūnua twa anabii aku. No matiigana gūkūigua, na nī ūndū ūcio ūkīmaneana moko-inī ma ndūrīrī iria maariganītie nacio. ³¹ No tondū wa tha ciaku nyingī, ndwamaniinire kana ūkīmatiganīria, nīgūkorwo ūrī Mūrungu mūtugi na mūigua tha.

³² “Na rīu-rī, Wee Ngai witū, Mūrungu mūnene ūrī hinya na wa gwītīgīrwo, o wee ūhingagia kīrīkanīro gīaku kīa wendo, ndūkareke moritū maya moneke arī ūndū mūnini maitho-inī maku, moritū maya matūkorete, na magakora athamaki aitū na atongoria aitū, na magakora athīnjīri-Ngai na anabii aitū, na magakora maithe maitū na andū aku othe, kuuma matukū ma athamaki a Ashuri nginya ūmūthī. ³³ Maūndū-inī

macio mothe matũkorete, wee ũkoretwo ũrĩ na kũhoo; wĩkĩte maũndũ na wĩhokeku, o rĩrĩa ithuĩ tũhĩtĩtie. ³⁴ Athamaki aitũ, na atongoria aitũ, na athĩnjĩri-Ngai aitũ na maithe maitũ, matiarũmĩrĩire watho waku; matiathikĩrĩirie maathani maku kana mataaro marĩa wamaheire. ³⁵ O na rĩrĩa maarĩ ũthamaki-inĩ wao, magĩkenagĩra wega waku mũnene bũrũri-inĩ ũcio mwariĩ na mũnoru ũrĩa wamaheete, matiagũtungatĩire kana magĩtigana na njĩra ciao cia waganu.

³⁶ “No rĩrĩ, ũmũthĩ ũyũ tũrĩ ngombo, ngombo bũrũri-inĩ ũrĩa waheire maithe maitũ ma tene nĩguo mariĩage matunda maguo na indo iria ingĩ njega ikũraga kuo. ³⁷ Tondũ wa mehia maitũ, magetha maguo maingĩ mathiiaga kũrĩ athamaki arĩa ũigĩte igũrũ riiitũ. Maathaga mĩrĩ iitũ na ng’ombe ciitũ o ũrĩa mekwenda. Tũrĩ ahinyĩrĩire mũno.

Kĩrĩko kĩa Andũ

³⁸ “Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩtũgũthondeka kĩrĩko gĩa gũtũũra na twandĩkanĩre, nao atongoria aitũ, na Alawii aitũ na athĩnjĩri-Ngai aitũ makĩhũũre mũhũũri.”

10

¹ Arĩa meekĩrĩre kĩrĩkanĩro kũu mũhũũri maarĩ:

Nehemia ũrĩa warĩ barũthi wa kũu, mũrũ wa Hakalia,

na Zedekia, ² na Seraia, na Azaria, na Jeremia,

³ na Pashuru, na Amaria, na Malikija,

⁴ na Hatushu, na Shebania, na Maluku,

⁵ na Harimu, na Meremothu, na Obadia,

⁶ na Danieli, na Ginethoni, na Baruku,

⁷ na Meshulamu, na Abija, na Mijamini,

⁸ na Maazia, na Biligai, na Shemaia.

Acio nĩo maarĩ athĩnjĩri-Ngai.

⁹ Nao Alawii maarĩ:

Jeshua mũrũ wa Azania,

na Binui wa ariũ a Henadadi, na Kadimieli,

¹⁰ nao athiritũ ao maarĩ:

Shebania, na Hodia, na Kelita, na Pelaia, na Hanani,

¹¹ na Mika, na Rehobu, na Hashabia,

¹² na Zakuri, na Sherebia, na Shebania,

¹³ na Hodia, na Bani, na Beninu.

¹⁴ Nao atongoria a andũ maarĩ:

Paroshu, na Pahathu-Moabi, na Elamu, na Zatu, na Bani,

¹⁵ na Buni, na Azigadi, na Bebai,

¹⁶ na Adonija, na Bigivai, na Adini,

¹⁷ na Ateri, na Hezekia, na Azuri,

¹⁸ na Hodia, na Hashumu, na Bezai,

¹⁹ na Harifu, na Anathothu, na Nebai,

²⁰ na Magipiashu, na Meshulamu, na Heziri,

²¹ na Meshezabeli, na Zadoku, na Jadua,

²² na Pelatia, na Hanani, na Anaia,

²³ na Hoshea, na Hanania, na Hashubu,

²⁴ na Haloeshu, na Piliha, na Shobeku,

²⁵ na Rehumu, na Hashabina, na Maaseia,

²⁶ na Ahia, na Hanani, na Anani,

²⁷ na Maluku, na Harimu, na Baana.

²⁸ “Andũ arĩa angĩ, nĩ athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na aikaria a ihingo, na aini, o na ndungata cia hekarũ na arĩa othe meyamũranĩtie na andũ arĩa maariganĩtie nao nĩguo maathĩkĩre Watho wa Ngai, marĩ hamwe na atumia ao, na aanake, na airĩtu ao othe arĩa mangĩhota gũtaũkĩrwo nĩ maũndũ, ²⁹ andũ aya othe maanyitana na ariũ a ithe wao arĩa marĩ igweta, na meeohi na kĩrumi na mwĩhĩtwa atĩ nĩmarĩrũmagĩrĩra Watho wa Ngai ũrĩa waheirwo Musa ndungata ya Ngai, na mamenyagĩrĩre gwachĩkĩra maathani mothe, na mawatho, na kĩrĩra gĩa kũrũmĩrĩrwo kĩa Jehova Mwathani witũ.

³⁰ “Tweranĩra atĩ tũtikaheana airĩtu aitũ mahikio nĩ andũ arĩa matũrigiĩcĩrie o na kana aanake aitũ mahikie airĩtu ao.

³¹ “Rĩrĩa andũ a mabũrũri marĩa tũriganĩtie marĩrehaga indo na ngano ya kwen-dia mũthenya wa Thabatũ, tũtikamagũrĩra mũthenya ũcio wa Thabatũ o na kana mũthenya ũngĩ o wotho mwamũre. O mwaka wa mũgwanja wakinya tũtirĩrĩmaga mĩgũnda iitũ, na nĩtũrĩrekanagĩra mathiirĩ mothe.

³² “Nĩtuoya mũrigo wa kũhingia mawatho ma kũheanaga gĩcunjĩ gĩa gatatũ gĩa cekerĩ* o mwaka nĩ ũndũ wa wĩra wa nyũmba ya Ngai witũ: ³³ nĩ ũndũ wa mĩgate irĩa iĩgagwo metha-inĩ; nĩ ũndũ wa mahinda ma maruta ma mũtu na ma njino; na nĩ ũndũ wa maruta marĩa marutagwo mũthenya wa Thabatũ, na wa ciathĩ cia Karũgamo ka Mweri, na wa ciathĩ iria ciathanĩtwo; nĩ ũndũ wa maruta marĩa maamũre; nĩ ũndũ wa maruta ma kũhoroheria mehia ma Isiraeli; o na nĩ ũndũ wa mawĩra mothe ma nyũmba ya Ngai witũ.

³⁴ “Ithui athĩnjĩri-Ngai, na Alawii o na andũ aya angĩ nĩtũcuukĩte mĩtĩ tũgatuanĩra rĩrĩa o nyũmba iitũ irĩrehaga ngũ nyũmba-inĩ ya Ngai witũ, cia gũikaragia mwaki wakanĩte kĩgongona-inĩ kĩa Jehova Ngai witũ mahinda marĩa matuanĩrwo o mwaka, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ.

³⁵ “O na nĩtuoya mũrigo wa kũrehaga maciaro ma mbere ma mĩgũnda iitũ na ma mũtĩ o wotho wa matunda nyũmba-inĩ ya Jehova o mwaka.

³⁶ “O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo Watho-inĩ, nĩtũrĩrehaga marigithathi maitũ ma aanake, na ma ng’ombe, na ma ndũũru cia ng’ombe na cia mbũri ciitũ gũkũ nyũmba-inĩ ya Ngai witũ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa matungataga kuo.

³⁷ “O na ningĩ nĩtũrĩrehaga thĩinĩ wa makũmbĩ ma nyũmba ya Ngai, tũnengere athĩnjĩri-Ngai mũtu wa mbere, na magongona maitũ ma ngano ma mbere, na maruta ma matunda ma mĩtĩ iitũ yotho ma mbere, na ma ndibei iitũ ya mũhihano o na ma maguta. O na nĩtũrĩrehaga gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa maciaro ma mĩgũnda iitũ, tũka-nengera Alawii, nĩgũkorwo nĩ Alawii maamũkagĩra icunjĩ cia ikũmi kuuma matũũra mothe kũrĩa tũrutaga wĩra. ³⁸ Mũthĩnjĩri-Ngai wa rũciaro rwa Harũni nĩarĩkoragwo ho Alawii makĩamũkĩra gĩcunjĩ kũ gĩa ikũmi, nao Alawii nĩmarĩrehaga gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa indo ciothe makũmbĩ-inĩ ma kĩgĩina kĩa nyũmba ya Ngai witũ.† ³⁹ Andũ a Isiraeli, hamwe na Alawii, nĩmarĩrehaga maruta mao ma ngano, na ndibei ya mũhihano, na maguta thĩinĩ wa makũmbĩ marĩa indo cia handũ-harĩa-haamũre ciigagwo, na kũrĩa athĩnjĩri-Ngai, arĩa maratungata, na aikaria a ihingo, na aini maikaraga.

“Tũtirĩrekagĩrĩra nyũmba ya Ngai witũ.”

11

Atũũri Eerũ a Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, atongoria a andũ magĩtũũra Jerusalemu, nao andũ acio angĩ magĩcuuka mĩtĩ nĩguo mathuure mũndũ ũmwe harĩ o andũ ikũmi atũike wa gũtũũra Jerusalemu, itũũra rĩrĩa itheru, nao acio angĩ kenda megũtigara mathiĩ magatũũre matũũra-inĩ mao. ² Andũ nĩmagathĩrĩrie andũ arĩa othe meerutĩre gũtũũra Jerusalemu na kwĩyendera.

³ Aya nĩ atongoria a bũrũri arĩa maatũũrire Jerusalemu (na rĩrĩ, andũ amwe a Isiraeli, na athĩnjĩri-Ngai, na Alawii, na ndungata cia hekarũ, na njaro cia ndungata cia Solomoni

* 10:32 nĩ ta giramu 4 † 10:38 Nĩ kwarĩ na tũnyũmba hekarũ-inĩ kũrĩa indo iria theru ciaigagwo.

maatũũraga matũũra-inĩ ma Juda, o mũndũ gĩthaka-inĩ gĩake thĩinĩ wa matũũra mao. ⁴ O na andũ angĩ kuuma Juda na Benjamini nĩmatũũraga Jerusalemu):

Kuuma njiaro-inĩ cia Juda maarĩ:

Athaia mũrũ wa Uzia, mũrũ wa Zekaria, mũrũ wa Amaria, mũrũ wa Shefatia, mũrũ wa Mahalaleli, wa rũciaro rwa Perezu; ⁵ na Maaseia mũrũ wa Baruku, mũrũ wa Koli-Hoze, mũrũ wa Hazaia, mũrũ wa Adaia, mũrũ wa Joiaribu, mũrũ wa Zekaria, wa rũciaro rwa Mũshiloni. ⁶ Njiaro cia Perezu iria ciatũũraga Jerusalemu, arĩa maarĩ andũ njamba, mũigana wao warĩ andũ 468.

⁷ Kuuma njiaro-inĩ cia Benjamini maarĩ:

Salu mũrũ wa Meshulamu, mũrũ wa Joedi, mũrũ wa Pedaia, mũrũ wa Kolaia, mũrũ wa Maaseia, mũrũ wa Ithieli, mũrũ wa Jeshai, ⁸ na arũmĩrĩri ake, Gabai na Salai, othe maarĩ andũ 928. ⁹ Joeli mũrũ wa Zikiri nĩwe warĩ mũrũgamĩrĩri wao ũrĩa mũnene, nake Juda mũrũ wa Hasenua nĩwe warũgamĩrĩire Gĩcigo gĩa Keerĩ kĩa itũũra rĩrĩa inene.

¹⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai maarĩ:

Jedaia; mũrũ wa Joiaribu; Jakini; ¹¹ Sheraia mũrũ wa Hilikia, mũrũ wa Meshulamu, mũrũ wa Zadoku, mũrũ wa Meraiothu, mũrũ wa Ahitubu, mũrũ wa maũndũ ma nyũmba ya Ngai, ¹² hamwe na athiritũ ao arĩa maarutaga wĩra wa hekarũ, maarĩ andũ 822; Adaia mũrũ wa Jerohamu, mũrũ wa Pelalia, mũrũ wa Amuzi, mũrũ wa Zekaria, mũrũ wa Pashuru, mũrũ wa Malikija, ¹³ hamwe na andũ a thiritũ yake arĩa maarĩ atongoria a nyũmba ciao, maarĩ andũ 242; Amashusai mũrũ wa Azareli, mũrũ wa Ahazai, mũrũ wa Meshilemothu, mũrũ wa Imeri, ¹⁴ na andũ a thiritũ yake arĩa maarĩ njamba, maarĩ andũ 128. Mũtongoria wao mũnene aarĩ Zabidieli mũrũ wa Hagedolimu.

¹⁵ Na kuuma kũrĩ Alawii maarĩ:

Shemaia mũrũ wa Hashubu, mũrũ wa Azirikamu, mũrũ wa Hashabia, mũrũ wa Buni; ¹⁶ Shabethai na Jozabadu, arĩa maarĩ atongoria eerĩ a Alawii, na nĩo maaroraga wĩra wa nja wa nyũmba ya Ngai; ¹⁷ Matania mũrũ wa Mika, mũrũ wa Zabedi, mũrũ wa Asafu, ũrĩa watongoragia mahooya ma gũcookeria Ngai ngaatho; Bakabukia ũrĩa warĩ wa keerĩ harĩ athiritũ ake: na Abada mũrũ wa Shamua, mũrũ wa Galali, mũrũ wa Jeduthuni. ¹⁸ Alawii arĩa maarĩ thĩinĩ wa Itũũra rĩu itheru maarĩ andũ 284.

¹⁹ Aikaria a ihingo maarĩ:

Akubu, na Talimoni, na andũ a thiritũ yao, arĩa maarangagĩra ihingo, maarĩ andũ 172.

²⁰ Andũ a Isiraeli acio angĩ, hamwe na athĩnjĩri-Ngai na Alawii, maarĩ matũũra-inĩ mothe ma Juda, o mũndũ gĩthaka-inĩ kĩa maithe mao.

²¹ Ndungata cia hekarũ ciatũũraga kĩrĩma-inĩ kĩa Ofeli, marũgamĩrĩrwo nĩ Ziha na Gishipa.

²² Mũtongoria mũnene wa Alawii kũu Jerusalemu aarĩ Uzi mũrũ wa Bani, mũrũ wa Hashabia, mũrũ wa Matania, mũrũ wa Mika. Uzi aarĩ ũmwe wa rũciaro rwa Asafu, arĩa maarĩ aini arĩa maarũgamĩrĩire wĩra wa nyũmba ya Ngai. ²³ Aini maarĩ watho-inĩ wa mũthamaki, ũrĩa wamatuagĩra wĩra wao wa o mũthenya.

²⁴ Pethahia mũrũ wa Meshezabeli, wa rũciaro rwa Zera mũrũ wa Juda, aarĩ mũramati wa mũthamaki maũndũ-inĩ mothe makonainie na andũ.

²⁵ Ha ũhoro wa tūtũūra na mīgũnda yatuo-rĩ, andũ amwe a Juda maatũũraga Kiriathu-Ariba na matũũra marĩ marĩa marĩrigiicĩrie, na Diboni na matũũra marĩ, na Jekabizeeli na tūtũūra twarĩ, ²⁶ na kũu Jeshua, na Molada, na Bethi-Peleti, ²⁷ na Hazari-Shuali, na Biri-Shiba na matũũra marĩ; ²⁸ na Zikilagi, na Mekona na matũũra marĩ, ²⁹ na Eni-Rimoni, na Zora, na Jaramuthu, ³⁰ na Zanoa, na Adulamu na tūtũūra twarĩ, na Lakishi na mīgũnda ya rĩo, na Azeka na matũũra marĩ. Nĩ ũndũ ũcio maatũũraga kuuma Birishiba o nginya Kĩanda kĩa Hinomu.

³¹ Njiaro cia Benjamini kuuma Geba ciatũũraga Mikimashi, na Aija, na Betheli na matũũra marĩ, ³² na kũu Anathothu, na Nobu na Anania, ³³ na Hazoru, na Rama na Gitaimu, ³⁴ na Hadidi, na Zeboimu na Nebalati, ³⁵ na Lodi na Ono, na Kĩanda-inĩ kĩa Aturi.

³⁶ Amwe a ikundi cia Alawii a Juda maatũũrire Benjamini.

12

Athĩnjĩri-Ngai na Alawii

¹ Aya nĩo athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa maacookire hamwe na Zerubabeli mūrũ wa Shealitieli, na Jeshua:

Seraia, na Jeremia, na Ezara,*

² na Amaria, na Maluku, na Hatushu,

³ na Shekania, na Rehumu, na Meremothu,

⁴ na Ido, na Ginethoni, na Abija,

⁵ na Mijamini, na Maadia, na Biliga,

⁶ na Shemaia, na Joiaribu, na Jedaia,

⁷ na Salu, na Amoku, na Hilikia, na Jedaia.

Acio nĩo maarĩ atongoria a athĩnjĩri-Ngai na athiritũ ao, matukũ-inĩ macio ma Jeshua.

⁸ Nao Alawii maarĩ Jeshua, na Binui, na Kadimieli, na Sherebia, na Juda, o na Matania, ũrĩa, marĩ hamwe na athiritũ ake, nĩwe warũgamĩrĩire arĩa maainaga nyĩmbo cia gũcookia ngaatho. ⁹ Bakabukia na Uni, athiritũ ao, maarũgamaga mang'ethanĩire nao magĩtungata.

¹⁰ Jeshua nĩwe warĩ ithe wa Joiakimu, nake Joiakimu aarĩ ithe wa Eliashibu, nake Eliashibu aarĩ ithe wa Joiada, ¹¹ nake Joiada aarĩ ithe wa Jonathani, nake Jonathani aarĩ ithe wa Jadua.

¹² Matukũ-inĩ ma Joiakimu, aya nĩo maarĩ atongoria a nyũmba cia athĩnjĩri-Ngai:

ya Seraia, aarĩ Meraia;

ya Jeremia, aarĩ Hanania;

¹³ ya Ezara, aarĩ Meshulamu;

ya Amaria, aarĩ Jehohanani;

¹⁴ ya Maluki, aarĩ Jonathani;

ya Shebania, aarĩ Jusufu;

¹⁵ ya Harimu, aarĩ Adina;

ya Meraiothu, aarĩ Helikai;

¹⁶ ya Ido, aarĩ Zekaria;

ya Ginethoni, aarĩ Meshulamu;

¹⁷ ya Abija, aarĩ Zikiri;

ya Miniamini na Moadia, aarĩ Pilitai;

¹⁸ ya Biliga, aarĩ Shamua;

ya Shemaia, aarĩ Jehonathani;

¹⁹ ya Joiaribu, aarĩ Matenai;

ya Jedaia, aarĩ Uzi;

²⁰ ya Salai, aarĩ Kalai;

ya Amoku, aarĩ Eberi;

²¹ ya Hilikia, aarĩ Hashabia;

na ya Jedaia, aarĩ Nethaneli.

* 12:1 Ezara ũyũ tiwe Ezara ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai.

²² Nao atongoria a nyumba cia Alawii matukũ-inĩ ma Eliashibu, na Joiada, na Johanani, na Jadua, o ũndũ ũmwe na atongoria a athinjĩri-Ngai, nĩmandĩkirwo marĩitwa mao hĩndĩ ya wathani wa Dario ũrĩa Mũperisia. ²³ Atongoria a nyumba cia njiaro cia Lawi nginya hĩndĩ ya Johanani mūrũ wa Eliashibu o nao nĩmandĩkitwo ibuku-inĩ rĩa matukũ macio. ²⁴ Nao atongoria a Alawii maarĩ Hashabia, na Sherebia, na Jeshua mūrũ wa Kadimieli, na athiritũ ao, arĩa maarũgamaga mamang'etheire makiina nyĩmbo cia kũgocia na cia gũcookia ngaatho, gĩkundi kĩmwe gĩkaamũkagĩria kĩrĩa kĩngĩ, kũringana na ũrĩa gwathanĩtwo nĩ Daudi mũndũ wa Ngai.

²⁵ Matania, na Bakabukia, na Obadia, na Meshulamu, na Talimoni, na Akubu maarĩ aikaria a ihingo arĩa maarangagĩra makũmbĩ marĩa maarĩ ihingo-inĩ. ²⁶ Maatungataga hĩndĩ ya Joiakimu mūrũ wa Jeshua, mūrũ wa Jozadaku, na hĩndĩ ya Nehemia ũrĩa warĩ barũthi, na hĩndĩ ya Ezara ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai na mwandĩki-marũa.

Kwamũrwo kwa Rũthingo rwa Jerusalemu

²⁷ Hĩndĩ ya kwamũrwo kwa rũthingo rwa Jerusalemu, Alawii nĩmacaririo kuuma kũrĩa guothe maarĩ nĩguo moke Jerusalemu makũngũire kwamũrwo kũu marĩ na gĩkeno, na makiinaga nyĩmbo cia gũcookia ngaatho, makiinaga na thaani iria ihũurithanagio, na inanda cia kĩnũbi, na cia mũgeeto. ²⁸ Aini o nao nĩmacookanĩrĩrio hamwe kuuma ng'ongo iria ciathiũrũrũkĩrie Jerusalemu, magĩcookanĩrĩrio kuuma tũtũũra-inĩ twa Anetofathi, ²⁹ na kuuma Bethi-Giligali, na kuuma mwena wa Geba na Azimavethu, nĩgũkorwo aini nĩmeyakĩre matũũra gũthiũrũrũkĩria Jerusalemu. ³⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai na Alawii marĩkia gwĩtheria, magĩtheria andũ, na ihingo, o na rũthingo.

³¹ Atongoria a Juda nĩndameerire mahaice rũthingo-igũrũ. Ningĩ ngĩhe ikundi igĩrĩ nene cia aini wĩra wa gũcookia ngaatho. Gĩkundi kĩmwe gĩgĩthĩ mwena wa ũrĩo kĩrĩ rũthingo-igũrũ, kĩerekeire Kĩhingo gĩa Kĩara-inĩ. ³² Hoshaiia hamwe na nuthu ya atongoria a Juda makĩmarũmĩrĩra, ³³ hamwe na Azaria, na Ezara, na Meshulamu, ³⁴ na Juda, na Benjamini, na Shemaia, na Jeremia, ³⁵ o ũndũ ũmwe na athĩnjĩri-Ngai amwe me na tũrumbeta, o na Zekaria mūrũ wa Jonathani, mūrũ wa Shemaia, mūrũ wa Matania, mūrũ wa Mikaia, mūrũ wa Zakuri, mūrũ wa Asafu, ³⁶ na athiritũ ake, nĩo Shemaia, na Azareli, na Milalai, na Gilalai, na Maa, na Nethaneli, na Juda, na Hanani, marĩ na indo cia kũina nacio o ta ũrĩa gwathanĩtwo nĩ Daudi, mũndũ wa Ngai. Ezara ũrĩa mwandĩki-marũa nĩwe wamatongoretie. ³⁷ Na rĩrĩ, kuuma Kĩhingo gĩa Gĩthima maathiire marũngĩrĩrie, makĩhaica rũthingo igũrũ na ngathĩ cia Itũũra rĩa Daudi, makĩhĩtũkĩra igũrũ rĩa nyũmba ya Daudi, o nginya Kĩhingo kĩa Maa mwena wa irathĩro.

³⁸ Gĩkundi gĩa keerĩ kĩa aini gĩgĩthĩ kĩerekeire mwena wa ũmotho. Na nĩ ngĩ-marũmĩrĩra kũu rũthingo igũrũ hamwe na nuthu ya andũ, tũkĩhĩtũkĩra Mũthiringo wa Mariiko ma Mwaki o nginya Rũthingo-inĩ Rwariĩ, ³⁹ igũrũ rĩa Kĩhingo kĩa Efiraĩmu, na Kĩhingo kĩa Jeshana, na Kĩhingo gĩa Thamaki, na Mũthiringo wa Hananeli, na Mũthiringo wa Igana, nginya Kĩhingo-inĩ kĩa Ng'ondũ. Makĩrũgama Kĩhingo-inĩ kĩa Mũrangĩri.

⁴⁰ Ikundi icio cieri cia aini cia gũcookia ngaatho igĩkara handũ ha cio thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai, o na nĩ ngĩka o ũguo, hamwe na nuthu ya anene, ⁴¹ o ũndũ ũmwe na athĩnjĩri-Ngai, nĩo Eliakimu, na Maaseia, na Miniamini, na Mikaia, na Elioenai, na Zekaria, na Hanania marĩ na tũrumbeta twao, ⁴² o hamwe na Maaseia, na Shemaia, na Eleazaru, na Uzi, na Jehohanani, na Malikija, na Elamu, na Ezeri. Nao aini maatongoragio nĩ Jezerahia. ⁴³ Na mũthenya ũcio nĩmarutire magongona manene, makĩrũhagĩa tondũ Ngai nĩamaheete gĩkeno kĩnene. O nao andũ-a-nja na ciana magĩkena. Mbugĩrĩrio ya gĩkeno kũu Jerusalemu nĩyaiguĩkaga kũndũ kũraya.

⁴⁴ Mahinda-inĩ macio nĩ gwathuurirwo andũ marũgamĩrĩre makũmbĩ ma indo iria ciarutagwo, na maciaro ma mbere, na gĩcunji gĩa ikũmi. Kuuma mĩgũnda-inĩ irĩa yathiũrũrũkĩrie matũũra magĩrĩrwo kurehe makũmbĩ-inĩ icunji iria ciatuĩtwo nĩ watho irĩ cia athĩnjĩri-Ngai na Alawii, tondũ andũ a Juda nĩmakenagĩra athĩnjĩri-Ngai na Alawii arĩa maatungataga. ⁴⁵ Nĩmarutaga wĩra wa gũtungatĩra Ngai wao, na wĩra wa gwĩtheria, o ta ũrĩa aini na aikaria a ihingo meekaga, kũringana na ũrĩa gwathanĩtwo nĩ Daudi na

mūriū Solomoni. ⁴⁶ Nīgūkorwo tene mūno, matukū-inī ma Daudi na ma Asafu, nī kwarī na atongoria a aini na a nyīmbo cia kūgooca na gūcookeria Ngai ngaatho. ⁴⁷ Nī ūndū ūcio matukū-inī ma Zerubabeli na ma Nehemia, andū a Isiraeli othe nīmarutaga icunjī cia o mūthenya nī ūndū wa aini na aikaria a ihingo. Ningī nīmamūraga icunjī nī ūndū wa Alawii arīa angī, nao Alawii makaamūra icunjī nī ūndū wa njiaro cia Harūni.

13

Magarūrira ma Mūthia ma Nehemia

¹ Na rīrī, mūthenya ūcio, Ibuku rīa Musa rīgīthomwo na mūgambo mūnene andū makīiguagīra, rīgīthomwo handū haandīkitwo atī gūtīrī Mūamoni kana Mūmoabi ūgetīkīrio akorwo kīūngano-inī kīa andū a Ngai, ² tondū matiigana kūhe andū a Isiraeli irio na maaī; no-o nī kūrīha maarīhire Balamu amarume. (No rīrī, Ngai witū akīgarūra kīrumi gīgītuīka kīrathimo.) ³ Rīrīa andū maaiguire watho ūcio, makīeheria andū othe arīa maarī ageni kuuma Isiraeli.

⁴ Mbere īyo, Eliashibu ūrīa mūthīnjīri-Ngai nīakoretwo atuītwo mūrūgamīrīri wa makūmbī ma nyūmba ya Ngai witū. Aarī wa thiritū ya hakuhī na Tobia, ⁵ na nīamūhete nyūmba nene aikarage īrīa mbere īyo yaigagwo mīhothi ya ngano, na ūbumba, na indo cia hekarū, o na mīhothi ya gīcunjī gīa ikūmi kīa ngano, na ndibei ya mūhīhano na maguta marīa maaheagwo Alawii, na aini na aikaria a ihingo, o na mīhothi īrīa yarutagīrwo athīnjīri-Ngai.

⁶ No rīrīa maūndū maya mothe maathīiaga na mbere, nī ndiarī kūu Jerusalemu, nīgūkorwo mwaka-inī ūcio wa mīrongo itatū na īrī wa ūthamaki wa Aritashashita, mūthamaki wa Babuloni,* nīndacookete kūrī mūthamaki. Matukū manini maathira nīndamūhooire rūtha, ⁷ ngīcooka Jerusalemu. Ndacooka Jerusalemu nīguo ndaamenyire ūūru ūrīa Eliashibu eekīte nī ūndū wa kūhe Tobia kanyūmba nja ya nyūmba ya Ngai. ⁸ Nīndarakaririo nī ūhorō ūcio mūno na ngīkia indo ciothe cia Tobia nja. ⁹ Ngīcooka ngīruta watho kūgīe igongona rīa gūtheria nyūmba īyo, na ngīcookia indo ciothe cia nyūmba ya Ngai kuo, hamwe na maruta ma ngano na ūbumba.

¹⁰ Ningī nīndamenyire atī Alawii matiaheagwo gīcunjī kīrīa kīerīt看wo maaheagwo, na Alawii othe hamwe na aini arīa maatungataga nīmatiganīirie ūtungata, magacooka mīgūnda-inī yao. ¹¹ Nī ūndū ūcio ngīrūithia anene acio, ngīmooria atīrī: “Nyūmba ya Ngai itiganīrio nīkī?” Ningī ngīmeeta othe hamwe, ngīmacookia o mūndū wīra-inī wake.

¹² Andū othe a Juda nīmarehire gīcunjī gīa ikūmi kīa ngano, na ndibei ya mūhīhano, o na maguta makūmbī-inī. ¹³ Na nī ngītua Shelemia ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Zadoku ūrīa mwandīki-marūa, marī na Mulawii wetagwo Pedaia, arūgamīrīri a makūmbī, na ngītua Hanani mūrū wa Zakuri mūrū wa Matania mūnini wao, tondū andū aya nīmoonagwo marī ehokeku. Nīmatuirwo a kūgayagīra ariū a ithe wao indo.

¹⁴ Ndirikana, Wee Ngai wakwa, nī ūndū wa maūndū maya, na ndūgatharie wīra na ūtungata ūrīa ndungatīte nyūmba-inī ya Ngai wakwa ndī mwīhokeku.

¹⁵ Matukū-inī macio nīndeyoneire andū a Juda makīhiha ndibei mūthenya wa Thabatū na makīrehe ngano, na magīkuuithia ndigiri ngano hamwe na ndibei, na thabibū, na ngūyū, na mīthemba yothe ya mīrigo. Indo icio ciothe maarehaga Jerusalemu mūthenya wa Thabatū. Nī ūndū ūcio ngīmakaania kwendia irio mūthenya ūcio wa Thabatū. ¹⁶ Andū a Turo arīa maatūūraga Jerusalemu nīmarehaga thamaki na indo cia mīthemba yothe, na magaciendagīria andū a Juda mūthenya wa Thabatū kūu Jerusalemu. ¹⁷ Ngīrūithia andū arīa maarī igweta a Juda, ngīmooria atīrī, “Nī ūndū ūrīkū ūyū mūreka wa waganu wa gūthaahia mūthenya wa Thabatū?” ¹⁸ Maithe manyu ma tene-rī, githī ti maūndū ta maya meekire, nake Ngai witū agītūrehere mathīina maya mothe matūkorete na magakora

* 13:6 Thuutha wa kūhooa na kwīgwatīra Babuloni, Kurusu nīeheire rīitwa “Mūthamaki wa Babuloni”.

itũura rĩĩ inene? No rĩu inyuĩ mũrarehera Isiraeli mang'ũrĩ maingĩ makĩria na ũndũ wa gũthaahia Thabatũ.”

¹⁹ Na rĩĩ, hwaĩ-inĩ kwambĩrĩria kũgĩa nduma ihingo-inĩ cia Jerusalemu Thabatũ ĩtanakinya-rĩ, ngĩathana mĩrango ya Jerusalemu ihingwo na ndĩkahingũrwo nginya Thabatũ ĩthire. Ngĩga andũ amwe akwa ihingo-inĩ marangĩre, nĩgeetha gũtikagĩe mũrigo ũngĩtoonyio thĩĩnĩ mũthenya wa Thabatũ. ²⁰ Rĩmwe kana meerĩ, onjorithia na endia a indo cia mĩthemba yothe maraarire nja ya Jerusalemu. ²¹ No ngĩmakaania ngĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mũraare rũthingo-inĩ? Mũngĩka ũguo rĩngĩ nĩndĩmũnyitithia.” Kuuma hĩndĩ ĩyo matiacookire gũũka mũthenya wa Thabatũ. ²² Ningĩ ngĩatha Alawii meetherie macooke mathiĩ makarangĩre ihingo nĩgeetha maige mũthenya wa Thabatũ ũrĩ mũtheru.

Ndirikana, Wee Ngai wakwa, nĩ ũndũ wa ũndũ ũyũ o naguo, na ũnjiguĩre tha kũringana na wendo waku mũnene.

²³ Na rĩĩ, matukũ-inĩ macio nĩndonire arũme a Juda arĩa maahikĩtie andũ-a-nja a kuuma Ashidodi, na Amoni, na Moabi. ²⁴ Nuthu ya ciana ciao ciaaragia rũthiomi rwa Ashidodi kana thiomi cia ndũrĩrĩ icio ingĩ, no matiooĩ kwaria rũthiomi rwa Juda. ²⁵ Ngĩmarũithia na ngĩmetĩria kĩrumi. Nĩdahũũrĩre arũme amwe ao na ngĩmamunya njuĩrĩ. Ngĩtũma mehĩte mwĩhĩtwa makĩgwetaga rĩĩtwa rĩa Ngai, ngĩmeera atĩrĩ: “Menyai gũkaaneana airĩtu anyu mahikio nĩ ariũ ao, kana aanake anyu inyuĩ ene mahikie airĩtu ao. ²⁶ Githĩ ti ihikanio ta icio ciatũmire Solomoni mũthamaki wa Isiraeli eehie? Ndũrĩrĩ-inĩ nyingĩ gũtiarĩ mũthamaki ũngĩ watariĩ take. Ngai wake nĩamwendete, akĩmũtua mũthamaki Isiraeli guothe; no-o na kũrĩ ũguo-rĩ, nĩatoonyirio mehia-inĩ nĩ andũ-a-nja a kũngĩ. ²⁷ Ithuĩ-rĩ, no nginya tũigwe atĩ o na inyuĩ mũreka waganu ũyũ wothe mũũru ũũ, mũkaaga kwĩhokeka kũrĩ Ngai witũ na ũndũ wa kũhikia andũ-a-nja a kũngĩ?”

²⁸ Mũriũ ũmwe wa Joiada mũrũ wa Eliashibu mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene aarĩ mũthoni-we wa Sanibalati ũrĩa Mũhoroni. Nĩdamũingatire oime harĩ nĩ.

²⁹ Maririkane, Wee Ngai wakwa, tondũ nĩmathaahirie wĩra wa ũthĩnjĩri-Ngai, o na magĩthaahia kĩrĩkanĩro kĩa wĩra wa athĩnjĩri-Ngai na kĩa Alawii.

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ngĩtheria athĩnjĩri-Ngai na Alawii kuuma kũrĩ ũndũ o wothe mũgeni, ngĩcooka ngĩmagaĩra o mũndũ wĩra wake kĩũmbe. ³¹ Ningĩ nĩndathondekire mweke wa kũhothaga ngũ na maciaro ma mbere mahinda marĩa maatuĩtwo.

Wee Ngai wakwa, ndirikana na ũnjĩke wega.

ESITERI

Kweherio kwa Vashiti Mūtumia wa Muthamaki

¹ Na rīrī, ūū nīguo gwekikire matukū-inī ma Ahasuerusu, o we Ahasuerusu ūrīa waathaga mabūrūri 127 marīa moimīte kuuma būrūri wa Ahīndī o nginya būrūri wa Akushi.* ² Matukū-inī macio-rī, Mūthamaki Ahasuerusu aathamakaga arī gītī-inī gīake kīa ūnene thīinī wa nyūmba ya ūthamaki kūu gīikaro kīgītīre kīa mūthamaki gīa Shushani,† ³ na mwaka wa gatātū wa wathani wake, nīarugithīirie andū ake othe arīa maarī igweta na anene iruga. Nao atongoria a mbūtū cia ita cia Perisia na cia Media, na abarūthi na andū arīa maarī igweta a mabūrūri maarī kuo.

⁴ Nake akīonania ūtonga mūnene wa ūthamaki wake na ūkengi na riiri wa ūnene wake, ihinda rīa matukū 180. ⁵ Matukū macio maathira, mūthamaki nīarugithirie iruga, rīrīa rīaikarire mīthenya mūgwanja, narīo rīarī thīinī wa mūgūnda ūrīa warī mūirigīre wa nyūmba ya mūthamaki, rīkīrugīrwo andū othe kuuma ūrīa mūnini nginya ūrīa mūnene, arīa maarī kūu thīinī wa gīikaro kīrīa kīarī kīirigīre gīa Shushani. ⁶ Mūgūnda ūcio warī na mīcuurio ya gatani ya rangi mwerū na ya rangi wa bururu, nayo yohanītio na mīkanda ya gatani ya rangi mwerū na ya rangi wa ndathi, ikoohererwo icūhī-inī cia betha iria cianyīitithanītio na itugī cia mahiga marīa mega merū. Nī kwarī na itī cia gūikarīra cia thahabu na cia betha‡ iria ciaigītwo kūdū kwarītwo mahiga ma nyaigī, na mahiga mega merū, na mahiga ma rangi wa ngoikoni, na mahiga mangī ma goro mūno. ⁷ Ndibei yaheanagwo na ikombe cia thahabu, na gūtīrī kīahaanaine na kīrīa kīngī, na ndibei ya nyūmba ya ūthamaki yarī nyingī mūno o ta ūrīa ūtaana wa mūthamaki watariī. ⁸ Kūringana na watho wa mūthamaki, o mūgeni nīeetikīrītio kūnyua kīrīa angīendire, nī ūndū mūthamaki nīathīte aheani othe a ndibei mahe o mūdū kīrīa eendaga.

⁹ O nake Vashiti, mūtumia wa mūthamaki, nīarugithīirie andū-a-nja iruga o kūu nyūmba-inī ya ūthamaki ya Mūthamaki Ahasuerusu.

¹⁰ Mūthenya wa mūgwanja, hīndī īrīa Mūthamaki Ahasuerusu aakenete nī ūndū wa kūnyua ndibei, agīatha ndungata iria mūgwanja ciarī hakūre iria ciamūtungatagīra, nīcio Mehumani, na Bizatha, na Haribona, na Bigatha, na Abagutha, na Zetharu, na Karikasi, ¹¹ irehe Vashiti, ūcio mūtumia wa mūthamaki mbere yake ekīrīte tanji yake ya ūthamaki, nīgeetha onanie ūthaka wake kūrī andū, o na ningī kūrī andū arīa maarī igweta, nīgūkorwo aarī kīrorerwa. ¹² No rīrīa ndungata icio ciakinyirie watho wa mūthamaki, Vashiti mūtumia wa mūthamaki akīrega gūthī. Hīndī īyo mūthamaki akīng'ūrīka mūno na agīcinwo nī marakara.

¹³ Na tondū warī mūtugo wa mūthamaki gūtūria maūdū ma watho na ma kīhooto, akīaria na andū arīa oogī na mooī ūhoro wa matukū ma tene. ¹⁴ Nao arīa maakuhīrīirie mūthamaki mūno maarī Karishena, na Shetharu, na Adamatha, na Tarashishi, na Meresu, na Marisena na Memukani, andū mūgwanja arīa maarī igweta a Perisia na Media, arīa meetīkīrītio kuonanaga na mūthamaki, na nīo maarī anene mūno ūthamaki-inī ūcio.

¹⁵ Mūthamaki akīūria atīrī, “Kūringana na watho-rī, Vashiti mūtumia wa mūthamaki agīrīrwo nī gwīkwo atīa? Nīaregete gwathīkīra watho wa Mūthamaki Ahasuerusu ūrīa akinyīirio nī andū acio ahakūre.”

¹⁶ Memukani agīcookia arī mbere ya mūthamaki na andū arīa maarī igweta atīrī, “Vashiti mūtumia wa mūthamaki nīekīte mahītia, na to mūthamaki wiki ahītīirie, no ahītīirie o na andū othe arīa marī igweta na andū othe a mabūrūri ma Mūthamaki Ahasuerusu. ¹⁷ Nīgūkorwo ūndū ūyū wīkītvo nī mūtumia wa mūthamaki nīūkūmenyeka

* 1:1 Wathani wagayanītio ng'ongo 127, na o rūgongo rūkagayanio na mabūrūri. † 1:2 Shushani rīarī itūūra rīmwe inene rīa marīa mana ma ūthamaki ūcio; macio mangī matatū maarī Babuloni, Perisiapoli, na Ekibatani. ‡ 1:6 Andū a Perisia maarīaga metambūrūkītie itī-inī.

nĩ andũ-a-nja othe, na nĩ ùndũ ùcio nĩmarĩmenagĩrĩria athuuri ao makoiga atĩrĩ, 'Mũthamaki Ahasuerusu araathanire Vashiti mūtumia wa mũthamaki arehwo mbere yake, no ndaigana gũthiĩ.' ¹⁸ Ùmũthĩ-rĩ, andũ-a-nja arĩa marĩ igweta a Perisia na Media arĩa maiguĩte ùndũ ùyũ wĩkĩtwo nĩ mūtumia wa mũthamaki noguo nao marĩkaga andũ arĩa marĩ igweta a mũthamaki. Kĩnyararo na ngarari itigathira.

¹⁹ "Nĩ ùndũ ùcio, mũthamaki angĩona arĩ wega, nĩarute watho wa ùthamaki na etĩkĩre wandĩkwo mawatho-inĩ ma Perisia na Media, marĩa matagarũragwo, atĩ Vashiti ndarĩ hĩndĩ ĩngĩ agooka mbere ya Mũthamaki Ahasuerusu. Naho handũ ha Vashiti-rĩ, mũthamaki acarie mũndũ-wa-nja ũngĩ mwega kũmũkĩra. ²⁰ Rĩrĩa watho ùcio wa mũthamaki ũrĩanĩrĩrwo kũndũ guothe kũrĩa mũthamaki aathanaga-rĩ, andũ-a-nja othe nĩmarĩtĩaga athuuri ao, kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene."

²¹ Mũthamaki na andũ ake arĩa maarĩ igweta magĩkenio nĩ mataaro macio, nĩ ùndũ ùcio mũthamaki agĩka o ta ũrĩa Memukani oigĩte. ²² Agĩtũma marĩa kũndũ guothe ùthamaki-inĩ ùcio, o bũrũri na mwandĩkĩre waguo na o rũrĩrĩ na mwarĩrie waruo, akĩanĩrĩrithia na thiomĩ cia andũ othe atĩ mũthuuri o wotho nĩwe mwathi wa mũciĩ wake.

2

Esiteri Gũtuĩka Mūtumia wa Mũthamaki

¹ Thuutha ùcio rĩrĩa marakara ma Mũthamaki Ahasuerusu maahoorerire, akĩrĩrikana Vashiti na ũrĩa eekĩte, o na ũrĩa aamũtuĩrĩire eekwo. ² Hĩndĩ ĩyo ndungata irĩa ciatungatagĩra mũthamaki we mwene ikiuga atĩrĩ, "Mũthamaki nĩacarĩrio airĩtu gathirange ethĩ na ciĩrorerwa. ³ Mũthamaki nĩathuure anene mabũrũri-inĩ mothe marĩa aathanaga marehe airĩtu acio othe ciĩrorerwa nyũmba-inĩ ĩrĩa ĩtũũragwo nĩ andũ-a-nja thĩinĩ wa nyũmba ya ùthamaki kũu gĩkaro kĩrĩa kĩirigĩre gĩa Shushani. Nao nĩmamenyagĩrĩrwo nĩ Hegai, ndungata ĩrĩa hakũre ya mũthamaki ĩrĩa yarũgamagĩrĩra andũ-a-nja acio; ningĩ maheo indo cia gwĩthakaria nacio. ⁴ Thuutha ùcio mũirĩtu ũrĩa ũgaakenia mũthamaki nĩagatuĩka mūtumia wa mũthamaki ithenya rĩa Vashiti." Mataaro macio magĩkenia mũthamaki, nake akĩmarũmĩrĩra.

⁵ Na rĩrĩ, thĩinĩ wa nyũmba ya ùthamaki kũu gĩkaro kĩrĩa kĩirigĩre gĩa Shushani, nĩ kwarĩ na Mũyahudi wa mũhĩrĩga wa Benjamini wetagwo Moridekai mũrũ wa Jairũ, mũrũ wa Shimei, mũrũ wa Kishu, ⁶ nake aatahĩtwo kuuma Jerusalemu nĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, arĩ ũmwe wa andũ arĩa maatahanĩrio na Jekonia, mũthamaki wa Juda. ⁷ Moridekai aarĩ na mwarĩ wa ithe mũnini wetagwo Hadasa, ũrĩa aarerete tondũ ndaarĩ na ithe kana nyina. Mũirĩtu ùcio, ũrĩa ningĩ wetagwo Esiteri, aarĩ kĩĩrorerwa mwĩrĩ na ũthiũ akĩonwo, nake Moridekai akĩmuoya akĩmũrera o ta mwarĩ thuutha wa ithe na nyina gũkua.

⁸ Rĩrĩa watho ùcio wa mũthamaki wanĩrĩrwo-rĩ, airĩtu aingĩ nĩmarehirwo thĩinĩ wa nyũmba ya ùthamaki kũu gĩkaro kĩrĩa kĩirigĩre gĩa Shushani, na maamenyagĩrĩrwo nĩ Hegai. Esiteri o nake nĩatwarirwo kũu nyũmba ĩyo ya mũthamaki na akĩhokerwo Hegai, ũrĩa warũgamĩrĩire nyũmba ĩrĩa yatũũragwo nĩ andũ-a-nja. ⁹ Mũirĩtu ùcio nĩamũkenirie na akĩendeka nĩwe. O hĩndĩ ĩyo akĩmũhe indo cia gwĩthakaria nacio o na akĩmũhe irio cia mwanya. Ningĩ akĩmũhe ndungata mũgwanja cia airĩtu, arĩa maathuurĩtwo kuuma nyũmba-inĩ ya mũthamaki na akĩmũthaamia marĩ hamwe na ndungata icio ciake cia airĩtu akĩmũtwara handũ harĩa hega mũno kũu nyũmba-inĩ ĩyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja.

¹⁰ Esiteri ndoimbũrĩte rũrĩrĩ rwake kana kĩhumo kĩa nyũmba yao, tondũ Moridekai nĩamũtaarĩte akamwĩra ndageke ũguo. ¹¹ O mũthenya Moridekai nĩaceerangaga hau nja ya nyũmba ĩyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja, nĩguo amenye ũrĩa Esiteri aikaraga, na ũrĩa aathiiaga na mbere.

¹² Mbere ya o mũirĩtu kũgĩa na mweke wa gũthiĩ kũrĩ Mũthamaki Ahasuerusu, aaniinaga mĩeri ikũmi na ĩĩrĩ ya gwĩthakaria ĩrĩa yaathanĩtwo ĩĩkaragwo nĩ airĩtu acio, ĩtandatũ ya kwĩhaka maguta ma manemane, na ĩtandatũ ya kwĩhaka maguta manungi wega na indo ingĩ cia kwĩhaka. ¹³ O mũirĩtu aarĩ athiĩ harĩ mũthamaki ta ũũ: Nĩaheagwo

kĩndũ kĩa gĩothe angĩendire gwĩkuũira kuuma nyũmba iyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja gĩa gũthiĩ nakĩo nyũmba-inĩ ya mũthamaki. ¹⁴ Hwai-inĩ aathiiaga agatoonya kuo, na rũciĩ agacooka mwena ũngĩ wa nyũmba iyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja, nakuo kũu akamenyagĩrĩrwo nĩ Shaashagazu, ndungata iĩa yarĩ hakũre ya mũthamaki, iĩa yehokeirwo thuriya cia mũthamaki. Ndangĩacookire rĩngĩ kũrĩ mũthamaki tiga o mũthamaki akenirio nĩwe amũtũmanĩre na rĩitwa rĩake.

¹⁵ Ihinda rĩa Esiteri rĩakinya (mũirĩtu ũrĩa Moridekai aarerete taarĩ mwarĩ, ũrĩa warĩ mwarĩ wa ithe mũkũrũ Abihaili) rĩa gũthiĩ kũrĩ mũthamaki, ndaigana gwĩtia kĩndũ o nakĩ, tiga o kĩa Hegai ndungata iyo yarĩ hakũre ya mũthamaki, mũrori wa nyũmba iyo yatũũragwo nĩ andũ-a-nja, aamwĩre akuue. Nake Esiteri nĩetĩkĩrĩkaga nĩ mũndũ o wotho wamuonaga. ¹⁶ Nake Esiteri agĩtwarwo kũrĩ Mũthamaki Ahasuerusu kũu nyũmba-inĩ ya mũthamaki mweri-inĩ wa ikũmi, mweri wa Tebethu, mwaka-inĩ wa mũgwanja wa wathani wake.

¹⁷ Na rĩrĩ, mũthamaki nĩaguucĩrĩrio nĩ Esiteri gũkĩra andũ-a-nja acio angĩ othe, nake agĩtĩkĩrĩka nĩwe gũkĩra airĩtu acio angĩ gathirange othe. Nĩ ũndũ ũcio akĩoya tanji ya ũnene, akĩmwĩkĩra mĩtwe, akĩmũtua mĩtumia wa mũthamaki ithenya rĩa Vashiti.

¹⁸ Nake mũthamaki akĩrugithia iruga inene mũno, iruga rĩa Esiteri, agĩta andũ ake othe arĩa maarĩ igweta na anene. Mabũrũri-inĩ mothe mũthamaki akĩanĩrĩra thigũkũ na akĩheana iheo kũringana na ũtaana wa mũthamaki.

Moridekai Kũhithũria Ndundu Njũru

¹⁹ Rĩrĩa airĩtu acio gathirange moonganirio ihinda rĩa keerĩ, Moridekai aikarĩte hau kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki. ²⁰ No Esiteri ndoimbũrĩte kĩhumo kĩa nyũmba yao kana kĩa rũrĩrĩ rwake, o ta ũrĩa Moridekai aamũtaarĩte, nĩgũkorwo aathiire na mbere kũrũmĩrĩra mataaro ma Moridekai o ta ũrĩa ekaga rĩrĩa aareragwo nĩwe.

²¹ Ihinda rĩu Moridekai aikaraga kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki, Bigithana na Tereshu, anene eerĩ arĩa meehokeirwo kũrũgamĩrĩra kĩhingo kĩa nyũmba ya mũthamaki, nĩmarakarire, na makĩgĩa na ndundu ya kũũraga Mũthamaki Ahasuerusu.

²² Nowe Moridekai akĩmenya ũhoru wa ndundu iyo na akĩra Esiteri, mĩtumia ũcio wa mũthamaki, nake Esiteri akĩra mũthamaki ũhoru ũcio, na akiuga nĩ Moridekai ũmwĩrĩte.

²³ Na rĩrĩa ũhoru ũcio watũrĩrio na ũkĩoneka atĩ warĩ wa ma, anene acio eerĩ magĩcuurio mĩtĩ igũrũ. ũhoru ũcio wotho nĩwandĩkĩrwo hau mbere ya mũthamaki ibuku-inĩ rĩa maũndũ marĩa meekĩkĩte ihinda rĩu.

3

Hamani Gũciĩrĩa Kũniina Ayahudi

¹ Thuutha wa maũndũ macio, Mũthamaki Ahasuerusu nĩatũũgĩrĩrie Hamani mũrũ wa Hamedatha, ũrĩa Mũagagi, akĩmũnenekia na akĩmũhe gĩtĩio gĩakĩrĩte kĩa andũ arĩa angĩ othe maarĩ igweta. ² Anene othe a mũthamaki arĩa maarĩ hau kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki nĩmaturagia maru na makainamĩrĩra, magatĩia Hamani, nĩ ũndũ mũthamaki nĩathanĩte gwĩkagwo ũguo nĩ ũndũ wake. No Moridekai ndaigana gũturia maru kana kũmũinamĩrĩra amũtĩie.

³ Hĩndĩ iyo anene a mũthamaki arĩa maarĩ kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki makĩũria Moridekai atĩrĩ, “Ũregete gwathĩkĩra watho wa mũthamaki nĩkĩ?” ⁴ O mũthenya nĩmamwaragĩria no akĩrega kũmaigua. Nĩ ũndũ ũcio makĩhe Hamani ũhoru ũcio nĩgeetha mone kana mĩtugo ũcio wa Moridekai no ũkirĩrĩrio, nĩgũkorwo nĩameerĩte atĩ we aarĩ Mũyahudi.

⁵ Rĩrĩa Hamani onire atĩ Moridekai ndangĩmũturĩria maru kana amũtĩie, akĩng'ũrĩka mũno. ⁶ No aarĩkia kũmenya rũrĩrĩ rwa andũ a Moridekai rwarĩ rũrĩkũ, akĩona kũũragithia Moridekai arĩ o wiki ti kũiganu. Handũ ha ũguo, Hamani agĩcaria njĩra ya kũniinithia rũrĩrĩ ruothe rwa andũ a Moridekai, na nĩo Ayahudi, arĩa maarĩ mabũrũri-inĩ mothe marĩa maathagwo nĩ Mũthamaki Ahasuerusu.

⁷ Mwaka-inĩ wa ikūmi na ĩĩrĩ wa Mũthamaki Ahasuerusu, mweri wa mbere, mweri wa Nisani, magĩcuuka puri (ũguo nĩ ta kuuga gũcuuka mĩtĩ) mbere ya Hamani nĩguo mathuure mũthenya na mweri. Naguo mũtĩ ũkĩgwĩra mweri wa ikūmi na ĩĩrĩ, nĩguo mweri wa Adari.

⁸ Hamani agĩcooka akĩira Mũthamaki Ahasuerusu atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ rũrĩrĩ rũhurunjũkĩire ndũrĩrĩ-inĩ cia mabũrũri mothe marĩa ũthamakagĩra, rũrĩa mĩtugo yao ĩtahaanaine na ya andũ arĩa angĩ othe, na andũ a rũrĩrĩ rũu matiathĩkagĩra mawatho ma mũthamaki; nĩ ũndũ ũcio hatĩrĩ bata wa mũthamaki kũmakĩrĩria. ⁹ Mũthamaki angĩona kwagĩrĩre-rĩ, no kũrutwo watho wa kũmaniinithia, na nĩ nĩngũiga taranda 10,000* cia betha thĩnĩ wa kĩgĩna kĩa ũthamaki cia kũrĩha andũ arĩa mekũruta wĩra ũcio.”

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki akĩruta gĩcũhĩ kĩa mũhũũri wake kuuma kĩara-inĩ gĩake, agĩkĩnengera Hamani mũrũ wa Hamedatha, ũrĩa Mũagagi, ũcio thũ ya Ayahudi.†

¹¹ Mũthamaki akĩira Hamani atĩrĩ, “Ikara na mbeeca icio ciaku, na wĩke na andũ acio o ũrĩa ũkwenda.”

¹² Na rĩrĩ, mũthenya wa ikūmi na ĩtatũ wa mweri wa mbere, aandĩki-marũa a mũthamaki magĩitwo. Makĩandĩka ũrĩa wothe Hamani aathanĩte, na mwandĩkĩre wa o bũrũri, na rũthiomi rwa o rũrĩrĩ, makĩandĩkĩra anene a mũthamaki, na abarũthi a mabũrũri a kũndũ na kũndũ, na andũ arĩa maarĩ igweta a ndũrĩrĩ mwanya. Marũa macio maandĩkirwo na rĩitwa rĩa Mũthamaki Ahasuerusu we mwene, na magĩĩkĩrwo mũhũũri wa gĩcũhĩ gĩake mwene. ¹³ Marũa macio maatwarirwo mabũrũri-inĩ mothe ma mũthamaki nĩ andũ arĩa maakuuaga marũa, namo maaheanĩte watho wa kwananga, na kũũraga, na kũhukia Ayahudi othe, andũ ethĩ na arĩa akũrũ, na andũ-a-nja na twana tũnini, maniinwo mũthenya o ro ũmwe, arĩ guo mũthenya wa ikūmi na ĩtatũ, mweri wa ikūmi na ĩĩrĩ, mweri wa Adari, na matahe indo ciao. ¹⁴ Kobi ĩmwe ya marũa macio ma watho ũcio yarĩ ĩtũmwo ĩrĩ watho wa kũrũmĩrĩrwo mabũrũri-inĩ mothe, na ũmenyithio andũ a ndũrĩrĩ ciothe, nĩgeetha mehaarĩrie nĩ ũndũ wa mũthenya ũcio.

¹⁵ Nĩ ũndũ wa ũrĩa watho wa mũthamaki warĩ wa na ihenya, atwari a marũa makiumagara o narua tondũ watho ũcio waheanirwo kuuma thĩnĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu gĩikaro kĩrĩa kĩarĩ kĩirigĩre gĩa Shushani. Mũthamaki na Hamani magĩikara thĩ kũnyua, no itũũra rĩu inene rĩa Shushani rĩkĩgagaya mũno.

4

Moridekai Kũringĩrĩria Esiteri Amateithie

¹ Rĩrĩa Moridekai aamenyire ũrĩa wothe gwekĩtwo, agĩtembũranga nguo ciake, akĩĩhumba nguo ya ikũnia na akĩĩhurĩria mũhu, agĩthĩĩ, agĩtuĩkanĩria itũũra akĩĩrĩaga anĩrĩire mũno, na arĩ na ruo. ² Aathiire o nginya kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki, tondũ gũtirĩ mũndũ wetĩkagĩrio gũtoonya kũu thĩnĩ ehumbĩte nguo ya ikũnia. ³ Thĩnĩ wa mabũrũri mothe kũrĩa marũa na watho wa mũthamaki wakinyaga kwagĩaga na gũcakaya kũnene, na kwĩhinga kũrĩa irio, na kũrĩa na kũgirĩka kũnene kũrĩ Ayahudi. Aingĩ ao magĩkoma thĩ mehumbĩte nguo cia ikũnia na mehurĩirie mũhu.

⁴ Hĩndĩ ĩrĩa ndungata cia Esiteri cia airĩtu na cia arũme iria ciarĩ hakũre ciokire ikĩmũhe ũhoru ũkonĩĩ Moridekai, Esiteri nĩathĩĩnĩkire mũno. Akĩmũneanĩra nguo ehumbe arute ĩyo ya ikũnia, no Moridekai akĩrega gũcioya. ⁵ Nake Esiteri agĩtũmanĩra Hathaka, ũmwe wa ndungata iria ciarĩ hakũre cia mũthamaki, ũrĩa waheetwo wĩra wa kũmũtungatĩra, akĩmwatha athĩĩ akamenye nĩ ũndũ ũrĩkũ ũcio wathĩĩnagia Moridekai, na gĩtũmi kiaguo.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Hathaka akiumagara, agĩthĩĩ kũrĩ Moridekai kĩaaro-inĩ gĩa itũũra rĩu inene hau mbere ya kĩhingo kĩa mũciĩ wa mũthamaki. ⁷ Nake Moridekai akĩmwĩra maũndũ marĩa mothe maamũkorete, hamwe na mũigana wa mbeeca iria ciothe Hamani eeranĩire kũrĩha ciigwo kĩgĩna-inĩ kĩa mũthamaki nĩguo Ayahudi maniinwo biũ. ⁸ Ningĩ akĩmũnengera kobi ya marũa ma watho ũcio wa kũniinwo kwao, ĩrĩa yandĩkĩtwo na

* 3:9 nĩ ta tani 375 † 3:10 Maandĩko maatuĩkaga ma ma rĩrĩa mekĩrwo mũhũũri wa gĩcũhĩ kĩa mũthamaki.

ĩkahunjanĩrio kũu Shushani, akamĩonie Esiteri na amũtaarĩrie ũhoro wayo, na akĩmwĩra aringĩrĩrie Esiteri athiĩ kũrĩ mũthamaki, akamũthaithe maiguĩrwo tha, na aarĩrĩrie andũ ake harĩ mũthamaki.

⁹ Nake Hathaka agĩcooka, na akĩmenyithia Esiteri ũrĩa Moridekai oigĩte. ¹⁰ Nake Esiteri akĩmũtaarĩria ũrĩa ekwĩra Moridekai, akĩmwĩra atĩrĩ, ¹¹ “Anene othe a mũthamaki, o na andũ othe a mabũrũri marĩa mũthamaki aathanaga nĩmooĩ atĩ mũndũ mũrũme kana mũndũ-wa-nja o wotho ũrĩa ũngĩtoonya harĩ mũthamaki hau nja ya na thĩinĩ atetĩtwo, mũthamaki arĩ o watho ũmwe: naguo nĩ atĩ mũndũ ũcio ooragwo. Kĩgirĩrĩria kĩa ũndũ kũũragwo no mũthamaki amũtambũrũkĩrie rũthanju rwake rwa ũthamaki rwa thahabu. No rĩrĩ, rĩu matukũ mĩrongo itatũ nĩmathirĩte kuuma rĩrĩa ndetĩtwo thĩĩ kũrĩ mũthamaki.”

¹² Rĩrĩa ciugo cia Esiteri crierwo Moridekai, ¹³ agĩtũmana macookio mamwĩre atĩrĩ, “Ndũgeciirie atĩ tondũ ũrĩ thĩinĩ wa nyũmba ya mũthamaki atĩ wee nowe wiki ũkaahonoka, nao Ayahudi othe maniinwo. ¹⁴ Nĩgũkorwo ũngĩaga kwaria ihinda ta rĩrĩrĩ, kĩhonia na kũhonokio kwa Ayahudi nĩkoima handũ hangĩ, no wee na nyũmba ya thoguo no mũkaaniinwo. Ningĩ-rĩ, nũũ ũũĩ kana wokire ũthamaki-inĩ nĩ ũndũ wa ihinda ta rĩrĩrĩ?”

¹⁵ Nake Esiteri akĩmeera macookerie Moridekai ũhoro, mamwĩre atĩrĩ, ¹⁶ “Thĩĩ ũcookanĩrĩrie Ayahudi othe arĩa maikaraga Shushani, na mwĩhinge kũria irio nĩ ũndũ wakwa. Mũtikaarĩe kana mũnyue kahinda ka mĩthenya itatũ, ũtukũ na mũthenya. Nĩ na ndungata ciakwa cia airĩtu nĩtũkwĩhinga kũria irio hamwe na inyuĩ. Twarĩkia gwĩka ũguo-rĩ, nĩngathiĩ kũrĩ mũthamaki, o na akorwo tiguu watho ugĩte. Ingĩkua-rĩ, ndĩgĩkue.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Moridekai agĩthiĩ na agĩka ũrĩa wotho Esiteri aamũtaarĩte.

5

Ihooya rĩa Esiteri kũrĩ Mũthamaki

¹ Mũthenya wa gatatũ wakinya-rĩ, Esiteri akĩhumba nguo ciake cia ũthamaki na akĩrũgama nja ya na thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki, mbere ya nyũmba nene ya mũthamaki. Nake mũthamaki aikarĩire gĩtĩ gĩake kĩa ũnene nyũmba-inĩ iyo nene, ang’etheire itoonyero rĩayo. ² Rĩrĩa onire Esiteri, mĩtumia wa mũthamaki arũngĩ hau nja, akĩmũkenera na akĩmũtambũrũkĩria rũthanju rwake rwa ũnene rwa thahabu rũria aanyitĩte. Nĩ ũndũ ũcio Esiteri agĩkuhĩrĩria, akĩhutia mũthia waruo.

³ Nake mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Esiteri, mĩtumia ũyũ mũthamaki, ũbatairio nĩ kĩĩ? Ihooya rĩaku nĩ rĩrĩkũ? O na wahooya ũheo nuthu ya kũria guothe thamakaga, nĩũkũheo.”

⁴ Esiteri akĩmũcookeria akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki angĩona kwagĩrĩire, nĩetĩkire moke marĩ na Hamani ũmũthĩ iruga-inĩ rĩrĩa ngũrugithĩrie.”

⁵ Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Gĩirai Hamani o rĩu, nĩgeetha twĩke o ũguo Esiteri orĩtie.”

Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki marĩ na Hamani magĩthiĩ iruga-inĩ rĩrĩa Esiteri aahaarĩrie.

⁶ Na rĩrĩa maanyuuga ndibei-rĩ, mũthamaki akĩũria Esiteri o ro rĩngĩ atĩrĩ, “Ihooya rĩaku nĩ rĩrĩkũ? Nĩũkũhingĩrio. Na nĩ kĩĩ ũrooria ũheo? O na wahooya ũheo nuthu ya kũria guothe thamakaga-rĩ, nĩũkũheo.”

⁷ Esiteri agĩcookia atĩrĩ, “Ũndũ ũrĩa ndĩrooria, o na ihooya rĩakwa nĩ rĩrĩrĩ: ⁸ Kũngĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩ mũthamaki, na akorwo mũthamaki no etĩkire ihooya rĩakwa na aahingĩrie ũrĩa ndĩrooria-rĩ, mũthamaki na Hamani nĩmagooka rũciũ iruga-inĩ rĩrĩa ngaamarugithĩria. Hĩndĩ iyo nĩguo ngaacookia kũria kĩa mũthamaki.”

Hamani Kũrakarĩra Moridekai

⁹ Mũthenya ũcio Hamani nĩoimire kũu akenete na agacanjamũka ngoro. No hĩndĩ rĩa onire Moridekai hau kihingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki na akĩona atĩ ndaramũrũgamĩra kana akamwĩtigĩra, akĩng’ũrĩka mũno nĩ ũndũ wa Moridekai. ¹⁰ No rĩrĩ, Hamani nĩerigĩrĩrie gwĩka ũndũ, na akĩinũka mũciĩ.

Hamani agĩta arata ake hamwe na mĩtumia wake, Zereshu, ¹¹ akĩmarahĩra ũhoro wa ũtonga wake mũingĩ, na ariũ ake aingĩ, na njĩra ciothe iria mũthamaki aamũtĩte

nacio, na ūrĩa aamūtũũgĩrĩtie gũkĩra andũ arĩa angĩ maarĩ igweta na anene. ¹² Hamani agĩthiĩ na mbere kuuga atĩrĩ, “O na to ũguo wiki, niĩ no niĩ nyiki Esiteri mūtumia wa mũthamaki egwĩtĩte tũthiĩ na mũthamaki iruga-inĩ rĩrĩa ekũrugithĩtie. Na nĩanjĩtĩte tũthiĩ na mũthamaki rũciũ. ¹³ No maũndũ macio mothe, matiratũma njiganĩre rĩrĩa rĩothe ndĩrona Moridekai, Mũyahudi ũcio, aikarĩte kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki.”

¹⁴ Zereshu mūtumia wake marĩ na arata ake othe makĩmwĩra atĩrĩ, “Thondekithia mūtĩ wa gũcuuria mũndũ wa buti mĩrongo mũgwanja na ithano* kũraiha na igũrũ, na rũciũ rũciĩnĩ ũrooke ũrie mũthamaki etĩkĩre Moridekai acuurio hau mūtĩ-igũrũ. Ũcooke ũthiĩ mũrĩ na mũthamaki iruga-inĩ ũrĩ mũkenu.” Rĩciiria rĩrĩ nĩrĩakenirie Hamani, nake agĩthondekithia mūtĩ ũcio.

6

Moridekai Kũheo Gĩtĩo

¹ Na rĩrĩ, ũtukũ ũcio mũthamaki akĩũrwo nĩ toro; nĩ ũndũ ũcio agĩathana areherwo ibuku rĩrĩa rĩandĩkitwo maũndũ ma matukũ ma tene, maandĩko marĩa ma wathani wake, rĩrehwo athomerwo. ² Hakĩoneka handĩkitwo thĩnĩ warĩo atĩ Moridekai nĩwe woimbũrĩte Bigithana na Tereshu, anene eerĩ a mũthamaki arĩa marangagĩra kĩhingo, o acio maacĩrĩre kũũraga Mũthamaki Ahasuerusu.

³ Mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ Moridekai aatĩĩrwo naguo na nĩ ũnene ũrĩkũ aaheirwo nĩ ũndũ wa ũndũ ũcio?”

Ndungata ciake ikĩmũcookeria atĩrĩ, “Hatĩrĩ ũndũ o na ũmwe eekirwo.”

⁴ Mũthamaki akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũrĩ hau nja?” Hamani aakorirwo no hĩndĩ aatoonya nja ya nyũmba ya mũthamaki nĩguo aarie na mũthamaki ũhoru wa gũcuuria Moridekai mūtĩ-igũrũ ũrĩa aathondekithĩtie nĩ ũndũ wake.

⁵ Ndungata ciake ikĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Hamani ũrũgamĩte nja.”

Mũthamaki agĩathana atĩrĩ, “Mwĩrei atoonye.”

⁶ Rĩrĩa Hamani aaingĩrĩre, mũthamaki akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũngĩkwo mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia?”

Hĩndĩ iyo Hamani akĩyũria na ngoro atĩrĩ, “Nũũ ũngĩ mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia tĩga niĩ?” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia-rĩ, ⁸ nĩ wega wathane atĩ nguo ĩrĩa ndaaya ya ũthamaki ĩrĩa wee mũthamaki wanekĩra ĩrehwo, ningĩ mbarathi ĩrĩa yanakuua mũthamaki ĩrĩa ĩkĩrĩtwo tanji ya ũthamaki mūtwe ĩrehwo. ⁹ Ningĩ wĩtĩkĩre nguo iyo ndaaya, na mbarathi iyo, ciĩhokerwo mũndũ ũmwe mūtĩku mũno wa anene a mũthamaki. Wĩtĩkĩre ahumbe mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia nguo iyo, na amũtongorie athiĩ akuuĩtwo nĩ mbarathi iyo kũu njĩra-inĩ cia itũũra rĩu inene, nake mũndũ ũcio athiĩ akĩanagĩrĩra arĩ mbere yake atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo gwĩkagwo mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia.’”

¹⁰ Mũthamaki agĩatha Hamani, akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ narua, woe nguo iyo na mbarathi iyo, na wĩke Moridekai ũcio Mũyahudi o ũguo woiga, o ũcio ũikaraga hau kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki. Ndũgatigĩrĩre ũndũ o na ũmwe wa maũndũ macio mothe wagaathĩrĩria mekwo.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Hamani akĩoya nguo iyo na mbarathi iyo. Akĩhumba Moridekai nguo, na akĩmũtongoria ahaicĩte mbarathi njĩra-inĩ cia itũũra rĩu inene, akĩanagĩrĩra mbere yake atĩrĩ, “Ũũ nĩguo gwĩkagwo mũndũ ũrĩa mũthamaki angĩenda gũtĩĩthia!”

¹² Thuutha ũcio-rĩ, Moridekai agĩcooka kĩhingo-inĩ kĩa mũciĩ wa mũthamaki. No Hamani akĩguthũka gwake mũciĩ aiyũrĩtwo nĩ kĩa, ¹³ akĩra Zereshu mūtumia wake na arata ake othe maũndũ marĩa mothe maamũkorete.

Andũ arĩa maamũtaaraga, o na Zereshu mūtumia wake, makĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo Moridekai ũcio wambĩrĩria gũgũtooria nĩ wa kĩhumo kĩa Ayahudi-rĩ, ndũngĩmwĩtiiria, na ti-itherũ nĩũgũthira!” ¹⁴ Ihinda o ro rĩu maaragia nake, ndungata iria ciarĩ

* 5:14 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

hakũre cia mũthamaki igĩkinya, na igĩtwara Hamani na ihenya iruga-inĩ rĩrĩa Esiteri aamarugithĩrie.

7

Hamani Gũcuurio

¹ Nĩ ùndũ ùcio mũthamaki na Hamani magĩthĩ kũrianĩra na Esiteri, mũtumia wa mũthamaki, ² rĩrĩa maanyuuaga ndibei mũthenya ùcio wa keerĩ, mũthamaki akĩũria Esiteri o rĩngĩ atĩrĩ, “Esiteri, mũtumia wa mũthamaki, ihooya rĩaku nĩ rĩrikũ? Nĩũkũhingĩrio. Na nĩ kĩĩ ũrooria ũheo? O na wahooya nuthu ya kũrĩa guothe thamakaga, nĩũkũheo.”

³ Nake Esiteri mũtumia wa mũthamaki akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩkorwo nĩnjĩtikĩrĩkĩte nĩwe, wee mũthamaki, na mũthamaki angĩona kwagĩrĩre-rĩ, ndahooya ndekwo ndũũre muoyo, rĩu nĩrĩo ihooya rĩakwa. Ningĩ ndahooya atĩ andũ akwa marekwo matũũre muoyo. ⁴ Nĩ ùndũ nĩ na andũ akwa nĩtwendetio tũniinwo, na tũũragwo na tũhukio. Atĩrĩrĩ, korwo no kwendio twendetio tũgatuĩke ngombo cia arũme, na cia andũ-a-nja, nĩ nĩngĩrakirire tondũ thĩina ta ùcio ti mũiganu wa gũthĩnia mũthamaki.”

⁵ Mũthamaki Ahasuerusu akĩũria Esiteri mũtumia wa mũthamaki atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũngĩgeria gwĩka ùndũ ta ùcio-rĩ, nũũ hihi? Arĩ ha?”

⁶ Esiteri akiuga atĩrĩ, “Mũtũthũũri na thũ iitũ nĩ Hamani ũyũ mwaganu.”

Hamani akĩnyiitwo nĩ kĩmako kĩnene arĩ hau mbere ya mũthamaki o na mũtumia wake. ⁷ Nake mũthamaki agĩũkĩra arakarĩte mũno, agĩtiga kũnyua ndibei yake, agĩthĩ nakũu mũgũnda-inĩ ùcio wa nyũmba ya ũthamaki. Nake Hamani amenya atĩ mũthamaki nĩarikĩtie gũtua ciira wake, agĩtigwo na thuutha ethaithanĩrĩre harĩ Esiteri mũtumia wa mũthamaki nĩguo ndakooragwo.

⁸ Na rĩrĩa mũthamaki aacookaga nyũmba ya iruga kuuma mũgũnda-inĩ ùcio wa nyũmba ya ũthamaki, Hamani nake noguo aakorirwo akĩgũithia gĩtĩ-inĩ harĩa Esiteri aikairĩte.

Nake mũthamaki akĩgũthũka, akĩũria atĩrĩ, “Kaĩ angĩnyiita mũtumia wa mũthamaki na hinya o na tũrĩ nake gũkũ nyũmba?”

Mũthamaki akĩrĩkia kuuga ũguo, makĩhumbĩra Hamani ũthiũ.* ⁹ Nake Haribona, ndungata ĩmwe ya iria hakũre, arĩa maatungatagĩra mũthamaki, akiuga atĩrĩ, “Mũtĩ wa gũcuuria andũ wa buti mĩrongo mũgwanja na ithano† kũraiha na igũrũ ũrũgamĩtio nyũmba-inĩ ya Hamani. Araũthondekithĩtie nĩ ùndũ wa Moridekai, ũrĩa waririe ndeto cia gũteithia mũthamaki.”

Mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Mũcuuriei mũtĩ-inĩ ùcio!” ¹⁰ Nĩ ùndũ ùcio magĩcuuria Hamani mũtĩ-inĩ ùcio aathondekithĩtie nĩ ùndũ wa Moridekai. Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩthirwo nĩ marakara.

8

Itua rĩa Mũthamaki Gũteithia Ayahudi

¹ Mũthenya o ro ùcio, Mũthamaki Ahasuerusu akĩhe mũtumia wake Esiteri indo cia Hamani, ùcio thũ ya Ayahudi.* Nake Moridekai agĩũka mbere ya mũthamaki, nĩ ùndũ Esiteri nĩoigĩte ũrĩa maatarainie. ² Mũthamaki akĩruta gĩcũhĩ kĩa mũhũũri wake kĩrĩa aatunyĩte Hamani, na agĩkĩhe Moridekai. Nake Esiteri agĩtua Moridekai mũrũgamĩrĩri wa indo cia Hamani.

³ Esiteri agĩthaita mũthamaki o rĩngĩ, akĩgũithagia magũrũ-inĩ make akĩrĩraga. Akĩmũhooya aniine mũbango ùcio mũũru wa Hamani ùcio Mũagagi, ũrĩa aaciĩrĩre wa gũũkĩrĩa Ayahudi. ⁴ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩtambũrũkĩria Esiteri rũthanju rwa thahabu rwa ũthamaki, nake Esiteri agĩũkĩra akĩrũgama mbere yake.

* 7:8 Kũhumbĩrwo mũndũ ũthiũ kuonanagia atĩ mũndũ ùcio aarĩ mũtũire kũũragwo. † 7:9 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25) * 8:1 Hĩndĩ ĩyo, mũndũ angĩatuĩrĩrwo kũũragwo, indo ciake ciothe ciatuĩkaga cia mũthamaki.

⁵ Akĩira mũthamaki atĩrĩ, “Mũthamaki angĩona kwagĩrĩire, na ngorwo nĩnjĩtĩkĩrĩkĩte nĩwe na one ũndũ ũcio nĩguo wagĩrĩire nĩ gwĩkwo, na akorwo nĩ akenetio nĩ nĩrĩ, nĩetĩkĩre kwandĩkithia watho wa kũgarũra marũa marĩa maatũmĩtwo nĩ Hamani mũrũ wa Hamedatha, ũcio Mũagagi, ũrĩa aaciĩrĩire na akĩandĩkithia nĩguo aniinithie Ayahudi mabũrũri-inĩ marĩa mothe mũthamaki athamakaga. ⁶ Nĩ ũndũ-rĩ, ingĩhota atĩa gũkirĩrĩria ngĩonaga ngero ĩrĩa ĩkũgerwo andũ akwa? Ingĩhota atĩa gũkirĩrĩria kuona andũ a nyũmba yakwa makĩniinwo?”

⁷ Mũthamaki Ahasuerusu agĩcookeria Esiteri mūtumia wa mũthamaki na Moridekai ũrĩa Mũyahudi atĩrĩ, “Nĩ ũndũ Hamani nĩaciĩrĩire kũragithia Ayahudi, indo ciake nĩndĩciheete Esiteri, na nĩ mamũcuurĩtie mūtĩ-igũrũ. ⁸ Na rĩrĩ, andĩkithiai uuge ũngĩ na rĩtwa rĩa mũthamaki wa gũteithia Ayahudi ta ũrĩa mũkuona kwagĩrĩire, na mũhũre marũa macio mũhũrĩ na gĩcũhĩ kĩa mũthamaki, nĩ ũndũ gũtirĩ marũa mandĩkĩtwo na rĩtwa rĩa mũthamaki na makahũrwo mũhũrĩ wa gĩcũhĩ gĩa mangĩgarũrwo.”

⁹ O rĩmwe aandĩki-marũa a ũthamaki magĩtũtwo, mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ithatũ, mweri-inĩ wa gatatũ, mweri wa Sivani. Makĩandika watho wotho wa Moridekai kũrĩ Ayahudi na anene a mũthamaki, na abarũthi, na andũ arĩa maarĩ igweta a mabũrũri 127 matambũrũkĩte kuuma bũrũri wa Ahĩndĩ nginya bũrũri wa Kushi. Mawatho macio maandĩkirwo na mwandĩkĩre wa o bũrũri na rũthiomi rwa a andũ, o na kũrĩ Ayahudi na mwandĩkĩre na rũthiomi rwao. ¹⁰ Moridekai nĩandĩkithirie marũa na rĩtwa rĩa Mũthamaki Ahasuerusu, makĩhũrwo mũhũrĩ wa gĩcũhĩ kĩa mũthamaki, na akĩmatũma na andũ arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi, o arĩa maahaicaga mbarathi iria ciarĩ ihenya, nacio ciaciariĩtwo nĩ mbarathi cia mũthamaki.

¹¹ Itua rĩu rĩa mũthamaki rĩgĩtĩkĩria Ayahudi a matũũra mothe marĩa manene kĩhooto gĩa kũngana megĩtĩre; maniine, na moorage, na mahukie mbũtũ o ciothe cia rũruka o ruothe kana bũrũri ũrĩa ũngĩmatharĩkĩra, o hamwe na andũ-a-nja na ciana ciao; na matahe indo cia thũ ciao. ¹² Mũthenya ũrĩa wamũrĩrwo wa Ayahudi gwĩka ũguo mabũrũri-inĩ mothe ma Mũthamaki Ahasuerusu warĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ mweri wa ikũmi na ĩrĩ, naguo nĩ mweri wa Adari. ¹³ Kobi ya marũa macio ma itua rĩu yarĩ ĩheanwo ĩrĩ watho wa kũrũmĩrĩrwo mabũrũri-inĩ mothe, na itua rĩu rĩmenyithio andũ a ndũrĩrĩ ciothe, nĩguo Ayahudi mehaarĩrie mũthenya ũcio merĩhĩrie harĩ thũ ciao.

¹⁴ Atwari acio a marũa, mahaicĩte mbarathi cia mũthamaki, magĩthĩ na ihenya nĩkũhĩkwo nĩ watho wa mũthamaki. Narĩo itua rĩu nĩrĩaheanirwo kũu nyũmba-inĩ ya mũthamaki kũu Shushani.

¹⁵ Moridekai oimire mbere ya mũthamaki ekĩrĩte nguo cia ũthamaki cia rangi wa bururu na rangi mwerũ, na arĩ na tanji nene ya thahabu mūtwe, na akehumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi ya gatani ĩrĩa njega. Nao andũ a itũũra rĩa Shushani magĩkũngũra itua rĩu marĩ na gĩkeno. ¹⁶ Kũrĩ Ayahudi rĩu rĩarĩ ihinda rĩa gũkena, na kũigua wega na gũcanjamũka o na gũtĩka. ¹⁷ Thĩinĩ wa bũrũri o wotho o na thĩinĩ wa itũũra inene o rĩothe, kũrĩa guothe itua rĩu rĩa mũthamaki rĩatwarĩrwo, Ayahudi nĩmagĩire na gĩkeno na magĩcanjamũka, makĩruga maruga magĩkũngũra. Na andũ aingĩ a ndũrĩrĩ ingĩ makĩgarũra magĩtũtwo Ayahudi tondũ nĩmanyiitĩtwo nĩ guoya wa gwĩtigĩra Ayahudi.

9

Ũhootani wa Ayahudi

¹ Kũrĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ mweri wa ikũmi na ĩrĩ, nĩguo mweri wa Adari, nĩrĩo itua rĩrĩa rĩathanĩtwo nĩ mũthamaki, rĩarĩ rĩhingio. Mũthenya ũcio, thũ cia Ayahudi nĩcierĩgĩrĩire kũmahoota, no rĩrĩ, gũkĩgarũrũkana, nao Ayahudi makĩgĩa na hinya gũkĩra arĩa maamathũire. ² Ayahudi nĩmecookanĩrĩrie matũũra-inĩ mao manene mabũrũri-inĩ mothe ma Mũthamaki Ahasuerusu, nĩgeetha matharĩkĩre acio mendaga kũmaniina. Gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire kũmeetiiria, nĩ ũndũ ndũrĩrĩ icio ingĩ ciothe nĩciametigĩrĩre.

³ Nao andũ othe arĩa maarĩ igweta a mabũrũri macio, na anene a mũthamaki, na

abarũthi, na arĩa mateithagĩrĩria mũthamaki gwachana magĩteithia Ayahudi, nĩ ũndũ nĩmanyiitĩtwo nĩ guoya wa gwĩtigĩra Moridekai. ⁴ Moridekai aarĩ mũndũ woĩkaine wega kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki; nayo ngumo yake ikĩhunja mabũrũri-inĩ macio mothe, nake agĩkĩrĩria kũgĩa na hinya.

⁵ Ayahudi makĩhũura thũ ciao ciothe na hiũ cia njora, magĩciũraga magĩciniina, na magĩka thũ ciao, o icio ciamathũire, o ũrĩa wotho mangĩendire gũciĩka. ⁶ Nyũmba-inĩ ya mũthamaki kũu Shushani, Ayahudi nĩmooragire na makĩniina andũ magana matano. ⁷ Ningĩ nĩmooragire Parishandatha, na Dalifoni, na Asipatha, ⁸ na Poratha, na Adalia, na Aridatha, ⁹ na Parimashata, na Arisai, na Aridai, na Vaizatha, ¹⁰ na nĩo ariũ ikũmi a Hamani mũrũ wa Hamedatha, ũrĩa warĩ thũ ya Ayahudi. No matiigana gũtaha indo ciao.

¹¹ Mũigana wa andũ arĩa mooragĩrwo nyũmba-inĩ ya mũthamaki kũu Shushani nĩwakinyiirio mũthamaki mũthenya o ro ũcio. ¹² Nake mũthamaki akĩra Esiteri mũtumia wa mũthamaki atĩrĩ, “Ayahudi nĩmoragĩte na makaniina andũ magana matano o na ariũ ikũmi a Hamani thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki kũu gũikaro kĩa kĩrigĩre gĩa Shushani. Hihi mekĩte atĩa mabũrũri-inĩ marĩa mangĩ ma mũthamaki? Atĩrĩrĩ, ihooya rĩaku nĩ rĩrĩkũ? Nĩũkũhingĩrio. Na nĩ ũndũ ũrĩkũ ũrooria ũheo? O naguo ũndũ ũcio nĩũkũheo.”

¹³ Esiteri agĩcookia atĩrĩ, “Mũthamaki angĩona kwagĩrĩre-rĩ, itĩkĩria Ayahudi arĩa marĩ Shushani makaahingia itua rĩrĩ o na rũciũ, na ũreke ciimba cia ariũ ikũmi a Hamani igaacuurio mĩtĩ-igũrũ.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩathana gwĩkwo ũguo. Itua rĩkĩhĩtũkio kũu Shushani, nao magĩcuuria ciimba cia ariũ acio ikũmi a Hamani mĩtĩ-igũrũ. ¹⁵ Ayahudi arĩa maarĩ kũu Shushani magĩcookanĩrĩra hamwe mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa Adari, nao makĩũraga andũ magana matatũ kũu Shushani. No matiigana gũtaha indo ciao.

¹⁶ O mahinda macio-rĩ, Ayahudi arĩa angĩ maatigaire mabũrũri-inĩ marĩa mũthamaki ũcio aathamakaga o nao makĩũngana hamwe nĩguo meegĩtĩre, na meeyũkĩrĩrie harĩ thũ ciao. Makĩũraga andũ ngiri mĩrongo mũgwanja na ithano cia thũ ciao, no matiigana gũtaha indo ciao. ¹⁷ ũndũ ũcio wekĩkire kũrĩ mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ mweri-inĩ wa Adari, na kũrĩ mũthenya wa ikũmi na ĩna makĩhurũka, na makĩũtua mũthenya wa ndĩa na wa gĩkeno.

Gũkũngũira gĩathĩ kĩa Purimu

¹⁸ Na rĩrĩ, Ayahudi arĩa maarĩ Shushani, nĩmonganĩte mũthenya wa ikũmi na ĩtatũ na wa ikũmi na ĩna, naguo mũthenya wa ikũmi na ĩtano makĩhurũka na makĩũtua mũthenya wa ndĩa na wa gĩkeno.

¹⁹ ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga Ayahudi arĩa maatũũraga tũtũura-inĩ marũmie mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri wa Adari, ũrĩ mũthenya wa gĩkeno na wa ndĩa, na mũthenya wa kũheana iheo harĩ mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

²⁰ Moridekai nĩandĩkire maũndũ macio, na agĩtũmĩra Ayahudi othe marĩa kũndũ guothe mabũrũri-inĩ ma Mũthamaki Ahasuerusu, marĩa maarĩ gũkuhĩ na marĩa maarĩ kũraya, ²¹ nĩguo makũngũyagĩre mũthenya wa ikũmi na ĩna, na wa ikũmi na ĩtano wa mweri wa Adari o mwaka, ²² arĩ rĩo ihinda rĩrĩa Ayahudi meeyũkĩrĩrie kũrĩ thũ ciao, o na arĩ guo mweri ũrĩa kĩa kĩa gĩatuĩkire gĩkeno, namo macakaya mao magĩtuĩka mũthenya wa gũkũngũiya. Aamandĩkĩre marũmagie mũthenya ĩyo ĩrĩ mũthenya ya ndĩa na ya gĩkeno, na ya kũheana iheo cia irio harĩ mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na ya kũhe athĩni iheo.

²³ Nĩ ũndũ ũcio Ayahudi magĩtikĩra gũthĩ na mbere na gũkũngũira ũguo maambĩrĩrie, magekaga ũrĩa Moridekai aamandĩkĩre. ²⁴ Nĩgũkorwo Hamani mũrũ wa Hamedatha, ũrĩa Mũagagi, o we thũ ya Ayahudi othe, nĩathugundĩte gũũkĩrĩra Ayahudi amaniine, na agĩcuuka puri (ũguo nĩ kuuga agĩcuuka mĩtĩ) nĩguo monũhwo na maniiinwo. ²⁵ No rĩrĩa ũndũ ũcio wa hito wamenyekire nĩ mũthamaki, akĩruta watho mwandĩke wa kuuga atĩ ũũru ũcio Hamani aathugundĩre Ayahudi ũmũcookerere we mwene, o na atĩ we na ariũ ake macuurio mĩtĩ-igũrũ. ²⁶ (Nĩ ũndũ ũcio mũthenya ĩyo ĩgĩtwo Purimu kuumana na

rĩitwa rĩu Puri.) Nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩa maandĩkitwo marũa-inĩ macio, na nĩ ũndũ wa ũrĩa meyoneire na nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maamakorire, ²⁷ Ayahudi magiĩtua kũgĩe mĩtugo wa kũrũmĩrĩrwo, nĩguo o ene, na njiaro ciao, na arĩa othe mangĩtũũrania nao, marũmagie mĩthenya ĩyo yeerĩ o mwaka mategũtĩrĩria, na njĩra ĩrĩa kwandĩkitwo, na mahinda marĩa maatuĩtwo. ²⁸ Mĩthenya ĩyo ĩtuĩke ya kũririkanagwo na ĩmenyagĩrĩrwo nĩ njiarwa ciothe na nyũmba ciothe, na mabũrũri-inĩ mothe na matũũra-inĩ manene mothe. Na mĩthenya ĩyo ya Purimu ndĩkanaage gũkũngũrwo nĩ Ayahudi, o na kana kĩririkano kĩayo kĩage njiaro-inĩ ciao.

²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Esiteri, mĩtumia wa mũthamaki, mwarĩ wa Abihaili, marĩ na Moridekai ũrĩa Mũyahudi, makĩandĩka marĩ na ũhoti wothe ũrĩa maarĩ naguo, nĩguo mekĩre marũa macio ma keerĩ meegĩ Purimu hinya. ³⁰ Nake Moridekai agĩtũmĩra Ayahudi othe arĩa maarĩ mabũrũri-inĩ 127 ma ũthamaki wa Ahasuerusu marũa, marĩ ciugo cia kũmeciiria wega na kũmoomĩrĩria, ³¹ nĩgeetha marũmagie mĩthenya ĩyo ya Purimu mahinda marĩa matuĩtwo, o ta ũrĩa Moridekai ũrĩa Mũyahudi marĩ na Esiteri, mĩtumia wa mũthamaki maamatuĩrĩre, na o ta ũrĩa meetuĩrĩre o ene, hamwe na njiaro ciao, ũhoru wĩgĩ mahinda mao ma kwĩhinga kũrĩa irio na gũcakaya. ³² Itua rĩu rĩa kũrũmĩrĩrwo rĩa Esiteri nĩrĩekĩrĩre mawatho macio maakoniĩ Purimu hinya, naguo watho ũcio ũkĩandĩkwo mabuku-inĩ ma kĩririkano.

10

Ũnene wa Moridekai

¹ Na rĩrĩ, Mũthamaki Ahasuerusu nĩeetagia igooti mabũrũri marĩa mothe aathanaga, o nginya icigĩrĩra ciakuo cia kũraya. ² Ha ũhoru wa ciĩko ciake cia hinya na ũhoti, hamwe na ũhoru wothe wa ũnene wa Moridekai, nginya harĩa mũthamaki aamũnenehetie-rĩ, githĩ ti mwandĩke mabuku-inĩ ma maũndũ ma athamaki a Media na Perisia? ³ Moridekai ũrĩa Mũyahudi aarĩ wa keerĩ wathani-inĩ kuuma he Mũthamaki Ahasuerusu, na nĩetĩkĩrĩtwo nĩ Ayahudi ta mũnene wao, na agatĩka mũno kũrĩ Ayahudi ao aingĩ, tondũ aacaragĩria andũ ake maũndũ mega, na akaarĩrĩria kũgaacĩra kwa Ayahudi othe.

AYUBU

Ciugo cia Kwambĩrĩria

¹ Bũrũri-inĩ wa Uzu nĩ kwarĩ mũndũ watũire kuo wetagwo Ayubu.* Mũndũ ũcio ndaarĩ ũcuuke ningĩ aarĩ mũndũ mũrũngĩrĩru; nĩetigĩrĩte Ngai na agatheemaga maũndũ marĩa mooru. ² Ayubu aarĩ na ariũ mũgwanja na airĩtu atatũ, ³ ningĩ nĩ aarĩ na ng'ondũ 7,000, na ngamĩra 3,000, na ndegwa cia kũigana kuohwo macooki 500, na ndigiri 500, na nĩ aarĩ na ndungata nyingĩ mũno. Nĩwe warĩ mũndũ ũrĩa mũnene mũno kũrĩ andũ arĩa angĩ othe a mwena wa Irathĩro.

⁴ Ariũ ake nĩmagĩaga na iruga o mũndũ riita riake gwake mũciĩ, na nĩmetaga aarĩ a nyina acio atatũ nĩguo marĩanĩre na manyuuanĩre nao. ⁵ Na matukũ ma maruga maathira, Ayubu nĩamatũmanagĩra moke nĩguo amatherie. Nĩokagĩra rũciini tene akaruta igongona rĩa njino nĩ ũndũ wa o ũmwe wao, tondũ eeciiragia atĩrĩ, “No gũkorwo ciana ciakwa nĩciĩhĩtie ikaruma Ngai na ngoro.” ũcio nĩguo warĩ mūtũgo wa Ayubu wa mahinda mothe.

Kũgerio kwa Ayubu kwa Mbere

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe araka nĩmathiire kũrũgama mbere ya Jehova, na Shaitani o nake agĩthĩ hamwe nao. ⁷ Nake Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, “Uuma kũ?”

Nake Shaitani agĩcookeria Jehova atĩrĩ, “Nyuma kũriũnga thĩ, o na gũcangacanga kuo kũndũ na kũndũ.”

⁸ Ningĩ Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, “Nĩũcũuranĩtie ũhoru wa ndungata yakwa Ayubu? ũkoona atĩ kũu thĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩ ũhaana take; ndarĩ ũcuuke na nĩmũrũngĩrĩru, mũndũ mwĩtigĩri-Ngai na ũtheemaga maũndũ marĩa mooru?”

⁹ Shaitani agĩcookia atĩrĩ, “Kaĩ Ayubu agĩtigagĩra Ngai o ro ũguo tũhũ? ¹⁰ Githĩ wee ndũmũirigĩire na ũkamũrigiicĩria hamwe na nyũmba yake, o hamwe na maũndũ make mothe? Nĩũrathimĩte wĩra wa moko make, nĩ ũndũ ũcio ũhiũ wake na ndũũru ciake ciyũrite bũrũri wothe. ¹¹ No rĩrĩ, ta tambũrũkia guoko gwaku ũhutie indo ciothe iria arĩ nacio, na ti-itherũ ndarĩ hĩndĩ ategũkũruma o ũthiũ-inĩ waku.”

¹² Jehova akĩra Shaitani atĩrĩ, “No wega, indo ciothe iria arĩ nacio nĩndaciiga moko-inĩ maku, nowe mwene ndũkanamũhutie.”

Nake Shaitani akiuma hau mbere ya Jehova.

¹³ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe hĩndĩ irĩa ariũ na aarĩ a Ayubu maarĩaga na makanyua ndibei kwa mũrũ wa nyina wao ũrĩa mũkũrũ-rĩ, ¹⁴ mũkinyia-ũhoru agĩkora Ayubu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndegwa nĩkũrĩma ikũrĩmaga na mĩraũ, nacio ndigiri ikũrĩaga o hau hakuhi, ¹⁵ nao andũ a Sabea† macitharĩkĩra na macitaha. Ndungata nacio maciũraga na rũhiũ rwa njora, na no nĩ nyiki ndahonoka, ndagĩũka gũkũrehere ũhoru!”

¹⁶ O akĩaragia-rĩ, mũkinyia-ũhoru ũngĩ agĩũka, akiuga atĩrĩ, “Mwaki wa Ngai uumire na igũrũ na wacina ng'ondũ o na ndungata waniina biũ; no nĩ nyiki ndahonoka, ndagĩũka gũkũrehere ũhoru!”

¹⁷ O akĩaragia-rĩ, mũkinyia-ũhoru ũngĩ agĩũka, akiuga atĩrĩ, “Akalidei‡ meyũmba mbũtũ ithatũ, maatharĩkĩra ngamĩra ciaku na macitaha, maathĩ nacio. Ndungata nacio maciũraga na rũhiũ rwa njora; na no nĩ nyiki ndahonoka, ndagĩũka gũkũrehere ũhoru!”

¹⁸ O akĩaragia-rĩ, mũkinyia-ũhoru o ũngĩ agĩũka, akiuga atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ aku mekũrĩaga, makĩnyuuaga ndibei kwa mũrũ wa nyina wao ũrĩa mũkũrũ; ¹⁹ na rĩrĩ, o hĩndĩ iyo rũhuho rũnene rwahurutana ruumĩte werũ-inĩ, na ruo rwahũura nyũmba iyo

* 1:1 Bũrũri wa Uzu warĩ mwena wa irathĩro wa Rũũ rwa Jorodani; Ayubu ndaarĩ mũndũ wa Isiraeli. † 1:15 Andũ a Sabea maarĩ arĩthi arĩa morũũraga na mahiũ mao. ‡ 1:17 Akalidei maarĩ arĩthi arĩa morũũraga na mahiũ mao. Maatũũraga Mesopotamia, na nĩo thuutha-inĩ maathondekire ũthamaki wa Babuloni.

koina ciayo inya, yamomoka, yamagwira maakua; na no niĩ nyiki ndahonoka, ndagũka gũkũrehere ũhoru!”

²⁰ Nake Ayubu aigua-ũhoru ũcio, akĩrũgama, agĩtembũranga nguo yake ya igũrũ, na akĩenjwo mĩtwe. Agĩcooka akĩgũithia thĩ, akĩhooya Ngai, ²¹ akiuga atĩrĩ:

“Ndoimire nda ya maitũ ndĩ njaga,

na ngoima thĩ ĩno ndĩ njaga.

Nĩ Jehova waheanire, na nĩ Jehova wacookera:

rĩitwa rĩa Jehova rĩrogoocwo.”

²² Thĩinĩ wa maũndũ macio mothe-rĩ, Ayubu ndaigana kwĩhia na ũndũ wa gũtuĩra Ngai mahĩtia.

2

Kũgerio kwa Ayubu gwa keerĩ

¹ Ningĩ nĩ kwarĩ mũthenya ũngĩ araika maathiire kũrũgama mbere ya Jehova, na Shaitani o nake agĩthĩ hamwe nao kũrũgama mbere yake. ² Nake Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, “Uuma kũ?”

Nake Shaitani agĩcookeria Jehova atĩrĩ, “Nyuma kũriũnga thĩ o na gũcangacanga kuo kũndũ na kũndũ.”

³ Ningĩ Jehova akĩũria Shaitani atĩrĩ, “Nĩũcũuranĩtie ũhoru wa ndungata yakwa Ayubu? Ũkoona atĩ kũu thĩ gũtirĩ mũndũ ũhaana take; ndarĩ ũcuuke na nĩ mũrũngĩrĩru, mũndũ mwĩtigĩri-Ngai na ũtheemaga maũndũ marĩa mooru. Ningĩ no arũmĩtie wĩhokeku wake, o na gũtuĩka nĩwaningĩrĩrie ndĩmwanange hatarĩ gĩtũmi.”

⁴ Nake Shaitani agĩcookeria Jehova, akiuga atĩrĩ, “Gĩkonde kĩrĩhagwo na gĩkonde! Mũndũ no arute indo ciake ciothe nĩguo ahonokie muoyo wake. ⁵ No rĩrĩ, ta tambũrũkia guoko gwaku ũhutie mahĩndĩ na nyama cia mwĩrĩ wake, na ti-itherũ ndarĩ hĩndĩ ategũkũruma o ũthiũ-inĩ waku.”

⁶ Nake Jehova akĩira Shaitani atĩrĩ, “No wega, rĩu arĩ moko-inĩ maku; no ndũkahutie muoyo wake.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Shaitani akiuma hau mbere ya Jehova, akĩnyamaria Ayubu na irona ciarĩ na ruo mũno kuuma makinya ma magũrũ make nginya mĩtwe. ⁸ Nake Ayubu akĩoya gacere ka nyũngũ ethũage nako, agĩkara thĩ harĩa haitagwo mũhu.

⁹ Nake mĩtumia wake akĩmũũria atĩrĩ, “Anga no ũrũmĩtie wĩhokeku waku o na rĩu? Ruma Ngai wĩkuĩre!”

¹⁰ Nake Ayubu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ũraaria ta mũndũ-wa-nja mũkĩgu. Kaĩ turĩkĩamũkagĩra o maũndũ mega kuuma kũrĩ Ngai, na tũtiamũkĩre mathĩina?”

Thĩinĩ wa maũndũ macio mothe-rĩ, Ayubu ndaigana kwĩhia thĩinĩ wa mĩario yake.

Arata Atatũ a Ayubu

¹¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa arata atatũ a Ayubu, nĩo Elifazu ũrĩa Mũtemaani,* na Bilidadi ũrĩa Mũshuhi, na Zofaru ũrĩa Mũnaamathi, maaiguire mathĩina marĩa mothe maakorete Ayubu-rĩ, makĩgĩa gĩathĩ, makiuma o mũndũ gwake na magĩcemanĩa nĩguo mathiĩ makamũcakaithie o makĩmũhooreragia. ¹² Rĩrĩa maamuonire marĩ o haraaya-rĩ, makĩrigwo nĩwe nĩ ũrĩa aahaanaga; makĩambĩrĩria kũrĩra maanĩrĩire, na magĩtembũranga nguo ciao, o na makĩihurĩria rũkũngũ mĩtwe. ¹³ Ningĩ magĩcooka magĩikara thĩ hamwe nake matukũ mũgwanja, mũthenya na ũtukũ, na gũtirĩ mũndũ wamwaragĩria kiugo o na kĩmwe, nĩgũkorwo nĩmoonire atĩ kũnyamarĩka gwake kwarĩ kũnene mũno.

3

Mĩario ya Ayubu

¹ Thuutha wa matukũ macio, Ayubu agĩtumũra kanua, akĩruma mũthenya ũrĩa aaciarirwo. ² Akiuga atĩrĩ:

* 2:11 Elifazu aarĩ wa kuuma Edomu.

- ³ “Mũthenya ũrĩa nĩ ndaciarirwo ũroora,
 o na ũtukũ ũcio kwerirwo atĩrĩ, ‘Mūtumia nĩaciara mwana wa kahĩ!’
⁴ Mũthenya ũcio-rĩ, ũrotuĩka o nduma;
 Ngai arĩ igũrũ aroaga kũũrũmbũiya;
 mũthenya ũcio ũroaga gũthererwo nĩ ũtheri.
⁵ Mũthenya ũcio ũrokĩĩnyiitĩrwo nĩ nduma nene na kĩruru gĩa gĩkuũ;
 ũrohumbĩrwo nĩ itu;
 nduma ĩrotooria ũtheri wago.
⁶ Ũtukũ ũcio-rĩ, ũronyiitwo nĩ nduma ndumanu;
 ũroaga gũtaranĩrio na mũthenya ĩrĩa ĩngĩ ya mwaka,
 o na kana ũtarwo harĩ mweri o na ũrĩkũ.
⁷ Ũtukũ ũcio ũrothaata;
 o na gũtikanoigwo ngemi ũtukũ ũcio.
⁸ Arĩa marumaga mũthenya maroruma mũthenya ũcio,
 o acio moĩ kwarahũra nyamũ ĩrĩa ĩitagwo Leviathani.
⁹ Njata ciaguo cia rũciinĩ irotuĩka nduma;
 ũroeterera ũtheri na wage kũwona,
 o na ũroaga kuona ruoro rũgĩtema,
¹⁰ nĩ ũndũ ndũigana kũhinga mĩrango ya nda ya maitũ,
 na ndũigana kũgirĩrĩria maitho makwa kuona thĩina.

¹¹ “Ndaagire gũkua ngĩciarwo nĩkĩ?
 Ndaagire gũkua ngiuma nda nĩkĩ?
¹² Ndaamũkĩrwo maru-inĩ nĩkĩ?
 Ndaamũkĩrwo nyondo-inĩ atĩ nĩguo nyongithio nĩkĩ?
¹³ Nĩgũkorwo rĩu ingĩkomete ndĩ na thayũ;
 rĩu ingĩrĩ toro hurũkĩte
¹⁴ hamwe na athamaki na aheani kĩrĩra a gũkũ thĩ
 arĩa meeyakĩire kũndũ kũrĩa kwanangĩku rĩngĩ,
¹⁵ o hamwe na aathani arĩa maarĩ na thahabu,
 o arĩa maiyũrĩtie nyũmba ciao betha.
¹⁶ Nĩngĩ-rĩ, nĩ kĩ kĩagĩrĩrie thikwo tĩĩri-inĩ ta kĩhuno
 o na kana ta gakenge karĩa gatoonire ũtheri wa riũa?
¹⁷ Kũu andũ arĩa aaganu nĩmatigĩte kũnyamarĩka,
 na kũu arĩa anogu nĩmahurũkĩte.
¹⁸ Kũu-rĩ, mĩgwate o nayo nĩkenagĩra kwaraha kwayo;
 nĩtigĩte kũigua kĩgũthũko kĩa nyabaara ya ngombo.
¹⁹ Andũ arĩa anini na arĩa anene othe marĩ kuo,
 nayo ngombo nĩrekereirio kuuma kũrĩ mũmĩathi.

²⁰ “Nĩ kĩ gĩtũmaga andũ arĩa marĩ na mĩnyamaro maheo ũtheri,
 nago muoyo ũkaheo arĩa marĩ na ruo rwa ngoro,
²¹ o acio merĩragĩria gĩkuũ na gĩtingĩũka,
 o arĩa magĩcaragia gũkĩra kĩndũ kĩa goro kĩrĩa kĩhithe,
²² acio maiyũragwo nĩ gĩkeno
 magakena maakinya mbĩrĩra?
²³ Nĩ kĩ gĩtũmaga muoyo ũheo mũndũ ũũrĩte njĩra,
 o ũcio mũhingĩrĩrie nĩ Ngai?
²⁴ Nĩ ũndũ handũ ha ndĩe irio, no kuumwo nyumagwo nĩ ngoro;
 nakuo gũcaaya gwakwa gũitĩkaga ta maaĩ.
²⁵ Ũndũ ũrĩa ndeetigagĩra nĩũngorete;
 ũndũ ũrĩa wamakagia mũno nĩguo ũnginyĩrĩire.
²⁶ Ndionaga thayũ, o na kana ngahoorera;

ndionaga ūhurūko, no mĩnyamaro.”

4

Mĩario ya Elifazu

- ¹ Nake Elifazu ūrĩa Mũtemaani agĩcookia, akĩmũũria atĩrĩ:
- ² “Mũndũ angĩgeria gũkũgwetera koigo kamwe-rĩ, hihi wamũkirĩrĩa?
No rĩrĩ, nũũ ūngĩhota kwĩgirĩrĩa kwaria?
- ³ Ririkana ūrĩa wanataara andũ aingĩ,
na ūrĩa wanekĩra moko marĩa maregeru hinya.
- ⁴ Ciugo ciaku cianatiirĩrĩa arĩa manahĩngwo makenda kũgũa;
nĩwe wanekĩra maru marĩa magondoku hinya.
- ⁵ No rĩu-rĩ, nĩũkoretwo nĩ thĩina, nawe ũkoorwo nĩ hinya;
ũhũũritwo, nawe ũkanyitwo nĩ kĩmako.
- ⁶ Githĩ wĩtigĩri Ngai waku tiguu wagĩrĩrwo gũtuĩka ũũmĩrĩru waku,
nayo mĩthiire yaku itarĩ ũcuuke-rĩ, githĩ tiyo mwĩhoko waku?
- ⁷ “Ta wĩcũũranie atĩrĩ: Nĩ mũndũ ũrĩkũ wanathĩĩnika atekĩte ũũru?
Nĩ kũ andũ arĩa arũngĩrĩru marĩ maninwo?
- ⁸ Nĩ ūrĩa nyonete-rĩ, nĩ atĩ andũ arĩa marĩmaga ũũru,
na arĩa mahaandaga thĩina-rĩ, maũndũ macio no mo magethaga.
- ⁹ Manangagwo nĩ mĩhũmũ ya Ngai;
makaniinwo nĩ kĩhuhũkanio kĩa marakara make.
- ¹⁰ Mĩrũũthi no ĩrume na ĩrarama,
no magego ma mĩrũũthi ĩyo mĩnene nĩmakoinangwo.
- ¹¹ Mũrũũthi nĩũkuaga nĩ kwaga gĩa kũguĩma,
nacio ciana cia mũrũũthi wa mũgoma ikahurunjũka.
- ¹² “Nĩ kũrĩ kohoro karanginyĩire na hitho,
namo matũ makwa marakaigua gakĩhehanwo.
- ¹³ Ũtukũ ngĩcũũrania ũhoru wa cioneki cia kũmakania,
ũtukũ rĩrĩa andũ makoragwo marĩ toro mũnene,
- ¹⁴ ngĩnyiitwo nĩ guoya na kũinaina,
namo mahĩndĩ makwa mothe magĩthingitha.
- ¹⁵ O hĩndĩ ĩyo roho ũraahĩtũkĩra o ũthiũ-inĩ wakwa,
nacio njuĩrĩ cia mwĩrĩ wakwa irambarara.
- ¹⁶ Roho ũcio ũrarũgama,
no ndinahota kũmenya ūrĩa ũratariĩ.
Mbere yakwa hararũgama mũhianĩre wa kĩndũ,
ndĩracooka ndĩraigua gũkĩario na mĩheehũ gũkĩũrio atĩrĩ,
- ¹⁷ ‘Mũndũ wa gũkua-rĩ, aahota gũtuĩka mũthingu gũkĩra Ngai?
Mũndũ aahota gũtuĩka mũtheru gũkĩra Mũmũũmbi?
- ¹⁸ Angĩkorwo Ngai ndangĩhota kwĩhoka ndungata ciake-rĩ,
na angĩkorwo nĩonaga araike ake marĩ na mahĩtia-rĩ,
- ¹⁹ githĩ to oone mahĩtia maingĩ mũno ma andũ arĩa matũũraga nyũmba cia ndoro,
acio mĩthingi yao ĩrĩ rũkũngũ-inĩ,
acio mamemendagwo na ihenya gũkĩra kĩĩhuruta!
- ²⁰ Kuuma rũciinĩ nginya hwaĩ-inĩ moinangagwo tũcunjĩ;
magathira tene na tene matekũrũmbũyo.
- ²¹ Githĩ mĩkanda ya hema yao ndĩmunyũritwo,
nĩguu makue matarĩ na ũũgĩ?’

5

- 1 “Wenda gwītana, itana, no rīrī, nūū ũngīgwītika?
Nī ũrīkū wa arīa atheru ũngīūrīra kūrī we?
- 2 Rūng’athio rūūrāgaga kīrimū,
naguo ũiru ũkooraga mūdū ũrīa mūkīgu.
- 3 Nīi mwene nīnyonete kīrimū gīkīgīa na mīri,
no-o rīmwe nyūmba yakīo ikīrumwo.
- 4 Ciana ciake nīiraihanīrīrie na ũgitīri,
ihatīrīrio igooti-inī itarī na mūdū wa gūciciirīrīra.
- 5 Ūrīa mūhūtu arīaga magetha make,
amoyaga o na marī mūigua-inī,
nao arīa anyootu makahūmagīra ũtonga wao.
- 6 Nīgūkorwo hatika ndikunūkaga kuuma thī,
kana thīina ũkamera tīiri-inī.
- 7 No rīrī, mūdū aciaragwo arī wa kuonaga thīina,
o ta ũrīa na ma thandī cia mwaki irathūkaga na igūrū.
- 8 “No rīrī, korwo nī nī ingīthaitha Mūrungu;
ingīneana ciira wakwa kūrī we.
- 9 We ekaga maūdū ma magegania marīa mataangīmenyeka,
na akaringa ciama itangītārīka.
- 10 Nīwe uuragīria thī mbura;
na nīwe ũrehagīra būrūri maaī.
- 11 Arīa menyīihagia nīwe ũmatūūgagīria,
nao arīa marī na kīeha moyagwo na igūrū makagitīrwo.
- 12 Nīwe ũthaatagia mībango ya arīa marī waara,
nīgeetha moko mao matikagīe na ũhootani.
- 13 Nīanyīitaga arīa oogī waara-inī wao,
namo mathugunda ma arīa oingumania akaameheria biū.
- 14 Nduma imakoraga kūrī o mūthenya;
mūthenya barigici makahambataga taarī ũtukū.
- 15 Nīahonokagia arīa abatari kuuma kūrī rūhiū rwa njora rūrīa rūrī tūnua-inī twao;
amahonokagia moko-inī ma arīa marī hinya.
- 16 Nī ũndū ũcio athīini makagīa na kīirīgīrīro,
naguo ciira ũtarī wa kīhooto ũgatumia kanua.
- 17 “Kūrathimwo nī mūdū ũrīa ũrūngagwo nī Ngai;
nī ũndū ũcio ndūkamene irūithia rīa Mwene-Hinya-Wothe.
- 18 Nīgūkorwo nīaguraranagia, no rīrī, acookaga akooaha nguraro iyo wega;
nīatiihanagia, no moko make no mo mahonanagia.
- 19 Nīagagūteithūra harī mītino itandatū;
o na īrī mūgwanja-rī, gūtīrī ũuru ũgaagūkora.
- 20 Hīndī ya ng’aragu nīagagūkūūra kuuma kūrī gīkuū,
ningī hīndī ya mbaara agūkūūre ndūkooragwo na rūhiū rwa njora.
- 21 Nīūkagitīrwo harī rūcamīū rwa rūrīmī,
na ndūgetīgīra hīndī īrīa mwanangīko ũgooka.
- 22 Nīūgathekerera mwanangīko na ng’aragu,
na ndūgetīgīra nyamū cia gūkū thī.
- 23 Nīgūkorwo nīūkagīa na kīrīkanīro na mahiga ma werū-inī,
nacio nyamū cia gīthaka itūūre irī na thayū nawe.
- 24 Nawe ũikarage ũūī atī hema yaku nī ngitīre;
nawe nīūkooya ithabu rīa indo ciaku ũkore hatīrī kīndū kūrīte.

- ²⁵ Nĩũkamenya atĩ ciana ciaku nĩikaingĩha,
nacio njiaro ciaku cingĩhe o ta nyeki ya gũkũ thĩ.
- ²⁶ Ũgaathĩ mbĩrĩra-inĩ ũrĩ o na hinya,
ũhaana ta itĩia cia ngano igethetwo hĩndĩ ya magetha.
- ²⁷ “Nĩtũtuĩritie ũhoru ũyũ, na nĩ wa ma.
Nĩ ũndũ ũcio kũigie na ũũmenye wee mwene.”

6

Mĩario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- ² “Naarĩ korwo ruo rũrũ ndĩ naruo rwathimwo,
nayo mĩnyamaro ĩno ndĩ nayo yothe ĩgĩrĩrwo ratiri igũrũ!
- ³ Ti-itherũ yakorwo ĩrĩ mĩritũ gũkĩra mũthanga ũrĩa ũrĩ maria-inĩ marĩa manene;
na nĩkĩo ndĩrahiũhire kwaria.
- ⁴ Mĩguĩ ya Mwene-Hinya-Wothe nĩĩndoonyete,
naguo roho wakwa nĩũranyua ũrũrũ wayo;
maũndũ ma kũmakania mũno ma Ngai nĩmerekeirio harĩ nĩ.
- ⁵ Njagĩ ya werũ-inĩ-rĩ, nĩyaanagia rĩrĩa ĩrĩ na nyeki ya kũrĩa,
kana ndegwa ĩkaania rĩrĩa ĩtuĩrĩrwo?
- ⁶ Irio itarĩ mũcamo nĩ ĩrĩkaga itekĩrĩtwo cumbĩ?
Mũruru wa itumbĩ ũrĩa mwerũ-rĩ, nĩ urĩ mũrĩo?
- ⁷ Nĩ ndĩngĩcihutia;
irio ta ĩcio no itũme njire ngoro.
- ⁸ “Naarĩ korwo ndaheo ũndũ ũrĩa ndĩrahooya,
korwo Ngai aahe ũndũ ũrĩa ndĩrerĩrĩa,
- ⁹ naguo nĩ atĩ Ngai eetĩkĩre kũũmemenda,
arekererie guoko gwake kũũniine!
- ¹⁰ Hĩndĩ ĩyo no ngĩe na ũndũ wa kũũhooreria,
ũndũ wa gĩkeno ruo-inĩ rũrũ rũtarathira,
atĩ nĩ ndikaanĩte ciugo cia Ũrĩa Mũtheru.
- ¹¹ “Ndĩ na hinya ũrĩkũ atĩ nĩguo njikare ndĩ na mwĩhoko?
Ndĩ na kĩrĩgĩrĩro kĩrĩkũ atĩ nĩguo ngĩrĩrĩrie?
- ¹² Nĩ ndĩ hinya ta ihiga?
Mwĩrĩ wakwa nĩ wa gĩcango?
- ¹³ Nĩ ndĩ na hinya wa gwĩteithia,
kuona atĩ rĩu nĩndunyĩtwo ũhootani?
- ¹⁴ “Mũndũ ũtarĩ na kĩrĩgĩrĩro aagĩrĩire gũteithio nĩ arata ake,
o na angĩkorwo nĩatiganĩrie ũhoru wa gwĩtigĩra Ũrĩa Mwene-Hinya-Wothe.
- ¹⁵ No ariũ a baba maagĩte kwĩhokeka o ta tũrũũ tũrĩa tũhũaga,
ningĩ o ta tũrũũ tũrĩa tũiyũraga tũkoina,
- ¹⁶ rĩrĩa tũirĩtio nĩ mbarabu ĩgĩtweka,
na tũkaiyũrwo nĩ tharunji ĩrĩa ĩratweka,
- ¹⁷ no rĩrĩ, tũtithereraga rĩrĩa kwara,
na hĩndĩ ya ũrugarĩ tũkahũa mĩtaro-inĩ yatuo.
- ¹⁸ Ikundi cia agendi nĩithaamaga njĩra ciacio,
ikambata werũ-inĩ, igathĩrĩra kuo.
- ¹⁹ Ikundi cia agendi cia Tema icaragia maaĩ,
agendi a wonjoria a Sheba makamacaria marĩ na mwĩhoko.

- ²⁰ Magathĩĩnĩka, tondũ makoretwo marĩ na kĩĩrĩgĩĩro;
no maakinya ho magakora hatĩrĩ kĩndũ.
- ²¹ O na inyuĩ-rĩ, mũtuĩkĩte andũ matangĩheana ũteithio;
muonaga ũndũ wa kũmakania mũgetigĩra.
- ²² Nĩĩ-rĩ, nĩ ndĩ ndoiga atĩrĩ: ‘Heanai kĩndũ nĩ ũndũ wakwa,
ngũũrai na indo cianyu,
- ²³ honokiai guoko-inĩ gwa thũ,
ngũũrai kuuma moko-inĩ ma arĩa matarĩ tha’?
- ²⁴ “Atĩrĩrĩ, ndutaai ũhoro na nĩngũkira;
nyonereriai harĩa hĩtĩtie.
- ²⁵ Kaĩ ciugo cia ma irĩ ruo-ĩ!
No rĩrĩ, ngarari cianyu nĩ kĩhooito kĩrĩkũ irarehe?
- ²⁶ Anga mũrenda kũruta mahĩtia ũrĩa njugĩte,
mũgatua ciugo cia mũndũ ũmũirwo tha taarĩ rūhuho?
- ²⁷ Inyuĩ o na no mũcuukĩre mwana wa ngoriai mĩtĩ,
na mwendie mũrata wanyu.
- ²⁸ “No rĩu-rĩ, ndamũthaitha mwĩtĩkĩre kũndora.
Anga no ngĩheenanie o maitho-inĩ manyu?
- ²⁹ Mwĩcũraniei nĩguo mũtikogomie kĩhooito;
njookerera, nĩgũkorwo wĩhokeku wakwa nĩguo ũraarũithio.
- ³⁰ Nĩ kũrĩ wĩhia ũrĩ mĩromo-inĩ yakwa?
Anga kanua gakwa gatingĩhota gũkũũrana maũndũ ma rūmena?

7

- ¹ “Githĩ mũndũ ndakoragwo na ũtungata mũritũ gũkũ thĩ?
Githĩ matukũ make matihaana o ta ma mũndũ mwandĩke wĩra?
- ² O ta ngombo ĩkwĩrĩrĩria ciĩruru cia hwaĩ-inĩ,
o na kana ta mũndũ mwandĩke ũgũthethũkĩra mũcaara wake-rĩ,
- ³ ũguo nĩguo nĩ ngaiĩrwo mĩeri ya tũhũ,
na ngatũĩrwo atĩ ũtukũ ndaarage ndĩ na kĩeha.
- ⁴ Rĩrĩa ndakoma ndĩyũragia atĩrĩ, ‘Ndĩrĩũkĩra rĩ’?
Ŭtukũ ũkaraiha, na ngaraara ngĩgarũra nginya gũgakĩa.
- ⁵ Mwĩrĩ wakwa ũiyũrĩtwo nĩ igunyũ na ngũcĩ,
nakĩo gĩkonde gĩakwa gĩatũkangĩte na gĩgatogota.
- ⁶ “Matukũ makwa maraathira na ihenya rĩkĩrĩte rĩa kanyamũ karĩa gakonjithanagia uuthi
ngoora ĩgĩtumwo,
magagĩkinya mũthia itarĩ na kĩĩrĩgĩĩro.
- ⁷ Wee Ngai-rĩ, ririkana atĩ muoyo wakwa no ta mĩhũmũ;
namo maitho makwa matigacooka kuona ũndũ mwega rĩngĩ.
- ⁸ Riitho rĩrĩa rĩranyona rĩtigacooka kũnyona rĩngĩ;
mũkaanjaria, no ndigakorwo ho.
- ⁹ O ta ũrĩa itu rĩthiia rĩkabuĩria,
ũguo noguo ũrĩa ũthiia mbĩrĩra-inĩ atacookaga kuoneka.
- ¹⁰ Ndagacooka kũinũka gwake mũcĩ;
harĩa aaikaraga ndagacooka kuonwo ho.
- ¹¹ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ndigũkira;
ngwarĩa nĩ ũndũ wa ũrĩa roho wakwa ũrĩ na ruo,
ndĩteterere nĩ ũndũ wa ũrĩa ngoro yakwa ĩrĩ na marũrũ.

- ¹² Nĩ-rĩ, ndĩ iria rĩa maaĩ, kana nyamũ ĩrĩa nene ĩtũũraga iria thĩĩnĩ kũrĩa kũriku,
atĩ nĩkĩo nangagĩrwo?
- ¹³ Rĩrĩa ngwĩciiria ũrĩrĩ wakwa nĩguo ũkũũhooreria,
na atĩ gĩtanda gĩakwa no kĩĩniĩre gũteta-rĩ,
- ¹⁴ o na hĩndĩ ĩyo ũũmakagia na irooto,
o na ũkanjiguithia guoya na cioneki,
- ¹⁵ nĩ ũndũ ũcio ngathuura kaba gũitwo, na gĩkuũ,
handũ ha gũikara na mwĩrĩ ũyũ wakwa.
- ¹⁶ Nĩthũire muoyo wakwa; ndikwenda gũtũura nginya tene.
Tigana na nĩ tondũ matukũ makwa no ma tũhũ.
- ¹⁷ “Mũndũ-rĩ, akĩrĩ kĩ, tondũ ũmwĩkĩĩre ũguo,
na ũkamũrũmbũyia mũno ũguo,
- ¹⁸ atĩ ũmũthuthuuragia ngoro o rũciĩnĩ,
na ũkamũgeragia mahinda mothe?
- ¹⁹ Kaĩ gũtarĩ hĩndĩ ũgaatiga gũikara ũndorete,
kana ũtigane na nĩ o na kahinda kanini?
- ²⁰ Angĩkorwo nĩnjĩhĩtie-rĩ, nĩ atĩa nĩ ngwĩkĩte,
Wee mũrori wa andũ?
Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũnchorote?
Kaĩ nduĩkĩte mũrigo harĩwe?
- ²¹ Nĩ kĩ kĩragiria ũnjohere mahĩtia makwa
na ũndekere mehia makwa?
Nĩgũkorwo ndĩ hakuhĩ gũkoma tĩĩri-inĩ;
nawe nĩũkanjaria no ndigakorwo ho.”

8

Mĩario ya Bilidadi

- ¹ Nake Bilidadi ũrĩa Mũshuhi agĩcookia, akĩũria atĩrĩ:
- ² “Nĩ nginya rĩ ũgũikara ũkĩaragia maũndũ ta macio?
Ciugo ciaku no ta inegene rĩa rũhuho rũkĩhurutana.
- ³ Mũrungu-rĩ, nĩogomagia ciira wa kĩhooto?
Ũcio Mwene-Hinya-Wothe nĩogomagia ũndũ ũrĩa ũrĩ wa ma?
- ⁴ Rĩrĩa ciana ciaku ciamwĩhĩirie-rĩ,
nĩacirekereirie iherithio nĩ ũndũ wa mehia ma cio.
- ⁵ No rĩrĩ, wee ũngĩcũthĩrĩria Mũrungu
na wĩthaitanĩrĩre harĩ Ũcio Mwene-Hinya-Wothe,
- ⁶ ũngĩkorwo ũrĩ mũtheru na mũrũngĩrĩru-rĩ,
o na rĩu no arahũke nĩ ũndũ waku
nĩguo agũcookie handũ harĩa hakwagĩrĩre.
- ⁷ O na gũtuĩka kĩambĩrĩria gĩaku no kĩoneke kĩrĩ kĩnini,
thuutha-inĩ nĩũkagaacĩra mũno.
- ⁸ “Ũria ũhoru harĩ njiarwa cia tene,
na ũtuĩrie maũndũ marĩa maithe mao meerutire,
- ⁹ nĩgũkorwo ithuĩ tũraciarĩrwo o ro ira na tũtirĩ ũndũ tũũ,
namo matukũ maitũ ma gũikara gũkũ thĩ no ta kĩĩruru.
- ¹⁰ Acio githĩ to makũrute na makũhe ũhoru?
Acio githĩ to maarie ũhoru marĩ na ũmenyo?
- ¹¹ Irura-rĩ, no rĩkũre handũ hatarĩ itomboya?
Ithanjĩ-rĩ, no rĩtheereme handũ hatarĩ maaĩ?
- ¹² Rĩngĩkũrĩra handũ hatarĩ maaĩ rĩũmaga narua gũkĩra nyeki,
o na rĩtakinyĩte rĩa gũtuuo.

- 13 Ūcio nĩguo mũthia wa arĩa othe mariganagĩrwo nĩ Mũrungu;
ũguo no ta guo mwĩhoko wa arĩa matooĩ Ngai ūthiraga.
- 14 Kĩrĩa ehokete no kĩndũ kĩhũthũ;
kĩrĩa egiritanagia nakĩo no ta rũrenda rwa mbũmbũĩ.
- 15 Etiiranagia na rũrenda rwake, naruo rũgatuĩka;
akenyiitĩrĩra harĩ ruo, no rũtingĩmũtiirĩrĩra.
- 16 Ahaana ta mũtĩ ūitĩrĩrio maaĩ wega ūrĩ riũa-inĩ,
ūtambũrũkĩtie thuuna ciaguo mũgũnda-inĩ;
- 17 mĩri yaguo iĩthiororokeirie kĩhumbu kĩa mahiga,
na icaragia ha kwĩgwatĩrĩra rwaro-inĩ rwa mahiga.
- 18 No rĩrĩa wakũrwo harĩa ūraarĩ-rĩ,
handũ hau hagakaana mũtĩ ūcio, hakoiga atĩrĩ, ‘Nĩ ndirĩ ndakuona.’
- 19 Ti-itherũ muoyo waguo ūmaga ūgathira,
naho hau tĩri-inĩ ūcio hagakũra mĩtĩ ingĩ.
- 20 “Ti-itherũ Mũrungu ndangĩrega mũndũ ūtarĩ ūcuuke,
kana ekĩre moko ma arĩa mekaga ūũru hinya.
- 21 Na rĩrĩ, no arĩiyũria kanua gaku mĩtheko,
nayo mĩromo yaku yanĩrĩre nĩ gũkena.
- 22 Thũ ciaku nĩikahumbwo thoni,
nacio hema cia arĩa aaganu itigacooka kuonwo.”

9

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia, akiuga atĩrĩ:
2 “Ti-itherũ nĩnjũũ ūhoru ūcio nĩ wa ma.
No rĩrĩ, mũndũ angĩhota atĩa gũkorwo arĩ mũthingu mbere ya Mũrungu?
- 3 O na korwo mũndũ enda gũkararania na Ngai-rĩ,
ndangĩhota kũmũcookeria kĩũria o na kĩmwe harĩ ciũria ngiri.
- 4 Ūũgĩ wake nĩ mũingĩ mũno, na ūhoti wake nĩ mũnene.
Nũũ wanaregana nake akĩgaacĩra?
- 5 Eeheragia irĩma itekũmenya,
na agacing’ aũrania nĩ kũrakara.
- 6 Athingithagia thĩ ikoima handũ hayo,
na akainainia itugĩ ciayo.
- 7 Aathaga riũa rĩkaaga kũratha;
nake agiragĩrĩria ūtheri wa njata.
- 8 Nĩwe watambũrũkirie igũrũ arĩ o wiki,
na athiiga agĩkinyangaga makũmbĩ ma iria.
- 9 Nĩwe Mũũmbi wa njata iria ciĩtagwo Nduba, na Karaũ,
na Kĩrĩmĩra, o na ikundi cia njata cia mwena wa gũthini.
- 10 Nĩekaga magegania matangĩmenyeka,
na akarĩnga ciama itangĩtarĩka.
- 11 Rĩrĩa aahĩtũkĩra harĩa ndĩ, ndingĩmuona;
o na rĩrĩa aathiĩra harĩa ndĩ ndimenyaga.
- 12 Angĩgutha kĩndũ-rĩ, nũũ ūngĩhota kũmũgĩria?
Nũũ ūngĩmũũria atĩrĩ, ‘Nĩ atĩa ūreka?’
- 13 Ngai ndahingagĩrĩria marakara make;
o na arĩa maateithagĩrĩria Rahabu nĩmamũinamagĩrĩra.
- 14 “Nĩ-rĩ, ndaakĩhota atĩa kũmũkararia?
Ingĩruta kũ ciugo cia kũmũcookeria?

- 15 O na korwo ndihītītīe-rī, ndingīhota kūmūcookeria ūndū;
ūrīa ingīka no gūthaitha ingīthaitha Mūnjiirithia anjiguire tha.
- 16 O na ingīamwītīe nake anjītīe-rī,
ndingītīkia nīangīathikīrīrie.
- 17 We angīamemendire na kīhuhūkanio,
na aingīhie ironda ciakwa hatarī gītūmi.
- 18 Ndarekaga njookererwo nī mīhūmū,
no nīahatagīrīria na mathīina.
- 19 Korwo no ūhoro wa hinya-rī, we arī hinya mūno!
Na korwo no ūhoro wa ciira wa kīhoto-rī, nū ūngīmūwīta?
- 20 O na korwo ndiahītītīe-rī, kanua gakwa no kandue mūhītīa;
korwo ndiarī na ūcuuke-rī, nīkangīanduire mūhītīa.
- 21 “O na gūtuika ndirī na ūcuuke-rī, ndikwīrīrīria;
muoyo wakwa nīndīwagīrie kīene.
- 22 Ūhoro no ūrīa ūmwe; nīkīo ndīroiga atīrī,
‘Aniinaga arīa matarī ūcuuke o na akaniina arīa aaganu.’
- 23 Hīndī īrīa ihūūra rīarehe gīkuū kīa narua,
nīathekagīrīria kūūrwo nī hinya kwa arīa matarī na mahītīa.
- 24 Hīndī īrīa būrūri wagīa moko-inī ma andū aaganu,
nīahingaga aciirithania maitho.
Akorwo ti we-rī, nū ūkaga ūguo?
- 25 “Matukū makwa marahanyūka gūkīra mūkinyia-ūhoro;
mombūkaga matarī na gīkeno o na kīnini.
- 26 Mahītūkaga na ihenya mūno ta tūtārū twa irura,*
kana ta nderi igūcuuhūkīra kīndū gīa kūrīa.
- 27 Ingiuga atīrī, ‘Nīngūrigānīrwo nī mateta makwa,
nīngūtīga gūtukīa gīthiithi, ngene,’
- 28 no ngeetigīra mīnyamaro yakwa yothe,
nīgūkorwo nīnjūū ndūkandua atī ndīihītīe.
- 29 Kuona atī nīndīkītīe gūtūuo mūhītīa-rī,
nī kī gīgūtūma ndīinogie tūhū?
- 30 O na ingīithamba na thabuni,
na ndīithambe moko na igata-rī,
- 31 no ūndikīrie irima rīa gīcoro
nīgeetha o na nguo ciakwa iithūūre.
- 32 “We ti mūndū ta nī atī nīguo ndīmūcookerie,
nīguo tūng’ethanīre igooti-inī.
- 33 Naarī korwo nī harī mūndū ūngītūiguithania,
atūigīrīre guoko gwake ithuī eerī,
- 34 mūndū wa kūnjehereria rūthanju rwa Ngai,
nīgeetha ndigacooke kūmakio nī itebeebeania rīake.
- 35 Hīndī īyo nīngīacooka kwaragia itekūmwītīgīra,
no ūrīa ndarī rīu-rī, ndingīhota.

10

- 1 “Nīthūire gūtūūra muoyo ūyū;
nī ūndū ūcio ndikūhingīrīria mateta makwa,

* 9:26 Tūtārū tūtaarī tūnene twa ithanjī twathondekagīrwo Misiri.

- o na nĩ ngwaria nĩ ũndũ wa ũrĩa ngoro yakwa ĩrĩ na marũrũ.
- ² Ngwĩra Ngai atĩrĩ: Tiga kũndua mwĩhia,
no nyonia kĩrĩa ũrandũithĩria.
- ³ Kaĩ ũkenagio nĩ kũũhinyĩrĩria,
ũgathũũra wĩra wa moko maku,
o rĩrĩa ũrakenera mathugunda ma andũ arĩa aaganu?
- ⁴ Kaĩ maitho maku marĩ o ta maitho ma andũ?
Kaĩ muonere waku ũhaana o ta wa mũndũ?
- ⁵ Kaĩ matukũ maku maigana ta ma andũ,
kana mĩaka yaku ĩkaigana o ta ya mũndũ,
- ⁶ nĩguo ũcarĩrĩrie mahĩtia makwa,
o na ũtuĩragie mehia makwa,
- ⁷ o na gũtuĩka wee nĩũũ atĩ ndĩhĩtie,
na ũkamenya atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũũhonokia moko-inĩ maku?
- ⁸ “Moko maku nĩmo maathondekire na makĩnyũmba.
Rĩu nĩũgũkĩgarũrũka ũnyanange?
- ⁹ Ririkana atĩ wanyũũmbire ta rĩũmba.
Rĩu ũgũcooka ũndue rũkũngũ rĩngĩ?
- ¹⁰ Githĩ ndwanjitire ta iria,
na ũgĩcooka ũkĩĩmatia ta maguta marĩo,
- ¹¹ ũkĩĩhumbĩra na nyama na gĩkonde,
na ũkĩohania mahĩndĩ na mĩkiha yakwa hamwe.
- ¹² Nĩwaaheire muoyo o na ũkĩnyonia ũtugi waku;
naguo ũmenyereri waku nĩguo ũtũirie roho wakwa.
- ¹³ “No nĩwahithire maũndũ maya ngoro-inĩ yaku,
na nĩnjũũ no warĩ na ũndũ ũyũ meciiria-inĩ maku:
- ¹⁴ Ingĩehirie wee nĩwanyonaga,
na ndũngĩagire kũũherĩhia nĩ ũndũ wa wĩhia wakwa.
- ¹⁵ Kaĩ akorwo nĩnjĩhĩtie ndĩ na haaro-ĩ!
O na ingĩguĩka ndĩkĩte ũũru, ndingĩhota gũtiira mũtwe wakwa,
nĩgũkorwo njijũrĩtwo nĩ thoni,
na ngarikĩra mathĩina-inĩ makwa.
- ¹⁶ Ingĩtiira mũtwe wakwa-rĩ, wee ũnjeemaga o ta mũrũũthi,
na ningĩ ũkonania ũhoti waku mũnene wa kũnjũkĩrĩra.
- ¹⁷ Nĩũndeheire aira angĩ manjũkĩrĩre,
na nĩwongereire marakara maku igũrũ rĩakwa;
mbũtũ ciaku ikanjũkĩrĩra o ta makũmbĩ ma maaĩ marũmanĩrĩre.
- ¹⁸ “Nĩ kĩ gĩatũmire ũndute nda ya maitũ?
Naarĩ korwo ndakuire itoneetwo nĩ maitho ma mũndũ o na ũmwe.
- ¹⁹ Naarĩ korwo ndiaciarirwo,
kana korwo ndaciarirwo njerekeirio mbĩrĩra!
- ²⁰ Githĩ matukũ makwa o na marĩ manini matikirie gũthira?
Tigana na nĩ nĩguo ngĩe na gĩkeno gwa kahinda kanini,
- ²¹ kamũira thiite kũrĩa mũndũ athiiga na ndacooke,
bũrũri wa nduma, o nduma nene ya gĩkuũ,
- ²² o bũrũri ũrĩa ũtukũ wakuo ũrĩ mũtumanu mũno,
bũrũri wa nduma ya gĩkuũ, na ũtarĩ kĩhaarĩro,
kũrĩa o na ũtheri ũhaana o ta nduma.”

11

Miario ya Zofaru

- ¹ Nake Zofaru ũrĩa Mũnaamathi agĩcookia, akĩũria atĩrĩ:
- ² “Ciugo icio ciothe-rĩ, nĩcikwaga gũcookio?
Mwaria ũyũ-rĩ, nĩegũgĩtuuo mwagĩrĩru?
- ³ Mwĩraho ũcio waku-rĩ, nĩguo ũgũkiria andũ naguo?
No kwage mũndũ ũngĩgũkaania rĩrĩa ũranyũrũrania?
- ⁴ Wee ũreera Ngai atĩrĩ, ‘Wĩtikio wakwa ndũrĩ ũcuuke,
o na nĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ maku.’
- ⁵ Naarĩ korwo Ngai no aarie,
atumũre mĩromo yake agũũkĩrĩre,
- ⁶ na akũguũrĩrie hitho cia ũũgĩ,
nĩ ũndũ ũũgĩ ũrĩa wa ma nĩ wa mĩena iĩrĩ.
Menya ũndũ ũyũ; atĩ Ngai ndakũherithĩtie kũringana na ũrĩa mehia maku maigana.
- ⁷ “Wee no ũhote kũmenya maũndũ marĩa mahithe ma Ngai?
Kana no ũhote gũtuũria kũna maũndũ ma Mwene-Hinya-Wothe?
- ⁸ Maũndũ make nĩmatũũgĩru gũkĩra igũrũ, wee nĩ atĩa ũngĩka?
Nĩ mariku gũkĩra ũriku wa mbĩrĩra, wee nĩ atĩa ũngĩmenya?
- ⁹ Gĩthimo kĩaмо nĩ kĩraihi gũkĩra thĩ
na nĩ kĩaramu gũkĩra iria rĩrĩa inene.
- ¹⁰ “Angĩũka agũikie njeera-rĩ,
acooke etane ciira-rĩ, nũũ ũngĩmũgĩria?
- ¹¹ Ti-itherũ nĩoi andũ arĩa maheenana; na rĩrĩa oona ũndũ mũũru-rĩ, githĩ ndaũmenyaga?
- ¹² No rĩrĩ, mũndũ ũtarĩ ũũgĩ ndangĩtuĩka mũũgĩ o na rĩ,
o ta ũrĩa njaũ ya ndigiri ya gĩthaka itarĩ hĩndĩ ingĩciarwo iĩrĩ mũndũ.
- ¹³ “No rĩrĩ, ũngĩneana ngoro yaku kũrĩ Ngai,
na ũtambũrũkie moko maku kũrĩ we,
- ¹⁴ ũngĩheria mehia marĩa marĩ guoko-inĩ gwaku,
na ũgirie ũũru ũikare thĩinĩ wa hema yaku-rĩ,
- ¹⁵ hĩndĩ iyo no ũhote gũtiira ũthiũ waku na igũrũ ũtegũconoka;
no ũrũgame wega ũtarĩ na guoya.
- ¹⁶ Ti-itherũ nĩũkariganĩrwo nĩ mathiĩna maku,
ũmaririkanage o ta maaĩ marĩkitie gũtherera.
- ¹⁷ Mũtũũrĩre waku nĩũgacangarara gũkĩra mũthenya barigici,
nayo nduma iigaatuĩka o ta rũciinĩ.
- ¹⁸ Ũgũtũũra ũrĩ na mwĩhoko tondũ ũrĩ na ũgitĩri,
ũkehũgũraga harĩa ũrĩ, na ũkahurũka ũtarĩ na ũgwati.
- ¹⁹ Nĩũgakomaga, gũtarĩ na mũndũ ũngĩtũma wĩtigĩre,
nao andũ aingĩ nĩmakeyendithagia harĩ we.
- ²⁰ No rĩrĩ, maitho ma andũ arĩa aaganu nĩmakaaga kuona,
na matikoona gwa kũũrĩra;
naguo ũndũ ũrĩa meriragĩria ũgaatuĩka mũcaayo wa gĩkuũ.”

12

Miario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- ² “Hatiri nganja inyuĩ nĩ inyuĩ andũ,
naguo ũũgĩ ũgaathiranĩra na inyuĩ rĩrĩa mũgaakua!

- ³ No rĩrĩ, ndĩ na ũmenyo o ta inyuĩ;
mūtĩrĩ oogĩ kũngĩra.
Nũũ ũtooĩ maũndũ macio mothe?
- ⁴ “Nduĩkĩte mũndũ wa gũthekererwo nĩ arata akwa,
o na gũtuĩka nĩndakaĩire Ngai nake akĩnjigua:
nĩ nduĩkĩte mũndũ wa gũthekererwo,
o na gũtuĩka ndĩ mũthingu na ndĩrĩ ũcuuke!
- ⁵ Andũ arĩa maikaraga megangarĩte manyũrũragia mūtino,
makona ta ũndũ ũcio ũkoraga o andũ arĩa magũrũ mao matenderũkaga.
- ⁶ Hema cia atunyani nĩcio ciikaraga igaaciire,
na andũ arĩa marakaragia Mũrungu nĩo maikaraga na thayũ,
o acio makuuaga ngai yao na moko.
- ⁷ “No ta kĩũrie nyamũ, na nĩgũkũruta ũhoru,
kana ũrie nyoni cia rĩera-inĩ, na nĩgũkwĩra;
⁸ kana warĩrie thĩ, na nĩgũkũruta ũhoru,
kana ũkĩarĩrie thamaki cia iria-inĩ, nacio nĩgũkũhe ũhoru.
- ⁹ Nĩ irĩkũ cia icio ciothe itooĩ
atĩ nĩ guoko kwa Jehova gwĩkĩte ũndũ ũyũ?
- ¹⁰ Mĩoyo ya ciũmbe ciothe ĩrĩ guoko-inĩ gwake,
o na mĩhũmũ ya andũ othe.
- ¹¹ Githĩ gũtũ gũtithuuranagia ciugo
o ta ũrĩa rũrĩmĩ rũcamaga irio?
- ¹² Githĩ ũũgĩ ndũkoragwo na andũ arĩa akũrũ?
Githĩ gũtũũra mũno gũtirehaga ũmenyo?
- ¹³ “Ũũgĩ na hinya nĩ cia Ngai;
mataaro na ũmenyo nĩ ciake.
- ¹⁴ Kĩrĩa amomoraga gĩtingĩakwo rĩngĩ;
mũndũ ũrĩa aahingĩra njeera gũtirĩ mũndũ ũngĩmuohora.
- ¹⁵ Ahingagĩrĩria maaĩ, gũkaaga mbura;
ningĩ aamarekereria makaananga bũrũri.
- ¹⁶ Hinya na ũtooria nĩ ciake;
mũheenio na mũheenania eerĩ no ake.
- ¹⁷ Aheani kĩrĩa amatongoragia matarĩ nguo,
na agatua aciirithania irimũ.
- ¹⁸ Nĩohoraga mĩnyororo ĩrĩa athamaki moohaga andũ nayo,
akamooha mũcibi njohero.*
- ¹⁹ Athĩnjĩri-Ngai amatongoragia marutĩtwo nguo,
na akang’aurania andũ arĩa mehaandire tene.
- ²⁰ Nĩakiragia mĩromo ya aheani kĩrĩa arĩa meehoketwo,
nao athuuri akamatunya ũhoru wa gũkũũrana maũndũ.
- ²¹ We nĩagagĩra arĩa atĩku bata,
nao arĩa marĩ na hinya nĩamatunyaga indo ciao cia mbaara.
- ²² Nĩaguũragia maũndũ marĩa mariku ma nduma,
na nduma nene ya gĩkuũ akamiumĩria ũtheri-inĩ.
- ²³ Anenehagia ndũrĩrĩ, agacooka agaciananga;
aingĩhagia ndũrĩrĩ, agacooka agacihurunja.
- ²⁴ Nĩagaagagia meciiria ma atongoria a gũkũ thĩ;
akamaingata, morũũrage werũ-inĩ mũtheri ũtarĩ njĩra.

* 12:18 Nguo cia kuohera njohero ihumbĩre thoni no cio ngombo cietikĩrĩtio kwĩhumba.

- ²⁵ Mahambaataga nduma-inĩ kũrĩa gũtarĩ ũtheri;
ningĩ atũmaga matũgũũge ta mũndũ mũrĩũ.

13

- ¹ “Atĩrĩrĩ, maitho makwa nĩmonete maũndũ macio mothe,
matũ makwa nĩmamaiguĩte na magataũkĩrwo nĩmo.
² Ũrĩa mũũĩ o na nĩ nĩnjũũĩ;
mũtirĩ oogĩ kũngĩra.
³ No nĩ ndĩrenda kwaria na Mwene-Hinya-Wothe,
na ngerĩrĩria gũciira na Mũrungu.
⁴ No inyuĩ-rĩ, mũranjigĩrĩra ndeto cia maheeni;
inyuothe mũrĩ athondekani a tũhũ!
⁵ Naarĩ korwo mwakira ki!
Ũndũ ũcio ũngĩtuĩka ũũgĩ harĩ inyuĩ.
⁶ Na rĩrĩ, thikĩrĩriai kĩhoto gĩakwa;
iguai gũthaithana kwa mĩromo yakwa.
⁷ Kaĩ mũngĩaria ũũru mũkĩarĩrĩria Mũrungu?
Kaĩ mũngĩaria maheeni igũrũ riake?
⁸ Kaĩ mũngĩmuonia kĩmenyano?
Kaĩ mũgũciirĩrĩra Mũrungu?
⁹ Angĩmũtuĩria inyuĩ-rĩ, ũndũ ũcio no ũtuĩke mwega?
No mũmũheenie ta ũrĩa mũngĩheenia mũndũ?
¹⁰ Ti-itherũ no amũrũithie
mũngĩtuĩka a kuonania kĩmenyano na hitho.
¹¹ Hĩ, riiri wake ndũngĩmũmakia?
Mũtingĩnyitwo nĩ guoya nĩ ũndũ wake?
¹² Mĩario yanyu ya ũũgĩ nĩ thimo hũthũ o ta mũhu;
ihoto cianyu no ta kwĩgitĩra na rĩũmba.
- ¹³ “Kiraĩ ki, mũreke njarie;
o ũrĩa ndĩrĩona-rĩ, rekei nyone.
¹⁴ Nĩ kĩĩ gĩgũtũma ndĩtoonyie ũgwati-inĩ
na ngaiga muoyo wakwa moko-inĩ makwa?
¹⁵ O na angĩnjũraga-rĩ, nĩ nowe ndĩrĩihokaga;
na ti-itherũ nĩ ngatetera mĩthiĩre yakwa hau mbere yake.
¹⁶ Ti-itherũ, ũndũ ũyũ noguo ũgaatuĩka wa kũũhonokia,
nĩgũkorwo mũndũ ũtooĩ Ngai ndangĩũmĩrĩria gũũka mbere yake!
¹⁷ Thikĩrĩriai wega ũhoro wakwa;
matũ manyu nĩmakĩgue ũrĩa nguuga.
¹⁸ Ti-itherũ nĩhaarĩrie ciira wakwa,
na nĩnjũũĩ nĩ nguoneka ndĩ wa kĩhoto.
¹⁹ Nĩ kũrĩ mũndũ ũngĩhota gũũthitanga?
Angĩkorwo nĩ kũrĩ-rĩ, no gũkira ngũkira ngue.
- ²⁰ “Wee Ngai, ta kĩĩhe o maũndũ maya meerĩ,
na ndigũcooka gũkwĩhitha:
²¹ Atĩrĩ, eheria guoko gwaku, gũikare kũraya na nĩ,
na ũtĩge kũũmakia na imakania ciaku.
²² Ningĩ ũnjĩte na nĩngwĩtĩka,
kana ũkĩreke njarie, nawe ũnjookerie.
²³ Nĩ mahĩtia na mehia maigana nĩ njĩkĩte?
Nyonia ihĩtia na rĩhĩa riakwa.

- 24 Ūraahitha ūthiū waku nīkī,
na ūkandua thū yaku?
- 25 Nīūngīnyamaria ithangū rīrahurutwo nī rūhuho?
Nīūgūteng'erania na maragara momū?
- 26 Nīgūkorwo nī wandīkīte maūndū marūrū ma kūnjūkīrīra,
na ūkaangaīra igai rīa mehia ma ūnini wakwa.
- 27 Wohaga magūrū makwa na mīnyororo;
ūrangagīra njīra ciakwa ciothe
na ūndū wa gūcora njoro makinya ma magūrū makwa.
- 28 “Nī ūndū ūcio mūndū amocaga ta kīndū kībuthīte,
agathira ta nguo īrīttwo nī memenyi.

14

- 1 “Mūndū ūciarīttwo nī mūndū-wa-nja-rī,
aikaraga o matukū manini, namo makaiyūrwo nī mathīina.
- 2 Akūruga ta ihūa na agacooka akooma;
ahītūkaga na ihenya ta kīruru, na ndatūūruga.
- 3 Mūndū ta ūcio wakīmūkūūrīra maitho?
Mūndū ta ūcio wamūrehe mbere yaku aciirithio?
- 4 Nūū ūngīhota kūruta kīndū gītheru kuuma harī kīndū kīrīa gītārī gītheru?
Gūtīrī o na ūmwe!
- 5 Matukū ma mūndū nī matare;
nīūtūite mūigana wa mīeri yake,
na nīūmūigīre mīhaka īrīa ataangīkīra.
- 6 Nī ūndū ūcio tiga kūmūrora, tigana nake,
nginya arīkie mīthenya yake ta mūthūkūmi.
- 7 “Mūtī-rī, nīwīrīgagīrīrwo atī ūngītemwo,
no ūthethūke rīngī,
na atī mathethūka maguo matikaaga.
- 8 O na mīri yaguo īngīkūrīra thī
na gīthukī kīaguo kīūmīre tīri-inī,
9 ūngīkaguucia maaī-rī, nīūgathethūka
na ūrute honge ta mūtī wa kūhaandwo.
- 10 No mūndū akuuaga agathikwo;
aatūkana-rī, ndacookaga kuonwo rīngī.
- 11 O ta ūrīa maaī mahūūaga kūu iria-inī,
na ta ūrīa mūtaro wa rūūī ūng'araga ūkooma-rī,
- 12 ūguo noguo mūndū akomaga na ndacookaga gūūkīra rīngī;
o nginya rīrīa igūrū rīgaathira-rī,
andū matīrī hīndī magookīra kana maarahūrwo mookīre.
- 13 “Naarī korwo wahitha thīinī wa mbīrīra,
na ūnjige hitho-inī nginya rīrīa marakara maku magaathira!
Naarī korwo wandūira gīathī,
ūgaacooka kūndirikana hīndī īyo.
- 14 Mūndū akua-rī, nīagatūūra muoyo rīngī?
Matukū makwa mothe ma wīra mūrītū-rī,
ngweterera ihinda rīakwa rīa kwerūhīrio hinya rīkinye.
- 15 Wee ūgetana, na nī nīngagwītīka;
na nīūkeerīrīa kīūmbe gīkī wombire na moko maku.

- ¹⁶ Hīndī iyo nūgatarā makinya makwa,
no ndūkarūmbūiya mehia makwa.
- ¹⁷ Mahītia makwa meekīrītvo mondo-inī,
īkoohwo na īkahūūrwo mūhūūri; nūkahumbīra mehia makwa.
- ¹⁸ “No rīrī, o ta ūrīa kīrīma kīenjekaga na gīkamomoka,
na o ta ūrīa rwaro rwa ihiga rūheragio handū ha ruo,
- ¹⁹ na o ta ūrīa maaī mamuthūraga mahiga,
na o ta ūrīa mbura nene itwaraga tīri-rī,
ūguo noguo wanangaga kīrīgīrīro kīa mūdū.
- ²⁰ Wee ūmūtooragia o rīmwe rīa kūigana, nake agathira;
ūgarūraga gīhiithi gīake ūrīa kīhaana, na ūkamūingata.
- ²¹ Ariū ake mangīheo gītīo, ndangīmenya ūhorō ūcio;
mangīconorithio, we ndoonaga ūndū ūcio.
- ²² We no ruo rwa mwīrī wake aiguaga,
nake atūūruga o ecaayagīra.”

15

Mīario ya Elifazu

- ¹ Nake Elifazu ūrīa Mūtemaani akīūria atīrī:
- ² “Mūdū mūūgī no acookie ūhorō na kwīgereria,
kana aiyūrie nda yake na rūhuho ruumīte na irathīro?
- ³ No eciirīre na ciugo cia tūhū,
kana na mīario itarī bata?
- ⁴ No wee-rī, nīuracambia ūhorō wa gwītīgīra Ngai,
na ūkagīrīria ūhorō wa andū kwīrutīra Mūrungu.
- ⁵ Mehia maku nīmo mataaraga kanua gaku;
nawe ūthuurīte kwaria na rūrīmī rwa mūdū mwara.
- ⁶ Kanua gaku wee mwene nīko karagūtuīra ciira, ti gakuwa:
nayo mīromo yaku wee mwene īkaaria ūira wa gūgūūkīrīra.
- ⁷ “Wee nīwe mūdū wa mbere gūciarwo?
Wee-rī, waciarirwo mbere ya irīma igīe ho?
- ⁸ Wee nīūthikagīrīria ndundu ya Ngai?
Wee wiki-rī, nowe ūrigītie na ūūgī?
- ⁹ Nī atīa ūūi ithuī tūtooī?
Nī ūmenyo ūrīkū ūrī naguo ithuī tūtari?
- ¹⁰ Tūrī na athuuri marī na mbuī na arīa akūrū mūno,
andū akūrū o na gūkīra thoguo.
- ¹¹ Ndūiganītvo nī ūhoorerania wa Mūrungu,
o na kana ūhorō ūcio warīrio na ūhooreri?
- ¹² Ngoro yaku īgūteete nīkī,
na nī kīratūma ūikare ūkiunaga maitho,
- ¹³ nīguo werekerie marakara maku kūrī Mūrungu,
o na ūgaitūrūra ciugo ta icio kuuma kanua gaku?
- ¹⁴ “Mūdū akīrī kī, atī no ahote gūtuīka mūtheru,
o na mūdū ūciarītvo nī mūdū-wa-nja nake akīrī kīi,
atī no ahote gūtuīka mūthingu?
- ¹⁵ Angīkorwo Ngai ndangīhota kwīhoka andū arīa ake aamūre-rī,
na kūngīkorwo o na igūrū ti gūtheru maitho-inī make-rī,
- ¹⁶ mūdū akīrī kī atī amwīhoke?
Mūdū nī mwaganu na nī kīmaramari, anyuuaga waganu ta maaī!

- 17 “Wee ta thikĩrĩria na nĩngũgũtaarĩria;
reke ngwĩre ũrĩa nyonete,
18 ngwĩre ũrĩa andũ arĩa oogĩ moigĩte,
matekũhitha ũndũ o na ũmwe wa ũhoro ũrĩa maaheirwo nĩ maithe mao,
19 (o acio oiki maaheetwo bũrũri
hĩndĩ ĩrĩa gũtaarĩ mũndũ wa kũngĩ watuĩkanagia gatagatĩ-inĩ kao):
20 Atĩrĩ, mũndũ mwaganu akoragwo na mĩnyamaro matukũ make mothe.
Matukũ mothe ma ũcio ũtarĩ tha-rĩ, maigĩrwo o mĩnyamaro.
21 Aiguaga o mĩgambo ya kũmakania mũno;
hĩndĩ ĩrĩa maũndũ mothe moneka ta marĩ mega-rĩ,
atunyani makamũtharĩkĩra.
22 Ndarĩ na kĩĩrĩgĩrĩro gĩa gwĩthara kuuma nduma-inĩ;
etereirio kũũragwo na rũhiũ rwa njora.
23 Orũũraga agĩcaragia irio, oragie atĩrĩ, ‘Irĩ na kũ?’
Aikaraga amenyete atĩ mũthenya wa nduma ũrĩ o hakuhĩ.
24 Mĩnyamaro na ruo rwa ngoro nĩcio imũmakagia;
imũtooragia taarĩ mũthamaki wĩhaarĩrie kũmũtharĩkĩra,
25 nĩ ũndũ ainainagĩria Mũrungu ngundi,
na akang’athĩria Mwene-Hinya-Wothe,
26 akamũguthũkĩra ang’athĩtie,
arĩ na ngo yake mata ya hinya.
- 27 “O na gũtuĩka ũthiũ wake nĩ mũnoru,
na njohero yake ĩkaneneha nĩ kũnora-rĩ,
28 agaatuũraga matũũra maanangĩku,
na aikarage nyũmba itatuũragwo nĩ mũndũ,
nyũmba itigairie o kũmomoka ituĩke ihumbu cia mahiga.
29 Ndagacooka gũkorwo arĩ mũtongu, naguo ũtonga wake ndũgatũũra,
o na kana indo ciake itheereme kũu bũrũri-inĩ.
30 Ndakahota kũũrĩra nduma;
rũrĩrĩmbĩ nĩrũkahoochia thuuna ciake,
nayo mĩhũmũ ya kanua ka Ngai nĩĩkamweheria.
31 Nĩatige kwĩheenia na ũndũ wa kwĩhoka maũndũ ma tũhũ,
nĩgũkorwo gũtirĩ kĩndũ makaamũrehere.
32 Ihinda rĩake rĩtanakinya-rĩ, nĩakarĩhio mũigana wake wothe,
na honge ciake itikarura.
33 Agaatuĩka ta mũthabibũ ũhũrũrĩtwo thabibũ ciaguo itarĩ njĩru,
ahaane ta mũtamaĩyũ ũraita kĩro kĩaguo.
34 Nĩgũkorwo andũ a thiritũ ya arĩa matooi Ngai matũũraga marĩ thaata,
na mwaki nĩũgaacina hema cia arĩa mendete mahaki.
35 Magĩaga nda cia mathĩĩna, na magaciara waganu;
nda ciao ithugundaga o maheeni.”

16

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
2 “Nĩnjiguĩte maũndũ maingĩ ta macio;
inyuotho mũrĩ ahoorerania a kũnyamarania!
3 Mĩario ĩyo yanyu mĩingĩ ya mũhũhũtĩko-rĩ, ndĩrĩithira?
Nĩ kĩ kĩramũthĩĩnia, gĩgatũma mũtinde mũgĩkararania?
4 O na nĩ no njarie ta inyuĩ, korwo nĩ inyuĩ mũrĩ harĩa ndĩ;

- niĩ no njarie mĩario mĩega ya kũmũciirithia na ndĩmũinainĩrie mũtwe.*
- ⁵ No rĩrĩ, kanua gakwa no kamũũmĩrĩrie;
ũhoorerania uumĩte mĩromo-inĩ yakwa no ũmũhoorerie.
- ⁶ “No o na ndaaria-rĩ, ruo rwakwa rũtirathira;
o na ndegirĩrĩria kwaria-rĩ, rũtiranjeherera.
- ⁷ Ti-itherũ, Wee Ngai nĩũũnogeetie;
nĩũharaganĩtie nyũmba yakwa yothe.
- ⁸ Wee nĩũnjoheete, naguo ũndũ ũcio ũgatuĩka ũira;
ũhĩnju ũyũ ndĩ naguo nĩwambararĩte ũkaanyumbũra ũrĩa ndariĩ.
- ⁹ Ngai nĩandooretie na akandembũranga nĩ ũrĩa arakarĩte,
akaahagaranĩria magego;
ũcio thũ yakwa nĩangũũrĩire maitho.
- ¹⁰ Andũ nĩmathamĩtie tũnua twao maathekerere;
mangũthaga rũthĩa makĩĩnyũrũragia,
na makanyitana hamwe manjũkĩrĩre.
- ¹¹ Mũrungu nĩandekereirie kũrĩ andũ arĩa ooru,
na akanjikia mĩtego-inĩ ya arĩa aaganu.
- ¹² Nĩĩ ndaikarĩte wega, nowe agĩthethera;
aanyitire mũmero, akĩlhenja.
- We andũite cabaa wake wa kũrathagwo;
¹³ aikia a mĩguĩ ake nĩmandigiĩcĩirie.
- Aratheeca higo ciakwa atarĩ na tha,
na agaita maaĩ makwa ma nyongo thĩ.
- ¹⁴ Aatharĩkagĩra maita maingĩ maingĩ;
anguthũkagĩra ta njamba ya ita.
- ¹⁵ “Ndumĩire gĩkonde gĩakwa kĩa mwĩrĩ nguo ya ikũnia,
na ngahitha thiithi wakwa rũkũngũ-inĩ.
- ¹⁶ Ũthiũ wakwa nĩũtunĩhĩte nĩkũrĩra,
nduma nene ĩgakĩhumbĩra maitho makwa;
- ¹⁷ no rĩrĩ, moko makwa matirĩ ũndũ wa ũhinya mekĩte
namo mahooya makwa nĩ matheru.
- ¹⁸ “Wee thĩ-rĩ, ndũkahumbĩre thakame yakwa;
kĩrĩro gĩakwa kĩroaga gũkaahuurũkio!
- ¹⁹ O na rĩu-rĩ, mũira wakwa arĩ igũrũ;
ũcio mũnjiirĩrĩri arĩ o igũrũ.
- ²⁰ Mũũthaithanĩrĩri nĩ mũrata wakwa
rĩrĩa maitho makwa maraita maithori harĩ Ngai;
- ²¹ nĩathaithanagĩrĩra mũndũ kũrĩ Ngai,
o ta ũrĩa mũndũ athaithanagĩrĩra mũratawe.
- ²² “No mĩaka mĩnini ĩgũthira,
thiĩ rũgendo rũrĩa mũndũ athiia na ndacooke.
- 17
- ¹ Roho wakwa nĩmũthuthĩku,
matukũ makwa nĩmathirĩte, mbĩrĩra nĩyo ĩnjetereire.
- ² Ti-itherũ thiũrũrũkĩirio nĩ andũ a kũũnyũrũria;
maitho makwa no nginya meerorere rũmena rwao.

* 16:4 Kũinainĩria mũndũ mũtwe kuonanagia kũnyarara mũndũ ũcio, na kũu kwarĩ kũmũruma.

- ³ “Wee Ngai-rĩ, ta kũhe kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩĩrĩ wakwa kĩrĩa ũretia,
tondũ-rĩ, nũũ ũngĩ ũngĩtĩkĩra kũruta kĩndũ gĩaake kĩĩndũgamĩrĩre?
- ⁴ Wee nĩwaagithĩtie meciiria mao ũmenyo;
nĩ ũndũ ũcio ndũngĩmetĩkĩria mahootane.
- ⁵ Mũndũ angĩkaana arata ake nĩ ũndũ wa kĩheo-rĩ,
maitho ma ciana ciake nĩmakooru.
- ⁶ “Ngai nĩanduĩte mũndũ wa kuunwo thimo nĩ andũ othe,
nduĩkĩte mũndũ wa gũtuagĩrwo mata ũthiũ nĩ andũ.
- ⁷ Maitho makwa nĩ marooru nĩ gwĩthikĩra;
ciĩga ciakwa ciothe ihũthĩte o ta kĩĩruru.
- ⁸ Andũ arĩa arũngĩrĩru nĩmagegetio nĩ ũhoru ũcio;
andũ arĩa matarĩ na ũũru mekĩte nĩmarahũkĩte mokĩrĩre andũ arĩa matooĩ Ngai.
- ⁹ O na kũrĩ ũguo-rĩ, arĩa athingu nĩmarĩrũmagia njĩra ciao,
nao arĩa marĩ moko matheru nĩmarĩongagĩrĩrwo hinya.
- ¹⁰ “No rĩrĩ, ta gĩũkei inyuothe, geriai o rĩngĩ!
Nĩ ndĩrĩ ndĩrona mũndũ mũũgĩ gatagatĩ kanyu.
- ¹¹ Matukũ makwa nĩ mathiru, mĩbango yakwa nĩmĩharaganie,
o na merĩrĩria ma ngoro yakwa.
- ¹² Andũ aya magariĩraga ũtukũ makaũtua mũthenya;
nduma yamakinyĩrĩra moigaga atĩrĩ, ‘Ŭtheri ũrĩ o hakuhĩ.’
- ¹³ Angĩkorwo mũciĩ ũrĩa njĩrĩgĩrĩre no mbĩrĩra,
angĩkorwo ingĩara ũrĩrĩ wakwa o nduma-inĩ-rĩ,
- ¹⁴ angĩkorwo no njĩre ũhoru wa kũbutha atĩrĩ, ‘Wee nĩwe baba,’
na njĩre kĩgunyũ atĩrĩ, ‘Wee nĩwe maitũ’ kana ‘Nĩwe mwarĩ wa maitũ-rĩ’,
- ¹⁵ mwĩhoko wakwa ũkĩrĩ kũ?
Nũũ ũngĩnyonera mwĩhoko?
- ¹⁶ Na rĩrĩ, mwĩhoko nĩũharũrũkĩte nginya ihingo-inĩ cia gĩkuũ?
Nĩtũgũgĩkũrũkania hamwe rũkũngũ-inĩ?”

18

Mĩario ya Bilidadi

- ¹ Ningĩ Bilidadi ũrĩa Mũshuhi agĩcookia, akĩũria atĩrĩ:
- ² “Ŭrĩtĩga kwaria mĩario ĩno rĩ?
Gĩa na ũũgĩ nĩguo o na ithuĩ tũhote kwaria.
- ³ Nĩ kĩĩ kĩratũma ũtuone tũhaana ta ng’ombe,
na tũgatuuu irimũ maitho-inĩ maku?
- ⁴ Wee ũrehanyũrũra nĩ ũndũ wa ũrĩa ũrakarĩte-rĩ,
thĩ no ĩthaamwo nĩ ũndũ waku?
Kana no nginya ndwaro cia mahiga cieherio harĩa itũire?
- ⁵ “Tawa wa mũndũ mwaganu nĩmũhorie;
rũrĩrĩmbĩ rwa mwaki wake nĩrũtigĩte gwakana.
- ⁶ Ŭtheri ũrĩa ũrĩ thĩĩnĩ wa hema yake ũtuĩkĩte nduma;
naguo tawa ũrĩa ũrĩ hakuhĩ nake ũkahora.
- ⁷ Hinya wa mũkinyũkĩrie wake nĩmũhũthie;
namo mathugunda make makamũgũithia thĩ.
- ⁸ Makinya make mamũikagia wabu-inĩ,
nake akoorũraga thĩĩnĩ wa marima mayo.
- ⁹ Mũtego ũmũnyĩtĩire ndiira-inĩ ya kũgũrũ;
mũtego ũgakĩmũrũmia biũ.

- ¹⁰ Ahithiirwo kīana kīa rūrigi tīiri-inī,
akaambīrwo mūtego njīra-inī yake.
- ¹¹ Imakania imuumagīrīra na mīena yothe,
na ikamūteng’eragia harīa hothe aagerera.
- ¹² Mūtino nīumūhūūtīire;
mwanangīko wetereire agwe.
- ¹³ Mūtino ūrīaga icunjī cia gīkonde gīake;
narīo irigithathi rīa gīkuū rīgatambuuranga ciīga ciake.
- ¹⁴ Aguucītio, akarutwo ūgitīri-inī wa hema yake,
na agatwarwo kūrī mūthamaki wa imakania.
- ¹⁵ Mwaki nīguo ūtūūraga hema-inī yake;
ūbiriti ūgwakana nīūhurunjīt看wo gīikaro gīake.
- ¹⁶ Mīri yake yūmagīra tīiri-inī,
nacio honge ciake ikahooa na igūrū.
- ¹⁷ Kīiririkano gīake nī gīgaathira thī;
ndarī rīt看wa būrūri-inī.
- ¹⁸ Akaarutūrūrwo ūtheri-inī atwarwo nduma-inī
na nīakaingatwo oime thī ino.
- ¹⁹ Ndarī ciana kana njiaro thīinī wa andū ao,
o na ndarī mūdū wake ūgaatigara kūrīa aatūūraga.
- ²⁰ Andū a mwena wa ithūiro nīmakagegio nī maūdū marīa mamūkorete;
andū a mwena wa irathīro manyiitwo nī kīmako.
- ²¹ Ti-itherū ūguo nīguo gīikaro kīa mūdū mwaganu gūkahaana;
kūdū kwa mūdū ūrīa ūtooī Mūrungu-rī, gwake kūhaana ūguo.”

19

Mīario ya Ayubu

- ¹ Nike Ayubu akīūria atīrī:
- ² “Mūkūūnyariira nginya-rī,
mūkūūhehenjaga na ciugo?
- ³ Rīu mūrī kūndetia maita ikūmi;
mūūtharīkīire mūtārī na thoni.
- ⁴ Angīkorwo nī ma atī nīhītītie njīra,
ihītia rīakwa rīgūikara rīrī thīina wakwa.
- ⁵ Mūngīkorwo ti-itherū nīmūgwītūūgīria igūrū rīakwa,
na mūgīe na mweke wa kūnjūkīrīra nī ūndū wa ūguo njonorithītio,
- ⁶ no kīmenyei atī Ngai nīwe ūūhītīrie,
akandigiicīria na wabu wake.
- ⁷ “O na gūtuīka nīngayaga ngoiga atīrī, ‘Ndīmūhītīrie!’ Nīī ndirī ūndū njookagīrio;
o na gūtuīka nīhooyaga ndeithio, gūtīrī kīhooto nyonaga.
- ⁸ Nīahingīire njīra na nīī ndingīhota kūhītūka;
tūcīra twakwa nīatwīkīrīte nduma.
- ⁹ Nīanjaūrīte gītīio gīakwa,
na akanduta thūmbī mūtwe.
- ¹⁰ Andarūrangaga kuuma mbarī ciothe nginya ngathira;
amunyaga mwīhoko wakwa o ta mūtī.
- ¹¹ Marakara make nīmanjakanīire;
andaraga hamwe na thū ciake.
- ¹² Mbūtū ciake cia ita injerekagīra na hinya;
ciakaga ihumbu cia kūnjūkīrīra,
igathiūrūrūkīria hema yakwa.

- 13 “Nĩanyamũranĩtie na ariũ a baba makaahutatĩra;
andũ ariũ tũyaine nao nĩmeĩndigithĩtie biũ.
- 14 Andũ a mbarĩ ciitũ nĩmathĩite makandiga;
arata akwa nĩmariganĩirwo nĩ nĩ.
- 15 Ageni akwa na ndungata ciakwa cia andũ-a-nja matuaga ta matanjũũĩ;
maanyonaga ta ndĩ mũndũ uumĩte kũndũ kũngĩ.
- 16 Njĩtaga ndungata yakwa, no ndĩngĩnjĩtika,
o na ndĩmĩthaithĩte na kanua gakwa nĩ mwene.
- 17 Mĩhũmũ ya kanua gakwa nĩmĩnũngu harĩ mĩtumia wakwa;
nduĩkĩte wa kũmenwo harĩ ariũ a maitũ.
- 18 O na tũhĩ tũria tũnini nĩtũũnyararĩte,
rĩria ndatumĩrĩra no gũũthekerera tũũthekagĩrĩra.
- 19 Arata akwa ariũ manguhĩrĩrie othe nĩmathũire;
andũ ariũ nyendeete nĩmahutatiire makaanjũkĩrĩra.
- 20 Nĩ thirĩte ngatigara o gĩkonde na mahĩndĩ;
nĩ ndigarĩirwo no kĩni kĩa magego giiki.
- 21 “Njiguĩrai tha, inyuĩ arata akwa, iguai tha,
nĩgũkorwo guoko kwa Ngai nĩkũngũthĩte.
- 22 Mũthingatanaga na nĩ o ta ũria Mũrungu aathingataga nĩkĩ?
Mũtirĩ mũraiganwo nĩ nyama ciakwa?
- 23 “Naarĩ korwo ciugo ciakwa nĩciandĩkitwo,
igakĩandĩkwo ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo,
- 24 igakarwo na karamu ga kĩgera igũrũ rĩa ngocorai,
kana igakururwo rwaro-inĩ rwa ihiga itũũre nginya tene!
- 25 Nĩnjũũĩ atĩ Mũngũũri arĩ muoyo,
na atĩ marigĩrĩrio-inĩ nĩwe ũkaarũgama thĩ ĩno.
- 26 Nakĩo gĩkonde gĩkĩ gĩakwa kĩarĩkia gũthira,
na mwĩrĩ ũyũ wa nyama ũkorwo ũtarĩ ho,
hĩndĩ ĩyo nĩ ngoona Ngai;
- 27 nĩ mwene nĩngamwĩonera na maitho,
nĩ mwene, ti mũndũ ũngĩ.
Ĩ ngoro yakwa ndĩkĩrĩ na wendo mũnene!
- 28 “Mũngiuga atĩrĩ, ‘Ĩ nĩtũthingatane nake,
kuona atĩ nĩwe kĩhumo gĩa thĩina ũyũ,’
- 29 inyuĩ ene nĩmwagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra rūhiũ rwa njora;
nĩgũkorwo mang’ũrĩ nĩmakarehithia kũherithanio na rūhiũ rwa njora,
na hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ kũrĩ ũtuanĩri wa ciira.”

20

Mĩario ya Zofaru

- 1 Nake Zofaru ũria Mũnaamathi agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “Meciiria makwa nĩ mathĩĩnĩku, na nĩkĩo ngũcookia,
nĩ ũndũ nĩndangĩkĩte mũno.
- 3 Ndĩraigua irũithia rĩa kũnjonorithia,
naguo ũmenyo wakwa nĩũranjĩkĩra hinya wa gũcookia.
- 4 “Ti-itherũ nĩũũĩ ũria gũtũire kuuma tene
rĩria mũndũ aigirwo gũkũ thĩ ĩno,
- 5 atĩ kũrũũhia kwa ariũ aaganu no gwa kahinda,

- o nakĩo gĩkeno kĩa andũ arĩa matooĩ Ngai no gĩa kahinda kanini.
- ⁶ O na gũtuĩka mwĩtĩio wake nĩ ũkinyaga o igũrũ,
naguo mĩtwe wake ũkahutia matu-rĩ,
- ⁷ agaathira nginya tene o ta mai make mwene;
arĩa manamuona mooragie atĩrĩ, ‘Kaĩ aathiire kũ?’
- ⁸ Airagĩria ta kĩroto, akaaga kuoneka rĩngĩ,
akaingatwo ta kĩoneki kĩa ũtukũ.
- ⁹ Riitho rĩrĩa rĩamuonaga rĩtikamuona rĩngĩ;
harĩa aaikaraga hatikamuona rĩngĩ.
- ¹⁰ Ciana ciake ikaageragia kwĩguithania na athĩni;
moko make mwene no nginya magaacookia ũtonga wake kũrĩa aaũrutire.
- ¹¹ Hinya wa wĩthĩ ũrĩa ũiyũrĩte mahĩndĩ-inĩ make
ũgaakoma hamwe nake rũkũngũ-inĩ.
- ¹² “O na gũtuĩka ũũru ũrĩ mũrĩo ũrĩ kanua gake,
na nĩũhithaga rungu rwa rũrĩmĩ rwake,
- ¹³ o na gũtuĩka ndangĩhota kũũrekia
na aũigaga kanua gake-rĩ,
- ¹⁴ irio ciake nĩkarũra irĩ nda yake;
igaatuĩka ũrũrũ wa ndũira thĩinĩ wake.
- ¹⁵ Nĩagatahĩka ũtonga ũrĩa ameretie;
Mũrungu nĩagatũma aũtahĩke.
- ¹⁶ Nĩakoonga thumu wa nyoka;
magego ma nyoka nĩmo makaamũũraga.
- ¹⁷ Ndagakenera tũrũũ,
njũũ iria ithereraga ũũkĩ na ngorono.
- ¹⁸ Kĩndũ kĩrĩa anogeire no nginya agagĩcookia atakĩrĩte;
ndagakenera uumithio wa wonjoria wake.
- ¹⁹ Nĩgũkorwo nĩahinyĩrĩrie athĩni, akamatiga matarĩ na kĩndũ;
nĩatunyanĩte nyũmba iria ataakire.
- ²⁰ “Ti-itherũ merirĩria make matingĩthira;
ndangĩhonokia na indo iria eigĩire.
- ²¹ Gũtirĩ kĩndũ atigĩrio gĩa kũrĩa;
ũtonga wake ndũgatũura.
- ²² Hĩndĩ irĩa aiganĩire nĩ ũndũ wa kũingĩhia indo, mĩnyamaro nĩkamũnyiita;
ũkĩa nĩũkamũkora na nditi nene.
- ²³ Hĩndĩ irĩa aiyũrĩtie nda yake-rĩ,
nĩguo Ngai akaarekereria marakara make mahiũ mamũkore
na amuurĩrie mahũura make.
- ²⁴ O na angĩũrĩra indo cia mbaara cia kĩgera,
akaarathwo na mũguĩ wa gĩcango.
- ²⁵ Aũcomoraga kuuma ng’ong’o wake,
mũtheece ũcio mũkengu akaũcomora kuuma ini-inĩ rĩake.
- Imakania nĩkamũkorerera;
²⁶ nduma nene nĩyetereire igĩina ciake.
- Mwaki ũtarĩ mũhurutĩre nĩũkamũcina,
na ũniine kĩrĩa gĩtigaire thĩinĩ wa hema yake.
- ²⁷ Igũrũ nĩrikaguũria wĩhia wake;
thĩ nayo nĩkarahũka ĩmũũkĩrĩre.
- ²⁸ Kĩguũ nĩgĩgathereria nyũmba yake,
indo cia nyũmba yake ithererio nĩ kĩguũ mũthenya ũcio wa mang’ũrĩ ma Ngai.

²⁹ Ūcio nĩguo ūndũ ūrĩa Ngai agayagĩra arĩa aaganu,
igai rĩrĩa maathĩrĩrwo nĩ Mũrungu.”

21

Mĩario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- ² “Thikĩrĩriai wega ciugo ciakwa;
rekei ūndũ ūyũ ūtuĩke nĩguo mũkũũhooreria nago.
- ³ Ngirĩrĩriai na nĩ njarie,
na ndaarĩkia kwaria-rĩ, mũgĩcooke mũũnyũrũrie.
- ⁴ “Nĩ-rĩ, kaĩ mateta makwa meerekeirio mũndũ?
Ngũkĩaga kũremwo nĩ gũkirĩrĩria nĩkĩ?
- ⁵ Ta ndorai mũgege;
mwĩnyiite tũnua twanyu na moko nĩ kũmaka.
- ⁶ Ndĩciiragia ūhoru ūyũ ngamaka mũno;
ngethithimũkwo nĩ mwĩrĩ, ngambĩrĩria kũinaina.
- ⁷ Atĩrĩ, andũ arĩa aaganu marekagwo matũũre muoyo nĩkĩ,
magakũra o na magakĩrĩrĩria kũgĩa na ūhoti?
- ⁸ Nĩmeonagĩra ciana ciao ikĩgaacĩra kũu marĩ,
makoono rũciaro rwao rũkĩhaanda mbere ya maitho mao.
- ⁹ Mĩciĩ yao iĩkaraga iğitĩrwo na iĩtarĩ na guoya;
naruo rũthanju rwa Ngai rũtimahũũraga.
- ¹⁰ Ndegwa ciao itiağaga kũgwatia;
ng’ombe ciao iciaraga, na itihunaga.
- ¹¹ Moimagaragia twana twao tũingĩ o ta rũũru;
ciana icio ciao ikaina iğitũrũhaga.
- ¹² Nao o ene mainaga makĩhũũraga tũhembe na inanda cia mũgeeto;
mekenagia na mũgambo wa mũtũrĩrũ.
- ¹³ Matũũraga mĩaka yao magaacĩre,
na magathiĩ mbĩrĩra-inĩ marĩ na thayũ.
- ¹⁴ Na no-o meeraga Mũrungu atĩrĩ, ‘Thiĩ! Tigana na ithuĩ!
Tũtikwenda kũmenya njĩra ciaku.
- ¹⁵ Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ū, atĩ nĩguo tũmũtungatagĩre?
Tũkũgunĩka nakĩ tũngĩmũhooya?’
- ¹⁶ No rĩrĩ, kũgaacĩra kwao gũtirĩ moko-inĩ mao ene,
nĩ ūndũ ūcio nĩ njikaraga haraaya na kĩrĩra kĩa andũ arĩa aaganu.
- ¹⁷ “Na rĩrĩ, nĩ maita maigana tawa wa arĩa aaganu ūhoragio?
Nĩ maita maigana makoragwo nĩ mũtino,
na nĩ maita maigana Ngai amagayagĩra ruo nĩ kũmarakarĩra?
- ¹⁸ Nĩ maita maigana matuĩkaga ta nyeki nyũmũ ikũhurutwo nĩ rũhuho,
o na kana ta maragara marĩa mombũragwo nĩ kĩhuhũkanio?
- ¹⁹ Kuugagwo atĩrĩ, ‘Ngai aigagĩra ciana iherithia rĩa ithe wao.’
No rĩrĩ, nĩ kaba Ngai aherithie mũndũ ūcio we mwene,
nĩguo amenye nĩehĩtie!
- ²⁰ Maitho make nĩmeyonere mwanangĩko wake mwene;
nĩarekwo akunde mang’ũrĩ ma Mwene-Hinya-Wothe.
- ²¹ Nĩ ūndũ-rĩ, anga no eetangaga ha ūhoru wa andũ ake
arĩa agaagaga na thuutha, matukũ make maathira?
- ²² “Nĩ kũrĩ mũndũ o na ūmwe ūngĩhota kũruta Mũrungu atĩ nĩguo agĩe na ūmenyo,

- kuona atĩ Mũrungu nĩwe ũtuanagĩra ciira, o na agatuĩra arĩa atũũgĩirie mũno?
- ²³ Nĩ kũrĩ mũndũ ũkuuaga arĩ na hinya wake wothe,
arĩ mũgitĩre wega biũ, na arĩ na thayũ,
- ²⁴ mwĩrĩ wake ũheetwo irio wega,
na mahĩndĩ ma mĩthiimo yake marĩ o maigũ.
- ²⁵ Mũndũ ũngĩ agakua arĩ na marũrũ ma ngoro,
atarĩ aakenera kĩndũ kĩega o na kĩ.
- ²⁶ Makomaga o ro ũndũ ũmwe tĩiri-inĩ,
na eerĩ-rĩ, igunyũ ikamahumbĩra.
- ²⁷ “Nĩ nĩnjũũĩ wega ũrĩa mũreciiria,
ngamenya mathugunda manyu maakũhĩtĩria namo.
- ²⁸ Mũrooria atĩrĩ, ‘Rĩu nyũmba ya mũndũ ũrĩa mũnene ikĩrĩ ha,
na hema irĩa andũ aaganu maratũũraga-rĩ, ikĩrĩ ha?’
- ²⁹ Kaĩ mũtarĩ muoria andũ arĩa mathiia ng’endo?
Kaĩ mũtarũmbũyagia ũrĩa mamwĩraga:
- ³⁰ atĩ mũndũ ũrĩa mwaganu nĩ aiguagĩrwo tha mũthenya wa mũtino,
atĩ nĩahonokagio mũthenya wa mang’urĩ?
- ³¹ Nũũ ũreganaga na mĩtugo ya mũndũ mwaganu maitho-inĩ make?
Nũũ ũmũrĩhagia kũringana na maũndũ marĩa aaneka?
- ³² Atwaragwo mbĩrĩra-inĩ,
nayo mbĩrĩra yake ikarangagĩrwo.
- ³³ Tĩiri wa gĩtuamba nĩurĩ mũrĩo harĩ we;
andũ othe nĩwe marũmagĩrĩra,
na kĩrĩndĩ gĩtangĩtarĩka gĩgathiiaga mbere yake.
- ³⁴ “Mwakĩhota atĩa kũũhooreria na ndeto cia tũhũ?
Hatĩrĩ kĩndũ gĩtigaru harĩ macookio manyu tiga o maheeni!”

22

Mĩario ya Elifazu

- ¹ Nake Elifazu ũrĩa Mũtemaani agĩcookia atĩrĩ:
- ² “Mũndũ aahota kũguna Mũrungu?
O na mũndũ mũũgĩ-rĩ, akĩhota kũmũguna?
- ³ Nĩ gĩkeno kĩrĩkũ ũthingu waku ũngĩrehere Mwene-Hinya-Wothe?
Nĩ uumithio ũrĩkũ angĩgĩa nague angĩkorwo mĩthiĩre yaku ndĩrĩ ũcuuke?
- ⁴ “Arakũrũithia na agagũthitanga
nĩ ũndũ wa wĩtigĩri Ngai waku?
- ⁵ Githĩ waganu waku ti mũnene?
Mehia maku-rĩ, makĩrĩ mũthia?
- ⁶ Wetirie ũgitĩri kuuma kũrĩ ariũ a thoguo hatarĩ gĩtũmi;
nĩwaũrire andũ nguo, ũkĩmatiga njaga.
- ⁷ Arĩa anogu ndwamaheire maaĩ,
na nĩwaimire arĩa ahũtu irio,
- ⁸ o na gĩtuĩka warĩ mũndũ ũrĩ hinya, ũrĩ na mĩgũnda:
mũndũ ũheetwo gĩtĩio, na watũũraga kuo.
- ⁹ Nĩwaingatire atumia a ndigwa matarĩ na kĩndũ,
na ũkĩniina hinya wa arĩa matarĩ na maithe.
- ¹⁰ Nĩkĩo ũthiũrũrũkĩirio nĩ mĩtego,
nĩkĩo thĩĩna wa narua ũkũmakagia,
- ¹¹ nĩkĩo ũtumanĩrwo nĩ nduma, ũkaremwo nĩkuona,

na nokio mũiyũro wa maaĩ ũkũhubanĩirie.

- 12 “Githĩ Ngai ndarĩ o kũu igũrũ o igũrũ?
O na ta kĩone ũrĩa njata iria irĩ igũrũ mũno itũũgĩrite!
- 13 No rirĩ, wee ũroiga atĩrĩ, ‘Mũrungu nĩ atĩa angĩmenya?
No atuanĩre ciira nduma-inĩ ta ĩno?
- 14 Matu matumanu nĩmamũhumbĩrite,
nĩ ũndũ ũcio ndangĩtuona rĩrĩa egũceera kũu igũrũ gacũmbĩrĩ.’
- 15 Ũgũtũura ũgeraga o njĩra ya tene
ĩrĩa andũ aaganu managerera?
- 16 Nĩmahuririo ihinda rĩao rĩtanakinya,
mĩthingi yao ĩgĩthererio nĩ mũiyũro wa maaĩ.
- 17 Nao meerire Mũrungu atĩrĩ, ‘Tigana na ithuĩ!
Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, angĩtwĩka atĩa?’
- 18 No rirĩ, nĩwe waiyũririe nyũmba ciao na indo njega,
nĩ ũndũ ũcio nĩ njikaraga haraaya na kĩrĩra kĩa andũ arĩa aaganu.
- 19 “Andũ arĩa athingu nĩmeyonagĩra mwanangĩko wa acio aaganu, magakena;
arĩa matarĩ na ũũru mekĩte mamanyũrũragia makiugaga atĩrĩ:
- 20 ‘Ti-itherũ thũ ciitũ nĩnyanange,
mwaki nĩũcinĩte ũtonga wao.’
- 21 “Athĩkĩra Ngai ũikare ũrĩ na thayũ nake,
ũndũ ũyũ nĩguo ũgaakũrehere ũgaacĩru.
- 22 ĩtikĩra ũrutani wa kanua gake,
na ũige ciugo ciake ngoro-inĩ yaku.
- 23 Ũngĩcookerera ũcio Mwene-Hinya-Wothe,
nĩegũkwamũkĩra; ũngĩeheria waganu kũraya na hema yaku,
- 24 na ũte ngũmba ciaku cia thahabu rũkũngũ-inĩ,
na thahabu yaku ya Ofiri ũmĩte na kũu ndwaro-inĩ cia mahiga kũu mũkuru-inĩ,
- 25 hĩndĩ ĩyo ũcio Mwene-Hinya-Wothe agaatuĩka thahabu yaku,
na atuĩke betha ĩrĩa njega mũno harĩ we.
- 26 Ti-itherũ, hĩndĩ ĩyo nĩũkona gĩkeno thiĩnĩ wa ũcio Mwene-Hinya-Wothe,
na nĩũgatiĩrĩa Ngai ũthiũ waku.
- 27 Nĩũkamũhooya, nake nĩagakũigua,
nawe nĩũkahingia mĩhĩtwa yaku.
- 28 Ũrĩa watua wĩkwo nĩguo ũrĩkagwo,
naguo ũtheri nĩ ũkaara njĩra-inĩ ciaku.
- 29 Hĩndĩ ĩrĩa andũ angĩ manyiĩhio, nawe ũkoiga, ‘Nĩmatũũgĩrio!’
Hĩndĩ ĩyo nĩakahonokia arĩa makuĩte ngoro.
- 30 Nĩakahonokia o na ũrĩa ũrĩ na ũcuuke,
ahonokio nĩ ũndũ wa ũtheru wa moko maku.”

23

Mĩario ya Ayubu

- 1 Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
- 2 “O na ũmũthĩ gũteta gwakwa no kũrũrũ;
guoko gwake nĩkũnditũhĩire o na ngĩcaayaga ũguo.
- 3 Naarĩ korwo nĩnjũũĩ kũrĩa ingĩmuona;
Naarĩ korwo no hote gũthiĩ kũrĩa aikaraga!
- 4 Ingĩyarĩrĩa harĩ we,
njiyũrie kanua gakwa ihooto.

- ⁵ No nyende kūmenya ūrĩa angĩnjookeria,
ndicũũranie ūrĩa angĩnjĩra.
- ⁶ No anjũkĩrĩre na ūhoti wake mūnene?
Aca, ndangĩhatĩrĩria na thitango.
- ⁷ Hau-rĩ, mūndũ mūrũngĩrĩru no atware ciira wake mbere yake,
na nĩ njohorithio kuuma kūrĩ mūnjiirithia nginya tene.
- ⁸ “No rĩrĩ, ingĩthiĩ mwena wa irathĩro, we ndarĩ kuo;
ingĩthiĩ mwena wa ithũĩro, ndiramuona.
- ⁹ Hĩndĩ ĩrĩa arĩ wĩra-inĩ mwena wa gathigathini, ndimuonaga;
rĩrĩa athiĩ mwena wa gũthini, ndimuonaga o na hanini.
- ¹⁰ Nowe-rĩ, nĩooĩ njĩra ĩrĩa ngeragĩra;
aarĩkia kũngeria, ngoima haana o ta thahabu.
- ¹¹ Magũrũ makwa moimĩte makinya make thuutha;
nūmagĩrĩra njĩra yake itekwahũka na mwena.
- ¹² Nĩ nditiganĩrie maathani ma mĩromo yake;
njikĩrĩre ciugo cia kanua gake gũkĩra irio ciakwa cia o mũthenya.
- ¹³ “No rĩrĩ, arũgamaga arĩ o wiki; nũũ ũngĩhota kũregana nake?
Ekaga o ūrĩa ekwenda.
- ¹⁴ Ahingagia ũndũ ūrĩa anduĩrĩre,
na arĩ o na mĩbango mĩingĩ ta ĩyo anjigĩre.
- ¹⁵ Kĩu nĩkĩo gītũmĩte nyiitwo nĩ kĩmako ndĩ mbere yake;
ndeciiria maũndũ macio mothe-rĩ, ngamwĩtigĩra.
- ¹⁶ Mũrungu nĩatũmĩte ngoro yakwa yũrwo nĩ hinya;
ũcio Mwene-Hinya-Wothe nĩatũmĩte nyiitwo nĩ guoya.
- ¹⁷ No rĩrĩ, ndikirĩtio nĩ nduma,
ĩ nduma ĩyo ndumanu ĩhumbĩrĩte ũthiũ wakwa.

24

- ¹ “Nĩ kĩĩ kĩgiragia Mwene-Hinya-Wothe araarĩrie mahinda ma ciira?
Nĩ kĩĩ gītũmaga arĩa mamũũĩ meterere mĩthenya ta ĩyo o tũhũ?
- ² Kūrĩ andũ meeheragia mahiga ma mũhaka,
na makarĩithia ndũũru cia mahiũ iria maiyĩte.
- ³ Moyaga ndigiri ya mwana wa ngoriai,
na magakuua ndegwa ya mūtumia wa ndigwa ĩtuĩke ya kūrũgamĩrĩra thiirĩ wao.
- ⁴ Nĩ meeheragia andũ arĩa abatari njĩra-inĩ,
na makahatĩrĩria athĩni othe a bũrũri magatũma mathiĩ makehithe.
- ⁵ O ta njagĩ cia werũ,
nogu andũ arĩa athĩni marokagĩra wĩra wa kũhaara kĩndũ gĩa kũrĩa;
kũu bũrũri ūrĩa ũtagĩaga kĩndũ nĩkuo marutaga irio cia kũhe ciana ciao.
- ⁶ Monganagia ngaragatha mĩgũnda-inĩ,
na makahaara matigari mĩgũnda ya mĩthabibũ ya arĩa aaganu.
- ⁷ Maraaraga njaga nĩ kwaga nguo;
matirĩ kĩndũ gĩa kwĩhumbĩra rĩrĩa kwagĩa heho.
- ⁸ Maconjoragio nĩ mbura ya irĩma-inĩ,
nao makenyiitĩrĩra mahiga nĩ ũndũ wa kwaga ha kwĩyũa.
- ⁹ Mahuragia mwana wa ngoriai kuuma nyondo-inĩ;
nako gakenge ka mũthĩni gatahagwo nĩ ũndũ wa thiirĩ.
- ¹⁰ Mathiiaga njaga nĩ kwaga nguo;
makuuaga ĩtĩa cia ngano, no magatigwo marĩ o ahũtu.

- ¹¹ Mahihagĩra ndamaiyũ mĩtaro-inĩ;
nĩo makinyangaga ihihĩro cia ndibei o magĩkuaga nĩ nyoota.
- ¹² Mũcaayo wa arĩa marakua nĩũraiguu ũkiuma itũũra inene,
nayo mĩoyo ya arĩa agurarie no gũkaya ĩrakaya ĩkienda ũteithio.
No Ngai gũtirĩ mũndũ aratuĩra ciira nĩ ũndũ wa gwĩka ũũru.
- ¹³ “Nĩ kũrĩ andũ arĩa mareganaga na ũtheri,
na matiũũ njĩra ciaguo,
o na kana magaikara tũcĩra-inĩ twaguo.
- ¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa gwatuka-rĩ,
mũũragani ookagĩra akooraga athĩni na abatari;
ningĩ ũtukũ agatuĩka ta mũici.
- ¹⁵ Riitho rĩa gĩtharia rĩetagĩrĩa kũgĩe mairia;
kĩĩraga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ riitho o na rĩmwe rĩngĩnyona,’
na gĩgaikara kũhithĩte ũthiũ.
- ¹⁶ Rĩrĩa kũrĩ nduma-rĩ, nĩguo andũ matuaga nyũmba,
no mũthenya magatinda mehingĩre;
matiendaga ũndũ wa ũtheri.
- ¹⁷ Nĩgũkorwo andũ acio othe-rĩ, nduma ĩrĩa ndumanu nĩyo rũciinĩ rwao;
magĩaga ũrata na imakania cia nduma.
- ¹⁸ “No rĩrĩ, o nĩ mũhũũyũ ũrĩa ũrerete igũrũ rĩa maaĩ;
igai rĩao bũrũri-inĩ nĩ irume,
na nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ ũthiaga mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ.
- ¹⁹ O ta ũrĩa riũa na ũrugarĩ iniinaga maaĩ ma tharunji-rĩ,
ũguo noguo mbĩrĩa ĩhuragia arĩa mehĩtie.
- ²⁰ Nayo nda ĩrĩa yamaciarire ĩkariganĩrwo nĩo,
igunyũ nacio ikamarĩa;
andũ arĩa aaganu maticookaga kũririkanwo,
no moinangagwo ta mũtĩ.
- ²¹ Marĩaga indo cia mũtumia thaata na ũrĩa ũtarĩ kaana,
na matiiguagĩra mũtumia wa ndigwa tha.
- ²² No Ngai, nĩ ũndũ wa ũhoti wake, nĩakururagia arĩa marĩ hinya;
o na mangĩhaanda wega-rĩ, matirĩ na mwĩhoko atĩ nĩmagatũũra muoyo.
- ²³ We no ametĩkirie maikare mahurũkite makĩĩguaga ta matarĩ na ũgwati,
no maitho make nĩmacũthagĩrĩa njĩra ciao.
- ²⁴ Nĩgũkorwo matũũgagĩrio o kahinda kanini, magacooka makeehera;
maikũrũkagio na magakua o ta andũ arĩa angĩ othe;
makeeheragio o ta igira cia ngano.
- ²⁵ “Akorwo ũguo tiguu gũtariĩ-rĩ, nũũ ũngĩonania atĩ nĩndaheenania,
na agĩtue ciugo ciakwa cia tũhũ?”

25

Mĩario ya Bilidadi

- ¹ Nike Bilidadi ũrĩa Mũshuhi agĩcookia atĩrĩ:
- ² “Wathani na gwĩtigĩrwo nĩ cia Ngai;
nĩwe ũhaandaga watho kũu igũrũ o igũrũ mũno.
- ³ Mbũtũ ciake no itarĩke?
Nũũ ũtaaragĩrwo nĩ ũtheri wake?
- ⁴ Mũndũ aakĩhota atĩa gũkorwo arĩ mũthingu mbere ya Mũrungu?
Mũndũ ũciarĩtwo nĩ mũndũ-wa-nja-rĩ, akĩhota atĩa gũtuĩka mũtheru?

- ⁵ Angĩkorwo o na mweri ti mũcangararu,
na njata ti theru maitho-inĩ make-rĩ,
⁶ mũndũ na no ta kĩgunyũ, o we mũrũ wa mũndũ-rĩ,
ndakĩrĩ mũnyihĩre mũno makĩrĩa!”

26

Mĩario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookia atĩrĩ:
² “Kaĩ ũrĩ gũteithia ũrĩa ũtarĩ na ũhoti-ĩ!
Kaĩ ũrĩ kũhonokia guoko kũrĩa gũtarĩ na hinya-ĩ!
³ Kaĩ ũrĩ gũtaara mũndũ ũtarĩ na ũũgĩ-ĩ!
Na atĩrĩ, kaĩ nĩwonanĩtie ũmenyo mũnene-ĩ!
⁴ Nũũ wagũteithia kwaria ciugo icio?
Na nĩ roho waũ waria na kanua gaku?

⁵ “Arĩa akuũ marĩ na ruo rũnene,
o acio marĩ rungu rwa maaĩ na kĩrĩa gĩothe gĩtũũraga kuo.
⁶ Gĩkuũ nĩkĩguũranie mbere ya Ngai;
mwanangĩko ũikarĩte ũtarĩ mũhumbĩre.
⁷ Atambũrũkagia matu ma mwena wa gathigathini igũrũ rĩa kũndũ gũtarĩ kĩndũ;
nayo thĩ ndarĩ kĩndũ amĩcunjurĩtie nakĩo.
⁸ Athayaga maaĩ thĩinĩ wa matu make,
no matu macio matingĩtembũrwo nĩ ũritũ wamo.
⁹ Ahumbagĩra ũthiũ wa mweri rĩrĩa waiganana,
agatambũrũkia matu make igũrũ rĩaguo.
¹⁰ Nĩekĩrĩte rũkiriri igũrũ rĩa maaĩ,
rũkahakania ũtheri na nduma.
¹¹ Itugĩ iria itiirĩĩre igũrũ nĩ ithingithaga,
ikagegearaga nĩ ũndũ wa ikũũmana rĩake.
¹² Nĩoirugire maaĩ ma iria na ũndũ wa hinya wake;
na nĩ ũndũ wa ũũgĩ wake nĩatinaangirie Rahabu tũcunjĩ.
¹³ Mĩhũmũ yake nĩyo yathakaririe igũrũ;
guoko gwake nĩ gwatheecire nyoka ĩrĩa ĩnyororokaga na ihenya.
¹⁴ Atĩrĩrĩ, ĩno no mĩthia ya mawĩra make;
kaĩ no kamũheehũ kanini tũiguaga ka ũhoru wake-ĩ!
Nũũ ũngĩgĩtaũkĩrwo nĩ marurumĩ ma ũhoti wake?”

27

- ¹ Nake Ayubu agĩthiĩ na mbere na mĩario yake, akiuga atĩrĩ:
² “Ti-itherũ o ta ũrĩa Mũrungu atũũraga muoyo, o we ũnyimĩte kĩhooito,
ũcio Mwene-Hinya-Wothe, ũrĩa ũtũmĩte ngĩe na ũrũrũ ngoro-inĩ-rĩ,
³ hĩndĩ ĩrĩa yothe nĩ ngũtũũra muoyo,
nayo mĩhũmũ ya Ngai ĩrĩ maniũrũ-inĩ makwa,
⁴ mĩromo yakwa ndĩkaaria maũndũ ma waganu,
na rũrĩmĩ rwakwa rũtikaaria maheeni.
⁵ Nĩ ndigetĩkĩra atĩ nĩ inyuĩ mũrĩ na kĩhooito;
nginya rĩrĩa ngaakua, ndigakaana ũkindĩrĩku wakwa.
⁶ Nĩngũtũũria ũthingu wakwa na ndikaũreka;
thamiri yakwa ndĩkanjiirithia rĩrĩa rĩothe ngũtũũra muoyo.

⁷ “Thũ ciakwa irogĩtuĩka ta arĩa aaganu,
arĩa marĩ muku na nĩ marotuĩka ta arĩa matarĩ kĩhooito!
⁸ Tondũ-rĩ, kĩrĩgĩrĩro kĩa ũrĩa ũtarĩ mwĩtigĩri Ngai gĩkĩrĩ kĩrĩkũ akua,

- hĩndĩ ĩrĩa Ngai ooya muoyo wake?
⁹ Mũrungu nĩakĩguaga gũkaya gwake
 rĩrĩa akorwo nĩ mĩnyamaro?
¹⁰ Nĩakenagĩra ũcio Mwene-Hinya-Wothe?
 Nĩakayagĩra Ngai mahinda mothe?
- ¹¹ “Nĩngũmũruta ũhoru wĩgĩĩ ũhoti wa Mũrungu;
 ndikũhitha njĩra cia Mwene-Hinya-Wothe.
¹² Inyuothe nĩmwĩoneire maũndũ macio.
 ĩkĩrĩ yakĩ mĩario ĩno ĩtarĩ kĩene?
- ¹³ “Ũũ nĩguo Mũrungu aathagĩrĩria arĩa aaganu,
 na nĩrĩo igai rĩrĩa mũndũ ũrĩa ũtarĩ tha aamũkagĩra kuuma kũrĩ Mwene-Hinya-
 Wothe:
¹⁴ O na ciana ciake ciaingĩha atĩa, ciathĩrĩrio rūhiũ rwa njora;
 rūciaro rwake rūtikoono irio cia kũrũigana.
¹⁵ Mũthiro nĩguo ũkaaninũkia arĩa agaataga thuutha wake,
 na atumia ao a ndigwa matikamarĩrĩa.
¹⁶ O na angĩonganĩrĩria betha ta rūkũngũ,
 na agĩe na nguo nyingĩ ta hĩba cia rĩũmba,
¹⁷ kĩrĩa egũcookanĩrĩria gĩkehumbwo nĩ ũrĩa mũthingu,
 na arĩa matarĩ mahĩtia nĩo makaagayana betha yake.
¹⁸ Nyũmba ĩrĩa aakaga no ta nyũmba ya kĩihuruta,
 ningĩ no ta gĩthũnũ gĩakĩtwo nĩ mũrangĩri.
¹⁹ Agaakoma arĩ mũtongu, no ndagacooka gwĩka ũguo rĩngĩ;
 akaahingũra maitho akore gũtirĩ kĩndũ arĩ nakĩo.
²⁰ Imakania imũkoragĩrĩa ta mũiyũro wa maaĩ;
 kĩhuhũkanio gĩkaamũhuria ũtukũ.
²¹ Rũhuho rwa mwena wa Irathĩro rūmuoyaga akabuĩria;
 rūmweheragia kũrĩa atũũraga.
²² Rũmũhurutaga rūtarĩ na tha
 o rĩrĩa aroorĩra hinya waruo.
²³ Rũhũũraga hĩ rūkamũkenerera,
 na rūkagamba ta nyoka rūkamũruta kũrĩa atũũraga.”

28

- ¹ “Nĩ kũrĩ handũ harĩa betha yenjagwo
 o na nĩ harĩ handũ harĩa thahabu ĩtheragĩrio.
² Kĩgera kĩrutagwo kuuma tĩĩri-inĩ,
 nakĩo gĩcango kĩrutagwo mahiga-inĩ gĩgatwekio.
³ Mũndũ nĩkũniina aniinaga nduma;
 acaragia mahiga macio nginya kũrĩa kũriku mũno,
 o kũu nduma ĩrĩ ndumanu mũno.
⁴ Mũndũ atũrĩkagia irima thĩ kũraya na kũrĩa andũ matũũraga,
 agakinya kũndũ kũrĩa mũndũ aariganĩrwo nĩgũthiiga;
 kũu kũraihanĩrĩrie na andũ nĩkuo acunjuuraga akĩereeraga.*
⁵ Thĩ nĩkuo kuumaga irio,
 no na kũu thĩĩnĩ mũhuro kũgarũrũkĩte gũkahaana ta gũcinĩtwo na mwaki;
⁶ mahiga-inĩ ma thĩ nĩkuo kuumaga yakuti ĩrĩa ya bururu,
 na mũthanga wayo ũkoragwo na ngũmba cia thahabu.
⁷ Gũtirĩ nyoni ndĩa-nyama yũĩ gacĩra kau kahithe,

* 28:4 Enji a marima magĩcaria tũhiga twa goro maikaragĩra itĩ ciacunjuuragio na mĩkanda.

- na gatiŕĩ konwo nĩ riitho rĩa hũngũ.
- ⁸ Nyamũ iria ciĩtĩaga itirĩ ciagathiĩra,
o na gũtirĩ mũrũũthi ũkageragĩra.
- ⁹ Guoko kwa mũndũ gũtharĩkagĩra gũkanyĩta ihiga rĩa nyaigĩ,
na gũkaguũria itina cia irĩma.
- ¹⁰ Enjaga mungu ũgatũrĩkia rwaro rwa ihiga;
maitho make makĩonaga igĩĩna ciaruo ciothe.
- ¹¹ Ethaga itwe cia njũũĩ,
na indo iria hithe agaciumĩria ũtheri-inĩ.
- ¹² “No ũũgĩ-rĩ, ũngĩoneka kũ?
Ũmenyo ũtũũraga kũ?
- ¹³ Mũndũ ndangĩmenya thogora wa ũũgĩ;
ndũngĩoneka bũrũri wa aŕĩa marĩ muoyo.
- ¹⁴ Kũrĩa kũriku mũno kuugaga atĩrĩ, ‘Ndũrĩ thĩĩnĩ wakwa’;
narĩo iria rĩkoiga atĩrĩ, ‘Ndũrĩ gũkũ gwakwa.’
- ¹⁵ Ndũngĩgũrĩka na thahabu irĩa therie mũno,
kana thogora wago ũthimwo na betha.
- ¹⁶ Ndũngĩgũrĩka na thahabu ya Ofiri,
kana ũgũrĩke na onigithi irĩa irĩ goro mũno,
o na kana yakuti irĩa ya bururu.
- ¹⁷ Thahabu kana icicio-rĩ, itingĩhota kũgerekanio nago;
o na kana ũkũũranio na mathaga ma thahabu.
- ¹⁸ Maricani kana ngenyekenyi iria cia goro itiaigĩrĩre kũgwetanio nago;
thogora wa ũũgĩ ũkĩrĩte wa ruru irĩa ndune.
- ¹⁹ Yakuti ya Kushi ndĩngĩigananio nago;
o na ndũngĩgũrĩka na thahabu irĩa therie mũno.
- ²⁰ “Hakĩrĩ ũguo-rĩ, ũũgĩ ũngĩkiuma nakũ?
Ũmenyo ũtũũraga kũ?
- ²¹ Nĩmũhithe kũrĩ maitho ma ciũmbe ciothe iria itũũraga muoyo,
ũkahithwo o na nyoni cia rĩera-inĩ.
- ²² Mwanangĩko na gĩkuũ ciugaga atĩrĩ,
‘No mũhuhu wago ũkinyĩte matũ-inĩ maitũ.’
- ²³ Ngai nĩooĩ njĩra ya gũthiĩ kũrĩa ũrĩ,
na nowe wiki ũũĩ kũrĩa ũtũũraga,
- ²⁴ nĩgũkorwo nĩonaga mũthia wa thĩ,
na nĩonaga maũndũ marĩa mothe marĩ rungu rwa igũrũ.
- ²⁵ Rĩrĩa aathimĩre rũhuho nditi yaruo,
o na agĩthima maaĩ-rĩ,
- ²⁶ rĩrĩa aarutĩre mbura watho irũmagĩrĩre,
na agĩtemera rũheni na marurumĩ njĩra-rĩ,
- ²⁷ nake nĩonire ũũgĩ na akĩũthima;
aũrũmirie na akĩũthuthuuria.
- ²⁸ Agĩcooka akĩĩra andũ atĩrĩ,
‘Gwĩtigĩra Mwathani-rĩ, ũcio nĩguo ũũgĩ,
Nakuo gũtheemaga ũũru nĩ ũmenyo.’”

29

- ¹ Ningĩ Ayubu nĩathiire na mbere kwaria, akiuga atĩrĩ:
- ² “Naarĩ korwo no haane ũrĩa ndaatariĩ mĩeri irĩa ya tene,
matukũ-inĩ marĩa Ngai aamenyagĩrĩra,

- ³ rĩrĩa tawa wake wamũrĩkaga igũrũ rĩa mĩtwe wakwa,
 na ũndũ wa ũtheri wake ngatuĩkanagĩria nduma-inĩ!
⁴ Korwo ndariĩ ũrĩa ndatariĩ matukũ-inĩ marĩa ndagaacĩire biũ,
 hĩndĩ rĩa kuumĩrania ngoro na Ngai kwarathimaga nyũmba yakwa,
⁵ rĩrĩa Mwene-Hinya-Wothe aarĩ hamwe na nĩ,
 nacio ciana ciakwa ikandigiicĩria,
⁶ rĩrĩa gacĩra gakwa kaihũgĩtio nĩ kĩrimũ kĩa iria,
 naruo rwaro rwa ihiga rũgaatherũkagĩra tũrũũ twa maguta ma mĩtamaiyũ!
- ⁷ “Rĩrĩa ndaathiiaga kĩhingo-inĩ kĩa itũũra inene,
 na ngaikarĩra gĩtĩ gĩakwa hau kĩaraho-inĩ-rĩ,
⁸ aanake maanyonaga makeehera,
 nao athuuri makarũgama,
⁹ andũ arĩa anene maatigaga kwaria,
 makahumbĩra tũnua twao na moko;
¹⁰ mĩgambo ya andũ arĩa marĩ igweta igakirio,
 nacio nĩmĩ ciao ikanyitana na karakara.
¹¹ ũrĩa wotho wanjiguaga ngĩaria aaragia wega igũrũ rĩakwa,
 nao arĩa maanyonaga makangaathĩrĩria,
¹² nĩ ũndũ nĩndahatũraga arĩa athĩini maakaya mateithio,
 o na arĩa mataarĩ na maithe maagĩte mũndũ wa kũmateithia.
¹³ Mũndũ agĩkua nĩandaathimaga;
 nĩndatũmaga ngoro ya mĩtumia wa ndigwa iine.
¹⁴ Ndehumbaga ũthingu ta nguo;
 ciira wa kĩhooto nĩguo warĩ nguo yakwa ya igũrũ, o na kĩremba gĩakwa.
¹⁵ Nĩ nĩ ndaarĩ maithe ma arĩa atumumu,
 na magũrũ ma arĩa ithua.
¹⁶ Ndaarĩ ithe wa arĩa abatari;
 nĩndaciiragĩrĩra o na mũndũ itooĩ.
¹⁷ Ningĩ nĩndoinangaga magego ma arĩa aaganu,
 na ngahuria arĩa maarĩ magego-inĩ mao.
- ¹⁸ “Ndeciiragia atĩrĩ, ‘Nĩ ngaakuĩra gwakwa nyũmba,
 matukũ makwa marĩ maingĩ ta mũthanga.
¹⁹ Mĩri yakwa igataamba ikinye maaĩ-inĩ,
 narĩ ireera rĩkoragwo hongwe-inĩ ciakwa ũtukũ wotho.
²⁰ Riiri wakwa ũgũtũũra werũhagio thĩnĩ wakwa,
 nago ũta wakwa ũtũũre ũrĩ mwerũ guoko-inĩ gwakwa.’
- ²¹ “Andũ maathikagĩrĩria marĩ na kũrĩgĩrĩro,
 meetagĩrĩra kĩrĩra gĩakwa makirĩte.
²² Ndaarĩkia kwaria-rĩ, matiacookaga kwaria;
 ciugo ciakwa ciatoonayaga matũ mao kahora ihooreire.
²³ Maanjetaagĩrĩra ta andũ metereire mbura,
 na makanyua ciugo ciakwa o ta mbura rĩa ya kũrigĩrĩria.
²⁴ Ndaamathekathekagia moorĩtwo nĩ hinya makaaga gwĩtikia;
 ũtheri wa ũthiũ wakwa warĩ wa bata mũno kũrĩ o.
²⁵ Nĩ nĩ ndamoonagia njĩra, ngaikaraga ta ndĩ mũnene wao;
 ndatũũraga ta mũthamaki arĩ gatagatĩ ga ita rĩake;
 ningĩ ndaatarĩ ta mũndũ ũrĩa ũhooragĩria arĩa maracakaya.

30

- ¹ “No rīu-rī, andū ethī kūngīra nīmaanyūrūragia,
arīa o na itangīendire gūturanīra maithe mao
na ngui ciakwa cia rūūru.
- ² Hinya wa moko mao ūngīang’unire nakī,
kuona atī hinya wao nīwamehereire?
- ³ Nīmathīnīkīte nī ūndū wa wagi na ng’aragu,
ūtukū-rī, moorūūruga būrūri mūng’aru,
būrūri mwanangīku ūkirīte ihooru.
- ⁴ Maahaaraga nyeni cia mahuti ma cumbī kuuma ihinga-inī,
na irio ciao ciarī mīri ya mūtī wa kīhaato.
- ⁵ Nīmaingatirwo kuuma kūrī mūingī,
makiugīrīrio ta maarī aici.
- ⁶ Nīmahatīrīrio maikarage mīkuru-inī ya tūrūū tūhūu,
kūu ndwaro-inī cia mahiga na marima-inī marīa marī thī.
- ⁷ Maanagia ta nyamū kūu ihinga-inī,
makahatīkanagīra kūu mahuti-inī.
- ⁸ Rūciaro rūtarī kīene na rūtarī rītwa,
nī rwarutūrūrwo ruume kūu būrūri-inī.
- ⁹ “Na rīu ariū ao maraanyūrūria na rwīmbo;
ngagītūika wa kuunagwo thimo nīo.
- ¹⁰ Nīmathūire na magaikaraga haraihu na nīi;
matiītīgagīra kūndūira mata ūthiū.
- ¹¹ Nī ūndū rīu Ngai nīaregeretie ūta wakwa,
na akandeehera mathiina-rī,
matirī ūndū merīgagīrīria gwīka marī harīa ndī.
- ¹² Mwena wakwa wa ūrīo kūrī rūrīrī rūratharīkīra;
maīgagīra magūrū makwa mītego,
na magaaka ihumbu ciao cia gūūtharīkīra.
- ¹³ Maharaganagia njīra yakwa;
mahotaga kūnyūnūha o na gūtārī na mūndū ūramateithia.
- ¹⁴ Mokīte ta matoonyeire mwanya-inī mwariī;
mokiire gatagatī ga kūu kwanangīku, makaamomokera.
- ¹⁵ Imakania nīcihootete;
gītīio gīakwa kīumbūrītwo ta kīhurutītwo nī rūhuho,
naguo ūgitīri wakwa ūkabūria ta itu.
- ¹⁶ “Na rīu muoyo wakwa nīūrathirīrīkīra;
matukū ma thīina nīmanyiitīte.
- ¹⁷ Ūtukū ūtheecangaga mahīndī makwa;
ruo rwa gūthegeanya rūtindigithagīria.
- ¹⁸ Ngai angūnjakūnjaga ta nguo na ūndū wa ūhoti wake mūnene;
aanyiitaga ta kanjū yakwa ngingo-inī.
- ¹⁹ Anjikītie ndoro-inī,
ngatuika ta rūkūngū na ta mūhu.
- ²⁰ “Nīwe ndīrakaīra, o Wee Ngai, no ndūranjītīka;
ndīrarūgama, no wee no kūndora ūrandora.
- ²¹ Wee nīūngarūrūkīte ūtarī na tha;
ūtharīkīire na hinya wa guoko gwaku.
- ²² Nīūūhurītīe, ūkaandindīka mbere ya rūhuho;
ūūnyugutanītīe kīhuhūkanio-inī.

- ²³ Nĩnjũũĩ nĩũkanginyia o gĩkuũ-inĩ,
ũndware kũrĩa gwathĩrĩrwo arĩa othe marĩ muoyo.
- ²⁴ “Ti-itherũ gũtirĩ mũndũ ũũkagĩrĩra mũndũ ũthuthĩkĩte ngoro,
hĩndĩ ĩrĩa egũkaya ateithio arĩ mĩnyamaro-inĩ.
- ²⁵ Nĩĩ-rĩ, githĩ ndianarĩrio nĩ arĩa marĩ na thĩĩna?
Githĩ ngoro yakwa ndĩanaiguĩra arĩa athĩĩni kĩahe?
- ²⁶ No rĩrĩ, rĩrĩa ndeerĩgagĩrĩra wega, ũũru ũgĩũka;
rĩrĩa ndaacaragia ũtheri-rĩ, hĩndĩ ĩyo nduma ĩgĩũka.
- ²⁷ Nda yakwa ndĩtigaga kũruruma;
matukũ ma thĩĩna nĩmanginyĩre.
- ²⁸ Thiiaga njirĩte biũ, no ti ũndũ wa kũhĩa nĩ riũa;
ngarũgama kĩũngano-inĩ ngakaya ndeithio.
- ²⁹ Nduĩkĩte mũrũ wa nyina na mbwe,
ngatuĩka mũthiritũ wa ndundu.
- ³⁰ Gĩkonde gĩakwa nĩkĩgarũrũkĩte, gĩgathita na gĩkoonũka;
mwĩrĩ wakwa ũhiũhĩte nĩ ũrugarĩ.
- ³¹ Kĩnanda gĩakwa kĩa mũgeeto kĩrutaga o mũgambo wa gũcakaya,
naguo mũtũrirũ wakwa ũkaruta o mũgambo wa kĩrĩro.

31

- ¹ “Nĩ nĩtwarĩkanĩire na maitho makwa
ndikanarore mũirĩtu ndĩmwĩrĩrĩre.
- ² Nĩ ũndũ-rĩ, kaĩ rũgai rwa mũndũ kuuma igũrũ kwa Ngai rũkĩrĩ kĩĩ?
Igai rĩake nĩ rĩrĩkũ kuuma kũrĩ ũcio Mwene-Hinya-Wothe ũrĩ igũrũ?
- ³ Githĩ ti kwanangwo kwa arĩa aaganu,
na mũtino kũrĩ arĩa meekaga maũndũ mooru?
- ⁴ Githĩ we ndonaga njĩra ciakwa,
na agatara o ikinya o ikinya rĩakwa?
- ⁵ “Ingĩkorwo thiiaga na njĩra itarĩ cia ma-rĩ,
kana kũgũrũ gwakwa gũkahiũha thĩĩ ngaheenanĩe-rĩ,
- ⁶ Ngai nĩathime na ratiri cia kĩhooito,
nake nĩekũmenya atĩ nĩ ndirĩ ũcuuke;
- ⁷ makinya makwa mangĩkorwo nĩmahũkĩte makoima njĩra-inĩ,
nayo ngoro yakwa ingĩkorwo nĩtongoretio nĩ maitho makwa,
kana moko makwa makorwo nĩmathaahĩtio-rĩ,
- ⁸ hĩndĩ ĩyo kĩrĩa haandĩte kĩrorĩio nĩ andũ angĩ,
nacio irio cia mĩgũnda yakwa iromunywo.
- ⁹ “Ngoro yakwa ingĩkorwo yanaheenererio nĩ mũndũ-wa-nja,
kana ngorwo ndanaceema mũrango-inĩ wa mũndũ wa itũũra,
- ¹⁰ hĩndĩ ĩyo mũtumia wakwa arothĩa ngano ya mũndũ ũngĩ,
na arũme angĩ tĩga nĩ marokoma nake.
- ¹¹ Nĩgũkorwo ũndũ ũcio nĩ ũmaramari wa thoni,
na nĩ rĩhĩa rĩa gũtuĩrwo ciira nĩ kĩaama.
- ¹² Tondũ ũcio nĩ mwaki ũrĩa ũcinaga nginya ũkaananga;
na nĩũngĩamunyĩte magetha makwa mothe.
- ¹³ “Ingĩkorwo nĩnyimĩte ndungata ciakwa cia arũme na cia andũ-a-nja kĩhooito
rĩrĩa manateta nĩ ũndũ wakwa-rĩ,
- ¹⁴ nĩ nĩngeeka atĩa rĩrĩa Mũrungu akaanjũkĩrĩra?

- Ngaacookia atĩa rĩrĩa ngeetwo ndĩtetere ũhoro-inĩ ũcio?
¹⁵ Githĩ ũcio wanyũũmbire kũu nda ya maitũ to we wamoombire?
 Githĩ tiwe watũthondekire tũrĩ kũu nda cia aa maitũ?
- ¹⁶ “Ingĩkorwo ndanaima athĩni kĩrĩa maanerĩrĩa,
 kana ngareka maitho ma mūtũmia wa ndigwa morwo nĩ hinya-rĩ,
¹⁷ ingĩkorwo ndĩaga irio ciakwa nyiki,
 ngaaga kũgayana na ũrĩa ũtarĩ ithe-rĩ,
¹⁸ (no nĩ kuuma ũnini wakwa, mwana ta ũcio ndaamũreraga o ta ũrĩa angĩarerirwo nĩ
 ithe,
 na kuuma gũciarwo gwakwa ndũire ndongoragia mūtumia wa ndigwa)
¹⁹ ingĩkorwo ndanoona mündũ agĩkua nĩ ũndũ wa kwaga nguo,
 kana ngoona mündũ mubatari atarĩ kĩndũ gĩa kwĩhumba,
²⁰ na ngoro yake ndĩandathimire nĩ ũndũ wa kũmũiguithia ũrugarĩ
 na guoya wa ng’onde ciakwa-rĩ,
²¹ ingĩkorwo ndanoya guoko gwakwa ngookĩrĩa mwana ũtarĩ ithe,
 nĩkũmenya atĩ no nyone wa kũndeithia kwagĩa ciira igooti-inĩ-rĩ,
²² hĩndĩ iyo guoko gwakwa kũroahũkĩra kĩande-inĩ kũgwe,
 kũroinĩkĩra o irũngo-inĩ.
²³ Nĩ ũndũ nĩndetigagĩra mwanangĩko uumĩte kũrĩ Mũrungu,
 na nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra riiri wake, ndingĩekire maũndũ ta macio.
- ²⁴ “Ingĩkorwo nĩnjigĩte mwĩhoko wakwa harĩ thahabu,
 kana ngeera thahabu ĩrĩa therie mũno atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũgitĩri wakwa,’
²⁵ ingĩkorwo ndanakenera ũtonga wakwa mũnene,
 kana ngakenera uumithio ũrĩa moko makwa mecarĩirie-rĩ,
²⁶ ingĩkorwo ndanarũmbũiya riũa rĩarĩte,
 kana mweri ũgĩthĩ ũcangararĩte,
²⁷ na ngoro yakwa ĩkĩheenererio nĩcio na hitho,
 kana guoko gwakwa gũgĩcikinyĩria kĩmumunyano gĩa gũcitĩia-rĩ,
²⁸ o na macio mangĩtuĩka mehia ma gũtuĩrwo ciira,
 nĩgũkorwo ingĩtuĩkĩte mündũ ũtarĩ mwĩhokeku harĩ Mũrungu ũrĩa ũrĩ igũrũ.
- ²⁹ “Ingĩkorwo ndaanakena nĩ thũ yakwa kuona mūtino,
 kana ngĩmĩthekerera rĩrĩa thĩina wamĩkora,
³⁰ no nĩ ndĩrĩ ndetĩkĩra kanua gakwa keehie
 na ũndũ wa kũhoera muoyo wayo kĩrumi,
³¹ kũngĩkorwo andũ a nyũmba yakwa matĩrĩ moiga atĩrĩ,
 ‘Nũũ ũtarĩ warĩa nyama cia Ayubu akahũũna?’
³² no gũtirĩ mũgeni wanaraara njĩra-inĩ,
 nĩ ũndũ mũrango wa mũciĩ wakwa ũtũire ũhingũrĩrwo mũgendi,
³³ ingĩkorwo ndaanahitha mehia makwa, ta ũrĩa andũ meekaga,
 na ũndũ wa kũhitha mahĩtia ngoro-inĩ yakwa
³⁴ tondũ wa gwĩtigĩra kĩrĩndĩ,
 o na gwĩtigĩra kũmenwo nĩ mĩhĩrĩga
 ngagĩkĩra ki na ndiume nja-rĩ,
- ³⁵ (“Naarĩ korwo ndaarĩ na mündũ wa kũnjigua!
 Rĩu nĩndekĩra rũũri rwa kwĩyarĩrĩa:
 reke Mwene-Hinya-Wothe anjookerie ũhoro;
 reke mũũthitangi andĩke marũa ma thitango yake.
³⁶ Ti-itherũ marũa macio ingĩmaigĩrĩa kĩande,

ndimehumbe taarĩ thũmbĩ.

³⁷ Njooke ndĩmũhe ũhoro wakwa ikinya gwa ikinya;
ndĩmũkuhĩrĩrie ta ndĩ mũnene.)

³⁸ “Korwo mũgũnda wakwa wakaya, ũnjũkĩrĩre,
nayo mĩtarō yaguo yothe ĩkorwo ĩkĩrĩra maithori,

³⁹ ingĩkorwo ndanarĩa maciaro maguo iteekũrĩha,
kana ngoraga ngoro cia ene guo-rĩ,

⁴⁰ hĩndĩ ĩyo cong'e ũrokũra kuo handũ ha ngano,
na riya handũ ha cairi.”

Ndeto cia Ayubu nĩciathira.

32

Mĩario ya Elihu

¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio atatũ nĩmatigire gũcookeria Ayubu, nĩ ũndũ eeyonaga arĩ mũthingu. ² No rĩrĩ, Elihu mũrũ wa Barakeli ũrĩa Mũbuzi, wa nyũmba ya Ramu, nĩarakaririo mũno nĩ Ayubu nĩ ũndũ wa gwĩtua aarĩ na kĩhotoo gũkĩra Ngai. ³ Ningĩ nĩarakarĩtio nĩ arata acio atatũ tondũ nĩmagĩte ũndũ mangĩcookeria Ayubu, o na gũtuĩka nĩmamũtuĩrĩrie ciira. ⁴ Na rĩrĩ, Elihu aambĩte gweterera acio angĩ maarie atanaaria na Ayubu, tondũ o maarĩ akũrũ kũmũkĩra. ⁵ No rĩrĩa onire atĩ andũ acio atatũ matiarĩ na ũndũ ũngĩ wa kuuga-rĩ, agĩakanwo nĩ marakara.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Elihu, mũrũ wa Barakeli ũcio Mũbuzi, akiuga atĩrĩ:

“Nĩ ndĩ na mĩaka mĩnini,
na inyuĩ mũrĩ akũrũ;

nĩkĩo ngwĩtigagĩra,
ngaaga ũmĩrĩru wa kũmwĩra ũrĩa njũũĩ.

⁷ Ndeciiragia atĩrĩ, ‘Ŭkũrũ nĩwaagĩrĩrie warie;
ũingĩ wa mĩaka nĩwaagĩrĩrie kũrutana ũũgĩ.’

⁸ No nĩ roho ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wa mũndũ,
o yo mĩhũmũ ya Mwene-Hinya-Wothe, ũheaga mũndũ ũmenyo.

⁹ To arĩa akũrũ oiki oogĩ,
na to arĩa akũrũ mamenyaga ũrĩa kwagĩrĩrie.

¹⁰ “Nĩ ũndũ ũcio nguuga atĩrĩ, ‘Thikĩrĩriai;
o na nĩ nĩngũmwĩra ũrĩa njũũĩ.’

¹¹ Nĩngwetereire rĩrĩa mũkwaragia,
ndathikĩrĩria ihotoo cianyu;

rĩrĩa mũgũcaragia ciugo-rĩ,
¹² nĩngũmũtegeire matũ biũ.

No gũtirĩ o na ũmwe wanyu wonanirie mahĩtia ma Ayubu;
gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũmũcookeirie mĩario yake.

¹³ Tigai kuuga atĩrĩ, ‘Nĩtũgĩte na ũũgĩ;
rekei Mũrungu amũkararie, no ti mũndũ.’

¹⁴ No rĩrĩ, Ayubu ti nĩ ekwerekeirie ciugo ciake,
na nĩ ndikũmũcookeria kũringana na mĩario yanyu.

¹⁵ “Nĩmamakĩte, na matirĩ na ũndũ ũngĩ mangiuga;
nĩmarigĩtwo nĩ atĩa mangiuga.

¹⁶ no nginya njeterere, nĩ ũndũ rĩu nĩmakirĩte,
tondũ atĩ rĩu marũgamĩte hau matarĩ na macookio?

¹⁷ O na nĩ nĩngwaria;
o na nĩ nĩnguuga ũrĩa njũũĩ.

¹⁸ Nĩgũkorwo njiyũritwo nĩ ciugo,

- naguo roho ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wakwa nĩũrandindĩkĩrĩria;
¹⁹ thĩinĩ wakwa haana ta ndibei ĩrĩ cuba ngunĩke,
 ngahaana ta mondo njerũ ya ndibei ĩkirie gũtuthũka.
²⁰ no nginya njarie hũũcũke,
 no nginya ndumũre mĩromo yakwa njookie ũhoru.
²¹ Ndigũtĩira mũndũ o na ũ maũthĩ,
 kana ngaathĩrĩrie mũndũ o na ũrĩkũ tũhũ;
²² nĩ ũndũ korwo ndĩ mwara na kũgaathĩrĩria,
 Mũnyũmbi no anjeherie narua.

33

- ¹ “No rĩu Ayubu-rĩ, thikĩrĩria ciugo ciakwa;
 tega matũ ũigue ũrĩa wothe nguuga.
² Ndĩ hakuhĩ gũtumũra kanua gakwa;
 ciugo ciakwa irĩ o rũrĩmĩ-inĩ rwakwa.
³ Ciugo ciakwa ciumĩte ngoro nũngĩrĩru;
 mĩromo yakwa yaragia ĩtarĩ na ũhinga.
⁴ Roho wa Mũrungu nĩwe ũnyũmbĩte;
 mĩhũmũ ya Mwene-Hinya-Wothe nĩyo ĩiheaga muoyo.
⁵ Nawe njookeria, akorwo nĩũkũhota;
 wĩhaarĩrie ũũng’ethere.
⁶ Nĩĩ haana o tawe maitho-inĩ ma Mũrungu;
 o na nĩĩ ndombĩrwo na rĩũmba.
⁷ Kwĩĩndigĩra gũtigakũmakie,
 kana guoko gwakwa gũkũritũhĩre.
- ⁸ “No rĩrĩ, nĩuugĩte ngĩiguaga,
 ngaigua ciugo icio ũkiuga atĩ,
⁹ ‘Ndĩ mũtheru na ndirĩ na mehia;
 ndĩĩkĩte ũũru, na ndirĩ na mahĩtia.
¹⁰ No Ngai nĩanyonete na mahĩtia;
 anduĩte thũ yake.
¹¹ Nĩanjohaga magũrũ na mĩnyororo;
 arangagĩra njĩra ciakwa ciothe.’
- ¹² “No ngũkwĩra atĩrĩ, ũhoru-inĩ ũyũ wee ndũrĩ na kĩhoto,
 nĩgũkorwo Ngai nĩ mũnene gũkĩra mũndũ.
¹³ Ũramũtetia nĩkĩ,
 atĩ ndacookagia kiugo kĩa mũndũ o na kĩmwe?
¹⁴ Nĩgũkorwo Mũrungu nĩaaragia,
 rĩmwe na njĩra ĩmwe, na rĩngĩ akaaria na njĩra ĩngĩ,
 o na gũtuĩka mũndũ no aage gũkũũrana.
¹⁵ Rĩmwe akaaragia kĩroto-inĩ na kĩoneki-inĩ gĩa ũtukũ,
 rĩrĩa andũ mahĩtĩtwo nĩ toro mũnene marĩ ũrĩrĩ,
¹⁶ no amaarĩrie matũ-inĩ mao,
 na amamakie nĩguo amakaanie,
¹⁷ nĩguo agarũre mũndũ atige kũhĩtia,
 na atigane na mwĩtĩio,
¹⁸ nĩguo agitĩre roho wake kuuma gĩkuũ-inĩ,
 na agitĩre muoyo wake ndũkaniinwo na rũhiũ rwa njora.
¹⁹ Nĩngĩ mũndũ no arũithio na gũkomio ũrĩrĩ wa ruo,
 akorwo na thĩĩna wa mahĩndĩ ũtathiraga,

- 20 o nginya ngoro yake ñgathũũra irio,
na roho wake ñgathũũra irio iria njega mũno.
- 21 Nyama cia mwĩrĩ wake ihĩnjaga igathĩrĩkĩra,
na mahĩndĩ make marĩa mataroonekaga makoimĩra.
- 22 Roho wake ñgakuhĩrĩria mbĩrĩra,
na muoyo wake ñgakuhĩrĩria arĩa mareehage gĩkuũ.
- 23 “No rĩrĩ, angĩkorwo harĩ na mũraika mwena wake arĩ mũiguithania,
ũmwe harĩ ngiri, wa kwĩra mũndũ ũndũ ũrĩa ũmwagĩrĩre,
- 24 nake amũkinyĩrie wega wake na oige atĩrĩ,
‘Mũhonokie ndagatuĩke wa gũikũrũka mbĩrĩra-inĩ;
nĩnyonete gĩa kũmũkũũra nakĩo,’
- 25 hĩndĩ ĩyo nyama cia mwĩrĩ wake igeethĩha ta cia mwana;
igaacooka ta ũrĩa ciarĩ matukũ-inĩ ma wĩthĩ wake.
- 26 Ahooyaga Ngai ageekwo wega nĩwe,
oonaga ũthiũ wa Ngai akaanĩrĩra nĩ gũkena;
agacookio ũthingu-inĩ wake nĩ Ngai.
- 27 Nake agacooka agathĩĩ kũrĩ andũ akameera atĩrĩ,
‘Nĩndehirie, na ngĩogomia ũndũ ũrĩa warĩ wa ma,
no ndiigana kũherithio ũrĩa ndaagĩrĩrwo nĩkũherithio.
- 28 Nĩakũũrĩre roho wakwa ndũkaharũrũkio mbĩrĩra,
na nĩ ngũtũũra ngenagĩra ũtheri ũcio.’
- 29 “Mũrungu nĩekaga mũndũ maũndũ macio mothe,
maita meerĩ o na kana matatũ,
- 30 nĩguo agarũre roho wake ndũkaharũrũkio mbĩrĩra,
nĩgeetha ũtheri ũcio wa muoyo ũmũtherere.
- 31 “Atĩrĩrĩ Ayubu, tega matũ na ũũthikĩrĩrie;
kira ki na nĩ njarie.
- 32 Wakorwo ũrĩ na ũndũ wa kuuga-rĩ, njĩra;
aria, nĩgũkorwo ingĩenda woneke ndwĩhĩtie.
- 33 No akorwo ti ũguo-rĩ, wee gĩthikĩrĩrie;
kira ki, na nĩngũkũruta ũũgĩ.”

34

- 1 Ningĩ Elihu akiuga atĩrĩ:
- 2 “Iguai ciugo ciakwa, inyuĩ andũ aya oogĩ;
thikĩrĩriai, inyuĩ amenyi a maũndũ.
- 3 Nĩgũkorwo gũtũ gũthuuranagia ciugo
o ta ũrĩa rũrĩmĩ rũcamaga irio.
- 4 Nĩtwĩkũũranĩrei ithuĩ ene ũndũ ũrĩa wagĩrĩre;
nĩtwĩrute tũrĩ hamwe ũndũ ũrĩa mwega.
- 5 “Ayubu aroiga atĩrĩ, ‘Nĩ ndihĩtĩtie,
no Mũrungu nĩanjagithĩtie kĩhotoo gĩakwa.
- 6 O na gũtuĩka ndĩraria ũrĩa kũrĩ,
ndĩratuuo mũheenania;
o na gũtuĩka ndirĩ na mahĩtia,
mũguĩ wake ũngurarĩtie kĩronda gĩtangĩhona.’
- 7 Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũhaana ta Ayubu,
mũndũ ũnyuuaga kĩnyũrũri taarĩ maaĩ aranyua?
- 8 Atwaranaga na andũ arĩa mekaga ũũru;

agĩaga thiritũ na andũ arĩa aaganu.

⁹ Nĩgũkorwo oigaga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ uumithio mũndũ onaga rĩrĩa arageria gũkenia Ngai.’

¹⁰ “Nĩ ũndũ ũcio gĩithikĩrĩriei, inyuĩ andũ aya mũrĩ na ũtaũku.

Ūhoru wa kwĩhia ũroaga kuoneka harĩ Mũrungu,
Mwene-Hinya-Wothe aroaga gwĩka ũũru.

¹¹ Arĩhaga mũndũ kũringana na ũrĩa ekĩte;
akamũrehere o kĩrĩa kĩringaine na mĩthĩire yake.

¹² Gũtingĩhoteka atĩ Mũrungu no eeke mahĩtia,
atĩ ũrĩa Mwene-Hinya-Wothe no ogomie kĩhoto.

¹³ Nũũ wamũtuire mũrori wa thĩ?
Nũũ wamũtuire mũrũgamĩrĩri wa thĩ yothe?

¹⁴ Korwo aagĩa na muoroto
wa kweheria roho wake na mĩhũmũ-rĩ,

¹⁵ andũ othe mangĩthiranĩra hamwe,
nake mũndũ acooke rũkũngũ-inĩ.

¹⁶ “Akorwo ũrĩ mũndũ ũrĩ na ũtaũku-rĩ, igua ũhoru ũyũ;
thikĩrĩria ũrĩa nguuga.

¹⁷ Mũndũ ũthũire kĩhoto-rĩ, no ahote gwathana?
Ūrĩa ũrĩ kĩhoto, o Ũcio kĩhoti-rĩ, no ũmũtue mwĩhia?

¹⁸ Githĩ ti we wĩraga athamaki atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũtirĩ kĩene,’
na akeera arĩa marĩ igweta atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ aaganu,’

¹⁹ o ũcio ũtatĩagĩra anene maũthĩ,
na ndendaga arĩa atongu gũkĩra arĩa athĩni,
nĩgũkorwo othe nĩ wĩra wa moko make?

²⁰ Makuuaga o rĩmwe, o ũtukũ gatagatĩ;
andũ mainainaga magakua;
arĩa marĩ hinya meeheragio matahutĩtio nĩ guoko kwa mũndũ.

²¹ “Maitho make maikaraga macũthĩrĩrie mĩthĩire ya andũ;
nĩonaga mĩthĩire yao yothe.

²² Gũtirĩ handũ harĩ nduma, kana handũ harĩ kĩruru kĩnene,
hangĩhithwo nĩ arĩa meekaga ũũru.

²³ Mũrungu ndabatairio nĩgũthuthuuria ndeto cia andũ makĩria,
atĩ nĩguo moke mbere yake maciirithio.

²⁴ Ahehenjaga arĩa marĩ ũhoti atekũũria mũndũ
na akarũgamia andũ angĩ ithenya rĩao.

²⁵ Tondũ we nĩamenyaga maũndũ marĩa meekaga,
amang’auranagia ũtukũ magathuthĩka.

²⁶ Amaherithagĩria waganu wao
makĩonagwo nĩ mũndũ o wothe,

²⁷ tondũ nĩmagarũrũkire magĩtiga kũmũrũmĩrĩra,
na matirũmbũyagia njĩra yake o na irĩkũ.

²⁸ Nĩmatũmire kĩrĩro kĩa arĩa athĩni gĩkinye hau mbere yake,
nĩ ũndũ ũcio akĩigua kĩrĩro kĩa arĩa abatari.

²⁹ No rĩrĩ, angĩkara akirĩte-rĩ, nũũ ũngĩmũtua muhĩtia?
Angĩhitha ũthiũ wake-rĩ, nũũ ũngĩmuona?

Nowe arĩ igũrũ rĩa mũndũ na igũrũ rĩa rũrĩrĩ o ũndũ ũmwe,

³⁰ nĩguo agirie mũndũ ũtarĩ na ũngai gwathana,
amũgirie kũigĩra kĩrĩndĩ mĩtego.

- ³¹ “Korwo mündũ no ere Mũrungu atĩrĩ,
‘Nĩnjĩhĩtie no ndikehia rĩngĩ.
³² Nduta menye ũrĩa itarahota kuona;
ingĩkorwo nĩnjĩkĩte ũũru-rĩ, ndigacooka gwĩka ũguo rĩngĩ.’
³³ Ngai-rĩ, no agĩkũrĩhe kũringana na ũrĩa wee ũkwenda
rĩrĩa ũregete kwĩrira?
No nginya we ũtue itua, no ti nĩ;
nĩ ũndũ ũcio kĩnjĩre ũrĩa ũũ.

³⁴ “Andũ arĩa marĩ na ũtaũku maroiga atĩrĩ,
nao andũ acio oogĩ maiguĩte ngĩaria manjĩrĩte atĩrĩ,
³⁵ ‘Ayubu aaragia atarĩ na ũmenyo;
ciugo ciake nĩciagĩte ũũgĩ.’
³⁶ Hĩ, naarĩ korwo Ayubu aagerio nginya mũthia,
nĩ ũndũ macookio make nĩ ta ma mündũ mwaganu!
³⁷ Nĩongereire ũremi harĩ mehia make;
atũhũuragĩra hĩ cia kĩnyũrũri,
na akaingĩhia ciugo ciake cia gũũkĩrĩra Mũrungu.”

35

Mĩario ya Elihu

- ¹ Ningĩ Elihu akiuga atĩrĩ:
² “Nĩũgwĩciiria ũhoru ũyũ nĩ wa kĩhoo?o?
Ūroiga atĩrĩ, ‘Mũrungu nĩekũjarĩrĩria atue ndĩhĩtie.’
³ No rĩrĩ, wee no ũramũũria atĩrĩ, ‘Kũrĩ na uumithio ũrĩkũ harĩ nĩ,
na ngũgunĩka nakĩ ndaaga kwĩhia?’

⁴ “No nyende gũgũcookeria ũhoru,
wee hamwe na arata aku.
⁵ Ta rora igũrũ wone;
ta cũthĩrĩria matu macio marĩ igũrũ rĩaku kũraya mũno.
⁶ Ũngĩhia-rĩ, ũndũ ũcio ũngĩhutia Ngai atĩa?
Mehia maku mangĩingĩha mũno-rĩ, ũndũ ũcio ũngĩmwĩka atĩa?
⁷ Ũngĩkorwo ũrĩ mũthingu-rĩ, ũngĩmũhe kĩ,
kana nĩ kĩ aamũkagĩra kuuma guoko-inĩ gwaku?
⁸ Waganu waku ũhutagia o mündũ tawe,
na ũthingu waku ũkahutia o ciana cia andũ.

⁹ “Andũ makayaga nĩ icooki rĩa kũhinyĩrĩrio;
mathaithanaga mateithũrwo guoko-inĩ kwa ũcio ũrĩ hinya mũingĩ.
¹⁰ No gũtirĩ mündũ uugaga atĩrĩ, ‘Ngai ũrĩa wanyũũmbire arĩ ha,
ũrĩa ũheaga mündũ nyĩmbo ũtukũ,
¹¹ ũrĩa ũtũrutaga maũndũ gũkĩra ũrĩa arutaga nyamũ cia werũ-inĩ,
o na agatũhe ũũgĩ gũkĩra nyoni cia rĩera-inĩ?’
¹² Ndacookagia rĩrĩa andũ maakaya
nĩ ũndũ wa mwĩtũũgĩrio wa andũ arĩa aaganu.
¹³ Ti-itherũ, Mũrungu ndathikagĩrĩria mathaithana mao ma tũhũ;
ũcio Mwene-Hinya-Wothe ndarũmbũyagia mathaithana macio.
¹⁴ Githĩ ndakaaga gũthikĩrĩria mũno makĩria
rĩrĩa ũkuuga atĩ ndũramuona,
na atĩ ciira waku ũrĩ mbere yake,
na no nginya ũmweterere,

- ¹⁵ na makĩria ma ũguo ũkoiga atĩ marakara make matiherithanagia
na ndarũmbũyagia waganu o na hanini!
¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Ayubu atumũrĩte kanua gake akaaria ũhoru wa tũhũ;
nĩarĩtie ndeto nyingĩ atarĩ na ũmenyo.”

36

- ¹ Elihu agĩthĩ na mbere kwaria, akiuga atĩrĩ:
² “Ngirĩrĩria hanini, na nĩngũkuonia
atĩ harĩ maũndũ mangĩ mangiugwo ma gũciirĩrĩra Ngai.
³ Ũmenyo wakwa ndĩũrutĩte kũraihi;
nĩ ngũtũũgĩria kĩhoo to kĩa ũcio Mũnyũmbi.
⁴ Menya wega atĩ ndeto ciakwa ti cia maheeni;
ũyũ mũrĩ nake arĩ na ũmenyo mũkinyanĩru.

⁵ “Mũrungu nĩwe mwene hinya, no ndairaga andũ;
we nĩ mwene hinya, na nĩarũmagia muoroto wake.
⁶ Ndatũũragia arĩa aaganu muoyo,
no nĩaheaga arĩa anyariire kĩhoo to kĩa.
⁷ Ndeheragia maitho make harĩ arĩa athingu;
amaikaragĩria gĩtĩ kĩa ũnene hamwe na athamaki,
na akamatũũgĩria nginya tene.
⁸ No rĩrĩ, andũ mangĩkorwo mohetwo na mĩnyororo,
makanyitio na mĩhĩndo ya mĩnyamaro,
⁹ we nĩameeraga ũrĩa mekĩte,
atĩ mehĩtie na ũtũrĩka.
¹⁰ We nĩatũmaga mathikĩrĩrie ũtaaro,
na akamaatha merire ũũru wao.
¹¹ Mangĩmwathĩkĩra na mamũtungatĩre,
megũtũũra matukũ mao marĩa matigaru magaaciĩre,
na mĩaka yao o maiganĩire.
¹² No mangĩaga kũigua,
nĩmakaniinwo na rũhiũ rwa njora,
na makue matarĩ na ũmenyo.

¹³ “Arĩa matarĩ na Ngai ngoro-inĩ meiigagĩra marakara;
o na rĩrĩa aramooaha na mĩnyororo, matikayaga mateithio.
¹⁴ Makuuaga marĩ ethĩ,
magakua hamwe na arũme arĩa maraya ma mahooero-inĩ.
¹⁵ No arĩa mathĩĩnikaga, nĩamakũũraga kuuma thĩĩna-inĩ wao;
nĩamaragĩria marĩ mĩnyamaro-inĩ.

¹⁶ “We-rĩ, nĩarakũguucĩrĩria uume magego-inĩ ma mĩnyamaro,
agũtware handũ haariĩ hatarĩ na ũkunderu,
na agũtware akũhurũkie metha-inĩ yaku iĩyũrĩte irio iria njega.
¹⁷ No rĩu-rĩ, ũtitikithĩtio ituĩro rĩrĩa rĩagĩrĩire arĩa aaganu;
ituĩro rĩa ciira na kĩhoo to nĩcigũkumbatĩte.
¹⁸ Wĩmenyerere mũndũ o na ũrĩkũ ndakanakũheenererie na ũtonga;
ndũgetĩkĩrie ihaki inene rĩkũhĩtithie njĩra.
¹⁹ ũtonga waku o na kana kĩyo gĩaku kĩnene-rĩ,
no ikũnyiitĩrĩre nĩguo ndũgatoonye mĩnyamaro-inĩ?
²⁰ Tiga kwĩrĩrĩria ũtukũ,
nĩguo ũguucũrũrie andũ kuuma kwao mĩciĩ.

- ²¹ Wimenyerere ndūkeerekere ūūru-inĩ,
tondũ ūkuoneka taarĩ guo wendete gũkĩra gũthĩĩnĩka.
- ²² “Mũrungu nĩatũgĩrĩtio nĩ ūndũ wa ūhoti wake.
Nũũ mūrutani take?
- ²³ Nũũ ūmwathĩĩire njĩra ciake,
kana akamwĩra atĩrĩ, ‘Wee nĩwĩkĩte ūūru?’
- ²⁴ Ririkanaga gwĩkĩrĩra wĩra wake,
ũrĩa andũ manakumia na rwĩmbo.
- ²⁵ Andũ othe nĩmawonete;
andũ mawĩroragĩra marĩ o kũraya.
- ²⁶ Ĩ Mũrungu ndakĩrĩ mūnene; nĩ mūnene gũkĩra ūmenyi witũ!
Mũigana wa mĩaka yake ndũngĩtuĩrĩka.
- ²⁷ “Ambatagia matata ma maaĩ,
marĩa macookaga gũtaatĩra tũrũũ ta mbura;
- ²⁸ matu magaita ūigũ wamo,
nayo mbura nyingĩ ĩkoirĩra andũ.
- ²⁹ Nũũ ūngĩmenya ūrĩa atambũrũkagia matu,
kana ūhoru wa marurumĩ marĩa moimaga hema-inĩ yake?
- ³⁰ Kĩone ūrĩa ahurunjaga rũheni rwake rũkamũthiũrũrũkĩria,
agathambia iria kũrĩa kũriku.
- ³¹ Ūũ nĩguo aathaga ndũrĩrĩ
na akaheana irio nyingĩ.
- ³² Akumbatagĩria rũheni na moko make,
na akarwatha rũringe kĩrĩa kĩorotetwo.
- ³³ Marurumĩ make nĩmanagĩrĩra kĩhuhũkanio kĩrĩa kĩroka;
o na ng’ombe nĩimenyithanagia atĩ kũrĩ kĩhuhũkanio kĩroka.

37

- ¹ “Ndaigua ūguo ngoro yakwa ĩgatumatuuma,
na ĩkambarara ĩkoima handũ hayo.
- ² Thikĩrĩria! Thikĩrĩria mūraramo wa mũgambo wake,
mūrurumo ūrĩa uumaga kanua gake.
- ³ Arekagĩrĩria rũheni rwake rungu rwa igũrũ guothe
na akarũtũma nginya ituri cia thĩ.
- ⁴ Thuutha waruo gũũkaga mũgambo wa mūraramo wake;
arurumaga na mũgambo wake mũkaru.
- Hĩndĩ ĩrĩa mũgambo wake waiguuo-rĩ,
ndarigagĩrĩria heni.
- ⁵ Mũgambo wa Mũrungu ūrurumaga na njĩra ya magegania;
ekaga maũndũ manene tũtangĩhota kũmenya.
- ⁶ Eeraga tharunji atĩrĩ, ‘Gwa thĩ,’
nayo mbura ya rũthuthuũ akamĩĩra atĩrĩ, ‘Tuĩka mbura nene.’
- ⁷ Nĩatigithagia mũndũ o wotha wĩra wake
nĩgeetha andũ othe ombĩte mamenye wĩra wake.
- ⁸ Nyamũ nacio nĩcĩhithaga;
ciikaraga imamo-inĩ ciacio.
- ⁹ Kĩhuhũkanio kiumaga gĩikaro gĩakĩo,
heho nayo ĩkoima rũhuho-inĩ rũkĩhurutana.
- ¹⁰ Mĩhũmũ ya Mũrungu nĩithondekaga mbarabu,
namo maaĩ harĩa maaramĩire makanyitana.

- ¹¹ Nīaiyūragia matu na ũigũ;
ahurunjaga rūheni rūkamatūrīkia.
- ¹² Mathiiaga magĩthiūrūrūkaga
o kūrīa angĩmeerekeria thĩ yothe,
mageeke o ũrīa wothē angĩmaatha.
- ¹³ Arehaga matu macio nĩguo aherithie andũ,
kana aihũgie thĩ yake na onanie wendani wake.
- ¹⁴ “Ayubu, thikĩrīria ũhorō ũyũ;
tithĩria hau wĩcũũranie ũhorō wa magegania ma Mũrungu.
- ¹⁵ Wee nĩũũ ũrīa Ngai aathaga matu,
na ũrīa atũmaga rūheni rwake rūhenũke?
- ¹⁶ Wee nĩũũ ũrīa matu macio macuurĩtio wega,
magegania macio ma ũrīa ũrĩ ũmenyo mũkinyanĩru?
- ¹⁷ Wee ũringĩkaga nĩ ũrugarĩ wa nguo ciaku
rĩrīa bũrũrĩ ũkirĩte ki hĩndĩ ya rūhuho rwa gũthini-rĩ,
- ¹⁸ no ũhote kũruta wĩra nake ũhorō-inĩ wa gũtambũrūkia matu mairũ,
o macio momĩte o ta gĩcicio gĩa gĩcango?
- ¹⁹ “Ta twĩre ũrīa twagĩrĩrwo nĩ kũmwĩra;
tũtingĩhota gwĩciĩrĩra nĩ ũndũ wa nduma iitũ.
- ²⁰ Nĩagĩrĩre kwĩrwo atĩ nĩngwenda kwaria?
Nĩ kũrĩ mũndũ o na ũ ũngiuga amerio?
- ²¹ Rĩu-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũrora riũa,
rĩcangararĩte kũu igũrũ
thuutha wakuo kũhaatwo nĩ rūhuho gũgathera.
- ²² Okaga kuuma mwena wa gathigathini arĩ na riiri ukengeete ta wa thahabu;
Ngai okaga arĩ na ũkaru wa gwĩtigĩrwo.
- ²³ Ũcio Mwene-Hinya-Wothē-rĩ, tũtingĩhota kũmũkinyĩra,
nĩatũũgĩrĩtio nĩ ũndũ wa ũhoti wake;
tondũ wa ũrīa arĩ wa kĩhooto na ũthingu mũnene-rĩ, ndahinyanagĩrĩria.
- ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio andũ nĩmamũtĩite,
tondũ githĩ ndarũmbũyagia arĩa meyonaga ta marĩ oogĩ na ngoro ciao?”

38

Mĩario ya Jehova

- ¹ Nake Jehova agĩcookeria Ayubu ũhorō arĩ kĩhuhũkanio-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ:
- ² “Nũũ ũyũ ũrekĩra kĩrĩra gĩakwa nduma
na ciugo itarĩ na ũmenyo?
- ³ Wĩhotore ta mũndũ mũrũme;
nĩngũkũũria ciũria, nawe ũkĩnjookerie.
- ⁴ “Warĩ kũ rĩrĩa ndaakire mũthingi wa thĩ?
Njĩira akorwo ũrĩ na ũũgĩ wa kũmenya.
- ⁵ Nũũ wathimire mũigana wayo? Ti-itherũ wee nĩũũĩ!
Nũũ watambũrũkirie rũrigi rwa gũthima igũrũ rĩayo?
- ⁶ Mĩthingi yayo yahandirwo igũrũ rĩa kĩ,
kana nũũ wahaandire ihiga rĩayo rĩa koine,
- ⁷ hĩndĩ rĩria njata cia rũciinĩ ciainire hamwe,
na araike othe makĩanĩrĩra nĩ gũkena?
- ⁸ “Nũũ wahingĩrĩrie iria na mĩrango

- rĩrĩa rĩatumũkire kuuma nda,
⁹ rĩrĩa ndatuire matu nguo ciarĩo,
 na ngĩrĩoha nduma nene ta taama warĩo,
¹⁰ rĩrĩa ndarĩkĩrĩire mĩhaka, na ngĩrĩhingĩra na mĩrango yarĩo,
 na ngĩĩkĩra mĩgĩĩko handũ hayo,
¹¹ rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘Ũkinyage o haha na ndũkanahakĩre;
 makũmbĩ maku macio metĩĩ-rĩ, hau nĩho marĩĩkinyaga’?
- ¹² “Kuuma o kĩambĩrĩria-rĩ, ũrĩ waathana atĩ rũciinĩ rũgĩe ho,
 kana ũkĩonereria ũtheri wa rũciinĩ harĩa ũkuumĩrĩra,
¹³ nĩguo ũhote kũnyiita thĩ na mĩthia yaguo,
 nao arĩa aaganu maribaribwo moime kuo?
¹⁴ Thĩ ihaanaga ta rĩũmba rĩhũrĩtwo mũhũũri;
 mũonekere wayo ũtariĩ ta mũhianĩre wa nguo.
¹⁵ Andũ arĩa aaganu nĩmaimagwo ũtheri wao,
 na guoko kwao kũrĩa kuoetwo na igũrũ gũkoinwo.
- ¹⁶ “Ũrĩ wathĩ rũgendo nginya kũrĩa iria rĩtherũkagĩra,
 kana ũgaceera itwe-inĩ cia ndia kũrĩa kũriku mũno?
¹⁷ Ũrĩ wonio ihingo cia gĩkuũ?
 Ũrĩ wona ihingo cia kĩruru gĩa gĩkuũ?
¹⁸ Ũrĩ wamenya ũnene wa wariĩ wa thĩ?
 Njĩra akorwo nĩũũ maũndũ macio mothe.
- ¹⁹ “Njĩra ya gũthĩ kũrĩa ũtheri ũtũũraga nĩrĩkũ?
 Nayo nduma iĩkaraga kũ?
²⁰ No ũcitware gwacio?
 Nĩũũ tũcĩra twa gũthĩ kũrĩa itũũraga?
²¹ Ti-itherũ wee nĩũũ, nĩgũkorwo warĩ mũciare!
 Wee-rĩ, nĩtũũrĩte mĩaka mĩingĩ!
- ²² “Ũrĩ watoonya makũmbĩ kũrĩa tharunji iĩgĩtwo,
 kana ũkĩona makũmbĩ kũrĩa mbura ya mbembe iĩgĩtwo,
²³ o icio njigĩte nĩ ũndũ wa mahinda ma thĩĩna,
 ngaciiga nĩ ũndũ wa matukũ ma mbaara na ma kũrĩa.
²⁴ Njĩra ya gũthĩ kũrĩa ũtheri ũgayanagĩrio nĩrĩkũ,
 kana ya gũthĩ kũrĩa rũhuho rwa irathĩro rũhurunjagĩrwo gũkũ thĩ?
²⁵ Nũũ wenjagĩra mbura ya kĩboboto mũtaru wa kũgerera,
 kana agatemera mbura ya marurumĩ njĩra,
²⁶ nĩguo mbura yure bũrũri ũtatũũraga mũndũ,
 na yure werũ kũrĩa gũtarĩ mũndũ,
²⁷ nĩguo iĩhũĩnagie kũu gũtiganĩrie gũgakira ihooru,
 na itũme kũmere nyeki?
²⁸ Mbura nĩrĩ ithe?
 Nũũ mũciari wa matata ma ime?
²⁹ Tharunji yumaga nda ya ũ?
 Nũũ ũciaraga mbaa iĩria yumaga igũrũ,
³⁰ rĩrĩa maaĩ momaga ta ihiga,
 rĩrĩa maaĩ marĩa marĩ igũrũ wa iria magwatana?
- ³¹ “Wee-rĩ, wahota kuohania njata iria thaka cia Kĩrĩmĩra?
 Wahota kuohora mĩkanda ya njata iria ciĩtagwo Karaũ?

- ³² Wahota kuumagaragia njata iria ciitagwo Mazarothu o mahinda maacio maakinya,
kana wahota gütongoria Nduba na ciana ciayo?
- ³³ Nĩũũĩ mawatho ma igũrũ?
No ũhote kũhaanda wathani wa Ngai ũrũme gũkũ thĩ?
- ³⁴ “Wahota kwanĩrĩra nginya mũgambo waku ũkinye matu-inĩ
nĩguo kuure wĩhumbĩre na kĩguũ kĩa maaĩ?
- ³⁵ Wee nĩwe ũtũmaga heni ithĩ na njĩra ciacio?
Nĩkũrehagĩra ũhoro igakwĩra atĩ, ‘Tũrĩ haha’?
- ³⁶ Nũũ waheire ngoro ũũgĩ,
kana akĩhe meciiria ũmenyo?
- ³⁷ Nũũ ũrĩ na ũũgĩ wa gũtara matu?
Nũũ ũngĩhota kũinamia ndigithũ cia maaĩ cia igũrũ
- ³⁸ rĩrĩa rũkũngũ rwatondora,
nayo ndoro ikooma ikanyitana?
- ³⁹ “Nĩwe ũguĩmagĩra mũrũũthi wa mũgoma wone gĩa kũrĩa,
kana nĩwe ũiniinagĩra mĩrũũthi ng’aragu
- ⁴⁰ rĩrĩa ikomereire imamo-inĩ ciayo,
kana rĩrĩa iikaraga yoheirie nyamũ ihinga-inĩ?
- ⁴¹ Nũũ ũheaga ihuru irio
rĩrĩa tũcui twarĩo tũgũkaĩra Mũrungu
tũkĩũrũũraga nĩ kwaga irio?

39

- ¹ “Wee nĩũũĩ rĩrĩa mbũri cia irĩma-inĩ iciaraga?
Wee nĩwĩroragĩra rĩrĩa thwariga igũciara kaana kayo?
- ² Wee nĩũtaraga mĩeri ĩrĩa ciikaraga ingĩgaaciara?
Nĩũũĩ hĩndĩ ĩrĩa iciaraga?
- ³ Cĩthunaga igaciara twana twacio;
ruo rwacio rwa gũciara rũgathira.
- ⁴ Twana twacio twagĩraga mwĩrĩ, tũgakũra tũrĩ na hinya o kũu gĩthaka-inĩ;
tũkinyaga ihinda rĩa kwehera na tũticookaga.
- ⁵ “Nũũ warekereirie njagĩ ĩthiiaage ĩtarĩ mũũria?
Nũũ wamĩohorire mĩhĩndo?
- ⁶ Ndaamĩheire werũ ũtuĩke mũciĩ wayo,
naguo bũrũri wa cumbĩ ũtuĩke gĩtũũro kĩaayo.
- ⁷ ĩthekagĩrĩra inegene rĩrĩ thĩinĩ wa itũũra;
ndĩiguaga mũkaĩrĩrio wa mũtwarithia.
- ⁸ ĩrimũthagĩra irĩma-inĩ ĩgĩetha gwa kũrĩa,
ĩkahaara kahuti o gothe karuru.
- ⁹ “Mbogo ya njamba-rĩ, yetĩkĩra gũgũtungata?
No ĩkindĩrie mũharatĩ-inĩ waku ũtukũ?
- ¹⁰ No ũhote kũmĩoha matandĩko ĩrĩme na mũraũ?
No ĩkuume thuutha ituamba-inĩ ĩkĩrĩmaga na mũraũ?
- ¹¹ No ũmĩihoke nĩ ũndũ atĩ ĩrĩ na hinya mũingĩ?
No ũmĩitigĩre wĩra waku mũritũ ĩrutage?
- ¹² No ũmĩihoke ĩkũrehere ngano yaku,
na ĩmĩcookanĩrĩrie kĩhuhĩro-inĩ gĩaku?

- 13 “Mathagu ma nyaga mabatabataga nĩ gũkena,
no matingĩgerekano na mathagu na njoya cia njũũ.
- 14 Īrekagĩria matumbĩ mayo tĩiri-inĩ
na ikamatiga mũthanga-inĩ magwate ũrugarĩ,
- 15 itegwĩciiria atĩ no makinywo na magũrũ makue,
kana marangwo nĩ nyamũ ya gĩthaka.
- 16 Īkaga ciana ciayo ũũru ta itarĩ ciayo;
ndĩmakaga atĩ wĩra wayo no ũtuĩke wa tũhũ,
- 17 nĩgũkorwo Ngai ndaamĩheire ũũgĩ
kana akĩmĩhe igai rĩa mwĩciirĩrie mwegu.
- 18 No rĩrĩ, rĩrĩa yatambũrũkia mathagu ihanyũke,
ĩthekagĩrĩra mbarathi na mũmĩhaici.
- 19 “Wee nĩwe ũheaga mbarathi hinya wayo,
kana ũkamĩhumba ngingo na mũreera?
- 20 Wee nĩwe ũtũmaga ĩrũũge ta ngigĩ,
ĩkahahũra andũ na mũtiĩhĩre wayo wa mwĩtĩio?
- 21 Īhuragia thĩ na ũcamba ĩgĩkenagĩra hinya wayo,
ĩkaguthũka ĩtoonyete mbaara-inĩ.
- 22 Īthekagĩrĩra guoya, ĩtarĩ ũndũ ĩngĩtigĩra;
ndĩmakagio nĩ rũhiũ rwa njora.
- 23 Thiaka wa mũmĩhaici ũbocabocaga mbaru-inĩ ciayo,
hamwe na itimũ rĩkũhenia na mĩcengi.
- 24 Īrĩaga tĩiri nĩ ũrũme;
ndĩngĩrũgama ĩkindĩirie hĩndĩ ĩrĩa karumbeta kagamba.
- 25 Hĩndĩ ĩrĩa karumbeta kagamba ĩgatiĩha, ‘Hĩ!’
Īnyiitaga thaaha wa mbaara ĩrĩ o haraaya,
na ĩkaigua kayũ ka anene a mbaara, o na mbugĩrĩrio ya mbaara.
- 26 “Rwĩgĩ-rĩ, nĩwe ũrũhotithagia kũmbũka na ũũgĩ waku,
kana gũtambũrũkia mathagu maruo rwerekeire mwena wa gũthini?
- 27 Nderi nĩwe ũmĩathaga yũmbũke na igũrũ,
na ĩkeyakĩra gĩtara kĩayo igũrũ mũno?
- 28 Ītũũraga kĩharũrũka-inĩ kĩa ihiga, na nĩ ho ĩraaraga;
rũhĩa-inĩ rwa ihiga iraaya mũno nĩ ho mwĩgitio wayo.
- 29 Īrĩ hau nĩguo ĩcaragĩria gĩa kũrĩa;
maitho mayo moonaga irio irĩ o kũraya.
- 30 Tũcui twayo tũnyuuaga thakame,
na handũ harĩa arĩa moragĩtwo marĩ, hau nĩ ho ĩkoragwo.”

40

- 1 Ningĩ Jehova akĩra Ayubu atĩrĩ:
- 2 “Mũndũ ũrĩa ũrũaga na Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, no amũrute mahĩtia?
Ūcio ũkararagia Ngai-rĩ, nĩakĩmũcookerie!”
- 3 Nake Ayubu agĩcookeria Jehova, akĩmwĩra atĩrĩ:
- 4 “Nĩ ndiagĩrĩire o na hanini; ndaakĩhota atĩa gũgũcookeria?
Nĩndehumbĩra kanua na guoko.
- 5 Nĩndaririe rĩmwe, no ndirĩ na macookio;
o na ngĩaria rĩa keerĩ, no ndirĩ na ũndũ ũngĩ nguuga.”
- 6 Ningĩ Jehova akĩarĩria Ayubu arĩ kĩhuhũkanio-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ:
- 7 “Wĩhotore ta mũndũ mũrũme;
nĩngũkũũria ciũria, nawe ũkĩnjookerie.

- ⁸ “Gūtua ciira gwakwa na kīhoto-rī, githī no ūkūmenererie?
Githī no ūndue mwīhia nīgeetha wee ūtuīke ndwīhītie?
- ⁹ Wee-rī, ūrī na guoko ta kwa Mūrungu?
Wee wahota kūruruma na mūgambo ta wake?
- ¹⁰ Ta kīgemie na riiri na ūkengi,
na wīhumbe gītīo na ūnene.
- ¹¹ Rekereria marakara mahiū ma mang’ūrī maku,
wone mūdū o wothē mwītīi ūmūharūrūkie,
- ¹² rora mūdū o wothē mwītīi na ūmūnyīhie,
ūmemende andū arīa aaganu o harīa marūngiī.
- ¹³ Mathike othe hamwe tīri-inī;
ūmoohē mothiū na nduma kūu mbīrīra-inī.
- ¹⁴ Hīndī iyo nī mwene nīngētīkania nawe
atī guoko gwaku mwene kwa ūrīo no gūkūhonokie.
- ¹⁵ “Ta rora nyamū īrīa ītagwo Behemothu,*
īyo ndoombire hamwe nawe,
na īrīaga nyeki ta ndegwa.
- ¹⁶ Nī hinya ūigana atīa īrī naguo njohero,
na nī ūhoti mūnene atīa ūrī mīkiha-inī yayo ya nda!
- ¹⁷ Īnagia mūting’oe wayo ta mūtarakwa;
nga cia ciero ciayo ciohanītio hamwe ta mīhīndo.
- ¹⁸ Mahīndī mayo mahaana ta mīberethi ya gīcango,
nacio cīga ciayo cihaana ta irung’o cia kīgera.
- ¹⁹ Nīyo nyamū ya mbere harī ciūmbe cia Mūrungu,
no rīrī, Mūūmbi wayo nowe ūngīmīkuhīrīra na rūhiū rwake rwa njora.
- ²⁰ Irīma īmīheaga maciaro maacio,
na nyamū ciothe cia gīthaka itūūhagīra gūkuhī na kūu.
- ²¹ Īkomaga rungu rwa mahūa ma maaī-inī,
īhithīte thīinī wa ithanjī kūrīa kūrī mūtōdo.
- ²² Mahūa macio ma maaī-inī makamīhitha;
nakīo kīruru kīa mītī ya irura hūgūrūrū-inī cia karūū gīkamīthiūrūrūkīria.
- ²³ Rīrīa rūū ruoka na nditi, ndīmakaga;
nīngītīre, o na Rūū rwa Jorodani rūngīmīyūrīrīra nginya kanua.
- ²⁴ Kūrī mūdū ūngīhota kūmīnyiita rīrīa īhūūgīte,
kana amītege, amītūrīkie iniūrū na amīkīre kīana kīa rūrigi?

41

- ¹ “No ūhote kūguucūrūria nyamū īrīa ītagwo Leviathani na ndwano,
kana wohe rūrīmī rwayo na mūkanda?
- ² No ūhote kūmītoonyia rūrigi iniūrū,
kana ūmītūrīkanie rūthīa na ndwano?
- ³ No ītinde īgīgūthaitha ūmīguīre tha?
No īkwarīrie na ciugo cia ūhooreri?
- ⁴ No īrīkanīre nawe ūthīi nayo,
ītūūre īrī ngombo yaku nginya tene?
- ⁵ No ūhote kūmīhooreria ta nyoni,
kana ūmīoherere handū nīguo airītu aku mamīmeemagie?
- ⁶ Onjoria no mamīkūūranie na indo ciao?
No mamīgayanie kūrī onjorithia?

* 40:15 Īno yarī nyamū īmwe ya irīa ciatūūraga thī tene. (O na 41:1)

- ⁷ No ūhote gūtheecanga rūūa rwayo na mīcengi,
kana ūtheecange mūtwe wayo na mīcengi īrīa ītegaga thamaki?
- ⁸ Ūngīmīhutia na guoko,
ūngītūūra ūirikanaga kīgiano kīu, na ndūngīgacookera!
- ⁹ Mwīrīgīrīro wa atī no ūmītoorie nī kwīheenia;
o kūmīona tu nīkūiganīte gūtūma mūdū amake, orwo nī hinya.
- ¹⁰ Gūtīrī mūdū ūrī ūcamba mūiganu wa kūmīarahūra.
Nūū ūngīkīhota kwīindiiria nī?
- ¹¹ Nūū ūngīnandūra kīndū atī nīguo ndīmūrīhe?
Kīndū gīothe kīrī rungu rwa igūrū nī gīakwa.
- ¹² “Ndikwaga kwaria ūhoro wa cīga ciayo,
o na wa hinya wayo, na wa ūthaka wayo.
- ¹³ Nūū ūngīhota kūmīaūra nguo yayo ya igūrū?
Nūū ūngīmīkuhīrīria amīkīre matamu?
- ¹⁴ Nūū ūngīūmīrīria kūmīathamia kanua,
kau kaiyūrīte magego ma kūmakania?
- ¹⁵ Mūgongo wayo ūrī na ngo cīiganīrīire mīhari,
ikomanīire ikanyīitana;
- ¹⁶ o īmwe īnyiitanīte na īrīa īngī,
ūū atī gūtīrī rīera rīngītoonyera gatagatī ga cio.
- ¹⁷ Igwatanītio hamwe irī nūmu;
inyiitanīte hamwe ūndū itangītīgithūkana.
- ¹⁸ Gūtīiha kwayo kūmenūkagia ūtheri;
maitho mayo nī ta mīrūrī ya rūciinī gūgīthererūka.
- ¹⁹ Imūrī cia mwaki ciumaga kanua-inī kayo;
īrathūkagia thandī cia mwaki.
- ²⁰ Īrutaga ndogo na maniūrū
taarī nyūngū īratherūka īhagīrītwo igūrū rīa mwaki wa ithanjī.
- ²¹ Mīhūmū yayo īgwatagia makara mwaki,
naruo rūrīrīmī rūkoima kanua kayo.
- ²² Ngingo-inī yayo nīho hinya wayo ūkoragwo,
ūrīa ūmakagia kīrīa gīothe gītūnganaga nayo.
- ²³ Mīgūtha ya nyama ciayo nīmīnyīitanu mūno;
nī mīrūmu ūū atī ndīngīenyenyeka.
- ²⁴ Ngoro yayo yūmīte ta ihiga,
īkooma ta ihiga rīa gūthīa rīa na thī.
- ²⁵ Rīrīa yarahūka, arīa marī hinya nīmamakaga;
mooraga ītanamahūūra.
- ²⁶ Gūtīrī rūhiū rwa njora rūngīmīka ūndū,
o na kana itimū, kana mūguī, kana mīcengi.
- ²⁷ Harī Leviathani-rī, kīgera no ta nyeki nyūmū,
nakīo gīcango no ta gīcunjī kibuthu kīa mūtī.
- ²⁸ Mīguī ndīngītūma yūre;
mahiga ma kīgūtha no ta mūūngū harī yo.
- ²⁹ Harī yo njūgūma no ta gacunjī ka rūnyeki rūmū;
īthekagīrīra kūbīrīrīka gwa itimū.
- ³⁰ Nda yayo nī ta rūgīo rūrī na mageca;
ītigaga ngururo ndaka-inī ta cia ngaari iria ikonyoraga ngano.
- ³¹ Ītūmaga iria kūrīa kūriku gūtherūke ta nyūngū,
na īkoiruga iria ta nyūngū ya maguta ma kwīhaka.
- ³² Harīa yagerera ītigaga mūhari ūkūhenia;

- mündũ no eciirie atĩ ndia ĩrĩ na mbuĩ.
³³ Gũtirĩ kĩndũ kĩngĩigananio nayo gũkũ thĩ;
 nĩ kũmbe gĩtarĩ guoya.
³⁴ ĩnyũrũragia kĩrĩa gĩothe gĩtũũgagĩria;
 nĩyo mũthamaki wa kĩrĩa gĩothe gĩtĩĩaga.”

42

Mĩario ya Ayubu

- ¹ Ningĩ Ayubu agĩcookeria Jehova, akĩmwĩra atĩrĩ:
² “Nĩnjũũ atĩ wahota gwĩka maũndũ mothe;
 gũtirĩ mũbango waku ũngĩgirĩrika.
³ Nĩworirie atĩrĩ, ‘Nũũ ũyũ ũrahithania kĩrĩa gĩakwa nĩ kwaga ũmenyo?’
 Ti-itherũ ndaaririe maũndũ itaamenyete,
 maũndũ ma magegania itangĩmenya.
⁴ “Woigire atĩrĩ, ‘Thikĩrĩria rĩu, na nĩ njarie;
 nĩngũkũũria ciũria, nawe nĩũkũnjookeria.’
⁵ Matũ makwa nĩmaiguĩte ũhoru waku
 no rĩu maitho makwa nĩgũkuona makuonete.
⁶ Nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩmena nĩ mwene,
 na ndĩrire, ndĩhurĩrie rũkũngũ na mũhu.”

Ndeto cia Kũrĩkĩrĩria

⁷ Thuutha wa Jehova kwĩra Ayubu maũndũ macio-rĩ, nĩerire Elifazu ũrĩa Mũtemaani atĩrĩ, “Nĩndakarĩtio nĩwe na arata aku eerĩ, tondũ mũtiarĩtie ũhoru wakwa ũrĩa wagĩrĩire, ta ũrĩa ndungata yakwa Ayubu ĩkĩte. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio, rĩu oyai ndegwa mũgwanja na ndũrũme mũgwanja, mũthĩĩ kũrĩ ndungata yakwa Ayubu, mũkarute igongona rĩa njino nĩ ũndũ wanyu inyuĩ ene. Ndungata yakwa Ayubu nĩkamũhoera, na nĩ nĩngetikĩra mahooya make, na ndikamwĩka kũringana na ũrimũ wanyu. Mũtiarĩtie ũhoru wakwa ũrĩa wagĩrĩire ta ũrĩa ndungata yakwa Ayubu ĩkĩte.” ⁹ Nĩ ũndũ ũcio Elifazu ũrĩa Mũtemaani, na Bilidadi ũrĩa Mũshuhi, na Zofaru ũrĩa Mũnaamathi magĩka o ta ũrĩa Jehova aameerire; nake Jehova nĩetĩkĩrĩre ihooya rĩa Ayubu.

¹⁰ Thuutha wa Ayubu kũhoera arata ake-rĩ, Jehova nĩamũcookeirie ũtonga wake na akĩmũhe maita meerĩ ma indo iria aarĩ nacio mbere. ¹¹ Ariũ na aarĩ a nyina othe, na mündũ o wotho wamũũĩ mbere, magĩũka makĩrĩianĩra nake mũciĩ gwake, nao makĩmũhooreria na makĩmũcakaithia nĩ ũndũ wa mathĩina marĩa mothe Jehova aamũreheire. Andũ acio o mündũ akĩmũhe gĩcunjĩ kĩa betha na gĩcũhĩ gĩa thahabu.

¹² Jehova nĩarathimire matukũ ma mũthia ma muoyo wa Ayubu gũkĩra marĩa ma mbere. Nĩagĩire na ng’ondũ 14,000, na ngamĩra 6,000, na ndegwa cia kuohwo macooki 1,000, na ndigiri 1,000. ¹³ Nĩacookire akĩgĩa na aanake mũgwanja na airĩtu atatũ. ¹⁴ Mwarĩ wa mbere aamũtuire Jemima, na wa keerĩ aamũtuire Kezia, nake wa gatatũ akĩmũtua Kereni-Hapuku. ¹⁵ Gũtirĩ handũ o na ha bũrũri-inĩ wotho hangĩonekire andũ-a-nja athaka ta airĩtu a Ayubu, nake ithe wao akĩmahe igai hamwe na ariũ a nyina.

¹⁶ Thuutha wa maũndũ macio-rĩ, Ayubu nĩatũũrĩre mĩaka igana rĩa mĩrongo ĩna; akĩona ciana ciake na akĩona ciana ciacio, nginya rũciaro rwa kana. ¹⁷ Nake agĩkua arĩ mũkũrũ, na arĩ na mĩaka mĩingĩ.

THABURI Ibuku rĩa Mbere

1

Thaburi 1-41

Gĩkeno Kĩrĩa kĩa Ma

- ¹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ
ũrĩa ũtatwaranaga na ũtaaro wa andũ arĩa aaganu,
kana akarũgama njĩra-inĩ ya andũ arĩa mehagia,
o na kana agaikarĩra gĩtĩ kĩa arĩa manyũrũranagia.
- ² No rĩrĩ, nĩ watho wa Jehova akenagĩra,
na agecũũranagia ũhoru wa watho wake kũrĩ mũthenya kana ũtukũ.
- ³ Mũndũ ũcio ahaana ta mũtĩ mũhaande tũmĩtaro-inĩ twa maaĩ,
naguo ũciaraga maciaro maguo hĩndĩ ya mo yakinya,
namo mathangũ maguo matihoochaga.
Na rĩrĩ, ũndũ o wotho ekaga nĩũgaacagĩra.
- ⁴ No andũ arĩa aaganu matihaana ũguo!
Mahaana ta mũũngũ
ũrĩa ũmbũragwo nĩ rũhuho.
- ⁵ Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa aaganu matigetiiria ciira-inĩ,
kana andũ arĩa ehia metiirie kĩũngano-inĩ kĩa andũ arĩa athingu.
- ⁶ Nĩgũkorwo Jehova nĩamenyagĩrĩra njĩra ya andũ arĩa athingu,
no andũ arĩa aaganu marĩ njĩra-inĩ ya kũũra.

2

Mũthamaki ũrĩa Ũthuurĩtwo nĩ Ngai

- ¹ Nĩ kĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ iciirĩre gwĩka ũũru
na andũ mathugunde maũndũ ma tũhũ?
- ² Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathani magacookania ndundu nĩguo mookĩrĩre Jehova,
na mookĩrĩre ũrĩa wake Mũitĩrĩrie Maguta.
- ³ Moigaga atĩrĩ, “Nĩtwĩohorei mĩnyororo yao,
na mabĩngũ mao tũmate matweherere.”
- ⁴ ũrĩa ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene kũu igũrũ no gũtheka aratheka;
We Mwathani-rĩ, nĩkũnyũrũria aramanyũrũria.
- ⁵ Ningĩ agacooka akamakũũma arakarĩte,
na akamekĩra guoya mũnene ang’ũrĩkĩte akameera atĩrĩ,
- ⁶ “Nĩ nĩ nĩ njigĩte Mũthamaki wakwa
kũu Zayuni, kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa kĩamũre.”
- ⁷ Nĩ nĩngwanĩrĩra itua rĩa Jehova:
Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wakwa,
ũmũthĩ nĩndatuĩka thoguo.
- ⁸ Hooya nĩ,
na nĩngũkũhe ndũrĩrĩ ituĩke igai rĩaku,
nacio ituri cia thĩ ituĩke ciaku kĩũmbe.
- ⁹ Nĩũgaciunanga na njũgũma ya kĩgera ya ũthamaki;
ũgaacihehenja ihaane ta tũcunjĩ twa nyũngũ ya rĩũmba.”

- ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ athamaki ta kũhĩgeei,
inyuĩ aathani a thĩ mũtaarĩke.
- ¹¹ Tungatĩrai Jehova mũkĩmwĩtigagĩra,
na mũkene o mũkĩinainaga.
- ¹² Mumunyai Mũriũ, ndakae kũrakara,
na inyuĩ mũniinĩrwo njĩra-inĩ,
nĩgũkorwo mang'ũrĩ make maahota kũrĩmbũka o rĩmwe.
Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa othe moragĩra harĩ we.

3

Ihooya rĩa Rũciinĩ rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, kaĩ thũ ciakwa nĩ nyingĩ-ĩ!
Andũ arĩa manjũkĩrĩre nĩ aingĩ mũno!
- ² Aingĩ nĩ arĩa maraaria ũhoro wakwa, makoiga atĩrĩ,
“Ngai ndangĩmũhonokia.”
- ³ No rĩrĩ, Wee Jehova nĩwe ngo ya kũngitĩra mĩena yothe;
Wee nowe ũũheaga riiri na ũgatũũgĩria mūtwe wakwa.
- ⁴ Ngayagĩra Jehova na mũgambo mūnene,
nake akanjĩtika arĩ kĩrĩma-inĩ gĩake kĩamũre.
- ⁵ Nĩ ngomaga na ngoona toro;
ngacooka ngokĩra rĩngĩ, tondũ Jehova nĩwe ũndũũragia.
- ⁶ Ndingĩtigĩra andũ makũmi ma ngiri,
acio mehaarĩrie kũnjũkĩrĩra na mĩena yothe.
- ⁷ Arahũka, Wee Jehova!
Wee Ngai wakwa, honokia!
Thũ ciakwa ciothe nĩwe ũcigũthĩe thĩa,
na ũkoinanga magego ma andũ arĩa aaganu.
- ⁸ Ũhonokio uumaga harĩ Jehova.
Irathimo ciaku irotũura na andũ aku.

4

Ihooya rĩa Hwaĩ-inĩ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Njĩtika rĩrĩa ndagũkaĩra,
Wee Ngai wakwa, o Wee mũthingu.
Ũndeithagie rĩrĩa ndĩ mĩnyamaro-inĩ;
njiguĩra tha na ũigue mahooya makwa.
- ² Inyuĩ, andũ aya, nĩ nginya rĩ mũgũtũura mūtũmaga riiri wakwa ũnyararwo?
Nĩ nginya rĩ mũgũtũura mwendete maũndũ ma tũhũ,
na mũkarongoragia ngai cia maheeni?
- ³ Menyai atĩ Jehova nĩeyamũrĩre arĩa mamwendete;
Jehova nĩarĩguaga rĩrĩa ndamũkaĩra.
- ⁴ Mũngĩrakara mūtikehie;
rĩrĩa mũrĩ marĩrĩ-inĩ manyu-rĩ,
thuthuuragiai ngoro cianyu mwĩkirĩre.

- ⁵ Rutagai magongona marĩa magĩrĩire,
na mwĩhokage Jehova.
- ⁶ Kũrĩ andũ aingĩ maroria atĩrĩ,
“Nũũ ũngĩtuonia maũndũ mega?”
Wee Jehova reke ũtheri wa gĩthiithi gĩaku ũtwarĩre.
- ⁷ Wee nĩũnjiyũrĩtie gĩkeno kĩnene ngoro-inĩ yakwa,
gũkĩra kĩrĩa makoragwo nakĩo hĩndĩ ya bũthi wa ngano na ndibei ya mũhihano.
- ⁸ Nĩ ndĩrĩkomaga na nyonage toro ndĩ na thayũ,
nĩgũkorwo Wee Jehova nĩwe
ũikaraga ũũmenyereire wega.

5

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri kuuma kũrĩ Thũ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, igua ciugo ciakwa,
na ũigue gũcaaya gwakwa.
- ² Thikĩrĩria ngĩgũkaira ũndeithie,
Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa,
nĩgũkorwo nĩwe ndĩrahooya.
- ³ Wee Jehova-rĩ, o rũciinĩ ũrĩiguaga mũgambo wakwa;
o kĩrooko ndĩrĩigaga mabataro makwa mbere yaku,
na ngeterera macookio ndĩ na kĩrĩgĩrĩro.
- ⁴ Nĩgũkorwo Wee ndũrĩ Mũrungu wa gũkenera ũũru;
ningĩ andũ arĩa aaganu ndũngĩtũũrania nao.
- ⁵ Andũ arĩa etĩĩ matingĩrũgama mbere yaku;
andũ arĩa othe mekaga maũndũ mooru nĩũmathũire.
- ⁶ Andũ arĩa maaragia maheeni nĩũmaniinaga;
nao arĩa maitaga thakame na makaheenania,
Jehova nĩamathũire.
- ⁷ No nĩ-rĩ, nĩ ũndũ wa tha ciaku nyingĩ,
nĩngũka ndoonye nyũmba yaku;
ndĩnyiihĩtie nyinamĩrĩre ndorete hekarũ-inĩ yaku theru.
- ⁸ Wee Jehova-rĩ, ndongoria na ũthingu waku;
nĩ ũndũ wa thũ ciakwa-rĩ,
rũngaria njĩra yaku mbere yakwa.
- ⁹ Tũnua twacio tũtiaragia ũhoro ũngĩhokwo;
ngoro ciacio ciyũrĩte mwanangĩko.
Mĩmero yacio nĩ ta mbĩrĩra ngunũre;
ciaragia maheeni na rũrĩmĩ rwacio.
- ¹⁰ Wee Ngai, matue nĩmahĩtĩtie!
Reke magũithio nĩ mĩbango ĩyo yao ya ungumania.
Maingate nĩ ũndũ wa mehia mao maingĩ,
nĩgũkorwo nĩmakũremeire.
- ¹¹ No rĩrĩ, reke arĩa moragĩra harĩwe makene;
nĩmarekwo mainage hĩndĩ ciothe nĩ gũkena.
Tambũrũkia ũgitĩri waku igũrũ rĩa,
nĩguo arĩa mendete rĩtwa rĩaku magũkenagĩre.

- ¹² Nĩ ũndũ ti-itherũ Wee Jehova nĩŭrathimaga andũ arĩa athingu;
ũtũŭraga ũmairigĩire na wega waku taarĩ ngo.

6

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio Hĩndĩ ya Thĩina

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, ndũkandũithie ũrĩ na marakara,
o na kana ũũherithie ũrĩ na mang'ũrĩ.
² Jehova, njiguĩra tha, nĩgũkorwo nĩthirĩtwo nĩ hinya;
Wee Jehova honia, nĩgũkorwo mahĩndĩ makwa marĩ na ruo rũnene.
³ O nayo ngoro yakwa ĩrĩ na ruo rũnene.
Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova, nĩ nginya rĩ?

⁴ Wee Jehova, cooka, ũka ũũthare;
honokia tondũ wa wendo waku ũrĩa ũtathiraga.
⁵ Gũtirĩ mũndũ ũngĩkũririkana arĩ mũkuũ.
Nũũ ũkũgoocaga arĩ thĩinĩ wa mbĩrĩra?

⁶ Nĩ ndĩ mũnogu mũno nĩ ũndũ wa gũcaaya;
ũtukũ wothe njihũgagia ũrĩrĩ wakwa na kĩrĩro,
na ngaconjoria gĩtĩ gĩakwa na maithori.
⁷ Maitho makwa matirona wega nĩ ũndũ wa ihooru;
nĩmaroora nĩ ũndũ wa thũ ciakwa ciothe.

⁸ Njehererai inyuĩ arĩa othe mwĩkaga ũũru,
nĩgũkorwo Jehova nĩaiguĩte kĩrĩro gĩakwa.
⁹ Jehova nĩaiguĩte ngĩmũthaitha anjiguĩre tha;
Jehova nĩetĩkĩrĩte ihooya rĩakwa.
¹⁰ Thũ ciakwa ciothe nĩgaconoka na imake;
igaacooka na thuutha o rĩmwe iconokete.

7

Ihooya rĩa kũũria Gũtharwo Kuuma kũrĩ Thũ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova Ngai wakwa, nĩngwĩhitha harĩwe;
honokia na ũũthare kuuma kũrĩ arĩa othe manyingatithagia,
² tondũ waga gwĩka ũguo mekũndembũranga o ta mũrũũthi,
o na mandinangie icunjĩ hatarĩ mũndũ ũngĩndeithia.

³ Wee Jehova Ngai wakwa, ingĩkorwo nĩnjĩkĩte ũndũ ũcio,
na ngorwo njĩkĩte ũũru na moko makwa,
⁴ na ingĩkorwo njĩkĩte mũndũ ũũru ũrĩa ũtarĩ na haaro na niĩ,
kana ngatunya thũ yakwa kĩndũ hatarĩ gĩtũmi-rĩ,
⁵ hĩndĩ ĩyo kĩreke thũ yakwa ĩnyiingatithie na ĩnyiite;
tũma ĩrangĩrĩrie muoyo wakwa tĩiri-inĩ,
na ĩtũme ngome rũkũngũ-inĩ.

⁶ Arahũka Wee Jehova, marakara-inĩ maku;
rũgama ũũkĩrĩre thũ ciakwa na marũrũ.
Ũkĩra Wee Ngai wakwa, ũtuanĩre ciira na kĩhooito.
⁷ Andũ a ndũrĩrĩ arĩa monganĩte nĩmagũthiũrũrũkĩrie.
Mathamakĩre ũrĩ kũu igũrũ;

- ⁸ Jehova nĩagĩtuĩre andũ othe ciira.
Wee Jehova, ndũira ciira, kũringana na ũthingu wakwa,
na kũringana na ũrũngĩrĩru wakwa, Wee Ũrĩ-Igũrũ-Mũno.
- ⁹ Wee Ngai mũthingu,
o Wee ũthuthuuragia meciiria na ngoro,
kinyia ũhinya wa andũ arĩa aaganu mũthia,
na ũtũme andũ arĩa athingu matũũre na thayũ.
- ¹⁰ Ngai-Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe ngo yakwa,
ũrĩa ũhonokagia arĩa arũngĩrĩru ngoro.
- ¹¹ Ngai nĩwe ũtuanagĩra ciira na kĩhoto,
nĩ Mũrungu ũrĩa wonanagia marakara make o mũthenya.
- ¹² Mũndũ angĩaga kũgarũrũka,
nĩekũmũnoorera rũhiũ rwa njora;
ũta wake nĩaũtungĩte na akaũgeeta.
- ¹³ Nĩahaarĩirie indo ciake cia mbaara cia kũũragana;
akahaarĩria mĩguĩ yake ikũrĩrĩmbũka mwaki.
- ¹⁴ Mũndũ ũrĩa ũgĩte nda ya waganu,
na akooha nda ya thĩĩna, aciaraga maheeni.
- ¹⁵ Mũndũ ũrĩa wenjaga irima na akarĩthikũria,
agũũaga o irima rĩu enjete.
- ¹⁶ Thĩĩna ũrĩa aambĩrĩirie ũmũcookagĩrĩra we mwene,
haaro yake ikamũgwĩra mūtwe wake mwene.
- ¹⁷ Nĩngũcookeria Jehova ngaatho tondũ wa ũthingu wake,
na ngooce rĩitwa rĩa Jehova Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno na rwĩmbo.

8

Ũũmbi Wonanagia Riiri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, o Wee Mwathani witũ,
kaĩ rĩitwa rĩaku nĩ inene gũkũ thĩ yothe-ĩ!
- Nĩũigĩte riiri waku o igũrũ matu-inĩ.
- ² Nĩũtũmĩte rũgooco ruume tũnua-inĩ twa ciana na twa ngenge,
nĩ tondũ wa thũ ciaku,
nĩguo ũkirie ũrĩa ũrĩ muku nawe o na mwĩrĩhĩria.
- ³ Rĩrĩa ndecũũrانيا ũhoro ũkonĩĩ igũrũ rĩu rĩaku,
ngoona wĩra wa ciara ciaku,
mweri na njata icio wĩkĩrĩte kuo-rĩ,
- ⁴ mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ũikaraga ũkĩmwĩciiragia,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ũmũmenyagĩrĩra?
- ⁵ Watũmire atigie o hanini aiganane nawe,
na ũkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtĩĩo.
- ⁶ Wamũtuire wa gwathaga mawĩra ma moko maku;
ũkĩiga indo ciothe rungu rwa makinya make:
- ⁷ ndũũru ciothe cia mbũri na cia ng'ombe,
na nyamũ cia gĩthaka,
- ⁸ na nyoni cia rĩera-inĩ,

na thamaki cia iria-inĩ,
na kīrĩa gīothe kīgeragīra kūu iria-inĩ thīinĩ.

- ⁹ Wee Jehova, o Wee Mwathani witũ,
kaĩ rīitwa rīaku nĩ inene gūkũ thĩ yothe-ĩ!

9

Wathani wa Ngai wa Kĩhotoo

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, nīngūkūgooca na ngoro yakwa yothe;
nīngūgana maūndũ maku mothe ma magegania marĩa wīkīte.
- ² Nīngūcanjamūka na ngene nĩ ūndũ waku.
Nīngūina rwīmbo ngooce rīitwa rīaku, Wee Ūrĩ-Igūrũ-Mūno.
- ³ Thũ ciakwa icookaga na thuutha,
ikahīngwo igathira irĩ mbere yaku.
- ⁴ Nīgūkōrwo nīūtiirīrīre kīhotoo gīakwa na ciira wakwa;
nīūikarīre gītī gīaku kĩa ūnene, na ūgatua ciira na ūthingu.
- ⁵ Nīūrūithītie ndūrīrī na ūkaniina andũ arĩa aaganu;
namo marīitwa mao ūkamatharia tene na tene.
- ⁶ Thũ nīūcikinyīrie mwanangīko ūtathiraga,
nīwanangīte matūūra macio manene;
o na kūrīrikanwo kwao nīgūthirīte.
- ⁷ Jehova athamakaga nginya tene;
nīahaandīte gītī gīake kĩa ūnene nīguo atuanīre ciira.
- ⁸ Nīagatuīra andũ a thĩ ciira na kīhotoo;
nīagathamakīra ndūrīrī o ta ūrĩa kwagīrīre.
- ⁹ Jehova nīwe rīūrīro rĩa arĩa ahinyīrīrie,
kīhitho kīrī hinya hīndī ya mathīina.
- ¹⁰ Arĩa mooĩ rīitwa rīaku nīmarīkwīhokaga,
nīgūkōrwo Jehova ndūrī watiganīria arĩa makūrōngoragia.
- ¹¹ Inīrai Jehova nyīmbo mūmūgooce,
o ūcio ūikarīre gītī gīake kĩa ūnene kūu Zayuni;
umbūrīrai andũ a ndūrīrī maūndũ marĩa ekīte.
- ¹² Nīgūkōrwo ūcio ūrīhanagīria thakame nīamarīrikanaga;
kīrīro kĩa andũ arĩa ahinyīrīrīku ndakariganīrwo nīkīo.
- ¹³ Wee Jehova, ta rora wone ūrĩa thũ ciakwa iranyariira!
Njiguīra tha, ūnjoe na igūrũ, ūndute kuuma ihingo-inĩ cia gīkuũ,
- ¹⁴ nīguo nyumbūre ūgooci waku
ndī kūu ihingo-inĩ cia Mwarī wa Zayuni,
na ndī kūu ngenagīre ūhonokio waku.
- ¹⁵ Ndūrīrī nīgwīte o irima rīrĩa cienjete;
magūrũ maacio nīmanyiitītwo nĩ wabu o ūcio ihithīte wa gūtegana.
- ¹⁶ Jehova nīemenyithanītie na ūndũ wa gūtuanīra ciira na kīhotoo gīake;
andũ arĩa aaganu nīmetegete na wīra wa moko mao ene.
- ¹⁷ Andũ arĩa aaganu macookaga o mbīrīra-inĩ,
ī-ī-ni, ndūrīrī iria ciothe iriganagīrwo nĩ Ngai.
- ¹⁸ No rīrī, andũ arĩa abatari matīgūtūūra mariganīre,

na kana mwĩhoko wa arĩa ahinyĩrĩrie ũthire nginya tene.

¹⁹ Wee Jehova, arahũka, Ndũkareke mũndũ agĩe na ũhootani;
reke ndũrĩrĩ ituĩrwo ciira irĩ mbere yaku.

²⁰ Wee Jehova, maiguithie guoya,
ũreke ndũrĩrĩ imenye atĩ cio no andũ.

10

Ũnene wa Ngai

¹ Wee Jehova, ũkũrũgama haraaya nĩkĩ?
Wĩhithaga nĩkĩ hĩndĩ ya mathĩĩna?

² Mũndũ ũrĩa mwaganu etĩaga rĩrĩa ekũhĩta andũ arĩa matarĩ hinya,
rĩrĩa magwatio nĩ mĩbango ĩyo mathugundĩte.

³ Mũndũ ũrĩa mwaganu erahagĩra merirĩria ma ngoro yake;
arathimaga andũ arĩa akoroku, na akaruma Jehova.

⁴ Mũndũ ũcio mwĩtĩĩ ndarongoragia Ngai;
meciiria-inĩ make mothe ndeciiragia ũhoru wa Ngai.

⁵ Njĩra ciake ciikaraga igaaciĩre hĩndĩ ciothe;
we nĩ mwĩtĩĩ mũno, namo mawatho maku nĩmamũraihĩrĩrie;
we nĩkũnyũrũria anyũrũragia arĩa marĩ ũthũ nake.

⁶ Eĩiraga na ngoro yake atĩrĩ, “Gũtirĩ ũndũ ũngĩnyinainia;
ndĩrĩkoragwo ndĩ mũkenu hĩndĩ ciothe na gũtirĩ hĩndĩ ngoona thĩĩna.”

⁷ Kanua gake kaiyũrite irumi na maheeni, o na kũguoyohithania;
mĩtangĩko na mĩario mĩũru ĩrĩ rũrĩmĩ-inĩ rwake.

⁸ Aikaraga oheirie andũ hakuhĩ na matũũra:
ageterera arĩa matarĩ na ũũru akamooraga,
aikaraga acũthĩrĩrie na hitho mũndũ ũrĩa ũtarĩ na mũmũteithia.

⁹ Aikaraga oheirie o ta mũrũũthi ũrĩ kĩmamo-inĩ kĩaguo;
agaikara oheirie nĩguo anyiite arĩa matarĩ na hinya;
anyiitaga arĩa matarĩ na hinya, akamakururia akamatwara mũtego-inĩ wake.

¹⁰ Ahehenjaga andũ acio matarĩ na wa kũmateithia, makaringĩka;
magũũaga thĩ nĩ ũndũ wa hinya wake.

¹¹ Eĩiraga na ngoro atĩrĩ, “Mũrungu nĩariganĩrwo:
nĩehumbĩrite ũthiũ na ndoonaga.”

¹² Arahũka, Jehova!
Ambararia guoko gwaku na igũrũ, Wee Mũrungu.
Tiga kũriganĩrwo nĩ arĩa matarĩ na hinya.

¹³ Nĩ kĩ gĩtũmaga mũndũ ũrĩa mwaganu arume Ngai?
Nĩ kĩ gĩtũmaga eĩire na ngoro atĩrĩ,
“We ndangĩrĩhania?”

¹⁴ No rĩrĩ, Wee Ngai, Wee nĩwonaga mathĩĩna o na kĩa, ĩheha,
ũkoona ũhoru ũcio ũkawamũkĩra moko-inĩ maku.
Mũndũ ũrĩa ũtarĩ wa kũmũteithia eneanaga harĩwe.

Wee nĩwe mũteithia wa andũ arĩa matarĩ maithe mao.

¹⁵ Una guoko kwa mũndũ ũrĩa mwaganu na kwa ũrĩa mũũru;
mũrĩhie nĩ ũndũ wa waganu wake ũcio ũtangĩmenyeka.

¹⁶ Jehova nĩwe Mũthamaki wa nginya tene;
ndũrĩrĩ nĩigathira ciehere bũrũri-inĩ wake.

¹⁷ Wee Jehova, nĩũiguaga wendi wa andũ arĩa anyamaarie;
nĩũmomagĩrĩria, na ũgathikĩrĩria gũkaya kwao,

- ¹⁸ ũgitagĩra andũ arĩa matarĩ maithe na arĩa ahinyĩrĩrie,
nĩgeetha mũndũ, ũrĩa ũrĩ o wa thĩ, ndagacooke gwĩkanĩra guoya.

11

Rwĩmbo rwa Kwĩhoka Jehova

Thaburi ya Daudi

- ¹ Niĩ njũragĩra harĩ Jehova.
Mwahota atĩa kũnjĩra atĩrĩ:
“Ũmbũka ta nyoni ũũrĩre kĩrĩma-inĩ gĩaku.
² Ta rora, andũ arĩa aaganu nĩmageetete mota mao,
makahagĩka mĩguĩ yao ndigi-inĩ
nĩguo mehithĩte nduma-inĩ
marathe andũ arĩa atheru ngoro.
³ Hĩndĩ irĩa mĩthingi ĩraanangwo-rĩ,
andũ arĩa athingu mangĩhota gwĩka atĩa?”

⁴ Jehova arĩ thĩinĩ wa hekarũ yake theru;
Jehova arĩ gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene kũu igũrũ.
Acũthagĩrĩria ariũ a andũ;
maitho make nĩmamaroragia.
⁵ Jehova nĩaroragia andũ arĩa athingu,
no andũ arĩa aaganu na arĩa mendete haaro-rĩ,
ngoro yake nĩimathũire.
⁶ Andũ arĩa aaganu nĩakamoirĩria
marakara maraakana na ũbiriti ũgwakana;
igai rĩao nĩ rũhuho rũrĩa rũcinaga.

⁷ Nĩgũkorwo Jehova nĩ mũthingu,
na nĩendete ciira wa kĩhooto;
andũ arĩa arũngĩrĩru nĩo marĩonaga ũthiũ wake.

12

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova, tũteithie, nĩgũkorwo andũ arĩa etigĩri Ngai nĩmaniinĩtwo;
andũ arĩa ehokeku nĩmathirĩte makoima gatagatĩ-inĩ ka andũ.
² O mũndũ aheenagia mũndũ wa itũũra rĩake;
mĩromo yao ya ũhinga yaragia maheeni.

³ Jehova aroheria mĩromo yothe ya ũhinga,
o na nĩmĩ ciothe iria ciaragia na mwĩgaatho,
⁴ iria ciugaga atĩrĩ, “Tũkũhootana nĩ ũndũ wa nĩmĩ ciitũ;
mĩromo ĩno tũrĩ nayo nĩ iitũ; mwathi witũ akĩrĩ ũ?”

⁵ “Tondũ wa kũhinyĩrĩrio kwa andũ arĩa matarĩ hinya,
na gũcaaya kwa arĩa abatari-rĩ,
rĩu nĩngwarahũka,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Nĩngũmagitĩra kuuma kũrĩ andũ arĩa mamacambagia.”
⁶ Nacio ciugo cia Jehova itirĩ mahĩtia,
ihaana ta betha ĩthereirio kĩrugutĩro-inĩ kĩa rĩũmba,
ĩtheretio maita mũgwanja.

- ⁷ Wee Jehova nĩũrĩtũmenyagĩrĩra wega,
na ũtũgitagĩre kuuma kũrĩ andũ ta acio nginya tene.
⁸ Andũ arĩa aaganu macangacangaga marĩ na mwĩtĩio,
rĩrĩa ũndũ ũrĩa mũũru ũragathĩrĩrio nĩ andũ.

13

Gweterera Ũhonokio wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova?
Ũgũtũũra ũriganĩirwo nĩ nĩ nginya tene?
Nĩ nginya rĩ ũgũtũũra ũũhithĩte ũthiũ waku?
² Nĩ nginya rĩ ngũtũũra ngianaga na meciiria makwa,
na o mũthenya ngoragwo na ihooru ngoro-inĩ yakwa?
Nĩ nginya rĩ thũ yakwa ĩgũtũũra ĩhootaga?
³ Wee Jehova, Ngai wakwa, ndora na ũnjookerie ũhoru.
Tũma maitho makwa mone, nĩguo ndikae gũkoma toro wa gĩkuũ;
⁴ nĩguo thũ yakwa ndĩkoige atĩrĩ, “Nĩndimũhootete,”
nao arĩa marĩ muku na nĩ magĩkenere kũgũa gwakwa.
⁵ No nĩ ndĩhokete wendo waku ũrĩa ũtathiraga;
ngoro yakwa ĩkenagĩra ũhonokio waku.
⁶ Nĩngũinĩra Jehova,
nĩgũkorwo nĩanjikĩte wega mũno.

14

Ngai ndakenagio nĩ Irimũ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Kĩrimũ kĩiraga na ngoro atĩrĩ,
“Gũtirĩ Ngai.”
Nĩ amaramari, ciĩko ciao nĩ njũru;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega.
² Jehova aroraga ciana cia ariũ a andũ arĩ o igũrũ,
one kana nĩ harĩ ũrĩ na ũmenyo,
o na kana nĩ harĩ ũrongoragia Ngai.
³ Othe-rĩ, nĩmorĩte njĩra,
magatuĩka amaramari marĩ hamwe;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega,
gũtirĩ o na ũmwe.
⁴ Andũ acio mekaga maũndũ mooru kaĩ matamenyaga,
o acio marĩĩaga andũ akwa o ta ũrĩa andũ marĩĩaga irio,
o acio matakayagĩra Jehova?
⁵ Hau nĩho marĩ manyiitĩtwo nĩ guoya mũnene,
nĩgũkorwo Ngai aikaraga hamwe na thiritũ ya arĩa athingu.
⁶ Inyuĩ andũ aya aaganu nĩmũthũkagia mĩbango ya arĩa athiĩni,
no Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩao.
⁷ Naarĩ korwo ũhonokio wa Isiraeli no ũgĩũke kuuma Zayuni!
Rĩrĩa Jehova agaacookeria andũ ake ĩndo ciao-rĩ,
Jakubu nĩagĩkene, na Isiraeli acanjamũke.

15

Maündũ marĩa Jehova Endaga

Thaburi ya Daudi

¹ Jehova, nũũ ũngĩtũũra hema-inĩ yaku?

Nũũ ũngĩtũũra kĩrĩma-inĩ gĩaku kĩrĩa kĩamũre?

² Nĩ mũndũ ũrĩa mĩthĩire yake ĩtarĩ ũcuuke,
na ũrĩa wĩkaga maündũ ma ũthingu,
na kwaria aragia ũhoru wa ma kuuma ngoro-inĩ yake,

³ na ndarĩ njambanio rũrĩmĩ-inĩ rwake,
na ndeekaga mũndũ wa itũũra rĩake ũũru,
o na kana akamenereria mũndũ ũrĩa ũngĩ;

⁴ mũndũ ũcio nĩathũire mũndũ ũrĩa wĩkaga maündũ mooru,
no nĩatĩite arĩa etigĩri Jehova,
na ndagaga kũhingia mwĩhĩtwa wake,
o na ũngĩkorwo ũrĩ wa kũmũtuuria,

⁵ ndakombanagĩra mbeeca ciake nĩguo one uumithio,
na ndangĩoya ihaki nĩguo ahatĩrĩrie mũndũ ũteehĩtie.

Mũndũ ũrĩa wĩkaga maündũ ta macio
ndarĩ hĩndĩ akenyenyeke.

16

Mwathani nĩwe Rĩũrĩro Rĩakwa

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Mũrungu, ngitagĩra,
nĩgũkorwo nĩ harĩwe njũragĩra.

² Ndeerire Jehova atĩrĩ, “Wee nĩwe Mwathani wakwa;
hatĩrĩ ũndũ mwega ingĩona ũtoimĩte harĩwe.”

³ Ha ũhoru wa andũ arĩa aamũre arĩa marĩ bũrũri-inĩ,
acio nĩo andũ arĩa marĩ riiri, na nĩo ngenagĩra mũno.

⁴ Andũ arĩa mateng’eragĩra ngai ingĩ-rĩ,
kĩeha kĩa nĩgĩkaingĩha.

Ndirĩ hĩndĩ ngarutĩra ngai icio magongona ma gũita thakame,*
o na kana ngwete marĩtwa maacio na mĩromo yakwa.

⁵ Jehova nĩwe ũnjigĩire rwĩga rwakwa, na gĩkombe gĩakwa;†
Wee nĩwe ũgitagĩra igai rĩakwa.

⁶ Ũnjatũrĩire ithaka kũndũ kũrĩa kwega;
ti-itherũ igai rĩakwa nĩrĩngenagia mũno.

⁷ Nĩngũgooca Jehova, ũrĩa ũũheaga kĩrĩra;
o na ũtukũ ngoro yakwa nĩindaaraga.

⁸ Jehova akoragwo arĩ mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
Tondũ arĩ guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo-rĩ,
ndingĩenyenyeka.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩnjanjamũku, na rũrĩmĩ rwakwa rũgakena;

* 16:4 Ndibei nĩyo yarutagwo igongona rĩa gũitwo. Andũ a Ndũrĩrĩ nĩmatukanagia thakame ya ũrĩa woragwo na ndibei, nĩguo ĩgatuĩka igongona rĩa gũitwo. † 16:5 Gĩkombe gĩkĩ nĩ kĩrĩa mũndũ aaheagwo hĩndĩ ya gũkũngũira maündũ.

- o nague mwĩrĩ wakwa nĩ ũgaatũũra ũrĩ na thayũ,
¹⁰ tondũ ndũkandiganĩria mbĩrĩra-inĩ,
 o na kana ũreke Ũrĩa-waku-Mũtheru abuthe.
¹¹ Nĩũũmenyithĩtie njĩra ya gũthiĩ muoyo-inĩ;
 nĩũkanjiyũria gĩkeno ndĩ harĩa ũrĩ,
 hamwe na mwago wa tene na tene ndĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo.

17

Ihooya rĩa Mũndũ Ũtarĩ Ũcuuke

Ihooya rĩa Daudi

- ¹ Wee Jehova, ta igua gũthaithana gwakwa kwa ũthingu;
 thikĩrĩria gũkaya gwakwa.
 Tega gũtũ ũigue ihooya riakwa,
 tondũ rĩtiumanĩte na mĩromo ya maheeni.
² Itũĩro riakwa rĩa kĩhoto nĩrĩkume kũrĩ wee;
 maitho maku nĩmakĩone o ũndũ ũrĩa wagĩrĩire.
- ³ O na ũngĩthuthuuria ngoro yakwa na ũndũirie ũtukũ,
 o na ũngĩngeria, ndũrĩ ũndũ mũũru ũngĩona;
 nĩndũite atĩ ndikehia na kanua gakwa.
⁴ Ha ũhoru wa ciiko cia andũ,
 na ũndũ wa uuge wa mĩromo yaku
 nĩ ndũũrĩte ndĩrigagĩrĩria
 njĩra cia andũ arĩa mendete haaro.
⁵ Makinya makwa nĩmarũmitie njĩra ciaku;
 magũrũ makwa matirĩ matenderũka.
- ⁶ Wee Mũrungu, ngũkayagĩra tondũ nĩũnjĩtikaga;
 ndegera gũtũ na ũigue ihooya riakwa.
⁷ Tũma magegania ma wendo waku mũnene monekane,
 Wee ũhonokanagia na guoko gwaku kwa ũrĩo
 arĩa moragĩra harĩwe kuuma kũrĩ thũ ciao.
⁸ Menyagĩrĩra nĩ ta kĩũma kĩa riitho riaku;
 hitha kĩruru-inĩ kĩa mathagu maku
⁹ ndigakorwo nĩ andũ arĩa aaganu arĩa maatharĩkagĩra,
 na kuuma kũrĩ thũ cia muoyo wakwa iria cindigiicĩirie.
- ¹⁰ Nĩmahinganĩtie ngoro ciao nyũmũ,
 na tuo tũnua twao tũkaaria na mwĩgaatho.
¹¹ Maahĩtĩte, rĩu nĩmandigiicĩirie,
 mangũũrĩire maitho, mone mweke wa kũnũnda.
¹² Mahaana ta mũrũũthi ũhũtĩire ndĩa yaguo,
 makahaana ta mũrũũthi mũnene woheirie kĩrĩa ũrenda kũnyiita.
- ¹³ Arahũka, Wee Jehova, mang'ethere, ũmahootie;
 ndeithũra na rũhiũ rwaku rwa njora kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu.
¹⁴ Wee Jehova, honokia na guoko gwaku kuuma kũrĩ andũ ta acio,
 ũũhonokie kuuma kũrĩ andũ a thĩ ĩno arĩa irĩhi rĩao rĩrĩ o muoyo-inĩ ũyũ tũrĩ.
- Ũniinagĩra andũ arĩa wendete ng'aragu ũkamahũũnia;
 ciana ciao irĩ na cia kũigana,
 na nĩmaigagĩra ciana cia ciana ciao mũthiithũ.

- ¹⁵ Na nĩ-rĩ, nĩngeyonera ũthiũ waku na ũthingu;
rĩrĩa ngokĩra-rĩ, nĩngaiiganwo nĩgũkuona ũrĩa ũtariĩ.

18

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũhootani

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nĩngwendete, Wee Jehova, o Wee hinya wakwa.

- ² Jehova nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, na rũirigo rwakwa rwa hinya, na mũkũuri wakwa;
Mũrungu wakwa nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga, o we rĩũrĩro rĩakwa.

Nĩwe ngo yakwa, na rũhĩa rwa ũhonokio wakwa, o na kĩihitho gĩakwa kĩrũmu.

- ³ Ngayagĩra Jehova, ũrĩa wagĩrĩire nĩkũgoocwo,
na ngahonokio kuuma kũrĩ thũ ciakwa.

- ⁴ Mĩhĩndo ya gĩkuũ nĩyandigiicire;
kĩguũ kĩa mwanangĩko gĩkĩhubĩkania.

- ⁵ Mĩhĩndo ya mbĩrĩra igĩthiororokeria;
nayo mĩtego ya gĩkuũ ikĩnjĩhotorerera.

- ⁶ Mĩnyamaro-inĩ yakwa ndakaiire Jehova;
ngĩrĩrĩra Ngai wakwa aandeithie.

Arĩ hekarũ-inĩ yake nĩ aaiguire mũgambo wakwa;
kĩrĩro gĩakwa gĩgĩkinya harĩ we, o matũ-inĩ make.

- ⁷ Thĩ ikĩinaina na igĩthingitha,
nayo mĩthingi ya irĩma ikĩenyanya;
ikĩinaina tondũ aarĩ mũrakaru.

- ⁸ Ndogo ikiuma maniũrũ-inĩ make ikĩambata na igũrũ;
mwaki wa kũniinana ũkiuma kanua-inĩ gake,
kanua-inĩ gake hakiuma makara mekũrĩrĩmbũka.

- ⁹ Aahingũrĩre igũrũ agĩkũrũka thĩ;
matu matumanu maarĩ rungu rwa makinya make.

- ¹⁰ Aathiire akuuĩtwo nĩ ikerubi* akĩũmbũka;
akĩambata na igũrũ na mathagu ma rũhuho.

- ¹¹ Aatuire nduma kĩndũ gĩake gĩa kwĩhumbĩra,
hema ya kũmũthiũrũkĩria,
o matu marĩa mathimbu ma mbura.

- ¹² Kuuma ũkengi ũrĩa warĩ harĩ we,
mbura ya mbembe na heni igũtũrĩkanĩria matu-inĩ make.

- ¹³ Jehova akĩruruma arĩ kũu igũrũ;
mũgambo wa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno ũkĩiguuo.

- ¹⁴ Aikirie mĩguĩ yake, akĩharagania thũ,
agĩciikĩria heni nene, agĩcingatithia.

- ¹⁵ Mĩkuru ya iria ikĩguũrio,
nayo mĩthingi ya thĩ ikĩhumbũrio

nĩ ũndũ wa irũithia rĩaku, Wee Jehova,
na nĩ ũndũ wa ihurutana rĩa mĩhũmũ ya maniũrũ maku.

- ¹⁶ Agĩtambũrũkia guoko gwake kuuma o kũu igũrũ, akĩĩnyiita;
akĩnguucia, akĩnduta maaĩ-inĩ kũrĩa kũriku.

- ¹⁷ Andeithũrĩre harĩ thũ yakwa irĩ hinya,
akĩndeithũra kũrĩ arĩa maathũire, o acio maangĩrĩtie hinya.

* 18:10 Akerubi nĩ ciũmbe cia matu-inĩ na nĩcio ciakuuaga gĩtĩ kĩa Ngai kĩa ũnene.

- 18 Manjĩhotoreire mũthenya ũrĩa ndaarĩ na mũtino,
no Jehova nĩwe warĩ mũtiirĩrĩri wakwa.
- 19 Andeehire kũndũ kwariĩ;
akĩndeithũra nĩ tondũ nĩakenetio nĩ nĩ.
- 20 Jehova anjĩkĩire maũndũ kũringana na ũthingu wakwa;
andĩhĩte kũringana na ũtheru wa moko makwa.
- 21 Nĩgũkorwo nĩnũmĩtie njĩra cia Jehova;
ndĩkĩte ũũru ngahutatĩra Ngai wakwa.
- 22 Mawatho make mothe marĩ mbere yakwa;
ndihutatĩire irĩra cia watho wake wa kũrũmĩrĩrwo.
- 23 Ngoretwo itarĩ na ũcuuke ndĩ mbere yake,
na ngemenyerera ndikehie.
- 24 Jehova andĩhĩte kũringana na ũthingu wakwa,
akandĩha kũringana na ũtheru wa moko makwa maitho-inĩ make.
- 25 Kũrĩ mũndũ ũrĩa mwĩhokeku ũrĩionanagia ũrĩ mwĩhokeku,
na kũrĩ ũrĩa ũtarĩ ũcuuke ũrĩionanagia ndũrĩ ũcuuke,
- 26 kũrĩ ũrĩa wĩtheragia, ũrĩionanagia ũrĩ mũtheru,
no kũrĩ ũrĩa ũrĩ mũthĩire mĩogomu, ũrĩionanagia ũrĩ mũmũhutatĩri.
- 27 Wee ũhonokagia andũ arĩa enyihia,
no arĩa marĩ maitho ma mwĩtĩio ũkamaconorithia.
- 28 Wee Jehova, ũigaga tawa wakwa wakanĩte;
Ngai wakwa atũmaga nduma yakwa ĩtuĩke ũtheri.
- 29 Ndĩ na ũteithio waku no hote gũtharĩkĩra mbũtũ ya ita;
ndĩ na Ngai wakwa no hote kũrũga rũthingo.
- 30 Mũrungu-rĩ, njĩra ciake nĩnginyanĩru;
kiugo kĩa Jehova gĩtirĩ ihĩtia.
- We nĩwe ngo ya arĩa othe mehithaga harĩ we.
- 31 Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ Mũrungu tiga Jehova?
Na nũũ Rwaro rwa Ihiga tiga Ngai witũ?
- 32 Nĩ Mũrungu ũũheaga hinya
na agatũma njĩra yakwa ĩkinyanĩre.
- 33 Atũmaga magũrũ makwa magĩe ihenya ta ma thwariga;
aahotithagia kũrũgama kũndũ kũrĩa kũraihi.
- 34 We nĩwe wonagia moko makwa mũrũire wa mbaara;
moko makwa no mageete ũta wa gĩcango.
- 35 ũũheaga ngo yaku ya ũhootani,
guoko gwaku kwa ũrĩo nĩkuo kũndiiragĩrĩra;
ũinamagĩrĩra ũkaanenehia.
- 36 ũnjaramagĩria njĩra ya kũrĩa thiiagĩra,
nĩgeetha magũrũ makwa matigatirũke.
- 37 Ndaingatithirie thũ ciakwa ngĩcikinyĩra;
ndiacookire na thuutha nginya rĩrĩa cianiinirwo.
- 38 Ndacihehenjire ikĩremwo nĩ gũũkĩra;
ciagũire thĩ wa magũrũ makwa.
- 39 Wee waheire hinya wa kũrĩa mbaara;
ũgĩgĩtũma thũ ciakwa ciinamĩrĩre magũrũ-inĩ makwa.
- 40 Watũmire thũ ciakwa ihũndũke ciũre,
na nĩ ngĩniina arĩa maathũire.
- 41 Maakaire mateithio, no hatiarĩ na wa kũmahonokia,

- maakaĩire Jehova no ndaametĩkire.
⁴² Ndaamahũũrĩre makĩhinya ta rũkũngũ rũmbũrĩtwo nĩ rũhuho;
 ngĩmaita njĩra-inĩ ta ndooro.
- ⁴³ Nĩũũhonoketie ngaaga gũtharĩkĩrwo nĩ andũ;
 ũndũite mũtongoria wa ndũrĩrĩ;
 andũ itooĩ nĩmandungatagĩra.
- ⁴⁴ O rĩrĩa maigua ngumo yakwa, nĩmanjathĩkagĩra;
 andũ a kũngĩ mehetaga marĩ mbere yakwa.
- ⁴⁵ Othe makuuaga ngoro;
 mookaga makĩinainaga moimĩte cĩhitho ciao cia hinya.
- ⁴⁶ Jehova atũũraga muoyo!
 O we Rwaro rwakwa rwa Ihiga arogoocwo!
 Ngai o we Mũhonokia wakwa arotũgĩrio!
- ⁴⁷ We nĩwe Mũrungu ũrĩa ũndĩhagĩria,
 agatooria ndũrĩrĩ, agaciiga rungu rwakwa,
⁴⁸ o we ũũhonokagia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.
- Wandũgĩrĩrie igũrũ rĩa andũ arĩa maathũire;
 ũkĩndeithũra kuuma kũrĩ andũ arĩa mahũthagĩra hinya.
- ⁴⁹ Nĩ ũndũ ũcio, Wee Jehova, nĩndĩrĩkũgoocaga ndĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ,
 ndĩrĩinaga ngagooca rĩitwa rĩaku.
- ⁵⁰ Aheaga mũthamaki wake ũhootani mũnene;
 onanagia ũtugi wake ũtathiraga kũrĩ ũcio wake mũitĩrĩrie maguta,
 kũrĩ Daudi na njiaro ciake nginya tene.

19

Ũũmbi wa Ngai Wonanagia Riiri Wake

Thaburi ya Daudi

- ¹ Igũrũ rĩumbũraga riiri wa Mũrungu;
 namo matu mamemerekagia wĩra wa moko make.
- ² Mũthenya ũkinyagĩria mũthenya ũrĩa ũngĩ ũhoru;
 nague ũtukũ ũkamenyithia ũtukũ ũrĩa ũngĩ ũhoru wa riiri ũcio.
- ³ Gũtirĩ mĩario kana rũthiomi
 kũrĩa mũgambo wacio ũtaiguĩkaga.
- ⁴ Mũgambo wacio ũthiiga thĩ yothe,
 nacio ciugo ciacio igakinya ituri cia thĩ.
- Ngai nĩambĩire riĩa hema kũu igũrũ,
⁵ narĩo rĩumaga rĩhaana ta mũhikania akiuma nyũmba yake,
 o na kana ta mũteng'eri njoorua akĩhĩahĩia gũteng'era.
- ⁶ Rĩrathagĩra mwena-inĩ ũmwe wa kũu igũrũ,
 na rĩgathiũrũrũka nginya mwena ũrĩa ũngĩ;
 gũtirĩ kĩndũ gĩtakinyagĩrwo nĩ ũrugarĩ warĩo.
- ⁷ Watho wa Jehova nĩ mũkinyanĩru,
 ũrĩũkagia ngoro ya mũndũ.
 Kĩrĩra kĩa Jehova nĩ gĩa kwĩhokeka,
 nĩkĩũhĩgagia mũndũ ũrĩa ũtarĩ mũũgĩ.
- ⁸ Mataaro ma Jehova nĩmarũngĩrĩru,
 nĩ makenagia ngoro.
 Maathani ma Jehova nĩ macangararu,

- maheaga maitho ũtheri.
⁹ Gwĩtigĩra Jehova nĩ ũndũ mũtheru,
 gũtũũraga nginya tene.
 Matua ma Jehova nĩ ma ma,
 na mothe nĩ ma kĩhooto.
¹⁰ Maũndũ macio nĩ ma goro gũkĩra thahabu,
 o na gũkĩra thahabu irĩa therie mũno;
 marĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ,
 o ũũkĩ ũrĩa uumĩte igua-inĩ.
¹¹ Ningĩ nĩmo mataaraga ndungata yaku;
 kũmamenyerera nĩ ũndũ ũrĩ irĩhi inene.
¹² Nũũ ũngĩhota gũkũũrana mahĩtia make?
 Ndekera mahĩtia makwa ma hitho-inĩ.
¹³ Ningĩ rigagĩrĩria ndungata yaku ndĩkeehie mehia ma mwĩiro o namo;
 ndũkanareke mehia macio manjathe.
 Nĩguo ndĩrĩikaraga itarĩ na ũcuuke,
 na itarĩ na mehia ma kwagarara watho.
¹⁴ Ciugo cia kanua gakwa na matarania ma ngoro yakwa
 irogũkenia maitho-inĩ maku,
 Wee Jehova, o Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga, na Mũkũũri wakwa.

20

Ihooya rĩa kũũria Ũhootani

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova arogwĩtika rĩrĩa ũrĩ mĩnyamaro-inĩ;
 rĩitwa rĩa Ngai wa Jakubu rĩrokũgitĩra.
² Arokũrehere ũteithio kuuma handũ harĩa hake haamũre,
 na agũtiirĩrĩre arĩ kũu Zayuni.
³ Aroririkana magongona maku mothe,
 na etĩkĩre maruta maku ma njino.
⁴ Arokũhe maũndũ marĩa ngoro yaku iirĩirĩrie,
 na atũme mĩbango yaku yothe iigaacĩre.
⁵ Rĩrĩa ũkaahootana nĩtũkoigĩrĩria na gĩkeno,
 na tuoye bendera ciitũ na igũrũ nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Ngai witũ.
 Jehova arokũhingĩria maũndũ marĩa mothe ũmũhooete.
⁶ Rĩu nĩmenyete atĩ Jehova nĩahonokagia ũrĩa wake mũitĩrĩrie maguta;
 nĩamwĩtikaga arĩ kũu igũrũ rĩake rĩamũre,
 arĩ na ũhoti wa kũhonokania ũrĩa ũrĩ guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo.
⁷ Andũ amwe mehokaga ngaari cia ita, na angĩ makehoka mbarathi,
 no ithuĩ twĩhokaga rĩitwa rĩa Jehova Ngai witũ.
⁸ Makurumaga makagũa thĩ,
 no ithuĩ tũrũgamaga tũkehaanda.
⁹ Wee Jehova, honokia mũthamaki!
 Twĩtikage rĩrĩa twagũkaĩra!

21

Ũhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, mūthamaki nīakeneire hinya waku.
Kaĩ gĩkeno kĩa ūhootani kīrĩa ūmūheaga gĩkīrĩ kīnene-ĩ!
- ² Nĩūmūhingīrie wendi wa ngoro yake,
naguo ūndũ ūrĩa akūhooete na mīromo yake ndūmūimīte.
- ³ Wamwamūkīrīre na irathimo nyingĩ,
na ūkīmŵīkīra thūmbĩ ya thahabu ĩrĩa therie mūtwe.
- ⁴ Aakūhooire atūūre muoyo, nawe ūkīmūhe muoyo,
ūkīmūhe matukū maingĩ atūūre nginya tene na tene.
- ⁵ Riiri wake nĩ mūnene nĩ ūndũ wa ūhootani ūrĩa ūmūheete;
nĩūmūheete riiri na igweta.
- ⁶ Ti-itherũ nĩūmūrathimīte na irathimo cia gūtũūra nginya tene,
na ūgatūma acanjamūke nĩ gĩkeno gĩa gūikara harīwe.
- ⁷ Nīgūkōrwo mūthamaki ehokaga Jehova;
nĩ ūndũ wa wendo wa Ūrĩa-ūrĩ-Igūrũ-Mūno
ndangĩenyenyeka.
- ⁸ Guoko gwaku nīgūkanyīta thũ ciaku ciothe;
guoko gwaku kwa ūrĩo gūgaakumbata arĩa marĩ muku nawe.
- ⁹ Hīndĩ ĩrĩa ūkaamoimīrĩa
ūgaatūma mahaane ta icua rĩa mwaki mūnene.
Nĩ ūndũ wa mang'ūrĩ make-rĩ, Jehova nīakamameria,
naguo mwaki wake ūmaniine.
- ¹⁰ Nĩūkaniina njiaro ciao ithire gūkũ thĩ,
na ciana cia ciana ciao ūciniine kuuma kūrĩ andũ.
- ¹¹ O na mangīgagūciirĩa magwike ūūru,
na mathugunde maūndũ ma waganu, matikahootana,
- ¹² nīgūkōrwo nĩūgatūma mahūndūke moore
rīrĩa makoona ūgeetete ūta waku ūmarathe.
- ¹³ No gītũūgīre Wee Jehova, nĩ ūndũ wa hinya waku;
na ithuĩ nītūine na tūgooce hinya waku.

22

Ruo Rūnene na Rwīmbo rwa Kūgooca

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ngai wakwa, Ngai wakwa, ūndiganīrie nīkī?
Ūndaihīrīrie ūguo nīkī, ūkaaga kūūhonokia,
ūkaraihīrīria ciugo cia mūcaayo wakwa?
- ² Wee Ngai wakwa, ngūkayagīra mūthenya, no ndūnjītikaga,
ngūkayagīra ūtukũ, na ndingīkira.
- ³ No rīrĩ, Wee ūrĩ Mūtheru, Wee ūikarīire gītĩ kĩa ūnene;
Wee nīwe ūgoocagwo nĩ Isiraeli.
- ⁴ Maithe maitũ nīwe meehokaga;
maakwīhokire nawe ūkīmāhonokia.
- ⁵ Maagūkaiire nao makīhonokio;
maakwīhokire na matiigana gūconorithio.
- ⁶ No nīi nduīkīte o ta kīgunyũ, no ti ta mūndũ,
nganyararwo nĩ andũ na ngamenwo nĩ kīrīndĩ.
- ⁷ Andũ arĩa othe maanyonaga nīmanyūrūragia;
makaanuma makīnainagia mītwe, makoiga atīrĩ:

- 8 “Ehokaga Jehova; Jehova nĩakĩmũhatũre.
Nĩakĩmũteithũre, nĩgũkorwo nĩakenagio nĩwe.”
- 9 No rĩrĩ, Wee nĩwe wandutire nda ya maitũ;
watũmire ngwĩhoke ndĩ o nyondo-inĩ cia maitũ.
- 10 Kuuma ndaaciawo ndaikirio o harĩwe;
kuuma ndoima nda ya maitũ ũkoretwo ũrĩ Mũrungu wakwa.
- 11 Ndũkandaihĩrĩrie,
nĩgũkorwo thĩina ũrĩ o hakuhĩ,
na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa kũndeithia.
- 12 Ndegwa nyingĩ nĩindigicĩrie;
thiũrũrũkĩrio nĩ ndegwa irĩ hinya cia Bashani.*
- 13 Mĩrũũthi ikũrarama, igĩtambuura kĩa igwatĩtie,
ĩnjathamĩrie tũnua twayo.
- 14 Njitĩtwo thĩ ta maaĩ,
namo mahĩndĩ makwa mothe nĩmarekanĩtie.
Ngoro yakwa yororoete ta mũhũra;
ĩtwekete irĩ thĩinĩ wakwa.
- 15 Hinya wakwa ũniarĩte ta rũgĩ,
naruo rũrĩmĩ rwakwa rũkanyitana na karakara nĩkũng’ara;
ũngometie rũkũngũ-inĩ rwa gĩkuũ.
- 16 Ndĩmũrigicĩrie nĩ magui;
ndĩmũthiũrũrũkĩrie nĩ gĩkundi kĩa andũ arĩa meekaga ũũru,
nĩmatheecangĩte moko na magũrũ makwa.
- 17 Mahĩndĩ makwa no hote kũmatara mothe;
andũ marandora na makangũũrĩra maitho.
- 18 Maragayana nguo ciakwa,
nayo kanjũ yakwa makamĩcuukĩra mĩtĩ.
- 19 No rĩrĩ, Wee Jehova, ndũkandaihĩrĩrie mũno;
Wee Hinya wakwa, hiũha ũũke ũndeithie.
- 20 Teithũra muoyo wakwa kuuma harĩ rũhiũ rwa njora,
ũteithũre muoyo wakwa wa goro harĩ hinya wa magui.
- 21 Thara kuuma kanua-inĩ ka mĩrũũthi;
honokia kuuma hĩa-inĩ cia mbogo.
- 22 Nĩngumbũra rĩitwa rĩaku kũrĩ ariũ a baba;
ndĩrikũgoocaga ndĩ kũngano-inĩ.
- 23 Inyuĩ andũ aya mwĩtigĩrĩte Jehova, mũgoocai!
Inyuothe a njiaro cia Jakubu, mũkumiei,
inyuĩ a njiaro cia Isiraeli, mũtĩiei.
- 24 Nĩgũkorwo we ndaamenire
kana akĩnyarara gũthĩnĩka kwa ũrĩa mũnyamarĩku;
ndaahithire ũthiũ wake kuuma kũrĩ we,
no nĩathikĩrĩrie kĩrĩro gĩake.
- 25 Gĩtũmi kĩa ngũgooce ũrĩa ngũgoocaga ndĩ kũngano-inĩ kĩnene kiumĩte harĩwe;
nĩ nĩndĩrĩhingagia mĩhĩtwa yakwa ndĩ mbere ya arĩa magwĩtigĩrĩte.
- 26 Andũ arĩa athĩni marĩrĩtaga na makahũũna,
arĩa marongoragia Jehova, nĩmarĩmũgoocaga;

* 22:12 Bashani kwarĩ mwena wa gathigathini-irathĩro wa Palestina; nĩ kwoĩkaine nĩ ũndũ wa ndegwa ciakuo cia hinya na ng’ombe noru.

- ngoro cianyu irotũūra nginya tene.
- ²⁷ Andũ arĩa othe matũũraga ituri ciothe cia thĩ
nĩmakaririkana na macookerere Jehova,
andũ a nyũmba ciothe cia ndũrĩrĩ
nĩmakainamĩrĩra mbere yake,
- ²⁸ nĩgũkorwo ũthamaki nĩ wa Jehova,
na nĩwe wathaga ndũrĩrĩ ciothe.
- ²⁹ Andũ arĩa othe atongu a thĩ makaarĩa na mamũhooe;
arĩa othe makuuaga magathikwo nĩmagaturia ndu mbere yake,
o acio matangĩhota gwĩtũũria muoyo.
- ³⁰ Ciana nĩkamũtungatĩra;
nacio nĩkaahe njiarwa iria igooka ũhoru wa Mwathani.
- ³¹ Acio nĩmakahunjia ũthingu wake
kũrĩ andũ arĩa magaaciarwo,
nĩgũkorwo nĩwe wĩkĩte ũguo.

23

Jehova nĩwe Mũrĩithi Wakwa

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova nĩwe mũrĩithi wakwa, ndirĩ kĩndũ ingĩaga.
² Atũmaga njarahe ũrĩithio-inĩ ũrĩ nyeki nduru,
aandongoragia maaĩ-inĩ marĩ na ũhurũko.
- ³ Nĩariũkagia ngoro yakwa,
akandongoragia njĩra-inĩ cia ũthingu,
nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake.
- ⁴ O na ingĩtuĩka ndĩrahungurĩra
mũkuru ũrĩ nduma ta ya gĩkuũ,
ndirĩ ũũru ingĩitigĩra,
nĩgũkorwo ũrĩ hamwe na nĩ;
thiarĩ waku na mũthĩgi waku
nĩciihooreragia.
- ⁵ Ũjaragĩra metha mbere yakwa
o harĩa thũ ciakwa irĩ.*
Ũnjitagĩrĩria maguta mūtwe;†
gĩkombe gĩakwa nĩkĩyũrĩrĩire.
- ⁶ Ti-itherũ wega na wendani nĩrĩrũmanagĩrĩra na nĩ
matukũ mothe ma muoyo wakwa,
na nĩ ngũtũūra nyũmba ya Jehova nginya tene.

24

Jehova nĩ Mũthamaki Mũnene

Thaburi ya Daudi

- ¹ Thĩ nĩ ya Jehova, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ wayo,
mabũrũri mothe o na arĩa matũũraga kuo;
- ² nĩgũkorwo nĩwe waakire mũthingi wayo igũrũ rĩa maria,
na akĩmĩrũmia iikare igũrũ rĩa maaĩ.

* 23:5 Matukũ ma tene irĩkanĩro ciahũũragwo mũhũũri na ũhoru wa kũrĩanĩra irio cia kuonania gĩkeno na ũrata.

† 23:5 Mũgeni wa gĩtĩio nĩahakagwo maguta manungi wega mūtwe hĩndĩ ya iruga.

- ³ Nũũ ũngĩambata kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova?
Nũũ ũngĩrũgama handũ harĩa hake haamũre?
- ⁴ Nĩ mũndũ ũrĩa ũrĩ na moko matheru na akaaga ũũru ngoro,
na ũrĩa ngoro yake ĩtahooyaga mũhianano,
o na kana akeehĩta na maheeni.
- ⁵ Mũndũ ũcio nĩarĩamũkagĩra kĩrathimo kuuma kũrĩ Jehova,
na onagwo atarĩ mũhĩtia nĩ Ngai, Mũhonokia wake.
- ⁶ Ũguo nĩguo rũciarō rwa arĩa mamũrongoragia rũtarĩĩ,
o rũrĩa rũrongoragia ũthiũ waku, Wee Ngai wa Jakubu.
- ⁷ Ambarariai mĩtwe yanyu, inyuĩ ihingo ici,
ambararioi inyuĩ mĩrango ĩno ya tene,
nĩguo Mũthamaki wa riiri atoonye thĩĩnĩ.
- ⁸ Mũthamaki ũcio wa riiri nĩwe ũũ?
Nĩwe Jehova ũrĩa ũrĩ hinya na nĩ njamba,
nĩwe Jehova ũrĩa njamba ita-inĩ.
- ⁹ Ambarariai mĩtwe yanyu, inyuĩ ihingo ici,
mĩambarariei inyuĩ mĩrango ĩno ya tene,
nĩguo Mũthamaki wa riiri atoonye thĩĩnĩ.
- ¹⁰ Mũthamaki ũcio wa riiri nĩwe ũ?
Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ,
nĩwe Mũthamaki wa riiri.

25

Ihooya rĩa kũũria Gũtongorio na Kũgitĩrwo

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩmĩroretie na igũrũ kũrĩ we;
² Wee Ngai wakwa, nowe ndĩhokete.
Ndũkareke njonorithio,
o na kana ũreke thũ ciakwa ingenerere.
- ³ Gũtirĩ mũndũ ũkwĩhokete
ũgaaconorithio o na rĩ,
no arĩa mekaga andũ ũũru hatarĩ gĩtũmi-rĩ,
acio nĩo magaaconorithio.
- ⁴ Wee Jehova, nyonia mĩthiĩre yaku,
ũũmenyithie njĩra ciaku;
- ⁵ ndongoria ũhoro-inĩ waku wa ma na ũndutage,
nĩgũkorwo nĩwe Ngai ũrĩa ũũhonokagia,
na nĩwe kĩĩrĩgĩrĩro gĩakwa mũthenya wothē.
- ⁶ Jehova, ririkana tha ciaku nyingĩ o na wendo waku,
nĩgũkorwo nĩ cia kuuma o tene.
- ⁷ Ndũkaririkane mehia ma ũnini wakwa,
o na kana mehia makwa ma ũremi;
ndirikana kũringana na wendani waku,
nĩ ũndũ wa wega waku, Wee Jehova.
- ⁸ Jehova nĩ mwega na nĩ mũrũngĩrĩru;
nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa ehia nĩarĩmonagĩrĩria njĩra ciake.
- ⁹ Atongoragia andũ arĩa menyiihagia na njĩra ĩrĩa yagĩrĩire,
na akamarutaga njĩra yake.
- ¹⁰ Njĩra ciothe cia Jehova nĩ cia wendani na wĩhokeku,
harĩ arĩa mamenyagĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩake.

- ¹¹ Wee Jehova, nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku-rĩ,
 ndekera mehia makwa, o na gũtuĩka nĩ manene.
¹² Mũndũ ũrĩa mwĩtigĩri Jehova nũũ?
 Mũndũ ũcio nĩarĩmuonagĩrĩria njĩra rĩa aagĩrĩrwo nĩ kũgera.
¹³ Mũndũ ũcio egũtũũra matukũ make agaaciĩre,
 nacio njiaro ciake nĩikaagaya bũrũri.
¹⁴ Jehova nĩehokaga andũ arĩa mamwĩtigagĩra;
 nĩo amenyithagia kĩrĩkanĩro gĩake.
¹⁵ Maitho makwa maikaraga hĩndĩ ciothe macũthĩrĩrie Jehova,
 nĩgũkorwo nowe wiki ũngĩteithũkithia magũrũ makwa mũtego-inĩ.
¹⁶ Hũgũkĩra, ũnyonie ũtugi waku,
 nĩgũkorwo ndĩ o nyiki na ndĩ mũnyamarĩku.
¹⁷ Mathĩĩna ma ngoro yakwa nĩmaingĩhĩte;
 niĩnĩra ruo rũrĩa ndĩ naruo.
¹⁸ Rora mũnyamaro yakwa o na gũtangĩka gwakwa,
 ũkĩndekere mehia makwa mothe.
¹⁹ Rora thũ ciakwa wone ũrĩa cingĩhĩte,
 nacio iithũire na rũthũũro rũtarĩ tha!
²⁰ Menyagĩrĩra muoyo wakwa na ũũthare;
 ndũkareke njonorithio,
 nĩgũkorwo nĩ harĩwe njũragĩra.
²¹ Wikĩndĩru wa ngoro na ũrũngĩrĩru irongitagĩra,
 tondũ nĩwe njĩrĩgagĩrĩra.
²² Wee Ngai, gĩkũũre andũ a Isiraeli,
 moime mathĩĩna-inĩ mao mothe!

26

Ihooya rĩa Mũndũ Mwega

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, ndũira itua rĩa kĩhoto,
 nĩgũkorwo mĩthĩire yakwa nĩmĩkindĩrĩku;
 ndũũrĩte ndĩhokete Jehova itegũthangania.
² Wee Jehova, ngeria na ũndorie,
 tuĩria ngoro yakwa o na meciiria makwa;
³ nĩgũkorwo wendo waku ũkoragwo ũrĩ mbere yakwa,
 na ngeragĩra njĩra-inĩ yaku ya ũhoru wa ma.
⁴ Ndiikaranagia na andũ a maheeni,
 o na kana ngagwatanĩra na andũ arĩa marĩ ũhinga.
⁵ Nĩthũire kĩũngano kĩa andũ arĩa mekaga ũũru,
 na ngarega gũikarania na andũ arĩa aaganu.
⁶ Ngwĩthamba moko nyonanie ndirĩ na mahĩtia,*
 thiũrũrũke kĩgongona gĩaku, Wee Jehova,
⁷ nyĩne nyanĩrĩire rwĩmbo rwa gũcookia ngaatho,
 na heane ũhoru wa ciĩko ciaku ciothe cia magegania.
⁸ Wee Jehova, nĩnyendete nyũmba rĩa ũtũũraga,
 o handũ harĩa riiri waku ũikaraga.
⁹ Ndũkeherie ngoro yakwa hamwe na ya arĩa mehagia,
 kana muoyo wakwa hamwe na wa andũ arĩa maitaga thakame,

* 26:6 Gwĩthamba moko mbere ya mũingĩ kuonanagia atĩ mũndũ ũcio ndeekĩte ngero iyo.

- ¹⁰ arĩa marĩ na maũndũ ma waganu moko-inĩ mao,
o arĩa moko mao ma ũrĩo maiyũrĩte mahaki.
- ¹¹ No nĩ-rĩ, ndũũraga mūtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke;
kĩngũũre na ũnjiguũre tha.
- ¹² Magũrũ makwa marũgamĩte handũ harĩa haigananu;
nĩndĩrĩgoocaga Jehova ndĩ kũũngano-inĩ kĩnene.

27

Kũgĩa na Ũũmĩrĩru harĩ Jehova

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova nĩwe ũtheri wakwa na ũhonokio wakwa;
ingĩgĩtigĩra ũ?
Jehova nĩwe kũhitho kĩa muoyo wakwa;
ingĩkĩmakio nũũ?
- ² Rĩrĩa andũ arĩa ooru manjũkĩrĩra
nĩguo matambuure nyama cia mwĩrĩ wakwa,
o acio thũ ciakwa na arĩa marĩ muku na nĩ maatharĩkĩra-rĩ,
marĩhĩngagwo makagũa.
- ³ O na mbũtũ cia ita ingĩndigiicĩria,
ngoro yakwa ndĩngĩtigĩra;
o na ingĩũkĩrĩrwo nĩ ita,
ndingĩgĩa na nganja.
- ⁴ Ndĩ o ũndũ ũmwe njũũragia harĩ Jehova,
na noguo thingataga:
atĩ njikarage nyũmba ya Jehova
matukũ mothe ma muoyo wakwa,
ndĩĩonagĩre wega wa Jehova,
na ndũĩragie kĩrĩra ndĩ thĩinĩ wa hekarũ yake.
- ⁵ Nĩgũkorwo mũthenya wa thĩĩna-rĩ,
akaangitĩra ndĩ hau gĩikaro-inĩ gĩake;
nĩakahitha kũgunyĩ-inĩ kĩa hema yake,
na andũgamie igũrũ wa rwaro rwa ihiga.
- ⁶ Hĩndĩ ĩyo mūtwe wakwa nĩũkambarario
igũrũ wa thũ iria iithiũrũrũkĩirie;
nĩngaruta igongona ngĩanagĩrĩra na gĩkeno ndĩ hema-inĩ yake;
nĩngainĩra Jehova na ndĩmũgooce.
- ⁷ Wee Jehova, igua mũgambo wakwa rĩrĩa ndagũkaĩra;
njiguagĩra tha na ũnjĩtikage.
- ⁸ Ha ũhoru waku, ngoro yakwa yugaga atĩrĩ, “Rongoria ũthiũ wake!”
Na nĩ ngoiga atĩrĩ, Wee Jehova, ũthiũ waku nĩguo ndĩ rongoragia.
- ⁹ Ndũkaahithe ũthiũ waku,
tiga kũingata ndungata yaku na marakara;
Wee nĩwe ũtũũrĩte ũndeithagia.
Ndũkandege kana ũndiganĩrie,
Wee Ngai Mũhonokia wakwa.
- ¹⁰ O na baba na maitũ mangĩndiganĩria,
Jehova nĩakanyamũkĩra.
- ¹¹ Wee Jehova nyonagĩrĩra njĩra yaku,
na ũngeragĩrie njĩra ĩrĩa nũngarũ,

- nĩ ũndũ wa thũ ciakwa.
¹² Ndũkaneane kũrĩ arĩa marĩ muku na nĩ,
 nĩgũkorwo aira a maheeni nĩmanjũkĩrĩre,
 makaheeha miheehũ ya kũnjĩka ũũru.
¹³ Nĩ nĩnjĩtĩkĩtie ũũ:
 atĩ nĩngeyonera wega wa Jehova
 ndĩ bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.
¹⁴ Eterera o Jehova:
 gĩa na hinya na ũũmĩrĩrie ngoro,
 na wetere Jehova.

28

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra, Wee Rwaro rwakwa rwa Ihiga;
 ndũkarege gũũthikĩrĩria.
 Nĩgũkorwo ũngĩngĩrĩra,
 ingĩhaana ta arĩa maikũrũkĩte magatoonya irima.
² Igua gũthaithana gwakwa ngĩgũkaĩra ũndeithie,
 o nyambararĩtie moko makwa
 ndĩmerekeirie harĩa haku Hatheru-Mũno.
³ Ndũkanguucũrũranie hamwe na andũ arĩa aaganu,
 atĩ ũndwaranĩrie hamwe na arĩa mekaga ũũru,
 o arĩa maaragia ndeto cia thayũ na andũ a itũũra,
 no marĩ na ũũru ngoro-inĩ ciao.
⁴ Andũ acio marĩhe nĩ ũndũ wa ciĩko ciao,
 na nĩ ũndũ wa wĩra wao mũũru;
 marĩhe nĩ ũndũ wa wĩra wa moko mao,
 ũmarĩhe o kĩrĩa kĩmagĩrĩre.
⁵ Tondũ matirũmbũyagia mawĩko ma Jehova
 o na wĩra wa moko make,
 we nĩakamatharũria na ndakamaaka rĩngĩ.
⁶ Jehova arogocwo,
 nĩgũkorwo nĩagũite ngĩmũthaitha anjiguĩre tha.
⁷ Jehova nĩwe hinya wakwa na nowe ngo yakwa;
 ngoro yakwa nĩwe iĩhokete, na nĩandeithĩtie.
 Ngoro yakwa nĩrarũũhia nĩ gĩkeno,
 na nĩngũmũinĩra rwĩmbo rwa kũmũcookeria ngaatho.
⁸ Jehova nĩwe hinya wa andũ ake,
 na kũrĩ ũrĩa wake mũitĩrĩrie maguta nĩ kĩirigo kĩa hinya kĩa ũhonokio.
⁹ Honokia andũ aku na ũrathime igai rĩrĩ rĩaku,
 tuĩka mũrĩithi wao na ũmakuuage nginya tene.

29

Ũhootani wa Jehova

Thaburi ya Daudi

- ¹ Rahai Jehova, inyuĩ ciũmbe cia igũrũ,
 rahai Jehova tondũ nĩwe ũrĩ riiri na hinya.
² Rahai Jehova, mũheane ũhoru wa riiri wa rĩitwa rĩake;

thathaiyai Jehova thĩĩnĩ wa ũkengi wa ũthingu wake.

- ³ Mũgambo wa Jehova ũragamba na kũu iria-inĩ;
Mũrungu ũcio wa riiri nĩraruruma,
Jehova araruruma igũrũ rĩa maaĩ mainĩ.
- ⁴ Mũgambo wa Jehova nĩ ũrĩ ũhoti;
mũgambo wa Jehova ũiyũrite riiri.
- ⁵ Mũgambo wa Jehova unangaga mĩtarakwa;
Jehova oinangaga mĩtarakwa ya Lebanoni ĩgatuĩka tũcunjĩ.
- ⁶ Atũmaga bũrũri wa Lebanoni ũtũũhe ta njaũ,
nakĩo Kĩrĩma gĩa Sirioni* gĩgatũũha ta njaũ ya mbogo.
- ⁷ Mũgambo wa Jehova ũhenũkaga nĩnĩmbĩ cia mwaki.
- ⁸ Mũgambo wa Jehova ũinainagia werũ;
Jehova ainainagia Werũ wa Kadeshi.
- ⁹ Mũgambo wa Jehova ũthioraga mĩtĩ ya mĩgandi,
na ũgatũma mĩtitũ ĩhũrũrũke ĩgatigwo ũtheri.
Nakuo hekarũ-inĩ yake arĩa othe marĩ kuo makaanĩrĩra
makoiga, “Kaĩ arĩ riiri-ĩ!”
- ¹⁰ Jehova arĩ igũrũ rĩa mũiyũro wa maaĩ aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene;
Jehova egũtũũra aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene arĩ Mũthamaki nginya tene.
- ¹¹ Jehova aheaga andũ ake hinya;
Jehova arathimaga andũ ake magaikara na thayũ.

30

Ihooya rĩa Gũcookia Ngaatho

- ¹ Wee Jehova-rĩ, nĩngũgũtũũgĩria
nĩgũkorwo wandutire kũrĩa kũriku,
na ũkĩgĩria thũ ciakwa ingenerere.
- ² Wee Jehova Ngai wakwa,
ndagũkaĩire ũndeithie nawe ũkĩĩhonia.
- ³ Wee Jehova, wandutire kuuma mbĩrĩra-inĩ;
ũkĩgĩria njikũrũke, ndoonye irima.
- ⁴ Inĩrai Jehova mũmũgooce, inyuĩ andũ ake aamũre;
mũgooce rĩĩtwa rĩu rĩaake ĩtheru,
- ⁵ nĩgũkorwo marakara make nĩ ma kahinda o kanini,
no ũtugi wake nĩwagũtũũria mũndũ muoyo;
kĩrĩro no kĩaarĩire ũtukũ wotho
no rũciinĩ gwakĩa kũrooke gĩkeno.
- ⁶ Hĩndĩ ĩrĩa ndagaacĩire, ndoigire atĩrĩ,
“Ndirĩ hĩndĩ ngenyenyeka.”
- ⁷ Wee Jehova, rĩrĩa wanyonirie ũtugi waku-rĩ,
watũmire ndĩhaande o ta kĩrĩma;
no rĩrĩa wahithire ũthiũ waku-rĩ,
nĩndamakire.
- ⁸ Wee Jehova nĩwe ndakaĩire;
ngĩthaitha Mwathani anjiguĩre tha:
- ⁹ “Mwanangĩko wakwa ũngĩkorwo na uumithio ũrĩkũ,

* 29:6 Sirioni nĩ rĩĩtwa rĩngĩ rĩa Herimoni na rũthiomi rwa Finicia.

ingĩtoonyerera irima-inĩ?

Rũkũngũ-rĩ, no rũkũgooce?

No rwanĩrĩre wĩhokeku waku?

¹⁰ Wee Jehova, thikĩrĩria na ũnjiguĩre tha;

Wee Jehova, tuĩka ũteithio wakwa.”

¹¹ Wagarũrĩre kĩgirĩko gĩakwa gĩgĩtuĩka rwĩmbo rwa gĩkeno;

ũkĩnduta nguo yakwa ya ikũnia, ũkĩhumba gĩkeno,

¹² nĩgeetha ngoro yakwa ikũinĩre na ndĩgakire.

Wee Jehova Ngai wakwa, ngũtũũra ngũcookagĩria ngaatho nginya tene.

31

Ihooya rĩa Kwĩhoka Jehova

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Jehova, nĩ harĩwe njũrĩire;

ndũkanareke njonorithio;

nĩ ũndũ wa ũthingu waku-rĩ, ndeithũra.

² Ndegera gũtũ

na ũhiũhe ũũke ũũhatũre;

tuĩka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kũũrĩra,

ũtuĩke gũikaro kĩirigĩre na hinya, ũũhonokie.

³ Nĩgũkorwo Wee nĩwe Rwaro rwakwa rwa Ihiga

na gũikaro gĩakwa kĩirigĩre na hinya,

nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku, ndongoria na ũnyonie njĩra.

⁴ Ndeithũkithia mũtego-inĩ ũrĩa nyambĩirwo,

nĩgũkorwo nĩwe rĩũrĩro riakwa.

⁵ Roho wakwa ndaũiga moko-inĩ maku;

Wee Jehova, ngũũra, o Wee Mũrungu ũrĩa wa ma.

⁶ Nĩthũire arĩa mahooyaga ngai cia mĩhianano ĩtarĩ kĩene;

nĩ ndĩhokete o Jehova.

⁷ Nĩ nĩngũcanjamũka na ngenage nĩ ũndũ wa wendo waku,

nĩgũkorwo nĩwonire mĩnyamaro yakwa,

na ũkĩmenya ruo rũnene rwa ngoro yakwa.

⁸ Ndũũneanĩte kũrĩ thũ,

no nĩũkinyithĩtie magũrũ makwa handũ haariĩ.

⁹ Njiguĩra tha, Wee Jehova, nĩgũkorwo ndĩ mũnyamarĩku;

maitho makwa nĩmaroorwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa kĩa,

ngoro yakwa na mwĩrĩ wakwa ikoorwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa ihooru.

¹⁰ Muoyo wakwa nĩũniinĩtwo nĩ ruo rũnene,

na mĩaka yakwa ikaniinwo nĩ gũcaaya;

nĩnjũrĩtwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa mĩnyamaro yakwa,

namo mahĩndĩ makwa makaaga hinya.

¹¹ Nĩ ũndũ wa thũ ciakwa ciothe,

ndũikĩte wa kũnyararwo nĩ andũ a itũũra riakwa;

ndũikĩte kĩndũ gĩa gwĩtigĩrwo nĩ arata akwa,

nao arĩa maanyona njĩra-inĩ nĩ kũũra moraga.

¹² Nĩmariganĩrwo nĩ nĩ o ta mũndũ ũkuĩte;

ngakĩhaana o ta nyũngũ nguũ.

¹³ Nĩgũkorwo nĩndĩraigua njambanio ya andũ aingĩ;

guoya mũnene ũkĩnyumaga na mĩena yothe;

marathugunda manjike ũũru,
makagĩa ndundu ya ũrĩa mangĩnjũraga.

- ¹⁴ No nĩ nĩwe ndĩhokete, Wee Jehova,
ngoiga atĩrĩ, “Wee nĩwe Ngai wakwa.”
- ¹⁵ Mahinda makwa marĩ moko-inĩ maku;
ndeithũra kuuma kũrĩ thũ ciakwa,
na kuuma kũrĩ arĩa maathingataga.
- ¹⁶ Tũma ũthiũ waku warĩre ndungata yaku;
honokia nĩ ũndũ wa wendo waku ũtathiraga.
- ¹⁷ Wee Jehova, ndũkareke njonorithio,
nĩgũkorwo nĩwe ngayagĩra;
no andũ arĩa aaganu ũreke maconorithio
na makome mbĩrĩra-inĩ makirĩte ki.
- ¹⁸ Tũma mĩromo yao ya kũheenania ĩkirio,
nĩgũkorwo maaragia na mwĩtĩo na kĩnyararo,
maaragia na mwĩgaatho magookĩrĩra andũ arĩa athingu.
- ¹⁹ Kaĩ wega waku ũrĩa ũigĩire arĩa magwĩtigĩrĩte, nĩ mũingĩ-ĩ,
o wega ũrĩa ũheaga andũ arĩa moragĩra harĩwe andũ othe makĩonaga.
- ²⁰ Ũmahithaga harĩa Wee ũrĩ o harĩa hegitĩtie,
kuuma kũrĩ arĩa mamaciiragĩra kũmeka ũũru;
ũmaigaga gĩkaro-inĩ gĩaku,
ũkamagitĩra harĩ nĩmĩ iria icambanagia.
- ²¹ Jehova arogoocwo,
nĩgũkorwo nĩanyonirie wendo wake wa magegania
rĩrĩa ndaarĩ itũũra inene rĩrigiicĩrio nĩ thũ.
- ²² Rĩrĩa ndaarĩ mũmaku, ndoigire atĩrĩ,
“Nĩnjeheretio maitho-inĩ maku!”
No nĩwaiguire ngĩgũthaitha ũnjiguĩre tha,
rĩrĩa ndagũkaĩire ũndeithie.
- ²³ Endai Jehova inyuĩ andũ ake aamũre!
Jehova nĩamenyagĩrĩra arĩa ehokeku,
no ũrĩa mwĩtĩĩ amũrĩhaga o ũrĩa kwagĩrĩire.
- ²⁴ Gĩai na hinya na mwĩyũmĩrĩrie ngoro,
inyuĩ inyuotha arĩa mwĩhokete Jehova.

32

Gĩkeno gĩa Kũrekerwo Mehia

Thaburi ya Daudi

- ¹ Kũrathimwo-rĩ,
nĩ ũrĩa ũrekeirwo mahĩtia make,
o ũrĩa mehia make mahumbĩrĩtwo.
- ² Kũrathimwo-rĩ,
nĩ mũndũ ũrĩa Jehova atatuaga mwĩhia,
na ũrĩa ũtarĩ ũhinga ngoro.
- ³ Rĩrĩa ndakirĩte ki,
mahĩndĩ makwa nĩmahinyarire
nĩ ũndũ wa gũcaaya gwakwa mũthenya wotha.
- ⁴ Nĩgũkorwo guoko gwaku

- nĩ kwanditũhagĩra mũthenya na ũtukũ;
hinya wakwa wathirire
o ta ũrĩa ime rĩthiraga hĩndĩ ya riũa.
⁵ Hĩndĩ iyo ngĩkumbũrĩra mehia makwa,
na ndiahithire waganu wakwa,
ndoigire atĩrĩ, “Nĩngumbũra mahĩtia makwa kũrĩ Jehova,”
nawe ũkĩndekera ũũru wa mehia makwa.
- ⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ wotho mwĩtigĩri Ngai
nĩakũhooe rĩrĩa ũngĩoneka;
ti-itherũ rĩrĩa maaĩ maingĩ marĩ hinya maambũrũrũka,
matingĩmũkinyĩra.
- ⁷ Wee nĩwe kũhitho gĩakwa;
nĩũkangitĩra hĩndĩ ya mathĩina,
na ũũthiũrũrũkĩrie na nyĩmbo cia ũhonokio.
- ⁸ Nĩndĩrĩkũrutaga na ngakuonereria njĩra rĩrĩa wagĩrĩrwo nĩ kũgera;
ndĩrĩgũtaaraga na ngũmenyagĩrĩre.
- ⁹ Ndũkahaane ta mbarathi kana nyũmbũ,
iria itarĩ ũmenyo,
iria arĩ o nginya ciĩkĩrwo matamu na mĩkwa kanua,
kwaga ũguo itingĩgũkuhĩrĩria.
- ¹⁰ Andũ arĩa aaganu monaga maruo maingĩ,
no mũndũ ũrĩa wĩhokaga Jehova
egũtũũra arigiicĩirio nĩ wendo ũrĩa ũtathiraga.
- ¹¹ Inyuĩ arĩa athingu kenerai Jehova na mũcanjamũke;
mũinĩrei, inyuothe arĩa arũngĩrũru ngoro!

33

Rwĩmbo rwa Kũgooca

- ¹ Inĩrai Jehova mũkenete, inyuĩ andũ arĩa athingu;
andũ arĩa arũngĩrũru ngoro nĩo maagĩrĩrwo nĩkũmũgooca.
- ² Goocai Jehova na kĩnanda kĩa mũgeeto;
mũinĩrei na kĩnanda kĩrĩa kĩgeete na nga ikũmi.
- ³ Mũinĩrei rwĩmbo rwerũ;
hũũrai inanda mũrĩ na ũũgĩ, na mwanĩrĩre nĩ gũkena.
- ⁴ Nĩgũkorwo kiugo kĩa Jehova nĩkĩerekerekeru na nĩ kĩa ma;
we nĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.
- ⁵ Jehova nĩendete ũthingu na ciira wa kĩhoto;
thĩ yothe iyyĩrĩte wendani wake ũrĩa ũtathiraga.
- ⁶ Igũrũ rĩombirwo na ũndũ wa kiugo kĩa Jehova,
mbũtũ cia igũrũ ikĩũmbwo na mĩhũmũ ya kanua gake.
- ⁷ Aacookanĩrĩrie maaĩ ma iria inene ndigithũ-inĩ;
maaĩ ma kũrĩa kũriku aamaigire thĩinĩ wa makũmbĩ.
- ⁸ Thĩ yothe nĩitigĩre Jehova;
andũ othe a thĩ nĩmamũtĩie.
- ⁹ Nĩgũkorwo aaririe, thĩ ikĩgĩa kuo;
aathanire, ikĩhaanda, ikĩrũma wega.
- ¹⁰ Jehova nĩarigiicaga mĩbango ya ndũrĩrĩ;

- nīathūkagia mīoroto ya andũ.
- ¹¹ No mībango ya Jehova tīhaandaga wega nginya tene,
mīoroto ya ngoro yake ĩgakinyĩra njiarwa na njiarwa.
- ¹² Kūrathimwo-rĩ, nĩ rūĩrĩ rūĩa Jehova arĩ we Ngai waruo,
andũ arĩa eethuurĩre matuĩke igai rĩake.
- ¹³ Jehova arĩ igūrũ aroraga thĩ
akoona andũ othe;
- ¹⁴ acũthagĩrĩria arĩa othe matũũraga gũkũ thĩ,
arĩ o kũu gĩikaro-inĩ gĩake,
- ¹⁵ we nĩwe mũũmbi wa ngoro ciao othe,
na nĩoĩ mawĩra mao mothe.
- ¹⁶ Gũtirĩ mũthamaki ũhonokagio nĩ mũigana wa ita rĩake,
na gũtirĩ njamba ya ita tĩteithũraga nĩ ũndũ wa hinya wayo mũnene.
- ¹⁷ Ha ũhoru wa kũhonokania-rĩ,
mbarathi cia mbaara nĩ mwĩhoko wa tũhũ;
o na ĩrĩ na hinya mũingĩ ndĩngĩhonokania.
- ¹⁸ No rĩrĩ, maitho ma Jehova macũthagĩrĩria andũ arĩa mamwĩtigagĩra,
o acio maikaraga mehokete wendo wake ũrĩa ũtathiraga,
- ¹⁹ akamateithũra gĩkuũ-inĩ,
na akamatũũria muoyo hĩndĩ ya ng'aragu.
- ²⁰ Ithui twetagĩrĩra Jehova tũrĩ na mwĩhoko;
nĩwe ũteithio witũ o na ngo iitũ.
- ²¹ Ngoro ciitũ nĩcikenete nĩ ũndũ wake,
nĩgũkorwo twĩhokete rĩitwa rĩake itheru.
- ²² Wee Jehova-rĩ, wendo waku ũrĩa ũtathiraga ũroikarania na ithui,
o ta ũrĩa ithui tũkwĩrĩgĩrĩre.

34

Kũgooca Jehova nĩ ũndũ wa Ũhonokio Wake

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ndĩrĩkumagia Jehova hĩndĩ ciothe;
ndĩrĩmũgoocaga na kanua gakwa hĩndĩ ciothe.
- ² Ngoro yakwa nĩ Jehova ĩrĩrahaga;
arĩa anyamaarĩku marĩguaga ũguo magakena.
- ³ Goocai Jehova mũmũnenehie mũrĩ hamwe na nĩ;
rekei tũtũgĩrie rĩitwa rĩake tũrĩ hamwe.
- ⁴ Ndarongoririe Jehova, nake akĩnjĩtika,
akĩndeithũra kuuma kũrĩ maũndũ marĩa mothe maanjĩkagĩra guoya.
- ⁵ Andũ arĩa mamũcũthagĩrĩria matheragĩrwo nĩ ũtheri;
mothiũ mao gũtirĩ hĩndĩ magaaconorithio.
- ⁶ Mũndũ ũyũ mũthĩni aakaĩre Jehova, nake Jehova akĩmũigua,
akĩmũhonokia mathĩina-inĩ make mothe.
- ⁷ Mũraika wa Jehova aikaraga arangĩire arĩa othe mamwĩtigagĩra,
na akamateithũra othe.
- ⁸ Camai muone atĩ Jehova nĩ mwega;
kūrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũragĩra harĩ we.
- ⁹ Mwĩtigĩrei Jehova, inyuĩ andũ ake aamũre,
nĩgũkorwo arĩa mamwĩtigĩrĩte gũtirĩ kĩndũ maagaga.
- ¹⁰ Mĩrũũthi no yage gĩa kũrĩa ĩhũte,

no arĩa marongoragia Jehova gũtirĩ kĩndũ kĩaega maagaga.

- ¹¹ Ũkai ciana ciakwa, mũthikĩrĩrie ũrĩa nguuga;
nĩngũmũruta gwĩtigĩra Jehova.
- ¹² Mũndũ ũrĩa wanyu ũngĩenda gũtũũra muoyo,
na erirĩrie kuona matukũ maingĩ mega,
- ¹³ nĩakĩmenyerere rũrĩmĩ rwake rũtikoige ũũru,
na mĩromo yake ndĩkaarie maheeni.
- ¹⁴ Garũrũka utige gwĩka ũũru na wĩke ũrĩa kwagĩrĩire;
caragia thayũ na ũũthingatage.
- ¹⁵ Maitho ma Jehova macũthagĩrĩria andũ arĩa athingu,
na matũ make magathikĩrĩria kĩrĩro kĩaao;
- ¹⁶ ũthiũ wa Jehova ũũkagĩrĩra andũ arĩa mekaga ũũru,
nĩguo moima thĩ matikanaririkanwo.
- ¹⁷ Andũ arĩa athingu makayaga, Jehova akamaigua;
amateithũraga kuuma mathĩina-inĩ mao mothe.
- ¹⁸ Jehova akoragwo arĩ hakuhi na andũ arĩa ahehenjeku ngoro,
na akahonokia arĩa athuthĩku roho.
- ¹⁹ Mũndũ ũrĩa mũthingu no akorwo arĩ na mathĩina maingĩ,
no Jehova amũteithũraga harĩ mo mothe;
- ²⁰ agitagĩra mahĩndĩ make mothe,
gũtirĩ o na rĩmwe rĩngiunĩka.
- ²¹ Andũ arĩa aaganu makoogwo nĩ ũũru;
nao arĩa mathũire andũ arĩa athingu nĩmagatuĩrwo ciira.
- ²² Jehova akũũraga ndungata ciake;
arĩa othe moragĩra harĩ we gũtirĩ ũgaatuĩrwo ciira.

35

Kũhooya Kũhonokio kuuma kũrĩ Thũ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, hũũrana na arĩa marahũũrana na nĩ;
rĩa na arĩa mararũa na nĩ.
- ² Oya ngo nene na gako kanini;
arahũka ũũke ũndeithie.
- ³ Hiũria itimũ na mĩcengi,
ũũkĩrĩre arĩa maathingatĩte.
- Ĩra ngoro yakwa atĩrĩ,
“Nĩ nĩ nĩ ũhonokio waku.”
- ⁴ Andũ arĩa mendaga kũnduta muoyo
maroconorithio na maagithio gĩtĩio,
arĩa mathugundaga kũnyũnũha
marocookio na thuutha mamakĩte.
- ⁵ Marohaana ta mahuti mombũrĩtwo nĩ rũhuho,
na mũraika wa Jehova amaingatithĩtie;
- ⁶ njĩra yao ĩrogĩa nduma na ĩtendere,
nake mũraika wa Jehova ahanyũkanie nao.
- ⁷ Kuona atĩ nĩmahithĩire wabu wa kũndega hatarĩ gĩtũmi,

- na makanyenjera irima hatarĩ gītūmi,
⁸ marokorererwo nĩ mwanangĩko matehaarĩirie,
 wabu ũcio manyambĩire ũromanyiita o ene,
 marogwa irima rĩu manyenjeire.
- ⁹ Hĩndĩ iyo ngoro yakwa ĩgaacanjāmũka nĩ ũndũ wa Jehova,
 na ĩkenagĩre ũhonokio wake.
- ¹⁰ Nĩngwanĩrĩra na ngoro yakwa yothe, njũũrie atĩrĩ,
 “Nũũ ũhaana tawe, Wee Jehova?
 O Wee ũhatũraga andũ arĩa athĩini harĩ arĩa marĩ hinya kũmakĩra,
 ũkahatũra athĩini na abatari harĩ arĩa mamatunyaga indo.”
- ¹¹ Nĩkuumĩrĩte aira a maheeni,
 makanjũũria ũhoru wa maũndũ itooĩ.
- ¹² Wega wakwa mandĩhaga na ũũru,
 magatiga ngoro yakwa ĩrĩ na ihooru.
- ¹³ No rĩrĩa o maarĩ arũaru, nĩ ndehumbire nguo ya ikũnia,
 na ngĩnyiihia na ũndũ wa kwĩhinga kũrĩa irio.
 Rĩrĩa mahooya makwa maagire macookio-rĩ,
¹⁴ ndaikarire ngĩcakayaga,
 o taarĩ mũrata wakwa kana mũrũ wa maitũ ndaacakayagĩra.
 Ndethikĩire ndĩ na ihooru,
 o taarĩ mũndũ ũracakaĩra nyina.
- ¹⁵ No rĩrĩa ndahĩngirwo ngĩgwa, o moonganire hamwe mangenerere;
 atharĩkĩri makĩũngana maatharĩkĩre itekũmenya.
 Manjaambirie mategũtigithĩria.
- ¹⁶ Maanyũrũragia ta andũ matooĩ Ngai,
 makaahagaranĩria magego mao.
- ¹⁷ Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ ũgũikara wĩroreire?
 Hatũra muoyo wakwa kuuma harĩ wanangi wao,
 ũhatũre muoyo wakwa wa goro kuuma harĩ mĩrũũthi ĩno.
- ¹⁸ Nĩ nĩ ngũgũcookeria ngaatho kĩũngano-inĩ kĩrĩa kĩnene;
 ndĩkũgoocaga ndĩ gatagatĩ ka andũ aingĩ.
- ¹⁹ Ndũkareke arĩa maathũire tũhũ
 mangũũrĩre maitho, mangenerere;
 kana acio maamenete hatarĩ gītūmi
 moinanĩre maitho.
- ²⁰ Matiaragia ndeto cia thayũ,
 no mathugundaga maũndũ ma maheeni,
 ma gũũkĩrĩa andũ arĩa maikaraga na thayũ bũrũri-inĩ.
- ²¹ Manjathamagĩria tũnua twao makoiga atĩrĩ,
 “Haiya! Haiya! Maitho maitũ nĩmeyoneire ũguo.”
- ²² Wee Jehova, nĩwĩoneire ũguo; tiga gũkira.
 Wee Mwathani-rĩ, ndũgaikare haraaya na nĩ.
- ²³ Arahũka, ũkĩra ũngitĩre!
 Hũũranĩra, Wee Ngai wakwa na Mwathani wakwa.
- ²⁴ Wee Jehova, ndũira kũringana na ũthingu waku, Wee Ngai wakwa;
 ndũkareke mangũũrĩre maitho, mangenerere.
- ²⁵ Ndũkareke meciirie atĩrĩ, “Haiya, ũguo noguo tũrendaga gwĩkĩke!”
 Kana moige atĩrĩ, “Nĩtũmũmeretie.”
- ²⁶ Arĩa othe mangũũragĩra maitho mangenerere nĩ ũndũ wa mĩnyamaro yakwa

maroconorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;
 arĩa othe metũũgagĩria igũrũ rĩakwa
 maroconorithio na maagithio gĩtĩio.
²⁷ Arĩa makenaga ndaatuĩrwo ciira na kĩhotoo,
 nĩmanĩrĩre na gĩkeno na gũcanjamũka;
 nĩmatũũre moigaga atĩrĩ, “Jehova arotũgĩrio,
 o we ũkenagĩra ũgaacĩru wa ndungata yake.”
²⁸ Rũrĩmĩ rwakwa rũrĩaragia ũhoru wa ũthingu waku,
 na ngũgocage mũthenya wothe.

36

Waganu wa Andũ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ndĩ na ndũmĩrĩri nditũ ngoro-inĩ yakwa,
 ĩkonĩ wĩhia wa mũndũ ũrĩa mwaganu:
 Nĩ atĩrĩ, hatĩrĩ wĩtigĩri Ngai
 maitho-inĩ make.
² Nĩ gũkorwo maitho-inĩ make mwene erahaga mũno,
 ũũ atĩ ndangĩhota gũkũũrana o na kana athũũre mehia make.
³ Ciugo cia kanua gake nĩ cia waganu na nĩ cia maheeni;
 nĩatigĩte gũtuĩka mũndũ mũũgĩ na wa gwĩkaga wega.
⁴ O na arĩ ũrĩrĩ-inĩ wake athugundaga o maũndũ mooru;
 eheanaga njĩra-inĩ ya kũmwerekeria gwĩka ũũru,
 na ndathũũraga ũndũ mũũru.
⁵ Wee Jehova-rĩ, wendani waku ũkinyĩte o igũrũ,
 naguo wĩhokeku waku ũgakinya o matu-inĩ.
⁶ Ŭthingu waku ũhaana ta irĩma iria nene,
 kĩhotoo gĩaku gĩkarikĩra ta kũrĩa kũriku.
 Wee Jehova-rĩ, ũmenyagĩrĩra mũndũ o na nyamũ.
⁷ Hĩ! Kaĩ wendo waku ũrĩa ũtathiraga nĩ wa goro mũno-ĩ!
 Andũ othe anene na anini
 moragĩra kũgunyĩ-inĩ kĩa mathagu maku.
⁸ Marĩĩaga makaigania kuumana na ũingĩ wa nyũmba yaku;
 ũmaheaga gĩa kũnyua kuuma rũũ-inĩ rwaku rwa gĩkeno.
⁹ Nĩgũkorwo gĩthima kĩa muoyo kĩrĩ kũrĩ we;
 ũtheri-inĩ waku nĩho tuonaga ũtheri.
¹⁰ Kĩrĩrĩria kwenda arĩa makũũ,
 naguo ũthingu waku ũtũũre na arĩa arũngĩrĩru ngoro.
¹¹ Ikinya rĩa ũrĩa mwĩtĩĩ rĩroaga kũnjũkĩrĩra,
 o na kana guoko kwa ũrĩa mwaganu kũnyingate.
¹² Ta rora wone ũrĩa andũ arĩa mekaga ũũru magwĩte thĩ;
 maikanĩtio thĩ, na matingĩhota gũũkĩra!

37

Marigĩrĩrio ma Andũ arĩa Athingu na arĩa Aaganu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Tigaga gũthĩnĩka ngoro nĩ ũndũ wa andũ arĩa mekaga ũũru,
 o na kana ũiguage ũũru nĩ ũndũ wa arĩa mekaga mahĩtia;
² nĩgũkorwo acio makaahooha o narua o ta ũrĩa nyeki ĩhoohaga,
 na makue narua o ta ũrĩa riya rĩhoohaga rĩamunywo.

- ³ Wĩhoke Jehova na wĩkage wega;
tũũra bũrũri-inĩ ũkenagĩra ũrĩithio wa thayũ.
- ⁴ Īkaga maũndũ ma gũkenia Jehova,
na nĩarĩkũhingagĩria merirĩria ma ngoro yaku.
- ⁵ Rekagĩrĩria Jehova njĩra yaku;
mwĩhokage o we, nake nĩarĩĩkaga maũndũ maya:
- ⁶ Nĩarĩtũmaga ũthingu waku ware o ta rūciinĩ,
nakĩo kĩhooito gĩa ciira waku kĩare o ta riũa rĩa mũthenya barigici.
- ⁷ Hoorera mbere ya Jehova na ũmweterere ũtegũthethũka;
ndũgathĩĩnĩke ngoro rĩria andũ magaacĩra mĩthĩire-inĩ yao,
rĩria mekũhingia mathugunda mao ma gwĩka ũũru.
- ⁸ Tigaga kũrakara na wĩrigagĩrĩrie mang'ũrĩ;
tigaga gũthĩĩnĩka ngoro, tondũ ũndũ ũcio no ũtũme wĩke ũũru.
- ⁹ Nĩgũkorwo andũ ooru nĩmakaniinwo,
no arĩa mehokete Jehova nĩmakagaya bũrũri.
- ¹⁰ No kahinda kanini, arĩa aaganu mage kuoneka rĩngĩ;
o na mũngĩmacaria, mũtingĩmoona.
- ¹¹ No arĩa ahooreri nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre makenete nĩkũingĩhĩrwo nĩ thayũ.
- ¹² Andũ arĩa aaganu mathugundaga mokĩrĩre andũ arĩa athingu,
na makamahagaranĩria magego;
- ¹³ no Mwathani athekagĩrĩra andũ acio aaganu,
nĩgũkorwo nĩoĩ mũthenya wao nĩũrooka.
- ¹⁴ Andũ arĩa aaganu macomorete hiũ cia njora,
na makageeta ũta
nĩguo maniine mũndũ ũrĩa mũthĩĩni na mũbatari,
na moorage andũ arĩa njĩra ciao irũngĩrĩrie.
- ¹⁵ No hiũ icio ciao cia njora igaatheeca ngoro ciao ene,
na mota mao moinangwo.
- ¹⁶ Nĩ kaba kĩndũ kĩnini kĩrĩ na andũ arĩa athingu,
gũkĩra ũtonga mũingĩ wa andũ aaganu;
- ¹⁷ nĩgũkorwo hinya wa andũ arĩa aaganu nĩũkaniinwo,
no Jehova atiiragĩrĩra andũ arĩa athingu.
- ¹⁸ Matukũ ma andũ arĩa matarĩ ũcuuke nĩmooĩo nĩ Jehova,
na igai rĩao rĩgũtũũra nginya tene.
- ¹⁹ Hĩndĩ ya mwanangĩko matikoona ũũru;
na hĩndĩ ya ng'aragu magaakorwo na irio cia kũigana.
- ²⁰ No andũ arĩa aaganu nĩmagathira:
Thũ cia Jehova igaathira ta ũrĩa ũthaka wa mĩgũnda ũthiraga,
nĩikabuĩria, ibuĩrie o ta ndogo.
- ²¹ Andũ arĩa aaganu makoombaga na matirĩhaga,
no arĩa athingu maheanaga na ũtaana;
- ²² andũ arĩa Jehova arathimĩte nĩmakagaya bũrũri,

no arĩa arumĩte nĩmakaniinwo.

- ²³ Jehova angĩkenio nĩ mũthiĩre wa mündũ,
atũmaga makinya make marũme wega;
- ²⁴ o na angĩhĩngwo, ndangĩgũa,
nĩgũkorwo Jehova amũnyiitagĩrĩra na guoko gwake.
- ²⁵ Ndaarĩ mũnini, na rĩu ndĩ mũkũrũ,
no ndirĩ ndoona andũ arĩa athingu matiganĩirio,
kana ciana ciao ikihooya irio.
- ²⁶ Hĩndĩ ciothe makoragwo marĩ ataana,
na makombanagĩra matekwenda uumithio;
ciana ciao nĩ ikaarathimwo.
- ²⁷ Theemaga ũũru, na wĩkage wega,
nawe ũtũũre bũrũri-inĩ nginya tene.
- ²⁸ Nĩgũkorwo Jehova endete o kĩhooito,
na ndagatiganĩria arĩa ake ehokeku.
- Acio megũtũũra magitĩirwo nginya tene,
no ciana cia arĩa aaganu nĩkaniinwo.
- ²⁹ Andũ arĩa athingu nĩo makaagaya bũrũri,
na matũũre kuo nginya tene.
- ³⁰ Kanua ka mündũ mũthingu gatumũkaga ndeto cia ũũgĩ,
naruo rũrĩmĩ rwake rũkaaria kĩhooito.
- ³¹ Watho wa Ngai wake ũrĩ o ngoro-inĩ yake;
makinya make matingĩtenderũka.
- ³² Andũ arĩa aaganu maikaraga moheirie arĩa athingu,
magĩcaria o ũrĩa mangĩmooraga;
- ³³ no Jehova ndakamatiganĩria moko-inĩ ma andũ acio aaganu,
kana areke matuĩrwo atĩ nĩ ehia rĩrĩa magaaciirithio.
- ³⁴ Etagĩrĩra Jehova
na ũrũmagĩrĩre njĩra yake.
Nĩagagũtũũgĩria nĩguo ũgae bũrũri;
rĩrĩa andũ arĩa aaganu makaaniinwo-rĩ,
wee nĩũkeyonera ũndũ ũcio.
- ³⁵ Nĩnyonete mündũ mwaganu na mündũ ũtarĩ tha
agaaciĩre ta mũtĩ mũruru ũrĩ o imerero-inĩ rĩaguo,
- ³⁶ no thuutha wa kahinda o kanini akĩehera,
akĩaga gũkorwo ho rĩngĩ;
o na gũtuĩka nĩndamũcaririe, ndiigana kũmuona.
- ³⁷ Cũrania ũhoru wa mündũ ũrĩa ũtarĩ ũcuuke,
na ũrore ũrĩa mũrũngĩrĩru,
ũhoru wake wa matukũ marĩa magooka nĩ ũhoru wa thayũ.
- ³⁸ No rĩrĩ, andũ arĩa ehia othe nĩmakaniinwo;
no andũ arĩa aaganu mũthia wao nĩ kũũragwo makooraagwo.
- ³⁹ Ũhonokio wa andũ arĩa athingu uumaga kũrĩ Jehova;
we nĩwe kĩhitho kĩa kĩa hinya hĩndĩ ya mathĩĩna.

- ⁴⁰ Jehova nĩamateithagia na akamateithũra;
amateithũraga kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu na akamahonokia,
tondũ moragĩra harĩ we.

38

Ihooya rĩa Mũndũ Ũrathĩĩnĩka

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, ndũkandũithie ũrĩ na marakara,
kana ũũherithie ũrĩ na mang'ũrĩ.
² Nĩgũkorwo mĩguĩ yaku nĩĩtheceete,
na guoko gwaku nĩ kũũhũrĩte mũno.
³ Ndirĩ na ũgima wa mwĩrĩ tondũ wa mang'ũrĩ maku;
mahĩndĩ makwa nĩmarũaru nĩ ũndũ wa mehia makwa.
⁴ Mahĩtia makwa nĩmanditũhĩire mũno
o ta mũrigo mũritũ itangĩhota gũkuua.
- ⁵ Ironda ciakwa nĩitogotete na ikanunga
nĩ tondũ wa ũrimũ wakwa wa mehia.
⁶ Thiiaga ndĩĩhacĩte, ngakungĩrĩra mũno,
mũthenya wotho ndindaga ngĩcakaya.
⁷ Mũgongo wakwa ũiyũritwo nĩ ruo ta rwa mwaki;
ndirĩ na ũgima wa mwĩrĩ.
⁸ Ndĩ mũmocu na ngathuthĩka biũ;
ndĩracaaya nĩ ruo rwa ngoro.
- ⁹ Wee Mwathani, wendi wakwa wotho ũrĩ o mbere yaku;
gũcaaya gwakwa ti kũhitharu harĩwe.
¹⁰ Ngoro yakwa nĩĩratuuma mũno,
naguo hinya wakwa nĩgũthira ũrathira;
o na ũtheri nĩumĩte maitho-inĩ makwa.
¹¹ Arata na athiritũ akwa matiendaga kũnguhĩrĩria
nĩ ũndũ wa ironda ciakwa;
o na andũ a itũũra rĩakwa manjkaraga haraihu.
¹² Andũ arĩa mendaga kũnjũraga nĩ mĩtego mandegagĩra,
arĩa mendaga kũnjĩka ũũru maaragia ũrĩa mangĩnyũnũha;
mũthenya wotho mathugundaga o maheeni.
- ¹³ Nĩĩ haana ta mũndũ gĩtaigua, ũrĩa ũtaiguaga,
ngahaana ta mũndũ ũtaaragia, ũrĩa ũtangĩtumũra kanua gake;
¹⁴ nduĩkĩte ta mũndũ ũtaiguaga,
ũrĩa kanua gake gatarĩ ũndũ kangĩhota gũcookia.
¹⁵ Wee Jehova, Wee nĩwe njetagĩrĩra;
Wee Mwathani Ngai wakwa, Wee nĩwe ũkũnjookeria ũhoru.
¹⁶ Nĩgũkorwo ndoigire atĩrĩ, “Ndũkanareke thũ ciakwa ingenerere,
o na kana ciĩtũũgĩrie igũrũ rĩakwa rĩrĩa kũgũrũ gwakwa gwatenderũka.”
- ¹⁷ Nĩgũkorwo ngirie kũgũa,
na njikaraga ndĩ na ruo hĩndĩ ciothe.
¹⁸ Nĩngumbũra waganu wakwa;
nĩthĩĩnĩtio nĩ mehia makwa.
¹⁹ Thũ ciakwa iria irĩ kĩyo nĩcio nyingĩ;
arĩa maathũire hatarĩ gĩtũmi nĩ aingĩ.
²⁰ Andũ arĩa mandĩhaga wega wakwa na ũũru

manjambagia rĩrĩa nĩ ngũthingata ũndũ ũrĩa mweka.

- ²¹ Wee Jehova, ndũkandiganĩrie;
Wee Ngai wakwa, ndũgaikare haraihu na nĩ.
²² Ũka narua ũndeithie,
Wee Mwathani, Mũhonokia wakwa.

39

Kuumbũra Mehia kwa Mũndũ Mũthũĩnĩku
Thaburi ya Daudi

- ¹ Ndoigire atĩrĩ, “Ndĩmenyagĩrĩa mĩthĩre yakwa,
ndĩrigagĩrĩre ndikehie na rũrĩmĩ rwakwa;
nĩnguoha kanua gakwa
rĩrĩa rĩothe mũndũ mwaganu arĩ harĩa ndĩ.”
² No rĩrĩa ndakirĩte na ngahoorera,
itekwaria o na ũndũ mweka-rĩ,
ruo rwakwa rũgĩkĩrĩrĩa kuongerereka.
³ Ngoro yakwa yahĩahĩaga thĩinĩ wakwa,
na o rĩrĩa ndecũũranagia, mwaki ũgĩakana;
hĩndĩ iyo ngĩaria na rũrĩmĩ rwakwa, ngiuga atĩrĩ:

⁴ “Wee Jehova, nyonia mũthia wa mũtũũrĩre wakwa,
o na mũigana wa matukũ makwa;
nĩngĩmenye ũrĩa mũtũũrĩre wakwa ũrĩ wa gũthira na ihenya.
⁵ Ũtũmĩte matukũ makwa makuhĩhe ta rũhĩ;
mũigana wa mĩaka yakwa ti ta kĩndũ harĩwe.
Mũndũ o wotha ũrĩ muoyo o na rĩrĩa ehaandĩte wega nĩ kĩndũ gĩa tũhũ.
⁶ Ti-itherũ mũndũ nĩ ta kĩruru rĩrĩa egũcangacanga:
Mĩhang’o ĩrĩa ehang’agia nayo no ya tũhũ;
eigagĩra ũtonga, no ndooĩ nũũ ũkeeguna naguo.

⁷ “No rĩu, Mwathani-rĩ, nĩ kĩ njetereire?
Wee nĩwe mwĩhoko wakwa.
⁸ Honokia kuuma mehia-inĩ makwa mothe;
ndũkareke thekererwo nĩ andũ arĩa akĩĩgu.
⁹ Ndakirĩte ki; ndingĩatumũrĩre kanua gakwa,
nĩgũkorwo nĩwe wekĩte ũguo.
¹⁰ Njehereria ihũũra rĩaku;
nĩhootetwo nĩ iringa rĩa guoko gwaku.
¹¹ We ũrũithagia na ũkaherithia andũ nĩ ũndũ wa mehia mao;
ũniinaga ũtonga wao ta memenyi;
mũndũ no ta kĩndũ gĩa tũhũ.

¹² “Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova,
thikĩrĩria ngĩgũkaĩra ũndeithie;
ndũkarege kũigua kĩrĩro gĩakwa.
Nĩgũkorwo njikaranagia nawe ta ndĩ mũgeni,
ngahaana ta mũndũ ũthaamĩire kuo,
o ta ũrĩa maithe makwa mothe maatarĩ.
¹³ Wĩhũgũre na kũngĩ ũtĩge kũnyona, nĩguo ngĩkene rĩngĩ,
itanathiĩ njage gũkorwo ho rĩngĩ.”

40

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ndetereire Jehova o ngirĩĩrie;
nake agĩthikĩrĩria akĩigua kĩrĩro gĩakwa.
- ² Nĩ aandutire irima rĩa mũũro,
thĩinĩ wa ndoro yarĩ ndenderũ,
agĩkinyithia magũrũ makwa igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga,
na agitũma ndĩhaande wega.
- ³ Eekĩrire rwĩmbo rwerũ kanua-inĩ gakwa,
rwĩmbo rwa kũgoocaga Ngai witũ naruo.
Andũ aingĩ marĩonaga ũguo magetigĩra,
nao makehoka Jehova.
- ⁴ Kũrathimwo nĩ mũndũ
ũrĩa ũtuĩte atĩ arĩhokaga o Jehova,
na nderĩgagĩrĩra andũ arĩa etĩĩ,
o acio marũmagĩrĩra ngai cia maheeni.
- ⁵ Wee Jehova Ngai wakwa-rĩ,
magegania marĩa wĩkĩte nĩ maingĩ.
Maũndũ marĩa ũtũbangĩire
gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũgũtaarĩria;
korwo ndaaria heane ũhoru wamo-rĩ,
mangĩkorwo marĩ maingĩ mũno kũmoiga.
- ⁶ Wee-rĩ, ti magongona na maruta weriragĩria,
no nĩũũheete matũ ma gũkũigua;
maruta ma njino na maruta ma kũhoroheria mehia
ti mo maakũbatairie.
- ⁷ Ningĩ ngiuga atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha, nĩndooka,
o ta ũrĩa kwandĩkitwo ũhoru wakwa ibuku-inĩ rĩa gĩkũngo.
- ⁸ Nĩ ndĩriragĩria gwĩka wendi waku, Wee Ngai wakwa;
watho waku ũrĩ ngoro-inĩ yakwa.”
- ⁹ Nyanagĩrĩra ũhoru wa ũthingu ndĩ kũngano-inĩ kĩnene;
o ta ũrĩa ũũĩ, Wee Jehova,
nĩ ndihingaga mĩromo yakwa.
- ¹⁰ Nĩ ndihithagĩrĩra ũthingu waku ngoro-inĩ yakwa;
njaragia ũhoru wa wĩhokeku na ũhonokio waku.
Wendo waku na ũhoru waku wa ma
ndirĩ ndacihitha kũngano kĩrĩa kĩnene.
- ¹¹ Wee Jehova-rĩ, ndũkagirĩrĩre tha ciaku inginyĩrĩre;
wendo waku na ũhoru waku wa ma irongitagĩra hĩndĩ ciothe.
- ¹² Nĩgũkorwo mathĩna matangĩtarĩka nĩmandigiĩcĩrie;
mehia makwa nĩmanginyĩrĩre, ngaremwo nĩkuona.
Maingĩhite gũkĩra njuĩrĩ cia mūtwe wakwa,
na ngoro yakwa nĩyũrĩtwo nĩ hinya.
- ¹³ Wee Jehova-rĩ, itĩkĩra kũũhonokia,
Wee Jehova-rĩ, ũka narua ũndeithie.
- ¹⁴ Andũ arĩa othe mendaga kũnjũraga
maroconorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;

arĩa othe mendaga nyanangwo

marocooka na thuutha maconokete.

¹⁵ Andũ arĩa maathekagĩrĩa makiugaga atĩrĩ, “Haiya! Haiya!”

Maroiyũrwo nĩ ihooru nĩ ũndũ wa thoni ciao.

¹⁶ No arĩa makũrongoragia

marokena na macanjamũke nĩ ũndũ waku;

arĩa mendete ũhonokio waku marotũũra moigaga atĩrĩ,

“Jehova arotũgĩrio!”

¹⁷ No rĩrĩ, nĩ ndĩ mũthĩĩni na mũbatari;

Mwathani arondirikana.

Wee nĩwe ũteithio wakwa na mũndeithũri;

Wee Ngai wakwa-rĩ, hiuha ũkĩndeithie.

41

Ihooya rĩa Mũndũ Mũrũaru

Thaburi ya Daudi

¹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũrũmbũyagia andũ arĩa matarĩ hinya;
ũcio-rĩ, Jehova nĩamũhatũraga hĩndĩ ya mathĩĩna.

² Jehova nĩarĩmũgitagĩra na amũtũũragie muoyo;
nĩarĩmũrathimaga bũrũri-inĩ,
na ndakamũrekereria kũrĩ merirĩria ma thũ ciake.

³ Jehova nĩarĩmũmenyagĩrĩa arĩ ũrĩrĩ-inĩ arĩ mũrũaru,
na acooke amũhonie arĩ o hau ũrĩrĩ-inĩ wake.

⁴ Ndoigire atĩrĩ, “Wee Jehova, njiguĩra tha;
honia, nĩgũkorwo Wee nĩwe njĩhĩirie.”

⁵ Thũ ciakwa ciaragia ũhoru wakwa na rũmena ikooria atĩrĩ,
“Agakua rĩ, rĩitwa rĩake rĩthire?”

⁶ Rĩrĩa rĩothe mũndũ ooka kũnyona,
aaheaga ũhoru wa maheeni, o rĩrĩa ngoro yake ĩrahũnga ndeto cia kũnjambia;
agacooka agathiĩ gũcimemeerekia kũndũ guothe.

⁷ Thũ ciakwa ciothe iheehanagĩra nĩguo iinjũkĩrĩre;
injiiragĩrĩa maũndũ mooru mũno, ikoiga atĩrĩ,

⁸ “Mũrimũ mũũru nĩmũnyitĩte;
ndarĩ hĩndĩ agokĩra hau akomete.”

⁹ O na mũrata wakwa wa hakuhĩ, ũrĩa ndĩrehokete,
o ũrĩa tũrĩianagĩra irio nake nĩangarũrũkĩte.

¹⁰ No rĩrĩ, Wee Jehova, njiguĩra tha;
njarahũra, nĩguo ndĩrĩhĩrie harĩo.

¹¹ Nĩnjũũ atĩ nĩũkenetio nĩ nĩ,
nĩgũkorwo thũ yakwa ndĩndooretie.

¹² We nĩũnyitĩrĩire nĩ ũndũ wa wagĩrĩru wakwa,
na ũkanjiga harĩwe nginya tene.

¹³ Jehova, o we Ngai wa Isiraeli, arogoocwo,
kuuma tene wa tene nginya tene na tene.
Ameni, na ningĩ Ameni.

Ibuku rĩa Keerĩ

42

Thaburi 42-72

Kwihoka Uhonokio wa Mwathani. Thaburi ya Ariu a Kora

- ¹ O ta ũria thwariga ũnyootagira tũrũũ twa maaĩ,
no taguo ngoro yakwa ikũnyootagira, Wee Ngai.
- ² Ngoro yakwa nĩ Ngai ũnyootagira, O we Mũrungu ũria ũrĩ muoyo.
ĩ nĩ rĩ ngaathiĩ ngacemanie na Ngai?
- ³ Maithori makwa matuĩkĩte nĩmo irio ciakwa
mũthenya o na ũtukũ,
nao andũ manjũũragia mũthenya wothe atĩrĩ,
“Ngai waku akĩrĩ ha?”
- ⁴ Maũndũ maya ndĩmaririkanaga
o ngĩitũrũraga ngoro yakwa:
ngaririkana ũria ndatwaranaga na kĩrĩndĩ,
ndongoretie mūtongoro nginya nyũmba-inĩ ya Ngai,
tũkĩanagĩrĩra na gĩkeno na tũgĩcookagia ngaatho,
ndĩ kĩrĩndĩ-inĩ hĩndĩ ya ciathĩ.
- ⁵ Wee ngoro yakwa, ũkĩritũhĩrwo nĩkĩ?
Ūrathĩnĩka ũguo nĩkĩ ũrĩ thĩinĩ wakwa?
Wĩrĩgagĩrĩre Ngai, nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgoocaga,
o we Mũhonokia wakwa, na Ngai wakwa.
- ⁶ Ngoro yakwa nĩnditũhire ĩrĩ thĩinĩ wakwa;
nĩ ũndũ ũcio nĩngũkũririkana
ndĩ bũrũri wa Jorodani,
o kũu irĩma-inĩ cia Herimoni,* kuuma Kĩrĩma-inĩ kĩa Mizari.
- ⁷ Ndia ĩmwe nĩreta ndia ĩria ĩngĩ
na mũgambo wa mũrurumo wa ndururumo ciaku cia maaĩ;
makũmbĩ maku mothe o na ndiihũ nĩciũkĩte, ikaahubanĩria.
- ⁸ Mũthenya-rĩ, Jehova nĩariathagĩrĩra wendo wake harĩ nĩ,
na ũtukũ nĩ rwĩmbo ndĩrĩmũinagĩra,
rũrĩ ihooya rĩa kũhooya Mũrungu wa muoyo wakwa.
- ⁹ Njũũragia Mũrungu, o we rwaro rwakwa rwa Ihiga, atĩrĩ,
“Ūriganĩrwo nĩ nĩ nĩkĩ?
Ingĩthĩ ngĩcakayaga nĩkĩ,
nĩ ũndũ wa kũhinyĩrĩrio nĩ thũ?”
- ¹⁰ Nĩ ta ngũhehenjwo mahĩndĩ makwa,
rĩria amuku akwa mekũnyũrũria,
magatinda mũthenya wothe makĩnjũũria atĩrĩ,
“Ngai waku akĩrĩ ha?”
- ¹¹ Wee ngoro yakwa, ũkĩritũhĩrwo nĩkĩ?
Ūrathĩnĩka ũguo nĩkĩ ũrĩ thĩinĩ wakwa?
Wĩrĩgagĩrĩre Ngai,
nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgoocaga,
o we Mũhonokia wakwa na Ngai wakwa.

* 42:6 Herimoni kwarĩ mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini wa bũrũri wa Isiraeli.

43

Kwihoka Ūhonokio wa Mwathani

- ¹ Nduĩra ciira wakwa, Wee Ngai,
na ūnjiirĩre harĩ rūrĩrĩ rūrũ rūtagwĩtĩkĩtie;
ndeithũra kuuma kũrĩ andũ aya aaganu na maaragia maheeni.
- ² Wee Ngai nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya.
Ūndiganĩirie nĩkĩ?
Ingĩthĩ ngĩcakayaga nĩkĩ
nĩ ūndũ wa kũhinyĩrĩrio nĩ thũ?
- ³ Tũma ūtheri waku na ūhoru waku wa ma,
ũreke indongorie arĩ cio;
reke inginyie kĩrĩma-inĩ gĩaku kĩrĩa kĩamũre,
o kũu gĩikaro-inĩ gĩaku.
- ⁴ Hĩndĩ iyo nĩngathĩ kīgongona-inĩ kĩa Ngai,
nginye harĩ Mũrungu, o we gĩkeno gĩakwa, na o we ngenagĩra.
Nĩndĩrikũgoocaga ngĩhũũraga kĩnanda kĩa mũgeeto,
Wee Ngai, o Wee Ngai wakwa.
- ⁵ Wee ngoro yakwa, ūkiritũhĩrwo nĩkĩ?
Ūrathĩnĩka ūguo nĩkĩ ūrĩ thĩnĩ wakwa?
Wĩrĩgagĩrĩre o Ngai,
nĩgũkorwo no ndĩrĩmũgoocaga,
o we Mũhonokia wakwa na Ngai wakwa.

44

- ¹ Twanaigua na matũ maitũ Wee Ngai,
tũkĩrwo nĩ maithe maitũ
ũrĩa wekire matukũ-inĩ mao,
o matukũ macio ma tene.
- ² Nĩwaingatire ndũrĩrĩ na guoko gwaku,
na ūgĩcooka kũhaanda maithe maitũ kuo;
Wee nĩwanyariirire irĩndĩ iria ingĩ,
na ūgĩtũma maithe maitũ magaacĩre.
- ³ Matiegwatiire bũrũri ūcio na hinya wa rūhiũ rwao,
o na ti icoka ciao ciamahere ūhootani;
no nĩ guoko gwaku kwa ūrĩo, ĩ nĩ gĩcoka gĩaku,
na ūtheri wa gĩthiithi gĩaku, nĩgũkorwo nĩwamendete.
- ⁴ Wee nĩwe Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa,
ũrĩa wathagĩrĩra Jakubu ūhootani.
- ⁵ Wee nĩwe ūtũhotithagia kũhoota thũ ciitũ;
nĩ ūndũ wa rĩitwa rĩaku tũrangagĩrĩria arĩa marĩ muku na ithuĩ.
- ⁶ Ndiĩhokaga ūta wakwa,
rũhiũ rwakwa rwa njora ti ruo rūngĩhootanĩra;
- ⁷ no Wee nĩwe ūtũtooranagĩria harĩ thũ ciitũ,
ũgagĩconorithia acio matũthũire.
- ⁸ Ngai nĩwe tũtindaga tũkĩĩrahĩra mũthenya wothe,
na tũgũtũũra tũgoocaga rĩitwa rĩaku nginya tene.
- ⁹ No rĩu nĩtũtiganĩirie na ūgatũconorithia;
nĩtũtigĩte gũtwaranaga na mbũtũ ciitũ cia ita.
- ¹⁰ Nĩwatũmire tũũrĩre thũ ciitũ,
o icio itũthũire igetahĩra indo ciitũ.

- 11 Ūtūrekereirie tūtambuurwo ta ng'ondū,
na ūgatūhurunja harī ndūrīrī.
- 12 Wendetie andū aku ta kīndū tūhū,
ndūrī uumithio wonete nī ūguo ūmendetie.
- 13 Nīūtūmīte tūmenwo nī andū arīa tūhakanīte nao,
tūgatūika a kūnyararwo na gūthekererwo nī arīa matūthiūrūrūkīirie.
- 14 Nīūtūmīte tūtuīke a kuunagwo thimo nī ndūrīrī;
tūgagītuīka a kūinainagīrio mītwe nī andū.
- 15 Ndindaga njonokete mūthenya wothe,
ngahumbwo nī thoni ūthiū wothe,
- 16 nī ūndū wa inyūrūri cia andū arīa maanyūrūrāgia na makaanuma,
tondū wa thū īrīa īrenda kwīrīhīria.
- 17 Twakorirwo nī maūndū macio mothe,
o na gūtuīka tūtīariganīrwo nīwe,
o na kana tūgīthaahia kīrīkanīro gīaku.
- 18 Ngoro ciitū iticookete na thuutha;
makīnya maitū matiumīte njīra-inī yaku.
- 19 No ūtūhehenjete, na ūgatūtua imamo cia mbwe,
na ūgatūhumbīra na nduma nene.
- 20 Tūngīkorwo nītwariganīrwo nī rīitwa rīa Ngai witū,
o na kana tūkīambararia moko kūrī ngai ng'eni-rī,
- 21 githī Ngai ndangīamenyire ūhorō ūcio,
kuona atī nīamenyaga hitho cia ngoro?
- 22 No nī ūndū waku tūtindaga tūng'etheire gīkuū mūthenya wothe;
tūtūtītwo ta ng'ondū cia gūthīnjwo.
- 23 Wee Mwathani, arahūka! Ūgīkomete nīkī?
Wīyarahūre! Ndūgatūtiganīrie ngīnya tene.
- 24 Ūhithīte ūthiū waku nīkī,
na ūkariganīrwo nī mathīina maitū na kūhinyīrīrio gwitū?
- 25 Tūrūndītītwo rūkūngū-inī;
mīrī iitū īkīnyiitanīte na thī.
- 26 Arahūka ūtūteithie;
tūkūūre tondū wa wendani waku ūtathiraga.

45

Rwīmbo rwa Kūinīra Mūthamaki Akīhikania

Thaburi ya Ariū a Kora

- 1 Ngoro yakwa īiyūrītītwo nī ūhorō mwega
rīrīa ngūinīra mūthamaki rwīmbo rūrū;
rūrīmī rwakwa no ta karamu ka mwandīki ūrīa mūūgī.
- 2 Wee ūrī mūthaka mūno gūkīra andū othe,
nacio iromo ciaku nīciitīrīrio maūndū ma ūtugi,
kuona atī Ngai nīakūrathimīte ngīnya tene.
- 3 Wīohe rūhiū rwaku rwa njora njohero,
Wee njamba īno īrī hinya;
wīhumbe ūkaru waku o na ūnene.
- 4 Ūrī thīinī wa ūnene waku thī ūhaicīte mbarathi,

- ũkĩhootanaga nĩ ùndũ wa ùhoro wa ma, na wa kwĩnyiihia, o na wa ùthingu;
reke guoko gwaku kwa ùrĩo kuonanie ciĩko cia kũmakania.
- ⁵ Mĩguĩ yaku irĩa mĩũgĩ nĩtheece thũ cia mũthamaki o ngoro-inĩ;
ndũrĩrĩ nĩgwe magũrũ-inĩ maku.
- ⁶ Wee Ngai, gĩtĩ gĩaku kĩa ùnene gĩgũtũũra tene na tene;
mũthĩgi waku wa kĩhooto nĩguo ùgaatuĩka mũthĩgi wa ùthamaki waku.
- ⁷ Wee wendete ùthingu no ùgathũũra waganu;
nĩ ùndũ ùcio Ngai, o we Ngai waku,
nĩakwambararĩtie gũkĩra athiritũ aku othe
na ùndũ wa gũgũitĩrĩria maguta ma gĩkeno.
- ⁸ Nguo ciaku ciothe inungĩte o manemane, na thubiri, na mũndarathini;*
- nĩũrakenio nĩ aini a nyĩmbo na inanda cia nga
marĩ ciikaro-inĩ cia mũthamaki iria igemetio na mĩguongo.
- ⁹ Thĩinĩ wa andũ-a-nja aku arĩa atĩku harĩ na aarĩ a athamaki;
mũhiki ùcio wa mũthamaki aikarĩte mwena waku wa ùrĩo
egemetie na thahabu ya Ofiri.
- ¹⁰ Ta thikĩrĩria, wee mwarĩ ùyũ, wĩcũũranie na ùigue:
Riganĩrwo nĩ andũ anyu o na nyũmba ya thoguo.
- ¹¹ Mũthamaki nĩakenetio mũno nĩ ùthaka waku;
mũtĩie, nĩgũkorwo nĩwe mwathi waku.
- ¹² Mwarĩ wa Turo nĩagakũrehera kĩheo,
o nao andũ arĩa atongu mũno magatuĩka a kwĩyendithia harĩwe.
- ¹³ Mwarĩ wa mũthamaki no riiri mũtheri arĩ naguo arĩ thĩinĩ wa nyũmba yake,
nguo yake itumĩtwo na ndigi cia thahabu.
- ¹⁴ Aratwarwo harĩ mũthamaki ehumbĩte nguo ng'emie;
oimĩtwo thuutha nĩ airĩtu gathirange a thiritũ yake,
na othe marooka kũrĩ we.
- ¹⁵ Mararehwo na gĩkeno na ndũhiũ;
nĩmatoonye nyũmba ya mũthamaki.
- ¹⁶ Ciana cianyu nĩcio igaacooka ithenya rĩa maithe manyu;
ũkaamatua anene bũrũri-inĩ guothe.
- ¹⁷ Nĩngũtũma ùtũũre ùririkanagwo nĩ njiarwa na njiarwa;
nĩ ùndũ ùcio ndũrĩrĩ igaatũũra igũkumagia tene na tene.

46

Ngai arĩ Hamwe na Ithui

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Ngai nĩwe rĩũrĩro riitũ o na hinya witũ,
o we ùteithio witũ hĩndĩ ya mathĩĩna.
- ² Tondũ ùcio tũtingĩitigĩra, o na thĩ ùngĩthingitha,
na irĩma igwe iria-inĩ,
- ³ o na maaĩ marĩo mangĩruruma na mahũyũke,
nginya irĩma igathĩngithio nĩ nditi yamo.
- ⁴ Nĩ kũrĩ rũũĩ rũrĩa tũrũũĩ twaruo tũkenagia itũũra rĩa Ngai,
gũikaro kũu kĩaũre kĩa Ùrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.
- ⁵ Ngai arĩ kũu thĩinĩ wa itũũra rĩu, na rĩtikenyenyeke;
Ngai nĩwe ùkaarĩteithia kĩrooko gũgĩkĩa.

* 45:8 Nguo nĩciaitagĩrĩrio maguta manungi wega.

⁶ Ndūrĩrĩ nĩraronja, namo mothamaki makenyenya;
nake agũũthũka-rĩ, thĩ ĩgatweka.

⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.

⁸ Ũkai muone ciĩko iria Jehova ekĩte,
ũkai muone ũrĩa akirĩtie thĩ ihooru.

⁹ Aniinaga mbaara nginya ituri cia thĩ;
oinaga ũta na agathethera itimũ,
na agacina ngo na mwaki.

¹⁰ “Hoorerai, na mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Ngai;
nĩngatũũgĩrio ndūrĩrĩ-inĩ,
na ndũũgĩrio thĩ yothe.”

¹¹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ hamwe na ithuĩ;
Ngai wa Jakubu nĩwe kĩirigo giitũ kĩa hinya.

47

Jehova nĩwe Mũthamaki wa Thĩ Yothe

Thaburi ya Ariũ a Kora

¹ Inyuĩ andũ a ndūrĩrĩ ciothe, hũũrai hĩ;
ugĩrĩriai nĩ ũndũ wa Ngai, na mwanĩrĩre mūrĩ na gĩkeno.

² Jehova Ũrĩa-Ũrĩ-Igũrũ-Mũno kaĩ nĩ wa gwĩtigĩrwo-ĩ,
O we Mũthamaki mĩnene ũrĩa wathaga thĩ yothe!

³ Atooragia ndūrĩrĩ igaikara rungu rwitũ,
irĩndĩ igaikara rungu rwa makinya maitũ.

⁴ Nĩwe watũthuurĩre igai riitũ,
ithuĩ gĩkeno kĩa Jakubu, o ũcio eendete.

⁵ Ngai nĩambatĩte, o agĩkũngũyagĩrwo na gĩkeno,
Jehova akaambata akĩhuhagĩrwo tũrumbeta.

⁶ Inĩrai Ngai mũmũgooce na nyĩmbo, mũinĩrei mũmũgooce;
inĩrai Mũthamaki witũ mũmũgooce, mũinĩrei mũmũgooce.*

⁷ Nĩgũkorwo Ngai nĩwe Mũthamaki wa thĩ yothe;
mũgoocei na nyĩmbo.

⁸ Ngai nĩwe ũthamakagĩra ndūrĩrĩ;
Ngai aikarĩire gĩtĩ gĩake kĩrĩa gĩtheru kĩa ũnene.

⁹ Andũ a ndūrĩrĩ arĩa marĩ igweta nĩmonganĩte
matuĩke ta andũ a Ngai wa Iburahĩmu,
nĩgũkorwo athamaki a thĩ nĩ a Ngai;
we nĩwe ũtũũgĩritio mũno.

48

Zayuni Itũũra rĩa Jehova

Thaburi ya Ariũ a Kora

¹ Jehova nĩ mũnene, na nĩ wa kũgoocwo mũno,
arĩ kũu thĩinĩ wa itũũra inene rĩa Ngai witũ,
o kĩrĩma-inĩ gĩake kĩrĩa kĩamũre.

* 47:6 Andũ nĩmainagĩra Ngai kĩambĩrĩria kĩa o mwaka na rũhĩa rwarĩ kayũ kanene rwetagwo shofari.

- ² Kĩrĩma kũu kĩa Ngai nĩ gĩthaka na gĩkaraiha na igũrũ,
na nĩkĩo gĩkeno gĩa thĩ yothe.
O ta ũrĩa Zafoni gũtũgĩrĩte na igũrũ mũno,
no taguo Kĩrĩma gĩa Zayuni kĩaana,
itũũra rĩu inene rĩa Mũthamaki ũrĩa Mũnene.
- ³ Ngai arĩ thĩinĩ wa ciikaro iria ngitĩre cia mũthamaki;
nake nĩeyonanĩtie atĩ nĩwe kĩirigo gĩacio kĩa hinya.
- ⁴ Rĩrĩa athamaki maanyiitanire hamwe
na magĩthiĩ magatharĩkĩre itũũra rĩu,
⁵ maarĩonire, magĩtuĩka nda;
makĩũra nĩ kĩmako kĩnene.
- ⁶ O hau-hau makĩnyitwo nĩ kũinaina,
makĩgĩa na ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.
- ⁷ Wamanangire o ta ũrĩa marikabu cia Tarishishi cianangagwo
nĩ rũhuho ruumĩte mwena wa irathĩro.
- ⁸ O ta ũrĩa tũiguĩte,
ũguo noguo tuonete
thĩinĩ wa itũũra inene rĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
itũũra rĩu inene rĩa Ngai witũ:
Ngai egũtũũra arĩgitagĩra nginya tene.
- ⁹ Tũrĩ thĩinĩ wa hekarũ yaku, Wee Ngai,
twĩcũũranagia ũhoru wa wendo waku ũrĩa ũtathiraga.
- ¹⁰ O ta ũrĩa rĩitwa rĩaku rĩtariĩ, Wee Ngai,
ũguo noguo ngumo yaku iigana o nginya ituri-inĩ cia thĩ;
guoko gwaku kwa ũrĩo kũiyũritwo nĩ ũthingu.
- ¹¹ Kĩrĩma gĩa Zayuni nĩgĩkenaga,
namo matũũra ma Juda magacanjamũka
nĩ ũndũ wa matũĩro maku ma ciira.
- ¹² Ceeraceerai Zayuni, mũrĩthiũrũrũke,
mũtare mĩthiringo yarĩo rĩa mĩraiha na igũrũ,
- ¹³ mũrore ũrĩa kũirigĩtwo na hinya,
na mũrore ciikaro iria ngitĩre cia mũthamaki,
nĩgeetha mũkeeraga rũciaro rũrĩa rũgooka ũhoru wacio.
- ¹⁴ Nĩgũkorwo Ngai ũyũ nĩwe Ngai witũ nginya tene na tene;
egũtũũra atũtongoragia nginya hĩndĩ itagathira.

49

Ūrimũ wa Kwĩhoka Ūtonga

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Iguai ũhoru ũyũ, inyuĩ ndũrĩrĩ ciothe;
thikĩrĩriai, inyuothe mũtũũraga gũkũ thĩ,
² inyuĩ mũtarĩ igweta na arĩa mũrĩ igweta,
inyuĩ itonga na athĩini mũigue hamwe:
- ³ Kanua gakwa nĩgekwaria ciugo cia ũũgĩ,
mĩario ya ngoro yakwa iĩkorwo na ũtaũku.
- ⁴ Nĩngũtega gũtũ ndĩiguĩre thimo;
njooke ndaũre ndaĩ ĩno ngĩhũũraga kĩnanda kĩa mũgeeto:
- ⁵ Nĩ kĩĩ kĩngĩtũma ndĩtigĩre hĩndĩ ya mathĩina,

- rĩrĩa andũ aaganu acio maheenanageria maathiũrũrũkĩirie,
⁶ o acio mehokaga ũtonga wao,
 na makeeraha nĩ ũingĩ wa indo ciao?
⁷ Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũkũũra muoyo wa mũndũ ũngĩ,
 kana arutĩre Ngai kĩndũ gĩa gũkũũra mũndũ ũcio,
⁸ nĩgũkorwo ũkũũri wa muoyo nĩ ũndũ wa goro mũno,
 gũtirĩ irĩhi rĩngĩgana o na atĩa,
⁹ atĩ nĩguo mũndũ atũũre muoyo nginya tene,
 na ndakanabuthe.
¹⁰ Nĩgũkorwo andũ othe nĩmonaga atĩ o na andũ arĩa oogĩ nĩmakuuaga;
 mũndũ mũkĩngu na mũndũ kĩrimũ o nao nĩmakuaga,
 magatigĩra andũ angĩ ũtonga wao.
¹¹ Mbĩrĩra ciao igũtũũra irĩ nyũmba ciao nginya tene,
 ituĩke ciikaro ciao njiarwa na njiarwa,
 o na gũtuĩka maarĩ na mĩgũnda yao ene.
¹² No mũndũ-rĩ, o na arĩ na indo nyingĩ, ndatũũruga;
 akuuaga o ta ũrĩa nyamũ ikuuaga igathira.
¹³ Ũyũ nĩguo ũndũ ũrĩa wathĩrĩrio arĩa meĩhokaga o ene,
 na arũmĩrĩri ao, arĩa metĩkanageria na mĩario yao.
¹⁴ Maathĩrĩrio mbĩrĩra o ta ng'ondũ cia gũthĩnjwo,
 na gĩkuũ nĩkĩo gĩgaatũĩka mũrĩithi wao.
 Magaathagwo nĩ andũ arĩa arũngĩrĩru rũciinĩ;
 ciimba ciao ikaabuthĩra mbĩrĩra-inĩ,
 irĩ kũraihi na nyũmba ciao nene.
¹⁵ No Ngai nĩagakũũra muoyo wakwa kuuma mbĩrĩra-inĩ;
 ti-itherũ nĩwe ũkaanyamũkĩra.
¹⁶ Ndũkanetigĩre mũndũ rĩrĩa aatuĩka gĩtonga,
 rĩrĩa riiri wa nyũmba yake wongerereka;
¹⁷ nĩgũkorwo ndarĩ kĩndũ agaathĩĩ nakĩo akua,
 riiri wake ndagaikũrũka naguo.
¹⁸ O na gũtuĩka rĩrĩa aarĩ muoyo eyoonaga arĩ mũrathime,
 nĩgũkorwo andũ nĩmagũkumageria rĩrĩa wagaacĩra,
¹⁹ agakua athĩĩ kũrĩ maithe mao,
 acio matagacooka kuona ũtheri rĩngĩ.
²⁰ Mũndũ mũtongu ũtarĩ na ũmenyo
 atariĩ o ta nyamũ iria ikuuaga igathira.

50

Ngoro Īiyũrĩtwo nĩ Ngaatho

Thaburi ya Asafu

- ¹ Jehova, o we Ngai ũcio Mwene-Hinya,
 nĩaraaria, ageeta thĩ yothe
 kuuma irathĩro rĩa riũa nginya kũrĩa rĩthũagĩra.
² Ngai aracangarara arĩ Zayuni
 itũũra rĩu ithaka mũno.
³ Ngai witũ nĩ gũũka arooka na ndegũkira;
 mbere yake nĩ mwaki ũrakana,
 na akarigiicĩrio nĩ kĩhuhũkanio kĩnene.

- ⁴ Areeta igūrũ na thĩ
nĩguo ituĩke aira agĩciirithia andũ ake:
- ⁵ “Cookanĩrĩrai harĩ nĩ inyuĩ andũ akwa aamũre,
o inyuĩ mwagĩire kĩrĩkanĩro na nĩ na ũndũ wa kũndutĩra igongona.”
- ⁶ Narĩo igūrũ rĩanagĩrĩra ũthingu wake,
nĩgũkorwo Ngai we mwene nĩwe mĩtuanĩri ciira.
- ⁷ “Inyuĩ andũ akwa, thikĩrĩriai na nĩngwaria,
ũthikĩrĩrie, wee Isiraeli, na nĩngũruta ũira wa gũgũthita:
nĩ nĩ Ngai, o Ngai waku.
- ⁸ Ndirakũrũithia nĩ ũndũ wa magongona maku,
o na kana nĩ ũndũ wa maruta maku ma njino,
marĩa makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
- ⁹ Ndirakũrũithia nĩ ndegwa yumĩte kiugũ gĩaku,
kana mbũri ciũmĩte ciugũ ciaku,
- ¹⁰ nĩgũkorwo nyamũ ciothe cia gĩthaka nĩ ciakwa,
na ng’ombe iria irĩ tũrĩma-inĩ ngiri na ngiri.
- ¹¹ Nyoni ciothe iria irĩ kũu irĩma-inĩ, gũtirĩ o na ĩmwe itooĩ,
na ciũmbe ciothe cia werũ-inĩ nĩ ciakwa.
- ¹² Ingĩkorwo hũtiĩ, ndingĩkwĩra, nĩgũkorwo thĩ nĩ yakwa,
na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo.
- ¹³ Nĩ nĩndĩaga nyama cia ndegwa,
o na kana nganyua thakame ya mbũri?
- ¹⁴ Rutĩra Ngai igongona rĩa gũcookia ngaatho,
na ũhingagĩrie Ũrĩa-ũrĩ-Igūrũ-Mũno mĩhĩtwa yaku,
- ¹⁵ na ũngayagĩre mũthenya wa mĩnyamaro;
na nĩndĩrĩkũhonokagia, nawe ũngoocage.”
- ¹⁶ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa mwaganu Ngai ekũmũũria atĩrĩ:
- “Ũrĩ na kĩhooito kĩrĩkũ gĩa kuuga mawatho makwa,
kana kwaria ũhoru wa kĩrĩkanĩro gĩakwa?
- ¹⁷ Nĩũmenete ũrutani wakwa,
na ũgateanĩria ciugo ciakwa.
- ¹⁸ Rĩrĩa wona mũici, ũnyiitanagĩra nake;
na ũgĩĩaga ũrũmwe na itharia.
- ¹⁹ Ũhũthagĩra kanua gaku kwaria ndeto njũru,
na rũrĩmĩ rwaku naruo rũkaaragia maheeni.
- ²⁰ Hĩndĩ ciothe waragia ndeto cia gũũkĩrĩra mũrũ wa thoguo,
ũgagĩcambia mũrũ-wa-nyũkwa.
- ²¹ Maũndũ macio ũmekaga o ngirĩte,
nawe ũgeciiria atĩ nĩ ndarĩ o tawe.
- No rĩrĩ, rĩu nĩngũkũrũithia,
nguonie maũndũ marĩa wĩkĩte.
- ²² “Mwĩcũraniei ũhoru ũyũ, inyuĩ mũriganagĩrwo nĩ Ngai,
nĩguo ndikamũtambuure, na haage mũndũ wa kũmũteithũra.
- ²³ Mũndũ ũrĩa ũrutaga igongona rĩa gũcookia ngaatho nĩ nĩ atĩaga,
na akahaarĩria njĩra
nĩgeetha ndĩmuonie ũhonokanio wa Ngai.”

51

Kũhooya Gũtherio na Kũrekerwo

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai-rĩ, njiguĩra tha,
kũringana na wendo waku ũrĩa ũtathiraga;
kũringana na tha ciaku nyingĩ-rĩ,
tharia mahĩtia makwa mathire.
- ² Thambia mahĩtia makwa mothe,
na ũũtherie mehia makwa.
- ³ Nĩgũkorwo nĩnjũũ mahĩtia makwa,
namo mehia makwa makoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
- ⁴ Wee nĩwe njĩhĩrie, o Wee wiki,
na ngeeka ũndũ mũũru maitho-inĩ maku,
nĩguo Wee wonekage ũtarĩ na mahĩtia rĩrĩa ũkwaria,
na ũrĩ wa kĩhotoo rĩrĩa ũgũtua ciira.
- ⁵ Ti-itherũ ndaciarirwo ndĩ mwĩhia;
maitũ aagĩire nda ya kũnjiara arĩ o na mehia.
- ⁶ Ti-itherũ, Wee wendaga ũhoru wa ma kuuma ngoro thĩinĩ;
nĩ ũndũ ũcio ũndutaga kũgĩa na ũũgĩ ngoro-inĩ yakwa.
- ⁷ Theria na mũthobi,* na nĩngũthera;
thaambia, na nĩngwerũha gũkĩra ira.
- ⁸ Tũma ngene na njanjamũke;
mahĩndĩ marĩa ũthetherete nĩmagĩkene.
- ⁹ Hitha ũthiũ waku ndũkoone mehia makwa,
na ũtharie mahĩtia makwa mothe.
- ¹⁰ Wee Ngai-rĩ, nyũmbĩra ngoro theru thĩinĩ wakwa,
na ũnjerũhĩrie roho wa kwĩhokeka thĩinĩ wakwa.
- ¹¹ Ndũkanyingate nyume harĩwe,
o na kana weherie Roho waku Mũtheru kuuma thĩinĩ wakwa.
- ¹² Njookeria gĩkeno kĩrĩa kĩa ũhonokio waku,
na ũũhe roho wa kũndũũria ngwathĩkagĩra.
- ¹³ Hĩndĩ ĩyo nĩngaruta andũ arĩa aremi nĩguo mamenye njĩra ciaku,
nao ehia magũcookerere.
- ¹⁴ Wee Ngai, o Wee Ngai ũrĩa ũũhonokagia-rĩ,
honokia kuumana na ũiti thakame,
naruo rũrĩmĩ rwakwa nĩrũkaina ũhoru wa ũthingu waku.
- ¹⁵ Wee Mwathani, tumũra mĩromo yakwa,
nako kanua gakwa koimbũre ũgooci waku.
- ¹⁶ Wee ndũkenagio nĩ kũrutĩrwo igongona,
korwo nĩũkenagio nĩrĩo no ngũrutĩre;
o na ndũkenagio nĩ magongona ma njino.
- ¹⁷ Magongona marĩa Ngai etĩkagĩra nĩ roho ũrĩa mũthuthĩku;
ngoro ĩrĩa thuthĩku na ĩkahera-rĩ,
Wee Ngai ndũngĩmĩrega.
- ¹⁸ Tũma itũũra rĩa Zayuni rĩgaacĩre nĩ ũndũ wa wega waku;
aka thingo cia Jerusalemu rĩngĩ.

* 51:7 Mũthobi nĩguo watũmagĩrwo kũminjaminjĩria andũ thakame ya kũmatheria.

- ¹⁹ Hĩndĩ ĩyo nĩũgakenagĩra magongona ma ũthingu,
na maruta ma njino o marĩa macinagwo magathira biũ;
ningĩ magongona ma ndegwa nĩmakarutagĩrwo kĩgongona-inĩ gĩaku.

52

Wega wa Ngai na Gũtuanĩra Ciira Gwake

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee njamba ĩno ĩrĩ hinya,
ũreegana nĩ ũndũ wa maũndũ mooru nĩkĩ?
Ũtindaga wĩrahĩte mũthenya wotha nĩkĩ,
o wee ũtuĩkĩte gĩconoko maitho-nĩ ma Ngai?
- ² Rũrĩmĩ rwaku rũthugundaga mwanangĩko;
rũhaana ta rwenji rũnoore,
o wee wĩkaga maũndũ ma maheeni.
- ³ Wendete maũndũ mooru gũkĩra marĩa mega,
ũkenda maheeni gũkĩra kwaria ma.
- ⁴ Wendete ciugo o ciothe ithũkagia andũ,
wee rũrĩmĩ rũrũ rwa maheeni!
- ⁵ Ti-itherũ Mũrungu nĩagakwananga nginya tene na tene:
Agakũnyiita, akũhurie na akũrute hema-inĩ yaku;
agakũmunya akweherie bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.
- ⁶ Andũ arĩa athingu nĩmakona ũguo metigĩre;
nao magathekerera mũndũ ũcio, moige atĩrĩ,
- ⁷ “Ũyũ nĩwe mũndũ
ũrĩa wagire gũtua Ngai kĩhitho gĩake kĩa hinya,
no eehokire ũtonga wake mũingĩ,
na akĩgĩa hinya nĩ ũndũ wa kũniina andũ arĩa angĩ!”
- ⁸ No rĩrĩ, nĩ ndariĩ ta mũtĩ wa mũtamaĩyũ,
ũrĩa ũrakũra wega ũrĩ thĩnĩ wa nyũmba ya Ngai;
ndĩhokete wendo wa Ngai ũrĩa ũtathiraga
nginya tene na tene.
- ⁹ Ngũtũũra ngũgoocaga nginya tene nĩ ũndũ wa ũrĩa wĩkĩte;
ndĩrĩhokaga rĩitwa rĩaku, nĩgũkorwo rĩitwa rĩaku nĩ rĩega.
Ndĩrĩkũgoocaga ndĩ mbere ya andũ aku arĩa aamũre.

53

Ngai Ndakenagio nĩ Irimũ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Kĩrimũ kĩiraga na ngoro atĩrĩ,
“Gũtirĩ Ngai.”
Nao amaramari, ciĩko ciao irĩ magigi;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩkaga wega.
- ² Ngai aroraga ciana cia andũ
arĩ o igũrũ,
one kana nĩ harĩ ũrĩ na ũmenyo,
o na kana nĩ harĩ ũrongoragia Ngai.
- ³ Othe nĩmacookete na thuutha,
othe marĩ hamwe nĩmatuĩkĩte amaramari;
gũtirĩ o na ũmwe wĩkaga wega,

gūtirĩ o na ūmwe.

- ⁴ Andũ acio mekaga maũndũ mooru kaĩ matarĩ ūmenyo,
o acio marĩaga andũ akwa o ta ūrĩa andũ marĩaga irio,
o acio matakayagĩra Ngai?
- ⁵ O hau-rĩ, makanyitwo nĩ guoya mūnene,
o na gūtari kĩndũ gĩa gūtũma metigĩre.
Nĩgũkorwo Ngai nĩahurunjĩte mahĩndĩ ma andũ acio magũtharĩkĩire;
nĩwamaconorithirie, nĩgũkorwo Ngai nĩamamenete.
- ⁶ Naarĩ korwo ūhonokio wa Isiraeli no ūgĩũke kuuma Zayuni!
Rĩrĩa Ngai agacookereria andũ ake na indo ciao-rĩ,
Jakubu nĩagakena na Isiraeli acanjamũke!

54

Ngai Nĩwe Ūteithio Wakwa

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, honokia nĩ ūndũ wa rĩitwa rĩaku;
ndihĩria na hinya waku.
- ² Wee Ngai, igua ihooya rĩakwa;
thikĩrĩria ciugo cia kanua gakwa.
- ³ Andũ ageni nĩmanjũkĩrĩire;
nao andũ matarĩ tha nĩmaracaria muoyo wakwa,
o andũ acio matarũmbũyagia Ngai.
- ⁴ Ti-itherũ Ngai nĩwe ūteithio wakwa;
Mwathani nĩwe ūndiiragĩrĩra.
- ⁵ Cookereria andũ arĩa manjambagia ūũru wao;
Wee maniine nĩ ūndũ wa wĩhokeku waku.
- ⁶ Nĩngũkũrutĩra igongona rĩa kwĩyendera;
nĩngũgooca rĩitwa rĩaku, Wee Jehova,
tondũ nĩ rĩega.
- ⁷ Nĩgũkorwo nĩahonoketie mathĩĩna-inĩ makwa mothe,
na maitho makwa nĩmeyoneire gũtoorio gwa thũ ciakwa.

55

Mwathani Nĩatiiragĩrĩra Andũ arĩa Athingu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, thikĩrĩria ihooya rĩakwa,
ndũkaage kũigua ithaithana rĩakwa;
- ² njigua na ūnjĩtike.
Meciiria makwa nĩmathĩĩnĩtie na ndĩ mũgiĩku
- ³ nĩ ūndũ wa mũgambo wa thũ,
nĩ ūndũ wa gũkũũrĩrwo maitho nĩ andũ arĩa aaganu;
tondũ o mandehagĩra o mathĩĩna,
na makaanyũrũria marakarĩte.
- ⁴ Ngoro yakwa ĩrĩ na ruo rũnene thĩĩnĩ wakwa,
nganyitwo nĩ imakania nene cia gĩkuũ.

- ⁵ Guoya na kūinaina n̄cindigiicīrie;
hubanīrio n̄ k̄mako k̄nene.
- ⁶ Na n̄i ngiuga atīrī, “Hī, naarī korwo ndī na mathagu ta ndutura!
Ingūmbūka thiī ngahurūke,
- ⁷ ingūra thiī k̄ndū k̄raya,
ngaikare werū-inī;
- ⁸ ingīhiūha thiī handū harīa ingīgita,
kūraiho na rūhuho rūu rūnene na k̄ihuhūkanio.”
- ⁹ Wee Mwathani, andū arīa aaganu n̄manyiitwo n̄ k̄rigiicano,
ūhīngīcanie m̄ario yao,
n̄gūkorwo itūūra-inī inene nyonaga o haaro na ngūi.
- ¹⁰ Mūthenya na ūtukū, andū acio aaganu macangacangaga thingo-inī cia itūūra rūu;
narīo r̄iyūr̄itwo n̄ rūmena na irumi.
- ¹¹ Thīinī wa itūūra rūu inene no mwanangīko ūrī kuo;
k̄wīhitanīra na kūheenan̄ia ciyūr̄ite njīra-inī ciarīo.
- ¹² Korwo n̄ thū īranuma-rī,
no ngirīrīrie;
korwo n̄ thū īranjūkīrīra-rī,
no ndīhithe ndīkanyone.
- ¹³ No rīrī, n̄we m̄undū wa riika rīakwa,
mūthiritū wakwa, mūrata wakwa ūrīa twendanīte mūno,
- ¹⁴ o wee twanakenanīra tūrī na ngwatanīro njega,
tūgīthī hamwe na andū arīa angī nyūmba-inī ya Ngai.
- ¹⁵ Gīkuū k̄irohubanīria thū ciakwa o r̄imwe;
iroikūrūka mbīrīra irī muoyo,
tondū ūūru ūkoragwo ngoro-inī ciacio.
- ¹⁶ No rīrī, n̄i n̄ Ngai ngayagīra,
nake Jehova n̄ahonokagia.
- ¹⁷ Hwaī-inī, na rūciinī, o na m̄iaraho,
ngayaga ndī m̄inyamaro-inī,
nake n̄aiguaga mūgambo wakwa.
- ¹⁸ We angūūraga kuuma mbaara-inī īrīa ndūithagio,
ngoima itagurarītio,
o na gwakorwo n̄ andū aingī mandūithagia.
- ¹⁹ Mūrungu ūrīa ūtūūr̄ite aikarīire gītī k̄ia ūnene nginya tene,
n̄iekūmaigua na amaherithie,
andū acio matagarūragīra m̄ithīire yao,
o acio matetigagīra Ngai.
- ²⁰ M̄undū ūcio tūrī thiritū nake atharīkagīra arata ake,
na agathūkia k̄irīkanīro gīake.
- ²¹ M̄ario yake īnyorokete o ta thiagī,
no rīrī, mbaara irī ngoro-inī yake;
ciugo ciake ihooranagīria gūkīra maguta,
no icio n̄ hiū cia njora irī njomore.
- ²² Rekereria Jehova maūndū marīa magūtangaga,
na n̄iegūgūtīrīrīra;
ndarī h̄indū akaareka m̄undū ūrīa mūthingu agwe.
- ²³ No rīrī, Wee Ngai, n̄ūkaharūrūkia andū arīa aaganu

irima-inĩ rĩa ũmaramari;
andũ arĩa manyootagĩra thakame na andũ a maheeni
matigaakinyia nuthu ya matukũ mao.

No nĩ hakwa-rĩ, Wee nĩwe ndĩhokete.

56

Kwĩhoka Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, njiguĩra tha,
nĩgũkorwo andũ nĩmaingataniĩte na nĩ mũno;
mũthenya wothe mendaga o gũũtharĩkĩra.
- ² Andũ arĩa manjambagia
maingatana na nĩ mũthenya wothe;
aingĩ nĩ arĩa maraatharĩkĩra na mwĩtĩio.
- ³ Rĩrĩa ndetigĩra-rĩ,
nĩwe ndĩrĩhokaga.
- ⁴ Nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai, nĩndĩrĩgoocaga kiugo gĩake,
ndĩhokete o Ngai; ndingĩitigĩra.
Mũndũ ũrĩ na mwĩrĩ angĩnjĩka atĩa?
- ⁵ Mũthenya wothe matindaga makĩogomia ciugo ciakwa;
hĩndĩ ciothe mathugundaga kũnjĩka ũũru.
- ⁶ Manjiiragĩra na makanjoheria,
na makarĩithania na mĩthiĩre yakwa,
makĩenda kũnjũraga.
- ⁷ Wee Ngai, ndũkareke mahonoke o na atĩa;
ng'aũrania ndũrĩrĩ na marakara maku.
- ⁸ Andika ũhoru wa gũcakaya gwakwa;
maithori makwa mekĩre cuba-inĩ yaku,
githĩ matirĩ maandĩko-inĩ maku?
- ⁹ Rĩrĩa ngaakaya ndeithio
thũ ciakwa nĩikahũndũka.
Ũndũ ũcio nĩugatũma menye atĩ Ngai arĩ hamwe na nĩ.
- ¹⁰ Nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai, ũrĩa ngoocaga kiugo gĩake,
nĩ ũndũ wa hinya wa Jehova, ũrĩa ngoocaga kiugo gĩake,
- ¹¹ ndĩhokete o Ngai; ndingĩitigĩra.
Mũndũ-rĩ, angĩnjĩka atĩa?
- ¹² Wee Ngai, mĩhĩtwa ĩrĩa ndĩhĩtĩte ndĩ o nayo,
nĩndĩrĩkũrutagĩra maruta ma gũgũcookeria ngaatho.
- ¹³ Nĩgũkorwo nĩũũhonoketie kuuma gĩkuũ-inĩ,
na ũkagirĩrĩria magũrũ makwa kũhĩngwo,
nĩguo thiiage mbere ya Ngai
ngĩonaga ũtheri ũrĩa wonagwo nĩ arĩa marĩ muoyo.

57

Ihooya rĩa kũũria Ngai Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, njiguĩra tha, ũnjiguĩre tha,
nĩgũkorwo nĩ harĩwe njũragĩra.
Nĩ ngũũrĩra kĩruru-inĩ kĩa mathagu maku,
o nginya mwanangĩko ũhĩtũke.
- ² Ngũkaĩra Ngai-Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno,
o kũrĩ Mũrungu, ũrĩa ũũhingagĩria maũndũ.
- ³ Atũmaga ũteithio kuuma igũrũ akaahonokia,
akarũithia arĩa maahanyũkagia mũno;
Ngai agakĩndũmĩra wendani na wĩhokeku wake.
- ⁴ Nĩ ndĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩrũũthi;
ngomete gatagatĩ ka nyamũ ndĩiani,
na nĩ andũ arĩa magego mao mahaana ta matimũ na mĩguĩ,
o acio nĩmĩ ciao ihaana ta hiũ cia njora njũgĩ.
- ⁵ Wee Ngai, tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ;
riiri waku nĩũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.
- ⁶ Thũ ciakwa nĩciambĩire magũrũ makwa mũtego wa wabu,
na nĩ ngĩthikĩra nĩ kũnyamarĩka.
Cienjete irima njĩra-inĩ yakwa,
no nĩcio igũite thĩinĩ warĩo.
- ⁷ Wee Ngai, ngoro yakwa nĩkindĩirie,
ngoro yakwa no ikindĩirie;
nĩkũina ngũina, ngũgooce na rwĩmbo.
- ⁸ Wee muoyo wakwa arahũka!
Arahũka wee kĩnanda kĩa mũgeeto, o nawe kĩnanda gĩa kĩnũbi!
Ngwarahũka ruoro rũgĩtema.
- ⁹ Wee Mwathani, nĩngũkũgooca, gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩngũkũinĩra ngũgooce ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ.
- ¹⁰ Nĩgũkorwo wendo waku nĩ mũnene, ũgagĩkinya o igũrũ;
wĩhokeku waku ũkinyĩte o matu-inĩ.
- ¹¹ Wee Ngai, tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ;
riiri waku nĩũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.

58

Ihooya rĩa kũũria Ngai Aherithie Andũ arĩa Aaganu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Inyuĩ aathani aya-rĩ, ti-itherũ nĩmwaragia maũndũ ma kĩhoo?o?
Nĩmũtuagĩra andũ ciira ũrĩa kwagĩrĩire na kĩhoo?o?
- ² Aca, ngoro-inĩ cianyu mũthugundaga maũndũ matarĩ ma kĩhoo?o,
na moko manyu mageeka maũndũ ma kũruta haaro gũkũ thĩ.
- ³ O kuuma gũciarwo andũ arĩa aaganu nĩmahĩtagia njĩra;
matũũraga marĩ imaramari kuuma gũciarwo, na maaragia maheeni.
- ⁴ Ũrũrũ wao nĩ ta ũrũrũ wa nyoka,
ũhaana ta thumu wa ndũira ithingĩte matũ mayo,
- ⁵ ĩrĩa ĩtangĩgua rwĩmbo rwa mũmĩthũthĩri,
o na angĩkorwo aramĩthũthĩra arĩ na ũũgĩ mũnene atĩa.

- ⁶ Wee Ngai, unanga magego marĩa marĩ tũnua twao;
Wee Jehova, munya mĩthangiri ya mĩrũũthi ãyo!
- ⁷ Nĩmabuĩrie o ta maaĩ marĩa mathereraga makabuĩria;
rĩrĩa magereka ũta-rĩ, mĩguĩ yao nĩĩkoragwo ãrĩ mĩtuuhu.
- ⁸ Marotuĩka ta ndinoho ãrĩa ãtwekaga o ãgĩthiiga,
matuĩke ta kĩhuno kĩrĩa gĩtoonaga riũa.
- ⁹ Andũ arĩa aaganu makeeherio narua,
gũkĩra ũrĩa nyũngũ cianyu ingĩhiũhio nĩ mwaki wa mĩigua,
ĩrĩ mĩiguũ kana ãrĩ mĩũmũ.
- ¹⁰ Andũ arĩa athingu nĩmagakena maarĩhĩrio,
rĩrĩa magathambia nyarĩrĩ ciao thakame-inĩ ya arĩa aaganu.
- ¹¹ Hĩndĩ ãyo andũ nĩmakoiga atĩrĩ,
“Ti-itherũ nĩ kũrĩ na irĩhi rĩa arĩa athingu;
ti-itherũ nĩ kũrĩ Ngai ũrĩa ũtuagĩra andũ a thĩ ciira.”

59

Ihooya rĩa kũhooya Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, honokia kuuma kũrĩ thũ ciakwa;
ngitĩra harĩ arĩa manjũkagĩrĩa.
- ² Honokia kuuma kũrĩ arĩa mekaga ũũru,
na ũũhonokie kuuma kũrĩ acio aiti thakame.
- ³ Ta kĩone ũrĩa manjoheirie!
Andũ ooru maranjĩrĩa manjũkĩrĩre,
o na itekĩte ũũru kana ngehia, Wee Jehova.
- ⁴ Ndirĩ ũndũ mũũru njĩkĩte,
no rĩrĩ, nĩmehaarĩrie maatharĩkĩre.
Arahũka ũndeithie; wĩonere ũrĩa thĩnĩkĩte!
- ⁵ Wee Jehova, Ngai Mwene-Hinya-Wothe, o Wee Ngai wa Isiraeli,
arahũka ũherithie ndũrĩrĩ ciothe;
ndũkaiguĩre andũ aaganu tha, o acio makunyanagĩra andũ arĩa angĩ.
- ⁶ Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
makĩũrũraga itũũra-inĩ inene.
- ⁷ Ta kĩone kĩrĩa marerũka na tũnua twao,
nĩ ta marerũka hiũ cia njora kuuma mĩromo-inĩ yao,
makooria atĩrĩ, “Nũũ ũngĩtũigua?”
- ⁸ No Wee Jehova-rĩ, mathekerere;
ndũrĩrĩ icio ciothe nĩũcinyararĩte.
- ⁹ Wee Hinya wakwa-rĩ, nowe njũũthĩrĩrie;
Wee Ngai-rĩ, nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
o Wee Ngai wakwa mũnyendi.
- ¹⁰ Ngai nĩegũthĩ mberere yakwa,
na nĩekũnjĩtĩkĩria ngenerere arĩa manjambagia.
- ¹¹ No ndũkamoorage,
nĩguo andũ akwa matikanariganĩrwo.
Nĩ ũndũ wa hinya waku, tũma matũũre morũũraga,
nginya ũmatorie, Wee Mwathani ngo iitũ.
- ¹² Nĩ ũndũ wa mehia ma tũnua twao,

na nĩ ùndũ wa ciugo cia mĩromo yao,
tũma magwatio nĩ mũtego wa mwĩtĩio wao.
Nĩ ùndũ wa irumi na maheeni marĩa maaragia,
¹³ maniine na marakara maku,
maniine nginya mathire biũ.
Hĩndĩ ĩyo nĩgũkamenyeka nginya ituri cia thĩ,
atĩ Ngai nĩwe wathaga Jakubu.

¹⁴ Macookaga hwaĩ-inĩ makĩraramaga ta ngui,
makiũrũraga itũũra-inĩ inene.

¹⁵ Morũũraga magĩcaria irio,
na makoigĩrĩa maga kũhũũna.

¹⁶ No nĩ-rĩ, ndiinaga ũhoro wa hinya waku,
o rũciinĩ ngaina ũhoro wa wendo waku;
nĩgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
na rĩũrĩro riakwa hĩndĩ ya mathĩina.

¹⁷ Wee Hinya wakwa-rĩ, nĩngũkũinĩra ngũgooce;
nĩgũkorwo Wee nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
o Wee Ngai ũrĩa ũnyendete.

60

Ihooya rĩa kũũria Ũtoorania

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai nĩtũtiganĩirie na ũgatũharagania;
ũkoretwo ũtũrakarĩire, no rĩu tũcookerere!

² Nĩũthingithĩtie bũrũri na ũkawatũra;
thinga mĩatũka yaguo, nĩgũkorwo nĩũrenyenya.

³ Nĩtũmĩte andũ aku makorwo na mahinda maritũ;
ũmanyuithĩtie ndibei magathiĩ magĩtũgũũgaga.

⁴ No rĩrĩ, andũ arĩa magwĩtigĩrĩte-rĩ, nĩũmahaicĩirie bendera,
nĩguo metharagĩre harĩ yo mona arĩa mamarathaga na ũta.

⁵ Tũhonokie na ũtũteithie na guoko gwaku kwa ũrĩo,
nĩguo arĩa wendete mahonoke.

⁶ Ngai nĩarĩtie arĩ handũ hake harĩa haamũre, akoiga atĩrĩ:
“Nĩngatũranga Shekemu* ndĩ na gĩkeno kĩingĩ,
na thimĩre andũ akwa Gĩtuamba gĩa Sukothu.

⁷ Gileadi nĩ gwakwa, o na Manase no gwakwa;†
Efiraimu nĩ ngũbia yakwa ya kĩgera,
na Juda nĩ rũthanju rwakwa rwa ũthamaki.

⁸ Moabi nĩ kĩaĩ gĩakwa gĩa gwĩthambĩra,
na Edomu nĩho njikagia kĩaatũ gĩakwa;
nyanagĩrĩra nĩ ũrĩa ndooretie bũrũri wa Filistia.”

⁹ Nũũ ũkũnginyia itũũra rĩrĩa inene rĩirigĩre?
Nũũ ũkũndongoria andware Edomu?

¹⁰ Githĩ tiwe, Wee Ngai, o Wee ũtũregete,
na ũgatiga gũtwarana na mbũtũ ciitũ cia ita?

* 60:6 Shekemu nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa Isiraeli matukũ-inĩ ma tene. † 60:7 Gileadi na Manase kwarĩ mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Isiraeli.

- ¹¹ Tûteithie, ûtûhootanîre harî thû ciitû,
nîgûkorwo ûteithio wa mûndû nî wa tûhû.
¹² Ngai arî hamwe na ithuî nîtkûhootana,
na nîakarangîrîria thû ciitû thî.

61

Kûhooya Ûgitîri wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, igua kîrîro gîakwa;
thikîrîria ihooya rîakwa.
² Ndîragûkaîra kuuma ituri cia thî,
ndîragûkaîra o ngoro yakwa îgîthiragwo nî hinya;
ndongoria nginye rwaro-inî rwa ihiga rûrîa rûraihi na igûrû kûngîra.
³ Nîgûkorwo nîwe ûkoretwo ûrî rîûrîro rîakwa,
mûthiringo mûraihi na igûrû wa hinya wa kwîhitha kuuma kûrî thû.
⁴ Ndîiriragîria gûtûûra hema-inî yaku nginya tene,
na ndîihithage kîiruru-inî kîa mathagu maku.
⁵ Nîgûkorwo Wee Ngai nîûiguîte mîihîtwa yakwa,
nîûngaîre igai rîa andû arîa metigîrite rîitwa rîaku.
⁶ Ongerera matukû ma mûthamaki ma gûtûûra muoyo,
mîaka yake îigane ta ya njiarwa nyingî.
⁷ Aroikaîria gîti kîa ûnene arî mbere ya Ngai nginya tene;
tûma wendo na wîhokeku waku imûgitagîre.
⁸ Hîndî îyo ngatûûra nyinaga rwîmbo rwa kûgooca rîitwa rîaku,
na hingagie mîihîtwa yakwa mûthenya o mûthenya.

62

Kwîhoka Ngai arî o We Wiki

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ngoro yakwa yetagîrîra Ngai o we wiki;
ûhonokio wakwa uumaga harî we.
² O we wiki nîwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ûhonokio wakwa;
nîwe kîirigo gîakwa kîa hinya, ndirî hîndî ngenyenyeka.
³ Nî nginya rî mûgûtûûra mûtharîkagîra mûndû?
Mwamûûraga inyuothe, taarî rûthingo rûinamu
kana rûirigo rûrenda kûgûa?
⁴ Nîmatuîte itua mamweherie ûnene-inî wake;
makenagio nî maheeni.
Marathimanaga na tûnua twao,
no ngoro-inî ciao makarumana.
⁵ Wee ngoro yakwa, etha ûhurûko harî Ngai o we wiki,
kîirîgîrîro gîakwa kîrî harî we.
⁶ O we wiki nîwe rwaro rwakwa rwa ihiga na ûhonokio wakwa;
nîwe kîirigo gîakwa kîa hinya ndirî hîndî ngenyenyeka.
⁷ Ûhonokio wakwa na gîtîio gîakwa ciumaga kûrî Ngai;
nîwe rwaro rwakwa rwa ihiga rûrî hinya, na rîûrîro rîakwa.

⁸ Inyuĩ andũ aya, mwĩhokagei o we hĩndĩ ciothe;
itũrũragai ngoro cianyu harĩ we,
nĩgũkorwo Ngai nĩwe rĩũrĩro riitũ.

⁹ Andũ arĩa matarĩ igweta no mĩhũmũ tu,
na arĩa marĩ igweta no maheeni tu;
mangĩthimwo na ratiri-rĩ, o no kĩndũ gĩa tũhũ;
othe marĩ hamwe no mĩhũmũ mĩtheri.

¹⁰ Mũtikehoke ũtunyani
kana mwĩtĩie na indo cia kũiya;
o na ũtonga wanyu ũngĩingĩha-rĩ,
mũtikawĩhoke.

¹¹ Harĩ ũndũ ũmwe Ngai oigĩte,
o na nĩ maũndũ meerĩ njiguĩte:
atĩ Wee Ngai, nĩ ũrĩ hinya,

¹² na atĩ Wee Mwathani, ũrĩ mwendani.
Ti-itherũ nĩũkarĩha o mũndũ
kũringana na wĩra wake.

63

Kũnyootera Ngai

Thaburi ya Daudi

¹ Wee Ngai, nĩwe Mũrungu wakwa,
Wee-rĩ, nĩwe nongoragia na kĩyo;
ngoro yakwa nĩwe ĩnyootagĩra,
na mwĩrĩ wakwa nĩwe wĩriragĩria,
ndĩ bũrũri-inĩ ũyũ mũũmũ na wa mĩnoga,
o ũyũ ũtarĩ maaĩ.

² Nĩnguonete ũrĩ handũ-harĩa-haamũre,
na ngeyonera hinya waku na riiri waku.

³ Tondũ wendo waku nĩ mwega gũkĩra muoyo guo mwene-rĩ,
mĩromo yakwa nĩĩrĩkũgoocaga.

⁴ Ndĩrĩkũgoocaga hĩndĩ ĩrĩa yothe ngũtũũra muoyo,
ngoocage rĩitwa rĩaku nyambararĩtie moko makwa.

⁵ Ngoro yakwa ĩganĩire ta ĩrĩite irio iria njega mũno;
nako kanua gakwa nĩkarĩkũgoocaga, mĩromo yakwa ĩgakũinĩra.

⁶ Ngũririkanaga ndĩ ũrĩrĩ;
ndĩciiragia ũhoro waku ũtukũ wotho.

⁷ Tondũ Wee nĩwe ũteithio wakwa-rĩ,
nyinagĩra kĩĩruru-inĩ kĩa mathagu maku.

⁸ Ngoro yakwa nĩĩnyĩtĩrĩire harĩwe;
guoko gwaku kwa ũrĩo gũkaanyĩtĩrĩra.

⁹ Andũ arĩa macaragia muoyo wakwa nĩguo maũniine nĩmakanangwo;
magaatoonyerera na thĩ nginya kũrĩa kũriku mũno.

¹⁰ Makooraagwo na rũhiũ rwa njora
matũike irio cia mbwe.

¹¹ No rĩrĩ, mũthamaki nĩagakena nĩ ũndũ wa Ngai;
andũ arĩa othe mehĩtaga makĩgwetaga rĩitwa rĩa Ngai nĩmakamũgooca,
natuo tũnua twa arĩa maaragia maheeni nĩtũgaakirio.

64

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, igua mũgambo wakwa ngĩkwĩra mateta makwa;
gitĩra muoyo wakwa harĩ kwĩhĩtĩrwo nĩ thũ.
- ² Kĩhĩthe kuuma kũrĩ ndundu ya andũ arĩa aaganu,
ũũhithe kuuma kũrĩ inegene rĩa mũingĩ ũrĩa wĩkaga ũũru.
- ³ Manooraga nĩmĩ ciao ta hiũ cia njora,
na makaaria ciugo njũru itariĩ ta mĩguĩ irĩ ũrũrũ.
- ⁴ Mehithagĩra mũndũ ũtehĩtie makamũratha na mĩguĩ;
mamũrathaga o rĩmwe mategwĩtigĩra.
- ⁵ Momanagĩrĩria magĩthugunda mĩbango mĩũru,
meranaga ũrĩa mekũhitha mĩtego yao;
mooragia atĩrĩ, “Nũũ ũngĩmĩona?”
- ⁶ Mathugundaga maũndũ matarĩ ma kĩhooito, makoiga atĩrĩ,
“Kaĩ nĩtũbangĩte mũbango mwagĩrĩru-ĩ!”
Ti-itherũ meciiria ma mũndũ na ngoro yake itingĩtuĩrĩka.
- ⁷ No rĩrĩ, Ngai nĩekũmaratha na mĩguĩ yake,
amathece o rĩmwe.
- ⁸ Akaamarehithĩria mwanangĩko
nĩ ũndũ wa ciugo njũru iria maaragia na tũnua twao;
andũ arĩa othe makamoona makaamanyũrũria,
mamainainĩrie mĩtwe.
- ⁹ Andũ othe nĩmagetigĩra;
nĩmakaheana ũhoru wa wĩra wa Ngai,
na meciirie ũhoru wa maũndũ marĩa ekĩte.
- ¹⁰ Andũ arĩa athingu nĩmagĩkenere Jehova
na moragĩre harĩ we;
andũ arĩa othe arũngĩrĩru ngoro nĩmamũgooce!

65

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Irathimo

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, twetereire gũkũgooca tũrĩ Zayuni;
nĩ harĩwe mĩhĩtwa iitũ ikaahingio.
- ² Wee ũiguaga mahooya-rĩ,
andũ othe marĩũkaga harĩwe.
- ³ Rĩrĩa twahubaniĩrio nĩ mehia,
Wee nĩwatũrekeire mahĩtia maitũ.
- ⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa ũthuurĩte,
na ũkamarehe hakuĩ matũũrage kũu nja ciaku!
Ithuĩ tũrĩganagĩra nĩ maũndũ mega ma nyũmba yaku,
o macio ma hekarũ yaku theru.
- ⁵ Ũtũcookagĩria ũhoru na ciĩko cia magegania na cia kĩhooito,
Wee Ngai Mũhonokia witũ,
o Wee nĩwe mwĩhoko wa andũ arĩa marĩ ituri-inĩ ciothe cia thĩ,
na arĩa marĩ iria-inĩ kũndũ kũraya mũno,
- ⁶ o Wee wombire irĩma na hinya waku,

- wĩohete ũhoti taarĩ mũcibi,
⁷ o Wee wahooreririe mūrurumo wa maria,
 ũkĩhooreria mūrurumo wa ndiihũ ciamo,
 na ũgĩkiria inegene rĩa ndūrĩrĩ.
⁸ Andũ arĩa matũũraga kũraya nĩmetigagĩra magegania maku;
 ũtũmaga thĩ yothe ikene,
 kuuma kũrĩa rũciinĩ rũrathaga nginya kũrĩa hwaĩ-inĩ ũthũaga.
- ⁹ Wee nĩwe ũmenyagĩrĩra thĩ na ũkamiurĩria mbura;
 ũtũmaga igĩe na bũthi mũingĩ.
 Rũũĩ rwa Ngai rũiyũrĩte maaĩ
 ma gũkũrĩria andũ irio,
 nĩgũkorwo ũguo nĩguo wathĩrĩrie gwĩkagwo.
- ¹⁰ Ũiyũragia mĩtaro yakuo maaĩ,
 na ũkaaragania mĩkũmũkũmũ yakuo;
 ũmĩororoagia na mbura ya rũthuthuũ,
 na ũkarathima kĩmera kĩaayo.
- ¹¹ Mwaka ũwĩkĩrĩte thũmbĩ ya wega waku,
 namo makaari maku makaiyũrĩrĩa bũthi mũingĩ.
- ¹² Nyeki ya werũ nĩ nduru mũno,
 natuo tũrĩma tũiyũrĩtwo nĩ gĩkeno.
- ¹³ Cieni ciyũrĩte ndũũru cia ng'ondũ,
 nacio ituamba ikaiyũra ngano;
 indo ciothe iroigĩrĩria ikaina nĩ gũkena.

66

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Wega Wake

Rwĩmbo rwa Thaburi

- ¹ Anĩrĩrai Ngai mũkenete mũrĩ mbere ya Jehova, inyuĩ andũ othe a thĩ!
² Inai mũrahe riiri wa rĩitwa rĩake;
 gũkumio gwake tũmai kũgĩe na riiri!
- ³ Īrai Ngai atĩrĩ, “Kaĩ ciiko ciaku nĩ cia magegania-ĩ!
 Ũhoti waku nĩ mũnene mũno nginya
 ũgatũma thũ ciaku ciĩhetage nĩ guoya irĩ mbere yaku.
- ⁴ Andũ othe a thĩ nĩwe mainamagĩrĩra;
 mainaga magakũgooca,
 mainaga makagooca rĩitwa rĩaku.”
- ⁵ Ũkai muone ũrĩa Ngai ekĩte,
 maũndũ marĩa ekagĩra andũ matikĩrĩ ma kũmakania!
- ⁶ Aagarũrĩre iria rĩgĩtuĩka thĩ nyũmũ,
 nao andũ makĩhĩtũkĩra kũu maaĩ-inĩ na magũrũ;
 ũkai, tũmũkenere.
- ⁷ Nĩ ũndũ wa hinya wake, egũtũũra aathanaga nginya tene,
 maitho make maikaraga marorete ndūrĩrĩ,
 nĩguo andũ arĩa aremi matikagerie kũmũũkĩrĩa.
- ⁸ Goocai Ngai witũ, inyuĩ andũ a ndūrĩrĩ,
 mũgambo wake wa kũmũgooca nĩũiguĩke;
- ⁹ nĩatũtũũrĩtie muoyo na akagĩrĩrĩria magũrũ maitũ matirũke.
- ¹⁰ Nĩgũkorwo Wee Ngai nĩũtũgeretie;
 ũtũtheragia ta ũrĩa betha iĩtheragio na mwaki.
- ¹¹ Nĩwatũmire tũtwarwo njeera

- na ũgītũkuuithia mĩrigo mĩritũ.
¹² Warekire andũ matũikarĩre mĩtwe;
 twagĩtuĩkanirie mwaki-inĩ o na maaĩ-inĩ,
 no ũgĩcooka ũgĩtũrehe kũndũ kũrĩ bũthi.
- ¹³ Nĩngũũka hekarũ-inĩ yaku ndĩ na maruta ma njino,
 nĩguo hingie mĩhĩtwa yakwa harĩwe,
¹⁴ mĩhĩtwa ĩrĩa mĩromo yakwa yeranĩire, na ngĩmĩaria na kanua gakwa,
 rĩrĩa ndaarĩ thĩĩna-inĩ.
¹⁵ Ngũkũrutĩra igongona rĩa nyamũ iria noru,
 na ndute iruta rĩa ndũrũme;
 ngũkũrutĩra igongona rĩa ndegwa na mbũri.
- ¹⁶ Ũkai mũthikĩrĩrie inyuothe arĩa mwĩtigĩrĩte Ngai;
 rekei ndĩmũhe ũhoru wa ũrĩa anjĩkĩire.
¹⁷ Ndamũkaĩire na kanua gakwa,
 ngĩmũgooca na rũrĩmĩ rwakwa.
¹⁸ Korwo ndaarĩ na mehia ngoro-inĩ yakwa-rĩ,
 Mwathani ndangĩanjigũire;
¹⁹ no ti-itherũ Ngai nĩathikĩrĩrie,
 na akĩigua mũgambo wakwa ngĩmũhooya.
²⁰ Ngai arogoocwo,
 o we ũtaaregire kũigua ihooya rĩakwa,
 o na kana akĩaga kũnyonia wendo wake!

67

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

Rwĩmbo rwa Thaburi

- ¹ Ngai arotũkinyĩria wega wake, na atũrathime,
 na atũme ũthiũ wake ũtwarĩre,
² nĩguo njĩra ciaku imenyeke gũkũ thĩ,
 ũhonokio waku ũmenywo nĩ ndũrĩrĩ ciothe.
- ³ Andũ marokũgooca, Wee Ngai;
 andũ othe marogũkumia.
⁴ Ndũrĩrĩ nĩicanjamũke na cikũinĩre nĩ gũkena,
 nĩgũkorwo wathaga andũ na kĩhooito,
 na ũgatongoria ndũrĩrĩ iria irĩ gũkũ thĩ.
⁵ Andũ marokũgooca, Wee Ngai;
 andũ othe marogũkumia.
- ⁶ Hĩndĩ ĩyo bũrũri nĩũkaruta magetha maguo,
 na Ngai, o we Ngai witũ, nĩagatũrathima.
⁷ Ngai nĩagatũrathima,
 nacio ituri ciothe cia thĩ nĩkamwĩtigĩra.

68

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ngai nĩakĩarahũke, ahurunje thũ ciake;
 nao arĩa mamũthũire nĩmoore mehere mbere yake.
² O ta ũrĩa ndogo yũmbũragwo nĩ rũhuho-rĩ,

- ũromombũra;
o ta ũria mũhũra ũringũkagio nĩ mwaki-rĩ,
andũ arĩa aaganu marothira marĩ mbere ya Ngai.
- ³ No rĩrĩ, arĩa athingu marocanjamũka
na makene marĩ mbere ya Ngai;
marorũũhia nĩ gũkena.
- ⁴ Inĩrai Ngai, mũine mũgooce rĩitwa rĩake,
kumiai ũcio ũhaicaga matu ta mbarathi,
rĩitwa rĩake nĩ Jehova;
gĩcanjamũkei mūrĩ mbere yake.
- ⁵ Ngai ũria ũikaraga gĩkaro gĩake gĩtheru-rĩ,
nĩwe ithe wa ciana cia ngoriai, na mũgitĩri wa atumia a ndigwa.
- ⁶ Ngai nĩatũmaga arĩa maikaraga marĩ oiki magĩe na mĩcĩ,
arĩa ohe amohorithagia na akamoimagaria;
no andũ arĩa aremi matũũraga bũrũri mũũmũ.
- ⁷ Wee Ngai rĩrĩa woimagarire ũrĩ mbere ya andũ aku,
hĩndĩ rĩa watũikanĩirie rũng'ũrĩ-inĩ-rĩ,
- ⁸ thĩ nĩyathingithire,
narĩo igũrũ rikiuria mbura,
nĩ ũndũ wa gũũka kwa Ngai, o ũcio Ngai wa Sinai,
na nĩ ũndũ wa gũũka kwa Ngai, Ngai wa Isiraeli.
- ⁹ Wee Ngai-rĩ, nĩwoiririe mbura nyingĩ,
ũkinyootora bũrũri ũcio wa igai rĩaku ũria wang'arĩte.
- ¹⁰ Andũ aku magĩtũũra kuo,
na kuumana na ũingĩ wa indo ciaku, Wee Ngai-rĩ,
ũgĩtanahĩra athĩini acio.
- ¹¹ Mwathani nĩaheanire ũhoro,
nao arĩa maawanĩrĩire maarĩ gĩkundi kĩnene:
- ¹² "Athamaki na mbũtũ cia ita moraga na ihenya;
nakuo kambĩ-inĩ andũ magayanaga indo cia ndaho.
- ¹³ O na rĩrĩa mũkomete hakuhĩ na mwaki wa gĩkaro kĩa nja,
mũhaana o ta mathagu ma ndutura magemetio na betha,
nacio njoya ciayo ikagemio na thahabu ikũhenia."
- ¹⁴ Rĩrĩa Mwene-Hinya-Wothe aahurunjire athamaki bũrũri-inĩ-rĩ,
kwahaanaga o ta rĩrĩa tharunji igwĩte kĩrĩma-inĩ gĩa Zalimoni.
- ¹⁵ Ĩ irĩma cia Bashani ti irĩma irĩ riiri;
irĩma cia Bashani irĩ tũcũmbĩrĩ tũingĩ.
- ¹⁶ Inyuĩ irĩma ici irĩ tũcũmbĩrĩ tũingĩ-rĩ, mũrarora na ũiru nĩkĩ,
kĩrĩma kĩrĩa Ngai athuurĩte gĩtuĩke gĩkaro gĩake,
o kũrĩa Jehova we mwene egũtũũra nginya tene?
- ¹⁷ Ngaari cia Ngai cia ita nĩ makũmi ma ngiri,
na ngiri cia ngiri;
Mwathani nĩokĩte arĩ gatagatĩ ga cio oimĩte Kĩrĩma gĩa Sinai,
agatoonya handũ hake haamũre.
- ¹⁸ Rĩrĩa wambatire igũrũ,
nĩwatongoririe arĩa maatahĩtwo mũtongoro-inĩ waku;
nĩwamũkĩrĩre iheo kuuma kũrĩ andũ,
o na ũgĩciamũkĩra kuuma kũrĩ andũ arĩa aremi,
nĩgeetha Wee, Jehova Ngai, ũtũũre kuo.

- ¹⁹ Goocai Mwathani, o we Mũrungu Mũhonokia witũ,
o we ũkuuaga mĩrigo iitũ mũthenya o mũthenya.
- ²⁰ Ngai witũ nĩ Mũrungu ũhonokanagia;
Mwathani Jehova nĩwe rĩũrĩro rĩa kuuma gĩkuũ-inĩ.
- ²¹ Ti-itherũ Ngai nĩakamemenda ciongo cia thũ ciale,
amemende ruototia rwa arĩa mathiiaga na mbere kwĩhia.
- ²² Mwathani ekuuga atĩrĩ, “Nĩngaruta thũ cianyu kuuma Bashani;
ndĩcirute iria-inĩ kũrĩa kũriku,
- ²³ nĩgeetha mũtobokie makinya manyu thakame-inĩ ya thũ cianyu,
o nacio nĩmĩ cia ngui cianyu igĩe na igai rĩacio.”
- ²⁴ Wee Ngai-rĩ, mũtongoro waku nĩwonekete,
o mũtongoro wa Mũrungu wakwa na Mũthamaki
agĩtoonya handũ-harĩa-haamũre.
- ²⁵ Aini a nyĩmbo nĩo matongoretie,
makarũmĩrĩrwo nĩ ahũũri inanda;
hamwe nao nĩ airĩtu arĩa marahũũra tũhembe.
- ²⁶ Goocai Ngai, kĩũngano-inĩ kĩrĩa kĩnene;
mũgooce Jehova kĩũngano-inĩ gĩa Isiraeli.
- ²⁷ Mũhĩrĩga ũrĩa mũnini wa Benjamini nĩguo ũcio ũmatongoretie,
kĩrĩndĩ kĩnene kĩa athamaki a Juda kĩrĩ ho,
na makarũmĩrĩrwo nĩ athamaki a Zebuluni na a Nafitali.
- ²⁸ Wee Ngai-rĩ, onania ũhoti waku;
tuonie hinya waku, Wee Ngai, ta ũrĩa waneka.
- ²⁹ Tondũ wa hekarũ yaku ĩrĩa ĩrĩ kũu Jerusalemu-rĩ,
athamaki nĩmagakũrehagĩra iheo.
- ³⁰ Rũithia nyamũ ĩrĩa ĩrĩ ithanjĩ-inĩ,
ũkĩrũithie rũũru rwa ndegwa rũrĩa rũrĩ thĩinĩ wa tũcaũ twa ndũrĩrĩ.
Ĩkwĩnyiihĩrie, na ĩkũrehere icunjĩ cia betha.
Hurunja ndũrĩrĩ iria ikenagĩra mbaara.
- ³¹ Abarũthi nĩmagooka moimĩte bũrũri wa Misiri;
naguo bũrũri wa Kushi nĩũkenyiihĩria Ngai.
- ³² Inĩrai Ngai, inyuĩ mothamaki ma thĩ,
inai mũgooce Mwathani,
- ³³ ũcio ũthiiaga ahaicĩte matu macio ma igũrũ ma tene,
ũcio ũrurumaga na mũgambo mũnene.
- ³⁴ Anĩrĩrai hinya wa Ngai,
we ũrĩa ũnene wake arĩ guo ũrũgamĩrĩire Isiraeli,
o ũcio ũhoti wake ũrĩ kũu matu-inĩ.
- ³⁵ Wee Ngai-rĩ, ũrĩ wa gwĩtigĩrwo, ũrĩ handũ hau haku haamũre;
Mũrungu wa Isiraeli nĩaheaga andũ ake ũhoti o na hinya.

Ngai arogoocwo!

69

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai-rĩ, honokia,
nĩgũkorwo maaĩ maanginyĩte o ngingo.

- ² Ndīratoonyerera mūtondo-inĩ mūriku,
handũ hatarĩ na ha gūkinyithia kũgũrũ.
Nginyĩte maaĩ-inĩ harĩa hariku;
mũiyũro wa maaĩ nĩũhumbĩkanĩtie.
- ³ Nĩnogete mũno nĩ gũkaya ndeithio;
mũmero wakwa nĩ mũng'aru.
Maitho makwa nĩmorĩtwo nĩ hinya
nĩgũcũthĩrĩria Ngai wakwa.
- ⁴ Andũ arĩa maathũire hatarĩ gītũmi
nĩ aingĩ gũkĩra njuĩrĩ cia mūtwe wakwa;
thũ ciakwa iria iithũire hatarĩ gītũmi nĩ nyingĩ,
o icio injaragia iniine.
Hatagĩrĩrio njookie kĩndũ itaiyĩte.
- ⁵ Wee Ngai nĩũũũ ũrimũ wakwa;
mahĩtia makwa matingĩhithĩka harĩwe.
- ⁶ Andũ arĩa makwĩhokete,
maroaga gũconorithio nĩ ũndũ wakwa,
Wee Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-wothe;
arĩa makũrongoragia
maroaga kũnyararwo nĩ ũndũ wakwa,
Wee Ngai wa Isiraeli.
- ⁷ Nĩgũkorwo nĩngirĩrĩrie kũmenwo nĩ ũndũ waku,
naguo ũthiũ wakwa nĩũhumbĩtwo thoni.
- ⁸ Nduĩkĩte ta mūgeni harĩ ariũ a baba,
ngatuĩka ta mũndũ wa kũngĩ harĩ ariũ a maitũ;
- ⁹ kĩyo kĩrĩa ndĩ nakĩo kĩa nyũmba yaku nĩkĩo kĩrandĩa,
irumi cia arĩa makũrumaga nĩ nĩ igũĩrĩire.
- ¹⁰ Rĩrĩa ngũrĩra na ngehinga kũrĩa irio,
no nginya ngirĩrĩrie kũnyũrũrio;
- ¹¹ rĩrĩa ndehumba nguo ya ikũnia,
andũ no gũũthekerera.
- ¹² Andũ arĩa maikaraga kĩhingo-inĩ gĩa itũũra nĩ nĩ manyũrũragia,
na nduĩkĩte rwĩmbo rwa arĩũ.
- ¹³ Wee Jehova, nĩndakũhooya
hĩndĩ irĩa ya gwĩtikĩrĩka nĩwe;
Wee Ngai, nĩ ũndũ wa wendo waku mūnene,
ũnjĩtĩke na ũhonokio waku wa ma.
- ¹⁴ Honokia ũndute mūtondo-inĩ,
ndũkareke ndoonyerere;
ndeithũra kuuma kũrĩ arĩa maathũire,
ũndute kuuma maaĩ-inĩ marĩa mariku.
- ¹⁵ Ndũkareke mũiyũro wa maaĩ ũũhubĩkanie,
kana merio nĩ kũrĩa kũriku,
o na kana ndumĩrio kanua nĩ irima rĩa gĩkuũ.
- ¹⁶ Wee Jehova, njĩtika nĩ ũndũ wa wega wa wendo waku;
nĩ ũndũ wa tha ciaku nyingĩ wĩhũgũre ũnjookerere.
- ¹⁷ Ndũkahithe ndungata yaku ũthiũ waku;
njĩtika narua, nĩgũkorwo ndĩ thĩina-inĩ.
- ¹⁸ Ūka hakuhĩ ũndeithũre;
honokia kuuma kũrĩ thũ ciakwa.

- ¹⁹ We nĩũũĩ ũrĩa nyũrũrĩtio, na ngaconorithio na ngahumbwo thoni;
thũ ciakwa ciothe irĩ mbere yaku.
- ²⁰ Kũnyũrũrio nĩ gũũthuthĩte ngoro
ngatigwo itarĩ na mwĩhoko;
ndeetereire nyone wa kũnjiguĩra tha, no ndiigana kũmuona,
ngĩeterera nyone andũ a kũũhooreria, no ndiamonire.
- ²¹ Maanjĩkĩrĩire maaĩ ma nyongo irio-inĩ ciakwa,
na ndanyoota makĩĩhe thiki nyue.
- ²² Metha ĩrĩa maarĩirwo ĩrotuĩka mũtego;
ĩrotuĩka ihũũra o na mũtego wa kũmagwatia.
- ²³ Maitho mao marogĩa nduma matige gũcooka kuona,
nayo mĩgongo yao ĩrohocerera nginya tene.
- ²⁴ Maitũrũrĩre mang'ũrĩ maku;
makinyĩrie marakara maku mahiũ.
- ²⁵ Mĩcĩi yao ĩrokira ihooru;
kũroaga mũndũ wa gũtũũra hema-inĩ ciao.
- ²⁶ Nĩgũkorwo manyariiraga arĩa wee ũgurarĩtie,
na makaaria ũhoru wa ruo rwa arĩa ũtĩhĩtie.
- ²⁷ Mathitangĩre o ngero thuutha wa ĩrĩa ĩngĩ;
ndũkanareke magatoonya ũhonokanio-inĩ waku.
- ²⁸ Marothario ibuku-inĩ rĩa muoyo,
mage kwandĩkwo mũtaratara-inĩ wa andũ arĩa athingu.
- ²⁹ Ndĩ na ruo na ngathĩĩnĩka;
Wee Ngai kĩĩhonokie na ũngitĩre.
- ³⁰ Nĩngũgooca rĩĩtwa rĩa Ngai na rwĩmbo,
na ndĩmũtũũgĩrie ngĩmũcookagĩria ngaatho.
- ³¹ Naguo ũndũ ũcio nĩũgũgĩkenia Jehova gũkĩra kũmũhe ndegwa,
na gũkĩra ndegwa nene irĩ na hĩa na mahũngũ.
- ³² Andũ arĩa athĩĩni mona ũguo nĩmagakena;
inyuĩ arĩa mũrongoragia Ngai, ngoro cianyu iroarahũka!
- ³³ Jehova nĩathikagĩrĩria arĩa abatari,
na ndangĩnyarara andũ ake moohetwo.
- ³⁴ Igũrũ na thĩ nĩimũgooce,
o na maria marĩa manene na kĩrĩa gĩothe gĩthiagĩra thĩĩnĩ wamo,
- ³⁵ nĩgũkorwo Ngai nĩakahonokia Zayuni,
na aake matũũra marĩa manene ma Juda rĩngĩ.
Hĩndĩ ĩyo andũ nĩmagatũũra kuo na makwĩgwatĩre;
³⁶ ciana cia ndungata ciake nĩigakũgaya,
nao arĩa mendete rĩĩtwa rĩake nĩmagatũũra kuo.

70

Rwĩmbo rwa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, hiũha ũũhonokie;
Wee Jehova ũka narua ũndeithie.
- ² Andũ arĩa mendaga kũnjũraga
maroconorithio na manyiitwo nĩ kĩrigiicano;
arĩa othe mendaga nyanangwo

- marocooka na thuutha maconokete.
³ Andũ arĩa mathekaḡĩrĩa makiugaga atĩrĩ, “Haiya! Haiya!”
 marocooka na thuutha maconokete.
⁴ No arĩa othe makũrongoragia
 marokena na macanjamũke;
 arĩa mendete ũhonokio waku marotũũra moigaga atĩrĩ,
 “Ngai arotũḡĩrio!”
- ⁵ No rĩrĩ, nĩ ndĩ mũthĩĩni na mũbatari;
 Wee Ngai, hiuha ũũke kũrĩ nĩ.
 Wee nĩwe ũteithio wakwa na mũhonokia wakwa;
 Wee Jehova, ndũkagonderere ḡũũka kũndeithia.

71

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

- ¹ Wee Jehova-rĩ, njũrĩire harĩwe;
 ndũkanakĩreke njonorithio.
² Ndeithũra na ũũhonokie nĩ ũndũ wa ũthingu waku;
 thikĩrĩria ũũhonokie.
³ Tuĩka rwaro rwakwa rwa ihiga rwa kũũrĩa,
 harĩa ingĩthĩ hĩndĩ ciothe;
 athana honokio,
 nĩḡũkorwo nĩwe rwaro rwakwa rwa ihiga na kĩirigo ḡakwa kĩa hinya.
⁴ Honokia, Wee Ngai wakwa, kuuma guoko-inĩ kwa andũ arĩa aaganu,
 ũndeithũre kuuma ngumbaco ya andũ arĩa oorũ na matarĩ tha.
- ⁵ Nĩḡũkorwo ũkoretwo ũrĩ kĩĩrĩḡĩrĩro ḡakwa, Wee Mwathani Jehova,
 ũtũũrĩte ũrĩ mwĩhoko wakwa kuuma ndĩ o mũnini.
⁶ Kuuma ḡũciarwo gwakwa ndũũrĩte ngwĩhokete;
 nĩwe wandutire nda ya maitũ.
 Ngũtũũra ngũgoocaga.
⁷ Nĩndũĩkite ta kĩndũ ḡĩa kũgegania harĩ andũ aingĩ,
 no nĩwe rĩũrĩro rĩakwa rĩa hinya.
⁸ Kanua gakwa kaiyũrĩte ũgooci waku,
 gatindaga ḡakĩgana riiri waku mũthenya wotha.
- ⁹ Ndũkande hĩndĩ ya ũkũrũ;
 ndũkanandiganĩrie rĩrĩa itarĩ na hinya.
¹⁰ Nĩḡũkorwo thũ ciakwa ciaragia ũhoro wa kũnjũkĩrĩa;
 acio metagĩrĩa kũnjũraga nĩmacokanĩtie ndundu.
¹¹ Moigaga atĩrĩ, “Ngai nĩamũtiganĩirie;
 hanyũkaniai nake mũmũnyiite,
 nĩḡũkorwo ndarĩ mũndũ wa kũmũteithũra.”
- ¹² Wee Ngai, tiga kũndaihĩrĩria;
 Wee Ngai wakwa, ũka narua ũndeithie.
¹³ Acio maathitangaga-rĩ, maroconoka na maniinwo;
 acio mendaga kũnjĩka ũũru,
 maronyararwo na maconorwo.
- ¹⁴ No nĩ-rĩ, ndĩrĩkoragwo na kĩĩrĩḡĩrĩro hĩndĩ ciothe;
 ndĩrĩkĩragĩrĩria ḡũkũgooca mũno makĩria.
¹⁵ Kanua gakwa karĩganaga ũthingu waku,
 ndindage o ngĩgana ũhonokio waku mũthenya wotha,

- o na gũtuĩka ndiũĩ mũigana wago.
- ¹⁶ Wee Mwathani Jehova, ngũũka ngĩanagĩrĩra ciĩko ciaku cia hinya, nyanĩrĩre ũthingu waku, o ũthingu waku wiki.
- ¹⁷ Kuuma ndĩ o mũnini, Wee Ngai, ũtũũrĩte ũndutaga, na nginyagia ũmũthĩ no nyumbũraga ciĩko ciaku cia magegania.
- ¹⁸ Wee Ngai, o na ndakũra ngĩe mbuĩ, ndũkanandiganĩrie, o nginya nyumbũre ũhoru wa ũhoti waku kũrĩ rũciaro rũrĩa rũrooka, na nyumbũre ũhoru wa hinya waku kũrĩ arĩa othe magooka thuutha.
- ¹⁹ Wee Ngai-rĩ, ũthingu waku ũkinyĩte o matu-inĩ, Wee wĩkĩte maũndũ manene. Wee Ngai-rĩ, nũũ ũngĩ ũhaana ta we?
- ²⁰ O na gũtuĩka nĩtũmĩte nyone mathĩĩna maingĩ na marũrũ-rĩ, nĩũkariũkia muoyo wakwa rĩngĩ; nĩũkandiũkia rĩngĩ kuuma thĩ kũrĩa kũriku.
- ²¹ Nĩũkongerera gĩtĩio gĩakwa, na ũũhoorerie o rĩngĩ.
- ²² Ndĩrĩkũgoocaga na kĩnanda kĩa mũgeeto nĩ ũndũ wa wĩhokeku waku, Wee Ngai wakwa; ndĩrĩĩnaga ngũgoocage na kĩnanda gĩa kĩnũbi, Wee Mũtheru wa Isiraeli.
- ²³ Mĩromo yakwa nĩrĩanagĩrĩra nĩ gũkena rĩrĩa ngũĩna ngũgooce, o nĩĩ, ũrĩa Wee ũkũũrĩte.
- ²⁴ Rũrĩmĩ rwakwa rũrĩrahaga ũhoru wa ciĩko ciaku cia ũthingu mũthenya wothē, nĩgũkorwo arĩa meendaga kũnjĩka ũũru nĩmaconorithĩtio na makarigiicwo.

72

Ihooya rĩa Kũhoera Mũthamaki

Thaburi ya Solomoni

- ¹ Wee Ngai, he mũthamaki ũhoti wa gũtuuanagĩra ciira na kĩhooito, na mũrũ wa mũthamaki ũkĩmũhe ũthingu waku.
- ² Nake nĩarĩciiragĩra andũ aku na ũthingu, andũ aku arĩa anyamaarĩku amatuagĩre ciira na kĩhooito.
- ³ Irĩma igaatũmaga andũ magaacĩre, natuo tũrĩma tũciarage matunda ma ũthingu.
- ⁴ Nĩarĩgitagĩra andũ arĩa anyamaarĩku gatagatĩ ka andũ, na ahonokie ciana cia arĩa abatari; nĩakahehenja arĩa mamahinyagĩrĩria.
- ⁵ Mũthamaki arotũũra hĩndĩ irĩa yothē riũa rĩgũtũũra, na rĩrĩa rĩothe mweri ũgũtũũra nginya njiarwa na njiarwa.
- ⁶ Arĩhaanaga ta mbura ĩkiurĩra mũgũnda mūtũgũte, ahaane ta rũthuthuũ ũrĩa rũihũgagia thĩ.
- ⁷ Matukũ-inĩ make andũ arĩa athingu nĩmagatheerema; nago ũgaacĩru ũingĩhe o nginya rĩrĩa mweri ũgaakorwo ũtarĩ ho.
- ⁸ Agaathanaga kuuma iria rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ,

- na kuuma Rũũ rwa Farati* o nginya ituri cia thĩ.
⁹ Ndũrĩrĩ cia werũ-inĩ nĩikainamĩrĩra mbere yake,
 nacio thũ ciake icũne rũkũngũ.
¹⁰ Athamaki a Tarishishi† na a mabũrũri marĩa marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia kũraya
 nĩmakamũrehagĩra igooti;
 nao athamaki a Sheba na Seba
 nĩmakamũrehagĩra iheo.
¹¹ Athamaki othe makaamũinamĩrĩra,
 nacio ndũrĩrĩ ciothe imũtungatagĩre.
¹² Nĩgũkorwo nĩakahonokia abatari maamũkaĩra,
 o na arĩa anyamaarie matarĩ na wa kũmateithia.
¹³ Nĩakaiguagĩra tha arĩa matarĩ hinya na arĩa abatari,
 na ahonokie arĩa athĩĩni kuuma kũrĩ gĩkuũ.
¹⁴ Nĩakamateithũra kuuma kũrĩ arĩa mamahinyagĩrĩria na kuuma haaro-inĩ,
 nĩgũkorwo thakame yao ĩrĩ bata mũno maitho-inĩ make.
¹⁵ Arogĩtũũra hĩndĩ ndaaya!
 Aroheagwo thahabu ya kuuma Sheba.
 Arotũũra ahooyagĩrwo nĩ andũ hĩndĩ ciothe,
 na mamũrathimage mũthenya wothe.
¹⁶ Bũrũri ũrogĩa na bũthi wa ngano kũndũ guothe;
 ĩrorirũkĩra tũrĩma-igũrũ.
 Maciaro makuo marothegea ta ma Lebanoni;
 nakuo matũũra-inĩ andũ marotheerema ta nyeki ya gĩthaka.
¹⁷ Rĩitwa rĩake rĩrotũũra nginya tene;
 rĩrotũũra o ta ũrĩa riũa rĩgũtũũra.
 Ndũrĩrĩ ciothe nĩikarathimwo nĩ ũndũ wake,
 nacio imwĩtage mũndũ mũrathime.
¹⁸ Gooai Jehova Ngai, o we Ngai wa Isiraeli,
 o we wiki wĩkaga maũndũ ma magegania.
¹⁹ Rĩitwa rĩake rĩu rĩrĩ riiri rĩrogoocagwo nginya tene;
 nayo thĩ yothe ĩroiyrwo nĩ riiri wake.
 Amenĩ, na ningĩ Amenĩ.
²⁰ Ũcio nĩguo mũthia wa mahooya ma Daudi, mũrũ wa Jesii.

Ibuku rĩa Gatatũ

73

Thaburi 73-89

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Asafu

- ¹ Ti-itherũ Ngai nĩ mwega harĩ andũ a Isiraeli,
 harĩ andũ arĩa atheru ngoro.
² No nĩ-rĩ, magũrũ makwa maratigĩtie hanini matenderũke;
 ndaarĩ o hakuhi kũgũa.
³ Nĩgũkorwo nĩndaiguagĩra arĩa etĩĩ ũiru,
 rĩrĩa ndonire kũgaacĩra kwa andũ arĩa aaganu.

* 72:8 Rũũ rwa Farati rwarĩ mwena wa irathĩro wa bũrũri wa Isiraeli hĩndĩ ya wathani wa Mũthamaki Solomoni.

† 72:10 Tarishishi kwoĩkaine taarĩ kuo kwarĩ mũthia wa thĩ.

- ⁴ Nīgūkorwo matithĩĩnĩkaga;
 mĩĩrĩ yao nĩ mĩgima na ĩkoragwo na hinya.
⁵ Matikoragwo na moritũ ta andũ arĩa angĩ,
 na matikoragwo nĩ mathĩĩna marĩa makoraga andũ.
⁶ Nĩ ũndũ ũcio mwĩtĩĩo nĩguo mũgathĩ wao;
 o ene mehumbaga ũhinya.
⁷ Ũmũ wa ngoro ciao ũtherũkaga o ũmaramari;
 meciiria mao mooru matirĩ mũhaka.
⁸ Nĩ andũ a kĩnyũrũri, na maaragia ndeto cia rūmena;
 maaragia na mwĩtĩĩo ũhoru wa kũhinyĩrĩria andũ arĩa angĩ.
⁹ Tũnua twao twaragia ũũru wa gũũkĩrĩra igũrũ,
 nacio nĩmĩ ciao ikegwatĩra thĩ yothe.
¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio andũ ao nĩmakamacokerera
 na metĩkie ũrĩa wotho makoiga.
¹¹ Makoiga atĩrĩ, “Mũrungu angĩmenya atĩa?
 Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩarĩ na ũmenyo?”
¹² Ũũ nĩguo andũ arĩa aaganu matariĩ:
 tondũ gũtirĩ ũndũ ũmamakagia, makĩragĩrĩria o gũtonga.
¹³ Ti-itherũ, nĩnjigĩte ngoro yakwa ĩrĩ theru o tũhũ;
 thambĩtie moko makwa makaaga gwĩka ũũru o tũhũ.
¹⁴ Nīgūkorwo ndindaga na mĩnyamaro mũthenya wotho;
 herithĩtio rūciinĩ o rūciinĩ.
¹⁵ Ingĩoigire atĩrĩ, “Nĩngwaria o ũũ,”
 nĩingĩakunyanĩire ciana ciaku.
¹⁶ No rĩrĩa ndageragia gũtaũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wotho,
 watũkire wa kũũhinyĩrĩria,
¹⁷ o nginya rĩrĩa ndatoonyire handũ-harĩa-haamũre ha Mũrungu;
 hĩndĩ ĩyo ngĩkĩmenya ũrĩa makaarĩkĩrĩria.
¹⁸ Ti-itherũ ũmaigaga kũndũ kũrĩa gũtenderũ;
 ũmagũithagia thĩ makaanangĩka.
¹⁹ Hĩ! Kaĩ nĩmakanangwo o rĩmwe-ĩ!
 Makaaniinwo biũ nĩ imakania!
²⁰ O ta ũrĩa kĩroto gĩthiraga mũndũ okĩra,
 no taguo makahaana rĩrĩa Wee Mwathani ũkaarahũka,
 ũkaamaagĩra bata o ta irooto.
²¹ Rĩrĩa ngoro yakwa yarĩ na kĩa
 na roho wakwa ũgatuurwo,
²² ndiarĩ na meciiria magima, na ndiarĩ na ũmenyo;
 ndahaanaga o ta nyamũ ndĩ mbere yaku.
²³ No rĩrĩ, ngoragwo nawe hĩndĩ ciothe;
 nĩũũnyiitĩte guoko gwakwa kwa ũrĩo.
²⁴ Nĩũndongoragia na ũtaaro waku,
 na thuutha ũcio nĩũkanyamũkĩra riiri-inĩ waku.
²⁵ Nũũ ũngĩ ndĩ nake kũu igũrũ tiga Wee?
 Gũkũ thĩ ndirĩ na kĩndũ ingĩrĩrĩria tiga o Wee.
²⁶ Mwĩrĩ wakwa na ngoro yakwa no ciage hinya,
 no rĩrĩ, Ngai nĩwe hinya wa ngoro yakwa,

na nīwe rwīga rwakwa nginya tene.

- ²⁷ Ti-itherū arīa magūtiganagīria nīmagathira;
nīūkanangaga arīa othe matakwīhokete.
²⁸ No ha ūhorō wakwa-rī, nī wega gūkuhīrīria Ngai.
Nīnduīte Mwathani Jehova rīūrīro rīakwa;
nīndīrīheanaga ūhorō wa ciiko ciaku ciothe.

74

Gūthaithanīrīra Būrūri Hīndī ya Thūna

Thaburi ya Asafu

- ¹ Wee Ngai-rī, nī kī gītūmīte ūtūtiganīrie nginya tene?
Nī kī gītūmaga marakara maku macine ng'ondū cia rūūru rwaku?
² Ririkana andū arīa wegūrīre o tene,
arīa wakūūrire magītuika mūhīrīga ūrīa wegaīire,
na ūrīrikane Kīrīma gīa Zayuni, o kūrīa watūūrīte.
³ Erekeria makinya maku kūrī mwanangīko ūyū ūtūūrīte kuo,
wone ūrīa handū harīa haku haamūre hathūkangītio nī thū.

⁴ Amuku aku mararamīre harīa wacemanīrie na ithū;
maahaandire bendera ciao irī imenyithia.
⁵ Metuīte ta andū mekūhiūria mathanwa
mateme mītī ya mūtītū.
⁶ Mbaū iria ciothe ciagemetio magīciunanga
na mathanwa na ibūi ciao.
⁷ Nīmacinire handū-haku-harīa-haamūre hakīmomoka,
magīthaahia gīikaro kīa Rīitwa rīaku.
⁸ Moigire atīrī na ngoro ciao, "Tūkūmahehenja mathire!"
Maacinire handū harīa hothe Mūrungu aahooyagīrwo kūu būrūri-inī.
⁹ Gūtīrī ciama tūringagīrwo mahinda maya;
anabii nīmathirīte,
na gūtīrī witū ūū nī nginya rī gūgūikara ūguo.

¹⁰ Wee Ngai, thū īgūtūūra īgūthirīkagia nginya rī?
Mūmuku no atūūre acambagia rīitwa rīaku nginya tene?
¹¹ Nī kī gītūmīte ūthune guoko gwaku, o guoko kūu gwaku kwa ūrīo?
Kūrute mīkūnjo-inī ya nguo ciaku ūmaniine!

¹² No rīrī, Wee Ngai, nīwe mūthamaki wakwa kuuma tene;
nīwīkaga maūndū ma kūhonokania gūkū thī.
¹³ Wee-rī, nīwe wagayanirīe iria na ūhoti waku,
ūkīhehenja mītwe ya nyamū iria nene kūu maaī-inī.
¹⁴ Wee-rī, nīwe wahehenjire mītwe ya Leviathani,
ūkīmīheana ītuīke irio cia ciūmbe cia werū-inī.
¹⁵ Wee-rī, nīwe watūmire ithima itherūke na tūrūū tūtherere,
ūkīhūithia njūū iria itahūaga.
¹⁶ Mūthenya nī waku o na ūtukū no waku;
Wee nīwe wahaandire rīūa na mweri.
¹⁷ Wee-rī, nīwe wekīrīre mīhaka yothe ya thī;
nīwe watūmire kūgīe hīndī ya rīūa na hīndī ya heho.

¹⁸ Ririkana ūrīa thū īkūnyūrūrītīe, Wee Jehova,
na ūrīa andū arīa akīgu macambītīe rīitwa rīaku.

- ¹⁹ Ndūkaneane muoyo wa ndirahūgĩ yaku kūrĩ nyamũ cia gĩthaka;
ndūkariganĩrwo nĩ mĩoyo ya andũ aku arĩa manyariirĩtwo nginya tene.
- ²⁰ Ririkana kīrīkanĩro gĩaku,
tondũ kūdũ guothe kūrĩa kūrĩ nduma būrūri-inĩ kūiyūrĩte haaro.
- ²¹ Ndūkareke mūdũ ūrĩa mūhinyīrĩrie acooke na thuutha aconokete;
andũ arĩa athĩni na arĩa abatari nĩmagooce rĩitwa rĩaku.
- ²² Arahũka, Wee Ngai, ūrūgamĩrĩre kīhotoo gĩaku;
ririkana ūrĩa andũ arĩa akĩgu magũthirīkagia mūthenya wothē.
- ²³ Ndūkariganĩrwo nĩ mbugĩrĩrio ya amuku aku,
o inegene rĩa thũ ciaku, rĩrĩa iranegena itegūtīgithĩria.

75

Ngai nĩ wa Kīhotoo

Thaburi ya Asafu

- ¹ Wee Ngai, nĩtwagūcookeria ngaatho,
twagūcookeria ngaatho, nīgūkorwo Rĩitwa rĩaku rĩrĩ hakuhi;
andũ maheanaga ūhoro wa ciiko ciaku cia magegania.
- ² Uugaga atĩrĩ, “Nĩ nĩ thuuraga hĩndĩ rĩa njagĩrĩru;
nĩ nĩ nduanagĩra ciira na kīhotoo.
- ³ Rĩrĩa thĩ na andũ ayo othe maathingitha,
nĩ nĩ nyiitagĩrĩra itugĩ ciayo ngacirūmia.
- ⁴ Andũ arĩa etĩi ngūmeera atĩrĩ, ‘Mūtīgacooke kwĩraha,’
na arĩa aaganu ngameera atĩrĩ, ‘Mūtīkambararie hĩa cianyu.
- ⁵ Tigai kwambararia hĩa cianyu na igūrũ,
mūtige kwaria mūmītīe ngingo.’”
- ⁶ Nĩ ūndũ-rĩ, ūhoro wa gūtūgĩria mūdũ nduumaga na irathĩro kana ithũiro,
o na kana kuuma werũ-inĩ.
- ⁷ No rĩrĩ, nĩ Ngai ūtuanagĩra ciira:
Anyīhagia mūdũ ūmwe, na agatūgĩria ūrĩa ūngĩ.
- ⁸ Jehova anyītīte gĩkombe kīiyūrĩte ndibei rĩ na mūhūyũ,
ītukanītio na mahuti manungi wega;
amīonoragia, nao andũ othe aaganu a thĩ makamĩnyua,
makainīkĩrĩa nginya itata rĩa mūthia.
- ⁹ No nĩ-rĩ, nīngumbūra ūhoro ūyũ nginya tene;
ndīrīnaga ūgooci kūrĩ Ngai wa Jakubu.
- ¹⁰ Nīngarenga hĩa cia andũ arĩa othe aaganu,
no hĩa cia arĩa athingu nīkambarario.

76

Jehova Nĩwe Ngai wa Jakubu

Thaburi ya Asafu

- ¹ Kūu Juda Ngai nīōīkaine;
rĩitwa rīake nĩ inene thīnĩ wa Isiraeli.
- ² Hema yake rĩrĩ kūu Salemu,
gīikaro gīake kīrĩ Zayuni.
- ³ Kūu nīkuo oinangĩre mīguĩ ya ūta īkūhenia,
akiunanga ngo na hiũ ciao cia njora,
o na indo ciao ciothe cia mbaara.

- ⁴ Wee ũcangararĩte nĩ ũtheri,
ũkagĩa na ũkaru gũkĩra irĩma irĩ na ũtonga wa nyamũ cia iguĩma.
- ⁵ Andũ arĩa njamba magwĩte magatunywo indo,
magakoma toro wao wa gĩkuũ;
gũtirĩ o na ũmwe wa njamba cia ita
ũngĩambararia moko make.
- ⁶ Nĩ ũndũ wa ikũũma rĩaku, Wee Ngai wa Jakubu,
mbarathi o ũndũ ũmwe na ngaari cia ita igwĩte thĩ ikaaga kwĩigua.
- ⁷ Wee nowe wa gwĩtigĩrwo.
Nũũ ũngĩrũgama mbere yaku rĩrĩa ũrĩ mũrakaru?
- ⁸ Wamenyithanirie itua rĩaku ũrĩ o kũu igũrũ,
nayo thĩ igĩtigĩra na igĩkira ki,
- ⁹ rĩrĩa Wee Ngai, warũgamire ũtuanĩre ciira,
nĩguo ũhonokie arĩa othe anyamaarĩku a bũrũri.
- ¹⁰ Ti-itherũ mang'ũrĩ ma andũ nĩmagakũgoocithia,
na ũkeyoha matigari ma mang'ũrĩ maku ta mũcibi.
- ¹¹ Mwĩhĩtei mĩhĩtwa harĩ Jehova Ngai wanyu na mũmĩhingie;
rekei mabũrũri marĩa mothe mũrganĩtie namo
marehere ũcio wa gwĩtigĩrwo iheo.
- ¹² Athuthaga roho wa arĩa maathanaga;
etigagĩrwo nĩ athamaki a thĩ.

77

Kũririkana Cĩiko cia Ngai cia Hinya

Thaburi ya Asafu

- ¹ Ndakaĩire Ngai andeithie;
ndakaĩire Ngai nĩguo anjigwe.
- ² Rĩrĩa ndaari mĩnyamaro-inĩ, nĩ Mwathani ndarongoririe;
ũtukũ ndamwambararĩirie moko itekũnoga,
no muoyo wakwa ũkĩrega kũhoorerio.
- ³ Wee Ngai, ndakũririkanire ngĩcaaya;
ndataranirie maũndũ, naguo roho wakwa ũkĩringĩka.
- ⁴ Wee watũmire njũrwo nĩ toro,
ngĩthĩnĩka mũno, ngĩremwo nĩ kwaria.
- ⁵ Ndeciiririe ũhoru wa matukũ ma tene,
ngĩririkana mĩaka o irĩa yarĩ ya tene;
- ⁶ ngĩkĩririkania ũrĩa ndainaga ũtukũ,
ngoro yakwa igĩtarania maũndũ,
naguo roho wakwa ũkĩyũũria atĩrĩ:
- ⁷ “Mwathani egũtũũra atũregete nginya tene?
Ndarĩ hĩndĩ agacooka gũtũkenera?”
- ⁸ Wendo wake ũtathiraga-rĩ, nĩkũbũria ũbũrĩtie nginya tene?
Kĩranĩro gĩake gĩgũtũũra gĩtahingĩte nginya tene?
- ⁹ Kaĩ Mũrungu ariganĩrwo nĩkũiguanĩra tha?
Kaĩ marakara make matũmĩte atige gũtugana?”
- ¹⁰ Ngĩcooka ngĩciiria atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo ngwĩtiiria naguo:
kũririkana mĩaka ya guoko kwa ũrĩo kwa ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.”

- ¹¹ Nĩngũririkana ciĩko cia Jehova;
ĩĩ nĩguo, nĩngũririkana ciamu ciaku cia tene.
- ¹² Ndirĩtaranagia mawĩra maku mothe,
na ngecũũrania ũhoro wa ciĩko ciaku cia hinya.
- ¹³ Njĩra ciaku, Wee Ngai, nĩ theru.
Nĩ ngai ĩrĩkũ nene ta Ngai witũ?
- ¹⁴ Wee nĩwe Mũrungu ũrĩa ũringaga ciamu;
wonanagia ũhoti waku kũrĩ ndũrĩrĩ.
- ¹⁵ Nĩwakũũrire andũ aku na guoko gwaku kwa hinya,
o acio njiaro cia Jakubu na Jusufu.
- ¹⁶ Maaĩ nĩmakuonire, Wee Ngai,
maaĩ macio maakuonire makĩigua guoya,
nakuo kũrĩa kũriku mũno gũkĩinyogonda.
- ¹⁷ Matu mooiririe mbura,
nacio ngwa ikĩruruma igũrũ guothe;
heni ciahenũkire ikĩrathũka mũena yothe
- ¹⁸ Ngwa yaku yaiguĩkanire kĩhuhũkanio-inĩ,
rũheni rwaku rũkĩmũrĩka thĩ yothe,
nayo thĩ ikĩinaina na ĩgĩthingitha.
- ¹⁹ Njĩra yaku yatuĩkanĩirie iria-inĩ,
njĩra yaku ĩgĩtuĩkanĩria maaĩ-inĩ maingĩ,
o na gũtuĩka makinya maku mationekire.
- ²⁰ Watongoririe andũ aku o ta ũrĩa mũrĩithi atongoragia rũũru,
ũkĩmatongoria na guoko kwa Musa na kwa Harũni.

78

Rũgano rwa Ngai na Andũ ake a Isiraeli

Thaburi ya Asafu

- ¹ Inyuĩ andũ akwa, iguai ũrutani wakwa;
thikĩrĩriai ciugo cia kanua gakwa.
- ² Ngũtumũra kanua gakwa njarie na ngerekano,
ngũgweta maũndũ mahithe, maũndũ ma kuuma o tene:
- ³ maũndũ marĩa twanaigua na tũkamenya,
o marĩa maithe maitũ maanatwĩra.
- ⁴ Tũtingĩhitha ciana ciao maũndũ macio;
nĩtũrĩraga rũciaro rũrĩa rũgooka
ũhoro wa ciĩko cia Jehova cia kũmũgoocithia,
na ũhoti wake, na magegania marĩa aaneka.
- ⁵ Aaheire Jakubu mawatho,
na akĩhaanda watho thĩinĩ wa Isiraeli,
ũrĩa aathire maithe maitũ
atĩ maũrutage ciana ciao,
- ⁶ nĩguo rũciaro rũrĩa rũgooka thuutha rũkaamenya watho ũcio,
o hamwe na ciana iria itaciarĩtwo,
nĩguo nacio ikeera ciana ciacio.
- ⁷ Hĩndĩ ĩyo ciĩhoke Ngai
na ciage kũriganĩrwo nĩ ciĩko ciake,
no kũrũmia irũmagie maathani make.
- ⁸ Nacio itikahaane ta maithe macio ma tene,
arĩa maarĩ a rũciaro rũremi na rũng'athia,

rūrĩa ngoro ciaruo itaathĩkagĩra Mũrungu,
o rūu maroho maaruo mataamwĩhokire.

- ⁹ Andũ a Efiraimu, o na maarĩ na mota ma kūrĩa,
nĩmahũndũkire mũthenya ũrĩa wa mbaara;
- ¹⁰ matiarũmirie kĩrĩkanĩro kĩa na Ngai,
na nĩmaregire kũrũmĩrĩra watho wake.
- ¹¹ Nĩmariganĩrwo nĩ maũndũ marĩa ekĩte,
na makĩrganĩrwo nĩ magegania marĩa aamonetie.
- ¹² Nĩaringire ciama maithe mao makĩĩonagĩra
marĩ kũu bũrũri wa Misiri, kũu werũ-inĩ wa Zoani.
- ¹³ Aagayanirie iria, akĩmaringia;
aatũmire maaĩ marũgame ta rũthingo.
- ¹⁴ Mũthenya aamatongoragia na itu,
naguo ũtukũ wotho akamatongoria na ũtheri wa mwaki.
- ¹⁵ Nĩatũranirie mahiga kũu werũ-inĩ,
na akĩmahe maaĩ maingĩ o ta ma iria;
- ¹⁶ nĩatũmire tũrũũĩ tuume rwaro-inĩ rwa ihiga,
na agĩtũma maaĩ matherere ta njũũĩ.
- ¹⁷ No-o maathiire o na mbere kwĩhĩria Ngai,
magĩkĩremera Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno marĩ kũu werũ-inĩ.
- ¹⁸ Nao makĩgeria Mũrungu makĩendaga,
na ũndũ wa gwĩtia irio iria meeriragĩria kũrĩa.
- ¹⁹ Magĩũkĩrĩra Ngai na mĩario, makĩũrania atĩrĩ,
“Mũrungu no ahote kwara metha werũ-inĩ?”
- ²⁰ Rĩrĩa aagũthire ihiga, maaĩ nĩmatothokire boo,
natuo tũrũũĩ tũgĩtherera tũiyũrĩte maaĩ maingĩ.
- No rĩrĩ, no ahote gũtũhe o na irio?
No ahe andũ ake nyama?”
- ²¹ Rĩrĩa Jehova aigwire ũguo, akĩrakara;
agĩtharĩkĩra Jakubu na mwaki wake,
namo mang’ũrĩ make magĩũkĩrĩra Isiraeli,
- ²² nĩgũkorwo matiigana gwĩtikia Ngai,
kana kwĩhoka ũhonokania wake.
- ²³ No rĩrĩ, we nĩathire matu ma igũrũ
na akĩhingũra mĩrango ya igũrũ;
- ²⁴ oirĩirie andũ mana ta mbura marĩe,
na akĩmahe ngano ya kũu igũrũ.
- ²⁵ Andũ makĩrĩa irio cia araika;
akĩmahe irio iria ciothe mangĩahotire kũrĩa.
- ²⁶ O na ningĩ akĩerekeria rũhuho rwa mwena wa irathĩro kuuma igũrũ,
na akĩrehithia rũhuho rwa mwena wa gũthini na ũndũ wa hinya wake.
- ²⁷ Akĩmaharũrũkĩria nyama nyingĩ ta rũkũngũ,
nyoni cia rĩera-inĩ ciaingĩhĩte ta mũthanga wa iria-inĩ.
- ²⁸ Agĩtũma igwe thĩinĩ wa kambĩ yao,
igĩthiũrũrũkĩria hema ciao.
- ²⁹ Maarĩire o nginya makĩhũũna,
nĩgũkorwo aamaheire kĩrĩa merirĩirie kũrĩa.
- ³⁰ No matanarĩkia kũrĩa irio icio meriragĩria,
o irĩ tũnua-inĩ twao-rĩ,
- ³¹ marakara ma Ngai makĩmokĩrĩra;
akĩũraga arĩa maarĩ na hinya mũno gatagatĩ kao,

akīniina andū ethī a Isiraeli.

- ³² O na amekīte ūguo wothe-rī, mathiire o na mbere kwīhia;
o na ekīte magegania make, matiamwītīkirie.
- ³³ Nī ūndū ūcio agītūma matukū mao mathire o ūguo tūhū,
na mīaka yao īgīthira nī ihooru rīa kūmaka.
- ³⁴ Rīrīa rīothe Mūrungu ooraga amwe ao nīmamūmaathaga;
mamūrongoragia na makamūcookerera na kīyo.
- ³⁵ Nao makaririkana atī Ngai nīwe warī Rwaro rwao rwa Ihiga,
na atī Mūrungu Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīwe warī Mūkūūrī wao.
- ³⁶ No-o makeyendithīrīria harī we na tūnua twao,
makamūheenagia na nīmī ciao;
- ³⁷ ngoro ciao itiarī njīhokeku kūrī we,
na matiarī eehokeyu harī kīrīkanīro gīake.
- ³⁸ Nowe no aaiyūrītwo nī tha;
akīmarekera waganu wao,
na ndaigana kūmaniina.
- Kaingī na kaingī nīagiragīrīria marakara make,
na ndaigana kwarahūra mang'ūrī make mothe.
- ³⁹ Nīaaririkanire atī maarī o andū tu,
karūhuho karīa kahītūkaga na gaticooke rīngī.
- ⁴⁰ Nī maita maingī atīa maamūremagīra marī kūu werū-inī,
na makamūguithia kīeha marī kūu rūng'ūrī-inī.
- ⁴¹ Mahinda maingī nīmageririe Mūrungu;
maathirīkirie Ūrīa-Mūtheru-wa-Isiraeli.
- ⁴² Matiaririkanire ūhoti wake:
mūthenya ūrīa aamakūūrīre kuuma kūrī arīa maamahinyagīrīria,
- ⁴³ kana mūthenya ūrīa onanirie ciama ciake kūu būrūri wa Misiri,
kana magegania make marīa onanirie kūu werū-inī wa Zoani.
- ⁴⁴ Nīagarūrīre njūūī cia būrūri wa Misiri igītūka thakame;
matingīahotire kūnyua maaī ma tūrūūī twao.
- ⁴⁵ Akīmatūmīra mīrumbī mīingī ya ngi ikīmarīa,
o na ciūra iria ciamaanangire.
- ⁴⁶ Irio cia mīgūnda yao aaciheire itono,
na maciaro mao akīmarekereria ngigī.
- ⁴⁷ Aanangire mīthabibū yao na mbura ya mbembe,
na mīkūyū yao akīmīcina na mbaa.
- ⁴⁸ Ng'ombe ciao aaciūrāgire na mbura ya mbembe,
na mahiū mao akīmahūūra na ngwa.
- ⁴⁹ Aamaitīrīrie marakara make mahiū,
na mang'ūrī, na marūrū, na muku:
akīmarekereria mbūtū ya araika arīa maniinanaga.
- ⁵⁰ Nīaatemeire marakara make njīra;
ndamahonokirie kūrī gīkuū,
no nīamarekereirie kūrī mūthiro.
- ⁵¹ Akīūrāga marigithathi mothe ma būrūri wa Misiri,
arī mo maciaro ma mbere ma mūdū thīinī wa hema cia Hamu.
- ⁵² No akiruta andū ake kuo ta rūūru;
akīmatongoria o ta ūrīa mūrīithi atongoragia ng'ondū magītūkanīria kūu werū-inī.
- ⁵³ Aamatongoririe amamenyereire, nī ūndū ūcio matietigīrīre;
no thū ciao ikīhubīkanio nī iria.
- ⁵⁴ Nī ūndū ūcio akīmakinyia mūhaka-inī wa būrūri wake ūcio mūtheru,

- akĩmakinyia bũrũri wa irĩma ũrĩa guoko gwake kwa ũrĩo kwegwatiire.
- ⁵⁵ Ningĩ akĩrutũrũra ndũrĩrĩ ciehere mbere yao,
na akĩmagaĩra bũrũri ũcio wa ndũrĩrĩ ũtuĩke igai rĩao;
akĩhe mĩhĩrĩga ya Isiraeli mĩcĩi yao.
- ⁵⁶ No nĩmageririe Ngai
na makĩremera Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno;
matiathikĩrĩrie mawatho make.
- ⁵⁷ Nĩmagire wĩhokeku na makĩaga wĩtikio o ta maithe mao,
makĩaga kwĩhokeka o ta ũta mũgathũku ũrĩa ũtangĩihokwo.
- ⁵⁸ Nĩmamũarakaririe nĩ ũndũ wa gũkorwo na kũndũ kwao gũtũũgĩru gwa kũhooyagĩra;
makĩarahũra ũiru wake nĩ ũndũ wa mĩhianano yao.
- ⁵⁹ Rĩrĩa Ngai aamaiguire, nĩarakaririe mũno;
nake agĩtiganĩria Isiraeli o biũ.
- ⁶⁰ Agĩthaama Hema-ya-Gũtũnganwo ĩrĩa yarĩ Shilo,*
hema ĩrĩa aahaandĩte atũũranagie na andũ.
- ⁶¹ Akĩrekereria ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa rĩa hinya wake rĩthaamio,
rĩiri ũcio wake akĩũneana moko-inĩ ma thũ.
- ⁶² Andũ ake nao akĩmarekereria rũhiũ rwa njora;
nĩarakarĩtio mũno nĩ igai rĩake.
- ⁶³ Mwaki ũgĩcina aanake ao,
nao airĩtu ao makĩaga kũinagĩrwo nyĩmbo cia ũhiki;
- ⁶⁴ athĩnjĩri-Ngai ao makĩũragwo na rũhiũ rwa njora,
na atumia ao a ndigwa makĩaga kũmacakaĩra.
- ⁶⁵ Ningĩ Mwathani akĩarahũka ta mũndũ woima toro,
ta njamba ya ita ĩgũkĩra thuutha wa kũrĩio nĩ ndibei.
- ⁶⁶ Aahũũrĩre thũ ciake agĩcihũndũra;
aaciconorithirie nginya tene.
- ⁶⁷ Ningĩ akĩrega hema cia Jusufu,
na ndathuurire mũhĩrĩga wa Efiraimu;
- ⁶⁸ no rĩrĩ, nĩathuurire mũhĩrĩga wa Juda,
na Kĩrĩma gĩa Zayuni kĩrĩa endete.
- ⁶⁹ Nĩaakire handũ harĩa hake haamũre hakĩhaana ta irĩma iria ndaaya,
hakĩhaana ta thĩ ĩrĩa aahaandire ĩtũũre ĩrũmĩte nginya tene.
- ⁷⁰ Aathuurire Daudi ndungata yake
na akĩmũruta ciugũ-inĩ cia ng'ondũ;
- ⁷¹ akĩmũtigithia kũrĩithia ng'ondũ,
akĩmutua mũrĩithi wa andũ ake, nĩo mbarĩ ya Jakubu,
arĩithagie Isiraeli igai rĩake.
- ⁷² Nake Daudi akĩmarĩithia arĩ na wagĩrĩru wa ngoro;
aamatongoragia na ũũgĩ wa moko make.

79

Ihooya rĩa kũũria Ngai Ahonokie Rũrĩrĩ

Thaburi ya Asafu

- ¹ Wee Ngai, ndũrĩrĩ nĩitharĩkĩire igai rĩaku;
nĩithaahĩtie hekarũ yaku theru,
imomorete ĩtũũra rĩa Jerusalemu rĩgatuĩka irũndo cia mahiga.
- ² Ciimba cia ndungata ciaku macineanĩte

* 78:60 Matukũ-inĩ ma tene mũno, Shilo nĩrĩio rĩarĩ ĩtũũra itheru, na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩaigĩtwo kuo.

- ituŭke irio cia nyoni cia rŭera-inĩ,
na mĩrĩ ya andũ aku aamũre makamĩheana kũrĩ nyamũ cia gĩthaka.
- ³ Maitĩte thakame ya andũ aku ta maaĩ
Jerusalemu guothe,
na gũtirĩ mũndũ wa gũthika arĩa makuĩte.
- ⁴ Tũtuĩkite andũ a kũmenwo nĩ arĩa tũriganĩtie nao,
tũgatuĩka andũ a kũnyararwo na gũthekererwo nĩ arĩa matũthiũrũrũkĩirie.
- ⁵ Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ? Ũgũtũũra ũrĩ mũrakaru nginya tene?
Nĩ nginya rĩ ũiru waku ũgũtũũra wakanĩte ta mwaki?
- ⁶ Itĩrĩria ndũrĩrĩ iria itakũũ mang'ũrĩ maku,
ũmaitĩrĩrie mothamaki marĩa matakayagĩra rĩitwa rĩaku;
- ⁷ nĩgũkorwo nĩmatambuurĩte Jakubu
na makaananga bũrũri wake.
- ⁸ Ndũgatũherithie nĩ ũndũ wa mehia ma maithe maitũ;
tha ciaku irohiũha itũkinyĩrĩre,
nĩgũkorwo tũrĩ ahinyĩrĩrĩku mũno.
- ⁹ Tũteithie, Wee Ngai Mũhonokia witũ;
nĩ ũndũ wa riiri wa rĩitwa rĩaku;
tũteithũre na ũtũrekere mehia maitũ
nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku.
- ¹⁰ Nĩ kĩ gĩgũtũma ndũrĩrĩ ciũrie atĩrĩ,
“Ngai wao akĩrĩ ha?”
- Menyithania kũrĩ ndũrĩrĩ tũkĩĩonagĩra na maitho maitũ
atĩ nĩũrĩhanagĩria thakame ya ndungata ciaku ĩrĩa ĩitĩtwo.
- ¹¹ Mũcaayo wa arĩa moohetwo njeera ũrogũkinyĩra;
nĩ ũndũ wa hinya wa guoko gwaku
gitĩra arĩa matuĩrĩrwo gũkua.
- ¹² Wĩrĩhĩrie maita mũgwanja harĩ ndũrĩrĩ iria tũriganĩtie nacio,
nĩ ũndũ wa rũmena rũrĩa makũmenete naruo, Wee Mwathani.
- ¹³ Na ithuĩ andũ aku, o ithuĩ ng'ondũ cia rũũru rwaku,
tũkũgoocage nginya tene na tene;
nĩtũrahage ũgooci waku,
kuuma njiarwa na njiarwa.

80

Kũhoera Rũrĩrĩ Rũgaacĩre Rĩngĩ

Thaburi ya Asafu

- ¹ Wee Mũrĩithi wa Isiraeli, tũigwe,
o Wee ũtongoragia Jusufu ta ũrĩa mũrĩithi atongoragia rũũru;
Wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi-rĩ, cangarara
² ũrĩ mbere ya Efiraĩmu, na Benjamini, na Manase.*
- Arahũra ũhoti waku,
ũũke ũtũhonokie.
- ³ Wee Ngai-rĩ, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.

* 80:2 Mĩhĩrĩga ĩno ĩtatũ yarĩ njiarwa cia Rakeli, na nĩcio ciarĩ cia mbere kũrũmĩrĩra ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa Isiraeli mangĩomagĩre marĩ werũ-inĩ.

- ⁴ Wee Jehova Ngai mwene hinya wothē,
marakara maku megũtooga nginya rĩ
ũgĩũkĩrĩra mahooya ma andũ aku?
- ⁵ Nĩũmahũũnĩtie na irio cia maithori;
ũtũmĩte manyue maithori maiyũrĩte mbakũri riita.
- ⁶ Ũtũtuĩte kĩndũ gĩa kũrũagĩrwo nĩ arĩa tũriganĩtie nao,
nacio thũ ciitũ igatũnyũrũria.
- ⁷ Wee Ngai-Mwene-Hinya-Wothē-rĩ, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.
- ⁸ Wareehire mũthabibũ kuuma bũrũri wa Misiri;
warutũrũrire ndũrĩrĩ ũkĩũhaanda arĩ guo.
- ⁹ Nĩwaũthereirie mũgũnda,
naguo ũkĩgwata, na ũkĩiyũra bũrũri wothē.
- ¹⁰ Irĩma nĩciahumbĩrirwo nĩ kĩĩruru kĩaguo,
nayo mĩtarakwa irĩa mĩnene ikĩhumbĩrwo nĩ honge ciaguo.
- ¹¹ Watambũrũkirie honge ciaguo o nginya Iria-inĩ rĩrĩa Inene,
na thuuna ciaguo ũgĩcikinyia o nginya Rũũ-inĩ rwa Farati.†
- ¹² Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũmomore njirigo ciaguo,
ũgagĩtũma ehĩtũkĩri othe matuage thabibũ ciaguo?
- ¹³ Ũrangarangagwo nĩ ngũrwe cia gĩthaka,
na ũkarĩĩo nĩ nyamũ cia werũ-inĩ.
- ¹⁴ Wee Ngai Mwene-Hinya-Wothē, tũcookerere!
Rora ũrĩ igũrũ wonel!
- Rũmbũiya mũthabibũ ũyũ,
¹⁵ mũri ũrĩa guoko gwaku kwa ũrĩo kwahaandire,
mũriũ ũrĩa wee mwene wĩrereire.
- ¹⁶ Mũthabibũ waku nĩũtemetwo, ũgacinwo na mwaki;
thũ ciaku irothira nĩ ũndũ wa irũithia rĩaku.
- ¹⁷ Guoko gwaku kũroikara na mũndũ ũrĩa ũrĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo,
ũcio mũrũ wa mũndũ wĩrereire wee mwene.
- ¹⁸ No ithuĩ-rĩ, tũtigatigana nawe o rĩ;
tũrurumũkie na nĩtũrĩkayagĩra rĩitwa rĩaku.
- ¹⁹ Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothē, tũma tũgaacĩre rĩngĩ;
tũma ũthiũ waku ũtwarĩre,
nĩguo tũhonoke.

81

Rwĩmbo rwa Gũkũngũĩra Gĩathĩ

Thaburi ya Asafu

- ¹ Inĩrai Ngai, o we hinya witũ, nĩ ũndũ wa gũkena;
anĩrĩrai mũinĩre Ngai wa Jakubu!
- ² Ambĩrĩriai kũina, hũũrai kĩhembe,
na mũhũũre kĩnanda kĩa mũgeeto kĩrĩa kĩgambi wega, o na gĩa kĩnũbi.
- ³ Huhai coro hĩndĩ ya Karũgamo ka Mweri,

† 80:11 Ũthamaki wa Daudi na Solomoni woimĩte Iria rĩrĩa Inene nginya Rũũ rwa Farati.

- na ningĩ rĩrĩa mweri waiganana, mũthenya ũrĩa wa Gĩathĩ giitũ;
⁴ ũyũ nĩ watho wa kĩrĩa gĩa kũrũmĩrĩwo kũrĩ Isiraeli,
 o guo watho wa Ngai wa Jakubu.
⁵ We nĩaũhaandire ũtuĩke kĩrĩa harĩ Jusufu
 hĩndĩ ĩrĩa aathiire gũtharĩkĩra bũrũri wa Misiri,
 kũrĩa twaiguire mwario tũtaamenyire.
⁶ Ekuuga atĩrĩ, “Nĩndeheririe mũrigo kuuma ciande-inĩ ciao;
 moko mao nĩndameheririe kuuma thĩinĩ wa gĩkabũ.
⁷ Wangaĩre ũrĩ na mĩnyamaro na nĩ ngĩkũhatũra,
 ngĩgwĩtika ndĩ thĩinĩ wa mũrurumo wa ngwa;
 ndakũgeririe ũrĩ kũu maaĩ-inĩ ma Meriba.
⁸ “Inyuĩ andũ akwa, iguai ngĩmũkaania,
 naarĩ korwo no mũũthikĩrĩrie, inyuĩ Isiraeli!
⁹ Mũtikanagĩe na ngai ng’eni gatagatĩ-inĩ kanyu;
 mũtikanainamĩrĩre ngai ya kũngĩ.
¹⁰ Nĩ nĩ Jehova Ngai waku,
 ũrĩa wakũrutire bũrũri wa Misiri.
 Athamia kanua gaku na nĩngũkũhe gĩa kũrĩa.
¹¹ “No andũ akwa matiigana gũũthikĩrĩria;
 Isiraeli ndaigana kũnjathĩkĩra.
¹² Nĩ ũndũ ũcio ngĩmarekereria marũmĩrĩre ũremi wa ngoro ciao,
 na marũmagĩrĩre mwĩiro wao ene.
¹³ “Korwo andũ akwa no maathikĩrĩrie,
 korwo Isiraeli no marũmĩrĩre njĩra ciakwa,
¹⁴ ndamatooreria thũ ciao o na ihenya,
 na njũkĩrĩre andũ arĩa marĩ muku nao na ũndũ wa guoko gwakwa!
¹⁵ Andũ arĩa mathũire Jehova mangũithuna marĩ mbere yake,
 na iherithia rĩao rĩtũũre nginya tene.
¹⁶ No inyuĩ ingĩmũhe ngano ĩrĩa njega mũno mũrĩĩage;
 ingĩmũhũnagia na ũũkĩ wa kuuma rwaro-inĩ rwa ihiga.”

82

Kũhooya Ciira wa Kĩhoto

Thaburi ya Asafu

- ¹ Ngai arũgamĩte kĩũngano-inĩ kĩrĩa kĩnene;
 aratuĩra “ngai” ciira arĩ gatagatĩ ga cio.
² “Nĩ nginya rĩ mũgũtũũra mũciiragĩrĩra andũ arĩa matarũgamagĩrĩra kĩhoto,
 na mũgatĩra arĩa aaganu maũthĩ?
³ “Ciiragĩrĩrai kĩhoto kĩa arĩa matarĩ hinya na arĩa matarĩ maithe;
 tũũriai ihoto cia andũ arĩa athĩni o na arĩa ahinyĩrĩrie.
⁴ Hatũragai arĩa matarĩ hinya na arĩa abatari;
 mateithũrei kuuma moko-inĩ ma arĩa aaganu.
⁵ “Andũ acio matirĩ ũndũ mooĩ, na matirĩ ũndũ makũũranaga.
 Macangacangaga nduma-inĩ;
 mĩthingi yothe ya thĩ nĩyenenyete.

⁶ “Ndoigire atĩrĩ, ‘Inyuĩ mūrĩ “ngai”;
inyuothe mūrĩ ariũ a Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno.’

⁷ No mūgaakua o ta ũrĩa andũ makuuaga;
mūkaagũa o ta aathani arĩa angĩ.”

⁸ Arahũka, Wee Ngai, ũtuĩre thĩ ciira,
nĩgũkorwo ndũrĩrĩ ciothe nĩ igai rĩaku.

83

Kũhooya Ngai ahoote Thũ cia Isiraeli

Thaburi ya Asafu

¹ Wee Ngai-rĩ, ndũgakire;

tiga gũikara ũtumĩtie, Wee Mũrungu,
ndũgaikare wĩnyiitanĩirie.

² Ta rora wone ũrĩa thũ ciaku iranegeni,
acio magũthũire makambararia mĩtwe yao.

³ Mathugundaga ndundu ya gũũkĩrĩra andũ aku na wara;
maciiragĩrĩra gũũkĩrĩra andũ arĩa wendete.

⁴ Meranaga atĩrĩ, “Ũkai, tũmaniine matige gũtuĩka rũrĩrĩ,
nĩguo rĩitwa rĩa Isiraeli rĩtikanacooke kũririkanwo rĩngĩ.”

⁵ Maciiraga marĩ na ngoro ĩmwe;
maiguithanagĩria magũũkĩrĩre:

⁶ andũ a hema cia Edomu, na cia Aishumaeli,
na cia Moabi, na cia Ahagari,

⁷ na cia Gebali, na cia Amoni, na cia Amaleki,
na cia Filistia, hamwe na andũ a Turo.

⁸ O na Ashuri nĩmegwatanĩtie nao
nĩguo mateithĩrĩrie njiaro cia Loti.

⁹ Meeke o ta ũrĩa wekire Amidiani,
na o ta ũrĩa wekire Sisera na Jabini rũũĩ-inĩ rwa Kishoni,

¹⁰ o acio maaniinĩrwo Enidoru,
na magĩtuĩka ta thumu wa kũnorĩ tĩrĩ.

¹¹ Tũma andũ ao arĩa marĩ igweta mahaane ta Orebu na Zeebu,*
anene ao othe ũmahaananie na Zeba na Zalimuna,

¹² arĩa moigire atĩrĩ, “Nĩtwĩgwatĩrei bũrũrĩ
wa ũrĩithio wa Ngai ũtuĩke witũ.”

¹³ Wee Ngai wakwa, matue ta rũkũngũ rũrĩa rũgũrũkagio,
mahaane o ta mũũngũ ũmbũrĩtwo nĩ rũhuho.

¹⁴ O ta ũrĩa mwaki ũcinaga mũtitũ
kana ta rũrĩrĩmbĩ rũgĩcina irĩma-rĩ,

¹⁵ maingatithie o ro ũguo na kĩhuhũkanio gĩaku,
na ũmamakie mũno na huho ciaku nene.

¹⁶ Humba mothiũ mao thoni,
nĩgeetha andũ marongorie rĩitwa rĩaku, Wee Jehova.

¹⁷ Marotũũra maconokete na marĩ amaku;
marokua na gĩconoko kĩnene.

¹⁸ Tũma mamenye atĩ Wee, o Wee wĩtagwo Jehova,
atĩ Wee nĩwe Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, o igũrũ rĩa thĩ yothe.

* 83:11 Orebu na Zeebu maarĩ athamaki a Midiani, na maahootirwo ni Gideoni.

84

Kwĩrĩrĩria Gũthĩ Nyũmba ya Ngai

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ,
kaĩ gĩikaro gĩaku nĩ gĩthaka-ĩ!
- ² Muoyo wakwa wĩriragĩria mũno, ĩĩ o na ũkoorwo nĩ hinya,
nĩ ũndũ wa kwĩrĩrĩria nja cia Jehova;
ngoro yakwa na mwĩrĩ wakwa irakaĩra
Mũrungu ũrĩa ũtũũraga muoyo.
- ³ O na kanyoni-ka-nja nĩkoonete mũciĩ,
nayo thũngũrũrũ ĩkeyonera gĩtara,
harĩa ĩngĩkaria tũcui twayo,
o hau hakuhĩ na kĩgongona gĩaku,
Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o Wee Mũthamaki wakwa na Ngai wakwa.
- ⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa matũũraga nyũmba yaku;
matũũraga makũgoocaga.
- ⁵ Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa maheagwo hinya nĩwe,
o arĩa matũũte na ngoro ciao gũthĩ Zayuni.
- ⁶ Rĩrĩa megũtuĩkanĩria Gĩtuamba kĩa Baka,
matũmaga kũgĩe na ithima;
mbura ya maguna-ng'ombe o nayo ĩkũhumbĩraga na tũria twa maaĩ.
- ⁷ Mathiia magĩkiragĩrĩa kũgĩa na hinya,
nginya o mũndũ o mũndũ agakinya mbere ya Ngai kũu Zayuni.
- ⁸ Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe;
thikĩrĩria, Wee Ngai wa Jakubu.
- ⁹ Wee Ngai, ta rora ngo iitũ;
tiĩrĩa ũrĩa waku ũitĩrĩrie maguta gĩthiithi.
- ¹⁰ Kaba mũthenya ũmwe nja-inĩ ciaku,
gũkĩra gũikara mũthenya ngiri handũ hangĩ o hothe;
kaba ngorwo ndĩ mũrangĩri wa kĩhingo kĩa nyũmba ya Ngai wakwa,
gũkĩra ndũũre thĩnĩ wa hema cia andũ arĩa aaganu.
- ¹¹ Nĩgũkorwo Jehova Ngai nĩ riũa na ngo;
Jehova nĩarĩtũtugaga na agatwĩka maũndũ mega;
arĩa mũthiire yao ĩtarĩ ũcuuke
ndarĩ ũndũ mwega angĩmaima.
- ¹² Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũkwĩhokaga.

85

Ihooya rĩa kũũria Ũtugi wa Ngai

Thaburi ya Ariũ a Kora

- ¹ Wee Jehova, nĩ wekire bũrũri waku wega;
nĩwacookeirie Jakubu ũtonga wake.
- ² Nĩwarekeire andũ aku waganu wao,
na ũkĩhumbĩra mehia mao mothe.
- ³ Nĩweheririe mang'ũrĩ maku mothe,

na ũgĩthirwo nĩ marakara maku mahiũ.

- ⁴ Tũma tũgaacĩre rĩngĩ, Wee Ngai Mũhonokia witũ,
na ũtĩge gũikara ũtũrakarĩire.
- ⁵ Ũgũtũũra ũtũrakarĩire nginya tene?
Marakara maku megũkinyĩra njiarwa na njiarwa?
- ⁶ Kaĩ ũtangĩtũrurumũkia ngoro ciitũ,
nĩguo andũ aku magũkenere?
- ⁷ Wee Jehova-rĩ, tuonie wendo waku ũrĩa ũtathiraga,
na ũtũhe ũhonokio waku.
- ⁸ Nĩngũthikĩrĩria njigwe ũrĩa Mũrungu, o we Jehova, ekuuga;
eranagĩra thayũ kũrĩ andũ ake, o acio ake aamũre:
no ndũkareke macookerere ũrimũ wao.
- ⁹ Ti-itherũ ũhonokio wake ũrĩ hakuhĩ na arĩa mamwĩtigĩrĩte,
nĩgeetha riiri wake ũtũũre bũrũri-inĩ witũ.
- ¹⁰ Wendo na wĩhokeku nĩicemanĩtie;
ũthingu na thayũ nĩikĩmumunyanĩte.
- ¹¹ Wĩhokeku ũkunũkaga kuuma na thĩ,
naguo ũthingu ũcũthagĩrĩrie ũrĩ o igũrũ.
- ¹² Ti-itherũ Jehova no aheane kĩndũ o gĩothe kĩa,
naguo bũrũri witũ ũciarage magetha maguo.
- ¹³ Ũthingu nĩguo ũmũthiia mbere,
ũkahaaragĩria makinya make njĩra.

86

Ihooya rĩa Ũteithio wa gũtooria Thũ

Ihooya rĩa Daudi

- ¹ Wee Jehova, njigwa na ũnjĩtĩke,
nĩgũkorwo ndĩ mũthĩni na mũbatari.
- ² Gitĩra muoyo wakwa,
nĩgũkorwo nĩndĩheanĩte harĩwe.
- Wee nĩwe Ngai wakwa;
honokia ndungata yaku ĩno ĩkwĩhokete.
- ³ Njiguĩra tha, Wee Mwathani,
nĩgũkorwo ngũkayagĩra mũthenya wothē.
- ⁴ He ndungata yaku gĩkeno,
nĩgũkorwo nĩ kũrĩ we, Wee Mwathani,
ndorereirie ngoro yakwa.
- ⁵ Nĩgũkorwo Wee Mwathani ũrĩ mwega na nĩũrekanagĩra,
ũkaingĩhia wendo kũrĩ arĩa othe magũkayagĩra.
- ⁶ Igua ihooya rĩakwa, Wee Jehova;
thikĩrĩria ikaya rĩakwa ũnjiguĩre tha.
- ⁷ Mũthenya ũrĩa ngaakorwo na thĩina nĩngagũkaĩra,
nĩgũkorwo nĩũkanjĩtĩka.
- ⁸ Wee Mwathani, thĩinĩ wa ngai ciothe gũtirĩ ĩngĩ tawe;
gũtirĩ ciiko ingĩhaanania na ciaku.
- ⁹ Ndũrĩrĩ ciothe irĩa ũmbĩte
nĩngooka igũthathaiye irĩ mbere yaku, Wee Mwathani;

- nīkarehera rīitwa rīaku riiri.
¹⁰ Nīgūkorwo Wee ūrī mūnene, na nīwīkaga ciiko cia kūgeganja;
 Wee wiki nowe Ngai.
- ¹¹ Wee Jehova, nyonagīrīria njīra ciaku,
 nīgeetha thiiage na mīthiire ya ma;
 he ngoro iirutiire kūna,
 nīguo ndiitigagīre rīitwa rīaku.
- ¹² Nīndīrīkūgoocaga na ngoro yakwa yothe,
 Wee Mwathani Ngai wakwa;
 ngūtūūra ngumagia rīitwa rīaku nginya tene.
- ¹³ Nīgūkorwo wendo waku nī mūnene harī nī;
 nīundeithūrīte kuuma mbīrīra-inī o kūrīa kūrīku mūno.
- ¹⁴ Wee Ngai, andū arīa etīi nīmaraatharīkīra;
 gīkundi kīa andū matarī tha nīmaracaria muoyo wakwa,
 o andū acio matakūrūmbūyagia.
- ¹⁵ No Wee, Wee Mwathani, ūrī Mūrungu mūigua tha na ūrī mūtugi,
 ndūhiūhaga kūrakara, na ūiyūrītwo nī wendo na wīhokeku.
- ¹⁶ Wīhūgūre ūndore na ūnjigūre tha;
 he ndungata īno yaku hinya waku,
 na ūhonokie mūrīū wa ndungata yaku ya mūdū-wa-nja.
- ¹⁷ Nyonia kīmenyithia kīa wega waku,
 nīguo thū ciakwa ikīone iconorithio,
 nīgūkorwo Wee, Wee Jehova, nīundeithītie na ūkaahooreria.

87

Gīkeno gīa Gūtūūra Zayuni

Thaburi ya Ariū a Kora

- ¹ Nīahaandīte mūthingi wa itūūra rīake igūrū rīa kīrīma kīrīa kīamūre;
² Jehova nīendete ihingo cia Zayuni
 gūkīra ciikaro iria ingī ciothe cia Jakubu.
- ³ Maūdū mega nīmaragio igūrū rīaku,
 wee itūūra inene rīa Ngai:
- ⁴ “Nīngwandīka ūhoru wa Rahabu na wa Babuloni
 thīinī wa arīa manjūū,
 Filistia o nakuo, na Turo, hamwe na Kushi,
 njuge atīrī, ‘Ūyū aaciārīrwo Zayuni.’”
- ⁵ Ti-itherū, ūhoru wa Zayuni ūkīario nīgūkagwetagwo atīrī,
 “Ūyū o na ūūrīa maaciārīrwo kuo,
 na Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno we mwene nīagatūma gūtūūre kūrī kūrūmu.”
- ⁶ Jehova nīakandīka ibuku-inī rīa kīrīndī ūū:
 “Ūyū aaciārīrwo Zayuni.”
- ⁷ Nao magītunga nyīmbo makaina atīrī,
 “Ithima ciakwa ciothe irī thīinī waku.”

88

Ihooya rīa kūūria Ūteithio Hīndī ya Kūhinyīrīka

Thaburi ya Ariū a Kora

- ¹ Wee Jehova, o Wee Ngai ūrīa ūūhonokagia,
 ngūkayagīra mūthenya na ūtukū ndī mbere yaku.

² Ihooya riakwa rirokinya harīwe;
inamiriria gūtū gwaku ūigue gūkaya gwakwa.

³ Nīgūkorwo muoyo wakwa ūiyūrītwo nī thīina,
na nī ngirie gūkua.

⁴ Nī ndaranīrio na arīa makirī gūkua;
haana ta mūdū ūtarī na hinya.

⁵ Nī njiganīrio na arīa akuū,
o ta arīa moragītwo magakoma mbīrīra,
o acio ūtacookaga kūrīrikana,
arīa meheretio kuuma ūmenyereri-inī waku.

⁶ Ūnjikītie irima rīrīa iriku mūno,
o kūu kūrīku kūrī nduma ndumanu.

⁷ Mang'ūrī maku nīmanditūhīre mūno;
nīūhubīkanītie na ndihū ciaku ciothe.

⁸ Nīūnjehereirie arata akwa arīa twendanīte mūno,
na ūgatūma ndūike kīndū kīrī magigi harīo.

Ndīmūhingīrīrie ndingīhota kūūra;
⁹ maitho makwa nīmaroora nī kīeha.

Wee Jehova, ngūkayagīra o mūthenya;
ngūtambūrūkagīria moko makwa.

¹⁰ Andū arīa akuū-rī, wee nīūmonagia magegania maku?
Acio makuīte-rī, nīmarahūkaga, magakūgooca?

¹¹ Wendo waku nīumbūrāgwo mbīrīra-inī,
kana wīhokeku waku ūgakiumbūrwo Mwanangīko-inī?*

¹² Magegania maku nīmonagwo kūdū kūu kwa nduma,
kana cīko ciaku cia ūthingu ikamenyeka
būrūri-inī ūcio wa kīrganīro?

¹³ No nīngūgūkaīra ūndeithie, Wee Jehova;
rūciinī mahooya makwa mokaga harīwe.

¹⁴ Wee Jehova, nī kī gītūmīte ūndiganīrie
na ūkaahitha ūthiū waku?

¹⁵ Kuuma o ūnini wakwa ndūūrīte nyamarītio na ngakuhīrīria gīkuū;
nīnyamaarīkīte nī imakania ciaku, igatūma njage mwīhoko.

¹⁶ Mang'ūrī maku nīmahubīkanītie,
nacio imakania ciaku ikanyananga.

¹⁷ Maathiūrūrūkagīria mūthenya wothe ta mūiyūro wa maaī;
hingīrīrio nīmo na mīena yothe.

¹⁸ Nīūnjehereirie athiritū akwa na arīa nyendete;
nduma nīyo mūrata wakwa ūrīa ūnguhīrīrie mūno.

89

Kīrīkanīro kīa Ngai na Daudi

Thaburi ya Ethani wa mbarī ya Ezara

¹ Ngūtūūra nyinaga ūhoro wa wendo mūnene wa Jehova nginya tene;
ndīrīmenyithanagia wīhokeku waku na kanua gakwa kūrī njiarwa na njiarwa.

² Nīngumbūra atī wendo waku ūtūūrāg ūrī mūrūmu nginya tene,

* 88:11 Nī Abadoni na Kīhibirania

nyumbũre atĩ wĩhokeku waku nĩũũhaandĩte o kũu igũrũ.

- ³ Woigire atĩrĩ, “Nĩngĩte kĩrĩkanĩro na ũrĩa nĩ ndĩthuurĩire,
na ngeehĩta na mwĩhĩtwa harĩ Daudi ndungata yakwa ngamwĩra atĩrĩ,
- ⁴ ‘Nĩngatũma rũciarwaku rūtũũre rwĩhaandĩte nginya tene,
na ndũme gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene gĩtũũre kĩrĩ kĩrũmu njiarwa na njiarwa.’”
- ⁵ Wee Jehova-rĩ, igũrũ nĩrĩkumagia magegania maku,
na rĩkagaathĩrĩria wĩhokeku waku o naguo, kĩũngano-inĩ kĩa acio atheru.
- ⁶ Nĩ ũndũ-rĩ, kũu matu-inĩ igũrũ nũũ ũngĩgerekanio na Jehova?
Nũũ ũkĩhaana ta Jehova harĩ ciũmbe iria irĩ igũrũ?
- ⁷ Kĩama-inĩ kĩa acio atheru, Mũrungu nĩetigĩrĩtwo mũno;
nĩ wa gwĩtigĩrwo gũkĩra arĩa othe mamũrigiicĩirie.
- ⁸ Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, nũũ ũkĩhaana tawe?
Wee Jehova, nĩ ũrĩ hinya, na wĩhokeku waku ũtũũraga ũkũrigiicĩirie.
- ⁹ Nĩwe wathaga kĩhuhũkanio kĩa iria rĩrĩa inene;
rĩrĩa makũmbĩ marĩo mookĩra na igũrũ, nĩũmahooreragia.
- ¹⁰ Wahehenjire Rahabu agĩtuĩka o ta ũmwe wa arĩa moragĩtwo;
wahurunjire thũ ciaku na guoko gwaku kũrĩ hinya.
- ¹¹ Igũrũ nĩ rĩaku, o na thĩ no yaku;
Wee nĩwe wombire thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo.
- ¹² Nĩwe wombire mwena wa gathigathini na wa gũthini;
Taboru na Herimoni ciinaga ikenete nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku.
- ¹³ Gĩcoka gĩaku nĩ kĩrĩ ũhoti;
guoko gwaku kũrĩ hinya, guoko gwaku kwa ũrĩo nĩgũtũgĩrie.
- ¹⁴ Ũthingu na kĩhooto nĩcio mũthingi wa gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene;
wendo na wĩhokeku nĩgũtongoragia.
- ¹⁵ Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa mooĩ gũkũgooca na nyĩmbo,
o arĩa mathiiaga na ũtheri waku, Wee Jehova.
- ¹⁶ Makenagĩra rĩitwa rĩaku mũthenya wothe;
magũtũũgagĩria nĩ ũndũ wa ũthingu waku.
- ¹⁷ Nĩgũkorwo Wee nĩwe riiri na hinya wao,
na tondũ wa ũtugi waku nĩũtũũgagĩria rũhĩa rwitũ.
- ¹⁸ Ti-itherũ, ngo iitũ ĩrĩ na Jehova,
mũthamaki witũ nĩ wa Ũrĩa-Mũtheru-wa-Isiraeli.
- ¹⁹ Hĩndĩ ĩmwe nĩwaririe na njĩra ya kĩoneki,
ũkĩra andũ aku arĩa ehokeku atĩrĩ,
“Nĩheete njamba ĩmwe ya ita hinya;
nĩndũgĩrĩtie mwanake gatagatĩ ka andũ.
- ²⁰ Nĩndĩĩoneire Daudi ndungata yakwa;
nĩndĩmũitĩrĩrie maguta makwa maamũre.
- ²¹ Guoko gwakwa nĩkũrĩmũtiiragĩrĩra;
ti-itherũ gĩcoka gĩakwa nĩkĩrĩmwĩkagĩra hinya.
- ²² Gũtirĩ thũ ĩkaamwĩtia igooti.
gũtirĩ mũndũ mwaganu ũkaamũhinyĩrĩria.
- ²³ Nĩngahehenja thũ ciake mbere yake,
na njũrage arĩa othe mamũthũire.
- ²⁴ Wendo wakwa wa kwĩhokeka ũrĩkoragwo hamwe nake,
na nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa rũhĩa rwake nĩrũrĩtũũgagĩrio.

- 25 Nĩngatambũrũkia guoko gwake igũrũ rĩa iria,
 na guoko gwake kwa ũrĩo ndĩkũige igũrũ rĩa njũũĩ.
 26 Nĩakanjĩta anjĩire atĩrĩ, ‘Wee nĩwe Baba,
 na Mũrungu wakwa, o Rwaro rwa Ihiga, Mũhonokia wakwa.’
 27 Nĩngĩ nĩngamwamũra atuĩke irigithathi riakwa,
 na ndũme atũũgĩrio gũkĩra athamaki a thĩ.
 28 Nĩngũtũũria wendo wakwa harĩ we nginya tene,
 na kĩrĩkanĩro gĩakwa nake gĩtũũre kĩrĩ gĩa kwĩhokeka.
 29 Nĩngahaanda rũciaro rwake nginya tene,
 na gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene ndĩkĩhaande rĩrĩa rĩothe igũrũ rĩgũtũũra.
- 30 “Ariũ ake mangĩgatirika watho wakwa
 na mage kũrũmĩrĩra kĩrĩra gĩakwa,
 31 mangĩgathũkia kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo
 na mage kũmenyerera maathani makwa,
 32 nĩngaherithia wĩhia wao na rũthanju,
 herithie waganu wao na kũmahũũra iboko;
 33 no ndirĩ hĩndĩ ngaamwehereria wendo wakwa,
 o na kana thaahie wĩhokeku wakwa o na rĩ.
 34 Ndigathũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa
 kana ngarũrĩre ũrĩa iromo ciakwa ciarĩtie.
 35 Nĩndĩhĩtĩte ngĩgwetaga ũtheru wakwa, rĩmwe rĩa kũigana,
 na ndirĩ hĩndĩ ngaahenia Daudi,
 36 atĩ rũciaro rwake rĩgũtũũra nginya tene,
 na gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene gĩtũũre kĩrĩ kĩrũmu mbere yakwa ta riũa;
 37 gĩgũtũũra kĩrĩ kĩrũmu nginya tene o ta mweri,
 mũira ũrĩa ũrĩ matu-inĩ nĩ mwĩhokeku.”
- 38 No rĩrĩ, wee nĩũregete, na ũgatiganĩria,
 o na ũgakĩrakarĩra ũcio ũitĩrĩirie maguta.
 39 Wee nĩũkanĩte kĩrĩkanĩro kĩrĩa ũrĩkanĩire na ndungata yaku,
 na ũkarangĩrĩria thũmbĩ yake rũkũngũ-inĩ.
 40 Wee ũmomorete thingo ciake ciothe
 na ũkaananga ciĩhitho ciake iria cia hinya.
 41 Ehĩtũkĩri othe nĩmatahĩte indo ciake;
 atuĩkĩte wa kũnyararwo nĩ andũ arĩa mariganĩtie nake.
 42 Wee nĩũtũũgĩrĩtie guoko kwa ũrĩo kwa arĩa mamũthũire;
 nĩũtũmĩte thũ ciake ciothe ikene.
 43 Ũũgĩ wa rũhiũ rwake rwa njora nĩũhũndũrĩte,
 na ũkaaga kũmũteithĩrĩria mbaara-inĩ.
 44 Nĩũniinĩte riiri wake ũgathira,
 na ũgaikania gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene thĩ.
 45 Nĩũnyiihĩtie matukũ ma wĩthĩ wake;
 ũmũhumbĩte thoni o ta nguo.
- 46 Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova? Ũgũtũũra wĩhithĩte nginya tene?
 Nĩ nginya rĩ mang’ũrĩ maku megũtũũra maakanĩte ta mwaki?
 47 Ririkana ũrĩa mũtũũrĩre wakwa ũrĩ wa gũthira o narua.
 Kaĩ akĩrĩ ũndũ wa tũhũ watũmire ũmbe andũ othe!
 48 Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngĩtũũra muoyo na ndonane na gĩkuũ,
 kana ehonokie kuuma kũrĩ hinya wa mbĩrĩra?
 49 Wee Mwathani, wendo waku mũnene ũrĩa wa tene ũkĩrĩ kũ,
 ũrĩa wehĩtire, ũkĩrĩra Daudi na ũndũ wa wĩhokeku waku?

- ⁵⁰ Mwathani, ririkana ūrĩa ndungata yaku ñnyūrūrītio,
na ūrĩa nyūmĩrĩirie irumi iria numĩtwo nĩ ndūrĩrĩ ciothe ngoro-inĩ yakwa,
⁵¹ o irumi iria thũ ciaku iinyūrūrītie nacio, Wee Jehova,
iria itũire inyūrūrītie makinya ma ūrĩa wee ūitĩrĩirie maguta nacio.

- ⁵² Jehova arogoocwo nginya tene!

Ameni, na ningĩ Ameni.

Ibuku rĩa Kana

90

Thaburi 90-106

Matukũ ma Mũndũ

Ihooya rĩa Musa, ndungata ya Ngai

- ¹ JEHOVA, nĩwe ūtũūrĩte ūrĩ gĩikaro giitũ
kuuma njiarwa na njiarwa.

- ² O mbere ya irĩma kũgĩa kuo
kana ūkĩũmba thĩ na mabūrũri,
kuuma tene nginya tene, Wee ūrĩ o Mũrungu.

- ³ Wee ūcookagia andũ magatuĩka rũkũngũ,
ũkoiga atĩrĩ, “Cookai rũkũngũ-inĩ, inyuĩ ciana ici cia andũ.”

- ⁴ Nĩgũkorwo mĩaka ngiri harĩwe
no ta mũthenya wa ira ūrĩa ūrahītũkire,
kana ta ituanĩra rĩmwe rĩa arangĩri a ūtukũ.

- ⁵ Ūhaataga andũ, ūkameeheria, magakoma toro wa gĩkuũ;
andũ mahaana ta nyeki irĩa ĩringũkaga rũciinĩ:

- ⁶ o na gũtuĩka rũciinĩ nĩringũkaga,
hwaĩ-inĩ ĩhoohaga, ĩkooma.

- ⁷ Tũniinagwo nĩ marakara maku,
na tũkamakio mũno nĩ marūrũ maku.

- ⁸ Nĩũigĩte wĩhia witũ o mbere yaku,
mehia maitũ marĩa mahithe ūkamoimĩria o ūtheri-inĩ hau mbere yaku.

- ⁹ Matukũ maitũ mothe maniinagwo nĩ mang’ūrĩ maku;
tũninũkagia mĩaka iitũ na gũcaaya.

- ¹⁰ Mũigana wa matukũ maitũ-rĩ, nĩ mĩaka mĩrongo mũgwanja,
kana mĩrongo ĩnana, tũngĩkorwo tũrĩ na hinya;

- no rĩrĩ, mũigana wamo no thĩina na kĩa,
nĩgũkorwo mathiraga o narua, na ithuĩ tũgathiĩ, tũkabuĩria.

- ¹¹ Nũũ ūũĩ hinya wa marakara maku?

Nĩgũkorwo mang’ūrĩ maku nĩ manene o ta gwĩtigĩrwo kũrĩa wagĩrĩire.

- ¹² Tuonie gũtara matukũ maitũ wega,
nĩgeetha tũgĩe na ngoro ya ūũgĩ.

- ¹³ Wee Jehova, hoorera! Nĩ nginya rĩ?
Iguĩra ndungata ciaku tha.

- ¹⁴ Rũciinĩ tũhũũnagie na wendo waku ūtathiraga,
nĩguo tũinage nĩ gũkena na tũcanjamũkage matukũ maitũ mothe.

- ¹⁵ Tũma tũkene matukũ maingĩ o ta marĩa ūtũnyamarĩtie,
na mĩaka mĩingĩ o ta ĩrĩa tuonete thĩina.

- ¹⁶ Ndungata ciaku irokĩonio ciiko ciaku,

naguo riiri waku wonio ciana ciao.

- ¹⁷ Wega wa Mwathani Ngai witũ ũrogĩa na ithuĩ;
tũma wĩra wa moko maitũ ũgaacĩre,
ĩĩ-ni, kĩrũmie wĩra wa moko maitũ.

91

Ngai Nĩwe Mũgitĩri Witũ

- ¹ Mũndũ ũrĩa ũikaraga agitĩirwo nĩ Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno
arĩhurũkaga kĩiruru-inĩ kĩa Mwene-Hinya-Wothe.
- ² Ngũkiuga ũhoru wa Jehova atĩrĩ,
“Wee nĩwe rĩũrĩro rĩakwa na kĩirigo gĩakwa kĩrĩ hinya,
nĩwe Ngai wakwa, ũrĩa ndĩhokete.”
- ³ Ti-itherũ nĩegũgũteithũra gĩkerenge-inĩ kĩa mũtegi,
o na kuuma mũrimũ-inĩ ũrĩa mũũru wa kũũraga.
- ⁴ Arĩkũhumbagĩra na njoya ciake,
na rungu rwa mathagu make nĩho ũrĩgitagia;
wĩhokeku wake nĩũgatuĩka ngo yaku na kĩihitho gĩaku.
- ⁵ Ndũrĩitigagĩra imakania cia ũtukũ,
kana mũguĩ ũrĩa ũthĩrĩrikaga mũthenya,
- ⁶ o na kana mũrimũ ũrĩa ũceemaga nduma-inĩ,
kana mũthiro ũrĩa ũniinanaga mũthenya gatagatĩ.
- ⁷ Andũ ngiri no magũe mwena waku,
nao ngiri ikũmi magũe guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo,
no ndũngĩkuhĩrĩrio nĩguo.
- ⁸ Wee no kwĩrorera ũkerorera na maitho maku
wĩonere iherithia rĩa andũ arĩa aaganu.
- ⁹ Ũngĩtua Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno gĩikaro gĩaku,
o we Jehova, ũrĩa arĩ we rĩũrĩro rĩakwa,
- ¹⁰ hĩndĩ iyo gũtirĩ ũũru ũgaagũkorerera,
gũtirĩ mwanangĩko ũgaakuhĩrĩria hema yaku.
- ¹¹ Nĩgũkorwo nĩagaatha araike ake nĩ ũndũ waku,
makũgitagĩre mĩthĩre-inĩ yaku yothe;
- ¹² nĩmagakuoya na igũrũ na moko mao
nĩgeetha ndũkarĩngwo kũgũrũ nĩ ihiga.
- ¹³ Nĩũgakinyĩrĩria mũrũũthi, o na ndũira;
ũkarangĩrĩria mũrũũthi ũrĩa mũnene, o na nyoka.
- ¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Kuona atĩ nĩanyendete,
nĩngamũhatũra hatĩka-inĩ;
nĩndĩrimũgitagĩra, nĩgũkorwo nĩamenyete rĩitwa rĩakwa.
- ¹⁵ Arĩngayagĩra, na nĩ ngamwĩtĩka;
ndĩrĩkoragwo hamwe nake hĩndĩ ya thĩina,
ndĩrĩmũteithũraga na ngamũtĩithia.
- ¹⁶ Ngũmũtũũria muoyo matukũ maingĩ nginya aiganie,
na ndĩmuonagie ũhonokio wakwa.”

92

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

- ¹ Nĩ wega mũno gũcookagĩria Jehova ngaatho

- o na gūkumagia rīitwa rīaku na rwīmbo,
 Wee Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno,
² nī wega mūno kwanagīrīra wendo waku o rūciinī,
 o na kwanīrīra wīhokeku waku ūtukū,
³ tūkīinagia kīnanda gīa kīnūbi kīa ndigi ikūmi,
 o hamwe na kīnanda kīa mūgeeto kīrīa kīgambi wega.
- ⁴ Nīgūkorwo, Wee Jehova, nīūngenetie nī ūndū wa ciiko ciaku;
 nīngūina ngenete nī ūndū wa wīra wa moko maku.
⁵ Īī mawīra maku matikīrī manene, Wee Jehova,
 meciiria maku-rī, matikīrī marikīru!
⁶ Mūndū ūrīa ūtarī ūūgī ndangīmamenya,
 mūndū mūkīgu ndangīkūūrana ūndū ūyū,
⁷ atī o na arīa aaganu mangīkūra ta nyeki,
 o na arīa othe mekaga ūūru mangīgaacīra,
 makaaniinwo nginya tene na tene.
- ⁸ No Wee Jehova, ūtūūraga ūtūūgīrītio nginya tene.
- ⁹ Nīgūkorwo thū ciaku, Wee Jehova,
 ti-itherū thū ciaku nīgathira;
 arīa othe mekaga ūūru nīmakaharaganio.
- ¹⁰ Wee nīwambararītīe rūhīa rwakwa o ta rwa mbogo;
 ndīīmūtīrīrie maguta marīa mega mūno.
- ¹¹ Maitho makwa nīmeyoneire gūtoorio gwa thū ciakwa;
 matū makwa nīmeigūrīre ūrīa thū ciakwa icio njaganu itooretio.
- ¹² Andū arīa athingu marītheeremaga o ta mūtī wa mūkīndū,
 makūre o ta mūtarakwa wa Lebanoni;
¹³ mahaandīt two kūu nyūmba-inī ya Jehova,
 marītheeremaga kūu nja-inī cia Ngai witū.
- ¹⁴ Magatūūra maciaraga maciaro o na marī akūrū,
 matūūre marī na hinya wa wīthī wao, na marī aruru,
¹⁵ maanagīrīre, makiugaga atīrī, “Jehova nī mūrūngīrīru;
 we nīwe Rwaro rwakwa rwa Ihiga,
 na gūtīrī waganu ūngīoneka thīinī wake.”

93

Ūkaru wa Wathani wa Ngai

- ¹ Jehova nīarathamaka, ehumbīte ūkaru;
 Jehova ehumbīte ūkaru
 na akeoha hinya ta mūcibi.
 Thī nīhaandīt two īkarūma ki,
 ndīrī hīndī īngīenyenyeka.
- ² Gītī gīaku kīa ūnene gītūūrīte kīrī kīrūmu kuuma o tene;
 wee ūtūūrīte kuo kuuma tene na tene.
- ³ Wee Jehova-rī, maria nīmaranīrīra,
 maria maranīrīra na mīgambo yamo;
 maria maranīrīra makahūūrithia makūmbī.
- ⁴ We nīarī hinya gūkīra makūmbī ma iria,
 arī hinya gūkīra marurumī macio ma maaī maingī,
 Jehova arī igūrū nī arī hinya.

- ⁵ Wee Jehova, mawatho maku maikaraga marĩ marũmu;
naguo ũtheru ũgũtũũra ũgemetie nyũmba yaku
matukũ matarĩ mũthia.

94

Ngai Nĩwe Ūrĩhagĩria arĩa Athingu

- ¹ Wee Jehova, o Wee Mũrungu ũrĩa ũrĩhanagĩria,
Wee Mũrungu ũrĩa ũrĩhanagĩria-rĩ, cangarara.
- ² Arahũka, Wee mũtuanĩri ciira wa andũ othe a thĩ;
kĩrĩhe andũ arĩa etĩĩ o kĩrĩa kĩmagĩrĩire.
- ³ Wee Jehova-rĩ, nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megũtũũra makenete,
nĩ nginya rĩ andũ arĩa aaganu megũtũũra marũũhagia?
- ⁴ Maaragia ndeto cia mwĩgaatho;
andũ arĩa othe meekaga ũũru, o maiyũrĩtwo nĩ mwĩtĩĩo.
- ⁵ Mahehenjaga andũ aku, Wee Jehova,
makahinyĩrĩria igai rĩaku.
- ⁶ Mooragaga mũtumia wa ndigwa, na mũndũ wa kũngĩ;
mooragaga ciana iria itarĩ maithe.
- ⁷ Moigaga atĩrĩ, “Jehova ndangĩona;
Ngai wa Jakubu-rĩ, ndangĩrũmbũiya.”
- ⁸ Mwĩmenyererei inyuĩ arĩa mwagĩte ũũgĩ mũrĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ;
inyuĩ andũ aya akĩĩgu, mũgaakĩũhĩga rĩ?
- ⁹ Ūrĩa wombire gũtũ-rĩ, ndangĩigua?
Ūcio wombire riitho-rĩ, ndangĩona?
- ¹⁰ Ūcio ũrũithagia ndũrĩrĩ-rĩ, ndangĩherithania?
O ũcio ũrutaga andũ-rĩ, ndarĩ ũmenyo?
- ¹¹ Jehova nĩoĩ meciiria ma mũndũ;
ĩĩ, oĩ atĩ meciiria mao nĩ ma tũhũ.
- ¹² Wee Jehova, kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa Wee ũtaaraga,
o mũndũ ũcio ũrutaga watho waku;
- ¹³ nĩũgaatũma ahoorere matukũ-inĩ ma thĩĩna,
o nginya rĩrĩa mũndũ ũrĩa mwaganu akenjerwo irima.
- ¹⁴ Nĩgũkorwo Jehova ndagatiganĩria andũ ake;
igai rĩake ndarĩ hĩndĩ angĩrĩtirika.
- ¹⁵ Ūtuanĩri ciira wa kĩhooito nĩũgakwo rĩngĩ igũrũ rĩa ũthingu,
nao andũ othe arĩa arũngĩrĩru ngoro maũrũmagĩrĩire.
- ¹⁶ Nũũ ũkwarahũka, andũrĩre harĩ arĩa aaganu?
Nũũ ũkũndũgamĩrĩra, andũrĩre harĩ arĩa meekaga ũũru?
- ¹⁷ Tiga Jehova aandeithirie-rĩ,
ingĩakuire o narua, ngatũũre kũu ũkiri-inĩ.
- ¹⁸ Rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, “Kũgũrũ gwakwa nĩkũratenderũka,”
wendani waku, Wee Jehova, nĩwandĩrĩrĩire.
- ¹⁹ Rĩrĩa mĩtangĩko yaingĩhire thĩĩnĩ wakwa-rĩ,
Wee wahooreririe, ũgĩkenia ngoro yakwa.
- ²⁰ Gĩtĩ kĩa ũnene kĩa ungumania-rĩ, hihi no kĩgĩe na ngwatanĩro nawe,
o kĩrĩa kĩrehanagĩra mĩnyamaro nĩ ũndũ wa matũĩro ma kĩo?
- ²¹ Monganaga hamwe nĩguo mokĩrĩre mũndũ ũrĩa mũthingu,

na magatuira mündũ ũtehitie ooragwo.

²² No Jehova nĩwe ũtuĩkĩte kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
na Ngai wakwa, o we rwaro rwakwa rwa ihiga harĩa njũragĩra.

²³ We nĩakamaherithia nĩ ũndũ wa mehia mao
na amaniĩne nĩ ũndũ wa waganu wao;
Jehova Ngai witũ nĩakamaniina.

95

Rwĩmbo rwa gwĩta Andũ Magooce Jehova

¹ Ũkai, tũinĩre Jehova nĩ gũkena;
tũkĩanĩrĩre ũcio Rwaro rwa Ihiga rwa ũhonokio witũ.

² Nĩtũũkei mbere yake tũgĩcookagia ngaatho,
na tũmũinĩre nyĩmbo cia kũmũkumia.

³ Nĩgũkorwo Jehova nĩ Mũrungu mũnene,
o we Mũthamaki mũnene ũkĩrĩte ngai ciothe.

⁴ Thĩ kũrĩa kũriku mũno kũrĩ guoko-inĩ gwake,
o na tũcũmbĩrĩ twa irĩma no twake.

⁵ Iria nĩ rĩake, nĩgũkorwo nĩwe warĩũmbire,
na moko make nĩmo moombire thĩ nyũmũ.

⁶ Ũkai, tũmũinamĩrĩre tũmũhooe,
nĩtũturĩre Jehova o we Mũtũũmbi ndu;

⁷ nĩgũkorwo nĩwe Ngai witũ,
na ithuĩ tũrĩ andũ a ũrĩithio wake,
rũũru rũrĩa we mwene arĩithagia.

Ũmũthĩ mũngĩigua mũgambo wake,

⁸ mũtikoomie ngoro cianyu
ta ũrĩa mwekire mũrĩ Meriba,
o na ta ũrĩa mwekire mũthenya ũrĩa mwarĩ Masa kũu werũ-inĩ,

⁹ kũrĩa maithe manyu maangeririe na makĩngararia,
o na gũtuĩka nĩmoonete ũrĩa wothe ndaamekĩire.

¹⁰ Nĩgũkorwo ndaatũũrĩte ndakarĩire rũciaro rũu mĩaka mĩrongo ĩna;
ngiuga atĩrĩ, “Aya nĩ andũ arĩa ngoro ciao ciũrĩte,
na nĩmagĩte kũmenya njĩra ciakwa.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩhĩta ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,
“Matĩrĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.”

96

Kũgooca Ngai Ũrĩa Mũtuanĩri Ciira

¹ Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ;
inĩrai Jehova, inyuĩ andũ a thĩ yothe.

² Inĩrai Jehova, goocai rĩtwa rĩake;
hunjagiai ũhonokio wake mũthenya o mũthenya.

³ Umbũrai riiri wake kũrĩ ndũrĩrĩ,
mumbũre mawĩko make ma kũgegania kũrĩ andũ othe.

⁴ Nĩgũkorwo Jehova nĩ mũnene, na nĩ wa kũgoocwo mũno;
nĩwe wa gwĩtigĩrwo gũkĩra ngai ciothe.

⁵ Nĩgũkorwo ngai ciothe cia ndũrĩrĩ nĩ mĩhianano,
no Jehova nĩwe wombire igũrũ.

⁶ Riiri na ũnene irĩ mbere yake;

hinya na riiri irĩ handũ hake harĩa haamũre.

- ⁷ Tũũgĩriai Jehova, inyuĩ mĩhĩrĩga ya ndũrĩrĩ,
mũtũgĩrie Jehova nĩ ũndũ wa riiri na hinya wake.
- ⁸ Tũũgĩriai Jehova nĩ ũndũ wa riiri ũrĩa wagĩrĩire rĩitwa rĩake;
mũreherei maruta na mũũke nja-inĩ ciake.
- ⁹ Hooyai Jehova thĩinĩ wa riiri wa ũtheru wake;
inainai mũrĩ mbere yake, inyuĩ andũ a thĩ yothe.
- ¹⁰ Īrai ndũrĩrĩ atĩrĩ, “Jehova nĩarathamaka.”
Thĩ nĩhaandĩtwo ĩkarũma, ndĩngĩenyenyeka;
agatuĩra kĩrĩndĩ ciira akĩigananĩtie.
- ¹¹ Igũrũ nĩrĩkene, thĩ nĩcanjamũke;
iria nĩrĩrurume, na indo iria ciothe irĩ thĩinĩ warĩo;
¹² mĩgũnda nĩkenerũrũke, na indo iria ciothe irĩ thĩinĩ wayo.
- Hĩndĩ ĩyo mĩtĩ yothe ya mũtitũ nĩkaina nĩ gũkena;
¹³ ĩkaina irĩ mbere ya Jehova, nĩgũkorwo nĩarooka,
arooka gũtuĩra thĩ ciira.
- Agaatuĩra thĩ ciira na ũthingu,
na kĩrĩndĩ agĩtuĩre na ma yake.

97

Riiri wa Wathani wa Ngai

- ¹ Jehova nĩarathamaka, thĩ nĩgĩkene;
mabũrũri marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria nĩmacanjamũke.
- ² Athiũrũrũkĩirio nĩ matu na nduma ndumanu;
ũthingu na kĩhooto nĩcio mũthingi wa gĩtĩ gĩake kĩa ũnene.
- ³ Mwaki ũmũthiiga mbere
ũgĩcinaga thũ ciake na mĩena yothe.
- ⁴ Heni ciake imũrĩkaga thĩ yothe;
thĩ ĩcionaga ĩkainaina.
- ⁵ Irĩma itwekaga o ta mũhũra mbere ya Jehova,
igatweka irĩ mbere ya Mwathani wa thĩ yothe.
- ⁶ Igũrũ rĩanagĩrĩra ũthingu wake,
nao andũ othe makoona riiri wake.
- ⁷ Andũ arĩa othe mahooyaga mĩhianano mĩcũhie nĩmaconorithagio,
acio meerahaga na mĩhianano:
inyuĩ ngai ici, mũinamĩrĩrei mũmũhooe.
- ⁸ Zayuni ĩiguaga ũguo ĩgakena,
namo matũũra ma Juda magacanjamũka,
tondũ wa matuĩro maku ma ciira, Wee Jehova.
- ⁹ Nĩgũkorwo Wee Jehova, nĩwe Ũrĩa-Ũrĩ-Igũrũ-Mũno wa thĩ yothe;
wee nĩtũtũgĩrĩtio mũno igũrũ rĩa ngai ciothe.
- ¹⁰ Arĩa endi Jehova nĩmathũũre ũũru,
nĩgũkorwo nĩagitagĩra mĩoyo ya arĩa ake ehokeku,
na akamateithũra kuuma moko-inĩ ma arĩa aaganu.
- ¹¹ Ũtheri nĩwarĩire arĩa athingu
na arĩa arũngĩrĩru ngoro makaiyũrwo nĩ gĩkeno.

- ¹² Kenerai Jehova, inyuĩ arĩa athingu,
mũkĩgooce rĩtwa rĩake rĩamũre.

98

Ngai Nĩwe wathaga Thĩ Yothe

- ¹ Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ,
nĩgũkorwo nĩekĩte maũndũ ma kũgekania;
guoko gwake kwa ũrĩo na gĩcoka gĩake gĩtheru
nĩcio imũhonokanĩirie.
- ² Jehova nĩamenyithanĩtie ũhonokio wake
na akaguũria ũthingu wake kũrĩ andũ a ndũrĩrĩ.
- ³ Nĩaririkanĩte wendo wake
na wĩhokeku wake ũrĩa erĩire nyũmba ya Isiraeli;
ituri ciothe cia thĩ nĩcionete
ũhonokanio wa Ngai witũ.
- ⁴ Anĩrĩrai mũkenete mũrĩ mbere ya Jehova, inyuĩ andũ othe a thĩ,
tumũkai mũkenũrũrũke na nyĩmbo mũkĩinaga;
- ⁵ inĩrai Jehova na kĩnanda kĩa mũgeeto,
mũmũinĩre na kĩnanda kĩa mũgeeto
o na mũgambo ũrĩa mwega mũno,
- ⁶ inai na tũrumbeta, na mũgambo wa coro:
anĩrĩrai na gĩkeno mũrĩ mbere ya Jehova, o ũcio Mũthamaki.
- ⁷ Iria rĩrĩa inene nĩrĩrurume, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ warĩo,
mabũrũri mothe, na arĩa othe matũũraga kuo.
- ⁸ Njũũĩ nacio nĩkĩhũũre hĩ,
o nacio irĩma nĩciine hamwe nĩ gũkena;
- ⁹ nĩciine irĩ mbere ya Jehova,
nĩgũkorwo nĩarooka nĩguo athamakĩre thĩ.
Agatuĩra mabũrũri ciira na ũthingu,
nakĩo kĩrĩndĩ agĩtuithanagie na werekereru.

99

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa ũthingu Wake

- ¹ Jehova nĩarathamaka,
ndũrĩrĩ nĩcikĩinaine;
aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene arĩ gatagatĩ ka makerubi,
thĩ nĩĩthingithe.
- ² Jehova nĩ mũnene Zayuni;
nĩatũũgĩrĩte igũrũ rĩa ndũrĩrĩ ciothe.
- ³ Andũ nĩmakĩgooce rĩtwa rĩaku inene na rĩa gwĩtigĩrwo:
we nĩwe mũtheru.
- ⁴ Mũthamaki nĩ arĩ hinya, na nĩendete kĩhooito:
nĩũrũmĩtie ũtuithania wa ciira ũrĩa mwerekereru;
nĩwĩkĩte maũndũ ma kĩhooito na ma ũthingu
thĩinĩ wa Jakubu.
- ⁵ Tũũgĩriai Jehova Ngai witũ,
na mũmũinamĩrĩre, mũmũhooe mũrĩ gĩturwa-inĩ kĩa makinya make;
we nĩwe mũtheru.
- ⁶ Musa na Harũni maarĩ amwe a athĩnjĩri-Ngai ake,

nake Samūeli aarĩ ūmwe wa arĩa maakayagĩra rĩitwa rĩaake;
 maakayagĩra Jehova
 nake akametĩka.

⁷ Aamaragĩria arĩ thĩinĩ wa gĩtugĩ kĩa itu;
 makĩrũmia mawatho make
 na kĩrĩra kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩwo kĩrĩa aamaheete.

⁸ Wee Jehova Ngai witũ-rĩ,
 nĩwametĩkaga;
 harĩ Isiraeli warĩ Mũrungu mũrekanĩri,
 o na gũtuĩka nĩwamaherithagia nĩ ūndũ wa ciĩko ciao njũru.

⁹ Tũũgĩriai Jehova Ngai witũ,
 na mũmũhooyage mũrĩ kĩrĩma-inĩ gĩaake kĩaamũre,
 nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩ mũtheru.

100

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

¹ Anĩrĩrai mũkenete mũrĩ mbere ya Jehova, inyuĩ andũ othe a thĩ.

² Thathaiyai Jehova mũcanjamũkĩte;
 ũkai mbere yake mũkĩinaga mũkenete.

³ Menyai atĩ Jehova nĩwe Ngai.
 Nĩwe watũũmbire, na ithuĩ tũrĩ ake,
 tũrĩ andũ ake, ng'ondũ cia ũrĩithio wake.

⁴ Tonyerai ihingo ciake mũrĩ na ngaatho,
 mũtoonnye nja ciake mũkĩmũgoocaga;
 mũcookeriei ngaatho na mũgooce rĩitwa rĩaake.

⁵ Nĩgũkorwo Jehova nĩ mwega,
 wendo wake ũtũũraga nginya tene na tene;
 wĩhokeku wake nĩ wa nginya njiarwa na njiarwa.

101

Wĩhokeku wa Mũthamaki harĩ Ngai

Thaburi ya Daudi

¹ Nĩ ndĩinaga ũhoru wa wendo na wa kĩhooito gĩaaku;
 Wee Jehova nĩwe ndĩrĩgoocaga na rwĩmbo.

² Nĩngwĩmenyerera ndũũre mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke;
 nĩ rĩ ũgaagĩũka kũrĩ nĩ?

Nĩndĩrĩkaraga mũciĩ gwakwa
 ndĩ na ngoro ĩtarĩ ũcuuke.

³ Gũtirĩ ūndũ mũũru
 ndĩrĩigaga mbere ya maitho makwa.

Nĩthũire ciĩko cia andũ arĩa matarĩ wĩtĩkio;
 ndĩngĩtĩkĩra menyĩtĩrĩre harĩ nĩ.

⁴ Ndirĩkaraga haraihu na andũ arĩa marĩ ngoro nemi;
 ũũru-rĩ, ndirĩ hĩndĩ ngaanyĩtanĩra nagueo.

⁵ Mũndũ o wotho ũngĩcambia mũndũ wa itũũra rĩaake na hitho,
 ũcio nĩngamũniina;
 mũndũ o wotho ũrĩ maitho ma rũng'athio na ngoro ya mwĩtĩño,
 ũcio ndikamũkirĩrĩria.

⁶ Maitho makwa-rĩ, marĩroraga andũ arĩa ehokeku būruri-inĩ,
nĩguo maikaranagie na nĩ;
mũndũ ũrĩa mĩthiire yake ĩtarĩ ũcuuke-rĩ,
ũcio nĩarĩndungatagĩra.

⁷ Gũtirĩ mũndũ wĩkaga maũndũ ma mawara
ũgaikara nyũmba-inĩ yakwa;
gũtirĩ mũndũ waragia maheeni
ũkaarũgama mbere yakwa.

⁸ O rūciinĩ nĩndĩrĩkiragia
arĩa othe aaganu būruri-inĩ;
nĩngeheria andũ arĩa othe mekaga ũũru
mathire itũũra-inĩ rĩrĩa inene rĩa Jehova.

102

Ihooya rĩa Mũndũ Mũnyamarĩku

¹ Wee Jehova, igua ihooya rĩakwa;
reke gũkaya gwakwa ngĩhooya ũteithio gũgũkinyĩre.

² Tiga kũũhitha ũthiũ waku
rĩrĩa ndĩ mĩnyamaro-inĩ.
Inamĩrĩria gũtũ gwaku ũnjigwe;
ndagũkaĩra, njĩtika o narua.

³ Nĩgũkorwo matukũ makwa marathira
o ta ũrĩa ndogo ĩthiraga;
namo mahĩndĩ makwa maraakana o ta gĩcinga.

⁴ Ngoro yakwa ĩringĩkĩte na ĩkahooa o ta nyeki;
ndiganĩirwo o na nĩ kũrĩa irio.

⁵ Tondũ wa ũrĩa ndĩracaaya nyanĩĩre,
hĩnjĩte ngatigara o gĩkonde na mahĩndĩ.

⁶ Haana ta ndundu ya werũ-inĩ,
ngahaana ta ndundu ĩrĩa ĩkaraga kũrĩa kwanangĩku.

⁷ Ndaaraga ĩtarĩ toro;
haanĩte ta nyoni ĩrĩ o iiki nyũmba igũrũ.

⁸ Mũthenya wothe thũ ciakwa itindaga igĩthirĩkia;
acio maanyũrũragia mahũthagĩra rĩitwa rĩakwa taarĩ kĩrumi.

⁹ Nĩgũkorwo ndĩĩaga mũhu taarĩ irio ciakwa,
na kĩrĩa nyuuaga ngagĩtukania na maithori,

¹⁰ tondũ wa mang'ũrĩ maku manene,
ũnjoete na igũrũ ũkanjikia mwena-inĩ.

¹¹ Matukũ makwa mahaana o ta kĩĩruru kĩa hwaĩ-inĩ;
hoohaga ta nyeki.

¹² No rĩrĩ, Wee Jehova ũgũtũũra ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene nginya tene na tene;
ngumo yaku igũtũũra njiarwa na njiarwa.

¹³ Wee nĩũkwarahũka ũiguĩre itũũra rĩa Zayuni tha,
nĩgũkorwo ihinda rĩa kũrĩka wega nĩ ikinyu;
ihinda rĩrĩa rĩathĩrĩre nĩ ikinyu.

¹⁴ Nĩgũkorwo mahiga makuo nĩmakenagĩrwo nĩ ndungata ciaku;
o na rũkũngũ rwakuo nĩrũtũmaga ĩringwo nĩ tha.

¹⁵ Ndũrĩrĩ nĩigeetigĩra rĩitwa rĩa Jehova,

- athamaki othe a thĩ mekĩrĩre riiri waku.
¹⁶ Nĩgũkorwo Jehova nĩagaaka itũũra rĩa Zayuni rĩngĩ,
 na eyumĩrie arĩ na riiri wake.
¹⁷ Nĩakaigua mahooya ma andũ arĩa aagi;
 ndakanyarara mahooya mao.
- ¹⁸ Ũhoro ũyũ nĩwandĩkwo nĩ ũndũ wa rūciaro rūrĩa rūgooka,
 nĩguo andũ arĩa mataciarĩtwo makaagoooca Jehova:
¹⁹ “Jehova nĩacũthĩrĩrie thĩ arĩ harĩa hake haamũre kũu igũrũ;
 arĩ kũu igũrũ Jehova nĩkũrora aarorire thĩ,
²⁰ nĩguo aigue gũcaaya kwa arĩa moheetwo,
 na ohorithie arĩa maatuĩrĩrwo gũkua.”
²¹ Nĩ ũndũ ũcio rĩitwa rĩa Jehova nĩrĩkoimbũrwo kũu Zayuni,
 na nĩakagoocwo kũu Jerusalemu
²² rĩrĩa andũ a ndũrĩrĩ na mothamaki
 makoongana, mathathaiye Jehova.
- ²³ Hĩndĩ ya mĩtũũrĩre wakwa nĩanyiihirie hinya wakwa;
 nĩakuhĩhirie matukũ makwa.
²⁴ Nĩ ũndũ ũcio ngĩkiuga atĩrĩ:
 “Wee Ngai wakwa, ndũkanjũrage o rĩrĩa ndaiganĩria matukũ makwa;
 wee-rĩ, mĩaka yaku ithiiaga o na mbere nginya njiarwa na njiarwa.
²⁵ O kĩambĩrĩria-inĩ, nĩwaarire mĩthingi ya thĩ,
 o narĩo igũrũ nĩ wĩra wa moko maku.
²⁶ Icio nĩgũthira igaathira, no wee nĩgũtũũra ũgaatũũra;
 igaakũra o ta nguo, ithire.
 Ūgaacigarũrĩra ta nguo,
 icooke iteeo.
²⁷ No Wee ndũgarũrũkaga,
 nayo mĩaka yaku ndĩrĩ mũthia.
²⁸ Ciana cia ndungata ciaku igaatũũra na thayũ mbere yaku;
 nacio njiaro ciacio cigaikara irũmĩte irĩ mbere yaku.”

103

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Wega wa Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Goooca Jehova, wee ngoro yakwa;
 kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wakwa, gooca rĩitwa rĩaake itheru.
² Goooca Jehova, wee ngoro yakwa,
 na ndũkariganĩrwo nĩ maũndũ mothe marĩa aanagwĩka:
³ o ũrĩa ũkũrekagĩra mehia maku mothe,
 na agakũhonia mĩrimũ yaku yothe,
⁴ ũrĩa ũkũũraga muoyo waku kuuma irima rĩa gĩkuũ,
 na agakũhumba wendo na tha taarĩ thũmbĩ ya ũnene,
⁵ o we ũkũhũnagia na maũndũ mega
 nĩgeetha waanake waku werũhagio o ta wa nderi.*
- ⁶ Jehova ekaga maũndũ ma ũthingu,
 na akarũgamĩrĩra kĩhooito kũrĩ arĩa othe ahinyĩrĩrie.

- ⁷ Nĩamenyithirie Musa njĩra ciake,

* 103:5 Nderi yũikaine nĩ ũndũ wa hinya wayo, na nĩ ũndũ wa gũtũũra mũno.

- nacio ciiko ciake agicimenyithia andũ a Isiraeli:
- ⁸ Jehova nĩ mũigua tha na nĩ mūtugi,
ndahiũhaga kũrakara, na nĩaiyũirwo nĩ wendo mũingĩ.
- ⁹ We ndaciirithanagia hĩndĩ ciothe,
o na kana agatũũra arakarĩte nginya tene;
- ¹⁰ Ndatũherithagia ta ũrĩa mehia maitũ magĩĩrwo,
o na kana agatũrĩhia kũringana na waganu witũ ũrĩa ũigana.
- ¹¹ O ta ũrĩa igũrũ rĩraihanĩrĩrie na thĩ,
ũguo no taguo wendo wake ũrĩ mũnene kũrĩ arĩa mamwĩtigĩrĩte;
- ¹² o ta ũrĩa irathĩro kũraihanĩrĩrie na ithũĩro-rĩ,
ũguo no taguo atwehereirie mehia maitũ magatũraihĩrĩria.
- ¹³ O ta ũrĩa mũthuuri aiguagĩra ciana ciake tha,
ũguo no taguo Jehova aiguagĩra tha arĩa mamwĩtigĩrĩte;
- ¹⁴ nĩgũkorwo we nĩoi ũrĩa tuombirwo,
nĩaririkanaga atĩ ithuĩ tũrĩ o rũkũngũ.
- ¹⁵ Ha ũhoro wa mũndũ-rĩ, matukũ make mahaana o ta nyeki,
we acanũkaga o ta ihũa rĩa gĩthaka;
- ¹⁶ rĩhurutagwo nĩ rũhuho rĩkehera,
na harĩa rĩraarĩ rĩtingĩcooka kuonwo rĩngĩ.
- ¹⁷ No rĩrĩ, kuuma tene nginya tene
wendo wa Jehova ũtũũraga harĩ arĩa mamwĩtigĩrĩte,
naguo ũthingu wake ũgakinyĩra ciana cia ciana ciao,
- ¹⁸ o acio mamenyagĩrĩra kĩrĩkanĩro gĩake,
na makaririkanaga gwathĩkĩra watho wake.
- ¹⁹ Jehova nĩahaandĩte gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kũu igũrũ,
na ũthamaki wake wathaga maũndũ mothe.
- ²⁰ Goocai Jehova, inyuĩ araika ake,
inyuĩ njamba irĩ hinya, inyuĩ mwĩkaga ũrĩa oigĩte,
o inyuĩ mwathĩkagĩra kiugo gĩake.
- ²¹ Goocai Jehova, inyuĩ mbũtũ ciake ciothe cia igũrũ,
o inyuĩ ndungata ciake iria ciĩkaga ũrĩa endaga.
- ²² Goocai Jehova, inyuĩ mawĩra make mothe
mũrĩ kũrĩa guothe athamakaga.

Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

104

Jehova ũrĩa Mũũmbi na Mũheani

- ¹ Goocai Jehova, wee ngoro yakwa.

Wee Jehova Ngai wakwa, Wee ũrĩ mũnene mũno;
wĩhumbĩte riiri na ũkaru.

- ² Ehumbĩte ũtheri taarĩ nguo;
we atambũrũkagia igũrũ taarĩ hema,
³ na akaara mĩgamba ya tũnyũmba twake twa ngoroba igũrũ rĩa maaĩ.

We atũmaga matu matuĩke ngaari yake ya ita,
na agakuuo nĩ mathagu ma rũhuho.

- ⁴ Nĩwe ũtũmaga rũhuho rũtuĩke arekio ake,
nacio nĩnĩmbĩ cia mwaki agacitua ndungata ciake.

- ⁵ We aahaandire thĩ igũrũ rĩa mĩthingi yayo;
ndĩrĩ hĩndĩ ĩngĩenyenyeka.
- ⁶ Wamĩhumbĩrĩre na irĩa rĩrĩa inene taarĩ nguo;
maaĩ maikarĩre makunĩkĩre irĩma.
- ⁷ No rĩrĩ, wakũũmire maaĩ makĩũra,
nacio ngwa ciaku ciagamba magĩthara;
- ⁸ magĩtherera igũrũ wa irĩma,
magĩkũrũka cianda-inĩ,
magĩtherera na kũrĩa watuĩte mathĩĩ.
- ⁹ Wee nĩwe wekĩrĩre mũhaka ũrĩa matangĩkĩra;
gũtirĩ hĩndĩ magaacooka kũhumbĩra thĩ.
- ¹⁰ We atũmaga ithima ciitĩrĩre maaĩ mĩkuru-inĩ;
mathereraga gatagatĩ-inĩ ka irĩma.
- ¹¹ Nĩcio iheaga nyamũ ciothe cia gĩthaka maaĩ ma kũnyua;
nĩkuo njagĩ cia werũ-inĩ inyootoragĩrwo.
- ¹² Nyoni cia rĩera-inĩ ciakaga itara hakuhĩ na maaĩ macio;
ciinaga irĩ honge-inĩ cia mĩtĩ.
- ¹³ We aitagĩrĩria irĩma maaĩ moimĩte nyũmba-inĩ ciake irĩa irĩ igũrũ;
thĩ nĩĩganagwo nĩ maciaro ma wĩra wake.
- ¹⁴ We atũmaga nyeki ikũre nĩ ũndũ wa kũrĩio nĩ mahiũ,
na agakũria mĩmera ĩrĩa andũ mahaandaga,
tĩĩri-inĩ gũgakiumaga irio:
- ¹⁵ ndibei ĩrĩa ĩkenagia ngoro ya mũndũ
na maguta ma gũtũma ũthiũ wake ũkenge,
o na irio irĩa ciĩkagĩra ngoro yake hinya.
- ¹⁶ Mĩtĩ ya Jehova nĩyuragĩrio mbura wega,
mĩtarakwa ĩyo ya Lebanoni o ĩrĩa aahaandire.
- ¹⁷ Kũu nĩkuo nyoni ciakaga itara ciacio;
nayo njũũ, nyũmba yayo ĩrĩ kũu mĩkarakaba-inĩ.
- ¹⁸ Irĩma-inĩ irĩa ndaaya nĩkuo mbũri cia gĩthaka ciĩkaraga;
mĩatũka-inĩ ya mahiga nĩkuo ikami ciĩhithaga.
- ¹⁹ Mweri nĩguo ũmenyithanagia hĩndĩ ya imera,
narĩo riũa nĩrĩmenyaga hĩndĩ yarĩo ya gũthũa.
- ²⁰ Wee nĩwe ũtũmaga kũgĩe nduma, gũgatuĩka ũtukũ,
nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka ikoimĩra icemeete.
- ²¹ Mĩrũũthi ĩrĩa mĩĩthĩ ĩraramaga ĩkĩhĩta,
na ĩgacaria irio ciayo kuuma harĩ Mũrungu.
- ²² Riũa rĩrathaga, nayo ĩgeethĩra;
ĩthiĩaga ĩgakoma imamo-inĩ ciayo.
- ²³ Hĩndĩ ĩyo mũndũ agathĩĩ kũruta wĩra wake,
agakĩruta wĩra o nginya hwaĩ-inĩ.
- ²⁴ Wee Jehova, kaĩ mawĩra maku nĩ maingĩ-ĩ!
Mothe ũmarutĩte na ũũgĩ;
nayo thĩ ĩiyũrĩte ciũmbe ciaku.
- ²⁵ Rĩrĩa nĩrĩo irĩa rĩrĩa inene na rĩariĩ,
rĩiyũrĩte ciũmbe irĩ muoyo itangĩtarĩka,
irĩa nene na irĩa nini.
- ²⁶ Marikabu nĩkuo igeragĩra igĩthiĩ na igĩcooka,
o na nyamũ ĩrĩa ĩĩtagwo Leviathanĩ,
ĩrĩa wombire nĩguo ĩtũhagĩre kuo.

- ²⁷ Icio ciothe nīwe icūthagĩrĩria
nĩguo ũcihe irio ciacio hĩndĩ ĩrĩa yagĩrĩire.
- ²⁸ Na rĩrĩa wacihe irio,
cioyaga ikarĩa;
rĩrĩa watambũrũkia guoko gwaku,
ũcihũũnagia na indo njega.
- ²⁹ Rĩrĩa wahitha ũthiũ waku,
inyiitagwo nĩ guoya;
rĩrĩa weheria mĩhũmũ yacio,
ikuuaga igaacooka rũkũngũ-inĩ.
- ³⁰ Rĩrĩa watũma Roho waku,
ikagĩa kuo,
nawe ũkerũhia maũndũ mothe gũkũ thĩ.
- ³¹ Riiri wa Jehova ũrotũũra nginya tene;
Jehova arokenagĩra mawĩra make:
- ³² o we ũcio ũroraga thĩ, nayo ikainaina,
o we ũhutagia irĩma, nacio ikoima ndogo.
- ³³ Ngũtũũra nyinagĩra Jehova matukũ mothe ma muoyo wakwa;
ndĩrĩinaga ngĩgoocaga Ngai wakwa hĩndĩ ĩrĩa yothe ngũtũũra muoyo.
- ³⁴ Jehova arokenio nĩ mecũũrania makwa,
rĩrĩa ndĩrĩkenaga nĩ ũndũ wake.
- ³⁵ No rĩrĩ, ehia maroniinwo kuuma thĩ,
na andũ arĩa aaganu mathire biũ.

Wee ngoro yakwa, gooca Jehova.

Goocai Jehova.

105

Wĩhokeku wa Ngai kũrĩ Isiraeli

- ¹ Cookeria Jehova ngaatho, kaĩrai rĩitwa rĩake;
menyithiai ndũrĩrĩ maũndũ marĩa ekĩte.
- ² Mũinĩrei, mũmũinĩre mũkĩmũgoocaga;
heanai ũhoru wa ciĩko ciake ciothe cia magegania.
- ³ Mwĩrahei nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake itheru;
ngoro cia arĩa marongoragia Jehova nĩikene.
- ⁴ Cũthĩrĩriai Jehova na hinya wake;
mathaai ũthiũ wake hĩndĩ ciothe.
- ⁵ Ririkanai magegania marĩa ekĩte,
na ciamu ciake, na matũiro ma ciira marĩa atuĩte,
- ⁶ inyuĩ njiaro cia Iburahĩmu ndungata yake,
o inyuĩ ciana cia Jakubu, inyuĩ ake athuure.
- ⁷ Jehova nĩwe Ngai witũ;
matũiro make ma ciira marĩ thĩ yothe.
- ⁸ Nĩaririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene,
nĩkĩo kiugo kĩrĩa aathanire, nĩ ũndũ wa njiarwa ngiri,
- ⁹ kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na Iburahĩmu,
na noguo mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩtĩre harĩ Isaaka.
- ¹⁰ Nĩagĩkĩrĩre hinya harĩ Jakubu kĩrĩ kĩrĩa gĩake kĩa watho wa kũrũmagĩrĩrwo,

- agĩgũkĩra hinya harĩ Isiraeli kĩrĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene:
¹¹ “Wee nĩwe ngaathe bũrũri wa Kaanani ũtuĩke igai rĩrĩa ũkaagaya.”
- ¹² Hĩndĩ ĩrĩa maarĩ o anini magĩtarwo,
 o anini biũ, na marĩ ageni kuo-rĩ,
¹³ morũũraga kuuma rũrĩrĩ rũmwe nginya rũrĩa rũngĩ,
 na kuuma ũthamaki-inĩ ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ.
¹⁴ Ndarĩ mũndũ o na ũmwe eetĩkĩririe amanyariire;
 nĩ ũndũ wao akĩrũithia athamaki, akĩmeera atĩrĩ:
¹⁵ “Mũtikanahutie andũ arĩa akwa aitĩrĩrie maguta;
 mũtikaneke anabii akwa ũũru.”
- ¹⁶ Agĩtũma bũrũri ũcio ũgĩe ng’aragu,
 na akĩniina mũthiithũ yao yothe ya irio;
¹⁷ agĩtũma mũndũ athiĩ mbere yao:
 nĩwe Jusufu, ũrĩa wendirio arĩ ngombo.
¹⁸ Nĩmamũtiihirie magũrũ na bĩngũ,
 na makĩmuoha ngingo na igera,
¹⁹ nginya ũrĩa oigĩte ũgĩkinyanĩra,
 nginya kiugo kĩa Jehova gĩkĩonania atĩ aarĩ mũndũ wa ma.
²⁰ Mũthamaki agĩtũmana na akĩmuohorithia,
 mwathi ũcio wa ndũrĩrĩ akĩmũrekereria.
²¹ Akĩmũtua mwathi wa indo cia nyũmba yake,
 na mũrori wa indo iria ciothe aarĩ nacio,
²² nĩguo ataarage anene ake o ũrĩa angĩonire kwagĩrĩire,
 na arutage athuuri ake ũũgĩ.
- ²³ Hĩndĩ ĩyo Isiraeli agĩthiĩ Misiri;
 Jakubu agĩtũũra arĩ mũgeni bũrũri-inĩ ũcio wa Hamu.
²⁴ Jehova agĩtũma andũ ake maciarane mũno;
 agĩtũma maingĩhe mũno gũkĩra thũ ciao,
²⁵ iria aagarũire ngoro ciao agĩtũma ithũũre andũ ake,
 agĩtũma ithugundĩre ndungata ciake ũũru.
²⁶ Aatũmire Musa ndungata yake,
 na Harũni, ũrĩa aathurĩte.
²⁷ Nao makĩringa ciama ciake gatagatĩ-inĩ kao,
 magĩka magegania make bũrũri-inĩ wa Hamu.
²⁸ Agĩtũma kũgĩe nduma naguo bũrũri ũcio ũgĩtũmana,
 tondũ-rĩ, githĩ ti ciugo ciake maaremeire?
²⁹ Akĩgarũra maaĩ mao magĩtuĩka thakame,
 agĩtũma thamaki ciao ikue.
³⁰ Bũrũri wao ũkĩiyũra ciũra,
 iria ciatoonyire nginya tũnyũmba twa toro twa anene ao.
³¹ Aaririe, gũgĩũka mũrumbĩ ya ngi,
 na rwagĩ rũkĩiyũra bũrũri wao wothe.
³² Akĩgarũra mbura yao igĩtuĩka ya mbembe,
 na heni ikĩhenũka bũrũri-inĩ wao wothe;
³³ akĩrũnda mũthabibũ yao, na mĩkũyũ,
 na akiunanga mĩtĩ ya bũrũri wao.
³⁴ Aaririe, nacio ngigĩ igĩũka,
 na ndaahi itangĩtarĩka;
³⁵ ikĩrĩa kĩndũ gĩothe kĩarĩ kĩrũru bũrũri-inĩ wao,
 na ikĩrĩa maciaro ma tĩrĩ wao.

- ³⁶ Ningĩ akĩũraga marigithathi mothe ma bũrũri wao,
maciaro ma mbere ma ũciari wao wothe.
- ³⁷ Nĩaarutire Isiraeli makiuma kuo, makuuĩte betha na thahabu,
na gatagatĩ ka mĩhĩrĩga yao hatiarĩ mũndũ o na ũmwe warĩ mũhinyaru.
- ³⁸ Andũ a Misiri nĩmakenire moima kuo,
tondũ nĩmanyiitĩtwo nĩ guoya wa andũ acio a Isiraeli.
- ³⁹ Nĩatambũrũkirie itu rĩmahumbagĩre,
o na mwaki wa kũmamũrĩkagĩra ũtukũ.
- ⁴⁰ Metirie irio, nake akĩmarehere tũmakia-arũme,
na akĩmahũũnia na irio cia igũrũ.
- ⁴¹ Aatũranirie rwaro rwa ihiga, namo maaĩ magĩtothoka;
magĩgĩtherera ta rũũĩ kũu werũ-inĩ.
- ⁴² Nĩgũkorwo nĩaririkanire kĩĩranĩro gĩake gĩtheru
kĩrĩa aarĩkanĩire na ndungata yake Iburahĩmu.
- ⁴³ Nĩaarutire andũ ake makiuma kũu makenete,
akĩruta acio ake athuure makĩanagĩrĩra nĩ gũkena;
- ⁴⁴ akĩmahe mabũrũri ma ndũrĩrĩ,
nao magĩtuĩka a kũgaya kĩrĩa andũ angĩ maanogeire,
- ⁴⁵ nĩguo marũmagie mataaro make,
na maathĩkagĩre mawatho make.

Goocai Jehova.

106

Kuumbũra Mehia ma Isiraeli

¹ Goocai Jehova.

- Cookeriai Jehova ngaatho, nĩgũkorwo nĩ mwega;
wendo wake ũtũũraga nginya tene.
- ² Nũũ ũngiuga ciĩko cia hinya cia Jehova,
kana aanĩrĩre kũna ũgooci wake wothe?
- ³ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa marũmagia kĩhoto,
arĩa meekaga ũrĩa kwagĩrĩire hĩndĩ ciothe.
- ⁴ Ndirikanaga, Wee Jehova, hĩndĩ irĩa ũgwĩka andũ aku wega,
ũndeithagie rĩrĩa ũkũmahonokia,
- ⁵ nĩguo ngenagĩre ũgaacĩru wa andũ aku athuure,
nĩguo ngwatanagĩre gĩkeno-inĩ kĩa rũrĩrĩ rwaku,
na nyiitanagĩre na igai rĩaku tũgĩkũgooca.
- ⁶ Ithuĩ nĩtwĩhĩtie, o ta ũrĩa maithe maitũ meehirie;
nĩtwĩkĩte ũũru na tũkaagana.
- ⁷ Rĩrĩa maithe maitũ maarĩ Misiri,
matiarũmbũirie ciama ciaku;
matiigana kũririkana ũtugi waku mũingĩ,
na makĩrema marĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria, o Iria rĩu Itune.
- ⁸ No nĩamahonokirie nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩake,
nĩguo atũme hinya wake mũnene ũmenyeke.
- ⁹ Nĩakũũmire Iria Itune, narĩo rĩkĩhũa;
akĩmagereria kũu kũriku taarĩ werũ-inĩ.
- ¹⁰ Nĩamahonokirie guoko-inĩ kwa andũ arĩa maamathũire;
akĩmakũũra kuuma guoko-inĩ gwa thũ.
- ¹¹ Maaĩ macio nĩmahubanĩirie amuku ao;

- gūtĩrĩ o na ũmwe wao watigarire.
¹² Hĩndĩ ĩyo magĩtĩkia ciĩranĩro ciale,
 na makĩmũinĩra, makĩmũgooca.
- ¹³ No makĩriganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ekĩte,
 na matiigana gweterera ũtaaro wake.
¹⁴ Marĩ kũu werũ-inĩ makĩnyitwo nĩ thuti;
 makĩgeria Mũrungu marĩ kũu gũtagĩaga kĩndũ.
¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio akĩmahe kĩrĩa maamwĩtirie,
 no akĩmatũmĩra mũrimũ wa kũmanyariira.
- ¹⁶ Ningĩ nĩmaiguĩrĩre Musa ũiru marĩ kũu kambĩ-inĩ,
 o na makĩguĩra Harũni ũiru, o ũcio wamũrĩrwo Jehova.
¹⁷ Thĩ ĩgĩatũka na ĩkĩmeria Dathani;
 ningĩ ĩgĩthika thiritũ ya Abiramu.
¹⁸ Mwaki ũgĩakana gatagatĩ-inĩ ka arũmĩrĩri ao;
 rũrĩrĩmbĩ rũgĩcina andũ acio aaganu.
- ¹⁹ Nĩmathondekire gacaũ marĩ kũu Horebu,
 makĩhooya mũhianano ũtweketio kuuma kũrĩ kĩgera.
²⁰ Maakũũranirie Riiri wa Ngai
 na mũhianano wa ndegwa ĩrĩa ĩrĩaga nyeki.
²¹ Makĩriganĩrwo nĩ Mũrungu ũrĩa wamahonokirie,
 ũrĩa wekĩte maũndũ manene kũu bũrũri wa Misiri,
²² akĩringa ciamu bũrũri wa Hamu,
 na agĩka mawĩko ma gwĩtigĩrwo Iria-inĩ Itune.
²³ Nĩ ũndũ ũcio akiuga nĩekũmaniina,
 tiga nĩ Musa, ũrĩa we aathurĩte,
 warũgamire mbere yake,
 akĩmũthaitha ndakamaniine na mang'ũrĩ make.
- ²⁴ Ningĩ makĩnyarara bũrũri ũcio mwegu,
 makĩaga gwĩtĩkia kĩĩranĩro gĩake.
²⁵ Makĩnuguna marĩ hema-inĩ ciao,
 na makĩaga gwathĩkĩra Jehova.
²⁶ Nĩ ũndũ ũcio akĩoya guoko na igũrũ,
 akĩhĩta atĩ nĩakamang'aũranĩria kũu werũ-inĩ,
²⁷ ang'aũranĩrie njiaro ciao kũu gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
 aciharaganĩrie kũu mabũrũri-inĩ guothe.
- ²⁸ Nĩmeyohanirie na Baali ya Peoru,
 na makĩrĩa magongona maarutĩrwo ngai itarĩ muoyo;
²⁹ magĩtũma Jehova arakare nĩ ũndũ wa ciĩko ciao cia waganu,
 naguo mũthiro ũgĩtuthũka gatagatĩ-inĩ kao.
³⁰ No Finehasi akĩrũgama na igũrũ, akĩherithia arĩa maarĩ na mahĩtia,
 naguo mũthiro ũgĩthira.
³¹ Ũhoro ũcio ũgĩtũma atuuu nĩ mũthingu
 kũrĩ njiarwa na njiarwa nginya tene.
- ³² Nao makĩrakaria Jehova hau maaĩ-inĩ ma Meriba,
 nake Musa agĩkinyĩrĩrwo nĩ thĩina nĩ ũndũ wao;
³³ nĩgũkorwo nĩmaremeire Roho wa Ngai,

nake Musa akĩaria ciugo itaagĩĩire.

- ³⁴ Matiigana kũniina ndũrĩĩ icio
ta ũrĩa Jehova aamaathĩte,
³⁵ no nĩgũtukana maatukanire na ndũrĩĩ,
na makĩrũmĩrĩra mĩtugo yao.
³⁶ Makĩhooya mĩhianano yao,
ĩrĩa yatuĩkire mũtego kũrĩ o.
³⁷ Makĩrutĩra ndaimono
aanake na airĩtu ao marĩ magongona.
³⁸ Magĩita thakame ĩteehĩtie,
thakame ya aanake na airĩtu ao,
arĩa maarutire marĩ magongona kũrĩ mĩhianano ya Kaanani,
naguo bũrũri ũgĩthaahio nĩ thakame yao.
³⁹ Nĩmethaahirie o ene nĩ gwĩka ũguo meekire;
na ũndũ wa ciĩko ciao makĩhũũra ũmaraya.
- ⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩrakarĩra andũ ake,
na agĩthũũra igai rĩake mũno.
⁴¹ Akĩmaneana kũrĩ ndũrĩĩ,
nĩguo maathagwo nĩ thũ ciao.
⁴² Thũ ciao ikĩmahinyĩrĩria,
na ikĩmaiga rungu rwa wathani wao.
⁴³ Nake akĩmateithũra mahinda maingĩ,
no-o makĩrema,
makĩrikĩra mehia-inĩ mao.
- ⁴⁴ Nowe akĩona mĩnyamaro yao
rĩrĩa aaiguire magĩkaya;
⁴⁵ nĩ ũndũ wao akĩrikana kĩrĩkanĩro gĩake,
na nĩ ũndũ wa wendo wake mũnene akĩringwo nĩ tha.
⁴⁶ Agĩtũma maiguĩrwo tha
nĩ arĩa othe maamatahĩte.
- ⁴⁷ Tũhonokie, Wee Jehova Ngai witũ,
na ũtũcookanĩrĩrie ũtũrute kũrĩ ndũrĩĩ,
nĩguo tũcookagĩrie rĩĩtwa rĩaku itheru ngaatho,
na twĩrahagĩre ũgooci waku.
- ⁴⁸ Jehova arogoocwo, o we Ngai wa Isiraeli,
kuuma tene wa tene, nginya o tene na tene.
Nao andũ othe nĩmakiuge, “Ameni!”

Goocai Jehova.

Ibuku rĩa Gatano

107

Thaburi 107-150

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Kũhonokio Mathũĩna-inĩ Maingĩ

- ¹ Cookeriai Jehova ngaatho, nĩgũkorwo nĩ mwega;
wendo wake ũtũũraga tene na tene.
² Andũ arĩa makũũrĩtwo nĩ Jehova nĩmakiuge ũguo:
o acio akũũrĩte kuuma guoko-inĩ gwa thũ,

- ³ o acio aacookanĩĩrie amarutĩte mabũrũri-inĩ,
kuuma mwena wa irathĩro na wa ithũĩro,
na kuuma mwena wa gathigathini na wa gũthini.
- ⁴ Amwe morũũrire werũ-inĩ ũtarĩ kĩndũ,
maagĩte njĩra ya kũmakinyia itũũra inene kũrĩa mangĩatũũrire.
- ⁵ Maarĩ ahũtu na makanyoota,
na makaaga mwĩhoko thĩinĩ wao.
- ⁶ Nao magĩkaĩra Jehova marĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩmahonokia kuuma thĩĩna-inĩ.
- ⁷ Aamagereirie njĩra nũngarũ,
nginya magĩkinya itũũra inene kũrĩa mangĩonire gwa gũtũũra.
- ⁸ Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ũndũ wa wendo wake ũrĩa ũtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekĩire andũ,
- ⁹ nĩgũkorwo nĩwe ũnyootoraga andũ arĩa anyootu,
na akahũũnia arĩa ahũtu na maũndũ mega.
- ¹⁰ Amwe maaikarĩte nduma-inĩ o na nduma-inĩ nene mũno,
makĩnyamarĩka marĩ ohe na mĩnyororo ya kĩgera,
- ¹¹ nĩgũkorwo nĩmaremeire ciugo cia Mũrungu,
o na makĩagĩra kĩrĩra kĩa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno bata.
- ¹² Nĩ ũndũ ũcio akĩmarutithia wĩra wa hinya;
nao makĩhĩngwo na gũkĩaga wa kũmateithia.
- ¹³ Hĩndĩ ĩyo magĩkaĩra Jehova marĩ thĩĩna-inĩ,
nake akĩmahonokia kuuma mĩnyamaro-inĩ.
- ¹⁴ Nake aamarutire nduma-inĩ, akĩmaruta kũu nduma-inĩ nene mũno,
na agĩtuanga mĩnyororo ĩrĩa moohetwo nayo.
- ¹⁵ Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ũndũ wa wendo wake ũrĩa ũtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekĩire andũ,
- ¹⁶ nĩgũkorwo nĩoinangaga ihingo cia gĩcango
na akoinanga mĩgũko ya kĩgera.
- ¹⁷ Amwe maatuĩkire andũ akĩĩgu nĩ ũndũ wa mĩthĩire yao ya ũremi,
o na nĩ ũndũ wa waganu wao magĩtuĩka a gũthĩĩnĩka.
- ¹⁸ Magĩtuĩka a kũira ngoro mona irio o ciothe,
nao magĩkuhĩrĩria ihingo cia gĩkuũ.
- ¹⁹ Hĩndĩ ĩyo magĩkaĩra Jehova marĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩmaruta thĩĩna-inĩ.
- ²⁰ Aatũmire kiugo gĩake akĩmahonia;
aamateithũrire kuuma mbĩrĩra-inĩ.
- ²¹ Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ũndũ wa wendo wake ũrĩa ũtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekĩire andũ.
- ²² Nĩmakĩrute igongona rĩa gũcookia ngaatho,
na mamenyithanie mawĩko make makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.
- ²³ Angĩ maagereire iria-inĩ marĩ marikabu-inĩ;
maathĩiaga wonjoria kũu maria-inĩ manene.
- ²⁴ Nĩmoonire mawĩko ma Jehova,
makĩona ciĩko ciake cia magegania kũu kũriku.
- ²⁵ Nĩgũkorwo aaririe, akĩarahũra kĩhuhũkanio
kĩrĩa gĩatũmire iria rĩgĩe na makũmbĩ.
- ²⁶ Marikabu igĩikanio na igũrũ, na igĩcooka igĩikanio na kũu thĩ kũrĩa kũriku;
andũ acio magĩkua ngoro nĩ ũndũ marĩ ũgwati-inĩ mũnene.

- ²⁷ Makĩagaga na magĩtũgũũga ta andũ arĩũ;
ũũgĩ wao wothe nĩwakinyĩte mũthia.
- ²⁸ Hĩndĩ iyo magĩkaĩra Jehova marĩ thĩĩna-inĩ,
nake akĩmahonokia kuuma mĩnyamaro-inĩ.
- ²⁹ Nake akĩhooreria kĩhuhũkanio kũu kĩnene;
namo makũmbĩ ma iria rĩu magĩkirio ki.
- ³⁰ Nao magĩkena nĩ iria rĩu kũhoorera,
nake akĩmakinyia nginya gĩcukĩro-inĩ kĩa marikabu kĩrĩa merirĩirie gũkinya.
- ³¹ Nĩmagĩcookerie Jehova ngaatho nĩ ũndũ wa wendo wake ũrĩa ũtathiraga,
na mawĩko make ma magegania marĩa eekĩire andũ.
- ³² Nĩmamũtũũgĩrie kĩũngano-inĩ kĩa andũ,
na mamũgooce marĩ kĩaama-inĩ kĩa athuuri.
- ³³ Aagarũire kũrĩa kwarĩ njũũ gũgĩtuĩka werũ,
nakuo kũrĩa kwarĩ ithima ciathereraga gũgĩtuĩka kũndũ kũng'aru,
- ³⁴ naguo bũrũri ũrĩa woimaga irio mũno akĩũtua werũ wa igata ũtaarĩ kĩndũ,
tondũ wa waganu wa andũ arĩa maatũũraga kuo.
- ³⁵ Aagarũire kũrĩa kwarĩ werũ gũkĩgĩa tũria twa maaĩ,
nakuo kũrĩa kwarĩ kũng'aru agĩtũma gũkunũke ithima;
- ³⁶ nao andũ arĩa maarĩ ahũtu akĩmarehe kuo,
nao magĩaka itũũra inene rĩa gũikara.
- ³⁷ Maarĩmire mĩgũnda na makĩhaanda mĩthabibũ,
ĩrĩa yaciarire magetha maingĩ;
- ³⁸ aamarathimire nao makĩingĩha mũno,
na ndaarekire mahiũ mao manyiie.
- ³⁹ Mũigana wao ũgĩcooka ũkĩnyiiha, na makĩagithio hinya,
nĩ kũhinyĩrĩrio, na kũnyariirĩka, o na kĩaha;
- ⁴⁰ we ũrĩa ũnyararithagia andũ arĩa marĩ igweta-rĩ,
agĩtũma morũũre kũndũ gũtaarĩ njĩra.
- ⁴¹ No rĩrĩ, nĩarutire andũ arĩa abatari mathĩĩna-inĩ,
na andũ a nyũmba ciao akĩmaingĩhia o ta mahiũ.
- ⁴² Andũ arĩa arũngĩrĩru monaga ũguo magakena,
no arĩa othe aaganu nĩgũkirio makiragio.
- ⁴³ Mũndũ o wothe mũũgĩ-rĩ, nĩarũmbũie maũndũ macio,
na ecũũranie ũhoru wa wendo mũnene wa Jehova.

108

Ihooya rĩa kũũria Ũtoorania

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, ngoro yakwa nĩkindĩirie;
nĩkũina ngũina, ngũgooce na rwĩmbo na muoyo wakwa wothe.
- ² Arahũka, wee kĩnanda kĩa mũgeeto na gĩa kĩnũbi!
Ngwarahũka ruoro rũgĩtema.
- ³ Wee Jehova nĩngũkũgooca, ngũgooce gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩngũkũinĩra ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ.
- ⁴ Nĩgũkorwo wendo waku nĩ mũnene, ũkaraiha gũkĩra igũrũ;
wĩhokeku waku ũkinyaga o matu-inĩ.
- ⁵ Wee Ngai tũũgĩra, ũtũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ,
riiri waku nĩũgĩe igũrũ rĩa thĩ yothe.

- ⁶ Tūhonokie na ūtūteithie na guoko gwaku kwa ūrīo,
nīguo ūteithūre arīa wendete.
- ⁷ Ngai nīarītie arī handū hake harīa haamūre, akoiga atīrī:
“Nīngatūranga Shekemu ndī na gīkeno kīngī,
na thimīre andū akwa Gītuamba gīa Sukothu.
- ⁸ Gileadi nī gwakwa, o na Manase no gwakwa;
Efiraimu nī ngūbia yakwa ya kīgera,
na Juda nī mūthīgi wakwa wa ūthamaki.
- ⁹ Moabi nī kīraī gīakwa gīa gwīthambīra,
na Edomu nīho njikagia kīraatū gīakwa;
nīngwanīrīra nī ūrīa ndooretie būrūri wa Filistia.”
- ¹⁰ Nūū ūkūnginyia itūūra rīrīa inene rīirigīre?
Nūū ūkūdongoria andware Edomu?
- ¹¹ Githī tiwe, Wee Ngai, o Wee ūtūtiganīrie,
na ūgatiga gūtwarana na mbūtū ciitū cia ita?
- ¹² Tūteithie ūtūhootanīre harī thū ciitū,
nīgūkorwo ūteithio wa mūdū nī wa tūhū.
- ¹³ Ngai arī hamwe na ithuī nītūkūhootana,
na nīakarangīrīra thū ciitū thī.

109

Ihooya rīa Mūdū kūūria Arīhīrio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Ngai, ūrīa ngoocaga,
ndūgaakire,
- ² nīgūkorwo andū arīa aaganu na a maheeni
nīmathamītie tūnua nīguo manjūkīrīre;
nīmarītie ūhorō wakwa na rūrīmī rwa maheeni.
- ³ Mandigicīrie makīaragia ndeto cia rūthūūro;
maatharīkagīra hatarī gītūmi.
- ⁴ Handū ha wendo ūrīa ndīmendete naguo,
o nī gūūthitanga maathitangaga,
no nī nīkūhooya ndīmahooyagīra.
- ⁵ Mandīhaga wega na ūūru,
na makandīha wendani na rūthūūro.
- ⁶ Mūdū ūrīa wīkīte ūguo mūigīre mūdū mūūru amūūkīrīre;
mwena wake wa ūrīo nīkūrūgame mūdū wa kūmūthitanga.
- ⁷ Aacirithio-rī, nīatuuagwo mwīhia,
na kūhooya gwake gūgītuīke no kwīhia.
- ⁸ Matukū make maronyiīha;
ūtongoria wake ūrooywo nī mūdū ūngī.
- ⁹ Ciana ciake irotuīka cia ngoriai,
na mūtumia wake atuīke wa ndigwa.
- ¹⁰ Ciana ciake irotuīka njara-rūhī cia gūcangacanga;
iroingatwo ciume mīcīi yao īyo mīanangīku.
- ¹¹ Indo ciake ciothe irotahwo nī mūdū ūrīa marī thiirī nake;
andū a kūngī nīmeyoere maciaro ma wīra wake.
- ¹² Aroaga mūdū ūngīmwonīa ūtugi,
o na kana mūdū ūngīguīra ciana icio ciake cia ngoriai tha.
- ¹³ Njīaro ciake iroherio,

- na mariitwa maacio mathario kuuma rūciaro-inĩ rūrĩa rūgooka.
- ¹⁴ Waganu wa maithe make ũrotũūra ũririkanagwo nĩ Jehova;
wĩhia wa nyina ũroaga gũgaathario o na rĩ.
- ¹⁵ Mehia mao marotũūra hĩndĩ ciothe marĩ mbere ya Jehova,
nĩguo akaaniina kũririkanwo kwao gũkũ thĩ.
- ¹⁶ Nĩgũkorwo mũndũ ũcio we ndarĩ hĩndĩ eciiragia ũhoru wa gũtugana,
no aingatithagia mũndũ ũrĩa mũthĩini, na ũrĩa mũbatari,
o na ũrĩa mũthuthĩku ngoro, o nginya akamooraga.
- ¹⁷ Aronyiitwo nĩ kĩrumi,
tondũ we endete o kũruma andũ manyiitwo nĩ kĩrumi;
kĩrathimo kĩromũraiĩrĩria,
tondũ we ndendaga kũrathimana.
- ¹⁸ Ehumbaga kĩrumi taarĩ nguo;
kĩamũtoonyire mwĩrĩ ta maaĩ,
o na gĩkĩmũtoonya mahĩndĩ-inĩ taarĩ maguta.
- ¹⁹ Kĩrotuĩka taarĩ nguo ya igũrũ erigiĩcĩrie,
na gĩtuĩke taarĩ mũcibi ehotorete nginya tene.
- ²⁰ Rĩrĩ nĩrĩtuĩke irĩhi rĩa Jehova kũrĩ arĩa maathitangaga,
o kũrĩ arĩa maaragia ũũru igũrũ rĩakwa.
- ²¹ No rĩrĩ, Wee Mwathani Jehova,
njĩka maũndũ mega nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku;
ndeithũra tondũ wa wega wa wendo waku.
- ²² Nĩgũkorwo ndĩ mũthĩini na mũbatari,
nayo ngoro yakwa nĩgurarĩtio thĩini wakwa.
- ²³ Ndĩ hakuhĩ kũbuĩria o ta kĩruru kĩa hwaĩ-inĩ;
hurutagwo nĩ rūhuho o ta ngigĩ.
- ²⁴ Maru makwa nĩmaregerete nĩ kwĩima kũrĩa;
mwĩrĩ wakwa ũhĩnjĩte nĩ kwaga maguta.
- ²⁵ Nduĩkite kĩndũ gĩa kũnyũrũrio nĩ andũ arĩa maathitangaga;
rĩrĩa maanyona, mainainagia mĩtwe.
- ²⁶ Wee Jehova Ngai wakwa, ndeithia;
honokia kũringana na wendo waku.
- ²⁷ Tũma mamenye atĩ kũu nĩ guoko gwaku,
mamenye atĩ Wee Jehova, nĩwe wĩkĩte ũguo.
- ²⁸ O nĩ marumanage, no wee ũrathimanage;
rĩrĩa maatharĩkĩra nĩmarĩconorithagio,
no ndungata yaku no gũkena ĩrĩkenaga.
- ²⁹ Arĩa maathitangaga makaahumbwo njono
na mohwo thoni taarĩ nguo ya igũrũ.
- ³⁰ Nĩndĩrĩkumagia Jehova mũno na kanua gakwa;
nĩndĩrĩmũgocaga ndĩ kĩrĩndĩ-inĩ kĩnene.
- ³¹ Nĩgũkorwo arũgamaga guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa mũndũ ũrĩa mũbatari,
nĩguo ahonokagie muoyo wake harĩ andũ arĩa mangĩmũtua nĩ mwĩhia.

110

Ūhootani wa Mũthamaki Ūrĩa Mũthĩnjĩri-Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova nĩerire Mwathani wakwa atĩrĩ:
“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

nginya rĩrĩa ngaatũma thũ ciaku
ituĩke gaturwa ka makinya maku.”*

² Mũthĩgi wa hinya waku-rĩ,
Jehova nĩakaũtambũrũkia kuuma Zayuni;
nĩũgaathana ũrĩ gatagatĩ ga thũ ciaku.

³ Ikundi ciaku cia ita nĩikerutĩra
mũthenya waku wa mbaara.
Igooka irĩ na ũgemu wa ũtheru,
aanake aku mahaana ta ime rĩoima nda
ya rũciĩnĩ ruoro rũgĩtema.

⁴ Jehova nĩehĩtĩte
na ndangĩiricũkwo, akoiga atĩrĩ:
“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,
o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

⁵ Mwathani arĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩ;
nĩakahehenja athamaki mũthenya wa mang’ũrĩ make.

⁶ Nĩagatuĩra ndũrĩrĩ ciira, aige ciimba irũndo,
na ahehenje aathani a thĩ yothe.

⁷ Nĩakanyua maaĩ ma karũũĩ karĩ mũkĩra-inĩ;
nĩ ũndũ ũcio nĩakambararia mūtwe wake.

111

Kũgaathĩrĩria Cĩiko cia Ngai cia Kũgeganĩa

¹ Goocai Jehova.

Nĩngũkumia Jehova na ngoro yakwa yothe
ndĩ thiritũ-inĩ ya arĩa arũngĩrĩru, o na kĩũngano-inĩ.

² Cĩiko cia Jehova nĩ cia mageganĩa;
nĩicũũranagio nĩ arĩa othe makenagio nĩcio.

³ Cĩiko ciake ciyũrĩte riiri na ũkaru,
naguo ũthĩngu wake ũtũũraga nginya tene.

⁴ Nĩatũmĩte mageganĩa make maririkanwo;
Jehova nĩ mūtugi na nĩ mũigua tha.

⁵ Arĩa mamwĩtigagĩra nĩamaheaga irio;
egũtũũra aririkanaga kĩrĩkanĩro gĩake nginya tene.

⁶ Nĩonetie andũ ake mawĩra make ma hinya,
nĩ ũndũ wa kũmahe mabũrũri ma ndũrĩrĩ iria ingĩ.

⁷ Mawĩra ma moko make nĩ ma kwĩhokeka, na nĩ ma kĩhoto;
mataaro make mothe nĩ ma kwĩhokwo.

⁸ Nĩ marũmu nginya tene na tene,
maheanĩtwo na wĩhokeku na ũrũngĩrĩru.

⁹ Nĩakinyĩirie andũ ake ũkũũri;
aamũrire kĩrĩkanĩro gĩake kĩrĩ gĩa gũtũũra nginya tene:
rĩitwa rĩake nĩ itheru na nĩ rĩa gwĩtigĩrwo.

¹⁰ Kĩambĩrĩria kĩa ũũgĩ nĩ gwĩtigĩra Jehova;
arĩa othe marũmagĩrĩra mataaro make nĩmagĩĩaga na ũmenyo mwega.

* 110:1 Itĩ cia ũnene cia tene ciakoragwo handũ hatũũgĩru harĩa haambatagwo na ngathĩ.

Kūgoocwo nĩ gwake tene na tene.

112

Irathimo cia Andũ arĩa Athingu

¹ Goocai Jehova.

Kūrathimwo nĩ mündũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova,
ũrĩa ũkenagĩra maathani make mũno.

² Ciana ciake nĩigatuĩka cia bata bŭrŭri-inĩ;
rŭciaro rwa arĩa arŭngĩrĩru nĩrŭkarathimwo.

³ Gwake mŭciĩ gŭkoragwo na ũtonga na indo nyingĩ,
naguo ũthingu wake ũtũŭraga nginya tene.

⁴ Mündũ ũrĩa mŭrŭngĩrĩru o na arĩ nduma-inĩ nĩatheragĩrwo nĩ ũtheri,
ũgatherera mündũ ũcio mŭtugani, ningĩ arĩ tha, o na nĩ mŭthingu.

⁵ Mündũ ũcio mŭtugani na ũheanaga o ũguo tũhũ,
o ũcio wĩkaga maündũ make na kĩhooto-rĩ, nĩarĩonaga maündũ mega.

⁶ Ti-itherũ mündũ ũcio ndakenyenyeka;
mündũ mŭthingu atũŭraga aririkanagwo nginya tene.

⁷ Angĩigua ũhoru mũŭru ndangĩitigĩra;
ngoro yake nĩkindĩire, aikaraga ehokete o Jehova.

⁸ Ngoro yake nĩngitĩre, ndangĩitigĩra;
marigĩrĩrio-inĩ nĩakoona gũtoorio gwa thũ ciake.

⁹ Nĩahurunjĩte iheo ciake akahe andũ arĩa athĩĩni,
naguo ũthingu wake ũtũŭraga nginya tene;
rũhĩa rwake nĩrŭkambarario na igŭrũ, aheo gĩtĩo.

¹⁰ Mündũ ũrĩa mwaganu nĩakoona ũguo na arakare,
nĩakahagarania magego make, acooke abuĩrie;
merirĩria ma arĩa aaganu matigaakinyanĩra.

113

Ngai Mũteithia wa Andũ arĩa Abatari

¹ Goocai Jehova.

Mũgoocei, inyuĩ ndungata cia Jehova,
mũgooce rĩitwa rĩa Jehova.

² Rĩitwa rĩa Jehova rĩrogocwo,
kuuma rĩu nginya tene na tene.

³ Kuuma o irathĩro rĩa riũa nginya ithũĩro rĩarĩo,
rĩitwa rĩa Jehova nĩrĩgocagwo.

⁴ Jehova nĩatũũgĩrĩtio igŭrũ rĩa ndŭrĩrĩ ciothe,
rĩiri wake ũrĩ igŭrũ rĩa igŭrũ.

⁵ Nũũ ũhaana ta Jehova Ngai witũ,
o ũcio ũikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene kũu igŭrũ,

⁶ o ũcio ũinamagĩrĩra arorererie
maündũ ma igŭrũ o na ma thĩ?

⁷ Oyaga athĩĩni na igŭrũ kuuma rŭkũngũ-inĩ,
na agokĩria arĩa abatari, akamaruta kĩhumbu-inĩ kĩa mũhu;

⁸ amaikaragia hamwe na anene,

- o hamwe na anene a andũ ao.
⁹ Atũmaga mūtumia thaata atũũre gwake mũciĩ,
 agatuĩka nyina wa ciana, agakenaga.

Goocai Jehova.

114

Rwĩmbo rwa Bathaka

- ¹ Rĩrĩa Isiraeli moimire bũrũri wa Misiri,
 nyũmba ya Jakubu ikiuma kũrĩ andũ a rũthiomi rũngĩ-rĩ,
² Juda gwaatũkire handũ ha Ngai haamũre,
 na Isiraeli gũgĩtuĩka nĩkuo arĩathanaga.
³ Iria rĩonire ũguo rĩkĩũra,
 naruo Rũũ rwa Jorodani rũgĩcooka na thuutha;
⁴ Irĩma igĩtũhatũũha ta ndũrũme,
 natuo tũrĩma tũgĩtũhatũũha ta tũgondũ.
⁵ Kaĩ wonire atĩa, wee iria, nĩguo ũre,
 nawe Jorodani, tondũ wacookire na thuutha?
⁶ Inyuĩ irĩma, muonete kĩ, nĩguo mūtũhatũũhe ta ndũrũme,
 na inyuĩ tũrĩma, nĩguo mūtũhatũũhe ta tũgondũ?
⁷ Wee thĩ, ta kĩinaine ũrĩ mbere ya Mwathani,
 ũrĩ hau mbere ya Ngai ũcio wa Jakubu,
⁸ o we ũcio wagarũrire rwaro rwa ihiga rũgĩtuĩka karia ka maaĩ,
 narĩo ihiga rĩũmũ rĩgĩtuĩka ithima cia maaĩ.

115

Ũnene wa Ngai, na Mĩhianano kwaga Kĩene

- ¹ Ti ithuĩ, Wee Jehova, ti ithuĩ twagĩrĩire kũgoocwo,
 no goocithia rĩitwa rĩaku,
 tondũ wa wendo na wĩhokeku waku.
² Nĩ kĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ ciũrie atĩrĩ,
 “Ngai wao akĩrĩ ha?”
³ Ngai witũ arĩ o igũrũ;
 we ekaga o ũrĩa endaga.
⁴ No mĩhianano yao nĩ betha na thahabu,
 wĩra ũthondeketwo na moko ma andũ.
⁵ Nĩrĩ tũnua, no ndĩaragia,
 nĩrĩ maitho, no ndĩonaga;
⁶ nĩrĩ matũ, no ndĩiguaga,
 nĩrĩ na maniũrũ, no ndĩiguaga mũnungo;
⁷ nĩrĩ moko, no ndĩngĩhambata kĩndũ,
 nĩrĩ magũrũ, no ndĩngĩtwara;
 o na nĩrĩ mĩmero, no ndĩngĩnyuria.
⁸ Andũ arĩa mamĩthondekaga makaahaana o tayo,
 na noguo arĩa othe mamĩhokaga makaahaana.
⁹ Wee nyũmba ya Isiraeli, wĩhokage Jehova:
 we nĩwe ũteithio wao o na ngo yao.
¹⁰ Wee nyũmba ya Harũni, wĩhokage Jehova:

we nīwe ūteithio wao o na ngo yao.

¹¹ Inyuĩ arĩa mũmwĩtigĩrĩte, mwĩhokagei Jehova:
we nīwe ūteithio wao na ngo yao.

¹² Jehova nĩatũririkanĩte na nĩegũtũrathima:

Nĩekũrathima nyũmba ya Isiraeli,
nĩekũrathima nyũmba ya Harũni,

¹³ nĩekũrathima arĩa metigĩrĩte Jehova,
anini na anene o ūndũ ūmwe.

¹⁴ Jehova arotũma mũingĩhe,
inyuĩ na ciana cianyu.

¹⁵ Mũrorathimwo nĩ Jehova,
Mũmbi wa igũrũ na thĩ.

¹⁶ Kũu igũrũ mũno nĩ kwa Jehova,
no thĩ nĩamĩheanĩte kũrĩ andũ.

¹⁷ Andũ arĩa akuũ matigoocaga Jehova,
acio maikũrũkaga kũu ũkiri-inĩ;

¹⁸ nĩ ithuĩ tũrĩkumagia Jehova,
kuuma rĩu nginya tene na tene.

Goocai Jehova.

116

Kũgooca Ngai nĩ ūndũ wa Kũhonio Ndwari

¹ Nĩnyendete Jehova, nĩgũkorwo nĩaiguĩte mũgambo wakwa;
nĩaiguire ngĩmũthaitha anjiguĩre tha.

² Tondũ nĩathikĩrĩirie-rĩ,
ndĩrĩmũkayagĩra rĩrĩa rĩothe ngĩtũũra muoyo.

³ Ndarigiicĩirio nĩ mĩhĩndo ya gĩkuũ,
ngĩkinyĩrĩrwo nĩ ruo rwa mbĩrĩra;
ngĩhootwo nĩ mĩtangĩko o na kĩa.

⁴ Hĩndĩ ĩyo ngĩkaĩra rĩtwa rĩa Jehova, ngĩmwĩra atĩrĩ:
“Wee Jehova, honokia!”

⁵ Jehova nĩ mũtugi na nĩ mũthingu;
Ngai witũ aiyũrĩtwo nĩ tha.

⁶ Jehova nĩagitagĩra andũ arĩa matarĩ oogĩ;
rĩrĩa ndahinyĩrĩirio mũno, nĩahonokirie.

⁷ Wee ngoro yakwa-rĩ, cookerera ũhurũko waku,
nĩgũkorwo Jehova nĩagwĩkĩte wega.

⁸ Nĩgũkorwo Wee Jehova nĩũhonoketie muoyo wakwa kuuma kũrĩ gĩkuũ,
namo maitho makwa ũkamagiria maithori,
na ũkagiria magũrũ makwa mahĩngwo,

⁹ nĩgeetha thiiage ndĩ mbere ya Jehova
bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo.

¹⁰ No ndetĩkirie ũhoro wake; nĩ ūndũ ũcio ndoigire atĩrĩ,
“Nĩthĩĩnĩkĩte mũno.”

¹¹ Nĩ ūndũ wa ũrĩa ndamakĩte, ngiuga atĩrĩ,

“Andũ othe nĩ a maheeni.”

- ¹² Nĩ kĩ ingĩthukĩra Jehova nakĩo
nĩ ũndũ wa wega wake wotho ũrĩa anjĩkĩte?
¹³ Nĩkuoya nguoya gĩkombe kĩa ũhonokio na igũrũ,
ngaĩre rĩĩtwa rĩa Jehova.
¹⁴ Nĩngũhingĩria Jehova mĩhĩtwa ĩrĩa ndehĩtire,
andũ ake othe marĩ ho.
¹⁵ Andũ arĩa athingu marĩ bata mũno harĩ Jehova,
nĩ ũndũ ũcio ndakenaga rĩrĩa makua o ro ũguo.
¹⁶ Wee Jehova, ti-itherũ nĩ ndĩ ndungata yaku;
nĩ ndĩ ndungata yaku, mũriũ wa ndungata yaku ya mũndũ-wa-nja;
wee nĩnjohorithĩtie mĩnyororo-inĩ.
¹⁷ Nĩngũkũrutĩra igongona rĩa gũgũcookeria ngaatho,
na ngaĩre rĩĩtwa rĩa Jehova.
¹⁸ Nĩngũhingĩria Jehova mĩhĩtwa ĩrĩa ndehĩtire
andũ ake othe marĩ ho,
¹⁹ kũu nja-inĩ cia nyũmba ya Jehova,
o thĩinĩ waku, wee Jerusalemu.

Goocai Jehova.

117

Ndũrĩrĩ Ciothe kũũrio Igooce Ngai

- ¹ Goocai Jehova, inyuĩ ndũrĩrĩ ciothe;
mũkumiei, inyuĩ andũ othe.
² Nĩgũkorwo wendo wake nĩ mũnene harĩ ithuĩ,
na wĩhokeku wa Jehova nĩ wa gũtũũra nginya tene.

Goocai Jehova.

118

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũhootani

- ¹ Cookeriai Jehova ngaatho nĩgũkorwo nĩ mwega;
wendo wake nĩ wa tene na tene.
² Andũ a Isiraeli nĩmoige atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
³ Nyũmba ya Harũni nĩyuuge atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
⁴ Andũ arĩa metigĩrĩte Jehova nĩmoige atĩrĩ,
“Wendo wake nĩ wa tene na tene.”
⁵ Ndakaĩire Jehova ndĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩnjĩtika na akĩndeithũra.
⁶ Jehova arĩ hamwe na nĩ; ndingĩitigĩra.
Mũndũ-rĩ, nĩ atĩa angĩhota kũnjĩka?
⁷ Jehova arĩ hamwe na nĩ; nĩwe mũndeithia.
Nĩngerorera thũ ciakwa ikĩhootwo.
⁸ Nĩ kaba kũũrĩra harĩ Jehova,

- gũkĩra kwĩhoka mũndũ.
⁹ Nĩ kaba kũũrĩra harĩ Jehova,
 gũkĩra kwĩhoka anene.
- ¹⁰ Ndarigiicĩrio nĩ ndũrĩrĩ ciothe,
 no tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova, ngĩciananga.
- ¹¹ Ciandigiicĩrie mĩena yothe,
 no tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova, ngĩciananga.
- ¹² Ciathiũrũrũkĩrie na mĩena yothe ta njũkĩ,
 no ikĩhora narua o ta mwaki wa mĩigua;
 tondũ wa kwĩhoka rĩitwa rĩa Jehova ngĩciananga.
- ¹³ Ndahatĩkitwo mũno nĩ thũ hakuhĩ ngwe,
 no Jehova akĩndeithia.
- ¹⁴ Jehova nĩwe hinya wakwa na nĩwe ũtũmaga nyine;
 nake nĩatuĩkĩte ũhonokio wakwa.
- ¹⁵ Mbugĩrĩrio ya gĩkeno na ya ũhootani
 ĩiyũrĩte hema-inĩ cia andũ arĩa athingu, atĩ:
 “Guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ gwĩkĩte maũndũ manene!
¹⁶ Guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ kwambararie;
 guoko kwa ũrĩo kwa Jehova nĩ gwĩkĩte maũndũ manene!”
- ¹⁷ Nĩ gũkua ndigũkua, no nĩngũtũũra muoyo,
 ng’anage ũrĩa Jehova ekĩte.
- ¹⁸ Jehova nĩaherithĩtie mũno,
 no ndandekereirie ngue.
- ¹⁹ Hingũrĩrai ihingo cia ũthingu;
 nĩngũtoonya njookerie Jehova ngaatho.
- ²⁰ Gĩkĩ nĩkĩo kĩhingo kĩa Jehova
 kĩrĩa andũ arĩa athingu mangĩtoonyera.
- ²¹ Nĩ ngaatho ngũgũcookeria, nĩgũkorwo nĩwanjĩtikire;
 nĩũtuĩkĩte ũhonokio wakwa.
- ²² Ihiga rĩrĩa aaki maaregire
 nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine;
- ²³ Jehova nĩwe wĩkĩte ũndũ ũcio,
 naguo nĩ wa magegania tũkĩwona.
- ²⁴ Mũthenya ũyũ nĩ Jehova ũtũmĩte ũgĩe;
 nĩtũcanjamũkei, tũkĩũkenere.
- ²⁵ Wee Jehova, tũhonokie;
 Wee Jehova, tũma tũgaacĩre.
- ²⁶ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Jehova.
 Ithuĩ nĩtwamũrathima tũrĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova.
- ²⁷ Jehova nĩwe Mũrungu,
 na nĩatũmĩte ũtheri wake ũtwarĩre.
 Ambĩrĩriai gũkũngũiya, mũrĩ na mathĩgĩ moko,
 mũthĩĩ nginya hĩa-inĩ cia kĩgongona.
- ²⁸ Wee nĩwe Mũrungu wakwa, nĩngũgũcookeria ngaatho;
 Wee nĩwe Ngai wakwa, nĩngũgũtũũgĩria.

- ²⁹ Cookeriai Jehova ngaatho, nīgũkorwo we nĩ mwega;
wendo wake nĩ wa tene na tene.

119

Ūkengu wa Watho wa Jehova

- ¹ Kūrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa mĩthiĩre yao ĩtarĩ ũcuuke,
o arĩa mathiiaga kũringana na watho wa Jehova.
² Kūrathimwo-rĩ, nĩ andũ arĩa marũmagia kĩrĩra gĩake,
o arĩa mamũrongoragia na ngoro yothe.
³ Matirĩ ũndũ mũũru mekaga;
no kũgera mageragĩra njĩra ciake.
⁴ Wee nĩũheanĩte mawatho
marĩa marĩ ma gwathĩkagĩrwo na kĩyo.
⁵ Naarĩ korwo mĩthiĩre yakwa ĩkĩrĩ mĩkindĩrĩku
ũhoru-inĩ wa gwathĩkagĩra kĩrĩra gĩaku!
⁶ Hĩndĩ ĩyo ndingĩconorithio
rĩrĩa ngũcũũrania maathani maku mothe.
⁷ Nĩndĩrĩkũgoocaga ndĩ na ngoro nũngĩrĩru,
o ngĩrutaga ũhoru wa mawatho maku ma kĩhooito.
⁸ Nĩndĩrĩathĩkagĩra kĩrĩra kĩa watho waku;
ndũgakĩndiganĩrie o biũ.

Gwathĩkĩra Kiugo kĩa Jehova

- ⁹ Mũndũ mwĩthĩ-rĩ, angĩga mūtũũrĩre wake ũrĩ mũtheru atĩa?
Nĩ na ũndũ wa gũtũũra athĩkagĩra kiugo gĩaku.
¹⁰ Ngũrongoragia na ngoro yakwa yothe;
ndũkanareke njũrũre ndigane na maathani maku.
¹¹ Nĩhithĩte kiugo gĩaku thĩinĩ wa ngoro yakwa,
nĩguo ndikae gũkwĩhĩria.
¹² Wee Jehova, ũrokĩgoocwo;
kĩndute kĩrĩra kĩa watho waku.
¹³ Nĩndĩriugaga na ngacookera na mĩromo yakwa
ũhoru wa mawatho mothe marĩa moimĩte kanua gaku.
¹⁴ Nĩngenagio nĩkũrũmĩrĩra kĩrĩra gĩaku,
o ta ũrĩa mũndũ akenagĩra kũgĩa na ũtonga mũnene.
¹⁵ Nĩndĩrĩcũũranagia mawatho maku
na ngatarania njĩra yaku.
¹⁶ Nĩngenagĩra kĩrĩra kĩa watho waku;
ndigatiganĩria kiugo gĩaku.

Watho wa Jehova Ūrehaga Gĩkeno

- ¹⁷ Nĩ ndungata yaku njĩka wega, na nĩngũtũũra muoyo;
nĩ nĩndĩrĩathĩkagĩra kiugo gĩaku.
¹⁸ Hingũra maitho makwa nĩguo nyone
maũndũ ma magegania marĩa marĩ watho-inĩ waku.
¹⁹ Nĩ ndĩ mũgeni gũkũ thĩ;
ndũkaahithe maathani maku.
²⁰ Ngoro yakwa nĩrahĩahĩia
nĩ kwĩrĩrĩra mawatho maku o mahinda mothe.
²¹ Wee nĩũkũũmaga arĩa etĩĩ, o acio manyiitĩtwo nĩ kĩrumi,
na arĩa morũũraga magatiga maathani maku.
²² Njehereria kĩnyũrũri na kũmenwo,
nĩgũkorwo ndũũrĩte nũmĩtie kĩrĩra gĩaku.

²³ O na gũtuĩka aathani maikaraga thĩ hamwe makanjambia,
ndungata yaku nĩĩrĩcũũranagia kĩrĩra kĩa watho waku.

²⁴ Kĩrĩra gĩaku nĩkĩo ngenagĩra;
nĩkĩo kĩĩheaga mataaro.

Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

²⁵ Ngometio thĩ rũkũngũ-inĩ;
tũũria muoyo wakwa kũringana na kiugo gĩaku.

²⁶ Nĩndakwĩire mĩthĩire yakwa nawe ũkĩnjĩtĩka;
nduta kĩrĩra kĩa watho waku.

²⁷ Menyithia ũrutani wa mawatho maku;
na nĩ nĩndĩrĩcũũranagia ũhoro wa magegania maku.

²⁸ Ngoro yakwa nĩ nogu nĩ ũndũ wa kĩahe;
njĩkĩra hinya kũringana na kiugo gĩaku.

²⁹ Njeheranĩria na mĩthĩire ya maheeni;
nĩ ũndũ wa ũtugi waku nduta watho waku.

³⁰ Nĩĩ-rĩ, ndĩthuurĩire njĩra ya ma;
matua maku ndĩmaigĩte ngoro-inĩ yakwa.

³¹ Wee Jehova, nĩnũmĩtie kĩrĩra gĩaku;
ndũkanareke njonorithio.

³² Hanyũkaga o na njĩra ya maathani maku,
nĩgũkorwo nĩwohorithĩtie ngoro yakwa.

Kũhooya Kũmenya Watho

³³ Wee Jehova, nduta kũrũmĩrĩra kĩrĩra kĩa watho waku,
na nĩ ndĩkĩrũmie nginya mũthia.

³⁴ He ũmenyo, na nĩndĩrĩrũmagia watho waku
na ndĩwathĩkagĩre na ngoro yakwa yothe.

³⁵ Ngeragĩria njĩra-inĩ cia maathani maku,
nĩgũkorwo nĩmo ngenagĩra.

³⁶ Erekeria ngoro yakwa kũrĩ kĩrĩra gĩaku,
nĩguo itige kwerekera ũhoro-inĩ wa gwĩtongia.

³⁷ Gĩrĩrĩria maitho makwa matige kwĩrorera maũndũ ma tũhũ;
tũũria muoyo wakwa kũringana na kiugo gĩaku.

³⁸ Hingĩria ndungata yaku kĩĩranĩro gĩaku,
nĩgeetha wĩtigagĩrwo.

³⁹ Njehereria njono iria ndĩitigagĩra,
nĩgũkorwo mawatho maku nĩ mega.

⁴⁰ Kaĩ nĩndĩĩrĩragĩria mawatho maku-ĩ!
Tũũria muoyo wakwa nĩ ũndũ wa ũthingu waku.

Kwĩhoka Watho wa Jehova

⁴¹ Wee Jehova, wendo waku ũrĩa ũtathiraga ũronginyĩra,
ũhonokio waku ũnginyĩre kũringana na kĩĩranĩro gĩaku;

⁴² nĩguo ngoragwo na ũndũ wa gũcookeria andũ arĩa maanyũrũragia,
nĩgũkorwo nĩ ndĩhokete kiugo gĩaku.

⁴³ Ndũkandunye kiugo kĩa ma kuuma kanua-inĩ gakwa,
nĩgũkorwo njigĩte mwĩhoko wakwa mawatho-inĩ maku.

⁴⁴ Ngũtũũra njathĩkagĩra watho waku,
nginya tene na tene.

⁴⁵ Ndirĩthiiga ndĩ na wĩyathi,
nĩgũkorwo nĩmaathaga mawatho maku.

⁴⁶ Nĩndĩrĩaragia ũhoro wa kĩrĩra gĩaku
mbere ya athamaki na ndirĩconokaga,

47 nīgūkorwo nīngenagīra maathani maku
tondū nīndimendete.

48 Ndīriāambararagia moko makwa kūrī maathani maku marīa nyendete,
na ndīcūūranagie igūrū rīa kīrīra kīa watho waku.

Kūgīa na Mwīhoko Watho-inī wa Jehova

49 Ririkana kiugo gīaku kūrī ndungata yaku,
nīgūkorwo nīūūheete kīrīgīrīro.

50 Ūndū ūrīa ūūhooreragia ndī mīnyamaro-inī nī ūyū:
atī kīiranīro gīaku nīkīo gītūūragia muoyo wakwa.

51 Andū arīa etīī maanyūrūragia matekwīgīrīrīria,
no nditiganagīria watho waku.

52 Nīndirikanaga mawatho maku ma tene, Wee Jehova,
namo nīmahooreragia.

53 Nyiitagwo nī mang'ūrī nī ūndū wa andū arīa aaganu,
o acio maatiganīrie watho waku.

54 Ūhoro wa kīrīra gīaku nīguo ūtuīkīte rwīmbo rwakwa,
o kūrīa guothe ingīikara.

55 Ūtukū ndirikanaga rīitwa rīaku,
ngakīrūmia watho waku Wee Jehova.

56 Ūū nīguo ngoretwo ngīika:
nīnjathīkagīra mawatho maku.

Kwīrutīra nī ūndū wa Watho wa Jehova

57 Wee Jehova, Wee nīwe igai rīakwa;
nīngwīrīte atī ndīathīkagīra ciugo ciaku.

58 Maathīite ūthiū waku na ngoro yakwa yothe;
nginyagīria wega waku o ta ūrīa wīranīire.

59 Nīndīcūūranītie ūhoro wa mīthīire yakwa,
ngagīcookia makinya makwa kūrī kīrīra gīaku.

60 Nīngūhiūha na ndigūcererwo
gwithīkīra maathani maku.

61 O na kūngītuika atī andū arīa aaganu no manjohe na mīhīndo-rī,
ndīngīriganīrwo nī watho waku.

62 Ūtukū gatagatī njarahūkaga ngūcookerie ngaatho
nī ūndū wa mawatho maku ma kīhoto.

63 Nīī ndī mūrata wa andū arīa othe magwītīgīrīte,
o arīa othe marūmagīrīra mawatho maku.

64 Wee Jehova, thī īiyūrītwo nī wendo waku;
nduta kīrīra kīa watho waku.

Watho wa Jehova nī wa Bata

65 Wee Jehova, īka ndungata yaku
kūringana na kiugo gīaku.

66 Nduta gūkūūrana maūndū wega o na kūmamenya,
nīgūkorwo nīnjītīkītīe maathani maku.

67 Mbere itanoona thīina nīndahītagia,
no rīu nīnjathīkagīra kiugo gīaku.

68 Wee ūrī mwega, na nīwīkaga o wega;
nduta kīrīra kīa watho waku.

69 O na gūtuika andū arīa etīī nīmahakīte gīko na ndeto cia maheeni,
ngūtūūra nūmītīe mawatho maku na ngoro yakwa yothe.

70 Ngoro ciao nī nyūmū na itirī tha,
no nīī ngenagīra watho waku.

- 71 Warĩ ùndũ mwega niĩ nyone thĩĩna,
nĩgeetha ndĩĩrute kĩĩra kĩa watho waku.
72 Watho ũrĩa uumĩte kanua gaku nĩ wa bata mũno harĩ niĩ,
gũkĩra ngiri cia icunjĩ cia betha na thahabu.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhoto

- 73 Moko maku nĩmo manyũmbire na magĩĩthondeka ũguo ndariĩ;
he ũtaũku nĩguo ndĩĩrute maathani maku.
74 Andũ arĩa magwĩtigĩrite marokenaga rĩrĩa maanyona,
nĩgũkorwo nĩnjigĩte mwĩhoko wakwa harĩ kiugo gĩaku.
75 Jehova, nĩnjũũ atĩ mawatho maku nĩ ma ũthingu,
na ũnyonetie thĩĩna nĩ ùndũ wa wĩhokeku waku.
76 Wendani waku ũrĩa ũtathiraga ũrotuĩka wa kũũhooreria,
kũringana na kĩĩranĩro gĩaku kĩrĩa werĩire ndungata yaku.
77 Ītikĩra tha ciaku inginyĩre nĩguo ndũũre muoyo,
nĩgũkorwo watho waku nĩguo ngenagĩra.
78 Andũ arĩa etĩĩ maroconorithio nĩ ùndũ wa kũnjĩka ũũru hatarĩ gĩtũmi;
no niĩ-rĩ, ndĩĩrcũũranagia ũhoru wa mawatho maku.
79 Andũ arĩa magwĩtigĩrite maronjookerera,
o acio mataũkĩirwo nĩ kĩĩra gĩaku.
80 Ngoro yakwa ĩroaga ũcuuke ũhoru-inĩ wa kĩĩra kĩa watho waku,
nĩguo ndikanaconorithio.

Ihooya rĩa kũũria Ũhonokio

- 81 Ngoro yakwa ĩringĩkaga nĩ kwĩrĩrĩa ũhonokio waku,
no niĩ njigĩte mwĩhoko wakwa harĩ kiugo gĩaku.
82 Maitho makwa nĩmaraaga hinya nĩ gĩtũũra njũthĩĩrie kĩĩranĩro gĩaku;
ngakĩũria atĩrĩ, “Ũgaakĩĩhooreria rĩ?”
83 O na gĩtuĩka haana ta mondo ya rũũa ya ndibei ĩigĩtwo ndogo-inĩ,*
ndiriganagĩrwo nĩ kĩĩra kĩa watho waku.
84 Niĩ ndungata yaku-rĩ, ngweterera nginya rĩ?
Arĩa maanyariiraga ũkaamaherithia rĩ?
85 Andũ arĩa etĩĩ manyenjeire marima nĩguo ngwe kuo,
o acio makararagia watho waku.
86 Maathani maku mothe nĩ ma kwĩhokwo;
ndeithia, nĩgũkorwo andũ maanyariiraga hatarĩ gĩtũmi.
87 Maatigĩtie hanini maaniine nyume thĩ ĩno,
no nditiganĩrie mawatho maku.
88 Menyerera muoyo wakwa kũringana na wendo waku,
na ndĩathĩkagĩra kĩĩra gĩa kanua gaku.

Gwĩtikia Watho wa Jehova

- 89 Wee Jehova, kiugo gĩaku gĩtũũraga tene na tene;
gĩtũũraga kĩĩhaandĩte wega kũu igĩrũ.
90 Wĩhokeku waku nĩ wa kuuma njiarwa nginya njiarwa;
nĩwe warũmirie thĩ, nayo ĩgagĩkara o ĩrũmĩte.
91 Mawatho maku matũũraga nginya ũmũthĩ,
nĩgũkorwo indo ciothe nĩwe itungataga.
92 Korwo watho waku tiguu ũngenagia,
ingĩanathira nĩ mĩnyamaro yakwa.
93 Niĩ ndirĩ hĩndĩ ngaariganĩrwo nĩ mawatho maku,
nĩgũkorwo ùndũũritie muoyo nĩ ùndũ wamo.

* 119:83 Mondo cia njũa irĩ na ndibei ĩtarĩ ngagatu ciacuuragio itara nĩguo ndibei ĩgagate na ihenya.

- ⁹⁴ Honokia, nīgũkorwo ndĩ waku,
na nĩmaathĩte mawatho maku.
⁹⁵ Andũ arĩa aaganu manjoheirie nĩguo maaniine,
no nĩ ndĩrĩcũũranagia o ũhoru wa kĩrĩra gĩaku.
⁹⁶ Ũndũ o wotho mũkinyanĩru wega, nĩnyonete nĩ ũrĩ mũthia;
no maathani maku matirĩ mũhaka.

Kwenda Watho wa Jehova

- ⁹⁷ Kaĩ nĩnyendete watho waku-ĩ!
Ndindaga ngĩtarania ũhoru waguo mũthenya wotho.
⁹⁸ Maathani maku matũmaga njũhĩge gũkĩra thũ ciakwa,
nīgũkorwo makoragwo hamwe na nĩ hĩndĩ ciothe.
⁹⁹ Nĩ ndĩ na ũmenyo mũingĩ gũkĩra arutani akwa othe,
nīgũkorwo ndaranagia ũhoru wa mawatho maku.
¹⁰⁰ Nĩ ndĩ na ũmenyo mũingĩ gũkĩra athuuri,
nīgũkorwo njathĩkagĩra kĩrĩra gĩaku.
¹⁰¹ Nĩndigagĩrĩria magũrũ makwa matikagerere njĩra o yotho njũru,
nĩgeetha njathĩkagĩre kiugo gĩaku.
¹⁰² Nĩ nditiganĩrie mawatho maku,
nīgũkorwo Wee nĩwe ũndutĩte ũhoru ũcio.
¹⁰³ Kaĩ ciugo ciaku irĩ mũrĩo ngĩcicama-ĩ,
irĩ mũrĩo gũkĩra ũũkĩ ũrĩ kanua-inĩ gakwa!
¹⁰⁴ Ngĩtaga na ũtaũku nĩ ũndũ wa kĩrĩra gĩaku;
nĩ ũndũ ũcio nĩthũire njĩra o yotho njũru.

Ũtheri ũrĩa Uumanaga na Watho wa Jehova

- ¹⁰⁵ Kiugo gĩaku nĩkĩo tawa wa magũrũ makwa,
na ũtheri wa kũmũrĩka njĩra yakwa.
¹⁰⁶ Nĩndĩhĩtĩte mwĩhĩtwa na ngagwatĩria,
atĩ nĩndĩrĩrũmagĩrĩra mawatho maku ma ũthingu.
¹⁰⁷ Nĩthĩnĩkĩte mũno;
Wee Jehova, tũũria muoyo wakwa, kũringana na kiugo gĩaku.
¹⁰⁸ Wee Jehova, ĩtikĩra ũgooci wa kwĩyendera wa kanua gakwa,
na ũkĩndute mawatho maku.
¹⁰⁹ O na gũtuĩka ndũũraga nyiitĩrĩre muoyo wakwa moko-inĩ makwa-rĩ,
ndingĩriganĩrwo nĩ watho waku.
¹¹⁰ Andũ arĩa aaganu nĩmanyambĩre mũtego,
no ndirĩ ndahĩtia kĩrĩra gĩaku.
¹¹¹ Mawatho maku nĩmo igai rĩakwa nginya tene;
nĩmo gĩkeno kĩa ngoro yakwa.
¹¹² Ngoro yakwa nĩtuĩte kũrũmagia kĩrĩra kĩa watho waku
o nginya mũthia.

Ũgitĩri ũrĩa Uumanaga na Watho wa Jehova

- ¹¹³ Nĩthũire andũ a ngoro igĩrĩ,
no nĩnyendete watho waku.
¹¹⁴ Wee nĩwe rĩũrĩro rĩakwa na ngo yakwa;
njigĩte mwĩhoko wakwa kiugo-inĩ gĩaku.
¹¹⁵ Njehererai, inyuĩ eeki ũũru,
nĩguo ngĩrũmie maathani ma Ngai wakwa!
¹¹⁶ Nyiitagĩrĩra kũringana na kĩĩranĩro gĩaku, na nĩngũtũũra muoyo;
ndũkareke kĩĩrĩgĩrĩro gĩakwa kĩharagane.
¹¹⁷ Ndiiragĩrĩra, na nĩngũhonokio;
ngũtũũra ndĩte uuge waku.

- 118 Nĩũregaga arĩa othe matiganaga na kĩa watho waku,
nĩgũkorwo kwĩheenia kũu meheenagia nakuo nĩ gwa tũhũ.
119 Arĩa othe aaganu a gũkũ thĩ ũmateaga ta gĩko;
nĩ ũndũ ũcio nĩ nĩnyendete kĩa watho waku.
120 Mwĩrĩ wakwa nĩũinainaga nĩgũgwĩtigĩra;
njikaraga na guoya mũnene nĩ ũndũ wa mawatho maku.

Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 121 Nĩ njĩkĩte maũndũ ma ũthingu na ma kĩhoto;
ndũkandiganĩrie harĩ arĩa maahinyagĩrĩria.
122 Menyerera ũgima wa ndungata yaku;
ndũkareke andũ arĩa etĩĩ maahinyĩrĩrie.
123 Maitho makwa nĩmaraaga hinya nĩgũtũũra njũũthĩrĩrie ũhonokio waku,
ngacũthĩrĩria kĩa watho waku.
124 Īkaga ndungata yaku kũringana na wendo waku,
na ũndutage kĩa watho waku.
125 Nĩ ndĩ ndungata yaku; he gũkũũrana maũndũ,
nĩguo hote gũtaũkĩrwo nĩ kĩa watho waku.
126 Wee Jehova, hĩndĩ nĩnginyu wĩke ũndũ,
tondũ andũ nĩmathũkĩtie watho waku.
127 Tondũ nĩnyendete maathani maku gũkĩra thahabu,
ngamenda mũno gũkĩra thahabu ĩria therie,
128 na tondũ nĩndũite mawatho maku mothe nĩmagĩrĩrie,
nĩthũire njĩra o yothe ĩtarĩ ya ma.

Kwenda Gwathĩkĩra Watho wa Jehova

- 129 Kĩa watho waku nĩ kĩa magegania;
nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrĩgĩathĩkagĩra.
130 Ciugo ciaku ciataũrwo nĩrehaga ũtheri;
nĩciũhĩgagĩa andũ arĩa matarĩ oogĩ.
131 Njathamĩtie kanua gakwa ngahũma
nĩ ũndũ wa kwĩrĩrĩria maathani maku.
132 Njerekera na ũnjiguĩre tha,
o ta ũria wĩkaga andũ arĩa mendete rĩĩtwa rĩaku.
133 Rũngagĩrĩria makinya makwa kũringana na kiugo gĩaku;
ndũkareke njathagwo nĩ wĩhia o na ũrĩkũ.
134 Ngũũra kuuma ũhiinyanĩrĩria wa andũ,
nĩguo njathĩkagĩre mawatho maku.
135 Tũma ũthiũ waku warĩre ndungata yaku,
na ũndutage kĩa watho waku.
136 Maitho makwa manyũrũrũkagĩa maithori ta rĩũĩ,
nĩgũkorwo andũ matirathĩkĩra watho waku.

Watho wa Jehova nĩ wa Kĩhoto

- 137 Wee Jehova, ũrĩ mũthingu,
na mawatho maku nĩmagĩrĩrie.
138 Mawatho marĩa ũheanĩte nĩ ma ũthingu;
nĩ ma kwĩhokwo kũna.
139 Kĩyo gĩakwa nĩkĩĩnogetie,
nĩgũkorwo thũ ciakwa nĩcitiganĩrie ciugo ciaku.
140 Cĩĩranĩro ciaku nĩthũuranĩre o biũ,
na ndungata yaku nĩciendete.
141 O na gũtuĩka ndĩrĩ bata na nĩnyararĩtwo-rĩ,
ndiriganagĩrwo nĩ mawatho maku.

142 Ūthingu waku nĩ wa gūtũūra tene na tene,
naguo watho waku nĩ wa ma.

143 Ngoretwo nĩ mathĩina na mĩnyamaro,
no maathani maku nĩmo ngenagĩra.

144 Kĩrĩra gĩaku nĩ kĩa ma nginya tene;
kĩihe ūtaũku nĩguo ndũũre muoyo.

Ihooya rĩa kũũria Ūhonokio

145 Ndĩragũkaĩra na ngoro yakwa yothe, Wee Jehova, njĩtika,
na nĩndĩrĩathĩkagĩra kĩrĩra kĩa watho waku.

146 Wee nĩwe ndĩrakaĩra,
honokia na nĩndĩrĩmenyagĩrĩra mawatho maku.

147 Njũkagĩra tene gũtanakĩa, ngakũrĩrĩra nĩguo ūndeithie;
njigĩte mwĩhoko wakwa kiugo-inĩ gĩaku.

148 Maitho makwa maikaraga mahingũkĩte matuanĩra-inĩ mothe ma arangĩri,
nĩguo ndaranagie ūhoru wa ciĩranĩro ciaku.

149 Igua mũgambo wakwa kũringana na wendo waku;
Wee Jehova, tũũria muoyo wakwa, kũringana na mawatho maku.

150 Andũ arĩa mathugundaga maũndũ ma wĩki naaĩ nĩmanguhĩrĩrie,
no-o nĩmaraihanĩrĩrie na watho waku.

151 No Wee Jehova, ũikaraga hakuhi,
na maathani maku mothe nĩ ma ma.

152 Matukũ-inĩ ma tene nĩndamenyire kuuma kĩrĩra-inĩ gĩaku,
atĩ wagĩthondekire kĩrĩ gĩa gūtũūra nginya tene.

Kũhooya Ūteithio

153 Rora gũthĩĩnĩka gwakwa na ūndeithũre,
nĩgũkorwo ndiriganĩrwo nĩ watho waku.

154 Ndũĩrĩra na ũkingũũre;
tũũria muoyo wakwa kũringana na kĩĩranĩro gĩaku.

155 Ūhonokio nĩũraihiĩrĩrie andũ arĩa aaganu,
nĩgũkorwo matirongoragia kĩrĩra kĩa watho waku.

156 Wee Jehova, tha ciaku nĩ nyingĩ;
tũũria muoyo wakwa kũringana na mawatho maku.

157 Andũ arĩa maanyariiraga nĩ aingĩ,
no ndirĩ ndahutatĩra kĩrĩra gĩaku.

158 Njũthagĩrĩria arĩa matarĩ na wĩtikio ngoro,
nĩgũkorwo matiathĩkagĩra kiugo gĩaku.

159 Ta kĩone ũrĩa nyendete mawatho maku;
tũũria muoyo wakwa, Wee Jehova, kũringana na wendo waku.

160 Ciugo ciaku ciothe nĩ cia ma;
mawatho maku mothe nĩ ma ūthingu na nĩ ma gūtũūra tene na tene.

Kũhingia Watho wa Jehova

161 Aathani maanyariiraga hatarĩ gĩtũmi,
no ngoro yakwa iĩnainagio nĩ kiugo gĩaku.

162 Ngenagĩra kĩĩranĩro gĩaku,
o ta ũrĩa mũndũ atahĩte indo nyingĩ akenaga.

163 Nĩmenete na ngathũũra maheeni,
no nĩnyendete watho waku.

164 O mũthenya ngũgoocaga maita mũgwanja
nĩ ūndũ wa mawatho maku ma ūthingu.

165 Arĩa mendete watho waku nĩ marĩ thayũ mũingĩ,
na gũtirĩ kĩndũ kĩngĩtũma mahĩngwo.

- ¹⁶⁶ Njetagĩrĩra ũhonokio waku, Wee Jehova,
na ngarũmĩrĩra maathani maku.
¹⁶⁷ Njathĩkagĩra kĩrĩra gĩaku,
nĩgũkorwo nĩndĩkiendete mũno.
¹⁶⁸ Njathĩkagĩra mawatho maku na kĩrĩra gĩaku,
nĩgũkorwo mĩthĩire yakwa yothe nĩũmĩũĩ.

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

- ¹⁶⁹ Wee Jehova-rĩ, gũkaya gwakwa kũrokinya harĩwe;
he gũtaũkĩrwo kũringana na kiugo gĩaku.
¹⁷⁰ Mathaithana makwa marokinya harĩwe;
ndeithũra kũringana na kĩranĩro gĩaku.
¹⁷¹ Mĩromo yakwa ĩrĩkũgoocaga hĩndĩ ciothe,
nĩgũkorwo nĩũndutaga kĩrĩra kĩa watho waku.
¹⁷² Rũrĩmĩ rwakwa nĩrũkĩine ũhoru wa kiugo gĩaku,
nĩgũkorwo maathani maku mothe nĩ ma ũthingu.
¹⁷³ Guoko gwaku nĩgũkĩhaarĩrie kũndeithia,
nĩgũkorwo mawatho maku nĩmo nĩ ndĩthuurĩire.
¹⁷⁴ Ũhonokio waku nĩguo ndĩiriragĩria, Wee Jehova,
naguo watho waku nĩguo ngenagĩra.
¹⁷⁵ Ndĩrogĩtũũra muoyo nĩguo ngũgoocage,
namo mawatho maku nĩmatũũre mandeithagia.
¹⁷⁶ Nĩ nĩhĩtĩtie njĩra ta ng'ondũ yũrĩte.
Gĩcarie ndungata yaku,
nĩgũkorwo ndiriganĩrwo nĩ maathani maku.

120

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Agendi

- ¹ Ndakaiĩre Jehova ndĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩnjĩtika.
² Wee Jehova, honokia harĩ mĩromo ĩrĩa yaragia maheeni,
na harĩ nĩmĩ iria iheenaganagia.
³ Agaagwĩka atĩa, na nĩ atĩa ũngĩ makĩria ya ũguo,
wee rũrĩmĩ rũrũ rũheenaganagia?
⁴ Agaakũherithia na mĩguĩ mĩnoore ya njamba ya ita,
na makara marĩrĩmbũkĩte mwaki ma mūtĩ wa mũkoigo.
⁵ Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ, nĩgũtũũra gũkũ Mesheki,
na ngaikara hema-inĩ cia Kedari-ĩ!
⁶ Nĩndũũrĩte hĩndĩ ndaaya
gatagatĩ-inĩ ka arĩa mathũire thayũ.
⁷ Nĩ ndĩ mũndũ wa thayũ;
no rĩrĩa ndaaria-rĩ, o mendaga o mbaara.

121

Ũgitĩri wa Ngai

Thaburi ya Agendi

- ¹ Nĩngũtiira maitho makwa ndore irĩma-inĩ:
ũteithio wakwa ũngiuma na kũ?
² Ũteithio wakwa uumaga kũrĩ Jehova,

o we Mũmbi wa igũrũ na thĩ.

- ³ We ndangĩreka kũgũrũ gwaku gũtirũke:
ũcio mũmenyereri waku ndarĩ hĩndĩ angĩcũnga;
⁴ ti-itherũ, ũcio mũmenyereri wa Isiraeli
ndarĩ hĩndĩ angĩcũnga, kana ahĩtwo nĩ toro.
- ⁵ Jehova nĩwe ũkũmenyagĩrĩra:
Jehova nĩwe kũruru gĩaku guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo;
⁶ mũthenya wee ndũngĩringĩka nĩ riũa,
kana ũringĩke nĩ mweri ũtukũ.
- ⁷ Jehova nĩarĩkũgitagĩra kuuma ũũru-inĩ wothē:
nĩarĩmenyagĩrĩra muoyo waku;
⁸ Jehova nĩarĩkũmenyagĩrĩra ũkiumagara na ũgĩcooka,
kuuma rĩu nginya tene na tene.

122

Rwĩmbo rwa Kũgaathĩrĩria Jerusalemu

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nĩndakenire hamwe na arĩa maanjĩrĩre atĩrĩ,
“Nĩtũthĩ nyũmba ya Jehova.”
² Magũrũ maitũ marũgamĩte
ihingo-inĩ ciaku, wee Jerusalemu.
- ³ Jerusalemu rĩakĩtwo ta itũũra inene
rĩnyitithanĩtio wega.
⁴ Kũu nĩkuo mĩhĩrĩga yambataga,
o yo mĩhĩrĩga ya Jehova,
ĩgathiĩ kũgooca rĩitwa rĩa Jehova
kũringana na mawatho marĩa aheete Isiraeli.
⁵ Kũu nĩkuo kũigĩtwo itĩ cia ũnene cia atuanĩri ciira,
o cio itĩ cia ũnene cia nyũmba ya Daudi.
- ⁶ Hoerai Jerusalemu thayũ:
“Arĩa makwendete marotũũra na thayũ.
⁷ Kũrĩa thingo ciaku ciirigĩire kũrogĩa na thayũ,
naguo ũgitĩri ũgĩe ciikaro-inĩ ciaku cia ũthamaki.”
⁸ Nĩ ũndũ wa ariũ a baba na arata, nguuga atĩrĩ,
“Thayũ ũrogĩa thĩinĩ waku.”
⁹ Nĩ ũndũ wa nyũmba ya Jehova Ngai witũ,
caragia ũgaacĩru waku.

123

Ihooya rĩa kũũria Tha cia Ngai

Thaburi ya Agendi

- ¹ Nĩngũtiira maitho makwa na kũrĩ we,
o Wee ũikarĩre gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene kũu igũrũ.
² O ta ũrĩa maitho ma ndungata maroragĩrĩria guoko kwa mwathi wayo,

na o ta ũrĩa maitho ma mũirĩtu ndungata maroragĩrĩria guoko kwa mũtumia mwathi wayo,*
ũguo noguo maitho maitũ maroragĩrĩria Jehova Ngai witũ,
o nginya atũiguĩre tha ciake.

- ³ Tũiguĩre tha, Wee Jehova, tũiguĩre tha,
nĩgũkorwo nĩtũkirĩrĩrie kũnyararwo kũnene.
⁴ Nĩtũkirĩrĩrie kĩnyũrũri kĩnene kĩa andũ arĩa menenehagia,
o na rūmena rūingĩ rwa andũ arĩa etĩĩ.

124

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- ¹ Korwo Jehova ndaakoretwo arĩ mwena witũ;
Isiraeli nĩmakiuge ũguo:
² Korwo Jehova ndaarĩ mwena witũ
rĩrĩa andũ maatũtharĩkĩire-rĩ,
³ nĩmangĩatũmeririe tũrĩ muoyo;
rĩrĩa marakara mao maatũrĩrĩmbũkĩire-rĩ,
⁴ mũiyũro wa maaĩ nĩũngĩatũhubanĩirie,
tũhumbwo nĩ nditi ya maaĩ macio;
⁵ maaĩ macio maathereraga na hinya mũno
nĩmangĩatũthereririe.
⁶ Jehova arogoocwo,
o we ũtaatũrekereirie tũtambuurangwo nĩ magego mao.
⁷ Ithui tũhonokete ta nyoni
ĩhonokete mũtego-inĩ wa mũmĩtegi;
mũtego nĩunangĩtwo,
na ithui nĩtũhonokete.
⁸ Ũteithio witũ uumaga harĩ Jehova,
o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ.

125

Thayũ wa Andũ a Ngai

- ¹ Andũ arĩa mehokete Jehova matariĩ ta Kĩrĩma gĩa Zayuni,
kĩrĩa gĩtangĩenyenyeka, no gĩtũũraga nginya tene.
² O ta ũrĩa irĩma ithiũrũrũkĩirie Jerusalemu
ũguo noguo Jehova athiũrũrũkagĩria andũ ake,
kuuma rĩu nginya tene na tene.
³ Mũthĩgi wa andũ arĩa aaganu ndũgũtũũra wathanaga
bũrũri ũrĩa ũgaĩrwo andũ arĩa athingu,
nĩguo andũ acio athingu
matikae gũtambũrũkia moko mao meeke ũũru.
⁴ Wee Jehova, andũ arĩa ega mekaga o maũndũ mega,
o acio arũngĩrĩru ngoro.
⁵ No rĩrĩ, andũ arĩa maahũkaga makagera njĩra irĩa njogomu-rĩ,
Jehova nĩakamaingataniĩria hamwe na arĩa mekaga ũũru.

* 123:2 Aathi a ngombo maaciaragĩria na maitho kana na moko.

Isiraeli kūrogĩa thayũ.

126

Magetha ma Gĩkeno

Thaburi ya Agendi

¹ Rĩrĩa Jehova aacookirie andũ a Zayuni arĩa maatahĩtwo akĩmainũkia-rĩ,
twahaanire ta andũ mekũroota.

² Tũnua twitũ twaiyũrire mĩtheko,
nacio nĩmĩ ciitũ ikĩina nyĩmbo cia gĩkeno.

Hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ-inĩ gũkĩĩranwo atĩrĩ,
“Jehova nĩekĩire andũ aya maũndũ manene.”

³ Jehova nĩatwĩkĩire maũndũ manene,
na ithuĩ tũkaiyũrwo nĩ gĩkeno.

⁴ Tũma tũgaacĩre rĩngĩ, Wee Jehova,
ta ũrĩa njũũ cia Negevu icookaga kūiyũra.

⁵ Andũ arĩa mahaandaga na maithori,
nĩmakagetha makĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno.

⁶ Mũndũ o na angiumagara akĩrĩraga,
akuuĩte mbeũ cia kūhaanda,
agaacooka akĩinaga nyĩmbo cia gĩkeno,
akuuĩte itĩia ciale cia ngano.

127

Kũgaatha Ngai nĩ ũndũ wa Wega Wake

¹ Tiga nyũmba yakirwo nĩ Jehova,
andũ arĩa mamĩakaga marutaga wĩra o wa tũhũ.

Tiga itũũra inene rĩmenyereirwo nĩ Jehova,
arangĩri maraaraga mehũũgĩte o tũhũ.

² Nĩ tũhũ andũ kūrooka gũũkĩra rũciĩnĩ tene,
na gũkoma magakoma macereirwo,

makĩnogerira irio cia kũrĩa,
nĩgũkorwo andũ arĩa Jehova endete,
we nĩamaheaga o na marĩ toro.

³ Ciana nĩ igai kuuma kũrĩ Jehova,
ciana nĩ kĩheo kuuma kũrĩ we.

⁴ Ciana iria mũndũ aciarĩte arĩ mũnini
no ta mĩguĩ ĩrĩ moko-inĩ ma njamba ya ita.

⁵ Kũrathimwo nĩ mũndũ
ũrĩa thiaka wake ũiyũrĩte mĩguĩ.

Matigaacoronithio
rĩrĩa magaakorwo magĩciira na thũ ciao hau kĩhingo-inĩ.

128

Kĩrathimo kĩa Mũciĩ Wĩtigĩrĩte Jehova

Thaburi ya Agendi

¹ Kũrathimwo nĩ mũndũ o wotho wĩtigĩrĩte Jehova,
o ũcio ũgeragĩra njĩra ciale.

² Nĩũkarĩĩaga maciaro ma wĩra waku;
irathimo na kũgaacĩra nĩigatuĩka ciaku.

³ Mũtumia waku egũtuĩka ta mũthabibũ ũrĩa ũciaraga mũno

arĩ kũu nyũmba-inĩ yaku thĩinĩ;
ciana ciaku ituĩke ta thuuna cia mũtamaĩyũ
ithiũrũrũkĩirie metha yaku.

⁴ Ũguo nĩguo mũndũ arĩrathimagwo,
ũrĩa wĩtigĩrite Jehova.

⁵ Jehova arokũrathimaga arĩ Zayuni
matukũ mothe ma muoyo waku;
ũroona kũgaacĩra kwa Jerusalemu,
⁶ na ũtũũre muoyo, ũkoona ciana cia ciana ciaku.

Thayũ ũrogĩa Isiraeli.

129

Ihooya rĩa kũũria Ngai okĩrĩre Thũ cia Isiraeli

Thaburi ya Agendi

¹ Maanahinyĩrĩria mũno kuuma ũnini-inĩ wakwa,
Isiraeli nĩmakiuge ũguo,
² maanahinyĩrĩria mũno kuuma ũnini-inĩ wakwa,
no rĩrĩ, matirĩ maahota kũndooria.
³ Andũ arĩa marĩmaga na mũraũ marĩmĩte ng'ong'o wakwa,
magatema mĩtaro mĩraihu.
⁴ No rĩrĩ, Jehova nĩ mũthingu;
nĩanjohorithĩtie harĩ mĩhĩndo ya andũ arĩa aaganu.

⁵ Andũ arĩa othe mathũire Zayuni
marocookio na thuutha maconokete.
⁶ Marohaana ta nyeki ĩrĩ nyũmba igũrũ,
ĩrĩa ĩhoohaga ĩtanamera;*,
⁷ mũmĩtui ndangĩmĩiyũria hĩ-inĩ ciake,
o na kana ũrĩa ũmĩũnganagia amĩiyũrie moko-inĩ make.
⁸ Andũ arĩa mahĩtũkagĩra kuo maroaga kuuga atĩrĩ,
“Kĩrathimo kĩa Jehova kĩrogĩa igũrũ rĩanyu;
nĩtwamũrathima thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jehova.”

130

Ihooya rĩa kũũria Ũteithio

Thaburi ya Agendi

¹ Wee Jehova-rĩ, ndĩragũkaĩra ndĩ o kũrĩa kũriku;
² Wee Jehova, igua mũgambo wakwa.
Matũ maku nĩmaigue
ngĩgũkaĩra ũnjiguĩre tha.

³ Wee Jehova, korwo no ũtare maita marĩa tũkwĩhagĩria-rĩ,
nũũ ũngĩgwĩtiria, Wee Jehova?
⁴ No rĩrĩ, Wee nĩũrekanagĩra;
nĩ ũndũ ũcio nĩwĩtigĩrĩtwo.

⁵ Njetagĩrĩra Jehova, ngoro yakwa nĩmwetereire,
nĩ ndĩhokaga kiugo gĩaake.

* 129:6 Riya nĩriameraga nyũmba igũrũ no rĩkooma o na ihenya nĩ ũndũ wa kwaga tĩiri.

⁶ Ngoro yakwa yetagĩrĩra Jehova,
gũkĩra ũrĩa arangĩri metagĩrĩra rūciinĩ gũkĩe,
ĩĩ-ni, gũkĩra ũrĩa arangĩri metagĩrĩra rūciinĩ gũkĩe.

⁷ Wee Isiraeli, wĩhokage Jehova,
nĩgũkorwo harĩ Jehova he wendo ũrĩa ũtathiraga,
na ningĩ harĩ we harĩ na ũhonokio kũna.

⁸ We mwene nĩagakũũra Isiraeli
kuuma mehia-inĩ mao mothe.

131

Ihooya rĩa Kwĩnyiihĩria Ngai

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, ngoro yakwa ndĩrĩ na mwĩgaatho,
o na maitho makwa ti ma mwĩtũũgĩrio;
nĩ ndirũmbũyanagia na maũndũ manene,
o na kana maũndũ ma magegania marĩa mangĩrĩte.
- ² No rĩrĩ, nĩhooreretie na ngakiria ngoro yakwa;
o ta kaana gatuithĩtio iria gakuuĩtwo nĩ nyina,
o ta kaana gatuithĩtio iria nĩguo ngoro yakwa ĩhaana ĩrĩ thĩinĩ wakwa.
- ³ Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, wĩhokage Jehova
rĩu na nginya tene.

132

Gũikaro kĩa Ngai gĩa Tene na Tene kũu Zayuni

Thaburi ya Agendi

- ¹ Wee Jehova, ririkana Daudi
na mathĩina marĩa mothe omĩrĩirie.
- ² Nĩehĩtire mwĩhĩtwa harĩ Jehova,
akĩhĩta harĩ ũcio Mwene-Hinya,
o we Ngai wa Jakubu, akiuga ũũ:
- ³ “Ndigatoonya nyũmba yakwa,
kana haice ũrĩrĩ wakwa,
⁴ ndikaareke maitho makwa mone toro,
kana ndeke imone ciakwa icũnge,
⁵ o nginya ngoonera Jehova handũ ha gũikara,
ũcio Mwene-Hinya, o we Ngai wa Jakubu,
ndĩmuonere gũikaro.”
- ⁶ Nĩtwaiguire ũhoru tũrĩ Efiratha,
na tũkĩũkora mĩgũnda-inĩ ya Kiriathu Jearimu.
- ⁷ Tũkiuga atĩrĩ, “Nĩtũthĩĩ gũikaro-inĩ gĩake;
nĩtũinamĩrĩre tũmũhooe tũrĩ gaturwa-inĩ ka makinya make;
- ⁸ arahũka, Wee Jehova, ũũke kĩhurũko-inĩ gĩaku,
wee na ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩa hinya waku.
- ⁹ Athĩnjĩri aku marohumbwo na ũthingu;
andũ aku aamũre nĩmakĩine nĩ gũkena.”
- ¹⁰ Nĩ ũndũ wa ndungata yaku Daudi,
ndũkarega ũrĩa we ũitĩrĩirie maguta.

- ¹¹ Jehova n̄eh̄ĩtĩre na mwĩh̄ĩtwa harĩ Daudi,
mwĩh̄ĩtwa atangĩricũkwo, akĩmwĩra atĩrĩ:
“Nĩngaikarĩria ũmwe wa rūciaro rwaku
Gĩtĩ-inĩ gĩaku kĩa ũnene,
¹² ariũ aku mangĩkaamenyerera kĩrĩkanĩro gĩakwa
na mawatho makwa marĩa ndĩrĩmarutaga,
hĩndĩ ĩyo ariũ ao nĩmagaikarĩra
gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene nginya tene na tene.”
- ¹³ Nĩgũkorwo Jehova nĩathuurĩte Zayuni,
akerĩrĩria gũtuĩke gĩikaro gĩake, akoiga atĩrĩ:
¹⁴ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩhurũko gĩakwa nginya tene na tene;
gũkũ nĩkuo ngũtũũra njikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene,
nĩgũkorwo nĩ nĩ ndĩyendeire;
¹⁵ nĩngakũrathima na ũmaathi mũingĩ mũno;
athĩĩni akuo ndĩmahũũnie na irio.
¹⁶ Nĩngahumba athĩnjĩri-Ngai akuo ũhonokio,
na andũ akuo arĩa aamũre matũũre mainaga nĩ gũkena.
- ¹⁷ “Kũu nĩkuo ngaatũma rūhĩa rwa Daudi rūthundũke
na njigĩre ũrĩa njitĩrĩrie maguta tawa ũgwakana.
¹⁸ Thũ ciake nĩngacihumba thoni,
no thũmbĩ ya ũnene ĩrĩa ĩrĩ mūtwe wake nĩgakenga na riiri.”

133

Kĩrathimo gĩa Gũikara Andũ Maiguuanĩte

Thaburi ya Daudi

- ¹ Nĩ ũhoru mwega atĩa, o na ũrĩ gĩkeno,
rĩrĩa andũ a nyũmba ĩmwe maikarania maiguuanĩte!
² Nĩ ta maguta manungi wega maitĩrĩrio mūtwe,
makĩnyũrũrũkĩra nderu-inĩ,
o nderu-inĩ cia Harũni,
makanyũrũrũka nginya ngingo-inĩ ya kanjũ yake.
³ Nĩngĩ nĩ ta ime rĩa Herimoni
rĩkĩgwĩra Kĩrĩma gĩa Zayuni.
Nĩgũkorwo kũu nĩkuo Jehova eranĩire kĩrathimo gĩake,
nĩkĩo muoyo wa tene na tene.

134

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai Ũtukũ

Thaburi ya Agendi

- ¹ Goocai Jehova, inyuothe ndungata cia Jehova,
inyuĩ mūtungataga mũrĩ nyũmba-inĩ ya Jehova ũtukũ.
² Ambarariai moko manyu mũrĩ thĩĩnĩ wa handũ-harĩa-haamũre
mũgooce Jehova.
- ³ Jehova, o we Mũũmbi wa igũrũ na thĩ
aromũrathima arĩ kũu Zayuni.

135

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Ũnene Wake

- ¹ Goocai Jehova.

Goocai rīitwa rīa Jehova;

inyuĩ ndungata cia Jehova-rĩ, mūgoocei,

² inyuĩ mūtungataga thīinĩ wa nyũmba ya Jehova,
o inyuĩ mūrūgamaga nja-inĩ cia nyũmba ya Ngai witũ.

³ Goocai Jehova, nīgũkorwo Jehova nĩ mwega;

inai mūgooce rīitwa rīake, nīgũkorwo nĩ rīega.

⁴ Nīgũkorwo Jehova nīethuurīire Jakubu atuĩke wake,
agathuura Isiraeli atuĩke igai rīake kīũmbe.

⁵ Nĩ nīnjũũ atĩ Jehova nĩ mūnene,

atĩ Mwathani witũ nĩ mūnene gũkīra ngai ciothe.

⁶ Jehova ekaga ūrīa wothe ekwenda,

kūu igūrũ na gũkũ thĩ,

o na kūu iria-inĩ o na kūrīa guothe kūrīku mūno.

⁷ Nīwe ūtūmaga matu mambate kuuma ituri-inĩ cia thĩ;

nīwe ūtūmaga kũgĩe heni irehanĩte na mbura,

na akarehe rūhuho kuuma mīthithũ-inĩ yake.

⁸ Nīwe waringire marigithathi ma Misiri,

marigithathi ma andũ na ma nyamũ.

⁹ Wee Misiri, nīwe watūmire thīinĩ waku kūrīngwo ciama na morirũ,

agĩũkīrīra Firaũni na ndungata ciake ciothe.

¹⁰ Nīwe waringire ndūrīrĩ nyingĩ

na akīũraga athamaki maarĩ hinya:

¹¹ nĩo Sihoni mūthamaki wa Aamori,

na Ogu mūthamaki wa Bashani,

o na athamaki othe a Kaanani;

¹² akīheana būrūrī wao ūtuĩke igai,

ūtũke igai kūrī andũ ake a Isiraeli.

¹³ Rīitwa rīaku, Wee Jehova, rītūũraga nginya tene,

ngumo yaku, Wee Jehova, ĩgakinyīra njiarwa na njiarwa.

¹⁴ Nīgũkorwo Jehova nīagaciirīrīra andũ ake,

na aigũre ndungata ciake tha.

¹⁵ Mīhianano ya ndūrīrĩ ĩthondeketwo na betha na thahabu,

o wīra wa moko ma andũ.

¹⁶ Nīrĩ tūnua, no ndīaragia,

nīrĩ maitho, no ndīonaga;

¹⁷ nīrĩ matũ, no ndīiguaga,

o na ndīrĩ mīhūmũ tūnua-inĩ twayo.

¹⁸ Andũ arīa mamīthondekaga makaahaana o tayo,

na noguo arīa othe mamīhokaga makaahaana.

¹⁹ Inyuĩ nyũmba ya Isiraeli, goocai Jehova;

Inyuĩ nyũmba ya Harũni, goocai Jehova;

²⁰ Inyuĩ nyũmba ya Lawi, goocai Jehova;

inyuĩ arīa mūmwītīgīrīte, goocai Jehova.

²¹ Jehova arogoocwo kuuma Zayuni,

o we ūtūũraga kūu Jerusalemu.

Goocai Jehova.

136

Rwĩmbo rwa Gũcookia Ngaatho

- ¹ Cookeriai Jehova ngaatho, tondũ nĩ mwega.
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ² Cookeriai Ngai wa ngai iria ingĩ ngaatho.
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ³ Cookeriai Mwathani wa aathani ngaatho:
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ⁴ we wiki nĩwe wĩkaga maũndũ manene ma magegania,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ⁵ nĩwe wombire igũrũ na ũndũ wa ũmenyo wake,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ⁶ nĩwe watambũrũkirie thĩ nyũmũ igũrũ rĩa maaĩ,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ⁷ nĩwe wombire imũrĩ iria nene,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ⁸ riũa rĩathage mũthenya,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ⁹ naguo mweri na njata ciathage ũtukũ;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ¹⁰ nĩwe waringire marigithathi ma Misiri,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ¹¹ akĩruta Isiraeli gatagatĩ-inĩ kao,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ¹² na guoko kwa hinya na atambũrũkĩtie gĩcoka gĩaake,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ¹³ nĩwe wagayũkanirie Iria Itune rĩgĩtigana,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ¹⁴ agĩtũma andũ a Isiraeli matuĩkanie gatagatĩ karĩo,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ¹⁵ no Firaũni na ita rĩake akĩmahubĩkanĩria kũu Iria-inĩ Itune;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ¹⁶ nĩwe watongoririe andũ ake magĩtuĩkanĩria werũ-inĩ,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ¹⁷ nĩwe waringire athamaki maarĩ anene,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ¹⁸ na akĩũraga athamaki maarĩ ngumo:
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ¹⁹ nĩo Sihoni mũthamaki wa Aamori,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ²⁰ na Ogu mũthamaki wa Bashani;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ²¹ na akĩheana bũrũri wao ũtuĩke igai,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ²² ũgĩtuĩka igai rĩa Isiraeli ndungata yake;
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ²³ nĩwe watũririkanire rĩrĩa twahatĩrĩrio,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ²⁴ na agĩtũhonokia kuuma kũrĩ thũ ciitũ,
Wendo wake nĩ wa tene na tene.
- ²⁵ nĩwe ũheaga ciũmbe ciothe irio.

Wendo wake nĩ wa tene na tene.

- ²⁶ Cookeriai Mũrungu wa igũrũ ngaatho.
Wendo wake nĩ wa tene na tene.

137

Gũcakaya kwa Isiraeli rĩrĩa Maatahĩtwo

- ¹ Ngurumo-inĩ cia njũũĩ cia Babuloni nĩkuo twaikaraga thĩ tũkarĩra,
twaririkana Zayuni.
² Kũu mĩtĩ-inĩ ya mĩethia nĩkuo
twacuuragia inanda ciitũ cia mũgeeto,
³ nĩgũkorwo tũrĩ kũu andũ arĩa maatũtahĩte nĩmatwĩraga tũmainĩre nyĩmbo,
o acio atũnyariiri magatwĩra tũmainĩre nyĩmbo tũkenete,
magatwĩra atĩrĩ, “Tũinĩrei rwĩmbo rũmwe rwa iria mwainaga mũrĩ Zayuni!”

⁴ Tũngĩhota atĩa kũina nyĩmbo cia Jehova
tũrĩ bũrũri wa ũgeni?
⁵ Ingĩkariganĩrwo nĩwe, Wee Jerusalemu-rĩ,
guoko gwakwa kwa ũrĩo kũrokĩriganĩrwo nĩ ũũgĩ wakuo wa gwĩka maũndũ.
⁶ Rũrĩmĩ rwakwa rũronyiitana na karakara
ingĩkaaga gũkũririkana,
ingĩkaaga gũtua Jerusalemu
gĩkeno gĩakwa kĩrĩa kĩnene.

⁷ Wee Jehova, ririkana ũrĩa andũ a Edomu* meekire,
mũthenya ũrĩa itũũra rĩa Jerusalemu rĩanyĩtirwo.
Maanĩrĩre, makiuga atĩrĩ, “Rĩmomorei,
rĩmomorei o nginya mũthingi-inĩ warĩo!”

⁸ Wee mwarĩ wa Babuloni, o wee ũtuĩrĩrwo kũniinwo,
gũkena nĩ mũndũ ũrĩa ũgũgwĩka
o ta ũguo ũtwĩkĩte:
⁹ gũkena nĩ mũndũ ũrĩa ũhuragia tũkenge twaku,
agatũgũthithia ndwaro-inĩ cia mahiga.†

138

Ihooya rĩa Gũcookia Ngaatho

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, nĩngũkũgooca na ngoro yakwa yothe;
ngũkũinĩra ngũgooce ngai iria ingĩ irĩ o ho.
² Ngũinamĩrĩra njerekeire hekarũ-inĩ yaku ĩrĩa nyamũre,
ngooce rĩitwa rĩaku,
nĩ ũndũ wa wendo waku na wĩhokeku waku,
nĩgũkorwo nĩtũtũgĩrĩtie rĩitwa rĩaku,
na ũgatũũgĩria kiugo gĩaku
makĩria ya maũndũ marĩa mangĩ mothe.
³ Hĩndĩ ĩrĩa ndagwĩtire, nĩwanjĩtikire;
wanyũmĩrĩrie na ũkĩnjĩkĩra hinya ngoro.

⁴ Wee Jehova-rĩ, athamaki othe a thĩ nĩmakũgoocage,

* 137:7 Andũ a Edomu maarĩ a rũciarũ rwa Esaũ. † 137:9 Nĩguo njiaro cia andũ arĩa maatoorio mbaara-inĩ ithire-rĩ,
tũkenge twaringithagio mĩtwe mahiga-inĩ tũgakua.

- rĩrĩa maigua ciugo cia kanua gaku.
⁵ Nĩmaganage ũhoru wa njĩra cia Jehova,
 nĩgũkorwo riiri wa Jehova nĩ mũnene.
- ⁶ O na gũtũĩka Jehova arĩ igũrũ-rĩ,
 nĩaroraga andũ arĩa enyĩhia,
 no arĩa etĩĩ akamenya ũhoru wao arĩ o kũraya.
- ⁷ O na ingĩgerera mathĩĩna-inĩ,
 Wee nĩũmenyagĩrĩra muoyo wakwa;
 ũtambũrũkagia guoko gwaku ũgookĩrĩra marakara ma thũ ciakwa,
 ũkaahonokia na guoko gwaku kwa ũrĩo.
- ⁸ Jehova nĩakahingia muoroto wake harĩ nĩ;
 wendo waku, Wee Jehova, nĩ wa tene na tene;
 nĩ ũndũ ũcio ndũgatiganĩrie wĩra wa moko maku.

139

Ngai Ũrĩa Ũtangĩũrĩrwo

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova-rĩ, nĩũũthuthuurĩtie
 na ũkaamenya.
- ² Nĩũĩ rĩrĩa njikarĩte thĩ na rĩrĩa njũkĩrĩte
 ũkamenya meciiria makwa ũrĩ o kũraya.
- ³ Nĩũũĩ ngiumagara o na ngĩkoma;
 Wee nĩũũĩ mĩthĩire yakwa yothe.
- ⁴ Wee Jehova-rĩ, itanagweta kiugo na rũrĩmĩ rwakwa,
 Wee nĩũkoragwo ũkĩũĩ biũ.
- ⁵ Nĩũnjirigĩire mbere na thuutha;
 nĩũnjigĩrĩire guoko gwaku.
- ⁶ Ũmenyo ta ũcio nĩ wa magegania mũno harĩ nĩ,
 ũrĩ igũrũ mũno ndingĩũkinyĩra.
- ⁷ Nĩ kũ ingĩthĩĩ njeherere Roho waku?
 Ingĩũrĩra kũ nyume ũthiũ-inĩ waku?
- ⁸ Ingĩambata thĩĩ igũrũ, Wee ũrĩ kuo;
 ingĩara ũrĩrĩ wakwa kũrĩa kũriku mũno, Wee ũrĩ o kuo.
- ⁹ Ingĩũmbũka na mathagu ma gũgĩkĩa,
 ingĩthĩĩ gũtũũra mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, kũndũ kũraya mũno,
- ¹⁰ o na kũu guoko gwakwa nokuo kũngĩndongoria,
 guoko gwaku kwa ũrĩo gũkĩĩnyiite kũnũmĩtie.
- ¹¹ Ingiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ nduma nĩkũũhitha,
 naguo ũtheri ũyũ ũũthiũrũrũkĩirie ũtuĩke ũtukũ,”
- ¹² o na nduma ndĩrĩ hĩndĩ ingĩgũtumanĩra;
 ũtukũ ũkwara ta mũthenya,
 nĩgũkorwo nduma kũrĩ we nĩ ta ũtheri.
- ¹³ Nĩgũkorwo nĩwe wombire ciĩga ciakwa cia na thĩĩnĩ;
 wanyĩitithanirie ndĩ o nda ya maitũ.
- ¹⁴ Nĩngũkũgooca nĩ ũndũ mũũmbĩre ũrĩa nyũmbĩtwo naguo
 nĩ wa kũmakania na wa magegania;

- ciiko ciaku nĩ cia magegania,
nĩ mwene nĩnjũũĩ ũguo o wega.
- ¹⁵ Mahĩndĩ makwa matiahithĩkĩte harĩwe,
rĩrĩa ndoombĩirwo kũrĩa kũhitharu.
Rĩrĩa ndanyiitithanagio hamwe ndĩ thĩ kũrĩa kũriku mũno-rĩ,
¹⁶ maitho maku nĩmonaga mwĩrĩ wakwa ũtanombwo biũ.
Matukũ mothe marĩa nyamũrĩrwo
nĩmandĩkitwo ibuku-inĩ rĩaku
o na mbere ya ũmwe wamo kũgĩa.
- ¹⁷ Hĩ! Ĩ meciiria maku matikĩrĩ ma bata harĩ nĩ, Wee Mũrungu!
Kaĩ mũigana wamo nĩ mũnene-ĩ!
- ¹⁸ Ingĩtua kũmatara,
no maingĩhe gũkĩra mũthanga.
Hĩndĩ ĩrĩa ndokĩra,
ndĩ o hamwe nawe.
- ¹⁹ Wee Ngai-rĩ, naarĩ korwo woraga arĩa aaganu!
Njehererai, inyuĩ mũnyootagĩra gũita thakame!
- ²⁰ Maaragia ũhoru waku marĩ na meciiria mooru;
arĩa magũthũire mahũthagĩra rĩitwa rĩaku ũũru.
- ²¹ Wee Jehova, githĩ ndithũire arĩa magũthũire,
na ngamena arĩa magũũkagĩrĩa?
- ²² Gũthũũra ndĩmathũire o biũ;
ndĩmatuaga thũ ciakwa.
- ²³ Wee Mũrungu, thuthuuria, ũmenye ngoro yakwa;
ngeria ũmenye meciiria makwa.
- ²⁴ Rora wone kana nĩ harĩ mũthĩire mũũru thĩinĩ wakwa,
na ũkĩdongorie na njĩra ĩrĩa ya tene na tene.

140

Ihooya rĩa kũũria Ũgitĩri

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, hatũra kuuma moko-inĩ ma andũ arĩa ooru;
ngitĩra harĩ andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya,
- ² o acio mathugundaga maũndũ mooru ngoro-inĩ ciao,
na magathugunda mbaara o mũthenya.
- ³ Manooraga nĩmĩ ciao ikohĩga ta rũrĩmĩ rwa nyoka;
mĩromo yao yaragia maũndũ marũrũ ta thumu wa ndũira.
- ⁴ Wee Jehova, njeheria moko-inĩ ma andũ arĩa aaganu;
ngitĩra kuuma harĩ andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya,
o acio mabangaga ũrĩa mangĩhĩnga magũrũ makwa.
- ⁵ Andũ arĩa etĩĩ nĩmanyambĩire mũtego;
nĩmatambũrũkĩtie ndigi cia wabu wao,
na makanjigĩra mũtego njĩra-inĩ yakwa.
- ⁶ Wee Jehova, nguuga atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrungu wakwa.”
Wee Jehova-rĩ, igua ngĩgũkaĩra nĩguo, ũnjiguĩre tha.
- ⁷ Wee Mwathani Jehova, o Wee ũrĩa mũũhonokia ũrĩ hinya,
Wee ũgitagĩra mũtwe wakwa mũthenya wa mbaara:
- ⁸ Wee Jehova, ndũkahingĩrie arĩa aaganu merirĩria mao,

ndūkareke mĩbango yao ĩgaacĩre,
matikae gwĩtĩĩa.

- ⁹ Mĩtwe ya arĩa mandigicĩirie
ĩrohumbĩkanio na mathĩĩna marĩa marehetwo nĩ mĩromo yao.
¹⁰ Marogwĩrwo nĩ makara me gwakana;
maroikio mwaki-inĩ,
maikio marima marĩ mĩtondo, kũrĩa matakoina o na rĩ.
¹¹ Ndũkanareke arĩa macambanagia magaacĩre bũrũri-inĩ;
mwanangĩko ũrothingata andũ arĩa mahũthagĩra ũhinya.
¹² Nĩ nĩnjũũ atĩ Jehova nĩarũagĩra kĩhoo to kĩa arĩa athĩĩni,
na akagitĩra kĩhoo to kĩa arĩa abatari.
¹³ Ti-itherũ arĩa athingu nĩmarĩgoocaga rĩitwa rĩaku,
na arĩa arũngĩrũ nĩmagatũũra ũthiũ-inĩ waku.

141

Ihooya rĩa Kũgitĩrwo kuuma Ũũru-inĩ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra; hiũha ũũke kũrĩ nĩ.
Igua mũgambo wakwa ngĩgũkaĩra.
² Ihooya rĩakwa rĩroambata mbere yaku ta mũtararĩko wa ũbumba;
nakuo kwambararia moko makwa kũrotũka ta igongona rĩa hwaĩ-inĩ.
³ Wee Jehova, iga mũrangĩri kanua-inĩ gakwa,
rangagĩra mũrango ũyũ wa mĩromo yakwa.
⁴ Ndūkareke ngoro yakwa ĩguucĩrĩrio ũndũ-inĩ mũũru,
ndigatuĩke wa gwĩka ciĩko cia waganu
hamwe na andũ arĩa amaramari;
Ndūkareke ndĩe irio ciao irĩa irĩ mũrĩo.
⁵ Mũndũ mũthingu nĩakĩĩninge: ũndũ ũcio nĩ wa kũnyonia ũtugi;
kũndũithia nĩakĩndũithie: ũguo no ta kũnjitĩrĩria maguta mĩtwe wakwa.
Mĩtwe wakwa ndũngĩrega gũitĩrĩrio maguta macio.
No rĩrĩ, ihooya rĩakwa nĩ rĩa gũtũũra ndeganĩte na ciĩko cia andũ arĩa meekaga ũũru;
⁶ aathanĩ ao magaikio thĩ kuuma igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga,
nao arĩa aaganu nĩmakamenya atĩ ciugo ciakwa ciarĩ cia ma.
⁷ Nĩmakoiga atĩrĩ, “O ta ũrĩa mũndũ acimbaga mũgũnda na akahũũra hianyũ,
no taguo mahĩndĩ maitũ maharaganĩtio mũromo-inĩ wa mbĩrĩra.”
⁸ No rĩrĩ, maitho makwa nĩwe macũthĩrĩirie, Wee Mwathani Jehova;
nĩ harĩwe njũragĩra; nĩ ũndũ ũcio ndūkareke ngue.
⁹ Ngitĩra ndikanyitwo nĩ mĩtego ĩrĩa nyambĩrwo,
ũnjehanĩrĩrie na mĩtego ya andũ arĩa mekaga ũũru.
¹⁰ Andũ acio aaganu maroogwa wabu-inĩ wao ene,
no nĩ ngĩhitũkage itekuona ũgwati.

142

Ihooya rĩa kũũria Gũkũũrwo kuuma Mĩnyamaro-inĩ

Thaburi ya Daudi

- ¹ Ngayagĩra Jehova nyanĩrĩire;

- ngwambararia mūgambo wakwa kūrī Jehova anjiguire tha.
² Njitūrūraga mateta makwa mbere yake;
 ndirīmwiraga thīina wakwa ndi mbere yake.
- ³ Rīria roho wakwa waringika thīinī wakwa,
 Wee nīwe ūmenyaga njira iria ndirigera.
 Njira-ini iria thiiagira-rī,
 andū nīmahithiire mūtego.
- ⁴ Ta rora mwena wakwa wa ūrō wone;
 gūtiri o na ūmwe ūranūmbūiya.
 Ndirī na ha kūrīra;
 muoyo wakwa gūtiri mūdū o na ūmwe ūngiūmenyerera.
- ⁵ Wee Jehova, nīwe ngayagira;
 njugaga atiri, “Wee nīwe rūrō rīakwa,
 na igai rīakwa būruri-ini wa aria marī muoyo.”
- ⁶ Thikīria gūkaya gwakwa,
 nīgukorwo ndiīmūhinyirīrie mūno;
 ndeithura kuuma kūrī andū aria mathingatanite na niī,
 nīgukorwo marī na hinya mūno kūngira.
- ⁷ Njohorithia kuuma kioho-ini giakwa,
 nīguo ngoocage rīitwa rīaku.

Hindī iyo andū aria athingu nīmakandigiiciria,
 nī ūndū wa ūria ūnjikite wega.

143

Ihooya ria kūrīa Kūhonokio

Thaburi ya Daudi

- ¹ Igua ihooya rīakwa, Wee Jehova,
 thikīria kīrō giakwa ūnjiguire tha;
 ūka ūndeithie,
 nī ūndū wa wīhokeku waku na ūthingu waku.
- ² Ndūgaciirithie ndungata yaku,
 nīgukorwo maitho-ini maku gūtiri mūdū ūrī muoyo ūngituu mūthingu.
- ³ Thū nīthingatite,
 ikangurumania thī tīri-ini;
 itūmaga ndūre nduma-ini
 ta aria maakuire tene.
- ⁴ Nī ūndū ūcio roho wakwa ūkaringika thīinī wakwa;
 ngoro yakwa nīmakite mūno thīinī wakwa.
- ⁵ Nīndiririkanaga matukū maria ma tene;
 ndiricūranagia mawiko maku mothe
 na ngatarania maūdū maria moko maku meekite.
- ⁶ Ndambūrūkitie moko makwa na kūrī we;
 muoyo wakwa ūkūnyootagira ta būruri ūria mūmū.
- ⁷ Wee Jehova, hiūha kūnjitika;
 roho wakwa nīūthiritwo nī hinya.
 Tiga kūhitha ūthiū waku,
 ndikahaane ta aria matoonyaga irima.

- ⁸ O rūciinĩ reke njiguage kiugo kĩa wendo waku ũrĩa ũtathiraga,
nĩgũkorwo nĩwe ndĩhokete.
Nyonia njĩra ĩrĩa njagĩrĩrwo nĩkũgera,
nĩgũkorwo muoyo wakwa ndĩwerekeirie igũrũ kũrĩ we.
- ⁹ Ndeithũra kuuma kũrĩ thũ ciakwa, Wee Jehova,
nĩgũkorwo ndĩhithaga harĩwe.
- ¹⁰ Nduta gwĩkaga wendi waku,
nĩgũkorwo Wee nĩwe Ngai wakwa;
Roho waku mwega arondongoragia,
ngeragĩre kũrĩa kwaraganu.
- ¹¹ Wee Jehova, nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku, tũũria muoyo wakwa;
nĩ ũndũ wa ũthingu waku-rĩ, nduta kuuma mĩnyamaro-inĩ.
- ¹² Nĩ ũndũ wa wendo waku ũtathiraga, kiria thũ ciakwa;
niina arĩa othe maathũire,
nĩgũkorwo niĩ ndĩ ndungata yaku.

144

Mũthamaki kũhooya Ngai Amũteithie

Thaburi ya Daudi

- ¹ Jehova arogoocwo, o we Rwaro rwakwa rwa Ihiga,
o we ũmenyithagia moko makwa mũrũire wa mbaara,
agakĩruta ciara ciakwa kũrĩa mbaara.
- ² Nĩwe Ngai ũrĩa ũnyendete, na nĩwe kĩirigo gĩakwa kĩa hinya,
o we kĩhitho gĩakwa na mũhonokia wakwa,
ningĩ nĩwe ngo yakwa, na nĩ harĩ we njũragĩra,
o we ũtũmaga andũ a ndũrĩrĩ maathĩke marĩ rungu rwakwa.
- ³ Wee Jehova, mũndũ akĩrĩ kĩ nĩguo ũmũmenyagĩrĩre,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ nĩgeetha ũmũrũmbũyagie?
- ⁴ Mũndũ no ta mĩhũmũ;
matukũ make mathiraga na ihenya o ta kĩruru.
- ⁵ Wee Jehova, hingũra igũrũ ũikũrũke;
hutia irĩma, nĩgeetha irute ndogo.
- ⁶ Henũkia rũheni ũhurunje thũ ciaku;
ikia mĩguĩ yaku ũcingatithie.
- ⁷ Tambũrũkia guoko gwaku ũrĩ igũrũ;
ndeithũra na ũũthare
kuuma kũrĩ maaĩ maya maingĩ,
ũndute kuuma moko-inĩ ma andũ a kũngĩ
- ⁸ arĩa tũnua twao twaragia maheeni,
o acio moko mao ma ũrĩo marĩ na wara.
- ⁹ Wee Ngai, nĩngũkũinĩra rwĩmbo rwerũ;
ngũkũinĩra na kĩnanda kĩrĩa kĩgeetetwo na nga ikũmi,
- ¹⁰ nyinĩre Ũrĩa ũhootanagĩra athamaki,
o we ũhonokagia Daudi ndungata yake
harĩ rũhiũ rwa njora rwa ũragani.
- ¹¹ Ndeithũra na ũũthare,
ũndute kuuma moko-inĩ ma andũ a kũngĩ,
arĩa tũnua twao twaragia maheeni,

o acio moko mao ma ūrĩo marĩ ma wara.

¹² Hĩndĩ ĩyo aanake aitũ

magaatuĩka ta mĩmera mĩrore wega wĩthĩ-inĩ wao,
nao airĩtu aitũ mahaane ta itugĩ
ciacũhĩtio cia kũgemia nyũmba ya ũthamaki.

¹³ Makũmbĩ maitũ makaiyũragio
irio cia mĩthemba yothe.

Ng'ondũ ciitũ ikaingĩha ikinye ngiri nyingĩ,
cingĩhe ikinye makũmi ma ngiri kũu mĩgũnda-inĩ iitũ;

¹⁴ nacio ndegwa ciitũ nĩigakuuaga mĩrigo mĩritũ.

Thingo itigakorwo na mĩanya,
kana gũtahwo tũtwarwo ũkombo-inĩ,
o na gũtigakorwo na kĩrĩro kĩa mĩnyamaro njĩra-inĩ cia matũũra.

¹⁵ Kũrathimwo nĩ andũ arĩa matariĩ ta ũguo;
kũrathimwo nĩ andũ arĩa Ngai wao arĩ we Jehova.

145

Ūnene na Wega wa Ngai

Thaburi ya Daudi

¹ Nĩngũgũtũũgĩria, Wee Ngai wakwa Mũthamaki;
ndĩrĩngooocaga rĩitwa rĩaku tene na tene.

² O mũthenya ndĩrĩkũgoocaga
na ngumagie rĩitwa rĩaku tene na tene.

³ Jehova nĩwe mũnene, na nowe wagĩrĩire kũgoocwo mũno;
ũnene wake gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũũtuĩria.

⁴ Rũciaro rũmwe nĩrũkarahĩra rũrĩa rũngĩ maũndũ marĩa waneka;
nĩrũkamenyithanagia ũhoru wa ciĩko ciaku cia hinya.

⁵ Nĩmakaaria ũhoru wa ũkaru wa ũnene waku ũrĩa ũrĩ riiri,
na nĩ ndaranagie ũhoru wa ciĩko ciaku cia magegania.

⁶ Nĩmarĩheanaga ũhoru wa ũhoti wa maũndũ maku ma kũmakania,
na nĩ hunjagie ũhoru wa ũnene wa ciĩko ciaku.

⁷ Nĩmagakũngũĩra wega waku mũingĩ,
na maine ũhoru wa ũthingu waku makenete.

⁸ Jehova nĩ mūtugi na nĩ mũigua-tha,
ndahiũhaga kũrakara, na aiyũrĩtwo nĩ wendo.

⁹ Jehova nĩ mwega harĩ andũ othe;
nĩaiguagĩra tha kĩrĩa gĩothe ombĩte.

¹⁰ Wee Jehova, kĩrĩa gĩothe ũmbĩte nĩkĩrĩkũgoocaga;
andũ aku arĩa aamũre nĩmarĩgũkumagia.

¹¹ Nĩmarĩheanaga ũhoru wa riiri wa ũthamaki waku,
na maaragie ũhoru wa hinya waku,

¹² nĩgeetha andũ othe mamenye ũhoru wa ciĩko ciaku cia hinya,
o na ũkaru wa ũthamaki waku, ũrĩa ũrĩ riiri.

¹³ ũthamaki waku nĩ ũthamaki wa gũtũũra tene na tene,
naguo wathani waku ũtũũraga nginya njiarwa ciothe.

Jehova nĩ mwĩhokeku harĩ ciĩranĩro ciake ciothe,
na nĩendete kĩrĩa gĩothe ombĩte.

- ¹⁴ Jehova nĩanyitagĩrĩra arĩa othe maragũa,
na agatiira arĩa othe mainamĩte.
- ¹⁵ Maitho ma andũ othe nĩwe macũthĩrĩrie,
na nĩumaheaga irio ciao hĩndĩ ĩrĩa yagĩrĩre.
- ¹⁶ Ũkũnjũraga guoko gwaku,
na ũkahingĩria kĩndũ gĩothe kĩrĩ muoyo mabataro makĩo.
- ¹⁷ Jehova nĩ mũthingu njĩra-inĩ ciake ciothe,
na nĩendete kĩrĩa gĩothe ombĩte.
- ¹⁸ Jehova arĩ hakuhi na andũ arĩa othe mamũkayagĩra,
arĩa othe mamũkayagĩra na ma.
- ¹⁹ Arĩa othe mamwĩtigagĩra nĩamahingagĩria mabataro mao;
nĩaiguaga kĩrĩro kiao na akamahonokia.
- ²⁰ Jehova nĩamenyagĩrĩra arĩa othe mamwendete,
no arĩa othe aaganu nĩkũniina akaamaniina.
- ²¹ Kanua gakwa karĩaragia gakagooca Jehova.
Kĩũmbe o gĩothe nĩgĩkĩgooce rĩitwa rĩake itheru
nginya tene na tene.

146

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Ũteithio Wake

- ¹ Goocai Jehova.

Wee ngoro yakwa-rĩ, gooca Jehova.

² Ndĩgoocaga Jehova hĩndĩ ĩrĩa yothe ngũtũũra muoyo;
ndĩrĩinaga, ngoocage Ngai wakwa rĩrĩa rĩothe ngũtũũra muoyo.

- ³ Ndũkanaige mwĩhoko waku harĩ anene,
kana harĩ andũ, arĩa matangĩhota kũhonokania.
- ⁴ Rĩrĩa roho wao wameherera, macookaga o tĩĩri-inĩ;
mũthenya o ro ũcio mĩbango yao ĩtuĩkaga ya tũhũ.
- ⁵ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũteithio wake
uumaga kũrĩ Mũrungu wa Jakubu,
ũrĩa mwĩhoko wake ũrĩ harĩ Jehova Ngai wake,
- ⁶ Mũũmbi wa igũrũ na thĩ,
na iria, na kĩrĩa gĩothe gĩtũũraga thĩinĩ wacio:
ũcio nĩwe Jehova, ũrĩa ũtũũraga arĩ mwĩhokeku nginya tene.
- ⁷ Nĩarũgamagĩrĩra kĩhoo to kĩa arĩa ahatĩrĩrie,
na akahe arĩa ahũtu irio.
Jehova nĩwe wohoraga arĩa mohetwo,
- ⁸ Jehova nĩahingũraga maitho ma arĩa atumumu,
Jehova nĩatiiraga arĩa mainamĩte,
Jehova nĩendete andũ arĩa athingu.
- ⁹ Jehova nĩamenyagĩrĩra andũ a kũngĩ,
na agatũũria ciana cia ngoriai o na mũtumia wa ndigwa,
no njĩra cia andũ arĩa aaganu nĩacirigiicaga.
- ¹⁰ Jehova egũtũũra athamakaga nginya tene,
Ngai waku, wee Zayuni, athamakage njiarwa na njiarwa.

Goocai Jehova.

Kūgooca Ngai nĩ ūndũ wa Kūmenyerera Jerusalemu

¹ Goocai Jehova.

Kaĩ nĩ ūndũ mwega kūgooca Ngai witũ na rwĩmbo-ĩ,
kaĩ nĩ ūndũ mwega na mwagĩrĩru kũmũgooca-ĩ!

² Jehova nĩwe wakaga Jerusalemu;
nĩwe ūcookagĩrĩria andũ a Isiraeli arĩa matahĩtwo.

³ Nĩwe ūhonagia arĩa athuthĩku ngoro,
na akamoooha irona ciao.

⁴ Nĩwe ūmenyaga mũigana wa njata,
na akahe njata o njata rĩitwa rĩayo.

⁵ Mwathani witũ nĩwe mũnene na nĩ arĩ hinya mũingĩ;
ũmenyo wake ndũrĩ mũthia.

⁶ Jehova nĩwe ūtiiragĩrĩra andũ arĩa ahooreri,
no arĩa aaganu amatungumanagia thĩ.

⁷ Inĩrai Jehova mũmũcookerie ngaatho;
inĩrai Ngai witũ na kĩnanda kĩa mũgeeto.

⁸ Nĩahumbagĩra igũrũ na matu;
nĩwe uuragĩria thĩ mbura,
na agatũma nyeki ĩmere tũrĩma-inĩ.

⁹ Nĩwe ūheaga ng'ombe irio,
na akahe tũcui twa mahuru irio rĩrĩa twamũkaĩra.

¹⁰ We ndakenagĩra hinya wa mbarathi,
o na kana agakenera magũrũ ma mũndũ;

¹¹ Jehova akenagio nĩ andũ arĩa mamwĩtigagĩra,
o arĩa maigaga mwĩhoko wao harĩ wendo wake ũrĩa ūtathiraga.

¹² Wee Jerusalemu, kumia Jehova;
goooca Ngai waku, wee Zayuni,

¹³ nĩgũkorwo nĩwe wĩkagĩra mĩgĩko ya ihingo ciaku hinya,
na akarathima andũ aku arĩa marĩ thĩinĩ waku.

¹⁴ Nĩatũmĩte kũgĩe thayũ mĩhaka-inĩ yaku,
na agakũhũũnia na ngano ĩrĩa njega mũno.

¹⁵ Atũmaga wathani wake ũkinye gũkũ thĩ;
kiugo gĩake kĩhanyũkaga narua mũno.

¹⁶ Oiragia tharunji ĩhaana ta guoya mwerũ cua,
nayo mbaa akamĩhurunja ta mũhu.

¹⁷ Mbura ya mbembe amiuragia taarĩ kagoto karoira.
Nũũ ũngĩhota gwĩtiiria heho ĩyo yake?

¹⁸ Atũmaga kiugo gĩake agatũma itwekũke;
ahurutithanagia rũhuho, namo maaĩ magatherera.

¹⁹ Nĩaguũrĩtie kiugo gĩake harĩ Jakubu,
akaguũrĩria Isiraeli mawatho make
na kĩrĩa kĩa watho wake wa kũrũmĩrĩrwo.

²⁰ Ndarĩ ekĩra rũrĩrĩ rũngĩ ta ũguo,
mawatho macio make ndũrĩrĩ itirĩ ciamamenya.

Goocai Jehova.

148

Indo Ciothe Nĩcigooce Jehova

¹ Goocai Jehova.

Goocai Jehova mūrĩ kũu igūrũ,
mũmũgooce mūrĩ kũu gūtũũgĩru mũno.

² Mũgoocei, inyuĩ araika ake othe,
mũmũgooce, inyuothe mbūtũ ciake cia igūrũ.

³ Mũgoocei, inyuĩ riũa na mweri,
mũgoocei, inyuothe njata iria icangararaga.

⁴ Mũgoocei, inyuĩ igūrũ rĩa igūrũ,
o na inyuĩ maaĩ ma kũu igūrũ wa matu.

⁵ Indo ciothe nĩikĩgooce rĩitwa rĩa Jehova,
nĩgũkorwo nĩwe wathanire na cio ikĩgĩa kuo.

⁶ Aaciigire handũ hacio itũũre ho tene na tene;
aaheanire kĩrĩa kĩa watho wa kũrũmĩrĩrwo kĩrĩa gĩtagathira.

⁷ Goocai Jehova gũkũ thĩ,
inyuĩ ciũmbe cia iria-inĩ, na ũriku wothe wa maria marĩa manene,

⁸ rũheni, na mbura ya mbembe, na tharunji, na matu,
na ihuhũkanio cia huho iria ihingagia kĩrĩa gĩake,

⁹ inyuĩ irĩma, na tũrĩma tuothe,
na mĩtĩ ya matunda, na mĩtarakwa yothe,

¹⁰ nyamũ cia gĩthaka, na ng'ombe ciothe,
na ciũmbe iria nini, o na nyoni iria ciũmbũkaga,

¹¹ athamaki a thĩ, na ndũrĩrĩ ciothe,
na inyuĩ anene, na aathani othe a thĩ,

¹² aanake, na airĩtu,
na andũ arĩa akũrũ, o na ciana.

¹³ Othe nĩmagoocage rĩitwa rĩa Jehova,
nĩgũkorwo rĩitwa rĩake riiki nĩrĩo rĩtũũgĩrie;
riiri wake ũrĩ igūrũ rĩa thĩ o na rĩa matu.

¹⁴ Nĩambararĩtie rũhĩa nĩ ũndũ wa andũ ake,
nĩruo ũgooci wa andũ ake arĩa aamũre,
nĩo andũ a Isiraeli, andũ arĩa marĩ hakuhĩ na ngoro yake.

Goocai Jehova.

149

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Wega Wake kũrĩ Isiraeli

¹ Goocai Jehova.

Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ,
mũmũgooce mūrĩ kĩũngano-inĩ kĩa arĩa aamũre.

² Andũ a Isiraeli nĩmakenere ũcio wamombire;
andũ a Zayuni nĩmacanjamũke nĩ ũndũ wa Mũthamaki wao.

³ Nĩmagooce rĩitwa rĩake makĩrũgarũgaga,
na mamũinĩre na tũhembe, na kĩnanda kĩa mũgeeto.

⁴ Nĩgũkorwo Jehova nĩakenagio nĩ andũ ake;

andũ arĩa ahooreri amahumbaga thũmbĩ ya ũhonokio.

⁵ Andũ arĩa aamũre nĩmakenere gĩtĩio kũu,
na maine macanjamũkĩte marĩ o marĩrĩ-inĩ mao.

⁶ Ũgooci wa Mũrungu ũrokorwo tũnua-inĩ twao,
na rūhiũ rwa njora rūnoore mĩena yeerĩ rūkorwo moko-inĩ mao,

⁷ nĩguo meerĩhĩrie harĩ ndũrĩrĩ,
na maherithie kĩrĩndĩ gĩa thĩ,

⁸ nĩguo moohe athamaki ao na mĩnyororo,
na moohe andũ ao arĩa marĩ igweta na bĩngũ cia kĩgera,

⁹ nĩguo mamakinyĩrie ituĩro rĩrĩa mandĩkĩrwo.
Ũcio nĩguo riiri wa andũ ake othe arĩa aamũre.

Goocai Jehova.

150

Kũgooca Ngai nĩ ũndũ wa Ũnene Wake Mũkĩru

¹ Goocai Jehova.

Goocai Mũrungu mũrĩ harĩa hake haamũre;
mũgoocei mũrĩ kũu igũrũ, o kũu kwa hinya wake.

² Mũgoocei nĩ ũndũ wa ciĩko ciake cia hinya;
mũgoocei nĩ ũndũ wa ũnene wake mũingĩ mũno.

³ Mũgoocei mũkĩhuhaga karumbeta,
mũmũgooce na kĩnanda kĩa mũgeeto, na gĩa kĩnũbi,

⁴ mũgoocei na tũhembe mũkĩrũgarũgaga,
mũmũgooce na inanda cia nga mũkĩhuhaga mĩtũrirũ,

⁵ mũgoocei mũkĩhũũrithanagia thaani cia rūthuku iria ng'ambi,
mũmũgooce na thaani ikũgamba o ta rūgambi.

⁶ Kĩndũ gĩothe kĩrĩ mĩhũmũ nĩkĩgooce Jehova.

Goocai Jehova.

THIMO

Ciugo cia Kwambĩrĩria: Gĩtũmi na Muoroto

¹ Ici nĩ thimo cia Solomoni mũrũ wa Daudi, ũrĩa warĩ mũthamaki wa Isiraeli:

² nĩ thimo cia gĩtũma mũndũ agĩe na ũũgĩ, na ataarĩke;

nĩ cia gĩtũma ahote gĩtaũkĩrwo nĩ ciugo cia ũũgĩ;

³ nĩ cia gĩtũma mũndũ ataarĩke ahote kũbarĩrĩra mĩtũũrĩre wake,
ekage maũndũ marĩa magĩrĩire, na ma kĩhoto, na marĩa mega;

⁴ nĩ cia gĩtũma ũrĩa ũtarĩ na ũũgĩ agĩe na ũmenyo,
na cia gĩtũma mũndũ mwĩthĩ agĩe na ũmenyo na ũgereri:

⁵ arĩa oogĩ-rĩ, nĩmathikĩrĩrie na mongerere wĩruti wao,
nao arĩa akũũrani maũndũ metĩkĩre gĩtongorio.

⁶ Ningĩ nĩ cia gĩtũma mũndũ ataũkĩrwo nĩ thimo na ngerekano,
na ataũkĩrwo nĩ ciugo cia andũ arĩa oogĩ, na ndaĩ ciao.

⁷ Kĩambĩrĩria kĩa ũmenyo nĩ gwĩtigĩra Jehova,
no arĩa akĩigu nĩ mathũire ũũgĩ na ũtaaro.

Mwĩmenyererei Kũheenererio

⁸ Mũrũ wakwa, thikĩrĩria mataaro ma thoguo,
na ndũgatigane na ũrutani wa maitũguo.

⁹ Maũndũ macio magaatuĩka ithaga rĩa kũgemia mĩtwe waku,
na ta mũgathĩ wa kũgemia ngingo yaku.

¹⁰ Mũrũ wakwa, ehia mangĩgakũheenereria-rĩ,
ndũkanetĩkanie nao.

¹¹ Mangĩgakwĩra atĩrĩ, “Ũka ũthĩĩ hamwe na ithuĩ;
reke tuoherie mũndũ tũite thakame yake,
reke tũcemaceeme mũndũ o na ũtehĩtie;

¹² ningĩ reke tũmamerie marĩ muoyo, o ta ũrĩa mbĩrĩra iĩkaga,
na marĩ agima, o ta arĩa maharũrũkaga irima;

¹³ Na ithuĩ-rĩ, tũkĩgĩe na indo cia goro cia mĩthemba yothe,
na tũiyũrie nyũmba ciitũ na indo cia ndaho;

¹⁴ rutithania wĩra na ithuĩ,
tũkorwo na mũhuko ũmwe ithuothe”;

¹⁵ mũrũ wakwa, tiga gĩtwarana nao,
ndũkagerere njĩra ciao;

¹⁶ nĩgũkorwo magũrũ mao mahanyũkaga mathĩĩ mehia-inĩ,
nao mahiũhaga magaite thakame.

¹⁷ Kaĩ nĩ wĩra wa tũhũ kũiga gĩkerenge
nyoni ciothe igĩkuonaga-ĩ!

¹⁸ Andũ aya mohagĩria thakame yao ene;
maceemaga o mĩoyo yao enel

¹⁹ Ũcio nĩguo mũthia wa arĩa othe magĩaga na indo na njĩra ya ungumania;
indo icio iniinaga mĩoyo ya arĩa magĩaga nacio.

Mwĩmenyererei Mũtikarege Ũũgĩ

²⁰ Ũũgĩ nĩ aretana anĩrĩire njĩra-inĩ,
ningĩ agakayũrũrũka arĩ ihaaro-inĩ cia mũingĩ;

²¹ Aragũthũka na mũgambo mũnene arĩ magomano-inĩ ma njĩra kũu kũrĩ inegene,
o na itoonjero rĩa itũũra inene akoria atĩrĩ:

- 22 “Inyuĩ mūtārĩ ũũgĩ-rĩ, nĩ nginya rĩ mũgūtũũra mwendete njĩra cianyu itarĩ cia ũũgĩ?
Nĩ nginya rĩ anyũrũrania megūtũũra makenagĩra kĩnyũrũri,
na arĩa akĩgu mathũire ũmenyo?
- 23 Korwo nĩmwetĩkĩre kũigua ũtaaro wakwa-rĩ,
nĩngĩamũhingũrĩre ngoro yakwa,
ndũme mũmenye meciiria makwa.
- 24 No tondũ nĩmwaregire kũnjigua rĩrĩa ndetanire,
na gũtirĩ mũndũ werũmbũirie hĩndĩ rĩa ndatambũrũkirie guoko gwakwa,
- 25 na mũkĩagĩra mataaro makwa mothe bata,
na mũkĩaga gwĩtikĩra ikaanania rĩakwa-rĩ,
- 26 nĩĩ na nĩ nĩngamũthekerera hĩndĩ yanyu ya mwanangĩko,
na ndĩmũnyũrũrie rĩrĩa mũgaakorererwo nĩ mūtino:
- 27 ĩ hĩndĩ rĩa guoya ũkaamũkorerera ta kĩhuhũkanio,
rĩrĩa mwanangĩko ũkaamũhaata ta rũhuho rwa kĩhuhũkanio,
rĩrĩa mũgaakinyĩrĩrwo nĩ mĩnyamaro na ruo rwa ngoro.
- 28 “Hĩndĩ ĩyo nĩmakangaĩra, no ndikametika;
nĩmakanjetha na kĩyo, no matikanyona.
- 29 Tondũ nĩmathũũrĩre ũmenyo,
na matiigana gũthuura gwĩtigĩra Jehova,
- 30 tondũ matietĩkĩre mataaro makwa,
na nĩmamenire ikaanania rĩakwa,
- 31 makaarĩa maciaro ma mĩthĩire yao,
na mahũũnio nĩ maciaro ma mathugunda mao.
- 32 Nĩgũkorwo ũgenyũ wa arĩa matarĩ ũũgĩ nĩũkamooraga,
nakuo kwĩgangara kwa arĩa akĩgu nĩgũkamaniina;
- 33 no ũrĩa wotha ũnjiguaga arĩtũũraga na thayũ,
na atũũre ahooreire, atarĩ ũgwati angĩĩtigĩra.”

2

Uumithio wa Ũũgĩ Mũtũũrĩre-inĩ

- 1 Mũrũ wakwa, ũngĩtikĩra ciugo ciakwa,
na ũge maathani makwa ta mũthiithũ thĩinĩ waku,
- 2 nakuo gũtũ gwaku ũgũtegere ũũgĩ,
na werekerie ngoro yaku kũgĩa na ũmenyi,
- 3 na ũngĩgaakayũrũrũka na ũhooe gũkũũrana maũndũ,
na wĩtane wanĩrĩire ũheo ũtaũku,
- 4 na ũngĩkawetha ta betha,
na ũũcarie ta kĩgĩina kĩhithe-rĩ,
- 5 hĩndĩ ĩyo nĩũgataũkĩrwo nĩ ũhoro wa gwĩtigĩra Jehova,
na ũgĩe na ũmenyo wa Ngai.
- 6 Nĩgũkorwo Jehova aheanaga ũũgĩ,
na kanua gake koimaga ũmenyo na ũtaũku.
- 7 Andũ arĩa arũngĩrĩru amaigĩire ũhootani,
nĩwe ngo ya arĩa matarĩ ũcuuke mĩthĩire-inĩ yao,
- 8 nĩgũkorwo nĩarangagĩra njĩra cia arĩa marũmagĩrĩra kĩhooto,
na akagitĩra njĩra ya andũ ake arĩa ehokeku.
- 9 Hĩndĩ ĩyo nĩũgakũũrana maũndũ marĩa magĩrĩire,
na ma kĩhooto, na marĩa mega: ũgĩkũũrane njĩra o yothe njega.
- 10 Nĩgũkorwo ũũgĩ nĩũgatoonya ngoro yaku,
naguo ũmenyo ũkenagie muoyo waku.

- ¹¹ ũgereri nĩũrĩkũgitagĩra,
naguo ũtaũku ũkũrangagĩre.
- ¹² Ũũgĩ nĩũgakũhonokia kuuma njĩra-inĩ cia andũ arĩa aaganu,
ũkũhonokie kuuma kũrĩ andũ arĩa maaragia maũndũ ma waganu,
- ¹³ o arĩa matigaga njĩra iria nũngĩrĩru,
magathiĩra njĩra cia nduma,
- ¹⁴ arĩa makenaga magĩka ũũru,
na magakenagio nĩ ũũru wa waganu,
- ¹⁵ na no-o arĩa njĩra ciao ciogomete,
na mĩthiĩre yao ĩrĩ ya ungumania.
- ¹⁶ Ũũgĩ nĩũgakũhonokia kuuma harĩ mĩtumia ũrĩa mũtharia,
ũkũhonokie harĩ ng'enyũ ya mĩtumia na ciugo ciake cia kũheenereria andũ,
- ¹⁷ ũcio ũtigĩte mũratawe wa ũnini wake,
na agatiganĩria kĩrĩkanĩro kĩrĩa aarĩkanĩire na mũthuriwe arĩ mbere ya Ngai.
- ¹⁸ Nĩgũkorwo nyũmba yake ĩroragia andũ gĩkuũ-inĩ,
nacio njĩra ciake ikamerekeria kũrĩ maroho ma arĩa akuũ.
- ¹⁹ Gũtirĩ mũndũ ũthiiaa harĩ we agacooka,
kana akegwatĩra njĩra cia muoyo.
- ²⁰ No rĩrĩ, wee nĩũrĩthiiaa na mĩthiĩre ya andũ arĩa ega,
na ũgeragĩre njĩra cia arĩa athingu.
- ²¹ Nĩgũkorwo andũ arĩa arũngĩrĩru nĩo magaatũũra bũrũri-inĩ,
na arĩa matarĩ ũcuuke nĩo magaatigara kuo;
- ²² no rĩrĩ, andũ arĩa aaganu nĩmakeherio bũrũri-inĩ,
nao arĩa matarĩ ehokeku nĩmakamunywo maingatwo kuo.

3

Mauumithio mangĩ ma Ũũgĩ

- ¹ Mũrũ wakwa, ndũkariganĩrwo nĩ ũrutani wakwa,
no ngoro yaku nĩrũmagie maathani makwa,
- ² nĩgũkorwo nĩmagakuongerera matukũ ũtũũre mĩaka mĩingĩ,
na matũme ũgaacĩre.
- ³ Ndũkanareke wendani na wĩhokeku ikweherere;
cioherere ngingo yaku,
ũciandike kĩhengere-inĩ kĩa ngoro yaku.
- ⁴ Weka ũguo nĩũgeetĩkĩrĩka, na ũgĩe na rĩitwa rĩega
maitho-inĩ ma Ngai o na ma andũ.
- ⁵ Wĩhoke Jehova na ngoro yaku yothe,
na ndũkanehoke ũmenyo waku mwene;
- ⁶ mũmenyithagie mĩthiĩre yaku yothe,
na nĩarĩrũngaga njĩra ciaku.
- ⁷ Tĩga kwĩonaga ũrĩ mũũgĩ maitho-inĩ maku mwene;
wĩtigĩre Jehova na ũtheemage maũndũ marĩa mooru.
- ⁸ Ũndũ ũcio nĩũrĩkũrehagĩra ũgima wa mwĩrĩ,
na mahĩndĩ maku makoragwo marĩ na hinya.
- ⁹ Tĩaga Jehova na ũtonga waku,

- ningĩ ũmūtĩage na maciaro mothe ma mbere ma irio ciaku cia mĩgũnda;
10 namo makũmbĩ maku nĩmakaiyũrĩra,
nayo mĩtũngi yaku ñiyũrĩre ndibei ya mũhihano.
- 11 Mũrũ wakwa, tiga kũnyarara ihũũra rĩa Jehova,
na ndũgathũũre irũithia rĩake,
12 nĩgũkorwo Jehova arũithagia arĩa endete,
o ta ũrĩa ithe wa mũndũ arũithagia mũriũ ũrĩa akenagĩra.
- 13 Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa wonete ũũgĩ,
mũndũ ũcio wĩgĩrĩre na ũmenyo,
14 nĩgũkorwo ũũgĩ nĩ wa bata mũno gũkĩra betha,
na ũciaraga uumithio ũkĩrite wa thahabu.
- 15 Ũũgĩ ũrĩ goro gũkĩra ruru iria ndune;
kĩrĩa gĩothe ũngĩrĩrĩria gũtirĩ kĩngĩringithanio naguo.
16 Guoko-inĩ gwake kwa ũrĩ harĩ ũingĩ wa matukũ;
guoko-inĩ gwake kwa ũmotho harĩ na ũtonga na gĩtĩo.
- 17 Mĩthĩre ya ũũgĩ nĩ mĩthĩre ya kwendeka,
na njĩra ciaguo ciothe nĩ cia thayũ.
18 Ũũgĩ nĩ mũtĩ wa muoyo kũrĩ arĩa maũhĩmbagĩria;
arĩa megĩagĩra naguo-rĩ, nĩmarĩrathimagwo.
- 19 Jehova aahandire mĩthingi ya thĩ na ũũgĩ,
na akĩrũmia igũrũ na ũmenyo wake;
20 ũmenyo wake nĩguo wagayanirie kũrĩa kũriku,
namo matu magatatagia ime.
- 21 Mũrũ wakwa tũũria matua mega na ũkũũrani maũndũ,
ndũkanareke ciehere maitho-inĩ maku;
22 nĩcio igaagũtũũria muoyo, na nĩ ithaga rĩa kũgemagia ngingo yaku.
- 23 Ningĩ ũrĩthiia na njĩra yaku ũrĩ na thayũ,
na kũgũrũ gwaku gũtikahĩngwo;
24 Wakoma-rĩ, ndũgetigĩra;
wakoma-rĩ, ũrĩkomaga toro mwega.
- 25 Ndũgetigĩre mwanangĩko wa narua,
kana kĩhuhũkanio kĩrĩa gĩkoragĩrĩra andũ arĩa aaganu,
26 nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũgaatuĩka mwĩhoko waku,
na amenyagĩrĩre kũgũrũ gwaku gũtikanyĩitwo nĩ mũtego.
- 27 Ndũkanagirĩrĩre ũndũ mwega ũkinyĩre arĩa maagĩrĩrwo nĩgũkinyĩrĩrwo nĩguo,
rĩrĩa ũrĩ na ũhoti wa kũhingia ũndũ ũcio.
- 28 Ndũkaneere mũndũ wa itũũra rĩaku atĩrĩ,
“Thĩ ũgooka rĩngĩ; kũ ũrenda nĩngakũhe rũciũ,”
o rĩrĩa ũrĩ na kĩndũ kũ hakuhĩ.
- 29 Ndũkanaciĩrĩre gwĩka mũndũ wa itũũra rĩaku ũũru,
ũcio ũtũũraga hakuhĩ nawe akwĩhokete.
- 30 Ndũkanarũithie mũndũ tũhũ,
rĩrĩa atarĩ ũndũ mũũru agwĩkĩte.
- 31 Ndũkanacumĩkĩre maũndũ ma mũndũ wa ngũĩ,
kana ũthũure njĩra o na ĩmwe yake,
32 nĩgũkorwo Jehova nĩathũire mũndũ mwaganu,

no nĩagĩaga ndundu na andũ arĩa arũngĩrĩru.

³³ Nyũmba ya arĩa aaganu ĩtũũraga na kĩrumi kĩa Jehova,
no mũciĩ wa arĩa athingu nĩaũrathimaga.

³⁴ Jehova nĩanyũrũragia andũ arĩa manyũrũranagia na mwĩtĩĩo,
no arĩa menyiihagia nĩamaheaga wega wake.

³⁵ Andũ arĩa oogĩ magayaga gĩtĩĩo,
no andũ arĩa akĩĩgu magayaga njono.

4

Ũũgĩ Ũkĩrĩte Indo Ciothe

¹ Atĩrĩrĩ, inyuĩ ariũ akwa, ta thikĩrĩriai ũrũtani wa thoguo;
njiguai nĩguo mwĩgĩre na kũmenya maũndũ.

² Tondũ ngũmũhe ũrutani mwega,
nĩ ũndũ ũcio mũtigatirike ũrutani wakwa.

³ Rĩrĩa ndaarĩ mwana nyũmba-inĩ ya baba,
ndĩ o mũndũ mwĩthĩ, na ndĩ mwana wa mũmwe wa maitũ-rĩ,

⁴ baba nĩandutire, akĩnjĩra atĩrĩ,
“Wĩgwatĩre ciugo ciakwa na ngoro yaku yothe;
rũmia maathani makwa, na nĩũgũtũũra muoyo.

⁵ Gĩa na ũũgĩ, gĩa na kũmenya maũndũ;
ndũkanariganĩrwo nĩ ciugo ciakwa, kana wahũke kuuma harĩ cio.

⁶ Ndũkanatirike ũũgĩ, naguo nĩũrĩkũgitagĩra;

⁷ ũũgĩ ũkĩrĩte indo ciothe; nĩ ũndũ ũcio wĩgĩre na ũũgĩ.
Ĩĩ, kaba kũruta indo ciaku ciothe wĩgĩre na kũmenya maũndũ.

⁸ Tũũgagĩria ũũgĩ mũno, naguo nĩũrĩkwambararagia;
ũhĩmbagĩrie, naguo nĩũrĩgũtĩĩthagia.

⁹ Nĩũgagwĩkĩra ithaga rĩa ũtugi mũtwe waku,
na ũkũhe thũmbĩ thaka mũno.”

¹⁰ Thikĩrĩria, wee mũrũ wakwa, na wĩtikĩre ũrĩa ngũkwĩra,
nĩgeetha mĩaka ya muoyo waku ĩngĩhe.

¹¹ Nguonetie njĩra ya ũũgĩ,
na ngagũtongoria njĩra-inĩ iria nũngarũ.

¹² Rĩrĩa ũgũthĩĩ, makinya maku matikahĩngĩcwo;
rĩrĩa ũkũhanyũka-rĩ, ndũkahĩngwo.

¹³ Rũmia ũrutani wakwa, na ndũkanareke ũkweherere;
ũgitagĩre wega, nĩgũkorwo nĩguo muoyo waku.

¹⁴ Ndũkanagerere njĩra ya andũ arĩa aaganu,
kana ũthĩire njĩra ya andũ arĩa oorũ.

¹⁵ Mĩthēemage, na ndũkanamĩgerere;
mĩhutatĩre, na wĩthĩire na njĩra yaku.

¹⁶ Nĩgũkorwo andũ arĩa aaganu matingĩkoma nginya meeke ũũru;
mooragwo nĩ toro nginya matũme mũndũ ahĩngwo, agwe.

¹⁷ Marĩĩaga irio iria monete na ũmaramari,
na makanyua ndibei matunyanĩte na hinya.

¹⁸ Mĩthĩire ya andũ arĩa athingu ĩhaana ta ũtheri wa gũgĩkĩa,
ũrĩa ũthĩiaga ũgĩthererũkaga nginya mũthenya barigici.

¹⁹ No mĩthĩire ya andũ arĩa aaganu ĩhaana ta nduma ndumanu;
o matimenyaga kĩrĩa kĩamahĩnga.

- 20 Mūrū wakwa, ta thikīrīria ūrīa ngūkwīra;
tega gūtū ūigue ciugo ciakwa.
- 21 Ndūkanareke ciehere maitho-inī maku,
ciigage ngoro-inī yaku;
- 22 nīgūkorwo nīcio itūūrāgia arīa maciīgwatīire muoyo,
na igekīra mwīrī wao wothe ūgima.
- 23 Makīria ya macio mothe, rangagīra ngoro yaku,
nīgūkorwo nīyo gīthima kīrīa gītherūkaga muoyo.
- 24 Eheria rūnāno kanua-inī gaku;
nacio ndeto cia ūmaramari-rī, nīciikare kūraya na iromo ciaku.
- 25 Maitho maku nīmarorage na mbere,
ūcūthagīrīrie mbere yaku wega.
- 26 Arāgania njīra iria magūrū maku marīthiagīra,
na ūthiagīre o njīra iria ngiindīrīku.
- 27 Ndūkanaahūke na mwena wa ūrīo kana wa ūmotho;
eheria kūgūrū gwaku kuuma ūūru-inī.

5

Ūtharia Gūkaananio

- 1 Mūrū wakwa, thikīrīria ūūgī ūyū wakwa,
tega gūtū wega ūigue ciugo ciakwa cia ūtaūku,
- 2 nīguo ūtūūrie ūbaarīrīri,
nayo mīromo yaku itūūrie ūmenyo.
- 3 Nīgūkorwo mīromo ya mūtumia mūtharia itaataga ūūkī,
na mīario yake īnyorokete gūkīra maguta;
- 4 no marigīrīrio nīmūrūrū ta maaī ma nyongo,
nī mūūgī ta rūhiū rwa njora rūrīa rūūgī mbarī cierī.
- 5 Magūrū make maikūrūkaga gīkuū-inī;
makinya make mathiiga merekeire o mbīrīra.
- 6 Ndeciirāgia ūhoro wa njīra ya muoyo;
njīra ciake nī njogomu, nowe ndooī ūguo.
- 7 Atīrīrī, ariū akwa, ta thikīrīriai;
mūtikanatiganīrie ūrīa ngūmwīra.
- 8 Thiagīrai njīra īrī kūraya nake,
mūtigakuhīrīrie mūrango wa nyūmba yake,
- 9 nīguo mūtikaheane hinya wanyu mwega kūrī andū angī,
na mīaka yanyu kūrī mūdū ūtarī tha,
- 10 nīguo ageni matikehūūnie na ūtonga wanyu,
na kīrīa ūnogeire gītongie mūciī wa mūdū wa kūngī.
- 11 Marigīrīrio-inī ma muoyo waku nīūgacaaya,
hīndī īrīa nyama cia mwīrī waku na mwīrī waku igaakorwo ithirīte hinya.
- 12 Ūkoiga atīrī, “Hī, kaī nīndathūūrire gūtaarwo-ī!
Hī, kaī ngoro yakwa nīyamenete kūrūithio-ī!
- 13 Ndingīathīkīire arutani akwa,
kana thikīrīrie ataarani akwa.
- 14 Nīnginyīte hūgūrūrū-inī cia mwanangīko,
ndī o gatagatī-inī ga kīūngano gīothe.”
- 15 Atīrīrī, nyuuaga maaī ma itangi rīaku we mwene,
maaī marīa mathereraga moimīte gīthima-inī gīaku mwene.
- 16 Nī kwagīrīire ithima ciaku ciunagīre maaī barabara-inī,

- kana tūrũũ twaku tuunagĩre ihaaro-inĩ cia mũingĩ?
- ¹⁷ Nĩmagĩtũũre marĩ maku wiki,
matigatũike maku na mũndũ wa kũngĩ o na rĩ.
- ¹⁸ Gĩthima gĩaku kĩrorathimwo,
nawe ũkenagĩre mũtumia wa ũnini waku.
- ¹⁹ Athakarĩte ta thwariga ya mũgoma,
akaagĩra ta gathiiya ka mũgoma:
kĩiganagwo nĩ nyondo ciake hĩndĩ ciothe,
ũkenagio nĩ wendo wake hĩndĩ ciothe.
- ²⁰ Mũrũ wakwa, nĩ kĩ kĩngĩtũma ũkenio nĩ mũtumia mũtharia?
Nĩ kĩ kĩngĩtũma ũhĩmbĩrie gĩthũri kĩa mũtumia wa mũndũ ũngĩ?
- ²¹ Nĩgũkorwo mĩthĩre ya mũndũ nĩyonagwo nĩ Jehova,
nake nĩatuĩragia njĩra ciake ciothe.
- ²² Cĩiko njũru cia mũndũ mwaganu nĩcio imũtegaga;
nga cia mehia make nĩcio imuohaga, ikamũrũmia biũ.
- ²³ Mũndũ ũcio nĩagaakua nĩ kwaga ũtaaro,
akoora nĩ ũndũ wa ũrimũ wake mũnene.

6

Gũkaania Andũ Kũrũmĩrĩra Ũrimũ

- ¹ Mũrũ wakwa, ũngĩkorwo ũigĩte kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thiirĩ wa mũndũ wa itũũra
rĩaku,
ũkorwo atĩ nĩwe ũtuĩkĩte wa kũmũrĩhĩra thiirĩ harĩ mũndũ ũngĩ-rĩ,
- ² ũngĩkorwo ũtegeetwo nĩ ũrĩa uugĩte,
ũkagwatithio nĩ ciugo cia kanua gaku-rĩ,
- ³ gĩike atĩrĩ, mũrũ wakwa, nĩguo wĩteithũre,
kuona atĩ nĩũgwĩte moko-inĩ ma mũndũ wa itũũra rĩaku:
Thiĩ wĩnyiihie wee mwene;
mũthaithe mũno akuohere.
- ⁴ Ndũkareke maitho maku mone toro,
kana ũreke imone ciaku icũnge.
- ⁵ Wĩteithũre o ta ũrĩa thwariga iĩteithũraga kuuma moko-inĩ ma mũguĩmi,
o na kana ta ũrĩa nyoni iĩteithũraga kuuma mũtego-inĩ wa mũtegi.
- ⁶ Thiĩ harĩ thigiriri, wee kĩgũũta gĩkĩ;
ũcũũranie mĩtugo yayo nĩguo ũhĩge!
- ⁷ Ndirĩ mũnene,
kana mũmĩrũgamĩrĩri,
o na kana mũmĩathi,
- ⁸ no nĩĩgagĩra mũthiithũ wa irio hĩndĩ ya riũa,
na ĩgacookanĩrĩria irio ciayo hĩndĩ ya magetha.
- ⁹ Ũgũkoma hau nginya-rĩ, wee kĩgũũta gĩkĩ?
Ũrĩũkĩra rĩ, ũtĩge toro waku?
- ¹⁰ Komakoma gatoro kanini, na ũcũngacũnge hanini,
na ũkũnje moko hanini nĩguo ũhurũke;
- ¹¹ atĩrĩ, ũthĩĩni ũgaagũkorerera ta mũitũ,
ũkorererwo nĩ wagi ũhaana ta mũndũ wĩohete indo cia mbaara.
- ¹² Mũndũ kĩmaramari na mwaganu-rĩ,
ũrĩa ũthiiaa akĩaragia ndeto itarĩ nũngĩrĩru,
¹³ ũcio uunagĩra andũ riitho,

- na akaheenereria andũ na makinya make,
o na akaheneria andũ na ciara ciake-rĩ,
14 ũcio ũthugundaga ũũru arĩ na maheeni ngoro-inĩ yake:
ũcio hĩndĩ ciothe ahuraga maũndũ ma nyamũkano.
15 Nĩ ũndũ ũcio mũtino ũkaamũhubanĩria o rĩmwe aterĩgĩĩire;
mwanangĩko ũtarĩ kĩhonia nĩũkamũniina biũ.
- 16 Kũrĩ maũndũ matandatũ mathũirwo nĩ Jehova,
ĩĩ, o na nĩ mũgwanja marĩa onaga marĩ magigi, nĩmo:
17 maitho ma mwĩtĩĩo,
na rũrĩmĩ rũrĩa rũheenanageria,
na moko marĩa maitaga thakame ya andũ matehĩtie,
18 na ngoro ĩrĩa ĩthugundaga maũndũ ma waganu,
na magũrũ marĩa mateng'eraga gũthĩĩ gwĩka ũũru,
19 na mũira ũtarĩ wa ma ũrĩa ũthothoraga ndeto cia maheeni,
o na mũndũ ũrĩa ũrehaga nyamũkano gatagatĩ ka andũ a nyina ũmwe.
- Gũkaanio ũtharia*
20 Mũrũ wakwa, tũũra ũrũmĩtie maathani ma thoguo,
na ndũgatirike ũrutani wa maitũguo.
21 Moherere ngoro-inĩ yaku nginya tene;
makundĩke marigiicĩrie ngingo yaku.
22 Rĩrĩa ũgũthĩĩ-rĩ, nĩmarĩgũtongoragia;
wakoma-rĩ, nĩmarĩkũmenyagĩrĩa;
na rĩrĩa warahũka-rĩ, nĩmarĩkwaragĩria.
23 Nĩgũkorwo maathani maya nĩ tawa,
na ũrutani ũyũ nĩ ũtheri,
namo mataaro ma kũrũnga mũndũ-rĩ,
nĩmo njĩra ya muoyo,
24 magakweheragia harĩ mũndũ-wa-nja ũcio mwaganu,
na magakũhonokia kuuma kũrĩ rũrĩmĩ rũnyoroku rwa mũtumia ũcio ng'enyũ.
25 Ndũkerĩrĩrie ũthaka wake ngoro-inĩ yaku,
kana ũreke akũguucĩrĩrie na maitho make,
26 nĩgũkorwo mũmaraya atũmaga mũndũ athĩne nginya ahooyage kenyũ ka mũgate,
na mũtumia mũtharia aguĩmaga muoyo waku guo mwene.
27 Mũndũ no atahĩre mwaki gĩthũri-inĩ gĩake,
na nguo ciake itihĩe?
28 Mũndũ no agerere igũrũ rĩa makara marĩ na mwaki,
na makinya make matihĩe?
29 Ũguo no taguo mũndũ ũrĩa ũkomaga na mũtumia wa mũndũ ũngĩ atariĩ;
gũtirĩ mũndũ ũngĩmũhutia na ndaherithio.
- 30 Andũ matimenaga mũici angĩkorwo aiyĩte
nĩguo eniinĩre ng'aragu rĩrĩa arĩ mũhũũtu.
31 No rĩrĩ, angĩnyitwo-rĩ, no nginya arĩhe maita mũgwanja,
o na angĩkorwo ekũrĩha na ũtonga wa nyũmba yake wotho.
32 No mũndũ ũrĩa ũtharagia nĩagĩte wĩciirio;
ũrĩa wotho wĩkaga ũguo nĩwe mwene wĩyanangaga.
33 Nguraro na kwĩnyararithia nĩcio igai rĩake,
na cio thoni icio ciake gũtirĩ hĩndĩ igaathario ithire;
34 nĩgũkorwo ũiru nĩguo warahũraga mang'ũrĩ ma mũthuari,
na ndakaigua tha akĩrĩhĩria.
35 Ndagetĩkĩra irĩhi o na rĩrĩkũ;

nākaarega ihaki o na rĩrĩ inene atĩa.

7

Gũkaanio kũgĩa Ndũgũ na Mũndũ-wa-Nja Mũtharia

- ¹ Mũrũ wakwa, tũũra ũrũmĩtie ciugo ciakwa,
na wĩgĩre maathani makwa thĩĩnĩ waku.
- ² Rũmia maathani makwa,
na nĩũgatũũra muoyo;
gitagĩra morutani makwa o ta kũũma kĩa riitho rĩaku.
- ³ Mohagĩrĩre ciara-inĩ ciaku;
ũmaandĩke kĩhengere-inĩ kĩa ngoro yaku.
- ⁴ Īra ũũgĩ atĩrĩ, “Wee nĩwe mwarĩ wa maitũ,”
naguo ũtaũku ũwĩtage mũndũ wa nyũmba yanyu;
- ⁵ nĩcĩrĩkweheragia harĩ mũndũ-wa-nja ũcio mũtharia,
o na kuuma kũrĩ mũtumia ũcio ũtarĩ mwĩhokeku,
hamwe na ciugo ciake cia kũheenaniĩrĩa.
- ⁶ Ndĩ ndirica-inĩ ya nyũmba yakwa-rĩ,
nĩndacũthĩrĩirie na nja kamwanya-inĩ,
- ⁷ ngĩona kĩmwana gatagatĩ ka arĩa matarĩ oogĩ,
na ngĩkũũrana gatagatĩ ka aanake,
mũndũ mwĩthĩ ũtaarĩ na ũũgĩ wa gũkũũrana maũndũ.
- ⁸ Aikũrũkaga na njĩra ĩrĩa yarĩ hakuhĩ na koine ya kwa mũndũ-wa-nja ũcio,
agĩthĩĩ na njĩra ĩyo yerekeire na gwake mũciĩ,
- ⁹ na kwarĩ na mairia o kahwaĩ-inĩ gũgĩtukatuka,
gũkiambĩrĩa kũgĩa nduma ya ũtukũ.
- ¹⁰ Na rĩrĩ, hagĩũka mũndũ-wa-nja kũmũtũnga,
wehumbĩte nguo ta mũmaraya, arĩ na wara ngoro-inĩ.
- ¹¹ (Nĩ mũnegeni na mũng’athia,
na magũrũ make matikiragĩrĩa mũciĩ;
- ¹² rĩmwe arĩ njĩra-inĩ, na rĩrĩa rĩngĩ arĩ ihaaro-inĩ,
ehithagĩre andũ koine-inĩ ciothe cia njĩra.)
- ¹³ Nake akĩnyiita mwanake ũcio, akĩmũmumunya,
na akĩmwĩra atĩrĩ ategũconoka,
- ¹⁴ “Ndĩ na maruta ma ngwatanĩro mũciĩ,
tondũ ũmũthĩ nĩhingirie mũĩhĩtwa yakwa.
- ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio ndoimagara, ndooka gũgũtũnga;
ngũgũcarĩtie mũno, na rĩu nĩndakuona!
- ¹⁶ Nĩnjarĩte ũrĩrĩ wakwa
na macuka ma gatani ma marangi kuuma Misiri.
- ¹⁷ ũrĩrĩ ũcio wakwa nĩndĩũitĩrĩirie indo nungi wega ta manemane,
na thubiri, o na mũndarathini.
- ¹⁸ ũka twĩhũũnie wendo nginya rũciĩnĩ;
reke twĩkenie na wendo!
- ¹⁹ Mũthuari wakwa ndarĩ mũciĩ;
nĩathiĩte rũgendo rũraihi.
- ²⁰ Nĩathiire na mũhuko wake ũiyũrĩte mbeeca,
na akainũka mũciĩ o rĩrĩa mweri ũkaiganana.”
- ²¹ Agĩkĩmũheenereria na ciugo, akĩmũhĩtithia;

- agĩkĩmuuha na mĩario yake mĩnyoroku.
²² O rĩmwe akĩmũrũmĩrĩra ta ndegwa ĩgĩthĩĩ gũthĩnjwo,
 kana ta thwariga ĩgĩtoonya kĩaana-inĩ kĩa mũtego,
²³ nginya akaaya gũtheecwo ini nĩ mĩguĩ,
 akahaana ta nyoni ĩguthũkĩte mũtego-inĩ,
 ĩtekũmenya o na hanini atĩ ũndũ ũcio no ũmĩrute muoyo.
²⁴ Atĩrĩrĩ, ariũ akwa, ta thikĩrĩriai;
 tegai matũ mũigue ũrĩa ngũmwĩra.
²⁵ Mũtikanareke ngoro cianyu ĩrũmĩrĩre mĩthĩire yake,
 kana mũingĩre njĩra-inĩ ciake.
²⁶ Nĩ andũ aingĩ arĩkĩtie kũrũnda;
 arĩa oragĩte nĩ kĩrĩndĩ kĩingĩ mũno.
²⁷ Nyũmba yake nĩ njĩra njariĩ ya gũthĩĩ mbĩrĩra,
 nayo yerekagĩria andũ nyũmba-inĩ cia gĩkuũ.

8

Ũũgĩ Gwĩtana

- ¹ Githĩ ũũgĩ ndareetana?
 Githĩ ũtaũku ndaranĩrĩra na mũgambo wake?
² Njĩra-inĩ kũrĩa gũtũũgĩru, na magomano-inĩ ma njĩra-rĩ,
 nĩho ũũgĩ arũgamĩte;
³ ningĩ hakuhĩ na ihingo iria cierekeire itũũra inene,
 o hau matoonyero-inĩ-rĩ, nĩho araanĩrĩra akoiga atĩrĩ:
⁴ “Inyuĩ andũ nĩ inyuĩ ndĩreeta;
 ndĩraanĩrĩra na mũgambo wakwa kũrĩ andũ othe a thĩ.
⁵ Inyuĩ arĩa mũtarĩ na ũũgĩ, gĩai na ũbaarĩrĩri,
 inyuĩ arĩa akĩngu, gĩai na ũtaũku.
⁶ Thikĩrĩriai, nĩgũkorwo ndĩ na maũndũ ma bata ngwaria;
 ngũtumũra mĩromo yakwa njarie maũndũ marĩa magĩrĩire.
⁷ Kanua gakwa kaaragia ũhoru wa ma,
 nĩgũkorwo mĩromo yakwa nĩthũire waganu mũno ta kĩndũ kĩrĩ magigi.
⁸ Ciugo ciothe cia kanua gakwa nĩ cia ũthingu;
 gũtirĩ o na kiugo kĩmwe gĩacio kĩogomu kana gĩa kũhĩtithania.
⁹ Kũrĩ arĩa makũũranaga maũndũ ciugo ciothe nĩciagĩrĩire;
 itirĩ mahĩtia kũrĩ arĩa marĩ na ũmenyo.
¹⁰ Thuurai mataaro makwa handũ ha betha,
 mũthũure ũmenyo handũ ha thahabu ĩrĩa njega mũno,
¹¹ nĩgũkorwo ũũgĩ nĩ wa goro gũkĩra ruru iria ndune,
 na gũtirĩ kĩndũ ũngĩrĩrĩria kĩngĩringithanio nague.
¹² “Nĩ ũũgĩ-rĩ, ndũũranagia na ũbaarĩrĩri;
 nĩndĩgwatĩire ũmenyo o na gũthugunda maũndũ mega.
¹³ Gwĩtigĩra Jehova nĩgũthũũra ũũru;
 nĩthũire mwĩtĩio na mwĩtũũgĩrio,
 na mĩtugo mĩũru na mĩario ya waganu.
¹⁴ Kĩrĩra na ũũgĩ wa gũkũũrana maũndũ nĩ ciakwa;
 nĩ ndĩ na ũtaũku, na ndĩ na ũhoti.
¹⁵ Athamaki mathamakaga nĩ ũndũ wa hinya wakwa
 nao aathani magathondeka mawatho ma kĩhooto;
¹⁶ anene mathamakaga nĩ ũndũ wa hinya wakwa,
 o ũndũ ũmwe na arĩa othe marĩ igweta arĩa maathanaga gũkũ thĩ.

- ¹⁷ Nĩnyendete arĩa manyendete,
 nao arĩa manjaragia na kĩyo nĩmanyonaga.
¹⁸ Ũtonga na gĩtĩño cionekaga harĩ niĩ,
 o hamwe na ũtonga wa gũtũũra, na ũgaacĩru.
¹⁹ Maciaro makwa nĩ mega gũkĩra thahabu ĩrĩa therie;
 uumithio wakwa nĩũkĩrĩte betha ĩrĩa njega.
²⁰ Niĩ thiiaga na njĩra ya ũthingu,
 ngathiĩra o njĩra-inĩ cia kĩhooito,
²¹ ngĩheaga andũ arĩa manyendete ũtonga,
 na ngaiyũragia igĩĩna ciao.

²² “Jehova aanyũmbire o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa wĩra wake,
 mbere ya mawĩra make ma tene;
²³ ndaathuurirwo kuuma tene wa tene,
 kuuma o kĩambĩrĩria, thĩ ĩtarĩ yagĩa.
²⁴ Rĩrĩa gũtaagĩte maria manene-rĩ, nĩguo ndaciarirwo,
 o hĩndĩ ĩrĩa gũtaarĩ matherũkĩro maiyũrĩte maaĩ;
²⁵ ndaciarirwo irĩma itanahaandwo harĩa irĩ,
 na tũrĩma tũtanagĩa,
²⁶ we atanoomba thĩ kana ithaka ciayo,
 o na kana rũkũngũ o ruothe rwa thĩ.
²⁷ Niĩ ndaarĩ o kuo hĩndĩ ĩrĩa aathondekire igũrũ na akĩrĩiga handũ ha rĩo,
 hĩndĩ ĩrĩa eekĩrĩre rũkiriri rwa kũrĩa kũriku,
²⁸ rĩrĩa aahaandire matu kũu igũrũ,
 na akĩrũmia ithima cia kũrĩa kũriku wega,
²⁹ rĩrĩa eekĩrĩre mũhaka wa irĩa
 nĩguo maaĩ matikanae kwagarara watho wake,
 na rĩrĩa aahandire mĩthingi ya thĩ.
³⁰ Hĩndĩ ĩyo ndaarĩ o hakuhĩ nake ndĩ ta mũbundi mũũgĩ.
 Ndaaiyũritwo nĩ gĩkeno mũthenya o mũthenya,
 na ngakenaga hĩndĩ ciothe ndĩ mbere yake,
³¹ ngakenagĩra thĩ yake yothe,
 na ngakenagio nĩ andũ othe a thĩ.

³² “Atĩrĩrĩ ariũ akwa, ta thikĩrĩriai;
 kũrathimwo nĩ arĩa marũmagia njĩra ciakwa.
³³ Ta thikĩrĩriai mataaro makwa nĩguo mũhĩge;
 mũtikamarege.
³⁴ Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũnjiguaga,
 agacũthagĩrĩria mĩrango-inĩ yakwa o mũthenya,
 akanjetagĩrĩra hingĩro-inĩ cia mĩrango yakwa.
³⁵ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe ũgĩte na niĩ nĩ muoyo agĩte nague,
 nake akagĩa na agetĩkĩrĩka harĩ Jehova.
³⁶ No ũrĩa wothe ũhĩtanĩtie na niĩ nĩ ũũru eĩkaga;
 nao arĩa othe maathũire nĩ gĩkuũ mendete.”

9

Ũũgĩ na Ũkĩĩgu Gwĩtana

- ¹ Ũũgĩ nĩakĩte nyũmba yake;
 nĩaicũhĩtie itugĩ ciayo mũgwanja.
² Nĩahaarĩrie nyama, na akahaarĩria ndĩbei,*

* 9:2 Ndĩbei nĩyatukanagio na indo ingĩ ta manemane nĩgeetha ĩcame wega.

- o na akaara metha yake.
- ³ Nĩatũmĩte ndungata ciake cia airĩtu nja,
na nĩaretana arĩ harĩa hatũũgĩru mũno itũũra-inĩ rĩrĩa inene, akoiga atĩrĩ:
- ⁴ “Andũ arĩa othe matarĩ na ũũgĩ nĩmoke gũkũ!”
Nĩngĩ akeera andũ arĩa maagĩite ũtaũku atĩrĩ,
- ⁵ Ũkai mũrĩe irio ciakwa,
na mũnyue ndibei ĩrĩa ndĩmũthondekeire.
- ⁶ Tiganai na mĩthiĩre yanyu ĩtarĩ ya ũũgĩ, na nĩmũgũtũũra muoyo;
cookai gũthiiga na njĩra ya ũtaũku.
- ⁷ “Ũrĩa wotho ũtaaraga mũnyũrũrania eĩtagĩria irumi;
na ũrĩa wotho ũkaanagia mũndũ mwaganu egĩĩragĩra njono.
- ⁸ Ndũkanataare mũnyũrũrania, nĩguo ndagagũthũũre;
kaania mũndũ mũũgĩ, nake nĩegũkwenda.
- ⁹ Taara mũndũ mũũgĩ na nĩegũkĩrĩrĩa kũũhĩga;
mũndũ mũthingu mũrute, na nĩekuongerera ũũgĩ wake.
- ¹⁰ “Kĩambĩrĩria kĩa ũũgĩ nĩ gwĩtigĩra Jehova,
na kũmenya Ũrĩa Mũtheru nĩkuo gũtaũkĩrwo.
- ¹¹ Nĩgũkorwo nĩ ũndũ wakwa matukũ maku nĩmakaingĩha,
na wongererwo mĩaka ya gũtũũra muoyo.
- ¹² Ũngĩkorwo ũrĩ mũũgĩ-rĩ, ũũgĩ waku nĩũgakũguna;
na ũngĩkorwo ũrĩ mũnyũrũrania-rĩ, we nowe ũkaanyariirĩka.”
- ¹³ Mũndũ-wa-nja ũrĩa wĩtagwo Mũkĩĩgu nĩ wa inegene;
we ndarĩ mūtugo, na ndarĩ ũmenyo.
- ¹⁴ Aikaraga thĩ mũrango-inĩ wa nyũmba yake,
agaikarĩra gĩtĩ harĩa hatũũgĩru mũno itũũra-inĩ rĩrĩa inene,
- ¹⁵ ageetaga arĩa marehĩtũkĩra,
arĩa marethiĩra na njĩra ciao.
- ¹⁶ Ameeraga atĩrĩ, “Andũ arĩa othe matarĩ na ũũgĩ nĩmoke gũkũ!”
Nao arĩa maagĩite ũtaũku akameera atĩrĩ:
- ¹⁷ “Maaĩ ma kũiya marĩ mũrĩo;
o na irio irĩa irĩĩtagĩrwo hitho-inĩ irĩ cama!”
- ¹⁸ No andũ acio matikoragwo makĩmenya atĩ arĩa akuũ marĩ kũu,
na atĩ ageni ake marĩ o kũrĩa kũriku mbĩrĩra-inĩ.

10

Thimo cia Solomoni

Ici nĩ Thimo cia Solomoni:

- ¹ Mwana mũũgĩ atũmaga ithe akene,
no mwana mũkĩĩgu atũũragia nyina na kĩaheha.
- ² Mĩthiithũ yumanĩte na ungumania ndĩrĩ kĩguni,
no ũthingu ũkũũraga mũndũ kuuma kũrĩ gĩkuũ.
- ³ Jehova ndarekagĩrĩria mũndũ mũthingu ahũte,
no nĩamarigagĩrĩria merirĩria ma mũndũ mwaganu.
- ⁴ Moko ma kĩgũũta matũmaga mũndũ athĩĩne,
no moko ma mũndũ ũrĩ kĩyo marehaga ũtonga.

- ⁵ Ūrĩa ūcookanagĩrĩria irio hĩndĩ ya riũa nĩ mwana mũũgĩ,
no ūrĩa ūkomaga hĩndĩ ya magetha nĩ mwana wa kũrehe thoni.
- ⁶ Mũtwe wa mũndũ mũthingu ūikaraga ūhumbĩrĩtwo nĩ irathimo,
no kanua ka mũndũ mwaganu kaiyũraga ngũĩ.
- ⁷ Kĩririkano kĩa mũndũ mũthingu gĩgatuĩka kĩrathimo,
no rĩitwa rĩa mũndũ mwaganu nĩrĩkabutha.
- ⁸ Mũndũ ūrĩa ūrĩ na ūũgĩ wa ngoro nĩetĩkagĩra mawatho,
no mũndũ wa kũhũhũtĩka nĩakanangĩka.
- ⁹ Mũndũ wa mĩthiĩre mĩrũngĩrĩru athiiaa ategwĩtigĩra ūgwati,
no mũndũ ūrĩa ūrĩ mĩthiĩre mĩogomu nĩakamenyeka.
- ¹⁰ Mũndũ ūrĩa uunagĩra ūngĩ riitho na rũnana nĩarehage kĩa,
na mwaria mũkĩĩgu nĩakanangĩka.
- ¹¹ Kanua ka mũndũ mũthingu nĩ gĩthima kĩa muoyo,
no kanua ka mũndũ mwaganu kaiyũraga ngũĩ.
- ¹² Rũmena rũrehaga nyamũkano,
no wendani ūhumbagĩra ūũru wothe.
- ¹³ Ūũgĩ ūkoragwo mĩromo-inĩ ya mũndũ ūrĩa mũkũũrani maũndũ,
no mũndũ ūrĩa ūtooĩ gũkũũrana maũndũ aagĩrĩrwo nĩ rũthanju ciande-inĩ ciake.
- ¹⁴ Andũ oogĩ meigagĩra ūmenyo,
no kanua ga kĩrimũ keĩtagĩria mwanangĩko.
- ¹⁵ Indo cia itonga nĩ gĩtũũro kĩa kĩirigĩre na hinya,
no ūkĩa nĩguo mwanangĩko wa andũ arĩa athiĩni.
- ¹⁶ Mũcaara wa andũ arĩa athingu ūmarehagĩra muoyo,
no indo iria cionagwo nĩ andũ arĩa aaganu imarehagĩra iherithia.
- ¹⁷ Mũndũ ūrĩa ūiguaga agĩtaarwo arĩ njĩra-inĩ ya muoyo,
no mũndũ ūrĩa ūregaga kũrũithio-rĩ, nĩahĩtithagia andũ arĩa angĩ.
- ¹⁸ Mũndũ ūrĩa ūhithaga rũmena rwake aaragia na mĩromo ya maheeni,
na ūrĩa wothe ūcambanagia nĩ mũndũ mũkĩĩgu.
- ¹⁹ Rĩrĩa ciugo ciaingĩha mehia matiagaga,
no mũndũ ūrĩa ūkiraga nĩ mũũgĩ.
- ²⁰ Rũrĩmĩ rwa mũndũ mũthingu nĩ betha njega,
no ngoro ya mũndũ mwaganu ndĩrĩ bata.
- ²¹ Mĩromo ya arĩa athingu ihũnagia andũ aingĩ,
no andũ akĩgu makuaga nĩ kwaga gũkũũrana maũndũ.
- ²² Kĩrathimo kĩa Jehova nĩkĩo kĩrehaga ūtonga,

na ndarĩ kīeha onganagĩrĩria nakĩo.

²³ Mũndũ mũkĩngu akenagĩra mītugo mĩũru,
no mũndũ ũrĩ na ũtaũku akenagĩra ũũgĩ.

²⁴ Kĩrĩa mũndũ mwaganu etigagĩra nĩkĩo gĩkaamũkora,
na kĩrĩa mũndũ mũthingu eriragĩria nĩkĩo akaaheo.

²⁵ Kĩhuhũkanio kĩahtũka andũ arĩa aaganu maticookaga kuoneka,
no andũ arĩa athingu mehaandaga wega nginya tene.

²⁶ Ta ũrĩa thiki ĩgagatagĩra magego, na ndogo ĩkarũrĩra maitho-rĩ,
noguo kīgũũta kĩaana kũrĩ arĩa magĩtũmaga.

²⁷ Gwĩtigĩra Jehova-rĩ, kuongagĩrĩra mũndũ matukũ ma gũtũũra muoyo,
no mĩaka ya mũndũ mwaganu nĩkũnyiihio ĩnyiihagio.

²⁸ Itanya rĩa mũndũ mũthingu nĩ gĩkeno,
no kĩrĩgĩrĩro kĩa mũndũ mwaganu no gĩa tũhũ.

²⁹ Njĩra ya Jehova nĩ rĩũrĩro rĩa andũ arĩa athingu,
no nĩ mwanangĩko harĩ arĩa mekaga ũũru.

³⁰ Mũndũ ũrĩa mũthingu ndarĩ hĩndĩ akaamunywo,
no ũrĩa mwaganu ndagatũũra thĩinĩ wa bũrũri.

³¹ Kanua ka mũndũ ũrĩa mũthingu karehaga ũũgĩ,
no rũrĩmĩ rwa ũtũrĩka nĩrũkaniinwo.

³² Mĩromo ya mũndũ mũthingu nĩyũũĩ kwaria ndeto iria ciagĩrĩre,
no kanua ka ũrĩa mwaganu kaaragia o rũtũrĩko.

11

¹ Ratiri itarĩ cia ma nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩakenagĩra mahiga ma gũthima marĩa maigananu.

² Rĩrĩa mwĩtĩio woka, ũrũmagĩrĩrwo nĩ thoni,
no kwĩnyiihia kũrehaga ũũgĩ.

³ Ũrũngĩrĩru wa arĩa marũgamĩte wega nĩũmonagĩrĩria njĩra,
no andũ arĩa matarĩ ehokeku, nĩmanangagwo nĩ ũhinga wao.

⁴ Ũtonga ndũrĩ kĩguni mũthenya wa mang'ũrĩ,
no ũthingu nĩũkũũraga mũndũ kuuma kũrĩ gĩkuũ.

⁵ Ũthingu wa andũ arĩa matarĩ na ũcuuke ũmathondekagĩra njĩra nũngarũ,
no andũ arĩa aaganu magũithagio nĩ waganu wao ene.

⁶ Ũthingu wa andũ arĩa arũngĩrĩru nĩũmahonokagia,
no andũ arĩa matarĩ ehokeku nĩmategagwo nĩ merirĩria mao mooru.

⁷ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ mwaganu aakua, kĩrĩgĩrĩro gĩaake nĩgũthira gĩthiraga;

kĩrĩa gĩothe eerĩgĩrĩre kuuma kũrĩ ũhoti wake gĩtuĩkaga o tũhũ.

- ⁸ Mũndũ ũrĩa mũthingu nĩahonokagio kuuma thĩĩna-inĩ,
naguo ũgaacookerera ũrĩa mwaganu.
- ⁹ Mũndũ ũtetigĩrĩte Ngai nĩanangaga mũndũ wa itũũra na kanua gake,
no arĩa athingu nĩmetharaga nĩ ũndũ wa ũmenyo.
- ¹⁰ Rĩrĩa andũ arĩa athingu magaaciĩra, itũũra nĩgũkena rĩkenaga;
rĩrĩa andũ arĩa aaganu maathira, nĩkũrũhio kũrũũhagio.
- ¹¹ Itũũra inene nĩrĩtũũgagĩrio nĩ ũndũ wa kĩrathimo kĩa andũ arĩa arũngĩrĩru,
no nĩrĩanangagwo nĩ kanua ka andũ arĩa aaganu.
- ¹² Mũndũ ũtarĩ ũũgĩ wa gũkũũrana maũndũ anyũrũragia mũndũ wa itũũra rĩake,
no mũndũ ũrĩ na ũtaũku nĩ gwĩkirĩra ekiragĩra.
- ¹³ Mũndũ wa mũhuhu nĩoimagia ndeto cia ndundu nja,
no mũndũ mwĩhokeku nĩaigaga hitho.
- ¹⁴ Bũrũri ũngĩaga ũtongoria mwega nĩkũgũa ũgũũaga,
no ataaranĩ aingĩ matũmaga kũgĩe na ũhootani kũna.
- ¹⁵ Mũndũ ũrĩa ũrũgamagĩrĩra thĩirĩ wa mũndũ ũngĩ ti-itherũ nĩagathĩĩnĩka,
no mũndũ ũrĩa wothe wagaga kũrũgamĩrĩra mũndũ thĩirĩ atũũraga na thayũ.
- ¹⁶ Mũndũ-wa-nja mũtaana nĩegĩagĩra gĩtĩĩo,
no arũme arĩa matarĩ tha no ũtonga magĩaga naguo.
- ¹⁷ Mũndũ mũtaana egunaga we mwene,
no mũndũ ũtarĩ tha erehagĩra thĩĩna we mwene.
- ¹⁸ Mũndũ mwaganu athũkũmaga mũcaara wa kũmũheenia,
no ũrĩa ũhaandaga ũthingu nĩagethaga irĩhi rĩa ma.
- ¹⁹ Mũndũ ũrĩa mũthingu kũna nĩagatũũra muoyo,
no mũndũ ũrĩa ũrũmagĩrĩra waganu nĩ gũkua agaakua.
- ²⁰ Andũ arĩa marĩ ngoro ya rũtũrĩko nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩakenagio nĩ andũ arĩa njĩra ciao itarĩ ũcuuke.
- ²¹ Ti-itherũ mũndũ mwaganu ndakaaga kũherithio,
no andũ arĩa athingu nĩmakahonokio.
- ²² Mũndũ-wa-nja mũthaka ũtarĩ ũgereri
ahaana ta gĩcũhĩ gĩa thahabu kĩrĩ iniũrũ-inĩ rĩa ngũrwe.
- ²³ Wendi wa mũndũ mũthingu ũrĩkagĩrĩria o wega-inĩ,
no kĩĩrĩgĩrĩro kĩa mũndũ ũrĩa mwaganu kĩrĩkagĩrĩria mang'ũrĩ-inĩ.
- ²⁴ Kũrĩ mũndũ ũheanaga na ũtaana, nake agakĩrĩrĩria kũgĩa na indo;
ũngĩ atuĩkaga mũkarĩ mũno, no agathĩĩ o na mbere gũthĩĩna.

- ²⁵ Mündũ mũtaana nĩakagaacĩra;
ũrĩa ũnyootoraga arĩa angĩ o nake mwene nĩakanyootorwo.
- ²⁶ Mündũ ũrĩa ũregaga kwenderia andũ mbembe iria aigĩte nĩarumagwo nĩ andũ,
no mündũ ũrĩa ũciendagia, kĩrathimo kĩrĩkoragwo mūtwe-inĩ wake.
- ²⁷ Mündũ ũrĩa ũcaragia maũndũ mega arĩonaga o wega,
no ũrĩa ũcaragia maũndũ mooru no mo marĩmũkoraga.
- ²⁸ Mündũ ũrĩa wothe wĩhokaga ũtonga wake nĩkũgũa akaagũa,
no arĩa athingu makaagaacĩra ta ithangũ rĩrĩa iruru.
- ²⁹ Mündũ ũrĩa ũnyamaragia mũciĩ wake akaagaya o rũhuho,
nake mündũ mũkĩgu agaatuĩka ndungata ya ũrĩa mũũgĩ.
- ³⁰ Maciaro ma andũ arĩa athingu nĩ mūtĩ wa muoyo,
nake mündũ ũrĩa mũũgĩ nĩaguucagĩrĩa ngoro cia andũ.
- ³¹ Angĩkorwo andũ arĩa athingu nĩmarĩhagwo marĩ gũkũ thĩ-rĩ,
githĩ arĩa matetigĩrĩte Ngai na arĩa ehia matikarĩhwo makĩria!

12

- ¹ Mündũ ũrĩa wothe wendete ũtaaro nĩendete ũmenyi,
no ũrĩa ũthũire gũkaanio nĩ mündũ mũkĩgu.
- ² Mündũ ũrĩa mwega nĩatugagwo nĩ Jehova,
no mündũ mwara Jehova amũtuaga mündũ mwĩhia.
- ³ Mündũ ndangĩhota kwĩhaanda na maũndũ ma waganu,
no ũrĩa mũthingu ndangĩenyenyeka.
- ⁴ Mũtumia ũrĩa ngatha nĩwe thũmbĩ ya mũthuuri wake,
no mũtumia ũconorithagia mũthuuri wake atariĩ ta ũbuthu mahĩndĩ-inĩ make.
- ⁵ Mĩbango ya andũ arĩa athingu nĩ ya kĩhoto,
no ũtaaro wa andũ arĩa aaganu nĩ wa maheeni.
- ⁶ Ndeto cia andũ arĩa aaganu nĩ cia kuohia andũ mamaite thakame,
no mĩario ya andũ arĩa arũngĩrĩru nĩmahonokagia.
- ⁷ Andũ aaganu mang'aũranagio magathira biũ,
no nyũmba ya mündũ ũrĩa mũthingu ĩtũũraga ĩrĩ nũmu.
- ⁸ Mündũ agaathagĩrĩrio kũringana na ũũgĩ wake,
no andũ marĩ meciiria mogomu nĩmamenagwo.
- ⁹ Kaba mündũ ũrĩa wonagwo ta atarĩ bata no nĩ arĩ ndungata,
gũkĩra ũrĩa wĩtuaga atĩ nĩ mündũ wa bata, na ndarĩ gĩa kũrĩa.
- ¹⁰ Mündũ mũthingu nĩamenyagĩrĩra muoyo wa nyamũ yake,
no maũndũ marĩa ma tha ma ũrĩa mwaganu nĩ ma kũnyariirana.

- ¹¹ Mündũ ũrĩa ũrĩmaga mũgũnda wake nĩarĩkoragwo na irio nyingĩ,
no ũrĩa ũhanyũkanagia na maũndũ ma tũhũ nĩagĩte gũkũũrana maũndũ.
- ¹² Arĩa aaganu meriragĩria indo iria itahĩtwo nĩ andũ arĩa ooru,
no mĩri ya arĩa athingu nĩgaacagĩra.
- ¹³ Mündũ mũũru ategagwo nĩ mĩario ya wĩhia wake,
no mündũ mũthingu nĩahonokaga kuuma thĩĩna-inĩ.
- ¹⁴ Mündũ nĩaiyũragwo nĩ maciaro mega ma kanua gake,
ti-itherũ, o ta ũrĩa agunagwo nĩ wĩra wa moko make.
- ¹⁵ Njĩra ya mündũ mũkĩgu yonekaga yagĩrĩire harĩ we,
no mündũ mũũgĩ nĩathikagĩrĩria mataaro.
- ¹⁶ Mündũ mũkĩgu onanagia marakara make o rĩmwe,
no mündũ mũbaarĩrĩri aarumwo ndatindanagĩrĩra.
- ¹⁷ Mũira wa ma arutaga o ũira wa ma,
no mũira ũtarĩ wa ma aaragia maheeni.
- ¹⁸ Ciugo iteciirĩtio itheecaga ta rūhiũ rwa njora,
no rūrĩmĩ rwa mündũ ũrĩa mũũgĩ nĩkũhonia rūhonagia.
- ¹⁹ Mĩromo ĩrĩa yaragia ma ĩtũũraga nginya tene,
no rūrĩmĩ rwa maheeni nĩ rwa kahinda o kanini.
- ²⁰ Ngoro cia arĩa mathugundaga gwĩka ũũru ciyũrĩtwo nĩ maheeni,
no gĩkeno nĩ kĩa andũ arĩa matũmaga thayũ ũgaacĩre.
- ²¹ Gũtirĩ ũũru ũngĩkora andũ arĩa athingu,
no arĩa aaganu maiyũrĩtwo nĩ thĩĩna.
- ²² Mĩromo ĩrĩa ĩheenanageria nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩakenagio nĩ andũ arĩa maaragia ma.
- ²³ Mündũ mũbaarĩrĩri nĩahithaga ũmenyi wake,
no ngoro cia andũ arĩa akĩgu ĩmemerekagia ũrimũ.
- ²⁴ Moko ma mündũ ũrĩ kĩyo nĩmo magaathana,
no kĩgũũta gĩkaarutithio wĩra wa ũkombo.
- ²⁵ Ũritũ wa ngoro nĩũhatagĩrĩria mündũ,
no ciugo njega nĩitũmaga akene.
- ²⁶ Mündũ mũthingu nĩataaraga arata ake,
no njĩra ya arĩa aaganu nĩ kũmahĩtithia ĩmahĩtithagia.
- ²⁷ Mündũ kĩgũũta o na ndahĩhagia nyama cia ũguĩmi wake,
no mündũ ũrĩ kĩyo onaga indo ciake irĩ cia goro.
- ²⁸ Muoyo wonekaga na njĩra ya ũthingu;
na njĩra-inĩ ĩyo-rĩ, kũrĩ muoyo ũtagaathira.

13

- ¹ Mwana mũũgĩ nĩathikagĩrĩria ũrutani wa ithe,
no mũnyũrũrania ndathikagĩrĩria agĩkaanio.
- ² Mũndũ nĩakenagĩra maciaro mega ma kuuma kanua gake,
no mũndũ ũrĩa ũtarĩ mwĩhokeku eeriragĩria haaro.
- ³ Mũndũ ũrĩa ũmenyagĩrĩra kanua gake nĩ muoyo wake amenyagĩrĩra,
no ũrĩa ũhiũhaga kwaria nĩakanangĩka.
- ⁴ Ngoro ya kīgũũta iiriragĩria na ndĩone kĩndũ,
no merirĩria ma mũndũ ũrĩ kĩyo nĩmakahingio.
- ⁵ Mũndũ mũthingu nĩathũire ũhoru ũtarĩ wa ma,
no mũndũ mwaganu ekaga maũndũ ma thoni na ma njono.
- ⁶ Ũthingu ũgitagĩra mũndũ ũrĩa mũrũngĩrĩru,
no waganu nĩũng'aũranagia mũndũ mwĩhia.
- ⁷ Kũrĩ mũndũ wĩtuaga gĩtonga, no ndarĩ kĩndũ;
kũrĩ ũngĩ wĩtuaga mũthĩini, no arĩ na ũtonga mũnene.
- ⁸ Ũtonga wa mũndũ wahota gũkũũra muoyo wake,
no mũndũ mũthĩini ndaiguaga akĩhĩtĩrwo.

⁹ Ũtheri wa mũndũ mũthingu waaraga ũgacangarara,
no tawa wa mũndũ mwaganu nĩkũhorio ũhoragio.
- ¹⁰ Mwĩtĩio ũciaraga njũgitano,
no ũũgĩ wonekaga harĩ arĩa metĩkagĩra gũtaarwo.
- ¹¹ Mbeeca itarĩ cia wĩhokeku ithiia igĩthiraga,
no ũrĩa ũcookanagĩrĩria mbeeca tũnini o tũnini nĩatũmaga ciongerereke.
- ¹² Ũndũ mũtaanye ũngĩikario mũno nĩũrwaragia mũndũ ngoro,
no kĩirĩgĩrĩro kĩhingĩtio gĩtuĩkaga ta mũtĩ wa muoyo.
- ¹³ Mũndũ ũrĩa ũthũire ũrutani nĩeyũnũhaga,
no ũrĩa ũtĩaga maathani nĩakaheo kĩheo.
- ¹⁴ ũrutani wa mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩ gĩthima kĩa muoyo,
ũhũndũraga mũndũ kuuma mĩtego-inĩ ya gĩkuũ.
- ¹⁵ Gũtaũkĩrwo wega nĩ maũndũ gũtũmaga mũndũ endeke,
no njĩra ya arĩa matarĩ ehokeku ti hũthũ.
- ¹⁶ Mũndũ o wothe mwĩbaarĩrĩri ekaga maũndũ make na ũmenyi,
no mũndũ mũkĩigu aguũragia ũrimũ wake.
- ¹⁷ Mũtũmwo mwaganu atoonyaga thĩina-inĩ,
no mũtũmwo mwĩhokeku nĩarehaga kĩhonia.

- ¹⁸ Mündũ ũrĩa ũregaga gũtaarwo anyiitagwo nĩ thĩina na thoni,
no mündũ ũrĩa wĩtikagĩra gũkaanio atuĩkaga wa gũtĩio.
- ¹⁹ Ũndũ mwĩrĩrie wakinyanĩra ũiguithagia ngoro wega,
no andũ akĩigu monaga kũhutatĩra ũũru ta ũndũ ũrĩ magigi.
- ²⁰ Mündũ ũrĩa ũceeraga na arĩa oogĩ akĩragĩrĩria kũũhĩga,
no ũrĩa ũtwaranaga na mündũ mũkĩgu onaga o ũũru.
- ²¹ Mũtino ũthingataga mündũ ũrĩa mwĩhia,
no ũgaacĩru nĩ kĩheo kĩa arĩa athingu.
- ²² Mündũ mwega atigagĩra ciana cia ciana ciake igai,
no ũtonga wa mündũ mwĩhia ũigagĩrwo andũ arĩa athingu.
- ²³ Mũgũnda wa mündũ mũthĩini no ũciare irio nyingĩ,
no kwaga kĩhooto gũciniinaga ciothe.
- ²⁴ Mündũ ũrĩa ũigaga rũthanju thĩ nĩ mwana wake athũire,
no ũrĩa wendete mwana wake nĩamũherithagia.
- ²⁵ Andũ arĩa athingu marĩaga makahũũna,
no nda ya mündũ mwaganu ĩkaraga o ĩhũtiĩ.

14

- ¹ Mũtumia mũũgĩ nĩ gwaka akaga nyũmba yake,
no mũtumia mũkĩgu nĩgũtharia atharagia nyũmba yake na moko make mwene.
- ² Mündũ ũrĩa ũthiia na mĩthiire mĩrũngĩrĩru nĩwe mwĩtigĩri Jehova,
no ũrĩa mĩthiire yake ĩrĩ mĩhĩtanu nĩamũmenete.
- ³ Mĩario ya mündũ mũkĩgu nĩ rũthanju rwa kũmũhũũra,
no mĩromo ya arĩa oogĩ nĩmagitagĩra.
- ⁴ Kũrĩa gũtarĩ ndegwa mĩharatĩ ĩkoragwo ĩrĩ mĩtheru,
no maciaro maingĩ moimanaga na hinya wa ndegwa.
- ⁵ Mũira mwĩhokeku ndaheenanagia,
no mũira wa maheeni aaragia o maheeni.
- ⁶ Mũnyũrũrania acaragia ũũgĩ na ndangĩwona,
no kũgĩa na ũmenyo nĩ ũhũthũ kũrĩ mündũ ũrĩa ũkũũranaga maũndũ.
- ⁷ Ikara kũraya na mündũ mũkĩgu,
nĩgũkorwo ndũrĩ ũmenyo ũngĩona kuuma mĩromo-inĩ yake.
- ⁸ Ũũgĩ wa arĩa abaarĩrĩri nĩũtũmaga mamenye ũhoru wa njĩra ciao,
no ũrimũ wa andũ arĩa akĩgu nĩũmahĩtithagia.
- ⁹ Andũ arĩa akĩgu manyũrũragia horohio ya mehia,
no ũtugi wonekaga harĩ arĩa arũngĩrĩru.

- ¹⁰ Ngoro o yothe nīyũũ ũrũrũ wayo,
o na gĩkeno-inĩ kīayo gũtirĩ mũndũ ũngĩnyiitanĩra nayo.
- ¹¹ Nyũmba ya mũndũ mwaganu nĩkanangwo,
no hema ya mũndũ mūrũngĩrĩru nĩkagaacĩra.
- ¹² Kũrĩ njĩra mũndũ onaga ta yagĩrĩire,
no marigĩrĩrio mayo yerekagĩria mũndũ o gĩkuũ-inĩ.
- ¹³ O na hĩndĩ ya gũtheka ngoro no ĩkorwo ĩgĩtuura,
na gĩkeno no kĩrigĩrĩrie na kĩa.
- ¹⁴ Andũ arĩa matarĩ ehokeku nĩmakarĩhwo kũna nĩ ũndũ wa mĩthĩire yao,
nake mũndũ mwega aheo kĩheo kũringana na mĩthĩire yake.
- ¹⁵ Mũndũ ũtarĩ ũũgĩ etĩkagia ũndũ o wothē,
no mũndũ mũbaarĩrĩri nĩacũũranagia ũhoru wa makinya make.
- ¹⁶ Mũndũ mũũgĩ nĩetigagĩra Jehova na akeherera ũũru,
no mũndũ mũkĩgu ekaga maũndũ na kwĩgerera atekũmenyerera ũndũ.
- ¹⁷ Mũndũ ũhiũhaga kũrakara ekaga maũndũ ma ũrimũ,
nake mũndũ mwara nĩamenagwo.
- ¹⁸ Andũ arĩa matarĩ ũũgĩ magayaga ũrimũ,
no arĩa abaarĩrĩri mahumbagwo thũmbĩ ya ũmenyo.
- ¹⁹ Andũ arĩa oorũ nĩmakainamĩrĩra harĩ arĩa ega,
na arĩa aaganu mainamĩrĩre ihingo-inĩ cia arĩa athingu.
- ²⁰ Andũ arĩa athĩĩni mathũũragwo o na nĩ andũ a itũũra rĩao,
no itonga irĩ arata aingĩ.
- ²¹ Mũndũ ũrĩa ũmenaga mũndũ wa itũũra rĩake nĩ kwĩhia ehagia,
no kũrathimwo nĩ ũrĩa ũiguagĩra athĩĩni tha.
- ²² Andũ arĩa mathugundaga ũũru githĩ ti njĩra mahĩtagia?
No arĩa mabangaga maũndũ mega monaga ũtugi na wĩhokeku.
- ²³ Wĩra wothē wa hinya ũrehaga uumithio,
no mĩario mĩtheri ĩrehaga o ũthĩĩni.
- ²⁴ Ũtonga wa andũ arĩa oogĩ nĩguo thũmbĩ yao,
no ũrimũ wa andũ akĩgu ũciaraga ũrimũ.
- ²⁵ Mũira mwĩhokeku nĩahonokagia mĩoyo,
no mũira wa maheeni nĩ mũheenania.
- ²⁶ Mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova arĩ na kĩhitho kĩrũmu,
o na ciana ciake nĩho irĩũragĩra.
- ²⁷ Gwĩtigĩra Jehova nĩ gĩthima kĩa muoyo,
kũhũndũraga mũndũ kuuma mĩtego-inĩ ya gĩkuũ.

- ²⁸ Ūingĩ wa andũ nĩguo riiri wa mũthamaki,
no mũnene ūtarĩ andũ a gwatha nĩ mwanangĩku.
- ²⁹ Mũndũ mũkirĩrĩria arĩ ūmenyo mũingĩ,
no mũndũ ūhiũhaga kũrakara onanagia ūrimũ.
- ³⁰ Ngoro ĩrĩ na thayũ ĩheaga mwĩrĩ muoyo,
no ūiru ūbuthagia mahĩndĩ.
- ³¹ Mũndũ ūrĩa ūhinyagĩrĩria athĩni nĩkũnyarara anyararaga Ūrĩa wamombire,
no ūrĩa wotha ūiguagĩra athĩni tha, nĩ Ngai atĩaga.
- ³² Rĩrĩa mũtino woka, arĩa aaganu matungumanagio thĩ,
no arĩa athingu, o na gĩkuũ-inĩ makoragwo marĩ na rĩũrĩro.
- ³³ Ūũgĩ nĩ ūikaraga ngoro-inĩ ya ūrĩa ūũĩ gũkũũrana maũndũ,
o na gatagatĩ ka irimũ nĩwĩmenyithanagia.
- ³⁴ Ūthingu nĩgũtũũgĩria ūtũũgagĩria rũrĩrĩ,
no mehia nĩ gĩconoko harĩ andũ o othe.
- ³⁵ Mũthamaki nĩakenagio nĩ ndungata njũgĩ,
no nĩang'ũrĩkagio nĩ ndungata ĩrĩa ĩmũconorithagia.

15

- ¹ Icookio rĩa ūhooreri nĩrĩheragia mang'ũrĩ,
no kiugo kĩa ūũru kĩarahũraga marakara.
- ² Rũrĩmĩ rwa mũndũ ūrĩa mũũgĩ rũgaathagĩrĩria ūmenyo,
no kanua ka mũndũ mũkĩgu gathothokaga ūrimũ.
- ³ Maitho ma Jehova marĩ kũndũ guothe,
magacũthagĩrĩria andũ arĩa aaganu o na arĩa eega.
- ⁴ Rũrĩmĩ rũrĩa rũrehaga kĩhonia nĩ ta mũtĩ wa muoyo,
no rũrĩmĩ rwa maheeni rũthuthaga ngoro.
- ⁵ Mũndũ mũkĩgu aregaga ūtaaro wa ithe,
no mũndũ ūrĩa wĩtikagĩra kũrũngwo onanagia ūbaarĩrĩri.
- ⁶ Nyũmba ya mũndũ mũthingu ĩkoragwo na kĩgĩĩna kĩnene,
no uumithio wa andũ aaganu ūmarehagĩra thĩĩna.
- ⁷ Mĩromo ya andũ arĩa oogĩ ĩtambagia o ūũgĩ,
no tiguu ngoro cia andũ arĩa akĩgu ciikaga.
- ⁸ Igongona rĩa andũ arĩa aaganu nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no mahoooya ma mũndũ ūrĩa mũrũngĩrĩru nĩamakenagĩrĩra.
- ⁹ Njĩra cia andũ arĩa aaganu nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
no nĩendete andũ arĩa mathingataga ūthingu.

- ¹⁰ Iherithia rītarī rīa tha rīetereire mūndū ūrīa ūtigīte njīra,
na mūndū ūrīa ūthūire kūrūngwo nīagaakua.
- ¹¹ Gīkuū na Mwanangīko ciikaraga ciīyanīkīte mbere ya Jehova,
ī nacio ngoro cia andū-rī, ikīianīkīte atīa!
- ¹² Mūnyūrūrania nīathūire kūrūngwo;
ndangīhooya kīrīra kūrī ūrīa mūūgī.
- ¹³ Ngoro ngenu itūmaga gīthiithi gīthere,
no ruo rwa ngoro rūthuthaga roho.
- ¹⁴ Ngoro īrī na gūkūūrana maūndū nīmaathaga ūmenyo,
no kanua ka mūndū mūkīgu kehūūnagia na ūrimū.
- ¹⁵ Matukū mothe ma andū arīa ahatīrīrie nī ma thīina,
no ngoro īrīa njanjamūku īkoragwo na ndīa hīndī ciothe.
- ¹⁶ Nī kaba kīndū kīnini hamwe na gwītīgīra Jehova,
gūkīra ūtonga mūnene ūrī na kīnyariirīko.
- ¹⁷ Nī kaba kūrīa rwīga rwa nyeni harīa harī wendo,
gūkīra kūrīa njaū noru harīa harī na rūthūūro.
- ¹⁸ Mūndū ūhiūhaga kūrakara aarahūraga ngarari,
no mūndū mūkīrīrīa nīkūhooreria ahooragīria haaro.
- ¹⁹ Njīra ya kīgūūta nīkūhingwo īhingītuo na mīigua,
no njīra ya mūndū mūrūngīrīru nī njīra njariī.
- ²⁰ Mwana mūūgī atūmaga ithe akene,
no mūndū mūkīgu nī nyīna anyararaga.
- ²¹ Ūrimū ūkenagia mūndū ūrīa ūtooī gūkūūrana maūndū,
no mūndū ūrīa mūkuūku nīarūngagīrīria mīthiire yake.
- ²² Mībango nīthaataga nī kwaga kīrīra,
no kūrī na ataarani aingī mībango nīgaacagīra.
- ²³ Mūndū nīaiguaga gīkeno agīcookia ūhoro ūrīa wagīrīire,
nakīo kiugo kīarītio ihinda rīrīa rīagīrīire, kaī nī kīega-ī!
- ²⁴ Harī mūndū ūrīa mūūgī njīra ya muoyo īrorete na igūrū,
īmūgirie gūkūrūka mbīrīra-inī.
- ²⁵ Jehova nīamomoraga nyūmba ya mūndū ūrīa mwītīī,
no nīamenyagīrīra mīhaka ya mūtumia wa ndigwa.
- ²⁶ Meciiria ma mūndū mwaganu nī kīndū kīrī magigi harī Jehova,
no meciiria ma andū arīa atheru nīmamūkenagia.
- ²⁷ Mūndū mūkoro ku arehagīra nyūmba yake thīina,
no ūrīa ūthūire mahaki nīagatūūra muoyo.

- ²⁸ Ngoro ya mündũ mũthingu nĩthimaga macookio mayo,
no kanua ka mündũ mwaganu gathothokaga ũũru.
- ²⁹ Jehova aikaraga haraaya na andũ arĩa aaganu,
no nĩaiguaga mahooya ma andũ arĩa athingu.
- ³⁰ Gũtheria gĩthiithi nĩkũrehagĩra ngoro gĩkeno,
naguo ũhoru ũrĩa mwega nĩwĩkĩraga mahĩndĩ hinya.
- ³¹ Mündũ ũrĩa ũthikagĩrĩria ikaanania rĩrĩa rĩrehaga muoyo
nĩagatũũrania na andũ arĩa oogĩ.
- ³² Mündũ ũrĩa ũregaga kũigua agĩkaanio nĩ kwĩnyarara enyararaga we mwene,
no mündũ ũrĩa wotho wĩtikagĩra kũrũngwo agĩaga na ũtaũku.
- ³³ Gwĩtigĩra Jehova nĩkuo kũheaga mündũ ũũgĩ,
nakuo kwĩnyiihia gũtongoragia gĩtĩio.

16

- ¹ Mĩbango ya ngoro nĩ ya mündũ,
no icookio rĩa rũrĩmĩ riumaga harĩ Jehova.
- ² Mündũ onaga mĩthiire yake yotho irĩ mĩega,
no Jehova nĩwe ũthimaga matanya.
- ³ Rekagĩrĩria Jehova maũndũ mothe marĩa ũrĩkaga,
nayo mĩbango yaku nĩrĩgaacagĩra.
- ⁴ Jehova ombire indo ciothe irĩ na gĩtũmi gĩacio,
ĩ-ni, o na arĩa aaganu aamooimbire nĩ ũndũ wa mũthenya wa thĩina.
- ⁵ Mündũ wotho wa ngoro ya mwĩtĩio nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova.
Menyai na ma atĩrĩ, ndakaaga kũherithio.
- ⁶ Mehia nĩmahorohagĩrio nĩ wendo na wĩhokeku,
na nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Jehova-rĩ, mündũ nĩheragĩra ũũru.
- ⁷ Rĩrĩa mĩthiire ya mündũ yakenia Jehova-rĩ,
atũmaga o na thũ ciake itũũranie nake na thayũ.
- ⁸ Kaba indo nini cionekete na njĩra ya ũthingu,
gũkĩra uumithio mũnene ũtarĩ wa kĩhoto.
- ⁹ Mündũ nĩabangaga na ngoro mũthiire wake,
no Jehova nĩwe ũroragia makinya make kũrĩa ekũgerera.
- ¹⁰ Mĩromo ya mũthamaki yaragia ũhoru taarĩ ndũmĩrĩri,
na kanua gake gatiagĩrĩrwo kuogomia kĩhoto.
- ¹¹ Igeri na ratiri cia ma nĩ cia Jehova;
mahiga mothe ma gũthima marĩa marĩ mũhuko-rĩ, o namo no wĩra wake.

- ¹² Kūrī athamaki-rī, gwīka ũūru nī ũndū ũrī magigi,
nīgūkorwo gītī kīa ũnene kīhaandaga nī ũndū wa ũthingu.
- ¹³ Athamaki nīmakenagīra mīromo īrīa yaragia ma;
nī marī bata na mūdū waragia ũhoru wa ma.
- ¹⁴ Mang'ūrī ma mūthamaki nī ta mūtūmwo wa gīkuū,
no mūdū mūūgī nīakamahooreria.
- ¹⁵ Gūthererwo gīthiithi nī mūthamaki nī muoyo;
ūtugi wake ũtariī ta itu rīa mbura īrīa īkūragia irio.*
- ¹⁶ Hī! Kaī kūgīa ũūgī nī kwegu gūkīra thahabu-ī,
gūthuura ũtaūku gūgakīra kūgīa na betha!
- ¹⁷ Njīra njariī ya arīa arūngīrīru yeheragīra ũūru;
mūdū ũrīa ũmenyagīrīra mīthiire yake nī muoyo wake mwene agitagīra.
- ¹⁸ Mwītīio ũrūmagīrīrwo nī mwanangīko,
roho wa mwītūūgīrio ũkarūmīrīrwo nī kūgūa.
- ¹⁹ Nī kaba roho wa kwīnyīhia na gūkorwo hamwe na arīa ahinyīrīrie,
gūkīra kūgayana indo cia ndaho na arīa etīi.
- ²⁰ Mūdū ũrīa ũrūmbūyagia mataaro nīagaacagīra,
na kūrathimwo nī mūdū ũrīa wīhokaga Jehova.
- ²¹ Arīa oogī ngoro-inī metagwo akūūrani maūdū,
na ciugo njega itūūgagīria ũtaaro.
- ²² Ūtaūku nī gīthima kīa muoyo kūrī arīa marī naguo,
no ũrimū ũrehaga iherithia kūrī andū arīa akīgu.
- ²³ Ngoro ya mūdū mūūgī nīyo itongoragia kanua gake,
nayo mīromo yake itūūgagīria ũtaaro.
- ²⁴ Ndetu njega nī igua rīa ũūkī,
īrī mūrīo ngoro-inī, na harī mahīndī nī ũgima.
- ²⁵ Kūrī njīra mūdū onaga ta yagīrīire,
no marigīrīrio mayo yerekagīra gīkuū-inī.
- ²⁶ Kūhūūta kwa mūruti wa wīra nīkuo kūmūteithagia,
ng'aragu yake nīyo īmūtindīkaga.
- ²⁷ Kīmaramari gīthugundaga ũūru,
na mīario yakīo nī ta mwaki wa gūcina.
- ²⁸ Mūdū mwaganu arehaga ngarari,
na mūhuhu ũtigithanagia andū marī ũrata mūnene.

* 16:15 Mbura īno ya gūkūria irio nīrehaga kūgaacīra na gīkeno.

- ²⁹ Mündũ wa haaro aheenagĩrĩria mündũ wa itũũra rĩake,
akamũtongoria njĩra-inĩ ĩtarĩ njega.
- ³⁰ Mündũ ũrĩa uunagĩra andũ riitho akoragwo agĩthugunda waganu,
ũrĩa ũtembanagia mĩromo akoragwo agĩthugunda ũũru.
- ³¹ Mbuĩ nĩ thũmbĩ ya riiri;
cionekaga nĩ ũndũ wa mĩtũũrĩre wa ũthingu.
- ³² Nĩ kaba mündũ mũkirĩrĩria gũkĩra njamba ya ita,
na nĩ kaba mündũ ũrĩa ũrigagĩrĩria marakara make gũkĩra ũrĩa wĩnyĩitagĩra itũũra
inene.
- ³³ Mĩtĩ ĩcuukagĩrwo maru-inĩ,
no itua o rĩothe riumaga kũrĩ Jehova.

17

- ¹ Nĩ kaba kĩenyũ kĩũmũ kĩa mũgate kũndũ kũrĩ na thayũ na ũhooreri,
gũkĩra nyũmba ĩiyũrĩte ndĩa no ĩrĩ na ngũĩ.
- ² Ndungata ĩrĩ na ũũgĩ ĩgaatuĩka ya gwatha mũriũ wa mwene yo ũrĩa ũrehaga njono,
na nĩkegwatĩra igai ĩrĩ ta ũmwe wa ariũ a mwathi wayo.
- ³ Nyũngũ nĩ ya gũthererio betha, na kĩrugutĩro nĩ gĩa gũthererio thahabu,
no Jehova nĩwe ũgeragia ngoro cia andũ.
- ⁴ Mündũ mwaganu athikagĩrĩria mĩromo ĩrĩa yaragia waganu;
nake mündũ wa maheeni athikagĩrĩria rũrĩmĩ rũrĩa rwaragia maũndũ ma gũthũkia.
- ⁵ Mündũ ũrĩa ũthekagĩrĩria athĩĩni nĩkũmena amenaga Ũrĩa wamombire;
mündũ ũrĩa ũkenagĩra mũtino ndakaaga kũherithio.
- ⁶ Ciana cia ciana nĩ thũmbĩ harĩ andũ arĩa akũrũ,
nao aciari nĩo riiri wa ciana ciao.
- ⁷ Mĩario ya bata ndĩagĩrĩre kanua ka mündũ mũkĩĩgu,
na makĩria mĩario ya maheeni ndĩagĩrĩre mündũ ũrĩa wathanaga!
- ⁸ Ihaki rĩhaana ta ihiga rĩa kũrehe mũnyaka kũrĩ ũrĩa ũhakanaga;
kũrĩa guothe athiĩaga nĩagaacagĩra.
- ⁹ Mündũ ũrĩa ũhumbagĩra ihĩtia nĩ wendo acaragia,
no ũrĩa ũcookagĩra ũhoru atigithanagia andũ marĩ ũrata mũnene.
- ¹⁰ Kũrũithio nĩgũkenagia mündũ ũrĩa ũkũũranaga maũndũ
gũkĩra iboko igana harĩ mündũ mũkĩĩgu.
- ¹¹ Mündũ mũũru arongooragia o ũremi;
nĩ ũndũ ũcio nĩagatũmĩrwo mũnene ũtarĩ tha amũũkĩrĩre.
- ¹² Nĩ kaba gũcemanĩa na nduba ĩtunyĩtwo ciana ciayo
gũkĩra gũcemanĩa na mündũ mũkĩĩgu na ũrimũ wake.

- ¹³ Mündũ angĩrĩha wega na ũũru,
ũũru ndũkeehera nyũmba-inĩ yake.
- ¹⁴ Kwambĩrĩria haaro nĩ ta kũhingũrĩra maaĩ mahingĩrĩrie;
nĩ ũndũ ũcio tiganaga na ũhoru ũcio ngarari itaanagĩa.
- ¹⁵ Gũtuĩra mündũ mwaganu atĩ ndehĩtie na gũtuĩra ũrĩa ũtehitie atĩ nĩ mwĩhia,
maũndũ macio meerĩ nĩ marĩ magigi harĩ Jehova.
- ¹⁶ Mbeeca nĩ cia bata ũrĩkũ irĩ guoko-inĩ kwa mündũ mũkĩigu,
na ndangĩhota kũgũra ũũgĩ, na ndarĩ ngoro ya kwenda gũtaũkĩrwo?
- ¹⁷ Mũrata wa mündũ amwendaga hĩndĩ ciothe,
nake mũrũ wa nyina na mündũ aciaragwo nĩ ũndũ wa hĩndĩ ya thĩina.
- ¹⁸ Mündũ ũtooĩ gũkũũrana maũndũ atuĩkaga wa kũrĩha thĩirĩ wa mündũ ũngĩ
o na akaiga kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩirĩ wa mündũ wa itũũra rĩake.
- ¹⁹ Mündũ ũrĩa wendete haaro nĩ mehia endete;
na mündũ ũrĩa wakaga kĩhingo kĩraihi na igũrũ eĩtagĩria wanangĩki.
- ²⁰ Mündũ ũrĩ ngoro ya ũremi ndagaacagĩra;
nake mündũ ũrĩa ũrĩ rũrĩmĩ rwa kũheenania agũũaga thĩina-inĩ.
- ²¹ Kũgĩa na mũriũ mũkĩigu kũrehaga ihooru;
ithe wa mündũ mũkĩigu ndarĩ hĩndĩ akenaga.
- ²² Ngoro ngeni nĩ ndawa njega,
no roho mũthuthĩku ũng'aragia mahĩndĩ.
- ²³ Mündũ mwaganu amũkagĩra ihaki na hitho,
nĩguo ogomie ciira wa kĩhooto.
- ²⁴ Mündũ ũkũũranaga maũndũ aikaraga arorete o ũũgĩ,
no maitho ma mündũ mũkĩigu morũũraga nginya ituri cia thĩ.
- ²⁵ Mwana mũkĩigu arehagĩra ithe kĩaha,
na marũrũ kũrĩ nyina ũrĩa wamũciarire.
- ²⁶ Ti wega kũherithia mündũ ũtekĩte mahĩtia,
kana kũhũũra anene nĩ ũndũ wa ũrũngĩrĩru wao.
- ²⁷ Mündũ ũrĩ na ũmenyo aragia ciugo athimĩte,
nake mündũ ũrĩ na ũtaũku aikaraga ahooreire.
- ²⁸ O na mündũ mũkĩigu angĩkira nĩonagwo arĩ mũũgĩ,
na akoneka arĩ mũtaũku angĩtumia kanua.

18

- ¹ Mündũ ũrĩa ũtendaga gũtũũrania na andũ arũmagĩrĩra o merirĩria make;
ningĩ areganaga na matua mothe ma ũũgĩ ũrĩa mũkinyanĩru.

- ² Mündũ mũkĩgu ndakenagĩra ũtaũku,
no akenagĩra kwaria woni wake mwene.
- ³ Rĩrĩa waganu woka, ũrehaga ũirano,
nacio njono irehaga thoni.
- ⁴ Ciugo cia kanua ka mündũ nĩ ta ndia ndiku,
no gĩthima kĩa ũũgĩ nĩ karũũ gatherũkaga.
- ⁵ Ti wega gũtĩira andũ arĩa aaganu maũthĩ,
kana kuogomia kĩhoto kĩa arĩa matehĩtie.
- ⁶ Mĩromo ya mündũ mũkĩgu ĩmũrehagĩra ngũĩ,
nako kanua gake geetagia rūthanju.
- ⁷ Kanua ka mündũ mũkĩgu nĩko kamũthũkagĩria maũndũ,
nayo mĩromo yake nĩ mũtego wa ngoro yake.
- ⁸ Ndeto cia mündũ wa mũhuhu nĩ ta twenyũ twega twa irio;
tũmerũkaga nginya tũturi-inĩ twa nda tũrĩa tũrĩ thĩnĩ mũno.
- ⁹ Mündũ kīgũũta wĩra-inĩ wake
nĩ wa nyina na ũrĩa wanangaga.
- ¹⁰ Rĩitwa rĩa Jehova nĩ mũthiringo ũrĩ hinya;
arĩa athingu moragĩra ho, nao magaikara marĩ agitĩre.
- ¹¹ Ũtonga wa andũ arĩa atongu nĩguo itũũra rĩao rĩa hinya;
meciiragia nĩ rūthingo rūtangĩhaicĩka.
- ¹² Mbere ya mwanangĩko, ngoro ya mündũ ĩkoragwo na mwĩtĩo,
no kwĩnyiihia nĩkuo gũtongoragia gĩtĩo.
- ¹³ Mündũ ũrĩa ũcookagia ũhoru mbere ya kũũthikĩrĩa,
ũndũ ũcio nĩ ũrimũ na thoni ciake.
- ¹⁴ Roho wa mündũ nĩguo ũmũũmagĩrĩa rĩrĩa arĩ mūrũaru,
no roho mũthuthĩku nũũ ũngĩhota kũwĩtiria?
- ¹⁵ Ngoro ya mündũ mũkũũrani maũndũ nĩgĩagĩra ũmenyo;
matũ ma arĩa oogĩ nĩmaũcaragĩrĩa.
- ¹⁶ Kĩheo mündũ aheanĩte kĩmuonagia njĩra ya kũhĩtũkĩra,
gĩkamũkinyia harĩ andũ arĩa anene.
- ¹⁷ Mündũ ũrĩa ũrehaga ciira wake mbere onekaga taarĩ we na ma,
o nginya rĩrĩa mündũ ũrĩa maraciira nake ooka kũmũũria ciũria.
- ¹⁸ Ũcuuki wa mĩtĩ nĩũniinaga ngarari,
na ũgateithũrana andũ eerĩ njamba.
- ¹⁹ Mündũ mūrakarĩe nĩ mūrũ wa nyina nĩ hinya kwĩguithania nake gũkĩra kwĩgwatĩra
itũũra inene rĩirigĩre,

nacio ngarari nĩ ta mĩgĩĩko ĩrĩa ĩhingaga njeera.

²⁰ Nda ya mũndũ nĩhũũnagio nĩ maciaro ma kanua gake;
nĩaianagwo nĩ magetha ma mĩromo yake.

²¹ Rũrĩmĩ rũrĩ na hinya wa gwathĩrĩra mũndũ muoyo kana gĩkuũ,
no arĩa marwendete no marĩĩage maciaro maaruo.

²² Mũndũ ũrĩa wĩgĩĩagĩra na mĩtumia nĩegĩagĩra na kĩndũ kĩega,
na nĩgũtugwo atugĩtwo nĩ Jehova.

²³ Mũndũ mũthĩĩni athaithanaga aigũrwo tha,
no gĩtonga gĩcookagia ũhoru na ũũru.

²⁴ Mũndũ mũceeri na andũ aingĩ aahota kwĩyũnũhithia,
no nĩ kũrĩ mũrata ũnyĩitanaga na mũndũ gũkĩra mũrũ wa nyina na mũndũ.

19

¹ Nĩ kaba mũndũ mũthĩĩni ũrĩa ũthĩĩaga na mĩthĩĩre ĩtarĩ ũcuuke,
gũkĩra mũndũ mũkĩĩgu waragia waganu.

² Ti wega kũgĩa na kĩyo hatarĩ na ũmenyo,
ningĩ kũhĩkĩka mũno gũtũmaga mũndũ ahĩtie njĩra.

³ Ũrimũ wa mũndũ nĩguo wanangaga muoyo wake,
nayo ngoro yake ĩtetagia Jehova.

⁴ Ũtonga nĩwongagĩrĩra mũndũ arata aingĩ,
no mũndũ mũthĩĩni nĩheragĩrwo nĩ mũratawe.

⁵ Mũira wa maheeni ndakaaga kũherithio,
na ũrĩa ũitũrũraga maheeni ndageethara.

⁶ Andũ aingĩ macaragia ũrĩa mangĩendwo nĩ mũnene,
na mũndũ mũheani iheo-rĩ, nĩ mũrata wa andũ othe.

⁷ Angĩkorwo mũndũ mũthĩĩni nĩatiganagio nĩ andũ ao othe-rĩ,
ĩ nao arata ake mangĩkĩmwĩtheema atĩa!
O na angĩmathingata akĩmathaithaga,
nĩmethĩĩrĩire, matĩrĩ ho.

⁸ Mũndũ ũrĩa wĩgĩĩagĩra na ũũgĩ nĩ ngoro yake mwene endete;
ũrĩa ũkenagĩra ũtaũku nĩagaacagĩra.

⁹ Mũira wa maheeni ndakaaga kũherithio,
na ũrĩa ũitũrũraga maheeni nĩakoorwo nĩ muoyo.

¹⁰ Gũtiagĩrĩire mũndũ mũkĩĩgu gũikaraga egangarĩte;
gũkĩrĩ ũũru makĩria ngombo gwatha anene!

¹¹ Ũũgĩ wa mũndũ nĩũmũheaga ũkirĩrĩria,
riiri wake nĩkũrekera andũ arĩa angĩ mahĩtia mao.

- ¹² Marakara ma mūthamaki nĩ ta mūraramo wa mūrũũthi,
no ũtugi wake nĩ ta ime rĩrĩ nyeki-inĩ.
- ¹³ Mwana mūkĩgu nĩ mwanangĩko harĩ ithe,
na mūtumia wa haaro ahaana ta maaĩ maratata mategūtigithĩria.
- ¹⁴ Nyũmba na ũtonga igayagwo kuuma kūrĩ aciari,
no mūtumia mūbaarĩriri maũndũ oimaga kūrĩ Jehova.
- ¹⁵ Ũgũũta ũrehaga toro mūnene,
na mũndũ gĩthayo arĩagwo nĩ ng'aragu.
- ¹⁶ Mũndũ ũrĩa wathĩkagĩra maathani-rĩ, nĩ muoyo wake amenyagĩrĩra,
no ũrĩa ũtoonaga bata wa kũmenyerera mĩthĩre yake nĩagaakua.
- ¹⁷ Mũndũ ũrĩa ũiguagĩra athĩni tha nĩ Jehova akombagĩra indo,
nake Jehova nĩakamũrĩha nĩ ũndũ wa ũrĩa ekĩte.
- ¹⁸ Rũithagia mūrũguo hĩndĩ ĩrĩa kūrĩ na kĩĩrĩgĩrĩro;
tiga kwenda gũtũma akooragwo.
- ¹⁹ Mũndũ wa marakara mahiũ no nginya aherithio;
ũngĩmũteithũra rĩmwe no nginya ũkaamũteithũra rĩngĩ.
- ²⁰ Thikĩrĩria mataaro na wĩtĩkĩre ũrutani,
marigĩrĩrio-inĩ nĩũgaatuĩka mũndũ mũũgĩ.
- ²¹ Mĩbango ya ngoro ya mũndũ nĩ mĩingĩ,
no muoroto wa Jehova noguo ũkaahinga.
- ²² Kĩrĩa mũndũ eriragĩria nĩ wendo ũrĩa ũtathiraga,
nĩ kaba gũthĩina gũkĩra mũndũ wa maheeni.
- ²³ Gwĩtigĩra Jehova gũkinyagia mũndũ muoyo-inĩ:
Hĩndĩ ĩyo mũndũ akahurũka aiganĩire, atarĩ na thĩina.
- ²⁴ Kĩgũũta kĩrikagia guoko gwakĩo thaani-inĩ;
gĩgakĩremwo o na nĩgũgũcookia kanua!
- ²⁵ Hũũra mũnyũrũrania, nao arĩa mateciiragia merute kũgĩa na ũbaarĩrĩri;
kaania mũkũũrani maũndũ, na nĩekuongerera ũmenyo.
- ²⁶ Mũndũ ũrĩa ũtunyaga ithe indo na akaingata nyina,
nĩ mwana wa kũrehe thoni na gĩconoko.
- ²⁷ Mũrũ wakwa, ũngĩtiga gũthikĩrĩria mataaro-rĩ,
nĩũkoora njĩra ũtigane na ciugo cia ũmenyo.
- ²⁸ Mũira wa kũhakwo anyũrũragia kĩhoo, to,
na kanua ka mũndũ mwaganu kameragia o ũũru.
- ²⁹ Maherithia maigĩrwo anyũrũrania,
nacio iboko ikaigĩrwo mĩgongo ya andũ arĩa akĩgu.

20

- ¹ Ndibei nĩ mũnyũrũrania, na njoohi nĩ mũndũ wa ngũĩ;
mũndũ ũrĩa ũhĩtithagio nĩcio ti mũũgĩ.
- ² Mang'ũrĩ ma mũthamaki nĩ ta mūraramo wa mūrũũthi;
ũrĩa ũmũrakaragia nĩ muoyo wake ateaga.
- ³ Gwĩtheema ngũĩ kũrehagĩra mũndũ gĩtĩio,
no mũndũ o wotho mũkĩigu ahiũhaga kũũgitana.
- ⁴ Kĩgũũta gĩticimbaga hĩndĩ ya irĩma;
nĩ ũndũ ũcio hĩndĩ ya magetha gĩathiĩ kũmaatha gĩtirĩ kĩndũ kionaga.
- ⁵ Muoroto wa ngoro ya mũndũ nĩ ta maaĩ ma ndia ndiku,
no mũndũ ũrĩ na ũtaũku nĩamatahaga.
- ⁶ Andũ aingĩ metuaga marĩ na wendo ũtangĩthira,
no mũndũ mwĩhokeku-rĩ, nũ ũngĩmuona?
- ⁷ Mũndũ mũthingu atũũraga mũtũũrĩre ũtarĩ ũcuuke;
kũrathimwo-rĩ, nĩ ciana ciake iria atigaga.
- ⁸ Rĩrĩa mũthamaki aikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene atue ciira,
maitho make mathũngũrũraga ũũru wotho.
- ⁹ Nũ ũngiuga atĩrĩ, “Nĩnjigĩte ngoro yakwa ĩrĩ theru;
ndĩ mũtheru, na ndĩrĩ na mehia”?
- ¹⁰ Mahiga ma ratiri mataiganainie ũritũ, o na ithimi itaiganĩte:
cierĩ nĩ indo irĩ magigi harĩ Jehova.
- ¹¹ O na kaana kamenyekaga nĩ ũndũ wa ciĩko ciako,
gakamenyeka kana mĩtugo yako nĩ mĩtheru, na kana nĩ mĩagĩrĩru.
- ¹² Matũ marĩa maiguaga na maitho marĩa monaga-rĩ,
cierĩ nĩ Jehova waciũmbire.
- ¹³ Tiga kwenda toro, ndũkae gũthĩĩna;
ikaraga wĩguĩte, na nĩũrĩrĩaga irio ũkahũũna.
- ¹⁴ Mũgũri akĩgũra oigaga atĩrĩ, “Kĩndũ gĩkĩ ti kĩega, ti kĩega!”
Agacooka agathiĩ akĩĩrahaga ũrĩa oĩ kũgũra.
- ¹⁵ Thahabu nĩ kũrĩ, o na ruru no nyingĩ,
no mĩromo ĩrĩa yaragia ũmenyo nĩ ithaga rĩa goro rĩrĩa rĩtonekaga.
- ¹⁶ Oya nguo ya mũndũ ũrĩa ũngĩrũgamĩrĩra thiirĩ wa mũndũ wa kũngĩ;
mĩge ĩrũgamĩrĩre thiirĩ ũcio wa mũndũ wa kũngĩ.
- ¹⁷ Irio cionekete na njĩra ya kũheenania irĩ cama harĩ mũndũ,
no thuutha kanua gake kaiyũraga o mũthanga.
- ¹⁸ Mĩbango ĩgaacagĩra nĩ ũndũ wa kũhooya kĩrĩra,

ũngĩtua gũthiĩ mbaara-inĩ, heo ũtaaro.

- ¹⁹ Mũndũ wa mũhuhu nĩoimagia ndeto cia ndundu nja,
nĩ ũndũ ũcio wĩthemage mũndũ waragia mũno.
- ²⁰ Mũndũ angĩruma ithe kana nyina,
tawa wake ũkaahorera nduma-inĩ ĩrĩa ndumanu.
- ²¹ Igai rĩrĩa rĩoneka narua kĩambĩrĩria-inĩ,
marigĩrĩrio-inĩ rĩtĩtuĩkaga rĩa kĩrathimo.
- ²² Ndũkoige atĩrĩ, “Nĩngerĩhĩria ũũru ũyũ!”
Eterera Jehova nake nĩegũkũhonokia.
- ²³ Mahiga ma ratiri mataiganainie ũritũ nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ Jehova,
nacio ratiri itarĩ cia ma itimũkenagia.
- ²⁴ Makinya ma mũndũ matongoragio nĩ Jehova.
Mũndũ-rĩ, angĩkĩhota atĩa kũmenya njĩra yake mwene?
- ²⁵ Nĩ mũtego harĩ mũndũ kwamũrĩra Ngai kĩndũ na ihenya,
acooke gwĩcũũrania ũhoru wa mũĩhĩtwa yake thuutha-inĩ.
- ²⁶ Mũthamaki mũũgĩ nĩathũngũrũraga andũ arĩa aaganu;
ageragĩria kĩgaragari gĩa gũkonyora ngano igũrũ rĩao.
- ²⁷ Roho wa mũndũ nĩ tawa wa Jehova,
ũthuthuuragia o nginya tũturi tũrĩa tũrĩ thĩinĩ mũno.
- ²⁸ Wendo na wĩhokeku nĩcigitagĩra mũthamaki;
ũtugi nĩtũmaga gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene kĩrũme.
- ²⁹ Hinya wa andũ ethĩ nĩguo riiri wao,
nacio mbuĩ nĩcio riiri wa arĩa akũrũ.
- ³⁰ Mahũũra na nguraro nĩitheragia ũũru wa mũndũ,
nacio iboko iitheragia o nginya tũturi twa thĩinĩ mũno.

21

- ¹ Ngoro ya mũthamaki ĩrĩ moko-inĩ ma Jehova;
amĩroragia o kũrĩa ekwenda, o ta ũrĩa maaĩ moinithagĩrio mĩtaro-inĩ.
- ² Mũndũ oonaga mĩthiĩre yake yothe ĩrĩ mĩega,
no Jehova athimaga ngoro.
- ³ Gwĩka ũrĩa kwagĩrĩre na ũrĩa ũrĩ kĩhotoo
nĩ gwĩtĩkagĩrwo nĩ Jehova gũkĩra kũruta igongona.
- ⁴ Maitho ma mwĩtũũgĩrio na ngoro ya mwĩtĩĩo,
o icio tawa wa arĩa aaganu-rĩ, nĩ mehia!
- ⁵ Mĩbango ya arĩa marĩ kĩyo nĩrehaga uumithio,

o ta ũrĩa ti-itherũ ihenya inene rĩrehaga ũthĩĩni.

- ⁶ Kũgĩa na ũtonga na njĩra ya rūrĩmĩ rwa maheeni
nĩ kībii gĩa gũthira, na nĩ mũtego wa gĩkuũ.
- ⁷ Haaro ya andũ arĩa aaganu ikaamakururia, imeherie,
nĩgũkorwo nĩmaregaga gwĩka ũrĩa kwagĩrĩire.
- ⁸ Njĩra ya mũndũ mũhĩtia nĩ njogomu,
no mĩthĩire ya mũndũ ũrĩa ũtarĩ mahĩtia nĩ mĩrũngarũ.
- ⁹ Nĩ kaba gũtũũra nyũmba-igũrũ, koine-inĩ,
gũkĩra gũtũũra nyũmba thĩĩnĩ na mĩtumia wa haaro.
- ¹⁰ Mũndũ ũrĩa mwaganu eriragĩria gwĩka o ũũru;
ndaiguuagĩra mũndũ wa itũũra rĩake tha.
- ¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa mũnyũrũrania aaherithio, arĩa maagĩte ũũgĩ nĩmohĩgaga;
hĩndĩ ĩrĩa mũndũ mũũgĩ aataarwo nĩagĩĩaga na ũmenyo.
- ¹² Ũrĩa Mũthingu, o we Ngai, nĩonaga nyũmba ya ũrĩa mwaganu,
na akarehithĩria ũcio mwaganu mwanangĩko.
- ¹³ Mũndũ angĩthinga matũ ndakaigue kĩrĩro kĩa arĩa athĩĩni-rĩ,
o nake agaakaya na ndone wa kũmwĩtika.
- ¹⁴ Kĩheo kĩheanĩtwo na hitho nĩkĩhooreragia marakara,
na ihaki ihithe nguo-inĩ rĩhooreragia mang'ũrĩ manene.
- ¹⁵ Ituĩro rĩa kĩhooito rĩatuuo, rĩrehaga gĩkeno kũrĩ andũ arĩa athingu,
no rĩrehaga kĩmako kũrĩ arĩa mekaga ũũru.
- ¹⁶ Mũndũ ũrĩa ũtiganaga na njĩra ya ũũgĩ,
akaahurũkĩra kũngano-inĩ kĩa arĩa akuũ.
- ¹⁷ Mũndũ ũrĩa mwendi ikeno nĩagathĩina;
ũrĩa wothe mwendi ndibei na maguta-rĩ, gũtirĩ hĩndĩ agaamonga.
- ¹⁸ Mũndũ ũrĩa mwaganu atuĩkaga irĩhi rĩa gũkũũra ũrĩa mũthingu,
na ũrĩa ũtarĩ mwĩhokeku agatuĩka irĩhi rĩa gũkũũra ũrĩa mũrũngĩrĩru.
- ¹⁹ Nĩ kaba gũtũũra werũ-inĩ,
gũkĩra gũtũũra na mĩtumia wa haaro na kũrakara narua.
- ²⁰ Thĩĩnĩ wa nyũmba ya mũndũ mũũgĩ nĩ kũrĩ mĩthemba yothe ya irio njega o na maguta,
no mũndũ mũkĩngu arĩaga kĩrĩa gĩothe arĩ nakĩo.
- ²¹ Mũndũ ũrĩa ũthingataga ũthingu na wendani
nĩagĩĩaga na muoyo, na ũgaacĩru, na gĩtĩĩo.
- ²² Mũndũ mũũgĩ atharĩkagĩra itũũra inene rĩa andũ arĩa njamba,
na akamomora kĩhitho kĩa hinya kĩrĩa mehokete.

- ²³ Mündũ ũrĩa ũmenyagĩrĩra kanua gake na rūrĩmĩ rwake
nĩeyeheragia mūtino-inĩ.
- ²⁴ Mündũ mwĩtĩĩ na mwĩgereri, etagwo “Mũnyūrũria”;
ekaga maündũ make na mwĩtĩĩ mūnene.
- ²⁵ Merirĩria ma mündũ kīgũũta nĩmo makaamũũraga,
tondũ moko make matiendaga kūruta wĩra.
- ²⁶ Mũthenya wotho eriragĩria o makĩria,
no arĩa athingu maheanaga mategūtara.
- ²⁷ Igongona rĩa mündũ mwaganu nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi:
ĩ rĩtikĩrĩ magigi makĩria hĩndĩ irĩa rĩrehetwo na ũhinga ngoro-inĩ!
- ²⁸ Mũira wa maheeni nīgũthira agaathira,
nake ũrĩa ũmũthikagĩrĩria akaanangwo nginya tene.
- ²⁹ Mündũ mwaganu erũagĩrĩra na ũrũme,
no mündũ mūrũngĩrĩru nĩeciiragia ũhoru wa mĩthĩire yake.
- ³⁰ Gūtĩrĩ ũũgĩ, kana ũmenyi, kana kĩrĩra o na kĩrĩkũ
kĩngĩhota gũũkĩrĩra Jehova.
- ³¹ Mbarathi nĩharagĩrio nĩ ũndũ wa mũthenya wa mbaara,
no ũhootani uumaga kũrĩ Jehova.

22

- ¹ Rĩtwa rĩega nĩrĩakwĩrĩrĩrio gũkĩra ũtonga mūnene;
gũtĩka nĩ kwega gũkĩra betha kana thahabu.
- ² Andũ arĩa atongu na arĩa athĩĩni harĩ ũndũ ũmwe ũmanyiitithanĩtie;
Jehova nĩwe Mũmbi wao othe.
- ³ Mündũ mũbaarĩrĩri onaga ũgwati akehitha,
no arĩa matarĩ ũũgĩ mathiiaga o na mbere nao magatoonya thĩĩna-inĩ.
- ⁴ Kwĩnyiihia na gwĩtigĩra Jehova
kũrehaga ũtonga, na gĩtĩĩo, na muoyo.
- ⁵ Njĩra cia andũ arĩa aaganu irĩ mĩigua na mĩtego,
no ũrĩa ũgitagĩra ngoro yake aikaraga kũraya nacio.
- ⁶ Menyeria mwana njĩra irĩa agĩrĩrwo nĩkũgera,
na ndarĩ hĩndĩ akaamiuma o na aakũra.
- ⁷ Andũ arĩa atongu nĩ mathaga arĩa athĩĩni,
na ũrĩa ũkombaga nĩ ndungata ya mũmũkoomberi.
- ⁸ Mündũ ũrĩa ũhaandaga waganu agethaga thĩĩna,
naruo rūthanju rwa marakara make nĩrũkanangwo.
- ⁹ Mündũ mũtaana we mwene nĩakarathimwo,

tondũ nĩagayagĩra arĩa athĩĩni irio ciake.

¹⁰ Ingata mũnyũrũrania, nayo ngũĩ nĩgũkweherera;
inegene na irumi o nacio nĩcigũthira.

¹¹ Mũndũ ũrĩa wendaga ngoro theru na akaaragia maũndũ ma ũtugi,
mũthamaki nĩagatuĩka mūrata wake.

¹² Maitho ma Jehova nĩmamenyagĩrĩa ũmenyo,
no nĩathaahagia ciugo cia ũrĩa ũtarĩ mwĩhokeku.

¹³ Kĩgũũta kiugaga, “Nja kũrĩ na mūrũũthi!”
Kana gĩkoiga atĩrĩ, “Nĩngũũragĩrwo njĩra-inĩ!”

¹⁴ Kanua ka mūtumia mũtharia nĩ irima iriku,
nake ũrĩa werekeirio mang’ũrĩ ma Jehova agũũaga thĩinĩ wa rĩo.

¹⁵ Ngoro ya mwana yohanĩtio na ũrimũ,
no rũthanju rwa kũmũherithia nĩrũkaũingata kũraya nake.

¹⁶ Mũndũ ũrĩa ũhinyagĩrĩria arĩa athĩĩni nĩguo eyongerere ũtonga,
na ũrĩa ũheaga itonga iheo, eerĩ nĩmagathĩĩna.

Mĩario ya arĩa Oogĩ

¹⁷ Tega matũ, na ũthikĩrĩrie mĩario ya andũ arĩa oogĩ;
nyĩita na ngoro yaku maũndũ marĩa ngũrutana,

¹⁸ tondũ nĩ ũndũ mwega hĩndĩ ĩrĩa ũkũmaiga ngoro-inĩ yaku,
na ũkoragwo namo mothe mĩromo-inĩ yaku.

¹⁹ Ndaakũmenyithia mo nĩgeetha mwĩhoko waku ũkoragwo harĩ Jehova,
wee nĩwe ngũruta maũndũ macio ũmũthĩ, ĩĩ wee nĩwe ngũruta.

²⁰ Githĩ ndikwandĩkĩre thimo mĩrongo ĩtatũ,
thimo cia ũtaarani na ũmenyo,

²¹ ngakũruta ciugo cia ma na cia kwĩhokeka,
nĩgeetha ũkaahota kũhe
ũrĩa ũgũtũmĩte macookio mega?

²² Ndũkanatunye arĩa athĩĩni indo ciao tondũ wa ũthĩĩni wao,
na ndũkanahinyĩrĩrie arĩa abatari ciira-inĩ,

²³ nĩgũkorwo Jehova nĩakamaciirĩrĩa,
na nĩagatunya arĩa mamatunyaga indo ciao.

²⁴ Ndũkanagĩe ũrata na mũndũ ũrĩa ũrĩ marakara mahiũ,
ndũkanagĩe thiritũ na mũndũ ũrĩa ũhiũhaga kũrakara,

²⁵ tondũ wahota kwĩruta mĩthĩire yake,
na ũnyiitwo nĩ mũtego.

²⁶ Ndũgatuĩke mũndũ wa kũiga kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩa thĩirĩ,
kana ũtuĩke wee nĩwe wa kũrũgamagĩrĩa mathĩirĩ ma andũ angĩ;

²⁷ ũngĩkaaga kĩndũ gĩa kũrĩha nakĩo-rĩ,
ũgaatunywo ũrĩrĩ waku o ũũkomeire.

²⁸ Ndũkaneherie ihiga rĩa tene rĩa mũhaka
rĩrĩa rĩahaandırwo nĩ maithe manyu ma tene.

- ²⁹ Nĩwonaga mündũ mũũgĩ na wĩra wake?
 Ūcio agatungata o na mbere ya athamaki;
 ndagatungata mbere ya andũ matooĩkaine.

23

- ¹ Rĩrĩa waikara thĩ kũrĩanĩra na mwathi wa bũrũri-rĩ,
 wĩmenyerere nũũ ūcio mũrĩ nake;
² wĩgĩrĩre kahiũ mũmero
 ũngĩkorwo ũrĩ mündũ mũkoroku.
³ Ndũkerirĩrie irio ciake irĩ mũrĩo,
 nĩgũkorwo nĩ irio cia gũkũheenereria.
- ⁴ Tiga kwĩnogia na kwenda gwĩtongia;
 gĩa na ũũgĩ wa kũhota kwĩrigĩrĩria.
⁵ No wone ũtonga, ũcooke ũbuĩrie,
 nĩgũkorwo ti-itherũ ũtonga nĩwĩmeragia mathagu,
 na ũkombũka ta nderi yerekeire matu-inĩ.
- ⁶ Tiga kũrĩa irio cia mündũ mũkarĩ,
 ndũkerirĩrie irio ciake cia mũrĩo;
⁷ tondũ nĩ mündũ wa arĩa meciiragia o ũhoro wa thogora hĩndĩ ciothe.
 Akwĩraga atĩrĩ, “Rĩa na ũnyue,”
 no ngoro yake ndĩrĩ hamwe nawe.
⁸ Nĩũgatahĩka kĩrĩa kĩnini ũgaakorwo ũrĩte,
 nacio ngaatho ciaku nĩkoorĩra thĩ.
- ⁹ Ndũkaarie na mündũ mũkĩgu,
 nĩgũkorwo we no anyararire ũũgĩ wa ciugo ciaku.
- ¹⁰ Ndũkaneherie ihiga rĩa tene rĩa mũhaka,
 kana ũhatĩke mĩhaka ya mĩgũnda ya ciana cia ngoriai,
¹¹ tondũ Mũgitĩri wacio nĩ arĩ na hinya;
 nĩakamaciirĩra agũũkĩrĩre.
- ¹² Ringĩrĩria ngoro yaku gũthikĩrĩria ũrutani,
 na matũ maku kũigua ciugo cia ũmenyo.
- ¹³ Ndũkanaage kũherithia mwana;
 ũngĩmũhũũra na rũthanju-rĩ, ndangĩkua.
¹⁴ Mũhũũrage na rũthanju
 nĩguo ũhonokie muoyo wake kuuma kũrĩ gĩkuũ.
- ¹⁵ Mũrũ wakwa, ngoro yaku ĩngĩgĩa na ũũgĩ-rĩ,
 hĩndĩ ĩyo ngoro yakwa no ĩkene;
¹⁶ ngoro yakwa nĩgacanjamũka
 rĩrĩa mĩromo yaku ĩkaaria maũndũ marĩa magĩrĩre.
- ¹⁷ Ndũkanareke ngoro yaku ĩguĩre ehia ũiru,
 no hĩndĩ ciothe gĩaga na kĩyo gĩa gwĩtigĩra Jehova.
¹⁸ Tondũ ti-itherũ wee ũrĩ na kĩrĩgĩrĩro thuutha-inĩ,
 na kĩrĩgĩrĩro gĩaku gĩtigaathira.
- ¹⁹ Mũrũ wakwa, thikĩrĩria nĩgeetha ũgĩe na ũũgĩ,

- na ũige ngoro yaku njĩra-inĩ ĩrĩa yagĩĩire.
- ²⁰ Ndũkegwatanie na andũ arĩa manyuuaga njoohi,
kana arĩa makorokagĩra nyama,
- ²¹ nĩgũkorwo arĩũ na andũ arĩa akoroku matuĩkaga athĩĩni,
naguo ũgũũta ũtũmaga mũndũ ehumbe matangari.
- ²² Thikagĩĩria thoguo, we ũrĩa wagũciarire,
na ndũkanyarare maitũguo, o na aakorwo nĩ mũkũrũ.
- ²³ Wĩgũĩre ũhoru ũrĩa wa ma na ndũkanawendie;
wĩgũĩre na ũũgĩ, na ũtaaro, na ũtaũku.
- ²⁴ Ithe wa mwana mũthingu arĩ gĩkeno kĩnene mũno;
nake ũrĩa ũrĩ na mwana mũũgĩ nĩakenagio nĩwe.
- ²⁵ Thoguo na maitũguo marocanjamũka nĩ ũndũ waku;
mũtumia ũrĩa wagũciarire arokena!
- ²⁶ Mũrũ wakwa, heaga ngoro yaku,
na ũreke maitho maku marũmagĩĩre njĩra ciakwa,
- ²⁷ nĩgũkorwo mũmaraya nĩ irima iriku,
nake mũtumia mũtharia nĩ gĩthima gĩkunderu.
- ²⁸ Oohagĩria andũ njĩra-inĩ o ta njangiri,
na nĩatũmaga kuongerereke andũ matarĩ ehokeku kĩrĩndĩ-inĩ.
- ²⁹ Nũũ ũrĩ na haaro? Nũũ ũrĩ na kĩa?
Nũũ ũrĩ hatĩka-inĩ? Nũũ ũrĩ na mateta?
Nũũ ũgurarĩtio hatarĩ gĩtũmi? Nũũ ũtunĩhĩtie maitho?
- ³⁰ Nĩ arĩa matindaga marũmanĩĩire na ndibei,
arĩa mathiiga magĩcamaga mbakũri cia ndibei ĩrĩa ndukanie.
- ³¹ Tiga kwĩrorera ndibei rĩrĩa ĩtunĩhĩte,
rĩrĩa ĩgũkenga ĩrĩ gĩkombe-inĩ,
rĩrĩa ĩkũmerũka wega!
- ³² Mũthia-inĩ ĩrũmanaga ta nyoka,
ĩgagũtheeca na thumu ta ndũira.
- ³³ Maitho maku makoonaga maũndũ mageni,
na meciiria maku meciirie maũndũ ma waganu.
- ³⁴ Ũgaatuĩka ta mũndũ ũkomete iria-inĩ rĩrĩa inene gatagatĩ,
o ta mũndũ ũkomete mũthia wa gĩtugĩ kĩa macua.
- ³⁵ Nĩũkoiga atĩrĩ, “Ngũthĩtwo, no ndinatihiho!
Nĩmahũũra, no ndinaigua ũndũ!
Ngokĩra-rĩ,
nĩguo ngacarie ĩngĩ ya kũnyua?”

24

- ¹ Tiga kũiguĩra andũ arĩa aaganu ũiru,
na ndũkanerĩrĩre thiritũ yao,
- ² nĩgũkorwo ngoro ciao ithugundaga o haaro,
na mĩromo yao yaragia ũhoru wa kũrehere andũ thĩĩna.
- ³ Nyũmba yakagwo na ũũgĩ,
naguo ũtaũku nĩguo ũtũmaga ĩĩhaande;
- ⁴ ũmenyo nĩguo ũiyũragia tũnyũmba twayo,
ũgatũiyũria na indo cia bata, na ũtonga mwega.
- ⁵ Mũndũ mũũgĩ arĩ ũhoti mũnene,

- na mündũ ũrĩ ũmenyo nĩakĩragĩrĩria kũgĩa na hinya;
⁶ ũgĩthĩĩ mbaara-inĩ nĩũbatarĩtio nĩgũtaarwo,
 na nĩgeetha ũhootane nĩũbatarĩtio nĩ aheani kĩrĩra aingĩ.
- ⁷ Ũgĩ ũrĩ igũrũ mũno, ndũngĩkinyĩrĩka nĩ mündũ mũkĩgu;
 rĩrĩa kwagomanwo kĩhingo-inĩ, ndangĩona wa kuuga.
- ⁸ Mündũ ũrĩa ũthugundaga ũũru-rĩ,
 andũ mamwĩtaga mungumania.
- ⁹ Mathugunda ma ũrimũ nĩ mehia,
 na mũnyũrũrania nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ andũ.
- ¹⁰ Ũngĩtuĩka wa kũũrwo nĩ hinya hĩndĩ ya thĩĩna,
 hinya waku kaĩ nĩ mũnini-ĩ!
- ¹¹ Honokia arĩa maratwarĩrĩrio gĩkuũ-inĩ;
 girĩrĩria arĩa maratũgũũga merekeire gĩthĩnjĩro.
- ¹² Ũngiuga atĩrĩ, “Ũhoro ũcio tũtiraũmenyete,”
 githĩ ũrĩa ũthimaga ngoro tiwe ũmenyaga?
 ũrĩa ũrangagĩra muoyo waku-rĩ, githĩ ndooĩ kana nĩguo?
 Githĩ ndakaarĩha o mündũ kũringana na ũrĩa ekĩte?
- ¹³ Mũrũ wakwa, rĩa ũũkĩ, nĩgũkorwo nĩ mwega;
 ũũkĩ uumĩte magua-inĩ ũrĩ mũrĩo ũkĩũcama.
- ¹⁴ Nĩngĩ menya atĩ ũũgĩ ũrĩ mũrĩo harĩ ngoro yaku;
 ũngĩgĩa nago, nĩũkagĩa na kĩĩrĩgĩrĩro,
 na kĩĩrĩgĩrĩro gĩaku gĩtigaathira.
- ¹⁵ Ndũkanoochie mündũ mũthingu njĩra-inĩ ũtharĩkĩre nyũmba yake ta mũitũ,
 ndũkanahithũkĩre gĩkaro gĩake;
- ¹⁶ nĩgũkorwo mündũ mũthingu o na angĩgũa maita mũgwanja, agũũaga o agĩũkagĩra,
 no andũ arĩa aaganu marũndagwo nĩ mũtino.
- ¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa thũ yaku yagũa-rĩ, ndũkanamĩkenerere;
 hĩndĩ ĩrĩa yahĩngwo-rĩ, ndũkareke ngoro yaku ĩkene,
- ¹⁸ nĩguo Jehova ndakone ũndũ ũcio arakare,
 akĩhũndũre marakara make kuuma kũrĩ thũ ĩyo.
- ¹⁹ Ndũkanathĩĩnĩke ngoro nĩ ũndũ wa andũ arĩa oorũ,
 kana wĩrĩrĩrie kũhaanana na arĩa aaganu,
- ²⁰ nĩgũkorwo mündũ ũrĩa mũũru ndarĩ na mwĩhoko wa thuutha-inĩ,
 na tawa wa ũrĩa mwaganu nĩũkahorio.
- ²¹ Mũrũ wakwa, wĩtigĩre Jehova na wĩtigĩre mũthamaki,
 na ndũkagĩe na ngwatanĩro na andũ arĩa aremĩ,
- ²² nĩgũkorwo acio eerĩ no mamũrehithĩrie mwanangĩko wa narua,
 na nũũ ũngĩmenya nĩ mũtino ĩrĩkũ mangĩrehe?
- Mĩario ĩngĩ ya arĩa Oogĩ*
- ²³ O na ici no thimo cia andũ arĩa oogĩ:
 Kwenda mwena ũmwe gũkĩra ũrĩa ũngĩ ciira-inĩ ti ũndũ mwega:
- ²⁴ ũrĩa wotha wĩraga mündũ ũrĩa ũrĩ na mahĩtia atĩrĩ, “Wee ndũrĩ na mahĩtia,”
 kĩrĩndĩ nĩgĩkamũruma, na athũũrwo nĩ ndũrĩrĩ.

- ²⁵ No arĩa matuagĩra andũ arĩa aaganu ciira,
nĩmakona wega, na magĩe na kĩrathimo kĩega.
- ²⁶ Icookio rĩa wĩhokeku
nĩ ta kĩmumunyano kĩa mĩromo.
- ²⁷ Rĩkia wĩra wa gũtua mwako na nja,
na ũhaarĩrie mĩgũnda yaku;
thuutha ũcio cooka wĩakĩre nyũmba.
- ²⁸ Ndũkanarute ũira ũigĩrĩre mũndũ wa itũũra rĩaku kĩgeenyo,
kana ũheenanie na mĩromo yaku.
- ²⁹ Ndũkanoige atĩrĩ, “Ngũmwĩka o ta ũrĩa anjĩkĩte;
ngwĩrĩhĩria harĩ mũndũ ũcio kũringana na ũrĩa eekire.”
- ³⁰ Ndaahĩtũkĩire mũgũnda-inĩ wa kīgũũta,
ngĩhĩtũkĩra mũgũnda-inĩ wa mĩthabibũ wa mũndũ ũtooĩ gũkũũrana maũndũ;
- ³¹ na rĩrĩ, mĩigua yamerete kũndũ guothe,
na mũgũnda ũkaiyũra riya,
naruo rũthingo rwa mahiga rũkamomoka.
- ³² Nĩndacũũranirie na ngoro yakwa maũndũ macio ndonire,
na ngĩĩruta ũndũ kuumana na ũrĩa ndonire:
- ³³ Mũtugo wa gũkoma hanini,
gũcooka toro hanini, gũkũnja moko hanini ũhurũke;
- ³⁴ naguo ũthĩĩni ũgaagũkorerera ta mũitũ,
na wagi ũgũkorerere ta mũndũ wĩohete indo cia mbaara.

25

Thimo Ingĩ cia Solomoni

- ¹ Ici nĩ thimo ingĩ cia Solomoni, iria ciacookanĩrĩrio na ikĩandĩkwo nĩ andũ a Hezekia
ũrĩa warĩ mũthamaki wa Juda:
- ² Kũhithĩrĩra ũndũ nĩ ũgooci wa Ngai;
nakuo gũtuĩria ũndũ nĩkuo kũgoocithagia athamaki.
- ³ O ta ũrĩa igũrũ kũraihĩte na igũrũ, nakuo thĩ gũkarika mũno-rĩ,
ũguo noguo ngoro cia athamaki itangĩtuĩrika.
- ⁴ Theria betha ithire gĩko,
na nĩhegũtigara kĩndũ kĩa mũturi wa betha;
- ⁵ eheria andũ arĩa aaganu harĩ mũthamaki,
na gĩtĩ gĩake kĩa ũnene nĩgĩkũrũmio nĩ ũthingu.
- ⁶ Ndũgetũũgĩrie harĩ mũthamaki,
na ndũkerũgamie gatagatĩ ka anene;
- ⁷ kaba mũthamaki we mwene akwĩre, “Ambata, ũũke haha,”
gũkĩra agũconorithie mbere ya mũndũ ũrĩ igweta.
- Ũndũ ũrĩa wonete na maitho-rĩ,
⁸ ndũkahiũhe kũũtwara igooti-inĩ,
tondũ-rĩ, ũgeeka atĩa marigĩrĩrio-inĩ,
mũndũ wa itũũra rĩaku angĩkaaruta ũira agũconorithie?

- ⁹ Ciirai na mündũ wa itũũra rĩaku we mwene,
nĩguo ndũkoimie ndundu ya mündũ ũcio ũngĩ nja,
¹⁰ kana ũiguu nĩ mündũ ũngĩ agũconore,
ũtũũre na ngumo njũru itagagũthira.
- ¹¹ Kiugo kĩarĩtio hĩndĩ ĩrĩa yagĩĩire
nĩ ta matunda ma thahabu marĩ thaani-inĩ ya betha.
- ¹² Gĩcũhĩ gĩa gũtũ gĩa thahabu, kana ithaga rĩa thahabu ĩrĩa therie,
nĩ taguo irũithia rĩa mündũ mũũgĩ rĩtarĩ gũtũ-inĩ kwa mündũ ũrĩa ũiguaga.
- ¹³ Ta ũhehu wa tharunji hĩndĩ ya magetha,
no taguo mũtwari ndũmĩrĩri mwĩhokeku ahaana kũrĩ arĩa mamũtũmaga;
nĩatũmaga ngoro cia anene ake ikene.
- ¹⁴ O ta ũrĩa matu na rũhuho matarĩ mbura ihaana,
no taguo mündũ ahaana ũrĩa ũrahaga ũrĩa ekũheana iheo na ndaheane.
- ¹⁵ Ũkirĩrĩria no ũguucĩrĩrie ũrĩa waathanaga etĩkire ũndũ,
naruo rũrĩmĩ ruororo no ruune ihĩndĩ.
- ¹⁶ Ũngĩona ũũkĩ-rĩ, rĩa o wa gũkũigana,
ũngĩrĩa mũingĩ mũno nĩũgũtahĩka.
- ¹⁷ Nyĩhia gũthiia kwa mündũ wa itũũra,
ũngĩthĩĩ kaingĩ no anogio nĩwe agũthũũre.
- ¹⁸ Mündũ ũrĩa ũheanaga ũira wa maheeni agookĩrĩra mündũ wa itũũra,
ahaana ta njũgũma, kana rũhiũ rwa njora, kana mũguĩ mũũgĩ.
- ¹⁹ Kwĩhoka mündũ ũtarĩ mwĩhokeku hĩndĩ ya thĩĩna,
no ta kwĩhoka igego ituĩku, kana kũgũrũ kũrathua.
- ²⁰ ũrĩa ũinagĩra mündũ ũrĩ na ngoro nditũ nyĩmbo,
no ta mündũ kwĩruta nguo mũthenya wa heho,
kana gũitĩrĩria thiki igata-inĩ.
- ²¹ Thũ yaku ĩngĩkorwo ĩhũtĩ-rĩ, mĩhe irio ĩrĩe;
ĩngĩkorwo ĩnyootĩ-rĩ, mĩhe maaĩ ĩnyue.
- ²² Weka ũguo-rĩ, nĩũkũmĩgĩrĩra makara ma mwaki mũtwe,
nake Jehova nĩagakũrĩha.
- ²³ O ta ũrĩa rũhuho rwa gathigathini rũrehaga mbura,
noguo rũrĩmĩ rwa njuukũ rũrehaga ũhoru wa marakara.
- ²⁴ Nĩ kaba gũtũũra nyũmba-igũrũ koine-inĩ,
gũkĩra gũtũũrania nyũmba thĩĩnĩ na mũtumia wa haaro.
- ²⁵ O ta ũrĩa maaĩ mahehu manyootoraga mündũ mũnyootu,
no taguo ũhoru mwega uumĩte bũrũri wa kũraya wĩkaga.
- ²⁶ O ta gĩthima kĩiyũrĩte ndaka, kana itherũkĩro rĩa maaĩ riunjuge,
ũguo nĩguo mündũ mũthingu ahaanaga angĩrekereria harĩ andũ arĩa aaganu.

²⁷ Ti wega kūrīa ūūkī mūingī mūno,
o na ti ūndū wa gūtīika mūdū gwīcarīria gītīio we mwene.

²⁸ Mūdū ūtangīhota gwatha ngoro yake
atariī ta itūūra inene rīmomoku, na rītari na thingo.

26

¹ O ta ūrīa tharunji itaagīrīire kūgīa hīndī ya riūa, kana mbura kuura hīndī ya magetha-rī,
noguo gītīio gītagīrīire mūdū mūkīgu.

² Ta kanyoni-ka-nja gekūbatabata, kana thūngūrūrū ikūhiūka-hiūka,
noguo kīrumi gītari gītūmi gītari ha kwīgwatīrīra.

³ Kīboko nī kīa mbarathi, matamu nī ma ndigiri,
na rūthanju nī rwa ciande cia andū arīa akīgu!

⁴ Ndūkanacookerie mūdū mūkīgu kūringana na ūrimū wake,
ndūkae gūtūika take.

⁵ Cookeria mūdū mūkīgu kūringana na ūrimū wake,
nīguo ndakeyone taarī mūdū mūgī maitho-inī make.

⁶ Gūtūma ndūmīrīri na guoko kwa mūdū mūkīgu-rī,
nī ta gwītīnia magūrū, kana kūnyua haaro.

⁷ O ta magūrū ma gīthua ūrīa mathiiga maniginīte,
noguo thimo ihaana ikīario nī kanua ka mūdū mūkīgu.

⁸ Kūhe mūdū mūkīgu gītīio
no ta kuoherera ihiga kīgūtha-inī.

⁹ Thimo ikīario nī kanua ka mūdū mūkīgu
nī ta mūigua ūrī guoko-inī kwa mūrīu.

¹⁰ Mūdū wandīkaga mūdū mūkīgu kana mwīhītūkīri
nī ta ūrīa ūikagia mīguī o ro ūguo agatīhia andū.

¹¹ Mūdū mūkīgu acookagīra ūrimū wake
o ta ūrīa ngui icookagīrīra matahīko mayo.

¹² Wanona mūdū wīonaga arī mūgī maitho-inī make?
Mūdū mūkīgu arī na kīrīgīrīro gūkīra mūdū ūcio.

¹³ Kīgūūta kiugaga atīrī, “Njīra-inī kūrī na mūrūūthi,
mūrūūthi mūrīani ūrorūūra njīra-inī cia itūūra!”

¹⁴ Ta ūrīa mūrango ūtindaga ūkīgarūrūka ihocio-inī ciaguo,
noguo kīgūūta gītindaga gīkīgarūra gīkomete ūrīrī-inī wakīo.

¹⁵ Kīgūūta gīikagia guoko gwakīo o thaani-inī;
kīnogagio nīgūcooka gūkuoya gīgūkinyie kanua-inī.

¹⁶ Kīgūūta kīionaga kīrī kīgī maitho-inī makīo,

gūkīra andũ mūgwanja arīa macookagia ūhoro na ūūgĩ.

¹⁷ Mwĩhĩtũkĩri wĩtoonyagia inegene-inĩ rĩtamũkonĩ
no ta mũndũ ūkũnyiita ngui matũ.

¹⁸ Ta mūgūrũki ūgũikia

icinga cia mwaki, kana agaikia mĩguĩ ya gĩkuũ,

¹⁹ no taguo mũndũ ahaana ūrĩa ūheenagia mũndũ wa itũura rĩake,
agacooka kũmwĩra atĩrĩ, “Nĩ itherũ nyuma narĩo!”

²⁰ Mwaki ūngĩaga ngũ no kũhora ūhoraga;
ngarari cingĩaga mũhuhu no gũthira ithiraga.

²¹ O ta ūrĩa makara magwatagia marĩa mangĩ mwaki,
na o ta ūrĩa ngũ ciakanagia mwaki,
noguo mũndũ mũũgiti aakagĩrĩria haaro.

²² Ndeto cia mũndũ wa mũhuhu nĩ ta twenyũ twega twa irio;
tũmerũkaga tũgathiĩ mwĩrĩ wa mũndũ o thĩnĩ biũ.

²³ Ta ūrĩa indo cia rĩũmba inyorokagio ikahenia na igūrũ,
no taguo mĩromo mĩnyoroku ĩhumbagĩra ngoro ĩrĩ na ūũru.

²⁴ Mũndũ wa rũmena aaragia ūhinga na mĩromo yake,
no thĩnĩ wa ngoro yake aiyūrĩtwo no maheeni.

²⁵ O na gũtuĩka mĩario yake nĩ ya gũkenania, ndũkanamwĩtikie,
nĩgũkorwo ngoro yake ĩiyūrĩte maũndũ mūgwanja marĩ magigi.

²⁶ Rũmena rwake no rũhithwo na maheeni,
no waganu wake ūkaaguĩrio kĩũngano-inĩ.

²⁷ Mũndũ angĩenja irima, nĩwe ūkaagũa rĩo;
mũndũ angĩgaragara ihiga, rĩkaagaragara rĩmũcookerere.

²⁸ Rũrĩmĩ rwa maheeni nĩkũmena rũmenete arĩa rũtuuragia,
nako kanua ga kwĩyendithĩrĩria karehaga mwanangĩko.

27

¹ Tiga kwĩraha nĩ ūndũ wa rũciũ,
nĩgũkorwo ndũũĩ kĩrĩa mũthenya ūngĩrehe.

² Reke mũndũ ūngĩ akũgaathĩrĩrie, no ti kanua gaku mwene;
mũndũ ūngĩ nĩakũgaathĩrĩrie, no ti mĩromo yaku mwene.

³ Ihiga nĩ iritũ na mũthanga nĩ mũrigo,
no kũrakario nĩ mũndũ mũkĩgu nĩ kũritũ gūkĩra icio cieri.

⁴ Marakara matirĩ tha, namo marũrũ moinaga ta mũiyũro;
no ūiru-rĩ, nũũ ūngĩhota kũwĩtiiria?

⁵ Kaba kũrũithio nĩ mũndũ ūtekũhithĩrĩra ūndũ
gūkĩra wendo mũhithe.

- ⁶ Nguraro cia gũtihio nĩ mūrata no ciĩhokwo,
no imumunyano nyingĩ cia mũgũthũũri ti cia kwĩhokwo.
- ⁷ Mũndũ mũhũũnu athũũraga o na ũũkĩ,
no mũndũ mũhũũtu, o na kĩndũ kĩrũrũ aiguaga kĩrĩ mũrĩo.
- ⁸ Mũndũ ũũrĩte gwake mũciĩ
ahaana ta nyoni ĩtiganĩirie gĩtara kĩayo.
- ⁹ Maguta manungi wega na ũbumba irehagĩra ngoro ya mũndũ gĩkeno,
na noguo wega wa mūrata wa mũndũ wĩkaga akĩmũhe ũtaaro wake wa ma.
- ¹⁰ Ndũkanateanĩrie mūrata waku kana mūrata wa thoguo,
na ndũgathiĩ kwa mũrũ wa maitũguo rĩrĩa mūtino wagũkora:
nĩ kaba mũndũ wa itũũra ũcio ũrĩ hakuhĩ, gũkĩra mũrũ wa nyina na mũndũ ũrĩ
kũraya.
- ¹¹ Mũrũ wakwa, tuĩka mũndũ mũũgĩ, ũgĩkenagie ngoro yakwa;
na nĩ hotage gũcookagĩria mũndũ o wotho ũngĩnyarara.
- ¹² Mũndũ mũũgĩ oonaga ũgwati ũgĩũka akehitha,
no arĩa matarĩ ũũgĩ mathiiga o na mbere, nao magatoonya thĩina-inĩ.
- ¹³ Oya nguo ya mũndũ ũrĩa ũrũgamagĩrĩra thĩirĩ wa mũndũ wa kũngĩ;
mĩige ĩrũgamĩrĩre thĩirĩ ũcio wa mũndũ-wa-nja wa kũngĩ.
- ¹⁴ Mũndũ angĩrathima mũndũ wa itũũra rĩake rũciinĩ tene anĩrĩre-rĩ,
ũndũ ũcio ũngĩtuĩka taarĩ kĩrumi.
- ¹⁵ Mũtumia wa haaro ahaanaine
na maaĩ maratata mategũtigithĩria hĩndĩ ya mbura;
- ¹⁶ kũgeria kũmũgĩrĩrĩa nĩ ta kũgeria kũgĩrĩrĩa rũhuho,
kana kũgeria gũkumbatĩria maguta na guoko.
- ¹⁷ O ta ũrĩa kĩgera kĩnooraga kĩrĩa kĩngĩ,
no taguo mũndũ ohĩgagia ũrĩa ũngĩ.
- ¹⁸ Mũndũ ũrĩa ũrĩmagĩra mũkũyũ nĩakaarĩa maciaro maguo,
na mũndũ ũrĩa ũtungataga mwathi wake nĩagatĩio.
- ¹⁹ O ta ũrĩa mũndũ onaga ũthiũ wake maaĩ-inĩ,
no taguo ngoro ya mũndũ yonanagia ũrĩa mũndũ atarĩ.
- ²⁰ Gĩkuũ na Mwanangĩko itiiganagia,
na o namo maitho ma mũndũ matiiganagia.
- ²¹ Nyũngũ nĩ ya gũthererio betha, na kĩrugutĩro nĩ gĩa gũthererio thahabu,
no mũndũ athimagwo na igweta rĩrĩa agwetagwo narĩo.
- ²² O na ũngĩhũũrĩra mũndũ mũkĩngu ndĩrĩ-inĩ,
ũmũhũũre na mũũthĩ ta ngano-rĩ,
ndangiumwo nĩ ũrimũ wake.

- ²³ Thũürimaga mahiũ maku na kũyo,
ũmenyagĩrĩre wega ndũũru ciaku;
²⁴ nĩgũkorwo ũtonga ndũtũũraga nginya tene,
o nayo thũmbĩ ti ya gũkinyĩra njiarwa na njiarwa.
²⁵ Nyeki ĩrĩa nyũmũ rĩrĩa yatũgũtwo na nyeki njerũ ĩkunũke-rĩ,
nayo ĩrĩa ya ĩrĩma-inĩ yũnganio na ĩnũkio-rĩ,
²⁶ hĩndĩ ĩyo tũgondu nĩtũgaatũma ũgĩe na nguo,
nacio mbũri itũme ũgĩe na gĩa kũgũra mũgũnda.
²⁷ Nĩũkagĩa na ĩria rĩingĩ rĩa mbũri
rĩa gũkũigana na rĩa kũnyuuo nĩ andũ a nyũmba yaku,
o na rĩa gũtũũria airĩtu aku a wĩra.

28

- ¹ Andũ arĩa aaganu moraga o na gũtarĩ mũndũ ũramathingata,
no arĩa athingu momagĩrĩria ta mũrũũthi.
² Bũrũri ũngĩhĩa, nĩũgĩaga na aathani aingĩ,
no mũndũ ũrĩ na ũtaũku na akagĩa na ũmenyo nĩatũmaga bũrũri ũkindĩrie.
³ Mwathani ũrĩa ũhatagĩrĩria andũ arĩa athĩni
ahaana ta mbura ya rũhuho ĩrĩa ĩtatigagia irio.
⁴ Andũ arĩa matirikaga watho magathagĩrĩria andũ arĩa aaganu,
no arĩa marũmagia watho magianaga nao.
⁵ Andũ arĩa oorũ matiiguaga maũndũ ma kĩhoo, to,
no arĩa marongoragia Jehova nĩmataũkagĩrwo nĩ mo biũ.
⁶ Nĩ kaba mũndũ mũthĩni ũrĩa ũthiiga na mĩthiire ĩtarĩ ũcuuke,
gũkĩra gĩtonga gĩthiiga na mĩthiire mĩogomu.
⁷ Mũndũ ũrĩa ũrũmagia watho nĩ mwana ũrĩ na gũkũũrana,
no mwana ũrĩa ũthiiga na thiritũ ya arĩa akoroku aconorithagia ithe.
⁸ Mũndũ ũrĩa ũingĩhagia ũtonga wake na ũndũ wa gũkombithia mbeeca na gwĩtia
uumithio mũkĩru
aũigagĩra mũndũ ũngĩ, ũrĩa ũkaiguĩra athĩni tha.
⁹ Mũndũ ũrĩa ũregaga kũigua watho,
o na mahooya make nĩ kĩndũ kĩrĩ magigi.
¹⁰ Mũndũ ũrĩa ũngĩhĩtithia andũ arĩa arũngĩrĩru nĩguo magere njĩra ya ũũru,
akaagũa mũtego-inĩ wake we mwene,
no ũrĩa ũtarĩ ũcuuke, wega nĩguo ũgaatuĩka igai rĩake.
¹¹ Mũndũ mũtongu no eyone taarĩ mũũgĩ maitho-inĩ make,
no mũndũ mũthĩni ũrĩa ũũĩ gũkũũrana maũndũ amuonaga o ũrĩa atarĩ.
¹² Hĩndĩ ĩrĩa arĩa athingu maatoorania, nĩkũgĩaga na ndũhiũ nene;
no rĩrĩa arĩa aaganu maatũũgĩra, andũ nĩ kwĩhitha mehithaga.
¹³ Mũndũ ũrĩa ũhithaga mehia make ndagaacagĩra,

no ũrĩa ũmoimbũraga na agatigana namo nĩaiguagĩrwo tha.

- 14 Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa wĩtigagĩra Jehova hĩndĩ ciothe,
no ũrĩa ũmagia ngoro yake nĩkũgũa agũũaga thĩina-inĩ.
- 15 Mũndũ mwaganu agĩatha andũ matarĩ na ũhoti,
nĩ ta mũrũũthi ũkũrarama, kana nduba ĩgũticũka.
- 16 Mũnene ũtarĩ na ũtaũku nĩahinyagĩrĩria andũ mũno,
no mũndũ ũrĩa ũthũire uumithio ũtagĩrĩire
nĩagakenera matukũ maingĩ ma muoyo wake.
- 17 Mũndũ mũritũhĩre nĩ thakame ya mũndũ ooragĩte,
egũtũũra ehithaga nginya gũkua gwake;
mũndũ o na ũrĩkũ ndakanamũteithĩrĩrie.
- 18 Mũndũ ũrĩa mĩthĩire yake ĩtarĩ ũcuuke aikaraga arĩ mũgitĩre,
no mũndũ ũrĩa ũthiia na njĩra cia waganu akaagũa o rĩmwe, hubu!
- 19 Mũndũ ũrĩa ũrĩmaga mũgũnda wake arĩkoragwo na irio nyingĩ,
no ũrĩa ũhanyũkanagia na maũndũ hatarĩ arĩhũnaga o thĩina.
- 20 Mũndũ mwĩhokeku arĩrathimagwo mũno,
no ũrĩa wĩriragĩria kũhiũha gũtonga ndakaaga kũherithio.
- 21 Gũtĩira mũndũ maũthĩ ti wega:
no mũndũ no eke ũũru nĩ ũndũ wa kenyũ ka irio.
- 22 Mũndũ mũkarĩ nĩeriragĩria mũno gũtonga,
na ndooĩ atĩ etereirwo nĩ ũthĩini.
- 23 Mũndũ ũrĩa ũrũithagia ũngĩ nĩagatuĩka wa kwendwo nĩwe thuutha-inĩ,
gũkĩra mũndũ wa rũrĩmĩ rwa kwĩyendithĩrĩria.
- 24 Mũndũ ũrĩa ũtunyaga ithe kana nyina kĩndũ kĩa,
agacooka akoĩga atĩrĩ, “Ti ũũru ndeka,”
ũcio marĩ rũmwe na ũrĩa wanangaga.
- 25 Mũndũ mũkoroku aarahũraga ngarari,
no mũndũ wĩhokete Jehova nĩakagaacĩra.
- 26 Mũndũ ũrĩa wĩhokaga we mwene nĩ mũndũ mũkĩgu,
no ũrĩa ũthiia na njĩra cia ũũgĩ aikaraga arĩ mũgitĩre.
- 27 Mũndũ ũrĩa ũheaga athĩini ndarĩ kĩndũ akaaga,
no mũndũ ũrĩa ũmahingagĩra maitho nĩarĩĩrumagwo kaingĩ.
- 28 Rĩrĩa andũ arĩa aaganu maatuĩka a gwithana, andũ nĩ kwĩhitha mehithaga;
no rĩrĩa arĩa aaganu mathira, arĩa athingu nĩmatheeremaga.

akaanangwo o rĩmwe, na aage kĩhonia.

- ² Rĩrĩa andũ arĩa athingu matheerema, andũ nĩmakenaga;
no rĩrĩa andũ arĩa aaganu maathana, andũ nĩgũcaaya macaayaga.
- ³ Mũndũ ũrĩa wendete ũũgĩ atũũragia ithe na gĩkeno,
no mũndũ ũrĩa ũceeraga na maraya nĩgũitanga aitangaga ũtonga wake.
- ⁴ Mũthamaki ũrĩ matuĩro ma kĩhotoo aikaragia bũrũri ũrĩ mwĩkindĩru,
no ũrĩa ũkorokagĩra mahaki nĩ kwananga awanangaga.
- ⁵ Mũndũ ũrĩa wĩyendithagĩrĩria harĩ mũndũ wa itũũra rĩake na maheeni,
nĩ wabu aambagĩra magũrũ make.
- ⁶ Mũndũ mwaganu ategagwo nĩ mehia make we mwene,
no mũndũ mũthingu ainaga na agakena.
- ⁷ Andũ arĩa athingu nĩmamenyagĩrĩra kĩhotoo kĩa arĩa athĩini,
no arĩa aaganu matirũmbũyagia kĩhotoo kĩa.
- ⁸ Anyũrũrania matũmaga itũũra inene rĩrĩmbũke ta mwaki,
no andũ oogĩ nĩkũniina maniinaga marakara.
- ⁹ Mũndũ mũũgĩ angĩthiĩ igooti-inĩ na mũndũ mũkĩigu,
mũndũ mũkĩigu arĩrĩmbũkaga nĩ marakara na akanyũrũrania, naguo thayũ ũkaaga.
- ¹⁰ Andũ arĩa maitaga thakame nĩmathũire mũndũ mwĩhokeku,
no andũ arĩa arũngĩrĩru macaragia ũrĩa mangĩtiirĩria muoyo wake.
- ¹¹ Mũndũ mũkĩigu aitũrũraga marakara make mothe,
no mũndũ mũũgĩ aikaraga amarigĩrĩrie, akahoorera.
- ¹² Mũndũ ũrĩa wathanaga angĩthikĩrĩria maheeni-rĩ,
anene ake othe matuĩkaga andũ aaganu.
- ¹³ Mũndũ mũthĩini na mũndũ mũhinyanĩrĩria harĩ ũndũ ũmwe ũmahaananĩtie:
Jehova nĩwe ũtũmaga maitho mao eerĩ moone.
- ¹⁴ Mũthamaki angĩtuĩra athĩini ciira na kĩhotoo-rĩ,
gĩtĩ gĩaake kĩa ũnene gĩtũũraga kĩrũmĩte nginya tene.
- ¹⁵ Rũthanju na kũrũithio ciĩkagĩra mũndũ ũũgĩ,
no mwana wa kũrekererio aconorithagia nyina.
- ¹⁶ Hĩndĩ rĩrĩa andũ aaganu matheerema, noguo mehia matheeremaga,
no andũ arĩa athingu nĩmakerorera igwa rĩa.
- ¹⁷ Herithagia mũrũguo, na nĩagatũma ũgĩe na thayũ;
nĩagatũma ũgĩe na gĩkeno ngoro-inĩ.
- ¹⁸ Kũrĩa gũtarĩ na ũguũrio, kĩrĩndĩ gĩticookaga kwĩrigĩrĩria;
no gũkena nĩ mũndũ ũrĩa ũrũmagia watho.

- ¹⁹ Ndongata ndĩngĩhera nĩ kwarĩrio gũtheri;
o na ĩngĩtaũkĩrwo nĩ ũhoro ndĩngĩũrũmbũiya.
- ²⁰ Wanona mũndũ ũhiũhaga kwaria?
Mũndũ mũkĩngu arĩ na kĩĩrĩgĩĩro kũmũkĩra.
- ²¹ Mũndũ angĩnania ndongata yake kuuma wĩthĩ wayo,
marĩgĩĩrio-inĩ nĩkamũrehera kĩahe.
- ²² Mũndũ wa marakara aarahũraga ngarari,
nake mũndũ wa marũrũ agĩaga na mehia maingĩ.
- ²³ Mwĩtĩĩo wa mũndũ nĩũmũnyiihagia,
no mũndũ ũrĩa wa ngoro ya kwĩnyiihia nĩagatĩĩo.
- ²⁴ Mũndũ wa kũgĩa thiritũ na mũici nĩ muoyo wake mwene athũire;
ehĩtithagio na ndangĩruta ũira.
- ²⁵ Gwĩtigĩra mũndũ gũtuũkaga mũtego,
no ũrĩa wĩhokaga Jehova aikaraga arĩ mũgitĩre.
- ²⁶ Andũ aingĩ nĩmacaragia kũiguuo nĩ mũnene,
no mũndũ oonaga kĩhoto kuuma kũrĩ Jehova.
- ²⁷ Andũ arĩa athingu monaga andũ arĩa matarĩ ehokeku ta kĩndũ kĩrĩ magigi;
nao andũ arĩa aaganu moonaga andũ arĩa arũngĩrĩru ta kĩndũ kĩrĩ magigi.

30

Mĩario ya Aguri

- ¹ ĩno nĩyo mĩario ya Aguri mũrũ wa Jake, na nĩ ndũmĩrĩri nditũ:
Mũndũ ũcio eerire Ithieli,
akĩĩra Ithieli na Ukali atĩrĩ:
- ² “Nĩ ndĩ mũndũ mũriitu gũkĩra andũ arĩa angĩ;
ndĩrĩ na ũtaũku ta wa mũndũ.
- ³ Ndiĩrutĩte kũgĩa na ũũgĩ,
o na kana ngamenya Ũrĩa Mũtheru.
- ⁴ Nũũ wanambata igũrũ na agacooka agaikũrũka gũkũ thĩ?
Nũũ wanacookereria rũhuho ngundi-inĩ ciake?
Maaĩ namo-rĩ, nũũ ũrĩ wamoohania na nguo yake ya igũrũ?
Nũũ wahaandire ituri ciothe cia thĩ?
Etagwo atĩa, nake mũriũ etagwo atĩa?
Akorwo nĩũũĩ-rĩ, ndũkĩnjĩre!
- ⁵ “Kiugo gĩothe kĩa Ngai gĩtirĩ mahĩtia;
nĩwe ngo ya arĩa moragĩra harĩ we.
- ⁶ Ndũkanongerere ciugo ciake,
ndakae gũkũrũithia wonekane ũrĩ wa maheeni.
- ⁷ “Nĩngũkũhooya maũndũ meerĩ, Wee Jehova;
ndũkanarege kũhe mo mbere ya ngue:
- ⁸ Atĩrĩrĩ, njehereria maũndũ matarĩ ma ma, na ma maheeni, cindaihĩrĩrie mũno;
ningĩ ndũkaahe ũthĩĩni kana ũtonga,

no ũũheage irio cia o mũthenya.

⁹ Ndikaagĩe na indo nyingĩ mũno, ngũkaane,
njũũrie atĩrĩ, ‘Jehova nũũ?’

Kana thĩĩne mũno, njiye,
na nĩ ũndũ ũcio ngĩmenererie rĩitwa rĩa Ngai wakwa.

¹⁰ “Ndũgacambie ndungata kũrĩ mũnene wayo,
ndigagĩkũrume, nawe ũrĩhio ũũru ũcio.

¹¹ “Nĩ kũrĩ andũ marumaga maithe mao
o na matangĩrathima manyina mao;

¹² kũrĩ andũ arĩa meyonaga marĩ atheru maitho-inĩ mao,
o rĩrĩa matathambĩtio gĩko kĩa;

¹³ nĩ arĩa marĩ maitho ma mwĩtĩio,
o arĩa maroraga andũ manyiira;

¹⁴ nĩo arĩa magego mao mahaana ta hiũ cia njora,
na ngambucu ciao ihaana ta tũhiũ
twa gũtambuura arĩa athiĩni, mahuke thĩ,
na arĩa abatari, mathire andũ-inĩ.

¹⁵ “Thambara ĩrĩ airĩtu eerĩ.
Matitigithagĩria kuuga, ‘Tũhei! Tũhei!’

“Kũrĩ indo ithatũ itarĩ hĩndĩ ihũũnaga,
o na nĩ inya itarĩ hĩndĩ ingiuga, ‘Nĩndaigania!’

¹⁶ Nacio nĩ mbĩrĩra, na nda thaata,
na thĩ tondũ ndĩrĩ hĩndĩ ĩiganagia maaĩ,
na mwaki tondũ ndũrĩ hĩndĩ uugaga, ‘Nĩndaigania!’

¹⁷ “Riitho rĩa mũndũ ũrĩa ũnyũrũragia ithe,
na akarurũka kũiguaga nyina,
rĩgaakũũrwo nĩ mahuru ma kĩaanda-inĩ,
na rĩkaarĩio nĩ nderi.

¹⁸ “Kũrĩ maũndũ matatũ mangegagia mũno makĩria,
o na nĩ mana marĩa nĩ itakuũkagĩrwo nĩmo:

¹⁹ namo nĩ mũthiĩre wa nderi rĩera-inĩ,
na mũthiĩre wa nyoka rwaro-inĩ rwa ihiga,
na mũthiĩre wa marikabu ĩrĩ iria-inĩ gatagatĩ,
na mũthiĩre wa mũndũ makĩendana na mũirĩtu.

²⁰ “Ũyũ nĩguo mũthiĩre wa mũndũ-wa-nja mũtharia:
Arĩaga na akehuura mĩromo,
akoiga atĩrĩ, ‘Ndirĩ ũndũ mũũru njĩkĩte.’

²¹ “Kũrĩ maũndũ matatũ matũmaga thĩ ĩthingithe,
o na nĩ mana ĩtangĩtiiria:

²² namo nĩ ndungata ĩtuĩkĩte mũthamaki,
na mũndũ mũkiĩgu ahũũnĩte irio,

²³ na mũndũ-wa-nja ũtangĩendeka ahikĩte,
na ndungata ya mũirĩtu ĩtuĩkĩte mũtumia wa mũthuuri wa mũmĩathi.

²⁴ “Nĩ kũrĩ nyamũ inya nini gũkũ thĩ,

- no nĩ njũgĩ mũno:
²⁵ Thigiriri-rĩ, nĩ ciũmbe itarĩ hinya,
 no nĩciĩgagĩra mũthiithũ wa irio hĩndĩ ya riũa;
²⁶ ikami nĩ ciũmbe itarĩ ũhoti,
 no nĩciĩthondekagĩra ciikaro ciacio ndwaro-inĩ cia mahiga;*
²⁷ ngigĩ itirĩ mũthamaki wacio,
 no nĩitwaranaga hamwe irĩ mbūtũ;
²⁸ njagathi no inyiitwo na rūhĩ,
 no ĩtũũraga thĩinĩ wa nyũmba cia athamaki.
- ²⁹ “Kũrĩ indo ithatũ irĩ mũkinyũkĩrie mũgaacĩru,
 o na nĩ inya ngaacĩru rĩrĩa igũthiĩ:
³⁰ nĩ mũrũũthi, arĩ guo ũrĩ hinya mũno gatagatĩ ka nyamũ iria ingĩ ciothe,
 na ndũngĩheherera nyamũ ĩrĩkũ kana ĩrĩkũ njĩra;
³¹ nĩ njamba ya ngũkũ ĩrĩa ĩkinyũkagia na nguthi, na thenge,
 na mũthamaki mũthiũrũrũkĩrie nĩ mbūtũ ciake cia ita.
- ³² “Angĩkorwo nĩwĩtuĩte mũndũ mũkĩĩgu, na ũgetũũgĩria,
 kana ũkorwo nĩũthugundĩte gwĩka ũũru-rĩ,
 humbĩra kanua gaku na rūhĩ!
³³ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa iria rĩthũcagwo, rĩkoima thiagĩ,
 na o ta ũrĩa iniũrũ rĩthioragwo rĩkoira thakame-rĩ,
 ũguo noguo gũthogotha marakara kũrehaga ngũĩ.”

31

Mĩario ya Mũthamaki Lemueli

- ¹ ĩno nĩyo mũario ya Mũthamaki Lemueli: nĩ ndũmĩrĩrĩ nditũ ĩrĩa aarutirwo nĩ nyina:
² “Atĩrĩrĩ, wee mũrũ wakwa, ngũkwĩra atĩa, o wee mwana wa nda yakwa,
 ngũkwĩra atĩa o wee mwana wa mũĩhĩtwa yakwa,
³ atĩrĩ, ndũkanaitange hinya waku na andũ-a-nja,
 kana ũhe ũhoti waku acio manangaga athamaki.*
- ⁴ “Atĩrĩrĩ, wee Lemueli, athamaki matiagĩrĩrwo nĩkũnyua ndibei,
 ti mũtugo wa athamaki kũnyua ndibei,
 anene matiagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩrĩria njoohi,
⁵ nĩgeetha matikanyue mariganĩrwo nĩ ũrĩa watho uugaga,
 nao magithie arĩa othe ahinyĩrĩrie kĩhooito kĩa.
⁶ Heaga arĩa marathira njoohi,
 na ndibei kũrĩ arĩa marĩ na ruo rũnene rwa ngoro;
⁷ reke manyue mariganĩrwo nĩ ũthĩĩni wao,
 na matige gũcoka kũrĩrikana kĩa kĩa.
- ⁸ “Arĩrĩria arĩa matangĩhota kwĩyarĩrĩria,
 warĩrĩrie kĩhooito kĩa arĩa othe anyamaarĩku.
⁹ Maarĩrĩrie, na ũmatuĩre ciira na kĩhooito;
 rũĩrĩra kĩhooito kĩa arĩa athĩĩni na arĩa abatari.”

Ciugo cia Kũrigĩrĩria: Mũtumia ũrĩa Ngatha

- ¹⁰ Mũtumia ngatha-rĩ, angĩoneka kũ?
 Nĩgũkorwo thogora wake nĩũkĩrĩte mũno ũrĩa wa ruru iria ndune.

* 30:26 Ikami nĩ mũthemba wa mbũkũ ciikaraga marĩma-inĩ ma irĩma irĩ ikundi.
 nĩyakoragwo na andũ-a-nja aingĩ mũno arĩa rĩmwe na rĩmwe monũhaga athamaki.

* 31:3 Nyũmba ya ũthamaki

- 11 Mũthuuri wake nĩamwĩhokete biũ,
 na ndarĩ kĩndũ kĩa bata angĩaga.
 12 Mũtumia ũcio, matukũ mothe ma muoyo wake,
 no maũndũ mega ekaga mũthuuriwe,
 na ndangĩmwĩka ũũru.
 13 Ethaga guoya wa ng'ondũ na ndigi cia ũguta,
 agacĩrutĩra wĩra na kĩyo, na moko make.
 14 Ahaana ta marikabu cia wonjoria,
 tondũ athũgũraga irio ciake kuuma kũraya.
 15 Okĩraga rũciĩnĩ kũrĩ o na nduma;
 akahe andũ a nyũmba yake irio,
 na akagaĩra ndungata ciake cia airĩtu mawĩra mao.
 16 Ecũũranagia ũhoru wa mũgũnda mũna, akaũgũra;
 kuumana na ũthũkũmi wake, ahaandaga mũgũnda wa mĩthabibũ.
 17 Ehotoragĩra wĩra wake erutanĩirie;
 moko make marĩ hinya wa kwĩrutĩra wĩra.
 18 Nĩatigagĩrĩra atĩ wonjoria wake nĩũrĩ na uumithio,
 naguo tawa wake ũraaraga ũgĩakana.
 19 Anyiitaga mũtĩ wa kuogotha ndigi na guoko,
 nakĩo gĩcũni kĩa ndigi agakĩnyiitĩrĩra na ciara ciake.
 20 Nĩataanahagĩra andũ arĩa athĩĩni,
 nao arĩa abatari akamatambũrũkĩria moko make.
 21 Rĩrĩa tharunji yagũa-rĩ, we ndamakaga atĩ nĩgũthĩĩnia andũ a nyũmba yake;
 nĩgũkorwo othe nĩahumbe nguo cia rangi mũtune.
 22 Nĩatumaga indo cia kwara ũrĩrĩ wake;
 nake ehumbaga nguo cia gatani ĩrĩa njega, na cia rangi wa ndathi.†
 23 Mũthuuri wake nĩaheagwo gĩtĩio kĩhingo-inĩ gĩa itũũra inene,
 harĩa aikaraga marĩ na athuuri a bũrũri.‡
 24 Mũtumia ũcio nĩatumaga nguo cia gatani agaciendia,
 na agatwaragĩra onjoria mĩcibi.
 25 Hinya na ũtĩku nĩcio nguo iria ehumbaga;
 nĩakenaga ategwĩtigĩra matukũ marĩa magooka.
 26 Aaragia ciugo cia ũũgĩ,
 naruo rũrĩmĩ rwake rũrutanaga maũndũ ma ũtugi.
 27 Nĩarũmbũyagia maũndũ ma nyũmba yake,
 na ndarĩaga irio atanogeire.
 28 Ciana ciake ciarahũkaga, cikoiga arorathimwo;
 o nake mũthuuri wake nĩamũgaathagĩrĩria, akamwĩra atĩrĩ:
 29 “Andũ-a-nja aingĩ manatuĩka ngatha,
 no wee nĩũmakĩrĩte othe.”
 30 Ngoga nĩ cia kũheenania, naguo ũthaka nĩ wa tũhũ;
 no mũtumia ũrĩa mwĩtigĩri Jehova nĩ wa kũgaathĩrĩrio.
 31 Mũrĩhei mũcaara wa wĩra ũrĩa arutĩte,
 naguo wĩra wake ũrekwo ũmũgaathĩrĩrie kĩhingo-inĩ gĩa itũũra rĩrĩa inene.

† 31:22 Gĩtambaya kĩa rangi wa ndathi kĩarĩ kĩa goro mũno, na kĩarĩ kĩonereria kĩa ũnene. ‡ 31:23 Kĩhingo-inĩ kĩa itũũra nĩho athuuri a itũũra maacemanagia.

KOHELETHU

Maündũ Mothe nĩ ma Tũhũ

¹ Ici nĩcio ciugo cia Mũrutani, mūrũ wa Daudi, ũrĩa warĩ mũthamaki kũu Jerusalemu:

² “Maündũ mothe nĩ ma tũhũ! Īĩ nĩ ma tũhũ!”

Ūguo nĩguo Mũrutani ekuuga.

“Ti-itherũ nĩ ma tũhũ mũtheri!

Maündũ mothe nĩ ma tũhũ.”

³ Mündũ-rĩ, nĩ uumithio ũrĩkũ onaga harĩ wĩra
ũrĩa wothe arutaga gũkũ thĩ kwaraga riũa?

⁴ Rũciaro rũmwe rwathira-rĩ, nĩ rũngĩ rũũkaga,
no rĩrĩ, thĩ ĩtũũraga o ho nginya tene na tene.

⁵ Riũa rĩrathaga na rĩgathũa,
ningĩ rĩgacooka na ihenya kũrĩa rĩrathagĩra.

⁶ Rũhuho rũhurutanaga rwerekeire mwena wa gũthini,
na rũgacooka rũkeerekeira mwena wa gathigathini;
rũthiiga o rũgĩthiũrũkaga rũtegũtigithĩria,
o rũgĩcookaga njĩra-inĩ yaruo.

⁷ Njũũĩ ciothe ciĩitagĩrĩa iria-inĩ,
no rĩrĩ, iria rĩtirĩ hĩndĩ rĩiyũraga.

O kũu njũũĩ ciumaga,
nokuo icookaga.

⁸ Maündũ mothe marehanagĩra mĩnoga
ĩrĩa ĩtangĩgweteka.

Riitho rĩtirĩ hĩndĩ rĩiganagia kuona,
o na kana gũtũ gũkaigania kũigua.

⁹ Maündũ marĩa maanakorwo kuo no mo macookaga gũkorwo kuo rĩngĩ,
naguo ũndũ ũrĩa waneekwo noguo ũcookaga ũgeekwo rĩngĩ;
gũtirĩ ũndũ ũtarĩ woneka gũkũ thĩ kwaraga riũa.

¹⁰ Hihi nĩ harĩ ũndũ mündũ angiuga atĩrĩ:
“Ta rora! Ūyũ nĩ ũndũ ũtarĩ wonekana”?

Ūndũ ũcio warĩ kuo hĩndĩ ndaaya hĩtũku;
warĩ kuo tũtarĩ twaciarwo.

¹¹ Andũ arĩa maarĩ kuo tene matiririkanagwo,
na o na arĩa matarĩ maraciarwo
matikaaririkanwo
nĩ arĩa magaaciarwo thuutha wao.

Ūũgĩ no wa Tũhũ

¹² Niĩ Mũrutani-rĩ, ndaarĩ mũthamaki wathamakagĩra Isiraeli kũu Jerusalemu.

¹³ Nĩnderutĩre na kĩyo kwĩruta, na gũtuĩria na ũũgĩ maündũ mothe marĩa mekagwo gũkũ
thĩ. Kaĩ Ngai nĩakuuithĩtie andũ mũrigo mũritũ-ĩ! ¹⁴ Nĩndĩoneire maündũ marĩa mothe
mekagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa; maündũ mothe no ma tũhũ, na ũguo no ta gũteng’eria
rũhuho.

¹⁵ Kĩndũ kĩrĩa kĩogomu gĩtingĩrũngĩka;
nakĩo kĩrĩa gĩtarĩ ho gĩtingĩtarwo.

¹⁶ Na niĩ ngĩciiria, ngiuga na ngoro yakwa atĩrĩ, “Ndĩ mũkũrũ na ngagĩa na ũũgĩ mũingĩ
gũkĩra andũ arĩa othe manaathana Jerusalemu mbere yakwa; nĩmenyete maündũ maingĩ
makoniĩ ũũgĩ na ũmenyo.” ¹⁷ Ningĩ nĩnderutire na ngoro yakwa kũmenya ũhoro wa ũũgĩ,

o na kũmenya ũhoro wa ũgũrũki na wa ũrimũ, no ngĩmenya atĩ ũhoro ũcio, o naguo, no ta gũteng'eria rũhuho.

¹⁸ Nĩgũkorwo o ũrĩa ũũgĩ waingĩha, noguo ihooru rĩingĩhĩte; na ũrĩa ũmenyo waingĩha, noguo kĩaha kĩingĩhĩte.

2

Ikeno no cia Tũhũ Mũtheri

¹ Ndeĩrire na ngoro yakwa atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ, ũka rĩu, nĩngũkũgeria na ikeno nĩgeetha nyone nĩ ũndũ ũrĩkũ mwega.” No rĩrĩ, o naguo ũndũ ũcio warĩ o wa tũhũ. ² Ningĩ ngiuga atĩrĩ, “Mĩtheko o nayo nĩ ũrimũ. Naguo ũhoro wa gwĩkenia-rĩ, ngĩyũria nĩ wa bata ũrĩkũ?” ³ Ndaageririe ũrĩa ingĩkenia mwĩrĩ wakwa na ndibei, o ndongoretio nĩ ngoro yakwa na ũũgĩ, ngĩhĩmbĩria ũkĩgu, ngĩenda kũmenya nĩ ũndũ ũrĩkũ andũ maagĩrĩrwo nĩ gwĩka gũkũ thĩ matukũ-inĩ o macio manini ma muoyo wao.

⁴ Nĩndarutire mawĩra manene: Ngĩyakĩra nyũmba, na ngĩhaandĩra mĩgũnda ya mĩthabibũ. ⁵ Nĩndathondekire mĩgũnda na kũndũ gwa kũhurũkwo, na ngĩhaanda mĩtĩ ya mĩthemba yothe ya matunda kuo. ⁶ Ngĩcooka ngĩhingĩrĩria tũria twa maaĩ twa kuunithagĩria maaĩ kũria mĩtĩ iyo yakũragĩra. ⁷ Ningĩ ngĩgũra ngombo cia arũme na cia andũ-a-nja, na nĩ ndaarĩ na ngombo ingĩ iria ciaciariĩrwo gwakwa mũciĩ. O na nĩ ndaarĩ na ndũũru nyingĩ cia mbũri na cia ng'ombe gũkĩra arĩa othe maarĩ Jerusalemu mbere yakwa. ⁸ Nĩndacookanĩrĩrie betha na thahabu, na indo cia bata iria cia athamaki o na cia mabũrũri. Ningĩ ngĩgĩa na aini a arũme na a andũ-a-nja, o na thuriya nyingĩ mũno: maũndũ marĩa makenagia ngoro ya mũndũ. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩneneha na ngĩtonga mũno gũkĩra arĩa othe maarĩ Jerusalemu mbere yakwa. Thĩinĩ wa maũndũ macio mothe-rĩ, ũũgĩ wakwa ndaarĩ o naguo.

¹⁰ Naguo ũndũ o wotho ũrĩa maitho makwa meriragĩria ndierigagĩrĩria kũwĩka; o na ningĩ ngoro yakwa ndiamĩrigĩrĩrie gĩkeno o na kĩrĩkũ.

Nĩgũkorwo ngoro yakwa nĩyakenagĩra mawĩra makwa mothe, naguo ũndũ ũcio nĩguo warĩ irĩhi rĩa wĩra wakwa wotho.

¹¹ No rĩrĩa ndaarorire mawĩra marĩa mothe ndaarutĩte na moko makwa, o na ũrĩa ndetungumanĩtie ngĩmaruta, ngĩona atĩ maũndũ mothe nĩ ma tũhũ, no ta gũteng'eria rũhuho; gũtirĩ kĩndũ mũndũ angĩgũna nakĩo gũkũ thĩ.

Ũũgĩ na Ũkĩgu no cia Tũhũ

¹² Ningĩ ngĩcooka ngĩhũgũra nĩguo ndĩcũũranie ũhoro wa ũũgĩ, o na wa ũgũrũki, na wa ũkĩgu.

Atĩrĩrĩ, nĩ atĩa ũngĩ mũthamaki ũrĩa ũcookagio ithenya rĩa ũrĩa ũngĩ angĩka ũteekĩtwo?

¹³ Hĩndĩ iyo ngĩkĩona atĩ ũũgĩ nĩ mwega gũkĩra ũkĩgu, o ta ũrĩa ũtheri ũrĩ mwega gũkĩra nduma.

¹⁴ Mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩonaga kũria arathiĩ, no mũndũ mũkĩgu athiagĩra nduma-inĩ; no ngĩcooka ngĩmenya

atĩ o eerĩ makoragwo nĩ ũndũ o ro ũmwe.

¹⁵ Hĩndĩ iyo ngĩkiuga na ngoro yakwa atĩrĩ, “Ũndũ ũrĩa ũkoraga mũndũ mũkĩgu o na niĩ no ũkaangora.

Ũũgĩ wakwa-rĩ, ũkĩng'unĩte na kĩ?”

Ngĩkiuga atĩrĩ na ngoro yakwa,

“Ũndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ.”

¹⁶ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa mũũgĩ, o ta mũndũ ũrĩa mũkĩgu, ndagatũura aririkanagwo; nĩgũkorwo matukũ-inĩ marĩa magooka o eerĩ nĩmakariganĩra.

Hĩ, mũndũ ũrĩa mũũgĩ akuuaga o ta mũndũ ũrĩa mũkĩgu!

Mĩnoga no ya Tũhũ

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩthũũra gũtũũra muoyo, tondũ wĩra ũrĩa ũrutagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa warĩ wa kũnjiguithia kĩahe. Wotho warĩ wa tũhũ, o ta gũteng'eria rūhuho. ¹⁸ Ngĩgĩthũũra maũndũ mothe marĩa ndenogeetie namo gũkũ thĩ kwaraga riũa, tondũ no nginya ngaamatigĩra ũrĩa ũgooka thuutha wakwa. ¹⁹ Ningĩ nũũ ũũĩ kana ũcio ũgooka ithenya riakwa agaakorwo arĩ mũndũ mũũgĩ kana arĩ mũndũ mũkĩngu? No rĩrĩ, nĩwe ũkaarũgamĩrĩra wĩra ũrĩa ndaanetungumania naguo ngĩtũmagĩra ũũgĩ wakwa gũkũ thĩ kwaraga riũa. Ũndũ ũcio o naguo no wa tũhũ. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa ikĩambĩrĩria kũũrwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa wĩra wakwa wotho wa mĩnoga ũrĩa ndaarutaga gũkũ thĩ kwaraga riũa. ²¹ Tondũ mũndũ no arute wĩra wake na ũũgĩ, na ũmenyo, na kũũhĩgĩra maũndũ, no rĩrĩ, no nginya acooke atige kĩrĩa gĩothe agĩta nakĩo kũrĩ mũndũ ũngĩ ũtakĩnogeire. Ũndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ, na nĩ mũtino mũnene. ²² Mũndũ-rĩ, nĩ uumithio ũrĩkũ oonaga harĩ wĩra ũrĩa wotho arutaga, na mĩnoga, na gwĩtungumania kũrĩa anetungumania nakuo gũkũ thĩ kwaraga riũa? ²³ Nĩgũkorwo matukũ make mothe, wĩra wake nĩ wa ruo na kĩahe; o na ũtukũ, meciiria make matihurũkaga. Ũndũ ũcio o naguo no wa tũhũ.

²⁴ Mũndũ-rĩ, ndarĩ ũndũ ũngĩ mwega angĩka ũkĩrĩte kũrĩa na kũnyua, na gũkenera wĩra wake. Ũndũ ũyũ o naguo ngĩona atĩ uumĩte guoko-inĩ kwa Ngai, ²⁵ nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũrĩa kana gũkena Ngai atarĩ ho? ²⁶ Ngai aheaga mũndũ ũrĩa ũmũkenagia maũndũ ma ũũgĩ, na ũmenyo, na gĩkeno, no mũndũ ũrĩa mwĩhia akamũhe wĩra wa gũcookanĩrĩria na kwĩgĩra ũtonga, nĩguo acooke aũnenganĩre kũrĩ mũndũ ũrĩa ũmũkenagia. Ũndũ ũcio o naguo no wa tũhũ, o ta gũteng'eria rūhuho.

3

O Ũndũ na Ihinda Riaguo

¹ Atĩrĩrĩ, o ũndũ nĩ ũrĩ ihinda riaguo,
na o ũndũ o wotho wĩkagwo gũkũ thĩ nĩ ũrĩ mahinda maguo:

- ² kũrĩ hĩndĩ ya gũciarwo na hĩndĩ ya gũkua,
hĩndĩ ya kũhaanda na hĩndĩ ya kũmunya kĩrĩa kĩahe,
- ³ hĩndĩ ya kũũraga na hĩndĩ ya kũhonia,
hĩndĩ ya gũtharia na hĩndĩ ya gwaka,
- ⁴ hĩndĩ ya kũrĩra na hĩndĩ ya gũtheka,
hĩndĩ ya gũcakaya na hĩndĩ ya kũina,
- ⁵ hĩndĩ ya kũhurunja mahiga na hĩndĩ ya kũmacookanĩrĩria,
hĩndĩ ya kũhĩmbĩria na hĩndĩ ya kwaga kũhĩmbĩria,
- ⁶ hĩndĩ ya gũcaria na hĩndĩ ya kũũrĩrwo nĩ indo,
hĩndĩ ya kũiga, na hĩndĩ ya gũte,
- ⁷ hĩndĩ ya gũtembũra na hĩndĩ ya gũtuma,
hĩndĩ ya gũkira na hĩndĩ ya kwaria,
- ⁸ hĩndĩ ya kwenda na hĩndĩ ya gũthũũra,
hĩndĩ ya mbaara na hĩndĩ ya thayũ.

⁹ Mũruti wa wĩra-rĩ, nĩ uumithio ũrĩkũ oonaga harĩ gwĩtungumania gwake? ¹⁰ Nĩnyonete mathĩna marĩa Ngai aheete andũ nĩguo mathĩnĩkage nĩ mo. ¹¹ Ngai oombire kĩndũ o gĩothe kĩrĩ gĩthaka hĩndĩ yakĩo. Ningĩ nĩekĩrĩte ũhoro wa tene na tene ngoro-inĩ cia andũ; no andũ matingĩhota kũmenya wĩra ũrĩa Ngai arutĩte kuuma kĩambĩrĩria nginya kĩrĩkĩrĩro. ¹² Nĩnjũũ atĩ gũtirĩ ũndũ ũngĩ mwega andũ mangĩka ũkĩrĩte gũkena na gwĩka maũndũ mega rĩrĩa rĩothe megũtũũra muoyo. ¹³ O na ningĩ ngamenya atĩ mũndũ o wotho angĩrĩa na anyue, na akenere gwĩtungumania gwake, kiu nĩ kĩahe kuuma kũrĩ Ngai. ¹⁴ Nĩnjũũ atĩ ũndũ ũrĩa wotho Ngai ekaga nĩ wagũtũũra

nginya tene; ndüngtongerereka kana ũnyihanyiihe. Ngai awikaga nĩgeetha andũ mamwĩtigagĩre.

¹⁵ Ũrĩa gūtariĩ rĩu noguo gwatariĩ tene,
na ũrĩa gũgaatuĩka thuutha-inĩ noguo gwatariĩ mbere iyo;
nake Ngai acaragia atĩ ũndũ ũrĩa wahitũkire ũcooke o ro ho.

¹⁶ O na ningĩ ngĩona ũndũ ũngĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa:
Handũ harĩa haatuuagĩrwo ciira-rĩ, waganu warĩ ho,
na ho handũ harĩa ha kĩhooito-rĩ, waganu warĩ ho.

¹⁷ Ngĩira atĩrĩ na ngoro yakwa,
“Ngai nĩwe ũgaaciirithia
andũ arĩa athingu na arĩa aaganu,
tondũ nĩgũgakorwo ihinda rĩa o ũndũ o wotho wĩkagwo gũkũ thĩ,
o na ihinda rĩa wĩra o wotho.”

¹⁸ Ningĩ ngĩciiria atĩrĩ, “Ha ũhoro wa andũ-rĩ, Ngai amageragia nĩgeetha mone atĩ mahaana o ta nyamũ. ¹⁹ Maũndũ marĩa makoraga mũndũ no mo makoraga nyamũ; mũndũ na nyamũ makoragwo nĩ ũndũ o ro ũmwe: O ta ũrĩa mũndũ akuuaga, noguo nyamũ ikuaga. Mĩhũmũ ya mũndũ na nyamũ no ĩmwe; mũndũ ndarĩ handũ akĩrĩte nyamũ. ũndũ o wotho nĩ wa tũhũ. ²⁰ Mũndũ na nyamũ mathiiga o kũndũ kũmwe; othe moimĩte tĩrĩ-inĩ, na othe macookaga o tĩrĩ-inĩ. ²¹ Nũ ũũĩ kana hihi roho wa mũndũ wambataga na igũrũ, naguo roho wa nyamũ ũgaikũrũka na thĩ?”

²² Nĩ ũndũ ũcio ngĩona atĩ hatĩrĩ ũndũ mwega harĩ mũndũ ũkĩrĩte gũkenera wĩra wake, tondũ rĩu nĩrĩo igai rĩake. Nĩ ũndũ-rĩ, nũ ũngĩmũcookia rĩngĩ nĩguo one ũrĩa gũgeekĩka thuutha wake?

4

Kũhinyĩrĩrio, Kwĩnogia, na Kwaqa Arata

¹ Ningĩ nĩndarorire na ngĩona kũhinyanĩrĩria kũrĩa gwathiiaga na mbere gũkũ thĩ kwaraga riũa:

Ngĩona maithori ma arĩa ahinyĩrĩrie,
na matĩrĩ na mũndũ wa kũmahooreria;
arĩa maamahinyagĩrĩria nĩo maarĩ na ũhoti,
no acio maahinyagĩrĩrio matiarĩ na mũndũ wa kũmahooreria.

² Tondũ ũcio ngiuga atĩ andũ arĩa akuũ,
o acio marĩkĩtie gũkua,
nĩmakenaga gũkĩra arĩa marĩ muoyo,
o acio marĩ muoyo o na rĩu.

³ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa mwega gũkĩra acio eerĩ
nĩ ũrĩa ũtarĩ mũciare,
o ũcio ũtoneete ũũru
ũrĩa wĩkagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa.

⁴ Ningĩ ngĩona atĩ wĩra wotho na maũndũ marĩa mũndũ agĩaga namo moimanaga na mũndũ kũiguĩra mũndũ wa itũũra rĩake ũĩru. ũndũ ũcio o naguo no wa tũhũ, o ta gũteng’eria rũhuho.

⁵ Mũndũ mũkĩgu enyiitanagĩria moko,
akeyananga we mwene.

⁶ Nĩ kaba mũndũ akorwo na kĩndũ kĩnini na akorwo na ũhooreri,
gũkĩra gwĩtungumania agĩe na indo nyingĩ,
na gũteng’eria rũhuho.

⁷ Ningĩ ngĩona ũndũ wa tũhũ gũkũ thĩ kwaraga riũa:

⁸ Kwarĩ na mũndũ watũũraga arĩ wiki;
ndaarĩ na mũriũ kana mũrũ wa nyina.
No rĩrĩ, aatũũraga etungumanagia,
no maitho make matiaiganagwo nĩ ũtonga.

Eyūririe atĩrĩ, “Nũũ ũratũma ndĩtungumanie ũũ, na noge,
na nĩ kĩĩratũma ndĩiime ikeno?”
Ũndũ ũcio o naguo nĩ wa tũhũ,
no wĩra wa gũthĩĩnĩka!

- ⁹ Nĩ kaba andũ eerĩ gũkĩra ũmwe,
tondũ nĩmoonaga uumithio mwega wa wĩra wao:
¹⁰ Ũmwe angĩgũa thĩ-rĩ,
mũratawe no amuo.
No rĩrĩ, mündũ angĩgũa thĩ na ndarĩ na wa kũmuoya-rĩ,
kaĩ ũcio nĩ wa kũiguĩrwo tha-ĩ!
¹¹ Ningĩ-rĩ, andũ eerĩ mangĩkoma hamwe nĩmaiguithanagia ũrugarĩ.
No rĩrĩ, mündũ angĩhota kũigua ũrugarĩ atĩa arĩ o wiki?
¹² Mündũ ũmwe no akĩrio hinya,
no andũ eerĩ no mahote kwĩgitĩra.
Mũhĩndo mũrame na ndigi ithatũ ndũngĩtuĩka narua.

Ũthii wa-na-Mbere no wa Tũhũ

¹³ Nĩ kaba mündũ mwĩthĩ mũthĩĩni no nĩ mũũgĩ, gũkĩra mũthamaki mũkũrũ no nĩ mũkĩgu, ũrĩa ũtangĩtarĩka. ¹⁴ Mündũ mwĩthĩ ũcio no akorwo oimĩte njeera agatuuu mũthamaki, kana akorwo aaciarirwo arĩ mũthĩĩni o kũu ũthamaki-inĩ wake. ¹⁵ Ngĩkĩona atĩ andũ arĩa othe matũũraga na magathiiagĩra gũkũ thĩ kwaraga riũa maarũmĩrĩire mwanake ũcio mũthĩĩni, o ũcio wacookire ithenya rĩa mũthamaki. ¹⁶ Andũ arĩa othe maathagwo nĩwe matingĩtarĩka. No rĩrĩ, andũ arĩa mookire thuutha wake matiakenirio nĩ ũcio wacookire ithenya rĩa mũthamaki. Ũndũ ũyũ o naguo nĩ wa tũhũ, o ta gũteng’eria rũhuho.

5

Ikaraga Wĩtigĩrĩte Ngai

¹ Atĩrĩrĩ, ceemaga ũgĩtoonya nyũmba ya Ngai. Gũkuhĩrĩria na kũigua ndeto ciake nĩ kwega gũkĩra igongona rĩrĩa rĩrutagwo nĩ andũ arĩa akĩgu, tondũ matimenyaga nĩ ũũru mareeka.

² Tiga kũhiũha kwaria ũtambĩte gwĩciiria,
ndũgetĩkĩrie ngoro yaku ĩhiũhe kwaria ũndũ mbere ya Ngai.
Ngai arĩ igũrũ,
nawe ũrĩ gũkũ thĩ,
nĩ ũndũ ũcio nyiihagia ciugo ciaku.

³ O ta ũrĩa mĩhang’o mĩingĩ ĩtũmaga mündũ aroote-rĩ,
ũguo no taguo mündũ mũkĩgu aingĩhagia mĩario.

⁴ Hĩndĩ ĩrĩa wehĩta mwĩhĩtwa harĩ Ngai, ndũkanahũthĩrĩrie kũũhingia. Nĩ ũndũ we ndakenagio nĩ andũ akĩgu; hingagia mwĩhĩtwa waku. ⁵ Nĩ kaba kwaga kwĩhĩta, gũkĩra kwĩhĩta na kwaga kũhingia mwĩhĩtwa. ⁶ Ndũkareke kanua gaku gatũme wĩhie. Ndũkanoigĩre mbere ya mütũmwo wa hekarũ atĩrĩ, “Mwĩhĩtwa wakwa ndehĩtire na mahĩtia.” Nĩ kĩĩ kĩngĩtũma ũrakarie Ngai na uuge waku, nake athũkie wĩra wa moko maku? ⁷ Irooto nyingĩ na ciugo nyingĩ nĩ cia tũhũ. Nĩ ũndũ ũcio ikaraga wĩtigĩrĩte Ngai.

Ũtonga no wa Tũhũ

⁸ Ũngĩkoona mũthĩĩni akĩhinyĩrĩrio, na akaagithio ciira wa ma na kĩhooito bũrũri-inĩ, ndũkanamakio nĩ maũndũ macio; nĩgũkorwo mũnene ũmwe aroragwo nĩ mũnene ũngĩ, na igũrũ wa acio eerĩ nĩ harĩ angĩ anene kũmakĩra. ⁹ Uumithio wa bũrũri nĩ wa andũ othe; o na mũthamaki we mwene oonaga uumithio kuuma mĩgũnda-inĩ.

¹⁰ Mündũ ũrĩa wotha wendeete mbeeca ndarĩ hĩndĩ aciiganagia;
nake ũrĩa wotha wendeete ũtonga ndaiganagwo nĩ kĩrĩa oonaga.

Ündũ üyũ o naguo no wa tũhũ.

¹¹ O ũrĩa indo ikĩragĩrĩria kuongerereka,
noguo arĩa macirĩaga mongererekaga.
Mwene cio agunĩkaga nakĩ,
tiga o gũciĩrorera na maitho?

¹² Toro wa mündũ ũrĩa ũrutaga wĩra nĩ mwega,
o na angĩrĩa irio nini kana nyingĩ,
no ũingĩ wa indo cia gĩtonga
ndũrekaga kĩone toro.

¹³ Nĩnyonete ündũ müũru na wa kĩaha gũkũ thĩ kwaraga riũa:
ũtonga ũrĩa mündũ eigagĩra ũkaya kũmũthũkia we mwene,

¹⁴ kana ũtonga ũrĩa ũthiraga na njĩra ya mũtino,
atĩ angĩgaaciara kahĩ,
gatirĩ kĩndũ kangĩgaya.

¹⁵ Mündũ oimaga nda ya nyina arĩ njaga,
na o ũguo okaga, noguo athiiaga.
Ndarĩ kĩndũ o nakĩ kiumanĩte na wĩra wake
agaakuua na moko make.

¹⁶ Ündũ üyũ o naguo nĩ müũru, na wa kĩaha:
Atĩ o ũrĩa mündũ okaga, noguo athiiaga,
nake-rĩ, nĩ ündũ ũrĩkũ egunaga naguo,
kuona atĩ enogagĩria o rũhuho?

¹⁷ Matukũ-inĩ make mothe arĩagĩra nduma-inĩ,
arĩ na gũtangĩka kũnene, na kũhinyĩrĩka, o na marakara.

¹⁸ Ngĩcooka ngĩmenya atĩ nĩ wega na nĩ kwagĩrĩre mündũ arĩage na anyuuage,
na akenagĩre gwĩtungumania gwake arĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa matukũ-inĩ manini ma
gũtũũra muoyo marĩa aheetwo nĩ Ngai, tondũ rĩu nĩrĩo igai rĩake. ¹⁹ Na ningĩ-rĩ, mündũ
o wotho angĩheo ũtonga na indo nĩ Ngai, na amũhotithie gũcikenera, nake aamũkĩre igai
rĩake na akenio nĩ wĩra wake-rĩ, kũu nĩ kĩheo aheetwo nĩ Ngai. ²⁰ Ti kaingĩ mündũ ũcio
ataranagia ũhoru wa matukũ ma muoyo wake, tondũ Ngai nĩamũikaragia arĩ na gĩkeno
ngoro-inĩ.

6

¹ Na rĩrĩ, nĩnyonete ündũ ũngĩ müũru gũkũ thĩ kwaraga riũa, naguo nĩũritũhagĩra
andũ mũno: ² Naguo nĩ atĩ Ngai aheaga mündũ ũtonga, na indo, o na gĩtĩio, agakoragwo
na kĩndũ o kĩrĩa gĩothe ngoro yake ingĩrĩrĩria, no rĩrĩ, Ngai akaaga kũmũhotithia
gũcikenera, no mündũ ũngĩ mũgeni nĩwe ũcikenagĩra handũ hake. Ündũ üyũ nĩ wa tũhũ,
na nĩ ündũ müũru na wa kĩaha.

³ Mündũ no agĩe ciana igana rĩmwe na atũũre mĩaka mĩingĩ; no rĩrĩ, o na angĩtũũra
ihinda iraaya atĩa, angĩkorwo ndangĩkenera ũgaacĩru wake na aage gũthikwo wega-rĩ,
nguuga atĩrĩ, mündũ ũcio akĩrĩtwo nĩ kĩhuno. ⁴ Kĩhuno kũu gĩũkaga kĩrĩ tũhũ, na gĩgathiĩ
nduma-inĩ, na rĩitwa rĩakĩo rĩkahumbĩrwo nĩ nduma o ro ĩyo. ⁵ O na gũtũũka gĩtionire
riũa kana gĩkĩmenya ündũ o na ũrĩkũ-rĩ, nĩkĩgĩaga na ũhurũko gũkĩra mündũ ũcio: ⁶ ĩĩ,
ti-itherũ o na angĩtũũra mĩaka ngiri ĩmwe maita meerĩ, na aage gũkenera ũgaacĩru wake.
Githĩ othe matigĩthiiaga o handũ hamwe?

⁷ Mündũ arutaga wĩra wotho na kiyo nĩguo aiyũrie kanua gake,
no gũtirĩ hĩndĩ ngoro yake ĩiganagia.

⁸ Mündũ müũgĩ-rĩ,
akĩrĩte mündũ mũkĩgu na kĩ?

Nake mündũ mũthĩni ũrĩa ũmenyete gũikarania na andũ arĩa angĩ-rĩ,

egunaga na kī?
⁹ Nĩ kaba kīrĩa maitho marona,
 gūkĩra kwangangio nĩ merirĩria.
 Ũndũ ũyũ o naguo nĩ wa tũhũ,
 o ta gūteng'eria rūhuho.

¹⁰ Kĩndũ gĩothe kīanakorwo kuo kĩaheirwo rĩitwa,
 nake mündũ nĩamenyekete ũrĩa atariĩ;
 gūtĩrĩ mündũ ũngĩhota gũkararania
 na ũrĩa ũrĩ hinya kũmũkĩra.

¹¹ O ũrĩa ciugo iraingĩha,
 noguo ituĩkaga cia tũhũ,
 naguo ũndũ ũcio ũgunaga mündũ na kī?

¹² Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩmenya maũndũ marĩa magĩrĩire mündũ mütũũrĩre-inĩ wake,
 matukũ mothe ma muoyo wake manini na ma tũhũ marĩa aniinaga magathira o ta
 kĩruru? Nũũ ũngĩmwĩra ũrĩa gũkaahaana gũkũ thĩ kwaraga riũa aarĩkia kwehera?

7

Ũũgĩ

¹ Nĩ kaba rĩitwa rĩega gūkĩra maguta marĩa manungi wega,
 na mũthenya wa gũkua gūkĩra mũthenya wa gũciarwo.

² Nĩ kaba gũthĩ nyũmba ĩrĩ na macakaya
 gūkĩra gũthĩ nyũmba ĩrĩ na ndĩa,
 nĩgũkorwo gĩkuũ nĩkĩo mũthia wa andũ othe;
 nao andũ arĩa marĩ muoyo nĩmakĩge ũndũ ũcio ngoro-inĩ ciao.

³ Nĩ kaba kĩahe gūkĩra mĩtheko,
 tondũ gũtuka gĩthiithi nĩgũtũmaga ngoro yagĩre.

⁴ Ngoro cia andũ arĩa oogĩ irũmbũyagia nyũmba ĩrĩ na macakaya,
 no ngoro cia andũ arĩa akĩgu irũmbũyagia nyũmba ĩrĩ na ikeno.

⁵ Nĩ kaba kũigua irũithia rĩa mündũ ũrĩa mũũgĩ,
 gūkĩra gũthikĩrĩria rwĩmbo rwa andũ arĩa akĩgu.

⁶ O ta ũrĩa mĩigua ĩtũratũrĩkaga ĩrĩ rungu rwa nyũngũ,*
 no taguo mĩtheko ya andũ arĩa akĩgu ĩtariĩ.
 Ũndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ.

⁷ Ũhinyanĩrĩria ũtũmaga mündũ mũũgĩ akĩge,
 narĩo ihaki rĩgathũkia ngoro.

⁸ Nĩ kaba kĩrĩkĩrĩro kĩa ũndũ gūkĩra kĩaambĩrĩria kĩa guo,
 na gũkirĩrĩria nĩ kwega gūkĩra mwĩtĩio.

⁹ Tigaga kũhiũha kũrakara na ngoro yaku,
 nĩ ũndũ marakara maikaraga ngoro-inĩ cia andũ arĩa akĩgu.

¹⁰ Ndũkoorie atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũmaga matukũ ma tene makorwo marĩ mega gūkĩra maya?”
 Nĩgũkorwo ti ũũgĩ kũũria ũguo.

¹¹ Ũũgĩ, o ta igai, nĩ mwega
 na nĩũteithagia arĩa marĩ muoyo.

¹² Ũũgĩ nĩ mwĩgitio,
 o ta ũrĩa mbeeca ĩrĩ mwĩgitio,

* 7:6 Mwaki wa mĩigua o na watũratũrĩka ndũrĩ ũrugarĩ wa kũigana hĩndĩ ya heho.

no rĩrĩ, wega wa ũmenyi maũndũ nĩ ũyũ:
atĩ ũũgĩ nĩtũũragia ũrĩa ũrĩ naguo muoyo.

¹³ Ta cūrania ũrĩa Ngai ekĩte:

Kĩrĩa ogometie-rĩ,
nũũ ũngĩhota gũkĩrũnga?

¹⁴ Hĩndĩ rĩa mahinda marĩ mega, kenaga;
no rĩrĩ, rĩa mahinda magũthũũkĩra, ũririkanage atĩrĩ:

Ngai nĩwe ũtũmaga
maũndũ macio meerĩ matwarane.
Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ndarĩ ũndũ angĩmenya
wĩgĩ mũtũũrĩre wake wa thuutha-inĩ.

¹⁵ Mũtũũrĩre-inĩ ũyũ wakwa wa tũhũ, nĩnyonete maũndũ maya meerĩ:
mũndũ mũthingu no akue o na arĩ mũthingu,
nake mũndũ mwaganu agatũũra muoyo ihinda iraaya o na arĩ mwaganu.

¹⁶ Tiga gũthinga makĩria,
o na kana kũũhĩga makĩria:
ũkwenda kwĩniina nĩkĩ?

¹⁷ Tiga kwagana makĩria,
kana gũkĩga:
ũkwenda gũkua hĩndĩ yaku itakinyĩte nĩkĩ?

¹⁸ Nĩ wega kũrũmia ũndũ ũmwe,
na ndũkarekie ũcio ũngĩ.
Mũndũ ũrĩa mwĩtigĩri-Ngai nĩetheemaga maũndũ macio meerĩ.

¹⁹ Ũũgĩ wĩkĩraga mũndũ mũũgĩ hinya,
agakĩra aathani ikũmi marĩ itũũra-inĩ inene.

²⁰ Gũtirĩ mũndũ mũthingu gũkũ thĩ,
ũrĩa wĩkaga o wega mũtheri na ndehagia.

²¹ Ndũgathikagĩrĩrie ũrĩa wothe andũ maraaria,
tondũ wahota kũigua ndungata yaku ĩgĩkũruma:

²² nĩgũkorwo ngoro-inĩ yaku nĩũũĩ
atĩ mahinda maingĩ wee mwene wanaruma andũ arĩa angĩ.

²³ Maũndũ macio mothe ndamatuĩririe na ũũgĩ, ngiuga atĩrĩ,
“Nĩnduĩte itua rĩa kũgĩa na ũũgĩ.”

No rĩrĩ, ũndũ ũcio warĩ kũraya na nĩ.

²⁴ O ũndũ ũrĩa wothe ũngĩtuĩka nĩguo, ũũgĩ-rĩ,
nĩũraihĩrĩrie mũno na nĩmũhithe makĩria:
nũũ ũngĩũmenya?

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngĩhũndũra meciiria makwa harĩ ũmenyi,
na gũtuĩria, na kũmaatha ũũgĩ, na mũtabarĩre wa maũndũ
na ndaũkĩrwo nĩ ũkĩgu wa waganu,
na ũgũrũki wa ũrimũ.

²⁶ Ningĩ ngĩona ũndũ mũrũrũ gũkĩra gĩkuũ,
naguo nĩ mũndũ-wa-nja ũrĩa ũhaana ta mũtego,
o ũrĩa ngoro yake ĩhaana mũtego wa kũgwatia,
namo moko make makahaana ta mĩnyororo.
Mũndũ ũrĩa ũkenagia Ngai nĩakehonokia harĩ mũndũ-wa-nja ũcio,
no mũndũ ũrĩa mwĩhia nĩakagwatio nĩwe.

²⁷ Mũrutani ekuuga atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo menyete:
“Ngĩringithania ũndũ ũmwe na ũrĩa ũngĩ nĩguo menye mũtabarĩre wa maũndũ-rĩ,

²⁸ o ng'ethaga ũguo
na ndione-rĩ:
Nĩndonire mũndũ mūrũme ũmwe mūrũngĩrĩru harĩ arũme ngiri,
no ndionire mũndũ-wa-nja o na ũmwe mūrũngĩrĩru thĩinĩ wao othe.
²⁹ Ũndũ ũyũ noguo nyonete:
Ngai oombire mũndũ arĩ mūrũngĩrĩru,
no andũ nĩmecarĩirie maũndũ maingĩ ma wara.”

8

¹ Nũũ ũtariĩ ta mũndũ ũrĩa mũũgĩ?
Ningĩ nũũ ũngĩmenya gũtaũra maũndũ?
Ũũgĩ nĩguo ũtũmaga ũthiũ wa mũndũ ũkenge,
na ũgatũma gũthita gĩthiithi gwake kũgarũrũke.

Athĩkagĩra Mũthamaki

² Nguga atĩrĩ, athĩkagĩra rĩathani rĩa mũthamaki, nĩ ũndũ nĩwehĩtĩre ũrĩ mbere ya Ngai.* ³ Ndũkahiũhage kwehera harĩ mũthamaki. Ndũgekage ũndũ mũũru, nĩgũkorwo we ekaga ũndũ ũrĩa ũngĩmũkenia. ⁴ Na tondũ uuge wa mũthamaki ũrĩ hinya-rĩ, nũũ ũngĩhota kũmũũria kĩũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũreka?”

⁵ Mũndũ ũrĩa wothē wathĩkagĩra watho wake ndakoona ũũru,
nayo ngoro ya mũndũ mũũgĩ ikũũranaga gwathĩkĩra mũthamaki
ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire, ningĩ na njĩra rĩa yagĩrĩire.

⁶ Nĩgũkorwo ũndũ o wothē nĩ ũrĩ ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire,
na njĩra rĩa yagĩrĩire ya kũwĩka,
o na gũtuĩka thĩina wa mũndũ nĩũmũritũhagĩra mũno.

⁷ Tondũ gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya maũndũ marĩa makaamũkora-rĩ,
nũũ ũngĩmwĩra maũndũ marĩa magooka?

⁸ Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gwatha rũhuho agirie rũhurutane;
ũguo noguo gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kũgirĩrĩria mũthenya wake wa gũkua.

O ta ũrĩa gũtarĩ mũndũ ũheagwo rũũtha hĩndĩ ya mbaara,
ũguo noguo waganu ũtangĩhonokia mũndũ ũrĩa ũwĩkaga.

⁹ Maũndũ macio mothe nĩndamoonire, o ndĩrutanĩirie kũmenya ũhoro wa maũndũ marĩa mothe mekagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa. Nĩ kũrĩ hĩndĩ mũndũ agĩĩaga na ũhoti wa gwathaga andũ arĩa angĩ, nake agethũkia we mwene. ¹⁰ O na ningĩ ngĩona andũ arĩa aaganu magĩthikwo, o acio maathiiaga na makoima handũ-harĩa-haamũre, nao magakumagio kũu itũũra-inĩ inene kũrĩa meekagĩra maũndũ macio. Ũndũ ũyũ o naguo no wa tũhũ.

¹¹ Rĩrĩa gwĩka ũũru kwaga kũherithio narua-rĩ, ngoro cia andũ ikĩragĩrĩria gũthugunda gwĩka ũũru. ¹² O na mũndũ mwaganu angĩĩka maũndũ mooru maita igana na atũũre muoyo ihinda iraaya-rĩ, nĩnjũũ na ma atĩ andũ arĩa metigĩrĩte Ngai nĩmakona maũndũ mega, o acio mahooyaga marĩ mbere ya Ngai. ¹³ No rĩrĩ, tondũ andũ arĩa aaganu matĩitigagĩra Ngai-rĩ, matikoona maũndũ mega, na matukũ mao matikaraiha ta kĩĩruru.

¹⁴ Na nĩ kũrĩ ũndũ ũngĩ wa tũhũ wĩkĩkaga gũkũ thĩ: naguo nĩ atĩ andũ arĩa athingu nĩmakoragwo nĩ maũndũ marĩa magĩrĩire gũkora andũ arĩa aaganu, ningĩ atĩ andũ arĩa aaganu nĩmakoragwo nĩ maũndũ marĩa magĩrĩire gũkora andũ arĩa athingu. Ũndũ ũyũ o naguo, nguga atĩrĩ, no wa tũhũ. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngũgaathĩrĩria gĩkeno kĩa mūtũũrĩre, tondũ gũtirĩ ũndũ ũngĩ mwega wa mũndũ gũkũ thĩ kwaraga riũa gũkĩra kũrĩa, na kũnyua, na gũkena. Nakĩo gĩkeno gĩtũũre kĩrũmanĩrĩire nake wĩra-inĩ wake matukũ mothe ma muoyo marĩa Ngai amũheete gũkũ thĩ kwaraga riũa.

* 8:2 Andũ nĩmehĩtaga marĩ mbere ya Ngai atĩ nĩmarĩkoragwo marĩ ehokeku.

¹⁶ Rĩrĩa ndeerutanĩirie kũmenya ũhoro wa ũũgĩ na kuona wĩra ũrĩa mũndũ arutaga gũkũ thĩ, tondũ nĩ kũrĩ mũndũ maitho make matoonaga toro mũthenya kana ũtukũ, ¹⁷ hĩndĩ iyo ngĩkĩona maũndũ marĩa mothe Ngai ekĩte. Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũmenya ũrĩa gũthiia na mbere gũkũ thĩ kwaraga riũa. O na mũndũ angĩtuĩria na kũyo gĩaake gĩothe, ndangĩhota kũmenya gĩtũmi kĩa ũndũ ũcio. O na mũndũ mũũgĩ angĩtua atĩ nĩoi, ndangĩhota gũtaũkĩrwo kũna nĩ ũndũ ũcio.

9

Gĩkuũ Gĩũkaga kũrĩ Andũ Othe

¹ Nĩ ũndũ ũcio ngĩcũũrania ũhoro wa maũndũ macio mothe na ngĩona atĩ andũ arĩa athingu na arĩa oogĩ, o hamwe na mawĩra mao, marĩ moko-inĩ ma Ngai, no rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya kana nĩ wendo, kana nĩ rūmena rūmwetereire. ² Andũ othe marĩkagĩrĩria o ũndũ ũmwe: kĩrĩkĩrĩro kĩa andũ arĩa athingu na arĩa aaganu, kĩa andũ arĩa ega na arĩa ooru, kĩa andũ arĩa matethaahĩtie na arĩa methaahĩtie, na kĩa andũ arĩa marutaga magongona na arĩa matarutaga gĩothe no kĩmwe.

O ta ũrĩa mũndũ mwega atariĩ,

ũguo noguo mũndũ mwĩhia atariĩ;

o ta ũrĩa arĩa mehĩtaga na mĩhĩtwa matariĩ,

ũguo noguo arĩa metigagĩra kwĩhĩta na mĩhĩtwa matariĩ.

³ Ũyũ nĩguo ũũru ũrĩa ũkoragwo maũndũ-inĩ mothe marĩa mekĩkaga gũkũ thĩ kwaraga riũa: Andũ othe marĩkagĩrĩria o ũndũ ũmwe. O na ningĩ ngoro cia andũ ciyũrĩte ũũru, na ũgũrũki ũkaagĩa ngoro-inĩ ciao rĩrĩa marĩ muoyo, na thuutha-inĩ magakua. ⁴ Mũndũ ũrĩa wothe ũrĩ gatagatĩ ka arĩa marĩ muoyo arĩ na kĩrĩgĩrĩro; na rĩrĩ, nĩ kaba ngui irĩ muoyo gũkĩra mũrũũthi mũkuũ!

⁵ Nĩ ũndũ andũ arĩa marĩ muoyo nĩmooĩ nĩmagakua,

no arĩa makuĩte matirĩ ũndũ mooĩ;

na matirĩ kĩheo kĩngĩ metereire,

o na matiririkanagwo, nĩmariganĩire.

⁶ Wendani wao, na rūmena rwao,

o na ũĩru wao nĩithirĩte biũ;

na gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ magaacooka kũgĩa na handũ

maũndũ-inĩ marĩa mothe mekagwo gũkũ thĩ kwaraga riũa.

⁷ Thiĩ, ũrĩe irio ciaku ũkenete, na ũnyue ndibei yaku ũcanjamũkĩte ngoro, nĩgũkorwo ihinda rĩrĩ nĩrĩo Ngai etikĩrĩte wĩra waku. ⁸ Wĩhumbage nguo cia rangi mwerũ hĩndĩ ciothe, na wĩhakage maguta mũtwe hĩndĩ yothe.* ⁹ Tũũranagiai na gĩkeno na mũtumia ũcio waku wendeete, matukũ mothe ma muoyo ũyũ wa tũhũ marĩa Ngai akũheete gũkũ thĩ kwaraga riũa, o matukũ macio maku mothe ma tũhũ. Nĩ ũndũ rĩrĩ nĩrĩo igai riaku mũtũũrĩre-inĩ waku, o na gwĩtungumania-inĩ gwaku ũrĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa. ¹⁰ ũndũ ũrĩa wothe ũngĩona wa gwĩka na guoko gwaku-rĩ, wĩke na hinya waku wothe, tondũ mbĩrĩra-inĩ kũrĩa ũrorete, gũtirĩ kũruta wĩra kana gwĩciiria, kana kũmenya maũndũ, o na kana ũũgĩ.

¹¹ Nĩnyonete ũndũ ũngĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa:

Atĩ andũ arĩa marĩ ihenya tio mahootanaga ihenya-inĩ,

na arĩa marĩ hinya tio mahootanaga mbaara-inĩ,

o na arĩa oogĩ tio moonaga irio,

na arĩa mooĩ maũndũ mũno tio magĩaga na ũtonga,

o na kana andũ arĩa oogĩ makaheo gĩtĩio;

no rĩrĩ, ihinda na mweke nĩ cia andũ othe.

¹² O na ningĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya rĩrĩa mũtino ũngĩmũkora:

* 9:8 Ayahudi maakũngũyagĩra ciathĩ ciao na kwĩhumba nguo njerũ cua na kwĩhaka maguta mũtwe.

Tondũ o ta ũrĩa thamaki inyiitagwo na mũtego mũũru,
o na ta ũrĩa nyoni inyiitagwo na gĩkerenge,
ũguo noguo andũ manyiitagwo nĩ mahinda mooru
marĩa mamakinyagĩrĩa materĩgĩĩre.

Ũũgĩ nĩ Mwega Gũkĩra Ũkĩgu

¹³ Ningĩ ngĩona ũũgĩ gũkũ thĩ kwaraga riũa ũrĩa wamakirie mũno, watariĩ ũũ: ¹⁴ Hĩndĩ ĩmwe nĩ kwarĩ itũũra inini, na rĩarĩ na andũ o anini thĩnĩ warĩ. Na mũthamaki warĩ na hinya mũno akĩrĩũkĩrĩa, akĩrĩthiũrũkĩria, na agĩaka rũirigo rwa kũrĩrigiĩcĩa, arĩũkĩrĩre. ¹⁵ Na rĩrĩ, itũũra-inĩ rĩu nĩ gwatũũraga mũndũ mũthĩnĩ no aarĩ mũũgĩ, nake akĩhonokia itũũra rĩu na ũũgĩ wake. No rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ wacookire kũrĩrikana mũndũ ũcio mũthĩnĩ. ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngĩkiuga atĩrĩ, “Ũũgĩ nĩ mwega gũkĩra hinya.” No ũũgĩ wa mũndũ mũthĩnĩ nĩumenagwo, na ciugo ciake itithikagĩrĩrio.

¹⁷ Ciugo cia ũhooreri cia mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩciagĩrĩre ithikagĩrĩrio,
gũkĩra rĩanĩrĩa rĩa mũndũ ũrĩa wathaga irimũ.

¹⁸ Nĩ kaba ũũgĩ gũkĩra indo cia mbaara,
no rĩrĩ, mũndũ mwĩhia ũmwe nĩathũkagia maũndũ maingĩ mega.

10

¹ O ta ũrĩa ngĩ nguũ itũmaga maguta manungi wega magĩe na kĩheera kĩuru-rĩ,
noguo ũkĩgu mũnini ũkomagĩrĩria ũũgĩ na gĩtĩio.

² Ngoro ya mũndũ ũrĩa mũũgĩ yerekagĩra mwena wa ũrĩo,
no ngoro ya mũndũ mũkĩgu ĩkeerekera mwena wa ũmotho.

³ O na rĩrĩa egũthĩ na njĩra,
mũndũ mũkĩgu nĩoragwo nĩ meciiria make,
na akoonia mũndũ o wothe ũrĩa arĩ mũkĩgu.

⁴ Marakara ma mũndũ ũrĩa wathanaga mangĩarahũka igũrũ rĩaku,
ndũkoime harĩa ũrĩ;
ũhooreri no ũhoorerie mahĩtia manene.

⁵ Nĩ harĩ ũndũ mũũru nyonete gũkũ thĩ kwaraga riũa,
na nĩ ihĩtia rĩrĩa riumanaga na mwathi wa andũ:

⁶ Atĩ andũ arĩa akĩgu nĩmatũũgagĩrio mũno,
nao andũ arĩa itonga makanyiihio.

⁷ Nĩnyonete ngombo igĩthĩ ihaicĩte mbarathi,
nao ariũ a athamaki magathiĩ na magũrũ ta ngombo.

⁸ Mũndũ ũrĩa wenjaga irima-rĩ, nĩwe ũkaarĩgũa;
nake ũrĩa ũtharagia rũthingo nĩkũrũmwo akaarũmwo nĩ nyoka.

⁹ Mũndũ ũrĩa wenjaga mahiga no agerwo ngero nĩmo;
nake ũrĩa watũraga ngũ no imũrehere ũgwati.

¹⁰ Ithanwa rĩngĩtuuha na rĩage kũnoorwo-rĩ,
mũndũ nĩatũmagĩra hinya mũingĩ,
no ũũgĩ wa wĩra ũrehaga ũhootani.

¹¹ Nyoka ĩngĩrũma mũndũ ĩtanathuuthĩrwo ĩhoorere-rĩ,
hatirĩ bata kũrĩ mũmĩthuuthĩri.

¹² Ciugo cia kanua ka mũndũ mũũgĩ nĩ cia ũtugi,
no mũndũ mũkĩgu aniinagwo nĩ mĩromo yake mwene.

¹³ Kĩambĩrĩria-inĩ ciugo ciake nĩ cia ũrimũ;

na kīrīkīrīro-inī nī cia ūgūrūki mūtheri:
¹⁴ nake mūdū mūkīgu no ciugo aingīhagia.

Gūtīrī mūdū ūū ūrīa gūkaahaana,
 ningī nū ūngīmŵira ūhorō wa maūdū marīa mageekīka thuutha wake?

¹⁵ Wīra wa mūdū mūkīgu nīmūnogagia;
 we ndamenyaga njīra ya gūthī itūūra-inī.

¹⁶ Būrūri ūrīa mūthamaki wakuo aarī ndungata,
 na anene akuo marokagīra kūrīa o rūciinī kaī ūrī na haaro-ī!

¹⁷ Kūrathimwo-rī, nīwe būrūri ūrīa mūthamaki waku aaciarītŵo arī mūdū wa gūtīka,
 na ūrīa ariū ake marīaga irio ihinda rīrīa rīagīrīre:
 nīgeetha magīe na hinya, na makanyua, no ti geetha marīo.

¹⁸ Mūdū angīkorwo arī kīgūūta, mītīrīro ya nyūmba yake nīhocagīrīra;
 namo moko make mangīregera, nyūmba no yure.

¹⁹ Iruga rīrugagwo nīguo andū makene,
 nayo ndībei īkenagia muoyo,
 no mbeeca nīcio ihingagia maūdū mothe.

²⁰ Ndūkanarume mūthamaki, o na meciiria-inī maku,
 na ndūkanacuuke gītonga ūrī nyūmba yaku ya thīinī,
 tondū nyoni ya rīera-inī no itware ciugo ciaku,
 o na kana īrīa īrī mathagu īheane ūhorō ūcio warītīe.

11

Ūtaana na Kīyo

¹ Ikia irio ciaku igūrū rīa maaī,
 nī ūndū thuutha wa matukū maingī nīūgaaciona rīngī.
² He andū mūgwanja rwīga, īī, o na ūhe andū anana,
 nīgūkorwo wee ndūngīmenya mūtino ūrīa ūngīūka būrūri-inī.

³ Matu mangīyūra mbura,
 mamiuragia gūkū thī.
 Mūtī ūngīgūa na mwena wa gūthini, kana mwena wa gathigathini,
 o harīa ūgūūaga, hau no ho ūikaraga.

⁴ Mūdū ūrīa wothe ūcūthagīrīria rūhuho, ndahaandaga;
 nake ūrīa ūroraga matu, ndagethaga.

⁵ Tondū ndūūī njīra īrīa rūhuho rūgeraga,
 o na kana ūrīa mwana athondekagwo nda-inī ya nyina,
 ūguo noguo ūtangīmenya wīra wa Ngai,
 o we Mūūmbi wa indo ciothe.

⁶ Haanda mbeū ciaku rūciinī,
 na hwaī-inī-rī, ndūkahurūkie moko maku,
 nīgūkorwo ndūūī iria ikaagīra,
 kana nī ici, kana nī icio ingī,
 kana hihi ikaagīra o cīerī.

Ririkana Mūkūūmbi rīrīa ūrī Mwīthī

- ⁷ Ũtheri nĩ mweka,
namo maitho nĩmakenagĩra kuona riũa.
- ⁸ Na rĩrĩ, mũndũ o na angĩgĩtũũra muoyo mĩaka mĩingĩ atĩa-rĩ,
nĩamĩkenagĩre yothe.
- No nĩaririkanage matukũ ma nduma,
tondũ magaakorwo marĩ maingĩ.
Maũndũ mothe magooka nĩ ma tũhũ.
- ⁹ Atĩrĩrĩ, wee mwanake ũyũ, kenagĩra ũnini waku,
na ũreke ngoro yaku ĩgũkenagie matukũ-inĩ ma wĩthĩ waku.
Thiiaa na mĩthĩre ĩrĩa wĩyendeire na ngoro yaku,
o na ĩrĩa yonagwo ĩrĩ mĩega nĩ maitho maku,
no ũmenye atĩrĩ, harĩ maũndũ macio mothe,
Ngai nĩagagũciirithia.
- ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, eheria gwĩtanga ngoro-inĩ yaku,
na weherie mathĩina mwĩrĩ-inĩ waku,
tondũ wĩthĩ waku na hinya wa mwĩrĩ no cia tũhũ.

12

- ¹ Ririkanaga Mũkũũmbi
matukũ-inĩ ma ũnini waku,
mũiria wa matukũ ma thĩina makinye,
na mĩaka ĩkuhĩrĩrie rĩrĩa ũkoiga atĩrĩ,
“Kaĩ ndikenagĩra mĩaka ĩno-ĩ”:
- ² riũa na ũtheri,
na mweri na njata ĩtanatuĩka nduma,
namo matu matanacooka ho mbura yathira;
- ³ rĩrĩa aikaria a nyũmba makainaina,
nao arĩa marĩ hinya mainame,
rĩrĩa ithĩi igaatiga gũthĩa nĩ ũndũ nĩ nini,
nao arĩa macũthagĩrĩria na ndirica matumanĩrwo nĩ nduma;
- ⁴ rĩrĩa mĩrango ya kuumĩra barabara ĩkaahingwo,
na mũgambo wa gũthĩa ũnyiihe;
rĩrĩa andũ magookagĩrio nĩ mĩgambo ya nyoni,
no nyĩmbo ciao ciothe ikaaga kũiguĩka;
- ⁵ rĩrĩa andũ marĩ na guoya wa kũhaica igũrũ,
na mageetigĩra mogwati ma mabarabara-inĩ;
rĩrĩa mūtĩ wa mũrothi ũrutĩte kĩro,
nayo ndaahi ithiiaage ĩkururĩtie,
namo merĩrĩria mage hinya.
- Hĩndĩ ĩyo mũndũ ainũke kũrĩa agaātũũra tene na tene,
nao acakai mathĩi magĩcakayaga njĩra-inĩ.
- ⁶ Ririkanaga Mũkũũmbi: mbere ya mũhĩndo wa betha ũtanatuĩka,
o na kana mbakũri ya thahabu ĩtaanooragwo;
mbere ya ndigithũ gũthethererwo itherũkĩro-inĩ rĩa maaĩ,
kana kũgũrũ kwa ngaari kuunikĩre gĩthima-inĩ,
- ⁷ naruo rũkũngũ rũcooke tĩiri-inĩ kũrĩa ruoimire,
naguo roho ũcooke kũrĩ Ngai ũrĩa waũheanire.
- ⁸ “Maũndũ mothe nĩ ma tũhũ! Nĩ ma tũhũ!” Ũguo nĩguo Mũrutani ekuuga.
“Maũndũ mothe nĩ ma tũhũ!”

Kĩrĩkĩrĩro kĩa Ũhoru

⁹ Mũrutani to kũũhĩga aarĩ mũũgĩ, no nĩ aarutire andũ maũndũ. ¹⁰ Nĩacũũranirie na agĩtuĩria maũndũ, na agĩtabanĩria thimo nyingĩ na mũbango. Mũrutani nĩatuĩririe nĩgeetha one ciugo o iria ciagĩrĩire, na ũrĩa aandĩkire warĩ mũrũngĩrĩru na wa ma.

¹¹ Ciugo cia andũ arĩa oogĩ nĩ ta mĩcengi, nayo mĩario yao ĩcookanĩrĩrio ĩhaana ta nyambo ihũũrĩrwo wega ikarũma, iheanĩtwo nĩ Mũrĩithi ũmwe. ¹² ĩtĩkĩra gũtaarwo, mũrũ wakwa, ndũkaneeke ũndũ wa gũciongerera.

Ha ũhoru wa gũthondeka mabuku maingĩ-rĩ, ndũrĩ mũthia, nakuo gũthoma mũno kũnogagia mwĩrĩ.

¹³ Rĩu-rĩ, maũndũ mothe nĩmarĩkĩtie kũiguuo;

kĩrĩkĩrĩro kĩa ũhoru ũcio wothe nĩ gĩkĩ:

Wĩtigĩre Ngai na ũrũmagie maathani make,

nĩ ũndũ gwĩka ũguo nĩkũhingia maũndũ mothe marĩa mũndũ agĩrĩrũo nĩ gwĩka.

¹⁴ Nĩgũkorwo Ngai nĩagaciirithanĩria ũndũ o wothe wĩkĩtwo,

hamwe na maũndũ mothe marĩa mahithe,

marĩ mega kana marĩ mooru.

RWĨMBO RŪRĪA RWEGA MŪNO

¹ Rŭrŭ nĩruo rwĩmbo rwa Solomoni rŭrĭa rwega gŭkĭra nyĩmbo ciothe.

Mwendwa

² Ta nĩamumunye na mamumunya ma kanua gake:

nĩ ũndũ wendo waku nĩ mwega gŭkĭra ndibei.

³ Mŭtararĭko wa maguta macio wĩhakĩte nĩ mwega;

rĩitwa rĩaku no ta mŭtararĭko wa maguta manungi wega magĩitanĩrĩrio.

Na nokĩo wendetwo nĩ airĩtu!

⁴ Ndŭkandige, nĩtũthĩi nawe; reke twĩhĩke!

Mũthamaki nĩandoonyie nyũmba ciake cia thĩinĩ.

Arata

Tŭgŭcanjamũka na tũkene nĩ ũndũ waku;

tŭrĩkumagia wendo waku gŭkĭra ndibei.

Mwendwa

Kaĩ marĩ na kĩhotoo gĩa gŭkwenda-ĩ!

⁵ Nĩi ndĩ mŭirũ, no ndĩ mũthaka,

inyuĩ aarĩ a Jerusalemu,

njirĩte o ta hema cia Kedari,*

ngaagĩra o ta itambaya cia gŭcuuria hema cia Solomoni.

⁶ Tigai kũndora nĩ ũndũ ndĩ mŭirũ,

tondũ njirĩte nĩ kũhĩa nĩ riũa.

Ariũ a maitũ nĩmandakarĩire,

makĩndua mŭrori wa mĩgũnda ya mĩthabibũ;

no mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ nĩndĩũrekereirie.

⁷ Atĩrĩrĩ, wee nyendete, ta njĩra harĩa ũrarĩithĩria rŭũru rwaku rwa mbŭri,

njĩira harĩa ũkwarahia ng'ondũ ciaku mĩarahi.

Ingĩikara atĩa ta mŭtumia mũhumbe maitho

ndũũru-inĩ cia arata aku?

Arata

⁸ We mũthaka kŭrĩ andũ-a-nja othe, akorwo ndũũrĩ-rĩ,

umagara ũrũmĩrĩre makinya ma ng'ondũ,

ũkarĩithĩrie tũũri twaku

hakuhĩ na hema cia arĩithi.

Mwendani

⁹ Wee, mwendwa wakwa-rĩ, ngũgerekanagia na mbarathi ya mũgoma

yohereirwo ngaari ĩmwe ya ngaari cia ĩta rĩa Firaũni.

¹⁰ Makai maku-rĩ, mathakarĩirwo mŭno nĩ icũhĩ cia matũ,

nayo ngingo yaku ĩkaagĩrĩrwo nĩ mĩgathĩ ya tũhiga twa goro.

¹¹ Tŭgŭgũthondekera icũhĩ cia matũ cia thahabu,

ciohanĩtio na tũbungo twa betha.

Mwendwa

¹² Rĩrĩa mũthamaki aarĩ metha-inĩ yake-rĩ,

maguta makwa manungi wega maiyũrĩtie mŭtararĭko wamo kũu.

¹³ Mwendwa wakwa harĩ nĩ-rĩ, ahaana ta koohe ka manemane†

gakomeire gatagatĩ ka nyondo ciakwa.

¹⁴ Mwendwa wakwa harĩ nĩ-rĩ, nĩ ta kamanja ka mahũa ma mũhanuni

* 1:5 Andũ a Kedari maarĩ Arabu arĩa maatũũraga gũkuhĩ na Edomu, na hema ciao ciatumagwo na guoya wa mbŭri njirũ. † 1:13 Manemane nĩ mahuti manungaga wega maacinwo na mwaki, na monekaga Ethiopia, Irathĩro-rĩa-Gatagatĩ, na India.

kuuma mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ ya Eni-Gedi.†

Mwendani

¹⁵ Hĩ! Kaĩ wee mwendwa wakwa ũkĩrĩ mũthaka-ĩ!
Hĩ, ti-itherũ ũrĩ mũthaka!
Maitho maku magĩrĩte o ta ma ndutura.

Mwendwa

¹⁶ Hĩ! Kaĩ wee mwendwa wakwa ũkĩrĩ mũthaka-ĩ!
Kaĩ ũkĩrĩ wa kwendeka-ĩ!
Na ũrĩrĩ witũ nĩ ta nyeki ĩrĩa nduru.

Mwendani

¹⁷ Mĩratho ya nyũmba iitũ nĩ ya mĩtarakwa;
nayo mĩtĩrĩro yayo nĩ ya mĩkarakaba.

2

Mwendwa

¹ Nĩ ndĩ ihũa rĩa Sharoni,
ningĩ gĩtoka gĩa ituamba-inĩ.*

Mwendani

² O ta gĩtoka kĩrĩ mĩigua-inĩ-rĩ,
nĩguo mwendwa wakwa atariĩ arĩ gatagatĩ ka airĩtu arĩa angĩ.

Mwendwa

³ O ta mũtĩ wa mūtunda ũrĩ mĩtĩ-inĩ ya gĩthaka-rĩ,
nĩguo mũnyendi atariĩ arĩ gatagatĩ ka aanake arĩa angĩ.

Ngenagĩra gũikara kĩgũnyĩ-inĩ gĩaake,
namo matunda make ngĩmacama njiguaga marĩ mũrĩo.

⁴ Nĩandoonyetie nyũmba nene ĩrĩa ĩrĩagĩrwo iruga,
nayo bendera ĩrĩa ahaicĩtie igũrũ rĩakwa nĩ wendo.

⁵ Njĩkĩrai hinya na thabibũ iria nyũmithie,
mũnjerũhĩrie hinya na matunda,
nĩ ũndũ ndĩ mũcuce nĩ wendo.

⁶ Guoko gwake kwa ũmotho akũigĩte rungu rwa mūtwe wakwa,
nakuo guoko gwake kwa ũrĩo gũkaahĩmbĩria.

⁷ Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia na thiiya,
na mĩgoma ya thwariga cia werũ-inĩ atĩrĩ:

Mūtikoimbuthũre wendo o na kana mũwarahũre,
o nginya wĩrĩrĩrie kwarahũka guo mwene.

⁸ Ta thikĩrĩria, ũcio nĩ mwendwa wakwa!

Ta rora! ĩĩ nĩwe ũyũ ũroka,
akĩrũgaga akĩrĩire irĩma-inĩ,
arooka agĩtũrũhaga tũrĩma-inĩ.

⁹ Mwendwa wakwa ahaana ta thiiya, kana ta thwariga ĩrĩa nyanake.

Ta kĩrore! Nĩwe ũũrĩa ũrũngĩĩ thuutha wa rũthingo rwitũ,
ararorera ndĩrica-inĩ,
agacũthĩrĩria mĩanya-inĩ.

¹⁰ Mwendwa wakwa aaririe akĩnjĩra atĩrĩ,
“Mũrata wakwa, o wee mũthaka,
ũkĩra tũthĩĩ.

¹¹ Atĩrĩrĩ! Hĩndĩ ya heho nĩ thiru;
nayo mbura nĩkĩĩte ĩgatiga kuura.

¹² Nĩ hĩndĩ mahũa marakunũka thĩ;
ihinda rĩa kũina nĩikinyu,

† 1:14 Eni-Gedi nĩ handũ haarĩ maaĩ werũ-inĩ, na haarĩ mwena wa ithũĩro wa Iria rĩa Cumbĩ, naho nĩhakũraga mahuti maingĩ manungi wega. * 2:1 Gĩtuamba-inĩ gĩa Kĩrĩma gĩa Karimeli nĩ gwakũraga mahũa ma mĩmera ĩtarĩ mĩraihi, na maarĩ ma rangi mwerũ, kana wa ndathi, kana wa ngoikoni.

mĩgambo ya ndutura

nĩiraiguuo bũrũri-inĩ witũ.

¹³ Mũkũyũ-rĩ, nĩũrutĩte ngũyũ cia mbere;†

mĩthabibũ ĩrĩa ĩratumũra kĩro nĩraruta mũtararĩko wayo wega.

Ũkĩra, ũka mũrata wakwa;

o wee wakwa mũthaka, ũkĩra tũthiĩ.”

Mwendani

¹⁴ Ndutura yakwa wee ũrĩ mĩatũka-inĩ ya rwaro rwa ihinga,

kũu ciĩhitho-inĩ cia hurũrũka cia irĩma,

nyonia ũthiũ waku,

ta reke njigue mũgambo waku;

nĩ ũndũ mũgambo waku nĩ mwororo,

na ũthiũ waku nĩ mũthaka.

¹⁵ Tũnyitĩrei mbwe,

o tũbwe tũu tũnini,

tũrĩa tũthũkagia mĩgũnda ya mĩthabibũ,

o mĩthabibũ ĩyo iitũ ĩratumũra kĩro.

Mwendwa

¹⁶ Mwendwa wakwa nĩ wakwa na niĩ ndĩ wake;

arĩithagia kũrĩa kũrĩ itoka.

¹⁷ Hũndũka nginya rĩrĩa kũrĩrura,

nacio ciĩruru ciirĩrie.

Hũndũka mwendwa wakwa,

tuĩka ta thiiya,

kana ta thwariga nyanake,

ĩrĩ irĩma-inĩ cia Betheri.

3

¹ Ũtukũ wotho ndĩ ũrĩrĩ-inĩ wakwa

ndĩracaragia ũcio ngoro yakwa yendete;

ndĩramũcaririe, no ndinamuona.

² Nĩngũũkĩra thĩĩ ngacangacange itũũra-inĩ inene,

hungure njĩra-inĩ ciarĩo na nja ciarĩo;

thĩĩ ngeethe ũcio ngoro yakwa yendete.

Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũcaria, no ndiigana kũmuona.

³ Arangĩri nĩmanyonire,

magĩthiũrũrũka itũũra-inĩ rĩu inene.

Ngĩmooria atĩrĩ, “Nĩmuonete ũrĩa ngoro yakwa yendete?”

⁴ O ndamahĩtũka o ũguo,

nĩguo ndonire ũrĩa ngoro yakwa yendete.

Ngĩmũnyiita na ndiamũrekirie,

o nginya ngĩmũtoonyia nyũmba ya maitũ,

ngĩmũtoonyia kanyũmba ga thĩĩnĩ ka ũrĩa wanjarire.

⁵ Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia na thiiya,

na mĩgoma ya thwariga cia werũ-inĩ atĩrĩ:

Mũtikoimbuthũre wendo o na kana mũwarahũre,

o nginya wĩrirĩrie kwarahũka guo mwene.

⁶ Nũũ ũyũ ũroka ambatĩte oimĩte werũ-inĩ

ahaana ta itu rĩa ndogo,

arĩ mũtararĩko wa manemane na ũbani,

iria ithondeketwo na mahuti mothe manungi wega ma mwonjoria?

† 2:13 Kũu Isiraeli mĩkũyũ yaciaraga maita meerĩ mwaka.

- ⁷ Atĩrĩrĩ! Nĩ ngaari ya gũkuua Solomoni,
 yumagarĩtio nĩ njamba cia ita mĩrongo ĩtandatũ,
 iria ndĩie mũno cia Isiraeli,
⁸ othe meeohete hiũ cia njora,
 na othe marĩ na ũũgĩ wa mbaara,
 o ũmwe wao eyohete rūhiũ rwa njora,
 ehaarĩirie nĩ ũndũ wa imakania iria ingĩũka ũtukũ.
⁹ Mũthamaki Solomoni niethondekeire ngaari ya kũmũkuuaga;
 amĩakĩte na mĩtĩ ya kuuma Lebanoni.
¹⁰ Itugĩ ciayo atumithĩtie cia betha,
 nague mwĩtiro wayo nĩ wa thahabu,
 gĩtĩ kĩayo kĩgemetio na gĩtambaya kĩa rangi wa ndathi,
 mwena wa thĩinĩ wayo ũgemetio na wendo
 nĩ aarĩ a Jerusalemu.
¹¹ Inyuĩ aarĩ a Zayuni ta kiumei,
 mwĩrorere Mũthamaki Solomoni ekĩrĩte thũmbĩ,
 thũmbĩ irĩa nyina aamwikĩire
 mũthenya wake wa kũhikania,
 mũthenya o ũrĩa ngoro yake yakeneire.

4

Mwendani

- ¹ Hĩ, kaĩ wee mwendwa wakwa ũkĩrĩ mũthaka-ĩ!
 ĩĩ ti-itherũ ũrĩ mũthaka!
 Maitho maku mahaana ta ma ndutura makĩonerwo hau taama-inĩ ũcio ũkũhum-
 bĩrĩte ũthiũ.
 Njuĩrĩ yaku no ta rūũru rwa mbũrĩ*
 rūgĩkũrũka Kĩrĩma-inĩ kĩa Gileadi.
² Magego maku mahaana ta rūũru rwa ng'ondũ ciarĩkia kũmurwo guoya o ũguo,
 ikĩambata ciumĩte gũthambio.
 O ĩmwe yacio ĩrĩ na ihatha rĩayo;
 hatĩrĩ o na ĩmwe yacio ĩrĩ iiki.
³ Mĩromo yaku ĩhaana ta uuthi mūtune;
 kanua gaku kagĩrĩte mũno.
 Thĩa ciaku ihaana ta ciatũ igĩrĩ cia itunda rĩa mũkomamanga,
 ikĩonerwo hau taama-inĩ ũcio ũkũhumbĩrĩte ũthiũ.
⁴ Ngingo yaku ĩhaana ta mũthiringo ũrĩa mũraihi wa Daudi,
 wakĩtwo wega mũno;
 nakuo gũgacuurio ngo ngiri,
 na ciothe nĩ ngo cia njamba cia ita.
⁵ Nyondo ciaku cierĩ ihaana ta ciana igĩrĩ cia thiiya,
 ikahaana ciana cia mahatha cia thiiya
 ikĩrĩa itoka-inĩ.
⁶ Nĩngũthiĩ kĩrĩma-inĩ kĩa manemane,
 na nginye karĩma-inĩ ka ũbani,
 njikare kuo nginya kũrĩrura,
 nacio ciĩruru ciĩrĩrie.
⁷ Wee mwendwa wakwa ũrĩ mũthaka biũ;
 ndũrĩ na kameni o na kanini.
⁸ Ũka tũthiĩ nawe, mũhiki wakwa, tuume Lebanoni,
 nĩtũthiĩ nawe tuume Lebanoni.
 Harũrũka uume gacũmbĩrĩ-inĩ ka Amana,

* 4:1 Mbũri ciarĩ njĩrũ-ci ta njuĩrĩ.

ũkiume kĩrĩma gĩa Seniru, o gacũmbĩrĩ ka Herimoni,
uume kũu imamo-inĩ cia mĩrũũthi,
ũkiume irĩma-inĩ icio cia ngarĩ.

⁹ Nĩũtahĩte ngoro yakwa, wee mwarĩ wa maitũ, o wee mũhiki wakwa;
nĩũtahĩte ngoro yakwa

na irora o rĩmwe rĩa maitho maku,
na ithaga rĩmwe rĩa mũgathĩ waku wa ngingo.

¹⁰ Wee mwarĩ wa maitũ, o we mũhiki wakwa, kaĩ wendo waku nĩ wa gũkennerwo-ĩ!

Ĩĩ wendo waku nĩ wa gũkenania mũno gũkĩra ndibei,
naguo mũtararĩko wa maguta maku nĩ mwega kũrĩ wa mahuti mothe marĩa
manungi wega!

¹¹ Wee mũhiki wakwa, mĩromo yaku ĩtaatagia mũrĩo ta magua ma ũũkĩ;
iria na ũũkĩ irĩ rungu rwa rũrĩmĩ rwaku.

Mũtararĩko mwega wa nguo ciaku no ta ũrĩa wa Lebanoni.

¹² Wee mwarĩ wa maitũ, o wee mũhiki wakwa, ũhaana ta mũgũnda mũirigĩre,
ũkahaana ta gĩthima kũirigĩre,[†] na ta itherũkĩro rĩa maaĩ ihingĩrĩrie.

¹³ Thuuna ciaku nĩ ta mũgũnda wa mĩtĩ ya mĩkomamanga

ĩ na matunda mega mũno,
ũrĩ na mĩhanuni, na mĩtĩ irĩa yumaga uundi,

¹⁴ ĩkoima uundi na manjano,
na irago na mĩndarathini,
hamwe na mũtĩ o wotho wa ũbani,
na manemane na thubiri,
na mahuti mothe marĩa manungi wega mũno.

¹⁵ Wee-rĩ, ũrĩ itherũkĩro rĩa maaĩ rĩrĩ mũgũnda,
ũrĩ gĩthima kĩa maaĩ megũtherera,
maikũrũkĩte moimĩte Lebanoni.[‡]

Mwendwa

¹⁶ Wee rũhuho rwa gathigathini ũkĩra,
nawe rũhuho rwa gũthini-rĩ, ũka!

Hurutanaai mũgũnda-inĩ wakwa,
nĩguo mũtararĩko waguo ũhunje kũndũ kũraya.

Mwendwa wakwa nĩatoonye mũgũnda-inĩ wake,
na arĩe matunda maguo o macio mega mũno.

5

Mwendani

¹ Wee mwarĩ wa maitũ o wee mũhiki wakwa, nĩndoka mũgũnda-inĩ wakwa;
nĩnjookanĩrĩrie manemane makwa na mahuti makwa marĩa mangĩ manungi wega.
Nĩndũite magua makwa, o na ũũkĩ wakwa;
nĩnyũite ndibei yakwa, o na iria rĩakwa.

Arata

Inyuĩ arata-rĩ, rĩai na mũnyue;
inyuĩ mwendaine-rĩ, nyuai nginya mũiganie.

Mwendwa

² Ndĩrarĩ toro, no ngoro yakwa nĩĩreiguĩte.

Ta thikĩrĩria! Mwendwa wakwa nĩararingaringa mũrango, akiugaga atĩrĩ:

“Mwarĩ wa maitũ, wee mwendwa wakwa, wee ndutura yakwa,
o wee wakwa ũtarĩ kaũcuuke-rĩ, hingũrĩra.

Mũtwe wakwa nĩũihũgĩtio nĩ ime,
njuĩrĩ yakwa ĩkaiyũra ireera rĩa ũtukũ.”

[†] 4:12 Ithima nĩciakunĩkagwo nĩgeetha maaĩ matikagĩe gĩko. [‡] 4:15 Kĩrĩma kĩa Lebanoni kĩarĩ na ira (tharunji)
rĩrĩa rĩatwekaga rĩkaiyũria tũrũũ maaĩ.

- ³ Nĩndutĩte nguo yakwa ya igũrũ:
no nginya ndĩmĩhumbe rĩngĩ?
Nĩngĩ nĩndĩthambĩte magũrũ:
no nginya ndĩmekĩre gĩko rĩngĩ?
- ⁴ Mwendwa wakwa araikirie guoko gwake kamwanya-inĩ ka mũrango,
nayo ngoro yakwa ĩrambĩrĩria kũmwĩrĩria.
- ⁵ Ndĩrokĩra kũhingũrĩra mwendwa wakwa,
moko makwa magĩtaataga manemane,
nacio ciara ciakwa ikanyũrũkia manemane,
nyĩtĩro-inĩ ya mũrango.
- ⁶ Ndĩrahingũrĩre mwendwa wakwa,
no mwendwa wakwa ndararĩ ho, nĩarathĩite;
Nayo ngoro yakwa ĩroorwo nĩ hinya nĩ ũndũ wake gũthĩ.
Ndĩramwethire, no ndinamuona.
Ndĩramwĩtire, no ndananjĩtika.
- ⁷ Arangĩri maranyona
magĩthiũrũka itũũra-inĩ rĩu inene.
Nao marahũũrire, marandihangia;
marandunya nguo yakwa ya igũrũ,
arangĩri acio a thingo!
- ⁸ Inyuĩ aarĩ aya a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia atĩrĩ:
mũngĩona mwendwa wakwa-rĩ,
mũkũmwĩra atĩa?
Mwĩrei atĩ ndĩ mũcuce nĩ wendo.
- Arata*
- ⁹ Wee mũthaka gũkĩra andũ-a-nja arĩa angĩ othe-rĩ,
mwendwa waku aagĩrĩte agakĩra endwa arĩa angĩ na kĩ?
Mwendwa waku akĩrĩte endwa arĩa angĩ nakĩ,
nĩguo ũtwĩhĩtithie ũguo?
- Mwendwa*
- ¹⁰ Mwendwa wakwa nĩ mũthaka na agatunĩha,
nĩekũũranĩte harĩ arũme ngiri ikũmi.
- ¹¹ Mũtwe wake ũhaana ta thahabu theru mũno;
njuĩrĩ yake ĩrĩ na mĩkumba,
na ĩkaira ta ihuru.
- ¹² Maitho make mahaana ta ma ndutura
ciũmbĩte tũrũũ-inĩ,
mahaana ta mathambĩtio na iria,
o ta maigĩtwo wega makaagĩrĩra ta mathaga.
- ¹³ Makai make namo mahaana ta tũmĩgũnda
tũtumanĩte mahuti manungi wega magĩtararĩka.
Mĩromo yake no ta itoka igũita manemane.
- ¹⁴ Moko make mahaana ta thanju cia thahabu,
itheecereirwo tũhiga-inĩ tũrĩa twĩtagwo thumarati;
mwĩrĩ wake ũhaana ta mũguongo ũrĩa mũnyorokie,
ũgemetio na yakuti ĩrĩa theru.
- ¹⁵ Magũrũ make matarĩĩ ta itugĩ cia mahiga ma mũthemba wa marimari,
ihaandĩrĩrwo itina-inĩ cia thahabu ĩrĩa therie.
Maũthĩ make matarĩĩ ta Lebanoni,
agathakara ta mĩtarakwa yakuo.
- ¹⁶ Kanua gake akĩaria karĩ mũrĩo mũno;
we nĩ wa kwendeka biũ.
Atĩrĩrĩ, ũyũ nĩwe mwendwa wakwa,
ũyũ nĩwe mũrata wakwa, inyuĩ aarĩ a Jerusalemu.

6

Arata

¹ Wee mũthaka gũkĩra andũ-a-nja arĩa angĩ othe-rĩ,
mwendwa waku athiĩte kũ?
Mwendwa waku arorire na kũ,
nĩguo tũmũcarie nawe?

Mwendwa

² Mwendwa wakwa aikũrũkire mũgũnda-inĩ wake,
o tũmĩgũnda-inĩ tũria tũtumanĩte mahuti marĩa manungi wega,
athiĩte kũriĩthia kũu mĩgũnda-inĩ,
agĩtuaga mahũa ma itoka.

³ Nĩ ndĩ wa mwendwa wakwa, nake nĩ wakwa;
we arĩithagia itoka-inĩ.

Mwendani

⁴ Wee mwendwa wakwa, ũrĩ mũthaka, o ta bũrũri wa Tiriza,*
ũrĩ wa kwendeka o ta Jerusalemu,
na ũkamakania o ta ita rĩrĩ na bendera.

⁵ Wĩhũgũre na kũngĩ, ũtĩge kũndora;
maitho maku nĩmarahoota.
Njuĩrĩ yaku no ta rũũru rwa mbũri
rũgĩkũrũka Kĩrĩma kĩa Gileadi.

⁶ Magego maku mahaana ta rũũru rwa ng'ondũ
ikĩambata ciumĩte gũthambio.

O ĩmwe yacio ĩrĩ na ihatha rĩayo,
hatirĩ o na ĩmwe yacio ĩrĩ iiki.

⁷ Thĩa ciaku ihaana ta ciatũ igĩrĩ cia itunda rĩa mũkomamanga,
ikĩonerwo hau taama-inĩ ũcio ũkũhumbĩrĩte ũthiũ.

⁸ No gũkorwo na atumia athamaki mĩrongo ĩtandatũ,
na thuriya mĩrongo ĩnana,
na airĩtu gathirange matangĩtarĩka;

⁹ no ndutura yakwa, ũcio wakwa ũtarĩ ũcuuke-rĩ, gũtirĩ ũngĩ mahaanaine,
nowe mũirĩtu wa nyina wiki,
o we gĩtũnio kĩa ũcio mũmũciari.

Airĩtu maamuonire makĩmwĩta mũrathime;
nao atumia athamaki o na thuriya makĩmũkumia.

Arata

¹⁰ Nũũ ũyũ ũroimĩra ta ruoro rũgĩtema,
athakarĩte ta mweri, na agathera ta riũa,
arĩ na ũkengu ta wa njata irũrũnganĩte?

Mwendani

¹¹ Nĩndĩraikũrũkire mũgũnda wa mĩkombokombo,
ngarore tũmĩtĩ tũria tũmerete kũu gĩtuamba-inĩ,
nĩguo nyone kana mĩthabibũ nĩthundũrĩte,
o na kana mĩkomamanga nĩrutĩte kiro.

¹² O na itanamenya ũrĩa gũtarĩ-rĩ,
merirĩria ma ngoro yakwa marandwara
gatagatĩ-inĩ ka ngaari cia mũthamaki cia ita cia andũ aitũ.

Arata

¹³ Cooka, cooka, wee Mũshulamu;
cooka, cooka, nĩgeetha tũkwĩrorere!

Mwendani

Mũkwenda kwĩrorera Mũshulamu ũyũ nĩkĩ,
taarĩ rwĩmbo rwa Mahanaimu mũreerorera?

* 6:4 Itũũra rĩa Tiriza nĩrĩo Jeroboamu aathuurire rĩtuĩke itũũra inene rĩa Ũthamaki wa Gathigathini.

7

- ¹ We mwarĩ ũyũ wa mũnene,
ĩ magũrũ maku mekĩrĩtwo iraatũ ti mathaka!
Magũrũ maku mathakarĩte makahaana ta mathaga,
marĩa mathondeketwo nĩ moko ma mũbundi mũũgĩ.
- ² Mũkonyo waku nĩ ta kaihũri ga gĩthiũrũrĩ
karĩa gataagaga ndibei ningie.
Njohero yaku ihaana ta kĩhumbu kĩa ngano ngonyore,
gĩthiũrũrũkĩirio nĩ itoka.
- ³ Nyondo ciaku ihaana ciana igĩrĩ cia thiiya,
ikahaana mahatha ma thiiya.
- ⁴ Ngingo yaku ihaana ta mũthiringo mũraihi wakĩtwo na mĩguongo.
Maitho maku nĩ ta tũria twa Heshiboni,
hakuhĩ na kĩhingo kĩa Bathi-Rabimu.
Iniũrũ riaku rihaana ta mũthiringo mũraihi wa Lebanoni
ũrĩa ũrorete na mwena wa Dameski.
- ⁵ Mũtwe waku ũkũhumbaga tanji ta Kĩrĩma gĩa Karimeli.
Nacio njuĩrĩ ciaku ciirĩte ikahaana ta rangi wa ndathi;
mũthamaki aikaraga ta oohereirwo tũmĩcuha-inĩ twacio.
- ⁶ Wee wendo, kaĩ wee ũrĩ mũthaka na wa gũkenania-ĩ!
Maũndũ maku nĩmagũkenania!
- ⁷ Kĩrũgamo gĩaku kĩrũngarĩte ta mũtĩ wa mũkĩndũ,
nacio nyondo ciaku ihaana ta imanjĩka cia matunda.
- ⁸ Ndoigire atĩrĩ, “Nĩngũhaica mũtĩ ũyũ wa mũkĩndũ;
nĩngũtua matunda maguo.”
- Nyondo ciaku irotuĩka ta imanjĩka cia thabibũ,
nayo mĩhũmũ yaku ĩtararĩke wega ta matunda,
⁹ nako kanua gaku gatuĩke ta ndibei ĩrĩa njega mũno.

Mwendwa

- Ndibei ĩyo ĩrokinyĩra mwendwa wakwa,
na ĩmerũke wega ĩrĩ gatagatĩ ka mĩromo na magego.
- ¹⁰ Nĩ ndĩ wa mwendwa wakwa,
nake nĩ nĩ eriragĩria.
- ¹¹ Mwendwa wakwa, ũka, nĩtũthĩ mĩgũnda-inĩ,
nĩtũthĩ tũkaraarĩrĩre tũtũũra-inĩ.
- ¹² Nĩtũrooke gũthĩ tene mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ
tũkarore kana mĩthabibũ nĩmĩhundũku,
na kana nĩicanũrĩte kiro kĩaoyo,
o na kana mĩkomamanga nĩrutĩte kiro:
kũu nĩkuo ngaakũheera wendo wakwa.
- ¹³ Matunda ma mandarĩki nĩmaratararĩka,
na mũrango-inĩ gwitũ kũrĩ na matunda ma mĩthemba yotho marĩa mega mũno,
ma mũgethano o na mangĩ maikaru,
marĩa ngũigĩire, wee mwendwa wakwa.

8

- ¹ Naarĩ korwo no ũtuĩke ta mũrũ wa maitũ,
ũrĩa wongire nyondo cia maitũ!
- Hĩndĩ ĩyo, ingĩgũtũnga nja,
ndaakũmumunya,
na gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩĩmena.
- ² Ingĩgũtongoria,
ngũtware nyũmba ya maitũ,

ũcio wandutire maũndũ.
 Ingikũhe ndibei ĩrĩa njamithie wega ũnyue,
 o yo ngogoyo ya mĩkomamanga yakwa.
³ Guoko gwake kwa ũmotho akũigĩte rungu rwa mĩtwe wakwa,
 nakuo guoko gwake kwa ũrĩo gũkaahĩmbĩria.
⁴ Inyuĩ aarĩ a Jerusalemu, ndamwĩhĩtithia atĩrĩ:
 Mũtikoimbuthũre wendo o na kana mũwarahũre,
 o nginya wĩrirĩrie kwarahũka guo mwene.

Arata

⁵ Nũũ ũyũ ũroka ambatĩte oimĩte werũ-inĩ,
 etiiranĩtie na mwendwa wake?

Mwendwa

Rungu-inĩ rwa mĩtĩ wa matunda nĩho ndakwarahũrire ũrĩ toro;
 hau nĩho nyũkwa aagĩrĩire nda yaku,
 o hau nĩho ũcio warĩ na ruo rwa kũrũmwo aagũciarĩire.

⁶ Njĩkĩra ta mũhũũri ngoro-inĩ yaku,
 ũhũũre ta mũhũũri guoko-inĩ gwaku;
 amu wendo ũrĩ hinya o ta gĩkuũ,
 ũiru waguo ũmĩtie ngoro o ta mbĩrĩra.
 Ũcinaga o ta mwaki ũrakana,
 na o ta rũrĩrĩmbĩ rũnene mũno rwa Jehova.

⁷ Maaĩ maingĩ matingĩhota kũhorĩa wendo;
 njũũ itingĩhota kũũthereria.

Korwo mũndũ no aheane
 ũtonga wotho wa nyũmba yake nĩ ũndũ wa wendo-rĩ,
 no kũnyũrũrio ũngĩnyũrũrio o biũ.

Arata

⁸ Nĩtũrĩ na kairĩtu ka maitũ,
 nako gatiumĩtie nyondo.
 Tũgeka atĩa nĩ ũndũ wa kairĩtu kau gaitũ,
 mũthenya ũrĩa gagaatuĩka ga kũũrio?

⁹ Korwo nĩ rũthingo-rĩ,
 tũngĩaka mĩthiringo mĩraihi na igũrũ ya betha igũrũ rĩako.
 Korwo nĩ mũrango-rĩ,
 tũngĩkahingĩrĩria na mbaũ cia mũtarakwa.

Mwendwa

¹⁰ Nĩ ndĩ rũthingo,
 nacio nyondo ciakwa ihaana ta mĩthiringo mĩraihi na igũrũ.
 Nĩ ũndũ ũcio maitho-inĩ make-rĩ,
 nduĩkĩte o ta mũndũ ũtũmaga aiganĩre.

¹¹ Solomoni aarĩ na mũgũnda wa mĩthabibũ kũu Baali-Hamoni;
 mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ akĩũkomborithia kũrĩ akombori.

O mũndũ aarĩ arehage cekerĩ 1,000* cia betha
 nĩ ũndũ wa maciaro maguo.

¹² No mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ nĩ wakwa o nĩ nyiki;
 cekerĩ icio 1,000 nĩ ciaku wee Solomoni;
 nacio cekerĩ 200† nĩ cia arĩa marĩmagĩra maciaro maguo.

Mwendani

¹³ Atĩrĩrĩ, wee ũikaraga mĩgũnda-inĩ
 hamwe na arata a thiritũ yaku,
 reke o na nĩ njigue mũgambo waku.

Mwendwa

* 8:11 nĩ ta kilo ikũmi na ĩmwe na nuthu (11.5) † 8:12 nĩ ta kilo igĩrĩ na robo (2.25)

¹⁴ Umagara na ihenya mwendwa wakwa,
ũtuĩke ta thiiya,
kana ta thwariga nyanake
ĩrĩ irĩma-inĩ iria ĩrĩ mahuti manungi wega.

ISAIA

¹ Maya nĩmo maũndũ marĩa maaguũrĩrio Isaia mũrũ wa Amozu, makoniĩ Juda na Jerusalemu hĩndĩ ya wathani wa Uzia, na wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia, arĩa maarĩ athamaki a Juda.

Rũrĩrĩ Rũremi

² Atĩrĩrĩ, wee igũrũ, ta thikĩrĩria! Nawe thĩ ta igua!

Nĩgũkorwo Jehova nĩarĩtie akoiga atĩrĩ:

“Nĩ heete ciana irio, ngacirera igakũra,
no cio ikaanemera.

³ Ndegwa nĩyũũ mwene yo,
nayo ndigiri ikamenya mũharatĩ wa mwene yo,
no Isiraeli ndarĩ ũndũ ooĩ,
andũ akwa nĩmagĩte ũmenyo.”

⁴ Hĩ! Kaĩ mũrĩ rũrĩrĩ rwĩhagia-ĩ.
Mũrĩ andũ matitikĩte mahĩtia,
na rũruka rwa andũ mekaga ũũru,
na ciana ciĩrutĩre gũthũkia maũndũ!
Nĩmatiganĩirie Jehova;
nĩmamenete Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
makamũhutatĩra, magacooka na thuutha.

⁵ Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mwende gũikara mũkĩhũũragwo?
Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mũthĩĩ o na mbere kũrema?
Mũtwe wotho nĩmũtihangie,
nayo ngoro yotho ikanyamarĩka.

⁶ Kuuma ikinya rĩa kũgũrũ nginya mũtwe
gũtirĩ handũ hagima:
no nguraro theri, na mĩtũnda,
na ironda cia ndĩira
itarĩ thambie, kana ikoohwo,
kana ikororoio na maguta.

⁷ Bũrũri wanyu ũkirĩte ihooru,
matũũra manyu manene magacinwo na mwaki;
mĩgũnda yanyu ĩramathwo ĩgatigwo ũtheri nĩ andũ a kũngĩ
o mũkĩonaga,
ĩkoonũhwo ta ĩng’aũranĩtio nĩ ageni.*

⁸ Mwarĩ wa Zayuni atiganĩrio
ta gĩthũnũ kĩrĩ mũgũnda wa mĩthabibũ,
agatiganĩrio ta kanyũmba karĩ mũgũnda wa marenge,
o na ta itũũra inene rĩthiũrũrũkĩrio nĩ thũ ikĩenda kũrĩtunyana.

⁹ Tiga Jehova Mwene-Hinya-Wothe
aatũtigĩirie matigari manini ma andũ-rĩ,
tũngĩtuĩkĩte ta Sodomu,
na tũkahaana ta Gomora!

¹⁰ Thikĩrĩriaĩ kiugo kĩa Jehova,
inyuĩ mwathanaga Sodomu;

* 1:7 Ũndũ ũyũ wekĩkĩte rĩrĩa Senakeribu aatharĩkĩre Jerusalemu (1Ath 18:13).

na mūigue watho wa Ngai witū,
inyuĩ andũ a Gomora!

¹¹ “Magongona macio manyu mūndutagĩra maingĩ-rĩ,
nĩ ma kĩ kūrĩ nĩ?” Ūguo nĩguo Jehova ekūūria.

“Nĩnjiganĩtwo nĩ magongona ma njino,
na magongona ma ndūrūme, na maguta ma nyamũ noru;
nĩ ndikenagĩra thakame ya ndegwa,
na ya tūtūrūme, o na ya mbūri.

¹² Nūũ ūkoragwo amwĩrĩte mūndutĩre magongona macio
rĩrĩa mūgũũka mbere yakwa kũũhooya,
mũkĩrangaga nja cia nyũmba yakwa?

¹³ Tigai gũcooka kũrehe maruta ma tũhũ!
Ūbumba wanyu nĩ kĩndũ kĩa magigi harĩ nĩ.

Ndingĩhota gũkirĩrĩa ciũngano cianyu cia waganu:
mĩcemanio yanyu ya Karũgamo ka Mweri, na Thabatũ, o na ciathĩ iria njathane.

¹⁴ Ngoro yakwa nĩthũire ciathĩ cianyu
cia Karũgamo ka Mweri, o na ciathĩ iria njathane.

Maũndũ macio matuĩkĩte mūrigo harĩ nĩ,
nĩmanogetie.

¹⁵ Hĩndĩ ĩrĩa mwambararia moko manyu na igūrũ mũkĩhooya,
nĩndĩrĩmũhithaga maitho makwa ndikamuone;

o na mūngĩhooya mahooya maingĩ ndirĩmũiguaga.

Nĩgũkorwo moko manyu maiyūrĩtwo nĩ thakame;

¹⁶ mwĩthambei mwĩtherie.
Eheriai ciĩko cianyu njũru maitho-inĩ makwa!

Tigai gwĩka maũndũ mooru,

¹⁷ mwĩrutei gwĩkaga wega!

Thingatagai ciira wa kĩhoto,
na mũkoomĩrĩa arĩa ahinyĩrĩrie.

Tuagai ciira wa ciana cia ngoriai na kĩhoto,
na mũthaithanagĩrĩre mūtumia wa ndigwa.”

¹⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Ūkai tũciire.

O na mehia manyu mangĩkorwo matunĩhĩte ta gakarakũ-rĩ,
nĩmagathera o ta ira;

o na maatuĩka matunĩhĩte ta thakame,
nĩmakerũha o ta guoya wa ng’ondũ.

¹⁹ Mūngĩnjigua na mūnjathĩkĩre,
nĩ mūrĩrĩaga indo iria njega mũno cia bũrũri;

²⁰ no mūngĩrema na mũrege gwathĩka,
mũkaaniinwo na rūhiũ rwa njora.”

Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova koigĩte ūguo.

²¹ Hĩ! Kaĩ itũūra inene rĩrĩa rĩhokeku
nĩrĩtuĩkĩte ta mūmaraya-ĩ!

Hĩndĩ ĩmwe rĩaiyūrĩte ūtuanĩri ciira wa kĩhoto;
ũthingu nĩguo watũũraga thĩinĩ warĩ,
no rĩu nĩ oragani matũũraga kuo!

²² Betha yanyu ĩtuĩkĩte gĩko,
ndibei yanyu ĩrĩa njega mũno ĩgatukanio na maaĩ.

²³ Andũ anyu arĩa mamwathaga nĩ kũrema maremete,
magatuĩka a thiritũ ya aici;

othe nĩmendete mahaki,
 nao mahanyũkanagia na indo cia kũheo.
 Maticiiiragĩra ciana cia ngoriai na kĩhotoo;
 na matithikagĩrĩria ciira wa mĩtumia wa ndigwa.
²⁴ Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 O we Mwene Hinya wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ,
 “Hĩ! Nĩngaitĩrĩria amuku akwa mang’ũrĩ makwa,
 na ndĩirĩhĩrie harĩ thũ ciakwa.
²⁵ Nĩngagũũkĩrĩria na guoko gwakwa;
 ngagũtheria gĩko gĩaku gĩthire biũ,
 na maũndũ maku mothe marĩa matarĩ matheru ndĩmatherie.
²⁶ Aciirithania aku ngaatũma matũike o ta ũrĩa maatariĩ matukũ-inĩ ma tene,
 na aheani kĩrĩria aku o ta ũrĩa maatariĩ kĩambĩrĩria-inĩ.
 Thuutha ũcio ũgeetagwo
 Itũũra Inene rĩa ũthingu,
 o na Itũũra Inene Rĩihokeku.”

²⁷ Itũũra rĩa Zayuni rĩgaakũũrwo na ciira wa kĩhotoo,
 nao andũ a rĩo arĩa merirĩte makũũrwo na ũthingu.
²⁸ No andũ arĩa aremi na arĩa ehia makaaniinwo hamwe,
 nao arĩa matiganagĩria Jehova nĩmagathira biũ.
²⁹ “Nĩmũgaconoka nĩ ũndũ wa mĩgandi iyo mĩamũre
 mĩtũire mũkenagĩra;
 nĩmũkaigua thoni nĩ ũndũ wa mĩgũnda
 iyo mwĩthuurĩire.
³⁰ Mũgaatuĩka ta mũgandi ũrahooha mathangũ,
 mĩtuĩke ta mũgũnda ũtarĩ maaĩ.
³¹ Mũndũ ũrĩa ũrĩ hinya agaatuĩka maragara,
 naguo wĩra wake ũtuĩke thandĩ;
 we na wĩra wake nĩmakahĩa hamwe,
 haage mũndũ wa kũhoria mwaki ũcio.”

2

Kĩrĩma kĩa Jehova

¹ Ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Isaia mũrũ wa Amozu onire ũkonĩĩ Juda na Jerusalemu:

² Matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria
 kĩrĩma kĩa hekarũ ya Jehova nĩgĩkahaandwo
 kĩrĩ kĩo kĩnene gatagatĩ ka irĩma iria ingĩ;
 nĩgĩkambarario igũrũ rĩa tũrĩma tũrĩa tũngĩ,
 nao andũ a ndũrĩrĩ nĩkuo magaathiiaga.
³ Ndũrĩrĩ nyingĩ nĩgathiĩ kuo ikiugaga atĩrĩ,
 “Ũkai, twambate tũthiĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova,
 tũthiĩ nyũmba ya Ngai wa Jakubu.
 Nĩagatũruta ũhoru wa mĩthiĩre yake,
 nĩgeetha tũgeragĩre njĩra ciale.”
 Nĩgũkorwo Zayuni nĩgũkoima ũtaarani,
 nakuo Jerusalemu kuume ndũmĩrĩri ya Jehova.
⁴ Nake nĩagatuithanagia ndũrĩrĩ ciira,
 na aiguithanie irĩndĩ nyingĩ.
 Hiũ ciao cia njora magaacithondeka ituĩke mĩraũ ya kũrĩma,
 namo matimũ mao mamathondeke matũike hiũ cia gũceeha mĩtĩ.
 Gũtirĩ rũrĩrĩ rũgaacooka kũrĩa na rũrĩrĩ rũrĩa rũngĩ na rũhiũ rwa njora,

o na kana merute ũhoro wa mbaara hĩndĩ ĩngĩ.

⁵ Atĩrĩrĩ wee nyũmba ya Jakubu,
ũkaai tũthiage tũmũrĩkĩrwo nĩ ũtheri wa Jehova.

Mũthenya wa Jehova

⁶ Wee nĩūtiganĩrie andũ aku,
o acio a nyũmba ya Jakubu.

Nao marũmĩtie mũno mĩtugo na irĩra cia andũ a mwena wa irathĩro;
maragũraga ta Afilisti,
na makagĩa thiritũ na andũ matooĩ Ngai.

⁷ Bũrũri wao ũiyũrite betha na thahabu,
igĩĩna ciao itingĩthira.

Bũrũri wao ũiyũrite mbarathi;
na ngaari ciao cia ita itingĩtarĩka.

⁸ Bũrũri wao ũiyũrite mĩhianano ya kũhooywo;
mainamagĩrĩra wĩra wa moko mao,
o indo iria mathondekete na ciara ciao.

⁹ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ nĩakaharũrũkio,
nacio iruka cia andũ iconorithio;
ndũkanamarekere.

¹⁰ Toonyai rwaro-inĩ rwa ihiga,
mwĩhithe tĩĩri-inĩ mũũrĩre kĩmakania kĩa Jehova
na riiri wa ũnene wake!

¹¹ Maitho ma mũndũ mwĩtĩĩ nĩmagaconorithio,
naguo mwĩtĩĩ wa andũ nĩũkaharũrũkio;
no Jehova we wiki nĩwe ũgaatũũgĩrio mũthenya ũcio.

¹² Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ na mũthenya aigĩte
wa gũũkĩrĩra andũ arĩa othe etĩĩ na arĩa meĩkagĩrĩra,
na arĩa othe metũũgagĩria
(nao othe nĩmakanyĩhio),

¹³ na okĩrĩre mĩtarakwa yothe ya Lebanoni, ĩrĩa mĩraihi na igũrũ na ĩkaneneha mũno,*
o na mĩgandi yothe ya Bashani,

¹⁴ na okĩrĩre ĩrĩma iria ndaaya na igũrũ,
na tũrĩma tuothe tũrĩa tũraihi.

¹⁵ na okĩrĩre mũthiringo o wothe mũraihi na igũrũ
na rũthingo o ruothe rwakĩtwo rwa hinya,

¹⁶ na okĩrĩre marikabu ciothe cia Tarishishi,
na marikabu ciothe iria njega mũno.

¹⁷ Mwĩtũũgĩrio wa mũndũ nĩũkaharũrũkio,
na mwĩtĩĩ wa andũ ũconorithio;
no Jehova we wiki nĩwe ũgaatũũgĩrio mũthenya ũcio,

¹⁸ nayo mĩhianano ya kũhooywo nĩgathira biũ.

¹⁹ Andũ makoorĩra ngurunga-inĩ cia ndwaro cia mahiga,
o na marima-inĩ ma thĩ,
moorĩre kĩmakania kĩa Jehova na riiri wa ũnene wake,
hĩndĩ ĩrĩa akaarũgama athingithie thĩ.

²⁰ Mũthenya ũcio andũ makooya mĩhianano yao ya betha,
na mĩhianano yao ya thahabu,
ĩrĩa methondekeire mamĩhooyage,

* 2:13 Bũrũri wa Lebanoni warĩ mwena wa irathĩro wa Jorodani, na woĩkaine nĩ ũndũ wa mĩtarakwa na ng'ombe ciakuo.

mamĩkĩrie huko na huhu.
²¹ Nao makoorĩra ngurunga-inĩ cia ndwaro cia mahiga,
 na mahiga-inĩ marĩa macunjurĩte
 morĩre kĩmakania kĩa Jehova
 na riiri wa ũnene wake,
 hĩndĩ ĩrĩa akaarũgama, athingithie thĩ.

²² Tiga kwĩhoka mũndũ,
 ũrĩa mĩhũmũ yake ĩrĩ o maniũrũ-inĩ make.
 Nĩ ũndũ-rĩ, akĩrĩ wa bata ũrĩkũ?

3

Jerusalemu na Juda Gĩtuĩrwo Ciira

- ¹ Atĩrĩrĩ, Mwathani,
 Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 arĩ hakuhĩ kwehereria Jerusalemu na Juda
 ũteithio wao na kĩrĩa kĩmatiiragĩrĩra,
 amehererie ũteithio wothe wa irio na wa maaĩ,
² o na amehererie mũndũ ũrĩa njamba na mũrũi wa mbaara,
 na mĩtuanĩri ciira na mũnabii,
 na mũragũri na mũthuri wa kĩama,
³ na mũtongoria wa gĩkundi gĩa thigari mĩrongo ĩtano,
 na mũheani kĩrĩra, na mũbundi mũũgĩ, o na mũndũ-mũgo mũũgĩ.
- ⁴ Tũhĩ nĩtuo ngaatua anene ao;
 na maathagwo nĩ tũkenge.
- ⁵ Andũ nĩmakahiinyanĩrĩria:
 o mũndũ akaahinyĩrĩria ũrĩa ũngĩ,
 mũndũ wa itũũra okĩrĩre mũndũ wa itũũra rĩake.
 Arĩa anini nĩmagookĩrĩra arĩa akũrũ,
 nao arĩa matarĩ ngumo mokĩrĩre mũndũ ũrĩa mũtĩku.
- ⁶ Mũndũ nĩakanyiita ũmwe wa ariũ a nyina
 arĩ gwa ithe mũciĩ, amwĩre atĩrĩ,
 “Wee ũrĩ na nguo ya igũrũ, tuĩka mũtongoria witũ;
 ũreke kũndũ gũkũ kwanangĩtwo kũgĩe wathani-inĩ waku!”
- ⁷ Nowe nĩakaanĩrĩra mũthenya ũcio oige atĩrĩ,
 “Nĩ ndirĩ na kĩhonia.
 Nĩgũkorwo gwakwa mũciĩ gũtirĩ irio kana nguo,
 tigai kũndua mũtongoria wa andũ.”
- ⁸ Nĩgũkorwo Jerusalemu nĩkũratũgũũga,
 nakuo Juda nĩkũragũa;
 ciugo na ciĩko ciakuo nĩirokĩrĩra Jehova
 na makang’athĩria thiithi wake ũrĩ riiri.
- ⁹ Ithiithi ciao nĩcio ciumbũraga ũrĩa mahaana;
 maanĩkaga mehia mao o ta ma Sodomu;
 o na matimahithaga.
 Kaĩ marĩ na haaro-ĩ!
 Nĩo mereheire mwanangĩko.
- ¹⁰ Ha ũhoru wa andũ arĩa athingu, meerei atĩ nĩmakagaacĩra;
 nĩgũkorwo nĩmakaarĩaga maciaro ma maũndũ marĩa maaneka.

¹¹ No andũ arĩa aaganu, meerei atĩrĩ: kaĩ marĩ na haro-ĩ!
 Nĩgũkorwo mwanangĩko ũrĩ igũrũ rĩao!
 Nao makaarĩhwo kũringana na wĩra wa moko mao.

¹² Andũ akwa mahinyagĩrĩrio nĩ ciana,
 nao andũ-a-nja nĩo mamaathaga.
 Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ akwa, atongoria anyu nĩo mamũhĩtithagia,
 magatũma muume njĩra irĩa yagĩrĩire.

¹³ Jehova nĩaikarĩire gĩtĩ gĩa ke iciirĩro-inĩ;
 akarũgama nĩguo aciirithie andũ.

¹⁴ Jehova nĩarĩkĩtie gũtuĩra
 athuuri na atongoria a andũ ake ciira, akameera atĩrĩ:
 “Nĩ inyuĩ mwanangĩte mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ;
 o na indo iria mĩtunyĩte athĩni irĩ thĩnĩ wa nyũmba cianyu.”

¹⁵ “Mũhehenjaga andũ akwa,
 na mũkamemenda mothiũ ma athĩni nĩkĩ?”
 nĩguo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekũũria.

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ,
 “Andũ-a-nja a Zayuni nĩetĩĩ,
 mathiiaa maguucĩtie ngingo,
 makiuhanaga na maitho mao,
 na makinyaga na njacĩ magĩthĩ,
 na makagambia njingiri iria irĩ thũng’wa-inĩ ciao.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani nĩagatũma andũ-a-nja acio a Zayuni magĩe na irona mĩtwe;
 Jehova nĩakoonania njaga yao.”

¹⁸ Mũthenya ũcio Jehova nĩakamaaũra mathaga mao: nĩmo bangiri, na rĩtamĩ rwa kuoha njuĩrĩ, na mĩgathĩ irĩa iĩhacĩte ta mweri, ¹⁹ na icũhĩ cia matũ, na mĩrĩnga ya moko, na taama wa kwĩhumbĩra ũthiũ, ²⁰ na itambaya cia mĩtwe, na irengeeri cia magũrũ, na mĩcibi, na cuba cia maguta manungi wega, na ithiitũ ²¹ na icũhĩ cia mũhũũri cia moko, na icũhĩ cia maniũrũ, ²² na nguo ndaihu iria njega, na ngũbia, na tũbuti, na nguo cia igũrũ, na tũmondo, ²³ na icicio cia kwĩrora, na nguo cia gatani irĩa njega, na itambaya, na macuka ma ciande.

²⁴ Handũ ha mũtararĩko mwega gũkaagĩa na mũnungo mũũru;
 handũ ha mũcibi hagaakorwo mũkanda;
 handũ ha njuĩrĩ thondeke wega hagĩe kĩhara;
 handũ ha nguo njega hakaagĩa nguo ya ikũnia;
 naho handũ ha ũthaka wa mwĩrĩ hagĩe gũcinanwo na ruoro.

²⁵ Arũme anyu makoaragwo na rũhiũ rwa njora,
 nacio njamba cianyu cia ita ikaaniinĩrwo mbaara-inĩ.

²⁶ Ihingo cia Zayuni nĩigacakaya na igirĩke,
 na itũũra rĩu rĩkire ihooru, na rĩikare rĩmomoretwo, rĩkagũa thĩ.

4

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio andũ-a-nja mũgwanja makaanyiita mũndũ mũrũme ũmwe,
 mamwĩre atĩrĩ, “Tũrĩrĩaga irio ciitũ ithuĩ ene,
 na twĩheage nguo;
 no ũreke twĩtanagio nawe.
 Twehererie thoni ciitũ!”

Thuuna ya Jehova

² Mũthenya ũcio Thuuna ya Jehova nĩgathakara na ĩgĩe riiri, namo maciaro ma bũrũri ũcio magaakorwo marĩ mega, na marĩ mwĩraho na riiri wa arĩa magaakorwo marĩ matigari kũu Isiraeli! ³ Na rĩrĩ, nĩgũgakinya atĩrĩ, andũ arĩa magaatigwo Zayuni, na arĩa magaakorwo matigaire Jerusalemu, mageetagwo atheru, nao nĩ arĩa othe maandĩkĩtwo na magaathĩrĩrwo gũtũũra muoyo kũu Jerusalemu. ⁴ Mwathani nĩagathambia gĩko kĩrĩa kĩũru kĩa andũ-a-nja a Zayuni; nĩagatheria Jerusalemu marooro ma thakame arĩ na roho wa gũtuanĩra ciira o na roho wa gũcina na mwaki. ⁵ Ningĩ Jehova nĩagatũma itu rĩa ndogo rĩgĩe kũndũ guothe mũthenya kũrĩa gũikarĩtwo nĩ andũ kĩrĩma-inĩ kũu gĩa Zayuni, na atũme kũrĩa kũnganĩtwo gwakane rũrĩrĩmbĩ rwa mwaki ũtukũ; igũrũ rĩa riiri ũcio wotho gũgaakorwo taarĩ hema. ⁶ ĩgaatuĩka ta gĩthũnũ gĩa kũrehe kĩrũru gĩa kwĩgitia kuuma kũrĩ ũrugarĩ wa mũthenya, na handũ ha kũũrĩra na ha kwĩgitia kuuma kũrĩ kĩhuhũkanio kĩa rũhuho na kĩa mbura.

5

Rwĩmbo rwa Mũgũnda wa Mĩthabibũ

¹ Nĩngũinĩra mwendwa wakwa ũrĩa nyendete rwĩmbo,
ndĩmũinĩre rwĩmbo rũkonĩĩ mũgũnda wake wa mĩthabibũ:

Mwendwa wakwa aarĩ na mũgũnda wa mĩthabibũ
kĩrĩma-inĩ handũ hanoru mũno.

² Akĩũthiũrũrũkĩria na mũtaru,
na akĩũngania mahiga marĩa mothe maarĩ kuo akĩmate,
agĩcooka akĩũhaanda mĩthabibũ ĩrĩa mĩega mũno.

Nĩaakire mũthiringo mũraiho na igũrũ kũu thĩinĩ wago,
o na ningĩ akĩenja handũ ha kũhihagĩra thabibũ.

Nake agĩeterera ũciare thabibũ njega,
no rĩrĩ, waciarire thabibũ cia gĩthaka.

³ “Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ aya mũtũũraga Jerusalemu o na andũ a Juda,
tũtuithaniei ciira, nĩ na mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ.

⁴ Nĩ ũndũ ũrĩkũ ũngĩ ingĩekire mũgũnda ũcio wakwa wa mĩthabibũ
gũkĩra ũguo ndawĩkire?

Waciarire thabibũ cia gĩthaka nĩkĩ,
o hĩndĩ ĩrĩa ndetereire ũciare thabibũ njega?

⁵ Atĩrĩrĩ, nĩngũmwĩra ũrĩa ngwĩka
mũgũnda ũcio wakwa wa mĩthabibũ:

Nĩngũwehereria rũgiri rwago,
nĩguo wanangwo,
njooke momore rũthingo rwago,
nĩguo ũrangĩrĩrio.

⁶ Ndĩũtiganĩrie wanangĩke,
ũtegũcehwo kana kũrĩmwo,
naguo ũrĩmeraga cong’e na mĩigua.
Ningĩ njathe matu matikanaurĩrie mbura.”

⁷ Mũgũnda wa mĩthabibũ wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
nĩguo nyũmba ya Isiraeli,

nao andũ a Juda
nĩo mũgũnda wake wa mĩthabibũ ũrĩa akenagĩra.

Nake eethire ciira wa kĩhoto, akĩona o ũiti wa thakame;
agĩcaria ũthingu, no akĩigua kĩrĩro kĩa mĩnyamaro.

Haaro na Gũtuĩrwo Ciira

⁸ Kaĩ, inyuĩ arĩa mũikaraga mũkĩĩongagĩrĩra nyũmba mũrĩ na haro-ĩ!

O inyuĩ mũnyiiitithanagia gĩthaka kĩmwe na kĩa kĩngĩ gĩgatuĩka kĩmwe,
nginya hakaaga handũ ha gũtigĩria andũ arĩa angĩ,
nĩguo mūtũũre bũrũri-inĩ mũrĩ inyuiki.

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigĩte atĩrĩ ngĩguaga:

“Ti-itherũ nyũmba iria nene nĩigakira ihooru,
nacio nyũmba iria thaka ciage andũ a gũciikara.

¹⁰ Mũgũnda wa iĩka ikũmi wa mĩthabibũ ũkaaruta bathi ĩmwe* ya ndibei,
nayo homeri ĩmwe† ya mbegũ yume eba ĩmwe‡ ya ngano.”

¹¹ Kaĩ arĩa marokaga gũũkĩra rũciĩnĩ tene,
makahang’ire njoohi marĩ na haaro-ĩ!
o acio maikaraga thĩ ũtukũ gũgakũra,
nginya makarĩio nĩ ndibei.

¹² Maruga-inĩ mao makoragwo na inanda cia mũgeeto,
na cia inubi na tũhembe, na mĩtũrirũ, o na ndibei,
no matirũmbũyagia ciĩko cia Jehova,
na makaagĩra wĩra wa moko make gĩtĩio.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio andũ akwa nĩmagatahwo matwarwo bũrũri ũngĩ
nĩ ũndũ wa kwaga ũmenyo;
andũ ao arĩa atĩku magaakua nĩ ng’aragu,
nakĩo kĩrĩndĩ kĩa kĩhooteke nĩ nyoota.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio mbĩrĩra nĩnenehetie thuti nĩ ũndũ wao,
na ĩgaathamia kanua kayo gatarĩ gĩturi;
kũu nĩkuo gũkaaharũrũka andũ ao arĩa marĩ igweta na ikundi cia andũ,
hamwe na andũ arĩa manyuuaga makanegena, o na arĩũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio mũndũ nĩakaharũrũkio,
nakĩo kĩrĩndĩ gĩconorithio,
namo maitho ma arĩa etĩĩ maconorithio.

¹⁶ No Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩagatũgĩrio nĩ ũndũ wa ciira wake wa kĩhotoo,
nake Mũrungu, o we ũcio mũtheru, nĩakeyonia nĩ mũtheru na ũndũ wa ũthingu
wake.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo ng’ondũ ikaarĩaga ta irĩ ũrĩithio-inĩ wacio;
natuo tũgondũ tũkaarĩthagio kũndũ kũrĩa kwanangĩku gwa itonga.

¹⁸ Kaĩ arĩa maguucagia mehia na mĩhĩndo ya maheeni marĩ na haaro-ĩ!
o acio maguucagia waganu na mĩkanda ta ĩrĩa ĩguucagia ngaari cia ng’ombe,

¹⁹ o acio moigaga atĩrĩ, “Ngai nĩahiũhe oke,
nĩahĩke wĩra wake nĩguo tũwone.

Nĩũkuhĩrĩrie,
mũbango wa Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli nĩũũke,
nĩguo tũũmenye.”

²⁰ Kaĩ arĩa metaga ũũru wega,
naguo wega makawĩta ũũru marĩ na haaro-ĩ!
o acio matuaga nduma nĩyo ũtheri, na ũtheri makaũtua nduma,
na magatua kĩndũ kĩrũrũ nĩ kĩrĩ mũrĩo,
nakĩo kĩndũ kĩrĩa kĩrĩ mũrĩo magagĩtua nĩ kĩrũrũ.

²¹ Hĩ! Kaĩ arĩa meyonaga marĩ oogĩ maitho-inĩ mao,
na makeyona marĩ na ũmenyi marĩ na haaro-ĩ!

* 5:10 nĩ ta lita 22 † 5:10 nĩ ta lita 220 ‡ 5:10 nĩ ta lita 22

²² Hī! Kaĩ andũ arĩa marĩ ngumo ya kũnyua ndibei,
na njoorua cia kũriingia indo cia gũtũma andũ marĩio marĩ na haaro-ĩ!

²³ o arĩa marekagĩrĩria andũ arĩa mehitie nĩ ũndũ wa ihaki,
no makarega gũtua ciira wa kĩhooto wa andũ arĩa matehitie.

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio, o ta ũrĩa nĩnĩmbĩ cia mwaki icinaga itira cia mũgũnda,
na ta ũrĩa nyeki nyũmũ ĩniinũkagio nĩ rũrĩrĩmbĩ rwa mwaki-rĩ,
ũguo noguo mĩri yao ĩkaabutha,
na kĩro kĩa kũmbũrwo o ta rũkũngũ;
nĩgũkorwo nĩmaregete watho wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
na makamena kiugo kĩa Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio marakara ma Jehova maakanĩte mookĩrĩre andũ ake;
nake nĩatambũrũkĩtie guoko amagũthe magũe thĩ.
Irĩma nacio igathingitha,
nacio ciimba ciao ikaaraganio njĩra-inĩ ta mahuti.

No o na kũrĩ ũguo-rĩ, marakara make matĩrĩ maraahũahũ,
guoko gwake no gũtambũrũkĩtio o na rĩu.

²⁶ Nake ahaicĩtie bendera handũ igũrũ eete ndũrĩrĩ iria irĩ kũraya,
nao arĩa marĩ ituri cia thĩ ahuhaga biringi akĩmeeta.[§]
Nĩo aya mokĩte,
mateng'ere na ihenya.

²⁷ Gũtirĩ o na ũmwe wao ũraanoga kana akahĩngwo,
gũtirĩ o na ũmwe ũracũũnga kana agakoma;
gũtirĩ ũraregeria mũcibi njohero,
o na gũtirĩ rũrigi rwa kĩaatũ rũtuĩkĩte.

²⁸ Mĩguĩ yao nĩ mĩũgĩ,
namo mota mao mothe nĩmageete;
mahũngũ ma mbarathi ciao mahaana ta ihiga rĩa nyaigĩ,
namo magũrũ ma ngaari ciao cia ita mathiiaga ta rũhuho.

²⁹ Mũraramo wao nĩ ta wa mũrũũthi,
nao mararamaga o ta njaũ cia mĩrũũthi;
marurumaga makĩnyiita ũguĩmi wao,
na makaũkuua na gũtirĩ ũngĩũteithũra.

³⁰ Mũthenya ũcio makaararama nĩ ũndũ wa kĩa manyiitĩte,
o ta ũrĩa iria rĩrurumaga rĩgĩikia ndiihũ.
Na mũndũ angĩgaacũthĩrĩria bũrũri-inĩ,
akoona no nduma ĩrĩ kuo na mĩnyamaro,
o naguo ũtheri nĩũgaathiikwo nĩ matu.

6

Gũtũmwo kwa Isaia

¹ Na rĩrĩ, mwaka ũrĩa Mũthamaki Uzia aakuire-rĩ, nĩguo ndonire Mwathani aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene, kĩrĩ igũrũ na gĩtũũgĩrĩtio, nayo nguo yake yaiyũrite hekarũ nĩ ũndũ wa ũrĩa yaraihitie. ² Igũrũ wake kwarũgamĩte aserafi, na o mũserafi ũmwe aarĩ na mathagu matandatũ: nao makehumbĩra mothiũ mao na mathagu meerĩ, namo meerĩ makehumbĩra magũrũ namo, na meerĩ makombũka namo. ³ Nao metanaga makerana atĩrĩ:
“Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe mũtheru, ĩ nĩwe mũtheru, ti-itherũ nĩwe mũtheru; thĩ yothie ĩiyũrĩtwo nĩ riiri wake.”

§ 5:26 Ashuri na Babuloni nĩcio ndũrĩrĩ ĩcio igwetetwo.

⁴ Nĩ ũndũ wa mūrurumo wa mĩgambo yao, itugĩ cia mĩrango na hingĩro ciaguo ikĩenyenyanya, nayo hekarũ ikĩiyũra ndogo.

⁵ Na nĩ ngĩanĩrĩra ngiuga atĩrĩ, “Hĩ! Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ! Ndĩgũthira! Nĩgũkorwo ndĩ mũndũ wa mĩromo itarĩ mĩtheru, o na ningĩ ndũũranagia na andũ matarĩ mĩromo mĩtheru, na maitho makwa nĩmonete Mũthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe.”

⁶ Hĩndĩ iyo mũserafi ũmwe akĩũmbũka, agĩũka harĩ nĩ akuuĩte ikara rĩa mwaki na guoko, rĩrĩa aarutĩte na mĩhato kĩgongona-inĩ.* ⁷ Mũserafi ũcio akĩhũtia kanua na ikara rĩu, akiuga atĩrĩ, “Kuona atĩ ikara rĩrĩ nĩrĩahutia mĩromo yaku, mahĩtia maku nĩmeherio, o namo mehia maku nĩmahoroherio.”

⁸ Ningĩ ngĩigua mũgambo wa Mwathani ũkĩũria atĩrĩ, “Nũũ ngũtũma? Na nũũ ũgũthĩ handũ haitũ?”

Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ haha. Ndũma!”

⁹ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Thĩ ũkeere andũ aya atĩrĩ:
“Inyuĩ tũũrai o mũiguaga no mũtikanamenye ũndũ;
tũũrai muonaga no mũtikanakuũke.’

¹⁰ Tũma ngoro cia andũ aya ciũme,
o na ũtũme matũ mao magĩe njiika mage kũigua,
o na ũhinge maitho mao matige kuona.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,
na maigue na matũ mao,
na ngoro ciao igĩe na ũmenyo,
macooke magarũrũke mahonio.”

¹¹ Na nĩ ngĩcooka ngĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ nginya rĩ?”

Nake akĩnjookeria atĩrĩ:
“Nĩ nginya hĩndĩ rĩa matũũra marĩa manene magaakorwo maanangĩtwo
na matarĩ na wa kũmatũũra,
nacio nyũmba ikorwo itiganĩrio,
na mĩgũnda ikaanangwo na igathũkio biũ,

¹² o nginya rĩrĩa Jehova agaakorwo atwarĩte andũ othe kũraya,
naguo bũrũri ũgatiganĩrio biũ.

¹³ Na rĩrĩ, o na kũngĩkorwo kũrĩ na gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa andũ gĩtigaire bũrũri-inĩ-rĩ,
bũrũri ũcio no ũkaanangwo rĩngĩ.

No rĩrĩ, o ta ũrĩa mũceneneni na mũgandi itigagio ithukĩ yatemwo-rĩ,
ũguo noguo rũciarũ rũrũ rwamũre rũgaatigario gĩtina kĩaruũ bũrũri-inĩ ũcio.”

7

Kĩmenyithia kĩa Imanueli

¹ Hĩndĩ rĩa Ahazu mũrũ wa Jothamu, mũrũ wa Uzia, aarĩ mũthamaki wa Juda-rĩ, Rezini mũthamaki wa Suriata marĩ na Peka mũrũ wa Remalia mũthamaki wa Isiraeli, makĩambata mathĩ magatharĩkĩre itũũra rĩa Jerusalemu, no matiigana kũrĩtooria.*

² Na rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Daudi nĩ meerirwo atĩrĩ, “Andũ a Suriata nĩmanyiitanĩte na andũ a Efiraimu”; nĩ ũndũ ũcio ngoro ya Ahazu o na ngoro cia andũ ake ikĩinaina o ta ũrĩa mĩtĩ ya mũtitũ iinainagio nĩ rũhuho.

³ Hĩndĩ iyo Jehova akĩra Isaia atĩrĩ, “Umagara, wee mũrĩ na mũrũguo Sheari-Jashubu, mũthĩ mũgatũnge Ahazu mũthia-inĩ wa mũtaro ũrĩa uumĩte Karia-inĩ ka Rũgongo, njĩra-inĩ ya gũthĩ Gĩthaka kĩa Mũthambia-Nguo. ⁴ ũmwĩre atĩrĩ, ‘Wĩmenyerere, ũikare ũhooreire na ndũgetigĩre. Ndũkareke ũũrwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa icinga icio igĩrĩ iratooga ndogo; ndũgetigĩre marakara mahiũ ma Rezini, na ma Suriata, o na ma mũrũ wa Remalia. ⁵ Suriata, na Efiraimu, na mũrũ wa Remalia nĩmaciirĩre gũkwananga, makoiga atĩrĩ,

* 6:6 Gĩkĩ nĩ kĩgongona kĩarĩ gatagatĩ ka Handũ-harĩa-Hatheru kĩa mahuti marĩa manungi wega. * 7:1 Mwaka wa 735 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ, andũ a Isiraeli na a Suriata nĩmendaga gũũkĩrĩra bũrũri wa Ashuri, na nĩmendaga Ahazu amateithĩrĩre.

⁶ “Nītūtharīkīre Juda, tūkūnyariire na tūkūgayane, na tūtue mūrū wa Tabeeli mūthamaki wakuo.” ⁷ No rīrī, Mwathani Jehova ekuuga atīrī:

“Ūhoro ūcio ndūgaakinyanīra,
na ndūgekīka,

⁸ nīgūkorwo itūūra inene rīa Suriata nī Dameski,
na mūnene wa Dameski no Rezini.

Ihinda rīa mīaka mīrongo itandatū na itano itaanathira-rī,
andū a Efiraimu magaakorwo maharaganītio ūndū matangīcooka gūtuīka rūrīrī.

⁹ Ningī itūūra inene rīa Efiraimu nī Samaria,
na mūnene wa Samaria no mūrū wa Remalia.

Mūngīaga kūrūgama mūrūmīte wega wītīkio-inī wanyu-rī,
mūtikehaanda o na atīa.’”

¹⁰ Ningī Jehova nīarīirie Ahazu o rīngī, akīmīwīra atīrī, ¹¹ “Itia kīmenyithia kuuma kūrī
Jehova Ngai waku, o na kiumīte kūndū kūrīa kūrīku mūno, kana kiumīte igūrū kūrīa
kūraihi mūno.”

¹² No Ahazu akiuga atīrī, “Nīi ndigwītia; nīi ndikūgeria Jehova.”

¹³ Ningī Isaia akiuga atīrī, “Ta iguai rīu, inyūi andū a nyūmba ya Daudi! Anga mūkuona
arī ūndū mūnini kūgeria ūkīrīrīria wa andū? Anga nīmūūkūgeria ūkīrīrīria wa Ngai
wakwa o nagueo? ¹⁴ Nī ūndū ūcio-rī, Mwathani we mwene nīakamūhe kīmenyithia:
Nīgūkorwo mūrītu gathirange nīakagīa nda aciare kahīi, nake agatue Imanueli. ¹⁵ Iria
imata na ūkī nīcio gakarīaga rīrīa gakaamenya kūrega ūūru na gwīthuurīra maūndū
marīa mega. ¹⁶ No mbere ya kahīi kau kūmenya kūrega ūūru na gwīthuurīra maūndū
marīa mega-rī, būrūri ūcio wa athamaki acio eerī wītīgīrīte nīūkanangwo. ¹⁷ Jehova
nīagakūrehithīria wee mwene na andū aku, o na andū a nyūmba ya thoguo maūndū
matarī moneka kuuma rīrīa Efiraimu aatiganire na Juda; Jehova akaarehera mūthamaki
wa Ashuri.”

¹⁸ Hīndī iyo Jehova nīakahuuhīra ngi mīrūri, aciite kuuma tūrūūi-inī twa kūrāya twa
būrūri wa Misiri, na eete njūkī iria irī būrūri wa Ashuri. ¹⁹ Nacio ciothe nīcigooka ciikare
iharūrūka-inī cia mīkuru, na mīatūka-inī ya ndwaro cia mahiga, na ihinga-inī ciothe
cia mīigua, na marima-inī mothe ma maaī. ²⁰ Mūthenya ūcio Mwathani nīakahūthīra
rwenji rūkomboretwo kuuma mūrīmo wa Rūūi rwa Farati; naruo nīruo mūthamaki wa
Ashuri; nake nīakenja mītwe yanyu na njuīrī cia magūrū manyu, o na ningī enje nderu
cianyū. ²¹ Mūthenya ūcio, mūndū akaarīithia o moori īmwe na ng’ondū igīrī. ²² Na tondū
wa ūingī wa iria rīrīa igaakamagwo-rī, mūndū ūcio akaanyuuaga iria imata. Arīa othe
magaatigara kūu būrūri ūcio makaanyuuaga iria imata, na marīage ūkī. ²³ Mūthenya
ūcio, kūndū kūrīa guothe kwarī mīthabībū 1,000 īngīendirio cekerī 1,000[†] ya betha,
gūgaakūra o cong’e na mītī ya mīigua. ²⁴ Andū magaathīiaga kuo marī na ūta na mīguī,
nīgūkorwo būrūri ūcio ūkaiyūra cong’e, na mītī ya mīigua. ²⁵ Nakuo irīma-inī guothe
kūrīa kwanarīmwo na icembe, mūtīgacooka gūthīi nī ūndū wa gwītīgīra cong’e, na mītī
ya mīigua; kūndū kūu gūgaatuīka gwa kūrīithagio ng’ombe, na gwa kūrāngagwo nī
ndūūru cia ng’ondū.

8

Jehova Kūhūthīra Ashuri

¹ Ningī Jehova akīnjīra atīrī, “Oya kībaū kīnene, na ūkīandīke na karamu ka ndūire
ūū: Maheri-Shalali-Hashi-Bazu. ² Na nīi nīngwīta Uria ūrīa mūthīnjīri-Ngai, na Zekaria
mūrū wa Jeberekia matuīke aira akwa ehokeku.”

³ Hīndī iyo ngīthīi, ngīkoma na mūtumia wakwa, nake akīgīa nda, agīciara kahīi.
Nake Jehova akīnjīra atīrī, “Gatue Maheri-Shalali-Hashi-Bazu. ⁴ Kahīi kau gataanamēnya
gwītana koige ‘Baba’ kana ‘Maitū’, ūtonga wa Dameski na indo iria itahītuo nī Samaria
nīigakuuo nī mūthamaki wa Ashuri.”

[†] 7:23 nī ta kilo ikūmi na īmwe na nuthu (11:5)

⁵ O rīngĩ Jehova akīnjarīria, akīnjīra atīrī:
⁶ “Kuona atĩ andũ aya nĩmaregete
 maaĩ marĩa mathereraga mahooreire ma Siloamu,*
 na magakenera Rezini
 o na mūrũ wa Remalia-rĩ,
⁷ nĩ ũndũ ũcio Mwathani akirĩ kũmarehithĩria
 mũiyũro mūnene wa Rũũ rwa Farati,
 naruo nĩruo mũthamaki wa Ashuri arĩ na riiri wake wothē.
 Rũkaaiyūrĩra mĩkaro yaruo yothē,
 na ruune hũgũrũrũ ciaruo,
⁸ ningĩ rũgaathiĩ rũhaatĩte Juda rũiyũre guothē,
 rũhītũkĩire kuo na rũkinye nginya ngingo.
 Mathagu maaruo matambũrũkĩtio makaahumbĩra wariĩ wa bũrũri waku,
 wee Imanueli!”

⁹ Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ a ndũrĩrĩ, ugĩrĩriai mbugĩrĩrio ya mbaara, na no mũgũthetherwo!
 Ta thikĩrĩriai inyuĩ mabũrũri ma kũraya.
 Haarĩriai mbaara, na no mũgũthetherwo!
 Haarĩriai mbaara, na no mũgũthetherwo!
¹⁰ Thugundai mĩbango yanyu, no ĩgaatuĩka ya tũhũ;
 ariai ũhoru wa matanya manyu, no matikahinga,
 nĩgũkorwo Mũrungu arĩ hamwe na ithuĩ.

Wĩtigĩre Ngai

¹¹ Jehova nĩanjarĩirie ũhoru ũcio agwatĩirie mũno, na akĩngania ndikarũmĩrĩre njĩra
 cia andũ acio. Akīnjīra atīrī:
¹² “Maũndũ marĩa mothe andũ aya metaga ndundu ya gwĩka ũũru,
 wee ndũkamete ndundu ya gwĩka ũũru;
 na ndũgetigĩre kĩrĩa metigagĩra,
 na ndũkamakio nĩkĩo.†
¹³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe mũrĩtuaga mũtheru,
 we nĩwe mwagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra,
 o we nĩwe ũngĩtũma mũmake,
¹⁴ na nĩwe ũgaatuĩka handũ hanyu harĩa haamũre;
 no kũrĩ nyũmba cieriĩ cia Isiraeli agaatuĩka
 ihiga rĩrĩa rĩtũmaga andũ mahĩngwo,
 na rwaro rwa ihiga rũrĩa rūtũmaga magũe.
 Na kũrĩ andũ arĩa matũũraga Jerusalemu
 agaatuĩka mũtego na gĩkerenge gĩa kũmanyiita.
¹⁵ Aingĩ ao nĩmakahĩngwo;
 nao magũe na moinĩke,
 magwatio na manyiitwo.”

¹⁶ Oha ũira ũcio na watho ũcio,
 ũũhũũre mũhũũri ũtuĩke kĩrĩa harĩ arutwo akwa.
¹⁷ Nĩ ngweterera Jehova,
 ũrĩa ũhithĩte nyũmba ya Jakubu ũthiũ wake.
 Ndĩrĩkaraga ndĩmwĩhokete.

¹⁸ Nĩ hamwe na ciana iria Jehova aheete-rĩ, nĩ ithuĩ marũũri na imenyithia thĩnĩ wa
 Isiraeli kuuma kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ũrĩa ũtũũraga Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni.

* 8:6 Maaĩ ma itũũra rĩa Jerusalemu mooimaga Karia ga Siloamu, karĩa kaarĩ nja ya itũũra rĩu. † 8:12 Rĩrĩa andũ
 maaiguire ũhoru wa kũnyitana kwa Isiraeli na Suriata nĩmamakire.

¹⁹ Andũ mangĩkwĩra ũgatuĩrie kĩrĩra kuuma kũrĩ aragũri na ago arĩa mahehanaga na makang'ung'ura-rĩ, ũkaamoria atĩrĩ, “Githĩ andũ matiagĩrĩrwo nĩgũtuĩria ũhoru harĩ Ngai wao?” Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mũtuĩrie ũhoru wa andũ arĩa marĩ muoyo kuuma kũrĩ arĩa akuũ? ²⁰ Nĩ kaba mũũtuĩrie watho-inĩ wa Ngai o na ũira-inĩ wake! Angĩkorwo ũhoru wao ndũkũringana na ciugo ici, o nao matirĩ na ũtheri. ²¹ Andũ magaatuĩkanagĩria bũrũri-inĩ marĩ anyamaarĩku na marĩ ahũtu; na rĩrĩ, rĩrĩa makahũũta mũno, nĩmakarakara mũno na matiire maitho na igũrũ, nao marume mũthamaki wao na Ngai wao. ²² Hĩndĩ ĩyo makaarora thĩ mone o mũnyamaro, na nduma, na kĩaha gĩa kũmakania, nao nĩmagaikio nduma-inĩ ndumanu.

9

Nĩtũciarĩrwo Mwana

¹ No rĩrĩ, andũ a bũrũri ũyũ arĩa makoretwo marĩ na mũnyamaro matigacooka kũgĩa na kĩaha. Mbere ĩyo nĩanyararithirie bũrũri wa Zebulun na bũrũri wa Nafitali, no mahinda ma thuutha-inĩ nĩagatĩĩthia bũrũri ũrĩa ũgereire iria-inĩ, ũikũrũkanĩtie na Rũũĩ rwa Jorodani, nĩkuo gwĩtagwo Galili-kwa-Ndũrĩrĩ:

² Andũ arĩa matũũraga nduma-inĩ
nĩmonete ũtheri mũnene;
nao arĩa matũũraga bũrũri ũrĩ nduma ta ya gĩkuũ-rĩ,
nĩmarĩrwo nĩ ũtheri.

³ Wee nĩũingĩhĩtie rũrĩrĩ rũu,
na ũkongerera gĩkeno kĩaru;
andũ aruo makenaga marĩ mbere yaku,
o ta ũrĩa andũ makenagĩra magetha,
magakena o ta ũrĩa andũ makenaga
makĩgayana indo cia ndaho.

⁴ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa kwarĩ mũthenya ũrĩa Amidiani maahootirwo,
ũguo noguo unangĩte icooki rĩrĩa rĩmaritũhagĩra,
na ũkoinanga mũtĩ wa kũmoohania ciande,
na rũthanju rwa arĩa mamahinyagĩrĩria.

⁵ Iraatũ ciothe cia njamba cia ita iria ihũthagĩrwo mbaara-inĩ,
na nguo ciothe ĩtoboketio thakame-inĩ,
igaatuĩka cia gũcinwo
ta irĩ ngũ cia mwaki.

⁶ Nĩgũkorwo nĩtũciarĩrwo kaana,
tũkaheo kahĩ,
naguo wathani ũgaakorwo ciande-inĩ ciako.

Nako gageetagwo
Mũheani-Kĩrĩra-wa-Kũgegania, Mũrungu Mwene-Hinya,
Ithe-wa-Andũ-wa-Tene-na-Tene, Mũnene-wa-Thayũ.

⁷ Naguo ũhoru wa gũtheerema kwa ũthamaki wake na thayũ
gũtirĩ hĩndĩ igaathira.

Agaathamakagĩra ũthamaki wake
aikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Daudi,
aũhaande na aũtiirĩrĩre
na ciira wa kĩhoto na ũthingu,
kuuma rĩu nginya tene.

Kĩyo kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
nĩkĩo gĩgaatũma maũndũ macio mekĩke.

Jehova Kũrakarĩra Isiraeli

- ⁸ Mwathani nĩatũmĩte ndũmĩrĩri ya gũũkĩrĩra Jakubu;*
nayo nĩgakinĩyĩra Isiraeli.
- ⁹ Nao andũ othe nĩmakamenya ũhoro wayo,
andũ acio a Efiraimu, na arĩa matũũraga Samaria,
o acio moigaga na mwĩtĩio na nguthi ngoro-inĩ atĩrĩ,
- ¹⁰ “Maturubarĩ nĩmagwĩte thĩ,
no ithuĩ tũgwaka rĩngĩ na mahiga maicũhie;
mĩtĩ ya mĩkũyũ nĩmĩteme,
no ithenya rĩayo tũgwaka na mĩtarakwa.”
- ¹¹ No rĩrĩ, Jehova nĩahēete andũ arĩa marĩ muku na Rezini hinya mamookĩrĩre,
na akaarahũra thũ ciao.[†]
- ¹² Andũ a Suriata kuuma mwena wa irathĩro,
na Afilisti kuuma mwena wa ithũĩro
nĩmathamĩtie kanua, magatambuura Isiraeli.
- No o na kũrĩ ũguo-rĩ, marakara make matirĩ maraahũahũa,
guoko gwake no gũtambũrũkĩtio o na rĩu.
- ¹³ No rĩrĩ, andũ acio maticookereire ũcio wamahũũrire,
kana makarongooria Jehova Mwene-Hinya-Wothe.
- ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jehova nĩagatinia mūtwe na mũting’oe wa Isiraeli,
na arenge rũhonge rwa mũkĩndũ na rwa ithanjĩ o mũthenya ũmwe.
- ¹⁵ Athuuri na andũ arĩa marĩ igweta nĩo mūtwe,
nao anabii arĩa marutanaga ũhoro wa maheeni nĩo mũting’oe.
- ¹⁶ Nĩgũkorwo atongoria a andũ aya nĩo mamahĩtithagia,
nao arĩa matongoragio makahĩtithio njĩra.
- ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani ndagakenio nĩ aanake,
kana aigũire ciana cia ngoriai na atumia a ndigwa tha,
nĩgũkorwo andũ othe matiĩtigĩrĩte Ngai na nĩ aaganu,
natuo tũnua twao tuothe twaragia maũndũ mooru.
- No o na kũrĩ ũguo-rĩ, marakara make matirĩ maraahũahũa,
guoko gwake no gũtambũrũkĩtio o na rĩu.
- ¹⁸ Ti-itherũ waganu ũrĩrĩmbũkĩte ta mwaki,
ũgacina cong’e na mĩigua,
na ũgaakana ihinga-inĩ cia mūtītũ,
nayo ndogo yaguo ĩgeekonja yambatĩte na igũrũ ta itu ithimbu.
- ¹⁹ Nĩ ũndũ wa mang’ũrĩ ma Jehova Mwene-Hinya-Wothe
bũrũri nĩũgaacinwo biũ,
nao andũ magaatũika ta ngũ cia mwaki;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũgacaaĩra mũrũ wa nyina.
- ²⁰ Magaathara irio cia mwena wao wa ũrĩo,
na makorwo marĩ o ahũtu;
makaarĩa cia mwena wao wa ũmotho,
no matihũũne.
- O mũndũ akaarĩa nyama cia ciana ciake mwene;
²¹ Manase akaarĩa Efiraimu, nake Efiraimu arĩe Manase:
nao marĩ hamwe nĩmagookĩrĩra Juda.

No o na kũrĩ ũguo-rĩ, marakara make matirĩ maraahũahũa,

* 9:8 Jakubu, Isiraeli, Efiraimu na Samaria ciothe nĩ kuuga Ũthamaki wa Gathigathini; itũũra inene rĩaguo rĩarĩ Samaria. † 9:11 Thũ cia Rezini ciarĩ andũ a Ashuri arĩa marĩ hamwe na andũ a Suriata na Afilisti maatharĩkĩre Isiraeli.

guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rīu.

10

- ¹ Kaĩ arĩa mathondekaga mawatho matarĩ ma kīhooto marĩ na haaro-ĩ!
o arĩa marutaga mawatho ma kūhinyanĩrĩria,
² nĩguo mahotomie ciira wa andũ arĩa athĩĩni,
na magirĩrĩrie kīhooto kĩa andũ akwa arĩa mahinyĩrĩrio,
na magatua atumia a ndigwa iguĩma rĩao,
o na magatunya ciana cia ngoriai indo ciacio.
³ Mũgeeka atĩa mũthenya wa ciira,
rĩrĩa mũgaakororerwo nĩ mwanangĩko uumĩte kūraya?
Mũkoorĩra kūrĩ ũ amũteithie?
Ūtonga wanyu mũkaaũtiga kũ?
⁴ Gūtĩrĩ ũndũ ũgaakorwo ũtigarĩte tiga kwĩnyiihia gatagatĩ ka mĩgwate,
kana mũgũe gatagatĩ ka arĩa makuĩte.

No o na kūrĩ ũguo-rĩ, marakara make matĩrĩ maraahũahũa,
guoko gwake no gūtambūrūkītio o na rīu.

Ngai Gũtuĩra Andũ a Ashuri Ciira

- ⁵ “Kaĩ andũ a Ashuri marĩ na haaro-ĩ! o acio rūthanju rwa marakara makwa,
na thimbũ ya mang’urĩ makwa!
⁶ Ndĩmatũmaga mookĩrĩre rūrĩrĩ rūrĩa rūtooĩ Ngai,
ngamatũma mookĩrĩre andũ arĩa mandakaragia,
nĩguo matunyane indo, na mahurie ndaho,
na mamarangĩrĩrie ta ndoro ya njĩra-inĩ.
⁷ No ũguo tiguu maciĩrĩre gwĩka,
ũndũ ũyũ tiguu ũrĩ meciĩria-inĩ mao,
muoroto wao nĩ kwananga,
na kũniina ndũrĩrĩ nyingĩ biũ.
⁸ Mũthamaki wa Ashuri aaragia, akoiga atĩrĩ, ‘Githĩ anene akwa a ita othe ti athamaki?
⁹ Githĩ itũũra rĩa Kalino rĩtiekirwo o ta Karikemishi?
O narĩ Hamathu-rĩ, githĩ rĩtiekirwo o ta Aripadi?
Narĩ Samaria githĩ rĩtiekirwo o ta Dameski?
¹⁰ O ta ũrĩa guoko gwakwa gwatunyanire mothamaki marĩa meigagĩra mĩhianano ya
kũhooywo,
o macio maarĩ mĩhianano mĩingĩ mĩicũhie gũkĩra ya Jerusalemu na ya Samaria-rĩ,
¹¹ githĩ ndigeeka Jerusalemu na mĩhianano yarĩo ya kũhooywo
o ta ũrĩa ndeekire Samaria na mĩhianano yarĩo?’ ”
¹² Mwathani aarĩkia wĩra wake wothe wa gũũkĩrĩra Kĩrĩma gĩa Zayuni na Jerusalemu-
rĩ, akoiga atĩrĩ, “Nĩngũherithia mũthamaki wa Ashuri nĩ ũndũ wa mwĩtĩo wa ngoro yake
na mwĩtũũgĩrio wake, nĩ ũndũ wa ũrĩa oonaga ta ekĩrĩrwo. ¹³ Nĩgũkorwo oigaga atĩrĩ:
“Njikĩte ũguo na hinya wa guoko gwakwa,
o na ũũgĩ wakwa, tondũ ndĩ na ũmenyo.
Nĩndeheririe mĩhaka ya ndũrĩrĩ,
na ngĩtaha igĩĩna ciao,
na ta mũndũ ũrĩ na hinya-rĩ, nĩndatooririe athamaki ao.
¹⁴ O ta ũrĩa mũndũ akinyagĩra gĩtara,
ũguo noguo guoko gwakwa gwakinyĩrĩre ũtonga ũcio wa ndũrĩrĩ;
o ta ũrĩa andũ macookanagĩrĩria matumbĩ marĩa maatiganĩrio,
ũguo noguo na nĩ ndacookanĩrĩrie mabũrũri mothe;
gūtĩrĩ o na ũmwe wabatabatirie ithagu rĩagu, o
kana ũgĩathamia kanua kaguo ũkĩgamba.’ ”

15 Ithanwa-rĩ, rĩahota kwĩyambararia igũrũ rĩa ũrĩa ũtemaga mĩtĩ narĩ,
kana mũthumeno wĩtĩre ũrĩa ũũguucagia?

Kaĩ rũthanju rũngĩkĩhiũria ũrĩa ũruoete na igũrũ,
kana thimbũ ĩhiũrie ũrĩa ũtarĩ mbaũ!

16 Nĩ ũndũ ũcio Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩakarehera njamba ciake cia ita iria irĩ hinya mũrimũ wa kũhĩnja;
na handũ ha kũhumbĩrwo nĩ riiri wake-rĩ, nĩ mwaki magaakĩrio
ũrĩrĩmbũke ta rũrĩrĩmbĩ.

17 Ũtheri wa Isiraeli agaatuĩka mwaki,
nake ũrĩa Mũtheru wao atuĩke rũrĩrĩmbĩ.
Ũgaakana na ũcine mĩigua yake na cong'e wake o mũthenya ũmwe.

18 Nake nĩakaniina biũ riiri wa mĩtitũ yake,
o hamwe na wa mĩgũnda yake ĩrĩa mĩnoru,
o ta ũrĩa mũndũ mũrũaru ahĩnjaga agathirĩrĩkĩra.

19 Nayo mĩtĩ ya mĩtitũ yake ĩgaatigara o mĩnini,
atĩ o na mwana no andĩke mũigana wayo.

Matigari ma Isiraeli

20 Na rĩrĩ, mũthenya ũcio andũ arĩa magaatigara a Isiraeli,
o na arĩa makaahonoka a nyũmba ya Jakubu,
matigacooka kwĩgiritania

na ũcio wamahũũrĩte,*
no makegiritania na Jehova o ma,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.

21 Matigari nĩmagacooka, o macio matigari ma Jakubu-rĩ,
nĩmagacookerera Mũrungu Mwene-Hinya.

22 O na gũtuĩka andũ aku, wee Isiraeli maingĩhĩte ta mũthanga wa iria-inĩ-rĩ,
no matigari magacooka kwao.

Mwanangĩko naguo nĩwathanĩtwo,
mwanangĩko wa kuonania atĩ itua rĩake nĩ rĩa kĩhooto kũna.

23 Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩwe ũkaananga bũrũri ũcio wothe ta ũrĩa gwathanĩtwo.

24 Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ:

“Inyuĩ andũ akwa arĩa mũtũũraga Zayuni,
mũtigitigĩre andũ a Ashuri,
arĩa mamũhũũraga na rũthanju,
na makamuera njũgũma mamũũkĩrĩre ta ũrĩa mwekagwo Misiri.

25 Nĩgũkorwo no ihinda inini rĩtigaire marakara makwa igũrũ rĩanyu mathire,
namo mang'ũrĩ makwa mamacookerere mamaniine.”

26 Nĩngĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamahũũra na kīboko,
o ta ũrĩa Amidiani mekirwo rĩrĩa mooragĩrwo rwaro-inĩ rwa ihiga rĩa Orebu;
na nĩakambararia mũthĩgi wake igũrũ rĩa maaĩ,

o ta ũrĩa eekire kũu bũrũri wa Misiri.
27 Mũthenya ũcio mũrigo wao nĩũkeherio ciande-inĩ ciaku,
narĩ icooki rĩao rĩeherio ngingo-inĩ cianyu;
icooki rĩu nĩrĩkoinangwo
nĩ ũndũ wa ũrĩa wee ũitĩrĩrio maguta.

28 Nĩmaratoonya Aiathu;
maratuĩkanĩria Migironi;
o na maraiga igĩĩna ciao Mikimashi.

* 10:20 Ũcio wamahũũrĩte nĩ Ashuri.

²⁹ Nao makĩhĩtũkĩra mũkuru-inĩ, makoiga atĩrĩ,
 “Ũtukũ ũyũ tũkũraarĩra Geba.”
 Rama nĩkũinaina kũrainaina;
 nakuo Gibeā itũũra rĩa Saũlũ nĩ kũũra rĩroora.
³⁰ Atĩrĩrĩ, wee mwarĩ wa Galimu, uga mbu!
 Wee Laisha, thikĩrĩria!
 Nawe Anathothu, wũi-ĩ!
³¹ Andũ a Madimena nĩ kũũra maroora;
 nao andũ a Gebimu nĩ kwĩhitha marehitha.
³² Mũthenya wa ũmũthĩ marĩrũgama kũu Nobu;
 maramainainĩria ngundi
 marĩ kũu kĩrĩma-inĩ kĩa Mwarĩ wa Zayuni,
 o kũu karĩma-inĩ ka Jerusalemu.

³³ Atĩrĩrĩ, Mwathani, Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 nĩagaceeha honge na hinya mũnene.
 Mĩtĩ rĩa mĩnene mũno nĩĩgatemwo, ĩgũithio thĩ,
 na rĩa mĩraihu ĩnyihio.
³⁴ Nĩĩgategama ihinga cia mũtitũ na ithanwa;
 Lebanoni nĩĩkagũithio nĩ Ũrĩa-ũrĩ-Hinya.

11

Rũhonge kuuma harĩ Jesii

¹ Na rĩrĩ, kuuma gĩthukĩ-inĩ kĩa Jesii nĩhakoima mũndũ ũhaana ta thuuna ĩrathundũka,
 na Rũhonge rũrĩa rũkoima mĩri-inĩ yake nĩrũgaciara maciaro.
² Nake Roho wa Jehova agaakorwo ĩgũrũ rĩaake:
 Roho wa ũũgĩ na wa ũmenyo,
 Roho wa ũtaarani na wa hinya,
 Roho wa ũmenyo na wa gwĩtigĩra Jehova:
³ naguo ũndũ ũrĩa ũkaamũkenagia nĩ gwĩtigĩra Jehova.
 Ndagatuuaga ciira na ũndũ wa kũrora gĩthiithi kĩa mũndũ,
 kana atue ciira na ũndũ wa kũigua njuukũ;
⁴ no rĩrĩ, nĩagaciirithia arĩa abatari arĩ na ũthingu,
 nao arĩa athĩni a gũkũ thĩ amatuĩre ciira na kĩhooto.
 Nĩakahũũra thĩ na rũthanju rwa kanua gake,
 na oorage andũ arĩa aaganu na mĩhũmũ ya mĩromo yake.
⁵ ũthingu nĩguo ũgaatuĩka mũcibi wake,
 naguo wĩhokeku ũtuĩke mwĩhotoro wake wa njohero.
⁶ Njũũĩ ĩgaatũũranagia na kagondũ,
 nayo ngarĩ ĩgaakomanagia na mbũri,
 nayo njaũ, na mũrũũthi, na nyamũ ya gĩcegũ igaakaraga hamwe;
 nacio igaatongoragio nĩ kaana kanini.
⁷ Ng’ombe na nduba ikaarĩaga hamwe,
 natuo tũcaũ twacio tũgaakomanagia hamwe,
 naguo mũrũũthi ũkaarĩaga nyeki ta ndegwa.
⁸ Mwana wa rũkenge agathaakagĩra irima-inĩ rĩa gĩĩko,
 nake mwana mũnini nĩagaikagia guoko irima-inĩ rĩa ndũira.
⁹ Gũtikageranwo ngero kana kũniinanwo,
 kũu kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru,
 nĩgũkorwo thĩ nĩĩkaĩyũrwo nĩ ũmenyo wa Jehova,
 o ta ũrĩa maaĩ maiyũrĩte iria-inĩ.

¹⁰ Na nīgūgakinya atĩrĩ, mūthenya ũcio mūdũ ũcio ũkoima Mūri-inĩ wa Jesii, nĩakarūgama atuĩke ta bendera kũrĩ kĩrĩndĩ; ndũrĩrĩ nĩikongana harĩ we, nakĩo gĩikaro gĩake gĩa kũhurũka gĩgaakorwo kĩrĩ na riiri. ¹¹ Mūthenya ũcio Mwathani nĩagatambũrũkia guoko ihinda rĩa keerĩ,* akũũre matigari ma andũ ake marĩa magaakorwo matigaire, amarute Ashuri, na kuuma Misiri ya Kĩanda, na kuuma Misiri ya Rũgongo, na kuuma Kushi, na kuuma Elamu, na kuuma Babuloni, na kuuma Hamathu, na kuuma icigĩrĩra cia iria.

¹² Nĩakahaandĩra ndũrĩrĩ bendera,
na acookanĩrĩrie andũ a Isiraeli arĩa maatahĩtwo;
ningĩ acookanĩrĩrie andũ a Juda arĩa maahurunjĩtwo
kuuma ituri-inĩ iria inya cia thĩ.

¹³ Ũiru wa Efiraimu nĩũgaathira,
nacio thũ cia Juda nĩikaaniinwo;
Efiraimu ndakaiguĩra Juda ũiru,
kana Juda agĩe na ũthũ na Efiraimu.

¹⁴ Nao nĩmagaikũrũka iharũrũka-inĩ cia Afilisti cia mwena wa ithũĩro;
na marĩ hamwe nĩmagataha andũ a mwena wa irathĩro.
Nĩmakenyiitĩra Edomu na Moabi,
na nĩo magaathaga andũ a Amoni.

¹⁵ Na harĩa iria rĩa Misiri rĩcomokete ta rũrĩmĩ-rĩ,
Jehova nĩakarĩhũithia biũ;
ningĩ nĩakahuruta rũhuho rũhiũ na guoko gwake
rũhũithie Rũũĩ rwa Farati.
Nĩakarũganyia rũtuĩke tũrũũĩ mũgwanja,
nĩgeetha andũ mahote kũringaga matekũruta iraatũ.

¹⁶ Nīgūgakorwo na njĩra nene ya kũgererwo nĩ matigari ma andũ ake
arĩa magaakorwo matigaire Ashuri,
o ta irĩa yagereirwo nĩ andũ a Isiraeli
rĩrĩa maambatire makiuma bũrũri wa Misiri.

12

Nyĩmbo cia Kũgooca

¹ Na rĩrĩ, mūthenya ũcio nĩũkoiga atĩrĩ,
“Nĩngũkũgooca, Wee Jehova.
O na gũtuĩka nĩwaandakarĩire-rĩ,
nĩũnjehereirie marakara maku na ũkaahooreria.
² Ti-itherũ Mũrungu nĩwe ũhonokio wakwa;
nĩwe ndĩrĩhokaga na ndigage gwĩtigĩra.
Jehova, o we Jehova, nĩwe hinya wakwa na rwĩmbo rwakwa;
nĩatuĩkĩte ũhonokio wakwa.”
³ Mũrĩtahaga maaĩ ithima-inĩ cia ũhonokio mũkenete.
⁴ Mūthenya ũcio nĩmũkoiga atĩrĩ:
“Cookeriai Jehova ngaatho, kaĩrai rĩitwa rĩake;
menyithaniai ndũrĩrĩ-inĩ ũrĩa ekĩte,
na mũhunjie muuge atĩ rĩitwa rĩake nĩ itũũgĩrie mũno.
⁵ Inĩrai Jehova, nĩgũkorwo nĩekĩte maũndũ marĩ riiri;
na mūtũme ũndũ ũcio ũmenywo nĩ thĩ yothe.
⁶ Anĩrĩrai mũine mũrĩ na gĩkeno, inyuĩ andũ a Zayuni,
nĩgũkorwo Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli, o ũcio ũrĩ gatagatĩ-inĩ kanyu, nĩ mũnene
mũno.”

* 11:11 Riita rĩa mbere nĩ rĩrĩa aamarutire Misiri.

13

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Babuloni

- ¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkoniĩ Babuloni, ĩrĩa Isaia mũrũ wa Amozu onire:
² Atĩrĩrĩ, haandai bendera kĩrĩma igũrũ kĩrĩa gĩtarĩ mĩtĩ,
 anĩrĩrai na mũmahenerie,
 nĩguo matoonyere ihingo-inĩ cia arĩa marĩ igweta.
³ Nĩnjathĩte andũ akwa arĩa atheru,
 nĩndũmanĩire njamba ciakwa, o icio ikenagĩra ũhootani wakwa,
 ciũke ikinyanĩrie marakara makwa.
- ⁴ Ta thikĩrĩriai, mũigue inegene rĩrĩ irĩma-inĩ igũrũ,
 inegene rĩhaana ta rĩa kĩrĩndĩ kĩingĩ!
 Ta thikĩrĩriai mũigue ngũĩ gatagatĩ ka mothamaki,
 taarĩ ndũrĩrĩ irarũrũngana hamwe!
 Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũracookanĩrĩria ita rĩa kũrũa mbaara.
⁵ Andũ acio marooka moimĩte mabũrũri ma kũraya,
 makoima ituri-inĩ cia kũũrĩa igũrũ.
 Ti-itherũ Jehova nĩarooka na indo cia mbaara cia mang'ũrĩ make,
 nĩguo aanange bũrũri wothē.
- ⁶ Gĩrĩkai, nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova nĩũkuhĩrĩrie;
 ũgooka ũtarĩ ta mwanangĩko uumĩte kũrĩ Mwene-Hinya-Wothe.
⁷ Tondũ ũcio moko mothe nĩmakaregera,
 na ngoro ya mũndũ o wothē ĩringĩke.
⁸ Andũ makaanyitwo nĩ kĩmako kĩnene,
 na magwatwo nĩ ruo na kĩeha,
 na manyiitwo nĩ ruo o ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.
 O mũndũ akaagegio nĩ ũrĩa ũngĩ,
 na mothiũ mao mahaane ta nĩnĩmbĩ cia mwaki.
- ⁹ Atĩrĩrĩ, mũthenya ũcio wa Jehova nĩũrooka,
 na gũtikaiguanĩrwo tha;
 ũgaakorwo ũrĩ mũthenya wa mang'ũrĩ na marakara mahiũ,
 ma gũtũma thĩ ĩkire ihooru, na ũniine ehia arĩa magaakorwo kuo.
¹⁰ Nĩgũkorwo njata cia igũrũ na iria cionekaga irĩ gĩtutu
 itigacooka kwara na ũtheri wacio.
 Narĩo riũa rĩkĩratha rĩgaatuĩka nduma,
 nague mweri ũtuge gũcoka kwara.
¹¹ Nĩngaherithia thĩ nĩ ũndũ wa ũũru wayo,
 na herithie andũ arĩa aaganu nĩ ũndũ wa mehia mao.
 Nĩnganiina mwĩkĩrĩro wa andũ arĩa etĩĩ,
 na nyiihie mwĩtĩo wa arĩa matarĩ tha.
¹² ũgaakorwo ũrĩ ũndũ mũritũ mũno kuona mũndũ,
 gũkĩra kuona thahabu therie,
 kana kuona thahabu ya ofiri.
¹³ Nĩ ũndũ ũcio nĩngatũma igũrũ rĩinaine;
 nayo thĩ nĩgaathingitha, yehere gũĩkaro kĩayo,
 nĩ ũndũ wa mang'ũrĩ ma Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
 mũthenya ũrĩa marakara make makarĩrĩmbũka.
- ¹⁴ O ta thwariga ĩrĩa ĩkũguĩmwo,
 na o ta ũrĩa ng'ondũ itarĩ na mũrĩithi ciũraga,

ũguo no taguo mündũ o mündũ agaacookerera andũ ao kũmbe,
 na o mündũ oore acooke bũrũri wao kũmbe.
¹⁵ Mündũ ũrĩa wotho ũkaanyitwo mũgwate agaathewo atũrĩkanio;
 nao arĩa othe makaanyitwo makooragwo na rũhiũ rwa njora.
¹⁶ Twana twao tũkaabacanio thĩ tũtũike icunjĩ makĩionagĩra na maitho;
 indo ciao cia nyũmba igaatahwo, na atumia ao manyiitwo na hinya.
¹⁷ Atĩrĩrĩ, nĩngarahũra andũ a Amedi mamookĩrĩre,
 arĩa matarĩ bata wa betha,
 na matakenagio nĩ thahabu.
¹⁸ Nĩmakooraga aanake na mĩguĩ yao;
 o na matikaiguĩra twana tha, kana macaĩre ciana.
¹⁹ Itũũra rĩa Babuloni, o rĩo inagĩ rĩa mothamaki,
 na nĩrĩo rĩtũmaga andũ a Babuloni metĩe nĩ ũndũ wa riiri warĩo,
 nĩrĩkang'aũranio nĩ Ngai,
 o ta ũrĩa Sodomu na Gomora kwang'aũranirio.
²⁰ Gũtirĩ hĩndĩ rĩgaacooka gũtũũrwo o na rĩ,
 kana rĩkarwo nĩ andũ njiarwa na njiarwa;
 gũtirĩ Mũarabu ũkaamba hema yake kuo,
 na gũtirĩ mũrĩithi ũkaarahia mahiũ make kuo.
²¹ No rĩrĩ, gũgaakomagwo nĩ nyamũ cia werũ,
 nacio nyũmba ciarĩo igaikaragwo nĩ mbwe;
 kũu nĩkuo ndundu igaatũũraga,
 na nokuo mbũri cia gĩthaka-inĩ igaatũũhagĩra.
²² Hiti ikaagambagĩra ciĩgitĩro-inĩ ciakuo,
 na mbwe ciikarage nyũmba iria njega cia ũthamaki.
 Na rĩrĩ, ihinda rĩa ituĩro rĩu nĩikinyu,
 na matukũ marĩo matikongererwo.

14

¹ No rĩrĩ, Jehova nĩakaiguĩra Jakubu tha;
 nĩegwĩthuurĩra Isiraeli o rĩngĩ,
 na atũme maikare bũrũri wao ene.
 Ageni nĩmakegwatania nao,
 na manyiitane na nyũmba ya Jakubu.
² Ndũrĩrĩ nĩikamooya,
 imacookie kũndũ kwao.
 Nayo nyũmba ya Isiraeli nĩkegwatĩra ndũrĩrĩ,
 ituĩke ndungata ciao cia arũme na cia airĩtu kũu bũrũri wa Jehova.
 Nĩmagataha andũ arĩa maamatahĩte tene,
 na macooke gwatha andũ arĩa maamahinyagĩrĩria.
³ Mũthenya ũrĩa Jehova akaamũhurũkia kuuma mathĩina-inĩ na mĩnyamaro-inĩ, na
 ũkombo-inĩ wa kũhinyĩrĩrio-rĩ, ⁴ nĩmũgookĩrĩra mũthamaki wa Babuloni na kĩnyũrũri,
 mũmwĩre atĩrĩ:
 Kaĩ mũhinyanĩrĩria nĩakinyĩte mũthia-ĩ!
 Kaĩ marakara make mahiũ nĩmathirĩte-ĩ!
⁵ Jehova nĩoinangĩte rũthanju rwa andũ arĩa aaganu,
 o na akoinanga thimbũ ya ũnene ya arĩa maathanaga,
⁶ ĩrĩa maahũũraga andũ nayo mategũtigithĩria,
 marakarĩte,
 magaatha ndũrĩrĩ marĩ na marakara,
 na magaciũgitaga matarĩ na tha.
⁷ Mabũrũri mothe rĩu nĩmahurũkĩte na marĩ na thayũ;

- nīmambīrīrie kūina.
⁸ O nayo mītī ya mīkarakaba na mītarakwa ya Lebanoni
 iragūkenenerera, ikoiga atīrī:
 “Kuuma hīndī ūrīa wagūithirio thī,
 gūtīrī mūtemi mītī ūrī woka gūtūtema.”
- ⁹ Mbīrīra kūu mūhuro wa thī nīyarahūkīte,
 īgūtūnge ūgīkinya kuo;
 nīyarahūrīte maroho ma arīa maanakua makūgeithie:
 arīa othe maarī atongoria gūkū thī;
 itūmaga mookīrīrie itī ciao cia ūnene,
 o arīa othe maarī ahamaki a ndūrīrī.
¹⁰ Nao othe magaacookia,
 makwīre atīrī,
 “O nawe nīwagīte hinya o ta ithuī;
 ūhaanīte o ta ithuī.”
¹¹ Riiri wothē wa ūnene waku ūikūrūkītio o nginya mbīrīra-inī,
 hamwe na mīgambo ya inanda ciaku cia mūgeeto;
 igunyū nīcio ūkomeire,
 na igunyū nocio ikūhumbīre.
- ¹² Hī! Kaī wee njata ya kīwariī nīūgwīte ūkoima igūrū-ī,
 o wee mūrū wa rūciinī kīroko gwakīa!
 Ūharūrūkītio ūgaikio gūkū thī,
 o wee ūrīa hīndī imwe wahinyagīrīria ndūrīrī!
- ¹³ Wee weīraga atīrī na ngoro yaku,
 “Ngūhaica nginye igūrū;
 na gītī gīakwa kīa ūnene ndikīambararie
 gīkīre njata cia Mūrungu;
 na njikarīre kīrīma-inī gīa gūtūnganwo,
 o gacūmbīrī ga kīrīma kīrīa kīamūre.
- ¹⁴ Nīngahaica nginya kūdū kūrīhu igūrū rīa matu,
 ndīhaananie na Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno.”
- ¹⁵ No rīrī, wee ūharūrūkītio thī nginya mbīrīra-inī,
 ūgakinya irima kūrīa kūrīku.
- ¹⁶ Arīa marīkuonaga, marīgūkūūrāgīra maitho,
 magecūūrania ūhorō waku, makoorania atīrī,
 “Ūyū nīwe mūdū ūrīa wenyenyagia thī
 na agatūma mothamaki mainaine,
¹⁷ mūdū ūrīa watūmire thī itūike ta werū,
 na akang’aurania matūūra mayo marīa manene?
 Nīwe ūrīa ūtetīkagīria andū arīa oohe mainūke kwao mīcīi?”
- ¹⁸ Athamaki othe a ndūrīrī makuīte magakomio,
 o mūdū mbīrīra-inī yake.
- ¹⁹ No wee-rī, nīgūteo ūtetwo kuuma mbīrīra-inī yaku,
 o ta rūhonge rūrī magigi;
 ūkahumbīrwo nī ciimba cia arīa moragītwo,
 arīa matheecangītwo na hīū cia njora,
 o acio maikītio irima rīrī mahiga.
 Ūikarīte ta kīimba kīrangīrīrie thī na magūrū,
²⁰ no wee-rī, ndūgaathikwo tao,

tondũ nĩwaanangire bũrũri waku,
na ũkĩũraga andũ aku.

Rũciaro rwa andũ arĩa aaganu
rũtikaagwetwo rĩngĩ.

²¹ Haarĩriai handũ ha kũũragĩra ciana ciake,
nĩ ũndũ wa mehia ma maithe mao ma tene;
nĩguo itikanarahũke ciĩgaĩre bũrũri,
na ciĩyakĩre matũũra maiyũre thĩ.

²² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
“Nĩ nĩngarahũka ndĩciũkĩrĩre,
nĩngeheria rĩtwa rĩacio kũu Babuloni, o na rĩa matigari ma cio,
o na njeherie ciana ciao na rũciaro rwao,”
nĩguo Jehova ekuuga.

²³ “Nĩngatua kũndũ kũu gĩkaro kĩa ndundu,
na ndĩgũtue bũrũri wa maria ma maaĩ;
ngaakũhaata na kĩhato kĩa mwanangĩko,”
ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Ashuri

²⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩehĩtĩte, akoiga atĩrĩ,
“Ti-itherũ, o ũrĩa thugundĩte, ũguo noguo gũgaatuĩka,
na ũrĩa nduĩte, ũguo noguo gũgaikara.

²⁵ Nĩngahehenja Mũashuri ũcio ũrĩ bũrũri-inĩ wakwa;
ngaamũrangĩrĩra thĩ irĩma-inĩ ciakwa.
Nĩngehereria andũ akwa icooki rĩake,
na mũrigo wake ũmoime ciande-inĩ ciao.”

²⁶ Ũũ nĩguo thugundĩte gwĩka thĩ yothe;
nakuo guoko kũrĩa gũtambũrũkĩrio ndũrĩrĩ ciothe nĩkuo gũkũ.

²⁷ Nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩguo atuĩte gwĩka, nũũ ũngĩhota kũmũ-
girĩrĩria?
Guoko gwake nĩgũtambũrũkĩtio, nũũ ũngĩhota gũgũthuna?

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Afilisti

²⁸ Atĩrĩrĩ, mwaka ũrĩa Mũthamaki Ahazu aakuire-rĩ, nĩguo ndũmĩrĩri ĩno
yaguũranĩrio:

²⁹ Inyuĩ Afilisti inyuotho tigai gũkena,
nĩ atĩ rũthanju rũrĩa rwamũhũũraga nĩrunĩkĩte;
nĩgũkorwo kuuma mũri-inĩ wa nyoka ĩyo nĩgũkoima nduĩra,
namo maciaro mayo magaatuĩka mũthemba wa nyoka ĩrĩ thumu ĩrĩa ĩticũkaga.

³⁰ Nao andũ arĩa athĩĩni biũ nĩmakona gĩa kũrĩa,
na mũbatari akomage atarĩ na ũgwati.

No rũciaro rwaku nĩngarũũraga na ng'aragu;
nayo ĩkooraga matigari maku.

³¹ Wee kĩhingo-rĩ, girĩka! Na wee itũũra inene-rĩ, ugĩrĩria!
Na inyuĩ Afilisti inyuotho mũniinwo nĩ guoya, mũthire biũ!
Itu rĩa ndogo rĩrooka riumĩte mwena wa gathigathini,
na gũtigakorwo na mũndũ ũgaatigwo na thuutha mbũtũ-inĩ ciake nĩ ũndũ wa kwaga
hinya.

³² Nĩ icookio rĩrĩkũ rĩkaaheanwo

kũrĩ andũ arĩa matũmĩtwo a rũrĩrĩ rũu?
Magaacookerio atĩrĩ, “Jehova nĩahaandĩte Zayuni,
na thĩinĩ wakuo andũ ake arĩa anyamaarĩku nĩmakona rĩũrĩro.”

15

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Moabi

- ¹ Atĩrĩrĩ, ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩ Moabi:
Itũũra rĩa Ari kũu Moabi nĩrĩanange,
rĩkaanangwo ũtukũ o ro ũmwe!
Itũũra rĩa Kiri kũu Moabi nĩrĩanange,
o narĩo rĩanangĩtwo ũtukũ o ro ũmwe!*
- ² Andũ a Diboni nĩmambatĩte magathiĩ hekarũ-inĩ yao,
mambatĩte kũrĩa gũtũũgĩru makarĩrĩre kuo;
andũ a Moabi maraagirĩka nĩ ũndũ wa Nebo na Medeba.
Mĩtwe yao yothe nĩyenjetwo,
na nderu ciao ciothe ikenjwo.
- ³ Marĩ njĩra-inĩ marathiĩ mehumbĩte nguo cia makũnia;
othe no kũgirĩka maragirĩka
marĩ nyũmba igũrũ na ihaaro-inĩ,
makagũa thĩ, magakoma na nda makĩrĩraga.
- ⁴ Heshiboni na Eleale nĩkũrĩra maraarĩra maanĩrĩire,
mĩgambo yao ĩraiguo o nginya Jahazu.
Nĩ ũndũ ũcio andũ a mbaara a Moabi nĩmararĩra maanĩrĩire,
nacio ngoro ciao ikaringĩka.
- ⁵ Ngoro yakwa nĩrarĩrĩra Moabi,
andũ arĩa maingatĩtwo kuo morĩire Zoari,
magathiĩ nginya Egilathu-Shelishiya.
Mambatĩte na njĩra ya gũthĩi Luhithu,
magathiĩ makĩrĩraga;
o na ningĩ njĩra-inĩ ya gũthĩi Horonaimu,
maracakaya nĩ ũndũ wa mwanangĩko ũrĩa ũmakorete.
- ⁶ Maaĩ ma kũu Nimurimu nĩmahũite,
nayo nyeki nĩhoohete;
namo mahuti mothe maigũ nĩmomĩte,
na gũtirĩ kĩndũ kĩruru gĩtigaire.
- ⁷ Nĩ ũndũ ũcio ũtonga ũrĩa magĩte naguo na makeigĩra,
maũkuuĩte makaũringia mũrĩmo wa karũũ karĩa karĩ mĩtĩ hũgũrũrũ-inĩ ciako.
- ⁸ Kayũ ka mũkayo wao nĩkaiguĩtwo mĩhaka-inĩ ya Moabi;
nakuo kũgirĩka kwao gũgakinya Egilaimu,
o namo macakaya mao magakinya o Biri-Elimu.
- ⁹ Maaĩ ma Dimoni maiyũrĩtwo nĩ thakame,
no nĩngũrehe maũndũ mangĩ mooru makĩria kũu Dimoni,
mahaana ta mũrũũthi ũgũtharĩkĩra andũ arĩa morĩte kuuma Moabi,
o na ũtharĩkĩre arĩa matigaire kũu bũrũri-inĩ.

16

- ¹ Twarĩrai ũrĩa wathanaga bũrũri
tũtũrũme twa kũrĩha igooti,
kuuma itũũra rĩa Sela, gũtuĩkanĩria werũ-inĩ,

* 15:1 Ari na Kiri maarĩ matũũra ma Moabi ma bata mũno.

- nginya kīrīma-inĩ kīa Mwarĩ wa Zayuni.
² O ta ūrĩa nyoni ciūrũũraga
 ciatharĩrio gītara gĩacio,
 ũguo no taguo andũ-a-nja a Moabi
 magaikara marĩ mariũko-inĩ ma Arinoni.*
³ “Tũhei kīrĩra, na mūtue itua.
 Tũmai kīiruru kīanyu gĩtuĩke ta ũtukũ,
 o kūrĩ mũthenya barigici.
 Hithai arĩa maingatĩtwo kwao,
 na mūtigakunyanĩre arĩa moorĩire kwanyu.
⁴ Rekei andũ a Moabi arĩa mehithĩte kwanyu maikare na inyuĩ;
 tuĩkai kīgitio kīao kuuma kūrĩ mwanangani.”

- Mũhinyanĩrĩria nĩagakinya mũthia,
 naguo mwanangĩko ũthire;
 nake mũũgiti nĩakabuĩria kuuma bũrũri-inĩ.
⁵ Gĩtĩ kĩa ũnene gĩkaahaandwo na wendo;
 na mũndũ mwĩhokeku nĩwe ũgaagĩkarĩra,
 o mũndũ wa kuuma nyũmba ya Daudi,
 mũndũ ūrĩa ũgaatuanagĩra ciira arũmĩrĩire o kīhotoo,
 namo maũndũ ma ũthingu nĩmo akaahiũhaga gwĩka.
⁶ Nĩtũiguĩte ũhoru wa mwĩtĩio wa Moabi:
 tũkaigua ũhoru wa mwĩtĩio wake mũkĩru na mwĩkĩrĩro wake,
 tũkaigua ũhoru wa mwĩtĩio wake na rũng’athio rwake;
 no rĩrĩ, mwĩgaatho ũcio wake no wa tũhũ.
⁷ Nĩ ũndũ ũcio andũ a Moabi nĩkũgirĩka maragirĩka,
 maragirĩka hamwe nĩ ũndũ wa Moabi.
 Cakayai na mũnyiitwo nĩ kĩa
 nĩ ũndũ wa andũ a Kiri-Haresethi.
⁸ Mĩgũnda ya Heshiboni nĩirahooha,
 o na mĩthabibũ ya Sibima o nayo nĩirahooha.
 Aathani a ndũrĩrĩ
 nĩmarangĩrĩrie mĩthabibũ ĩrĩa mĩega mũno,
 ĩrĩa hĩndĩ ĩmwe yakinyĩte Jazeri,
 na ĩgatheerema yerekeire werũ-inĩ.
 Thuuna ciayo ciatambĩte
 igakinya o iria-inĩ.
⁹ Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrarĩra, ngarĩra o ta Jazeri,
 ngĩrĩrĩra mĩthabibũ ya Sibima.
 Wee Heshiboni, o nawe Eleale,
 ngũmũihũgia na maithori!
 Tondũ mbugĩrĩrio cia gĩkeno kīanyu nĩ ũndũ wa matunda manyu marĩa meruĩte,
 na nĩ ũndũ wa magetha manyu ma ngano nĩithĩte.
¹⁰ Gũtirĩ gĩkeno kana ndũhiũ mĩgũnda-inĩ ya matunda;
 gũtirĩ mũndũ ũraina kana akoigĩrĩria mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ,
 gũtirĩ mũndũ ũrahiha ndibei kĩhihĩro-inĩ,
 nĩgũkorwo nĩndũmĩte ngemi cia magetha ciage kũiguuo.
¹¹ Ngoro yakwa nĩracakaĩra Moabi o ta kīnanda kĩa mũgeeto,
 nayo ngoro yakwa ĩgacaĩra Kiri-Heresethu.

* 16:2 Arinoni rwarĩ rūũ rĩnene rwa bũrũri wa Moabi.

¹² Rĩrĩa andũ a Moabi maathiĩ kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru makahooe,
no kwĩnogia menogagia;
hĩndĩ ĩrĩa maathiĩ ihooero-inĩ rĩao kũhooya,
no wĩra wa tũhũ marutaga.

¹³ Ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Jehova aarĩtie ũkonĩ Moabi. ¹⁴ No rĩrĩ, rĩu Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Mĩaka ĩtatũ ĩtanathira, ĩtarĩtwo ta ũrĩa mĩaka ya mũndũ wandikĩtwo wĩra ĩrĩkanagĩrwo-
rĩ, riiri wa Moabi hamwe na andũ ake othe nĩũkanyararwo, namo matigari make
makorwo marĩ manini mũno na makahinyara.”

17

Ndũmĩrĩri Nditũ ya Gũũkĩrĩa Dameski

- ¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩ Dameski:
“Atĩrĩrĩ, itũũra rĩa Dameski rĩtigũcooka gũtuĩka itũũra inene rĩngĩ,
no rĩrĩ, rĩgaatuĩka hĩba ya mwanangĩko.
- ² Matũũra marĩa manene ma Aroeri nĩmagatiganĩrio,
matigĩrwo ndũũru cia mbũri iria igaakomaga kũu,
gũtarĩ mũndũ wa gũcimakia.
- ³ Kĩĩgitĩro kĩrĩa kĩrũmu kĩa Efiraimu nĩgĩkeherio,
o na hinya wa ũthamaki weherio Dameski;
namo matigari ma Suriata makaahaana
o ta riiri wa andũ a Isiraeli,”
ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.
- ⁴ “Ihinda rĩu riiri wa Jakubu nĩ ũgaatheũka;
naguo mwĩrĩ ũcio wake mũnoru ũhĩnje.
- ⁵ Gũkaahaana o ta rĩrĩa mũgethi acookanagĩrĩria ngano ĩrĩa ĩtarĩ ngethe,
akagetha ngano na guoko gwake:
gũkahaana ta mũndũ ũkũhaara itira cia ngano
Gĩtuamba-inĩ kĩa Refaimu.
- ⁶ No rĩrĩ, nĩgũgatigwo ngano ĩngĩhaarwo,
o ta ũrĩa maciaro ma mũtamaĩyũ matangĩitĩka mothe mũtĩ ũcio ũngĩĩnainio,
no ndamaĩyũ igĩrĩ kana ithatũ nĩitigaraga honge-inĩ iria irĩ igũrũ gacũmbĩrĩ,
o na inya kana ithano igatigara honge-inĩ iria irĩ na maciaro maingĩ,”
ũguo nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga.
- ⁷ Mũthenya ũcio, andũ magaacũthĩrĩria Ũrĩa Mũũmbi wao,
namo maitho mao marore Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
- ⁸ Matigacũthĩrĩria igongona
iria mathondekete na moko mao,
na matikarũmbũiya itugĩ cia Ashera,
na magongona marĩa methondekeire ma gũcinĩra ũbumba.
- ⁹ Mũthenya ũcio matũũra mao manene marĩa marĩ hinya, marĩa maatiganĩrio
makĩũrĩa andũ a Isiraeli, makahaana ta kũndũ gũtiganĩrie gũgatuĩka gĩthaka, na
gũgakũra mahuti. Namo matũũra macio magaakira ihooru.
- ¹⁰ Nĩmũrganĩrwo nĩ Ngai, Mũhonokia wanyu;
nĩmwagĩte kũririkana Rwaro rũu rwa Ihiga, o rũu kũĩgitĩro kĩanyu.
Nĩ ũndũ ũcio o na mũngĩkahaanda mĩmera ĩrĩa mĩega mũno,
na mũhaande mĩthabĩbũ ya kuuma kũndũ kũngĩ,
- ¹¹ o na mũngĩgaatũma ĩkũre mũthenya o ro ũcio mũkaamĩhaanda,
o na rũciĩnĩ rũrũ rũngĩ mũtũme ĩrute kĩro-rĩ,
gũtirĩ magetha mũkoona mũthenya ũcio wa mũrimũ
na ruo rũtangĩthira.

¹² Īiya-ĩ, mūrurumo wa ndūrĩrĩ nyingĩ,
 iraruruma ta iria rĩkihuhũkania!
 Īiya-ĩ, inegene rĩa kĩrĩndĩ kĩranegena,
 o ta mūrurumo wa maaĩ maingĩ.

¹³ O na gũtuĩka ndūrĩrĩ iranegena na mūrurumo ta wa ndiihũ cia maaĩ maingĩ-rĩ,
 hĩndĩ ĩrĩa we mwene aacikũũma, ciũraga igathĩĩ kũndũ kũraya mũno,
 ihurutĩtwo nĩ rũhuho ta ũrĩa mũũngũ ũrĩ irĩma-inĩ ũmbũragwo,
 kana ta riya rĩgĩthiũrũkio nĩ rũhuho rũnene.

¹⁴ Hwaĩ-inĩ, o rĩmwe gũkagĩa kĩmako kĩnene!
 Gũtanakĩa-rĩ, andũ matirĩ ho!
 Rĩu nĩrĩo igai rĩa andũ arĩa matũtunyaga indo ciitũ,
 ũcio nĩguo mũtĩ ũrĩa ũgĩrĩre andũ arĩa matũtahaga indo ciitũ.

18

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Kushi

¹ Kaĩ bũrũri ũrĩa ũrĩ ibatabata rĩa mathagu,
 o ũcio ũrĩ mūrĩmo ũrĩa ũngĩ wa njũũĩ cia Kushi,* ũrĩ na haaro-ĩ!
² ũrĩa ũtũmaga arekio makagerera njĩra ya iria,
 mahaicĩte tũtarũ twakĩtwo na marura, tũrĩa tũgeragĩra maaĩ igũrũ.

Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ aya mūtũmĩtwo na mūrĩ mĩtũkĩ,
 thĩĩĩ kũrĩ andũ araihu na anyoroku mĩĩrĩ,
 o acio metigĩrĩtwo nĩ andũ a kũndũ gũkuhĩ na a kũraya,
 rũrĩrĩ rũũgiti rwaragia rũthiomi rũgeni,
 na bũrũri wao ũgayanĩtio nĩ njũũĩ.

³ Inyuĩ andũ arĩa mūtũũraga mabũrũri mothe ma thĩ,
 o inyuĩ mūtũũraga gũkũ thĩ-rĩ,
 rĩrĩa bendera ĩkaahaandwo irĩma-igũrũ, nĩmũkamĩona,
 na rĩrĩa karumbeta gakaahuhwo, nĩmũgakaigua.

⁴ Jehova anjĩĩrĩte ũũ:
 “Ngũĩkara ngĩrĩte ki ndĩĩrorere maũndũ ndĩ o gĩkaro-inĩ gĩakwa,
 haana ta ũrugarĩ wa riũa ũkũhenahenia,
 o na ta itu rĩa ime hĩndĩ ya ũrugarĩ wa magetha.”

⁵ Nĩgũkorwo mbere ya magetha,
 hĩndĩ ĩrĩa kĩro gĩaitika na mahũa magatuĩka thabibũ irerua,
 nĩguo agaaceeha thuuna na tũhiũ twa gũceeha,
 na ateme honge iria ciaramĩte mũno acieherie.

⁶ Nacio ciothe igaatigĩrwo nyoni cia irĩma-inĩ iria irĩĩaga nyama,
 na nyamũ cia gĩthaka;
 nyoni icio igaacirĩa hĩndĩ ya riũa,
 nacio nyamũ cia gĩthaka icirĩe hĩndĩ ya heho yothe.

⁷ Hĩndĩ ĩyo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe akaareherwo iheo
 kuuma kũrĩ andũ araihu na anyoroku mĩĩrĩ,
 na kuuma kũrĩ andũ metigĩrĩtwo nĩ andũ a kũndũ gũkuhĩ na a kũraya,
 rũrĩrĩ rũũgiti rwaragia rũthiomi rũgeni,
 arĩa bũrũri wao ũgayanĩtio nĩ njũũĩ:
 iheo icio ikaarehwo Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni, harĩa haamũrĩrwo Rĩĩtwa rĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

* 18:1 Firaũni arĩa maathanaga Misiri hĩndĩ ya Isaia maarĩ a kuuma Kushi (Ethiopia); nĩo maacaririe ũteithio wa Isiraeli nĩguo mookĩrĩre ũthamaki wa Ashuri.

19

Ūrathi Ūkonĩ Misiri

¹ Ino nĩ ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩ bũrũri wa Misiri:

Atĩrĩrĩ, Jehova ahaĩcĩte itu rĩhanyũkĩte mũno

athiĩte bũrũri wa Misiri.

Mĩhianano ya bũrũri wa Misiri irainaina mbere yake,

nacio ngoro cia andũ a bũrũri wa Misiri ikaringĩka thĩĩnĩ wao.

² “Nĩngarahũra Mũmisiri ookĩrĩre Mũmisiri ũrĩa ũngĩ:

mũndũ nĩakarũa na mũrũ wa ithe,

nake mũndũ wa itũũra ookĩrĩre mũndũ wa itũũra rĩake,

narĩo itũũra inene rĩũkĩrĩre itũũra rĩrĩa rĩngĩ,

naguo ũthamaki ũũkĩrĩre ũthamaki ũrĩa ũngĩ.

³ Andũ a bũrũri wa Misiri nĩmagakua ngoro,

nayo mĩbango yao ndĩmĩtue ya tũhũ;

makaahooya kĩrĩra kũrĩ ngai cia mĩhianano

na kũrĩ maroho ma andũ arĩa makuĩte,

o na kũrĩ ago na aragũri.

⁴ Nĩnganeana andũ a bũrũri wa Misiri

wathani-inĩ wa mwathi ũtarĩ tha,*

na mũthamaki mũũru amathamakĩre,”

ũguo nĩguo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁵ Maaĩ ma Rũũĩ rwa Nili nĩmakaahũa,
na mũkaro waruo ũng’are na ũũme.

⁶ Mĩtaru ya maaĩ nĩkanunga;

tũrũũĩ twa Misiri nĩtũkaahũa tũũme biũ.

Namo marura na mathanjĩ nĩmakahooa,

⁷ o nayo mĩmera ĩrĩa ĩrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Nili,

gĩtwe-inĩ kĩa rũũĩ rũu, nĩkahooa.

Indo iria ciothe ĩhaandĩtwo

mĩgũnda ĩrĩa ĩrĩ gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Nili nĩikooma biũ,

na ciũmbũrwo, na itigacooka kuoneka kuo rĩngĩ.

⁸ Ategi a thamaki nĩmagacaaya na marĩre,

arĩa othe maikagia ndwano ciao Rũũĩ-inĩ rwa Nili;

nao arĩa othe maikagia mĩtego yao maaĩ-inĩ macio

nĩmakoorwo nĩ hinya.

⁹ Andũ arĩa marutaga wĩra na ndigi cia ũguta ũrĩa mwega nĩmagakua ngoro,

na arĩa matumaga mataama marĩa mahoro nĩmakaaga mwĩhoko.

¹⁰ Atumi a nguo nĩmagakorwo na kĩaha,

na arĩa othe maheagwo mĩcaara nĩmakaigua ũũru ngoro.

¹¹ Anene a Zoani nĩmakĩgĩte o gũkĩĩga;

nao andũ arĩa oogĩ a Firaũni maheanaga kĩrĩra kĩa ũrimũ.

Mwakĩhota atĩa kwĩra Firaũni,

“Nĩ ndĩ ũmwe wa andũ arĩa oogĩ,

ndĩ mũrutwo wa athamaki arĩa a tene?”

¹² Andũ aku arĩa oogĩ makĩrĩ ha rĩu?

Ta nĩmagĩkuonie na makũmenyithie

ũrĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe

aciirĩire gwĩka bũrũri wa Misiri.

* 19:4 Mwaka-inĩ wa 712 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ nĩguo Mũthamaki Shabaka wa Kushi ambĩrĩirie gwathana Misiri.

¹³ Anene a Zoani makĩgĩte o gũkĩga,

nao atongoria a Nofu[†] makaheeneka;
namo mahiga ma koine ma andũ ake
nĩmahĩtithĩtie andũ a Misiri.

¹⁴ Jehova nĩwe ũmaitĩĩrie
roho wa kĩrigiicano;

matũmaga andũ a Misiri matũgũũge mawĩra-inĩ mothe marĩa marutaga,
o ta ũrĩa mũrĩũ atũgũũgaga matahĩko-inĩ make.

¹⁵ Gũtirĩ wĩra ũngĩrutwo bũrũri-inĩ wa Misiri:
gũtirĩ wĩra ũngĩrutwo nĩ mũtwe kana mũting'oe,
kana rũhonge rwa mũnathi, kana ithanjĩ.

¹⁶ Mũthenya ũcio-rĩ, andũ a Misiri makahaana o ta andũ-a-nja. Makainaina nĩ guoya mona guoko kwa Jehova Mwene-Hinya-Wothe kwambararĩtio kũmookĩrĩre. ¹⁷ Naguo bũrũri wa Juda ũkaguoyohia andũ a Misiri; na mũndũ o wotho ũkaagweterwo ũhoro wa Juda nĩagetigĩra, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe aciĩrĩre gwĩka amokĩrĩre.

¹⁸ Mũthenya ũcio matũũra matano ma bũrũri wa Misiri makaaragia rũthiomi rwa Kaanani, makĩhĩtaga atĩ marĩtungatagĩra Jehova Mwene-Hinya-Wothe. Na itũũra rĩmwe rĩamo rĩgeetagwo Itũũra Inene rĩa Mwanangĩko.

¹⁹ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩgũkagĩa na kĩgongona kĩa Jehova o kũu gatagatĩ ka bũrũri wa Misiri, na kũhaandwo ihiga rĩa kĩririkano kĩa Jehova mĩhaka-inĩ yakuo. ²⁰ Ihiga rĩu rĩgaatuĩka kĩmenyithia na mũira wa maũndũ marĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekĩte thĩĩnĩ wa bũrũri ũcio wa Misiri. Rĩrĩa magakaĩra Jehova amateithie nĩ ũndũ wa andũ arĩa mamahinyagĩrĩria-rĩ, nĩakamatũmĩra mũhonokia na mũmagitĩri, nake nĩakamahonokia. ²¹ Nĩ ũndũ ũcio Jehova nĩakamenyithania kũrĩ andũ a Misiri, na mũthenya ũcio nĩmagakũũrana Jehova. Makaamũhooyaga makĩmũrutagĩra magongona na maruta ma mũtu: na ningĩ makehĩtaga mĩhĩtwa marĩ mbere ya Jehova na mamĩhingagie. ²² Jehova nĩakahũũra bũrũri wa Misiri na mũthiro, amahũũre acooke amahonie. Nao nĩmagacookerera Jehova, nake nĩagathikĩrĩria gũthaithana kwao na amahonie.

²³ Mũthenya ũcio nĩgũkagĩa njĩra njariĩ yumĩte bũrũri wa Misiri ĩgakinya Ashuri. Andũ a Ashuri nĩmagathiiaga Misiri, na o andũ a Misiri mathiiage Ashuri. Andũ a Misiri na andũ a Ashuri nĩmakahooyaga hamwe. ²⁴ Mũthenya ũcio bũrũri wa Isiraeli ũgaatuĩka wa gatātũ, hamwe na Misiri na Ashuri, nao nĩmagatũma thĩ yotho ĩrathimwo. ²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamarathima akiugaga atĩrĩ, “Kũrathimwo-rĩ, nĩ andũ akwa a Misiri, o na Aashuri arĩa ndeyũmbĩre, na Isiraeli igai riakwa.”

20

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Bũrũri wa Misiri na wa Kushi

¹ Atĩrĩrĩ, mwaka ũcio mũnene wa anene a ita rĩa Ashuri aakinyire Ashidodi atũmĩtwo nĩ Sarigoni mũthamaki wa Ashuri, aakinya kuo, na aarĩtharĩkĩra na aarĩtunyana-rĩ, ² hĩndĩ ĩyo nĩguo Jehova aaririe na kanua ka Isaia mũrũ wa Amozu. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Ruta nguo ĩyo ya ikũnia wĩhumbĩte, na ũrute iraatũ ciaku magũrũ.” Nake agĩka o ro ũguo, agĩthĩ njaga na arĩ magũrũ matheri.

³ Ningĩ Jehova akiuga atĩrĩ, “O ta ũguo ndungata yakwa Isaia athĩte njaga na arĩ magũrũ matheri mĩaka ĩtatũ, arĩ rũũri na kĩmenyithia kĩa maũndũ mooru marĩa magakora bũrũri wa Misiri na wa Kushi-rĩ, ⁴ ũguo noguo mũthamaki wa Ashuri agaataha andũ a bũrũri wa Misiri na a bũrũri wa Kushi, amoimagarie marĩ njaga na marĩ magũrũ matheri, arĩa ethĩ na arĩa akũrũ, thũnũ ciao irĩ njaga; ũguo nĩguo Misiri gũgaconorithio. ⁵ Nao andũ arĩa mehokete Kushi na makegooca nĩ ũndũ wa Misiri nĩmakamaka na maconorithio. ⁶ Hĩndĩ ĩyo nĩguo andũ arĩa maikaraga hũgũrũrũ-inĩ ici cia iria makoiga atĩrĩ, ‘Onei ũrĩa kũhanĩte kũrĩ arĩa tũtũire twĩhokete, acio tuorĩre kũrĩ o atĩ nĩguo

[†] 19:13 Nofu nĩrĩo rĩarĩ itũũra inene rĩa Misiri.

matũteithie na matũhonokie kuuma kũrĩ mũthamaki wa Ashuri! Rũu tũngĩkĩhonoka atĩa?”

21

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Babuloni

¹ Ino niyo ndũmĩrĩri nditũ ikoniĩ Werũ ũrĩa ũrĩ Hũgũrũrũ-inĩ cia Iria:
Atĩrĩrĩ, o ta ũrĩa ihuhũkanio iria nene ihurutanaga ituĩkanĩirie bũrũri wa gũthini,
ũguo noguo mũtharĩkĩri agooka oimĩte werũ-inĩ,
kuuma bũrũri wa kũguoyohania.

² Nĩ nĩnyonetio kĩoneki gĩa kũmakania mũno:
Mũkunyaĩrĩ no arakunyaĩra, nake mũtahani no aratahana.
Wee Elamu tharĩkĩra! Nawe Media, thiũrũrũkĩria!
Gũcaaya kũrĩa anagũcaaithia nĩngagũkinyia mũthia.

³ Nĩ ũndũ wa ũguo mwĩrĩ wakwa nĩũiyũrĩtwo nĩ ruo,
ruo rũnene nĩrũũnyitĩte, o ta ruo rwa mũtumia akĩrũmwo;
ngagĩtururio nĩ maũndũ marĩa ndĩraigua,
na ngagegeario nĩ maũndũ marĩa ndĩrona.

⁴ Ngoro yakwa nĩĩratumatuumu,
na ngainaina nĩ guoya;
hwaĩ-inĩ ũrĩa ndĩriragĩria
ũtuĩkĩte ũndũ wa kũũmakia mũno.

⁵ Nao nĩmaarĩte metha,
na makaara mĩgeka,
nĩguo marĩe na manyue!
Ũkĩrai inyuĩ anene,
mũhake ngo maguta!

⁶ Jehova anjĩĩrĩte atĩrĩ:
“Thiĩ, ũige mũrangĩri wa gũcũthĩrĩria
na ũmwĩre amenyithanie ũrĩa aroona.

⁷ Rĩrĩa angĩona ngaari cia ita
irĩ na mbarathi ihaanaine,
na andũ magĩũka mahaicĩte ndigiri kana ngamĩĩra-rĩ,
nĩaikare eiguĩte, akeigua biũ.”

⁸ Nake mũrangĩri akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ,
“Mũthenya o mũthenya, mwathi wakwa, ndũgamaga gĩtara-inĩ kĩa mũrangĩri;
na ũtukũ o ũtukũ njikaraga handũ hakwa ha kũrangĩra.

⁹ Atĩrĩrĩ, nĩharooka mũndũ akuuĩtwo nĩ ngaari ya ita,
ĩrĩ na mbarathi ihaanaine.

Nake aracookia ũhoro akoiga atĩrĩ:
‘Babuloni nĩrĩgũu, ã nĩrĩgwĩte!
Mĩhianano yothe ya ngai ciakuo
nĩmĩhehenje, ikaharagana thĩ!’ ”

¹⁰ Inyuĩ andũ akwa, o inyuĩ mũthuthĩirwo kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano-rĩ,
ngũmwĩra ũrĩa njiguĩte
kuuma kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
kuuma kũrĩ Ngai wa Isiraeli.

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Edomu

¹¹ Ino nĩ ndũmĩrĩri nditũ ikoniĩ Duma:
Atĩrĩrĩ, nĩ harĩ mũndũ ũraanjĩta kuuma Seiru,

akanjũũria atĩrĩ, “Mũrangĩri, ũtukũ ũkinyĩte ha?
Mũrangĩri ũyũ, ũtukũ ũkinyĩte ha?”

¹² Nake mũrangĩri akamũcookeria atĩrĩ,
“Gũkirĩĩ gũkĩa, no rĩrĩ, nĩgũgũcooka gũtuke.
Angĩkorwo kũrĩ ũndũ ũkũũria-rĩ, ũria;
ũcooke ũũke hĩndĩ ĩngĩ.”

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Arabia

¹³ Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkoniĩ bũrũri wa Arabia:
Inyuĩ ikundi cia agendi a Adedani,

o inyuĩ mwambĩte hema ithaka-inĩ cia Arabia-rĩ,

¹⁴ twarĩrai andũ arĩa anyootu maaĩ;
na inyuĩ mĩtũũraga bũrũri wa Tema,
tũngiai andũ acio marooro irio

¹⁵ Nĩgũkorwo maroorĩra rũhiũ rwa njora,
o rũhiũ rwa njora rũrĩa rũcomoretwo,
makoorĩra ũta mũgeete,
na makoima kũrĩa mbaara ĩhĩire.

¹⁶ Mwathani aranjĩra atĩrĩ: “Mwaka ũmwe ũtanathira, ũtarĩtwo ta ũrĩa mĩaka ya
mũndũ wa kwandĩkwo wĩra ĩrĩkanagĩrwo-rĩ, riiri wotha wa Kedari nĩũgaathira. ¹⁷ Andũ
arĩa magaatigario nĩ thigari iria ciikagia mĩguĩ, o acio njamba cia ita cia Kedari-rĩ,
magaakorwo marĩ o anini.” Jehova Ngai wa Isiraeli nĩwe warĩtie ũhoru ũcio.

22

Ũrathi ũkoniĩ Jerusalemu

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkoniĩ Gĩtuamba gĩa Kĩoneki:
Atĩrĩrĩ, nĩ kĩ kĩragũthĩĩnia rĩu,

tondũ andũ aku othe marahaica nyũmba igũrũ,

² wee itũũra rĩiyũrĩte ngũĩ,
o wee itũũra inene rĩa mbugĩrĩrio na ũrĩũ?

Andũ aku arĩa makuĩte matiũragĩtwo na rũhiũ rwa njora,
kana magakuĩra mbaara-inĩ.

³ Atongoria aku othe nĩmorĩte marĩ hamwe;
maatahirwo o na hatarĩ mũguĩ ũikĩtio.

Andũ aku othe arĩa maakorereirwo moohirwo hamwe,
o acio mooraga thũ ĩrĩ o kũraya.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio ngiuga atĩrĩ, “Njeherera;
reke ndĩre ngĩgirĩkaga.

Ndũkagerie kũũhooreria
igũrũ rĩa mwanangĩko ũrĩa ũkorete andũ akwa.”

⁵ Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, arĩ na mũthenya
ũrĩa agaatumũ ũtuĩke wa mbugĩrĩrio, na wa kũranganĩrĩa, o na wa kũguoyohia
kũu Gĩtuamba-inĩ gĩa Kĩoneki.

Mũthenya ũcio ũgaakorwo ũrĩ wa kũmomora thingo igwe thĩ,
na wa gũkaĩra irĩma.

⁶ Andũ a Elamu nĩmakuuĩte thiaka wa mĩguĩ,
marĩ na ngaari cia ita na andũ mahaicĩte mbarathi;
o nao andũ a Kiri macuurũragia ngo.

⁷ Ituamba ciaku iria njega mũno ciyũrĩte ngaari cia ita,
nao andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi maigĩtwo ihingo-inĩ cia itũũra inene;

⁸ naguo ũgitĩri wa Juda nĩweheretio.

Mũthenya ũcio nĩmwacũthĩrĩrie

indo cia mbaara iria ciarĩ Nyũmba-inĩ ya Ũnene ya Mũtitũ;

⁹ mũkĩona atĩ thingo cia ũgitĩri cia Itũũra Inene rĩa Daudi
nĩciatharũkĩte kũndũ kũingĩ;

na inyuĩ mũkĩhingĩrĩria maaĩ

Karia ka Mũhuro.

¹⁰ Nĩmwatarire nyũmba kũu Jerusalemu,

na mũgĩtharia nyũmba nĩguo muone mahiga

ma gũcookereria rũthingo rũgĩe na hinya makĩria.

¹¹ Nĩmwakire handũ ha kũhingĩrĩria maaĩ gatagatĩ ga thingo cieri,

nĩgeetha maaĩ ma Karia ga Tene mathiiage ho,

no mũtiigana kũrongooria Ũrĩa wagathondekire,

kana mũrũmbũie Ũrĩa watũmire kagĩe ho kuuma o tene.

¹² Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,

nĩamwĩtire mũthenya ũcio

nĩguo mũrĩre na mũgirĩke,

na mwenjwo njuĩrĩ cianyu na mwĩhumbe nguo cia ikũnia.

¹³ No rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ na gĩkeno na ũrĩũ,

mũrathĩnja ng'ombe na ng'ondũ,

mũkĩrĩaga nyama na mũkĩnyuuaga ndibei!

Mũgakiuga atĩrĩ, “Nĩtũrie na tũnyue,

nĩgũkorwo rũciũ nĩtũgaakua!”

¹⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩanguũrĩrie ũhoro ũyũ ndĩmũthikĩrĩrie, akoiga atĩrĩ,
“Rĩhĩa rĩrĩ mũtikahoroherio nginya mũgaakua,” ũguo nĩguo Mwathani, o we Jehova
Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga.

¹⁵ Na rĩrĩ, Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:

“Thiĩ kũrĩ Shebina,

ũrĩa mũramati na mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya ũthamaki, ũmwĩre atĩrĩ:

¹⁶ Ũreka atĩa gũkũ na nũũ ũgwĩtikĩrĩtie

kwĩyenjera mbĩrĩra gũkũ,

ũgetemera mbĩrĩra handũ hatũũgĩru,

na ũkeyacũhiria harĩa ũkaahurũkio rwaro-inĩ rwa ihiga?

¹⁷ “Wĩhũũge, tondũ Jehova akiriĩ gũkũnyiita akũrũmĩtie,

acooke akũnyugute, wee mũndũ ũyũ ũrĩ hinya.

¹⁸ Nĩagagũkũnja akũrũmie o ta mũbira,

agũikie bũrũri mwariĩ.

Kũu nĩkuo ũgaakuĩra,

na nokuo ngaari ciaku cia ita iria irĩ riiri igaikara:

wee ũconorithagia nyũmba ya mwathi waku!

¹⁹ Nĩngakũingata wehere wĩra-inĩ waku

na ũtunywo wĩra ũcio ũrũgamĩrĩrie.

²⁰ “Mũthenya ũcio nĩngeeta ndungata yakwa, Eliakimu mũrũ wa Hilikia.

²¹ Nĩngamũhumba nguo yaku ĩrĩa ndaaya na ndĩmũhotore mũcibi waku, na
ndĩmũnengere wathani waku. Nĩagatuĩka ithe wa arĩa matũũraga Jerusalemu o na
wa nyũmba ya Juda. ²² Kĩhingũro kĩa nyũmba ya Daudi ngaakĩgĩrĩra kĩa nde-inĩ gĩake; na
rĩrĩ, kĩrĩa gĩothe akaahingũra gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũhinga, na kĩrĩa gĩothe akaahinga
gũtirĩ mũndũ ũkaahota kũhingũra. ²³ Ngaamuoherera handũ harũmu aikare ho ta higĩ
hũũrĩrĩre; atuĩke gĩtĩ gĩa gĩtĩio thĩĩnĩ wa nyũmba ya ithe. ²⁴ Nĩwe ũgaacookerewo nĩ riiri
wothe wa nyũmba ya ithe ta ũcuurĩtio harĩ we: ciana ciake na iria ikeyongerera thĩĩnĩ

wa ciana icio, o indo ciothe ciayo iria cionekaga ta itarĩ kiene, kuuma mbakũri nginya mĩthemba yothe ya ndigithũ.”

²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio higĩ ĩrĩa thecerere handũ harũmu nĩkenyenyanya; nĩkamunyũka ĩgwe, na indo iria njuurie harĩ yo nĩkaharagana.” Jehova nĩwe warĩtie ũhoru ũcio.

23

Ũrathi Ũkonĩ Turo

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkonĩ itũũra rĩa Turo:

Atĩrĩrĩ, inyuĩ marikabu cia Tarishishi, ta girĩkai.

Nĩgũkorwo itũũra rĩa Turo nĩrianange,
rĩgatigwo rĩtarĩ nyũmba kana gĩcukĩro kĩa marikabu.

Ũhoru ũcio nĩũmakinyĩre marĩ o kũu bũrũri wa Kitimu.

² Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a gĩcigĩrĩra,

na inyuĩ onjorithia a Sidoni,

ta kirai o inyuĩ mũtongetio nĩ andũ arĩa mageragĩra iria-inĩ.

³ Kũu maaĩ-inĩ maingĩ

nĩkuo kwageragĩrio ngano ya Shihoru,

namo magetha ma Nili nĩmo maarĩ uumithio wa itũũra rĩa Turo,

narĩo rĩgĩtuĩka ndũnyũ ya ndũrĩrĩ.

⁴ Atĩrĩrĩ wee Sidoni, o nawe, kĩhitho kĩrũmu kĩa iria-inĩ, conokai,

nĩgũkorwo iria nĩrĩarĩtie rĩkoiga atĩrĩ:

“Nĩ ndirĩ ndagĩa na ruo rwa kũrũmwo, kana ngaciara;

ndirĩ ndaarera aanake, kana ngarera airĩtu.”

⁵ Hĩndĩ ĩrĩa ũhoru ũcio ũgaakinya bũrũri wa Misiri,

andũ akuo nĩmakaagĩa na ruo rũnene mũno maigua ũhoru ũcio wa Turo.

⁶ Atĩrĩrĩ, ringai mũthiĩ mũrĩmo wa Tarishishi,

ta girĩkai inyuĩ mũtũũraga kũu gĩcigĩrĩra-inĩ.

⁷ Rĩrĩ nĩrĩo itũũra rĩanyu inene rĩa ikeno cia ũrĩũ,

itũũra inene rĩa kuuma tene, o tene mũno,

itũũra rĩrĩa andũ aarĩo maathiĩte na magũrũ

magatũũre mabũrũri ma andũ a kũraya mũno?

⁸ Nũũ waciĩrĩre atĩ itũũra rĩa Turo rĩũkĩrĩrwo,

o itũũra rĩu rĩheanaga tanji cia ũthamaki,

o rĩo onjorithia a rĩo arĩ ariũ a athamaki,

na endia a rĩo marĩ igweta thĩ yothe?

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe waciĩrĩre ũndũ ũcio,

nĩgeetha aniine mwĩtĩio wa riiri wothe,

na aconorithie andũ arĩa othe marĩ igweta a gũkũ thĩ.

¹⁰ Atĩrĩrĩ, wee mwarĩ wa Tarishishi,

thĩĩ ũkarĩme bũrũri waku o ta ũrĩa kũrĩmĩtwo hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Nili,

tondũ rĩu ndũrĩ na gĩcukĩro kĩa marikabu rĩngĩ.

¹¹ Jehova nĩatambũrũkĩtie guoko gwake igũrũ rĩa iria,

na agatũma mothamaki marĩo mainaine.

Nĩathanĩte atĩ cĩgĩtĩro iria nũmu cia Foinike cianangwo.

¹² Akoiga atĩrĩ, “Wee mwarĩ gathirange wa Sidoni

ikeno ciaku cia ũrĩũ nĩ thiru, rĩu ũrĩ mũhehenje!

“Ũkĩra ũringe, ũthiĩ ũkinye Kitimu;

no rĩrĩ, o na kũu ndũkoona ũhurũko.”

¹³ Ta rora bũrũri wa Ababuloni,
andũ acio rĩu maagiĩte kĩene!
Ashuri magũtuĩte gĩikaro kĩa nyamũ cia werũ;
nĩmaakire mĩthiringo mĩraihi na igũrũ ya kũrĩthiũrũrũkĩria,
na magĩtiga ciĩgitĩro ciao itarĩ kĩndũ,
magĩtũma bũrũri ũcio wanangĩke biũ.

¹⁴ Atĩrĩrĩ, inyuĩ marikabu cia Tarishishi, ta girĩkai;
nĩgũkorwo gĩikaro kĩanyu nĩkĩanange.

¹⁵ Hĩndĩ iyo itũũra rĩa Turo nĩrĩkariganĩra mĩaka mĩrongo mũgwanja, o ta ũrĩa
matukũ ma mũthamaki ũmwe maigana. No mĩaka mĩrongo mũgwanja yathira-rĩ, Turo
gũgaacooka kũhaana ta mũmaraya ũrĩa ũganagwo na rwĩmbo ta ũũ:

¹⁶ “Oya kĩnanda kĩa mũgeeto, ũtuĩkanie itũũra inene,
wee mũmaraya ũyũ ũtũũrĩte ũriganĩire;
Hũũra kĩnanda kĩa mũgeeto wega, ũine nyĩmbo nyingĩ,
nĩgeetha ũririkanwo.”

¹⁷ Mĩaka mĩrongo mũgwanja yathira-rĩ, Jehova nĩagacookerera Turo. Itũũra rĩu nĩrĩga-
coka wĩra-inĩ warĩo ũcio ũrehaga uumithio ta rĩkũhũũra ũmaraya, rĩonjorithanagie na
mothamaki mothe ma thĩ. ¹⁸ No rĩrĩ, wonjorithia warĩo na uumithio warĩo nĩkamũrĩrwo
Jehova; itikaigwo igĩĩna-inĩ kana ihithwo. Uumithio warĩo ũgaatuĩka wa arĩa matũũraga
marongoragia Jehova, moonage irio nyingĩ na nguo njega.

24

Jehova Kwananga Thĩ

¹ Atĩrĩrĩ, Jehova akirie kwananga thĩ,
na atũme ikire ihooru;
nake nĩakamĩũnũha
na ahurunje arĩa matũũraga kuo:

² gũgaakorwo kũrĩ ũndũ o ũmwe
kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai na kũrĩ andũ,
kũrĩ ndungata na kũrĩ mũmĩathi,
kũrĩ ndungata ya mũirĩtu na kũrĩ mũtumia ũrĩa mũmĩathi,
kũrĩ mwendia wa indo na kũrĩ mũgũri,
kũrĩ mũkoombi na kũrĩ mũkoombanĩri,
kũrĩ mũndũ ũrĩa ũrĩ na thĩrĩ na kũrĩ ũrĩa ũrandũraga thĩrĩ.

³ Thĩ nĩ kwanangwo ikaanangwo
na itigwo ĩrĩ ũtheri biũ.
Jehova nĩwe warĩtie ũhoru ũcio.

⁴ Thĩ ĩng'arĩte ikahooha,
mabũrũri mothe magathĩrĩrĩkĩra na makahooha,
andũ arĩa marĩ ngumo a thĩ nĩmorĩtwo nĩ hinya.

⁵ Thĩ nĩngwatie thaahu nĩ andũ ayo;
nao maremeire mawatho,
na makaagarara irĩra,
na magathũkia kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩa gũtũũra tene na tene.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio kĩrumi nĩkĩrarĩa thĩ;
na andũ arĩa matũũraga kuo makaherithio nĩ ũndũ wa wĩhia wao.
Nĩ ũndũ ũcio arĩa matũũraga gũkũ thĩ nĩmacinĩtwo na mwaki,
na nĩ anini mũno matigaire.

⁷ Ndibei ĩrĩa ya mũhihano nĩ thiru, nayo mĩthabibũ ikahooha;

- nao andũ arĩa marĩ ikeno-inĩ no gũcaaya maracaaya.
- ⁸ Gĩkeno kĩa kũmanaga na kũhũũrwo gwa tũhembe nĩgĩtigĩte gũkenwo,
narĩo inegene rĩa andũ arĩa arĩũ nĩrĩthirĩte,
nĩngĩ gĩkeno kĩa gĩkenagwo gũkĩhũũrwo kĩa kĩa mũgeeto nĩgĩkirĩtio.
- ⁹ Andũ arĩa manyuuaga ndibei matigacooka kũnyua makĩinaga rwĩmbo,
nayo njoohi nĩrũrĩre arĩa mamĩnyuuaga.
- ¹⁰ Narĩo itũũra rĩrĩa inene rĩanangĩku rĩkirĩte ihooru,
namo matoonyero ma nyũmba ciothe nĩmahinge.
- ¹¹ Kũu njĩra-inĩ andũ nĩ kũrĩa mararĩa nĩ kwaga ndibei,
gĩkeno gĩothe gĩtuĩkĩte kĩa,
nacio ikeno ciothe igathira thĩ.
- ¹² Itũũra rĩrĩa inene nĩrĩanange biũ,
nakĩo kĩhingo kĩa rĩo kiunangĩtwo gĩgatuĩka tũcunĩ.
- ¹³ O ta ũrĩa mũtĩ wa mũtamaĩyũ ũikaraga wainainio,
na o ta ũrĩa mũtĩ wa mũthabibũ ũikaraga thabibũ ciahaarwo hĩndĩ ya magetha,
ũguo noguo ũhoru ũgaikara gũkũ thĩ
na ndũrĩrĩ-inĩ ciothe.
- ¹⁴ Maranĩrĩa, makoigĩrĩa nĩ gũkena;
kuuma mwena wa ithũĩro marakũngũĩra ũnene wa Jehova.
- ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio inyuĩ andũ a kuuma mwena wa irathĩro gocithiai Jehova;
nenehiai rĩtwa rĩa Jehova Ngai wa Isiraeli,
kũu icigĩrĩa-inĩ cia iria.
- ¹⁶ Nĩtũguĩte nyĩmbo ikĩinwo kuuma ituri cia thĩ, ikainwo atĩrĩ:
“Arogoocwo ũcio Mũthingu.”
- No nĩ ngiuga atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ!
nĩgũkorwo nĩndĩrahiinyĩrĩka, ĩ ti-itherũ nĩndĩrahiinyĩrĩka!
Andũ arĩa akunyanĩri nĩmarakunyanĩra arĩa angĩ,
o acio akunyanĩri magakunyanĩra arĩa angĩ na ũkunyanĩri mũnene mũno!”
- ¹⁷ Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ arĩa mũtũũraga thĩ,
iguoyohia, na irima, o na mũtego nĩcio imwetereire.
- ¹⁸ Mũndũ ũrĩa ũkoora nĩ ũndũ wa iguoyohia,
akaagũa irima,
nake ũrĩa ũkoimĩra irima rĩu-rĩ,
akaagwatio nĩ mũtego ũcio.
- Ndirica cia mũiyũro wa maaĩ cia igũrũ nĩhiingũre,
nacio itina cia thĩ igathingitha.
- ¹⁹ Thĩ nĩnjatũku,
yatũkĩte ĩkarekania,
nĩngĩ nĩrathingitha mũno mũno.
- ²⁰ Thĩ ĩratũgũga o ta mũrĩũ,
ĩgathũngũthio ũũ na ũũ o ta gĩthũnũ hĩndĩ ya rũhuho;
mehia ma ũremi wayo nĩmamĩritũhĩre mũno,
kũgũa nĩkũgũa na ndĩgaacooka gwĩtiiria rĩngĩ.
- ²¹ Mũthenya ũcio-rĩ, Jehova nĩakaherithia
maahinya ma kũu igũrũ, o kũu matu-inĩ,
na aherithie athamaki a thĩ ĩno.
- ²² Nĩmagacookanĩrĩrio hamwe

o ta ũrĩa andũ oohe macookanagĩrĩrio kĩoho-inĩ;
makaahingĩrwo njeera

na thuutha wa matukũ maingĩ nĩmakaherithio.

²³ Mweri nĩũgaconorithio, na riũa rĩconoke;
nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũgaathamaka
arĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni na Jerusalemu,
na mbere ya athuuri akuo, athamake arĩ na riiri.

25

Goocai Jehova

¹ Wee Jehova-rĩ, Wee nĩwe Ngai wakwa;
nĩngũgũtũũgĩria na ngooce rĩitwa rĩaku,
nĩgũkorwo nĩwĩkĩte maũndũ ma magegania,
na maũndũ marĩa maabangĩtwo kuuma o tene,
ũkamahingia na wĩhokeku waku mũkinyanĩru.
² Nĩtũmĩte itũũra rĩrĩa inene rĩtuĩke hĩba ya mahiga,
itũũra rĩu rĩirigĩre na hinya ũgatũma rĩanangwo,
itũũra inene rĩrĩa rĩarĩ kĩihitho kĩa andũ a kũngĩ,
ti itũũra rĩngĩ, na rĩtigaakwo rĩngĩ.
³ Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa marĩ hinya nĩmagagũtĩia,
namo matũũra manene ma ndũrĩrĩ iria itarĩ tha magwĩtigĩre.
⁴ Wee ũkoretwo ũrĩ rĩũrĩro rĩa athĩni,
na rĩũrĩro rĩa abatari hĩndĩ ya mĩnyamaro yao,
handũ ha kũũrĩra hĩndĩ ya kĩhuhũkanio,
o na ta kĩiruru gĩa kwĩyũa riũa.
Nĩgũkorwo mĩhũmũ ya arĩa matarĩ tha
ĩhaana kĩhuhũkanio kĩrĩa kĩgũthaga rũthingo na nditi,
⁵ ningĩ ĩhaana ta ũrugarĩ wa werũ-inĩ.
Wee nĩwe ũkiragia ngũĩ ya andũ a kũngĩ
o ta ũrĩa ũrugarĩ ũnyiihagio nĩ kĩiruru gĩa itu,
na nĩ ũndũ ũcio rwĩmbo rwa acio matarĩ tha nĩrũtigĩte kũinwo.

⁶ Kĩrĩma-inĩ gĩkĩ nĩkuo Jehova Mwene-Hinya-Wothe
akaarugithĩria andũ othe iruga rĩa irio iria njega mũno,
na iruga rĩa ndibei ĩrĩa njega mũno:
iruga rĩa nyama iria njega mũno,
o na ndibei ĩrĩa njega mũno makĩria.

⁷ Kĩrĩma-inĩ gĩkĩ nĩkĩo akaanangĩra
taama ũrĩa wohanĩtie andũ othe,
na cuka ũrĩa ũhumbĩrĩte ndũrĩrĩ ciothe;
⁸ gĩkuũ nĩkũniinwo gĩkaaniinwo nginya tene.

Nĩngĩ Mwathani Jehova nĩakagiria maithori,
kuuma mothiũ mothe,
na rũmena rũrĩa andũ ake mamenetwo na ruo arũniine,
rũthire thĩ yothe.

Jehova nĩwe warĩtie ũhoru ũcio.

⁹ Mũthenya ũcio nĩmakoiga atĩrĩ,
“Ti-itherũ ũyũ nĩwe Ngai witũ;
nĩwe twehokire, nake agĩtũhonokia,
ũyũ nĩwe Jehova, nĩwe twehokire;
nĩtũkene na tũcanjamũke nĩ ũndũ wa ũhonokio wake.”

¹⁰ Nĩgũkorwo guoko kwa Jehova gũgaikaraga kĩrĩma-inĩ gĩkĩ;

no Moabi gũkaarangĩrĩrio rungu rwake,
o ta ũrĩa nyeki nyũmũ irangagĩrĩrio thumu-inĩ.
¹¹ Magaatambũrũkĩria moko mao kuo,
o ta ũrĩa mũthambĩri atambũrũkagia moko agĩĩthambĩra.
Ngai nĩwe ũkaaharũrũkia mwĩtĩio wao,
o na marĩ na wara wa wĩra ũrĩa marutaga na moko mao.
¹² Nĩakamomora thingo cianyu iria ndaihu ciakĩtwo na hinya,
acigũithie thĩ;
agaacimomora igwe thĩ,
o rũkũngũ-inĩ.

26

Rwĩmbo rwa Ũgooci

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio rwĩmbo rũrũ nĩruo rũkainwo bũrũri wa Juda:
Tũrĩ na itũũra inene rĩa hinya;
Ngai atuuaga ũhonokio ũtuĩke
thingo ciarĩo na njirigo ciarĩo cia hinya.
² Hingũrai ihingo nĩguo rũrĩrĩ rũrĩa rũthingu rũtoonye,
o rũrĩrĩ rũrĩa rũrũmagia wĩtĩkio.
³ Mũndũ ũrĩa ũrĩ meciiria makindiirie harĩwe-rĩ,
nĩwe ũgaatũũria na thayũ mũkinyanĩru
tondũ nĩakwĩhokete.
⁴ Tũũrai mwĩhokete Jehova nginya tene,
nĩgũkorwo Jehova, o we Jehova,
nĩwe Rwaro rwa Ihiga rwa tene na tene.
⁵ Nĩanyiihagia andũ arĩa maikaraga kũrĩa gũtũũgĩru,
o na itũũra rĩrĩa itũũgĩru akarĩharũrũkia,
akarĩharagania thĩ,
agacooka akarĩtungumania rũkũngũ-inĩ.
⁶ Magũrũ ma andũ makarĩrangĩrĩria;
magũrũ ma andũ arĩa ahinyĩrĩrie,
o na makinya ma arĩa athĩĩni.

⁷ Njĩra ya andũ arĩa athingu nĩ nũngĩrĩru;
nawe Jehova, Wee Mũthingu,
nĩwe ũnyorokagia njĩra cia arĩa athingu.
⁸ Īĩ, ti-itherũ Jehova, nĩwe twetagĩrĩra
o tũgĩthiagĩra njĩra ya mawatho maku;
ngoro ciitũ ciĩriragĩria
rĩĩtwa rĩaku na ngumo yaku.
⁹ Ngoro yakwa nĩwe ĩĩriragĩria ũtukũ;
rũciĩnĩ roho wakwa ũgakũnyootera.
Rĩrĩa watuanĩra ciira wa kĩhotoo gũkũ thĩ,
andũ a mabũrũri mothe nĩmerutaga ũhoru wa ũthingu.
¹⁰ O na andũ aaganu mangĩguĩrwo tha,
matĩĩrutaga ũhoru wa ũthingu;
o na marĩ bũrũri-inĩ wa arĩa arũngĩrĩru,
mathiia o na mbere gwĩka ũũru,
makaaga gũtĩia ũnene wa Jehova.
¹¹ Wee Jehova-rĩ, guoko gwaku nĩ kwambararĩtio na igũrũ,
no matingĩkuona o na atĩa.
No rĩrĩ, reke mone kĩyo kĩrĩa ũrĩ nakĩo nĩ ũndũ wa andũ aku,

nĩgeetha maconoke;
mwaki ũrĩa ũigĩrwo thũ ciaku nĩũrekwo ũmacine.

- ¹² Wee Jehova-rĩ, nĩwe ũtũheaga thayũ;
maũndũ marĩa mothe tũhingĩtie, nĩwe ũtwĩkĩire.
- ¹³ Wee Jehova, o Wee Ngai witũ,
nĩ harĩ aathani angĩ manatwatha tiga wee,
no rĩrĩ, rĩitwa rĩaku riiki norĩo tũtũite.
- ¹⁴ Na rĩrĩ, acio rĩu nĩmakuĩte, matigacooka gũtũũra muoyo;
maroho macio matikariũka.
Wee nĩwamaherithirie ũkĩmaananga;
ningĩ ũgĩtũma mariganĩre biũ.
- ¹⁵ Wee Jehova nĩũtũmĩte rũrĩrĩ rũu ruongerereke;
ti-itherũ nĩwongereire rũrĩrĩ rũu, ũkarũingĩhia.
Wee nĩwĩgĩĩrĩre na riiri,
ũkaaramia mĩhaka yothe ya bũrũri.
- ¹⁶ Atĩrĩrĩ Jehova, mookire kũrĩ we rĩrĩa maarĩ na mathĩĩna;
rĩrĩa wamaherithagia-rĩ,
maahotaga o kũhooya na mĩheehũ.
- ¹⁷ O ta ũrĩa mũndũ-wa-nja arĩ na nda akirĩĩ gũciara
enyogondaga na agakaya nĩ ruo-rĩ,
ũguo noguo twatariĩ tũrĩ mbere yaku, Wee Jehova.
- ¹⁸ Ithũ twatariĩ ta twarĩ nda, twenyogondaga nĩ ruo,
no rĩrĩ, nĩ ta twaciarire o rũhuho.
Gũtirĩ ũndũ o na ũrĩkũ wa kũhonokania twĩkĩte gũkũ thĩ,
o na kana tũgaciara andũ arĩa maikaraga gũkũ thĩ.
- ¹⁹ No rĩrĩ, andũ aku arĩa makuĩte nĩmagatũũra muoyo;
mĩĩrĩ yao nĩkariũka.
Inyuĩ arĩa mũtũũraga rũkũngũ-inĩ,
ũkĩrai na mwanĩrĩre nĩ gũkena.
Ime rĩanyu rĩtariĩ ta ireera rĩa rũciinĩ;
nayo thĩ nĩigacookia andũ arĩa akuũ muoyo.
- ²⁰ Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ akwa,
thĩĩ mũtoonye tũnyũmba twanyu na mwĩhingĩre;
mwĩhithe kuo gwa kahinda kanini
nginya mang'ũrĩ make mathire.
- ²¹ Atĩrĩrĩ, Jehova nĩarooka oimĩte gũikaro-inĩ gĩake,
nĩguo aherithie andũ a gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa mehia mao.
Nayo thĩ nĩikonania thakame ĩrĩa ĩtĩtĩtwo kuo;
ndĩgaacooka kũhitha andũ ayo arĩa moragĩtwo.

27

Gũkũũrwo gwa Isiraeli

- ¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio,
Jehova nĩakaherithia na rũhiũ rwake rwa njora,
rũhiũ rũu rwake rwa njora rũũgĩ, na rũnene, na rũrĩ hinya,
aherithie Leviathani nyoka ĩrĩa ĩnyororokaga na ihenya,
o Leviathani nyoka ĩrĩa ĩthioranagia;
nĩakooraga ndamathia ĩrĩa ya iria-inĩ.

- ² Mũthenya ũcio-rĩ:
 “Inĩrai mũgũnda wa mĩthabibũ ũrĩa ũciaraga maciaro maingĩ:
³ Nĩĩ Jehova, nĩ nĩĩ ndĩũmenyagĩrĩra,
 na nĩ nĩĩ ndĩunithagĩria maaĩ hĩndĩ ciothe.
 Ndĩũrangagĩra mũthenya na ũtukũ,
 nĩgeetha mũndũ o na ũrĩkũ ndakaũthũkie.
⁴ Nĩĩ ndirakarĩte.
 Naarĩ korwo nĩ cong’e na mĩigua iranjũkĩrĩra!
 No thiĩ ngahũũrane mbaara nacio;
 Ingĩcicina ciothe na mwaki.
⁵ Akorwo ti ũguo, nĩirekwo ciũke ciĩhithe kũrĩ nĩĩ;
 nĩirekwo icarie thayũ na nĩĩ,
 nĩ ti-itherũ nĩicarie thayũ na nĩĩ.”
- ⁶ Matukũ marĩa magooka-rĩ, Jakubu nĩakagĩa na mĩri,
 Isiraeli agaathundũka arute kĩro,
 aiyũrie thĩ yothe maciaro.
- ⁷ Anga Jehova nĩahũũrĩte Isiraeli,
 ta ũrĩa aahũũrĩre arĩa maamũhũũraga?
 Anga nĩoragĩtwo
 ta ũrĩa arĩa maamũũragaga mooragirwo?
- ⁸ Wamũrũithirie na mbaara na gũtahwo:
 amũingataga na rũhuho rwake rwa hinya,
 ta mũthenya ũrĩa rũhuho rwa mwena wa irathĩro rũhurutanaga.
- ⁹ Na rĩrĩ, nĩ ũndũ wa ũguo, mahĩtia ma Jakubu nĩmakahoroherio mathire,
 namo maciaro maya nĩmo makoonekana nĩ ũndũ wa kwehererio mehia make:
 Atĩ mahiga mothe ma kīgongona
 akaamatua ta coka ũhehenjetwo ũgatuĩka tũcunjĩ,
 na gũtirĩ itugĩ cia Ashera kana igongona cia gũcinĩra ũbumba
 igaatigwo irũgamĩte.
- ¹⁰ Itũũra rĩrĩa inene rĩirigĩre na hinya rĩkirĩte ihooru,
 kĩrĩ gĩikaro gĩthaamĩtwo, gĩgatiganĩrio kĩrĩ ũtheri ta werũ;
 kũu nĩkuo njaũ irĩithagio,
 na nokuo ikomaga;
 nacio ihũrũraga honge ciakuo gũgatigwo ũtheri.
- ¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa tũrũhonge tuoma-rĩ, nĩkunangwo tuunangagwo,
 nao andũ-a-nja magooka magaakia mwaki natuo.
 Na tondũ aya nĩ andũ matarĩ na ũmenyo-rĩ,
 ũcio Mũũmbi wao ndamaiguagĩra tha,
 ũcio wamoombire ndamekaga wega.
- ¹² Mũthenya ũcio Jehova nĩagacookanĩrĩria maciaro marĩa agethete, amarute kũrĩa
 guothe Rũũĩ rwa Farati rũthereraga, o nginya Karũũĩ ka Misiri, na inyuĩ o inyuĩ andũ
 a Isiraeli, nĩmũgacookanĩrĩrio ũmwe kwa ũmwe. ¹³ Na mũthenya ũcio-rĩ, mũgambo
 mũnene wa karumbeta nĩũkaiguuo. Nao andũ arĩa moorĩire bũrũri wa Ashuri, na arĩa
 maatahĩtwo magatwarwo Misiri, nĩmagooka na mahooe Jehova marĩ kĩrĩma-inĩ kĩrĩa
 gĩtheru kũu Jerusalemu.

28

Efiraimu kũrĩ na Haaro

¹ Kaĩ itũũra rĩrĩa rĩa arĩũ a Efiraimu, o rĩu matuĩte tanji yao ya mwĩtĩĩo, * rĩrĩ na haaro-ĩ,

* 28:1 Tanji ĩno nĩ Samaria.

o rīu rīrī riiri mūnene ta wa mahūa marīa macookaga kūhoooha,
o rīu rīakītwo gītwe-inī gīa kīanda kīrīa kīnoru,
kīa andū acio matooragio nī ndibei!

² Atīrīrī, Jehova arī na njamba īrī hinya na ūhoti.[†]

īhaana ta mbura ya mbembe, na ta rūhuho rūrīa rwanangaga,
kana rūhuho rūnene rūrīa rūniinanaga, o na kana mūiyūro wa mbura nene,
nake nīakarītungumania thī na hinya.

³ Tanji īyo ya mwītīo ya arīu a Efiraimu,
nīkarangīrīrio thī na magūrū.

⁴ Ihūa rīu rīraahoooha, o rīo ūthaka wa riiri wake,
o rīu rīakītwo gītwe-inī gīa kīanda kīrīa kīnoru,
itūūra rīu rīkaahaana ta ngūyū īruite mbere ya magetha,
nayo mūdū aamīona amīnyiitaga na guoko gwake,
nake no kūmīrīa amīrīiaga.

⁵ Mūthenya ūcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe
agaatuīka thūmbī īrī riiri,
atuīke tanji thaka mūno ya mahūa
harī matigari ma andū ake.

⁶ Agaatuīka roho wa gūtuanīra ciira na kīhotoo
kūrī andū arīa matuanagīra ciira,
o na atuīke hinya
wa andū arīa mahūdūruga ita cia thū ciakinya kīhingo-inī.

⁷ No rīrī, andū aya mathiiaga magītūgūūgaga nīkūnyua ndibei,
na magatururio nī njoohi:
athīnjīri-Ngai na anabii nīo mathiiaga magītūgūūgaga nī ūndū wa njoohi,
ī ti-itherū nīmarītwo nī ndibei biū, na magatururio nī njoohi;
nīgūtūgūūga maratūgūūga makīona cioneki,
na magaturuura magītuanīra ciira.

⁸ Metha ciothe ciyūrīte matahīko,
na gūtīrī handū o na hamwe hataiyūrīte gīko.

⁹ Nao maroria atīrī, “Nūū ūcio arageria kūruta maūdū?
Ningī nūū arataarīria ndūmīrīri yake?
Hihi nī kūrī ciana iria cīrīgīte gūtiga kuonga,
o icio irutītwo nyondo-inī?”

¹⁰ Nīgūkorwo ūrutani wake nī ta ūū:
īka ūū na ūū, īka ūū na ūū,
ningī watho nīūrūmīrīrwo nī watho,
īī, watho ūrūmīrīrwo nī watho;
na kohoro kanini haha, na kohoro kanini hau.”

¹¹ Atīrīrī, ti-itherū Ngai nīakaarīria andū aya
na tūnua twa andū maaragia na mwarīrie wa andū a kūngī na thiomi ng’eni,

¹² andū arīa eerire atīrī,
“Haha nīho handū ha kūhurūka, andū arīa anogu nīmahurūke ho”;
o na akīmeera atīrī, “Haha nīho kīhurūko”;
no matiigana kūmūigua.

¹³ Nī ūndū ūcio kiugo kīa Jehova harīo gīgaatuīka ūū:
īka ūū na ūū, īka ūū na ūū,
ningī watho nīūrūmīrīrwo nī watho,

[†] 28:2 Njamba īno nī mūthamaki wa Ashuri.

ĩĩ, watho ũrũmĩrĩrwo nĩ watho;
na kohoro kanini haha, na kohoro kanini hau:
nĩguo mathiĩ magũe na ngara,
matihio, na magwatio na mũtego, manyiitwo.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio ta thikĩrĩriai kiugo kĩa Jehova, inyuĩ anyũrũrania,
o inyuĩ mwathaga andũ aya marĩ gũkũ Jerusalemu.

¹⁵ Mwĩgaathaga mũkoiga atĩrĩ, “Nĩtũgĩite na kĩrĩkanĩro na gĩkuũ,
tũkaiguana na mbĩrĩra.

Hĩndĩ ĩrĩa gũkaaherithanio taarĩ kĩguũ gĩa kũhubanĩria-rĩ,
gĩtigaatũhutia,

nĩgũkorwo nĩtũtũite maheeni rĩũrĩro riitũ,
naguo ũheenania tũkaũtua kĩhitho giitũ.”

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Nĩnjigĩte ihiga rĩa gĩtina kĩrũmu kũu Zayuni,
ihiga rĩbaarĩrĩre wega, ihiga rĩa goro rĩa koine;
mũndũ ũrĩa ũrĩrĩhokaga
ndarĩ hĩndĩ akeenyenyeke.

¹⁷ Ũtuanĩri ciira na kĩhoto nĩguo ũgaatuĩka rũrigi rwa gũthima naruo,
naguo ũthingu ũtuĩke kabirũ;
mbura ya mbembe nĩgathereria maheeni macio mũtuĩte kĩhitho kĩanyu,
namo maaĩ nĩmakoinĩra kũrĩa mwĩhithĩte.

¹⁸ Kĩrĩkanĩro kĩanyu kĩrĩa mwarĩkanĩire na gĩkuũ nĩgĩgathario;
ũiguano wanyu na mbĩrĩra ndũkehaanda.

Hĩndĩ ĩrĩa iherithia ta rĩa kĩguũ rĩkaamũhubanĩria,
nĩmũgatoorio nĩrĩo.

¹⁹ Rĩrĩa rĩothe iherithia rĩu rĩoka nĩmũrĩkoragĩrĩrwo nĩrĩo;
rĩrĩmũkoragĩrĩra rĩciinĩ o rĩciinĩ,
na mũthenya o na ũtukũ nĩrĩkamũthereria.”

Nĩmũkamaka mũno
mwataũkĩrwo nĩ ndũmĩrĩri ĩno.

²⁰ Nĩgũkorwo ũrĩrĩ wanyu ndũngĩmũigana gwĩtambũrũkĩria ho nĩ gũkuhĩha,
naguo mũrĩngĩti nĩ mũceke mũno ndũngĩmũigana kwĩhumbĩra.

²¹ Jehova nĩakarahũka o ta ũrĩa aarahũkire kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Perazimu,
arahũke arakarĩte o ta ũrĩa aarakarĩte kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Gibeoni:
nĩgeetha arute wĩra wake ũrĩa atamenyerete kũruta,
na ahingie ciĩko ciake, ciĩko iria atatũire ahingagia.

²² Tondũ ũcio, tigai inyũrũri cianyu,
kana mĩnyororo yanyu ĩmũritũhĩre makĩria;
nĩgũkorwo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
nĩaheete ũhoro akanjĩra atĩ gũkũ thĩ guothe nĩgũkwanangwo biũ.

²³ Thikĩrĩriai mũigue mũgambo wakwa;
tegai matũ mũigue ũrĩa nguuga.

²⁴ Hĩndĩ ĩrĩa mũrĩmi ekũrĩma nĩguo ahaande-rĩ, atũũraga o arĩmaga?
Atũũraga aciimbaga na akĩhũũraga harũ?

²⁵ Aarĩkia kwaragania mũgũnda-rĩ,
githĩ ndacookaga akahaanda mbegũ cia ndengũ,
na akahura tũhĩndĩ twa kumini?

Nayo ngano githĩ ndamĩhaandaga handũ hayo,
na cairi akamĩhaanda karũhari kayo,
nayo ngano ĩrĩa njirũ akamĩhaanda mũgũnda wayo?

- ²⁶ Ngai wake nīwe ūmuonagia ūrīa egwīka,
na akamūruta maūndū marīa magīrīre.
- ²⁷ Ndengū itihūūrwo na mūgogo ūkururītio,
kana kumini ikahūūrwo na kūgūrū kwa ngaari;
ndengū ihūūrwo na mūtī,
na kumini ikahūūrwo na rūthanju.
- ²⁸ Ngano no nginya ithīo nīguo ithondekwo mūgate;
nī ūndū ūcio mūndū ndatūūruga amihūūruga nginya tene.
O na angītwarīra magūrū ma ngaari ya kūhūūra igūrū riayo-rī,
mbarathi ciake itingīmīthīa.
- ²⁹ Maūndū maya mothe o namo moimaga kūrī Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
mūheani kīrīra wa kūgegania, na ūrīa mwīkīrīre mūno nī ūndū wa ūūgī wake
mūnene.

29

Itūūra-inī Inene rīa Daudi kūrī na Haaro

- ¹ Arieli, * o wee Arieli,
wee itūūra inene kūrīa Daudi aatūūruga, kā ūrī na haaro-ī!
Ongerera mwaka kūrī mwaka ūngī,
na mūreke ciathī cianyu ithīi o na mbere.
- ² No nīngarigiicīria itūūra rīa Arieli;
nīrīkarīra na rīcakaye,
na rīgaatuīka ta riiko rīa kīgongona harī nīi.
- ³ Nīngamba hema ciakwa ngūrigiicīrie;
nīngagūthiūrūrūkīria na mīthiringo mīraihi na igūrū,
ngūrigiicīrie na ihumbu cia tīiri, ngūtharīkīre.
- ⁴ Nawe ūgaatungumanio thī, waragie ūrī thī;
ūtūike wa kūng'ung'ua ūrī hau tīiri-inī.
Mūgambo waku ūgaatuīka ta wa roho wa ūragūri ūroima na thī;
naguo mūgambo waku ūkaaiguagwo ūrī wa mīheehū ūkiuma tīiri-inī.
- ⁵ No rīrī, thū ciaku nyingī ūgaatuīka ta rūkūngū rūhinyu,
na kīrīndī kīa andū arīa matarī tha matuīke ta mūūngū ūrīa ūmbūrwo.
Ūndū ūcio ūkooneka na ihenya, o rīmwe,
- ⁶ amu Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīagooka
na marurumī, na gīthingithia, na mūrurumo mūnene,
hamwe na rūhuho rūnene, na kīhuhūkanio kīnene, na nīnīmī cia mwaki ūkūni-
inana.
- ⁷ Nakīo kīrīndī kīa ndūrīrī ciothe kīrīa kīrūaga na Arieli,
kīrīa gītharīkagīra itūūra rīu na cīihitho ciarīo iria nūmu,
na gīkarīthiūrūrūkīria-rī, gīkaabuīria o ta kīroto,
o ta kīoneki kīa ūtukū:
- ⁸ o ta ūrīa mūndū mūhūtu arootaga, akeyona akīrīa irio,
no rīrīa okīra, agakora no mūhūtu;
ningī gūgaatuīka o ta ūrīa mūndū mūnyootu arootaga, akeyona akīnyua maaī,
no agokīra arī mūringīku, na arī o mūnyootu.
Ūguo noguo gūgaikara harī kīrīndī kīa ndūrīrī ciothe
iria irūaga na Kīrīma gīa Zayuni.
- ⁹ Gegearai na mūmake,
mwītuei atumumu na mwage kuona;

* 29:1 Arieli nī rīitwa rīngī rīa Jerusalemu.

mũnyue mŭrĩĩo, no mŭtikarĩĩo nĩ ndibei,
ningĩ mŭtũgũũge, no mŭtigatũgũũgio nĩ njoohi.

¹⁰ Jehova nĩamũreheire toro mŭnene:
nĩahingĩte maitho manyu (inyuĩ anabii);
nĩahumbĩrĩte mĩtwe yanyu (inyuĩ ooni-maũndũ).

¹¹ Naguo ũhoru wa kĩoneki gĩkĩ gĩothe harĩ inyuĩ ũtuĩkĩte kĩndũ gĩa tũhũ, ũgatuĩka ta ciugo irĩ ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo, rĩtumĩtwo na rĩkahũũrwo mũhũũri. Na mũngĩnengera mũndũ ũngĩhota gũthoma ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo na mũmwĩre atĩrĩ, “Twagũthaitha, tũthomere ibuku rĩrĩ,” nake akaamũcookeria atĩrĩ, “Ndingĩhota gũthoma tondũ nĩitume na rĩkahũũrwo mũhũũri.” ¹² Kana mũngĩnengera mũndũ ũtangĩhota gũthoma ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, mũmwĩre atĩrĩ, “Twagũthaitha, tũthomere ibuku rĩrĩ,” nake akaamũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndiũ gũthoma.”

¹³ Mwathani ekuuga atĩrĩ:
“Andũ aya manguhagĩrĩria na tũnua twao,
na makaahĩe gĩtĩio na mĩromo yao,
no ngoro ciao irĩ kũraya na nĩ.
Namo mahooya marĩa mahooyaga
nĩ kũringana na mawatho marĩa marutĩtwo nĩ andũ.
¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, o rĩngĩ nĩngagegia andũ aya,
njĩke maũndũ ma kũgegania, o ma kũgegania biũ;
ũũgĩ wa andũ arĩa oogĩ nĩũgaathira,
naguo ũmenyo wa andũ arĩa moĩ gũkũũrana maũndũ nĩũkabuĩria.”
¹⁵ Kaĩ andũ acio mekagĩra kiyu kĩnene
nĩguo mahithe Jehova mĩbango yao marĩ na haaro-ĩ!
O acio marutagĩra mawĩra mao nduma-inĩ, mageciiria atĩrĩ,
“Nũũ ũratuona?” ningĩ-rĩ, “Nũũ ũngĩmenya ũrĩa tũreka?”
¹⁶ Inyuĩ mũinamanagia maũndũ,
mũũmbi ageciirĩrio nĩwe rĩũmba!
Kĩrĩa kĩombirwo no kĩire mũkĩũmbi atĩrĩ,
“Wee tiwe wanyũũmbire?”
Nyũngũ no ĩire mũmĩũmbi atĩrĩ,
“Wee ndũrĩ ũndũ ũũ?”

¹⁷ Githĩ ti kahinda kanini gatigaire Lebanoni kũgarũrwo
gũtuĩke mũgũnda mũnoru,
naguo mũgũnda ũcio mũnoru ũtuĩke ta mũtitũ?
¹⁸ Mũthenya ũcio, andũ arĩa mataiguaga nĩmakaigua ciugo cia ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo,
namo maitho ma atumumu
arĩa matũũraga moonaga mairia na nduma nĩmakona.
¹⁹ Na o rĩngĩ andũ arĩa ahooreri nĩmagakenera Jehova;
nao andũ arĩa athĩĩni nĩmagakenera Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
²⁰ Andũ arĩa matarĩ tha nĩmakabuĩria,
nao arĩa anyũrũrania nĩmagathira,
na arĩa meriragĩria gwĩka ũũru nĩmakaniinwo:
²¹ o acio mahũthagĩra kiugo kĩmwe magatua mũndũ mũhĩtia,
na makaigĩra mũciiranĩrĩri mũtego iciirĩro-inĩ,
na makahũthĩra ũira wa maheeni nĩguo mũndũ ũtekĩte ũũru aage gũtuĩrwo ciira na kĩhooto.
²² Nĩ ũndũ ũcio Jehova ũrĩa wahonokirie Iburahĩmu ekwĩra nyũmba ya Jakubu atĩrĩ:
“Jakubu ndagaakonithio rĩngĩ;
na matigacooka gũtukia ithiithi ciao rĩngĩ.
²³ Rĩrĩa makoona ciana ciao iria ndombire na moko makwa irĩ hamwe nao,

nĩmakaiga rĩitwa rĩakwa rĩrĩ itheru;
 nĩmakoimbũra ũtheru wa Ũrĩa Mũtheru wa Jakubu,
 na maikarage metigĩrĩte Ngai wa Isiraeli.
²⁴ Andũ arĩa ngoro ciao imahĩtithagia nĩmakaagĩa na ũmenyo,
 nao arĩa matetaga nĩmagathikĩrĩria mataaro.”

30

Haaro kũrĩ Rũrĩrĩ Rũremi

- ¹ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Kaĩ ciana iria nemi irĩ na haaro-ĩ!
 o icio ihingagia mĩbango ĩtarĩ yakwa,
 na igathondeka ngwatanĩro,* no ti na Roho wakwa,
 igakĩiganĩrĩra mehia igũrũ rĩa mehia;
² o icio ciikũrũkaga igathiĩ bũrũri wa Misiri
 itaahoete kĩrĩra;
 icio ciethaga ũteithio wa kũgitĩrwo nĩ Firaũni,
 na ikehoka kĩrũru kĩa bũrũri wa Misiri gĩtuĩke rĩũrĩro rĩacio.
³ No ũgitĩri ũcio wa Firaũni ũgaatuĩka wa kũmũconorithia,
 na kwĩhoka kĩrũru kĩa bũrũri wa Misiri gũkaamũrehera thoni.
⁴ O na akorwo marĩ na anene kũu Zoani,
 na mabarũthi mao nĩmakinyĩte Hanesi-rĩ,
⁵ andũ othe nĩmagaconorithio
 nĩ ũndũ wa andũ matangĩmaguna na ũndũ o na ũrĩkũ,
 arĩa matangĩmateithia kana mamagune,
 tiga o kũmaconorithia na kũmarehera thoni.”
⁶ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri nditũ ĩkoniĩ nyamũ cia Negevu:
 Mabarũthi mao makuuaga ũtonga wao na ndigiri,
 na igĩna ciao magaaciigĩrĩra maguku-inĩ ma ngamĩira,
 magatuĩkanĩria bũrũri wa thĩina na wa mĩnyamaro,
 bũrũri ũrĩ mĩrũũthi ya njamba na ya nga,
 na ndũira na nyoka iria ĩticũkaga,
 macitware bũrũri wa andũ matangĩmaguna o na atĩa.
⁷ Nĩgũkorwo ũteithio wa Misiri nĩ wa tũhũ na ndũrĩ kĩguni.
 Nĩ ũndũ bũrũri ũcio ndĩwĩtĩte
 Rahabu ũrĩa Ũtarĩ-ũndũ-Ekaga.
- ⁸ Na rĩrĩ, rĩu thĩĩ ũmakururĩre ũhoru ũyũ kĩaũ-inĩ,
 na ũwandĩke ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo,
 nĩgeetha ũgaatuĩka ũira wa gũtũũra matukũ marĩa magooka.
⁹ Nĩgũkorwo aya nĩ andũ aremi na nĩ ciana itũire iheenaganagia,
 ciana itendaga gũthikĩrĩria ũtaaro wa Jehova.
¹⁰ Nacio ciĩraga ooni-maũndũ atĩrĩ,
 “Mũtigatuonere maũndũ mangĩ!”
 na ikeera anabii atĩrĩ,
 “Tigai gũtũrathĩra maũndũ ma ũhoru wa mal!
 Twĩragei maũndũ marĩa mangĩtũkenia,
 na mũtũrathagĩre maũndũ ma maheeni.
¹¹ Eherai njĩra-inĩ ĩno,
 muume gacĩra-inĩ gaka,
 na mũtĩge gũtwĩra
 ũhoru wa Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli!”
¹² Nĩ ũndũ ũcio Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ:

* 30:1 Andũ a Juda nĩmathondekete ngwatanĩro na andũ a Misiri.

“Tondū nīmūregete ndūmīrīri īno,
mūkehoka ūhinyanīrīria,
na mūgatua maheeni kīndū gĩa gwītiiranagia nakīo,

¹³ rīhia rīrī rīgūtūika ta rūthingo rūraihi na igūrū,
rūrī na mwatūka ūrīa ūikaraga o ūkīaramaga,
rūrīa rūmomokaga o narua, o rīmwe.

¹⁴ Rūkoinīkanga tūcunjī ta nyūngū,
rūthethereke rūtegūcāiwo,
ūndū hakaaga gacunjī o na kamwe gakoneka
kangīruta mwaki riiko,
kana kangītaha maaī kuuma gīthima-inī.”

¹⁵ Mwathani Jehova Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli ekuuga atīrī:

“Njīra īrīa īngītūma mūhonoke no ya kwīrira na gūikara mūtegwītanga,
naguo hinya ūrīa mūkaagīa naguo ūkooneka nī ūndū wa gūikara mūhooreire na
kwīhoka,
no macio mothe nīmūmaregete.

¹⁶ Mwoigire atīrī, ‘Aca, nītūkoora tūhaicīte mbarathi.’
Nī ūndū ūcio nīmūgakīūra!

Nīngī mūkiuga atīrī, ‘Tūkaahaica mbarathi iria īrī ihenya mūno tūūre!’
Nī ūndū ūcio arīa makaamūteng’eria magaakorwo marī na ihenya mūno o nao!

¹⁷ Andū ngiri makoorā nī kūmakio nī mūdū ūmwe;
na inyuī inyuothe mūūre nī kūmakio nī andū atano,
nginya mūtigwo mūhaana ta mūtī wa bendera ūrī kīrīma-igūrū,
o na ta bendera īrī karīma-igūrū.”

¹⁸ O na gūtariī ūguo-rī, Jehova eriragīria kūmūtuga;
arahūkaga nīguo amūguire tha.

Nīgūkorwo Jehova nī Ngai ūtuanagīra ciira na kīhoto.
Kūrathimwo-rī, nī arīa othe mamwetagīrīra.

¹⁹ Inyuī andū a Zayuni, o inyuī mūtūūraga Jerusalemu, mūtigacooka kūrīra. Hī, kāi
nīakamūtuga rīrīa mūkaamūkaīra amūteithie-ī! Na rīrīa akaamūigua nīakamwītika. ²⁰ O
na gūtūika Mwathani nīamūheaga irio cia thīina na maaī ma mīnyamaro-rī, arutani
anyu matigacooka kūhithwo rīngī; mūkaameyonera na maitho manyu. ²¹ O na mūngīk-
agarūrūka na mwena wa ūrīo kana wa ūmotho, matū manyu nīmakaiguaga mūgambo
thuutha wanyu ūkiuga atīrī, “īno nīyo njīra; gererai yo.” ²² Nīngī nīmūgathaahia
mīhianano yanyu ya kūhooywo īrīa īgemetio na betha igūrū, na mīhiano yanyu īrīa
īgemetio na thahabu igūrū; mūkaamīte ta taama ūrī thaahu wa mūdū-wa-nja hīndī ya
mweri, mūmīre atīrī, “Thīī na kūu muume haha!”

²³ Nīngī nīakamuurīria mbura nī ūndū wa mbeū iria mūhaandīte mīgūnda, nacio irio
iria ikoima mīgūnda īyo igaakorwo irī njega na ikaingīha. Hīndī īyo ng’ombe cianyu
ikaarīithagio kūdū kūrī ūrīithio mwariī mūno. ²⁴ Ndegwa na ndigiri iria ikaarīmaga
mīgūnda ikaarītaga mahuti mathuuranīre na irio huhe, ciaraganītio na hūūma na iciko
cia tīiri. ²⁵ Mūthenya ūcio gūkooraganwo mūno, rīrīa mīthiringo īrīa mīraihi na igūrū
īkaamomoka, tūrūū nītūgaatherera kuuma kīrīma-inī o gīothe kīraihi na karīma o
gothe gatūūgīru. ²⁶ Naguo mweri ūkaara ta riūa, na ūtheri wa riūa ūnenehio maita
mūgwanja, ūhaane ta ūtheri wa mīthenya mūgwanja mīgima, rīrīa Jehova akooha
nguraro cia andū ake na amahonie ironde iria aamatihirie.

²⁷ Atīrīrī, Rīitwa rīa Jehova rīrooka riumīte kūraya,
rīrī na marakara mahiū na matu mathimbu ma ndogo;
nacio iromo ciake ciyūrītwo nī mang’ūrī,
na rūrīmī rwake nī mwaki ūniinanaga.

- ²⁸ Mĩhũmũ yake nĩ ta rūũĩ rūratherera na hinya
rũkambata rūgakinya o nginya ngingo.
Athũngũthagia ndũrĩrĩ gĩcungi-inĩ kĩa mwanangĩko;
ekagĩra andũ matamu kanua nĩgeetha amahĩtithie.
- ²⁹ Na inyuĩ nĩmũkaina,
ta ũrĩa mũinaga ũtukũ ũrĩa mũkũngũyagĩra gĩathĩ kĩrĩa kĩaamũre;
nacio ngoro cianyu nĩigakena
ta ũrĩa andũ makenaga
makĩambata kĩrĩma kĩa Jehova makĩhuhaga mĩtũrirũ,
o ũcio Rwaro-rwa-Ihiga rwa Isiraeli.
- ³⁰ Jehova nĩagatũma mũgambo wake ũrĩ riiri ũiguuo nĩ andũ,
na nĩagatũma mone guoko gwake gũgĩikũrũka,
arĩ na marakara maingĩ na mwaki wa kũniinana,
hamwe na mbura ya marurumĩ, na kĩhuhũkanio, na mbura ya mbembe.
- ³¹ Mũgambo wa Jehova nĩũgathethera Ashuri;
nĩakamagũtha na rũthanju rwake, amaniine magũe.
- ³² Igũtha o rĩothe rĩrĩa Jehova akaamagũtha
na rũthanju rwake rwa kũherithania-rĩ,
rĩkaahaana ta rwĩmbo rūrainwo na tũhembe na inanda cia mũgeeto,
akĩrũa mbaara nao ategũtigithĩria kũmahũura na guoko gwake.
- ³³ Tofeti gũtũũrĩte kũhaarĩrio;
gũthondeketwo nĩ ũndũ wa mũthamaki.
Irima rĩakuo rĩa mwaki nĩirieke na rĩkaaramio,
narĩo rĩrĩ na mwaki mũingĩ na ngũ nyingĩ,
nayo mĩhũmũ ya Jehova nĩyo ĩraakia mwaki ũcio,
ĩhaana ta rūũĩ rwa ũbiriti.

31

Haaro kũrĩ arĩa Mehokaga Misiri

- ¹ Kaĩ arĩa maikũrũkaga magathiĩ bũrũri wa Misiri gwetha ũteithio marĩ na haaro-ĩ,
o acio mehokaga hinya wa mbarathi,
na makehoka ũingĩ wa ngaari cia ita,
na makehoka hinya mũnene wa andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi,
na makaaga gũcũthĩrĩa ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
o na makaaga gũcaria ũteithio kuuma kũrĩ Jehova.
- ² No rĩrĩ, o nake Jehova nĩ mũũgĩ na no amarehithĩrie mwanangĩko,
nĩgũkorwo ndericũkagwo ũrĩa oigĩte.
We nĩakarahũka okĩrĩre nyũmba ya andũ arĩa aaganu,
na okĩrĩre arĩa mateithagĩrĩa andũ arĩa mekaga maũndũ mooru.
- ³ No rĩrĩ, andũ a Misiri no andũ tu, na ti Mũrungu;
nacio mbarathi ciao no nyama na itirĩ roho thĩinĩ wacio.
Rĩrĩa Jehova aatambũrũkia guoko gwake,
ũcio ũteithanagia nĩahĩngagwo,
na ũcio ũteithagio nĩagũũaga;
nao eerĩ makaaniinwo hamwe.
- ⁴ Jehova anjĩrĩte atĩrĩ:
“O ta ũrĩa mũrũũthi ũraramaga,
mũrũũthi njamba ũkĩrĩa nyamũ ĩrĩa ũnyiitĩte,
na ndũmakagio nĩ mĩgambo ya arĩithi
o na mokĩte marĩ gĩkundi kĩnene
metĩtwo hamwe nĩguo maũũkĩrĩre,
kana wĩtigĩre nĩ ũndũ wa inegene rĩao-rĩ,

ũguo noguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe agaikũrũka,
arũe arĩ kũu Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni, o na ciambatĩro ciakĩo.

⁵ O ta ũrĩa nyoni ĩreeraga rĩera-inĩ,
ũguo noguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe akaagitĩra itũũra rĩa Jerusalemu;
akaarĩgitĩra na arĩkũũre,
‘akaahĩtũkĩra igũrũ rĩa rĩo’ nĩguo arĩhonokie.”

⁶ Inyuĩ andũ a Isiraeli-rĩ, cookereraĩ ũcio mĩtũire mũremeire mũno. ⁷ Nĩgũkorwo mũthenya ũcio o mũndũ wanyu nĩagatee mĩhianano ya betha na ya thahabu ĩrĩa mwĩthondekeire na moko manyu ĩgatũma mwĩhie.

⁸ “Andũ a Ashuri makoaragwo na rũhiũ rwa njora no ti rwa mũndũ;
rũhiũ rwa njora nĩruo rũkaamaniina biũ, no ti rwa andũ.

Nĩmakoorĩra rũhiũ rũu rwa njora,
na aanake ao makaanyitwo, marutithio wĩra na hinya.

⁹ Nacio ciĩhitho ciao cia hinya nĩikaagũa nĩ ũndũ wa guoya;
nao anene ao a ita moona bendera ya ita nĩmakamaka mũno,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
ũrĩa wakĩtie mwaki wake Zayuni,
o na icua rĩake rĩa mwaki rĩrĩ kũu Jerusalemu.

32

Ũthamaki wa Ũthingu

¹ Atĩrĩrĩ, nĩgũkagĩa mũthamaki wa gũthamaka na ũthingu,
na kũgĩe na anene a gwathana na kĩhotoo.

² O mũndũ agaatuĩka ta handũ ha kwĩgitia rũhuho,
na ha kwĩyũa mbura ya kĩhuhũkanio,

o na atuĩke ta tũrũũĩ twa maaĩ tũgũtherera werũ-inĩ,
o na ta kĩĩruru kĩa rwaro rũnene rwa ihiga bũrũri-inĩ ũrĩ na nyoota.

³ Namo maitho ma andũ arĩa moonaga matikaahingwo mage kuona,
namo matũ ma arĩa maiguaga nĩmagathikĩrĩria.

⁴ Mũndũ ũrĩa ũhĩkaga gwĩka maũndũ ateciĩrĩtie wega,
nĩakamenya maũndũ na ataũkĩrwo nĩmo,
naruo rũrĩmĩ rũrĩa rũtondoiraga nĩrũkaaria o wega.

⁵ Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ mũndũ mũkĩĩgu agaacooka kũgĩa igweta,
kana kĩmaramari gĩcooke gũtĩio mũno.

⁶ Nĩgũkorwo mũndũ mũkĩĩgu aragia ũrimũ,
na meciiria make mathugundaga maũndũ mooru:

Mũndũ ũcio ekaga maũndũ matarĩ ma ũ-ngai,
na akamemerekia maũndũ ma gũcambia Jehova;
arĩa ahũtu amatigaga matarĩ na gĩa kũrĩa,
na arĩa anyootu akamaima maaĩ ma kũnyua.

⁷ Mĩthĩire ya mũndũ kĩmaramari no ya waganu,
athugundaga o maũndũ mooru

ma kũniinithia andũ arĩa athĩini na ũhoru wa maheeni,
o na rĩrĩa mathaithana ma mũbatari marĩ ma kĩhotoo.

⁸ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa mũtaana eciiragia o maũndũ ma ũtugi,
na maũndũ macio ma ũtugi nĩmo egũtũũra ekaga.

Andũ-a-nja a Jerusalemu

⁹ Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ-a-nja aya mũtarĩ ũndũ ũmũthĩĩnagia,
arahũkai mũthikĩrĩrie mũgambo wakwa;

o na inyuĩ airĩtu aya mũtarĩ ũndũ mwĩtigagĩra,
ta iguai ũrĩa nguuga!

- ¹⁰ Mwaka na matukũ matarĩ maingĩ maathira-rĩ,
inyuĩ mūtari ūndũ mwĩtigagĩra, nĩmũkainaina;
nĩgũkorwo gũtigakorwo na magetha ma thabibũ,
o na kana gũkorwo na magetha mangĩ.
- ¹¹ Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ-a-nja aya mūtari ūndũ ūmũthĩĩnagia, inainai nĩ kũmaka;
inainai inyuĩ airĩtu aya mūtari ūndũ mwĩtigagĩra!
Rutai nguo cianyu mũtigwo njaga,
mũcooke mwĩohe makũnia njohero.
- ¹² Mwĩhũũrei ithũri, mũrĩrĩre mĩgũnda yanyu ĩrĩa mĩega,
o na mĩthabibũ ĩrĩa ĩciaraga mũno,
- ¹³ na mũrĩrĩre bũrũri wa andũ akwa,
ũcio ūmerete mĩigua na cong'e:
ĩ ti-itherũ, cakaĩrai nyũmba ciothe cia ikeno,
na itũũra rĩrĩa inene rĩrĩ na ndũhiũ cia arĩũ.
- ¹⁴ Nĩgũkorwo ciĩgitĩro ĩria nũmu nĩgatiganĩrio,
narĩo itũũra rĩu inene rĩiyũrite andũ rĩtigwo ūtheri;
o na nyũmba ya mũthamaki na mũthiringo mũraihi igaatuĩka bũrũri ūteanĩrio nginya
tene,
gũtuĩke bũrũri wa gũtũũhagwo nĩ ndigiri, na ūrĩithio wa ndũũru cia mbũri,
- ¹⁵ nginya rĩrĩa tũgaitĩrĩrio Roho kuuma igũrũ,
naguo werũ ūgarũrwo ūtuĩke mũgũnda mũnoru,
na mũgũnda ūcio mũnoru ūhaane ta mũtitũ.
- ¹⁶ Ciira ūgaatũũra ūtuagwo na kĩhoto kũu werũ-inĩ,
naguo ūthingu ūtũũre kũu mũgũnda-inĩ ūcio mũnoru.
- ¹⁷ Maciaro ma ūthingu ūcio nĩ thayũ;
naguo uumithio wa ūthingu ūgaakorwo ūrĩ ūhooreri na kwĩhoka Ngai nginya tene.
- ¹⁸ Andũ akwa magaatũũraga ciikaro cia thayũ,
matũũre kũndũ gũtarĩ ūgwati,
na mahurũkage kũndũ gũtarĩ na thĩĩna.
- ¹⁹ O na mbura ya mbembe ĩngĩgũithia mĩtĩ ya mũtitũ thĩ,
narĩo itũũra inene rĩaraganio biũ-rĩ,
- ²⁰ kaĩ inyuĩ nĩmũkarathimwo-ĩ,
mũhaandage mbegũ cianyu gũkuhĩ na tũrũũ,
nacio ng'ombe na ndigiri cianyu irĩithagio kũndũ guothe.

33

Mĩnyamaro na Ūteithio

- ¹ Atĩrĩrĩ wee mwanangi ūyũ,
o wee ūtarĩ wanangwo, kaĩ ūrĩ na haaro-ĩ!
Wee mũkunyaĩrĩ ūyũ,
o wee ūtarĩ wakunyaĩrwo, kaĩ ūrĩ na haaro-ĩ!
Rĩrĩa ūgaatiga kwanangana,
nĩguo nawe ūkaanangwo,
na ningĩ rĩrĩa ūgaatiga gũkunyaĩra,
nĩguo nawe ūgaakunyaĩrwo.
- ² Wee Jehova, tũiguĩre tha;
wee nĩwe twetagĩrĩra.
Tuĩka hinya witũ rũciĩnĩ o rũciĩnĩ,
na ūtuĩke ūhonokio witũ hĩndĩ ya mĩnyamaro.
- ³ Andũ nĩ kũũra mooraga maigua mũrurumo wa mũgambo waku;
warahũka-rĩ, ndũrĩrĩ nĩihurunjũkaga.

- ⁴ Indo cianyu iria igaakorwo itahitwo, inyuĩ ndũrĩrĩ, ikoingũrũrio itahwo,
o ta ũrĩa ciana cia ngigĩ ciũngũrũragia;
andũ magaacitharĩkĩra ta ũrĩa mĩrumbĩ ya ngigĩ itharĩkagĩra mĩgũnda.
- ⁵ Jehova nĩatũũgĩrĩtio, nĩgũkorwo atũũraga igũrũ;
nake nĩakaiyũria Zayuni na ciira wa kĩhoo to na ũthingu.
- ⁶ Nĩwe ũgaatuĩka gĩtina kĩrũmu matukũ-inĩ maku,
na atuĩke kĩgĩĩna kĩa ũhoro mũingĩ wa ũhonokio, na ũũgĩ, na ũmenyi wa maũndũ;
na ũhoro wa gwĩtigĩra Jehova nĩguo ũgaakorwo ũrĩ mũthiithũ wa ma.
- ⁷ Atĩrĩrĩ, andũ ao arĩa njamba mararĩrĩra njĩra-inĩ maanĩrĩire;
nao mabarũthi mao ma thayũ maraarĩra na kĩgĩrĩko kĩnene.
- ⁸ Barabara iria njariĩ itigĩtwo itarĩ andũ,
na agendi magatiga kũgerera njĩra icio.
Kĩrĩkanĩro kĩrĩa maarĩkanĩire nĩgĩthũkie,
na aira a kĩo makanyararwo,
gũtirĩ o na mũndũ ũmwe ũraheo gĩtĩio.
- ⁹ Bũrũri nĩũracakaya na ũgathirĩrĩkĩra,
nakuo kũu Lebanoni nĩgũconorithĩtio na mĩtĩ yakuo ikahooha.
Sharoni nakuo kũhanĩte ta werũ wa Araba,
nakuo Bashani na Karimeli gũgaita mathangũ makuo.
- ¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Rĩu nĩngwarahũka, rĩu nĩngũtũũgĩrio;
rĩu nĩngwambarario na igũrũ.
- ¹¹ Inyuĩ mũkaagĩa nda cia maragara,
mũciare rũũa rwa ngano;
nayo mĩhũmũ yanyu ituĩkĩte mwaki wa kũmũcina.
- ¹² Andũ a ndũrĩrĩ magaacinwo mahaane ta coka;
magaacinwo na mwaki o ta ihinga cia mĩigua itemetwo.”
- ¹³ Atĩrĩrĩ inyuĩ andũ arĩa mũrĩ kũraya, ta thikĩrĩriai mũigue ũrĩa njĩkĩte;
na inyuĩ mũrĩ gũkuhĩ umbũrai ũhoro wa hinya wakwa.
- ¹⁴ Ehia arĩa marĩ kũu Zayuni nĩmamakĩte;
nao andũ arĩa matooĩ Ngai nĩkũinaina marainaina, makoiga atĩrĩ,
“Nũũ witũ ũngĩtũũrania na mwaki ũrĩa ũcinanaga?
Nĩgĩ nũũ witũ ũngĩtũũrania na mwaki ũtakahora nginya tene?”
- ¹⁵ Nĩ mũndũ ũrĩa ũthiiga na mĩthiire ya ũthingu
na akaaria ũhoro ũrĩa wagĩrĩire,
o we ũtangĩoya uumithio uumanĩte na ũhinyanĩrĩria,
na akagirĩrĩria guoko gwake kwamũkĩre mahaki,
o ũcio ũgiragĩrĩria matũ make kũigua ndeto cia gũciirĩra ũragani,
na akahinga maitho make matikerorere maũndũ mooru.
- ¹⁶ Ũcio nĩwe mũndũ ũrĩa ũgaatũũra kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru,
ũrĩa kĩhitho gĩake gĩgaakorwo kĩrĩ kĩirigo kĩrũmu kũu kĩrĩma-inĩ.
Nĩakaheagwo irio ciake,
na maaĩ make gũtirĩ hĩndĩ makaaga.
- ¹⁷ Maitho maku nĩmakeyonera mũthamaki arĩ na riiri wake wotho,
na wĩrorere bũrũri waramĩte, ũgatambũrũka kũraya ma.
- ¹⁸ Mecirĩ-inĩ maku nĩũgecũrania ũhoro wa kĩmakania kĩrĩa kĩarĩ ho
hau mbere, ũrie atĩrĩ: “Mũtongoria ũrĩa mũnene arĩ ha?”

- Nake mündũ ũrĩa wamũkagĩra mbeeca cia igooti rĩa bũrũri arĩ ha?
 Nake mũnene ũrĩa ũrũgamagĩrĩa mĩthiringo ĩrĩa mĩraihi na igũrũ arĩ ha?”
- ¹⁹ Andũ acio ndũrĩka ndũgacooka kũmona rĩngĩ,
 o acio maaragia mĩario ĩtangĩguĩka,
 na makaaria na rũthiomi rũgeni rũtangĩmenyeka.
- ²⁰ Ta rora Zayuni, itũũra rĩrĩa inene rĩa maruga maitũ;
 maitho maku nĩmakona Jerusalemu,
 gĩkaro gĩa thayũ, nĩyo hema ĩrĩa ĩtakenyenyeka;
 higĩ ciayo itirĩ hĩndĩ ikaamunywo,
 o na kana mũkanda o na ũmwe wayo ũtuĩke.
- ²¹ Kũu nĩkuo Jehova Mwene-Hinya agaakorwo hamwe na ithuĩ.
 Nakuo kũu gũgaatuĩka ta kũndũ kwa njũũ njariĩ, o na tũrũũ,
 njũũ itakagererio marikabu cia mbaara,
 kana igererio marikabu iria nene cia iria-inĩ.
- ²² Nĩgũkorwo Jehova nĩwe wa gũtua ciira,
 Jehova nĩwe mũtwathi,
 Jehova nĩwe mũthamaki witũ:
 we nĩwe ũgaatũhonokia.
- ²³ Mĩkanda yaku nĩmĩregeru,
 na mũtĩ ũrĩa mũraaya wa marikabu ti mũrũmu,
 nagueo taama wa kũmĩwarithia timũtambũrũku.
 Hĩndĩ ĩyo indo nyingĩ cia ndaho nĩ ikaagayanwo,
 o na andũ arĩa mathuaga nĩmagekũũra indo cia ndaho.
- ²⁴ Gũtirĩ mündũ ũtũũraga Zayuni ũkoiga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũrũaru”;
 nao andũ arĩa matũũraga kuo nĩmakarekerwo mehia mao.

34

Itua rĩa Gũũkĩrĩa Ndũrĩrĩ

- ¹ Atĩrĩrĩ, inyuĩ ndũrĩrĩ, ũkai hakuhĩ mũthikĩrĩrie;
 o na inyuĩ andũ a mabũrũri tegai matũ mũiguel!
 Thĩ o nayo nĩĩgue, o na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo,
 o hamwe na mabũrũri, na kĩrĩa gĩothe kiumaga kuo!
- ² Nĩgũkorwo Jehova nĩarakarĩire ndũrĩrĩ ciothe;
 mang’ũrĩ make marĩ kũrĩ mbũtũ ciao ciothe cia ita.
 Nĩagaciniĩna ithire biũ,
 nĩagacineana ciũragwo.
- ³ Andũ arĩa moragĩtwo magaateo o ro ũguo,
 na mũnũngo wa ciimba ciao wambate na igũrũ;
 nacio irĩma ihaane ta irindĩtwo nĩ thakame yao.
- ⁴ Njata ciothe cia igũrũ nĩgathira,
 narĩo igũrũ rĩkũnjwo o ta ibuku rĩa gĩkũnjo;
 nayo mbũtũ ya njata cia matu-inĩ ĩgwe
 o ta ũrĩa mathangũ ma mũthabibũ maahooha magũũaga,
 na o ta ũrĩa ngũyũ ciahooa igũũaga kuuma mũkũyũ-inĩ.
- ⁵ Rũhiũ rwakwa rwa njora rũnyũite rũkanyootoka rũrĩ o kũu matu-inĩ;
 ta rora, rũraikũrũkĩra Edomu rũrĩ na ituĩro,
 o andũ acio nĩĩte biũ.
- ⁶ Rũhiũ rwa njora rwa Jehova rũiyũrĩtwo nĩ thakame,
 na rũkahumbĩrwo nĩ maguta:

nĩ thakame ya tũtũrũme na ya mbũri,
na maguta ma higo cia ndũrũme.

Nĩgũkorwo Jehova arĩ na igongona kũu Bozara,
na kũũragana kũnene kũu Edomu.

⁷ Nacio mbogo nĩikooraganĩrio hamwe,
o na tũtegwa na ndegwa iria nene.

Bũrũri wao nĩũgaacagacio nĩ thakame,
naruo rũkũngũ rũrindwo nĩ maguta.

⁸ Nĩgũkorwo Jehova arĩ na mũthenya wa kwĩrĩhĩria,
arĩ na mwaka wa kũherithania, nĩguo arũĩrĩre kĩhoo to gĩa Zayuni.

⁹ Tũrũũ twa Edomu tũkaagarũrwo tũtuĩke rami,
naruo rũkũngũ rwakuo rũtuĩke mwaki wa ũbiriti;
naguo bũrũri wake ũtuĩke o ta rami ĩgwakana mwaki!

¹⁰ Naguo mwaki ũcio ndũkahorio mũthenya na ũtukũ;
ndogo yaguo ĩgaatũũra ĩtoogaga ĩgũrũ nginya tene.

Gũgaakira ihooru njiarwa nginya njiarwa,
na gũtirĩ mũndũ ũgaacooka gũtuĩkanĩria kuo rĩngĩ.

¹¹ Ndundu ya werũ-inĩ na ndundu ĩrĩa ĩgambaga nĩikegwatĩra kũndũ kũu;
nayo ndundu ĩrĩa nene na ihuru nĩkuo ĩgaaka itara ciacio.

Ngai nĩagathima Edomu na gĩthimi gĩa kĩrigiicano,
na agũthime na kabirũ ka ihooru.

¹² Gũtigakorwo kĩndũ andũ akuo arĩa marĩ ĩgweta mangĩta ũthamaki,
ariũ a mũthamaki a kũu othe nĩmagathira.

¹³ Mĩigua nĩikamerera nyũmba ciakuo cia ũthamaki iria njirigĩre,
thabai na mĩtare ĩmere ciĩgitĩro-inĩ ciakuo cia hinya.

Gũgaatuĩka ũtũũro wa mbwe,
na ciikaro cia ndundu.

¹⁴ Nyamũ cia werũ-inĩ nĩigacemania na hiti,
nacio mbũri cia gĩthaka nĩikananĩria;

kũu nĩkuo nyamũ cia ũtukũ ĩgaakomaga,
na ciĩyonere gwa kũhurũka.

¹⁵ Ndundu nĩgaka gĩtara kũu, ĩrekagĩrie matumbĩ mayo kuo,
nĩikamatũrĩkia na ĩrere njui ciayo rungu rwa mathagu mayo;

ningĩ kũu nokuo hũngũ ikoongana ĩgĩrĩ ĩgĩrĩ,
o njamba na nga yayo.

¹⁶ Atĩrĩrĩ, tuĩriai ũhoro ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo rĩa Jehova, na mũrĩthome:
Gũtirĩ nyamũ o na ĩmwe yacio ĩkaaga kuoneka kuo,
na gũtirĩ njamba ĩkaaga nga yayo.

Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova gaathanĩte ũguo,
na Roho wake nĩwe ũgacicooganĩrĩria.

¹⁷ Nĩwe ũcigayagĩra ĩgai rĩacio;
guoko gwake gũciheaga kĩrĩa acithimĩire.

Nĩikegwatĩra ĩgai rĩu rĩtuĩke rĩacio nginya tene,
na itũũre kuo nginya njiarwa na njiarwa.

35

Gĩkeno kĩa arĩa Mahonoketio

¹ Atĩrĩ, werũ ũtarĩ kĩndũ na bũrũri ũrĩa mũũmũ nĩigakena;
werũ nĩũgakena na ũcanũke.

O ta mahũa ma nyeki-inĩ, ² werũ nĩũkaruta kĩro kĩingĩ;
nĩũgakena mũno, na wanĩrĩre nĩ gũkeno.

Nĩũkaheo riiri o ta wa Lebanoni,
na ũheo ũkengi o ta wa Karimeli, na wa Sharoni;
nĩmakona riiri wa Jehova,
na mone ũkengi wa Ngai witũ.

³ Īkĩrai hinya moko marĩa maregeru,
na maru marĩa maregerete mĩtũme marũgame wega;

⁴ andũ arĩa marĩ na guoya ngoro meerei atĩrĩ,
“Mwĩyũmĩrĩriei, tigai gwĩtigĩra;
atĩrĩ, Ngai wanyu nĩagooka,
na agooka na ũhoro wa kũrĩhanĩria;
nĩwe ũgooka na iherithia rĩa Ngai,
ooke kũmũhonokia.”

⁵ Hĩndĩ ĩyo maitho ma atumumu nĩmakahingũka,
na matũ ma andũ arĩa mataiguaga macooke kũigua.

⁶ Hĩndĩ ĩyo mĩndũ ũrĩa ũthuaaga nĩakarũgarũga ta thwariga,
na rũrĩmĩ rũrĩa rũtaaragia rwanĩrĩre nĩ gũkena.

Namo maaĩ nĩmagatherũka kuuma werũ-inĩ,
natuo tũrũũ tũtherere werũ-inĩ wa mũthanga.

⁷ Mũthanga ũrĩa mũhiũ ũgaatuĩka karia ka maaĩ,
nayo thĩ ĩyo ng'aru ĩtherũke ithima cia maaĩ.

Imamo iria cianakomwo nĩ mbwe-rĩ,
ĩgaakũra nyeki, na ithanjĩ, o na marura.

⁸ Nakuo kũu nĩgũkagĩa barabara njariĩ;
nayo ĩgeetagwo Njĩra ĩrĩa Nyamũre.

Andũ arĩa matarĩ atheru matikamĩgera;
ĩgaakorwo ĩrĩ Njĩra ya andũ arĩa mamĩgeraga;
nĩ ũndũ ũcio o na andũ akĩgu matikamĩhĩtia.

⁹ Gũtirĩ mũrũũthi ũgaakorwo njĩra-inĩ ĩyo,
o na kana nyamũ o yothe ndĩani ĩmĩgerere;
nyamũ icio itikoonekana njĩra-inĩ ĩyo.

No rĩrĩ, andũ arĩa makũũrĩtwo nĩo oiki makaamĩgerera,

¹⁰ nao andũ arĩa akũũre a Jehova nĩmagacooka.

Magaatoonya Zayuni makĩinaga;
nao nĩmageekĩrwo thũmbĩ ya gĩkeno gĩa tene na tene.

Magaakena na macanjamũke,
nakĩo kĩa o na mũcaayo nĩgathira biũ.

36

Senakeribu Kwĩhĩtĩra Jerusalemu

¹ Mwaka wa ikũmi na ĩna wa wathani wa Mũthamaki Hezekia, Senakeribu mũthamaki wa Ashuri nĩatharĩkĩre matũũra manene mothe marĩa mairigĩrwo na thingo cia hinya ma Juda, na akĩmatunyana. ² Ningĩ mũthamaki wa Ashuri agĩtũma mũnene wa mbũtũ ciake cia ita, kuuma Lakishi, arĩ na mbũtũ nene ya ita athĩĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia kũu Jerusalemu. Rĩrĩa mũnene ũcio wa mbũtũ ya ita aarũgamire mũtaro-inĩ wa Karia-ka-Rũgongo, njĩra-inĩ ya gũthĩĩ Mũgũnda-wa-Mũthambia-Nguo, ³ Eliakimu mũrũ wa Hilikia ũrĩa warĩ mũrori wa nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na Joa mũrũ wa Asafu ũrĩa mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu, makiumagara magĩthĩĩ kũrĩ we.

⁴ Nake mũnene ũcio wa mbũtũ ya ita akĩmeera atĩrĩ, “Ĩrai Hezekia atĩrĩ,

“Mũthamaki ũrĩa mūnene o we mũthamaki wa Ashuri, ekũũria atĩrĩ: Ūrutĩte ũũmĩrĩru ũcio ũrĩ naguo kũ? ⁵ Wee uugaga nĩ ũũĩ kũrĩa na ũrĩ na hinya wa mbũtũ cia ita, no waragia o ciugo cia tũhũ. Nũũ ũcio wĩhokete nĩguo ũnemere? ⁶ Atĩrĩrĩ, wee wĩhokete andũ a Misiri, acio mahaana ta kamũrangi koinĩkangu, karĩa gatheecaga mũndũ guoko, gakamũguraria etiirania nako! Ūguo nĩguo Firaũni mũthamaki wa Misiri ahaana kũrĩ arĩa othe mamwĩhokaga. ⁷ O na ũngĩnjĩra atĩrĩ, “Ithuĩ twĩhokete Jehova Ngai witũ,” githĩ ũcio tiwe Hezekia aatharĩrie igongona na kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, na akĩĩra andũ a Juda na a Jerusalemu atĩrĩ, “No nginya mũhooyagĩre kĩgongona-inĩ gĩkĩ?”

⁸ “Rĩu-rĩ, ũka ũkeiguithanie na mwathi wakwa, mũthamaki wa Ashuri: Nĩngũkũhe mbarathi ngiri igĩrĩ, angĩkorwo ũrĩ na andũ a gũthĩĩ macihaicĩte! ⁹ Wakĩhota atĩa gũtooria o na mūnene ũrĩa mūnini mūno thĩĩnĩ wa anene a mwathi wakwa, o na gũtuĩka wĩhokete ngaari cia ita na andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi a Misiri? ¹⁰ Na ningĩ-rĩ, njũkĩte gũtharĩkĩra na kwananga bũrũri ũyũ iterĩtwo nĩ Jehova? Jehova we mwene nĩwe wanjĩĩre njũke hũũre bũrũri ũyũ na ndĩwanange.’”

¹¹ Nao Eliakimu, na Shebina, na Joa makĩĩra mūnene ũcio wa mbũtũ cia ita atĩrĩ, “Twagũthaitha arĩria ndungata ciaku na rũthiomi rwa Asuriata, tondũ nĩtũrũũĩ.* Tiga gũtwarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania andũ aya marĩ rũthingo-inĩ makĩĩguaga.”

¹² No mūnene ũcio wa mbũtũ cia ita agĩcookia atĩrĩ, “Kaĩ ndatũmirwo nĩ mwathi wakwa kũrĩ o mwathi wanyu na kũrĩ o inyuĩ, ndĩmwĩre maũndũ maya, na ti kũrĩ andũ aya maikarĩte rũthingo igũrũ, o aya makaarĩa kĩoro kĩa na manyue mathugumo mao o ene o ta ũrĩa inyuĩ mũgeeka?”

¹³ Ningĩ mūnene ũcio wa mbũtũ cia ita akĩrũgama akĩanĩrĩra na Kĩhibirania, aki-uga atĩrĩ, “Thikĩrĩriai ndũmĩrĩri ya mũthamaki ũrĩa mūnene, mũthamaki wa Ashuri! ¹⁴ Mũthamaki ekuuga ũũ: Mũtigitĩkĩre Hezekia amũheenie. Ndangĩhota kũmũhonokia! ¹⁵ Mũtigitĩkĩre Hezekia amũringĩrĩrie kwĩhoka Jehova hĩndĩ ĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ Jehova nĩegũtũhonokia; itũũra rĩrĩ inene rĩtikaaneanwo guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri.’

¹⁶ “Mũtigathikĩrĩrie Hezekia. Mũthamaki wa Ashuri ekuuga atĩrĩ: Rekei tũiguane na mũũke kũrĩ nĩ. Mweka ũguo, o ũmwe wanyu nĩakarĩaga maciaro ma mũtĩ wake wa mũthabibũ na wa mũkũyũ na anyuuage maaĩ ma gĩthima gĩa, ¹⁷ o nginya rĩrĩa ngooka ndĩmũtware bũrũri ũhaana ta wanyu, bũrũri ũrĩ ngano na ndibei ya mũhihano, bũrũri ũrĩ irio na mĩgũnda ya mũthabibũ.

¹⁸ “Mũtigitĩkĩre Hezekia amũhĩtithie, rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Jehova nĩegũtũhonokia.’ Nĩ kũrĩ ngai ya rũrĩrĩ o na rũrĩkũ ĩrĩ yahonokia bũrũri wayo kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa Ashuri? ¹⁹ Ngai cia Hamathu na Aripadi irĩ kũ? Ngai cia Sefarivaimu irĩ kũ? Nĩihonoketie Samaria kuuma guoko-inĩ gwakwa? ²⁰ Nĩ ngai ĩrĩkũ harĩ ngai ciothe cia mabũrũri macio yanahonokia bũrũri wayo kuuma kũrĩ nĩ? Gwakĩhoteka atĩa Jehova ahonokie Jerusalemu kuuma guoko-inĩ gwakwa?”

²¹ No rĩrĩ, andũ acio magĩkira ki na matirĩ ũndũ maamũcookeirie, tondũ mũthamaki nĩamathĩte, akameera atĩrĩ, “Mũtikamũcookerie ũndũ.”

²² Hĩndĩ ĩyo Eliakimu mũrũ wa Hilikia ũrĩa mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandĩki-marũa, na Joa mũrũ wa Asafu ũrĩa mwandĩki wa maũndũ ma ihinda rĩu, magĩthĩ kũrĩ Hezekia, matembũrangĩte nguo ciao, makĩmwĩra ũrĩa mūnene ũcio wa mbũtũ cia ita oigĩte.

37

Ūhonokio wa Jerusalemu Kwĩranĩrwo

* 36:11 Rũthiomi rwa Asuriata ruoĩkaine nĩ anene tu hĩndĩ ĩno; nĩ rwacookire gũtuĩka rwa kwario nĩ Ayahudi othe kuuma mwaka wa 5 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

¹ Rĩrĩa Mũthamaki Hezekia aaiguire ũhoro ũcio, agĩtembũranga nguo ciake na akĩthumba nguo ya ikũnia, agĩtoonya hekarũ ya Jehova thĩinĩ. ² Agĩtũma Eliakimu mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya ũthamaki, na Shebina ũrĩa mwandiki-marũa, na athĩnjĩri-Ngai arĩa atongoria, othe mehumĩte nguo cia makũnia, mathiĩ kũrĩ mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu. ³ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Hezekia ekuuga: Mũthenya wa ũmũthĩ nĩ mũthenya wa mĩnyamaro, na ngũmano, na gĩconoko o ta ihinda rĩa ciana rĩa gũciarwo rĩakinya, naguo hinya wa gũciara ũkaaga. ⁴ No gũkorwo Jehova Ngai waku nĩekũigua ciugo ciothe cia mũnene ũcio wa mbũtũ cia ita, ũrĩa mwathi wake, mũthamaki wa Ashuri atũmĩte, nĩgeetha oke anyũrũrie Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, na amũkũume nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio Jehova Ngai waku aigũite. Nĩ ũndũ ũcio hoera matigari marĩa matigaire muoyo.”

⁵ Rĩrĩa anene a Mũthamaki Hezekia maakinyire kũrĩ Isaia-rĩ, ⁶ Isaia akĩmeera atĩrĩ, “ĩrai mwathi wanyu atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Tiga gwĩtigĩra nĩ ciugo iria ũiguĩte atungati a mũthamaki wa Ashuri makĩnuma nacio. ⁷ Ta thikĩrĩa! Nĩ nĩngwĩkĩra roho wa mũthemba mũna thĩinĩ wake, nĩguo rĩrĩa arĩigua ũhoro mũna, acooke bũrũri wake, na arĩ kũu ndũme ooragwo na rũhiũ rwa njora.’”

⁸ Rĩrĩa mũnene wa mbũtũ cia ita aaiguire atĩ mũthamaki wa Ashuri nĩoimĩte Lakishi, akĩehera Jerusalemu agĩthĩ agĩkora mũthamaki akĩrũa mbaara na Libina.

⁹ Na rĩrĩ, Senakeribu agĩkinyĩrwo nĩ ũhoro wa atĩ Tirihaka, ũrĩa Mũkushi mũthamaki wa Misiri, nĩoimagarĩte oke arũe nake. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma andũ rĩngĩ kũrĩ Hezekia marĩ na ũhoro ũyũ: ¹⁰ “ĩrai Hezekia mũthamaki wa Juda atĩrĩ: Ndũgetĩkĩrie Ngai ũcio wĩhokete akũheenĩe rĩrĩa ekuuga atĩrĩ, ‘Jerusalemu rĩtikũneanwo kũrĩ mũthamaki wa Ashuri.’ ¹¹ Ti-itherũ nĩũiguĩte ũrĩa athamaki a Ashuri mekĩte mabũrũri-inĩ mothe, ũrĩa maamaniinire biũ. Inyuĩ mũgũkĩhonoka atĩa? ¹² Na rĩrĩ, ngai cia ndũrĩrĩ iria cianiinirwo nĩ maithe maitũ ma tene: ngai cia Gozani, na cia Harani, na cia Rezufu, na andũ a Edeni arĩa maarĩ Telasaru-rĩ, nĩciamahonokirie? ¹³ Mũthamaki wa itũũra rĩa Hamathu arĩ ha, na mũthamaki wa Aripadi, na mũthamaki wa itũũra rĩrĩa inene rĩa Sefarivaimu, na wa Hena, na wa Iva, rĩu marĩ ha?”

Ihooya rĩa Hezekia

¹⁴ Nake Hezekia akĩnyiita marũa kuuma kũrĩ andũ arĩa maatũmĩtwo na akĩmathoma. Agĩcooka akĩambata hekarũ-inĩ ya Jehova, akĩmatambũrũkia mbere ya Jehova. ¹⁵ Nake Hezekia akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ: ¹⁶ “Wee Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, o wee ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene gatagatĩ ka makerubi, Wee wiki nowe Ngai igũrũ rĩa mothamaki mothe ma thĩ. Nĩwe wombire igũrũ na thĩ. ¹⁷ Tega matũ maku, Wee Jehova, ũigue; hingũra maitho maku Wee Jehova wone, ũigue ciugo ciothe cia Senakeribu iria atũmĩte cia kũruma Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo.

¹⁸ “Ti-itherũ, Jehova, athamaki a Ashuri nĩmanangĩte andũ a ndũrĩrĩ na mabũrũri mao biũ. ¹⁹ Na nĩmaikĩtie ngai ciao mwaki-inĩ na magacithũkangia, tondũ itiarĩ ngai no ciarĩ mĩtĩ na mahiga, nacio ciathondeketwo na moko ma andũ. ²⁰ Rĩu-rĩ, Wee Jehova Ngai witũ, tũhonokie kuuma guoko-inĩ gwake, nĩgeetha mothamaki mothe ma thĩ mamenye atĩ Wee Jehova, o Wee wiki, nĩwe Ngai.”

Isaia Kũratha Kũhootwo kwa Senakeribu

²¹ Hĩndĩ iyo Isaia mũrũ wa Amozu agĩtũma ndũmĩrĩri kũrĩ Hezekia, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Tondũ nĩũũhooete ũhoro wĩgĩ Senakeribu mũthamaki wa Ashuri-rĩ, ²² ũyũ nĩguo ũhoro ũrĩa Jehova aarĩtie wa kũmũũkĩrĩa:

“Mũirĩtu Gathirange, Mwarĩ wa Zayuni
nĩakũmenete na agakũnyarara.

Mwarĩ wa Jerusalemu
arainia mũtwe rĩrĩa wee ũroora.

²³ Ũcio ũrumĩte na ũkamenereria nũũ?

Nũũ ũgũthũkĩire na mũgambo,
na ũkamwambararĩria maitho na mwĩtĩio?

Wee nĩũũkĩrĩre ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli!

²⁴ Ūtūmīte andū aku
moke marume Jehova.

Na ūkoiga atīrī,

‘Nī ūndū wa ngaari ciakwa nyingī cia ita,
nīnyambatīte ngakinya tūcūmbīrī twa irīma,
o kūu igūrū mūno Lebanoni.

Nīndemete mītarakwa yakuo irīa mīraihi mūno,
o na mīthengera irīa mīega mūno.

Nīnginyīte tūcūmbīrī twakuo kūrīa kūrāya mūno,
o kūrīa kūrī na mītītū irīa mīega mūno.

²⁵ Nīnyenjete ithima mabūrūri ma kūngī
na nganyua maaī kuo.

Nīhūithītie tūrūūi twa Misiri
na makinya ma magūrū makwa.’

²⁶ “Kaī ūtaiguīte?

Kuuma tene nīndamūrīte ūndū ūcio.
Matukū-inī macio ma tene nīndabangīte ūndū ūcio:
rīu nīndīūhingītie,

atī wee nīūtūmīte matūūra manene marīa mairigīre na thingo cia hinya
matuīke hība cia mahiga.

²⁷ Andū akuo maagithītio hinya,
nao makagegeare na magaconorithio.

Mahaana mīmera irī mūgūnda,
makoororoa o ta thuuna nduru,
kana ta nyeki īmerete nyūmba igūrū,
irīa yūmaga ītanakūra.

²⁸ “No nīnjūūi kūrīa ūikaraga,
na ngamenya ūkiomagara na ūgīcooka,
o na ūrīa ūndakaragīra.

²⁹ Tondū nīūdakarīire
na rūng’athio rwaku nīrūkinyīire matū makwa,
nīngūgwīkīra gīcūhī gīakwa iniūrū,
na matamu ndīmoohe kanua-inī gaku,
na nīngatūma ūcookere
njīra o īyo wokīire.

³⁰ “Gīkī nīkīo gīgaakorwo kīrī kīmenyithia gīaku, wee Hezekia:
“Mwaka ūyū ūkūrīa irio cia maitīka,

naguo mwaka wa keerī ūrīe kīrīa gīgaathundūka harī mo.
No mwaka wa gatātū-rī, nīūkahaanda na ūgethe,
ūhaande mīgūnda ya mīthabībū, na ūrīe maciaro mayo.

³¹ O rīngī matigari ma nyūmba ya Juda
nīmagaikūrūkia mīri na thī, na maciare maciaro na igūrū.

³² Nīgūkorwo Jerusalemu nīgūkoima matigari ma andū,
nakuo Kīrīma-inī gīa Zayuni kuume gīkundi kīa arīa mahonokete.
Kīyo kīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe
nīkīo gīkaahingia ūguo.

³³ “Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga ūū igūrū rīa mūthamaki wa Ashuri:
“Ndagatoonya itūūra rīrī inene
kana arathūkie mūguī kuo.

Ndagooka mbere yarīo na ngo
kana arīrigicīrie na ihumbu cia tīrī, arīūkīrīre.

³⁴ Njira iria agookira no yo agaacookera;
ndagatoonya itũura rĩĩ inene,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁵ “Nĩngagitira itũura rĩĩ inene na ndĩrĩhonokie,
nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa Daudi ndungata yakwa!”

³⁶ Hĩndĩ iyo mũraika wa Jehova agĩthiĩ na akĩũraga andũ ngiri igana rĩmwe rĩa mĩrongo
ĩnana na atano kũu kambĩ-inĩ ya Ashuri. Rĩria andũ mookĩrire rĩciĩ tene, magĩkora
kũu no ciimba theri! ³⁷ Nĩ ũndũ ũcio Senakeribu mũthamaki wa Ashuri agĩtharia kambĩ
agĩthiĩ; agĩcooka Nineve, agĩkara kuo.

³⁸ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe rĩria ahooyaga arĩ hekarũ-inĩ ya ngai yake Nisiroku-rĩ, ariũ
ake eerĩ Adarameleki na Sharezeru makĩmũũraga na rũhiũ rĩa njora, na makĩũrĩra bũrũri
wa Ararati. Nake mũriũ Esari-Hadoni agĩtuĩka mũthamaki itheriya rĩake.

38

Ndwari ya Hezekia

¹ Matukũ-inĩ macio Hezekia akĩrwara, hakuhĩ akue. Mũnabii Isaia mũrũ wa Amozu
agĩthiĩ kũrĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova ekuuga ũũ: Thondeka maũndũ ma mĩciĩ waku,
tondũ nĩũgũkua, ndũkũhona.”

² Hezekia akĩhũgũra ũthiũ wake, akĩrora rũthingo-inĩ, na akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ,
³ “Wee Jehova, ririkana ũria ngoretwo ngĩthiĩ na mĩthiire ya kwĩhokeka mbere yaku, na
ngeheana na ngoro yakwa yothe, na ngeeka ũria kwagĩrĩre maitho-inĩ maku.” Nake
Hezekia akĩrĩra mũno.

⁴ Hĩndĩ iyo kiugo kĩa Jehova gĩgĩkinyĩra Isaia, akĩrwo atĩrĩ, ⁵ “Cooka ũkeere
Hezekia atĩrĩ, ‘Jehova Ngai wa thoguo Daudi ekuuga ũũ: Nĩnjiguĩte ihooya rĩaku na
ngoona maithori maku; nĩngũkuongerera mĩaka ikũmi na ĩtano ya gũtũura muoyo.
⁶ Nĩngũkũhonokia hamwe na itũura rĩĩ inene kuuma guoko-inĩ kwa mũthamaki wa
Ashuri. Nĩngũgitira itũura rĩĩ inene.

⁷ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩmenyithia kĩria Jehova egũkũhe atĩ Jehova nĩegwĩka ũndũ ũcio
akwĩrĩre: ⁸ Nĩngatũma kĩruru kĩa riũa gĩcooke na thuutha makinya ikũmi marĩa
gĩkũrũkite ngathĩ-inĩ ya Ahazu.’” Nĩ ũndũ ũcio ũtheri wa riũa ũgĩcooka na thuutha
makinya ikũmi marĩa waikũrũkite.

⁹ Maya nĩmo maandĩko ma Hezekia mũthamaki wa Juda marĩa aandĩkire thuutha wa
kũrũara na kũhona:

¹⁰ Nĩ ndoigire atĩrĩ, “O rĩria matukũ ma muoyo wakwa magaacĩra-rĩ,
no rĩo ngũthiĩ ndonye ihingo-inĩ cia gĩkuũ,
na ndunywo mĩaka yakwa irĩa ĩtigarĩte?”

¹¹ Ngĩkiuga atĩrĩ, “Nĩ ndikona Jehova rĩngĩ,
ndikona Jehova ndĩ bũrũri ũyũ wa arĩa matũũraga muoyo;
gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ ngona mũndũ wa thĩ,
kana ngorwo hamwe na arĩa marĩ gũkũ thĩ.

¹² Nyũmba yakwa nĩtharĩtio, ĩkeherio kũrĩ nĩ,
o ta ũria hema ya mũrĩithi yambũragwo.

Nĩngũnjĩte muoyo wakwa ta ũrĩ taama wa mũndũ ũria ũtumaga na mĩtambo,
na rĩu nĩkũndinia ekũndinia anjeherie mĩtambo-inĩ ũcio wake;
mũthenya na ũtukũ-rĩ, ũtuĩkite o wa kũũniina.

¹³ Ndetereire ngĩrĩrĩrie nginya gũgĩkĩa,
na akiunanga mahĩndĩ makwa mothe o ta mũrũũthi.
Mũthenya na ũtukũ-rĩ, wee ũtuĩkite o wa kũũniina.

¹⁴ Ngĩkaya ta hũngũrũrũ kana mũrũaru,
ngĩcaaya o ta ũria ndutura ĩcaayaga.
Maitho makwa makĩaga hinya nĩgũcũthĩrĩria igũrũ.

Ndĩ mũthĩĩnĩku; Wee Mwathani ũka ũndeithiel!”

¹⁵ No ingĩkiuga atĩa?

Nĩanjarĩirie, na nĩwe mwene wĩkĩte ũguo.

Mĩaka yakwa yothe ndĩrĩthiia ndĩnyihĩtie,
tondũ wa ruo rūrũ rwa ngoro yakwa.

¹⁶ Mwathani, andũ matũũraga moonaga maũndũ ta maya;
o naguo roho wakwa ũtũũraga muoyo wonaga maũndũ o ta macio.

Wanjookeirie ũgima wa mwĩrĩ,
na ũkĩreka ndũũre muoyo.

¹⁷ Ti-itherũ ũhoru ũcio warĩ wa kũng’una,
nĩkĩo ndaiguire ruo rũnene ũguo.

Nĩ ũndũ wa wendo waku,
nĩwagirĩirie ndoonye irima rĩa mwanangĩko;
mehia makwa mothe nĩũrganĩirwo nĩmo.

¹⁸ Nĩgũkorwo mbĩrĩra ndĩngĩhota gũkũgooca,
o nakĩo gĩkuũ gĩtingĩkũgooca;

arĩa maharũrũkaga irima rĩu
matingĩgĩa na kĩrĩgĩrĩro kĩa wĩhokeku waku.

¹⁹ Arĩa marĩ muoyo, o acio matũũraga muoyo-rĩ, nĩmakũgoocaga,
ta ũrĩa ndĩreka ũmũthĩ;
maithe ma ciana nĩo meraga ciana
ũhoru wa wĩhokeku waku.

²⁰ Jehova nĩakahonokia,
na nĩtũkaina tũrĩ na inanda cia mũgeeto
matukũ mothe ma muoyo witũ,
tũrĩ hekarũ-inĩ ya Jehova.

²¹ Isaia oigĩte atĩrĩ, “Thondekai ngũmba ya ngũyũ, mũmĩgĩrĩre ihũha-inĩ, na nĩekũhona.”

²² Hezekia oorĩtie atĩrĩ, “Kĩmenyithia gĩgaakorwo kĩrĩ kĩrĩkũ atĩ nĩngambata thĩĩ hekarũ-inĩ ya Jehova?”

39

Mabarũthi Kuuma Babuloni

¹ Na rĩrĩ, ihinda rĩu Merodaki-Baladani mūrũ wa Baladani mũthamaki wa Babuloni nĩatũmĩre Hezekia marĩa na kĩheo, tondũ nĩaiguĩte ũhoru wa ndwari yake na kũhona gwake. ² Hezekia akĩamũkĩra andũ arĩa maatũmĩtwo na gĩkeno, na akĩmoonia indo ciothe iria aigĩte makũmbĩ make; akĩmoonia betha, na thahabu na mahuti marĩa manungi wega na maguta marĩa mega mũno, na indo ciake ciothe cia mbaara na indo ciothe iria ciarĩ igĩĩna-inĩ ciake. Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe thĩĩnĩ wa nyũmba ya ũthamaki kana kĩarĩ ũthamaki-inĩ wake wothe Hezekia ataamoonirie.

³ Hĩndĩ ĩyo mũnabii Isaia agĩthĩĩ kũrĩ Mũthamaki Hezekia, akĩmũũria atĩrĩ, “Andũ acio moiga atĩa, na mekuumĩte kũ?”

Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Moimĩte bũrũri wa kũraya; megũkĩte kuuma bũrũri wa Babuloni.”

⁴ Nake mũnabii akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ moonire nyũmba-inĩ yaku ya ũthamaki.”

Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Moonire indo ciothe cia nyũmba yakwa ya ũthamaki. Gũtirĩ kĩndũ o na kĩmwe kĩrĩ igĩĩna-inĩ ciakwa itanamoonia.”

⁵ Nake Isaia akĩĩra Hezekia atĩrĩ, “Ta igua kiugo kĩa Jehova Mwene-Hinya-Wothe: ⁶ Ti-itherũ ihinda nĩrĩgakinya, rĩrĩa indo ciothe iria irĩ thĩĩnĩ wa nyũmba yaku ya ũthamaki, na iria ciothe maithe maku matũire maigĩte nginya ũmũthĩ, igaakuu itwarwo Babuloni. Gũtirĩ o na kĩmwe gĩgaatigara. ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ⁷ Na andũ amwe a rũciaro

rwaku, o arĩa moimĩte mũthiimo waku, o arĩa wee ũgaaciara, nĩmagathaamio, na nĩmakaahakũrwo nĩguo matungatage nyũmba-inĩ ya mũthamaki wa Babuloni.”

⁸ Nake Hezekia agĩcookia atĩrĩ, “Kiugo kĩa Jehova kĩa waria nĩ kĩa,” tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Hĩndĩ irĩa ngũtũura muoyo nĩgũgũkorwo kũrĩ na thayũ na ũgitĩri.”

40

Kũhooreria Andũ a Ngai

¹ Atĩrĩrĩ, hooreriai, mũhoorerie andũ akwa,
ũguo nĩguo Ngai wanyu ekuuga.

² Arĩriai itũũra rĩa Jerusalemu na ũhooreri,
na mwanĩrĩre, mũrĩrĩre atĩrĩ,
wĩra warĩo mũritũ nĩũthirĩte,
na nĩrĩrekeirwo mehia marĩo,
o na ningĩ atĩ nĩrĩherithĩtio nĩ guoko kwa Jehova
maita meerĩ nĩ ũndũ wa mehia marĩo mothe.

³ Kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩra, akoiga atĩrĩ:
“Haarĩriai njĩra ya Jehova kũu werũ-inĩ wa mũthanga,
mũrũngarie njĩra nene ya Ngai witũ kũu werũ-inĩ.

⁴ Mĩkuru yothe nĩgathikwo yambatĩre,
nacio irĩma ciothe na tũrĩma ciaraganio;
nakuo kũrĩa gũtarĩ kũigananu nĩgũkaigananio,
nakuo kũrĩa gũtarĩ kwaraganu kwaraganio wega.

⁵ Naguo riiri wa Jehova nĩũkaguũranĩrio,
na andũ othe nĩmakawĩonera marĩ hamwe.
Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova
kaarĩtie ũhoru ũcio.”

⁶ Kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũroiga atĩrĩ, “Anĩrĩra.”
Na nĩ ngĩmũũria atĩrĩ, “Ngwanĩrĩra njuge atĩa?”

“Uga atĩrĩ: Andũ othe mahaana ta nyeki,
na ũthaka wao wothe ũhaana ta mahũa ma mũgũnda.

⁷ Nyeki nĩĩhoohaga, namo mahũa magaitĩka,
nĩkũhurutwo nĩ mĩhũmũ ya Jehova.
Ti-itherũ andũ mahaana o ta nyeki.

⁸ Nyeki nĩĩhoohaga namo mahũa magaitĩka,
no kiugo kĩa Ngai witũ gĩtũũraga nginya tene.”

⁹ Inyuĩ andũ arĩa mũrehaga ũhoru mwega Zayuni,
ambatai mũthiĩ kĩrĩma-inĩ kĩrĩa kĩraihi na igũrũ.

Inyuĩ arĩa mũrehaga ũhoru mwega Jerusalemu,
anĩrĩrai na mũgambo mũnene,
anĩrĩrai, na mũtigetigĩre;
ĩrai matũũra ma Juda atĩrĩ,
“Ngai wanyu arĩ haha!”

¹⁰ Atĩrĩrĩ, Mwathani Jehova nĩarooka arĩ na ũhoti,
na guoko gwake nĩkuo gũgaathanaga.

Atĩrĩrĩ, kĩheo gĩake arĩ nakĩo,
o na irĩhi rĩake arĩ narĩo.

¹¹ Ariithagia mbũri ciake o ta mũrĩithi:
Natuo tũgondu atuoyaga na moko make
na agatũkuuĩra gĩthũri-inĩ gĩake;

nacio ng'onduru iria irongithia acitongoragia o kahora.

- ¹² Nũũ wanathima maaĩ na rũhĩ rwake,
kana agĩthima igũrũ na wariĩ wa guoko gwake?
Nũũ wanekĩra rũkũngũ rwa thĩ gĩkabũ-inĩ arũthime,
kana agĩthima irĩma na ithimi,
o na agĩthima tũrĩma na ratiri?
- ¹³ Nũũ wanamenya meciiria ma Jehova,
kana akĩmũtaara taarĩ we mũmũhei kĩrĩra?
- ¹⁴ Nũũ Jehova aahoire kĩrĩra nĩguo amũmenyithie maũndũ,
na nũũ wamũrutire gũthiĩ na njĩra irĩa yagĩrĩire?
Nũũ wamũrutire maũndũ ma ũũgĩ,
kana akĩmuonia ũrĩa angĩhota gũkuũkĩrwo nĩ maũndũ?
- ¹⁵ Ti-itherũ ndũrĩrĩ ihaana ta itata rĩa maaĩ rĩrĩ ndoo-inĩ;
cionagwo ihaana ta karũkũngũ kanini karĩa gatigagwo ratiri-inĩ;
we athimaga icigĩrĩra cia iria-inĩ taarĩ rũkũngũ rũhinyu.
- ¹⁶ Mũtitũ wa Lebanoni-rĩ, ndũngĩgania ngũ cia mwaki wa kĩgongona,
kana nyamũ ciakuo ciigane kũmũrutĩra magongona ma njino.
- ¹⁷ Ndũrĩrĩ ciothe ikĩonwo nĩwe, acionaga ihaana ta kĩndũ hatarĩ;
we acionaga ta itarĩ kĩene,
o na ta irĩ tũhũ mũtheri.
- ¹⁸ Atĩrĩrĩ, ũngĩgerekania Mũrungu na ũ?
Kana nĩ mũhianĩre ũrĩkũ mũngĩmũgerekania naguo?
- ¹⁹ Mĩhianano ya kũhooywo yacũhagio nĩ mũturi,
nake mũturi wa thahabu akamĩgemia na thahabu,
na akamĩthondekera irengeeri cia betha.
- ²⁰ Mũndũ ũrĩa mũthĩini mũno ũtangĩhota kuona indo ta icio cia kũrutwo,
athuuraga mũtĩ ũrĩa ũtangĩbutha.
Agacaria bundi mũũgĩ
wa kũmwacũhĩria mũhianano wa kũhooywo mũrũmu wega ũtangĩgũa.
- ²¹ Anga mũtirĩ mwamenya?
Kaĩ mũtarĩ mwaigua ũhoru?
Mũtirĩ mwaheo ũhoru kuuma o kĩambĩrĩria?
Kaĩ mũtarĩ mwataũkĩrwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo?
- ²² Jehova aikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene igũrũ rĩa gĩthiũrũrĩ gĩa thĩ,
nao andũ arĩa matũũraga thĩ akamoonaa mahaana o ta ndaahi.
Atambũrũkagia matu marĩa mairũ o ta kĩandarũa,
na akamaamba ta marĩ hema ya gũtũũrwo.
- ²³ Nĩwe ũtũmaga anene matuĩke ta kĩndũ gũtarĩ,
na akanyiihia aathani a thĩ akamatua ta marĩ o tũhũ mũtheri.
- ²⁴ O mahaandwo o ũguo-rĩ,
o mbeũ ciao ciahurwo-rĩ,
o mambĩrĩria gũikũrũkia mĩri yao tĩiri-inĩ-rĩ,
amahuhaga na mĩhũmũ yake nao makahooaha,
nakĩo kĩhuhũkanio kĩa rũhuho gĩkamahuruta o ta mahuti.
- ²⁵ ũrĩa Mũtheru ekũũria atĩrĩ,
“Nĩrĩ, mũngĩgerekania na ũ?
Kana nũũ tũngĩganana?”
- ²⁶ Tiirai maitho manyu mũrore na igũrũ:

Nũũ wombire njata icio ciothe?
 Ũcio nĩwe ũrehaga mbũtũ icio cia igũrũ agĩcitaraga,
 na ageeta o ĩmwe yacio na rĩĩtwa.
 Tondũ wa ũhoti wake mũnene na hinya wake mũnene,
 gũtirĩ o na ĩmwe yacio yagaga ho.

- ²⁷ Wee Jakubu, nĩ kĩĩ gĩgũtũma warie,
 na wee Isiraeli ũgateta, ũkoooria atĩrĩ,
 “Mĩthiĩre yakwa nĩhithĩtwo Jehova;
 naguo ciira wakwa wa kĩhotoo ndũrũmbũyagio nĩ Ngai wakwa?”
²⁸ Anga mũtirĩ mwamenya?
 Kaĩ mũtarĩ mwaigua ũhoru?
 Jehova nĩwe Ngai ũrĩa ũtũũraga tene na tene,
 nĩwe Mũmbi wa ituri ciothe cia thĩ.
 We ndooragwo nĩ hinya o na kana akanoga,
 naguo ũmenyo wake wa maũndũ gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũũtuĩria.
²⁹ Mũndũ ũrĩa mũnogu nĩamũheaga hinya,
 nake ũrĩa ũũrĩtwo nĩ hinya akamuongerera ũhoti.
³⁰ Andũ ethĩ o nao nĩmooragwo nĩ hinya na makanoga,
 nao andũ arĩa matarĩ akũrũ nĩmahĩngagwo na makagũa;
³¹ no rĩrĩ, andũ arĩa mehokaga Jehova
 nĩmakerũhĩrio hinya wao.
 Makombũkaga na mathagu o ta nderi;
 magaateng’era na matinoge,
 magaathiiaga na magũrũ na matiũrwo nĩ hinya.

41

Mũteithia wa Isiraeli

- ¹ “Atĩrĩrĩ, inyuĩ icigĩrĩra, ta kirai ki mũrĩ mbere yakwa!
 Nacio ndũrĩrĩ nĩcierũhie hinya wacio!
 Nĩcikuhiĩrie ciarie;
 nĩtũcemaniei hamwe tũciire.
² “Nũũ warahũrĩte mũndũ oime na mwena wa irathĩro,
 akamwĩta amũtungatagĩre na ũthingu?
 Aneanaga ndũrĩrĩ kũrĩ we,
 na agatooria athamaki makamwathĩkagĩra.
 Amatuuaga o ta rũkũngũ na rũhiũ rwake rwa njora,
 akamatua maragara na ũta wake nao makombũrwo nĩ rũhuho.
³ Amateng’eragia, akamahĩtũka atagurarĩtio,
 o na angĩkorwo nĩ njĩra atarĩ agerera na magũrũ make mbere ĩyo.
⁴ Nũũ wĩkĩte ũndũ ũcio na akaũhingia,
 ageeta njiarwa marĩĩtwa kuuma o kĩambĩrĩria?
 Nĩĩ Jehova, nĩ nĩĩ wa mbere
 na wa kũrigĩrĩria; nĩĩ nĩ nĩĩ we.”
⁵ Icigĩrĩra nĩciĩoneire ũndũ ũcio na igetigĩra;
 nacio ituri cia thĩ ikainaina.
 Ikuhagĩrĩria na ikeyumĩria;
⁶ o ũmwe ateithagia ũrĩa ũngĩ,
 na akeera mũrũ wa nyina atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie mũno!”
⁷ Mũbundi ekagĩra mũturi wa thahabu hinya,
 nake ũrĩa ũnyorokagia na nyondo ĩrĩa nene

omagĩrĩria ũrĩa ũturagĩra ihiga-inĩ rĩa ũturi.
 Nake akoiga atĩrĩ, “Wĩa ũcio wa kũnyitithania cuma nĩ mwega.”
 Akanyitithania mũhianano ũcio wa kũhooywo na mĩcumarĩ, nĩguo ndũkenyenye,
 ũgwe.

⁸ “No rĩrĩ, wee Isiraeli, ndungata yakwa,
 o wee Jakubu ũrĩa thuurĩte,
 o inyuĩ njiaro cia Iburahĩmu mũrata wakwa,
⁹ ndakũrutire kuuma ituri cia thĩ,
 ngĩgwĩta kuuma koine ciayo iria irĩ kũraya mũno.
 Ngĩkwĩa atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ ndungata yakwa;’
 nĩngũthuurĩte na ndikũregete.
¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe;
 tiga kũmaka, nĩgũkorwo nĩ nĩ Ngai waku.
 Nĩndĩkuongagĩrĩa hinya na ngũteithagie;
 na ti-itherũ nĩndĩrĩgũtiiragĩrĩa na guoko gwakwa kwa ũrĩo kwa ũthingu.

¹¹ “Andũ arĩa othe makũrakaragĩra magagũũkĩrĩa
 ti-itherũ nĩmagaconorithio na manyararithio;
 arĩa marũaga nawe
 magaatuĩka o ta kĩndũ hatarĩ na mathire biũ.
¹² O na ũngĩgaacaria thũ ciaku, ndũgaaciona.
 Andũ arĩa mahũũranaga mbaara nawe
 magaatuĩka o ta kĩndũ hatarĩ.
¹³ Nĩgũkorwo nĩ nĩ Ngai waku,
 ũrĩa ũkũnyitaga guoko kwa ũrĩo,
 na agakwĩa atĩrĩ, Tiga gwĩtigĩra;
 nĩngũgũteithia.
¹⁴ Tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu kagunyũ gaka,
 o wee Isiraeli gakundi kanini,
 nĩ mwene nĩ nĩ ngũgũteithia,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
 ũcio Mũkũũri waku, ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
¹⁵ “Atĩrĩrĩ, nĩngagũtua kĩhũũri kĩa ngano,
 kĩhũũri kĩa na kĩũgĩ, kĩa magego maingĩ.
 Nĩũkahũũra irĩma na ũcihehenje,
 natuo tũrĩma ũtũtue mũũngũ.
¹⁶ Wee nĩũgaacihuha, naruo rũhuho rũcigũrũkie,
 nakĩo kĩhuhũkanio gĩcihurunje.
 No rĩrĩ, wee nĩũgakenera Jehova,
 na wĩrahagĩre ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.

¹⁷ “Andũ arĩa athĩini na abatari methaga maaĩ ma kũnyua, no gũtirĩ;
 nĩmĩ ciao nĩcing’arĩtio nĩ nyoota.
 No rĩrĩ, nĩ Jehova nĩngamacookeria ũhoru;
 nĩ Ngai wa Isiraeli, ndĩrĩ hĩndĩ ngaamatiganĩria.
¹⁸ Nĩngatũma njũũ itherere kũu rũng’ũrĩ-inĩ kũrĩa gũtũũgĩru,
 nacio ithima itherũke cianda-inĩ.
 Nĩngatũma kũu werũ-inĩ kũgĩe tũria twa maaĩ,
 nakuo kũndũ kũrĩa kũng’aru ndũme gũtherũke ithima cia maaĩ.
¹⁹ Nĩngahaanda mĩtarakwa na mĩgaa,
 na mĩhandathi na mĩtamaĩyũ kũu werũ-inĩ.
 Na haande mĩbinde kũndũ kũrĩa gũtakũraga kĩndũ,
 na mĩthengera, na mĩkarakaba o hamwe,

- ²⁰ nĩgeetha andũ mone na mamenye,
mecuũranie na mataũkĩrwo,
atĩ nĩ guoko kwa Jehova gwĩkĩte maũndũ macio,
na atĩ Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli nĩwe wamĩũmbire.”
- ²¹ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Rehei ciira wanyu ũrĩa mũrĩ naguo.
Onaniai ihooto cianyu cia hinya,”
ũguo nĩguo Mũthamaki wa Jakubu ekuuga.
- ²² “Rehei ngai cianyu cia mĩhianano ya kũhooywo
itwĩre ũrĩa gũkaahaana.
Twĩrei ũrĩa maũndũ ma tene maatariĩ,
nĩguo twĩcũũranie ũhoru wamo,
na tũmenye ũrĩa makaarigĩrĩa.
Kana mūtũmenyithie ũhoru wa maũndũ marĩa magooka thuutha,
²³ na mūtũwĩre ũrĩa gũgaikara thuutha-inĩ,
nĩguo tũmenye atĩ mũrĩ ngai.
Ĩkai ũndũ mwega kana mũũru,
nĩguo tũmake na tũiyũrwo nĩ guoya.
- ²⁴ No rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ kĩndũ hatarĩ,
na mawĩra manyu matirĩ bata;
mũndũ ũrĩa ũmwĩthuurĩre atariĩ o ta kĩndũ kĩrĩ magigi.
- ²⁵ “Nĩnjarahũrĩte mũndũ wa kuuma gathigathini, na nĩarooka:
mũndũ uumĩte irathĩro rĩa riũa ũrĩa ũkayagĩra rĩitwa rĩakwa.
Arangagĩrĩa aathani a thĩ o ta marĩ ndaka,
akamarangĩrĩa o ta ũrĩa mũmbi akimaga rĩũmba.
- ²⁶ Nũũ waheanire ũhoru ũcio kuuma o kĩambĩrĩa, nĩguo tũũmenye;
kana akĩũheana mbere iyo, nĩguo tuuge atĩrĩ, ‘Ũhoru ũcio aarĩtie nĩ wa ma’?
Gũtirĩ mũndũ weranire ũhoru ũyũ,
na gũtirĩ mũndũ waũheanĩte mbere iyo,
gũtirĩ mũndũ waiguĩte ũhoru ũyũ kuuma kũrĩ inyuĩ.
- ²⁷ Nĩ nĩ ndaarĩ wa mbere kwĩra Zayuni atĩrĩ, ‘Atĩrĩrĩ, aya marĩ haha!’
Nĩ nĩ ndatũmire mũndũ athĩ Jerusalemu agatware ũhoru ũrĩa mwega.
- ²⁸ Ndĩrarora no hatirĩ mũndũ;
gũtirĩ mũndũ thĩinĩ wao ũngĩheana kĩrĩa,
gũtirĩ mũndũ wa kũnjookeria ũhoru rĩrĩa ingĩmoria kĩũria.
- ²⁹ Atĩrĩrĩ, andũ othe nĩ a maheeni!
Ciiko ciao no cia tũhũ;
mĩhianano yao ya gwacũhio ihaana o ta rũhuho, na nĩ ya tũhũ mũtheri.

42

Ndungata ya Jehova

- ¹ “Atĩrĩrĩ, iño nĩyo ndungata yakwa, iĩa ndiiragĩrĩa,
iĩa ndĩthuurĩre na nĩyo ikenagia ngoro yakwa;
nĩngamĩtirĩ Roho wakwa
nayo nĩkarehithĩria ndũrĩrĩ ciira wa kĩhooto.
- ² Ndikaanĩrĩa kana igũũthũke,
kana mũgambo wayo ũiguuo kũu njĩra-inĩ.
- ³ Kamũrangi kagondoku ndigakoina,
kana iħorie rũtambĩ rwa ũguta rũrĩa rũratooga.
Na nĩ ũndũ wa wĩhokeku nĩgatuanĩra ciira na kĩhooto;
⁴ ndĩgaatithia kana ikue ngoro
nginya hĩndĩ iĩa iĩgaatũma gũkũ thĩ kũgĩe ciira wa kĩhooto.

Andũ arĩa matũũraga icigĩrĩra-inĩ makehoka watho wayo.”

⁵ Jehova, Mũrungu witũ, ũrĩa wombire igũrũ na akĩrĩtambũrũkia,
o we ũrĩa waraganirie thĩ na indo iria ciothe ciumaga kuo,
na nĩwe ũheaga andũ a thĩ mĩhũmũ,

na akahe arĩa maikaraga kuo muoyo, ekuuga atĩrĩ:

⁶ “Nĩ Jehova nĩ nĩ ngwĩtĩte na njĩra ya ũthingu;
nĩngakũnyiita guoko.

Nĩngakũmenyagĩrĩra na ngũheane
ũtuĩke wa kũrĩkanĩra kĩrĩkanĩro na andũ,
o na ũtuĩke ũtheri wa gũtherera andũ a Ndũrĩrĩ,

⁷ na nĩguo ũhingũrage atumumu maitho,
na wohorithagie arĩa mohetwo ũmarute moime njeera,
o nao arĩa maikarĩte nduma-inĩ ũmarekererie, moime korokoro-inĩ.

⁸ “Nĩ nĩ Jehova; rĩu nĩrĩo rĩĩtwa rĩakwa!
Naguo riiri wakwa ndikaũhe mũndũ ũngĩ,
kana njĩtĩkĩre mĩhianano ya kũhooywo ĩheo ũgooci wakwa.

⁹ Atĩrĩrĩ, maũndũ maarathirwo tene nĩmahingĩtio,
na rĩu nĩ maũndũ merũ ngwanĩrĩra;
na maũndũ macio matanakinya-rĩ,
nĩndĩmũmenyithĩtie ũhoru wamo.”

Rwĩmbo rwa Kũgooca Jehova

¹⁰ Inĩrai Jehova rwĩmbo rwerũ,
na mũmũgooce kuuma ituri-inĩ ciothe cia thĩ,
inyuĩ mũikũrũkaga kũu iria-inĩ, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩnĩ warĩo,
o na inyuĩ icigĩrĩra, na arĩa othe matũũraga thĩnĩ wacio.

¹¹ Werũ na matũũra makuo nĩmanĩrĩre na mĩgambo;
o na tũtũra tũrĩa Kedari atũũraga nĩtũkũngũire.
Andũ a Sela nĩmarekwo maine rwĩmbo nĩ gũkena;
o na mũreke maanĩrĩre marĩ kũu irĩma-igũrũ.

¹² Nĩmarekwo makumie Jehova,
na maanĩrĩre ũgooci wake kũu icigĩrĩra-inĩ.

¹³ Jehova nĩakoimagara athĩ o ta njamba ĩrĩ hinya,
na aarahũre kĩyo gĩake ta njamba ya ita;
akaanĩrĩra na oigĩrĩrie mbugĩrĩrio ya mbaara,
na nĩagatooria thũ ciake.

¹⁴ “Ihinda iraaya ngoretwo ngirĩte ki,
ngegirĩrĩra gwĩka ũndũ.
No rĩu-rĩ, ndĩrakaya ta mũtumia ũrarũmwo,
ngateeha na ngahũma.

¹⁵ Nĩngananga irĩma na tũrĩma,
na ndũme mĩmera ĩrĩa yothe ĩkũraga kuo yũme;
nĩngatũma njũũ itũke icigĩrĩra
na ndũme tũria tũhwe.

¹⁶ Nao atumumu nĩngamagereria njĩra iria matooi,
na ndĩmatoongorerie tũcĩra tũrĩa mataahũthĩrĩte gũthĩra;
nayo nduma nĩngamĩgarũra ĩtuĩke ũtheri mbere yao,
nakuo kũndũ kũrĩa gũtarĩ kũigananu ndĩkwaraganie.
Maũndũ macio nĩmo ngeeka,
na ndikamatiganĩria.

¹⁷ No rĩrĩ, andũ arĩa mehokete mĩhianano ya kūhooywo,
o acio meraga mĩhianano ya gwacũhio atĩrĩ, ‘Inyuĩ nĩ inyuĩ ngai ciitũ,’
nĩmakahũndũrwo na nĩmagaconorithio kūna.

Andũ a Isiraeli Nĩ Atumumu na Matiiguaga

¹⁸ “Inyuĩ mũtaiguaga, ta iguai,
na inyuĩ atumumu-rĩ, ta cũthĩrĩriai, nĩguo muonel
¹⁹ Nũũ mūtumumu tiga o ndungata yakwa,
o na kana nũũ ũtaiguaga ta mūtũmwo ũcio ndũmĩte?
Nũũ mūtumumu ta ũrĩa wĩheanĩte biũ kũrĩ nĩ,
na nũũ mūtumumu ta ndungata ya Jehova?
²⁰ Nĩwonete maũndũ maingĩ, no ndũmarũmbũyagia;
matũ maku nĩmahingũrĩtwo, no ndũrĩ ũndũ ũiguaga.”
²¹ Jehova nĩonire arĩ wega atũũgĩrie watho wake
na ũgĩe riiri nĩ ũndũ wa ũthingu wake.
²² No rĩrĩ, andũ aya nĩmatahĩtwo na magatunywo indo,
othe manyiitĩtwo na mĩtego marima-inĩ,
o na makahithwo njeera thĩinĩ.
Matuĩkĩte ta nyamũ cia kũguĩmwo,
na gũtirĩ mũndũ ũngĩmahonokia;
maikarĩte marĩ atahe,
na gũtirĩ mũndũ ũngiuga atĩrĩ, “Nĩmacookio kwao.”

²³ Nũũ wanyu ũgũthikĩrĩria ũhoru ũyũ,
kana aũrũmbũye mahinda marĩa magooka?
²⁴ Nũũ waneanire Jakubu atuĩke wa gũtahwo,
na nũũ waneanire Isiraeli kũrĩ atunyani?
Githĩ ti Jehova,
o ũrĩa ithuĩ twĩhĩrie?
Nĩgũkorwo andũ nĩmaregire gũthiĩ na njĩra ciake;
nĩmagire gwathĩkĩra watho wake.
²⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩamaitĩrĩrie marakara make mahiũ,
na akĩmatharĩkĩra na mbaara.
Maarigiicĩrio nĩ marakara mahaana ta nĩnĩmbĩ cia mwaki mĩena yothe,
no-o matiigana kũmenya.
Marakara macio makĩmacina,
no matiigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio ngoro-inĩ ciao.

43

Mũhonokia wa Isiraeli

¹ No rĩrĩ, wee Jakubu, Jehova ũrĩa wakũũmbire,
o we ũcio watũmire ũgĩe ho,
wee Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:
“Tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo nĩ nĩ ngũkũũrĩte;
Ngwĩtĩte na riĩtwa riaku; wee ũrĩ wakwa.
² Rĩrĩa ũkũgerera maaĩ-inĩ ũkĩhĩtũkĩra kuo-rĩ,
ndĩrĩkoragwo hamwe nawe;
o na rĩrĩa ũkũringa njũũ-rĩ, itigagũtwara.
Rĩrĩa ũkũgerera mwaki-inĩ-rĩ, ndũgaagũcina;
ndũkarĩrĩmbũkĩrwo nĩ rũrĩrĩmbĩ rwaguo.
³ Nĩgũkorwo nĩ nĩ Jehova, Ngai waku,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli, Mũhonokia waku;
nĩheanĩte bũrũri wa Misiri ũtuĩke kĩndũ gĩa gũgũkũũra,
nakuo Kushi na Seba ngakũheana ithenya riaku.

⁴ Tondũ wee ũrĩ wa goro mũno, na ũgatĩka maitho-inĩ makwa,
na tondũ nĩngwendete-rĩ,
nĩnganeana andũ nĩ ũndũ waku,
na neane ndũrĩrĩ nĩ ũndũ wa muoyo waku.

⁵ Tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe;
nĩngakũrehere ciana ciaku kuuma mwena wa irathĩro,
na ngũcookanĩrĩrie kuuma mwena wa ithũĩro.

⁶ Nĩngeera mwena wa gathigathini atĩrĩ, ‘Marekereriel!’
na njĩre mwena wa gũthini atĩrĩ, ‘Tiga kũmagirĩrĩria.’
Ariũ akwa marehei moime kũndũ kũraya,
o nao airĩtu akwa marehei moime ituri-inĩ ciothe cia thĩ:

⁷ arĩa othe metanĩtio na rĩitwa rĩakwa,
o acio ndoombire nĩgeetha riiri wakwa wonekage,
acio ndoombire, o acio wĩra wa moko makwa.”

⁸ Tongoriai andũ arĩa marĩ na maitho, no nĩ atumumu,
na andũ arĩa marĩ na matũ, no matiiguaga.

⁹ Andũ a ndũrĩrĩ ciothe nĩmonganĩte hamwe,
nao andũ a mabũrũri makagomana.

Nĩ mũndũ ũrĩkũ wao warathire ũhoru ũyũ,
na agĩtwĩra maũndũ marĩa maarĩ ma tene?

Nĩmarehe aira ao moonanie atĩ ũhoru ũcio wao warĩ wa ma,
nĩguo andũ maũigua moige atĩrĩ, “Ŭhoru ũcio nĩ wa ma.”

¹⁰ “Inyuĩ nĩ inyuĩ aira akwa,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“O na nĩ inyuĩ ndungata ciakwa iria thuurĩte

nĩgeetha mũmenye, na mũnjĩtĩkie,
na mũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ ũrĩa we.

Mbere yakwa gũtirĩ ũngĩ wombĩtwo,
na gũtikagĩa ũngĩ thuutha wakwa.

¹¹ Nĩr-rĩ, o nĩ nĩ nĩ Jehova,
na gũtirĩ mũhonokia ũngĩ tiga nĩ.

¹² Nĩr-rĩ, nĩnguũranĩrie ũhoru, na ngahonokania, na ngoimbũra:
Nĩ mwene, na ti ngai ng’eni irĩ thĩinĩ wanyu.

Tondũ ũcio, inyuĩ nĩ inyuĩ aira akwa atĩ nĩ nĩ nĩ Mũrungu,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹³ “Iĩ, ti-itherũ, kuuma matukũ ma tene, nĩ nĩ nĩ ũrĩa we.
Gũtirĩ mũndũ o na ũ ngĩhota kũhonokia mũndũ kuuma guoko-inĩ gwakwa.
Rĩrĩa ndeka ũndũ-rĩ, nũ ũ ngĩhota kũũgarũra?”

Tha cia Ngai, na Kwaga Wĩhokeku kwa Isiraeli

¹⁴ Jehova, Mũhonokia wanyu,
o Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ,
“Nĩngatũma mbũtũ ya ita yũkĩrĩre Babuloni nĩ ũndũ wanyu,
na ndehe andũ othe a Babuloni marĩ mĩgwate,
maikũrũkĩtio na marikabu iria makenagio nĩcio.

¹⁵ Nĩ nĩ nĩ Jehova, Ūrĩa Mũtheru wanyu,
Mũũmbi wa Isiraeli, na Mũthamaki wanyu.”

¹⁶ Ūũ nĩguo Jehova ekuuga,
o ũcio watemire njĩra iria-inĩ,
na agĩtema gacĩra kũndũ kũrĩa kwarĩ maaĩ marĩ hinya,

¹⁷ ũrĩa waguucĩrĩrie ngaari cia ita o na mbarathi,
na mbũtũ cia ita, hamwe na anene a cio,
nao magĩkoma hau na maticooke kwarahũka rĩngĩ,

- makihora biũ ta rūtambĩ rūhoretio.
¹⁸ “Tigai kūririkana maũndũ marĩa mahītũkĩte;
 o na tigai gwĩcũũrania maũndũ marĩa ma tene.
¹⁹ Atĩrĩrĩ, nĩngwĩka ũndũ mwerũ!
 Rĩu no hĩndĩ ũraakunũka; kaĩ inyuĩ mūtaraũmenya?
 Ngwĩka atĩrĩ, nĩngũtema njĩra werũ-inĩ,
 nakuo rũng’ũrĩ-inĩ ndũme gũtherũke tũrũũ.
²⁰ Nyamũ cia gĩthaka, ta mbwe na ndundu,
 nĩciiheaga gĩtĩo,
 tondũ nĩ nĩ heanaga maaĩ werũ-inĩ
 o na rũng’ũrĩ-inĩ,
 ngatũma kũgĩe na tũrũũ twa kũnyuuagwo nĩ andũ akwa,
 andũ arĩa nĩ thuurĩte,
²¹ andũ arĩa ndeyũmbĩire,
 nĩguo mahunjagie ũhoro wa ũgooci wakwa.
²² “No rĩrĩ, wee Jakubu ndũrĩ wangaĩra,
 nawe Isiraeli-rĩ, nĩkũnogio ũnogetio nĩ nĩ.
²³ Inyuĩ mūtindeheire ng’ondũ cia maruta ma njino,
 kana mũkandĩĩthia na magongona manyu.
 Ndimũhatĩrĩrie na magongona ma mũtu,
 kana ngamũnogia na kũmwĩtia ũbumba.
²⁴ Mũtirĩ mwangũrĩra ũbumba ũrĩa ũrĩ mūtaraũmĩko mwea,
 o na kana mũkandutĩra maguta ma magongona manyu.
 No rĩrĩ, mehia manyu nĩmanditũhĩire
 na mũkaanogia na mawaganu manyu.
²⁵ “Nĩ, o nĩ mwene, nĩ nĩ tharagia mahĩtia maku, mathire biũ,
 nĩ ũndũ wakwa Nĩ mwene,
 na ngaaga kūririkana mehia manyu rĩngĩ.
²⁶ Ta ndirikaniai maũndũ marĩa mahītũkĩte,
 na mũreke tũmaarĩrĩrie tũrĩ hamwe;
 nĩngĩ mũciire muonanie atĩ mũtiĩhĩtie.
²⁷ Ithe wanyu wa mbere nĩehirie;
 nao andũ arĩa maaragia ithenya rĩanyu makĩĩnemera.
²⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngaconorithia anene a hekarũ yanyu,
 na ndũme Jakubu anangĩke,
 o nake Isiraeli atuĩke wa kũnyararwo.

44

Isiraeli Ũrĩa Mũthũure

- ¹ “No rĩrĩ, ta thikĩrĩria, wee Jakubu, ndungata yakwa,
 o we Isiraeli, ũrĩa nĩ thuurĩte.
² Jehova, ũrĩa wakũũmbire
 na agĩgũthondeka ũrĩ nda ya maitũguo,
 o ũrĩa ũrĩgũteithagia, ekuuga atĩrĩ:
 Tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu, ndungata yakwa,
 o nawe Jeshuruni, ũrĩa nĩ thuurĩte.
³ Nĩgũkorwo bũrũri ũrĩa mũng’aru nĩngaũitĩrĩria maaĩ,
 nakuo kũndũ kũrĩa kũmũ nĩgũgathereraga tũrũũ;
 naruo rũciaro rwaku nĩngarũitĩrĩria Roho wakwa,
 nacio njiaro cianyu ndĩciitĩrĩrie kĩrathimo gĩakwa.
⁴ Nĩmakaingĩha o ta nyeki ya gĩtuamba ikunũkĩte,

o na kana ta mĩtĩ ya mĩribina ĩrĩa ĩkũraga hũgũrũrũ-inĩ cia njũũ.
⁵ Mũndũ ũmwe nĩakoiga atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ wa Jehova’;
 nake ũrĩa ũngĩ akeĩtania na Jakubu;
 o nake ũngĩ eyandĩke guoko gwake atĩrĩ, ‘Ndĩ wa Jehova,’
 na eetue rĩitwa rĩitanĩtio na Isiraeli.

Nĩ Jehova, ti Mĩhianano

⁶ “Atĩrĩrĩ, Mũthamaki wa Isiraeli na Mũkũũri wao,
 o we Jehova-Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ:
 Nĩ nĩ wa mbere na nĩ nĩ wa kũrigĩrĩa,
 gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ.
⁷ Nũ ũkĩhaana ta nĩ? Nĩarekwo oimbũre ũhoru ũcio.
 Nĩheane ũhoru ũcio na oimbũre arĩ mbere yakwa,
 ũrĩa gwatarĩ kuuma rĩrĩa ndoombire andũ akwa a tene,
 na onanie ũrĩa gũgaikara thuutha-inĩ;
 nĩ, nĩakĩrathe ũhoru wa maũndũ marĩa magooka.
⁸ Tigai kũinaina, o na kana mwĩtigĩre.
 Githĩ ndioimbũrire maũndũ maya,
 na ngĩratha ũhoru ũyũ kuuma o tene?
 Inyuĩ nĩ inyuĩ aira akwa. Nĩ kũrĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ?
 Aca, gũtirĩ rwaro rũngĩ rwa Ihiga, nĩ ndirĩ ũngĩ njũũ.”

⁹ Andũ arĩa othe mathondekaga mĩhianano ya kũhooywo nĩ a tũhũ,
 na indo iria meriragĩria mũno itirĩ bata.
 Andũ arĩa mangĩaria ithenya rĩao nĩ atumumu;
 gũtirĩ ũndũ mamenyaga, ũguo nĩguo ũmaconorithagia.
¹⁰ Nũ wacũhagia mũhianano wa kũhooywo,
 o na ageturĩra mũhianano wa gũtwekio ũrĩa ũtangĩmũguna?
¹¹ We na arĩa macihooyaga nĩmagaconorithio;
 mabundi o nao no andũ matarĩ kĩene.
 Othe nĩmongane hamwe na matue itua;
 nao nĩmakanyiitwo nĩ guoya mũnene na maconorithio.

¹² Mũturi wa igera ooyaga kĩndũ kĩa wĩra,
 na agakĩrutĩra wĩra agagĩcina na makara;
 agathondeka ngai ya mũhianano na nyondo,
 akaũtura na hinya wa guoko gwake.
 Mũndũ ũcio ahũũtaga, akoorwo nĩ hinya;
 akaga kũnyua maaĩ, akaringĩka.
¹³ Mũtharamara aigaga rũrigi rwa kũrũngaria mũhari,
 agacooka agakurura na karamu;
 mũhianano ũcio egũthondeka akaũhũũra randa,
 ningĩ akaũthima gĩthiũrũrĩ,
 na agacooka kũwacũhia wega ũhaanane na mũhianĩre wa mũndũ,
 o ta mũndũ ũrĩ na riiri wake wothe,
 nĩgeetha ũtũũre ihooero-inĩ rĩaguo.
¹⁴ Mũndũ aatemire mĩtarakwa,
 na agĩthuurĩra mũkarakaba kana mũgandi.
 Akĩreka ũkũranĩre na mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ ya mũtitũ,
 kana akĩhaanda mũthengera, nayo mbura ĩkĩũkũria.
¹⁵ Mũtĩ ũcio nĩ wa kuunwo ngũ;
 oyaga imwe agaakia mwaki, agoota,
 no iria ĩngĩ agaakia mwaki, akaruga mĩgate.

Ningĩ gĩcunjĩ kĩmwe agethondekera ngai ya mũhianano, akamĩhooyaga.
 Ñi ti-itherũ, athondekaga mũhianano mũicũhie akaũinamagĩrĩra.

¹⁶ Nuthu ya ngũ agaakia mwaki nacio;
 akarugĩra irio ciake ho,
 na akahĩhĩria nyama ciake ho, akarĩa, akahũũna.

Ningĩ agoota mwaki, akoiga atĩrĩ,
 “Hĩ! Nĩndaigua ũrugarĩ; nĩndona mwaki.”

¹⁷ Ngũ iria ciatigara agathondeka ngai, mũhianano wake wa kũhooya;
 akaũinamĩrĩra na akaũturĩria maru.

Akaũhooya, akoiga atĩrĩ,
 “Honokia; wee nĩwe ngai yakwa.”

¹⁸ Matirĩ ũndũ mooĩ, na matirĩ ũndũ mamenyaga;
 maitho mao nĩmahumbĩre, nĩ ũndũ ũcio matingĩona,
 na meciiria mao nĩmahingĩtwo makaaga kũmenya maũndũ.

¹⁹ Gũtirĩ mũndũ ũkiraga ageciiria,
 gũtirĩ mũndũ ũrĩ na ũũgĩ kana ũmenyo oige atĩrĩ,

“Nuthu ya ngũ ndahũthĩire na gwakia mwaki;
 o na ngĩrugĩra mĩgate makara-inĩ macio,
 na ngĩcooka ngĩhĩhia nyama na ngĩrĩa.

Ti-itherũ no ngĩthondeke kĩndũ kĩrĩ magigi kuuma kũrĩ ngũ iria itigaire?
 Ti-itherũ no nyinamĩrĩre gĩcunjĩ kĩa mũtĩ?”

²⁰ Arĩaga mũhu, ahĩtithĩtio nĩ ngoro ĩrĩa ĩheenekete;
 ndangĩhota kwĩhonokia, kana oige atĩrĩ,
 “Githĩ kĩndũ gĩkĩ kĩrĩ guoko gwakwa kwa ũrĩo ti maheeni?”

²¹ “Ririkana maũndũ maya, wee Jakubu,
 o wee Isiraeli, tondũ ũrĩ ndungata yakwa.

Nĩ nĩ ndakũũmbire, wee ũrĩ ndungata yakwa;
 atĩrĩ, wee Isiraeli, ndikaariganĩrwo nĩwe.

²² Nĩnjeheretie mahĩtia maku magathira biũ,
 o ta ũrĩa itu rĩa mbura rĩthiraga,

mehia maku ngamaniina ta kĩbii kĩa rũciinĩ.
 Njookerera tondũ nĩngũkũũrĩte.”

²³ Wee igũrũ ina nĩ gũkena,
 nĩgũkorwo nĩ Jehova wĩkĩte ũndũ ũcio;
 nawe thĩ ũrĩ rungu rwa igũrũ-rĩ, anĩrĩra.

Na inyuĩ irĩma-rĩ, inai rwĩmbo,
 o na inyuĩ mĩtitũ na mĩtĩ yanyu yothe inai,
 nĩgũkorwo Jehova nĩakũũrĩte Jakubu,
 na akoonania riiri wake kũu Isiraeli.

Jerusalemu Nĩgũgatũũrwo

²⁴ “Jehova, Mũkũũri waku,
 ũrĩa wakũũmbĩre nda ya maitũguo, ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ nĩ nĩ Jehova
 ũrĩa wombire indo ciothe,
 ũrĩa watambũrũkirie igũrũ ndĩ nyiki,
 ũrĩa waaraganirie thĩ ndĩ nyiki,

²⁵ nĩ nĩ ngiragĩrĩria ciama cia anabii a maheeni,
 nao aragũri ngamatua irimũ,

ningĩ ngagarũra ũũgĩ wa arĩa oogĩ,
ngaũtua ũrimũ mũtheri.

²⁶ Nĩ nĩ njikagĩra ciugo cia ndungata ciakwa hinya,
na ngahingia ũrathi wa atũmwo akwa,

na ha ũhoru wa Jerusalemu ngoiga atĩrĩ, 'Nĩrigatũũrwo,'
na ha ũhoru wa matũũra ma Juda ngoiga atĩrĩ, 'Nĩmagaakwo,'
o na kũndũ gwakuo kũrĩa kwanangĩtwo ngoiga atĩrĩ, 'Nĩngagũcookereria.'

²⁷ Nĩ nĩ njĩragaa maaĩ ma kũrĩa kũriku atĩrĩ, 'Hũai,
na nĩngahũithia tũrũũ twanyu.'

²⁸ Nĩ nĩ njugaga ũhoru wa Mũthamaki Kurusu atĩrĩ, 'Nĩwe mũrĩithi wa mbũri ciakwa,
na nĩwe ũkaahingia ũrĩa wothe nyendaga wĩkwo;
Nĩakoiga ũhoru wa Jerusalemu atĩrĩ, "Nĩriakwo,"
na ha ũhoru wa hekarũ oige atĩrĩ, "Mĩthingi yayo nĩyakwo."''

45

¹ Atĩrĩrĩ, ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Jehova areera Kurusu,
ũrĩa wake mũitĩrĩrie maguta,

o ũcio nĩ nyitĩte guoko gwake kwa ũrĩo
nĩguo ndoorie ndũrĩrĩ iria irĩ mbere yake,
na njaũre ahamaki indo ciao cia mbaara,
nĩgeetha ndĩmũhingũrĩre mĩrango mbere yake,
na nĩguo ndakanakore ihingo ihingĩtwo:

² Nĩngagũtongoria
na nĩngaragania irĩma;
nĩngoinanga ihingo cia gĩcango,
na ndinangie mĩgĩko ya kĩgera.

³ Nĩngakũhe igĩĩna iria ihithĩtwo nduma-inĩ,
ngũhe ũtonga ũrĩa mũhithe,
nĩguo ũmenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova,
o we Ngai wa Isiraeli, ũrĩa ũgwĩtĩte na rĩitwa rĩaku.

⁴ Nĩngwĩtĩte na rĩitwa rĩaku,
nĩ ũndũ wa ndungata yakwa Jakubu,
o na nĩ ũndũ wa Isiraeli ũcio nĩ ndĩthuurĩre,
na ngakũhe rĩitwa rĩa gĩtĩio,
o na gũtuĩka wee ndũnjũũ.

⁵ Nĩ nĩ nĩ Jehova, na gũtirĩ ũngĩ;
tiga nĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ.
Nĩndĩrikuongagĩrĩra hinya,
o na gũtuĩka wee ndũnjũũ,

⁶ nĩgeetha kuuma irathĩro rĩa riũa
nginya ithũiro rĩarĩo,
andũ mamenye atĩ gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.
Nĩ nĩ nĩ Jehova, na gũtirĩ ũngĩ.

⁷ Nĩ nĩ ndũmaga kũgĩe ũtheri, o na ngatũma kũgĩe nduma,
nĩ nĩ ndehaga ũgaacĩru na ngatũma kũgĩe mwanangĩko;
Nĩ nĩ, Jehova, ũrĩa wĩkaga maũndũ macio mothe.

⁸ "Atĩrĩrĩ inyuĩ matu ma igũrũ, urĩriai thĩ ũthingu;
o na inyuĩ matu ma mbura itĩrĩriai thĩ ũthingu.
Thĩ nayo nĩyathamie kanua,
naguo ũhonokio nĩũkunũke, ũmere,

ũkũranĩre na ũthingu.

Nĩĩ Jehova-rĩ, nĩ nĩ ndũmĩte igĩe kuo.

⁹ “Ũrĩa ũgianaga na Mũmũũmbi, kaĩ arĩ na haaro-ĩ!

Ũcio ahaana o ta rūgĩo thĩĩnĩ wa ngĩĩo iria irĩ thĩ.

Rĩũmba rĩahota kũũria ũrĩa ũmbaga indo narĩo atĩrĩ,

‘Nĩ kĩĩ kũũ ũromba?’

O na kana wĩra waku no uuge atĩrĩ,

‘Ndarĩ na moko?’

¹⁰ Hĩ, kaĩ ũrĩa ũragia ithe atĩrĩ,

‘Nĩ kĩĩ kũũ wagĩire?’

kana akooria nyina atĩrĩ,

‘Nĩ kĩĩ kũũ waciara?’

Kaĩ arĩ na haaro-ĩ!

¹¹ “Jehova, Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli,

na Mũũmbi wake, ekuuga atĩrĩ:

Ha ũhoru ũkonĩĩ maũndũ marĩa magooka-rĩ,

anga no mũkĩnjũũrie ũhoru wa ciana ciakwa,

kana mũnjathĩre wĩra wa moko makwa?

¹² Nĩ nĩ ndombire thĩ,

na ngĩũmba andũ arĩa marĩ kuo.

Moko makwa nĩmo maatambũrũkirie kũũ igũrũ,

na ngĩatha mbũtũ cia igũrũ igĩe ho.

¹³ Nĩngarahũra Kurusu nĩ ũndũ wa ũthingu wakwa:

Nĩngatũma mĩthĩire yake ĩrũngĩĩre.

We nĩagaaka itũũra rĩakwa rĩrĩa inene rĩngĩ,

na ohorithie andũ akwa arĩa matahĩtwo,

no rĩrĩ, matikarutĩrwo kĩndũ gĩa kũmakũũra kana marutĩrwo kĩheo,

ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Maciaro ma bũrũri wa Misiri, na indo cia wonjorithia cia Kushi,

o na andũ acio araihu a Sabea,

nĩmagooka kũrĩ we matuĩke aku;

nĩmagakuuma thuutha,

na moke kũrĩ we mohetwo na mĩnyororo.

Nĩmagakũinamĩrĩra, magũthaithe, makwĩre atĩrĩ,

‘Ti-itherũ Mũrungu arĩ hamwe nawe, na gũtirĩ ũngĩ tiga we;

ti-itherũ gũtirĩ ngai ĩngĩ.’”

¹⁵ Ti-itherũ wee ũrĩ Mũrungu ũrĩa ũikaraga ehithĩte,

Wee Ngai na Mũhonokia wa Isiraeli.

¹⁶ Arĩa othe mathondekaga mĩhianano ya kũhooywo

nĩmagaconorithio na manyararithio;

makoimagara mathĩĩ manyararithio othe hamwe.

¹⁷ No rĩrĩ, Isiraeli nĩakahonokio nĩ Jehova

na ũhonokio wake ũrĩa ũtũũraga tene na tene;

wee ndũgaconorithio kana ũnyararithio

nginya tene na tene.

¹⁸ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ,

ũcio wombire igũrũ,

o we Ngai,

o ũcio wombire thĩ na akĩmĩthondeka,
agĩcooka akĩmĩrũmia wega;
na ndaamĩũmbire ĩtũũre ĩrĩ ũtheri,
no aamĩũmbire ĩtũũragwo nĩ andũ;

we ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ nĩ nĩ Jehova,
na gũtirĩ ũngĩ.

¹⁹ Ndirĩ ndaaria na hitho,
ndĩ handũ bũrũri-inĩ ũrĩ nduma;
ndirĩ ndeera njaro cia Jakubu atĩrĩ,
‘Nongoriai o ũguo tũhũ.’

Nĩ Jehova, njaragia ũhoru wa ma;
nyumbũraga maũndũ marĩa magĩrĩire.

²⁰ “Cookanĩrĩrai hamwe, mũũke;
ũnganai, inyuĩ arĩa mũũrĩte kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ.

Kwaga ũmenyi-rĩ, nĩ andũ arĩa makuuuga mĩhianano ya kũhooywo ya mĩtĩ,
na makahooya ngai itangĩhota kũmahonokia.

²¹ Umbũrai ũhoru wa ũrĩa gũgaikara, na mũũheane,
na andũ marekwo maciire marĩ hamwe.

Nũũ waheanire ũhoru ũyũ kuuma o tene?

Nĩngĩ nũũ waumbũrĩte matukũ-inĩ macio ma tene mũno?

Githĩ ti nĩ, nĩ Jehova?

Gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ,

Mũrungu mũthingu na Mũhonokia;

ti-itherũ gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.

²² “Atĩrĩrĩ, inyuĩ ituri ciothe cia thĩ,
njookerera mũhonokio,
nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Mũrungu, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.

²³ Nĩndĩhĩtĩte ngĩgwetaga rĩitwa rĩakwa nĩ mwene,
naguo ũhoru ũkoima kanua gakwa na kĩhoto,
naguo ndũkagarũrũka o na atĩa:

Maru mothe nĩmagaturio mbere yakwa;
nacio nĩmĩ ciothe nĩcikeepĩta na rĩitwa rĩakwa.

²⁴ Nĩmakaaria ũhoru wakwa, moige atĩrĩ,
‘Ũthingu na hinya cionekaga harĩ Jehova o we wiki.’”

Andũ arĩa othe maarakarire makĩmũũkĩrĩra,
nĩmagooka harĩ we maconorithio.

²⁵ No njaro ciothe cia Isiraeli
nĩikoonekaga ĩrĩ na ũthingu nĩ ũndũ wa Jehova,
na nĩigakena mũno.

46

Ngai cia Babuloni

¹ Atĩrĩrĩ, Beli nĩĩnamĩrĩire, nayo Nebo ĩkahocerera;
mĩhianano yacio ya kũhooywo ĩkuuagwo nĩ nyamũ cia mũtitũ o na ng’ombe.
Mĩhianano ĩyo mĩacũhie ĩkuuagwo kũndũ na kũndũ nĩtuĩkĩte mĩrigo mĩritũ,
mĩrigo ya kũnogia nyamũ iria imĩkuuaga.

² Nyamũ icio na ngai icio cia kũhooywo irainamĩrĩra hamwe;
ciothe ikaremwo nĩkũhonokia mĩhianano ĩyo ĩkuuĩtwo,
nacio nyene igatahwo igatwarwo ũkombo-inĩ.

³ “Atĩrĩrĩ, ta thikĩrĩrai, inyuĩ nyũmba ya Jakubu,

inyuothe matigari ma nyumba ya Isiraeli,
o inyuĩ arĩa ndũire nditikĩte kuuma rĩrĩa mwarĩ nda cia manyina manyu,
na ngatũũra ndĩmũkuuĩte kuuma rĩrĩa mwaciarirwo.

⁴ O na ũkũrũ-inĩ wanyu, no nĩ,

o na rĩrĩa mũgaakorwo mũrĩ na mbuĩ,
nĩ nĩ nĩ ngũmũtũũria muoyo.

Nĩ nĩ ndaamũũmbire, na nĩ nĩ ngũtũũra ndĩmũkuuaga,
ĩ ti-itherũ nĩ nĩ ngũmũtũũria muoyo na ndĩmũhonokagie.

⁵ “Nĩ-rĩ, mũngĩngerekania na ũ kana nũ mũngĩnjiganania nake?
Mũngĩhaanania na ũ nĩguo tũgerekanio nake?

⁶ Andũ amwe maitũrũraga thahabu kuuma mondo-inĩ ciao,
na magathima betha na ratiri;

magacooka makaandĩka mūturi wa thahabu
amĩthondeke ĩtuĩke mũhianano wa ngai yao,
nao magacooka makamĩnamĩrĩra, makamĩhooya.

⁷ Mũhianano ũcio maũigagĩrĩra ciande ciao, makaũkuua;
makaũiga handũ hagu, ũgaikara ũrũgamĩte o hau.
No ndũngĩhota kuuma hau wĩtware.

O na mũndũ angĩũkaĩra-rĩ, ndũngĩcookia,
kana ũhonokie mũndũ ũcio kuuma mathĩina-inĩ make.

⁸ “Inyuĩ aremi aya, ririkanai ũndũ ũyũ,
na mũwĩkĩre meciiria-inĩ manyu, mũũige ngoro-inĩ.

⁹ Ririkanai maũndũ marĩa mahĩtũkĩte, marĩa ma tene;
nĩ nĩ nĩ Mũrungu, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ;
nĩ nĩ nĩ Ngai, na gũtirĩ ũngĩ ũhaana ta nĩ.

¹⁰ Nĩ menyithanagia maũndũ marĩa mageekĩka marigĩrĩrio-inĩ kuuma o kĩambĩrĩria,
namo maũndũ marĩa magooka ngamamenyithania kuuma o tene.

Ngoĩga atĩrĩ: Ũrĩa nduĩte nĩũkahinga,
namo maũndũ mothe marĩa nyendaga gwĩka-rĩ, no mo ngeeka.

¹¹ Nĩngeeta nyoni ndĩa nyama kuuma mwena wa irathĩro;
nĩngeeta mũndũ wa kũhingia maũndũ marĩa nduĩte gwĩka kuuma bũrũri wa
kũraya.*

Ũrĩa njugĩte nĩngahingia;
ũndũ ũrĩa ndĩciirĩtie gwĩka nĩngawĩka.

¹² Ta thikĩrĩriai, inyuĩ andũ a ngoro nyũmũ,
o inyuĩ mũraihanĩrĩrie na ũhoru wa ũthingu.

¹³ Nĩngũreharehe ũthingu wakwa hakuhĩ,
ndũrĩ kũraya;
o nago ũhonokio wakwa ũgũũka o narua.

Ũhoru wa ũhonokio wakwa ngũwathĩrĩra Zayuni,
na njathĩrĩre riiri wakwa kũrĩ Isiraeli.

47

Kũgũa kwa Babuloni

¹ “Atĩrĩrĩ, harũrũka ũikare thĩ rũkũngũ-inĩ,
wee Mũirĩtu Gathirange wa Babuloni;
ikara thĩ ũtaikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene,
wee Mwarĩ wa andũ a Babuloni.
Ndũgacooka gũtuĩka mũndũ wa kũmenyererwo,

* 46:11 Mũndũ ũcio nĩ Kurusu.

- kana mündũ mũnyoroku ũtarĩ ũndũ angĩkĩra.
- ² Oya mahiga ma gĩthĩi, ũthĩe mũtu;
 eheria gĩtambaya gĩa kwĩhumbĩra ũthiũ.
 Heta nguo ciaku na ũguũrie magũrũ maku,
 ũtobokeye maaĩ-inĩ ũringe tũrũũ.
- ³ Nĩũkarutwo nguo ũtigwo njaga,
 ũikare ũconorithĩtio.
 Nĩngerĩhĩria,
 na gũtirĩ mündũ ngaiguĩra tha.”
- ⁴ Mũkũũri witũ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo Rĩĩtwa rĩake,
 nĩwe Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
- ⁵ “Wee Mwarĩ wa andũ a Babuloni,
 ikara thĩ ũkirĩte ki, ũthiĩ ũkinye nduma-inĩ;
 ndũgacooka gĩtũtwo
 mũthamaki-mündũ-wa-nja wa gwatha mothamaki.
- ⁶ Nĩkũrakara ndaarakarĩtio nĩ andũ akwa,
 na ngĩtũma igai rĩakwa rĩthaahe;
 ngĩmaneana moko-inĩ maku,
 nawe ũkĩaga kũmaiguĩra tha.
 O na andũ arĩa akũrũ
 ũkĩmaigĩrĩa icooki iritũ mũno.
- ⁷ Nawe ũkiuga atĩrĩ, ‘Ngũtũũra ndĩ mũthamaki-mündũ-wa-nja nginya tene!’
 No wee ndũigana gũcũũrania maũndũ maya,
 o na kana wĩciirie ũrĩa ũhoru wamo wa kũrigĩrĩa ũgaikara.
- ⁸ “Na rĩrĩ, ta thikĩrĩa, wee wendete ikeno,
 na ũikaraga ũtarĩ ũgwati ũngĩtigĩra,
 na ũkeĩraga atĩrĩ,
 ‘Nĩ no nĩ, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.
 Ndirĩ hĩndĩ ngaatuĩka mũtumia wa ndigwa,
 kana menye ũhoru wa gũkuĩrwo nĩ ciana.’
- ⁹ Maũndũ macio meerĩ nĩmagagũkorerera o rĩmwe,
 mũthenya o ro ũmwe:
 nĩũgakuĩrwo nĩ ciana, na ũtuĩke mũtumia wa ndigwa.
 Maũndũ macio magaagũkorerera na ũiyũru biũ,
 o na gũtuĩka ũrĩ na ũrogi mũingĩ,
 na ũgo waku ũkaingĩha mũno.
- ¹⁰ Ũtũire wĩhokete waganu waku,
 ũkoiga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ mündũ ũnyonaga.’
 Ũũgĩ na ũmenyo waku nĩikũhĩtithagia rĩrĩa ũkwĩra atĩrĩ,
 ‘Nĩ no nĩ, na gũtirĩ ũngĩ tiga nĩ.’
- ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio mwanangĩko nĩũgagũkora,
 na ndũkaamenya ũrĩa ũngĩũũrĩa.
 Nĩũgakorererwo nĩ mũtino
 ũrĩa ũtangĩhota gwĩkũũra kuuma kũrĩ guo;
 ningĩ nĩũgakorererwo o ro rĩmwe
 nĩ ihooru rĩa maũndũ ũterĩgĩrĩre.
- ¹² “Wee thĩi na mbere na ciama ciaku cia ũgo,
 na ũrogi waku mũingĩ ũrĩa ũtũire wĩkaga kuuma ũrĩ mũnini.
 No gũkorwo hihi nĩũkona kĩguni kĩa mo,

kana hihi ūtūme kūgīe na itua-nda inene.

¹³ Irīra iria ciothe ūheetwo no gūkūnogia ikūnogetie!

Ago aku arīa maroraga igūrū matu-inī nīmeyumīrie,
acio matuīragia njata na makaratha mohoro o mweri, o mweri-rī,
nīmagīkūhonokie kuuma kūrī maūdū marīa megūgūkorerera.

¹⁴ Ti-itherū, andū acio mahaana ta itira iria itigītwo mūgūnda;
nīgūcinwo magaacinwo nī mwaki mathire.

Matikahota kwīhonokia kuuma kūrī hinya wa rūrīrīmī rwa mwaki,
nīgūkorwo hatigaakorwo makara mangīotwo mwaki;
hatirī mwaki haha ūngīotwo.

¹⁵ Ūguo noguo mangīgwīkīra,
aya mwanarutithania wīra na mūkonjorithia nao
kuuma rīrīa warī mūnini.

O mūdū wao athiiga o na mbere kūhītia;
gūtigakorwo mūdū o na ūmwe ūngīgīkūhonokia.

48

Isiraeli kūūmia Ngoro

¹ “Atīrīrī, we nyūmba ya Jakubu, ta thikīrīria ūhoru ūyū,
o wee wītanagio na rītwa rīa Isiraeli,
na uumīte rūciaro-inī rwa Juda,

o inyuī mwīhītāga mūkīgwetaga rītwa rīa Jehova,
na mūkahooya Ngai wa Isiraeli,
o na gūtūika mūtīmūhooyaga na ma kana na ūthingu,

² nīgūkorwo inyuī mwītāga atūūrī a itūūra rīrīa inene itheru,
na mūkehoka Ngai wa Isiraeli,
o ūcio rītwa rīake arī Jehova Mwene-Hinya-Wothe:

³ O tene nīndarathire ūhoru wa maūdū marīa magooka,
ngīmaaria na kanua gakwa na ngītūma mamenyeke;
na o ro rīmwe ngīmahingia, namo magīkīka.

⁴ Nīgūkorwo nīndamenyaga atī wee ūrī mūremi mūno,
nayo ngingo yaku ikahaana ta rūga rūmū rwa kīgera,
naguo thiithi waku ūgatuika ta gīcango.

⁵ Nī ūndū ūcio ndakwīrire maūdū maya o tene;
ngīkwīra ūhoru wamo mataanekīka, nīgeetha ndūkanoige atīrī,

‘Mīhianano yakwa ya kūhooywo nīyo īkīte maūdū macio;
mūhianano wakwa wa gwacūhio, na ngai yakwa ya kīgera
nīcio ciathanire ūhoru wamo.’

⁶ Kūigua nīmūguīte maūdū macio; ta kīmarorei mothe.
Githī mūtikamoimbūra atī nīguo matarī?

“Kuuma rīu ndīkwīraga ūhoru wa maūdū merū,
ngakwīra ūhoru wa maūdū mahithe, o marīa wee ūtooī.

⁷ Maūdū macio mathondeketwo o rīu, na ti ma tene;
ndūrī waigua ūhoru ūcio, waūigua ūmūthī.

Nī ūndū ūcio ndūngiuga atīrī,
‘Maūdū macio nīndamenyete ūhoru wamo.’

⁸ Wee ndūrī waigua kana ūkamenya;
kuuma o tene matū maku matirī mahingūka.

Nīnjūūī wega ūrīa ūrī mūdū mūgarū,
o na atī kuuma waciarwo wetirwo mūremi.

⁹ Nīngwamba kūrūgamia mang’ūrī makwa nī ūndū wa rītwa rīakwa;

na tondũ wa ũgooci wakwa ndigĩrĩrie mang'ũrĩ macio matigagũkore,
nĩguo ndigakũniine biũ.

¹⁰ Atĩrĩrĩ, nĩngũtheretie o na gũtuĩka ti ta ũrĩa betha ãtheragio;
wee-rĩ, ngũgeretie thĩinĩ wa icua rĩa mĩnyamaro.

¹¹ Nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene,
ĩ ti-itherũ, nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene-rĩ, nĩngeeka ũndũ ũcio.
Nĩ mwene-rĩ, ndaahota atĩa gwĩtikĩria rĩitwa rĩakwa rĩthaahio?
Riiri wakwa ndikaũhe mũndũ ũngĩ.

Isiraeli Kũrekio

¹² “Atĩrĩrĩ, wee Jakubu, ta thikĩrĩria,
o na wee Isiraeli ũrĩa nĩ njĩtĩite:
Nĩ nĩ nĩ Ngai; nĩ nĩ wa mbere,
o na ningĩ nĩ nĩ wa kũrigĩrĩria.

¹³ Guoko gwakwa kũmbe nĩkuo kwahaandire mĩthingi ya thĩ,
na guoko gwakwa kwa ũrĩo gũgĩtambũrũkia matu;
rĩrĩa ndaameta,
mothe marũgamaga o hamwe.

¹⁴ “Cookanĩrĩrai hamwe inyuotha na mũthikĩrĩrie:
Nĩ mĩhianano ĩrĩkũ ya kũhooywo ĩrĩ yoimbũranĩra maũndũ macio?
Mũndũ ũrĩa Jehova ethuurĩre manyiitanĩre nake
nĩwe ũkaahingia muoroto wake wa gũũkĩrĩra bũrũri wa Babuloni;
guoko gwake nĩkuo gũgookĩrĩra andũ a Babuloni.

¹⁵ Nĩ, o nĩ-rĩ, nĩnjarĩtie;
ĩ nĩguo, nĩ nĩ ndĩmwĩtĩte,
na nĩngamũrehe,
na nĩakagaacĩra wĩra-inĩ wake.

¹⁶ “Nguhĩrĩraia mũthikĩrĩrie ũhoru ũyũ:
“Kuuma o kĩambĩrĩria ndirĩ ndaaria ũhoru na hitho;
maũndũ macio makĩoneka, nĩ ngoragwo ho.”

Na rĩu Mwathani Jehova nĩwe ũndũmĩte,
we mwene o na Roho wake.

¹⁷ Jehova, o we Mũkũũri waku,
o we Mũtheru wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:
“Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai waku,
ũrĩa ũkũrutaga maũndũ marĩa makwagĩrĩre,
na nowe ũkuonagĩrĩria njĩra ĩrĩa wagĩrĩrwo nĩkũgera.

¹⁸ Naarĩ korwo nĩmwaiguĩte maathani makwa,
thayũ wanyu ũngĩahaanire ta rũũ rũgũtherera,
naguo ũthingu wanyu ũhaane ta makũmbĩ ma iria-inĩ.

¹⁹ Njaro cianyu ingĩaingĩhire o ta mũthanga,
nacio ciana cianyu cingĩhe ta hĩndĩ cia mũthanga iria itangĩtarĩka;
rĩitwa rĩao rĩtingĩkaaniinwo,
kana rĩanangwo, rĩherio mbere yakwa.”

²⁰ Umai bũrũri wa Babuloni,
mwĩthare, muume kũrĩ andũ a Babuloni!
Anĩrĩrai ũhoru ũyũ na kayũ kanene mũkenete,
na mũhunje ndũmĩrĩri ĩno.
Mĩtũmei nginya ituri-inĩ cia thĩ;
ugai atĩrĩ, “Jehova nĩakũũrĩte ndungata yake Jakubu.”

²¹ Matianyootire hĩndĩ ĩrĩa aamatoongoreirie werũ-inĩ;
nĩamarutĩire maaĩ kuuma rwaro-inĩ rwa ihiga;
o na ningĩ agĩatũra rwaro rwa ihiga,
namo maaĩ makiuma ho.

²² Jehova ekuuga atĩrĩ, “Andũ arĩa aaganu matikagĩa na thayũ o na rĩ.”

49

Ndungata ya Jehova

¹ Atĩrĩrĩ, inyuĩ mūtũũraga icigĩrĩra-inĩ ta thikĩrĩriai;
o na inyuĩ andũ a mabũrũri ma kũraya ta iguai:

Jehova aanjĩtĩre itarĩ mũciare;

ndĩ o nda ya maitũ nĩguo aanjĩtĩre na rĩĩtwa rĩakwa.

² Nĩatũmire kanua gakwa gatuĩke ta rūhiũ rūũgĩ rwa njora,
na akĩhitha kĩruru-inĩ gĩa guoko gwake;

agĩĩthondeka ta mũguĩ mũnyoroku,
na akĩhitha thiaka-inĩ wake.

³ Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, “Wee Isiraeli, nĩwe ndungata yakwa,
andũ nĩmarĩngocaga nĩ ũndũ waku.”

⁴ No ngiuga atĩrĩ, “Nĩ ndutĩte wĩra wa tũhũ;
hũthĩrĩte hinya wakwa wothe nĩ ũndũ wa maũndũ matarĩ kĩguni na ma tũhũ.
No rĩrĩ, ũhoro wakwa wa gũtuĩrwo ciira na kĩhooito uumaga harĩ Jehova,
narĩo irĩhi rĩakwa rĩrĩ na Ngai wakwa.”

⁵ Na rĩu-rĩ, Jehova ũrĩa wanyũũmbire ndĩ nda ya maitũ nduĩke ndungata yake,
nĩguo hũndũre Jakubu, ndĩmũcooke harĩ we, na njookanĩrĩrie Isiraeli harĩ we,
nĩgũkorwo ndĩ mūtĩku maitho-inĩ ma Jehova,
na Ngai wakwa agakorwo arĩ hinya wakwa,

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ mũhũthũ harĩwe gũtuĩka ndungata yakwa,
ya gũcookereria mĩhĩrĩga ya Jakubu,
na kũhũndũra matigari ma Isiraeli marĩa ndĩtigĩirie.
Nĩngĩ nĩngatũma ũtuĩke ũtheri wa gũtherera andũ a ndũrĩrĩ,
nĩgeetha ũtware ũhonokio wakwa ituri-inĩ ciothe cia thĩ.”

⁷ Jehova, Mũkũũri wa Isiraeli,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
ekwarĩria ũrĩa mũnyarare na agathũũrwo nĩ ndũrĩrĩ,
akeera ũrĩa ndungata ya aathani atĩrĩ,
“Athamaki marĩkuonaga magakũrũgamĩra,
aanake a athamaki makuona magakũinamĩrĩra,
nĩ ũndũ wa Jehova, ũcio mwĩhokeku,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli, ũrĩa ũgũthuurĩte.”

Gũcookereria Isiraeli

⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Hĩndĩ ya gwĩtikĩrĩka, nĩngagũcookereria ũhoro,
naguo mũthenya wa kũhonokania, nĩngagũteithia;
nĩndĩkũmenyagĩrĩra, na nĩngũkũheana
ũtuĩke wa kũrĩkanĩra kĩrĩkanĩro na andũ anyu
gĩa kũmacookeria bũrũri,
na ũtũme megwatĩre igai rĩa kũndũ kũrĩa gwatigirwo gũkirĩte ihooru,
⁹ na ningĩ wĩre andũ arĩa mohetwo atĩrĩ, ‘Thĩĩ, nĩmuohorwo,’

nao arĩa maikarĩte nduma-inĩ ũmeere atĩrĩ, ‘Umĩrai ũtheri-inĩ!’

“Makaarĩithagio mĩkĩra-inĩ ya njĩra,
na moonage gĩa kũrĩa tũrĩma-inĩ tuothe tũrĩa tũtarĩ kĩndũ.

¹⁰ Matikaahũũta kana manyoote,
kana macinwo nĩ ũrugarĩ wa werũ-inĩ o na kana mahĩe nĩ riũa.
Nĩgũkorwo ũrĩa ũmaiguagĩra tha nĩwe ũkaamoonia njĩra
na amatongoragie amatware ithima-inĩ cia maaĩ.

¹¹ Nĩngatũma kũgĩe njĩra irĩma-inĩ ciakwa ciothe,
nacio barabara ciakwa iria njariĩ ciambatĩrio na igũrũ.

¹² Atĩrĩrĩ, magooka moimĩte kũndũ kũraya:
amwe makoima gathigathini, na amwe moime ithũiro,
na arĩa angĩ moime rũgongo rĩa Sinimu.”

¹³ Wee igũrũ, anĩrĩra nĩ gũkena;
nawe thĩ ũcanjamũke,
na inyuĩ irĩma-rĩ, inai rwĩmbol
Nĩgũkorwo Jehova nĩahooreretie andũ ake,
nao andũ ake arĩa anyariire akamaiguĩra tha.

¹⁴ No rĩrĩ, Zayuni oigire atĩrĩ, “Jehova nĩandiganĩirie,
Mwathani nĩariganĩirwo nĩ nĩ.”

¹⁵ “Nyina wa mwana-rĩ, no ariganĩrwo nĩ mwana ũrĩa arongithia,
na aage kũiguĩra tha mwana ũrĩa aciarĩte?
Hihi no kũhoteke ariganĩrwo,
no nĩ ndikaariganĩrwo nĩwe!

¹⁶ Atĩrĩrĩ, ngururĩte mũhiano waku hĩ-inĩ ciakwa,
nacio thingo ciaku ikoragwo mbere yakwa hĩndĩ ciothe.

¹⁷ Ariũ aku mahiũhĩte magĩcookaga kũrĩ we,
nao arĩa makwanangĩte nĩmarakũũrĩra.

¹⁸ Tiira maitho maku wĩrorere kũndũ guothe;
ariũ aku othe maracookanĩrĩra hamwe moke harĩwe.”
Jehova ekuuga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ,
ũkaamehumba othe ta mathaga;
ũkaamehumba o ta ũrĩa mũhiki egemagia na mathaga make.

¹⁹ “O na gũtuĩka nĩwanangĩtwo ũgakira ihooru,
o naguo bũrũri waku ũkonũhwo-rĩ,
bũrũri ũcio nĩũkanyĩha wage kũiganĩra andũ arĩa matũũraga kuo,
nao arĩa magũtambuurangĩte magaakorwo maingatĩtwo magathĩĩ haraaya nawe.

²⁰ Ciana iria ciaciarĩirwo bũrũri ũrĩa watahĩirwo,
ikoiga ũkĩiguaga atĩrĩ,

‘Bũrũri ũyũ nĩ mũnini, ndũngĩtũigana,
tũhe kũndũ kũngĩ gwa gũtũũra.’

²¹ Hĩndĩ ĩyo nĩũkeyũria na ngoro yaku atĩrĩ,
‘Nũũ wanjarĩire ciana ici,
kuona atĩ nĩndakuĩrĩrwo nĩ ciana ciakwa, ngĩtigwo ta ndĩ thaata;
ndaarĩ mũtahe na ngamenwo.
Nũũ warerire ciana ici?

Nĩ ndatigirwo nyiki,
no rĩrĩ, ciana ici ciumĩte nakũ?”

²² Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

- “Atĩrĩrĩ, nĩngeeta ndũrĩrĩ,
 njooke nyambararie bendera yakwa kũrĩ andũ a mabũrũri;
 nao nĩmakarehe ariũ aku mamakuuĩte na moko,
 na makuue airĩtu aku na ciande ciao.
²³ Athamaki nĩo magaatuĩka mathoguo ma gũkũrera,
 na atumia ao matuĩke ta aa maitũguo a gũkũrera.
 Nĩmagakũinamĩrĩra maturumithĩtie mothiũ mao thĩ,
 na nĩmagacũna rũkũngũ rũrĩa rũrĩ magũrũ-inĩ maku.
 Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova;
 arĩa manjĩhokaga matigaaconoka.”
- ²⁴ Anga njamba ĩrĩ hinya no ĩtunywo indo iria itahĩte,
 o na kana andũ arĩa maanyitĩtwo mahonokio kuuma kũrĩ andũ karaũ?
²⁵ No rĩrĩ, Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “ĩ, njamba cia ita nĩgatunywo andũ arĩa ciohete mĩgwate,
 na indo iria itahĩtwo itunyanwo kuuma kũrĩ andũ arĩa karaũ;
 nĩngahũũrana na andũ arĩa mahũũranaga nawe,
 na nĩngahonokia ciana cianyu.
²⁶ Nĩngatũma andũ arĩa makũhinyagĩrĩria marĩe nyama cia mĩĩrĩ yao;
 makaarĩio nĩ thakame yao ene o ta marĩtwo nĩ njoohi.
 Nao andũ othe nĩmakamenya,
 atĩ nĩ, Jehova, nĩ nĩ Mũhonokia waku,
 na Mũkũũri waku, o nĩ Ũrĩa Mwene-Hinya wa Jakubu.”

50

Mehia ma Isiraeli

- ¹ Jehova ekũũria atĩrĩ,
 “Marĩa marĩa maitũguo aaheirwo ma gũtigana nake,
 o macio monanagia atĩ nĩndamũteire-rĩ, marĩ ha?
 Kana nĩ mũndũ ũrĩkũ wa arĩa ndaari thĩrĩ nao ndakwendeirie?
 Nĩ ũndũ wa mehia manyu-rĩ, nĩkĩo mwendirio;
 nĩ ũndũ wa ũrĩa mwagararĩte watho,
 nĩkĩo nyina wanyu aateirwo.
² Rĩrĩa ndokire-rĩ, nĩ kĩ gĩatũmire haage mũndũ o na ũmwe?
 Ningĩ rĩrĩa ndetanire-rĩ, nĩ kĩ gĩatũmire haage mũndũ o na ũmwe wanjĩtikire?
 Kaĩ guoko gwakwa gwakuhĩhĩte, nĩguo kũremwo nĩkũmũkũũra?
 Nĩ hinya njagĩte wa kũmũhonokia?
 Ikũũma rĩakwa riiki nĩrĩtũmaga iria rĩhũe,
 o na ngatũma njũũ itũĩke werũ;
 thamaki ciakuo ikabutha nĩ kwaga maaĩ,
 na igakua nĩ nyoota.
³ Nĩ ĩhumbaga igũrũ nguo ya nduma,
 na ngarĩkunĩkĩra na nguo ya ikũnia.”
- ⁴ Mwathani Jehova nĩahete rũrĩmĩ rwa andũ arĩa marutĩtwo maũndũ,
 nĩguo menyage ũrĩa ciugo ciakwa ingĩhota gũteithia andũ arĩa anogu.
 Anjarahũraga rũciĩnĩ o rũciĩnĩ,
 akaarahũra matũ makwa thĩkĩrĩrie nĩguo ndĩĩrute ta andũ arĩa marutagwo maũndũ.
⁵ Mwathani Jehova nĩahingũrĩte matũ makwa,
 na nĩ ndirĩ ndamũremera;
 ndicookete na thuutha.
⁶ Ndaneanire mũgongo wakwa kũrĩ andũ arĩa maahũũraga,
 kĩreru gĩakwa ngĩkĩnengera arĩa maangũũraga nderu;

ndiahithire ũthiũ wakwa atĩ nĩguo ndikanyũrũrio,
 kana ndige gũtuĩrwo mata.
⁷ Tondũ Mwathani Jehova nĩwe ũndeithagia-rĩ,
 ndirĩ hĩndĩ ngaaconorithio.
 Nĩ ũndũ ũcio ndũmĩte ũthiũ wakwa ũikare ũũmĩte o ta ihiga rĩa nyaigĩ,
 na nĩnjũũ ndirĩ hĩndĩ ngaaconorithio.
⁸ Ningĩ ũrĩa ũnduuaga mũthingu arĩ hakuhĩ.
 Nũũ ũngĩgĩthitanga?
 Nĩoke tũrũgamane nake!
 Ningĩ ũrĩa ũngĩnjiirithia akĩrĩ we ũ?
 Mũndũ ũcio nĩarekwo akĩng'ethere!
⁹ Atĩrĩrĩ, Mwathani Jehova nĩwe ũndeithagia.
 ũrĩa ũngĩndua mwĩhia akĩrĩ ũũ?
 Andũ acio othe magaathira o ta ũrĩa nguo ĩthiraga;
 makaarĩo nĩ memenyi, mathire biũ.

¹⁰ Nũũ thĩinĩ wanyu wĩtigĩrĩte Jehova,
 na wathĩkagĩra kiugo kĩa ndungata yake?
 Mũndũ ũrĩa ũthiagĩra nduma-inĩ,
 ũrĩa ũtarĩ na ũtheri,
 nĩakĩĩhoke rĩitwa rĩa Jehova,
 na egiritanie na Ngai wake.

¹¹ No rĩrĩ, rĩu inyuĩ arĩa othe mwakagia mwaki,
 na mũkeehe imũrĩ igwakana-rĩ,
 thĩĩ, mũgerere ũtheri-inĩ wa mwaki wanyu,
 na wa imũrĩ cia mwaki ũrĩa mũgwatĩtie.
 ũndũ ũyũ nĩguo mũkaamũkĩra kuuma guoko-inĩ gwakwa:
 Mũgaakoma thĩ na mĩnyamaro.

51

Ũhonokio wa Zayuni wa Tene na Tene

¹ “Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũrũmagĩrĩa maũndũ ma ũthingu ta thikĩrĩrai,
 o inyuĩ mũrongoragia Jehova:
 Rorai rwaro rwa ihiga rũrĩa mwarutirwo,
 o na kienjero kĩa mahiga kĩrĩa mwenjirwo;
² ta rorai Ibrahĩmu, o we ithe wanyu,
 o na Sara, ũrĩa wamũciarire.
 Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩrĩa aarĩ o wiki nĩguo ndamwĩtire,
 na ngĩmũrathima, ngĩtũma aingĩhe.
³ Ti-itherũ Jehova nĩakahooreria Zayuni,
 o na ahoorerie kũndũ gwakuo kũrĩa kwanangĩtwo;
 werũ wakuo akaaũtua o ta Edeni,
 na rũng'ũrĩ rwakuo arũtue o ta mũgũnda wa Jehova.
 Kũu guothe gũkaiyũra gĩkeno, na gũcanjamũka ngoro,
 na gũcookagia ngaatho, o gũkĩinagwo nyĩmbo.

⁴ “Inyuĩ andũ akwa ta thikĩrĩrai,
 na inyuĩ rũrĩrĩ rwakwa, njiguai:
 Nĩgũkorwo watho ũkoima harĩ nĩ;
 nakĩo kĩhooto gĩakwa nĩkĩo gĩgaatuĩka ũtheri wa ndũrĩrĩ.
⁵ Ũhoru wakwa wa ũthingu nĩũrooka o na ihenya,
 nakuo kũhonokania gwakwa kũrĩ hakuhĩ kuoneka,

o nakuo guoko gwakwa nĩkuo gũgaatuĩra andũ a ndũrĩrĩ ciira wa kĩhotoo.
Andũ a icigĩrĩra-inĩ nĩ nĩ magaacũthĩrĩria
na meterere guoko gwakwa marĩ na mwĩhoko.

⁶ Tiirai maitho manyu na igũrũ,
na mũrore thĩ ĩrĩa ĩrĩ mũhuro;
igũrũ rĩkaabuĩria o ta ndogo,
nayo thĩ ĩthire o ta ũrĩa nguo ĩthiraga,
nao atũũri ao makuage o ũguo ta ngi.
No rĩrĩ, ũhonokio wakwa nĩwagũtũũra nginya tene,
naguo ũthingu wakwa ndũrĩ hĩndĩ ũgaathira.

⁷ “Ta njiguai, inyuĩ andũ arĩa mũũĩ ũhoru wa ũthingu,
o inyuĩ andũ arĩa mũrũmitie watho wakwa ngoro-inĩ cianyu:
Mũtigetigĩre kũmenwo nĩ andũ,
o na kana mũmakio nĩ irumi iria mamũrumaga nacio.
⁸ Nĩgũkorwo makaarĩo nĩ memenyi mathire biũ o ta nguo;
na marĩo nĩ igunyũ o ta marĩ guoya wa ng’ondũ.
No rĩrĩ, ũhoru wakwa wa ũthingu nĩ wa gũtũũra nginya tene,
naguo ũhonokio wakwa ũtũũre nginya njiarwa-inĩ ciothe.”

⁹ Arahũka, arahũka! Wĩĩkĩre hinya,
wee guoko kwa Jehova;
arahũka o ta ũrĩa waarahũkire matukũ marĩa ma tene,
warahũke o ta hĩndĩ ya njiarwa cia tene.
Githĩ wee tiwe watinangirie Rahabu tũcunjĩ,
o wee watheecangire nyamũ ĩyo nene, ũkĩmĩtũrĩkania?
¹⁰ Githĩ tiwe wahũithirie irĩa,
maai ma kũndũ kũrĩa kũriku mũno,
o wee watemire njĩra kũu iria-inĩ kũrĩa kũriku,
nĩgeetha andũ arĩa wakũũrĩte maringĩre yo?
¹¹ Andũ arĩa akũũre a Jehova nĩmagacooka.
Nao magaatoonya Zayuni makĩinaga;
nĩmagekĩrwo thũmbĩ ya gĩkeno gĩa tene na tene.
Magaakena na macanjamũke,
nakĩo kĩa na mũcaayo nĩgathira biũ.

¹² “Nĩ, o nĩ mwene-rĩ, nĩ nĩ ndĩmũhooreragia.
Wee ũrĩ ũ, atĩ nĩguo wĩtigĩre andũ arĩa makuuaga,
na ũgetigĩra ariũ a andũ arĩa magaatuuu o ta nyeki,
¹³ nawe ũkariganĩrwo nĩ Jehova ũrĩa wakũũmbire,
o we ũrĩa watambũrũkirie matu,
na agĩaka mĩthingi ya thĩ,
atĩ nĩguo o ũtũũrage na guoya o mũthenya
nĩ ũndũ wa mang’ũrĩ ma mũhinyanĩrĩria
rĩrĩa ekwĩhaarĩria aniinane?
Namo mang’ũrĩ ma mũhinyanĩrĩria ũcio-rĩ, makĩrĩ ha?
¹⁴ Nao oohwo arĩa marainaina nĩ guoya nĩmekuohorwo o narua;
matigakuĩra kũu marima-inĩ ma njeera,
o na kana irio ciao ciage.
¹⁵ Nĩgũkorwo nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
ũrĩa ũtũmaga iria rĩkie ndiihũ nĩguo makũmbĩ marĩo makaruruma;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩtwa rĩake.
¹⁶ Nĩnjikĩrĩte ciugo ciakwa kanua-inĩ gaku,

na ngakũhumbĩra na kĩruru gĩa guoko gwakwa,
o nĩ ndatambũrũkirie matu harĩa marĩ,
na ngĩaka mĩthingi ya thĩ,
o nĩ njĩraga andũ a Zayuni atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũrĩ andũ akwa.’”

Gĩkombe kĩa Mang’ũrĩ ma Jehova

- ¹⁷ Arahũka, arahũka!
Wee Jerusalemu ũkĩra,
o wee ũnyuĩrĩire gĩkombe kĩa mang’ũrĩ ma Jehova,
ũnengereirio kuuma guoko-inĩ gwake,
o wee ũnyuĩrĩire kuuma mbakũri
ĩrĩa ĩtũmaga andũ matũgũũge na ũkamĩinĩkĩrĩria.
- ¹⁸ Harĩ ariũ ake othe arĩa aaciarire,
gũtirĩ o na ũmwe ũngĩmũtongoria;
o na ningĩ ariũ ake othe arĩa aarerire-rĩ,
gũtirĩ o na ũmwe ũngĩmũnyiita guoko.
- ¹⁹ Mogwati maya meerĩ nimo magũkorete;
nũũ ũgaagĩkũhooreria?
Mogwati macio nĩ mwanangĩko na ũniinani,
ningĩ nĩ ng’aragu o na rũhiũ rwa njora;
nũũ ũgaagĩkũhooreria?
- ²⁰ Ariũ aku nĩmaringĩkĩte;
nao makomete macemanĩrio-inĩ ma njĩra ciothe,
magakoma o ta thiiya ĩnyiitĩtwo nĩ mũtego.
Maiyũrĩtwo nĩ mang’ũrĩ ma Jehova,
na ikũũma rĩa Ngai wanyu.
- ²¹ Nĩ ũndũ ũcio igua ũhoro ũyũ, wee ũnyariirĩtwo,
ũkarĩno, no ti ndibei ikũrĩte.
- ²² Mwathani Jehova Ngai waku
ũrĩa ũgitagĩra andũ ake, ekuuga ũũ:
“Atĩrĩrĩ, nĩngwehereirie gĩkombe kĩa gĩatũmire ũtũgũge,
ngakĩruta guoko-inĩ gwaku;
o na ngakwehereria mbakũri ya mang’ũrĩ makwa,
na ndũgacooka kũmĩnyuĩra rĩngĩ.
- ²³ Nĩnganeana mbakũri ĩyo moko-inĩ ma arĩa makũnyariiraga,
o arĩa maakwĩrĩre atĩrĩ,
‘Wĩgũithie thĩ, nĩguo tũkũgerere igũrũ.’
Nawe ũgĩkoma, mũgongo waku ũgĩtuĩka taarĩ thĩ,
na ũkĩũtua taarĩ njĩra nĩguo andũ acio makũgeragĩre igũrũ.”

52

- ¹ Arahũka, arahũka, wee Zayuni,
wĩkĩre hinya.
Ĩkĩra nguo ciaku iria irĩ riiri,
o wee Jerusalemu, itũũra rĩrĩa inene na rĩamũre.
Nĩgũkorwo kuuma rĩu thĩinĩ waku
gũtigacooka gũtoonya mũndũ ũtarĩ mũruu
kana mũndũ ũrĩ na thaahu.
- ² Wĩribaribe rũkũngũ;
ũkĩra, ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene, wee Jerusalemu.
Wĩohore mĩnyororo ĩyo irĩ ngingo yaku,
wee mwarĩ wa Zayuni, o wee ũtũire ũrĩ muohe.
- ³ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Wee wendirio ūtarutīrwo kīndū,
na ūgaakūūrwo ūtarutīrwo mbeeca.”

⁴ Nīgūkorwo Mwathani Jehova ekuuga atīrī:
“Tene andū akwa maikūrūkire būrūri wa Misiri
magīthī gūtūūra marī ageni kuo;
thuutha ūyū andū a Ashuri nīmamahinyīrīrie.”

⁵ Jehova ekūūra atīrī, “Rīu-rī, nī kī ndī nakō?
“Nīgūkorwo andū akwa maatahirwo o ūguo tūhū,
nao andū arīa mamaathaga no kūmanyūrūria.
Narīo rītwa rīakwa rīcambio hīndī ciothe,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁶ “Nī ūndū ūcio andū akwa nīmakamenya rītwa rīakwa;
mūthenya ūcio nīmakamenya
atī nī nī ndaaririe ūhorō ūcio o tene.
Iī nīguo, nī nī ndawaririe.”

⁷ Kaī magūrū ma mūndū ūrīa ūrarehe ūhorō mwega,
nīmagīrīre kūu irīma-inī igūrū-ī,
o ūcio ūrahunjanīria ūhorō wa thayū,
na akarehe ūhorō mwega wa maūndū magīrīru,
o na akahunjanīria ūhorō wa kūhonokania,
o we ūrīa ūreera Zayuni atīrī,
“Ngai waku nīwe ūrathamaka!”

⁸ Atīrīrī, ta thikīrīria! Arangīri aku nīmaranīrīra;
maranīrīra nī gūkena marī hamwe.
Rīrīa Jehova agaacooka Zayuni,
nīmakeyonera na maitho mao.

⁹ Atīrīrī, inyuī kūndū kūrīa kwanangīt看two kwa Jerusalemu,
ambīrīriai kūina nyīmbo cia gīkeno,
nīgūkorwo Jehova nīahooreretie andū ake,
na agakūūra Jerusalemu.

¹⁰ Jehova nīakaguūria guoko gwake gūtheru
harī ndūrīrī ciothe, ikuone na maitho mao,
nacio ituri ciothe cia thī nīcikoona
ūhonokanīo wa Ngai witū.

¹¹ Eherai, eherai, umai kūu!
Mūtīkahutīe kīndū kīrī thaahu!
Umai kūu na mwītherie,
inyuī mūkuuaga indo cia Jehova.

¹² No rīrī, mūtīkoima na ihenya,
kana mūthī mūhanyūkīte;
nīgūkorwo Jehova nīwe ūkaamūtongoria,
Ngai wa Isiraeli nīwe ūkaamuuma thuutha, amūgitīre.

Ndungata Gūthīnīka

¹³ Atīrīrī, ndungata yakwa īgeekaga maūndū na ūūgī;
nīkambarario na yambatīrio, o na itūūgīrio mūno.

¹⁴ O ta ūrīa andū aingī maagegirio mūno nī ūndū wake,
tondū gīthiithi gīake nīgīathūkītio mūno, gīgākīra kīa mūndū o wothe,
na mūhianīre wake ūgathūkio gūkīra mūhianīre wa andū,

¹⁵ ūguo noguo akaamakia ndūrīrī nyingī,
nao athamaki nīmagatumia tūnua twao nī ūndū wake.
Nīgūkorwo maūndū marīa materīt看two, nīmakamoona,

na maündũ marĩa mataiguĩte, nĩmakamenya ũhoro wamo.

53

- ¹ Nũũ wĩtĩkĩtie ũhoro witũ,
nakuo guoko kwa Jehova-rĩ, kũguũrĩrio ũ?
- ² Nĩgũkorwo ndungata ĩyo yakũrire ĩhaana ta mĩtĩ mwĩthĩ,
na ta mũri ũmerete kũndũ kũmũ.
Ndĩarĩ kĩĩrorerwa o na kana ĩgathakara ũndũ tũngĩaguucĩrĩrio nĩyo,
ĩkĩoneka-rĩ, gũtirĩ kĩndũ kĩngĩatũmire tũmĩirĩrie.
- ³ Ndungata ĩyo nĩyanyararirwo na ĩkĩregwo nĩ andũ,
aarĩ mũndũ wa kĩeha kĩingĩ na wonete thĩina.
O ta mũndũ ũrĩa andũ mahithaga mothiũ mao matikamuone-rĩ,
aanyararirwo, na ithuĩ tũtiigana kũmũtĩia.
- ⁴ Ti-itherũ nĩwe woire wonje witũ,
na agĩkuua kĩeha giitũ;
no ithuĩ twatũire nĩkũhũũrwo aahũũrĩtwo nĩ Ngai,
akamũgũtha na akamũnyamaria.
- ⁵ No rĩrĩ, aatihangirio nĩ ũndũ wa mahĩtia maitũ,
o na akĩhehenjwo nĩ ũndũ wa waganu witũ;
nakuo kũherithio kũrĩa gwatũmire tũgĩe na thayũ nĩwe waherithirio,
na ithuĩ tũhonagio nĩ ũndũ wa nguraro ciake.
- ⁶ Ithuothe, nĩtũhĩtĩtie njĩra, tũgaturuura ta ng'ondũ ciũrĩte,
o mũndũ agathiĩ na njĩra yake mwene;
nake Jehova nĩamũigĩrĩire
waganu witũ ithuothe.
- ⁷ Nĩahinyĩrĩrio na agĩthĩĩnio, nowe ndaatumũrire kanua gake;
aakirire ki o ta ũrĩa gatũrũme gakiraga gagĩthĩ gũthĩnjwo,
na o ta ũrĩa ng'ondũ ĩkiraga ki ĩrĩ mbere ya mũmĩenji guoya,
noguo o nake ataatumũrire kanua gake.
- ⁸ Eeheririo na ũndũ wa kũhinyĩrĩrio na gũtũrwo ciira ũtarĩ wa kĩhooito.
Ha ũhoro wa rũciaro rwake-rĩ, nũũ ũngĩaria ũhoro waruo?
Nĩgũkorwo eeheririo kuuma bũrũri wa arĩa matũũraga muoyo;
na nĩ ũndũ wa mahĩtia ma andũ akwa nĩkĩo aahũũrĩtwo.
- ⁹ Rĩrĩa aakuire aigirwo mbĩrĩra-inĩ ya andũ aaganu,
o na agĩthikwo mbĩrĩra-inĩ ya andũ arĩa itonga,
o na harĩa atekĩte ũndũ mũũru,
kana kanua gake gakaaria maheeni.
- ¹⁰ No rĩrĩ, Jehova nĩonire arĩ wega amũhehenje, na agĩtũma athĩĩnike,
na rĩrĩa Jehova agaatumũ muoyo wake ũtuĩke igongona rĩa mehia-rĩ,
nĩakoona rũciaro rwake, na amũingĩhĩrie matukũ make,
naguo wendi wa Jehova nĩũkagaacĩra guoko-inĩ gwake.
- ¹¹ Thuutha wa ngoro yake gũthĩĩnika,
nĩakoona uumithio wa gũthĩĩnika gwake, na aiganĩre;
nĩ ũndũ wa ũmenyo wake, ndungata ĩyo yakwa thingu
nĩĩgatũma andũ aingĩ matuĩke athingu,
na nĩĩgakuua mawaganu mao, ĩmeherie.
- ¹² Nĩ ũndũ ũcio nĩngamĩgayanĩria igai hamwe na arĩa anene,
o na magayane indo cia gũtahwo na andũ arĩa marĩ hinya,
tondũ nĩarutire muoyo wake akue,

na agĩtaranĩrio na arĩa aagarari watho.
Nĩgũkorwo nĩakuire mehia ma andũ aingĩ,
o na arĩa maahĩtĩtie akĩmathaithanĩrĩra.

54

Riiri ũrĩa Ũgooka wa Zayuni

- ¹ “Atĩrĩrĩ, wee mũndũ-wa-nja thaata ina rwĩmbo,
o wee ũtarĩ waciara mwana;
ambĩrĩria kũina rwĩmbo, na wanĩrĩre nĩ gũkena,
wee ũtarĩ wanyitwo nĩ ruo rwa gũciara,
tondũ ciana cia mũndũ-wa-nja ũrĩa ũtiganĩrio nĩ nyingĩ,
gũkĩra cia ũrĩa ũrĩ na mũthuuri,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ² “Wĩyaramĩrie handũ ha hema yaku,
na ũtambũrũkie mataama ma hema yaku maarama,
maguucie ũtekũmacaaĩra;
raihia mĩkanda ya hema yaku,
nacio higĩ ciayo ũcikiindĩre irũme biũ.
- ³ Nĩgũkorwo nĩũgatheerema mwena wa ũrĩo na wa ũmotho;
njiaro ciaku nĩikegwatĩra mabũrũri ma ndũrĩrĩ,
na itũũre matũũra manene ma cio marĩa matigĩtwo matarĩ andũ.
- ⁴ “Ndũkanetigĩre; tondũ ndũgaaconoka.
O na ndũkanaigue guoya wa gũconorithio;
nĩgũkorwo ndũrĩ hĩndĩ ũkaanyararithio.
Nĩukariganĩrwo nĩ thoni cia ũnini waku,
na ndũgacooka kũririkana rĩngĩ
ũrĩa wananyararwo nĩgũkorwo ũrĩ wa ndigwa.
- ⁵ Nĩgũkorwo ũrĩa Mũũmbi waku nĩwe mũthuuri waku,
nake etagwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o we ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli nĩwe Mũkũũri waku;
nake etagwo Ngai mwene thĩ yothe.
- ⁶ Nĩgũkorwo Jehova nĩagagwĩta ũcooke,
ũhaana ta mũtumia ũtiganĩrio, na mũthĩĩnĩku ngoro,
mũtumia wahikire arĩ mũnini, agacooka agateo,”
ũguo nĩguo Ngai waku ekuuga.
- ⁷ “Nĩgũkorwo ndĩragũtiganĩrie o gwa kahinda kanini,
no nĩngũgũcookia ndĩ na tha nyingĩ mũno.
- ⁸ Hĩndĩ ya marakara maingĩ
nĩndakũhithire ũthiũ wakwa gwa kahinda kanini,
no nĩ ũndũ wa ũtugi ũrĩa ũtathiraga, nĩngakũiguĩra tha,”
ũguo nĩguo Jehova Mũkũũri waku ekuuga.
- ⁹ “Kũrĩ nĩ matukũ maya no ta marĩa ma hĩndĩ ya Nuhu,
rĩrĩa ndehĩtire ngiuga atĩ maaĩ ta macio ma hĩndĩ ya Nuhu
matigacooka kũiyũra thĩ.
Nĩ ũndũ ũcio rĩu nĩndihĩtite atĩ ndigacooka kũrakara nĩwe
o na kana ngũkũũme rĩngĩ.
- ¹⁰ Nĩgũkorwo irĩma no ithingithio,
natuo tũrĩma tweherio,
no rĩrĩ, wendo wakwa ũrĩa ũtathiraga ũrĩa ngwendete naguo-rĩ, ndũkeenenyio,
o na kana kĩrĩkanĩro gĩakwa gĩa thayũ kĩherio harĩwe,”

ũguo nĩguo Jehova ũrĩa ũkũiguagĩra tha ekuuga.

- ¹¹ “Atĩrĩrĩ, wee itũũra rĩrĩ inene inyamarie,
o wee ũthukathukĩtwo nĩ ihuhũkanio,
na ũkaaga wa gũkũhooreria,
nĩngagwaka na mahiga ma rangi wa mĩthemba mĩingĩ,
nayo mĩthingi yaku ndĩmĩake na mahiga ma yakuti.
- ¹² Nĩngathondeka ndirica ciaku na mahiga mega matune,
na ihingo ciaku ndĩcithondeke na mahiga ma goro me kũhenia,
nacio thingo ciaku ciothe ikorwo irĩ cia mahiga ma goro mũno.
- ¹³ Ciana ciaku ciothe nĩkarutagwo ũhoru nĩ Jehova,
naguo thayũ wa ciana icio ciaku nĩũkaingĩha mũno.
- ¹⁴ Nĩũgaikara ta ũhaandĩtwo wega ũhoru-inĩ wa ũthingu:
Ũnyamarania nĩũgakũraihĩrĩria;
ndũgakorwo ũrĩ na ũndũ ũngĩtũma wĩtigĩre.
Nakĩo kĩmako nĩgĩgakũraihĩrĩria;
gĩtigagũkuhĩrĩria.
- ¹⁵ Na rĩrĩ, andũ mangĩgaagũtharĩkĩra-rĩ, nĩ ndigakorwo ũhoru-inĩ ũcio;
na mũndũ o wotho ũgaagũtharĩkĩra-rĩ, ũcio nĩ kwĩneana akeeneana harĩwe.
- ¹⁶ “Atĩrĩrĩ, nĩ nĩ nĩ ndoombire mūturi,
ũrĩa ũhurutagĩra mwaki wa makara,
na agatura kĩndũ kĩa mbaara o ũrĩa kĩagĩrĩire wĩra-inĩ wakĩo.
O na mũndũ ũrĩa wanangaga akaniinana-rĩ, nĩ nĩ ndĩmũmbĩte;
¹⁷ na gũtirĩ kĩndũ kĩa mbaara gĩthondeketwo gĩa gũgũũkĩrĩra gĩaagaacĩra wĩra-inĩ
wakĩo,
na nĩũkahoota mũndũ ũrĩa ũkaaria ciugo cia gũgũthitanga.
Rĩrĩ nĩrĩo igai rĩa ndungata cia Jehova,
o naguo ũhoru wacio wa gũtuuo thingu uumaga harĩ nĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

55

Gwĩtwo kwa Andũ Anyootu

- ¹ “Atĩrĩrĩ, inyuĩ inyuotho arĩa mũnyootĩ-rĩ,
ũkaai mũnyue maaĩ;
na inyuĩ mūtari na mbeeca-rĩ,
ũkaai mũgũre irio, mũrĩe!
Ũkaai, mũgũre ndibei na iria
mūtari na mbeeca mũkũruta, na hatarĩ na thogora.
- ² Nĩ kĩ gĩgũtũma mūtũmĩre mbeeca harĩ irio gũtarĩ,
o na mũnoge mũkĩrutĩra wĩra kĩndũ gĩtangĩmũhũũnia?
Thikĩrĩriai na mũnjigwe, nĩguo mũrĩĩage indo iria njega,
nacio ngoro cianyu nĩrĩkenagĩra irio iria njega mũno.
- ³ Tegai matũ mũthikĩrĩrie, na mũũke kũrĩ nĩ;
njiguai nĩgeetha mūtũũre muoyo.
Na nĩ nĩngarĩkanĩra na inyuĩ kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene,
arĩ wendo wakwa wa kwĩhokeka ũrĩa nderĩire Daudi.
- ⁴ Atĩrĩrĩ ũcio nĩndĩmũtuĩte mũira kũrĩ ndũrĩrĩ,
na ngamũtua mũtongoria na mũnene wa ndũrĩrĩ.
- ⁵ Ti-itherũ nĩũgeeta ndũrĩrĩ iria ũtooĩ,
nacio ndũrĩrĩ iria itakũũ iteng’ere ciũke kũrĩ we,
nĩ ũndũ wa Jehova Ngai waku,

o we Ūrĩa Mũtheru wa Isiraeli,
nĩgũkorwo nĩakũhumbĩte ũkengu mũnene.”

- ⁶ Mathaai Jehova hĩndĩ ĩrĩa angĩoneka;
mũkaĩrei hĩndĩ ĩrĩa arĩ hakuhĩ.
- ⁷ Mũndũ ũrĩa mwaganu nĩatigane na mĩthiĩre yake,
nake mũndũ ũrĩa ũtarĩ mũthingu atigane na meciiria make mooru.
Nĩacookerere Jehova, na nĩekũmũiguĩra tha,
na acookerere Ngai witũ,
nĩgũkorwo nĩakĩragĩrĩria kũrekanĩra.
- ⁸ “Nĩgũkorwo meciiria makwa timo meciiria manyu,
o na kana mĩthiĩre yanyu ĩgatuĩka ta mĩthiĩre yakwa,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ⁹ “O ta ũrĩa matu maraihanĩrĩrie na thĩ,
ũguo noguo mĩthiĩre yakwa ĩraihanĩrĩrie na mĩthiĩre yanyu,
o na meciiria makwa magakĩra meciiria manyu.
- ¹⁰ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa mbura yuraga,
narĩo ira rĩkaharũrũka kuuma igũrũ,
na iticookaga kuo itaihũgĩtie thĩ
na igatũma mĩmera ĩthundũke na ĩciare,
nĩguo mũhandi aheo mbeũ
na ũrĩa wendaga kũrĩa aheo irio ciake,
- ¹¹ ũguo noguo kiugo gĩakwa kĩrĩa kiumaga kanua gakwa gĩgaaikara:
Kiugo kũu gĩtikanjookerera o ro ũguo tũhũ,
no nĩgĩkahingia ũrĩa nyendete wĩkwo,
na gĩkinyanĩrie muoroto ũrĩa watũmire ndĩgĩtũme.
- ¹² Ūkoimagara na gĩkeno,
na ũthiĩage ũtongoretio nĩ thayũ;
ĩrĩma o na tũrĩma nacio
nĩigaitika kũina rwĩmbo mbere yaku,
nayo mĩtĩ yothe ya gĩthaka nĩkahũũra hĩ.
- ¹³ Ithenya rĩa mĩigua-rĩ, gũkaamera mĩthengera,
na itherya rĩa cong’e kũmere mĩhandathi.
Naguo ũndũ ũcio ũgaatuĩka wa gũtũma Jehova agĩe igweta,
na ũtuĩke kĩmenyithia gĩa gũtũũra nginya tene, kĩrĩa gĩtagathũkio.”

56

Ūhonokio wa Andũ arĩa angĩ

- ¹ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Tũũrai mũtuanagĩra ciira wa kĩhotoo,
na mwĩkage maũndũ marĩa magĩrĩire,
nĩgũkorwo ũhonokio wakwa nĩũkuhĩrĩrie,
o naguo ũthingu wakwa ũrĩ hakuhĩ kũguũranĩrio.
- ² Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ macio,
o mũndũ ũrĩa ũrũmagia maũndũ macio mũno,
na ũrĩa ũmenyagĩrĩra thabatũ atekũmĩthaahia,
na akagirĩrĩria guoko gwake gwĩka ũũru.”
- ³ Mũndũ wa kũngĩ ũrĩa wĩnyiitanĩtie na Jehova ndakanoige atĩrĩ,
“Ti-itherũ Jehova nĩakanyamũrania, andigithanie na andũ ake.”
O na kana mũndũ ũrĩa mũhakũre arekwo oige atĩrĩ,

“Niĩ haana o ta mūtĩ mũũmũ.”

⁴ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Ha ũhoru wa andũ arĩa ahakũre arĩa mamenyagĩrĩra thabatũ ciakwa,
na magathuura gwĩka maũndũ marĩa mangelagia,
na makarũmia kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ,

⁵ nĩngamahe handũ thĩinĩ wa hekarũ yakwa na thingo-inĩ ciayo,
na ndũme maririkanagwo na magĩe igweta rĩega mũno
gũkĩra andũ arĩa marĩ na ciana cia aanake na cia airĩtu;

o na ningĩ nĩngamahe rĩitwa rĩrĩa magaatũũra meetagwo nginya tene na tene,
rĩrĩa rĩtagacooka kũriganĩra.

⁶ Andũ a kũngĩ arĩa menyiiitanĩtie na Jehova
nĩguo mamũtungatagĩre,

o acio mendete rĩitwa rĩa Jehova,
na mamũhooyaga,

o na arĩa othe mamenyagĩrĩra thabatũ matekũmĩthaahia,
na makarũmia kĩrĩkanĩro gĩakwa-rĩ,

⁷ andũ acio nĩo ngaatwara kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa kĩamũre,
na ndĩmahe gĩkeno thĩinĩ wa nyũmba yakwa ya mahooya.

Maruta mao ma njino na magongona

nĩmagetĩkĩrĩka kĩgongona-inĩ gĩakwa;

nĩgũkorwo nyũmba yakwa ĩgeetagwo

nyũmba ya mahooya ya kũhooyagĩrwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe.”

⁸ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ,

o we ũrĩa ũcookanagĩrĩra andũ a Isiraeli arĩa matahĩtwo:

“Hamwe na acio ndĩkĩtie gũcookanĩrĩra

no kũrĩ angĩ ngaacookanĩrĩra meongerere harĩo.”

Thitango ya Ngai ya Gũũkĩrĩra Andũ arĩa Aaganu

⁹ Atĩrĩrĩ, ũkaai inyuĩ nyamũ ciothe cia gĩthaka,

o na inyuĩ nyamũ ciothe cia mūtītũ ũkaai mũrĩe!

¹⁰ Arangĩri a Isiraeli nĩ atumumu,

othe nĩmagĩte ũmenyo;

othe matariĩ ta ngui itagambaga,

ikaremwo nĩ gũkũga;

makomaga thĩ makaroota,

na mendaga o gũkoma toro.

¹¹ Matarĩ o ta ngui ngoroku mũno;

matirĩ hĩndĩ mahũũnaga.

Nĩ arĩithi matarĩ na ũtaũku;

othe magariũrũkĩte magathiĩ na njĩra ciao o ene,

na o mũndũ acaragia maũndũ ma kwĩguna we mwene.

¹² O mũndũ aanagĩrĩra akoiga atĩrĩ, “Ũganai ndĩmũrehere ndibei!

Nĩtũnyue njoohi nginya tũrĩio!

Naruo rũciũ rũkaahaana o ta ũmũthĩ,

kana rwagĩre mũno makĩria.”

57

¹ Atĩrĩrĩ, andũ arĩa athingu makuaga o ro ũguo,

na gũtirĩ mũndũ wĩciiragia ũhoru ũcio ngoro-inĩ yake;

andũ arĩa etigĩri-Ngai meheragio,

na gũtirĩ mũndũ ũmenyaga atĩ acio athingu meheretio

nĩguo matharwo, matikoone ũũru.

² Andũ arĩa mathiiaga na mĩthĩire mĩagĩrĩru,

matoonyaga thayũ-inĩ;
ningĩ nĩmonaga ũhurũko makua.

- ³ “No inyuĩ-rĩ, ũkaai haha,
inyuĩ ariũ a mũndũ-wa-nja mũragũri,
o inyuĩ ciana cia itharia na cia maraya!
- ⁴ Nũũ ũcio inyuĩ mũranyũrũria?
Nũũ ũcio mũratembanĩria mĩromo
na mũkamũrutĩra rũrĩmĩ?
Githĩ inyuĩ ti inyuĩ ciana cia aremi,
o na rũciaro rwa aheenania?
- ⁵ Inyuĩ mũhĩahiaga nĩ thuti cianyu mũrĩ kũu mĩgandi-inĩ,
na mũrĩ rungu rwa mũtĩ o wotho mũruru;
mũrutaga ciana cianyu magongona kũu ituamba-inĩ,
na mĩatũka-inĩ ya ndwaro cia mahiga.
- ⁶ “Mĩhianano ya kũhooywo ĩrĩa ĩrĩ mahiga-inĩ manyoroku* kũu ituamba-inĩ nĩyo rũgai
rwanyu;
ĩĩ, mĩhianano ĩyo nĩyo igai rĩanyu.
Ĩĩ, ĩyo nĩyo ũitĩire magongona maku ma kĩndũ gĩa kũnyuuu,
na ũkamĩrutĩra maruta ma mũtu.
Nĩ-rĩ, ingĩhota atĩa gũkirĩrĩria maũndũ ta macio?
- ⁷ Wee ũthondekete ũrĩrĩ waku karĩma-inĩ karĩa karaaya na igũrũ, na gatũũgĩru;
na kũu igũrũ nĩkuo waambatire, ũgĩthĩ kũrutĩra magongona maku kuo.
- ⁸ Thuutha wa mĩrango yaku, na hingĩro-inĩ ciayo
nĩkuo ũigĩte imenyithia cia gũkũrĩrĩkania ũhoru wa mĩhianano ya andũ acio matooĩ
Ngai.
Nĩwahumbũrĩrie gĩtanda gĩaku nĩ ũndũ wa kũndirika,
ũkĩhaica igũrũ rĩakĩo, o na ũgĩkĩaramia makĩria;
ũkĩrĩkanĩra na acio wendete itanda ciao,
na ũgĩcooka ũkĩĩrorera njaga yao.
- ⁹ Nĩwathiire kũrĩ Moleku ũrĩ na maguta ma mũtĩ wa mũtamaiyũ,
na ũkĩongerera maguta maku marĩa manungaga wega.
Nĩwatũmire abarũthi aku mathĩĩ kũndũ kũraya mũno;
ningĩ ũgĩĩkũrũka o nginya mbĩrĩra-inĩ!
- ¹⁰ Nĩwanogirio nĩ mĩthĩire yaku yotho,
no rĩrĩ, ndũigana kuuga atĩrĩ, ‘Ŭndũ ũyũ nĩ wa tũhũ.’
Ŭkĩgĩa na hinya mwerũ,
nĩ ũndũ ũcio ndũigana kũringĩka.
- ¹¹ “Nũũ wakũiguithirie guoya na ũkĩmwĩtigĩra,
ũũ atĩ ũkoretwo ũkĩaga gũtuĩka mwĩhokeku kũrĩ nĩĩ,
na ũkaaga gũcooka kũndirĩkana,
o na kana wĩcũũranie ũhoru ũcio na ngoro yaku?
Githĩ ti tondũ ngoretwo ngĩrĩte ki ihinda iraihu,
nawe ũkaaga kũnjĩtigĩra?
- ¹² Nĩngaumbũrania ũthingu waku na ciĩko ciaku,
nacio itigakũguna.
- ¹³ Rĩrĩa ũgaakaya ũkĩenda ũteithio-rĩ,
mĩhianano ĩyo ya kũhooywo ũnganĩtie-rĩ, nĩgagĩkũhonokia!
Rũhuho nĩrũkamĩkuua yotho,

* 57:6 Mahiga manyoroku maahũthagĩrwo gũtungatĩra ngai cia mĩhianano.

yūmbūrwo, yeherio nĩ mĩhūmū mĩtheri.
No rĩrĩ, mūdũ ũrĩa ūnduuaga rĩūrĩro rĩake-rĩ,
nĩwe ũkaagaya būrūri,
o na egwatĩre kĩrĩma gĩakwa kĩrĩa kĩamũre.”

Kūhoorerio Andũ arĩa Maherete

- ¹⁴ Na nĩgũkeeranwo atĩrĩ:
“Akaai, akaai, na mũthondeke njĩra!
Eheriai mĩhĩnga yehere njĩra-inĩ ya andũ akwa.”
- ¹⁵ Nĩgũkorwo Ũrĩa-Ũrĩ-Igūrũ Mũno,
o We ūtũgĩrĩtio na ūtũũraga tene na tene,
ũrĩa wĩtagwo mũtheru; ekuuga atĩrĩ:
“Ndũũraga o igūrũ handũ hatheru,
na ningĩ ngatũũrania na mūdũ ũrĩa ũrĩ ngoro ĩthuthĩkĩte,
na ũrĩa ũherete na wĩnyiihĩtie,
nĩguo njarahũre roho wa mūdũ ūcio wĩnyiihĩtie,
na njarahũre ngoro ĩyo ĩthuthĩkĩte.
- ¹⁶ Ndĩgūtũũra ndũithanagia nginya tene,
o na kana ndũũre ndakarĩte hĩndĩ ciothe,
tondũ roho wa mūdũ wahota kũringĩka mbere yakwa,
mĩhūmū ĩyo ya mūdũ ūcio ndoombire ĩhwererekere.
- ¹⁷ Nĩndarakaririo mũno nĩ mehia make ma gũkoroka;
ngĩmũherithia na ngĩmũhitha ūthiũ wakwa nĩ kũrakara,
no agĩthĩ o na mbere na mĩthiũre yake ĩrĩa eyendeire.
- ¹⁸ Nĩnyonete njĩra ciake, no nĩngamũhonia;
ningĩ nĩngamũtongoria, na njooke ndĩmũũmĩrĩrie,
¹⁹ ndũme kũgĩe na ūgooci tũnua-inĩ twa andũ arĩa macakayaga kũu Isiraeli.
Thayũ, thayũ kũrĩ arĩa marĩ kũraya, na kũrĩ arĩa marĩ gũkuhĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Na nĩ nĩ ngaamahonia.”
- ²⁰ No rĩrĩ, andũ arĩa aaganu mahaana ta iria rĩgĩkia ndiĩhũ ciarĩ,
rĩrĩa rĩtangĩhoorera,
rĩrĩa makũmbĩ marĩ mahurunjaga ndaka na ndooro.
- ²¹ Ngai wakwa ekuuga atĩrĩ, “Mūdũ ũrĩa mwaganu-rĩ, ndarĩ hĩndĩ angĩgĩa na thayũ.”

58

Kwĩhinga Kũrĩa Irio kũrĩa kwa Ma

- ¹ “Atĩrĩrĩ, anĩrĩra mũno, na ndũgakire.
Anĩrĩra na mũgambo mūnene o taarĩ karumbeta karagamba.*
Uumbūrĩre andũ akwa ũhoru wa ũremi wao,
o na andũ a nyũmba ya Jakubu ūmoimbūrĩre mehia mao.
- ² Nĩgũkorwo manjaragia mũthenya o mũthenya;
makonekaga ta mangĩenda mũno kũmenya njĩra ciakwa,
ta marĩ rĩrĩrĩ rwĩkaga ũrĩa kwagĩrĩire,
na rūtaturikĩte maathani ma Ngai waruo.
Mendaga ndĩmatuagĩre ciira wa kĩhooto,
na makoneka makĩenda mũno Ngai amakuhĩrĩrie.
- ³ Moragia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gītũmĩte twĩhinge kũrĩa irio, nawe ũkaaga kuona?
Nĩ kĩ gītũmĩte twĩnyiihie, nawe ũkaaga kũrũmbũiya ũhoru ūcio?’

“No rĩrĩ, mũthenya wanyu wa kwĩhinga kũrĩa irio
mwĩkaga o ũrĩa mũkwenda,

* 58:1 Karumbeta kaahũthagĩrwo gwĩta thigari nĩguo ithiĩ mbaara.

- na aruti othe anyu a wĩra mũkamahinyĩrĩria.
- ⁴ Kwĩhinga kũrĩa irio kwanyu kũrĩkagĩrĩria na ngũĩ na njũgitano,
na mũkahũũrana na ngundi ta andũ aaganu.
Kwĩhinga kũrĩa irio kwanyu kwa matukũ maya
gũtingĩtũma mĩgambo yanyu ĩguo kũu igũrũ.
- ⁵ Kwĩhinga kũrĩa irio kwa mũthemba ũcio
wa mũndũ kwĩnyiihia mũthenya o ũmwe tu-rĩ,
nĩkuo nĩ thuurĩte?
Kwĩhinga no kũinamia mũtwe ta ithanjĩ,
na gũkomera nguo ya ikũnia, o na mũhu?
Kũu nĩkuo mwĩtaga kwĩhinga kũrĩa irio,
na mũkawĩta mũthenya wa gwĩtikĩrĩka nĩ Jehova?
- ⁶ “Githĩ mũthemba ũrĩa thuurĩte wa kwĩhinga kũrĩa irio ti ũyũ:
kuohora arĩa moohetwo na njĩra ĩtarĩ ya kĩhotoo,
na kuohoraga mĩkwa ya icooki rĩa ngingo,
na kũrekereria arĩa mahinyĩrĩrio,
o na kuunanga macooki mothe ma ngingo?
- ⁷ Githĩ ti kũgayanaga irio ciaku na andũ arĩa ahũtu,
na ũrehage athĩni arĩa matarĩ ũikaro gwaku mũciĩ,
na rĩrĩa wona mũndũ arĩ njaga ũkamũhumba nguo,
na ndũkanahutatĩre andũ arĩa mũrĩ a mũthiimo ũmwe nao?
- ⁸ Hĩndĩ ĩyo ũtheri waku nĩũgaathera o ta ũrĩa gũtherũrũkaga rũciinĩ,
nakuo kũhonio gwaku nĩgũkooneka o narua;
ningĩ ũthingu waku nĩũgagũtongoria,
naguo riiri wa Jehova ũkuume thuutha, ũkũgitĩre.
- ⁹ Ningĩ hĩndĩ ĩyo nĩũgeetana, nake Jehova nĩagagwĩtika;
nĩũgakaya ũteithio, nake nĩakoiga atĩrĩ: ĩĩ nĩ ũyũ haha.
- “Ũngĩheria icooki rĩa kũhinyanĩrĩria,
na weherie kĩara kĩrĩa worotanaga nakĩo, na ndeto cia rũmena-rĩ,
- ¹⁰ ningĩ ũngĩrutĩra kũhũũnia andũ arĩa ahũtu,
nao arĩa ahinyĩrĩrie ũmahingĩrie maũndũ marĩa mamabatairie,
hĩndĩ ĩyo ũtheri waku nĩũgaathera kũu nduma-inĩ,
naguo ũtukũ waku ũgaatuĩka o ta mũthenya barigici.
- ¹¹ Jehova nĩarĩgũtoongoragia hĩndĩ ciothe,
na nĩarĩkũhingagĩria mabataro maku ũrĩ bũrũri-inĩ mũũmũ,
o na mahĩndĩ maku amekagĩre hinya.
Ũkahaana ta mũgũnda unithĩirio maaĩ,
ũtuĩke ta gĩthima kĩrĩa gĩtahũaga.
- ¹² Andũ aku nĩo magaacookereria kũrĩa kwaanangĩtwo o tene,
na maakĩrĩre mĩthingi ĩrĩa ya tene mũno;
nawe ũgeetagwo Mũcookereria wa Thingo iria Momoku,
na wĩtagwo Mũcookereria wa Njĩra cia Itũũro.
- ¹³ “Ũngĩgĩrĩrĩria magũrũ maku gũthũkia mũthenya wa Thabatũ,
na wage gwĩka maũndũ maku we mwene
mũthenya ũcio wakwa ũrĩa mwamũre,
nayo Thabatũ ĩyo ũmĩtue mũthenya wa gĩkeno,
na mũthenya ũcio mwamũre wa Jehova ũũtue wa gũtũĩo-rĩ,
na ũngĩũtũĩa na kwaga kũrũmĩrĩra njĩra ciaku,
na kwaga gwĩka maũndũ maku we mwene, o na kana kwaria ndeto cia tũhũ-rĩ,

- ¹⁴ hĩndĩ ĩyo nĩũgakena nĩ ũndũ wa Jehova,
na nĩngatũma ũtũũgĩrio mũno gũkũ thĩ,
na ngũheage igai rĩa thoguo Jakubu, ũrĩrĩage.”
Nĩgũkorwo nĩ kanua ka Jehova
kaarĩtie ũhoru ũcio.

59

Mehia, Kũhera na Gũkũũrwo

- ¹ Atĩrĩrĩ, ti-itherũ guoko kwa Jehova ti kuonju
atĩ gũtingĩhota kũhonokania,
o na kana gũtũ gwake gũkagĩa njiika
atĩ gũtingĩhota kũigua.
- ² No rĩrĩ, mawaganu manyu
nĩmo mamũtigithanĩtie na Ngai wanyu;
namo mehia manyu nĩmo matũmĩte amũhithe ũthiũ wake,
akarega kũmũigua.
- ³ Nĩgũkorwo moko manyu nĩmathaahĩte nĩ ũiti wa thakame,
nacio ciara cianyu ikaiyũra wĩhia.
Tũnua twanyu nĩtwarĩtie ndeto cia maheeni,
na nĩmĩ cianyu ikang'ung'uaga o ndeto cia waganu.
- ⁴ Gũtirĩ mũndũ wendaga ciira wa kĩhoto,
o na kana ageciirĩrĩra na njĩra ya ma.
Mehokaga ngarari cia tũhũ na makaaria ndeto cia maheeni;
magĩaga nda cia mathiĩna na magaciara waganu.
- ⁵ Mahaana ta makomeire matumbĩ ma nduĩra,
na makaamba mĩtego ya rũrenda rwa mbũmbũĩ.
Mũndũ o wotha ũrĩa ũngĩrĩa matumbĩ macio no gũkua akuaga,
na o itumbĩ rĩahehenjwo rĩtũrĩkaga nduĩra.
- ⁶ Rũrenda rũu rwao nĩ rwa tũhũ rũtingĩtumwo nguo;
matiingĩhumbĩra na kĩrĩa mathondekaga naruo.
Mawĩra mao nĩ mawĩra ma waganu,
na moko mao maiyũrite ciiko cia haaro.
- ⁷ Magũrũ mao mahanyũkaga makehie;
mahiũhaga magaita thakame ya mũndũ ũtehĩtie.
Meciiria mao no meciiria ma ũũru;
na kũrĩa guothe mathiia matigaga gũkirĩte ihooru na mwanangĩko.
- ⁸ Njĩra ya thayũ matimĩũĩ;
na mĩthiĩre yao ti ya gũtuanĩra ciira na kĩhoto.
Metemeire njĩra njogomu;
gũtirĩ mũndũ ũcigeragĩra akagĩa na thayũ.
- ⁹ Nĩ ũndũ ũcio ciira wa kĩhoto ũrĩ kũraya na ithuĩ,
naguo ũthingu ndũtũkinyagĩra.
Tũcaragia ũtheri, no tuonaga o nduma;
tũgacaria ũkengu, no tũkagerera kũrĩa kũrĩ na mairia matumanu.
- ¹⁰ Tũhambataga rũthingo ta mĩtumumu,
na tũgeetherera njĩra ta andũ matarĩ maitho.
Tũhĩngagwo mũthenya barigici o ta rĩrĩa kũrĩ mairia;
tũrĩ gatagatĩ ka andũ arĩa marĩ hinya, tũhaanaga ta andũ akuũ.
- ¹¹ Ithuothe tũraramaga o ta nduba;
tũcakayaga na kĩa ta ndutura.
Tũcaragia ũhoru wa gũtũrwo ciira na kĩhoto, na tũtingĩwona o na atĩa;
tũgacaria ũhoru wa ũhonokanio, no ũgatũraiĩrĩria mũno.

- ¹² Nĩgũkorwo mahĩtia maitũ nĩ maingĩ maitho-inĩ maku,
 namo mehia maitũ makoimbũra ũrĩa tũtariĩ.
 Hĩndĩ ciothe mahĩtia maitũ makoragwo hamwe na ithuĩ,
 namo mehia maitũ nĩtũmooĩ mothe:
- ¹³ namo nĩ ũremi na gũkaana Jehova,
 na kũhutatĩra Ngai witũ,
 na kwaragia ndeto cia kũhinyanĩrĩria, na kũregana na watho,
 na kwaria ndeto cia maheeni iria ngoro ciitũ ithugundite.
- ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio nĩtwagĩte ciira wa kĩhotoo,
 naguo ũthingu ũgatũraiĩrĩria;
 naguo ũhoru wa ma ũkagũa njĩra-inĩ,
 naguo ũrũngĩrĩru ũkaagĩrwo mweke.
- ¹⁵ Ũhoru wa ma ndũrĩ handũ ũngĩoneka,
 nake mũndũ ũrĩa wĩthemaga ũũru agatuĩka mũndũ wa kũguĩmwo.
 Nake Jehova akĩona ũndũ ũcio, ũkĩaga kũmũkenia,
 tondũ gũtiatuanagĩrwo ciira na kĩhotoo.
- ¹⁶ Ningĩ akĩona atĩ gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe wagĩrĩire,
 na akĩgega tondũ gũtiarĩ na mũteithũrani;
 nĩ ũndũ ũcio guoko gwake mwene nĩkuo kwamũhonokirie,
 naguo ũthingu wake mwene ũkĩmũtiirĩrĩra.
- ¹⁷ Agĩcooka akĩĩhumba ũthingu taarĩ gako gake ga kũmũgitĩra gĩthũri,
 na agĩkĩra ngũbia ya kĩgera ya ũhonokio mũtwe;
 naguo ũhoru wa kũrĩhanĩria akĩwĩhumba taarĩ nguo,
 na akĩĩhotori kũyo taarĩ nguo ndaaya.
- ¹⁸ O ta ũrĩa ciĩko ciao itariĩ, ũguo noguo akaarĩhana,
 arĩhe thũ ciake na mang'ũrĩ,
 nao andũ arĩa marĩ muku nake amacookererie ũũru wao;
 andũ arĩa matũũraga icigĩrĩra-inĩ-rĩ,
 erĩhĩrie na kũmagera ngero o ũrĩa kwagĩrĩire.
- ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ nĩmagetigĩra rĩĩtwa rĩa Jehova kuuma ithũĩro,
 na nĩmagatĩia riiri wake kuuma irathĩro rĩa riũa.
 Nĩgũkorwo agooka ta rũũĩ ruunĩte, rũgatherera na ihenya,
 rũtindikĩtwo nĩ mĩhũmũ ya Jehova.

- ²⁰ “Mũkũũri nĩagooka Zayuni,
 na akinye kũrĩ andũ a Jakubu arĩa maherete mehia mao,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²¹ Ningĩ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Ha ũhoru wakwa-rĩ, gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndarĩkanĩire nao, atĩ Roho wakwa, ũrĩa ũrĩ igũrũ rĩaku, na ciugo ciakwa iria njĩkĩrĩte kanua gaku, itirĩ hĩndĩ ikehera kuuma kanua gaku, kana ciehere kuuma tũnua twa ciana ciaku, o na kana ciehere kuuma tũnua twa njiaro ciao, kuuma rĩu nginya tene na tene,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

60

Riiri wa Zayuni

- ¹ “Atĩrĩrĩ, arahũka ũcangarare, tondũ ũtheri waku nĩũũkĩte,
 naguo riiri wa Jehova ũgakwarĩra.
- ² Atĩrĩrĩ, nduma nĩĩhumbĩrĩte thĩ,
 nayo nduma ndumanu ikahumbĩra ndũrĩrĩ ciothe,
 no Jehova nĩakwarĩire,
 naguo riiri wake ũgakwarĩra.
- ³ Ndũrĩrĩ nĩĩgooka kũrĩ ũtheri waku,

nao athamaki moke kūrīa ūcangararīte ta riūa rīkīratha.

⁴ “Tiira maitho wīrorere mīena yothe:

One ūrīa andū othe monganīte magooka harīwe,
nao ariū aku makoima kūdū kūrāya,
nao airītu aku magooka makuuītwa na moko.

⁵ Hīndī ūyo nīūkona ūndū ūcio, nawe ūcangarare,
ngoro yaku nayo ituumatuume, na iīyūrwo nī gīkeno;
ūtonga ūrīa ūrī iria-inī nīūkareherwo,
o naguo ūtonga wa ndūrīrī ūrehwo kūrī we.

⁶ Ndūūru cia ngamīra nīkaiyūra būrūri waku,
o nacio njaū cia ngamīra cia kuuma Midiani, na cia Efa.*
Ngamīra ciothe cia kuuma Sheba ciūke,
ikuuīte thahabu na ūbumba,
nao andū maanīrīre magooce Jehova.

⁷ Ndūūru ciothe cia mbūri cia Kedari igaacookanīrīrio irehwo kūrī we,
ūtungatagīrwo nī ndūrūme cia Nebaiothu;
nīigetīkīrwo, ituīke cia kūrutwo igongona kīgongona-inī gīakwa,
na nī nīngagemia hekarū yakwa īrīa īrī riiri.

⁸ “Atīrīrī, andū aya mombūkīte na igūrū ta matu,
o na kana ta ndutura igīcooka itara-inī ciacio nī a?

⁹ Ti-itherū andū arīa matūūrāga icigīrīra-inī nī nī metagīrīra;
matongoretio nī marikabu cia Tarishishi,
ikīrehe ariū anyu kuuma kūdū kūrāya,
marī na betha na thahabu ciao
nī ūndū wa gūtīa Jehova Ngai wanyu,
Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli,
nīgūkorwo nīakūheete riiri.

¹⁰ “Andū a kūngī nīo magaacookereria thingo ciaku,
nao athamaki ao magūtungatagīre.

O na akorwo nīndakūhūūrire na marakara-rī,
nīūgeetīkīrīka nī nī nīguo ngūguire tha.

¹¹ Ihingo ciaku igūtūūra irī hingūre,
itirī hīndī ikaahingwo mūthenya kana ūtukū,
nīgeetha andū makūrehagīre ūtonga wa ndūrīrī,
athamaki ao marūmanīrīre mūtongoro wa ūhootani.

¹² Nīgūkorwo rūrīrī kana ūthamaki ūrīa ūtagagūtungatīra nīūkaniinwo;
ūkaanangwo biū.

¹³ “Riiri wa Lebanoni ūgaatuīka waku,
naguo nī wa mītī ya mīthengera, mīhuhu, na mīkarakaba yothe hamwe,
nīguo īgemie handū hakwa harīa haamūre;
na nī nīngagocithia handū harīa hakinyagwo nī magūrū makwa.

¹⁴ Ariū a andū arīa makūhinyagīrīra nīmagooka harīwe makūinamīrīre;
na arīa othe makūmenete, mainamīrīre magūrū-inī maku,
nao magwītage Itūūra-Inene-rīa-Jehova,
na Zayuni itūūra rīa Ūrīa Mūtheru wa Isiraeli.

¹⁵ “O na akorwo nīwatiganīirio na ūkīmenwo,

* 60:6 Andū a Midiani maarī arīithi mwena wa gūthini wa Jorodani; Efa aarī mūrīū wa Midiani.

na gũkĩaga mũndũ o na ũmwe ũngĩtuĩkanĩria gwaku-rĩ,
 nĩngatũma ũtũũre ũrĩ mũtũku nginya tene,
 na ũrĩ gĩkeno kĩa njiarwa ciothe.

¹⁶ Nĩũkanyuuaga iria rĩa ndũrĩrĩ
 na wongithagio nyondo cia ũthamaki.
 Hĩndĩ iyo nĩguo ũkaamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, nĩ nĩ Mũhonokia waku,
 na Mũkũuri waku, Ũrĩa-ũrĩ-Hinya-Mũno wa Jakubu.

¹⁷ Ngaakũrehera gĩcango handũ ha thahabu,
 na ngũrehere betha handũ ha kĩgera.
 Handũ ha mbaũ ngaakũrehera gĩcango,
 na ngũrehere kĩgera handũ ha mahiga.
 Nĩngatũma thayũ ũtuĩke mũnene waku,
 naguo ũthingu ũtuĩke mwathi waku.

¹⁸ Ngũĩ ndĩgaacooka kũiguuo bũrũri-inĩ waku,
 o na kana mĩhaka-inĩ ya bũrũri waku kũgĩe ũnũhi kana mwanangĩko,
 no nĩũgeeta thingo ciaku Ũhonokio,
 na ihingo ciaku ũciĩte Ũgooci.

¹⁹ Riũa ti rĩo rĩrĩkwaragĩra mũthenya,
 kana ũtheri wa mweri ũgũtheragĩre ũtukũ,
 nĩgũkorwo Jehova agaatuĩka ũtheri waku wa nginya tene
 na Ngai waku atuĩke riiri waku.

²⁰ Riũa rĩu rĩaku rĩtigacooka gũthũa rĩngĩ,
 o na kana mweri waku ũtukĩrwo rĩngĩ;
 nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũgaatuĩka ũtheri wa gũgũtherera nginya tene,
 na matukũ maku ma kĩa nĩmagathira.

²¹ Hĩndĩ iyo nao andũ aku othe magaatũka athingu,
 na megwatĩre bũrũri nginya tene.
 Andũ acio nĩo thuuna irĩa ndĩhaandĩire,
 arĩ wĩra wa moko makwa,
 nĩgeetha monanagie ũkengu wakwa mũnene.

²² Nyũmba irĩa nini ikongerereka itũke andũ ngiri,
 nayo irĩa itarĩ andũ aingĩ itũke rũrĩrĩ rũrĩ hinya mũno.
 Nĩ nĩ nĩ Jehova.
 Nĩngeeka ũndũ ũcio narua ihinda rĩaguo rĩakinya.”

61

Mwaka wa Ũtugi wa Jehova

¹ Atĩrĩrĩ, Roho wa Mwathani Jehova arĩ igũrũ rĩakwa,
 nĩ ũndũ Jehova nĩanjitĩrĩrie maguta,
 nĩguo hunjagĩrie andũ arĩa athĩni ũhoru-ũrĩa-mwega.
 Nĩandũmĩte ngahonie arĩa athuthĩku ngoro,
 na ngaanĩrĩre atĩ andũ arĩa mohetwo nĩmohorwo,
 nao arĩa mohetwo njeera ndĩmeere nĩmarekererio,

² na hunjanagĩrie ũhoru wa mwaka ũrĩa Jehova akoonania ũtugi wake,
 na mũthenya ũrĩa Ngai witũ akerĩhĩria,
 ningĩ hooragĩrie arĩa othe marĩ na kĩa,
³ na ndeithagie andũ arĩa marĩ na kĩa kũu Zayuni:
 ndĩmahumbe tanji ya ũthaka handũ ha mũhu,
 na ndĩmaitĩrĩrie maguta ma gĩkeno handũ ha kĩa,
 na ndĩmahumbe nguo ya ũgooci
 handũ ha ngoro itarĩ mwĩhoko.
 Nĩgeetha meetagwo mĩtĩ ya ũthingu,

mĩtĩ ĩrĩa ĩhaandĩtwo nĩ Jehova
nĩguo monanagie riiri wake.

⁴ Nao nĩmagaka kũndũ kũrĩa gũtũire kwanangĩtwo kuuma tene,
na macookererie kũndũ kũrĩa kuonũhirwo tene;
nĩ magacookereria matũũra manene
marĩa matũire marĩ manange njiarwa na njiarwa.

⁵ Nao ageni nĩmakarĩithagia ndũũru cianyu;
nao andũ a kũngĩ marĩmage mĩgũnda yanyu,
o na maceehage mĩthabibũ yanyu.

⁶ No inyuĩ mũgeetagwo athĩnjĩri-Ngai a Jehova,
nao andũ mamwĩtage atungatĩri a Ngai witũ.
Mũkaarĩaga ũtonga wa ndũrĩrĩ,
na mwĩtĩĩage na indo icio ciao nyingĩ.

⁷ Nĩ ũndũ wa ũrĩa andũ akwa manaconorithio,
makaarĩhĩrio maita meerĩ,
na handũ ha thoni-rĩ,
nĩmagakenera igai rĩa;
na nĩ ũndũ ũcio makaagaya igai maita meerĩ bũrũri-inĩ wao,
na magĩe na gĩkeno gĩtagathira nginya tene.

⁸ “Nĩgũkorwo niĩ, Jehova, nĩnyendete ciira wa kĩhooto;
nĩthũire ũtunyani na waganu.
Nĩ ũndũ wa wĩhokeku wakwa-rĩ, nĩngamarĩha irĩhi rĩa,
na ndĩkanĩre nao kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra nginya tene.

⁹ Njiaro ciao nĩikaagĩa igweta ndũrĩrĩ-inĩ,
na ciana ciao imenywo nĩ andũ a ndũrĩrĩ.
Arĩa othe makaamoona nĩmagetĩkĩra
atĩ acio nĩo andũ arĩa Jehova arathimĩte.”

¹⁰ Nĩ nĩngenagĩra Jehova mũno;
ngoro yakwa ĩcanjamũkaga nĩ ũndũ wa Ngai wakwa.
Nĩgũkorwo nĩahumbĩte ũhonokio ta nguo,
na akaahumba nguo ndaaya ya ũthingu,
o ta ũrĩa mũhikania agemagia mũtwe wake na kĩremba taarĩ mũthĩnjĩri-Ngai,
na ta ũrĩa mũhiki egemagia na mathaga make ma goro.

¹¹ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa tĩiri ũtũmaga mbegũ imere,
na mũgũnda ũgatũma mbegũ ikũre-rĩ,
ũguo noguo Mwathani Jehova agaataũma ũthingu na ũgooci
ciumĩre cionekane nĩ ndũrĩrĩ ciothe.

62

Rĩitwa Rĩerũ rĩa Zayuni

¹ Ha ũhoru wa kũrũĩrĩa Zayuni-rĩ, ndigakira,
o na kana ndigithĩrie gũtetera Jerusalemu,
nginya hĩndĩ ĩrĩa ũthingu wake ũkaara o ta ũtheri wa rũciinĩ,
naguo ũhoru wake wa kũhonokio wonekane o ta tawa ũrĩa ũrĩrĩmbũkaga.

² Ndũrĩrĩ nĩkoona ũthingu waku,
nao athamaki othe mone riiri waku;
nawe ũgeetagwo na rĩitwa rĩerũ,
rĩrĩa rĩkaagwetwo na kanua ka Jehova.

³ Ningĩ ũgaatuĩka ta tanji ya ũthaka

- ũnyiititwo guoko-inĩ kwa Jehova,
na ũhaana ta thũmbĩ ya ũthamaki
ĩnyiititwo guoko-inĩ kwa Ngai waku.
- ⁴ Wee ndũgacooka gwĩtwo Mūtiganĩrie,
kana bũrũri waku wĩtwo Mũkiri-Ihooru.
No rĩrĩ, ũrĩitagwo Hefiziba,
na bũrũri waku wĩtagwo Beula;
nĩgũkorwo Jehova nĩagakenagio nĩwe,
naguo bũrũri waku ũgaatuĩka o ta mũhiki ũhikĩtio.
- ⁵ O ta ũrĩa mwanake ahikagia mũirĩtu,
ũguo noguo ariũ aku magaakũhikia;
na o ta ũrĩa mũhikania akenagĩrĩra mũhiki wake,
ũguo noguo Ngai waku agaagũkenerera.
- ⁶ Nĩnjigĩte arangĩri a thingo ciaku, wee Jerusalemu,
nao matigakira mũthenya kana ũtukũ.
Inyuĩ arĩa mũkayagĩra Jehova-rĩ,
mũtikanahurũke,
- ⁷ o na kana mũmũhe ũhurũko nginya rĩrĩa akahaanda Jerusalemu,
na arĩtue itũũra rĩrĩ igweta thĩ yothe.
- ⁸ Jehova nĩehĩtĩte ambararĩtie guoko gwake kwa ũrĩo,
na akehĩta na guoko gwake kũrĩ hinya, akoiga atĩrĩ:
“Ndigacooka kũhe thũ ciaku ngano yaku
ĩtuĩke irio ciao,
na gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ andũ a kũngĩ makaanyua ndibei ya mũhihano
ĩrĩa wee ũrutĩire wĩra;
- ⁹ no rĩrĩ, andũ arĩa marĩgethaga ngano nĩo marĩmĩrĩĩaga,
na magoocage Jehova,
nao arĩa monganagia thabibũ nĩo marĩnyuuaga ndibei yacio
maikarĩte nja ya handũ hakwa harĩa haamũre.”
- ¹⁰ Hĩtũkĩrai, mũhĩtũkĩre ihingo-inĩ, mumagare!
Thondekerai andũ njĩra.
Akaai, mwake njĩra njariĩ!
Ūnganiai mahiga, mũmeherie kuo.
Ambarariai bendera na igũrũ nĩguo yonwo nĩ ndũrĩrĩ.
- ¹¹ Jehova nĩanĩrĩire ũhoro ũyũ
ituri-inĩ ciothe cia thĩ, akoiga atĩrĩ:
“ĩrai Mwarĩ wa Zayuni ũũ,
‘Atĩrĩrĩ ũrĩa ũgaakũhonokia nĩarooka!
Arooka arĩ na kĩheo gĩake,
na irĩhi rĩake arĩ o narĩo.’”
- ¹² Acio marĩitagwo Andũ arĩa Aamũre,
o arĩa Jehova Akũũrĩte;
nawe ũrĩitagwo Wa Kwendeka,
Itũũra-Inene-rĩrĩa-Rĩtagacooka-Gũthaamwo.

63

Mũthenya wa Ngai wa Kwĩrĩhĩria na Kũhonokania

- ¹ Nũũ ũyũ ũroka oimĩte Edomu,
akoima itũũra rĩa Bozara ehumbĩte nguo ndune ta thakame?

Nũũ ũyũ wĩhumbĩte nguo irĩ na ũkengu,
agĩkinyũkagia arĩ na hinya wa ũnene wake?

“Nĩ nĩ, ngĩaragia ndeto cia ũthingu,
na ndĩ na hinya wa kũhonokania.”

² Nĩ kĩ gĩtũmĩte nguo ciaku itunĩhe,
ta cia mũndũ ũraranga kĩhihĩro kĩa ndibei?

³ “Nĩ-rĩ, nĩnangĩte kĩhihĩro kĩa ndibei ndĩ nyiki;
gĩtirĩ mũndũ wa kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ o na ũmwe twarĩ nake.
Ndamakinyĩrĩrie ndĩ na marakara,
na ngĩmarangĩrĩria thĩ ndĩ na mang’ũrĩ;
nayo thakame yao ikĩminjũkĩra nguo ciakwa,
nacio ciothe ikĩgĩa na marooro mayo.

⁴ Nĩgũkorwo mũthenya wa kũrĩhanĩria warĩ ngoro-inĩ yakwa,
naguo mwaka wa gũkũũra andũ akwa nĩmũkinyu.

⁵ Nĩ nĩndacũthĩrĩrie, ngĩona atĩ hatiarĩ mũndũ wa kũndeithia,
na ngĩgega tondũ gĩtiarĩ na mũndũ wa kũndiirĩrĩra;
nĩ ũndũ ũcio guoko gwakwa mwene nĩkuo kwahonokirie,
namo mang’ũrĩ makwa mwene makĩndiirĩrĩra.

⁶ Nĩndakinyĩrĩrie ndũrĩrĩ ndĩ na marakara,
ngĩtũma ituĩke ta irĩtwo nĩ njoohi nĩ ũndũ wa mang’ũrĩ makwa,
nayo thakame yao ngĩmĩita thĩ.”

Kũgooca na Kũhooya

⁷ Nĩngũheana ũhoru wa motugi ma Jehova,
o na cĩiko ciake iria itũmaga agoocwo,
kũringana na maũndũ mothe marĩa Jehova atwĩkĩire:

ĩĩ, nĩngũheana ũhoru wa maũndũ maingĩ mega
marĩa eekĩire nyũmba ya Isiraeli,
kũringana na tha ciake, na motugi make maingĩ.

⁸ Nĩ ũndũ oigire atĩrĩ, “Ti-itherũ acio nĩ andũ akwa,
na nĩ ciana iria itakaheenia,”
na nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩka Mũhonokia wao.

⁹ Mathĩĩna-inĩ mao mothe o nake nĩathĩĩnĩkire,
nake mũraika wake akĩmahonokia.
Akĩmakũũra nĩ ũrĩa aamendete na akamaiguĩra tha,
akĩmooya na agĩtũũra amakuũte matukũ mothe ma tene.

¹⁰ No rĩrĩ, nĩmamũremeire
na makĩguithia Roho wake Mũtheru ũũru.
Nĩ ũndũ ũcio akĩmagarũrũka, agĩtuĩka thũ yao,
nake we mwene akĩrũa mbaara nao.

¹¹ Nĩngĩ andũ acio ake makĩririkana matukũ ma tene,
o hĩndĩ ya Musa na andũ ake, makĩũria atĩrĩ:
Ũrĩa wamaringirie iria, hamwe na mũrĩithi wa rũũru rwake-rĩ, akĩrĩ ha?
Ĩ we ũrĩa wareehire Roho Mũtheru gatagatĩ kao-rĩ, akĩrĩ ha?

¹² Ũrĩa watũmire guoko gwake kwa hinya na kũrĩ riiri
gũikare mwena wa ũrĩo wa Musa, akĩrĩ ha?

O we ũrĩa wagayũkanirie maaĩ mbere yao,
nĩguo egĩire na igweta nginya tene,

¹³ ũrĩa wamatongoreirie kũndũ kũu kũriku, akĩrĩ ha?

- O ta mbarathi igĩtwarĩrwo werũ-inĩ-rĩ, matiahĩngirwo;
¹⁴ o ta ũrĩa ng'ombe ithiiaga kwarahio gĩtuamba-inĩ,
 noguo o nao maaheirwo ũhurũko nĩ Roho wa Jehova,
 Ũguo nĩguo watongoririe andũ aku
 nĩgeetha wĩgĩire rĩitwa rĩ na riiri.
- ¹⁵ We ta cũthĩrĩria thĩ ũrĩ o kũu igũrũ, wĩrorere,
 wone ũrĩa gũtariĩ ũrĩ gĩtĩ-inĩ gĩaku kũu gĩtũũgĩru kĩa ũnene,
 o kũu gĩtheru na kĩrĩ riiri.
 Kaĩ maũndũ maku marĩa wĩkaga ma kĩyo o na ma hinya makĩrĩ ha?
 Ũhoru wa ũrĩa ũtũiguagĩra tha na ũrĩa ũtũcakayagĩra ngoro-inĩ yaku-rĩ, nĩũgĩrĩtie
 ũtũkinyĩre.
- ¹⁶ O na angĩkorwo Iburahĩmu ndatũũĩ,
 nake Isiraeli nĩatũkaanĩte-rĩ,
 Wee nĩwe Ithe witũ;
 Wee Jehova-rĩ, nĩwe Ithe witũ,
 narĩo rĩitwa rĩaku nĩ Mũkũũri witũ kuuma tene.
- ¹⁷ Atĩrĩrĩ, Wee Jehova, nĩ kĩ gĩtũmaga ũtũrekererie tuume njĩra-inĩ ciaku,
 na ũkoomia ngoro ciitũ nĩguo twage gũgũtĩia?
 Garũrũka nĩ ũndũ wa ndungata ciaku,
 o mĩhĩrĩga ĩyo ĩtuĩkĩte igai rĩaku.
- ¹⁸ Andũ aku arĩa aamũre nĩmegwatĩire bũrũri ũyũ wamaheire
 ũgĩtuĩka wao o ihinda inini,
 no rĩu thũ ciitũ nĩcirangĩrĩrie
 handũ haku harĩa haamũre.
- ¹⁹ Ithui tũrĩ andũ aku kuuma tene;
 no rĩrĩ, o ndũrĩ wamathamakĩra,
 o na matĩrĩ metanio na rĩitwa rĩaku.

64

- ¹ Atĩrĩrĩ, naarĩ korwo watarũranga matu ũikũrũke gũkũ thĩ,
 nĩguo irĩma ithingithe irĩ mbere yaku!
- ² O ta ũrĩa mwaki ũmundagia thari ikarĩrĩmbũka,
 na ũgatũma maaĩ matherũke-rĩ,
 ikũrũka thĩ ũtũme rĩitwa rĩaku rĩmenywo nĩ thũ ciaku,
 na ũtũme ndũrĩrĩ ciinaine irĩ mbere yaku!
- ³ Nĩgũkorwo hĩndĩ irĩa Wee wekire maũndũ ma kũmakania marĩa tũteerĩgĩrĩire-rĩ,
 nĩwaikũrũkire, nacio irĩma igĩthingitha irĩ mbere yaku.
- ⁴ Kuuma o tene gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũrĩ waigua maũndũ ta macio,
 na gũtirĩ gũtũ kũrĩ kwaigua ũhoru ta ũcio,
 o na kana riitho rĩkĩona Ngai ũngĩ tawe,
 ũrĩa wĩkaga maũndũ nĩ ũndũ wa andũ arĩa maikaraga mamwetereire.
- ⁵ Wee ũũkaga gũteithia andũ arĩa mekaga maũndũ marĩa magĩrĩire makenete,
 o acio maririkanaga njĩra ciaku.
 No rĩrĩa twagire gũcirũmĩrĩra tũgĩthĩ na mbere na kwĩhia-rĩ,
 wee nĩwarakarire.
 Ithui-rĩ, tũngĩkĩhonoka atĩa?
- ⁶ Ithuothe tũtuĩkĩte ta mũndũ ũrĩ na thaahu,
 na ciĩko ciothe cia ũthingu witũ ihaana ta ndangari irĩ magigi;
 ithuothe tũhohaga tũkahaana ta ithangũ,
 namo mehia maitũ magatũhuruta o ta ũrĩa rũhuho rũhuruutaga maragara.
- ⁷ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkayagĩra rĩitwa rĩaku,
 kana akageria anyiitane nawe;

nīgũkorwo nĩtũhithĩte ũthiũ waku,
ũgagĩtũma tũhinyĩrĩrĩke nĩ ũndũ wa mehia maitũ.

- ⁸ No rĩrĩ, Wee Jehova, wee nĩwe ithe witũ.
Ithuĩ tũrĩ rĩũmba, nawe nĩwe mĩtũũmbi;
ithuothe tũrĩ wĩra wa moko maku.
- ⁹ Wee Jehova-rĩ, tiga gũtũrakarĩra mũno makĩria,
o na kana ũtũũre ũririkanaga mehia maitũ.
Na rĩrĩ, ta tũrore twagũthaitha,
wone atĩ ithuothe tũrĩ andũ aku.
- ¹⁰ Matũũra maku marĩa manene maamũre nĩmatuĩkĩte werũ;
o na itũũra rĩa Zayuni rĩtuĩkĩte werũ,
narĩo itũũra rĩa Jerusalemu rĩgakira ihooru.
- ¹¹ Hekarũ iitũ ĩrĩa nyamũre na ĩrĩ riiri,
kũrĩa maithe maitũ maakũgoocagĩra,
nĩcinĩtwo na mwaki,
nacio indo ciitũ ciothe iria irĩ bata nĩcianangĩtwo.
- ¹² Thuutha wa maũndũ macio mothe, Wee Jehova-rĩ,
anga nĩgũtũtiganĩria, wage gũtũteithia?
Ūgũkĩra o ro ũguo na ũkĩrĩrĩrie gũtũherithia makĩria?

65

Ciira na Ũhonokio

- ¹ “Nĩ ndeguĩrĩrie andũ arĩa mataahooyaga kĩrĩra;
na andũ arĩa mataamaathaga nĩ, nĩo maanyonire.
Naruo rũrĩrĩ rũrĩa rũtarĩ rwahooya rũkĩgwetaga rĩtwa rĩakwa,
ngĩrwĩra atĩrĩ: ‘Nĩ ũyũ haha, nĩ ũyũ haha.’
- ² Mũthenya wotho ndindaga ndambũrũkĩrie moko makwa
kũrĩ andũ aremi,
arĩa matathiiaga na mĩthiire mĩega,
no marũmagĩrĩra mathugunda mao:
- ³ o andũ arĩa matũũraga maathirĩkagia
o ũthiũ-inĩ wakwa,
makarutagĩra magongona mĩgũnda-inĩ,
na magacinagĩra ũbumba igongona-inĩ cia maturubarĩ;
- ⁴ arĩa matindaga maikarĩte mbĩrĩra-inĩ,
makarara meiguĩte na hitho ũtukũ wotho;
arĩa makĩrĩaga nyama cia ngũrwe,
na nyũngũ ciao ciyũrĩte thaathi wa nyama irĩ thaahu;
- ⁵ andũ acio moigaga atĩrĩ, ‘Njeherera, tiga kũnguhĩrĩria,
tondũ nĩ ndĩ mũtheru gũgũkĩra!’
Andũ ta acio mahaana ta ndogo maniũrũ-inĩ makwa,
na ta mwaki wakanaga mũthenya wotho.
- ⁶ “Atĩrĩrĩ, mbere yakwa gũtũire kwandĩkĩtwo maũndũ macio:
ndigũtũũra ngĩrĩte ki, no rĩrĩ, nĩngarĩhanĩria kũna;
ti-itherũ ngaarĩhanĩria o ciero-inĩ ciao,
- ⁷ ndĩhanĩrie mehia manyu inyuĩ ene, o na mehia ma maithe manyu,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Tondũ nĩmacinĩire ũbumba irĩma-igũrũ,
na makĩnuma marĩ kũu tũrĩma-igũrũ,
nĩngerĩhĩria ciero-inĩ ciao,
ndĩmarĩhe irĩhi rĩothe nĩ ũndũ wa ciĩko ciao cia mbere.”

- ⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “O ta ũrĩa ngogoyo yonekaga kĩmanjĩka-inĩ gĩa thabibũ,
 nao andũ makoiga atĩrĩ, ‘Tiga gũkĩananga,
 hahota gũkorwo na kĩndũ kĩa thĩnĩ wakĩo,’
 ũguo noguo ngeeka nĩ ũndũ wa ndungata ciakwa;
 ndigaciniina ciothe.
- ⁹ Ngaaruta njiaro kuuma kũrĩ Jakubu,
 nao agai a irĩma ciakwa moime Juda;
 andũ akwa arĩa nĩ ndĩthuurĩire nĩo magaacigaya,
 nacio ndungata ciakwa itũũre kuo.
- ¹⁰ Sharoni gũgaatuĩka ũrĩthio wa ndũũru cia mbũri,
 na Gĩtuamba-kĩa-Akori gĩtuĩke handũ ha kwarahagwo nĩ mahiũ,
 nĩ ũndũ wa andũ akwa arĩa matũire manjaragia.
- ¹¹ “No rĩrĩ, inyuĩ arĩa mūtiganĩirie Jehova,
 na mũkariganĩrwo nĩ kĩrĩma gĩakwa kĩrĩa kĩamũre,
 inyuĩ arĩa mwaragĩra metha ngai ya maheeni
 irĩa itagwo Mũreehi-mũnyaka,
 na mũkaiyũria mbakũri cia ndibei ya mūtukanio
 mũgaitĩra ngai irĩa itagwo Mũreehi-mũtino nĩguo mũmĩhoorerie-rĩ,
- ¹² ngaamwathĩrĩa kũũragwo na rũhiũ rwa njora,
 na inyuothe mũkegũithia thĩ mũũragwo;
 nĩgũkorwo ndamwĩtĩre mũkĩaga kũnjĩtika,
 na ndamwarĩirie mũkĩaga gũthikĩrĩa.
 Mwekire maũndũ mooru maitho-inĩ makwa,
 na mũgĩthuura maũndũ marĩa matangenagia.”
- ¹³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova Mwathani ekuuga atĩrĩ:
 “Ndungata ciakwa nĩikaarĩa irio,
 no inyuĩ nĩmũkahũũta;
 ndungata ciakwa nĩikaanyua,
 no inyuĩ nĩmũkanyoota;
 ndungata ciakwa nĩigakena,
 no inyuĩ nĩmũgaconorithio.
- ¹⁴ O na ningĩ ndungata ciakwa nĩikaina
 nĩgũcanjamũka ngoro,
 no inyuĩ nĩmũkarĩa
 nĩ ũndũ wa ruo rwa ngoro,
 na mũgirĩke nĩ ũndũ wa gũthuthĩka ngoro.
- ¹⁵ Marĩitwa manyu mũkaamatigĩra andũ akwa arĩa ndĩthuurĩire,
 mamatũmagĩre rĩrĩa mekwenda kũruma andũ;
 Mwathani Jehova nĩagakũũraga,
 no ndungata ciake agaaciĩtaga marĩitwa mangĩ.
- ¹⁶ Mũndũ ũrĩa wothĩ ũkaahoera bũrũri kĩrathimo,
 ageeka ũguo akĩgwetaga rĩitwa rĩa Ngai ũrĩa wa ma;
 ningĩ ũrĩa ũkeehĩta na mwĩhĩtwa bũrũri-inĩ,
 akeehĩta akĩgwetaga rĩitwa rĩa Ngai ũrĩa wa ma.
 Nĩgũkorwo mathĩina marĩa ma tene nĩmakariganĩra,
 na mahithwo maitho-inĩ makwa.

Igũrũ Rĩerũ na Thĩ Njerũ

- ¹⁷ “Atĩrĩrĩ, nĩngũmba
 igũrũ rĩerũ o na thĩ njerũ.
 Maũndũ marĩa ma tene matigacooka kũririkanwo,

- o na kana meciirio.
¹⁸ No rĩrĩ, canjamūkai na mūkenere
 indo iria ngũmba tene na tene,
 nĩgũkorwo nĩngũmba itũũra rĩa Jerusalemu rĩtuĩke rĩa gũkenewo,
 na andũ a rĩo matuĩke a gũkenania.
¹⁹ Nĩngakenera Jerusalemu
 na njanjamũke nĩ ũndũ wa andũ akwa;
 nague mũgambo wa kĩgirĩko o na kana wa kĩrĩro
 ndũkaiguu kũu rĩngĩ.
- ²⁰ “Kũu gũtirĩ mwana wa rũkenge ũgaacooka gũkua arĩ na matukũ manini,
 o na kana mũndũ mũkũrũ akue atatũũrite mĩaka yake yothe;
 mũndũ ũrĩa ũgaakua arĩ na mĩaka igana
 akoonagwo taarĩ mũndũ mwĩthĩ;
 nake ũrĩa ũtagaakinyia mĩaka igana
 akoonagwo ta arumĩtwo na kĩrumi.
²¹ Nao nĩmagaka nyũmba na macitũũre;
 makaahaanda mĩgũnda ya mĩthabibũ
 na marĩĩage maciaro mayo.
²² Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ magaaka nyũmba
 ituĩke cia gũtũũrwo nĩ andũ angĩ,
 o na kana mahaande irio irĩio nĩ andũ angĩ.
 Nĩgũkorwo o ta ũrĩa matukũ ma mũtĩ maigana,
 ũguo noguo matukũ ma andũ akwa magaakorwo maigana;
 andũ akwa arĩa athuure magaatũũra
 makenagĩra wĩra wa moko mao ihinda iraya.
²³ Nao matigacooka kũruta wĩra wa tũhũ,
 o na kana maciare ciana ciathĩrĩrio mũtino;
 nĩgũkorwo magaatũũka andũ arathime nĩ Jehova,
 o hamwe na njiaro ciao.
²⁴ Na nĩgũgatuĩka atĩrĩ, o mbere mataananjĩta-rĩ,
 nĩngamacookeria ũhoru;
 ningĩ o makĩaragia-rĩ, nĩngakorwo njiguĩte.
²⁵ Nayo njũũi na kagondũ ikaarĩĩaga hamwe,
 nague mũrũũthi ũkarĩĩaga nyeki ta ndegwa,
 no rũkũngũ nĩruo rũgaatuĩka irio cia nyoka.
 Itikagerana ngero kana cianangane
 kũu guothe kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩamũre,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

66

Ciira na Kĩrĩgĩrĩro

- ¹ Jehova ekuuga ũũ:
 “Igũrũ nĩrĩo gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene,
 nayo thĩ nĩyo gĩturwa gĩakwa kĩa magũrũ.
 Mũngĩkĩnjakĩra nyũmba ihaana atĩa?
 Naho handũ hakwa ha kũhurũka hangĩkorwo hahaana atĩa?
² Githĩ ti guoko gwakwa gwathondekire indo ici ciothe,
 na gũgĩtũma igĩe kuo?”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Atĩrĩrĩ, mũndũ ũyũ nowe ngaatĩia:

- nĩ mũndũ ũrĩa wĩnyiihagia na akagĩa na ngoro iherete,
na akainaina rĩrĩa ekũigua kiugo gĩakwa.
- ³ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũrutaga ndegwa igongona
ahaana o ta ũrĩa ũragaga mũndũ,
nake ũrĩa ũrutaga gatũrũme,
ahaana o ta mũndũ ũrĩa uunaga ngui ngingo;
mũndũ ũrĩa ũrutaga iruta rĩa mũtu,
ahaana o ta mũndũ ũrĩa ũrutaga thakame ya ngũrwe,
nake ũrĩa ũcinaga ũbumba wa kĩirikano,
ahaana o ta mũndũ ũrĩa ũhooyaga mũhianano.
Andũ acio nĩmethuurĩre njĩra ciao o ene,
na ngoro ciao igakenagio nĩ maũndũ marĩa marĩ magigi;
- ⁴ nĩ ũndũ ũcio, niĩ o na niĩ nĩngathuura kũmeka ũndũ mũũru
na ndĩmarehithĩrie maũndũ marĩa matũmaga metigĩrĩte.
Nĩgũkorwo rĩrĩa ndetanire, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wanjĩtikire,
na rĩrĩa ndaaririe, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wathikĩrĩrie.
Andũ acio meekire maũndũ mooru maitho-inĩ makwa,
na magĩthuura maũndũ marĩa matangenagia.”
- ⁵ Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũinainaga nĩ gũtĩia kiugo gĩake,
ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova:
“Ariũ a thoguo arĩa mamũthũire,
na makamũingata nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa, moigĩte atĩrĩ,
‘Jehova ta nĩagĩkumio
nĩguo tũkĩone gĩkeno kĩanyu!’
No rĩrĩ, o nĩmagaconorithio.
- ⁶ Ta iguai mbugĩrĩrio iyo iroima kũu itũũra rĩrĩa inene,
mũigue inegene rĩu rĩroima kũu hekarũ-inĩ!
Ūcio nĩ mũgambo wa Jehova mũraigua
akĩrĩha thũ ciake kĩrĩa kĩmagĩrĩire.
- ⁷ “Atanambĩrĩria kũrũmwo-rĩ,
nĩaciarĩte:
na ataanarũmwo nĩ ruo-rĩ,
agagĩciara mwana wa kahĩ.
- ⁸ Nũũ ũrĩ aigua ũndũ ta ũcio?
Nũũ ũrĩ wona maũndũ ta macio?
Anga bũrũri wakĩhota gũciarĩrwo andũ aguo mũthenya o ro ũmwe,
o na kana rũrĩrĩ rũkĩigane o ro rĩmwe?
No rĩrĩ, o rĩrĩa Zayuni yanyĩtirwo nĩ ruo-rĩ,
o hĩndĩ iyo nĩguo yaciarire ciana ciayo o ro rĩmwe.
- ⁹ Anga no nginyie ihinda rĩa mwana gũciarwo
na ndikĩreke aciarwo?” ũguo nĩguo Jehova ekũũria.
“Anga no hingĩrĩrie mwana nda
nginyĩtie ihinda rĩake rĩa gũciarwo?”
ũguo nĩguo Ngai wanyu ekũũria.
- ¹⁰ “Inyuĩ inyuothe arĩa mwendete itũũra rĩa Jerusalemu,
kenanĩrai narĩo na mũcanjamũke nĩ ũndũ warĩo;
kenanĩrai mũno narĩo,
inyuĩ inyuothe arĩa mũtũire mũrĩcakayagĩra.
- ¹¹ Nĩgeetha mũhaane ta andũ mongete maũndũ mega marĩo,
mũkahũũna mũhooreire nyondo-inĩ ciake;
nĩngĩ mũnyuuage mũkanyootoka,

na mūkenagĩre ũingĩ wa iria rĩake.”

¹² Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

“Nĩngakinyĩria itũũra rĩa Jerusalemu thayũ ũhaana ta rūũĩ,
na ũtonga wa ndũrĩrĩ ũhaana taarĩ rūũĩ rūiyũrĩte rūkoina;
mũkahoorera ta kaana gakĩongithio nĩ nyina,
mũgaakuu na moko make,
na mũcũgacũgagio mũrĩ maru-inĩ make.

¹³ O ta ũrĩa mwana ahooreragio nĩ nyina,
ũguo noguo ngaamũhooreria;
na nĩmũkahoorerio mũrĩ kũu Jerusalemu.”

¹⁴ Rĩrĩa mũkoona ũndũ ũcio, ngoro cianyu nĩigakena,
nawe ũrirũke ta nyeki nduru;
naguo hinya wa guoko kwa Jehova nĩũkamenyeka nĩ ndungata ciake,
no marakara make nĩmakamenyeka nĩ thũ ciake.

¹⁵ Atĩrĩrĩ, Jehova arooka arĩ na mwaki,
na ngaari ciake cia ita ihaana ta kĩhuhũkanio kĩnene;
akaamũikũrũkĩria marakara make arĩ na mang’ũrĩ,
na amũkũũme na ikũũmana rĩhaana ta nĩnĩmbĩ cia mwaki.

¹⁶ Nĩgũkorwo Jehova nĩagatuĩra andũ othe ciira,
arĩ na mwaki na rūhiũ rwake rwa njora,
na arĩa makoorigwo nĩ Jehova magaakorwo marĩ aingĩ.

¹⁷ “Na rĩrĩ, andũ arĩa meamũrĩte na magetheria nĩguo mathiĩ marũmĩrĩire ũrĩa ũrĩ
gatagatĩ nĩguo makinye magongona-inĩ marĩa marutagĩrwo mĩgũnda-inĩ, o acio marĩiaga
nyama cia ngũrwe na mbĩa, na indo ingĩ irĩ thaahu, magaathiranĩra hamwe,” ũguo nĩguo
Jehova ekuuga.

¹⁸ “Na nĩrĩ, tondũ wa ciĩko ciao na mecũũrania mao, ngirie gũũka njookanĩrĩrie
ndũrĩrĩ ciothe o na andũ a mĩario yothe, nao nĩmagooka meyonere riiri wakwa.

¹⁹ “Nĩngekĩra kĩmenyithia thĩinĩ wao, na amwe a arĩa makaahonoka nĩngamatũma
mathiĩ ndũrĩrĩ-inĩ: mathiĩ Tarishishi, na mathiĩ Putu na Ludu kũrĩ andũ arĩa me ngumo
ya gũikia mĩguĩ, na mathiĩ Tubali na Javani, na mathiĩ kũrĩ andũ arĩa matũũraga icigĩrĩra-
inĩ cia kũndũ kũraya, kũrĩa gũtarĩ kwaiguu ngumo yakwa, kana gũkonwo riiri wakwa.
Nĩmakahunjia ũhoro wa riiri wakwa kũrĩ andũ a ndũrĩrĩ. ²⁰ Nao nĩmakarehe ariũ a thoguo
othe, kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe, marehwo makuuĩtwo nĩ mbarathi, na ngaari cia ita, na
makaari ma kũguucio, na mahaicĩte nyũmbũ na ngamĩira, moke kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa
kĩamũre kũu Jerusalemu, matuĩke ta igongona harĩ Jehova,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Nao magaacirehe o ta ũrĩa andũ a Isiraeli marehaga ngano yao ya maruta kũu hekarũ-
inĩ ya Jehova ikuuĩtwo na indo iria itarĩ thaahu. ²¹ Na nĩ nĩngathuura amwe ao matuĩke
athĩnjĩri-Ngai na Alawii,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²² Jehova ekuuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa igũrũ rĩu rĩerũ na thĩ njerũ iria ngũthondeka
igatũũra mbere yakwa-rĩ, ũguo noguo rĩitwa rĩaku na njaro ciaku irĩtũũraga. ²³ Kuuma
Karũgamo ka Mweri ũmwe nginya Karũgamo ka Mweri ũrĩa ũngĩ, na kuuma Thabatũ
ĩmwe nginya Thabatũ irĩa ĩngĩ, andũ othe nĩmagookaga kũhooya mainamĩrĩire mbere
yakwa,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ²⁴ “Nao nĩmakoimagara makerorere ciimba cia andũ
arĩa maanemeire; nĩ ũndũ igunyũ ciao itigakua, o na kana mwaki ũrĩa wa kũmacina
ũhore, nao nĩmagatuĩka ta kindũ gĩthũirwo mũno nĩ andũ othe.”

JEREMIA

¹ Maya nĩmo maũndũ marĩa maaririo nĩ Jeremia, mūrũ wa Hilikia, ũmwe wa athĩnjĩri-Ngai arĩa maatũũraga itũũra rĩa Anathothu kũu bũrũri wa Benjamini.* ² Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩrĩre mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩtatũ wa wathani wa Josia, mūrũ wa Amoni, mũthamaki wa Juda, ³ o na ningĩ matukũ-inĩ ma wathani wa Jehoiaakimu mūrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, o nginya mweri wa gatano, mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Zedekia mūrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, rĩrĩa andũ a Jerusalemu maatahirwo.

Gwĩtwo kwa Jeremia

- ⁴ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ,
⁵ “Mbere ya gũkũũmba nda-inĩ ya maitũguo-rĩ, no ndaakũũĩ,
 o na ũtanaciarwo-rĩ, nĩndakwamũrĩte;
 nĩndagũtuire mũnabii wa kũrathagĩra ndũrĩrĩ.”
⁶ Na nĩ ngĩmũcookeria, ngiuga atĩrĩ: “Hĩ, Mwathani Jehova! Nĩ ndiũ kwaria; nĩ ndĩ o mwana.”
⁷ Nowe Jehova akĩnjĩra atĩrĩ: “Tiga kuuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ o mwana.’ No nginya ũthĩ kũrĩ mũndũ o wothengũgũtũma kũrĩ we na ũmwĩre ũrĩa wothengũgwatha.
⁸ Ndũkanametigĩre, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe, na nĩngakũhonokia,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
⁹ Hĩndĩ ĩyo Jehova agĩtambũrũkia guoko, akĩhuthia kanua, akĩnjĩra atĩrĩ, “Rĩu nĩndekĩra ndũmĩrĩri yakwa kanua gaku. ¹⁰ One, ũmũthĩ nĩndagũtua mũnene wa ndũrĩrĩ o na wa mothamaki, nĩgeetha ũmunyage na ũmomorage, wanangage na ũng’auranagie, na wakage na ũhaandage.”
¹¹ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre, ngĩũrio atĩrĩ: “Jeremia, nĩ kĩ ũroona?”
 Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, “Ndĩrona rũhonge rwa mũtĩ wa mũrothi.”
¹² Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ĩ, nĩguo nĩwona wega, tondũ njũthĩrĩrie nyone atĩ ndũmĩrĩri yakwa nĩyahingio.”
¹³ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrĩre o rĩngĩ ngĩũrio atĩrĩ: “Nĩ kĩ kĩngĩ ũrona?”
 Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, “Ndĩrona nyũngũ ĩgũtherũka, ĩnamĩte kuuma mwena wa gathigathini.”
¹⁴ Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Mwanangĩko uumĩte na mwena wa gathigathini, nĩũgaitĩrĩrio andũ othe arĩa matũũraga bũrũri ũyũ. ¹⁵ Ndĩ hakuhĩ gwĩta andũ othe a mothamaki ma gathigathini,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
 “Athamaki ao nĩmagooka mahaande itĩ ciao cia ũthamaki
 matoonyero-inĩ ma ihingo cia Jerusalemu;
 nĩmagooka mathiũrũrũkĩrie thingo ciothe cia Jerusalemu,
 na mokĩrĩre matũũra mothe ma Juda.
¹⁶ Nĩngatũira andũ akwa matũĩro ma ciira,
 tondũ wa waganu wao wa kũndirika,
 na wa gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba,
 na kũhooya indo iria methondekeire na moko mao.
¹⁷ “Ũkĩra wĩhaarĩrie! Rũgama na ũmeere ũndũ o wothengũgwatha. Ndũkamakio nĩo, kana na nĩ ngũmakie ũrĩ mbere yao. ¹⁸ ũmũthĩ-rĩ, nĩndagũtua ta itũũra rĩrĩge na hinya, na ta gĩtugĩ gĩa kĩgera, na ta rũthingo rwa gĩcango, nĩgeetha wĩyũmie ũũkĩrĩre bũrũri wothengũgwatha: ũũkĩrĩre athamaki a Juda, na anene, na athĩnjĩri-Ngai akuo, o na andũ othe a bũrũri ũyũ. ¹⁹ Nĩmakarũa nawe no matigaakũhoota, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe na nĩndĩrĩkũhonokagia,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

* 1:1 Anathothu rĩarĩ itũũra rĩmwe rĩa matũũra mana ma Alawii marĩa maarĩ bũrũri wa Benjamini (Josh 21:17-18).

2

Isiraeli Gūtirika Ngai

¹ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyanginyĩrire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Thiĩ ũkaanĩrĩre ũkĩguagwo nĩ andũ a Jerusalemu, ũmeere atĩrĩ:

“Nĩndirikanaga ũrĩa weheanĩte kũrĩ nĩ rĩrĩa warĩ mwĩthĩ,
na ũrĩa wanyendete rĩrĩa ndakũhikirie
na ũkĩnũmĩrĩra kũu werũ-inĩ,
tũgĩtuĩkanĩria kũu bũrũri ũcio ũtaahandagwo irio.

³ Isiraeli-rĩ, aatũũrĩte aamũrĩrwo Jehova,
arĩ maciaro ma mbere ma magetha make;
arĩa othe maamũtambuuraga maatuirwo ahĩtia,
nao magĩkinyĩrĩrwo nĩ mwanangĩko,’”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴ Thikĩrĩriai mũigwe ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ andũ a nyũmba ya Jakubu,
inyuĩ inyuothe andũ a mĩhĩrĩga yothe ya nyũmba ya Isiraeli.

⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Nĩ mahĩtia marĩkũ maithe manyu maanyonire namo,
atĩ nĩkĩo maandirikire, makĩndaihĩrĩria ũguo?
Maarũmĩrĩre mĩhianano ĩtarĩ kĩene,
nao ene makĩaga kĩene.

⁶ Matiigana kũũria atĩrĩ: ‘Jehova arĩ ha,
ũrĩa watũrutire bũrũri wa Misiri,
agĩtũgereria werũ-inĩ ũtaarĩ kĩndũ,
tũkĩgerera bũrũri warĩ wa werũ na iharũrũka,
bũrũri ũtoiraga mbura, na warĩ nduma ta ya gĩkuũ,
bũrũri ũtaageragĩrwo na ũtaatũũragwo nĩ mũndũ?’

⁷ Nĩndamũrehire bũrũri mũnoru,
nĩguo mũrĩĩage matunda maguo,
na mwĩgune na indo ciakuo iria njega.
No inyuĩ muokire, mũgĩthaahia bũrũri wakwa
na mũgĩtũma igai rĩakwa rĩthũũrwo mũno.

⁸ Athĩnjĩri-Ngai matiigana kũũria atĩrĩ:
‘Jehova arĩ ha?’
Arĩa marũmbũyagia watho matiigana kũũmenya;
atongoria ao nĩmanemeire.
Anabii maarathaga mohoro makĩgwetaga Baali,
marũmĩrĩre mĩhianano ĩtarĩ kĩene.

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũciirithia o rĩngĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Nĩngĩ nĩngaciirithia ciana cia ciana cianyu.

¹⁰ Ringai mũthiĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Kitimu mũkerorere,
nĩngĩ mũtũmane gũthiio Kedari gũgatuĩrio wega,*
muone kana kũrĩ kuoneka ũndũ ta ũyũ:

¹¹ Atĩrĩrĩ, nĩ kũrĩ rũrĩrĩ rũrĩ rwatirika ngai ciaruo, rũkĩgarũrũkĩra ngai ingĩ?
(O na harĩa ngai icio ĩtarĩ ngai.)

No rĩrĩ, andũ akwa nĩmakũũranĩtie Riiri wao
na mĩhianano ĩtarĩ kĩene.

¹² Inyuĩ igũrũ-rĩ, makaai nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio,

* 2:10 Kitimu ũmũthĩ nĩ Kuporo hamwe na ndwere-inĩ cia mwena wa ithũĩro, nakuo Kedari nĩkuo iruka cia Beduni ciatũũraga.

- inainai mūrī na kīha kīnene,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.
- 13 “Andū akwa nīmekīte mehia meerī:
 Nīmandirikīte,
 o nī gīthima kīa maaī ma muoyo,
 na makeyenjera marima mangī ma maaī,
 namo nī marima mamethūkangu, matangīga maaī.
- 14 Rīu-rī, anga Isiraeli nī ndungata, o mūdū ūciarīrwo ūkombo-inī?
 Nī kī gītūmīte atuīke mūdū wa gūtahwo?
- 15 Mīrūūthi nīraramīte;
 nīmūraramīre.
 Nīyanangīte būrūri wake;
 matūūra make macinītwo na mwaki, na magatigwo matarī mūdū.
- 16 O na andū a Memufisi, na a Tahapanahesi
 nīmagūtīhītie, magagwīkīra rūhara ruototia rwa mūtwe.
- 17 Githī tiwe mwene wīrehereire maūdū maya
 nī ūndū wa gūtirika Jehova Ngai waku,
 o rīrīa we aagūtongoragia na njīra īrīa wageraga?
- 18 Rīu-rī, nī kī gīgūtūma ūcooke būrūri wa Misiri
 ūkanyue maaī ma Shihoru?
 Na ningī-rī, ūgūthī Ashuri nīkī,
 ūkanyue maaī ma Rūū rwa Farati?
- 19 Waganu waku nīguo ūgaakūherithia,
 nakuo gūcooka na thuutha gwaku nīgūgakūrūithia.
 Tondū ūcio wīciirie wega na ūmenye
 ūrīa arī ūndū mūūru mūno na ūrī ruo harīwe,
 rīrīa ūtirikīte Jehova Ngai waku,
 na rīrīa ūkwaga kwīindigīra,”
 ūguo nīguo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga.
- 20 “Nīwoinangire icooki rīaku rīa ngingo o tene,
 na ūgītūuanga mīhīndo yaku;
 woigire atīrī, ‘Ndigūcooka gūgūtungata!’
 Tondū-rī, tūrīma-inī tūrīa tuothe tūraihi na igūrū,
 na rungu rwa mūtī o wothē mūruru
 nīkuo wakomaga ūkīhūūra ūmaraya.
- 21 Nī ndaakūhaandīte ūrī ta mūthabībū mūthuurānīre
 wa mūthemba ūrīa mwega.
 Wagīcookire kūngarūrūka atīa,
 ūgīthūka, ūgītūika ta mūthabībū wa gīthaka?
- 22 O na ūngīthamba na igata,
 o na ūhūthīre thabuni mūingī mūno-rī,
 kīmeni kīa wīhia waku ndingītiga gūkīona,”
 ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.
- 23 “Rīu-rī, ūngīhota atīa kuuga atīrī: ‘Nī ndīthaahītie;
 ndirūmīrīre kīrīra kīa Mabaali’?
 Ta rora wone mītugo yaku kūu gītūamba-inī;
 wīcūūranie wega maūdū marīa wīkīte.
 Wee ūhaana ta moori ya ngamīra
 īgīcangacanga kūdū na kūdū,
 24 ūkahaana ta njagī īrīa īmenyerete gūikara werū-inī,
 īrīa īnuhanuhaga rīrīa īkwenda kūhaicwo;
 rīrīa īrī na mūrūkī-rī, nūū ūngīhota kūmīrigīrīria?

Njamba iria ingĩmĩenda, itingĩnogia ikĩmĩcaria;
mweri wayo wakinya, nĩkamĩona.

²⁵ Tiga kũhanyũka nginya ũthirĩrwo nĩ iraatũ magũrũ,
naguo mũmero waku ũng'are.

No wee ũkiuga atĩrĩ, 'Hatĩrĩ bata!
nĩnyendete ngai cia kũngĩ,
na no nginya ndĩciume thuutha.'

²⁶ "O ta ũrĩa mũici aconorithagio aanyĩtwo,
ũguo no taguo nyũmba ĩno ya Isiraeli ĩconorithĩtio:
o ene, na athamaki ao, na anene ao,
na athĩnjĩri-Ngai ao, na anabii ao.

²⁷ Meeraga mũtĩ atĩrĩ, 'Wee nĩwe Baba,'
na makeera ihiga atĩrĩ, 'Wee nĩwe wanjarire.'

Nĩmahutatĩire,
makaaga kũnyonia mothiũ mao;
no rĩrĩa marĩ thĩĩna-inĩ manjĩĩraga atĩrĩ,
'Ũka ũtũhonokie!'

²⁸ Ikĩrĩ kũ ngai icio mwethondekeire?
Kĩrekei ciũke, aakorwo no imũhonokie
rĩrĩa mũrĩ thĩĩna-inĩ!

Nĩgũkorwo ngai ciaku cingĩhĩte
o ta matũũra maku, wee Juda.

²⁹ "Mũgũkĩndũithia nĩ ũndũ kĩ?
Inyuothe nĩmũũnemeire,"
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁰ "Nĩ wĩra wa tũhũ ndaarutire ngĩherithia andũ anyu;
matiigana kũigua maakaanio magarũrũke.
Rũhiũ rwaku rwa njora nĩrũniinĩte anabii anyu,
o ta mũrũũthi ũrĩa mũrĩĩani.

³¹ "Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a rũciaro rũrũ, mwĩcũraniei wega ũhoro wa ndũmĩrĩri ĩno ya
Jehova:

"Kaĩ nduĩkĩte ta werũ harĩ Isiraeli,
kana ta bũrũri ũrĩ nduma nene?
Nĩ kĩĩ gĩtũmaga andũ akwa moige atĩrĩ,
'Ithuĩ tũrĩkaga ũrĩa tũkwenda;
tũtigagũcookerera rĩngĩ'?"

³² Rĩu-rĩ, mũirĩtu ahota kũriganĩrwo nĩ mathaga make ma kwĩgemia,
kana mũhiki ariganĩrwo nĩ nguo ciake cia ũhiki?

No rĩrĩ, andũ akwa nĩmariganĩrwo nĩ nĩ,
matukũ maingĩ matangĩtarĩka.

³³ Kaĩ nĩ ũrĩ ũũgĩ mũingĩ rĩrĩa ũgũcaria wendo-ĩ!
Nĩ ũndũ ũcio o na atumia arĩa aaganu mũno
no merute na mũthĩire yaku.

³⁴ Nguo-inĩ ciaku-rĩ, andũ nĩmoonaga
thakame ya athĩĩni arĩa matarĩ ũũru mekĩte,
o na aakorwo ndwamanyĩtire magĩtua nyũmba.

No rĩrĩ, o na gũtarĩĩ ũguo

³⁵ wee uugaga atĩrĩ, 'Nĩ ndirĩ ũndũ mũũru njĩkĩte;
we ndandaakarĩire.'

No nĩ nĩngũgũtuĩra ciira,
tondũ uugaga atĩrĩ, 'Nĩ ndĩhĩtie.'

³⁶ Ūriūngariūngaga nīkī,
 ūkīgarūrāga mīthiire yaku?
 Nīūgaconorithio nī būrūri wa Misiri,
 o ta ūrīa waconorithirio nī Ashuri.
³⁷ Ūgaacooka uume kūdū kūu
 ūigīrīre moko mūtwe,
 nīgūkorwo Jehova nīaregete acio wīhokete,
 o matigagūteithia.

3

¹ “Mūdū angītigana na mūtumia wake,
 nake mūtumia ūcio athiī ahikīre mūdū ūngī-rī,
 mūthuuri ūcio no amūcookerere?
 Githī būrūri ūcio to ūthahe biū?
 No wee-rī, ūtūūrīte ūhūūrāga ūmaraya na endwa aku aingī mūno!
 Rīu-rī, wee no ūnjookerere?”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.
² “Ta tiira maitho ūcūthīrīrie tūcūmbīrī twa irīma kūrīa gūtīgītwo ūtheri.
 Nī kūrī handū ūtarī wacomwo nawe?
 Mīkīra-inī ya njīra-rī, nīkuo wetagīrīra endwa aku,
 kūu nīkuo waikaraga thī ūkāmētera, o ta Mūarabu arī werū-inī.
 Wee nīūthaahītīe būrūri ūyū
 na ūmaraya waku na waganu waku.
³ Tondū wa ūguo-rī, mbura ya maguna-ng’ombe nīgīrītīo yure,
 o na irīa ya gūkūria irio nayo īkaaga kuura.
 No rīrī, wee nīūmītīe gīthiithi ta kīa mūmaraya,
 ūkaaga thoni o na hanini.
⁴ Githī to rīu wanjīta ūkiugaga:
 ‘Baba, wee mūrata wakwa kuuma ndī o mūnini,
⁵ kaī ūgūgītūūra ūrakarīte?
 Mang’ūrī macio maku-rī, megūgīthiī na mbere nginya tene?’
 Ūguo nīguo waragia,
 no ūgacooka ūgeeka ūūru wothe ūrīa ūngīhota.”

Isiraeli kwaga Wīhokeku

⁶ Matukū-inī ma wathani wa Mūthamaki Josia, Jehova nīanjūrīrie atīrī: “Ī nīwonete ūrīa Isiraeli aahutatīire? Nīahaicīte gīthūngūri-inī gīothe kīrīa kīraihi na igūrū, na agathiī rungu rwa mūtī o wothe ūrīa mūruru na akahūūrīra ūmaraya kuo. ⁷ Ndeciirītīe atī nīakanjookerera aarīkia gwīka maūdū macio mothe, nowe ndaigana kūnjookerera, nake mwarī wa nyina, Juda, ūrīa ūtaarī mwīhokeku, agīkīōnera maūdū macio. ⁸ Nīndaheire Isiraeli ūcio wahutatīire marūa ma gūtīgana nake, ngīmūingata nī ūndū wa ūtharia ūcio wake wothe. No rīrī, nīndonire atī o na Juda, mwarī wa nyina ūcio ūtaarī mwīhokeku, ndaarī na guoya; o nake nīoimagarire, agīthiī gūtharia. ⁹ Tondū wa ūrīa Isiraeli oonaga ūmaraya wake ūtarī ūndū mūnene harī we, nīathaahirie būrūri ūcio, agīkīrīrīria kūhūūra ūmaraya na ūndū wa kūhooya mahiga na mītī. ¹⁰ O na kūrī ūguo-rī, Juda, mwarī wa nyina ūcio ūtaarī mwīhokeku, ndaanjookereire na ngoro yake yothe, no aanjookereire na ūhinga,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹¹ Jehova akīnjīra atīrī: “Isiraeli, ūrīa waahuutatīire-rī, nī mūthingu gūkīra Juda, ūcio ūtaarī mwīhokeku. ¹² Thiī ūkahunjanīrie ndūmīrīri īno werekeire mwena wa gathigathini, uuge ūū:
 “Njookerera, wee Isiraeli, o wee ūhutatīire,’ ūguo nīguo Jehova ekuuga,
 ‘na nī ndigacooka gūkūhetera gīthiithi na marakara,

nĩ ũndũ njyũrĩtwo nĩ tha,' ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

'Ndigũtũũra ndakarĩte nginya tene.

¹³ Wee ũndũ ũrĩa ũgwĩka-rĩ, no kuumbũra mahĩtia maku,
nĩ ũndũ wa ũrĩa ũremeire Jehova Ngai waku,
nĩ ũndũ wa ũrĩa waneitanga, ũkĩĩheanaga kũrĩ ngai cia kũngĩ,
rungu rwa mũtĩ o wotho mũruru,
na ũkaaga kũnjathĩkĩra,'"

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ: "Njookerera, inyuĩ andũ aya mũũhutatĩire, nĩgũkorwo nĩ nĩ mũthuri wanyu; nĩngamũcookanĩrĩria, ndute mũndũ ũmwe itũũra-inĩ rĩmwe, na angĩ eerĩ ndĩmarute mũhĩrĩga ũmwe, ndĩmũtware Zayuni. ¹⁵ Nĩngacooka ndĩmũhe arĩithi arĩa ndĩthuriire na ngoro yakwa, arĩa makaamũtongoragia marĩ na ũũgĩ o na ũmenyo."

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ: "Matukũ-inĩ macio, rĩrĩa mũgaakorwo mũingĩhĩte mũno gũkũ bũrũri ũyũ-rĩ, andũ matigacooka kuuga, 'Ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Jehova.' Ũhoru ũcio ndũgatoonya meciiria-inĩ mao kana ũririkanwo; rĩtigeciirio ũhoru warĩ o na kana rĩthondekwo rĩngĩ. ¹⁷ Hĩndĩ iyo mageetaga itũũra rĩa Jerusalemu Gĩtĩ kĩa Ũthamaki kĩa Jehova, nacio ndũrĩrĩ ciothe nĩkongana kũu itũũra rĩa Jerusalemu nĩ ũndũ wa gũtĩia rĩitwa rĩa Jehova. Matigacooka kũrũmĩrĩra ũremi wa ũũru wa ngoro ciao. ¹⁸ Matukũ-inĩ macio nyũmba ya Juda nĩkanyitana na nyũmba ya Isiraeli, na o eerĩ nĩmagooka moimĩte bũrũri wa mwena wa gathigathini, makinye bũrũri ũrĩa ndaahere maithe manyu ũtuĩke igai rĩao.

¹⁹ "Nĩ mwene ngiuga atĩrĩ,

"Ingĩakenire atĩa ngĩmũtua ta ariũ akwa,
na ndĩmũhe bũrũri mwega,
igai rĩrĩa rĩega rĩkĩrĩte magai ma ndũrĩrĩ ciothe.'
Ndeciiragia mũrĩnjĩtaga 'Baba'
na mwage kũũhutatĩra nĩguo mũtĩge kũnũmĩrĩra.

²⁰ No rĩrĩ, o ta mũtumia ũtarĩ mwĩhokeku harĩ mũthuriwe,
ũguo noguo mũkoretwo mũtarĩ ehokeku harĩ nĩ, inyuĩ nyũmba ya Isiraeli,"
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²¹ Kĩrĩro nĩkĩguĩtwo kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gũtarĩ kĩndũ,
kũgirĩka na gũthaithana kwa andũ a Isiraeli,
nĩ ũndũ nĩmogometie njĩra ciao,
na makariganĩrwo nĩ Jehova Ngai wao.

²² "Njookerera, inyuĩ andũ aya mũũhutatĩire;
nĩngũmũhonia nĩguo mũtigacooke gũcooka na thuutha."

Magĩcookia atĩrĩ, "ĩ nĩguo, nĩtũgũũka harĩwe,
nĩgũkorwo wee nĩwe Jehova Ngai witũ.

²³ Ti-itherũ inegene rĩa ũhooi mĩhianano kũu tũrĩma-inĩ
o na kũu irĩma-inĩ nĩ rĩa maheeni;
ti-itherũ, ũhonokio wa Isiraeli ũrĩ na Jehova Ngai witũ.

²⁴ Kuuma o ũnini-inĩ witũ, ngai icio cia mĩhianano cia thoni
nĩcio ciananiina maciaro ma mawĩra ma maithe maitũ:
ndũũru ciao cia mbũri na cia ng'ombe,
aanake ao na airĩtu ao.

²⁵ Nĩtwĩgũithiei thĩ tũconokete,
nacio njono ciitũ itũhumbĩre.

Nĩ twĩhĩrie Jehova Ngai witũ,
ithuĩ o hamwe na maithe maitũ;
kuuma rĩrĩa twarĩ anini nginya ũmũthĩ ũyũ-rĩ,

tūtũũrite tũtarĩ twathĩkĩra Jehova Ngai witũ.”

4

¹ “Atĩrĩrĩ wee Isiraeli, ũngĩkorwo nĩũgũcooka-rĩ,
njookerera,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ũngĩheria mĩhianano ĩyo yaku ĩrĩ magigi,
na ũtĩge gũcooka kũũrũũra rĩngĩ,

² nĩngĩ ũngĩrũmia ũhoru wa ma, na ũtuanĩri ciira wa kĩhoto, na wa ũthingu,
na wĩhĩte ũkiugaga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo,’

hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ nĩkarathimwo nĩwe,
na thĩĩnĩ wake nĩikaagĩa na riiri.”

³ Atĩrĩrĩ, Jehova areera andũ a Juda, o na andũ a Jerusalemu ũũ:
“Cimbai mĩgũnda yanyu ĩrĩa ĩrĩ ngamba,
na mũtikahaande irio mĩigua-inĩ.

⁴ Mwĩamũrĩrei Jehova,
na ũndũ wa kũruithia ngoro cianyu
inyuĩ andũ aya a Juda, na inyuĩ mũtũũraga Jerusalemu,
nĩgeetha mang’ũrĩ makwa matigaakane ta mwaki,
nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa mwĩkĩte,
maakane mage mũndũ wa kũmahoria.

Mwanangĩko uumĩte Mwena wa Gathigathini

⁵ “Anĩrĩrai kũu Juda, na mũhunje ũhoru kũu Jerusalemu, muuge ũũ:
‘Huhai tũrumbeta bũrũri-inĩ guothe!’

Anĩrĩrai na kayũ muuge atĩrĩ:

‘Mwĩcookanĩrĩriei!

Nĩtũũrĩrei matũũra-inĩ marĩa manene mairigĩre!’

⁶ Haandai bendera mũthĩ mwerekeire Zayuni!

Mwĩthareĩ narua mwĩhonokie!

Nĩgũkorwo nĩndĩrarehithia mwanangĩko uumĩte mwena wa gathigathini,
o na kũniinanwo kũnene.”

⁷ Mũrũũthi* nĩumĩte kĩmamo-inĩ kĩaguo;
mũniinani wa kũniina ndũrĩrĩ nĩoimagarĩte.

Oimĩte gwake

oke aanange bũrũri waku.

Matũũra maku makaanangĩka,
mage mũndũ wa gũtũũra kuo.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩhumbei nguo cia makũnia,
cakayai na mũrĩre,

nĩ ũndũ tũtirĩ tũrehererwo
nĩ mang’ũrĩ macio mahiũ ma Jehova.

⁹ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,
mũthamaki na anene ake nĩmagakua ngoro,
nao athĩnjĩri-Ngai nĩmakagegeara,
nao anabii mamake.”

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo ngiuga atĩrĩ: “Hĩ! Mwathani Jehova, ti-itherũ nĩ ta ũkĩheenetie andũ aya
biũ, o na ũkaheenia Jerusalemu, nĩ ũndũ wa kũmeera atĩrĩ, ‘Nĩmũkaagĩa na thayũ,’ o rĩrĩa
tũigĩrĩrwo rũhiũ rwa njora mĩmero.”

* 4:7 Mũrũũthi warĩ rũũri rwa Babuloni, na bũrũri ũyũ woĩkaine ta mũnyariirani (2:15).

¹¹ Ihinda rīu andū aya o hamwe na Jerusalemu nīmakeerwo atīrī, “Rūhuho rūhiū ruumīte kīndū kūrīa gūtārī kīndū kūu gūtūūgīru werū-inī nīrūkahurutana rwerekeire kūrī andū akwa, no rīrī, ti ta rūrīa rwa kūhuha irio kana rwa gūcitheria; ¹² nī rūhuho rūrī na hinya kūrī rūu ruumīte kūrī nī. Rīu nīngūmatuīra matuīro ma ciira.”

¹³ Ta rorai muone! Mūdū ūcio aroka ta matu,
ngaari ciake cia ita irooka ta kīhuhūkanio,
nacio mbarathi ciake ihanyūkaga gūkīra nderi.
īiya witū-ī! Tūrī aniine biū.

¹⁴ Wee Jerusalemu-rī, theria ūūru kuuma ngoro-inī yaku nīguo ūhonoke.
Ūgūtūūra ūthugundaga ūūru meciiria-inī maku nginya-rī?

¹⁵ Nī kūrī na mūgambo wa mūdū ūranīrīra kūu Dani,
ūkaanīrīra ūhoro wa mwanangīko kūu irīma-inī cia Efiraimu.

¹⁶ “īrai ndūrīrī ūhoro ūcio,
hunjīriai Jerusalemu muuge atīrī:
‘Ita inene rīa gūgūūkīrīra nīrīroka riumīte būrūri wa kūraya,
na rīroka na mbugīrīrio ya mbaara
ya gūūkīrīra matūūra mothe manene ma Juda.

¹⁷ Marīrigiicīrie o ta andū marangīire mūgūnda,
tondū itūūra rīu nīrīnemeire, rīkanjūkīrīra,’ ”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹⁸ “Mīthīire yaku mwene na ciīko ciaku
nīcio ikūreheire maūdū macio.
Rīrī nīrīo iherithia rīaku.
Na kā nī irūrū-ī!
Kā nīrīgūtheeca ngoro-ī!”

¹⁹ Wūi, ruo-ī, wūi ruo-ī!
Ndīrenyogonda nī ruo.
Wūi, ruo rūnene ngoro-inī yakwa-ī!
Ngoro yakwa nīratumatuuma,
ndingīhota gūkīrīrīa.
Nīgūkorwo nīnjiguīte mūgambo wa karumbeta;
nīnjiguīte mbugīrīrio ya mbaara.

²⁰ Mwanangīko ūrarūmanīrīra na mwanangīko;
būrūri wothe nīwanangītuo.
O rīmwe hema ciakwa nīthūkangie,
o kahinda gatarī coho kīgitio gīakwa gīgathūkangio.

²¹ Nī nginya rī ngūtūūra nyonaga bendera ya mbaara,
na ngaigua mūgambo wa karumbeta?

²² “Andū akwa nī irimū;
matinjūū.
Nī ciana iteciiragia,
na ikaaga ūmenyo.
Ūūgī ūrīa marī naguo no wa gwīka ūūru;
matiū gwīka wega.”

²³ Ndaacūthīrīrie thī,
ngīkīona atī ndīarī ūrīa yatariī na ndīarī na kīndū;
ningī ngīcūthīrīria matu-inī,
ngīona atī gūtīarī na ūtheri.

²⁴ Ndaacūthīrīria irīma,
ngīona atī nīgūthingitha ciathingithaga;

natuo tūrīma tuothe nĩ kwereera twereeraga.

²⁵ Ngĩcũthĩrĩria, ngĩona atĩ gũtiarĩ na andũ;
nyoni ciothe cia rĩera-inĩ nĩciombũkĩte ikoora.

²⁶ Ngĩcũthĩrĩria, ngĩona bũrũri ũrĩa waciaraga maciaro maingĩ, watuĩkĩte o werũ mũtheri,
matũũra makuo mothe nĩmamomokeire hau mbere ya Jehova,
makagũa thĩ nĩ ũndũ wa marakara make mahiũ.

²⁷ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

“Bũrũri wothe nĩũkanangwo,
o na gũtuĩka ndikaũniina biũ.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio thĩ nĩgacakaya,
narĩo igũrũ rĩgĩe nduma,
tondũ ũguo nĩguo njugĩte, na ndingĩricũkwo.
Nĩnduĩte itua na ndikũgarũrũka.”

²⁹ Rĩrĩa kwaiguu mũrurumo wa andũ arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi
na wa andũ arĩa maikagia mĩguĩ-rĩ,
andũ a matũũra mothe no makoora.

Amwe ao makoorĩra ihinga-inĩ,
nao amwe ao makahaica ndwaro-inĩ cia mahiga.

Matũũra macio mothe nĩmathaamĩtwo;
gũtirĩ mũndũ ũikaraga kuo.

³⁰ Ũreka atĩa, wee ũnũhĩtwo?
Ũkwĩhumba nguo ndune
na ũkegemia na mathaga ma thahabu nĩkĩ?

Ũrahaka mbutu ciaku cia maitho rangi nĩkĩ?[†]

Atĩrĩrĩ, kwĩgemia gwaku no gwa tũhũ.
Endwa aku nĩmakwagĩire bata;
rĩu maracaria ũrĩa mangĩkũruta muoyo.

³¹ Nĩndĩraigua kĩrĩro ta kĩa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo,
arĩ na mũcaayo ta wa mũtumia agĩciara mwana wake wa irigithathi:

nĩ kĩrĩro kĩa Mwarĩ wa Zayuni agĩteehe,
atambũrũkĩtie moko make, akiugaga atĩrĩ,

“Wũi-ĩ-ya-wakwa-ĩ! Nĩndĩraringĩka;
muoyo wakwa nĩmũneane kũrĩ oragani.”

5

Gũtirĩ Mũndũ o na Ũmwe Mũrũngĩrũ

¹ “Ta ambatai na mũikũrũke barabara-inĩ ciothe cia Jerusalemu,
mũrore na mũcarie,
na mũtuĩrie ihaaro-inĩ ciakuo.

Hihi mwahota kuona mũndũ o na ũmwe
wĩkaga maũndũ ma kĩhoto kana akarũmbũiya ũhoro wa ma;
muona mũndũ ta ũcio, nĩngarekera itũũra rĩa Jerusalemu.

² O na gũtuĩka nĩmehĩtaga makoigaga atĩrĩ,
‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo,’
kwĩhĩta kwao no kwa maheeni.”

[†] 4:30 Ũyũ nĩ rangi wehakagwo maitho arĩ njĩra imwe ya ũthaka na gũtũma maitho moneke marĩ manene (2Ath 9:30; Ezek 23:40).

- ³ Wee Jehova, githĩ maitho maku ti ũhoro ũrĩa wa ma macaragia?
Wamaringire iringa, no matiigana kũigua ruo;
wamahehenjire, no makĩrega ũtaarani ũcio.
Momirie ithiithi ciao gũkĩra ihiga,
makĩrega kwĩrira.
- ⁴ Ngĩiciiria atĩrĩ: “Aya nĩ andũ athĩini;
nĩ andũ akĩigu,
nĩgũkorwo matiũ njĩra ya Jehova,
kana makamenya ũrĩa Ngai wao endaga.
- ⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩngũthĩ kũrĩ atongoria
ngaaranĩrie nao;
ti-itherũ acio nĩmoĩ njĩra ya Jehova,
na makamenya ũrĩa Ngai wao endaga.”
No rĩrĩ, othe marĩ hamwe, nĩmoinangĩte icooki rĩao rĩa ngingo,
na magatua mĩkwa.
- ⁶ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũrũũthi nĩũkoima mũtitũ-inĩ ũmatharĩkĩre,
na njũũĩ yume werũ-inĩ ĩmatambuurance,
nayo ngarĩ ĩmooherie njĩra-inĩ cia matũũra mao,
nĩguo ĩtambuurance mũndũ wothe ũrĩa ũngĩgeria kuuma nja,
nĩ ũndũ ũremi ũcio wao nĩũingĩhĩte mũno,
na ũhoro wao wa gũcooka na thuutha nĩ mũingĩ.
- ⁷ “Ngũmũrekera nĩkĩ?
Ciana cianyu nĩciindirikĩte,
na ikeehĩta ikĩgwetaga marĩtwa ma ngai cia tũhũ.
Nĩ ndaamaheaga o kĩrĩa gĩothe mabataragio nĩkĩo,
no-o no gũtharia maatharagia,
makahatĩkana nĩguo matoonye nyũmba cia maraya.
- ⁸ Mahũũnĩte magatuĩka ta mbarathi cia njamba cikĩirĩrĩa cia mĩgoma,
o ũmwe wao akeriragĩria mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ.
- ⁹ Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩkũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ macio?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩhĩria
harĩ rũrĩrĩ ta rũu?
- ¹⁰ “Tuĩkanĩriai mĩgũnda yao ya mĩthabibũ mũmĩharaganie,
no mũtikamĩanange biũ.
Hũrũrai honge ciayo,
nĩgũkorwo andũ aya ti a Jehova.
- ¹¹ Andũ a nyũmba ya Isiraeli na andũ a nyũmba ya Juda
nĩmagĩte wĩhokeku harĩ nĩ biũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ¹² Nĩmaheenanĩtie ũhoro wĩgĩ Jehova;
moigĩte atĩrĩ, “Ndarĩ ũndũ egwĩka!
Gũtirĩ ũũru tũkuona;
tũtikooona tũtharĩkĩrwo na rũhiũ rwa njora kana tuone ng’aragu.
- ¹³ Anabii nĩ a tũhũ ta rũhuho,
nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩtirĩ thĩinĩ wao;
nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũguo moigĩte nĩguo mageekwo.”
- ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
“Tondũ wa andũ acio kwaria ndeto ta icio,
ndũmĩrĩri yakwa ĩrĩa ngwĩkĩra kanua-inĩ gaku ngaamĩtua ta mwaki,

- nao andũ aya ndĩmatue ta ngũ, mwaki ũcio ũmacine ũmaniine.
- 15 Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli,” ũũ nĩguo Jehova ekũmwĩra,
 “nĩngũtũma mũũkĩrĩrwo nĩ rũrĩrĩ ruumĩte kũndũ kũraya:
 naruo nĩ rũrĩrĩ rũtũũrĩte kuuma o tene,
 andũ mũtangĩmenya rũthiomi rwao,
 o na kana mũigwe mwarĩrie wao.
- 16 Mathiaka ma mĩguĩ yao matariĩ ta mbĩrĩra iria itathikĩtwo;*
 othe nĩ njamba irĩ hinya.
- 17 Nao nĩmakaarĩa na maniine magetha manyu o na irio cianyu,
 na marĩe na maniine aanake na airĩtu anyu;
 nĩmakaarĩa ndũũru cianyu cia mbũri na cia ng’ombe maciniine,
 nĩngĩ marĩe mĩthabibũ na mĩkũyũ yanyu.
 Nĩmakananga matũũra marĩa mairigĩre na rũhiũ rwa njora,
 o macio mwĩhokaga.
- 18 “No rĩrĩ, o na matukũ-inĩ macio, ndigakwananga ngũniine biũ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. 19 “Na rĩrĩa andũ makooria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte Jehova Ngai witũ atwĩke maũndũ maya mothe?’ Ūkamacookeria, ũmeere atĩrĩ: ‘O ta ũrĩa inyuĩ mwandirikire na mũgĩtungatĩra ngai cia kũngĩ mũrĩ bũrũri-inĩ wanyu-rĩ, ũguo noguo mũgaatungatagĩra andũ a kũngĩ mũrĩ bũrũri ũtarĩ wanyu.’
- 20 “Anĩrĩra ũhoru ũyũ kũrĩ andũ a nyũmba ya Jakubu,
 na ũũhunje kũu Juda, uuge atĩrĩ:
- 21 Ta thikĩrĩra inyuĩ andũ aya akĩgu na mũtarĩ mbugũro,
 o inyuĩ mũrĩ na maitho na mũtionaga,
 na mũrĩ na matũ na mũtiiguaga:
- 22 Githĩ inyuĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũnjĩtigĩra?” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
 “Githĩ inyuĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũinaina mũrĩ mbere yakwa?
 Ndaatũmire mũthanga ũtuĩke mũhaka wa iria rĩrĩa inene,
 ngĩũtua rũirigo rwa gũtũũra, rũtangĩagararwo nĩ iria rĩu.
 Makũmbĩ ma maaĩ no moyane, no matingĩrũtooria,
 no mahũyũke, no matingĩrwagarara.
- 23 No andũ aya-rĩ, marĩ ngoro cia rũng’athio na nemi;
 nĩmahĩtĩtie njĩra na makooria.
- 24 Nao matingĩrĩa atĩrĩ, ‘Nĩtwĩtigĩrei Jehova Ngai witũ,
 ũrĩa ũheanaga mbura ya kũmeria hĩra,
 na ya gũkũria irio o kĩmera gĩakinya,
 o we ũrĩa ũtũheaga mwĩhoko wa kũgetha mahinda maakinya.’
- 25 Mahĩtia manyu nĩmo matũmĩte mũraiĩrĩrio nĩ maũndũ macio;
 mehia manyu matũmĩte mwage maũndũ marĩa mega.
- 26 “Thĩinĩ wa andũ akwa-rĩ, nĩ kũrĩ andũ aaganu
 arĩa maikaraga moheirie ta andũ arĩa mategaga nyoni,
 na ta andũ arĩa mambaga mĩtego ya kũgwatia andũ.
- 27 O ta ũrĩa gĩkerenge kĩiyũraga nyoni,
 ũguo nĩguo nyũmba ciao ciyũrĩte ũheenania;
 matongete na makagĩa na hinya,
 28 nĩngĩ manorete na makanyoroka mwĩrĩ.
 Waganu wao nĩũingĩhĩte mũno;
 maticĩiragĩrĩa mwana wa ndigwa nĩguo ahootane ciira-inĩ,
 na matĩrũagĩrĩa kĩhooto kĩa mũndũ mũkĩa.
- 29 Githĩ ndikĩagĩrĩrwo nĩkũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ macio?”

* 5:16 Mbĩrĩra itathikĩtwo yonanagia kwaga kũiganĩra, mwanangĩko, o na gĩkuũ (Thim 30:15-16).

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
 “Githĩ ndikiagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩhĩria
 harĩ rũrĩrĩ ta rũrũ?

³⁰ “Ũndũ mũũru mũno na wa kũmakania
 nĩwĩkĩkĩte bũrũri-inĩ ũyũ:

³¹ Anabii marathaga mohoro ma maheeni,
 nao athĩnjĩri-Ngai magaathana ũrĩa mekwenda,
 nao andũ akwa ũguo nĩguo mendaga.
 No inyuĩ-rĩ, kĩrĩkĩrĩro-inĩ kĩa maũndũ macio mũgeeka atĩa?

6

Jerusalemu Kĩrigiicĩrio

¹ “Mwĩharei mwĩhonokie, inyuĩ andũ a Benjamini!
 Mwĩharei muume Jerusalemu!

Huhai karumbeta mũrĩ kũu Tekoa!
 Īkĩrai kĩmenyithia kũu Bethi-Hakeremu!
 Nĩgũkorwo ũũru nĩũũkĩte uumĩte na mwena wa gathigathini,
 na nĩ ũũru wa kũniinanwo kũnene mũno.

² Nĩngananga Mwarĩ wa Zayuni,
 o ũcio mũthaka na mwĩbacĩrĩri mũno.

³ Ariĩthi marĩ na ndũũru ciao cia mbũri nĩmagooka nĩguo mamũũkĩrĩre;
 nĩmakaamba hema ciao imũthiũrũkĩirie mĩena yothe,
 o mũndũ o mũndũ akarangĩra handũ hake.”

⁴ “Mwĩhaarĩriei tũrũe nake!
 Arahũkai, rekei tũmũtharĩkĩre mĩarahoh!
 No rĩrĩ, wũi-ĩiya-ĩ! Nĩkũratuka,
 nacio cĩĩruru cia hwaĩ-inĩ nĩiraraiha.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio, arahũkai, tũtharĩkĩre kũrĩ ũtukũ,
 tũharaganie cĩĩgitio ciake iria nũmul!”

⁶ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
 “Temai mĩtĩ
 mũmĩge ihũba nene ing’etheire Jerusalemu.
 Itũũra rĩrĩ inene no nginya rĩherithio;
 nĩ ũndũ rĩiyũrĩte ũhoroh wa kũhinyanĩrĩria.

⁷ O ta ũrĩa gĩthima gĩtherũkaga maaĩ-rĩ,
 ũguo noguo itũũra rĩu rĩtherũkaga waganu.
 Maũndũ ma ũhinya na wanangi no mo maiguagwo kuo;
 ndwari ciakuo na nguraro nĩcio ndũũraga nyonaga.

⁸ Atĩrĩrĩ, wee Jerusalemu,
 ĩtĩkĩra gũtaarwo,
 kwaga ũguo nĩngũkũhutatĩra na ndũme bũrũri waku ũkire ihooroh,
 nginya kwage mũndũ ũngĩtũũra kuo.”

⁹ Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
 “Atĩrĩrĩ, andũ nĩmarekwo mahaare matigari ma Isiraeli mahinyĩtie,
 o ta ũrĩa mũthabibũ ũhaaragwo;
 cookerithia guoko hongeh-inĩ rĩngĩ,
 o ta ũrĩa mũcookereria wa thabibũ ekaga.”

¹⁰ Nũũ ingĩkĩarĩria ndĩmũkaanie na anjigwe?
 Nũũ ũngĩthikĩrĩria?
 Matũ mao nĩmahinge,

nĩ ũndũ ũcio matiingĩgua.
Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩmahĩtagĩria,
na matingĩmĩkenera.

¹¹ No rĩrĩ, nĩ njiyũrĩtwo nĩ mang'ũrĩ ma Jehova,
ndingĩhota kũmahingĩrĩria.

“Maitĩrĩrie ciana iria irĩ barabara-inĩ,
na ũmaitĩrĩrie aanake arĩa monganĩte hamwe;
mũthuuri na mũtumia wake, maitĩkĩrwo nĩmo,
o ũndũ ũmwe na andũ arĩa akũrũ, arĩa maingĩhĩtie mĩaka.

¹² Nyũmba ciao igaatuĩka cia andũ angĩ,
o hamwe na mĩgũnda yao na atumia ao,
rĩrĩa ngaatambũrũkia guoko gwakwa
njũkĩrĩre andũ arĩa matũũraga bũrũri ũcio,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹³ “Kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene,
othe nĩmakoroketio nĩ kwenda kwĩguna;
anabii o hamwe na athĩnjĩri-Ngai,
othe nĩmaheenaganagia.

¹⁴ Mohaga kĩronda kĩa andũ akwa
taarĩ kĩronda kĩa andũ matagurarĩtio mũno,
makĩmeeraga atĩrĩ: ‘Gwĩ thayũ, gwĩ thayũ,’
o rĩrĩa gũtarĩ thayũ.

¹⁵ Hihi nĩmaconokaga nĩ mũtugo ũcio wao ũrĩ magigi?
Aca, maticonokaga o na hanini;
o na matirĩ rũkobe.
Nĩ ũndũ ũcio o nao makaagũanĩra na arĩa makaagũ;
nĩmakarũndwo rĩrĩa ngaamaherithia,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Rũgamai magomano-inĩ ma njĩra, mũtuĩrie ũhoro;
ũrĩrĩriai njĩra iria ciageragwo tene,
mũũrie harĩa njĩra rĩa njega irĩ, nĩguo mũmĩgerere,
nacio ngoro cianyu nĩkahurũka.
No inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũtikũmĩgerera.’

¹⁷ Nĩndaigire arangĩri nĩguo mamũrangĩre, ngiuga atĩrĩ,
‘Ta thikĩrĩriai karumbeta!’
No inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũtigũthikĩrĩria.’

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, thikĩrĩriai inyuĩ ndũrĩrĩ;
rorai wega inyuĩ aira,
nĩguo mũmenye ũrĩa gũgekĩka kũrĩ andũ akwa.

¹⁹ Ta thikĩrĩria, wee thĩ:
nĩngũrehere andũ aya mwanangĩko,
ũrĩ maciaro ma maũndũ marĩa mathugundaga,
tondũ nĩmagĩte gũthikĩrĩria ndũmĩrĩri yakwa,
na nĩmaregete watho wakwa.

²⁰ Ngĩrĩ na bata ũrĩkũ na ũbumba ũcio wa kuuma Sheba,*
kana igwa cia mũrĩo cia kuuma bũrũri wa kũraya?
Maruta manyu ma njino matingĩtĩkĩrĩka;
magongona manyu matingenagia.”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ:

* 6:20 Itũũra rĩa Sheba rĩarĩ mwena wa gũthini wa irathĩro wa Arabia, na nĩkuo kwarĩ na wonjoria wa ũbumba.

“Nĩngwĩkĩra mĩhĩnga mbere ya andũ aya.
Maithe na ariũ ao nĩmakahĩngagwo nĩyo;
andũ a itũũra hamwe na arata ao nĩmagakua.”

²² Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Ta rorai muone, nĩ harĩ na ita rĩroka
riumĩte bũrũri wa mwena wa gathigathini;
rũrĩrĩ rũnene nĩ rwarahũrĩtwo
kuuma ituri-inĩ cia thĩ.

²³ Manyiitĩte mĩguĩ na matimũ;
nĩ andũ ooru matarĩ tha.
Mũrurumo wao magĩũka mahaicĩte mbarathi,
nĩ ta wa ndihũ cia iria rĩrĩa inene;
maroka mehaarĩrie ta andũ moka mbaara
nĩguo magũtharĩkĩre, wee Mwari wa Zayuni.”

²⁴ Nĩtũiguĩte ũhoru wa andũ acio,
namo moko maitũ nĩmorĩtwo nĩ hinya.
Nĩtũnyiitĩtwo nĩ ruo rũnene,
ruo rũhaana ta rwa mĩtumia ũkũrũmwo.

²⁵ Mũtikoimagare mũthiĩ mĩgũnda,
kana mũthiĩ na njĩra,
nĩ ũndũ thũ iyo irĩ na rũhiũ rwa njora,
na kũrĩ na imakania irigiicĩrie mĩena yothe.

²⁶ Inyuĩ andũ akwa, mwĩhumbei nguo ya ikũnia,
na mwĩgaragarie mũhu-inĩ;
rĩrai na kĩgi,
ta ũrĩa mwana wa mũmwe arĩragĩrwo,
nĩgũkorwo mwanangi ũcio
agaatũhithũkĩra o rĩmwe.

²⁷ “Wee nawe nĩngũtuĩte mũgeria wa cuuma,
nao andũ akwa matariĩ ta kĩgera,
nĩguo wee ũrorage
na ũthimage mĩthiĩre yao.

²⁸ Nĩ aremi momĩtie ngoro,
mathiia magĩcambanagia.
Mahaana o ta gĩcango na kĩgera;
othe mekaga maũndũ mathũku mũno.

²⁹ Ihuruti nĩrahurutĩra mwaki na hinya
nĩguo ũcine ngocorai,
no rĩrĩ, wĩra ũcio ũrarutwo wa kũmatheria no wa tũhũ;
arĩa aaganu matirathera.

³⁰ Andũ acio marĩitagwo betha-ĩrĩa-ĩregetwo,
nĩ ũndũ Jehova nĩamaregeete.”

7

Ndini ya Maheeni ndĩrĩ Kĩene

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova, akĩrwo atĩrĩ: ² “Thiĩ
ũrũgame kĩhingo-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova na ũrĩ hau wanĩrĩre ũhoru ũyũ, uuge atĩrĩ:

“Thikĩrĩrai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuotha andũ a Juda, inyuĩ mũtoonyagĩra ihingo-
inĩ ici nĩguo mũgathathaiye Jehova. ³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli,
ekuuga atĩrĩ: Garũrĩrai mĩthiĩre yanyu o na ciĩko cianyu, na nĩ nĩngareka mũtũũre kũndũ
gũkũ. ⁴ Tigai gũikaraga mwĩhokete ndeto cia maheeni, muge atĩrĩ, “Īno nĩ hekarũ ya

Jehova, ti-itherũ nĩ hekarũ ya Jehova, nĩ hekarũ ya Jehova ki!” ⁵ Nĩ ùndũ-rĩ, mũngĩagĩria mĩthiĩre yanyu na ciĩko cianyu biũ, na mĩtuanagĩre ciira na kĩhoo to mũndũ na ùria ùngĩ-rĩ, ⁶ mũngĩaga kũhinyĩrĩria mũndũ wa kũngĩ, kana mwana wa ngoriai, kana mĩtũmia wa ndigwa-rĩ, na mwage gũitithia thakame ya mũndũ ùteehĩtie kũndũ gũkũ-rĩ, o na ningĩ mwage kwĩgerithia ngero nĩ ùndũ wa kũrũmĩrĩra ngai ingĩ-rĩ, ⁷ hĩndĩ iyo nĩngareka mũtũũre kũndũ gũkũ, o gũkũ bũrũri ùyũ ndaheire maithe manyu nginya tene na tene. ⁸ No rĩrĩ, mwĩhokete ndeto cia maheeni itarĩ kĩene.

⁹ “‘Anga mũrĩiyaga na mũkooragana, na mũgatharia, na mũkehĩta na maheeni, mũgĩcinagĩra Baali ùbumba, na mũkarũmĩrĩra ngai ingĩ iria mũtooĩ, ¹⁰ na ningĩ mũgacooka mũgooka mũkarũgama mbere yakwa thĩĩnĩ wa nyũmba ìno ìtanĩtio na Rĩĩtwa rĩakwa, mũkoiga atĩrĩ, “Tũrĩ agitĩre”; mũgitĩrwo nĩguo mwĩkage maũndũ macio mothe marĩ magigi? ¹¹ Nyũmba ìno ìtanĩtio na Rĩĩtwa rĩakwa mũmĩtuĩte ngurunga ya atunyani? No nĩ nĩndĩioneire maũndũ macio! Ùguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹² “‘Rĩu ùkĩrai mũthiĩ Shilo, kũndũ kũrĩa ndambire gũtua gĩkaro kĩa Rĩĩtwa rĩakwa, nĩguo mwĩonere ùria ndeekire kuo nĩ ùndũ wa waganu wa andũ akwa a Isiraeli. ¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ: Rĩrĩa inyuĩ mwekaga maũndũ macio mothe, nĩ nĩndamwaragĩria kaingĩ kaingĩ, no mũtiigana kũnjigua; ndamwĩtire no mũtiigana kũnjĩtika. ¹⁴ Nĩ ùndũ ùcio, ùria ndeekire kũu Shilo noguo ngeeka nyũmba ìno ìtanĩtio na Rĩĩtwa rĩakwa, o hekarũ ìno mwĩhokete, kũndũ gũkũ ndamũheire inyuĩ o na ngĩhe maithe manyu. ¹⁵ Nĩngamũingata mwehere mbere yakwa, o ta ùria ndeekire ariũ a ithe wanyu othe, nĩo andũ a Efiraimu.’

¹⁶ “Nĩ ùndũ ùcio, tiga kũhoera andũ aya, kana ùmathaithanĩrĩre, kana ùmaarĩrĩrie, o na kana ùhooe ndĩmekĩre ùndũ tondũ ndingĩgũthikĩrĩria. ¹⁷ Kaĩ wee ùtarona ùria mareka kũu matũũra-inĩ ma Juda, o na kũu njĩra-inĩ cia itũũra rĩa Jerusalemu? ¹⁸ Ciana iroina ngũ, namo maithe mao magaakia mwaki, nao atumia magakanda mũtu, makarugĩra ngai rĩa ìntagwo Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ tũmĩgate, na maitĩre ngai ingĩ maruta ma indo cia kũnyuuo nĩguo maathirĩkie ndaakare. ¹⁹ Jehova egũkĩũria atĩrĩ: Nĩ nĩ maraathirĩkia? Githĩ andũ aya ti o ene marethũkia meconorithie?

²⁰ “‘Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Marakara na mang’ũrĩ makwa nĩmagaitĩrĩrio kũndũ gũkũ, magaitĩrĩrio mũndũ na nyamũ, na mĩti ya gĩthaka o na maciaro ma thĩ, namo nĩmagaakana na matikahoreka.

²¹ “‘Ùũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Thiĩ na mbere na kuongerera maruta ma magongona manyu ma njino harĩ magongona manyu marĩa mangĩ, na mũrĩe nyama icio inyuĩ ene! ²² Nĩ ùndũ rĩrĩa ndaarutire maithe manyu kũu bũrũri wa Misiri na ngĩmaarĩria, ndiamahere o mawatho makoniĩ maruta ma njino na magongona, ²³ no nĩndamahere rĩathani rĩrĩ: Atĩrĩ, njathĩkagĩrai, na nĩ nĩngũtuĩka Ngai wanyu na inyuĩ mũtuĩke andũ akwa. Thiigai na mĩthiĩre rĩa yothe ndĩrĩmwathaga, nĩguo muonage maũndũ mega. ²⁴ No rĩrĩ, matiigana kũnjigua kana kũrũmbũiya ùhoro ùcio; handũ ha gwĩka ùguo-rĩ, maarũmĩrĩrie ùremi wa ngoro ciao njũru. Nao maacookire na thuutha, makĩaga gũthiĩ na mbere. ²⁵ Kuuma hĩndĩ rĩa maithe manyu moimire bũrũri wa Misiri nginya rĩu, ndĩmũtũmagĩra ndungata ciakwa cia anabii, mũthenya o mũthenya, na hĩndĩ o hĩndĩ. ²⁶ No rĩrĩ, o matiigana gũũthikĩrĩria kana kũrũmbũiya ùhoro ùcio. No nĩmoomirie ngoro ciao na makĩagana gũkĩra maithe mao.’

²⁷ “Wameera maũndũ macio mothe-rĩ, matigaagũthikĩrĩria; o na rĩrĩa ùkaameeta, matigaagwĩtika. ²⁸ Nĩ ùndũ ùcio, meere atĩrĩ, ‘Rũrũ nĩruo rũrĩrĩ rũrĩa rũregete gwachĩkĩra Jehova Ngai waruo, o na rũkarega gũtaarwo. Ùhoro-wa-ma nĩũthirĩte; nĩũmehereire ùkoima mĩromo-inĩ yao biũ. ²⁹ Enjwoi njuĩrĩ cianyu mũcite, mũcooke mũcaka mũrĩ kũu tũrĩma-igũrũ kũrĩa gũtigĩtwo gũtarĩ kĩndũ, nĩ ùndũ Jehova nĩaregete na agatiganĩria rũciarĩ rũrũ arakarĩire.

Mũkuru wa Kũũraganĩrwo

³⁰ “‘Jehova ekuuga atĩrĩ, andũ aya a Juda nĩmekĩte maũndũ mooru maitho-inĩ makwa. Nĩmagĩte mĩhianano iyo yao rĩrĩ magigi kũu thĩĩnĩ wa nyũmba iyo ìtanĩtio na Rĩĩtwa

rĩakwa, makamĩthaahia. ³¹ Nĩmakĩte kũndũ gũtũũgĩru gwa Tofethi, kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, nĩguo macinagĩre aanake na airĩtu ao na mwaki kuo, ũndũ nĩ itaathanire wĩkagwo, o na ũndũ ũtarĩ wagĩa meciiria-inĩ makwa. ³² Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ, mwĩmenyererei, tondũ matukũ nĩmarooka, rĩrĩa andũ matagacooka gwĩa kũndũ gũkũ Tofethi kana Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, no gũgeetagwo Gĩtuamba gĩa Kũũraganĩrwo. Nĩgũkorwo kũu Tofethi nĩkuo magaathikaga andũ arĩa akuũ nginya kwage handũ hangĩthikanwo. ³³ Hĩndĩ ĩyo ciimba cia andũ acio nĩigatuĩka nyama cia kũrĩio nĩ nyoni cia rĩera-inĩ, o na nyamũ cia gĩthaka, na gũtigakorwo o na mũndũ ũmwe wa gũcirira. ³⁴ Ningĩ nĩnganiina mĩgambo ya gĩkeno na ya kũrũũhia, na mĩgambo ya gĩkeno kĩa mũhiki na mũhikania kũu matũũra-inĩ ma Juda, o na njĩra-inĩ cia Jerusalemu, nĩ ũndũ bũrũri ũcio nĩũgakira ihooru.

8

¹ “Jehova ekuuga atĩ ihinda rĩu, mahĩndĩ ma athamaki na ma anene a Juda, na mahĩndĩ ma athĩnjĩri-Ngai na ma anabii, o na mahĩndĩ ma andũ a Jerusalemu nĩmakarutwo mbĩrĩra-inĩ ciao.* ² Makaanĩkĩrwo riũa, na mweri, na njata ciothe cia igũrũ, icio mendete na magacitungatĩra, o icio maarũmĩrĩre, na magatuĩria kĩrĩra harĩ cio, na magacihooya. Mahĩndĩ macio matikoonganio kana mathikwo, no magaatuĩka ta rũrua rũharaganĩtio gũkũ thĩ. ³ Kũrĩa guothe ngaamathaamĩria, matigari mothe ma rũrĩrĩ rũrũ rwaganu, makeeriragĩria gũkua handũ ha gũtũũra muoyo, ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.’

Mehia na Kũherĩthio

⁴ “Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga,
 “Andũ mangĩgũa thĩ-rĩ, githĩ maticookaga gũũkĩra?
 Mũndũ angĩhĩtia njĩra-rĩ, githĩ ndamĩcookagĩrĩra?
⁵ Nĩ kĩ gĩtũmĩte andũ aya mathĩĩ na mbere kũũhutatĩra?
 Andũ a Jerusalemu maahutatagĩra nĩkĩ?
 Matũũrite marũmĩtie maũndũ ma maheeni,
 makarega gũcooka.
⁶ Nĩndĩmathikĩrĩrie wega mũno,
 no matiaragia ũndũ ũrĩa wagĩrĩre.
 Gũtirĩ o na ũmwe wao wĩriraga waganu wake,
 akoiga atĩrĩ, “Njĩkĩte ũguo nĩkĩ?”
 O mũndũ wao arũmagĩrĩra njĩra yake
 o ta mbarathi ĩteng’erete ĩtoonye mbaara-inĩ.
⁷ Mũrũaru ũrĩ rĩera-inĩ
 nĩũmenyaga mahinda maguo ma gũcooka,
 o nacio ndirahũgĩ, na thũngũrũrũ, na nyamĩndigi
 nĩcimenyaga mahinda ma cio ma gũcooka.
 No andũ akwa matiũĩ
 maũndũ marĩa Jehova endaga mekwo.

⁸ “‘Mwakĩhota atĩa kuuga atĩrĩ, “Tũrĩ oogĩ,
 nĩ ũndũ tũrĩ na watho wa Jehova,”
 o rĩrĩa karamu ka maheeni ka aandiki-marũa
 kaũgarũrite gakaũtua wa maheeni?
⁹ Andũ arĩa oogĩ nĩmagaconorithio;
 nĩmakagega na magwatio nĩ mũtego.
 Kuona atĩ nĩmareganĩte na ndũmĩrĩri ya Jehova,
 ũũgĩ ũrĩa makĩrĩ naguo nĩ ũrĩkũ?
¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, atumia ao nĩngamaheana kũrĩ arũme angĩ,

* 8:1 Gĩko gĩa kũruta mahĩndĩ mbĩrĩra kĩarĩ gĩa kuonania kwaga mũndũ gĩtĩio o na bata.

nayo mīgūnda yao ndīmīheane kūrī andū ageni.
 Kuuma ūrīa mūnini nginya ūrīa mūnene,
 othe nīmakoroketio nī kwenda kwīguna;
 anabii o hamwe na athīnjīri-Ngai,
 othe nīmaheenanaḡia.

¹¹ Mohaga kīronda kīa andū akwa
 taarī kīronda kīa andū matagurarītio mūno.
 Moigaga atīrī, “Gwī thayū, gwī thayū,”
 o rīrīa gūtārī thayū.

¹² Hihi nīmaconokaga nī mūtugo ūcio wao ūrī magigi?
 Aca, maticonokaga o na hanini;
 o na matirī rūkobe.
 Nī ūndū ūcio o nao makaagūanīra na arīa makaagūa;
 nīmakarūndwo rīrīa makaaherithio,
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹³ “‘Jehova ekuuga atīrī,
 nīnganina magetha mao,
 mīthabibū ndīgaakorwo īrī na thabibū.
 Gūtikagīa na ngūyū mīkūyū-inī,
 namo mathangū mayo nīmakahooḡa.
 Kīndū kīrīa gīothe ndīmaheete
 nīmagatunywo.’”

¹⁴ “Tūikarīte haha nīkī?
 Cookanīrīrai hamwe!
 Nītūūrei, tūtoonye matūūra marīa mairīgīrwo na hinya
 tūgakuire kuo!
 Nīgūkorwo Jehova Ngai witū nīwe ūtwathīrīrie gīkuū,
 agatūhe maaī maroge tūnyue,
 nī ūndū nītūmwīhīrie.

¹⁵ Tūtūūrīte twīrīgīrīrie atī nīgūkūgīa thayū,
 no gūtīrī ūndū mwega ūtūkorete,
 tūkerīgīrīra ihinda rīa kūhonio,
 no rīrī, no kīmako kīonekaga.

¹⁶ Mūtīhīre wa mbarathi cia thū
 ūraiguuo kuuma Dani;
 mbarathi ciao cia njamba irania
 būrūri wothe ūkainaina.
 Mookīte kūrīa
 būrūri na kīrīa gīothe kīrī kuo,
 na marīe itūūra inene na arīa othe matūūrāga kuo.”

¹⁷ “Atīrīrī, nīngamūrehithīria nyoka irī thumu gatagatī kanyu,
 ndīmūrehithīrie ndūira iria itangīhoorereka,
 nacio nīkamūrūma,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹⁸ Wee ūūhoorerāgia rīrīa ndī na kīeha-rī,
 ngoro yakwa nīringīkīte.

¹⁹ Ta thīkīrīria kīrīro kīa andū akwa
 marī būrūri wa kūraya:
 “Atīrīrī, githī Jehova ndarī kūu Zayuni?
 Mūthamaki wakuo-rī, kāi atatūūrāga kuo?”

“Nĩ kĩ gītũmĩte maathirĩkie nĩguo ndaakare
na ũndũ wa mĩhianano ĩyo yao methondekeire,
makandakaria na mĩhianano ĩyo yao ya kũngĩ ĩtarĩ kĩene?”

²⁰ “Ihinda rĩa magetha nĩrĩhĩtũku,
nayo hĩndĩ ya riũa ĩgathira,
na tũtuhonoketio.”

²¹ Kuona atĩ andũ akwa nĩmahehenjetwo-rĩ, o na nĩ ndĩmũhehenje;
nĩndĩracaaya na nĩnyitĩtwo nĩ kĩmako kĩnene.

²² Kaĩ gũtarĩ ndawa kũu Gileadi?[†]
Gũtirĩ mũthondekani kuo?
Ironda cia andũ akwa
cikĩagĩte kũhona nĩkĩ?

9

¹ Naarĩ korwo mũtwe wakwa nĩ itherũkĩro rĩa maaĩ,
namo maitho makwa nĩ gĩthima kĩa maithori!
Ingĩrĩraga mũthenya na ũtukũ,
ngĩrĩrĩra andũ akwa arĩa moragĩtwo.

² Naarĩ korwo ndĩ na nyũmba
ya kũrarĩrĩrwo nĩ agendi kũu werũ-inĩ,
nĩgeetha ndige andũ akwa,
thĩĩ ndĩmeherere;
nĩ ũndũ othe nĩ itharia,
othe nĩ gĩkundi kĩa andũ matangĩhoheka.

³ “Mahacaga nĩmĩ ciao
magacitua ta ũta wa gũikia ndeto cia maheeni.
Ūhootani ũrĩa marĩ naguo bũrũri-inĩ,
nduumanĩte na ũhoru wa ma.
Moimaga rĩhĩa-inĩ rĩmwe magatoonya rĩhĩa-inĩ rĩrĩa rĩngĩ;
na matinjũũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴ “Mwĩhũgei arata anyu;
mũndũ ndakehoke mũrũ wa nyina.
Nĩgũkorwo mũrũ wa nyina na mũndũ nĩ mũheenania,
na mũrata wa mũndũ nĩ mũcambania.

⁵ Mũrata aheenagia mũratawe,
na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe waragia ũhoru wa ma.
Maarutĩte nĩmĩ ciao kwaria ndeto cia maheeni;
menogagia na mĩhang’o o ya kwĩhia.

⁶ Wee ũtũũraga ũrigicĩirio nĩ maheeni,
nao aheenania acio nĩmaregete kũmenyana na nĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁷ Tondũ ũcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ:
“Atĩrĩrĩ, nĩngamageria, na ndĩmatherie na mwaki,
nĩ ũndũ-rĩ, nĩatĩa ũngĩ ingĩka
nĩ ũndũ wa mehia ma andũ akwa?

⁸ Nĩmĩ ciao itariĩ ta mĩguĩ ya kũũragana;
no ndeto cia maheeni ciaragia.

O mũndũ aaragĩria ũrĩa ũngĩ ndeto cia thayũ na kanua gake,

[†] 8:22 Bũrũri wa Gileadi nĩwoĩkaine nĩ ũndũ wa indo cia mũtararĩko mwega, o na mĩtĩ ya ndawa (Kĩam 37:25).

no ngoro-inĩ yake-rĩ, aikaraga amwambĩire mũtego.”

⁹ Jehova ekũũria atĩrĩ,
 “Anga ndakĩaga kũmaherithia nĩ ũndũ wa maũndũ macio?
 Anga ndakĩaga kwĩrĩhĩria
 harĩ rūrĩrĩ ta rūrũ?”

¹⁰ Nĩngũrĩra na ngĩrĩke nĩ ũndũ wa irĩma,
 o na njakaye nĩ ũndũ wa ũrĩithio wa werũ.
 Nĩgũkirĩte ihooru na gũkaaga mũndũ ũngĩtuĩkanĩria kuo,
 na mwanio wa ng’ombe ndũraiguĩka kuo.
 Nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka
 nĩciũrĩte, igeethĩra.

¹¹ “Ngaatua itũũra rĩa Jerusalemu hĩba ya mahiga,
 gũtuĩke kũndũ gwa gũtũũrwo nĩ mbwe;
 namo matũũra ma Juda nĩngamaharagania,
 kwage mũndũ o na ũmwe ũngĩtũũra kuo.”

¹² Rĩu-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ mũũgĩ ũngĩtaũkĩrwo nĩ ũhoro ũyũ? Nũũ hihi ũtaarĩtwo
 nĩ Jehova nĩguo atũtaarĩrie? Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte bũrũri ũyũ wanangwo na ũgakira ihooru,
 ũgatuĩka ta werũ mũtheri nginya gũkaaga mũndũ ũngĩtuĩkania kuo?

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Gĩtũmi nĩ tondũ nĩmatirikire watho wakwa ũrĩa ndaama-
 heire; matinjathĩkĩire, o na kana makarũmĩrĩra watho wakwa. ¹⁴ Handũ ha ũguo, o
 maarũmĩrĩre ũremi wa ngoro ciao, na makarũmĩrĩra Mabaali, o ta ũrĩa maithe mao
 maamonereirie.” ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli
 ekuuga ũũ: “Atĩrĩrĩ, nĩngũtũma andũ aya marĩe irio ndũrũ, na manyue maaĩ marĩ na
 thumu. ¹⁶ Nĩngũmahurunja ndũrĩrĩ-inĩ iria o ene matooi, o na kana maithe mao, njooke
 ndĩmaingatithie na rūhiũ rwa njora nginya ndĩmaniine biũ.”

¹⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
 “Mwĩcũraniei rĩu! Ītai atumia arĩa marĩraga makĩgirĩkaga moke;*
 tũmanĩrai atumia arĩa oogĩ mũno thĩinĩ wao moke.

¹⁸ Nĩmeerwo moke narua, matũrĩrĩre
 nginya maitho maitũ maiyũre maithori,
 nacio imone cia maitho maitũ
 inyũrũrũkie maithori ta tũrũũ.

¹⁹ Mũgambo wa andũ maragirĩka nĩũraiguuo kuuma Zayuni:
 ‘Hĩ, kaĩ rĩu tũrĩ aanange-ĩ!
 Kaĩ nĩtũconorithĩtio mũno-ĩ!
 No nginya tuume bũrũri witũ,
 tondũ nyũmba ciitũ nĩcimomoretwo.’”

²⁰ No rĩrĩ, inyuĩ atumia aya, ta thikĩrĩriai kiugo kĩa Jehova;
 hĩngũrai matũ manyu mũigue ciugo cia kanua gake.
 Oniai airĩtu anyu kũgirĩka;
 o mũndũ nĩarute ũrĩa ũngĩ gũcakaya.

²¹ Gĩkuũ kĩambatĩte gĩgaatoonyera ndirica-inĩ ciitũ,
 na gĩgatoonya nyũmba ciitũ iria ciirigĩrwo na hinya,
 nĩkĩniĩte ciana ciitũ kũu barabara-inĩ cia itũũra,
 o na aanake aitũ makaniinwo kuuma kũu ihaaro-inĩ.

²² Meere ũũ, “Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “‘Ciimba cia andũ nĩkaragana

* 9:17 Gĩtũmi kĩa acakai a kũrĩhwo kĩarĩ gĩa gũteithia arĩa makuĩrĩrwo marĩre na macakae.

ta rûrua rûrî mûgûnda,
na ta itira iria itinîtio igatigwo na thuutha nî mûgethi,
itarî na mûndû wa gûcicookanîrîria.’”

²³ Jehova ekuuga atîrî:

“Mûndû ûrîa mûûgî-rî, nîatige kwîgaatha nî ûndû wa ûûgî wake,
kana mûndû ûrîa ûrî na hinya egaathe nî ûndû wa hinya ûrîa arî naguo,
o na kana gîtonga kîgathe nî ûndû wa ûtonga wakîo,

²⁴ no rîrî, mûndû ûrîa ûkwîgaatha, nîegaathe nî ûndû wa ûhoro ûyû:

atî we nîataûkîirwo na akamenya atî nî nî nî Jehova,
ûrîa wîkaga maûndû ma ûtugi,
na ngatuanîra ciira kîhooto na ngarûmia ûthingu gûkû thî,
nî ûndû maûndû macio nîmo ngenagio nîmo,”
ûguo nîguo Jehova ekuuga.

²⁵ Jehova ekuuga atîrî, “Matukû nîmagooka rîrîa ngaaherithia andû othe arîa maruîte
o mîrî yao iiki, ²⁶ nao nî andû a bûrûri wa Misiri, na a Juda, na a Edomu, na a Amoni, na
a Moabi, na arîa othe matûûraga werû-inî kûndû kûraya. Nîgûkorwo andû a ndûrîrî ici
ciothe ti aruu kûna, o na andû a nyûmba yothe ya Isiraeli matiruîte ngoro.”

10

Ngai na Mîhianano ya Kûhooywo

¹ Ta thikîrîriai mûigue ûhoro ûrîa Jehova ekûmwîra, inyuî andû a nyûmba ya Isiraeli.

² Jehova ekuuga atîrî:

“Tigai kwîruta mîthiîre ya ndûrîrî,
kana mûguoyohio nî morirû ma kûûrîa igûrû,
o na gûtuika ndûrîrî icio nîguoyohetio nîmo.

³ Nîgûkorwo mîtugo ya andû acio ndîrî kîene:
matemaga mûti mûtitû, ûkarutîrwo wîra nî bundi,
akawacûhia na ithanwa riake.

⁴ Maûgemagia na betha na thahabu;
maûhûûragîrîra na mîcumarî na nyondo
ndûkae kwenyenya.

⁵ Utariî ta kîndû gîa kûhahûra nyamû gîthecereirwo mûti mûgûnda-inî wa marengi,
mîhianano yao ndîngîhota kwaria;

ningî no nginya îkuuo,
tondû ndîngîhota gwîtwara.

Mûtikanamîtigîre;
ndîngîhota gwîka ûûru
o na kana gwîka wega o na ûrîkû.”

⁶ Atîrîrî, gûtirî ûngî ûtariî tawe, Wee Jehova;
Wee ûrî mûnene,
narîo rîitwa riaku nî rîrî ûhoti mûnene.

⁷ Nûû ûtangîgwîtigîra,
Wee mûthamaki wa ndûrîrî?
Wee nowe wagîrîre gwîtigîrwo.

Thîinî wa andû arîa othe oogî a ndûrîrî,
o na mothamaki-inî mao mothe,
gûtirî ûngî ûhaana tawe.

⁸ Acio othe-rî, matiîciiragia, no nî akîgu;
mataaragwo nî mîhianano îtarî kîene o îrîa îthondeketwo na mîti.

⁹ Îgemagio na betha îrîa hûûre îrutîtwo Tarishishi,
na thahabu îrutîtwo Ufazu.

Kîndû kîu gîthondeketwo na moko ma bundi, na ma mûturi wa thahabu

gĩcookaga gĩkahumbĩrwo na rangi wa bururu na wa ndathi,
ciothe ithondeketwo nĩ andũ arĩa oogĩ na wĩra ũcio.

¹⁰ No Jehova nĩwe Ngai ũrĩa wa ma; nĩwe Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo,
o na mũthamaki ũrĩa ũtũũraga tene na tene.

Rĩrĩa arakarĩte-rĩ, thĩ nĩĩthingithaga,
nacio ndũrĩrĩ itingĩtiiria mang'ũrĩ make.

¹¹ “Meerei atĩrĩ, ‘Ngai icio itoombire igũrũ na thĩ, nĩgathira gũkũ thĩ, na ithire kũrĩa
guothe gũtambũrũkiirio matu mairũ.’”

¹² No rĩrĩ, nĩ Ngai wombire thĩ na hinya wake;
akĩhaanda thĩ na ũũgĩ wake,
na agĩtambũrũkia matu mairũ na ũndũ wa ũmenyo wake.

¹³ Hĩndĩ ĩrĩa we agũũthũka-rĩ, maaĩ marĩa marĩ igũrũ matu-inĩ nĩmarurumaga;
nĩwe ũtũmaga thaataũ waambate na igũrũ uumĩte ituri ciothe cia thĩ.

Atũmaga rũheni rũuke rũrehanĩte na mbura,
na akarehithia rũhuho ruumĩte makũmbĩ-inĩ make.

¹⁴ Andũ othe nĩmagĩte meciiria na makaaga ũũgĩ;
nake mũturi wa thahabu o wotho nĩaconorithĩtio nĩ mĩhianano ĩyo yake.

Nĩ ũndũ mĩhianano ĩyo yake ya gwĩturĩra nĩ ya maheeni;
ndĩrĩ mĩhũmũ thĩinĩ wayo.

¹⁵ Ndĩrĩ kĩene, nĩ ya kũnyararwo;
narĩo ihinda rĩayo rĩa gũciirithio rĩakinya-rĩ, nĩgathira biũ.

¹⁶ We ũcio Rũgai rwa Jakubu ndatarĩ tayo,
nĩgũkorwo nĩwe Mũũmbi wa indo ciothe,
o hamwe na Isiraeli mũhĩrĩga ũrĩa, eegwatĩire ũtuĩke igai rĩake,
Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nĩrĩo rĩitwa rĩake.

Mwanangĩko ũrĩa Ũroka

¹⁷ Ohai mĩrigo yanyu mũthaame bũrũri ũyũ,
inyuĩ arĩa mũtũũrĩte mũrigiicĩirio nĩ thũ.

¹⁸ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Ihinda rĩrĩ nĩrĩo ngũikia
andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ ta maikĩtio na kĩgũtha;
Nĩngũmarehithĩria mĩnyamaro,
nĩgeetha manyiitwo mĩgwate.”

¹⁹ Wũi-ĩiya-wakwa, nĩ ũndũ wa itihia rĩrĩa ndiihĩtio-ĩ!
Ironda ciakwa itingĩhona!
No ngĩcookeria ũhoro ngiuga atĩrĩ,
“Ũyũ nĩ mũrimũ wakwa, na no nginya ndũũkirĩrĩrie.”

²⁰ Hema yakwa nĩyanangĩtwo,
nayo mĩkanda yayo yotho ĩgatuĩkanga.
Ariũ akwa nĩmanjehereire magethĩra na rĩu matikĩrĩ ho;
rĩu gũtirĩ mũndũ mũtigaru wa kwamba hema yakwa,
o na kana wa gũtambũrũkia mataama mayo.

²¹ Ariithi matiĩciiragia,
na matituĩragia ũhoro harĩ Jehova;
nĩ ũndũ ũcio matigaacagĩra,
nacio ndũũru ciao ciothe cia mbũri nĩihurunjũkĩte.

²² Ta thikĩrĩrai! Nĩtũrakinyĩrĩo ũhoro, tũkeerwo atĩrĩ,
kũrĩ na gacagaca nene kuuma bũrũri wa mwena wa gathigathini!
Gacagaca ĩyo nĩgatũma matũũra ma Juda makire ihooru,

itūme matuīke ma gūtūūrāgwo nĩ mbwe.

Ihooya rĩa Jeremia

²³ Atĩrĩrĩ Wee Jehova, nĩnjũũ atĩ muoyo wa mūdũ ti wake we mwene;
mūdũ we mwene ti we ūrūngagĩrĩria makinya make.

²⁴ Atĩrĩrĩ Wee Jehova, herithia, no ūherithie na kīhoto;
ndūkaherithie ūrĩ na marakara,
ndūkae kūniina nduīke kīndũ hatarĩ.

²⁵ Itūrūrĩra ndūrĩrĩ iria itakũũ mang'ūrĩ maku,
ũmaitūrūrĩre andũ arĩa
matakayagĩra rĩitwa rĩaku.

Nĩ ūndũ-rĩ, nĩmahukĩtie Jakubu;
mamūhukĩtie biũ,
naguo būrũri wake makawananga.

11

Andũ a Juda Gũthũkia Kĩrĩkanĩro

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩrĩ irĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte harĩ Jehova: ² “Ta thikĩrĩria mohoro ma kĩrĩkanĩro gĩkĩ, ūcooke ūhe andũ a Juda o na andũ arĩa matũūrāga Jerusalemu ūhoru wamo. ³ Meere atĩrĩ, ūũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga: ‘Atĩrĩrĩ, kũgwatwo nĩ kĩrumi, nĩ mūdũ o wothie ūrĩa ūtaathĩkagĩra mohoro marĩa marĩ kĩrĩkanĩro-inĩ gĩkĩ; ⁴ namo nĩ mohoro marĩa ndaathire maithe manyu rĩrĩa ndaamarutire būrũri wa Misiri, ngĩmaruta kũu icua-inĩ rĩa gũtwekia igerā.’ Ngĩmeera atĩrĩ, ‘Njathĩkagĩrai na mũhingagie maūdũ marĩa mothe ndĩmwathĩte, na inyũ nĩmũgũtuĩka andũ akwa, na nĩ nduīke Ngai wanyu. ⁵ Hĩndĩ ĩyo, nĩ na Nĩ nĩngahingia mwĩhĩtwa ūrĩa ndehĩtĩre maithe manyu, atĩ nĩngamahe būrũri ūrĩ būthi wa iria na ūũkĩ,’ na nĩguo būrũri ūyũ mwĩgwatĩire ūmũthĩ.”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũrotuĩka ūguo, Jehova.”

⁶ Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ, “Hunjanĩriai mohoro macio mothe matũūra-inĩ ma Juda o na kũu barabara-inĩ cia Jerusalemu, ūmeere atĩrĩ: ‘Thikĩrĩriai mohoro ma kĩrĩkanĩro gĩkĩ na mũmarũmagĩrĩre. ⁷ Kuuma hĩndĩ irĩa ndaarutire maithe manyu kũu būrũri wa Misiri, nginya ūmũthĩ, ndũūrĩte ndĩmakaanagia o hĩndĩ o hĩndĩ, ngameera atĩrĩ, “Njathĩkagĩrai.” ⁸ No matiigana kũnjigua kana kũrũmbũiya ūhoru ūcio; handũ ha gwĩka ūguo, o maarũmĩrĩre ūremi wa ngoro ciao thũku. Nĩ ūndũ ūcio na nĩ ngĩmarehithĩria irumi ciothe cia kĩrĩkanĩro kũu ndaamaathĩte marũmagĩrĩre no-o makĩaga gũkĩhingia.’”

⁹ Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩ harĩ ndundu ya njũkanĩrĩro ĩthugundĩtwo thĩinĩ wa andũ a Juda, o na thĩinĩ wa andũ arĩa matũūrāga Jerusalemu. ¹⁰ Nĩmacookereire mehia ma maithe mao ma tene, arĩa maaregire kũigua ndeto ciakwa. Nĩmarũmĩrĩre ngai ingĩ nĩgeetha macitungatĩre. Nyũmba cieri, ya Isiraeli na ya Juda, nĩithũkĩtie kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene. ¹¹ Nĩ ūndũ ūcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Nĩngũmarehithĩria mwanangĩko matangĩhota kũūrĩra. O na mangĩkaangairĩ, ndikamathikĩrĩria. ¹² Andũ a matũūra ma Juda na arĩa matũūrāga Jerusalemu nĩmagathĩĩ gũkaĩra ngai icio macinagĩra ūbumba, no itikamateithia o na hanini hĩndĩ irĩa magaakorwo nĩ mwanangĩko. ¹³ Wee Juda-rĩ, ūrĩ na ngai nyingĩ o ta ūrĩa matũūra maku maigana, na igongona iria ūhaandĩte cia gũcinĩra ngai ĩyo ya thoni ĩtagwo Baali ūbumba nĩ nyingĩ o ta barabara cia Jerusalemu.’

¹⁴ “Tiga kũhoera andũ aya, kana ūmathaithanĩrĩre, o na kana ūmaarĩrĩrie, tondũ ndikamathikĩrĩria hĩndĩ irĩa makaangairĩ marĩ mĩnyamaro-inĩ.

¹⁵ “Mwendwa wakwa nĩ atĩa areka thĩinĩ wa hekarũ yakwa,
o agĩthugundaga maūdũ mooru na andũ aingĩ?

Anga nyama iria nyamũre cia kĩgongona-inĩ
ciahota kũgirĩrĩria iherithia rĩaku?

Amu ūgĩkenaga
rĩrĩa ūgwĩka maūdũ maku ma waganu.”

- ¹⁶ Jehova, akũheete rĩitwa atĩrĩ:
 Mũtamaĩyũ mūruru mwega
 ũrĩ na maciaro mathaka makĩoneka.
 No rĩrĩ, nĩekũũgwatia mwaki,
 aũcine na mūrurumo wa kĩhuhũkanio kĩnene,
 nacio honge ciaguo ciunĩkange.
- ¹⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o ũcio wakũhaandire wee, nĩwe ũgũtuĩrĩire ũkorwo nĩ mwanangĩko, tondũ rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Isiraeli na andũ a nyũmba ya Juda nĩmekĩte maũndũ mooru, makaandakaria nĩ ũndũ wa gũcinĩra Baali ũbumba.

Ndundu ya gũũkĩrĩra Jeremia

- ¹⁸ Nĩndamenyire ndundu yao njũru nĩ ũndũ Jehova nĩanguũrĩirie, nĩgũkorwo o ihinda rĩu nĩanyonirie ũrĩa meekaga. ¹⁹ Nĩ ndatarĩ ta gatũrũme kahooreri koimagarĩtio gagathĩnjwo; ndiamenyaga atĩ nĩmathugundĩte kũnjĩka ũũru, makiugaga atĩrĩ,
 “Nĩtwanangei mũtĩ ũyũ na maciaro maguo;
 nĩtũmũniinei oime bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo,
 nĩgeetha rĩitwa rĩake rĩtikanacooke kũririkanwo o rĩ, o rĩ.”
- ²⁰ No rĩrĩ, Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o wee ũtuaga ciira na kĩhotoo na ũkoiruuria maũndũ ma ngoro na ma meciiria-rĩ, reke ndĩonere wee mwene ũkĩndĩhĩria harĩ andũ aya,
 nĩgũkorwo wee nĩwe ndekereirie maũndũ makwa mothe.
- ²¹ “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoru-inĩ ũkonĩ andũ a Anathothu, acio marenda gũkũruta muoyo, makoiga atĩrĩ, ‘Tiga gũcooka kũratha mohoro ũkĩgwetaga rĩitwa rĩa Jehova, nĩgeetha tũtigakũũrage na moko maitũ’; ²² nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: ‘Nĩngamaherithia. Aanake ao makoogwo na rũhiũ rwa njora, nao ariũ ao na aarĩ ao mooragwo nĩ ng’aragu. ²³ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao ũgaatigara, tondũ nĩngarehithĩria andũ a Anathothu mwanangĩko mwaka-inĩ ũrĩa makaaherithio.’”

12

Mateta ma Jeremia

- ¹ Atĩrĩrĩ, Wee Jehova ũtũũraga ũnduagĩra ciira na kĩhotoo rĩrĩa rĩothe ndarehe ciira mbere yaku.
 No rĩrĩ, no nyende twaranĩrie nawe ũndũ ũkonĩ kĩhotoo gĩaku:
 Nĩ kĩ gĩtũmaga mũthĩre wa mũndũ ũrĩa mwaganu ũgaacĩre?
 Nĩ kĩ gĩtũmaga andũ arĩa matarĩ wĩtĩkio matũũre megangarĩte?
- ² ũmahaandĩte, nao makagĩa na mĩri;
 makũraga na magaciara maciaro.
 ũgwetagwo hĩndĩ ciothe nĩ tũnua twao,
 no meciiria ma ngoro ciao marĩ haraaya nawe.
- ³ No rĩrĩ, Wee Jehova nĩũnjũũ;
 nĩwe ũnyonaga na ũkoiruuria meciiria makwa ũndũ ũgũkonĩ.
 Maguucũrũrie ta ng’ondũ irathĩ gũthĩnjwo!
 Maamũre ũmetererie mũthenya wao wa kũũragwo!
- ⁴ Nĩ ihinda rĩgana atĩa bũrũri ũgũtũũra ũng’arĩte,
 nayo nyeki mĩgũnda-inĩ yothe ũikare ũhoohete?
 Tondũ andũ arĩa matũũraga kuo nĩ andũ aaganu-rĩ,
 nyamũ na nyoni nĩithirĩte.
 Ningĩ, andũ acio maroiga atĩrĩ,
 “Ndakoona ũrĩa tũkaarĩkĩrĩria.”

Icookio rĩa Ngai

- ⁵ “Angĩkorwo nĩũteng’eranĩtie na andũ marathiĩ na magũrũ

nao magakũhũmia-rĩ,
 wakĩhota atĩa gũcindana na mbarathi?
 Angĩkorwo nĩũhĩngagwo ũkĩgerera bũrũri ũrĩ thayũ-rĩ,
 ũgaakĩhota atĩa gũtũrĩkania ihinga iria irĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Jorodani?
⁶ Ariũ a maitũguo, na andũ a nyũmba ya thoguo-rĩ,
 o nao nĩmagũkunyanĩire;
 nĩmanĩrĩire na mũgambo magũũkĩrĩre.
 Ndũkae kũmeehoka,
 o na mangĩaria wega waku atĩa.

⁷ “Nĩ nĩngũtirika nyũmba yakwa,
 na ndiganĩrie igai rĩakwa;
 nĩngũneana ũrĩa nyendete
 moko-inĩ ma thũ ciale.

⁸ Igai rĩakwa rĩtuĩkĩte
 ta mũrũũthi ũrĩ gĩthaka-inĩ harĩ nĩ.

Nĩkũrarama ũndaramĩire,
 nĩ ũndũ ũcio ngaũthũũra.

⁹ Githĩ igai rĩakwa rĩtituĩkĩte
 ta nyoni ndĩa-nyama irĩ maroro harĩ nĩ,
 irĩa nyoni iria ingĩ ndĩa-nyama ithiũrũrũkagĩria ikamĩtharĩkĩra?

Thiĩ ũkonganie nyamũ ciothe cia gĩthaka;
 cirehe imatambuure.

¹⁰ Arĩithi aingĩ nĩmakananga mũgũnda wakwa wa mĩthabibũ,
 na marangĩrĩrie mũgũnda wakwa;
 nĩmagatũma mũgũnda wakwa ũrĩa mwega
 ũtuĩke rũng’ũrĩ rũkirĩte ihooru.

¹¹ Magaatũma gũkire ihooru,
 gũtuĩke kũndũ kũng’aru na gũkirĩte ihooru maitho-inĩ makwa;
 bũrũri ũcio wothe nĩũgathũkangio
 nĩ ũndũ gũtirĩ mũndũ wakũũrũmbũiya.

¹² Werũ-inĩ guothe kũrĩa gũtũũgĩru
 aniinani nĩkuo makaiyũra,
 nĩgũkorwo rũhiũ rwa njora rwa Jehova nĩrũkaniinana
 kuuma gĩturi kĩmwe kĩa bũrũri nginya kĩrĩa kĩngĩ;
 gũtigakorwo mũndũ o na ũrĩkũ ũgaakorwo na thayũ.

¹³ Makaahandaga ngano, makagetha mĩigua;
 makeenogia na matione kĩndũ.

Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, conokera magetha manyu,
 tondũ wa marakara mahiũ ma Jehova.”

¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Ha ũhoru wa andũ acio aaganu maandigiicĩirie, o acio matunyaga andũ akwa a Isiraeli igai rĩrĩa ndaamaheire-rĩ, nĩngamamunya kuuma mabũrũri mao, na munye nyũmba ya Juda yume gatagatĩ kao. ¹⁵ No rĩrĩ, thuutha wa kũmamunya nĩngacooka ndĩmaiguire tha na njookie o ũmwe wao igai-inĩ rĩake mwene, bũrũri-inĩ wake kũmbe. ¹⁶ Ningĩ mangĩkeruta wega mĩthiire ya andũ akwa na mehĩte makĩgwetaga rĩitwa rĩakwa moige atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo,’ o ta ũrĩa maarutire andũ akwa hĩndĩ ũmwe kwĩhĩta makĩgwetaga rĩitwa rĩa Baali-rĩ, hĩndĩ iyo nao nĩmakahaandwo marũme wega gatagatĩ ka andũ akwa. ¹⁷ No rĩrĩ, rũrĩrĩ o na rũrĩkũ rũngĩkaaga kũnjigua-rĩ, nĩngarũmunya na mĩri na ndĩrũniine biũ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

13

Mūcibi wa Gatani

¹ Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ: “Thiĩ wĩgũrĩre mūcibi wa gatani, wĩohere njohero, no ndũkareke ũhutanie na maaĩ.” ² Nĩ ũndũ ũcio ngĩgũra mūcibi, o ta ũrĩa Jehova aanjathĩte njĩke, ngĩwĩoha njohero.

³ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩnginyĩrĩra hĩndĩ ya keerĩ ngĩrwo atĩrĩ, ⁴ “Oya mūcibi ũcio ũraagũrĩre, o ũcio wĩohete njohero, ũũkĩre o rĩu ũthiĩ ũkinye Rũũĩ rwa Farati, ũũhithe mwatũka-inĩ wa rwaro rwa ihiga.” ⁵ Nĩ ũndũ ũcio ngĩthiĩ ngĩũhitha kũu Rũũĩ-inĩ rwa Farati, o ta ũrĩa Jehova anjĩrĩte njĩke.

⁶ Matukũ maingĩ maathira Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Rĩu ũkĩra ũthiĩ ũkinye Rũũĩ-inĩ rwa Farati, woe mūcibi ũrĩa ndakwĩrĩre ũkaũhithe kuo.” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩthiĩ kũu rũũĩ-inĩ rwa Farati, ngĩthikũria mūcibi ũcio ngĩũruta harĩa ndaaũhithĩte, no rĩrĩ, nĩwabuthĩte ũkaaga kĩene biũ.

⁸ Hĩndĩ iyo ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ, ⁹ “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Ũguo nĩguo ngaaniina rūtũrĩko rwa Juda o na rūtũrĩko rũnene rwa Jerusalemu. ¹⁰ Andũ aya aaganu, aya maregete kũigua ũhoru wakwa, o aya marũmagĩrĩra ũremi wa ngoro ciao, makoima ngai ingĩ thuutha macitungatĩre na macihooye-rĩ, magaatuĩka ta mūcibi ũcio, mage kĩene biũ! ¹¹ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa mūcibi wĩohagwo njohero ya mũndũ, ũguo nĩguo ndeohire nyũmba yothē ya Isiraeli na nyũmba yothē ya Juda, nĩgeetha matuĩke andũ akwa kũna, nĩguo ndĩgĩre na ngumo, na ngumagio na ngaheagwo gĩtĩo. No rĩrĩ, matiigana gũthikĩrĩria,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Mondo cia Ndibei

¹² “Meere atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga: Mondo o yothē ya ndibei yagĩrĩre nĩkũiyũrio ndibei.’ Nao mangĩgaakũũria atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũtiũ atĩ mondo o yothē ya ndibei nĩyagĩrĩre kũiyũrio ndibei?’ ¹³ Hĩndĩ iyo ũmeere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngũiyũria arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ na ũrĩũ, o hamwe na athamaki acio maikaragĩra gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Daudi, na athĩnjĩri-Ngai, na anabii, na arĩa othe matũũraga Jerusalemu. ¹⁴ Nĩngamahũũrithania mũndũ na ũrĩa ũngĩ, hũũrithanie maithe na ciana o ũndũ ũmwe, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. Ndikamaiguĩra tha, kana ndĩmacaaĩre o na kana ngĩe na kĩeha atĩ nĩguo njage kũmaniina.’”

Kwĩhĩtĩrwo Gũtahwo

¹⁵ Thikĩrĩriai na mũtege matũ,
tigai gwĩtĩia,
nĩgũkorwo Jehova nĩarĩtie.

¹⁶ Goocai Jehova Ngai wanyu
atanarehe nduma,
na mbere ya magũrũ manyu mahĩngwo
kũu irĩma-inĩ kũragĩa nduma.

Inyuĩ mwĩrĩgĩrĩre ũtheri,
nowe-rĩ, nĩakaũgarũra ũtuĩke nduma ndumanu,
aũgarũre ũtuĩke ta kĩeha kĩnene.

¹⁷ No rĩrĩ, mũngĩaga kũigua,
ndĩrĩrĩragĩra hitho-inĩ
nĩ ũndũ wa mwĩtĩo wanyu;
maitho makwa makaarĩra na ruo,
ngĩitaga maithori,
nĩ ũndũ rũũru rwa Jehova nĩrũgũtahwo.

¹⁸ Īra mũthamaki o na nyina wa mũthamaki atĩrĩ,
“Harũrũkai mume itĩ-inĩ cianyu cia ũthamaki,
nĩgũkorwo tanji icio cianyu irĩ riiri

- nīcikūgūa kuuma mītwe-inĩ yanyu.”
- ¹⁹ Matũũra manene ma kũu Negevu nĩmakahingwo,
na gũtikagĩa mũndũ ũkaamahingũra.
Andũ othe a Juda nĩmagatahwo matwarwo bũrũri ũngĩ,
magaatahwo matwarwo othe biũ.
- ²⁰ Tiirai maitho muone
andũ acio marooka moimĩte mwena wa gathigathini.
Rũũru rũrĩa wehokeirwo rwa ng'ondũ
rũrĩa ũretĩaga naruo-rĩ, rũkĩrĩ ha?
- ²¹ Ũkoiga atĩa rĩrĩa Jehova akaanenehia
andũ arĩa watuĩte athiritũ aku
nĩguo matuĩke a gũgwathaga?
Githĩ ndũkanyitwo nĩ ruo rũnene,
ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo?
- ²² Nawe ũngĩkeyũria atĩrĩ,
“Nĩ kĩ gĩtũmĩte maũndũ macio mangore?”
Nĩũkamenya atĩ magũkorete nĩ ũndũ wa mehia maku maingĩ,
na nĩkĩo ũtarũrĩrwo nguo ciaku,
naguo mwĩrĩ waku ũgathũkio.
- ²³ Mũkushi ahota kũgarũra gĩkonde kĩa mwĩrĩ wake,
o na kana ngarĩ ĩgarũre maroro mayo?
O na inyuĩ mũtingĩhota gwĩka wega,
nĩ ũndũ nĩ mwamenyerire gwĩka ũũru.
- ²⁴ “Nĩ ngaakũhurunja o ta ũrĩa mũũngũ
ũmbũragwo nĩ rũhuho rwa werũ-inĩ.
- ²⁵ Rũu nĩrĩo igai rĩaku,
rũgai rũrĩa ngũtuĩrĩre,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
“tondũ nĩũriganiĩrwo nĩ nĩ,
ũkehoka ngai cia maheeni.
- ²⁶ Nĩngakũguũria nguo ikũhumbĩre ũthiũ
nĩguo njaga yaku yoneke:
- ²⁷ ũtharia waku o na mũito ĩrĩa wanagĩria,
o na ũmaraya waku ũrĩa ũtarĩ thoni!
Nĩndĩoneire ciĩko ciaku cia ũũra-thoni
kũu tũrĩma-inĩ na mĩgũnda-inĩ.
Kaĩ ũrĩ na haaro, wee Jerusalemu-ĩ!
Ũgũtũũra wĩthaahĩtie nginya-rĩ?”

14

Kwaga Mbura, Ng'aragu, na Rũhiũ rwa Njora

- ¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia ĩkonĩ ĩhinda rĩrĩa kwagĩte mbura:
- ² “Bũrũri wa Juda nĩũracakaya,
namo matũũra makuo makoowwo nĩ hinya;
nĩmararĩrĩa bũrũri,
nakĩo kĩrĩro nĩkĩambatĩte na igũrũ kiumĩte Jerusalemu.
- ³ Andũ arĩa marĩ igweta maratũma ndungata ciao igatahe maaĩ;
irathiĩ marima-inĩ ikaaga maaĩ.
Iracooka na ndigithũ itarĩ kindũ;
ikehumbĩra mītwe iconokete na ikuĩte ngoro.

⁴ Thĩ nĩyatũkangĩte,
nĩ ũndũ gũtirĩ mbura yurĩte bũrũri-inĩ,
arĩmi nao magakua ngoro,
makehumbĩra mĩtwe.
⁵ O nayo thwariga
nĩĩteete gacaũ kayo gaaciarwo o ro ũguo kũu werũ-inĩ,
nĩ ũndũ gũtirĩ nyeki.
⁶ Njagĩ nacio irũgamĩte tũrĩma-igũrũ kũrĩa gũtakũraga kĩndũ,
ikĩhũmahũmaga ta mbwe;
nĩciũrĩte maitho
nĩ kwaga mahuti ma kũrĩa.”

⁷ O na gũtuĩka mehia maitũ nĩmaroimbũra ũũru ũrĩa twĩkĩte,
Wee Jehova-rĩ, ĩka ũndũ nĩ tondũ wa rĩĩtwa rĩaku.
Nĩgũkorwo gũcooka na thuutha gwitũ nĩ kũnene;
nĩtũkwĩhĩirie.

⁸ Wee Kĩĩrĩgĩrĩro gĩa Isiraeli,
o wee Mũhonokia wao hĩndĩ ĩrĩa marĩ na mĩnyamaro,
nĩ kĩ gĩtũmĩte ũtuĩke ta mũgeni bũrũri-inĩ,
kana ta mũgendi ũraarĩrĩre ũtukũ o ũmwe?

⁹ Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũikare ta mũndũ mũmaku,
ũgaikara ta njamba ĩrĩ hinya ĩtangĩhota kũhonokania?
Wee Jehova-rĩ, ũrĩ gatagatĩ gaitũ,
na ithuĩ tũgeetanio na rĩĩtwa rĩaku;
ndũkanatũtirike!

¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkonĩĩ andũ aya:
“Nĩmendete kũũrũũra mũno;
nĩmaregete kũgĩrĩrĩra magũrũ mao.
Nĩ ũndũ ũcio nake Jehova ndangĩmetĩkĩra;
rĩu nĩekũrĩrikana waganu wao,
na amaherithie nĩ ũndũ wa mehia mao.”

¹¹ Nĩngĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga kũhoera andũ aya atĩ nĩguo mone wega. ¹² O na mangĩĩhinga kũrĩa irio, ndigathikĩrĩra kĩrĩro kĩa; o na mangĩndutĩra maruta ma njino na maruta ma mũtu-rĩ, ndikametĩkĩra. Nĩ kũniina ngaamaniina na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, o na mũthiro.”

¹³ No ngiuga atĩrĩ, “Wũi, Mwathani Jehova, anabii mameeraga atĩrĩ, ‘Mũtikoono rũhiũ rwa njora kana mũhatĩrĩrio nĩ ng’aragu. Ti-itherũ, nĩngamũhe thayũ wa gũtũũra kũndũ gũkũ.’”

¹⁴ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Anabii acio mararatha ũhoru wa maheeni makĩgwetaga rĩĩtwa rĩakwa. Nĩ ndimatũmĩte, kana ngamathuura, o na kana ngamaarĩria. Maramũrathĩra mohoro ma cioneki cia maheeni, na ũragũri wa tũhũ, na kũhooya mĩhianano, na maũndũ ma maheeni marĩa methugundĩre na meciiria mao. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoru ũkonĩĩ anabii arĩa mararatha maũndũ makĩgwetaga rĩĩtwa rĩakwa: Nĩ ndiamatũmĩte, no-o moigaga atĩrĩ, ‘Gũtirĩ rũhiũ rwa njora kana ng’aragu ikaahutia bũrũri ũyũ.’ Anabii o acio makaaniinwo na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu. ¹⁶ Nao andũ acio marathagĩrwo mohoro nĩo, magaikanio na kũu njĩra-inĩ cia itũũra rĩa Jerusalemu tondũ wa ng’aragu na rũhiũ rwa njora. Gũtikoneka mũndũ wa kũmathika, kana wa gũthika atumia ao, o na kana wa gũthika ariũ ao na airĩtu ao. Nĩngamaitĩrĩria mũtino ũrĩa ũmagĩrĩre.

¹⁷ “Maarĩrie ũhoru ũyũ, ũmeere atĩrĩ:
“Rekei maitho makwa maite maithori
ũtukũ na mũthenya mategũtigithĩria;

nīgũkorwo mũirĩtu wakwa gathirange, o acio andũ akwa,
nĩmũgurarie ũũru,
akagũthwo igũtha rĩa kũmũhehenja.

¹⁸ Ingĩtoonya bũrũri-inĩ,
nyonaga arĩa moragĩtwo na rũhiũ rwa njora;
ingĩtoonya itũũra inene,
nyonaga arĩa manyariirĩtwo nĩ ng'aragu.
Mũnabii na mũthĩnjĩri-Ngai,
eerĩ nĩmathiĩte bũrũri matooĩ.'"

¹⁹ Rĩu-rĩ, kaĩ ũregete Juda biũ?
Anga nĩũnyararĩte Zayuni?
Nĩ kĩĩ gĩtũmĩte ũtũhũũre,
nginya tũkaaga kĩhonia?
Twerĩgĩrĩre thayũ,
no gũtirĩ wega tuonete,
tũgeterera ihinda rĩa kũhonanio,
no rĩrĩ, no maũndũ ma kũmakania tuonete.
²⁰ Nĩtũkumbũra waganu witũ, Wee Jehova,
o na wĩhia wa maithe maitũ;
nĩ ũndũ ti-itherũ nĩtũkwĩhĩrie.
²¹ Twagũthaitha ũtĩge gũtũthũũra, nĩ ũndũ wa rĩitwa riaku;
ndũgaacoronithie gĩtĩ gĩaku kĩa ũnene kĩrĩa kĩrĩ riiri.
Ririkana kĩrĩkanĩro kĩrĩa warĩkanĩire na ithuĩ,
na ndũgagĩthũkie.
²² Nĩ kũrĩ mũhianano o na ũmwe wa iyo itarĩ kĩene ya ndũrĩrĩ ũngiuria mbura?
Matu mo mene nĩmoiragia mbura?
Aca, nĩwe, Wee Jehova Ngai witũ, uuragia mbura.
Nĩ ũndũ ũcio, kĩrĩgĩrĩro giitũ kĩrĩ hariwe,
nĩgũkorwo wee nĩwe wĩkaga maũndũ macio mothe.

15

¹ Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ: "O na korwo Musa na Samũeli maarũgama mbere yakwa-rĩ, ngoro yakwa ndĩngĩerekera kũrĩ andũ aya. Maingatei mehere mbere yakwa! Nĩmarekwo mathiĩ! ² Nao mangĩkũũria atĩrĩ, 'Tũgũgĩthiĩ kũ?' Ũmeere atĩrĩ, 'Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

"Arĩa maathĩrĩrio gũkua-rĩ, magakue;
arĩa maathĩrĩrio kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ, makoaragwo na rũhiũ rwa njora;
arĩa maathĩrĩrio ng'aragu-rĩ, makoaragwo nĩ ng'aragu;
arĩa maathĩrĩrio gũtahwo-rĩ, matahwo matwarwo bũrũri ũngĩ.'

³ "Nĩngamarehithĩria mĩthemba ĩna ya aniinani mamookĩrĩre." ũguo nĩguo Jehova ekuuga, "Rũhiũ rwa njora rũgooka rũũrage andũ, namo magui mamakururie, nacio nyoni cia rĩera-inĩ, o na nyamũ cia gũkũ thĩ imatambuure, imaniine. ⁴ Nĩngatũma matũike andũ a gũthũũrwo nĩ mothamaki mothe ma gũkũ thĩ, nĩ ũndũ wa ũrĩa Manase mũrũ wa Hezekia mũthamaki wa Juda eekire gũkũ itũũra-inĩ rĩa Jerusalemu.

⁵ "Nũ ũgaakũiguĩra tha, wee Jerusalemu?
Nũ ũgaagũcakaĩra?
Nũ ũgaakerũra gwaku oke akũũrie ũrĩa ũhoro waku ũtariĩ?"

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ,
"Wee nĩũndegete,
wee ũtũũrite ũcookaga na thuutha.
Nĩ ũndũ ũcio nĩngũgũtambũrũkĩria moko ngũniine;
ndĩngĩricũkwo rĩngĩ.

⁷ Nĩngamahuha ta mahuti makĩhuhwo na gĩtarũrũ
ihingo-inĩ cia itũũra inene rĩa bũrũri.

Nĩngarehe gĩkuũ na mwanangĩko kũrĩ andũ akwa,
nĩgũkorwo nĩmagĩte kũgarũrĩra mĩthĩire yao.

⁸ Nĩngatũma atumia ao a ndigwa maingĩhe,
makĩre mũthanga wa iria-inĩ.

Nĩngarehithia mũniinani hĩndĩ ya mĩaraho
okĩrĩre manyina ma aanake ao;

ngaamarehera ruo rũnene
na makorererwo nĩ kĩa kĩnene o rĩmwe.

⁹ Nyina wa ciana mũgwanja
nĩakaringĩka, akue.

Nĩagathũrĩrwo nĩ riũa kũrĩ o mũthenya barigici;
nĩagaconorithio na anyararwo.

Arĩa magaatigara ngaamaneana kũrĩ thũ ciao,
maniinwo na rũhiũ rwa njora,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁰ Wũi-ĩya-wakwa maitũ-ĩ, wee wanjiarire!

Nduĩkĩte mũndũ wa kũgianagwo na kũhũũranagwo na nĩ nĩ bũrũri wothe!
Nĩ ndikombithĩtie kana ngakomberwo kĩndũ nĩ mũndũ,
no numagwo nĩ andũ othe.

¹¹ Jehova oigĩte atĩrĩ,
“Ti-itherũ nĩngagũkũũra ndĩ na muoroto mwega harĩwe;
ti-itherũ nĩngatũma thũ ciaku igũthaithe mahinda ma mwanangĩko
na mahinda ma mĩnyamaro.

¹² “Mũndũ no oine kĩgera:
kĩgera kĩrĩa kiumĩte gathigathini,
kana oine gĩcango?

¹³ Nĩnganeana ũtonga waku na igĩĩna ciaku
itahwo hatarĩ irĩhi,
nĩ ũndũ wa mehia maku mothe
marĩa maneeekwo bũrũri-inĩ waku wothe.

¹⁴ Nĩngamũtua ngombo cia thũ cianyu
thĩinĩ wa bũrũri mũtooĩ,
nĩ ũndũ marakara makwa
nĩmagaakana ta mwaki, ũmũcine.”

¹⁵ Wee Jehova-rĩ, nĩwe ũũĩ;
ndirikana na ũũmenyagĩrĩre.
Ndĩhĩria kũrĩ arĩa maanyariiraga.
Wee nĩũkiragĩrĩria; ndũkanjeherie;
ririkana ũrĩa ndananyariirĩka nĩ ũndũ waku.

¹⁶ Rĩrĩa ciugo ciaku cianginyĩrĩire-rĩ, nĩndacirĩire;
ciarĩ gĩkeno gĩakwa, na igĩcanjamũra ngoro yakwa,
nĩgũkorwo nĩnjĩtanĩtio na rĩitwa rĩaku,
Wee Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁷ Ndirĩ ndaikara thiritũ-inĩ ya arĩa mekenagia,
o na kana ngĩkenia magĩĩkenia;
ndaikarire ndĩ wiki nĩ ũndũ guoko gwaku kwarĩ igũrũ rĩakwa,
nawe nĩwanjyũrĩtie marakara.

¹⁸ Nĩ kĩ gĩtũmĩte ruo rwakwa rwage gũthira,

na kīronda gīakwa gīkeeha, gīkaaga kūhona?
 Anga ūgūtuika harī nī ta karūū gatangīhokwo,
 kana ta gīthima kīa maaī kīria kīhūūaga?
¹⁹ Nī ūndū ūcio Jehova ekuuga atīrī:
 “Ūngīrira, nīngūgūcookereria
 nīgeetha ūndungatagīre;
 akorwo nīūrīaragia maūndū marīa marī bata,
 no ti marīa matarī bata,
 nīūgūtuika wa kūnjarīrīria.
 Andū aya nīmagūcookerere,
 no wee ndūkamacookerere.
²⁰ Nīngagūtua ta rūthingo harī andū aya,
 ngūtue rūthingo rūrūmu rwa gīcango;
 nīmakarūa nawe,
 no matigagūtooria,
 nīgūkorwo nī ndī hamwe nawe,
 nīguo ngūteithūre na ngūhonokie,”
 ūguo nīguo Jehova ekuuga.
²¹ “Nīngakūhonokia kuuma moko-inī ma andū arīa aaganu,
 na ngūkūūre ngūrute moko-inī ma andū arīa matarī tha.”

16

Mūthenya wa Mwanangīko

¹ Hīndī īyo ndūmīrīri ya Jehova nīyanginyīrīre, ngīrwo atīrī: ² “Ndūkanahikanie ūgīe na aanake kana airītu kūdū gūkū.” ³ Nīgūkorwo ūū nīguo Jehova ekuuga ūndū ūkonīi aanake na airītu arīa maciarīrwo būrūri ūyū na ūkonīi atumia arīa marī manyina mao na arūme arīa marī maithe mao, atīrī: ⁴ “Nīmagakua gīkuū kīumanīte na mīrimū mīūru. Matigaacakaīrwo kana mathikwo, no magaatuika ta rūrua rūharaganītio gūkū thī. Makaaniinwo na rūhiū rwa njora na ng’aragu, nacio ciimba ciao igatuika, irio cia nyoni cia rīera-inī na nyamū cia gīthaka.”

⁵ Nīgūkorwo Jehova ekuuga atīrī: “Ndūkanatoonye mūciī ūrī na ndīa ya mathiko; ndūgathīi gūcakaya kana gūcaayanīra, nī ūndū nīnjeheretie kīrathimo gīakwa, na wendo wakwa, o na tha ciakwa harī andū aya,” ūguo nīguo Jehova ekuuga. ⁶ “Andū othe, anene na arīa anini, nīmagakuīra būrūri-inī ūyū. Matigaathikwo kana macakaīrwo, na gūtīrī mūdū ūgetiīhangia kana enjwo mūtwe* nī ūndū wao. ⁷ Gūtīrī mūdū ūkaaheana irio cia kūhooreria acio maracakaīra arīa makuīte,† o na akorwo nī ithe kana nyina, o na gūtīrī mūdū ūkaaheana kīndū gīa kūnyua nīguo amagirie maithori.

⁸ “Nīngī ndūkanatoonye mūciī ūrī na gīathī, atī nīguo ūikare thī nao mūrīe na mūnyue. ⁹ Nīgūkorwo Jehova, Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atīrī: ‘Matukū-inī manyu nīmūkeonera na maitho manyu ngakinyia mīgambo ya ndūrūhī na ya gīkeno mūthia o na niine mīgambo ya mūhiki na mūhikania kūdū gūkū.’

¹⁰ “Rīrīa ūkeera andū aya maūndū macio mothe nao makūūrie atīrī, ‘Nī kīi gītūmīte Jehova atūtūire mwanangīko mūnene ūguo? Kaī twīkīte ihītia rīrīkū? Nī mehia marīkū twīhīrie Jehova Ngai witū?’ ¹¹ Hīndī īyo ūmeere atīrī: Jehova ekuuga atīrī, ‘Nī tondū maithe manyu nīmandirikire, makīrūmīrīra ngai ingī, magīcitungatagīra na magīcihooyaga. Nīmandirikire na makīaga kūrūmia watho wakwa. ¹² No inyuī nīmūwīkīte maūndū ma waganu mūgakīra maithe manyu. Ta rorai muone ūrīa o ūmwe wanyu arūmīrīire ūremi wa ngoro yake thūku, handū ha kūnjathīkīra. ¹³ Nī ūndū ūcio nīngūmūrūtūrūra muume būrūri ūyū mūthīi būrūri mūtooī inyuī ene, o na kana

* 16:6 O na gūtuika andū a Isiraeli rīmwe nīmenjagwo njuīrī nī ūndū wa arīa akuū, mūtugo ūyū nīwakananītio nī watho (Alaw 19:28; 21:5). † 16:7 Warī mūtugo kūrī andū arīa maracakaya kūheo irio (2Sam 3:35; Ezek 24:17, 22).

ũkamenywo nĩ maithe manyu, na mũrĩ kũu nĩmũgatungatagĩra ngai ingĩ mũthenya na ũtukũ, nĩgũkorwo ndigũcooka kũmwĩka maũndũ mega.”

¹⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, “O na kũrĩ ũguo, matukũ nĩmarooka rĩrĩa andũ matagacooka kuuga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri,’ ¹⁵ no makoigaga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire andũ a Isiraeli bũrũri ũrĩa ũrĩ mwena wa gathigathini, na akĩmaruta mabũrũri-inĩ mothe kũrĩa aamathaamĩirie.’ Nĩgũkorwo nĩngamacookia bũrũri-inĩ ũrĩa ndaahaire maithe mao.”

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ, “No rĩrĩ, nĩngũtũmana gwĩtwo ategi a thamaki aingĩ, nao nĩmakamatega. Thuutha wa ũguo njooke ndũmanĩre aguĩmi aingĩ, nao nĩmakamaguĩma irĩma-inĩ, na tũrĩma-inĩ tuothe, na mĩatũka-inĩ ya ndwaro cia mahiga. ¹⁷ Maitho makwa nĩmoonaga mĩthĩre yao yothe; ndĩngĩhithĩka harĩ nĩ, o namo mehia mao matingĩhithwo atĩ nĩguo maitho makwa mage kũmona. ¹⁸ Ngaamarĩhia maita meerĩ nĩ ũndũ wa waganu wao na mehia mao, nĩ ũndũ nĩmathaahĩtie bũrũri wakwa na mĩhaano ĩtarĩ muoyo mĩmeneku mũno, na makaiyũria igai rĩakwa na mĩhianano ĩrĩ magigi.”

¹⁹ Atĩrĩrĩ Wee Jehova, o wee hinya wakwa, na kĩirigo gĩakwa kĩrũmu,
o wee rĩũrĩro rĩakwa hĩndĩ ya mathĩina,

ndũrĩrĩ igooka harĩwe

ciumĩte ituri-inĩ cia thĩ, ciuge atĩrĩ,

“Maithe maitũ matiarĩ na kĩndũ tiga ngai cia maheeni,

o mĩhianano ĩyo ĩtarĩ kĩene na ĩtarĩ ũndũ mwega yamekĩire.

²⁰ Andũ nĩmethondekagĩra ngai ciao ene?

Ĩĩ, no rĩrĩ, icio ti ngai!”

²¹ “Tondũ ũcio nĩngamaruta maamenye,
ihinda-inĩ rĩrĩ nĩguo ngaamaruta ũhoru wa ũhoti na hinya wakwa.
Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ rĩitwa rĩakwa nĩ Jehova.

17

¹ “Atĩrĩrĩ, mehia ma Juda makururĩtwo na karamu ga kĩgera,
magakururwo na mũthia mũũgĩ wa kahiga ka nyaigĩ,
ihengere-inĩ cia ngoro ciao,
o na magakururwo hĩa-inĩ cia igongona ciao.

² O na ciana ciao nĩiririkanaga
igongona ciao na itugĩ cia Ashera
iria ciahandĩtwo rungu rwa mĩtĩ ĩrĩa mĩruru,
o na tũrĩma-inĩ tũrĩa tũrailu na igũrũ.

³ Kĩrĩma gĩakwa kĩrĩa kĩrĩ bũrũri-inĩ,
o hamwe na ũtonga waku, na mĩthiithũ yaku yothe-rĩ,
nĩngacirekereria itahwo,
o hamwe na kũndũ gwaku kũrĩa gũtũũgĩru,
nĩ ũndũ wa mehia marĩa maiyũrite guothe bũrũri-inĩ waku.

⁴ Nĩ ũndũ wa kwĩhia gwaku wee mwene,
nĩũkoorwo nĩ igai rĩrĩa ndaakũheire.
Nĩngagũtua ngombo ya thũ ciaku
thĩinĩ wa bũrũri ũtooĩ,
nĩgũkorwo nĩtũmĩte marakara makwa maakane,
na megũtũura makanaga nginya tene.”

⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ ũrĩa wĩhokaga mũndũ,
o ũcio wĩhokaga mũndũ nĩ ũndũ wa hinya wake,

ngoro yake ikahutatira Jehova.

⁶ Agaatuika o ta kihinga kiri weru-ini utari kindu;
ndakoona ugaaciru ihinda riakinya.
Agaatuura kindu kumu na kuri nyoota weru-ini,
o kuu bururi-ini wa cumbi gutatuuraga mundu.

⁷ “No kurathimwo ni mundu uria wihokaga Jehova,
o uria uigite mwihoko wake hari we.

⁸ Agaatuika ta muti uhaanditwo hugururu-ini cia maa,
uria utaambagia miri yaguo igakinya ruu-ini.
Ndwitagira hinda ya urugari wa riua wakinya;
mathangu maguo makoragwo mari maruru.
Ndunguma mwaka uria gutari mbura,
na ndwagaga guciara maciaro maguo.”

⁹ Ngoro ya mundu niheenania gukira ciembe iria ingi ciothe,
na ni njaganu muno.
Nuu ungihota guthuuthuria uhoru wayo?

¹⁰ “Ni Jehova thuthuuragia ngoro,
na ngoiruria mundu maria mahithe meciiria-ini,
ngeetha ndathime mundu o mundu kuringana na mundu maria ekaga,
o na kuringana na uria ciiko ciake itari.”

¹¹ O ta uria ngware ikomagirira matumbi maria itareketie-ri,
uguo noguo mundu uria witongagia na njira itari cia kihooto atari.
O matuku ma muoyo wake magithi kugananiria-ri,
utonga ucio nukamweherera, nake marigirio-ini nakeyonia ari mukigu.

¹² Handu haitu haria haamure, hahanaine na git gi uhamaki kiria kiri riiri,
kia giturite gitugiritio kuuma o kiambiria,

¹³ Wee Jehova, o wee mwihoko wa Israeli,
aria othe magutirikaga nimagaconorithio.
Aria makuhutatira makoima hariwe-ri,
makaandikwo mariitwa mao rukungu-ini rwa thi,
ni undu nimatirikite Jehova,
o we githima kia maa ma muoyo.

¹⁴ Wee Jehova-ri, honia na ninguhona;
honokia na ninguhonoka,
ni undu wee nowe ngoocaga.

¹⁵ Andu manjuuragia atiri,
“Kai ndumiri ya Jehova iki ku?
Nikihingio ru!”

¹⁶ Ni ndurite ngatiga gutuika murithi waku;
wee nuu ati nduriririe muthenya wa mutino.
Uria wotha njaragia na kanua gakwa nduhithitwo hariwe.

¹⁷ Ndugatuike itua-nda hari ni;
wee niwe kihitho giakwa muthenya wa mwanangiko.

¹⁸ Aria manyariiraga maroconorithio,
no ni-ri, ndukanareke njonoke;
maronyitwo ni kimo,

no niĩ-rĩ, ndũkanareke nyiitwo nĩ kĩmako.
Makinyĩrĩrie mũthenya wa mwanangĩko;
maniine na iniinana inene maita meerĩ.

Kũiga Thabatũ ĩrĩ Theru

¹⁹ Jehova aanjĩĩre atĩrĩ: “Thiĩ ũrũgame kĩhingo-inĩ kĩa gĩtagwo kĩhingo kĩa andũ, kĩa athamaki a Juda mageraga magĩtoonya itũũra-inĩ na makĩuma; ningĩ ũrũgame ihingo-inĩ iria ingĩ ciothe cia Jerusalemu. ²⁰ Mũmeere atĩrĩ, ‘Ta thikĩrĩiai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ athamaki a Juda, na andũ othe a Juda, na mũndũ o wotha ũrĩa ũtũũraga Jerusalemu, ũrĩa ũtoonyagĩra ihingo-inĩ ici. ²¹ Jehova ekuuga atĩrĩ: Mwĩmenyererei mũtikanakuue mũrigo mũthenya wa Thabatũ, kana mũũtoonyerie ihingo-inĩ cia Jerusalemu. ²² Mũtikanakuue mũrigo mũũrute nyũmba-inĩ cianyu, kana mũrute wĩra o na ũrĩkũ mũthenya wa Thabatũ, no rĩrĩ, mũthenya wa Thabatũ mũwamũrage, o ta ũrĩa ndaathire maithe manyu mekage. ²³ No matiigana gũthikĩrĩia kana kũrũmbũiya ũhoru ũcio: moomirie ngingo, makĩaga gũthikĩrĩia, o na makĩrega gũtaarwo. ²⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, mũngĩmenyerera mũnjathĩkĩre na mwage gũkuua mĩrigo mũmĩtoonyerie ihingo-inĩ cia itũũra rĩrĩ inene mũthenya wa Thabatũ, no mũmenyerere mũthenya wa Thabatũ mũwamũre na ũndũ wa kwaga kũruta wĩra mũthenya ũcio-rĩ ²⁵ hĩndĩ ĩyo athamaki arĩa maikarĩre gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Daudi nĩmagatoonyera ihingo cia itũũra rĩrĩ inene marĩ na anene ao. O, hamwe na anene ao, nĩmagooka makuuĩtwo nĩ ngaari cia ita, na mahaicĩte mbarathi, marĩ hamwe na andũ a Juda, na andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, narĩ itũũra rĩu-rĩ, nĩrĩgatũũrwo nĩ andũ nginya tene. ²⁶ Andũ nĩmagooka moimĩte matũũra-inĩ ma Juda, o na tũtũũra-inĩ tũrĩa tũrigiicĩrie Jerusalemu, na moime bũrũri wa Benjamini na bũrũri ũrĩa ũrĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro, na moime bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma o na wa Negevu, moke marehe indo cia maruta ma njino na cia magongona, na maruta ma mũtu, na ũbumba, na maruta ma gũcookia ngaatho nyũmba-inĩ ya Jehova. ²⁷ No rĩrĩ, mũngĩrega kũnjathĩkĩra, na mwage kwamũra mũthenya wa Thabatũ na ũndũ wa kwaga gũkuua mũrigo o na ũrĩkũ rĩrĩa mũgũtoonyera ihingo-inĩ ici cia Jerusalemu mũthenya wa Thabatũ-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩngaakia mwaki ũtangĩhoreka ihingo-inĩ cia Jerusalemu nĩguo ũcine ciikaro ciao iria njirigĩre.’”

18

Nyũmba-inĩ ya Mũũmbi wa Nyũngũ

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia yumĩte harĩ Jehova, akĩrwo atĩrĩ: ² “Ikũrũka ũthĩ nyũmba-inĩ ya mũũmbi wa nyũngũ, na wakinya kũu nĩkũo ngũkũheera ndũmĩrĩri yakwa.” ³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩkũrũka ngĩthĩ kũu nyũmba-inĩ ya mũũmbi wa nyũngũ, ngĩkora akĩruta wĩra na ngaari yake ya kũũmba nyũngũ. ⁴ No rĩrĩ, nyũngũ ĩrĩa ombaga na rĩũmba nĩyathũkire ĩrĩ o moko-inĩ make; nĩ ũndũ ũcio mũũmbi ũcio agĩcookia akĩũmba nyũngũ ĩngĩ na rĩũmba o rĩu, akĩmĩthondeka o ta ũrĩa onire yagĩrĩre gũthondekwo.

⁵ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ: ⁶ “Inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, githĩ to njike na inyuĩ o ta ũrĩa mũũmbi ũyũ wa nyũngũ ekaga?” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “O ta rĩũmba rĩrĩ guoko-inĩ kwa mũũmbi-rĩ, ũguo nĩguo mũtarĩ mũrĩ guoko-inĩ gwakwa, inyuĩ andũ aya a nyũmba ya Isiraeli. ⁷ Hĩndĩ o yotha ingĩkaanĩrĩra, njuge rũrĩrĩ kana ũthamaki mũna ũmunyũrwo na mĩri, na unangwo, o na ũniinwo, ⁸ naruo rũrĩrĩ rũu ngaanĩtie rũngĩrĩra, rũtigane na ũũru waruo, nĩngaigua tha, njage kũrũka ũũru ũcio njiĩrĩre kũrũka. ⁹ Ningĩ ihinda rĩngĩ ingĩkaanĩrĩra njuge rũrĩrĩ kana ũthamaki mũna wakwo nĩguo wĩhaande, ¹⁰ naruo rũrĩrĩ rũu rũcooke rwĩke maũndũ marĩa nyonaga marĩ mooru na rwage kũnjathĩkĩra-rĩ, nĩngerĩcũkwo, njage kũrũka wega ũcio njugĩte nĩngũrũka.

¹¹ “Nĩ ũndũ ũcio, rĩu ĩra andũ a Juda na aĩa matũũraga Jerusalemu atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ta rorai muone! Nĩndĩrahaarĩria kũmũrehera mwanangĩko na ngathugunda njĩra ya kũmũũkĩrĩra. Nĩ ũndũ ũcio, garũrũkai mũtigane na mĩthiĩre yanyu mĩũru, mũndũ o mũndũ wanyu, na mũgarũrĩre mĩthiĩre yanyu na ciĩko cianyu.’ ¹² No-o magaacookia moige atĩrĩ, ‘Hatĩrĩ bata wa gũtaarwo. Tũgũthiĩ na mbere na mĩbango iitũ; mũndũ o mũndũ witũ ekũrũmĩrĩra ũremi wa ngoro yake thũku.’”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Tuĩriai harĩ ndũrĩrĩ:

Nũũ ũrĩ waigua ũndũ ta ũyũ?

Ũndũ ũrĩ magigi mũno nĩwĩkĩtwo

nĩ Isiraelĩ, ũrĩa mũirĩtu gathirange!

¹⁴ Tharunji ya Lebanoni-rĩ,

ĩrĩ yaaga hurũrũka-inĩ ciakĩo cia mahiga?

Maaĩ mahehu makĩo marĩa moimaga matherũkĩro-inĩ ma kũraya-rĩ,

marĩ maga gũtherera?

¹⁵ No rĩrĩ, andũ akwa nĩmariganĩirwo nĩ nĩ;

macinagĩra mĩhianano ĩtarĩ kĩene ũbumba,

ĩrĩa yatũmire mahĩngwo mĩthiĩre-inĩ yao,

makiaga kũrũmĩrĩra mĩthiĩre ĩrĩa ya tene.

Yatũmire magerere tũcĩra twa mĩkĩra,

o na barabara iria itarĩ thondeke.

¹⁶ Bũrũri wao ũgaatigwo ũrĩ mwanangĩku,

ũgaatuĩka kũndũ gwa kũnyararwo nginya tene;

aĩa othe makaahĩtũkĩra kuo-rĩ,

nĩmakagega makiĩnagia mĩtwe.

¹⁷ O ta rũhuho rũkĩhurutana kuuma mwena wa irathĩro,

noguo ngaamahurunja mbere ya thũ ciao;

ngaamahutatĩra na njage kũmoonia ũthiũ wakwa

mũthenya ũrĩa magaakorwo nĩ mwanangĩko.”

¹⁸ Nao makiuga atĩrĩ, “Ūkai tũciĩrĩre ũrĩa tũgũũkĩrĩra Jeremia; nĩ ũndũ ũrutani wa watho ũrĩa athĩnjĩri-Ngai marutanaga ndũkoora, kana kĩrĩra kĩa andũ aĩa oogĩ kĩũre, o na kana ndũmĩrĩri ya anabii yũre. Nĩ ũndũ ũcio ũkai, tũmũtharĩkĩre na nĩmĩ ciitũ, na tũtikarũmbũye ũndũ o wothe ekuuga.”

¹⁹ Ta thĩkĩrĩria, Wee Jehova;

igua ũrĩa aya aathitangi maroiga!

²⁰ Wega-rĩ, no ũrĩhwo na ũũru?

No rĩrĩ, andũ acio nĩmanyenjeire irima.

Ta ririkana ũrĩa ndaarũgamire mbere yaku,

na ngĩmarĩrĩria,

nĩguo ngĩrĩrĩrie marakara maku matikamakore.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio rekereria ciana ciao ng’aragu;

cineane, iniinwo na rũhiũ rwa njora.

Reke atumia ao matigwo matarĩ ciana, na marĩ a ndigwa;

rekereria arũme ao mooragwo,

o nao aanake ao mooragĩrwo mbaara-inĩ na rũhiũ rwa njora.

²² Kĩrĩro kĩroiguuo kuuma nyũmba-inĩ ciao

ĩrĩa ũkaarehe andũ a kũmatharĩkĩra hi na hi,

nĩ ũndũ nĩmanyenjeire irima nĩguo maanyite,

na makanyumbĩkĩra mĩtego ya kũnyiita magũrũ makwa.

²³ No wee nĩũũĩ, Wee Jehova,

ũrĩa wothe manjiĩrĩre nĩguo manjũrage.

Tiga kũmarekera mahĩtia mao,

kana kũhuura mehia macio mao mehere ũthiũ-inĩ waku.
No marong'aũranĩrio thĩ mbere yaku;
meeke maũndũ macio rĩrĩa ũgaakorwo ũrakarĩte.

19

¹ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: “Thiĩ ũgũre gatigithũ ka rĩũmba harĩ mũũmbi. Ũcooke woe athuuri amwe a kĩrĩndĩ na athĩnjĩri-Ngai amwe, ² mumagare mũthiĩ Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, hakuhĩ na itoonjero rĩa Kĩhingo-kĩa-Ngĩo. Wakinya hau wanĩrĩre ũhoru ũrĩa ngũkwĩra, ³ uuge atĩrĩ, ‘Ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ athamaki a Juda, na andũ a Jerusalemu. Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Ta thikĩrĩriai! Nĩngũrehithia mwanangĩko kũndũ gũkũ ũrĩa ũgaatũma mũndũ o wothē ũrĩa ũkaũigua ararakwo nĩ matũ. ⁴ Nĩgũkorwo nĩmandirikĩte na magatũma haha hatuĩke handũ ha ngai cia kũndũ kũngĩ; nĩmacinĩire magongona kũrĩ ngai iria o ene, kana maithe mao, o na kana athamaki a Juda matooĩ, na makaiyũria kũndũ gũkũ thakame ya andũ arĩa matarĩ ũũru mekĩte. ⁵ Nĩmakĩte kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa kũhooerwo Baali, na gwa gũcinagĩrwo ariũ ao na mwaki matuĩke maruta ma kũrutĩrwo Baali, ũndũ ũrĩa nĩ itaathanire wĩkagwo, kana ngĩũgweta, o na ũndũ ũtarĩ wagĩa meciiria-inĩ makwa. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ, Mwĩmenyererei, tondũ matukũ nĩmarooka rĩrĩa andũ matagacooka gwĩtaga kũndũ gũkũ Tofethi, kana Gĩtuamba kĩa Beni-Hinomu, no gũgeetagwo Gĩtuamba gĩa Kũũraganĩrwo.

⁷ “Kũndũ gũkũ nĩkuo ngathũkĩria mĩbango yothē ya Juda na ya Jerusalemu. Nĩngatũma mooragwo na hiũ cia njora nĩ thũ ciao, moko-inĩ ma andũ arĩa mendaga kũmaruta muoyo, nacio ciimba ciao ndĩciheane ituĩke nyama cia kũrĩio nĩ nyoni cia rĩera-inĩ na nyamũ cia gĩthaka. ⁸ Nĩngananga itũũra rĩrĩ ndũme rĩtuĩke kũndũ gwa kũnyararwo; arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo nĩmakagega na mamanyũrũrie moona ũrĩa nguraro ciao cingĩhĩte. ⁹ Nĩngatũma marĩe nyama cia mĩrĩri ya ariũ na aarĩ ao, na o mũndũ arĩe nyama cia mwĩrĩ wa mũndũ ũrĩa ũngĩ hĩndĩ rĩa magaakorwo marĩ na mĩnyamaro nĩ ũndũ wa gũthiũrũrũkĩrio nĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo.’

¹⁰ “Ũcooke ũũrage gatigithũ kau, acio mũgaathiĩ nao makĩonaga, ¹¹ ũmeere atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: Nĩngahehenja rũrĩrĩ rũrũ, o na itũũra rĩrĩrĩ, o ta ũrĩa mũndũ oragaga nyũngũ ya mũũmbi na ndĩcookaga gũthondekeka ituĩke ng’ima rĩngĩ. Magaathika arĩa makuĩte kũu Tofethi nginya kwage handũ ha gũthikanwo. ¹² Ũguo nĩguo ngeeka kũndũ gũkũ, o na andũ arĩa matũũraga kuo, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. Nĩngatũma itũũra rĩrĩ inene rĩhaane o ta Tofethi. ¹³ Nyũmba iria irĩ Jerusalemu, o na cia athamaki a Juda nĩngathaahio o ta gũkũ Tofethi: nyũmba ciothe iria maacinĩire ũbumba igũrũ rĩacio, makĩũcinĩra mbũtũ ciothe cia njata, na magĩitagĩra ngai ingĩ maruta ma indo cia kũnyuuo.’”

¹⁴ Jeremia agĩcoka akĩhũndũka kuuma Tofethi, o kũu Jehova aamũtũmĩte akarathĩre andũ ũhoru, nake akĩrũgama nja ya hekarũ ya Jehova, akĩira andũ othe atĩrĩ, ¹⁵ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o Wee Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ, ‘Ta thikĩrĩriai! Nĩngũrehithĩria itũũra rĩrĩ inene, o na tũtũũra tũrĩa tũrĩrigiciĩrie tuothe mwanangĩko ũrĩa wothē ngwetete igũrũ rĩao, nĩ ũndũ nĩmoomirie ngingo, makĩaga gũthikĩrĩria ciugo ciakwa.’”

20

Jeremia na Pashuri

¹ Rĩrĩa Pashuri ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, mũrũ wa Imeri, o ũcio warĩ mũnene wa arĩa angĩ kũu hekarũ-inĩ ya Jehova, aigũire Jeremia akĩratha maũndũ macio-rĩ, ² agĩathana Jeremia ũcio mũnabii ahũũrwo na oohererwo magũrũ ndungu-inĩ hau Kĩhingo-inĩ kĩa Rũgongo kĩa Benjamini, o kũu hekarũ-inĩ ya Jehova. ³ Mũthenya ũcio warũmĩrĩre, rĩrĩa Pashuri aamuohorithirie ndungu magũrũ, Jeremia akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩitwa rĩrĩa Jehova agũtuĩte ti Pashuri, no ũrĩitagwo Magori-Misabibu. ⁴ Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ:

‘Nĩngūtũma ũtuĩke ta ũndũ wa kũguoyohia kũrĩ wee mwene o na wa kũmakia arata aku othe;’* nĩũkeyonera na maitho maku rĩrĩa andũ acio makoaragwo na rũhiũ rwa njora rwa thũ ciao. Nĩnganeana andũ a Juda othe kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, nake amatahe amatware Babuloni, kana amooragithie na rũhiũ rwa njora. ⁵ Nĩnganeana ũtonga wothe wa itũũra rĩrĩ inene kũrĩ thũ ciao: maciaro marĩo mothe, indo ciothe ciarĩo cia bata, o na mũthithũ yothe ya athamaki a Juda. Nĩmagacitaha macitware Babuloni. ⁶ Nawe Pashuri, na arĩa othe matũũraga gwaku nyũmba, nĩ mũgaatahwo mũtwarwo Babuloni. Kũu nĩkũo ũgaakũra na ũthikwo o kuo, wee hamwe na arata aku othe arĩa ũrathagĩra ũhoru wa maheeni.’”

Mateta ma Jeremia

⁷ Wee Jehova, nĩwaheenereirie, na nĩ ngĩheeneka,
wangĩririe hinya ũkĩhoota.

Ndindaga ngĩthekererwo mũthenya wothe;
nyũrũragio nĩ mũndũ o wothe.

⁸ Rĩrĩa rĩothe ngwaria-rĩ, nyanagĩrĩa
ngĩhunjanagĩria ũhoru wa maũndũ ma ũhinya, na ma mwanangĩko.

Nĩ ũndũ ũcio ndũmĩrĩri ya Jehova
ĩndeeheire o kũrumwo na kũnyararwo mũthenya wothe.

⁹ No ingiuga atĩrĩ, “Ndigũcooka kũmũgweta
kana kwaria ngĩgwetaga rĩtwa rĩake,”
ndũmĩrĩri yake irĩa irĩ ngoro-inĩ yakwa ihaana ta mwaki,
o ta mwaki ũhingĩrĩrio mahĩndĩ-inĩ makwa.

Nĩnogetio nĩkũmĩga thĩinĩ wakwa,
na ti-itherũ ndingĩhota.

¹⁰ Nĩnjiguaga andũ aingĩ makĩheehana atĩrĩ,
“Itua-nda rĩrĩ mĩena yothe!
Nĩacukanĩrĩrwo! Nĩtũmũcuukanĩrĩre!”

Arata akwa othe
metereire ndenderũke, makiugaga atĩrĩ,
“Hihi nĩekũheeneka;
hĩndĩ iyo nĩtũkũmũtooria,
twĩrĩhirie harĩ we.”

¹¹ No rĩrĩ, Jehova arĩ hamwe na nĩ ta njamba irĩ hinya;
nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa maanyariiraga
nĩmakahĩngwo na matikahootana.

Nĩmagaconorithio mũno nĩgũkorwo matigaatooria;
kũnyararwo kwao gũtikariganĩra o na rĩ.

¹² Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, wee ũtuĩragia andũ arĩa athingu,
na ũkoiruuria maũndũ ma ngoro na ma meciiria,
reke ndĩonere wee ũkĩndĩhĩria harĩ andũ aya,
nĩgũkorwo wee nĩwe ndekereirie maũndũ makwa mothe.

¹³ Inĩrai Jehova!

Goocai Jehova!
Nĩgũkorwo nĩahonokagia mĩoyo ya arĩa abatari,
akamĩruta moko-inĩ ma arĩa aaganu.

¹⁴ Mũthenya ũrĩa ndaciarirwo ũrogwatwo nĩ kĩrumi!

Mũthenya ũrĩa maitũ aanjiarire-rĩ, ũroaga kũrathimwo!

¹⁵ Mũndũ ũrĩa waheire baba ũhoru ũcio arogwatwo nĩ kĩrumi,

* 20:4 Rĩtwa rĩerũ rĩa Pashuri rĩarĩ rĩa gwĩkĩra Juda guoya; andũ a Juda maarĩ matahwo matwarwo bũrũri wa Babuloni.

- ũrĩa watũmire akene mũno, rĩrĩa aamwĩre atĩrĩ,
 “Nĩũciarĩrwo mwana wa kahĩ!”
- ¹⁶ Mũndũ ũcio-rĩ, arotũka o ta matũũra
 marĩa Jehova aang’auranirie atarĩ na tha.
 Arotũũra aiguaga mũkayo o rũciinĩ,
 na akaigua mbu ya mbaara mĩaraho.
- ¹⁷ Nĩ ũndũ ndanjũragire ndĩ nda ya maitũ,
 nĩguo maitũ atuĩke o taarĩ mbĩrĩra yakwa,
 nayo nda yake itũũre ĩimbĩte nginya tene.
- ¹⁸ Rĩu-rĩ, ndoimire nda ya maitũ nĩkĩ,
 nyonage o thĩĩna na kĩaha,
 na ndĩkĩrĩre matukũ makwa njonokete?

21

Ngai kũrega Ihooya rĩa Zedekia

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩrĩ ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia yumĩte harĩ Jehova, hĩndĩ ĩrĩa Mũthamaki Zedekia amũtũmĩre Pashuri mũrũ wa Malikija, na Zefania mũrũ wa Maaseia mũthĩnjĩri-Ngai. Makĩmwĩra atĩrĩ: ² “Tũtuĩrĩre ũhoru harĩ Jehova, nĩ ũndũ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, nĩatũtharĩkĩire. Hihi Jehova nĩegũtwĩkĩra maũndũ ma mage-gania o ta ũrĩa anatwĩkĩra mahinda ma tene, nĩguo mũthamaki ũcio atweherere.”

³ No Jeremia akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩrai Zedekia atĩrĩ, ⁴ ‘Ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: Ngirie gũtũma indo icio cia mbaara, o icio irĩ moko-inĩ manyu, iria mũrahũthĩra mũkĩrũa mbaara na mũthamaki wa Babuloni na andũ a Babuloni arĩa marĩ nja ya rũthingo mamũrigiicĩirie, imũcookerere imũhũũre inyuĩ ene. Andũ acio nao nĩngamacookanĩrĩria thĩĩnĩ wa itũũra rĩrĩ inene. ⁵ Nĩ mwene nĩngahũũrana na inyuĩ ndambũrũkĩtie guoko gwakwa, o na njĩkĩrĩte njora yakwa hinya, ndaakarĩte, na ndĩ na mang’ũrĩ na marũrũ maingĩ. ⁶ Nĩngahũũra kĩa gĩothe gĩtũũraga itũũra rĩrĩ inene, andũ na nyamũ, ciothe ciũragwo na mũthiro mũũru mũno. ⁷ Ningĩ Jehova ekuuga atĩrĩ: Thuutha ũcio-rĩ, nĩnganeana Zedekia, mũthamaki wa Juda, na anene ake, o na andũ arĩa angĩ magaakorwo matigaire itũũra-inĩ rĩrĩ inene, arĩa matooragirwo nĩ mũthiro ũcio, kana rũhiũ rwa njora, kana ng’aragu, ndĩmaneane kũrĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, na kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo. Nĩakamooragithia na rũhiũ rwa njora; ndakamaiguĩra tha, kana amacaaĩre, o na kana amaguĩre kĩaha.’

⁸ “O na ningĩ wĩre andũ acio atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Atĩrĩrĩ, nĩngũiga njĩra ya muoyo, o na njĩra ya gĩkuũ mbere yanyu. ⁹ Mũndũ ũrĩa wothĩe ũgũikara itũũra-inĩ rĩrĩ inene, akooragwo na rũhiũ rwa njora, kana ng’aragu, kana mũthiro. No ũrĩa wothĩe ũgaathĩĩ eneane kũrĩ andũ a Babuloni arĩa mamũrigiicĩirie nĩagatũũra muoyo; nĩakahonokia muoyo wake. ¹⁰ Nĩndũĩte atĩ nĩngũgera itũũra rĩrĩ inene ngero njũru, na ndĩrĩ wega ingĩrĩka, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. Nĩrĩkũneanwo moko-inĩ ma mũthamaki wa Babuloni, nake arĩniine na mwaki.’

¹¹ “Ningĩ wĩre nyũmba ya ũthamaki wa Juda atĩrĩ, ‘Iguai ndũmĩrĩrĩ ya Jehova; ¹² atĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Daudi, ũũ nĩguo Jehova ekuuga:

- “Tuithanagĩai ciira na kĩhotoo rũciinĩ o rũciinĩ;
 teithũrai mũndũ ũrĩa ũtunyĩtwo indo ciake
 kuuma guoko-inĩ kwa mũmũhinyĩrĩria,
 kana mang’ũrĩ makwa mamũũkĩrĩre maakanĩte ta mwaki
 nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa mwĩkĩte,
 maakane ta mwaki ũtangĩhoreka nĩ mũndũ.
- ¹³ Nĩngũmũũkĩrĩra, inyuĩ andũ a Jerusalemu,
 o inyuĩ mũtũũraga rũgongo igũrũ rwa gĩtuamba gĩkĩ,
 kũrĩa kwaraganu ndwaro-inĩ cia mahiga,
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga,

o wee uugaga atĩrĩ, “Nũũ ũngĩhota gũtũũkĩrĩra?
 Nũũ ũngĩkĩhota gũtoonya kĩũrĩro-inĩ giitũ?”
¹⁴ Nĩngamũherithia kũringana na ciiko cianyu,
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
 Nĩngaakia mwaki mĩtitũ-inĩ yanyu,
 ũrĩa ũkaaniina kĩrĩa gĩothe kĩmũrigiicĩirie.’”

22

Athamaki arĩa Aaganu Gũtuĩrwo Cĩira

¹ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Ikũrũka ũthiĩ nginya nyũmba ya ũthamaki ya mũthamaki wa Juda* ũhunje ndũmĩrĩri ĩno kuo, uuge atĩrĩ: ² ‘Ta thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jehova, wee mũthamaki wa Juda, o wee ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũthamaki kĩa Daudi: wee mwene, na anene aku, o na andũ anyu arĩa matoonyagĩra ihingo-inĩ ici. ³ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: ĩkagai maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kĩhooito. Honokagiai mũndũ ũrĩa ũtunyĩtwo indo ciake kuuma guoko-inĩ kwa mũmũhinyĩrĩria. Mũtikaneeke ũndũ mũũru kana maũndũ ma kũhũthĩra hinya harĩ mũndũ wa kũngĩ, kana harĩ mwana wa ngoriai kana mũtumia wa ndigwa, na ningĩ kũndũ gũkũ mũtikanaitithie thakame ya mũndũ ũtekĩte ũũru. ⁴ Nĩgũkorwo mũngĩmenyerera mwathĩkĩre mawatho maya, hĩndĩ ĩyo athamaki arĩa maikarĩire gĩtĩ kĩa Daudi gĩa ũthamaki nĩmarĩtoonyagĩra ihingo-inĩ cia nyũmba ya ũthamaki, mahaicĩte ngaari cia ita na mbarathi, marĩ hamwe na anene ao, o na andũ ao. ⁵ No mũngĩkaaga gwathĩkĩra mawatho maya, Jehova ekuuga atĩrĩ, Ndehĩta na Rĩitwa rĩakwa mwene atĩ nyũmba ĩno ya ũthamaki nĩkanangwo.’”

⁶ Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkonĩĩ nyũmba ya ũthamaki ya mũthamaki wa Juda:

“O na gũtuĩka ũhaana ta Gileadi harĩ nĩ,
 ũkahaana ta gacũmbĩrĩ ka Lebanoni,
 ti-itherũ nĩngatũma ũtuĩke ta werũ ũtarĩ kĩndũ,
 ũtuĩke ta matũũra matatũũragwo.

⁷ Nĩngagũtũmĩra andũ magũũkĩrĩre, makwanange,
 o ũmwe wao eyohete indo ciake cia mbaara,
 na nĩmagatemanga mĩtarakwa yaku ĩrĩa mĩega mũno,
 mamĩikie mwaki-inĩ.

⁸ “Andũ a ndũrĩrĩ nyingĩ nĩmakahĩtũkĩra itũũra-inĩ rĩĩrĩ inene na nĩmakooranagia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ gĩtũmĩte Jehova eke itũũra rĩĩrĩ inene maũndũ ta maya?’ ⁹ Nao nĩmagacookerio atĩrĩ, ‘Nĩ tondũ nĩmatirikire ũhoru wa kũrũmĩrĩra kĩrĩkanĩro kĩa Jehova Ngai wao, makĩhooya na magĩtungatĩra ngai ingĩ.’”

¹⁰ Mũtikarĩrĩre mũthamaki ũcio ũkuĩte, kana mũcakaie nĩ ũndũ wa kũũrwo nĩwe;
 no rĩrĩ, rĩrai na mũgirĩke nĩ ũndũ wa ũcio ũthaamĩtio,
 nĩ tondũ, ũcio ndagacooka kwao,
 kana oone bũrũri ũrĩa aaciarĩirwo rĩngĩ.

¹¹ Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoru ũkonĩĩ Shalumu† mũrũ wa Josia, ũrĩa wacookire ithenya rĩa ithe Josia, mũthamaki wa Juda, no nĩacookire akiuma kũndũ gũkũ: “Ndarĩ hĩndĩ agaacooka gũkũ gũthamaka. ¹² Agaakuĩra kũu aatwarirwo arĩ mũgwate; ndakoona bũrũri ũyũ rĩngĩ.”

¹³ “Kaĩ ũrĩa wakaga nyũmba yake ya ũthamaki na njĩra itarĩ cia ũthingu arĩ na haaro-ĩ!
 o ũcio wakaga tũnyũmba twake twa ngoroba na maũndũ matarĩ ma kĩhooito,
 na akarutithia andũ a bũrũri wake wĩra ũtarĩ mũcaara,
 akaaga kũmarĩha kĩrĩa maagĩrĩrwo nĩ kũheo nĩ ũndũ wa wĩra ũcio wao.

¹⁴ Oigaga atĩrĩ, ‘Nĩngwĩyakĩra nyũmba nene ya ũthamaki,
 ĩrĩ na tũnyũmba twa ngoroba.’

* 22:1 Nyũmba ya mũthamaki yarĩ mũhuro wa hekarũ (26:10-12). † 22:11 Shalumu nĩ rĩitwa rĩngĩ rĩa Jehoahazu.

Nĩ ũndũ ũcio amĩakaga ĩrĩ na ndirica nene,
na akamĩhũũrĩrĩra mbaũ cia mĩtarakwa,
o na akamĩgemia na rangi mĩtune.

¹⁵ “Kũgĩa na mbaũ nyingĩ mũno cia mĩtarakwa-rĩ,
no gũtũme ũtuĩke mũthamaki?

Githĩ thoguo ndaarĩ o na gĩa kũrĩa na gĩa kũnyua?
Ekaga maũndũ marĩa maagĩĩre na ma kĩhooto,
nĩ ũndũ ũcio maũndũ make mothe makĩgaacĩra.

¹⁶ Aaciiragĩrĩra andũ arĩa athĩini na arĩa abatari,
na nĩ ũndũ ũcio maũndũ make mothe makĩgaacĩra.

Githĩ ũguo tiguu kũmenyana na niĩ?”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁷ “No rĩrĩ, maitho maku na ngoro yaku
irorereirio o uumithio ũtarĩ wa kwĩhokeka,
cikeerekera gũitithia thakame ya andũ matarĩ ũũru mekĩte,
o na kũhinyanĩrĩra, na gwĩtia indo na hinya.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoro ũkonĩĩ Jehoiakimu mūrũ wa Josia, mũthamaki
wa Juda:

“Andũ matikamũrĩrĩra makiugaga atĩrĩ:

‘Wũi-ĩya, mūrũ-wa-Ithe-witũ-ĩ! Wũi-ĩya mwarĩ-wa-ithe-witũ-ĩ!’

Nĩngĩ matikamũrĩrĩra makiugaga:

‘Wũi-ĩya mwathi-witũ-ĩ! Wũi-ĩya riiri-wake-ĩ!’

¹⁹ Agaathikwo o ta ũrĩa ndigiri ĩthikagwo:

agaakururio, aikio na kũu nja ya ihingo cia Jerusalemu.”

²⁰ “Ambata, ũthiĩ Lebanoni, ũkanĩrĩre kuo,
ũreke mũgambo waku ũiguĩke kũu Bashani,
na ũkayũrũrũke kuuma Abarimu,
nĩgũkorwo athiritũ aku othe nĩahohenje.

²¹ Nĩndagũkaanirie rĩrĩa weiguaga ũrĩ mũgitĩre,
nowe ũkiuga atĩrĩ, ‘Ndigũthikĩrĩra!’

Ūyũ ũkoretwo ũrĩ mũthiĩre waku kuuma ũrĩ o mũnini;
wee ndũrĩ wanjathĩkĩra.

²² Arĩithi aku othe makaahurutwo nĩ rũhuho,
nao athiritũ aku nĩmagathaamĩrio kũngĩ.

Hĩndĩ ĩyo nĩũgaconoka na ũnyararithio
nĩ ũndũ wa waganu waku wothe.

²³ Inyuĩ mūtũũraga Lebanoni,
o inyuĩ mũikaraga nyũmba cia mĩtarakwa,
kaĩ nĩmũgacakaya rĩrĩa mũkanyitwo nĩ ruo,
o ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo-ĩ!”

²⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, “O ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, wee Jekonia, mūrũ wa
Jehoiakimu mũthamaki wa Juda, o na ũngĩrĩ gĩcũhĩ kĩa mũhũũri kĩrĩ guoko-inĩ gwakwa
kwa ũrĩo-rĩ, no gũkũruta ingĩkũruta ho. ²⁵ Ngũkũneana kũrĩ arĩa magũcaragia makũrute
muoyo, o acio wĩtigagĩra, ngũneane kũrĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni na
kũrĩ andũ a Babuloni. ²⁶ Wee hamwe na maitũguo ũrĩa wagũciarire, ngamũnyuguta
bũrũri ũngĩ kũrĩa mũtaciariĩrwo, na kũu nĩkwo inyuĩ eerĩ mũgakuĩra. ²⁷ Mũtirĩ hĩndĩ
mũgaacooka gũkũ bũrũri ũyũ mwĩriragĩria gũgaacooka.”

²⁸ Hĩ anga mũndũ ũcio wĩtagwo Jekonia, nĩ nyũngũ nguũ na nyarare,
na kĩndũ gĩtarĩ mũndũ ũngĩkienda?

Nĩ kĩ gĩgũtũma we hamwe na ciana ciake manyugutwo,

na maikio bŭrŭri matooĩ?
²⁹ Atĩrĩrĩ, wee bŭrŭri, bŭrŭri, bŭrŭri ũyũ,
 ta thikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jehova!
³⁰ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:
 “Mũndũ ũyũ nĩandĩkwo maandĩko-inĩ, ta mũndũ ũtarĩ mwana,
 mũndũ ũtakagaacĩra mũtũũrĩre-inĩ wake wothe,
 nĩgũkorwo gũtirĩ mwana wake ũkaagaacĩra,
 gũtirĩ ũgaikarĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa Daudi
 kana aathamake rĩngĩ thĩinĩ wa Juda.”

23

Rũhonge rwa Ũthingu

¹ “Hĩ! Kaĩ arĩithi arĩa maniinaga na makahurunja mbŭri cia rŭũru rwakwa marĩ na haaro-ĩ!” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ² Nĩ ũndũ ũcio Jehova Ngai wa Isiraeli ekũũria arĩithi arĩa marĩithagia andũ akwa atĩrĩ: “Tondũ nĩmũhurunjĩte mbŭri ciakwa na mũgaciingata, na nĩmwagĩte gũcimenyerera-rĩ, nĩngamũherithia nĩ ũndũ wa ũũru ũcio mwĩkĩte,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ³ “Nĩ mwene nĩngacookereria matigari ma rŭũru rwa mbŭri ciakwa kuuma mabŭrŭri mothe marĩa ndaacitwarithirie, ndĩcicookie ũrĩithio-inĩ wacio, na nĩgaciaranĩra kuo, cingĩhe. ⁴ Nĩngacirehera arĩithi a gũcirĩithagia, na itigacooka gwĩtigĩra kana kũmaka, na gũtirĩ o na ĩmwe yacio ĩkoora,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka
 rĩrĩa ngaarahŭrĩra Daudi mũndũ mũthingu ũgerekanĩtio na Rũhonge rwa mũtĩ,
 na nĩwe Mũthamaki ũrĩa ũgaathamakaga arĩ na ũũgĩ,
 na ageekaga maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kĩhooito bŭrŭri-inĩ.

⁶ Matukũ-inĩ make-rĩ, Juda nĩakahonokio,
 nake Isiraeli atũũre arĩ mũgitĩre.

Nake ageetagwo rĩitwa rĩrĩ:
 Jehova-Ũthingu-Witũ.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa andũ matagacooka kuuga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire andũ a Isiraeli kuuma bŭrŭri wa Misiri,’ ⁸ no makoigaga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ, o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, ũrĩa warutire njaro cia Isiraeli bŭrŭri ũrĩa ũrĩ mwena wa gathigathini, na kuuma mabŭrŭri-inĩ mothe kũrĩa aamathaamĩirie.’ Hĩndĩ ĩyo magaatũũra bŭrŭri wao ene.”

Anabii a Maheeni

⁹ Ũhoro ũkonĩ anabii nĩ atĩrĩ:
 Ngoro yakwa nĩthuthĩku;
 mahĩndĩ makwa mothe nĩmarainaina.
 Haana ta mũndũ mŭrĩũ,
 ngahaana ta mũndũ mũtoorie nĩ ndibei,
 nĩ ũndũ wa Jehova,
 na nĩ ũndũ wa ndũmĩrĩri ciake theru.

¹⁰ Bŭrŭri ũyũ ũiyũrĩte itharia;
 bŭrŭri ũyũ ũikarĩte ũrĩ mũng’aru nĩ ũndũ wa kĩrumi,
 nague ũrĩithio wothe kũu werũ-inĩ ũkahooa.
 Anabii marũmĩrĩire mĩtũũrĩre mĩũru,
 na makahũthĩra hinya wao ũrĩa gũtagĩrĩire.

¹¹ “Anabii na athĩnjĩri-Ngai matiĩtigagĩra Ngai;
 o na thĩinĩ wa hekarũ-inĩ yakwa,
 nĩndĩĩoneire waganu wao,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹² “Nĩ ũndũ ũcio njĩra yao nĩgũtuĩka ndenderũ;
 magaathaamĩrio nduma-inĩ,
 na kũu nĩkuo makaagũĩra.
 Nĩngamarehithĩria mwanangĩko
 mwaka-inĩ ũrĩa makaaherithio,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹³ “Thĩinĩ wa anabii a Samaria-rĩ,
 nĩndonire ũndũ ũrĩ magigi, naguo nĩ ũyũ:
 Maarathaga mohoro na rĩitwa rĩa Baali,
 nao makĩhĩtithia andũ akwa a Isiraeli.

¹⁴ Ningĩ thĩinĩ wa anabii a Jerusalemu-rĩ,
 nĩnyonete ũndũ mũũru mũno, naguo nĩ ũyũ:
 Matharanagia, na magatũũra maheenaganagia.
 Mekagĩra moko ma eeki naaĩ hinya,
 gũkaaga mũndũ ũngĩgarũrũka atigane na waganu wake.
 Othe mahaanĩte ta Sodomu harĩ nĩ;
 andũ a Jerusalemu mahaana o ta Gomora.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ũhoru ũkonĩ anabii acio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ:
 “Nĩngatũma marĩe irio ndũrũ
 na manyue maaĩ marĩ na thumu,
 nĩ ũndũ kuuma kũrĩ anabii a Jerusalemu,
 wagi wa gwĩtigĩra Ngai ũhunjĩte bũrũri-inĩ guothe.”

¹⁶ Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
 “Mũtigathikĩrĩrie ũrĩa anabii acio maramũrathĩra;
 nĩ cĩĩrĩgĩrĩro cia tũhũ mamũheaga.
 Maaragia ũhoru wa cioneki ciumĩte meciiria-inĩ mao ene,
 no ti kuuma kanua ka Jehova.

¹⁷ Mathiiaga na mbere na kwĩra andũ arĩa maathũire atĩrĩ,
 ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩmũkũgĩa na thayũ.’
 Na kũrĩ arĩa othe marũmagĩrĩra ũremi wa ngoro ciao,
 makameera atĩrĩ, ‘Gũtirĩ ũũru ũkũmũkora.’

¹⁸ No rĩrĩ, nũũ wao ũrĩ warũgama ciira-inĩ wa Jehova,
 akĩona kana akĩigua kiugo gĩake.
 Nũũ wathikĩrĩrie kana akĩigua kiugo gĩake?

¹⁹ Atĩrĩrĩ, kĩhuhũkanio kĩa Jehova
 gĩgaatuthũka na mang’ũrĩ,
 ta kĩhuhũkanio kĩnene gĩkĩharũrũka,
 nakĩo kĩgũire mĩtwe ya andũ arĩa aaganu.

²⁰ Marakara macio ma Jehova matigaathira,
 o nginya rĩrĩa akaahingia
 muoroto wa ngoro yake.

Matukũ-inĩ marĩa magooka-rĩ,
 nĩmũgataũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wega.

²¹ Anabii acio-rĩ, ti nĩ ndaamatũmire,
 no rĩrĩ, nĩmateng’erete na ndũmĩrĩri ciao;
 nĩ ndiamaarĩrie,
 no-o no marathĩte mohoro.

²² No korwo nĩmarũgamĩte ciira-inĩ wakwa-rĩ,
 nĩmangĩahunjirĩ ndũmĩrĩri yakwa kũrĩ andũ akwa,
 na nĩmangĩagarũrũkĩte, magatigana na mĩthĩire yao mũũru,
 na magatigana na cĩiko ciao njũru.

- ²³ “Kaĩ ndĩ Ngai wa o gũkũ gũkuhĩ,
na ndirĩ Ngai wa kũraya?”
ũguo nĩguo Jehova ekũũria.
- ²⁴ “Kũrĩ mũndũ ũngĩhota kwĩhitha kũrĩa kwĩhithĩte mũno,
ũndũ itangĩhota kũmuona?”
ũguo nĩguo Jehova ekũũria.
“Githĩ ndiyũrite kũndũ guothe, igũrũ na thĩ?”
ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

²⁵ “Nĩnjiguĩte ũrĩa anabii moigaga arĩa marathaga mohoro ma maheeni makĩgwetaga rĩitwa rĩakwa. Moigaga atĩrĩ, ‘Nĩndĩrarootire! Nĩndĩrarootire!’ ²⁶ Nĩ nginya rĩ ũhoro ũyũ ũgũthĩ na mbere ngoro-inĩ cia anabii acio maheenana, o acio marathaga maũndũ ma matũhũhũ moimĩte meciiria-inĩ mao ene? ²⁷ Meciragia atĩ irooto acio meranaga mũndũ na ũrĩa ũngĩ nĩgũtũma andũ akwa mariganĩrwo nĩ rĩitwa rĩakwa, o ta ũrĩa maithe mao mariganĩrwo nĩ rĩitwa rĩakwa makĩhooya Baali. ²⁸ Mũnabii ũrĩa ũrotete kiroto-rĩ, nĩaheane ũhoro wa kiroto kũ gĩake, no rĩrĩ, ũrĩa ũrĩ na ndũmĩrĩri yakwa nĩaheane ũhoro wayo arĩ na wĩhokeku. Tondũ-rĩ, kaĩ rũũwa rwa ngano rũrĩ na ũhoro ũrĩkũ na ngano?” ũguo nĩguo Jehova ekũũria. ²⁹ “Githĩ ndũmĩrĩri yakwa ndĩhaana ta mwaki, o na ta kĩbũ kĩrĩa gĩthetheraga rwaro rwa ihiga rũgatuĩka tũcere?” ũguo nĩguo Jehova ekũũria.

³⁰ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩndeganĩte na anabii acio maiyaga ndeto mũndũ kuuma kũrĩ ũrĩa ũngĩ, magaciaria ta ciumĩte kũrĩ nĩ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ³¹ ũũ nĩguo Jehova ekuuga, “Nĩngũũkĩrĩra anabii acio maaragia ndeto ciao ene, na magacooka makoiga atĩrĩ, ‘Ŭguo nĩguo Jehova oiga.’ ³² ĩ ti-itherũ, nĩngũũkĩrĩra anabii acio marathaga mohoro ma irooto cia maheeni,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Maheanaga ũhoro wacio, makahĩthia andũ akwa na maheeni na mwĩtĩio wao, no ti nĩ ndĩmatũmĩte kana ngamaatha. Matigunaga andũ aya o na hanini,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Ndũmĩrĩri Nditũ cia Maheeni, na Anabii a Maheeni

³³ “Rĩrĩa andũ aya, kana mũnabii, o na kana mũthĩnjĩri-Ngai mangĩkũũria atĩrĩ, ‘Ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova nĩ rĩrĩkũ?’ ũkameera atĩrĩ, ‘Ndũmĩrĩri nditũ ya Jehova nĩ inyuĩ, na nĩngamũtiganĩria, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’ ³⁴ Mũnabii, kana mũthĩnjĩri-Ngai, o na kana mũndũ ũngĩ o wotha angiuga atĩrĩ, ‘Ino nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,’ nĩ nĩngaherithia mũndũ ũcio o hamwe na nyũmba yake. ³⁵ Mũndũ o mũndũ wanyu atiindaga akĩũria mũratawe kana mũndũ wao atĩrĩ: ‘Icookia rĩa Jehova nĩ rĩrĩkũ?’ kana, ‘Jehova oigĩte atĩa?’ ³⁶ No rĩrĩ, mũtigacooke kuuga rĩngĩ atĩ ‘ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,’ tondũ kiugo kĩa mũndũ we mwene nĩkĩo gĩtuĩkaga ndũmĩrĩri yake nditũ, na ũguo nĩguo mũgarũraga ciugo cia ndũmĩrĩri cia Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai witũ. ³⁷ Mũtindaga mũkĩũria mũnabii atĩrĩ: ‘Jehova agũcookeirie ũhoro ũrĩkũ?’ kana, ‘Jehova aarĩtie atĩa?’ ³⁸ O na gwaũũka inyuĩ nĩmugaga atĩrĩ, ‘Ino nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,’ ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩmwahũthĩre ciugo ici, ‘Ino nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova,’ o na gũtuĩka nĩndamwĩrite mũtikanoige atĩ ‘Ino nĩyo ndũmĩrĩri nditũ kuuma kũrĩ Jehova.’ ³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, ti-itherũ nĩngariganĩrwo nĩ inyuĩ, ndĩmũingate mwehere mbere yakwa hamwe na itũũra rĩrĩ inene rĩrĩa ndaamũheire inyuĩ ene o na maithe manyu. ⁴⁰ Nĩngamũrehithĩria thoni cia gũtũũra tene na tene, ĩ, ndũme mũconorithio na njono itakariganĩra.”

24

Ikabũ Igĩrĩ cia Ngũyũ

¹ Thuutha wa Jekonia mũrũ wa Jehoakimu mũthamaki wa Juda na anene ake, na mabundi na atũũri a Juda gũtahwo, makĩrutwo Jerusalemu magĩtwarwo Babuloni nĩ Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni-rĩ, Jehova nĩanyonirie ikabũ igĩrĩ cia ngũyũ ciigĩtwo hau mbere ya hekarũ ya Jehova. ² Gĩkabũ kĩmwe kĩarĩ na ngũyũ njega mũno, ta

ngũyũ iria ciambaga kwĩrua; gĩkabũ kĩrĩa kĩngĩ kĩarĩ na ngũyũ njũru mũno, itangĩrĩka nĩ ùndũ wa ũrĩa ciathũkĩte.

³ Hĩndĩ iyo Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, “Jeremia, nĩ kĩĩ ũroona?”

Ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ngũyũ. Iria njega nĩ njega mũno, no iria njũru nĩ njũru mũno ùndũ itangĩrĩo.”

⁴ Hĩndĩ iyo ndũmĩrĩri ya Jehova ikĩnginyĩra, ngĩrwo atĩrĩ: ⁵ “Jehova, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: ‘O ta ngũyũ ici imwe njega-rĩ, ũguo noguo nyonaga andũ a Juda marĩ ega arĩa maatahirwo, acio ndaarutire gũkũ ngĩmatwara bũrũri wa Babuloni. ⁶ Maitho makwa nĩmakamarora na ndĩmeeke maùndũ mega, na nĩngamacookia gũkũ bũrũri ũyũ. Nĩngamarũgamia na ndikamamomora; nĩngamahaanda na ndigacooka kũmamunya. ⁷ Nĩngamahe ngoro ya gũtũma mamenye atĩ nĩ nĩ Jehova. Nĩmagatuĩka andũ akwa na nĩ ndũke Ngai wao, nĩgũkorwo nĩmakanjookerera na ngoro ciao ciothe.

⁸ “‘No rĩrĩ, o ta ngũyũ ici njũru, ici itangĩrĩka nĩ ùndũ wa ũrĩa ithũkĩte-rĩ,’ Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘ũguo no taguo ngeeka Zedekia mũthamaki wa Juda, na anene ake o na matigari ma andũ a Jerusalemu, arĩa magaakorwo matigaire gũkũ bũrũri ũyũ kana arĩa matũũraga bũrũri wa Misiri. ⁹ Nĩngatũma mathũũrwo mũno, matuĩke kĩndũ gĩa gũthĩrĩkia mothamaki mothe ma gũkũ thĩ, na mameneka na matuĩke a kuunagwo thimo, na matũũre mathekagĩrĩrwo na manyiitagwo nĩ kĩrumi kũrĩa guothe ngaamathaamĩria. ¹⁰ Nĩngamarehithĩria rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro imokĩrĩre, nginya maniinwo mathire bũrũri-inĩ ũrĩa ndaamaheire o na ngĩhe maithe mao.’”

25

Mĩaka Mĩrongo Mũgwanja ya Ũkombo

¹ Ndũmĩrĩri niyakinyĩrĩre Jeremia ikonĩ andũ othe a Juda, mwaka-inĩ wa kana wa gũthamaka kwa Jehoiakimu mũrũ wa Josia mũthamaki wa Juda, naguo nĩguo warĩ mwaka wa mbere wa gũthamaka kwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni. ² Nĩ ùndũ ũcio Jeremia ũcio mũnabii akĩra andũ othe a Juda na arĩa othe maatũũraga Jerusalemu atĩrĩ: ³ Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo iĩrĩ na itatũ, kuuma mwaka-inĩ wa ikũmi na itatũ wa ũthamaki wa Josia mũrũ wa Amoni mũthamaki wa Juda, nginya ũmũthĩ, ndũmĩrĩri cia Jehova itũire inginyagĩrĩra, na nĩ ngamũhe ũhoru wacio kaingĩ kaingĩ, no mũtithikĩrĩrie.*

⁴ Na rĩrĩ, o na gũtuĩka Jehova nĩamũtũmũire ndungata ciake ciothe cia anabii kaingĩ, kaingĩ, mũtiigana gũthikĩrĩria kana gũtega matũ manyu nĩguo mũmaigue. ⁵ Maamwĩrĩte atĩrĩ, “Garũrukai riu o ũmwe wanyu, mũtigane na mĩthĩre yanyu mĩũru na ciĩko cianyu njũru, nĩguo mũtũũre bũrũri-inĩ ũrĩa Jehova aamũheire inyuĩ o na maithe manyu nginya tene. ⁶ Mũtikanarũmĩrĩre ngai ingĩ mũcitungatĩre kana mũcihoo; mũtikandakarie na ùndũ wa kĩrĩa mwĩthondekeire na moko manyu. Mwathĩka ũguo, hĩndĩ iyo ndikamũgera ngero.”

⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ, “No inyuĩ mũtiathikĩrĩrie, no mũgũthĩrĩkia nĩguo ndaakare na ùndũ wa kĩrĩa mwethondekeire na moko manyu, na inyuĩ nĩmũkĩngĩrithĩtie ngero.”

⁸ Nĩ ùndũ ũcio Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: “Tondũ nĩmũregete gũthikĩrĩria ndũmĩrĩri yakwa, ⁹ nĩngwĩta andũ othe a mwena wa gathigathini hamwe na ndungata yakwa Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nĩngũmarehe mookĩrĩre bũrũri ũyũ na arĩa matũũraga kuo o na mookĩrĩre ndũrĩrĩ ciothe iria iũrigiĩcĩrie. Nĩngamaniina biũ na ndũme matuĩke ta kĩndũ kĩa ihooru na gĩa kũmeneka, na manangĩke nginya tene. ¹⁰ Nĩngũmehereria mĩgambo ya gĩkeno na ya kũrũũhia, o na mĩgambo ya mũhiki na mũhikania, na mũrurumo wa ithĩ, o na ũtheri wa tawa. ¹¹ Bũrũri ũyũ wothe ũgaatuĩka bũrũri ũtarĩ kĩndũ o na ũkĩrĩte ihooru, nacio ndũrĩrĩ ici nĩngatungatĩra mũthamaki wa Babuloni mĩaka mĩrongo mũgwanja.

¹² “No rĩrĩ, mĩaka mĩrongo mũgwanja yathira, nĩngaherithia mũthamaki wa Babuloni na rũrĩrĩ rwake, herithie bũrũri ũcio wa andũ a Babuloni nĩ ùndũ wa mahĩtia mao, na

* 25:3 Andũ a Juda nĩmagire gũthikĩrĩria ndũmĩrĩri ya Jeremia, o ta ũrĩa Ngai aamũmenyithĩtie rĩrĩa aamwĩtire (Jer 1:17-19).

ningĩ nĩngatũma bũrũri ũcio ũtũũre ũkirĩte ihooru nginya tene,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ¹³ “Nĩngarehithĩria bũrũri ũcio maũndũ mothe marĩa ndanoiga atĩ nĩmakaũkora, marĩa mothe mandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩ, o macio maarathĩrwo ndũrĩrĩ ciothe nĩ Jeremia. ¹⁴ Nĩgũkorwo o ene nĩmagatuĩka ngombo cia ndũrĩrĩ nyingĩ na athamaki anene; na nĩ nĩngerĩhĩria harĩo kũringana na ciĩko ciao, o na kũringana na maũndũ marĩa maneeka na moko mao.”†

Gĩkombe kĩa Marakara ma Ngai

¹⁵ Atĩrĩrĩ, Jehova Ngai wa Isiraeli, aanjĩĩre atĩrĩ: “Oya gĩkombe gĩkĩ kĩiyũrĩte ndibei ya mang’ũrĩ makwa kuuma guoko-inĩ gwakwa, na ũkĩnyuithie ndũrĩrĩ iria ciothe ngũgũtũma kũrĩ cio. ¹⁶ Rĩrĩa ikaanyua-rĩ, nĩigatũgũũga na igũrũke nĩ ũndũ wa rũhiũ rwa njora rũrĩa ngaarehithia gatagatĩ-inĩ kao.”

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩoya gĩkombe kũu kuuma guoko-inĩ kwa Jehova, na ngĩtũma ndũrĩrĩ iria ciothe aandũmĩte kũrĩ cio ikĩnyũire: ¹⁸ itũũra rĩa Jerusalemu na matũũra ma Juda, na athamaki akuo na anene akuo, nĩguo manangĩke, na matuĩke ta kĩndũ kĩrĩ magigi na gĩa kũmeneka, o na kĩndũ kĩgwatĩtwo nĩ kĩrumi, ta ũrĩa matariĩ ũmũthĩ; ¹⁹ ningĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri, na arĩa mamũtungataga, na anene ake na andũ ake othe, ²⁰ na ageni arĩa othe matũũraga kuo; na ningĩ athamaki othe a Uzu; na ningĩ athamaki othe a Afilisti (aya nĩ andũ a Ashikeloni, na Gaza, na Ekironi, o na andũ arĩa maatigaire Ashidodi); ²¹ ningĩ andũ a Edomu, na Moabi na Amoni; ²² ningĩ athamaki othe a Turo na Sidoni; o na athamaki a icigĩrĩra iria irĩ mũrĩmo wa iria; ²³ ningĩ andũ a Dedani, na Tema, na Buzu, na arĩa othe marĩ kũraya; ²⁴ ningĩ athamaki othe a Arabia, na athamaki othe a ndũrĩrĩ ng’eni arĩa matũũraga werũ-inĩ; ²⁵ ningĩ athamaki othe a Zimuri, na Elamu na Media; ²⁶ o na athamaki othe a mwena wa gathigathini, a gũkuhĩ na a kũraya, marũmanĩrĩre mũndũ na ũrĩa ũngĩ: moimĩte mothamaki-inĩ mothe ma thĩ. Na thuutha wao othe, mũthamaki wa Sheshaki nĩagakĩnyũira o nake.

²⁷ “Ūcooke ũmeere atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nyuai, mũrĩo na mũtahĩke, mũcooke mũgũe na mũtikanacooke gũũkĩra, nĩ ũndũ wa rũhiũ rwa njora rũrĩa ngaarehithia gatagatĩ-inĩ kanyu.’ ²⁸ No rĩrĩ, mangĩkaarega kuoya gĩkombe kũu kuuma guoko-inĩ gwaku manyue-rĩ, ũkameera atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga: No nginya mũnyue! ²⁹ Atĩrĩrĩ, nĩnyambĩrĩrie kũrehe mwanangĩko itũũra-inĩ rĩrĩ inene rĩtanĩtio na Rĩtwa rĩakwa; anga inyuĩ no mwage kũherithio? Mũtikaaga kũherithio, nĩ ũndũ nĩndĩrarehithĩria andũ arĩa othe matũũraga gũkũ thĩ rũhiũ rwa njora, ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.’

³⁰ “Rĩu marathĩre mohoro maya mothe, ũmeere atĩrĩ: “Jehova akaarama arĩ o kũu igũrũ;

akaagamba ta ngwa arĩ gĩkaro-inĩ gĩake gĩtheru,
na ararama na hinya, okĩrĩre bũrũri wake.

Akaanĩrĩra na mũgambo mũnene mũno

ta wa andũ arĩa marangagĩrĩria thabibũ,
agũthũkĩre andũ othe arĩa matũũraga gũkũ thĩ.

³¹ Inegene rĩu nĩrĩkaiguĩka nginya ituri-inĩ ciothe cia thĩ,
nĩ ũndũ Jehova nĩagaciirithia ndũrĩrĩ;
nĩagatuĩra andũ othe ciira

na oorage arĩa aaganu na rũhiũ rwa njora,’ ”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³² Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:
“Atĩrĩrĩ! Mwanangĩko nĩũrahunja
kuuma rũrĩrĩ rũmwe nginya rũrĩa rũngĩ;
kĩhuhũkanio nĩkĩrahuhũkana
kuuma ituri-inĩ cia thĩ.”

† 25:14 Ngai nĩarekereirie andũ a Babuloni maathwo nĩ mabũrũri mangĩ nĩ ũndũ wa ũrĩa meekire andũ a Juda.

³³ Ihinda-inĩ rĩu andũ arĩa mooragithĩtio nĩ Jehova magaakorwo maaraganĩte kũndũ guothe, kuuma gĩturi kĩmwe gĩa thĩ nginya kĩrĩa kĩngĩ. Matikarĩrĩrwo, kana monganio, kana mathikwo, no magaaikara ta rũrua, mahurunjũkĩte thĩ.

³⁴ Rĩrai na mũgirĩke, inyuĩ arĩithi aya;
mwĩgaragariei rũkũngũ-inĩ, inyuĩ atongoria a rũũru rwa mbũri.
Nĩgũkorwo ihinda rĩanyu rĩa gũthĩnjwo nĩ ikinyu;
mũkaagũa mũthuthĩke o ta rĩũmba rĩrĩa rĩega mũno.

³⁵ Arĩithi acio matikoona kũndũ gwa kũũrĩa,
na atongoria a rũũru rwa mbũri matikoona gwa gwĩtharĩa.

³⁶ Thikĩrĩriai mũigue kĩrĩro kĩa arĩithi,
o na kĩgirĩko kĩa atongoria a rũũru rwa mbũri,
nĩ ũndũ Jehova nĩaranangithia ũrĩithio wao.

³⁷ Ũrĩithio ũcio wa cianda-inĩ ũtarĩ ũgwati nĩũkanangwo
tondũ wa marakara mahiũ ma Jehova.

³⁸ Akoimagara ta mũrũũthi ũkiuma kĩmamo-inĩ kĩaguo,
na bũrũri wao nĩũgaakira ihooru
nĩ tondũ wa rũhiũ rwa njora rwa mũhinyanĩrĩria,
na nĩ ũndũ wa marakara mahiũ ma Jehova.

26

Jeremia Kwĩhĩrĩrwo Kũũragwo

¹ Rĩrĩa Jehoiakimu mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda ambĩrĩrie gũthamaka-rĩ, ndũmĩrĩri nĩyanginyĩrie yumĩte kũrĩ Jehova, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Jehova ekuuga atĩrĩ: Rũgama nja ya nyũmba ya Jehova warĩrie andũ othe a matũũra ma Juda, acio mokaga kũhoera thĩnĩ wa nyũmba ĩno ya Jehova. Mahe ũhoro ũrĩa wothe ngũgwatha; ndũgatige o na kiugo kĩmwe. ³ Hihi nĩmegũgũthikĩrĩria na mũndũ o mũndũ wao agarũrũke atigane na mĩthĩre yake mĩũru. Hĩndĩ ĩyo na nĩ ndĩricũkwo ndige kũmarehera mwanangĩko ũrĩa ndũite atĩ nĩngũmarehera, nĩ ũndũ wa ciĩko ciao njũru iria mekĩte. ⁴ Meere atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Mũngĩrega kũnjigua na kũrũmĩrĩa mawatho makwa marĩa njigĩte mbere yanyu, ⁵ na mũngĩaga gũthikĩrĩria ciugo cia ndungata ciakwa anabii, o icio ndĩmũtũmagĩra kaingĩ kaingĩ (o na gwaatuĩka mũticiiguaga), ⁶ hĩndĩ ĩyo nĩngatũma nyũmba ĩno ĩtuĩke ta Shilo, o narĩo ĩtũũra rĩrĩ inene ndĩrĩtue rĩa kũgwetagwo ta kĩrumi nĩ andũ a ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ.’”

⁷ Athĩnjĩri-Ngai, na anabii, na andũ acio angĩ othe makĩigua Jeremia akĩaria ndũmĩrĩri ĩyo kũu nyũmba-inĩ ya Jehova. ⁸ No rĩrĩ, Jeremia aarĩkia kwĩra andũ maũndũ marĩa mothe Jehova aamwathĩte ameere-rĩ, athĩnjĩri-Ngai, na anabii, na andũ acio angĩ othe makĩmũnyiita, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee no nginya ũkue! ⁹ Nĩ kĩ gĩtũmĩte ũrathe mohoro ũkĩgwetaga rĩtwa rĩa Jehova, ũkoiga atĩ nyũmba ĩno ĩgaatuĩka ta Shilo, narĩo ĩtũũra rĩrĩ inene rĩkire ihooru na rĩtiganĩrĩo?” Nao andũ acio othe makĩũngana, makĩrigiicĩria Jeremia kũu thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova.

¹⁰ Rĩrĩa anene a Juda maaiguire maũndũ macio, makĩambata moimĩte nyũmba ya ũthamaki, magĩthĩ nyũmba-inĩ ya Jehova, makĩrũgama o mũndũ handũ hake itoonjero-inĩ rĩa Kĩhingo kĩrĩa Kĩerũ kĩa nyũmba ya Jehova. ¹¹ Hĩndĩ ĩyo athĩnjĩri-Ngai na anabii makĩira anene acio na andũ othe atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ agĩrĩre atũrwo kũũragwo, tondũ nĩarathĩte maũndũ mooru makoniĩ ĩtũũra rĩrĩ inene. Nĩmũmeiguĩrĩre na matũ manyu!”

¹² Hĩndĩ ĩyo Jeremia akĩira anene othe na andũ othe atĩrĩ: “Nĩ Jehova wandũmire ngarathe maũndũ ma gũũkĩrĩa nyũmba ĩno na ĩtũũra rĩrĩ, o ta ũguo mũrĩkĩtie kũigua. ¹³ Rĩu garũrĩrai mĩthĩre yanyu na ciĩko cianyu na mwathĩkĩre Jehova Ngai wanyu. Nake Jehova nĩekwĩricũkwo aage kũrehe mwanangĩko ũcio aamũgweteire. ¹⁴ No nĩ-rĩ, ndĩ moko-inĩ manyu; njĩkai o ũrĩa mũkuona arĩ wega na kwagĩrĩre. ¹⁵ No rĩrĩ, menyai wega, atĩ mũngĩnjũraga nĩmũgũcookererwo nĩ mahĩtia ma gũita thakame ya mũndũ ũtarĩ ũũru

ekite, inyuĩ ene ĩmũcookerere, hamwe na itũũra rĩĩĩ inene, na arĩa othe matũũraga kuo, tondũ ti-itherũ nĩ Jehova ũndũmĩte kũrĩ inyuĩ njarie ũhoru ũyũ wotho mũkĩũguaga.”

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo anene na andũ acio angĩ othe makĩĩra athĩnjĩri-Ngai na anabii atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndaagĩĩire gũtũĩrwo gũkua! Aatwarĩirie akĩgwetaga rĩĩtwa rĩa Jehova Ngai witũ.”

¹⁷ Athuuri amwe a bũrũri ũcio makĩrũgama hau mbere, makĩĩra ũngano ũcio wa andũ othe atĩrĩ, ¹⁸ “Mika ũrĩa Mũmoreshethu nĩarathire ũhoru matukũ-inĩ ma Hezekia, mũthamaki wa Juda. Eerire andũ othe a Juda atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

“‘Zayuni nĩgũkarĩmwo ta mũgũnda,
Jerusalemu gũgaatuĩka ta hĩba ya kagoto,
nakĩo kĩrĩma gĩkĩ gĩakĩtwo hekarũ
gĩtuĩke ta kĩhumbu kĩmereirwo nĩ ithaka.’

¹⁹ “Hezekia mũthamaki wa Juda kana mũndũ ũngĩ wotho kũu Juda nĩamũũragire? Githĩ Hezekia ti gwĩtigĩra eetigĩire Jehova, na agĩcaria gwĩtikĩrĩka nĩwe? Na githĩ Jehova ndeerikũkirwo agĩtiga kũrehe mwanangĩko ũrĩa oigĩte nĩekũmarehera? Tũrorete kwĩrehere mwanangĩko mũũru mũno!”

²⁰ (Nĩngĩ nĩ haarĩ mũndũ ũngĩ wetagwo Uria mũrũ wa Shemaia, wa kuuma Kiriathu-Jearimu, nake aarathire ũhoru akĩgwetaga rĩĩtwa rĩa Jehova; aarathire o maũndũ ta maya megĩĩ itũũra rĩĩĩ inene na bũrũri ũyũ, o ta ũguo Jeremia aarathĩte. ²¹ No rĩrĩa Mũthamaki Jehoiakimu, na atongoria ake a mbaara na anene maiguire ndũmĩrĩri yake, mũthamaki agĩcaria njĩra ya kũmũũraga. No Uria nĩaiguire ũhoru ũcio, agĩtigĩra, na akĩũrĩra bũrũri wa Misiri. ²² Na rĩrĩ, Mũthamaki Jehoiakimu agĩtũma Elinathani mũrũ wa Akiboru athĩ bũrũri wa Misiri, marĩ hamwe na andũ angĩ. ²³ Nao makĩgĩĩra Uria kuuma Misiri, makĩmũtwara kũrĩ Jehoiakimu ũcio mũthamaki, nake akĩmũũragithia na rũhiũ rwa njora, nakĩo kĩimba gĩake gĩgĩteeo mbĩrĩra-inĩ harĩa haathikagwo andũ arĩa mataarĩ bata).

²⁴ No rĩrĩ, Ahikamu mũrũ wa Shafani akĩgitĩra Jeremia, na nĩ ũndũ ũcio ndaaneanirwo kũrĩ andũ mamũũrage.

27

Juda Nĩagatungata Nebukadinezaru

¹ O kĩambĩrĩria-inĩ kĩa wathani wa Zedekia mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda, ndũmĩrĩri ĩno nĩyakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova: ² Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Wĩthondekere icooki rĩa mĩkwa na mĩtĩ mĩkĩranie, ũcooke ũmũĩkĩre ngingo. ³ Ŭcooke ũtũme ndũmĩrĩri kũrĩ athamaki a Edomu, na Moabi, na Amoni, na Turo na Sidoni ũmĩnengerete abarũthi ao arĩa mokĩte Jerusalemu kũrĩ Zedekia mũthamaki wa Juda. ⁴ Mahe ndũmĩrĩri matwarĩre anene ao, ũmeere atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “‘Irĩ anene anyu atĩrĩ: ⁵ Nĩĩ nĩ nĩ ndombire thĩ na andũ arĩa marĩ kuo o na nyamũ irĩa irĩ kuo na hinya wakwa mũnene na ndambũrũkĩtie guoko gwakwa, na ndĩmĩheaga o mũndũ ũrĩa ingĩenda kũhe. ⁶ Na rĩu nĩngũneana mabũrũri manyu mothe kũrĩ ndungata yakwa Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni; nĩngũtũma o na nyamũ cia gĩthaka imũtungatagĩre. ⁷ Ndũrĩrĩ ciothe nĩkamũtungatĩra we, na mũriũ, o na mwana wa mũriũ, nginya rĩrĩa ihinda rĩa bũrũri wake rĩgaakinya; hĩndĩ ĩyo ndũrĩrĩ nyingĩ na athamaki anene nĩmakamũtua wa kũmatungatagĩra arĩ o.

⁸ ““No rĩrĩ, rũrĩrĩ o ruothe kana ũthamaki o wotho arĩa makaaga gũtungatĩra Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, kana marege kũinamia ngingo mekĩrwo icooki rĩake, nĩngaherithia rũrĩrĩ rũu na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, nginya rĩrĩa ngarũniinithia na guoko gwake, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tigai gũthikĩrĩra anabii anyu, na arathĩ anyu, na ataũri-a-irooto, na aragũri, kana andũ-ago, o acio mamwĩraga atĩrĩ: ‘Inyuĩ mũtirĩ hĩndĩ mũgaatungatĩra mũthamaki wa

Babuloni.’ ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio nĩ ũhoru wa maheeni mamũrathagĩra, marĩa magaatũma mũtahwo, mũtwarwo kũndũ kũraya na bũrũri wanyu; ngamũingata, mũniinwo biũ. ¹¹ No rũrĩrĩ rũrĩa ruothe rũkainamia ngingo rwĩkĩrwo icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni na rũmũtungatĩre-rĩ, nĩngetikĩria rũrĩrĩ rũu rũtũũre bũrũri-inĩ wao kĩũmbe, marĩmage na maikarage kuo, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.””

¹² Nĩndaheanire ndũmĩrĩri o ro ĩyo kũrĩ Zedekia mũthamaki wa Juda. Ngĩmwĩra atĩrĩ, “Inamia ngingo yaku, wĩkĩrwo icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni; mũtungatĩre we mwene na andũ ake, na nĩũgũtũũra muoyo. ¹³ Wee mwene mũrĩ na andũ aku-rĩ, mũgũkĩninithia nĩkĩ na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, o na mũthiro, o icio Jehova atũĩrĩre rũrĩrĩ o ruothe rũrĩa rũtagatungatĩra mũthamaki wa Babuloni? ¹⁴ Tiga gũthikĩrĩria ũhoru wa anabii acio makwĩraga atĩrĩ, ‘Wee ndũrĩ hĩndĩ ũgaatungatĩra mũthamaki wa Babuloni,’ tondũ makũrathagĩra ũhoru wa maheeni. ¹⁵ ‘Nĩ ndimatũmĩte,’ nĩguo Jehova ekuuga. ‘Mararatha ũhoru wa maheeni, makĩgwetaga rĩtwa rĩakwa. Nĩ ũndũ ũcio nĩngamũingata, na inyuĩ mũniinwo biũ, wee hamwe na anabii acio makũrathagĩra mohoro.’”

¹⁶ Ngĩcooka ngĩĩra athĩnjĩri-Ngai na andũ acio angĩ othe atĩrĩ: “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Tigai gũthikĩrĩria anabii acio mamwĩraga atĩrĩ, ‘Hatigairie o kahinda kanini, nacio indo iria ciarutirwo nyũmba ya Jehova icookio kuuma Babuloni.’ Maramũrathĩra ũhoru wa maheeni. ¹⁷ Tigai kũmathikĩrĩria. Tungatĩrai mũthamaki wa Babuloni, na nĩmũgũtũũra muoyo. Kaĩ itũũra rĩrĩ rĩngĩkĩanangwo nĩkĩ? ¹⁸ Angĩkorwo acio nĩ anabii marĩ na ndũmĩrĩri kuuma kũrĩ Jehova-rĩ, nĩmagĩthaithe Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩguo indo iria itigarĩte gũkũ thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova, o na thĩnĩ wa nyũmba ya mũthamaki wa Juda, o na kũu Jerusalemu itigatwarwo Babuloni. ¹⁹ Nĩ ũndũ ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigĩte ũhoru ũkonĩ itugĩ cia hekarũ, na karia ka maaĩ, indo cia kũigĩrĩra iria ingĩ, na indo ciothe cia nyũmba ingĩkorwo itigaire gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene, ²⁰ iria Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni ataakuire hĩndĩ ĩrĩa aatahire Jekonia mũrũ wa Jehoiakimu mũthamaki wa Juda agĩthaamio arutĩtwo Jerusalemu na agĩtwarwo Babuloni, we mwene hamwe na andũ othe a Juda na a Jerusalemu arĩa maarĩ igweta: ²¹ ĩĩ, ti-itherũ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli oigĩte atĩrĩ ũhoru ũkonĩ indo icio itigaire thĩnĩ wa nyũmba ya Jehova, o na thĩnĩ wa gĩkaro kĩa mũthamaki wa Juda, o na kũu Jerusalemu: ²² ‘Nĩgatwarwo Babuloni, na igaikara kũu nginya mũthenya ũrĩa ngooka gũcigĩĩra,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ‘Hĩndĩ ĩyo nĩngacirehe ndĩcicookie gũkũ.’”

28

Hanania Mũnabii wa Maheeni

¹ Mweri-inĩ wa gatano mwaka-inĩ ũcio, nĩguo mwaka wa kana, o kĩambĩrĩria-inĩ kĩa ũthamaki wa Zedekia mũthamaki wa Juda, mũnabii wetagwo Hanania mũrũ wa Azuri, ũrĩa woimĩte Gibeoni, nĩanjĩrĩre atĩrĩ, tũrĩ o kũu nyũmba ya Jehova mbere ya athĩnjĩri-Ngai na andũ arĩa angĩ othe: ² “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Nĩnyunangĩte icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni. ³ Mĩaka ĩĩrĩ ĩtanathira, nĩngũcookithia indo cia nyũmba ya Jehova gũkũ, iria Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aarutire gũkũ agĩcitwara Babuloni. ⁴ Ningĩ Jekonia mũrũ wa Jehoiakimu mũthamaki wa Juda, nĩngamũcookia marĩ hamwe na andũ othe arĩa maatahĩtwo kuuma Juda magĩtwarwo Babuloni, nĩ ũndũ nĩnyunangĩte icooki rĩa mũthamaki wa Babuloni,’” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵ Hĩndĩ ĩyo mũnabii Jeremia agĩcookeria mũnabii Hanania ũhoru arĩ hau mbere ya athĩnjĩri-Ngai hamwe na andũ arĩa angĩ othe marũgamĩte kũu nyũmba ya Jehova. ⁶ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Kũrotũka guo! Jehova aroeka o ũguo! Jehova arohingia ũhoru ũcio waratha na ũndũ wa gũcookithia indo icio cia nyũmba ya Jehova, o na andũ othe arĩa maatahirwo gũkũ amacookie kuuma Babuloni. ⁷ No rĩrĩ, ta thikĩrĩria ũigue ũhoru ũrĩa ngwaria ũkĩĩguagĩra na matũ, o nao andũ aya othe makĩiguaga: ⁸ Kuuma o mahinda

ma tene, anabii ariā maarĩ mbere yaku o na yakwa-rĩ, maatũũrĩte marathaga ũhoro wa mbaara, na mwanangĩko, na mũthiro, gũũkĩrĩra mabũrũri maingĩ o na mothamaki marĩ hinya. ⁹ No rĩrĩ, mũnabii ũrĩa ũrathagĩra andũ ũhoro wa thayũ akaamenyeka wega atĩ ti-itherũ nĩ Jehova wamũtũmĩte o rĩrĩa ũrathi wake ũkaahinga.”

¹⁰ Hĩndĩ iyo mũnabii Hanania akĩruta icooki ngingo-inĩ ya Jeremia na akĩriunanga, ¹¹ agĩcooka akiuga andũ acio othe marĩ ho atĩrĩ, “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Ūguo noguo ngoinganga icooki rĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, rĩehere ngingo-inĩ cia ndũrĩrĩ ciothe mĩaka tĩrĩ itanathira.’” Mũnabii Jeremia aigua ũguo agĩthĩra.

¹² Kahinda kanini thuutha wa mũnabii Hanania kuunanga icooki rĩu rĩarĩ ngingo-inĩ ya Jeremia ũcio mũnabii, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩre Jeremia akĩrwo atĩrĩ: ¹³ “Thĩĩ wĩre Hanania atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Jehova ekuuga: Wee uunangĩte icooki rĩa mũtĩ, no rĩrĩ, handũ harĩ ũgeekĩrwo icooki rĩa kĩgera. ¹⁴ Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩngekĩra ndũrĩrĩ icio ciothe icooki rĩa kĩgera ngingo, nĩgeetha ndũme itungatĩre Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩkamũtungatĩra. O na nĩngamũhe wathani aathage nyamũ cia gĩthaka.’”

¹⁵ Hĩndĩ iyo mũnabii Jeremia akĩra Hanania ũcio mũnabii atĩrĩ, “Hanania, ta thikĩrĩria! Jehova ndagũtũmĩte, no wee-rĩ, nĩũringĩrĩrie rũrĩrĩ rũrũ rwĩhoke ũhoro wa maheeni.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Ndĩ hakuhi gũkweheria thĩ. Mwaka-inĩ o ro ũyũ nĩũgũkua, tondũ nĩũhunjĩtie ũremi wa gũũkĩrĩra Jehova.’”

¹⁷ Mweri-inĩ wa mũgwanja wa mwaka o ro ũcio-rĩ, Hanania ũcio mũnabii agĩkua.

29

Marũa kũrĩ Andũ ariā Maatahitwo

¹ Ūyũ nĩguo ũhoro ũrĩa waandikĩtwo marũa-inĩ marĩa mũnabii Jeremia aatũmire arĩ Jerusalemu kũrĩ athuuri ariā maatigaire thĩinĩ wa ariā maatahitwo, na kũrĩ athĩnjĩri-Ngai, na anabii, o na andũ acio angĩ othe ariā Nebukadinezaru aatahĩte kuuma Jerusalemu akamatwara Babuloni. ² (Hĩndĩ ino nĩ thuutha wa Mũthamaki Jekonia, na nyina wa mũthamaki, na anene a kwa mũthamaki, na atongoria a Juda na a Jerusalemu, na mabundi na atũũri gũkorwo matahitwo kuuma Jerusalemu.) ³ Ehokeire marũa macio Elasa mũrũ wa Shafani, na Gemaria mũrũ wa Hilikia, ariā Zedekia mũthamaki wa Juda aatũmire kũrĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni. Marũa macio moigĩte atĩrĩ:

⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekwĩra andũ othe ariā ndaarutire Jerusalemu ngĩmatwarithia Babuloni atĩrĩ: ⁵ “Mwĩyakĩrei nyũmba na mũcitũũre; haandai mĩgũnda mũcooke mũrĩe maciaro mayo. ⁶ Hikaniai, mũciare aanake na airĩtu; carĩriai aanake anyu atumia mahikie, nao airĩtu anyu mũreke mahikio, nĩgeetha o nao maciare aanake na airĩtu. Ongererekai na mũingĩhe mũrĩ kũu; mũtikanyihanyiihe. ⁷ Ningĩ-rĩ, caragiai thayũ na ũgaacĩru wa itũũra rĩu inene kũu ndĩmũthaamĩrie. Hooyagai Jehova nĩ ũndũ warĩ, tondũ rĩngĩgaacĩra-rĩ, o na inyuĩ no mũkũgaacĩra.” ⁸ Ī, ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “Mũtikareke anabii na aragũri ariā marĩ gatagatĩ kanyu mamũheenie. Mũtikanathikĩrĩrie irooto icio inyuĩ mũmaringagĩrĩria mamũrotete. ⁹ Mamũrathagĩra ũhoro wa maheeni, makĩgwetaga rĩitwa rĩakwa. Ti nĩ ndĩmatũmĩte,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Mwaniina mĩaka mĩrongo mũgwanja kũu Babuloni, nĩngooka kũrĩ inyuĩ ndĩmũhingĩrie kĩranĩro gĩakwa kĩa ũtugi gĩa kũmũcookia gũkũ. ¹¹ Nĩgũkorwo nĩnjũũ meciiria marĩa ndĩciiragia ũhoro-inĩ wanyu, o meciiria ma thayũ na ti ma kũmwĩka ũũru, meciiria ma kũmũhe kĩrĩgĩrĩro atĩ ũhoro wanyu nĩũkaagĩrĩra thuutha-inĩ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ¹² “Hĩndĩ iyo nĩmũkangaĩra na mũũhooe, na nĩ nĩngamũigua. ¹³ Ningĩ nĩmũkanjaria na nĩmũkanyona rĩrĩa mũkaanjaria na ngoro yanyu yothe. ¹⁴ Nĩ na nĩ nĩngonekana nĩ inyuĩ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nĩngamũruta kũrĩa mũtũũrĩte mũrĩ andũ atahe, ndĩmũcookia gũkũ. nĩngamũ-cookanĩrĩria kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe na kũndũ guothe kũrĩa ndaamũhurunjĩre, na

nĩngamũcookia kũndũ kũrĩa ndaamũrutĩte ngĩmũtwara mabũrũri ma kũngĩ,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁵ Mwahota kuuga atĩrĩ, “Jehova nĩatwarahũrĩire anabii gũkũ Babuloni,” ¹⁶ no rĩrĩ, ũũ nĩguo Jehova ekuuga ũhoru ũkonĩĩ mũthamaki ũrĩa ũikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Daudi, marĩ hamwe na andũ othe arĩa maatigarire itũũra-inĩ rĩrĩ inene, na andũ a bũrũri wanyu, acio mũtaakuuanĩirio nao mũgĩtahwo: ¹⁷ ĩĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ: “Nĩngamatwarithĩria rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, na ndũme mahaane ta ngũyũ njũru mũno, iria itangĩrĩka nĩ ũndũ wa gũthũka. ¹⁸ Nĩngamaingatithia na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, na ndũme matuĩke kĩndũ kĩmeneku harĩ mothamaki mothe ma gũkũ thĩ, na matuĩke ta kĩndũ kĩnyiite nĩ kĩrumi na kĩrĩ magigi, na kĩndũ gĩa kũnyararwo na kũmeneka, manyararwo ndũrĩrĩ-inĩ ciothe kũrĩa ngaamatwarithia. ¹⁹ Nĩgũkorwo matiathikĩrĩrie ndũmĩrĩri ciakwa, ndũmĩrĩri iria ndaamatũmĩire kaingĩ na tũnua twa ndungata ciakwa cia anabii,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga “O na inyuĩ arĩa mwatahirwo-rĩ, mũtiigana gũthikĩrĩria,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ta thikĩrĩriai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ arĩa mũtahĩtwo ngamũruta Jerusalemu mũgatwarwo Babuloni. ²¹ ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga nĩ ũndũ wa Ahabu mũrũ wa Kolaia, na Zedekia mũrũ wa Maaseia, o acio mamũrathagĩra mohoro ma maheeni makĩgwetaga rĩitwa rĩakwa: “Nĩngamaneana kũrĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, nake nĩakamooraga mũkĩionagĩra na maitho manyu. ²² Nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio wao-rĩ, andũ othe a Juda arĩa maatahirwo na rĩu marĩ Babuloni nĩmakamoinaga thimo makĩrumana, makoiga atĩrĩ, ‘Jehova arotũma ũtuĩke ta Zedekia na Ahabu, arĩa mũthamaki wa Babuloni aacinire na mwaki.’ ²³ Nĩgũkorwo nĩmekĩte maũndũ mooru mũno thĩĩnĩ wa Isiraeli; nĩ matharĩtie na atumia a andũ angĩ, na makaaria ndeto cia maheeni, makĩgwetaga rĩitwa rĩakwa, ũndũ itaameerĩte meke. Nĩnjũũ ũguo nĩguo, na ndĩ mũira wamo,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Ndũmĩrĩri kũrĩ Shemaia

²⁴ ĩra Shemaia ũcio Mũnehelami atĩrĩ, ²⁵ “Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Wee nĩwatũmire marũa na rĩitwa rĩaku mwene kũrĩ andũ othe a Jerusalemu, na kũrĩ Zefania mũrũ wa Maaseia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, o na kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa angĩ othe. Werire Zefania atĩrĩ, ²⁶ ‘Jehova nĩagũtuĩte mũthĩnjĩri-Ngai ithenya rĩa Jehoiada nĩguo ũtuĩke mũrũgamĩrĩri wa nyũmba ya Jehova; wee wagĩrĩrwo nĩkuoherera mũgũrũki o wothe ũretua mũnabii ndungu magũrũ na ũmuoherere igera cia ngingo. ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ kĩ kĩgĩrĩtie wee ũkaanie Jeremia ũcio wa kuuma Anathothu, o ũcio wĩtuaga mũnabii gatagatĩ-inĩ kanyu? ²⁸ Nĩatũtũmĩire ndũmĩrĩri ĩno gũkũ Babuloni akoiga atĩrĩ: Nĩmũgũikara mũrĩ atahe ihinda iraaya. Nĩ ũndũ ũcio akaai nyũmba na mũcitũũre, na mũrĩme mĩgũnda na mũrĩe maciaro mayo.’”

²⁹ No rĩrĩ, we Zefania ũcio mũthĩnjĩri-Ngai agĩthomera mũnabii Jeremia marũa macio. ³⁰ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia, akĩrwo ũũ: ³¹ “Tũma ndũmĩrĩri ĩno kũrĩ andũ othe arĩa atahe: ‘Ŭũ nĩguo Jehova ekuuga ũndũ ũkonĩĩ Shemaia ũcio Mũnehelami: Tondũ Shemaia nĩamũrathĩire ũhoru, o na gũtuĩka ndiamũtũmĩte, na nĩatũmĩte mwĩhoke ũhoru wa maheeni-rĩ, ³² ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Ti-itherũ nĩngaherithia Shemaia ũcio Mũnehelami na njiaro ciake. Ndakagĩa na mũndũ ũtigarĩte thĩĩnĩ wa andũ aya, o na kana eyonere maũndũ mega marĩa ngeeka andũ akwa, tondũ nĩahunjĩtie ũremi akaanjũkĩrĩra,’” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

30

Gũcookererio kwa Isiraeli

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova: ² “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Andĩka ũhoru ũrĩa wothe ngwarĩirie ibuku-inĩ.’ ³ Tondũ

Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa ngaarehe andũ akwa a Isiraeli na a Juda moime kũrĩa maatwarirwo maatahwo na ndĩmacookie bũrũri ũrĩa ndaheire maithe mao mawĩgwatĩre,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.”

⁴ Ũyũ nĩguo ũhoru ũrĩa Jehova aaririe ũkonĩ Isiraeli na Juda:

⁵ “Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩtũiguĩte mũkayũrũrũko wa kũmakania,
wa itua-nda, no ti wa thayũ.

⁶ Ta tuĩriai ũhoru, muone:

Hihi mũndũ mũrũme no ahote gũciara mwana?
Nĩ kĩĩ kĩragĩtũma nyone arũme othe arĩa marĩ hinya
menyiĩtĩte nda ta mũtumia ũkũrũmwo,
na o mũndũ akagarũrũka agatukia gĩthiithi?

⁷ Kaĩ mũthenya ũcio nĩũgakorwo ũrĩ mũrũrũ-ĩ!
Gũtirĩ ũngĩ ũkahaana taguo.

Gũgaakorwo kũrĩ ihinda rĩa kũnyariirĩka rĩa Jakubu,
no nĩakahonokio kuuma harĩ guo.’

⁸ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,

‘Mũthenya ũcio nĩngoinanga icooki rĩu
ndĩrĩeherie ngingo-inĩ ciao,
na nduuange nga iria mohetwo nacio;
nacio ndũrĩrĩ itigacooka kũmatua ngombo ciao rĩngĩ.

⁹ Handũ ha ũguo, magaatungatagĩra Jehova Ngai wao,
na Daudi mũthamaki wao,
ũrĩa nĩĩ ngaamarahũrĩra.

¹⁰ “Nĩ ũndũ ũcio tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu ndungata yakwa;
tiga kũmaka, wee Isiraeli,’
nĩguo Jehova ekuuga.

‘Ti-itherũ nĩngakũhonokia ngũrute kũu kũraya,
na njiaro ciaku ndĩcirute bũrũri ũrĩa maathaamĩrio.
Jakubu nĩagacookererwo nĩ thayũ o na ũgitĩri,
na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũgaatũma etigĩre.

¹¹ Ndĩ hamwe nawe na nĩngakũhonokia,’
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

‘O na ingĩniina ndũrĩrĩ ciothe
cia kũrĩa guothe ngũharaganĩirie,
wee ndigakũniina biũ.

No nĩngakũherithia na kĩhoto;
ndikaareka ũthiĩ o ro ũguo itakũherithĩtie.’

¹² “Nĩ ũndũ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Kĩronda gĩaku gĩtingĩhona,
nguraro ciaku itirĩ kĩhonia.

¹³ Hatirĩ na wa gũgũthaithanĩrĩra,
kana ndawa ya kĩronda gĩaku,
o na kana gĩa gũkũhonia.

¹⁴ Athiritũ aku othe nĩmariganĩirwo nĩwe;
ndũrĩ kĩene harĩo.

Ngũgũthĩte o ta ũrĩa thũ ingĩkũgũtha,
na ngaakũherithia o ta ũrĩa mũndũ ũtarĩ tha aherithanagia,
nĩ ũndũ mahĩtia maku nĩ manene mũno,
namo mehia maku makaingĩha makĩria.

- ¹⁵ Nĩ kĩĩ kĩratũma ũrĩĩre kĩronda gĩaku,
ũkarĩĩra ruo rwaku rũtarĩ na kĩhonia?
Nĩ ũndũ wa ũrĩa mahĩtia maku manenehete
na mehia maku magakĩingĩha rĩ,
nĩkĩo ngwĩkĩte maũndũ macio.
- ¹⁶ “ ‘No rĩrĩ, andũ arĩa othe magaakũng’ aũrania
o nao nĩmakang’ aũranio;
thũ ciaku ciothe nĩĩgatwarwo ithaamĩrio.
Arĩa magũtahaga indo ciaku nĩmagatahwo;
arĩa othe magũtunyaga indo na nĩ nĩngamatunya.
- ¹⁷ No nĩngagũcookeria ũgima waku,
na ngũhonie nguraro ciaku,’
ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
‘tondũ wĩtagwo mũndũ mũte,
Zayuni itũũra rĩtarĩ mũndũ ũrĩrũmbũyagia.’
- ¹⁸ “ Ũũ nĩguo Jehova ekuuga:
“ ‘Nĩngacookia ũgaacĩru wa Jakubu hema-inĩ ciake,
nacio ciikaro ciake ndĩciiguĩre tha;
itũũra rĩu inene nĩrĩgaakwo rĩngĩ o kũu rĩanangĩirwo,
nayo nyũmba ya ũthamaki nĩĩkarũgama harĩa hamĩagĩrĩire.
- ¹⁹ Kuuma kũu nĩgũkaiguuagwo gũkĩinĩrwo nyĩmbo cia gũcookia ngaatho,
na kũiguuagwo mĩgambo ya gĩkeno.
Nĩngamaingĩhia
na matikanyihanyiiha;
nĩngamaheithia gĩtĩio,
na matikaagithio kĩene.
- ²⁰ Ciana ciao igaikaraga o ta matukũ-inĩ marĩa ma tene,
nakĩo kĩrĩndĩ kĩa gĩtũũre kĩrũmĩte wega mbere yakwa;
nĩngaherithia arĩa othe mamahinyagĩrĩria.
- ²¹ Mũtongoria wao agaakorwo arĩ ũmwe wa andũ ao kũmbe;
o nake mwathi wao akoima o kũu thĩinĩ wa andũ ao.
Nĩngamũreharehe nake oke hakuhĩ na nĩ,
nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngĩrutĩra
gũũka hakuhĩ na nĩ?’
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ²² ‘Nĩ ũndũ ũcio nĩmũgatuĩka andũ akwa,
na nĩ nduĩke Ngai wanyu.’ ”
- ²³ Atĩrĩrĩ, mang’ ũrĩ ma Jehova
nĩmagatuthũka mahaana ta kĩhuhũkanio;
ti-itherũ makaahaana ta rūhuho rūkũhurutana mũno,
igũrũ rĩa andũ arĩa aaganu.
- ²⁴ Marakara mahiũ ma Jehova matigaathira,
o nginya rĩrĩa akaahingia
muoroto wa ngoro yake biũ.
Matukũ-inĩ marĩa magooka-rĩ,
nĩmũgataũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio wega.

31

¹ “Ihinda-inĩ rĩu ngaakorwo ndĩ Ngai wa mbarĩ ciothe cia Isiraeli, nao nĩmagatuĩka andũ akwa,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

- ² Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Andũ arĩa makaahonoka kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ,
 nĩmagetĩkĩrĩka kũu werũ-inĩ;
 nĩngooka kũhuurũkia andũ a Isiraeli.”
- ³ Jehova nĩatuumĩrĩre matukũ-inĩ ma tene, agĩtwĩra atĩrĩ:
 “Nĩ ngwendete na wendo wa tene na tene;
 nĩngũguucĩrĩrie na ũtugi.
- ⁴ Nĩngagwaka rĩngĩ nawe nĩũgaakĩka,
 wee Isiraeli mũirĩtu ũyũ gathirange.
 Nĩũkooya tũhembe twaku rĩngĩ,
 uume ũthĩ mũkaine hamwe na arĩa marakena.
- ⁵ Nĩngĩ nĩũkahaanda mĩgũnda ya mĩthabibũ
 kũu irĩma-inĩ cia Samaria;
 arĩmi nĩmakamĩhaanda,
 na makenere maciaro mayo.
- ⁶ Nĩgũkaagĩa mũthenya ũmwe ũrĩa arangĩri makaanĩrĩra
 marĩ tũrĩma-inĩ twa Efiraimu, moige atĩrĩ,
 ‘Ŭkĩrai twambate tũkinye Zayuni,
 harĩ Jehova Ngai witũ.’”
- ⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Inĩrai Jakubu mũkenete,
 mũkũngũire rũrĩrĩ rũrĩa rũnene mũno.
 Tũmai kũgooca kwanyu kũiguuo, mũkiugaga atĩrĩ,
 ‘Wee Jehova, honokia andũ aku,
 o acio matigari ma Isiraeli.’
- ⁸ Atĩrĩrĩ, ngaamarehe, ndĩmarute bũrũri wa gathigathini,
 ndĩmacookererie kuuma ituri ciothe cia thĩ.
 Na magooka marĩ na atumumu ao, na ithua,
 o na atumia arĩa marĩ na nda, o na arĩa mararũmwo;
 magaacooka marĩ kĩrĩndĩ kĩnene mũno.
- ⁹ Nao magooka makĩrĩraga;
 nĩmakahooyaga ngĩmacookia kwao.
 Nĩngamagereria ndwere-inĩ cia tũrũũ twa maaĩ,
 njĩra-inĩ irĩa njaraganu kũndũ matangĩhĩngwo,
 nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ ithe wa Isiraeli,
 nake Efiraimu nĩwe mũrũ wakwa wa irigithathi.
- ¹⁰ “Thikĩrĩrai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ ndũrĩrĩ;
 hunjanĩrai ũhoro wayo ndwere-inĩ cia iria kũndũ kũraya, atĩrĩ:
 ‘We ũrĩa wahurunjire andũ a Isiraeli nĩakamacookereria,
 na amamenyerere o ta ũrĩa mũrĩithi arĩithagia mbũri cia rũũru rwake.’
- ¹¹ Nĩ ũndũ Jehova nĩagakũũra Jakubu,
 na amahonokie kuuma kũrĩ arĩa marĩ hinya kũmakĩra.
- ¹² Nĩmagooka maanĩrĩre nĩ gũkena marĩ kũu irĩma-inĩ cia Zayuni;
 nĩmagakenagĩra ũtaana wa Jehova:
 wa ngano, na wa ndibei ya mũhĩhano, na wa maguta,
 na wa tũgondu tuumĩte ndũũru-inĩ cia mbũri, na wa tũcaũ tuumĩte ndũũru-inĩ cia
 ng’ombe.
 Magaatuĩka ta mũgũnda unithĩirio maaĩ,
 na matigacooka kũnyitwo nĩ ihooru rĩngĩ.
- ¹³ Hĩndĩ iyo airĩtu nĩmakaina na makene,
 o na aanake na athuuri o ũndũ ũmwe.
 Nĩngagarũra gũcakaya kwao gũtuĩke gĩkeno;

nĩngamahooreria, na ndĩmahe gĩkeno handũ ha kĩaha.

¹⁴ Nĩngahũũnia athĩnjĩri-Ngai na bũthi,
nao andũ akwa nĩmakaiganwo nĩ ũtugi wakwa,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Mũgambo nĩũiguĩtwo kũu Rama,
gũcakaya kũnene na kĩrĩro,
Rakeli akĩrĩrĩra ciana ciake,
na akarega kũhoorerio,
nĩgũkorwo ciana ciake itirĩ ho.”

¹⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Wĩgirĩrĩrie mũgambo waku ũtuge kũiguuo ũkĩrĩra,
na ũgirĩrĩrie maitho maku gũita maithori,
nĩ ũndũ nĩũkarĩhwo wĩra waku,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Ciana icio ciaku nĩigacooka kuuma bũrũri wa thũ.
¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ harĩ kĩrĩgĩrĩro matukũ-inĩ maku ma thuutha,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Ciana ciaku nĩigacooka gũkũ bũrũri wacio kũũmbe.

¹⁸ “Ti-itherũ nĩnjiguĩte mũcaayo wa Efiraimu akiuga atĩrĩ:
‘Wee nĩũũherithĩtie o ta gacaũ gatamenyerete gwĩkĩrwo icooki,
na nĩ nĩnjathĩkĩte.
Njokereria, na nĩ nĩngũcooka,
tondũ wee nĩwe Jehova Ngai wakwa.

¹⁹ Thuutha wa gũturuura,
nĩndacookire ngĩrĩra;
thuutha wa gũtaũkĩrwo,
nĩndehũũrĩre gĩthũri.
Nĩndaconokire na ngĩĩnyarara,
nĩ ũndũ nĩndakuũite thoni cia wĩthĩ wakwa.’
²⁰ Githĩ Efiraimu tiwe mũrũ wakwa ũrĩa nyendete,
mwana ũrĩa nĩ ngenagĩra?
O na gũtuĩka ndanamũũkĩrĩra kaingĩ-rĩ,
no ndirikanaga ũrĩa ndĩmwendete.
Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩmũnyootagĩra;
nĩndĩmũiguagĩra tha mũno,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²¹ “Ĩkĩrai marũũri ma barabara,
na mũhaande itugĩ cia kuonania njĩra.
Ta rorai barabara ĩyo nene,
o barabara ĩyo mwagereire mũgĩthĩ.
Njookerera, wee Isiraeli mũirĩtu gathirange,
cooka matũũra-inĩ maku.
²² Ũgũtũũra ũrũũraga nginya-rĩ,
wee mwarĩ ũyũ ũtarĩ mwĩhokeku?
Jehova nĩegũthondeka ũndũ mwerũ gũkũ thĩ:
mũndũ-wa-nja nĩakagitĩra mũndũ mũrũme.”

²³ Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: “Rĩrĩa ngaama-cookia moime kũrĩa maatwarirwo maatahwo-rĩ, andũ arĩa marĩ bũrũri-inĩ wa Juda o na matũũra-inĩ makuo nĩmagacooka kwaria ciugo ici rĩngĩ, moige atĩrĩ: ‘Jehova

arokũrathima, wee gĩkaro gĩkĩ kĩa ũthingu, wee kĩrĩma gĩkĩ gĩtheru.’ ²⁴ Andũ nĩma-gatũũrانيا hamwe kũu Juda o na matũũra-inĩ makuo mothe, arĩmi o na andũ arĩa Morũũraga na ndũũru ciao cia mbũri. ²⁵ Nĩnganogora arĩa anogu, nake ũrĩa ũũrĩtwo nĩ hinya nĩngamũhũũnia.”

²⁶ Ndaigua ũguo ngĩũkĩra, ngĩhũgũra mĩena yothe. Ngĩigua toro ũcio warĩ mwega mũno harĩ nĩ.

²⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa ngaiyũria nyũmba ya Isiraeli na nyũmba ya Juda na njiaro cia andũ na cia nyamũ. ²⁸ O ta ũrĩa ndaarũgamĩrĩre makĩmunywo na magĩtharũrio, na makĩng’auranio, na makĩniinwo, o na ngĩmarehera mwanangĩko-rĩ, ũguo noguo ngarũgamĩrĩra nĩguo makwo na mahaandwo wega,” nĩguo Jehova ekuuga. ²⁹ “Matukũ-inĩ macio andũ matigacooka kuuga atĩrĩ,

“Maithe ma ciana nĩmarĩte thabibũ irĩ rwagatha,
namo magego ma ciana nĩmo maiguĩte thiithi.’

³⁰ No rĩrĩ, mũndũ o wotho agaakua nĩ ũndũ wa mehia make we mwene; ũrĩa wotho ũkaarĩa thabibũ irĩ rwagatha, nĩ magego make mwene makaigua thithi.”

³¹ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Matukũ nĩmarooka,
rĩrĩa ngarĩkanĩra kĩrĩkanĩro kĩerũ

na nyũmba ya Isiraeli,
o na nyũmba ya Juda.

³² Nakĩo kĩrĩkanĩro kĩu gĩtihaana ta kĩrĩkanĩro
kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene
rĩrĩa ndaamanyĩitire na guoko,

ngĩmatongoria ngĩmaruta bũrũri wa Misiri,
tondũ nĩmagararire kĩrĩkanĩro gĩakwa,
o na harĩa ndaarĩ ta ndĩ mũthuri wao,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³³ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra na nyũmba ya Isiraeli
ihinda rĩu rĩathira,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Nĩngekĩra watho wakwa meciiria-inĩ mao,
na ndĩwandĩke ngoro-inĩ ciao.

Ngaatuĩka Ngai wao,
nao matuĩke andũ akwa.

³⁴ Gũtigacooka gũkorwo na mũndũ ũkũruta ũrĩa ũngĩ,
kana mũndũ arute mũrũ wa ithe, amwĩre atĩrĩ, ‘Menyana na Jehova,’
tondũ andũ othe nĩmagakorwo maamenyete,
kuuma ũrĩa mũnini mũno wao nginya ũrĩa mũnene,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Nĩgũkorwo nĩngamarekera waganu wao,
na ndigacooka kũrĩrikana mehia mao.”

³⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ,
o we ũcio ũtũmaga riũa

rĩare mũthenya,
narĩo itua rĩake rĩgatũma mweri na njata
ciare ũtukũ,
o we unjugaga irĩa

namo makũmbĩ marĩo makaruruma,
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake:

³⁶ “Mawatho ma kũrũmĩrĩrwo mangĩkeherio maitho-inĩ makwa-rĩ,
norĩo njiaro cia Isiraeli ingĩtiga
gũtuĩka rũrĩrĩ maitho-inĩ makwa,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Angĩkorwo igũrũ matu-inĩ no gũthimĩke,

nayo mĩthingi ya thĩ ĩtuĩrio na kũu rungu-rĩ,
nĩ na nĩ no rĩo ingĩingata njiaro ciothe cia Isiraeli
nĩ ũndũ wa ũrĩa wotho mekĩte,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka rĩrĩa itũũra rĩrĩ inene rĩgaakwo rĩngĩ nĩ ũndũ wakwa, kuuma Mũthiringo ũrĩa Mũraihi na igũrũ wa Hananeli nginya Kĩhingo-inĩ gĩa Koine. ³⁹ Naruo rĩrigi rwa gũthima rĩgaatambũrũka kuuma hau rĩringĩrĩre nginya karĩma-inĩ ka Garebi, rĩcooke rĩhĩĩrie rwerekere Goa. ⁴⁰ Gĩtuamba-inĩ gĩothe kũrĩa ciimba iteagwo na gũgaitwo mũhu, na mbenji-inĩ ciothe gũthĩĩ nginya Karũũ ga Kidironi mwena wa irathĩro o nginya koine-inĩ ya Kĩhingo kĩa Mbarathi, kũu guothe gũgaatuĩka kũndũ kwamũrĩrwo Jehova. Itũũra rĩu inene gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ rĩkamunywo kana rĩmomorwo.”

32

Jeremia Kũgũra Gĩthaka

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩrĩ ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova mwaka-inĩ wa ikũmi wa wathani wa Zedekia mũthamaki wa Juda, na nĩguo warĩ mwaka wa ikũmi na ĩnana wa wathani wa Nebukadinezaru. ² Hĩndĩ ĩyo mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni nĩciarigiicĩrie Jerusalemu irĩtunyane, nake Jeremia ũrĩa mũnabii aahingĩrĩtwo kũu nja ya arangĩrĩ thĩinĩ wa nyũmba ya mũthamaki wa Juda.*

³ Nĩgũkorwo Zedekia mũthamaki wa Juda nĩamuohithĩtie kũu, akoiga atĩrĩ, “Ũtũrathagĩra ũguo nĩkĩ? uugaga atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũneana itũũra rĩrĩ inene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, nake nĩakarĩnyitĩra. ⁴ Zedekia mũthamaki wa Juda ndakehonokia kuuma moko-inĩ ma andũ a Babuloni, nowe no nginya akaaneanwo kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, na nĩakaranĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ, na nĩakamuona na maitho make mwene. ⁵ Nĩagatwara Zedekia kũu Babuloni, kũrĩa agaaikara nginya njĩke nake ũrĩa kwagĩrĩre, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. O na mũngĩrũa na andũ a Babuloni, mũtikamahoota.’”

⁶ Nake Jeremia akiuga atĩrĩ, “Ndũmĩrĩrĩ ya Jehova nĩyanginyĩrĩre ngĩrwo atĩrĩ: ⁷ Hanameli mũrũ wa Shalumu, ũrĩa mamaguo, nĩegũũka kũrĩ we, akwĩre atĩrĩ, ‘Wĩgũrĩre mũgũnda wakwa ũrĩa ũrĩ Anathothu, nĩ ũndũ wee nĩwe mũndũ wa ndĩra ciitũ wa hakuhĩ makĩria, na nĩwe ũrĩ na kĩhooto gĩa kũũgũra.’

⁸ “Hĩndĩ ĩyo, o ta ũrĩa Jehova aakoretwo anjĩra-rĩ, Hanameli mũrũ wa mama agĩũka kũrĩ nĩ kũu nja ĩrĩa ĩkaragio nĩ arangĩrĩ, akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Wĩgũrĩre mũgũnda wakwa ũrĩa ũrĩ Anathothu, bũrũri-inĩ wa Benjamini. Nĩgũkorwo wee nĩwe ũrĩ na kĩhooto gĩa kũũkũra ũtuĩke waku, wĩgũrĩre ũtuĩke waku.’

“Hĩndĩ ĩyo ngĩmenya ndũmĩrĩrĩ ĩyo yomĩte kũrĩ Jehova; ⁹ nĩ ũndũ ũcio ngĩkĩgũra mũgũnda ũcio warĩ Anathothu kuuma kũrĩ Hanameli mũrũ wa mama, na ngĩmũthimĩra cekeri ikũmi na mũgwanja† cia betha. ¹⁰ Ngĩcooka ngĩkĩra kĩrore na ngĩcinĩrĩra mũhũũri wakwa marũa-inĩ macio ma kuonania nũũ mwene gĩthaka, ningĩ ngĩkorwo ndĩ na aira a ũhoro ũcio, nayo betha ĩgĩthimwo na ratiri. ¹¹ Ngĩoya kobi ĩmwe ya marũa macio ma kuonania nũũ mwene gĩthaka, ĩcinĩrĩrwo mũhũũri wakwa na ĩkandĩkwo maũndũ ma ũrĩa kĩrĩkanĩro kũu gĩatariĩ, hamwe na kobi ya marũa macio mataarĩ macinĩrĩre mũhũũri, ¹² ngĩcineana kũrĩ Baruku mũrũ wa Neria, mũrũ wa Maaseia, mbere ya Hanameli mũrũ wa mama, na mbere ya aira arĩa meekĩrĩte kĩrore marũa-inĩ macio ma ũgũri wa gĩthaka, o na Ayahudi othe arĩa maikarĩte hau nja ĩrĩa ĩkaragio nĩ arangĩrĩ.

¹³ “O marĩ hau-rĩ, nĩndataarĩrie Baruku, ngĩmwĩra atĩrĩ, ¹⁴ ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Oya marũa maya ma kĩrĩko gĩa kuonania nũũ mwene gĩthaka, kobi ĩyo njikĩrĩte mũhũũri wakwa, na ĩyo ĩngĩ ĩtarĩ mũhũũri, ũthiĩ ũmekĩre thĩinĩ wa ndigithũ ya rĩũmba nĩgeetha matũũre hĩndĩ ndaaya. ¹⁵ Nĩgũkorwo

* 32:2 Jeremia nĩahingĩrĩrĩrwo nja-inĩ ya arangĩrĩ thĩinĩ wa nyũmba ya mũthamaki nĩ Mũthamaki Zedekia nginya rĩrĩa Jerusalemu yatunyaniirwo. † 32:9 nĩ ta giramu 200

Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Nyũmba, na mĩgũnda, na mĩgũnda ya mĩthabibũ ciothe nĩigacooka kũgũrwo gũkũ bũrũri-inĩ ũyũ.’

¹⁶ “Na rĩrĩ, ndaarĩkia kũnengera Baruku wa Neria marũa macio ma kĩrĩkanĩro gĩa kuonania nũũ mwene gĩthaka, ngĩhooya Jehova ngiuga ũũ:

¹⁷ “Atĩrĩrĩ, wee Mwathani Jehova, we nĩwe wombire igũrũ na thĩ na ũndũ wa hinya waku mũnene, o na ũndũ wa gũtambũrũkia guoko gwaku. Wee-rĩ, gũtirĩ ũndũ mũritũ harĩwe. ¹⁸ Wee wonanagia wendani waku kũrĩ andũ ngiri na ngiri, no ũkaherithania nĩ ũndũ wa mehia ma maithe, ũkaũkinyĩria ciero-inĩ cia njiarwa ciao iria igooka thuutha wao. Wee Mũrungu mũnene na ũrĩ hinya, o wee rĩitwa rĩaku arĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ¹⁹ wee nowe mũnene wa ũheani kĩrĩra, na ciĩko ciaku nĩ cia hinya. Maitho maku maikaraga macũthĩrĩrie mĩthĩire yothe ya andũ; wee ũrĩhaga mũndũ o wothe kũringana na mĩthĩire yake, ningĩ kũringana na ũrĩa ciĩko ciake itariĩ. ²⁰ Wee nĩwe waringire ciamu o na ũkĩonania morirũ kũu bũrũri wa Misiri, na no wĩkaga ũguo nginya ũmũthĩ, gũkũ Isiraeli o na gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa angĩ othe, namo magatũma wĩgĩire igweta rĩrĩa rĩrĩ rĩaku. ²¹ Warutire andũ aku a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri na ũndũ wa kũringa ciamu na kuonania morirũ, na ũndũ wa guoko gwaku kũrĩ hinya, ũgũtambũrũkĩtie, o na ũgũika maũndũ manene ma kũguoyohia. ²² Nĩwamaheire bũrũri ũyũ werĩire maithe mao na mwĩhĩtwa atĩ nĩũkamahe, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ. ²³ Maatoonyire bũrũri ũcio makĩwĩgwatĩra ũgĩtuĩka wao, no rĩrĩ, matiigana gũgwathĩkĩra kana kũrũmĩrĩra mawatho maku; matiekire maũndũ marĩa wamaathĩte meke. Nĩ ũndũ ũcio ũkĩmarehithĩria mwanangĩko ũyũ ũmakorete.

²⁴ “Atĩrĩrĩ, ta rora wone ũrĩa gwakĩtwo ihumbu cia kũrigiicĩria itũũra rĩrĩ inene nĩgeetha marĩtunyane nĩ ũndũ wa mbaara ya rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, itũũra rĩrĩ nĩrĩkũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni acio mararĩtharĩkĩra. ũndũ ũrĩa wee woigire nĩũhingĩte, o ta ũrĩa we ũreyonera. ²⁵ O na gũtuĩka itũũra nĩrĩkũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni, wee, o wee Mwathani Jehova, ũnjĩrĩte atĩrĩ, ‘Wĩgũrĩre mũgũnda na betha, naguo ũgũri ũcio wa mũgũnda ũcio ũgĩe na aira.’”

²⁶ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova igĩkinyĩra Jeremia, akĩrwo atĩrĩ: ²⁷ “Nĩ nĩ nĩ Jehova, Ngai wa andũ othe. Nĩ harĩ ũndũ o na ũmwe mũritũ harĩ nĩ? ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhi kũneana itũũra rĩrĩ inene kũrĩ andũ a Babuloni, ndĩrĩneane kũrĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, arĩtunyane. ²⁹ Andũ acio a Babuloni maraatharĩkĩra itũũra rĩrĩ inene nĩmagatoonya kuo na marĩmundie mwaki; nĩ makaarĩcina rĩthire, hamwe na nyũmba iria andũ maacinagĩra Baali ũbumba igũrũ rĩacio, o na magaitagĩra ngai ingĩ indo cia kũnyuuo nĩguo maathĩrĩkie ndaakare.

³⁰ “Andũ a Isiraeli na a Juda mekaga o maũndũ mooru maitho-inĩ makwa kuuma ũnini-inĩ wao; ti-itherũ, andũ a Isiraeli matirĩ ũndũ mekaga tiga gũũthĩrĩkia maathĩrĩkagia nĩguo ndaakare na indo iria methondekeire na moko mao, ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ³¹ Kuuma mũthenya ũrĩa itũũra rĩrĩ rĩakirwo nginya ũmũthĩ, itũũra rĩrĩ rĩtũũrĩte rĩarahũraga marakara makwa na mang’ũrĩ, na nĩkĩo no nginya ndĩrĩherie maitho-inĩ makwa. ³² Andũ a Isiraeli na a Juda nĩmathĩrĩkĩtie nĩguo ndakare na maũndũ mothe ma waganu marĩa meekĩte: o, na athamaki, na anene ao, na athĩnjĩri-Ngai na anabii ao, na andũ a Juda na andũ a Jerusalemu. ³³ Nĩmahutatĩire makaaga kũhũgũra mothĩũ mao kũrĩ nĩ; o na gũtuĩka nĩndamarutire kaingĩ kaingĩ, matiathĩkĩrĩrie kana magĩtĩkĩra gũtaarwo. ³⁴ No maigire mĩhianano iyo yao irĩ magigi thĩnĩ wa nyũmba irĩa itanĩtio na Rĩitwa rĩakwa, makĩmĩthaahia. ³⁵ Ningĩ nĩmakĩire Baali mahooero kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru, kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Beni-Hinomu, nĩguo marutagĩre Moleku ariũ ao na airĩtu ao marĩ magongona, o na gũtuĩka nĩ ndiathanĩte ũndũ ũcio wĩkagwo, o na kana ũgĩtoonya meciiria-inĩ makwa, atĩ hihi no meeke ũndũ mũũru na ũrĩ magigi ta ũcio, wa gũtũma andũ a Juda mehie.

³⁶ “Ha ũhoro ũkonĩ itũũra rĩrĩ inene, mũroiga atĩrĩ, ‘na ũndũ wa mbaara ya rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro nĩrĩkaneanwo kũrĩ mũthamaki wa Babuloni’; no

rĩrĩ, ũũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga: ³⁷ Ti-itherũ nĩngamacookanĩrĩria kuuma mabũrũri-inĩ marĩa ndaamathaamĩirie ndĩ na marakara mahiũ na mang'ũrĩ maingĩ; ngaamacookia kũndũ gũkũ na ndũme matũũre marĩ agitĩre. ³⁸ Nĩmagatuĩka andũ akwa na nĩ ndũike Ngai wao. ³⁹ Nĩngatũma o magĩe na ũrũmwe wa ngoro o na mĩthĩire-inĩ yao, nĩgeetha matũũre manjĩtigĩrĩte nĩgeetha matũũre moonaga wega o ene na ciana ciao iria igooka thuutha wao. ⁴⁰ Nĩngarĩkanĩra nao kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra nginya tene na tene: Ndirĩ hĩndĩ ngaatiga kũmeka wega, na nĩngatũma manjĩtigagĩre, nĩguo matikanae kũũhutatĩra. ⁴¹ Nĩngakenaga ngĩmeeka wega, na ti-itherũ nĩngamahaanda gũkũ bũrũri ũyũ ngwatĩirie na ngoro yakwa yothe o na muoyo wakwa wothe.

⁴² “Jehova ekuuga atĩrĩ: O ta ũrĩa ndaarehithĩirie andũ aya mathĩina manene, ũguo noguo ngaamahe ũgaacĩru ũrĩa wothe ndĩmerĩire. ⁴³ O rĩngĩ nĩgũkagũrwo mĩgũnda bũrũri-inĩ ũyũ, o ũyũ inyuĩ mugaga atĩrĩ, ‘Ŭyũ nĩ bũrũri mũkiru ihooru, ũtarĩ na andũ kana nyamũ, nĩgũkorwo nĩwaneanirwo kũrĩ andũ a Babuloni.’ ⁴⁴ Mĩgũnda ikaagũragwo na betha, namo marũa ma ũgũri nĩmakandĩkanĩrwo na mekĩrwo kĩrore na macinĩrĩrwo mũhũuri aira marĩ ho, kũu bũrũri wa Benjamini,[‡] na tũtũũra-inĩ tũrĩa tũriganĩtie na Jerusalemu, na matũũra ma Juda, na matũũra ma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma na matũũra marĩa marĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro, o na ma Negevu, nĩ tondũ nĩngamacookeria ũgaacĩru wao, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.”

33

Kĩranĩro gĩa Gũcookererio

¹ O mahinda-inĩ macio Jeremia aarĩ muohe kũu nja-inĩ ya arangĩri, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩire riita rĩa keerĩ, akĩrwo atĩrĩ: ² “Ŭũ nĩguo Jehova ekuuga, o we ũrĩa wombire thĩ, Jehova ũrĩa watũmire thĩ igĩe ho, na akĩmĩhaanda, Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩaake: ³ ‘Ta kĩngaĩre, na nĩ nĩngũgwĩtika na ngwĩre maũndũ manene na matangĩtuĩrika, marĩa ũtooĩ.’ ⁴ Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga ũhoru ũkonĩ nyũmba iria irĩ itũũra rĩrĩ inene, o na nyũmba cia ũthamaki wa Juda o icio ciatharirio nĩguo indo iria ciakĩte kuo ihũthĩrwo kwĩgitĩra kuuma kũrĩ ihumbu cia tĩri iria cikũrigiicĩirie o na kuuma kũrĩ rũhiũ rwa njora, ⁵ makĩhũũrana na andũ a Babuloni: ‘Nyũmba icio ciothe nĩikaiyũrio ciimba cia andũ arĩa ngooragithia ndĩ na marakara na mang'ũrĩ. Nĩngahitha itũũra rĩrĩ inene ũthiũ wakwa nĩ ũndũ wa waganu wao wothe.

⁶ “No rĩrĩ, nĩngarĩrehera ũgima wa mwĩri na ndĩrĩhonie. Ningĩ nĩngahonia andũ akwa na ndũme matũũre makenagĩra thayũ mũingĩ na ũgitĩri. ⁷ Nĩngacookia andũ a Juda na a Isiraeli gũkũ ndĩmarute kũrĩa matũũrĩte marĩ atahe, njooke ndĩmaake rĩngĩ, maikare o ta ũrĩa maatarĩ mbere. ⁸ Nĩngamatheria mathirwo nĩ mehia mothe marĩa mananjĩhĩria na ndĩmarekere mehia mao mothe ma kũrega kũnjathĩkĩra. ⁹ Hĩndĩ iyo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩkandehithĩria ngumo na gĩkeno, na gĩtĩio, na ũgooci, o na gwĩkĩrĩrwo mbere ya ndũrĩrĩ ciothe cia gũkũ thĩ rĩrĩa andũ akuo makaigua ũhoru wa maũndũ mothe mega marĩa ndĩmekagĩra; nĩkũgega makaagega na mainaine moonaa ũingĩ wa ũgaacĩru na thayũ ũrĩa ngaathe itũũra rĩu.’

¹⁰ “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Mwaragia ũhoru ũkonĩ kũndũ gũkũ, mũkoiga atĩrĩ, “Nĩ kũndũ kũnũhe gũtarĩ kĩndũ, na gũtarĩ andũ kana nyamũ.” No thĩinĩ wa matũũra ma Juda na njĩra-inĩ iria nene cia Jerusalemu, o kũu gũthaamĩtwo gũkaaga andũ kana nyamũ-rĩ, nĩgũgacooka kũiguuo ¹¹ mĩgambo ya gĩkeno na ya gũcanjamũka, na mĩgambo ya mũhiki na mũhikania, o na mĩgambo ya andũ arĩa mararehe indo cia maruta ma gũcookia ngaatho nyũmba-inĩ ya Jehova, makiugaga atĩrĩ,

““Cookeriai Jehova Mwene-Hinya-Wothe ngaatho,
nĩ ũndũ Jehova nĩ mwega;
wendo wake ũtũũraga tene.”

[‡] 32:44 Bũrũri wa Benjamini ũgwetetwo mbere tondũ nĩkuo Jeremia oimĩte.

Nĩgũkorwo nĩngacookeria bũrũri ũyũ ũgaacĩru wago, o ta ũrĩa warĩ kuo mbere,' nĩguo Jehova ekuuga.

¹² “O na nĩngĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ: ‘Kũndũ gũkũ kũnũhe na gũtarĩ andũ kana nyamũ-rĩ, matũũra makuo mothe nĩmagacooka kũgĩa ũrĩthio kũrĩa arĩithi makaarahagia ndũũru ciao cia mbũri. ¹³ Thĩinĩ wa matũũra ma bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma, o na marĩa marĩ magũrũ-inĩ ma irĩma cia mwena wa ithũĩro, o na ma Negevu, bũrũri-inĩ wa Benjamini, o na tũtũũra-inĩ tũrĩa tũrigiicĩrie Jerusalemu o na matũũra-inĩ ma Juda-rĩ, ndũũru cia mbũri nĩmagacooka kũhĩtũkĩra guoko-inĩ kwa ũrĩa ũcitaraga,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁴ “Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Matukũ nĩmagacooka rĩrĩa ngaahingia kĩĩranĩro gĩakwa kĩa wega kĩrĩa nderĩire nyũmba ya Isiraeli na nyũmba ya Juda.

¹⁵ “‘Matukũ-inĩ macio o na ihinda rĩu-rĩ,
nĩngarahũrĩra Daudi mũndũ mũthingu ũgerekanĩtio na rũhonge rwa mũtĩ;
nĩageekaga maũndũ marĩa magĩrĩire na ma kĩhooto bũrũri-inĩ.

¹⁶ Matukũ-inĩ macio, Juda nĩgũkahonokanio,
nakuo Jerusalemu gũtũũre kũrĩ kũgitĩre.

Nake ageetagwo rĩitwa rĩrĩ
Jehova-Ŭthingu-Witũ.’

¹⁷ Nĩgũkorwo Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Daudi ndarĩ hĩndĩ akaaga mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa nyũmba ya Isiraeli, ¹⁸ kana athĩnjĩri-Ngai, arĩa Alawii, mage mũndũ wa gũikara mbere yakwa hĩndĩ ciothe acinaga maruta ma njino, na maruta ma mũtu, o na arutage magongona marĩa ma o mũthenya.’”

¹⁹ Nĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia akĩĩrwo atĩrĩ, ²⁰ “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Angĩkorwo inyuĩ mwahota gũthũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa na mũthenya, na kĩrĩkanĩro gĩakwa na ũtukũ, nĩgeetha mũthenya na ũtukũ itigacooke kũgĩa hĩndĩ irĩa yagĩrĩire-rĩ, ²¹ nakĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na Daudi ndungata yakwa, o na kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndaarĩkanĩire na Alawii arĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa matungataga marĩ mbere yakwa, kĩaahota gũthũkio, nake Daudi akĩage gũcocoa kũgĩa na mũndũ wa rũciaro rwake wa gũthamakaga arĩ gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene. ²² Nĩngatũma njiaro cia Daudi ndungata yakwa, o na Alawii acio matungataga marĩ mbere yakwa maingĩhe o ta njata cia igũrũ iria itangĩtarĩka nĩ ũndũ wa kũingĩha, o na ta mũthanga ũrĩa ũrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria ũrĩa ũtangĩthimĩka ũrĩa ũigana.’”

²³ O rĩngĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩire Jeremia akĩĩrwo atĩrĩ, ²⁴ “Kaĩ ũtamenyete andũ aya maroiga atĩrĩ, ‘Jehova nĩatete mothamaki marĩa meerĩ ethuurĩire’? Nĩ ũndũ ũcio mamenaga andũ akwa na matimoonaga ta marĩ rũrĩrĩ. ²⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Angĩkorwo ndiigĩte kĩrĩkanĩro gĩakwa na mũthenya na ũtukũ, o na mawatho marĩa marũmu ma igũrũ na thĩ-rĩ, ²⁶ hĩndĩ iyo nĩngagĩteanĩria njiaro cia Jakubu na cia Daudi ndungata yakwa, na njage gũthura ũmwe wa aanake ake atuĩke wa gũthamakĩra njiaro cia Iburahĩmu, na cia Isaaka, na cia Jakubu. Nĩgũkorwo nĩngamacookeria ũgaacĩru wao na ndĩmaiguĩre tha.’”

34

Zedekia kwĩrwo Nĩegũtahwo

¹ Rĩrĩa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni aarũaga mbaara na Jerusalemu na matũũra marĩa maarĩrigiicĩrie, arĩ na mbũtũ ciake cia ita, hamwe na mothamaki marĩa maathagwo nĩwe, na ndũrĩrĩ ciothe ciakuo, ndũmĩrĩri ĩno nĩyakinyĩrĩire Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova, akĩĩrwo atĩrĩ, ² “Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: Thĩĩ kũrĩ Zedekia mũthamaki wa Juda, ũmwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũneana itũũra rĩrĩ inene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni, nake nĩekũrĩcina na mwaki rĩthire. ³ Nawe ndũkahonoka atĩ wĩherie moko-inĩ make, tondũ ti-itherũ nĩũkanyĩitwo na ũneanwo kũrĩ we. Nĩũkeyonera mũthamaki wa Babuloni na maitho maku, na nĩmũkaranĩria nake ũthiũ kwa ũthiũ. Nawe nĩũgatwarwo Babuloni.

⁴ “No rĩrĩ, ta thikĩrĩria kĩĩranĩro kĩa Jehova, wee Zedekia mũthamaki wa Juda. Jehova ekuuga atĩrĩ ũhoro ũgũkonĩĩ: Wee ndũkooragwo na rūhiũ rwa njora; ⁵ ũgaakua gĩkuũ gĩa thayũ. O ta ũrĩa andũ maakirie mwaki wa macakaya nĩ ũndũ wa gũtĩĩa maithe maku, o acio athamaki arĩa maarĩ mbere yaku-rĩ, ũguo noguo magaakia mwaki nĩ ũndũ wa gũgũtĩĩa na magũcakaĩre, makiugaga atĩrĩ, “Iya, Mwathi witũ-ĩ!” Nĩ mwene nĩ nĩ ndakwĩrĩra ũhoro ũcio, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’”

⁶ Nake Jeremia ũcio mũnabii akĩĩra Zedekia mũthamaki wa Juda maũndũ macio mothe, arĩ kũu Jerusalemu, ⁷ hĩndĩ iyo mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni ciahũũranaga na Jerusalemu o na matũũra macio mangĩ ma Juda marĩa meyũmĩrĩrie, nĩmo Lakishi na Azeka. Macio moiki no mo matũũra marĩa matigaire harĩ marĩa mairigĩrwo na hinya kũu Juda.*

Kuohorwo kwa Ngombo

⁸ Ndũmĩrĩri nĩyakinyĩrĩre Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova thuutha wa Mũthamaki Zedekia kũrĩkanĩra kĩĩkanĩro na andũ othe arĩa maarĩ Jerusalemu maanĩrĩre ũhoro wa kuohorwo kwa ngombo. ⁹ Mũndũ o wotha angĩtuĩka nĩekuohora ngombo ciake cia Ahibirania, cia arũme na cia andũ-a-nja; gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ wagĩrĩrwo nĩ kũiga Mũyahudi ũrĩa ũngĩ arĩ ngombo. ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio anene othe o na andũ arĩa maatoonyire kĩĩkanĩro-inĩ kũu, magĩtĩkĩra atĩ nĩmekũrekereria ngombo ciao cia arũme na cia andũ-a-nja, na atĩ matigũcooka kũmaiga ũkombo-inĩ. Magĩgĩtĩkĩra ũhoro ũcio na makĩmarekereria. ¹¹ No rĩrĩ, thuutha-inĩ nĩmericũkirwo, makĩnyiita andũ acio mohorete na makĩmatua ngombo rĩngĩ.

¹² Hĩndĩ iyo ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩre Jeremia, akĩĩrwo atĩrĩ: ¹³ “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Nĩndarĩkanĩire na maithe manyu ma tene rĩrĩa ndamarutire bũrũri wa Misiri, ngĩmaruta bũrũri wa ũkombo, ngĩmeera atĩrĩ, ¹⁴ ‘Hĩndĩ ciothe mwaka-inĩ wa mũgwanja, o mũndũ o mũndũ wanyu wotha no nginya arekagĩrĩrie mũrũ wa ithe Mũhibirania o wotha ũrĩa wĩyendetie kũrĩ we. Thuutha wa gũgũtungata mĩaka itandatũ-rĩ, no nginya ũmũrekererie.’ No maithe manyu matiigana gũũthikĩrĩria kana kũrũmbũiya ũhoro ũcio wakwa. ¹⁵ Nĩmwĩrĩga kwĩrira, na mũgĩka maũndũ marĩa magĩrĩre makĩonwo nĩ nĩ: Tondũ o ũmwe wanyu nĩanĩrĩre ũhoro wa kuohorwo kwa mũndũ o mũndũ bũrũri-inĩ. O na ningĩ mũkĩgĩa na kĩĩkanĩro kũu mũrĩ mbere yakwa thĩnĩ wa nyũmba irĩa ittanĩtio na rĩtwa rĩakwa. ¹⁶ No rĩu nĩmũgarũrũkĩte mũgathaahia rĩtwa rĩakwa; mũndũ o mũndũ wanyu nĩacooketie ngombo yake ya mũndũ mũrũme na ya mũndũ-wa-nja irĩa ararekereirie itĩthĩre o kũrĩa ingĩenda. Nĩmũmatuĩte ngombo cianyu rĩngĩ.

¹⁷ “Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ: Inyuĩ nĩmwagĩte kũnjathĩkĩra: mũtianĩrĩre kuohorithio kwa andũ a bũrũri wanyu. Nĩ ũndũ ũcio rĩu nĩngwanĩrĩra ‘kuohorithio’ kwanyu, ũguo nĩguo Jehova ekuuga, nakuo nĩ ‘kuohorithio’ nĩguo mũũragwo na rūhiũ rwa njora, na mũthiro, na ng’aragu. Nĩngatũma mũtuĩke kĩndũ gĩa gũthũũrwo mũno mothamaki-inĩ mothe ma gũkũ thĩ. ¹⁸ Andũ arĩa magararĩte kĩĩkanĩro gĩakwa, na makaaga kũhingia mohoro ma kĩĩkanĩro kũu maarĩkanĩre marĩ mbere yakwa, ngaameka o ta njaũ irĩa maatinanirie icunjĩ igĩrĩ, makĩgerera gatagatĩ ga icunjĩ icio ciayo. ¹⁹ Atongoria a Juda na a Jerusalemu, na andũ arĩa mehokeirwo mawĩra ma kwa mũthamaki, na athĩnjĩri-Ngai, na andũ othe a bũrũri arĩa magereire gatagatĩ ga icunjĩ icio cieri cia njaũ iyo-rĩ, ²⁰ nĩngamaneana kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo. Ciimba ciao igaatuĩka irio cia nyoni cia rĩera-inĩ, na cia nyamũ cia gĩthaka.

²¹ “Nĩnganeana Zedekia mũthamaki wa Juda na anene ake kũrĩ thũ ciao iria ciendaga kũmaruta muoyo, ndĩmaneane kũrĩ mbũtũ cia ita cia mũthamaki wa Babuloni, icio ciambĩte kũmweherera. ²² Nĩngũruta watho, nĩguo Jehova ekuuga, na nĩngamacookia gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ inene. Nĩmakahũũrana narĩo, marĩtahe na marĩcine. Ningĩ nĩngonũha matũũra ma Juda makire ihooru, na kwage mũndũ ũngĩtũũra kuo.”

* 34:7 Matũũra ma Lakishi na Azeka mairigĩtuo nĩ Rehoboamu mũrũ wa Solomoni (2Maũ 11:5, 9).

35

Ciana cia Rekabu

¹ Īno niyo ndūmīriri ĩrĩa yakinyĩĩre Jeremia yumĩte kūrĩ Jehova hĩndĩ ya wathani wa Jehoiakimu mūrũ wa Josia, mūthamaki wa Juda, akĩĩrwo atĩrĩ: ² “Thiĩ kūrĩ andũ a nyũmba ya Rekabu, ũmeere moke kanyũmba-inĩ kamwe ga tūtũ tūrĩ rwere-inĩ rwa nyũmba ya Jehova, nawe ũmahe ndibei manyue.”

³ Nĩ ūndũ ūcio ngĩthiĩ ngĩgĩĩra Jaazania mūrũ wa Jeremia mūrũ wa Habazania, hamwe na ariũ a ithe, o na ariũ ake othe, na andũ a nyũmba iyo yothe ya Rekabu. ⁴ Ngĩmarehe thiĩnĩ wa nyũmba ya Jehova, ngĩmatoonyia kanyũmba ka ariũ a Hanani mūrũ wa Igidalia, mūdũ wa Ngai. Kanyũmba kau kaariganĩtie na kanyũmba ka anene, karĩa kaarĩ hau igūrũ rĩa nyũmba ya Maaseia mūrũ wa Shalumu, ũrĩa warĩ mũikaria wa mūrango. ⁵ Ngĩcooka ngĩga mbakũri ciyũrite ndibei, o na ngĩga ikombe mbere ya andũ acio a nyũmba ya Rekabu, ngĩmeera atĩrĩ, “Nyuai ndibei ĩno.”

⁶ No-o magĩcookia atĩrĩ, “Ithui tũtinyuuga ndibei, nĩ ūndũ ithe witũ wa tene, Jonadabu mūrũ wa Rekabu, nĩatũtigĩire watho, akiuga atĩrĩ, ‘Mũtikananyue ndibei, inyuĩ ene kana njaro cianyu.*’ ⁷ Ningĩ-rĩ, mũtikanaake nyũmba, kana mũhaande mbeũ, kana mũhaande mĩgũnda ya mĩthabibũ; mũtikanagĩe na kĩndũ o na kĩmwe kĩa indo icio, no rĩrĩ, mũgũtũũra mũikaraga hema-inĩ. Hĩndĩ iyo nĩmũgatũũra matukũ maingĩ bũrũri ũyũ mũikaraga ta mūrĩ ageni.’ ⁸ Nĩtũtũũrite twathĩkĩire ūndũ o wotho ũrĩa ithe witũ wa tene Jonadabu mūrũ wa Rekabu aatwathire. Gũtirĩ mūdũ witũ ithui, kana atumia aitũ, kana ariũ na airĩtu aitũ, ũrĩ wanyua ndibei, ⁹ kana agĩaka nyũmba ya gũtũũrwo, kana akĩgĩa mĩgũnda ya mĩthabibũ, kana ithaka, o na kana akehaandĩra irio. ¹⁰ Tũtũũrite hema-inĩ twathĩkagĩra ũrĩa wotho ithe witũ wa tene Jonadabu aatwathire. ¹¹ No rĩrĩa Nebukadinezaru mūthamaki wa Babuloni aahithũkĩire bũrũri ũyũ, nĩtwoigire atĩrĩ: ‘Ūkĩrai, no nginya tũthiĩ Jerusalemu tũũrĩre mbũtũ cia ita cia Babuloni na cia Asuriata.’ Nĩ ūndũ ūcio tũkoretwo tũgĩkara gũkũ Jerusalemu.”

¹² Ningĩ ndūmīriri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia, akĩĩrwo atĩrĩ: ¹³ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Thiĩ ũkeere andũ a Juda na aĩa othe matũũruga Jerusalemu atĩrĩ: ‘Kaĩ inyuĩ mũtangĩĩruta ūndũ nĩguo mwathĩkĩre ciugo ciakwa?’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ¹⁴ ‘Jonadabu mūrũ wa Rekabu aathire ariũ ake matikananyue ndibei, nago watho ūcio wake matũũrĩte maũhingagia. O na nginya ūmũthĩ matinyuuga ndibei, nĩgũkorwo nĩmathĩkagĩra watho ūcio wa ithe wao wa tene. No rĩrĩ, inyuĩ ndĩmwarĩirie kaingĩ kaingĩ, no mũtirĩ mwanjathĩkĩra. ¹⁵ Ndĩmũtũmĩire ndungata ciakwa ciothe cia anabii kaingĩ kaingĩ. Nao mamwĩraga atĩrĩ, “Mūdũ o wotho wanyu no nginya atigane na mĩthĩire yake ya waganu na aagĩrie ciĩko ciake; tigai kũrũmĩrĩra ngai ingĩ kana gũcitungatagĩra. Na inyuĩ nĩmũgatũũra bũrũri ũyũ ndaamũheire inyuĩ o na maithe manyu.” No inyuĩ mũtiigana kũrũmbũiya ũhoru ūcio kana gũũthikĩrĩra. ¹⁶ Njaro icio cia Jonadabu mūrũ wa Rekabu nĩhingĩtie watho ūcio ithe wao wa tene aacitĩgĩire, no andũ aya matinjathĩkĩire.’

¹⁷ “Nĩ ūndũ ūcio, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Ta thikĩrĩriai! Nĩngũrehithĩria Juda o na mūdũ wotho ũtũũruga Jerusalemu mwanangĩko ũrĩa wotho ndoigire nĩngamarehere. Nĩ ndaamaarĩirie, no-o makĩrega gũthikĩrĩra; ndaametire no-o makĩrega kũnjĩtika.’”

¹⁸ Nake Jeremia agĩcooka akĩra andũ a nyũmba ya Rekabu atĩrĩ, “Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Inyuĩ nĩmwathĩkĩire watho wa Jonadabu, ithe wanyu wa tene, na mũkarũmĩrĩra mataaro make mothe, na nĩmwĩkĩte ũrĩa wotho aamwathire.’ ¹⁹ Nĩ ūndũ ūcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ‘Jonadabu mūrũ wa Rekabu ndarĩ hĩndĩ akaaga mūdũ wa kũndungatĩra.’”

* 35:6 Ūyũ warĩ mwĩhĩtwa wa njaro cia Rekabu ũrĩa mehĩtĩte atĩ matikananyua ndibei.

36

Jehoiakimu Gũcina Ibuku rĩa Gĩkũnjo rĩa Jeremia

¹ Mwaka-inĩ wa ĩna kuuma Jehoiakimu mūrũ wa Josia atuĩka mũthamaki wa Juda-rĩ, ndũmĩrĩri ĩno nĩyakinyĩre Jeremia yumĩte harĩ Jehova, akĩrwo ũũ: ² “Oya ibuku rĩa gĩkũnjo wandike thĩinĩ warĩo mohoro marĩa mothe ngũheete makoniĩ Isiraeli na Juda, o hamwe na ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe, kuuma ihinda rĩrĩa ndambĩrĩrie gũkwarĩria hĩndĩ ya wathani wa Josia, o nginya ũmũthĩ. ³ Hihi rĩrĩa andũ a Juda makaigua ũhoru wa mwanangĩko ũrĩa wothe njiĩrĩre kũmarehithĩria-rĩ, mũndũ o mũndũ wao ahota kũgarũrũka atigane na mĩthĩre yake ya waganu; na nĩ nĩngamarekera waganu wao na mehia mao.”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jeremia agĩĩta Baruku mūrũ wa Neria, nake Jeremia akĩmwĩra maũndũ marĩa mothe Jehova aamwarĩrie, nake Baruku akamandĩka ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo.

⁵ Hĩndĩ ĩyo Jeremia akĩĩra Baruku atĩrĩ, “Nĩ ndĩmuohe; ndingĩhota gũthĩi hekarũ-inĩ ya Jehova. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio thĩi arĩ we kũu nyũmba-inĩ ya Jehova mũthenya ũmwe ũrĩa kwĩhingagwo kũrĩa irio, nawe ũthomere andũ acio kuuma ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa gĩkũnjo maũndũ marĩa maarĩtio nĩ Jehova, macio wee wandĩkire o ta ũrĩa nĩ ndaakwĩraga wandike. ⁷ Hihi maahota kũrehe mathaithana mao harĩ Jehova, na o mũndũ wao atigane na mĩthĩre yake ya waganu, nĩ ũndũ marakara na mang’ũrĩ marĩa matuĩrĩrwo andũ aya nĩ Jehova nĩ manene.”

⁸ Nake Baruku mūrũ wa Neria nĩekire ũrĩa wothe Jeremia ũrĩa mũnabii aamwĩrĩte eeke; agĩthoma ndũmĩrĩri ĩyo ya Jehova kũu thĩinĩ wa hekarũ kuuma ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo.

⁹ Na rĩrĩ, mweri-inĩ wa kenda wa mwaka wa ĩtano wa wathani wa Jehoiakimu mūrũ wa Josia mũthamaki wa Juda, ihinda rĩa kwĩhinga kũrĩa irio mbere ya Jehova nĩrĩanĩrĩrwo kũrĩ andũ othe a Jerusalemu, o na arĩa angĩ othe mookĩte kuuma matũũra ma Juda.

¹⁰ Kuuma kanyũmba-inĩ ka Gemaria mūrũ wa Shafani ũrĩa mwandĩki, karĩa kaarĩ o kũu nja ya na igũrũ, itoonyero-inĩ rĩa Kĩhingo kĩrĩa Kierũ kĩa hekarũ, Baruku agĩthomera andũ othe ciugo cia Jeremia kuuma ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo kũu hekarũ-inĩ ya Jehova.

¹¹ Rĩrĩa Mikaia mūrũ wa Gemaria, mūrũ wa Shafani aigũire ndũmĩrĩri ĩyo ya Jehova yothe kuuma ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, ¹² agĩkũrũka agĩtoonya kanyũmba-inĩ ka mwandĩki karĩa kaarĩ kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki, harĩa anene othe maikarĩte, nao nĩo: Elishama ũrĩa mwandĩki, na Delia mūrũ wa Shemaia, na Elinathani mūrũ wa Akibori, na Gemaria mūrũ wa Shafani, na Zedekia mūrũ wa Hanania, na anene arĩa angĩ othe.

¹³ Mikaia aarĩkia kũmahe ũhoru wothe ũrĩa aigũite Baruku agĩthomera andũ kuuma ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo-rĩ, ¹⁴ anene acio othe magĩtũma Jehudi mūrũ wa Nethania, mūrũ wa Shelemia, mūrũ wa Kushi, athĩi akeere Baruku atĩrĩ, “Oya ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, rĩu ũthomeire andũ, ũũke narĩo.” Nĩ ũndũ ũcio Baruku mūrũ wa Neria agĩthĩi hau maarĩ anyiĩtĩte ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo na guoko gwake. ¹⁵ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu ta ikara thĩ, ũtũthomere.”

Nĩ ũndũ ũcio Baruku akĩmathomera. ¹⁶ Rĩrĩa maaigũire mohoro macio mothe, makĩrorana marĩ na guoya, makĩĩra Baruku atĩrĩ, “No nginya tũkinyĩrie mũthamaki ũhoru ũcio wothe.” ¹⁷ Ningĩ magĩcooka makĩũria Baruku atĩrĩ, “Ta twĩre, maũndũ macio mothe wamandĩkire atĩa? Nĩ Jeremia wakwĩraga nawe ũkamaandĩka?”

¹⁸ Baruku akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩwe wanjĩĩraga mohoro macio mothe, na nĩ ngamaandĩka na rangi ibuku-inĩ rĩrĩ rĩa gĩkũnjo.”

¹⁹ Nao anene acio makĩĩra Baruku atĩrĩ, “Wee na Jeremia thĩi mwĩhithe. Mũtikareke mũndũ o na ũ amenye kũrĩa mūrĩ.”

²⁰ Maarĩkia kũiga ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo kanyũmba-inĩ ka Elishama, ũrĩa mwandĩki, magĩtoonya harĩa mũthamaki aarĩ kũu nyũmba yake ya thĩinĩ makĩmũhe ũhoru ũcio wothe. ²¹ Mũthamaki nake agĩtũma Jehudi agĩire ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, nake Jehudi akĩrĩrehe kuuma kanyũmba-inĩ ka Elishama, ũrĩa mwandĩki, akĩrĩthomera mũthamaki na anene acio othe marũgamĩte hau harĩ mũthamaki. ²² Kwarĩ mweri wa kenda, nake mũthamaki aikarĩte nyũmba-inĩ rĩa aikaraga hĩndĩ ya kĩmera kĩa heho, na haarĩ na

mwaki waakanaga riiko-inĩ hau mbere yake. ²³ Jehudi aathoma icigo ithatũ kana inya cia ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, mũthamaki nake agacitinia na kahiũ ka mwandĩki, agacikia riiko-inĩ, o nginya rĩrĩa ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo rĩacinirwo rĩothe. ²⁴ Mũthamaki na andũ arĩa othe maamũtungataga arĩa maiguire mohoro macio matiigana gwĩtigĩra, o na kana magĩtembũranga nguo ciao. ²⁵ O na gũtuĩka Elinathani, na Delia, na Gemaria nĩmathaithire mũthamaki ndagacine ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, nĩaregire kũmathikĩrĩria. ²⁶ Handũ ha ũguo, mũthamaki agĩatha Jerameeli, mũrũ ũmwe wa mũthamaki, na Seraia mũrũ wa Aziriel, na Shelemia mũrũ wa Abideli, nĩguo manyiite Baruku ũcio mwandĩki, na Jeremia ũrĩa mũnabii. No rĩrĩ, Jehova nĩamahithĩte.

²⁷ Thuutha wa mũthamaki gũcina ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo rĩrĩa rĩandikĩtwo mohoro nĩ Baruku ta ũrĩa eerĩtwo nĩ Jeremia andĩke-rĩ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩre Jeremia, akĩrwo atĩrĩ: ²⁸ “Oya ibuku rĩngĩ rĩa gĩkũnjo wandĩke thĩinĩ warĩo mohoro marĩa mothe maarĩ ibuku-nĩ rĩu rĩa mbere, rĩu Jehoiakimu mũthamaki wa Juda aacinire. ²⁹ Ningĩ wĩre Jehoiakimu mũthamaki wa Juda atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩwacinire ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, ũkĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte wandĩke atĩ, ti-itherũ mũthamaki wa Babuloni nĩagooka kwananga bũrũri ũyũ na eherie andũ na nyamũ kuo?” ³⁰ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ ũndũ ũkonĩĩ Jehoiakimu mũthamaki wa Juda: Ndakagĩa na mũndũ wa gũikarĩra gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Daudi; kĩimba gĩaake gĩaateeo, na kĩaĩkĩrwo riũa mũthenya, na kĩhĩe nĩ mbaa ũtukũ. ³¹ Nĩngamũherithia we hamwe na ciana ciake, na arĩa mamũtungataga, nĩ ũndũ wa waganu wao; nĩngarehithĩria arĩa othe matũũraga Jerusalemu na andũ a Juda mwanangĩko ũrĩa wotha ndaaririe ũhoru wago ũmakoniĩ, tondũ nĩmagĩte gũthikĩrĩria.’”

³² Nĩ ũndũ ũcio Jeremia akĩoya ibuku rĩngĩ rĩa gĩkũnjo, akĩrĩnengera Baruku mũrũ wa Neria ũcio mwandĩki, nake akĩandĩka ibuku-inĩ rĩu mohoro mothe marĩa aacookire kũheo nĩ Jeremia, o macio maandikĩtwo ibuku-inĩ rĩrĩa Jehoiakimu mũthamaki wa Juda aacinĩte na mwaki; na hakĩongererwo mohoro mangĩ maĩngĩ maahaanaine na macio ma mbere.

37

Jeremia gũikio Njeera

¹ Na rĩrĩ, Zedekia mũrũ wa Josia nĩatuirwo mũthamaki wa Juda nĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, nake agĩthamaka itherya rĩa Jekonia mũrũ wa Jehoiakimu. ² No rĩrĩ, we mwene o na kana arĩa maamũtungatagĩra, na andũ a bũrũri ũcio matiarũmbũirie ciugo iria Jehova aarĩtie na kanua ka Jeremia ũcio mũnabii.

³ Nake Mũthamaki Zedekia agĩtũma Jehukali mũrũ wa Shelemia marĩ na Zefania mũrũ wa Maaseia ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai mathĩĩ kũrĩ Jeremia ũcio mũnabii, mamũtwarĩre ndũmĩrĩri ĩno: “Twagũthaitha ũtũhooere kũrĩ Jehova, Ngai witũ.”

⁴ Na rĩrĩ, ihinda rĩu Jeremia aarĩ na wĩyathi wa gũceeranga gatagatĩ-inĩ ka andũ, nĩgũkorwo ndaakoretwo aikĩtio njeera. ⁵ Hĩndĩ ĩyo mbũtũ cia ita cia Firaũni nĩcioimagarĩte kuuma bũrũri wa Misiri, na rĩrĩa andũ a Babuloni arĩa maarĩgiĩcĩrie Jerusalemu maiguire ũhoru wacio, makĩhũndũka, makĩehera kũu Jerusalemu.

⁶ Hĩndĩ ĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia ũcio mũnabii, akĩrwo atĩrĩ, ⁷ “Jehova, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: ĩra mũthamaki wa Juda, ũcio ũgũtũmĩte ũũke ũhooe kĩrĩra harĩ niĩ, atĩrĩ, ‘Mbũtũ cia ita cia Firaũni ĩcio irooka gũgũteithia-rĩ, nĩgũcooka bũrũri wacio, kũu bũrũri wa Misiri. ⁸ Hĩndĩ ĩyo nao andũ a Babuloni nĩmagacooka gũkũ na matharĩkĩre itũũra rĩrĩ inene, marĩtunyane na marĩcine na mwaki.’

⁹ “Jehova ekuuga atĩrĩ: Tigai kwĩheenia, mũgĩciiria atĩrĩ, ‘Andũ a Babuloni ti-itherũ nĩmegũtigana na ithuĩ matweherere.’ Matigeeka ũguo! ¹⁰ O na mũngĩhoota mbũtũ ciothe cia ita cia andũ a Babuloni ĩcio iramũtharĩkĩra, na gũtuĩke atĩ no andũ arĩa matiihangĩtio matigĩtwo hema-inĩ ciao-rĩ, no moime kũu hema-inĩ na macine itũũra rĩrĩ na mwaki.”

¹¹ Thuutha wa mbũtũ ĩcio cia ita cia andũ a Babuloni kwehera kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa mbũtũ cia Firaũni, ¹² Jeremia nĩoimagarire kuuma itũũra-inĩ rĩu inene nĩguo athĩĩ

būruri wa Benjamini akenyitire igai rīake rīa gīthaka gatagatī-inī ka andū arīa maarī kuo. ¹³ No rīrīa aakinyire Kīhingo-inī kīa Benjamini, mūnene wa arangīri ūrīa wetagwo Irija mūrū wa Shelemia, mūrū wa Hanania, akīmūnyiita, akiuga atīrī, “Wee nī kūūra ūroora ūthīi ūkeneane kūrī andū a Babuloni!”

¹⁴ Jeremia akīmwīra atīrī, “Aca ūguo tiguu! Nī ti kūūra ndīroora ngeneane kūrī andū a Babuloni.” No Irija akīrega kūmūthikīrīria; handū ha ūguo akīnyiita Jeremia, akīmūtware kūrī anene. ¹⁵ Anene acio nīmarakarīire Jeremia, na magīathana ahūūrwo na ahingīrwo nyūmba ya Jonathani ūrīa mwandīki, īrīa maatuīte njeera.

¹⁶ Nake Jeremia agītoonyio mungu-inī warī kanyūmba ga thīnī mūno kūu kīoho-inī, kūrīa aikarire matukū maingī. ¹⁷ Na thuutha ūcio Mūthamaki Zedekia agītūmana areehwo kūu nyūmba-inī ya ūthamaki. Arī kūu, mūthamaki akīmūūrīa na hittho atīrī, “Hihi nī harī ndūmīrīri yumīte kūrī Jehova?”

Nake Jeremia akīmūcookeria atīrī, “Ī, nī kūrī; wee nīūkaneanwo moko-inī ma mūthamaki wa Babuloni.”

¹⁸ Ningī Jeremia akīra Mūthamaki Zedekia atīrī, “Nī ūndū ūrīkū ngwīhītie we mwene, kana ndungata ciaku, o na kana andū aya, nīguo njikio njeera? ¹⁹ Marī ha anabii acio aku, acio maakūrathīre ūhoru atīrī, ‘Mūthamaki wa Babuloni ndagagūtharīkīra wee o na kana būruri ūyū?’ ²⁰ Na rīu-rī, wee mūthamaki mwathi wakwa, itīkīra gūthikīrīria. Njītīkīria ndeehe mathaithana makwa mbere yaku: Ndūkanjookie nyūmba ya Jonathani ūrīa mwandīki, ndigakuīre kuo.”

²¹ Nake Mūthamaki Zedekia akīruta watho, akiuga atī Jeremia aigwo kūu nja īrīa ya arangīri, na aheagwo mūgate o mūthenya ūrutitwo barabara-inī ya arugi mīgate, o nginya rīrīa mīgate īgaathira kūu itūūra-inī inene. Nī ūndū ūcio Jeremia agīkara kūu nja īyo ya arangīri.

38

Jeremia gūikio Irima-inī rīa Maaī

¹ Nao Shefatia mūrū wa Matani, na Gedalia mūrū wa Pashuri, na Jehukali mūrū wa Shemalia, o na Pashuri mūrū wa Malikija nīmaiguire ūrīa Jeremia eeraga andū othe, rīrīa oigire atīrī, ² “Jehova ekuuga atīrī: ‘Mūndū ūrīa wothe ūgūikara itūūra-inī rīrī inene nīakooragwo na rūhiū rwa njora, kana ng’aragu, kana mūthiro, no ūrīa ūgwītware kūrī andū a Babuloni nīagatūūra muoyo. Nīakahonokia muoyo wake; nīagatūūra muoyo.’ ³ Ningī, Jehova ekuuga atīrī: ‘Itūūra rīrī inene no nginya rīkaneanwo kūrī mbūtū cia ita cia mūthamaki wa Babuloni, ūrīa ūkaarītunyana.’”

⁴ Hīndī īyo anene makīra mūthamaki atīrī, “Mūndū ūyū aagīrīre ooragwo. Nīaratūma thigari iria itigaire gūkū itūūra-inī rīrī inene ciītīgīre, o ūndū ūmwe na andū aya othe, nī ūndū wa maūndū macio arameera. Mūndū ūyū ndarī ūndū mwega areciirīria andū aya tiga o ūūru.”

⁵ Mūthamaki Zedekia agīcookia atīrī, “Arī moko-inī manyu; mūthamaki ndangī-girīrīria mwīke ūrīa inyuī mūkwenda.”

⁶ Nī ūndū ūcio makīnyiita Jeremia makīmūikia irima rīa maaī rīa Malikija, ūrīa mūrū wa mūthamaki, rīrīa rīarī kūu nja īyo ya arangīri.* Magīkūrūkia Jeremia irima rīu rīa maaī na mīkanda; no rītīarī na maaī, no mūtōndo rīarī, nake Jeremia agītoonyerera kūu mūtōndo-inī ūcio.

⁷ No rīrī, Ebedi-Meleku ūrīa Mūkushi, ūmwe wa arīa mehokeirwo wīra wa kūu nyūmba-inī ya ūthamaki, nīaiguire atī nīmaikītie Jeremia irima rīu rīa maaī. Hīndī īyo mūthamaki aikarīte Kīhingo-inī kīa Benjamini, ⁸ Ebedi-Meleku akiuma hau nja ya nyūmba ya ūthamaki, akīmwīra atīrī, ⁹ “Mūthamaki mwathi wakwa, andū aya nīmekīte ūūru nī ūndū wa maūndū maya mothe mekīte Jeremia ūrīa mūnabii. Nīmamūikītie irima rīa maaī, akuīre kuo nī ng’aragu, tōndū mīgate īkirie gūthira gūkū itūūra-inī inene.”

* 38:6 Anene a Mūthamaki Zedekia meendaga kūūruga Jeremia na njīra ya kūmūikia irima rīa maaī, no ti na moko mao ene.

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo mũthamaki agĩatha Ebedi-Meleku ũcio Mũkushi, akĩmwĩra atĩrĩ: “Oya andũ mĩrongo ĩtatũ kuuma haha mũthiĩ nao mũkarute Jeremia ũcio mũnabii kuuma irima rĩu rĩa maaĩ atanakua.”

¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Ebedi-Meleku akĩoya andũ acio, agĩthiĩ nao, nao magĩtoonya kanyũmba kaarĩ rungu rwa harĩa haaigagwo mũthiithũ wa indo cia bata kũu thĩĩnĩ wa nyũmba ya ũthamaki. Akĩoya ndangari imwe cia nguo ngũrũ, na nguo iria ndũĩku ciarĩ kuo, agĩciikũrũkĩria Jeremia na mĩkanda kũu irima rĩa maaĩ. ¹² Ebedi-Meleku ũcio Mũkushi, akĩĩra Jeremia atĩrĩ: “Ĩkĩra nguo icio ngũrũ na ndangari icio njegeeke, wĩrigĩrĩrie gũkerwo nĩ mĩkanda ĩyo.” Nake Jeremia agĩka o ũguo, ¹³ nao makĩmũguucia na mĩkanda ĩyo, makĩmũruta irima rĩu rĩa maaĩ. Nake Jeremia agĩkara kũu nja ĩyo ya arangĩri.

Zedekia kũhooya Jeremia Ũhoru rĩngĩ

¹⁴ Mũthamaki Zedekia agĩtũmanĩra Jeremia ũcio mũnabii, akiuga areehwo itoonjero-inĩ rĩa gatatũ rĩa hekarũ ya Jehova. Mũthamaki akĩĩra Jeremia atĩrĩ, “Nĩngũkũũria ũndũ. Nawe ndũkaahithe ũhoru o na ũrĩkũ.”

¹⁵ Jeremia akĩĩra Zedekia atĩrĩ, “Ingĩkuumburĩra ũhoru-rĩ, githĩ ndũkũnjũraga? O na ingĩgũtaara-rĩ, wee ndũngũthikĩrĩria.”

¹⁶ Nake Mũthamaki Zedekia akĩĩhĩta mwĩhĩtwa na hitho harĩ Jeremia, akiuga ũũ: “Titherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo, o we ũrĩa watũheire muoyo ũyũ tũrĩ naguo-rĩ, nĩ ndigũkũũraga kana ngũneane moko-inĩ ma acio mendaga gũkũruta muoyo.”

¹⁷ Nake Jeremia akĩĩra Zedekia atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova Ngai-Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Ũngĩneana kũrĩ anene a mũthamaki wa Babuloni, muoyo waku nĩũkũhonokio, o na itũũra rĩrĩ inene rĩtigaacinwo; wee na andũ a nyũmba yaku nĩmũgũtũũra muoyo. ¹⁸ No ũngĩrega kwĩneana kũrĩ anene a mũthamaki wa Babuloni, itũũra rĩrĩ nĩrĩkũneanwo kũrĩ andũ a Babuloni, nao marĩcine na mwaki rĩthire; na wee mwene ndũkahonoka kuuma moko-inĩ mao.’”

¹⁹ Mũthamaki Zedekia akĩĩra Jeremia atĩrĩ, “Nĩndĩretigĩra Ayahudi arĩa meneanĩte kũrĩ andũ a Babuloni, nĩ ũndũ andũ a Babuloni mahota kũũneana kũrĩ Ayahudi acio nao maanyamarie.”

²⁰ Nake Jeremia akĩmũcookeria atĩrĩ, “Matigaakũneana kũrĩ o. Wee athĩkĩra Jehova, wĩke ũguo ndĩrakwĩra. Hĩndĩ ĩyo nĩũkona wega, naguo muoyo waku nĩũkahonokio. ²¹ No rĩrĩ, warega kwĩneana, ũũ nĩguo Jehova angũũrĩrie: ²² Andũ-a-nja othe arĩa matigaire thĩĩnĩ wa nyũmba ya mũthamaki wa Juda nĩmagatwarĩrwo anene a mũthamaki wa Babuloni. Andũ-a-nja acio nao magaakwĩra atĩrĩ:

“Arata acio aku wehokeete

nĩmakũhĩtithirie na magĩgũkĩria hinya.

Magũrũ maku nĩmatoonyereire mũtondo-inĩ;

nao arata aku nĩmagũtiganĩirie.’

²³ “Atumia aku othe na ciana ciaku nĩmakaneanwo kũrĩ andũ a Babuloni. Wee mwene ndũkehonokia moko-inĩ mao, no nĩũkanyitwo nĩ mũthamaki wa Babuloni; narĩo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩgacinwo rĩthire.”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Zedekia akĩĩra Jeremia atĩrĩ, “Ndũkareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru wa mĩario ĩno, ndũkae kũũragwo. ²⁵ Anene mangĩgua atĩ nĩtwaranĩirie nawe, nao moke kũrĩ we makũũrie atĩrĩ, ‘Twĩre ũrĩa wĩrite mũthamaki, na ũrĩa nake mũthamaki akwĩrite; ndũgatũhithe ũndũ kana tũkũũrage,’ ²⁶ hĩndĩ ĩyo nawe ũmeere atĩrĩ, ‘Nĩgũthaitha ndĩrathaithaga mũthamaki ndakae kũnjookia nyũmba-inĩ kwa Jonathani, ndigakuĩre kuo.’”

²⁷ Anene acio othe nĩmookire kũrĩ Jeremia, makĩmũũria ũhoru ũcio, nake akĩmeera ũrĩa wotha aathitwo nĩ mũthamaki oige. Nĩ ũndũ ũcio matiamwĩrire ũndũ ũngĩ, nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ waiguĩte ũrĩa maarĩtie na mũthamaki.

²⁸ Nake Jeremia agĩkara kũu kĩhingo-inĩ kĩa arangĩri nginya mũthenya ũrĩa itũũra rĩa Jerusalemu rĩatunyanirwo.

39

Kũgũa kwa Jerusalemu

Na rĩrĩ, itũũra rĩa Jerusalemu rĩatunyanirwo ũũ: ¹ Mwaka-inĩ wa kenda wa wathani wa Zedekia mũthamaki wa Juda, mweri-inĩ wa ikũmi, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩathiire gũtharĩkĩra itũũra rĩa Jerusalemu arĩ na mbũtũ ciake ciothe cia ita, akĩrĩrigiicĩria arĩtunyane. ² Ningĩ mũthenya wa kenda wa mweri wa ĩna wa mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe wa wathani wa Zedekia, nĩguo rũthingo rwa itũũra rĩu inene rwatũrĩkirio. ³ Hĩndĩ ĩyo anene othe a mũthamaki wa Babuloni magĩtoonya na magĩkara Kĩhingo-inĩ gĩa Gatagatĩ: Nao nĩ Nerigali-Sharezaru wa Samugari, na Nebo-Sarisekimu mũtongoria ũmwe mũnene, na Nerigali-Sharezaru ũrĩa warĩ mũnene wathani-inĩ, marĩ hamwe na anene arĩa angĩ othe a mũthamaki wa Babuloni. ⁴ Rĩrĩa Zedekia mũthamaki wa Juda na thigari ciothe maamonire, makĩũra; makiuma itũũra-inĩ rĩu inene ũtukũ magerete njĩra ya mũgũnda-inĩ wa mũthamaki, kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩarĩ gatagatĩ ga thingo cieri, magĩthĩĩ merekeire Araba.

⁵ No nayo mbũtũ ya andũ a Babuloni ikĩmateng'eria, ĩgĩkorerera Zedekia werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Jeriko. Makĩmũnyiita, makĩmũtwarĩra Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni arĩ kũu Ribila bũrũri-inĩ wa Hamathu, na kũu nĩkuo aamũtuĩrĩre ciira. ⁶ Kũu Ribila nokuo mũthamaki wa Babuloni oragithĩirie ariũ a Zedekia, maitho-inĩ make, na akĩũragithia andũ othe arĩa maarĩ igweta kũu Juda. ⁷ Agĩcooka agĩkũũrithia Zedekia maitho na akĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango nĩguo atwarwo Babuloni.

⁸ Andũ acio a Babuloni magĩcina nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba cia andũ arĩa angĩ, na makĩmomora thingo cia Jerusalemu. ⁹ Nebuzaradani, mũnene wa arangĩri a mũthamaki, agĩtaha andũ arĩa maatigaire kũu itũũra-inĩ thĩinĩ, akĩmatwara Babuloni marĩ hamwe na arĩa meneanĩte kũrĩ we o na andũ acio angĩ othe. ¹⁰ No rĩrĩ, Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki, nĩatigirie andũ amwe arĩa maarĩ athĩini kũu bũrũri wa Juda, arĩa mataarĩ na kĩndũ kĩa; no hĩndĩ ĩyo akĩmahe mĩgũnda ya mĩthabibũ na mĩgũnda ya kũrĩma.

¹¹ Na rĩrĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩarutĩte watho ũkonĩ Jeremia, akeera Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki atĩrĩ: ¹² “Muoe ũmũmenyerere; ndũkamwĩke ũũru, no ũmũhingagĩrie ũndũ o wotho ũrĩa angĩkũũria.” ¹³ Nĩ ũndũ ũcio Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri, na Nebushazibani mũtongoria ũmwe mũnene na Nerigali-Sharezaru ũrĩa warĩ mũnene wathani-inĩ, o na anene acio angĩ othe a mũthamaki wa Babuloni ¹⁴ magĩtũmana, makiuga Jeremia arutwo kũu thĩinĩ wa nja ĩrĩa ya arangĩri. Nao makĩmũneana harĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, nĩguo amũinũkie gwake mũciĩ. Nĩ ũndũ ũcio agĩtũũrانيا na andũ arĩa angĩ ao.

¹⁵ Rĩrĩa Jeremia aatũũrĩte oheetwo kũu thĩinĩ wa nja ĩrĩa ya arangĩri-rĩ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyamũkinyĩrĩre akĩrwo atĩrĩ: ¹⁶ “Thĩĩ ũkeere Ebedi-Meleku ũrĩa Mũkushi atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Ndĩ hakuhĩ kũhingia ũrĩa ndoigire atĩ nĩngarehere itũũra rĩrĩ inene mwanangĩko, no ti ũgaacĩru. Hĩndĩ ĩyo, maũndũ macio nĩmakahingio ũkĩmeyonagĩra na maitho. ¹⁷ No rĩrĩ, wee nĩngakũhonokia mũthenya ũcio, ũguo nĩguo Jehova ekuuga; wee ndũkaneanwo kũrĩ andũ acio wĩtigĩraga. ¹⁸ Nĩ nĩngakũhonokia; wee ndũkooragwo na rũhiũ rwa njora no nĩũkahonokia muoyo waku, tondũ nĩ nĩ ũtũũrĩte wĩhokete, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’”

40

Jeremia Kũrekererio

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia yumĩte kũrĩ Jehova thuutha wa Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki kũmũrekereria oime kũu Rama. Nĩakorete Jeremia arĩ muohe na mĩnyororo arĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa othe maatahĩtwo kuuma Jerusalemu na Juda rĩrĩa maatwaragwo Babuloni marĩ ohe. ² Nake mũnene ũcio wa arangĩri a mũthamaki oona Jeremia, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jehova Ngai waku nĩwe watũrĩre kũndũ gũkũ mwanangĩko ũyũ. ³ Na rĩu-rĩ, Jehova nĩatũmĩte gwĩkĩke

ũguo; ekĩte o ta ũrĩa oigire. Maũndũ maya mothe meekĩkĩte nĩ ũndũ inyuĩ andũ aya nĩmwehĩirie Jehova na mũkĩaga kũmwathĩkĩra. ⁴ No rĩrĩ, ũmũthĩ nĩngũkuohora mĩnyororo ñno ũrĩ nayo moko. Ũka tũthĩ nawe Babuloni, akorwo nĩũkwenda, na nĩ nĩndĩkũmenyagĩrĩra; no ũngĩkorwo ndũkwenda tũthĩ nawe, tiga gũũka. Atĩrĩrĩ, bũrũri ũyũ wothe ũrĩ mbere yaku; thĩĩ o harĩa hothe ũngĩenda.” ⁵ No rĩrĩ, Jeremia atanagarũrũka acooke-rĩ, Nebuzaradani akĩmwarĩria rĩngĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kũrĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, ũrĩa mũthamaki wa Babuloni atuĩte mũrũgamĩrĩri wa matũũra ma Juda, mũgatũũre nake kũu hamwe na andũ arĩa angĩ, kana ũgĩthĩ o harĩa hangĩ hothe ũngĩenda.”

Nĩngĩ mũnene ũcio wa arangĩri akĩmũhe irio, o na akĩmũhe kĩheo, akĩreka ethĩire. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jeremia agĩthĩ kũrĩ Gedalia, mũrũ wa Ahikamu kũu Mizipa, magĩtũũra nake gatagatĩ-inĩ ka andũ acio angĩ maatigĩtwo bũrũri-inĩ ũcio.

Gedalia Gũkunyaĩrwo

⁷ Rĩrĩa anene othe a mbũtũ cia ita na andũ ao arĩa maarĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio mwaraganu maiguire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩatuĩte Gedalia mũrũ wa Ahikamu barũthi wa bũrũri ũcio, na atĩ nĩamũtuĩte mũrũgamĩrĩri wa arũme, na andũ-a-nja, na ciana, o acio maarĩ athĩini mũno kũu bũrũri ũcio, arĩa mataatahirwo matwarwo Babuloni-rĩ, ⁸ magĩthĩ kũrĩ Gedalia kũu Mizipa: nao maarĩ Ishumaeli mũrũ wa Nethania, na Johanani na Jonathani ariũ a Kareia, na Seraia mũrũ wa Tanihumethu, na ariũ a Efai ũrĩa Mũnetofathi, na Jaazania mũrũ wa Mũmaakathi, marĩ na andũ ao. ⁹ Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani akĩhĩta nĩguo amatĩtĩrithie marĩ hamwe na andũ ao, akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra gũtungatĩra andũ aya a Babuloni. Tũũrai bũrũri ũyũ na mũtungatage mũthamaki wa Babuloni, na nĩmũrĩonaga maũndũ mega. ¹⁰ Nĩ mwene nĩngũtũũra gũkũ Mizipa nĩgeetha ndĩmwaragĩrĩrie kũrĩ andũ a Babuloni arĩa marĩũkaga kũrĩ ithũ, no inyuĩ-rĩ, thondekai ndibei, na mũgethage matunda ma hĩndĩ ya riũa,* o na maguta, mwĩgĩre ndigithũ-inĩ cianyu cia mũthiithũ, na mũtũũre matũũra-inĩ marĩa mwĩnyĩitĩre.”

¹¹ Hĩndĩ rĩa Ayahudi arĩa othe maarĩ Moabi, na Amoni, na arĩa maarĩ Edomu, o na arĩa maarĩ mabũrũri marĩa mangĩ mothe maiguire atĩ mũthamaki wa Babuloni nĩatigĩtie matigari kũu Juda, na atĩ nĩatuĩte Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani, barũthi wao-rĩ, ¹² othe magĩcooka bũrũri wa Juda kũrĩ Gedalia kũu Mizipa, moimĩte mabũrũri-inĩ mothe marĩa maahurunjũkĩire. Nao magĩthondekera ndibei nyingĩ, o na makĩgetha matunda maingĩ ma hĩndĩ ya riũa.

¹³ Johanani mũrũ wa Kareia, marĩ na anene othe a mbũtũ cia ita arĩa maarĩ o kũu bũrũri ũcio mwaraganu, magĩũka kũrĩ Gedalia kũu Mizipa, ¹⁴ nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Kaĩ ũtamenyete atĩ Balisi mũthamaki wa andũ a Amoni nĩatũmĩte Ishumaeli mũrũ wa Nethania oke akũrute muoyo?” No Gedalia mũrũ wa Ahikamu ndaametĩkirie.

¹⁵ Hĩndĩ iyo Johanani mũrũ wa Kareia akĩarĩria Gedalia na hitho marĩ kũu Mizipa, akĩmwĩra atĩrĩ: “Njĩtĩkĩria thĩĩ ngoorage Ishumaeli mũrũ wa Nethania, na gũtirĩ mũndũ ũkũmenya ũhoru ũcio. Nĩ kĩ gĩgũtũma ende gũkũruta muoyo, nĩguo atũme Ayahudi aya othe mecookanĩrĩrie harĩwe mahurunjũke, namo matigari ma Juda mathire biũ?”

¹⁶ Nowe Gedalia mũrũ wa Ahikamu akĩra Johanani mũrũ wa Kareia atĩrĩ, “Ndũkae gwĩka ũndũ ta ũcio! Ũhoru ũcio ũraaria ũkonĩ Ishumaeli ti wa ma.”

41

¹ Mweri-inĩ wa mũgwanja Ishumaeli mũrũ wa Nethania, mũrũ wa Elishama, ũrĩa warĩ wa rũciarwo rwa mũthamaki na mbere aakoretwo arĩ ũmwe wa anene a mũthamaki, nĩookire arĩ na andũ ikũmi kũrĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu kũu Mizipa. Na rĩrĩa maarĩ hamwe makĩrĩa-rĩ, ² Ishumaeli mũrũ wa Nethania hamwe na andũ acio ikũmi mokĩte nake magĩũkĩra, magĩtemanga Gedalia mũrũ wa Ahikamu, mũrũ wa Shafani na rũhiũ rwa njora, makĩũraga mũndũ ũcio mũthamaki wa Babuloni aatuĩte barũthi wa bũrũri

* 40:10 Mũthamaki Nebukadinezaru aakinyire Jerusalemu hĩndĩ rĩa ngũyũ na thabibũ ciagethagwo.

ũcio. ³ Ishumaeli agĩcooka akĩũraga Ayahudi othe arĩa maarĩ na Gedalia kũu Mizipa, o ũndũ ũmwe na thigari cia Babuloni iria ciarĩ kuo.

⁴ Mũthenya ũrĩa warũmĩrĩre kũũragwo kwa Gedalia, ũhoro ũcio ũtamenyetwo nĩ mũndũ-rĩ, ⁵ andũ mĩrongo ĩnana meyenjete nderu, na magatembũranga nguo ciao, o na magetemanga mĩrĩ nĩmookire moimĩte Shekemu, na Shilo, na Samaria, marĩ na ngano ya maruta na ũbumba, magĩcirehe thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova. ⁶ Ishumaeli mũrũ wa Nethania akiuma Mizipa, agĩthĩĩ akĩrĩraga akamatũnge. Rĩrĩa maacemanirie akĩmeera atĩrĩ, “Ũkaai kũrĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu.” ⁷ Rĩrĩa maatoonyire thĩinĩ wa itũũra, Ishumaeli mũrũ wa Nethania na andũ arĩa maarĩ nake, makĩmooraga, makĩmaikia irima rĩa maaĩ. ⁸ No rĩrĩ, andũ ikũmi thĩinĩ wao makĩra Ishumaeli atĩrĩ, “Tiga gũtũũraga! Tũrĩ na ngano na cairi, na maguta na ũũkĩ iria tũhithite werũ-inĩ.” Nĩ ũndũ ũcio agĩtigana nao na ndaamooragire hamwe na acio angĩ. ⁹ Na rĩrĩ, irima rĩu aikirie ciimba cia andũ acio othe ooragĩte, hamwe na kĩimba kĩa Gedalia, rĩenjithĩtio nĩ Mũthamaki Asa rĩtuĩke kĩhitho gĩake rĩrĩa angĩtharĩkĩrwo nĩ Baasha mũthamaki wa Isiraeli. Ishumaeli mũrũ wa Nethania akĩrĩyũria ciimba cia andũ acio moragĩtwo.

¹⁰ Ishumaeli nĩanyĩtĩre mĩgwate andũ acio angĩ othe arĩa maikaraga Mizipa, akĩmataha: nao maarĩ airĩtu a mũthamaki, hamwe na andũ acio angĩ othe arĩa maatigĩtwo kuo, arĩa Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri a mũthamaki aatuĩte maroragwo nĩ Gedalia mũrũ wa Ahikamu. Ishumaeli mũrũ wa Nethania nĩamatahire akiumagara nao, agĩtuĩkania erekeire mũrĩmo wa andũ a Amoni akeeneane kũrĩ o.

¹¹ Rĩrĩa Johanani mũrũ wa Kareia, na anene othe a mbũtũ cia ita arĩa maarĩ nake maiguire ũhoro wa ngero icio ciothe Ishumaeli mũrũ wa Nethania aagerete-rĩ, ¹² makĩoya andũ ao othe na makiumagara makarũe na Ishumaeli mũrũ wa Nethania. Nao makĩmũkorerera hakuhĩ na handũ haarĩ maaĩ maingĩ kũu Gibeoni. ¹³ Rĩrĩa andũ acio othe Ishumaeli aarĩ nao monire Johanani mũrũ wa Kareia na anene a mbũtũ cia ita acio maarĩ nake-rĩ, othe magĩkena. ¹⁴ Andũ acio othe Ishumaeli aatahĩte kũu Mizipa nĩmahũndũkire, magĩthĩĩ kũrĩ Johanani mũrũ wa Kareia. ¹⁵ Nowe Ishumaeli mũrũ wa Nethania na andũ ake anana nĩmetharire kuuma harĩ Johanani, makĩũrĩra kũrĩ andũ a Amoni.

Kũũrĩa Bũrũri wa Misiri

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo Johanani mũrũ wa Kareia na anene othe a mbũtũ cia ita acio maarĩ nake, magĩtongoria arĩa othe maatigaire kuuma Mizipa, o acio aatunyanĩte harĩ Ishumaeli mũrũ wa Nethania thuutha wake kũũraga Gedalia mũrũ wa Ahikamu: Nao maarĩ thigari, na andũ-a-nja, na ciana, o na andũ arĩa mehokeirwo mawĩra ma nyũmba ya mũthamaki, arĩa aacooketie kuuma Gibeoni. ¹⁷ Nao magĩthĩĩ na mbere, makĩraarĩrĩa Geruthu-Kimuhamu gũkuhĩ na Bethlehemu marĩ rũgendo-inĩ rwa gũthĩĩ bũrũri wa Misiri, ¹⁸ nĩguo moorĩre andũ a Babuloni. Nĩmetigagĩra andũ a Babuloni tondũ Ishumaeli mũrũ wa Nethania nĩooragĩte Gedalia mũrũ wa Ahikamu, ũrĩa watuĩtwo barũthi nĩ mũthamaki wa Babuloni.

42

¹ Hĩndĩ ĩyo anene othe a mbũtũ cia ita, hamwe na Johanani mũrũ wa Kareia, na Jezania mũrũ wa Hoshai, na andũ othe kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, magĩthĩĩ harĩ ² Jeremia ũcio mũnabii, makĩmwĩra atĩrĩ: “Twagũthaitha ĩtikĩra kũigua gũthaithana gwitũ, ũhooe Jehova Ngai waku nĩ ũndũ wa matigari maya mothe. Nĩgũkorwo o ta ũrĩa ũroona, o na gũtuĩka rĩmwe twarĩ aingĩ, rĩu tũtigaire o andũ anini. ³ Tũhooere harĩ Jehova Ngai waku nĩguo atwĩre kũrĩa twagĩrĩrwo nĩgũthĩĩ, na ũndũ ũrĩa twagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

⁴ Jeremia ũcio mũnabii akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩdamũigua, na no nginya ndĩmũhooere harĩ Jehova Ngai wanyu o ta ũguo mũnjũũrĩtie njĩke; nĩngamwĩra ũrĩa wotha Jehova ekuuga, na ndirĩ ũndũ o na ũmwe ngaaga kũmwĩra.”

⁵ Hĩndĩ ĩyo makĩra Jeremia atĩrĩ, “Jehova arotuĩka mũira wa ma na mwĩhokeku wa gũtũũkĩrĩa, tũngĩkaaga gwĩka kũringana na ũrĩa wotha Jehova Ngai waku agaagũtũma

ūtwire. ⁶ Ūndū ūrĩa ūgūtwire, ūrĩ mweka kana ūrĩ mũuru, nītūgwathĩkĩra Jehova Ngai witũ, o ūcio tūrāgūtũma kūrĩ we, nĩgeetha na ithuĩ tuonage maũndũ mega, nĩ ūndũ nītūgwathĩkĩra Jehova Ngai witũ.”

⁷ Mĩthenya ikũmi yathira, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩrĩre Jeremia. ⁸ Nĩ ūndũ ūcio agĩta Johanani mūrũ wa Kareya, marĩ na anene othe a mbūtũ cia ita acio maarĩ nake, o na andũ acio angĩ othe kuuma ūrĩa mũnini nginya ūrĩa mũnene, makĩũngana hamwe. ⁹ Akĩmeera atĩrĩ, “Ūũ nĩguo Jehova Ngai wa Isiraeli o ūcio mwandekirie kūrĩ we ndĩmūtwarĩre mathaithana manyu, ekuuga: ¹⁰ ‘Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũngĩkara gũkũ bũrũri ūyũ, nĩngatũma mũikare mũgaacĩre, na ndigacooka kũmũhurunja; nĩngamũhaanda na ndigacooka kũmũmunya, tondũ nĩndĩraigua kĩa nĩ ūndũ wa mwanangĩko ūrĩa ndĩmũreheire. ¹¹ Tigai gwĩtigĩra mũthamaki wa Babuloni, ūcio mwĩtigĩrĩte. Jehova ekuuga atĩrĩ, mũtikamwĩtigĩre, nĩgũkorwo ndĩ hamwe na inyuĩ, nĩngamũhonokia ndĩmũrute moko-inĩ make. ¹² Nĩngamũiguĩra tha, nĩguo o nake ndũme amũiguĩre tha, amũcookie bũrũri ūyũ wanyu kũmbe.’

¹³ “No rĩrĩ, mũngĩkiuga atĩ, ‘Ithuĩ tũtigũkara gũkũ bũrũri ūyũ,’ na nĩ ūndũ ūcio mũremere Jehova Ngai wanyu, ¹⁴ na kana muuge atĩrĩ, ‘Aca, ithuĩ tũgũthĩ gũtũũra bũrũri wa Misiri, kũrĩa tũtagacooka kuona mbaara, kana kũigua karumbeta, kana ng’aragu nĩ ūndũ wa kwaga mũgate,’ ¹⁵ Kĩigui ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ matigari ma Juda. Ūũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: ‘Mũngĩkorwo nĩmũtuĩte atĩ nĩmũgũthĩ bũrũri wa Misiri, na inyuĩ mũthĩ mũgatũũre kuo-rĩ, ¹⁶ hĩndĩ iyo rũhiũ rwa njora rũu mwĩtigĩrĩte, nĩrũkamũhĩta kuo, na ng’aragu iyo ĩramũmakia nĩkamũrũmĩrĩra nginya bũrũri wa Misiri, na kũu nĩkuo mũgaakuĩra. ¹⁷ Ti-itherũ, arĩa othe matuĩte atĩ nĩmegũthĩ bũrũri wa Misiri magatũũre kuo, makooraagwo na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, o na mũthĩro; gũtirĩ o na ūmwe wao ūgaatigara kana orĩre mwanangĩko ūrĩa ngaamarehithĩria.’ ¹⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ: ‘O ta ūrĩa marakara na mang’ũrĩ makwa maitĩrĩrio andũ arĩa maatũũraga Jerusalemu-rĩ, ūguo noguo mũgaitĩrĩrio mang’ũrĩ makwa rĩrĩa mũgaathĩ kũu bũrũri wa Misiri. Mũgaatuĩka ta kĩndũ kĩrume, na mũtuĩke kĩndũ kĩrĩ magigi, o na kĩndũ gĩa gũtuĩrwo ciira, na kĩa njono; mũtikoonā kũndũ gũkũ rĩngĩ.’

¹⁹ “Inyuĩ matigari maya ma Juda, Jehova amwĩrĩte atĩrĩ, ‘Mũtigaathĩ bũrũri wa Misiri.’ Menyai wega ūndũ ūyũ: Ūmũthĩ ūyũ nĩndamũmenyithia ²⁰ atĩ nĩmweĩkire ūũru rĩrĩa mwandũmire thĩ kūrĩ Jehova Ngai wanyu, mũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Tũhooere kūrĩ Jehova Ngai witũ; twĩre ūrĩa wothe ekuuga, na ithuĩ nĩtũkũwĩka.’ ²¹ Nĩ nĩndamũcookeria ūhoro ūcio ūmũthĩ, no rĩrĩ, mũtiathĩkĩre Jehova Ngai wanyu harĩ maũndũ macio mothe aandũmĩte ndĩmwĩre. ²² Nĩ ūndũ ūcio, rũu menyai wega ūũ: Nĩmũkooraagwo na rũhiũ rwa njora, na ng’aragu, o na mũthĩro mũrĩ kũndũ kũu mũrenda gũthĩ gũtũũra.”

43

¹ Rĩrĩa Jeremia aarĩkirie kũhe andũ acio ndũmĩrĩri ya Jehova Ngai wao, ūhoro ūrĩa wothe Jehova aamũtũmĩte akameere-rĩ, ² Azaria mūrũ wa Hoshaia, na Johanani mūrũ wa Kareya, marĩ hamwe na andũ othe arĩa etĩĩ, makĩra Jeremia atĩrĩ, “Wee nĩũraheenania! Jehova Ngai witũ ndagũtũmĩte ūũke ūtwĩre atĩrĩ, ‘Mũtikanathĩ bũrũri wa Misiri gũtũũra kuo.’ ³ No rĩrĩ, Baruku mūrũ wa Neria nĩwe ūkũringĩrĩre ūtũũkĩrĩre, nĩguo tũneanwo kūrĩ andũ a Babuloni, nĩguo matũũrage, kana matũtahe, matũtware Babuloni.”

⁴ Nĩ ūndũ ūcio Johanani mūrũ wa Kareya marĩ hamwe na anene othe a mbūtũ cia ita, o na andũ othe, makĩrega gwathĩkĩra watho wa Jehova wa gũikara kũu bũrũri wa Juda. ⁵ Handũ ha ūguo, Johanani mūrũ wa Kareya hamwe na anene othe a mbūtũ cia ita magĩtongoria matigari mothe ma andũ a Juda, o acio macookete nĩguo maikare kũu bũrũri wa Juda moimĩte ndũrĩrĩ-inĩ ciothe kũrĩa mahurunjĩtwo. ⁶ Ningĩ magĩtongoria arũme othe, na andũ-a-nja na ciana, o na airĩtu a mũthamaki acio Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki aatigĩre Gedalia mūrũ wa Ahikamu, mūrũ wa Shafani, o na

magĩtongoria Jeremia ũcio mũnabii, na Baruku mŭrũ wa Neria. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩthiĩ bŭrũri wa Misiri, makĩremera Jehova, na magĩthiĩ o nginya Tahapanahesi.

⁸ Na marĩ kũu Tahapanahesi, ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jeremia, akĩrwo atĩrĩ: ⁹ “Oya mahiga manene na guoko gwaku, Ayahudi makwĩroreire, ũthiĩ ũmathike na rĩũmba hau nja haarĩtwo maturubarĩ itoonyero-inĩ rĩa nyũmba ya Firaũni kũu Tahapanahesi. ¹⁰ Hĩndĩ ĩyo ũmeere atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Nĩngũtũmanĩra ndungata yakwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩngahaanda gĩtĩ gĩake kĩa ũthamaki igũrũ rĩa mahiga maya ndathika haha; nĩakamba hema yake ya ũnene igũrũ rĩamo. ¹¹ Nĩagooka atharĩkire bŭrũri wa Misiri, oragithie andũ arĩa maathĩrĩrio gũkua, na atũme arĩa maathĩrĩrio gũtahwo matahwo, nao arĩa maathĩrĩrio kũuragwo na rũhiũ rwa njora mooragwo naruo. ¹² Nĩagacina hekarũ cia ngai cia Misiri; agaacina hekarũ ciao na atahe ngai ciao. O ta ũrĩa mŭrĩithi ehumbaga nguo yake, noguo akehumba bŭrũri wa Misiri, acooke oime kuo atarĩ mũhutie. ¹³ Nĩakoinanga itugĩ iria ihooyagwo, iria irĩ thĩinĩ wa hekarũ ya riũa kũu bŭrũri wa Misiri, na acooke acine hekarũ cia ngai cia bŭrũri wa Misiri ithire.’”

44

Mwanangĩko nĩ ũndũ wa Kũhooya Mĩhianano

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa yakinyĩrĩire Jeremia ĩkonĩ Ayahudi othe arĩa matũũraga bŭrũri wa Misiri ya Mũhuro*: kũu Migidoli, na Tahapanahesi, na Nofu, o na kũu Misiri ya mwena wa rŭgongo, akĩrwo atĩrĩ: ² “Ŭũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga: Inyuĩ nĩmweyoneire mwanangĩko mũnene ũrĩa ndaarehithĩrie Jerusalemu o na matũũra mothe ma Juda. Ŭmũthĩ ũyũ nĩmatiganiĩrio, magakira ihooru na makaanangĩka ³ nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa mekĩte. Nĩmathirikirie, magĩtũma ndakare nĩ ũndũ wa gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba, o na nĩ ũndũ wa kũhooya ngai ingĩ iria matooĩ, kana ikamenywo nĩ inyuĩ, o na kana nĩ maithe manyu. ⁴ Ndatũũrite ndĩmatũmagĩra ndungata ciakwa cia anabii kaingĩ, o arĩa maameeraga atĩrĩ: ‘Tigai gwĩka ũndũ ũyũ ũrĩ magigi, o ũyũ nĩ thũire!’ ⁵ No rĩrĩ, matiigana gũthikĩrĩria kana kũrũmbũiya ũhoru ũcio; matiagarũrũkire matigane na waganu wao, kana matige gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio, marakara makwa mahiũ magĩitĩka; magĩakana matũũra-inĩ ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu, nakuo gũgĩtigwo gwatuĩka kũndũ kwanangĩku gũgakira ihooru, o ta ũguo gũtariĩ ũmũthĩ.

⁷ “Rĩu-rĩ, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekũũria ũũ: Nĩ kĩĩ gĩgũtũma mwĩrehere mwanangĩko mũnene ũguo na njĩra ya kweheria arũme na andũ-a-nja, na ciana na ngenge kuuma Juda, na inyuĩ mũkeniina, gũkaaga mũndũ o na ũmwe ũtigariĩte? ⁸ Mũraathirikia nĩkĩ, mũgatũma ndaakare nĩ ũndũ wa kĩrĩa mũthondekete na moko manyu na ũndũ wa gũcinĩra ngai ingĩ ũbumba gũkũ bŭrũri wa Misiri, kũrĩa mũũkĩte gũtũũra? Nĩmũkwĩniina na mũtuĩke kĩndũ gĩa kũrumagwo na gĩa kũnyararwo thĩinĩ wa ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ. ⁹ Kaĩ mũriganĩrwo nĩ maũndũ ma waganu marĩa mekirwo nĩ maithe manyu, na athamaki na atumia-athamaki a Juda, na maũndũ ma waganu marĩa inyuĩ na atumia anyu mwekire bŭrũri-inĩ wa Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu? ¹⁰ Nginya ũmũthĩ, matirĩ menyiihia, kana makaahie gĩtĩio, kana makarũmĩrĩra watho wakwa, o na kana uuge wa kũrũmagĩrĩrwo ũrĩa ndaamũheire inyuĩ na maithe manyu.

¹¹ “Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Nĩndũite atĩ nĩngũmũrehithĩria mwanangĩko, na nyanangithie Juda guothe. ¹² Nĩngweheria matigari ma Juda macio matuĩte atĩ nĩmegũthiĩ bŭrũri wa Misiri magatũũre kuo. Othe magaathirĩra bŭrũri wa Misiri; makoaragwo na rũhiũ rwa njora, kana makue nĩ ng’aragu, kuuma ũrĩa mũnini nginya ũrĩa mũnene, othe makaaniinwo na rũhiũ rwa njora kana ng’aragu. Magaatuĩka o ta kĩndũ kĩrume na kĩndũ kĩrĩ magigi, o na kĩndũ gĩa kũmenwo

* 44:1 Ayahudi aya nĩ arĩa maatahitwo magatwarwo bŭrũri wa Misiri (2Ath 23:34), na nĩkuonania he kahinda kaahĩtũkĩte thuutha wa maũndũ ma Jer 43.

na kĩa njono; ¹³ andũ arĩa matũũraga bũrũri wa Misiri nĩngamaherithia na rũhiũ rwa njora, na ndĩmaherithie na ng'aragu o na mũthiro, o ta ũrĩa ndaaherithirie Jerusalemu. ¹⁴ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa matigari ma Juda acio mathiĩte gũtũũra bũrũri wa Misiri ũkaahonoka, kana atigare nĩguo acooke bũrũri wa Juda, ũrĩa meriragĩria gũgaacooka magatũũre kuo; gũtirĩ ũgaacooka, tĩa o andũ anini arĩa mageethara.”

¹⁵ Hĩndĩ iyo andũ othe arĩa maamenyete atĩ atumia ao nĩmacinagĩra ngai ingĩ ũbumba, marĩ hamwe na atumia arĩa othe maarĩ ho, marĩ kĩũngano kĩnene, o hamwe na andũ arĩa othe maatũũraga Misiri ya mũhuro na ya Rũgongo, makĩra Jeremia atĩrĩ, ¹⁶ “Ithuĩ tũtingĩthikĩrĩria ndũmĩrĩri iyo ũtwarĩrie ũkĩgwetaga rĩitwa rĩa Jehova! ¹⁷ Gũtirĩ nganja ithuĩ no tũgwĩka ũrĩa wothe tuoigire atĩ nĩtũgwĩka: Nĩtũrĩcinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ ũbumba, na tũmũitagĩre maruta ma indo cia kũnyuuu, o ta ũrĩa ithuĩ ene, na maithe maitũ, na athamaki aitũ o na anene aitũ, meekaga matũũra-inĩ ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu. Mahinda macio twarĩ na irio nyingĩ, na tũkagaacĩra, na tũtioonaga ũũru. ¹⁸ No rĩrĩ, kuuma twatiga gũcinĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ ũbumba, na tũgĩtiga kũmũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuu-rĩ, tũtirĩ kĩndũ tũkoretwo tũrĩ nakĩo, na tũniinagwo na rũhiũ rwa njora na ng'aragu.”

¹⁹ Atumia nao magĩcooka makĩongerera atĩrĩ, “Rĩrĩa twacinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ† ũbumba, na tũkamũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuu-rĩ, githĩ o nao athuuri aitũ matiamenyaga atĩ nĩtwamũthondekagĩra tũmĩgate tũrĩ na mũhianano wake, na tũkamũrutagĩra magongona ma indo cia kũnyuuu?”

²⁰ Hĩndĩ iyo Jeremia akĩarĩria andũ othe, arũme na andũ-a-nja, acio maamũcookagĩria ũhoru, akĩmeera atĩrĩ, ²¹ “Githĩ Jehova ndaaririkanire na agĩciiria ũhoru wa ũbumba ũcio wacinagĩrwo matũũra-inĩ macio ma Juda na njĩra-inĩ cia Jerusalemu nĩ inyuĩ, na maithe manyu, na athamaki anyu, na anene anyu, o na andũ othe a bũrũri ũcio? ²² Na rĩrĩa Jehova aaremirwo nĩ gũcooka gũkirĩrĩria ciiko cianyu cia waganu na maũndũ marĩ magigi macio mwekaga-rĩ, bũrũri wanyu ũgĩtuĩka kũndũ gwa kũnyiitwo nĩ kĩrumi, na ũgĩtuĩka kũndũ gũkirite ihooru, gũtarĩ andũ matũũraga kuo, o ta ũguo gũtarĩ ũmũthĩ. ²³ Nĩ ũndũ inyuĩ nĩmũcinĩte ũbumba mũkehĩria Jehova, na nĩmũregete kũmwathĩkĩra, kana kũrũmĩrĩra watho wake kana uuge wake wa kũrũmĩrĩrwo, o na kana irĩra ciake-rĩ, nĩkĩo mwanangĩko ũyũ ũmũkorete rĩu, o ta ũrĩa mũrona.”

²⁴ Nĩngĩ Jeremia akĩra andũ othe, hamwe na andũ-a-nja acio, atĩrĩ, “Ta iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ andũ othe a Juda mũrĩ gũkũ bũrũri wa Misiri. ²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: Inyuĩ na atumia anyu nĩmuonanĩtie na ciiko cianyu ũrĩa mweranĩire rĩrĩa mwoigire atĩrĩ, ‘Gũtirĩ nganja, ithuĩ no nginya tũhingie mĩhĩtwa rĩa twehĩtire atĩ nĩtũrĩcinagĩra Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ ũbumba, na nĩtũrĩmũrutagĩra maruta ma indo cia kũnyuuu.’

“Thiĩ na mbere, ikai ũrĩa mweranĩire! Hingiai mĩhĩtwa yanyu! ²⁶ No rĩrĩ, iguai ndũmĩrĩri ya Jehova, inyuĩ Ayahudi othe arĩa mũtũũraga bũrũri wa Misiri: Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Nĩndĩhĩtite na rĩitwa rĩakwa inene, ngoiga gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa kuuma Juda ũtũũraga handũ o hothe thĩnĩ wa bũrũri wa Misiri ũgaacooka kũgweta rĩitwa rĩakwa kana ehĩte akiugaga atĩrĩ, “Ti-itherũ o ta ũrĩa Mwathani Jehova atũũraga muoyo.”

²⁷ Nĩgũkorwo nĩndĩmacũthĩrĩrie ndĩmarehere ũũru, no ti ndĩmarehere wega; Ayahudi arĩa marĩ bũrũri wa Misiri nĩmakaniinwo na rũhiũ rwa njora na ng'aragu, nginya othe mathire biũ. ²⁸ Arĩa makaahonoka kũũragwo na rũhiũ rwa njora macooke bũrũri wa Juda moimĩte bũrũri wa Misiri magaakorwo marĩ anini mũno. Hĩndĩ iyo matigari mothe ma andũ a Juda arĩa mathiĩte gũtũũra bũrũri wa Misiri, nĩmakamenya nĩ kiugo kĩa ũ gĩkaarũgama: nĩ gĩakwa kana nĩ kĩa.”

²⁹ “Jehova ekuuga atĩrĩ: ‘Ŭndũ ũyũ nĩguo ũgaatuĩka kĩmenyithia kĩanyu atĩ nĩngamũherithia mũrĩ gũkũ, nĩguo mũmenye atĩ ti-itherũ uuge wakwa wa kũmũre-hithĩria ũũru nĩũkehaanda.’ ³⁰ Ŭũ nĩguo Jehova ekuuga: ‘Nĩngũneana Firaũni Hofira

† 44:19 Mũthamaki-Mũndũ-wa-nja wa kũũrĩa Igũrũ yarĩ ngai ya andũ a Babuloni rĩa yatuĩkaga yarĩ na ũhoti wa gũtũma mũndũ aciare.

mũthamaki wa bũrũri wa Misiri kũrĩ thũ ciake iria icaragia kũmũruta muoyo, o ta ũrĩa ndaaneanire Zedekia mũthamaki wa Juda moko-inĩ ma Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, thũ irĩa yacaragia kũmũruta muoyo.’”

45

Ndũmĩrĩri kũrĩ Baruku

¹ Ũũ nĩguo mũnabii Jeremia eerire Baruku mũrũ wa Neria, mwaka-inĩ wa kana wa wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia mũthamaki wa Juda, thuutha wa Baruku kwandĩka ũhoru ũrĩa Jeremia aamwĩraga andĩke ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo: ² “Ũũ nĩguo Jehova, Ngai wa Isiraeli, arakwĩra wee Baruku: ³ Woigire atĩrĩ, ‘Kaĩ ndĩ na haaro-ĩ! Jehova nĩanyongereire kĩeha igũrũ rĩa ruo rũrĩa ndĩ naruo; nĩnogetio nĩ gũcaaya, na ngaaga ũhurũko.’”

⁴ Jehova oigire atĩrĩ, “Mwĩre atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Nĩngang’aũrania kĩrĩa njakĩte, na munye kĩrĩa haandĩte bũrũri-inĩ ũyũ wothe. ⁵ No ũgĩcooke wĩcarĩrie maũndũ manene? Tiga kũmacaria. Nĩgũkorwo nĩngarehithĩria andũ othe mwanangĩko, ũguo nĩguo Jehova ekuuga, no rĩrĩ, kũrĩa guothe ũrĩthiiga nĩngatũma wĩthare ũhonokie muoyo waku.’”

46

Ndũmĩrĩri ĩkonĩ Bũrũri wa Misiri

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩkonĩ ndũrĩrĩ irĩa yakinyĩrĩire mũnabii Jeremia:

² Ha ũhoru ũkonĩ bũrũri wa Misiri:

Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya gũũkĩrĩra mbũtũ cia ita cia Firaũni Neko, mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, iria ciahoteirwo kũu Karikemishi, Rũũ-inĩ rwa Farati, nĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, mwaka-inĩ wa kana wa wathani wa Jehoiakimu mũrũ wa Josia, mũthamaki wa Juda:

³ “Thagathagai ngo cianyu, iria nene na tũrĩa tũnini,
mũthĩ mbaara-inĩ!

⁴ Tandĩkai mbarathi,
mũcihaice!

Rũgamai o mũndũ handũ hake
mwĩkĩrĩte ngũbia cia igera!

Kumuthai matimũ manyu,
na mwĩhumbe nguo cianyu cia mbaara.

⁵ Nĩ kĩ ndĩrona?
Nĩamaku mũno,
nĩmaracooka na thuutha,
njamba ciao nĩndoorie.

Nĩmetharĩte na ihenya
matekwĩhũgũra,
na kũrĩ na itua-nda mĩena yothe,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁶ “Arĩa marĩ ihenya matingĩhota kũũra,
kana arĩa marĩ hinya meethare.
Mwena wa gathigathini kũu Rũũ-inĩ rwa Farati
mahĩngagwo makagũa.

⁷ “Nũũ ũyũ wĩyambararĩtie ta Rũũ rwa Nili,
akaambarara ta njũũ irĩ na ndiihũ cia maaĩ?

⁸ Bũrũri wa Misiri wĩyambararĩtie ta Rũũ rwa Nili,
ũkambarara ta njũũ irĩ na ndiihũ cia maaĩ.
Oigaga atĩrĩ, ‘Nĩngũiyũra nginya humbĩre thĩ;

nīngwananga matũũra marĩa manene na andũ arĩa matũũraga kuo.’

⁹ Guthũkai, inyuĩ mbarathi ici!

Mateng’eriei hatarĩ itherũ, inyuĩ mūtwarithagia ngaari cia ita.

Umagarai, inyuĩ njamba ici cia ita:

inyuĩ andũ a Kushi na a Putu, inyuĩ mũũĩ kūrũmia ngo,

na inyuĩ andũ a Ludu, inyuĩ mugeetaga ũta.

¹⁰ No rĩrĩ, mũthenya ũcio nĩ wa Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe:

nĩ mũthenya wa kwĩrĩhĩria, erĩhĩrie harĩ thũ ciake.

Rũhiũ rwa njora rũkaarĩa nginya rũhũũne,

rũkaanyua thakame yao nginya rũnyootoke.

Nĩgũkorwo Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nĩakarutĩra igongona

kũu bũrũri wa mwena wa gathigathini gũkuhĩ na Rũũĩ rwa Farati.

¹¹ “Ambata, ũkinye Gileadi, ũgĩire ndawa,

wee Mũirĩtu Gathirange, Mwarĩ wa bũrũri wa Misiri.

No rĩrĩ, ũingĩhagia ndawa icio mũno, o tũhũ;

gũtirĩ ingĩkũhonia.

¹² Ndũrĩrĩ nĩikaigua ũhoru wa gũconorithio gwaku;

kĩrĩro gĩaku gĩkaaiyũra thĩ.

Njamba ikaahĩngagwo nĩ irĩa ingĩ;

cierĩ ikaagũa thĩ hamwe.”

¹³ Īno nĩyo ndũmĩrĩri irĩa Jehova aaheire Jeremia ũcio mũnabii ĩkonĩĩ gũũka kwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, gũtharĩkĩra bũrũri wa Misiri:

¹⁴ “Anĩrĩrai ũhoru ũyũ bũrũri-inĩ wa Misiri, na mũũhunje kũu Migidoli;

ningĩ mũũhunjanĩrie kũu Nofu na Tahapanahesi:

‘Rũgamai harĩa hamwagĩrĩre na mwĩhaarĩrie,

nĩgũkorwo rũhiũ rwa njora nĩrũrarĩa arĩa mamũthiũrũrũkĩrie.’

¹⁵ Nĩ kĩĩ gĩgũtũma njamba cianyu cia ita ciaraganio thĩ?

Itĩngĩhota gwĩtiiria, nĩgũkorwo Jehova nĩwe ũgaacitindĩka acigũithie thĩ.

¹⁶ Nĩkahĩngwo rĩngĩ na rĩngĩ;

ikaagũanĩra o mũndũ igũrũ rĩa ũrĩa ũngĩ.

Ikoiga atĩrĩ, ‘Ŭkĩrai, nĩtũcookei

kũrĩ andũ aitũ, kũrĩa twaciarĩirwo,

tweherere rũhiũ rũrũ rwa njora rwa mūtũhatĩrĩria.’

¹⁷ Marĩ kũu makaanagĩrĩra, makoiga atĩrĩ,

‘Firaũni mũthamaki wa bũrũri wa Misiri, nĩ inegene rĩa tũhũ;

nĩorirwo nĩ mweke wake.’”

¹⁸ Mũthamaki, o we ũrĩa wĩtagwo

Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atĩrĩ,

“Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ,

nĩ kũrĩ mũndũ ũroka, ũgaakorwo ahaana ta Kĩrĩma gĩa Taboru

kĩrĩ gatagatĩ-inĩ ka irĩma iria ingĩ,

o na ta ũrĩa Kĩrĩma gĩa Karimeli kĩaana kĩrĩ hakuhĩ na iria.

¹⁹ Oha mĩrigo yaku ya gũthiĩ nayo kũrĩa ũgaatahwo, ũtwarwo,

wee ũtũũraga bũrũri wa Misiri,

nĩgũkorwo Nofu gũkaanangwo, kwage kĩndũ,

o na gũkire ihooru, gũtarĩ mũndũ wa gũgũtũũra.

²⁰ “Bũrũri wa Misiri ũhaana moori njega mũno,

no rĩrĩ, nĩ harĩ mbogo kanyarare ĩrooka

kũmũũkĩrĩra, yumĩte mwena wa gathigathini.

- ²¹ Thigari cia mūcaara iria irĩ kuo
ihaana ta njaũ cia gĩcegũ.
O nao nĩmakagarũrũka more marĩ hamwe,
matikahota gwĩtiiria,
nĩgũkorwo mũthenya wa mwanangĩko nĩũkamakorera,
na nĩrĩo ihinda rĩao rĩa kũherithio.
- ²² Mũrurumo wa andũ a Misiri ũgaatuĩka ta wa nyoka rĩrĩa ĩrethara,*
rĩrĩa thũ ĩgooka ĩrĩ na hinya;
magaagũũkĩrĩa na mathanwa,
o ta andũ maratema mĩtĩ.”
- ²³ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Nĩmagatema mũtitũ wakuo,
o na ũrĩ mūtumanu ũguo.
Tondũ nĩ andũ aingĩ mũno gũkĩra ngigĩ,
na matingĩtarĩka.
- ²⁴ Mwarĩ ũcio wa bũrũri wa Misiri nĩagaconorithio,
akaanenganĩrwo kũrĩ andũ a mwena wa gathigathini.”
- ²⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ: “Ndĩ hakuhĩ kũherithia
Amoni ngai ya Thebesi, na Firaũni, na bũrũri wa Misiri na ngai ciakuo, na athamaki akuo,
na arĩa othe mehokaga Firaũni. ²⁶ Nĩngamaneana kũrĩ andũ arĩa mendaga kũmaruta
muoyo, ndĩmaneane kũrĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni na anene ake. No
rĩrĩ, thuutha-inĩ bũrũri wa Misiri nĩgũgatũũrwo nĩ andũ rĩngĩ o ta tene,” ũguo nĩguo
Jehova ekuuga.
- ²⁷ “Tiga gwĩtigĩra, wee Jakubu ndungata yakwa:
o nawe Isiraeli-rĩ, ndũkamake.
Ti-itherũ nĩngakũhonokia ngũrutĩte kũndũ kũraya,
njiaro ciaku ciume bũrũri ũrĩa ciatahirwo igĩtwarwo.
Jakubu nĩagakorwo na thayũ na ũgitĩri rĩngĩ,
na gũtirĩ mũndũ ũgaatũma acooke gwĩtigĩra.”
- ²⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ “Tiga gwĩtigĩra,
wee Jakubu ndungata yakwa, nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe.
o na ingĩkaniinũkia ndũrĩrĩ ciothe
kũrĩa ndarekire mĩtwarwo mũrĩ atahe-rĩ,
wee ndigakũniina biũ,
no rĩrĩ, nĩngakũherithia na kĩhotoo;
ndigakũreka ũthĩ o ũguo ũtahirithĩtio.”

47

Ndũmĩrĩri ĩkonĩ Andũ a Filisti

¹ ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia ũrĩa mũnabii, ĩkonĩ andũ a
Filisti, Firaũni atanatharĩkĩra Gaza:

- ² Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Ta rora ũrĩa kĩguũ kĩa maaĩ kĩroima na kũu mwena wa gathigathini;
nĩgĩgũtuĩka ta rũũĩ rũiyũru mũno, rũkoina.
Megũtherera moinĩre bũrũri na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo,
na moinĩre matũũra-inĩ na arĩa matũũraga kuo.
Andũ nĩmagakaya;
arĩa othe maikaraga bũrũri ũcio makaarĩra na magirĩke,
- ³ maigua mũkubio wa mbarathi igĩteng’era,
na inegene rĩa ngaari cia ita cia thũ ciao,

* 46:22 Athamaki a bũrũri wa Misiri maahũthagĩra rũrĩ rwa nyoka taarĩ guo ũhoti wa wathani wao.

o na mūrurumo wa magūrũ ma ngaari icio.
 Maithe ma ciana matikehũgũra mateithie ciana ciao;
 moko mao magaikara o ũguo maregerete.
⁴ Nĩgũkorwo mũthenya nĩmũkinyu
 wa kũniina andũ a Filisti othe,
 na wa kweheria matigari mothe ma andũ
 arĩa mangĩteithia Turo na Sidoni.
 Jehova arĩ hakuhĩ kwananga andũ a Filisti,
 acio maatigaire kuuma hũgũrũrũ-inĩ cia Kafitori.
⁵ Andũ a Gaza makeenjwo njuĩrĩ macakae;
 Ashikeloni nakuo gũgaakira ki.
 Atĩrĩrĩ, inyuĩ matigari maya mūrĩ kũu werũ-inĩ,
 mũgũtũũra mwĩtemangaga nginya-rĩ?
⁶ “Mũrarĩra mũkoooria atĩrĩ,
 ‘Wee, rūhiũ rwa njora rwa Jehova-rĩ,
 ũgũthĩ na mbere nginya rĩ ũngĩkaahurũka?
 Wĩcookie njora-inĩ;
 hurũka na ũkire o ro ũguo.’
⁷ No rĩrĩ, rūngĩkĩhuurũka atĩa,
 o rĩrĩa arĩ Jehova ũrwathĩte,
 o rĩrĩa arwĩrĩte rūtharĩkĩre Ashikeloni,*
 o na kũu ndwere-inĩ cia irĩa?”

48

Ndũmĩrĩrĩ ĩkonĩ Moabi

¹ Ha ũhoro ũkonĩ bũrũri wa Moabi:

Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ:
 “Wũi-ĩya, nĩ ũndũ Nebo nĩgũkwanangwo-ĩ.
 Kiriathaimu nĩgũgaconorithio na gũtunyanwo;
 kĩgitĩro kĩa kirũmu nĩgũgaconorithio na kĩharaganio.
² Moabi gũtigacooka kũgaathĩrĩrio rĩngĩ;
 kũu Heshiboni andũ nĩmagathugunda ũrĩa megũgũũkĩrĩa, makoiga atĩrĩ:
 ‘Ũkai, nĩtũniinei rūrĩrĩ rūu.’
 O nawe itũũra rĩa Madimeni-rĩ, nĩũgakirio ki;
 rūhiũ rwa njora nĩrũgagũteng’eria.
³ Ta thĩkĩrĩria mbu ĩyo ĩroigwo kũu Horonaimu,
 mbu nĩ ũndũ wa kũniinanwo kũnene na mwanangĩko.
⁴ Bũrũri wa Moabi nĩũkonũhwo:
 ciana ciakuo cia ngenge nĩikaarĩra ciugĩrĩrie.
⁵ Marambata na njĩra ya gũthĩrĩ Luhithu,
 makĩrĩraga na ruo rĩnene o magĩthiia;
 marĩ njĩra-inĩ ya gũikũrũka Horonaimu
 nĩmaiguĩte kĩrĩro kĩa ruo ruumĩte ngoro nĩ ũndũ wa ũrĩa kwanangĩtwo.
⁶ Mwĩtharei! Honokiai mĩoyo yanyu,
 tuĩkai ta kahinga karĩ werũ-inĩ.
⁷ Tondũ wa ũrĩa wee wĩhokete ciiko ciaku o na ũtonga waku-rĩ,
 o nawe nĩũgatahwo,
 nayo ngai ĩrĩa ĩtagwo Kemoshu* nĩũgatwarwo ithaamĩrio,

* 47:7 Ũhoro wa gũtharĩkĩra Ashikeloni wahingirio nĩ Nebukadinezaru mwaka-inĩ wa 604 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ. * 48:7 Kemoshu yarĩ ngai ya andũ a Moabi (1Ath 11:7, 33; 2Ath 23:13).

- irĩ hamwe na athĩnjĩri-ngai, o na anene a yo.
- ⁸ Mũniinani nĩagookĩrĩra itũũra o itũũra,
na gũtirĩ itũũra rĩkahonoka.
Gĩtuamba nĩgĩkaharaganio,
naguo werũ ũrĩa mwaraganu wanangwo,
tondũ Jehova nĩwe ugĩte ũguo.
- ⁹ Itĩrĩrai Moabi cumbĩ,
tondũ nĩrĩkonũhwo;
matũũra makuo nĩmagakira ihooru,
kwage mündũ o na ũmwe ũngĩmatũũra.
- ¹⁰ “Kũrumwo-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũkũruta wĩra wa Jehova arĩ na ũgũũta!
Kũrumwo-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũkũgirĩrĩra rūhiũ rwake rwa njora gũita thakame!
- ¹¹ “Moabi atũũrĩte agaaciire kuuma arĩ mwĩthĩ,
ta ndibei irĩa iĩkeerete,
ĩkarika kĩnyita itarĩ nyonoranie;
we ndarĩ aatahwo agatwarwo bũrũri ũngĩ.
Nĩ ũndũ ũcio mũcamo wake no ta ũrĩa warĩ tene,
naguo mũtararĩko wake ndũrĩ wagarũrũka.
- ¹² No matukũ nĩmarooka,
rĩrĩa ngaatũma andũ arĩa monoranagia moke,
nao mamuonorerie thĩ;
matige ndigithũ ciake irĩ theri,
na moragaange nyũngũ ciake,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ¹³ “Hĩndĩ iyo Moabi nĩagaconoka nĩ ũndũ wa ngai irĩa itagwo Kemoshu,
o ta ũrĩa nyũmba ya Isiraeli yaconokire,
rĩrĩa meehokete Betheli.
- ¹⁴ “Mwakĩhota atĩa kuuga atĩrĩ, ‘Ithuĩ tũrĩ njamba irĩ hinya,
andũ marĩ ũrũme ita-inĩ?’
- ¹⁵ Moabi nĩgũkanangwo na matũũra makuo matharĩkĩrwo;
aanake ake arĩa ega mũno magaikũrũka rĩũraganĩro-inĩ makooragwo,”
nĩguo Mũthamaki ekuuga, o we ũrĩa wĩtagwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe.
- ¹⁶ “Kũgũa kwa Moabi nĩgũkinyu;
mũtino wake nĩgũũka o na ihenya.
- ¹⁷ Mũcakaĩrei inyuĩ arĩa othe mũtũũraga mũmũthiũrũrũkĩrie,
inyuothe arĩa mũũĩ ngumo yake;
ugai atĩrĩ, ‘Kaĩ rũthanju rwa ũnene nĩrunĩkangu-ĩ!
Kaĩ mũthĩgi ũrĩa ũrĩ riiri nĩmunangĩku-ĩ!’
- ¹⁸ “Harũrũkai mwehere riiri-inĩ ũcio wanyu,
mũikare thĩ kũrĩa kũng’aru,
inyuĩ atũũri a kũu kwa Mwarĩ wa Diboni,
nĩgũkorwo ũrĩa ũkaananga Moabi
nĩakamũũkĩrĩra,
aharaganie matũũra manyu marĩa mairigĩre na hinya.
- ¹⁹ Rũgamai mũkĩra-inĩ wa barabara mwĩrorere,
inyuĩ arĩa mũtũũraga Aroeri.
Hooyai kĩrĩra harĩ mündũ ũcio ũrethara, o na harĩ mündũ-wa-nja ũcio ũroora,
mũmoorie atĩrĩ, ‘Kaĩ gwĩkĩkite atĩa?’
- ²⁰ Moabi nĩmũconorithie, nĩ ũndũ nĩmũhehenje.
Kayũrũrũkai na mũrĩre!
Heanai ũhoru ũcio kũu Arinoni,

atĩ Moabi nĩ mwanange.

²¹ Matuĩro ma ciira nĩmakinyĩte bũrũri-inĩ ũrĩa mwaraganu:

magakinya Holoni, na Jahaza, na Mefaathu,

²² na magakinya Diboni, na Nebo, na Bethi-Dibilathaimu,

²³ na magakinya Kiriathaimu, na Bethi-Gamuli, na Bethi-Meoni,

²⁴ na magakinya Keriothu, na Bozara:

ĩĩ, nginya matũũra mothe ma Moabi,

marĩ kũraya na marĩ gũkuhĩ.

²⁵ Rũhĩa rwa Moabi nĩrũrengetwo;

guoko gwake nĩ kuunĩtwo,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²⁶ “Mũheei njoohi anyue arĩio,

tondũ nĩang’athĩirie Jehova.

Moabi nĩarekwo egaragarie matahĩko-inĩ make;

nĩarekwo atuĩke kĩndũ gĩa gũthekererwo.

²⁷ Githĩ Isiraeli ndatuĩkĩte kĩndũ gĩa gũthekererwo nĩwe?

Kaĩ aanyitirwo arĩ gatagatĩ ka aici,

atĩ nĩkĩo ũinagia kĩongo nĩkũmũnyarara,

rĩrĩa rĩothe ũkwaria ũhoru wake?

²⁸ Tiganĩriai matũũra manyu mũgatũũre ndwaro-inĩ cia mahiga,

inyuĩ arĩa mūtũũraga Moabi.

Tuĩkai ta ndutura irĩa iyakagĩra gĩtara

mũromo-inĩ wa ngurunga.

²⁹ “Nĩtũiguĩte ũhoru wa mwĩtĩio wa Moabi,

ũrĩa aarĩ mwĩkĩrĩri na akeyona,

tũkaigua ũhoru wa mwĩtĩio wake o na mwĩtũũgĩrio,

o na tũkaigua ũhoru wa mwĩgaatho wa ngoro yake.

³⁰ Nĩnjũũĩ rũng’athio rwake, no nĩ rwa tũhũ,

naguo mwĩraho wake ndũrĩ ũndũ ũhingĩtie,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³¹ “Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrarĩrĩa Moabi,

nĩ Moabi guothe ndĩrarĩrĩa,

ndĩracakaĩra andũ a Kiri-Haresethi.

³² Ndĩrarĩra nĩ ũndũ wanyu, o ta ũrĩa Jazeri arĩraga,

inyuĩ mĩthabibũ ya Sibima.

Honge cianyu itambũrũkĩte igakinya iria-inĩ;

itambũrũkĩte nginya iria-inĩ rĩa Jazeri.

Mũniinani nĩagũĩrĩre matunda maku

marĩa meeru, o na akagwĩra thabibũ.

³³ Gĩkeno na gũcanjamũka nĩithirĩte

kũu mĩgũnda-inĩ ya matunda, o na kũu mĩgũnda-inĩ ya Moabi.

Nĩndũmĩte ndibei yage ihihĩro-inĩ ciayo;

gũtirĩ mũndũ ũhahaga thabibũ kuo arĩ na mbugĩrĩrio ya gĩkeno.

O na gũtuĩka nĩ kũrĩ na mbugĩrĩrio,

ti mbugĩrĩrio cia gĩkeno.

³⁴ “Mĩgambo ya kĩrĩro kĩa ũraiguuo

kuuma Heshiboni o nginya Eleale na Jahazu,

na kuuma Zoari o nginya Horonaimu na Egilathu-Shelishiya,

tondũ o na maaĩ ma Nimurimu nĩmahũite.

³⁵ Kũu Moabi nĩnganiina

arĩa othe marutagĩra maruta kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru,
na magacinĩra ngai ciao ũbumba,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁶ “Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩracakaĩra Moabi, nganĩrĩra o ta mūtũrĩrũ;
ĩracakaya yanĩrĩre ta mūtũrĩrũ nĩ ũndũ wa andũ a Kiri-Haresethi,
tondũ ũtonga ũrĩa megĩrĩre nĩmũthiru biũ.

³⁷ Mĩtwe yothe nĩmĩenje
na nderu ciothe cikenjwo;
guoko guothe nĩgũteme,
na njohero o yothe ĩhumbĩtwo na nguo ya ikũnia.

³⁸ Nyũmba-igũrũ guothe kũu Moabi,
o na kũu iwanja-inĩ cia mũingĩ,
gũtirĩ ũndũ ũngĩ tiga o gũcakaya,
nĩgũkorwo nĩnjũragĩte Moabi
o ta ndigithũ ya rĩũmba ĩrĩa ĩtangĩendeka nĩ mũndũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁹ “Hĩ! Kaĩ nĩkũmomore-ĩ! Kaĩ nĩmararĩra-ĩ!
Kaĩ Moabi nĩahũndũkĩte na thuutha nĩ thoni-ĩ!
Moabi atuĩkĩte kĩndũ gĩa gũthekererwo,
na agatuĩka kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ arĩa othe mamũrigiicĩirie.”

⁴⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Atĩrĩrĩ! Nderi nĩracuuhũka,
ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo igũrũ rĩa Moabi.

⁴¹ Keriothu nĩgũgũtunyanwo,
nacio cĩihitho iria cia hinya kuo itahwo.
Mũthenya ũcio-rĩ, ngoro cia njamba iria irĩ hinya cia Moabi
igaatuĩka ta ngoro ya mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.

⁴² Moabi nĩakaniinwo atige gũtuĩka rũrĩrĩ rĩngĩ,
tondũ nĩang’athĩirie Jehova.

⁴³ Inyuĩ andũ a Moabi,
guoya, na kũgũa marima, o na kũgwatio na mĩtego nĩcio imwetereire,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴⁴ “Ũrĩa wotho ũkoora nĩ ũndũ wa guoya,
ũcio akaagũa irima,
nake ũrĩa ũkaahaica oime irima-rĩ,
akaagwatio nĩ mũtego;
nĩ ũndũ nĩngũtũma Moabi akinyĩrwo
nĩ mwaka wa kũherithio,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴⁵ “Andũ arĩa metharĩte makoorĩra ciĩruru-inĩ cia Heshiboni
matirĩ na ũteithio,
nĩgũkorwo mwaki nĩumĩte Heshiboni,
rũrĩrĩmbĩ rũkoima gatagatĩ ka Sihoni;
rũracina mothiũ ma Moabi,
na rũgacina ciongo cia acio merahaga makarehe ngũĩ.

⁴⁶ Wee Moabi, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ!
Andũ a Kemoshu nĩaniine;
aanake aku manyiitĩtwo mĩgwate magathaamio
nao airĩtu aku magatahwo.

⁴⁷ “No rĩrĩ, nĩngacookia ũgaacĩru wa Moabi
matukũ-inĩ marĩa magooka,”

ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
Hau nĩho mũthia wa ituĩro rĩa Moabi.

49

Ndũmĩrĩri ĩkonĩ Bũrũri wa Amoni

¹ Ũhoro ũkonĩ andũ a Amoni:
Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Kaĩ Isiraeli atarĩ na aanake?
Ndarĩ na andũ a kũmũgaya?
Nĩ kĩ gĩtũmĩte Moleku egwatĩre bũrũri wa Gadi?
Nĩ kĩ gĩtũmĩte andũ ake matũũre matũũra-inĩ makuo?”

² Jehova ekuuga atĩrĩ,
“No rĩrĩ, matukũ nĩmarooka
rĩrĩa ngoigithia mbu ya mbaara
ya gũũkĩrĩra Raba kũu kwa andũ a Amoni;
nakuo gũgaatuĩka hĩba ya mwanangĩko,
natuo tũtũura tũrĩa tũkũrigiicĩrie tũcinwo na mwaki.
Hĩndĩ ĩyo nĩguo Isiraeli akaingata
andũ arĩa maamũingatĩte,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³ “Wee Heshiboni, girĩka, nĩgũkorwo Ai nĩ kwanange!
Rĩrai, inyuĩ mũtũũraga Raba!
Mwĩhumbei nguo cia makũnia mũcaka;
Teng’erai ũũ na ũũ kũu thingo-inĩ ciakuo,
nĩgũkorwo Moleku nĩegũtahwo atwarwo bũrũri ũngĩ,
hamwe na athĩnjĩri-ngai na anene ake.

⁴ Nĩ kĩ gĩtũmaga wĩrahĩre ituamba ciaku,
ũkeraha nĩ ũndũ wa ituamba ciaku icio noru mũno?
Wee mwarĩ ũyũ ũtarĩ mwĩhokeku,
wee ũtũũrite wĩhokete ũtonga waku ũkiugaga atĩrĩ,
‘Nũũ ũngĩtharĩkĩra?’

⁵ Nĩngakũrehithĩria imakania
kuuma kũrĩ arĩa othe makũrigiicĩrie,”
nĩguo Mwathani ekuuga,
o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe.
“Andũ othe anyu nĩmakaingatwo,
na gũtikagĩa na mũndũ wa gũcookereria andũ acio mahurunjũkĩte.

⁶ “No rĩrĩ, thuutha-inĩ nĩngacookia
ũgaacĩru wa andũ a Amoni,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Ndũmĩrĩri ĩkonĩ Bũrũri wa Edomu

⁷ Ha ũhoro ũkonĩ Edomu:
Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:

“Kaĩ gũtarĩ na ũũgĩ ũtigarĩte kũu Temani?
Kaĩ kĩrĩra gĩthĩrĩte harĩ andũ arĩa akuũku?
Kaĩ ũũgĩ wao ũbuthĩte biũ?

⁸ Garũrũkai mwĩthare, mũthĩ mũkehithe thĩnĩ wa ngurunga iria ndiku,
inyuĩ arĩa mũtũũraga kũu Dedani,
tondũ nĩngarehithĩria Esaũ mwanangĩko
rĩrĩa ngaamũherithia.

⁹ Agethi a thabibũ mangĩũka kũrĩ we-rĩ,

- githĩ to matigie tũthabibũ tũnini?
 Aici mangĩũka ũtukũ-rĩ,
 githĩ matingĩya o indo iria imabatarĩtie?
- ¹⁰ No rĩrĩ, nĩ nĩngaguũria Esaũ nguo atigwo njaga,
 nĩngaguũria cĩhitho ciake,
 nĩguo ndakanacooke kuona gwa kwĩhitha.
 Ciana ciake, na andũ a nyũmba yao, na andũ a itũũra rĩake nĩmakaniinwo,
 na o nake ndagatigara.
- ¹¹ Ndigĩrai ciana cianyu cia ngoriai; nĩngagitĩra mĩoyo yacio.
 Atumia anyu a ndigwa mũreke o nao manjĩhoke.”
- ¹² Jehova ekuuga atĩrĩ: “Kũngĩkorwo arĩa mataagĩrĩrwo kũnyũira gĩkombe kũu no
 nginya makĩnyũire-rĩ, wee ũngĩkiaga kũherithio nĩkĩ? Ndũrĩ hĩndĩ ũtakaherithio, no rĩrĩ,
 no nginya ũgaakĩnyũira.” ¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ: “Ngwĩhĩta ngĩgwetaga rĩitwa rĩakwa,
 njuge atĩ Bozara gũgaatuĩka kũndũ kwanangĩku na kũrĩ magigi, gwa kũmenwo na gwa
 kũnyĩitwo nĩ kĩrumi; namo matũũra makuo mothe magatũũra marĩ manangĩku nginya
 tene.”
- ¹⁴ Nĩnjiguĩte ndũmĩrĩri kuuma kũrĩ Jehova:
 Atĩ nĩatũmire mũrekio athĩ kũrĩ ndũrĩrĩ, agaciĩre atĩrĩ,
 “Ũnganai mũrĩtharĩkĩre!
 Arahũkai mũkarũe mbaara!”
- ¹⁵ “Rĩu nĩngũkũnyĩhia mũno gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
 ndũme ũmenwo nĩ andũ.
- ¹⁶ Guoya ũrĩa ũtũmaga andũ magwĩtigĩre
 na mwĩtĩio wa ngoro yaku-rĩ, nĩkũheenetie,
 o wee ũtũũraga thĩinĩ wa ngurunga cia ndwaro cia mahiga,
 o na ũgaikaraga tũcũmbĩrĩ igũrũ twa karĩma.
 O na ũngĩgaaka itara igũrũ mũno ta cia nderi,
 ngaakũruta kuo, ngũharũrũkie,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ¹⁷ “Edomu gũgaatuĩka kũndũ gwa kũmakania;
 arĩa othe makaahĩtũkĩra kuo nĩmakamaka na makũnyũrũrie,
 nĩ ũndũ wa ũrĩa gũgaakorwo kwanangĩtwo.
- ¹⁸ O ta ũrĩa Sodomu na Gomora kwang’aũranirio,
 hamwe na matũũra marĩa maariganĩtie namo,
 atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtũũra kuo;
 gũtirĩ mũndũ ũgaacooka gũtũũra kuo,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ¹⁹ “O ta mũrũũthi ũũkĩte kuuma ihinga-inĩ cia Jorodani,
 ũgakinya ũrĩithio-inĩ ũrĩa mũnoru-rĩ,
 noguo ngaingata Edomu oime bũrũri-inĩ wake o rĩmwẽ.
 Nũũ ũthuurĩtwo wa kũruta wĩra ũcio nĩgeetha ndĩmũtue wa kũũrũgamĩrĩra?
 Nũũ ũngĩ ũhaana ta nĩ, na nũũ ũngĩhota kũngararia?
 Nĩngĩ nĩ mũrĩithi ũrĩkũ ũngĩkĩhota kũregana na nĩ?”
- ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ta thĩkĩrĩraia, mũigue ũrĩa Jehova athugundĩte gwĩka Edomu,
 o na ũrĩa atuĩte gwĩka arĩa matũũruga Temani:
 Arĩa anini thĩinĩ wa rũũru rũu rwa mbũri magaakururio matwarwo kũndũ kũraya;
 nĩakaniina ũrĩithio wao ũthire biũ nĩ ũndũ wao.
- ²¹ Thĩ nĩĩkainainio nĩ mũrurumo wao makĩgũa thĩ;
 kayũ ga kĩrĩro kĩa gakaiguu o nginya Iria Itune.
- ²² Atĩrĩrĩ! Nderi nĩĩkombũka na ĩcuuhũke,
 ĩtambũrũkĩtie mathagu mayo igũrũ rĩa Bozara.

Mũthenya ũcio-rĩ, ngoro cia njamba iria irĩ hinya cia Edomu
igaatuĩka ta ngoro ya mündũ-wa-nja akĩrũmwo.

Ndũmĩrĩrĩ ĩkonĩ Dameski

- ²³ Ha ũhoru ũkonĩ Dameski:
“Hamathu na Aripadi nĩamaku,
nĩ ũndũ nĩmaiguĩte ndeto njũru.
Nĩmorĩtwo nĩ hinya,
makaagaaga ta maaĩ ma iria.
²⁴ Dameski nĩrĩũrĩtwo nĩ hinya,
nao andũ a rĩo makahũndũka meethare,
rĩiyũrĩtwo nĩ kũinaina;
andũ a rĩo manyiitĩtwo nĩ ruo rwa ngoro na kĩa,
ruo ta rwa mündũ-wa-nja akĩrũmwo.
²⁵ Nĩ kĩ gĩtũmĩte itũũra rĩrĩa rĩrĩ ngumo rĩage gĩtiganĩrio,
o itũũra rĩu rĩngenagia?
²⁶ Ti-itherũ, aanake a rĩo nĩmakarũndwo barabara-inĩ cĩarĩo;
thigari ciakuo ciothe igaakirio ki mũthenya ũcio,”
ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.
²⁷ “Nĩngacina thingo cia Dameski;
naguo mwaki ũcio nĩũgaacina ciĩgitĩro cia Beni-Hadadi.”

Ndũmĩrĩrĩ ĩkonĩ Kedari na Hazoru

²⁸ Ũhoru ũkonĩ Kedari, o na mothamaki ma Hazoru, marĩa Nebukadinezaru
mũthamaki wa Babuloni aatharĩkĩre:

- Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Arahũkai mũtharĩkĩre Kedari,
na mũniine andũ acio a mwena wa Irathĩro.
²⁹ Hema ciao na ndũũru ciao cia mbũri nĩgatahwo;
ciandarũa ciao nĩigakuuo,
hamwe na indo ciao ciothe, na ngamĩra ciao ciothe.
Andũ nĩmakanĩrĩra, mameere atĩrĩ,
‘Kĩmako kĩnene kiumanĩte na mĩena yothe!’

³⁰ “Mwĩtharei narua!
Ikarai thĩinĩ wa ngurunga iria ndiku,
inyuĩ mũtũũraga kũu Hazoru.
Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩaciĩrĩre kũmũũkĩrĩra;
nĩathugundĩte ũrĩa ekũmũũkĩrĩra,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³¹ “Arahũkai mũtharĩkĩre rũrĩrĩ rũu rũtũũrĩte rũgaacĩre na rũhooreire,
o rũu rũtũũrĩte rũrĩ na thayũ,
rũrĩrĩ rũteehingagĩra na ihingo kana rũkeirigĩra na igeri;
andũ aruo matũũraga marĩ oiki,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
³² “Ngamĩra ciao igaatuĩka cia gũtahwo,
nacio ndũũru icio ciao nyingĩ cia ng’ombe ituĩke cia ndaho.
Arĩa marĩ kũndũ kũraya nĩngamahurunjĩra mĩena yothe ĩrĩa yumaga rũhuho.
na nĩngamarehithĩria mwanangĩko kuuma mĩena yothe,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
³³ “Hazoru gũgaatuĩka ũtũũro wa mbwe,
gũtũũre gũkirĩte ihooru nginya tene.
Gũtirĩ mündũ ũgaatũũra kuo;

gūtirĩ mündũ ũgaikara kuo.”

Ndũmĩriri ĩkonĩ Elamu

³⁴ ĩno nĩyo ndũmĩriri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩre Jeremia ũcio mũnabii ĩkonĩ Elamu, o kĩa mbĩrĩria-inĩ kĩa wathani wa Zedekia mũthamaki wa Juda:

³⁵ Ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga:

“Atĩrĩrĩ, nĩngoinanga ũta wa Elamu,
ũrĩa arĩ guo kĩhumo kĩa hinya wao.

³⁶ Nĩngarehithĩria andũ a Elamu huho iria inya
ciumaga mĩena ĩrĩa ĩna ya igũrũ;
ngaamahurunjĩra na kũu huho icio inya ciumaga,
na gūtirĩ rũrĩrĩ o na rũmwe
andũ acio aingate a Elamu matakoorĩra.

³⁷ Nĩngahehenja Elamu maitho-inĩ ma thũ ciao,
marĩ o mbere ya andũ arĩa macaragia kũmaruta muoyo;
nĩngamarehithĩria mwanangĩko,
o na marakara makwa mahiũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ngaamateng’eria na rũhiũ rwa njora
nginya ndĩmaniine biũ.

³⁸ Nĩngaiga gĩtĩ gĩakwa kĩa ũnene kũu Elamu,
na niine mũthamaki wakuo o na anene akuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

³⁹ “No rĩrĩ, nĩngacookia ũgaacĩru wa Elamu
matukũ-inĩ marĩa magooka,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

50

Ndũmĩriri ĩkonĩ Bũrũri wa Babuloni

¹ ĩno nĩyo ndũmĩriri ĩrĩa Jehova aaririe na kanua ka Jeremia ũcio mũnabii, ũhoru ũkonĩ Babuloni na andũ a bũrũri wa Babuloni:

² “Anĩrĩrai na mũhunjanĩrie ũhoru ndũrĩrĩ-inĩ,
haandai kĩbebero na mũhunjanĩrie ũhoru wakĩo;
mũtikamahithe ũndũ, no mũmeere atĩrĩ,
‘Babuloni nĩgũgũtunyanwo;
Beli nĩgũconorithio,
nayo Merodaki ĩiyũrwo nĩ kĩmako.

Mĩhianano yakuo nĩgaconorithio,
na mĩhianano yao nĩkaĩyũrwo nĩ guoya.’

³ Tondũ rũrĩrĩ ruumĩte mwena wa gathigathini nĩrũkamũtharĩkĩra,
na rwanange bũrũri wake.
Gūtirĩ mündũ ũgaatũũra kuo;
andũ nĩmakoora o hamwe na nyamũ.

⁴ “Matukũ-inĩ macio, na ihinda-inĩ rĩu,
andũ a Isiraeli na andũ a Juda hamwe
nĩmagathĩ macarie Jehova Ngai wao makĩrĩraga,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵ “Nĩmakoorĩrĩria njĩra ya gũthĩ Zayuni,
na magariũrũke, merekeirie mothiũ mao kuo.
Nĩmagooka meeohanie na Jehova,
na marĩkanĩre kĩrĩkanĩro gĩa gũtũũra tene na tene

kĩrĩa gĩtagacooka kũriganĩra.

- ⁶ “Andũ akwa makoretwo marĩ ng’ondũ ciũrĩte;
arĩithi ao nĩmamahĩtithĩtie njĩra,
na magatũma morũũre irĩma igũrũ.
Nao morũũrĩte kuuma kĩrĩma-inĩ nginya karĩma-inĩ,
makariganĩrwo nĩ kũrĩa ũhurũko wao ũrĩ.
- ⁷ Ũrĩa wothē wamoonire akĩmatambuura; thũ ciao ikiuga atĩrĩ,
‘Ithũ tũtĩrĩ na ihĩtia, nĩ ũndũ nĩmehĩirie Jehova,
ũrĩa arĩ we ũrĩithio wao wa ma,
o we Jehova, mwĩhoko wa maithe mao.’
- ⁸ “Mwĩtharei muume Babuloni;
eherai bũrũri wa andũ a Babuloni,
na mũtuĩke ta thenge iria itongoragia rũũru rwa mbũri.
- ⁹ Nĩgũkorwo nĩngarahũra ũiguano wa ndũrĩrĩ nene,
ciumĩte bũrũri wa gathigathini ciũkĩrĩre Babuloni.
Nĩkarũgama handũ ha cio irĩũkĩrĩre na igũtunyane,
kuuma mwena ũcio wa gathigathini.
Mĩguĩ yao ĩgaatuĩka ta ĩrĩa ya njamba njoorua,
iria itacookaga moko matheri.
- ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio Babuloni nĩgũgatahwo;
andũ othe arĩa magaagũtaha nĩmagakuua indo cia kũmaigana,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ¹¹ “Tondũ nĩmũkenete na mũkarũũhia,
inyuĩ arĩa mũtahaga igai rĩakwa,
tondũ mũgũtũũha ta moori ĩkĩraanga ngano ĩkĩmĩhũũra,
na mũkaania ta mbarathi cia njamba,
- ¹² nyina wanyu nĩagaconoka mũno;
we ũcio wamũciarĩre nĩagaconorithio.
Nĩwe ũgaakorwo arĩ mũnini mũno ndũrĩrĩ-inĩ,
atuĩke ta werũ, na ta bũrũri mũng’aru, o na ta werũ wa mũthanga.
- ¹³ Tondũ wa marakara ma Jehova, bũrũri ũcio ndũgacooka gũtũũrwo nĩ andũ,
no rĩrĩ, nĩgũkira gũgaakira ihooru biũ.
Andũ arĩa othe makaagerera kũu Babuloni nĩmakamaka, na manyũrũrie kũndũ kũu
tondũ wa ũrĩa gũgaakorwo kwanangĩtwo.
- ¹⁴ “Mwĩhaarĩrie mũthiũrũrũkĩrie Babuloni,
inyuothē arĩa mũgeetaga ũta.
Rĩrathe! Mũtigatigie mĩguĩ,
nĩgũkorwo nĩrĩĩhĩrie Jehova.
- ¹⁵ Riugĩrĩriei kuuma na mĩena yothē!
Nĩrĩĩneanĩte rĩo rĩene, mĩthiringo yarĩo nĩgwĩte,
na thingo ciarĩo nĩmomokete.
Nĩgũkorwo rĩrĩrĩ nĩrĩo irĩhĩria rĩa Jehova-rĩ,
mwĩrĩhĩriei harĩ rĩo;
rĩĩkei o ta ũrĩa rĩaneeka andũ arĩa angĩ.
- ¹⁶ Eheriai ũrĩa ũhaandaga kũu Babuloni,
na ũrĩa ũgethaga na rũhiũ rwake hĩndĩ ya magetha.
Tondũ wa rũhiũ rũu rwa njora rwa mũhinyanĩrĩria-rĩ,
o mũndũ nĩacooke kũrĩ andũ ao,
o mũndũ nĩorĩre bũrũri wao kĩũmbe.

¹⁷ “Isiraeli ahaana ta rūūru rūhurunjūkīte,
rūteng’eretio nĩ mĩrūūthi.

Mūthamaki wa Ashuri
nĩwe warĩ wa mbere kũmūtambuura;
wa kũrigĩrĩria kũmũhehenja mahĩndĩ-rĩ,
aarĩ Nebukadinezaru, mūthamaki wa Babuloni.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:
“Nĩngaherithia mūthamaki wa Babuloni na bũrũri wake,
o ta ũrĩa ndaaherithirie mūthamaki wa Ashuri.

¹⁹ No nĩngacookia Isiraeli ũrĩithio-inĩ wake mwene,
nake akaarĩithagĩria kũu Karimeli na Bashani;

akaarĩaga akahũuna
kũu irima-inĩ cia Efiraimu, na cia Gileadi.

²⁰ Matukũ-inĩ macio, o ihinda-inĩ rĩu-rĩ,
ihĩtia rĩa Isiraeli nĩrĩgathuthuurio,
no rĩtikoneka,
o na mehia ma Juda mathuthuurio,
no matikooneka,
nĩgũkorwo matigari marĩa ngaahonokia nĩngamarekera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

²¹ “Tharĩkĩrai bũrũri wa Merathaimu,*
mũũkĩrĩre arĩa matũũraga Pekodi.
Mateng’eriei, na mũmoorage, mũmaniine biũ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

“Ikai ũrĩa wothē ndĩmwathĩte.

²² Kũrĩ na mbugĩrĩrio ya mbaara bũrũri-inĩ ũcio,
nayo nĩ mbugĩrĩrio ya kũniinanwo kũnene!

²³ Nyondo ĩrĩa ĩtũũrĩte ĩhũũraga thĩ yothē-rĩ,
kaĩ nĩyunangĩtwo, ĩgathethereka-ĩ!
Kaĩ Babuloni nĩgũkĩrĩte ihooru gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ-ĩ!

²⁴ Ndaakwambĩire mũtego, wee Babuloni,
nawe ũkĩgwatio nĩguo ũtekũmenya;
wakorereirwo, ũkĩnyiitwo
tondũ wa gũkararia Jehova.

²⁵ Jehova nĩahingũrĩte harĩa aigaga indo ciake cia mbaara,
akaruta indo icio cia mbaara cia mang’ũrĩ make,
nĩgũkorwo Mwathani Jehova Mwene-Hinya-Wothe arĩ na wĩra wa kũruta
kũu bũrũri-inĩ wa andũ a Babuloni.

²⁶ Ũkaai mũgũtharĩkĩre muumĩte kũndũ kũraya.
Thariai makũmbĩ makuo;
gũcookanĩrĩriei irũndo ta cia hĩba cia ngano.

Kwanangei biũ,
na mũtigatigie matigari kuo.

²⁷ Ũragai tũtegwa twakuo tuothe,
tũikũrũkiei tũgathĩnjwo!

Kaĩ marĩ na haaro-ĩ! Nĩgũkorwo mũthenya watuo nĩmũkinyu,
ihinda rĩatuo rĩa kũherithio.

²⁸ Ta thikĩrĩriai mũigwe arĩa moorĩte na arĩa metharĩte makoima bũrũri wa Babuloni,
makiumbũra marĩ kũu Zayuni
ũrĩa Jehova Ngai witũ erĩhĩrie,
akerĩhĩria nĩ ũndũ wa hekarũ yake.

* 50:21 Merathaimu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “kũremera Jehova maita meerĩ.”

- 29 “Itai aikia a mĩguĩ mokĩĩre Babuloni,
o arĩa othe mageetaga ũta.
Ambaai hema mũgũthiũrũrũkĩirie;
mũtikareke mündũ o na ũmwe warĩ oore.
Rĩrĩhei kũringana na ciĩko ciarĩ;
o ta ũrĩa rĩaneeka andũ angĩ-rĩ, rĩrĩkei o ta guo.
Nĩgũkorwo nĩrĩng’athĩirie Jehova,
o we Ũrĩa Mũtheru wa Isiraeli.
- 30 Nĩ ũndũ ũcio, aanake aarĩo nĩmakaagũa njĩra-inĩ cia itũũra;
thigari ciarĩo ciothe nĩgakirio ki mũthenya ũcio,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- 31 “Atĩrĩrĩ, nĩngũũkĩĩrie, wee mwĩtĩĩ ũyũ,
nĩgũkorwo mũthenya waku nĩmũkinyu,
o rĩo ihinda rĩaku rĩa kũherithio,”
ũguo nĩguo Mwathani, o we Jehova-Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga.
- 32 “Mwĩtĩĩ ũcio nĩakahĩngwo agwe,
na gũtirĩ mündũ ũkaamũũkĩria;
nĩngagwatia matũũra makuo mwaki,
naguo nĩũgaacina arĩa othe mamũrigiicĩirie, maniinwo biũ.”
- 33 Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
“Andũ a Isiraeli nĩmahinyĩrĩrio,
o ũndũ ũmwe na andũ a Juda.
Arĩa othe maamatahire nĩmamarũmĩtie mũno,
makarega kũmarekia mathĩĩ.
- 34 No rĩrĩ, Mũkũũri wao arĩ na hinya;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake.
Nĩakamarũĩrĩra na kĩyo ciira-inĩ wao,
nĩguo atũme bũrũri wao ũgĩe na ũhurũko,
no aagithie arĩa matũũraga Babuloni ũhurũko.”
- 35 Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Harĩ na rũhiũ rwa njora rwa gũũkĩrĩra andũ a Babuloni,
rũũkĩrĩre arĩa matũũraga Babuloni,
na rũũkĩrĩre anene na andũ arĩa ogĩ akuo!
- 36 Rũhiũ rwa njora rũgookĩrĩra anabii akuo a maheeni,
nao matuĩke irimũ.
Nĩngĩ rũhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra njamba ciakuo iria irĩ hinya,
nacio nĩkaĩyũrwo nĩ kĩmako kĩnene.
- 37 Rũhiũ rwa njora rũgookĩrĩra mbarathi, na ngaari cia ita,
na andũ a ndũrĩrĩ arĩa marĩ ita-inĩ rĩake,
nao matuĩke ta andũ-a-nja.
Nĩngĩ rũhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra indo ciao iria cia bata ciigĩtwo igĩĩna-inĩ ciao,
nacio nĩgatahwo.
- 38 Nĩgũkaara riũa rĩa kũhũithia maaĩ makuo!
Namo nĩmakaahũa biũ.
Nĩgũkorwo ũcio nĩ bũrũri ũiyũrĩte ngai cia mĩhianano,
nao andũ akuo nĩmagũrũkĩtio nĩyo.
- 39 “Nĩ ũndũ ũcio nyamũ cia werũ-inĩ na hiti nĩcio igaatũũraga Babuloni,
na kũu no kuo gũgaatũũrwo nĩ ndundu.
Gũtigacooka gũtũũrwo nĩ andũ
o na kana gũĩkarwo nĩ andũ, nginya njiarwa na njiarwa.
- 40 O ta ũrĩa Ngai aang’aũranirie Sodomu, na Gomora,

o hamwe na matũũra marĩa maariganĩtie namo-rĩ,
ũguo noguo gũtarĩ mũndũ ũgaatũũra kuo;
gũtirĩ mũndũ ũgaikara kuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

- ⁴¹ “Atĩrĩrĩ, mbūtũ ya ita nĩ ĩrooka yumĩte mwena wa gathigathini;
rũrĩrĩ rŭnene, na athamaki aingĩ
nĩmarahũrĩtwo kuuma ituri-inĩ cia thĩ.
⁴² Marooka marĩ na mota na matimũ mao;
nao nĩ andũ oorũ, na matarĩ tha.
Mũrurumo wao nĩ ta mũrurumo wa ndiihũ cia maaĩ ma iria,
magĩũka mahaicĩte mbarathi ciao;
mokĩte meyarĩire wega mbaara-inĩ
nĩguo magũtharĩkĩre, wee Mwarĩ ũyũ wa Babuloni.
⁴³ Mũthamaki wa Babuloni nĩaiguĩte ũhoru wao,
namo moko make makoowũ nĩ hinya.
Nĩanyĩtĩtwo nĩ ruo rŭnene ngoro-inĩ yake,
na ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo.
⁴⁴ O ta mũrũũthi ũũkĩte kuuma ihinga-inĩ cia Jorodani
ũgakinya ũrĩithio-inĩ ũrĩa mũnoru-rĩ,
ũguo noguo ngaingata Babuloni, oime bũrũri-inĩ wake o rĩmwe.
Nũũ ũcio ũthuurĩtwo wĩra ũcio nĩgeetha ndĩmũtue wa kũũrũgamĩrĩra?
Nũũ ũngĩ ũhaana ta nĩ, ningĩ-rĩ, nũũ ũngĩhota kũngararia?
Ningĩ nĩ mũrĩithi ũrĩkũ ũngĩhota kũregana na nĩ?”
⁴⁵ Nĩ ũndũ ũcio, thĩkĩrĩrai mũigue ũndũ ũrĩa Jehova athugundĩte
wa gũũkĩrĩra bũrũri wa Babuloni,
o na ũrĩa atuĩte gwĩka bũrũri wa andũ a Babuloni:
Arĩa anini rũũru-inĩ magaakururio, matwarwo kũndũ kũraya;
nĩakananga ũrĩithio wao ũthire biũ nĩ ũndũ wao.
⁴⁶ Mũrurumo wa Babuloni gũgĩtahwo nĩũgathingithia thĩ;
kayũ ga kĩrĩro gĩakuo nĩgakaiguuwo ndũrĩrĩ-inĩ.

51

- ¹ Jehova ekuuga ũũ:
“Atĩrĩrĩ, nĩngarahũra roho wa mũniinani,
ũũkĩrĩre Babuloni, o na andũ a Lebi-Kamai.
² Nĩngatũma andũ a kũngĩ mathiĩ Babuloni
magakũhurunje ta ũrĩa mũũngũ ũmbũragwo ihuhĩro-inĩ,
na manange bũrũri ũcio ũtigwo ũtarĩ kĩndũ;
makaũũkĩrĩra kuuma mĩena yothe,
mũthenya ũcio waguwo wa mwanangĩko.
³ Mũtikanareke mũikia wa mĩguĩ ageete ũta wake,
kana ehumbe nguo ciake cia ita.
Mũtigacaĩre aanake akuo;
anangai mbūtũ ciake cia ita, mũciniine.
⁴ Makaagũa thĩ moragĩtwo kũu Babuloni,
magurarĩtio nguraro cia gĩkuũ kũu barabara-inĩ ciakuo.
⁵ Nĩgũkorwo Isiraeli na Juda matitirikĩtwo
nĩ Ngai wao, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
o na gũtuĩka bũrũri wao ũiyũrĩtwo nĩ mahĩtia
maitho-inĩ ma ũcio Mũtheru wa Isiraeli.

- ⁶ “Mwĩtharei muume kũu Babuloni!
 Ūrai mũhonokie mũoyo yanyu!
 Mwĩtharei mũtikaniinanĩrio nakuo nĩ ũndũ wa mehia makuo.
 Nĩ ihinda rĩa Jehova rĩa kwĩrĩhĩria;
 agaakũrĩha o kĩrĩa gĩkwagĩrĩire.
- ⁷ Babuloni kwahaanaga ta gĩkombe gĩa thahabu
 kĩrĩ guoko-inĩ kwa Jehova;
 nakuo gũgĩtũma thĩ yothe ihaane ta irĩitwo nĩ njoohi.
 Ndũrĩrĩ nĩcianyuire ndibei yakuo;
 nĩ ũndũ ũcio rĩu ihaana ta igũrũkĩte.
- ⁸ Babuloni nĩgũkũgũa o rĩmwe na kũhehenjwo.
 Kũrĩrĩrei!
 Rehei ndawa ya kũniina ruo rwakuo;
 hihi kwahota kũhona.
- ⁹ “Nĩtũngĩahonirie Babuloni,
 no rĩrĩ, gũtingĩhonio.
 Nĩtũgĩtigi, na o mũndũ acooke bũrũri wake kĩũmbe,
 nĩgũkorwo ituĩro rĩakuo rĩkinyĩte o matu-inĩ,
 rĩambatĩte o nginya matu-inĩ marĩa mairũ.’
- ¹⁰ “Jehova nĩonanĩtie ũthingu witũ;
 ũkai tũthĩ tũkoimbũrĩre Zayuni
 maũndũ marĩa Jehova Ngai witũ ekĩte.’
- ¹¹ “Noorai mĩguĩ, oyai ngo!
 Nĩgũkorwo Jehova nĩarahũrĩte athamaki a Amedi,
 nĩ ũndũ nĩaciirĩre kũniina Babuloni.
 Jehova nĩekwĩrĩhĩria harĩo,
 erĩhĩrie maũndũ
 marĩa meekirwo hekarũ yake.
- ¹² Haandai bendera kũrigania na thingo cia Babuloni!
 Ongerera agĩtĩri, igai arangĩri,
 mũhaarĩrie andũ a kũhithũkĩra njĩra-inĩ!
 Jehova nĩekũhingia ũrĩa aciirĩre gwĩka,
 ahingie uuge wake wa kũrũmĩrĩrwo,
 wa gũũkĩrĩra andũ a Babuloni.
- ¹³ Wee ũtũũraga gũkuhĩ na njũũ nyingĩ,
 na ũkeigĩra indo nyingĩ igĩĩna-inĩ ciaku-rĩ,
 ithirĩro rĩaku nĩ ikinyu,
 nĩ ihinda rĩaku rĩa kweherio.
- ¹⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩehĩtĩte akĩgwetaga rĩitwa rĩake, akoiga atĩrĩ:
 Ti-itherũ nĩngatũma ũũkĩrĩrwo nĩ andũ aingĩ o ta mĩrumbĩ ya ngigĩ,
 nao makuugĩrĩrie nĩ ũndũ wa gũkũhoota.
- ¹⁵ “Nĩwe wombire thĩ na ũndũ wa hinya wake;
 ningĩ akĩhaanda thĩ na ũũgĩ wake,
 na agĩtambũrũkia matu mairũ na ũndũ wa ũmenyo wake.
- ¹⁶ Hĩndĩ irĩa agũũthũka-rĩ, maaĩ marĩa marĩ igũrũ matu-inĩ nĩmarurumaga;
 nĩwe ũtũmaga thaatu wambate na igũrũ kuuma ituri ciothe cia thĩ.
 Atũmaga rũheni rũũke rũrehanĩte na mbura,
 na akahingũrĩra rũhuho ruume makũmbĩ-inĩ make.

- ¹⁷ “Andũ othe nĩmagĩte meciiria na makaaga ũmenyo,
nake mūturi wa thahabu o wotho nĩaconorithĩtio nĩ mĩhianano ĩyo yake.
Nĩ ũndũ mĩhianano ĩyo yake nĩ ya maheeni;
ndĩrĩ mĩhũmũ thĩinĩ wayo.
- ¹⁸ Ndĩrĩ kĩene, nĩ indo cia kũnyararwo;
narĩo ihinda rĩayo rĩa gũciirithio rĩakinya-rĩ, nĩgathira biũ.
- ¹⁹ We ũcio Rũgai rwa Jakubu ndatariĩ tayo,
nĩgũkorwo nĩwe Mũũmbi wa indo ciothe,
o hamwe na mũhĩrĩga ũrĩa eegwatĩre ũtuĩke igai rĩake;
Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩrĩo rĩitwa rĩake.
- ²⁰ “Nĩwe njũgũma yakwa ya ita,
na nowe kĩndũ gĩakwa kĩa mbaara:
nĩwe hũthagĩra kũhehenja ndũrĩrĩ,
na ngatũmĩra hinya waku kũniina mothamaki.
- ²¹ Nĩwe hũthagĩra kũhehenja mbarathi na mũmĩhaici,
ngakũhũthĩra kũhehenja ngaari ya ita na mũmĩtwari,
- ²² ngakũhũthĩra kũhehenja mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja,
ngakũhũthĩra kũhehenja mũndũ mũkũrũ na ũrĩa mwĩthĩ,
o na ngakũhũthĩra kũhehenja mwanake na mũirĩtu,
- ²³ Ngakũhũthĩra kũhehenja mũrĩithi na rũũru rwake rwa mbũri,
ngakũhũthĩra kũhehenja mũrĩmi na ndegwa ciake cia kũrĩma,
o na ngakũhũthĩra kũhehenja abarũthi na anene.
- ²⁴ “Na rĩrĩ, Babuloni na arĩa othe matũũraga Kalidei, ngaamacookereria ũũru wao
mũkĩionagĩra, ũũru wotho ũrĩa maaneka kũu Zayuni,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ²⁵ “Nĩngũgũũkĩrĩra wee kĩrĩma gĩkĩ gĩa kũniinana,
wee ũniinaga thĩ yotho.”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
“Nĩngũgũtambũrũkĩria guoko ngũũkĩrĩre,
ngũgaragarie ngũrute ndwaro-inĩ cia mahiga,
na ndũme ũtuĩke ta kĩrĩma gĩcinĩtwo nĩ mwaki.
- ²⁶ Gũtirĩ ihiga rĩkarutwo harĩwe rĩtuĩke rĩa koine,
o na kana ihiga o rĩotho rĩa mũthingi,
nĩ ũndũ ũgũtũũra ũkirĩte ihooru nginya tene,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ²⁷ “Haandai bendera bũrũri-inĩ,
huhai karumbeta ndũrĩrĩ-inĩ!
Thagathagai ndũrĩrĩ ikahũũrane nake;
ĩtai mothamaki maya meturanĩre, mamũũkĩrĩre:
mothamaki ma Ararati, na Mini, na Ashikenazu.
Mũigĩrei mũnene wa ita wa kũmũũkĩrĩra;
ambatai mbarathi cia ita nyingĩ ta mĩrumbĩ ya ngigĩ.
- ²⁸ Thagathagai ndũrĩrĩ ikahũũrane nake;
thagathagai athamaki a Amedi,
na abarũthi, na anene ao othe,
na andũ a mabũrũri mothe marĩa maathagwo nĩo.
- ²⁹ Bũrũri nĩũrathĩngitha na ũkenyogonda nĩ ruo,
nĩgũkorwo ũndũ ũrĩa Jehova aciirĩre gwĩka Babuloni nĩ mũrũmu:
wa kũharagania bũrũri wa Babuloni
nĩguo kwage mũndũ ũngĩtũũra kuo.
- ³⁰ Njamba iria irĩ hinya cia Babuloni nĩitĩgĩte kũrĩa;

- ciikarĩte ciĩgitio-inĩ ciacio iria nũmu.
 Hinya wacio nĩ mũthiru;
 ihaanĩte o ta andũ-a-nja.
 Ciikaro ciakuo nĩicinĩtwo na mwaki;
 mĩgũika ya ihingo ciakuo nĩ miunange.
- ³¹ Mũtwari ndũmĩrĩri ũmwe ararũmĩrĩrwo nĩ ũngĩ,
 nake mũrekio akarũmĩrĩrwo nĩ mũrekio ũrĩa ũngĩ,
 makamenyithie mũthamaki wa Babuloni
 atĩ itũura rĩu rĩake inene rĩothe nĩrĩtunyane,
- ³² ningĩ mariũko ma njũũ nĩmanyiite,
 na kũrĩa kũrĩ marura gũgaacinwo na mwaki,
 nacio thigari ikanyiitwo nĩ guoya.”
- ³³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ:
 “Mwarĩ wa Babuloni atariĩ ta kĩhuhĩro kĩa ngano
 hĩndĩ ĩrĩa yaraganĩtio ĩkĩrangĩrĩrio;
 kahinda gake ga kũgethwo nĩgegũkinya o narua.”
- ³⁴ “Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩatũmeretie,
 nĩatũreheire kĩrigiicano,
 agatũma tũtuĩke ta nyũngũ ya rĩũmba ĩtarĩ kĩndũ.
 Nĩatũmerũkĩtie o ta ndamathia,
 nayo nda yake akamĩiyũria na indo ciitũ iria irĩ mũrĩo,
 na nĩacookete agatũtahĩka.
- ³⁵ Maũndũ ma ũhinya marĩa maanekwo nyama ciitũ-rĩ,
 marocookerera Babuloni,”
 ũguo nĩguo atũũri a Zayuni mekuuga.
 “Thakame iitũ ĩrocokerera acio maikaraga kũu Babuloni,”
 ũguo nĩguo Jerusalemu ĩkuuga.
- ³⁶ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, Jehova ekuuga ũũ:
 “Atĩrĩrĩ, nĩ nĩngũkũrũrĩra na ngũrĩhĩrie;
 nĩngahũithia iria rĩake, na ndũme ithima ciake ihũe.
- ³⁷ Babuloni gũgaatuĩka hĩba ya kũndũ kwanangĩku,
 na imamo cia mbwe,
 na kũndũ gwa kũmakania, na gwa gũthekererwo,
 kũndũ gũtarĩ mũndũ ũngĩtũura kuo.
- ³⁸ Andũ othe akuo makaararamaga ta mĩrũũthi mĩĩthĩ,
 makaarurumaga ta njaũ cia mĩrũũthi.
- ³⁹ No rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa magaakorwo macinĩtwo nĩ thuti-rĩ,
 nĩrĩo ngaamarugithĩria iruga,
 na ndũme marĩĩo nĩ njoochi,
 nĩguo magaatheka maanĩrĩire,
 macooke makome toro nginya tene, na maticooke gũũkĩra,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
- ⁴⁰ “Ngaamaikũrũkia ta tũgondũ tũgĩthĩ gũthĩnjwo,
 o na ta ndũrũme irĩ hamwe na thenge.
- ⁴¹ “Hĩ, kaĩ Sheshaki nĩrĩkeegwatĩrwo-ĩ,
 itũura rĩu rĩrahagwo nĩ thĩ yothe kaĩ nĩinyiite-ĩ!
 Babuloni gũgaatuĩka kũndũ gwa kũmakania
 thĩĩnĩ wa ndũrĩrĩ ciothe!
- ⁴² Iria rĩrĩa inene nĩrĩkaĩyũra Babuloni guothe;
 mũrurumo wa ndiihũ ciarĩo nĩguo ũgaakũhubanĩria.
- ⁴³ Matũũra makuo nĩmakĩrĩte ihooru,

matuĩke bŭrŭri mŭũmũ na werũ ũtarĩ kĩndũ,
bŭrŭri ũtarĩ mŭndũ ũngĩũtũũra,
kĩndũ gũtarĩ mŭndũ ũgeragĩra kuo.

⁴⁴ Nĩngaherithĩria Beli kũu Babuloni
na ndũme ĩtahĩke kĩndũ kĩrĩa gĩothe ĩmeretie.
Ndŭrĩrĩ itigacooka kũhatikana igĩthiĩ kũrĩ yo.
Naruo rũthingo rwa Babuloni nĩrũkaagũa.

⁴⁵ “Umai kũu thĩinĩ warĩo, inyuĩ andũ akwa!
Mwĩtharei, mũhonokie mĩoyo yanyu!
Mwĩtharei, mweherere marakara marĩa mahiũ ma Jehova.

⁴⁶ Mũtikanareke ngoro cianyu ciũrwo nĩ hinya, kana mwĩtigĩre
hĩndĩ ĩrĩa ndeto cia mũhuhu ikaiguu bŭrŭri-inĩ;
ũhoru ũmwe wa mũhuhu nĩũkaiguu mwaka ũyũ,
na ũngĩ ũiguu mwaka ũcio ũngĩ ũrũmĩrĩre,
mũhuhu ũkonĩ ndeto cia haaro bŭrŭri-inĩ,
na wa mwathani ũmwe agĩũkĩrĩa mwathani ũrĩa ũngĩ.

⁴⁷ Nĩgũkorwo ti-itherũ ihinda nĩrĩgooka
rĩrĩa ngaaherithia ngai cia mĩhianano ya Babuloni;
bŭrŭri ũcio wothe nĩũgaconorithio,
nao andũ akuo arĩa othe moragĩtwo nĩmakaaragana kuo.

⁴⁸ Hĩndĩ ĩyo igũrũ na thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo
nĩkanĩrĩa nĩ gũkena igĩkenerera Babuloni,
nĩgũkorwo aniinani nĩmakarĩtharĩkĩra,
moimĩte mwena wa gathigathini,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴⁹ “Babuloni no nginya gũkaagũa nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli arĩa maanooraga,
ũguo noguo andũ a mabŭrŭri mothe makaagũa thĩ,
moragĩtwo nĩ ũndũ wa Babuloni.

⁵⁰ Inyuĩ mũhonokete kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ,
mwĩtharei na mũtikagonderere!
Ririkanagai Jehova mũrĩ bŭrŭri wa kũraya,
na mwĩciiragie ũhoru wa Jerusalemu.”

⁵¹ “Nĩtũconorithĩtio,
nĩgũkorwo nĩtũrumĩtwo,
na tũkahumbwo thoni mothiũ maitũ,
tondũ andũ a kũngĩ nĩmatoonyete
kĩndũ kũrĩa kwamũre thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova.”*

⁵² Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Matukũ nĩmagooka rĩrĩa ngaaherithia mĩhianano yake,
nao andũ arĩa agurarie kũu bŭrŭri-inĩ ũcio guothe
nĩmagacaaya.

⁵³ O na kũngĩtũka Babuloni gwĩtũũgĩrĩtie gũgakinya o matu-inĩ,
na ciĩhitho ciakuo ikairigĩrwo na hinya mũno-rĩ,
no ngaakũrehithĩria aniinani magũũkĩrĩre,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵⁴ “Mũgambo wa kĩrĩro nĩũraiguu kũu Babuloni;

* 51:51 Rĩrĩ nĩ ihinda rĩrĩa Nebukadinezaru aingĩrĩre thĩinĩ wa hekarũ na akĩmĩthaahia mwaka wa 586 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

nĩ mũgambo wa kũniinanwo
ũraiguu kũu bũrũri wa andũ a Babuloni.
⁵⁵ Jehova nĩakaniina Babuloni;
nĩagakiria inegene rĩu inene rĩakuo.
Makũmbĩ ma thũ makaahũũyũka taarĩ mũrurumo wa maaĩ maingĩ.
Mũrurumo wa mĩgambo yao nĩikaiguuagwo.
⁵⁶ Mũniinani nĩagookĩrĩra Babuloni;
njamba ciakuo iria irĩ hinya nĩikaanyitwo,
namo mota mao moinangwo.
Nĩ ũndũ Jehova nĩ Mũrungu ũrĩhanagĩria;
we akaarĩhanĩria biũ.
⁵⁷ Anene akuo, na andũ arĩa ogĩ, o na abarũthi akuo,
o ũndũ ũmwe na anene akuo, o na njamba ciakuo iria irĩ hinya,
othe nĩngatũma marĩio nĩ njoohi;
magaakoma nginya tene, na matiũkĩre,”
nĩguo Mũthamaki ekuuga,
o we ũrĩa rĩitwa rĩake arĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe.
⁵⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ:
“Rũthingo rwa Babuloni rũrĩa rwariĩ nĩrũkang’ aũranio biũ,
nacio ihingo ciakuo iria ndaaya na igũrũ icinwo na mwaki;
andũ menogagia tũhũ,
naguo wĩra wa ndũrĩrĩ no ngũ cia gũcinwo na mwaki.”
⁵⁹ Īno nĩo ndũmĩrĩri ĩrĩa Jeremia aaheire Seraia mũrũ wa Neria, mũrũ wa Maaseia,
o ũcio warĩ mũnene ũrĩa mũrori wa maũndũ ma nyũmba ya mũthamaki, rĩrĩa aathi-
ire Babuloni marĩ na Zedekia mũthamaki wa Juda mwaka-inĩ wa ĩna wa ũthamaki
wake. ⁶⁰ Jeremia nĩandĩkĩte ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo ũhoru wotho ũkonĩĩ mwanangĩko
ũrĩa ũgaakinyĩrĩra Babuloni: maũndũ marĩa mothe maandĩkitwo makonĩĩ Babuloni.
⁶¹ Jeremia akĩĩra Seraia atĩrĩ, “Wakinya Babuloni-rĩ, ũgaatigĩrĩra atĩ nĩwathoma mohoro
maya mothe wanĩrĩire. ⁶² Ũcooke uuge atĩrĩ, ‘Wee Jehova, nĩugĩte nĩũkũniina kũndũ
gũkũ, nĩgeetha gũtikanatũũrwo nĩ mũndũ, o na kana nyamũ; gũgũtũũra gũkirĩte ihooru
nginya tene.’ ⁶³ Warĩkia gũthoma ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo-rĩ, ũrĩohere ihiga, ũrĩkie Rũũ
rwa Farati. ⁶⁴ Ũcooke uuge atĩrĩ, ‘Ũguo noguo Babuloni gũkaarikĩra kũũrĩre biũ, na
gũtigacooka kuumĩra na igũrũ, nĩ ũndũ wa mwanangĩko ũrĩa ngaakũrehithĩria. Nao andũ
akuo nĩmakaagũa.’”

Ũhoru wa Jeremia ũkinyĩte hau.

52

Kũgũa kwa Jerusalemu

¹ Zedekia aarĩ wa mĩaka mĩrongo ĩrĩ na ũmwe rĩrĩa aatuĩkire mũthamaki, nake
agĩthamaka arĩ Jerusalemu mĩaka ikũmi na ũmwe. Nyina eetagwo Hamutali mwarĩ wa
Jeremia; nake oimĩte Libina. ² Nake agĩka maũndũ mooru maitho-inĩ ma Jehova, o ta ũrĩa
Jehoiakimu eekĩte. ³ Na nĩ ũndũ wa marakara ma Jehova-rĩ, nĩkĩo maũndũ macio mothe
meekĩkire kũu Jerusalemu na Juda, na mũthia-inĩ akĩmaingata mehere mbere yake.

Na rĩrĩ, Zedekia akĩremera mũthamaki wa Babuloni, akĩaga gwithĩka.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwaka-inĩ wa kenda wa ũthamaki wa Zedekia, mũthenya wa ikũmi
wa mweri wa ikũmi-rĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni agĩthĩ kũhũũrana
na Jerusalemu arĩ na ita rĩake rĩothe, nao makĩamba hema nja ya itũũra rĩu inene,
na magĩaka ihumbu cia tĩiri mĩena yotho yarĩo cia kũmateithia gũtharĩkĩra itũũra rĩu.
⁵ Narĩo itũũra rĩu inene rĩgĩikara rĩrĩ irigiicĩrie nginya mwaka wa ikũmi na ũmwe wa
ũthamaki wa Zedekia.

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya wa kenda wa mweri wa kana, ng'aragu ikĩneneha mũno kũu itũũra-inĩ, o nginya gũkĩaga irio cia kũrĩño nĩ andũ a bũrũri ũcio. ⁷ Hĩndĩ ĩyo rũthingo rwa itũũra riu inene rũkĩmomorwo, nacio mbũtũ ciothe cia ita ikĩũra. Moimire itũũra-inĩ ũtukũ magereire kĩhingoinĩ kĩrĩa kĩarĩ gatagatĩ ga thingo cieri hakuhĩ na mũgũnda wa mũthamaki, o na gũtuĩka andũ a Babuloni nĩmarigĩciĩrie itũũra riu inene rĩothe. Nao makĩũra merekeire Araba, ⁸ no mbũtũ ya ita ya Babuloni ĩgĩteng'eria Mũthamaki Zedekia nginya ikĩmũkinyĩra werũ-inĩ ũrĩa mwaraganu wa Jeriko. Thigari ciake ciothe ikĩamũranio nake ikĩhurunjwo. ⁹ Nayo mbũtũ ya ita ya Babuloni ikĩnyiita Mũthamaki Zedekia.

Makĩmũtwara kũrĩ mũthamaki wa Babuloni ũrĩa warĩ kũu Ribila, bũrũri-inĩ wa Hamathu, na kũu nĩkuo aamũtũĩrĩre ciira. ¹⁰ Mũthamaki wa Babuloni arĩ kũu Ribila nĩoragithirie ariũ a Zedekia o hau maitho-inĩ ma ithe wao; agĩcooka akĩũragithia anene othe a Juda. ¹¹ Nĩacookire agĩkũũrithia Zedekia maitho, na akĩmuoha na bĩngũ cia gĩcango, akĩmũtwara Babuloni, na kũu akĩmũkia njeera nginya mũthenya ũrĩa aakuire.

¹² Mũthenya wa ikũmi wa mweri wa ĩtano, mwaka-inĩ wa ikũmi na kenda wa gũthamaka kwa Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni-rĩ, Nebuzaradani mũnene wa arangĩri a mũthamaki wa Babuloni, ũrĩa watungataga mũthamaki wa Babuloni, agĩũka Jerusalemu, ¹³ agĩcina hekarũ ya Jehova, na nyũmba ya ũthamaki, o na nyũmba ciothe cia Jerusalemu. Ningĩ agĩcina nyũmba o yothe yarĩ ya bata kuo. ¹⁴ Nayo mbũtũ yothe ya ita ya Babuloni, ĩtongoretio nĩ mũnene ũcio wa arangĩri a mũthamaki, ikĩmomora thingo ciothe iria ciathiũrũrũkĩrie Jerusalemu. ¹⁵ Nebuzaradani ũcio warĩ mũnene wa arangĩri a mũthamaki nĩatahire andũ amwe arĩa maarĩ athĩini mũno, na andũ arĩa maatigaire kũu itũũra-inĩ riu inene, hamwe na mabundi marĩa mangĩ, o na andũ arĩa metwarĩte o ene kũrĩ mũthamaki wa Babuloni. ¹⁶ No Nebuzaradani nĩatigire andũ amwe arĩa maarĩ athĩini mũno a bũrũri ũcio kuo, nĩguo marutage wĩra mĩgũnda-inĩ ya mĩthabibũ na mĩgũnda-inĩ ĩrĩa ĩngĩ.

¹⁷ Andũ a Babuloni makiunanga itugĩ cia gĩcango, na metha cia kũigĩrĩrwo indo, na Karia karĩa kaarĩ ga gĩcango, iria ciarĩ thĩini wa hekarũ ya Jehova, magĩkuua gĩcango kũu gĩothe magĩgĩtwara Babuloni. ¹⁸ Ningĩ magĩkuua nyũngũ, na icakũri, na magathĩ ma gũtinia ndaambĩ, na mbakũri cia kũminjaminjĩria maaĩ, na thaani, o na indo ciothe cia gĩcango iria ciahũthagĩrwo wĩra-inĩ wa hekarũ, magĩthĩ nacio. ¹⁹ Mũnene ũcio wa thigari cia mũthamaki nĩakuire mbakũri iria nene, na Ngĩo, na mbakũri cia kũminjaminjĩria maaĩ, na nyũngũ, na mĩtĩ ya matawa, na thaani, o na mbakũri iria ciahũthagĩrwo na kũruta maruta ma kũnyuuu, iria ciothe ciathondeketwo na thahabu ĩrĩa therie kana betha.

²⁰ Gĩcango kĩrĩa kĩarutirwo itugĩ-inĩ icio cieri, na Karia kau, na ndegwa iria ikũmi na igĩrĩ cia gĩcango iria ciarĩ rungu rwako, na metha, iria Mũthamaki Solomoni aathondekete cia hekarũ ya Jehova, gĩtingĩathimĩkire nĩ kũingĩha. ²¹ O gĩtugĩ kĩmwe gĩacio kĩarĩ kĩa mĩkono ikũmi na ĩnana* kũraiha, na mĩkono ikũmi na ĩrĩ† gũthiũrũrũka; na o kĩmwe gĩacio kĩarĩ na ũtungu wa ciara inya, na kĩarĩ na irima gatagatĩ. ²² Kĩongo gĩa gĩcango kĩrĩa kĩarĩ hau gĩtugĩ-igũrũ, o kĩmwe kĩarĩ kĩa mĩkono ĩtano‡ kũraiha, na gĩkagemio na rũgara rũrĩ na makomamanga ma gĩcango gũthiũrũrũkĩria. Gĩtugĩ kũu kĩngĩ gĩa keerĩ, kĩrĩ na makomamanga makĩo nĩkĩahaanaine biũ na kũu kĩngĩ kĩa mbere. ²³ Na haarĩ na makomamanga mĩrongo kenda na matandatũ maacuhĩte mĩena-inĩ; makomamanga mothe marĩa maathiũrũrũkĩrie igũrũ wa magemio macio ma rũgara maarĩ igana rĩmwe.

²⁴ Mũnene ũcio wa arangĩri nĩanyiitire Seraia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na Zefania mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa wa keerĩ harĩ we, o na andũ arĩa atatũ maarangagĩra mũrango.

²⁵ Harĩ andũ arĩa maatigaire kũu itũũra-inĩ inene, akĩnyiita mũnene ũrĩa warũgamĩrĩire andũ a mbaara, na akĩnyiita andũ mũgwanja arĩa maataaraga mũthamaki. Ningĩ akĩnyiita karani ũrĩa mũnene, ũrĩa wandĩkithagia andũ a gũthĩ ita a bũrũri ũcio, na

* 52:21 nĩ ta mita 8 † 52:21 nĩ ta mita ithano na nuthu (5:5) ‡ 52:22 nĩ ta mita igĩrĩ na robo (2:25)

andũ ake mĩrongo ĩtandatũ arĩa maakorirwo itũũra-inĩ rĩu inene. ²⁶ Nebuzaradani ũcio mũnene wa arangĩri akĩmakuua othe, akĩmatwarĩra mũthamaki wa Babuloni kũu Ribila. ²⁷ Kũu Ribila, bũrũri-inĩ wa Hamathu, nĩkuo mũthamaki ũcio wa Babuloni aamoragithĩirie.

Nĩ ũndũ ũcio andũ a Juda magĩtahwo, magĩtwarwo bũrũri ũngĩ, makĩrutwo bũrũri wao. ²⁸ Ũyũ nĩguo mũigana wa andũ arĩa Nebukadinezaru aatahire akĩmatwara bũrũri ũngĩ: mwaka-inĩ wa mũgwanja aatahire Ayahudi 3,023;

²⁹ naguo mwaka wa ikũmi na ĩnana wa ũthamaki wa Nebukadinezaru, agĩtaha andũ 832 kuuma Jerusalemu;

³⁰ o naguo mwaka-inĩ wake wa mĩrongo ĩĩĩ na ĩtatũ, agĩtaha Ayahudi 745 magĩtwarwo bũrũri ũngĩ
nĩ Nebuzaradani ũcio mwathi wa arangĩri a mũthamaki.
Andũ acio othe maarĩ 4,600.

Jekonia Kuohorwo

³¹ Na gũgĩkinya atĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja kuuma rĩrĩa Jekonia, mũthamaki wa Juda, aatwarirwo bũrũri ũngĩ, mwaka-inĩ ũrĩa Evili-Merodaki aatuĩkire mũthamaki wa Babuloni-rĩ, nĩohorithirie Jekonia mũthamaki wa Juda, akĩmũrekere-ria oime njeera mũthenya wa mĩrongo ĩĩĩ na ĩtano wa mweri wa ikũmi na ĩĩĩ.

³² Nĩamwarĩirie na ũhooreri, na akĩmũhe gĩtĩ gĩa kũmũtũgĩria gũkĩra athamaki acio angĩ maarĩ nao kũu Babuloni. ³³ Nĩ ũndũ ũcio Jekonia akĩruta nguo ciake cia njeera, na agĩtũũra arĩanagĩra irio na mũthamaki matukũ mothe marĩa aatũũrire muoyo.

³⁴ Mũthamaki ũcio wa Babuloni nĩaheaga Jekonia indo cia kũmũteithia o mũthenya matukũ mothe marĩa aatũũrire muoyo, nginya mũthenya ũrĩa aakuire.

MACAKAYA

1

¹ Hi! Kaĩ itũũra rĩu inene nĩĩĩkarĩte rĩtiganĩĩrio,
o rĩu rĩratũire rĩiyũĩte andũ-ĩ!
Kaĩ rĩĩkũhaana o ta mũtumia wa ndigwa,
ũcio ũraarĩ mũnene gatagatĩ ka ndũrĩĩ-ĩ!
O we ũratũire arĩ mũthamaki-mũndũ-wa-nja ng'ongo-inĩ cia bũrũri-rĩ,
rĩu atuĩkĩte ngombo.

² Ũtukũ araaraga akĩrĩra na ruo,
maithori makanyũrũrũkĩra makai-inĩ make.
Arĩa othe marendanĩte nake-rĩ,
hatĩrĩ o na ũmwe wa kũmũhooreria.
Arata ake othe nĩmamũkunyanĩire;
othe matuĩkĩte thũ ciake.

³ Thuutha wa thĩĩna na mawĩra maritũ,
Juda nĩatwarĩtwo ithaamĩrio.
Atũũraga gatagatĩ ka ndũrĩĩ;
agakĩaga handũ ha kũhurũka.
Arĩa othe mamũingatithagia nĩmamũkinyĩĩire
arĩ hatĩka-inĩ ciake.

⁴ Njĩra cia gũthĩĩ Zayuni no macakaya,
nĩ ũndũ gũtirĩ andũ mookaga ciathĩ ciake iria njathane.
Matoonyero make mothe makĩrĩte ihooru,
athĩnjĩri-Ngai ake no gũcaaya maracaaya,
airĩtu ake no kũgirĩka,
nake arĩ na ruo rũnene.

⁵ Amuku ake matuĩkĩte nĩo mamwathaga;
thũ ciake nĩcio igaacĩire.
Jehova nĩamũrehithĩĩrie kĩa
nĩ ũndũ wa mehia make maingĩ.
Ciana ciake itahĩtwo igatwarwo bũrũri ũngĩ,
igatuĩka mĩgwate ya thũ.

⁶ Mwarĩ wa Zayuni nĩehereirwo nĩ riiri wake.
Anene ake mahaanĩte ta thwariga ciagĩte ũrĩithio;
moorĩte matarĩ na hinya,
moimĩtwo thuutha nĩ arĩa mamaingatithĩtie.

⁷ Matukũ-inĩ ma thĩĩna na kũũrũũra gwake-rĩ,
Jerusalemu aririkanaga igĩĩna ciothe
iria ciarĩ ciake matukũ ma tene.
Rĩrĩa andũ ake maagũire moko-inĩ ma thũ-rĩ,
gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe wa kũmũteithia.
Thũ ciake ikĩmũrora,
igĩthekerera mwanangĩko wake.

⁸ Jerusalemu nĩehĩtie mũno,

na nĩ ũndũ ũcio akanyitwo nĩ thaahu.
 Arĩa othe maamũtĩite-rĩ, rĩu nĩmamũnyararĩte,
 nĩ ũndũ nĩmonete njaga yake;
 we mwene no gũcaaya aracaaya,
 na akamahutatĩra.

⁹ Gĩko gĩake nĩkĩnyitĩte nguo ciake;
 nake ndaigana gwĩcũũrania mĩtũũrĩre wake wa thuutha.
 Kũgũa gwake kwari gwa kũmakania;
 gũtiarĩ mũndũ o na ũmwe wa kũmũhooreria.
 “Wee Jehova, ta kĩone mathĩina makwa,
 nĩgũkorwo thũ yakwa nĩhootanĩte.”

¹⁰ Thũ ĩyo nĩyegwatĩire
 igĩina-inĩ ciake ciothe;
 nake akĩionera ndũrĩrĩ iria itooĩ Ngai
 igĩtoonya handũ harĩa hake haamũre:
 o arĩa wee wathanĩte
 matikanatoonye kũngano-inĩ gĩaku.*

¹¹ Andũ ake othe nĩgũcaaya maracaaya
 magĩetha gĩa kũrĩa;
 magagĩkũũrania igĩina ciao
 na irio nĩguo matũũre muoyo.
 “Wee Jehova, ta cũrania wone,
 nĩgũkorwo ndĩ mũmeneku.”

¹² “Atĩrĩrĩ, inyuĩ mũrahĩtũka,
 anga mũkuona ũndũ ũyũ ta ũtamũkonĩĩ?
 Ta rorai muone.
 Nĩ kũrĩ thĩina ũiganaine na thĩina ũyũ wakwa,
 thĩina ũrĩa njigĩrĩrwo,
 o ũcio Jehova aandehithĩirie
 mũthenya wa marakara make mahiũ?

¹³ “We aandũmĩire mwaki uumĩte igũrũ,
 akĩũkũrũkia, ũgĩtoonya nginya mahĩndĩ-inĩ makwa.
 Aambĩire magũrũ makwa wabu wa kũmatega, akĩhũndũra.
 Nake agĩtũma nyiitwo nĩ ihooru, ngĩkĩringĩka mũthenya wothē.

¹⁴ “Mehia makwa mohanĩtio, magatuĩka icooki.
 Moko make mamogothanĩtie hamwe.
 Magagĩkĩrwo ngingo-inĩ yakwa,
 nake Mwathani agakĩniina hinya.
 Akaaneana moko-inĩ ma arĩa itangĩhota gwĩtiiria.

¹⁵ “Mwathani nĩaregete
 njamba ciothe cia ita iria ndĩ nacio,
 akanjĩtĩra ita nĩguo rĩnjũkĩrĩre,
 rĩmemende aanake akwa.
 Kĩhihĩro-inĩ gĩake kĩa ndibei-rĩ,
 Mwathani nĩarangĩrĩrie

* 1:10 Andũ a ndũrĩrĩ matietikĩrĩtio gũtoonya hekarũ matikamĩthaahie (Ezek 44:7-9).

Mwarĩ Gathirange wa Juda.

¹⁶ “Maũndũ macio nĩmo maratũma ndĩre,
namo maitho makwa makanyũrũrũkia maithori.
Gũtirĩ mũndũ ũrĩ hakuhĩ wa kũũhooreria,
gũtirĩ mũndũ wa kũnyũmĩrĩria ngoro.
Ciana ciakwa ituĩkĩte cia kũnyamarĩka
tondũ thũ nĩyo ĩhootanĩte.”

¹⁷ Zayuni atambũrũkĩtie moko,
no gũtirĩ mũndũ wa kũmũhooreria.
Jehova nĩathanĩte ũhoru wa Jakubu
atĩ arĩa mariganĩtie nake matuĩke thũ ciake;
Jerusalemu nĩatuĩkĩte
kĩndũ kĩrĩ thaahu gatagatĩ-inĩ kao.

¹⁸ “Jehova nĩ mũthingu,
no rĩrĩ, nĩndaremeire watho wake.
Thikĩrĩriai, inyuĩ andũ othe,
na mũrore gũthĩĩnĩka gwakwa.
Aanake akwa na airĩtu akwa
nĩmatahĩtwo magatwarwo thĩ ng’eni.

¹⁹ “Ndaatũmanĩire arĩa twarĩ ngwatanĩro,
no-o makĩngunyanĩra.
Athĩnjĩri-Ngai akwa, na athuuri akwa
marakuĩrĩire itũũra-inĩ rĩu inene,
o magĩcaragia irio cia kũmatũũria muoyo.

²⁰ “Wee Jehova, ta rora wone ũrĩa ndĩ hatĩka-inĩ!
Nĩndĩratangĩka thĩinĩ wakwa,
na ngathĩĩnĩka thĩinĩ wa ngoro yakwa,
nĩ ũndũ ngoretwo ndĩ mũremi mũno.
Na kũu nja, hiũ cia njora nĩirooraga andũ,
nakuo thĩinĩ no gĩkuũ kũrĩ.

²¹ “Andũ nĩmaiguĩte mũcaayo wakwa,
no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa kũũhooreria.
Thũ ciakwa ciothe nĩciguĩte ũhoru wa hatĩka ciakwa,
nacio igakena nĩ ũndũ wa ũguo wĩkĩte.
Nawe gĩkinyie mũthenya ũrĩa wanĩrĩire
nĩguo nao mahaane ta nĩĩ.

²² “Waganu wao wothe nĩũgĩkinye mbere yaku,
nawe ũmeke o ta ũrĩa ũnjĩkĩte
nĩ ũndũ wa mehia makwa mothe.
Mĩcaayo yakwa nĩ mĩingĩ,
nayo ngoro yakwa nĩringĩkĩte.”

2

¹ Hĩ! Kaĩ Mwathani nĩakĩhumbĩrĩte Mwarĩ wa Zayuni
na itu rĩa marakara make-ĩ!
Nĩatungumanĩtie riiri wa Isiraeli,
akaũharũrũkia kuuma igũrũ nginya thĩ;

ndaaririkanire gaturwa ka magūrū make,
mūthenya ūrĩa aarakarire.

² Mwathani-rĩ, nĩameretie
itũũro ciothe cia Jakubu atarĩ na tha;
nĩamomorete ciĩhitho iria nũmu
cia Mwarĩ wa Juda arĩ na marakara.
Nĩagũithĩtie ūthamaki wa Mwarĩ wa Juda,
na akagũithia anene ake, akamaconorithia.

³ Rũhĩa rwa Isiraeli ruothe
arũrengete arĩ na marakara mahiũ.
Nĩeheretie guoko gwake kwa ūrĩo,
gũkameeherera o rĩrĩa thũ ciamakuhĩrĩria.
Nĩgũcina acinĩte Jakubu ta mwaki ũkũrĩrĩmbũka,
ũrĩa ũcinaga kĩrĩa gĩothe kĩrĩ hakuhĩ nagueo.

⁴ Ageetete ũta wake o ta thũ;
guoko gwake kwa ūrĩo nĩ kwĩhaarĩirie.
Arĩa othe maatũire makenagia maitho-rĩ,
amooragĩte o ta marĩ thũ;
hema ya Mwarĩ wa Zayuni
amĩitĩrĩirie mang'ũrĩ make mahaana ta mwaki.

⁵ Mwathani-rĩ, atuĩkĩte ta thũ;
nĩameretie Isiraeli.
Nĩameretie nyũmba ciake ciothe cia ūthamaki,
na akaananga ciĩhitho ciake iria nũmu.
Nĩaingĩhĩirie Mwarĩ wa Juda
gũcakaya na kũgirĩka.

⁶ Nĩonũhĩte gĩikaro gĩake ta mũgũnda;
nĩanangĩte handũ hake ha gũtũnganĩrwo.
Jehova nĩatũmĩte Zayuni ariganĩrwo
nĩ ciathĩ ciake iria njathane, o hamwe na Thabatũ ciake;
nĩ ũndũ wa marakara make mahiũ-rĩ,
akanyarara mũthamaki, o hamwe na mũthĩnjĩri-Ngai.

⁷ Mwathani nĩaregete kĩgongona gĩake,
na agatiganĩria handũ hake harĩa haamũre.
Nĩaneanĩte thingo cia nyũmba ciake cia ūthamaki kũrĩ thũ;
iraanĩrĩra irĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova,
o taarĩ mũthenya wa gĩathĩ kĩrĩa gĩathane.

⁸ Jehova nĩatũire itua rĩa kũmomora
rũthingo rũrĩa rũthiũrũrũkĩirie Mwarĩ wa Zayuni.
Nĩatambũrũkirie rũrigi rwa gũthima,
na ndaagiririe guoko gwake gũtĩge kũrwananga.
Nĩatũmire njirigo na thingo icakaye;
o cieri igĩgĩtuĩka cia kwanangĩka.

⁹ Ihingo ciakuo nĩihorokeire na thĩ;
mĩgĩiko yacio nĩamiunangĩte, akamĩananga.

Mũthamaki na anene akuo nĩmatahĩtwo magatwarwo ndũrĩrĩ-inĩ,
watho rĩu ndũrutanagwo,
na anabii akuo nĩmatigire kuona cioneki
ciumĩte kũrĩ Jehova.

¹⁰ Athuuri a kũu kwa Mwarĩ wa Zayuni
maikarĩte thĩ makirĩte ki;
nao nĩmehurĩrie rũkũngũ mĩtwe,
na makehumba nguo cia makũnia.
Airĩtu a Jerusalemu
mainamĩrĩre maturumithĩtie mĩtwe yao thĩ.

¹¹ Maitho makwa nĩmaroora nĩ kũrĩra,
ngatangĩka thĩinĩ wakwa,
naguo roho wakwa nĩũitũrũrĩrwo thĩ
nĩ ũndũ wa andũ akwa kwanangwo,
nĩgũkorwo twana na tũkenge
tũraringĩkĩra njĩra-inĩ cia itũũra rĩrĩa inene.

¹² Tũrooria manyina atĩrĩ,
“Irio na ndibei irĩ ha?”
o tũkĩringĩkaga ta andũ matiihĩirio
njĩra-inĩ cia itũũra rĩrĩa inene,
o mĩoyo yatuo ĩgĩthiragĩra
moko-inĩ ma manyina.

¹³ Ingĩkiuga atĩa nĩ ũndũ waku?
Ingĩkũgerekania nakĩ,
wee Mwarĩ ũyũ wa Jerusalemu?
Ingĩkũhaanania nakĩ,
nĩguo ngũhoorerie,
wee Mwarĩ ũyũ Gathirange wa Zayuni?
Kĩronda gĩaku kĩrikĩte o ta iria.
Nũũ ũngĩhota gũkũhonia?

¹⁴ Cioneki iria anabii aku moonaga
ciarĩ cia tũhũ na cia maheeni;
matiigana kũmũguũrĩria mehia manyu
nĩguo magirĩrĩrie gũtahwo kwanyu.
Ndũmĩrĩri iria maamũheire
ciarĩ cia maheeni, na cia kũmũhĩtithia.

¹⁵ Ehĩtũkĩri othe mahũũraga hĩ;
mathekaga makĩinainagĩria Mwarĩ ũyũ wa Jerusalemu mĩtwe,
makĩũragia atĩrĩ:
“Ĩrĩ rĩrĩ nĩrĩo itũũra inene rĩrĩa rĩetagwo
ũthaka ũrĩa mũkinyanĩru biũ,
na rĩgeetwo gĩkeno gĩa thĩ yothe?”

¹⁶ Thũ ciaku ciothe
ciathamagia tũnua igũũkĩrĩre;
igũthekagĩrĩra na ikahagarania magego,
ikoiga atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtũmũmeretie.

Ũyũ nĩguo mũthenya ũrĩa tūtũire twetereire,
na rĩu nĩtũwonete.”

¹⁷ Jehova nĩarĩkĩtie gwĩka ũrĩa aathugundĩte;
we nĩahingĩtie kiugo gĩake,
kĩrĩa aathanire o matukũ ma tene.
Akũng’auranĩtie ategũkũiguĩra tha,
atũmĩte thũ igũkenere,
rũhĩa rwa amuku aku nĩruo atũgĩrĩtie.

¹⁸ Ngoro cia andũ nĩirakaĩra Mwathani.
Atĩrĩrĩ, wee rũthingo rūrũ rwa Mwarĩ wa Zayuni,
reke maithori maku manyũrũrũke ta rũũ
mũthenya na ũtukũ;
ndũkahurũke,
kana ũreke maitho maku mahurũke.

¹⁹ Arahũka, ũkayũrũrũke ũtukũ,
rĩrĩa ũrangĩri wa ũtukũ wambagĩrĩria;
itũrũraga ngoro yaku ta maaĩ
mbere ya Mwathani.
Ambararia moko maku na igũrũ kũrĩ we
nĩ ũndũ wa mĩoyo ya ciana ciaku,
o icio iraringĩka nĩ ng’aragu
magomano-inĩ ma njĩra ciothe.

²⁰ “Wee Jehova, ta rora, na ũcũũranie:
Nũũ ũngĩ wee ũrĩ weka ũguo?
Andũ-a-nja nĩmagĩrĩrwo nĩ kũrĩa maciaro mao,
o ciana iria marerete?
Mũthĩnjĩri-Ngai na mũnabii nĩmagĩrĩire
kũuragagĩrwo handũ-harĩa-haamũre ha Mwathani?

²¹ “Andũ ethĩ o na arĩa akũrũ
makomete hamwe rũkũngũ-inĩ rwa njĩra,
aanake akwa na airĩtu
moragĩtwo na rũhiũ rwa njora.
Ũmoragĩte mũthenya ũrĩa ũrakarĩte;
ũmoragĩte ũtekũmaiguĩra tha.

²² “O ta ũrĩa wĩtanaga mũthenya wa gĩathĩ-rĩ,
noguo ũnjĩĩre maũndũ ma kũnguoyohia,
makandigiicĩria mĩena yothe
o taarĩ mũthenya wa gĩathĩ.
Mũthenya wa marakara ma Jehova-rĩ,
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wahonokire kana agĩtigara;
arĩa ndarũmbũirie na ngĩrera-rĩ,
thũ yakwa nĩmanangĩte.”

3

¹ Nĩ ndĩ mũndũ wonete thĩna
nĩ ũndũ wa kũhũrwo na rũthanju rwa mang’ũrĩ make.

² Andwarĩte akangereria nduma-inĩ
handũ ha ũtheri-inĩ;

- ³ ti-itherũ, atũmĩte guoko gwake kũnjũkĩrĩre
rĩngĩ na rĩngĩ, mũthenya wothe.
- ⁴ Nĩatũmĩte nyama cia mwĩrĩ wakwa
na gĩkonde kĩaguo ihinyare,
na akoinanga mahĩndĩ makwa.
- ⁵ Nĩandigiicĩirie, na agaathiũrũrũkĩria
na marũrũ, na thĩĩna.
- ⁶ Atũmĩte ndũũre nduma-inĩ
o ta andũ arĩa maakuire tene.
- ⁷ Nĩanjirigĩire na rũthingo nĩguo ndikae kũũra;
mĩnyororo yakwa nĩamĩritũhĩtie mũno.
- ⁸ O na rĩrĩa ndetana kana ndakaya ngĩenda ũteithio-rĩ,
nĩ kũhingĩrĩria ahingagĩrĩria mahooya makwa.
- ⁹ Nĩahingĩte njĩra yakwa na mahiga maicũhie;
atũmĩte tũcĩra twakwa tuogome.
- ¹⁰ Kũrĩ nĩ aatuĩkĩte o ta nduba rĩrĩa yoheirie,
kana ta mũrũũthi rĩrĩa wĩhithĩte,
- ¹¹ akĩngururia kuuma gacĩra-inĩ,
akĩndambuura, akĩndiganĩria itarĩ na ũteithio.
- ¹² Ageetete ũta wake, akangereka,
ndũike cabaa ya kũrathagwo nĩ mĩguĩ yake.
- ¹³ Nĩatheecire ngoro yakwa
na mĩguĩ kuuma thiaka-inĩ wake.
- ¹⁴ Ngĩgĩtuĩka wa gũthekagĩrĩrwo nĩ andũ akwa othe;
maanyũrũragia na rwĩmbo mũthenya wothe.
- ¹⁵ Anjijũrĩtie maũndũ marũrũ,
na akaahũũnia na maaĩ ma nyongo.
- ¹⁶ Nĩang'ethũrangĩte magego makwa na kagoto;
anangĩrĩrie rũkũngũ-inĩ.
- ¹⁷ Nĩnjagithĩtio thayũ;
nĩndiganĩrwo ũgaacĩru nĩ kũ.
- ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio nguuga atĩrĩ, "Riiri wakwa nĩũthirĩte,
o hamwe na maũndũ marĩa mothe ndũire njĩrĩgĩrĩre kuuma kũrĩ Jehova."
- ¹⁹ Nĩngũririkana thĩĩna wakwa, na kũũrũũra gwakwa,
na ngaririkana maũndũ marũrũ, o na maaĩ ma nyongo.
- ²⁰ Ngoro yakwa no iraririkana maũndũ macio,
nayo ikaringĩka thĩĩnĩ wakwa.
- ²¹ O na gũtarĩ ũguo nĩndirikanaga ũndũ ũyũ,
na tondũ wa ũguo ngagĩa na kĩrĩgĩrĩro:
- ²² Tondũ wa wendo mũnene wa Jehova, nĩkĩo tũtaniinĩtwo biũ,
nĩgũkorwo tha ciake itirĩ hĩndĩ ithiraga.
- ²³ Tha ciaku ikoragwo irĩ njerũ rũciinĩ o rũciinĩ,
wĩhokeku waku nĩ mũnene mũno.
- ²⁴ Ngoro yakwa yugaga atĩrĩ,
"Jehova nĩwe igai rĩakwa; tondũ ũcio nĩwe ndĩrĩetagĩrĩra."

- ²⁵ Jehova nĩ mwega kũrĩ arĩa mamwĩhokaga,
 kũrĩ ngoro ãyo ãmũrongoragia;
²⁶ nĩ wega mũndũ gweterera
 ũhonokio wa Jehova o akirĩte.
²⁷ Nĩ wega mũndũ gũkuua icooki
 hĩndĩ ãrĩa arĩ mũnini.
²⁸ Nĩaikare arĩ wiki akirĩte,
 nĩgũkorwo nĩ Jehova ũmũigĩrĩre rĩo.
²⁹ Nĩaturumithie ũthiũ wake rũkũngũ-inĩ,
 no gũkorwo aahota kũgĩa na kĩirĩgĩrĩro.
³⁰ Nĩerekereie rũthĩa kũrĩ mũndũ ũrĩa ũkũmũgũtha,
 na aiyũrwo nĩ thoni.
³¹ Nĩgũkorwo Jehova
 ndateanagĩria andũ nginya tene.
³² O na gũtuĩka nĩarehaga kĩeha-rĩ, we nĩaiguanagĩra tha,
 nĩgũkorwo wendo ũcio wake ũtathiraga nĩ mũnene mũno.
³³ Nĩgũkorwo ndarehagĩra andũ mĩnyamaro,
 kana akarehere ciana cia andũ kĩeha akĩendaga.
³⁴ Rĩrĩa andũ a bũrũri arĩa othe mohetwo
 maarangĩrĩrio na makinya-rĩ,
³⁵ rĩrĩa mũndũ aagithio kĩhotoo gĩake
 mbere ya Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno-rĩ,
³⁶ o na rĩrĩa mũndũ atuĩrwo ciira hatarĩ kĩhotoo-rĩ,
 githĩ Mwathani ndonaga maũndũ macio?
³⁷ Nũũ ũngĩaria na atũme ũndũ ũcio ũhinge,
 Mwathani ataathanĩte gũtuĩke ũguo?
³⁸ Githĩ kanua-inĩ ka Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno
 tiho hoimaga maũndũ mooru, na hakoima maũndũ mega?
³⁹ Mũndũ o wotho ũrĩ muoyo-rĩ, atetaga nĩkĩ
 rĩrĩa ekũherithio nĩ ũndũ wa mehia make?
⁴⁰ Nĩtũthuthuurie-i mĩthiĩre iitũ na tũmĩtuĩrie,
 tũcokerere Jehova.
⁴¹ Nĩtwambararie ngoro ciitũ na moko maitũ na igũrũ
 kũrĩ Mũrungu ũrĩa ũrĩ igũrũ, tuuge atĩrĩ:
⁴² “Ithuĩ-rĩ, nĩtwĩhĩtie na tũgakũremera,
 wee nawe ũkaaga gũtũrekerera.
⁴³ “Wee wĩhumbĩrĩte na marakara, ũgatũingatithia;
 ũũraganĩte ũtekũiguanĩra tha.
⁴⁴ Wee wĩhumbĩrĩte na itu
 nĩgeetha gũtikagĩe na ihooya rĩngĩgũkinyĩra.
⁴⁵ Wee ũtũmĩte tũtuĩke ta gĩko,
 na ta mahuti gatagatĩ ka ndũrĩrĩ.
⁴⁶ “Thũ ciitũ ciothe itwathamĩirie tũnua itũũkĩrĩre.
⁴⁷ Nĩtũkorereirwo nĩ kĩmako kĩnene, na tũkenjerwo marima,
 tũgakorwo nĩ ũniinani, na mwanangĩko.”
⁴⁸ Maitho makwa maranyũrũkia tũrũũĩ twa maithori

nĩ ũndũ andũ akwa nĩmanangĩtwo.

⁴⁹ Maitho makwa marĩnyũrũrũkagia maithori mategũtigithĩria,
magaikara o makĩnyũrũrũkaga,

⁵⁰ nginya rĩria Jehova agaacũthĩrĩria arĩ igũrũ oone.

⁵¹ Maũndũ marĩa ndĩrona nĩmaranjiguithia kĩa ngoro,
tondũ wa andũ-a-nja othe a itũũra rĩakwa inene.

⁵² Andũ arĩa maatuĩkĩte thũ ciakwa hatarĩ gĩtũmi
nĩo maanguĩmaga ta nyoni.

⁵³ Maanjikirie irima makĩenda kũnjũraga,
na makĩhũũra na mahiga;

⁵⁴ ndaahubanĩrio nĩ maaĩ maingĩ,
magĩkũrũkĩra igũrũ rĩa mĩtwe wakwa,
na nĩ ngĩciiria ndĩ hakuhĩ kũniinwo.

⁵⁵ Ngĩkaĩra rĩitwa rĩaku Wee Jehova,
ndĩ kũu irima-inĩ rĩu iriku.

⁵⁶ Na we ũkĩgua ithaithana rĩakwa, ngĩkwĩra atĩrĩ,
“Tiga kũhinga matũ maku ngĩgũkaĩra ũndeithie.”

⁵⁷ Nawe ũkĩnguhĩrĩria rĩria ndagũkaĩre,
ũkĩnjũra atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra.”

⁵⁸ Wee Mwathani-rĩ, nĩwe wanjĩrĩrĩre;
nawe ũgĩgĩkũũra muoyo wakwa.

⁵⁹ Wee Jehova, nĩwonete ũũru ũrĩa njĩkĩtwo.
Tua ciira wakwa arĩ we!

⁶⁰ Wee nĩwonete kwĩrĩhĩria kwao guothe,
o na mathugunda mao mothe ma kũnjũkĩrĩa.

⁶¹ Wee Jehova-rĩ, nĩũiguĩte irumi iria manumĩte nacio,
o na mathugunda mao mothe ma kũnjũkĩrĩa:

⁶² maũndũ marĩa thũ ciakwa ciaragia na mĩheehũ ikĩng’ung’uanaga
injũkĩrĩre mũthenya wothe.

⁶³ Ta kĩmarore! Magĩkara thĩ kana magĩũkĩra,
maanyũrũragia na nyĩmbo ciao.

⁶⁴ Wee Jehova-rĩ, marĩhe kũringana na ũrĩa mekĩte,
kũringana na wĩra wa moko mao.

⁶⁵ Ũmia ngoro ciao, nakĩo kĩrumi gĩaku kĩroikara nao!

⁶⁶ Maingatithie ũrĩ na marakara,
na ũmaniine mathire gũkũ mũhuro wa igũrũ rĩa Jehova.

4

¹ Hĩ! Kaĩ thahabu ĩyo nĩthĩrĩte ũkengu wayo-ĩ,
thahabu ĩrĩa therie kaĩ ĩrĩ gũthita-ĩ!

Tũhiga twa goro tũrĩa twamũre
nĩtũhurunjĩtwo magomano-inĩ ma njĩra ciothe.

² Ariũ a Zayuni arĩa me bata,
arĩa rĩmwe mangĩaringithanirio na thogora wa thahabu,
kaĩ rĩu moonagwo ta nyũngũ cia rĩũmba-ĩ,
o ta wĩra wa moko ma mũũmbi!

- ³ O na mbwe n̄ciongithagia ciana ciacio,
no andũ akwa matuĩkĩte andũ matarĩ tha,
o ta nyaga cia werũ-inĩ.
- ⁴ Rũrĩmĩ rwa gakenge
rũnyiitanĩte na karakara nĩ ũndũ wa kũnyoota;
twana tũhooyaga irio,
no gũtirĩ mũndũ ũtũheaga.
- ⁵ Andũ arĩa rĩmwe maarĩĩaga irio njega,
rĩu maikaraga njĩra-inĩ mekonotete,
arĩa maarerirwo makĩhumbagwo nguo cia rangi wa ndathi-rĩ,
rĩu makomaga ciara-inĩ cia mũhu.
- ⁶ Iherithia rĩa andũ akwa
nĩ inene gũkĩra rĩa itũũra rĩa Sodomu,
rĩrĩa rĩang'aũranirio o rĩmwe,
gũtarĩ guoko kwarĩteithirie.
- ⁷ Anene akuo maatherete gũkĩra tharunji,
na makeerũha gũkĩra iria,
maarĩ atune mĩĩrĩ gũkĩra ruru irĩa ndune,
magakĩhaana ta kahiga ka goro karĩa getagwo yakuti.
- ⁸ No rĩu mairĩte o na gũkĩra mbiro;
matikũũrĩkanaga marĩ njĩra-inĩ.
Ikonde cia mĩĩrĩ yao ciũmanĩrĩire na mahĩndĩ;
ciumĩte o ta rũthanju.
- ⁹ Kaba arĩa mooragagwo na rũhiũ rwa njora,
kũrĩ arĩa makuuaga nĩ ng'aragu;
matoragio nĩkũhũũta,
makamoca nĩ ũndũ wa kwaga irio cia kuuma mũgũnda.
- ¹⁰ Moko ma andũ-a-nja arĩa marĩ tha
nĩmarugire ciana ciao ene,
igĩtuĩka irio ciao
hĩndĩ iyo andũ akwa manangirwo.
- ¹¹ Jehova nĩarekereirie mang'ũrĩ make biũ;
aitũrũrĩte marakara make mahiũ.
Nĩakĩtie mwaki kũu Zayuni
ũrĩa ũcinĩte mĩthingi yakuo.
- ¹² Athamaki a thĩ matingĩetĩkirie,
o na kana kĩrĩndĩ o na kĩmwe gĩa gũkũ thĩ,
atĩ thũ na amuku nĩmangĩahotire
gũtoonya ihingo cia Jerusalemu.
- ¹³ No ũndũ ũcio wekĩkire nĩ ũndũ wa mehia ma anabii akuo,
na mawaganu ma athĩnjĩri-Ngai akuo
arĩa manaita thakame
ya andũ arĩa athingu kũu thĩinĩ.

¹⁴ Rīu maturuuraga njīra-inĩ
ta andũ atumumu.
Mathaahĩtio nĩ thakame ũũ atĩ
gūtĩrĩ mündũ o na ũmwe ũngĩgeria kũhutia nguo ciao.

¹⁵ Andũ mamakayagĩrĩria, makoiga atĩrĩ,
“Thĩĩ nakũu! Mũrĩ na thaahu! Thĩĩ! Thĩĩ! Mūtĩgatũhutie!”*
Nĩgĩ moora na maatuĩka orũũri,
makeerwo atĩrĩ kũu ndũrĩrĩ-inĩ,
“Matingĩikara gũkũ rĩngĩ.”

¹⁶ Jehova we mwene nĩwe ũmahurunjĩte;
nĩatĩgĩte kũmarũmbũiya.
Athĩnjĩri-Ngai matiheagwo gĩtĩio,
o na makarega gũtuga athuuri.

¹⁷ Makĩria ma ũguo-rĩ, maitho maitũ nĩmathĩre hinya,
o tũcũthĩrĩrie ũteithio ũrĩa tũtoonire;
kuuma mĩthĩringo iitũ ĩrĩa mĩraihu-rĩ,
twetereire rũrĩrĩ rũtangĩahotire gũtũhonokia.

¹⁸ Andũ maatũcemaga ikinya gwa ikinya,
nĩ ũndũ ũcio tũtingĩathĩĩrĩrie njĩra-inĩ ciitũ.
Ithĩrĩro riitũ rĩgĩkuhĩrĩria, namo matukũ maitũ maarĩ matare,
nĩgũkorwo ithĩrĩro riitũ nĩrĩakinyĩte.

¹⁹ Andũ arĩa matũingatithĩtie-rĩ,
maarĩ na ihenya gũkĩra nderi irĩ rĩera-inĩ;
maatũhanyũkagĩria irĩma-inĩ,
na magatuoheria werũ-inĩ.

²⁰ Mündũ ũrĩa mũitĩrĩrie maguta nĩ Jehova,
o we ũrĩa warĩ ta mĩhũmũ iitũ-rĩ,
nĩagwatirio nĩ mĩtego yao.
Tweciiragia atĩ tũrĩ kĩruru-inĩ gĩake-rĩ,
no tũtũũre gatagatĩ ka ndũrĩrĩ.

²¹ Kena na ũcanjamũke, wee Mwarĩ wa Edomu,
o wee ũtũũraga bũrũri wa Uzu.
No rĩrĩ, o nawe gĩkombe gĩkĩ nĩgĩgagũkora;
ũgaakĩnyũira ũrĩio, na ũrutwo nguo, ũtigwo njaga.

²² Wee Mwarĩ wa Zayuni-rĩ, iherithia rĩaku nĩrĩgathira;
ndakoongerera ihinda rĩaku rĩa gũikara ũrĩ mũtahe.
No wee, Mwarĩ wa Edomu-rĩ, nĩagakũherithĩria mehia maku
na aguũrie waganu waku.

5

¹ Wee Jehova-rĩ, ririkana maũndũ marĩa matũkorete;
ta rora wone gũconoka gwitũ.

² Igai riitũ nĩrĩneanĩtwo kũrĩ ageni,

* 4:15 Andũ arĩa maakoragwo na mangũ maanagĩrĩra nĩguo andũ matikamahutie tondũ maakoragwo na thaahu (Alaw 13:45).

- nayo mĩciĩ iitũ ĩgakĩneanwo kũrĩ andũ a kũngĩ.
- ³ Nĩtũtuĩkĩte ciana cia ngoriai na ciana itarĩ na maithe,
nao manyina maitũ magatuĩka ta atumia a ndigwa.
- ⁴ Maaĩ marĩa tũnyuuaga no tũgũrire;
o na ngũ nĩkũgũra tũragũra.
- ⁵ Arĩa matũingatithagia marĩ o magũrũ-inĩ maitũ;
nĩtũnogete, na tũkaaga ũhurũko.
- ⁶ Twĩneanĩte kũrĩ andũ a Misiri na a Ashuri
nĩgeetha tuone irio cia gũtũigana.
- ⁷ Maithe maitũ nĩmehirie na rĩu matirĩ ho,
na ithuĩ nĩ ithuĩ tũraherithio handũ hao.
- ⁸ Ngombo nĩcio itwathaga,
na gũtirĩ mũndũ wa gũtũteithũra kuuma moko-inĩ ma cio.
- ⁹ Tuonaga irio na ũndũ wa gũtwarĩrĩria mĩoyo iitũ ũgwati-inĩ,
nĩ ũndũ wa rũhiũ rwa njora rũrĩa rũrĩ werũ-inĩ.
- ¹⁰ Gĩkonde giitũ kĩhiũhĩte o ta riiko rĩa kũruga mĩgate,
tũkainaina nĩ ũndũ wa kũhũũta.
- ¹¹ Andũ-a-nja nĩmanyiitĩtwo na hinya gũkũ Zayuni,
nao airĩtu gathirange makanyiitwo na hinya matũũra-inĩ ma Juda.
- ¹² Anene akuo nĩ macuurĩtio na moko mao;
athuuri nao matiheagwo gĩtĩio.
- ¹³ Aanake marutithagio wĩra wa hinya ithĩi-inĩ;
tũmwana natuo tũtũgũũgaga nĩgũkuuithio mĩrigo ya ngũ.
- ¹⁴ Athuuri nĩmatigĩte gũikara kĩhingo-inĩ gĩa itũũra inene;
aanake nao nĩmatigĩte kũina nyĩmbo ciao.
- ¹⁵ Ngoro ciitũ nĩithirĩte gĩkeno;
ndũrũhĩ ciitũ igarũrũkĩte igatuĩka macakaya.
- ¹⁶ Thũmbĩ ya ũnene* nĩĩgwĩte, ĩgatuuma mũtwe,
kaĩ tũrĩ na haaro-ĩ, nĩgũkorwo nĩtwĩhĩtie!
- ¹⁷ Tondũ ũcio ngoro ciitũ nĩiringĩkĩte;
na tondũ wa maũndũ macio maitho maitũ makaira,
- ¹⁸ tondũ wa Kĩrĩma gĩa Zayuni, kĩrĩa gĩkirĩte ihooru,
nacio mbwe rĩu nĩkuo iceeraga.
- ¹⁹ Wee Jehova-rĩ, wathanaga nginya tene;
gĩtĩ gĩa ku kĩa ũnene gĩtũũraga kuuma njiarwa nginya njiarwa.
- ²⁰ Ūrganagĩrwo nĩ ithuĩ hĩndĩ ciothe nĩkĩ?
Ūtũtiganĩirie hĩndĩ ndaaya ũguo nĩkĩ?
- ²¹ Wee Jehova-rĩ, tũcookererie harĩwe, nĩguo tũhote gũgũcookerera;
erũhia matukũ maitũ macooke o ta ũrĩa matariĩ tene,
- ²² tiga ũkorirwo nĩtũtũregeete biũ,
ũgagĩtũrakarĩra o mũno makĩria.

* 5:16 Thũmbĩ yonanagia riiri na gĩtĩio (Isa 28:1, 3).

EZEKIELI

Ciũmbe Iria irĩ Muoyo na Riiri wa Jehova

¹ Mwaka-inĩ wa mĩrongo itatũ,* mũthenya wa gatano wa mweri wa kana, hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Kebari tũrĩ hamwe na andũ arĩa maatahĩtwo magatwarwo kuo, igũrũ nĩriahingũkire, na nĩ ngĩona cioneki cia Ngai.

² Mũthenya wa gatano wa mweri ũcio, naguo nĩguo mwaka wa itano kuuma Mũthamaki Jehoiakini athaamio, ³ kiugo kĩa Jehova nĩgĩakinyĩrĩire Ezekieli ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai, mũrũ wa Buzi, kũu hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũĩ rwa Kebari, o kũu bũrũri wa Babuloni. Nakuo guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩake.

⁴ Ngĩcũthĩrĩria ngĩona rũhuho rwa kĩhuhũkanio rũgĩũka ruumĩte na mwena wa gathigathini, naruo rwarĩ itu inene rĩrĩ na rũheni rũkũhenũka narĩo rĩarigiiciĩrio nĩ ũtheri mũcangararu. Gatagatĩ ka mwaki ũcio haahaanaga ta kĩgera kĩaakana, ⁵ na thĩĩnĩ wa mwaki ũcio nĩ haarĩ kĩndũ kĩaahaanaga ciũmbe inya† irĩ muoyo, nacio cionekaga irĩ na mũhianĩre wa mũndũ, ⁶ na o kĩmwe gĩacio kĩarĩ na mothiũ mana na mathagu mana. ⁷ Magũrũ ma cio maarĩ marũngarũ; namo makinya ma cio maatariĩ ta ma gacaũ, na maakengaga ta gĩcango gĩkumuthe. ⁸ Rungu rwa mathagu ma cio, mĩena ĩna yacio, ciarĩ na moko ma mũndũ. Ciothe inya ciarĩ na mothiũ na mathagu, ⁹ namo mathagu ma cio, nĩmahutanĩtie. O kĩmwe gĩa cio gĩathiiaga kĩerekeire o mbere; itiehũgũraga igĩthiĩ.

¹⁰ Mothiũ ma cio maatariĩ ta ũũ: O kĩmwe gĩa icio inya kĩarĩ na ũthiũ wa mũndũ, na mwena wa ũrĩo o kĩmwe kĩarĩ na ũthiũ wa mũrũũthi, naguo mwena wa ũmotho kĩarĩ na ũthiũ wa ndegwa; o na ningĩ, o kĩmwe gĩa cio kĩarĩ na ũthiũ wa nderi. ¹¹ ũguo nĩguo mothiũ ma cio maatariĩ. Mathagu ma cio maatambũrũkĩtio na igũrũ; o kĩmwe kĩarĩ na mathagu meerĩ, o ithagu rĩhutanĩtie na ithagu rĩa kĩũmbe kĩrĩa kĩngĩ mĩena yeerĩ, namo mathagu meerĩ makahumbĩra mwĩrĩ wakĩo. ¹² O kĩmwe gĩa cio gĩathiiaga kĩrũngĩrĩrie o mbere. O kũrĩa guothe Roho aacierekagĩria, no kuo ciathiiaga itekwĩhũgũra. ¹³ Ciũmbe icio irĩ muoyo cionagwo ihaana ta makara megwakana mwaki kana ta imũrĩ. Mwaki ũcio wathiiaga thuutha na mbere gatagatĩ-inĩ ga ciũmbe icio; warĩ mũcangararu, na rũheni rwahenũkaga kuuma harĩ guo. ¹⁴ Ciũmbe icio ciaguthũkaga na thuutha na ikaguthũka na mbere ta ũrĩa rũheni rũhenũkaga.

¹⁵ Rĩrĩa ndacũthĩrĩrie ciũmbe icio irĩ muoyo, nĩndonire harĩ na kũgũrũ kwa ngaari gũkinyĩte thĩ kũrĩ mwena-inĩ wa o kũũmbe kũu kĩrĩ na mothiũ mana. ¹⁶ Naguo mũhianĩre na mũthondekere wa magũrũ macio ma ngaari warĩ ta ũũ: Maahenagia ta thumarati, na mothe mana nĩmahaanaine. O kũmwe kuonekaga gũthondeketwo ta kũgũrũ kwa ngaari, gũtoonyetio gatagatĩ ga kũgũrũ kũrĩa kũngĩ. ¹⁷ Namu magĩthiĩ maathiiaga na mwena o wotha wa ĩyo ĩna kũrĩa ciũmbe icio cierekeirie ũthiũ; magũrũ macio ma ngaari matiagarũrũkaga rĩrĩa ciũmbe icio igũthiĩ. ¹⁸ Mĩbara ya mo yarĩ mĩraihi na igũrũ na yarĩ ya kũmakania, nayo mĩbara ĩyo yotha ĩna yaiyũrite maitho mĩena yotha.

¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa ciũmbe icio irĩ muoyo ciathii, magũrũ macio maarĩ mwena-inĩ wacio magathiĩ; na rĩrĩa ciũmbe icio irĩ muoyo ciambata na igũrũ ciumĩte thĩ, magũrũ macio o namo makaambata. ²⁰ O kũrĩa guothe Roho aacierekagĩria, nokuo ciathiiaga, namo magũrũ macio magookĩra magatwarana nacio, tondũ roho wa ciũmbe icio irĩ muoyo warĩ thĩĩnĩ wa magũrũ macio. ²¹ Hĩndĩ ĩrĩa ciũmbe icio ciathii, o namo magũrũ ma cio magathiĩ; rĩrĩa ciũmbe icio ciarũgama, o namo makarũgama; na rĩrĩa ciũmbe icio ciambata na igũrũ ciumĩte thĩ, magũrũ macio makambatania nacio, tondũ roho wa ciũmbe icio irĩ muoyo warĩ thĩĩnĩ wa magũrũ macio.

* 1:1 No gũkorwo ĩno yarĩ mĩaka ya Ezekieli; Mũlawii aingĩraga ũtungata-inĩ wa ũthĩnjĩri-Ngai aakinyia mĩaka mĩrongo itatũ (Ndar 4:3). † 1:5 Mũigana wa “inya” ũrũgamĩrĩre ũkinyanĩru ta “ciũmbe iria inya irĩ muoyo” (Kĩam 13:14) kana “mĩena ĩna ĩrĩa yumaga rũhuho” (Isa 11:12).

²² Igūrū rīa mītwe ya ciūmbe icio irī muoyo nī haarī kīndū kīaraganu kīahaanaga ta warī wakengaga ta mbarabu, na warī wa kūmakania. ²³ Rungu rwa warī ūcio, mathagu ma cio maatambūrūkītio o rīmwe rīerekeire harī rīrīa rīngī, na o kīūmbe kīarī na mathagu meerī marīa maakīhumbīrīte mwīrī. ²⁴ Hīndī īrīa ciūmbe icio ciathiiaga, ngīgua mūgambo wa mathagu ma cio, taarī mūrurumo wa maaī magītherera, na taarī mūgambo wa Mwene-Hinya-Wothe, taarī mbugīrīrio ya thigari cia ita. Na rīrīa ciūmbe icio ciarūgamire, igīthuna mathagu ma cio.

²⁵ Ningī ngīgua mūgambo uumīte na igūrū rīa warī ūcio warī igūrū rīa mītwe yacio hīndī īyo ciarūgamīte ithunīte mathagu. ²⁶ Igūrū rīa warī ūcio warī igūrū rīa mītwe yacio nī haarī kīndū kīahaanaga ta gītī kīa ūnene gīakītvo na kahiga ka yakuti īrīa ya bururu, na hau igūrū rīa gītī kīu kīa ūnene nī haarī na kīndū kīonekaga kīrī na mūhianīre ta wa mūdū. ²⁷ Ndaarora ngīona kuuma harīa honekaga taarī ho njohero yake gūcooka na igūrū, oonekaga ahaana ta kīgera kīraakana, kana ta kīgera kīyūrītvo nī mwaki, ningī kuuma hau njohero gūcooka na thī oonekaga ahaana ta mwaki; naguo ūtheri mūcangararu ūkamūrigiicīria. ²⁸ Ūtheri ūcio wamūrigiicīrie watariī ta mūkūngambura ūrī itu-inī rīa mbura mūthenya ūrīa kūroira, ūguo noguo ūtheri ūrīa mūnene wamūrigiicīrie watariī.

Ūtheri ūcio wonekaga ūhaanaine na riiri wa Jehova. Na rīrīa ndawonire-rī, ngīgūithia, ngīturumithia ūthiū thī, ngīgua mūgambo wa mūdū ūkwaria.

2

Ūrīa Ezekieli Eetirwo

¹ Nake mūdū ūcio akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, wīrūgamie na magūrū maku, ngwarīrie.” ² O hīndī īyo aanjaragīria, Roho agītoonya thīinī wakwa, akīnjoya akīndūgamia, na nī ngīgua akīnjarīria.

³ Nake akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, nīngūgūtūma kūrī andū a Isiraeli, ūthiī kūrī rūrīrī rūu rūremu, o rūu rūnemeire; ruo rwene o na maithe maaruo rūtūūrīte rūregete kūnjathīkīra nginya ūmūthī. ⁴ Andū acio ndīragūtūma kūrī o-rī, nīmanyūmīrie ngoro na makaang’athīria. Meere atīrī, ‘Ūū nīguo Mwathani Jehova aroiga.’ ⁵ Na rīrī, andū acio mangīthikīrīria kana marege gūthikīrīria, nīgūkorwo nī andū a nyūmba ya ūremi, nīmakamenya atī nīhakoretvo na mūnabii gatagatī-inī kao. ⁶ Nawe mūrū wa mūdū-rī, ndūkametigīre kana wītīgīre ciugo ciao. Ndūgetigīre, o na akorwo cong’e na mīigua nīcīgūthiūrūrūkīrie, na ūikaraga gatagatī ga tūng’aurū. Ndūgetigīre ūrīa mekuuga kana ūmakio nīo, o na akorwo nī andū a nyūmba ya ūremi. ⁷ No nginya ūmaarīrie na ciugo ciakwa, kana nīmegūthikīrīria kana matigūthikīrīria, nī ūndū nī aremi. ⁸ No wee mūrū wa mūdū-rī, thikīrīria ūrīa ngūkwīra. Ndūkareme ta nyūmba īyo ya ūremi; athamia kanua gaku na ūrīe kīrīa ngūkūhe.”

⁹ Ngīcooka ngīcūthīrīria, ngīona ndaambūrūkīrio guoko. Guoko kūu kwanyitīte ibuku rīa gīkūnjo, ¹⁰ nake akīrīkūnjūrīra hau mbere yakwa. Narīo rīandīkītvo ciugo cia macakaya mīena yeerī, na cia kīrīro, o na cia kīeha.

3

¹ Nake mūdū ūcio akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, rīa kīrīa kīrī mbere yaku, rīa ibuku rīrī rīa gīkūnjo; ūcooke ūthiī ūkaarīrie andū a nyūmba ya Isiraeli.” ² Nī ūndū ūcio ngīathamia kanua, nake akīthe ibuku rīu rīa gīkūnjo ndīrīrīe.

³ Ningī akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, rīa ibuku rīrī rīa gīkūnjo ndīrakūhe ūiyūrie nda yaku.” Nī ūndū ūcio ngīrīrīa, na rīrī kanua-inī gakwa rīarī na mūrīo ta ūūkī.*

⁴ Ningī agīcooka akīnjīra atīrī: “Mūrū wa mūdū, thīi o rīu kūrī andū a nyūmba ya Isiraeli ūmaarīrie ciugo ciakwa. ⁵ Ndūratūmwō kūrī andū a mwarīrie ūtooī kana rūthiomi rūritū, no nī kūrī andū a nyūmba ya Isiraeli; ⁶ ti kūrī ndūrīrī nyingī iria

* 3:3 Ciugo cia Ngai irī mūcamo mwega (Thab 19:10; 119:103), o na hīndī īrīa ūhoro wacio ūkūiguika ūrī mūrūrū (Kūg 10:9-10).

ciaragia mwaririe ūtooĩ kana rūthiomi rūritũ, kana rūrĩ na ciugo iria ūtangĩmenya. Ti-itherũ, korwo nĩndagũtũmĩte kũrĩ o, nĩmangĩagũthikĩrĩrie. ⁷ No rĩrĩ, andũ a nyũmba ya Isiraeli matingĩenda gũkũigua, nĩ ūndũ matiendaga kũnjigua, nĩgũkorwo nyũmba yotha ya Isiraeli nĩyũmĩtie ngoro na ikang'athia. ⁸ No rĩrĩ, nĩ ngũtũma wage kuororoa na ūumie ngoro o ta o. ⁹ Nĩngũtũma gĩthiithi giaku kũme ta ihiga rĩrĩa rĩũmũ mũno, rĩrĩa rĩũmũ gũkĩra ihiga rĩa nyaigĩ. Ndũkametigĩre kana ūmakio nĩo, o na akorwo nĩ a nyũmba ya ūremi.”

¹⁰ Ningĩ akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, thikĩrĩria wega na wĩkĩre ciugo iria ciothe ngũkwarĩria ngoro-inĩ. ¹¹ Thiĩ o rĩu kũrĩ andũ anyu arĩa matahĩtwo warie nao. Meere atĩrĩ, ‘Ūũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga,’ kana nĩmegũthikĩrĩria kana matigũthikĩrĩria.”

¹² Ningĩ Roho akĩnjoya na igũrũ, na ngĩigua mũgambo mũnene thuutha wakwa ūkĩruruma. (Riiri wa Jehova ūrogoocwo arĩ o kũu gĩkaro-inĩ giake!) ¹³ Naguo warĩ mũgambo wa mathagu ma ciũmbe icio irĩ muoyo makĩhutania mo mene, na wa magũrũ ma ngaari marĩa maarĩ mĩena yacio, naguo warĩ mũgambo mũnene warurumaga. ¹⁴ Roho agĩcooka akĩnjoya na igũrũ akĩnjeheria, na nĩ ngĩthiĩ ndĩ na marũrũ na marakara ngoro-inĩ, nakuo guoko kwa Jehova kũrĩa kwa hinya kwarĩ igũrũ rĩakwa. ¹⁵ Ngĩkinya kũrĩ arĩa maatahĩtwo, arĩa maatũũraga kũu Teli-Abibu, gũkuhĩ na Rũũ rwa Kebari, na ngĩkarania nao kwa ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja, makĩte mũno.

Isiraeli Gũkaanio

¹⁶ Thuutha wa mĩthenya iyo mũgwanja-rĩ, kiugo kĩa Jehova gĩkinginyĩrĩa, ngĩrwo atĩrĩ, ¹⁷ “Mũrũ wa mũndũ, nĩngũtuĩte mũrangĩrĩ† wa andũ a nyũmba ya Isiraeli, nĩ ūndũ ūcio igua kiugo kĩrĩa ngwaria, na ūmeere ūrĩa ndĩramakaania. ¹⁸ Rĩrĩa ngwĩra mũndũ mwaganu atĩrĩ, ‘Ti-itherũ, nĩũgaakua,’ nawe wage kũmũkaania, kana kũmwarĩria atigane na mĩthiire yake ya waganu nĩguo ahonokie muoyo wake-rĩ, mũndũ ūcio mwaganu nĩagaakua nĩ ūndũ wa mehia make, nawe nĩwe ngooria thakame yake. ¹⁹ No wee ūngĩkaania mũndũ ūcio mwaganu, nake arege kũgarũrũka atigane na waganu wake kana mĩthiire yake mĩũru-rĩ, we nĩagaakua nĩ ūndũ wa mehia make; no wee-rĩ, nĩũgaakorwo ūhonoketie muoyo waku.

²⁰ “Ningĩ-rĩ, mũndũ mũthingu angĩgarũrũka atigane na ūthingu wake eke maũndũ mooru, na nĩ ndĩmwĩkĩrĩre mũhĩnga mbere yake-rĩ, nĩagaakua. Kũngĩkorwo ndwamũkaanirie-rĩ, nĩagaakua nĩ ūndũ wa mehia make. Maũndũ marĩa aneeka ma ūthingu matikaaririkanwo, nawe nĩwe ngooria thakame yake. ²¹ No rĩrĩ, wee ūngĩkaania mũndũ ūcio mũthingu atige kwĩhia, nake aage kwĩhia-rĩ, ti-itherũ nĩagatũũra muoyo nĩ ūndũ nĩathikĩrĩrie ūguo wamũkaanirie, nawe-rĩ, nĩũgaakorwo ūhonoketie muoyo waku.”

²² Guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩakwa ndĩ o kũu, nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Ūkĩra ūthiĩ werũ-inĩ ūrĩa mwaraganu, na kũu nĩkuo ngũkwarĩria.” ²³ Nĩ ūndũ ūcio ngĩũkĩra ngĩthiĩ werũ-inĩ ūcio mwaraganu, naguo riiri wa Jehova warũngĩ kuo, ūhaana ta riiri ūrĩa ndoonete hũgũrũrũ-inĩ cia Rũũ rwa Kebari, na nĩ ngĩgũithia, ngĩturumithia ūthiũ thi.

²⁴ Hĩndĩ iyo Roho agĩtoonya thĩinĩ wakwa, akĩnjoya akĩndũgamia na magũrũ makwa. Akĩjarĩria, akĩnjĩra atĩrĩ, “Thiĩ ūkehingĩre gwaku nyũmba. ²⁵ No rĩrĩ, wee mũrũ-wa-mũndũ, nĩmagakuoha na mĩhĩndo; ūgaikara ūrĩ muohe nĩguo ndũkoime ūthiĩ gatagati-inĩ ka andũ. ²⁶ Nĩ nĩngatũma rũrĩmĩ rwaku rũnyiitane na karakara nĩguo ūkire wage kũmanegenia, o na akorwo o nĩ andũ a nyũmba ya ūremi. ²⁷ No rĩrĩa ngaakwarĩria-rĩ, nĩngakũhingũra kanua, nawe nĩũkameera ūũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ.’ Ūrĩa wotha ūngĩthikĩrĩria nĩathikĩrĩrie, nake ūrĩa wotha ūkũrega nĩarege; nĩgũkorwo o nĩ andũ a nyũmba ya ūremi.

† 3:17 Mũrangĩrĩ wa itũũra aaikaraga handũ igũrũ wa rūthingo nĩguo angĩonire ūgwati kana andũ matũmĩtwo eere andũ a itũũra (1Sam 14:16; 2Sam 18:24-27).

4

Ngerekano ya Kūrigiicīrio kwa Jerusalemu

¹ “Wee, mūrū wa mūdū, rīu oya iturubarī ūrīge mbere yaku, ūcooke ūkurure itūūra inene rīa Jerusalemu igūrū rīarīo; ² Ūcooke ūrīrigiicīrie: Rīakīrīre indo cia mbaara cia gūteithia gūtharīkīra itūūra, na wake kīhumbu gīkinyīte itūūra, na ūrīakīrīre kambī na nja, na ūgithie mīgogo mītungu ya kūrīmomora īrīrigiicīrie. ³ Cooka woe rūgīo rwa kīgera, ūrūige rūtuīke taarī rūgiri rwa kīgera gatagatī gaku na itūūra rīu inene, na ūhūgūre ūthiū waku na kūu rīrī. Narīo rīrigiicīrio, na nīwe ūkaarīrigiicīria. Ūndū ūcio nīūgaatuīka kīmenyithia harī andū a nyūmba ya Isiraeli.

⁴ “Ningī ūkome na mwena waku wa ūmotho, ūcooke wīgīrīre mehia ma andū a nyūmba ya Isiraeli. Nīwe ūgaakuu mehia mao matukū marīa mothe ūgaakoma na mwena ūcio. ⁵ Nīngūtūrīrīre ūkome matukū maiganaine na mīaka ya mehia mao. Nī ūndū ūcio matukū magana matatū na mīrongo kenda nīmo ūgaakuu mehia ma andū a nyūmba ya Isiraeli.

⁶ “Warīkia gwīka ūguo, ūkome rīngī, ihinda rīrī na mwena waku wa ūrīo, ūkuue mehia ma nyūmba ya Juda. Nīngūtūrīrīre matukū mīrongo īna, o mūthenya ūkarūgamīrīra mwaka ūmwe. ⁷ Hūgūra ūthiū waku ūwerekerie itūūra rīa Jerusalemu rīu rīrigiicīrio, ūrītambūrūkīrie guoko kūhumbūrītio, ūrīrathīre ūhoru wa gūūkīrīrwo. ⁸ Nīngakuoha na mīhīndo nīguo ndūkanahote kwīgarūra na mwena ūmwe kana ūrīa ūngī ngīnya rīrīa matukū maku ma kūrīgiicīrio magaathira.

⁹ “Oya ngano na cairi, na mboco na ndengū, na mwere na ngano njirū; ciīkīre thīnī wa ndigithū ūcihūthagīre gwīthondekera mūgate. Mūgate ūcio nīguo ūrīrīaga ihinda rīa matukū magana matatū na mīrongo kenda macio ūgūkorwo ūkomete na mwena. ¹⁰ Thima cekerī mīrongo īrī* cia irio iria ūrīrīaga o mūthenya na ūcirīage mahinda marīa mabange. ¹¹ Ningī ūthime maaī gīcunjī gīa ithathatū kīa hini† ūmwe, na ūmanyuuage mahinda o marīa mabange. ¹² Rīaga irio icio o ta ūrīa ūngīrīa mūgate wa cairi; ūūruge andū makīonaga, ūhūthīrīte mwaki wakītio na mai ma mūdū.” ¹³ Jehova akiuga atīrī, “Ūguo nīguo andū a Isiraeli makaarīaga irio irī na thaahu marī gatagatī-inī ka ndūrīrī, kūrīa ngaamatwarithia.”

¹⁴ Na nī ngīuga atīrī, “Ūguo ti guo, Mwathani Jehova! Nī ndirī ndethaahia. Kuuma ūnini wakwa ngīnya rīu, ndirī ndarīa nyama ya nyamū īkuīte kana itambuūrītwo nī nyamū cia gīthaka. Gūtīrī nyama īrī mūgiro īrī yatoonya kanua gakwa.”

¹⁵ Nake akiuga atīrī, “Ūguo nī wega; nīngūreke ūruge mūgate waku na mai ma ng’ombe,‡ handū ha mwaki wa mai ma mūdū.”

¹⁶ Nake agīcooka akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, nīngagīrīrīra irio itigatoonye Jerusalemu. Andū acio makaarīaga irio cia gīthimo magītangīkaga, na manyuuage maaī ma gīthimo matarī na kīrīgīrīro, ¹⁷ nī ūndū nīgūgakorwo na ūnyīhu wa irio na wa maaī. Nīmakamakaga moona o mūdū ūrīa atarī na nīmakahīnja nī ūndū wa mehia mao.

5

¹ “Na rīrī, mūrū wa mūdū, oya rūhiū rwa njora rūūgī, ūrūhūthīre ta rwenji rwa mwenjani, wīyenje naruo mūtwe na nderu. Ningī ūcooke woe ratiri ya gūthima, ūgayanie njuīrī īyo. ² Rīrīa matukū marīa mūrīgiicīrio magaathira-rī, ūgaacinīra gīcunjī gīa ithatū kīa njuīrī īyo na mwaki kūu thīnī wa itūūra inene. Oya gīcunjī gīa ithatū kīayo ūthiūrūrūke itūūra rīu inene ūkīmīgūthagūthaga na rūhiū rwa njora. Nakīo gīcunjī gīa ithatū kīayo ūkīhurunje gītwarwo nī rūhuho. Nīgūkorwo nīngamaingatithia na rūhiū rwa njora ndīrūcomorete. ³ No rīrī, oya gakundi ka njuīrī ūthinīkīre ruuno-inī rwa nguo yaku. ⁴ Cooka woe gakundi kayo ūgaikie mwaki-inī ūgacine. Mwaki nīūgattheerema kuuma hau ūiyūre nyūmba yothē ya Isiraeli.

* 4:10 nī ta giramu 200 † 4:11 nī ta nuthu lita 0.5 ‡ 4:15 Mai ma ng’ombe nīmahūthagīrwo ta ngū cia kūruga mabūrī-inī ma irathīro, na no mahūthagīrwo ūmūthī.

⁵ “Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Rĩĩrĩ nĩrĩo itũũra inene rĩa Jerusalemu, rĩrĩa haandĩte gatagatĩ ka ndũrĩrĩ rĩthiũrũkĩirie nĩ mabũrũri. ⁶ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa waganu warĩo, nĩrĩremeire mawatho makwa o na watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo gũkĩra ndũrĩrĩ na mabũrũri macio marĩthiũrũrũkĩirie. Nĩrĩregete mawatho makwa na rĩtirũmĩrĩire watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo.

⁷ “Nĩ ũndũ ũcio ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Wee ũkoretwo ũrĩ mũremi gũkĩra ndũrĩrĩ ici igũthiũrũrũkĩirie, ũkaaga kũrũmĩrĩra watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo kana kũhingia mawatho makwa. Wee o na ndwĩkĩte maũndũ maringaine na irĩra cia ndũrĩrĩ cio igũthiũrũrũkĩirie.

⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩ mwene nĩngũgũũkĩrĩra, wee Jerusalemu, ngũherithie ũkĩonagwo nĩ ndũrĩrĩ cio. ⁹ Tondũ wa mĩhianano iyo yaku yothe irĩ magigi, nĩ nĩngũgwĩka ũrĩa itarĩ ndeeka mbere iyo na itageeka rĩngĩ. ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio, gatagatĩ-inĩ gaku maithe nĩmakaarĩa ciana ciao, o nacio ciana irĩe maithe ma cio.* Nĩngakũherithia, na hurunje matigari maku mothe matwarwo nĩ rũhuho. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio, ti-itherũ ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, tondũ nĩũthaahĩtie gĩikaro gĩakwa kĩamũre na ũndũ wa mĩhianano yaku yothe mĩbuthu na ciĩko thũũrĩku-rĩ, nĩngakwehereria wendo wakwa, na ndigacooka gũkũrora na tha, kana ngũcaaĩre. ¹² Gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa andũ aku makooragwo nĩ mũthiro, kana maniinwo nĩ ng’aragu o kũu thĩnĩ waku; gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩkooragwo na rũhiũ rwa njora nja ya thingo ciaku; nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ ngaakĩhurunja gĩtwarwo nĩ rũhuho, na gĩteng’erio na rũhiũ rwa njora rũcomoretwo.

¹³ “Hĩndĩ iyo marakara makwa nĩmagathira, na mang’ũrĩ makwa harĩo manyiĩhe, na nĩ nĩngarĩhĩrio. Ndaarĩkia kũmaitũrũrĩra mang’ũrĩ makwa, nĩmakamenya atĩ nĩ Jehova, nĩ nĩ ndoiga ũguo ndĩrutanĩirie.

¹⁴ “Nĩngagũtua mwanangĩko, na ngũtue kĩndũ gĩa kũnyararwo gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ iria igũthiũrũrũkĩirie, o na maitho-inĩ ma ahĩtũki. ¹⁵ Wee ũgaatuĩka wa kũmenwo, na wa kũnyararwo, na kĩndũ gĩa gũkaanania nakĩo, na kĩndũ kĩrĩ magigi harĩ ndũrĩrĩ cio igũthiũrũrũkĩirie, hĩndĩ irĩa ngaakũherithia ndĩ na marakara na mang’ũrĩ, na ngũkaanie na mathũgũta manene. Nĩ Jehova nĩ nĩ ndoiga ũguo. ¹⁶ Rĩrĩa ngaakũratha na mĩguĩ yakwa ya ũragani na ya ng’aragu, ngaakũratha ngũniine. Nĩngakũrehere ng’aragu makĩria, na hinge njĩra irĩa irio ciaku ciũkagĩra. ¹⁷ Nĩngakũrehere ng’aragu na nyamũ cia gĩthaka igũtharĩkĩre, nacio nĩngakũniĩrĩa ciana. Mũthiro na ũiti wa thakame nĩngakũhaata, na nĩngarehithia rũhiũ rwa njora rũgũũkĩrĩre. Nĩ Jehova nĩ nĩ ndoiga ũguo.”

6

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Irĩma cia Isiraeli

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ, ² “Mũrũ wa mũndũ, ng’ethera irĩma cia Isiraeli; cirathĩre ũhoru wa gũciũkĩrĩra, ³ ũciĩre atĩrĩ: ‘Inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Mwathani Jehova. Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekwĩra irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na cianda: Nĩ ngirie kũmũũkĩrĩra na rũhiũ rwa njora, na nyanange kũndũ kwanyu kũrĩa gũtũũgĩru.* ⁴ Igongona cianyu nĩkamomorwo, na igongona cianyu cia gũcinĩrwo ũbumba ihehenjwo; na nĩngooragĩra andũ anyu hau mbere ya mĩhianano iyo yanyu. ⁵ Nĩngaragania ciimba cia andũ a Isiraeli hau mbere ya mĩhianano iyo yao, na nĩngahurunja mahĩndĩ manyu gũthiũrũrũkĩria igongona cianyu. ⁶ Kũndũ kũrĩa guothe mũtũũraga, matũũra macio nĩmakanangwo, na kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kũmomorwo, nĩguo igongona cianyu ithũkio na cianangwo, nayo mĩhianano yanyu ihehenjwo na yũnũhwo, o na igongona cianyu cia gũcinĩrwo ũbumba imomorwo, na

* ^{5:10} Ũhoru wa andũ kũrĩa andũ arĩa angĩ warĩ mũtũũrĩre mũũru mũno na wonekaga rĩrĩa andũ maarigĩicĩrio (Gũcook 28:53; Zek 11:9). * ^{6:3} Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru nĩkũo kwarĩ mahooero ma andũ a Kaanani.

kĩrĩa mũthondekete kīniinwo. ⁷ Andũ anyu nĩmakooragĩrwo gatagatĩ-inĩ kanyu, na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁸ “No rĩrĩ, nĩ kũrĩ amwe ngaatigia, nĩgũkorwo amwe anyu nĩmakahonoka kũũragwo na rūhiũ rwa njora rĩrĩa mũgaakorwo mũhurunjũkĩire mabũrũri-inĩ na ndũrĩrĩ-inĩ. ⁹ Ningĩ marĩ ndũrĩrĩ-inĩ kũu matwarĩtwo marĩ atahe-rĩ, arĩa makaahonoka nĩmakandirikana. Nĩmakaririkana ũrĩa njiguithĩtio ũũru nĩ ngoro ciao cia ũtharia, iria iihutatĩire, na maitho mao marĩa makoretwo makĩirĩrĩa mĩhianano yao. Nĩmakemena nĩ ũndũ wa waganu ũrĩa mekĩte, na nĩ ũndũ wa ciĩko ciao ciothe irĩ magigi. ¹⁰ Nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova; nĩ ndiamamakagia tũhũ ngiuga atĩ nĩngamarehere mũtino ũyũ.

¹¹ “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hũũra hĩ, na ũhũũrithie makinya thĩ, uugĩrĩrie uuge atĩrĩ, “Wũi!” Tondũ wa waganu wothe na ciĩko irĩ magigi cia nyũmba ya Isiraeli, nĩgũkorwo nĩmakooragwo na rūhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro. ¹² Mũndũ ũrĩa ũtũũraga kũraya akooragwo nĩ mũthiro, nake ũrĩa ũrĩ gũkuhĩ ooragwo na rūhiũ rwa njora, nake ũrĩa ũkaahonoka atigare, akooragwo nĩ ng’aragu. Ũguo nĩguo ngeeruta mang’ũrĩ makwa nao. ¹³ Nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa andũ magaaakorwo moragĩtwo marĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩhianano iyo yao mathiũrũrũkĩirie igongona ciao, na handũ hothe hatũũgĩru, na tũcũmbĩrĩ tuothe twa irĩma, na rungu rwa mũtĩ o wothe waraganĩtie honge, na rungu rwa mũgandi o wothe mũruru, kũndũ guothe kũrĩa maarutagĩra mĩhianano yao mahuti manungi wega. ¹⁴ Na nĩ nĩngamatambũrũkĩria guoko ndĩmookĩrĩre, na ndũme bũrũri wanangĩke ũtiganĩrio, kuuma werũ-inĩ ũcio nginya Dibila, kũndũ guothe kũrĩa matũũrĩte. Hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

7

Ithirĩro Nĩrĩkinyu

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekwĩra bũrũri wa Isiraeli: Ithirĩro! Ithirĩro nĩrĩkinyĩrĩire ituri icio inya cia bũrũri. ³ Rĩu ithirĩro nĩrĩgũkinyĩrĩire, na nĩngũrekereria marakara makwa magũũkĩrĩre. Nĩngagũtuĩra ciira kũringana na mĩthĩire yaku na ngũrĩhe kũringana na mĩtugo yaku yothe irĩ magigi. ⁴ Ndigakũiguĩra tha kana ngũcaaĩre; ti-itherũ, nĩngakũrĩha nĩ ũndũ wa mĩthĩire yaku na mĩtugo yaku irĩ magigi gatagatĩ-inĩ kanyu. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁵ “Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: ‘Mwanangĩko! Mwanangĩko ũtarĩ waiguuo nĩũrooka. ⁶ Ithirĩro nĩrĩkinyu! Ithirĩro nĩrĩkinyu! Rĩarahũkĩte rĩgũũkĩrĩire. Nĩrĩkinyu! ⁷ Nĩũkoretwo nĩ mũtino, wee ũtũũraga bũrũri-inĩ. Ihinda nĩrĩkinyu, mũthenya ũcio nĩũkuhĩrĩire; nĩ kũrĩ na guoya mũnene, na gũtirĩ gĩkeno kũu irĩma-inĩ. ⁸ Nĩ ndĩ hakuhĩ gũgũitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndĩrute marakara nawe; nĩngagũtuĩra ciira kũringana na mĩthĩire yaku, na ngũrĩhe nĩ ũndũ wa mĩtugo yaku yothe irĩ magigi. ⁹ Ndigakũiguĩra tha kana ngũcaaĩre; nĩngakũrĩha kũringana na mĩthĩire yaku na mĩtugo yaku irĩ magigi gatagatĩ-inĩ kanyu. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova ndĩrahũũrana.

¹⁰ “Mũthenya nĩguo ũyũ! Nĩmũkinyu! Mũtino nĩmũkinyu, rũthanju nĩrũthundũkĩte, nague mwĩtĩo nĩũcanũkĩte! ¹¹ Maũndũ ma ũhinya nĩmakũrĩte magatuĩka rũthanju rwa kũherithia waganu; gũtirĩ andũ magaatigara, gũtirĩ o na ũmwe wa kĩrĩndĩ kũu; gũtirĩ ũtonga, na gũtirĩ kĩndũ kĩa bata gĩgaatigara. ¹² Ihinda rĩu nĩrĩkinyu, mũthenya ũcio nĩũkinyĩte. Mũgũri nĩatige gũkena kana mwendia aigue kĩa, nĩgũkorwo mang’ũrĩ nĩmakinyĩrĩire kĩrĩndĩ kũu gĩothe. ¹³ Mwendia ndagakũũra gĩthaka kĩrĩa endetie rĩrĩa rĩothe acio eerĩ marĩ muoyo, nĩgũkorwo kĩoneki kũu gĩkonĩ kĩrĩndĩ kũu gĩothe gĩtikagarũrwo. Tondũ wa mehia mao, gũtirĩ o na ũmwe wao ũgaatũũria muoyo wake. ¹⁴ O na mangĩhuha karumbeta, na magĩ na maũndũ mothe, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũgaathiĩ ita-inĩ, nĩgũkorwo mang’ũrĩ makwa nĩmakinyĩrĩire kĩrĩndĩ kũu gĩothe.

¹⁵ “Mwena wa na nja kūrī na rūhiū rwa njora, mwena wa na thīnī kūrī na mūthiro na ng’aragu; arīa marī kūu mīgūnda-inī makooraḡwo na rūhiū rwa njora, nao arīa marī thīnī wa itūūra inene makaaniinwo nī ng’aragu na mūthiro. ¹⁶ Arīa othe magaatiḡara na mahonoke magaakorwo irīma-inī, magīcaaya ta ndutura cia ituamba-inī, o mūdū tondū wa mehia make. ¹⁷ Guoko o guothe nīgūkaregera, na iru o rīothe nīrīkaaga hinya o ta maaī. ¹⁸ Nīmakahumbwo nguo cia makūnia, na mahumbwo kīmako kīnene. Mothiū mao nīmakahumbwo thoni, na menjwo mītwe yao. ¹⁹ Nīmakahurunja betha yao barabara, nayo thahabu yao ituuo kīndū kīrī thaahu. Betha yao na thahabu itikahota kūmahonokia mūthenya wa mang’ūrī ma Jehova. Itikamaniinīra ng’aragu kana ihūūnie nda ciao, nīgūkorwo nīcio itūmīte mahīngwo magatuīka a kwīhia. ²⁰ Nīmetīāḡira ūgemu wa mathaga mao, na makamahūthīra gūthondeka mīhianano yao irī magigi, na mīhiano itarī kīene. Nī ūndū ūcio-rī, nīngatūma indo icio ituīke kīndū kīrī thaahu harīo. ²¹ Nīngacineana ciothe kūrī andū a kūngī ituīke ndaho, na ndīcineane kūrī andū arīa aaganu a gūkū thī ituīke ta itunyanītwo, nao nīmagacithaahia. ²² Nīngamahutatīra ndige kūmona, nao nīmagathaahia handū harīa nyendete mūno; atunyani nīmagatoonya ho mahathaahie.

²³ “Haarīra mīnyororo, tondū būrūri wothē ūiyūrīte ūiti wa thakame, narīo itūūra inene rīkaiyūra maūdū ma ūhinya. ²⁴ Nīngarehe ndūrīrī iria njaganu mūno ciḡwatīre nyūmba ciao ituīke ciao; nīngatūma mwītīo wa andū arīa marī hinya ūthire, nakuo kūdū kwao kūrīa kwamūre nīgūgathaahio. ²⁵ Kīmakanīa ḡioka-rī, magaacaragīa thayū, no ndūkooneka. ²⁶ Mūtino ūgooka ūrūmanīrīre na ūngī, naguo mūhuhu ūūke ūrūmanīrīre na ūngī. Nīmakagerīa kūḡa na kīoneki kuuma kūrī mūnabii; ūrutani wa mūthīnjīri-Ngai ūkonīi watho nīūgaathira, o ta ūrīa kīrīra ḡa athuuri o nakīo ḡgaathira. ²⁷ Mūthamaki nīagacakaya, nake mūrū wa mūthamaki nīakahumbwo gūkua ngoro, namo moko ma andū a būrūri ūcio nīmakainaina. Na nīi nīngameka kūrīngana na mīthīre yao, na ndīmatūre ciira kūrīngana na ūrīa magīrīre gūtuīrwo. Hīndī iyo nīmakamenya atī nīi nīi Jehova.’”

8

Ūhooi Mīhianano Thīnī wa Hekarū

¹ Mwaka-inī wa itandatū, mweri wa itandatū, mūthenya wa gatano, rīrīa ndaikaarīte ḡwakwa nyūmba nao athuuri a Juda magaikara mbere yakwa-rī, guoko kwa Mwathani Jehova ḡḡīka igūrū rīakwa. ² Ngīrora, ngīona mūhiano ta wa mūdū. Kuuma harīa honekaga taarī njohero yake ḡcooka na thī aahaanaga ta mwaki, na kuuma hau ḡcooka na igūrū oonekaga akīhenia ta kīgera kīraakana. ³ Nīatambūrūkirie kīndū kīahaanaga ta guoko na akīnjoya anyiitīte njuīrī cia mūtwe wakwa. Roho akīnjoya na-igūrū rīera-inī, na akīndwara Jerusalemu, ndī cioneke-inī cia Ngai, nginya mūrango-inī wa kīhingo ḡa gathigathini kīa nja ya na thīnī, harīa mūhianano ūrīa ūtūmaga Ngai aigue ūiru warūngī. ⁴ Na hau mbere yakwa nīho riiri wa Ngai wa Isiraeli warī, o ta ūrīa ndoonete kīoneke-inī werū-inī.

⁵ Ningī akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, rora mwena wa gathigathini.” Nī ūndū ūcio ngīrora, na hau itoonyero-inī rīa mwena wa gathigathini wa kīhingo ḡa kīgongona, ngīona mūhianano ūcio ūtūmaga Ngai aigue ūiru.

⁶ Nake akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, nīūrona ūrīa mareeka; maūdū marī magigi biū marīa andū a nyūmba ya Isiraeli marekīra haha, maūdū ma kūdindīka kūrāya na handū-hakwa-harīa-haamūre? No wee-rī, nīūkuona maūdū o na marī magigi makīria.”

⁷ Ningī akīndehe itoonyero-inī rīa nja iyo. Ngīrora ngīona irima rūthingo-inī.

⁸ Akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, aramia irima rīu rīrī rūthingo-inī.” Rīrīa ndaaramirie irima rīu, ngīona nī haarī na mūrango.

⁹ Ningī akīnjīra atīrī, “Toonya thīnī wīonere maūdū marī magigi marīa mareka kuo.” ¹⁰ Nī ūndū ūcio ngītoonya kuo, ngīrora ngīona thingo-inī ḡukururītwo mīthemba yothē ya indo iria ikurumaga, na ya nyamū ciothe iria irī mūgiro, na ya mīhianano

yothe ya andũ a nyũmba ya Isiraeli. ¹¹ Hau mbere yacio nĩ haarũgamĩte athuuri mĩrongo mũgwanja a nyũmba ya Isiraeli, nake Jazania mũrũ wa Shafani akarũgama gatagatĩ-inĩ kao. O ũmwe wao aanyĩĩte rũgĩo rwa gũcinĩra ũbumba, nayo ndogo irĩ na mũtararĩko mwega wa ũbumba nĩyatoogaga na igũrũ.

¹² Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩwona maũndũ marĩa athuuri a nyũmba ya Isiraeli marekĩra nduma-inĩ, o ũmwe wao arĩ ihooero-inĩ rĩa mũhianano wake? Moigaga atĩrĩ, ‘Jehova ndatuonaga; Jehova nĩatiganĩrie bũrũri ũyũ.’” ¹³ Ningĩ akiuga atĩrĩ, “Weerĩ, nĩũkũmona magĩika maũndũ o na marĩ magigi makĩria.”

¹⁴ Ningĩ akĩndehe itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo gĩa gathigathini kĩa nyũmba ya Jehova, na nĩ ngĩona andũ-a-nja maikarĩte thĩ ho magĩcakaĩra Tamuzu.* ¹⁵ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩũrona maũndũ maya? Nĩũkuona maũndũ o na marĩ magigi mũno gũkĩra maya.”

¹⁶ Ningĩ akĩndoonyia nja ya na thĩinĩ ya nyũmba ya Jehova, na hau itoonyero-inĩ rĩa hekarũ, gatagatĩ ga gĩthaku na kĩgongona-rĩ, haarĩ arũme ta mĩrongo ĩrĩ na atano. Maahutatĩire hekarũ ya Jehova, makaroria mothiũ mao mwena wa irathĩro, makainamagĩrĩra riũa marĩhooe marorete na kũu mwena wa irathĩro.†

¹⁷ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩwona ũguo? Anga ũcio nĩ ũndũ mũhũthũ andũ acio a nyũmba ya Juda gwĩka maũndũ marĩ magigi ta macio marekĩra haha? No nginya maiyũrie maũndũ ma ũhinya bũrũri na mandakaragie hĩndĩ ciothe? Ta marore magĩkĩra tũhonge maniũrũ mao! ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio nĩ nĩngameka maũndũ na marakara; ndikamaiguĩra tha kana ndĩmacaaĩre. O na mangĩkaanĩrĩra matũ-inĩ makwa, ndikamathikĩrĩra.”

9

Ahooi Mĩhianano Kũũragwo

¹ Ningĩ ngĩigua agĩtana na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Rehei arangĩri a itũũra inene haha, o mũndũ arĩ na itharaita rĩa mbaara guoko-inĩ.” ² Na nĩ ngĩona andũ atandatũ magĩũka moimĩte mwena wa kĩhingo kĩa rũgongo, kĩrĩa kĩrorete mwena wa gathigathini, o mũndũ arĩ na kĩndũ gĩa kũũragana guoko-inĩ. Makĩrehane na mũndũ ũngĩ ũmwe wehumbĩte nguo cia gatani na eyohete indo cia kwandĩka njohero. Nao magĩtoonya makĩrũgama mwena-inĩ wa kĩgongona kĩrĩa gĩa gĩcango.

³ Na rĩrĩ, riiri wa Ngai wa Isiraeli ũkĩambata uumĩte igũrũ rĩa makerubi, harĩa warĩ mbere, ũgĩthĩ hingĩro-inĩ ya hekarũ. Ningĩ Jehova agĩta mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio weyohete indo cia kwandĩka njohero, ⁴ akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ ũtuĩkanie itũũra inene rĩa Jerusalemu, na wĩkire rũũri ithiithi cia arĩa marĩ na kĩa, na magacakaya nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩ magigi marĩa mekagwo kũu thĩinĩ warĩo.”

⁵ O thikĩĩrie ũguo, akĩra acio angĩ atĩrĩ, “Mũrũmĩrĩrei, mũtuĩkanĩrie itũũra rĩu inene mũũragane mũtekũiguanĩra tha kana gũcaayanĩra. ⁶ Ūragai athuuri, na aanake na airĩtu, na andũ-a-nja na ciana, no mũtikahutie mũndũ o na ũrĩkũ mwĩkire rũũri rĩu. Ambĩrĩrai o haha hakwa haamũre.” Nĩ ũndũ ũcio makĩambĩrĩra na athuuri arĩa maarĩ hau mbere ya hekarũ.

⁷ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Thaahiai hekarũ ĩno na mũiyũrie nja ciayo andũ arĩa moragĩtwo. Thĩĩ!” Nĩ ũndũ ũcio makĩumagara, makĩambĩrĩra kũũragana kũu itũũra-inĩ inene. ⁸ Hĩndĩ ĩrĩa mooraganaga nĩ ngĩtigwo ndĩ nyiki, ngĩgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ, ngĩrĩra, ngĩũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova! Anga nĩũkũniina matigari mothe ma Isiraeli hĩndĩ ĩno ya gũitĩrĩra Jerusalemu mang’ũrĩ maku?”

⁹ Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Mehia ma nyũmba ya Isiraeli na ya Juda nĩ maingĩ magakĩra; bũrũri ũiyũrite ũiti wa thakame, narĩo itũũra inene rĩiyũrite ũhotomia wa kĩhooto.

* 8:14 Tamuzu yarĩ ngai ya Babuloni ĩrĩa yoĩkaine ũhoro-inĩ wa gũtũma andũ-a-nja maciare. † 8:16 Hekarũ cia tene ciakagwo irorete mwena wa irathĩro. Andũ maaroragia ng’ong’o ciao na mwena wa hekarũ mokĩra kũhooya hĩndĩ ĩrĩa riũa rĩraratha rĩciinĩ.

Moigaga atĩrĩ, 'Jehova nĩatiganĩirie bũrũri ũyũ; Jehova ndarona.' ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Nĩ ndigacooka kũmaiguĩra tha kana kũmacaaĩra, no nĩngamacookereria ũrĩa mekĩte."

¹¹ Ningĩ mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, na akeoha indo cia wandĩki njohero, agĩcookia ndũmĩrĩri, akiuga atĩrĩ, "Nĩnjĩkĩte o ta ũrĩa wathanire."

10

Riiri Kwehera Hekarũ

¹ Na rĩrĩ, nĩndarorire ngĩona hau rĩera-inĩ igũrũ rĩa mĩtwe ya akerubi kĩndũ kĩaahanaga ta gĩtĩ kĩa ũnene ta ihiga rĩa yakuti. ² Nake Jehova akiĩra mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani atĩrĩ, "Thĩ ũtoonye gatagatĩ-inĩ ka magũrũ macio marathiũrũrũka rungu rwa harĩa akerubi marĩ. Iyũria hĩ ciaku cieri makara ma mwaki kuuma gatagatĩ ka akerubi ũcooke ũmahurunje kũu itũũra-inĩ inene." Nake agĩthĩ agĩtoonya thĩinĩ, o ngĩonagĩra na maitho makwa.

³ Na rĩrĩ, mũndũ ũcio aatoonya thĩinĩ, akerubi acio magĩkorwo marũgamĩte mwena wa gũthini wa hekarũ, narĩo itu rĩkaiyũra nja rĩa ya na thĩinĩ. ⁴ Naguo riiri wa Jehova ũkĩambata uumĩte igũrũ rĩa akerubi, na ũgĩthĩ hingĩro-inĩ ya hekarũ. Itu rĩu rĩkĩiyũra hekarũ, nayo nja ikĩiyũra ũkengi wa riiri wa Jehova. ⁵ Naguo mũrurumo wa mathagu ma akerubi acio nĩwaiguĩkaga o nginya kũu nja ya nyumĩrĩra, o taarĩ mũgambo wa Mũrungu Mwene-Hinya-Wothe rĩrĩa ekwaria.

⁶ Na rĩrĩa Jehova aathire mũndũ ũcio warĩ na nguo cia gatani, akĩmwĩra atĩrĩ, "Oya mwaki kuuma gatagatĩ ka magũrũ macio, kuuma gatagatĩ-inĩ ka akerubi," mũndũ ũcio agĩtoonya thĩinĩ na akĩrũgama mwena-inĩ wa kũgũrũ kũmwe kwamo. ⁷ Ningĩ ũmwe wa akerubi acio agĩtambũrũkia guoko gwake mwaki-inĩ ũcio warĩ gatagatĩ-inĩ kao. Akĩoya mwaki ũmwe wagu, akĩwĩkĩra hĩ-inĩ cia mũndũ ũcio warĩ na nguo cia gatani, nake mũndũ ũcio akĩwoya akiuma nja. ⁸ (Rungu rwa mathagu ma akerubi acio nĩkuonekaga kĩndũ kĩaahanaga ta moko ma mũndũ.)

⁹ Nĩndarorire, ngĩona magũrũ mana ma ngaari hau mĩena-inĩ ya akerubi acio, o kũmwe gũkagĩa mwena-inĩ wa o ũmwe wa akerubi acio; magũrũ macio maahenagia ta rangi wa thumarati. ¹⁰ Makĩoneka-rĩ, mothe mana nĩmahaanaine; o kũgũrũ kuonekaga ta gũtoonyanĩte na kũgũrũ kũngĩ. ¹¹ Magĩthĩ, maathiiaga na mwena o wotha wa iyo ina, o kũrĩa akerubi acio merekeirie ũthĩũ; magũrũ macio ma ngaari matiagarũrũkaga rĩrĩa akerubi acio megũthĩ. Akerubi acio maathiiaga na kũrĩa guothe mĩtwe werekera, matekũgarũrũka rĩrĩa marathiĩ. ¹² Mĩrĩ yao yotha, o hamwe na mĩgongo yao, na moko mao na mathagu mao, maiyũrĩte maitho kũndũ guothe, na magũrũ macio mana ma ngaari o namo. ¹³ Na rĩrĩ, nĩndaiguire magũrũ macio magĩtwo atĩrĩ, "Magũrũ marĩa mathiũrũrũkaga." ¹⁴ O ũmwe wa akerubi aarĩ na mothiũ mana: ũthiũ ũmwe warĩ wa kerubi, na wa keeri warĩ wa mũndũ, na wa gatatũ warĩ wa mũrũũthi, na wa kana warĩ wa nderi.

¹⁵ Ningĩ akerubi acio makĩambata na igũrũ. Ici ciarĩ ciũmbe irĩ muoyo iria ndoonete hau Rũũ-inĩ rwa Kebari. ¹⁶ Hĩndĩ rĩa akerubi acio maathiiaga, magũrũ macio maarĩ mĩena-inĩ yao namo magathiĩ; na hĩndĩ rĩa akerubi acio maambararia mathagu mao mombũke, magũrũ macio matioimaga mĩena-inĩ yao. ¹⁷ Rĩrĩa akerubi acio marũgama, o namo makarũgama o ũguo; na rĩrĩa akerubi mombũka, namo makombũkania nao, tondũ roho wa ciũmbe acio irĩ muoyo warĩ thĩinĩ wamo.

¹⁸ Ningĩ riiri wa Jehova ũkĩehera hau igũrũ rĩa hingĩro ya hekarũ na ũkĩrũgama igũrũ rĩa akerubi acio. ¹⁹ O ndĩroreire ũguo, akerubi acio makĩambararia mathagu mao makĩũmbũka, na rĩrĩa maathiiaga, magũrũ macio maatwaranaga nao. Nao makĩrũgama itoonyero-inĩ rĩa kĩhingo kĩa mwena wa irathĩro wa nyũmba ya Jehova; naguo riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ igũrũ rĩa.

²⁰ Icio nĩ ciũmbe irĩ muoyo iria ndoonete irĩ rungu rwa Ngai wa Isiraeli hau Rũũ-inĩ rwa Kebari, na nĩ ngĩmenya atĩ maarĩ akerubi. ²¹ O ũmwe aarĩ na mothiũ mana, na mathagu mana, na rungu rwa mathagu mao nĩ haarĩ na kĩndũ gĩatariĩ ta moko ma

mündũ. ²² Mothiũ mao maahaanaga ta marĩa ndoonete hau Rũũ-inĩ rwa Kebari. O ũmwe wao aathiiaga arũngĩrĩrie na mbere.

11

Atongoria a Isiraeli Gũtuĩrwo Ciira

¹ Hĩndĩ ĩyo Roho akĩnjoya na igũrũ, akĩndwara kĩhingo-inĩ kĩa nyũmba ya Jehova kĩa kierekeire mwena wa irathĩro. Hau itoonjero-inĩ rĩu rĩa kĩhingo kũu nĩ haarĩ arũme mĩrongo ĩrĩ na atano, na gatagatĩ-inĩ kao ngĩona Jazania mũrũ wa Azuri, na Pelatia mũrũ wa Benaia, arĩa maarĩ atongoria a kĩrĩndĩ. ² Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mündũ, aya nĩ arũme arĩa marathugunda waganu, na makaheana kĩa waganu itũũra-inĩ rĩrĩ inene. ³ Moigaga atĩrĩ, ‘Githĩ ihinda rĩtigũkinya o narua rĩa gwaka nyũmba? Itũũra rĩrĩ inene nĩ nyũngũ ya kũruga, na ithuĩ nĩ ithuĩ nyama.’ ⁴ Nĩ ũndũ ũcio marathĩre ũhoru wa kũmookĩra; marathĩre ũhoru, wee mũrũ wa mündũ.”

⁵ Ningĩ Roho wa Jehova agĩũka igũrũ rĩakwa, akĩnjĩra njuge atĩrĩ, “Ũũ nĩguo Jehova ekuuga: Ũguo nĩguo mũroiga, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, no niĩ-rĩ, nĩnjũũ ũrĩa ũrĩ meciiria-inĩ manyu. ⁶ Nĩmũũragĩte andũ aingĩ itũũra-inĩ rĩrĩ inene, na mũkaiyũria ciimba njĩra-inĩ ciarĩo.

⁷ “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ciimba icio mũikĩtie kũu nĩcio nyama, narĩo itũũra rĩrĩ inene nĩrĩo nyũngũ, no Nĩ nĩngũmũingata muume kuo. ⁸ Inyuĩ nĩmwĩtigĩrĩte rũhiũ rwa njora, na rũhiũ rũu rwa njora no ruo ngaamũũkĩrĩra naruo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ⁹ Nĩngamũrutũrũra muume itũũra-inĩ inene, na ndĩmũneane moko-inĩ ma andũ a kũngĩ, na ndĩmũherithie. ¹⁰ Inyuĩ mũkooragwo na rũhiũ rwa njora, na nĩngamũtuĩra ciira kũu mĩhaka-inĩ ya Isiraeli. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ niĩ nĩ ĩyo Jehova. ¹¹ Itũũra rĩrĩ inene rĩtigatuĩka nyũngũ harĩ inyuĩ, kana inyuĩ mũtuĩke nyama thĩinĩ warĩ; nĩngamũtuĩra ciira kũu mĩhaka-inĩ ya Isiraeli. ¹² Na inyuĩ nĩmũkamenya atĩ nĩ ĩyo Jehova, nĩ ũndũ mũtirũmĩrĩre kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, kana mũkarũmia mawatho makwa, no mwĩkite maũndũ maringaine na ma ndũrĩrĩ iria imũrigiĩcĩrie.”

¹³ Na rĩrĩa ndaarathaga, Pelatia mũrũ wa Benaia agĩkua. Hĩndĩ ĩyo ngĩgũithia ngĩturumithia ũthiũ thĩ, ngĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, ngĩũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani Jehova! Nĩkũniina matigari ma Isiraeli biũ?”

¹⁴ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ, ¹⁵ “Mũrũ wa mündũ, ariũ a thoguo, ariũ a thoguo arĩa marĩ a rũrĩra rwanyu na nyũmba yothie ya Isiraeli, acio nĩ andũ a Jerusalemu maarĩtie ũhoru wao makoiga atĩrĩ, ‘Marĩ haraaya mũno na Jehova; bũrũri ũyũ nĩ ithuĩ twaheirwo ũtuĩke witũ.’

Kĩĩranĩro gĩa Gũcooka Gwa Isiraeli

¹⁶ “Nĩ ũndũ ũcio uga atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: O na gũtuĩka nĩndamat-warithirie kũraya gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, na ngĩmahurunjĩra mabũrũri-inĩ, no nĩ ndũikĩte handũ-hao-harĩa-haamũre, mabũrũri-inĩ kũu mathiĩte, gwa kahinda kanini.’

¹⁷ “Nĩ ũndũ ũcio uga atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngamũcookanĩrĩria kuuma ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmũrute mabũrũri-inĩ kũrĩa mwahurunjirwo, na ndĩmũcookerie bũrũri wa Isiraeli rĩngĩ.’

¹⁸ “Nĩmagacooka kuo, na meeherie mĩhiano ĩyo yakuo mĩthũku yothie, na mĩhianano ĩyo ĩrĩ magigi. ¹⁹ Nĩngamahe ũũrũmwe wa ngoro, na njĩkĩre roho mwerũ thĩinĩ wao; nĩngeheria ũmũ wa ngoro thĩinĩ wao ndĩmahe ngoro njororo ta nyama. ²⁰ Ningĩ nĩmakarũmagĩrĩra kĩa gĩa kũrũmĩrĩrwo, na marũmagie mawatho makwa. Nĩmagatuĩka andũ akwa, na niĩ ndũike Ngai wao. ²¹ No rĩrĩ, ha ũhoru wa andũ arĩa ngoro ciao ciĩyamũrĩre mĩhiano ĩyo mĩũru na mĩhianano ĩyo ĩrĩ magigi, nĩngatũma o ene macookererwo nĩ ũũru ũrĩa mekite, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

²² Hĩndĩ ĩyo akerubi acio, marĩ na magũrũ ma ngaari mĩena-inĩ, magĩtambũrũkia mathagu mao, naguo riiri wa Ngai wa Isiraeli warĩ igũrũ rĩa. ²³ Riiri ũcio wa Jehova

ũkĩambata uumĩte thĩĩnĩ wa itũũra rĩu inene na ũgũikara igũrũ rĩa kĩĩma kĩĩra kĩaĩ mweni wa irathĩro warĩo. ²⁴ Roho akĩnjoya na igũrũ, akĩndwara kũrĩ andũ arĩa maatahĩtwo magatwarwo bũrũri wa Babuloni,* o ndĩ thĩĩnĩ wa kĩoneki kũu ndoonetio nĩ Roho ũcio wa Ngai.

Hĩndĩ ĩyo kĩoneki kũu ndoonetio gĩkĩnjeherera, ²⁵ na nĩ ngĩira andũ acio maatahĩtwo ũhoru wothe ũrĩa Jehova aanyonetie.

12

Ngerekano ya Ithaamĩrio

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, wee ũtũũranagia na andũ aremi. Nĩ marĩ na maĩtho ma kuona no mationaga, na nĩ marĩ na matũ ma kũigua no matiiguaga, nĩgũkorwo nĩ andũ aremi.

³ “Nĩ ũndũ ũcio wee mũrũ wa mũndũ-rĩ, oha mĩrigo yaku ya gũthaama, na kũrĩ mũthenya barigici magĩkuonaga-rĩ, umagare uume gũkũ, ũthĩĩ kũndũ kũngĩ. Hihi nĩmagataũkĩrwo, o na gũtuĩka nĩ andũ a nyũmba ya ũremi. ⁴ Kũrĩ mũthenya barigici, o magĩkuonaga-rĩ, ruta mĩrigo yaku nja ĩrĩ mĩohe nĩ ũndũ wa gũthĩĩ bũrũri wa ithaamĩrio. Ningĩ hwaĩ-inĩ, umagare ũthĩĩ o magĩkuonaga, o ta ũrĩa andũ mathaamaga. ⁵ O makwĩroreire, tũrĩkia rũthingo, ũgererie mĩrigo yaku ho. ⁶ Oya mĩrigo ĩyo ũmĩgĩrĩre ciande o makwĩroreire, ũmĩumagarie na mairia. Wĩhumbĩre ũthĩũ nĩguo ndũkone bũrũri, nĩgũkorwo nĩngũtuĩte kĩmenyithia harĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩ ngũika o ta ũrĩa ndaathĩtwo. Ngĩruta mĩrigo yakwa nja kũrĩ mũthenya barigici, yoheetwo nĩ ũndũ wa gũthaama. Ningĩ hwaĩ-inĩ ngĩtũrĩkia rũthingo na moko makwa. Ngiumia mĩrigo yakwa nja kũrĩ na mairia, ngĩmĩumagaria ndĩmĩkuuĩte na ciande o manjĩndoreire.

⁸ Rũciĩnĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩũrio atĩrĩ, ⁹ “Mũrũ wa mũndũ, githĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli o acio aremi matiakũũrĩre atĩrĩ, ‘Nĩ atĩa ũreka?’

¹⁰ “Meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ndũmĩrĩ ĩno nditũ ĩkonĩ mũnene ũrĩa ũrĩ Jerusalemu, o na andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli arĩa marĩ kuo.’ ¹¹ Meere atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ kĩmenyithia harĩ inyuĩ.’

“O ta ũguo nĩ njĩkĩte, noguo o nao mageekwo. Nĩmagatwarwo bũrũri wa kũngĩ marĩ atahe.

¹² “Mũthamaki ũcio ũrĩ gatagatĩ-inĩ kao nĩagakuua mĩrigo yake na ciande kũrĩ mairia oimagare, naruo rũthingo nĩrũgatũrĩkio irima oimĩre ho. Nake nĩakehumbĩra ũthĩũ nĩguo ndakone bũrũri. ¹³ Nĩngamũtambũrũkĩria wabu wakwa, nake nĩakanyĩtwo nĩ mũtego wakwa; nĩngamũtwarithia Babuloni, kũu bũrũri wa Akalidei, no rĩrĩ, we ndakawona, nakuo kũu nĩkuo agaakuĩra. ¹⁴ Arĩa othe mamũrigiĩcĩrie, nĩngamahurunja huho-inĩ, o acio aruti ake a wĩra na thigari ciake ciothe, na ndĩmateng’erie na rũhiũ rwa njora rũrĩ rũcomore.

¹⁵ “Nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamahurunjĩra ndũrĩrĩ-inĩ na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ. ¹⁶ No rĩrĩ, nĩngahonokia amwe ao matikaniinwo na rũhiũ rwa njora, kana ng’aragu, kana mũthiro, nĩgeetha kũu magaathĩ ndũrĩrĩ-inĩ makoimbũraga maũndũ mao marĩa meekaga marĩ magigi. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

¹⁷ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ¹⁸ “Mũrũ wa mũndũ, inainaga rĩrĩa ũkũrĩa irio, na wĩthithimũkagwo nĩ guoya ũkĩnyua maaĩ. ¹⁹ ĩra andũ a bũrũri ũyũ atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga igũrũ rĩkonĩ andũ arĩa matũũraga Jerusalemu na arĩa matũũraga bũrũri wothe wa Isiraeli: Makaarĩaga irio ciao marĩ na mĩtangĩko, na manyuuage maaĩ moorĩtwo nĩ hinya nĩgũkorwo bũrũri wao nĩũkaniinwo indo ciothe iria irĩ kuo, nĩ ũndũ wa maũndũ ma ũhinya ma andũ arĩa othe matũũraga kuo. ²⁰ Matũũra marĩa matũũragwo nĩ andũ nĩmakanangwo, naguo bũrũri ũkirio ihooru. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

* 11:24 Kana Bũrũri wa Akalidei; andũ a Babuloni moĩkaine na rĩĩtwa rĩngĩ ta Akalidei.

²¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ²² “Mũrũ wa mündũ, nĩ thimo ĩrĩkũ ĩno yunanagwo thĩinĩ wa bũrũri wa Isiraeli, ĩno yugaga atĩrĩ: ‘Matukũ nĩmathiraga, nakĩo kĩoneki o gĩothe gĩgatuĩka gĩa tũhũ?’ ²³ Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngũniina thimo ĩno, na matigacooka kũmĩgweta rĩngĩ gũkũ Isiraeli.’ Meere atĩrĩ, ‘Matukũ nĩmakuhĩrĩrie rĩrĩa kĩoneki o gĩothe gĩkaahingio. ²⁴ Nĩgũkorwo gũtigacooka kũgĩa cioneki cia maheeni, kana ũragũri wa kũheenaniĩrĩria gatagatĩ-inĩ ka andũ a Isiraeli. ²⁵ No nĩ Jehova-rĩ, nĩngoiga ũrĩa ngeenda, naguo nĩũkahingio ũtegũcererwo. Nĩgũkorwo matukũ-inĩ manyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya ũremi, nĩngahingia ũrĩa wotho ndĩroiga, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

²⁶ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ²⁷ “Mũrũ wa mündũ, andũ a nyũmba ya Isiraeli maroiga atĩrĩ, ‘Kĩoneki kĩrĩa onaga gĩgũtũũra mĩaka mĩingĩ gĩgĩkahingio, na araratha ũhoro wa ihinda iraaya rĩgooka.’

²⁸ “Nĩ ũndũ ũcio meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Gũtirĩ kiugo o na kĩmwe gĩakwa gĩgaacooka gũcererwo; ũhoro ũrĩa wotho nĩ ngaaria nĩũkahingio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

13

Anabii a Maheeni Gũtuĩrwo Cĩira

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mündũ, ratha ũhoro wa gũũkĩrĩra anabii a Isiraeli arĩa mararatha ũhoro rĩu. ĩra acio marathaga ũhoro ũrĩa megereirie na ngoro ciao ene atĩrĩ: ‘Iguai ndũmĩrĩri ya Jehova! ³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Kaĩ anabii acio akĩigu marĩ na haro-ĩ, o acio marũmagĩrĩra roho wao ene na matĩrĩ ũndũ monete! ⁴ Anabii aku, wee Isiraeli-rĩ, matarĩi ta mbwe irĩ kũndũ kũrĩa kwanangĩku. ⁵ Inyuĩ mũtiambatĩte mũthĩi rũthingo-inĩ kũrĩa gũtharũkĩte, mũrũcookererie nĩ ũndũ wa nyũmba ya Isiraeli nĩgeetha rũgetiirĩa hĩndĩ ya mbaara mũthenya ũrĩa wa Jehova. ⁶ Cioneki ciao nĩ cia maheeni, na ũragũri wao o naguo no wa maheeni. Moigaga atĩrĩ, ‘Jehova oigĩte atĩrĩ,’ o rĩrĩa Jehova atamatũmĩte; merĩgagĩrĩra atĩ ciugo ciao nĩĩkahinga! ⁷ Githĩ ti cioneki cia maheeni muonete, na mũkaaria ũragũri wa maheeni, rĩrĩa mũkuuga atĩrĩ, ‘Jehova oigĩte atĩrĩ,’ o rĩrĩa nĩ itarĩitĩe?”

⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Tondũ wa ciugo cianyu cia maheeni na cioneki cia kũheenania-rĩ, nĩngũmũũkĩrĩra, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’ ⁹ Guoko gwakwa nĩgũgookĩrĩra anabii arĩa moonaga cioneki cia maheeni, na makagweta ũragũri wa kũheenania. Matigakorwo marĩ a kĩa kĩa andũ akwa, kana maandĩkwo ibuku-inĩ rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli, o na kana matoonye bũrũri wa Isiraeli. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.

¹⁰ “Tondũ mahĩtithagia andũ akwa, makiugaga atĩrĩ, “Kũrĩ na thayũ,” o rĩrĩa gũtarĩ thayũ; tondũ rĩrĩa rũthingo rũhũthũ rwakwo marũhakaga coka, ¹¹ nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ arĩa marũhakaga coka atĩ no rũkũgũa. Nĩngoirĩa mbura nene mũno, na ndũme kũgĩe na mbura ya mbembe, nacio huho irĩ na hinya nĩĩkarũmomora. ¹² Rĩrĩa rũthingo rũu rũkaaga-rĩ, githĩ andũ matigakũũria atĩrĩ, “Coka ũrĩa ũrarũhakĩte ũkĩrĩ ha?”

¹³ “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩngarekereria rũhuho rũrĩ na hinya ndĩ na mang’ũrĩ, na kũgĩe mbura ya mbembe na mbura ya kĩboboto ndĩ na mathũgũta ma kwananga. ¹⁴ Nĩngamomora rũthingo rũu mũhakĩte coka na ndĩrũharaganie tĩĩri-inĩ nginya mũthingi wa ruo ũguũranio. Rĩrĩa rũkaagũa, mũkaanangĩrwo kuo; na nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova. ¹⁵ ũguo nĩguo ngeeruta mang’ũrĩ makwa na rũthingo rũu, na njũkĩrĩre acio maarũhakire coka. Ngaakwĩra atĩrĩ, “Rũthingo nĩ rweherete, o na arĩa maarũhakire coka, ¹⁶ o anabii acio a Isiraeli, arĩa maarathĩire itũũra rĩa Jerusalemu makĩrĩonera cioneki cia thayũ, gũtaarĩ na thayũ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

¹⁷ “Rũu mũrũ wa mündũ-rĩ, hũgũra ũthĩũ waku kũrĩ airĩtu a andũ anyu arĩa marathaga mohoro moimĩte meciirĩa-inĩ mao ene, ũmarathĩre ũhoro wa kũmookĩrĩra, ¹⁸ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kaĩ andũ-a-nja arĩa matumagĩrĩra ithitũ nyunĩro-inĩ ciao cia moko na magathondekaga mataama ma kwĩhumbĩra ũthĩũ nĩguo magwatagie

andũ marĩ na haaro-ĩ. Anga mũrĩgwatagia mĩoyo ya andũ akwa nĩguo mũhonokie mĩoyo yanyu inyuĩ ene? ¹⁹ Nĩmũũthaahĩtie kũrĩ andũ akwa nĩ ũndũ wa ngundi ya cairi na twentyũ twa mũgate. Nĩ ũndũ wanyu kũheenia andũ akwa, arĩa mathikagĩrĩria maheeni, nĩmũũragĩte arĩa mataagĩrĩire gũkua, na mũkahonokia arĩa mataagĩrĩire gũtũũra muoyo.

²⁰ “Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩnjũkĩrĩire ithitũ icio cianyu, icio mũgwatagia andũ akwa nacio ta marĩ nyoni, na nĩ nĩngũcituanga kuuma moko-inĩ manyu. Nĩngohorithia andũ acio mũgwatagia ta marĩ nyoni. ²¹ Nĩngatembũranga mataama macio manyu na honokie andũ akwa ndĩmarute moko-inĩ manyu, nao matigacooka kũgwatio nĩ inyuĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova. ²² Tondũ nĩmwatũmire arĩa athingu morwo nĩ hinya nĩ ũndũ wa kũmaheenia o rĩrĩa nĩ itaa-mareheire kĩa, na mũgĩteithĩrĩria arĩa aaganu mage gũtiga njĩra ciao cia waganu nĩguo mahonokie mĩoyo yao, ²³ nĩ ũndũ ũcio, mũtigacooka kuona cioneki cia maheeni kana kũragũra. Nĩngahonokia andũ akwa, ndĩmarute moko-inĩ manyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.’”

14

Ahooi Mĩhianano Gũtũrwo Ciira

¹ Athuuri amwe a Isiraeli nĩmookire harĩ nĩ, magĩkara thĩ hau mbere yakwa. ² Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩa, ngĩrwo atĩrĩ, ³ “Mũrũ wa mũndũ, andũ aya nĩmeigĩire mĩhianano ngoro-inĩ ciao, na makeigĩra mĩhĩnga ya waganu mbere ya maitho mao. Nĩnjagĩrĩrwo kũreka matũrie ũndũ o na ũrĩkũ harĩ nĩ? ⁴ Nĩ ũndũ ũcio maarĩrie, ũmeere ũũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Hĩndĩ ĩrĩa Mũisiraeli o wotho angĩgĩa mĩhianano ngoro-inĩ yake, na eigĩre waganu wa kũmũhĩngithia mbere ya maitho make, angĩcooka athĩ harĩ mũnabii-rĩ, nĩ Jehova nĩ nĩ mwene ngaamũcookeria ũhoro kũringana na ũrĩa ũhooi wake wa mĩhianano ũigana, ⁵ Ngeeka ũguo nĩguo ndĩnyĩtĩre ngoro cia andũ a Isiraeli rĩngĩ, arĩa othe mandiganĩrie nĩ ũndũ wa mĩhianano ĩyo yao.’

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Mwĩrirei! Garũrũkai mũtigane na mĩhianano ĩyo yanyu, na mũregane na maũndũ marĩa mothe mwĩkaga marĩ magigi!

⁷ “‘Hĩndĩ ĩrĩa Mũisiraeli o wotho, kana mũndũ wa kũngĩ ũrĩa ũtũũraga Isiraeli angĩhera harĩ nĩ, na eigĩre mĩhianano ngoro-inĩ yake, na agĩe na waganu wa kũmũhĩngithia mbere ya maitho make, angĩcooka athĩ harĩ mũnabii agatũrie ũhoro kũrĩ nĩ-rĩ, nĩ Jehova nĩ nĩ mwene ngaamũcookeria ũhoro. ⁸ Nĩngatũma ũthiũ wakwa ũũmĩre mũndũ ũcio, na ndũme atuĩke kĩonereria harĩ arĩa angĩ, o na ndũme atuĩke wa kuunagwo thimo. Nĩngamweheria harĩ andũ akwa. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Jehova.

⁹ “‘Mũnabii angĩkaaheenererio nĩguo aarie ũhoro wakwa, nĩ Jehova nĩ nĩ ngaakorwo heenereirie mũnabii ũcio, na nĩngamũtambũrũkĩria guoko gwa kũmũũkĩrĩa, ndĩmũni-ine ehene gatagatĩ-inĩ ka andũ akwa a Isiraeli. ¹⁰ Andũ acio nĩmakaherithĩrio wĩhia wao; mũnabii ũcio agaatuuo mwĩhia o ta mũndũ ũcio ũtũĩrĩtie ũhoro harĩ we. ¹¹ Hĩndĩ ĩyo andũ a Isiraeli matigacooka kũhĩtia njĩra mehere harĩ nĩ, kana macooke gwĩthaahia na mehia macio mao mothe. Nĩmagatũka andũ akwa, na nĩ ndũke Ngai wao, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

Itũĩro rĩa Ciira Rĩtangĩhererwo

¹² Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ¹³ “Mũrũ wa mũndũ, bũrũri ũngĩnjĩhĩria nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka, na ndambũrũkie guoko ndĩũũkĩrĩre, na ndĩũniĩre kĩhumo kĩa irio, na ndĩũrehere ng’aragu, na njũrage andũ aguo na mahiũ mao, ¹⁴ andũ aya atatũ, Nuhu, na Danieli, na Ayubu, o na mangĩkorwo maarĩ thĩnĩ wa bũrũri ũcio, no mehonokirie o oiki nĩ ũndũ wa ũthingu wao, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ “Nĩngĩ korwo ndarekereria nyamũ cia gĩthaka igerere bũrũri ũcio nacio ciũtĩge ũtarĩ ciana, naguo ũkire ihooru kwage mũndũ ũngĩtũkanĩria kuo nĩ ũndũ wa nyamũ icio,

¹⁶ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa niĩ ndũũraga muoyo, o na andũ acio atatũ mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahota kũhonokia ariũ ao kana aarĩ ao. O oiki no mahonoke, no bũrũri ũcio no ũkire ihooru.

¹⁷ “O na kana ingĩrehithia rūhiũ rwa njora njũkĩrĩre bũrũri ũcio, njuge atĩrĩ, ‘Rũhiũ rwa njora nĩrũtuĩkanĩrie bũrũri ũyũ wothē,’ na njũrage andũ akuo na mahiũ mao-rĩ,

¹⁸ Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa niĩ ndũũraga muoyo, o na andũ acio atatũ mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahota kũhonokia ariũ ao kana aarĩ ao. O oiki no-o mangĩhonokio.

¹⁹ “O na ningĩ korwo ndarehithia mũthiro bũrũri ũcio, na niĩ ndũũtĩrĩrie mang’ũrĩ makwa na ũndũ wa gũitithia thakame, na njũragithie andũ akuo na mahiũ mao,

²⁰ Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa niĩ ndũũraga muoyo, o na Nuhu, na Danieli, na Ayubu, mangĩgakorwo marĩ kuo, matikahonokia mũriũ kana mwarĩ. O oiki no mehonokie nĩ ũndũ wa ũthingu wao.

²¹ “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Gũtigagĩkorwo kũrĩ kũũru makĩria hĩndĩ ĩrĩa ngaarehera Jerusalemu matũĩro makwa mana ma ciira ma kũguoyohithia: namo nĩmo rūhiũ rwa njora, na ng’aragu, na nyamũ cia gĩthaka, o na mũthiro, nĩguo njũrage andũ akuo na mahiũ mao! ²² No rĩrĩ, kũrĩ amwe magaatigara; nao nĩo ariũ na aarĩ ariũ magaatharwo marutwo kuo. Nĩmagooka kũrĩ inyuĩ, na rĩrĩa mũkoona mĩtugo na ciĩko ciao, nĩmũkahoorerio ngoro igũrũ rĩa mwanangĩko ũcio ndeheire Jerusalemu, naguo nĩ mwanangĩko o wothē ndĩrĩrehithĩrie. ²³ Nĩmũkahoorerio ngoro rĩrĩa mũkoona mĩtugo yao na ciĩko ciao, nĩgũkorwo nĩmũkamenya atĩ gũtirĩ ũndũ o na ũmwe njĩkĩte kuo ũtarĩ na gĩtũmi, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

15

Jerusalemu nĩ Mũthabibũ wa Tũhũ

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, mũtĩ wa mũthabibũ ũkĩrĩte rūhonge rwa mũtĩ o wothē wa mĩtĩ ya mũtitũ na kĩ? ³ Mbaũ ciaguo irĩ ciathondekwo kĩndũ kĩa bata? Andũ no mathondeke tũhocio twa gũcuurio indo kuuma kũrĩ guo? ⁴ Ũngĩkio riiko ũtuĩke rũkũ, na mwaki ũucine mĩena yeerĩ ũucurie gatagatĩ-rĩ, no ũgĩe bata ũngĩ? ⁵ Angĩkorwo rĩrĩa warĩ mũgima ndwagĩire bata o na atĩa-rĩ, wakĩhota atĩa gũthondekwo kĩndũ kĩa bata rĩrĩa wacinwo nĩ mwaki, wacura?

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: O ta ũrĩa heanĩte mũtĩ wa mũthabibũ gatagatĩ-inĩ ka mĩtĩ ĩrĩa ĩngĩ ya mũtitũ, ngaũtua rũkũ rwa gũcinwo na mwaki-rĩ, ũguo noguo ngeeka andũ ariũ matũũraga Jerusalemu. ⁷ Nĩngatũma ũthiũ wakwa ũmoomĩre. O na angĩkorwo nĩmoimĩte mwaki-inĩ-rĩ, no nginya mwaki ũcio ũkaamacina ũmaniine. Hĩndĩ ĩyo nĩguo inyuĩ mũkaamenya atĩ niĩ nĩ niĩ Jehova, rĩrĩa ngatũma ũthiũ wakwa ũmoomĩre. ⁸ Nĩngatũma bũrũri ũkire ihooru nĩ ũndũ nĩmagĩte kwĩhokeka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

16

Ngerekano ya Jerusalemu kwaga Wĩhokeku

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ, ² “Mũrũ wa mũndũ, ng’ethanĩra na itũũra rĩa Jerusalemu, ũrĩonie mĩtugo yarĩo ĩyo ĩrĩ magigi, ³ uuge atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova areera Jerusalemu: Kĩhumo gĩaku na gũciarwo gwaku cioimanire na bũrũri wa andũ a Kaanani; thoguo aarĩ Mũamori, nake maitũguo aarĩ Mũhiti. ⁴ Mũthenya ũrĩa waciarirwo-rĩ, ndwatinirio rũrĩra, o na kana ũgĩthambio na maaĩ nĩguo ũthere, o na kana ũkĩhakwo cumbĩ, kana ũgĩthaywo na nguo cia mwana. ⁵ Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wakũrorire, agĩkũguĩra tha, kana agĩgũcaaĩra o kũigana nĩguo agwĩke ũndũ o na ũmwe wa macio. No rĩrĩ, wateirwo na kũu werũ-inĩ, nĩ ũndũ wamenirwo o mũthenya o ro ũcio waciarirwo.

⁶ “Hĩndĩ ĩyo nĩndahĩtũkĩire hau warĩ ngĩkuona ũkĩgaragara thakame-inĩ yaku, na rĩrĩa wakomete hau thakame-inĩ yaku-rĩ, ngĩkwĩra atĩrĩ, “Tũũra muoyo!” ⁷ Nĩndatũmire

ũkũre o ta mũtĩ wa mũgũnda. Nawe ũgĩkũra, ũkĩneneha, o na ũgĩtuĩka ithaga ithaka mũno gũkĩra marĩa mangĩ. Nyondo ciaku nacio ikĩhaanda, na njuĩrĩ yaku ĩgĩkũra, o wee ũrĩa warĩ njaga na ũkaaga nguo.

⁸ “‘Thuutha ũcio nĩndahĩtũkĩre hau, na rĩrĩa ndaakũrorire ngĩona atĩ warĩ mũgima wa kwendeka, ngĩgũtambũrũkĩria gĩcũrĩ kĩa nguo yakwa, ngĩhumbĩra njaga yaku. Na nĩ ngĩkwĩhĩtĩra mwĩhĩtwa mũrũmu, na tũkĩgĩa kĩrĩkanĩro nawe, ũgĩtuĩka wakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁹ “‘Nĩndagũthambirie na maaĩ, ngĩkũgĩria thakame, na ngĩkũhaka maguta. ¹⁰ Nĩndakũhumbire nguo ng’emie na ngĩgwĩkĩra nyamũga cia rũũa. Nĩndakũhumbire nguo njega ya gatani na ngĩkũhumba nguo cia goro. ¹¹ Nĩndakũgemirie na mathaga: ngĩgwĩkĩra bangiri moko, na mũgathĩ ngingo, ¹² ngĩcooka ngĩgwĩkĩra gĩcũhĩ iniũrũ, na icũhĩ matũ, na tanji thaka mũtwe. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio ũkĩgemio na thahabu na betha: nacio nguo ciaku ciarĩ cia gatani ĩrĩa njega, na itambaya cia goro, na nguo ng’emie. Irio ciaku ciarĩ mũtu mũhinyu, na ũũkĩ, na maguta ma mũtamaĩyũ. Wee nawe ũgĩthakara mũno na ũkĩambatĩrio ũgĩtuĩka mũthamaki-mũndũ-wa-nja. ¹⁴ Nayo ngumo yaku ĩgĩtheerema ndũrĩrĩ-inĩ nĩ ũndũ wa ũthaka waku, nĩ ũndũ riiri ũrĩa ndaagwĩkĩrite nĩwatũmire ũthaka waku wagĩrĩre kũna, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ “‘No rĩrĩ, wee nĩwehokire ũthaka waku, na ũkĩhũthĩra ngumo yaku ĩgĩtũma ũtuĩke mũmaraya. Nĩwahũũrĩre ũmaraya na mwĩhĩtũkĩri o wothē, naguo ũthaka waku ũgĩtuĩka wake. ¹⁶ Woire nguo imwe ciaku, ũkĩgemia mahooero ma kũndũ gũtũũgĩru kũrĩa wahũũragĩra ũmaraya. Maũndũ ta macio matiagĩrĩrwo nĩ gwĩkĩka, kana magĩe kuo o na rĩ. ¹⁷ Ningĩ ũgĩcooka ũkĩoya mathaga macio mega ndaakũheire, o mathaga macio mathondeketwo na thahabu yakwa na betha yakwa, ũgĩthondekera mĩhianano ya arũme, ũgĩcooka ũkĩhũũra ũmaraya nayo. ¹⁸ Ningĩ ũkĩoya nguo icio ciaku ciarĩ ng’emie, ũgĩcihumba mĩhianano ĩyo, ũgĩcooka ũkĩmĩrutĩra maguta makwa na ũbumba. ¹⁹ O nacio irio iria ndaakũheete ũrĩe, nacio nĩ mũtu mũhinyu, na maguta ma mũtamaĩyũ, na ũũkĩ, wacirutĩre mĩhianano ĩyo ĩtuĩke ũbumba ũrĩ na mũtararĩko mwega. ũguo nĩguo gwekĩkire, Mwathani Jehova nĩwe ugĩte ũguo.

²⁰ “‘Na rĩrĩ, woire ariũ na aarĩ aku arĩa wanjiarĩre, ũkĩmaruta igongona matuĩke ta irio cia mĩhianano ĩyo. ũhũũri waku wa ũmaraya-rĩ, kaĩ ũtaarĩ mũiganu? ²¹ Nĩwathĩnjire ciana ciakwa ũgĩciruta igongona harĩ mĩhianano ĩyo. ²² Mĩtugo-inĩ yaku yothē ĩrĩ magigi ĩrĩa wekire, na ũhũũri-inĩ waku wa ũmaraya, ndwaririkanire matukũ ma ũnini waku, rĩrĩa warĩ njaga na ũtaarĩ na nguo, o rĩrĩa wegaragaragia thakame-inĩ yaku.

²³ “‘Hĩ, kaĩ ũrĩ na haaro-ĩ! ũguo nĩguo Jehova ekuuga. O na wĩkĩte mawaganu macio mangĩ mothe, ²⁴ nĩweyakĩre kĩhumbu, na ũgĩaka ihooero itũũgĩru handũ harĩa hothe haarĩ na kĩaaro gĩa kũgomanagwo. ²⁵ Gĩturi-inĩ kĩa o njĩra nĩweyakĩre mahooero matũũgĩru, na ũkĩagithia ũthaka waku gĩtũũ, ũgakĩrĩrĩria kũneana mwĩrĩ waku kũrĩ mwĩhĩtũkĩri o wothē atharie nawe. ²⁶ Nĩwahũũrĩre ũmaraya na andũ a Misiri arĩa mwariganĩtie nao, o acio maiyũrĩtwo nĩ merirĩria ma mwĩrĩ, ũgĩtũma ndakare nĩ ũndũ waku gũkĩrĩrĩria gũtharia. ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩgũtambũrũkĩria guoko ngĩgũũkĩrĩra, ngĩnyiihia bũrũri waku; nĩndakũneanire moko-inĩ ma thũ ciaku, o acio airĩtu a Afilisti, arĩa maamakirio nĩ mĩtugo yaku ya ũũra-thoni. ²⁸ Nĩwahũũrĩre ũmaraya na andũ a Ashuri o nao, nĩ ũndũ ndũngĩaganirĩe; o na thuutha ũcio-rĩ, ndwaiganirĩe. ²⁹ Ningĩ ũgĩkĩrĩrĩria gũtharia o nginya ũgĩkinya Babuloni, bũrũri wa onjoria, no-o na weka ũguo ndwaiganirĩe.

³⁰ “‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, Hĩ! Kaĩ wee ũrĩ wa ngoro hũthũ-ĩ! Wĩkaga maũndũ macio mothe, o ta mũmaraya ũtarĩ thoni! ³¹ Rĩrĩa weyakĩre ihumbu gĩturi-inĩ kĩa o njĩra, na ũkĩiakĩra mahooero matũũgĩru harĩa hothe haarĩ kĩaaro gĩa kũgomanwo-rĩ, we wetuire ta ũtarĩ mũmaraya, nĩ ũndũ nĩwaregire irĩhi.

³² “‘Wee mũtumia ũyũ mũtharia! Wee wendaga ageni handũ ha mũthuuriguo! ³³ Mũmaraya o wothē nĩamũkagĩra irĩhi, no wee-rĩ, nĩwe ũheaga endwa aku othe iheo, ũkamahaka nĩguo mokage kũrĩ we kuuma kũndũ guothe nĩguo megwatĩre ikeno ciaku

itaagĩrĩire. ³⁴ Nĩ ũndũ ũcio wee ndũtariĩ ta arĩa angĩ ũmaraya-inĩ waku; gũtirĩ mũndũ ũkwĩringagĩrĩria ũmwĩtikĩre. Wee-rĩ, ũrĩ na ũtiganu mũno na arĩa angĩ, nĩgũkorwo wee nĩwe ũrihanaga, no gũtirĩ kĩndũ ũrihagwo.

³⁵ “Nĩ ũndũ ũcio, wee mũmaraya ũyũ, igua kiugo kĩa Jehova! ³⁶ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Tondũ nĩwaitangire ũtonga waku, na ũkĩguũria njaga yaku ũgĩtharia na endwa aku, o na tondũ wa mĩhianano ĩyo yothe yaku ĩrĩ magigi, na tondũ nĩwamaheire thakame ya ciana ciaku, ³⁷ nĩ ũndũ ũcio nĩngũcookanĩrĩria endwa aku othe arĩa waneke-nia nao, arĩa wendete o na arĩa ũthũire. Nĩngũmacookanĩrĩria magũũkĩrĩre kuuma mĩena yothe, na nĩ ngũguũrie nguo mbere yao, nao mone njaga yaku yothe. ³⁸ Nĩngagũtuĩra ciira o ta ũrĩa andũ-a-nja arĩa matharagia na arĩa maitithagia thakame matuuagĩrwo; na ndũme ũkorwo nĩ mang’ũrĩ makwa na ũiguĩrwo ũiru nĩguo ũcookererwo nĩ thakame ĩyo. ³⁹ Ningĩ nĩngakũneana moko-inĩ ma endwa aku, nao nĩmakaharagania ihumbu icio ciaku, na manange mahooero macio maku matũũgĩru. Nao nĩmagakũruta nguo, na moe mathaga maku ma goro, magũtuge njaga na ũrĩ ũtheri. ⁴⁰ Nĩmakarehe kĩrĩndĩ gĩgũũkĩrĩre, nao nĩmagakũhũra na mahiga nyuguto, na magũtinangie na hiũ ciao cia njora. ⁴¹ Nĩmagacina nyũmba ciaku na makũherithie wĩroreirwo nĩ andũ-a-nja aingĩ. Nĩngakinyia ũmaraya waku mũthia, nawe ndũgacooka kũrĩha endwa acio aku. ⁴² Hĩndĩ ĩyo mathũgũta makwa ma gũgũũkĩrĩra nĩmakahũahũa, namo marakara makwa maiyũrĩtwo nĩ ũiru makweherere. Nĩngahoorera na ndigacooka kũrakara.

⁴³ “Na tondũ ndwaririkanire matukũ ma ũnini waku, no kũndakaria wandakaririe na maũndũ macio mothe-rĩ, ti-itherũ nĩngatũma ũcookererwo nĩ ũrĩa wĩkĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Githĩ nduongereire ũura-thoni harĩ maũndũ marĩa mangĩ wĩkaga marĩ magigi?

⁴⁴ “Mũndũ o wothe waragia na thimo-rĩ, nĩagakuuna thimo ĩno, oige atĩrĩ: “O ta ũrĩa nyina ahaana, no taguo mwarĩ ahaana.” ⁴⁵ Wee ũrĩ mwarĩ wa nyũkwa kũna, ũrĩa wanyararire mũthuriwe na ciana ciake; na ũrĩ wa nyina kũna na aarĩ a maitũguo, arĩa maanyararire athuuri ao na ciana ciao. Maitũguo aarĩ Mũhiti, nake thoguo aarĩ Mũamori. ⁴⁶ Mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũkũrũ aarĩ Samaria ũrĩa watũũraga mwena waku wa gathigathini marĩ na airĩtu ake; nake mwarĩ wa nyũkwa ũrĩa mũnini aarĩ Sodomu, ũrĩa watũũraga mwena waku wa gũthini hamwe na airĩtu ake. ⁴⁷ Wee-rĩ, to gũthiĩ wathiire na mĩthiire yao na ũkĩrũmĩrĩra mĩtugo yao ĩrĩ magigi, no mĩthiire-inĩ yaku yothe nĩwahiũhire gũthũka kũmakĩra. ⁴⁸ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa Nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, mwarĩ wa nyũkwa Sodomu na airĩtu ake matiekire ta ũrĩa wee na airĩtu aku mwĩkĩte.

⁴⁹ “Maya nĩmo maarĩ mehia ma mwarĩ wa nyũkwa Sodomu: We marĩ na airĩtu ake maarĩ andũ etĩi, a kwĩhũũnĩrĩria, na matiarũmbũyagia ũhoro wa andũ arĩa angĩ; matiateithirie andũ arĩa athiĩni o na arĩa abatari. ⁵⁰ Nĩmeĩkĩrĩre na magĩka maũndũ marĩ magigi maitho-inĩ makwa. Nĩ ũndũ ũcio nĩndamaingatire, o ta ũguo muonete. ⁵¹ Samaria ndehirie nuthu ya mehia marĩa wee wehirie. Wee wĩkĩte maũndũ marĩ magigi maingĩ kũmakĩra, na nĩtũmĩte aarĩ a maitũguo moneke ta marĩ athingu nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe wĩkĩte. ⁵² Ũrokĩrĩrĩria gũconorithio, nĩgũkorwo nĩtũmĩte aarĩ a maitũguo moneke ta marĩ athingu. Tondũ mehia maku maarĩ mooru gũkĩra mao, o mekuoneka marĩ athingu gũgũkĩra. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, igua thoni na ũconoke, nĩgũkorwo nĩtũmĩte aarĩ a nyũkwa moneke marĩ athingu.

⁵³ “No rĩrĩ, nĩngacookeria Sodomu ũgaacĩru wake marĩ na airĩtu ake, o na Samaria marĩ na airĩtu ake, na nĩngagũcookeria ũgaacĩru waku o hamwe nao, ⁵⁴ nĩguo ũigue thoni na ũconoke nĩ ũndũ wa maũndũ macio mothe wekire nĩ ũndũ wa kũmahe ũhurũko. ⁵⁵ Nao aarĩ acio a maitũguo, Sodomu marĩ na airĩtu ake, na Samaria marĩ na airĩtu ake-rĩ, nĩmagacooka o ta ũrĩa maarĩ mbere; nawe ũrĩ na airĩtu aku nĩmũgacooka o ta ũrĩa mwarĩ mbere. ⁵⁶ O na ndũngĩagwetire rĩitwa rĩa mwarĩ wa nyũkwa Sodomu mũthenya ũcio wetĩaga, ⁵⁷ mbere ya waganu waku kũguũrio. O na kũrĩ ũguo-rĩ, rĩu ũrĩ mũnyarare nĩ airĩtu a Edomu, marĩ hamwe na andũ othe arĩa mariganĩtie nao, o na nĩ airĩtu a Afilisti,

acio othe magũthũire na magakũrigiicĩria na mĩena yothe. ⁵⁸ Wee nĩwe ũgaacookererwo nĩ maciaro ma ũũra-thoni waku, na ma maũndũ marĩa wĩkaga marĩ magigi, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵⁹ “Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩngagwĩka o ta ũrĩa wagĩrĩire nĩ gwĩkwo, tondũ nĩũmenete mwĩhĩtwa wakwa na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro kĩu. ⁶⁰ No rĩrĩ, nĩngaririkana kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndarĩkanĩire nawe matukũ-inĩ ma ũnini waku, na nĩngahaanda kĩrĩkanĩro giitũ nawe gĩa gũtũũra. ⁶¹ Hĩndĩ ĩyo nĩũkaririkana mĩthĩire yaku, nawe ũconoke rĩrĩa ũkaamũkĩra aarĩ a maitũguo arĩa akũrũ gũgũkĩra na arĩa anini gũgũkĩra. Nĩngamaneana kũrĩ we marĩ ta aarĩ aku, no ti kũringana na kĩrĩkanĩro giitũ nawe. ⁶² Nĩ ũndũ ũcio nĩngahaanda kĩrĩkanĩro giitũ nawe, na nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova. ⁶³ Nĩngĩ rĩrĩa ngaakũhoroheria nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩa wĩkĩte-rĩ, nĩũkaririkana na ũconoke, na ndũgacooka gũtumũra kanua gaku rĩngĩ nĩ ũndũ wa ũrĩa ũconorithĩtio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

17

Nderi Igĩrĩ na Mũthabibũ

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ, ² “Mũrũ wa mũndũ, gwatania ndaĩ na warĩrie andũ a nyũmba ya Isiraeli na ngerekano. ³ Meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nderi nene ĩrĩ na mathagu marĩ hinya, na njoya ndaaya, na macoya ma marangi maingĩ nĩyokire Lebanoni. Īkĩnyiita gacũmbĩrĩ ka mũtarakwa, ⁴ ĩkiuna thuuna ya gacũmbĩrĩ kau, na ĩkĩmĩtwara bũrũri wa onjoria, nayo ĩkĩmĩhaanda thĩĩnĩ wa itũũra inene rĩa onjoria.

⁵ “Īgĩcooka ĩgĩkuua mbeũ imwe cia bũrũri wanyu, na ĩgĩcihaanda tĩĩri-inĩ mũnoru. Īgĩcihaanda ta mũtĩ ũrĩa ũkũraga hakuhĩ na maaĩ maingĩ, ⁶ naguo ũkĩringũra, ũgĩtuĩka mũthabibũ mũkũhĩ ũtheeremete. Honge ciaguo ĩkĩmĩhũgũkĩra, no mĩri yaguo ĩgĩkorwo ĩthĩite na thĩ rungu rwayo. Nĩ ũndũ ũcio ũgĩtuĩka mũthabibũ, ũkĩruta hongere ĩrĩ na tũhwang’a tũrĩ na mathangũ.

⁷ “No nĩ kwarĩ na nderi ĩngĩ nene yarĩ na mathagu maarĩ na hinya, na maiyũrĩte njoya. Hĩndĩ ĩyo mũthabibũ ũcio ũgĩtwara mĩri yaguo yerekeire na kũrĩ nderi ĩyo uumĩte hau wahaandĩtwo, naguo ũgĩtambũrũkia hongere ciaguo harĩ yo nĩguo wone maaĩ. ⁸ Nĩwahaandĩtwo tĩĩri-inĩ mwega handũ harĩ na maaĩ maingĩ nĩguo ũrute hongere, na ũciare maciaro, na ũtuĩke mũthabibũ ũrĩ na riiri.’

⁹ “Meere atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Hihi nĩũgatheerema? Githĩ ndũkamunywo, na maciaro maguo mahũrũrwo nĩguo ũhoohe? Mathangũ maguo mothe ma mũringũrano nĩmakahoohe. Ndũkabataru guoko kũrĩ na hinya, kana andũ aingĩ a kũũmunya na mĩri. ¹⁰ O na ũngĩmunywo, ũhaandwo handũ hangĩ-rĩ, hihi nĩũgatheerema? Githĩ ndũkahoohe biũ rĩrĩa rũhuho rwa mwena wa irathĩro* rũkaũhuruta, naguo ũhoohe o hau wakũrĩire?’”

¹¹ Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ, ¹² “Ũria andũ a nyũmba ĩno ya ũremi atĩrĩ, ‘Mũtiramanya gĩtũmi kĩa maũndũ macio?’ Meere atĩrĩ, ‘Mũthamaki wa Babuloni nĩathĩire Jerusalemu, agĩtaha mũthamaki wakuo na andũ arĩa maarĩ igweta akuo, akĩmatwara nginya Babuloni. ¹³ Nĩngĩ akĩoya mũndũ ũmwe wa nyũmba ya ũthamaki akĩrĩkanĩra kĩrĩkanĩro nake, na akĩmwĩhĩthia. Nĩngĩ agĩcooka akĩoya atongoria a bũrũri ũcio agĩthĩ nao, ¹⁴ nĩguo ũthamaki ũcio wagĩthio hinya, ndũkanehaande rĩngĩ, no ũtũũragio nĩ gwathĩkĩra kĩrĩkanĩro kũu gĩake. ¹⁵ No rĩrĩ, mũthamaki ũcio akĩmũremera na ũndũ wa gũtũma abarũthi ake mathĩ bũrũri wa Misiri makamũrehere mbarathi na mbũtũ nene ya ita. Hihi nĩekũhootana? Mũndũ ũrĩa wĩkaga ciĩko ta ĩcio no ehonokie? Mũndũ ũcio aakĩhota gũthũkia kĩrĩkanĩro na acooke ehonokie?

* 17:10 Rũrũ rwarĩ rũhuho rwa mwena wa irathĩro, na rwakoragwo rũrĩ rũhiũ; nĩruomagia irio ĩrĩ mĩgũnda na ruoĩkaine ta “Kahamsini”. Maandiko-inĩ rwarũgamĩrĩire mbũtũ cia Babuloni.

¹⁶ “‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, mũndũ ũcio agaakuĩra kũu Babuloni, bũrũri wa mũthamaki ũcio wamũikarĩirie gĩtĩ kĩa ũthamaki, ũcio aanyararire mwĩhĩtwa wake na agĩthũkia kĩrĩkanĩro gĩake. ¹⁷ Firaũni hamwe na mbũtũ yake ya hinya ya ita o na kĩrĩndĩ kĩingĩ, matikamũteithia mbaara-inĩ, rĩrĩa ihumbu ĩgaakwo na gũthiũrũrũkĩrio na rũirigo nĩguo mĩoyo mĩingĩ ĩniinwo. ¹⁸ Nĩanyararire mwĩhĩtwa ũcio na ũndũ wa gũthũkia kĩrĩkanĩro kũu. Tondũ nĩanyiitaniire na kĩrĩkanĩro kũu, no agĩcooka gwĩka maũndũ macio mothe-rĩ, ndakahonoka.

¹⁹ “‘Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, nĩngatũma acookererwo nĩ mwĩhĩtwa ũcio wakwa aanyararire o na kĩrĩkanĩro gĩakwa kũu aathũkirie. ²⁰ Nĩngamũtambũrũkĩria wabu wakwa, nake agwatio nĩ mũtego wakwa. Nĩngamũrehe Babuloni ndĩmũciirithĩrie kuo, tondũ nĩagire kwĩhokeka harĩ nĩ. ²¹ Nacio mbũtũ ciake cia thigari ciothe iria ikoora nĩkooragwo na rũhiũ rwa njora, namo matigari mao mahurunjĩrwo huho-inĩ ciothe. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie.

²² “‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩ mwene nĩngatua karũhonge kuuma gacũmbĩrĩ ka mũtarakwa ndikahaande. Ngaatua karũhonge koororo ka mũthunano kuuma gacũmbĩrĩ kaguo, na ndikahaande kĩrĩma-inĩ kĩraihi na gĩtũũgĩru na igũrũ. ²³ Kũu kĩrĩma-igũrũ gĩa Isiraeli nĩkuo ngakahaanda; nĩgakaruta honge na gaciare maciaro, naguo nĩũgatuĩka mũtarakwa ũrĩ na riiri. Nyoni cia mĩthemba yotho nĩĩgaaka itara ciacio honge-inĩ ciaguo; nĩĩgatũũra kĩrũru-inĩ kĩa honge ciaguo. ²⁴ Mĩtĩ yotho ya mũgũnda nĩĩkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ nyiihagia mũtĩ ũrĩa mũraihi na ngatũma mũtĩ ũrĩa mũkuhĩ ũkũre ũraihe. Nĩnyũmagia mũtĩ ũrĩa mũruru, naguo mũtĩ ũrĩa mũũmũ ngatũma ũrure.

“‘Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie, na nĩngwĩka ũguo.’”

18

Roho ũrĩa Wĩhagia Nĩũgakua

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩũrio atĩrĩ: ² “Inyuĩ andũ aya, mũkoragwo mũkiuga atĩa rĩrĩa mũkwaria thimo ĩno igũrũ rĩa bũrũri wa Isiraeli:

“‘Maithe ma ciana marĩaga thabibũ ngagatu, namo magego ma ciana makaigua thithi?’

³ “Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, mũti-gacooka kũgweta thimo ĩno thĩinĩ wa Isiraeli. ⁴ Nĩgũkorwo roho o wotho ũrĩ muoyo nĩ wakwa; roho wa ithe nĩ wakwa o na wa mũriũ no wakwa. Roho ũrĩa wĩhagia nĩguo ũgaakua.

⁵ “Mũndũ aahota gũkorwo nĩ mũthingu, na ekaga maũndũ ma kĩhooto na marũngĩrĩru.

⁶ We ndarĩaga irio iria irutagĩrwo mahooero-inĩ marĩa marĩ irĩma igũrũ, kana agatiirĩra maitho mĩhianano ya andũ a nyũmba ya Isiraeli.

We ndathaahagia mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ, kana agakoma na mũndũ-wa-nja rĩrĩa arĩ na ihinda rĩa mweri.

⁷ Ndahinyagĩrĩria mũndũ o na ũrĩkũ, no nĩacookagĩria mũndũ ũrĩa marĩ thĩirĩ nake kĩrĩa ooete kĩrĩ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩirĩ.

We ndatunyanaga indo, no arĩa ahũtu nĩamaheaga irio ciake, na arĩa marĩ njaga akamahe nguo.

⁸ Ningĩ ndakombanagĩra nĩguo etie uumithio ũtarĩ wa kĩhooto, kana agetia uumithio mũkĩru.

We nĩagiragia guoko gwake gũtigeeke ũũru, na nĩatuithanagia ciira na kĩhooto gatagatĩ ka mũndũ na ũrĩa ũngĩ.

⁹ Mũndũ ũcio nĩarũmagĩrĩra watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na akahingia watho wakwa na wĩhokeku.

Mündũ ũcio nĩ mũthingu;
 ti-itherũ nĩagatũũra muoyo,
 ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁰ “Mündũ ũcio angĩkorwo arĩ na mwanake mūtunyani, mūtithia wa thakame kana wĩkaga ũndũ o na ũmwe wa maũndũ macio mangĩ mooru ¹¹ (o na harĩa ithe atekire ũndũ o na ũmwe wa mo):

“We nĩarĩaga irio iria irutĩrwo mahooero-inĩ marĩa marĩ irĩma-igũrũ.

Nĩathũkagia mūtumia wa mündũ ũrĩa ũngĩ.

¹² Nĩahinyagĩrĩria mũthĩni na mũbatari.

Nĩatunyanaga indo.

Ndacookagia kĩrĩa oete gĩa kũrũgamĩrĩra thĩrĩ.

Nĩatiiragĩra mĩhianano maitho.

Nĩekaga maũndũ marĩa marĩ magigi.

¹³ We nĩakombanagĩra nĩguo etie uumithio ũtarĩ wa kĩhoto, na agetia uumithio mũkĩru. Mündũ ta ũcio-rĩ, nĩagatũũra muoyo? Ndagĩtũũra muoyo! Nĩ ũndũ nĩekĩte maũndũ macio mothe marĩ magigi-rĩ, ti-itherũ no nginya alooragwo na thakame yake imũcook-erere we mwene.

¹⁴ “No rĩrĩ, mũriũ ũcio angĩkorwo arĩ na mwana ũrĩa wonaga mehia macio mothe ithe ekaga, na o na gũtuĩka nĩamoonaga, we ndekaga maũndũ macio mooru:

¹⁵ “We ndarĩaga irio iria irutĩrwo mahooero-inĩ marĩa marĩ irĩma igũrũ, kana agatiirĩra maitho mĩhianano ya andũ a nyũmba ya Isiraeli.

Ndathaahagia mūtumia wa mündũ ũrĩa ũngĩ.

¹⁶ Ndahinyagĩrĩria mündũ o na ũrĩkũ, na ndeetagia kĩndũ gĩa kũrũgamĩrĩra thĩrĩ.

Ndatunyanaga indo,
 no irio ciake aciheaga arĩa ahũtu,
 na akahe arĩa marĩ njaga guo.

¹⁷ Nĩarigagĩrĩria guoko gwake gũtikehie, na ndakombanagĩra nĩguo etie uumithio ũtarĩ wa kĩhoto, kana etie uumithio mũkĩru.

Nĩahingagia watho wakwa, na akarũmĩrĩra watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo.

Ũcio-rĩ, ndagakua nĩ ũndũ wa mehia ma ithe; ti-itherũ nĩagatũũra muoyo. ¹⁸ No rĩrĩ, ithe nĩagaakua nĩ ũndũ wa mehia make mwene, tondũ we nĩekire maũndũ ma ũrĩa-ng’ũũrũ, na agĩtunya mũrũ wa ithe indo, na agĩka maũndũ marĩa mooru gatagatĩ-inĩ ka andũ ao.

¹⁹ “No inyũĩ mũũragia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩĩ gĩkũgĩria mũriũ agae mahĩtia ma ithe?’ Kuona atĩ mũriũ ũcio nĩekĩte maũndũ marĩa marĩ kĩhoto na magĩrĩru, na akamenyerera watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na akaũhingia-rĩ, ti-itherũ nĩegũtũũra muoyo. ²⁰ Roho ũrĩa wĩhagia nĩguo ũgaakua. Mwana ndakagaya waganu wa ithe, kana ithe agae waganu wa mwana. ũthingu wa mündũ ũrĩa mũthingu nowa mwene ũgaacookererwo nĩguo, naguo waganu wa mündũ ũrĩa mwaganu nowa ũgaacookererwo nĩguo.

²¹ “No rĩrĩ, mündũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na mehia mothe marĩa ekĩte, na arũmie watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na ekage maũndũ ma kĩhoto na marĩa magĩrĩre, ti-itherũ nĩegũtũũra muoyo; we ndagakua. ²² Gũtirĩ ihĩtia o na rĩmwe rĩa marĩa aaneka rĩgaacooka kũrĩrikanwo. Tondũ wa maũndũ ma ũthingu marĩa ekĩte-rĩ, nĩegũtũũra muoyo. ²³ Mwathani Jehova ekũũria atĩrĩ: Anga nĩ nĩngenagio nĩ gĩkuũ kĩa andũ arĩa aaganu? Githĩ ti kwenda ingĩenda magariũrũke matigane na mĩthĩre iyo yao nĩguo matũũre muoyo?

²⁴ “No angĩkorwo mündũ mũthingu no agarũrũke atigane na ũthingu wake, na ehie na eke maũndũ marĩ magigi ta marĩa mekagwo nĩ mündũ mwaganu-rĩ, anga nĩagagĩtũũra muoyo? Hatĩrĩ ũndũ o na ũmwe wa maũndũ ma ũthingu marĩa aaneka ũkaarĩrikanwo. Tondũ wa mahĩtia ma kwaga kwĩhokeka na tondũ wa mehia marĩa ekĩte-rĩ, no agaakua.

²⁵ “No inyuĩ muugaga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhotoo.’ Ta thikĩrĩrai inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli: Njĩra yakwa-rĩ, ti ya kĩhotoo? Atĩrĩrĩ, githĩ njĩra cianyu ticio itarĩ cia kĩhotoo? ²⁶ Mũndũ mũthingu angĩgarũrũka atigane na ũthingu wake ehie, agaakua nĩ ũndũ wa mehia make; agaakua nĩ ũndũ wa mehia macio ekĩte. ²⁷ No mũndũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na waganu ũrĩa ekĩte, na eke maũndũ ma kĩhotoo na marĩa magĩrĩre-rĩ, we nĩakahonokia muoyo wake. ²⁸ Nĩ ũndũ nĩeciiragia ũhoru wa mahĩtia make mothe marĩa aneeka, na akagarũrũka agatigana namo-rĩ, ti-itherũ nĩagatũũra muoyo; we ndagakua. ²⁹ No andũ a nyũmba ĩno ya Isiraeli mekuuga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhotoo.’ Anga njĩra ciakwa ti cia kĩhotoo, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli? Githĩ njĩra cianyu ticio itarĩ cia kĩhotoo?

³⁰ “Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, nĩngũmũtuĩra ciira, o mũndũ o mũndũ kũringana na mĩthĩre yake, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Mwĩrĩrei! Tiganai na mahĩtia manyu mothe; namo mehia manyu matigatũma mwanangwo. ³¹ Tiganai na waganu wothe ũrĩa mwĩkĩte, mũgĩe na ngoro njerũ na roho mwerũ. Nĩ kĩ gĩgũtũma mũkue, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli? ³² Nĩgũkorwo ndikenagio nĩ gĩkuũ kĩa mũndũ o na ũrĩkũ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Mwĩrĩrei mũtũũre muoyo!

19

Macakaya nĩ ũndũ wa Athamaki a Isiraeli

¹ “Nĩgĩ ambĩrĩria macakaya* makoniĩ athamaki a Isiraeli, ² ũmeere atĩrĩ:

“Atĩrĩrĩ, maitũguo ahaanaga ta mũrũũthi wa mũgoma

arĩ gatagatĩ ka mĩrũũthi ĩrĩa ĩngĩ!

Wakomire kĩmamo-inĩ kĩa mĩrũũthi mĩthĩ,

na ũkĩrera ciana ciaguo.

³ Warerire kĩaana kĩmwe kĩaguo,

gĩgĩtuĩka mũrũũthi ũrĩ hinya.

Mũrũũthi ũcio ũkĩmenyera gũtambuuranga kĩrĩa wanyĩta,

na ũkarĩĩaga andũ.

⁴ Nacio ndũrĩrĩ ikĩigua ũhoru wagu, o,

naguo ũkĩgwatĩrio irima-inĩ rĩao.

Ŭgĩtwarwo bũrũri wa Misiri

ũguucĩtio na icũhĩ cia maniũrũ.

⁵ “Na rĩrĩa nyina ya mũrũũthi ũcio yoonire mwĩhoko wayo ndũnahinga,

na itanya rĩayo nĩrĩatuĩka rĩa tũhũ-rĩ,

ĩkĩoya kĩaana kĩngĩ kĩayo,

ĩgĩgĩtua mũrũũthi ũrĩ hinya.

⁶ Naguo ũgĩcangacanga gatagatĩ ka mĩrũũthi ĩrĩa ĩngĩ,

nĩgũkorwo nĩwatuĩkĩte mũrũũthi ũrĩ hinya.

Mũrũũthi ũcio ũkĩmenyera gũtambuuranga kĩrĩa wanyĩta,

na ũkarĩĩaga andũ.

⁷ Nĩwamomorire cĩhitho ciao iria nũmu,

na ũkĩananga matũũra mao.

Bũrũri ũcio na andũ arĩa othe maatũũraga kuo,

makĩiyũrwo nĩ guoya wa mũraramo wagu.

⁸ Hĩndĩ ĩyo, ndũrĩrĩ ikĩũũkĩrĩa,

ndũrĩrĩ iria cioimĩte ng’ongo iria ciagũthiũrũrũkĩrie.

Ikĩwambĩra mũtego,

naguo mũrũũthi ũcio ũkĩgwatĩrio irima-inĩ rĩao.

⁹ Makĩũguucũrũria na icũhĩ cia maniũrũ, makĩũingĩria kĩa-ina,

* 19:1 Icakaya rĩrĩ rĩatungagwo na rĩkainwo hĩndĩ ya mathiko ma mũtongoria (2Sam 1:17-27).

makĩūtwarĩra mũthamaki wa Babuloni.
Makĩũikia njeera,
na nĩ ũndũ ũcio mūraramo waguo ndwacookire kũiguuo
kũu irĩma-inĩ cia Isiraeli rĩngĩ.

¹⁰ “Maitũguo aatarĩ ta mũthabibũ
ũhaandĩtwo thĩinĩ wa mũgũnda waku wa mĩthabibũ
hakuhĩ na maaĩ;
nĩwaciarĩte mũno, na ũkagĩa na honge nyingĩ
tondũ wa maaĩ kũingĩha.

¹¹ Honge ciaguo ciarĩ hinya,
igakĩagĩrĩra gũtuuo mũthĩgi wa mũthamaki.
Mũthabibũ ũcio ũkĩraiha na igũrũ,
ũgĩkĩra mahuti marĩa matumanu,
na nĩwonekaga wega nĩ ũndũ wa ũrĩa waraihĩte na igũrũ,
na nĩ ũndũ wa honge ciaguo nyingĩ.

¹² No nĩwamunyrwo na mĩri yaguo nĩ ũndũ wa marakara,
na ũgĩikanio thĩ.

Naruo rūhuho rūrĩa ruumaga mwena wa irathĩro rūgītũma ũhoohe,
na maciaro maguo makĩhūrũrwo;
honge ciaguo iria ciarĩ hinya ikĩũma,
ikĩhĩa nĩ mwaki, ũgĩciniina.

¹³ Na rĩrĩ, rĩu ũhaandĩtwo werũ-inĩ wa mũthanga,
būrũri ũrĩa mũũmũ, ũrĩ nyoota.

¹⁴ Mwaki woimire rūhonge-inĩ rūmwe rwa iria nene,
ũgĩcina maciaro maguo, magĩthira.
Gũtirĩ rūhonge rūrĩ hinya rūtigaire harĩ guo
rũngĩtuuo mũthĩgi wa mũthamaki.’

Maya nĩ macakaya, na nĩmo maũndũ marĩa marĩcakayanagĩrwo namo.”

20

Isiraeli Kũrema

¹ Mwaka-inĩ wa mũgwanja, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa gatano, athuuri amwe a Isiraeli magĩũka gũtũria ũhoru harĩ Jehova, nao magĩkara thĩ hau mbere yakwa.

² Hĩndĩ ĩyo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra ngĩrwo atĩrĩ: ³ “Mũrũ wa mũndũ, arĩria athuuri a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekũũria atĩrĩ: Anga mũũkĩte gũtũria ũhoru harĩ nĩ? Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, ndingĩreka mũtũirie ũhoru harĩ nĩ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’

⁴ “Nĩũkũmatũira ciira? Nĩũkũmatũira ciira, wee mũrũ wa mũndũ? Nĩ ũndũ ũcio marũithie, ũmeere maũndũ marĩ magigi marĩa meekagwo nĩ maithe mao, ⁵ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa ndethuurĩre Isiraeli-rĩ, nĩndehĩtire harĩ njaro cia andũ a nyũmba ya Jakubu njoete guoko na igũrũ, na ngĩmeguũrĩria kũu būrũri wa Misiri. Ngĩmeera njoete guoko na igũrũ atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.”

⁶ Mũthenya ũcio ndehĩtire ngĩmeera atĩ nĩngamaruta būrũri wa Misiri, ndĩmatware būrũri ũrĩa nĩ ndĩmacarĩrie, būrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, būrũri mũthaka gũkĩra mabūrũri mothe. ⁷ Na nĩ ngĩmeera atĩrĩ, “O ũmwe wanyu-rĩ, nĩatigane na mĩhiano ĩyo mĩũru mũĩkaraga mũcũthĩrĩrie, na mũtĩge gwithaahia na mĩhianano ĩyo ya būrũri wa Misiri. Nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu.”

⁸ “No rĩrĩ, nĩmanemeire, makĩaga gũũthikĩrĩria; matiatiganire na mĩhiano ĩyo mĩũru ĩrĩa maĩkaraga macũthĩrĩrie, o na matiatiganire na mĩhianano ĩyo ya būrũri wa Misiri. Nĩ ũndũ ũcio ngiuga nĩngũmaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndĩrute marakara nao marĩ o kũu būrũri wa Misiri. ⁹ No ngĩka ũndũ, nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa nĩguo rĩtigathaahio

maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ icio maatũũranagia nacio, o icio cionire ngĩonithania kũrĩ andũ a Isiraeli na ũndũ wa kũmaruta bũrũri wa Misiri. ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio ndaamatongoririe ngĩmaruta bũrũri wa Misiri, ngĩmarehe werũ-inĩ. ¹¹ Nĩndamaheire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo na ngĩmamenyithia mawatho makwa, nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa ũrĩmaathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo. ¹² Ngĩcooka ngĩmahe Thabatũ ciakwa irĩ kĩmenyithia gatagatĩ gakwa nao, nĩgeetha mamenyage atĩ nĩ Jhova nĩndamatuire atheru.

¹³ “No rĩrĩ, andũ acio a Isiraeli nĩmanemeire kũu werũ-inĩ. Matiarũmĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na nĩmaregire mawatho makwa, o na gũtuĩka mũndũ ũrĩa ũmathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo, na magĩthaahia Thabatũ ciakwa biũ. Nĩ ũndũ ũcio nĩ na nĩ ngiuga atĩrĩ, nĩngũmaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, ndĩmanĩnĩre kũu werũ-inĩ. ¹⁴ No ngĩka ũndũ nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa, nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ icio cieyoneire na maitho ngĩmaruta kuo. ¹⁵ Ningĩ nĩndehĩtire njoete guoko na igũrũ o kũu werũ-inĩ, ngiuga ndikamakinyia bũrũri ũrĩa ndaamaheete, bũrũri ũrĩ bũthi wa iria na ũũkĩ, na bũrũri ũrĩa mwega gũkĩra mabũrũri mothe; ¹⁶ Ndeekire ũguo tondũ nĩmaregire mawatho makwa, na matiarũmĩrĩre watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na nĩmathaahirie Thabatũ ciakwa. Nĩgũkorwo ngoro ciao nĩcieheanĩte kũrĩ mĩhianano iyo yao. ¹⁷ No rĩrĩ, nĩndamaiguĩrĩre tha, ngĩaga kũmaananga kana kũmanĩnĩra kũu werũ-inĩ. ¹⁸ Nĩnderire ciana ciao irĩ kũu werũ-inĩ atĩrĩ, “Tigai kũrũmĩrĩra irĩra cia watho wa maithe manyu, kana mũrũmĩrĩre mawatho mao, kana mwĩthaahie na mĩhianano yao. ¹⁹ Nĩ nĩ nĩ Jhova Ngai wanyu; rũmagĩrĩrai kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, na mũmenyagĩrĩre mawatho makwa. ²⁰ Ikaragiai Thabatũ ciakwa irĩ theru, nĩguo ituĩke kĩmenyithia gatagatĩ gakwa na inyuĩ. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jhova Ngai wanyu.”

²¹ “No rĩrĩ, ciana icio nĩcianemeire: Itiarũmĩrĩre kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo, o na kana ikĩmenyerera kũrũmia mawatho makwa, o na gwakorwo mũndũ ũrĩa ũmathĩkagĩra nĩagatũũrio nĩmo, nĩciathaahirie Thabatũ ciakwa. Nĩ ũndũ ũcio ngiuga nĩngũciitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndũme marakara makwa maciũkĩrĩre kũu werũ-inĩ. ²² No nĩndagirĩrĩre guoko gwakwa, na ngĩka ũndũ, nĩ ũndũ wa rĩtwa rĩakwa nĩguo rĩtigathaahio maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ icio cieyoneire ngĩmaruta kuo. ²³ Ningĩ nĩndehĩtire harĩ njoete guoko na igũrũ kũu werũ-inĩ, ngiuga atĩ nĩngamahurunjĩra ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩre mabũrũri-inĩ, ²⁴ tondũ matiathĩkĩre mawatho makwa, no nĩ kũrega maaregire kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo na magĩthaahia Thabatũ ciakwa, namo maitho mao makĩrĩrĩria mĩhianano ya maithe mao. ²⁵ Ngĩcooka ngĩmarekereria irĩra-inĩ iria itaari njega, na mawatho marĩa matangĩmatũũria; ²⁶ nĩndarekire mathaahio nĩ ũndũ wa iheo ciao, irĩ igongona rĩa mwana o wothe wa irigithathi, nĩguo ndũme maiyũrwo nĩ guoya mũnene, na mamenye atĩ nĩ nĩ nĩ Jhova.’

²⁷ “Nĩ ũndũ ũcio, wee mũrũ wa mũndũ, arĩria andũ a Isiraeli, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jhova ekuuga ũũ: Thĩnĩ wa ũndũ ũyũ o nague, maithe manyu nĩmanumire na ũndũ wa kũndirika: ²⁸ Rĩrĩa ndaamareehire bũrũri ũrĩa ndeehĩtire atĩ nĩngamahe, rĩrĩa moonire kĩrĩma o gĩothe kĩraihi kana mĩtĩ o wothe warĩ na mathangũ, hau nĩho maarutĩre magongona mao, makĩruta magongona marĩa maatũmire ndakare, na makĩruta ũbumba wao ũrĩa mũnungi wega, o na magĩitanga maruta mao ma kũnyuu. ²⁹ Hĩndĩ iyo ngĩmooria atĩrĩ: Gĩtũmi gĩa kũndũ kũu gũtũũgĩru mũthiiga nĩ kĩ?’” (Nakuo gwĩtagwo Bama* nginya ũmũthĩ.)

Gũtũrwo Ciira na Gũcookererio

³⁰ “Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ: ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jhova ekuuga: Anga nĩmũgwĩthaahia o ta ũrĩa maithe manyu meekire, na makĩrĩrĩria mĩhiano yao mĩũru? ³¹ Rĩrĩa mũkũruta iheo cianyu, mũkaruta igongona rĩa kũhĩtũkithĩria ariũ anyu mwaki-inĩ-rĩ, mũthiiga na mbere na gwĩthaahia na mĩhianano yanyu yothe o nginya ũmũthĩ. Nĩ no ndĩmwĩtikĩrie mũtũrie ũhoru harĩ nĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli? Mwathani Jhova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, ndingĩmwĩtikĩria mũtũrie ũhoru harĩ nĩ.”

* 20:29 Bama nĩ kuuga kũndũ kũria gũtũũgĩru.

³² “Inyuĩ mugaga atĩrĩ, “Ithuĩ tũkwenda gũtuĩka ta andũ a ndũrĩrĩ, ta kĩrĩndĩ kĩa mabũrũri ma gũkũ thĩ, arĩa matungatagĩra mĩtĩ na mahiga.” No maũndũ marĩa mwĩciiritie gũtirĩ hĩndĩ makaahinga. ³³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, ngaamwathaga na guoko kũrĩ hinya, na guoko gũtambũrũkĩtio, na mang’ũrĩ maitanĩĩrio. ³⁴ Nĩngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ na guoko kũrĩ hinya, na guoko gũtambũrũkĩtio, o na mang’ũrĩ maitanĩĩrio, ndĩmũcookererie kuuma mabũrũri-inĩ marĩa mwahurunjirwo. ³⁵ Nĩngamũrehe werũ-inĩ wa ndũrĩrĩ, na kũu nĩkuo ngaamũtuĩra ciira tũkĩonanaga ũthiũ kwa ũthiũ. ³⁶ O ta ũrĩa ndaatuĩrĩre maithe manyu ciira kũu werũ-inĩ wa bũrũri wa Misiri-rĩ, ũguo noguo ngaamũtuĩra ciira, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ³⁷ Nĩngamũrũmbũya ngĩmũhitũkĩria rungu rwa rũthanju rwakwa, na nĩngamũrehe ndĩmuohanie na kĩrĩkanĩro gĩakwa. ³⁸ Nĩngamũtheria, ndĩmwehererie andũ arĩa aremi na arĩa manjũkagĩrĩra. O na gũtuĩka nĩngamaruta bũrũri ũrĩa matũũraga-rĩ, matigatoonya bũrũri wa Isiraeli. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

³⁹ “No inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli-rĩ, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Thiĩ mũndũ o mũndũ mũgatungatĩre mĩhianano yanyu! Ti-itherũ thuutha ũcio, nĩmũgathikĩrĩria na mũtigacooka gũthaahia rĩitwa rĩakwa itheru na iheo cianyu na mĩhianano yanyu. ⁴⁰ ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Nĩgũkorwo kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru, kĩrĩma kĩrĩa kĩraihu gĩa Isiraeli, kũu bũrũri ũcio nĩkuo andũ a nyũmba yothe ya Isiraeli† makaandungatagĩra, na kũu nĩkuo ngaametĩkĩrĩra. Kũu nĩkuo ngaabatario nĩ maruta manyu na iheo cianyu iria njega, o hamwe na magongona manyu mothe marĩa maamũre. ⁴¹ Nĩngamwĩtikĩra ta mũrĩ ũbumba ũrĩ na mũtararĩko mwega, rĩrĩa ngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ, ndĩmũcookererie kuuma mabũrũri-inĩ marĩa mwahurunjirwo, na nĩngeyonia atĩ ndĩ mũtheru gatagatĩ kanyu maitho-inĩ na ndũrĩrĩ. ⁴² Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamũcookia bũrũri wa Isiraeli, bũrũri ũrĩa ndehĩtire njoete guoko na igũrũ atĩ nĩngaũhe maithe manyu. ⁴³ Mũrĩ kũu nĩmũkaririkana mĩtugo yanyu na ciiko ciothe iria mwĩthaahĩtie nacio, na inyuĩ nĩmũkeemena nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa wothe mwaneeka. ⁴⁴ Nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaamwĩka maũndũ macio nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa, no ti kũringana na mĩthĩire yanyu mĩũru, na mĩtugo yanyu mĩũru, na maũndũ manyu mooru marĩa mwĩkaga, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Gũthini

⁴⁵ Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ, ⁴⁶ “Mũrũ wa mũndũ, roria ũthiũ waku mwena wa gũthini; hunjia ũhoru wa gũũkĩrĩra mwena wa gũthini, na ũrathe ũhoru wa gũũkĩrĩra mũtitũ wa bũrũri ũcio wa mwena wa gũthini. ⁴⁷ Īra mũtitũ ũcio wa mwena wa gũthini atĩrĩ: ‘Igua kiugo kĩa Jehova. ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga: Ndĩ hakuhĩ gwakia mwaki thĩinĩ waku, naguo nĩũkaniina mĩtĩ yaku yothe, ĩrĩa mĩgũ nginya ĩrĩa mĩũmũ. Rũrĩrĩmbĩ rũu rũtikahoreka, na ũthiũ o wothe kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini nĩũgaacinwo nĩruo. ⁴⁸ Mũndũ o wothe nĩakoona atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ ndĩwakĩtie; ndũkahoreka.’”

⁴⁹ Hĩndĩ iyo ngiuga atĩrĩ, “Hĩ! Mwathani Jehova. Maraaria ũhoru wakwa, makoiga atĩrĩ, ‘Githĩ to kwaria araaria na ngerekano?’”

21

Babuloni, Rũhiũ rwa Njora rwa Ngai rwa Gũtuanĩra Ciira

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, roria ũthiũ waku Jerusalemu, na ũhunje ũhoru wa gũũkĩrĩrwo kwa handũ-harĩa-haamũre. Ratha ũhoru wa gũũkĩrĩrwo kwa bũrũri ũcio wa Isiraeli, ³ ũwĩre atĩrĩ, ‘Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra. Nĩngũcomora rũhiũ rwakwa rwa njora kuuma njora-inĩ, na ngwehererie andũ arĩa athingu na arĩa aaganu. ⁴ Tondũ nĩngũkwehereria andũ arĩa athingu na arĩa

† 20:40 Nyũmba yothe ya Isiraeli yarũgamĩrĩre Ūthamaki wa Gũthini hamwe na wa Gathigathini.

aaganu-rĩ, rūhiũ rwakwa rwa njora nĩrũgacomorerwo mũndũ o wotho kuuma mwena wa gũthini nginya mwena wa gathigathini. ⁵ Hĩndĩ ĩyo, andũ othe nĩmakamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njomorete rūhiũ rwakwa rwa njora kuuma njora-inĩ; rūtigacookio rĩngĩ njora-inĩ.

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, wee mūrũ wa mũndũ caaya! Caaĩra mbere yao, ũrĩ mũthĩĩnĩku ngoro na ũrĩ na kĩa kĩnene. ⁷ Na rĩrĩa magaakũũria atĩrĩ, ‘Ūracaaya nĩkĩ?’ ũkameera atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa ũhoru ũrĩa ũroka. Ngoro o yotho nĩkaringĩka, na guoko o guothe kwage hinya; roho o wotho nĩkaringĩka na iru o rĩotho nĩrĩkaregera o ta ũrĩa maaĩ mereeraga.’ Ūhoru ũcio nĩũrooka! Ti-itherũ, ũhoru ũcio nĩũgekĩka, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

⁸ Nakĩo kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ: ⁹ “Mūrũ wa mũndũ, ratha ũhoru, uuge atĩrĩ, ‘Mwathani ekuuga ũũ:

“Harĩ rūhiũ rwa njora, harĩ rūhiũ rwa njora,
rũnooretwo rūkohĩga, na rūgathũũo rūkahenia,

¹⁰ rūnooretwo rūrĩ rwa kũũragana,
na rūgathũũo nĩguo rūhenagie ta rūheni!

“Anga nĩtũgagĩkenera mũthĩgi wa ũthamaki wa mūrũ wakwa Juda? Rũhiũ rūu rwa njora nĩrũiraga mũthĩgi o wotho ta ũcio.

¹¹ “Rũhiũ rūu rwa njora rūthuurĩtwo nĩguo rūthũũo,
nĩguo rūnyiitagwo na guoko;
nĩrũnoore na rūgathũũo,
na nĩrũhaarĩrio nĩguo rūneanwo guoko-inĩ kwa mũũragani.

¹² Rĩra na ũgirĩke, wee mūrũ wa mũndũ,
nĩgũkorwo nĩrũũkĩrĩire andũ akwa,
o na rūgookĩrĩra athamaki othe a Isiraeli.

Nĩmaneanĩtwo rūhiũ-inĩ rwa njora
marĩ hamwe na andũ akwa.

Nĩ ũndũ ũcio wĩhũũre gĩthũri.

¹³ “Ti-itherũ kũgeranio nĩgũgooka. Gũgaagĩkara atĩa angĩkorwo mũthĩgi ũcio wa ũthamaki wa Juda, ũrĩa ũiragwo nĩ rūhiũ rūu rwa njora ndũgathiĩ na mbere? Ūguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’

¹⁴ “Nĩ ũndũ ũcio, wee mūrũ wa mũndũ-rĩ,
ratha ũhoru, na ũhũũre hĩ.
Naruo rūhiũ rūu rwa njora ũreke rūringe maita meerĩ,
o na nĩrũringe maita matatũ.

Nĩ rūhiũ rwa njora rwa kũũragana,
nĩ rūhiũ rwa njora rwa kũũragana kũnene,
rũramahatĩrĩria na mĩena yotho.

¹⁵ Nĩgeetha ngoro iringĩke,
nao arĩa magwĩte maingĩhe,
nĩnjigĩte rūhiũ rwa njora rwa kũũragana
ihingo-inĩ ciao ciothe.

Hĩ! Rũthondeketwo rūhenagie ta rūheni,
rũnyiitĩtwo nĩguo rūũragane.

¹⁶ Wee rūhiũ rwa njora, temanga mwena wa ũrĩo,
na ningĩ ũtemange mwena wa ũmotho,
na ũtemange kũrĩa guothe ũũgĩ waku ũngĩerekerio.

¹⁷ Nĩ o na nĩrĩ-rĩ, nĩngahũũra hĩ,
namo mang’ũrĩ makwa mahũahũe.

Nĩ nĩ Jehova njugĩte ũguo.”

¹⁸ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ, ¹⁹ “Mūrũ wa mũndũ, tema njĩra igĩrĩ cia kũgererwo nĩ rūhiũ rwa njora rwa mũthamaki wa Babuloni, cieriĩ ciumĩte bũrũri o ũmwe. Haanda rūũri harĩa njĩra yahũkĩire ĩrorete itũũra inene. ²⁰ Tema

njira imwe iri ruihu ruu rwa njora rukaagerera rugithi gũkĩrĩra Raba kũu kwa Aamoni, na ingi ya kũgerwo nĩruo rugithi gũkĩrĩra Juda hamwe na Jerusalemu kũu kũirigire. ²¹ Nĩgũkorwo mũthamaki wa Babuloni akaarũgama maahũkanĩro ma njira iyo, harĩ njira icio cieri ciahũkanĩre, nĩguo aragũrie: Akaahũthĩra mĩguĩ agĩcuuka mĩtĩ, na ahooe kĩrĩra harĩ mĩhianano yake, na arorithie ini. ²² Guoko-inĩ gwake kwa ũrĩ, mũtĩ nĩũkagwĩra Jerusalemu, kũrĩ akaigithia mĩgogo ya kũmomora rũirigo, na arute watho wa kũũraganwo, na kuugĩrĩrio mbugĩrĩrio ya mbaara, nayo mĩgogo ya kũmomora iigwo iingĩrĩrie iingo, na aigithie kĩhumbu, na gwakwo ngathi ndaaya cia mbaara cia gũteithia gũtharĩkĩra itũũra. ²³ Ũndũ ũcio nĩũkoneka ta ũtarĩ wa ma kũrĩ andũ arĩa mehĩtĩte atĩ nĩmarĩmwathĩkagĩra, nowe nĩakamarirĩkania mahĩtia mao, acooke amanyĩte mĩgwate.

²⁴ “Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: ‘Tondũ inyuĩ andũ aya nĩmũtũmĩte mahĩtia manyu marirĩkanwo nĩ ũndũ wa ũrĩa ũremi wanyu wonekanĩte, ũkaguũria mehĩa manyu makoneka maũndũ-inĩ mothe marĩa mwĩkaga; nĩ ũndũ nĩmwĩkĩte ũguo-rĩ, nĩmũkanyĩtwo mĩgwate.

²⁵ “‘Wee mũthamaki ũyũ wa Isiraeli, o wee mwaganu na ndũrĩka, mũthenya waku nĩmũkinyu, na ihinda rĩaku rĩa kũherithio rĩgakinya mũthia. ²⁶ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ruta kĩremba, na weherie tanji. Maũndũ matigacooka gũikara ta ũrĩa maatarĩ: Arĩa anini nĩmagatũũgĩrio, nao arĩa atũũgĩrie nĩmakanyĩhio. ²⁷ Nĩ mwanangĩko! Īĩ nĩ mwanangĩko! Nĩngarĩanangithia! Rĩtigacookererio nginya hĩndĩ irĩa ũcio mwene rĩo agooka; ũcio nĩwe ngaarĩneana kũrĩ we.’

²⁸ “Nawe mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru, uuge atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga ũhoru-inĩ ũkonĩ Aamoni na irumi ciao:

“‘Harĩ ruihu rwa njora, harĩ ruihu rwa njora,

rucomoretwo rũũragane,

na rũthũũtwo rũrĩ rwa kũniinana,

na rwakũhenia ta rũheni!

²⁹ O na gũkorwo nĩ kũrĩ cioneki cia maheeni igũkonĩ,

na ũragũri wa maheeni ũgũkonĩ-rĩ,

nĩrũkaigĩrwo ngingo

cia arĩa aaganu, arĩa marĩ a kũũragwo,

arĩa mũthenya wao ũkinyĩte,

o acio ihinda rĩao rĩa kũherithio rĩkinyĩte mũthia.

³⁰ Cookia ruihu njora thĩnĩ.

Ūrĩ kũu wee wombĩrwo,

o kũu bũrũri-inĩ ũcio wa maithe manyu,

nĩkuo ngaagũtuĩra ciira.

³¹ Nĩngagũtĩrĩria mang’ũrĩ makwa,

na ngũũkĩrĩre na mĩhũmũ ya marakara makwa mahiũ;

nĩngakũneana moko-inĩ ma andũ matarĩ tha,

andũ ohĩgĩrũ na kũniinana.

³² Wee ũgaatuĩka ngũ cia gwakia mwaki ũcio,

nayo thakame yaku ĩgaitĩrwo kũu bũrũri waku,

ndũgacooka kũrirĩkanwo;

nĩgũkorwo nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie.’”

22

Mehia ma Jerusalemu

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, nĩũkũrĩtuĩra ciira? Nĩũgũtuĩra ciira itũũra rĩrĩ inene rĩitithagia thakame? Nĩ ũndũ ũcio rĩonie maũndũ marĩa mothe rĩkaga marĩ magigi, ³ ũrĩre atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Wee itũũra inene rĩrĩa rĩrehithagĩria mũtino nĩ ũndũ wa gũitithia thakame kũu

thiini wario, na rigethaahia ni undu wa guthondeka mihianano, ⁴ niuhititie ni undu wa thakame iria uititie, na niuthaahitio ni mihianano iria uthondekete. Nitutumite matuku maku makinye muthia, o naguo muthia wa miaka yaku nimukinyu. Ni undu ucio ningatuma utuike kindu kimeneku hari nduriri, na kindu gia guthekererwo ni mabururi macio mothe. ⁵ Andu aria mari gukuhi na aria mari kuraya nimagakunyururagia, wee itura riri inene uri ngumo njuru, na ukaiyura ngu.

⁶ “Ta rora uria o umwe wa athamaki* a Isiraeli aria mari thiini waku ahuthagira hinya wake uru agiitithia thakame. ⁷ Nimagithitie ithe wa ciana o na nyina gitio mari ku thiini waku; na mari thiini waku nimahinyiririe ageni na makanyariira mwana uria ukurirwo ni ithe, o na mutumia wa ndigwa. ⁸ Wee-ri, niunyararite indo ciakwa iria nyamure, o na ugathaahia Thabat ciakwa. ⁹ Ku thiini waku ni kuri andu maiganagirira igenyo, na mendete uiti wa thakame; na thiini waku ni kuri andu mariaga irio mahooero ma irima-iguru, na mageeka ciiko cia ura-thoni. ¹⁰ Ni kuri andu thiini waku mataheaga uriri wa maithe mao gitio; na thiini waku ni kuri andu mathukagia atumia ni undu wa guthi nao mahinda-ini mao ma mweri, ihinda-ini riria mari na thaahu. ¹¹ Ku thiini waku ni kuri mundu wikaga maundu mari magigi na mutumia wa mundu uria ung, nake ung ndangiconoka agithukia mutumia wa muriu, ung nake agathukagia mwar wa nyina, o ucio mwar wa ithe. ¹² Andu maamukagira mahaki mari thiini waku nigu maite thakame; wee uri muria-nguru, na niwamukagira uumithio muku, na ukoona uumithio utari kihoto kuuma kuri andu aria ang na njira ya uhahanyi. Wee niuriganirwo ni ni, uguo nigu Mwathani Jehova ekuuga.

¹³ “Ti-itheru ningahura hi ni undu wa uumithio ucio wonete utari wa kihoto, na ni undu wa thakame iria uitithitie ku thiini waku. ¹⁴ Muthenya uria ngaaküherithia-ri umirru waku niugetiiria, kana moko maku magie na hinya? Ni Jehova ni ni njaritie uho ucio, na ni ni ngaawika. ¹⁵ Ningaküharaganiria nduriri-ini, na nguhurunjire mabururi-ini; na ningakinyia thaahu waku muthia. ¹⁶ Hinda iria wee ugaakorwo uthaahite maitho-ini ma nduriri, niukamenya ati ni ni ni Jehova.’”

¹⁷ Ningi kiugo kia Jehova gikinginyirira, ngirwo atiri: ¹⁸ “Mur wa mundu, hari ni-ri, andu a nyumba ino ya Isiraeli matukite o ta giko kiria gitigaraga riria cuuma iratherio na mwaki wa uturi; acio othe matukite o ta gicango, na ibati, na kigera, o na ngocorai mari mwaki-ini wa uturi. O no ta giko kiria gitigaraga riria betha iratherio na mwaki wa uturi. ¹⁹ Ni undu ucio Mwathani Jehova ekuuga atiri: ‘Tondü inyuotho nimutukite giko kiria gitigaraga riria cuuma iratherio na mwaki wa uturi, ningamucokaniriria ku Jerusalemu. ²⁰ O ta uria andu macookanagirira betha, na gicango, na kigera, na ngocorai, o na ibati icua-ini ria mwaki nigu itwekio na mwaki muhiu-ri, uguo nigu o na ni ngaamucokaniriria ndi na marakara na mang’uri, na ndimukie ku thiini wa itura inene ndimutwekerie ku. ²¹ Ningamucokaniriria na ndimuhurutire na mang’uri makwa mahiu, na inyu nimugatwekerio o ku thiini wario. ²² O ta uria betha itwekagirio icua-ini ria mwaki, uguo noguo o na inyu mugatwekerio ku thiini wario, na inyu nimukamenya ati ni Jehova ni ni ndimutiririe mang’uri makwa.’”

²³ O ringi kiugo kia Jehova nikinginyirire, ngirwo atiri: ²⁴ “Mur wa mundu, ira bururi ucio atiri, ‘Wee-ri, uri bururi ukoretwo wagite mbura kana rüthuthu, muthenya uria wa mang’uri.’ ²⁵ Ni kuri na ndundu ya gukanirira ya anene akuo mari thiini wago, nao matari ta muruthi ukurama ugatambuura kiria unyitite; mariaga andu, na magakuu mithithu na indo cia goro, na magatuma kuge na atumia aingi a ndigwa thiini wago. ²⁶ Athinjiri-Ngai akuo mahuthagira hinya makiuna watho wakwa, na magathaahia indo ciakwa iria nyamure; matikuranaga indo iria nyamure na iria itari nyamure; marutanaga ati gutiri ngurani ya indo iri thaahu na iria itari thaahu; na mahingaga maitho matikamenyerere Thabat ciakwa, nigu ngarumagwo gatagati-ini kao. ²⁷ Anene akuo aria mari ku matari ta njui igatambuura kiria inyitite; maitaga

* 22:6 Aya mari atongoria thiini wa Isiraeli, no ti athamaki ta thiini wa 19:1; na 21:12.

thakame na makooraga andũ, nĩguo megwatĩre uumithio ũrĩa ũtagĩrĩre. ²⁸ Anabii akuo mamahakagĩra ciĩko icio coka mwerũ, na njĩra ya kũmoonera cioneki cia maheeni, na ũragũri wa maheeni. Moigaga atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ’, o rĩrĩa Jehova atarĩ ũndũ oigĩte. ²⁹ Andũ a bũrũri ũcio mahũthagĩra ũhahanyi na ũtunyani; mahinyagĩrĩria athĩĩni na abatari, na makanyariira andũ a kũngĩ, makamaagithia kĩhooto.

³⁰ “Ndaacaririe mũndũ thĩĩnĩ wao ũngĩaka rũthingo na arũgame mbere yakwa mwanya-inĩ, agitĩre bũrũri ũcio, nĩguo ndikaũniine o kũũniina, no ndiigana kuona o na ũmwe. ³¹ Nĩ ũndũ ũcio nĩngamaitĩrĩria mang’ũrĩ makwa, na ndĩmaniine na marakara makwa mahiũ, na ndĩmacookererie maũndũ marĩa mothe mekĩte, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

23

Airĩtu Eerĩ a Nyina Ũmwe Itharia

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, nĩ kwarĩ na andũ-a-nja eerĩ, airĩtu a nyina ũmwe. ³ Nĩmatuĩkire ahũũri maraya kũu bũrũri wa Misiri, makĩambĩrĩria ũmaraya kuuma marĩ ethĩ. Marĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio nĩmahutagio nyondo, na makahambatwo ithũri cia ũirĩtu wao. ⁴ ũrĩa mũkũrũ eetagwo Ohola, nake mwarĩ wa nyina eetagwo Oholiba. Maarĩ akwa, nao magĩciara aanake na airĩtu. Ohola nĩwe Samaria, nake Oholiba nĩwe Jerusalemu.

⁵ “Ohola nĩahũũraga ũmaraya o na arĩ wakwa; nake nĩeriragĩria endwa ake, na nĩo andũ a Ashuri, o acio maarĩ njamba cia ita ⁶ mehumbĩte nguo cia rangi wa bururu, na aathani na anene a ita, acio othe maarĩ andũ ethĩ ciĩrorerwa, o arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi. ⁷ Nĩeneanire ta mũmaraya harĩ andũ othe arĩa atĩku thĩĩnĩ wa Ashuri, na agĩthaahia na mĩhianano yothe ya mũndũ o wotho ũrĩa eeriragĩria. ⁸ Ndaatiganire na ũmaraya ũcio aambĩrĩrie arĩ bũrũri wa Misiri, rĩrĩa andũ maakomaga nake arĩ mwĩthĩ na makahambataga gĩthũri kĩa ũirĩtu wake, o na magĩkĩrĩrĩa kũhũũra ũmaraya nake.

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũneana harĩ endwa ake, nĩo andũ a Ashuri o acio eeriragĩria. ¹⁰ Nĩmamũrutire nguo, makĩmũtunya ariũ na aarĩ ake, na makĩmũũraga na rũhiũ rwa njora. Nĩatuĩkire wa kuunagwo thimo gatagatĩ-inĩ ka andũ-a-nja, nake nĩ aaherithirio.

¹¹ “Mwarĩ wa nyina Oholiba nĩeyoneire maũndũ macio, no merirĩria-inĩ make o na ũmaraya-inĩ wake nĩeekire mĩtugo mĩaganu gũkĩra mwarĩ wa nyina. ¹² O nake nĩeriragĩria andũ a Ashuri, arĩa maarĩ aathani na anene a ita, na njamba cia ita ciĩhumbĩte nguo irĩ riiri, o arĩa maathiiaga mahaicĩte mbarathi, acio othe maarĩ andũ ethĩ ciĩrorerwa. ¹³ Nĩndonire atĩ o nake nĩethaahĩtie; eerĩ maathiiaga na mĩthiire ihaanaine.

¹⁴ “No rĩrĩ, we nĩakĩrĩrĩrie kũhũũra ũmaraya. Nĩoonire arũme makururĩtwo rũthingo-inĩ, nayo yarĩ mĩhiano ya Akalidei ikururĩtwo na rangi mĩtune, ¹⁵ meeohete mĩcibi njohero na iremba mĩtwe icunjuurĩte; othe monekaga mahaana ta atwarithia a ngaari cia mbarathi cia ita a Babuloni, andũ a gũciarĩtwo Kalidei. ¹⁶ O rĩrĩa aamoonire, nĩamerirĩrie, akĩmatũmĩra andũ kũu Kalidei. ¹⁷ Ningĩ andũ a Babuloni magĩũka kũrĩ we, kũu kĩrĩrĩ-inĩ kĩa wendo, nao makĩmũthaahia nĩ ũndũ wa merirĩria mao. Thuutha wa gũthaahio nĩo, agĩtigana nao, akiira ngoro nĩo. ¹⁸ Rĩrĩa aathiire na mbere na ũmaraya wake atekũhitha, na akĩguũria njaga yake, nĩ na nĩ nĩndatiganire nake ngĩmũmena, ngĩtigana nake o ta ũrĩa ndaatiganire na mwarĩ wa nyina. ¹⁹ No rĩrĩ, we aakĩrĩrĩrie kũhũũra ũmaraya aaririkana matukũ marĩa aarĩ mwĩthĩ, rĩrĩa aarĩ mũmaraya kũu bũrũri wa Misiri. ²⁰ Arĩ kũu, akĩrĩrĩria endwa ake, arĩa ciĩga ciao ciatarĩ ta cia ndigiri, na hinya wao wa ũndũrũme woimaga ta wa mbarathi. ²¹ Nĩ ũndũ ũcio ũkĩrĩrĩria ũũra-thoni wa wĩthĩ waku, rĩrĩa wahambatagwo gĩthũri na ũkahutio nyondo ciaku cia ũirĩtu ũrĩ kũu bũrũri wa Misiri.

²² “Nĩ ũndũ ũcio, wee Oholiba, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngarahũra endwa aku magũũkĩrĩre, acio watiganire nao ũkĩmamena, ndĩmarehe magũũkĩrĩre kuuma mĩena yothe, ²³ andũ a Babuloni na Akalidei othe, na andũ a kuuma Pekodi, na Shoa, na Koa, marĩ hamwe na andũ a Ashuri othe, aanake arĩa ciĩrorerwa, arĩa othe matuĩtwo

abarũthi na anene a ita, na anene a ngaari cia mbarathi cia ita na andũ arĩa marĩ igweta inene, nao othe mathiiaga mahaicĩte mbarathi. ²⁴ Nĩmagagũũkĩrĩra marĩ na matharaita, na ngaari cia mbarathi cia ita, na makaari, na marĩ na kĩrĩndĩ kĩingĩ; nao mabange magũũkĩrĩre kuuma mĩena yothe, marĩ na ngo iria nene na iria nini, na mekĩrĩte ngũbia cia kĩgera mĩtwe. Nĩngakũneana kũrĩ o ũherithio, nao nĩmagakũherithia kũringana na ũrĩa matuuanagĩra ciira. ²⁵ Nĩngerekeria marakara makwa ndĩ na ũiru ngũũkĩrĩre, nao nĩmagakũherithia marĩ na marakara manene. Nĩmagagũtinia maniũrũ na matũ, nao andũ anyu arĩa magaatigara nĩmakaniinwo na rūhiũ rwa njora. Magaataha ariũ anyu na aarĩ anyu, nao arĩa anyu magaatigara nĩmakaniinwo na mwaki. ²⁶ Ningĩ nĩmagakũruta nguo na makuue mathaga maku marĩa mega. ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩnganiina ũũra-thoni na ũmaraya ũrĩa wee waambĩrĩrie ũrĩ kũu bũrũri wa Misiri. Ndũkarora maũndũ macio ũmerĩrĩrie, kana ũiririkane bũrũri wa Misiri rĩngĩ.

²⁸ “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ndĩ hakuhĩ gũkũneana kũrĩ acio ũthũire, ngũneane kũrĩ acio wamenire ũkĩmahutatĩra. ²⁹ Magaakũherithia marĩ na rūthũũro, na magũtunye indo ciaku ciothe iria ũnogeire. Magaagũtiga njaga, ũrĩ ũtheri, nacio thoni cia ũmaraya waku nĩkaguũrio. Naguo ũũra-thoni na ũmaraya waku. ³⁰ nĩcio ikũreheire maũndũ macio, nĩgũkorwo nĩwerĩrĩrie ndũrĩrĩ icio, na ũgĩĩthaahia na mĩhianano yacio. ³¹ Wee ũrũmĩrĩrie mĩthĩire ya mwarĩ wa nyũkwa; nĩ ũndũ ũcio nĩngakũnengera gĩkombe gĩake ũkĩnyiite na guoko gwaku.

³² “Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
 “Wee ũkaanyũra gĩkombe kĩa mwarĩ wa nyũkwa,
 gĩkombe kĩnene na kĩriku;
 nĩgĩkarehe kĩnyararo na itheko,
 nĩgũkorwo nĩkĩyũrĩrĩru mũno.
³³ Wee nĩũkaiyũrwo nĩ ũrĩũ na kĩeha,
 gĩkombe kĩu kĩa mwanangĩko na ihooru,
 gĩkombe kĩu kĩa mwarĩ wa nyũkwa Samaria.
³⁴ ũgaakĩnyũra na ũkĩinĩkĩrĩre;
 ũgaakĩringithia thĩ, kĩenyũkange icere,
 na wĩtarũrange nyondo.

Nĩ nĩ njarĩtie ũhoru ũcio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

³⁵ “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ wee nĩũriganĩrwo nĩ nĩ na ũkanjikia na thuutha waku, no nginya ũcookererwo nĩ maciaro ma ũũra-thoni waku na ũmaraya waku.”

³⁶ Jehova aanjĩrĩre atĩrĩ: Mũrũ wa mũndũ, nĩũgũtuĩra Ohola na Oholiba ciira? Nĩ ũndũ ũcio marũithie nĩ ũndũ wa mĩtugo yao ĩrĩ magigi, ³⁷ nĩgũkorwo nĩmatharĩtie, namo moko mao maiyũrĩte thakame. Matharĩtie na mĩhianano yao; o na makamĩrutĩra ciana ciao magongona, iria manjarĩrie, ituĩke irio ciayo. ³⁸ O na ningĩ ũndũ ũngĩ manjĩkĩte nĩ ũyũ: Ihinda o rĩu nĩmathaahirie handũ-hakwa-harĩa-haamũre, na magĩthũkia Thabatũ ciakwa. ³⁹ Mũthenya o ro ũcio maarutire ciana ciao igongona kũrĩ mĩhianano yao-rĩ, noguo maatoonyire handũ-hakwa-harĩa-haamũre na makĩhathaahia. ũguo nĩguo meekire thĩinĩ wa nyũmba yakwa.

⁴⁰ “O na ningĩ magĩtũmanĩra arũme arĩa mookire kuuma kũraya, na hĩndĩ ĩrĩa maakinyire, mũgĩthamba nĩ ũndũ wao, na mũkĩĩhaka rangi maitho, na mũkĩĩgemia na mathaga. ⁴¹ Ningĩ mũgĩkarĩra ũrĩrĩ warĩtwo na ũkagemio mũno, na hau mbere yaguo hakaigwo metha ĩrĩa mwaigagĩrĩra ũbumba na maguta marĩa maarĩ makwa.

⁴² “Nake nĩarigiciĩrio nĩ kĩrĩndĩ kĩingĩ kĩanegenaga gĩtekũmaka; andũ a Sabea* makĩrehwo kuuma werũ-inĩ, marĩ hamwe na gĩkundi kĩa andũ matarĩ igweta, nao magĩkĩra mĩtumia ũcio na mwarĩ wa nyina bangiri moko, na makĩmekĩra tanji thaka

* 23:42 Andũ a Sabea maatũũraga bũrũri wa Arabia na maarĩ onjoria (Ayub 6:19).

mĩtwe. ⁴³ Ningĩ ngĩaria ũhoru wa ũcio waniinĩtwo hinya nĩ ũtharia, ngiuga atĩrĩ, ‘Rĩu nĩmarekwo mamũhũthĩre ta mũmaraya, nĩgũkorwo ũguo nĩguo atarĩ.’ ⁴⁴ Nao magĩkoma nake. O ta ũrĩa arũme makomaga na mũmaraya, ũguo nĩguo maakomire na andũ-a-nja acio maagĩte thoni, nao nĩo Ohola na Oholiba. ⁴⁵ No andũ arĩa athingu nĩmakamaherithia na iherithia rĩa andũ-a-nja arĩa matharagia na magaitithia thakame, tondũ nĩmatharagia, na moko mao maiyũrĩte thakame.

⁴⁶ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mareherei kĩrĩndĩ kĩmookĩrĩre, na mũmaneane maguoyohithio na matahwo. ⁴⁷ Kĩrĩndĩ kũ nĩgĩkamahũũra na mahiga nyuguto na kĩmatemange na hiũ ciao cia njora; gĩkooraga aanake na airĩtu ao, na gĩcine nyũmba ciao.

⁴⁸ “Nĩ ũndũ ũcio nĩnganiina ũũra-thoni kũ bũrũri ũcio nĩguo andũ-a-nja othe makaanio, matikaneke maũndũ ma ũtharia ta inyuĩ. ⁴⁹ Inyuĩ nĩmũkaherithio nĩ ũndũ wa ũũra-thoni wanyu, na mũcookererwo nĩ maciaro ma mehia manyu ma kũhooya mĩhianano. Na inyuĩ hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.”

24

Nyũngũ ya Kũruga

¹ Mwaka-inĩ wa kenda, mũthenya wa ikũmi wa mweri wa ikũmi, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, andĩka mũthenya wa ũmũthĩ nĩ tariki ciigana, o ũyũ wa ũmũthĩ, tondũ mũthenya ũyũ wa ũmũthĩ mũthamaki wa Babuloni nĩarigiiciĩrie Jerusalemu. ³ Arĩria andũ aya a nyũmba ĩno nemi na ngerekano, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“‘Hagĩra nyũngũ ya kũruga;
mĩhagĩre na ũmĩitĩrĩre maaĩ.

⁴ Īkĩra icunjĩ cia nyama thĩinĩ wayo,
icunjĩ ciothe iria njega, ta cia kũgũrũ na guoko.
Mĩiyũrie na mahĩndĩ marĩa mega mũno;

⁵ oya nyamũ ĩrĩa njega mũno rũũru-inĩ.
Igĩrĩra ngũ rungu rwayo nĩ ũndũ wa mahĩndĩ;
reke ĩtherũke,
namo mahĩndĩ mahĩre o kũu thĩinĩ wayo.

⁶ “‘Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
“‘Kaĩ itũũra rĩu inene rĩitithagia thakame rĩrĩ na haro-ĩ,
o na nyũngũ ĩyo ĩrĩ na mũcura,
ĩrĩa gĩkũrĩ kĩaayo gĩtangĩthira!
Mĩonorie kĩrung’o, o kĩrung’o,
itegũcuukĩrwo mĩtĩ.

⁷ “‘Nĩgũkorwo thakame ĩrĩa rĩitithĩtie ĩrĩ o thĩinĩ warĩo:
Rĩamĩitire o kũu rwaro-inĩ rwa ihiga itheri;
rĩtiamĩitire tĩĩri-inĩ,
harĩa rũkũngũ rũngĩamĩthikire.

⁸ Nĩgeetha njarahũre mang’ũrĩ na ndĩrĩhĩrie-rĩ,
ndaitire thakame yarĩo rwaro-inĩ rwa ihiga itheri,
nĩguo ndĩgathikwo.

⁹ “‘Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo Mwathani Jehova ekuuga:
“‘Kaĩ itũũra rĩu inene rĩitithagia thakame rĩrĩ na haaro-ĩ!
O na nĩ nĩngacookanĩrĩria ngũ hĩba ndaaya na igũrũ.

¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio iganĩrĩra ngũ,
na wakie mwaki.
Ruga nyama icio wega,
na ũtukanie na ĩndo cia gũcamia wega;
namo mahĩndĩ ũreke macure.

¹¹ Ningĩ ũhagĩre nyũngũ ĩyo theri makara-inĩ,
nginya ĩhiũhe na gĩcango kĩayo gĩtunĩhe,
nĩguo gĩko kĩayo gĩtweke,
na gĩkũrĩ kĩayo gĩcinwo, gĩthire.

¹² Nĩkĩremete njĩra ciothe;
gĩkũrĩ kũu kĩayo ti kĩrute,
o na gĩacinwo na mwaki.

¹³ “Rĩu-rĩ, gĩko gĩaku nĩ ũũra-thoni. Tondũ ngeretie gũgũtheria, no wee ndũngĩthera gĩko gĩaku, wee ndũngĩthera rĩngĩ nginya mang’ũrĩ makwa ma gũgũũkĩrĩra makahũahũa.

¹⁴ “Nĩ ĩhova nĩnjarĩtie. Ihinda nĩikinyu njĩke ũndũ. Ndikerigĩrĩria; na ndikaiguanĩra tha kana ndĩiricũkwo. Ũgaatũrwo ciira kũringana na mĩtugo yaku, na ciĩko ciaku, ũguo nĩguo Mwathani ĩhova ekuuga.’”

Mũtumia wa Ezekieli Gũkua

¹⁵ Kiugo kĩa ĩhova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ¹⁶ “Mũrũ wa mũndũ, atĩrĩ, ndĩ hakuhĩ gũkwehereria kĩrĩa gĩkenagia maitho maku muno na igũtha o rĩmwe. No rĩrĩ, ndũgacakae kana ũrĩre, o na kana ũite maithori. ¹⁷ Caaya ũkĩrĩte; tiga kũrĩrĩra ũcio ũkuĩte. Ikara wĩohete kĩremba mĩtwe na wĩkĩrĩte iraatũ magũrũ; ndũkehumbĩre kanua kana ũrĩre irio cia mĩtugo wa hĩndĩ ya macakaya.”

¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio ngĩrooka kwarĩria andũ rũciinĩ, na hwaĩ-inĩ ũcio mũtumia wakwa agĩkua. Rũciinĩ rũrũ rũngĩ ngĩka o ta ũrĩa ndaathĩtwo njĩke.

¹⁹ Nao andũ acio makĩnjũũria atĩrĩ, “Kaĩ ũtangĩtwĩra ũhoru wa maũndũ maya na ũrĩa matũkonĩ?”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio ngĩmeera atĩrĩ, “Kiugo kĩa ĩhova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ²¹ ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Ũũ nĩguo Mwathani ĩhova ekuuga: Ngirie gũthaahia handũ-hakwa-harĩa-haamũre, hau gĩkaro kĩa hinya kĩrĩa mwĩtĩaga nakĩo, o kũu gĩkenagia maitho manyu, kĩrĩa mwendete. Ariũ na aarĩ anyu arĩa mwatigire na thuutha makaaniinwo na rũhiũ rwa njora. ²² Na inyuĩ nĩmũgeeka o ta ũguo nĩ njĩkĩte. Mũtikehumbĩra kanua kana mũrĩre irio cia mĩtugo wa hĩndĩ ya macakaya. ²³ Nĩmũgaikara mwĩohete iremba mĩtwe na mwĩkĩrĩte iraatũ magũrũ. Mũtigacakaya kana mũrĩre, no nĩmũkahwererekera tondũ wa mehia manyu na mũcaayage thĩinĩ wanyu. ²⁴ Ezekieli agaatuĩka rũũri harĩ inyuĩ; mũgeeka o ta ũguo we ekĩte. Hĩndĩ ĩrĩa maũndũ macio mageekĩka-rĩ, nĩrĩo mũkaamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Mwathani ĩhova.’

²⁵ “Nawe mũrũ wa mũndũ, mũthenya ũrĩa ngeheria gĩkaro kĩa kĩa hinya, gĩkeno kĩa na riiri wao, na kĩndũ kĩrĩa gĩkenagia maitho mao, na wendi wa ngoro ciao, na aanake na airĩtu ao o nao, ²⁶ mũthenya ũcio mũndũ ũũrĩte kwao nĩagakũrehera ũhoru. ²⁷ Hĩndĩ ĩyo kanua gaku nĩgagatumũka; nĩũkaria nake, na ndũgacooka gũkĩra. Nĩ ũndũ ũcio wee ũgaatuĩka rũũri harĩ, nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ ĩhova.”

25

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Amoni

¹ Kiugo kĩa ĩhova nĩkĩanginyĩrĩre ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku harĩ Aamoni, na ũmarathĩre ũhoru wa kũmookĩrĩra. ³ Meere atĩrĩ, ‘Iguai kiugo kĩa Mwathani ĩhova. Ũũ nĩguo Mwathani ĩhova ekuuga: Tondũ nĩmuoigire, “Aha!” Igũrũ rĩa harĩa-hakwa-haamũre hĩndĩ ĩrĩa haathaahirio, o na igũrũ rĩa bũrũri wa Isiraeli rĩrĩa wanangĩrwo, na ningĩ igũrũ rĩa andũ a juda hĩndĩ ĩrĩa maatahirwo-rĩ, ⁴ nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũneana kũrĩ andũ a kũu irathĩro mĩtuĩke kĩndũ kĩa. Nĩmagaaka kambĩ ciikaro ciao na mambe hema ciao, thĩinĩ wanyu; nĩmakaarĩa matunda manyu, na manyue iria rĩanyu. ⁵ Nĩngagarũra Raba gũtuĩke ũrĩithio wa ngamĩra, nakuo Amoni gũtuĩke gwa kwarahwo nĩ ng’ondũ. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ ĩhova. ⁶ Nĩgũkorwo ũũ nĩguo Mwathani ĩhova ekuuga: Tondũ inyuĩ nĩmũhũũrĩte hĩ na mũkaringithia makinya manyu thĩ, mũgĩkenagĩrĩra bũrũri wa Isiraeli mũrĩ na rũmena ruothe rwa ngoro cianyu,

⁷ nĩ ùndũ ùcio nĩngamūtambūrūkīria guoko gwakwa, ndīmūūkīrīre na ndīmūneane mūtahwo nĩ ndūrīrī. Nĩngamweherania na ndūrīrī, na ndīmūniine mabūrūri-inĩ. Nĩngamwananga, na inyuĩ nīmūkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

Ũrathi wa Gũūkīrīra Moabi

⁸ “Mwathani Jehova ekuuga atĩrī: ‘Tondũ Moabi na Seiru moigire atĩrī, “Ta rora, nyũmba ya Juda ĩtuĩkĩte o ta ndūrīrī iria ingĩ ciothe,” ⁹ nĩ ùndũ ùcio nĩngaguũria rūbaru rwa Moabi, nyambīrīrie na matũũra makuo ma mĩhaka-inĩ, na nĩmo Bethi-Jeshimothu, na Baali-Meoni, na Kiriathaimu, na nĩmo monagwo marĩ riiri wa būrūri ùcio. ¹⁰ Nĩnganeana Moabi hamwe na Aamoni moko-inĩ ma andũ a Irathĩro matuĩke indo ciao, nĩgeetha Aamoni acio matikanaririkanwo ndūrīrī-inĩ; ¹¹ na nĩ nĩngaherithia Moabi. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

Ũrathi wa Gũūkīrīra Edomu

¹² “Mwathani Jehova ekuuga atĩrī: ‘Tondũ Edomu nĩerĩhĩrie harĩ nyũmba ya Juda na agĩtuĩka mũhĩtia mũno nĩ ùndũ wa gwĩka ũguo-rĩ, ¹³ nĩ ùndũ ùcio Mwathani Jehova ekuuga atĩrī: Nĩngatambūrūkia guoko gwakwa njūkīrīre Edomu na njūrage andũ akuo na mahiũ mao. Nĩngakwananga, na kuuma Timani nginya Dedani, nĩmakooragwo na rūhiũ rwa njora. ¹⁴ Nĩngerĩhĩria harĩ Edomu na guoko kwa andũ akwa Isiraeli, nao nĩmageeka Edomu kũringana na marakara makwa na mang’ũrĩ makwa; nĩmakamenya kwĩrĩhĩria gwakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

Ũrathi wa Gũūkīrīra Filistia

¹⁵ “Mwathani Jehova ekuuga atĩrī: ‘Tondũ Afilisti nĩmekire maũndũ ma kwĩrĩhĩria, na makĩrĩhĩria marĩ na rūmena ngoro-inĩ ciao na marĩ na muku wa matukũ maingĩ magĩtua atĩ nĩmekwananga Juda, ¹⁶ nĩ ùndũ ùcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ngirie gũtambūrūkia guoko gwakwa njūkīrīre Afilisti, na nĩngeheria Akerethi na nyanange arĩa matigaire ndwere-inĩ cia iria. ¹⁷ Nĩngerĩhĩria harĩ na rĩrĩhĩria inene na ndĩmaherithie ndĩ na mang’ũrĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, hĩndĩ ĩrĩa ngeerĩhĩria harĩ.’”

26

Ũrathi wa Gũūkīrīra Turo

¹ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe, mũthenya wa mbere wa mweri, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrīre, ngĩrwo atĩrī: ² “Mũrũ wa mũndũ, tondũ Turo* riugĩte atĩrī ũhoru wa Jerusalemu, ‘Aha! Kĩhingo gĩa gũtoonya kwa ndūrīrī nĩkiunange, na nĩ ngahingũrĩrwo mĩrango yarĩ; rĩu tondũ nĩ kwanangĩtwo-rĩ, nĩngũgaacĩra,’ ³ nĩ ùndũ ùcio Mwathani Jehova oigĩte ũũ: Nĩngũgũūkīrīra wee Turo, na nĩngarehe ndūrīrī nyingĩ igũūkīrīre, ta iria rĩgĩkia makũmbĩ marĩ na igũrũ. ⁴ Nĩmakananga thingo cia Turo, na mamomere mĩthiringo yarĩ ĩrĩa mĩraihi na igũrũ; nĩngate kagoto karĩ na ndĩgũtue rwaro rwa ihiga itheri. ⁵ Kũu iria-inĩ gũgaatuĩka kũndũ gwa gũtambūrūkīria nga cia gũtega thamaki, nĩgũkorwo ũhoru ùcio nĩ nĩ njarĩtie, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Narĩ itũũra rĩu rĩgaatuĩka rĩa gũtahwo nĩ ndūrīrī, ⁶ nakuo kũndũ kwarĩ kũrĩa gũtũũragwo kũu būrūri-thĩnĩ nĩgũkaniinwo na rūhiũ rwa njora. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁷ “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuuma mwena wa gathigathini nĩngarehe Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, mũthamaki wa athamaki, okĩrĩre Turo arĩ na mbarathi, na ngaari cia ita, na ahaici a mbarathi, na mbũtũ nene ya ita. ⁸ Nĩakananga kũndũ gwaku gwa gũtũũrwo kũu būrūri-inĩ na rūhiũ rwa njora, na arute wĩra wa gũkũrigiicĩria, agũūkīrīre, aakithie ihumbu nginya thingo-inĩ ciaku, na ambararie ngo ciake agũūkīrīre. ⁹ Nĩakoonereria nditi ya mĩgogo amomere thingo ciaku, na amomere mĩthiringo yaku ĩrĩa mĩraihi na igũrũ na indo ciake cia mbaara. ¹⁰ Mbarathi ciake

* 26:2 Turo rĩarĩ itũũra inene rĩa gĩcigĩrĩa kĩa Foinike; Ezekieli aarathire ũhoru wa gũūkīrīra Turo gũkĩra mũnabii ũngĩ o wotho.

igaakorwo iri nyingi uu ati nigaguthika na rukungu. Thingo ciaku nikainaina ni undu wa inegene ria mbarathi cia mbaara, na makaari, na ngaari cia ita hinda iria agaatoonyera ihingo-ini ciaku ta uria andu matoonyaga ituura inene riria thingo imomoretwo. ¹¹ Mahungu ma mbarathi ciake nimakaranga njira ciaku ciothe; niakooraga andu aku na ruhiu rwa njora, nacio itugi ciaku cia hinya nikaagua thi. ¹² Nimagagutaha utonga waku na magutunye indo ciaku cia wonjoria; nimakamomora thingo ciaku na matharie nyumba ciaku iria njega, na maikie mahiga maku, na mba, o na kagoto iria-ini. ¹³ Ningakinyia inegene ria nyimbo ciaku muthia, na mugambo wa inanda ciaku cia mugeeto ndukaiguu ringi. ¹⁴ Ningatuma utuika rwaro rwa ihiga itheri, na niugatuika handu ha gutamburukirio nga cia gutege thamaki. Ndugacooka gwakwo ringi, ni undu ni Jehova ni ni njariite uhoru ucio, uguo nigu Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ “Mwathani Jehova ekwira Turo atiri: Maburi mara mari ndwere-ini cia iria githi matikainaina ni mururumo wa kuga gwaku, hinda iria aria maguraritio magacaaya, nayo njuragano yuranwo thini waku? ¹⁶ Ningi anene othe aria mari ndwere-ini cia iria nimatehera iti-ini ciao cia unene, na marute nguo ciao iria ndaaya, na marute nguo ciao iria ng’emie. Mahumbiwo kimo, magaikara thi makiinainaga mahinda mothe, maguoyohetio niwe. ¹⁷ Hinda iyo nimakoerera icakaya rigukoni, makwira atiri:

“Ka uru mwanange-i, o wee ituura riri igweta,
o wee watuuragwo ni andu aria maathiiaga iria-ini!
Wee niwe wari na uhoti kuu iria-ini,
wee na aturi aku;
niwatuma aria othe maatuiraga kuo
manyiitwo ni guoya.

¹⁸ Riu-ri, maburi mara mari ndwere-ini cia iria
nimakainaina muthenya wa kuga gwaku;
icigirira cia iria-ini
nikamakio ni kumomoka gwaku.’

¹⁹ “Mwathani Jehova ekuuga atiri: Hinda iria ngaatuma utuika ituura inene riti-ganiro, uhaane ta matuura manene mara matatuiragwo, na hinda iria ngaareka uriku wa iria ukuhumbire, nguo uingwa wa maa mari uguthike-ri, ²⁰ hinda iyo nguo ngaagukurukia hamwe na aria maikurukagio irima-ini hari andu aria a tene. Ningatuma utuure mihuro wa thi, ta kundu kura gutuuriite gukirite ihoor o kuuma tene, hamwe na aria maikurukagio irima-ini, nawe ndugacooka kana ukare guku buri-ini wa aria mari muoyo. ²¹ Ningatuma urikiririe na kimo kinene, nawe ndugacooka kuonwo ringi. Ugaacaragio na ndugacooka kuoneka, uguo nigu Mwathani Jehova ekuuga.”

27

Gucakira Turo

¹ Kiugo kia Jehova nikanginyire, ngirwo atiri, ² “Muru wa mundu, cakaya ni undu wa Turo. ³ Ira Turo, ituura riu riri itoonero-ini ria iria, riu rionjoranagia na andu a ndwere-ini nyingi cia iria atiri, ‘Mwathani Jehova ekuuga uu:

“Ugaga atiri, wee Turo,
“Ni thakarite ngarika.”

⁴ Wathani waku wari o kuu iria gatagati;
aaki aku no maatumire uthaka waku ukinyanire.

⁵ Maaguthondekeire mba ciaku ciothe
na mikarakaba kuuma Seniru,*
nimooire mitarakwa ya kuuma Lebanoni
nigu maguthondekere muti wa kibebere.

⁶ Nayo miti ya gutwarithia marikabu
makimithondeka na miganidi kuuma Bashani;

* 27:5 Na norio ituura ria Herimoni.

nacio mbaũ cia mĩthithinda cioimĩte ndwere-inĩ cia iria rĩa Kitimu,
magĩgwakĩra nacio marikabu thĩinĩ, igemetio na mĩguongo.

⁷ Taama mweya wa gatani ũrĩa mũgemie wa kuuma bũrũri wa Misiri
nĩguo warĩ gĩtama gĩaku gĩa gũtwara marikabu,
na noguo warĩ bendera yaku;

ciandarũa ciaku cia kũhumbĩra igũrũ na cio
ciarĩ cia rangi wa bururu na wa ndathi,
kuuma ndwere-inĩ cia iria mwena wa Elisha.[†]

⁸ Andũ a Sidoni[‡] na Arivadi nĩo maatwarithagia marikabu ciaku;
nao andũ aku arĩa oogĩ, wee Turo, nĩo maarutaga wĩra marikabu-inĩ.

⁹ Mabundi arĩa akũrũ a Gebali
nĩo maarutaga wĩra wa gũthinga mĩanya kũu marikabu-inĩ.

Marikabu ciothe cia iria-inĩ na atwarithia a cio
mookĩte kũu nĩguo mũthogorane nao indo ciaku.

¹⁰ “Andũ a Perisia, na Ludu, na Putu
nĩo maatungataga marĩ thigari mbũtũ-inĩ ciaku cia ita.

Maacuuragia ngo na ngũbia ciao cia kĩgera thingo-inĩ ciaku,
igakũrehagĩra riiri.

¹¹ Andũ a Arivadi na Heleki
nĩo maarangagĩra thingo ciaku mĩena yothe;

nao andũ a Gamadi
nĩo maakoragwo marĩ mĩthiringo-inĩ yaku ũrĩa mĩraihi na igũrũ.

Maacuuragia ngo ciao gũthiũrũrũkĩria thingo ciaku;
magĩtũma ũthaka waku ũkinyanire.

¹² “Andũ a Tarishishi[§] nĩmarutithanirie wĩra wa wonjoria nawe nĩ ũndũ wa ũrĩa warĩ
na ũtonga mũnene wa indo; nĩmakũũranagia indo ciaku cia wonjoria na betha, na kĩgera,
na mabati, na ngocorai.

¹³ “Nĩngĩ andũ a Javani, na Tubali, na Mesheki nĩmoonjorithanagia nawe;
maakũũranagia indo ciaku na ngombo, na indo ciao cia gĩcango.

¹⁴ “Andũ a Bethi-Togarima nĩmakũũranagia indo ciaku cia wonjoria na mbarathi cia
wĩra, na mbarathi cia ita, o na nyũmbũ ciao.

¹⁵ “Nĩngĩ andũ a Dedani nĩmoonjorithanagia nawe, na mabũrũri maingĩ ma ndwere-
inĩ cia iria maarĩ agũri a indo ciaku; maakũrĩhaga na mĩguongo na mĩbĩngũ.

¹⁶ “Nĩngĩ andũ a Suriata nĩmarutithanirie wĩra wa wonjoria nawe tondũ wa indo ciaku
kũingĩha; nĩmakũũranirie indo ciaku cia wonjoria na tũhiga twa thumarati, na mataama
ma rangi wa ndathi, na nguo iria ng’emie, na gatani ũrĩa njega, na maricani, o na tũhiga
twa goro tũria tũtune.

¹⁷ “Juda na Isiraeli nĩmoonjorithanagia nawe; magĩkũũrania indo ciaku cia wonjoria
na ngano ya kuuma Minithu, na theremende, na ũũkĩ, na maguta, na ũbani.

¹⁸ “Nĩngĩ andũ a Dameski,^{*} tondũ wa indo ciaku nyingĩ na ũtonga waku mũnene
wa indo, nĩmarutithanirie wĩra wa kwonjorithia nawe wa wendia wa ndibei ya kuuma
Helibona, na guoya wa ng’ondũ wa kuuma Zaharu.

¹⁹ “Nĩngĩ andũ a Avedani, na Ajavani moimĩte Uzali nĩmagũraga indo ciaku cia
wonjoria; nĩmakũũranagia indo ciaku cia wonjoria na igera iria ndure, na mahuti marĩa
manungi wega, o na mũtarathini.

²⁰ “Nĩngĩ andũ a Dedani nĩo mwonjorithanagia nao matandĩko ma mbarathi.

²¹ “Nĩngĩ andũ a Arabia na anene othe a Kedari maarĩ agũri a indo ciaku; nĩmaru-
tithanirie wĩra wa wonjoria nawe wa tũgondũ, na ndũrũme, na mbũri.

[†] 27:7 Elisha rĩarĩ itũũra inene mwena wa irathĩro wa Kuporo. [‡] 27:8 Sidoni rĩarĩ itũũra rĩa gĩcukĩro kĩa marikabu
kilomita 40 mwena wa gathigathini wa Turo. [§] 27:12 Tarishishi rĩarĩ itũũra rĩarĩ ndwere-inĩ cia iria mwena wa
gũthini wa Sipania (1Ath 10:22; Jon 1:3). ^{*} 27:18 Dameski rĩarĩ itũũra inene rĩa Suriata.

²² “‘Nao onjoria a kuuma Sheba na Rama nĩmoonjorithanagia nawe; nĩ ũndũ indo ciaku cia wonjoria maacikũũranagia na indo iria njega mũno cia mĩthemba yothe ya mahuti manungi wega, na tũhiga twa goro, na thahabu.

²³ “‘Ningĩ andũ a Harani,[†] na Kane, na Edeni, marĩ hamwe na onjoria a Sheba, na Ashuri, na Kilimadi nĩmoonjorithanagia nawe. ²⁴ Kũu ndũnyũ-inĩ yaku-rĩ, nĩmoonjorithanagia nawe nguo iria thaka, na itambaya cia bururu, na nguo iria ng’emie, na mĩgeka ya marangi maingĩ ĩtumĩtwo na ndigi njogotho ikundĩkĩtwo ikanyitio.

²⁵ “‘Marikabu cia Tarishishi
nĩcio igũkuuagĩra indo ciaku cia wonjoria.

Ũiyũrĩrĩrio mĩrigo mĩritũ
o kũu iria gatagatĩ.

²⁶ Andũ aku arĩa matwarithagia marikabu
magũtwaraga maria-inĩ gatagatĩ.

No rĩrĩ, rũhuho rwa mwena wa irathĩro
nĩrũgakuunanga ũtuĩkange icunjĩ
ũrĩ kũu iria gatagatĩ.

²⁷ Ũtonga waku, na indo ciaku cia wonjoria, na cia wendia,
na thigari ciaku cia iria-inĩ, na arĩa marutaga wĩra marikabu-inĩ,
na arĩa marutaga wĩra wa gũthinga,
na onjorithia aku, na thigari ciaku ciothe,
na mũndũ ũngĩ o wotho ũrĩ marikabu-inĩ,
nĩmagatoonyerera iria gatagatĩ
mũthenya ũrĩa marikabu yaku ĩkoinĩkanga.

²⁸ Mabũrũri marĩa mariganĩtie na iria nĩmagathingitha
hĩndĩ ĩrĩa aruti wĩra aku a marikabu-inĩ magaakaya.

²⁹ Arĩa othe mahutanagia na mũiko ya gũtwarithia marikabu
nĩmagatiganĩria marikabu ciao;
thigari cia iria-inĩ na arĩa othe marutaga wĩra marikabu-inĩ
makaarũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

³⁰ Makaanĩrĩra, makũrĩrĩre marĩ na ruo;
makeitĩrĩria rũkũngũ mĩtwe, na megaragarie mũhu-inĩ.

³¹ Makenja mĩtwe yao nĩ ũndũ waku,
na mehumbe nguo cia makũnia.

Nĩmagakũrĩrĩra marĩ na ruo rwa ngoro,
na macakae nĩ kĩa.

³² Na hĩndĩ ĩyo maragirĩka magĩgũcakayagĩra-rĩ,
nĩmakambĩrĩria macakaya magũkonĩ, makiugaga atĩrĩ:

“Nũũ ũrĩ wakirio ta Turo,
athiũrũrũkĩrio nĩ iria?”

³³ Hĩndĩ ĩrĩa indo ciaku cia wonjoria ciatwaragwo iria-inĩ-rĩ,
nĩwaiganithirie mabataro ma ndũrĩrĩ nyingĩ;

nĩ ũndũ wa ũtonga waku mũnene,
na ũngĩ wa indo ciaku cia wonjoria,
ũgĩtongia athamaki a thĩ.

³⁴ Rĩu nĩwanangĩtwo nĩ iria
o kũu maaĩ-inĩ marĩa mariku;
nĩũtoonyereire hamwe na indo ciaku cia wonjoria,
o na arĩa othe mũtwaranaga nao.

³⁵ Arĩa othe matũũraga mabũrũri-inĩ marĩa marĩ ndwere-inĩ cia iria
nĩmamakĩte nĩ ũndũ waku;
athamaki ao mainainaga nĩ kũmaka,

[†] 27:23 Harani rĩarĩ itũũra inene rĩa Karikemishi, na rĩarĩ na ngumo ũhoro-inĩ wa wonjoria na ũhooi wa ngai ya mweri.

na magathita ithiithi nĩ guoya.

- ³⁶ Nao onjoria marĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ nĩmarakũnyũrũria;
nĩũkinĩyĩte mũthia wa kũguoyohithania,
nawe ndũgacooka kuonwo rĩngĩ.’”

28

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Mũthamaki wa Turo

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, ĩra mũnene wa Turo atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova oigĩte ũũ:

“Nĩ ũndũ ngoro yaku nĩyambararĩtie,
uugaga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ngai;
njikaragĩra gĩtĩ gĩa ũthamaki kĩa ngai
kũu iria gatagatĩ.”

No wee ũrĩ mũndũ na ndũrĩ ngai,
o na watũka wĩciiragia atĩ ũrĩ mũũgĩ o ta ngai.

³ Wee-rĩ, ũkĩrĩ mũũgĩ gũkĩra Danieli?
Anga gũtirĩ hitho ũngĩhithwo?

⁴ Tondũ wa ũũgĩ waku na ũmenyo waku,
nĩwĩgĩrĩire na ũtonga,
na ũkehaĩra thahabu na betha
mĩthiithũ-inĩ yaku.

⁵ Tondũ wa ũmenyi waku mũnene wa wonjoria,
nĩwĩongereire ũtonga,
na nĩ tondũ wa ũtonga waku,
ngoro yaku nĩgĩĩte na mwĩtĩio.

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
“Tondũ wĩciiragia ũrĩ mũũgĩ,
ũkohĩga o ta ngai-rĩ,

⁷ nĩngũkũrehithĩria andũ a kũngĩ magũũkĩrĩre,
nacio nĩ ndũrĩrĩ iria itarĩ tha o na hanini;
nĩigacomora hiũ ciacio cia njora ciũkĩrĩre ũthaka waku na ũũgĩ waku,
na itheecange riiri waku mũcangararu.

⁸ Nĩmagagũikũrũkia magũkinĩyie irima-inĩ,
na nĩũgaakua gĩkuũ kĩa ũhinya kũu gatagatĩ ka iria.

⁹ Hĩndĩ ĩyo nĩũkoiga atĩ, “Nĩ ndĩ ngai,”
ũrĩ mbere ya acio magaakũũraga?

Ũgaakorwo ũrĩ o mũndũ, no ti ngai,
ũrĩ moko-inĩ ma acio magaakũũraga.

¹⁰ Ũgaakua gĩkuũ ta kĩa andũ arĩa mataruaga,
moko-inĩ ma andũ a kũngĩ.

Nĩ nĩ njugĩte ũguo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

¹¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩĩrwo atĩrĩ: ¹² “Mũrũ wa mũndũ, ambĩrĩria macakaya makoniĩ mũthamaki wa Turo, ũmwĩre atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“Wee warĩ kĩonereria kĩa ũkinyanĩru,
ũkaiyũrwo nĩ ũũgĩ, na ũgathakara o biũ.

¹³ Wee watũũrĩte Edeni,
mũgũnda wa Ngai;

wagemetio na kahiga gothe ka goro ta:

wakiki ĩrĩa ndune, na yakuti ĩrĩa ya rangi wa ngoikoni, na arimathi,
na thumarati ĩrĩa theru, na onigithi, na njathibi,
na yakuti ĩrĩa ya rangi wa bururu, na thumarati ĩrĩa nduru, na baregethu.

Magemio maku maathondeketwo na thahabu;
 mũthenya ũrĩa wee wombirwo noguo maahaarĩrio.
¹⁴ Waitĩrĩrio maguta ũtuĩke ta kerubi mũgitanĩri,
 na nĩkĩo ndaakwamũire.
 Wee warĩ kĩrĩma-igũrũ kĩrĩa gĩtheru kĩa Ngai;
 waceeragĩra mahiga-inĩ ma mwaki.
¹⁵ Ndwarĩ na ũcuuke mĩthiĩre-inĩ yaku,
 kuuma mũthenya ũrĩa wombirwo,
 nginya rĩrĩa waganu wonekire thĩinĩ waku.
¹⁶ Tondũ wa wonjoria waku kũingĩha, nawe ũkĩĩhia.
 Nĩ ũndũ ũcio ngĩkũrutũrũra kuuma kĩrĩma-inĩ kĩa Ngai ũnyararĩkĩte,
 na wee kerubi, wee ũgitanagĩra,
 ngĩkũingata wehere mahiga-inĩ macio ma mwaki.
¹⁷ Ngoro yaku nĩyanyitirwo nĩ mwĩtĩio
 nĩ ũndũ wa ũthaka waku,
 nawe ũgĩthũkia ũũgĩ waku
 nĩ ũndũ wa riiri waku.
 Nĩ ũndũ ũcio ngĩgũikia thĩ;
 ndaagũtuire kĩnyararo ũrĩ mbere ya athamaki.
¹⁸ Nĩ ũndũ wa mehia maku maingĩ na wonjoria ũtarĩ wa ma,
 nĩũthaahĩtie kũndũ gwaku kũrĩa-gũtheru.
 Nĩ ũndũ ũcio ngĩtũma mwaki uume thĩinĩ waku,
 naguo ũgĩkũniina,
 na ngĩgũtua mũhu hau thĩ,
 maitho-inĩ ma arĩa meeroragĩra.
¹⁹ Ndũrĩrĩ ciothe iria ciakũũĩ,
 nĩcigegetio nĩwe;
 nĩũkinyĩte mũthia wa kũguoyohithia,
 nawe ndũgacooka kuonwo rĩngĩ.’”

Ũrathi wa Gũũkĩrĩa Sidoni

²⁰ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ²¹ “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku Sidoni; rĩrathĩre ũhoru wa kũrĩũkĩrĩa, ²² ũrĩre atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: “Wee Sidoni, nĩngũgũũkĩrĩa, na nĩngegĩra na riiri thĩinĩ waku. Nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, hĩndĩ irĩa ngaarĩrehere iherithia, na ndĩionanie atĩ ndĩ mũtheru thĩinĩ warĩo. ²³ Nĩngarĩrehithĩria mũthiro, na ndũme thakame ĩtherere njĩra-inĩ ciarĩo. Arĩa oorage nĩmakaagũa thĩinĩ warĩo, naruo rūhiũ rwa njora rūrĩũkĩrĩre mĩena yothe. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

²⁴ “Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ andũ a Isiraeli makaagĩa na thũ mariganĩtie nacio, nĩguo ituĩke cong’e ũrĩ ruo, na mĩigua mĩũgĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.

²⁵ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Hĩndĩ irĩa ngaacookanĩrĩria andũ a Isiraeli moime ndũrĩrĩ-inĩ kũrĩa maahurunjirwo, hĩndĩ ĩyo nĩngonania maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ atĩ ndĩ mũtheru ndĩ thĩinĩ wao. Hĩndĩ ĩyo nĩmagatũũra bũrũri wao kĩũmbe ũrĩa ndaahere ndungata yakwa Jakubu. ²⁶ Magaatũũra kuo marĩ agitĩre, na nĩmagaka nyũmba, na mahaande mĩgũnda ya mĩthabibũ; nao magaatũũra marĩ agitĩre rĩrĩa ngaarehe iherithia kũrĩ andũ arĩa othe mariganĩtie nao arĩa maamacambagia. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao.’”

29

Ūrathi wa Gũũkĩrĩra Misiri

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ikũmi, mweri wa ikũmi, mũthenya wa ikũmi na ĩrĩ wa mweri wa ikũmi, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku kũrĩ Firaũni mũthamaki wa Misiri, ũmũũkĩrĩre, na ũmũrathĩre ũhoru wa kũmũũkĩrĩra na wa gũũkĩrĩra bũrũri wotha wa Misiri. ³ Mwarĩrie ũmwĩre atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“‘Nĩngũũkĩrĩra, wee Firaũni mũthamaki wa Misiri,
o wee nyamũ ĩno nene ũkomete tũrũũ-inĩ twaku.

Ugaga atĩrĩ, “Nili nĩ rũũ rwakwa;
nĩ nĩ ndarũthondekire nĩ ũndũ wakwa.”

⁴ No nĩngagwĩkĩra ndwano thĩa-inĩ ciaku,
na ndũme thamaki cia tũrũũ twaku cĩgwatĩrĩre ngũcĩ-inĩ ciaku.

Nĩngakũguucia ngũrute tũrũũ-inĩ twaku,
hamwe na thamaki ciothe iria cĩgwatĩrĩre ngũcĩ-inĩ ciaku.

⁵ Nĩngagũtiga werũ-inĩ,
wee, hamwe na thamaki ciothe cia tũrũũ twaku.

Nĩũkagũa kũu werũ-inĩ,
na ndũkoererwo kana ũnganio.

Ngaakũneana ũtũike irio
cia nyamũ cia gĩthaka, na nyoni cia rĩera-inĩ.

⁶ Hĩndĩ ĩyo arĩa othe matũũraga bũrũri wa Misiri nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

“‘Wee ũkoretwo ũrĩ mũthĩgi wa kamũrangi wa gũtiira nyũmba ya Isiraeli. ⁷ Hĩndĩ ĩrĩa maakũnyiitire na moko mao-rĩ, nĩwatũkangire, na ũgĩtarũranga ciande ciao; hĩndĩ ĩrĩa meetiiranirie nawe-rĩ, nĩwoinĩkangire, nayo mĩgongo yao ĩkĩgonyoka.

⁸ “‘Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngakũrehithĩria rũhiũ rwa njora rũgũũkĩrĩre na rũũrage andũ aku na mahiũ mao. ⁹ Misiri gũgaatuĩka bũrũri mūtiganĩrie, ũgakira ihooru. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

“‘Tondũ wee woigire atĩrĩ, “Rũũ rwa Nili nĩ rwakwa; nĩ nĩ ndarũthondekire,” ¹⁰ nĩ ũndũ ũcio nĩngũũkĩrĩra na njũkĩrĩre tũrũũ twaku, na nĩngatũma bũrũri wa Misiri wanangĩke na ũkire ihooru, kuuma Migidoli nginya Aswani, o na nginya mũhaka-inĩ wa Kushi. ¹¹ Gũtirĩ ikinya rĩa mũndũ kana rĩa nyamũ rĩgaatuĩkanĩria kuo; gũtirĩ mũndũ ũgaatũũra kuo ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna.* ¹² Nĩngatũma bũrũri wa Misiri ũkire ihooru gatagatĩ-inĩ ka mabũrũri marĩa manangĩku, na matũũra maguo manene matiganĩrio mĩaka mĩrongo ĩna gatagatĩ ka matũũra manene marĩa manangĩku. Na nĩngahurunjĩra andũ a Misiri ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ.

¹³ “‘No rĩrĩ, Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ: Mĩaka mĩrongo ĩna yathira-rĩ, nĩngacookanĩrĩria andũ a Misiri moime ndũrĩrĩ-inĩ iria maahurunjirwo. ¹⁴ Nao andũ arĩa maatahitwo a Misiri nĩngamacookia bũrũri wa Pathiroi, bũrũri ũrĩa wa maithe mao. Marĩ kũu magaatũka ũthamaki wĩnyiihĩtie. ¹⁵ ũgaakorwo wĩnyiihĩtie gũkĩra mothamaki mothe, na ndũgacooka rĩngĩ gwĩtũũgĩria igũrũ rĩa ndũrĩrĩ iria ingĩ. Nĩ nĩ ngaawagithia hinya ũũ atĩ ndũrĩ hĩndĩ ingĩ ũgaatha ndũrĩrĩ. ¹⁶ Bũrũri wa Misiri ndũgacooka gũtuĩka mwĩhoko wa andũ a Isiraeli, no ũgaatũka kĩririkania kĩa mehia mao ma gũcaria ũteithio kuo. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Mwathani Jehova.’”

¹⁷ Mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na mũgwanja, mũthenya wa mbere wa mweri wa mbere, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ¹⁸ “Mũrũ wa mũndũ, Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni, nĩatũmire mbũtũ ciake cia ita ciũkĩrĩre Turo na ihũũra inene; o mũtwe nĩwamunyirwo njuĩrĩ, na o kĩa gĩgĩcũnũrwo. No rĩrĩ, we mwene o na ita rĩake matiarĩhirwo kĩndũ nĩ ũndũ wa mbaara ĩyo aarũithirie ya gũũkĩrĩra Turo. ¹⁹ Nĩ ũndũ

* 29:11 Ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna rĩmwe rĩonanagia ihinda iraihu na iritũ (4:6).

ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũneana bũrũri wa Misiri harĩ Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni, na nĩagakuua ũtonga wakuo. Agaatunyana na atahe indo cia bũrũri ũcio, ituĩke cia kũrĩha mbũtũ ciake cia ita. ²⁰ Nĩndĩmũheete bũrũri wa Misiri ũtuĩke kĩheo gĩa kĩyo gĩaake, tondũ we na mbũtũ ciake cia ita meekire ũguo nĩ ũndũ wakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

²¹ “Mũthenya ũcio, nĩngatũma nyũmba ya Isiraeli ĩmerie rũhĩa, na ndumũre kanua gaku thĩĩnĩ wao. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

30

Gũcakaĩra Misiri

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ ² “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoro, uuge atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“Gĩrĩkai, muuge atĩrĩ,

“Kaĩ mũthenya ũcio ũrĩ na haaro-ĩ!”

³ Nĩgũkorwo mũthenya ũcio nĩũkuhĩrĩrie,
mũthenya wa Jehova nĩũkuhĩrĩrie,
mũthenya ũrĩ na matu,
mũthenya ũrĩ na mũthiro harĩ ndũrĩrĩ.

⁴ Rũhiũ rwa njora nĩrũgookĩrĩra bũrũri wa Misiri,
naruo ruo rwa ngoro rũkinyĩrĩre Kushi.
Rĩrĩa arĩa moragĩtwo makaagũa kũu bũrũri wa Misiri,
ũtonga wakuo nĩũgakuuo,
nayo mĩthingi yakuo ĩmomorwo.

⁵ Andũ a Kushi na Putu, na Ludu, na Arabia guothe, na Lubia, na andũ a bũrũri wa kĩrĩkanĩro, makooraagwo na rũhiũ rwa njora marĩ hamwe na andũ a Misiri.

⁶ “Jehova ekuuga ũũ:

“Arata a Misiri nĩmakooragwo,
naguo hinya wake ũrĩa etĩĩaga naguo nĩũgaathira.
Kuuma Migidoli o nginya Aswani,
makooragĩrwo kuo thĩĩnĩ na rũhiũ rwa njora,
ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁷ “Nĩmagakira ihooru,
marĩ gatagatĩ-inĩ ka mabũrũri marĩa manangĩtwo, magakira ihooru,
namo matũũra mao manene magaaakorwo
marĩ thĩĩnĩ wa matũũra manene marĩa manangĩku.

⁸ Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova,
rĩrĩa ngaacina bũrũri wa Misiri na mwaki,
nao arĩa othe maamateithagia mahehenjwo.

⁹ “Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngatũma andũ moime harĩ nĩ marĩ na marikabu, mathĩĩ makahahũre andũ a Kushi, moime mwĩcaaro-inĩ wao. Nĩmakanyĩtwo nĩ ruo rwa ngoro mũthenya ũcio bũrũri wa Misiri ũkaaniinwo, nĩgũkorwo ti-itherũ nĩũgakinya.

¹⁰ “‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“Nĩnganiina kĩrĩndĩ kĩa Misiri,
hũthĩrĩte guoko kwa Nebukadinezaru, mũthamaki wa Babuloni.

¹¹ We na mbũtũ ciake cia ita,
o mbũtũ icio ikĩrĩtie ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe kwaga tha,
nĩcio ikaarehwo, iniine bũrũri ũcio.
Nĩĩgacomora hiũ ciao cia njora, ciũkĩrĩre bũrũri wa Misiri
na ciyũrie bũrũri ũcio andũ arĩa moragĩtwo.

¹² Nĩngatũma tũrũũ tuothe twa Rũũ rwa Nili tũhwe,

naguo bŭrŭri ũcio ndŭwenderie andũ aaganu;
ngaawananga na moko ma andũ a kŭngĩ,
guo mwene, o hamwe na kŭrĩa gŭothe kŭrĩ kuo.
Nĩĩ Jehova nĩ nĩĩ njarĩtie.

- ¹³ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ:
“Nĩngathũkangia ngai cia mĩhianano
na niine mĩhiano ĩrĩa ĩrĩ Nofu.
Gŭtigacooka kŭgĩa mũthamaki kũu bŭrŭri wa Misiri,
na nĩngaiyŭria bŭrŭri ũcio wotha guoya.
¹⁴ O nakuo Pathirosi nĩngakwananga,
na ngwatie mwaki kũu Zoani,
o na herithanie kũu Thebesi.
¹⁵ O nakuo Pelusiumu nĩngagũitĩrĩria mang’ŭrĩ makwa,
o kũu kŭgitĩro kĩa hinya kĩa bŭrŭri wa Misiri,
na njeherie kŭrĩndĩ gĩa kũu Thebesi.
¹⁶ Nĩngagwatia mwaki kũu bŭrŭri wa Misiri,
nakuo Pelusiumu nĩgũkeehũrithania nĩ ruo.
Thebesi nĩgũgatharĩkĩrwo.
Nofu nĩgũgakorwo na mĩnyamaro ĩtegũtigithĩria.
¹⁷ Aanake a Heliopoli* na a Bubasiti
makooragwo na rũhiũ rwa njora,
nao andũ a matũũra macio manene matahwo.
¹⁸ Mũthenya nĩũkagĩa nduma† kũu Tehafunehasu
rĩrĩa ngoinanga icooki rĩa Misiri;
kũu nĩkuo hinya wake ũcio etĩaga naguo ũgaathirĩra.
Nĩakahumbĩrwo nĩ matu,
namo matũũra make nĩmagatahwo.
¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio nĩngaherithia bŭrŭri wa Misiri,
nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

²⁰ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe, mũthenya wa mŭgwanja wa mweri wa mbere, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ²¹ “Mũrũ wa mŭndũ, nĩnyunite guoko kwa Firaũni, mũthamaki wa Misiri. Gũtiohetwo na taama ũrĩ na ndawa nĩguo kũhone, kana gũkoohanio na mĩtĩ nĩguo kũgwate kũgĩe na hinya wa kuoya rũhiũ rwa njora. ²² Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩĩ nĩngũũkĩrĩra Firaũni mũthamaki wa bŭrŭri wa Misiri. Nĩngũmuuna moko meerĩ, kũrĩa kũgima na kũrĩa kuunĩku, na ndũme rũhiũ rwa njora ruume guoko-inĩ gwake rŭgwe thĩ. ²³ Nĩngahurunja andũ a Misiri ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ. ²⁴ Nĩngekĩra moko ma mũthamaki wa Babuloni hinya, na ndĩmũnengere rũhiũ rwakwa rwa njora arũnyiite na guoko, no nĩngoina moko ma Firaũni, nake acaaĩre hau mbere yake, o ta mŭndũ ũgurarĩtio nguraro ya gĩkuũ. ²⁵ Nĩngekĩra moko ma mũthamaki wa Babuloni hinya, no moko ma Firaũni nĩmakaaga hinya. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaanengera mũthamaki wa Babuloni rũhiũ rwakwa rwa njora arũnyiite na guoko, nake arũhiũrie okĩrĩre bŭrŭri wa Misiri. ²⁶ Nĩngahurunja andũ a Misiri ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩmaharaganĩrie mabũrũri-inĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.”

31

Mũtarakwa wa Lebanoni

* 30:17 Heliopoli nĩ rĩitwa rĩa Kĩyunani na rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga itũũra inene rĩa ngai ya rĩũa. † 30:18 Nduma rĩngĩ yonangia kũnũhwo, mwanangĩko kana gĩkuũ.

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa ikũmi na ũmwe, mũthenya wa mbere wa mweri wa gatatũ, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, arĩria Firaũni mũthamaki wa Misiri na kĩrĩndĩ gĩake, ũmeere atĩrĩ:
“Nũũ ũngĩgerekano nawe ũhoru-inĩ ũkonĩ ũnene?

³ Cũrania ũhoru wa bũrũri wa Ashuri,
ũria hĩndĩ imwe warĩ mũtarakwa wa Lebanoni,
warĩ na honge thaka, ciahumbĩrĩte mũtitũ ũcio;
waraihĩte na igũrũ,
gacũmbĩrĩ kaguo gakagĩa igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu.

⁴ Wakũragio nĩ maaĩ,
ithima iria ndiku nĩciatũmaga ũraihe;
tũrũũ twa ithima icio twathereraga,
tũgathiũrũrũkĩria gĩtina kĩaguo mĩena yothe,
na tũgathereria maaĩ
mĩtĩ-inĩ yothe ya gĩthaka.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio ũgĩkĩrĩrĩria kũraiha
gũkĩria mĩtĩ yothe ya gĩthaka;
mathĩgĩ maguo makĩongerereka,
na honge ciaguo ikĩraiha,
igĩtheerema nĩ ũndũ wa maaĩ kũingĩha.

⁶ Nyoni ciothe cia rĩera-inĩ
igĩaka itara mathĩgĩ-inĩ maguo,
nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka
ciaciaragĩra rungu rwa honge ciaguo;
ndũrĩrĩ ciothe iria nene
ciatũũraga kĩruru-inĩ kĩaguo.

⁷ Ũthaka waguo warĩ mũkaru,
na mathĩgĩ maguo magatheerema,
nĩgũkorwo mĩri yaguo nĩyatoonyete thĩ tĩri-inĩ
kũrĩa kwarĩ na maaĩ maingĩ.

⁸ Mĩtarakwa ĩrĩa yarĩ mũgũnda wa Ngai
ndĩngĩaiananire naguo,
kana mĩthengera
ĩiganane na mathĩgĩ maguo,
o na kana mĩraracĩ
ĩgerekano na honge ciaguo,
gũtiarĩ mũtĩ thĩinĩ wa mũgũnda wa Ngai
ũngĩaiananire naguo gũthakara.

⁹ Nĩ nĩ ndaũthakarĩtie
na honge nyingĩ,
o nginya mĩtĩ yothe ya Edeni ĩrĩa yarĩ kũu mũgũnda wa Ngai
ĩgĩtuĩka ya kũũiguĩra ũiru.

¹⁰ “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ nĩwaraihĩte na igũrũ, na ũkaraihia mũthia waguo igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu, na tondũ nĩwetĩagĩra kũraiha kwaguo-rĩ, ¹¹ nĩndaũneanire kũrĩ mwathi wa ndũrĩrĩ, nĩguo aũherithie kũringana na ũrĩa waganu waguo watariĩ. Nĩndaũteanirie, ¹² naruo rũrĩrĩ rũtarĩ tha o na hanini, rũgakĩria iria ingĩ gũthũka, rũkĩũtema, rũkĩũtiga wagũa. Mathĩgĩ maguo makĩgũa irĩma-igũrũ na mĩkuru-inĩ guothe; nacio honge ciaguo ikĩgũa ciunĩkangĩre kũu ituamba-inĩ ciothe cia bũrũri. Ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ ikĩehera kĩruru-inĩ kĩaguo, igĩtigana naguo. ¹³ Nyoni ciothe cia rĩera-inĩ igĩtũura mũtĩ-inĩ ũcio wagwĩte, nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka igĩtũura kũu honge-inĩ ciaguo. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mĩtĩ ĩngĩ ĩrĩ kũu gũkuhĩ na maaĩ ĩgaacooka gwĩtĩia nĩ ũndũ wa kũraiha na igũrũ, ĩraihie mĩthia yayo igũrũ rĩa mathangũ marĩa matumanu. Gũtirĩ mĩtĩ ĩngĩ ĩnyuĩte maaĩ wega ũguo ĩkaaraiha ta guo;

yothe yorotereirio gĩkuũ-inĩ, kũndũ kũriku thĩ, kũrĩa andũ arĩa makuuaga matũũrĩte, o arĩa maikũrũkaga irima.

¹⁵ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũrĩa mūtĩ ũcio waikũrũkirio mbĩrĩra-inĩ, nĩndahingire ithima iria ciarĩ ndiku nĩ ũndũ wa kũucakaĩra; nĩndarũgamirie tũrũũ twakuo, namo maaĩ maingĩ makuo makĩhingĩrĩrio. Nĩ ũndũ wago ngĩhumba Lebanoni nduma, nayo mĩtĩ yothe ya gĩthaka ikĩhooha. ¹⁶ Nĩndatũmire ndũrĩrĩ ciinainio nĩ mũrurumo wago ũkĩgũa rĩrĩa ndaũikũrũkirie mbĩrĩra-inĩ hamwe na arĩa maikũrũkaga kũu irima. Hĩndĩ ũyo mĩtĩ yothe ya Edeni, o ũrĩa mĩega mũno gũkĩra ũrĩa ĩngĩ ya Lebanoni, mĩtĩ yothe ũrĩa yanyuithĩtio maaĩ wega, ikĩhoorerio ngoro ĩrĩ thĩ kũu kũriku. ¹⁷ Arĩa othe maatũũraga kũruru-inĩ kĩago, arĩa maarĩ ngwatanĩro nago gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, o nao nĩmaikũrũkĩtio mbĩrĩra-inĩ hamwe nago, mageturanĩra na arĩa maanooragwo na rũhiũ rwa njora.

¹⁸ “Nĩ mūtĩ ũrĩkũ harĩ mĩtĩ ya Edeni ũngĩgerekanio nawe ũhoro-inĩ ũkonĩ riiri na ũnene? No rĩrĩ, o nawe nĩũgaikũrũkio hamwe na mĩtĩ ya Edeni nginya kũu thĩ kũriku; ũgaakoma gatagatĩ ka andũ arĩa mataruaga, hamwe na arĩa mooragirwo na rũhiũ rwa njora.

“Ũcio nĩwe Firaũni na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

32

Gũcakaĩra Firaũni

¹ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩĩrĩ, mũthenya wa mbere wa mweri wa ikũmi na ĩĩrĩ, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, ambĩrĩria gũcakaĩra Firaũni, mũthamaki wa Misiri, ũmwĩre atĩrĩ:

“Wee ũtariĩ ta mũrũũthi gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ;

ũtariĩ o ta nyamũ nene ya iria-inĩ,

ũkĩhũura maaĩ kũu tũrũũ-inĩ twaku,

na ũkiunjuga maaĩ na makinya maku-rĩ,

ũgekĩra tũrũũ tũu ndooro.

³ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ:

“Nĩngagũikĩria wabu wakwa,

ndĩ hamwe na kĩrĩndĩ kĩngĩ,

nakĩo nĩgĩgakũguucũrũria na wabu ũcio wakwa.

⁴ Nĩngagũikia kũu bũrũri-inĩ,

ngũnyugute werũ-inĩ ũtarĩ kĩndũ.

Nĩngatũma nyoni ciothe cia rĩera-inĩ ikũũmbĩrĩre,

nacio nyamũ ciothe cia gĩthaka ciĩhũũnĩrĩre nawe.

⁵ Nĩngaragania nyama ciaku irĩma igũrũ,

namo matigari maku ndĩmaiyũrie mĩkuru-inĩ.

⁶ Nĩngaiyũria thĩ na thakame yaku ũyo iratherera

o nginya irĩma-inĩ,

nayo mĩkuru ĩiyũre nyama ciaku.

⁷ Hĩndĩ ũrĩa ngaakũhuhũkia-rĩ, nĩngahumbĩra igũrũ,

nacio njata ndĩciĩkĩre nduma;

nĩngahumbĩra riũa na itu,

nago mweri wage gũcooka kũruta ũtheri wago.

⁸ Motheri mothe marĩa maaraga marĩ igũrũ

nĩngatũma magũtuĩkĩre nduma;

nĩngaiyũria bũrũri waku nduma,

ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁹ Nĩngathĩnia ngoro cia andũ aingĩ,

ĩrĩa ngaakũrehera wanangĩku ũrĩ kũu gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,

o kũu mabũrũri-inĩ marĩa ũtooĩ.

¹⁰ Nĩngatũma ndũrĩrĩ nyingĩ imakio nĩwe,

nao athamaki a cio mainaine nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra nĩ ũndũ waku,
rĩrĩa ngaamahiũrĩria rūhiũ rwa njora.

Mũthenya ũrĩa ũkaagũa,
o mũndũ o mũndũ nĩakainaina
ategũtigithĩria gwĩtigĩra nĩ ũndũ wa muoyo wake.

¹¹ “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Rũhiũ rwa njora rwa mũthamaki wa Babuloni
nĩrũgagũũkĩrĩa.

¹² Nĩngatũma kĩrĩndĩ gĩaku kĩũragwo
na hiũ cia njora cia andũ arĩa marĩ hinya,
o acio a rūrĩrĩ rūtarĩ tha gũkĩra ndũrĩrĩ iria ingĩ ciothe.

Nĩmakahehenja mwĩtĩio wa bũrũri wa Misiri,
nakĩo kĩrĩndĩ gĩakuo nĩgĩkang’aũranio.

¹³ Nĩnganiina mahiũ mao mothe
marĩa marĩ ndwere-inĩ cia maaĩ maingĩ,
marĩa matagacooka kunjugwo nĩ kũgũrũ kwa mũndũ,
kana mekĩrwo ndooro nĩ mahũngũ ma mahiũ.

¹⁴ Hĩndĩ iyo nĩngatũma maaĩ makuo mahoorere,
na ndũme tũrũũ twakuo tũtherere ta maguta,
ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁵ Rĩrĩa ngaatũma bũrũri wa Misiri ũkire ihooru,
na njeherie kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kũu bũrũri-inĩ,
na hũũre arĩa othe matũũraga kuo-rĩ,
hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’

¹⁶ “Macio nĩmo macakaya marĩa makaamũcakaĩra. O nao airĩtu a ndũrĩrĩ magaacakaya
o ũguo; ũguo nĩguo magaacakaĩra bũrũri wa Misiri na kĩrĩndĩ gĩakuo, ũguo nĩguo
Mwathani Jehova ekuuga.”

¹⁷ Mwaka-inĩ wa ikũmi na iĩrĩ, mũthenya wa ikũmi na iĩtano wa mweri ũcio, kiugo kĩa
Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ¹⁸ “Mũrũ wa mũndũ, girĩka nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ
kĩa bũrũri wa Misiri, na ũkĩharũrũkie kũu thĩ kũriku, hamwe na airĩtu a ndũrĩrĩ iria irĩ
hinya, o hamwe na arĩa maikũrũkagio kũu irima-inĩ. ¹⁹ Moorie atĩrĩ: ‘Inyuĩ mũrĩ ende
gũkĩra arĩa angĩ? Ikũrũkai mũgakomio hamwe na arĩa mataruĩte.’ ²⁰ Nao makaagũa
hamwe na arĩa maanooragwo na rūhiũ rwa njora. Rũhiũ rwa njora nĩrũcomore; rekei
akururio arĩ hamwe na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe. ²¹ Kuuma kũu thĩinĩ wa mbĩrĩra, atongoria
arĩa marĩ hinya nĩmakaaragia ũhoro ũkonĩ bũrũri wa Misiri na arĩa marĩ ngwatanĩro
naguo, moige atĩrĩ, ‘Nĩmaikũrũkĩtio, na makometio hamwe na arĩa mataruĩte, o hamwe
na arĩa maanooragwo na rūhiũ rwa njora.’

²² “Ashuri arĩ kũu hamwe na mbũtũ ciake ciothe cia ita; arigiicĩrio nĩ mbĩrĩra cia arĩa
ake othe maanooragwo, o acio othe moragĩtwo na rūhiũ rwa njora. ²³ Mbĩrĩra ciao irĩ
irima kũrĩa kũriku, nacio mbũtũ ciake cia ita igũite irigiicĩrie mbĩrĩra yake. Arĩa othe
maiyrĩtie guoya thĩinĩ wa bũrũri wa arĩa marĩ muoyo nĩmoragĩtwo, makoaragwo na
rũhiũ rwa njora.

²⁴ “Elamu arĩ o kũu, na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe kĩrigiicĩrie mbĩrĩra yake. Othe nĩmor-
agĩtwo, makoaragwo na rūhiũ rwa njora. Arĩa othe maiyrĩtie bũrũri wa arĩa marĩ
muoyo guoya maaharũrũkirio thĩ kũrĩa kũriku matarĩ aruu. Maikaraga maconokete marĩ
hamwe na arĩa maharũrũkĩtio irima. ²⁵ Nĩarĩrwo ũrĩrĩ gatagatĩ-inĩ ka arĩa maanakua,
kĩrĩndĩ gĩake kĩrigiicĩrie mbĩrĩra yake. Acio othe ti aruu, na mooragirwo na rūhiũ
rwa njora. Tondũ nĩo maaguoyohithanagia bũrũri wa arĩa marĩ muoyo, maikaraga
maconokete marĩ hamwe na arĩa maharũrũkĩtio irima; magakomio hamwe na arĩa
maanooragwo.

²⁶ “Mesheki na Tubali marĩ kũu, nacio irĩndĩ ciao ciothe irigiĩĩrie mbĩrĩra ciao. Acio othe matiruĩte, na mooragirwo na rūhiũ rwa njora tondũ nĩmaiũrĩtie bũrũri wa arĩa marĩ muoyo guoya. ²⁷ Githĩ matikomete hamwe na njamba iria ingĩ cia ita iria itaruĩte iria ikuĩte, iria ciaharũrũkirio mbĩrĩra-inĩ hamwe na matharaita ma cio, o icio hiũ ciacio cia njora ciakomeirio mĩtwe yacio? Iherithia rĩa mehia mao rĩacookereire mahĩndĩ mao, o na akorwo kũguoyohithania kwa njamba icio cia ita nĩ kwayiũrĩte bũrũri wa arĩa marĩ muoyo.

²⁸ “O nawe Firaũni-rĩ, nĩũkoinangwo na ũkomio gatagatĩ-inĩ ka arĩa mataruĩte, o hamwe na arĩa maanooragwo na rūhiũ rwa njora.

²⁹ “Edomu arĩ kũu, hamwe na athamaki ake, na anene ake othe; o na maarĩ na hinya-rĩ, makometio hamwe na arĩa maanooragwo na rūhiũ rwa njora. Makomete hamwe na arĩa mataruĩte, o hamwe na arĩa maharũrũkagio irima.

³⁰ “Anene othe a gathigathini, na andũ othe a Sidoni marĩ kũu; maaharũrũkirio hamwe na arĩa maanooragwo maconokete, o na kwarĩ na kũguoyohania kwarehetwo nĩ ũhoti wao. Makometio matarĩ aruu, marĩ hamwe na arĩa maanooragwo na rūhiũ rwa njora, na maikaraga maconokete marĩ hamwe na arĩa maharũrũkagio irima.

³¹ “Firaũni, we hamwe na mbũtũ yake yothe ya ita rĩake, nĩakameyonera, nake ahoorerio ngoro nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ gĩake gĩothe kĩrĩa kĩanooragwo na rūhiũ rwa njora, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ³² O na gĩtuĩka nĩ nĩ ndatũmire aiyũrie guoya bũrũri-inĩ wa arĩa marĩ muoyo-rĩ, Firaũni hamwe na kĩrĩndĩ gĩake gĩothe nĩmagakomio hamwe na arĩa matarĩ aruu, hamwe na arĩa maanooragwo na rūhiũ rwa njora, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

33

Ezekieli Mũrangĩri

¹ Ningĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, arĩa andũ anyu, ũmeere atĩrĩ: ‘Hĩndĩ irĩa ngaarehithia rūhiũ rwa njora rūũkĩrĩre bũrũri, nao andũ a bũrũri ũcio methuurĩre mũndũ ũmwe wao mamũtue mũrangĩri wao, ³ nake one rūhiũ rwa njora rūgĩũka gũũkĩrĩra bũrũri ũcio, nake ahuhe karumbeta nĩgeetha amenyithie andũ mehũũge-rĩ, ⁴ hĩndĩ iyo mũndũ wotha ũrĩa ũkaigua karumbeta kau no aage kwĩhũga, naruo rūhiũ rūu rwa njora rūũke rūmũũrage-rĩ, nĩagacookererwo nĩ thakame yake mwene. ⁵ Kuona atĩ nĩagũire mũgambo wa karumbeta na akĩaga kwĩhũga-rĩ, nĩagacookererwo nĩ thakame yake mwene. Korwo nĩehũũgĩre-rĩ, nĩangĩehonokirie we mwene. ⁶ No rĩrĩ, mũrangĩri ũcio angĩona rūhiũ rūu rwa njora rūgĩũka, na aage kũhuha karumbeta nĩgeetha andũ mehũũge, naruo rūhiũ rūu rwa njora rūũke rūũrage ũmwe wao, mũndũ ũcio agaakua tondũ wa wĩhia wake, no nĩ-rĩ, nĩngooria mũrangĩri ũcio thakame ya mũndũ ũcio.’

⁷ “Mũrũ wa mũndũ, nĩngũtuĩte mũrangĩri wa andũ a nyũmba ya Isiraeli; nĩ ũndũ ũcio, igua kiugo kĩrĩa ngwaria na ũmahe ũhoru kuuma harĩ nĩ atĩ mehũũge. ⁸ Hĩndĩ irĩa ndeera mũndũ mwaganu atĩrĩ, ‘Wee mũndũ ũyũ mwaganu, ti-itherũ nĩũgũka,’ nawe wage kũmũringĩrĩria atigane na mĩthĩire iyo yake-rĩ, mũndũ ũcio mwaganu nĩagaakua tondũ wa wĩhia wake, no wee nĩwe ngooria thakame yake. ⁹ No rĩrĩ, ũngĩra mũndũ ũcio mwaganu ehũũge atigane na mĩthĩire iyo yake, nake aage gwĩka ũguo-rĩ, nĩagaakua nĩ ũndũ wa wĩhia wake, no wee nĩũkahonokia muoyo waku.

¹⁰ “Mũrũ wa mũndũ, irĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Inyuĩ mũroiga atĩrĩ: “Mahĩtia na mehia maitũ nĩmatũritũhĩire, na ithuĩ tũkahwererekera nĩ ũndũ wamo. Twakĩhota atĩa gũtũũra muoyo?”’ ¹¹ Meere ũũ, ‘Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, ndikenagio nĩ gĩkuũ kĩa andũ arĩa aaganu, no nĩ kaba magariũrũke matigane na mĩthĩire iyo yao, nĩguo matũũre muoyo. Garũrũkai! Garũrũkai, mũtigane na mĩthĩire iyo yanyu mĩũru! Mũgũgĩkua nĩkĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli?’

¹² “Nĩ ũndũ ũcio, wee mũrũ wa mũndũ, irĩa andũ anyu atĩrĩ, ‘Ŭthingu wa mũndũ ũrĩa mũthingu ndũkamũhonokia rĩrĩa akaaga gwathĩka, nago waganu wa mũndũ

ũrĩa mwaganu-rĩ, ndūgatũma agwe rĩrĩa akaagarũrũka atigane naguo. Mũndũ ũrĩa mũthingu angĩhĩa-rĩ, ndagetĩkĩrio atũũre muoyo nĩ ũndũ wa ũthingu ũrĩa ararĩ naguo.’
¹³ Ingĩrĩa mũndũ ũrĩa mũthingu atĩ ti-itherũ nĩegũtũũra muoyo, no hĩndĩ iyo we mwene ehie ehokete ũthingu ũcio wake, gũtirĩ gũiko kĩa ũthingu o na kĩmwe kĩa iria aneeka gĩkaaririkanwo; agaakua nĩ ũndũ wa ũũru ũcio ekĩte. ¹⁴ Ningĩ ingĩrĩa mũndũ ũrĩa mwaganu atĩrĩ, ‘Ti-itherũ nĩũgũkua,’ nowe agarũrũke atigane na mehia make, eke maũndũ marĩa marĩ ma kĩhoo to na magĩrĩre, ¹⁵ angĩcookia kĩrĩa ooete gĩa kũrũgamĩrĩra thĩirĩ, na acookie kĩrĩa aiyĩte, na arũmagĩrĩre irĩra cia watho wa kũrũmĩrĩrwo iria iheanaga muoyo, na ndageke ũndũ mũũru-rĩ, ti-itherũ nĩagatũũra muoyo; ndagakua. ¹⁶ Gũtirĩ rĩhĩa o na rĩmwe ekĩte rĩgaacooka kũririkanwo nĩguo orio. Nĩekĩte maũndũ marĩa marĩ ma kĩhoo to na magĩrĩre; ti-itherũ nĩagatũũra muoyo.

¹⁷ “No andũ anyu moigaga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhoo to.’ No nĩ njĩra yao ĩtarĩ ya kĩhoo to. ¹⁸ Mũndũ mũthingu angĩtigana na ũthingu wake eeke maũndũ moorurĩ, nĩagaakua nĩ ũndũ wamo. ¹⁹ Nake mũndũ mwaganu angĩgarũrũka atigane na waganu wake, eeke maũndũ marĩa marĩ ma kĩhoo to na magĩrĩre-rĩ, nĩagatũũra muoyo nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo. ²⁰ No rĩrĩ, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, mugaga atĩrĩ, ‘Njĩra ya Mwathani ti ya kĩhoo to.’ No rĩrĩ, nĩ ngaatuĩra o mũndũ wanyu ciira kũringana na mĩthĩre yake we mwene.”

Gũtaarĩria gwa Kũgũa kwa Jerusalemu

²¹ Mwaka-inĩ wa ikũmi na ĩrĩ kuuma twathaamio, mũthenya wa ĩtano wa mweri wa ikũmi-rĩ, mũndũ worĩte kuuma Jerusalemu agĩũka kũrĩ nĩ, akĩnjĩra atĩrĩ, “Itũũra rĩrĩa inene nĩrĩgwĩte!” ²² Na rĩrĩ, hwaĩ-wa-ira, mũndũ ũcio ataanakinya, guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩakwa, nake akĩhingũra kanua gakwa, mũndũ ũcio atanooka kũrĩ nĩ rũciĩnĩ. Nĩ ũndũ ũcio ngĩtumũrwo kanua, na ndiacookire gũkira.

²³ Ningĩ kiugo kĩa Jehova gĩkĩnginyĩrĩra, ngĩrwo atĩrĩ: ²⁴ “Mũrũ wa mũndũ, andũ acio matũũraga kũu kwanangĩku bũrũri-inĩ wa Isiraeli maroiga atĩrĩ, ‘Iburahĩmu aarĩ o mũndũ ũmwe, no nĩegwatĩre bũrũri ũyũ. No ithuĩ tũrĩ aingĩ; ti-itherũ bũrũri ũyũ nĩ ithuĩ tũheetwo ũtuĩke igai riitũ.’ ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio meere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ inyuĩ mũrĩĩaga nyama irĩ o na thakame, na mũkainamĩrĩra mĩhianano yanyu, na mũgaitithia thakame-rĩ, inyuĩ no mũkĩngwatĩre bũrũri ũyũ ũtuĩke wanyu? ²⁶ Inyuĩ mwĩhokaga rũhiũ rwanyu rwa njora, na mũgeeka maũndũ marĩ magigi, na o mũndũ wanyu agathaahia mũtumia wa mũndũ ũrĩa ũngĩ. Inyuĩ no mũkĩngwatĩre bũrũri ũyũ ũtuĩke wanyu?”

²⁷ “Meere atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, acio matigaire kũu kwanangĩku makaaniinwo na rũhiũ rwa njora, nao arĩa marĩ mĩgũnda-inĩ ngaamaneana kũrĩ nyamũ cia gĩthaka imatambuura, nao arĩa marĩ cĩhitho-inĩ nũmu na ngurunga-inĩ makoora gwo nĩ mũthiro. ²⁸ Nĩngatũma bũrũri ũcio wanangĩke ũkire ihooru, naguo hinya ũrĩa wĩtĩagĩra nĩũgaathira, na irĩa icio cia Isiraeli nĩigakirio ihooru, kwage mũndũ ũngĩtuĩkanĩria kuo. ²⁹ Hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngaananga bũrũri ũcio ũkire ihooru, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe marĩ magigi maneeke.’

³⁰ “No wee mũrũ wa mũndũ-rĩ, andũ anyu maraaranĩria ũhoro waku marĩ thingo-inĩ, na mĩrango-inĩ ya nyũmba, makeerana atĩrĩ, ‘Ūkaai mũigie ndũmĩrĩrĩ ĩrĩa yũkĩte kuuma kũrĩ Jehova.’ ³¹ Andũ akwa mokaga kũrĩ we, o ta ũrĩa mamenyerete gwĩka, na magaikara thĩ mbere yaku mathikĩrĩre ciugo ciaku, no rĩrĩ, matiĩkaga ũrĩa ciugĩte. Merutagĩra na tũnua twao, no ngoro ciao ikorokagĩra uumithio ũtarĩ wa kĩhoo to. ³² Ti-itherũ harĩ o-rĩ, wee ũtuĩkĩte o ta mũndũ ũrĩa ũinaga nyĩmbo cia wendo arĩ na mũgambo mwega, na akahũra kĩnanda wega, nĩgũkorwo nĩmaiguaga ciugo ciaku no matiĩkaga ũrĩa ciugĩte.

³³ “Hĩndĩ ĩrĩa maũndũ macio mothe makaahinga, na ti-itherũ nĩmakahinga, hĩndĩ iyo nĩmakamenya atĩ thĩnĩ wao nĩ kwarĩ na mũnabii.”

34

Arĩithi na Ng'ondũ

¹ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩĩre, ngĩĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoro wa gũũkĩĩra arĩithi a Isiraeli; ratha ũhoro, ũmeere atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kaĩ arĩithi a Isiraeli, o acio merĩithagia o ene, marĩ na haaro-ĩ! Githĩ arĩithi ti a kũrĩithagia rũũru? ³ Inyuĩ mũrĩĩaga ng'ondũ iria noru, na mũkehumba nguo cia guoya wacio, na mũgathĩnja iria njega, no mũtirĩithagia rũũru rũu. ⁴ Inyuĩ mũtĩĩkĩrĩte iria hinyaru hinya, kana mũkahonia iria ndwaru, o na kana mũkooha iria ndiihie. Mũtihũndũrĩte iria itururĩte, kana mũgacaria iria ciũrĩte. Mũciathĩte na hinya, o na mũtarĩ na tha. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio ciahurunjũkire tondũ itiarĩ na mũrĩithi, na rĩrĩa ciahurunjũkire ĩgĩtuĩka irio cia nyamũ ciothe cia gĩthaka. ⁶ Ng'ondũ ciakwa ciorũũrĩre kũu irĩma-inĩ guothe o na tũrĩma-igũrũ. Ciahurunjĩrwo thĩ yothe, na gũtirĩ mũndũ worĩĩrĩre kũrĩa irĩ, kana agĩcicaria.

⁷ “Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arĩithi-rĩ, iguai kiugo kĩa Jehova: ⁸ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo, tondũ rũũru rwakwa nĩ rwagĩte mũrĩithi, na nĩrũtahĩtwo rũgatuĩka irio cia nyamũ ciothe cia gĩthaka, na ningĩ tondũ arĩithi akwa matiigana gũcacia rũũru rwakwa, no nĩo ene meemenyereire handũ ha kũmenyerera rũũru rwakwa-rĩ, ⁹ nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arĩithi, iguai kiugo kĩa Jehova: ¹⁰ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũũkĩĩra arĩithi acio, na nĩo ngooria rũũru rwakwa. Nĩngameheria matige kũrĩithia rũũru rũu, nĩguo arĩithi acio matigacooke kũrĩa ng'ondũ. Nĩngateithũra rũũru rwakwa kuuma tũnua-inĩ twao, nĩguo rũtigatuĩke irio cia kũrĩio nĩo.

¹¹ “Nĩgũkorwo Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Nĩ mwene, nĩ nĩ ngaacaria ng'ondũ ciakwa ndĩcirĩithagie. ¹² O ta ũrĩa mũrĩithi amenyagĩrĩra rũũru rwake rũrĩa rũhurunjũkĩte rĩrĩa arĩ hamwe naruo-rĩ, ũguo nĩguo o na nĩ ngaamenyagĩrĩra ng'ondũ ciakwa. Nĩngaciteithũra ndĩcirute kũrĩa guothe ciahurunjĩrwo mũthenya ũrĩa kwarĩ matu na nduma. ¹³ Nĩngaciruta ndũrĩrĩ-inĩ, na ndĩcicookanĩrĩre kuuma mabũrũri-inĩ, na ndĩcirehe bũrũri ũrĩa ũrĩ wacio kũũmbe. Nĩngacirĩithagia kũu irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli, na tũmĩkuru-inĩ, o na kũu bũrũri-inĩ ũcio kũrĩa gũtũũragwo nĩ andũ. ¹⁴ Nĩngacirĩithagia kũrĩa kũrĩ na ũrĩithio mwega, na irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli nĩkuo gũgaatuĩka bũrũri wacio wa ũrĩithio. Kũu nĩkuo ikaarahaga, bũrũri ũrĩ ũrĩithio mwega, na irĩĩage ũrĩithio-inĩ mũnoru, kũu irĩma-inĩ cia bũrũri wa Isiraeli. ¹⁵ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, Nĩ mwene nĩ nĩ ngerĩithagĩria ng'ondũ ciakwa, na ndũme ciarahage kũu. ¹⁶ Nĩngacaria iria ciũrĩte, na njookie iria itururĩte. Nĩngooha iria ndiihie nacio iria hinyaru ndĩcĩĩkĩre hinya, no iria noru na iria irĩ na hinya-rĩ, nĩkũniina ngaaciniina. Nĩngarĩithagia rũũru rũu na kĩhooito.

¹⁷ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: “Ha ũhoro wanyu inyuĩ rũũru rwakwa-rĩ, nĩngatuithania ciira gatagatĩ ka ng'ondũ ĩmwe na ĩrĩa ĩngĩ, na gatagatĩ ka ndũrũme na thenge. ¹⁸ Anga ti ũndũ mũiganu harĩ inyuĩ kũrĩa kũu ũrĩithio-inĩ ũcio mwega? Ningĩ no nginya mũrangĩrĩre ũrĩithio ũcio ũngĩ wanyu na makinya? Anga ti ũndũ mũiganu harĩ inyuĩ kũnyua maaĩ makembu? No nginya mũcooke munjuge maaĩ macio mangĩ na makinya manyu? ¹⁹ No nginya rũũru rwakwa rũrĩĩage kĩrĩa mũrangĩrĩrĩre, na rũnyuuage kĩrĩa munjugĩte na makinya manyu?”

²⁰ “Nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova ekũmeera ũũ: Atĩrĩrĩ, nĩ mwene nĩ nĩ ngaa-tuithania ciira gatagatĩ ka ng'ondũ iria noru na iria hĩnju. ²¹ Tondũ mũcithinĩkanagia na rwere, o na kĩande, nacio ng'ondũ iria itarĩ na hinya mũgacitiindĩka na hĩa cianyu o nginya mũgaciingata, ²² nĩngahonokia rũũru rwakwa, naruo rũtigaacooka gũtahwo rĩngĩ. Nĩngatuithania ciira gatagatĩ ka ng'ondũ ĩmwe na ĩrĩa ĩngĩ. ²³ Nĩngaciarahũrĩra mũrĩithi ũmwe, nake nĩ Daudi ndungata yakwa, na nĩwe ũgaacirĩithagia; agaacirĩithagia na atuĩke mũrĩithi wacio. ²⁴ Nĩ Jehova nĩ nĩ ngaatuĩka Ngai wacio, nake Daudi ndungata yakwa nĩagatuĩka mũthamaki gatagatĩ-inĩ ga cio. Nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie ũhoro ũcio.

²⁵ “Nĩngathondeka kĩrĩkanĩro gĩa thayũ nacio, nacio nyamũ cia gĩthaka ndĩcieherie kũu bũrũri-inĩ ũcio, nĩgeetha itũũre werũ-inĩ na ikomage mũtitũ-inĩ irĩ na thayũ.

²⁶ Nĩngacirathima na ndaathime kũrĩa gũthiũrũkĩirie kĩrĩma gĩakwa. Nĩngoiragia mbura hĩndĩ ya kĩmera yakinya; nĩgũkaagĩa mbura ya kĩrathimo. ²⁷ Mĩtĩ ya mũgũnda nĩgaciaraga maciaro mayo, nayo mĩgũnda ĩgie na magetha mayo; andũ nao nĩmagaikaraga na thayũ thĩnĩ wa bũrũri wao. Nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, rĩrĩa ngoinganga mĩtĩ ya macooki kuuma ngingo-inĩ ciao, na ndĩmateithũre kuuma moko-inĩ ma arĩa maamatuire ngombo. ²⁸ Matigacooka gũtahwo nĩ ndũrĩrĩ, kana kũrĩio nĩ nyamũ cia gĩthaka. Magaatũũraga na thayũ, na gũtirĩ mũndũ ũkaamamakagia. ²⁹ Nĩngamahe bũrũri ũikaine nĩ ũndũ wa kũgĩa magetha, nao matigacooka kũhũũta marĩ kũu bũrũri-inĩ ũcio kana maconorithio nĩ ndũrĩrĩ icio. ³⁰ Nao nĩmakamenya atĩ nĩ, Jehova Ngai wao, ndĩ hamwe nao, na atĩ nĩo andũ akwa, o andũ a nyũmba ya Isiraeli, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ³¹ Inyuĩ ng'ondũ ciakwa, o inyuĩ ng'ondũ cia rũũru rwakwa-rĩ, inyuĩ mũrĩ andũ, na nĩ ndĩ Ngai wanyu, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

35

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Edomu

¹ Ningĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩre, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku Kĩrĩma gĩa Seiru: kĩrathĩre ũhoru wa gũgũkĩrĩra, ³ ũkĩire atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Wee Kĩrĩma gĩa Seiru, nĩngũgũkĩrĩra, na ngũtambũrũkĩirie guoko gwakwa nginya ndũme wanangĩke ũkire ihooru. ⁴ Nĩngatũma matũũra maku manangwo nawe nĩũgaakira ihooru. Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁵ “Tondũ wee-rĩ, kuuma o matukũ ma tene nĩtũũrĩtie muku na andũ a Isiraeli na ũkĩmaneana mooragwo na rũhiũ rwa njora, rĩrĩa maarĩ na mũtino, o hĩndĩ ĩrĩa iherithia rĩao rĩehĩrĩre, ⁶ nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, nĩngakũneana ũitwo thakame, nayo nĩgathingatana nawe. Kuona atĩ ndwamenire ũiti wa thakame-rĩ, ũiti wa thakame nĩũgaathingatana nawe. ⁷ Nakĩo Kĩrĩma gĩa Seiru nĩngatũma kĩanangwo gĩkire ihooru, na njũrage arĩa othe mokaga kuo na makoimagara. ⁸ Nĩngaiyũria irĩma ciaku na arĩa moragĩtwo; arĩa moragĩtwo na rũhiũ rwa njora makaagũa tũrĩma-inĩ twaku, na ituamba-inĩ ciaku, o na mĩkuru-inĩ yaku yothe. ⁹ Nĩngatũma ũtũũre ũkĩrĩte ihooru nginya tene, namo matũũra maku matigatũũrwo. Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

¹⁰ “Tondũ uugĩte atĩrĩ, “Ndũrĩrĩ ici cieri na mabũrũri maya nĩigatuĩka ciitũ, na tũciĩgwatĩre,” o na gwatũka atĩ nĩ Jehova ndaari kuo, ¹¹ nĩ ũndũ ũcio, Mwathani Jehova oigĩte atĩrĩ, ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo-rĩ, nĩngagwĩka maũndũ maringaine na marakara maku na ũiru waku, irĩa wonanirie ũrĩ na rũmena harĩo, na nĩngatũma menyeke gatagatĩ-inĩ kao hĩndĩ ĩrĩa ngaamũtũra ciira. ¹² Hĩndĩ ĩyo nĩũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩnjiguĩte maũndũ mothe ma kĩnyararo marĩa warĩtie ma gũũkĩrĩra irĩma cia bũrũri wa Isiraeli. Woigire atĩrĩ, “Nĩcianangĩtwo na ikaneanwo kũrĩ ithuĩ tũcitambuure.”

¹³ Nĩmwerahire na mũkĩaria maũndũ ma kũnjũkĩrĩra mũtekwĩgĩrĩrĩa na nĩ ngĩgua maũndũ macio. ¹⁴ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Rĩrĩa thĩ yothe ĩgaakorwo ĩgĩcanjamũka, nĩngatũma ũkire ihooru. ¹⁵ Tondũ nĩwakenire rĩrĩa igai rĩa andũ a nyũmba ya Isiraeli rĩanangirwo rĩgĩkĩra ihooru-rĩ, ũguo noguo ngagwĩka o nawe. Wee Kĩrĩma gĩa Seiru, nĩũgakirio ihooru, wee mwene o na bũrũri wa Edomu wotho. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’”

36

Ũrathi Ũkonĩ Irĩma cia Isiraeli

¹ “Atĩrĩrĩ, wee mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru ũkonĩ irĩma cia Isiraeli, ũciĩre atĩrĩ, ‘Inyuĩ irĩma cia Isiraeli, iguai kiugo kĩa Jehova. ² Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Thũ nĩyaaririe ũhoru waku, ĩkiuga atĩrĩ, “Aha! Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwa tene nĩgũtuĩkĩte gwitũ gwa kwĩgwatĩra.”’ ³ Nĩ ũndũ ũcio ratha ũhoru uuge atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kuona atĩ nĩmakwanangire na magĩkũguĩma na mĩena yothe nĩguo wĩgwatĩrwo nĩ ndũrĩrĩ icio ingĩ ũtuĩke kĩndũ kĩmene na gĩa gũcambio nĩ andũ-rĩ, ⁴ nĩ ũndũ ũcio inyuĩ irĩma cia

Isiraeli, iguai kiugo kĩa Mwathani Jehova: Mwathani Jehova ekwĩra irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na ituamba, na kũndũ kũrĩa kwanangĩtwo gũgakira ihooru, na matũũra marĩa mathaamĩtwo, na matũũra marĩa matahĩtwo indo na makanyararwo nĩ ndũrĩrĩ icio ingĩ iria imũthiũrũrũkĩirie atĩrĩ, ⁵ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩjarĩtie ũhoru wa gũũkĩrĩra ndũrĩrĩ icio ingĩ ndĩ na kĩyo kĩnene gĩakanĩte ta mwaki, na ngaaria ũhoru wa gũũkĩrĩra bũrũri wa Edomu wothē, nĩgũkorwo nĩmegwatĩire bũrũri wakwa ũtuĩke wao, makĩngenagĩrĩra na marĩ na rũmena ngoro-inĩ ciao, nĩguo matunyane ũrĩithio wakuo.’ ⁶ Nĩ ũndũ ũcio ratha ũhoru ũkoniĩ bũrũri wa Isiraeli, na wĩre irĩma na tũrĩma, na mĩkuru na ituamba, atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ngwaria ndĩ na mang’ũrĩ marĩ na ũiru tondũ nĩnyararĩtwo nĩ ndũrĩrĩ icio. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ndehĩta njoete guoko na igũrũ ndoiga atĩ ndũrĩrĩ icio imũthiũrũrũkĩirie o nacio nĩkanyararwo.

⁸ “No rĩrĩ, inyuĩ irĩma cia Isiraeli nĩmũkaruta honge, na mũciarĩre andũ akwa a Isiraeli maciaro,* nĩgũkorwo marĩ hakuhi kũinũka. ⁹ Nĩndĩrarũmbũiya ũhoru wanyu na nĩngũmũkinyĩria wega wakwa; nĩmũgacimbwo na mũhaandwo, ¹⁰ na nĩngamũingĩhĩria andũ, o acio a nyũmba ya Isiraeli yothē. Matũũra nĩmagatũũrwo, nakuo kũrĩa kwanange nĩgũgacookererio. ¹¹ Nĩngamũingĩhĩria andũ na mahiũ, nao nĩmagaciarana na maingĩhe. Nĩngatũma mũtũũrwo nĩ andũ ta ũrĩa mwatũũrĩtwo mbere, na ndũme mũgaacĩre gũkĩra mbere. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova. ¹² Nĩngatũma andũ, o acio andũ akwa a Isiraeli magere igũrũ rĩaku. Nĩmakamwĩgwatĩra, na inyuĩ nĩmũgatuĩka igai rĩao; mũtigacooka kũmatunya ciana ciao rĩngĩ.

¹³ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Tondũ andũ maramwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũniinũkagia andũ, na mũgatunya rũrĩrĩ rwanyu ciana ciaruo,” ¹⁴ nĩ ũndũ ũcio mũtigacooka kũniina andũ, kana gũtũma rũrĩrĩ rwanyu rwage ciana, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ¹⁵ Ndigacooka gũtũma mũigwe kĩnyũrũri kĩa ndũrĩrĩ, o na kana mũcooke kũnyararwo nĩ kĩrĩndĩ, kana ndũme rũrĩrĩ rwanyu rũgwe, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.’”

¹⁶ Nĩngĩ kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ¹⁷ “Mũrũ wa mũndũ, hĩndĩ irĩa andũ a Isiraeli maatũũraga bũrũri wao kũmbe-rĩ, nĩmaũthaahirie na mĩtugo yao na ciĩko ciao. Mĩtugo yao yatariĩ ta thaahu wa mũndũ-wa-nja wa o mweri maitho-inĩ makwa. ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio nĩndamaitĩrĩirie mang’ũrĩ makwa, tondũ nĩmaitithĩtie thakame kũu bũrũri ũcio na tondũ nĩmaũthaahĩtie na mĩhianano yao. ¹⁹ Nĩndamahurunjire ndũrĩrĩ-inĩ, na makĩharaganĩrio mabũrũri-inĩ; ndaamatuĩrĩire ciira kũringana na mĩtugo yao na ciĩko ciao. ²⁰ Na kũrĩa guothe maathiire ndũrĩrĩ-inĩ nĩmathaahirie rĩitwa rĩakwa itheru, nĩgũkorwo kweragwo atĩrĩ igũrũ rĩao, ‘Aya nĩ andũ a Jehova, no no nginya maangĩherire bũrũri wake.’ ²¹ Nĩndarũmbũyagia ũhoru wa rĩitwa rĩakwa itheru, rĩrĩa rĩathaahirio nĩ nyũmba ya Isiraeli ndũrĩrĩ-inĩ kũrĩa maathiite.

²² “Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ndigwĩka maũndũ macio nĩ ũndũ wanyu, inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, no ngũmeeka nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa itheru, rĩrĩa mũthaahĩtie ndũrĩrĩ-inĩ kũrĩa mũthiite. ²³ Nĩngonania ũtheru wa rĩitwa rĩakwa inene, rĩrĩa rĩthaahĩtio ndũrĩrĩ-inĩ icio, rĩitwa rĩu inyuĩ mũthaahĩtie gatagatĩ-inĩ ga cio. Hĩndĩ iyo ndũrĩrĩ icio nĩkamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova, hĩndĩ irĩa ngeyonania atĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ mao kũhĩtũkĩra harĩ inyuĩ, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

²⁴ “Nĩgũkorwo nĩngamũruta ndũrĩrĩ-inĩ icio; nĩngamũcookanĩrĩria kuuma mabũrũri macio mothe, na ndĩmũcookie bũrũri wanyu kũmbe. ²⁵ Nĩngamũminjaminjĩria maaĩ matheru, na inyuĩ nĩmũgathera; nĩ nĩ ngaamũtheria mũthirwo nĩ thaahu wanyu wothē, na ndĩmũtherie kuuma kũrĩ mĩhianano yanyu yothē. ²⁶ Nĩngamũhe ngoro njerũ, na njĩkĩre roho mwerũ thĩinĩ wanyu; nĩngamwehereria ngoro yanyu ya ihiga, ndĩmũhe ngoro ya nyama. ²⁷ Na nĩngekĩra Roho wakwa thĩinĩ wanyu, na ndũme mũrũmagĩrĩre watho wakwa wa kũrũmĩrĩtwo, na mũmenyagĩrĩre kũrũmia mawatho

* 36:8 Ūyũ warĩ ũndũ wa kuonania maciaro maingĩ (17:8, 23), o hamwe na ũtugi wa Ngai.

makwa. ²⁸ Mūgaatūūra thīinī wa būrūri ūrīa ndaaheire maithe manyu ma tene; nīmū-gatuika andū akwa, na nīi ndūike Ngai wanyu. ²⁹ Nīngamūhonokia kuuma thaahu-inī wanyu wothe. Nīngoiga kūgīe ngano, na ndūme īingīthe, na ndikamūrehithīria ng'aragu. ³⁰ Nīngaingīhia maciaro ma mīti na maciaro ma mūgūnda, nīgeetha mūtikanacooke kūnyararwo mūrī thīinī wa ndūrīrī tondū wa ng'aragu. ³¹ Hīndī īyo nīmūkaririkana mīthīire yanyu mīūru na ciiko cia waganu, na nīmūgethūūra inyuī ene nī ūndū wa mehia manyu na mītugo yanyu īrī magigi. ³² Nīngwenda mūmenye atī ndireeka ūndū ūyū nī ūndū wanyu, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga. Iguai thoni, na mūnyararithio nī ūndū wa mītugo yanyu, inyuī andū a nyūmba ya Isiraeli!

³³ “Mwathani Jehova ekuuga ūū: Mūthenya ūrīa ngaamūtheria mūthirwo nī mehia manyu mothe-rī, nīngatūma matūūra manyu macooke gūtūūrwo, na kūrīa kwanangīku nīgūgacookererio. ³⁴ Būrūri ūrīa ūkirīte ihooru nīūkarīmwo handū ha gūkaraga ūkirīte ihooru maitho-inī ma arīa othe mahītūkagīra kuo. ³⁵ Nao nīmakoiga atīrī, “Būrūri ūyū watūūrīte ūrī mūteanīrie rīu ūtuīkīte o ta mūgūnda wa Edenī; matūūra manene marīa maanangītwo, na magakirio ihooru, na makaniinwo-rī, rīu nīmairigīre na magatūūrwo.” ³⁶ Hīndī īyo ndūrīrī iria imūthiūrūrūkīrie, iria igaatigara, nīikamenya atī nīi Jehova nī nīi njookereirie kūrīa kwanangītwo, na ngahaanda rīngī kūrīa gwakiritio ihooru. Nīi Jehova nī nīi njarītīe, na nī nīi ngeeka ūguo.’

³⁷ “Mwathani Jehova ekuuga ūū: O rīngī nīngetikīra kūigua ithaithana rīa andū a nyūmba ya Isiraeli na ndīmekīre ūū: Nīngatūma andū ao maingīthe o ta rūūru rwa ng'ondū, ³⁸ maingīthe o ta ndūūru cia kūrutwo magongona kūu Jerusalemu hīndī ya ciathī iria nyamūre. Ūguo nīguo matūūra macio manene manangītwo makaiyūrio ndūūru cia andū. Hīndī īyo nīmakamenya atī nīi nīi Jehova.”

37

Gītuamba kīa Mahīndī Momū

¹ Na rīrī, guoko kwa Jehova nī kwagīire igūrū rīakwa, ngīoywo nī Roho wa Jehova akīndwara handū gītuamba-inī gatagatī; nakīo kīaiyūrīte mahīndī. ² Nake akīndongoria akīnjeeria kūu maarī, na ngīona mahīndī maingī mūno maaraganīte kūu gītuamba-inī kūu, na mahīndī macio maarī momū mūno. ³ Nake akīnjūūria atīrī, “Mūrū wa mūdū, mahīndī maya-rī, no macooke muoyo?”

Na nīi ngīmūcookeria atīrī, “Mwathani Jehova, wee nowe wiki ūūi.”

⁴ Ningī agīcooka akīnjīra atīrī, “Rathīra mahīndī maya ūhoro, ūmeere atīrī, ‘Mahīndī maya momū, iguai kiugo kīa Jehova! ⁵ Mwathani Jehova ekwīra mahīndī maya ūū: Nīngūtūma mūgīe na mīhūmū, na inyuī nīmūgūcooka muoyo. ⁶ Nīngūmwīkīra mīkiha, na ndūme mūgīe na nyama na ndīmūhumbīre na gīkonde; nīngūmwīkīra mīhūmū, na nīmūgūcooka muoyo. Hīndī īyo nīmūkamenya atī nīi nīi Jehova.’”

⁷ Nī ūndū ūcio ngīratha ūhoro o ta ūrīa ndaathītwo. Na rīrīa ndaarathaga, hakīgīa na inegene, mūgambo wa gūkaragacana, namo mahīndī macio magīcookanīrīra, o ihīndī rīgīcookerera ihīndī rīrīa rīagīrīre. ⁸ Na nīi ngīcūthīrīria, ngīona maagīa mīkiha na nyama, nakīo gīkonde gīkimahumbīra, no matiarī na mīhūmū.

⁹ Ningī akīnjīra atīrī, “Rathīra mīhūmū ūhoro; mūrū wa mūdū, mīrathīre ūhoro ūmīire atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū: Ūkai inyuī mīhūmū ya muoyo muumīte mīena īna īrīa yumaga rūhuho, na mwīkīre mīhūmū thīinī wa aya moragītwo, nīguo macooke muoyo.’” ¹⁰ Nī ūndū ūcio ngīratha ūhoro o ta ūrīa aanjathīte, nayo mīhūmū ikīmatoonya; nao makīgīa muoyo, makīrūgamia na magūrū mao, nao magīkorwo marī mbūtū nene ya ita.

¹¹ Nake akīnjīra atīrī, “Mūrū wa mūdū, mahīndī maya nīmō andū a nyūmba yothe ya Isiraeli. Moigaga atīrī, ‘Mahīndī maitū nīmōmū, naguo mwīhoko witū nīmūthiru; na ithūi nītūeheretio.’” ¹² Nī ūndū ūcio, marathīre ūhoro, ūmeere atīrī, ‘Mwathani Jehova ekuuga ūū: Inyuī andū akwa, nīngūhingūra mbīrīra cianyu ndīmwambatie muume kūu; nīngūmūcookia būrūri ūcio wa Isiraeli. ¹³ Hīndī īyo nīmūkamenya atī nīi nīi Jehova,

rĩria ngaahingũra mbĩrĩra cianyu ndĩmwambatie muume kuo, inyuĩ andũ aya akwa. ¹⁴ Nĩngamwĩkĩra Roho wakwa, na inyuĩ nĩmũgatũũra muoyo, na nĩngamũtwara bũrũri ũrĩa ũrĩ wanyu kĩũmbe mũgatũũre kuo. Hĩndĩ iyo nĩmũkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ njarĩtie, na nĩ nĩ njĩkite ũguo, ũguo nĩguo Jehova ekuuga.’”

Rũrĩrĩ Rũmwe Rungu rwa Mũthamaki Ũmwe

¹⁵ Kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ¹⁶ “Mũrũ wa mũndũ, oya gathanju ka mũtĩ wandĩke igũrũ rĩako atĩrĩ, ‘Gaka nĩ ka Juda na andũ a Isiraeli arĩa makuruhanĩte nake.’ Ningĩ woe gathanju kangĩ ka mũtĩ wandĩke igũrũ rĩako atĩrĩ, ‘Gathanju ka Efiraimu, karĩa ka Jusufu na andũ othe a nyũmba ya Isiraeli arĩa makuruhanĩte nake.’ ¹⁷ Tũnyitithanie tũtuĩke rũthanju rũmwe nĩguo tũtuĩke rũthanju rũmwe guoko-inĩ gwaku.

¹⁸ “Rĩrĩa andũ anyu magaakũũria atĩrĩ, ‘Kaĩ ũtangĩtwĩra gĩtũmi kĩa maũndũ maya ũreka?’ ¹⁹ ũkaamacookeria, ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩnguoya gathanju kau ka Jusufu na mĩhĩrĩga ya Isiraeli iyo ikuruhanĩte nake, o kau karĩ guoko-inĩ kwa Efiraimu, ndĩkoohanie hamwe na gathanju ka Juda, tũtuĩke rũthanju rũmwe, natuo tũtuĩke rũthanju rũmwe guoko-inĩ gwakwa.’ ²⁰ Nyiita tũthanju tũu wandĩkite maitho-inĩ mao, ²¹ ũmeere atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngaruta andũ a Isiraeli kuuma ndũrĩrĩ-inĩ kũrĩa maathiĩte. Nĩngamacookanĩrĩria ndĩmarute kũrĩa guothe marĩ, na ndĩmacookie bũrũri wao kĩũmbe. ²² Nĩngamatua rũrĩrĩ rũmwe marĩ kũu bũrũri ũcio, o kũu irĩma-igũrũ cia Isiraeli. Gũkaagĩa mũthamaki ũmwe igũrũ rĩao othe, na matigacooka rĩngĩ gĩtuĩka ndũrĩrĩ igĩrĩ, kana magayũkanio matuĩke mothamaki meerĩ. ²³ Matigethaahia rĩngĩ na mĩhianano yao, kana mĩhiano mĩũru, kana waganu wao o wotho, nĩgũkorwo nĩngamahonokia matige gũcoka na thuutha nĩ ũndũ wa mehia mao, na nĩngamatheria. Magaatuĩka andũ akwa, na nĩ nduĩke Ngai wao.

²⁴ “Daudi ndungata yakwa nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki wao, nao othe magĩe na mũrĩithi ũmwe. Nĩmakarũmĩrĩra mawatho makwa na mamenyere watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo. ²⁵ Magaatũũra bũrũri ũcio ndaaheire ndungata yakwa Jakubu, bũrũri ũrĩa maithe manyu maatũũraga. O ene, hamwe na ciana ciao, o na ciana cia ciana ciao, magaatũũra kuo nginya tene, nake Daudi ndungata yakwa atuĩke mũnene wao nginya tene. ²⁶ Nĩngarĩkanĩra kĩrĩkanĩro gĩa thayũ nao; nakĩo gĩgaatuĩka kĩrĩkanĩro gĩa gĩtũũra nginya tene. Nĩngamahaanda na ndũme maingĩhe, na nĩngahaanda handũ-hakwa-harĩa-haamũre gatagati-inĩ kao nginya tene. ²⁷ Ningĩ gĩikaro gĩakwa gĩgaatũũra hamwe nao; nĩngatuĩka Ngai wao, nao matuĩke andũ akwa. ²⁸ Hĩndĩ iyo ndũrĩrĩ nĩkamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ nduuaga andũ a Isiraeli atheru, hĩndĩ irĩa handũ-hakwa-harĩa-haamũre hagaatũũra hamwe nao nginya tene.’”

38

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Gogu

¹ Na rĩrĩ, kiugo kĩa Jehova nĩkĩanginyĩrĩire, ngĩrwo atĩrĩ: ² “Mũrũ wa mũndũ, erekeria ũthiũ waku harĩ Gogu wa kũu bũrũri wa Magogu, ũcio mũnene wa anene a Mesheki na Tubali; mũrathĩre ũhoru wa kũmũũkĩrĩra, ³ ũmwĩre atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra, wee Gogu, mũnene wa anene a Mesheki na Tubali. ⁴ Nĩngakũhũgũra, ngwĩkĩre ndwano thĩa-inĩ ciaku, na ngũrute na nja hamwe na mbũtũ ciaku ciothe cia ita: nicio mbarathi ciaku, na andũ aku arĩa mathiiaga mahaicĩte mbarathi meeohete indo cia mbaara, na kĩrĩndĩ kĩnene kĩrĩ na ngo iria nene na iria nini, othe makĩhiũragia hiũ ciao cia njora. ⁵ Nao andũ a Perisia, na Kushi, na Putu magaakorwo hamwe nao, othe manyiĩtite ngo na magekĩra ngũbia cia kĩgera, ⁶ o na Gomeri na thigari ciakuo ciothe, o na andũ a Bethi Togarima moimĩte kũraya mwena wa gathigathini marĩ na mbũtũ cia ita ciakuo ciothe, o ndũrĩrĩ icio nyingĩ irĩ hamwe nawe.

⁷ “Wĩthagathage; wĩhaarĩrie, wee mwene hamwe na kĩrĩndĩ kĩrĩa gĩothe gĩgũthiũrũrũkĩirie, nawe ũgĩathe. ⁸ Thuutha wa matukũ maingĩ, nĩmũgetwo mũthiĩ

ita-inĩ. Mĩaka-inĩ ya thuutha nĩmũgatharĩkĩra bũrũri ũgaakorwo ũhonoketio kuuma mbaara-inĩ, ũrĩa andũ aguo maacookanĩrĩrio kuuma ndũrĩrĩ-inĩ nyingĩ magĩtwarwo irĩma-inĩ icio cia bũrũri wa Isiraeli, kũrĩa gũtũũrĩte gũkirĩte ihooru. Acio marutĩtwo ndũrĩrĩ-inĩ icio, na rĩu acio othe maikaraga na thayũ. ⁹ Wee hamwe na mbũtũ ciaku ciothe cia ita na ndũrĩrĩ icio nyingĩ mũrĩ nacio nĩmũkambata, mũmaguthũkĩre ta kĩhuhũkanio; mũgaatuĩka ta itu rĩhumbĩrĩte bũrũri.

¹⁰ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mũthenya ũcio wee nĩũkagĩa na meciiria, nawe nĩũgathugunda ũndũ mũũru. ¹¹ Nawe nĩũkoiga atĩrĩ, “Nĩngũtharĩkĩra bũrũri ũrĩa wa matũũra matarĩ mairigĩre; nĩngũhithũkĩra andũ marĩ na thayũ na matarekũũa ũndũ, arĩa othe maikaraga matũũra matarĩ mairigĩre, na matarĩ ihingo na mĩgĩko. ¹² Nĩngũtaha, na ndunyane, o na njũkĩrĩre matũũra marĩa maanangĩtwo na magacooka gũtũũrwo, na njũkĩrĩre andũ arĩa marĩ kuo arĩa monganĩtio kuuma ndũrĩrĩ-inĩ, andũ marĩ na ũtonga wa mahiũ, na wa indo, nao matũũrĩte gatagatĩ ka bũrũri ũcio.” ¹³ Andũ a Sheba, na a Dedani, na onjorithia a Tarishishi na matũũra mothe makuo magaakũũria atĩrĩ, “Ŭũkĩte gũtaha indo? Ŭnganĩtie kĩrĩndĩ gĩaku mũũke mĩtunyane indo, na mũkuue betha na thahabu, na mũkuue mahiũ na indo, o na mũtahe indo nyingĩ mũno?”

¹⁴ “Nĩ ũndũ ũcio, mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru wĩre Gogu atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Ihinda rĩu, rĩrĩa andũ akwa Isiraeli magaakorwo maikarĩte marĩ na thayũ-rĩ, githĩ o nawe ndũkarĩmenya? ¹⁵ Nĩũkoima gwaku kũndũ kũraya, o kũu mwena wa gathigathini, wee mũrĩ hamwe na ndũrĩrĩ nyingĩ, othe mahaicĩte mbarathi, marĩ kĩrĩndĩ kĩingĩ, mbũtũ ya ita ĩrĩ hinya. ¹⁶ Nĩũgathiĩ na mbere na gũũkĩrĩra andũ akwa a Isiraeli ũtariĩ ta itu rĩhumbĩrĩte bũrũri. Matukũ-inĩ marĩa magooka, wee Gogu-rĩ, nĩngagũtwara ũgookĩrĩre bũrũri wakwa, nĩguo ndũrĩrĩ ikaamenya rĩrĩa ngeyonania kũhĩtũkĩra harĩwe atĩ ndĩ mũtheru maitho-inĩ mao.

¹⁷ “‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Githĩ wee tiwe ndaaririe ũhoru waku matukũ-inĩ ma mbere, ngĩaria na anabii a Isiraeli, o acio ndungata ciakwa? Ihinda-inĩ rĩu nĩmarathire ũhoru mĩaka mĩingĩ, makiuga atĩ nĩngagũtwara ũkamookĩrĩre. ¹⁸ Ŭũ nĩguo gũkaahaana ihinda-inĩ rĩu: Rĩrĩa Gogu agaatharĩkĩra bũrũri wa Isiraeli, marakara makwa mahiũ nĩmakarahũrwo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ¹⁹ Nguuga ndĩ na kĩyo kĩnene na mang’ũrĩ mahiũ ta mwaki atĩ ihinda rĩu nĩgũkagĩa gĩthingithia kĩnene kũu bũrũri-inĩ wa Isiraeli. ²⁰ Thamaki cia iria-inĩ, na nyoni cia rĩera-inĩ, na nyamũ cia gĩthaka, na kanyamũ o gothe karĩa gathiiagĩra thĩ, o na andũ othe arĩa marĩ gũkũ thĩ nĩmakainaina maanyona. Irĩma nĩikang’aũranio, na hurũrũka nĩikaragana, o na rũthingo o ruothe nĩrũkamomoka. ²¹ Nĩngarehithia rũhiũ rwa njora rũũkĩrĩre Gogu kũu irĩma-inĩ ciakwa ciothe, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Naruo rũhiũ rwa njora rwa o mũndũ nĩrũgookĩrĩra mũrũ wa ithe. ²² Nĩngatuĩra Gogu ciira, ndĩmũrehere mũthiro na ũiti wa thakame; nĩngoiria mbura nene mũno, ndĩmuurĩrie we mwene na thigari ciake, o na ndũrĩrĩ icio nyingĩ irĩ hamwe nake, ndĩmoirĩrie mbura ya mbembe na ũbiriti. ²³ Ŭguo nĩguo ngoonania ũnene o na ũtheru wakwa, na ndũme menyeke maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ nyingĩ. Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.’

39

¹ “Mũrũ wa mũndũ, ratha ũhoru wa gũũkĩrĩra Gogu, ũmwĩre atĩrĩ: ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Nĩngũgũũkĩrĩra, wee Gogu, o wee mũnene wa anene a Mesheki na Tubali. ² Nĩngakũhũgũrĩra na ngũguucũrĩrie. Nĩngakũruta kũndũ kũraya mwena wa gathigathini, ngũtware ũgookĩrĩre irĩma cia bũrũri wa Isiraeli. ³ Nĩngĩ nĩngagũtha ũta waku uume guoko-inĩ gwaku kwa ũmotho, na ndũme mĩguĩ yaku ĩgwe yume guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo. ⁴ Kũu irĩma-igũrũ cia bũrũri wa Isiraeli nĩkuo ũkaagũa, wee, na mbũtũ ciaku ciothe cia ita, na ndũrĩrĩ iria igaakorwo hamwe nawe. Nĩngakũneana kũrĩ nyoni cia mĩthemba yothe iria irĩaga nyama, na kũrĩ nyamũ cia gĩthaka, ũrĩio nĩcio. ⁵ Nĩũkagũa werũ-inĩ ũtarĩ kĩndũ, nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ nĩ nĩ Jehova

ekuuga. ⁶ Nĩngatwarithĩria Magogu mwaki, o na ndwarithĩrie andũ arĩa matũũraga marĩ na thayũ kũu ndwere-inĩ cia iria, nao nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova.

⁷ “Nĩngatũma rĩitwa rĩakwa itheru rĩmenyeke gatagatĩ-inĩ ka andũ akwa a bũrũri wa Isiraeli. Ndigacooka kũreka rĩitwa rĩu rĩakwa itheru rĩthaahio, nacio ndũrĩrĩ nĩikamenya atĩ nĩ Jehova nĩ nĩ Ũrĩa Mũtheru thĩinĩ wa Isiraeli. ⁸ Mũthenya ũcio nĩũrooka! Ti-itherũ nĩũgakinya, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. Ũcio nĩguo mũthenya ũrĩa njarĩtie ũhoru waguo.

⁹ “Hĩndĩ ĩyo arĩa maikaraga matũũra manene ma bũrũri wa Isiraeli nĩmakoimagara, nao mahũthĩre indo icio ciao cia mbaara taarĩ ngũ, macicine ihĩe, macine ngo iria nini na iria nene, na mota na mĩguĩ, na ndotono o na matimũ. Magaacihũthagĩra taarĩ ngũ ihinda rĩa mĩaka mũgwanja. ¹⁰ Matikabatario nĩkũngania ngũ werũ-inĩ kana maciune mĩtitũ, tondũ nĩmagakagia mwaki kuuma indo-inĩ icio cia mbaara. Nao nĩmagataha arĩa maamatahĩte na matunye arĩa maamatunyĩte indo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹¹ “Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngaahe Gogu handũ ha gũthikanwo kũu bũrũri-inĩ wa Isiraeli, gĩtuamba-inĩ kĩa agendi arĩa mathiiaga mwena wa irathĩro werekeire Iria rĩa Cumbĩ. Nao agendi magirĩrĩrio gũcoka kũgera njĩra ĩyo, tondũ Gogu na kĩrĩndĩ gĩake nĩkuo magaathikwo. Nĩ ũndũ ũcio hageetagwo Gĩtuamba kĩa Hamoni-Gogu.

¹² “Andũ a nyũmba ya Isiraeli makaaniina mĩeri mũgwanja* magĩthika andũ acio, nĩguo matherie bũrũri ũcio. ¹³ Magaathikwo nĩ andũ othe a bũrũri ũcio, na mũthenya ũcio ngaagocithio ũgaatuĩka mũthenya wao wa kũririkanagwo, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

¹⁴ “Nao andũ nĩmakaheagwo wĩra wa gũtheragia bũrũri ũcio. Amwe magaathĩ bũrũri ũcio kũndũ guothe, na mongererwo angĩ a gũthikaga ciimba iria igaakorwo itigaire kũu. Mĩeri ĩyo mũgwanja yathira-rĩ, nĩguo makaambĩrĩria gũcaria matigari macio. ¹⁵ Nao rĩrĩa magaakorwo magĩtuĩkanĩria bũrũri ũcio, ũmwe wao angĩkoona ihĩndĩ rĩa mũndũ, nĩagekĩra rũrĩ hakuhĩ narĩ o nginya rĩria athikani maaarĩthika kũu Gĩtuamba-inĩ kĩa Hamoni-Gogu. ¹⁶ (Nĩngĩ kũu nĩgũgakorwo itũũra rĩitagwo Hamona.) Ũguo nĩguo magaatheria bũrũri ũcio.’

¹⁷ “Mũrũ wa mũndũ, Mwathani Jehova ekuuga ũũ: ĩta nyoni cia mĩthemba yothe, na nyamũ ciothe cia gĩthaka, ũciĩre atĩrĩ: ‘Ũnganai mũcookanĩrĩre hamwe kuuma kũndũ guothe, mũũke igongona-inĩ inene rĩrĩa ndĩrahaarĩria nĩ ũndũ wanyu, igongona inene kũu irĩma-igũrũ cia bũrũri wa Isiraeli. Kũu nĩkuo mũkaarĩra nyama na mũnyũre thakame. ¹⁸ Mũkaarĩa nyama cia andũ arĩa marĩ hinya, na mũnyue thakame ya andũ arĩa anene a thĩ taarĩ ndũrũme na tũtũrũme, na mbũri na ndegwa, ciothe irĩ nyamũ iria noru cia kuuma Bashani. ¹⁹ Igongona rĩu ndĩrahaarĩria nĩ ũndũ wanyu, mũkaarĩa maguta nginya mwĩhũũnĩrĩrie, na mũnyue thakame nginya mũrĩio. ²⁰ Metha-inĩ yakwa mũkaarĩa mũhũũne nyama cia mbarathi, o na cia arĩa mathiiaga macihaicĩte, na cia andũ marĩ hinya na thigari cia mĩthemba yothe’, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

²¹ “Nĩngonania riiri wakwa ndũrĩrĩ-inĩ, nacio ndũrĩrĩ ciothe nĩikoona iherithia rĩrĩa ngaarehe, o na guoko kũrĩa ngaamaigĩrĩra. ²² Kuuma mũthenya ũcio gũthĩ na mbere, andũ a nyũmba ya Isiraeli nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao. ²³ Nacio ndũrĩrĩ nĩikamenya atĩ andũ a Isiraeli maatahĩtwo nĩ ũndũ wa wĩhia wao, tondũ nĩmagire kũnjĩhoka. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmahitha ũthiũ wakwa, ngĩmaneana kũrĩ thũ ciao, nao othe makĩũragwo na rũhiũ rwa njora. ²⁴ Kũringana na ũrĩa thaahu wao watariĩ na mahĩtia mao, ũguo noguo ndaamaherithirie na ngĩmahitha ũthiũ wakwa.

²⁵ “Nĩ ũndũ ũcio Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Rĩu nĩngũcookia Jakubu kuuma kũrĩa aatwarĩtwo aatahwo, na njiguĩre andũ othe a Isiraeli tha, o na ndũũgamĩrĩre rĩitwa rĩakwa itheru na kĩyo. ²⁶ Nĩmakariganĩrwo nĩ thoni ciao na kwaga kwĩhokeka kwao guothe kũrĩa maanyonirie rĩrĩa maatũũraga na thayũ bũrũri-inĩ wao gũtarĩ

* 39:12 Ihinda rĩa thikũ, mĩeri, kana mĩaka mũgwanja rĩonanagia ũkinyanĩru na ũrĩkĩrĩru.

mündũ ũngĩmamakia. ²⁷ Hĩndĩ ĩrĩa ngaakorwo ndĩmacooketie kuuma ndũrĩrĩ-inĩ, na ngaamongania kuuma mabũrũri-inĩ ma thũ ciao, nĩngeyonania atĩ ndĩ mũtheru kũgerera harĩo maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ nyingĩ. ²⁸ Hĩndĩ ĩyo nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ ĩnĩ Jehova Ngai wao, tondũ o na gũtũika nĩndatũmire matahwo magĩtwarwo thĩinĩ wa ndũrĩrĩ, nĩngamacookanĩrĩria bũrũri-inĩ wao kũmbe, na hatĩrĩ o na ũmwe ngaatiga na thuutha. ²⁹ Ndigacooka kũmahitha ũthiũ wakwa, nĩgũkorwo nĩngaitĩrĩria andũ a nyũmba ya Isiraeli Roho wakwa, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

40

Kĩeya kĩa Hekarũ ĩrĩa Njerũ

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mĩrongo ĩrĩ na ĩtano wa gũtahwo gwitũ, kĩambĩrĩria-inĩ kĩa mwaka ũcio, mũthenya wa ikũmi wa mweri ũcio, naguo nĩ mwaka wa ikũmi na ĩna kuuma rĩrĩa itũũra inene rĩatunyanirwo, mũthenya o ũcio-rĩ, guoko kwa Jehova kwarĩ igũrũ rĩakwa, nake akĩndwara itũũra-inĩ rĩu inene. ² Ndĩ thĩinĩ wa cioneki cia Ngai nĩandwarire bũrũri wa Isiraeli, akĩnjiga kĩrĩma-igũrũ kĩaaya mũno, na mwena wakĩo wa gũthini kwarĩ na mĩako yoonekaga ĩtarĩi ta itũũra inene. ³ Nake akĩndwara ho, na nĩ ngĩona mündũ, na mũhianĩre wake watariĩ ta gĩcango; nake aarũngĩi itoonjero-inĩ arĩ na rũrigi rwa gatani, na rũthanju rwa gũthima* guoko-inĩ gwake. ⁴ Nake mündũ ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mündũ, ta rora na maitho maku, na ũigue na matũ maku, na ũrũmbũye wega maũndũ mothe marĩa ngũkuonia, nĩgũkorwo nĩkĩo gĩtũmĩte wee ũrehwo gũkũ. ĩra andũ a nyũmba ya Isiraeli maũndũ mothe marĩa ũkuona.”

Kĩhingo kĩa Mwena wa Irathĩro gĩa Gũtoonya Nja ya Nyumĩrĩra

⁵ Ningĩ nĩndonire rũthingo rwathiũrũrũkĩirie hekarũ mĩena yothe. Rũthanju rwa gũthima rũrĩa rwarĩ guoko-inĩ kwa mündũ ũcio rwarĩ na ũraihi wa mĩkono ĩtandatũ. Nake nĩathimire rũthingo; wariĩ waruo warĩ wa mĩkono ĩtandatũ,[†] na mĩkono ĩtandatũ kũraiha na igũrũ.

⁶ Agĩcooka agĩthiĩ kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩaang'etheire mwena wa irathĩro. Akĩambata na ngathĩ ciakĩo, na agĩthima hingĩro ya kĩhingo; yariĩ ya mĩkono ĩtandatũ gũtoonya na thĩinĩ. ⁷ Natuo tũnyũmba twa arangĩri twariĩ twa mĩkono ĩtandatũ kũraiha, na mĩkono ĩtandatũ kwarama, na itĩina rĩa kuuma kanyũmba kamwe nginya karĩa kangĩ rĩariĩ rĩa mĩkono ĩtano. Nayo hingĩro ya kĩhingo kũ kĩariganĩtie na gĩthaku kĩrĩa kĩaang'etheire hekarũ, nakĩo kĩariĩ kĩa mĩkono ĩtandatũ gũtoonya na thĩinĩ.

⁸ Ningĩ agĩthima gĩthaku kĩrĩa kĩaang'etheire hekarũ; ⁹ nakĩo kĩariĩ kĩa mĩkono ĩnana[‡] gũtoonya na thĩinĩ. Gĩthaku kũ kĩariĩ na itugĩ igĩrĩ, O gĩtugĩ kĩariĩ na wariĩ wa mĩkono ĩrĩ.[§] Nakĩo gĩthaku kũ kĩaang'etheire hekarũ.

¹⁰ Thĩinĩ wa kĩhingo kĩa mwena wa irathĩro haarĩ na tũnyũmba tũtatũ twa arangĩri o mwena; na tuothe tũtatũ twariĩ na ithimo ciiganaine, naguo mwena wa na mbere wa thingo cia tũnyũmba twa arangĩri warĩ wa ithimo ciiganaine. ¹¹ Ningĩ agĩthima wariĩ wa njĩra ĩyo ya itoonjero rĩu, nayo yariĩ ya mĩkono ikũmi,* na ũraihi wayo warĩ wa mĩkono ikũmi na ĩtatũ.[†] ¹² Mwena wa na mbere wa o kanyũmba ka arangĩri haarĩ na rũthingo rwarĩ rwa mĩkono ũmwe[‡] kũraiha na igũrũ, natuo tũnyũmba tũu twa arangĩri twariĩ twa mĩkono ĩtandatũ[§] mĩena yothe ĩna. ¹³ Ningĩ agĩthima itoonjero rĩu arutĩtie kuuma mũthia wa na thuutha wa rũthingo rwa kanyũmba kamwe ka arangĩri nginya mũthia wa na thuutha wa kanyũmba karĩa kaang'ethanĩire nako; itĩina rĩu rĩariĩ rĩa mĩkono mĩrongo ĩrĩ na ĩtano* kuuma mwanya ũmwe wa karũthingo nginya mwanya ũrĩa waringanĩtie naguo. ¹⁴ Ningĩ agĩthima mĩena ya na mbere ya thingo gũthiũrũrũka mĩena yeerĩ ya na thĩinĩ ya itoonjero, na yariĩ ya mĩkono mĩrongo ĩtandatũ.[†] Gĩthimo kũ gĩakinyĩte

* 40:3 Rũthanju rũrũ rwa gũthima rwarĩ na ũraihi wa ta mita 3 † 40:5 nĩ ta mita 3 ‡ 40:9 nĩ ta mita 4 § 40:9 nĩ ta mita 1 * 40:11 nĩ ta mita 5 † 40:11 nĩ ta mita ithathatũ na robo ithatũ (6.75) ‡ 40:12 nĩ ta nuthu mita (0.5) § 40:12 nĩ ta mita 3 * 40:13 nĩ ta mita 13 † 40:14 nĩ ta mita 31

githaku-inĩ kĩa kĩa kĩa'etheire nja iyo. ¹⁵ Itĩna rĩa kuuma itoonyero rĩa kĩhingo nginya mũthia ũrĩa ũngĩ wa githaku kĩaŕĩ warĩ wa mĩkono mĩrongo itano.† ¹⁶ Tũnyũmba tũu twa arangĩri hamwe na thingo icio ciarĩ thĩinĩ wa itoonyero rĩu nĩ gwatũrikĩtio mĩanya mĩceke karũthingo-inĩ ka igũrũ mĩena yothe, o ũndũ ũmwe na githaku; tũmĩanya tũu tuothe twerekeire na thĩinĩ. Ũthiũ wa thingo icio nĩwagemetio na mĩkĩndũ.

Nja ya Nyumĩrĩra

¹⁷ Ningĩ akĩndwara nja iĩa ya nyumĩrĩra. Ngĩona hau nĩ haarĩ na tũnyũmba, na nĩ haarĩtwo mahiga makarigiicĩria nja iyo yothe; nĩ haarĩ na tũnyũmba mĩrongo itatũ twakĩtwo tũtwaranĩte na hau haarĩtwo mahiga. ¹⁸ Handũ hau haarĩtwo mahiga haarĩ mĩena-inĩ ya matoonyero macio, naguwo wariĩ waho na ũraihi nĩciaiganaine; hau nĩho haarĩtwo mahiga mwena wa mũhuro. ¹⁹ Ningĩ agĩthima itĩna rĩa kuuma mwena wa na thĩinĩ wa kĩhingo kĩa mũhuro nginya mwena wa na nja wa nja ya na thĩinĩ; yari mĩkono igana§ mwena wa irathĩro, o ũndũ ũmwe na mwena wa gathigathini.

Kĩhingo kĩa Mwena wa Gathigathini

²⁰ Ningĩ agĩthima ũraihi na wariĩ wa kĩhingo kĩa kĩerekeire mwena wa gathigathini, gĩa gũthiĩ nja iyo ya nyumĩrĩra. ²¹ Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, tũtatũ o mwena, na thingo ciakĩo, o na githaku gĩakĩo ciarĩ na ithimo ciaiganaine na cia itoonyero rĩu rĩa mbere. Kĩarĩ kĩa ũraihi wa mĩkono mĩrongo itano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo iĩrĩ na itano. ²² Mĩanya yakĩo, na githaku gĩakĩo na magemio ma mĩkĩndũ ciarĩ na ithimo o ta cia kĩhingo kĩa kĩerekeire mwena wa irathĩro. Ngathĩ ya makinya mũgwanja yaambatĩte nginya ho, nakĩo githaku gĩakĩo gĩkang'ethanĩra nayo. ²³ Nĩ haarĩ na kĩhingo gĩa gũtoonya nja ya na thĩinĩ, kũng'ethanĩra na kĩhingo gĩa gathigathini o ta ũrĩa kwarĩ na kĩhingo mwena wa irathĩro. Nake agĩthima itĩna rĩa kuuma kĩhingo kĩmwe nginya kĩa kĩa kĩa'ethanĩre nakĩo; narĩo itĩna rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono igana.

Kĩhingo kĩa Mwena wa Gũthini

²⁴ Ningĩ akĩdongoria na mwena wa gũthini, na nĩ ngĩona kĩhingo kĩerekeire mwena wa gũthini. Nake agĩthima itingĩ ciakĩo na githaku gĩakĩo, nacio nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ. ²⁵ Itoonyero rĩu na githaku kĩaŕĩ ciarĩ na tũmĩanya tũceke mĩena yothe, twatariĩ ta mĩanya ya ihingo icio ingĩ. Itoonyero rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono mĩrongo itano kũraiha, na mĩkono mĩrongo iĩrĩ na itano kwarama. ²⁶ Ningĩ ngathĩ ya makinya mũgwanja nĩyaambatĩte igakinya kĩhingo-inĩ kũu, nakĩo githaku gĩakĩo kĩaŕ'ethanĩre na nja ya hekarũ; thingo ciakĩo iria ciarĩ o mwena wa njĩra iyo nĩciagemetio na mĩkĩndũ. ²⁷ Hau nja ya na thĩinĩ o na ho nĩ haarĩ kĩhingo kĩerekeire mwena wa gũthini, nake agĩthima kuuma kĩhingo-inĩ kũu nginya kĩhingo-inĩ kĩa nyumĩrĩra kĩa mwena wa gũthini; itĩna rĩu rĩarĩ rĩa mĩkono igana.

Ihingo cia Gũtoonya Nja ya na Thĩinĩ

²⁸ Ningĩ akĩnginyia nja ya na thĩinĩ tũtoonyeire kĩhingo kĩa mwena wa gũthini, nake agĩthima kĩhingo kĩa mwena ũcio; nakĩo nĩkĩaiganainie ithimo na ihingo icio ingĩ. ²⁹ Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, na thingo ciakĩo, na githaku gĩakĩo nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ. Itoonyero rĩu na githaku kĩaŕĩ ciarĩ na mĩanya mĩena yothe. Itoonyero rĩu rĩarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo itano, na wariĩ wa mĩkono mĩrongo iĩrĩ na itano. ³⁰ Ithaku cia matoonyero marĩa maarĩ hakuhĩ na nja ya na thĩinĩ ciarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo iĩrĩ na itano, na wariĩ wa mĩkono itano. ³¹ Githaku gĩakĩo kĩaŕ'etheire nja iyo ya nyumĩrĩra; nacio itingĩ ciakĩo nĩciagemetio na mĩkĩndũ, na ngathĩ ya makinya manana nĩyaambatĩte igakinya ho.

³² Ningĩ akĩnginyia nja ya na thĩinĩ mwena wa irathĩro, nake agĩthima itoonyero rĩu; narĩo nĩrĩaiganainie ithimo na matoonyero macio mangĩ. ³³ Tũnyũmba twakĩo twa arangĩri, na thingo ciakĩo, na githaku gĩakĩo nĩciaiganainie ithimo na icio ingĩ. Itoonyero rĩu na githaku kĩaŕĩ ciarĩ na mĩanya mĩena yothe. Narĩo itoonyero rĩarĩ rĩa ũraihi wa

† 40:15 nĩ ta mita 26 § 40:19 nĩ ta mita 52

mikono mirono itano, na wari wa mikono mirono iiri na itano. ³⁴ Githaku giakio kiang'etheire nja iyo ya nyumirira; nacio iting' ciakio niciagemetio na mikindu miena yeeri, na ngathi ya makinya manana yaambatite igakinya ho.

³⁵ Ningi agicooka akinginyia kihingo-ini kia mwena wa gathigathini, nake agithima kihingo kiu. Nakio nikaiganainie ithimo na ihingo icio ingi, ³⁶ o undu umwe na tunyumba twakio twa arangiri, na thingo ciakio, na githaku giakio, nakio kiar na mianya miena yothe. Kihingo kiu kiar na uraihu wa mikono mirono itano, na wari wa mikono mirono iiri na itano. ³⁷ Githaku giakio kiang'etheire nja iyo ya nyumirira; nacio iting' icio ciakio niciagemetio na mikindu miena yeeri, na ngathi ya makinya manana yaambatite igakinya ho.

Tunyumba twa kura Kwahaaragirio Magongona

³⁸ Ningi hau githaku-ini, o itonyero-ini ria na thini, ni haari na kanyumba kaari na mromo, na hau niho maruta ma njino maathambagirio. ³⁹ Hau githaku-ini gia itonyero ni haari metha igiri o mwena, na iguru ricio niho haathinjagirwo nyamu cia magongona ma njino, na magongona ma mehia, o na magongona ma mahitia. ⁴⁰ Mwena-ini wa ruthingo rwa na nja rwa githaku kiu gia itonyero ru, hakuhi na ngathi ya kwambata itonyero-ini ria kihingo kia mwena wa gathigathini ni haari na metha igiri, na mwena ucio ung' wa ngathi naho ni haari na metha ingi igiri. ⁴¹ Ni undu ucio haari na metha inya mwena umwe wa itonyero, na inya mwena ucio ung', ciothe ciari metha inyanya, na iguru ricio niho haathinjagirwo nyamu cia magongona. ⁴² Ningi haari na metha inya cia mahiga maicuhie ni undu wa maruta ma njino, o imwe uraihu wa mukono umwe na nuthu,* na wari wa mukono umwe na nuthu, na mukono umwe kuraiha na iguru. Iguru ricio niho haigagirwo indo cia wira wa guthinja nyamu cia maruta ma njino, na magongona maria mangi. ⁴³ Tuhocio twa njibe igiri, o kamwe kari na uraihu wa wari wa ruih,† twathecereirio ruthingo-ini miena yothe. Metha icio ciari cia kugirwo nyama cia maruta macio.

Tunyumba twa Athinjiri-Ngai

⁴⁴ Hau nja ya kihingo gia thini, kuu nja-ini ya na thini, ni kwar na tunyumba twiri, kamwe mwena wa kihingo gia gathigathini kerekeire mwena wa guthini, na kang mwena wa kihingo gia guthini kerekeire mwena wa gathigathini. ⁴⁵ Nake akinjira atiri, "Kanyumba kau karorete mwena wa guthini-ri, ni ka athinjiri-Ngai aria maikaragia hekaru, ⁴⁶ nako kanyumba kau karorete gathigathini-ri, ni ka athinjiri-Ngai aria maikaragia kigongona. Aya nio ariu a Zadoku, na no-o Alawii aria mangithengerera Jehova nigu matungatage mari mbere yake."

⁴⁷ Ningi agithima nja iyo: Miena yothe ina niaiganaine, yari na mikono igana‡ kuraiha, na mikono igana kwarama. Nakio kigongona kiar hau mbere ya hekaru.

Hekaru

⁴⁸ Ningi akinginyia githaku-ini kia hekaru, na agithima iting' icio cia githaku kiu; o mwena ciari na wari wa mikono itano.§ Wari wa itonyero ru wari na mikono ikumi na ina,* na thingo ciari na wari wa mikono itatu† o mwena. ⁴⁹ Githaku kiu kiar na wari wa mikono mirono iiri,‡ na mikono ikumi na iiri§ kuuma mbere nginya thuutha. Ningi hau ni haari na ngathi cia kwambata ho, na ni haari na itugi, o kimwe mwena umwe wa iting' icio.

41

¹ Mundu ucio agicooka kindwara nja ya handu-haria-haamure ha nyumirira, agithima iting' ciao; wari wa iting' icio wari mikono itandatu* o mwena. ² Wari wa

* 40:42 ni ta mita robo ithatu (0.75) † 40:43 ni ta centimita 8 ‡ 40:47 ni ta mita 52 § 40:48 ni ta mita igiri na nuthu (2.5) * 40:48 ni ta mita mugwanja na robo (7.25) † 40:48 ni ta mita imwe na nuthu (1.5) ‡ 40:49 ni ta mita ikumi na robo (10:25) § 40:49 ni ta mita ithathatu na robo (6:25) * 41:1 ni ta mita 3

itoonyero warĩ wa mĩkono ikũmi,[†] nacio thingo iria ciarĩ o mwena wa itoonyero rĩu ciarĩ cia mĩkono itano[‡] kwarama. Nĩacookire agĩthima nja ya handũ-hau-haamũre; handũ hau haarĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo ĩna,[§] na wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ.*

³ Ningĩ agĩtoonya na thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, agĩthima itingĩ cia itoonyero; o kĩmwe kiarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩrĩ.[†] Itoonyero rĩu rĩarĩ na wariĩ wa mĩkono itandatũ, nacio thingo iria ciarĩ o mwena ciarĩ na wariĩ wa mĩkono mũgwanja.[‡] ⁴ Ningĩ agĩthima ũraihi wa handũ-harĩa-haamũre kũu thĩinĩ; naho haarĩ ha mĩkono mĩrongo ĩrĩ, naguo wariĩ waho warĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ gũtũkĩania nginya mũthia wa nja ya handũ-harĩa-haamũre. Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Haha nĩho Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno.”

⁵ Ningĩ agĩthima rūthingo rwa hekarũ; naruo rwarĩ na ũtungu wa mĩkono itandatũ, natuo tũnyũmba tũria twarĩ mĩena-inĩ yothe ya hekarũ, o kamwe kaarĩ na wariĩ wa mĩkono ĩna.[§] ⁶ Tũnyũmba tũu twa mĩena-inĩ twakĩtwo ngoroba ithatũ, kamwe gagakwo karĩ igũrũ wa karĩa kangĩ, o ngoroba tũnyũmba mĩrongo itatũ. Nĩ haarĩ na mĩgamba yohanĩtio gũthiũrũrũkĩria rūthingo rwa hekarũ, ya gũthiĩrĩra tũnyũmba twa mĩena-inĩ; nĩ ũndũ ũcio mĩgamba ĩyo ndĩatootnyetio rūthingo-inĩ rĩu rwa hekarũ. ⁷ Tũnyũmba tũu twathiũrũrũkĩrie hekarũ twakĩtwo tũkĩaramaga o ũria ngoroba yathiiaga na igũrũ. Mwako wa gũthiũrũrũkĩria hekarũ ĩyo waakĩtwo wambatĩtio na matĩina, nĩ ũndũ ũcio, tũnyũmba tũu tũkaaraama o ũria mũndũ aambataga. Nayo ngathĩ yambatĩte kuuma ngoroba ĩria yarĩ thĩ mũno nginya ĩria ĩrĩ igũrũ biũ ĩgereire ngoroba ya gatagatĩ.

⁸ Nĩndonire atĩ hekarũ nĩ yarĩ na gĩtina kĩambatĩrie mĩena yothe, gĩgatuĩka mũthingi wa tũnyũmba tũu twa mĩena-inĩ. Mũthingi ũcio warĩ na ũraihi wa rūthanju rĩu rwa mĩkono itandatũ ĩria mĩraihi. ⁹ Rũthingo rwa na nja rwa tũnyũmba tũu twa mĩena-inĩ rwarĩ rwa ũtungu wa mĩkono itano.* Ithenya rĩria rĩatigĩtio gatagatĩ ga tũnyũmba tũu twa mĩena-inĩ ya hekarũ ¹⁰ na tũnyũmba twa athĩnjĩri-Ngai rĩarĩ rĩa wariĩ wa mĩkono mĩrongo ĩrĩ gũthiũrũrũkĩria hekarũ yothe. ¹¹ Nĩ haarĩ na matoonyero mĩena ya tũnyũmba tũu hau haatigĩtio itheriya, rĩmwe rĩrĩ mwena wa gathigathini na rĩu rĩngĩ rĩrĩ mwena wa gũthini; nakĩo gĩtina kũu kĩambatĩrie na igũrũ kũnyiitana na itheriya rĩu kiarĩ na wariĩ wa mĩkono itano gũthiũrũrũkĩria.

¹² Nyũmba ĩria yang’etheire nja ya hekarũ mwena wa ithũĩro yarĩ ya wariĩ wa mĩkono mĩrongo mũgwanja.[†] Naruo rūthingo rwa nyũmba ĩyo rwarĩ na ũtungu wa mĩkono itano gũthiũrũrũkĩria, na ũraihi waruo warĩ wa mĩkono mĩrongo kenda.[‡]

¹³ Ningĩ agĩthima hekarũ ĩyo; yarĩ na ũraihi wa mĩkono igana,[§] nayo nja ya hekarũ, na nyũmba hamwe na thingo ciayo o nacio ciarĩ cia ũraihi wa mĩkono igana. ¹⁴ Wariĩ wa nja ĩyo ya hekarũ wa mwena wa irathĩro, o hamwe na mwena wa na mbere wa hekarũ, warĩ wa mĩkono igana.

¹⁵ Ningĩ agĩthima ũraihi wa nyũmba ĩyo yang’etheire nja ya mwena wa na thuutha wa hekarũ, o hamwe na ithaku ciayo cia o mwena; naguo warĩ wa mĩkono igana.

Mwena wa nja ya handũ-harĩa-haamũre, na mwena wa na thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, na gĩthaku kĩria kĩaang’etheire nja ĩyo, ¹⁶ o ũndũ ũmwe na hingĩro icio, na tũtirica tũu tũceke, hamwe na ithaku icio ciathiũrũrũkĩrie ngoroba icio ithatũ: kĩria gĩothe kiarĩ mbere ya hingĩro, o na nginya hingĩro ĩyo nĩciahumbĩrĩtwo na mbaũ. Nyũmba nĩyahumbĩrĩtwo na mbaũ thĩ, na thingo ikahumbĩrwo nginya tũtirica-inĩ, o na tũtirica twarĩ na mbaũ. ¹⁷ Ningĩ hau igũrũ rĩa mwena wa nja ya itoonyero rĩa gũtoonya thĩinĩ wa handũ-harĩa-haamũre, na igũrũ rĩa thingo matĩina maiganaine kũrigiicĩria mwena wa thĩinĩ na wa nja ya handũ-harĩa-haamũre ¹⁸ nĩ gwakururĩtwo makerubi na mikĩndũ. Mikĩndũ yahakanĩtio nĩ makerubi; na o ikerubi rĩarĩ na mothiũ meerĩ:

[†] 41:2 nĩ ta mita 5 [‡] 41:2 nĩ ta mita igĩrĩ na nuthu (2:5) [§] 41:2 nĩ ta mita mĩrongo ĩrĩ na nuthu (20:5) * 41:2 nĩ ta mita ikũmi na robo (10:25) [†] 41:3 nĩ ta mita 1 [‡] 41:3 nĩ ta mita ithatũ na nuthu (3:5) [§] 41:5 nĩ ta mita 2 * 41:9 nĩ ta mita igĩrĩ na robo ithatũ (2:75) [†] 41:12 nĩ ta mita mĩrongo itatũ na ithathatũ na robo (36:25) [‡] 41:12 nĩ ta mita mĩrongo ĩna na ithathatũ na nuthu (46:5) [§] 41:13 nĩ ta mita 52

¹⁹ ũthiũ wa mũndũ warorete mũkĩndũ mwena ũmwe, naguo ũthiũ wa mũrũũthi ũkarora mũkĩndũ mwena ũcio ũngĩ. Namo magakururwo kũrigiicĩria ndwere cia hekarũ iyo yothe. ²⁰ Kuuma nyũmba thĩ nginya hau igũrũ rĩa itoonyero, nĩ ha kururĩtwo makerubi na mũkĩndũ rũthingo-inĩ rwa nja ya handũ-harĩa-haamũre.

²¹ Nja ya handũ-harĩa-haamũre nĩ yarĩ na buremu ya mũrango, nayo buremu irĩa yarĩ hau mbere ya Harĩa-Hatheru-Mũno yatariĩ o tayo. ²² Ningĩ nĩ haarĩ na kīgongona kĩa mbaũ kĩa kĩa kĩa mũkono itatũ* kũraiha na igũrũ, na mũkono iirĩ† o mwena, mĩena yothe ina; koine ciakĩo, na njikarĩro yakĩo, o na mĩena yakĩo ciarĩ cia mbaũ. Nake mũndũ ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Ino nĩyo metha irĩa irĩ hau mbere ya Jehova.” ²³ Handũ-harĩa-haamũre na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno, o handũ haarĩ na mũrango iirĩ. ²⁴ O mũrango wathondeketwo na mũrango iirĩ ya wa mbaũ, na o mũrango wahingũkaga na gatagatĩ. ²⁵ Nayo mũrango ya nja ya handũ-harĩa-haamũre nĩyakururĩtwo makerubi na mũkĩndũ, ta ũrĩa gwakururĩtwo thingo-inĩ, na nĩ haarĩ na membea ma mbaũ hau mbere ya gĩthaku kũ. ²⁶ Thingo-inĩ icio cia mwena wa gĩthaku kũ nĩ haarĩ na tũtirica tũceke twarĩ na mũkĩndũ ikururĩtwo o mwena o mwena. Tũnyũmba twa mĩena-inĩ ya hekarũ o na tuo nĩtwarĩ na membea ma mbaũ.

42

Tũnyũmba twa Athĩnjĩri-Ngai

¹ Ningĩ mũndũ ũcio akĩndongoria, akĩndwara mwena wa gathigathini o nginya nja iyo ya nyumĩrĩra, akĩnginyia tũnyũmba-inĩ tũrĩa twang’etheire nja ya hekarũ na tũkang’ethera rũthingo rwa na nja rwa mwena wa gathigathini. ² Nyũmba irĩa mũrango wayo werekeire mwena wa gathigathini yarĩ ya ũraihi wa mũkono igana* na warĩ wa mũkono mũrongo itano.† ³ Gĩcigo kĩa kĩa kĩa mũkono mũrongo iirĩ‡ kuuma nja ya na thĩinĩ, na gĩcigo kĩa kĩa kĩa harĩa haarĩtwo mahiga nja ya nyumĩrĩra-rĩ, nĩ kwarĩ na ithaku ciakĩtwo ngoroba ithatũ, na o gĩthaku kĩa kĩa kĩa kĩa kĩa kĩa. ⁴ Hau mbere ya tũnyũmba tũu nĩ haarĩ na gacĩra ga thĩinĩ karĩ na warĩ wa mũkono ikũmi,§ na ũraihi wa mũkono igana. Mũrango yatuo yekĩrĩtwo mwena wa gathigathini. ⁵ Na rĩrĩ, tũnyũmba tũu twarĩ igũrũ twarĩ tũkundakundeeru, nĩ ũndũ ithaku nĩcioete handũ hanene gũkĩra tũnyũmba tũrĩa twakĩtwo ngoroba iyo yarĩ mũhuro na ya gatagatĩ. ⁶ Tũnyũmba twa ngoroba ya gatatũ tũtiekĩrĩtwo itugĩ ta iria ciekĩrĩtwo nja; nĩ ũndũ ũcio tũnyũmba tũu tũgakĩnyiiha thĩ gũkĩra twa ngoroba irĩa yarĩ thĩ, na ya gatagatĩ. ⁷ Nĩ haarĩ na rũthingo rwa mwena wa na nja rwathiĩte rũigananĩirie na tũnyũmba tũu na kũu nja ya nyumĩrĩra; rwatambũrũkĩte mbere ya tũnyũmba tũu mũkono mũrongo itano. ⁸ Mũhari wa tũnyũmba twa mwena ũrĩa wariganĩtie na nja ya nyumĩrĩra warĩ wa ũraihi wa mũkono mũrongo itano, naguo mũhari ũrĩa wakuhĩrĩrie handũ-harĩa-hatheru warĩ wa ũraihi wa mũkono igana. ⁹ Tũnyũmba tũrĩa twarĩ mũhuro mwena wa irathĩro nĩ twarĩ na itoonyero mũndũ agĩtoonya kuo oimĩte nja ya nyumĩrĩra.

¹⁰ Ningĩ mwena wa gũthini, gũtwarana na mwena ũrĩa mũraihi wa rũthingo rũu rwa nja ya nyumĩrĩra, kũnyiitana na mwena wa nja ya hekarũ, na kũng’ethera rũthingo rwa nja, nĩ haarĩ na tũnyũmba ¹¹ twarĩ na gacĩra mbere yatuo. Tũnyũmba tũu twahaanaga o ta tũrĩa twarĩ mwena wa gathigathini; twarĩ na ũraihi na warĩ waiganaine, nacio nyumĩrĩra ciatuo nĩciarĩngaine na ikaiganania ithimo. Namo matoonyero ma mwena wa gathigathini ¹² nĩmahaanaine na matoonyero ma tũnyũmba twa mwena wa gũthini. Ningĩ nĩ haarĩ na itoonyero kĩaambĩrĩria-inĩ gĩa gacĩra karĩa gaatwaranĩte na rũthingo rũu rwerekeire mwena wa irathĩro, na nĩko mũndũ aageraga agĩtoonya tũnyũmba tũu.

¹³ Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, “Tũnyũmba tũu tũrĩ mwena wa gathigathini na tũu tũrĩ mwena wa gũthini, tũu tũng’etheire nja ya hekarũ, nĩtuo twa athĩnjĩri-Ngai, na nĩkuo athĩnjĩri-Ngai arĩa megũkuhĩrĩria Jehova makarĩagĩra indo cia maruta marĩa matheru

* 41:22 nĩ ta mita imwe na nuthu (1:5) † 41:22 nĩ ta mita 1 * 42:2 nĩ ta mita 52 ‡ 42:2 nĩ ta mita 26
‡ 42:3 nĩ ta mita ikũmi na robo (10:25) § 42:4 nĩ ta mita 5

mũno. Kũu nĩkuo makaigaga indo cia maruta iria theru mũno, nacio nĩ maruta ma ngano, o na maruta ma mehia, na maruta ma mahĩtia, nĩgũkorwo handũ hau nĩ hatheru. ¹⁴ Athĩnjĩri-Ngai rĩrĩa maatoonya handũ hau haamũre-rĩ, matingĩcooka kuuma nja ya mwena wa nyumĩrĩa, nginya marute nguo icio cia ũtungata, nĩ ũndũ nĩ nyamũre. No nginya mehumbe nguo ingĩ matanakuhĩrĩa kũrĩa andũ maikaraga.”

¹⁵ Rĩrĩa aarĩkirie gũthima kĩrĩa kĩarĩ mwena wa na thĩinĩ wa hekarũ, akĩnyumia na nja tũgereire kĩhingo kĩa mwena wa irathĩro, agĩthima mũigana wa handũ hau mĩena yothe: ¹⁶ Nĩathimire mwena wa irathĩro na rũthanju rwa gũthima; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano.* ¹⁷ Ningĩ agĩthima mwena wa gathigathini; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano ũthimĩtwo na rũthanju rũu rwa gũthima. ¹⁸ O na agĩthima mwena wa gũthini; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano ũthimĩtwo na rũthanju rũu rwa gũthima. ¹⁹ Ningĩ agĩcooka agĩthima mwena wa ithũĩro; mũigana waho warĩ mĩkono magana matano ũthimĩtwo na rũthanju rũu rwa gũthima. ²⁰ Ũguo nĩguo aathimire handũ hau mĩena iyo yothe ña. Handũ hau haarigiicĩrio na rũthingo, naruo rwarĩ na ũraihi wa mĩkono magana matano, na warĩ wa mĩkono magana matano, rwa kũhakania handũ harĩa hatheru na harĩa hatarĩ haamũre.

43

Hekarũ Gũcookererwo nĩ Riiri

¹ Ningĩ mũndũ ũcio akĩnginyia kĩhingo-inĩ kĩrĩa kĩang'etheire mwena wa irathĩro, ² na nĩ ngĩona riiri wa Ngai wa Isiraeli ũgĩũka uumĩte mwena wa irathĩro. Mũgambo wake watariĩ ta mĩrurumo wa maaĩ mainĩ magĩtherera, naguo bũrũri ũgacangarara nĩ riiri wake. ³ Kĩoneki kũu ndonire gĩatariĩ ta kĩoneki kĩrĩa ndoonete rĩrĩa ookite kwananga itũũra rĩrĩa inene, na ningĩ gĩatariĩ ta cioneki iria ndoonete hau Rũũ-inĩ rwa Kebari; na nĩ ngĩgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ. ⁴ Naguo riiri wa Jehova ũgĩtoonya hekarũ ũgereire kĩhingo kĩrĩa kĩerekeire mwena wa irathĩro. ⁵ Ningĩ Roho akĩnjoya na igũrũ akĩndwara nja iyo ya na thĩinĩ, naguo riiri wa Jehova ũkĩiyũra kũu hekarũ.

⁶ Mũndũ ũcio o arũgamĩte hau hakuhĩ na nĩ-rĩ, ngĩigua mũndũ akĩnjarĩria kuuma thĩinĩ wa hekarũ. ⁷ Akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, haha nĩho handũ ha gĩtĩ gĩakwa gĩa ũthamaki, o na nĩho handũ ha gũkinyithia makinya makwa. Haha nĩho ngĩtũũra ndĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ a Isiraeli nginya tene. Nyũmba ya Isiraeli ndĩrĩ hĩndĩ ingĩ ĩgaacooka gũthaahia rĩitwa rĩakwa itheru, o ene o na kana athamaki ao marĩthaahie na ũndũ wa ũmaraya wao na kũhooya mĩhianano ĩtarĩ muoyo ya athamaki ao kũndũ kwao kũrĩa gũtũũgĩru. ⁸ Rĩrĩa meekĩrire hingĩro ciao hau hingĩro-inĩ ciakwa, na itugĩ cia mĩrango yao magĩciĩkĩra itugĩ-inĩ cia mĩrango yakwa, na no rũthingo rwarĩ gatagatĩ gakwa na o-rĩ, nĩmathaahirie rĩitwa rĩakwa itheru na mĩtugo iyo yao ĩrĩ magigi. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmaniina ndĩ na marakara. ⁹ Na rĩrĩ, ta nĩmatigane na ũmaraya wao wa kũhooya mĩhianano ĩtarĩ muoyo ya athamaki ao, na nĩ nĩngĩtũũra gatagatĩ-inĩ kao nginya tene.

¹⁰ “Mũrũ wa mũndũ, taarĩria ũhoru wa hekarũ iyo kũrĩ andũ a Isiraeli, nĩguo maconoke nĩ ũndũ wa mehia mao. Reke maroranie mũcoro ũcio wayo, ¹¹ na angĩkorwo nĩmegũconoka nĩ ũndũ wa ũrĩa wothie mekĩte-rĩ, mamenyithie mũhianĩre wa hekarũ iyo, ũmamenyithie mũthondekere wayo, na nyumĩro ciayo, na matoonyero mayo, ningĩ ũmoonie mũhianĩre wayo wothie, na mĩtugo yayo yothie ya kũrũmĩrĩrwo, na mawatho mothe. Andĩka maũndũ maya mothe makĩonaga, nĩgeetha matĩie mũhianĩre wayo, na mahingie mĩtugo yayo yothie ya kũrũmĩrĩrwo.

¹² “Ũyũ nĩguo watho wa hekarũ: Kũrĩa guothe kũrigiicĩrie kĩrĩma gĩkĩ igũrũ gũgũikara kũrĩ gũtheru mũno. ũcio nĩguo watho wa hekarũ.

Kĩgongona

¹³ “Ici nĩcio ithimo cia kĩgongona, ithimĩtwo na mĩkono ĩrĩa mĩraihi, mũkono ũrĩa wa ũraihi wa mũkono ũmwe* na warĩ wa rũhĩ†: Mũberethi wakĩo ũrĩ na ũriku wa mũkono

* 42:16 nĩ ta mita 260 * 43:13 nĩ ta nuthu mita (0.5) † 43:13 nĩ ta centimita 8

ũmwe, na wariĩ wa mũkono ũmwe, naguo mũgũkũ ũrĩa ũkũrigiicĩrie nĩ wa irata rĩmwe[‡] mũthia-inĩ. Kĩu nĩkĩo kĩrũgamo gĩa kigongona. ¹⁴ Kuuma mũberethi ũrĩa ũrĩ gĩtina-inĩ nginya mũthia-inĩ wa mũhuro kĩrĩ na mĩkono ĩrĩ[§] kũraiha na igũrũ, na wariĩ wa mũkono ũmwe, na kuuma mũthia-inĩ ũrĩa mũnini nginya mũthia-inĩ ũrĩa mũnenanene, kĩrĩ na mĩkono ĩna^{*} kũraiha na igũrũ, na wariĩ wa mũkono ũmwe. ¹⁵ Narĩo riiko rĩa kigongona-rĩ, nĩ mĩkono ĩna kũraiha na igũrũ, nacio hĩa inya irorete na igũrũ ikoimĩrĩra kuuma hau riiko-inĩ. ¹⁶ Narĩo riiko rĩu rĩa kigongona rĩiganaine mĩena yothē ĩna, rĩrĩ na ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩrĩ,[†] na wariĩ wa mĩkono ikũmi na ĩrĩ. ¹⁷ Mũthia ũrĩa ũrĩ na igũrũ o naguo nĩũiganaine mĩena yothē, na ũrĩ na ũraihi wa mĩkono ikũmi na ĩna,[‡] na wariĩ wa mĩkono ikũmi na ĩna, naguo mũgũkũ ũrĩa ũũthiũrũrũkĩrie nĩ wa nuthu ya mũkono,[§] ningĩ ũkarigiicĩrio nĩ mũberethi wa mũkono ũmwe. Ngathĩ cia kigongona kũ ing'etheire mwena wa irathĩro.”

¹⁸ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ: Maya nĩmo magaatũka maũndũ ma kũrũmĩrĩro gũkĩrutwo magongona ma njino, na ma kũminjaminjĩria thakame kigongona-inĩ rĩrĩa gĩgaakwo: ¹⁹ Nĩũkaneana ndegwa ĩtarĩ ngũrũ ĩtuĩke ya kũrutwo iruta rĩa mehia, ũmĩneane kũrĩ athĩnjĩri-Ngai, arĩa Alawii, a nyũmba ya Zadoku, arĩa manguhagĩrĩria makĩndungatĩra, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ²⁰ Nĩũkooya thakame ĩmwe ya yo ũmĩhake hĩa-inĩ ĩcio inya cia kigongona, na mĩthia-inĩ ĩyo ĩna ya metha ĩyo ĩrĩ igũrũ, na ũthiũrũrũkĩrie mũgũkũ ũcio, nĩguo ũtherie kigongona na ũkĩhoroherie. ²¹ Nĩũkooya ndegwa ĩyo ya kũrutwo iruta rĩa mehia, ũmĩcinĩre handũ harĩa hathuurĩtwo hekarũ-inĩ kũu nja ya handũ-harĩa-haamũre.

²² “Mũthenya wa keerĩ nĩũkaruta thenge ĩtarĩ na kaũũgũ, ĩtuĩke ya kũrutwo iruta rĩa mehia, nakĩo kigongona gĩtherio o ta ũrĩa gĩatheretio na ndegwa. ²³ Warikia gũgĩtheria, nĩũkaruta ndegwa ĩtarĩ ngũrũ, na ndũrũme kuuma rũũru-inĩ, cieri ikorwo ĩtarĩ na kaũũgũ. ²⁴ Nĩũgaciruta igongona hau mbere ya Jehova, nao athĩnjĩri-Ngai nĩmagaciminjaminjĩria cumbĩ, rĩtuĩke igongona rĩa njino rĩrutĩrwo Jehova.

²⁵ “Ihinda rĩa mĩthenya mũgwanja nĩũkarutaga thenge o mũthenya ya kũrutwo iruta rĩa mehia; na ningĩ nĩũkaruta ndegwa ĩtarĩ ngũrũ, na ndũrũme kuuma rũũru-inĩ, cieri ikorwo ĩtarĩ na kaũũgũ. ²⁶ Ihinda rĩa mĩthenya ĩyo mũgwanja, nĩmakahoroheria kigongona na magĩtherie; ũguo nĩguo magaakĩamũra. ²⁷ Mĩthenya ĩyo yarĩkia gũthira, kuuma mũthenya wa ĩnana gũthiĩ na mbere, athĩnjĩri-Ngai nĩo makaaheana maruta manyu ma njino, na maruta ma ũiguano, hau igũrũ rĩa kigongona. Hĩndĩ ĩyo nĩngamwĩtikĩra, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.”

44

Mũnene, na Alawii, na Athĩnjĩri-Ngai

¹ Ningĩ mũndũ ũcio akĩnjookia nginya kĩhingo-inĩ kĩa nyumĩrĩra ya handũ-harĩa-haamũre, kĩrĩa kĩaang'etheire mwena wa irathĩro, nakĩo kĩarĩ kĩhinge. ² Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Kĩhingo gĩkĩ kĩrĩkaraga kĩrĩ kĩhinge. Gĩtikanahingũrwo; gũtirĩ mũndũ ũgaagĩtoonyera. Kĩrĩkaraga kĩhingĩtwo tondũ nĩkĩo Jehova, Ngai wa Isiraeli, aatoonyeire. ³ Mũthamaki we mwene nowe wiki ũngĩkara mwena wa thĩĩnĩ wa itoonyero rĩu na arĩire irio hau mbere ya Jehova. Arĩitoonyagĩra gĩthaku gĩa itoonyero rĩu, na akiuma na nja akoimĩra njĩra o ro ĩyo.”

⁴ Ningĩ mũndũ ũcio akĩndwara na njĩra ya kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini nginya hau mbere ya hekarũ. Ngĩcũthĩrĩria, ngĩona riiri wa Jehova ũiyũrĩte hekarũ ĩyo ya Jehova, na nĩ ngĩgũithia, ngĩturumithia ũthiũ thĩ.

⁵ Nake Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, rora wega, na ũthikĩrĩrie wega, na ũrũmbũye maũndũ mothe marĩa ngũkwĩra makoniĩ mawatho mothe megĩ hekarũ ya

[‡] 43:13 nĩ ta centimita 22 [§] 43:14 nĩ ta mita ĩmwe ^{*} 43:14 nĩ ta mita 2 [†] 43:16 nĩ ta mita ithathatũ na robo (6.25) [‡] 43:17 nĩ ta mita mũgwanja na robo (7.25) [§] 43:17 nĩ ta robo ya mita (0.25)

Jehova. Rũmbũiya ũhoro wa itoonyero rĩa hekarũ, na njĩra ciothe cia kuuma handũ-harĩa-haamũre. ⁶ Īra andũ aya aremi a nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ, ‘Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Inyuĩ andũ a nyũmba ya Isiraeli, maũndũ manyu ma magigi nĩmaiganĩte! ⁷ Hamwe na maũndũ marĩa mothe marĩ magigi mwekire, nĩmwatoonyirie andũ a kũngĩ matarĩ aruu ngoro na mwĩrĩ handũ-hakwa-harĩa-haamũre, mũgĩthaahia hekarũ yakwa rĩrĩa mwandutĩire irio, na maguta, na thakame, na mũgĩthũkia kĩrĩkanĩro gĩakwa. ⁸ Handũ ha kũruta wĩra wanyu ũrĩa wagĩrĩre ũkonĩĩ maũndũ makwa marĩa matheru, mwatuiire andũ angĩ arũgamĩrĩri a handũ-hakwa-harĩa-haamũre. ⁹ Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Gũtirĩ mũndũ wa kũngĩ ũtarĩ mũruu ngoro na mwĩrĩ ũngĩtoonya handũ-hakwa-harĩa-haamũre, o na angĩkorwo nĩ andũ a kũngĩ arĩa matũũranagia na andũ a Isiraeli.

¹⁰ “‘Alawii arĩa maanjehereire makĩndaihĩrĩria hĩndĩ ĩrĩa andũ a Isiraeli maaturuure na makĩehera harĩ nĩ makĩrũmĩrĩria mĩhianano yao-rĩ, no nginya magaacookererwo nĩ mehia mao. ¹¹ Andũ acio no matungatage handũ-hakwa-harĩa-haamũre, na maikaragie ihingo cia hekarũ o na matungatage thĩĩnĩ wayo; no mathĩnje nyamũ cia maruta ma njino, na marutagĩre andũ magongona mao, na marũgamage mbere ya andũ makamatungatĩra. ¹² No rĩrĩ, tondũ nĩo maamatungatĩire marĩ mbere ya mĩhianano yao, na magĩtũma andũ a nyũmba ya Isiraeli magũe mehia-inĩ-rĩ, nĩ ũndũ ũcio na nĩ nĩndĩhĩtĩte njoete guoko na igũrũ atĩ no nginya magaacookererwo nĩ mehia mao, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ¹³ Andũ acio matigacooka kũnguhĩrĩria mandungatagĩre ta athĩnjĩri-Ngai, kana makuhĩrĩrie kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa indo ciakwa iria theru, kana maruta makwa marĩa matheru mũno; no nginya magaacookererwo nĩ gĩconoko kĩa maũndũ marĩa marĩ magigi maneeka. ¹⁴ No nĩngamatua arũgamĩrĩri a maũndũ ma hekarũ, na mawĩra mothe marĩa mabataire kũrutwo kũu thĩĩnĩ.

¹⁵ “‘No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai, acio marĩ Alawii na a rũciaro rwa Zadoku, o acio maarutire mawĩra ma handũ-hakwa-harĩa-haamũre na wĩhokeku rĩrĩa andũ a Isiraeli meeherire makiuma harĩ nĩ, nĩo marĩnguhagĩrĩria makandungatĩra; marĩrũgamaga mbere yakwa makaruta magongona ma maguta na ma thakame, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ¹⁶ Acio oiki nĩo marĩtoonyaga handũ-hakwa-harĩa-haamũre; acio oiki nĩo marĩkuhagĩrĩria metha yakwa makandungatĩra na makaruta wĩra wakwa.

¹⁷ “‘Hĩndĩ ĩrĩa megũtoonya ihingo-inĩ cia nja ya na thĩĩnĩ, marĩthumbaga nguo cia gatani; matikanehumbe nguo o na ĩmwe ya guoya wa ng’ondũ hĩndĩ ĩrĩa megũtungata ihingo-inĩ cia nja ĩrĩa ya na thĩĩnĩ, kana kũu hekarũ thĩĩnĩ. ¹⁸ Nĩmeyohage iremba cia gatani mĩtwe, na nguo cia gatani cia thĩĩnĩ njohero-inĩ. Matikanehumbe kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩngĩtũma mathigine. ¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa mekuuma matoonye nja ya nyumĩrĩria kũrĩa andũ marĩ-rĩ, makaruta nguo iria megũtungataga nacio, na magacitiga tũnyũmba-inĩ tũrĩa twamũre, na makehumba nguo ingĩ, nĩgeetha matikae kwamũra andũ acio na ũndũ wa nguo ĩcio ciao.

²⁰ “‘Matikanenjwo njuĩrĩ ĩthire mĩtwe, kana mareke njuĩrĩ ciao iraihe mũno, no nĩ maigage njuĩrĩ ciao cia mĩtwe irĩ nenge. ²¹ Ningĩ gũtikanagĩ na mũthĩnjĩri-Ngai ũkũnyua ndibei rĩrĩa egũtoonya nja ya na thĩĩnĩ. ²² Matikanahikie atumia a ndigwa, kana mahikie atumia arĩa matiganĩte na athuuri ao; no rĩrĩ, no mahikie airĩtu gathirange a rũciaro rwa andũ a Isiraeli, kana atumia a ndigwa a athĩnjĩri-Ngai. ²³ No nginya marutage andũ akwa ũtiganu wa maũndũ marĩa matheru na marĩa ma ndũire, na mamoonagie gũkũũrana maũndũ marĩa marĩ thaahu na marĩa matarĩ thaahu.

²⁴ “‘Kũngĩgĩa ngarari-rĩ, athĩnjĩri-Ngai no nginya matuithanagie ciira,* na maũtue kũringana na matũĩro makwa ma ciira. Nĩmarĩmenyagĩrĩria mawatho makwa na kĩrĩra kĩa watho wakwa wa kũrũmĩrĩrwo igũrũ rĩa ciathĩ ciakwa ciothe iria njathane, na maikaragie Thabatũ ciakwa irĩ theru.

²⁵ “‘Mũthĩnjĩri-Ngai ndakanethaahie na ũndũ wa gũkuhĩrĩria kĩimba; no rĩrĩ, ũrĩa ũkuĩte angĩkorwo nĩ ithe kana nyina, kana mũriũ kana mwarĩ, kana mũrũ wa nyina kana mwarĩ wa nyina ũtahikĩte-rĩ, hĩndĩ ĩyo no ethaahie. ²⁶ Aarĩkia gũtherio-rĩ, no

* 44:24 Athĩnjĩri-Ngai nĩmatungataga ta atĩrĩrĩrĩ bũrũri. Ūyũ warĩ wĩra ũmwe wao kuuma matukũ ma tene (1Sam 4:18; 2Maũ 19:8-11).

nginya eterere mīthenya mūgwanja. ²⁷ Mūthenya ūrīa agaacooka gūtoonya nja īrīa ya na thīinī ya handū-harīa-haamūre nīguo agatungate thīinī wa handū-harīa-haamūre-rī, no nginya erutīre iruta rīa mehia, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

²⁸ “Nīi no nīi igai rīa athīnjīri-Ngai. Mūtikanamagaīre igai gūkū būrūri wa Isiraeli; Nī nīi ngūtūika igai rīao. ²⁹ Marīirīaga maruta ma ngano, na maruta ma mehia, na maruta ma mahītia; nakīo kīndū o gīothe kīrīa kīrutīirwo Jehova gūkū būrūri wa Isiraeli gīgaatuīka kīao. ³⁰ Maciaro mothe ma mbere marīa mega, na iheo cianyu ciothe cia mwanya, igaatuīka cia athīnjīri-Ngai. No nginya mūmaheage gīcunjī kīa mbere kīa mūtu ūrīa mūhinyu nīgeetha kīrathimo gītūūre kwanyu mīciī. ³¹ Athīnjīri-Ngai matikanarīe nyamū o na īrīkū īngīkorwo īkuīte, īrī nyoni, kana matigari ma nyamū yūragītwo nī nyamū īngī.

45

Kūgaya Būrūri

¹ “Hīndī īrīa mūkaagaya būrūri ūtuīke magai-rī, nīmūkarutīra Jehova gīcigo kīa būrūri ūcio gītūike rūgongo rwamūre, gīkorwo na mīkono 25,000* kūraiha, na mīkono 20,000† kwarama; gīcigo kīu gīothe gīgaatuīka gītheru. ² Gīcigo-inī kīu, nīhakagaywo gīcigo kīa mīena īna īigananīte, gīkorwo kīrī na mīkono 500‡ o mwena, hatūike handū-harīa-haamūre, hacooke hathiūrūrūkīrio nī njīra ya mīkono mīrongo ītano.§ ³ Rūgongo-inī rūu rwamūre, nīmūgathima gīcunjī kīa ūraihi wa mīkono 25,000, na wariī wa mīkono 10,000. Gīcigo-inī kīu nīho hagaakwo handū-harīa-haamūre, na nīho Handū-harīa-Hatheru-Mūno. ⁴ Handū hau hagaatuīka haamūre thīinī wa būrūri nī ūndū wa athīnjīri-Ngai, arīa matungataga handū-harīa-haamūre, arīa marīkuhagīrīria ho nīguo matungatagīre Jehova. No ho hagaatuīka ha nyūmba ciao o na hatūike harīa hatheru ha handū-harīa-haamūre. ⁵ Gīcigo kīa mūigana wa ūraihi wa mīkono 25,000, na wariī wa 10,000 gīgaatuīka kīa Alawii, arīa matungataga thīinī wa hekarū, gītūike igai rīao rīa gwakwo matūūra ma gūtūūrwo.

⁶ “Nīmūkagaya gīcigo gīakwo itūūra inene, gīcigo kīa wariī wa mīkono 5,000,* na ūraihi wa mīkono 25,000, kīhakane na gīcigo kīrīa kīamūre; gīcigo kīu gīgaatuīka kīa andū a nyūmba yothe ya Isiraeli.

⁷ “Gīthaka kīrīa gīgaatuīka kīa mūnene ūcio gīkaahakana mbarī cieri na rūgongo rūrīa rwamūrīirwo Jehova, hamwe na gīthaka gīa itūūra rīrīa inene. Kuuma mwena wa ithūiro gīgaatambūrūka kīrorete mwena wa ithūiro, na kuuma mwena wa irathīro gītambūrūke kīrorete mwena wa irathīro, naguo ūraihi wakīo ūgaakīgama kuuma mūhaka wa ithūiro nginya wa irathīro, gītwaranīte na mīhaka ya magai ma Benjamini na Juda. ⁸ Gīthaka kīu nīkīo gīgaatuīka igai rīake thīinī wa būrūri wa Isiraeli. Nao anene acio akwa matigacooka kūhinyīrīria andū akwa, na nīmagetīkīria andū a nyūmba ya Isiraeli megwatīre būrūri ūcio kūringana na mīhīrīga yao.

⁹ “Mwathani Jehova ekuuga ūū: Inyuī anene aya a Isiraeli, ūguo mwīkīte nī mūiganu! Eheriai maūndū ma ūhinya na ma kūhinyanīrīria, mwīkage ūndū ūrīa ūrī wa kīhooto na wagīrīre. Tigai gūtunyaga andū akwa indo, ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga. ¹⁰ No nginya mūhūthagīre ithimo iria iringaine wega, na mūhūthagīre eba īrīa īringaine wega, o na bathi īrīa īringaine wega. ¹¹ Eba na bathi ikorwo irī kīgeri kīmwe kīiganaine, bathi īmwe īiganagīre gīcunjī gīa ikūmi kīa homeri o īmwe, o nayo eba īmwe īiganagīre gīcunjī gīa ikūmi kīa homeri o īmwe; homeri īmwe ituīke nīyo kīgeri kīrīa gītīkīrīku gīa gūcithima cieri. ¹² Cekerī īmwe īrīkoragwo īrī ya gera mīrongo īrī. Cekerī mīrongo īrī, kuonganīrīria na cekerī ingī mīrongo īrī na ithano, kuonganīrīria na ingī ikūmi na ithano, nī ūndū ūmwe na mina īmwe.

Maruta na Mīthenya īrīa Mīamūre

* 45:1 nī ta kilomita 12 † 45:1 nī ta kilomita 10 ‡ 45:2 nī ta mita 260 § 45:2 nī ta mita 26 * 45:6 nī ta kilomita igīrī na nuthu (2:5)

¹³ “Gĩkĩ nĩkĩo kĩheo kĩa mwanya kĩa mĩrĩrutaga: Nakĩo nĩ gĩcunjĩ gĩa ithathatũ kĩa eba ĩmwe† kuuma harĩ o homeri ĩmwe‡ ya ngano, na gĩcunjĩ gĩa ithathatũ kĩa eba ĩmwe kuuma harĩ o homeri ĩmwe ya cairi. ¹⁴ Gĩcunjĩ kĩa gĩtue kĩa maguta, mathimĩtwo na gĩthimi kĩa bathi, nĩ gĩcunjĩ gĩa ikũmi kĩa bathi§ kuuma harĩ o kori ĩmwe* (nayo kori ĩmwe ĩrĩ na bathi† ikũmi kana homeri ĩmwe‡, nĩgũkorwo bathi ikũmi nĩcio homeri ĩmwe). ¹⁵ Ningĩ ng’ondũ ĩmwe nĩkarutwo kuuma harĩ o rūũru rwa ng’ondũ magana meerĩ kuuma ũrĩithio-inĩ ũrĩa mweya ũrĩ maaĩ kũu bũrũri wa Isiraeli. Icio nĩcio igaatuĩka cia maruta ma mũtu, na maruta ma njino, o na cia maruta ma ngwatanĩro, nĩguo andũ mahorohagĩrio nacio, ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga. ¹⁶ Andũ othe a bũrũri nĩmakanyĩtanĩra ũhoro-inĩ ũcio wa kũruta iheo cia mwanya cia kũhũthĩrwo nĩ mũnene thĩĩnĩ wa bũrũri wa Isiraeli. ¹⁷ Mũnene ũcio nĩwe ũkaarutaga maruta ma njino, na maruta ma mũtu, na maruta ma kũnyũuo ciathĩ-inĩ, na Tũrũgamo twa Mweri, na Thabatũ, o na ciathĩ-inĩ ciothe iria njathane cia andũ a nyũmba ya Isiraeli. Nĩakaruta maruta ma mehia, na maruta ma mũtu, na maruta ma njino, na maruta ma ngwatanĩro ma kũhoroheria andũ a nyũmba ya Isiraeli.

¹⁸ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Mweri wa mbere, o mũthenya wa mbere wa mweri ũcio, nĩmũkaruta gategwa gatarĩ na kaũũgũ nĩguo mũtherie handũ-harĩa-haamũre. ¹⁹ Mũthĩnjĩri-Ngai nĩakooya thakame ĩmwe ya maruta ma mehia amĩhake itingĩ-inĩ cia mĩrango ya hekarũ, na amĩhake koine ciothe inya cia metha ya kĩgongona, o na amĩhake itingĩ-inĩ cia itoonyero rĩa nja ya na thĩĩnĩ. ²⁰ ũguo noguo mũgeeka mũthenya wa mũgwanja wa mweri ũcio nĩ ũndũ wa mũndũ o wotho ũngĩthia atekwenda kana ehie nĩ ũndũ wa kũrigwo; ũguo nĩguo mũkaahoroheria hekarũ ĩyo.

²¹ “Mweri wa mbere, mũthenya wa ikũmi na ĩna wa mweri o ũcio nĩguo mũrĩgĩaga na gĩathĩ kĩa Bathaka, ihinda rĩa mũthenya mũgwanja, ihinda rĩrĩa mũrĩrĩaga mĩgate ĩtarĩ mĩkĩre ndawa ya kũmbia. ²² Mũthenya ũcio-rĩ, mũnene akaaruta ndegwa irĩ iruta rĩa mehia nĩ ũndũ wake mwene, o na nĩ ũndũ wa andũ othe a bũrũri ũcio. ²³ O mũthenya, ihinda rĩa mũthenya ĩyo mũgwanja ya Gĩathĩ kũ, mũnene ũcio nĩakaruta ndegwa mũgwanja, na ndũrũme mũgwanja itarĩ na kaũũgũ, cia kũrutĩra Jehova maruta ma njino, na arute thenge cia iruta rĩa mehia. ²⁴ Ningĩ arute mũtu wa eba ĩmwe§ ũtuĩke iruta rĩa mũtu harĩ o ndegwa, na eba ĩmwe harĩ o ndũrũme, na hini ĩmwe* ya maguta harĩ eba ĩmwe.

²⁵ “Ihinda-inĩ rĩu rĩa mũthenya ĩyo mũgwanja ya Gĩathĩ kũ, kĩa gĩkaambĩrĩra mweri wa mũgwanja, mũthenya wa ikũmi na ĩtano, nĩakaruta indo ta icio nĩ ũndũ wa maruta ma mehia, na maruta ma njino, na maruta ma mũtu, o na ma maguta.

46

¹ “Mwathani Jehova ekuuga ũũ: Kĩhingo kĩa nja ya na thĩĩnĩ kĩa kĩrorete irathĩro kĩrĩkaraga kĩhingĩtwo mũthenya ĩtandatũ ĩrĩa ya kũrutwo wĩra, no mũthenya wa Thabatũ na mũthenya wa Karũgamo ka Mweri nĩkĩrĩhingũragwo. ² Nake mũnene arĩitoonyaga kuo na njĩra ya gĩthaku kĩa gĩa itoonyero, na akarũgama hau gĩtugĩ-inĩ gĩa kĩhingo. Nao athĩnjĩri-Ngai marute igongona rĩa maruta make ma njino, na maruta make ma ngwatanĩro. Arĩihooyagĩra hau hingĩro-inĩ ya itoonyero, agacooka akoima nja, no kĩhingo kũ gĩtikahingwo nginya o hwaĩ-inĩ. ³ Nao andũ a bũrũri ũcio nĩmarĩhooyagĩra hau mũromo-inĩ wa kĩhingo kũ marĩ mbere ya Jehova mũthenya ya Thabatũ na ya Tũrũgamo twa Mweri. ⁴ Namo maruta ma njino marĩa mũnene ũcio arĩrutagĩra Jehova mũthenya wa Thabatũ nĩ tũtũrũme tũtandatũ, na ndũrũme ĩmwe, ciothe ikorwo itarĩ na kaũũgũ. ⁵ Narĩo iruta rĩa ngano rĩrĩa rĩakũrutanĩrio na ndũrũme ĩyo rĩrĩkoragwo rĩrĩ rĩa eba ĩmwe,* na iruta rĩa ngano rĩa kũrutanĩrio na tũtũrũme tũu rĩrĩkoragwo rĩrĩ rĩingĩ o ta ũrĩa angĩyendera, hamwe na hini ĩmwe† ya maguta harĩ o eba ĩmwe.

† 45:13 nĩ ta kilo ithatũ na nuthu (3.5) ‡ 45:13 nĩ ta kilo 220 § 45:14 nĩ ta lita 2 * 45:14 nĩ ta lita 220

† 45:14 nĩ ta lita 22 ‡ 45:14 nĩ ta lita 220 § 45:24 nĩ ta kilo 22 * 45:24 nĩ ta lita 4 * 46:5 nĩ ta kilo 22

† 46:5 nĩ ta lita 4

⁶ Naguo mūthenya wa Karūgamo ka Mweri arīrutaga ndegwa itarī ngūrū, na tūtūrūme tūtandatū, na ndūrūme imwe, ciothe itarī na kaūūgū. ⁷ Ningī nīarīrutaga iruta rīa ngano, akaruta eba imwe hamwe na ndegwa iyo, na eba imwe hamwe na ndūrūme iyo, na akaruta tūtūrūme tūingī o ta ūrīa angīenda kūruta, hamwe na hini imwe ya maguta harī o eba imwe. ⁸ Na rīrīa mūnene egūtoonya-rī, arītoonyagīra gīthaku gīa itoonyero, na akiuma akoimīra njīra o iyo.

⁹ “Hīndī īrīa andū a būrūri ūcio marīūkaga mbere ya Jehova mīthenya ya ciathī iria njathane, mūdū o wothē ūrīa ūgaatoonyera kīhingo kīa mwena wa gathigathini akahooe-rī, akiuma akoimagīra kīhingo gīa gūthini; na mūdū o wothē ūgaatoonyera kīhingo kīa mwena wa gūthini, akiuma akoimagīra kīhingo gīa gathigathini. Gūtīrī mūdū ūgaacookera kīhingo kīrīa atoonyeire, no mūdū ariumagīra kīhingo kīrīa kīng’etheire kīu atoonyeire. ¹⁰ Mūnene ūcio arīkoragwo arī hamwe nao, agatoonyaga magītoonya, na akoimaga makiuma.

¹¹ “Hīndī ya ciathī na ya maruga marīa matuītwo, iruta rīa ngano rīrīkoragwo rīrī eba imwe hamwe na ndegwa, na eba imwe hamwe na ndūrūme, na akaruta tūtūrūme tūingī o ta ūrīa angīyendera, hamwe na hini imwe ya maguta harī o eba imwe. ¹² Hīndī īrīa mūnene ūcio ekūrūtīra Jehova iruta rīa kwīyendera, o na rīngīkorwo rīrī iruta rīa njino kana maruta ma ngwatanīro, nīarīhingūragīrwo kīhingo kīrīa kīrorete mwena wa irathīro. Arīrutaga iruta rīake rīa njino kana maruta make ma ngwatanīro o ta ūrīa ekaga mūthenya wa Thabatū. Aarīkia kūruta oime nja na aarīkia kuuma, kīhingo kīu gīkaahingwo.

¹³ “O mūthenya nīūrīrutaga gatūrūme ka ūkūrū wa mwaka ūmwe gatarī na kaūūgū nī ūndū wa kūrūtīra Jehova iruta rīa njino; ūrīkarutaga rūciinī o rūciinī. ¹⁴ Ningī hamwe nako nīūrīrutaga iruta rīa ngano rīa gīcunjī gīa ithathatū kīa eba imwe,[‡] na gīcunjī gīa ithatū kīa hini imwe[§] ya maguta ma kūrīngia mūtu ūcio rūciinī o rūciinī. Iruta rīrī rīa ngano rīrīrutagīrwo Jehova rīrī watho wa gūtūūra. ¹⁵ Nī ūndū ūcio gatūrūme kau, na iruta rīu rīa ngano, na maguta macio nīūrīrutagwo rūciinī o rūciinī rīrī iruta rīa njino rīa hīndī ciothe.

¹⁶ “Mwathani Jehova ekuuga ūū: Mūnene ūcio angīkaahe mwanake ūmwe wake kīheo kuuma kūrī igai rīake, o na kīo gīgaatuīka kīa njiaro ciake; gīgaatuīka indo ciao iria magaiirwo. ¹⁷ No rīrī, angīkaahe ndungata imwe yake kīheo kuuma igai-inī rīake, ndungata iyo īgaatūūra nakīo o nginya mwaka wayo wa kuohorwo; hīndī iyo kīheo kīu nīgīgacookerera mūnene ūcio. Igai rīu rīake nī rīa ariū ake oiki; nī igai rīao. ¹⁸ Mūthamaki ūcio ndangītunya andū acio magai mao na njīra ya kūmaingata mehere indo-inī ciao. Nīakahe ariū ake magai mao kuuma indo-inī ciake mwene, nīguo gūtikanagīe mūdū o na ūrīkū gatagatī-inī ka andū akwa ūkeeherio indo-inī ciake.’”

¹⁹ Thuutha wa ūguo mūdū ūcio akīngereria itoonyero-inī rīa mwena wa kīhingo gīa tūnyūmba tūu twamūre tūrīa twarī twa athīnjīri-Ngai, tūrīa twarorete mwena wa gathigathini, na akīnyonia handū haarī mūthia-inī wa mwena wa ithūiro. ²⁰ Nake akīnjīra atīrī, “Haha nīho handū harīa athīnjīri-Ngai marīrugagīra iruta rīa mahītia, na iruta rīa mehīa, na nīho marīhīhagīria iruta rīa ngano, nīgeetha matikanamoimie na kīu nja ya nyumīrīra, matigatherie andū namo.”

²¹ Ningī agīcooka akīndwara nja iyo ya nyumīrīra, na agīthiūrūrūkia koine-inī ciayo inya, na nī ngīona atī o koine-inī nī haarī na nja īngī. ²² Koine-inī icio inya cia nja ya nyumīrīra nī haarī na nja ciarī njirigīre. Ciarī na gīthimo kīaiganaine kīa ūraihi wa mīkono mīrongo īna,^{*} na warīi wa mīkono mīrongo ītatūt[†]; o nja imwe ya nja icio ciarī koine-inī icio inya nīyaiganaine na īrīa īngī. ²³ Gūthiūrūrūka mwena wa na thīinī wa nja icio inya nī haarī na mwako wa mahiga warī na mariiko maakītwo mathiūrūrūkiirie hau rungu rwa mwako ūcio. ²⁴ Nake akīnjīra atīrī, “Maya nīmo mariiko marīa andū arīa matungataga thīinī wa hekarū marīrugagīra indo cia magongona iria irutītwo nī andū.”

[‡] 46:14 nī ta kilo ithatū na nuthu (3:5) [§] 46:14 nī ta lita imwe na robo (1:25) ^{*} 46:22 nī ta mita 20 [†] 46:22 nī ta mita 15

47

Rũũ Rwoimaga Hekarũ

¹ Mũndũ ũcio nĩanjookirie itoonyero-inĩ rĩa hekarũ, na nĩ ngĩona maaĩ magĩtherũka kuuma rungu rwa hingĩro ya hekarũ, magatherera na mwena wa irathĩro (tondũ hekarũ yarorete mwena wa irathĩro). Maaĩ macio moimaga na kũu rungu rwa mwena wa gũthini wa hekarũ, o mwena ũcio wa gũthini wa kīgongona. ² Ningĩ agĩcooka akĩndwara nja angereirie kĩhingo kĩa mwena wa gathigathini, na agĩthiũrũkĩria mwena wa nja akĩndwara nginya kĩhingo-inĩ kĩa nyumĩrĩra kĩrĩa kĩaŋ'etheire mwena wa irathĩro, namo maaĩ macio maathereraga kuuma mwena wa gũthini.

³ Rĩrĩa mũndũ ũcio aathiiaga arorete mwena wa irathĩro anyiitĩte rĩrigi rwa gũthima na guoko-rĩ, agĩthima mĩkono 1,000,* agĩcooka akĩngereria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya thũŋ'wa-inĩ. ⁴ Ningĩ agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, na akĩndũkanĩria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya maru-inĩ. Agĩcooka agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, na akĩngereria maaĩ-inĩ macio, namo makĩnginya njohero-inĩ. ⁵ Ningĩ agĩthima mĩkono ĩngĩ ngiri ĩmwe, rũgĩkorwo rũrĩ rũũ itangĩahotire kũringa, nĩ ũndũ maaĩ macio maarĩ maiyũru na rũkarika ũndũ rũngĩthambĩrwo, rũgatuĩka rũũ rũtangĩringĩka nĩ mũndũ. ⁶ Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Mũrũ wa mũndũ, nĩũrona ũndũ ũyũ?”

Hĩndĩ ĩyo akĩhũndũra, akĩnjookia nginya hũgũrũrũ-inĩ cia rũũ rũu. ⁷ Rĩrĩa ndaakinyire ho, ngĩona mĩtĩ mĩingĩ ĩrĩa yarĩ mĩrĩmo yeerĩ ya rũũ rũu. ⁸ Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Maaĩ maya mathereraga marorete bũrũri ũrĩa ũrĩ mwena wa irathĩro, magakũrũka nginya Araba,† magacooka magathiĩ makeitĩrĩra Iria-inĩ rĩa Cumbĩ. Maarĩkia kwĩitĩrĩra iria-inĩ rũu, namo maaĩ marĩo makaagĩra. ⁹ Mĩrumbĩ ya ciũmbe iria irĩ muoyo nĩgatũũra muoyo kũrĩa guothe rũũ rũu rũgaathereragĩra. Nĩgũkaagĩa thamaki nyingĩ, tondũ maaĩ macio nĩkuo mathereragĩra, magatũma maaĩ macio marĩ na cumbĩ magĩre; nĩ ũndũ ũcio kũrĩa rũũ rũu rũthereragĩra, ciũmbe ciothe nĩgatũũra muoyo. ¹⁰ Ategi a thamaki makaarũgamaga hũgũrũrũ-inĩ ciaruo; kuuma Eni-Gedi nginya Eni-Egilaimu nĩgũgakorwo na kũndũ gwa gũtambũrũkĩrio wabu. Thamaki igaakorwo irĩ cia mĩthemba mĩingĩ, o ta thamaki cia Iria Rĩrĩa Inene. ¹¹ No matindiri makuo na njabacabi ciakuo itikagĩra; igaatigwo irĩ cia cumbĩ. ¹² Mĩtĩ ya matunda ma mĩthemba yothe nĩgakũra hũgũrũrũ-inĩ cieri cia rũũ rũu. Mathangũ mayo matikooma, o na kana mĩtĩ ĩyo yaage gũciara. O mweri nĩgaciaraga, tondũ maaĩ moimĩte handũ-harĩa-haamũre magathereraga nginya kũu ĩrĩ. Maciaro mayo magaatũka irio namo mathangũ mayo matũke ma kũhonania.”

Mĩhaka ya Bũrũri

¹³ Mwachani Jehova ekuuga ũũ: “Ĩno nĩyo mĩhaka ĩrĩa mũkaarũmĩrĩra mũkĩgaya bũrũri ũcio ũtuĩke igai gatagatĩ-inĩ ka mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli. Jusufu akaaheo icunjĩ igĩrĩ. ¹⁴ Nawe nĩũkamagayania bũrũri ũcio icunjĩ ciiganaine. Tondũ nĩndehĩtire njoete guoko na igũrũ ngiuga atĩ nĩngaũhe maithe manyu ma tene-rĩ, bũrũri ũyũ nĩũgaatuĩka igai rĩanyu.

¹⁵ “Ŭyũ nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa bũrũri ũcio:

Mũhaka wa mwena wa gathigathini ũkoima Iria Rĩrĩa Inene ũgereire njĩra ya Hethiloni, ũhĩtũkĩre Lebo-Hamathu, nginya Zedadi, ¹⁶ na ũgerere Berotha na Sibiraimu (kũu mũhaka-inĩ ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka Dameski na Hamathu), ũthĩĩ nginya Hazeri-Hatikoni, kũu mũhaka-inĩ wa Haurani. ¹⁷ Naguo mũhaka ũcio ũtambũrũke kuuma iria-inĩ ũkinye Hazari-Enani, mũhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini wa Dameski, naguo mũhaka wa Hamathu ũkorwo ũrĩ mwena wa gathigathini. Ŭcio nĩguo ũgaatuĩka mũhaka wa mwena wa gathigathini.

* 47:3 nĩ ta mita 450 † 47:8 Ŭyũ warĩ bũrũri ũtaarĩ maaĩ gatagatĩ ka Jerusalemu na Iria rĩa Cumbĩ.

- ¹⁸ Naguo mūhaka wa mwena wa irathĩro ũkaagerera gatagatĩ ka Haurani na Dameski, ũtwaranĩte na Rũũĩ rwa Jorodani gatagatĩ ka Gileadi na bũrũri ũcio wa Isiraeli, ũrorete o iria-inĩ rĩa mwena wa irathĩro, ũthĩĩ nginya Tamaru. Ũcio nĩguo ũgaatuĩka mūhaka wa mwena wa irathĩro.
- ¹⁹ Naguo mūhaka wa mwena wa gũthini ũkoima Tamaru o nginya kũu maaĩ-inĩ ma Meriba-Kadesi, ũtwarane na Karũũĩ ka Misiri o nginya Iria Rĩrĩa Inene. Ũcio nĩguo ũgaatuĩka mūhaka wa mwena wa gũthini.
- ²⁰ Naguo mūhaka wa mwena wa ithũĩro, Iria Rĩrĩa Inene nĩrĩo rĩgaatuĩka mūhaka, ũthĩĩ nginya harĩa hang'etheire Lebo-Hamathu. Ũcio nĩguo ũgaatuĩka mūhaka wa mwena wa ithũĩro.
- ²¹ “Inyuĩ nĩ inyuĩ mūkeegayania bũrũri ũyũ kũringana na mĩhĩrĩga ya Isiraeli.
- ²² Mūkaũgayana ũtuĩke igai rĩanyu inyuĩ ene, na rĩa andũ a kũngĩ arĩa matũũraga gatagatĩ-inĩ kanyu na nĩ marĩ na ciana. Nĩmūkamatusa ta marĩ andũ a Isiraeli maciarĩrwo bũrũri ũcio; acio makaagaĩrwo igai hamwe na inyuĩ gatagatĩ-inĩ ka mĩhĩrĩga ya Isiraeli.
- ²³ Mūhĩrĩga-inĩ o ũrĩa mũndũ angĩkorwo atũũrĩte arĩ mūgeni-rĩ, kũu nĩkuo mūkaamũgaĩra igai rĩake,” ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

48

Kũgayania Bũrũri

- ¹ “Na rĩrĩ, maya nĩmo marĩtwa ma mĩhĩrĩga iyo: Mūhaka-inĩ wa mwena wa gathigathini, Dani nĩakaheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩgaatwarana na njĩra ya Hethiloni ya gũthĩĩ nginya Lebo-Hamathu; Hazari-Enani na mūhaka wa mwena wa gathigathini wa Dameski kũrigania na Hamathu gũgaakorwo kũrĩ mūhaka wakuo kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.
- ² “Nake Asheri aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Dani kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.
- ³ “Nake Nafitali aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Asheri kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.
- ⁴ “Nake Manase aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Nafitali kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.
- ⁵ “Efiraimu aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Manase kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.
- ⁶ “Nake Rubeni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Efiraimu kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.
- ⁷ “Nake Juda aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Rubeni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.
- ⁸ “Nĩngĩ kũhakana na rũgongo rwa Juda kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro, nĩmũkaruta gĩcigo mũkĩneane gĩtuĩke kĩheo kĩa mwanya. Gĩgaakorwo kĩrĩ na wariĩ wa mĩkono 25,000* kwarama, naguo ũraihi wakĩo ũkaiganana na gĩcigo kĩmwe kĩa iria igaiĩrwo mĩhĩrĩga kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro; naho handũ-harĩa-haamũre hagaakorwo harĩ gatagatĩ ga kĩa.
- ⁹ “Gĩcigo kũu kĩa mwanya mūkaarutĩra Jehova-rĩ, gĩgaakorwo kĩrĩ na ũraihi wa mĩkono 25,000, na wariĩ wa mĩkono 10,000.† ¹⁰ Gĩcigo kũu gĩgaatuĩka gĩcigo kĩaamũre kĩa athĩnjĩri-Ngai. Gĩgaakorwo kĩrĩ kĩa ũraihi wa mĩkono 25,000 mwena wa gathigathini na wariĩ wa mĩkono 10,000 mwena wa ithũĩro, na wariĩ wa mĩkono 10,000 mwena wa irathĩro, na ũraihi wa mĩkono 25,000 mwena wa gũthini. Handũ-harĩa-haamũre hagaakorwo harĩ gatagatĩ ga kĩa. ¹¹ Gĩcigo kũu gĩgaatuĩka kĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa aamũre, nao nĩ andũ a Zadoku arĩa matũũrĩte marĩ ehokeku makĩndungatĩra, na matiigana gũturuura ta ũrĩa Alawii meekire hĩndĩ rĩa andũ a Isiraeli maaturuure. ¹² Gĩcigo kũu gĩgaatuĩka kĩa

* 48:8 nĩ ta kilomita 12 † 48:9 nĩ ta kilomita 5

kiao kĩa mwanya kirutitwo kuuma gĩcigo-inĩ kũ kĩamũre kĩa bũrũri, nakĩo gĩgaatuĩka igai itheru mũno, na gĩkaahakana na rũgongo rwa Alawii.

¹³ “Gũtwarana na rũgongo rũu rwa athinjĩri-Ngai-rĩ, Alawii nĩmakagaya gĩcigo kĩa mĩkono 25,000, na wariĩ wa mĩkono 10,000. Ūraihi wakĩo wothe ũgaakorwo ũrĩ mĩkono 25,000, naguo wariĩ wakĩo ũkorwo ũrĩ wa mĩkono 10,000. ¹⁴ Nao matikanendie kana makũũranie o na kĩmwe gĩa cio. Gĩkĩ nĩkĩo gĩcigo kĩrĩa kĩega mũno bũrũri-inĩ ũyũ, na gĩtikananengerwo mũndũ ũngĩ, tondũ nĩkĩamũrĩre Jehova.

¹⁵ “Gĩcigo kĩrĩa gĩgaatigara kĩa wariĩ wa mĩkono 5,000,[‡] na ũraihi wa mĩkono 25,000, gĩgaatuĩka gĩa kũhũthagĩrwo na maũndũ ma itũũra rĩu inene, kĩhũthĩrwo na gwakwo nyũmba cia gũtũũrwo, na ithaka cia ũrĩithio. Itũũra rĩu inene rĩgaakorwo gatagatĩ ga gĩcigo kũu, ¹⁶ narĩo itũũra rĩu rĩgaakorwo na ithimo ici: mwena wa gathigathini nĩ mĩkono 4,500,[§] na mwena wa gũthini nĩ mĩkono 4,500, na mwena wa irathĩro nĩ mĩkono 4,500, na mwena wa ithũĩro nĩ 4,500. ¹⁷ Gĩthaka kĩa ũrĩithio wa itũũra rĩu inene gĩgaakorwo kĩrĩ na mĩkono 250^{*} mwena wa gathigathini, na mĩkono 250 mwena wa gũthini, na mĩkono 250 mwena wa irathĩro, na mĩkono 250 mwena wa ithũĩro. ¹⁸ Gĩcigo kĩrĩa gĩgaatigara, kĩhakanĩte na gĩcigo kũu kĩamũre, na gĩtwaranĩte na ũraihi wakĩo, gĩgaakorwo kĩrĩ kĩa mĩkono 10,000 mwena wa irathĩro, na mĩkono 10,000 mwena wa ithũĩro. Maciaro makĩo nĩmo makaarĩagwo nĩ aruti wĩra a itũũra rĩu inene. ¹⁹ Aruti wĩra acio a itũũra rĩu inene arĩa makaarĩmaga kũu makoima mĩhĩrĩga-inĩ yothe ya Isiraeli. ²⁰ Gĩcigo kũu gĩothe gĩgaakorwo kĩganaine mĩena yothe ĩna, na gĩkorwo kĩrĩ na mĩkono 25,000 o mwena. Nĩmũkaruta gĩcigo kũu kĩamũre kĩrĩ kĩheo kĩa mwanya, gĩtuĩke gĩcigo kĩamũre, mũkĩrutanĩrie na gĩthaka gĩa itũũra rĩu inene.

²¹ “Kũndũ kũrĩa gũgaatigara mĩena yeerĩ ya gĩcigo kũu kĩamũre na gĩthaka gĩa itũũra rĩrĩa inene gũgaatuĩka kwa mũthamaki. Kũndũ kũu gũgaatambũrũka mwena wa irathĩro wa kũrĩa gwathimĩtwo mĩkono 25,000 ya gĩcigo kũu kĩamũre gũkinye nginya mũhaka-inĩ wa mwena wa irathĩro, naguo mwena wa ithũĩro uume hau haathimĩtwo mĩkono 25,000, gũkinye nginya mũhaka-inĩ wa mwena wa ithũĩro. Icigo icio cieri itwaranĩte na ũraihi wa icigo icio ingĩ cia mĩhĩrĩga igaatuĩka cia mũthamaki, nakĩo gĩcunjĩ kĩrĩa kĩamũre, hamwe na handũ-harĩa-haamũre ha hekarũ igaakorwo gatagatĩ ga kũndũ kũu. ²² Nĩ ũndũ ũcio ithaka cia Alawii na ithaka cia itũũra inene igaakorwo irĩ gatagatĩ ga gĩcigo kũu kĩa mũthamaki. Gĩcigo kũu kĩa mĩnene gĩgaakorwo kĩrĩ gatagatĩ ka mũhaka wa Juda na mũhaka wa Benjamini.

²³ “Ha ũhoro wa mĩhĩrĩga ĩyo ingĩ ĩtigarĩte: Benjamini akaaheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩgaatambũrũka kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.

²⁴ “Nake Simeoni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Benjamini kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.

²⁵ “Nake Isakaru aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Simeoni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.

²⁶ “Nake Zebuluni aheo gĩcigo kĩmwe; nakĩo gĩkaahakana na rũgongo rwa Isakaru kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.

²⁷ “Gadi nĩakagaya gĩcigo kĩmwe; gĩkaahakana na rũgongo rwa Zebuluni kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro.

²⁸ “Mũhaka wa mwena wa gũthini wa Gadi ũgaathiĩ ũrorete mwena wa gũthini kuuma Tamaru nginya maaĩ ma Meriba-Kadesi, ningĩ ũtwarane na Karũũĩ ka Misiri nginya Iria Rĩrĩa Inene.

²⁹ “Ūcio nĩguo bũrũri ũrĩa mũkaagayania ũtuĩke igai rĩa mĩhĩrĩga ya Isiraeli, nacio icio nĩcio igaatuĩka icigo ciao,” ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

Ihingo cia Itũũra Inene

³⁰ “Ici nĩcio igaatuĩka njĩra cia kuuma itũũra rĩu inene: Kwambĩrĩria mwena wa gathigathini, ũrĩa ũrĩ na ũraihi wa mĩkono 4,500, ³¹ ihingo cia itũũra rĩu inene igeetanio

[‡] 48:15 nĩ ta kilomita igĩrĩ na nuthu (2.5) [§] 48:16 nĩ ta kilomita igĩrĩ na robo (2:25) ^{*} 48:17 nĩ ta mita 115

na mĩhĩrĩga ya Isiraeli. Ihingo icio ithatũ irĩ mwena wa gathigathini-rĩ, kĩmwe nĩ kĩa Rubeni, kũ kĩngĩ nĩ kĩa Juda, na kũ kĩngĩ nĩ kĩa Lawi.

³² “Naguo mwena wa irathĩro, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Jusufu, kũ kĩngĩ nĩ kĩa Benjamini, na kũ kĩngĩ nĩ kĩa Dani.

³³ “Nĩngĩ mwena wa gũthini, ũrĩa ũrĩ na gũthimo kĩa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Simeoni, kũ kĩngĩ nĩ kĩa Isakaru, na kũ kĩngĩ nĩ kĩa Zebulun.

³⁴ “O na nĩngĩ mwena wa ithũĩro, ũrĩa ũrĩ na ũraihu wa mĩkono 4,500, ũgaakorwo ũrĩ na ihingo ithatũ: kĩmwe nĩ kĩa Gadi, kũ kĩngĩ nĩ kĩa Asheri, na kũ kĩngĩ nĩ kĩa Nafitali.

³⁵ “Itĩna rĩa gũthiũrũrũkĩria itũũra rĩu rĩothe rĩgaakorwo na mĩkono 18,000.[†]

“Narĩo itũũra rĩu inene kuuma hĩndĩ iyo gũthiĩ na mbere rĩgeetagwo ũũ:

JEHOVA ARĨ KUO.”

[†] 48:35 nĩ ta kilomita 8

DANIELI

Gũthomithio kwa Danieli

¹ Atĩrĩrĩ, mwaka-inĩ wa gatatũ wa ũthamaki wa Jehoiakimu, mũthamaki wa Judarĩ, Nebukadinezaru mũthamaki wa Babuloni nĩokire itũũra rĩa Jerusalemu, akĩrĩgiciĩria nĩguo arĩtunyane. ² Nake Mwathani akĩrekereria Jehoiakimu, mũthamaki wa Juda, guoko-inĩ gwake, hamwe na indo imwe kuuma hekarũ-inĩ ya Ngai.* Nake Nebukadinezaru agĩkuua indo icio, agĩcitwara hekarũ-inĩ ya ngai yake kũu Babuloni, na agĩciiga nyũmba-inĩ ĩrĩa yaigagwo igĩĩna cia ngai yake.

³ Ningĩ mũthamaki ũcio agĩatha Ashipenazi, ũrĩa warĩ mūrori mūnene wa anene a nyũmba yake ya ũthamaki, amũrehere andũ amwe arĩa moimĩte Isiraeli a nyũmba ya ũthamaki na a rũciaro rwa andũ arĩa maarĩ igweta, ⁴ nao makorwo marĩ aanake matarĩ kaũũgũ o na karĩkũ, na athaka makĩonwo, na andũ mekuoneka marĩ na ũtaũku maũndũ-inĩ mothe ma kwĩrutwo, na andũ mooĩ maũndũ wega, na ahũthũ kũnyiita maũndũ, na magĩrĩire gũtungata thĩinĩ wa nyũmba ya ũthamaki. Ashipenazi aarĩ arute andũ acio rũthiomi na maandĩko ma Ababuloni.† ⁵ Nake mũthamaki agĩtua maheagwo irio na ndibei mũthenya o mũthenya iria we mwene aarĩaga; maarĩ mathomithio maũndũ ihinda rĩa mĩaka ĩtatũ, na thuutha ũcio matoonye wĩra-inĩ wa gũtungatĩra mũthamaki.

⁶ Thĩinĩ wa acio maathuurirwo nĩ haarĩ na aanake amwe maarutĩtwo Juda: Na nĩo Danieli, na Hanania, na Mishaeli, na Azaria. ⁷ Nake mūrori ũcio wa anene arĩa angĩ nĩamaheire marĩitwa mangĩ: Danieli akĩmwĩta Belites hazaru, nake Hanania agĩitwo Shadiraka, nake Mishaeli agĩitwo Meshaki, nake Azaria agĩitwo Abedinego.‡

⁸ No rĩrĩ, Danieli agĩtua na ngoro yake atĩ ndegwĩthaahia na irio na ndibei ĩyo ya mũthamaki,§ na akĩũria mūrori ũcio wa anene etĩkĩrio ndakae gwĩthaahia na ũndũ wa kũrĩa irio icio. ⁹ Nake Ngai nĩatũmĩte Danieli etĩkĩrĩke na aiguĩrwo tha nĩ mūnene ũcio, ¹⁰ no mūnene ũcio akĩĩra Danieli atĩrĩ, “Nĩndĩretigĩra mũthamaki mwathi wakwa, ũrĩa ũtuĩte kĩrĩa mūrĩheagwo gĩa kũrĩa na gĩa kũnyua. Aangĩmuona mūrĩ ahĩnju gũkĩra aanake arĩa angĩ a riika rĩanyu-rĩ, angĩuga nĩ kĩ gĩtũmĩte? Hĩndĩ ĩyo mũthamaki no aanengithie mūtwe nĩ ũndũ wanyu.”

¹¹ Danieli agĩcooka akĩarĩria mūrangĩri ũrĩa waheetwo wĩra nĩ mūrori wa anene arĩa angĩ wa kũroraga Danieli, na Hanania, na Mishaeli, na Azaria, akĩmwĩra atĩrĩ, ¹² “Ndagũthaitha, amba ũgerie ndungata ciaku handũ ha mĩthenya ikũmi: Ndũgaatũhe kĩndũ o nakĩ tiga o nyeni cia kũrĩa na maĩ ma kũnyua. ¹³ Matukũ macio maathira ũcooke ũtũroranie na aanake acio angĩ marĩaga irio icio cia mũthamaki, na thuutha ũcio ũcooke gwĩka ndungata ciaku o ta ũrĩa ũkuona kwagĩrĩire.” ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio agĩtĩkĩra ũhoru ũcio, nake akĩmageria matukũ macio ikũmi.

¹⁵ Matukũ macio ikũmi maathira-rĩ, mothiũ mao makĩoneka maagĩrĩte, nao magatunguha gũkĩra aanake acio angĩ maarĩaga irio cia mũthamaki. ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio mūmarangĩri akĩheheria irio ciao iria ciarĩ njega mūno na ndibei ĩrĩa maarĩ manyuuage na agĩcooka kũmaheaga o nyeni tu handũ ha irio icio.

¹⁷ Na rĩrĩ, Ngai nĩaheire aanake acio ana ũmenyo na ũtaũku wa maandĩko ma mĩthemba yothē, na wĩruti wa maũndũ. Nake Danieli nĩataũkagĩrwo nĩ cioneki na irooto cia mĩthemba yothē.

* 1:2 Andũ a Juda maatahirwo magĩtwarwo Babuloni, bũrũri wa ũkombo, nĩ ũndũ wa kwaga gwathĩkĩra Jehova.

† 1:4 Rũthiomi na mwandĩko wa andũ a Babuloni warĩ na hinya gũthoma. ‡ 1:7 Rĩitwa Belites hazaru nĩ kuuga “Beli arogĩtĩra muoyo wake” (rĩetanĩtio na ngai yetagwo Beli). Shadiraka nĩ kuuga “watho wa Aku” (ngai ya andũ a Sumeria thĩinĩ wa Babuloni ya mweri). Meshaki nĩ kuuga “nũũ ũtarĩ ta Aku?” Narĩo Abedinego nĩ kuuga “ndungata ya Nego” (rĩitwa rĩngĩ rĩa Beli). § 1:8 Andũ a Isiraeli maatuuga atĩ irio cia mũthamaki ciarĩ na thaahu tondũ rwĩga rwa mbere rwarutagĩrwo ngai cia mĩhianano.

¹⁸ Ihinda rĩrĩa mũthamaki aatuĩte atĩ andũ acio magaatwarwo nyũmba yake thĩĩnĩ rĩathira-rĩ, mũrori wa anene arĩa angĩ agĩkĩmatwara harĩ Nebukadinezaru. ¹⁹ Mũthamaki akĩaria nao, na ndonire mũndũ ũngĩagananirio na Danieli, na Hanania, na Mishaeli na Azaria; na nĩ ũndũ ũcio magĩtoonyio wĩra-inĩ wa gũtungatagĩra mũthamaki. ²⁰ Ũndũ-inĩ o wothē ũkonĩ ũũgĩ na ũtaũku wa maũndũ marĩa mũthamaki aamoragia-rĩ, agĩkora makĩrĩte ago othe na aragũri a ũthamaki wake wothē maita ikũmi.

²¹ Nake Danieli agĩtũũra kũu nginya mwaka wa mbere wa wathani wa Mũthamaki Kurusu.

2

Kĩroto kĩa Nebukadinezaru

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wake-rĩ, Nebukadinezaru nĩarootire irooto; agĩtangĩka meciiria na akĩũrwo nĩ toro. ² Nĩ ũndũ ũcio mũthamaki agĩta ago na aragũri, na arogi na arori a njata nĩguo moke mamwĩre ũrĩa aarootete. Rĩrĩa mookire makĩrũgama mbere ya mũthamaki, ³ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ harĩ kĩroto ndootete kĩrĩa kĩrathĩĩnia, na nĩngwenda kũmenya ũrĩa kiugĩte.”

⁴ Hĩndĩ iyo arori a njata acio magĩcookeria mũthamaki na rũthiomi rwa Asuriata,* makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee mũthamaki, ũrotũũra tene na tene! Ta kĩire ndungata ciaku kĩroto kĩrĩa ũrotete, nacio itaũre kĩroto kĩu.”

⁵ Nake mũthamaki agĩcookeria arori a njata acio, akĩmeera atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ nĩguo nduĩte ngwatĩirie mũno: Mũngĩaga kũnjĩra kĩroto kĩrĩa ndootete na mũgĩtaũre-rĩ, nguuga mũtemangwo mũkue, nacio nyũmba cianyu imomorwo ituĩke hĩba cia mahiga.

⁶ No mũngĩnjĩra kĩroto kĩu na mũgĩtaarĩrie-rĩ, nĩngũmũhe iheo, na marĩhi, o na ndũmũtĩithie mũno. Nĩ ũndũ ũcio njĩrai ũrĩa ndootete na mũndaũrĩre ũhoru wa kĩroto kĩu.”

⁷ Makĩmũcookeria o rĩngĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthamaki nĩetĩkĩre kwĩra ndungata ciake ũrĩa arotete, na ithuĩ nĩtũkũmũtaũrĩra kĩroto kĩu.”

⁸ Nake mũthamaki akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩramenya kũna atĩ mũrenda o kũrai-haraihia ihinda, tondũ nĩmũramenya atĩ ũndũ ũyũ nĩguo nduĩte ngwatĩirie mũno: ⁹ Mũngĩaga kũnjĩra kĩroto kĩu ndootete-rĩ, iherithia rĩanyu no rĩmwē. Mũciirĩrie kũnjĩra maũndũ ma kũũhĩtithia na ma waganu, mũgĩciiria atĩ ũrĩa nduĩte nĩũkũgarũrũka. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, njĩrai kĩroto kĩu, na nĩngũmenya atĩ no mũhote gũgĩtaũra.”

¹⁰ Nao arori a njata acio magĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwē gũkũ thĩ ũngĩhota gwĩka ũguo mũthamaki aroiga! Gũtirĩ mũthamaki, o na arĩ mũnene na arĩ na hinya atĩa, ũrĩ wooria mũndũ-mũgo, kana mũragũri, kana mũrori wa njata eke ũndũ ta ũcio. ¹¹ Ũndũ ũcio mũthamaki arooria ndũngĩhoteka. Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kwĩra mũthamaki kĩroto kĩrĩa arootete, tiga o ngai ciiki, na ititũũranagia na andũ a gũkũ thĩ.”

¹² Mũthamaki aigua ũhoru ũcio akĩrakara na akĩng’ũrĩka mũno nginya agĩathana atĩ andũ arĩa othe oogĩ a Babuloni mooragwo. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio gũkĩrutwo watho andũ acio oogĩ mooragwo, na andũ magĩtũmwo magacarie Danieli na arata ake nĩguo mooragwo.

¹⁴ Rĩrĩa Arioku, mũnene wa arangĩri a mũthamaki, aathiiaga kũũraga andũ acio oogĩ a Babuloni-rĩ, Danieli akĩmwarĩria na ũũgĩ, o na eciirĩtie wega ũrĩa ekũmwĩra.

¹⁵ Akĩũria ũcio warĩ mũnene wa arangĩri a mũthamaki atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ gĩatũma mũthamaki atue itua rĩũru ũguo?” Nake Arioku agĩtaarĩria Danieli ũrĩa ũhoru ũcio wothē watariĩ.

¹⁶ Danieli aigua ũguo agĩthĩ harĩ mũthamaki, akĩmũũria amũhe ihinda, nĩgeetha ahote kũmũtaũrĩra kĩroto kĩu.

¹⁷ Nake Danieli akĩinũka gwake mũciĩ na akĩmenyithia arata ake ũhoru ũcio, nao nĩo Hanania, na Mishaeli, na Azaria. ¹⁸ Akĩmarĩngĩrĩria mathaithe Ngai wa igũrũ nĩguo amaiguĩre tha, amaguũrĩrie ũhoru ũcio warĩ mũhithe, nĩgeetha we hamwe na arata acio ake matikooraganĩrio hamwe na andũ acio angĩ oogĩ a Babuloni. ¹⁹ Na rĩrĩ, ũtukũ ũndũ

* 2:4 Rũthiomi rwa Asuriata nĩruo rwario rũrĩa anene aingĩ maaragia. Kuuma Dan 2:4 nginya Dan 7:28, ibuku rĩrĩ riandĩkitwo na rũthiomi rũrũ.

ũcio warĩ mũhithe ũkĩguũrĩrio Danieli na kĩoneki. Nake Danieli akĩgooca Ngai wa igũrũ,
²⁰ akiuga atĩrĩ:

“Rĩitwa rĩa Ngai rĩrotũũra rĩkumagio tene na tene;
 ũũgĩ na ũhoti nĩ ciale.

²¹ Nĩwe ũgarũranagia mahinda na imera;
 nĩanenehagia athamaki, na akameheria ũthamaki-inĩ.

Nĩwe ũheaga andũ arĩa oogĩ ũũgĩ,
 nao arĩa makũũranaga maũndũ akamahe ũmenyo.

²² Nĩwe ũguũragia maũndũ marĩa marikĩru, o na marĩa marĩ hitho-inĩ;
 nĩamenyaga maũndũ marĩa marĩ nduma-inĩ,
 naguo ũtheri ũtũũranagia nake.

²³ Nĩndagũcookeria ngaatho na ndakũgooca, o Wee Ngai wa maithe makwa:
 Nĩũũheete ũũgĩ o na ũhoti,
 ũkaamenyithia ũhoru ũrĩa tũkũhooete,
 ũgatũma tũmenye kĩroto kĩa mũthamaki.”

Danieli Gũtaũra Kĩroto

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Danieli agĩthĩĩ kũrĩ Arioku, ũcio mũthamaki aamũrĩte athĩĩ akooragithie andũ acio oogĩ a Babuloni, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkooragithie andũ acio oogĩ a Babuloni. Ndwaru kũrĩ mũthamaki, na nĩngũmũtaũrĩra kĩroto gĩake.”

²⁵ O hĩndĩ ĩyo Arioku agĩtwara Danieli kũrĩ mũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩnyonete mũndũ ũmwe wa arĩa maatahĩtwo kuuma Juda ũngĩhota kwĩra mũthamaki ũrĩa kĩroto gĩake kiugĩte.”

²⁶ Nake mũthamaki akĩũria Danieli (na nowe Belites hazaru) atĩrĩ, “No ũhote kũnjĩra kĩroto kĩrĩa ndootete na ũgĩtaũre?”

²⁷ Nake Danieli akĩmũcookeria atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa arĩa oogĩ, kana mũragũri, kana mũndũ-mũgo o na kana mũrathi ũngĩhota kwĩra mũthamaki ũhoru ũcio wa hitho, ²⁸ no nĩ kũrĩ Ngai ũrĩ igũrũ ũguũranagĩria maũndũ marĩa marĩ hitho-inĩ. Nĩwe wonetie Mũthamaki Nebukadinezaru ũrĩa gũgaikara matukũ-inĩ ma thuutha. Kĩroto gĩaku na cioneki iria irahĩtũkĩire meciiria-inĩ maku ũkomete ũrĩrĩ iraarĩ ici:

²⁹ “Hĩndĩ ĩyo wakomete ũrĩrĩ-inĩ, wee mũthamaki, meciiria maku nĩmecũũranirie ũhoru wa maũndũ marĩa magooka thuutha-inĩ, nake ũrĩa mũguũria wa maũndũ marĩa marĩ hitho-inĩ agĩkũguũrĩria ũrĩa gũkaahaana thuutha-inĩ. ³⁰ Nĩrĩ, ndiguũrĩrio ũhoru ũcio ũrĩ hitho-inĩ atĩ tondũ ndĩ na ũũgĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ matũũraga muoyo, no nĩgeetha wee mũthamaki ũmenye ũrĩa kĩroto kũu kiugĩte, nĩguo ũtaũkĩrwo nĩ maũndũ macio ũrecũũranagia meciiria-inĩ maku.

³¹ “Wee mũthamaki, warora nĩwonire mũhianano mũnene warũngĩĩ mbere yaku: mũhianano ũcio warĩ mũnene mũno na nĩwahanahenagia, na warĩ wa kũmakania ũkĩonwo. ³² Mũtwe wa mũhianano ũcio warĩ wa thahabu ĩrĩa therie, nakĩo gĩthũri kĩaguo na moko ciarĩ cia betha, nayo nda na ciero ciaguo ciarĩ cia gĩcango, ³³ magũrũ maguo maarĩ ma kĩgera, namo makinya maarĩ ma kĩgera gĩtukanĩte na rĩũmba rĩcine. ³⁴ Hĩndĩ o ĩyo wawĩroreire, ihiga inene rĩkĩenjwo, no rĩtienjirwo nĩ moko ma mũndũ. Rĩkĩgũtha makinya ma mũhianano ũcio marĩa maarĩ ma kĩgera gĩtukanĩte na rĩũmba, rĩkĩmahenja. ³⁵ Nakĩo kĩgera kũu, na rĩũmba, na gĩcango, na betha, na thahabu igĩthetherwo tũcunjĩ tũcunjĩ, igĩtuĩka ta mũũngũ ũrĩa ũmbũragwo kĩhuhĩro-inĩ hĩndĩ ya rĩũa. Ikĩhuhũkanio nĩ rĩhuho, igĩthira biũ na itiacookire kuoneka rĩngĩ. No rĩrĩ, ihiga rĩu rĩagũthire mũhianano ũcio rĩkĩneneha, rĩgĩtuĩka kĩrĩma kĩnene, rĩkĩiyũra thĩ yothē.

³⁶ “Kũu nĩkĩo kĩroto kĩrĩa warootire, na rĩu nĩtũgũgĩtaũrĩra mũthamaki. ³⁷ Wee mũthamaki-rĩ, nĩwe mũthamaki wa athamaki. Nake Ngai wa igũrũ nĩakũheete ũthamaki, na ũhoti, na hinya, na riiri; ³⁸ nĩagĩte andũ a ndũrĩrĩ ciothe moko-inĩ maku, na nyamũ cia gĩthaka, o na nyoni cia rĩera-inĩ. Kũrĩa guothe itũũraga-rĩ, nĩagũtuĩte mwathi wacio ciothe. Wee nĩwe mũtwe ũcio wa thahabu.

³⁹ “Thuutha waku, nīgūkarahūka ūthamaki ūngī ūtagaakorwo na hinya ta waku. Thuutha ūcio nīgūkagīa na ūthamaki ūngī wa gatatū, nīgūo ūgerekanītio na gīcango, nāguo nīgūgaatha thī yothe. ⁴⁰ Marigīrīrio-inī nīgūkarahūka ūthamaki ūngī wa kana ūrī hinya ta kīgera, nīgūkorwo kīgera kiunangaga na gīkahehenja indo ciothe, na o ta ūrīa kīgera kiunangaga indo igatuīka tūcunjī ūguo noguo ūkaahehenja na uunange mothamaki macio mangī mothe. ⁴¹ O ta ūguo wonire atī makinya na ciara ciarī cia rīūmba rīcine rītukanīte na kīgera-rī, noguo ūthamaki ūyū ūgaakorwo ūrī mūgayūkanu; no rīrī, nīgūakorwo ūrī na hinya wa kīgera thīinī wāguo, o ta ūguo wonire kīgera kīu gītukanīte na rīūmba. ⁴² O ūguo ciara ciarī cia kīgera gītukanīte na cia rīūmba-rī, noguo ūthamaki ūcio ūgaakorwo kūmwe ūrī na hinya na kūrīa kūngī ūgathuthīkanga. ⁴³ Na o ta ūguo wonire kīgera gītukanīte na rīūmba rīcine-rī, noguo andū nao magaaakorwo matukanīte, na matigaatūūra marī rūmwe rīngī, o ta ūrīa kīgera gītangītukana na rīūmba.

⁴⁴ “Na rīrī, ihinda-inī rīa athamaki acio, Ngai wa igūrū nīakahaanda ūthamaki ūtagacooka kwanangwo, kana ūtigīrwo andū angī. Nīūkahehenja mothamaki macio mangī mothe ūmaniine, noguo mwene ūgaatūūra wīhaandīte tene na tene. ⁴⁵ Ūcio nīgūo ūtaūri wa kīoneki kīa ihiga rīu rīenjetwo kuuma kīrīma-inī, no rītienjetwo na moko ma andū, na nīrīo rīathetherire kīgera, na gīcango, na rīūmba, na betha na thahabu igītuīka tūcunjī.

“Ngai ūcio mūnene nīamenyithītie mūthamaki ūrīa gūkaahaana thuutha-inī. Kīroto kīu nī kīa ma, nāguo ūtaūri wakīo nī wa kwīhoheka.”

⁴⁶ Hīndī īyo Mūthamaki Nebukadinezaru akīgūithia, agīturumithia ūthiū thī mbere ya Danieli, na akīmūhe gītīio kīnene, na agīathana atī arutīrwo igongona na ūbumba.

⁴⁷ Mūthamaki akīra Danieli atīrī, “Ti-itherū Ngai waku nīwe Ngai wa ngai iria ingī, na Mwathani wa athamaki na mūguūria wa maūndū marīa marī hito-inī, nīgūkorwo nīwahota kūguūria ūndū ūyū ūrī hito-inī.”

⁴⁸ Nake mūthamaki agītūgīria Danieli, na akīmūtuga na iheo nyingī mūno. Akīmūtua mwathi wa būrūri wothē wa Babuloni, na akīmūtua mūrūgamīrīri wa andū arīa othe oogī a būrūri ūcio. ⁴⁹ Nake Danieli agīthaitha mūthamaki atue Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego arori a mawīra marīa maarutagwo būrūri-inī ūcio wa Babuloni, no Danieli we mwene agīkara kūu mūciī wa ūthamaki.

3

Mūhianano wa Thahabu, na Icuā rīa Mwaki

¹ Na rīrī, Mūthamaki Nebukadinezaru nīathondekithirie mūhianano wa thahabu, wa mīkono mīrongo itandatū* kūraiha na igūrū, na mīkono itandatū† kwarama, na akīūhaandithia werū-inī wa Dura kūu būrūri wa Babuloni. ² Nebukadinezaru agīcōoka agīta anene, na anyabara, na abarūthi, na ataari a mūthamaki, na aigi kīgīna, na aciirithania, na mawakiri, na anene a mabūrūri make mothe moke kīamūro-inī gīa kwamūra mūhianano ūcio aahandithītie. ³ Nī ūndū ūcio, anene, na anyabara, na abarūthi, na ataari a mūthamaki, na aigi kīgīna, na aciirithania, na mawakiri, na anene othe a mabūrūri makīgomana nī ūndū wa kwamūra mūhianano ūcio Mūthamaki Nebukadinezaru aahaandithītie, nao makīrūgama mbere yāguo.

⁴ Nake mūhuhi corō akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Inyū andū a iruka ciothe na a ndūrīrī ciothe, na a mīario yothē ta thikīrīriai ūrīa mūthamaki aathanīte mwīke. ⁵ Rīrīa mūrīigua mūgambo wa corō, na mītūrīrū, na thethe, na kīnanda gīa kīnūbi, na kīnanda kīa mūgeeto, na mītūrīrū īrīa mīariī, o hamwe na ūini wa mīthemba yothē-rī, o rīmwe mwīgūithie thī mūhooe mūhianano ūcio wa thahabu ūrīa Mūthamaki Nebukadinezaru aahaandithītie. ⁶ Mūndū ūrīa wothē ūtekwīgūithia thī na ahoōe, o hīndī īyo nīegūikio icua-inī rīa mwaki ūgwakana mūno.”

* 3:1 nī ta mita 27 † 3:1 nī ta mita igīrī na robo ithatū (2:75)

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa andũ acio maiguire mũgambo wa coro, na mĩtũrirũ, na thethe, na kĩnanda gĩa kĩnũbi, na kĩnanda kĩa mũgeeto, na ũini wa mĩthemba yothe, andũ othe, na ndũrĩrĩ, na andũ a mĩario yothe makĩgũithia thĩ, makĩhooya mũhianano ũcio wa thahabu ũrĩa Mũthamaki Nebukadinezaru aahaandithĩtie.

⁸ Ihinda o rĩu arori a njata amwe makĩyumĩria, magĩcuuka Ayahudi, ⁹ makĩira Mũthamaki Nebukadinezaru atĩrĩ, “Wee mũthamaki ũrotũũra tene na tene! ¹⁰ Atĩrĩrĩ, wee mũthamaki nĩũrutĩte uuge waku, ũkoiga atĩ rĩrĩa mũndũ o wothe akaigua mũgambo wa coro, na mĩtũrirũ, na thethe, na kĩnanda gĩa kĩnũbi, na kĩnanda kĩa mũgeeto, na mĩtũrirũ ĩrĩa mĩariĩ, na ũini wa mĩthemba yothe no nginya egũithie thĩ, ahoee mũhianano ũcio wa thahabu, ¹¹ na ũkoiga atĩ mũndũ ũrĩa wothe ũtekũgũithia thĩ aũhoee, nĩagaikio icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno. ¹² No rĩrĩ, nĩ harĩ Ayahudi amwe arĩa wee ũigĩte a kũrora maũndũ ma bũrũri wa Babuloni, na nĩo Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, arĩa matakũiguaga, wee mũthamaki. Matitungatagĩra ngai ciaku, kana makahooya mũhianano wa thahabu ũcio ũhandithĩtie.”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio Nebukadinezaru agĩcinwo nĩ marakara, nake agĩtũmanĩra Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego mareehwo harĩ we. Nĩ ũndũ ũcio andũ acio makĩreehwo mbere ya mũthamaki, ¹⁴ nake Nebukadinezaru akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũhoru wa ma wee Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, atĩ mĩtungatagĩra ngai ciakwa, o na kana mũkahooya mũhianano wa thahabu ũcio handithĩtie? ¹⁵ Rĩu-rĩ, mũngĩhaarĩria nĩgeetha rĩrĩa mũrĩguaga mũgambo wa coro, na mĩtũrirũ, na thethe, na kĩnanda gĩa kĩnũbi, na kĩnanda kĩa mũgeeto, na mĩtũrirũ ĩrĩa mĩariĩ, na ũini wa mĩthemba yothe, mĩgũithie thĩ, mũhoee mũhianano ũcio nĩ thondekithĩtie, nĩ wega mũno. No rĩrĩ, mũngĩrega kũhooya mũhianano ũcio-rĩ, nĩmũgũikio o ro rĩmwe icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno. Na rĩrĩ, hihi nĩ ngai ĩrĩkũ ĩngĩhota kũmũhonokia kuuma guoko-inĩ gwakwa?”

¹⁶ Nao Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego magĩcookeria mũthamaki, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Nebukadinezaru, ithuĩ tũtibataire kwĩyarĩrĩria tũrĩ mbere yaku igũrũ rĩa ũhoru ũyũ. ¹⁷ Tũngĩikio icua-inĩ rĩa mwaki ũgwakana mũno-rĩ, Ngai ũrĩa ithuĩ tũtungataga e na ũhoti wa gũtũruta thĩĩnĩ warĩo, na nĩwe ũgũtũhonokia kuuma guoko-inĩ gwaku, wee mũthamaki. ¹⁸ No rĩrĩ, o na angĩaga gũtũhonokia-rĩ, nĩtũkwenda ũmenye, wee mũthamaki, atĩ ithuĩ tũtingĩtungatĩra ngai ciaku, kana tũhoee mũhianano wa thahabu ũcio wee ũhandithĩtie.”

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo Nebukadinezaru akĩrakara mũno nĩ ũndũ wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, na agĩtukia gĩthiithi nĩ ũndũ wao. Agĩcooka agĩathana, akiuga icua rĩu rĩongererwo ngũ nĩguo rĩhiũhe maita mũgwanja ma ũrĩa rĩakoragwo rĩhiũhĩte. ²⁰ Nebukadinezaru agĩatha thigari imwe iria ciarĩ na hinya mũno ita-inĩ rĩake ciohe Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, imaikie icua-inĩ rĩu rĩa mwaki wakanĩte mũno. ²¹ Nĩ ũndũ ũcio andũ acio, mehumbĩte kanjũ ciao, na thuruarĩ, na iremba, o na nguo icio ingĩ-rĩ, makĩohwo na magĩikio icua-inĩ rĩu rĩa mwaki wakanĩte mũno. ²² Watho ũcio wa mũthamaki warĩ wa ihenya mũno, narĩo icua rĩkahiũha mũno, ũũ atĩ nĩnĩmbĩ cia mwaki ũcio cioragire thigari iria cianyitĩte Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, ²³ nao andũ acio atatũ, moohetwo makarũmio, makĩgũa icua-inĩ rĩu rĩa mwaki wakanĩte mũno.

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Mũthamaki Nebukadinezaru akĩgega, akĩrũgama na igũrũ o rĩmwe, akĩũria andũ arĩa maamũhega kĩrĩa atĩrĩ, “Githĩ ti andũ atatũ tuohire na twamaikia mwaki-inĩ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩ ma ũguo nĩguo, mũthamaki.”

²⁵ Nake mũthamaki akiuga atĩrĩ, “Hĩ, ta rorai! Nĩ ndĩrona andũ ana magĩcangacanga mwaki-inĩ, matarĩ ohe kana makahutio nĩ mwaki, nake ũcio wa kana ahaana ta ũmwe wa ariũ a ngai.”

²⁶ Nebukadinezaru agĩkuhĩrĩria mũromo-inĩ wa icua rĩu rĩakanaga mwaki, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Inyuĩ Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego, inyuĩ ndungata cia Ngai-Ūrĩa-Ūrĩ Igũrũ-Mũno, umĩrai, mũũke haha!”

Nĩ ũndũ ũcio Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego makĩumĩra mwaki-inĩ ũcio, ²⁷ nao anene, na anyabara, na abarũthi, na arĩa maataaraga mũthamaki othe makĩmarigiicĩria,

makĩionera atĩ mwaki ndwamekĩte ũũru mĩĩrĩ yao, kana rũcuĩrĩ rwa mĩtwe yao rũkahĩa, o na nguo iria mehumbĩte itiahĩte, na matianungaga mwaki o na atĩa.

²⁸ Nake Nebukadinezaru akiuga atĩrĩ, “Ngai wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego arogoocwo, ũrĩa ũtũmĩte mũraika wake, ateithũre ndungata ciake! Mamwĩhokire, magĩkararia watho wa mũthamaki, na nĩmekwĩhaarĩirie kũruta mĩoyo yao handũ ha gũtungatĩra kana kũhooya ngai ingĩ, tiga Ngai ũcio wao. ²⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩndaruta watho atĩ andũ a rũrĩrĩ o ruothe kana rwario arĩa makaaria ũndũ o wotho wa gũũkĩrĩra Ngai wa Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego magatinangio icunjĩ, na nyũmba ciao imomorwo ituĩke hĩba ya mahiga, nigũkorwo gũtirĩ ngai ingĩ ingĩhonokania na njĩra ĩno.”

³⁰ Nake mũthamaki agĩtũũgĩria Shadiraka, na Meshaki, na Abedinego kũu bũrũri wa Babuloni.

4

Kĩroto gĩa Keerĩ kĩa Nebukadinezaru

¹ Nĩ nĩ Mũthamaki Nebukadinezaru,

Ndĩramwandĩkĩra marũa maya inyuĩ andũ a iruka ciothe, na ndũrĩrĩ, na andũ a rwario o ruothe arĩa matũũraga thĩ yothe:

Mũrogaacĩra makĩria!

² Ndĩ na gĩkeno ngĩmũmenyithia morirũ na maũndũ ma kũgegania marĩa Ngai-ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ mũno anjĩkĩire.

³ Kaĩ morirũ make nĩ manene-ĩ!

O namo maũndũ make ma kũgegania kaĩ nĩ ma hinya-ĩ!

Ũthamaki wake nĩ wa tene na tene,

naguo wathani wake ũkinyagĩra njiarwa na njiarwa.

⁴ Atĩrĩrĩ, nĩ Nebukadinezaru ndarĩ gwakwa mũciĩ, njiganĩire na ngagaacĩra nyũmba-inĩ yakwa ya ũthamaki. ⁵ Na rĩrĩ, ũtukũ ũmwe ndarootire kĩroto kĩrĩa kĩamakirie mũno. Ngomete ũrĩrĩ-inĩ wakwa-rĩ, maũndũ marĩa mahĩtũkagĩra meciiria-inĩ makwa na cioneki ikĩndua nda. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngĩathana ngiuga atĩ andũ arĩa othe oogĩ a Babuloni mareehwo mbere yakwa nĩguo mandaũrĩre kĩroto kũu. ⁷ Rĩrĩa ago, na aragũri, na arori a njata na arathi mohoro mookire, ngĩmeera ũrĩa ndarootete, no nĩmaremirwo nĩ kũndaũrĩra kĩroto kũu. ⁸ No thuutha wao, Danieli agĩũka mbere yakwa, na nĩ ngĩmwĩra ũrĩa ndarootete. (Nĩwe wĩtagwo Belites hazaru tondũ etanĩtio na ngai yakwa, nake akoragwo na roho wa ngai iria theru thĩinĩ wake.)

⁹ Ngĩra Belites hazaru, mũnene wa ago othe atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ roho wa ngai iria theru ũrĩ thĩinĩ waku, na gũtirĩ ũndũ ũrĩ hitho-inĩ ũngĩkũrema. Gĩkĩ nĩkĩo kĩroto gĩakwa; nawe he ũtaũri wakĩo. ¹⁰ Ici nĩcio cioneki iria ndonire rĩrĩa ndaakomete ũrĩrĩ-inĩ wakwa: Ndarorire ngĩona hau mbere yakwa harũngĩ mĩtĩ ũrĩ bũrũri gatagatĩ. Naguo warĩ mũraihi mũno. ¹¹ Mĩtĩ ũcio ũkĩneneha ũkĩgĩa na hinya nako gacũmbĩrĩ kaguo gakahutia matu mairũ; naguo wonekaga nginya ituri ciothe cia thĩ. ¹² Mathangũ maguo maarĩ mathaka, na maciaro maguo makaingĩha warĩ na irio cia kũhũũnia andũ othe. Nyamũ cia gĩthaka ciaikaraga kĩruru-inĩ kĩaguo, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igaiikaraga honge-inĩ ciaguo; indo ciothe iria irĩ muoyo ciarĩaga maciaro maguo.

¹³ “Nĩngĩ o ngomete ũrĩrĩ-inĩ wakwa ngĩrora ngĩona cioneki-inĩ icio, na hau mbere yakwa harĩ na mũrangĩri, mũndũ mũtheru, agĩkũrũka oimĩte igũrũ. ¹⁴ Akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ: Temai mĩtĩ ũcio na mũhũrũre honge ciaguo; itithiai mathangũ maguo, na mũhurunje maciaro maguo. Nyamũ nacio ciũre ciehere rungu waguo, o na nyoni ciume honge-inĩ ciaguo. ¹⁵ No rĩrĩ, mũreke gĩthukĩ na mĩri yakĩo ciohwo na kĩgera na gĩcango, nacio itigwo tĩri-inĩ, kũu nyeki-inĩ ya gĩthaka.

“Nīaihūgagio nī ime rīa igūrū, na atūūranagie na nyamū kūu nyeki-inī rīa nduru ya gīthaka. ¹⁶ Meciiria make nīmagarūrwo matige gūtuika ta ma mūdū, nake agie na meciiria ta ma nyamū, ihinda ta rīa mīaka mūgwanja.

¹⁷ “Itua rīu rīanīrīrwo nī arangīri, narīo rīgekīrwo hinya nī arīa atheru, nīgeetha arīa marī muoyo mamenye atī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīwe wathaga mothamaki ma andū, naguo ūthamaki aūheaga o ūrīa angīenda kūūhe, na agatūūgīria mūdū ūtarī igweta o na hanini nīguo ūtuīke wake.’

¹⁸ “Kūu nīkīo kīroto kīrīa nī, Mūthamaki Nebukadinezaru ndarootire. Atīrīrī, wee Belites hazaru, ta njīra ūrīa kiugīte kuona atī andū arīa angī othe oogī a ūthamaki wakwa nīmaremetwo nīkūndaūrīra. No rīrī, wee no ūhote tondū roho wa ngai iria theru ūrī thīnī waku.”

Danieli Gūtaūra Kīroto

¹⁹ Hīndī ūyo Danieli (na nowe wītagwo Belites hazaru) akīamba gūtangīka mūno kwa ihinda, na akīmaka mūno meciiria-inī make. Nī ūndū ūcio mūthamaki akīmīra atīrī, “Belites hazaru, tīga kūmakio nī kīroto kū kana ūtaūri wakīo.”

Belites hazaru agīcookia atīrī, “Mwathi wakwa, naarī korwo kīroto kū kīerekkerio thū ciaku, o na ūtaūri wakīo wathīrīrio andū arīa magūthūire! ²⁰ Mūtī ūcio wonire, ūrīa wanenehire na ūkīgīa na hinya, nako gacūmbīrī kaguo gakahutia matu mairū, na ūkoonekaga nī thī yothe, ²¹ ūrī na mathangū mathaka na maciaro maingī, na ūkaheaga andū othe irio, na nyamū cia gīthaka cikaarahaga kīruru-inī kīaguo, na ūkagīa na itara honge-inī ciaguo cia nyoni cia rīera-inī-rī, ²² wee mūthamaki, nīwe mūtī ūcio! Nīūnenehete na ūkagīa na hinya; ūnene waku ūgakūra nginya ūkahutia matu mairū, naguo wathani waku ūgatambūrūka ūgakinya kūdū kūraya gūkū thī.

²³ “Wee, mūthamaki-rī, Nīwonire mūrangīri, mūdū mūtheru, agīkūrūka oimīte matu-inī, akiugaga atīrī, ‘Temai mūtī ūcio na mūwanange, no mūtige gīthukī kīohetwo na kīgera na gīcango, kūu nyeki-inī ya gīthaka nayo mīri yakīo itigwo tīri-inī. Nake nīaihūgagio nī ime rīa matu-inī; nīaikarage ta nyamū cia gīthaka ihinda rīa mīaka mūgwanja.’

²⁴ “Atīrīrī, wee mūthamaki, ūtaūri wa kīroto kū nīguo ūyū, narīo ituīro rīrīa rītūtītwo nī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīguo rīgūkore wee, mūthamaki, mwathi wakwa, nīrīo rīrī: ²⁵ Atīrīrī, nīūkaingatwo weherio kuuma kūrī andū, ūgatūūranagie na nyamū cia gīthaka; ūkaarīaga nyeki ta ng’ombe, na ūihūgagio nī ime rīa kuuma igūrū. Mīaka mūgwanja nīgathira, o nginya ūmenye atī Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno nīwe ūthamakagīra mothamaki mothe ma andū, na akamaheana kūrī o ūrīa angīenda. ²⁶ Watho ūrīa woigire gīthukī na mīri yakīo gītīgwo, nī kuuga atī nīūgacookerio ūthamaki waku rīrīa ūkaamenya atī wathani uumaga Igūrū.* ²⁷ Nī ūndū ūcio, wee mūthamaki, itīkīra kūigua ūtaaro wakwa: Tigana na mehia maku, wīkage maūdū marīa magīrīre, na ūtīge waganu waku, na ūndū wa kūiguīra arīa ahinyīrīre tha. Hihi kwahoteka ūgaacīru waku ūthī na mbere.”

Kūhinga gwa Kīroto

²⁸ Na rīrī, maūdū macio mothe nīmakorire Mūthamaki Nebukadinezaru. ²⁹ Thuutha wa mīeri ikūmi na rīrī, rīrīa mūthamaki aaceerangaga arī nyūmba igūrū ya ūthamaki kūu Babuloni, ³⁰ akiuga atīrī, “Githī ūno tiyo Babuloni, ituūra inene rīrīa njakīte rīrī gīkaro kīa mūthamaki, na ūndū wa ūhoti wakwa mūingī, na nī ūndū wa rīiri wa ūnene wakwa?”

³¹ Kahinda o kau aaragia, mūgambo ūkīuma igūrū, ūkiuga atīrī, “Rīrī nīrīo ituīro rīrīa ūtuīrīrwo, Mūthamaki Nebukadinezaru: Atīrīrī, nīwehererio ūhoti wa ūthamaki waku. ³² Nīūkūingatwo weherio kuuma kūrī andū, ūgatūūranagie na nyamū cia gīthaka; ūrīrīaga nyeki ta ng’ombe. Mīaka mūgwanja nīgūthira, o nginya ūmenye atī,

* 4:26 “Igūrū” rīarī rītīwa rīa Kīyahudi rīa Ngai.

Ūrĩa-ūrĩ-Igūrũ-Mũno nĩwe ūthamakagĩra mothamaki mothe ma andũ, na akamaheana kũrĩ o ūrĩa angĩenda.”

³³ O hĩndĩ ĩyo ituĩro rĩrĩa rĩatuĩrĩrwo Nebukadinezaru rĩkĩhinga. Akĩingatwo, akĩeherio kuuma kũrĩ andũ, na akĩrĩa nyeki ta ng’ombe. Mwĩrĩ wake waihũgagio nĩ ime rĩa igūrũ, o nginya njuĩrĩ yake ikĩraiha o ta njoya cia nderi, na ndwara ciake ikĩraiha o ta cia nyoni.

³⁴ Na rĩrĩ, mĩaka ĩyo yathira-rĩ, nĩ, Nebukadinezaru, ngĩtiira maitho makwa na igūrũ, na ngĩcookererwo nĩ ūgima wa meciiria makwa. Ningĩ ngĩgooca Ūrĩa-ūrĩ-Igūrũ-Mũno; ngĩmũtĩia na ngĩkumia ūcio ūtũũraga muoyo tene na tene.

Wathani wake nĩ wathani wa gũtũũra tene na tene;

ũthamaki wake ūkinyagĩra njiarwa na njiarwa.

³⁵ Andũ othe a gũkũ thĩ

amonaga ta matarĩ bata.

Nake ekaga ūrĩa ekwenda na mbũtũ cia kũu igūrũ,

na andũ arĩa matũũraga gũkũ thĩ.

Na gũtirĩ mũndũ ūngĩhota kũgirĩrĩa guoko gwake,

kana amũũrie atĩrĩ: “Nĩatĩa ūguo weka?”

³⁶ O ihinda-inĩ o rĩu ndaacookereirwo nĩ ūgima wa meciiria makwa-rĩ, norĩo ndaacookeirio gĩtĩio gĩakwa na ūkaru wakwa nĩgeetha ūthamaki wakwa ūgĩe na riiri. Ningĩ ataari akwa na andũ arĩa maarĩ igweta makĩnyamũkĩra, ngĩcookio gĩtĩ-inĩ gĩakwa kĩa ūnene, na ngĩneneha gũkĩra mbere. ³⁷ Na rĩrĩ, nĩ Nebukadinezaru-rĩ, nĩngũkumia, na ndũũgĩrie, na ngooce Mũthamaki wa igūrũ, nĩgũkorwo maũndũ marĩa mothe ekaga nĩmagĩrĩre, na mĩthĩre yake yothe nĩ ya kĩhoto. Nao arĩa mathiaga na mwĩgaatho nĩahotaga kũmanyihia.

5

Maandĩko Rũthingo-inĩ

¹ Atĩrĩrĩ, Mũthamaki Belishazaru nĩarugithĩirie andũ ake ngiri ĩmwe arĩa maarĩ igweta iruga inene, nake akĩnyuuanĩra ndibei nao. ² Rĩrĩa Belishazaru aanyuuaga ndibei yake, agĩathana ikombe cia thahabu na cia betha, iria ithe Nebukadinezaru aatahĩte akaruta hekarũ-inĩ Jerusalemu, irehwo nĩgeetha mũthamaki, na andũ ake arĩa maarĩ igweta, na atumia ake na thuriya ciake manyue nacio. ³ Nĩ ūndũ ūcio makĩrehe ikombe icio cia thahabu iria ciatahĩtwo ikarutwo hekarũ-inĩ ya Ngai kũu Jerusalemu. Nake mũthamaki, na andũ ake acio maarĩ igweta, na atumia ake, na thuriya ciake makĩnyua nacio. ⁴ Nao maanyuuaga ndibei, makĩgoocaga ngai cia thahabu, na cia betha, na cia gĩcango, na cia kĩgera, na cia mĩtĩ, na cia mahiga.

⁵ Na rĩrĩ, o rĩmwe hakĩoneka ciara cia guoko kwa mũndũ ikĩandĩka rũthingo-inĩ rwa nyũmba ĩyo ya ūthamaki hakuhi na mũtĩ ūrĩa wa kũigĩrĩra tawa. Nake mũthamaki akĩona guoko kũu gũkĩandĩka. ⁶ Nake mũthamaki agĩthita gĩthiithi na akĩmaka mũno, nginya maru make makĩgũthana, na akĩremwo nĩkũrũgama na magūrũ make.

⁷ Mũthamaki akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga aragũri, na arori a njata, na arathi a mohoro mareehwo nake akĩira andũ acio oogĩ a Babuloni atĩrĩ, “Ūrĩa wotha ūngĩthoma maandĩko maya na anjĩire ūrĩa moigĩte, nĩekũhumbwo nguo cia rangi wa ndathi, na ekĩrwo kĩrengeri gĩa thahabu ngingo, na nĩegũtuuo mwathani wa gatatũ ūthamaki-inĩ ũyũ.”

⁸ Nao andũ a mũthamaki arĩa oogĩ othe magĩtoonya kuo, no matiahotire gũthoma maandĩko macio kana kwĩra mũthamaki ūrĩa moigĩte. ⁹ Nĩ ūndũ ūcio Mũthamaki Belishazaru agĩkĩrĩrĩa kũmaka, na gĩthiithi gĩake gĩgĩthita makĩria. Andũ ake acio maarĩ igweta makĩrigwo nĩ ūrĩa mangĩika.

¹⁰ Mũtumia wa mũthamaki rĩrĩa aigũire inegene rĩa mũthamaki na andũ acio ake maarĩ igweta agĩtoonya nyũmba ĩyo yarĩ na iruga. Akĩira mũthamaki atĩrĩ, “Wee mũthamaki,

ūrotūūra nginya tenel! Tiga kūmaka o na kana ūtukie gĩthiithi nĩ ūndũ wa ūhoru ūyũ! ¹¹ Ūthamaki-inĩ waku nĩ kūrĩ mūdũ ūkoragwo na roho wa ngai iria theru thĩinĩ wake. Matukũ-inĩ ma thoguo-rĩ, nĩonekire arĩ na meciiria marĩ na ūtaũku na ūmenyi o ta wa ngai icio. Thoguo, Mũthamaki Nebukadinezaru, (ndĩrakwĩra ūhoru wa thoguo mũthamaki,) nĩamũtuire mūnene wa aragũri, na arori a njata, na arathi a mohoro. ¹² Mūdũ ūcio Danieli, na nĩwe mũthamaki eetire Belites hazaru, nĩonekire arĩ na meciiria makuũku, na ūmenyo, na ūtaũku, o na ningĩ ūhoti wa gũtaũra irooto, na gũtaarĩria ndaĩ, na gũtuithania maūdũ marĩa maritũ. Tũmana Danieli etwo na nĩegũkwĩra ūria maandĩko macio moigĩte.”

¹³ Nĩ ūndũ ūcio Danieli akĩrehwo mbere ya mũthamaki, nake mũthamaki akĩmũuria atĩrĩ, “Wee nĩwe Danieli, ūmwe wa andũ arĩa baba, ūria warĩ mũthamaki aarehire gũkũ matahĩtwo kuuma Juda? ¹⁴ Nĩnjiguĩte atĩ ūrĩ na roho wa ngai iria theru thĩinĩ waku na atĩ ūrĩ na ūtaũku, na ūhoti wa gwĩciiria na ūũgĩ wa mwanya. ¹⁵ Andũ arĩa oogĩ na aragũri nĩmekũrehetwo harĩ nĩ mathome maandĩko maya manjĩre ūria moigĩte, no matinahota kũmataarĩria. ¹⁶ Rĩu nĩnjiguĩte atĩ wee no ūhote gũtaũra na kũhĩngĩcanũra maūdũ marĩa maritũ. Ūngĩhota gũthoma maandĩko maya na ūnjĩre ūria moigĩte-rĩ, nĩũkũhumbwo nguo ya rangi wa ndathi, na wĩkĩrwo kĩrengeri gĩa thahabu ngingo, na ūtuuo mwathani wa gatatũ ūthamaki-inĩ ūyũ.”

¹⁷ Nake Danieli agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “theo icio ciaku ikara nacio arĩ we, namo marĩhi maku ūmahe mūdũ ūngĩ. No o na gũkĩrĩ ūguo-rĩ, nĩngũthomera mũthamaki maandĩko macio, na ndĩmwĩre ūria moigĩte.

¹⁸ “Atĩrĩrĩ, wee mũthamaki, Ngai-Ūria-ūrĩ-Igũrũ-Mũno nĩaheire thoguo Nebukadinezaru wathani, na ūnene, na riiri, na ūkaru. ¹⁹ Nĩ ūndũ wa kũmũtũgĩria ūguo-rĩ, andũ othe, na ndũrĩrĩ ciothe, na andũ a mĩario yothe nĩmainainaga marĩ mbere yake na makamwĩtigĩra. Andũ arĩa mũthamaki angĩendire mooragwo nĩamooragithagia; arĩa angĩendire kũhonokia mĩoyo yao, nĩamahonokagia; arĩa angĩendire gũtũũgĩria, nĩamatũgagĩria; nao arĩa angĩendire kũnyiihia, nĩamanyiihia. ²⁰ No rĩria ngoro yake yanyitirwo nĩ mwĩgaatho na akĩũmio ngoro nĩ mwĩtĩio, nĩarutirwo gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ūnene na akĩaũrwo riiri wake. ²¹ Akĩingatwo akĩeherio kuuma kūrĩ andũ, na akĩgarũrwo akĩgĩa na meciiria ta ma nyamũ, agĩtũũrania na njagĩ cia werũ-inĩ, na akĩrĩa nyeki ta ng’ombe; naguo mwĩrĩ wake waihũgagio nĩ ime riumĩte igũrũ, nginya rĩria aamenyire atĩ Ngai-Ūria-ūrĩ-Igũrũ-Mũno nĩwe wathaga mothamaki ma andũ, na nĩwe ūmaheanaga kūrĩ o ūria angĩenda kũhe.

²² “No wee nawe Belishazaru, mūrũ-we-rĩ, ndũigana kwĩnyiihia, o na gũkorwo nĩwooĩ maūdũ macio mothe. ²³ Handũ ha ūguo-rĩ, wee nĩwĩnenehetie makĩria, ūgakararia Mwathani-wa-Igũrũ. Wetirie ikombe iria ciarutĩtwo hekarũ-inĩ yake, ūkĩreherwo, nawe na andũ aku arĩa marĩ igweta, na atumia aku na thuriya ciaku, mũkĩnyua ndibei nacio. Na inyuĩ mũkĩgooca ngai cia betha na cia thahabu, na cia gĩcango, na cia kĩgera, na cia mĩtĩ, o na cia mahiga, iria itoonaga, kana ikaigua, kana igakũũrana ūndũ. No rĩrĩ, wee ndũigana gũtĩia Ngai ūria ūgwete muoyo waku guoko-inĩ gwake, na akamenya mĩthĩire yaku yothe. ²⁴ Nĩ ūndũ ūcio agĩtũma guoko kũu gũũke kwandĩke maandĩko macio.

²⁵ “Maandĩko macio mandĩkĩtwo maroiga ūũ:

MENE, MENE, TEKEL, UPHARSIN

²⁶ “Naguo ūtaũri wa ciugo ici nĩguo ūyũ:

MENE nĩ ta kuuga: Ngai nĩatarĩte matukũ ma ūthamaki waku, na akaũkinyia mũthia.

²⁷ TEKEL nĩ ta kuuga: Wee nĩũthimĩtwo na ratiri, ūkoneka nĩũtigairie.

²⁸ PERES nĩ ta kuuga: Ūthamaki waku nĩ mũganyie, ūkaheanwo kūrĩ Amedi na Aperisia.”

²⁹ Hĩndĩ iyo Belishazaru agĩatha andũ ake, nao makĩhumba Danieli nguo ya rangi wa ndathi, na agĩkĩrwo kĩrengeri gĩa thahabu ngingo, naguo ūhoru wake ūkĩmenyithanio atĩ nĩwe mwathani wa gatatũ ūthamaki-inĩ ūcio.

³⁰ Ūtukū o ro ūcio, Belishazaru mūthamaki wa Babuloni akīūrāgwo, ³¹ nake Dario ūrīa Mūmedia akīoya ūthamaki ūcio, arī na ūkūrū ta wa mīaka mīrongo itandatū na īrī.

6

Danieli Gūikio Irima rīa Mīrūūthi

¹ Na rīrī, Dario nīonire athuure anene 120 nīguo matuīke a gwathanaga ūthamaki-inī wake wothē. ² Ningī agīcooka akīga atongoria atatū matuīke anene a acio angī, na ūmwe wa acio atatū aarī Danieli. Anene acio atatū maigirwo nīgeetha marehagīrwo ūhorō nī anene acio angī a būrūri, nīgeetha indo cia mūthamaki itikoore. ³ Nake Danieli akīoneka arī wa mwanya harī atongoria acio angī othe o na anene nī ūndū wa ūrīa aarī kīyo mūrūtīre-inī wake wa wīra, na nī ūndū ūcio mūthamaki agītanya kūmūtua mwathi wa ūthamaki ūcio wake wothē. ⁴ Nī ūndū ūcio atongoria na anene acio angī magīcaria ūndū mangīcuukīra Danieli wīra-inī wake wa gwathana, no makīaga ihītia. Nīmagire ūndū mangīmūcuukīra, tondū aarī mwīhokeku, akaaga ūcuuke kana ihītia mīthīre-inī yake. ⁵ Marīgīrīrio-inī andū acio makīirana atīrī, “Gūtīrī hīndī tūkoona ūndū tūngīcuukīra Danieli, tīga ūkorirwo nī ūndū ūkonī watho wa Ngai wake.”

⁶ Nī ūndū ūcio atongoria na anene a būrūri magīthī marī gīkundi kūrī mūthamaki, makīmwīra atīrī: “Wee Mūthamaki Dario, ūrotūūra nginya tene! ⁷ Ithuī tūrī atongoria a ūthamaki ūyū, na anyabara, na anene a būrūri, na andū arīa mataaraga mūthamaki o na abarūthi othe, nītūciirīte tūkoona arī wega we mūthamaki ūrute watho naguo ūhinyīrīrio atī mūdū o wothē ūrīa ūngīhooya ngai o na īrīkū kana mūdū o na ūrīkū, tīga akūhooire wee mūthamaki, ihinda rīa matukū mīrongo itatū rītanathira, no nginya aikio irima-inī rīa mīrūūthi. ⁸ Na rīrī, wee mūthamaki, athana watho ūcio ūgīe ho na wandīkwo, nawe ūwīkīre mūhūūri nīgeetha ndūkagarūrwo, kūringana na mawatho ma Amedi na ma Aperisia marīa matagarūrāgwo.” ⁹ Nī ūndū ūcio Mūthamaki Dario akīandīka watho ūcio na agīkīra mūhūūri.

¹⁰ Rīrīa Danieli aamenyire atī watho ūcio nī wandīkītwo-rī, akīinūka gwake, akīhaica kanyūmba gake ka igūrū harīa ndirica cia nyūmba yake ciahingūrāgwo irorete mwena wa Jerusalemu. O mūthenya, nīatuuragia ndu maita matatū akahooya Ngai, akīmūcook-agīria ngaatho o ta ūrīa aamenyerete gwīka hau kabere. ¹¹ Nao andū acio magīthī marī hamwe, magīkora Danieli akīhooya agīthaiha Ngai amūteithie. ¹² Nī ūndū ūcio magīthī harī mūthamaki na makīaria nake igūrū rīa uge ūcio wa mūthamaki: Makīmūūria atīrī, “Githī ndwandīkithirie watho atī handū ha matukū mīrongo itatū, mūdū ūngīhooya ngai o na īrīkū kana ahooe mūdū o na ūrīkū tīga o we mūthamaki, no nginya aikio irima-inī rīa mīrūūthi?”

Mūthamaki agīcookia atīrī, “Watho ūcio ūrī o ho, kūringana na mawatho ma Amedi na Aperisia, marīa matagarūrāgwo.”

¹³ Nao magīcookeria mūthamaki atīrī, “Danieli, ūmwe wa andū arīa maatahītwo kuuma Juda, ndagwathīkagīra wee mūthamaki, kana agaathīkīra watho ūrīa wee mwene wandīkithītie. O na rīu no ahooyaga Ngai wake maita matatū o mūthenya.” ¹⁴ Rīrīa mūthamaki aagūire ūhorō ūcio, akīigua kīeha mūno; agītua itua rīa kūhonokia Danieli, na mūthenya ūcio wothē aatindire akīgeria ūrīa angīhonokia Danieli o nginya rīua rīgīthūa.

¹⁵ Hīndī īyo andū acio makīūngana rīngī magīthī harī mūthamaki na makīmwīra atīrī, “Rīrikana, wee mūthamaki, atī kūringana na watho wa Amedi na Aperisia, watho ūrīa mūrute kana mwandīke nī mūthamaki ndūngīgarūrwo.”

¹⁶ Nī ūndū ūcio mūthamaki agīathana, nao makīrehe Danieli na makīmūikīa irima-inī rīa mīrūūthi. Mūthamaki akīira Danieli atīrī, “Ngai waku ūrīa ūtungatagīra hīndī ciothe-rī, arogūteithūra!”

¹⁷ Ihiga rīkīreehwo, rīkīgwo mūromo-inī wa irima rīu, nake mūthamaki agīkīra mūhūūri na gīcūhī gīake mwene na icūhī cia andū ake arīa marī igweta, nīgeetha gūtīkagīe ūndū ūngīgarūrwo ūkonī Danieli. ¹⁸ Nake Mūthamaki agīcooka nyūmba yake

ya ūthamaki, nake akĩraara ehingĩte kũrĩa irio na atarĩ na maũndũ ma gwĩkenia. Na ūtukũ ūcio wotha ndaigana kuona toro.

¹⁹ Na kwarooka gũkĩa-rĩ, mũthamaki agĩũkĩra tene, agĩthĩ ahiũhĩte erekeire irima-inĩ rĩa mĩrũũthi. ²⁰ Na aakuhĩrĩria irima rĩu, agĩta Danieli na mũgambo ūrĩ na ruo rũnene, akĩmũũria atĩrĩ, “Danieli, wee ndungata ya Ngai ūrĩa ūrĩ muoyo, Ngai waku ūrĩa ūtungatagĩra hĩndĩ ciothe nĩakũhonoketie kuuma kũrĩ mĩrũũthi?”

²¹ Nake Danieli agĩcookeria mũthamaki atĩrĩ, “Wee mũthamaki, ūrotũũra nginya tene! ²² Ngai wakwa nĩarandũmĩre mũraika wake, nake arahinga mĩrũũthi tũnua. Ndĩrĩ ūndũ mũũru ĩnjĩkĩte, tondũ nĩnyonetwo itarĩ na mahĩtia njĩkĩte maitho-inĩ make. Ningĩ o na wee mũthamaki ndĩrĩ ndaakũhĩtĩria.”

²³ Nake mũthamaki agĩkena mũno na agĩathana Danieli arutwo irima rĩu rĩa mĩrũũthi. Nake Danieli aarutwo irima-inĩ rĩu rĩa mĩrũũthi, ndaarĩ na handũ aagurarĩtio, tondũ we nĩehokete Ngai wake.

²⁴ Nake Mũthamaki agĩathana, akiuga atĩ andũ arĩa maathitangĩte Danieli manyiitwo, macooke marehwo na maikio irima-inĩ rĩu rĩa mĩrũũthi, hamwe na atumia ao, na ciana ciao.* Na rĩrĩ, o na matanakinya irima gĩtina-rĩ, mĩrũũthi ĩyo ĩkĩmakĩria hinya, na ĩkĩhehenja mahĩndĩ mao mothe.

²⁵ Mũthamaki Dario agĩcooka akĩandĩkĩra andũ othe, na ndũrĩrĩ, na andũ a mĩario yotha bũrũri-inĩ guothe marũa, akĩmeera atĩrĩ:

“Mũrogaacĩra mũno makĩria!

²⁶ “Nĩndahĩtũkia watho, atĩ kũrĩa guothe ūthamaki ũyũ wakwa wakinya-rĩ, andũ no nginya metigagĩre na matĩĩage Ngai wa Danieli.

“Nĩgũkorwo nĩwe Ngai ūrĩa ūrĩ muoyo,
na atũũraga nginya tene;
ũthamaki wake ndũrĩ hĩndĩ ũkaaniinwo o na rĩ,
naguo wathani wake ndũrĩ hĩndĩ ũgaathira.

²⁷ Nĩwe ũteithũranaga na akahonokania;
nĩwe wĩkaga morirũ na magegania
kũu igũrũ o na gũkũ thĩ.

Ūcio nĩwe ũhonoketie Danieli
kuuma kũrĩ hinya wa mĩrũũthi.”

²⁸ Nĩ ūndũ ūcio Danieli akĩgaacĩra hĩndĩ ya wathani wa Dario, o na wathani-inĩ wa Kurusu ūrĩa Mũperisia.

7

Kĩroto kĩa Danieli kĩa Nyamũ Inya

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mbere wa Belishazaru mũthamaki wa bũrũri wa Babuloni, Danieli nĩarootire kĩroto, na akĩona cioneki meciiria-inĩ make akomete ũrĩrĩ-inĩ wake. Nake akĩandĩka ũhoru wa kĩroto kũu.

² Danieli akiuga atĩrĩ: “Nĩ Danieli-rĩ, ūtukũ nĩndonire kĩoneki, na hau mbere yakwa ngĩona huho inya cia igũrũ ikĩhurutanĩra igũrũ wa iria rĩrĩa inene. ³ Naho hau hakiumĩra nyamũ inya ciarĩ nene kuuma iria-inĩ rĩu, na gũtirĩ yahanaga ĩrĩa ĩngĩ.

⁴ “Nyamũ ya mbere yahaanaga ta mũrũũthi, na yarĩ na mathagu ta ma ndiiyũ. Ngĩkara ndorete nginya rĩrĩa njoya ciayo ciamunyirwo, nayo ĩgĩcooka ĩkĩoywo na igũrũ ĩkĩrũgamio na magũrũ mayo meerĩ ta mũndũ, na ĩkĩheo ngoro ta ya mũndũ.

⁵ “Na hau mbere yakwa nĩ haarĩ na nyamũ ĩngĩ ya keerĩ, nayo yahaanaga ta nduba. Nayo nyamũ ĩyo nĩyambararĩtie mwena ũmwe wayo, na ĩkarũma mbaru ithatũ na kanua gatagatĩ ka magego mayo. Nayo ĩkĩrwo atĩrĩ, ‘Ūkĩra ũrĩe nyama nginya ũiganiel’

* 6:24 Kũũraga andũ a nyũmba ĩmwe othe warĩ mūtugo wa andũ a Perisia.

⁶ “Thuutha ūcio ngĩrora na ngĩona hau mbere yakwa nyamũ ingĩ, nayo yahaanaga ta ngarĩ. Mũgongo-inĩ wayo yarĩ na mathagu mana maahaanaga ta ma nyoni. Nyamũ iyo yarĩ na mitwe ina, na nĩyahetwo ūhoti wa gwithana.

⁷ “Thuutha ūcio nĩ Danieli-rĩ, ūtukũ nĩndonire kĩoneki, na hau mbere yakwa ngĩona nyamũ ya kana, nayo yarĩ ya kũmakania na ya gũtua mũndũ nda, na nĩ yarĩ na hinya mũno. Nyamũ iyo yarĩ na magego manene ma kĩgera; na yahehenjaga na ĩgatambuura kĩrĩa yooraga, na kĩrĩa gĩatigara ĩkarangĩrĩria na magũrũ. Yarĩ na ngũũrani na nyamũ icio ingĩ cionekete mbere yayo, na yarĩ na hĩa ikũmi.

⁸ “Rĩrĩa ndeciiragia ūhoru wa hĩa icio-rĩ, ngĩona hau mbere yakwa harĩ na rũhĩa rũngĩ, na rwarĩ rũnini, rũkĩmera gatagatĩ ka icio ingĩ; nacio hĩa ithatũ cia iria ciarĩ cia mbere ikĩmunyũka biũ, ikĩrweherera. Naruo rũhĩa rũu rwarĩ na maitho ta ma mũndũ na kanua kaaragia ndeto cia mwĩtĩio.

⁹ “O ndorete ngĩona,
“itĩ cia ūnene ikĩigwo handũ ha cio,
nake Ūrĩa-Ūtũire-ho-kuuma-o-Tene agĩkarĩra gĩtĩ gĩake.

Nacio nguo ciake cierũhĩte ta ira;
na njuĩrĩ cia mĩtwe wake ikerũha ta guoya wa ng’ondũ.
Gĩtĩ gĩake kĩa ūnene kĩarĩrĩmbũkaga nĩnĩmbĩ cia mwaki,
namo magũrũ makĩo maarĩ ma mwaki ūgwakana.

¹⁰ Rũũĩ rwa mwaki nĩ rwathereraga
ruumĩte hau mbere yake.

Nake agatungatĩrwo nĩ ndungata ngiri maita ngiri;
na andũ ngiri ikũmi maita ngiri ikũmi makarũgama mbere yake.
Igooti rĩgĩikara thĩ rĩciirithanie,
namo mabuku makĩhingũrwo.

¹¹ “Ningĩ ngĩthĩĩ na mbere gũcũthĩrĩria nĩ ūndũ wa ciugo cia mwĩgaatho iria rũhĩa rũu rwaragia. Ngĩikara ndorete nginya nyamũ iyo ikĩũragwo, na mwĩrĩ wayo ūkĩanangwo na ūgĩikio thĩĩnĩ wa mwaki ūcio wakanaga. ¹² (Nyamũ icio ingĩ nĩciatuunyĩtwo ūhoti wacio wa gwithana, no nĩcietĩkĩrĩtio ciikarange muoyo kwa ihinda.)

¹³ “Ningĩ-rĩ, ūtukũ nĩndonire kĩoneki, ngĩona hau mbere yakwa harĩ na mũndũ wahaanaga ta mũrũ wa mũndũ, agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu. Nake agĩkuhĩrĩria Ūcio-Ūtũire-ho-kuuma-o-Tene na agĩtwarwo harĩa aarĩ. ¹⁴ Nake akĩheo wathani, na riiri, na hinya wa gwithana; nacio iruka ciothe, na ndũrĩrĩ, na andũ a mĩario yothe makĩmũhooya. Wathani wake nĩ wathani wa gũtũura tene na tene, na ndũgaathira, naguo ūthamaki wake ndũrĩ hĩndĩ ūkaanangwo.

Ūtaũri wa Kĩroto kũu

¹⁵ “Nĩ Danieli nĩndatangĩkire roho-inĩ, nacio cioneki iria ciahĩtũkĩire meciiria-inĩ makwa igĩthĩĩnia mũno. ¹⁶ Ngĩkuhĩrĩria ūmwe wa acio maarũngĩĩ hau, ngĩmũũria andaarĩrie ma ya ūhoru ūcio wotha.

“Nĩ ūndũ ūcio akĩndaũrĩra maũndũ macio mothe, akĩnjĩra atĩrĩ: ¹⁷ ‘Nyamũ icio inya nene nĩ mothamaki mana marĩa makaarahũka gũkũ thĩ. ¹⁸ No rĩrĩ, andũ arĩa atheru a Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩo makaamũkĩra ūthamaki na matũũre naguo nginya tene, ĩĩ, ti-itherũ, matũũre naguo nginya tene na tene.’

¹⁹ “Ningĩ ngĩenda kũmenya gĩtũmi kĩa nyamũ iyo ya kana ĩrĩa yarĩ na ngũũrani na icio ingĩ na yarĩ ya kũmakania mũno, ĩrĩ na magego mayo ma kĩgera na ndwara cia gĩcango, nyamũ iyo yahehenjaga na ĩgatambuura kĩrĩa yooraga, na ĩkarangĩrĩria na magũrũ kĩrĩa gĩatigara. ²⁰ O na ningĩ ngĩenda kũmenya ūhoru wa hĩa icio ikũmi ciarĩ mĩtwe wayo na wa rũhĩa rũu rũngĩ rwacookire kũmera, o na wa hĩa icio ithatũ ciamunyũkire rũu rũngĩ rwamera, menye ūhoru wa rũhĩa rũu ruonagwo ta rwarĩ rũnene gũkĩra icio ingĩ, na rwarĩ na maitho na kanua kaaragia ndeto cia mwĩgaatho. ²¹ O njũũthĩrĩrie-rĩ, rũhĩa

rūu rūgītharīkīra andū arīa atheru, rūkīrūa nao na rūkīmahoota, ²² o nginya rīrīa Ūcio-Ūtūire-ho-kuuma-o-Tene ookire na agītūira andū acio atheru a Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno ciira wa kīhoo, narīo ihinda rīgīkina makīgwatīra ūthamaki.

²³ “Ningī akīndaarīria akīnjiguithia atīrī: ‘Nyamū īyo ya kana nī ūthamaki wa kana ūrīa ūkaagīa gūkū thī. Ūgaakorwo ūrī na ngūūrani na mothamaki marīa mangī mothe, na nīūkaniina thī yothe, ūmīrangīrīrie na ūmīhehenje. ²⁴ Nacio hīa icio ikūmi nī athamaki ikūmi arīa makoima thīnī wa ūthamaki ūcio. Na thuutha wao mūthamaki ūngī nīakarauhūka, ūrī na ngūūrani na arīa angī maarī mbere yake; na nīagatooria athamaki acio atatū. ²⁵ Nīakaaria ndeto cia gūcambia Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno, na ahinyīrīrie andū ake arīa atheru, o na agerie kūgarūra mahinda na mawatho marīa matue. Nao andū arīa atheru nīmakaneanwo moko-inī make kwa ihinda rīmwe, na mahinda meerī, na nuthu ya ihinda.

²⁶ “‘No igooti nīrīgaikara thī rīciirithanie, na thuutha wa ūguo acooke atunyo wathani wake, na wanangwo biū nginya tene. ²⁷ Ningī wathani, na ūhoti, na ūnene wa mothamaki marīa marī gūkū thī guothe cinengerwo andū arīa atheru, andū a Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno. Ūthamaki wake nī ūthamaki wa gūtūūra nginya tene na tene, nao aathani othe nīmakamūhooyaga na mamwathīkagīre.’

²⁸ “Ūhorō ūcio ūgīthirīra hau. Nī Danieli-rī, nīndatangīkire mūno meciiria-inī makwa, na ngītukia gīthiithi, no ngīkara ngīcūūranagia ūhorō ūcio ngoro-inī yakwa.”

8

Kīoneki kīa Danieli kīa Ndūrūme na Thenge

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa gatātū wa wathani wa Mūthamaki Belishazaru-rī, nī Danieli nīndonire kīoneki kīngī, thuutha wa kīrīa ndoonete mbere. ² Kīoneki-inī kīu gīakwa ndeyonire ndī itūūra-inī igitīre rīa Shushani būrūri-inī wa Elamu; kīoneki-inī kīu ndeyonire ndī hūgūrūrū-inī cia Rūūi rwa Ulai. ³ Na rīrī, ngīcūthīrīria, na hau mbere yakwa ngīona ndūrūme īrūngī hūgūrūrū-inī cia rūūi, na yarī na hīa igīrī, nacio ciarī ndaaya. Rūhīa rūmwe rwarī rūraihi gūkīra rūrīa rūngī, o na gūtūika nīruo rwamerete thuutha. ⁴ Ngīcooka ngīona ndūrūme īyo yaguthūka īrore mwena wa ithūiro na wa gathigathini na wa gūthini, no gūtīrī nyamū o na īmwe īngīahotire kūmītiiria, na gūtīrī īngīahotire kwīhonokia kuuma harī hinya wayo. Yekaga o ta ūrīa īngīendire gwīka, nayo ikīgīa na hinya mūno.

⁵ Na rīrīa ndacūūranagia ūhorō ūcio, o rīmwe hagīūka thenge yumīte mwena wa ithūiro, itūkanīrie thī yothe itekūhutia thī, nayo thenge īyo yarī na rūhīa rūmwe rūnene thiithi-inī. ⁶ Igīūka yerekeire harī ndūrūme īrīa yarī na hīa igīrī, īyo ndoonete īrūngī hūgūrūrū-inī cia rūūi, ikīmīguthūkīra īrī na mang’ūrī manene. ⁷ Ngīona yatharīkīra ndūrūme īyo īrakarīte mūno, ikīringa ndūrūme īyo na īkiunanga hīa ciayo ciērī. Nayo ndūrūme īyo ndīarī na hinya wa kūmītiiria, nī ūndū ūcio thenge īyo ikīmīgūtha, ikīmīgūthia thī na ikīmīrangīrīria, na gūtīrī mūdū ūngīahotire kūhonokia ndūrūme īyo kuuma harī hinya wa thenge īyo. ⁸ Thenge īyo ikīgīa na hinya mūno, no rīrīa hinya wayo waingīhire mūno-rī, rūhīa rūu rwayo rūnene rūkiunīka, na ithenya rīruo hakīmera hīa ingī inya nene, irore mīena īna īrīa huho iria cia igūrū ihurutanaga.

⁹ Na rīrī, rūmwe rwacio rūkīmererwo nī rūhīa rūngī, rūrīa rwambīrīrie rūrī rūnini, no rūgīkūra rūkīgīa na hinya rwerekeire mwena wa gūthini, na wa irathīro, na wa Būrūri ūrīa Mūthaka. ¹⁰ Rūkīraiha nginya rūgīkinyīra mbūtū cia igūrū, na rūkīrutūrūra mbūtū imwe rūgīcigūthia thī na rūgīcirangīrīria. ¹¹ Rūgītūūgīria rūnenehe rūiganane na Mūtongoria wa mbūtū icio cia igūrū; rūkīeheria magongona marīa maacinagwo o mūthenya kuuma harī we, nakīo gīkaro gīake kīrīa kīamūre gīkīng’aūranio. ¹² Nī ūndū wa ūremi, mbūtū cia andū arīa atheru na magongona ma o mūthenya makīneanwo harī ruo. Rūkīgaacīra maūdū-inī mothe marīa rwekire, naguo ūhorō wa ma ūgīteanīrio.

¹³ Ningĩ ngĩcooka ngĩigua ũmwe wa andũ arĩa atheru akĩaria, nake ũngĩ mũtheru akĩmũũria atĩrĩ, “Kĩoneki gĩkĩ-rĩ, gĩgũikara ihinda rĩigana atĩa gĩgĩkahingio: kĩoneki kũu gĩkonĩĩ magongona ma o mũthenya, na ũremi ũcio wa kũrehe ihooru, na kũneanwo gwa gĩikaro kĩrĩa gĩtheru, na kũrangĩrĩrio thĩ kwa mbũtũ?”

¹⁴ Nake akĩnjookeria atĩrĩ: “Ūhoru ũcio ũgũikara matukũ 2,300; na thuutha ũcio gĩikaro kũu gĩtheru nĩgĩkaamũrwo rĩngĩ.”

Ūtaũri wa Kĩoneki

¹⁵ Rĩrĩa nĩ Danieli nderoragĩra kĩoneki kũu o ngĩgeragia kũmenya gĩtũmi gĩakĩo-rĩ, hau mbere yakwa hakĩrũgama ũmwe wahaanaga ta mũndũ. ¹⁶ Na ngĩigua mũgambo wa mũndũ ũgĩitana kuuma Rũũĩ rwa Ulai, ũkiuga atĩrĩ, “Wee Gaburieli, ta taũrĩra mũndũ ũyũ gĩtũmi gĩa kĩoneki kũu onete.”

¹⁷ Na rĩrĩa aakuhĩrĩrie harĩa ndarũgamĩte, ngĩtuĩka nda, ngĩgwa ngĩturumithia ũthiũ thĩ. Nake akĩnjĩra atĩrĩ: “Mũrũ wa mũndũ, nĩ wega ũmenye atĩ kĩoneki kũu gĩkonĩĩ mahinda ma ithirĩro.”

¹⁸ Hĩndĩ iyo aanjaragĩria-rĩ, ndaari toro mũnene, ngakoma ndurumithĩtie ũthiũ thĩ. Nake akĩhuthia na akĩnjũkĩria, akĩndũgamia na igũrũ.

¹⁹ Akĩnjĩra atĩrĩ, “Nĩngũkwĩra ũrĩa gũkaahaana thuutha-inĩ hĩndĩ ya mang’ũrĩ, tondũ rĩrĩ, kĩoneki gĩkĩ gĩkonĩĩ mahinda marĩa maathĩrĩrio ma ithirĩro. ²⁰ Ndũrũme iyo wonire ĩrĩ na hĩa igĩrĩ, hĩa icio irũgamĩrĩire athamaki a Media na Perisia. ²¹ Nayo thenge iyo ĩrĩ na maguoya maingĩ mwĩrĩ nĩo mũthamaki wa Ūyunani, na rũhĩa rũu rũnene rũrĩ thiithi nĩruo mũthamaki wakuo wa mbere. ²² Hĩa icio inya ciamerire ithenya rĩa rũhĩa rũu ruoinĩkire irũgamĩrĩire mothamaki mana marĩa makoima thĩinĩ wa bũrũri wake, no matigaakorwo marĩ na ũhoti ta wake.

²³ “Nĩngĩ mahinda ma kũrigĩrĩria ma ũthamaki wao, rĩrĩa andũ aremi magaaakorwo maaganĩte biũ, nĩgũkarahũka mũthamaki ũngĩ ũtarĩ tha, mũndũ mwara na mũũgĩ na maũndũ ma ungumania. ²⁴ Nĩakagĩa na hinya mũno, no ti ũndũ wa ũhoti wake mwene. Nĩakarehithia mwanangĩko wa kũmakania, nĩngĩ nĩakagaacĩra ũndũ-inĩ wothe ageeka. Nĩakaniina andũ arĩa marĩ hinya na andũ arĩa a Ngai. ²⁵ Nĩagatũma maũndũ ma maheeni magaacĩre, na nĩakeyona arĩ mũnene gũkĩra andũ arĩa angĩ. Rĩrĩa makaigua ta kũrĩ thayũ nĩguo nake alooragithia andũ aingĩ, o na okĩrĩre Mũnene wa anene. No rĩrĩ, nĩakanangwo, no ti hinya wa mũndũ ũkaamwananga.

²⁶ “Kĩoneki kũu wonirio kĩa mahwaĩ-inĩ na ma rũciinĩ-rĩ, nĩ kĩa ma, no rĩrĩ, hingĩrĩria ũhoru wa kĩoneki kũu tondũ gĩkonĩĩ mahinda marĩ kũraya gĩgĩkahingio.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ Danieli ngĩthirwo nĩ hinya, na ngĩikara ndĩ mũrũaru mĩthenya mĩingĩ. Ngĩcooka ngĩũkĩra, na ngĩthiĩ na mbere kũruta wĩra wa mũthamaki. Nĩndainainirio nĩ kĩoneki kũu, tondũ ndiahotire gũtaũkĩrwo nĩ ũhoru wakĩo.

9

Ihooya rĩa Danieli

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mbere wa Dario mũrũ wa Ahasuerusu (wa rũciaro rwa Amedi), ũrĩa watuĩtwo mũthamaki wa bũrũri wa Babuloni, ² mwaka-inĩ wa mbere wa wathani wake-rĩ, nĩ Danieli nĩndataũkĩrwo kuuma maandĩko-inĩ matheru nĩ kiugo kĩrĩa Jehova eerĩte mũnabii Jeremia atĩ Jerusalemu nĩgũgakira ihooru mĩaka mĩrongo mũgwanja. ³ Nĩ ũndũ ũcio ngĩhũgũrĩra Jehova Ngai, ngĩmũhooya, ngĩmũthaithaga ndĩhingĩte kũrĩa irio, na ndĩhumbĩte nguo ya ikũnia, na ngehurĩria mũhu mũtwe.

⁴ Ngĩhooya Jehova Ngai wakwa, na ngiumbũra mehia, ngĩmwĩra atĩrĩ:

“Wee Mwathani Ngai mũnene na wa gwĩtigĩrwo, o Wee ũhingagia kĩrĩkanĩro gĩake kĩa wendo kũrĩ andũ othe arĩa mamwendete na magaaathĩkĩra maathani make,

⁵ nĩtwĩhĩtie na tũgeka ũũru. Nĩtũkoretwo tũrĩ aaganu na tũkarema, tũkahutatĩra maathani maku na mawatho maku. ⁶ Na tũkarega kũigua anabii acio ndungata ciaku, arĩa maaragia makĩgwetaga rĩitwa rĩaku makĩarĩria athamaki aitũ, na anene aitũ, o na maithe maitũ, o na andũ othe a bũrũri witũ.

⁷ “Wee Mwathani-rĩ, ũrĩ mũthingu, no ithuĩ-rĩ, ũmũthĩ ũyũ tũiyũirwo nĩ thoni, ithuĩ andũ a Juda, na andũ a Jerusalemu, na andũ othe a Isiraeli, arĩa marĩ gũkuhĩ na arĩa marĩ kũraya, mabũrũri-inĩ mothe kũrĩa ũtũhurunjĩre nĩ ũndũ wa kwaga kwĩhokeka harĩwe. ⁸ Atĩrĩrĩ Wee Jehova, ithuĩ na athamaki aitũ, na anene aitũ na maithe maitũ tũiyũrĩtwo nĩ thoni nĩ ũndũ wa mehia marĩa tũkwĩhĩrie. ⁹ Jehova Ngai witũ nĩ wa tha na nĩarekanagĩra, o na gũkorwo ithuĩ nĩtũmũremeire; ¹⁰ tũtiathĩkĩire Jehova Ngai witũ kana tũkarũmia mawatho make marĩa aatũheire na tũnua twa anabii, ndungata ciake. ¹¹ Bũrũri wothe wa Isiraeli nĩwagararĩte watho waku na ũgakũhutatĩra, na ũkarega gũgwathĩkĩra.

“Nĩ ũndũ ũcio nĩtũkinyĩrĩrwo nĩ irumi na tũgacookererwo nĩ mwĩhĩtwa ũrĩa wandĩkĩtwo watho-inĩ wa Musa, ndungata ya Ngai, tondũ nĩtũkwĩhĩrie. ¹² Na rĩu nĩũhingĩtie ciugo irĩa waririe cia gũtũũkĩrĩa ithuĩ na anene aitũ na ũndũ wa gũtũrehithĩria mwanangĩko mũnene. Gũkũ thĩ guothe gũtirĩ gwekwo ũndũ mũnene ta ũrĩa wĩkĩtwo Jerusalemu. ¹³ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo watho-inĩ wa Musa-rĩ, mwanangĩko ũyũ wothe nĩtũkinyĩrĩre. No rĩrĩ, tũtirĩ tũramaatha gwĩtĩkĩrĩka nĩ Jehova Ngai witũ, nĩguo tũtigane na mehia maitũ na tũcũũranie ũhoru waku wa ma. ¹⁴ Jehova ndaatithirie gũtũrehere mwanangĩko ũcio, nĩgũkorwo Jehova Ngai witũ nĩ mũthingu maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga; no, ithuĩ tũtiigana kũmwathĩkĩra.

¹⁵ “Na rĩrĩ, Wee Mwathani Ngai witũ, o Wee warutire andũ aku bũrũri wa Misiri na guoko kwa hinya, na ũkĩgĩra igweta rĩrĩa rĩtũũraga ho nginya ũmũthĩ, ithuĩ Nĩtwĩhĩtie, na tũgeka ũũru. ¹⁶ Atĩrĩrĩ Wee Mwathani, kũringana na ciĩko ciaku cia ũthingu, ehereria Jerusalemu, itũũra rĩu rĩaku inene, na kĩrĩma gĩaku gĩtheru marakara na mang’ũrĩ maku. Mehia maitũ na mawaganu ma maithe maitũ nĩmo matũmĩte Jerusalemu hamwe na andũ aku matũike kĩndũ gĩa gũconorithio harĩ andũ arĩa othe matũthiũrũkĩrie.

¹⁷ “Na rĩrĩ, Ngai witũ, ĩtĩkĩra kũigua mahooya na mathaithana ma ndungata ĩno yaku. Nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩaku Wee Mwathani, igũira handũ haku hatheru tha, o hau hakĩrite ihooru. ¹⁸ Atĩrĩrĩ, Wee Ngai thĩkĩrĩria, na ũtũigue, ũhingũre maitho maku wone ihooru rĩa itũũra inene rĩrĩa rĩitanĩtio na Rĩitwa rĩaku. Tũtiragũthaitha nĩ ũndũ tũrĩ athingu, no nĩ ũndũ wa tha ciaku nyingĩ. ¹⁹ Wee Mwathani, tũthĩkĩrĩrie! Wee Mwathani tũrekere! Wee Mwathani, tũigue na ũtũteithie! Nĩ ũndũ waku, Wee Ngai wakwa, ndũkagonderere nĩ ũndũ wa itũũra rĩaku inene na andũ aku metanĩtio na Rĩitwa rĩaku.”

Ciumia Mĩrongo Mũgwanja

²⁰ Na rĩrĩ, rĩrĩa nĩ ndaaragia ngĩhooyaga na ngiumbũraga mehia makwa na ma andũ akwa a Isiraeli, na ngĩthaitha Jehova Ngai wakwa nĩ ũndũ wa kĩrĩma gĩake gĩtheru, ²¹ o ndĩ o mahooya-inĩ-rĩ, Gaburieli, mũndũ ũrĩa ndonire kĩoneki-inĩ kĩa mbere, agĩũka harĩ nĩ ombũkĩte na ihenya ihinda rĩrĩa igongona rĩa hwaĩ-inĩ rĩrutagwo. ²² Nake akĩndaarĩria atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ Danieli, rĩu ndoka ngũhe ũmenyo na ũtaũku. ²³ O rĩrĩa wambĩrĩrie kũhooya-rĩ, noguo icookio rĩheanirwo, na nĩ ndatũmwo njũke ngwĩre, tondũ ũrĩ mũndũ mwende mũno. Nĩ ũndũ ũcio, cũrania ũhoru wa ndũmĩrĩri ĩno ngũkwĩra, na ũtaũkĩrwo nĩ kĩoneki kũu:

²⁴ “Atĩrĩrĩ, ihinda rĩa ciumia mĩrongo mũgwanja nĩrĩo rĩtuĩrĩrwo andũ aku, na rĩgatuĩrwo itũũra rĩaku itheru, nĩgeetha hagĩe na ihinda rĩa kũniina ũmaramari, na rĩa gũtigana na mehia, na rĩa kũhooroheria waganu, nĩguo ũhoru wa ũthingu ũrĩa ũtathiraga ũgĩe, nakĩo kĩoneki na ũrathi ciĩkĩrwo mũhũũri, nake ũrĩa mũtheru mũno aitĩrĩrio maguta.

²⁵ “Atĩrĩrĩ, menya na ũtaũkĩrwo atĩrĩ, ‘Kuuma rĩrĩa gwatuirwo atĩ itũũra rĩa Jerusalemu rĩcookererio na rĩakwo rĩngĩ, nginya rĩrĩa mũtongoria ũrĩa Mũitĩrĩrie Maguta agooka-rĩ, nĩgũkagĩa na ciumia mũgwanja na ciumia ingĩ mĩrongo ĩtandatũ na igĩrĩ. Itũũra rĩu nĩrĩgaakwo rĩngĩ, hamwe na njĩra ciarĩo na mũtaro, no gũgaakorwo kũrĩ mahinda ma thĩina. ²⁶ Thuutha wa ciumia mĩrongo ĩtandatũ na igĩrĩ, ũcio Mũitĩrĩrie Maguta

nīakooraḡwo na atigwo atarī na kīndū. Ningī andū a mūtongoria ūrīa ūgooka thuutha wake nīmagathūkangia itūūra rīu inene o na handū-harīa-haamūre. Ithirīro rīgooka ta mūiyūro wa maaī: Nayo mbaara īgaathī na mbere o nginya ithirīro, na nīgūtūtūtwo atī nīgūgacooka gūkire ihooru. ²⁷ Nīakagīa na kīrīkanīro kīrūmu na andū aingī handū ha kiumia kīmwe. Gatagatī-inī ga kiumia kīu nīagatūma magongona na maruta matige kūrūtūtwo. Na handū ha mo, mwena ūmwe wa hekarū-rī, nīakarūgamia kīndū kīrī magigi na thaahu, o nginya ithirīro rīrīa rītūtūtwo rīgaakinya, nake atūūre aitagīrīrio mang’ūrī.’”

10

Kīoneki kīa Danieli kīa Mūndū

¹ Atīrīrī, mwaka-inī wa ītatū wa Kurusu mūthamaki wa Perisia, Danieli (na nīwe watūtūtwo Beliteshazaru) nīaguūrīrio maūndū. Ndūmīrīri ya ūguūrīo ūcio yarī ya ma, na yakoniī ūhorō wa mbaara nene. Gūtaūkīrwo kwa ndūmīrīri īyo guokire kūrī we na njīra ya kīoneki.

² Ihinda-inī rīu-rī, nī Danieli ndaakoretwo ngīcakaya handū ha ciumia ithatū.

³ Nīndehingīte kūrīa irio njega; kanua gakwa gatiacamire nyama kana ndibei; ningī ndiehakaga maguta o na hanini, o nginya ciumia icio ithatū igīthira.

⁴ Mūthenya wa mīrongo īrī na īna wa mweri wa mbere, ndūgamīte hūgūrūrū-inī cia, rūūī rūrīa rūnene rwa Tigirisi, ⁵ ngītiira maitho, na hau mbere yakwa ngīona mūndū wehumbīte nguo cia gatani, na akehotora mūcibi wa thahabu īrīa therie mūno. ⁶ Mwīrī wake watariī ta inagī rīrīa rīitagwo thumarati, na ūthiū wake wahrenagia ta rūheni, maitho make maahaanaga ta imūrī cia mwaki, na moko make na magūrū maahaanaga ta gīcango gīkumuthe gīkahenia, naguo mūgambo wake watariī ta mūgambo wa andū aingī.

⁷ Nī Danieli-rī, no nī nyiki ndonire kīoneki kīu; nīgūkorwo andū arīa twarī nao matiakīonire, no nīmaiūrīrwo nī guoya, makīūra magīthī kwīhitha. ⁸ Nī ūndū ūcio ngītigwo ndī o nyiki ndīroreire kīoneki kīu kīnene. Ngīcooka ngīthirwo nī hinya, ngīthitia gīthiithi ta ngūkua, na gūtīrī ūndū ingīahotire gwīka. ⁹ Ngīcooka ngīigua akīaria, na rīrīa ndamūthikagīrīria, ngīnyitwo nī toro mūnene, ngīgwa ndurumithītie ūthiū wakwa thī.

¹⁰ Na rīrī, ngīhutio na guoko, gūkīnjoya na igūrū, gūkīnjiga ndūrītie ndu ndīnyitīrītie thī na moko, ngīinainaga. ¹¹ Nake akīnjīra atīrī, “Danieli, wee mūtīe mūno, cūrania wega ciugo ici ngirie gūkwarīria, na ūūkire na igūrū, nīgūkorwo rīu nīgūtūmwo ndatūmwo kūrī we.” Na aarīkia kūnjīra ūguo, ngīrūgama o ngīinainaga.

¹² Agīcooka agīthī na mbere akīnjīra atīrī, “Danieli, tiga gwītīgīra. Kuuma mūthenya wa mbere rīrīa wambīrīrie gūtūria ūhorō ūyū na ūkīnyīhia mbere ya Ngai waku-rī, ciugo ciaku nīciaiguirwo, na rīu ndoka nīgeetha ngūhe ūhorō wacio. ¹³ No rīrī, mūnene wa ūthamaki wa Perisia nīangirīrīrie mīthenya mīrongo īrī na ūmwe. Hīndī īyo nīrīo Mikaeli, ūmwe wa araika arīa anene, okire kūndeithia, tondū nīndahingīrīrio kūu hamwe na mūthamaki wa Perisia. ¹⁴ Rīu ndoka ngūtaarīrie maūndū marīa magaakora andū anyu matukū ma thuutha, tondū kīoneki kīu gīkonī ihinda rīrīa rīgooka.”

¹⁵ Na rīrīa aanjīrāga ūhorō ūcio, ngīnamia ūthiū thī, ngīremwo nī kwaria. ¹⁶ Ningī ūngī wahaanaga ta mūndū akīhutia iromo ciakwa, ngītūmūra kanua na ngīambīrīria kwaria. Ngīra ūcio warūngī mbere yakwa atīrī, “Mwathi wakwa, nī ndīmūhoote nī ruo rūnene tondū wa kīoneki kīu, na ndirī na ūndū ingīhota gwīka. ¹⁷ Nī ndungata yaku-rī, ndaakīhota atīa kwaria nawe mwathi wakwa? Nīgūkorwo nīthirītūtwo nī hinya o na mīhūmū yakwa.”

¹⁸ Ningī ngīcooka ngīigua ndaahutio rīngī nī ūcio wahaanaga ta mūndū, akīnjīkīra hinya. ¹⁹ Akīnjīra atīrī, “Tiga gwītīgīra, wee mūndū ūyū mūtīe mūno, ūrogīa na thayū! Wīyūmīrīrie; wīkīre hinya.”

Na rīrīa aanjarīrie ūguo, ngīcookwo nī hinya, na nī ngiuga atīrī, “Rīu mwathi wakwa aria tondū nīwanjīkīra hinya.”

²⁰ Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Wee nĩũũĩ kĩrĩa gĩtũmĩte njũke kũrĩ we? Nĩngũcooka o narua ngarũe na mũnene wa Perisia, na ndathiĩ-rĩ, nake mũnene wa Ũyunani nĩegũka; ²¹ no nĩngwamba gũkwĩra ũrĩa kwandĩkitwo lbuku-inĩ-rĩa-Ma. (Ndirĩ mũndũ ũndeithagia ngĩrũa nao tiga Mikaeli, mũnene wanyu.)

11

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa mbere wa Dario, ũcio Mũmedia, nĩndarũgamire nake ndĩmũtei-thĩrĩrie na ndĩmwĩkĩre hinya.)

Athamaki a Gũthini na a Gathigathini

² “Na rĩu, nĩngũkwĩra ũhoru wa ma: Athamaki angĩ atatũ nĩmakarahũka a kũu Perisia, na thuutha ũcio kwarahũke ũngĩ wa kana, ũrĩa ũgaatonga gũkĩra acio angĩ othe. Na rĩrĩa akaagĩa na hinya mũnene nĩ ũndũ wa ũtonga ũcio wake, nĩakarahũra andũ othe mokĩrĩre ũthamaki wa Ũyunani. ³ Ningĩ nĩgũkarahũka mũthamaki ũngĩ ũrĩ na hinya makĩria, ũrĩa ũgaathanaga na hinya mũingĩ na ekage o ũrĩa angĩenda gwĩka. ⁴ Aarĩkia kwarahũka-rĩ, ũthamaki wake nĩũgatũkana na ũgayanĩrio mĩena ĩna kũrĩa huho iria inya cia matu-inĩ ihurutanagĩra. Naguo ũthamaki wake ndũkagaywo nĩ andũ a rũciaro rwake, kana ũgĩe na hinya ta ũrĩa aarĩ naguo, tondũ ũthamaki wake nĩũgathengio uume harĩo na ũheo andũ angĩ.

⁵ “Mũthamaki wa mwena wa gũthini nĩakagĩa na hinya, no ũmwe wa atongoria ake a ita nĩakagĩa na hinya kũmũkĩra, acooke gwathana ũthamaki-inĩ wake na hinya mũnene. ⁶ Na rĩrĩ, mĩaka yathirathira, nĩmagacooka kũiguana. Mwarĩ wa mũthamaki ũcio wa gũthini nĩagathiĩ kũrĩ mũthamaki wa gathigathini, nĩguo magĩe na kĩrĩko kĩa ũiguano, no mũtumia ũcio ndagatũũra arĩ na hinya, o na mũthamaki ũcio na hinya wake matigaatũũra. Matukũ-inĩ macio mũtumia ũcio nĩagakunyanĩrwo ooragwo hamwe na ndungata ciake cia ũthamaki, na ithe, o na mũndũ ũrĩa wamũteithagĩrĩria.

⁷ “Na rĩrĩ, mũndũ ũmwe wa rũciaro rwake nĩakarahũka ithenya rĩake. Nake nĩagatharĩkĩra ita rĩa mũthamaki wa gathigathini, na atoonye itũũra rĩake rĩrĩa rĩirigĩre; nĩakarũa nao na amatoorie. ⁸ Ningĩ nĩagataha ngai ciao cia mĩhianano, na mĩhianano yao ya kĩgera, na indo ciao cia goro cia betha na cia thahabu acikuue acitware bũrũri wa Misiri. Nĩagatigana na mũthamaki ũcio wa gathigathini ihinda rĩa mĩaka ĩgana ũna. ⁹ Nake mũthamaki wa gathigathini nĩagatharĩkĩra mũthamaki ũcio wa bũrũri wa gũthini, no nĩagacooka ahũndũke nginya bũrũri-inĩ wake. ¹⁰ No ariũ ake nĩmakehaarĩria kũrũa mbaara, macookanĩrĩrie mbũtũ nene ya ita hamwe ĩrĩa ĩkaahaata ta kĩguũ kĩa maaĩ kĩrĩa gĩtangĩhingĩrĩrio, na makinyie mbaara ĩyo nginya itũũra-inĩ rĩake rĩrĩa rĩirigĩre.

¹¹ “Hĩndĩ ĩyo mũthamaki wa gũthini nĩakoimagara arĩ na marũrũ akahũũrane na mũthamaki ũcio wa gathigathini, ũrĩa ũkaarahũra ita inene, no nĩakahootwo. ¹² Aarĩkia gũtaha mbũtũ ĩyo, mũthamaki ũcio wa gũthini nĩakaiyũrwo nĩ mwĩtĩio, na ooragithie andũ ngiri nyingĩ, no rĩrĩ, ũhootani wake ndũgatũũra. ¹³ Nĩgũkorwo mũthamaki wa gathigathini nĩagacookanĩrĩria mbũtũ ĩngĩ ya ita nene gũkĩra ya mbere; na thuutha wa mĩaka mũingĩ nĩakoimagara erekeire kuo arĩ na mbũtũ nene mũno na ĩrĩ na indo ciothe cia mbaara.

¹⁴ “Mahinda-inĩ macio-rĩ, andũ aingĩ nĩmagookĩrĩra mũthamaki ũcio wa gũthini. Andũ a haaro gatagatĩ-inĩ ka andũ anyu nĩmakarema atĩ nĩgeetha kĩoneki gĩkĩ kĩhinge, no matikahootana. ¹⁵ Nake mũthamaki wa gathigathini nĩagooka aitithie ihumbu cia tĩiri, irigiciĩrie itũũra inene nĩguo arĩtunyane. Mbũtũ ĩcio cia ita cia kuuma gũthini itikahota kũmwĩtiiria; o na thigari ciao iria njega mũno itigaakorwo na hinya wa gwĩtiiria. ¹⁶ Nake ũcio ũkaamatharĩkĩra nĩageeka o ta ũrĩa ekwiendera; gũtirĩ ũkaahota kũmwĩtiiria. Nĩakehaanda kũu Bũrũri-inĩ ũcio Mũthaka na akorwo arĩ na hinya wa kũwananga. ¹⁷ Nĩagatua itua kwerekeria hinya wa ũthamaki wake wothe bũrũri-inĩ ũcio, acooke athondeke kĩrĩkanĩro kĩa ũiguano na mũthamaki wa gũthini. Nake nĩakamũhe mũirĩtu wake amũhikie nĩguo ahote kũgũithia ũthamaki ũcio, no mĩbango ĩyo yake ndĩkahinga kana ĩmũteithie. ¹⁸ Hĩndĩ ĩyo nĩakerekeria meciiria make mabũrũri-inĩ marĩa

marĩ ndwere-inĩ cia iria na atache maingĩ mamo, no rĩrĩ, mūnene ūmwe wa ita rĩake nĩakaniina mwĩgaatho ūcio wake, na aũgarũre ūmũcookerere. ¹⁹ Thuutha wa ūguo, nĩagacooka erekere matũũra marĩa mairigĩre ma bũrũri wake mwene, no nĩakahĩngwo na agwe ūndũ atagacooka kuonwo rĩngĩ.

²⁰ “Na rĩrĩ, ūrĩa ūgooka ithenya-inĩ rĩake nĩagatũma mwĩtia wa mbeeca cia igooti atuĩkanĩrie bũrũri ūcio wotho agĩtagia igooti, nĩguo atũũrie riiri wa ūthamaki wake. No thuutha wa mĩaka mĩnini nĩakaniinwo, no ndakooragwo na marakara kana ooragĩrwo mbaara-inĩ.

²¹ “Na rĩrĩ, mũndũ ūrĩa ūgooka ithenya rĩake agaakorwo arĩ mũndũ wa kũnyararwo mũndũ ūtangĩheo gĩtĩo kĩa mũthamaki. Nake nĩakahithũkĩra ūthamaki ūcio rĩrĩa andũ akuo mageciĩria atĩ nĩ kũrĩ thayũ, aũtunyane na waara. ²² Hĩndĩ iyo ningĩ, ita rĩrĩ na hinya mũno nĩrĩkahaatwo rĩherio mbere yake; ita rĩu hamwe na mūnene wa kĩrĩkanĩro nĩmakaniinwo biũ. ²³ Thuutha wa kũgĩa na kĩrĩkanĩro kĩa ūiguano nake, nĩagacooka aheenanie, na arĩ na andũ o anini nĩakarahũka agĩ na hinya. ²⁴ Rĩrĩa mabũrũri marĩa matongu mũno magakorwo marĩ na thayũ, nĩguo akaamatharĩkĩra na eke maũndũ marĩa maithe make o na kana maithe make ma tene matekire. Nĩakagaĩra arũmĩrĩri ake ūtonga wa ndaho, o na wa kũiya. Nĩagathugunda kũng’aurania matũũra marĩa mairigĩre, no nĩ kwa ihinda.

²⁵ “Nĩagacookanĩrĩria ita inene agĩ na hinya na ūcamba okĩrĩre mũthamaki wa gũthini. Mũthamaki wa gũthini nĩakarũa nake arĩ na ita inene na rĩa hinya, no ndagetiiria nĩ ūndũ wa mĩbango rĩa agaakorwo aciirĩrwo. ²⁶ Andũ arĩa marĩanagĩra na mũthamaki nĩo makaamũkunyaĩra; ita rĩake nĩrĩgathererio ta andũ megũtwarwo nĩ kĩguũ, na aingĩ ao mooragĩrwo mbaara-inĩ. ²⁷ Athamaki acio eerĩ, marĩ na ngoro iciirĩre gwĩka ūũru-rĩ, nĩmagaikara metha-inĩ imwe maaranĩrie ndeto cia maheeni, no ndeto icio ciao itigakinyanĩra, amu ithirĩro rĩa maũndũ macio rĩgaakinya o hĩndĩ rĩa rĩtũtũtwo. ²⁸ Mũthamaki wa gathigathini nĩagacooka bũrũri wake arĩ na ūtonga mũingĩ, no ngoro yake iĩgaakorwo iĩeganĩte na kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩtheru. Nĩagookĩrĩa kĩrĩkanĩro kĩu, na thuutha ūcio acooke ainũke bũrũri wake.

²⁹ “Ihinda rĩrĩa rĩtũtũtwo rĩakinya, nĩagatharĩkĩra bũrũri wa gũthini riita rĩngĩ, no rĩrĩ, itharĩkĩra rĩa ihinda rĩrĩ nĩrĩgakorwo rĩrĩ na ūtiganu na rĩa ihinda rĩa mbere. ³⁰ Andũ a kuuma Kitimu nĩmagooka na marikabu ciao mamũũkĩrĩre, nake nĩagaakua ngoro. Nake nĩakahũndũka arakarĩte mũno na okĩrĩre kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩtheru. Nĩagacooka eke maũndũ ma ūtugi kũrĩ andũ arĩa othe magaatirika kĩrĩkanĩro kĩu gĩtheru.

³¹ “Ita rĩake rĩrĩ na indo cia mbaara nĩrĩkarahũka nĩguo rĩthaahie handũ harĩa hairigĩre na hinya ha hekarũ, rĩcooke rĩherie magongona marĩa marutagwo o mũthenya nĩguo matikarutagĩrwo ho. Thuutha ūcio macooke marũgamie kĩndũ kĩrĩ thaahu ho, kĩrĩa kĩngĩtũma bũrũri ūkire ihooru. ³² Nĩakaheenereria na ndeto cia waara andũ arĩa mathũkitie kĩrĩkanĩro kĩu gĩtheru, no andũ arĩa mooĩ Ngai wao nĩmakeĩkĩra hinya na maregane nake magwatĩrie.

³³ “Andũ arĩa oogĩ nĩmagathomithia andũ aingĩ, o na gũtuĩka kwa ihinda nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora, kana macinwo na mwaki, kana manyiitwo mĩgwate na matunywo indo ciao cia bata. ³⁴ Maagũa-rĩ, nĩmakaheo ūteithio mūnini, na andũ aingĩ arĩa matarĩ a ma nĩmakegwatania nao. ³⁵ Andũ amwe arĩa oogĩ nĩmakaagũa, nĩguo makumuthwo, na mathambio mage imeni nginya mahinda ma ithirĩro, amu ihinda rĩu rĩtũtũtwo no rĩgaakinya.

Mũthamaki Ūrĩa Wĩtũgagĩria

³⁶ “Mũthamaki ūcio ageekaga o ūrĩa ekwenda. Nĩagetũũgĩria na enenehie gũkĩra ngai ciothe na nĩakaaragia ndeto itarĩ ciaiguuo cia gũũkĩrĩa Ngai wa ngai ciothe. Nake nĩakagaacĩra nginya rĩrĩa ihinda rĩa mang’ũrĩ rĩgaathira, nĩgũkorwo ūndũ ūrĩa ūtũtũtwo no nginya ūkaahinga. ³⁷ Ningĩ ndakarũmbũiya ūhoru wa ngai cia maithe make, kana ngai rĩrĩa iĩriragĩrio nĩ andũ-a-nja, kana arũmbũiye ūhoru wa ngai o na iĩrĩkũ, no nĩ gwĩtũũgĩria ageetũũgĩria gũkĩra ngai icio ciothe. ³⁸ Handũ ha cio, agaatiĩa ngai ya kũndũ kũrĩa

küirigĩtwo na hinya; ngai ĩtoĩkaine nĩ maithe make, nĩyo agaatiĩa na amĩrutagĩre thahabu na betha, hamwe na tũhiga twa goro na iheo cia thogora mũnene. ³⁹ Nĩagatharĩkĩra kũndũ kũrĩa küirigĩre na hinya mũno ateithĩrĩrio nĩ ngai ng'eni, na nĩagatiĩithia mũno andũ arĩa othe makamwĩnyihĩria. Acio nĩo agaatua aathani maathage andũ aingĩ, na agayanie ithaka cia bũrũri ũcio, aciheane na thogora.

⁴⁰ “Ihinda rĩa ithirĩro rĩakinya-rĩ, mũthamaki ũcio wa gũthini nĩakamũtharĩkĩra mbaara-inĩ, no nake mũthamaki ũcio wa gathigathini amũũkĩrĩre na ngaari cia ita, na andũ arĩa mathiiga mahaicĩte mbarathi, o na marikabu nyingĩ. Nĩagatharĩkĩra mabũrũri maingĩ, na atuĩkanĩrie kuo ta kĩguũ kĩa maaĩ. ⁴¹ Ningĩ nĩagatharĩkĩra Bũrũri ũrĩa Mũthaka. Mabũrũri maingĩ nĩmakaagũa, no bũrũri wa Edomu na wa Moabi, hamwe na atongoria a Amoni nĩmakahonokio kuuma guoko-inĩ gwake. ⁴² Nĩagatambũrũkia guoko gwake mabũrũri-inĩ maingĩ; o naguo bũrũri wa Misiri ndũkahonoka. ⁴³ Nĩakenyiitĩra igĩĩna ciothe cia thahabu na cia betha, o na ũtonga wa bũrũri wa Misiri wotha na hinya, nao andũ a Libia na a Kushi mamwĩnyihĩrie. ⁴⁴ No rĩrĩ, ndũmĩrĩri iria ikaamũkinyĩra ciumĩte mwena wa irathĩro na wa gathigathini nĩkamũmakia, nake oimagare arĩ na marakara maingĩ athĩĩ akaanange na aniine andũ aingĩ biũ. ⁴⁵ Akaamba hema ciake cia ũthamaki gatagati ka iria rĩrĩa inene kĩrĩma-inĩ kĩrĩa gĩtheru na gĩthaka mũno. No rĩrĩ, nĩagakinya mũthia wake, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkaamũteithia.

12

Mahinda ma Ithirĩro

¹ “Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo Mikaeli, mũnene ũrĩa ũgitagĩra andũ anyu, nĩakarahũka. Nĩgũkaagĩa ihinda rĩa mĩnyamaro mĩingĩ ĩtarĩ yoneka ĩngĩ tayo kuuma rĩrĩa andũ mambĩrĩrie gũtuĩka ndũrĩrĩ nginya hĩndĩ ĩyo. No rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo nĩguo andũ anyu makaahonokio, mũndũ o wotha ũrĩa ũgaakorwo aandikĩtwo ibuku-inĩ. ² Kĩrĩndĩ kĩingĩ kĩa arĩa makomete rũkũngũ-inĩ rwa thĩ nĩmakariũkio: amwe mariũkĩre muoyo-inĩ ũrĩa ũtagaathira, nao arĩa angĩ mariũke nĩgeetha maconorithio na matũũre marĩ amene tene na tene. ³ Arĩa oogĩ magaacangarara ta ũtheri wa igũrũ, nao arĩa macookagia andũ njĩra-inĩ cia ũthingu magaakenga ta njata tene na tene. ⁴ No wee, Danieli, hinga ibuku na ũhũũre mũhũũri ciugo icio nyandĩke ibuku-inĩ rĩu rĩa gĩkũnjo, nginya rĩrĩa ithirĩro rĩgaakinya. Amu andũ aingĩ nĩmakorũũraga kũndũ na kũndũ nĩguo mongerere ũmenyo.”

⁵ Thuutha wa maũndũ macio, nĩ Danieli ngĩrora, ngĩona hau mbere yakwa harũngĩ andũ angĩ eerĩ, ũmwe wao arũngĩ hũgũrũrũ-inĩ cia mũrĩmo ũyũ wa rũũĩ nake ũcio ũngĩ akarũgama hũgũrũrũ-inĩ cia mũrĩmo ũrĩa ũngĩ. ⁶ ũmwe wao akĩarĩria mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio warũgamĩte igũrũ rĩa maaĩ ma rũũĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Maũndũ macio ma kũgegania megũikara ihinda rĩigana atĩa magĩkahinga?”

⁷ Mũndũ ũcio wehumbĩte nguo cia gatani, o ũcio warũgamĩte igũrũ rĩa maaĩ ma rũũĩ, akĩambararia guoko gwake kwa ũrĩo o na ningĩ kwa ũmotho amerekeirie na igũrũ, ngĩcooka ngĩgua ehĩta na rĩĩtwa rĩa ũrĩa ũtũũraga tene na tene, akiuga atĩrĩ, “Maũndũ macio megũikara ihinda rĩmwe, na mahinda meerĩ, na nuthu ya ihinda. Rĩrĩa hinya wa andũ arĩa atheru ũgaakorwo ũrĩ mũniine biũ-rĩ, nĩguo maũndũ macio mothe makaahingio.”

⁸ Nĩ ngĩĩguĩra maũndũ macio, no ndiigana gũtaũkĩrwo nĩ mo. Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũũria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, kĩrĩkĩrĩro kĩa maũndũ macio mothe-rĩ, gĩgaakorwo kĩrĩ kĩĩ?”

⁹ Nake akĩnjookeria, akĩnjĩra atĩrĩ, “Wee Danieli wĩthĩre, tondũ ciugo icio nĩhingĩre na ikahũũrwo mũhũũri nginya ihinda rĩa ithirĩro. ¹⁰ Andũ aingĩ nĩmagatherio, mathirwo nĩ gĩko merũhio, taarĩ gũkumuthwo makumuthĩtwo magathera, no arĩa aaganu nĩmagakĩrĩrĩria kwagana, na gũtirĩ o na ũmwe wao ũkaamenya gĩtũmi kĩa maũndũ macio, no arĩa oogĩ nĩmakamamenya.

¹¹ “Kuuma ihinda rĩrĩa magongona ma o mũthenya makaniinwo, na ithenya rĩamo harũgamio kĩndũ kĩrĩa kĩrĩ thaahu, kĩrĩa kĩngĩtũma bũrũri ũkire ihooru, gũgaakorwo kũrĩ

mīthenya 1,290. ¹² Kūrathimwo-rĩ, nĩ ũrĩa ũgweterera na akinyĩrie mũthia wa mīthenya 1,335.

¹³ “No wee-rĩ, wĩthiire nginya hĩndĩ ĩrĩa ithirĩro rĩgaakinya. Nĩũkahurũka, na ningĩ marigĩrĩrio ma mīthenya ĩyo nĩũkariũka nĩgeetha wamũkĩre igai rĩaku.”

HOSEA

¹ Īno nīyo ndūmīriri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩre Hosea mūrũ wa Beeri hĩndĩ ya wathani wa Uzia, na wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia athamaki a Juda, na hĩndĩ ya wathani wa Jeroboamu mūrũ wa Joashu mũthamaki wa Isiraeli:

Mūtumia wa Hosea na Ciana Ciao

² Rĩrĩa Jehova aambĩrĩrie kwaria na kanua ka Hosea, Jehova aamwĩre atĩrĩ, “Thiĩ, ũkahikie mūtumia mūmaraya na ũgĩe na ciana cia ũmaraya, tondũ andũ a bũrũri nĩmehĩtie, na ũndũ wa ũtharia mūũru mūno wa gũtirika Jehova.” ³ Nĩ ũndũ ũcio Hosea akĩhikia Gomeri mwarĩ wa Dibilaimu, nake akĩgĩa nda na akĩmũciarĩra mwana wa kahĩ.

⁴ Nake Jehova akĩĩra Hosea atĩrĩ, “Gatue Jezireeli, tondũ nĩngũherithia nyũmba ya Jehu o narua nĩ ũndũ wa ũragani mūnene ooraganire kũu Jezireeli,* na niine ũthamaki wa Isiraeli. ⁵ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngoinanga ũta wa Isiraeli Gĩtuamba-inĩ kĩa Jezireeli.”

⁶ Gomeri akĩgĩa nda rĩngĩ na agĩciara mwana wa kairĩtu. Nake Jehova akĩĩra Hosea atĩrĩ, “Gatue Lo-Ruhama, nĩgũkorwo ndigacooka kuonania wendo rĩngĩ kũrĩ nyũmba ya Isiraeli, atĩ ndĩmarekere o na atĩa.† ⁷ No nĩngonania wendo kũrĩ nyũmba ya Juda; na nĩngamahonokia, na ti na ũndũ wa ũta, kana rūhiũ rwa njora kana mbaara, kana na mbarathi na ahaici acio, no nĩ ũndũ wa Jehova Ngai wao.”

⁸ Thuutha wa gũtigithia Lo-Ruhama kuonga-rĩ, Gomeri agĩciara kahĩ kangĩ. ⁹ Nake Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Gatue Lo-Amami, nĩ ũndũ inyuĩ mūtĩrĩ andũ akwa, na nĩ ndĩrĩ Ngai wanyu.‡

¹⁰ “No rĩrĩ, andũ a Isiraeli magaatũka ta mũthanga wa hũgũrũrũ-inĩ cia iria, ũrĩa ũtangĩthimĩka kana ũtarĩke. O handũ harĩa merĩrwo atĩrĩ, ‘Inyuĩ mūtĩrĩ andũ akwa’, no ho mageetwo ‘ariũ a Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo’. ¹¹ Nao andũ a Juda na andũ a Isiraeli nĩmagacookanĩrĩra rĩngĩ, na nĩmagathuura mūndũ ũmwe amatongorie, nao nĩmakoima bũrũri ũcio, nĩgũkorwo mũthenya wa Jezireeli nĩgaaatũka mũthenya mūnene.

2

¹ “Ha ũhoru wa ariũ a thoguo, meere atĩrĩ, ‘Inyuĩ mūrĩ andũ akwa’, na ha ũhoru wa aarĩ a thoguo, ũmeere atĩrĩ, ‘Inyuĩ mūrĩ endwa akwa’.*

Isiraeli Kũherithio na Gũcookererio

² “Thaithai nyina wanyu, mũthaithei,
nĩgũkorwo we ti mūtumia wakwa,
na nĩ ndĩrĩ mũthuriwe.

Nĩherie maũndũ ma ũtharia ũthiũ-inĩ wake,
na athengie ũmaraya gatagatĩ-inĩ ka nyondo ciake.

³ Akorwo ti ũguo ndĩmũrute nguo aikare arĩ njaga,
na ndũme aikare njaga o ta mũthenya ũrĩa aaciarirwo;
ngaamũtua ta werũ,

na ndĩmũgarũre atuĩke bũrũri mũng’aru,
na ndĩmũũrage na nyoota.

⁴ Ndikaiguĩra ciana ciake tha,
tondũ nĩ ciana cia ũtharia.

⁵ Nyina wao akoretwo akĩhũũra ũmaraya,
na aagĩire nda ciao na njĩra cia ũũra-thoni.

Nĩ ũndũ oigĩte atĩrĩ, ‘Nĩngũrũmĩrĩra endwa akwa,
arĩa maaheaga irio ciakwa na maaĩ makwa,

* 1:4 Jezireeli nĩ kuuga “Ngai nĩaharaganagia”. † 1:6 Lo-Ruhama nĩ kuuga “arĩa mataiguĩrĩrwo tha” kana “andũ matarĩ ende”. ‡ 1:9 Lo-Amami nĩ kuuga “arĩa matarĩ andũ akwa”. * 2:1 Ruhama nĩ kuuga “arĩa maiguĩrĩrwo tha”, nguo Ammi nĩ kuuga “andũ akwa”.

na guoya wakwa wa ng'ondū o na gatani yakwa,
maguta makwa o na kīrīa nyuuaga.'

⁶ Nī ūndū wa ūguo nīngūhinga njīra yake na mīigua,
ndīmūirigīre thīinī, aage njīra ya kuumīra.

⁷ Nīagateng'eria endwa ake na ndakamakinyīra.
Akaamacaria na ndakamona.

Hīndī ūyo nīagacooka oige atīrī,
'Nīngūcōoka kūrī mūthuuri wakwa wa mbere,
nīgūkorwo hīndī ūyo nīndaikarīte wega gūkīra rūu.'

⁸ Mūtumia ūcio nīagire kūmenya atī nī nī
ndaamūheaga ngano, na ndibei ya mūhihano, o na maguta,
na ngamūingīhīria betha na thahabu,
iria maahūthagīra gūthondeka ngai īrīa īitagwo Baali.[†]

⁹ "Tondū ūcio nīngoya ngano yakwa yakūra,
na ndibei yakwa ya mūhihano yagīrīra,
na ndīmūtunye guoya wakwa wa ng'ondū na gatani yakwa,
o iria ciarī cia kūmūhumbīra njaga yake.

¹⁰ Nī ūndū ūcio, nīngaguūria maūndū make ma waganu
endwa ake mamwīroreire;
gūtīrī mūdū ūkaamūteithūra moko-inī makwa.

¹¹ Nīnganiina ikeno ciake ciothe, arī cio:
ciathī ciake cia mwaka o mwaka, na Tūrūgamo twake twa mweri,
na mīthenya yake ya Thabatū, na ciathī ciake ciothe iria nyamūre.

¹² Nīngathūkangia mīthabībū yake na mīkūyū yake,
īrīa oigire nī irīhi rīake kuuma kūrī endwa ake;
nīngamītua ihinga,
na nyamū cia gīthaka nīkamīrīa."

¹³ Jehova ekuuga atīrī,
"Nīngamūherithia nī ūndū wa mīthenya īrīa acinīire Baali ūbumba;
rīrīa eegemagia na icūhī, na mathaga ma goro,
na akīrūmīrīra endwa ake, no akīriganīrwo nī nīi.

¹⁴ "Nī ūndū wa ūguo nīngūmūguucīrīria na waara;
ngūmūtongoria ngīnya werū-inī,
na ndīmwarīrie na ciugo cia wendo.

¹⁵ Kūu nīkūo ngaamūcookeria mīgūnda yake ya mīthabībū,
na ndue Kīanda kīa Akori mūrango wa mwīhoko.[‡]
Kūu nīkūo akaina o ta ūrīa ainaga matukū-inī ma ūnini wake,
aine ta ūrīa ainire mūthenya ūrīa aambatire kuuma būrūri wa Misiri."

¹⁶ Jehova ekuuga atīrī, "Mūthenya ūcio-rī,
nīūkanjīta 'Mūthuuri wakwa';
ndūkanjīta rīngī 'Mwathi wakwa'.

¹⁷ Nīngeheria marīitwa ma Baali kuuma mīromo-inī yake;
marīitwa macio matikagwetwo rīngī.

¹⁸ Mūthenya ūcio nīngathondeka kīrīkanīro
na nyamū cia gīthaka, o na nyoni cia rīera-inī,
na ciūmbe iria ithiagīra gūkū thī nī ūndū wao.

Ūta, na rūhiū rwa njora, na mbaara nīngaciniina būrūri-inī,

[†] 2:8 Andū a Kaanani meetīkitie atī Baali nīyo yamaheaga ngano, na ndibei, na maguta.
nī kuuga "thīina" kana "gūthīinio".

[‡] 2:15 Kīanda kīa Akori

- nĩgeetha othe makomage marĩ na thayũ.
¹⁹ Nĩngakũũria ũtuĩke mĩtumia wakwa nginya tene;
 ngaakũũria ũtuĩke wakwa ũhoru-inĩ wa ũthingu na wa kĩhotoo,
 ngũũrie ndĩ na wendo na tha.
²⁰ Nĩngakũũria ũtuĩke wakwa na wĩhokeku,
 nawe nĩũgetikĩra Jehova.”
- ²¹ Jehova ekuuga atĩrĩ,
 “Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngacookia ũhoru;
 nĩngacookeria matu ũhoru,
 namo matu macookerie thĩ ũhoru;
²² nayo thĩ ĩcookerie ngano,
 na ndibei ya mũhiano, na maguta ũhoru,
 nacio nĩngacookeria Jezireeli ũhoru.
²³ Nĩngamũhaanda bũrũri-inĩ nĩ ũndũ wakwa mwene;
 nĩngonania wendo wakwa harĩ ũrĩa nderĩte atĩrĩ,
 ‘Nĩ ndikwendete’.
 Arĩa nderĩte atĩrĩ, ‘Inyuĩ mĩtirĩ andũ akwa’,
 nĩngameera atĩrĩ,
 ‘Inyuĩ mũrĩ andũ akwa’;
 na mũndũ o mũndũ oige atĩrĩ, ‘Wee nĩwe Ngai wakwa.’”

3

Hosea na Mĩtumia Wake Kũiguana Rĩngĩ

- ¹ Nĩngĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Thiĩ, wonie mĩtumia waku wendo rĩngĩ, o na gũtuĩka nĩendetwo nĩ mũndũ ũngĩ na nĩ mũtharia. Mwende o ta ũrĩa Jehova endete andũ a Isiraeli, o na gũtuĩka nĩmagarũrũkagĩra ngai ingĩ na makenda keki iria nyamũre cia thabibũ nyũmũ.”
- ² Nĩ ũndũ ũcio ngĩmũgũra na thogora wa cekeri ikũmi na ithano* cia betha, na ta homeri na letheku ĩmwe† ya cairi. ³ Ngĩcooka ngĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩũgũtũũrania na nĩ matukũ maingĩ, na no nginya ũtuge ũmaraya na ndũkendane na mũndũ ũngĩ, na nĩ nĩngũtũũrania nawe.”
- ⁴ Nĩgũkorwo andũ a Isiraeli nĩmegũtũũra matukũ maingĩ matarĩ na mũthamaki kana mũnene, na matarĩ na igongona kana mahiga maamũre, na matarĩ na ebodi kana mũhiano. ⁵ Thuutha ũcio andũ a Isiraeli nĩmagacooka na marongorie Jehova Ngai wao na Daudi mũthamaki wao. Nĩmagooka makĩinainaga kũrĩ Jehova na kũrĩ irathimo ciake matukũ-inĩ ma mũthia.

4

Thitango ya Gũũkĩrĩra Isiraeli

- ¹ Iguai ũhoru wa Jehova, inyuĩ andũ a Isiraeli,
 tondũ Jehova nĩekũmũthitanga,
 inyuĩ mĩtũũraga thĩinĩ wa bũrũri ũyũ:
 “Nĩ ũndũ-rĩ, gũtirĩ na wĩhokeku kana wendo,
 kana kũmenya Ngai thĩinĩ wa bũrũri ũyũ.
² Kĩrĩa kũrĩ no kũrumana, na kũheenania, na ũragani,
 na ũici, na ũtharia;
 maũndũ macio makaingĩha mũno,
 na ũiti wa thakame ũkarũmĩrĩra ũiti wa thakame.
³ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ bũrũri nĩũracakaya,
 na arĩa othe matũũraga thĩinĩ wago makahinyara;

* 3:2 nĩ ta giramu 170 † 3:2 nĩ ta kilo 330

nyamũ cia gĩthaka, na nyoni cia rĩera-inĩ,
na thamaki cia iria-inĩ nĩgũkua irakua.

⁴ “No rĩrĩ, ndũkareke mũndũ arehe thitango,
mũndũ ndagathitange ũrĩa ũngĩ,
nĩgũkorwo andũ anyu mahaana andũ arĩa
mathitangaga mũthĩnjĩri-Ngai.

⁵ Mũhĩngagwo mũthenya na ũtukũ,
na anabii makahĩngwo hamwe na inyuĩ.
Nĩ ũndũ ũcio nĩnganiina maitũguo.

⁶ Andũ akwa maniinagwo nĩ ũndũ wa kwaga ũmenyo.

“Tondũ nĩmũregete ũmenyo,
o na nĩ nĩndĩmũregete mũtuĩke athĩnjĩri-Ngai akwa;
tondũ nĩmũtiganĩirie watho wa Ngai wanyu,
o na nĩ nĩngatiganĩria ciana cianyu.

⁷ O ũrĩa athĩnjĩri-Ngai maingĩhaga,
noguo maakĩragĩrĩria kũnjĩhĩria;
nao magĩkũũrania riiri wao na kĩndũ gĩa thoni.

⁸ Mehũũnagia na mehia ma andũ akwa,
na magakenera waganu wao.

⁹ Na nĩgũgatuĩka atĩrĩ: O ta ũrĩa andũ makaahaana,
no taguo athĩnjĩri-Ngai makaahaana.

Nĩngamaherithia othe nĩ ũndũ wa mĩthiire yao,
na ndĩmarĩhe kũringana na ciiko ciao.

¹⁰ “Makaarĩaga no matikahũũna,
makaahũũraga ũmaraya no matikaingĩha,
tondũ nĩmatiganĩirie Jehova
nĩguo meheane ¹¹ kũrĩ ũmaraya,
na kũnyua ndibei irĩa ngũrũ na ya mũhihano,
iria cieheragia ũmenyo ¹² wa andũ akwa.
Mahooyaga kĩrĩra kuuma kũrĩ mũhianano mũicũhie,
naruo rũthanju rwa ũragũri rũkamacookeria ũhoru.

Roho wa ũmaraya nĩũmahĩtithagia njĩra;
makaaga kwĩhokeka kũrĩ Ngai wao.

¹³ Marutagĩra igongona irĩma igũrũ,
na magacinĩra maruta ma njino tũrĩma-inĩ,
na rungu rwa mũtĩ wa mũgandi, na wa mũribina, o na mũceeni,
tondũ kĩruru kĩa yo nĩ kĩa.

Nĩkĩo airĩtu anyu mahũũraga ũmaraya,
na atumia a ariũ anyu magatharia.

¹⁴ “Ndikaherithia airĩtu anyu maahũũra ũmaraya,
kana herithie atumia a ariũ anyu maatharia,
tondũ arũme o ene mathiiga thiritũ na maraya,
na makarutaga igongona hamwe na maraya ma mahooero-inĩ:
nĩ ũndũ ũcio andũ matarĩ ũmenyo nĩmakanangĩka!

¹⁵ “Atĩrĩ wee Isiraeli, o na gũtuĩka nĩũtharagia-rĩ,
Juda nĩagĩtigi kwĩhia.

- “Ndūgathiĩ Giligali;
 o na ndūkambate Bethi-Aveni.*
 Na ndūkehĩte uuge atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa Jehova atũũraga muoyo!’
 16 Andũ a Isiraeli mang’athĩtie
 o ta moori ng’athia.
 Kūngĩhoteka atĩa Jehova amarĩithie
 ta tũgondu tũrĩ nyeki-inĩ nduru?
 17 Efiraimu nĩegwatanĩtie na mĩhianano;
 tiganai nake!
 18 O na rĩrĩa kĩndũ kĩa gĩa kūnyua gĩthirĩte-rĩ,
 no mathiiaga na mbere na ũmaraya wao;
 aathani ao nĩmendete mũno njĩra cia thoni.
 19 Kĩhuhũkanio kĩnene gĩkaamahaata kĩmombũkie,
 na magongona mao nĩmakamaconorithia.

5

Isiraeli Gũtuĩrwo Ciira

- 1 “Igurai ũhoru ũyũ, inyuĩ athĩnjĩri-Ngai!
 Tegai matũ, inyuĩ andũ a Isiraeli!
 Thikĩrĩria, wee nyũmba ya ũthamaki!
 Nĩ inyuĩ mũgũtuĩrwo ciira ũyũ:
 Mũkoretwo mũrĩ mũtego kũu Mizipa,
 na mũrĩ wabu ya gũtegana yarĩtwo kũu Taboru.
 2 Aregi a watho nĩmarikĩire ũragani-inĩ.
 Nĩ nĩngamaherithia othe.
 3 Nĩ nĩnjũũ maũndũ mothe ma Efiraimu;
 Isiraeli ndahithĩtwo kuuma kũrĩ nĩ.
 Wee Efiraimu, rĩu nĩũhũrĩte ũmaraya;
 Isiraeli nake nĩathũkĩte.
 4 “Ciĩko ciao itingĩmetĩkĩria
 gũcookerera Ngai wao.
 Roho wa ũmaraya ũrĩ ngoro-inĩ ciao,
 nao makaaga kũmenya Jehova.
 5 Mwĩtĩio wa Isiraeli nĩũrutaga ũira wa kũmookĩrĩra;
 andũ a Isiraeli na Efiraimu mahĩngagwo nĩ mehia mao;
 Juda o nake akahĩngwo hamwe nao.
 6 Hindĩ rĩrĩa magaathiĩ na ndũũru ciao cia mbũri na cia ng’ombe
 kũrongooria Jehova-rĩ,
 matikamuona; we nĩamehereire.
 7 Nĩmagĩte kwĩhokeka harĩ Jehova;
 nao magaciara ciana itarĩ na ũngai.
 Na rĩrĩ, ciathĩ ciao cia Karũgamo ka Mweri
 nĩikaamameria, o hamwe na mĩgũnda yao.
 8 “Huhai karumbeta kũu Gibeaa,
 na mũhuhe coro kũu Rama.
 Muuge mbu ya gwĩtana mbaara kũu Bethi-Aveni;
 wee Benjamini, wĩhũũge.
 9 Efiraimu nĩgũgakira ihooru
 mũthenya ũcio wa ituĩro.

* 4:15 Bethi-Aveni rĩarĩ rĩitwa rĩa kūnyũrũria Betheli, tondũ Bethi-Aveni nĩ kuuga “Nyũmba ya waganu”, naguo Betheli nĩ kuuga “Nyũmba ya Ngai”.

Gatagatĩ-inĩ ka mĩhĩrĩga ya Isiraeli-rĩ,
niĩ ngwanĩrĩra ũrĩa kũrĩ.

¹⁰ Atongoria a Juda mahaana
andũ arĩa meheragia mahiga ma mĩhaka.

Nĩngamaitĩrĩria mang'ũrĩ makwa,
taarĩ kĩguũ kĩa maaĩ.

¹¹ Efiraimu nĩmũhinyĩrĩrie,
akarangĩrĩrio ituĩro-inĩ rĩa ciira,
nĩ ũndũ wa kwenda kũrũmĩrĩra mĩhianano.

¹² Niĩ haana memenyi kũrĩ Efiraimu,
na ngahaana ta ũbuthu kũrĩ andũ a Juda.

¹³ “Rĩrĩa Efiraimu oonire ndwari yake,
nake Juda akĩona ironda ciake-rĩ,
hĩndĩ ĩyo Efiraimu agĩthĩ kũrĩ Ashuri,
na agĩtũmana kũrĩ mũthamaki ũcio mũnene nĩguo amũteithie.

Nowe ndangĩhota gũkũhonia,
o na kana ahonie ironda ciaku.

¹⁴ Niĩ ngaatuĩka ta mũrũũthi kũrĩ Efiraimu,
nduĩke ta mũrũũthi ũrĩ hinya kũrĩ Juda.

Ngaamatambuuranga, njooke ndĩthĩire;
ngaamataha, na gũtirĩ mũndũ ũkaamahonokia.

¹⁵ Ningĩ niĩ nĩngacooka gwakwa,
nginya rĩrĩa magetikĩra mahĩtia mao.

Nao nĩmakarongooria ũthiũ wakwa;
nao mona mathĩina nĩmakanongoria na kĩa.”

6

Isiraeli Kwaga Kwĩrira

¹ “Ūkai, rekei tũcookerere Jehova.

Nĩatũtambuurangĩte,
no nĩegũtũhonia;
nĩatũtihangĩtie,
no nĩegũtuoha ironda ciitũ.

² Thuutha wa matukũ meerĩ, nĩagatwarahũra;
mũthenya wa ĩtatũ nĩagatũcookereria
nĩguo tũtũũre muoyo mbere yake.

³ Nĩtũmenyei Jehova,
na tũkĩrĩrĩrie kũmũmenya.

Ti-itherũ o ta ũrĩa riũa rĩrathaga-rĩ,
noguo o nake akooneka;
agooka kũrĩ ithuĩ ta mbura ya hĩndĩ ya heho,
kana ta mbura ya gũkũria irio ĩrĩa yuraga thĩ.”

⁴ “Wee Efiraimu-rĩ, ingĩgwĩka atĩa?
Na wee Juda-rĩ, ngũgwĩka atĩa?
Wendo waku ũhaana ta kĩbii kĩa rũciinĩ,
ũkahaana ta ime rĩa rũciinĩ rĩrĩa rĩcookaga rĩgathira.

⁵ Nĩkĩa ndaagũtinangirie icunjĩ na tũnua twa anabii akwa,
ngĩkũũraga na ciugo cia kanua gakwa;
matuĩro makwa magĩkĩhenũka ta rũheni igũrũ rĩaku.

⁶ Nĩgũkorwo nyendaga tha no ti igongona,

na kūmenya Ngai gūkīra maruta ma njino.
⁷ O ta ūrīa Adamu aathūkirie kīrīkanīro gīakwa,
 noguo maagire kwīhokeka ūndū-inī ūcio.
⁸ Gileadi nī itūūra inene rīa andū aaganu,
 rīhakītwo imeni nī makinya marī na thakame.
⁹ O ta ūrīa ikundi cia atunyani cīhithagīra mūdū,
 no taguo ikundi cia athīnjīri-Ngai cīikaga;
 moraganagīra njīra-inī ya gūthī Shekemu,
 makagera ngero cia thoni.
¹⁰ Nī nīnyonete ūndū mūuru mūno
 nyūmba-inī ya Isiraeli.
 Kūu nīkuo Efiraimu eheanīte ahūūre ūmaraya,
 nake Isiraeli nīakanyitwo nī thaahu.
¹¹ “O na kūrī we, wee Juda,
 nīwathīrīrio ihinda rīa magetha.

“O hīndī rīa ndaacookeria andū akwa maūdū ma kūmaguna,

7

¹ o rīrīa ndenda kūhonia Isiraeli-rī,
 mehia ma Efiraimu makonanio,
 nacio ngero cia Samaria ikaguūrio.
 Maaragia maūdū ma maheeni,
 na aici magatua nyūmba, magatoonya,
 nacio njangiri igatunyana indo njīra-inī;
² no rīrī, matimenyaga
 atī nīndirikanaga cīko icio ciao njūru ciothe.
 Mehia mao nīmamarigiicīrie;
 makoragwo mbere yakwa hīndī ciothe.
³ “Makenagia mūthamaki na waganu wao,
 magakenia anene na maheeni mao.
⁴ Othe nī itharia,
 maakanaga ta riiko rīa kūrugīra mīgate,
 rīrīa mūrugi wa mīgate atabataragio nī gwakīrīria
 kuuma gūkanda mūtu nginya ūimbe.
⁵ Mūthenya wa gīathī kīa mūthamaki witū-rī,
 we na anene ake manyuuaga ndibei makarīio,
 nake akanyīitana moko na arīa manyūrūranagia.
⁶ Ngoro ciao nī ta riiko rīa kūrugīra mīgate;
 mathiiga harī we marī na waara.
 Thuti ciao ciakanaga kahora ūtukū wothē;
 nakuo gwakīa rūciinī igaakana ta mwaki wa rūrīrīmī.
⁷ Othe mahiūhīte ta riiko rīa kūrugīra mīgate;
 moragaga aathani ao.
 Athamaki ao othe maniinagwo,
 na gūtīrī o na ūmwe wao ūngayagīra.
⁸ “Efiraimu nīetukanītie na ndūrīrī;
 Efiraimu nī mūgate ūtarī mūgarūre.
⁹ Andū a kūngī marīiaga hinya wake,
 nowe ndamenyaga ūguo.

Njuĩrĩ ciake irĩ na mbuĩ,
nowe ndoonaga ũguo.

¹⁰ Mwĩtĩño wa Isiraeli nĩũrutaga ũira wa kũmũũkĩrĩra,
no o na kũrĩ ũguo-rĩ,
we ndacookagĩrĩra Jehova Ngai wake,
kana akamũrongooria.

¹¹ “Efiraimu ahaana ta ndutura,
ĩrĩa ĩheenekaga narua, ĩtarĩ ũmenyo;
rĩmwe akayagĩra bũrũri wa Misiri
na rĩrĩa rĩngĩ agathiĩ Ashuri.

¹² Rĩrĩa magaathiĩ-rĩ, nĩngaikia wabu yakwa igũrũ rĩao;
nĩngamaharũrũkia ta nyoni cia rĩera-inĩ.
Rĩrĩa ngaigua nĩmaracookanĩrĩra-rĩ,
nĩngamanyĩita.

¹³ Kaĩ marĩ na haaro-ĩ,
tondũ nĩmandiganĩirie!
Maroniinwo,
tondũ nĩmanemeire!
Nĩ nĩnyendaga kũmahonokia,
no-o no ĩgenyo manjigagĩrĩra.

¹⁴ Matingayagĩra kuuma ngoro-inĩ ciao,
no kũgirĩka magirĩkaga marĩ marĩrĩ-inĩ mao.
Monganaga hamwe nĩ ũndũ wa ngano, na ndibei ya mũhihano,
no nĩ makaahutatĩra.

¹⁵ Ndaamathomithirie na ngĩmekĩra hinya,
no-o mathugundaga kũnjĩka ũũru.

¹⁶ Maticookagĩrĩra Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno;
mahaana ta ũta ũrĩa ũhĩtagia wathi.
Atongoria ao makoorangwo na rũhiũ rwa njora,
nĩ ũndũ wa ciugo ciao cia rũtũrĩko.
Nĩ ũndũ wa ũguo nĩmakanyũrũrio
kũu bũrũri wa Misiri.

8

Isiraeli Kũgetha Kĩhuhũkanio

¹ “Huhai karumbeta mwĩhũge!
Thũ ĩrerete igũrũ rĩa nyũmba ya Jehova ta nderi,
tondũ andũ nĩmathũkĩtie kĩrĩkanĩro gĩakwa,
na makarega watho wakwa.
² Isiraeli nĩarangaĩra, akoiga atĩrĩ,
‘Wee Ngai witũ, nĩtũkũmenyete!’
³ No Isiraeli nĩaregete ũndũ ũrĩa mwega;
nĩ ũndũ ũcio thũ nĩkamũingatithia.
⁴ Marũgamagia athamaki matarĩ na rũtha rwakwa,
magathuura anene itametĩkĩrĩtie.
Methondekagĩra mĩhianano
na betha na thahabu ciao,
nayo ĩgatuĩka ya kũmaniina.
⁵ Wee Samaria-rĩ, te mũhianano wa ngai ĩyo ya njaũ!
Marakara makwa nĩmakanĩte harĩ yo.
Nĩ nginya-rĩ megũtũũra maremetwo nĩgũikara marĩ atheru?
⁶ Acio moimĩte Isiraeli!

Njaũ ãno nĩ mĩturi ũmĩthondekete;
yo ti Ngai.
Njaũ ãyo ya Samaria-rĩ,
nĩkoinangwo icunjĩ.

⁷ “Mahaandaga rũhuho,
makagetha kĩhuhũkanio;
ngano ndĩrĩ na magira,
ndĩngiumia mĩtu;
korwo no ãciare ngano,
andũ a kũngĩ nĩo mangĩmĩrĩa.

⁸ Isiraeli nĩameretio;
rĩu arĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ
ahaana ta kĩndũ gĩtarĩ bata.

⁹ Nĩgũkorwo nĩmambatĩte, magathiĩ Ashuri,
ta ndigiri ya gĩthaka ikĩũrũra ãrĩ iiki.
Efiraimu nĩeyendetie kũrĩ endwa ake.

¹⁰ O na gũtuĩka nĩmeyendetie gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ,
rĩu nĩngũmacookanĩrĩria hamwe.
Mekwambĩrĩria kũhinyara,
mahinyĩrĩrio nĩ mũthamaki ũrĩa ũrĩ hinya.

¹¹ “O na gũtuĩka Efiraimu nĩakĩte igongona nyingĩ
cia kũrutagĩrwo maruta ma kũhoroherio mehia,
icio ituĩkĩte igongona cia kwĩhagĩria.

¹² Ndaamandĩkĩre maũndũ maingĩ watho-inĩ wakwa,
no makĩmatua taarĩ maũndũ mageni.

¹³ Marutaga magongona marĩa ndeheirwo,
magacooka makarĩa nyama icio,
no Jehova ndakenagio nĩmo.

Na rĩrĩ, nĩekũririkana waganu wao,
na aherithie mehia mao.
Nao nĩmagacooka bũrũri wa Misiri.

¹⁴ Isiraeli nĩariganĩrwo nĩ ũrĩa wamũmbire,
na agaaka nyũmba cia ũnene;
Juda nĩairigiĩre matũũra maingĩ na thingo cia hinya.

No nĩngarehere matũũra mao manene mwaki
ũrĩa ũgaacina ciikaro ciao iria ciirigĩtwo na hinya.”

9

Kũherithio kwa Isiraeli

¹ Wee Isiraeli-rĩ, tiga gũkena;
tiga gũkũngũra ta ndũrĩrĩ iria ingĩ.

Nĩgũkorwo ũkoretwo ũtarĩ mwĩhokeku harĩ Ngai waku;
wee nĩwendete mũcaara wa maraya,
ũkaũcaragia kũrĩa guothe kũhuhagĩrwo ngano.

² Ihuhĩro cia ngano na ihihĩro cia ndibei itikahũũnia andũ,
o na gũtigakorwo na ndibei ya mũhihano.

³ Matigaatũũra bũrũri wa Jehova;
Efiraimu agaacooka bũrũri wa Misiri,
na arĩe irio irĩ thaahu kũu Ashuri.

⁴ Matigaitĩra Jehova maruta ma ndibei,
kana magongona mao mamũkenie.

Kūrīo magongona ta macio makaahaana ta mūgate wa andū megūcakaya;
arīa othe makaamarīa nīmakanyiitwo nī thaahu.
Irio icio igaakorwo irī ciao o ene;
itikareehwo hekarū-inī ya Jehova.

⁵ Mūgeeka atīa mūthenya ūrīa mwamūre wa ciathī cianyu,
mīthenya īyo ya gīathī kīa Jehova?

⁶ O na mangīkaahonoka kwanangwo,
andū a būrūri wa Misiri nīmakamacookereria,
nao andū a Memufisi mamathike.
Cong'e nīguo ūgaacooka handū ha igīina ciao cia betha,
nayo mīigua ihumbīre hema ciao.

⁷ Matukū ma kūherithio nīmakinyu,
īī, matukū ma kūrīhania nīmakinyīte.
Isiraeli nīamenye ūguo.

Tondū mehia manyu nī maingī mūno,
na rūmena rwanyu rūkaneneha mūno,
mūnabii akoonagwo arī mūdū mūkīgu,
na mūdū ūrīa ūrī na ūrathi akonwo arī mūgūrūki.

⁸ Mūnabii nīwe ūtuītvo mūrangīrī* wa Efiraimu nī Ngai wakwa;
no rīrī, mītego īmwetereire njīra-inī ciake ciothe,
na rūmena rūkamweterera nyūmba-inī ya Ngai wake.

⁹ Nīmatoonyereire, makarikīra mūno ūūru-inī,
o ta ūrīa meekire matukū-inī ma Gibeā.
Nake Ngai nīakaririkana waganu wao,
na amaherithie nī ūndū wa mehia mao.

¹⁰ “Rīrīa ndaamenyire Isiraeli,
kwarī ta mūdū onete thabibū werū-inī;
rīrīa ndonire maithe manyu-rī,
kwarī ta mūdū onete matunda ma mūtī wa mūkūyū marīa maambaga kwīrua.

No rīrīa Isiraeli mookire Baali-Peoru,
nīmeyamūrīre mūhianano ūcio wa gīconoko,
na magīthūka, magītuīka o ta kīndū kīu mendete.

¹¹ Riiri wa Efiraimu ūkoombūka ta nyoni ūūre:
gūtīgakorwo ūhoru wa gūciara, kana gūkuua nda, o na kana kūgīa nda.

¹² O na mangīkaarera ciana-rī,
nīngaciūraga ciothe.

Rīrīa ngaagarūrūka ndīmatige,
kaī nīmagakorwo na haaro-ī!

¹³ Nīnyonete Efiraimu,
ahaandītvo handū hega, o ta Turo.
No rīrī, Efiraimu akaaruta ciana ciake,
acīneane kūrī mūūragani.”

¹⁴ Mahe, Wee Jehova;
no nī kī ūkūmahe?
Mahe nda iria ihunaga,
na ūmahe nyondo iria itarī iria.

¹⁵ “Nī ūndū wa waganu wao wothe marī kūu Giligali,
nīkīo ndamamenire marī o kūu.

* 9:8 Arangīri maarī anabii arīa a ma, na nīo matendetwo nī andū a Isiraeli.

Nĩ ũndũ wa ciĩko ciao cia mehia-rĩ,
nĩngamarutũrũra moime nyũmba yakwa,
na ndigacooka kũmenda rĩngĩ;
atongoria ao othe nĩ aremi.

¹⁶ Andũ a Efiraimu nĩacine nĩ mbaa,
naguo mũri wao nĩũhoohete,
maticiaraga maciaro.

O na mangĩciara ciana-rĩ,
nĩngooraga ciana icio ciao mendete.”

¹⁷ Ngai wakwa nĩakamarega,
nĩgũkorwo matiamwathĩkĩire;
magaatuĩka andũ a kũũrũũraga ndũrĩrĩ-inĩ.

10

¹ Isiraeli aarĩ ta mũthabibũ watheeremaga,
nake agĩciarĩra maciaro.
O ũrĩa maciaro make maingĩhaga-rĩ,
noguo nake aakaga igongona nyingĩ;
o ũrĩa bũrũri wake wagaacagĩra-rĩ,
noguo aagemagia mahiga make marĩa maamũre ma kũhooyagwo.

² Ngoro ciao nĩ cia maheeni,
na rĩu no nginya marĩhio wĩhia wao.
Jehova nĩakamomora igongona ciao,
na athũkangie mahiga macio mao maamũre ma kũhooyagwo.

³ Ningĩ nĩmakoiga atĩrĩ, “Tũtirĩ na mũthamaki,
tondũ tũtiigana gũtĩia Jehova.

No o na korwo twarĩ na mũthamaki-rĩ,
nĩ atĩa angĩahotire gũtwikĩra?”

⁴ Meranagĩra ciĩranĩro nyingĩ,
na makehĩta mĩĩhĩtwa ya maheeni,
na magathondeka irĩkanĩro;

nĩ ũndũ ũcio maciira makunũkaga
ta mahuti marĩ ũrogi marĩa mameraga hianyũ-inĩ.

⁵ Andũ arĩa matũũraga Samaria metangaga
nĩ ũndũ wa mũhianano wa njaũ irĩa ya Bethi-Aveni.

Amu andũ akuo nĩmakamĩcakaĩra,
na noguo athĩnjĩri-ngai a mĩhianano iyo mageeka
arĩa makenagĩra riiri wayo,
tondũ nĩyeheretio kuuma kũrĩ o, igathaamĩrio kũndũ kũngĩ.

⁶ Nayo iġaatwarwo Ashuri,
ĩtuĩke kĩheo kũrĩ mũthamaki ũcio mũnene.

Efiraimu nĩagaconorithio;
Isiraeli nake nĩagaconoka nĩ ũndũ wa mĩhianano iyo yake ya mĩtĩ.

⁷ Samaria na mũthamaki wakuo magaathererio
ta karũhonge karĩ igũrũ wa maaĩ, maniinwo.

⁸ Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru gwĩkagĩrwo waganu nĩgũkanangwo,
na nĩkuo kwene wĩhia wa Isiraeli.

Mĩigua na mahiũ ma nyeki-inĩ nĩcio igaakũra kuo,
nacio ihumbĩre igongona ciao.

Nao andũ nĩmakeera irĩma atĩrĩ, “Tũhumbĩrei!”
na macooke meere tũrĩma atĩrĩ, “Tũgwĩrei!”

⁹ “Wee Isiraeli-rĩ, kuuma o matukũ-inĩ ma Gibe
ũtũũrĩte wĩhagia, na ũguo noguo ũtũũraga.
Githĩ mbaara ndĩakinyĩire eeki ũũru kũu Gibe?

¹⁰ Rĩrĩa niĩ ngenda, nĩngamaherithia;
ndũrĩrĩ nĩigacookanĩrĩra,
imokĩrĩre nĩguo imoohe imatahe
nĩ ũndũ wa mehia mao kũingĩha.

¹¹ Efiraimu nĩ moori menyerie wĩra
ĩrĩa yendete gũkonyora ngano;
nĩ ũndũ ũcio nĩngamĩoha icooki
ngingo-inĩ yayo thaka.

Nĩngatwarithia Efiraimu,
Juda no nginya agaacimba na mũraũ,
nake Jakubu no nginya agaacimba gĩtira.

¹² Rĩu-rĩ, mwĩhaandĩrei ũhoru wa ũthingu,
nĩguo mwĩgethere maciaro ma wendo ũtathiraga,
na mũciimbe mĩgũnda yanyu ya ngamba;
nĩgũkorwo ihinda nĩ ikinyu rĩa kũrongooria Jehova,
nginya rĩrĩa agooka,
oirie mbura ya ũthingu igũrũ rĩanyu.

¹³ No rĩrĩ, inyuĩ mũhaandĩte waganu,
mũkagetha ũũru;
inyuĩ mũrĩite maciaro ma maheeni.

Tondũ mwĩhokaga hinya wanyu inyuĩ ene,
o na wa njamba cianyu nyingĩ cia ita-rĩ,

¹⁴ mũrurumo wa mbaara nĩũgokĩrĩra andũ aku.
Nĩ ũndũ ũcio ciikaro ciaku iria nũmu nĩikaanangwo,
o ta ũrĩa Shalimani aanangire Bethi-Arabeli mũthenya ũrĩa wa mbaara,
rĩrĩa manyina ma twana maatungumanirio thĩ hamwe na twana twao.

¹⁵ Ũguo noguo ũgeekwo wee Betheli,
nĩ ũndũ wa waganu waku mũnene.

Rĩrĩa mũthenya ũcio ũgaakĩa-rĩ,
mũthamaki wa Isiraeli nĩakaniinwo biũ.

11

¹ “Rĩrĩa Isiraeli aarĩ kaana-rĩ, nĩndamwendete,
ngĩgĩta mũrũ ũcio wakwa oime bũrũri wa Misiri.

² No o ũrĩa ndaakĩragĩrĩria gwĩta Isiraeli,
noguo maakĩragĩrĩria kũnjũrĩra.

Nao makĩrutĩra Baali magongona,
na magĩcinĩra mĩhianano ũbumba.

³ Niĩ niĩ niĩ ndaarutire andũ a Efiraimu gwĩtwara na magũrũ,
ndĩmanyiitĩte moko;

no matiigana kũmenya
atĩ niĩ nĩ ndamahonagia.

⁴ Nĩndamatongoragia na mĩkanda ya ũtugi wa ũmũndũ,
ngamaguucĩrĩria na mĩhĩndo ya wendo;
ngĩmaruta icooki ngingo,
na ngĩinamĩrĩra kũmahe irio.

⁵ “Githĩ matigagĩcooka o kũu bũrũri wa Misiri,
o na githĩ matigaathwo nĩ Ashuri,

- tondũ nĩmaregete kwĩrira, manjookerere?
⁶ Hiũ cia njora ikaahenũkaga matũũra-inĩ mao manene,
 ikaananga mĩgũiko ya ihingo ciao,
 na ikinyie mĩbango yao mũthia.
⁷ Andũ akwa nĩmatuĩte itua maahuutatĩre.
 O na mangĩgaakaĩra Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno-rĩ,
 ndakamatũgĩria o na atĩa.
⁸ “Ndahota atĩa gũgũtirika, wee Efiraimu?
 Ndahota atĩa gũkũrekereria, wee Isiraeli?
 Ndahota atĩa gũtũma ũtuĩke ta Adima?
 Ndahota atĩa gũgũtua ta Zeboimu?
 Ngoro yakwa nĩireganĩte na ũhoro ũcio,
 nacio tha ciakwa ciothe nĩciarahunĩte.
⁹ Ndikamũkinyĩria marakara makwa mahiũ,
 o na kana hũgũkĩre Efiraimu ndĩmũniine.
 Nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Ngai, ndirĩ mũndũ,
 Ngai Ūrĩa Mũtheru gatagatĩ-inĩ kanyu.
 Ndigooka kũrĩ we ndĩ na mang’ũrĩ.
¹⁰ Nĩmakarũmĩrĩra Jehova;
 nake nĩakararama ta mũrũũthi.
 Hĩndĩ ĩrĩa akaararama-rĩ,
 ciana ciake nĩigooka ikĩinainaga ciumĩte mwena wa ithũĩro.
¹¹ Igooka ikĩinainaga
 ta nyoni ikiuma bũrũri wa Misiri,
 na ta ndutura ikiuma bũrũri wa Ashuri.
 Nĩngatũma matũũre mĩciĩ-inĩ yao ene,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Mehia ma Isiraeli

- ¹² Efiraimu andigiicĩrie na maheeni,
 nyũmba ya Isiraeli ikandigiicĩria na kũheenania.
 Nake Juda akaremera Ngai,
 o na agookĩrĩra Ūrĩa Mũtheru mwĩhoheku.

12

- ¹ Efiraimu arĩĩaga rũhuho;
 ahanyũkagia rũhuho rwa mwena wa irathĩro mũthenya wothe,
 na akaingĩhia maheeni na haaro.
 Agĩĩaga na kĩrĩkanĩro na Ashuri,
 na agatũmana maguta ma mĩtamaĩyũ matwarwo bũrũri wa Misiri.
² Jehova arĩ na thitango ekũrehe ya gũũkĩrĩra Juda;
 nĩakaherithia Jakubu kũringana na njĩra ciake,
 na amũrĩhe kũringana na ciĩko ciake.
³ Arĩ nda ya nyina nĩanyĩitire ndiira ya mũrũ wa nyina;
 aatuĩka mũndũ mũgima-rĩ, nĩagianire na Ngai.
⁴ Nĩagianire na mũraika, na akĩmũtooria;
 akĩrĩra na akĩmũthaitha amũrathime.
 Aamũkorire Betheli na makĩaranĩria nake kũu:
⁵ Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe,
 Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩake rĩrĩa rĩrĩ ngumo.
⁶ No rĩrĩ, wee no nginya ũcookerere Ngai waku,
 na ũtũũrie wendo na kĩhoto,
 na wetagĩrĩre Ngai waku hĩndĩ ciothe.

⁷ Mwonjorithia ahũthagĩra gĩthimi gĩtarĩ kĩa ma;
endaga kũiya na wara.

⁸ Efiraimu eganaga, akoiga atĩrĩ,
“Nĩ ndĩ mūtongu mũno; nĩ nĩnduĩkĩte gĩtonga.

No o na ndĩ na ũtonga ũcio wothe,
matingĩona waganu kana wĩhia o na ũrĩkũ thĩinĩ wakwa.”

⁹ “Nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri;
nĩngatũma mūtũũre hema-inĩ rĩngĩ,
o ta ũrĩa mwatũũraga matukũ-inĩ ma ciathĩ cianyu iria nyamũre.

¹⁰ Nĩndarĩirie anabii,
ngĩmahe cioneki nyingĩ,
na ngĩheana ngerekano na tũnua twao.”

¹¹ Gileadi-rĩ, nĩ kũrĩ waganu?
Andũ akuo nĩ a tũhũ!
Nĩmarutagĩra igongona rĩa ndegwa kũu Giligali?
Igongona ciao igaatuĩka ta hĩba cia mahiga
irĩ mũgũnda-inĩ mũciimbe.

¹² Jakubu nĩorĩire bũrũri wa Aramu;
Isiraeli aatungatire nĩguo egĩre na mūtumia,
na nĩgeetha amũgũre-rĩ, aarĩithirie ng’ondũ.

¹³ Jehova aahũthĩire mũnabii kũruta Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri,
na akĩmũmenyerera na guoko kwa mũnabii.

¹⁴ No Efiraimu nĩatũmĩte Jehova arakare mũno.
Mwathani wake nĩagatũma acookererwo nĩ ihĩtia rĩake rĩa ũiti wa thakame,
na amũrĩhe nĩ ũndũ wa rũmena rwake.

13

Marakara ma Jehova ma Gũũkĩrĩra Isiraeli

¹ Efiraimu-rĩ, aaragia andũ makainaina;
aarĩ mūtũgĩrie thĩinĩ wa Isiraeli.

No rĩrĩ, nĩehirie nĩ ũndũ wa kũhooya Baali, nake agĩkua.

² Na rĩrĩ, rĩu no gũkĩrĩrĩria makĩragĩrĩria kwĩhia;
methondekagĩra mĩhianano yao ene na betha ciao,
mĩhianano ithondeketwo na ũũgĩ mũingĩ,
yothe irĩ wĩra wa mabundi.

Kwĩragwo atĩrĩ, ũhoro wa andũ aya,
“Marutaga andũ magongona,
na makamumunya mĩhianano ya njaũ.”

³ Nĩ ũndũ ũcio makahaana ta kĩbii kĩa rũciinĩ,
na ta ime rĩa kĩrooko rĩrĩa rĩcookaga gũthira,
na ta mũũngũ ũrĩa ũmbũragwo kuuma kĩhuhĩro-inĩ kĩa ngano,
o na ta ndogo igĩtoga yumĩire ndirica-inĩ.

⁴ “No rĩrĩ, nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
ũrĩa wamũrutire bũrũri wa Misiri.
Ndũkanetĩkie atĩ nĩ kũrĩ Ngai ũngĩ tiga nĩ,
na gũtirĩ Mũhonokia ũngĩ tiga nĩ.

⁵ Nĩ nĩ ndaakũmenyagĩrĩra werũ-inĩ,
kũu bũrũri-inĩ ũrĩ ũrugarĩ mũingĩ.

⁶ Rĩrĩa ndamaheire irio, nĩmahũnĩre;

na rĩrĩa maahũũnĩre, magĩtĩĩa;
 magĩcooka makĩriganĩrwo nĩ nĩ.
⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngaamahithũkĩra ta mũrũũthi,
 na ndĩmehithĩre njĩra-inĩ ta ngarĩ.
⁸ O ta ũrĩa nduba ĩkaga rĩrĩa ĩtunyĩtwo twana twayo-rĩ,
 ngaamatharĩkĩra na ndĩmatarũrange.
 Ngaamarĩa ta mũrũũthi,
 ndĩmatambuure o ta ũrĩa nyamũ ya gĩthaka ĩkaga.

⁹ “Wee Isiraeli-rĩ, ũrĩ mwanange,
 nĩ ũndũ nĩũnjũkĩĩre, ũgookĩrĩra mũteithia waku.
¹⁰ Mũthamaki waku akĩrĩ ha, atĩ nĩguo akũhonokie?
 Aathani aku a matũũra maku mothe marĩ ha,
 o arĩa woigire atĩrĩ,
 ‘He mũthamaki, na ũhe anene’?
¹¹ Nĩ ũndũ ũcio, ndaakũheire mũthamaki ndakarĩte,
 na ngĩcooka ngĩmweheria ndĩ na mang’ũrĩ.
¹² Wĩhia wa Efiraimu nĩmũige,
 mehia make nĩmandĩkĩtwo makaigwo.
¹³ Ruo ta rwa mĩtumia ũkũrũmwo nĩrũramũnyiita,
 nowe nĩ mwana ũtarĩ na ũũgĩ;
 ihinda rĩakinya-rĩ,
 akarega gũikũrũka nĩguo aciarwo.

¹⁴ “Nĩngamahonokia kuuma kũrĩ hinya wa mbĩrĩra;
 nĩngamakũũra kuuma kũrĩ gĩkuũ.
 Wee gĩkuũ-rĩ, mĩthiro yaku ĩrĩ ha?
 Wee mbĩrĩra-rĩ, kũniinana gwaku gũkĩrĩ ha?

“Ndikaiguanĩra tha,
¹⁵ o na angĩkaagaacĩra arĩ gatagatĩ-inĩ ka ariũ a ithe.
 Rũhuho rwa mwena wa irathĩro ruumĩte harĩ Jehova nĩrũgooka,
 rũhurutanĩte kuuma werũ-inĩ;
 narĩ oitherũkĩro rĩake rĩa maaĩ rĩkooma,
 nakĩ o gĩthima gĩake kĩhũe.
 Nyũmba yake ya mũthiithũ
 nĩngatahwo indo ciayo ciothe cia goro.
¹⁶ Andũ a Samaria no nginya marĩhio wĩhia wao,
 nĩ tondũ nĩmaremeire Ngai wao.
 Nao nĩmakooragwo na rũhiũ rwa njora;
 natuo tũkenge twao tũgaatungumanio thĩ,
 na atumia ao arĩa marĩ na nda itarũrwo.”

14

Kwĩrĩra kũrĩa Kũrehaga Kĩrathimo

¹ Wee Isiraeli-rĩ, cookerera Jehova Ngai waku.
 Mehia maku nĩmo makũgũithĩtie!
² Thĩĩ na ciugo ũcookerere Jehova,
 ũmwĩre atĩrĩ,
 “Tũrekere mehia maitũ mothe,
 na ũtwamũkĩre na wega waku,
 nĩguo tũhote gũkũrutĩra igongona rĩa gũkũgooca na mĩromo iitũ.
³ Ashuri ndangĩhota gũtũhonokia;

tūtikūhaica mbarathi cia ita.
Tūtirī hīndī īngī tūgaacooka
gwīta kīrīa tūthondekete na moko maitū ‘ngai ciitū,’
nīgūkorwo thīnī waku ciana cia ngoriai nīciiguagīrwo tha.”

⁴ “Nīngamahonia kūrīa maanoora njīra,
na ndīmende ndīyendeire;
nīgūkorwo marakara makwa nīmamehereire.

⁵ Ngaatuīka ta ime harī Isiraeli;
nake akaarirūka ta gītoka.

Agaikūrūkia mīri yake
ehaande o ta mītarakwa ya Lebanoni.

⁶ Thuuna ciake nīgākūra.

Ūthaka wake ūgaatuīka ta wa mūtī wa mūtamaiyū,
naguo mūtaraŕiko wake ūtuīke ta mūtarakwa wa Lebanoni.

⁷ Andū nīmagatūūra rīngī kīruru-inī gīake.
Nake akaarura ta ngano.

Akaarirūka ta mūthabibū,
nayo ngumo yake ītuīke ta ya ndibei ya kuuma Lebanoni.

⁸ Wee Efiraimu, ndī na ūhoro ūngī ūrīkū na mīhianano ya kūhooywo?
Nīngamūcookeria ūhoro na ndīmūmenyerere.

Haana ta mūkarakaba mūruru;
gūciara gwaku kuumaga harī nī.”

⁹ Nūū mūūgī? Ūcio nīakamenya maūndū macio.

Nūū ūkūūranaga maūndū? Ūcio nīakamamenya.

Njīra cia Jehova nī njagīrīru;
arīa athingu nīcio mathiiagīra,
no arīa aremi mahīngagwo marī o njīra-inī icio.

JOELI

¹ Īno nīyo ndūmīriri ya Jehova, ĩrĩa yakinyĩrĩre Joeli mūrũ wa Pethueli.

Gũtharĩkĩrwo nĩ Ngigĩ

² Ta iguai ũhoru, inyuĩ athuuri;
o na inyuĩ inyuothē arĩa mūtũũraga bũrũri ũyũ thikĩrĩrai.
Kũrĩ gwekĩka ũndũ ta ũyũ matukũ-inĩ manyu,
o na kana matukũ-inĩ ma maithe manyu ma tene?
³ Heei ciana cianyu ũhoru ũcio,
na mũreke ciana cianyu ciĩre ciana ciacio,
nacio ciana ciacio ikeera rũciaro rũrĩa rũkaarũmĩrĩra.
⁴ Kĩndũ kĩrĩa gĩtigĩtio nĩ mũrumbĩ wa ngigĩ-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ ngigĩ iria nene;
kĩrĩa gĩtigĩtio nĩ ngigĩ iria nene-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ itono;
kĩrĩa itono icio itigĩtie-rĩ,
nĩkĩrĩtwo nĩ ngigĩ ingĩ.

⁵ Arahũkai, inyuĩ arĩũ aya mũrĩre!
Gĩrĩkai, inyuothē anyui a ndibei;
gĩrĩkai nĩ ũndũ wa ndibei ya mũhihano,
nĩgũkorwo nĩhurĩtio kuuma tũnua-inĩ twanyu.
⁶ Harĩ rũrĩrĩ rũtharĩkĩre bũrũri wakwa,
rũrĩrĩ rũrĩ hinya na rũtangĩtarĩka;
rũrĩ na magego mahaana ta ma mũrũũthi,
magego manene ta ma mũrũũthi wa mũgoma.
⁷ Nĩ rwanangĩte mĩthabibũ yakwa,
na rũgathũkia mĩkũyũ yakwa.
Nĩrũmĩũnũrĩte makoni rũkamate,
rũgatiga honge ciayo irĩ nyũnũre.

⁸ Cakayai ta mũirĩtu gathirange ehumbĩte nguo ya ikũnia,
akĩrĩrĩra mũthuriwe wa wĩthĩ wake.
⁹ Maruta ma ngano, o na maruta ma kũnyuuo
nĩmatigĩte kũrehwo nyũmba-inĩ ya Jehova.
Athĩnjĩri-Ngai nĩmaracakaya,
o acio matungatagĩra Jehova.
¹⁰ Mĩgũnda nĩmĩthũkie,
nayo thĩ ĩkooma;
ngano nĩnyanange,
ndibei ya mũhihano nĩnĩarĩte,
o namo maguta magathira.
¹¹ Ũrwoi nĩ hinya, inyuĩ arĩmi,
na mũgĩrĩke, inyuĩ arĩa mũkũragia mĩthabibũ;
mũthĩkĩrei nĩ ũndũ wa ngano na cairi,
tondũ magetha ma mĩgũnda nĩmanangĩtwo.
¹² Mĩthabibũ nĩyũmĩte,
nayo mĩkũyũ ĩkahooha;
mĩkomamanga, na mĩtende, na mĩcungwa:
ĩĩ, mĩtĩ yothē ya mũgũnda nĩyũmĩte.

Ti-itherũ gĩkeno kĩa andũ a thĩ nĩgĩthirĩte.

Andũ kwĩrwo Meerire

¹³ Mwĩhumbei nguo cia makũnia, inyuĩ athĩnjĩri-Ngai, na mũcaka; girĩkai, inyuĩ mūtungataga kīgongona-inĩ.

Ũkai, mūraare mwĩhumbĩte nguo cia makũnia, inyuĩ mūtungatagĩra Ngai wakwa; nĩgũkorwo maruta ma ngano, na maruta ma kũnyuuo-rĩ, nĩmagĩte gũtwarwo nyũmba-inĩ ya Ngai wanyu.

¹⁴ Anĩĩrai gĩathĩ kĩamũre gĩa kwĩhinga kũrĩa irio; ĩtanai kĩũngano gĩtheru.

Tũmanĩrai athuuri na andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ moke nyũmba ya Jehova Ngai wanyu, nĩguo mũkaire Jehova.

¹⁵ Wũi, kaĩ mũthenya ũcio ũrĩ na haaro-ĩ! Nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova* ũrĩ hakuhi; mũthenya ũcio ũgooka ta mwanangĩko uumĩte kũrĩ Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁶ Githĩ irio itithirĩte o tũkĩĩonagĩra na maitho maitũ: gĩkeno na gũcanjamũka igathira kuuma kũu nyũmba ya Ngai witũ?

¹⁷ Mbeũ nĩkũbutha irabuthĩra tĩĩri-inĩ kũrĩa ihaandĩtwo. Nyũmba cia kũigwo indo nĩnyanange, namo makũmbĩ ma irio makamomorwo, nĩgũkorwo ngano nĩyũmĩte.

¹⁸ Kaĩ ng'ombe nĩĩcaaĩte-ĩ. Ndũũru cia ng'ombe iroorũura o ũguo, tondũ itirĩ na gwa kũrĩithio; o nacio ndũũru cia ng'ondũ nĩirathĩĩnĩka.

¹⁹ Wee Jehova, nĩwe ndĩrakaĩra, nĩgũkorwo mwaki nĩũniĩnĩte ũrĩithio wa werũ-inĩ, nacio nĩnĩmbĩ igacina mĩtĩ yothe ya gĩthaka.

²⁰ O na nyamũ cia gĩthaka nĩirakwanĩria; tũrũũ nĩtũhwĩte, nague mwaki nĩũniĩnĩte ũrĩithio wa werũ-inĩ.

2

Mbũtũ ya Ngigĩ

¹ Huhai karumbeta kũu Zayuni, na muuge mbu kũu kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru! Andũ arĩa othe matũũraga bũrũri ũyũ nĩmainaine, nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova nĩũrooka. Mũthenya ũcio nĩ ta mũkinyu:

² nĩ mũthenya wa nduma na wa mairia, mũthenya wa matu na nduma ndumanu.

* ^{1:15} Mũthenya wa Jehova nĩ mũthenya ũrĩa Ngai agatooria thũ ciake, na rĩmwe ũtũmagĩrwo kuuga mũthenya ũrĩa Kristũ agaacooka thĩ.

Mbütũ nene na ãrĩ hinya ya ngigĩ nĩroka
 ta ruoro rūgĩtema irĩma-inĩ,
 na gũtirĩ kwagĩ ãngĩ tayo kuuma tene,
 na gũtikagĩ ãngĩ tayo matukũ marĩa magooka.

³ Mbere yacio nĩ mwaki wa kũniina,
 na thuutha wacio nĩ rūrĩrĩmbĩ rūracina bũrũri.
 Bũrũri ũrĩa ũrĩ mbere yacio ũhaana ta mũgũnda wa Edeni,
 no thuutha wacio ũgaatigwo ũhaana ta werũ mwanangĩku:
 gũtirĩ kĩndũ kĩngĩhonokia harĩ cio.
⁴ Mũhianĩre wacio nĩ ta wa mbarathi cia ita;
 ihanyũkaga ta thigari ihaicĩte mbarathi.
⁵ Irĩ na mũrurumo ta wa ngaari cia ita;
 irũgaga tũcũmbĩrĩ twa irĩma
 ta mwaki ũracarĩka ũgĩcina itira cia ngano,
 ihaana ta mbütũ ya ita ãrĩ hinya ãthagathagĩtwo nĩ ũndũ wa mbaara.

⁶ Na rĩrĩa cionwo-rĩ, ndũrĩrĩ nĩnyiiitagwo nĩ ruo rūnene;
 andũ othe magatukia ithiithi.

⁷ Itharĩkagĩra ta njamba cia ita;
 ihaicaga thingo ta thigari.

Ithiia ciothe na mĩhari,
 itekũhĩtia kũrĩa cierekeire.

⁸ Itihatĩkanaga ãmwe na ãrĩa ãngĩ;
 o ãmwe ãthiia yerekeire mbere.

Itoonyaga kũrĩa kũgitĩre,
 gũtirĩ kĩndũ kĩngĩcigiria.

⁹ Iguthũkagĩra itũũra inene,
 igateng'erera rūthingo-inĩ.

Ikahaica, igatoonya nyũmba,
 igatoonyera ndirica ta aici.

¹⁰ Thĩ ãthingithaga mbere yacio,
 na igũrũ rĩkainaina,
 riũa na mweri ikagĩ nduma,
 na njata igatiga kwara.

¹¹ Jehova araruruma ta ngwa
 atongoretie ita;
 thigari ciake itingĩtarĩka,
 arĩa maathĩkagĩra watho wake marĩ hinya.
 Mũthenya wa Jehova nĩ mũnene,
 na nĩ wa gwĩtigĩrwo.
 Nũũ ũngĩkihota kũwĩtiiria?

Tembũrangai Ngoro Cianyũ

¹² Jehova aroiga atĩrĩ,
 “O na rĩu-rĩ, njokererai na ngoro cianyũ ciothe,
 mwĩhingĩte kũrĩa irio, mũkĩrĩraga na mũgĩcakayaga.”

¹³ Tembũrangai ngoro cianyũ
 no ti nguo cianyũ.
 Cookerera Jehova Ngai wanyu,
 nĩgũkorwo nĩ mĩtugi na nĩ mũigua-tha,

ndahiũhaga kũrakara, na aiyũrĩtwo nĩ wendo,
na nĩericũkagwo, akaaga gwĩka andũ ũũru.

¹⁴ Nũũ ũngĩmenya? Hihi no agarũrũke na aigue tha,
atige atũrathima:

atũhe indo iria irutagwo magongona ma mũtu,
na iria irutagwo magongona ma kũnyuuu,
cia kũrutĩrwo Jehova Ngai wanyu.

¹⁵ Huhai karumbeta kũu Zayuni,
anĩrĩrai gĩathĩ kĩamũre gĩa kwĩhinga kũrĩa irio,
ĩtanai kĩũngano gĩtheru.

¹⁶ Cookanĩrĩrai andũ,
amũrai kĩũngano kũ;
rehei athuuri hamwe,
na mũcookanĩrĩrie ciana, o na tũkenge tũrĩa tũronga.
Mũhikania nĩoime kanyũmba gake,
nake mũhiki nĩoime kĩrĩrĩ gĩake.

¹⁷ Athĩnjĩri-Ngai, arĩa matungataga mbere ya Jehova,
nĩmarĩrĩre gatagatĩ ga gĩthaku kĩa Hekarũ na kĩgongona.
Nĩmoige atĩrĩ, “Kĩhonokie andũ aku, Wee Jehova.
Ndũkareke igai rĩaku rĩtuĩke kĩndũ gĩa kũnyũrũrio,
kana tuunagwo thimo gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ.
Nĩ kĩ kĩngĩtũma ndũrĩrĩ ciũranagie atĩrĩ,
‘Kaĩ Ngai wao akĩrĩ ha?’”

Icookia rĩa Jehova

¹⁸ Ningĩ Jehova nĩakaigua ũiru nĩ ũndũ wa bũrũri wake,
na aiguĩre andũ ake tha.

¹⁹ Jehova nĩakamacookeria atĩrĩ:
“Nĩngũmũrehithĩria ngano, na ndibei ya mũhihano, na maguta,
indo cia kũmũigana biũ;
na ndigacooka kũreka mũtuĩke
kĩndũ gĩa kũnyũrũrio nĩ ndũrĩrĩ rĩngĩ.

²⁰ “Nĩngaingata mbũtũ iyo ya ita ya kuuma gathigathini iĩthĩ kũraya na inyuĩ,
ndĩmĩtindĩkĩrĩrie bũrũri mũũmũ na mũhĩnju, ũtangĩgĩa irio.
Mbũtũ yao irĩa itoongoretie ndĩmĩtĩrĩre iria-inĩ rĩa mwena wa irathĩro,
na irĩa irĩ thuutha ndĩmĩtĩrĩre iria-inĩ rĩa mwena wa ithũĩro.
Nakĩo kĩheera gĩa ciimba ciayo kĩambate na igũrũ;
mũnungo wayo naguo ũiguĩke.”

Ti-itherũ nĩekĩte maũndũ manene.

²¹ Wee bũrũri, tiga gwĩtigĩra;
kena na ũcanjamũke.

Ti-itherũ Jehova nĩekĩte maũndũ manene.

²² Inyuĩ nyamũ cia gĩthaka, tigai gwĩtigĩra,
nĩgũkorwo ũrĩthio wa werũ-inĩ nĩũramera nyeki.
Mĩtĩ nĩĩraciara maciaro mayo,
nayo mĩkũyũ na mĩthabibũ igaciara mũno.

²³ Inyuĩ andũ a Zayuni, canjamũkai,
mũkenere Jehova Ngai wanyu,
nĩgũkorwo nĩamũheete mbura ya mbere
nĩ ũndũ wa ũthingu wake.

Nĩamuurĩirie mbura nyingĩ

ya mbere na ya thuutha, o ta mbere.

²⁴ Nacio ihuhĩro cia ngano nĩkaiyũra ngano;
mĩtũngi nayo nĩkaiyũrĩra
ndibei ya mũhahano na maguta.

²⁵ “Nĩngamũrĩha mĩaka ĩrĩa yothe irio cianyu ciarĩrwo nĩ ngigĩ:

ngigĩ iria nene, na itono cia ngigĩ,

na ngigĩ iria ingĩ, na mĩrumbĩ ya ngigĩ;

icio nĩ mbũtũ ciakwa nene cia ita iria ndaatũmĩte thĩinĩ wanyu.

²⁶ Nĩmũkagĩa na irio nyingĩ cia kũrĩa, o nginya mũhũũne,
na inyuĩ nĩmũkagoocaga rĩitwa rĩa Jehova Ngai wanyu,
ũrĩa ũmwĩkĩre maũndũ ma magegania;
andũ akwa matigacooka gũconorithio rĩngĩ.

²⁷ Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Isiraeli,
na atĩ nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wanyu,
na atĩ gũtirĩ ũngĩ;

andũ akwa matigacooka gũconorithio rĩngĩ.

Mũthenya wa Jehova

²⁸ “Na thuutha wa maũndũ macio-rĩ,
nĩngaitĩrĩria andũ othe Roho wakwa.

Ariũ anyu na airĩtu anyu nĩmakarathaga mohoro,
nao athuuri anyu nĩmakarootaga irooto,
nao aanake anyu monage cioneki.

²⁹ O na ningĩ ndungata ciakwa cia arũme, na cia andũ-a-nja,
nĩngaciitĩrĩria Roho wakwa matukũ-inĩ macio.

³⁰ Nĩngonania morirũ kũu igũrũ, o na gũkũ thĩ,
namo nĩ ma thakame, na ma mwaki,
o na ma ndogo ĩkwambata na igũrũ.

³¹ Riũa nĩrĩkagarũrwo rĩtuĩke nduma,
naguo mweri ũtuĩke ta thakame,
mbere ya mũthenya ũcio mũnene na wa kũmakania wa Jehova ũtanakinya.

³² Na nĩgũgakinya atĩrĩ,
atĩ mũndũ o wotha ũgaakaĩra rĩitwa rĩa Jehova nĩakahonoka;
nĩgũkorwo kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni na Jerusalemu
nĩgũgakorwo na ũhonokio,
o ta ũrĩa Jehova oigĩte,
atĩ gatagatĩ-inĩ ka matigari
nĩgũgakorwo na arĩa Jehova eĩtĩre.

3

Ndũrĩrĩ Gĩtuĩrwo Ciira

¹ “Matukũ-inĩ macio, na ihinda rĩu,
rĩrĩa ngaacookeria Juda na Jerusalemu ũgaacĩru wacio-rĩ,

² nĩngacookanĩrĩria ndũrĩrĩ ciothe,
na ndĩciikũrũkie nginya Gĩtuamba kĩa Jehoshafatu.*

Kũu nĩkuo ngaamatuĩra ciira ũkonĩ igai rĩakwa,
nĩo andũ akwa a Isiraeli,
nĩgũkorwo nĩmahurunjire andũ akwa ndũrĩrĩ-inĩ,
na makĩgayana bũrũri wakwa.

* 3:2 Rĩitwa Jehoshafatu nĩ kuuga “Jehova nĩwe mũtuanĩri ciira”; Gĩtuamba kĩa Jehoshafatu no kĩo gĩitagwo gĩtuamba gĩa ituĩro (3:14).

³ Nĩmacuukĩire andũ akwa mĩtĩ.

Maaheanire tũmwana twao tũrĩ irĩhi kũrĩ maraya;
na makiendia airĩtu ndibei
nĩguo mamĩnyue.

⁴ “Na rĩrĩ, nĩ kũ mũranjũria, inyuĩ Turo na Sidoni o na inyuĩ ng’ongo ciothe cia Filistia? Anga nĩmũkwĩrĩhĩria ũndũ ndanamwĩka? Akorwo nĩmũkwĩrĩhĩria-rĩ, na nĩ nĩngatũma mũcookererwo nĩ kwĩrĩhĩria kũu kwanyu o narua na ihenya. ⁵ Nĩgũkorwo nĩmuoire betha na thahabu ciakwa, na mũgĩkuua mĩthiithũ ya indo ciakwa iria njega mũno mũgĩcitwara hekarũ-inĩ cianyu. ⁶ Nĩmwendirie andũ a Juda na a Jerusalemu kũrĩ Ayunani nĩguo mũmatware kũndũ kũraya na bũrũri wao.

⁷ “Atĩrĩrĩ, nĩngũmarahũra moime kũndũ kũrĩa guothe mwamendirie, na nĩngamũ-cookereria ũndũ ũcio mwĩkĩte. ⁸ Nĩ nĩngendia ariũ anyu na airĩtu anyu kũrĩ andũ a Juda, nao mamenderie andũ a Sheba, rũrĩrĩ rwa kũraya mũno.” Nĩ Jehova warĩtie ũndũ ũcio.

⁹ Hunjanĩriai ũhoru ũyũ ndũrĩrĩ-inĩ:

Mwĩhaarĩriei gũthĩ mbaara-inĩ!
Arahũrai njamba cia ita!

Andũ othe a ita nĩmakuhĩrĩrie, matharĩkĩre.

¹⁰ Turai mĩraũ yanyu ĩtuĩke hiũ cia njora,
o nacio hiũ cianyu cia gũceeha mĩtĩ ĩtuĩke matimũ.
Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hinya nĩoige atĩrĩ,
“Nĩ ndĩ na hinya!”

¹¹ Ũkai na ihenya, inyuĩ ndũrĩrĩ cia kũndũ guothe,
mũngane, mwĩcookanĩrĩrie hamwe.

Wee Jehova, tũma njamba ciaku cia ita ciikũrũke kuo.

¹² “Ndũrĩrĩ nĩciarahrũwo;
nĩcithĩ Gĩtuamba kĩa Jehoshafatu,
nĩgũkorwo kũu nĩkuo ngaikarĩra gĩtĩ,
ndũire ndũrĩrĩ ciothe cia mĩena yothe ciira.

¹³ Hiũria-i rũhiũ rwa kũgetha,
nĩgũkorwo magetha nĩ makinyu.
Ũkai, rangĩrĩriai thabibũ,
nĩgũkorwo kĩhihĩro kĩa ndibei nĩkĩiyũru,
na mĩtũngi ĩkaiyũra, ĩgaitĩkĩrĩra thĩ:
ũguo noguo waganu wao ũnenehete!”

¹⁴ Gũgaakorwo irĩndĩ na irĩndĩ,
kũu gĩtuamba gĩa ĩtuĩro!
Nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova
wa gũkinya kũu gĩtuamba gĩa ĩtuĩro ũrĩ hakuhĩ.

¹⁵ Riũa na mweri nĩikaagĩa nduma,
nacio njata itigacooka kwara rĩngĩ.

¹⁶ Jehova nĩakararama arĩ kũu Zayuni
na arurume ta ngwa arĩ Jerusalemu;
thĩ na igũrũ nĩkainaina.

No rĩrĩ, Jehova nĩwe ũgaatuĩka rĩũrĩro rĩa andũ ake,
na atuĩke kĩhitho kĩrũmu kĩa andũ a Isiraeli.

Irathimo cia Andũ a Ngai

¹⁷ “Hĩndĩ ĩyo nĩguo mũkaamenya atĩ nĩ, Jehova Ngai wanyu,
ndũũraga Zayuni, kĩrĩma-inĩ gĩakwa kĩrĩa gĩtheru.
Narĩo ĩtũũra rĩa Jerusalemu rĩgaakorwo rĩrĩ rĩamũre;

gūtirĩ hĩndĩ ĩngĩ andũ a kũngĩ magaacooka kũrĩtharĩkĩra.

- ¹⁸ “Mũthenya ũcio-rĩ, irĩma-inĩ nĩgũgatataga ndibei ya mũhihano,
na tũrĩma-inĩ nĩgũgathereraga ĩria,
natuo tũrũũĩ tuothe twa Juda nĩtũgathereraga maaĩ.
Nakuo nyũmba ya Jehova nĩgũgakunũka gĩthima,
na maaĩ makĩo maikũrũkage o kũu Gĩtuamba gĩa Shitimu.
- ¹⁹ No bũrũri wa Misiri nĩgũkira ũgaakira ihooru,
nakuo Edomu gũtuĩke werũ ũtarĩ kĩndũ,
nĩ ũndũ wa maũndũ ma ũhinya marĩa meekire andũ a Juda,
ma gũitithia thakame ĩtarĩ na ũũru kũu bũrũri wao.
- ²⁰ Juda gũgaatũũrwo tene na tene,
nakuo Jerusalemu gũtũũrwo njiarwa na njiarwa.
- ²¹ Wĩhia wao wa ũiti wa thakame,
ũcio ĩtarĩ ndaamarekera-rĩ, nĩngamarekera.”

Jehova atũũraga Zayuni!

AMOSI

¹ Ũyũ nĩguo ũhoro wa Amosi, ũmwe wa arĩithi arĩa maarĩithagia Tekoa,* wa ũndũ ũrĩa onire ũkonĩ Isiraeli mĩaka ĩrĩ mbere ya gĩthingithia, hĩndĩ ĩrĩa Uzia aarĩ mũthamaki wa Juda nake Jeroboamu mūrũ wa Joashu aarĩ mũthamaki wa Isiraeli.

² Oigire atĩrĩ:

“Jehova araramaga arĩ Zayuni,
na akaruruma arĩ Jerusalemu;
ũrĩithio wa arĩithi a mbũri nĩũkooma,
nako gacũmbĩrĩ ga Karimeli kahoohe.”

Ituĩro rĩa Ciira kũrĩ Andũ arĩa Mariganĩtie na Isiraeli

³ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Dameski, o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.

Tondũ nĩahũũrire Gileadi na ibũi
irĩ na magego ma kĩgera,

⁴ nĩngaitĩrĩria nyũmba ya Hazaeli mwaki
ũrĩa ũgaacina ciĩhitho iria nũmu cia Beni-Hadadi.

⁵ Nĩngoinanga kĩhingo kĩa Dameski;
nĩngananga mũthamaki ũrĩa ũtũũraga Gĩtuamba kĩa Aveni,
na niine ũrĩa ũnyitĩte njũgũma ya wathani kũu Bethi-Edeni.
Andũ a Suriata nĩmagatahwo matwarwo Kiri,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Gaza,† o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.

Tondũ nĩanyitire kĩrĩndĩ gĩothe mĩgwate,
agĩkiendia kũu Edomu.

⁷ Nĩngaitĩrĩria thingo cia Gaza mwaki
ũrĩa ũgaacina ciĩhitho iria nũmu ciakuo.

⁸ Nĩngananga mũthamaki wa Ashidodi,
na niine ũrĩa ũnyitĩte njũgũma ya wathani kũu Ashikeloni.
Guoko gwakwa nĩgũgokĩrĩra Ekironi,
o nginya hĩndĩ ĩrĩa Mũfilisti wa mũthia agaakua,”
ũguo nĩguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁹ Ningĩ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Turo, o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.

Tondũ nĩendirie kĩrĩndĩ gĩothe kĩa mĩgwate kũu Edomu,
akĩaga gũtĩia kĩrikanĩro kĩa ũiguano kĩa ariũ a ithe.

¹⁰ Nĩngaitĩrĩria thingo cia Turo mwaki
ũrĩa ũgaacina ciĩhitho iria nũmu ciakuo.”

¹¹ Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Edomu, o na mana-rĩ,
nĩ ndikahũndũra mang’ũrĩ makwa.

Tondũ nĩateng’eririe mūrũ wa nyina na rūhiũ rwa njora,
atarĩ na tha,
tondũ marakara make mahiũ matiathiraga,

* 1:1 Tekoa rĩarĩ ituũra rĩa Juda, gũthini wa ituũra rĩa Bethlehemu. † 1:6 Gaza rĩarĩ ituũra rĩmwe rĩa bata rĩa matũura matano ma Afilisti, hamwe na matũura ma Ashidodi, na Ashikeloni, na Ekironi, o na Gathu.

- na mang'urĩ make makĩrĩmbũka matekũhoreka,
¹² nĩngaitĩrĩria Temani mwaki
 urĩa ũgaacina ciĩhitho iria nũmu cia Bozara.”
¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Amoni, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'urĩ makwa.
 Tondũ nĩatarũire nda cia andũ-a-nja a Gileadi arĩa maarĩ na nda,
 nĩgeetha aaramie mĩhaka ya gwake.
¹⁴ Nĩngaitĩrĩria thingo cia Raba mwaki
 urĩa ũgaacina ciĩhitho iria nũmu ciakuo,
 gatagatĩ-inĩ ka mbugĩrĩrio ya mbaara mũthenya ũcio wa mbaara,
 ũhaana ta rũhuho rũnene mũthenya wa kĩhuhũkanio.
¹⁵ Mũthamaki wakuo nĩagatahwo, athaamio,
 we mwene, hamwe na anene ake,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

2

- ¹ Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Moabi, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'urĩ makwa.
 Tondũ nĩacinire mahĩndĩ ma mũthamaki wa Edomu,
 magĩtuĩka ta coka,
² nĩngaitĩrĩria Moabi mwaki
 urĩa ũgaacina ciĩhitho iria nũmu cia Keriothu.
 Moabi nĩakagũa thĩ na mũrurumo mũnene,
 gatagatĩ-inĩ ka mbugĩrĩrio ya mbaara,
 na kũhuhwo kwa mũgambo wa karumbeta.
³ Nĩngananga mwathi wakuo,
 na njũrage anene ake othe hamwe nake,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.
⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Juda, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'urĩ makwa.
 Tondũ nĩmaregete watho wa Jehova,
 na makaaga kũrũmia irĩa ciake cia watho wa kũrũmĩrĩrwo,
 tondũ nĩmahĩtithĩtio nĩ ngai cia maheeni,
 ngai iria maithe mao ma tene maarũmagĩrĩa.
⁵ Nĩngaitĩrĩria Juda mwaki
 urĩa ũgaacina ciĩhitho iria nũmu cia Jerusalemu.”

Isiraeli Gũtuĩrwo Ciira

- ⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ;
 “Nĩ ũndũ wa mehia matatũ ma Isiraeli, o na mana-rĩ,
 nĩ ndikahũndũra mang'urĩ makwa.
 Mendagia andũ arĩa athingu betha,
 na arĩa abatari-rĩ, makamendia nyamũga igĩrĩ.
⁷ Marangagĩrĩria mĩtwe ya arĩa athĩni
 taarĩ rũkũngũ rwa thĩ,
 na makaagithia kĩhoto arĩa ahinyĩrĩrie.
 Mũndũ na ithe makomaga na mũirĩtu ũmwe,
 nĩ ũndũ ũcio magathaahia rĩitwa rĩakwa itheru.
⁸ Makomaga harĩa hothe harĩ na kĩgongona,

magakomera nguo iria irutitwo irūgamĩrĩre thiiĩ.*
 Kūu thiiĩ wa nyūmba ya ngai yao,
 nĩkuo manyuuagĩra ndibei ĩrĩa ĩrutitwo ya ndooco.

⁹ “Nĩndanangire Aamori mehere mbere yao,
 o na gũtuĩka maarĩ araihu ta mĩtĩ ya mĩtarakwa,
 na marĩ na hinya ta mĩtĩ ya mĩgandi.
 Nĩndanangire matunda make kuuma na igũrũ,
 na ngĩananga mĩri yake kuuma na thĩ.

¹⁰ “Ndakwambatirie ngĩkūruta būrũri wa Misiri,
 na ngĩgūtongoria mĩaka mĩrongo ĩna kūu werũ-inĩ,
 nĩguo ngũhe būrũri wa Aamori.

¹¹ Nĩngĩ nĩndarahũire anabii kuuma kūrĩ ariũ aku,
 na ngĩarahũra Anaziri kuuma kūrĩ aanake aku.
 Githĩ ũcio ti ũhoru wa ma, inyuĩ andũ a Isiraeli?”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹² “No inyuĩ nĩmwaheire Anaziri ndibei manyue,
 na mũgĩatha anabii matikanarathe ũndũ.

¹³ “Na rĩrĩ, nĩ nĩngamũhehenja
 o ta ũrĩa ngaari ĩiyũrite ngano ĩhehenjaga.

¹⁴ Mũndũ ũrĩa ũrĩ ihenya ndakahota kwĩhonokia.
 ũrĩa ũrĩ hinya ndagateithio nĩ hinya ũcio wake,
 nayo njamba ya ita ndĩkahonokia muoyo wayo.

¹⁵ Mũrathi na mĩguĩ ndakeyũmĩrĩria,
 na mũthigari ũrĩa ũhiũkaga ndakahota kũũra,
 na ũrĩa ũhaicĩte mbarathi ndakahonokia muoyo wake.

¹⁶ O nacio njamba cia ita iria nyũmĩrĩru mũno,
 ikoora irĩ njaga mũthenya ũcio,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

3

Aira Gwĩtwo Marute Ũira wa Gũũkĩrĩa Isiraeli

¹ Ta iguai ũhoru ũyũ Jehova aarĩtie wa kũmũũkĩrĩa, inyuĩ andũ a Isiraeli, ũira wa gũũkĩrĩa nyūmba yothē ĩrĩa ndaarutire būrũri wa Misiri:

² “Inyuĩ no inyuĩ ndĩthuurĩre
 kuuma harĩ nyūmba ciothe cia thĩ;
 nĩ ũndũ ũcio nĩngamũherithia
 tondũ wa mehia manyu mothe.”

³ Andũ eerĩ maahota gũtwarana atĩa
 matarĩ na karĩko?

⁴ Mũrũũthi-rĩ, nĩũraramaga kĩhinga-inĩ
 ũtarĩ kĩndũ ũnyitĩte?
 Nĩũraramaga ũrĩ kĩmamo-inĩ
 ũtanyitĩte kĩndũ?

⁵ Nyoni-rĩ, no ĩgwe thĩ mũtego-inĩ
 hatarĩ kĩndũ gĩa kũmĩheenereria?
 Mũtego-rĩ, no ũtegũke, uume thĩ

* 2:8 Watho ndwetĩkĩritie mũndũ kũga nguo iria ingĩarūgamĩrĩre thiiĩ ũtukũ wothē, tondũ no cio andũ meehumbagĩra.

ūtagwatītīe kīndū?

⁶ Karumbeta no kahuhwo itūūra-inĩ inene,
na andū mage gwītīgīra?
Mūtino no ūūke itūūra-inĩ inene,
na gūtuīke ti Jehova ūūrehete?

⁷ Ti-itherū Mwathani Jehova ndarĩ ūndū angīka
atamenyithītīe anabii, ndungata ciake,
ūrĩa atuīte gwīka.

⁸ Mūrūūthi nūraramīte,
nūū ūtangītīgīra?
Mwathani Jehova nīarītīe,
nūū ūtangīratha maūndū?

⁹ Anīrīrai mwīre cīhitho iria nūmu cia Ashidodi,
na cīhitho iria nūmu cia būrūri wa Misiri ūcīire atīrī:
“Ūnganai irīma igūrū cia Samaria,
mwīonere inegene inene rīrĩa rīrī kuo,
na ūhinyanīrīria ūrĩa ūrī thīinĩ wa andū.”

¹⁰ Jehova ekuuga atīrī:
“Andū arĩa mahībaga indo cia gūtunyana
na indo cia ndaho kūu cīhitho-inĩ nūmu ciao,
matiūū gwīka ūrĩa kwagīrīire.”

¹¹ Nĩ ūndū ūcio Mwathani Jehova ekuuga atīrī,
“Thū nīkaharagania būrūri;
nīgatharia cīgitīro cianyu cia hinya,
na cīhitho cianyu nūmu nīgatahwo.”

¹² Jehova ekuuga atīrī:
“O ta ūrĩa mūrīithi angīteithūra
magūrū meerī kana gacunjī ga gūtū kuuma kanua ka mūrūūthi,
ūguo noguo andū a Isiraeli makaahonokio,
acio maikaraga Samaria
maikarīire mīthia ya marīrī mao,
o na arĩa maikarīire itanda ciao marī Dameski.”

¹³ Mwathani Jehova, Ngai Mwene-Hinya-Wothe, ekuuga atīrī: “Ta iguai ūhoru ūyū, na
inyuī mūrute ūira wa gūūkīrīra nyūmba ya Jakubu.

¹⁴ “Mūthenya ūrĩa ngaaherithia Isiraeli nĩ ūndū wa mehia make-rī,
nīngananga igongona cia Betheli;
na ndinie hĩa cia kīgongona kūu
igwe thī.*

¹⁵ Nīngatharia nyūmba ya hīndī ya gathano,
o hamwe na nyūmba ya hīndī ya riūa;
nyūmba iria ng’emie na mīguongo nīikaanangwo,
nacio nyūmba iria nene mūno nīkamomorwo,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

4

Isiraeli Kwaga Gūcookerera Ngai

¹ Ta iguai ūhoru ūyū, inyuī ng’ombe cia Bashani

* 3:14 Mehia ma Isiraeli maagīire mīri marī Betheli rīrĩa Mūthamaki Jeroboamu aathondekire ngai ya gacaū, na
akīmīakīra kīgongona kuo.

mūrī kūu igūrū rīa Kīrīma gīa Samaria,
o inyuī andū-a-nja arīa mūhinyagīrīria athīīni
na mūkahehenja arīa abatari,
na mūkeeraga athuuri anyu atīrī:
“Tūreherei ndibei tūnyue!”

² Mwathani Jehova nīehītīte na ūtheru wake, akoiga atīrī,
“Ti-itherū ihinda nīrīroka
rīrīa mūkaguucūrūrīo na mboorio,
na ūrīa wanyu ūgaatigara aguucūrūrīo na ndwano.

³ Mūkoimio nja ūmwe kwa ūmwe,
muumīrio mīanya-inī ya rūthingo,
na mūikanio na kūu Harimoni,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁴ “Thīī Betheli mūkeehie;
o na thīī Giligali mūgakīrīrīrie kwīhia.*

Rutagai magongona manyu o rūciinī,
mūrutage gīcunjī kīanyu gīa ikūmi o mīaka itatū.

⁵ Cinagai mīgate īkīrītītwo ndawa ya kūimbia,
ītuīke igongona rīa gūcookia ngaatho,
na mwīrahage nī ūndū wa maruta manyu ma kwīyendera,
na mwītīīage nī ūndū wamo, inyuī andū a Isiraēli,
nīgūkorwo ūguo nīguo mwendaga gwīka,”
ūguo nīguo Mwathani Jehova ekuuga.

⁶ “Ndaatūmire mūhūte mūrī matūūra-inī manyu manene,
na ngītūma mwage irio matūūra-inī,
no rīrī, inyuī mūtiigana kūnjookerera,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁷ “O na ningī ngīmūima mbura,
hīndī rīa magetha maatigītīe o mīeri itatū.

Nīndoiririe mbura itūūra rīmwe,
no ngīaga kuuria itūūra rīrīa rīngī.

Mūgūnda ūmwe ūkiurīrwo;
ūrīa ūngī ūkīaga kuurīrwo, ūkīūma.

⁸ Andū magītūgūga kuuma itūūra rīmwe nginya rīrīa rīngī
magīcaria maaī,

no mationire maaī maiganu ma kūnyua,
no rīrī, inyuī mūtiigana kūnjookerera,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁹ “Mahinda maingī nīndahūūrire mīgūnda yanyu ya irio na ya mīthabibū,
ngīmīhūūra na mbaa, na mbuu.

Ngigī nīciarīire mītī yanyu ya mīkūyū na ya mītamaiyū,
no rīrī, inyuī mūtiigana kūnjookerera,”
ūguo nīguo Jehova ekuuga.

¹⁰ “Nīndamūrehithīrie mīthiro
ta ūrīa ndeekire būrūri wa Misiri.
Aanake anyu ngīmōragithia na rūhiū rwa njora,
na ngīmūtunya mbarathi cianyu.

* 4:4 Betheli na Giligali maarī matūūra ma bata, na nīkuo andū maathīiaga gūkūngūūra ūrīa Jehova anamateithia.

Ngĩtũma mũnungo wa ciimba kuuma kambĩ yanyu
ũnungĩrĩre maniũrũ manyu,
no rĩrĩ, inyuĩ mĩtiigana kũnjookerera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹¹ “Nĩndang’ aũranirie amwe anyu
ta ũrĩa ndang’ aũranirie Sodomu na Gomora.
Mwahaanaga ta gĩcinga kĩaakana kĩrutĩtwo mwaki-inĩ,
no rĩrĩ, inyuĩ mĩtiigana kũnjookerera,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹² “Nĩ ũndũ ũcio, ũũ nĩguo ngũgwĩka wee Isiraeli,
na tondũ nĩngũgwĩka ũguo-rĩ,
wĩhaarĩrie gũtũngana na Ngai waku, wee Isiraeli.”

¹³ Ũrĩa ũmbaga irĩma
nowe ũmbaga rūhuho,
na akaguũrĩria mũndũ meciiria make,
o we ũtũmaga rūciinĩ kũgĩe nduma,
na agathiĩra thĩ kũrĩa gũtũũgĩru,
rĩitwa rĩake nĩ Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

5

Andũ a Isiraeli kwĩrwo Meerire

¹ Ta iguai ũhoro ũyũ, inyuĩ nyũmba ya Isiraeli, mũigue ngĩcakaya nĩ ũndũ wanyu:

² “Mũirĩtu gathirange, nĩwe Isiraeli, nĩagwĩte,
na ndagookĩra rĩngĩ,
atiganĩirio bũrũri-nĩ wake mwene,
hatarĩ na mũndũ wa kũmũũkĩria.”

³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Itũũra inene rĩrĩa rĩatũmaga thigari ngiri cia Isiraeli-rĩ,
no thigari igana igaatigara;
narĩo itũũra rĩrĩa rĩatũmaga thigari igana-rĩ,
no thigari ikũmi igaatigara.”

⁴ Jehova ekwĩra nyũmba ya Isiraeli atĩrĩ:
“Njariai mũtũũre muoyo;

⁵ tigai kũrongooria Betheli,
tigai gũthĩĩ Giligali,
na mũtikanyiite rũgendo rwa gũthĩĩ Birishiba.

Tondũ andũ a Giligali ti-itherũ nĩmagatahwo,
na andũ a Betheli matuuu kĩndũ hatarĩ.”

⁶ Rongoriai Jehova, mũtũũre muoyo,
ndakae gũtuthũkĩra nyũmba ya Jusufu ta mwaki;
naguo mwaki ũcio nĩũkaniinana,
nakuo Betheli kwage mũndũ ũngĩhota kũũhoria.

⁷ Inyuĩ arĩa mũgarũraga kĩhoto gĩgatuĩka ũrũrũ,
na mũkarangĩrĩria ũthingu thĩ

⁸ (we ũrĩa wombire njata iria ciĩtagwo Kĩrĩmĩra na Karaũ,
o we ũrĩa ũgarũraga nduma ndumanu ĩgatuĩka rūciinĩ,
na agatumania mũthenya ũgatuĩka ũtukũ,
ũrĩa wĩtaga maaĩ ma iria rĩrĩa inene

- akamaitūrūra gūkū thĩ-rĩ:
 Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩake;
⁹ areehagĩra kĩhitho kĩrĩmu mwanangĩko o rĩmwe ta rĩheni,
 nario itũūra inene rĩrĩa rĩirigĩre akarĩanangithia),
¹⁰ inyuĩ mũthũũraga ũrĩa ũkananagia maũndũ iciirĩro-inĩ,
 nake ũrĩa waragia ũhoru wa ma mũkamũmena.
- ¹¹ Mũrangagĩrĩria mũthĩini,
 na mũkamũtunya ngano na hinya.
 Nĩ ũndũ ũcio, o na gũtuĩka nĩmwakĩte nyũmba nene cia mahiga-rĩ,
 mũtigacitũūra;
 o na gũtuĩka nĩmũhaandĩte mĩgũnda mĩega ya mĩthabibũ-rĩ,
 mũtikanyua ndibei yayo.
- ¹² Tondũ nĩ nĩnjũũ ũrĩa mahĩtia manyu maigana,
 na ngamenya ũrĩa mehia manyu marĩ manene.

Inyuĩ mũhinyagĩrĩria andũ arĩa athingu,
 na mũkaamũkĩra mahaki,
 na mũkaagithia athĩini kĩhoto maciirĩro-inĩ.

¹³ Tondũ ũcio mũndũ ũrĩa mũbacĩrĩri
 no gũkira akiraga ki mahinda ta macio,
 tondũ nĩ mahinda mooru.

- ¹⁴ Rongoriai maũndũ marĩa mega, no ti marĩa mooru,
 nĩguo mũtũũre muoyo.
 Nake Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe
 nĩarĩkoragwo hamwe na inyuĩ,
 o ta ũrĩa mũtũũre muugaga.
- ¹⁵ Thũũrai maũndũ marĩa mooru,
 mwendage marĩa mega;
 tũũriai kĩhoto maciirĩro-inĩ.
 Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe
 ahota kũiguĩra matigari ma Jusufu tha.
- ¹⁶ Tondũ ũcio-rĩ, Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, o we Mwathani, ekuuga atĩrĩ:
 “Nĩgũkaagĩa na mũcakayo njĩra-inĩ ciothe iria nene,
 na kĩrĩro kĩa ruo rwa ngoro ihaaro-inĩ ciothe.
 Arĩmi nĩmagatũmanĩrwo moke marĩre,
 nao arĩa macakayaga moke macakae.
- ¹⁷ Nĩgũkaagĩa mũcakayo mĩgũnda-inĩ yothe ya mĩthabibũ,
 nĩgũkorwo nĩngatuĩkanĩria gatagatĩ-inĩ kanyu,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

Mũthenya wa Jehova

- ¹⁸ Kaĩ inyuĩ mwĩriragĩria mũthenya wa Jehova
 mũrĩ na haaro-i!
 Nĩ kĩ gĩtũmaga mwĩrirĩrie mũthenya ũcio wa Jehova?
 Mũthenya ũcio ũgaatuĩka nduma, no ti ũtheri.
- ¹⁹ Ũgaatuĩka ta mũndũ akĩũrĩra mũrũũthi,
 agatũngana na nduba,
 kana atoonye nyũmba yake,
 nake aigĩrĩra guoko gwake rũthingo-inĩ,
 arũmwo nĩ nyoka.
- ²⁰ Githĩ mũthenya ũcio wa Jehova ndũgaagĩtuĩka nduma, no ti ũtheri;
 nĩ, nduma ndumanu, gũtarĩ na mũrũri wa ũtheri?

- 21 “Niĩ nĩthũire na nganyarara ciathĩ cianyu;
ndingĩkirĩrĩa ciũngano cianyu.
- 22 O na mũngĩndehera maruta ma njino,
na maruta ma ngano-rĩ,
ndikametĩkĩra.
- O na mũngĩkarehe maruta marĩa mega ma ũiguano-rĩ,
ndikamarũmbũiya.
- 23 Thengiai inegene rĩu rĩa nyĩmbo cianyu!
Ndigathikĩrĩa mĩgambo ya inanda cianyu cia mũgeeto.
- 24 No kĩhooito nĩkĩrekwo gĩthererage ta rũũĩ,
na ũthingu ũthererage ta karũũĩ gatahũũaga.
- 25 “Inyuĩ nyũmba ya Isiraeli-rĩ,
nĩmwandutagĩra magongona na maruta
mĩaka mĩrongo ĩna mũrĩ kũu werũ-inĩ?
- 26 Nĩmũtũũgĩrĩtie ihooero rĩa mũthamaki wanyu,
o na njikarĩro ya mĩhianano yanyu,
o njata ĩyo ya ngai yanyu,
ĩrĩa mwethondekeire inyuĩ ene.
- 27 Tondũ ũcio-rĩ, nĩngatũma mũtahwo mũtwarwo mbere ya Dameski,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga, ũrĩa wĩtagwo Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

6

Haaro kũrĩ arĩa Megangarĩte

- 1 Kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! inyuĩ mũikaraga mwĩgangarĩte mũrĩ kũu Zayuni,
na inyuĩ mũiguaga mũrĩ agitĩre mũrĩ kĩrĩma-igũrũ gĩa Samaria;*
- o inyuĩ mũrĩ igweta thĩĩnĩ wa rũrĩrĩ rũrĩa rũrĩ mbere ya ĩria ingĩ,
kũrĩa andũ a Isiraeli mathiia.
- 2 Thiĩĩ Kaline mũkeyonere kuo,
ningĩ muume kuo mũthĩĩ nginya Hamathu, itũũra rĩu inene,
mũcooke mũikũrũke mũkinye Gathu kwa Afilisti.
- Anga acio nĩega magakĩra mothamaki manyu meerĩ?
Bũrũri wao-rĩ, nĩ mũnene gũkĩra wanyu?
- 3 Inyuĩ mũtĩĩragia mũthenya wa ũũru,
na mũkareharehe wathani wa ũhinya ũkuhĩrĩrie.
- 4 Mũkomagĩra marĩrĩ magemetio na mĩguongo,
na mũgetambũrũkia itanda-inĩ cianyu.
- Mũrĩĩaga tũgondu tũrĩa twega mũno,
na tũcaũ tũrĩa tũnoru.
- 5 Mũtiindaga mũkĩhũũra inanda cianyu cia mũgeeto o ta Daudi,
na mũgethondekera inanda ingĩ cia kũina nacio.
- 6 Mũnyuuaga ndibei mbakũri riita,
na mũkehakaga maguta marĩa mega mũno,
no mũtiiguaga kĩa nĩ ũndũ wa mwanangĩko wa Jusufu.
- 7 Tondũ ũcio-rĩ, mũgaatuĩka a mbere gũtahwo;
ndĩa cianyu na gũikara mwĩtambũrũkĩtie ithire.

Jehova Nĩathũire Mwĩtĩĩo wa Isiraeli

- 8 Mwathani Jehova nĩehĩtĩte akĩĩgwetaga we mwene, o we Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe, akoiga atĩrĩ:
“Nĩthũire mwĩtĩĩo wa Jakubu,

* 6:1 O na gũtuĩka Amosi aarathagĩra ũthamaki wa gathigathini, haha aakũũmaga mothamaki meerĩ.

na ngamena ciĩhitho ciake iria nũmu;
nĩngarekereria itũũra rĩu inene

na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ warĩo kũrĩ thũ.”

⁹ Andũ ikũmi mangĩgatigara thĩinĩ wa nyũmba ĩmwe-rĩ, o nao no magaakua. ¹⁰ Nake mũndũ wao ũrĩa wa gũcina mĩrĩ iyo angĩũka kũmiumia nja ya nyũmba na orie mũndũ ũrĩa wĩhithĩte kuo thĩinĩ atĩrĩ, “Kũrĩ mũndũ ũngĩ ũtakuĩte mũrĩ nake?” Nake oige atĩrĩ, “Aca.” Nake acookie oige atĩrĩ, “Kira ki! Tũtikagwete rĩitwa rĩa Jehova.”

¹¹ Nĩgũkorwo Jehova nĩathanĩte,
nake nĩagathutha nyũmba ĩrĩa nene ĩtuĩke icunjĩ,
na nyũmba ĩrĩa nini ĩtuĩke tũcunjĩ.

¹² Kaĩ mbarathi ingĩhota gũteng’era nyanjara-inĩ cia mahiga?
Kũrĩ mũndũ ũngĩrĩma kuo na mũraũ wa ndegwa?

No inyuĩ mũgarũrĩte kĩhoto gĩgatuĩka ũrogi,
na matunda ma ũthingu magatuĩka ũrũrũ,

¹³ inyuĩ arĩa mũkenagĩra ũhootani ũrĩa ũtarĩ ho,
na mũkoigaga atĩrĩ, “Githĩ tũtiatunyanire Karinaimu na hinya witũ ithuĩ ene?”

¹⁴ Nĩgũkorwo Jehova Ngai Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
“Nĩngarahũra rũrĩrĩ rũgũũkĩrĩre, wee nyũmba ya Isiraeli,
rũrĩa rũgakũhinyĩrĩria
kuuma itoonyero rĩa Hamathu, o nginya mũkuru wa Araba.”

7

Ngigĩ, na Mwaki, na Kabirũ

¹ Mwathani Jehova aanyonirie ũũ: Nĩkũhaarĩria aharagĩria mĩrumbĩ ya ngigĩ thutha wa magetha marĩa maagethagĩrwo mũthamaki, o ihinda rĩrĩa kĩmera gĩa keerĩ kĩambagĩrĩria. ² Ciarĩkia kũrĩa tũhuti tuothe, bũrũri ũgĩthera biũ, ngĩkaya ngiuga atĩrĩ, “Mwathani Jehova, marekere! Jakubu-rĩ, angĩhonoka gĩkuũ atĩa? Nĩgũkorwo nĩ mũnini mũno!”

³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩgua tha.
Jehova akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ũcio ndũgwĩkĩka.”

⁴ Ningĩ Mwathani Jehova akĩnyonia ũũ: Mwathani Jehova nĩ gwĩtia eetagia mwaki amaciirithie nague; mwaki ũcio ũkĩniaria maaĩ ma kũrĩa kũriku mũno, na ũkĩniina bũrũri. ⁵ Ningĩ ngĩkaya, ngiuga atĩrĩ, “Mwathani Jehova ndagũthaita, tiga! Jakubu-rĩ, angĩhonoka gĩkuũ atĩa? Nĩgũkorwo nĩ mũnini mũno!”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jehova akĩgua tha.
Mwathani Jehova akiuga atĩrĩ, “Ũndũ ũcio o nague ndũgwĩkĩka.”

⁷ Ningĩ akĩnyonia ũũ: Mwathani aarũgamĩte rũthingo-inĩ rwakĩtwo na rũgathimwo wega na kabirũ nake anyiĩtĩte rũrigi rwa kabirũ na guoko. ⁸ Nake Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, “Amosi, nĩ kĩĩ ũroona?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ: “Nĩ kabirũ ndĩrona.”

Ningĩ Jehova akĩnjũũria atĩrĩ, nĩ kabirũ ndĩracuuria gatagatĩ ka andũ akwa a Isiraeli, ndigacooka kũmaiguĩra tha rĩngĩ.

⁹ “Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kwa Isaaka nĩgũkaniinwo,
na kũndũ kũrĩa kwamũre kwa Isiraeli nĩgũkanangwo;
na nĩngokĩrĩra nyũmba ya Jeroboamu na rũhiũ rwakwa rwa njora.”

Amosi na Amazia

¹⁰ Nake Amazia mũthĩnjĩri-ngai wa Betheli agĩtũmana kũrĩ Jeroboamu, mũthamaki wa Isiraeli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Amosi nĩagũciĩrĩre agũũkĩrĩre arĩ o gũkũ thĩinĩ wa Isiraeli. Bũrũri ndũngĩhota gũkĩrĩrĩria ndeto ciake ciothe. ¹¹ Nĩgũkorwo Amosi aroiga atĩrĩ:

“Jeroboamu akooragwo na rūhiũ rwa njora,
na ti-itherũ andũ a Isiraeli nĩmagatahwo,
matwarwo kũraya na bũrũri wao.’”

¹² Ningĩ Amazia akĩĩra Amosi atĩrĩ, “Umagara wee muoni-maũndũ ũyũ! Cooka bũrũri wa Juda. Wĩcaragĩrie gĩa kũrĩa kuo, na ũrathage maũndũ ũrĩ kuo. ¹³ Ndũkaarathĩre ũhoro rĩngĩ gũkũ Betheli tondũ gũkũ nĩkwo kwamũrĩrwo gĩikaro kĩa mũthamaki na hekarũ ya ũthamaki.”

¹⁴ Amosi agĩcookeria Amazia atĩrĩ, “Nĩĩ-rĩ, ndiarĩ mũnabii kana mũrũ wa mũnabii, no ndaarĩ mũrĩithi wa mahiũ na ningĩ mũmenyereri wa mĩkũyũ. ¹⁵ No Jehova akĩnduta rũũru-inĩ rwa mahiũ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Thiĩ ũkarathĩre andũ akwa a Isiraeli ũhoro.’ ¹⁶ Na rĩrĩ, kĩgũe ũhoro wa Jehova. Wee ũroiga atĩrĩ,

“Ndũkarathĩre Isiraeli ũndũ mũũru,
na ũtĩge kũhunja maũndũ ma gũũkĩrĩra nyũmba ya Isaaka.’

¹⁷ “Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga ũũ:
“Mũtumia waku nĩagatuĩka mũmaraya itũũra-inĩ inene,
nao aanake aku na airĩtu aku makoogwo na rūhiũ rwa njora.
Bũrũri waku ũgaathimwo na ũgayanio,
na wee mwene-rĩ, ũgaakuĩra bũrũri wa andũ matooĩ Ngai.
Na ti-itherũ andũ a Isiraeli no nginya magaatahwo,
matwarwo kũraya na bũrũri wao.’”

8

Gĩkabũ kĩa Matunda Meeru

¹ Mwathani Jehova aanyonirie ũũ: aanyonirie gĩkabũ kĩrĩ na matunda meeru. ² Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Amosi, nĩ kĩ kũ ũroona?”

Ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩrona gĩkabũ kĩrĩ na matunda meeru.”

Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ihinda rĩa mũthia nĩ ikinyu rĩa andũ akwa a Isiraeli; ndigacooka kũmaiguĩra tha rĩngĩ.”

³ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ, nyĩmbo iria ciinagwo kũu hekarũ-inĩ ikaagarũrũka ituĩke kĩrĩro. Ciimba nyingĩ mũno igaateagwo kũndũ guothe gũkirĩtwo ki!”

⁴ Iguai ũndũ ũyũ inyuĩ arĩa mũrangagĩrĩria abatari
na mũkaniina athĩĩni a bũrũri,

⁵ mũkĩũragia atĩrĩ,
“Karũgamo ka Mweri gagaathira-rĩ,
nĩguo twendie irio,
na Thabatũ ĩthire,
nĩguo twendie ngano,*
tũkĩnyiihagia ithimi,
tũkĩongagĩrĩra thogora,
na tũkĩheenaganĩa na ratiri itarĩ cia ma;

⁶ tũgũrage athĩĩni na betha,
nao arĩa abatari tũkamagũra na nyamũga igĩrĩ,
o na twendagie magira hamwe na ngano.”

⁷ Jehova o we ũrĩa Jakubu etĩĩagĩra, ehĩĩte akoiga atĩrĩ, “Ndirĩ hĩndĩ ngariganĩrwo nĩ ciĩko ciothe iria maneeke.

⁸ “Githĩ bũrũri ndũkainaina nĩ ũndũ wa ũguo,
na arĩa othe matũũraga kuo macakae?
Bũrũri wotha nĩkũiyũra ũkaiyũra ta Rũũĩ rwa Nili,
ũhũũrane, na ũcooke ũhũũcũke

* 8:5 Karũgamo ka Mweri o na Thabatũ ciarĩ ciathĩ nyamũre; nĩ ũndũ ũcio andũ matingĩendirie kĩndũ ihinda-inĩ rĩu.

ta rūũĩ rwa Misiri.”

⁹ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,
“nĩngatũma riũa rĩthũe mĩaraho,
na ndũme thĩ kũgĩe nduma mũthenya barigici.

¹⁰ Nĩngagarũra ciathĩ cianyu ituĩke macakaya,
na kũina kwanyu guothe gũtuĩke kĩrĩro.

Nĩngatũma inyuotho mwĩhumbe makũnia,
na ndĩmwenje mĩtwe.

Nĩngatũma ihinda rĩu rĩhaane ta hĩndĩ ya macakaya ma mwana wa mũmwe,
naguo mũthia warĩo ũtuĩke ta mũthenya mũrũrũ.”

¹¹ Mwathani Jehova ekuuga atĩrĩ:

“Matukũ nĩmarooka, rĩrĩa ngaatũma ng’aragu bũrũri-inĩ,
na ti ng’aragu ya irio kana nyoota wa maaĩ,
no nĩ ng’aragu ya kũigua ciugo cia Jehova.

¹² Andũ magaatũgũũgaga kuuma iria-inĩ rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ,
na morũũrage kuuma gathigathini nginya irathĩro,
magĩcaria kiugo kĩa Jehova,
no matigakĩona.

¹³ “Mũthenya ũcio-rĩ,
“airĩtu arĩa ciĩrorerwa na aanake arĩa marĩ hinya
nĩmakaringĩka nĩ nyoota.

¹⁴ Acio mehĩtaga na thoni cia Samaria,
kana makoiga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa ngai ĩyo yaku ĩtũũraga muoyo wee Dani’,
o na kana makoiga atĩrĩ, ‘Ti-itherũ o ta ũrĩa ngai ĩyo ya Birishiba ĩtũũraga muoyo’:
nĩmakaagũa,
na maticooke gũũkĩra rĩngĩ.”

9

Isiraeli Nĩgũkanangwo

¹ Nĩndonire Mwathani arũgamĩte kĩgongona-inĩ, nake akiuga atĩrĩ:
“Gũtha ciongo cia itugĩ,
nĩgeetha hĩngĩro cia nyũmba cienyenye.

Hĩngĩro icio nĩgĩwĩre mĩtwe ya andũ othe,
na arĩa magatigara nĩngamooraga na rūhiũ rwa njora.

Gũtirĩ o na ũmwe ũkoora;
gũtirĩ ũkaahonoka.

² O na mangĩkenja thĩ makinye kwa ngoma,
guoko gwakwa no gũkaamaruta kuo.

O na mangĩkaahaica igũrũ,
nĩngamaharũrũkia kuuma kuo.

³ O na mangĩkehitha igũrũ rĩa kĩrĩma gĩa Karimeli,
nĩngamaguĩma kuo ndĩmanyiite.

O na mangĩkehitha mathiĩ rungu rwa iria-rĩ,
o nakuo nĩngatha nyoka ĩmarũme.

⁴ O na mangĩgaatwarwo ithaamĩrio nĩ thũ ciao,
nĩngathana mooragĩrwo kuo na rūhiũ rwa njora.

Ngamakũũrĩra maitho makwa,
maitho ma ũũru, no ti ma wega.”

⁵ Mwathani, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe,
ũrĩa ũhutagia thĩ, ĩgatweka,

nao arĩa othe matũũraga kuo magacakaya,
 bũrũri wothe nĩkũiyũra ũiyũrĩte ta Rũũĩ rwa Nili,
 ningĩ ũkahũcũka ta rũũĩ rwa Misiri,
⁶ we ũrĩa wakaga gĩikaro gĩake kĩa ũthamaki kĩraihi kũu igũrũ,
 na akahaanda gĩtina gĩakĩo gũkũ thĩ,
 ũrĩa wĩtaga maaĩ ma iria rĩrĩa inene,
 na akamaitũrũra gũkũ thĩ-rĩ,
 Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩake.

⁷ Jehova ekuuga atĩrĩ:
 “Githĩ inyuĩ andũ a Isiraeli
 mũtihaana andũ a Kushi harĩ nĩĩ?
 Githĩ ti nĩ ndaarutire na ngĩambatia andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri,
 na Afilisti kuuma Kafitori,
 na Asuriata ngĩmaruta Kiri?”

⁸ “Ti-itherũ, maitho ma Mwathani Jehova
 nĩmacũthagĩrĩria makona ũthamaki ũrĩa wĩhagia.
 Nĩngawananga,
 ũthire gũkũ thĩ,
 no ndikaananga
 nyũmba ya Jakubu biũ,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁹ “Nĩgũkorwo nĩngathana,
 na nĩngainainia nyũmba ya Isiraeli
 gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe,
 o ta ũrĩa ngano iinainagio irĩ gĩcungi-inĩ,
 na gũkaaga kahĩndĩ kangĩgũa thĩ.
¹⁰ Andũ arĩa othe ehia thĩinĩ wa andũ akwa
 makoaragwo na rũhiũ rwa njora,
 o arĩa othe moigaga atĩrĩ,
 ‘Tũtingĩkorererwo nĩ mũtino, kana ũtũtũnge.’

Gũcookio kwa Isiraeli

¹¹ “Mũthenya ũcio nĩngacookereria
 hema ya Daudi irĩa igwĩte,
 thondeke kũrĩa yunĩkangĩte,
 na njookererie kũrĩa yanangĩtwo,
 na ndĩmĩake o ta ũrĩa yatariĩ mbere,
¹² nĩgeetha makegwatĩra matigari ma Edomu,
 na ndũrĩrĩ ciothe iria ciĩtanagio na rĩitwa rĩakwa,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga,
 ũrĩa ũgeeka maũndũ macio.

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Matukũ nĩmarooka,
 “rĩrĩa mũgethi agaakorererwo nĩ mũciimbi,
 nake mũhaandi akorererwo nĩ mũndũ ũrĩa ũhihaga thabibũ.
 Ndibei ya mũhihano iĩgaatataga kuuma irĩma-inĩ,
 na iĩthererage kuuma tũrĩma-inĩ tuothe.

¹⁴ Nĩngacookia andũ akwa a Isiraeli arĩa maatahĩtwo,
 nao macookererie matũũra manene marĩa maanangĩtwo, matũũre kuo;
 ningĩ marĩme mĩgũnda ya mĩthabibũ na manyuuage ndibei yayo.
 Magathondeka mĩgũnda ya irio na marĩĩage maciaro mayo.

¹⁵ Nĩĩ ngaahaanda Isiraeli bũrũri wao ene,

na matigacooka kūrutwo rĩngĩ būrūri ũcio nĩ ndĩmaheete,”
ũguo nĩguo Jehova Ngai wanyu ekuuga.

OBADIA

¹ Kĩoneki kĩa Obadia.
Mwathani Jehova ekuuga ũũ ũhoro ũkonĩ Edomu:

Nĩtũiguĩte ũhoro uumĩte kũrĩ Jehova.
Mũtũmwo nĩatũmirwo kũrĩ ndũrĩrĩ oige atĩrĩ,
“Arahũkai, tũthĩ tũmũũkĩrĩre, tũrũe nake”:

² “Atĩrĩrĩ, nĩngakũnyiihia maitho-inĩ ma ndũrĩrĩ;
nawe nĩũkameneka biũ.

³ Mwĩtĩio wa ngoro yaku nĩũkũheenetic,
wee ũtũũraga kũu ngurunga-inĩ cia mahiga,
na ũgathondeka gĩkaro gĩaku kũrĩa gũtũũgĩru,
o wee wĩũraga na ngoro atĩrĩ,
‘Nũũ ũngĩhota kũũharũrũkia andehe nginya thĩ?’

⁴ O na ũngĩkorwo ũmbũkaga na igũrũ ta nderi,
na ũgaaka gĩtara gĩaku o kũu njata irĩ,
nĩngakũharũrũkia thĩ ngũrute kuo,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁵ “Ũngĩkorwo nĩ aici,
o na kana ũkorwo nĩ atunyani ũtukũ-rĩ,
kaĩ mwanangĩko nĩũgwetereire-ĩ!
Githĩ matingĩya o nginya maiganie?
Atui a thabibũ mangĩũka gwaku-rĩ,
githĩ to matigie tũthabibũ tũnini tũngĩhaarwo?

⁶ No kaĩ Esaũ nĩakongũrũrio-ĩ,
nakĩo kĩgĩĩna gĩake kĩrĩa kĩhithe gĩgĩtahwo-ĩ!

⁷ Andũ othe arĩa mũgwatanagĩra nao nĩmagakũingata nginya mũhaka-inĩ;
arata aku nĩmagakũheenia na magũtoorie;
arĩa marĩtaga irio ciaku nĩmagakũigĩra mũtego,
no wee ndũkamenya.”

⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Githĩ mũthenya ũcio ndikaananga andũ arĩa oogĩ a Edomu,
na nyanange andũ arĩa marĩ ũmenyo kũu irĩma-inĩ cia Esaũ?

⁹ Atĩrĩrĩ, wee Temani,* njamba ciaku cia ita nĩikaamaka,
na andũ othe arĩa matũũraga irĩma-inĩ cia Esaũ
mooragwo, maniinwo.

¹⁰ Nĩ ũndũ wa ngũĩ ya gũũkĩrĩra mũrũ wa nyũkwa Jakubu,
nĩũgaconorithio;
nĩũkaniinwo nginya tene.

¹¹ Mũthenya ũrĩa wamũtiganĩrie,
rĩrĩa andũ a kũngĩ maatahire ũtonga wake,
nao ageni magĩtoonyera ihingo-inĩ ciake,
na magĩcuukĩra Jerusalemu mĩtĩ-rĩ,
we watariĩ o ta ũmwe wao.

¹² No wee ndũngĩanyararire mũrũ wa nyũkwa
mũthenya wake wa mũtino,
kana ũkenere andũ a Juda

* 1:9 Rĩĩtwa Temani nĩ kuuga Edomu guothe, na rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Gũthini.”

- mũthenya ũrĩa maaniinagwo,
o na kana wĩtĩe mũno
mũthenya ũrĩa maarĩ na thĩĩna.
- ¹³ Wee ndũngĩatuĩkanĩirie ihingo-inĩ cia andũ akwa
mũthenya wao wa mwanangĩko,
kana ũmanyarare hĩndĩ irĩa maarĩ na mũnyarirĩko
mũthenya wao wa kwanangwo,
kana ũtahe ũtonga wao
mũthenya ũcio wa mwanangĩko.
- ¹⁴ Wee ndwagĩrĩrwo kũmooheria magomano-inĩ ma njĩra
nĩguo ũũrage arĩa mooraga,
kana ũneane matigari mao
mũthenya ũcio maarĩ na thĩĩna.
- ¹⁵ “Mũthenya wa Jehova ũrĩ hakuhĩ
gũkinyĩra ndũrĩrĩ ciothe.
O ũrĩa wĩkĩte, noguo nawe ũgeekwo;
ciĩko ciaku nĩigagũcookerera.
- ¹⁶ O ta ũrĩa inyuĩ mwanyuĩrĩre gĩkombe gĩakwa kĩa iherithia kũu kĩrĩma-inĩ gĩakwa
gĩtheru-rĩ,
ũguo noguo ndũrĩrĩ ciothe igaakĩnyuĩra itegũtigithĩria.
Ikaanyua ikĩhũhũte,
ininũkio, nacio ihaane ta itarĩ ciakorwo kuo.
- ¹⁷ No rĩrĩ, kũu Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni nĩgũgakorwo na ũhonokio;
nakĩo kĩrĩma kũu gĩgaakorwo kĩrĩ gĩtheru,
nayo nyũmba ya Jakubu
nĩikegwatĩra igai rĩayo.
- ¹⁸ Nyũmba ya Jakubu ĩgaatuĩka ta mwaki,
nayo nyũmba ya Jusufu ĩtuĩke ta rũrĩrĩmbĩ;
nayo nyũmba ya Esaũ ĩgaatuĩka ta maragara ma mahuti,
na nĩmakamĩmundia mwaki, ũmĩniine biũ.
Gũtirĩ mũndũ ũgaatigara
wa kuuma nyũmba ya Esaũ.”
Jehova nĩwe uugĩte ũguo.
- ¹⁹ Andũ a Negevu nĩmagaikara
irĩma-inĩ cia Esaũ,
nao andũ arĩa maikaraga magũrũ-inĩ ma tũrĩma
megwatĩre bũrũri wa Afilisti.
Nĩmagaikara mĩgũnda-inĩ ya Efiraimu, na ya Samaria,
nake Benjamini egwatĩre Gileadi.
- ²⁰ Gĩkundi kĩrĩa gĩatahĩtwo kĩa andũ a Isiraeli kĩrĩa kĩrĩ kũu Kaanani,
gĩkeegwatĩra bũrũri ũcio o nginya Zarefathu;[†]
nao andũ arĩa maatahirwo kuuma Jerusalemu, acio marĩ kũu Sefaradi,
nĩo makegwatĩra matũũra ma Negevu.
- ²¹ Andũ a kũhonokania nĩmakambata Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni
nĩguo maathanage kũu irĩma-inĩ cia Esaũ.
Naguo ũthamaki ũgaatuĩka wa Jehova.

[†] 1:20 Zarefathu gwĩciiragĩrio nokuo Sefaradi, itũũra rĩa Asia Nini.

JONA

Jona Kũũrĩra Jehova

¹ Na rĩrĩ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire Jona mũrũ wa Amitai, akĩĩrwo atĩrĩ: ² “Ũkĩra, ũthĩi itũũra rĩrĩa inene rĩa Nineve,* na ũrĩhunjĩrie ũkĩrĩkaanagia, nĩgũkorwo waganu warĩo nĩwambatĩte ũgakinya o harĩ nĩ.”

³ No Jona agĩũkĩra nĩguo orĩre Jehova, akĩerekera Tarishishi. Agĩkũrũka nginya Jona na agĩkorerera marikabu yathiiaga Tarishishi. Aarĩkia kũrĩha thogora wa rũgendo, akĩingĩra marikabu nĩguo athĩ Tarishishi, orĩre Jehova.

⁴ No rĩrĩ, Jehova akĩrehe rũhuho rũnene kũu iria-inĩ, gũkĩgĩa kĩhuhũkanio kĩnene mũno, hakuhĩ marikabu ĩyo yunĩkange. ⁵ Atwari ayo othe makĩmaka na o mũndũ agĩkaĩra ngai yake; magĩcooka magĩkia mĩrigo iria-inĩ, nĩgeetha marikabu ĩhũthe.

No Jona nĩaikũrũkĩte kũu marikabu thĩnĩ, na agakoma toro mũnene. ⁶ Tondũ ũcio mũnene wa marikabu agĩthĩ harĩ we, akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũngĩhota gũkoma atĩa? Ũkĩra ũkaĩre ngai yaku! No gũkorwo yahota gũtũigua twage gũthira.”

⁷ Ningĩ atwari a marikabu makĩĩrana atĩrĩ, “Ũkai tũcuuke mĩtĩ nĩguo tũmenye nũũ ũrehete mũtino ũyũ.” Magĩcuuka mĩtĩ nague mũtĩ ũkĩgwĩra Jona.

⁸ Nĩ ũndũ ũcio, makĩmũũria atĩrĩ, “Ta twĩre, nũũ ũtũmĩte thĩĩna ũyũ wothe ũtũkore? Wee-rĩ, ũrutaga wĩra ũrĩkũ? Uumĩte kũ? Wĩ wa bũrũri ũrĩkũ? Wĩ wa rũrĩrĩ rũrĩkũ?”

⁹ Nake Jona akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Mũhibirania na ndĩ mũhooi Jehova, Ngai wa igũrũ, ũrĩa wombire iria na thĩ nyũmũ.”

¹⁰ Ũndũ ũcio ũkĩmeekĩra guoya, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa wĩkĩte?” (Nĩmamenyete atĩ nĩ kũũra ooragĩra Jehova, tondũ nĩameerĩte ũguo.)

¹¹ Narĩo iria rĩgĩkĩrĩrĩra kũhuhũkania. Nĩ ũndũ ũcio makĩmũũria atĩrĩ, “Ũkwenda tũgwĩke atĩa nĩgeetha tũhoorererwo nĩ iria?”

¹² Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Njoyai mũnjikie iria-inĩ na nĩrĩkũhoorera. Nĩ nĩnjũũĩ atĩ nĩ mahĩtia makwa matũmĩte kĩhuhũkanio gĩkĩ kĩnene kĩmũkore.”

¹³ No andũ acio makĩĩrutanĩria mũno gũcookia marikabu yao hũgũrũrũ-inĩ cia iria. No makĩremwo, nĩgũkorwo iria nĩriakĩrĩrĩrie kũhuhũkania makĩria ma ũrĩa rĩarĩ mbere.

¹⁴ Nao magĩkaĩra Jehova makiuga atĩrĩ, “Twagũthaiha Wee Jehova, ndũkareke tũkue nĩ ũndũ wa muoyo wa mũndũ ũyũ. Ndũgatũcookererie mahĩtia ma kũũraga mũndũ ũtehĩtie, nĩgũkorwo Wee Jehova, wĩkĩte ũrĩa wonete arĩ wega.” ¹⁵ Makĩoya Jona makĩmũikia iria-inĩ, narĩo iria rĩu rĩahurutanaga rĩkĩhoorera. ¹⁶ Mona ũguo andũ acio magĩitĩgĩra Jehova mũno; na makĩrutĩra Jehova igongona, na makĩĩhĩta mĩĩhĩtwa mbere yake.

¹⁷ Nake Jehova agĩathĩrĩria thamaki nene mũno ĩmerie Jona, nake Jona agĩikara nda ya thamaki ĩyo matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ.

2

Ihooya rĩa Jona

¹ Na rĩrĩ, Jona arĩ kũu nda ya thamaki ĩyo nene mũno akĩhooya Jehova Ngai wake.

² Akiuga atĩrĩ:

“Ndakaĩire Jehova ndĩ mĩnyamaro-inĩ,
nake akĩnjĩtika.

Ngĩhooya ũteithio ndĩ o kũu mbĩrĩra-inĩ kũrĩa kũriku,
nawe ũkĩigua gũkaya gwakwa.

³ Wee wathinĩkanirie nginya kũrĩa kũriku,

* 1:2 Itũũra rĩa Nineve rĩakĩrwo nĩ Nimurodi (Kĩam 10:11), na rĩgĩtuuo itũũra inene rĩa Ashuri nĩ Senakeribu.

o gatagatĩ ka iria rĩrĩa inene,
naguo mũiyũro wa maaĩ ũgĩthiũrũrũkĩria;
makũmbĩ maku mothe
na ndiihũ cia maaĩ ikĩhubanĩria.

⁴ Ngiuga atĩrĩ, ‘Ndĩ mũingate,
ngeherio maitho-inĩ maku;
no rĩrĩ, nĩngerorera
hekarũ yaku theru hĩndĩ ĩngĩ.’

⁵ Maaĩ macio maandigiicĩrie makenda kũnjũraga,
nakuo kũu kũriku gũgaathiũrũrũkĩria;
riya rĩa iria-inĩ rĩeohereire mĩtwe wakwa.

⁶ Ngĩrikĩra o nginya itina-inĩ cia irĩma;
thĩ ya kũu rungu ikĩhingĩrĩria nginya tene.
No Wee Jehova, Ngai wakwa,
nĩwarutire muoyo wakwa kuuma irima rĩu.

⁷ “Hĩndĩ ĩrĩa muoyo wakwa wathiraga,
nĩndakũririkanire Wee Jehova,
namo mahooya makwa magĩkinya o harĩwe,
o thĩinĩ wa hekarũ yaku theru.

⁸ “Andũ arĩa mahooyaga mĩhianano ya tũhũ,
nĩmoragĩrwo nĩ ũtugi ũrĩa ũngĩkorwo ũrĩ wao.

⁹ No nĩ-rĩ, ndĩrikũrutagĩra igongona
ngĩinaga rwĩmbo rwa gũcookia ngaatho.
Nĩngahingia mĩhĩtwa yakwa ĩrĩa nĩ ndanehĩta.
Ūhonokio uumaga kũrĩ Jehova.”

¹⁰ Nake Jehova agĩatha thamaki ĩyo nene, nayo ĩgĩtahĩka Jona thĩ nyũmũ.

3

Jona Gũthiĩ Nineve

¹ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩkinyĩra Jona hĩndĩ ya keerĩ, akĩrwo atĩrĩ: ² “Ūkĩra, ũthiĩ itũũra rĩrĩa inene rĩa Nineve, na ũrihunjĩrie ũhoru ũrĩa ngũkwĩra.”

³ Nake Jona agĩathĩkĩra ndũmĩrĩri ya Jehova, agĩthiĩ Nineve. Na rĩrĩ, Nineve rĩarĩ itũũra inene na rĩa bata mũno. Kũrĩthiũrũrũka rĩothe kũngĩaninire mĩthenya ĩtatũ.

⁴ Mũthenya wa mbere Jona akĩambĩrĩria gũtoonya itũũra rĩu. Akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Gwatigia mĩthenya mĩrongo ĩna Nineve kũharaganio.” ⁵ Nao andũ a Nineve magĩĩtikia Ngai. Makĩanĩrĩra kũgĩe na ihinda rĩa kwĩhinga kũrĩa irio, nao othe makĩĩhumba nguo cia makũnia, kuuma ũrĩa mũnene mũno o nginya ũrĩa mũnini mũno.

⁶ Hĩndĩ ĩrĩa mũthamaki wa kũu Nineve aakinyĩrwo nĩ ũhoru ũcio-rĩ, agĩũkĩra akiuma gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ũnene, akĩruta nguo ciake cia ũthamaki, akĩĩhumba nguo ya ikũnia, na agĩikara thĩ rũkũngũ-inĩ.* ⁷ Ningĩ akĩanĩrĩrithia ũhoru ũyũ kũu Nineve:

“Kuumana na uuge wa mũthamaki na andũ ake arĩa marĩ igweta:

“Mũtikareke mũndũ o wotho, kana nyamũ cia rũũru rwa ng’ombe kana rwa mbũri, irũme kĩndũ; itikarekwo irĩe kana inyue. ⁸ No rĩrĩ, andũ nĩmehumbe nguo cia makũnia o nacio nyamũ nĩhumbwo makũnia. O mũndũ nĩakaĩre Ngai narua. Andũ nĩmatige mĩthiĩre yao mĩũru na ngũĩ ciao. ⁹ Nũũ ũngĩmenya kana Ngai aahota kwĩricũkwo, aigue tha atigane na marakara make mahiũ nĩgeetha tũtikaniinwo.”

* 3:6 Kwĩhinga kũrĩa irio, na kwĩhumba nguo cia makũnia, o na kwĩhurĩria mũhu ciothe ciarĩ njĩra cia kwĩnyiihia na kũhera.

¹⁰ Hĩndĩ ĩrĩa Ngai onire ũrĩa meekire, na ũrĩa maagarũrũkĩte magatiga mĩthiire yao mĩũru-rĩ, akĩmaiguĩra tha akĩaga kũmaniina ta ũrĩa oigĩte nĩekũmaniina.

4

Jona Kũrakario nĩ Tha cia Jehova

¹ No rĩrĩ, Jona nĩaguire ũũru mũno na akĩrakara. ² Akĩhooya Jehova, akiuga atĩrĩ, “Wee Jehova-rĩ, githĩ ũũ toguo ndoigĩte itoimĩte mũciĩ? Nĩkĩo ndaahiũhaga kũũrĩra Tarishishi. Nĩndoĩ atĩ wee wĩ Mũrungu mũtugi na ũrĩ tha, na ndũhiũhaga kũrakara, na ũiyũrĩtwo nĩ wendani, Ngai ũiguaga tha akericũkwo akaaga gwĩka ũũru. ³ No rĩrĩ, Wee Jehova, ndagũthaitha ũndute muoyo; nĩgũkorwo nĩ kwagĩrĩre ngue, gũkĩra ndũũre muoyo.”

⁴ No Jehova akĩmũũria atĩrĩ, “Ũrĩ na kĩhoto o na kĩrĩkũ gĩa gũtũma ũrakare?”

⁵ Jona akiuma kũu, agĩthiĩ agĩkara thĩ handũ mwena wa irathĩro wa itũũra rĩu inene. Akĩakĩra gĩthũnũ hau, agĩkara kĩrũru-inĩ gĩakĩo, agĩeterera one ũrĩa itũũra rĩu inene rĩgwĩkwo. ⁶ Nake Jehova Ngai akĩrehe rũũngũ na agĩtũma rũtambe igũrũ rĩa hau Jona aarĩ, nĩguo rũmũhe kĩrũru, kĩmũhumbĩre atige gũthĩĩnĩka. Nake Jona agĩkenera rũũngũ rũu mũno. ⁷ No rĩrĩ, kwarooka gũkĩa mũthenya ũyũ ũngĩ, Ngai akĩrehe kĩgunyũ gĩkĩrĩa rũũngũ rũu, nĩ ũndũ ũcio rũkĩhooa. ⁸ Hĩndĩ ĩrĩa rĩũa rĩarathire, Ngai akĩrehithia rũhuho ruumĩte na irathĩro rũrĩ na ũrugarĩ mũnene, narĩo rĩũa rĩgĩcina Jona mũtwe, o nginya akĩringĩka. Akĩirĩrĩra gũkua, akiuga atĩrĩ, “Nĩ wega ngue gũkĩra ndũũre muoyo.”

⁹ Nake Ngai akĩũria Jona atĩrĩ, “Ũrĩ na kĩhoto gĩa kũrakara nĩ ũndũ wa rũũngũ rũu?” Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, ndĩ nakĩo; ndakarĩte o ũndũ ingĩkua.”

¹⁰ No Jehova akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, ũraiguĩra rũũngũ rũrũ tha, o na harĩa ũtarũrutĩire wĩra kana ũgatũma rũkũre. Rũrakũrire na ũtukũ ũmwe, na rũrathira na ũtukũ ũmwe. ¹¹ No Nineve nĩ kũrĩ na andũ makĩria ma ngiri igana rĩa mĩrongo ĩĩrĩ arĩa matangĩkũũrana guoko kwa ũrĩo kana guoko kwa ũmotho, o na ningĩ rĩrĩ na mahiũ maingĩ. Githĩ o na nĩ ndiagĩrĩrwo nĩkũiguĩra tha itũũra rĩu inene?”

MIKA

¹ Īno n̄yo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩĩire Mika* ũrĩa warĩ wa itũũra rĩa Moreshethu, ĩkonĩĩ Samaria na Jerusalemu, hĩndĩ ya ũthamaki wa Jothamu, na wa Ahazu, na wa Hezekia, athamaki a Juda.

² Atĩrĩrĩ, ta thikĩrĩrai inyuĩ andũ aya inyuothe;
o nawe thĩ ta igua, na arĩa othe matũũraga kuo,
nĩgeetha Mwathani Jehova arute ũira wa kũmũũkĩrĩra,
o we Mwathani arĩ thĩinĩ wa hekarũ yake theru.

Ituĩro rĩa Gũũkĩrĩra Samaria na Jerusalemu

³ Atĩrĩrĩ! Jehova nĩarooka oimĩte gĩikaro gĩake;
araikũrũka arangĩrĩrie kũrĩa gũtũũgĩru gũkũ thĩ.

⁴ Irĩma itwekaga irĩ rungu rwake,
nayo mĩkuru ĩgaatũkana;
itwekaga ta mũhũra ũrĩ mwaki-inĩ,
igaikũrũka ta maaĩ maikũrũkĩte na ihenya kĩgaragaro-inĩ.

⁵ Ũndũ ũyũ wonekete nĩ ũndũ wa ũremi wa Jakubu,
na nĩ ũndũ wa mehia ma nyũmba ya Isiraeli.

Ũremi wa Jakubu-rĩ, nĩ ũrĩkũ?
Githĩ ti Samaria?
Kũndũ kũrĩa gũtũũgĩru kwa Juda-rĩ, nĩ kũ?
Githĩ ti Jerusalemu?

⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, ngaatua Samaria hĩba ya mahiga,
gũtuĩke kũndũ gwa kũhaandagwo mĩthabibũ.
Nĩngaita mahiga marĩo mũkuru-inĩ
na thikũrie mĩthingi yarĩo.

⁷ Mĩhianano yarĩo yothe nĩkoinangwo icunjĩ;
nacio iheo ciothe cia hekarũ yarĩo icinwo na mwaki.
Nĩngananga mĩhianano yothe yarĩo.
Tondũ rĩonganirie iheo ciarĩo kuuma mũcaara wa ũmaraya,
na ĩgaatũmĩrwo rĩngĩ irĩ mũcaara wa kũrĩha maraya.”

Maithori na Kĩrĩro

⁸ Tondũ ũcio-rĩ, ngũrĩra na ngĩrĩke,
na thĩĩ ndĩ magũrũ matheri na ndĩ njaga.

Ngũgĩrĩka o ta mbwe,
na ndĩre ta ndundu.

⁹ Nĩgũkorwo kĩronda kĩarĩo gĩtingĩhona;
gĩũkĩte gĩgakinya Juda.
Nĩgĩkinyĩte o kĩhingo-inĩ kĩa andũ akwa,
gĩgakinya Jerusalemu kuo kwene.

¹⁰ Mũtikaheane ũhoru ũcio kũu Gathu,
mũtikarĩre o na hanini.
Nĩngĩ kũu Bethi-Ofara
mwĩgaragariei rũkũngũ-inĩ.

¹¹ Inyuĩ andũ arĩa mũtũũraga Shafiri,
thĩĩĩ mũrĩ njaga na mũconokete.
Andũ arĩa matũũraga Zaanani
matingiuma itũũra rĩa.

* 1:1 Rĩĩtwa Mika rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Nũũ ũhaana ta Jehova”.

Narĩo itũũra rĩa Bethi-Ezeli no gũcaaya rĩracaaya,
itũũra rĩu rĩtingĩhota gũkũgitĩra.

¹² Andũ arĩa matũũraga Marothu-rĩ,
menyogondaga nĩ ruo, o metereire ũteithio,
nĩ ũndũ mwanangĩko ũikũrũkĩte kuuma kũrĩ Jehova,
ũgakinya o kĩhingo-inĩ kĩa Jerusalemu.

¹³ Inyuĩ mūtũũraga Lakishi,[†]
ngaari cianyu cia ita ciohererei mbarathi.
Nĩ inyuĩ mwatoonyirie Mwarĩ wa Zayuni mehia-inĩ,
nĩgũkorwo ũremi wa Isiraeli woimanire na inyuĩ.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio nĩmũkahe Moreshethu-Gathu
iheo cia kuuganĩra ũhoru.

Itũũra rĩa Akizibu no rĩa kũheenereria
athamaki a Isiraeli.

¹⁵ Inyuĩ mūtũũraga Maresha
nĩngamũrehithiria mũndũ wa kũmũũkĩrĩra, amũtoorie.

Ūrĩa we ũrĩ Riiri wa Isiraeli
nĩagooka Adulamu.

¹⁶ Enjwoi mĩtwe mũcakaĩre
ciana cianyu iria mũkenagĩra;
mwĩenjei kĩhara mũhaane ta nderi,
nĩgũkorwo ciana icio cianyu nĩgatahwo.

2

Mĩbango ya Mũndũ na Mĩbango ya Ngai

¹ Kaĩ andũ arĩa mathugundaga waganu,
o acio meciiragia maũndũ mooru marĩ ũrĩrĩ, marĩ na haaro-ĩ!
Rũciinĩ gwakĩa mekaga o ũguo,
tondũ hinya wa gwĩka ũguo marĩ nagueo.

² Macumĩkagĩra mĩgũnda makamĩtunyana,
na makeerirĩria nyũmba magacioya na hinya.
Maheenagia mũndũ makamĩtunya mũciĩ wake,
makaheenia mũndũ wao, makamĩtunya igai rĩake.

³ Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Nĩndĩrathugunda mwanangĩko wa gũũkĩrĩra andũ aya,
ũrĩa mũtakahota kwĩhonokia.
Mũtigacooka gũthiiaga na mwĩtĩo,
nĩgũkorwo ihinda rĩu nĩ rĩa mũtino.

⁴ Mũthenya ũcio andũ nĩmakamũthekerera;
na mamũnyũrũrie na rwĩmbo rũrũ rwa kĩrĩro, maine atĩrĩ,
‘Tũrĩ anange biũ;
indo cia andũ akwa nĩngayane.

Nĩacieheretie kuuma kũrĩ nĩĩ!
Aragaya mĩgũnda iitũ kũrĩ andũ arĩa matũkunyanagĩra.’”

⁵ Nĩ ũndũ mũtigakorwo na mũndũ o na ũmwe kũũngano-inĩ kĩa Jehova
wa kũgaya ithaka na ũndũ wa gũcicuukĩra mĩtĩ.

Anabii a Maheeni

⁶ Anabii ao moigaga atĩrĩ, “Mũtikarathe ũhoru.
Tigagai kũratha ũhoru ũkonĩĩ maũndũ maya;
gĩconoko gĩtigatũkinyĩrĩra.”

[†] 1:13 Lakishi rĩarĩ itũũra rĩmwe rĩa marĩa manene mũno ma Juda.

⁷ Ningĩ nĩ kwagĩĩire kũũranagio atĩrĩ,
wee nyũmba ya Jakubu:
“Kaĩ Roho wa Jehova arĩ mũrakaru?
We no eke maũndũ ta macio?”

“Githĩ ciugo ciakwa itigunaga
mũndũ ũrĩa ũthiiga na mĩthiire mĩrũngĩrũ?
⁸ Ica-ikuhĩ-rĩ, andũ akwa maarahũkĩte magatuĩka ta thũ.
Mũtunyaga andũ arĩa mahooreire nguo ciao cia goro,
mũgatunya ehĩtũkĩri arĩa marahĩtũka matekũmaka,
o acio matakoragwo na meciiria ma mbaara na inyuĩ.
⁹ Mũingataga andũ-a-nja a andũ akwa
kuuma mĩciĩ yao ĩrĩa mĩega.
Mũgatunya ciana ciao
kĩrathimo gĩakwa nginya tene.
¹⁰ Ũkĩrai mũthiĩ, mwehere!
Nĩgũkorwo gũikaro gĩkĩ ti kĩo kĩhurũko kĩanyu,
tondũ nĩgĩthaahie,
kĩanangĩtwo ũndũ gĩtangĩcookererio.
¹¹ Mũndũ wa maheeni na ũtaaragia ma angĩũka oige atĩrĩ,
‘Ndaamũrathĩra gũkorwo na ndibei na njoohi nyingĩ,’
ũcio nĩwe ũngĩtĩkĩrĩka nĩ andũ aya!

Ũhonokio Kwĩranĩrwo

¹² “Atĩrĩrĩ, inyuĩ andũ a Jakubu,
ti-itherũ nĩngamũcookanĩrĩria, inyuothe,
o na inyuĩ matigari ma Isiraeli nĩngamũrehe hamwe.
Ngamarehe hamwe ta ng’ondũ irĩ kiugũ,
matuĩke ta rũũru rwa mbũri rũrĩ ũrĩithio-inĩ waruo;
nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ kĩiyũre kuo.
¹³ Mũhingũri njĩra, nĩakambata arĩ mbere yao;
nao nĩmakamomora kĩhingo moime nja.
Mũthamaki wao nĩakoimagara arĩ mbere yao,
Jehova amatongoretie.”

3

Atongoria na Anabii Gũkũũmwo

¹ Ningĩ ngiuga atĩrĩ,
“Ta iguai, inyuĩ atongoria a Jakubu,
o inyuĩ aathani a nyũmba ya Isiraeli.
Githĩ mũtiagĩrĩrwo nĩkũmenya ũhoro wa gũtuanĩra ciira na kĩhoto.
² No inyuĩ mũthũire maũndũ mega no mũkenda marĩa mooru;
inyuĩ mũnũraga andũ akwa ikonde,
na mũgathoora nyama mahĩndĩ-inĩ mao.
³ Inyuĩ mũrĩĩaga nyama cia mĩrĩrĩ ya andũ akwa,
mũkamonũra ikonde
na mũkoinanga mahĩndĩ mao tũcunjĩ;
O inyuĩ mũmatinangagia ta nyama cia gũkarangwo na rũgĩo,
o na ta nyama cia gũtherũkio na nyũngũ.”
⁴ Hĩndĩ ĩyo magaakaĩra Jehova,
nowe ndakamacookeria.
Hĩndĩ ĩyo nĩakahitha ũthiũ wake kuuma kũrĩ o,
tondũ wa ũũru ũrĩa mekĩte.

⁵ Jehova ekuuga atĩrĩ,
 “Ha ũhoro wa anabii acio
 mahĩtithagia andũ akwa,
 mũndũ aamahe irio,
 maanagĩrĩra makiugaga ‘thayũ,’
 no angĩmama irio,
 makahaarĩria mbaara ya kũmũũkĩrĩra.
⁶ Tondũ ũcio, ũtukũ nĩũkamũhubanĩria,
 mwage kuona cioneki,
 mũhubanĩrio nĩ nduma mwage ũguũrio.
 Riũa nĩrĩgathũira anabii,
 nagueo mũthenya ũmatuĩkĩre nduma.
⁷ Ooni-maũndũ nĩmagaconoka,
 nao aragũri maconorithio.
 Othe nĩmakahumbĩra mothiũ mao,
 tondũ gũtirĩ ũhoro magaacookerio nĩ Ngai.”

⁸ No hakwa-rĩ, nĩ njiyũrĩtwo nĩ hinya,
 na ngaiyũrwo nĩ Roho wa Jehova,
 o na ngaiyũrwo nĩ kĩhooto na ũhoti,
 nĩguo nyumbũrĩre Jakubu ũremi wake,
 na nyumbũrĩre Isiraeli mehia make.
⁹ Ta thikĩrĩrai, inyuĩ atongoria a nyũmba ya Jakubu,
 o inyuĩ aathanĩ a nyũmba ya Isiraeli,
 inyuĩ mũmenaga kĩhooto,
 na mũkoogomia maũndũ marĩa ma ma;
¹⁰ inyuĩ mwakaga Zayuni na ũiti wa thakame,
 na mũgaaka Jerusalemu na waganu.
¹¹ Atongoria akuo matuaga ciira maahakwo,
 athĩnjĩri-Ngai akuo marutanaga maarĩhwo,
 na anabii akuo marathaga mohoro maheo mbeeca.
 No rĩrĩ, megiritanagia na Jehova makoiga atĩrĩ,
 “Githĩ Jehova ndakĩrĩ gatagatĩ-inĩ gaitũ?
 Gũtirĩ ũũru ũngĩtũkora.”
¹² Nĩ tondũ wanyu-rĩ,
 Zayuni gũgaaciimbwo ta mũgũnda,
 Jerusalemu gũtuĩke hĩba ya mahiga,
 nakĩo kĩrĩma kĩrĩa gĩakĩtwo hekarũ
 gĩtuĩke kĩhumbu kĩmereirwo nĩ ihinga.

4

Kĩrĩma kĩa Jehova

¹ Matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria,
 kĩrĩma kĩrĩa kĩa hekarũ ya Jehova nĩgĩkahaandwo
 kĩrĩ kĩo kĩnene gatagatĩ ka irĩma iria ingĩ;
 nĩgĩkambarario igũrũ rĩa tũrĩma tũrĩa tũngĩ,
 nao andũ a ndũrĩrĩ nĩkuo magaathiiaga.
² Ndũrĩrĩ nyingĩ igaathĩ kuo, ikiugaga atĩrĩ,
 “Ūkai twambate tũthiĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Jehova,
 tũthiĩ nyũmba ya Ngai wa Jakubu.
 Nĩagatũruta ũhoro wa mĩthiĩre yake,
 nĩgeetha tũgeragĩre njĩra ciake.”

Nĩgũkorwo Zayuni nĩgũkoima ũtaarani,
nakuo Jerusalemu kuume ndũmĩrĩri ya Jehova.

³ Nĩagatuithania ndũrĩrĩ nyingĩ ciira,
nacio ndũrĩrĩ iria irĩ hinya cia kuuma kũraya aciiguithanie.

Magaatura hiũ ciao cia njora ituĩke hiũ cia mĩraũ,
namo matimũ mao maturwo hiũ cia gũceeha mĩtĩ.

Gũtirĩ rũrĩrĩ rũgaacooka kũrũa na rũrĩa rũngĩ na hiũ cia njora,
kana rũcooke kwĩruta ũhoru wa mbaara rĩngĩ.

⁴ O mũndũ agaikaraga gĩtina-inĩ kĩa mũthabibũ wake
na aikarage gĩtina-inĩ kĩa mũkũyũ wake,
na gũtirĩ mũndũ ũkaamamakia,
nĩgũkorwo ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe oigĩte.

⁵ Andũ a ndũrĩrĩ ciothe no marũmĩrĩre
kĩrĩra kĩa ngai ciao;
no ithuĩ tũrĩrũmagĩrĩra kĩrĩra kĩa Jehova Ngai witũ
nginya tene na tene.

Mũbango wa Jehova

⁶ Jehova ekuuga atĩrĩ:
“Mũthenya ũcio-rĩ,
nĩngacookanĩrĩria ithua;
na nĩngacookanĩrĩria arĩa matahĩtwo,
o na arĩa nyariirithĩtie.

⁷ Ithua nĩngacitua matigari,
na arĩa maingatĩtwo ndĩmatue rũrĩrĩ rũrĩ hinya.
Jehova nĩwe ũkamaathaga arĩ Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni,
kuuma mũthenya ũcio nginya tene.

⁸ Ha ũhoru waku, wee mũthiringo ũyũ mũraihi na igũrũ
wa kũrangĩra rũũru rwa mbũri,
o wee kĩhitho kĩrũmu kĩa Mwarĩ wa Zayuni-rĩ,
wathani ũrĩa warĩ naguo mbere nĩũgagũcookerera;
naguo ũthamaki wa Mwarĩ wa Jerusalemu ũmũcookerere.”

⁹ Atĩrĩrĩ, nĩkĩ kĩratũma ũrĩre wanĩrĩre,
kaĩ ũtarĩ na mũthamaki?
Kaĩ ũkuĩrĩrwo nĩ mũkũhei kĩrĩra,
tondũ wanyitwo nĩ ruo rũhaana ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo?

¹⁰ Wĩnyogonde nĩ ruo, wee Mwarĩ wa Zayuni,
o ta mũndũ-wa-nja akĩrũmwo,
nĩgũkorwo rĩu no nginya uume itũũra inene
ũgaikare nja werũ-inĩ.

Nĩũgathiĩ Babuloni;
kũu nĩkuo ũkaahonokerio.
Kũu nĩkuo Jehova agaagũkũũra
kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciaku.

¹¹ No rĩrĩ, ndũrĩrĩ nyingĩ
nĩicookanĩrĩre, igũũkĩrĩre.
Iroiga atĩrĩ, “Rekei anyitwo nĩ thaahu,
rekei maitho maitũ mathekerere Zayuni!”

¹² No cio itingĩmenya meciiria ma Jehova;
o na itiũĩ mũbango wake,
o we ũrĩa ũcicookanagĩrĩria

ta itĩia cia ngano kĩhũrĩro-inĩ.

¹³ “Arahũka, wee Mwarĩ wa Zayuni, ũhũũre ngano ĩyo,
nĩgũkorwo nĩngakũhe hĩa cia kĩgera;
nĩngakũhe mahũngũ ma gĩcango
nawe nĩũkahehenja ndũrĩrĩ nyingĩ.”
Uumithio ũcio meyoire na njĩra ĩtarĩ ya kĩhooito nĩũkawamũrĩra Jehova,
ũtonga wao ũwamũrĩre Mwathani wa thĩ yothe.

5

Mũthamaki kuuma Bethlehemu

¹ Thagathaga mbũtũ ciaku cia mbaara,
wee itũũra inene rĩa mbũtũ cia mbaara,
nĩgũkorwo matũrigicĩirie matũũkĩrĩre.
Nĩmakaringa mwathi wa Isiraeli
rũthĩa-inĩ na rũthanju.

² “No rĩrĩ, wee Bethlehemu Efiratha,
o na harĩa arĩ we mũnini mũno mĩhĩrĩga-inĩ ya Juda,
thĩĩnĩ waku nĩkuo gũkoima
ũrĩa ũgaatuĩka mwathi wa Isiraeli,
ũrĩa kĩhumo gĩake nĩ gĩa kuuma tene,
kuuma mĩndĩ na mĩndĩ.”

³ Tondũ ũcio, Isiraeli nĩagatiganĩrio
nginya ihinda rĩkinye,
rĩrĩa ũrĩa ũraarũmwo agaaciara,
nao ariũ-a-ithe arĩa angĩ
magaacokerera andũ a Isiraeli.

⁴ Nĩagookĩra arĩithie rũũru rwa mbũri ciake
arĩ na hinya wa Jehova,
na ũnene wa rĩitwa rĩa Jehova Ngai wake.
Nao nĩmagatũũra marĩ agitĩre, nĩgũkorwo hĩndĩ ĩyo
ũnene wake ũgaakinya o nginya ituri ciothe cia thĩ.
⁵ Nake nĩagatuĩka thayũ wao.

Ũhonokania na Mwanangĩko

Hĩndĩ ĩrĩa Ashuri makaahithũkĩra bũrũri witũ,
na matuĩkanĩrie cĩhitho ciitũ nũmu,
nĩtũkamaarahũrĩra arĩithi mũgwanja,
o na anene anana mamokĩrĩre.

⁶ Nĩmagaatha bũrũri wa Ashuri na rũhiũ rwa njora;
maathe bũrũri wa Nimurodi na hiũ cia njora icomoretwo.
Nĩagatũhonokia kuuma kũrĩ Aashuri
hĩndĩ ĩrĩa magaatharĩkĩra bũrũri witũ
na matuĩkanĩrie mĩhaka-inĩ iitũ.

⁷ Matigari ma Jakubu magaatuĩka
ta ime riumĩte harĩ Jehova
gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ nyingĩ,
o na ta mbura ya rũthuthuũ yurĩte nyeki-inĩ,
ĩrĩa ĩtarehagwo nĩ mũndũ kana ĩkoirio nĩ andũ.

⁸ Matigari ma Jakubu magaakoragwo gatagatĩ ka ndũrĩrĩ,

- o gatagatĩ ka ndũrĩrĩ nyingĩ,
 ta mũrũũthi ũrĩ thĩinĩ wa nyamũ cia mũtitũ,
 na ta kĩana kĩa mũrũũthi kĩrĩ thĩinĩ wa ndũũru cia ng'endu,
 kĩrĩa gĩthiia gĩgĩcitihangagia na gĩgĩcitambuura
 na gũtirĩ mũndũ ũngĩchionokia.
- ⁹ Guoko gwaku nĩgũkambarario na igũrũ kuonanie ũhootani harĩ thũ ciaku,
 na amuku aku othe nĩmakaniinwo.
- ¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio-rĩ,
 “nĩngananga mbarathi ciaku ikweherere biũ,
 nacio ngaari ciaku cia ita ndĩcitharie.
- ¹¹ Nĩngananga matũũra marĩa manene ma bũrũri wanyu,
 na tharũrie cĩhitho iria nũmu cianyu ciothe.
- ¹² Nĩngananga ũgo wanyu,
 na mũtigacooka kũragũra rĩngĩ.
- ¹³ Nĩngananga mĩhianano yanyu ya gwacũhio,
 na nyanange mahiga manyu marĩa maamũre mũrĩ namo;
 mũtigacooka kũinamĩrĩra
 wĩra wa moko manyu rĩngĩ.
- ¹⁴ Itugĩ cia Ashera iria mũrĩ nacio nĩngacimunya
 na momore matũũra manyu manene.
- ¹⁵ Nĩngerĩhĩria ndĩ na marakara na mang'ũrĩ
 kũrĩ ndũrĩrĩ iria itanjathĩkagĩra.”

6

Ciira wa Jehova harĩ Isiraeli

- ¹ Ta thikĩrĩriai ũrĩa Jehova ekuuga:
 “Ŭkĩrai mwĩciirĩrĩre mbere ya irĩma;
 mũreke tũrĩma tũigwe ũrĩa mũkuuga.
- ² Inyuĩ irĩma ici, iguai thitango ya Jehova;
 thikĩrĩriai inyuĩ mĩthingĩ ya thĩ irĩa itũũraga tene na tene.
 Nĩgũkorwo Jehova arĩ na ciira na andũ ake,
 nĩarathitanga andũ a Isiraeli.
- ³ “Andũ akwa, kaĩ ndĩmwĩkĩte atĩa?
 Ndĩmũnogetie na kĩ? Njookeriai.
- ⁴ Ndaamũrutire bũrũri wa Misiri,
 ngĩmũkũũra kuuma bũrũri wa ũkombo.
 Ngĩtũma Musa amũtongorie,
 marĩ na Harũni na Miriamu.
- ⁵ Andũ akwa, ririkanai
 ũrĩa Balaki mũthamaki wa Moabi aamũciirĩre,
 na ũrĩa Balamu mũrũ wa Beori aamũcookeirie.
 Ririkanai rĩgendo rwanyu kuuma Shitimu nginya Giligali,
 nĩgeetha mũmenye ciĩko cia ũthingu iria Jehova aaneka.”
- ⁶ Nĩ kĩ ingĩtwara mbere ya Jehova,
 ngĩinamĩrĩre mbere ya Ngai ũcio ũrĩ igũrũ mũno?
 Hihi no ngĩthĩ mbere yake na maruta ma njino,
 kana thĩ na tũcaũ twa ũkũrũ wa mwaka ũmwe?
- ⁷ Anga Jehova no akenio nĩ ndũrũme ngiri nyingĩ,
 kana akenio nĩ maguta maingĩ ta ma njũũ ngiri ikũmi?
 Hihi no ndute mwana wakwa wa irigithathi nĩ ũndũ wa ũremi wakwa,
 kana ndute maciaro ma mwĩrĩ wakwa nĩ ũndũ wa mehia ma ngoro yakwa?

⁸ Atĩrĩrĩ, wee mũndũ ũyũ, githĩ Jehova ndakuonetie maũndũ marĩa mega.
Na nĩ ũndũ ũrĩkũ Jehova agwathaga wĩke?
Githĩ to wĩkage maũndũ ma kĩhotoo,
na wendage ũhoro wa kũiguanĩra tha,
na ũtwaranage na Ngai waku wĩnyihĩtie.

Andũ a Isiraeli Kũherithio nĩ ũndũ wa Mahĩtia Mao

⁹ Ta thikĩrĩriai! Jehova nĩaretana kũu itũũra inene,
mũndũ ũrĩa mũũgĩ nĩetigĩre rĩitwa riaku.
“Rũmbũiya rũthanju, o na ũrĩa ũrũnyitĩte.
¹⁰ Wee nyũmba ya waganu-rĩ,
no ndiganĩrwo nĩ igĩina iria mwĩigĩire na njĩra itarĩ ya kĩhotoo,
kana ndiganĩrwo nĩ eba ya gũthima irĩa itarĩ ya kĩhotoo, irĩa nume?
¹¹ No njuge mũndũ ndehĩtie akĩhũthagĩra ratiri itarĩ cia ma,
arĩ na mondo ya mahiga ma gũthima ma maheeni?
¹² Itonga ciakuo nĩ cia ngũĩ;
andũ akuo nĩ a maheeni,
na nĩmĩ ciao nĩkũheenania iheenaganagia.
¹³ Tondũ ũcio, nĩnyambĩrĩrie gũkũniina,
na ngambĩrĩria gũkwananga nĩ ũndũ wa mehia manyu.
¹⁴ Mũrĩrĩaga irio na mũtihũũne,
nda cianyu irĩkoragwo o ihũtĩ.
Mũrĩgaga mĩthiithũ, no mũtikahonokia kĩndũ,
tondũ kĩrĩa gĩothe mwahonokia nĩngakĩniinithia na rũhiũ rwa njora.
¹⁵ Mũrĩhaandaga no mũtikaagetha;
mũrĩhihaga ndamaiyũ no mũtikehaka maguta ma cio;
mũrĩhihaga thabibũ no mũtikanyua ndibei yacio.
¹⁶ Nĩmũrũmĩrĩre irĩra cia watho wa Omuri
na mĩtugo yothe ya nyũmba ya Ahabu,
mũkarũmĩrĩra irĩra ciao cia ndũire.
Tondũ ũcio nĩngamũrekereria mwanangwo,
na ndekererie andũ anyu matũike a gũthekererwo;
mũgaatũũra mũnyararĩtwo nĩ ndũrĩrĩ icio.”

7

Mĩnyamaro ya Isiraeli

¹ Hĩ, kaĩ ndĩ mũnyamarĩku-ĩ!
Ndariĩ ta mũndũ ũrongania maciaro maarĩkia kũgethwo hĩndĩ ya riũa,
o ta mũndũ ũrahaara thabibũ thuutha wa magetha;
gũtirĩ kĩmanjĩka gĩa thabibũ kĩngĩrĩio,
o na kana ngũyũ iria ciambaga kwĩrua iria ngoro yakwa iĩriragĩria.
² Andũ arĩa eetigĩri Ngai nĩmathirĩte bũrũri-inĩ,
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe mũrũngĩrĩru ũtigarĩte.
Andũ othe maikarĩte metereire gũita thakame;
o mũndũ araguĩma mũrũ wa nyina na wabu.
³ Mahũthagĩra moko mao meerĩ gwĩka ũũru;
mũtongoria etagia iheo na hinya,
nake mũciirithania aamũkagĩra mahaki;
arĩa marĩ hinya nĩo moigaga kĩrĩa mekwenda:
othe makagĩa ndundu ya gwĩka ũũru.
⁴ ũrĩa mwega mũno wao ahaana ta cong’e,
ũrĩa mũrũngĩrĩru mũno nĩ mũũru gũkĩra rũgiri rwa mĩigua.
Mũthenya ũrĩa arangĩri aku matũire makwĩraga ũhoro waguo nĩmũkinyu,

mũthenya ũrĩa Ngai agaagũceerera.
 Rĩĩrĩ nĩrĩo ihinda rĩa kĩrigiicano kĩa.
⁵ Ndũkanehoke mũndũ wa itũũra;
 ndũkanehoke o na mũrataguo.
 Menyerera ciugo cia kanua gaku,
 ndũkaanahe mūtumia waku ũcio ũkomaga gĩthũri-inĩ gĩaku ũhoru.
⁶ Nĩgũkorwo mũriũ nĩagĩte gũtĩia ithe,
 nake mũirĩtu akaremera nyina,
 o nake mūtumia wa mũriũ akaremera nyaciarawe,
 thũ cia mũndũ igaatuĩka andũ a nyũmba yake mwene.

⁷ No rĩrĩ, nĩĩ hakwa-rĩ, ndĩcũthagĩrĩria Jehova
 ndĩ na kĩĩrĩgĩrĩro,
 njetereire Ngai Mũhonokia wakwa;
 Ngai wakwa-rĩ, nĩakanjigua.

Isiraeli Kwĩhaanda Rĩngĩ

⁸ Atĩrĩrĩ, wee thũ yakwa-rĩ, tiga kũngenerera!
 O na ingĩgũa gũtirĩ hĩndĩ itagookĩra!
 O na ingĩikara nduma-inĩ-rĩ,
 Jehova nĩwe ũrĩtuĩkaga ũtheri wakwa.
⁹ Tondũ nĩ nĩ ndĩmwĩhĩrie,
 nĩngũkirĩrĩria mang'ũrĩ ma Jehova
 nginya rĩrĩa we akaanjiirĩria,
 na onanie kĩhoo to gĩakwa.
 Nĩakanduta nduma-inĩ, andehe ũtheri-inĩ,
 na nĩ nĩngeyonera ũthingu wake.
¹⁰ Hĩndĩ ĩyo thũ yakwa nĩkeyonera ũguo,
 na ĩhumbwo thoni,
 o ĩyo yanjũũragia atĩrĩ,
 “Jehova Ngai waku akĩrĩ ha?”
 Rĩu nĩ hĩndĩ maitho makwa mekwĩonera kũgũa kwayo,
 o na ĩkarangĩrĩrio thĩ ta ndooro ya njĩra-inĩ.
¹¹ Mũthenya wa gwaka thingo ciaku nĩũgakinya,
 o guo mũthenya wa kwaramia mĩhaka yaku.
¹² Mũthenya ũcio, andũ nĩmagooka kũrĩ we
 moimĩte Ashuri na matũũra manene ma Misiri,
 na bũrũri ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ka bũrũri wa Misiri
 na Rũũ rwa Farati,
 na kuuma iria rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ,
 na kuuma kĩrĩma kĩmwe nginya kĩrĩa kĩngĩ.
¹³ Thĩ nĩkanangĩka ĩkire ihooru nĩ ũndũ wa andũ arĩa matũũraga kuo,
 marĩ maciaro ma ciĩko ciao.

Mahooya na Kĩgooco

¹⁴ Rĩithia andũ aku na mũthĩgi waku,
 nĩo rũũru rwa igai rĩaku,
 rũrĩa rwĩrĩthagia rũrĩ rwiki mūtītũ-inĩ,
 kũrĩa kũrĩ ũrĩthio mũnoru.
 Reke irĩe o kũu Bashani na Gileadi,
 o ta ũrĩa ciarĩaga matukũ ma tene.

¹⁵ “Ta ũrĩa gwatarĩ matukũ marĩa mwoimire bũrũri wa Misiri,

nĩngamoonia morirũ makwa.”

- ¹⁶ Ndũrĩrĩ nĩkoona na iconoke,
itunyĩtwo hinya wacio wothe.
Nĩikenyiita tũnua twacio,
na ihingare matũ ciage kũigua.
- ¹⁷ Igaacũnaga rũkũngũ ta nyoka,
ta ciũmbe iria ikurumaga thĩ.
Nĩikoimĩra kuuma imamo-inĩ ciacio ikĩinainaga;
nĩigacookerere Jehova Ngai witũ na guoya,
na nĩigagwĩtigĩra.
- ¹⁸ Nĩ Ngai ũrĩkũ ũhaana tawe,
ũrĩa ũrekagĩra matigari ma igai rĩake mehia na ũremi wao?
Ndũtũũraga ũrakarĩte nginya tene,
no nĩũkenagio nĩ kũiguanĩra tha.
- ¹⁹ Nĩũgatũiguĩra tha rĩngĩ,
mehia maitũ nĩũkamarangĩrĩria na makinya,
na waganu witũ wothe ũũnyugute iria-inĩ kũrĩa kũriku.
- ²⁰ Nĩũgatũũria kĩrĩkanĩro gĩaku kũrĩ Jakubu,
na ũiguĩre Iburahĩmu tha,
o ta ũrĩa werĩire maithe maitũ na mwĩhĩtwa
matukũ-inĩ macio ma tene.

NAHUMU

¹ Īno nīyo ndūmīrīri nditū īkonīi Nineve. Rīrī nīrīo ibuku rīa kīoneki kīa Nahumu, ūrīa Mūelikoshi.

Jehova Kūrakarīra Nineve

² Jehova nī Mūrungu ūrī ūiru na mwīrīhīria;
Jehova nīerīhagīria na akaiyūrwo nī mang'ūrī.

Jehova nīerīhagīria harī thū ciake,
na agatūūria mang'ūrī make harī amuku ake.

³ Jehova ndahiūhaga kūrakara na nīarī hinya mūnene;
Jehova ndakaaga kūherithia mūdū mwaganu.

Njīra yake īrī thīinī wa rūhuho rūnene na thīinī wa kīhuhūkanio,*
matu namo nī rūkūngū rwa makinya make.

⁴ Akūūmaga iria, agatūma rihūe;
ahūithagia njūū ciothe.

Bashani na Karimeli nīkūhoohe,
na kīro kīa Lebanoni gīkaragatha.†

⁵ Irīma ithingithaga mbere yake,
natuo tūrīma tūgatweka.

Thī īinainaga īrī mbere yake,
o na mabūrūri mothe makainaina,
na arīa othe matūūraga kuo.

⁶ Nūū ūngītiiria mathirī make?
Nūū ūngīkūmīrīria marakara make mahiū?
Mang'ūrī make-rī, maitīkaga ta mwaki;
ndwaro cia mahiga igathethereka mbere yake.

⁷ Jehova nī mwega,
nī kīhitho hīndī ya thīina.
Arīa mamwīhokete-rī, nīamamenyagīrīra,

⁸ no rīrī, nīakaniina Nineve
na kīguū kīnene kīa maaī;
nīakaingata thū ciake nginya nduma-inī.

⁹ Ūrīa wothe magaaciirīra gwīka Jehova-rī,
we nīakaūniina;
o na thīina ndūgooka hīndī ya keerī.

¹⁰ Makaarigiicwo mīigua-inī
na marīio nī ndibei yao;
nao magaacinwo ta maragara momū.

¹¹ Nī harī ūmwe wīyumīritie thīinī waku wee Nineve,
ūrīa ūthugundaga ūūru wa gūūkīrīra Jehova,
na akaheanaga irīra cia waganu.

¹² Jehova ekuuga atīrī:
“O na aakorwo marī na arata, na nī aingī mūno-rī,
nīmakaniinwo, meherio.
O na aakorwo nīngūnyariirīte, wee Juda-rī,
ndigacooka gūkūnyariira rīngī.

* 1:3 Ihuhūkanio na huho nene Kīrīkanīro-inī cionanagia hinya na riiri wa Jehova. † 1:4 Bashani, na Karimeli, na Lebanoni kuoīkaine nī ūndū wa ūnoru na ūruru wakuo.

¹³ Na rĩrĩ, nĩnguunanga icooki rĩao rieme ngingo-inĩ yaku,
na nduange mĩnyororo ĩrĩa woheetwo nayo.”

¹⁴ Jehova nĩarutĩte watho ũgũkoniĩ,
wee Nineve, akoiga atĩrĩ,
“Ndũkagĩa na njaro cia gũtũũria rĩitwa rĩaku.
Nĩngananga mĩhianano ĩyo mĩicũhie o na ĩyo ya gũtwekio
ĩrĩa ĩrĩ kũu hekarũ ya ngai ciaku.
Nĩngũhaarĩria mbĩrĩra yaku,
nĩgũkorwo ũrĩ kĩndũ kĩũru biũ.”

¹⁵ Ta cũthĩrĩriai kũũrĩa irĩma-igũrũ,
muone magũrũ ma mũndũ ũrĩa ũrarehe ũhoru mwega,
ũrĩa wanagĩrĩra thayũ!
Wee Juda-rĩ, kũngũira ciathĩ ciaku,
na ũhingie mĩhĩtwa yaku.
Andũ aaganu matigagũtharĩkĩra rĩngĩ,
nĩgũkorwo nĩmakaniinwo biũ.

2

Kũgũa kwa Nineve

¹ Atĩrĩrĩ, wee Nineve, mũgũtharĩkĩri nĩokĩte gũgũtharĩkĩra.
Rangĩra kũgitĩro kĩa hinya,
na ũgitĩre njĩra;
wĩhotore,
na wĩkĩre hinya mũno!
² Jehova nĩagacookeria Jakubu riiri wake,
ũhaane ta riiri wa Isiraeli,
o na aakorwo aanangi nĩmamonũhĩte,
na makaananga mĩthabibũ yao.

³ Ngo cia thigari ciake nĩ cia rangi mũtune,
njamba cia ita ciĩhumbĩte nguo ndune ta gakarakũ.
Igera cia ngaari cia ita irahenia
mũthenya ũrĩa cihaarĩrio;
matimũ mahangĩrĩtwo mĩtĩ ya mĩkarakaba
namo makahenũka maahiũrio.

⁴ Ngaari cia ita iraguthũka ituĩkanĩirie njĩra cia itũũra,
irahanyũka na mbere, ningĩ na thuutha,
ituĩkanĩirie ihaaro-inĩ cia itũũra.
Ihaana ta imũrĩ irakana;
irahiũka ta rūheni.

⁵ Acookanĩiririe mbūtũ cia thigari iria njamba,
no ciũkaga ikĩhĩngagwo.
Iguthũkaga nginya rūthingo-inĩ rwa itũũra inene;
ituĩkaga ta ngo ya kũrĩgitĩra.

⁶ Hingĩrĩrio cia rūũ nĩ hingũre,*
naguo mũciĩ wa ũthamaki ũkamomoka.

⁷ Nĩ gwathanĩtwo itũũra rĩu inene
rĩtahwo na rĩthaamio.
Ngombo ciarĩo cia airĩtu iragirĩka na mĩgambo ta ya ndutura,

* 2:6 Hingĩrĩrio cia njũũ nĩ kuuga kũrĩa Rũũ rwa Koseri rwahingĩrĩrio, naguo mũiyũro ũcio wahingĩrĩtwo ũkigũithia thingo.

na ikehũũra ithũri.
⁸ Nineve kũhaana ta ndia,
 na maaĩ makuo nĩkũhwa marahwa.
 Kũraanĩrĩwo, gũkeerwo atĩrĩ, “Ta rũgamai! Ta rũgamai!”
 No gũtirĩ mũndũ ũngĩhũgũra.
⁹ Tahai betha!
 Tahai thahabu!
 Ūtonga ũrĩa ũrĩ igĩĩna-inĩ ciao ciothe ndũngĩthira!
¹⁰ Nineve nĩgũtahe, na indo igatunyanwo gũgatigwo ũtheri!
 Ngoro nĩikuĩte, na maru makaregera,
 na mĩĩrĩ ikainaina, o na andũ othe magathita ithiithi.

¹¹ Atĩrĩrĩ, imamo cia mĩrũũthi irĩ ha,
 kũndũ kũrĩa yarereire ciana ciayo,
 kũrĩa mĩrũũthi ya njamba na ya nga yathiiaga
 na ciana ciayo itegwĩtigĩra?
¹² Mũrũũthi wa njamba nĩwatambuuriire ciana ciaguo nyama cia gũciigana,
 na ũgĩitĩra mũgoma wago gĩa kũrĩa,
 ũkĩiyũria imamo ciaguo na kĩrĩa woragĩte,
 na ũkĩiyũria ngurunga ciaguo na kĩrĩa waguĩmĩte.
¹³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
 “Nĩ nĩngũũkĩĩre.
 Nĩngacina ngaari ciaku cia ita na mwaki,
 naruo rūhiũ rwa njora nĩrũkaniina mĩrũũthi yaku irĩa mĩĩthĩ.
 Ndigagũtigĩria kĩndũ gĩa kũguĩma gũkũ thĩ.
 Nayo mĩgambo ya andũ arĩa ũtũmaga
 ndigaacooka kũiguuo rĩngĩ.”

3

Mwanangĩko Ūtangĩgirĩrĩka Nineve

¹ Kaĩ itũũra inene rĩa Nineve rĩrĩa rĩitaga thakame rĩrĩ na haaro-ĩ!
 Itũũra rĩu rĩiyũritwo nĩ maheeni
 na indo cia ũtunyani,
 na rĩtiagaga andũ moragĩtwo.
² Rĩ na mwanũko wa mĩcaarĩca,
 na mĩrurumo wa magũrũ ma ngaari,
 na mbarathi iteng’erete,
 na ngaari cia ita ikũrũgarũga!
³ Thigari cia mbarathi irahithũka,
 ikahenũkia hiũ cia njora
 na matimũ marahenia!
 Andũ aingĩ nĩmooragĩtwo,
 gũkagĩa na hĩba cia arĩa makuĩte,
 na ciimba itangĩtarĩka,
 nao andũ makahĩngwo nĩ ciimba icio:
⁴ maũndũ maya mothe marekĩka nĩ ũndũ wa ũingĩ wa merirĩria ma mũmaraya,
 ũrĩa ũguucĩrĩrie mũndũ-wa-nja ũcio mũrogi,
 ũrĩa watuire ndũrĩrĩ ngombo na ũmaraya wake,
 na agĩtua kĩrĩndĩ ngombo na ũragũri wake.
⁵ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ,
 “Nĩ nĩngũũkĩrĩra.

Ngūkūheta nguo ikūhumbīre ūthiū.

Nguonia ndūrīrī njaga yaku,
na ngūconorithie mbere ya mothamaki.

⁶ Ngūgūikīria gīko kīrī magigi,
ngūnyarare ūtuīke kīndū gīa kūmakania gīkīonwo nī andū.

⁷ Arīa othe magaakuona nīmakoora makiugaga atīrī,
‘Hī, Nineve nīrīanange, nūū ūkaarīcakaīra?’
Mūdū wa gūkūhooreria-rī, ingīmūruta kū?”

⁸ Wee-rī, ūkīrī mwega gūkīra Thebesi,*
itūūra rīrīa rīakītwo Rūūī-inī rwa Nili,
o rīo rīrigiicīrio nī maaī?

Rūūī rūu nīruo rūrīgitagīra,
naruo rūthingo rwarīo nī maaī macio.

⁹ Kushi na Misiri nīcio ciarī hinya warīo ūtangīathirire;
Putu na Lubimu maarī amwe a thiritū narīo.

¹⁰ No rīrī, nīrīatahirwo,
na andū aarīo magīthaamio.

Tūkenge twarīo twatungumanirio,
tūgītuīka icunjī magomano-inī mothe ma njīra.

Mītī nīyacuukīrwo andū aarīo arīa maarī igweta,
anene othe aarīo makīohwo na mīnyororo.

¹¹ Wee nawe nīūkarīo,
na nīūkoora, wīhithe,
wethe kīhitho ūūrīre thū ciaku.

¹² Cīhitho ciaku nūmu ciothe ihaana ta mītī ya mīkūyū,
īrī na ngūyū iria ciambīte kwīrua,
yainainio-rī,
ngūyū ikagūa kanua-inī ka mūrīi.

¹³ Tarora, mbūtū ciaku cia ita,
hī, ciothe ihaana ta andū-a-nja!

Ihingo cia būrūri waku
nī hingūrīre thū ciaku biū,
mīgīko yacio īgacinwo na mwaki.

¹⁴ Taha maaī ūige, ūgaakorwo namo hīndī ya kūrigiicīrio,
cīgitīro ciaku cia hinya ūcirūmie wega!

Haarīria rīūmba,
kia ndoro,
ūthondeke maturubarī.

¹⁵ Kūu nīkuo mwaki ūgaakūniinīra,
na rūhiū rwa njora rūgūtemenge ūthire biū,
rūkūrīe o ta ūrīa ūngīrīo nī itono.

Ciaranai ta itono,
mūciarane, mūingīhe ta ngigī!

¹⁶ Onjoria aku ūmaingīhītie,
makaingīha gūkīra njata cia igūrū,
no mahaana ta ngigī iria cianangaga būrūri,
igacooka ikeyūmbūkīra.

¹⁷ Arangīri aku matariī ta ngigī,
anene aku nao nī ta mīrumbī ya ngigī,

* 3:8 Thebesi rīarī itūūra inene rīa mwena wa rūgongo wa Rūūī rwa Nili. No rīo rīetagwo No kana No-Amoni.

ĩrĩa yũmbaga thingo-inĩ ciaku mũthenya wa heho,
no riũa rĩara, ĩkombũka ĩgathiĩ,
na gũtirĩ mũndũ ũngĩmenya kũrĩa yathiĩ.

¹⁸ Atĩrĩrĩ, wee mũthamaki wa Ashuri, arĩithi aku nĩmakomete;
andũ aku arĩa marĩ igweta nĩmahuurũkĩte.
Andũ aku othe mahurunjũkĩre irĩma-inĩ,
na gũtirĩ wa kũmacookanĩrĩria.

¹⁹ Kĩronda gĩaku gĩtingĩhona;
nguraro yaku nĩ ya gũkũũraga.
Mũndũ o wothe ũiguĩte ũhoru waku
arahũũra hĩ tondũ nĩũgwĩte,
nũũ ũtarĩ wahutio
nĩ kĩnyariirano gĩaku gĩtarĩ mũthia?

HABAKUKU

¹ Īno nīyo ndūmīrīri nditū ĭrīa yakinyīrīire mūnabii Habakuku.

Gūteta kwa Habakuku

² Wee Jehova-rī, nī nginya rī ngūtūūra ngūkayagīra ūndeithie,
no wee ūkaaga kūnjigua?

Githī ndigūkayagīra ngiugaga, “Haaro! Haaro!”
no wee ūkaaga kūhonokania?

³ Ūtūmaga ndīrorere wagi wa kīhotoo nīkī?

Ūkiragīrīria maūdū mooru nīkī?

Mwanangīko na haaro irī mbere yakwa;
kūrī na njūgitano, nayo mbaara nī nyingī.

⁴ Nī ūndū ūcio, watho nīmwigithie hinya,
na kīhotoo gītihootanaga.

Andū arīa aaganu marigiicaga arīa athingu,
na nī ūndū ūcio kīhotoo gīkoogomio.

Icookia rīa Jehova

⁵ “Atīrīrī, ta rorai ndūrīrī na mwīrorere ūhoru wacio,
na mūmake biū.

Nīgūkorwo matukū-inī maku nīngwīka ūndū
ūrīa ūtangītīkia o na ūngīrwo.

⁶ Nīngwarahūra andū a Babuloni,
andū a haaro, na matarī tha,
arīa matuīkanagia thī yothe,
na makegwatīra ciikaro itarī ciao.

⁷ Nī andū a kūmakania, na a gwītīgīrwo;
nīo meyathaga, na magetūūgīria.

⁸ Mbarathi ciao irī ihenya gūkīra ngarī,
na nī oorū mūno gūkīra njūūi iria icangacangaga kīhwaī-inī.
Thigari ciao iria ithiiga ihaicīte mbarathi iteng’eraga ta ciūmbūkīte;
ahaici acio a mbarathi moimaga kūdū kūraya.

Mombūkaga ta nderi ĭgīcuuhūkīra gīa kūrīa;

⁹ othe mokaga mehaarīrie kūruta haaro.

Thigari icio ciao nyingī mūno ithiiga ihaatīte ta rūhuho rwa werū-inī,
igathiī itahīte andū aingī mūno ta mūthanga.

¹⁰ Manyararaga athamaki,
na makanyūrūria andū arīa maathanaga.

Mathekagīrīra matūūra mothe manene marīa mairigīre;
maakaga ihumbu cia tīrī, magatunyana matūūra macio.

¹¹ Nīngī mahītūkagīra kuo na ihenya o ta rūhuho mathiīte na mbere:
andū maagararaga watho, magatuīka ehia,
magatua atī hinya wao nīguo ngai yao.”

Gūteta gwa Keerī kwa Habakuku

¹² Wee Jehova-rī, githī ndūtūūrāga kuuma tene o na tene?

O Wee Ngai wakwa, ūrīa wakwa mūtheru, tondū ūcio tūtīgakua.

Wee Jehova-rī, nīwe ūthuurīte andū a Babuloni mahingie ituīro rīaku;
wee Rwaro rwa Ihiga-rī, ūkamaamūra matūherithie.

¹³ Maitho maku nī matheru mūno, matingīrīrorera ūmaramari;
wee-rī, ndūngīkirīrīria maūdū mooru.

Ūgīkiragīrīria andū arīa oingumania nīkī?

Ūkiraga nīkī rīrīa andū arīa aaganu
mekūmeria andū arīa athingu kūmakīra?

¹⁴ Ūtuīte andū ta thamaki cia iria,
ūkamatua ta ciūmbe cia iria-inī, iria itarī mūciathi.

¹⁵ Thū iyo njaganu īmaguucagia othe na ndwano,
īkamagwatia na wabu wayo,

īkamacookereria thīinī wa mūtego wayo;
nī ūndū ūcio īgakena na īgacanjāmūka.

¹⁶ Nī ūndū ūcio, īrutagīra wabu wayo igongona,
na īgacinīra mūtego wayo ūbumba,
nīgūkorwo wabu wayo nīguo ūtūmaga ītūūre īikenagia,
na īkarīīaga irio iria njega mūno.

¹⁷ Īgūtūūra ītahaga na wabu wayo,
īkaniinaga ndūrīrī ingī ītegūciguīra tha?

2

¹ Nīngūrūgama handū hakwa ha kūrangīra,
na njikare o hau rūthingo igūrū.
Njetereire njigwe ūrīa ekūnjīira,
nīguo menye ūrīa ingīcookia nī ūndū wa iteta rīrī.

Icookia rīa Jehova

² Nake Jehova akīnjookeria atīrī,
“Andīka ūguūrio ūyū,
ūwandīke wega ihengere-inī na ndemwa nene,
nīgeetha ūthomeke wega,
o na mūndū angīkorwo ateng’erete.
³ Nīgūkorwo ūguūrio ūyū wetereire ihinda rīrīa rītuītwo;
waragia ūhoru wa matukū ma mūthia,
na ndūngītuīka wa maheeni.
O na ūngīkara mūno-rī, wetereire.
Ti-itherū nīūkahingio, na ndūgatīrio.

⁴ “Atīrīrī, mūndū mwītīi-rī,
merirīria maake ti marūngīrīru;
no mūndū ūrīa mūthingu
agatūūra muoyo nī ūndū wa gwītīkia gwake;
⁵ ti-itherū, mūndū ūcio mwītīi nīakunyanagīrwo nī ndibei;
nī mwītīi na ndarī hīndī ahurūkaga.

Tondū akorokete ta mbīrīra,
na o ta ūrīa gīkuū gītaiganagia,
o nake ndaiganagia;
acookanagīrīria ndūrīrī ciothe harī we,
na agataha andū a ndūrīrī ciothe.

⁶ “Githī andū othe matikamūthekeerera makīmūnyūrūragia, na mamūnyarare, makiu-
gaga atīrī,

“Kaī mūndū ūrīa wīgagīra indo cia ūici,
na agetongia na indo cia ūtunyani arī na haaro-ī!
Egūtūūra ekaga ūguo nginya-rī?”

⁷ Andū arīa ūrī na thīirī wao githī matigagūūkīrīra o rīmwe?
Githī matikaarahūka, na matūme ūinaine,

- macooke makūnyamarie?
⁸ Tondū nīūtahīte ndūrīrī nyingī indo ciao,
 matigari ma ndūrīrī icio, nīmagagūtaha indo o nawe.
 Nī ūndū nīūitīte thakame ya andū,
 na ūkaananga mabūrūri, na matūūra manene, o na arīa othe marī kuo.
- ⁹ “Mūdū ūrīa wakaga wathani wake,
 na agetongia na uumithio ūtarī wa kīhotoo,
 nīgeetha aake nyūmba yake handū igūrū
 nīguo ehonokie ndakanyiitwo nī mwanangīko,
 kaī arī na haaro-ī!
¹⁰ Wee wanaciirīra kūniinwo kwa ndūrīrī nyingī,
 ūgaconorithia nyūmba yaku mwene,
 na ūkoorwo nī muoyo waku.
¹¹ Mahiga ma rūthingo nīmakanīrīra,
 na mīgamba ya mbaū nīkamūkīria.
- ¹² “Mūdū ūrīa wakithagia itūūra inene na ūiti wa thakame,
 na akahaanda itūūra na njīra cia ūmaramari, kaī arī na haaro-ī!
¹³ Githī Jehova Mwene-Hinya-Wothe ndatuīte
 atī wīra wa andū no ngū cia gwakīrīria mwaki,
 na atī ndūrīrī ciīnogagia o tūhū?
¹⁴ Nīgūkorwo thī nīkaiyūrwo nī ūmenyo wa riiri wa Jehova,
 o ta ūrīa maaī maiyūrīte iria-inī.
- ¹⁵ “Mūdū ūrīa ūheaga andū a itūūra rīake njoohi,
 akamatahīria mondo-inī ya rūūa ya ndibei nginya makarīio,
 nīgeetha erorere njaga yao, kaī arī na haaro-ī!
¹⁶ Ūkaiyūrwo nī thoni, handū ha kūgīa na riiri.
 Rīrīrī nīrīo ihinda rīaku!
 Nyua, ūrīio,
 nayo njaga yaku yoneke!
 Gīkombe kuuma guoko-inī kwa ūrīo kwa Jehova
 nīkīragūkora, na njono nīkūhumbīra riiri waku.
¹⁷ Haaro īrīa ūrutīire Lebanoni-rī, nīgakūhubīkania,
 na wanangi waku wa nyamū-rī, nīgakūmakia mūno.
 Nī ūndū nīūitīte thakame ya andū,
 na ūkaananga mabūrūri, na matūūra manene, na arīa othe marī kuo.
- ¹⁸ “Mūhianano mūicūhie nī wa bata ūrīkū mūdū aarīkia kūwacūhia?
 O nago mūhianano wa gūtwekio ūrīa ūtūmaga andū maheeneke nī wa bata ūrīkū?
 Nīgūkorwo ūrīa ūūthondekaga ehokaga kīrīa ombīte;
 athondekaga mīhianano ītaaragia.
¹⁹ Mūdū ūrīa wīraga rūbaū atīrī, ‘Gīa na muoyo!’
 Kana akeera ihiga rītarī muoyo atīrī, ‘Arahūka!’ Kaī arī na haaro-ī!
 Indo ta icio ciakīhota kuonia mūdū njīra?
 Ihumbītwo thahabu na betha;
 no itirī na mīhūmū thīnī wacio.
²⁰ No rīrī, Jehova arī hekarū-inī yake theru;
 thī yothe nīkire ki īrī mbere yake.”

- ¹ Rĩrĩ nĩ ihooya rĩa mūnabii Habakuku, rĩa kūinwo ta rwĩmbo.
- ² Atĩrĩrĩ Jehova, nĩnjiguĩte ũhoru wa ngumo yaku,
nganyiitwo nĩ guoya nĩ ūndũ wa ciiko ciaku.
Rurumūkia ciiko ciaku matukũ-inĩ maya maitũ,
ūtũme imenyeke matukũ-inĩ maitũ;
o na hĩndĩ ĩrĩa ũrĩ mūrakaru, iguanagĩra tha.
- ³ Ngai ookire oimĩte Temani,
ũcio Mũtheru agĩũka oimĩte Kĩrĩma kĩa Parani.
Riiri wake ũkĩhumbĩra igũrũ,
naguo ũgooci wake ũkĩiyũra thĩ.
- ⁴ Ũkengi wake wahaanaga ta riũa rikĩratha;
mĩrũri yahrenũkaga kuuma guoko-inĩ gwake,
nahau hau nĩho hinya wake wahithĩtwo.
- ⁵ Mũthiro nĩguo wamũtongoragia;
mũrimũ wa mũthiro ũkamuumu thuutha.
- ⁶ Aarũgamire, agĩthingithia thĩ;
agĩcũthĩrĩria agĩtũma ndũrĩrĩ ciinaine.
Irĩma cia tene ikĩmumuthũka,
natuo tũrĩma twa tene tũkĩmomoka.
Mĩthĩire yake-rĩ, nĩ ya tene na tene.
- ⁷ Nĩndonire andũ arĩa matũũraga hema cia Kushani marĩ na mĩnyamaro,
nao arĩa matũũraga Midiani maiyũritwo nĩ ruo rũnene.*
- ⁸ Wee Jehova-rĩ, nĩ njũũ warakarĩire?
Mang'ũrĩ maku-rĩ, nĩ tũrũũ mokĩrĩire?
Wee-rĩ, wokĩrĩire iria na mang'ũrĩ maku
rĩrĩa wahaicĩte mbarathi ciaku
na ngaari ciaku cia ũhootani cia ita?
- ⁹ Nĩwarutire ũta waku, ũkĩwoya na igũrũ,
na ũgĩĩtia mĩguĩ mĩingĩ.†
- Nayo thĩ ũkĩmĩgayania na njũũ;
¹⁰ irĩa ciakuonire ikĩĩnyogonda.
Kĩguũ kĩa maaĩ nakĩo gĩgĩtherera;
maaĩ ma kũrĩa kũriku makĩhũũyũka,
na makĩambararia makũmbĩ mamo na igũrũ taarĩ moko.
- ¹¹ Riũa na mweri nĩciarũgamire o ro ũguo kũu igũrũ,
ciona ũtheri wa mĩguĩ yaku ikĩrathũka,
na ciona kũhenia gwa itimũ rĩaku rikĩmenũka.
- ¹² Watũĩkanĩirie thĩ na mang'ũrĩ,
na ũkĩhũũra ndũrĩrĩ ũrĩ na marakara.
- ¹³ Wokire kũhonokia andũ aku,
na ũhonokie ũrĩa waku mũitĩrĩrie maguta.
Wahehenjire kĩongo kĩa nyũmba ya waganu,
ũkĩmĩtharia nginya itina-inĩ ciayo.
- ¹⁴ Wamũtheecire mũtwe na itimũ rĩake mwene,
rĩrĩa njamba ciake cia ita ciatũtharĩkĩire itũharaganie;
cigakenagĩrĩra ta igũtambuura athĩĩni arĩa mehithĩte.
- ¹⁵ Wee wakinyire iria igũrũ na mbarathi ciaku,
ũgĩthuka maaĩ macio maingĩ, magĩtuĩka makũmbĩ manene.

* 3:7 Andũ a Kushani na Midiani maarĩ Aarabu arĩa matũũraga gũkuhĩ na Edomu. † 3:9 Mĩguĩ haha nĩ heni na marurumĩ iria Mwathani aahũthĩire.

¹⁶ Ndaiguire ũhoro ũcio,
ngoro yakwa ĩgĩtumatuumu,
nacio iromo ciakwa ikĩinaina nĩ mũgambo ũcio;
mahĩndĩ makwa makĩonja,
namo magũrũ makwa makĩinaina.
No nĩ nĩngweterera ngirĩĩrie,
nginya mũthenya ũrĩa wa kũnyariirĩka ũgaakinya,
ũkore rũrĩrĩ rũrĩa rūtũtharĩkagĩra.

¹⁷ Atĩrĩrĩ, o na mũkũyũ ũngĩaga kũruta kĩro,
nayo mĩthabibũ yaage thabibũ,
o nago mũtamaiyũ wage maciaro,
nayo mĩgũnda yaage irio;
o na kũngĩaga ng'ondũ gĩcegũ
na kwage ng'ombe ciugũ-inĩ-rĩ,

¹⁸ nĩ no ndĩrĩkenagĩra Jehova,
njanjamũkage nĩ ũndũ wa Ngai Mũhonokia wakwa.

¹⁹ Mwathani Jehova nĩwe hinya wakwa,
atũmaga magũrũ makwa magĩe ihenya ta magũrũ ma thwariga,
nake aahotithagia kũhaica kũrĩa gũtũũgĩru.

Kũrĩ mũtongoria wa nyĩmbo. Rwĩmbo rũrũ nĩ rwa kũinwo na inanda cia mũgeeto.

ZEFANIA

¹ Atĩrĩrĩ, ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩrĩa yakinyĩrĩire Zefania mũrũ wa Kushi, mũrũ wa Gedalia, mũrũ wa Amaria, mũrũ wa Hezekia, rĩrĩa Mũthamaki Josia mũrũ wa Amoni aathamakaga Juda.

Juda Gũtuĩrwo Ciira

² Atĩrĩrĩ, Jehova ekuuga ũũ:

“Nĩnganiina indo ciothe ithire biũ,
ithire kũndũ guothe gũkũ thĩ.

³ Nĩnganiina andũ o na nyamũ;
njooke niine nyoni cia rĩera-inĩ,
na thamaki cia iria-inĩ.

Andũ arĩa aaganu magaatigĩrio o hĩba cia mahuti,
hĩndĩ ĩrĩa ngaaniina andũ mathire kũndũ guothe gũkũ thĩ,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

⁴ “Nĩngatambũrũkia guoko gwakwa njũkĩrĩre Juda,
na njũkĩrĩre andũ othe arĩa matũũraga Jerusalemu.

Nĩnganiina mĩhianano ya Baali ĩrĩa ĩtigarĩte gũkũ,
na niine marĩĩtwa ma andũ arĩa matooi Ngai,
na athĩnjĩri-ngai cia mĩhianano,

⁵ o acio mainamagĩrĩra,
makahooya mbũtũ cia igũrũ marĩ nyũmba igũrũ,

o na makainamĩrĩra, makehĩta na rĩĩtwa rĩa Jehova,
na magacooka makehĩta na rĩĩtwa rĩa Milikomu,

⁶ o acio matigaga kũrũmĩrĩra Jehova magacooka na thuutha,
na maticaragia Jehova, o na kana makamũrongooria.

⁷ Atĩrĩrĩ, kirai ki mũrĩ mbere ya Mwathani Jehova,
nĩgũkorwo mũthenya wa Jehova ũrĩ hakuhĩ.

Jehova nĩahaarĩirie igongona;
ningĩ nĩamũrĩte andũ arĩa etĩte.

⁸ Mũthenya ũcio wa igongona rĩa Jehova-rĩ,
nĩngaherithia anene, o na herithie ariũ a mũthamaki,
hamwe na arĩa othe magaakorwo mehumbĩte nguo cia bũrũri ũngĩ.

⁹ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngaherithia ataagarari othe a hingĩro,
o acio maiyũragia hekarũ ya ngai ciao na haaro na maheeni.”

¹⁰ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio
nĩgũkaiguu mũkayo uumĩte Kĩhingo-inĩ gĩa Thamaki,
o na kũgirĩka kuumĩte Itũũra Rĩerũ,
naguo mũrurumo mũnene wa mũmomoko uume tũrĩma-inĩ.

¹¹ Girĩkai, inyuĩ mũtũũraga rũgongo rwa ndũnyũ;
mũgirĩke tondũ onjorithia anyu othe nĩmekũniinwo,
na arĩa othe monjorithanagia na betha manangwo.

¹² Hĩndĩ ĩyo nĩngoya matawa njethe andũ Jerusalemu,
na herithie arĩa meiganĩtie,
arĩa mahaana ndibei ĩtiganĩirio na kĩnyita kĩaayo,
arĩa meciiragia atĩrĩ,

‘Jehova ndarĩ ũndũ angĩka, mwega kana mũũru.’

¹³ Ũtonga wao nĩũgatahwo,

na nyumba ciao imomorwo.
 Nimagaka nyumba,
 no matigacitũura;
 nimakahaanda mīgũnda ya mĩthabibũ,
 no matikanyua ndibei yayo.

Mũthenya ũrĩa Mũnene wa Jehova

- ¹⁴ “Mũthenya ũrĩa mũnene wa Jehova ũrĩ hakuhĩ,
 ũrĩ hakuhĩ na nĩũrooka narua.
 Ta thikĩrĩiai! Kĩrĩro kĩa mũthenya ũcio wa Jehova gĩgaakorwo kĩrĩ kĩnene,
 nacio njamba cia ita nĩikaarĩra mũno irĩ kũu.
¹⁵ Mũthenya ũcio-rĩ, ũgaakorwo ũrĩ wa mang’ũrĩ,
 mũthenya wa mĩnyamaro na ruo rũnene,
 mũthenya wa mathĩina na mwanangĩko,
 mũthenya wa nduma na mairia,
 mũthenya wa matu na nduma ndumanu,
¹⁶ mũthenya wa kũhuhwo karumbeta na mbugĩrĩrio ya mbaara
 ya gũũkĩrĩra matũũra marĩa mairigĩrwo na hinya,
 na gũũkĩrĩra mĩthiringo ĩrĩa mĩraihi na igũrũ.
¹⁷ Nĩngarehere andũ mĩnyamaro,
 nao magaathiiaga ta andũ atumumu,
 nĩ ũndũ nĩmehĩirie Jehova.
 Thakame yao nĩgaitwo ta rũkũngũ,
 nacio nyama cia nda ciao iteo ta irĩ rũrua.
¹⁸ Betha kana thahabu ciao
 itikahota kũmahonokia,
 mũthenya ũcio wa mang’ũrĩ ma Jehova.
 Thĩ yothe ĩkaaniinwo
 na mwaki wa ũiru wake,
 nĩgũkorwo arĩa othe matũũraga gũkũ thĩ
 nĩakamaniina o rĩmwe.”

2

- ¹ Mwĩcookanĩrĩriei hamwe, mwĩcookanĩrĩriei hamwe
 inyuĩ rũrĩrĩ rũrũ rũtarĩ thoni.
² Mwĩcookanĩrĩriei mbere ya ihinda rĩrĩa rĩtũtũtwo gũkinya,
 mũthenya ũcio ũmũkorerere ta ũrĩa mũũngũ ũmbũragwo nĩ rũhuho,
 mbere ya marakara mahiũ ma Jehova mamũkore,
 mbere ya mũthenya ũcio wa mang’ũrĩ ma Jehova kũmũkora.
³ Cariai Jehova, inyuĩ andũ othe arĩa enyihia a bũrũri,
 inyuĩ arĩa mwĩkaga ũrĩa aathanĩte.
 Mwĩcarĩriei ũthingu, mwĩcarĩriei kwĩnyiihia;
 no gũkorwo nĩmũkagitĩrwo
 mũthenya ũcio wa marakara ma Jehova.

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Filistia

- ⁴ Itũũra rĩa Gaza nĩrĩgatiganĩrio,
 narĩo itũũra rĩa Ashikeloni rĩanangwo.
 Andũ a Ashidodi makaarutũrũrwo mũthenya barigici,
 narĩo itũũra rĩa Ekironi rĩthario ta mĩtĩ ũkũmunywo.
⁵ Inyuĩ arĩa mĩtũũraga ndwere-inĩ cia iria,
 o inyuĩ Akerethi, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ!
 Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩ ĩgũũkĩrĩre,

wee Kaanani, bŭrŭri wa Afilisti.

“Nĩngakũniina,
na gŭtirĩ mŭndũ o na ũmwe ũgaatigara.”

⁶ Bŭrŭri ũcio ũrĩ ndwere-inĩ cia iria, o kũu Akerethi matũŭraga,
gũgaatuĩka kŭndũ gwa gwakwo ithũnũ cia arĩithi, na ciugũ cia ng’ondũ.

⁷ Bŭrŭri ũcio ũgaatuĩka wa matigari ma nyũmba ya Juda;
kũu nĩkuo makoona ũrĩithio.
Hwai-inĩ magaakomaga nyũmba cia Ashikeloni.
Nake Jehova Ngai wao nĩakamamenyerera, na atũme magaacĩre rĩngĩ.

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Moabi na Amoni

⁸ “Nĩnjiguĩte irumi cia Moabi
na inyŭrŭri cia Amoni,
acio maarumire andũ akwa
na makĩhĩta gũũkĩrĩra bŭrŭri wao.”

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wa Isiraeli, ekuuga atĩrĩ,
“Ti-itherũ o ta ũrĩa nĩ ndũŭraga muoyo-rĩ,
Moabi gũgaatuĩka o ta Sodomu,
naguo bŭrŭri wa Amoni ũtuĩke ta Gomora,
kŭndũ kwa riya, na marima ma cumbĩ,
kŭndũ gũtakũraga kĩndũ kuuma tene.
Matigari ma andũ akwa nĩmakaamataha;
nao andũ a rŭrĩrĩ rwakwa arĩa makaahonoka nĩmakagaya bŭrŭri wao.”

¹⁰ Maũndũ macio nĩmakamakora nĩ ũndũ wa mwĩtĩio wao,
na nĩ ũndũ wa kũruma na kũnyŭrũria andũ a Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

¹¹ Jehova nĩagetigĩrwo nĩo
rĩrĩa akaananga ngai ciothe cia bŭrŭri ũcio.
Ndũrĩrĩ iria irĩ hũgũrũrũ-inĩ ciothe cia iria nĩkamũhooya,
o rŭrĩrĩ rŭrĩ bŭrŭri waruo kĩũmbe.

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Kushi

¹² “O na inyuĩ, andũ a Kushi,
nĩmũkooragwo na rũhiũ rwakwa rwa njora.”

Ũrathi wa Gũũkĩrĩra Ashuri

¹³ Nĩagatambũrũkia guoko gwake okĩrĩre andũ a gathigathini
na aniine Ashuri,
atige Nineve gũkirĩte ihooru,
na kũũmagarĩte o ta werũ.

¹⁴ Ndũũru cia mbũri na ng’ombe igaakoma kuo,
hamwe na ciũmbe cia mĩthemba yothe.
Ndundu cia werũ na ndundu iria ng’ambi
nĩikomba itugĩ-inĩ ciakuo.
Kayũ ka mĩgambo yacio gakaiguuagwo ndirica-inĩ,
hĩba cia mahiga igaakorwo mĩrango-inĩ,
nayo mĩgamba ya mĩtarakwa ĩtigwo ũtheri.

¹⁵ Rĩrĩ nĩrĩo ĩtũũra rĩrĩa rĩratũire na gĩkeno,
o na rĩtarĩ na ũgwati.

Rĩrĩa rĩeĩiraga atĩrĩ,
“Nĩ no nĩ, na gŭtirĩ ũngĩ tiga nĩ.”

Kaĩ nĩrĩkĩanangĩtwo,
rĩgatuĩka o kĩmamo kĩa nyamũ cia gĩthaka-ĩ!

Arĩa othe mahītūkagĩra harĩ rĩo
no kũrĩnyũrũria na kũrĩorota.

3

Mehia ma Jerusalemu

- ¹ Kaĩ itũũra rĩĩrĩ inene rĩa andũ aremi, na rĩgwatĩtio thaahu,
o na rĩiyũrĩte maũndũ ma kũhinyanĩrĩria rĩrĩ na haaro-ĩ!
- ² Rĩtirĩ mũndũ rĩathĩkagĩra, rĩtiĩtikagĩra gũtaarwo.
Rĩtiĩhokaga Jehova, na rĩtikuhagĩrĩria Ngai warĩo.
- ³ Anene aarĩo mahaana ta mĩrũũthi ikũrarama,
aathani aarĩo mahaana ta njũũi iria icangacangaga hwaĩ-inĩ,
gũtirĩ kĩndũ matigagia gĩkinyie rũciinĩ.
- ⁴ Anabii aarĩo nĩ etĩĩ;
nĩ andũ a ungumania.
Athĩnjĩri-Ngai aarĩo mathaahĩtie handũ-harĩa-haamũre,
na magathũkia watho.
- ⁵ Jehova ũrĩa ũrĩ thĩinĩ warĩo nĩ mũthingu;
we ndeekaga ũũru.
Rũciinĩ o rũciinĩ nĩatuanagĩra ciira na kĩhooto,
mũthenya o mũthenya ndagaga gwĩka ũguo,
no arĩa matarĩ athingu matirĩ thoni.
- ⁶ “Nĩiniĩte ndũrĩrĩ;
cĩgitĩro ciao cia hinya nĩ momore.
Nacio barabara ciao ndũmĩte itiganĩrio,
gũtirĩ mũndũ ũracigerera.
Matũũra mao manene nĩmanange;
gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũtigarĩte, gũtirĩ o na ũmwe.
- ⁷ Ndeerire itũũra rĩu inene atĩrĩ,
‘Ti-itherũ nĩũkanjĩtigĩra,
na wĩtikĩre gũtaarwo!’
Hĩndĩ ĩyo itũũro ciake itikaniinwo,
o na kana maherithia makwa mamũkore.”
No o meeriragĩria o gwĩka ũũru
maũndũ-inĩ mao mothe.
- ⁸ Nĩ ũndũ ũcio Jehova ekuuga atĩrĩ,
“Ikaraĩ mũnjetereire,
mweterere mũthenya ũrĩa ngaarũgama ndute ũira.
Nĩnduĩte atĩ nĩngacookanĩrĩria ndũrĩrĩ hamwe,
na nyũnganie mothamaki,
nĩguo ndĩmaitĩrĩrie mang’ũrĩ makwa,
nĩmo marakara makwa mahiũ.
Thĩ yothe nĩkaniinwo
nĩ mwaki wa marakara ma ũiru wakwa.
- ⁹ “Hĩndĩ ĩyo nĩngatheria mĩromo ya ndũrĩrĩ,
nĩguo othe makayagĩre rĩitwa rĩa Jehova,
na mamũtungatagĩre marĩ na ũrũmwe.
- ¹⁰ Andũ akwa arĩa mahurunjũkĩire
mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa njũũĩ cia Kushi,
o acio maahooyaga,
nĩmakandehera maruta.
- ¹¹ Mũthenya ũcio wee ndũgaconorithio

nĩ ũndũ wa maũndũ mothe marĩa mooru wananjĩka,
tondũ nĩngeheria arĩa othe makenagĩra mwĩtĩio wao,
ndĩmarute kuuma itũũra-inĩ rĩĩrĩ inene.

Ndũgacooka gwĩtũũgĩria

ũrĩ kĩrĩma-inĩ gĩakwa gĩtheru.

¹² No rĩrĩ, nĩngatigia gatagatĩ-inĩ kanyu
andũ arĩa ahooreri na enyĩhia,
arĩa mehokete rĩitwa rĩa Jehova.

¹³ Matigari ma Isiraeli matigekaga ũũru;
matikaheenana,
kana ũhinga woneke tũnua-inĩ twao.

Makaarĩaga na magakoma,
na gũtirĩ mũndũ ũkaamamakia.”

¹⁴ Atĩrĩrĩ, wee Mwarĩ wa Zayuni, ina rwĩmbo;
o nawe, Isiraeli anĩrĩra!
Nawe Mwarĩ wa Jerusalemu
kena na ũcanjamũke na ngoro yaku yothel!

¹⁵ Jehova nĩheretie ihũũra rĩaku,
nacio thũ ciaku nĩacingatĩte.
Jehova mũthamaki wa Isiraeli arĩ hamwe nawe;
ndũgacooka gwĩtigĩra mwanangĩko rĩngĩ.

¹⁶ Mũthenya ũcio nĩmakeera Jerusalemu atĩrĩ,
“Wee Zayuni, ndũgacooke gwĩtigĩra
na ndũkaregerie moko maku.

¹⁷ Jehova Ngai waku arĩ hamwe nawe,
o we ũrĩa ũrĩ hinya wa kũhonokania.
Nĩarĩgũkenagĩra mũno,
na nĩarĩkũhooragĩria na wendo wake,
agũkũngũire akĩinaga nyĩmbo.”

¹⁸ “Kĩha gĩa ciathĩ iria njathane nĩngamwehereria;
icio ikoretwo irĩ mũrigo na cia thoni harĩ inyuĩ.

¹⁹ Hĩndĩ ĩyo nĩngaherithia
arĩa othe maamũhinyagĩrĩria;
nĩngahonokia arĩa ithua,
na njookererie arĩa mahurunjĩtwo.
Nĩngatũma magĩe igweta na ndĩmagoocithie
mabũrũri-inĩ mothe kũrĩa manaconorithio.

²⁰ Ihinda rĩu nĩngamũcookanĩrĩria;
hĩndĩ ĩyo nĩngamũcookia mũcĩ.
Nĩngatũma mũgĩe igweta na ndĩmũgoocithie
gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ,
hĩndĩ ĩrĩa ngaatũma mũgaacĩre rĩngĩ,
o mũkĩĩonagĩra na maitho manyu,”
ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

HAGAI

Andũ kwĩrwo maake Nyũmba ya Jehova

¹ Na rĩrĩ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa gũthamaka kwa Dario,* mũthenya wa mbere wa mweri wa gatandatũ, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire Zerubabeli mũrũ wa Shealitieli, mwathi wa bũrũri wa Juda, na kũrĩ Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na kanua ka mũnabii Hagai makĩrwo atĩrĩ,

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Andũ aya moigaga atĩrĩ, ‘Ihinda ti ikinyu rĩa gwakĩra Jehova nyũmba.’”

³ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩgĩũka na kanua ka mũnabii Hagai ĩkĩũria atĩrĩ, ⁴ “Anga nĩ ihinda rĩanyu inyuĩ ene rĩa gũikara nyũmba iria ng’emie na mbaũ rĩrĩa nyũmba ĩno yakwa ĩkarĩte ĩrĩ nyanangĩku?”

⁵ Na rĩrĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mwĩcũraniei wega ũrĩa mĩthĩire yanyu ĩtarĩĩ. ⁶ Mũhaandĩte irio nyingĩ, no mũkagetha o tũnini. Mũrĩaga no mũtiĩũnaga. Mũnyuuaga no mũtinyootokaga. Mwĩhumbaga nguo no mũtiiguaga ũrugarĩ. Ningĩ ũrĩa ũthũkũmaga, aanyĩta mũcaara wake awĩkagĩra mũhuko ũrĩ na marima.”

⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mwĩcũraniei wega ũrĩa mĩthĩire yanyu ĩtarĩĩ. ⁸ Ambatai irĩma-inĩ mũgĩire mbaũ, mũũke mũnjakĩre nyũmba, nĩgeetha nĩ ndĩmikenagĩre na ndũike wa gũtĩagwo,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ⁹ Mwerĩgagĩrĩra uumithio mũingĩ, no rĩrĩ, mũkĩona o kĩndũ kĩnini. Kĩrĩa mwainũkirie, ngĩkĩũmbũra na mĩhũmũ yakwa. Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekũũria atĩrĩ, “Ndeekire ũguo nĩkĩ? Ndeekire ũguo nĩ ũndũ wa nyũmba yakwa, ĩrĩa ĩkarĩte ĩrĩ nyanangĩku, rĩrĩa o ũmwe wanyu arahangĩra maũndũ ma nyũmba yake mwene. ¹⁰ Nĩ ũndũ wanyu, igũrũ nĩrĩregete gũĩta ime, nayo thĩ ĩkarega na maciaro mayo. ¹¹ Nĩndatũmire bũrũri wage mbura mĩgũnda-inĩ na irĩma-inĩ, o na ngĩũmia ngano, na ngĩniina ndĩbei ya mũhihano na maguta na kĩrĩa gĩothe thĩ ĩciaraga, na ngĩnyĩhia andũ na mahiũ, na ngĩthũkia wĩra wa moko manyu.”

¹² Ningĩ Zerubabeli mũrũ wa Shealitieli, na Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na matigari mothe ma andũ, magĩathĩkĩra mũgambo wa Jehova Ngai wao, o na ndũmĩrĩri ya mũnabii Hagai, tondũ nĩ Jehova Ngai wao wamũtũmĩte. Nao andũ acio magĩitĩgĩra Jehova.

¹³ Ningĩ Hagai mũtũmwo wa Jehova akĩheana ndũmĩrĩri ĩno ya Jehova kũrĩ andũ, akĩmeera atĩrĩ: Jehova ekuuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩ hamwe na inyuĩ.” ¹⁴ Nake Jehova akĩarahũra roho wa Zerubabeli mũrũ wa Shealitieli, mwathi wa Juda, na roho wa Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, o na roho wa andũ othe arĩa maatigarĩte, nao magĩũka, makĩambĩrĩria kũruta wĩra wa nyũmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe, Ngai wao. ¹⁵ Kwarĩ mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩna, mweri wa gatandatũ, mwaka-inĩ wa keerĩ wa gũthamaka kwa Dario.

2

Riiri wa Nyũmba ĩyo Njerũ

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ũmwe, mweri wa mũgwanja, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire mũnabii Hagai, akĩrwo atĩrĩ, ² “Arĩria Zerubabeli mũrũ wa Shealitieli, mwathi wa bũrũri wa Juda, na Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na andũ othe arĩa matigaire, ũmoorie atĩrĩ, ³ ‘Nũũ wanyu ũtigarĩte wonire nyũmba ĩno na riiri wayo wa mbere? Mũrona ĩhaana atĩa rĩu? Githĩ mũtiramĩona ĩhaana ta kĩndũ gĩa tũhũ?’ ⁴ Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Gĩa na hinya, wee Zerubabeli, na ũgĩe na hinya, wee

* 1:1 Mũthamaki Dario aathamakaga bũrũri wa Perisia mwaka-inĩ wa 522 nginya 486 mbere ya gũciarwo gwa Kristũ.

Joshua mŭrũ wa Jehozadaki, mŭthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mŭnene, gĩai na hinya inyuĩ andũ othe a bŭrũri, na mŭrute wĩra, nĩgũkorwo ndĩ hamwe na inyuĩ.’ Ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga. ⁵ ‘Ũguo nĩguo ndaarĩkanĩire na inyuĩ, rĩrĩa mwoimire bŭrũri wa Misiri, na Roho wakwa egũtũũra thĩinĩ wanyu. Tigai gwĩtigĩra.’

⁶ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ; ‘Thuutha wa kahinda kanini nĩngathingithia igũrũ na thĩ rĩngĩ, na thingithie iria na thĩ nyũmũ. ⁷ Nĩngathingithia ndũrĩrĩ ciothe, nake ũrĩa wĩriragĩrio nĩ ndũrĩrĩ ciothe nĩagooka, na nĩ nĩngaiyũria nyũmba ĩno riiri,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga. ⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Betha nĩ yakwa, o na thahabu nĩ yakwa. ⁹ Riiri wa nyũmba ĩno ũgaakorwo ũrĩ mŭnene gũkĩra riiri wa nyũmba ĩrĩa ya mbere,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga. ‘Na handũ haha nĩngaheana thayũ,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

Irathimo cia Andũ arĩa Marĩ na Thaahu

¹⁰ Mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩna, mweri wa kenda, mwaka wa keerĩ wa gũthamaka kwa Dario, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire mŭnabii Hagai akĩrwo atĩrĩ, ¹¹ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Ūriai athĩnjĩri-Ngai ũrĩa watho ugĩte: ¹² Mũndũ angĩkuua nyama nyamũre ruuno-inĩ rwa nguo yake, naruo ruuno rŭhutie mŭgate, kana thubu, kana ndibei, kana maguta, o na kana irio ingĩ-rĩ, irio icio ciatuĩka nyamũre?’”

Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcookia atĩrĩ, “Aca.”

¹³ Ningĩ Hagai akĩmooria atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩ na thaahu nĩ ũndũ wa kũhutania na kĩimba, angĩhutia kĩndũ kĩmwe gĩa icio-rĩ, kĩndũ kũ no kĩnyiitwo nĩ thaahu?”

Nao athĩnjĩri-Ngai magĩcookia atĩrĩ, “Īi, no kĩnyiitwo nĩ thaahu.”

¹⁴ Ningĩ Hagai akĩmeera atĩrĩ, “Jehova ekuuga atĩrĩ, ‘Ũguo noguo andũ aya na rŭrĩrĩ rŭrũ matariĩ maitho-inĩ makwa; ũrĩa wotho meekaga na kĩrĩa gĩothe marutaga kũu, kĩrĩ na thaahu.

¹⁵ “‘Na rĩrĩ, mwĩcũraniei wega ũhoru ũyũ kuuma ũmũthĩ, mŭtaranie ũrĩa maũndũ maatarĩ mbere ya rĩrĩa gũtaarĩ ihiga rĩagĩrĩrwo igũrũ wa rĩngĩ mwako-inĩ wa hekarũ ĩno ya Jehova. ¹⁶ Mũndũ o wotho angĩathiire hĩba-inĩ ya ngano ya ithimi mĩrongo ĩrĩ, aakoraga no ithimi ikũmi. Mũndũ o wotho angĩathiire itangi-inĩ rĩa ndibei erĩgĩrĩire gũtahia ithimi mĩrongo ĩtano, aakoraga o mĩrongo ĩrĩ. ¹⁷ Ndathũkirie wĩra wotho wa moko manyu na mbaa, na mbuu na mbura ya mbembe,* no inyuĩ mŭtiigana kũnjookerera,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ¹⁸ Kuuma ũmũthĩ na gũthĩ na mbere, kuuma mŭthenya ũyũ wa mweri mĩrongo ĩrĩ na inya, mweri wa kenda, mwĩcũraniei wega ũhoru wa mŭthenya ũrĩa mũthingi wa hekarũ ya Jehova wakirwo. Ta mwĩcũraniei wega: ¹⁹ Nĩ hakĩrĩ o na mbeũ ĩtigarĩte ikũmbĩ-inĩ? Nginyagia rĩu, mĩthabibũ, na mĩkũyũ, na mĩkomamanga, o na mĩtamaĩyũ ndĩrĩ ĩragĩa na maciaro.

“‘Kuuma ũmũthĩ nĩndĩrĩmŭrathimaga.’”

Zerubabeli, Gĩcũhĩ kĩa Jehova

²⁰ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire Hagai hĩndĩ ya keerĩ, mweri mĩrongo ĩrĩ na inya wa mweri ũcio, akĩrwo atĩrĩ, ²¹ “Arĩria Zerubabeli mwathi wa Juda, ũmwĩre atĩ nĩngathingithia igũrũ na thĩ. ²² Nĩngang’aũrania itĩ cia ũnene, na hehenje hinya wa mothamaki ma thĩ ng’eni. Nĩngakurumania ngaari cia ita, na atwarithia a cio; na ndungumanie mbarathi hamwe na ahaici a cio, o mũndũ arũndwo na rũhiũ rwa njora rwa mŭrũ wa nyina.

²³ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngakwamũkĩra, wee ndungata yakwa Zerubabeli mŭrũ wa Shealitieli,’ ũguo nĩguo Jehova ekuuga. ‘Ningĩ nĩngagũtua ta gĩcũhĩ gĩakwa gĩa kĩara, gĩkurure rũri rwakwa, nĩgũkorwo nĩngũthuurĩte,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

* 2:17 Rũhuho rũhiũ na mbura ya mbembe ciatũmagĩrwo nĩ Ngai kũhũũra andũ nĩ ũndũ wa ũremi wao.

ZEKARIA

Isiraeli Gwĩtwo Macookerere Jehova

¹ Na rĩrĩ, mweri wa ĩnana wa mwaka wa keerĩ wa ũthamaki wa Dario, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire mũnabii Zekaria, mũrũ wa Berekia, mũrũ wa Ido, akĩĩrwo atĩrĩ:

² “Jehova nĩarakaririo mũno nĩ maithe manyu ma tene. ³ Nĩ ũndũ ũcio ĩra andũ atĩrĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: ‘Njookerera, nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga, na nĩ nĩngũmũcookerera,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga. ⁴ Mũtikahaane ta maithe manyu ma tene arĩa maahunjagĩrio nĩ anabii a tene, makeerwo atĩrĩ: ũũ nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga: ‘Garũrũkai mũtigi mĩthĩire yanyu mĩũru o na mĩtugo yanyu mĩũru.’ No makĩaga kũnjigua kana kũrũmbũiya uuge wakwa, nĩguo Jehova ekuuga. ⁵ Maithe manyu ma tene makĩrĩ kũ rĩu? Nao anabii-rĩ, nĩmatũũraga nginya tene? ⁶ No rĩrĩ, githĩ ndũmĩrĩri yakwa na irĩa ciakwa cia kũrũmĩrĩrwo, iria ndaathĩte ndungata ciakwa cia anabii itiahingĩrio maithe manyu ma tene?

“Hĩndĩ ĩyo makĩĩrira makiuga atĩrĩ, ‘Jehova Mwene-Hinya-Wothe atwĩkĩte kũringana na ũrĩa mĩthĩire na mĩtugo iitũ itariĩ, o ta ũrĩa aatuĩte nĩegwĩka.’”

Mũndũ ũrĩa warĩ Mĩtĩ-inĩ ya Mĩhandathi

⁷ Mũthenya wa mĩrongo ĩrĩ na ĩna wa mweri wa ikũmi na ũmwe, mweri ũcio wa Shebati, mwaka-inĩ wa keerĩ wa ũthamaki wa Dario, ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyakinyĩire mũnabii Zekaria, mũrũ wa Berekia, mũrũ wa Ido.

⁸ Nĩndonire kĩoneki ũtukũ, na rĩrĩ, mbere yakwa ngĩona mũndũ wahaicĩte mbarathi ndune! Mũndũ ũcio aarũgamĩte mĩtĩ-inĩ ya mĩhandathi yarĩ handũ mũkuru-inĩ. Thuutha wake nĩ haarĩ mbarathi ĩmwe ndune, na ingĩ cia gĩtĩĩri na ingĩ njerũ.

⁹ Na nĩ ngĩũria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ici nacio nĩ cia kĩ?”

Mũraika ũcio waaragia na nĩ akĩnjookeria atĩrĩ, “Nĩngũkwĩra nĩ cia kĩ.”

¹⁰ Nake mũndũ ũcio warũngĩ mĩtĩ-inĩ ya mĩhandathi akĩndaarĩria akĩnjĩra atĩrĩ, “Aya nĩo Jehova atũmĩte mathĩĩ thĩ yothe.”

¹¹ Nao magĩcookia ũhoro kũrĩ mũraika wa Jehova, ũrĩa warũngĩ mĩtĩ-inĩ ya mĩhandathi, makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtũthĩte thĩ yothe na tũkoona atĩ thĩ nĩhooreire na ĩrĩ na thayũ.”

¹² Nĩngĩ mũraika ũcio wa Jehova akĩũria atĩrĩ, “Nĩ nginya rĩ, Wee Jehova Mwene-Hinya-Wothe, ũkwaga kũiguĩra Jerusalemu na matũũra ma Juda tha, marĩa ũkoretwo ũrakarĩire mĩaka mĩrongo mũgwanja?” ¹³ Nĩ ũndũ ũcio Jehova agĩkĩarĩria mũraika ũcio twaragia nake na ciugo njega na cia kũhoorerania.

¹⁴ Nake mũraika ũcio wanjaragĩria akĩnjĩra atĩrĩ, “Anĩrĩra ndũmĩrĩri ĩno: Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ‘Nĩnjiguaga ũiru nĩ ũndũ wa Jerusalemu na Zayuni, ¹⁵ no rĩrĩ, nĩndakarĩtio mũno nĩ ndũrĩrĩ iria ciĩguaga irĩ ngĩtĩre. Ndaarakarĩire andũ akwa o hanini, no ndũrĩrĩ icio igĩkĩrĩrĩria kũmanyamaria.’

¹⁶ “Nĩ ũndũ ũcio, Jehova ekuuga ũũ: ‘Nĩngacooka itũũra rĩa Jerusalemu ndĩrĩguĩre tha, nayo nyũmba yakwa yakwo kuo rĩngĩ. Naruo rũrigi rĩa gũthima nĩrũgatambũrũkio Jerusalemu,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹⁷ “Nĩngĩ ũthĩĩ na mbere na kwanĩrĩra uuge atĩrĩ: Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ, ‘Matũũra makwa nĩmakaiyũrĩrĩra ũgaacĩru rĩngĩ, nake Jehova nĩakahooreria Zayuni rĩngĩ na ethuurĩre Jerusalemu.’”

Hĩa Inya na Mabundi Mana

¹⁸ Nĩngĩ ngĩtiira maithe, na rĩrĩ, mbere yakwa ngĩona hĩa inya! ¹⁹ Ngĩũria mũraika ũcio wanjaragĩria atĩrĩ, “Ici nacio nĩ cia kĩ?”

Nake akīnjookeria atīrī, “Ici nīcio hīa iria ciaharaganirie Juda, na Isiraeli, na Jerusalemu.”*

²⁰ Nake Jehova agīcooka akīnyonia mabundi mana. ²¹ Na nī ngīmūūria atīrī, “Aya-rī, marooka gwīka atīa?”

Nake akīnjookeria atīrī, “Ici nīcio hīa iria ciaharaganirie Juda nīguo gūtigacooke kuoneka mūdū ūkwīhaanda, no mabundi maya, mokīte kūmamakia na magūithie hīa icio cia ndūrīrī, iria ciambararirie hīa ciao igīūkīrīa būrūri wa Juda, nīguo andū akuo maharaganio.”

2

Mūdū warī na Rūrīgi rwa Gūthima

¹ Ningī ngītiira maitho, na rīrī, hau mbere yakwa ngīona mūdū wanyitite rūrigi rūa gūthima na guoko gwake. ² Ngīmūūria atīrī, “Wee-rī, wathī kū?”

Nake akīnjookeria atīrī, “Ndathī gūthima itūūra rīa Jerusalemu, nīguo menye warī o na ūraihi warīo.”

³ Na rīrī, mūraika ūcio wanjaragīria agīthī, nake mūraika ūngī agīūka kūmūtūnga, ⁴ akīmūira atīrī, “Teng’era wīre mwanake ūcio atīrī, ‘Jerusalemu rīgaatuīka itūūra inene rītārī thingo, nī ūndū wa ūngī wa andū na mahiū marīa magaakorwo kuo.’ ⁵ Jehova ekuuga ūū, ‘Nī mwene nī nī ngaatuīka rūthingo rwa mwaki ndīrīthiūrūrūkīrie, na ndūike riiri thīinī wa itūūra rū.’”

⁶ Jehova ekuuga ūū, “Ūkai, ūkai! Ūrai muume būrūri wa mwena wa gathigathini, nīgūkorwo ndīmūharaganīrie mīena yothe īna īrīa yumaga huho cia igūrū,” ūguo nīguo Jehova ekuuga.

⁷ “Ūka, wee Zayuni! Wīthare, o wee ūtūūruga kwa Mwarī wa Babuloni!” ⁸ Nīgūkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Thuutha wa kūūhe gītīo, akīndūma ngahūūrane na ndūrīrī iria ciatahīte indo cianyu. Nīgūkorwo ūrīa wothē ūmūhutagia inyuī nī kūma kīa riitho rīa Ngai ahutagia. ⁹ Ti-itherū nīngambararia guoko gwakwa ndīmookīrīre, nacio ngombo ciao itahe indo ciao. Hīndī īyo nīguo mūkaamenya atī Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe ūndūmīte.

¹⁰ “Wee Mwarī wa Zayuni-rī, anīrīra na ūkene, nīgūkorwo nīndīrooka gūtūūra gatagatī-inī kanyu,” ūguo nīguo Jehova ekuuga. ¹¹ “Mūthenya ūcio-rī, ndūrīrī nyingī nīkanyitithanio na Jehova, na nīmagatuīka andū akwa. Ngaatūūra gatagatī-inī kanyu na nīmūkamenya atī Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe ūndūmīte kūrī inyuī.” ¹² Jehova nīakagaya Juda gūtūike igai rīake būrūri-inī ūrīa mūtheru, na nīagethuurīa Jerusalemu o rīngī. ¹³ Hoorerai harī Jehova inyuī kīrīndī gīa thī tondū nīeyarahūrīte kuuma gīkaro-ini gīake gītheru.

3

Nguo Theru cia Mūthīnjīri-Ngai ūrīa Mūnene

¹ Ningī akīnyonia Joshua, mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene, arūgamīte mbere ya mūraika wa Jehova, nake Shaitani arūgamīte mwena wake wa ūrīo nīguo amūcuuke. ² Nake Jehova akīra Shaitani atīrī, “Jehova arogūkūma, wee Shaitani! Jehova ūrīa ūthuurīte Jerusalemu arogūkūma wee! Githī mūdū ūyū ti gīcinga gītharītwo kuuma mwaki-inī?”

³ Na rīrī, Joshua eehumbīte nguo irī gīko hīndī īyo aarūgamīte mbere ya mūraika. ⁴ Mūraika ūcio akīra arīa maarūngī mbere yake atīrī, “Mūrutei nguo icio ciake irī na gīko.”

Agīcooka akīra Joshua atīrī, “Atīrīrī, nīnjeheretie mehia maku, na nīngūkūhumba nguo cia goro.”

⁵ Ngīcooka ngiuga atīrī, “Muohei kīremba gītheru mūtwe.” Nī ūndū ūcio makīmūoha kīremba gītheru mūtwe, na makīmūhumba nguo, mūraika wa Jehova arūgamīte o hau.

* 1:19 Hīa icio inya ciarī mabūrūri ma Ashuri, na Misiri, na Babuloni, na Perisia.

⁶ Mūraika wa Jehova agĩatha Joshua, akĩmwĩra atĩrĩ, ⁷ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ, ‘Ũngĩrũmĩrĩra mĩthiĩre yakwa na ũmenyagĩrĩre maũndũ marĩa nyendaga mekwo, nĩũgaathaga nyũmba yakwa, o na ũtuĩke mūrũgamĩrĩri wa nja ciayo, na ngwĩtikĩrie ũtuĩke ũmwe wa andũ aya marũngĩi haha.

⁸ “Ta thikĩrĩria, wee Joshua, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, hamwe na athiritũ aku aya maikarĩte thĩ mbere yaku, o acio kĩmenyithia kĩa maũndũ marĩa magooka: Nĩngarehe ndungata yakwa, o we Rũhonge.’ ⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ, ‘Atĩrĩrĩ, nĩnjigĩte ihiga mbere ya Joshua! Ihiga rĩu rĩrĩ na maitho mũgwanja, na nĩngakurura maandiko igũrũ warĩo, na njeherie mehia ma bũrũri ũyũ na mũthenya ũmwe.

¹⁰ “‘Mũthenya ũcio-rĩ, o mũndũ wanyu nĩageeta mũndũ wa itũũra rĩake maikare rungu rwa mũtĩ wake wa mũthabibũ na wa mũkũyũ,’” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

4

Mũtĩ wa Thahabu wa Kũigĩrĩra Tawa na Mĩtĩ Īrĩ ya Mĩtamaiyũ

¹ Hĩndĩ ĩyo mūraika ũrĩa twaranagĩria nake akĩhũndũka, akĩjarahũra, ta ũrĩa mũndũ aarahũragwo kuuma toro. ² Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ ũroona?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩrona mũtĩ wa thahabu theri wa kũigĩrĩrwo tawa, ũrĩ na mbakũri igũrũ rĩaguo, na ũigĩrĩrwo matawa mũgwanja na mĩberethi mũgwanja ya gũtwara maguta matawa-inĩ macio. ³ Ningĩ harĩ na mĩtĩ ĩrĩ ya mĩtamaiyũ ĩrganĩtie nago, ũmwe ũrĩ mwena wa ũrĩo wa mbakũri, na ũrĩa ũngĩ mwena wayo wa ũmotho.”

⁴ Ngĩũria mūraika ũrĩa twaranagĩria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ici nacio nĩ ndũũ?”

⁵ Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Wee-rĩ, ndũũĩ ici nĩ ndũũ?”

Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, Mwathi wakwa, ndiũĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio akĩnjũũria atĩrĩ, “Ĩno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova kũrĩ Zerubabeli, nayo ĩkuuga ũũ: ‘Tĩ ũndũ wa hinya kana wa ũhoti, no nĩ ũndũ wa Roho wakwa,’ ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁷ “Wee kĩrĩma gĩkĩ kĩnene-rĩ, ũkĩrĩ ũ? Ũgaatuĩka kũndũ kwaraganu mbere ya Zerubabeli. Ningĩ nĩwe ũkaarehe ihiga rĩa kũrĩkia mwako o gũkĩanagĩrĩrwo atĩrĩ, ‘Ngai rĩrathime! Ngai rĩrathime!’ ”

⁸ Ningĩ ndũmĩrĩri ya Jehova ĩkĩnginyĩrĩra ngĩrwo atĩrĩ: ⁹ “Moko ma Zerubabeli nĩmo maakĩte mũthingi wa hekarũ ĩno, na moko make no mo makaamĩrĩkia. Hĩndĩ ĩyo nĩmũkamenya atĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩwe ũndũmĩte kũrĩ inyuĩ.

¹⁰ “Nũ ũmenaga mũthenya wa kĩambĩrĩria kĩa maũndũ manini? Andũ nĩmagakena moona kabirũ karĩ guoko-inĩ gwa Zerubabeli. (Maya nĩmo maitho mũgwanja ma Jehova, marĩa moonaga thĩ yothe.)”

¹¹ Ningĩ ngĩũria mūraika ũcio atĩrĩ, “Mĩtamaiyũ ĩno ĩrĩ ĩrĩ mwena wa ũrĩo na wa ũmotho wa mũtĩ wa kũigĩrĩra tawa nĩ mĩtũũ?”

¹² Ningĩ ngĩmũũria atĩrĩ, “Honge ici igĩrĩ cia mĩtamaiyũ irũgamanĩte na mĩberethi ĩno ya thahabu iraita maguta mahaana ta thahabu nĩ ndũũ?”

¹³ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Wee-rĩ, ndũũĩ ici nĩ ndũũ?”

Na nĩ ngiuga atĩrĩ, “Aca, Mwathi wakwa, ndiũĩ.”

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩnjũũria atĩrĩ, “Aya eerĩ nĩo maitĩrĩrio maguta nĩguo matungatage Mwathani wa thĩ yothe.”

5

Ibuku rĩa Gĩkũnjo Rĩũmbũkĩte Rĩera-inĩ

¹ Ningĩ ngĩcooka ngĩtiira maitho, na rĩrĩ, hau mbere yakwa ngĩona ibuku-rĩa-gĩkũnjo rĩombũkaga rĩera-inĩ.

² Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ ũroona?”

Na niĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndĩrona ibuku-rĩa-gĩkũnjo rĩrombũka rĩera-inĩ, rĩrĩ na ũraihi wa mĩkono mĩrongo iĩrĩ* na wariĩ wa mĩkono ikũmĩ†.”

³ Nake akĩnjĩra atĩrĩ, “Gĩkĩ nĩ kĩrumi kĩa gĩgũtambũrũka bũrũri wothē; nĩgũko-rwo kũringana na ũrĩa mwena ũmwe warĩo wandĩkitwo, mũici o wothē no nginya agaathaamio, naguo mwena ũcio ũngĩ warĩo ũkandĩkwo atĩrĩ, ũrĩa wothē wĩhĩtaga na maheeni nĩagathaamio. ⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothē ekuuga atĩrĩ, ‘Nĩngatũma kĩrumi kũ, nakĩo nĩgĩgatoonya nyũmba ya mũici na nyũmba ya ũrĩa wĩhĩtaga na maheeni akĩgwetaga rĩitwa rĩakwa. Gĩgaikara nyũmba yake na kĩmĩanange yothē, kĩanange mbaũ ciayo na mahiga mayo.’”

Mũndũ-wa-nja arĩ thĩinĩ wa Gĩkabũ

⁵ Ningĩ mũraika ũrĩa wanjaragĩria akiumĩra akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiira maitho wone nĩ kĩ gĩkĩ kĩroimĩra.”

⁶ Ngĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩkĩ?”

Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Nĩ gĩkabũ gĩa gũthima.” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ŭyũ nĩguo waganu wa andũ, ũrĩa ũrĩ bũrũri wothē.”

⁷ Nakĩo gĩkunĩko gĩa kĩa gĩgĩkunũrwo, na rĩrĩ, hau thĩinĩ wa gĩkabũ ngĩona mũndũ-wa-nja waikarĩte thĩ ho. ⁸ Nake akiuga atĩrĩ, “Ŭyũ nĩwe Nyawaganu,” nake akĩmũcooka thĩinĩ wa gĩkabũ na agĩgĩkunĩka na gĩkunĩko kũ gĩa kĩa gĩgera.

⁹ Ngĩcooka ngĩtiira maitho, na rĩrĩ, hau mbere yakwa ngĩona andũ-a-nja eerĩ, mareretio nĩ rũhuho; tondũ maarĩ na mathagu ta ma njũũ, makĩoya gĩkabũ kũ magĩgĩtwara rĩera-inĩ.

¹⁰ Ngĩũria mũraika ũcio wanjaragĩria atĩrĩ, “Maratwara gĩkabũ kũ kũ?”

¹¹ Nake akĩnjookeria atĩrĩ, “Maragĩtwara bũrũri wa Babuloni magagĩakĩre nyũmba kuo. Yarĩka-rĩ, gĩkabũ kũ makĩge kuo handũ hakĩo.”

6

Ngaari Inya cia Ita

¹ Ningĩ ngĩtiira maitho rĩngĩ, na rĩrĩ, ngĩona ngaari inya cia ita igĩũka ciumĩte gatagatĩ ka irĩma igĩrĩ, irĩma icio ciarĩ cia gĩcango! ² Ngaari ya mbere yaguucĩtio nĩ mbarathi ndune, na ya keerĩ ikaguucio nĩ mbarathi njirũ, ³ na ya gatatũ ikaguucio nĩ mbarathi njerũ, nayo ya kana ikaguucio nĩ mbarathi cia marooro; ciothe ciarĩ mbarathi ciarĩ na hinya. ⁴ Ngĩũria mũraika ũcio wanjaragĩria atĩrĩ, “Mwathi wakwa, ici nacio nĩ ndũũ?”

⁵ Nake mũraika ũcio akĩnjookeria atĩrĩ, “Maya nĩ maroho marĩa mana ma igũrũ, maroima harĩa marũgamaga mbere ya Mwathani wa thĩ yothē. ⁶ Ngaari iyo iguucĩtio nĩ mbarathi njirũ yerekeire bũrũri wa gathigathini, nayo iyo iguucĩtio nĩ mbarathi njerũ yerekeire bũrũri wa ithũĩro, nayo iyo iguucĩtio nĩ mbarathi irĩ na maroro yerekeire bũrũri wa gũthini.”

⁷ Rĩrĩa mbarathi icio irĩ hinya cioimagarire-rĩ, nĩciageragia mũno ũrĩa ingĩthĩ thĩ yothē. Nake agĩciĩra atĩrĩ, “Thĩĩ mũcange thĩ yothē!” Nĩ ũndũ ũcio igĩthĩ thĩ yothē.

⁸ Ningĩ agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ, “Ta rora, icio cierekeire bũrũri wa gathigathini nĩitũmĩte Roho wakwa ũgĩ na ũhurũko kũ bũrũri wa gathigathini.”

Thũmbĩ ya Joshua

⁹ Ndũmĩrĩrĩ ya Jehova nĩyanginyĩrĩre ngĩrwo atĩrĩ, ¹⁰ “Amũkĩra betha na thahabu kuuma kũrĩ andũ arĩa maatahĩtwo, na nĩo Helidai, na Tobija, na Jedaia, arĩa mokĩte kuuma Babuloni. Thĩ o ũmũthĩ mũciĩ kwa Josia mũrũ wa Zefania. ¹¹ Oya betha na thahabu icio ũthondeke thũmbĩ, ũcooke ũmĩgĩrĩre mũtwe wa Joshua mũrũ wa Jehozadaki, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene. ¹² Mwĩre atĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothē ekuuga ũũ: ‘Ŭyũ nĩwe mũndũ ũrĩa wĩtagwo Rũhonge, nake nĩakaruta honge arĩ handũ haake na ake hekarũ ya Jehova. ¹³ Ŭcio nĩwe ũgaaka hekarũ ya Jehova, na nĩakahumbwo

* 5:2 nĩ ta mita 9 † 5:2 nĩ ta mita inya na nuthu (4.5)

riiri, na nīagaikarīra gītī gīake kīa ūnene aathane. O na nīagatungata arī mūthīnjīri-Ngai aikarīire gītī gīake kīa ūnene; na maūndū macio meerī nīmakaganīrīra wega.’ ¹⁴ Nayo thūmbī iyo iigwo thīinī wa hekarū ya Jehova, īrī kīririkano kīa Helidai, na Tobija, na Jedaia, na Heni mūrū wa Zefania. ¹⁵ Arīa marī kūrāya nīmagooka gūteithia gwaka hekarū ya Jehova, na inyuī nīmūkamenya atī Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīwe ūndūmite kūrī inyuī. Ūndū ūyū nīūgekika mūngīgaathīkīra Jehova Ngai wanyu mūrī na kīyo.”

7

Cariai Kīhoto na Tha, ti Kwīhinga Kūrīa Irio

¹ Na rīrī, mwaka-inī wa īna wa ūthamaki wa Dario, ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīire Zekaria, mūthenya wa kana wa mweri wa kenda, na nīguo mweri wa Kiselevu. ² Andū a Betheli nīmatūmīte Sharezeru na Regemu-Meleku hamwe na andū ao magathaithe Jehova ³ na kūrīa athīnjīri-Ngai a nyūmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe na anabii atīrī, “Nīnjagīrīrwo nī gūcakaya na kwīhinga kūrīa irio mweri wa gatano, ta ūrīa njīkīte mīaka mīngī?”

⁴ Ningī ndūmīrīri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīyanginyīire akīnjīra atīrī, ⁵ “Ūria andū othe a būrūri o na athīnjīri-Ngai atīrī, ‘Rīrīa mwehingaga kūrīa irio mūgīcakayaga mweri-inī wa gatano na wa mūgwanja ihinda rīa mīaka mīrongo mūgwanja-rī, ti-itherū mwehingaga kūrīa irio nī ūndū wakwa? ⁶ Na rīrīa mwarīaga na mūkanyua-rī, githī mūtīrīaga ndīa iyo nī ūndū wa inyuī ene? ⁷ Githī ici ticio ciugo cia Jehova iria cianīrīrwo igereire harī anabii a tene, rīrīa Jerusalemu na matūūra marīa maarīthiūrūrūkīrie maarī na ūhurūko na makaagaacīra, nakuo Negevu na hūgūrūrū-inī cia irīma cia mwena wa ithūiro nī gwatūūrāgwo nī andū?’”

⁸ Ndūmīrīri ya Jehova nīyakinyīire Zekaria o rīngī akīrīrwo atīrī: ⁹ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū: ‘Tuagai ciira na kīhoto; iguanagīrai tha na mūcaayanagīre mūndū na ūrīa ūngī. ¹⁰ Mūtikanahinyīrīrie mūtumia wa ndigwa kana mwana wa ngoriai, kana mūndū wa kūngī, kana mūthīnī. Mūtikaneciiranīrie ūūru ngoro-inī cianyu.’

¹¹ “No nīmaregire kūigua; makīng’athia, na makīhūgūka na magīthinga matū mao. ¹² Nao makīūmia ngoro ciao o ta ihiga rīa nyaigī, na matingīathikīrīrie watho kana ndūmīrīri īrīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe aamatūmīre na Roho wake, aarītie na tūnua twa anabii a tene. Nī ūndū ūcio, Jehova Mwene-Hinya-Wothe akīrakara mūno.

¹³ “Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, ‘Rīrīa ndeetanire, matiathikīrīrie; nī ūndū ūcio rīrīa nao maanjītire, ndiamathikīrīrie. ¹⁴ Nīndamaharaganirie na kīhuhūkanio kīnene ndūrīrī-inī ciothe, magītūūra kuo marī ageni. Būrūri wao watigirwo ūkirīte ihooru, na nī ūndū ūcio gūkīaga mūndū ūngīūtūkīania kana acooke kuo. Ūguo nīguo maatūmire būrūri ūcio mwega ūkire ihooru.’”

8

Jehova Kwīranīra Kūrathima Jerusalemu

¹ O rīngī ndūmīrīri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nīyanginyīire, ngīrwo atīrī: ² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū: “Nīnjiguaga ūiru mūno nī ūndū wa Zayuni; nīndīracinwo nī ūiru nī ūndū wake.”

³ Jehova ekuuga ūū: “Nīngacooka Zayuni, ndūūre Jerusalemu. Hīndī iyo itūūra rīa Jerusalemu rīgeetagwo Itūūra Inene rīa Ūhoro-wa-Ma, nakīo kīrīma kīa Jehova Mwene-Hinya-Wothe gīgeetagwo Kīrīma Gītheru.”

⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū: “Athuuri na atumia arīa akūrū mūno nīmagaikara njīra-inī cia Jerusalemu rīngī, o mūndū anyīitīte mūtīrima wake na guoko nī ūndū wa gūkūra mūno. ⁵ Njīra cia itūūra rīu inene ikaiyūra tūhī na tūirītu tūgīthaaka.”

⁶ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ūū: “Hīndī iyo ūndū ūcio no woneke ūrī wa magegania nī matigari ma andū acio, no Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekūūria atīrī, harī nīrī-rī, ūndū ūcio no woneke ūrī wa magegania?”

⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Nĩngahonokia andũ akwa kuuma mabũrũri ma mwena wa irathĩro na wa ithũĩro. ⁸ Nĩngamacookia matũũre Jerusalemu; nao magaatũka andũ akwa na nĩ ndũke Ngai wao wa kwĩhokeka na mũthingu.”

⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Inyuĩ arĩa mũraigua ciugo ici ciaririo nĩ anabii arĩa maarĩ kuo rĩrĩa mũthingi wa nyũmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe wahaandirwo-rĩ, gĩai na hinya nĩgeetha hekarũ yakwo. ¹⁰ Mbere ya hĩndĩ iyo gũtiarĩ irĩhi rĩa mũndũ kana rĩa nyamũ. Gũtirĩ mũndũ ũngĩarutire wĩra wake na thayũ nĩ ũndũ wa thũ ciake, tondũ nĩndatũmĩte o mũndũ o mũndũ okĩrĩre ũrĩa ũngĩ. ¹¹ No rĩrĩ, rĩu ndigũcooka kũherithia matigari ma andũ aya ta ũrĩa ndeekaga tene.” Ūguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹² “Mbeũ nĩgakũra wega, naguo mũthabibũ nĩũgaciara matunda maguo, na tĩiri nĩũkaruta magetha maguo, narĩo igũrũ nĩrĩgatatia ime. Ngaheana maũndũ maya mothe matũke igai rĩa matigari ma andũ aya. ¹³ O ta ũrĩa mũkoretwo mũkĩonwo ta mũrĩ arume mũrĩ gatagatĩ-inĩ ka ndũrĩrĩ, wee Juda na Isiraeli-rĩ, noguo ngaamũhonokia, na nĩmũgatuĩka kĩrathimo. Mũtigetigĩre, no gĩai na hinya.”

¹⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “O ta ũrĩa ndaatuĩte atĩ nĩngũmũrehere mwanangĩko, na ndiigana kũigua tha rĩrĩa maithe manyu mandakaririe-rĩ,” Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, ¹⁵ “nĩ ũndũ ũcio rĩu nĩndũite nĩngwĩka Jerusalemu na Juda maũndũ mega rĩngĩ. Nĩ ũndũ ũcio tigai gwĩtigĩra. ¹⁶ Maya nĩmo maũndũ marĩa mũgwĩka: aranaĩria ũhoru wa ma mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũtuage ciira wa ma na wa kĩhooto maciirĩro-inĩ manyu; ¹⁷ mũtikanaciirĩre gwĩka mũndũ wa itũũra rĩanyu ũũru, na mũtikanende kwĩhĩta na maheeni. Nĩ nĩthũire maũndũ macio mothe,” ūguo nĩguo Jehova ekuuga.

¹⁸ Ndũmĩrĩri ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩyanginyĩrĩre rĩngĩ, ngĩrwo atĩrĩ: ¹⁹ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Mahinda ma kwĩhinga kũrĩa irio mweri wa kana, na wa gatano, na wa mũgwanja na wa ikũmi-rĩ, magaatũka mahinda ma gũcanjamũka na kũrũũhia, na ma maruga ma gĩkeno harĩ Juda. Nĩ ũndũ ũcio endagai ũhoru wa ma na wa thayũ.”

²⁰ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Andũ aingĩ na atũũri a matũũra maingĩ manene nĩ magooka, ²¹ nao atũũri a itũũra rĩmwe inene magaathĩ itũũra rĩngĩ inene moige atĩrĩ, ‘Reke tũthĩ o rĩu tũgathaithe Jehova na tũkarongoorie Jehova Mwene-Hinya-Wothe. Nĩ mwene nĩngũthĩ.’ ²² Irĩndĩ na ndũrĩrĩ irĩ hinya nĩ igooka Jerusalemu kũrongooria Jehova Mwene-Hinya-Wothe na kũmũthaitha.”

²³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga ũũ: “Matukũ-inĩ macio andũ ikũmi kuuma thiomi-inĩ ciothe na ndũrĩrĩ-inĩ ciothe nĩmakanyĩta Mũyahudi ũmwe, marũmie gĩcũrĩ gĩa kanjũ yake na mamwĩre atĩrĩ, ‘Reke tũthĩ nawe, tondũ nĩtũguĩte atĩ Ngai arĩ hamwe na inyuĩ.’”

9

Gũtuĩrwo gwa Thũ cia Isiraeli

Ūrathi

¹ Ndũmĩrĩri ya Jehova nĩyũkĩrĩre bũrũri wa Hadaraka,
na ĩgakinyĩrĩra Dameski:

nĩgũkorwo maitho ma andũ, na ma mĩhĩrĩga yotha ya Isiraeli macũthĩrĩrie Jehova,

² na ĩgakinyĩrĩra Hamathu o nakuo, itũũra rĩrĩa rĩhakanĩte nakuo,
o na ĩgakinyĩrĩra Turo na Sidoni, o na gũtuĩka andũ akuo maarĩ oogĩ mũno.

³ Andũ a Turo nĩmeyakĩire kĩgitĩro kĩrũmu,
na makeigĩra hĩba cia betha nyingĩ ta rũkũngũ,
na thahabu nyingĩ ta mahuti ma njĩra-inĩ.

⁴ No rĩrĩ, Mwathani nĩakarĩtunya ũtonga warĩo,
na aanange ũhoti warĩo wa iria-inĩ,

- narĩo itũũra rĩu nĩrĩgacinwo na mwaki.
⁵ Ashikeloni nĩrĩkeyonera ũhoro ũcio na rĩitĩgĩre,
 Gaza nĩrĩkehũũrithania nĩ ruo rũnene,
 o na Ekironi o narĩo, nĩgũkorwo mwĩhoko warĩo nĩũkahooaha.
 Gaza nĩrĩkoorwo nĩ mũthamaki warĩo,
 narĩo Ashikeloni nĩrĩgathaamwo.
⁶ Andũ a bũrũri ũngĩ nĩmagatũũra Ashidodi,
 na nĩ nĩnganiina mwĩtĩio wa Afilisti.
⁷ Nĩngaruta thakame tũnua-inĩ twao,
 na irio iria ngaananie ndĩcirute gatagatĩ ka magego mao.
 Andũ arĩa magaatigara magaatũĩka a Ngai witũ,
 na matũĩke atongoria a Juda,
 nao andũ a Ekironi makahaana ta andũ a Jebusi.
⁸ Na rĩrĩ, nĩngagitĩra nyũmba yakwa
 kuuma kũrĩ mbũtũ iria imarehagĩra mbaara.
 Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ mũhinyanĩrĩria agaacooka gũtooria andũ akwa,
 nĩgũkorwo rĩu nĩndĩoneire ũrĩa maanahinyĩrĩrio.

Gũũka kwa Mũthamaki wa Zayuni

- ⁹ Kena mũno, wee Mwarĩ wa Zayuni!
 Anĩrĩra, wee Mwarĩ wa Jerusalemu!
 Atĩrĩrĩ, mũthamaki waku nĩarooka kũrĩ we,
 nĩ mũthingu na arĩ na ũhonokio,
 nĩ mũhooreri na akuuĩtwo nĩ ndigiri,
 agaĩkarĩra njaũ ya ndigiri.
¹⁰ Nĩngeheria ngaari cia ita kuuma Efiraimu,
 na njeherie mbarathi cia mbaara kuuma Jerusalemu,
 naguo ũta wa mbaara-rĩ, nĩũkoinangwo.
 Nake aanĩrĩre thayũ ndũrĩrĩ-inĩ.
 Wathani wake-rĩ, ũgaatambũrũka kuuma iria rĩmwe nginya rĩrĩa rĩngĩ,
 na kuuma Rũũĩ rwa Farati o nginya ituri cia thĩ.
¹¹ No ha ũhoro waku-rĩ, nĩ ũndũ wa thakame ya kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndarĩkanĩire nawe,
 nĩngoohorithia andũ aku arĩa mohetwo, moime irima rĩu rĩtarĩ maaĩ.
¹² Cookai kĩhitho-inĩ kĩanyu kĩrĩa kĩrũmu, inyuĩ muohetwo mũrĩ na mwĩhoko;
 o na rĩu nguuga atĩrĩ, nĩngamũcookeria indo cianyu maita meerĩ.
¹³ Ngaagonya Juda o taarĩ ũta wakwa,
 nake Efiraimu atũĩke ta mĩguĩ ya ũta ũcio, ndĩmaiyũrie kuo.
 Nĩngarahũra ariũ aku, wee Zayuni,
 mokĩrĩre ariũ aku wee Mũyunani,
 na ngũtue ta rũhiũ rwa njora rwa njamba ĩrĩ hinya.

Jehova Nĩakoimĩra

- ¹⁴ Hĩndĩ ĩyo Jehova nĩakoonwo arĩ igũrũ rĩao;
 mũguĩ wake ũkaarathũka ta rũheni.
 Mwathani Jehova nĩakahuha karumbeta;
 agaathĩ arĩ ihuhũkanio-inĩ cia mwena wa gũthini,
¹⁵ nake Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamagitĩra.
 Nao makaamaniina biũ,
 na matooranie na kũmahũũra na mahiga ma kĩgũtha.
 Makaanyua na manegene ta marĩitwo nĩ ndibei;
 makaiyũrĩrĩrio ta mbakũri
 ĩrĩa ĩhũthagĩrwo kũminjaminjĩria koine cia kĩgongona.
¹⁶ Jehova Ngai wao nĩakamahonokia mũthenya ũcio,
 marĩ andũ a rũũru rwake.

Nĩmagakengaga būrūri-inĩ wake,
 ta mahiga ma goro marĩ thũmbĩ-inĩ ya mũthamaki.
¹⁷ Kaĩ nĩmagakorwo marĩ a kwendeka, na mathakarĩte-ĩ!
 Irio cia mĩgũnda nĩgatũma aanake magaacĩre,
 nayo ndibei ya mũhahano ĩtũme airĩtu o nao magaacĩre.

10

Jehova Nĩakamenyerera Juda

- ¹ Hooyai Jehova oirie mbura hĩndĩ ya kĩmera kĩa mbere;
 Jehova nĩwe ũtũmaga kũgĩe matu ma mbura ya kĩhuhũkanio.
 Nĩoiragĩria andũ mbura,
 na akahe mũndũ o wotho irio cia mũgũnda.
- ² Mĩhianano ya kũhooywo yaragia maheeni,
 ago moonaga cioneki itarĩ cia ma,
 maaragia ũhoru wa irooto itarĩ cia ma;
 kũhoorerania kwao no gwa tũhũ.
 Nĩ ũndũ ũcio andũ maturuuraga ta ng'ondũ,
 makahinyĩrĩka nĩ ũndũ wa kwaga mũrĩithi.
- ³ “Marakara makwa nĩmakanĩte nĩ ũndũ wa arĩithi,
 na nĩ nĩngaherithia atongoria acio;
 nĩgũkorwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe nĩakamenyerera
 rũũru rwake, nĩruo andũ a nyũmba ya Juda,
 na atũme matũke ta mbarathi ĩgwĩtĩia ĩrĩ mbaara-inĩ.
- ⁴ Thĩinĩ wa Juda nĩgũkoima ũrĩa ũgaatuĩka ihiga rĩa koine,
 na kuuma kũrĩ we kuume hĩgĩ cia kwamba hema,
 ningĩ kuume ũta wa mbaara,
 o na kuume mũndũ o wotho wa gwathana.
- ⁵ Marĩ hamwe magaatũka ta njamba cia ita ĩrĩ hinya,
 marangĩrĩrie thũ ciao ndoro-inĩ ya njĩra hĩndĩ ya mbaara.
 Tondũ Jehova agaakorwo hamwe nao,
 makaarũa na mang'aũranie ahaici a mbarathi.
- ⁶ “Nĩgekĩra nyũmba ya Juda hinya,
 na honokie nyũmba ya Jusufu.
 Nĩngamacookia kwao,
 tondũ nĩndĩmaiguĩrĩre tha.
 Nao magaikara ta itarĩ ndaamarega,
 nĩgũkorwo nĩ nĩ nĩ Jehova Ngai wao,
 na nĩngamacookeria mahooya mao.
- ⁷ Andũ a Efiraimu magaatũka ta njamba cia ita,
 nacio ngoro ciao icanjamũke ta andũ manyuĩte ndibei.
 Ciana ciao nĩikoona ũndũ ũcio ikene;
 nacio ngoro ciao nĩgakenera Jehova.
- ⁸ Nĩngameta ndĩmacookanĩrĩrie.
 Ti-itherũ nĩngamakũũra;
 nao nĩmakaingĩha o ta ũrĩa maarĩ mbere.
- ⁹ O na ĩngĩkamaharaganĩria ndũrĩrĩ-inĩ,
 marĩ o kũu mabũrũri ma kũraya no makaandirikana.
 O, hamwe na ciana ciao nĩmakahonoka
 na macooke kwao.
- ¹⁰ Nĩngamacookia kuuma Misiri,

na ndĩmacookanĩrĩrie kuuma Ashuri.
 Nĩngamarehe bũrũri wa Gileadi na wa Lebanoni,
 o nginya mage ũikaro ũngĩmaigana.
¹¹ Magaatuĩkanĩria iria rĩa thĩĩna;
 makũmbĩ ma iria nĩmakahoorerio,
 nakuo kũrĩa Rũũĩ rwa Nili rũrikĩte nĩgũkahũa.
 Mwĩtĩĩo wa Ashuri nĩũkaharũrũkio,
 nayo thimbũ ya ũthamaki wa Misiri nĩĩkeherio.
¹² Nĩngamekĩra hinya ndĩmomĩrĩrie thĩĩnĩ wa Jehova,
 na thĩĩnĩ wa rĩĩtwa rĩake nĩmagetwara,”
 ũguo nĩguo Jehova ekuuga.

11

¹ Wee, Lebanoni-rĩ, hingũra mĩrango yaku,
 nĩgeetha mwaki ũcine mĩtarakwa yaku, ũmĩniine!
² Rĩra, wee mũthithinda, nĩgũkorwo mũtarakwa nĩũgwĩte;
 mĩtĩ ĩrĩa mĩrũngarũ nĩmĩanange!
 Rĩrai inyuĩ mĩgandi ya Bashani;
 nĩgũkorwo mĩtĩ ya mũtitũ ũrĩa mũtumanu nĩĩtemetwo.
³ Ta thikĩrĩriai ũrĩa arĩĩthi maraarĩra, makĩgirĩkaga:
 ũrĩĩthio wao ũrĩa mũnoru nĩwanangĩtwo!
 Ta thikĩrĩriai mũraramo wa mĩrũũthi;
 gĩthaka kĩrĩa kĩruru kĩa Jorodani nĩkĩanange!

Arĩĩthi Eerĩ

⁴ Jehova Ngai wakwa ekuuga ũũ: “Rĩĩthia rũũru rũrĩa rũtuĩrĩrwo gũthĩnjwo.
⁵ Arĩa macigũruga nĩo macithĩnjaga na matione wa kũmaherithia. Arĩa maciendagia
 moigaga atĩrĩ, ‘Jehova arogocwo, nĩĩ ndĩ mũtongu!’ Arĩĩthi ene cio maticiguagĩra
 tha. ⁶ Nĩgũkorwo ndikaiguĩra andũ a bũrũri ũcio tha rĩngĩ,” ũguo nĩguo Jehova
 ekuuga. “Nĩnganeana mũndũ o kũrĩ mũndũ wa itũũra rĩake na kũrĩ mũthamaki wake.
 Nĩmakahinyĩrĩria bũrũri ũcio, na ndikamahonokia kuuma moko-inĩ mao.”

⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngĩrĩĩthia rũũru rũu rwatuĩrĩrwo gũthĩnjwo, na makĩria iria
 ciahinyĩrĩrio cia rũũru rũu. Ngĩcooka ngĩoya thanju igĩrĩ, rũmwe ngĩrwĩta Ũtugi na
 rũrĩa rũngĩ ngĩrwĩta Ũiguano, na nĩ ngĩrĩĩthia rũũru rũu. ⁸ Ihinda rĩa mweri ũmwe
 nĩndeheririe arĩĩthi acio atatũ.

Naruo rũũru rũgĩĩthũũra mũno, na nĩ ngĩnogio nĩo, ⁹ ngiuga atĩrĩ, “Ndigũcooka
 gũtuĩka mũrĩĩthi wanyu. Iria cia gũkua nĩikue, na iria cia gũthira nĩĩthire. Iria igũtigara-
 rĩ, nĩĩrĩane cio nyene.”

¹⁰ Ningĩ ngĩoya rũthanju rwakwa rũrĩa rwetagwo Ũtugi, ngĩruunania icunjĩ igĩrĩ,
 ngĩtharia kĩrĩkanĩro kĩrĩa ndarĩkanĩire na ndũrĩrĩ ciothe. ¹¹ Gĩatharirio o ro mũthenya
 ũcio, na nĩ ũndũ ũcio arĩa maahinyĩrĩrio a rũũru rũu, arĩa maanjũũthĩrĩrie, makĩmenya
 atĩ ĩyo yarĩ ndũmĩrĩri ya Jehova.

¹² Ngĩcooka ngĩmeera atĩrĩ, “Mũngĩona nĩ kwagĩrĩire, Heei mũcaara wakwa, na
 aakorwo ti ũguo-rĩ, ikarai naguo.” Nĩ ũndũ ũcio makĩndĩha mũcaara wa icunjĩ mĩrongo
 ĩtatũ cia betha.

¹³ Hĩndĩ ĩyo Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Ikĩria mũũmbi wa nyũngũ mbeeca icio”: ĩ thogora
 ũcio mwega moonire nĩũnjiganĩte! Nĩ ũndũ ũcio ngĩoya icunjĩ icio mĩrongo ĩtatũ cia
 betha, ngĩciikĩria mũũmbi kũu nyũmba-inĩ ya Jehova.

¹⁴ Ningĩ ngiunania rũthanju rwakwa rwa keerĩ rũrĩa rwetagwo Ũiguano, ngĩthũkia
 ũrũmwe gatagatĩ ka Juda na Isiraeli.

¹⁵ Ningĩ Jehova akĩnjĩra atĩrĩ, “Oya o rĩngĩ indo cia mũrĩĩthi mũkĩgu. ¹⁶ Nĩgũkorwo
 nĩngwarahũra mũrĩĩthi bũrũri-inĩ ũyũ, ũrĩa ũtakarũmbũiya ng’ondũ iria ciũrĩte, kana
 acarie tũgondũ, kana ohe iria ndiĩhie, o na kana arĩĩthie iria ng’ima, we no kũrĩa arĩĩĩaga
 nyama cia ng’ondũ iria noru, agĩcikũũruga mahũngũ.

¹⁷ “Kaĩ mŭrĩithi ũcio wa tũhũ,
 ũrĩa ũtiganagĩria rũũru, arĩ na haaro-ĩ!
 Guoko gwake na riitho rĩake rĩa ũrĩo irotemwo na rũhiũ rwa njora!
 Guoko gwake nĩgũkonja biũ,
 na riitho rĩake rĩa ũrĩo rĩtuĩke itumumu biũ.”

12

Thũ cia Jerusalemu Kũniinwo

Ūrathi

¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ya Jehova ĩkoniĩ Isiraeli. Jehova, ũrĩa watambũrũkirie igũrũ, na akĩhaanda gĩtina gĩa thĩ ĩno, o na akĩũmba roho thĩinĩ wa mũndũ, ekuuga ũũ:
² “Nĩngũtua Jerusalemu ta gĩkombe kĩa ndibei gĩa gũtũma arĩa othe magũthiũrũrũkĩrie matũgũũge. Juda o ũndũ ũmwe na Jerusalemu nĩgũkarigiicĩrio nĩ thũ. ³ Mũthenya ũcio, rĩrĩa ndũrĩrĩ ciothe cia thĩ igaacookanĩrĩra irũkĩrĩre, nĩngatua Jerusalemu ihiga rĩtangĩenyenyeka kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe. Arĩa othe makaageria kũrĩenyenyia nĩmakeguraria mũno. ⁴ Mũthenya ũcio-rĩ, nĩngamakia mbarathi o yothe ĩhahũke, nake mũmĩhaici ndũme agũrũke,” ũguo nĩguo Jehova ekuuga. “Nĩngarangĩra nyũmba ya Juda, no mbarathi ciothe cia ndũrĩrĩ ndĩcitue ndumumu. ⁵ Hĩndĩ ĩyo atongoria a Juda makeĩira na ngoro atĩrĩ, ‘Andũ a Jerusalemu nĩmagĩte na hinya nĩ ũndũ wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe, o we Ngai wao.’

⁶ “Mũthenya ũcio nĩngatũma atongoria a Juda mahaane ta nyũngũ ĩiyũrĩte mwaki ĩrĩ riiko, na ndũme mahaane ta gĩcinga gĩgwakana kĩrĩ thĩinĩ wa itĩia cia ngano. Makaaniina andũ arĩa othe marĩthiũrũrũkĩrie mwena wa ũrĩo na mwena wa ũmotho, no rĩrĩ, andũ a Jerusalemu matigaakorwo na ũgwati o na hanini marĩ kũu Jerusalemu.

⁷ “Jehova akaamba kũhonokia andũ arĩa matũũraga Juda, nĩgeetha gĩtĩio kĩa nyũmba ya Daudi na kĩa aikari a Jerusalemu gĩtikananenehe gũkĩra kĩa andũ a Juda. ⁸ Mũthenya ũcio Jehova nĩakagitĩra andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, nĩgeetha arĩa maagĩte hinya mũno gatagatĩ-inĩ kao makahaana ta Daudi, nayo nyũmba ya Daudi ĩkahaana o ta Ngai, ĩhaane ta mũraika wa Jehova amatongoretie. ⁹ Mũthenya ũcio nĩngoimagara nganiĩne ndũrĩrĩ ciothe iria igookĩrĩra itũũra rĩa Jerusalemu.

Kũrĩrĩa ũrĩa Maathecire

¹⁰ “Na nĩngaitĩrĩria nyũmba ya Daudi na arĩa othe matũũraga itũũra rĩa Jerusalemu roho wa gũtugana na wagũthaithana. Nao nĩmakerorera ũrĩa maathecire, na nĩmakamũrĩrĩra marĩ na ruo o ta ũrĩa mũndũ arĩragĩra mwana wa mũmwe, na magĩe na kĩa kĩnene o ta ũrĩa mũndũ ethikagĩra akuĩrĩrwo nĩ mwana wake wa irigithathi. ¹¹ Mũthenya ũcio nĩgũgakorwo kĩrĩro kĩnene kũu Jerusalemu, o ta kĩrĩro kĩrĩa kĩarĩ Hadadi-Rimoni* o kũu werũ-inĩ wa Megido. ¹² Bũrũri ũcio nĩũkagĩa na kĩrĩro, o mbarĩ o mbarĩ ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki: mbarĩ ya nyũmba ya Daudi ĩrĩre ĩrĩ iiki na atumia ao marĩ oiki, mbarĩ ya nyũmba ya Nathani ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki, ¹³ na mbarĩ ya nyũmba ya Lawi ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki, mbarĩ ya Shimei ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki, ¹⁴ na mbarĩ icio ingĩ ciothe itigaire o mbarĩ o mbarĩ ĩrĩre ĩrĩ iiki, na atumia ao marĩ oiki.

13

Gũtherio kwa Mehia

¹ “Mũthenya ũcio gĩthima nĩgĩgathikũrio nĩ ũndũ wa nyũmba ya Daudi o na nĩ ũndũ wa andũ arĩa matũũraga Jerusalemu, gĩthima gĩa kũmatheria mehia o na thaahu.”

² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mũthenya ũcio nĩnganiina marĩtwa ma mĩhianano ya kũhooywo mathire bũrũri-inĩ, na matigacooka kũririkanwo rĩngĩ. Nĩngerheria anabii hamwe na roho ũcio wa thaahu, mathire bũrũri-inĩ. ³ Na rĩrĩ, kũngĩgaakorwo

* 12:11 Hadadi-Rimoni nĩkuo andũ maacakaĩre gĩkuũ kĩa Josia (2Maũ 35:22, 24, 25).

na mündũ ũrathiĩ na mbere na kũratha mohoro-rĩ, ithe na nyina, arĩa mamũciarĩte, nĩ makaamwĩra atĩrĩ, ‘No nginya ũkue, nĩ ũndũ nĩwarĩtie maheeni ũkĩgwetaga rĩitwa rĩa Jehova.’ Rĩrĩa akaaratha mohoro-rĩ, aciari ake mwene nĩmakamũtheeca na rũhiũ.

⁴ “Mũthenya ũcio mĩnabii o wotho nĩagaconoka nĩ ũndũ wa kĩoneki kĩa ũrathi wake. Ndukehumba nguo ya maguoya ya mĩnabii nĩguo aheenie andũ. ⁵ Akoigaga atĩrĩ, ‘Nĩ ndirĩ mĩnabii, ndĩ mũrĩmi, ndũũragio nĩ mũgũnda kuuma ũnini-inĩ wakwa.’ ⁶ Nake mündũ angĩkamũũria atĩrĩ, ‘Ironda ici irĩ mwĩrĩ waku nĩ cia kĩ?’ we agaacookia atĩrĩ, ‘Ironda ici ndagĩrĩire nyũmba-inĩ ya arata akwa.’

Mũrĩithi Kũringwo, na Ng’ondũ Kũhurunjũka

⁷ “Arahũka, wee rũhiũ rwa njora, ũũkĩrĩre mũrĩithi wakwa, ũkĩrĩra mündũ ũcio wa hakuhĩ na nĩ!”
ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wotho ekuuga.
“Ringa mũrĩithi, nacio ng’ondũ nĩkũhurunjũka,
nakuo guoko gwakwa ndĩkwerekerie kũrĩ tũgondũ, ndĩtũũkĩrĩre.”
⁸ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Bũrũri-inĩ guothe,
andũ icunjĩ igĩrĩ thĩinĩ wa ithatũ nĩmakooragwo, mathire;
no rĩrĩ, gĩcunjĩ kĩmwe gĩa ithatũ nĩgĩgatigara kuo.
⁹ Gĩcunjĩ kĩu gĩa ithatũ kĩa andũ nĩngakĩhitũkĩria mwaki-inĩ;
ngaamatheria ta betha, na ndĩmagerie ta ũrĩa thahabu igeragio.
Nĩmagakaĩra rĩitwa rĩakwa,
na nĩ nĩngametĩka;
Nĩngoiga atĩrĩ, ‘Aya nĩ andũ akwa,’
nao moige atĩrĩ, ‘Jehova nĩwe Ngai witũ.’”

14

Jehova Nĩegũũka Athamake

¹ Atĩrĩrĩ, mũthenya wa Jehova nĩũrooka, rĩrĩa indo cianyu igaatahwo na igayanĩrwo gatagatĩ-inĩ kanyu.

² Nĩngongania ndũrĩrĩ ciothe ciũkĩrĩre itũũra rĩa Jerusalemu, ihũũrane narĩ; itũũra rĩu inene nĩrĩkanyitwo nĩ thũ, na indo cia nyũmba ciũngũrũrio nao andũ-a-nja manyi-itwo na hinya. Andũ nuthu ya itũũra nĩmagathaamio, no andũ acio angĩ matikeherio itũũra-inĩ rĩu.

³ Hĩndĩ iyo Jehova nĩakoimagara, okĩrĩre ndũrĩrĩ icio arũe nacio, o ta ũrĩa arũaga mũthenya wa mbaara. ⁴ Mũthenya ũcio-rĩ, Jehova nĩakarũgama Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩta-maiyũ, mwena wa irathĩro wa Jerusalemu. Nakĩo Kĩrĩma kĩu kĩa Mĩtamaiyũ nĩgĩgatũkana maita meerĩ kuuma mwena wa irathĩro nginya mwena wa ithũĩro; naho hagĩe mũkuru mũnene, nuthu ĩmwe ya kĩrĩma ithĩĩ mwena wa gathigathini, nayo nuthu iyo ĩngĩ ithĩĩ mwena wa gũthini. ⁵ Mũkoorĩra mũkuru-inĩ ũcio wa kĩrĩma gĩakwa tondũ ũgaakinya o Azeli. Mũkoora o ta ũrĩa mworĩire gĩthingithia matukũ-inĩ ma Uzia, mũthamaki wa Juda. Nake Jehova Ngai wakwa nĩagooka, arĩ hamwe na andũ arĩa atheru othe.

⁶ Mũthenya ũcio gũtigakorwo na ũtheri kana heho o na kana mbaa. ⁷ ũcio ũgaakorwo ũrĩ mũthenya wa mwanya, ũtarĩ mũthenya kana ũtukũ, mũthenya ũũĩo nĩ Jehova. Hwaĩ-inĩ wakinya, nĩgũkagĩa na ũtheri.

⁸ Mũthenya ũcio maaĩ ma muoyo nĩmagatherera moimĩte Jerusalemu; nuthu yamo yerekere iria-inĩ rĩa mwena wa irathĩro, nayo nuthu iyo ĩngĩ yerekere iria-inĩ rĩa mwena wa ithũĩro. Maaĩ macio magathereraga hĩndĩ ya ũrugarĩ na hĩndĩ ya heho.

⁹ Jehova nĩwe ũgaatuĩka mũthamaki wa thĩ yotho. Mũthenya ũcio gũgaakorwo Jehova arĩ o we wiki, narĩo rĩitwa rĩake rĩkorwo no rĩo riiki.

¹⁰ Bũrũri wotho kuuma Geba nginya Rimoni, mwena wa gũthini wa Jerusalemu, ũkaahaana ta Araba. No rĩrĩ, itũũra rĩa Jerusalemu nĩrĩgatũũgĩrio na rĩtũũre o hau rĩrĩ, kuuma Kĩhingo-inĩ kĩa Benjamini nginya harĩa Kĩhingo kĩa Mbere kĩrĩ, o nginya Kĩhingo-inĩ gĩa Koine, na kuuma mũthiringo ũrĩa mũraaya na igũrũ wa Hananeli gũthĩĩ

nginya ihihĩro-inĩ cia ndibei cia mũthamaki. ¹¹ Itũũra rĩu rĩgaatuĩka rĩa gũtũũrwo; rĩtikanangwo hĩndĩ ĩngĩ. Itũũra rĩa Jerusalemu rĩgaatũũra rĩtarĩ na ũgwati.

¹² Na rĩrĩ, ũyũ nĩguo mũthiro ũrĩa Jehova akaahũũra ndũrĩrĩ ciothe naguo, iria cianarũa na Jerusalemu: Mũĩrĩ yao ĩkaabuthaga o marũgamĩte na magũrũ mao, maitho mao namo mabuthĩre marima-inĩ mamu, nacio nĩmĩ ciao ĩkaabutha irĩ tũnua-inĩ twao. ¹³ Mũthenya ũcio-rĩ, Jehova nĩakahũũra andũ na kĩmako kĩnene. O mũndũ nĩakaguthũkĩra guoko kwa mũndũ ũrĩa ũngĩ akũnyiite, nao matharĩkanĩre marũe. ¹⁴ Andũ a Juda o nao nĩmakarũĩra kũu Jerusalemu. Ũtonga wa ndũrĩrĩ iria irigiicĩirie kũu nĩũkonganio, naguo nĩ ũtonga mũingĩ wa thahabu, na wa betha na wa nguo. ¹⁵ Mũthiro o ta ũcio nĩũkaniina mbarathi na nyũmbũ, na ngamĩra na ndigiri, na nyamũ ciothe iria igaakorwo kambĩ-inĩ icio.

¹⁶ Ningĩ-rĩ, matigari ma ndũrĩrĩ icio ciothe iria cianatharĩkĩra Jerusalemu makaambataga mwaka o mwaka kũhooya Mũthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe, na gũkũngũĩra Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. ¹⁷ Kũngĩkaagĩa andũ gũkũ thĩ matakaambata Jerusalemu kũhooya Mũthamaki, o we Jehova Mwene-Hinya-Wothe-rĩ, kwao gũtikoiria mbura. ¹⁸ Andũ a Misiri mangĩkaaga gũthĩ kũnyiitanĩra na arĩa angĩ-rĩ, kwao gũtikoiria mbura. Jehova nĩakamarehera mũthiro ũrĩa ahũũraga ndũrĩrĩ naguo iria itaambataga gũkũngũĩra Gĩathĩ kũu gĩa Ithũnũ. ¹⁹ Rĩrĩ nĩrĩo rĩgaakorwo rĩrĩ iherithia rĩa bũrũri wa Misiri, o na rĩa ndũrĩrĩ ciothe iria itaambataga igathiĩ gũkũngũĩra Gĩathĩ kũu gĩa Ithũnũ.

²⁰ Mũthenya ũcio-rĩ, mbugi cia mbarathi ĩkaandĩkwo, ICI CIAMŪRĨRWO JEHOVA, nacio nyũngũ cia kũruga iria irĩ nyũmba ya Jehova thĩinĩ igaatuĩka ta mbakũri iria nyamũre irĩ mbere ya kĩgongona. ²¹ Nyũngũ o yothe ĩrĩ kũu Jerusalemu na Juda ĩkaamũrĩrwo Jehova Mwene-Hinya-Wothe, nao arĩa othe magookaga kũruta igongona-rĩ, makooyaga nyũngũ imwe cia cio makaruga nacio. Na mũthenya ũcio-rĩ, gũtigacooka kũgĩa na mwonjorithia thĩinĩ wa nyũmba ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

MALAKI

¹ Īno nīyo ndūmīrīri nditū ĩrīa Jehova aarīrie andū a Isiraeli na kanua ka mūnabii Malaki.*

Jakubu Kwendwo, nake Esaũ Kūregwo

² Jehova ekuuga atīrī, “Nīĩ nīndīmwendete.

“No inyuĩ mūūragia atīrī, ‘Ūtwendete atīa?’”

Nake Jehova akamūūria atīrī, “Githĩ Esaũ ndaarĩ mūrū wa nyina na Jakubu? No nīĩ ndendire Jakubu, ³ ngīrega Esaũ, būrūri wake wa irīma ngīwananga ūgītūika tūhū, narīo igai rīake ngīrītua werū wa gūikaragwo nī mbwe.”

⁴ Andū a Edomu no moige atīrī, “O na gūtūika tūrī ahehenje-rī, no tūgaaka kūrīa kwanangīku rīngī.”

No Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “No maake rīngī, no nīngakūmomora. Mageetagwo Būrūri Mwaganu, andū matūūraga marakarīrwo nī Jehova hīndī ciothe. ⁵ Nīmūkeyonera ūhoru ūcio, muuge atīrī, ‘Jehova nīwe mūnene, o na akaneneha na kūu mbere ya mīhaka ya Isiraeli!’”

Magongona marī na Ūūgū

⁶ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekūūria atīrī, “Mwanake atīaga ithe, nayo ndungata īgatīa mūmīathi. Angīkorwo ndī mūciari-rī, gītīo kīrīa kīnjagīrīre gīkīrī ha? Angīkorwo ndī mwathani-rī, gwītīgīrwo kūrīa kūnjagīrīre gūkīrī ha? Inyuĩ, athīnjīri-Ngai, nīinyuĩ mūmenagīrīria rītwa rīakwa.

“No mūūragia atīrī, ‘Tūmenagīrīria rītwa rīaku atīa?’

⁷ “Mūigagīrīria irio irī na thaahu kīgongona-inī gīakwa.

“No mūūragia atīrī, ‘Tūgūthaahītie atīa?’

“Nī kuuga muugaga atī metha ya Jehova nī ya kūmeneka. ⁸ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekūūria atīrī, ‘Rīrīa mūkūrehe nyamū ndumumu cia igongona-rī, gwīka ūguo ti ūūru? Rīrīa mūkūruta igongona rīa nyamū nyonju kana ndwaru-rī, gwīka ūguo ti ūūru? Ta geriai gūcirutīra mwathi wanyu! No akenio nīinyuĩ? No amwītīkīre?’

⁹ “Na rīrī, ta thaithai Ngai nīguo atūtuge. Rīrīa mūkūrehe maruta ta macio-rī, no amwītīkīre?” Ūguo nīguo Jehova Mwene Hinya-Wothe ekūūria.

¹⁰ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī: “Naarī korwo ūmwe wanyu aahinga mīrango ya hekarū nīguo mūtīkanaakie mīaki ya tūhū kīgongona-inī gīakwa! Ndikenetio nī inyuĩ na ndingītīkīra iruta o na rīrīkū kuuma kūrī inyuĩ. ¹¹ Rītwa rīakwa nīrī-gatūūgīrio ndūrīrī-inī, kuuma riūa rīkīratha o nginya riūa rīgīthūa. Kūndū guothe ūbumba nīūgacinagwo na maruta matheru marutagīrwo rītwa rīakwa, tondū rītwa rīakwa nīrīgātūūgīrio ndūrīrī-inī,” ūguo nīguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

¹² “No inyuĩ mūrīthaahagia na kwaria ūhoru wa metha ya Mwathani mūkoiga atīrī, ‘Nīithaahie,’ na ha ūhoru wa irio ciayo mūkoiga atīrī, ‘Nī cia kūmeneka.’” ¹³ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Muugaga atīrī, ‘Kaĩ ūhoru ūcio nī mūrītū-ī!’ Na mūgatembania iromo.”

Jehova ekūūria atīrī, “Rīrīa mūkūrehe nyamū iria ndiihangie, na iria iigūthua, kana iria ndwaru mūgaaciruta irī magongona-rī, no ndīgīcītīkīre kuuma harī inyuĩ?” ¹⁴ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atīrī, “Kūgwatwo nī kīrumi nī mūheenania ūrīa wīranīire kūruta nyamū ya njamba īngītīkīrīka kuuma rūūru-inī rwake rwa mbūri, no agacooka akarutīra Mwathani igongona rīa nyamū ĩrī na ūūgū. Nīgūkorwo ndī Mūthamaki mūnene, narīo rītwa rīakwa nī rīa gwītīgīrwo ndūrīrī-inī.

* 1:1 Rītwa Malaki rīgītāūrwo nī kuuga “Mūtūmwo.”

2

Athĩnjĩri-Ngai Gũtaarwo

¹ “Na rĩrĩ, rĩathani rĩrĩ nĩ rĩanyu, inyuĩ athĩnjĩri-Ngai.” ² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Mũngĩaga gũũthikĩrĩria na mwage gũtua itua na ngoro cianyu gũtĩia rĩitwa rĩakwa-rĩ, nĩ nĩngamũtũmĩra kĩrumi o na irathimo iria ndĩmũrathimaga nacio ndĩcirume. Īĩ, o na rĩu nĩndĩcirumĩte, tondũ mũtũtũte itua na ngoro cianyu kũndĩia.

³ “Nĩngarũithia njiaro cianyu nĩ ũndũ wanyu; nĩngamũminjĩria taatha wa nyamũ cia magongona ma ciathĩ cianyu na mũgaatahwo mũrĩ o nago. ⁴ Na nĩmũkamenya atĩ nĩ nĩ ndĩmũtũmũire rĩathani rĩrĩ, nĩgeetha kĩrĩkanĩro gĩakwa na Lawi gĩtũũre kĩrũmĩte,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga. ⁵ “Kĩrĩkanĩro gĩakwa kĩarĩ giitũ nake, nakĩo kĩarĩ kĩrĩkanĩro kĩa muoyo na gĩa thayũ, na nĩ ngĩmũhe cio; ũndũ ũcio warĩ wa gũtũma eĩndigĩre, nake akĩndĩia na agĩtũũra etigĩrĩte rĩitwa rĩakwa. ⁶ Ūrutani wa ma warĩ kanua-inĩ gake, na gũtirĩ maheeni moonirwo mĩromo-inĩ yake. Aatwaranire na nĩ na thayũ na mĩthĩre mĩrũngĩrĩru, na akĩgarũra andũ aingĩ moime mehia-inĩ.

⁷ “Tondũ mĩromo ya mũthĩnjĩri-Ngai yagĩrĩrwo nĩgũtũũria ũũgĩ, nao andũ magĩrĩrwo nĩgũcacia ūrutani kuuma kanua gake tondũ nĩwe mũtũmwo wa Jehova Mwene-Hinya-Wothe. ⁸ No inyuĩ nĩmũgarũrũkĩte mũgatiga njĩra, nago ūrutani wanyu ũgatũma andũ aingĩ mahĩngwo; nĩmũthũkĩtie kĩrĩkanĩro giitũ na Lawi,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga. ⁹ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩndũmĩte mũmenwo na mũconorithio mbere ya andũ othe, tondũ mũtirũmagĩrĩra njĩra ciakwa no nĩmũthuurania andũ mũgĩtua ciira.”

Juda ti Mwĩhokeku

¹⁰ Githĩ ithuothe tũtirĩ a ithe ũmwe? Githĩ ti Ngai ũmwe watũũmbire? Nĩ kĩ gĩgũtũma tũthaahie kĩrĩkanĩro kĩa maithe maitũ na ũndũ wa kwaga kwĩhokana mũndũ na ũrĩa ũngĩ?

¹¹ Andũ a Juda nĩmatigĩte gũtuĩka ehokeku. ũndũ wa magigi nĩwĩkĩtwo Isiraeli na Jerusalemu: Andũ a Juda nĩmathaahĩtie handũ harĩa hatheru harĩa Jehova endete, nĩ ũndũ wa kũhikia airĩtu a andũ arĩa mahooyaga ngai ng'eni. ¹² Mũndũ o wotho wĩkaga ũguo-rĩ, arĩ ũ kana ũ, Jehova aromweheria hema-inĩ cia Jakubu, o na angĩkorwo nĩarehage maruta make kũrĩ Jehova Mwene-Hinya-Wothe.

¹³ Kũrĩ ũndũ ũngĩ mwĩkaga. Mũiyũragia kĩgongona kĩa Jehova na maithori. Mũrĩraga na mũkagĩrĩka tondũ nĩatigire kũrũmbũiya maruta manyu, kana kũmaamũkĩra na gĩkeno kuuma harĩ inyuĩ. ¹⁴ Mũũragia atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmi?” Nĩ tondũ Jehova nĩwe mũira gatagatĩ gaku na mũtumia wa ũnini waku, tondũ ndũrĩ mwĩhokeku harĩ we, o na gũtuĩka nĩwe mũrata waku, o we mũtumia wa kĩrĩkanĩro kĩa ũhiki waku.

¹⁵ Githĩ Jehova ndamatuĩte ũmwe? Matuĩkĩte ake mwĩrĩ na roho. Amatuĩte ũmwe nĩkĩ? Tondũ nĩacaragia rũciarwo rwa etigĩri Ngai. Nĩ ũndũ ũcio, gitagĩra roho waku, na ũtũũre ũrĩ mwĩhokeku kũrĩ mũtumia ũcio wa ũnini waku.

¹⁶ Jehova Ngai wa Isiraeli ekuuga atĩrĩ, “Nĩthũire ndigano ya mũthuri na mũtumia wake, na nĩthũire mũndũ wĩhumbaga haaro ta nguo,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Nĩ ũndũ ũcio gitĩra roho waku, na ndũkaage kwĩhokeka.

Mũthenya wa Ciira

¹⁷ Inyuĩ nĩmũnogetie Jehova na ciugo cianyu.

No mũrooria atĩrĩ, “Tũmũnogetie atĩa?”

Mũmũnogetie na kuuga atĩrĩ, “Othe arĩa mekaga ũũru nĩmagĩrĩire maitho-inĩ ma Jehova, na nĩakenagio nĩo.” Ningĩ mũkooria atĩrĩ, “Ngai wa kĩhoo-ro, akĩrĩ ha?”

3

¹ Na rĩrĩ, Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Nĩngūtũma mūtũmwo* wakwa, ũrĩa ũgaathondeka njĩra mbere yakwa. Hĩndĩ iyo Mwathani ũcio mūcaragia nĩagooka o rĩmwe thĩinĩ wa hekarũ yake; mūtũmwo ũcio wa kĩrĩkanĩro ũrĩa mwĩriragĩria nĩagooka.”

² No nũũ ũgetiiria mũthenya wa gũũka gwake? Nũũ ũkomĩrĩria rĩrĩa akooneka? Nĩgũkorwo akahaana ta mwaki wa mūturi ũrĩa ũtheragia cuuma, kana thabuni ũrĩa ũtheragia nguo. ³ Agaikara thĩ ta mūturi wa betha na mũtheria wacio; nĩagatheria Alawii, amatherie ta ũrĩa thahabu na betha itheragio. Hĩndĩ iyo Jehova nĩagakorwo na andũ arĩa makamũrehere maruta ma ũthingu; ⁴ namo maruta ma Juda na Jerusalemu nĩmagetĩkĩrĩka nĩ Jehova, o ta matukũ marĩa mathirĩte, o na ta mĩaka irĩa ya mbere.

⁵ “Nĩ ũndũ ũcio nĩngamũkuhĩrĩria ndĩmũciirithie na ndĩmũtuĩre. Nĩngahiũha gũtuĩka mũira wa gũtuĩra ciira arogi, na itharia, na arĩa mehĩtaga na maheeni, na njũkĩrĩre arĩa matunyaga aruti wĩra mĩcaara yao, na arĩa mahinyagĩrĩria atumia a ndigwa na ciana iria itarĩ maithe, na arĩa maagithagia ageni kĩhoto na makaaga kwĩndigĩra,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

Kũiya Indo cia Ngai

⁶ “Nĩ Jehova ndigarũrũkaga. Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ njaro cia Jakubu nĩkĩo mūtari mwaniinwo. ⁷ O na kuuma hĩndĩ ya maithe manyu-rĩ, mūtũire mūtiganĩrie irĩa ciakwa cia kũrũmĩrĩrwo na mũkaaga gũcirũmia. Njookerera na nĩ nĩngũmũcookerera.” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

“No mũũragia atĩrĩ, ‘Tũgũgũcookerera atĩa?’

⁸ “Mũndũ-rĩ, aahota gũtunya Ngai indo ciake? No inyuĩ nĩmũndunyĩte indo ciakwa.

“No mũũragia atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ tũgũtunyĩte?’

“Mũndunyĩte maruta na icunji cia ikũmi. ⁹ Rũrĩrĩ rwanyu ruothe rũgwatĩtwo nĩ kĩrumi, tondũ nĩmũndunyaga indo ciakwa. ¹⁰ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, rehei gĩcunji gĩa ikũmi gĩothe thĩinĩ wa ikũmbĩ, nĩgeetha nyũmba yakwa ikoragwo na irio. Ngeriai na njĩra ĩno muone kana ndikũmũhingũrĩra ndirica cia igũrũ, ndĩmuurĩrie irathimo nyingĩ mũno nginya mwage handũ ingĩganĩra. ¹¹ Ningĩ nĩngagiria cianangi ithũkie irio cia mĩgũnda yanyu, nayo mĩthabibũ ya mĩgũnda yanyu ndĩgaacooka gũita maciaro mayo matarĩ makũrũ.” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga. ¹² Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Ndũrĩrĩ ciothe nĩkamwĩtaga andũ arathime, nĩgũkorwo bũrũri wanyu ũgaakorwo ũrĩ wa gĩkeno.”

¹³ Jehova ekuuga atĩrĩ, “Nĩmwarĩtie maũndũ mooru ma kũnjambia.

“No mũũragia atĩrĩ, ‘Tũgũcambĩtie atĩa?’

¹⁴ “Inyuĩ muugĩte atĩrĩ, ‘Gũtungatĩra Ngai nĩ ũndũ wa tũhũ. Nĩ uumithio ũrĩkũ tuonire nĩkũhingia kwenda gwake, na gũthiia mbere ya Jehova Mwene-Hinya-Wothe ta andũ maracakaya? ¹⁵ No rĩrĩ, andũ etĩĩ nĩo twĩtaga arathime. Ti-itherũ arĩa aaganu nĩo magaacagĩra, na arĩa makararagia Ngai matihethagio.’”

¹⁶ Nao arĩa meetigĩrĩte Jehova nĩmaranĩrie o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nake Jehova agĩthikĩrĩria na akĩigua ũhoro ũcio. Ibuku rĩa kĩirikano nĩrĩandĩkirwo ũhoro wa andũ acio metigĩrĩte Jehova na magatĩa rĩtwa rĩake, rĩkĩigwo hau mbere yake.

¹⁷ Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga atĩrĩ, “Acio nĩo magaatũka andũ akwa mũthenya ũrĩa ngaacookereria indo ciakwa cia bata. Nĩngamaiguĩra tha, o ta ũrĩa mũndũ aiguaĩra mũriũ tha ũrĩa ũmũtungatagĩra. ¹⁸ Na inyuĩ nĩmũkona rĩngĩ ngũũrani gatagatĩ ka arĩa athingu na arĩa aaganu, na gatagatĩ ka arĩa matungatagĩra Ngai na arĩa matamũtungatagĩra.

4

Mũthenya wa Jehova

* 3:1 Atũmwo kana arekio hĩndĩ ĩno maarĩ anabii na athĩnjĩri-Ngai.

¹ “Ti-itherũ mũthenya wa ituĩro nĩũrooka, naguo ũgaakana ta icua rĩa mwaki. Arĩa othe etĩĩ, na arĩa aaganu, magaatuĩka maragara ma mahuti, naguo mũthenya ũcio wakinya magaacinwo, maniinwo biũ. Gũtirĩ mũri kana rũhonge rwao rũgaatigara,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga. ² “No inyuĩ mwĩtigĩrite rĩitwa rĩakwa-rĩ, riũa-riũa-ũthingu rĩkaamwarĩra rĩrĩ na ũhoru wa kũhonania mathagu-inĩ marĩo. Na inyuĩ nĩmũkoima nja mūtũũhe ta tũcaũ tũhingũrĩrwo tũkoima kiugũ. ³ Na nĩmũkarangĩrĩria arĩa aaganu matũike mũhu rungu rwa makinya manyu mũthenya ũrĩa ngeeka maũndũ macio,” ũguo nĩguo Jehova Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.

⁴ “Ririkanai watho wa ndungata yakwa Musa, na irĩa ciakwa cia kũrũmĩrĩrwo, o na mawatho marĩa ndaamũheire kũu Horebu marĩ ma andũ a Isiraeli othe.

⁵ “Atĩrĩrĩ, nĩngamũtũmĩra mũnabii Elija mbere ya mũthenya ũcio mũnene na wa kũmakania wa Jehova ũtanakinya. ⁶ Nĩakagarũra ngoro cia maithe icookerere ciana ciao, na agarũre ngoro cia ciana icookerere maithe mao, nĩgeetha ndigooke hũũre bũrũri na kĩrumi.”

MATHAYO

Rũciaro rũrĩa Jesũ Oimire

¹ Maya nĩ maandĩko makoniĩ rũciaro rũrĩa Jesũ Kristũ, mũrũ wa Daudi, mũrũ wa Iburahĩmu oimire:

- ² Iburahĩmu aarĩ ithe wa Isaaka,
nake Isaaka aarĩ ithe wa Jakubu,
nake Jakubu aarĩ ithe wa Juda na ariũ a ithe,
³ nake Juda aarĩ ithe wa Perezu na Zera, arĩa nyina wao aarĩ Tamaru,
nake Perezu aarĩ ithe wa Hezironi,
nake Hezironi aarĩ ithe wa Ramu,
⁴ nake Ramu aarĩ ithe wa Aminadabu,
nake Aminadabu aarĩ ithe wa Nahashoni,
nake Nahashoni aarĩ ithe wa Salimoni,
⁵ nake Salimoni aarĩ ithe wa Boazu, ũrĩa nyina aarĩ Rahabu,
nake Boazu aarĩ ithe wa Obedi, ũrĩa nyina aarĩ Ruthu,
nake Obedi aarĩ ithe wa Jesii,
⁶ nake Jesii aarĩ ithe wa Mũthamaki Daudi.

Daudi aarĩ ithe wa Solomoni, ũrĩa nyina aarĩ mūtumia wa Uria,

- ⁷ nake Solomoni aarĩ ithe wa Rehoboamu,
nake Rehoboamu aarĩ ithe wa Abija,
nake Abija aarĩ ithe wa Asa,
⁸ nake Asa aarĩ ithe wa Jehoshafatu,
nake Jehoshafatu aarĩ ithe wa Joramu,
nake Joramu aarĩ ithe wa Uzia,
⁹ nake Uzia aarĩ ithe wa Jothamu,
nake Jothamu aarĩ ithe wa Ahazu,
nake Ahazu aarĩ ithe wa Hezekia,
¹⁰ nake Hezekia aarĩ ithe wa Manase,
nake Manase aarĩ ithe wa Amoni,
nake Amoni aarĩ ithe wa Josia,
¹¹ nake Josia aarĩ ithe wa Jekonia na ariũ a ithe, hĩndĩ irĩa andũ maatahirwo, magĩtwarwo Babuloni.

¹² Thuutha wa gũtahwo, magĩtwarwo kũu Babuloni:

- Jekonia aarĩ ithe wa Shealitieli,
nake Shealitieli aarĩ ithe wa Zerubabeli,
¹³ nake Zerubabeli aarĩ ithe wa Abihudu,
nake Abihudu aarĩ ithe wa Eliakimu,
nake Eliakimu aarĩ ithe wa Azoro,
¹⁴ nake Azoro aarĩ ithe wa Zadoku,
nake Zadoku aarĩ ithe wa Akimu,
nake Akimu aarĩ ithe wa Eliudi,
¹⁵ nake Eliudi aarĩ ithe wa Eleazaru,
nake Eleazaru aarĩ ithe wa Maathani,
nake Maathani aarĩ ithe wa Jakubu,
¹⁶ nake Jakubu aarĩ ithe wa Jusufu, mũthuuri wa Mariamu, ũrĩa waciarire Jesũ, ũrĩa wĩtagwo Kristũ.

¹⁷ Ũguo nĩ kuuga njiaro ciothe ciarĩ ikũmi na inya kuuma Iburahĩmu nginya Daudi, na njiaro ikũmi na inya kuuma Daudi nginya hĩndĩ irĩa andũ maatahirwo magĩtwarwo kũu

Babuloni, na ningĩ njiaro ikũmi na inya kuuma hĩndĩ ĩrĩa andũ maatahirwo nginya hĩndĩ ya Kristũ.*

Gũciarwo kwa Jesũ Kristũ

¹⁸ Ũhoru wa gũciarwo kwa Jesũ Kristũ watariĩ ũũ: Nyina Mariamu nĩ oorĩtio nĩ Jusufu atũke mĩtumia wake, no matanaikarania-rĩ, nĩamenyekire atĩ arĩ na nda ya Roho Mũtheru. ¹⁹ Nake Jusufu mũthuuri wake tondũ aarĩ mündũ mũthingu na ndangĩendire kũmũconorithia kũrĩ andũ, agĩciiria amũtuge na hitho.

²⁰ No thuutha wa gwĩciiria ũndũ ũcio, mũraika wa Mwathani akĩmuumĩrĩra kiroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Jusufu, mũrũ wa Daudi, ndũkae gwĩtigĩra kũhikia Mariamu atũke mĩtumia waku, tondũ nda iyo arĩ nayo nĩ ya Roho Mũtheru. ²¹ Nĩagaciara kahĩ, nawe nĩũgagatua Jesũ, tondũ nĩwe ũkaahonokia andũ ake kuuma mehia-inĩ mao.”

²² Na rĩrĩ, maũndũ macio mothe meekĩkire nĩguo ũrĩa Mwathani aarĩtie na kanua ka mũnabii ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ, ²³ “Mũirĩtu gathirange nĩakagĩa nda na nĩagaciara kahĩ, nao magaagatua Imanueli” ũguo naguo ũgĩtaũrwo nĩ kuuga, “Ngai hamwe na ithũ.”

²⁴ Rĩrĩa Jusufu ookĩrĩre, agĩka o ta ũrĩa mũraika wa Mwathani aamwathĩte, nake akĩinũkia Mariamu gwake mũciĩ, agĩtuĩka mĩtumia wake. ²⁵ No matiigana kũmenyana nginya rĩrĩa aaciarire mwana ũcio wa kahĩ. Nake Jusufu agĩtua mwana ũcio Jesũ.

2

Gũceerwo nĩ Andũ Oogĩ-a-Njata

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa Jesũ gũciarwo kũu itũũra-inĩ rĩa Bethlehemu bũrũri wa Judea, hĩndĩ ya mũthamaki wetagwo Herode, andũ Oogĩ-a-Njata moimĩte irathĩro magĩũka Jerusalemu, ² makĩũria atĩrĩ, “Ũrĩa ũciarĩtwo arĩ mũthamaki wa Ayahudi-rĩ, arĩ ha? Nĩtuonire njata yake mwena wa irathĩro, na nĩtũũkite kũmũhooya.”

³ Rĩrĩa Mũthamaki Herode aigũire ũguo, agĩtangĩka ngoro, o hamwe na andũ Jerusalemu othe. ⁴ Na aarĩkia gwĩta athĩnjĩri-Ngai* arĩa anene othe, na arutani a watho hamwe, akĩmooria kũrĩa Kristũ aarĩ aciarĩrwo. ⁵ Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ Bethlehemu, bũrũri wa Judea, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo nĩ mũnabii, akoĩga atĩrĩ:

⁶ “‘Nawe Bethlehemu, kũu bũrũri wa Juda,
tiwe ũrĩa mũnini mũno wa aathani a Juda;
tondũ thĩinĩ waku nĩgũkoima ũrĩa ũgaathanaga,
ũrĩa ũgaatuĩka mũrĩithi wa andũ akwa a Isiraeli.’”

⁷ Nake Herode agĩta andũ acio Oogĩ-a-Njata na hitho, na agĩtuĩria kuuma kũrĩ o ihinda rĩrĩa njata iyo yoonেকে. ⁸ Akĩmatũma Bethlehemu akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũgatuĩrie wega ũhoru wa kaana kau. Mwarĩkia gũkoona mũũke mũũmenyithie, nĩgeetha o na nĩ thĩĩ ngagaturĩrie ndu ndĩkahooe.”

⁹ Nao maarĩkia kũigua ciugo cia mũthamaki magĩthĩ, nayo njata ĩrĩa moonete irathĩro ĩkĩmatongoria nginya ĩkĩrũgama igũrũ rĩa harĩa kaana kau kaarĩ. ¹⁰ Rĩrĩa moonire njata iyo, magĩkena gĩkeno kĩnene mũno. ¹¹ Nao magĩtoonya nyũmba, na makĩona kaana karĩ na nyina Mariamu, magĩkainamĩrĩra, magĩkahooya. Magĩcooka makĩohora indo ciao cia goro, magĩkahe iheo cia thahabu, na ũbumba, na manemane.† ¹² Na nĩ ũndũ wa gũkaanio na kiroto matigacookere kwa Herode, magĩcooka bũrũri wao magereire njĩra ĩngĩ.

Kũũrĩa Bũrũri wa Misiri

¹³ Maarĩkia gũthĩrĩ-rĩ, mũraika wa Mwathani akĩumĩrĩra Jusufu kiroto-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra woe kaana gaka na nyina mũũrĩre Misiri. Ikarai kũu nginya rĩrĩa ngaakwĩra, nĩgũkorwo Herode nĩegũcaria kaana kau akoorage.”

* 1:17 Kristũ nĩ kuuga “Ũrĩa Mũitĩrĩrie maguta”; Kĩhibirania nĩ Mesia. * 2:4 Athĩnjĩri-Ngai maarĩ atongoria a mahooya ma Ayahudi, na nĩo maarutagĩra Ngai magongona. † 2:11 ũbumba nĩ mahuti manungi wega macinagwo na mwaki. Manemane nĩ indo ithondekagwo na kĩndũ kĩaana ta ũũkĩ wa gĩthaka, inungaga wega na nĩ cia goro mũno.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, agĩũkĩra, akĩoya kaana na nyina ũtukũ, magĩthiĩ Misiri, ¹⁵ kũria maikarire nginya rĩria Herode aakuire. Na nĩ ũndũ ũcio, ũhoru ũria Mwathani oigĩte na kanua ka mĩnabii ũkĩhinga, rĩria oigire atĩrĩ, “Ndeetire mũrũ wakwa oime bũrũri wa Misiri.”

¹⁶ Hĩndĩ rĩa Herode aamenyire atĩ nĩaheenirio nĩ Oogĩ-a-Njata, akĩrakara mũno, akĩruta watho wa kũuraga tũhĩ tuothe kũu Bethlehemu na kũria gũkuhĩ nakuo, tũria twarĩ na ũkũrũ wa mĩaka iĩrĩ gũcooka na thĩ, kũringana na ihinda rĩria eerĩtwo nĩ Oogĩ-a-Njata. ¹⁷ Hĩndĩ iyo ũhoru ũria waarĩtio na kanua ka mĩnabii Jeremia ũkĩhinga, rĩria oigire atĩrĩ:

¹⁸ “Mũgambo nĩwaiguirwo kũu Rama,
kĩrĩro na gũcakaya kũnene,
Rakeli akĩrĩrĩa ciana ciake,
na akarega kũhoorerio, tondũ itirĩ ho.”

Gũcooka Nazarethi

¹⁹ Na rĩrĩ, Herode akua-rĩ, mũraika wa Mwathani akiumĩrĩa Jusufu kiroto-inĩ kũu Misiri, ²⁰ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ŭkĩra, woe kaana gaka na nyina, mũthiĩ bũrũri wa Isiraeli, nĩgũkorwo aĩa maageragia gũkooraga nĩmakuĩte.”

²¹ Nĩ ũndũ ũcio, agĩũkĩra, akĩoya kaana na nyina, magĩthiĩ bũrũri wa Isiraeli. ²² Rĩria aigũre atĩ Arikelau nĩwe wathamakaga Judea handũ ha ithe Herode, agĩtigĩra gũthiĩ kuo. Na aarĩkia gũkaanio kiroto-inĩ-rĩ, agĩthiĩ bũrũri wa Galili, ²³ agĩthiĩ gũtũura itũura rĩitagwo Nazarethi. Nĩ ũndũ ũcio ũhoru ũria waarĩtio na tũnua twa anabii ũkĩhinga, rĩria moigire atĩrĩ, “Nĩageetagwo Mũnazari.”

3

Johana Mũbatithania Kũhaarĩria Njĩra

¹ Matukũ-inĩ macio Johana ũria Mũbatithania nĩokire, akĩhunjagia kũu Werũ-inĩ wa Judea, ² akiugaga atĩrĩ, “Mwĩrirei, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩrie.” ³ Ŭyũ nĩwe ũria ũhoru wake waarĩtio nĩ mĩnabii Isaia rĩria oigire atĩrĩ:

“Kũrĩ na mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩa werũ-inĩ, akoiga atĩrĩ:
‘Haarĩriai njĩra ya Mwathani,
rũngariai njĩra ciake.’”

⁴ Johana eekagĩra Nguo ya guoya wa ngamĩra, na nĩeyohaga mũcibi wa rũua njohero. Irio ciake ciarĩ ngigĩ na ũũkĩ wa gĩthaka. ⁵ Nao andũ nĩmathiia kũrĩ we moimĩte Jerusalemu, na mĩena yotho ya Judea, na bũrũri wothe ũria wariganĩtie na Jorodani. ⁶ Moimbũraga mehia mao, nake akamabatithĩria Rũũ-inĩ rwa Jorodani.

⁷ Na rĩria oonire Afarisai na Asadukai* aingĩ magĩũka hau nĩgeetha amabatithie, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ndũira! Nũũ ũmũheete ũhoru atĩ mũũrĩre marakara marĩa makiriĩ gũũka? ⁸ Ciarai maciaro maringaine na kwĩrira. ⁹ Na mũtikeĩre na ngoro cianyu atĩrĩ, ‘Ithe witũ nĩ Iburahĩmu.’ Ngũmwĩra atĩrĩ, Ngai no atũme mahiga maya matuĩke ciana cia Iburahĩmu. ¹⁰ Ithanwa nĩrĩge itina-inĩ cia mĩtĩ, na mũtĩ o wothe ũtaciara maciaro mega nĩũgatemwo, ũikio mwaki-inĩ.

¹¹ “Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ mwerira. No thuutha wakwa nĩgũgũũka mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũrĩ nĩ, na ndiagĩrĩre o na kũmũkuũira iraatũ ciake. We akaamũbatithagia na Roho Mũtheru na mwaki. ¹² Gĩtarũrũ gĩake akĩnyiitĩte na guoko, na nĩagatheria kĩhũro gĩake, na acookanĩrĩrie ngano yake ikũmbĩ, acooke acine mahuti na mwaki ũtangĩhoreka.”

Kũbatithio kwa Jesũ

* 3:7 Afarisai na Asadukai ciarĩ ikundi igĩrĩ cia atongoria a ndini ya Ayahudi itaiguanaga. Asadukai matietikĩtie ũhoru wa kũriũka kana wa araika.

¹³ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akiuma Galili agĩthiĩ Rũũ-inĩ rwa Jorodani akabatithio nĩ Johana. ¹⁴ Nowe Johana akĩgeria kũmũgĩa, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ njagĩrĩrwo nĩkũbatithio nĩwe, nawe wagĩũka kũrĩ nĩ atĩa?”

¹⁵ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Reke gũtũike ũguo rĩu; tondũ nĩtwagĩrĩrwo twĩke ũndũ ũyũ nĩguo tũhingie maũndũ mothe ma ũthingu.” Hĩndĩ ĩyo Johana agĩtĩkĩra.

¹⁶ Jesũ aarĩkia kũbatithio o ũguo-rĩ, akĩumĩra maaĩ-inĩ. Kahinda o kau igũrũ rĩkĩhingũka, nake akĩona Roho wa Ngai agĩkũrũka ta ndutura, akĩũmba igũrũ rĩake.

¹⁷ Naguo mũgambo ũkiuma igũrũ, ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa nyendete; na nĩngengaga mũno nĩ we.”

4

Kũgerio kwa Jesũ

¹ Hĩndĩ ĩyo Jesũ nĩatongoririo nĩ Roho agĩtwarwo werũ-inĩ akagerio nĩ mũcukani. ² Na aniina mĩthenya mĩrongo ĩna, ũtukũ na mũthenya, ehingĩte kũrĩa irio-rĩ, akĩigua ahũtĩ. ³ Nake mũgerania akĩmũkora, akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai-rĩ, ĩra mahiga maya matũike mĩgate.”

⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ: ‘To mũgate wiki ũngĩtũũria mũndũ muoyo, no nĩ kiugo gĩothe kĩrĩa kiumaga kanua ka Ngai.’”

⁵ Hĩndĩ ĩyo mũcukani akĩmũtwara itũũra rĩrĩa itheru, akĩmũrũgamia gathũrũmũndũ ka hekarũ, ⁶ akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai-rĩ, wĩgũithie thĩ. Nĩgũkorwo kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩagaatha araika ake nĩ ũndũ waku,
nao nĩmagakwanĩrĩa na moko mao,
nĩguo ndũkanahĩngwo kũgũrũ nĩ ihiga.”

⁷ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩngĩ nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ: ‘Ndũkanagerie Mwathani Ngai waku.’”

⁸ Nĩngĩ mũcukani akĩmũtwara kĩrĩma-inĩ kĩraaya mũno, akĩmuonia mothamaki mothe ma thĩ na riiri wamo. ⁹ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Maũndũ maya mothe nĩngũkũhe, ũngĩtĩkĩra kũnyinamĩrĩa ũũhoee.”

¹⁰ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Thiĩ Shaitani ndiga! Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku, na ũmũtungatagĩre o we wiki.’”

¹¹ Hĩndĩ ĩyo mũcukani akĩmũtiga, nao araika magĩũka makĩmũtungatĩra.

Jesũ Kwambĩrĩa Kũhunja

¹² Na rĩrĩa Jesũ aigũire atĩ Johana nĩaikĩtio njeera-rĩ, agĩthiĩ Galili. ¹³ Akiuma Nazarethi, agĩthiĩ gũtũũra Kaperinaumu. Itũũra rĩu rĩarĩ hakũhĩ na iria, bũrũri-inĩ wa Zebuluni na Nafitali. ¹⁴ Ũndũ ũcio wekĩkire nĩguo ũhoru ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii Isaia ũhinge, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

¹⁵ “Bũrũri wa Zebuluni, o na bũrũri wa Nafitali,
njĩra ya gũthiĩ iria-inĩ, gũikũrũkania na Rũũ rwa Jorodani,
kũu gwĩtagwo Galili-kwa-Ndũrĩrĩ:

¹⁶ andũ arĩa matũũraga nduma-inĩ
nĩmonete ũtheri mũnene;
nao arĩa matũũraga bũrũri ũrĩ kĩrũru gĩa gĩkuũ-rĩ,
nĩmarĩrwo nĩ ũtheri.”

¹⁷ Kuuma hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩambĩrĩa kũhunja ũhoru akiugaga atĩrĩ, “Mwĩrĩrei, nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩrie.”

Jesũ gwĩta Arutwo ake a Mbere

¹⁸ Rĩrĩa Jesũ aaceeraga hũgũrũrũ-inĩ cia Iria rĩa Galili, nĩonire andũ eerĩ a nyina ũmwe, nao nĩ Simoni ũrĩa wetagwo Petero, na mũrũ wa nyina Anderea. Maikagia neti iria-inĩ, nĩgũkorwo maarĩ ategi a thamaki. ¹⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũkai, mũnũmĩrĩre, na nĩngũmũtua ategi a andũ.” ²⁰ Nao o rĩmwe magĩtiganĩria neti ciao, makĩmũrũmĩrĩa.

²¹ Na aathiathia akiona andũ angĩ eerĩ a nyina ũmwe, Jakubu mūrũ wa Zebedi, na mūrũ wa nyina Johana. Maarĩ thĩinĩ wa gatarũ hamwe na ithe wao Zebedi makĩhaarĩria neti ciao. Nake Jesũ akĩmeeta, ²² na o rĩmwe magĩtiganĩria gatarũ na magĩtiga ithe wao, makĩmūrũmĩrĩra.

Jesũ Kũhonia Andũ Arũaru

²³ No rĩrĩ, Jesũ nĩathiire Galili guothe, akĩrutanaga thunagogi-inĩ ciao, akĩhunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai, na akĩhonagia andũ mĩrimũ yothe na ndwari ciothe iria maarĩ nacio. ²⁴ Nayo ngumo yake ikĩhunjio bũrũri wothe wa Suriata, nao andũ makĩmũrehera andũ arĩa othe maarĩ arũaru ndwari cia mĩthemba mĩingĩ, na arĩa maarĩ na ruo rĩingĩ, na arĩa maarĩ na ndaimono, na arĩa maarĩ na mũrimũ wa kũgũũaga, o na arĩa maarĩ na mũrimũ wa gũkua ciĩga, nake akĩmahonia othe. ²⁵ Nao andũ aingĩ mũno kuuma Galili, na Dekapoli,* na Jerusalemu, na Judea, na mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Rũũ rwa Jorodani makĩmūrũmĩrĩra.

5

Irathimo

¹ Na rĩrĩa Jesũ oonire andũ aingĩ mũno-rĩ, akĩambata kĩrĩma-igũrũ, agĩikara thĩ. Arutwo ake magĩthĩ harĩ we. ² Nake akĩambĩrĩria kũmaruta ũhoro, akĩmeera atĩrĩ:

- ³ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa athĩini ngoro,
nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.
- ⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa marĩ na kĩa,ha,
nĩgũkorwo nĩmakaniinĩrwo kĩa,ha.
- ⁵ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa ahooreri,
nĩgũkorwo nĩmakagaya thĩ.
- ⁶ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa mahũũtagĩra na makanyootera ũthingu,
nĩgũkorwo nĩmakahũũnio.
- ⁷ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa maiguanagĩra tha,
nĩgũkorwo nĩmakaiguĩrwo tha.
- ⁸ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa atheru ngoro,
nĩgũkorwo nĩmakona Ngai.
- ⁹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa macaragia thayũ,
nĩgũkorwo nĩmagetwo ariũ a Ngai.
- ¹⁰ Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa manyariiragwo nĩ ũndũ wa ũthingu,
nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ nĩ wao.
- ¹¹ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ rĩa andũ mekũmũruma, na makamũnyariira, na makamũigĩrĩra maũndũ mothe mooru nĩ ũndũ wakwa. ¹² Kenai na mũcanjamũke, tondũ kĩaheo kĩanyu nĩ kĩnene igũrũ, nĩgũkorwo ũguo noguo maanyariire anabii arĩa maarĩ kuo mbere yanyu.

Cumbĩ na Ũtheri

¹³ “Inyuĩ nĩ inyuĩ cumbĩ wa thĩ. No cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo wago-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ nĩ kĩ? Ndũngĩcooka kũgĩa kĩaene rĩngĩ, tiga no ũteirwo ũrangwo nĩ andũ.

¹⁴ “Inyuĩ nĩ inyuĩ ũtheri wa thĩ. Itũũra inene rĩakĩtwo kĩrĩma igũrũ rĩtingĩhithĩka. ¹⁵ O na ningĩ andũ matiakagia tawa magacooka kũũkunĩkĩra na mbakũri; handũ ha ũguo, maũigagĩrĩra igũrũ handũ haguo, nago ũkamũrĩkĩra andũ othe arĩa marĩ thĩinĩ wa nyũmba. ¹⁶ O ũguo nago, na inyuĩ rekei ũtheri wanyu ũmũrĩkagĩre andũ, nĩguo mone ciĩko cianyu njega, nao magoocage Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ.

Kũhingia Watho

¹⁷ “Mũtikae gwĩciiria njũkĩte kweheria Watho kana Mohoro ma Anabii; ndiũkĩte kũmeeheria, no njũkĩte kũmahingia. ¹⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nginya hĩndĩ rĩa thĩ

* 4:25 Dekapoli nĩ kuuga “Matũũra Ikũmi.”

na igūrū ikeehera, gūtīrī kairia ka maandīko, o na gūtīrī gakururo kanini ga karamu gakeehera o na atīa kuuma Watho-inī, nginya maūndū mothe makaahingio. ¹⁹ Ūrīa wothe ūkoina rīathani o na rīmwe rīa marīa manini, na arute arīa angī gwīka ūguo, nīagatuuo mūnini makīria thīnī wa ūthamaki wa igūrū, no ūrīa wothe wīkaga na akarutana maathani maya-rī, nīagatuuo mūnene ūthamaki-inī wa igūrū. ²⁰ Nī ūndū ūcio ngūmwīra atīrī, ūthingu wanyu waga gūkīra ūrīa wa Afarisai na wa arutani a watho, mūtigatoonya ūthamaki wa igūrū o na atīa.

Ūragani

²¹ “Nīmūiguīte atī hīndī ya tene andū nīmerirwo atīrī, ‘Ndūkanoragane, na mūndū o na ūrīkū ūkooragana no nginya agaatuīka wa gūtūirwo ciira.’ ²² No nī ngūmwīra atīrī, ūrīa wothe ūkarakarīra mūrū wa ithe nīagatuīka wa gūtūirwo ciira. Na nīngī-rī, mūndū ūrīa wothe wīraga mūrū wa ithe atīrī, ‘Wee ndūrī bata,’ nīagaciirithio nī Kīama. No ūrīa wothe ūngiuga atīrī, ‘Wee wī mūkīgu!’ Nīagakorwo arī ūgwati-inī wa gūikio mwaki-inī wa Jehanamu.

²³ “Nī ūndū ūcio, angīkorwo nīwīhaarīrie kūruta kīheo gīaku kīgongona-inī, na hīndī īyo ūrī hau ūrīrikane atī mūrū wa thoguo arī na ūndū nawe-rī, ²⁴ tiga kīheo gīaku o hau mbere ya kīgongona. Amba ūthī ūkaiguane na mūrū wa thoguo; ūcooke ūūke ūrutīre Ngai kīheo gīaku.

²⁵ “Hīūha kwīguithania na thū yaku īrīa īragūtware igooti-inī. Īka ūguo mūrī o njīra-inī, kwaga ūguo nīgūgūtware kūrī mūtuanīri-ciira, nake mūtuanīri-ciira akūneane kūrī mūnene wa thigari, ūkio njeera. ²⁶ Ngūkūwīra atīrī na ma, ndūkoima kuo ūtarīhīte thiirī wothe hatarī gathendi ūgūtigia.

Ūtharia

²⁷ “Nīmūiguīte atī hīndī ya tene nī kwērīrwo atīrī, ‘Ndūkanatharanie.’ ²⁸ No nī ngūmwīra atīrī, ūrīa wothe ūkaarora mūndū-wa-nja na amwīrīrīrie, nīarīkītīe gūtharia nake ngoro-inī yake. ²⁹ Riitho rīaku rīa ūrīo rīngītūma wīhie-rī, rīkūūre, ūrīte. Nī kaba kīga kīmwe kīa mwīrī waku kīūre gūkīra mwīrī waku wothe ūkio Jehanamu. ³⁰ Na guoko gwaku kwa ūrīo kūngītūma wīhie-rī, gūtīnie ūgūte. Nī kaba kīga kīmwe kīa mwīrī waku kīūre gūkīra mwīrī waku wothe ūkio Jehanamu.

Gūtharia Ūhiki

³¹ “Nīngī nī kwīrītīwo atīrī, ‘Ūrīa wothe ūngītīgana na mūtumia wake no nginya amūhe marūa ma kuonania nīmatīgana nake.’ ³² No ngūmwīra atī mūndū ūrīa wothe ūtiganaga na mūtumia wake, o tiga nī ūndū wa ūtharia-rī, nīatūmaga atuīke mūtharia, na ūrīa wothe ūhikagia mūtumia ūrīa ūtiganīte na mūthuriwe, nī gūtharia atharagia.

Mīhītwa

³³ “Nīngī, nīmūiguīte atī hīndī ya tene andū nīmerirwo atīrī, ‘Ndūkanehīte tūhū, no hingagīria Mwathani mīhītwa īrīa wīhītīte.’ ³⁴ No ngūmwīra atīrī: Mūtikanehīte o na atīa; mūtikanehīte na igūrū tondū nīkūo gītī kīa ūnene kīa Ngai; ³⁵ kana mwīhīte na thī, nīgūkorwo nīkūo gītūrwa gīa kūigīrīra magūrū make; o na kana mwīhīte na Jerusalemu, nīgūkorwo nīrīo itūūra inene rīa Mūthamaki mūnene. ³⁶ Na ndūkanehīte na mūtwe waku, nīgūkorwo ndūngīhota gūtūma rūcuīrī o na rūmwe rwerūhe kana rūire. ³⁷ Reke ‘īī’ yaku ītuīke ‘īī’, na ‘Aca’ yaku ītuīke ‘Aca’; ūndū o wothe makīria ma ūguo-rī, uumaga kūrī ūrīa mūūru.

Ūhoro wa Kwīrīhīria

³⁸ “Nīmūiguīte atī hīndī ya tene nī kwērīrwo atīrī: ‘Riitho rīrīhagwo na riitho, narīo igeo rīrīhagwo na igeo.’ ³⁹ No nī ngūmwīra atīrī: Mūtikanagiane na mūndū ūrīa mūūru. No rīrī, mūndū angīkūgūtha rūthīa rwa ūrīo-rī, mūhūgūkīrie rūu rūngī o naruo. ⁴⁰ Na mūndū angīenda gūgūthitanga oe kanjū yaku-rī, mūnengere o na igooti rīaku. ⁴¹ Mūndū angīkūhatīrīria ūthī itīina rīmwe-rī, thī nake matīina meerī. ⁴² Mūndū ūrīa

ũngĩkũhooya kĩndũ, mũhe, na mũndũ ũrĩa ũngĩenda ũmũkombere kĩndũ, ndũkarege kũmũkombera.

Endagai Thũ Cianyũ

⁴³ “Nĩmũiguĩte atĩ hĩndĩ ya tene nĩ kwerirwo atĩrĩ, ‘Endaga mũndũ wa itũũra rĩaku, na ũthũũrage thũ yaku.’ ⁴⁴ No nĩ ngũmwĩra atĩrĩ: Endagai thũ cianyũ, na mũhooyagĩre arĩa mamũnyariiraga, ⁴⁵ nĩgeetha mũtuĩke ariũ a Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ. Atũmaga riũa rĩake rĩrathĩre arĩa ooru na arĩa ega, na akoiria mbura kũrĩ arĩa athingu na kũrĩ arĩa matarĩ athingu. ⁴⁶ Angĩkorwo mwendete o arĩa mamwendete-rĩ, mũgaakĩrĩhwo kĩ? Githĩ o na etia mbeeca cia igooti matiĩkaga o ũguo? ⁴⁷ Na ningĩ angĩkorwo mũgeithagia o ariũ na aarĩ a ithe wanyu-rĩ, mũgĩkĩrĩte arĩa angĩ na kĩ? Githĩ o na arĩa matetĩkĩtie Ngai matiĩkaga o ũguo? ⁴⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tuĩkai aagĩrĩru kũna, o ta ũrĩa Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ arĩ mwagĩrĩru kũna.

6

Gũteithia arĩa Abatari

¹ “Mwĩmenyererei mũtigekage ciĩko cianyũ cia ũthingu mbere ya andũ nĩguo mamuone. Mũngĩĩka ũguo-rĩ, mũtirĩ kĩheo mũkaaheo nĩ Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ.

² “Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa ũkũheana kĩndũ kũrĩ arĩa abatari, ndũkae kwanĩrĩra ũrĩa ũreka na tũrumbeta, ta ũrĩa hinga ciĩkaga thunagogi-inĩ na njĩra-inĩ, nĩguo itĩĩagwo nĩ andũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, acio nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra kĩheo kĩa gĩothe. ³ No hĩndĩ irĩa ũkũheana kĩndũ kũrĩ arĩa abatari-rĩ, ndũkareke guoko gwaku kwa ũmotho kũmenye ũrĩa guoko gwaku kwa ũrĩo kũreeka, ⁴ nĩgeetha ũheani ũcio waku ũtuĩke wa hitho-inĩ. Nake Ithe wanyu, ũrĩa wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ, nĩakamũhe kĩheo.

Kũhooya

⁵ “Na rĩrĩa mũkũhooya-rĩ, mũtikanatuĩke ta hinga, nĩgũkorwo ciendaga kũhooya irũgamĩte thĩnĩ wa thunagogi na macemanĩrio ma njĩra nĩguo cionwo nĩ andũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, icio nĩirĩkĩtie kwamũkĩra mũcaara wacio wothe. ⁶ No hĩndĩ irĩa ũkũhooya, toonya nyũmba yaku, ũhinge mũrango na ũhooye Thoguo ũrĩa ũtoonekaga. Nake Thoguo ũrĩa wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ, nĩagakũhe mũcaara waku. ⁷ Na ningĩ hĩndĩ irĩa mũkũhooya-rĩ, tigagai kũhũhũtĩka ta andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai, nĩgũkorwo meciiragia nĩ mekũiguuo nĩ ũndũ wa kũraihia mahooya. ⁸ Mũtigatuĩke tao, nĩgũkorwo Ithe wanyu nĩoĩ kĩrĩa kĩmũbatairie o na mũtanamũhooya.

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio mwagĩrĩrwo nĩkũhooyaga atĩrĩ:

“Ithe witũ ũrĩ igũrũ,

rĩĩtwa rĩaku nĩĩamũrwo,

¹⁰ ũthamaki waku nĩũũke,

ũrĩa wendete Wee nĩwĩkagwo

gũkũ thĩ ta ũrĩa wĩkagwo kũu igũrũ.

¹¹ Tũhe ũmũthĩ irio ciitũ cia gũtũigana.

¹² Na ũtũrekere mahĩtia maitũ,

ta ũrĩa o na ithuĩ tũrekagĩra arĩa matũhĩtagĩria.

¹³ Na ndũgatũtware magerio-inĩ,

no ũtũhonokagie kuuma kũrĩ ũrĩa mũũru.’

¹⁴ Nĩgũkorwo mũngĩrekera andũ hĩndĩ irĩa mamũhĩtĩria, o nake Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ nĩarĩmũrekagĩra. ¹⁵ No mũngĩaga kũrekera andũ mehia mao-rĩ, o nake Ithe wanyu ndarĩmũrekagĩra mehia manyu.

Kwĩhinga Kũrĩa

¹⁶ “Ningĩ rĩrĩa mũkwĩhinga kũrĩa irio-rĩ, tigagai gũtukia mothiũ manyu ta ũrĩa hinga ciĩkaga, nĩgũkorwo nĩitukagia mothiũ macio nĩguo cionie andũ atĩ nĩcĩhingĩte kũrĩa irio. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, icio nĩirĩkĩtie kwamũkĩra mũcaara wacio wothe. ¹⁷ No rĩrĩa wĩhingĩte kũrĩa, wĩhakage maguta mũtwe na wĩthambage ũthiũ, ¹⁸ nĩguo andũ

matikamenye atĩ nĩwĩhingĩte kũrĩa, tĩa o Thoguo ũrĩa ũtoonekaga amenye; nake Thoguo ũrĩa wonaga maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ, nĩagakũhe mũaara.

Mũthiithũ kũu Igũrũ

¹⁹ “Tigagai kwĩgĩra mĩthiithũ gũkũ thĩ, kũrĩa indo irĩagwo nĩ memenyi na ikaroota, na kũrĩa aici mabunjaga makaiya. ²⁰ No mwĩigagĩrei mĩthiithũ igũrũ, kũrĩa itangĩrĩo nĩ memenyi kana ĩroote, na kũrĩa aici matangĩbunja maiye. ²¹ Nĩgũkorwo kũrĩa mĩthiithũ yanyu ĩrĩ, nokuo ngoro cianyu o nacio irĩkoragwo irĩ.

²² “Riitho nĩrĩo tawa wa mwĩrĩ. Maitho maku mangĩkorwo marĩ mega, mwĩrĩ waku wothe nĩrĩyũragwo nĩ ũtheri. ²³ No rĩrĩ, maitho maku mangĩkorwo nĩ mathũku, mwĩrĩ waku wothe ũrĩyũragwo nĩ nduma. Naguo ũtheri ũrĩa ũrĩ thĩnĩ waku ũngĩkorwo nĩ nduma-rĩ, nduma ĩyo kaĩ nĩ nene-ĩ!

²⁴ “Gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũtungatĩra aathani eerĩ. Nĩ ũndũ no athũũrire ũmwe, na ende ũcio ũngĩ; kana eheane harĩ ũmwe, na anyarare ũcio ũngĩ. Mũtingĩtungatĩra Ngai na mũtungatĩre mbeeca.

Mũtigatangĩke

²⁵ “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, tigagai gũtangĩkĩra mĩoyo yanyu, nĩ ũndũ wa kĩrĩa mũrĩrĩaga kana kĩrĩa mũrĩnyuuga; kana kĩrĩa mũrĩhumbaga mĩrĩ yanyu. Githĩ muoyo ndũrĩ bata gũkĩra irio, naguo mwĩrĩ ũkagĩra bata gũkĩra nguo? ²⁶ Ta rorai nyoni cia rĩera-inĩ; itihaandaga, kana ikagetha, kana ikaiga magetha ikũmbĩ, no Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ nĩaciheaga irio. Githĩ inyuĩ mũtikĩrĩ a bata mũno gũkĩra icio? ²⁷ Nũũ wanyu ũngĩhota kuongerera muoyo wake ithaa o na rĩmwe nĩ ũndũ wa gwĩtanga?

²⁸ “Na nĩ kĩ gĩtũmaga mwĩtange nĩ ũndũ wa nguo? Ta rorai itoka cia gĩthaka ũrĩa ikũraga. Itirutaga wĩra kana ikogotha ndigi, ²⁹ no ngũmwĩra atĩrĩ, o na Solomoni arĩ na riiri wake wothe ndagemete ta kĩmwe gĩacio. ³⁰ Angĩkorwo ũguo nĩguo Ngai ahumbaga nyeki ya gĩthaka ĩrĩ ho ũmũthĩ na rũciũ ĩgaikio mwaki-inĩ-rĩ, githĩ inyuĩ ndarĩkĩmũhumbaga wega makĩria, inyuĩ mwĩtikĩtie o hanini? ³¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tigagai gwĩtanga, mũkĩũria atĩrĩ: ‘Tũkũrĩa kĩ?’ kana ‘Tũkũnyua kĩ?’ kana ‘Tũkwĩhumba kĩ?’ ³² Nĩgũkorwo maũndũ maya mothe nĩmo macaragio nĩ andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai. No Ithe wanyu wa igũrũ nĩoĩ atĩ nĩmũbataragio nĩmo. ³³ No ambai mũcarie ũthamaki wake na ũthingu wake, na maũndũ maya mangĩ mothe o namo nĩarĩmũheaga. ³⁴ Nĩ ũndũ ũcio tigagai gwĩtanga nĩ ũndũ wa rũciũ, nĩgũkorwo rũciũ nĩrũgetangĩkĩra ruo rwene. O mũthenya ũrĩ na mathĩna maguo ma kũũgana.

7

Gũtuĩra Andũ arĩa angĩ Ciira

¹ “Mũtigaciirithanagie nĩgeetha na inyuĩ mũtikanaciirithio. ² Nĩgũkorwo o ta ũrĩa mũtuagĩra andũ arĩa angĩ ciira, noguo na inyuĩ mũaatuĩrwo ciira, na gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagĩrwo nakĩo.

³ “Nĩ kĩ gĩtũmaga wone kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo, no ũkaaga kuona mũgogo ũrĩa ũrĩ riitho rĩaku wee mwene? ⁴ Wahota atĩa kwĩra mũrũ wa thoguo atĩrĩ, ‘Reke ngũrute kĩhuti kũ kĩrĩ riitho rĩaku,’ o rĩrĩa wee mwene ũrĩ na mũgogo riitho rĩaku? ⁵ Wee hinga ĩno, amba ũrute mũgogo ũcio ũrĩ riitho rĩaku, nĩguo wone wega na ũhote kũruta kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo.

⁶ “Mũtikanahe magui kĩndũ kĩrĩa kĩamũre, na mũtikanaikĩrie ngũrwe ruru cianyu. Mũngĩka ũguo-rĩ, ingĩrangĩrĩra ruru na magũrũ ma cio, icooke imũgarũrũke, imũti-ihangie.

Hooyai, Mathaai, Ringaringai Mũrango

⁷ “Hooyai na nĩmũkũheo; mathaai na nĩmũkuona; ringaringai mũrango na nĩmũkũhingũrĩrwo. ⁸ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe ũhooyaga nĩaheagwo, na ũrĩa ũmaathaga nĩonaga, na ũrĩa ũringaringaga mũrango, nĩahingũragĩrwo.

⁹ “Na rĩrĩ, nũũ wanyu ũngĩtio mũgate nĩ mwana wake amũhe ihiga? ¹⁰ Kana amwĩtie thamaki nake amũhe nyoka? ¹¹ Angĩkorwo inyuĩ, o na mũrĩ oorũ, nĩmũũĩ kũhe ciana cianyu iheo njega-rĩ, githĩ Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ igũrũ ndagakĩrĩrĩria kũhe iheo njega kũrĩ arĩa mamũhooyaga! ¹² Nĩ ũndũ ũcio, maũndũ-inĩ mothe, ikagai andũ arĩa angĩ ũrĩa mũngĩenda mamwĩkage, nĩgũkorwo ũcio nĩguo Watho wa Musa na Ūrutani wa Anabii.

Mũromo ũrĩa Mũceke na ũrĩa Mwariĩ

¹³ “Toonyerai mũromo ũrĩa mũceke. Nĩgũkorwo mũromo nĩ mwariĩ na njĩra nĩ njariĩ rĩa yerekeire rĩũrĩro, na andũ arĩa matoonyagĩra ho nĩ aingĩ. ¹⁴ No mũromo nĩ mũkunderu na njĩra nĩ njeke rĩa ikinyaga muoyo-inĩ, na andũ arĩa mamĩonaga nĩ anini.

Mũtĩ na Maciaro Maguo

¹⁵ “Mwĩhũgagei anabii a maheeni. Mokaga kũrĩ inyuĩ mehumbĩte njũa cia ng’ondũ, no thĩinĩ wao nĩ njũũĩ ndĩani. ¹⁶ Nĩmũrĩmamenyaga na maciaro mao. Kaĩ thabibũ igĩtuuagwo mĩtĩ-inĩ ya mĩigua, kana ngũyũ igatuuu kuuma mahiũ-inĩ ma nyeki? ¹⁷ Ūguo noguo, mũtĩ wothe mwega ũciaraga maciaro mega, no mũtĩ mũũru ũciaraga maciaro mooru. ¹⁸ Mũtĩ mwega ndũngĩciara maciaro mooru, naguo mũtĩ mũũru ndũngĩciara maciaro mega. ¹⁹ Mũtĩ o wothe ũtaciara maciaro mega nĩgũtemwo ũtemagwo ũgaikio mwaki-inĩ. ²⁰ Ūguo nĩguo mũrĩmamenyaga nĩ ũndũ wa maciaro mao.

²¹ “To mũndũ ũrĩa ũnjĩtaga, ‘Mwathani, Mwathani,’ ũgaatoonya ũthamaki wa igũrũ, no nĩ ũrĩa wĩkaga ũrĩa Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ endaga. ²² Mũthenya ũcio aingĩ makanjĩra atĩrĩ, ‘Mwathani, Mwathani, githĩ tũtiarathaga maũndũ na rĩitwa rĩaku, na thĩinĩ wa rĩitwa rĩaku tũkaingata ndaimono na tũkaringa ciana nyingĩ?’ ²³ Hĩndĩ iyo nĩngameera wega atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩrĩ hĩndĩ ndaamũũĩ o na rĩ. Eherai harĩ nĩ, inyuĩ mwĩkaga ũũru!’

Aaki Oogĩ na Aaki Akĩgu

²⁴ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũndũ o wothe ũiguaga ciugo ici ciakwa na ageeka ũrĩa ciugĩte, ahaana ta mũndũ mũũgĩ ũrĩa wakire nyũmba yake igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga. ²⁵ Nayo mbura ikiura, na njũũĩ ikiyũra, naruo rũhuho rũkĩhurutana nacio ikihũũra nyũmba iyo na nditi, no nyũmba iyo ndiagũire, tondũ mũthingi wayo wakĩtwo igũrũ rĩa rwaro rwa ihiga. ²⁶ No mũndũ o wothe ũiguaga ciugo ici ciakwa na ndekaga ũrĩa ciugĩte ahaana ta mũndũ mũkĩgu ũrĩa wakire nyũmba yake mũthanga igũrũ. ²⁷ Nayo mbura ikiura, njũũĩ ikiyũra, naruo rũhuho rũkĩhurutana nacio ikihũũra nyũmba iyo na nditi, nayo nyũmba iyo ikĩmomoka na kũgũa kũnene.”

²⁸ Rĩrĩa Jesũ aarĩkirie kuuga maũndũ macio, kĩrĩndĩ kũ gĩkĩgega nĩ ũndũ wa ũrutani wake, ²⁹ tondũ aarutanaga ta mũndũ warĩ na ũhoti, na ti ta ũrĩa arutani ao a watho maarutanaga.

8

Mũndũ ũrĩa warĩ na Mangũ

¹ Hĩndĩ rĩa aikũrũkire kuuma kĩrĩma-inĩ, ikundi nene cia andũ ikĩmuuma thuutha. ² Na mũndũ warĩ na mangũ agĩthĩ harĩ we, agĩturia maru mbere yake, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”*

³ Nake Jesũ agĩtambũrũkia guoko gwake, akĩhutia mũndũ ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngwenda. Therio!” O hĩndĩ iyo akĩhonio mangũ make. ⁴ Jesũ agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya ndũkeere mũndũ o na ũrĩkũ. No thĩ ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute kĩheo kĩrĩa Musa aathanire gĩtuĩke ũira kũrĩ o.”

Wĩtĩkio wa Mũnene-wa-Thigari-Igana

⁵ Na Jesũ aarĩkia gũtoonya Kaperinaumu, mũnene-wa-thigari-igana agĩũka kũrĩ we, akĩmũhooya ũteithio. ⁶ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ndungata yakwa ikomete mũciĩ rĩrũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga na rĩrĩ na ruo rĩingĩ mũno.”

* 8:2 Mũndũ warĩ na mangũ aatuĩkaga arĩ na thaahu, na no atheririo.

⁷ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũthĩĩ kũmĩhonia.”

⁸ No mũnene ũcio wa thigari igana akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ ndiagĩrĩire atĩ wee ũũke gwakwa. No uga o kiugo, na ndungata yakwa nĩkũhona. ⁹ Nĩgũkorwo nĩ mwene ndĩ mũndũ wathagwo, na ndĩ na thigari njathaga. Ndeera ũmwe ‘Thĩĩ,’ nĩathiiaga, na ndeera ũngĩ atĩrĩ, ‘Ũka,’ nĩokaga. Na ningĩ ndeera ndungata yakwa atĩrĩ, ‘Ĩka ũna,’ nĩkaga.”

¹⁰ Rĩrĩa Jesũ aigũire ũguo-rĩ, akĩgega, akĩira arĩa maamumĩte thuutha atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndionete mũndũ o na ũrĩkũ gũkũ Isiraeli ũrĩ na wĩtikio mũnene ũũ.

¹¹ Ngũmwĩra atĩrĩ, aingĩ nĩmagooka kuuma mwena wa irathĩro na wa ithũiro, na nĩmagaikara iruga-inĩ hamwe na Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, ũthamaki-inĩ wa igũrũ. ¹² No arĩa marĩ a ũthamaki ũcio nĩmagaikio nja, kũu nduma-inĩ, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.”

¹³ Nake Jesũ agĩcooka akĩira mũnene ũcio wa thigari igana atĩrĩ, “Thĩĩ! Nĩũgwikĩrwo o ũguo wĩtikĩtie.” Nayo ndungata yake ikĩhonio o ithaa rĩu.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

¹⁴ Rĩrĩa Jesũ aatoonyire nyũmba ya Petero, akĩona atĩ nyina wa mũtumia wa Petero aarĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ, agakoma gĩtanda-inĩ. ¹⁵ Akĩmũhutia guoko, nake agĩtiga kũhiũha mwĩrĩ, akĩarahũka, akĩambĩrĩria kũmũtungatĩra.

¹⁶ Hwaĩ-inĩ ũcio, andũ aingĩ arĩa maarĩ na ndaimono makĩrehwo kũrĩ we, nake akĩingata maroho macio na kuuga o kiugo, na akĩhonia arĩa othe maarĩ arũaru. ¹⁷ Ũhoru ũyũ warĩ wa kũhingia ũrĩa kwaarĩtio na kanua ka mũnabii Isaia, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“We mwene nĩoire wonje witũ,
na akĩeheria mĩrimũ iitũ.”

Thogora wa Kũrũmĩrĩa Jesũ

¹⁸ Rĩrĩa Jesũ oonire gĩkundi kĩa andũ arĩa maamũthiũrũrũkĩrie, agĩathana maringe mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa irĩa. ¹⁹ Hĩndĩ iyo mũrutani ũmwe wa watho agĩũka harĩ we, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩndĩkũrũmagĩrĩa kũrĩa guothe ũrĩthiiaga.”

²⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbwe nĩ irĩ marima, na nyoni cia rĩera-inĩ nĩ irĩ itara, no Mũrũ wa Mũndũ ndarĩ handũ angĩgĩrĩa mũtwe wake.”

²¹ Nake mũrutwo ũngĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, reke nyambe thĩĩ ngathike baba.”

²² Nowe Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩa, na ũreke arĩa akuũ mathike akuũ ao ene.”

Jesũ Kũhooreria Kĩhuhũkanio

²³ Hĩndĩ iyo agĩtoonya gatarũ, nao arutwo ake makĩmũrũmĩrĩa. ²⁴ Na rĩrĩ, gũkĩgĩa kĩhuhũkanio kĩnene gĩteerĩgĩrĩrwo kũu irĩa-inĩ, gĩgĩtũma gatarũ kende kũhubwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ. No Jesũ aarĩ toro. ²⁵ Nao arutwo magĩthĩĩ, makĩmũũkĩria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tũhonokie! Nĩtũkũũrĩa maaĩ-inĩ!”

²⁶ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Inyuũ mũrĩ a wĩtikio mũnini, nĩ kĩĩ gĩgĩtũma mwĩtigĩre ũguo?” Thuutha ũcio agĩũkĩra, agĩkũũma rũhuho na makũmbĩ macio, nakuo gũkĩhoorera biũ.

²⁷ Andũ acio makĩgega, makĩũria atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ akĩrĩ ũ atĩ o na rũhuho na makũmbĩ ma maaĩ nĩmwathĩkagĩra?”

Jesũ Kũhonia Andũ Eerĩ Maarĩ na Ndaimono

²⁸ Rĩrĩa aakinyire rũgongo rwa bũrũri wa Agadari-rĩ, agĩtũngwo nĩ andũ eerĩ maarĩ na ndaimono, moimĩte mbĩrĩa-inĩ. Maarĩ na ũũru mũingĩ mũno, atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩagerire njĩra iyo. ²⁹ Nao makĩanĩrĩa, makĩũria atĩrĩ, “Ũrenda atĩa na ithuĩ, wee Mũrũ wa Ngai. Woka gũkũ gũtũnyariira ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩtanakinya?”

³⁰ Nĩ haarĩ na rũũru rũnene rwa ngũrwe rwarĩithagio† handũ hataarĩ haraaya na hau maarĩ. ³¹ Nacio ndaimono igĩthaiha Jesũ, ikĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩũgũtũingata-rĩ, tũtũme kũrĩ rũũru rũũrĩa rwa ngũrwe.”

† 8:30 Ndũrĩrĩ irĩa ciatũũraga Galili nĩcio ciarĩ arĩthi a ngũrwe.

³² Nake agĩciĩra atĩrĩ, “Thĩĩ!” Nĩ ũndũ ũcio ikiuma, igĩtoonya ngũrwe, naruo rũũru ruothe rũgĩkũrũka kĩharũrũka-inĩ na ihenya, rũkĩgũa iria thĩinĩ, rũgĩkuĩra maaĩ-inĩ. ³³ Arĩa maarĩithagia ngũrwe icio makĩũra, magĩthĩi itũũra-inĩ, makĩheana maũndũ macio mothe o na ũrĩa gwekĩkite kũrĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono. ³⁴ Hĩndĩ iyo itũũra rĩothe rĩkiomagara rĩgatũnge Jesũ. Na hĩndĩ irĩa maamuonire, makĩmũthaitha oime rũgongo rwao.

9

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cĩga

¹ Nake agĩtoonya gatarũ, akĩringa iria, agĩkinya itũũra rĩa kwao. ² Andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ na mũrimũ wa gũkua cĩga, akuuĩtwo na kĩbarĩ. Rĩrĩa Jesũ oonire wĩtĩkio wao, akĩra mũndũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Mũriũ, wĩyũmĩrĩrie, nĩwarekerwo mehia maku.”

³ Nĩ ũndũ wa ũguo, arutani amwe a watho makĩra na ngoro atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩaruma Ngai!”

⁴ Jesũ aamenya ũrĩa meeciiragia, akĩmooria atĩrĩ, “Mũreciiria ũũru ngoro-inĩ cianyu nĩkĩ? ⁵ Nĩ ũndũ ũrĩkũ mũhũthũ: nĩ kwĩra mũndũ, ‘Nĩwarekerwo mehia maku,’ kana kũmwĩra, ‘Ŭkĩra wĩtware?’ ⁶ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ ...” Na o hĩndĩ iyo akĩra mũndũ ũcio wakuĩte cĩga atĩrĩ, “Ŭkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku ũinũke mũciĩ.” ⁷ Nake mũndũ ũcio agĩũkĩra, akĩinũka mũciĩ. ⁸ Rĩrĩa kĩrĩndĩ kũ kĩonire ũguo, gĩkĩmaka na gĩkĩgooca Ngai, ũrĩa waheete andũ ũhoti ta ũcio.

Gwĩtwo kwa Mathayo

⁹ Na rĩrĩa Jesũ oimaga kũu, akĩona mũndũ wetagwo Mathayo aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra,” nake Mathayo agĩũkĩra, akĩmũrũmĩrĩra.

¹⁰ Na rĩrĩa Jesũ aarĩ kwa Mathayo mũciĩ makĩrĩa irio cia hwaĩ-inĩ, etia mbeeca cia igooti aingĩ na andũ ehia magĩũka kũrĩanĩra hamwe nake na arutwo ake. ¹¹ Rĩrĩa Afarisai moonire ũguo, makĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Mũrutani wanyu arĩanagĩra na etia mbeeca cia igooti na andũ ehia nĩkĩ?”

¹² Jesũ aigua ũguo, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mũĩrĩ ti o mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru. ¹³ No rĩrĩ, thĩĩ mũkeerute ũrĩa ciugo ici ciugĩte: ‘Kũiguanĩra tha nĩkuo nyendaga, no ti magongona.’ Nĩgũkorwo nĩ ndiokire gũcaria arĩa athingu, no ndokire nĩ ũndũ wa arĩa ehia.”

Jesũ Kũũrio Ŭhoro wa Kwĩhinga Kũrĩa

¹⁴ Hĩndĩ iyo arutwo a Johana magĩũka kũrĩ we makĩmũũria atĩrĩ, “Ithuĩ na Afarisai nĩtwĩhingaga kũrĩa, no nĩ kĩ gĩtũmaga arutwo aku mage kwĩhinga kũrĩa irio?”

¹⁵ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ageni a mũhikania mangĩhota atĩa kũigua kĩa rĩrĩa mũhikania arĩ hamwe nao? Ihinda nĩrĩgakinya rĩrĩa mũhikania akeeherio kũrĩ o; hĩndĩ iyo nĩguo makeehinga kũrĩa irio.

¹⁶ “Gũtirĩ mũndũ ũtumagĩrĩra nguo ngũrũ kĩraka kĩa nguo njerũ, nĩgũkorwo kĩraka kũu no kĩguucie nguo iyo gĩtũme itarũke makĩria. ¹⁷ Ningĩ andũ matiikagĩra ndibei ya mũhihano mondo-inĩ ngũrũ.* Mangĩka ũguo, mondo icio no itarũke, nayo ndibei iitĩke, na mondo icio cia ndibei cianangĩke o biũ. No andũ mekagĩra ndibei ya mũhihano mondo-inĩ njerũ, nacio cieri igaikara irĩ njega.”

Mũirĩtu Wakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

¹⁸ Na rĩrĩa aaragia maũndũ macio, hagĩũka mũndũ warĩ mũnene, akĩmũturĩria ndu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũirĩtu wakwa no hĩndĩ aakua; no ũka ũkamũigĩrĩre guoko, na nĩekũriũka.” ¹⁹ Nake Jesũ agĩũkĩra, agĩthĩi nake, arĩ na arutwo ake.

* 9:17 Ndibei yekagĩrwo mondo ciatumagwo na njũũa cia mbũri.

²⁰ O hĩndĩ ĩyo mūtumia watũire oiraga thakame mĩaka ikũmi na ĩĩrĩ agĩũka na thuutha wa Jesũ, akĩhutia gĩcũrĩ kĩa nguo yake. ²¹ Tondũ eĩraga atĩrĩ, “Ingĩhutia o nguo yake, no hone.”

²² Nake Jesũ akĩhũgũra, akĩmuona, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, wĩyũmĩrĩrie gwĩtĩkia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.” Nake mūtumia ũcio akĩhonio o hĩndĩ ĩyo.

²³ Na rĩrĩa Jesũ aatoonyire nyũmba ya mũnene ũcio, akĩona ahuhi mĩtũrirũ na gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩa negenaga, ²⁴ akĩmeera atĩrĩ, “Eherai. Mũirĩtũ ũyũ ti mũkuũ, nĩ gũkoma akomete.” Nao andũ acio makĩmũthekerera. ²⁵ Thuutha wa andũ acio kuumio nja, agĩtoonya thĩinĩ, akĩnyiita mũirĩtũ ũcio guoko, nake agĩũkĩra. ²⁶ Ũhoru ũcio ũkĩhunja bũrũri ũcio wothe.

Jesũ Kũhonia Atumumu na Mũndũ Ũtaaragia

²⁷ Na rĩrĩa Jesũ oimire kũu, aathianga-rĩ, andũ eerĩ atumumu makĩmũrũmĩrĩra, makĩanagĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Tũiguĩre tha, wee Mũrũ wa Daudi!”

²⁸ Na hĩndĩ ĩrĩa aatoonyire nyũmba, atumumu acio magĩũka kũrĩ we, nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwĩtikĩtie atĩ no hote gwĩka ũguo?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ-ni, Mwathani.”

²⁹ Hĩndĩ ĩyo akĩmahutia maitho, akiuga atĩrĩ, “Mũroĩkwo o ũguo mwĩtikĩtie;” ³⁰ namo maitho mao makĩhingũka magĩcooka kuona. Nake Jesũ akĩmakaania na hinya, akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoru ũyũ.” ³¹ No-o makĩumagara na makĩhunja ũhoru wake bũrũri ũcio wothe.

³² Na hĩndĩ ĩrĩa moimaga hau, Jesũ akĩreherwo mũndũ warĩ na ndaimono, na ndaaragia. ³³ Nayo ndaimono yaingatwo, mũndũ ũcio ũtaaragia, akĩaria. Kĩrĩndĩ gĩkĩgega, gĩkiuga atĩrĩ, “Ũndũ ta ũyũ ndũrĩ woneka Isiraeli.”

³⁴ No Afarisai makiuga atĩrĩ, “Aingataga ndaimono na hinya wa mũnene wa ndaimono.”

Aruti Wĩra nĩ Anini

³⁵ Nake Jesũ agĩtũkania matũũra-inĩ mothe na mĩcĩ-inĩ yothe, akĩrutanaga thĩinĩ wa thunagogi ciao, akĩhunja ũhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki, na akĩhonagia mĩrimũ na ndwari cia mĩthemba yothe. ³⁶ Na rĩrĩa oonire ũrĩa kĩrĩndĩ kũ kĩaiganaga, agĩkĩguĩra tha tondũ kĩarĩ gĩthĩinĩku na gĩkaaga ũteithio, ta ng’ondũ itarĩ na mũrĩithi. ³⁷ Hĩndĩ ĩyo akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Magetha nĩ maingĩ, no aruti a wĩra nĩ anini. ³⁸ Nĩ ũndũ ũcio, hooyai Mwathani wa magetha atũme aruti wĩra mathiĩ magetha-inĩ make.”

10

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹ Nake Jesũ nĩetire arutwo ake ikũmi na eerĩ moke harĩ we, nake akĩmahe ũhoti wa kũingata ngoma thũku na kũhonia mĩrimũ yothe na ndwari ciothe.

² Maya nĩmo marĩtwa ma arutwo acio ikũmi na eerĩ: Wa mbere nĩ Simoni (ũrĩa wĩtagwo Petero), na mũrũ wa nyina Anderea; na Jakubu mũrũ wa Zebedi, na mũrũ wa nyina Johana; ³ na Filipu, na Baritholomayo; na Toma, na Mathayo ũrĩa mwĩtia wa mbeeca cia igooti; na Jakubu mũrũ wa Alifayo, na Thadayo; ⁴ na Simoni ũrĩa Mũzelote, na Judasi Mũsikariota, ũrĩa wamũkunyaĩire.

⁵ Aya ikũmi na eerĩ nĩo Jesũ aatũmire na akĩmataara ũũ: “Mũtigathiĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ kana mũtoonye itũũra rĩa Asamaria. ⁶ Nĩ kaba mũthiĩ kũrĩ ng’ondũ iria ciũrĩte cia Isiraeli. ⁷ Mwathĩrĩ, hunjagiai ndũmĩrĩri ĩno: ‘Ũthamaki wa igũrũ nĩũkuhĩrĩrie.’ ⁸ Honagiai andũ arĩa arũaru, na mũriũkagie arĩa akuũ, na mũtheragie arĩa marĩ na mangũ, na mũingatage ndaimono. Mũheetwo tũhũ, heanagai tũhũ. ⁹ Mũtigekuuĩre thahabu, kana betha, kana gĩcango mĩcibi-inĩ yanyu; ¹⁰ O na ningĩ mũtigekuuĩre mũhuko rũgendo-inĩ, kana nguo igĩrĩ, kana iraatũ, kana mũtirima; nĩgũkorwo mũruti wa wĩra nĩabataire kũheo gĩa kũmũtũũria muoyo.

¹¹ “Itũūra o rĩothe kana gatũūra karĩa mũngĩtoonya-rĩ, tuĩriai mũmenye mũndũ ũrĩa mwagĩrũru kuo, mũikare gwake nginya rĩrĩa mũkoima kuo. ¹² Mwatoonya mũciĩ ũcio-rĩ, geithagiai ene kuo. ¹³ Angĩkorwo mũciĩ ũcio nĩwagĩrĩre-rĩ, ũrathimeĩ na thayũ wanyu; angĩkorwo ndwagĩrĩre-rĩ, rekeĩ kĩrathimo kĩanyu kĩmũcookerere. ¹⁴ Mũndũ o wotho angĩrega kũmũnyiita ũgeni kana arege gũthikĩrĩria ciugo cianyu-rĩ, mũkiuma mũciĩ ũcio kana itũūra rĩu-rĩ, mũkaaribariba magũrũ manyu nĩguo rũkũngũ rũitike.* ¹⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma ituĩro rĩa itũūra rĩu rĩgaakorwo rĩrĩ inene gũkĩra rĩa Sodomu na Gomora mũthenya ũrĩa wa ciira. ¹⁶ Atĩrĩrĩ ndamũtũma o ta ng’ondũ gatagatĩ ka njũũĩ. Nĩ ũndũ ũcio, gĩai na ũũgĩ ta nyoka, na mwage ũũru ta ndutura.

¹⁷ “Mwĩmenyererei andũ; tondũ nĩmakamũneana ciama-inĩ, na mamũhũũre na iboko thunagogi-inĩ ciao. ¹⁸ Nĩ ũndũ wa ũhoru wakwa-rĩ, nĩmũgatwarwo mbere ya aathani na athamaki nĩgeetha mũtuĩke aira kũrĩ o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. ¹⁹ No rĩrĩa makaamũnyiita-rĩ, mũtikanetange nĩ ũndũ wa ũrĩa mũkoiga kana ũrĩa mũgaacookia. Hĩndĩ iyo nĩmũkeerwo ũrĩa mũkoiga, ²⁰ nĩgũkorwo ti inyuĩ mũgaakorwo mũkĩaria, no nĩ Roho wa Ithe wanyu ũkaaria arĩ thĩĩnĩ wanyu.

²¹ “Mũndũ nĩagakunyanĩra mũrũ wa nyina ooragwo, na ithe wa mũndũ akunyanĩre mwana wake; ciana nĩikaremara aciari a cio na imoragithie. ²² Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa, no ũrĩa ũgaakirĩrĩria nginya hĩndĩ ya mũthia nĩakahonoka. ²³ Hĩndĩ irĩa mwanyariirwo itũūra-inĩ rĩmwe-rĩ, ũĩrai rĩrĩa rĩngĩ. Ngũmwĩra na ma atĩ, mũtigaakorwo mũthĩite matũũra mothe ma Isiraeli, Mũrũ wa Mũndũ atookite.

²⁴ “Mũrutwo ti mũnene kũrĩ mũrutani wake, o na ndungata ti nene kũrĩ mũmĩathi. ²⁵ Nĩkũiganĩire mũrutwo aiganane na mũrutani wake, o na ndungata iiganane na mũmĩathi. Angĩkorwo mwene nyũmba nĩetĩtwo Beelizebuli-rĩ,† githĩ andũ a nyũmba yake matigetwo marĩitwa mooru gũkĩra rĩu!

²⁶ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũtikametigĩre. Gũtirĩ ũndũ mũhithanie ũtakaguũrio, kana ũndũ mũhithe ũtakamenyeka. ²⁷ ũrĩa ngũmwĩra nduma-inĩ-rĩ, wariei mũthenya barigici, na ũrĩa warĩtio na mĩheehũ matũ-inĩ manyu-rĩ, wanĩrĩrei mũrĩ nyũmba-igũrũ. ²⁸ Mũtigetigĩre arĩa moragaga o mwĩrĩ, no matingĩhota kũũraga ngoro. Nĩ kaba gwĩtigĩra ũrĩa ũngĩananga ngoro na mwĩrĩ kũu Jehanamu. ²⁹ Githĩ tũnyoni twĩrĩ tũtiendagio thendi imwe? No gũtirĩ o na kamwe gatuo kangĩgũa thĩ Ithe wanyu atetĩkĩrite. ³⁰ O na njuĩrĩ cianyu cia mũtwe nĩndare. ³¹ Nĩ ũndũ ũcio mũtigetigĩre; mũrĩ a bata gũkĩra tũnyoni tũingĩ.

³² “ũrĩa wotho ũkaanyumbũra mbere ya andũ, o na nĩ nĩngamumbũra mbere ya Baba ũrĩa ũrĩ kũu igũrũ. ³³ No ũrĩa wotho ũkangaana mbere ya andũ, na nĩ nĩngamũkaana mbere ya Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ.

³⁴ “Mũtigeciirĩe atĩ njũkĩte kũrehe thayũ gũkũ thĩ. Ndiokire kũrehe thayũ, no ndookire kũrehe rũhiũ rwa njora. ³⁵ Nĩgũkorwo njũkĩte gũtũma

“mũndũ okanĩrĩre na ithe,
na mũirĩtu okanĩrĩre na nyina,
nake mũtumia okanĩrĩre na nyaciarawe;

³⁶ thũ cia mũndũ igaakorwo irĩ andũ a nyũmba yake kũmbe.’

³⁷ “ũrĩa wotho wendete ithe kana nyina kũngĩra ndagĩrĩre gũtuĩka wakwa; na ũrĩa wotho wendete mũriũ kana mwarĩ kũngĩra ndagĩrĩre gũtuĩka wakwa; ³⁸ nake ũrĩa wotho ũtagakuua mũtharaba wake wa kwambĩrwo aanũmĩrĩre ndagĩrĩre gũtuĩka wakwa. ³⁹ ũrĩa wotho ũgeragia gũtũũria muoyo wake nĩakoowo nĩguo; no ũrĩa wotho ũkoowo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũtũũria.

⁴⁰ “Mũndũ ũrĩa ũmwamũkagĩra, nĩ nĩ amũkagĩra. Nake ũrĩa ũnyamũkagĩra, amũkagĩra ũrĩa wandũmire. ⁴¹ ũrĩa wotho ũkaamũkĩra mũnabii tondũ nĩ mũnabii,

* 10:14 Kũribariba rũkũngũ magũrũ nĩ ũndũ wekagwo nĩ Afarisai moima ciikaro cia Ndũrĩrĩ metherie tondũ metĩkĩtie nĩmakuuĩte thaahu. ũndũ ũyũ warĩ wa kuonia andũ ũrĩa mageekwo marega ndũmĩrĩri ya Ngai. † 10:25 Rĩitwa Beelizebuli rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Mũnene wa ndaimono,” no Kĩhibirania Beelizebubu rĩataũragwo “Mũnene wa ngi.”

nĩakamũkĩra kĩheo kĩrĩa kĩheagwo mũnabii, nake ũrĩa wotho ũkaamũkĩra mũndũ mũthingu tondũ nĩ mũthingu-rĩ, nĩakamũkĩra kĩheo kĩrĩa kĩheagwo mũndũ mũthingu.
⁴² Nake ũrĩa wotho ũheaga ũmwe wa aya anini o na gĩkombe kĩa maaĩ mahehu tondũ nĩ mũrutwo wakwa-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndakaaga kũheo kĩheo gĩaake.”

11

Jesũ na Johana Mũbatithania

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia gwatha arutwo acio ake ikũmi na eerĩ-rĩ, akiuma kũu agĩthĩ kũrutana na kũhunja matũũra-inĩ ma Galili.

² Na rĩrĩa Johana aigũire arĩ njeera maũndũ marĩa Kristũ eekaga-rĩ, agĩtũma arutwo ake, ³ makamũũrie atĩrĩ, “Wee nĩwe warĩ ũũke, kana tweterere mũndũ ũngĩ?”

⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Cookai mũkeere Johana maũndũ marĩa mwaigua na marĩa muona: ⁵ Atumumu nĩmaroona, na arĩa mathuaga nĩmaretwara, na arĩa marĩ na mangũ nĩmarahonio magathera, na arĩa mataiguaga nĩ maraigua, na arĩa akuũ nĩmarariũkio, na Ũhoru-ũrĩa-Mwega nĩũrahunjĩrio arĩa athĩni. ⁶ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũtekũhĩngwo arakare nĩ ũndũ wakwa.”

⁷ Rĩrĩa arutwo a Johana moimaga hau, Jesũ akĩambĩrĩria kwarĩria kĩrĩndĩ ũhoru wa Johana, akĩmooria atĩrĩ: “Mwathiĩte werũ-inĩ kuona kĩ? Mwathiĩte kuona kamũrangi kainainagio nĩ rũhuho? ⁸ Akorwo ti ũguo-rĩ, mwathiĩte kuona kĩ? Hihi nĩ mũndũ wehumbĩte nguo njega? Aca, arĩa mehumbaga nguo njega makoragwo thĩni wa nyũmba cia ũthamaki. ⁹ Mwagĩthĩte kuona kĩ? Hihi mwathiĩte kuona mũnabii? Īĩ, ngũmwĩra atĩrĩ, muonire mũndũ ũkĩrĩte mũnabii. ¹⁰ Ũyũ nĩwe ũhoru wake waandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩngũtũma mũtũmwo wakwa athiĩ mbere yaku,
 agagũthondekere njĩra yaku.”

¹¹ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma: Harĩ andũ arĩa manaciarwo nĩ andũ-a-nja, gũtirĩ kuoneka mũndũ mũnene gũkĩra Johana Mũbatithania; no rĩrĩ mũndũ ũrĩa mũnini mũno ũthamaki-inĩ wa igũrũ-rĩ, nĩ mũnene kũmũkĩra. ¹² Kuuma matukũ ma Johana Mũbatithania gwata rĩu, ũthamaki wa igũrũ nĩũkoretwo ũkĩhatĩrĩria gũtheerema, nao andũ arĩa mehatagĩrĩria nĩo mawĩgwatagĩra na hinya. ¹³ Nĩgũkorwo Anabii othe, hamwe na Watho wa Musa, nĩmatũire marathaga ũhoru nginya hĩndĩ ya Johana. ¹⁴ Na angĩkorwo no mwende kwamũkĩra ũhoru ũcio-rĩ, ũcio nĩwe Elija ũrĩa werĩtwo nĩagooka. ¹⁵ Ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua nĩaigue.

¹⁶ “Rĩu-rĩ, ingĩgerekania rũciaro rũrũ na kĩ? Rũhaana ta ciana ciikarĩte ndũnyũ igĩtaga iria ingĩ, igaciĩra atĩrĩ:

¹⁷ “Twamũhũire mũtũrirũ,
 mũkĩaga kũina;

o na twamũnĩire nyĩmbo cia macakaya,
 no mũtiacakaire.”

¹⁸ Nĩgũkorwo Johana ookire atekũrĩa na atekũnyua, nao andũ makiuga atĩrĩ, ‘Arĩ na ndaimono.’ ¹⁹ Mũrũ wa Mũndũ ookire akĩrĩaga na akĩnyuuaga, nao makiuga atĩrĩ, ‘Onei mũndũ mũkoroku na mũrĩũ, nĩ mũrata wa etia mbeeca cia igooti na “andũ ehia”.’ No ũũgĩ wonakaga nĩ wa ma nĩ ũndũ wa ciĩko ciaguo.”

Haaro kũrĩ Matũũra Manene marĩa Materĩrĩte

²⁰ Hĩndĩ iyo Jesũ akĩambĩrĩria gũtetia matũũra manene marĩa maaringĩrwo ciama ciake iria nyingĩ, tondũ andũ akuo matiigana kwĩrira, akiuga atĩrĩ, ²¹ “Inyuĩ andũ a Korazini, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! O na inyuĩ andũ a Bethisaida, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Nĩ ũndũ korwo ciama iria mwaringĩrwo nĩcio ciaringĩrwo andũ a Turo na Sidoni, mangĩeririre tene, mehumbĩte nguo cia makũnia na mehurĩrie mũhu mĩtwe. ²² No ngũmwĩra atĩrĩ, andũ a Turo na Sidoni nĩmagakorwo marĩ murũ mũthenya ũcio wa ciĩra gũkĩra inyuĩ. ²³ Na inyuĩ, andũ a Kaperinaumu, nĩmũkambarario nginya matuini? Aca, mũkaaharũrũkio mũkinye kũrĩa kũriku mũno. Ciama iria mwaringĩrwo

ingĩaringĩirwo Sodomu, nĩkũngĩtũũraga nginya ũmũthĩ. ²⁴ No ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Sodomu nĩgũgakorwo murũ mũthenya ũcio wa ciira kũmũkĩra.”

Kũhurũka kwa arĩa anogu

²⁵ Hindĩ iyo Jesũ akiuga atĩrĩ, “Baba, wee Mwathani wa igũrũ na thĩ, nĩngũkũgaatha tondũ nĩũhithĩte andũ arĩa oogĩ na marĩ na ũmenyo maũndũ maya, na ũkamaguũrĩria tũkenge. ²⁶ Ī, Baba, nĩgũkorwo ũyũ nĩ wendi waku.

²⁷ “Nĩnengeretwo maũndũ mothe nĩ Baba. Gũtirĩ mũndũ ũũĩ Mũriũ tiga lthe, na gũtirĩ mũndũ ũũĩ lthe tiga Mũriũ, na arĩa Mũriũ, endaga kũguũrĩria.

²⁸ “Ŭkai kũrĩ nĩ, inyuotha anogu na mũkuuĩte mĩrigo mĩritũ, na nĩngũmũhurũkia. ²⁹ Oyai icooki riakwa mwĩgĩrĩre na mwĩrute na nĩ, nĩgũkorwo ndĩ mũhooreri na mwĩnyiihia ngoro-inĩ, nacio ngoro cianyu nĩkũhurũkio. ³⁰ Nĩgũkorwo icooki riakwa nĩ ihũthũ, na mĩrigo wakwa nĩ mũhũthũ.”

12

Mwathani wa Thabatũ

¹ Ihinda rĩu Jesũ nĩatuĩkanĩirie mĩgũnda-inĩ ya ngano mũthenya wa Thabatũ, na arutwo ake maarĩ ahũtu, na makĩambĩrĩria gũtua ngira cia ngano, magĩcirigitha, makĩria ngano. ² Rĩria Afarisai moonire ũguo, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora! Arutwo aku nĩmareeka ũria watho ũtetĩkĩrĩtie gwĩkwo mũthenya wa Thabatũ.”

³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete ũria Daudi eekire rĩria we na arĩa maarĩ nake maarĩ ahũtu? ⁴ Aatoonyire nyũmba ya Ngai, na arĩ hamwe na arĩa maarĩ nake, makĩria mĩgate ĩria yamũrĩrwo Ngai ĩria mateetĩkĩrĩtio kũria nĩ watho, tiga no athĩnjĩri-Ngai meetĩkĩrĩtio kũmĩria. ⁵ O na ningĩ kaĩ mũthomete Watho-inĩ atĩ mũthenya wa Thabatũ, athĩnjĩri-Ngai arĩa marĩ thĩnĩ wa hekarũ nĩmathaahagia mũthenya ũcio na matituagwo ahĩtia? ⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũmwe mũnene gũkĩra hekarũ arĩ haha. ⁷ Korwo nĩmwamenyete gĩtũmi gĩa ciugo ici, atĩrĩ, ‘Kũiguanĩra tha nĩkuo nyendaga, no ti magongona,’ mũtingĩatuĩrĩre andũ mateehĩtie mahĩtia. ⁸ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ nĩwe Mwathani wa mũthenya wa Thabatũ.”

⁹ Oima kũu-rĩ, agĩthĩ agĩtoonya thunagogi yao, ¹⁰ na nĩ haarĩ mũndũ wonjete guoko. Na tondũ nĩmacaragia gĩtũmi gĩa gũthitangĩra Jesũ-rĩ, makĩmũũria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩrĩtie kũhonania mũthenya wa Thabatũ?”

¹¹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ wanyu ũngĩkorwo na ng’ondũ, nayo ĩgwe irima mũthenya wa Thabatũ-rĩ, ũtangĩmĩruta irima? ¹² Kaĩ mũndũ atakĩrĩ wa bata mũno gũkĩra ng’ondũ! Nĩ ũndũ ũcio watho nĩwĩtikĩrĩtie gwĩka wega mũthenya wa Thabatũ.”

¹³ Agĩcooka akĩria mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩtambũrũkia guoko, nakuo gũgĩtuĩka kũgima, o ta kũu kũngĩ. ¹⁴ No Afarisai makiuma nja, magĩcookania ndundu ya ũria mangĩuragithia Jesũ.

Ndungata ya Ngai ĩria Thuure

¹⁵ Nake Jesũ aamenya ũhoru ũcio, akĩehera kũu. Andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra, nake akĩhonia arũaru ao othe, ¹⁶ agĩcooka akĩmakaania atĩ matikoige we nĩwe ũ. ¹⁷ Ũndũ ũyũ nĩguo wahingirie ũhoru ũria waarĩtio na kanua ka mũnabii Isaia, rĩria oigire atĩrĩ:

¹⁸ “Īno nĩyo ndungata yakwa ĩria ndũthuurĩre,

ĩria nyendete, na nĩyo ĩkenagia ngoro yakwa;

nĩngamĩtirĩria Roho wakwa,

nayo nĩkamenyithia ndũrĩrĩ ciira wa kĩhooto.

¹⁹ Ndĩgaatetania kana ĩgũũthũke;

na gũtirĩ mũndũ ũkaigua mũgambo wayo njĩra-inĩ.

²⁰ ndĩkoina kamũrangi kagondoku,

kana ĩhorie rũtambĩ rũria rũgũtooga,

nginya rĩria ĩgaatũma itua riakwa rĩhootane.

²¹ Thĩnĩ wa rĩitwa rĩayo ndũrĩrĩ nĩkaagĩ na kĩrĩgĩrĩro.”

Jesũ na Beelizebuli

²² Magĩcooka makĩmũrehera mũndũ warĩ na ndaimono, na aarĩ mĩtumumu, na ndaaragia, nake Jesũ akĩmũhonia, akĩhota kwaria na kuona. ²³ Andũ othe makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Ũyũ no akorwo arĩ we Mũrũ wa Daudĩ?”

²⁴ No rĩrĩa Afarisai maaiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli ũrĩa mũnene wa ndaimono.”

²⁵ Nake Jesũ aamenya ũrĩa meciiragia, akĩmeera atĩrĩ, “Ũthamaki o wotho ũngĩ-gayũkana ũũkanĩrĩre guo mwene no ũharagane, narĩo itũũra o rĩothe kana nyũmba ĩngĩgayũkana ndĩngĩhaanda. ²⁶ Angĩkorwo Shaitani nĩwe ũingataga Shaitani-rĩ, nĩ-gayũkanĩte we mwene. Ũthamaki wake ũngĩkĩhaanda atĩa? ²⁷ Na angĩkorwo nĩ nyĩngataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli-rĩ, nao andũ anyu maingataga ndaimono na hinya wa ũ? Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, acio nĩo makaamũtuĩra ciira. ²⁸ No nĩ ingĩkorwo nyĩngataga ndaimono na Roho wa Ngai-rĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũkinyĩte kũrĩ inyuĩ.

²⁹ “Nĩngĩ-rĩ, mũndũ aahota atĩa gũtoonya nyũmba ya mũndũ njamba na amũtunye indo ciake ataambĩte kuoha mũndũ ũcio njamba? Hĩndĩ ĩyo no rĩo angĩhota kũmũtunya indo cia nyũmba yake.

³⁰ “Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, nake ũrĩa ũtacookanagĩrĩria hamwe na nĩ, ũcio nĩkũhurunja ahurunjaga. ³¹ Nĩngĩ ngũmwĩra atĩ, rĩhĩa o rĩothe o na kũruma Ngai, andũ no marekerwo, no mũndũ ũrĩa ũkaaruma Roho, ũcio ndakarekerwo. ³² Mũndũ o wotho ũrĩa ũgacaambia Mũrũ wa Mũndũ nĩakarekerwo, no ũrĩa wotho ũgaacambia Roho Mũtheru, ũcio ndakaarekerwo, ihinda rĩrĩ tũrĩ kana ihinda rĩrĩa rĩgooka.

³³ “Agĩriai mũtĩ na maciaro maguo nĩmekwagĩra, kana mũthũkie mũtĩ na mũthũkie maciaro maguo mooru, nĩgũkorwo mũtĩ ũmenyekaga na maciaro maguo. ³⁴ Inyuĩ rũciaro rũrũ rwa ndũira, mwahota atĩa kwaria maũndũ mega, na mũrĩ oorũ? Nĩgũkorwo kanua kaaragia maũndũ marĩa maiyũrĩte ngoro-inĩ. ³⁵ Mũndũ mwega aaragia maũndũ mega moimĩte mũthiithũ-inĩ wake mwega, nake mũndũ mũũru aaragia maũndũ mooru moimĩte mũthiithũ-inĩ wake mũũru. ³⁶ No ngũmwĩra atĩrĩ, mũthenya wa itua rĩa ciira, andũ nĩmakaheana ũhoru wa ciugo ciothe cia tũhũ iria manaaria. ³⁷ Nĩgũkorwo ciugo ciaku nĩcio igaatũma ũtuuo ndũrĩ na mahĩtia, na ciugo ciaku no cio igaatũma ũtuuo mũhĩtia.”

Kĩama kĩa Jona

³⁸ Hĩndĩ ĩyo Afarisai amwe na arutani a watho makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, tũkwenda ũtũringĩre kĩaama.”

³⁹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Rũciaro rwaganu na rwa ũtharia rũrenda rũringĩrwo kĩaama! No gũtirĩ kĩaama rũkũringĩrwo tiga o kĩaama kĩrĩa kĩa mũnabii Jona. ⁴⁰ Nĩ gũkorwo o ta ũrĩa Jona aikarĩre matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ, arĩ nda ya thamaki ĩrĩa nene, ũguo noguo Mũrũ wa Mũndũ agaikara matukũ matatũ, mũthenya na ũtukũ, arĩ tĩiri-inĩ. ⁴¹ Andũ a Nineve nĩmakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaro rũrũ marũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩmerĩre rĩrĩa maahunjĩirio nĩ Jona, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Jona arĩ haha. ⁴² Mũthamaki mũndũ-wa-nja wa mwena wa Gũthini nĩakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaro rũrũ arũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩoimire ituri cia thĩ oke athikĩrĩre ũũgĩ wa Solomoni, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Solomoni arĩ haha.

⁴³ “Na rĩrĩ, roho mũũru woima thĩinĩ wa mũndũ, ũtuĩkanagĩria werũ-inĩ ũgĩcaria ũhurũko, na ũkaaga. ⁴⁴ Hĩndĩ ĩyo ũkoiga atĩrĩ, ‘Nĩngũcooka nyũmba ĩrĩa ndoimire.’ Na wacooka-rĩ, ũgakora nyũmba ĩyo ĩrĩ theri, ĩrĩ haate, ĩgathera na ĩgathondekwo wega. ⁴⁵ Hĩndĩ ĩyo roho ũcio ũkagĩra maroho mangĩ mũgwanja mooru makĩria maguo mwene, magatoonya magaikara kũu. Naguo mũikarĩre wa mũndũ ũcio ũgathũka gũkĩra wa mbere. ũguo nĩguo gũkahaana kũrĩ rũciaro rũrũ rwaganu.”

Nyĩna wa Jesũ na Ariũ a Nyĩna

⁴⁶ O hĩndĩ ĩyo Jesũ aaragĩria andũ-rĩ, nyina na ariũ a nyina makĩrũgama nja makĩenda kwaria nake. ⁴⁷ Nake mũndũ ũmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marũngĩi haha nja, makĩenda kwaria nawe.”

⁴⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria akĩmũũria atĩrĩ, “Maitũ nũũ, na ariũ a maitũ nĩ a?”
⁴⁹ Agĩcooka akĩorota arutwo ake, akiuga atĩrĩ, “Aya nĩo maitũ na ariũ a maitũ.
⁵⁰ Nĩgũkorwo mũndũ wotho wĩkaga ũrĩa Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ endaga, ũcio nĩwe mũrũ na mwarĩ wa maitũ, na nĩ we maitũ.”

13

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Mũthenya o ro ũcio-rĩ, Jesũ nĩomire nyũmba agĩthĩ agĩkara thĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ² Ikundi cia andũ aingĩ mũno ikĩũngana harĩa aarĩ nginya igĩtũma atoonye gatarũ na agĩkara thĩ thĩinĩ wayo, nao andũ acio othe makĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ³ Nake akĩmaruta maũndũ maingĩ na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ: “Mũrĩmi nĩomagariire akahure mbeũ ciake. ⁴ Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio-rĩ, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra, nacio nyoni igĩũka igĩcĩrĩa. ⁵ Ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ kũrĩa gũtaarĩ na tĩrĩ mũingĩ. Nacio ikĩmera o narua tondũ tĩrĩ ndwarĩ mũriku. ⁶ Na hĩndĩ ĩrĩa riũa rĩarire, rĩgĩcina mĩmera ĩyo, nayo ikĩũma tondũ ndiarĩ na mĩri. ⁷ Na mbeũ ingĩ ikĩgũa mĩigua-inĩ, nayo mĩigua igĩkũra, igĩthararia mbeũ icio rĩrĩa ciamerire. ⁸ Ingĩ nacio ikĩgũa tĩrĩ-inĩ ũrĩa mũnoru, ikĩgĩa na maciaro imwe igĩciara maita igana, iria ingĩ igĩciara maita mĩrongo ĩtandatũ, na iria ingĩ igĩciara maita mĩrongo ĩtatũ ma iria ciahaandirwo. ⁹ ũrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩague.”

¹⁰ Nao arutwo ake magĩũka kũrĩ we, makĩmũũria atĩrĩ, “Waragĩria andũ na ngerekano nĩkĩ?”

¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hitho cia ũthamaki wa igũrũ, no-o matiheetwo. ¹² ũrĩa wotho ũrĩ na indo nĩakoongererwo nyingĩ aingĩhie makĩria. Nake ũrĩa wotho ũtarĩ, nĩagatuunywo o na kĩrĩa arĩ nakĩo. ¹³ Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga ndĩmaarĩrie na ngerekano:

“Nĩ ũndũ o na gũkorwo nĩmoonaga-rĩ, mationaga;

o na gũkorwo nĩmaiguaga-rĩ, matiiguaga kana makamenya.

¹⁴ Nĩo makinyĩrwo nĩ ũhoru ũrĩa warathirwo nĩ mũnabii Isaia, rĩrĩa oigire atĩrĩ:

“Kũigua mũgũtũũra mũiguaga, no mũtikaamenya ũndũ;
kuona mũgũtũũra muonaga, no mũtigakuũkĩrwo.

¹⁵ “Nĩgũkorwo ngoro cia andũ aya nĩ ngingitaru;

matũ mao matiiguaga,

na nĩmahingĩte maitho mao.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,

na maigue na matũ mao,

o na ngoro ciao igĩe na ũmenyo,

manjookerere, na nĩ ndĩmahonie.’

¹⁶ No kũrathimwo nĩ maitho manyu tondũ nĩmoonaga, na matũ manyu tondũ nĩmaiguaga. ¹⁷ Tondũ ngũmwĩra atĩrĩ na ma, anabii na andũ aingĩ athingu nĩmerĩĩrie kuona maũndũ marĩa mũrona no-o matiamonire, na nĩmerĩĩrie kũigua maũndũ marĩa mũragua no matiamaguire.

¹⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ta iguai ngĩtaarĩria ũhoru wa ngerekano ĩyo ya mũhuri wa mbeũ:
¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ o wotho aigua ndũmĩrĩri ya ũthamaki na akaaga kũmĩmenya-rĩ, hĩndĩ ĩyo ũrĩa mũũru okaga akamũtunya kĩrĩa kĩaande ngoro-inĩ yake. ĩno nĩyo mbeũ ĩrĩa yahurirwo mũkĩra-inĩ wa njĩra. ²⁰ ũrĩa wamũkĩrĩre mbeũ ĩrĩa yagũire rũnyanjara-inĩ nĩ mũndũ ũrĩa ũiguaga kiugo, na o rĩmwe agakĩamũkĩra arĩ na gĩkeno. ²¹ No tondũ ndarĩ mĩri-rĩ, aikaraga o kahinda kanini. Hĩndĩ ĩrĩa thĩina woka, kana kwagĩa na kĩnyariirano nĩ ũndũ wa kiugo-rĩ, agagĩtiganĩria o narua. ²² Nake ũrĩa wamũkagĩra

⁴⁵ “Ningĩ ũthamaki wa igũrũ ũhaanaine na mwonjorithia wacaragia ruru njega. ⁴⁶ Hĩndĩ ĩrĩa oonire ĩmwe ya thogora mūnene-rĩ, agĩthiĩ akĩendia indo ciake ciothe iria aarĩ nacio, akĩmĩgũra.

Ngerekano ya Neti

⁴⁷ “O rĩngĩ, ũthamaki wa igũrũ ũhaanaine na neti ĩrĩa yaikirio iria-inĩ, nayo ĩgĩtega thamaki cia mĩthemba yothe. ⁴⁸ Hĩndĩ ĩrĩa yaiyũire, ategi acio a thamaki makĩmĩguucia hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Hĩndĩ ĩyo magĩkara thĩ, magĩthuura thamaki iria njega, magĩ-ciĩkĩra ikabũ-inĩ, no iria njũru magĩcite. ⁴⁹ Ũguo nĩguo gũgaakorwo hĩndĩ ya ithirĩro rĩa mahinda maya. Araika nĩmagooka maamũranie arĩa aaganu kuuma kũrĩ arĩa athingu, ⁵⁰ na maikie arĩa aaganu icua-inĩ rĩa mwaki, kũrĩa gũgaakorwo na kĩrĩro na kũhagarania magego.”

⁵¹ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwataũkĩrwo nĩ maũndũ macio mothe?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩtwataũkĩrwo.”

⁵² Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio, mũrutani wa watho o wotho ũrĩa ũrutĩtwo ũhoru wa ũthamaki wa igũrũ-rĩ, ahaanaine na mwene nyũmba ũrĩa ũrutaga mũthiithũ-inĩ wake indo iria njerũ o na iria ngũrũ.”

Mũnabii ũtarĩ Mũtũĩ

⁵³ Nake Jesũ aarĩkia kũheana ngerekano icio-rĩ, akiuma kũu. ⁵⁴ Aakinya itũũra rĩa kwao-rĩ, akĩambĩrĩria kũrutana thunagogi-inĩ ciao, nao makĩgega. Makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ arutĩte kũ ũũgĩ ũyũ na ciĩko ici cia hinya? ⁵⁵ Githĩ ũyũ ti we mũrũ wa mũtharamara? Githĩ rĩtwa rĩa nyina ti Mariamu, na githĩ ariũ a nyina ti Jakubu, na Jusufu, na Simoni, na Juda? ⁵⁶ Na githĩ aarĩ a nyina othe tũtirĩ nao? Mũndũ ũyũ akĩrutĩte maũndũ maya mothe kũ?” ⁵⁷ Nao makĩmũrega.

No Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Kũndũ mũnabii ataheagwo gĩtĩno no itũũra-inĩ rĩake na gwake mũciĩ.” ⁵⁸ Nake ndaaringire ciamu nyingĩ kũu, tondũ wa ũrĩa maagĩte gwĩtĩkia.

14

Johana Mũbatithania Kũrengwo Mũtwe

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩyo, Mũthamaki Herode nĩagũire ngumo ya Jesũ, ² nake akĩĩra arĩa maamũtungataga atĩrĩ, “Ũcio nĩ Johana Mũbatithania; nĩ ariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ! Nĩkĩo arĩ na hinya mūnene ũguo wa kũringa ciamu.”

³ Na rĩrĩ, Herode nĩanyĩtĩte Johana akamuoha, na akamũikia njeera nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mūtumia wa mũrũ wa nyina Filipu, ⁴ tondũ Johana nĩamwĩrĩte atĩrĩ: “Watho ndũgwĩtĩkĩrĩtie ũmũhikie.” ⁵ Herode nĩendaga kũũraga Johana, no nĩetigagĩra andũ, tondũ nĩmeetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.

⁶ Mũthenya wa gũkũngũira gũciarwo kwa Herode-rĩ, mwarĩ wa Herodia nĩainĩire andũ, na agĩkenia Herode mũno. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio Herode akĩĩhĩta na mwĩhĩtwa atĩ nĩekũmũhe kĩrĩa gĩothe angĩendire. ⁸ Nake mũirĩtu ũcio aarĩkia gũtaarwo nĩ nyina, akiuga atĩrĩ, “He mũtwe wa Johana Mũbatithania o rĩu ũrĩ thĩinĩ wa kiuga.” ⁹ Mũthamaki nĩataangĩkire mũno, no nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa wake, na ageni arĩa maarĩ iruga-inĩ rĩake-rĩ, agĩathana atĩ mũirĩtu ũcio aheo kĩrĩa eetĩtie. ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũmana kũu njeera na Johana akĩrengwo mũtwe. ¹¹ Naguo mũtwe ũcio wake ũkĩrehwo na kiuga, ũkĩnengerwo mũirĩtu ũcio, nake akĩũtwarĩra nyina. ¹² Nao arutwo a Johana magĩthiĩ makĩoya kĩimba gĩake, magĩgĩthika, magĩcooka magĩthiĩ makĩĩra Jesũ.

Jesũ Kũhũũnia Andũ Ngiri Ithano

¹³ Na rĩrĩa Jesũ agũire ũhoru ũcio, akiuma kũu ahaicĩte gatarũ andũ matekũmenya, agĩthiĩ handũ hataarĩ na andũ. Nakĩo kĩrĩndĩ kĩaigua ũguo-rĩ, gĩkiama matũũra-inĩ gĩkĩmũrũmĩrĩra na magũrũ. ¹⁴ Rĩrĩa Jesũ oimire gatarũ na akĩona andũ aingĩ, akĩmaiguĩra tha, na akĩhonia arũaru ao.

¹⁵ Na gwakuhiriria gūtuka-rĩ, arutwo ake magĩthĩĩ harĩ we, makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ nĩ kũndũ gũtarĩ mĩcĩĩ, na nĩkũratuka. Īra andũ aya mathiĩ, nĩgeetha makegũrĩre irio tũtũura-inĩ.”

¹⁶ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Hatirĩ bata wa mathiĩ. Mahei gĩa kũrĩa inyuĩ ene.”

¹⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Haha tũrĩ na mĩgate ĩtano tu na thamaki igĩrĩ.”

¹⁸ Akĩmeera atĩrĩ, “Ndeherai haha.” ¹⁹ Nake agĩathana andũ maikare thĩ nyeki-inĩ. Akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora igũrũ, agĩcookia ngaatho, akĩenyũranga mĩgate ĩyo. Agĩcooka akĩmĩnengera arutwo, nao arutwo makihe andũ. ²⁰ Othe makĩrĩa makĩhũũna, nao arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatigarĩte makĩiyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ. ²¹ Mũigana wa andũ arĩa maarĩre maarĩ ta arũme ngiri ithano, andũ-a-nja na ciana matatarĩtwo.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

²² O hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩĩra arutwo ake matoonye gatarũ, mathiĩ mbere yake mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria mũira wa oigĩre kĩrĩndĩ ũhoro. ²³ Thuutha wa kũmoigĩra ũhoro-rĩ, akĩambata kĩrĩma-inĩ arĩ wiki nĩguo akahooe. Na gũgĩtuka aarĩ o ho wiki, ²⁴ no gatarũ nĩkarĩkĩtie gũthĩĩ itĩĩna iraiharaihu kuuma thĩ nyũmũ, gakĩhũũragwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ tondũ kerekeire na kũrĩa rũhuho ruoimaga.

²⁵ Na rĩrĩ, ta thaa kenda cia ũtukũ-rĩ, Jesũ agĩthĩĩ kũrĩ o agereire maaĩ igũrũ. ²⁶ Hĩndĩ ĩrĩa arutwo maamuonire agĩthĩĩ agereire maaĩ igũrũ, makĩnyitwo nĩ guoya, makiuga atĩrĩ, “Īrĩa nĩ ngoma,” na magĩkaya nĩ gwĩtigĩra.

²⁷ No hĩndĩ o ĩyo Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūmĩrĩriai! Nĩ nĩ. Tigai gwĩtigĩra.”

²⁸ Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, akorwo nĩwe-rĩ, njĩra njũke kũrĩ we ngereire maaĩ igũrũ.”

²⁹ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ūka.”

Hĩndĩ ĩyo, Petero akiuma gatarũ, agĩthĩĩ agereire maaĩ igũrũ erekeire harĩ Jesũ. ³⁰ No rĩrĩa oonire rũhuho, agĩtigĩra, na akĩambĩrĩa gũtoonyerera maaĩ-inĩ, agĩkaya, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, honokia!”

³¹ O rĩmwe, Jesũ agĩtambũrũkia guoko, akĩmũnyiita, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee kaĩ ũrĩ na wĩtikio mũnini-ĩ! Wagĩa na nganja nĩkĩ?”

³² Na hĩndĩ ĩrĩa maahaicire gatarũ-rĩ, rũhuho rũgĩtiga kũhurutana. ³³ Hĩndĩ ĩyo arĩa maarĩ thĩĩnĩ wa gatarũ makĩmũgooca, makiuga atĩrĩ, “Nĩ ma wee nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

³⁴ Na maarĩkia kũringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ, magĩkinya bũrũri wa Genesareti. ³⁵ Na hĩndĩ ĩrĩa andũ a kũu maamenyire atĩ nĩ Jesũ, makĩhunja ũhoro ng’ongo ciothe iria ciamarigiicĩirie. Nao makĩmũrehera andũ othe arĩa maarĩ arũaru, ³⁶ na makĩmũthaita areke arũaru mahutie gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na arĩa othe maamũhutirie makĩhonio.

15

Ūhoro wa Thaaahu

¹ Na rĩrĩ, thuutha ũcio Afarisai amwe na arutani a watho magĩũka kũrĩ Jesũ moimĩte Jerusalemu, makĩmũũria atĩrĩ, ² “Nĩ kĩĩ gĩtũmaga arutwo aku mathũkie kĩrĩa gĩa athuuri? Matĩĩthambaga moko rĩrĩa mekũrĩa irio!”

³ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Na inyuĩ mũthũkagia watho wa Ngai nĩ ũndũ wa irĩa cianyu nĩkĩ? ⁴ Nĩgũkorwo Ngai oigire atĩrĩ, ‘Tĩĩa thoguo na nyũkwa’ na ‘Mũndũ wa kũruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’ ⁵ No inyuĩ muugaga atĩ mũndũ angĩra ithe kana nyina atĩrĩ, ‘Ūteithio ũrĩa ingĩagũteithia naguo, nĩ kĩheo kĩamũrĩre Ngai,’ ⁶ mũndũ ũcio ndarĩ bata wa ‘gũtĩĩa ithe’ naguo. Nĩ ũndũ ũcio mũgagĩtua kiugo kĩa Ngai gĩa tũhũ nĩ ũndũ wa kĩrĩa kĩanyu. ⁷ Inyuĩ hinga ici! Isaia nĩamenyete wega hĩndĩ ĩrĩa aarathire ũhoro wanyu, akiuga atĩrĩ:

⁸ “‘Andũ aya maaheaga gĩtĩĩo na mĩromo,

no ngoro ciao irĩ kũraya na nĩ.

⁹ Nao maahooyaga o tũhũ;

morutani marĩa marutanaga no mawatho ma andũ.’”

¹⁰ Nake Jesũ agĩta kĩrĩndĩ kũ gĩuke harĩ we, agĩkĩra atĩrĩ, “Thikĩrĩriai na mũtaũkĩrwo. ¹¹ Kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua ka mũndũ ti kĩa ‘kĩmũthaahagia’, no kĩrĩa kiumaga kanua gake nĩkĩo ‘kĩmũthaahagia.’”

¹² Na hĩndĩ iyo arutwo ake magĩthĩ harĩ we, makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũ atĩ Afarisai nĩmararakarire rĩrĩa maraiguire ũhoru ũcio?”

¹³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũmera o wotho ũtaahandĩtwo nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ nĩũkamunywo na mĩri. ¹⁴ Tiganai nao; acio nĩ atongoria atumumu. Mũtumumu angĩtongoria mũtumumu ũngĩ, eerĩ no kũgũa mangĩgũa irima.”

¹⁵ Nake Petero akiuga atĩrĩ, “Tũtaũrĩre ngerekano iyo.”

¹⁶ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “O na inyũ mĩtirĩ mũrataũkĩrwo o na rĩu? ¹⁷ Kaĩ mũtooĩ atĩ kĩndũ kĩrĩa gĩtoonyaga na kanua gĩthiia nda, gĩgacooka gĩkoima mwĩrĩ? ¹⁸ No maũndũ marĩa moimaga kanua moimaga ngoro-inĩ, na nĩmo ‘mathaahagia’ mũndũ. ¹⁹ Nĩ ũndũ ngoro-inĩ nĩkuo kuumaga meciiria mooru, na ũragani, na ũtharia, na ũhũũri maraya, na ũici, na kũiganĩrĩa igenyo, na njambanio. ²⁰ Macio nĩmo maũndũ marĩa ‘mathaahagia’ mũndũ; no kũrĩa irio na moko matarĩ mathambie matingĩtũma mũndũ agĩe na ‘thaahu’.”

Wĩtikio wa Mũndũ-wa-Nja Mũkaanani

²¹ Ningĩ Jesũ akiuma kũu, agĩthĩi ndeere-inĩ cia Turo na Sidoni. ²² Mũndũ-wa-nja Mũkaanani woimĩte gũkuhi na kũu agĩũka kũrĩ we, akĩmũkayagĩra, akiugaga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha! Mũirĩtu wakwa nĩarathĩĩnio mũno nĩ ndaimono.”

²³ No Jesũ ndarĩ ũndũ o na ũmwe oigire. Nĩ ũndũ ũcio arutwo ake magĩthĩi kũrĩ we makĩmũringĩrĩria, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwĩre athĩi, tondũ nĩaratũrũmĩrĩra agĩkayaga.”

²⁴ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Ndaatũmirwo o kũrĩ ng’ondũ cia nyũmba ya Isiraeli iria ciũrĩte tu.”

²⁵ Nake mũndũ-wa-nja ũcio agĩũka, akĩmũturĩria ndu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ndeithia!”

²⁶ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Gũtiagĩrĩre kuoya mũgate wa ciana ũikĩrie ngui.”*

²⁷ Nake mũndũ-wa-nja ũcio akiuga atĩrĩ, “Iĩ nĩguo Mwathani; no o na ngui nĩirĩaga rũitiki rũrĩa rũgũaga kuuma metha-inĩ ya mwene cio.”

²⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, wĩtikio waku nĩ mĩnene! Ihooya rĩaku nĩrĩahingio.” Nake mwarĩ akĩhonio ithaa o rĩu.

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

²⁹ Jesũ akiuma kũu, agĩthĩi agereire hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Galili, agĩcookia akĩambata kĩrĩma-inĩ, agĩkara thĩ. ³⁰ Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgũka kũrĩ we, gĩkĩmũrehera andũ arĩa maathuaga, na atumumu, na arĩa maarĩ onju na arĩa mataaragia, na angĩ aingĩ, makĩmaiga magũrũ-inĩ make; nake akĩmahonia. ³¹ Nao andũ makĩgega rĩrĩa moonire arĩa mataaragia makĩaria, na arĩa onju mahonetio, na arĩa maathuaga magĩitwara, na atumumu makĩona. Nao makĩgooca Ngai wa Isiraeli.

³² Nake Jesũ agĩta arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha tondũ makoretwo hamwe na nĩ mĩthenya itatũ, na matĩrĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa. Ndikwenda mathĩ marĩ ahũtu, tondũ maahota kũringĩkĩra njĩra.”

³³ Nao arutwo ake magĩcookia atĩrĩ, “Tũngĩrũta kũ mĩgate ya kũhũũnia kĩrĩndĩ ta gĩkĩ, gũkũ werũ-inĩ?”

³⁴ Nake Jesũ akĩmooria, atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate iigana?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũrĩ na mĩgate mũgwanja, na tũthamaki tũnini tũtarĩ tũingĩ.”

³⁵ Nake akĩrĩa kĩrĩndĩ kũ gĩkare thĩ. ³⁶ Agĩcookia akĩoya mĩgate iyo mũgwanja na tũthamaki tũu, na aarĩkia gũcookia ngaatho-rĩ, akĩmĩenyũranga, akĩmĩnengera arutwo nao makĩhe andũ. ³⁷ Othe makĩrĩa makĩhũna. Thuutha ũcio arutwo makĩũngania

* 15:26 Ayahudi meetaga andũ-a-Ndũrĩrĩ “Ngui” nĩ ũndũ wa kũmamena.

cienyũ iria ciatigarĩte makĩiyũria ciondo mũgwanja. ³⁸ Mũigana wa andũ arĩa maarĩire maarĩ andũ ngiri inya, andũ-a-nja na ciana matatarĩtwo. ³⁹ Jesũ aarĩkia kuugĩra kĩrĩndĩ ũhoru, agĩtoonya gatarũ, agĩthiĩ mwena wa Magadani.

16

Jesũ Kũũrio Aringe Kĩama

¹ Na rĩrĩ, Afarisai na Asadukai magĩũka kũrĩ Jesũ, makĩmũgeria na kũmwĩra amaringĩre kĩa kiumĩte igũrũ makĩone.

² Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa gwatuka, muugaga atĩrĩ, ‘Kaĩ nĩgũkaara-ĩ, tondũ igũrũ nĩ gũtune’.” ³ Ningĩ rũciinĩ muugaga atĩrĩ, ‘Ũmũthĩ nĩgũkũgĩa kĩhuhũkanio, tondũ igũrũ nĩ gũtune na gũgathimba.’ Nĩmũũĩ gũtaũra ũrĩa igũrũ rĩtariĩ, no mũtingĩhota gũtaũra imenyithia cia mahinda maya tũrĩ. ⁴ Rũciaro rũrũ rwaganu na rwa ũtharia rũũragia rũringĩrwo kĩa, no gũtirĩ kĩa rũkũringĩrwo tiga kĩa kĩa kĩa Jona.” Nake Jesũ akĩmatiga, agĩthiĩra.

Ndawa ya Kũmbia Mĩgate ya Afarisai na Asadukai

⁵ Rĩrĩa maaringire iria, arutwo ake magĩkorwo nĩmariganĩrwo nĩgũkuua mĩgate. ⁶ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei, na mwĩhũgage ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na Asadukai.”

⁷ Nao makĩaranĩria, makiuga atĩrĩ, “Hihi nĩ tondũ tũtinoka na mĩgate.”

⁸ Nake Jesũ aamenya ũrĩa meeranaga, akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ a wĩtikio mũnini, nĩ kĩĩ kĩratũma mwanĩrie ũhoru wa kwaga mĩgate? ⁹ Kaĩ mũtarĩ mwataũkĩrwo? Mũtingĩrĩkana mĩgate ĩtano ĩrĩa yarĩrwo nĩ andũ ngiri ithano, na nĩ ciondo ciigana muonganirie? ¹⁰ Kana mĩgate mũgwanja ĩrĩa yarĩrwo nĩ andũ ngiri inya, na nĩ ciondo ciigana muonganirie? ¹¹ Nĩ kĩĩ kĩragiria mũmenye atĩ ndikwaragia ũhoru wa mĩgate? No mwĩhũgagei ndawa ĩyo ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na Asadukai.” ¹² Hĩndĩ ĩyo makĩmenya atĩ ndaameeraga mehũũge nĩ ũndũ wa ndawa ya kũmbia mĩgate, no nĩ memenyagĩrĩre ũrutani wa Afarisai na Asadukai.

Petero Kuumbũra Kristũ

¹³ Na rĩrĩa Jesũ aakinyire rũgongo rwa Kaisarea-Filipi, nĩoririe arutwo ake atĩrĩ, “Andũ moigaga Mũrũ wa Mũndũ nũũ?”

¹⁴ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga atĩ nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga nĩwe Elija, o na angĩ makoiga nĩwe Jeremia, kana ũmwe wa anabii.”

¹⁵ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

¹⁶ Simoni Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai ũrĩa wĩ muoyo.”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Kũrathimwo-rĩ, nĩwe Simoni mũrũ wa Jona, nĩgũkorwo ndũguũrĩrio ũndũ ũyũ nĩ mũndũ, no nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ. ¹⁸ Na nĩ ngũkwĩra atĩrĩ, wee nĩwe Petero, na igũrũ rĩa ihiga rĩrĩ nĩngaka kanitha wakwa, nacio ihingo cia kwa ngoma itikaũtooria. ¹⁹ Nĩngakũnengera cabi cia ũthamaki wa igũrũ; na kĩrĩa gĩothe ũkooha gũkũ thĩ nĩgĩkoohwo igũrũ, na kĩrĩa gĩothe ũkoohora gũkũ thĩ, nĩgĩkoohorwo igũrũ.”

²⁰ Agĩcooka agĩkaania arutwo ake matikeere mũndũ o na ũrĩkũ atĩ we nĩwe Kristũ.

Jesũ Kuumbũra Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake

²¹ Kuuma hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩambĩrĩria gũtaarĩria arutwo ake atĩ no nginya athĩĩ Jerusalemu, na athĩĩnio mũno nĩ athuuri, na athĩĩjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mĩthenya ĩtatũ ariũke.

²² Nake Petero akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, kũroaga gũtuĩka ũguo! Ũndũ ũcio ndũkanagũkore!”

²³ Nake Jesũ akĩhũgũrĩra Petero, akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee wĩ mũhĩnga harĩ nĩ; wee ndwĩciiragia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tiga maũndũ moimĩte kũrĩ andũ.”

²⁴ Hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Mũndũ o wotho ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, oe mũtharaba wake aanũmĩrĩre. ²⁵ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa

wothe wendaga kūhonokia muoyo wake nīakoorwo nīguo; no ūrīa wothē ūkoorwo nī muoyo wake nī ūndū wakwa nīakaūhonokia. ²⁶ Nī ūndū-rī, mūdū angīgūna nakī o na angīgwatīra thī yothē, na orwo nī muoyo wake? Kana nī kī mūdū angīkūūrania muoyo wake nakīo? ²⁷ Nīgūkorwo Mūrū wa Mūdū nīagooka na riiri wa Ithe hamwe na araika ake, na hīndī iyo nīakahe o mūdū kīheo gīake kūrīngana na cīiko ciake. ²⁸ Ngūmwīra atīrī na ma, amwe marūngīi haha matigacama gīkuū matonete Mūrū wa Mūdū agīūka na ūthamaki wake.”

17

Jesū Kūgarūrūka ūrīa Aatarī

¹ Thuutha wa mīthenya itandatū, Jesū nīathiire na Petero, na Jakubu, na mūrū wa nyina Johana, akīmatwara kīrīma-inī kīraaya handū hataarī na andū. ² Arī hau mbere yao akīgarūrūka ūrīa aahaanaga. Ūthiū wake ūkīara ta riūa, na nguo ciake ikīerūha cua, ta ūtheri. ³ O hīndī iyo hau mbere yao makīmīrīrwo nī Musa na Elija makīaranīria na Jesū.

⁴ Nake Petero akīra Jesū atīrī, “Mwathani, nī wega tūikare gūkū; ūngīenda-rī, no njake ithūnū ithatū, kīmwe gīaku, na kīmwe kīa Musa, na kīrīa kīngī kīa Elija.”

⁵ O akīaragia-rī, itu ikengu rīgīūka rīkīmahumbīra, na mūgambo ūkiuma itu-inī rīu ūkiuga atīrī, “Ūyū nīwe Mūrū wakwa ūrīa nyendete; na nīngenagio mūno nīwe. Mūiguagei!”

⁶ Rīrīa arutwo maiguire ūguo-rī, makīinamīrīra, magīturumithia mothiū mao thī mamakīte mūno. ⁷ No Jesū agīūka, akīmahutia na akīmeera atīrī, “Arahūkai, tigai gwītīgīra.” ⁸ Na rīrīa maatiirire maitho-rī, mationire mūdū ūngī tiga o Jesū wiki.

⁹ Rīrīa maikūrūkaga kuuma kīrīma-inī, Jesū akīmaatha akīmeera atīrī, “Mūtīkae kwīra mūdū o na ūrīkū ūrīa muona, nginya rīrīa Mūrū wa Mūdū akaariūkio oime kūrī arīa akuū.”

¹⁰ Nao arutwo makīmūūria atīrī, “Nīkī gītūmaga arutani a watho moige atī Elija no nginya aambe ooke?”

¹¹ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Ti-itherū, Elija no nginya aambe ooke, ahaarīrie maūdū mothe. ¹² No ngūmwīra atīrī, Elija nīarīkītīe gūūka, no andū makīaga kūmūmenya, no nīmamwīkire ūrīa wothē meendaga kūmwīka. O ūguo noguo nake Mūrū wa Mūdū akaanyariirwo nīo.” ¹³ Hīndī iyo arutwo makīmenya atī aamaheaga ūhorō wa Johana Mūbatithania.

Kūhonia Kamwana kaarī na Ndaimono

¹⁴ Rīrīa maakinyire harīa kīrīndī kīarī, mūdū ūmwe agīthī harī Jesū, akīmūtūrīria ndu, ¹⁵ akīmwīra atīrī, “Mwathani igūira mūrū wakwa tha, arī na mūrīmū wa kībaba na nīmūthīnagia mūno. Kaingī nīagūūaga mwaki-inī kana akagūa maaī-inī.

¹⁶ Nīndīramūreheire arutwo aku, no matinahota kūmūhonia.”

¹⁷ Nake Jesū akīmūcookeria atīrī, “Rūciaro rūrū rūtetīkītīe na rūremi, nī nginya rī ngūikara na inyuī? Ngūmūkirīrīria nginya rī? Ndeherai kamwana kau.” ¹⁸ Jesū agīkūūma ndaimono iyo, nayo īkiuma kamwana kau, na gakīhonio o hīndī iyo.

¹⁹ Nao arutwo magīthī kūrī Jesū keheri-inī, makīmūūria atīrī, “Tūremirwo nīkūingata ndaimono iyo nīkī?”

²⁰ Nake akīmacookeria atīrī, “Nī tondū wītīkio wanyu nī mūnini. Ngūmwīra atīrī na ma, mūngīkorwo na wītīkio mūnini ta mbeū ya karatarī, no mūhote kwīra kīrīma gīkī atīrī, ‘Ehera haha, ūthīi haarīa’ na gīthīi. Gūtīrī ūndū ūkaamūrema.” (²¹ No ndaimono mūthemba ūcio ndīngīingatīka na kīndū kīngī, tiga mahooya na kwīhinga kūrīa irio.”)

²² Hīndī īrīa macookanīrīre kūu Galili, akīmeera atīrī, “Mūrū wa Mūdū nīegūkūnyanīrwo aneanwo moko-inī ma andū. ²³ Nīmamakamūūraga, na mūthenya wa itatū nīakariūkio.” Nao arutwo makīiyūrwo nī kīeha.

Igooti rīa Hekarū

²⁴ Na rĩrĩ, Jesũ na arutwo ake maarĩkia gũkinya Kaperinaumu, arĩa meetagia andũ daraki igĩrĩ cia igooti rĩa hekarũ magĩthiĩ kũrĩ Petero, makĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ mũrutani wanyu atarutaga igooti rĩa hekarũ?”

²⁵ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩarutaga.”

Rĩrĩa Petero aatoonyire nyũmba, Jesũ akĩmũhĩta kwaria akĩmũũria atĩrĩ, “Ũgwĩciiria atĩa, wee Simoni? Athamaki a thĩ-rĩ, metagia igooti kuuma kũrĩ a? Metagia ariũ ao, kana metagia andũ arĩa angĩ?”

²⁶ Nake Petero akĩmũcokeria atĩrĩ, “Nĩ kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ.”

Nake Jesũ akĩmũcokeria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio ariũ ao matirĩhaga. ²⁷ No nĩguo tũtikamarakarie-rĩ, thiĩ iria-inĩ ũikie ndwano kuo, na thamaki ĩrĩa ũkũnyiita mbere, ũmĩtumũre kanua kayo, na nĩũkuona mbeeca, daraki inya; cioe ũthiĩ ũrĩhe igooti rĩakwa na rĩaku.”

18

Mũndũ ũrĩa Mũnene mũno Ũthamaki-inĩ wa Igũrũ

¹ Ihinda o rĩu arutwo magĩũka kũrĩ Jesũ, makĩmũũria atĩrĩ, “Nũũ mũnene gũkĩra arĩa angĩ ũthamaki-inĩ wa igũrũ?”

² Nake agĩta kaana, agĩkarũgamia gatagatĩ kao. ³ Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, tiga mũgarũrũkire mĩtuĩke o ta twana, mũtigatoonya ũthamaki wa igũrũ. ⁴ Nĩ ũndũ ũcio, ũrĩa wothē wĩnyiihagia ta kaana gaka nĩwe mũnene gũkĩra arĩa angĩ ũthamaki-inĩ wa igũrũ.

⁵ “Nake ũrĩa wothē wamũkagĩra kaana ta gaka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra. ⁶ No ũrĩa wothē ũngĩhĩthia kamwe ga twana tũtũ tũnjĩtikĩtie keehie, nĩ kaba mũndũ ũcio aharũkio ihiga rĩa gĩthiĩ ngingo aikio iria-inĩ kũrĩa kũriku.

⁷ “Kaĩ gũkũ thĩ kũrĩ na haaro-ĩ, nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie! Maũndũ ta macio no nginya moke, no mũndũ ũrĩa ũtũmaga moke kaĩ arĩ na haaro-ĩ!

⁸ Guoko gwaku kana kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie-rĩ, gũtinie ũgũte. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ wĩ gĩthua kana wĩ kionje, gũkĩra ũkorwo na moko meerĩ kana magũrũ meerĩ na ũikio mwaki-inĩ wa tene na tene. ⁹ Narĩo riitho rĩaku rĩngĩtũma wĩhie-rĩ, rĩkũũre, ũrĩte. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ na riitho rĩmwe, gũkĩra ũkorwo na maitho meerĩ na ũikio mwaki-inĩ wa kwa ngoma.

Ngerekano ya Ng'ondũ ĩrĩa Yorĩte

¹⁰ “Menyererai mũtikae kũnyarara o na kamwe ga twana tũtũ tũnini. Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, araika a tuo nĩmonaga ũthiũ wa Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ, hĩndĩ ciothe.” (

¹¹ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ ookire kũhonokia kĩrĩa kĩorĩte.)

¹² “Rĩu-rĩ, mũgwĩciiria atĩa? Mũndũ angĩkorwo arĩ na ng'ondũ igana rĩmwe, na ĩmwe yacio yũre-rĩ, gĩthĩ ndangĩtiga icio mĩrongo kenda na kenda kũu irĩma-inĩ, athiĩ agacarie ĩyo yũrĩte? ¹³ Na angĩmĩona-rĩ, ngũmwĩra atĩrĩ na ma, akenagĩra ng'ondũ ĩyo ĩmwe ĩrorĩte kũrĩ ũrĩa akenagĩra icio mĩrongo kenda na kenda itaroorĩte. ¹⁴ Ũguo noguo Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ atangienda o na kamwe ga twana tũtũ tũnini koore.

Mũndũ Wanyu Akũhĩtĩrie

¹⁵ “Mũrũ kana mwarĩ wa thoguo angĩkũhĩtĩria-rĩ, thiĩ ũmuonie ihĩtia rĩake mũrĩ o inyuĩ eerĩ. Angĩgũthikĩrĩria-rĩ, nĩmwacookanwo nake. ¹⁶ No angĩrega gũgũthikĩrĩria, oya mũndũ ũngĩ ũmwe kana eerĩ mũthiĩ nao, nĩguo ũndũ o wothē ũrũgamagĩrĩwo nĩ ũira wa andũ eerĩ kana atatũ. ¹⁷ Angĩrega kũmathikĩrĩria-rĩ, ĩra kanitha ũndũ ũcio; na angĩkĩrega gũthikĩrĩria o na kanitha-rĩ, mũtue o ta mũndũ ũtetikĩtie kana ta mwĩtia wa mbeeca cia igooti.

¹⁸ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũndũ o wothē mũkooha gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩũkoohwo, na ũrĩa wothē mũkoohora gũkũ thĩ, o na igũrũ nĩũkohorwo.

¹⁹ “O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, andũ eerĩ anyu mangĩiguanĩra gũkũ thĩ ũndũ o wotho ũrĩa marahooya, nĩmakahingĩrio nĩ Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ. ²⁰ Nĩgũkorwo harĩa andũ eerĩ kana atatũ monganĩte thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa-rĩ, ngoragwo ndĩ ho gatagatĩ kao.”

Ngerekano ya Ndungata itarĩ Tha

²¹ Ningĩ Petero agĩũka harĩ Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, mũrũ kana mwarĩ wa baba angĩhĩtĩria maita maigana ngĩmũrekagĩra? Hihi nĩ maita mũgwanja?”

²² Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ, ti maita mũgwanja, no nĩ mĩrongo mũgwanja, maita mũgwanja.

²³ “Nĩ ũndũ ũcio, ũthamaki wa igũrũ ũhaananĩtio na mũthamaki ũrĩa wendaga kuonio mathabu ma mbeeca ciake nĩ ndungata ciake. ²⁴ Aambĩrĩria kũrora mathabu-rĩ, mũndũ warĩ na thĩirĩ wake wa taranda ngiri ikũmĩ* akĩrehwo kũrĩ we. ²⁵ Na tondũ nĩaremetwo nĩ kũrĩha-rĩ, mwathi wake agĩathana atĩ mũndũ ũcio, endio hamwe na mũtumia wake, na ciana ciake, na kĩrĩa gĩotho aarĩ nakĩo nĩguo thĩirĩ ũrĩhĩke.

²⁶ “Ndungata iyo ikĩgũithia mbere yake, ikĩmũthaitha, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ngĩrĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha thĩirĩ wotho.’ ²⁷ Nake mwathi ũcio wa ndungata iyo akĩmũguĩra tha, akĩmĩrekera thĩirĩ ũcio akĩreka ithĩ.

²⁸ “No ndungata iyo yoima nja, igĩcemanĩa na ndungata ingĩ yarutaga wĩra nayo yarĩ na thĩirĩ wayo wa dinari igana rĩmwe.† Ikĩmĩnyiita mũmero imĩite, ikĩmũra na hinya atĩrĩ, ‘Ndĩha thĩirĩ wakwa ũrĩa ũrĩ naguol’

²⁹ “Ndungata iyo ikĩgũithia thĩ, ikĩmũthaitha, ikĩmũra atĩrĩ, ‘Ngĩrĩrĩria, na nĩndĩkũrĩha.’

³⁰ “Nowe akĩrega. Handũ ha ũguo, agĩthĩ ikĩmũikithia njeera nginya rĩrĩa ikaarĩha thĩirĩ ũcio. ³¹ Rĩrĩa ndungata irĩa ingĩ cioonire ũrĩa gwekĩka-rĩ, ikĩgua ũũru mũno, igĩthĩ ikĩra mwathi wacio ũrĩa wotho gwekĩkĩte.

³² “Nake mwathi wao agĩta ndungata iyo, akĩmũra atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu, ngũrekeire thĩirĩ waku wotho tondũ nĩũũthaithire. ³³ Githĩ nawe ndũkwagĩrĩrwo ũguĩre ndungata irĩa ingĩ tha o ta ũrĩa nĩ ngũguĩrĩre tha?’ ³⁴ Nĩ ũndũ wa kũrakara, mwathi wayo akĩmĩneana kũrĩ anene a njeera nĩguo ikaherithio o nginya rĩrĩa ikaarĩha thĩirĩ wotho.

³⁵ “Ŭguo nĩguo Baba ũrĩa ũrĩ igũrũ ageeka o ũmwe wanyu, mũngĩaga kũrekera mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu na ma kuuma ngoro-inĩ cianyu.”

19

Gũtigana kwa Mũthuri na Mũtumia

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia kũmeera maũndũ macio-rĩ, akiuma Galili, agĩthĩ rũgongo rwa Judea mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Rũũĩ rwa Jorodani. ² Nao andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra, nake akĩmahoneria kuo.

³ Na Afarisai amwe magĩthĩ kũrĩ we nĩguo mamũgerie. Makĩmũũria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩritie mũndũ atigane na mũtumia wake nĩ ũndũ wa gĩtũmi o na kĩrĩkũ?”

⁴ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete, atĩ o kĩambĩrĩria Mũũmbi ‘ombire mũndũ-mũrũme na mũndũ-wa-nja’, ⁵ na akiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ mũndũ mũrũme nĩagatigana na ithe na nyina, na anyiitane na mũtumia wake, nao eerĩ matuĩke mwĩrĩ ũmwe?’ ⁶ Na nĩ ũndũ ũcio, acio ti andũ eerĩ rĩngĩ, no nĩ mũndũ ũmwe. Nĩ ũndũ ũcio, arĩa Ngai anyiitithanĩtie, mũndũ ndakanamatigithanie.”

⁷ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩatũmire Musa aathane atĩ mũndũ no ahe mũtumia wake marũa ma gũtigana nake, amũte?”

⁸ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Musa aamwĩtikĩrĩrie mũtiganage na atumia anyu tondũ wa ũmũ wa ngoro cianyu. No gũtiarĩ ũguo kuuma kĩambĩrĩria. ⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ,

* 18:24 Taranda nĩ mbeeca yarĩ makĩria ma mũcaara wa mĩaka ikũmi na ĩtano wa mũruti wĩra, kana mina mĩrongo ĩtandatũ. Ŭmũthĩ nĩ ciringĩ milioni nyingĩ. † 18:28 Dinari yarĩ mũcaara wa mũthenya ũmwe.

mündũ o wotho angĩtigana na mūtumia wake, tiga amũteire nĩ ũndũ wa ũtharia, nake ahikie mūtumia ũngĩ-rĩ, mündũ ũcio nĩatharĩtie.”

¹⁰ Nao arutwo makĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ gatagatĩ ka mũthuuri na mūtumia-rĩ, nĩ kaba kwaga kũhikania.”

¹¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti mündũ o wotho ũngĩhota gwĩtikĩra ũhoro ũyũ, tiga no arĩa maheetwo ũhoti ũcio. ¹² Nĩgũkorwo andũ amwe maaciarirwo mahaana ta marĩ ahakũre; angĩ maahakũrirwo nĩ andũ; na angĩ makarega kũhikania nĩ ũndũ wa ũthamaki wa igũrũ. Mündũ ũrĩa ũngĩhota gwĩtikĩra ũndũ ũyũ, nĩawĩtikĩre.”

Jesũ Kũhoera Twana

¹³ Hĩndĩ iyo Jesũ akĩreherwo twana nĩguo atũigĩrĩre moko na atũhooere. No arutwo magĩkũũma arĩa maatũrehete.

¹⁴ Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rekei twana tũũke kũrĩ nĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Igũrũ nĩ wa arĩa mahaana ta tuo.” ¹⁵ Aarĩkia gũtũigĩrĩra moko, akiuma kũu.

Mwanake warĩ Gĩtonga

¹⁶ Na rĩrĩ, mündũ ũmwe nĩokire kũrĩ Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwega ingĩka nĩgeetha ngĩe na muoyo wa tene na tene?”

¹⁷ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ŭkũnjũũria ũhoro wa ũndũ ũrĩa mwega nĩkĩ? Kũrĩ o Ŭmwe mwega. Ŭngĩenda gũtoonya muoyo-inĩ-rĩ, athĩkagĩra maathani.”

¹⁸ Mündũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ maathani marĩkũ?”
Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mündũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoy, ¹⁹ na tĩia thoguo na nyũkwa,’ o na ‘endaga mündũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.”

²⁰ Mwanake ũcio akiuga atĩrĩ, “Maũndũ macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie, nĩ kĩ kĩngĩ ndigairie?”

²¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ŭngĩenda kwagĩrĩra kũna, thiĩ wendie indo ciaku ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkagĩa na mũthiithũ igũrũ. Ŭcooke ũũke ũnũmĩrĩre.”

²² Rĩrĩa mwanake ũcio aigũire ũguo-rĩ, agĩthĩ arĩ na kĩa, tondũ aarĩ na ũtonga mũingĩ.

²³ Nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ũndũ ũrĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa igũrũ. ²⁴ O rĩngĩ ngũmwĩra atĩrĩ, nĩ ũhũthũ ngamĩra ihungurĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki wa Ngai.”

²⁵ Rĩrĩa arutwo maigũire ũguo-rĩ, makĩmaka mũno, makĩũrania atĩrĩ, “Rĩu-rĩ, nũũ ũngĩkĩhonoka?”

²⁶ Nake Jesũ akĩmarora akĩmeera atĩrĩ, “Ŭndũ ũcio ndũngĩhoteka nĩ andũ, no maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩ Ngai.”

²⁷ Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithũ nĩtũtigĩte maũndũ mothe, tũgakũrũmĩrĩra! Ithũ-rĩ, nĩ kĩ tũkaaheo?”

²⁸ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, hĩndĩ rĩa Mũrũ wa Mündũ agaĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene kĩrĩ riiri, thiĩnĩ wa thiĩ njerũ, inyuĩ arĩa mũnũmagĩrĩra nĩ inyuĩ mũgaĩkarĩra itĩ ikũmi na igĩrĩ cia ũnene, na nĩmũgatuĩra mĩhĩrĩga rĩa ikũmi na rĩrĩ ya Isiraeli ciira. ²⁹ Na ũrĩa wotho ũtigĩte nyũmba, kana ariũ a nyina, kana aarĩ a nyina, kana ithe, kana nyina, kana ciana, kana mĩgũnda nĩ ũndũ wakwa nĩakamũkĩra maita igana ma iria atigĩte, na agae muoyo wa tene na tene. ³⁰ No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa marĩ mbere nĩo makaarĩgia thuutha, na aingĩ arĩa marĩ thuutha nĩo magaatongoria.

20

Ngerekano ya Aruti Wĩra a Mũgũnda wa Mĩthabibũ

¹ “Nĩgũkorwo ũthamaki wa igũrũ ũhaana ta mündũ warĩ na gĩthaka, ũrĩa woimagarire rĩciĩnĩ tene akaandĩke andũ a kũruta wĩra mũgũnda wake wa mĩthabibũ. ² Na aarĩkanĩra nao atĩ nĩekũmarĩha dinari mũthenya ũcio, akĩmatũma makarute wĩra mũgũnda-inĩ wake wa mĩthabibũ.

³ “Ta thaa ithatũ n̄oimagarire na ak̄iona andũ angĩ marũngiĩ thoko-inĩ matarĩ ùndũ meekaga. ⁴ Akĩmeera atĩrĩ, ‘O na inyuĩ-rĩ, thiĩ mũkarute wĩra mũgũnda-inĩ wakwa wa mĩthabibũ, na n̄ngũmũrĩha o k̄ĩrĩa k̄iagĩrĩire.’ ⁵ Nĩ ùndũ ùcio magĩthiĩ.

“Nĩngĩ akiumagara rĩngĩ ta thaa thita, na thaa kenda agĩka o ũguo. ⁶ Na ta thaa ikũmi na ĩmwe, akiumagara na ak̄iona andũ angĩ marũngiĩ o hau. Akĩmooria atĩrĩ, ‘Nĩ k̄ĩ gĩtũmĩte mĩtinde mũrũngiĩ haha mũthenya mũgima mũtarĩ ùndũ mũreka?’

⁷ “Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Tondũ gũtirĩ mũndũ ùtwandĩkire.’

“Akĩmeera atĩrĩ, ‘O na inyuĩ thiĩ mũkarute wĩra mũgũnda-inĩ wakwa wa mĩthabibũ.’

⁸ “Gwatuka-rĩ, mwene mũgũnda ùcio wa mĩthabibũ akĩira mũrũgamĩrĩri wa wĩra wake atĩrĩ, ‘Ita aruti a wĩra ũmarĩhe mũcaara, wambĩrĩrie na arĩa maandĩkirwo thuutha, ũrĩkie na arĩa maandĩkirwo mbere.’

⁹ “Aruti a wĩra arĩa maandĩkitwo thaa ikũmi na ĩmwe moka, makĩrĩhwo dinari ĩmwe o mũndũ. ¹⁰ Nĩ ùndũ ùcio, rĩrĩa arĩa maandĩkitwo mbere mookire-rĩ, meeciirĩtie mekũrĩhwo makĩria. No rĩrĩ, o nao maarĩhirwo dinari ĩmwe o mũndũ. ¹¹ Maarĩkia kũrĩhwo, makĩambĩrĩria kũnugunĩkĩra mwene mũgũnda. ¹² Makiuga atĩrĩ, ‘Andũ arĩa marigirie kwandĩkwo-rĩ, marutire wĩra o ithaa rĩmwe, na wamaiganania na ithuĩ arĩa twatinda wĩra na mĩnoga na kũhĩa nĩ riũa.’

¹³ “Nake agĩcookeria ũmwe wao atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, ndinagwĩka ũũru. Githĩ tũtirĩkanĩire atĩ ngũrĩhe dinari ĩmwe? ¹⁴ Kĩoe mũcaara waku ũthiĩ. Nĩ nĩ ndenda kũrĩha mũndũ ùcio wandĩkirwo thuutha o ta ũguo ndakũrĩha. ¹⁵ Githĩ ndirĩ na kĩhooto gĩa gwĩka ũrĩa ngwenda na mbeeca ciakwa? Kana ũraigua ũiru tondũ ndĩ mũtaana?’

¹⁶ “Nĩ ùndũ ùcio arĩa marĩ thuutha, magaatũika a mbere, na arĩa marĩ mbere magaatũika a thuutha.”

Jesũ Kuumbũra Ũhoro wa Gĩkuũ Gĩake rĩngĩ

¹⁷ Na rĩrĩa Jesũ aambataga Jerusalemu-rĩ, n̄etire arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ akĩmeera atĩrĩ, ¹⁸ “Twerekeire kwambata Jerusalemu, na kũu Mũrũ wa Mũndũ n̄iagakunyanĩrwo aneanwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho. Nao n̄imakamũtuĩra kũũragwo ¹⁹ na n̄imakamũneana kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ anyũrũrio na ahũũrwo na kĩboko na mamwambe mũtĩ igũrũ. Na mũthenya wa gatatũ n̄iakariũkio!”

Ihooya rĩa Nyina wa Ciana cia Zebedi

²⁰ Thuutha ùcio, nyina wa ciana cia Zebedi n̄iokire kũrĩ Jesũ arĩ na ariũ ake, agĩturia ndu, akĩmũthaitha amũhingĩrie ùndũ mũna.

²¹ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ùndũ ũrĩkũ ũkwenda?”

Akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itĩkĩra atĩ ũmwe wa aanake aya akwa eerĩ magaikara ũmwe mwena waku wa ũrĩo, na ùcio ũngĩ mwena waku wa ũmotho ũthamaki-inĩ waku.”

²² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtiũ ũrĩa mũrahooya. No mũhote kũnyuĩra gĩkombe k̄ĩrĩa ngũnyuĩra?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Iĩ, no tũhote.”

²³ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩ mũkaanyuĩra gĩkombe gĩakwa, no gũikara mwena wakwa wa ũrĩo kana wa ũmotho ti nĩ heanaga. Itĩ icio ikaaheo arĩa mathon-dekeirwo cio nĩ Baba.”

²⁴ Rĩrĩa arutwo acio angĩ ikũmi maiguire ũhoro ùcio, makĩrakarĩra arutwo acio eerĩ a nyina ũmwe. ²⁵ Nake Jesũ akĩmeeta hamwe, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũũ atĩ aathanĩ a Ndũrĩrĩ nĩ metũũgagĩria igũrũ rĩa andũ ao, na anene ao n̄imamaathaga na hinya. ²⁶ No rĩrĩ, gũtikanahaane ũguo gatagatĩ kanyu. Handũ ha ũguo, ũrĩa ũngĩenda gũtuĩka mũnene thiĩnĩ wanyu-rĩ, nĩ atuĩke ndungata yanyu, ²⁷ na ũrĩa ũngĩenda gũtuĩka wa mbere thiĩnĩ wanyu n̄iatuĩke ngombo yanyu, ²⁸ o ta ũrĩa Mũrũ wa Mũndũ atookire gũtungatĩrwo, no ookire gũtungata, na arute muoyo wake ũtuĩke thogora wa gũkũũra andũ aingĩ.”

Atumumu Eerĩ Kũhonio

- ²⁹ Na rĩria Jesũ na arutwo ake moimaga Jeriko-rĩ, andũ aingĩ makĩmũrũmĩrĩra.
- ³⁰ Nao andũ eerĩ atumumu maikarĩte mũkĩra-inĩ wa njĩra, na rĩria maiguire atĩ nĩ Jesũ wahĩtũkaga-rĩ, makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, tũiguire tha!”
- ³¹ Gĩkundi kũu kĩa andũ gĩkĩmakaanĩa, gĩkĩmeera makire, no-o magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwathani, Mũrũ wa Daudi, tũiguire tha!”
- ³² Nake Jesũ akĩrũgama, akĩmeeta. Akĩmooria atĩrĩ, “Mũrenda ndĩmwĩkĩre atĩa?”
- ³³ Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, tũrakũhooya o tũcooke kuona.”
- ³⁴ Nake Jesũ akĩmaiguĩra tha, akĩmahutia maitho. Na kahinda o kau makĩambĩrĩria kuona, makĩmũrũmĩrĩra.

21

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

¹ Na rĩria maakuhĩrĩrie Jerusalemu, maakinya itũũra rĩa Bethifage kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ-rĩ, Jesũ agĩtũma arutwo ake eerĩ, ² akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ itũũra rĩria rĩrĩ mbere yanyu, na mwaingĩra o ũguo nĩmũgũkora ndigiri yohetwo, ĩrĩ na njaũ yayo. Ciohorei mũndehere. ³ Na mũndũ o na ũrĩkũ angĩmũũria ũndũ-rĩ, mwĩrei atĩ Mwathani nĩabatarĩtio nĩcio, na nĩegũcicookia o narua.”

⁴ Ũndũ ũyũ wekĩkire nĩgeetha ũrathi ũrĩa waarĩtio na kanua ka mũnabii ũhinge, rĩria oigire atĩrĩ:

⁵ “Ĩrai Mwarĩ wa Zayuni atĩrĩ,
‘Mũthamaki waku nĩarooka kũrĩwe,
nĩ mũhooreri na akuuĩtwo nĩ ndigiri,
o njaũ ya ndigiri.’”

⁶ Nao arutwo magĩthĩĩ magĩka o ũrĩa Jesũ aamerĩte. ⁷ Makĩrehe ndigiri na njaũ yayo, na makĩara nguo ciao igũrũ rĩayo, nake Jesũ agĩkuuo nĩyo. ⁸ Na andũ gĩkundi kĩnene mũno makĩara nguo ciao njĩra-inĩ, nao arĩa angĩ magĩtua mathĩgĩ ma mĩtĩ makĩmaara njĩra-inĩ. ⁹ Nacio ikundi cia andũ arĩa maamũtongoretie na arĩa maamũrũmĩrĩrie maanagĩrĩra makoiga atĩrĩ,
“Hosana, Mũrũ wa Daudi!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Mwathani!”

“Hosana igũrũ, o igũrũ mũno!”

¹⁰ Rĩria Jesũ aatoonyire Jerusalemu, andũ a itũũra rĩu inene rĩothe makĩambũrũrũka, makĩũrania atĩrĩ, “Ũyũ nake nũũ?”

¹¹ Nakĩo kĩrĩndĩ kũu gĩgĩcookia atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Jesũ ũrĩa mũnabii wa kuuma Nazarethi itũũra rĩa Galili.”

Jesũ arĩ thĩĩnĩ wa Hekarũ

¹² Nake Jesũ agĩtoonya kũu hekarũ-inĩ akĩrutũrũra andũ othe arĩa maagũraga na meendagia indo kuo, akĩng’aurania metha cia arĩa maakũũranagia mbeeca, na akĩng’aurania itĩ cia arĩa meendagia ndutura. ¹³ Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, ‘Nyũmba yakwa ĩgeetagwo nyũmba ya kũhooyagĩrwo,’ no inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani.’”

¹⁴ Nao atumumu na cionje magĩthĩĩ kũrĩ we kũu hekarũ-inĩ, nake akĩmahonia. ¹⁵ No rĩria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho moonire maũndũ ma magegania marĩa eekaga, na maigua ũrĩa ciana cianagĩrĩra kũu hekarũ-inĩ ikiugaga atĩrĩ, “Hosana Mũrũ wa Daudi,” makĩrakara.

¹⁶ Makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũraigua ũrĩa ciana ici iroiga?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩndĩraigua. Kaĩ inyuĩ mũtathomete ciugo iria ciugĩte atĩrĩ,

“‘Kuuma tũnua-inĩ twa twana na twa ngenge
nĩũtũmĩte hoime ũgooci?’”

¹⁷ Agĩcooka akĩmatiga, akiuma itũũra rĩu inene, agĩthiĩ Bethania, akĩraara kuo.

Mũkũyũ Kũhooa

¹⁸ Na rũciinĩ tene, arĩ njĩra agĩcooka kũu itũũra inene, akĩigua arĩ mũhũũtu. ¹⁹ Nike akĩona mũkũyũ mũkĩra wa njĩra, agĩthiĩ harĩ guo, no ndaigana kuona kĩndũ thĩinĩ waguo tiga o mathangũ. Nike akĩwĩra atĩrĩ, “Ũroaga gũgaaciara maciaro rĩngĩ!” O hĩndĩ iyo mũtĩ ũcio ũkĩhoha.

²⁰ Rĩrĩa arutwo ake moonire ũguo makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũkũyũ ũyũ wahooa narua atĩa?”

²¹ Nike Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũngĩkorwo na wĩtikio na mũtigathanganie-rĩ, to ũguo mũkũyũ ũyũ wĩkitwo mũngĩhota gwĩka, no rĩrĩ, o na no mũhote kwĩra kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Ũrokũũrũka ũikio iria-inĩ,’ na gwĩkĩke ũguo. ²² Maũndũ mothe marĩa mũrĩhooyaga mwĩtikĩtie nĩmũkaheo.”

Kĩũria Gĩkonĩ Ũhoti wa Jesũ

²³ Na rĩrĩa Jesũ aatoonyire hekarũ-inĩ-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a andũ makĩmũkora akĩrutana, makĩmũũria atĩrĩ, “Ũreka maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ? Na nũ ũkũheete ũhoti ũcio?”

²⁴ Nike Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “O na nĩ nĩngũmũũria kĩũria. Mwanjookeria-rĩ, nĩngũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ. ²⁵ Ũbatithio wa Johana-rĩ, woimĩte kũ? Woimĩte igũrũ-ĩ, kana woimĩte kũrĩ andũ?”

Makĩaranĩria o ene ũhoru ũcio, makĩirana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte igũrũ,’ egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtikia nĩkĩ?’ ²⁶ No tũngiuga atĩ, ‘Woimĩte kũrĩ andũ,’ nĩtũgwĩtigĩra andũ, nĩgũkorwo othe nĩmeetĩkĩtie atĩ Johana aarĩ mũnabii.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩcookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithuĩ tũtiũ.”

Nike Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na nĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.

Ngerekano ya Ariũ arĩa Eerĩ

²⁸ “Na rĩrĩ, mũgwĩciiria atĩa? Nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ariũ eerĩ. Agĩthiĩ harĩ ũrĩa wa mbere, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũriũ, thĩĩ ũkarute wĩra ũmũthĩ mũgũnda-inĩ wa mũthabibũ.’

²⁹ “Nike agĩcookia, akiuga, ‘Ndigũthiĩ,’ no thuutha akĩricũkwo, agĩthiĩ.

³⁰ “Nĩngĩ mũthuuri ũcio agĩthiĩ kũrĩ mũriũ ũcio ũngĩ akĩmwĩra o ũguo. Nike agĩcookia akiuga, ‘Iĩ baba, nĩngũthiĩ,’ no ndaathiire.

³¹ “Acio eerĩ-rĩ, nũ wekire ũrĩa ithe eendaga?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũrĩa wa mbere.”

Nike Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, etia mbeeca cia igooti na maraya nĩmaratoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai mbere yanyu. ³² Nĩgũkorwo Johana ookire kũrĩ inyuĩ amwonie njĩra ya ũthingu, no mũtiamwĩtikirie, no etia mbeeca cia igooti na maraya nĩmamwĩtikirie. Na inyuĩ o na muona ũguo, mũtiigana kwĩrira mũmwĩtikie.

Ngerekano ya Akombori Mũgũnda

³³ “Ta thĩkĩrĩriai ngerekano ĩngĩ: Mũndũ warĩ mwene mũgũnda nĩahaandire mũgũnda ũcio wake mũthabibũ. Agĩaka rũgiri rũgĩthiũrũrũkĩria mũgũnda ũcio, akĩenja kĩhihĩro gĩa thabibũ o kũu thĩinĩ, na agĩaka nyũmba ndaaya na igũrũ ya arangĩri. Agĩcooka agĩkomborithia mũgũnda ũcio wa mũthabibũ kũrĩ arĩmi na agĩthiĩ rũgendo. ³⁴ Hĩndĩ ya kũgetha yakuhĩrĩria-rĩ, agĩtũma ndungata ciake kũrĩ akombori acio nĩguo ikanengerwo maciaro make.

³⁵ “Akombori acio makĩnyiita ndungata ciake; makĩhũũra ĩmwe, na makĩũraga ĩrĩa ĩngĩ, na ya gatatũ makĩmĩhũũra na mahiga nyuguto. ³⁶ Agĩcooka akĩmatũmĩra ndungata ĩngĩ nyingĩ kũrĩ iria aatũmĩte mbere, nao akombori acio magĩciĩka o ro ũguo. ³⁷ Mũthia-inĩ akĩmatũmĩra mũrũwe, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩmagatĩia mũrũ wakwa.’

³⁸ “No rĩrĩa akombori acio moonire mũriũ, makĩirana atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Ũkai tũmũũrage, twĩyoere igai rĩake.’ ³⁹ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita, makĩmũikia nja ya mũgũnda ũcio wa mũthabibũ, na makĩmũũraga.

⁴⁰ “Nĩ ūndũ ūcio, rĩrĩa mwene mũgũnda ūcio wa mĩthabibũ agooka-rĩ, ageeka akombori acio atĩa?”

⁴¹ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Nĩakaniina andũ acio aaganu, na acooke akomborithie andũ angĩ mũgũnda ūcio, arĩa marĩmũgayagĩra maciaro hĩndĩ ya magetha yakinya.”

⁴² Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mūtathomete thĩnĩ wa Maandĩko atĩ: “Ihiga rĩrĩa aaki maaregire

nĩrĩo rĩtũkĩte ihiga inene rĩa koine;

Mwathani nĩ we wĩkĩte ūndũ ūcio,
na nĩ wa magegania tũkiwona’?

⁴³ “Nĩ ūndũ ūcio ngũmwĩra atĩrĩ, ūthamaki wa Ngai nĩũkeeherio kũrĩ inyuĩ, ūheo andũ angĩ arĩa magaaciara magiaro maguo. ⁴⁴ Mũndũ ūrĩa ūkaagwĩra ihiga rĩrĩ nĩagathuthĩka, no ūrĩa ūkaagwĩrwo nĩrĩo nĩrikamũthethera.”

⁴⁵ Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai maaiguire ngerekano icio cia Jesũ, makĩmenya atĩ aaragia ūhoru wao. ⁴⁶ Magĩcaria ūrĩa mangĩmũnyiita, no nĩmetigagĩra kĩrĩndĩ kũu, tondũ andũ nĩmeetikĩtie atĩ aarĩ mũnabii.

22

Ngerekano ya Iruga rĩa Ūhiki

¹ Nake Jesũ akĩmaarĩria rĩngĩ na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, ² “Ūthamaki wa igũrũ ūhaanaine na mũthamaki warugire iruga nĩ ūndũ wa ūhiki wa mũriũ. ³ Agĩcooka agĩtũma ndungata ciake kũrĩ andũ arĩa meetĩtwo iruga-inĩ, ikameere moke, nao makĩrega gũũka.

⁴ “Nĩngĩ agĩtũma ndungata ingĩ agĩciĩra atĩrĩ, ‘Irai acio metĩtwo atĩ nĩndikĩtie kũhaarĩria iruga: Ndegwa ciakwa na ng’ombe iria noru nĩrikĩtie gũthĩnjwo na maũndũ mothe nĩmahaarĩrie. Ūkai iruga-inĩ rĩa ūhiki.’

⁵ “No andũ acio matiarũmbũirie ūhoru ūcio magĩthĩra, ūmwe agĩthĩ mũgũnda wake, na ūrĩa ūngĩ agĩthĩ wonjoria-inĩ wake. ⁶ Acio angĩ magĩtharĩkĩra ndungata ciake, magĩcinyariira na magĩciũraga. ⁷ Mũthamaki ūcio nĩarakarire mũno, agĩtũma mbũtũ yake ikaniine oragani acio, na igĩcina itũũra rĩao inene.

⁸ “Hĩndĩ iyo akĩra ndungata ciake atĩrĩ, ‘Iruga rĩa ūhiki nĩrĩhaarĩrie no rĩrĩ, arĩa ndĩretire-rĩ, matiraagĩrĩrwo nĩ gũũka. ⁹ Thĩĩ magomano-inĩ ma njĩra mwĩre mũndũ o wotha mũkuona oke iruga-inĩ rĩa kĩhikano.’ ¹⁰ Nĩ ūndũ ūcio ndungata icio ikiumagara, igĩthĩ njĩra-inĩ, igĩcookanĩrĩria andũ othe arĩa ciahotire kuona, igĩta arĩa ega o na arĩa ooru, nayo nyũmba ya kĩhikanĩrio ikĩiyũra ageni.

¹¹ “No rĩrĩa mũthamaki aatoonyire nĩguo one ageni-rĩ, akĩona kuo mũndũ ūmwe ūtehumbĩte nguo cia ūhiki. ¹² Akĩmũũria atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, ūtoonyire atĩa gũkũ ūtarĩ na nguo cia kĩhikano?’ Mũndũ ūcio agĩkira ki.

¹³ “Hĩndĩ iyo mũthamaki ūcio akĩra ndungata ciake atĩrĩ, ‘Muohei moko na magũrũ, mũmũkie nja kũu nduma-inĩ, kũu nĩkuo gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.’

¹⁴ “Nĩgũkorwo aingĩ nĩmetĩtwo, no arĩa athuure nĩ anini.”

Kĩũria gĩkonĩ Kũrĩha Igooti rĩa Kaisari

¹⁵ Hĩndĩ iyo Afarisai makiuma nja, magĩthugunda ūrĩa mangĩmũtega na ciugo ciake. ¹⁶ Magĩtũma arutwo ao hamwe na Aherodia kũrĩ we. Magĩthĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũũ atĩ wee wĩ mũndũ wa ma, na ūrutanaga ūhoru wa Ngai na ma. Wee ndwĩtigagĩra andũ, tondũ ndũrũmbũyagia ūrĩa mahaana. ¹⁷ Rĩu-rĩ, ta gĩtwĩre ūrĩa ūgwĩciiria. Nĩ kwagĩrĩre tũrutagĩre Kaisari igooti, kana aca?”

¹⁸ No Jesũ, nĩ ūndũ wa kũmenya meciiria mao mooru, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ hinga ici, mũrenda kũngeria nĩkĩ? ¹⁹ Nyoniai mbeeca rĩa ihũthagĩrwo ya kũrĩha igooti.” Nao makĩmũtwarĩra dinari, ²⁰ nake akĩmooria atĩrĩ, “Mbica ĩno na rĩtwa rĩrĩ nĩ cia ũ?”

²¹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ cia Kaisari.” Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Rutagĩrai Kaisari kĩrĩa kĩrĩ gĩake, na mũrutagĩre Ngai kĩrĩa kĩrĩ gĩake.”

²² Rĩrĩa maiguire ūguo-rĩ, makĩgega. Nĩ ūndũ ūcio magĩtigana nake, magĩthĩra.

Kiũria gĩkonĩ Kiũrũka

²³ Mũthenya o ro ũcio Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhoro wa kũriũka, magĩũka kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, ²⁴ “Mũrutani, Musa aatwĩrĩre atĩ mũndũ angĩkua atarĩ na ciana, mũrũ wa nyina no nginya ahikie mĩtumia ũcio wa ndigwa, nĩguo aciarĩre mũrũ wa nyina ciana. ²⁵ Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe gatagatĩ-inĩ gaitũ. Nake ũrĩa mũkũrũ akĩhikania na agĩkua, na tondũ ndaarĩ na ciana, agĩtigĩra mũrũ wa nyina mĩtumia. ²⁶ Na gũkĩhaana o ũguo kũrĩ mũrũ wa nyina wa keerĩ, na wa gatātũ, makĩrũmanĩrĩra, magĩkua othe mũgwanja. ²⁷ Marigĩrĩrio-rĩ, mĩtumia ũcio nake agĩkua. ²⁸ Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka-rĩ, mĩtumia ũcio agaakorwo arĩ wa ũ harĩ acio mũgwanja, tondũ othe nĩmamũhikĩtie?”

²⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ mũhĩtĩtie tondũ mĩtiũ Maandĩko o na kana hinya wa Ngai. ³⁰ Hĩndĩ ya kũriũka andũ matikahikania kana mahike; magaatũka ta arĩa arĩa marĩ kũu igũrũ. ³¹ No ha ũhoro wa kũriũka kwa arĩa akuũ-rĩ, kaĩ mĩtathomete ũrĩa Ngai oigire atĩrĩ, ³² ‘Nĩ nĩ nĩ Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu?’ We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ Ngai wa arĩa marĩ muoyo.”

³³ Rĩrĩa kĩrĩndĩ kũu kĩaiguire ũguo, gĩkĩgegio nĩ ũrutani wake.

Rĩathani Rĩrĩa Inene

³⁴ Hĩndĩ rĩa Afarisai maaiguire atĩ Jesũ nĩahootete Asadukai, magĩcookanĩrĩra hamwe. ³⁵ ũmwe wao, warĩ njorua ya watho, akĩmũgeria na kũmũũria kũria gĩkĩ: ³⁶ “Mũrutani, nĩ rĩathani rĩrĩkũ inene thĩnĩ wa Watho?”

³⁷ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “‘Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wotho, na meciiria maku mothe.’ ³⁸ Rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩa mbere na rĩrĩa inene. ³⁹ Narĩo rĩa keerĩ no ta rĩu: ‘Endaga mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wiyendete wee mwene.’ ⁴⁰ Watho wotho na ũrutani wa Anabii ũhingĩtio nĩ maathani macio meerĩ.”

Kristũ nĩ Mũrũ wa Ũ?

⁴¹ Na hĩndĩ iyo Afarisai monganĩte hamwe-rĩ, Jesũ akĩmooria atĩrĩ, ⁴² “Mwĩciiragia atĩa ũhoro wa Kristũ? Muugaga nĩ mũrũ wa ũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ mũrũ wa Daudi.”

⁴³ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩagĩtũmire Daudi akĩaria arĩ na Roho amwĩte ‘Mwathani?’ Nĩgũkorwo oigire atĩrĩ,

⁴⁴ “‘Mwathani eerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo, nginya ngaiga thũ ciaku

rungu rwa makinya maku.”’

⁴⁵ Angĩkorwo Daudi amwĩtaga ‘Mwathani-rĩ’, angĩgĩtuĩka mũriũ wake atĩa?” ⁴⁶ Gũtirĩ mũndũ wahotire kũmũcookeria, na kuuma mũthenya ũcio gũtirĩ mũndũ wacookire kũgeria kũmũũria ciũria ingĩ.

23

Haaro Mĩthemba Mũgwanja

¹ Ningĩ Jesũ akiĩra ikundi cia andũ o hamwe na arutwo ake atĩrĩ: ² “Arutani a watho na Afarisai maikaragĩra gĩtĩ kĩa Musa. ³ Nĩ ũndũ ũcio, maathĩkagĩrei na mwĩkage ũrĩa wotho marĩmwĩraga. No mĩtigekage ũrĩa mekaga, nĩgũkorwo matiĩkaga ũrĩa mahunjagia. ⁴ Mohaga mĩrigo mĩritũ mũno makamĩgĩrĩra ciande cia andũ, no-o ene matiendaga o na kũmĩhutia na kaara.

⁵ “Ūrĩa wotho mekaga, mekaga nĩguo monwo nĩ andũ: Maaraaramagia tũthandũkũ tũrĩa meyohaga thiĩthi tũrĩ na maandĩko thĩnĩ, na makaraihia ciohe cia ndigi cia nguo ciao, ⁶ na nĩmendete gũikara handũ ha gũtĩo maruga-inĩ, na gũikarĩra itĩ cia mbere thĩnĩ wa thunagogi; ⁷ na nĩmendete kũgeithio ndũnyũ-inĩ, na gwĩtwo nĩ andũ ‘Rabii’.

⁸ “No inyuĩ mũtikanetwo ‘Rabii’, nĩgũkorwo Mũnene wanyu no ũmwe, na inyuotho mũrĩ a ithe ũmwe. ⁹ Na mũtikaneete mũndũ o na ũrĩkũ gũkũ thĩ ‘baba’, nĩgũkorwo mũrĩ na Ithe o ũmwe, nake arĩ igũrũ. ¹⁰ O na mũtikanetwo ‘mũrutani’, nĩgũkorwo mũrĩ na

‘Mūrutani’ o ūmwe, nake nīwe Kristū. ¹¹ Ūrīa mūnene thīinī wanyu nīatuikage ndungata yanyu. ¹² Nīgūkorwo ūrīa wothē wītūgagīria nīakanyiihio, na ūrīa wothē wīnyiihagia nīagatūūgīrio.

¹³ “Kaī mūrī na haaro-ī, inyuī arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mūhingagīrīria andū gūtoonya ūthamaki wa igūrū, na inyuī-ene mūtitoonyaga, o na mūtirekaga arīa marena gūtoonya matoonye.

(¹⁴ “Kaī mūrī na haaro-ī, inyuī arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mūtoonyagīrīria nyūmba cia atumia a ndigwa, mūkamatunya indo ciao, na mūkahoooyaga mahooya maraihu ma kwīonania. Nī ūndū ūcio nīmūkaherithio makīria ma andū arīa angī.)

¹⁵ “Kaī mūrī na haaro-ī, inyuī arutani a watho na Afarisai hinga ici! Mūtuikanagia būrūri na mūkaringa iria mūgīcaria mūdū ūmwe mūmūgarūre amūrūmīrīre, na aamūrūmīrīra mūkamūtua mūrū wa Jehanamu maita meerī manyu.

¹⁶ “Kaī mūrī na haaro-ī, inyuī atongoria atumumu! Muugaga atīrī, ‘Mūdū o na ūrīkū angīhīta na hekarū, ūcio ti ūndū; no mūdū angīhīta na thahabu ya hekarū-rī, ūcio nīekuohwo nī mwīhīta wake.’ ¹⁷ Inyuī atumumu aya akīgu! Nī kī kīnene? Nī thahabu iyo, kana nī hekarū ūrīa itūmaga thahabu itūike nyamūre? ¹⁸ Nīngī muugaga atīrī, ‘Mūdū o na ūrīkū angīhīta na kīgongona-rī, ūcio ti ūndū; no mūdū angīhīta na kīheo kīrīa kīrī kīgongona-igūrū, ūcio nīekuohwo nī mwīhīta wake.’ ¹⁹ Inyuī andū aya atumumu! Nī kī kīnene? Nī kīheo kīu, kana nī kīgongona kīrīa gītūmaga kīheo kīu gītūike kīamūre? ²⁰ Nī ūndū ūcio, ūrīa wīhītaga na kīgongona, ehītaga nakīo na akehīta na kīrīa gīothe kīrī kīgongona-igūrū. ²¹ Nake ūrīa wīhītaga na hekarū, ehītaga nayo na akehīta na ūrīa ūikaraga thīinī wayo. ²² Nake ūrīa wīhītaga na igūrū, ehītaga na gītī kīa ūnene kīa Ngai, na akehīta na ūrīa ūgīkaragīra.

²³ “Kaī mūrī na haaro-ī, inyuī arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mūrutaga gīcunjī gīa ikūmi kīa nyeni; na nīcio terere, na bitharī, na thuu. No nīmūtiganīrie maūdū marīa ma bata makīria marīa makoniī watho na nīmo kīhoto, na kūiguanīra tha, na wīhokeku. Maya-rī, nīmo mwagīrīrwo nī gwīka mūtegūtiganīria macio mangī. ²⁴ Inyuī atongoria aya atumumu! Inyuī mūcungaga rūmuru, no mūkameria ngamīra.

²⁵ “Kaī mūrī na haaro-ī, inyuī arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mūthambagia gīkombe na mbakūri mwena wa nja, no thīinī-rī, kūiyūrīte ūkoroku na kwenda kwīhūnīa. ²⁶ Wee Mūfarisai ūyū mūtumumu! Amba ūthambie gīkombe na mbakūri mwena wa thīinī, naguo mwena wa nja o naguo nīūgūthera.

²⁷ “Kaī mūrī na haaro-ī, inyuī arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mūhaana mbīrīra hake mūnyū mwerū, iria cionekaga irī thaka mwena wa nja, no thīinī ciyūrīte mahīndī ma andū akuū, na gīko kīa mīthemba yothē. ²⁸ No taguo andū mamuonaga mūrī athingu mwena wa nja, no mwena wa thīinī mūiyūrīrwo nī ūhinga na waganu.

²⁹ “Kaī mūrī na haaro-ī, inyuī arutani a watho na Afarisai, hinga ici! Mwakagīra anabii mbīrīra na mūkagemia mbīrīra cia arīa athingu. ³⁰ Mūgacooka mūkoiga atīrī, ‘Tūngīarī muoyo hīndī ya maithe maitū-rī, tūtingīagwatanīre nao gūita thakame ya anabii.’ ³¹ Nī ūndū ūcio mūkaruta ūira wa atī inyuī mūrī njiaro cia arīa mooragire anabii. ³² Nī ūndū ūcio-rī, kīiyūrīrīriei kīgeri kīa mehīa ma maithe manyu ma tene.

³³ “Inyuī nyoka ici! Inyuī ciana cia ndūira! Mūgaagītheema atīa gūtūrīrwo ciira wa gūikio Jehanamu? ³⁴ Nī ūndū ūcio-rī, ngūmūtūmīra anabii, na andū arīa oogī, o na arutani. Amwe ao nīmūkamooraga na mwambe amwe ao mūtī-igūrū, na arīa angī mūmahūre na iboko thīinī wa thunagogi cianyu na mūmaingate kuuma itūūra rīmwe nginya rīrīa rīngī. ³⁵ Na nīmūgagīcookererwo nī thakame yothē ya andū arīa athingu, ūrīa ūrīkītīe gūtītwo gūkū thī, kuuma thakame ya Habili ūrīa warī mūthingu, nginya thakame ya Zekaria mūrū wa Barakia, ūrīa mworagīire gatagatī ka Handū-harīa-Hatheru na kīgongona. ³⁶ Ngūmwīra atīrī na ma, maūdū maya mothe nīmagakinyīra rūciaro rūrū.

³⁷ “Wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ūragaga anabii, na ūkahūūra arīa matūmītītwo kūrī wee na mahiga nyuguto, nī maita maingī atīa ndanenda gūcookanīrīria ciana

ciaku hamwe, ta ũrĩa ngũkũ ĩcookanagĩrĩria tũcui twayo rungu rwa mathagu mayo, no ndũnjĩtikagĩria! ³⁸ Atĩrĩrĩ, nyũmba yaku ĩtigĩtwo ĩkirĩte ihooru. ³⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, kuuma rĩu mũtikanyona rĩngĩ nginya rĩrĩa mũkoiga atĩrĩ, ‘Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Mwathani.’”

24

Marũũri ma Mahinda ma Mũthia

¹ Nake Jesũ akiuma hekarũ, na rĩrĩa aathiiaga arutwo ake magĩũka kũrĩ we nĩguo mamuonie mĩako ya hekarũ. ² Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmũkuona indo ici ciothe? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ ihiga o na rĩmwe rĩa maya rĩgaakorwo rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

³ Na rĩrĩa Jesũ aikarĩte thĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ-rĩ, arutwo ake magĩũka harĩ we hatarĩ andũ angĩ, makĩmũũria atĩrĩ, “Ta twĩre, maũndũ macio mageekĩka rĩ, na kĩmenyithia gĩa gũcooka gwaku na kĩa mũthia wa mahinda maya nĩ kĩrĩkũ?”

⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanahenio nĩ mũndũ o na ũrĩkũ. ⁵ Nĩgũkorwo andũ aingĩ nĩmagooka na rĩitwa rĩakwa, makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Kristũ,’ na nĩ makaheenia andũ aingĩ. ⁶ Nĩmũkaigua ũhoru wa mbaara, na mũhuhu ũkonĩĩ mbaara, no inyuĩ mũtikanamake. Maũndũ ta macio no nginya mageekĩka, no ithirĩro ti rĩkinyu. ⁷ Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũrĩa rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũrĩa ũngĩ. Nĩgũkaagĩa ng’aragu na ithingithia kũndũ na kũndũ. ⁸ Maũndũ macio mothe nĩ kĩambĩrĩria kĩa ruo ta rwa mũndũ-wa-nja akĩrũmwo agĩe mwana.

⁹ “Nĩngĩ nĩmũkaneanwo mũnyariirwo na mũũragwo, na mũmenwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe nĩ ũndũ wakwa. ¹⁰ Hĩndĩ ĩyo-rĩ, andũ aingĩ nĩmagatiganĩria wĩtikio na makunyananĩre mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mamenane. ¹¹ Na anabii aingĩ a maheeni nĩmakomĩra na nĩmakaheenia andũ aingĩ. ¹² Na tondũ waganu nĩũkaingĩha mũno-rĩ, wendani wa andũ aingĩ nĩũkanyĩha, ¹³ no ũrĩa ũgaakĩrĩrĩria nginya hĩndĩ ya ithirĩro-rĩ, ũcio nĩakahonoka. ¹⁴ Naguo ũhoru-ũyũ-Mwega wa ũthamaki nĩũkahunjio thĩ yothe ũtuĩke ũira kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe, na thuutha ũcio ithirĩro rĩkinye.

¹⁵ “Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa mũkoona ‘kĩndũ kĩrĩa kĩrĩ thaahu na gĩa kũrehe ihooru’ kĩrũgamĩte Handũ-harĩa-Hatheru, o kĩrĩa kĩarĩtio na kanua ka mũnabii Danieli (ũrĩa ũrathoma nĩamenye ũhoru ũcio), ¹⁶ hĩndĩ ĩyo arĩa marĩ Judea nĩmorĩre irĩma-inĩ. ¹⁷ Mũndũ ũrĩa ũrĩ nyũmba yake igũrũ ndakaharũrũke atĩ akarute kĩndũ kuuma nyũmba yake. ¹⁸ Nake ũrĩa wĩ mũgũnda ndagacooke mũciĩ kũgĩra nguo ciake. ¹⁹ Kaĩ atumia arĩa magaakorwo na nda na arĩa magaakorwo makĩongithia hĩndĩ ĩyo nĩmagakorwo na thĩĩna-ĩ! ²⁰ Hooyai nĩguo gwĩthara kwanyu gũtikanakorwo kũrĩ hĩndĩ ya heho kana mũthenya wa Thabatũ. ²¹ Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩyo nĩgũkagĩa na mĩnyamaro mĩnene, ĩtarĩ yoneka kuuma kĩambĩrĩria gĩa thĩ nginya rĩu, na ĩtakooneka rĩngĩ. ²² Na tiga matukũ macio makuhĩhirio-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũngĩkaahonoka, no nĩ tondũ wa andũ arĩa aamũre, matukũ macio nĩmagakuhĩhio. ²³ Hĩndĩ ĩyo mũndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ na haha!’ kana, ‘Arĩ harĩa!’ Mũtikanetĩkie ũhoru ũcio. ²⁴ Nĩgũkorwo Kristũ a maheeni na anabii a maheeni nĩmakeyumĩria monanie morirũ manene na maringe ciama, nĩguo maheenie o na arĩa aamũre, korwo no kũhoteke. ²⁵ Na rĩrĩ, inyuĩ ndaamũmenyithia ũhoru ũcio mbere ya hĩndĩ ĩyo.

²⁶ “Nĩ ũndũ ũcio mũndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, ‘Arĩ werũ-inĩ,’ mũtikanathĩĩ kuo; kana angĩmwĩra, ‘Arĩ nyũmba thĩĩnĩ,’ mũtikanetĩkie ũhoru ũcio. ²⁷ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa rũheni ruumĩte irathĩro ruonekaga ithũĩro-rĩ, ũguo noguo gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ gũgaakorwo kũhaana. ²⁸ Harĩa hothe harĩ kĩimba, hau nĩho nderi ciũnganaga.

²⁹ “Na rĩrĩ, o rĩmwe thuutha wa mĩnyamaro ya matukũ macio,
 “rĩũa nĩrĩkagĩa nduma,
 naguo mweri ũtĩge kwara;
 nacio njata nĩikaagũ kuuma igũrũ,

namo maahinya ma igūrū nīmakenyenyio.’

³⁰ “Hīndī iyo kīmenyithia kīa Mūrū wa Mūdū nīgīkooneka kūu igūrū, na ndūrīrī ciothe cia thī nīgacakaya. Nīkoona Mūrū wa Mūdū agīūka arī igūrū rīa matu, na arī na hinya na riiri mūingī. ³¹ Nake nīagatūma araika ake na mūgambo mūnene wa karumbeta, nao nīmakoongania arīa ake aamūre moimīte mīena īna īrīa yumaga rūhuho, kuuma gīturi kīmwe kīa igūrū nginya kīrīa kīngī.

³² “Na rīrī, mwīrutei na mūkūyū: Rīrīa honge ciaguo ciarīkia gūthundūka na ciaruta mathangū-rī, nīmūmenyaga atī hīndī ya rīūa īrī hakuhī. ³³ Ūguo noguo rīrīa mūkoona maūdū macio mothe, mūkaamenya atī ihinda rīrī hakuhī, rīrī o ta mūrango-inī. ³⁴ Ngūmwīra atīrī na ma, rūciaro rūrū rūtigaathira nginya maūdū macio mothe mahinge. ³⁵ Igūrū na thī nīgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Mūthenya na Thaa Itiūikaine

³⁶ “Gūtīrī mūdū ūū ūhoro wa mūthenya ūcio kana ithaa rīu, o na araika a igūrū matiū, o na Mūrū ndooī, tīga no Ithe wiki. ³⁷ O ta ūrīa gwatarī matukū-inī ma Nuhu, noguo gūkahaana hīndī ya gūūka kwa Mūrū wa Mūdū. ³⁸ Nīgūkorwo o ta ūrīa gwatarī matukū marīa maarī mbere ya kīguū, andū nīmarīaga na makanyua, na nīmahikanagia na makahika, o nginya mūthenya ūrīa Nuhu aatoonyire thabina; ³⁹ nao matiamenyire nginya rīrīa kīguū gīokire, gīkīmaniina othe. Ūguo noguo gūkahaana hīndī ya gūūka kwa Mūrū wa Mūdū. ⁴⁰ Hīndī iyo arūme eerī magaakorwo marī mūgūnda; ūmwe nīakoywo na ūrīa ūngī atigwo. ⁴¹ Andū-a-nja eerī magaakorwo magīthīa hamwe; ūmwe nīakoywo na ūrīa ūngī atigwo.

⁴² “Nī ūndū ūcio, ikaragai mwīguite, tondū mūtīū mūthenya ūrīa Mwathani wanyu agooka. ⁴³ No menyai atīrī, korwo mwene nyūmba nīamenyete thaa cia ūtukū iria mūici angīūka, angīaikarire eiguīte, nyūmba yake ituuu. ⁴⁴ Nī ūndū ūcio o na inyuī no nginya mūikarage mwīhaarīrie, tondū Mūrū wa Mūdū agooka ithaa rīrīa mūtawīrīgīrīre.

⁴⁵ “Nīngī-rī, ndungata ya kwīhokeka na njūgī nīrīkū, īrīa mwathi wayo angīhokera kūrōraga ndungata iria ingī cia nyūmba yake, na īciheage irio ihinda rīrīa rīagīrīre? ⁴⁶ Kaī nīūgaakorwo ūrī ūndū mwega harī ndungata iyo, rīrīa mwathi wayo agooka akore īgīka o ūguo-ī! ⁴⁷ Ngūmwīra atīrī na ma, nīakamīhokera indo ciake ciothe. ⁴⁸ No rīrī, ndungata iyo īngīkorwo nī njaganu, na īire na ngoro atīrī, ‘Mwathi wakwa nīegūikara ihinda irāya atacookete,’ ⁴⁹ na īkīambīrīrie kūhūūra ndungata iria ingī, na kūrīa na kūnyua hamwe na arīu. ⁵⁰ Mwathi wa ndungata iyo agooka mūthenya ūrīa ītamwīrīgīrīre, na ithaa rīrīa ītooī. ⁵¹ Nake nīakamīherithia mūno, na amīkie hamwe na andū arīa hinga, kūrīa gūgaakorwo na kīrīro na kūhagarania magego.

25

Ngerekano ya Airītu Ikūmi

¹ “Hīndī iyo-rī, ūthamaki wa igūrū ūkaahaananio na airītu ikūmi arīa mooire matawa mao, makiumagara nīguo magatūnge mūhikania. ² Atano ao maarī akīgu, na atano maarī oogī. ³ Acio akīgu nīmakuuire matawa mao, no matiakuuire maguta. ⁴ No rīrī, acio oogī, nīmakuuire maguta na cuba, o hamwe na matawa mao. ⁵ Na rīrī, Mūhikania nīaikarire angīgooka, na othe magīcūnga, magīkoma.

⁶ “Na ūtukū gatagatī gūkīanīrīrwo atīrī: ‘Mūhikania nī mūūku! Umai mūkamūtūnge!’

⁷ “Hīndī iyo airītu othe magīūkīra, magīthondeka matawa mao. ⁸ Acio akīgu makīira acio oogī atīrī, ‘Tūgaīrei maguta manyu tondū; matawa maitū nīmarahora.’

⁹ “No acio oogī makīmacookeria atīrī, ‘Aca, matingītūigana na mamūigane. Handū ha ūguo-rī, thīī kūrī arīa mendagia maguta mūkegūrīre manyu.’

¹⁰ “No rīrīa maarī njīra-inī magīthīi kūgūra maguta-rī, mūhikania agīkinya. Airītu arīa mehaarīrie magītoonya kīhikanio-inī hamwe na mūhikania. Naguo mūrango ūkīhingwo.

¹¹ “Thuutha ūcio airĩtu acio angĩ o nao magĩũka. Makiuga atĩrĩ, ‘Mwathani! Mwathani! Tũhingũrĩre mũrango!’

¹² “Nowe agĩcookia atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ ndimũũ.’

¹³ “Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, mwĩhũgagei, tondũ mũtiũ mũthenya kana thaa.

Ngerekano ya Taranda

¹⁴ “Ningĩ, ūthamaki wa igũrũ ūkaahaanania na mũndũ wathiiaga rũgendo, nake agĩta ndungata ciake, agĩcihokera indo ciake. ¹⁵ Akĩnengera ĩmwe yacio taranda ithano cia mbeeca, na ĩngĩ taranda igĩrĩ, na ĩrĩa ĩngĩ taranda ĩmwe, o ndungata kũringana na ūhoti wayo. Agĩcooka agĩthĩ rũgendo. ¹⁶ Ndungata ĩrĩa yaneetwo taranda ithano ĩgĩthĩ o hĩndĩ ĩyo, ĩkĩonjorithia mbeeca ciayo, na ĩkĩona uumithio wa taranda ingĩ ithano. ¹⁷ O nayo ĩrĩa yaheetwo taranda igĩrĩ ĩkĩonjorithia ĩkĩona uumithio wa ingĩ igĩrĩ. ¹⁸ No ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩmwe ĩgĩthĩ, ĩkĩenja irima, ĩkĩhitha mbeeca cia mwathi wayo.

¹⁹ “Thuutha wa ihinda iraaaya, mwathi wa ndungata icio nĩacookire na agĩciita nĩguo iheane ūhoru wa mathabu ma mbeeca ciake. ²⁰ Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ithano ĩkĩrehe ingĩ ithano, ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, waheire taranda ithano. Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmite ingĩ ithano.’

²¹ “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata ĩno njega na ya kwĩhokeka! Nĩũtuĩkĩte mwĩhokeku harĩ indo nini; nĩngũgũtua mũrori wa indo nyingĩ. Ūka ūtoonye gĩkeno-inĩ kĩa mwathi waku!’

²² “Ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda igĩrĩ o nayo ĩgĩũka. ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa waheire taranda igĩrĩ! Atĩrĩrĩ, nĩthũkũmite ingĩ igĩrĩ.’

²³ “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata ĩno njega na ya kwĩhokeka! Nĩũtuĩkĩte mwĩhokeku harĩ indo nini; nĩ ngũgũtua mũrori wa indo nyingĩ. Ūka ūtoonye gĩkeno-inĩ kĩa Mwathi waku!’

²⁴ “Nayo ndungata ĩrĩa yaheetwo taranda ĩmwe o nayo ĩgĩũka. ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, nĩ ndooĩ atĩ wee wĩ mũndũ mwĩ, ūgethaga kũrĩa ūtahandĩte, na ūkongania kũrĩa ūtaahandire mbeũ. ²⁵ Nĩ ūndũ ūcio nĩndetigĩrĩre, ngĩthĩ ngĩhitha taranda yaku thĩ. Atĩrĩrĩ, ĩno no ĩrĩa yaku ndagũcookeria.’

²⁶ “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu na ngũũtaru! Ūguo nĩ wooĩ atĩ ngethaga kũrĩa itahaandĩte, na ngongania kũrĩa itaahurĩte mbeũ? ²⁷ Gũkĩrĩ ūguo-rĩ, wagĩrĩrwo nĩ kũiga mbeeca ciakwa bengi, na ndacooka-rĩ, nĩngĩacookerio mbeeca ciakwa irĩ hamwe na uumithio wacio.

²⁸ “‘Nĩ ūndũ ūcio, mĩtunyei taranda ĩyo, mũmĩnengere ūrĩa ūrĩ na taranda ikũmi. ²⁹ Nĩgũkorwo mũndũ o wothĩ ūrĩ na indo nĩwe ūkoongerwo ingĩ nyingĩ na akĩrĩrĩrio. Nake ūrĩa ūtarĩ, o na kĩrĩa arĩ nakĩo nĩagatuunywo. ³⁰ Oyai ndungata ĩyo ĩtarĩ bata mũmĩkie nja kũu nduma-inĩ, kũrĩa gũgaakorwo kĩrĩro na kũhagarania magego.’

Ng’ondũ na Mbũri

³¹ “Hĩndĩ ĩrĩa Mũrũ wa Mũndũ agooka arĩ na riiri wake, na araika othe marĩ hamwe nake, nĩagaikarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ūnene na kĩrĩ riiri wa igũrũ. ³² Ndũrĩrĩ ciothe nĩigacookanĩrĩrio mbere yake, nake nĩakamũrania andũ kuuma kũrĩ arĩa angĩ, o ta ūrĩa mũrĩithi aamũranagia ng’ondũ na mbũri. ³³ Nĩakaiga ng’ondũ mwena wake wa ūrĩo, na mbũri aciige mwena wake wa ūmotho.

³⁴ “Ningĩ Mũthamaki nĩakeera arĩa marĩ mwena wake wa ūrĩo atĩrĩ, ‘Ūkai, inyuĩ mũrathimĩtwo nĩ Baba; oyai igai rĩa ūthamaki ūrĩa mwathondekeirwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo. ³⁵ Nĩgũkorwo ndaarĩ mũhũũtu mũkĩĩhe gĩa kũrĩa, na ndaarĩ mũnyootu mũkĩĩhe gĩa kũnyua, na ndaarĩ mũgeni mũkĩĩnyiita ūgeni, ³⁶ na ndaarĩ njaga mũkĩĩhe nguo, na ndaarĩ mũrũaru na inyuĩ mũkĩĩmenyerera, o na ndaarĩ njeera na mũgĩũka kũndora.’

³⁷ “Hĩndĩ ĩyo arĩa athingu nĩmakamũcookeria mamũũrie atĩrĩ, ‘Mwathani, nĩ rĩ twakuonire ūrĩ mũhũũtu tũgĩkũhe gĩa kũrĩa, kana ūrĩ mũnyootu tũgĩkũhe gĩa kũnyua?’

³⁸ Na nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mūgeni tūgĩkūnyiita ũgeni, kana ũrĩ njaga tūgĩkūhe nguo? ³⁹ O na nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mūrūaru kana ũrĩ njeera na tūgĩūka gūkūrora?

⁴⁰ “Nake Mūthamaki nĩagacookia, ameere atĩrĩ, ‘Ngūmwĩra atĩrĩ na ma, ūndũ wothē mwekĩire ariũ a Baba o na arĩa anini mūno, nĩ nĩ mwekĩire.’

⁴¹ “Nĩgĩ nĩakeera arĩa marĩ mwena wake wa ūmotho atĩrĩ, ‘Njehererai, inyuĩ mūrūmĩtwo, mūthĩ mwaki-inĩ wa tene na tene ũrĩa ūthondekeirwo mūcukani na araika ake. ⁴² Nĩgūkorwo ndaarĩ mūhūũtu na mūtiaheire gĩa kūrĩa, na ndaarĩ mūnyootu na mūtiaheire gĩa kūnyua, ⁴³ na ndaarĩ mūgeni na mūtianyitire ũgeni, ndaarĩ njaga na mūtiaheire nguo, ndaarĩ mūrūaru na ndaarĩ njeera na mūtiokeire kūnyona.’

⁴⁴ “Nao nĩmagacookia, mamūūrie atĩrĩ, ‘Mwathani, nĩ rĩ twakuonire ũrĩ mūhūũtu, kana ũrĩ mūnyootu, kana ũrĩ mūgeni, kana ũrĩ njaga, kana ũrĩ mūrūaru, o na kana ũrĩ njeera na tūtiagūteithirie?’

⁴⁵ “Nake nĩakamacookeria atĩrĩ, ‘Ngūmwĩra atĩrĩ na ma, ūndũ o wothē mūteekire ūmwe wa aya anini mūno, nĩ nĩ mūteekĩire.’

⁴⁶ “Hĩndĩ iyo nĩmagathiĩ kūrĩa andũ maherithagio tene na tene, no arĩa athingu mathĩ muoyo-inĩ wa tene na tene.”

26

Gūciirĩra Kūūruga Jesū

¹ Rĩrĩa Jesū aarĩkie kuuga maũndũ macio mothe-rĩ, akĩra arutwo ake atĩrĩ, ² “O ta ũrĩa mūũ, Gĩathĩ kĩa Bathaka gĩtigairie matukũ meerĩ gĩkinye, nake Mūrũ wa Mũndũ nĩakaneanwo nĩgeetha aambwo mūtĩ-igũrũ.”

³ Hĩndĩ iyo athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a kĩrĩndĩ makĩgomana kwa mūthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mūnene, wetagwo Kaiafa, ⁴ nĩguo maciire ũrĩa mangĩnyitithia Jesū na njĩra ya wara, na mamūūragithie. ⁵ No makiuga atĩrĩ, “Tūtingĩmūnyiita hĩndĩ ya Gĩathĩ, nĩguo andũ matikarute haaro.”

Jesū Gūtĩrĩrio Maguta Bethania

⁶ Na rĩrĩ, hĩndĩ imwe Jesū aarĩ Bethania, mūciĩ wa mũndũ wetagwo Simoni ũrĩa warĩ na mūrĩmũ wa mangũ, ⁷ na mũndũ-wa-nja warĩ na cuba ya maguta ma goro mūno na manungi wega, agĩũka kūrĩ Jesū, akĩmūtĩrĩria maguta mūtwe arĩ metha-inĩ akĩrĩa.

⁸ Rĩrĩa arutwo moonire ũguo, makĩrakara, makĩūrania atĩrĩ, “Ūitangi ũyũ nĩ wakĩ? ⁹ Maguta macio manungi wega nĩmangĩendio goro na mbeeca icio iheo athĩni.”

¹⁰ Nake Jesū aamenya ũguo, akĩmooria atĩrĩ, “Mūrathĩnia mũndũ-wa-nja ũyũ nĩkĩ? We nĩanjĩka ūndũ mwega. ¹¹ Arĩa athĩni mūrĩkoragwo nao hĩndĩ ciothe, no nĩ-rĩ, mūtĩrĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe. ¹² Hĩndĩ irĩa aitĩrĩrie mwĩrĩ wakwa maguta macio manungi wega, eekire ũguo nĩgeetha aathagathage ũrĩa ngaathikwo. ¹³ Ngūmwĩra atĩrĩ na ma, kūrĩa guothe Ūhoro-ũyũ-Mwega ũkaahunjio thĩnĩ wa thĩ yothē-rĩ, ūndũ ūcio eeka nĩũkeeragwo andũ nĩgeetha aririkanagwo.”

Judasi Gwĩtikĩra Gūkunyanĩra Jesū

¹⁴ Hĩndĩ iyo imwe wa acio ikūmi na eerĩ, ũrĩa wetagwo Judasi Mũisikariota, agĩthĩ kūrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, ¹⁵ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mūkũũhe ingĩmūneana kūrĩ inyuĩ?” Nao makĩmūtĩrĩra icunjĩ cia betha mĩrongo itatũ, makĩmūnengera. ¹⁶ Kuuma hĩndĩ iyo Judasi akĩambĩrĩria gūcaria mweke wa kūmūneana.

Gĩathĩ kĩa Bathaka

¹⁷ Mūthenya wa mbere wa kwambĩrĩria kūrĩa Mĩgate irĩa itarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kūĩmbia-rĩ, arutwo magĩthĩ kūrĩ Jesū makĩmūūria atĩrĩ, “Ūkwenda tũkahaarĩrie irio cia Bathaka kũ?”

¹⁸ Nake akĩamacookeria atĩrĩ, “Thĩĩ itũūra-inĩ kūrĩ mũndũ mūna mūmwĩre atĩrĩ, ‘Mūrutani oiga atĩrĩ: Ihinda rĩakwa rĩrĩa rĩtūtũtwo rĩrĩ hakuhĩ. Ngūrĩra irio cia Bathaka nyũmba gwaku tũrĩ na arutwo akwa.’” ¹⁹ Nĩ ūndũ ūcio arutwo magĩka o ũrĩa Jesū aamathĩte, na makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

²⁰ Gwakinya hwaĩ-inĩ-rĩ, Jesũ agĩikara metha-inĩ ya irio hamwe na arutwo ake acio ikũmi na eerĩ. ²¹ Na rĩrĩa maarĩaga, akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũgunyanĩra.”

²² Nao makĩnyitwo nĩ kĩa mũno, makĩambĩrĩria kũmũũria o mũndũ atĩrĩ, “Mwathani, ti-itherũ nĩ nĩ?”

²³ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũrĩa waikanĩria guoko na nĩ mbakũri-inĩ nĩwe ũrĩngunyanĩra. ²⁴ Mũrũ wa Mũndũ nĩegũthĩ o ta ũrĩa ũhoro wake wandĩkĩtwo. No mũndũ ũrĩa ũgũkũnyanĩra Mũrũ wa Mũndũ kaĩ arĩ na haaro-ĩ! Nĩ kaba mũndũ ũcio atangĩaciarirwo.”

²⁵ Hĩndĩ iyo Judasi, ũrĩa mũmũkũnyanĩri, akiuga atĩrĩ, “Rabii, ti-itherũ nĩ nĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩwe.”

²⁶ Na rĩrĩa maarĩaga, Jesũ akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, akĩwenyũranga, akĩhe arutwo ake, akĩmeera atĩrĩ, “Oyai mũrĩe; ũyũ nĩ mwĩrĩ wakwa.”

²⁷ Agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookia ngaatho, akĩmanengera, akĩmeera atĩrĩ, “Nyuanĩrai inyuothe. ²⁸ Īno nĩyo thakame yakwa ya kĩrĩkanĩro, ĩrĩa ĩgũitwo nĩ ũndũ wa andũ aingĩ nĩ ũndũ wa kũrekanĩrwo kwa mehia. ²⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ, ndikũnyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mũthabibũ kuuma rĩu nginya mũthenya ũrĩa ngaamĩnyuanĩra na inyui ĩrĩ njerũ ũthamaki-inĩ wa Baba.”

³⁰ Na maarĩkia kũina rwĩmbo-rĩ, makiumagara magĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ.

Jesũ Kuuga ũrĩa Petero Akaamũkaana

³¹ Ningĩ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ŭtukũ wa ũmũthĩ inyuothe nĩmũrĩndirika nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Nĩngaringa mũrĩithi,
nacio ng’ondũ cia rũũru ihurunjũke.”

³² No ndariũkio-rĩ, nĩngamũtongoria gũthĩ Galili.”

³³ No Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na arĩa angĩ othe mangĩgũtirika, nĩ ndigagũtirika.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ũmũthĩ, ũtukũ o ũyũ ngũkũ ĩtanakũga, ũrĩkorwo ũngaanĩte maita matatũ.”

³⁵ No Petero akiuga atĩrĩ, “O na angĩkorwo nĩgũkua ndikuanĩra nawe, nĩ ndingĩgũkaana.” Nao arutwo arĩa angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda wa Gethisemane

³⁶ Ningĩ Jesũ agĩcooka agĩthĩ na arutwo ake handũ heetagwo Gethisemane, akĩmeera atĩrĩ, “Ikarai haha, na nĩ thĩ haarĩa ngahooe.” ³⁷ Agĩthĩ na Petero, na ariũ arĩa eerĩ a Zebedi, nake akĩambĩrĩria kũigua kĩa na gũthĩnĩka ngoro. ³⁸ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro yakwa ĩrĩ na kĩa mũno, o hakuhĩ gũkua. Ikarai haha mwĩguĩte hamwe na nĩ.”

³⁹ Agĩthĩiathia, agĩturumithia ũthĩ thĩ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Baba, kũngĩhoteka-rĩ, njehereria gĩkombe gĩkĩ. No ti ũrĩa nĩ ngwenda, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda.”

⁴⁰ Hĩndĩ iyo agĩcooka kũrĩ arutwo ake, agĩkora makomete, akĩũria Petero atĩrĩ, “Mũtingĩhota gũikara ithaa rĩmwe mwĩguĩte hamwe na nĩ? ⁴¹ Mwĩhũgei na mũhooe nĩguo mũtikagwe magerio-inĩ. Ngoro nĩyenda, no mwĩrĩ ndũrĩ na hinya.”

⁴² Jesũ agĩthĩ riita rĩa keerĩ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ, “Baba, angĩkorwo gũtingĩhoteka njehereria gĩkombe gĩkĩ itakĩnyũrĩre-rĩ, wendi waku ũrohingio.”

⁴³ Aacooka rĩngĩ akĩmakora makomete, tondũ nĩmahĩtĩtwo nĩ toro. ⁴⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩmatiga, agĩthĩ, akĩhooya rĩngĩ riita rĩa gatatũ, akiuga ciugo o ro icio.

⁴⁵ Ningĩ agĩcooka kũrĩ arutwo akĩmooria atĩrĩ, “O na rĩu mũrĩ o toro mũhurũkĩte? Atĩrĩ, ihinda rĩ hakuhĩ, na Mũrũ wa Mũndũ nĩakũnyanĩrwo moko-inĩ ma andũ ehia.

⁴⁶ Ŭkĩrai, tũthĩ! Ŭrĩa ũkũgunyanĩra nĩarooka!”

Jesũ Kũnyitwo

⁴⁷ O akĩragia-rĩ, Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, agĩkinya. Ookire na gĩkundi kĩnene kĩa andũ, marĩ na hiũ cia njora na njũgũma, matũmĩtwo nĩ athĩnjĩri-Ngai

arĩa anene na athuuri a kĩaama. ⁴⁸ Na rĩrĩ, ūcio wamūkunyaĩire nĩamaheete kĩmenyithia gĩkĩ: “Ūrĩa ndimumunya, ūcio nĩwe, mũnyiitei.” ⁴⁹ Nake Judasi agĩthiĩ harĩ Jesũ o rĩmwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, ūrĩ mũhorol!” na akĩmumumunya.

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrata wakwa, ika ūrĩa ūũkire gwĩka.”

Nao andũ acio makĩmũguthũkĩra, makĩmũnyiita. ⁵¹ Na rĩrĩ, mũndũ ūmwe wa arĩa maarĩ na Jesũ agĩcomora rūhiũ rwake rwa njora, agĩtinia gũtũ kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene.

⁵² Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Cookia rūhiũ rwaku njora nĩgũkorwo arĩa othe macomora rūhiũ makaaniinwo na rūhiũ. ⁵³ Kana ūgwĩciiria ndingĩhota kũhooya Baba, na o rĩmwe andũmĩre araika makĩria ya mbũtũ ikũmi na igĩrĩ? ⁵⁴ No rĩrĩ, Maandĩko mangĩkĩhinga atĩa marĩa moigĩte atĩ ūndũ ūyũ no nginya ūhinge na njĩra iĩno?”

⁵⁵ Hĩndĩ iyo Jesũ akĩũria kĩrĩndĩ kũ atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho, atĩ nĩkĩo muoka mũũnyiite mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma? O mũthenya ndĩrakoragwo hekarũ-inĩ ngĩrutana, na mũtingĩnyiita. ⁵⁶ No ūndũ ūyũ wotho wĩkĩkĩite nĩguo ūhorolũrĩa waandĩkĩtwo nĩ anabii ūhinge.” Nao arutwo othe makĩmũtiganĩria, makĩũra.

Jesũ Gũtwarwo Kĩama-inĩ kĩa Ayahudi

⁵⁷ Nao acio maanyiitire Jesũ makĩmũtwara gwa Kaiafa, mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene, kũrĩa arutani a watho na athuuri moonganite. ⁵⁸ Nowe Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ haraaya, o nginya agĩkinya nja ya kwa mũthĩnjĩri-Ngai ūcio mũnene. Agĩtoonya agĩkarania na arangĩrĩ nĩguo amenye ūrĩa ūhorolũrĩa ūgũthiĩ.

⁵⁹ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Kĩama kĩrĩa Kĩnene gĩothe nĩmacarĩrĩrie ūira wa maheeni nĩguo mamũũragithie. ⁶⁰ No makĩaga ūira ta ūcio, o na gũkorwo andũ aingĩ nĩmarutĩte ūira wa maheeni.

Thuutha-inĩ andũ eerĩ makĩrũgama, ⁶¹ makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ūyũ nĩoigire atĩrĩ, ‘No hote gũtharia hekarũ ya Ngai, na ndĩmĩake rĩngĩ na mũthenya iĩtatũ.’”

⁶² Ningĩ mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene akĩrũgama, akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Kaĩ wee ūtarĩ na ūndũ ūgũtũcookeria? Nĩ ūhorolũrĩkũ ūyũ ūrathitangĩrwo?” ⁶³ No Jesũ agĩkira ki.

Mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndakwĩhĩtithia na Ngai ūrĩa wĩ muoyo: Twĩre kana wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai.”

⁶⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Iĩ, wee nĩwoiga, no ngũmwĩra atĩrĩ, inyuĩ inyuotho nĩmũkona Mũrũ wa Mũndũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ūrĩo kwa Ūrĩa-ũrĩ-Hinya, agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu.”

⁶⁵ Hĩndĩ iyo mũthĩnjĩri-Ngai ūcio mũnene agĩtembũranga nguo ciake, akiuga atĩrĩ, “Nĩaruma Ngai! Tũgũkĩbatario nĩ aira angĩ aakĩ? Atĩrĩrĩ, inyuĩ nĩmweiguĩra akĩruma Ngai. ⁶⁶ Mũgwĩciiria atĩa?”

Magĩcookia atĩrĩ, “Aagĩrĩrwo nĩ kũũragwo.”

⁶⁷ Magĩcooka makĩmũtuĩra mata ūthiũ, na makĩmũhũũra na ngundi. Angĩ makĩmũhũũra na hĩ, ⁶⁸ makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Kristũ, tũrathĩre ūhorolũtũwĩre, nũũ wakũgũtha!”

Petero Gũkaana Jesũ

⁶⁹ Na rĩrĩ, Petero aikarĩte nja, nake mũirĩtu warĩ ndungata akĩmũkora, akĩmwĩra atĩrĩ, “O nawe uuma hamwe na Jesũ ūcio wa Galili.”

⁷⁰ Nowe agĩkaana ūhorolũcio mbere yao othe, akiuga atĩrĩ, “Nĩĩ ndiũũ ūrĩa ūroiga.”

⁷¹ Ningĩ akiumagara, agĩthiĩ kĩhingo-inĩ, harĩa mũirĩtu ūngĩ aamuonire, akĩra andũ arĩa maarĩ hau atĩrĩ, “Mũndũ ūyũ moima na Jesũ wa Nazarethi.”

⁷² Agĩkaana ūhorolũcio o rĩngĩ, na akĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Nĩĩ ndiũũ mũndũ ūcio!”

⁷³ Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hau magĩthiĩ harĩ Petero, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ti-itherũ wee ūrĩ ūmwe wao, tondũ mwarĩrie waku nĩũrakumbũra.”

⁷⁴ Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta, akiuga atĩrĩ, “Nĩĩ mũndũ ūcio ndimũũĩ!”

Kahinda o kau ngũkũ igĩkũga. ⁷⁵ Nake Petero akĩrĩrikana ūhorolũrĩa Jesũ aamwĩrĩte atĩrĩ, “Ngũkũ iĩtanakũga, ūrĩkorwo ūngaanĩte maita matatũ.” Akiuma nja, akĩrĩra mũno.

27

Judasi Kwĩta

¹ Na rĩrĩ, rūciinĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe na athuuri a andũ makĩguithania atĩ matũire Jesũ kũuragwo. ² Makĩmuoha na mĩnyororo; makĩmũruta kũu, makĩmũtwaru kũrĩ Pilato, ũrĩa warĩ barũthi.

³ Rĩrĩa Judasi, ũcio wamũkunyanĩire oonire atĩ Jesũ nĩatuĩrwo gũkua-rĩ, akĩirira na agĩcookeria athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri mbeeca icio cia betha mĩrongo ĩtatũ.

⁴ Akiuga atĩrĩ, “Nĩnjĩhĩtie, nĩgũkorwo nĩngunyanĩire thakame ĩtarĩ na mahĩtia.”

Nao makĩmũcookeria makĩmũũria atĩrĩ, “Ũcio ũkĩrĩ ũhoro witũ? Ũcio nĩ ũhoro waku.”

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩikania mbeeca icio thĩinĩ wa hekarũ, agĩĩthĩra. Agĩcooka agĩthĩrĩ akĩĩta.

⁶ Athĩnjĩri-Ngai acio anene makĩoya mbeeca icio makiuga atĩrĩ, “Kũiga mbeeca ici kĩgĩina-inĩ nĩ kuuna watho, nĩgũkorwo nĩ mbeeca cia thakame.” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio makĩguithania mahũthĩre mbeeca icio na kũgũra gĩthaka kĩrĩa kĩa mũũmbi nyũngũ gĩtũike gĩa gũthikagwo ageni. ⁸ Kũu nĩkĩo gĩtũmaga gĩthaka kũu gĩtũwo Gĩthaka gĩa Thakame nginya ũmũthĩ. ⁹ Hĩndĩ ĩyo nĩguo ũhoro ũrĩa waarĩtio nĩ Jeremia ũrĩa Mũnabii wahingire, rĩrĩa oigire atĩrĩ: “Nao nĩmoire icunji icio mĩrongo ĩtatũ cia betha, thogora ũrĩa andũ a Isiraeli maatuĩte wa kũmũgũra, ¹⁰ nao magĩcihũthĩra na kũgũra gĩthaka kĩa mũũmbi nyũngũ, o ta ũrĩa Mwathani aanjathire gwĩkwo.”

Jesũ Mbere ya Pilato

¹¹ Na rĩrĩ, Jesũ akĩrũgama mbere ya barũthi, nake barũthi ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Jesũ agĩcookia atĩrĩ. “Ĩĩ, wee nĩwoiga.”

¹² No rĩrĩa aathitangirwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, ndarĩ ũndũ aa-cookirie. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ ũtaraigua ũira wa maũndũ marĩa maragũthitangĩra?” ¹⁴ Nowe Jesũ ndaigana gũcookia ũndũ o na ũmwe wa macio; nake barũthi akĩgega mũno.

¹⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Bathaka, barũthi ũcio nĩamenyerete kuohora mũndũ ũmwe wa arĩa oohe, o ũrĩa kĩrĩndĩ kĩngĩathuurire. ¹⁶ Hĩndĩ ĩyo nĩ maarĩ na mũndũ kĩmaramari wohetwo na woĩkaine mũno, wetagwo Baraba. ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ ĩrĩa kĩrĩndĩ kĩagomanire, Pilato agĩkĩũria atĩrĩ, “Nũũ mũkwenda ndĩmuohorere; nĩ Baraba, kana nĩ Jesũ ũrĩa wĩtagwo Kristũ?” ¹⁸ Nĩgũkorwo we nĩamenyaga atĩ maatwarĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ũndũ wa ũiru.

¹⁹ Na hĩndĩ ĩyo Pilato aikarĩire gĩtĩ gĩa ciira, mĩtumia wake akĩmũtũmĩra mũndũ, akĩmwĩra atĩrĩ: “Ndũkae gwĩka mũndũ ũcio ũndũ tondũ ndarĩ na mahĩtia, nĩgũkorwo ũmũthĩ nĩthĩnĩtio nĩ kiroto mũno nĩ ũndũ wake.”

²⁰ No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩringĩrĩria kĩrĩndĩ gĩtie Baraba, nake Jesũ ooragwo.

²¹ Barũthi ũcio akĩmooria atĩrĩ, “Andũ aya eerĩ nĩ ũrĩkũ mũkwenda ndĩmuohorere?” Nao makiuga atĩrĩ, “Tũkwenda Baraba.”

²² Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Ngũgĩka atĩa na Jesũ ũyũ wĩtagwo Kristũ?” Othe magĩcookia atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ.”

²³ Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ngero ĩrĩkũ agerete?”

Nao magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩa, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ!”

²⁴ Rĩrĩa Pilato oonire atĩ matiraiguithania, na akĩona atĩ nĩ ngũĩ yambagĩrĩria-rĩ, akĩoya maaĩ, agĩthamba moko hau mbere ya kĩrĩndĩ, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndikoorio thakame ya mũndũ ũyũ ũtarĩ na mahĩtia. Ũcio nĩ ũhoro wanyu!”

²⁵ Nao andũ acio othe magĩcookia atĩrĩ, “Thakame yake ĩrotũcookerera hamwe na ciana ciitũ!”

²⁶ Pilato akĩmohorera Baraba. No akĩhũũrithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akaambwo mũtĩ-igũrũ.

Thigari Kũnyũrũria Jesũ

²⁷ Ningĩ thigari cia barũthi cigĩtwara Jesũ thĩnĩ wa gĩikaro kĩa barũthi, nacio cigĩcookanĩrĩria mbũtũ yothe ya thigari, cikĩmũrigiicĩria. ²⁸ Cikĩmũruta nguo ciake, cikĩmũhumba nguo ndune, ²⁹ cigĩcooka cigĩtuma thũmbĩ ya mĩigua, cikĩmwĩkĩra mũtwe. Cikĩmũnengera kamũrangi guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo, cikĩmũturĩria ndu, na cikĩmũnyũrũria, cikiuga atĩrĩ, “Wĩ mũhoru, mũthamaki wa Ayahudi!” ³⁰ Cikĩmũtuĩra mata, cikĩoya kamũrangi kau, na cikĩmũhũũra nako mũtwe. ³¹ Ciarĩkia kũmũnyũrũria, cikĩmũruta nguo iyo, na cikĩmũhumba nguo ciake mwene. Cigĩcooka cikĩmumagaria cikamwambe mũtĩ-igũrũ.

Kwambwo kwa Jesũ Mũtĩ-Igũrũ

³² Na hĩndĩ irĩa moimagaraga-rĩ, magĩcemanina na mũndũ woimĩte Kurene, wetagwo Simonĩ, nacio thigari cikĩmũkuuithia mũtharaba ũcio na hinya. ³³ Magĩthĩĩ, magĩkinya handũ heetagwo Gologotha (ũguo nĩ kuuga Handũ hahaana ta Ihĩndĩ rĩa Mũtwe). ³⁴ Nacio cikĩhe Jesũ ndibei anyue, itukanĩtio na kĩndũ kĩrũrũ ta maaĩ ma nyongo; no aamĩcama akĩrega kũmĩnyua. ³⁵ Ciarĩkia kũmwamba mũtĩ-igũrũ, cikĩgayana nguo ciake na njĩra ya gũcicuukĩra mĩtĩ. ³⁶ Nacio cigĩikara thĩ hau, cikĩmũrangĩra. ³⁷ Na hau igũrũ rĩa mũtwe wake, nĩhandikĩtwo maũndũ marĩa aathitangĩrwo, atĩrĩ: ŨYŨ NĪWE JESŨ, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI. ³⁸ Na rĩrĩ, atunyani eerĩ nĩmambirwo mĩtĩ-igũrũ hamwe nake, ũmwe mwena wake wa ũrĩo, na ũcio ũngĩ mwena wake wa ũmotho. ³⁹ Nao andũ arĩa maahĩtũkagĩra hau makamũrumaga, makĩinagia mĩtwe yao, ⁴⁰ makiugaga atĩrĩ, “Wee ũngĩratharirie hekarũ na ũcooke ũmĩake na mĩthenya itatũ-rĩ, kĩihonokie! Harũrũka uume mũtharaba-inĩ, aakorwo wee nĩwe Mũrũ wa Ngai!”

⁴¹ O ũndũ ũmwe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na athuuri o nao makĩmũnyũrũria. ⁴² Makiuga atĩrĩ, “Nĩarahonokagia andũ arĩa angĩ, no ndangĩhota kwĩhonokia we mwene! Nĩwe Mũthamaki wa Isiraeli! Nĩakiume rĩu mũtharaba-inĩ, na ithuĩ nĩtũkũmwĩtikia. ⁴³ Nĩehokete Ngai, nĩakĩmũhonokie rĩu aakorwo nĩamwendete, nĩgũkorwo oigire atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ Mũrũ wa Ngai.’” ⁴⁴ O na atunyani arĩa maambanĩrio hamwe nake o nao makĩmũruma.

Gũkua kwa Jesũ

⁴⁵ Na rĩrĩ, kuuma thaa thita cia mũthenya nginya thaa kenda bũrũri wotho ũkĩgĩa nduma. ⁴⁶ Na ta thaa kenda Jesũ akĩgũthũka na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Eli, Eli, lama sabakithani?” (ũguo nĩ kuuga, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, ũndiganĩirie nĩkĩ?”)

⁴⁷ Nao andũ amwe a arĩa maarũngĩ hau rĩrĩa maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Areeta Elija.”

⁴⁸ Na o rĩmwe, ũmwe wao agĩteng’era akĩoya thibũnji. Akĩmĩtobokia thiki-inĩ, akĩmĩthecerera kamũrangi-inĩ, akĩhe Jesũ anyue. ⁴⁹ Arĩa angĩ nao makiuga atĩrĩ, “Tiganai nake. Nĩtũkuona kana Elija nĩegũũka kũmũhonokia.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩgũthũka rĩngĩ na mũgambo mũnene, agĩtuĩkana.

⁵¹ Na rĩrĩ, ihinda o rĩu gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana icunjĩ igĩrĩ kuuma igũrũ nginya thĩ. Nayo thĩ igĩthingitha, nacio ndwaro cia mahiga igĩatũkana. ⁵² Mbĩrĩra nacio ikĩhingũka, nao andũ aingĩ arĩa atheru arĩa maarĩkĩtie gũkua makĩrĩũka, ⁵³ makiuma thĩnĩ wa mbĩrĩra. Na thuutha wa kũrĩũka kwa Jesũ, magĩthĩĩ itũũra rĩu inene itheru, na makiumĩrĩra andũ aingĩ.

⁵⁴ Rĩrĩa mũnene-wa-thigari-igana na arĩa maarĩ nake makĩrangĩra Jesũ moonire gĩthingithia na maũndũ mothe marĩa meekĩkire-rĩ, makĩnyitwo nĩ guoya, makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ mũndũ ũyũ oima Mũrũ wa Ngai!”

⁵⁵ Na nĩ haarĩ andũ-a-nja aingĩ meeoragĩra marĩ o haraaya. Maarũmĩrĩre Jesũ kuuma Galili nĩguo mamũtungatagĩre. ⁵⁶ Thĩnĩ wao haarĩ Mariamu Mũmagidali, na Mariamu ũrĩa nyina wa Jakubu na Jose, na nyina wa ariũ a Zebedi.

Gũthikwo kwa Jesũ

⁵⁷ Na hwaĩ-inĩ wakinya-rĩ, mündũ warĩ gĩtonga wa kuuma Arimathea, wetagwo Jusufu, ũrĩa watuĩkĩte mūrutwo wa Jesũ agĩũka. ⁵⁸ Nake agĩthiĩ kũrĩ Pilato, na akĩhooya aheo mwĩrĩ wa Jesũ, nake Pilato agĩathana anengerwo mwĩrĩ ũcio. ⁵⁹ Jusufu akĩoya mwĩrĩ ũcio, akĩwoha na taama mũtheru wa gatani, ⁶⁰ akĩũiga thĩĩnĩ wa mbĩrĩra yake njerũ ĩrĩa eenjithĩtie rwaro-inĩ rwa ihiga. Akĩgaragara ihiga inene mũromo-inĩ wa mbĩrĩra ĩyo, na agĩthiĩra. ⁶¹ Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũcio ũngĩ maikarĩte hau mang'etheire mbĩrĩra.

Arangĩri Mbĩrĩra-inĩ

⁶² Na mũthenya ũyũ ũngĩ ũrĩa ũrũmagĩrĩra Mũthenya wa lhaarĩria, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩthiĩ kwa Pilato. ⁶³ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathi witũ, nĩtũkũririkana atĩ rĩrĩa mũheenania ũcio aarĩ muoyo. nĩoigire atĩrĩ, ‘Thuutha wa matukũ matatũ nĩngariũka.’” ⁶⁴ Nĩ ũndũ ũcio ruta watho nĩguo mbĩrĩra ĩyo ĩrangĩrwo nginya mũthenya wa gatatũ. Kwaga ũguo, arutwo ake maahota gũthiĩ maiye mwĩrĩ ũcio macooke meere andũ atĩ nĩariũkĩtio kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Maheeni macio maahota gũtuĩka mooru gũkĩra marĩa ma mbere.”

⁶⁵ Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Oyai arangĩri, mũthiĩ mũrangĩre mbĩrĩra ĩyo wega o ta ũrĩa mũngĩhota.” ⁶⁶ Nĩ ũndũ ũcio magĩthiĩ, makĩhinga ihiga rĩa mbĩrĩra ĩyo biũ, na makĩrĩkĩra rũri rwa mũhũra, na makĩga arangĩri ho.

28

1 Kũriũka kwa Jesũ

¹ Thuutha wa Thabatũ, gwatua gũkĩa mũthenya wa mbere wa kiumia, Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũcio ũngĩ magĩthiĩ kũrora mbĩrĩra.

² Na rĩrĩ, nĩ kwagĩire na gĩthingithia kĩnene, nĩgũkorwo mũraika wa Mwathani nĩaikũrũkire oimĩte igũrũ na agĩthiĩ mbĩrĩra-inĩ, akĩgaragara ihiga akĩrĩeheria na akĩrĩkarĩra. ³ Oonekaga ahaana ta rũheni, na nguo ciake cieriũhĩte o ta ira. ⁴ Nao arangĩri acio makĩmwĩtigĩra mũno nginya makĩinaina makĩhaana, ta andũ akuũ.

⁵ Nake mũraika ũcio akĩĩra andũ-a-nja acio atĩrĩ, “Inyuĩ-rĩ, tigai gwĩtigĩra, nĩgũkorwo nĩnjũũ atĩ nĩ Jesũ ũrĩa ũraambirwo mũtĩ-igũrũ mũracaria. ⁶ Ndarĩ haha, nĩariũkĩte, o ta ũrĩa oigire. Ũkai muone harĩa arakomete. ⁷ Na rĩrĩ, thĩĩ narua mũkeere arutwo ake atĩrĩ, ‘Nĩariũkĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ, na nĩegũthiĩ Galili mbere yanyu. Kũu nĩkuo mũrĩmuona.’ Ririkanai ũguo ndaamwĩra.”

⁸ Nĩ ũndũ ũcio, andũ-a-nja acio makĩuma mbĩrĩra-inĩ mahiũhĩte marĩ na guoya, no ningĩ maiyũritwo nĩ gĩkeno, makĩhanyũka makeere arutwo ake ũhoro ũcio. ⁹ Na o rĩmwe Jesũ agĩtũngana nao, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndamũgeithia.” Nao magĩthiĩ harĩ we, makĩmũnyiita nyarĩrĩ, makĩmũhooya. ¹⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Thĩĩ mũkeere ariũ na aarĩ a Baba mathiĩ Galili; kũu nĩkuo marĩnyona.”

Ũhoro wa Arangĩri

¹¹ Na rĩrĩa andũ-a-nja acio maathiiaga-rĩ, arangĩri amwe a arĩa maarangĩrĩte mbĩrĩra magĩtoonya itũũra inene na makĩĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maũndũ mothe marĩa mekĩkĩte. ¹² Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcemanania na athuuri, magĩthugunda ũrĩa megwĩka; makĩhe thigari icio mbeeca nyingĩ, ¹³ magĩciĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũkuuga atĩrĩ, ‘Arutwo ake marookire ũtukũ maramũiya twĩ toro.’” ¹⁴ Ũhoro ũyũ ũngĩkinyĩra barũthi, nĩtũkamũiguithia, na tũmũgitĩre mũtikone ũũru. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩoya mbeeca icio, igĩka o ta ũrĩa cieriũtwo. Naguo ũhoro ũcio ũkĩhunjo kũrĩ Ayahudi, na nĩhunjagio o nginya ũmũthĩ.

Gũtũmwo Gũtungata

¹⁶ Hĩndĩ ĩyo arutwo arĩa ikũmi na ũmwe magĩthiĩ Galili, kĩrĩma-inĩ kĩrĩa Jesũ aamerĩte mathiĩ. ¹⁷ Na rĩrĩa maamuonire-rĩ, makĩmũhooya, no amwe maarĩ na nganja. ¹⁸ Nake Jesũ agĩthiĩ kũrĩ o akĩmeera atĩrĩ, “Nĩheetwo ũhoti wothe igũrũ na gũkũ thĩ. ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio thĩĩ mũgatũme andũ a ndũrĩrĩ ciothe matuĩke arutwo akwa, mũkĩmabatithagia thĩĩnĩ

wa rĩĩtwa rĩa Ithe na rĩa Mũriũ na rĩa Roho Mũtheru, ²⁰ na mũkĩmarutaga gwathĩkĩra maũndũ marĩa mothe ndĩmwathĩte. Na ti-itherũ ndĩ hamwe na inyuĩ hĩndĩ ciothe, o nginya mũthia wa mahinda maya.”

MARIKO

Johana Mūbatithania Kūhaarīria Njīra

¹ Kĩambĩrĩria kĩa Ūhoro-ūrĩa-Mwega ũkoniĩ Jesũ Kristũ Mũrũ wa Ngai.

² O ta ũrĩa kwandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa Isaia ũrĩa mūnabii atĩrĩ:
“Nĩngūtũma mūtũmwo wakwa athiĩ mbere yaku,
ūrĩa ũgũgũthondekera njĩra yaku.”

³ “Kũrĩ mūgambo wa mūdũ ũkwanĩrĩra werũ-inĩ akoiga atĩrĩ,
‘Haarĩriai njĩra ya Mwathani,
rūngariai njĩra ciake.’”

⁴ Nĩ ũndũ ũcio Johana ookire akĩhunjagia, na akĩbatithanagĩria werũ-inĩ. Aahunjagia atĩ andũ merire, nĩguo marekerwo mehia mao, nĩgeetha mabatithio. ⁵ Nao andũ othe a bũrũri wa Judea na andũ othe a Jerusalemu magĩthiĩ kũrĩ we. Moimbũraga mehia mao, nake akamabatithĩria rūũ-inĩ rwa Jorodani. ⁶ Johana ehumbaga nguo ciathondeketwo na guoya wa ngamĩra, na nĩehotoraga mūcibi wa rūũa njohero, na aarĩaga ngigĩ na ũũkĩ wa gĩthaka. ⁷ Nayo ndũmĩrĩri yake yarĩ ĩno: “Thuutha wakwa nĩgũgũũka mūdũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũngĩra, ũrĩa nĩ itagĩrĩre kũinamĩrĩra njohore ndigi cia iraatũ ciake. ⁸ Nĩ ndĩmūbatithagia na maaĩ, nowe arĩmūbatithagia na Roho Mũtheru.”

Kūbatithio na Kūgerio kwa Jesũ

⁹ Na rĩrĩ, ihinda o rĩu Jesũ agĩũka oimĩte Nazarethi kũu Galili, na akĩbatithio nĩ Johana rūũ-inĩ rwa Jorodani. ¹⁰ Na rĩrĩa Jesũ oimĩraga maaĩ-inĩ akĩona igũrũ rĩahingũka, nake Roho Mũtheru akĩmũikũrũkĩra ahaana ta ndutura. ¹¹ Mūgambo ũkiuma igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “We nĩwe Mũrũ wakwa ũrĩa nyendete, na nĩngenaga mūno nĩwe.”

¹² Na o rĩmwe Roho akĩmuoya akĩmūtware werũ-inĩ, ¹³ na agĩkara kũu werũ-inĩ matukũ mĩrongo ĩna, akĩgeragio nĩ Shaitani. Nake aikaranagia na nyamũ cia gĩthaka, nao araike makamūtungatagĩra.

Jesũ gwĩta Arutwo ake a Mbere

¹⁴ Thuutha wa Johana gũikio njeera, Jesũ agĩthiĩ Galili akĩhunjagia Ūhoro-ūrĩa-Mwega wa Ngai, ¹⁵ akiuga atĩrĩ, “Ihinda nĩkinyu, naguo ũthamaki wa Ngai nĩũkuhĩrĩrie. Mwĩrirei mwĩtĩkie Ūhoro-ūrĩa-Mwega!”

¹⁶ Na rĩrĩa Jesũ aathiiagĩra hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Galili, nĩonire Simoni na mũrũ wa nyina Anderea magĩkia neti ciao iria-inĩ, nĩgũkorwo maarĩ ategi a thamaki. ¹⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūkai, mūnũmĩrĩre, na nĩngamūtua ategi a andũ.” ¹⁸ O rĩmwe magĩtiganĩria neti ciao makĩmũrũmĩrĩra.

¹⁹ Na aathiathia hanini, akĩona Jakubu mũrũ wa Zebedi hamwe na mũrũ wa nyina Johana marĩ gatarũ-inĩ makĩhaarĩria neti ciao. ²⁰ O rĩmwe akĩmeeta, nao magĩtiga ithe wao Zebedi gatarũ-inĩ hamwe na aruti ake a wĩra na makĩmũrũmĩrĩra.

Jesũ Kũingata Ngoma Thũku

²¹ Nao magĩthiĩ Kaperinaumu, na rĩrĩa mũthenya wa Thabatũ wakinyire, Jesũ agĩtoonya thunagogi na akĩambĩrĩria kũrutana. ²² Na andũ makĩgegio nĩ ũrutani wake, nĩgũkorwo aamarutaga ta mūdũ warĩ na ũhoti, no ti ta arutani a watho. ²³ Na rĩrĩ, hĩndĩ o ĩyo kũu thunagogi yao, nĩ kwarĩ na mūdũ warĩ na ngoma thũku, nake akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, ²⁴ “Ūrenda atĩa na ithuĩ, wee Jesũ wa Nazarethi? Ūũkĩte gũtũniina? Nĩnjũũ wee nĩwe ũ! Wee nĩwe Ūrĩa-Mũtheru-wa-Ngai.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmĩkũma na hinya, akiuga atĩrĩ, “Kĩra na uume thĩinĩ wake!” ²⁶ Ngoma ĩyo thũku ikĩmũthukathuka na hinya na ikiuma thĩinĩ wake ĩgĩkayaga.

²⁷ Andũ acio othe makĩgega mũno nginya makĩũrania atĩrĩ, “Ündũ üyũ nĩ ũrĩkũ? Üyũ nĩ ũrutani mwerũ, wĩ na ũhoti! Nĩ araatha o na ngoma thũku na ikamwathĩkĩra.” ²⁸ Nayo ngumo yake ikĩhunja na ihenya bũrũri wothe wa Galili.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

²⁹ Na maarĩkia kuuma thunagogi, magĩthiĩ na Jakubu na Johana mũciĩ gwa Simoni na Anderea. ³⁰ Na rĩrĩ, nyina wa mũtumia wa Simoni aarĩ gĩtanda-inĩ arĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ, nao makĩra Jesũ ũhoro wake. ³¹ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthiĩ harĩa aarĩ, akĩmũnyiita guoko akĩmũũkĩria. Mũrimũ ũcio wa kũhiũha mwĩrĩ ũkĩmũtiga na akĩambĩrĩria kũmatungatĩra.

³² Hwaĩ-inĩ ũcio thuutha wa riũa gũthũa, andũ makĩrehera Jesũ andũ arĩa othe maarĩ arũaru na arĩa maarĩ na ndaimono. ³³ Nao andũ a itũũra othe makĩũngana hau mũrango-inĩ wa nyũmba, ³⁴ nake Jesũ akĩhonia andũ aingĩ arĩa maarĩ na mũrimũ mũthemba mũingĩ. Ningĩ akĩingata ndaimono nyingĩ, no ndetĩkĩririe ndaimono ciarie tondũ nĩciamũũ.

Jesũ Kũhooya arĩ Handũ Keheri-inĩ

³⁵ Rũciĩnĩ kiroko tene kũrĩ o na nduma, Jesũ agĩũkĩra akiuma nyũmba agĩthiĩ handũ keheri-inĩ, akĩhoera ho. ³⁶ Nake Simoni na arĩa maarĩ nao magĩthiĩ kũmwetha, ³⁷ na rĩria maamuonire, makĩanĩrĩra, makĩmwĩra atĩrĩ: “Andũ othe nĩwe maracaria!”

³⁸ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Rekei tuume gũkũ tũthiĩ kũndũ kũngĩ, matũũra-inĩ marĩa me hakuhi, nĩguo hunjie o nakuo. Tondũ nĩkĩo ndokire.” ³⁹ Nĩ ũndũ ũcio agĩthiũrũka Galili guothe akĩhunja thunagogi-inĩ ciao na akĩingataga ndaimono.

Mũndũ warĩ na Mangũ

⁴⁰ Na mũndũ ũmwe warĩ na mangũ agĩũka kũrĩ we na akĩmũthaitha aturĩtie maru, akĩmwĩra atĩrĩ, “Üngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”

⁴¹ Nake Jesũ akĩringwo nĩ tha nyingĩ, agĩtambũrũkia guoko gwake akĩhutia mũndũ ũcio. Akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ngwenda. Therio.” ⁴² Na o hĩndĩ iyo mũndũ ũcio agĩthirwo nĩ mangũ, akĩhonio.

⁴³ Nake Jesũ akĩmũkaania na hinya na akĩmwĩra athiĩ, ⁴⁴ ningĩ akĩmwĩra atĩrĩ, “Menya ndũkeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoro üyũ. No thiĩ ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute magongona marĩa Musa aathanĩte nĩ ũndũ wa gũtherio gwaku, ũtuĩke ũira kũrĩ o.”

⁴⁵ No handũ ha ũguo agĩthiĩ, akĩambĩrĩria kwaria na kũmemerekia ũhoro ũcio. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndacookire kũhota gũtoonya itũũra thiĩnĩ akĩonagwo nĩ andũ, no aikaraga na nja kũndũ gũtaarĩ andũ. No andũ no mookaga kũrĩ we moimĩte kũndũ guothe.

2

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Ciĩga

¹ Matukũ manini maathira, Jesũ agĩcooka Kaperinaumu rĩngĩ, nao andũ makĩigua atĩ nĩoka mũciĩ. ² Nĩ ũndũ ũcio andũ aingĩ makĩũngana nginya hakĩaga handũ ha gũikarwo, o na nginya nja ya mũrango, nake akĩmahunjĩria ũhoro. ³ Nĩhookire andũ, makĩmũrehera mũndũ warũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga, akuuĩtwo nĩ andũ ana. ⁴ Na tondũ matingĩahotire kũmũkinyia harĩa Jesũ aarĩ nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ-rĩ, magĩtharũria nyũmba igũrũ wa hau Jesũ aarĩ na maarĩkia kũhatharia, makĩharũrũkia mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga arĩ kĩbarĩ-inĩ kũu aakomeire. ⁵ Rĩria Jesũ oonire wĩtikio wao, akĩra mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga atĩrĩ, “Mũriũ, nĩwarekerwo mehia maku.”

⁶ Na rĩrĩ, arutani amwe a watho maarĩ ho, nao makĩyũria na ngoro atĩrĩ, ⁷ “Mũndũ üyũ ekwaria ũguo nĩkĩ? Nĩ araruma Ngai! Nũũ ũngĩ ũngĩhota kũrekanĩra mehia tiga Ngai wiki?”

⁸ O rĩmwe Jesũ akĩmenya thiĩnĩ wa roho wake atĩ ũguo nĩguo meciiragia ngoro-inĩ ciao, nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩgũtũma mwĩciirie maũndũ macio ngoro-inĩ cianyu? ⁹ Nĩ ũndũ ũrĩkũ mũhũthũ: kwĩra mũndũ üyũ ũkuĩte ciĩga atĩrĩ, ‘Nĩ warekerwo mehia maku,’ kana kũmwĩra atĩrĩ, ‘Ükĩra woe kĩbarĩ gĩaku wĩtware’? ¹⁰ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ

wa Mündũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ ...” Akĩĩra mündũ ũcio wakuĩte ciĩga atĩrĩ, ¹¹ “Ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku ũinũke mũciĩ.” ¹² Nake agĩũkĩra, akĩoya kĩbarĩ gĩake, agĩĩthĩĩra andũ othe mamwĩroreire. Ũndũ ũcio ũgĩtũma andũ othe magege, nao makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Kaĩ tũtirĩ tuona ũndũ ta ũyũ-ĩ!”

Gwĩtwo kwa Lawi

¹³ O rĩngĩ Jesũ nĩoimagarire agĩthĩĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria; nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, nake akĩambĩrĩria gũkĩruta ũhoru. ¹⁴ Na hĩndĩ ĩrĩa aahĩtũkaga, akĩona Lawi mũrũ wa Alufayo aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra,” nake Lawi agĩũkĩra akĩmũrũmĩrĩra.

¹⁵ Na rĩrĩa Jesũ aarĩĩaga irio cia hwaĩ-inĩ nyũmba kwa Lawi, etia mbeeca cia igooti aingĩ na ehia nĩmarĩĩanĩire nake na arutwo ake, tondũ maarĩ aingĩ nĩmamũrũmĩrĩire. ¹⁶ Rĩrĩa arutani a watho arĩa maarĩ Afarisai moonire akĩrĩĩanĩra na andũ ehia na etia mbeeca cia igooti, makĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Arĩĩanagĩra na etia mbeeca cia igooti na ehia nĩkĩ?”

¹⁷ Nake Jesũ aigua ũguo akĩmeera atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mĩĩrĩ ti o mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru. Ndiokire gwĩta andũ arĩa athingu, no nĩ arĩa ehia.”

Jesũ Kũũrio Ũhoru wa Kwĩhinga kũrĩa Irio

¹⁸ Na rĩrĩ, arutwo a Johana na Afarisai nĩmehingĩte kũrĩa irio. Andũ amwe magĩũka makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩtũmaga arutwo a Johana na arutwo a Afarisai mehinge kũrĩa irio, no arutwo aku matĩĩhingaga?”

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ageni a mũhikania mangĩĩhinga kũrĩa irio atĩa rĩrĩa arĩ hamwe nao? Matingĩhinga rĩrĩa rĩothe marĩ hamwe nake. ²⁰ No ihinda nĩrĩgakinya rĩrĩa mũhikania akeeherio kuuma kũrĩ o, na hĩndĩ ĩyo nĩmakehinga kũrĩa irio.”

²¹ “Gũtirĩ mündũ wĩkagĩra nguo ngũrũ kĩraka kĩerũ. Angĩũka ũguo, kĩraka kũ kĩerũ no kĩguucie nguo ĩyo ngũrũ, nakĩo gĩtũme hau hatarũku hatũrĩke makĩria. ²² Ningĩ gũtirĩ mündũ wĩkĩraga ndibei ya mũhĩhano mondo-inĩ ngũrũ. Angĩũka ũguo, ndibei ĩyo no ĩtarũre mondo ĩcio, nayo ndibei ĩyo ĩtĩke, nacio mondo ĩthũke. No rĩrĩ, ndibei ya mũhĩhano ĩĩkĩragwo thĩĩnĩ wa mondo njerũ.”

Mwathani wa Thabatũ

²³ Na mũthenya ũmwe warĩ wa Thabatũ-rĩ, Jesũ nĩatuĩkanĩirie mĩgũnda-inĩ ya ngano. Na rĩrĩa aathĩĩaga arĩ hamwe na arutwo ake, arutwo makĩambĩrĩria gũtua ngira cia ngano.

²⁴ Nao Afarisai makĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, nĩ kĩĩ kĩratũma arutwo aku meke ũrĩa watho ũtetĩkĩrĩtie mũthenya wa Thabatũ?”

²⁵ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mwathoma ũrĩa Daudi we mwene na arĩa maarĩ nake meekire rĩrĩa maarĩ ahũtu na makabatario nĩ gĩa kũrĩa? ²⁶ Aatoonyire nyũmba ya Ngai rĩrĩa Abiatharu aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, akĩrĩa mĩgate ĩrĩa yamũrĩrwo Ngai, o ĩrĩa yetĩkĩrĩtio kũrĩĩagwo nĩ athĩnjĩri-Ngai oiki. Na agĩcooka akĩhe arĩa maarĩ nake ĩmwe yayo.”

²⁷ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Mũthenya wa Thabatũ wekĩrirwo ho nĩ ũndũ wa mündũ, no mündũ ndombirwo nĩ ũndũ wa Thabatũ. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio, Mũrũ wa Mündũ nĩ Mwathani o na wa mũthenya wa Thabatũ.”

3

¹ Ningĩ nĩatoonyire thunagogi rĩngĩ, na thĩĩnĩ nĩ kwarĩ na mündũ wonjete guoko. ² Andũ amwe ao nĩmacaragia ũndũ mangĩthitangĩra Jesũ, nĩ ũndũ ũcio makĩmũrora mũno mone kana nĩekũhonia mündũ ũcio mũthenya wa Thabatũ. ³ Nake Jesũ akĩĩra mündũ ũcio warĩ mwonju guoko atĩrĩ, “Rũgama haha mbere ya andũ othe.”

⁴ Ningĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩtĩkĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ; nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũũru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũraga?” No-o magĩkira ki.

⁵ Akĩmarora arakaire, na aigũite ũũru nĩ ũndũ wa ũremi wa ngoro ciao, akĩĩra mündũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩgũtambũrũkia, nakuo guoko gũkĩhona

biũ. ⁶ Hĩndĩ ĩyo Afarisai makiumagara na makĩambĩrĩria gũthugunda me hamwe na Aherodia ũrĩa mangĩũraga Jesũ.

Gĩkundi Kĩnene Kũrũmĩrĩra Jesũ

⁷ Nake Jesũ na arutwo ake makiuma kũu magĩthiĩ iria-inĩ, nakĩo gĩkundi kĩnene kĩa andũ kuuma Galili gĩkĩmũrũmĩrĩra. ⁸ Na rĩrĩa maiguire ũrĩa wothē eekaga, andũ aingĩ magĩũka kũrĩ we moimĩte Judea, na Jerusalemu na Idumea o na mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, o na kuuma kũrĩa gwakuhĩrĩrie Turo na Sidoni. ⁹ Na tondũ wa gĩkundi kũu, akĩĩra arutwo ake mamũhaarĩrĩrie gatarũ nĩguo gĩkundi kũu gĩtĩge kũmũhatĩka. ¹⁰ Nĩgũkorwo nĩahonetie andũ aingĩ, nĩ ũndũ ũcio arĩa maarĩ na mĩrimũ nĩmatindĩkanaga nĩguo mamũhutie. ¹¹ Na rĩrĩa rĩothe ngoma thũku ciamuonaga, ciegũithagia thĩ mbere yake, igakaya ikiugaga atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wa Ngai.” ¹² Nowe agĩcikaania na hinya mũno itikoige we nĩwe ũ.

Jesũ Gũthuura Arutwo Ikũmi na Eerĩ

¹³ Jesũ agĩcooka akĩambata kĩrĩma-inĩ na agĩta arĩa eyendeire, nao magĩũka harĩ we. ¹⁴ Akĩamũra ikũmi na eerĩ, akĩmatua atũmwo, nĩgeetha makoragwo nake, na nĩguo amatũmage makahunjĩe, ¹⁵ na magĩe na ũhoti wa kũingata ndaimono. ¹⁶ Andũ acio ikũmi na eerĩ aathuurire nĩ Simoni (ũrĩa aatũire Petero); ¹⁷ na Jakubu wa Zebedi na mũrũ wa nyina Johana (nao acio akĩmatua Boanerigesĩ, ũguo nĩ kuuga Ariũ a Marurumĩ); ¹⁸ na Anderea, na Filipu na Baritholomayo, na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo na Thadayo, na Simoni ũrĩa Mũzelote ¹⁹ na Judasi Mũsikariota, ũrĩa wamũkunyanĩire.

Jesũ na Beelizebuli

²⁰ Ningĩ Jesũ agĩtoonya nyũmba, na o rĩngĩ kĩrĩndĩ gĩkĩũngana o nginya we na arutwo ake makĩremwo nĩ kũrĩa irio. ²¹ Rĩrĩa andũ ao maiguire ũhoru ũcio, magĩthiĩ kũmũnyĩta, nĩgũkorwo moigire atĩrĩ, “Nĩagũrũkĩte.”

²² Nao arutani a watho arĩa maikũrũkĩte kuuma Jerusalemu makiuga atĩrĩ, “Aiyũrĩtwo nĩ Beelizebuli! Araingata ndaimono na hinya wa mũnene wa ndaimono.”

²³ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmeeta, na akĩmarĩria na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ: “Shaitani angĩhota atĩa kũingata Shaitani? ²⁴ Ũthamaki ũngĩamũkana guo mwene, ũthamaki ũcio ndũngĩtũũra. ²⁵ Nyũmba ĩngĩamũkana na andũ ayo mokaĩrĩre, nyũmba ĩyo ndũngĩtũũra. ²⁶ Nake Shaitani angĩyũkĩrĩra we mwene na aamũkane-rĩ, ndangĩtũũra; nĩ gũthira egũthira. ²⁷ Na gũtirĩ mũndũ ũngĩhota gũtoonya nyũmba ya mũndũ njamba na amũtunye indo ciake, tĩga ambire kuoha mũndũ ũcio njamba. Hĩndĩ ĩyo no rĩo angĩhota kũmũtunya indo cia nyũmba yake. ²⁸ Ndamwĩra atĩrĩ na ma, andũ nĩmakarekerwo mehia mao mothe o na irumi ciao ciothe iria magakorwo marumĩte Ngai nacio. ²⁹ No ũrĩa wothē ũkaaruma Roho Mũtheru ndarĩ hĩndĩ akarekerwo, nĩehĩtie rĩhĩa rĩa gũtũũra tene na tene.”

³⁰ Oigire ũguo tondũ moigaga atĩrĩ, “Arĩ na ngoma thũku.”

Nyina na Ariũ a Nyina na Jesũ

³¹ Hĩndĩ ĩyo, nyina wa Jesũ na ariũ a nyina na Jesũ magĩũka. Makĩrũgama nja, magĩtũma mũndũ atoonye akamwĩte. ³² Nakĩo gĩkundi kĩa andũ nĩgĩaikarĩte thĩ hau kĩmũrigiĩcĩrie, nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marĩ nja magĩgũcarĩa.”

³³ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ a?”

³⁴ Agĩcooka akĩrora arĩa maikarĩte mamũrigiĩcĩrie, akĩmeera atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ aya! ³⁵ ũrĩa wothē wĩkaga maũndũ marĩa Ngai endaga, ũcio nĩwe mũrũ wa maitũ, na mwarĩ wa maitũ, o na maitũ.”

¹ Nake Jesũ akĩambĩrĩria kũrutana o rĩngĩ arĩ kũu hũgũrũrũ-inĩ cia iria. Na rĩrĩ, gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩonganĩte gĩkamũrigiĩcĩria kĩarĩ kĩnene nginya gĩgĩtũma atoonye gatarũ-inĩ, agĩkara thĩĩnĩ wako kũu iria-inĩ; nao andũ acio angĩ othe magĩkara hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ² Na akĩmaruta maũndũ maingĩ na ngerekano, na akĩrutana akĩmeera atĩrĩ, ³ “Ta thĩkĩrĩria! Mũrĩmi ũmwe nĩoimagarire akahure mbeũ ciake. ⁴ Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra, nacio nyoni igĩũka igĩcirĩa. ⁵ Iria ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ kũrĩa gũtaarĩ na tĩiri mũingĩ. Nacio ikĩmera narua tondũ tĩiri ndwarĩ mũriku. ⁶ No rĩrĩa riũa rĩaarire rĩgĩcina mĩmera iyo, nayo ikĩũma tondũ ndĩarĩ na mĩri. ⁷ Mbeũ iria ingĩ ikĩgũa mĩigua-inĩ, nayo mĩigua igĩkũra, igĩthararia mbeũ icio ikĩaga gũciara. ⁸ Ingĩ nacio ikĩgũa tĩiri-inĩ mũnoru. Ikĩmera, igĩkũra na igĩciara maciaro, imwe ikiumia maita mĩrongo itatũ, ingĩ maita mĩrongo itandatũ, o na ingĩ maita igana.”

⁹ Jesũ agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue.”

¹⁰ Na rĩrĩa aarĩ wiki, arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, o na arĩa angĩ maarĩ hamwe nake, makĩmũũria ũhoru wa ngerekano icio. ¹¹ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hitho cia ũthamaki wa Ngai. No arĩa marĩ na kũu nja maaragĩrio maũndũ mothe na ngerekano ¹² nĩgeetha,

“matũũre maroraga no makaaga kuona,
na matũũre maiguaga na matimenye ũndũ;
nĩguo hihi matikae kũgarũrũka marekerwo mehia maol!”

¹³ Ningĩ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtanataũkĩrwo nĩ ngerekano iyo? Mũngĩkĩmenya atĩa ngerekano iria ingĩ? ¹⁴ Mũrĩmi ahuraga kiugo kĩa Ngai. ¹⁵ Andũ amwe matariĩ ta mbeũ iria ciagũire njĩra-inĩ harĩa ũhoru ũhuragwo. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru, na maarĩkia kũigua-rĩ, Shaitani agooka akeheria ũhoru ũcio wahaandwo thĩĩnĩ wao. ¹⁶ Angĩ nao matariĩ ta mbeũ iria ciagũire rũnyanjara-inĩ. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru na o rĩmwe makawamũkĩra na gĩkeno. ¹⁷ No tondũ matirĩ na mĩri-rĩ, maikaraga o kahinda kanini. Hĩndĩ irĩa thĩĩna woka kana maanyariirwo nĩ ũndũ wa ũhoru wa Ngai, magũũaga o narua. ¹⁸ Angĩ nao matariĩ ta mbeũ iria ciagũire mĩigua-inĩ. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru, ¹⁹ no mĩhang’o ya maũndũ ma mũtũũrĩre ũyũ, na kũheenererio nĩ ũtonga, na merĩrĩria ma maũndũ mangĩ, magathararia ũhoru ũcio, magatũma wage maciaro. ²⁰ Angĩ matariĩ ta mbeũ iria ciagũire tĩiri-inĩ ũrĩa mũnoru. Acio nĩ arĩa maiguaga ũhoru, makawĩtikĩra, na magaciara maciaro, amwe maita mĩrongo itatũ, na angĩ maita mĩrongo itandatũ, o na angĩ maita igana ma kĩrĩa kĩaahaandirwo.”

Tawa Ũigĩrũrwo Handũ Igũrũ

²¹ Jesũ agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “No anga tawa wakagio ũgacooka ũgakunĩkĩrio na irebe, kana ũkaigwo rungu rwa ũrĩrĩ? Handũ ha ũguo githĩ ndũigagĩrũrwo handũ igũrũ? ²² Nĩgũkorwo kĩrĩa gĩothe kĩrĩ hitho-inĩ nĩgĩkaguũrio, nakĩo kĩrĩa gĩothe kĩhithĩtwo nĩgĩkareehwo ũtheri-inĩ. ²³ Akorwo mũndũ arĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue.”

²⁴ Agĩthĩĩ na mbere, akĩmeera atĩrĩ, “Menyagĩrĩrai wega ũrĩa mũiguaga. Gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagĩrwo nakĩo, na nĩmũrĩkĩragĩrĩrio. ²⁵ Ūrĩa wothe wĩ na indo nĩakongererwo nyingĩ; na ũrĩa wothe ũtarĩ nĩagatuunywo o na kĩrĩa arĩ nakĩo.”

Ngerekano ya Mbeũ Īrakũra

²⁶ Jesũ agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Ūthamaki wa Ngai ũtariĩ ta mũndũ ũrĩa ũhaandaga mbeũ tĩiri-inĩ. ²⁷ Akomaga ũtukũ na agokĩra mũthenya, nacio mbeũ ikamera na igakũra, nowe ndamenyaga ũrĩa ikũraga. ²⁸ Tĩiri guo mwene nĩguo ũtũmaga iciare. Ciambaga kũruta nguha igacooka ikaruta igira, na thuutha ũcio igira thĩĩnĩ hakagĩa na hĩndĩ irĩa njiganu. ²⁹ Na maciaro macio maarĩkia kũũma, mũrĩmi ũcio akoya rũhiũ rwa igetha, akagetha tondũ hĩndĩ ya magetha nĩ yakinya.”

Ngerekano ya Mbeũ ya Karatarĩ

³⁰ Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Tũngĩhaanania ũthamaki wa Ngai na kĩ? Kana nĩ ngerekano ĩrĩkũ tũngĩheana ũhoru waguo nayo? ³¹ Ūhaana ta mbeũ ya karatarĩ, arĩ yo mbeũ ĩrĩa

nini mūno mūhaandaga tīiri-inī. ³² No yahaandwo-rī, ikūraga igatuika mūmera mūnene gūkīra mīmera irīa ingī yothe ya mūgūnda, na ūkagīa na honge nene nginya nyoni cia rīera-inī igooka igaaka itara na ikahurūka kīruru-inī kīaguo.”

³³ Jesū nīamaheaga ūhoru na ngerekano ingī nyingī ta icio o ta ūrīa mangīahotire kūigua. ³⁴ Gūtīrī ūndū aameeraga atekwaria na ngerekano. No rīrīa maarī na arutwo ake oiki, nīamataragīria maūndū mothe.

Jesū Kūhooreria Makūmbī ma Maaī

³⁵ Na mūthenya o ūcio gwakinya hwaī-inī-rī, akīira arutwo ake atīrī, “Nītūringei tūthīi mūrīmo ūūrīa ūngī.” ³⁶ Na maarīkia gūtiga gīkundi kīa andū na thuutha, makīhaica gatarū-inī o harīa Jesū aarī. Na nī kwarī na tūtārū tūngī twatwaranire hamwe nake. ³⁷ Na rīrī, kūu iria-inī gūkīgīa na kīhuhūkano kīnene, namo makūmbī ma maaī magītoonya gatarū thīinī, o nginya gakienda kūūrīa. ³⁸ Jesū aarī toro akomeire muto mūthia-inī wa gatarū. Nao arutwo makīmūūkīria makīmūūria atīrī, “Mūrutani, kaī wee ūtaramaka tūkīūrīa maaī-inī?”

³⁹ Nake Jesū agīūkīra, agīkaania rūhuho na akīira makūmbī macio ma iria atīrī, “Kira! Na ūhoorere!” Naruo rūhuho rūgītiga kūhurutana, gūkīhoorera biū.

⁴⁰ Jesū akīūrīa arutwo ake atīrī, “Nī kī gītūmīte mūmake ūguo? O na rīu mūtīrī mūrētīkia?”

⁴¹ Nao magītīgīra mūno na makīūrānia atīrī, “Kaī mūndū ūyū akīrī ūū? Tondū o na rūhuho na makūmbī ma iria nīramwathīkīra!”

5

Kūhonio kwa Mūndū warī na Ndaimono

¹ Jesū na arutwo ake magīkinya mūrīmo ūūrīa ūngī wa iria, magīthīi būrūri wa Agerasi. ² Na Jesū aarīkia kuuma gatarū-inī, agītūngwo nī mūndū warī na ngoma thūku oimīte mbīrīra-inī. ³ Mūndū ūcio aatūūrāga kūu mbīrīra-inī, na gūtīrī mūndū ūngīahotire kūmuoha na kīndū, o na mūnyororo. ⁴ Nīgūkorwo nīohagwo kaingī na mīnyororo moko na magūrū, no akamītuanga icunjī na akoinanga igerā iria ciamuohaga magūrū. Na gūtīrī mūndū warī na hinya wa kūmūhooreria. ⁵ Aatūūrāga akayaga ūtukū na mūthenya, kūu mbīrīra-inī na irīma-inī agīitemangaga na mahiga.

⁶ Rīrīa oonire Jesū arī o haraaya akīhanyūka, akīgūithia thī mbere yake. ⁷ Akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Ūrenda atīa na nīi, wee Jesū, Mūrū wa Ngai-Ūrīa-Ūrī-Igūrū-Mūno? Ndagūthaitha na Ngai ndūkaanyariire!” ⁸ Nīgūkorwo Jesū aamwīrīte atīrī, “Wee ngoma īno thūku uma thīinī wa mūndū ūyū!”

⁹ Jesū agīcooka akīmūūria atīrī, “Wītagwo atīa?”

Nake akīmūcookeria atīrī, “Njītagwo Legioni, nīgūkorwo tūrī aingī.”* ¹⁰ Nake agīkīrīrīria gūthaitha Jesū mūno ndagacingate ciume būrūri ūcio.

¹¹ Na rīrī, haarī na rūūru rūnene rwa ngūrwe rwarīaga harūrūka-inī cia kīrīma kīarī hakuhī na hau. ¹² Ndaimono icio igīthaitha Jesū, ikīmīwīra atīrī, “Twītīkīrie tūthīi kūrī ngūrwe iria, tūtoonye thīinī wacio.” ¹³ Nake agīcītīkīria. Nacio ndaimono icio ikiuma igīthīi igītoonya thīinī wa ngūrwe. Rūūru rūu ruothe rwa mūigana wa ngūrwe ngiri igīrī, rūkīharūrūka kīhurūrūka-inī na ihenya rūgītoonya iria-inī, rūkīūrīa.

¹⁴ Arīa maarīithagia ngūrwe icio makīūra, magīthīi kūheana ūhoru ūcio itūūra-inī na mīgūnda-inī, nao andū magīūka kuona ūrīa gwekīkīte. ¹⁵ Na rīrīa mookire harī Jesū, makīona mūndū ūrīa warī na Legioni ya ndaimono aikarīte thī hau, ehumbīte nguo na arī na meciiria mega; nao magītīgīra. ¹⁶ Andū arīa moonete ūndū ūcio ūgīkwo makīira andū acio angī maūndū marīa mekīkire kūrī mūndū ūcio waiyūrītwo nī ndaimono, o na makīmahe ūhoru wa ngūrwe. ¹⁷ Nao andū acio makīambīrīria gūthaitha Jesū oime būrūri ūcio wao.

* 5:9 Legioni nī kiugo gīa Kīroma gīa kuuga “mbūtū ya thigari ngiri ithathatū” (6,000).

¹⁸ Rĩria Jesũ aatoonyaga gatarũ, mũndũ ũcio warutĩtwo ndaimono agĩthaitha Jesũ etĩkĩre mathiĩ nake. ¹⁹ No Jesũ akĩmũgĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka mũciĩ kũrĩ andũ anyu, ũmeere ũrĩa wotha Mwathani agwĩkĩre, o na ũrĩa akũiguĩrĩre tha.” ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ ũcio agĩthiĩ akĩambĩrĩria kũheana ũhoro kũu Dekapoli wa maũndũ marĩa mothe Jesũ aamwĩkĩre. Nao andũ othe makĩgega.

Kairĩtu Gaakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

²¹ Nake Jesũ aarĩkia kũringa rĩngĩ na gatarũ na aakinya mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, kĩrĩndĩ kĩngĩ gĩkĩũngana harĩ we o hau aarĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria. ²² Na hĩndĩ o iyo mũnene ũmwe wa thunagogi wetagwo Jairũ agĩũka hau. Oona Jesũ, akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ make ²³ akĩmũthaitha mũno, akĩmwĩra atĩrĩ, “Kairĩtu gakwa gakiere gũkua. Ndagũthaitha ũũke, ũgakaigĩrĩre moko nĩgeetha kahone, gatũũre muoyo.” ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthiĩ nake.

Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩkĩmũrũmĩrĩra, na gĩkamũhatĩkaga na mĩena yotha. ²⁵ Na rĩrĩ, hau nĩ haarĩ na mũtumia watũire oiraga thakame mĩaka ikũmi na iĩrĩ. ²⁶ Nĩathĩnĩkĩte mũno agĩthondekwo nĩ mandagĩtarĩ aingĩ, na akahũthĩra kĩrĩa gĩothe aakoretwo nakĩo, no handũ ha kũhona aakĩragĩrĩria o kwĩhĩrwo. ²⁷ Rĩria aigũire ũhoro wa Jesũ, agĩũka na thuutha wake gatagatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ, akĩhutia nguo yake, ²⁸ tondũ eeciiririe atĩrĩ, “Ingĩhutia nguo ciake, no hone.” ²⁹ O rĩmwe agĩtiga kuura, na akĩigua nĩhererio thĩina mwĩrĩ-inĩ wake.

³⁰ Nake Jesũ o rĩmwe akĩigua atĩ hinya nĩwoima harĩ we. Akĩhũgũrĩra kĩrĩndĩ kũu akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio wahutia nguo ciakwa?”

³¹ Nao arutwo ake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Woria ‘Nũũ wahutia?’ ũkĩonaga ũrĩa andũ aya marakũhatĩka?”

³² No Jesũ akĩroranga one nũũ wamũhutĩtie. ³³ Nake mũtumia ũcio, aamenya ũrĩa eekĩtwo, agĩũka, akĩgũithia magũrũ-inĩ make akĩinainaga nĩ guoya, akĩmũhe ũhoro wotha ũrĩa watariĩ. ³⁴ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, wĩtikio waku nĩguo watũma ũhone; thĩ na thayũ na ũhone mũrimũ waku.”

³⁵ O hĩndĩ iyo Jesũ akĩaragia-rĩ, hagĩũka andũ moimĩte kwa Jairũ ũrĩa warĩ mũnene wa thunagogi, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩguo nĩakua. ũgũgĩthĩnia mũrutani rĩngĩ nĩkĩ?”

³⁶ Nake Jesũ akĩaga gũthikĩrĩria ũguo moigaga, akĩira mũnene ũcio wa thunagogi atĩrĩ, “Wee itĩkia na ndũgetigĩre.”

³⁷ Jesũ ndetĩkĩririe mũndũ o na ũrĩkũ amũrũmĩrĩre, o tiga Petero na Jakubu na Johana mũrũ wa nyina na Jakubu. ³⁸ Na maakinya mũciĩ kwa mũnene ũcio wa thunagogi, Jesũ akĩona andũ magagaĩte makĩrĩraga na makiugagĩrĩria. ³⁹ Agĩtoonya thĩinĩ akĩmeera atĩrĩ, “Kĩagago gĩkĩ gĩothe na kĩrĩro nĩ cia kĩ? Mwana ti mũkuũ, no nĩ gũkoma akomete.” ⁴⁰ Nao makĩmũthekerera.

Na thuutha wa kũmoimia nja othe, akĩoya ithe na nyina wa mwana na arutwo arĩa aarĩ nao magĩtoonya harĩa mwana ũcio aarĩ. ⁴¹ Akĩnyiita mwana guoko, akĩmwĩra atĩrĩ, “Talitha kumi!” (naguo wataũrwo nĩ ta kuuga, “Kairĩtu gaka, ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra!”) ⁴² O rĩmwe kairĩtu kau gagĩũkĩra, gakĩambĩrĩria gũthiĩ (nako kaarĩ na ũkũrũ wa mĩaka ikũmi na iĩrĩ). Nao mona ũguo makĩgega mũno. ⁴³ Nake akĩmakaania mũno matikareke mũndũ o na ũrĩkũ amenye ũhoro ũcio, na akĩmeera makahe kĩndũ gĩa kũrĩa.

6

Mũnabii ũtarĩ Mũtũe

¹ Thuutha ũcio Jesũ akiuma kũu agĩthiĩ itũũra rĩao, arĩ hamwe na arutwo ake. ² Mũthenya wa Thabatũ wakinya, Jesũ akĩambĩrĩria kũruta andũ ũhoro arĩ thĩinĩ wa thunagogi, na andũ aingĩ arĩa maamũiguire makĩgega.

Nao makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aarutire maũndũ maya kũ? Nĩ ũũgĩ wa mũthemba ũrĩkũ ũyũ aheetwo, atĩ o na nĩaringaga ciama! ³ Githĩ ũyũ ti ũrĩa bundi wa mbaũ? Githĩ ũyũ ti mũrũ wa Mariamu, o we mũrũ wa nyina na Jakubu na Jusufu na Judasi na Simoni. Na aarĩ a nyina githĩ matirĩ gũkũ hamwe na ithui?” Nao makĩmũrakarĩra.

⁴ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Kũndũ mũnabii ataheagwo gĩtĩo no itũũra-inĩ rĩake, na kwa andũ a nyũmba yao, na gwake mũciĩ.” ⁵ Nake Jesũ ndaahotire kũringa ciana kũu, o tiga atĩ nĩagĩrĩire andũ mataarĩ aingĩ moko arĩa maarĩ arũaru nao makĩhona. ⁶ Nake akĩgega nĩ ũndũ wa ũrĩa maagĩte wĩtikio.

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

Jesũ agĩcooka agĩthiĩ akĩrutanaga itũũra gwa itũũra. ⁷ Agĩcooka agĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, akĩmatũma mathiĩ eerĩ na akĩmahe ũhoti wa kũingata ngoma thũku.

⁸ Na akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigekuuĩre kĩndũ o nakĩ rũgendo-inĩ tiga o mũtirima; na mũtigakuue mũgate, kana mondo, kana mbeeca ibeeti-inĩ cianyu. ⁹ Īkĩrai iraatũ no mũtigakuue nguo cia kũgarũrĩa. ¹⁰ Rĩrĩa rĩothe mwatoonya nyũmba, ikarai kuo nginya rĩrĩa mũkoima itũũra rĩu. ¹¹ Na kũrĩa andũ matakamũnyĩta ũgeni kana marege kũmũthikĩrĩa-rĩ, mũkiuma kuo mũkaaribariba magũrũ manyu rũkũngũ rũitike, rũtuĩke ũira wa kũmatũra ciira.”

¹² Nao makĩumagara magĩthiĩ makĩhunjagia atĩ andũ merire. ¹³ Ningĩ makĩingata ndaimono nyingĩ na magĩtĩrĩa andũ aingĩ arĩa maarĩ arũaru maguta nao makĩhona.

Johana Mũbatithania Kũrengwo Mũtwe

¹⁴ Mũthamaki Herode nĩagũire ũhoru ũcio, nĩgũkorwo rĩitwa rĩa Jesũ nĩrĩagĩte igweta mũno. Andũ amwe moigaga atĩrĩ, “Johana Mũbatithania nĩariũkite kuuma kũrĩ arĩa akuũ, na nĩkĩo arĩ na hinya mũnene ũguo wa kũringa ciana.”

¹⁵ Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ŭyũ nĩ Elija.”

Angĩ nao makoiga atĩrĩ, “Ŭyũ nĩ mũnabii ta ũmwe wa arĩa a tene.”

¹⁶ Nowe Herode rĩrĩa aigũire ũhoru ũcio, akiuga atĩrĩ, “Johana, mũndũ ũrĩa ndaa-tinithirie mũtwe-rĩ, nĩariũkite kuuma kũrĩ arĩa akuũ!”

¹⁷ Nĩgũkorwo, Herode we mwene nĩanyĩtithĩtie Johana na akamũikithia njeera. Eekĩte ũguo nĩ ũndũ wa Herodia, ũrĩa warĩ mũtumia wa mũrũ wa nyina Filipu, nĩgũkorwo Herode nĩamũhikĩtie. ¹⁸ Nake Johana nĩeraga Herode atĩrĩ, “Ndũrĩ na rũtha kũhikia mũtumia wa mũrũ wa maitũguo.” ¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio Herodia agĩtuma Johana ũthũ na akĩenda kũmũuragithia. No ndangĩahotire gwĩka ũguo, ²⁰ nĩgũkorwo Herode nĩetigĩrĩte Johana na akamũgitagĩra, tondũ nĩoi atĩ aarĩ mũndũ mũthingu na mũtheru. Herode nĩathikagĩrĩa Johana, no nĩatangĩkaga mũno amũigua; no nĩendaga mũno kũmũthikĩrĩa.

²¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Herodia nĩagĩire na mweke. Herode nĩarugithirie iruga inene rĩa kũririkana mũthenya wa gũciarwo gwake, nake agĩta anene arĩa maamũteithagia na atongoria ake a mbũtũ cia ita, na andũ arĩa maarĩ igweta kũu Galili. ²² Na rĩrĩa mwarĩ wa Herodia aatoonyire kũu maarĩ na akĩina-rĩ, agĩkenia Herode na ageni ake arĩa meetĩtwo iruga rĩu.

Mũthamaki akĩira mũirĩtu ũcio atĩrĩ, “Hooya o kĩrĩa gĩothe ũngĩenda na nĩngũkũhe.”

²³ Akĩhĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Kĩrĩa gĩothe ũngĩhooya nĩngũkũhe, o na angĩkorwo nĩ nuthu ya ũthamaki wakwa.”

²⁴ Mũirĩtu ũcio agĩthiĩ akĩũria nyina atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ ngwĩtia?”

Nyina akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itia mũtwe wa Johana Mũbatithania.”

²⁵ O rĩmwe mũirĩtu ũcio akĩhiũha, agĩtoonya he mũthamaki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngwenda ũũhe o rĩu mũtwe wa Johana Mũbatithania ũrĩ thĩinĩ wa kiuga.”

²⁶ Mũthamaki akĩigua kĩeha mũno, no tondũ wa mwĩhĩtwa wake na nĩ ũndũ wa ageni ake, ndangĩaregire gwĩka ũguo orĩtio. ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma mũthigari ũmwe wa arĩa maamũrangagĩra, o hĩndĩ iyo akĩmwatha athiĩ arehe mũtwe wa Johana. Mũndũ ũcio agĩthiĩ njeera agĩtinia Johana mũtwe ²⁸ akĩũrehe na kiuga, akĩnengera mũirĩtu ũcio, nake akĩũnengera nyina. ²⁹ Nao arutwo a Johana maigua ũhoru ũcio, magĩũka, makĩoya mwĩrĩ wake, magĩthiĩ, makĩũthika.

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Ithano Irio

³⁰ Atūmwo nīmagomanire harī Jesū, makīmwīra maūndū marīa mothe meekīte, na marīa maarutīte andū. ³¹ Na tondū wa ūrīa andū aingī mookaga magīthiia-rī, matingīahotire kuona o na hīndī ya kūrīa irio, nake Jesū akīmeera atīrī, “Ūkai inyuī oiki, tūthiī handū hatarī inegene, tūkahurūke.”

³² Nī ūndū ūcio makīingīra gatarū marī oiki, magīthiī handū hataarī andū. ³³ Nao andū aingī arīa maamonire magīthiī, makīmamenya, magīteng’era na magūrū moimīte matūūra-inī mothe, magīkinya mbere yao. ³⁴ Na rīrīa Jesū oimire gatarū, akīona andū aingī, akīmaiguīra tha, tondū maatariī ta ng’ondū itarī na mūrīithi. Nī ūndū ūcio akīambīrīria kūmaruta maūndū maingī.

³⁵ Na gwatua gūtuka, arutwo ake magīthiī kūrī we, makīmwīra atīrī, “Gūkū nī werū-inī na rīu gūkirīi gūtuka. ³⁶ Īra andū aya mathiī nīguo makinye mīgūnda-inī na matūūra-inī marīa me hakuhī makegūrīre kīndū gīa kūrīa.”

³⁷ Nowe akīmacookeria akīmeera atīrī, “Maheeli kīndū gīa kūrīa arī inyuī.”

Nao makīmūūria atīrī, “Ūrenda tūthiī tūkagūre mīgate ya dinari magana meerī tūmahe marīe?”

³⁸ Nake akīmooria atīrī, “Mūrī na mīgate iigana? Thiī mūrore.”

Hīndī īrīa maarorire makīmwīra atīrī, “Harī na mīgate itano, na thamaki igīrī.”

³⁹ Nake Jesū agīathana andū othe maikare thī ikundi ikundi kūu nyeki-inī īrīa yarī ho nduru. ⁴⁰ Nī ūndū ūcio magīkara thī marī ikundi cia andū igana na cia andū mīrongo itano. ⁴¹ Nake akīoya mīgate iyo itano na thamaki icio igīrī, akīrora na igūrū, agīcookia ngaatho na akīenyūranga mīgate iyo. Agīcooka akīmīnengera arutwo ake mahe andū. Ningī akīoya thamaki icio igīrī akīmagayania othe. ⁴² Nao othe makīrīa makīhūūna, ⁴³ nao arutwo makīūngania cienyū cia mīgate na cia thamaki iria ciatigarīte makīiyūria ciondo ikūmi na igīrī. ⁴⁴ Mūigana wa arūme arīa othe maarīre irio icio maarī ngiri ithano.

Jesū Kūgerera Maaī Igūrū

⁴⁵ Na hīndī o iyo Jesū akīira arutwo ake matoonye gatarū mathiia mbere yake makinye Bethisaida, mūira wa oigīre kīrīndī ūhorō. ⁴⁶ Thuutha wa kūmoigīra ūhorō, akīambata kīrīma-inī agīthiī kūhooya.

⁴⁷ Na gūgīkinya hwaī-inī, gatarū kaarī gatagatī ka iria, nake Jesū aarī thī nyūmū arī wiki. ⁴⁸ Nake akīona arutwo makīīgūmīra gūtware gatarū, tondū rūhuho rwerekeire na kūrīa moimaga. Na rīrī, ta thaa kenda cia ūtukū, Jesū agīthiī kūrī o agereire maaī igūrū. Nake aarī o hakuhī kūmahītuka, ⁴⁹ no-o mamuona agereire maaī igūrū magīiciiria nī ngoma moonaga. Magīkaya ⁵⁰ tondū othe nīmamuonire na magīitigīra mūno.

O hīndī iyo Jesū akīmeera atīrī, “Ūmīrīriai! Nī niī. Tigai gwītīgīra.” ⁵¹ Agīcooka agītoonya gatarū kau maarī, naruo rūhuho rūgītūka. Nao makīgega mūno, ⁵² tondū matiataūkiirwo nī ūhorō wa mīgate iyo; ngoro ciao ciarī o nyūmū.

⁵³ Na maarīkia kūringa mūrīmo ūrīa ūngī, magīkinya Genesareti, makīoha gatarū kao hūgūrūrū-inī cia iria. ⁵⁴ Maarīkia kuuma gatarū-inī, o rīmwe andū makīmenya Jesū. ⁵⁵ Magītuīkania būrūrī-inī ūcio wothe magakuuaga andū arīa maarī arūaru na ibarī, makīmatwaraga kūrīa guothe maiguaga atī nīkuo arī. ⁵⁶ Na kūrīa guothe aathiia, mīciī-inī, na tūtūūra-inī o na kana mīgūnda-inī, o maigaga arīa arūaru ndūnyū-inī, na makamūthaita ametīkīrie naarī mahutie gīcūrī kīa nguo yake, na arīa othe maamūhutirie makīhona.

7

Kīndū kīrī Thaahu na Gītarī Thaahu

¹ Na rīrī, Afarisai na arutani amwe a watho arīa moimīte Jerusalemu makīūngana harī Jesū na ² makīona arutwo ake amwe makīrīa irio na moko maarī na thaahu, ūguo nī ta kuuga, matethambīte moko. ³ (Afarisai na Ayahudi othe matirīaga irio matethambīte moko mao wega kūringana na kīrīra gīa athuuri. ⁴ Rīrīa moima ndūnyū matingīrīa matambīte gwīthamba. Na nī marūmagia irīra ingī, ta gūthambia ikombe, na nyūngū o na mbirika).

⁵ Nĩ ūndũ ūcio Afarisai na Arutani a watho makĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nĩ kĩ gītũmaga arutwo aku mage gītũũra kũringana na irĩra cia athuuri, na makarĩaga irio na moko marĩ na thaahu?”

⁶ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Isaia aaririe ma rĩrĩa aarathire ūhoru wanyu, inyuĩ hinga ici; o ta ūrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

“‘Andũ aya maaheaga gĩtĩo na mĩromo,
no ngoro ciao ikoragwo irĩ kũraya na nĩ.

⁷ Nao maahooyaga o tũhũ;

morutani marĩa marutanaga no mawatho ma andũ.’

⁸ Mūtiganĩrie maathani ma Ngai, mũkarũmia irĩra cia andũ.”

⁹ Agĩcoka akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩmũgĩte na njĩra njega ya gūtiganĩria maathani ma Ngai atĩ nĩguo mũrũmie irĩra cianyu ene! ¹⁰ Nĩgũkorwo Musa oigire atĩrĩ, ‘Tĩia thoguo na nyũkwa,’ na, ‘Ūrĩa wothe ūkaaruma ithe kana nyina no nginya ooragwo.’ ¹¹ No inyuĩ muugaga atĩ mũndũ angĩra ithe kana nyina atĩrĩ, ‘Kĩrĩa ingĩagũteithia nakĩo nĩ Korubani’ (ũguo nĩ kuuga, nĩ kĩheo kĩamũrĩre Ngai), ¹² na mūticookaga kũmwĩtĩkĩria ekĩre ithe kana nyina ūndũ. ¹³ Nĩ ūndũ ūcio mũkaagithia kiugo kĩa Ngai kĩene na ūndũ wa kĩrĩra kĩanyu kĩrĩa mũthiia mũgītiganagĩra. Na nĩmwĩkaga maũndũ maingĩ ta macio.”

¹⁴ O rĩngĩ Jesũ agĩta kĩrĩndĩ harĩ we agĩkĩra atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aya othe, thikĩrĩriai na mũigwe. ¹⁵ Gūtĩrĩ kĩndũ kĩrĩ nja ya mũndũ kĩngĩmũgwatia ‘thaahu’ nĩ ūndũ wa gũtoonya thĩnĩ wake. No rĩrĩ, kĩrĩa kiumaga thĩnĩ wa mũndũ nĩkĩo kĩmũgwatagia ‘thaahu.’”

¹⁶ (Aakorwo mũndũ arĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩgue).

¹⁷ Thuutha wa gūtigana na kĩrĩndĩ na gũtoonya nyũmba, arutwo ake makĩmũũria ūhoru wa ngerekano ĩyo. ¹⁸ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “O na inyuĩ mūtĩrĩ mũrataũkĩrwo o na rĩu? Kaĩ mũtooĩ atĩ gūtĩrĩ kĩndũ gũtoonyaga thĩnĩ wa mũndũ kuuma na nja kĩngĩmũgwatia thaahu? ¹⁹ Nĩgũkorwo gĩtitoonyaga ngoro-inĩ yake, no gũtoonyaga nda yake gĩgacooka gĩkoima mwĩrĩ-inĩ wake.” (Akiuga ūguo-rĩ, Jesũ nĩgũtua aatuaga atĩ irio ciothe itĩrĩ thaahu).

²⁰ Agĩthĩ na mbere na kwaria, akiuga atĩrĩ, “Kĩrĩa kiumaga thĩnĩ wa mũndũ nĩkĩo kĩmũgwatagia thaahu. ²¹ Nĩgũkorwo ngoro-inĩ cia andũ nĩkuo kuumaga meciiria mooru, ūhũũri maraya, na ūici, na ūragani, na ūtharia, ²² na ūkoroku, na rũmena, na maheeni, na ūũra-thoni, na ūiru, na njambanio, na mwĩtĩo, o na ūrimũ. ²³ Maũru maya mothe moimaga thĩnĩ wa mũndũ na makamũgwatia thaahu.”

Wĩtĩkio wa Mũtumia Mũfoinike

²⁴ Nake Jesũ akiuma kũu agĩthĩ gũkuhĩ na Turo. Agĩtoonya nyũmba ĩmwe na ndeendaga mũndũ o na ūrĩkũ amenye atĩ arĩ kũu; no ndangĩahotire kwĩhitha. ²⁵ Na rĩrĩ, mũtumia warĩ na kairĩtu kaarĩ na ngoma thũku rĩrĩa aigũire ūhoru wake, agĩũka akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ make. ²⁶ Mũtumia ūcio aarĩ Mũyunani, waciariĩrwo Foinike ya Suriata. Nake agĩthaitha Jesũ aingate ngoma ĩyo thũku yume thĩnĩ wa kairĩtu gake.

²⁷ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Reke ciana ciambe irĩe ihũũne, nĩgũkorwo ti wega kuoya mĩgate ya ciana na kũmĩkĩria ngui.”

²⁸ Nake mũtumia ūcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Noguo Mwathani, no o na ngui irĩ rungu rwa metha nĩ irĩĩaga rũitiki rũrĩa rũitagwo nĩ ciana.”

²⁹ Jesũ agĩcoka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ ūndũ wa ūguo wacookia-rĩ, wĩthĩre; ndaimono nĩyoima thĩnĩ wa mwarĩguo.”

³⁰ Mũtumia ūcio akĩinũka mũciĩ agĩkora kaana gake gakomete ūrĩrĩ-inĩ na ndaimono ĩrĩkĩtie gũthĩ.

Kũhonio kwa Mũndũ Ūtaiguaga na Ūtaaragia

³¹ Ningĩ Jesũ akiuma kũu gũkuhĩ na Turo agĩtũkanĩria Sidoni, agĩkũrũka nginya iria-inĩ rĩa Galili, agĩtoonya bũrũri wa Dekapoli. ³² Arĩ kũu andũ amwe makĩmũrehere mũndũ ūtaiguaga na ūtaaragia, makĩmũthaitha amũigĩrĩre guoko.

³³ Na thuutha wa kũmũtwara handũ keheri-inĩ, haraaya na kĩrĩndĩ, Jesũ agĩtoonya ciara ciake matũ ma mũndũ ũcio. Agĩcooka agĩtua mata na akĩhutia rũrĩmĩ rwa mũndũ ũcio namo. ³⁴ Akĩrora na igũrũ, akĩhũmũka na hinya, akĩmwĩra atĩrĩ, “Efathal!” (ũguo nĩ kuuga, “Hingũka!”). ³⁵ Aarĩkia kuuga ũguo matũ ma mũndũ ũcio makĩhingũka na rũrĩmĩ rwake rũkĩregera akĩambĩrĩria kwaria o wega.

³⁶ Nake Jesũ akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũrĩkũ. No ũrĩa akĩragĩrĩria kũmakaania, noguo makĩragĩrĩria kwaria mũno ũhoru ũcio. ³⁷ Nao andũ makĩgega mũno makĩria, makiuga atĩrĩ, “Nĩekĩte maũndũ mothe wega. O na agatũmaga andũ arĩa mataiguaga maigue na arĩa mataaragia maarie.”

8

Jesũ kũhe Andũ Ngiri Inya Irio

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio kĩrĩndĩ kĩingĩ gĩkĩũngana rĩngĩ. Na tondũ gĩtiarĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa-rĩ, Jesũ agĩta arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, ² “Nĩndĩraiguĩra andũ aya tha Nĩgũkorwo makoretwo hamwe na nĩ rĩu mĩthenya ĩtatũ na matirĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa. ³ Ingĩmeera mainũke mahũũtĩ mekũringĩkĩra njĩra, tondũ amwe ao moimĩte kũraya.”

⁴ Nao arutwo makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ angĩruta irio cia kũmahũũnia kũ gũkũ werũ-inĩ ũyũ?”

⁵ Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na mĩgate ĩigana?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũrĩ na mĩgate mũgwanja.”

⁶ Akĩira kĩrĩndĩ gĩikare thĩ. Nake akĩoya mĩgate ĩyo mũgwanja, na aarĩkia gũcookia ngaatho akĩenyũranga mĩgate ĩyo, akĩmĩnengera arutwo ake mahe andũ, nao magĩka o ũguo. ⁷ O na nĩ maarĩ na tũthamaki tũnini tũtarĩ tũingĩ; agĩcookia ngaatho nĩ undũ watuo, na akĩira arutwo magaire andũ. ⁸ Nao makĩria makĩhũũna. Thuutha ũcio arutwo makĩũngania cienyũ iria ciatigarĩte, ikĩyũra ciondo mũgwanja. ⁹ Andũ arũme arĩa maarĩre maarĩ ta ngiri inya. Na aarĩkia kũmeera mathĩ, ¹⁰ agĩtoonya gatarũ me na arutwo ake, magĩthĩ bũrũri wa Dalumanutha.

¹¹ Nao Afarisai magĩũka na makĩambĩrĩria kũũria Jesũ ciũria. Makĩmwĩra aringe kĩa kuuma igũrũ no nĩkũmũgeria maamũgeragia. ¹² Nake akĩhũmũka ihũmũka inene, akĩũria atĩrĩ, “Nĩkĩ gĩgũtũma rũciaro rũrũ rũũrie rũringĩrwo kĩa? Ngũmwĩra atĩrĩ na ma gũtirĩ kĩa rũkũringĩrwo.” ¹³ Agĩcooka akĩmatiga, agĩtoonya gatarũ akĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ.

Ndawa ya Kũmbia Mĩgate ya Afarisai na ya Herode

¹⁴ Na rĩrĩ, arutwo nĩmariganĩrwo nĩ gũkuua mĩgate, tiga o mũgate ũmwe marĩ naguo gatarũ-inĩ. ¹⁵ Nake Jesũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei. Mwĩhũgagei ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai na ya Herode.”

¹⁶ Nao makĩaranĩria ũhoru ũcio mũndũ na ũrĩa ũngĩ, makĩrana atĩrĩ, “Aratwĩra ũguo tondũ tũtirĩ na mĩgate.”

¹⁷ Jesũ aamenya ũrĩa meeranaga akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mwaranĩrie ũhoru wa kwaga mĩgate? Nginya rĩu mũtirĩ mũrataũkĩrwo o na kana mũkamenya? Nĩ kũmia mũmĩtie ngoro cianyu? ¹⁸ Anga mũrĩ na maitho na mũtionaga, na mũrĩ na matũ na mũtiiguaga? Kaĩ mũtararirikana? ¹⁹ Rĩria ndenyũrangĩre andũ arĩa ngiri ithano mĩgate ĩria ĩtano-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrĩte cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo ikũmi na igĩrĩ.”

²⁰ “Na rĩria ndenyũrangĩre andũ arĩa ngiri inya mĩgate ĩria mũgwanja-rĩ, nĩ ciondo ciigana muonganirie ciyũrĩte cienyũ cia mĩgate?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ciarĩ ciondo mũgwanja.”

²¹ Akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ mũtarĩ mũrataũkĩrwo nĩ ũhoru nginya rĩu?”

Kũhonio kwa Mũtumumu Karia-inĩ ka Bethsaida

²² Na maakinya Bethisaida, andũ amwe makĩmũrehera mũndũ warĩ mũtumumu, na magĩthaita Jesũ amũhutie. ²³ Akĩnyiita mũndũ ũcio mũtumumu guoko, akĩmuumia na nja ya itũũra. Na aarĩkia kũmũtuĩra mata maitho na kũmũigĩrĩra moko, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ kĩndũ ũroona?”

²⁴ Nake agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrona andũ; no ngoona mahaana ta mĩtĩ magĩthĩĩ.”

²⁵ O rĩngĩ Jesũ akĩigĩrĩra mũndũ ũcio moko maitho. Hĩndĩ iyo maitho make makĩhingũka, agĩcooka kuona na akĩona indo ciothe wega. ²⁶ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inũka, na ndũgatoonye itũũra-inĩ.”

Petero Kuumbũra Kristũ

²⁷ Jesũ na arutwo ake magĩthĩĩ na mbere o nginya tũtũũra-inĩ tũrĩa twarigiicĩirie Kaisarea-Filipi. Na me njĩra-inĩ akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

²⁸ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga wee nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga wee nĩwe Elija; o na angĩ moigaga wee ũrĩ ũmwe wa anabii.”

²⁹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyuĩ na inyuĩ muugaga atĩa? Muugaga nĩ nĩ nĩ ũ?”

Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ.”

³⁰ Nake Jesũ akĩmakaania matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoru wake.

Jesũ Kuumbũra Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake Gĩtanakinya

³¹ Ningĩ Jesũ akĩambĩrĩria kũmaruta atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya one mathĩĩna maingĩ na aregwo nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene o na arutani a watho, na atĩ no nginya ooragwo, na thuutha wa mĩthenya itatũ ariũke. ³² Aaririe ũhoru ũcio atekũhitha, nake Petero akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩambĩrĩria kũmũkaania.

³³ No Jesũ akĩhũgũra akĩrora arutwo ake, na agĩkũũma Petero, akiuga atĩrĩ, “Cooka thuutha wakwa, Shaitani! Wee ndwĩciiragia maũndũ moimĩte kũrĩ Ngai, tiga o maũndũ marĩa moimĩte kũrĩ andũ.”

³⁴ Agĩcooka agĩita kĩrĩndĩ hamwe na arutwo ake moke harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ o wotho ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, na akuue mũtharaba wake anũmĩrĩre. ³⁵ Nĩgũkorwo ũrĩa wotho wendaga kũhonokia muoyo wake nĩ kũũrwo akoorwo nĩguo, no ũrĩa wotho ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega, nĩakaũhonokia. ³⁶ Mũndũ angĩũgũna nakĩ angĩũgwatĩra thĩ yotho, no orwo nĩ muoyo wake? ³⁷ Kana nĩ kĩ mũndũ angĩkũũrania na muoyo wake? ³⁸ Mũndũ o wotho ũngĩconoka nĩ ũndũ wakwa na aconoke nĩ ũndũ wa ciugo ciakwa hĩndĩ ĩno ya rũciaro rũrũ rwa ũtharia na rwa mehia, o nake Mũrũ wa Mũndũ nĩakamũconokera rĩrĩa agaacooka arĩ na riiri wa lthe, arĩ na arĩa atheru.”

9

¹ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe marũngĩi haha matigacama gĩkuũ matonete ũthamaki wa Ngai ũgĩũka wĩ na hinya!”

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩĩ

² Thuutha wa mĩthenya itandatũ, Jesũ nĩmathiire na Petero na Jakubu na Johana, akĩmatwara kĩrĩma-inĩ kĩaaya, marĩ oiki. Na rĩrĩ, arĩ hau mbere yao akĩgarũrũka ũrĩa aahaanaga. ³ Nguo ciake ikĩerũha cua; gũtirĩ mũndũ gũkũ thĩ ũngĩahotire gũcithambia crierũhe ũguo. ⁴ Na marĩ o hau makĩmũrĩrwo nĩ Elija na Musa, makĩaranĩria na Jesũ.

⁵ Nake Petero akĩra Jesũ atĩrĩ, “Rabii,* nĩtwagĩrĩrwo nĩ gũikara gũkũ. Reke twake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.” ⁶ (Petero oigire ũguo tondũ nĩarigĩtwo nĩ ũrĩa ekuuga, nĩ tondũ wa ũrĩa maamakĩte.)

⁷ Ningĩ hagĩũka itu, rĩkĩmahumbĩra, na mũgambo ũkiuma itu-inĩ rĩũ, ũkiuga atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa nyendete. Mũiguagei!”

⁸ Na kahinda o kau makĩhũgũra, no mationire mũndũ ũngĩ arĩ hamwe nao, tiga o Jesũ.

* 9:5 Rabii nĩ kuuga “mũrutani.”

⁹ Na rĩria maikũrũkaga kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũria monete, nginya rĩria Mũrũ wa Mũndũ agaakorwo ariũkĩte akoima kũrĩ arĩa akuũ. ¹⁰ Nao magĩkira na ũhoru ũcio, no makooranagia o ene atĩrĩ, “kũriũka kuuma kũrĩ akuũ nĩ kuuga atĩa.”

¹¹ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Elija no nginya ambe ooke?”

¹² Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ti-itherũ Elija no nginya ambe ooke ahaarĩrie maũndũ mothe. Ningĩ nĩ kĩ gĩgĩtũmĩte kwandĩkwo atĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya athĩĩnĩke mũno na aregwo nĩ andũ? ¹³ No ngũmwĩra atĩrĩ, Elija nĩarĩkĩtie gũũka na andũ makamwĩka o ũria wotho meendaga kũmwĩka, o ta ũria ũhoru wake wandĩkĩtwo.”

Kũhonio gwa Kamwana Kaarĩ na Ngoma Thũku

¹⁴ Na rĩria maakinyire harĩ arutwo arĩa angĩ, makĩona kĩrĩndĩ kĩnene kĩmarigiicĩrie, na arutani a watho magĩkararania nao. ¹⁵ Na rĩria andũ othe moonire Jesũ, makĩgega mũno magĩteng’era makamũgeithie.

¹⁶ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mũrakararanĩria nao?”

¹⁷ Mũndũ ũmwe warĩ kĩrĩndĩ-inĩ kũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngũkũreheire mũrũ wakwa, ũkoragwo arĩ na ngoma thũku na ndaaragia. ¹⁸ Hĩndĩ irĩa yotho yamũnyĩ-ita, imũtungumanagia thĩ na akarutaga mũhũyũ na kanua, akahagarania magego na akomagara. Njũũrĩrie arutwo aku maingate ngoma iyo thũku, no matinahota.”

¹⁹ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Inyuĩ rũciarũ rũrũ rũtetĩkagia, nĩ nginya rĩ ngũikarania na inyuĩ? Ngũmũkirĩrĩria nginya rĩ? Ndeherai kamwana kau.”

²⁰ Nĩ ũndũ ũcio magĩgatwarĩra Jesũ. Rĩria ngoma iyo thũku yoonire Jesũ, igĩgathiorania o rĩmwe. Gagĩtungumana thĩ, gakĩgaragara, gakĩrutaga mũhũyũ na kanua.

²¹ Nake Jesũ akĩũria ithe wa kamwana kau atĩrĩ, “Nĩ hĩndĩ iigana atĩa gakoretwo kahaana ũguo?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kuuma arĩ o kaana. ²² Na maita maingĩ yanagaikia mwaki-inĩ o na maai-inĩ ikoorage. No akorwo nĩ harĩ ũndũ ũngĩka, tũguĩre tha ũtũteithie.”

²³ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ ‘korwo ndahota’? Maũndũ mothe nĩmahotekaga kũrĩ mũndũ ũria wĩtikĩtie.”

²⁴ O rĩmwe ithe wa kamwana kau akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩndetĩkia, ndeithia harĩa njagĩte gwĩtikia.”

²⁵ Rĩria Jesũ oonire atĩ kĩrĩndĩ nĩgĩateng’erete gũuke hau, agĩkũũma ngoma iyo thũku. Akĩmũĩra atĩrĩ, “Wee ngoma iino thũku ũtaiguaga na ũtaaragia, nĩndagwatha uume thĩĩnĩ wa kamwana gaka, na ndũkanacooke gũtoonya thĩĩnĩ wako rĩngĩ.”

²⁶ Ngoma iyo thũku igĩkayũrũrũka, igĩgathiorania na hinya, na ikiuma. Kamwana kau gakĩhaana ta karĩ gakuũ, o nginya andũ aingĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ gakuũ.” ²⁷ No Jesũ agĩkanyĩta guoko, agĩgokĩria, nako gakĩrũgama.

²⁸ Thuutha wa Jesũ gũtoonya nyũmba, arutwo ake makĩmũũrĩria keheri-inĩ atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmire ithuĩ tũremwo nĩ kũingata ngoma iyo?”

²⁹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngoma ya mũthemba ta ũcio ndĩngiuma na njĩra ingĩ tiga o ya mahooya (o na kwĩima irio).” (Nĩ harĩ maandĩko mangĩ matakoragwo na ũhoru ũyũ wa kwĩima irio).

³⁰ Nao makiuma kũu magĩtuĩkanĩria bũrũri wa Galili, na Jesũ ndeendaga mũndũ o na ũrĩkũ amenye kũrĩa marĩ, ³¹ tondũ nĩarutaga arutwo ake. Nake akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkũnyanĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ, nao nĩmakamũũraga, no thuutha wa mĩthenya itatũ nĩakariũka.” ³² No matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ũria oigaga, na magĩitigĩra kũmũũria ũhoru ũcio.

Nũũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

³³ Nao magĩkinya Kaperinaumu. Na rĩria aarĩ nyũmba thĩĩnĩ akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkararanagĩria kĩ tũrĩ njĩra-inĩ?” ³⁴ No-o magĩkira tondũ marĩ njĩra-inĩ nĩ-makararanagia makĩũranagia nũũ mũnene kũrĩ arĩa angĩ.

³⁵ Na aikara thĩ, Jesũ agĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ūrĩa wothē ũngĩenda gũtuũka wa mbere, no nginya akorwo arĩ wa thuutha wa arĩa angĩ na atuũke ndungata ya andũ othe.”

³⁶ Nake akĩrehe kaana agĩkarũgamia gatagatĩ kao. Na aarĩkia gũkaiyũkia moko-inĩ make, akĩmeera atĩrĩ, ³⁷ “Ūrĩa wothē ũngĩamũkĩra kaana kamwe ta gaka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩ aamũkagĩra; na ūrĩa ũngĩnyamũkĩra nĩ to nĩ aamũkagĩra, no nĩamũkagĩra ūrĩa wandũmire.”

Ūrĩa ūtarĩ Thũ litũ arĩ Mwena Witũ

³⁸ Johana akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũronire mũndũ akĩingata ndaimono thĩinĩ wa rĩitwa rĩaku tũramwĩra atige, tondũ ti ũmwe witũ.”

³⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgirie! Gũtirĩ mũndũ ũngĩringa kĩaama thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa na thuutha ũcio ahote gũcooka kwaria ũũru wakwa, ⁴⁰ Nĩgũkorwo ūrĩa ūtarĩ ūthũ na ithuĩ nĩ ũmwe witũ. ⁴¹ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ o wothē ūrĩa ūkaamũhe gĩkombe kĩa maaĩ thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa nĩ ūndũ mũrĩ a Kristũ, ndarĩ hĩndĩ akoorwo nĩ igai rĩake.”

Gũtũma Mũndũ Ehie

⁴² “Na mũndũ ūrĩa wothē ũgaatũma kamwe ga twana tũtũ tũnjĩtikĩtie kehie, wega nĩ mũndũ ũcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩi ngingo na aikio thĩinĩ wa iria. ⁴³ Guoko gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ wĩ kionje, ⁴⁴ gũkĩra ūthĩi Jehanamu kũrĩa kũrĩ mwaki ũtahoraga ūrĩ na moko meerĩ. ⁴⁵ Nakuo kũgũrũ gwaku kũngĩtũma wĩhie, gũtinie. Nĩ kaba ũtoonye muoyo-inĩ ūrĩ gĩthua, gũkĩra ũikio Jehanamu ūrĩ na magũrũ meerĩ. ⁴⁶ Kũu kĩgunyũ kĩrĩa kĩmarĩaga gĩtikuaga, naguo mwaki ūrĩa ũmacinaga ndũhoraga. ⁴⁷ Na riitho rĩaku rĩngĩtũma wĩhie, rĩkũũre. Nĩ kaba ũtoonye ũthamaki-inĩ wa Ngai ūrĩ na riitho rĩmwe gũkĩra ũikio Jehanamu ūrĩ na maitho meerĩ, ⁴⁸ kũu

“kĩgunyũ kĩrĩa kĩmarĩaga gĩtikuaga,
naguo mwaki ūrĩa ũmacinaga ndũhoraga.”

⁴⁹ Mũndũ o wothē agekĩrwo mũcamo wa cumbĩ nĩ mwaki, (na igongona o rĩothe rĩĩkĩrwo mũcamo na cumbĩ).

⁵⁰ “Cumbĩ nĩ mwega, no cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo waguo-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ na kĩ? Tuĩkai cumbĩ, na mũikaranagie na thayũ.”

10

Ndigano ya Mũthuuri na Mũtumia

¹ Jesũ agĩcooka akiuma kũu agĩthĩi bũrũri wa Judea na mũrĩmo ūrĩa ũngĩ wa Jorodani. O rĩngĩ andũ ikundi magĩũka kũrĩ we, nake akĩmaruta ũhoru o ta ūrĩa aamenyerete gwĩka.

² Na Afarisai amwe magĩũka kũrĩ we makĩenda kũmũgeria, makĩmũũria atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩritie mũndũ atigane na mũtumia wake?”

³ Nake agĩcooka ũhoru, akĩmooria atĩrĩ, “Musa aamwathire mwĩkage atĩa?”

⁴ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Musa nĩetĩkagĩria mũndũ aandĩkĩre mũtumia wake marũa ma gũtigana nake, amũte.”

⁵ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Musa aamwandĩkĩre watho ũcio tondũ wa ūrĩa muomĩtie ngoro cianyu. ⁶ No kuuma o kĩambĩrĩria, Ngai ‘ombire mũndũ mũrũme na mũndũ-wa-nja’. ⁷ Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina na anyiitane na mũtumia wake, ⁸ nao eerĩ magatuũka mwĩrĩ ũmwe. Nĩ ūndũ ũcio, acio ti andũ eerĩ rĩngĩ, no nĩ mũndũ ũmwe. ⁹ Nĩ ūndũ ũcio, arĩa Ngai anyiitithanĩtie, mũndũ ndakanamatigithanie.”

¹⁰ Na maatoonya nyũmba thĩinĩ, arutwo makĩũria Jesũ ũhoru ũcio o rĩngĩ. ¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũndũ o wothē angĩtigana na mũtumia wake acooke ahikie mũtumia ũngĩ, mũndũ ũcio nĩ atharĩtie. ¹² Nake mũtumia angĩtigana na mũthuuriwe, ahikĩre mũndũ mũrũme ũngĩ, o nake nĩ atharĩtie.”

Twana Tũnini na Jesũ

¹³ Nao andũ makĩrehera Jesũ twana tũnini nĩguo atũhutie, no arutwo ake makĩmakaa-nia. ¹⁴ Rĩrĩa Jesũ oonire ũguo, akĩrakara, akĩmeera atĩrĩ, “Rekei twana tũu tũũke kũrĩ nĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wa arĩa matariĩ ta tuo. ¹⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothē ũtakamũkĩra ũthamaki wa Ngai ta kaana ndakaũtoonya o na atĩa.” ¹⁶ Nake akĩoya twana tũu, agĩtũgĩrĩra moko, agĩtũrathima.

Mwanake warĩ Gĩtonga

¹⁷ Na rĩrĩa Jesũ oimagaraga, mũndũ ũmwe nĩateng’erire harĩ we, agĩturia ndu mbere yake, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani mwega, ingĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

¹⁸ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ũkũnjĩta mwega nĩkĩ? Gũtirĩ o na ũmwe mwega, tiga o Ngai we wiki. ¹⁹ Wee nĩ ũũ ũrĩa maathani moigĩte: ‘Ndũkanoragane, na ndũkanatharanie, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyoy, na ndũkanaheenanie, na tĩa thoguo na nyũkwa.’”

²⁰ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie kuuma ndĩ mũnini.”

²¹ Nake Jesũ amũrora, akĩmwenda, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kũrĩ ũndũ ũmwe ũtigairie: Thĩ wendie indo ciaku ciothe iria ũrĩ nacio ũhe athĩni mbeeca icio, na nĩũkagĩa na mũthithũ igũrũ. Ũcooke ũũke, ũnũmĩrĩre.”

²² Mwanake ũcio agĩtukia gĩthiithi. Agĩthiĩ arĩ na kĩa, tondũ aarĩ na ũtonga mũingĩ.

²³ Nake Jesũ akĩhũgũra, akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Kaĩ nĩ ũndũ wĩ hinya gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ!”

²⁴ Nao arutwo makĩgega maigua ciugo ciake. No Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Ciana, kaĩ nĩ ũndũ wĩ hinya gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ! ²⁵ Nĩ ũhũthũ ngamĩra kũhungura irima rĩa cindano gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

²⁶ Arutwo ake magĩkĩrĩrĩa kũgega, makĩũrania atĩrĩ, “Nũ ũngĩkĩhonoka?”

²⁷ Nake Jesũ akĩmarora, akĩmeera atĩrĩ, “Harĩ mũndũ ũndũ ũyũ ndũngĩhoteka, no harĩ Ngai tigu; maũndũ mothe nĩ mahotekaga nĩ Ngai.”

²⁸ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ithũ tũtigĩte maũndũ mothe tũgakũrũmĩrĩra!”

²⁹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũtigĩte mũciĩ kana ariũ a nyina, kana aarĩ a nyina, kana nyina, kana ithe, kana ciana, o na kana ithaka nĩ ũndũ wakwa, na nĩ ũndũ wa Ũhoro-ũrĩa-Mwega, ³⁰ ũtakeho ũtonga maita igana matukũ maya tũrĩ, na aheo maita igana ma nyũmba, na ariũ a nyina, na aarĩ a nyina, na manyina, na ciana o na ithaka, na hamwe na macio, mĩnyamaro. Na ihinda rĩrĩa rĩgooka aheo muoyo wa tene na tene. ³¹ No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa marĩ mbere nĩmagatuĩka a thuutha, na a thuutha matuĩke a mbere.”

Jesũ kwaria Rĩngĩ Ũhoro wa Gĩkuũ Gĩake

³² Na rĩrĩa maarĩ njĩra-inĩ makĩambata merekeire Jerusalemu, Jesũ amatongoretie, arutwo ake nĩmagegire, nao arĩa maamarũmĩrĩre magĩtigĩra. O rĩngĩ Jesũ agĩtwara arutwo arĩa ikũmi na eerĩ keheri-inĩ, akĩambĩrĩra kũmeera maũndũ marĩa maakirie kũmũkora. ³³ Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũkwambata tũthiĩ Jerusalemu, nake Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkũnyanĩrwo kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na kũrĩ arutani a watho. Nao mamũtuĩre kũũragwo na mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, ³⁴ nao mamũnyũrũrie na mamũtuĩre mata, na mamũhũre iboko o na mamũũrage. No thuutha wa mĩthenya itatũ nĩakar-iũka.”

Ihooya rĩa Jakubu na Johana

³⁵ Na rĩrĩ, Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, magĩũka kũrĩ Jesũ. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, tũkwenda ũtwĩkĩre o ũrĩa tũgũkũhooya.”

³⁶ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũkwenda ndĩmwĩkĩre atĩa?”

³⁷ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũtwĩtĩkĩrie tũgaikara ũmwe guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩa ũngĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũmotho riiri-inĩ waku.”

³⁸ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũtiũĩ kĩa mĩrahooya. Mwahota kũnyũĩra gĩkombe kĩa nĩ ngũnyũĩra, kana mũbatithio na ũbatithio ũrĩa ngũbatithio nago?”

³⁹ Nao magĩcookia atĩrĩ, “ĩ no tũhote.”

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Gĩkombe kĩa ngũnyũĩra nĩ mũkaanyũĩra, o na mũbatithio na ũbatithio ũrĩa ngũbatithio nago. ⁴⁰ No ha ũhoro wa gũikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩ kana kwa ũmotho ti nĩ heanaga. Itĩ icio ikaaheo arĩa mathondekeirwo cio.”

⁴¹ Rĩrĩa arutwo acio angĩ ikũmi maiguire ũhoro ũcio, makĩrakarĩra Jakubu na Johana. ⁴² Nake Jesũ akĩmeeta hamwe akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ mũũĩ atĩ andũ arĩa matuuagwo aathani a andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmetũũgagĩria igũrũ rĩao, nao anene ao nĩmamaathaga. ⁴³ No rĩrĩ, inyũĩ mũtitariĩ ũguo. Handũ ha ũguo, ũrĩa wothe ũngĩenda gũtuĩka mĩnene thĩnĩ wanyu no nginya atuĩke ndungata yanyu, ⁴⁴ nake ũrĩa wothe ũkwenda gũtuĩka wa mbere thĩnĩ wanyu, no nginya atuĩke ngombo ya andũ othe. ⁴⁵ Nĩgũkorwo o na Mũrũ wa Mũndũ ndookire gũtungatĩrwo, no ookire gũtungata na arute muoyo wake nĩguo arĩhe thogora wa gũkũĩra andũ aingĩ.”

Mũtumumu Baritimayo Kũhota Kuona

⁴⁶ Nao magĩkinya Jeriko. Na rĩrĩa Jesũ na arutwo ake, hamwe na kĩrĩndĩ kĩnene moimaga itũũra-inĩ rĩu, mũndũ warĩ mũtumumu wetagwo Baritimayo (ũguo nĩ kuuga mũrũ wa Timayo), aikarĩte thĩ mũkĩra-inĩ wa njĩra akĩhooya thendi. ⁴⁷ Na rĩrĩa aiguire atĩ nĩ Jesũ wa Nazarethi, akĩambĩrĩria kwanĩrĩra akiugaga atĩrĩ, “Jesũ, Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁸ Andũ aingĩ makĩmũkaania, makĩmwĩra akire, nowe agĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, akiugaga atĩrĩ, “Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩrũgama, akiuga atĩrĩ, “Mwĩtei.”

Nĩ ũndũ ũcio magĩĩta mũndũ ũcio warĩ mũtumumu, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie! Rũgama! Nĩaragwĩta.” ⁵⁰ Agĩteania nguo yake ya igũrũ, agĩũkĩra na ihenya agĩthĩ harĩ Jesũ.

⁵¹ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ŭkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

Nake mũndũ ũcio warĩ mũtumumu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũrutani, ngwenda o njooke kuona.”

⁵² Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩthĩire, wĩtikio waku nĩguo watũma ũhone.” O rĩmwe akĩambĩrĩria kuona, nake akĩrũmĩrĩra Jesũ.

11

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ŭhootani

¹ Na rĩrĩ, maakuhĩrĩria itũũra rĩa Jerusalemu, maakinya matũũra ma Bethifage na Bethania hau Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ-rĩ, Jesũ agĩtũma arutwo ake eerĩ, ² akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ itũũra rĩrĩa rĩrĩ mbere yanyu, na mwatoonya o ũguo, nĩmũkuona njaũ ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndĩrĩ yakuu mũndũ. Mĩohorei mũmĩrehe. ³ Na mũngĩũrio nĩ mũndũ atĩrĩ, ‘Mũreka ũguo nĩkĩ?’ Mwĩrei atĩrĩ, ‘Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo na nĩekũmĩcookia haha o narua.’”

⁴ Nao magĩthĩ magĩkora njaũ ya ndigiri yohetwo mũromo-inĩ handũ nja, hakuhĩ na njĩra. Na rĩrĩa maamĩohoraga-rĩ, ⁵ andũ arĩa maarũngĩĩ ho makĩmooria atĩrĩ, “Mũrohora njaũ iyo nĩkĩ?” ⁶ Nao makĩmacookeria o ũrĩa Jesũ aamerĩte, nao andũ acio makĩmetĩkĩria mathĩ nayo. ⁷ Rĩrĩa maatwarĩre Jesũ njaũ iyo, makĩmĩtandĩka nguo ciao nake Jesũ agĩkuu nĩyo. ⁸ Andũ aingĩ makĩara nguo ciao njĩra-inĩ, nao arĩa angĩ makĩara mathĩgĩ marĩa maatuĩte mĩgũnda-inĩ. ⁹ Andũ arĩa maatongoretie na arĩa maamumĩte thuutha makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Hosana!”*

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ ũrĩa ũgũũka na rĩĩtwa rĩa Mwathani!”

* 11:9 Hosana nĩ kuuga “honokia rĩu”, na no kĩo kiugo gĩa kũgaatha mũthamaki.

10 “Kūrathimwo-rĩ, nĩ ūthamaki ūrĩa ūgũũka, ūrĩa wa ithe witũ Daudi!”

“Hosana igũrũ o igũrũ!”

11 Nake Jesũ aatoonya Jerusalemu, agĩthiĩ hekarũ-inĩ. Na aarĩkia kwĩrorangĩra maũndũ mothe, akiumagara agĩthiĩ Bethania hamwe na arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ.

Jesũ Kũruma Mũkũyũ

12 Mũthenya ūyũ ūngĩ rĩrĩa moimaga Bethania, Jesũ akĩgua ahũtiĩ. 13 Nake akĩona mũkũyũ warĩ haraaya ūrĩ na mathangũ maruru agĩthiĩ kũrora kana warĩ na ngũyũ. Aakinya harĩ guo, agĩkora ndwarĩ na ngũyũ tiga o mathangũ, tondũ ndĩarĩ hĩndĩ ya mĩkũyũ gũciara. 14 Nake akĩira mũkũyũ ūcio atĩrĩ, “Mũndũ ndakanarĩe maciaro maku nginya tene.” Nao arutwo ake makĩgua akiuga ūguo.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

15 Na maakinya Jerusalemu, Jesũ agĩtoonya hekarũ thĩinĩ,[†] akĩambĩrĩria kũrutũrũra arĩa maagũraga, na arĩa meendanagĩria kuo. Akĩng’aurania metha cia arĩa maakũũranga mbeeca, o na itĩ cia arĩa meendagia ndutura, 16 na ndangĩetĩkĩrie mũndũ o na ūrĩkũ ahĩtũkĩrie kĩndũ gĩa kwendia kũu nja cia hekarũ.[‡] 17 Na rĩrĩa aamarutaga, akĩmooria atĩrĩ, “Githĩ ūhoru ndwandĩkitwo atĩrĩ,
“Nyũmba yakwa ĩgeetagwo

nyũmba ya mahooya ya kũhooyagĩrwo nĩ ndũrĩrĩ ciothe’\$?
No inyuĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani’.”

18 Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maigua ūguo, makĩambĩrĩria gũcaria ūrĩa mangĩmũũraga, nĩ ūndũ nĩmamwĩtigagĩra, tondũ kĩrĩndĩ gĩothe nĩkĩagegetio nĩ ūrutani wake.

19 Gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ na arutwo ake makiuma itũũra rĩu.

Mũkũyũ kũũma

20 Rũciinĩ, makĩhĩtũka makĩona mũkũyũ ūrĩa Jesũ aarumĩte ūũmĩte wothe nginya mĩri. 21 Petero akĩrĩrikana ūhoru wa mũkũyũ ūcio, akĩira Jesũ atĩrĩ, “Rabii, ta rora! Mũkũyũ ūrĩa ūrarumire-rĩ, nĩũũmĩte!”

22 Nake Jesũ akĩmacookeria, akĩmeera atĩrĩ, “Itĩkiai Ngai. 23 Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ angĩkeera kĩrĩma gĩkĩ atĩrĩ, ‘Thiĩ, wĩkie iria-inĩ,’ na ndagathanganie ngoro-inĩ yake, no etĩkie atĩ ūrĩa oiga nĩũgwikĩka-rĩ, nĩagekĩrwo ūndũ ūcio. 24 Nĩ ūndũ ūcio ngũmwĩra atĩrĩ, ūrĩa wothe mũrĩhooyaga mũheo, itĩkagiai atĩ nĩ mũrĩkĩtie kũwamũkĩra, nago nĩũrĩtuĩkaga wanyu. 25 Na rĩrĩa mwarũgama mũhooe, mũrekanagĩre angĩkorwo mũrĩ ūthũ na mũndũ, nĩgeetha Ithe wanyu ūrĩa ūrĩ igũrũ o nake amũrekagĩre mehia manyu.” (26 No mũngĩkorwo mũtirekanagĩra mehia, nake Ithe wanyu ūrĩa ūrĩ igũrũ ndarĩmũrekagĩra mehia manyu.)

Kĩũria Gĩkonĩ Ūhoti wa Jesũ

27 Magĩkinya o rĩngĩ Jerusalemu, na rĩrĩa Jesũ aaceeraga kũu nja cia hekarũ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, o na athuuri magĩũka kũrĩ we. 28 Makĩmũũria atĩrĩ, “Wĩkaga maũndũ maya na ūhoti ūrĩkũ? Na nũũ wakũheire ūhoti wa gwĩka maũndũ maya?”

29 Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩngũmũũria kĩũria kĩmwe. Mwanjookeria, na nĩ nĩngũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ūhoti ūrĩkũ. 30 Ūbatithio wa Johana-rĩ, woimire igũrũ kana kũrĩ andũ? Njookeriai!”

[†] 11:15 Nĩ mwena wa hekarũ kũrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ metĩkĩrĩtio kũhoera Ngai. [‡] 11:16 Andũ maatuĩte nja ya hekarũ ta njĩra ya kũhĩtũkĩria indo cia kwendia. ^{\$} 11:17 Andũ a Ndũrĩrĩ arĩa meetigĩrĩte Ngai nĩmerĩrwo nĩ Ngai atĩ nĩmũkahooyagĩra thĩinĩ wa hekarũ yake (Isa 56:7). Handũ hau nĩho Ayahudi maatuĩte ndũnyũ.

³¹ Makīaranīria o ene ūhoro ūcio, makīirana atīrī, “Tūngiuga atī, ‘Woimire igūrū’, egūtūūria atīrī, ‘Mwakīregire kūmwītīkia nīkī?’ ³² No tūngiuga atīrī, ‘Woimire kūrī andū’” (Nīmetigagīra andū, tondū andū othe mooī kūna atī Johana aarī mūnabii.)

³³ Nī ūndū ūcio magīcookeria Jesū atīrī, “Ithuī tūtīū.”

Nake Jesū akīmeera atīrī, “O na nī ndikūmwīra njīkaga maūndū maya na ūhoti ūrīkū.”

12

Ngerekano ya Akombori a Mūgūnda

¹ Nake akīambīrīria kūmahe ūhoro na ngerekano, akīmeera atīrī, “Mūndū ūmwe nīahaandire mūgūnda wake mīthabibū. Agīaka rūgiri rūgīthiūrūrūkīria mūgūnda ūcio, na akīenja irima rīa kūhihīra thabibū, na agīaka nyūmba ndaaya na igūrū ya arangīri. Agīcooka agīkomborithia mūgūnda ūcio kūrī arīmi angī, na agīthiī rūgendo. ² Na rīrī, hīndī ya magetha yakinya-rī, agītūma ndungata yake kūrī akombori acio īgīire maciaro mamwe ma mūgūnda ūcio wa mīthabibū. ³ Nao makīmīnyiita makīmīhūūra, na makīmīingata ītarī na kīndū. ⁴ Agīcooka akīmatūmīra ndungata īngī; nao magītīihia ndungata īyo mūtwe na makīmīka maūndū ma thoni. ⁵ Na o rīngī agītūma ndungata īngī, nayo makīmīūraga. Nīatūmire ndungata ingī nyingī, imwe ciacio magīcihūūra, na iria ingī magīciūraga.

⁶ “Mūndū ūcio ndaarī na mūndū ūngī watigaire wa gūtūma, tiga o mūrīū wake ūrīa eendete mūno. Akīmūtūma thuutha wa acio angī othe, akiuga atīrī, ‘Nīmegūtīia mūrū wakwa.’

⁷ “No akombori acio makīirana atīrī, ‘Ūyū nīwe ūkaagaya mūgūnda ūyū. Ūkai, rekei tūmūūrage, nīguo igai rīake rīgaatuīka rīitū.’ ⁸ Nī ūndū ūcio makīmūnyiita, makīmūūraga, makīmūikia nja ya mūgūnda ūcio wa mīthabibū.

⁹ “Rīu-rī, mwene mūgūnda ūcio ageeka atīa? Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andū angī mūgūnda ūcio. ¹⁰ Kaī mūtārī mwathoma maandīko maya:

“Ihiga rīrīa aaki maaregire,

nīrīo rītūikīte ihiga inene rīa koine;

¹¹ Mwathani nīwe wīkīte ūndū ūcio,
naguo nī wa magegania tūkīwona’?”

¹² Magīcaria ūrīa mangīmūnyiita tondū nīmamenyire aaragia ūhoro wao na ngerekano īyo, no nīmetigagīra kīrīndī; nī ūndū ūcio magītīgana nake, magīthiī.

Kūrīha Igooti kūrī Kaisari

¹³ Thuutha ūcio magītūma Afarisai amwe na Aherodia kūrī Jesū nīguo mamūtege na mīario yake. ¹⁴ Magīūka kūrī we makīmīwīra atīrī, “Mūrutani, nītūūī atī ūrī mūndū wa ma. Ndwītīgagīra andū, tondū ndūrūmbūyagia ūrīa mahaana; no ūrutanaga ūhoro wa Ngai na ma. Rīu-rī, nī kwagīrīire kūrūtīra Kaisari mbeeca cia igooti, kana aca?” ¹⁵ Tūrutage kana tūtīkarutage?”

No tondū Jesū nīamenyaga ūhinga wao, akīmooria atīrī, “Mūrenda kūngeria nīkī? Ta ndeherai dinari ndīmīone.” ¹⁶ Makīmūrehera dinari īyo, nake akīmooria atīrī, “Mbica īno na rītwa rīrī nī cia ū?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī cia Kaisari.”

¹⁷ Nake Jesū akīmeera atīrī, “Rutagīrai Kaisari kīrīa kīrī gīake, na mūrutagīre Ngai kīrīa kīrī gīake.”

Nao makīgegio nīwe.

Ūhiki Hīndī ya Kūrīūka

¹⁸ Ningī Asadukai, arīa moigaga atī gūtīrī ūhoro wa kūrīūka magīūka kūrī Jesū na makīmūūria atīrī, ¹⁹ “Mūrutani, Musa aatwandīkīire atī mūrū wa nyina na mūndū angīkua atige mūtumia atarī na ciana-rī, mūndū ūcio no nginya ahikie mūtumia ūcio

* 12:14 Andū nīmaarutaga mbeeca cia igooti kūrī būrūrī ūrīa wamathaga. Ayahudi matiakenagio nī ūhoro ūcio, na angī nīmaregaga kūrīruta.

watigwo, aciarĩre mūrũ wa nyina ciana. ²⁰ Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mūgwanja a nyina ūmwe. Wa mbere akĩhikania na agĩkua, na ndatige ciana. ²¹ Nake wa keerĩ akĩhikia mūtumia ūcio wa ndigwa, no o nake agĩkua na ndatige ciana. O na wa gatatũ nake agĩka o ūguo. ²² Ūhoru wa ma nĩ atĩ, gūtĩrĩ o na ūmwe wa acio mūgwanja watigire ciana. Thuutha wao othe, mūtumia ūcio o nake agĩkua. ²³ Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka mūtumia ūcio agaakorwo arĩ wa ũ, nĩgũkorwo othe mūgwanja nĩmamũhikĩtie?”

²⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩmũhĩtĩtie tondũ mĩtiũĩ Maandĩko kana hinya wa Ngai? ²⁵ Rĩrĩa akuũ makaariũka, matikahikania kana mahike; magaatuĩka ta araika arĩa marĩ kũu igũrũ. ²⁶ Naguo ha ūhoru wa akuũ kũriũka-rĩ, kaĩ mūtathomete ibuku-inĩ rĩa Musa, ūhoru ūkonĩĩ kihinga kĩrĩa kĩaahĩaga, na ūrĩa Ngai aamwĩrire atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Ngai wa Iburahĩmu na Ngai wa Isaaka, o na Ngai wa Jakubu?’ ²⁷ We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ wa arĩa marĩ muoyo. Inyuĩ mũhĩtĩtie mũno.”

Rĩathani rĩrĩa Inene

²⁸ Na rĩrĩ, mūrutani ūmwe wa watho nĩokire akĩigua makĩaria. Aamenya atĩ Jesũ nĩamacookeirie icookio rĩega-rĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Harĩ maathani marĩa mangĩ mothe-rĩ, nĩ rĩrĩkũ rĩa bata mũno?”

²⁹ Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Rĩathani rĩrĩa rĩa bata mũno nĩ rĩrĩ: ‘Thikĩrĩria, inyuĩ Isiraeli, Mwathani Ngai witũ, Mwathani nĩ ūmwe. ³⁰ Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yothe, na muoyo waku wothe, na meciiria maku mothe, na hinya waku wothe.’ ³¹ Narĩo rĩa keerĩ nĩ rĩrĩ: ‘Endaga mũndũ ūrĩa ūngĩ o ta ūrĩa wĩendete wee mwene.’ Gūtĩrĩ rĩathani rĩngĩ inene kũrĩ macio.”

³² Nake mũndũ ūcio agĩcookia atĩrĩ, “Mūrutani, ti-itherũ nĩwoiga wega atĩ Ngai nĩ ūmwe na gūtĩrĩ ūngĩ tiga we! ³³ Ningĩ ūmwende na ngoro yaku yothe, o na ūmenyo waku wothe, o na hinya waku wothe; o nakuo kwenda mũndũ ūrĩa ūngĩ o ta ūrĩa wĩendete wee mwene, ūcio nĩ ūndũ ūrĩ bata gũkĩra maruta mothe ma njino na magongona.”

³⁴ Rĩrĩa Jesũ oonire nĩacookia wega, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee-rĩ, ndũrĩ haraaya na ūthamaki wa Ngai.” Na kuuma hĩndĩ iyo gūtĩrĩ mũndũ wacookire kũmĩrĩria kũmũũria ciũria ingĩ.

Kristũ nĩ Mũriũ Wa ũ?

³⁵ Na rĩrĩ, Jesũ akĩrutana nja-inĩ cia hekarũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmaga arutani a watho moige atĩ Kristũ nĩ mūrũ wa Daudi? ³⁶ Daudi we mwene, akĩaria arĩ na Roho Mũtheru, oigire atĩrĩ:

“‘Mwathani eerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ūrĩo

nginya ngaiga thũ ciaku

rungu rwa makinya maku.”’

³⁷ Daudi we mwene aramwĩta ‘Mwathani.’ Angĩgĩtuĩka mūrũwe atĩa?”

Na nĩ haarĩ na gĩkundi kĩnene kĩa andũ kĩamũthikagĩrĩria gĩkenete.

³⁸ Ningĩ Jesũ akĩrutana, akiuga atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei arutani a watho. Mendete gũthĩĩ mehumbĩte nguo iria ndaaya[†] na kũgeithagio nĩ andũ othe rĩrĩa mekũgera ndũnyũ-inĩ, ³⁹ na makenda gũikaragĩra itĩ iria cia bata thunagogi-inĩ, na gũikara handũ ha andũ arĩa atĩku maruga-inĩ. ⁴⁰ Na no-o matoonyagĩrĩra nyũmba cia atumia a ndigwa makamatunya indo ciao, na nĩguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andũ ta acio nĩ makaaherithio mũno makĩria.”

Iruta rĩa Mūtumia wa Ndigwa

⁴¹ Jesũ agĩikara thĩ ang’etheire harĩa heekagĩrwo maruta,[‡] akĩĩrorera ūrĩa gĩkundi kũu kĩaohothaga. Andũ aingĩ itonga makĩhotha mbeeca nyingĩ. ⁴² No mūtumia ūmwe wa

[†] 12:38 Arutani a watho mekagĩra kanjũ ndaihu mũno hakuhĩ kũhutia thĩ. [‡] 12:41 Ithandũkũ rĩa mũhothi rĩaigagwo kũria andũ-a-nja maahooyagĩra; arũme matiagiragio gũtoonya kuo.

ndigwa warĩ mũthĩini agĩũka akĩhotha tũthendi twĩrĩ tũnini mũno twa gĩcango tũria twarĩ mũigana wa mbeeca ĩmwe.[§]

⁴³ Jesũ agĩta arutwo ake harĩ we, akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtumia ũyũ wa ndigwa mũthĩini nĩekĩra mbeeca nyingĩ kīgĩĩna-inĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe.

⁴⁴ Acio angĩ othe maheana kũringana na ũingĩ wa ũtonga wao, no mũtumia ũyũ aheana kĩria gĩothe oima nakĩo, o na arĩ mũthĩini-rĩ, aheana mũthithũ wake wothe.”

13

Imenyithia cia Hĩndĩ ya Mũthia

¹ Na rĩria Jesũ oimaga hekarũ-inĩ, ũmwe wa arutwo ake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, ta rora! Mahiga maya kaĩ nĩ manene-ĩ!”^{*} Kaĩ nyũmba ici nĩ thaka-ĩ!”

² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩũrona nyũmba ici nene ũũ? Gũtirĩ ihiga o na rĩmwe rĩa maya rĩgaakorwo rĩrĩ igũrũ wa rĩria rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

³ Rĩria Jesũ aikarĩte thĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaiyũ ang’etheire hekarũ-rĩ, Petero na Jakubu na Johana na Anderea makĩmũũria marĩ keheri-inĩ atĩrĩ, ⁴ “Ta twĩre, maũndũ macio mageekĩka rĩ? Na kĩmenyithia atĩ maũndũ macio marĩ hakuhĩ gwĩkĩka nĩ kĩrĩkũ?”

⁵ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanahenio nĩ mũndũ o na ũrĩkũ. ⁶ Andũ aingĩ nĩ magooka na rĩitwa rĩakwa makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ nĩ Kristũ,’ na nĩmakaheenia andũ aingĩ. ⁷ Rĩria mũkaigua mbaara na mũhuhu wa mbaara mũtikanamake. Maũndũ ta macio no nginya mekĩke, no rĩrĩ, ithirĩro ti rĩkinyu. ⁸ Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũrĩa rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũthamaki ũrĩa ũngĩ. Nĩgũkaagĩa na ithingithia kũndũ na kũndũ, o na kũgĩe ng’aragu. Maũndũ maya nĩ kĩambĩrĩria kĩa ruo ta rwa mũndũ-wanja akĩrũmwo.

⁹ “No inyuĩ-rĩ, ikaragai mwĩguĩte. Nĩmũkaneanwo kũrĩ ciana cia athuuri na mũhũũrwo iboko thĩĩnĩ wa thunagogi. Nĩmũkarũgama mbere ya aathanĩ na athamaki nĩ ũndũ wakwa, mũtuĩke aira akwa kũrĩ o. ¹⁰ Naguo ũhoro-ũria-Mwega no nginya wambe ũhunjio kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe. ¹¹ Rĩria rĩothe mũkaanyitwo mũtwarwo mũgaciirithio, mũtikanetange mũgĩciirĩa ũrĩa mũkoiga. Inyuĩ mũkoiga o ũrĩa mũkaahotithio hĩndĩ ĩyo, nĩgũkorwo ti inyuĩ mũgaakorwo mũkĩaria, no nĩ Roho mũtheru.

¹² “Mũndũ nĩagakunyanĩra mũrũ wa nyina ooragwo, na ithe wa mũndũ akunyanĩre mwana wake, o na ciana nĩikaremera aciari a cio na imoragithie. ¹³ Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa, no ũrĩa ũgaakĩrĩria nginya hĩndĩ ya mũthia nĩakahonoka.

¹⁴ “Rĩria mũkoona kĩria kĩrĩ thaahu na gĩa kũrehe ihooru kĩarũgama harĩa gĩtagĩrĩrwo nĩ kũrũgama-rĩ, (ũrĩa ũrathoma nĩamenye ũhoro ũcio), hĩndĩ ĩyo arĩa marĩ Judea nĩmoorĩre irĩma-inĩ. ¹⁵ Mũndũ ũrĩa wothe ũgaakorwo arĩ nyũmba yake igũrũ ndakana-harũrũke kana atoonye kũruta kĩndũ nyũmba. ¹⁶ Nake mũndũ ũrĩa ũgaakorwo arĩ mũgũnda ndagacooke mũciĩ kũgĩra nguo ciae. ¹⁷ Kaĩ atumia arĩa magaakorwo marĩ na nda na arĩa magaakorwo makĩongithia hĩndĩ ĩyo nĩmagakorwo marĩ na haaro-ĩ! ¹⁸ Hooyagai Ngai atĩ maũndũ macio matikanakinye hĩndĩ ya heho, ¹⁹ nĩ ũndũ matukũ macio gũgaakorwo na mĩnyamaro ĩtarĩ yoneka ĩngĩ tayo kuuma kĩambĩrĩria rĩria Ngai ombire thĩ nginya rĩu, na gũtikoneka ĩngĩ tayo. ²⁰ Tiga Mwathani anyihanyiihirie matukũ macio, gũtirĩ mũndũ ũngĩgatigara. No tondũ wa andũ ake arĩa aamũre, matukũ macio nĩmagakuhĩhio. ²¹ Hĩndĩ ĩyo mũndũ o na ũrĩkũ angĩkamwĩra atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haha!’ kana amwĩre atĩrĩ, ‘Kristũ arĩ haarĩa!’ mũtikanetĩkie ũhoro ũcio. ²² Nĩgũkorwo Kristũ a maheeni na anabii a maheeni nĩmakeyumĩria monanie morirũ na maringe ciana nĩguo mahĩtithie andũ arĩa aamũre, korwo no kũhoteke. ²³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ikaragai mwĩguĩte tondũ nĩdamwĩra maũndũ mothe mbere ya ihinda rĩtanakinya.

§ 12:42 Gaka nĩko gathendi karĩa kaarĩ kanini mũno thĩĩnĩ wa Palestina hĩndĩ ĩyo. Mũtumia ũyũ wa ndigwa aarehire tũthendi twĩrĩ, na no tuo aarĩ natuo. * 13:1 Maandĩko ma tene moigaga mahiga ma hekarũ ĩyo maarĩ manene mũno; mamwe maarĩ na ũraihi wa buti mĩrongo ĩtatũ na mũgwanja (37), warĩ wa buti ikũmi na inyanya (18), na buti ikũmi na igĩrĩ (12) kũraiha na igũrũ.

²⁴ “No ihinda-inĩ rĩu, thuutha wa maũndũ macio ma mĩnyamaro,
“riũa nĩrĩkagĩa nduma,
naguo mweri ndũkaara;

²⁵ njata nacio nĩikaagũa kuuma igũrũ,
namo maahinya ma igũrũ nĩmakenyenyio.’

²⁶ “Hĩndĩ ĩyo andũ nĩ makoona Mũrũ wa Mũndũ agĩũka arĩ thĩinĩ wa matu, arĩ na hinya mũingĩ mũno o na riiri. ²⁷ Nake nĩagatũma araika ake macookanĩrĩrie andũ ake arĩa aamũre kuuma mĩena ĩna rĩa yumaga rũhuho, o na kuuma ituri ciothe cia thĩ na cia igũrũ.

²⁸ “Na rĩrĩ, mwĩrutei na mũkũyũ: Rĩrĩa honge ciaguo ciarĩkia gũthundũra na ciaruta mathangũ-rĩ, nĩmũmenyaga atĩ hĩndĩ ya riũa ĩrĩ hakuhĩ. ²⁹ Ũguo noguo, rĩrĩa mũkoona maũndũ macio magĩĩkĩka mũkaamenya ihinda rĩrĩ hakuhĩ, rĩrĩ o mũromo-inĩ. ³⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, rũciaro rũrũ rũtigaathira nginya maũndũ macio mothe makaahingio. ³¹ Igũrũ na thĩ nĩigathira, no ciugo ciakwa itigathira.

Gũtirĩ Mũndũ ũũĩ Mũthenya na Ithaa

³² “Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũũĩ ũhoro wa mũthenya ũcio kana ithaa rĩu, o na araika a igũrũ matiũĩ, o na Mũriũ ndooĩ, tĩa Ithe wiki! ³³ Ikaragai mwĩguĩte! Ikaragai mwĩhũgĩte! Mũtiũĩ rĩrĩa ihinda rĩu rĩgaakinya. ³⁴ Gũkahaana ta mũndũ ũgũthĩĩ rũgendo ũrĩa atigaga egaĩra ndungata ciake irorage mũciĩ, o ndungata akamĩhe wĩra wayo, na agatiga atha mũikaria wa mũrango o nake aikarage ehũũgĩte.

³⁵ “Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩguĩte tondũ mũtiũĩ rĩrĩa mwene mũciĩ agacooka, kana agooka hwaĩ-inĩ, kana ũtukũ gatagatĩ, kana ngũkũ ĩkĩgamba, o na kana gũgĩthererũka. ³⁶ O rĩrĩa angĩũka-rĩ, mũtikanareke amũkore mwĩrigĩtwo. ³⁷ Ũguo ngũmwĩra, noguo ngwĩra andũ othe, atĩrĩ, ‘Ikaragai mwĩguĩte’.”

14

Jesũ Gũtirĩrio Maguta arĩ Bethania

¹ Na rĩrĩ, gwatigaire o mĩthenya ĩrĩ nĩguo kũgĩe na Gĩathĩ kĩa Bathaka na kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩĩkĩre Ndawa ya Kũĩmbia,* nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho nĩmacaragia ũrĩa mangĩnyitithia Jesũ na njĩra ya wara nĩguo mamũũrage. ² Makiuga atĩrĩ, “No tũtingĩmũnyĩta hĩndĩ ya Gĩathĩ, tondũ andũ mahota kũruta haaro.”

³ Na rĩrĩa arĩ itũũra-inĩ rĩa Bethania kwa mũndũ wetagwo Simoni ũrĩa warĩ na mangũ, aikarĩte metha-inĩ akĩrĩa irio-rĩ, nĩhookire mũndũ-wa-nja arĩ na cuba ya maguta ma goro mũno na manungi wega. Akĩũraga cuba ĩyo na akĩmũitĩrĩria maguta macio mĩtwe.

⁴ Andũ amwe arĩa maarĩ kuo makĩĩgua ũũru, makĩũrania atĩrĩ, “Maguta maya maitangwo ũguo nĩkĩ? ⁵ Maguta macio nĩmangĩendio mbeeca ikĩrĩte mũcara wa mũndũ wa mwaka mũgima nacio mbeeca icio iheo athĩĩni.” Magĩkũũma mũndũ-wa-nja ũcio marĩ na ũũru.

⁶ Nowe Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tiganai nake, mũramũtanga nĩkĩ? Nĩanjĩka ũndũ mwega mũno. ⁷ Athĩĩni marĩkoragwo na inyuĩ hĩndĩ ciothe na no mũmateithie hĩndĩ rĩa yothe mũngĩenda. No nĩ mũtirĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe. ⁸ Anjĩka o ũrĩa angĩahota. Aitĩrĩria mwĩrĩ wakwa maguta o mbere nĩ ũndũ wa kũhaarĩria gũthikwo gwakwa. ⁹ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũrĩa guothe ũhoro-ũyũ-Mwega ũkaahunjagio thĩinĩ wa thĩ, ũguo eka nĩũkeeragwo andũ nĩgeetha aririkanagwo.”

¹⁰ Hĩndĩ ĩyo Judasi Mũisikariota, ũmwe wa arĩa ikũmi na eerĩ, agĩthĩĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene agakunyanĩre Jesũ kũrĩ o. ¹¹ Nao magĩkena mũno maigua ũguo na makĩmwĩra nĩmekũmũhe mbeeca. Nĩ ũndũ ũcio Judasi agĩcaria mweke wa kũmũneana kũrĩ o.

Jesũ Kũrĩanĩra Gĩathĩ kĩa Bathaka na Arutwo Ake

* 14:1 Gĩathĩ kĩa Bathaka kĩaririkanagia Ayahudi ũrĩa mũraika wa Ngai aahĩtũkĩre mĩciĩ yao agĩthĩĩ kũũraga marigithathi ma andũ a Misiri.

¹² Mũthenya wa mbere wa Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mũĩkĩre Ndawa ya Kũĩmbia, o ũrĩa wathĩnjagwo gatũrũme ka Bathaka-rĩ, arutwo a Jesũ makĩmũũria atĩrĩ, “Ŭkwenda tũthĩĩ kũ tũkahaarĩrie nĩguo ũkarĩire irio cia Bathaka kuo?”

¹³ Nĩ ũndũ ũcio agĩtũma arutwo ake eerĩ akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũtoonye itũũra, na nĩ mũgũcemanĩa na mũndũ ũkuuĩte ndigithũ ya maaĩ. Mũrũmĩrĩrei. ¹⁴ Kũrĩa egũtoonya mwĩre mwene nyũmba ĩyo atĩrĩ, ‘Mũrutani arooria atĩrĩ, nyũmba yakwa ya ageni ĩrĩ ha, harĩa ingĩrĩira irio cia Bathaka na arutwo akwa?’ ¹⁵ Nake nĩekũmuonia nyũmba nene ya igũrũ ĩkĩrĩtwo indo na ĩgathondekwo wega. Haarĩriai irio cia Bathaka iitũ kuo.”

¹⁶ Arutwo acio makiumagara, magĩtoonya itũũra, magĩkora maũndũ mahaana o ta ũrĩa Jesũ aamerĩte. Nĩ ũndũ ũcio makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

¹⁷ Na gwakinya hwaĩ-inĩ, Jesũ agĩkinya kuo marĩ na arutwo arĩa ikũmi na eerĩ. ¹⁸ Maikarĩte metha-inĩ makĩrĩa akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũgunyanĩra, ũmwe wa arĩa mararĩĩanĩra na nĩ.”

¹⁹ Makĩnyĩtwo nĩ kĩa mũno, na o ũmwe akamũũria atĩrĩ, “Ti-itherũ hihi nĩ nĩ?”

²⁰ Jesũ akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ũmwe wanyu inyuĩ ikũmi na eerĩ, ũrĩa ũgũtobokanĩria mũgate mbakũri-inĩ hamwe na nĩ. ²¹ Mũrũ wa Mũndũ egũthĩĩ o ta ũrĩa ũhoru wake wandĩkitwo. No mũndũ ũrĩa ũgaakunyanĩra Mũrũ wa Mũndũ kaĩ arĩ na haaro-ĩ! Nĩ kaba mũndũ ũcio atangĩaciarirwo.”

²² Ningĩ o makĩrĩaga-rĩ, Jesũ akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, agĩcooka akĩwenyũranga, akĩhe arutwo ake, akiuga atĩrĩ, “Oyai; ũyũ nĩguo mwĩrĩ wakwa.”

²³ Agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookia ngaatho akĩmanengera, nao othe magĩkĩnyũra.

²⁴ Akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno nĩyo thakame yakwa ya kĩrĩkanĩro, ĩrĩa ĩtĩtwo nĩ ũndũ wa andũ aingĩ. ²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ndikũnyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mũthabibũ, nginya mũthenya ũrĩa ngaamĩnyua ĩrĩ njerũ ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

²⁶ Na maarĩkia kũina rwĩmbo, makiumagara magĩthĩĩ kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ.

Jesũ Kwaria ũrĩa Petero Arĩmũkaana

²⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ inyuothe nĩmũrĩndirika, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩngaringa mũrĩithi,
nacio ng’ondũ ihurunjũke.’

²⁸ No ndaariũka, nĩngamũtongoria gũthĩĩ Galili.”

²⁹ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “O na othe mangĩgũtirika, nĩ ndingĩgũtirika.”

³⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ũmũthĩ, o ũtukũ ũyũ, ngũkũ ĩtanakũga keerĩ, nĩũrĩngaana maita matatũ.”

³¹ No Petero akĩaria ahinyĩrĩrie, akiuga atĩrĩ, “O na angĩkorwo ndĩrĩkuanĩra nawe, nĩ ndingĩgũkaana!” O na acio angĩ othe makiuga o ũguo.

Mũgũnda-inĩ wa Gethisemane

³² Nao magĩkinya handũ heetagwo Gethisemane, nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Ikarai haha thĩĩ ngahooe.” ³³ Akĩoya Petero na Jakubu na Johana agĩthĩĩ nao, na o hĩndĩ ĩyo akĩnyĩtwo nĩ kĩa kĩnene na agĩthĩĩnĩka mũno. ³⁴ Akĩmeera atĩrĩ, “Ngoro yakwa nĩĩraigua kĩa mũno o ta ingĩkua, ikarai haha na mwĩhũge.”

³⁵ Na aathiathia hanini, akĩgũithia thĩ, akĩhooya atĩ korwo kwahoteka, ihinda rĩu rĩmweherere. ³⁶ Akiuga atĩrĩ, “Abba, Baba, maũndũ mothe nĩmahotekaga nĩwe. Njehereria gĩkombe gĩkĩ. No ti ũrĩa ngwenda nĩ, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda.”

³⁷ Ningĩ agĩcooka harĩ arutwo ake akĩmakora makomete. Akĩũria Petero atĩrĩ, “Simoni, kaĩ ũkomete? Ndũngĩhota gũikara ithaa rĩmwe wĩguĩte? ³⁸ Mwĩhũgagei na mũhooyage nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ. Ngoro nĩyenda, no mwĩrĩ ndũrĩ na hinya.”

³⁹ O rĩngĩ agĩthĩĩ akĩhooya o ũguo. ⁴⁰ Na acooka rĩngĩ harĩ, agĩkora makomete tondũ nĩmahĩtĩtwo nĩ toro. Nao makĩrigwo nĩ ũrĩa mangĩmwĩra.

⁴¹ Ningĩ agĩũka ihinda rĩa gatatũ akĩmooria atĩrĩ, “O na rĩu mũrĩ o toro, o mũhurũkĩte? Kinyiai hau! Ithaa nĩĩakinya. Atĩrĩrĩ, Mũrũ wa Mũndũ nĩakunyanĩrwo akaneanwo moko-inĩ ma andũ ehia. ⁴² Ũkĩrai, tũthiĩ! Ũrĩa ũkũgunyanĩra nĩarooka.”

Jesũ Kũnyiitwo

⁴³ O akĩaragia-rĩ, Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, agĩkinya. Ookire arĩ na gĩkundi kĩnene kĩa andũ marĩ na hiũ cia njora na njũgũma, matũmĩtwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho na athuuri.

⁴⁴ Judasi ũcio wamũkunyanĩire nĩamaheete kĩmenyithia akameera atĩrĩ, “Ũrĩa ndĩmunya nĩwe; mũmũnyiite na mũmũtware arangĩrwo.” ⁴⁵ Judasi o rĩmwe agĩthiĩ harĩ Jesũ, akĩmwĩta atĩrĩ, “Rabii!” na akĩmũmunya. ⁴⁶ Nao andũ acio makĩguthũkĩra Jesũ makĩmũnyiita. ⁴⁷ Na ũmwe wa arĩa maarũngĩ hakuhĩ agĩcomora rũhiũ rwake rwa njora agĩtinia gũtũ kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

⁴⁸ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho atĩ nĩkĩo muoka kũũnyiita mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma? ⁴⁹ Ndĩratũũraga na inyuĩ hekarũ-inĩ ngĩrutanaga mũthenya o mũthenya na mũtingĩnyiita. No rĩrĩ, Maandĩko no nginya mahiinge.” ⁵⁰ Hĩndĩ iyo arutwo ake othe makĩmũtiganĩria, makĩũra.

⁵¹ Na mwanake ũmwe ũteeumbĩte kĩndũ tĩga taama wa gatani akĩrũmĩrĩra Jesũ. Na rĩrĩa maamũnyiitire, ⁵² agĩtiga taama wake nao, akĩũra e njaga.

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Kĩama

⁵³ Nao andũ acio magĩtwara Jesũ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene othe, na athuuri na arutani a watho makĩgomana hamwe. ⁵⁴ Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ haraaya o nginya agĩkinya nja ya mũciĩ wa mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene. Agĩkarania na thigari kũu agĩota mwaki.

⁵⁵ Na rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, o na Kĩama kũu gĩothe,[†] magĩcaria ũira wa kũũragithia Jesũ, no mationire. ⁵⁶ Na andũ aingĩ nĩmarutire ũira wa maheeni, no ũira wao ũkĩaga kũiguana.

⁵⁷ Gũgĩcooka gũkĩrũgama andũ amwe, nao makĩruta ũira wa maheeni makiuga atĩrĩ, ⁵⁸ “Nĩtwaiguire akiuga atĩrĩ, ‘Nĩngatharia hekarũ ĩno yakĩtwo nĩ andũ, na njake ĩngĩ ĩtakĩtwo nĩ mũndũ na ihinda rĩa mĩthenya ĩtatũ.’” ⁵⁹ No o na moiga ũguo, ũira wao ũkĩaga kũiguana.

⁶⁰ Hĩndĩ iyo mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩrũgama gatagatĩ kao, akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũngĩcooka? Nĩ ũhoro ũrĩkũ ũyũ ũrathitangwo nague?” ⁶¹ No Jesũ agĩkira ki, na ndacookie ũndũ.

O rĩngĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ũrĩa Mũrathime?”

⁶² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ nĩ nĩ. Na nĩmũkona Mũrũ wa Mũndũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ũrĩa-ũrĩ-Hinya, na agĩũka arĩ igũrũ rĩa matu.”

⁶³ Mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene agĩtembũranga nguo ciake. Akĩũria atĩrĩ, “Tũgũkĩ-batario nĩ aira angĩ a kĩ? ⁶⁴ Nĩmweiguĩra akĩruma Ngai. Mũgwĩciiria atĩa?”

Nao othe makĩmũtuĩra atĩ aagĩrĩrwo nĩ kũũragwo. ⁶⁵ Hĩndĩ iyo amwe makĩambĩrĩria kũmũtuĩra mata, na makĩmũhumbĩra ũthiũ, makĩmũringa na ngundi makĩmwĩraga atĩrĩ, “Ta kĩrathe ũhoro.” Nacio thigari ikĩmuoya, ikĩmũhũũra.

Petero Gũkaana Jesũ

⁶⁶ Na hĩndĩ iyo Petero aikarĩte o hau nja-rĩ, ũmwe wa ndungata cia airĩtu cia mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩgerera ho. ⁶⁷ Rĩrĩa oonire Petero agĩota mwaki, akĩmũrora wega.

“Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘O nawe uuma hamwe na Jesũ ũcio wa Nazarethi’.”

⁶⁸ Nowe Petero agĩkaana ũhoro ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndiũ ũhoro ũcio, o na ndiramenya nĩ atĩa ũroiga,” na akĩumagara agĩthiĩ itoonyero-inĩ.

[†] 14:55 Kĩama gĩa Sanihedirini gĩakoragwo na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na athuuri, na arutani a watho wa Musa.

⁶⁹ Na rĩrĩa ndungata ĩyo ya mũirĩtu yamuonire ho, o rĩngĩ ĩkĩĩra arĩa maarũngĩĩ ho atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ ũmwe wao.” ⁷⁰ No Petero agĩkaana ũhoro ũcio rĩngĩ.

Thuutha wa kahinda kanini, arĩa maarũgamĩte hakuhĩ makĩĩra Petero atĩrĩ, “Ti-itherũ ũrĩ ũmwe wao, nĩ ũndũ wĩ Mũgalili.”[‡]

⁷¹ Nake akĩambĩrĩria kwĩhĩta akiugaga atĩrĩ, “Nĩ ndiũ mũndũ ũyũ mũraaria ũhoro wake.”

⁷² O hĩndĩ ĩyo ngũkũ ĩgĩkũga hĩndĩ ya keerĩ. Nake Petero akĩirikana ũhoro ũrĩa Jesũ aamwĩrite atĩrĩ, “Ngũkũ ĩtanakũga keerĩ nĩũrĩngaana maita matatũ.” Nake akĩambĩrĩria kũĩra.

15

Jesũ Gũtwarwo Mbere ya Pilato

¹ Na rĩrĩ, rũciĩnĩ tene, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri, na arutani a watho, na Kĩama gĩothe magĩtua ũrĩa megwĩka. Makĩoha Jesũ, makĩmũtwara, makĩmũneana kũrĩ Pilato.

² Nake Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ, ũguo woiga nĩguo.”

³ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ. ⁴ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria o rĩngĩ atĩrĩ, “Kaĩ wee ũtarĩ na ũndũ ũgũcookia? Ta rora maũndũ marĩa mothe maragũthitangĩra.”

⁵ No Jesũ ndaigana gũcookia ũndũ, nake Pilato akĩgega.

⁶ Na rĩrĩ, kwarĩ mūtugo hĩndĩ ya Iruga rĩu rĩa Bathaka, Pilato nĩamohoragĩra mwohwo ũmwe, o ũrĩa andũ mangĩetirie. ⁷ Na nĩ kwarĩ mũndũ ũmwe wetagwo Baraba woohetwo hamwe na arĩa maambĩrĩrie ngũĩ ya gũũkĩrĩra thirikari na makoora andũ thĩĩnĩ wa mbũkĩrĩra ĩyo. ⁸ Nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩthĩ harĩ Pilato, gĩkĩmũũria eeke o ũrĩa aamenyerete gwĩka.

⁹ Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ mũkwenda ndĩmuohore mũthamaki wa Ayahudi?”

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩamenyaga atĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maaneanĩte Jesũ kũrĩ we nĩ ũndũ wa ũiru. ¹¹ No rĩrĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene makĩringĩrĩria kĩrĩndĩ kũ kũire Pilato ohore Baraba handũ ha Jesũ.

¹² Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Mũgũkĩenda njĩke atĩa na mũndũ ũyũ mwĩtaga mũthamaki wa Ayahudi?”

¹³ Nao makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mwambe mūtĩ igũrũ!”

¹⁴ Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ngero ĩrĩkũ agerete?”

No-o magĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mūtĩ igũrũ!”

¹⁵ Na tondũ nĩendaga gũkenia kĩrĩndĩ kũ, Pilato akĩmohorera Baraba. Akĩhũũrithia Jesũ iboko, agĩcooka akĩmũneana akambwo mūtĩ igũrũ.

Thigari Kũnyũrũria Jesũ

¹⁶ Nacio thigari igĩtwara Jesũ gĩkaro-inĩ kĩa barũthi (na nĩkĩo gĩettagwo Puratoria); igĩcookanĩrĩria mbūtũ yotha ya thigari. ¹⁷ Ikĩmũhumba nguo ndaaya ya rangi wa ndathi, igĩcooka igĩtuma thũmbĩ ya mĩigua, ikĩmwĩkĩra mūtwe. ¹⁸ Ikĩambĩrĩria kũmũnyũrũria, ikĩmwĩraga atĩrĩ, “Ũkĩrĩ mũhoro, wee mũthamaki wa Ayahudi?” ¹⁹ Ikĩmũhũũra na rũthanju mūtwe maita maingĩ ikĩmũtuagĩra mata. Ikĩgũũthia thĩ mbere yake, ikĩmũturalagĩria ndu ta ikũmũhooya. ²⁰ Na ciarĩkia kũmũnyũrũria-rĩ, ikĩmũruta nguo ĩyo ndaaya ya rangi wa ndathi, ikĩmũhumba nguo ciake mwene. Igĩcooka ikĩmuumagaria ikamwambe mūtĩ igũrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtharaba-inĩ

²¹ Na marĩ njĩra thigari ikĩnyĩta mũndũ wahĩtũkaga akiuma mĩgũnda-inĩ, wetagwo Simoni wa kuuma Kurene, ithe wa Alekisandero na Rufusi, na ikĩmũkuuithia mũtharaba wa Jesũ na hinya. ²² Igĩgĩkinyia Jesũ handũ harĩa heetagwo Golgotha (ũguo nĩ kuuga

[‡] 14:70 Mwarĩrie wa andũ a kuuma Galili warĩ na ngũũrani na wa andũ a kuuma Judea.

Handũ hahaana ta Ihĩndĩ rĩa Mũtwe). ²³ Ningĩ igĩcooka ikĩmũhe ndibei itukanĩtio na manemane, nake Jesũ akĩrega kũmĩnyua. ²⁴ Igĩkĩmwamba mũtĩ igũrũ. Ikĩgayana nguo ciale, na ũndũ wa gũcicuukĩra mĩtĩ nĩguo imenye o ĩrĩa mũndũ egũkuua.

²⁵ Kwarĩ thaa ithatũ cia rūciinĩ rĩrĩa ciamwambire mũtĩ igũrũ. ²⁶ Ũndũ ũrĩa aathitangĩirwo wandĩkitwo atĩrĩ, “Ũyũ nĩwe MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.” ²⁷ Ningĩ ikĩamba atunyani eerĩ hamwe nake, ũmwe mwena wake wa ũrĩ, nake ũcio ũngĩ mwena wake wa ũmotho. ²⁸ (Namo Maandĩko makĩhingio marĩa moigaga atĩrĩ, “Aataranĩirio na andũ arĩa aagarari watho.”) ²⁹ Andũ arĩa maahitũkagĩra hau nĩmamũrumaga makĩinagia mĩtwe yao, makoiga atĩrĩ, “Hĩ! Wee ũngĩratharirie hekarũ na ũmĩake na mĩthenya itatũ-rĩ, ³⁰ harũrũka uume mũtharaba-inĩ ũcio, wĩhonokie!”

³¹ O ũndũ ũmwe athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho nĩmamũnyũrũragia, makerana atĩrĩ, “Nĩarahonokagia arĩa angĩ, no ndangĩhota kwĩhonokia we mwene. ³² Kristũ ũyũ, Mũthamaki wa Isiraeli-rĩ, ta nĩakĩharũrũke rĩu oime mũtharaba-inĩ, nĩguo tuone twĩtikie.” O nao arĩa maambanĩirio hamwe nake, makĩmũruma.

Gĩkuũ kĩa Jesũ

³³ Na rĩrĩ, thaa thita cia mũthenya ciakinya, bũrũri wotho ũkĩgĩa nduma nginya thaa kenda. ³⁴ Na thaa kenda Jesũ akĩgũthũka na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Eloi, Eloi, lama sabakithani?” naguo ũguo nĩ kuuga atĩrĩ, “Ngai wakwa, Ngai wakwa, wandiganĩria nĩkĩ?”

³⁵ Rĩrĩa andũ amwe a arĩa marũngĩ hau maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Ta thikĩrĩriai agĩta Elija.”

³⁶ Mũndũ ũmwe agĩteng’era, agĩtobokia thibũnji thiki-inĩ akĩmĩthecerera kamũrangi-inĩ akihe Jesũ anyue. Akiuga atĩrĩ, “Tiganai nake. Rekei tuone kana Elija nĩegũka kũmũcuurũria mũtharaba-inĩ.”

³⁷ Nake Jesũ agĩkaya aanĩĩre, agĩtuĩkana.

³⁸ Nakĩo gĩtambaya kĩa hekarũ gĩgĩatũkana icunjĩ igĩrĩ kuuma igũrũ nginya thĩ.* ³⁹ Na rĩrĩa mũnene-wa-thigari-igana, ũrĩa warũngĩ hau mang’ethanĩre, aiguire ũrĩa akaya na akĩona ũrĩa akua, akiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ mũndũ ũyũ oima Mũrũ wa Ngai!” ⁴⁰ Nĩ haarĩ na atumia meeroragĩra marĩ haraaya. ũmwe wao aarĩ Mariamu Mũmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu ũrĩa warĩ Mũnini na wa Jose, na Salome. ⁴¹ Rĩrĩa aarĩ Galili, atumia aya nĩo maamũrũmagĩrĩra na makamũtungatagĩra. Ningĩ hau nĩ haarĩ na atumia angĩ aingĩ arĩa mookite nake Jerusalemu.

Gũthikwo kwa Jesũ

⁴² Na tondũ kwarĩ Mũthenya wa Kwĩhaarĩria (nĩguo mũthenya ũrĩa wĩ mbere ya Thabatũ), gwakuhĩrĩria hwaĩ-inĩ-rĩ, ⁴³ Jusufu wa Arimathea, mũndũ warĩ igweta mũno Kĩama-inĩ gĩa athuuri, na we mwene nĩetagitĩrĩa ũthamaki wa Ngai, agĩthĩ kũrĩ Pilato na ũcamba, akihooya etĩkĩrio akuue mwĩrĩ wa Jesũ.† ⁴⁴ Nake Pilato akĩgega aigua atĩ Jesũ nĩarĩkĩtie gũkua. Agĩta mũthigari ũrĩa mũnene-wa-thigari-igana, akĩmũũria kana Jesũ nĩarĩkĩtie gũkua. ⁴⁵ Rĩrĩa aamenyithirio nĩ mũnene ũcio wa thigari igana atĩ nĩguo kwarĩ, agĩtĩkĩria Jusufu akuue mwĩrĩ ũcio. ⁴⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jusufu akĩgũra taama wa gatani, agĩcuurũria mwĩrĩ ũcio. Akĩũkũnja na taama ũcio wa gatani, agĩthĩ akĩũiga thĩinĩ wa mbĩrĩra yenjetwo rwaro-inĩ rwa ihiga. Agĩcooka akĩgaragara ihiga rĩkĩhinga mũromo wa mbĩrĩra ĩyo. ⁴⁷ Nake Mariamu Mũmagidali na Mariamu ũrĩa nyina wa Jose makĩona harĩa aigirwo.

* 15:38 Gĩtambaya kĩa hekarũ kĩagayanĩtie Handũ-harĩa-Hatheru na Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno. Gwatũkana gwakĩo kuonanirie atĩ Kristũ nĩatoonyire kwa Ngai nĩ ũndũ witũ, na agĩtũhingũrĩra njĩra ya gũthiia mbere ya Ngai.

† 15:43 Maarĩ na ihenya rĩa kweheria mwĩrĩ wa Jesũ mũtĩ-igũrũ maũthike mbere ya Thabatũ kwambĩrĩa.

¹ Na rĩrĩ, Thabatũ yathira, Mariamu Mũmagidali, na Mariamu nyina wa Jakubu, na Salome makĩgũra indo nungi wega nĩgeetha mathiĩ makahake mwĩrĩ wa Jesũ. ² Mũthenya wa mbere wa kiumia, rūciĩnĩ tene thuutha wa riũa kũratha, marĩ njĩra magĩthiĩ mbĩrĩra-inĩ, ³ nĩmoranagia atĩrĩ, “Nũũ ũgũtũgaragarĩria ihiga rĩehere mũromo-inĩ wa mbĩrĩra?”

⁴ No rĩrĩa maatiirire maitho, makĩona ihiga rĩu nĩrĩagaragarĩtio rĩkehera, nĩgũkorwo rĩarĩ inene mũno. ⁵ Na rĩrĩa maatoonyaga mbĩrĩra-thiĩnĩ, makĩona mwanake wehumbĩte nguo njerũ ndaaya aikarĩte thĩ mwena wao wa ũrĩo, nao makĩmaka.

⁶ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũmaka. Mũracaria Jesũ ũrĩa wa Nazarethi, ũrĩa ũrambirwo mũtĩ igũrũ. Nĩariũkĩte! Ndarĩ haha. Onei harĩa maramũigĩte. ⁷ No thiĩ mwĩre arutwo ake o na Petero atĩrĩ, ‘Nĩekũmũtongoria gũthiĩ Galili. Kũu nĩkuo mũkaamuona, o ta ũrĩa aamwĩre’.”

⁸ Atumia acio makiuma hau mbĩrĩra-inĩ makĩinainaga na magegete. Matirĩ mũndũ meerire ũndũ, tondũ nĩmetigagĩra.

(Maandĩko mamwe ma tene matirĩ gacunjĩ gaka kuuma Mariko 16:9-20)

⁹ Mũthenya wa mbere wa kiumia rūciĩnĩ tene Jesũ ariũka-rĩ, aambire kuumĩrĩra Mariamu Mũmagidali ũrĩa aarutĩte ndaimono mũgwanja. ¹⁰ Nake Mariamu agĩthiĩ akĩĩra arĩa maatũire na Jesũ, akĩmakora magĩcakaya na makĩrĩra. ¹¹ Nao maigua atĩ Jesũ nĩariũkĩte, na atĩ Mariamu nĩamuonete, makĩrega gwĩtĩkia.

¹² Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra andũ angĩ eerĩ ao, ahaana ũndũ ũngĩ, rĩrĩa maathiiaga mĩgũnda-inĩ. ¹³ Andũ acio makĩhũndũka, magĩthiĩ makĩĩra arutwo arĩa angĩ; no-o nao makĩrega kũmetĩkia.

¹⁴ Thuutha ũcio Jesũ akiumĩrĩra arutwo arĩa ikũmi na ũmwe makĩrĩa irio; akĩmatetia nĩ ũndũ wa kwaga gwĩtĩkia na nĩ ũndũ wa ũmũ wa ngoro ciao, nĩ ũndũ wa kũrega gwĩtĩkia arĩa maamuonete thuutha wa kũriũka gwake.

¹⁵ Akĩmeera atĩrĩ, “Thiĩ thĩ yothe mũkahunjĩrie andũ othe Ũhoru-ũrĩa-Mwega. ¹⁶ Na mũndũ o wotho ũgetĩkia na abatithio nĩakahonoka, no ũrĩa wotho ũtagetĩkia nĩagatuĩrwo ciira. ¹⁷ Nacio ciamu ici nĩ igatwaranaga na arĩa metĩkĩtie: Nĩmakaingata ndaimono thiĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa; na nĩmakaaria na thiomi njerũ; ¹⁸ na nĩmakanyĩta nyoka na moko mao; na rĩrĩa makaanyua thumu, ndũkamathũkia o na hanini; nĩmakaigagĩrĩra andũ arĩa arũaru moko, nao mahone.”

¹⁹ Mwathani Jesũ aarĩkia kũmaarĩria ũhoru ũcio, agĩtwarwo igũrũ na agĩikara thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai. ²⁰ Nao arutwo magĩcooka makiumagara na makĩhunjia ũhoru kũndũ guothe, nake Mwathani akĩrutithania wĩra nao, na agekĩraga ũhoru wake hinya na ũndũ wa ciamu iria ciatwaranaga na ũhoru ũcio.

LUKA

Ūhoru wa Gūtongoria

¹ Andũ aingĩ nĩmarĩkĩtie kwandĩka ūhoru wa maũndũ marĩa mahingĩtio gatagatĩ-inĩ gaitũ, ² o ta ūrĩa twaheirwo ūhoru wamo nĩ arĩa meyoneire maũndũ macio kuuma o kĩambĩrĩria marĩ aira na ndungata cia ūhoru ūcio. ³ Nĩ ūndũ ūcio, tondũ nĩ mwene nĩndũĩrĩtie maũndũ macio mothe wega kuuma kĩambĩrĩria-rĩ, ngakĩona arĩ wega o na nĩ ngwandĩkĩre mĩtaratara mwega wa maũndũ macio, wee mĩnene mĩgaathe Theofilo, ⁴ nĩgeetha ūmenye na ma maũndũ marĩa warutirwo.

Gũciarwo kwa Johana Mũbatithania Kũmenyithanio

⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa Herode aarĩ mũthamaki wa Judea, nĩ kwarĩ mũthĩnjĩri-Ngai wetagwo Zakaria, warĩ wa gĩkundi kĩa athĩnjĩri-Ngai kĩa Abija; mũtumia wake eetagwo Elizabethi na aarĩ wa rūciaro rwa Harũni. ⁶ O eerĩ maarĩ arũngĩrĩru maitho-inĩ ma Ngai, na nĩmathĩkagĩra maathani ma Mwathani na mawatho mothe matarĩ na ūcuuke. ⁷ Nao matiarĩ na twana tondũ Elizabethi aarĩ thaata; na eerĩ maarĩ akũrũ mũno.

⁸ Na rĩrĩ, mũthenya ūmwe Zakaria nĩarutaga wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai arĩ mbere ya Ngai, tondũ rĩarĩ ihinda rĩa gĩkundi gĩa gũtungata-rĩ, ⁹ nĩathuurirwo na njĩra ya gũcuukĩrwo mĩtĩ, kũringana na mũtugo wa ūthĩnjĩri-Ngai, athĩ thĩnĩ wa hekarũ ya Mwathani agacine ūbumba. ¹⁰ Na rĩrĩa ihinda rĩa gũcina ūbumba rĩakinyire, kĩrĩndĩ gĩothe kĩrĩa kĩonganĩte nĩ ūndũ wa kũhooya, nĩ kĩahooyagĩra na kũu nja.

¹¹ Hĩndĩ ĩyo mũraika wa Mwathani akiumĩrĩra Zakaria, na akĩrũgama mwena wa ūrĩo wa kĩgongona kĩrĩa gĩa gũcinĩra ūbumba. ¹² Rĩrĩa Zakaria aamuonire, akĩhahũka na akĩiyũrwo nĩ guoya. ¹³ No mũraika ūcio akĩmwĩra atĩrĩ: “Zakaria, tĩa gwĩtigĩra; mahooya maku nĩmaiguĩtwo. Mũtumia waku Elizabethi nĩagagũciarĩra mwana wa kahĩ, nawe nĩũkamũtua Johana. ¹⁴ Nĩũgakena na ūcanjamũke, nĩ ūndũ wake na andũ aingĩ nĩmagakenio nĩgũciarwo gwake, ¹⁵ nĩgũkorwo nĩagatuĩka mũndũ mũnene maitho-inĩ ma Mwathani. Ndarĩ hĩndĩ akaanyua ndibei o na kana kĩndũ o kĩngĩ kĩgagatu kĩngĩtũma mũndũ arĩo, na nĩakaiyũrwo nĩ Roho Mũtheru kuuma o gũciarwo gwake. ¹⁶ Nake nĩakagarũra andũ aingĩ a Isiraeli macookerere Mwathani Ngai wao. ¹⁷ Na nĩagathĩ mbere ya Mwathani arĩ na roho na hinya wa Elija, nĩguo agarũre ngoro cia maithe mendane na ciana ciao, nao arĩa aremi amagarũre magĩe na ūũgĩ wa andũ arĩa athingu, nĩgeetha ahaarĩrie andũ mahote gweterera Mwathani.”

¹⁸ Zakaria akĩũria mũraika ūcio atĩrĩ, “Ingĩmenya ma ya ūhoru ūcio atĩa? Nĩ ndĩ mũthuri mũkũrũ o na mũtumia wakwa arĩ na mĩaka mĩingĩ.”

¹⁹ Mũraika ūcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ Gaburieli, ūrĩa ūrũgamaga mbere ya Ngai, na nĩ gũtũmwo ndũmĩtwo ngwarĩrie na ngwĩre ūhoru ūyũ mwega. ²⁰ Na rĩu nĩũgũkira ūremwo nĩ kwaria nginya mũthenya ūrĩa ūndũ ūcio ūkaahinga, tondũ ndũnetĩkia ciugo ciakwa, o icio ikaahinga ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩre rĩakinya.”

²¹ Hĩndĩ ĩyo yothe, andũ nĩmetereire Zakaria na makarigagwo nĩ kĩrĩa gĩatũmĩte aikare mũno ūguo thĩnĩ wa hekarũ.* ²² Rĩrĩa oimire, ndaigana kũhota kũmaarĩria; magĩkĩmenya atĩ nĩonete kĩoneki arĩ thĩnĩ wa hekarũ, nĩgũkorwo no kũmaheneria aamahenagĩria na guoko, agĩkara o ūguo atekũhota kwaria.

²³ Rĩrĩa ihinda rĩa gĩa gũtungata† rĩathirire-rĩ, akĩnũka gwake mũciĩ. ²⁴ Thuutha ūcio Elizabethi mũtumia wake akĩgĩa nda, na handũ ha mĩeri ĩtano agĩkara ehithĩte. ²⁵ Akiuga atĩrĩ, “Nĩ Mwathani ūnjĩkĩre ūũ. Matukũ-inĩ maya nĩanjĩkĩte wega na akanjehereria thoni cia kũmenwo nĩ andũ.”

* 1:21 Andũ meetereire Zakaria oime Handũ-harĩa-Hatheru oke amarathime na kĩrathimo kĩa Harũni kĩrĩa kĩrĩ Ndar 6:24-26. † 1:23 Mũthĩnjĩri-Ngai aatungataga hekarũ-inĩ kiumia kĩmwe harĩ mĩeri ĩtandatũ, nĩ kuuga maita meerĩ harĩ mwaka ūmwe.

Gûciarwo kwa Jesũ Kûmenyithanio

²⁶ Naguo mweri wa itandatũ wa Elizabethi gûkorwo arĩ na nda-rĩ, Ngai nĩatũmire mûraika Gaburieli athiĩ Nazarethi itũũra rĩarĩ kũu Galili, ²⁷ akĩmũtũma kũrĩ mũirĩtu gathirange worĩtio nĩ mũndũ wetagwo Jusufu, wa rûciaro rwa Daudi. Mũirĩtu ũcio gathirange eetagwo Mariamu. ²⁸ Mûraika ũcio akĩmuumĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩndakũgeithia, wee ũrathimĩtwo mũno! Mwathani arĩ hamwe nawe.”

²⁹ Nake Mariamu agĩthiĩnĩka mũno nĩ ũndũ ũcio, na akĩgega akĩrigwo nĩ ũhoru wa ngeithi icio. ³⁰ Nowe mûraika ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mariamu tiga gwĩtigĩra, nĩgũkorwo nĩũkinyĩrwo nĩ wega wa Ngai. ³¹ Nawe nĩũkũgĩa nda na nĩũgaaciara mwana wa kahĩ, nawe nĩũkamũtua Jesũ. ³² Nake nĩagatuĩka mũnene na ageetagwo Mũrũ-wa-Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno. Mwathani Ngai nĩakamũhe gĩtĩ kĩa ũnene kĩrĩa gĩa ithe Daudi, ³³ nake nĩagathamakĩra nyũmba ya Jakubu nginya tene; ũthamaki wake ndũgaathira o na rĩ.”

³⁴ Mariamu akĩũria mûraika ũcio atĩrĩ, “Ũndũ ũyũ ũngĩhoteka atĩa, kuona atĩ ndĩ o mũirĩtu gathirange?”

³⁵ Nake mûraika ũcio akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Roho Mũtheru nĩagooka igũrũ rĩaku naguo hinya wa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno nĩũgakũhumbĩra, nĩ ũndũ ũcio mwana ũrĩa ũgaaciara nĩ mũtheru na ageetagwo Mũrũ wa Ngai. ³⁶ O na Elizabethi, ũrĩa wa mbarĩ cianyu, o nake nĩekũgĩa kaana arĩ mũkũrũ, o ũcio weragwo atĩ nĩ thaata, nĩgũkorwo rĩu arĩ na nda ya mĩeri itandatũ. ³⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ ũndũ ũngĩrema Ngai.”

³⁸ Nake Mariamu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ ndungata ya Mwathani. Ndĩrogĩkwo o ta ũguo woiga.” Hĩndĩ iyo mûraika akĩmũtiga agĩthiĩ.

Mariamu Gũceerera Elizabethi

³⁹ Matukũ-inĩ o ro macio, Mariamu akĩhaarĩria, agĩthiĩ ahiũhĩte nginya itũũra rĩarĩ bũrũri ũrĩa ũrĩ irĩma wa Judea, ⁴⁰ agĩtoonya mũciĩ gwa Zakaria, na akĩgeithia Elizabethi. ⁴¹ Rĩrĩa Elizabethi aigũire ngeithi cia Mariamu-rĩ, kaana gake gakĩambarara karĩ nda yake, nake Elizabethi akĩyũrwo nĩ Roho Mũtheru. ⁴² Akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Wee wĩ mũrathime gatagatĩ ka atumia othe, nako kaana karĩa ũgaaciara nĩkarathime! ⁴³ No nĩ kĩ gĩtũmĩte njĩkwo wega ũũ, atĩ nyina wa Mwathani wakwa no ooke kũnjeerera? ⁴⁴ Ndaigua mũgambo wa ngeithi ciaku wakinya matũ-inĩ makwa, nako kaana karĩa karĩ nda yakwa kambarara nĩ ũndũ wa gũkena. ⁴⁵ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũcio wĩtĩkĩtie atĩ maũndũ marĩa Mwathani amwĩrĩte nĩmakahingio!”

Rwĩmbo rwa Mariamu

⁴⁶ Nake Mariamu akiuga atĩrĩ:
 “Ngoro yakwa nĩragooca Mwathani,
⁴⁷ naguo roho wakwa nĩũrakenera Ngai Mũhonokia wakwa,
⁴⁸ nĩgũkorwo nĩaririkanĩte
 kwĩnyiihia kwa ndungata yake.
 Kuuma rĩu njiarwa ciothe irĩinjĩtaga mũrathime,
⁴⁹ nĩgũkorwo ũcio ũrĩ Hinya nĩanjĩkĩre maũndũ manene,
 narĩo rĩitwa rĩake nĩ rĩtheru.
⁵⁰ Tha ciake nĩikinyagĩra arĩa mamwĩtigagĩra,
 kuuma njiarwa nginya njiarwa.
⁵¹ Nĩekĩte maũndũ ma hinya na guoko gwake;
 na arĩa etĩĩ aharaganagia meciiria ma ngoro ciao.
⁵² Nĩaharũrũkĩtie aathani kuuma itĩ-inĩ ciao cia ũnene,
 no agatũũgĩra arĩa menyiihagia.
⁵³ Nĩahũũnĩtie arĩa ahũtu na maũndũ mega,
 no arĩa itonga akamaingata matarĩ na kĩndũ.
⁵⁴ Nĩateithĩtie Isiraeli ndungata yake,
 akaririkana ũhoru wake wa kũiguanĩra tha,
⁵⁵ o ta ũrĩa eerire maithe maitũ,
 atĩ nĩakaiguĩra Iburahĩmu hamwe na njiaro ciake tha, nginya tene.”

⁵⁶ Nake Mariamu agĩkara na Elizabethi ta mĩeri itatũ, agĩcooka akĩinũka kwao.

Gũciarwo kwa Johana Mũbatithania

⁵⁷ Na rĩrĩ, ihinda rĩa Elizabethi rĩakinya rĩa gũciara, agĩciara kahĩ. ⁵⁸ Andũ a itũũra rĩake na a mbarĩ ciao makĩigua atĩ Mwathani nĩakĩrĩĩrie kũmũiguĩra tha, nao magĩkena hamwe nake.

⁵⁹ Mũthenya wa ĩnana wakinya, magĩũka nĩguo maruithie kaana kau, nao meendaga gũgatua Zakaria o ta ũrĩa ithe eetagwo, ⁶⁰ no nyina akĩaria, akiuga atĩrĩ, “Aca! Gegwĩtwo Johana.”

⁶¹ Nao andũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ wa mbarĩ cianyu wĩtagwo rĩitwa rĩũ!”

⁶² Nao makĩũria ithe ũrĩa angĩenda gatuuo na ũndũ wa kũmũheneria na moko. ⁶³ Akĩmeetia kahengere ga kwandĩkwo, nake akĩandĩka atĩrĩ, “Rĩitwa rĩako nĩ Johana.” Naguo ũndũ ũcio ũkĩgegĩa andũ othe. ⁶⁴ O hĩndĩ iyo akĩhingũka kanua, naruo rũrĩmĩ rwake rũkĩregera, akĩambĩrĩria kwaria, akĩgooca Ngai. ⁶⁵ Nao andũ othe a itũũra makĩiyũrwo nĩ guoya, makaaragia ũhoru wa maũndũ macio mothe, namo makĩhunja bũrũri-inĩ ũcio wothe wa irĩma wa Judea. ⁶⁶ Nao arĩa othe maiguire ũhoru ũcio makĩgegĩa nĩguo makĩũria atĩrĩ, “Kaĩ kaana gaka gagaatuĩka ũ? Nĩgũkorwo guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nako.”

Rwĩmbo rwa Zakaria

⁶⁷ Nake ithe Zakaria akĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru, akĩratha ũhoru, akiuga atĩrĩ,

⁶⁸ “Mwathani Ngai wa Isiraeli arogoocwo,
tondũ nĩokĩte na agakũũra andũ ake.

⁶⁹ Nĩatwambarĩirie rũhĩa rwa ũhonokio
thĩinĩ wa nyũmba ya Daudi, ndungata yake

⁷⁰ (o ta ũrĩa aarĩtie matukũ ma tene na tũnua twa anabii ake atheru),

⁷¹ rwa gũtũhonokia kuuma kũrĩ thũ ciitũ,
na kuuma kũrĩ guoko kwa arĩa othe matũmenaga,

⁷² nĩguo aiguire maithe maitũ tha,
na aririkane kĩrĩkanĩro gĩake gĩtheru,

⁷³ o mwĩhĩtwa ũrĩa eehĩĩire ithe witũ Iburahĩmu:

⁷⁴ atĩ nĩagatũhonokia kuuma guoko-inĩ gwa thũ ciitũ,
na atũhotithie kũmũtungatagĩra tũtarĩ na guoya,

⁷⁵ tũrĩ atheru na athingu mbere yake matukũ-inĩ maitũ mothe.

⁷⁶ “O nawe, kaana gakwa, nĩũgetagwo mũnabii wa Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno;
nĩgũkorwo nĩũgaathiiaga mbere ya Mwathani nĩguo ũmũthondekagĩre njĩra ciake,

⁷⁷ na ũmenyithie andũ ake ũhoru wa ũhonokio

nĩ ũndũ wa kũrekerwo mehia mao,

⁷⁸ na tondũ wa tha nyingĩ cia Ngai witũ,

tha icio nĩigatũma rĩũa rĩtũrathĩre kuuma igũrũ,

⁷⁹ nĩgeetha rĩarĩre arĩa matũũraga nduma-inĩ,

o na arĩa matũũraga kĩrũru-inĩ gĩa gĩkuũ,

nĩguo rĩtongorie magũrũ maitũ njĩra-inĩ ya thayũ.”

⁸⁰ Nako kaana kau gagĩkũra, na gagĩgĩa hinya roho-inĩ wako; nake agĩtũũra werũ-inĩ nginya hĩndĩ ĩrĩa eyumĩirie kũrĩ andũ a Isiraeli.

2

Gũciarwo kwa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio, Kaisari Augusto nĩarutire watho atĩ andũ othe a mabũrũri mothe marĩa maathanagwo nĩ Aroma matarwo. ² (Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ itarana rĩa mbere rĩrĩa rĩataranirwo hĩndĩ ĩrĩa Kuirinio aarĩ barũthi wa Suriata.) ³ Nao andũ magĩthĩĩ kwĩyandĩkithia o mũndũ itũũra-inĩ rĩake mwene.

⁴ Nĩ ūndũ ūcio Jusufu o nake akĩambata kuuma itũūra rĩa Nazarethi kũu Galili, agĩthiĩ Judea, agĩkinya Bethlehemu itũūra rĩa Daudi, tondũ we aarĩ wa nyũmba o na wa mbarĩ ya Daudi. ⁵ Nake aathiire kuo nĩgeetha makeyandikithie marĩ na Mariamu, mũirĩtu ūrĩa endaga kũhikia, nake aarĩ mũritũ. ⁶ Na hĩndĩ ĩrĩa maarĩ o kũu, ihinda rĩa mwana gũciarwo rĩgĩkinya, ⁷ Nake Mariamu akĩrigithatha kaana ga kahĩ. Agĩkooha na taama, agĩgakomia thĩinĩ wa mũharatĩ tondũ nĩmagĩte handũ ha kũraara thĩinĩ wa nyũmba ya ageni.

Arĩithi na Araika

⁸ Na kũu bũrũri ūcio, nĩ kwarĩ arĩithi maikaraga mĩgũnda-inĩ, maikarĩtie mahiũ mao ūtukũ.* ⁹ Mũraika wa Mwathani akĩmoimĩrĩra, naguo riiri wa Mwathani ūkĩmatherera hau maarĩ, nao makĩnyiitwo nĩ guoya. ¹⁰ No mũraika ūcio akĩmeera atĩrĩ, “Tigai gwĩtigĩra. Ndamũrehera ūhoru mwega na wa gĩkeno kĩnene, ūrĩa ūgaatuĩka wa andũ othe. ¹¹ Ūmũthĩ itũūra-inĩ rĩa Daudi, nĩmũciarĩrwo mũhonokia; nake nĩwe Kristũ ūrĩa Mwathani. ¹² Na rĩrĩ, kĩrĩa kĩrĩmũmenyithia ūhoru ūcio nĩ gĩkĩ: Nĩmũrĩona gakenge koheetwo na taama gakometio thĩinĩ wa mũharatĩ.”

¹³ Na o rĩmwe hakiumĩra gĩkundi kĩnene kĩa araika a igũrũ hamwe na mũraika ūcio, makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ,

¹⁴ “Ngai arokumio kũu igũrũ mũno, naguo thayũ ūrogĩa gũkũ thĩ kũrĩ andũ arĩa akenagĩra.”

¹⁵ Na rĩrĩa araika acio maamatigire magĩcooka igũrũ-rĩ, arĩithi acio makĩrana atĩrĩ, “Nĩtũthiĩ Bethlehemu tũkoone ūndũ ūcio wĩkĩkĩte, ūcio Mwathani aatũhe ūhoru wago.”

¹⁶ Nĩ ūndũ ūcio magĩthiĩ mahiũhĩte, magĩkora Mariamu na Jusufu o na gakenge kau gakometio thĩinĩ wa mũharatĩ. ¹⁷ Na maarĩkia gũkoona, makĩmemerekia ūhoru ūrĩa maaheetwo ūkoniĩ kaana kau, ¹⁸ nao arĩa othe maũiguire makĩgegio mũno nĩ maũndũ marĩa arĩithi acio maameeraga. ¹⁹ Nowe Mariamu akĩiga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake, na agĩkara akĩmeciiragia. ²⁰ Nao arĩithi acio makĩhũndũka, magĩkumagia na makĩgoocaga Ngai nĩ ūndũ wa maũndũ macio mothe maiguĩte na makoona, o ta ūrĩa meerĩitwo.

Jesũ Gũtwarwo Hekarũ

²¹ Mũthenya wa kanana wakinya, rĩrĩa ihinda rĩako rĩa kũrua rĩakinyire-rĩ, kaana kau gagĩtuuo Jesũ, rĩitwa rĩrĩa mũraika aakaheete mbere ya nyina kũgĩa nda yako.

²² Na rĩrĩ, rĩrĩa ihinda rĩao rĩa gũtherio rĩakinyire kũringana na Watho wa Musa-rĩ,† Jusufu na Mariamu magĩgatwara Jerusalemu nĩguo magakaneane harĩ Mwathani ²³ (o ta ūrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ wa Mwathani atĩrĩ, “Irigithathi rĩothe rĩa kahĩ nĩ rĩrĩamũragĩrwo Mwathani”), ²⁴ na marute igongona kũringana na ūrĩa Watho wa Mwathani uugĩte: “Nĩ ndirahũgĩ igĩrĩ kana tũtutuura twĩrĩ.”

²⁵ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ mũndũ kũu Jerusalemu wetagwo Simeoni, warĩ mũthingu na mwĩtigĩri Ngai. Nake aatũire etereire kũhonokio kwa Isiraeli, nake Roho Mũtheru aarĩ hamwe nake. ²⁶ Nĩaguũrĩrio nĩ Roho Mũtheru atĩ ndagakua atoneete Kristũ ūrĩa wa Mwathani. ²⁷ Nake agĩtoonya thĩinĩ wa hekarũ atongoretio nĩ Roho. Na rĩrĩa aciari a kaana kau ti Jesũ, maagatwarire hekarũ thĩinĩ nĩguo mahingie ūrĩa mũtugo wa watho watũite-rĩ, ²⁸ Simeoni agĩkaiyũkia moko-inĩ make na akĩgooca Ngai, akiuga atĩrĩ:

²⁹ “Mwathani Mwene-Hinya, rĩu rekereria ndungata yaku ĩthiĩ na thayũ, o ta ūrĩa wanjĩĩrĩre.

³⁰ Nĩgũkorwo maitho makwa nĩmonete ūhonokio waku,

³¹ ūrĩa ūhaarĩrie mbere ya andũ othe,

³² ūrĩ ūtheri wa kũguũrĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ, o na riiri kũrĩ andũ aku a Isiraeli.”

* 2:8 Mahiũ ma kũrutwo magongona maarĩithagĩrio gũkuhĩ na Bethlehemu mwaka wothe. Arĩithi maamaroraga matikaiyo kana marĩo nĩ nyamũ. † 2:22 Mũtumia angĩagiire kaana etagĩrĩra mĩthenya mĩrongo ĩna nĩguo acooke athiĩ hekarũ akarute igongona rĩa gũtherio.

³³ Nake ithe na nyina makĩgega mũno nĩ ùndũ wa maũndũ marĩa maaririo igũrũ rĩako. ³⁴ Simeoni agĩcooka akĩmarathima akĩĩra Mariamu, nyina wa kaana kau atĩrĩ, “Kaana gaka nĩ gatuĩtwo ga kũgũithia na gũũkĩria andũ aingĩ thĩinĩ wa Isiraeli, na gatuĩke kĩmenyithia kĩrĩa kĩrĩmenagĩrĩrio, ³⁵ nĩgeetha meciiria ma ngoro nyingĩ maguũrio. O na ngoro yaku o nayo nĩgatheecwo na rũhiũ rwa njora.”

³⁶ Ningĩ nĩ kwarĩ na mũtumia mũnabii, wetagwo Anna mwarĩ wa Fanueli, wa mũhĩrĩga wa Asheri. Mũtumia ũcio aarĩ mũkũrũ mũno; aikarire na mũthuriwe mĩaka mũgwanja kuuma ahika, ³⁷ agĩcooka agĩkara arĩ wa ndigwa na hĩndĩ ĩyo aarĩ na mĩaka mĩrongo ĩnana na ĩna. Nake ndoimaga hekarũ-inĩ, no aatũire kuo ahooyaga Ngai ũtukũ na mũthenya, na akehiingaga kũrĩa irio na akahooyaga. ³⁸ Hĩndĩ o ĩyo agĩũka harĩ, agĩcookeria Ngai ngaatho, na akĩaria ũhoru wa kaana kau kũrĩ arĩa othe meetagĩrĩa kuona gũkũũrwo kwa Jerusalemu.

³⁹ Rĩrĩa Jusufu na Mariamu maarĩkirie gwĩka maũndũ marĩa mothe maathanĩtwo nĩ watho wa Mwathani-rĩ, magĩcooka Galili, makĩinũka itũũra rĩao kũu Nazarethi. ⁴⁰ Nako kaana kau gagĩkũra, gakĩgĩa na hinya; gakĩiyũrwo nĩ ũũgĩ, naguo wega wa Ngai warĩ hamwe nako.

Jesũ arĩ Kamwana thĩinĩ wa Hekarũ

⁴¹ Mwaka o mwaka aciari ake nĩmathiiga Jerusalemu nĩ ùndũ wa Gĩathĩ kĩa Bathaka.† ⁴² Jesũ aakinyia mĩaka ikũmi na ĩrĩ, makĩambata nake magĩthĩ Gĩathĩ-inĩ kũu kũringana na mũtugo.‡ ⁴³ Na Gĩathĩ kũu gĩathira, rĩrĩa aciari ake mainũkaga-rĩ, kamwana kau ti Jesũ, gagĩtigwo na thuutha kũu Jerusalemu, no matiamenyire. ⁴⁴ Nao magĩthĩ rũgendo rwa mũthenya mũgima, magĩciiragia atĩ aarĩ gĩkundi-inĩ kĩa. Thuutha ũcio makĩambĩrĩa kũmũcaria kũrĩ andũ a mbarĩ yao o na kũrĩ arata. ⁴⁵ Hĩndĩ ĩrĩa mamwaagire, magĩcooka Jerusalemu makamũcarie. ⁴⁶ Thuutha wa mũthenya ĩtatũ makĩmũkora hekarũ-inĩ aikarĩte gatagatĩ ka arutani,* amathikĩrĩrie na akĩmooragia ciũria. ⁴⁷ Ũrĩa wothe waiguaga akĩaria nĩagegagio nĩ ũmenyo wake na ũrĩa aacookagia. ⁴⁸ Rĩrĩa aciari ake maamuonire, makĩgega. Nyina akĩmũũria atĩrĩ, “Mũriũ, ũgũtwĩka ũguo nĩkĩ? Nĩ na thoguo nĩ tũgũcarĩtie tũrĩ na kĩa mũno.”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũnjarie? Kaĩ mũtooĩ atĩ njagĩrĩrwo gũkorwo ndĩ nyũmba-inĩ ya Baba?” ⁵⁰ No-o matiatũkĩrwo nĩ ũrĩa aameeraga.

⁵¹ Nake agĩcooka hamwe nao nginya Nazarethi, na nĩamathĩkagĩra. No nyina nĩagaga maũndũ macio mothe ngoro-inĩ yake. ⁵² Nake Jesũ agĩkũra, akĩũhĩgaga, na akĩnenehaga, akĩendagwo nĩ Ngai, o na andũ.

3

Johana Mũbatithania Kũhaarĩria Njĩra

¹ Na rĩrĩ, mwaka wa ikũmi na ĩtano wa ũthamaki wa Tiberio Kaisari, hĩndĩ ĩrĩa Pontio Pilato aarĩ barũthi wa Judea, nake Herode aathanaga Galili, na Filipu mũrũ wa ithe aathanaga Iturea na Tarokoniti, nake Lusania agaathana Abilene, ² hĩndĩ ĩyo Anasi na Kaiafa maarĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene,* ũhoru wa Ngai nĩwakinyĩire Johana mũrũ wa Zakaria arĩ werũ-inĩ. ³ Nake agĩthĩ bũrũri wothe ũrĩa warĩ hakuhĩ na Rũũ rwa Jorodani, akĩhunjagia atĩ andũ merire nĩguo marekerwo mehia mao nĩgeetha mabatithio. ⁴ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa mũnabii Isaia atĩrĩ:

“Nĩ mũgambo wa mũndũ ũkwanĩrĩa werũ-inĩ, akoiga atĩrĩ,
‘Haarĩiai njĩra ya Mwathani,

† 2:41 Arũme othe a Ayahudi na andũ a mĩciĩ yao maagĩrĩrwo nĩgũthĩ Jerusalemu ciathĩ ithatũ o mwaka, nĩcio Bathaka, na Bendegothito, na Gĩathĩ gĩa Ithũnũ. § 2:42 Tũmwana twakinyia mĩaka ikũmi na ĩrĩ nĩtwambagĩrĩa kwĩharĩria gũtongoria maũndũ ma ndini. * 2:46 Arutani a watho kana Rabii nĩ mooĩ maũndũ ma ndini ya Kĩyahudi mũno makĩria.

* 3:2 Anasi aarĩ mũthĩnjĩri-Ngai kuuma mwaka wa ĩtandatũ mbere ya gũciarwo gwa Kristũ. O na gũtuĩka aathani a Roma nĩmamweheririe, Ayahudi nĩmamwĩtikĩrĩte. Andũ a Roma nao maathurire Kaiafa, na nĩ ùndũ ũcio magĩkorwo marĩ athĩnjĩri-Ngai eerĩ.

rūngariai tūcīra twake.[†]

⁵ Mīkuru yothe nīgathikwo,
nacio irīma ciothe na tūrīma nīkaaraganio.
Njīra iria njogomu nīkarūngario,
nacio njīra iria itarī njaraganu nīkaaraganio.

⁶ Nao andū othe nīmakona ūhonokio wa Ngai.’”

⁷ Andū aingī nīmathiire kūrī Johana akamabatithie, nake akīmeera atīrī, “Inyuī rūciaro rūrū rwa ndūira! Nūū ūmūtaarīte mūūrīre marakara marīa makirī gūūka? ⁸ Ciarai maciaro maringaine na kwīrira. Na mūtikambīrīrie kwīra na ngoro cianyu atīrī, ‘Ithe witū nī Iburahīmu,’ Nīgūkorwo ngūmwīra atīrī, Ngai no atūme mahiga maya matuīke ciana cia Iburahīmu. ⁹ Ithanwa nīrīgītītwo itina-inī cia mītī, na mūtī o wothe ūtaciara maciaro mega ūrītemagwo ūgaikio mwaki-inī.”

¹⁰ Nao andū acio makīmūūria atīrī, “Tūkīagīrīrwo nī gwīka atīa?”

¹¹ Nake Johana akīmacookeria atīrī, “Mūndū ūrīa ūrī na nguo igīrī nīagaīre ūrīa ūtarī, nake ūrīa ūrī na irio nīeke o ta ūguo.”

¹² Nao etia mbeeca cia igooti[‡] o nao magīūka mabatithio, makīmūūria atīrī, “Mūrutani, twagīrīrwo nī gwīkaga atīa?”

¹³ Nake akīmacookeria atīrī, “Mūtigetage mbeeca makīria ya ūrīa mwathītītwo mwītage.”

¹⁴ Nacio thigari[§] ikīmūūria atīrī, “Na ithuī-rī, twagīrīrwo nī gwīkaga atīa?”

Nake agīcicookeria atīrī, “Mūtīgatunyage andū mbeeca na mūtīkamaigagīrīre igenyo; na ningī iganagwoi nī mūcaara wanyu.”

¹⁵ Na rīrī, andū nīmaikaraga metereire marī na mwīhoko, na othe magecūūranagia ngoro-inī ciao kana hihi Johana ahota gūkorwo nīwe Kristū. ¹⁶ Nowe Johana akīmacookeria akīmeera othe atīrī, “Nī-rī, ndīmūbatithagia na maaī. No nī kūrī mūndū ūgūūka ūrī na hinya kūngīra, ūrīa nī itagīrīre kuohora ndigi cia iraatū ciake. We akaamūbatithagia na Roho Mūtheru o na mwaki. ¹⁷ Gītarūrū gīake akīnyīitīte na guoko nīguo atherie kīhuhīro gīake, na acookanīrīre ngano amūīkie ikūmbī rīake, no nīagacina mahuti na mwaki ūtangīhoreka.” ¹⁸ Johana nīataarire andū na ciugo nyingī na akamahunjagīria Ūhoro-ūrīa-Mwega.

¹⁹ Na rīrī, rīrīa Johana aatetirie Herode ūrīa warī mūthamaki tondū wa kūhikia Herodia, mūtumia wa mūrū wa ithe na nī ūndū wa maūndū marīa mangī mothe mooru eekīte, ²⁰ Herode nīongereire ūndū ūngī mūūru makīria; naguo nī wa kūnyīitithia Johana na kūmuohithia njeera.

Kūbatithio na Rūciaro rwa Jesū

²¹ Hīndī irīa andū othe maarīkirie kūbatithio, o nake Jesū nīabatithirio. Na rīrīa aahooyaga, Igūrū rikīhingūka, ²² nake Roho Mūtheru agīkūrūka akīūmba igūrū rīake arī na mwīrī wahaanaga ta wa ndutura. Naguo mūgambo ūkiuma Igūrū ūkiuga atīrī, “Wee nīwe mūrū wakwa ūrīa nyendete; na nīngenaga mūno nīwe.”

²³ Na rīrī, Jesū akīambīrīria ūtungata wake aarī na ūkūrū wa mīaka ta mīrongo itatū. Nao andū meeciiragia atī aarī mūrū wa Jusufu,

mūrū wa Heli, ²⁴ mūrū wa Mathati,
mūrū wa Lawi, mūrū wa Meliki,
mūrū wa Janai, mūrū wa Jusufu,
²⁵ mūrū wa Matathia, mūrū wa Amosi,
mūrū wa Nahumu, mūrū wa Esili,
mūrū wa Nagai, ²⁶ mūrū wa Maathi,

[†] 3:4 Tene njīra nīciathondekagwo mūthamaki angīakorirwo agīthīi kūndū. Johana Mūbatithania ookīte gūthondeka ngoro cia andū arīa meetereire Mūhonokia. [‡] 3:12 Mbeeca cia igooti cionganagio nī Ayahudi o na gūtuika ciarī cia thirikari ya Roma. Andū acio nīmamenetwo mūno nī ūndū wa gūteithia Aroma. [§] 3:14 Atongoria amwe a Ayahudi o na ciikaro imwe ciao nīmetikīrītio kūgīa na thigari ciao cia kwīgītīra nī thirikari ya Roma. Andū maathūire mītugo ya thigari, no ti wīra wao.

mūrũ wa Matathia, mūrũ wa Semeini,
 mūrũ wa Joseki, mūrũ wa Joda,
²⁷ mūrũ wa Joanani, mūrũ wa Resa,
 mūrũ wa Zerubabeli, mūrũ wa Shelathieli,
 mūrũ wa Neri, ²⁸ mūrũ wa Meliki,
 mūrũ wa Adi, mūrũ wa Kosamu,
 mūrũ wa Elimadami, mūrũ wa Eri,
²⁹ mūrũ wa Joshua, mūrũ wa Eliezeri,
 mūrũ wa Jorimu, mūrũ wa Mathati,
 mūrũ wa Lawi, ³⁰ mūrũ wa Simeoni,
 mūrũ wa Juda, mūrũ wa Jusufu,
 mūrũ wa Jonamu, mūrũ wa Eliakimu,
³¹ mūrũ wa Melea, mūrũ wa Mena,
 mūrũ wa Matatha, mūrũ wa Nathani,
 mūrũ wa Daudi, ³² mūrũ wa Jesii,
 mūrũ wa Obedi, mūrũ wa Boazu,
 mūrũ wa Salimoni, mūrũ wa Nahashoni,
³³ mūrũ wa Aminadabu, mūrũ wa Aruni,
 mūrũ wa Hezironi, mūrũ wa Perezu,
 mūrũ wa Juda, ³⁴ mūrũ wa Jakubu,
 mūrũ wa Isaaka, mūrũ wa Ibrahĩmu,
 mūrũ wa Tera, mūrũ wa Nahoru,
³⁵ mūrũ wa Serugu, mūrũ wa Reu,
 mūrũ wa Pelegu, mūrũ wa Eberi,
 mūrũ wa Shela, ³⁶ mūrũ wa Kainani,
 mūrũ wa Arafakasadi, mūrũ wa Shemu,
 mūrũ wa Nuhu, mūrũ wa Lameku,
³⁷ mūrũ wa Methusela, mūrũ wa Enoku,
 mūrũ wa Jaredi, mūrũ wa Mahalaleli,
 mūrũ wa Kenani, ³⁸ mūrũ wa Enoshu,
 mūrũ wa Sethi, mūrũ wa Adamu,
 mūrũ wa Ngai.

4

Jesũ Kũgerio

¹ Nake Jesũ akiuma kũu Jorodani aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, agĩtwarwo nĩ Roho werũ-inĩ, ² kũrĩa aagereirio nĩ mũcukani matukũ mĩrongo ĩna. Ndaarĩaga kĩndũ matukũ-inĩ macio, namo maathira agĩkorwo arĩ mũhũũtu.

³ Nake mũcukani akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mūrũ wa Ngai, ĩra ihiga rĩrĩ rĩtuĩke mũgate.”

⁴ Nake Jesũ akĩmĩcookeria atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ: ‘To mũgate wiki ũngĩtũũria mũndũ muoyo.’”

⁵ Ningĩ mũcukani akĩmũtwara handũ hatũũgĩru mũno, na gwa kahinda kanini mũno akĩmuonia mothamaki mothe ma gũkũ thĩ. ⁶ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩngũkũhe wathani wa kũu guothe na riiri wakuo wothe, nĩngũkorwo nĩiheanĩtwo kũrĩ nĩ, na no ndĩciheane kũrĩ mũndũ o wothe ũrĩa ingĩenda kũhe. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio ũngĩnyinamĩrĩra ũhooe, mothe megũtuĩka maku.”

⁸ Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ: ‘Hooyaga Mwathani Ngai waku na ũmũtungatagĩre o we wiki.’”

⁹ Nake mũcukani akĩmũtwara Jerusalemu, na akĩmũrũgamia gathũrũmũndũ-inĩ ka hekarũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo wee nĩwe Mūrũ wa Ngai, wĩgũithie thĩ kuuma haha.

¹⁰ Nĩngũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩagaatha araika ake nĩ ũndũ waku

makũmenyerere wega;

¹¹ ningĩ nĩmagakwanĩrĩria na moko mao,

nĩgeetha ndũkaringwo kũgũrũ nĩ ihiga.”

¹² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maandĩko moigĩte atĩrĩ: ‘Ndũkanagerie Mwathani Ngai waku.’”

¹³ Rĩrĩa mũcukani aarĩkirie kũmũgeria na njĩra ciothe-rĩ, akĩmũtiga nginya ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩire rĩkoneka.

Jesũ Kũregwo Nazarethi

¹⁴ Nake Jesũ agĩcooka Galili arĩ na hinya wa Roho, nayo ngumo yake ikĩhunja kũu bũrũri ũcio wothe. ¹⁵ Nake nĩarutanaga thunagogi-inĩ ciao, nao andũ othe makĩmũkumia.

¹⁶ Na rĩrĩ, nĩathiire Nazarethi, kũrĩa aarereirwo, na agĩtoonya thunagogi mũthenya wa Thabatũ, o ta ũrĩa aamenyerete gwĩka. Nake akĩrũgama na igũrũ athome Maandĩko.

¹⁷ Akĩnengerwo ibuku rĩa gĩkũnjo rĩa mũnabii Isaia. Akĩrĩkũnjũra, akĩona harĩa handĩkĩtwo atĩrĩ:

¹⁸ “Roho wa Mwathani arĩ igũrũ rĩakwa,
nĩ ũndũ nĩanjitĩrĩirie maguta
nĩguo hunjagĩrie arĩa athĩni Ũhoro-ũrĩa-Mwega.
Nĩandũmĩte thĩ nyanĩrĩre kuohorwo kwa arĩa moheetwo,
na atĩ arĩa atumumu nĩmegũcooka kuona,
na njohorithie arĩa mahinyĩrĩrio,
¹⁹ ningĩ nyanĩrĩre mwaka wa gwĩtikĩrĩka wa Mwathani.”

²⁰ Agĩcooka agĩkũnja ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, agĩcookeria mũmenyereri wa thunagogi, agĩkara thĩ. Nao andũ arĩa othe maarĩ thunagogi makĩmũrora. ²¹ Nake akĩambĩrĩria kwaria, akĩmeera atĩrĩ, “Ũmũthĩ maandĩko maya nĩ mahingio mũkĩĩguagĩra.”

²² Nao andũ othe makĩmũgaatha na makĩgegio mũno nĩ ciugo njega iria cioimaga kanua gake. Makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti mũrũ wa Jusufu?”

²³ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ti-itherũ nĩ mũkũnjĩra thimo ĩrĩa yugaga atĩrĩ, ‘Ndagĩtarĩ, wĩhonie wee mwene! Maũndũ marĩa tũiguĩte atĩ nĩ wekire kũu Kaperinaumu meeke gũkũ itũũra-inĩ rĩaku.’”

²⁴ Agĩthĩ na mbere kuuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra na ma, gũtirĩ mũnabii wĩtikagĩrwo itũũra-inĩ rĩake. ²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwarĩ atumia aingĩ a ndigwa Isiraeli matukũ-inĩ ma Elija, rĩrĩa igũrũ rĩarĩ ihinge mĩaka itatũ na nuthu, na ng’aragu nene ikĩiyũra bũrũri wothe. ²⁶ No Elija ndaigana gũtũmwo kũrĩ o na ũmwe wao, tiga kũrĩ mũtumia wa ndigwa ũrĩa watũire itũũra rĩa Zarefathu kũu bũrũri wa Sidoni. ²⁷ Ningĩ nĩ kwarĩ andũ aingĩ maarĩ na mangũ thĩinĩ wa Isiraeli ihinda rĩa Elisha ũrĩa mũnabii, no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wao wahonirio tiga Naamani ũrĩa Mũsuriata.”

²⁸ Andũ othe arĩa maarĩ thĩinĩ wa thunagogi nĩmarakarire mũno rĩrĩa maiguire ũguo. ²⁹ Magĩũkĩra makĩmũrutũrũra kuuma itũũra-inĩ rĩu, makĩmũtwara rwere-inĩ rwa karĩma harĩa itũũra rĩu rĩakĩtwo, nĩguo mamũikie na kũu kĩharũrũka-inĩ. ³⁰ Nowe Jesũ akĩgerera gatagatĩ-inĩ ka andũ, agĩthĩra.

Jesũ Kũingata Roho Mũũru

³¹ Agĩcooka agĩkũrũka, agĩthĩ Kaperinaumu, itũũra rĩarĩ Galili, na mũthenya wa Thabatũ akĩambĩrĩria kũruta andũ. ³² Nao andũ makĩgega nĩ ũndũ wa ũrutani wake, tondũ ndũmĩrĩri yake yarĩ ya wathani.

³³ Na rĩrĩ, kũu thĩinĩ wa thunagogi nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ na ndaimono, nĩyo ngoma thũku. Nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, ³⁴ “Hĩ! Ũrenda atĩa na ithũĩ, wee Jesũ wa Nazarethi? Ũũkĩte gũtũniina? Nĩngũũĩ, we nĩwe ũrĩa Mũtheru wa Ngai!”

³⁵ Nake Jesũ akĩmĩkũma, akĩmĩra atĩrĩ, “Kira, na uume thĩinĩ wake!” Nayo ndaimono ĩyo ikĩgũithia mũndũ ũcio thĩ hau mbere yao othe, ikũma na ndĩamũtihirie.

³⁶ Nao andũ othe makĩgega makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ ũrutani ũyũ ũhaana atĩa? Araatha ngoma thũku arĩ na wathani na hinya, nacio ikoimal!” ³⁷ Nayo ngumo yake ikĩhunja kũrĩa guothe kwariganĩtie na kũu.

Jesũ Kũhonia Andũ Aingĩ

³⁸ Nake Jesũ akiuma thunagogi, agĩthiĩ mũciĩ gwa Simoni. Na rĩrĩ, nyina wa mũtumia wa Simoni aarĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ mũno, nao magĩthaitha Jesũ nĩ ũndũ wake. ³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, akĩnamĩrĩra harĩ we, na agĩatha mũrimũ ũcio uume mwĩrĩ wake, nago ũkiuma. Nake mũtumia ũcio agĩũkĩra o rĩmwe na akĩambĩrĩria kũmatungatĩra.

⁴⁰ Na rĩrĩa riũa riathũaga, andũ makĩrehera Jesũ andũ arĩa othe maarĩ na mũrimũ ngũrani, nake akĩmaigĩrĩra moko o mũndũ o mũndũ, akĩmahonia. ⁴¹ O na ningĩ ndaimono ikiuma andũ aingĩ, ikĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wa Ngai!” Nowe agĩcikaania na agĩcigiria ciarie, tondũ nĩcioĩ atĩ nĩwe Kristũ.

⁴² Na gwakĩa-rĩ, Jesũ akiumagara agĩthiĩ kũndũ gũtaarĩ andũ. Nao andũ makĩmũcaria, na rĩrĩa maakinyire harĩa aarĩ, makĩgeria kũmũgĩrĩrĩria ndakoime kũu amatige. ⁴³ Nowe akĩmeera atĩrĩ, “No nginya hunjie Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai matũũra-inĩ marĩa mangĩ o namo, nĩ ũndũ nĩkĩo ndaatũmirwo.” ⁴⁴ Nake agĩthiĩ na mbere na kũhunja thiĩnĩ wa thunagogi cia Judea.

5

Gwĩta Atũmwo a Mbere

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Jesũ arũngĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩa Genesareti, nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ aingĩ nĩkĩahatĩkanaga kĩmũkuhĩrĩrie nĩguo gĩthikĩrĩrie ũhoru wa Ngai, ² nake akĩona tũtarũ twĩrĩ hũgũrũrũ-inĩ cia iria rĩu, tũtigĩtwo ho nĩ ategi a thamaki, arĩa maathambagia neti ciao cia gũtega. ³ Agĩtoonya gatarũ kamwe, nako kaarĩ ga Simoni, akĩmũthaitha agatoonyatoonyie maaĩ-inĩ, kehere hũgũrũrũ-inĩ. Agĩcooka agĩkara thĩ, akĩambĩrĩria kũruta andũ ũhoru arĩ gatarũ-inĩ kau.

⁴ Na aarĩkia kwaria, akĩĩra Simoni atĩrĩ, “Twara gatarũ haarĩa hariku, mũikũrũkie neti maaĩ-inĩ, mũtege thamaki.”

⁵ Nake Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathi witũ, tũrutĩte wĩra mũritũ ũtukũ wotho, na tũtinanyiita kĩndũ o na kĩ. No tondũ nĩwoiga ũguo-rĩ, nĩngũkũrũkia neti.”

⁶ Maarĩkia gwĩka ũguo, makĩnyiita thamaki nyingĩ mũno, nginya neti ciao ikĩambĩrĩria gũtuĩka. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio makĩheneria arĩa maarutithanagia wĩra nao, arĩa maarĩ gatarũ kau kangĩ moke mamateithie, nao magĩũka makĩyũria tũtarũ twerĩ ki, o nginya tũkĩambĩrĩria gũtoonyerera maaĩ-inĩ.

⁸ Hĩndĩ irĩa Simoni Petero onire ũguo, akĩgũithia maru-inĩ ma Jesũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Njeherera Mwathani; nĩ ndĩ mũndũ mwĩhia!” ⁹ Nĩgũkorwo we na arĩa othe maarĩ nao nĩmagegire mũno nĩ ũndũ wa thamaki iria maanyĩtĩte, ¹⁰ o na Jakubu na Johana, ariũ a Zebedi, arĩa maarutithanagia wĩra na Simoni nĩmagegire.

Nake Jesũ akĩĩra Simoni atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra; kuuma rĩu ũrĩtegaga andũ.” ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio makĩumĩria tũtarũ twao hũgũrũrũ-inĩ cia iria, magĩtiga indo ciao ciothe, makĩmũrũmĩrĩa.

Mũndũ Warĩ na Mangũ

¹² Na rĩrĩ, hĩndĩ imwe rĩrĩa Jesũ aarĩ itũũra-inĩ rĩmwe-rĩ, nĩguokire mũndũ waiyũrĩtwo nĩ mangũ mwĩrĩ wotho. Na rĩrĩa onire Jesũ, akĩgũithia, agĩturumithia ũthiũ wake thĩ, akĩmũthaitha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩenda-rĩ, no ũũtherie.”

¹³ Jesũ agĩtambũrũkia guoko gwake, akĩhutia mũndũ ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Iĩ, nĩngwenda. Therio!” Na o hĩndĩ iyo akĩhonio mangũ.

¹⁴ Jesũ agĩcooka akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeere mũndũ o na ũ, no thĩ, ũkeyonanie kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, na ũrute magongona marĩa Musa aathanire nĩ ũndũ wa gũtherio gwaku, arĩ ũira kũrĩ o.”

¹⁵ Na rĩrĩ, ngumo yake igĩkĩrĩrĩria kũhunja makĩria, o nginya kĩrĩndĩ kĩingĩ ma kĩa andũ gĩgĩũka kũmũthikĩrĩria na kũhonio mũrimũ yao. ¹⁶ No Jesũ nĩheragĩra andũ, agathiĩ kũndũ gũtarĩ andũ kũhoera Ngai kuo.

Jesũ Kũhonia Mũndũ Wakuĩte Cĩga

¹⁷ Mũthenya ūmwe nĩ kũrutana aarutanaga, nao Afarisai na arutani a watho arĩa mookĩte kuuma matũũra mothe ma Galili, na Judea, na Jerusalemu, maikarĩte thĩ hau. Naguo hinya wa Ngai wa kũhonania warĩ hamwe na Jesũ. ¹⁸ Na rĩrĩ, nĩhookire andũ makuuĩte mũndũ na kĩbarĩ, warũarĩte mũrimũ wa gũkua ciĩga, nao makĩgeria kũmũtoonyia nyũmba mamũige harĩ Jesũ. ¹⁹ Na rĩrĩa maagire njĩra ya gwĩka ũguo nĩ ūndũ wa ũingĩ wa andũ, makĩhaica nyũmba-igũrũ magĩtharia maturubarĩ, makĩmũikũrũkĩria mwanya-inĩ ũcio o arĩ kĩbarĩ-inĩ, nginya gatagatĩ-inĩ ka andũ acio makĩmũiga o hau Jesũ aarĩ.

²⁰ Rĩrĩa Jesũ onire wĩtikio wao, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrata, nĩwarekerwo mehia maku.”

²¹ Nao Afarisai na arutani a watho makĩambĩrĩria gwĩciiria ngoro-inĩ ciao, makiuga atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ arĩ ũ, ũkũruma Ngai? Nũũ ũngĩhota kũrekanĩra mehia, tiga Ngai we wiki?”

²² Nowe Jesũ nĩamenyaga ũrĩa meeciiragia na akĩmooria atĩrĩ, “Mũreciiria maũndũ macio ngoro-inĩ cianyu nĩkĩ? ²³ Nĩ ūndũ ũrĩkũ mũhũthũ; nĩ kwĩra mũndũ, ‘Nĩwarekerwo mehia maku,’ kana nĩ kũmwĩra, ‘Ŭkĩra wĩtware?’ ²⁴ No nĩgeetha mũmenye atĩ Mũrũ wa Mũndũ arĩ na ũhoti gũkũ thĩ wa kũrekanĩra mehia-rĩ ...” Akĩra mũndũ ũcio wakuĩte ciĩga atĩrĩ, “Ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku, ũinũke.” ²⁵ O hau hau akĩrũgama mbere yao, akĩoya kĩbarĩ kĩrĩa akomeire, na akĩinũka mũciĩ akĩgoocaga Ngai. ²⁶ Nao andũ othe nĩmagegire na magĩkumia Ngai. Makĩiyũrwo nĩ guoya, makiuga atĩrĩ, “Ŭmũthĩ nĩtuonete maũndũ tũtarĩ tuona.”

Jesũ gwĩta Lawi

²⁷ Thuutha wa ũguo, Jesũ akĩumagara na akĩona mũndũ warĩ mwĩtia wa mbeeca cia igooti wetagwo Lawi aikarĩte harĩa heetagĩrio mbeeca cia igooti. Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra.” ²⁸ Nake Lawi agĩũkĩra, agĩtiga indo ciake ciothe, akĩmũrũmĩrĩra.

²⁹ Lawi agĩcooka akĩrugithĩria Jesũ iruga inene gwake mũciĩ, na gĩkundi kĩnene kĩa etia mbeeca cia igooti o na andũ angĩ nĩmarĩianagĩra nao. ³⁰ No Afarisai na arutani a watho arĩa maarĩ a gĩkundi kĩa magĩtetia arutwo ake makĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩianagĩra na mũkanyuuanĩra na etia mbeeca cia igooti na andũ ehia nĩkĩ?”

³¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Andũ arĩa agima mĩrĩ tio mabataragio nĩ ndagĩtarĩ, no nĩ arĩa arũaru. ³² Nĩ ndiokire gwĩta andũ arĩa athingu, no nĩ arĩa ehia, nĩguo merire.”

Jesũ Kũũrio Kĩũria Igũrũ rĩa Kwĩhinga Kũrĩa

³³ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Arutwo a Johana nĩ meehingaga kũrĩa irio kaingĩ kaingĩ makahooya, o nao arutwo a Afarisai nĩmekaga o ũguo, no aku marĩaga na makanyua hĩndĩ ciothe.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “No mwĩre ageni a mũhikania mehinge kũrĩa rĩrĩa e hamwe nao? ³⁵ No rĩrĩ, ihinda nĩrĩgakinya rĩrĩa mũhikania akeherio kuuma kũrĩ o; matukũ-inĩ macio-rĩ, nĩ makeehinga kũrĩa irio.”

³⁶ Ningĩ Jesũ akĩmahe ũhoru na ngerekano ĩno, akĩmeera atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ ũngĩtinia kĩraka kuuma harĩ nguo njerũ, agĩkĩre nguo ngũrũ. Angĩka ũguo, angĩkorwo atarũrite nguo njerũ, nakĩo kĩraka kũ kĩa nguo ĩyo njerũ kĩage kwagĩrĩra nguo ĩyo ngũrũ. ³⁷ Ningĩ gũtirĩ mũndũ wĩkagĩra ndibei ya mũhihano mondo-inĩ ngũrũ. Angĩka ũguo, ndibei ĩyo ya mũhihano no ĩtarũre mondo icio, ndibei ĩyo ĩitĩke, nacio mondo icio ĩtarũkange. ³⁸ Aca, ti ta ũguo, ndibei ya mũhihano no nginya ĩkĩrwo mondo-inĩ njerũ. ³⁹ O na gũtirĩ mũndũ thuutha wa kũnyua ndibei ngũrũ ũcookaga kwenda ndibei ĩyo ya mũhihano, nĩ ūndũ oigaga atĩrĩ, ‘Ĩrĩa ngũrũ nĩyo njega.’”

6

Jesũ nĩwe Mwathani wa Thabatũ

¹ Mũthenya ūmwe wa Thabatũ, Jesũ akĩgerera mĩgũnda-inĩ ya ngano, nao arutwo ake makĩambĩrĩria gũtua ngira imwe cia ngano, magĩcirigitha na moko, makĩrĩa ngano.

² Afarisai amwe makĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ kĩratũma mwĩke ũrĩa gũtetĩkĩrĩtio nĩ watho mũthenya wa Thabatũ?”

³ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ mũtathomete ũrĩa Daudi eekire, rĩrĩa we na arĩa maarĩ nake maarĩ ahũtu? ⁴ Aatoonyire Nyũmba ya Ngai, akĩoya na akĩrĩa mĩgate ĩrĩa yamũrĩrwo Ngai, ĩrĩa ateetĩkĩrĩtio kũrĩa nĩ watho tiga no athĩnjĩri-Ngai meetĩkĩrĩtio kũmĩrĩa, na agĩcooka akĩhe arĩa maarĩ nake ĩmwe yayo.” ⁵ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ nĩwe Mwathani wa Thabatũ.”

⁶ Na rĩrĩ, mũthenya ũngĩ wa Thabatũ nĩathiire thunagogi-inĩ, akĩrutana, nakuo nĩ kwarĩ na mũndũ warĩ mwonju guoko gwake kwa ũrĩo. ⁷ Nao Afarisai na arutani a watho nĩmacaragia ũndũ mangĩthitangĩra Jesũ, nĩ ũndũ ũcio makĩmũrora mũno, mone kana nĩekũhonania mũthenya wa Thabatũ. ⁸ Nowe Jesũ, tondũ nĩamenyaga ũrĩa meeciiragia, akĩra mũndũ ũcio wonjete guoko atĩrĩ, “Ŭkĩra ũrũgame mbere ya andũ othe.” Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra akĩrũgama hau.

⁹ Jesũ agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmũũria atĩrĩ, nĩ ũndũ ũrĩkũ mwĩtikĩrie nĩ watho mũthenya wa Thabatũ: nĩ gwĩka wega kana nĩ gwĩka ũũru, nĩ kũhonokia muoyo kana nĩ kũũniina?”

¹⁰ Akĩhũgũra, akĩmarora othe, agĩcooka akĩra mũndũ ũcio atĩrĩ, “Tambũrũkia guoko gwaku.” Nake agĩka o ro ũguo; nakuo guoko gwake gũkĩhonio biũ. ¹¹ Nao makĩrakara mũno, makĩambĩrĩria kũũrania ũrĩa mangĩka Jesũ.

Atũmwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹² Mũthenya ũmwe Jesũ nĩoimagarire agĩthĩĩ kĩrĩma-inĩ akahooe, akĩraara akĩhooya Ngai ũtukũ wothe. ¹³ Gwakĩa-rĩ, agĩta arutwo ake moke harĩ we, agĩthũura andũ ikũmi na eerĩ ao, akĩmatua atũmwo, nao nĩ: ¹⁴ Simoni (ũrĩa aatũire Petero), na Anderea mũrũ wa nyina, na Jakubu, na Johana, na Filipu, na Baritholomayo, ¹⁵ na Mathayo, na Toma, na Jakubu wa Alufayo, na Simoni ũrĩa wetagwo Zelote, ¹⁶ na Judasi wa Jakubu, na Judasi Mũsikariota ũrĩa wamũkunyanĩire.

Irathimo na Irumi

¹⁷ Nake Jesũ agĩkũrũka hamwe nao, makĩrũgama handũ haarĩ haraganu. Gĩkundi kĩnene kĩa arutwo ake kĩarĩ ho, o na andũ aingĩ mũno kuuma Judea guothe, na Jerusalemu, o na kuuma ndeere-inĩ cia Turo na Sidoni, ¹⁸ nao mookĩte nĩguo mamũigue na mahonio mĩrimũ yao. Nao arĩa maanyamaragio nĩ ngoma thũku makĩhonio, ¹⁹ nao andũ othe makĩgeria kũmũhutia, tondũ hinya nĩwoimaga thĩinĩ wake na ũkamahonia othe.

²⁰ Nake akĩrora arutwo ake, akiuga atĩrĩ:

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ athĩĩni,
nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai nĩ wanyu.

²¹ Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũhũũtaga rĩu,
nĩgũkorwo nĩmũkahũũnio.

Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũrarĩra rĩu,
nĩgũkorwo nĩmũgatheka.

²² Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ hĩndĩ ĩrĩa andũ mekũmũmena,
na meyamũre kũrĩ inyuĩ, na mamũrume,
na mathũkĩrĩrie rĩtwa rĩanyu,
nĩ ũndũ wa Mũrũ wa Mũndũ.

²³ “Mũthenya ũcio nĩmũgakena na mũrũgarũge, tondũ mũcaara wanyu nĩ mũingĩ Igũrũ. Nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekire anabii.

²⁴ “No rĩrĩ, kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ itonga-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũrĩkĩtie kwamũkĩra kũnyamarũrwo kwanyu.

²⁵ Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ arĩa mũhũũniĩ rĩu-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũkahũũta.

Kaĩ mũrĩ na haaro arĩa mũratheka rĩu-ĩ,
nĩgũkorwo nĩmũgacakaya na mũrĩre.

²⁶ Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ hĩndĩ ĩrĩa andũ othe mekũmũgaathĩrĩria-ĩ,
nĩgũkorwo ũguo noguo maithe mao meekaga anabii a maheeni.

Kwenda Thũ

²⁷ “No ngũmwĩra atĩrĩ inyuĩ arĩa mũũthikĩrĩrie: endagai thũ cianyu, na mwĩkage wega arĩa mamũthũire, ²⁸ na ningĩ mũrathimage arĩa mamũrumaga, na mũhooyagĩre arĩa mamwĩkaga ũũru. ²⁹ Na rĩrĩ, mũndũ angĩkũgũtha rũthĩa rũmwe, mũhũgũkĩrie rũu rũngĩ o naruo. Na mũndũ angĩgũtunya igooti riaku, ndũkamũgirie kuoya o na kanjũ yaku. ³⁰ Mũndũ o wothē angĩkũhooya kĩndũ mũhe, na mũndũ o wothē angĩoya kĩndũ gĩaku, ndũkamwĩtie. ³¹ Ikagai andũ arĩa angĩ o ũrĩa mũngĩenda mamwĩkage.

³² “Rĩu-rĩ, angĩkorwo mwendete o arĩa mamwendete-rĩ, mwakĩguna na kĩ? O na ‘ehia’ nĩmendaga arĩa mamendete. ³³ Na mũngĩkorwo mwĩkage wega o arĩa mamwĩkaga wega-rĩ, mwakĩguna na kĩ? Nĩgũkorwo ehia o nao nĩmekaga o ũguo. ³⁴ Na ningĩ mũngĩkorwo mũkombithagia o arĩa mwĩhokete nĩmakamũrĩha-rĩ, mwakĩguna na kĩ? O na ehia nĩmakombagĩra ehia arĩa angĩ, mehokete nĩmakarĩhwo ciothe. ³⁵ No rĩrĩ, endagai thũ cianyu, na mũciĩkage wega, o na mũkombithagie mũtekwĩhoka gũcookerio kĩndũ. Hĩndĩ iyo irĩhi rĩanyu nĩrĩkaneneha, na inyuĩ nĩmũgatuĩka ariũ a Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, nĩgũkorwo we nĩaiguagĩra arĩa matarĩ ngaatho tha o na arĩa aaganu. ³⁶ Iguanagĩrai tha, o ta ũrĩa lthe wanyu aiguanagĩra tha.

Gũtuanĩra Ciira

³⁷ “Mũtigaciirithanagie nĩgeetha na inyuĩ mũtikanaciirithio. Mũtigatuanagĩre, nĩgeetha na inyuĩ mũtikanatuĩrwo. Rekanagĩrai, na inyuĩ nĩmũkarekerwo. ³⁸ Heanagai, na inyuĩ nĩmũrĩheagwo na gĩthimi kĩega, gĩkindĩritwo, kĩinainĩtio na gĩgaitĩkĩrĩra, nĩkĩo mũgaitĩrĩrwo nakĩo nguo-inĩ. Nĩgũkorwo gĩthimi kĩrĩa mũthimanagĩra nakĩo, no kĩo mũrĩthimagĩrwo nakĩo.”

³⁹ Agĩcooka akĩmahe ngerekano ĩno, akĩmooria atĩrĩ, “Mũtumumu no atongorie mũtumumu ũrĩa ũngĩ? Githĩ eerĩ to magũe irima? ⁴⁰ Mũrutwo ti mũnene kũrĩ mũmũruti, no ũrĩa wothē mũrute wega, no atuĩke ta mũmũruti.

⁴¹ “Nĩ kĩ gĩgũtũma wone kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo, no ũkaaga kũrũmbũiya mũgogo ũrĩa ũrĩ riitho rĩaku we mwene? ⁴² Wahota atĩa kwĩra mũrũ wa thoguo atĩrĩ, ‘Mũrũ wa baba, reke ngũrute kĩhuti kĩu kĩrĩ riitho rĩaku,’ o rĩrĩa wee wagĩte kuona mũgogo ũrĩa ũrĩ naguo riitho rĩaku? Wee hinga ĩno, amba ũrute mũgogo ũcio ũrĩ naguo riitho, nĩguo wone wega ũhote kũruta kĩhuti kĩrĩa kĩrĩ riitho rĩa mũrũ wa thoguo.

Mũtĩ na Maciaro maguo

⁴³ “Gũtirĩ mũtĩ mwega ũciaraga maciaro mooru, kana mũtĩ mũũru ũgaciara maciaro mega. ⁴⁴ O mũtĩ ũmenyekaga na maciaro maguo mwene. Andũ matituaga ngũyũ kuuma mĩti-inĩ ya mĩigua, o na kana magatua thabibũ kuuma cong’e-inĩ. ⁴⁵ Mũndũ ũrĩa mwega aragia maũndũ mega kuuma mũthiithũ-inĩ wa ngoro yake, nake mũndũ ũrĩa mũũru aragia maũndũ mooru kuuma mũthiithũ-inĩ wa ngoro yake. Nĩgũkorwo kanua gake kaaragia o maũndũ marĩa maiyũrite ngoro yake.

Aaki arĩa Ogĩ, na arĩa Akĩgu

⁴⁶ “Atĩrĩrĩ, mũnjĩtaga ‘Mwathani, Mwathani,’ nĩkĩ, na mũtiĩkaga ũrĩa ndĩmwĩraga? ⁴⁷ Nĩngũmuonia ũrĩa mũndũ ũrĩa ũũkaga kũrĩ nĩ, na akaigua ciugo ciakwa, na ageeka ũrĩa ciugĩte ahaana. ⁴⁸ Ahaana ta mũndũ waakaga nyũmba, ũrĩa wenjire mũthingi, akĩũrikia na akĩwamba igũrũ rĩa ihiga. Hĩndĩ ĩrĩa kwagĩire mũiyũro wa maaĩ, kĩguũ gĩkĩgũtha nyũmba iyo na nditi, no gĩtiamĩenyenyirie, tondũ nĩyaakĩtwo wega. ⁴⁹ No mũndũ ũrĩa ũiguaga ciugo ciakwa, na ndekaga ũrĩa ciugĩte, ahaana ta mũndũ ũrĩa waakire nyũmba ĩtarĩ na mũthingi. Na rĩrĩa kĩguũ kĩagũthire nyũmba iyo, ĩkĩmomoka, naguo mwanangĩko wayo warĩ mũnene.”

7

Wĩtikio wa Mũnene-wa-Thigari-Igana

¹ Nake Jesũ aarĩkia kwaria maũndũ macio mothe andũ makĩmũiguaga, agĩtoonya Kaperinaumu. ² No kũu nĩ kwarĩ na ndungata ya mũnene-wa-thigari-igana, ĩrĩa

mũmĩathi eendete mũno, nayo yarĩ ndwaru hakuhi gũkua. ³ Nake mũnene ũcio wa thigari igana aigua ũhoro wa Jesũ, agĩtũma athuuri a Ayahudi kũrĩ we makamũũrie oke ahonie ndungata yake. ⁴ Nao maakinya kũrĩ Jesũ, makĩmũthaitha magwatĩirie mũno, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩagĩrĩrwo gwĩkwo ũguo nĩwe, ⁵ tondũ nĩendete rũrĩrĩ rwitũ na nĩatwakĩire thunagogi.” ⁶ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthĩ nao.

Na marĩ hakuhi gũkinya mũciĩ, mũnene ũcio wa thigari igana akĩmũtũmĩra arata makamwĩre atĩrĩ, “Mwathani, tiga gwĩthĩnia tondũ ndiagĩrĩire wee ũũke gwakwa mũciĩ. ⁷ O na nokĩo itanona njagĩrĩire gũũka kũrĩ we. No uga o kiugo, na ndungata yakwa nĩkũhona. ⁸ Nĩgũkorwo nĩ mwene ndĩ mũndũ wathagwo, na ndĩ na thigari njathaga. Ndeera ũmwe ‘Thĩĩ,’ nĩathiiaga, na ndeera ũngĩ atĩrĩ, ‘Ũka,’ nĩokaga. Na ningĩ ndeera ndungata yakwa atĩrĩ, ‘Ĩka ũna,’ nĩkaga.”

⁹ Rĩrĩa Jesũ aigũire ũguo, akĩgega, akĩhũgũkĩra kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩamũrũmĩrĩire, agĩkĩra atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ, ndionete mũndũ ũrĩ na wĩtikio mũnene ũũ Isiraeli guothe!” ¹⁰ Nao andũ arĩa maatũmitwo magĩcooka mũciĩ magĩkora ngombo iyo irĩ honu.

Jesũ Kũriũkia Kamwana ka Mũtumia wa Ndigwa

¹¹ Ihinda inini rĩathira, Jesũ agĩthĩ itũũra rĩetagwo Naini, nao arutwo ake na andũ gĩkundi kĩnene magĩthĩ nake. ¹² Na rĩrĩa akuhĩrĩire kĩhingo gĩa itũũra rĩu, mũndũ wakuĩte nĩarutagwo kuo na aarĩ mwana wa mũmwe, nake nyina aarĩ mũtumia wa ndigwa. Nao andũ aingĩ a itũũra rĩu maarĩ hamwe nake. ¹³ Rĩrĩa Mwathani onire mũtumia ũcio, akĩmũiguĩra tha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tiga kũrĩra.”

¹⁴ Agĩcooka agĩthĩ, akĩhutia ithandũkũ, nao arĩa maarĩkuũte makĩrũgama. Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Mwanake, ndakwĩra atĩrĩ, ũkĩra!” ¹⁵ Mũndũ ũcio wakuĩte agĩũkĩra, akĩambĩrĩra kwaria, nake Jesũ akĩmũnengerana kũrĩ nyina.

¹⁶ Andũ othe makĩiyũrwo nĩ guoya na makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Mũnabii mũnene nĩokĩte gatagatĩ gaitũ. Ngai nĩokĩte gũteithia andũ ake.” ¹⁷ Nayo ngumo ya Jesũ ikĩhunja Judea guothe o na bũrũri ũrĩa wagũthiũrũkĩirie.

Jesũ na Johana Mũbatithania

¹⁸ Nao arutwo a Johana nĩmamũheire ũhoro wa maũndũ macio mothe. Nake Johana agĩta arutwo ake eerĩ, ¹⁹ akĩmatũma kũrĩ Mwathani makamũũrie atĩrĩ, “Wee nĩwe ũrĩa werĩtwo nĩagooka kana tweterere mũndũ ũngĩ?”

²⁰ Nao arutwo acio maakinya kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Johana Mũbatithania aatũtũma kũrĩ we tũkũũrie atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũrĩa werĩtwo nĩagooka kana tweterere mũndũ ũngĩ?’”

²¹ Ihinda-inĩ o rĩu Jesũ akĩhonia andũ aingĩ arĩa maarĩ na mĩrimũ, na ndwari, na akĩingata ngoma thũku o na agĩtũma andũ aingĩ arĩa maarĩ atumumu macooke kuona. ²² Nĩ ũndũ ũcio agĩcookeria arĩa maatũmitwo atĩrĩ, “Cookai mũkeere Johana maũndũ marĩa muonete na mũkaigua: atĩ atumumu nĩ marona, na ithua nĩiretwara, na arĩa marĩ na mangũ nĩ marahonio, na andũ arĩa mataiguaga nĩmaraigua, na arĩa akuũ nĩmarariũkio, na ũhoro-ũrĩa-Mwega nĩũrahunjĩrio arĩa athĩini. ²³ Kũrathimwo nĩ mũndũ ũrĩa ũtarahĩngwo nĩ ũndũ wakwa.”

²⁴ Andũ acio maatũmitwo nĩ Johana moima harĩ Jesũ, Jesũ akĩambĩrĩra kwarĩria andũ aingĩ ũhoro wa Johana, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ kĩ mwathiĩte kuona werũ-inĩ? Hihi mwathiĩte kuona kamũrangi kainainagio nĩ rũhuho? ²⁵ Angĩkorwo ti guo-rĩ, mwathiĩte kuona kĩ? Hihi nĩ mũndũ wĩhumbĩte nguo njega? Aca, arĩa mehumbaga nguo cia goro na magekenia na mĩago ya thĩ maikaraga nyũmba cia ũthamaki. ²⁶ Mwangĩthiĩte kuona kĩ? Hihi mwathiĩte kuona mũnabii? Īĩ, ngũmwĩra atĩrĩ, muonire mũndũ ũkĩrĩte mũnabii.

²⁷ ũyũ nĩwe ũrĩa ũhoro wake wandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Nĩngatũma mũtũmwo wakwa athĩ mbere yaku,
nake nĩagagũthondekera njĩra.’

²⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ, harĩ andũ arĩa manaciarwo nĩ atumia-rĩ, gũtirĩ o na ũmwe mũnene gũkĩra Johana; no mũndũ ũrĩa mũnini mũno ũthamaki-inĩ wa Ngai, nĩ mũnene kũmũkĩra.”

²⁹ (Andũ othe, o na etia mbeeca cia igooti, rĩrĩa maiguire ciugo cia Jesũ, magĩtĩkĩra atĩ njĩra ya Ngai nĩ ya ma, tondũ maabatithĩtio nĩ Johana. ³⁰ No Afarisai na arutani a watho makĩregana na ũrĩa Ngai endaga meke, tondũ o matiabatithĩtio nĩ Johana.)

³¹ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Andũ a rūciaro rūrũ ingĩmagerekania na kĩ? Matarĩ ta kĩ?

³² Matarĩ ta ciana ciikarĩte ndũnyũ igĩta iria ingĩ, igaciĩra atĩrĩ:

“Twamũhuhĩre mūtũrĩrũ,
mũkĩaga kũina;
twamũinĩre rwĩmbo rwa macakaya,
no mūtĩarĩre.”

³³ Nĩgũkorwo Johana Mũbatithania ookire atekũrĩa na atekũnyua ndibei, na inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Arĩ na ndaimono.’ ³⁴ Mũrũ wa Mũndũ ookire akĩrĩaga na akĩnyuuaga, na inyuĩ mũkiuga atĩrĩ, ‘Onei mũndũ mũkoroku na mũrĩũ, mũrata wa etia mbeeca cia igooti na “ehia”.’ ³⁵ No ũũgĩ nĩumenyekaga nĩ wa kĩhooto nĩ ciana ciaguo ciothe.”

Jesũ Gũitĩrĩrio Maguta nĩ Mũndũ-wa-nja warĩ Mwĩhia

³⁶ Na rĩrĩ, Mũfarisai ũmwe nĩetire Jesũ gwake makarĩanĩre irio cia hwaĩ-inĩ nake, nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩthĩ nyũmba ya Mũfarisai ũcio, agĩkara metha-inĩ. ³⁷ Rĩrĩa mũndũ-wa-nja watũũrĩte mūtũũrĩre wa mehia itũũra-inĩ rĩu aamenyire atĩ Jesũ nĩararĩa irio nyũmba ya Mũfarisai ũcio-rĩ, agĩũka na cuba wa maguta manungi wega, ³⁸ na akĩrũgama thuutha wake, o hau magũrũ-inĩ make, akĩrĩraga, na akĩambĩrĩria kũmũhũgia nyarĩrĩ na maithori make. Agĩcooka akĩmũgiria nyarĩrĩ na njuĩrĩ yake, agĩcimumunya, na agĩciitĩrĩria maguta manungi wega.

³⁹ Rĩrĩa Mũfarisai ũrĩa wamwĩtĩte onire ũndũ ũcio, akĩra na ngoro atĩrĩ, “Korwo mũndũ ũyũ nĩ mũnabii, nĩangĩamenya ũrĩa ũramũhutia nĩ mũndũ-wa-nja wa mũthemba ũrĩkũ, na atĩ nĩ mwĩhia.”

⁴⁰ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Simoni, ndĩ na ũndũ wa gũkwĩra.”

Nake akiuga atĩrĩ, “Mũrutani, njĩra.”

⁴¹ “Kũrĩ andũ eerĩ maarĩ na thiirĩ wa mũndũ wakombithanagia mbeeca. ũmwe aarĩ na thiirĩ wa dinari magana matano, na ũrĩa ũngĩ dinari mĩrongo ĩtano. ⁴² Na rĩrĩ, gũtirĩ o na ũmwe wao warĩ na mbeeca cia kũmũrĩha, nĩ ũndũ ũcio marĩ o eerĩ akĩmarekera thiirĩ ũcio. Rĩu-rĩ, acio eerĩ nũũ ũngĩmwenda makĩria?”

⁴³ Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngwĩciiria nĩ ũrĩa warekeirwo thiirĩ ũrĩa mũnene.”

Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩwatua wega.”

⁴⁴ Agĩcooka akĩhũgũrĩra mũndũ-wa-nja ũcio, akĩra Simoni atĩrĩ, “Nĩũkuona mũndũ-wa-nja ũyũ? Njũkire nyũmba gwaku, no ndũnaahe maaĩ ma gwĩthamba nyarĩrĩ, no nĩanjihũgia nyarĩrĩ na maithori make, na acigiria na njuĩrĩ yake. ⁴⁵ Wee-rĩ, ndũnaamumunya, no mũndũ-wa-nja ũyũ, kuuma rĩrĩa ndonyire ndarĩ aratigithĩria kũmumunya nyarĩrĩ ciakwa. ⁴⁶ Wee-rĩ, ndũnanjitĩrĩria maguta mūtwe, no ũyũ nĩanjitĩrĩrie maguta manungi wega nyarĩrĩ. ⁴⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngũkwĩra atĩrĩ, nĩarekeirwo mehia make maingĩ. Nĩgũkorwo nĩendanĩte mũno. No ũrĩa ũrekeirwo mehia manini, endanaga o hanini.”

⁴⁸ Jesũ agĩcooka akĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Nĩwarekerwo mehia maku.”

⁴⁹ Ageni arĩa angĩ makĩambĩrĩria kwĩrana atĩrĩ, “Kaĩ ũyũ akĩrĩ ũ, ũrarekanĩra o na mehia?”

⁵⁰ Jesũ akĩra mũndũ-wa-nja ũcio atĩrĩ, “Gwĩtikia gwaku nĩ gwakũhonokia; thiĩ na thayũ.”

Ngerekano ya Mũhuri wa Mbeũ

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa ũguo, Jesũ agĩthĩ matũũra-inĩ o na tũtũũra-inĩ akĩhunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai. Arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ maarĩ hamwe

nake, ² o na atumia amwe a arĩa maarutitwo ngoma thũku na arĩa maahonetio mĩrimũ: nao nĩ Mariamu (ũrĩa wetagwo Mũmagidali), nĩwe warutitwo ndaimono mũgwanja; ³ na Joana mĩtumia wa Husa, ũrĩa warĩ mũrori wa indo cia Herode; na Susana; na angĩ aingĩ. Atumia aya nĩmamũtungatagĩra na indo ciao ene.

⁴ Andũ aingĩ nĩmathiire na mbere kũngana harĩ Jesũ moimĩte matũũra-inĩ, na rĩrĩa andũ maingĩhire mũno akĩmahe ũhoru na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, ⁵ Mũrĩmi nĩoimagarire akahure mbeũ ciake. Na rĩrĩa aahuraga mbeũ icio, imwe ikĩgũa mũkĩra-inĩ wa njĩra; ikĩrangĩrĩrio na magũrũ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igĩũka igĩcirĩa. ⁶ Ingĩ ikĩgũa rũnyanjara-inĩ, na rĩrĩa ciamerire, mĩmera iyo ikĩhooha tondũ wa kwaga ũigũ. ⁷ Nacio mbeũ ingĩ ikĩgũa mĩigua-inĩ, nayo mĩigua igĩkũranĩra nacio na igĩcithararia. ⁸ Mbeũ ingĩ nacio ikĩgũa tĩrĩ-inĩ mũnoru. Igĩkũra, igĩciara maita igana ma iria ciahandĩtwo.

Aarĩkia kuuga ũguo, akĩanĩrĩa, akiuga atĩrĩ, “Ūrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩague.”

⁹ Nao arutwo ake makĩmũũria ũrĩa ngerekano iyo yoigaga. ¹⁰ Akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩmũheetwo ũmenyo wa kũmenya hito cia ũthamaki wa Ngai, no arĩa angĩ ndĩmaaragĩria na ngerekano, nĩgeetha, “‘maarora, makaaga kuona;

na maigua, makaaga gũtaũkĩrwo.’

¹¹ “Ngerekano iyo yugĩte atĩrĩ: Mbeũ icio nĩ ũhoru wa Ngai. ¹² Mbeũ iria ciagũire mũkĩra-inĩ wa njĩra nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru wa Ngai, nake mũcukani agooka akeheria ũhoru ũcio ngoro-inĩ ciao, nĩguo matigetĩkie mahonoke. ¹³ Nacio iria ciagũire rũnyanjara-inĩ nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru wa Ngai, na makawamũkĩra na gĩkeno, no makaaga mĩri. Metĩkagia o gwa kahinda kanini, no magerio moka makaũtiganĩria. ¹⁴ Mbeũ iria ciagũire mĩigua-inĩ nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru, no o magĩthiiga-rĩ, magatharario nĩ mĩhang’o, na ũtonga, na mĩago, nao makaaga gũkũra. ¹⁵ No rĩrĩ, mbeũ iria ciagũire tĩrĩ-inĩ ũrĩa mũnoru nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoru marĩ na ngoro ya ma na njega, makaũtũũria, na nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria, magaciaraga maciaro.

Tawa Ũigĩrĩrwo Handũ Igũrũ

¹⁶ “Na rĩrĩ, gũtirĩ mũndũ ũgwatagia tawa akaũkunĩkĩria na irebe, kana akaũiga rungu rwa ũrĩrĩ. No aũigaga handũ igũrũ, nĩguo andũ arĩa megũtoonya nyũmba mathererwo nĩ ũtheri. ¹⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ ũndũ mũhithe ũtakaguũrio, na gũtirĩ ũndũ ũrĩ hito-inĩ ũtakamenyeka kana ũtakanĩkwo ũtheri-inĩ. ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio mwĩmenyagĩrĩrei ũrĩa mũthikagĩrĩria. Ūrĩa wotho ũrĩ na indo nĩakongererwo nyingĩ; na ũrĩa wotho ũtarĩ nĩagatuunywo o na kĩrĩa arĩ nakĩo.”

Nyina wa Jesũ na Ariũ a Nyina

¹⁹ Na rĩrĩ, nyina wa Jesũ na ariũ a nyina na Jesũ magĩũka kũmuona, no matingĩahotire gũthĩi hakuhĩ nake nĩ ũndũ wa andũ kũingĩha. ²⁰ Mũndũ ũmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Maitũguo na ariũ a maitũguo marũgamĩte nja makĩenda gũkuona.”

²¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maitũ na ariũ a maitũ nĩ arĩa maiguaga ũhoru wa Ngai na makaũhingia.”

Jesũ Kũhooreria Kĩhuhũkanio

²² Mũthenya ũmwe Jesũ nĩerire arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũringei tũthĩi mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria.” Nĩ ũndũ ũcio magĩtoonya gatarũ magĩthĩi. ²³ Na rĩrĩa maathiiaga Jesũ akĩhĩtwo nĩ toro. Na rĩrĩ, kũu iria-inĩ nĩ kwagĩire na kĩhuhũkanio kĩnene, nako gatarũ kau kaarĩ hakuhĩ kũũrĩra maaĩ-inĩ, na magĩkorwo marĩ ũgwati-inĩ mũnene.

²⁴ Nao arutwo magĩthĩi makĩmũũkĩria, makĩmwĩra atĩrĩ “Mwathani! Mwathani! Nĩtũkũũrĩra maaĩ-inĩ!”

Nake Jesũ agĩũkĩra agĩkaania rũhuho na maaĩ macio maahũũranaga; namo makũmbĩ macio ma maaĩ makĩnyihanyiiha na gũkĩhoorera. ²⁵ Akĩũria arutwo ake atĩrĩ, “Wĩtikio wanyu ũrĩ ha?”

Nao makĩiyũrwo nĩ guoya na makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ mũndũ ũyũ arĩ ũ? Aathaga huho o na maaĩ, nacio ikamwathĩkĩra.”

Jesũ Kũhonia Mũndũ warĩ na Ndaimono

²⁶ Makĩringa mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa iria, magĩkinya rŭgongo rwa Agerasi rũrĩa rŭng'ethanĩire na Galili. ²⁷ Jesũ aarĩkia kuuma gatarũ, aakinya thĩ agĩtũngwo nĩ mũndũ warĩ na ndaimono oimĩte itũũra-inĩ. Mũndũ ũcio nĩaikarĩte ihinda inene ategwĩkĩra nguo kana agatũũra nyũmba, no aatũũraga mbĩrĩra-inĩ. ²⁸ Rĩrĩa mũndũ ũcio onire Jesũ, agĩkaya na akĩgũithia magũrũ-inĩ make, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Ũrenda atĩa na nĩ, wee Jesũ, Mũrũ wa Ngai-Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno? Ndagũthaitha, ndũkaanyariire!” ²⁹ Nĩgũkorwo Jesũ nĩathĩte ngoma ĩyo thũku yume thĩinĩ wa mũndũ ũcio. Nĩyamũnyiitaga kainĩ, na o na gũtuĩka nĩohagwo moko na magũrũ na mĩnyororo, na akarangĩrwo-rĩ, nĩatuangaga mĩnyororo ĩyo yamuohaga, na ndaimono ĩyo ĩgatũma athĩĩ kũndũ gũtarĩ andũ.

³⁰ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wĩtagwo atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Legioni,” nĩgũkorwo aarĩ na ndaimono nyingĩ. ³¹ Nacio ndaimono igĩkĩrĩrĩa gũthaitha Jesũ ndagaciathe ithĩĩ Irima-rĩrĩa-Rĩtarĩ-Gĩturi.

³² Na rĩrĩ, nĩ haarĩ na rũũru rũnene rwa ngũrwe rwarĩithagio harũrũka-inĩ cia kĩrĩma kĩarĩ hakuhĩ na hau. Ndaimono icio igĩthaitha Jesũ aciĩtikĩrie itoonye thĩinĩ wacio, nake agĩciĩtikĩria. ³³ Ndaimono cioima thĩinĩ wa mũndũ ũcio, igĩthĩĩ igĩtoonya ngũrwe, naruo rũũru rũu rũkĩharũrũka kĩhurũrũka kũ na ihenya, rũkĩgũa iria-inĩ, rũkĩũrĩra kuo.

³⁴ Rĩrĩa andũ arĩa maarĩithagia ngũrwe icio moonire ũrĩa gwekĩka, makĩũra, magĩthĩĩ kũheana ũhoru ũcio itũũra-inĩ na mĩgũnda-inĩ, ³⁵ nao andũ makiumagara makone ũndũ ũcio wekĩkĩte. Rĩrĩa maakinyire harĩ Jesũ na makĩona mũndũ ũcio woimĩtwo nĩ ndaimono aikarĩte magũrũ-inĩ ma Jesũ, arĩ na nguo na arĩ na meciiria mega, magĩtigĩra mũno. ³⁶ Andũ arĩa meyoneire ũndũ ũcio makĩra andũ acio angĩ ũrĩa mũndũ ũcio warĩ na ndaimono aahonetio. ³⁷ Nao andũ othe a rŭgongo rũu rwa Agerasi magĩthaitha Jesũ oime kũu kwao amatige, nĩgũkorwo nĩmanyiĩtĩtwo nĩ guoya. Nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩtoonya gatarũ agĩthĩĩ.

³⁸ Nake mũndũ ũcio warutĩtwo ndaimono akĩmũthaitha mathĩĩ nake, no Jesũ akĩmwatha athĩĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, ³⁹ “Cooka mũciĩ ũkoige ũrĩa wothe Ngai agwĩkĩire.” Nĩ ũndũ ũcio mũndũ ũcio agĩthĩĩ akĩra andũ othe a itũũra ũrĩa Jesũ aamwĩkĩire.

Kairĩtu Gaakuĩte na Mũtumia warĩ Mũrũaru

⁴⁰ Na rĩrĩ, Jesũ aacooka kuuma mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria, andũ aingĩ nĩ-mamwamũkĩrie tondũ nĩmamwetereire. ⁴¹ Hĩndĩ ĩyo mũndũ wetagwo Jairũ warĩ mũnene wa thunagogi agĩũka, akĩgũithia magũrũ-inĩ ma Jesũ, akĩmũthaitha athĩĩ gwake, ⁴² nĩ ũndũ mũirĩtu wake wa mũmwe warĩ wa ta mĩaka ikũmi na ĩrĩ aarĩ hakuhĩ gũkua.

Na Jesũ arĩ njĩra-inĩ agĩthĩĩ-rĩ, andũ nĩmamũhatĩkaga. ⁴³ Gatagatĩ-inĩ ka andũ acio nĩ haarĩ na mũtumia ũmwe watũire oiraga thakame mĩaka ikũmi na ĩrĩ, na gũtirĩ mũndũ ũngĩamũhonirie. ⁴⁴ Mũtumia ũcio agĩũka na thuutha wa Jesũ, akĩhutia gĩcũrĩ kĩa nguo yake, na o rĩmwe agĩtiga kuura.

⁴⁵ Nake Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũcio wahutia?”

Rĩrĩa othe maakaanire, Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, andũ nĩmagũthiũrũrũkĩirie na magakũhatĩka.”

⁴⁶ Nowe Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ harĩ mũndũ waahutia, tondũ nĩndaigua hinya woima thĩinĩ wakwa.”

⁴⁷ Nake mũtumia ũcio, ona atĩ ndangĩhota kwĩhitha, agĩũka akĩinainaga, akĩgũithia magũrũ-inĩ make. Arĩ hau mbere ya andũ othe akĩheana gĩtũmi kĩrĩa gĩatũmĩte amũhutie na ũrĩa aahonirio o ro rĩmwe. ⁴⁸ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwarĩ ũyũ, gwĩtikia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone. Thĩĩ na thayũ.”

⁴⁹ Na o hĩndĩ ĩyo Jesũ akĩaragia, hagĩkinya mũndũ woimĩte mũciĩ kwa Jairũ ũrĩa mũnene wa thunagogi, akiuga atĩrĩ, “Mwarĩguo nĩarĩkĩtie gũkua, tiga gũthĩĩnia Mũrutani.”

⁵⁰ Jesũ aigua ũguo, akĩra Jairũ atĩrĩ, “Tiga gwĩtigĩra, wee ĩtikia tu, na nĩekũhona.”

⁵¹ Rĩrĩa aakinyire kwa Jairũ, ndaarekire mũndũ o na ũmwe atoonye hamwe nake, tiga o Petero, na Jakubu, na Johana, na ithe na nyina a mwana ũcio. ⁵² Hĩndĩ ĩyo andũ othe no kũrĩa maarĩraga magĩcakayaga nĩ ũndũ wa mwana ũcio. Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũrĩa, ti mũkuũ, nĩ gũkoma akomete.”

⁵³ Nao makĩmũthekerera, tondũ nĩmooĩ atĩ aarĩ mũkuũ. ⁵⁴ Nowe Jesũ akĩnyiita mwana ũcio guoko, akiuga atĩrĩ, “Mwana wakwa, ũkĩra!” ⁵⁵ Na hĩndĩ o ĩyo agĩcookererwo nĩ muoyo wake, na o rĩmwe akĩrũgama. Jesũ agĩcooka akĩmeera mahe mwana ũcio kĩndũ gĩa kũrĩa. ⁵⁶ Nao aciari ake makĩgega mũno, nowe akĩmaatha matikeere mũndũ o na ũ ũndũ ũcio wekĩkĩte.

9

Jesũ Gũtũma Arutwo arĩa Ikũmi na Eerĩ

¹ Na rĩrĩ, Jesũ aarĩkia gwĩta arutwo arĩa ikũmi na eerĩ hamwe, nĩamaheire hinya na ũhoti wa kũingata ndaimono ciothe na kũhonia mĩrimũ, ² na akĩmatũma mathĩĩ makahunjie ũhoru wa ũthamaki wa Ngai na mahonagie andũ arĩa arũaru. ³ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Mũtigakuue kĩndũ o nakĩ kĩa rũgendo; mũtigakuue mũtirima, kana mũhuko, kana irio, kana mbeeca o na kana nguo tiga o iria mwĩhumbĩte. ⁴ Nyũmba ĩrĩa yothe mũrĩtoonyaga ikaragai kuo nginya rĩrĩa mũkoima itũũra rĩu. ⁵ Andũ mangĩkaarega kũmũnyiita ũgeni-rĩ, mũkaaribariba magũrũ manyu rũkũngũ rũitĩke mũkiuma itũũra rĩao arĩ ũira wa kũmatũira ciira.” ⁶ Nĩ ũndũ ũcio makiumagara magĩthĩĩ kuuma gatũũra kamwe nginya karĩa kangĩ makĩhunjabia ũhoru-ũrĩa-Mwega na makĩhonabia andũ kũrĩa guothe maathiiaga.

⁷ Na rĩrĩ, rĩrĩa Herode ũrĩa mũthamaki aigũire ũhoru wa maũndũ mothe marĩa maathiiaga na mbere, nĩataangĩkire ngoro mũno tondũ andũ amwe moigaga atĩ Johana nĩariũkĩte kuuma kũrĩ arĩa akuũ, ⁸ na angĩ makoiga atĩ Elija nĩonekanĩte, o na angĩ makoiga atĩ mũnabii ũmwe wa arĩa a tene nĩariũkĩte. ⁹ No Herode akiuga atĩrĩ, “Johana nĩndamũrengithirie mũtwe. Ũyũ ndĩraigua ũhoru wake-rĩ, nĩwe ũ?” Nake akĩrĩrĩria kũmuona.

Jesũ Kũhũũnia Andũ Ngiri Ithano

¹⁰ Nao atũmwo maacooka, makĩra Jesũ maũndũ marĩa mekĩte. Nake akĩehera kuo, agĩthĩĩ nao itũũra rĩetagwo Bethisaida, ¹¹ no andũ aingĩ makĩmenya ũhoru ũcio na makĩmũrũmĩrĩa. Nake akĩmaamũkĩra na akĩmahe ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akĩhonia arĩa maabatarĩtio nĩ kũhonio.

¹² Hwai-inĩ arutwo arĩa ikũmi na eerĩ magĩũka kũrĩ we makĩmwĩra atĩrĩ, “Ingata andũ aya nĩguo mathĩĩ mĩciĩ ĩrĩa ĩrĩ hakuĩ o na mĩgũnda-inĩ mageethe irio na gwa gũkoma, tondũ haha tũrĩ nĩ werũ ũtarĩ andũ.”

¹³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Maheei kĩndũ gĩa kũrĩa.”

Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Tũrĩ o na mĩgate ĩtano na thamaki igĩrĩ, no tũthiire tũkagũrĩre andũ aya othe irio.” ¹⁴ (Handũ hau haarĩ na arũme ta ngiri ithano.)

Nowe akĩra arutwo ake atĩrĩ, “Maikariei thĩ marĩ ikundi cia andũ mĩrongo ĩtano ĩtano.” ¹⁵ Nao arutwo magĩĩka o ũguo, magĩĩkaria andũ othe thĩ. ¹⁶ Nake akĩoya mĩgate ĩyo ĩtano na thamaki icio igĩrĩ, akĩrora na igũrũ, agĩcookia ngaatho na agĩcienyũranga. Agĩcooka agĩcinengera arutwo ake magaĩre andũ. ¹⁷ Othe makĩrĩa makĩhũũna, nao arutwo makĩiyũria ciondo ikũmi na igĩrĩ cia cienyũ iria ciatigarire.

Petero Kuumbũra Kristũ

¹⁸ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Jesũ akĩhooya arĩ keheri-inĩ, arutwo ake magĩkorwo marĩ hamwe nake. Akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga nĩĩ nĩ nĩ ũ?”

¹⁹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Amwe moigaga nĩwe Johana Mũbatithania; angĩ makoiga nĩwe Elija; angĩ nao makoiga atĩ mũnabii ũmwe wa arĩa a tene nĩariũkĩte.”

²⁰ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Inyũĩ na inyũĩ-rĩ, mugaga atĩa? Mugaga nĩĩ nĩ nĩ ũ?”

Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee nĩwe Kristũ ũrĩa wa Ngai.”

²¹ Nake Jesũ akĩmakaania na hinya, akĩmeera matikeere mũndũ o na ũrĩkũ ũhoro ũcio.
²² Nake akiuga atĩrĩ, “Mũrũ wa Mũndũ no nginya one mathĩĩna maingĩ, na aregwo nĩ athuuri, na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, o na arutani a watho, na no nginya ooragwo na thuutha wa mĩthenya itatũ ariũkio.”

²³ Agĩcooka akĩmeera othe atĩrĩ, “Mũndũ o wotho ũngĩenda kũnũmĩrĩra, no nginya eerege we mwene, na oyage mũtharaba wake o mũthenya, aanũmagĩrĩre. ²⁴ Nĩgũkorwo ũrĩa wotho wendaga kũhonokia muoyo wake nĩakoorwo nĩguo, no ũrĩa wotho ũkoorwo nĩ muoyo wake nĩ ũndũ wakwa nĩakaũhonokia. ²⁵ Mũndũ angĩĩguna nakĩ angĩĩgwatĩra thĩ yotho, no ate muoyo wake kana orwo nĩguo? ²⁶ Mũndũ o wotho ũngĩconoka nĩ ũndũ wakwa na nĩ ũndũ wa ciugo ciakwa, o nake nĩagaconokerwo nĩ Mũrũ wa Mũndũ rĩrĩa agacooka arĩ na riiri wake, na riiri wa Ithe, o na wa araike arĩa atheru. ²⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, amwe a aya marũngĩi haha matigacama gĩkuũ matonete ũthamaki wa Ngai.”

Jesũ Kũgarũrũka ũrĩa Aatarĩ

²⁸ Mĩthenya ta ĩnana thuutha wa Jesũ kwaria ũhoro ũyũ nĩathiire na Petero, na Johana na Jakubu akĩambata nao kĩrĩma igũrũ makahooe. ²⁹ Na rĩrĩa ahooyaga, mũhaanĩre wa ũthiũ wake ũkĩgarũrũka, nacio nguo ciake ikĩerũha igĩkenga o ta rũheni. ³⁰ Na rĩrĩ, andũ eerĩ, nĩo Musa na Elija, ³¹ makiumĩrĩra Jesũ marĩ na riiri mũnene makĩaria nake. Maaragia ũhoro wa gũkua gwake, kũrĩa aakirie kũhingia akinya Jerusalemu. ³² Petero hamwe na arĩa maarĩ nake nĩmahĩtĩtwo nĩ toro, na rĩrĩa mookĩrĩre, makĩona riiri wake na andũ acio eerĩ maarũngĩi hamwe nake. ³³ Na rĩrĩa andũ acio maatiganaga na Jesũ, Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, nĩ wega tũikare gũkũ. Reke twake ithũnũ ithatũ, kĩmwe gĩaku, na kĩmwe kĩa Musa, na kĩmwe kĩa Elija.” (Nowe ndaamenyaga ũrĩa oigaga.)

³⁴ Na o akĩaragia-rĩ, itu rĩkiũmĩra na rĩkĩmahumbĩra, nao magĩĩtigĩra mũno nĩ kũhumbĩrwo nĩ itu rĩu. ³⁵ Mũgambo ũkiũma itu-inĩ rĩu, ũkiuga atĩrĩ, “Ŭyũ nĩwe Mũrũ wakwa, ũrĩa ndĩthuurĩre; mũĩguagei.” ³⁶ Thuutha wa mũgambo ũcio kũĩguĩka, makĩona atĩ Jesũ aarĩ wiki. Nao arutwo magĩkira ki na ũhoro ũcio, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe meerire matukũ-inĩ macio maũndũ marĩa moonete.

Jesũ Kũhonia Kamwana kaarĩ na Ngoma Thũku

³⁷ Mũthenya ũyũ ũngĩ, maikũrũka kuuma kĩrĩma-inĩ, Jesũ agĩtũngwo nĩ andũ aingĩ.
³⁸ Na rĩrĩ, mũndũ warĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ acio akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Mũrutani, ndagũthaitha ũrore mũriũ wakwa, nĩgũkorwo nĩ mwana wakwa wa mũmwe. ³⁹ na ngoma thũku nĩmũnyĩitaga na agakaya o rĩmwe; ningĩ ikamũrũnda na ikamũthiorania, ĩgatũma arute mũhũyũ na kanua. Ndĩmũrekagia o na hanini, na nĩĩramwananga. ⁴⁰ Ndĩrathaitaire arutwo aku maingate ngoma ĩyo, no mararemwo.”

⁴¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Rũciaro rũrũ rũtetĩkagia na rũremi, nĩ nginya rĩ ngũikara hamwe na inyuĩ, na ngũmũkirĩrĩra nginya rĩ? Rehe mũrũguo haha.”

⁴² Rĩrĩa kamwana kau gaathiiaga harĩ Jesũ, ndaimono ĩyo ĩgĩgatungumania thĩ, na ĩgĩgathiorania. No Jesũ agĩkũũma roho ũcio mũũru, akĩhonia kamwana kau, agĩgacookeria ithe. ⁴³ Nao othe makĩgegio nĩ ũnene wa Ngai.

Hĩndĩ rĩrĩa andũ othe maagegetio nĩ ũrĩa wotho Jesũ eekĩte, akĩra arutwo ake atĩrĩ, ⁴⁴ “Thikĩrĩriai wega ũrĩa ngũmwĩra: Mũrũ wa Mũndũ nĩegũkũnyanĩrwo aneanwo moko-inĩ ma andũ.” ⁴⁵ No-o matiamenyire ũguo nĩ kuuga atĩa. Nĩmahĩtĩtwo ũhoro ũcio, nĩ ũndũ ũcio makĩaga kũũmenya, na magĩĩtigĩra kũmũũria ũhoro ũcio.

Nũũ Mũnene kũrĩ arĩa Angĩ?

⁴⁶ Na gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka arutwo makĩũrũania nũũ wao ũngĩtuĩka mũnene kũrĩ arĩa angĩ. ⁴⁷ Nake Jesũ, tondũ nĩamenyaga meciiria mao, akĩoya kaana kanini agĩkarũgamia hakuhĩ nake. ⁴⁸ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Ŭrĩa wotho wamũkagĩra kaana gaka thĩĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩ nĩĩ aamũkagĩra; na ũrĩa ũnyamũkagĩra ti nĩĩ aamũkagĩra, no nĩ ũrĩa wandũmire. Nĩgũkorwo ũrĩa mũnini gatagatĩ-inĩ kanyu inyuotho, ũcio nĩwe mũnene kũmũkĩra.”

⁴⁹ Nake Johana akīmŵira atĩrĩ, “Mwathi, nĩtũronire mũndũ akĩingata ndaimono na rĩitwa rĩaku, na ithuĩ tũrageria kũmũgiria tondũ ti ũmwe witũ.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũtikamũgirie, nĩgũkorwo ũrĩa ũtarĩ ũthũ na inyuĩ, ũcio nĩ ũmwe wanyu.”

Andũ a Samaria Kũrega Jesũ

⁵¹ Na rĩrĩ, kahinda gake gaakuhĩrĩria ga kwambata matu-inĩ, Jesũ nĩatũire itua rĩa gũthĩĩ Jerusalemu. ⁵² Nake agĩtũma andũ mathĩĩ mbere yake kũhaarĩria maũndũ nĩ ũndũ wake, magĩthĩĩ magĩtoonya gatũũra kamwe ga Samaria;* ⁵³ no andũ a kũu matiamũnyiitire ũgeni, tondũ aathiiaga Jerusalemu. ⁵⁴ Rĩrĩa arutwo ake, Jakubu na Johana monire ũguo makĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩũkwenda twĩtie mwaki uume igũrũ ũmaniine?” ⁵⁵ Nowe Jesũ akĩhũgũra akĩmakaania, ⁵⁶ nao magĩthĩĩ gatũũra kangĩ.

Thogora wa Kũrũmĩrĩra Jesũ

⁵⁷ Rĩrĩa maathiiaga na njĩra, mũndũ ũmwe akīmŵira atĩrĩ, “Nĩndĩkũrũmagĩrĩra kũrĩa guothe ũrĩthiiaga.”

⁵⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbwe nĩ irĩ marima na nyoni cia rĩera-inĩ nĩ irĩ itara, no rĩrĩ, Mũrũ wa Mũndũ ndarĩ handũ angĩgĩrĩra mũtwe wake.”

⁵⁹ Akĩira mũndũ ũngĩ atĩrĩ, “Nũmĩrĩra.”

No mũndũ ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, reke nyambe thĩĩ ngathike baba.”

⁶⁰ Jesũ akīmŵira atĩrĩ, “Reke arĩa akuũ mathikage akuũ ao ene, no wee thĩĩ ũkahunje ũhoru wa ũthamaki wa Ngai.”

⁶¹ Na mũndũ ũngĩ akīmŵira atĩrĩ, “Mwathani, nĩ nĩngũkũrũmĩrĩra, no reke nyambe thĩĩ ngoĩgĩre andũ aitũ ũhoru.”

⁶² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũnyiitaga mũraũ na guoko gwake na agacooka kũrora na thuutha wagĩrĩre gũtungata ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

10

Jesũ Gũtũma Arutwo Mĩrongo Mũgwanja na Eerĩ

¹ Thuutha wa ũguo Mwathani agĩthuura andũ angĩ mĩrongo mũgwanja na eerĩ, akĩmatũma eerĩ eerĩ, mathĩĩ mbere yake matũũra-inĩ mothe na kũndũ kũrĩa we aakirie gũthĩĩ. ² Akĩmeera atĩrĩ, “Magetha nĩ maingĩ, no aruti a wĩra nĩ anini. Nĩ ũndũ ũcio, thaithai Mwathani wa magetha atũme aruti wĩra mathĩĩ magetha-inĩ make. ³ Thĩĩ! Ndamũtũma ta tũgondũ gatagatĩ-inĩ ka njũũ. ⁴ Mũtigakuue kĩbeti, kana mũhuko, o na kana iraatũ; na mũtikageithie mũndũ o na ũrĩkũ njĩra-inĩ.

⁵ “Nyũmba o yothe irĩa mũrĩtoonyaga-rĩ, ambagai kuuga atĩrĩ, ‘Thayũ ũrogĩa nyũmba ĩno.’ ⁶ Na kũngĩkorwo nĩ kũrĩ mũndũ mwendi thayũ kuo, thayũ ũcio wanyu nĩ ũrĩmũcookagĩrĩra. ⁷ Ikarai nyũmba ĩyo, mũrĩage na mũkanyua kĩrĩa gĩothe marĩmũheaga, nĩgũkorwo mũruti wĩra nĩagĩrĩrwo kũheagwo mũcaara wake. Mutikoimage nyũmba ĩmwe mũgathĩĩ irĩa ĩngĩ.

⁸ “Mũngĩgatoonya itũũra mũnyiitwo ũgeni-rĩ, rĩĩagai o kĩrĩa mũngĩheo. ⁹ Honagiai arĩa arũaru kuo, na mũmeerage atĩrĩ, ‘Ŭthamaki wa Ngai nĩũmũkuhĩrĩrie.’ ¹⁰ No mũngĩgatoonya itũũra o rĩothe mwage kũnyiitwo ũgeni-rĩ, umagarai, mũthĩĩ njĩra-inĩ ciarĩo muuge atĩrĩ, ¹¹ ‘Nĩtwaribariba o na rũkũngũ rwa itũũra rĩanyu rũrĩa rwĩnyiitĩrĩre magũrũ maitũ, rũmũcookerere. No rĩrĩ, menyai wega ũũ: ũthamaki wa Ngai nĩũmũkuhĩrĩrie.’ ¹² Ngũmwĩra atĩrĩ, Sodomu nĩgũgakerĩrĩrio mũthenya ũcio gũkĩra itũũra rĩu.

¹³ “Inyuĩ andũ a Korazini, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! O na inyuĩ andũ a Bethisaida, kaĩ mũrĩ na haaro-ĩ! Tondũ korwo ciama iria mwaringĩrwo nĩcio ciaringĩrwo andũ a Turo na Sidoni, mangĩeririre tene mehumbe nguo cia makũnia na mehurĩrie mũhu. ¹⁴ No andũ a Turo na Sidoni nĩmagakorwo marĩ murũ mũthenya ũcio wa ciira gũkĩra inyuĩ. ¹⁵ Na inyuĩ,

* 9:52 Andũ a Samaria maarĩ ũthũ mũnene mũno na Ayahudi.

andũ a Kaperinaumu, mũũĩ atĩ nĩmũgatũũgĩrio nginya matu-inĩ? Aca, mũkaaharũrũkio mũkinye kũrĩa kũriku mũno.

¹⁶ “Mũndũ ũrĩa ũmũthikagĩrĩria inyuĩ nĩ nĩ athikagĩrĩria, na ũrĩa ũmũregaga nĩ nĩ aregaga, na ũrĩa ũrĩndegaga nĩ ũrĩa wandũmire arĩregaga.”

¹⁷ Nao andũ acio mĩrongo mũgwanja na eerĩ magĩcooka makenete, makiuga atĩrĩ, “Mwathani, o na ndaimono nĩratwathikagĩra thĩinĩ wa rĩitwa rĩaku.”

¹⁸ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩronire Shaitani akĩgũa kuuma igũrũ ta rūheni.

¹⁹ Inyuĩ nĩndĩmũheete ũhoti wa kũrangĩrĩria nyoka na tũng’aurũ, na wa gũtooria hinya wotho wa thũ; gũtirĩ kĩndũ gĩkamwĩka ũũru. ²⁰ No rĩrĩ, mũtigakene tondũ ngoma nĩmũwathikagĩra, no kenagai tondũ marĩitwa manyu nĩmandĩkitwo kũũrĩa Igũrũ.”

²¹ Na ihinda o rĩu, Jesũ akĩiyũrwo nĩ gĩkeno kĩa Roho Mũtheru, akiuga atĩrĩ, “Baba, wee Mwathani wa igũrũ na thĩ, nĩngũkũgaatha tondũ nĩũhithĩte andũ arĩa oogĩ na marĩ na ũmenyo maũndũ maya, no ũkamaguũrĩria tũkenge. Baba, wĩkĩte ũguo tondũ nĩguo wendi waku.

²² “Nĩnengeretwo maũndũ mothe nĩ Baba. Gũtirĩ mũndũ ũũĩ Mũriũ nũũ, tiga lthe witũ, na gũtirĩ mũndũ ũũĩ lthe witũ nũũ o tiga Mũriũ na arĩa othe Mũriũ endaga kũguũrĩria.”

²³ Agĩcooka akĩhũgũkĩra arutwo ake, akĩmeera marĩ oiki atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ maittho marĩa marona kĩrĩa mũrona. ²⁴ Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, anabii aingĩ na athamaki nĩmerirĩrie kuona maũndũ marĩa mũrona, no matiamonire na nĩmerirĩrie kũigua maũndũ marĩa mũraigua, no matiamauigire.”

Ngerekano ya Mũsamaria ũrĩa Mwega

²⁵ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe mũrutani ũmwe wa watho nĩarũgamire nĩguo agerie Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

²⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kwandĩkitwo atĩa Watho-inĩ? Wee-rĩ, kaĩ ũthomaga atĩa?”

²⁷ Mũndũ ũcio akĩmũcookeria, akiuga atĩrĩ, “‘Endaga Mwathani Ngai waku na ngoro yaku yotho, na muoyo waku wotho, na hinya waku wotho, o na meciiria maku mothe;’ na ‘Endaga mũndũ wa itũũra rĩanyu o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.’”

²⁸ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ wacookia wega; ĩkaga ũguo, na nĩũgatũũra muoyo.”

²⁹ No mũndũ ũcio nĩendaga gwĩtua mwega, nĩ ũndũ ũcio akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Nake mũndũ wa itũũra nũũ?”

³⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe waikũrũkaga oimĩte Jerusalemu arorete Jeriko, na akĩnyĩitwo nĩ atunyani. Nao makĩmũruta nguo, makĩmũhũũra, magĩcooka magĩthĩĩ, makĩmũtiga arĩ hakuhĩ gũkua. ³¹ Mũthĩnjĩri-Ngai ũmwe nĩagereire njĩra ĩyo, na rĩrĩa onire mũndũ ũcio, akĩhĩtũkĩra mũkĩra-inĩ ũrĩa ũngĩ wa njĩra. ³² ũguo noguo Mũlawii eekire, hĩndĩ ĩrĩa aakinyire hau, o nake, amuona akĩhĩtũkĩra mũkĩra ũũrĩa ũngĩ wa njĩra. ³³ No rĩrĩ, Mũsamaria ũmwe warĩ rũgendo-inĩ nĩakinyire harĩa mũndũ ũcio aarĩ, amuona akĩmũiguĩra tha. ³⁴ Agĩthĩĩ harĩ we, akĩmuoha irona, na akĩmũitĩrĩria maguta na ndibei. Agĩcooka akĩmuoya, akĩmũhaicia igũrũ rĩa ndigiri yake, akĩmũtwara nyũmba ya ageni, akĩmũmenyerera. ³⁵ Kwarooka gũkĩa Mũsamaria ũcio akĩruta dinari igĩrĩ, agĩcinengera mwene nyũmba ĩyo ya ageni, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũmenyagĩrĩre, na ndacooka nĩngagũcookeria kĩrĩa kĩngĩ ũgaakorwo ũhũthĩrĩte.’

³⁶ “Ũgwĩciiria nĩ mũndũ ũrĩkũ wa acio atatũ watũĩkire mũndũ wa itũũra harĩ mũndũ ũcio wanyĩitĩtwo nĩ atunyani?”

³⁷ Nake mũrutani ũcio wa watho akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũrĩa wamũiguĩrĩre tha.”

Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ ũgeeke o ta ũguo.”

Jesũ arĩ Mũciĩ kwa Maritha na Mariamu

³⁸ Na rĩrĩ, Jesũ na arutwo ake marĩ njĩra-inĩ magĩthĩĩ, nĩatoonyire gatũũra kamwe kũrĩa aanyĩtirwo ũgeni mũciĩ kwa mũtumia wetagwo Maritha. ³⁹ Maritha aarĩ na mwarĩ wa nyina wetagwo Mariamu, nake aikarĩte magũrũ-inĩ ma Mwathani athikĩrĩrie ũrĩa oigaga. ⁴⁰ Nowe Maritha nĩarĩ na mĩhang’o nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mothe magĩrĩre

kūhaarīrio. Agĩũka harĩ Jesũ, akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, kaĩ ũtarona ũrĩa mwarĩ wa maitũ andekereirie wĩra? Mwĩre oke andeithie!”

⁴¹ Nake Mwathani akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maritha, Maritha, nĩũtangĩkĩte, na ũgethĩĩnia na maũndũ maingĩ, ⁴² no nĩ harĩ ũndũ ũmwe tu ũbataranĩtie. Mariamu nĩethuurĩire ũndũ ũrĩa mwega makĩria, naguo ũndũ ũcio ndangĩtunywo.”

11

Ūrutani wa Jesũ ũkonĩĩ Mahooya

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe Jesũ aarĩ handũ akĩhooya. Rĩrĩa aarĩkirie kūhooya, mũrutwo ũmwe wake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tũrute kūhooya o ta ũrĩa Johana aarutire arutwo ake.”

² Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rĩrĩa mūkũhooya, ugagai atĩrĩ:

“ ‘Ithe witũ (ũrĩ Igũrũ),
rĩitwa rĩaku nĩrĩamũrwo,
ũthamaki waku nĩũũke.
(Ūrĩa wendete nĩwĩkagwo gũkũ thĩ,
o ta ũrĩa gwĩkagwo kũu igũrũ.)

³ Tũheage o mũthenya irio ciitũ cia gũtũigana.

⁴ Na ũtũrekere mehia maitũ,
o ta ũrĩa o na ithuĩ tũrekagĩra arĩa othe matwĩhagĩria.

Na ndũgatũtware magerio-inĩ

(no kūhonokia ũtũhonokagie ũũru-inĩ).’ ”

⁵ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe wanyu angĩkorwo arĩ na mūrata nake athĩĩ gwake ũtukũ gatagatĩ amwĩre atĩrĩ, ‘Mūrata wakwa, he mĩgate ĩtatũ, ⁶ nĩgũkorwo ndĩ na mūrata wakwa wanjeerera, na ndirĩ na kĩndũ gĩa kũmũhe arĩe.’

⁷ “Nake mũndũ ũcio ũrĩ nyũmba thĩĩnĩ amũcookerie atĩrĩ, ‘Tiga gũũthĩĩnia. Nĩndĩkĩtie kūhinga mūrango na tũrĩ toro hamwe na ciana ciakwa. Ndingĩhota gũũkĩra ngũhe mĩgate.’ ⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ, o na angĩkorwo ndangĩũkĩra amũhe mĩgate ĩyo nĩ ũndũ wa ũrata-rĩ, no nĩ ũndũ wa ũrĩa amũringĩrĩrie-rĩ, mũndũ ũcio nĩegũũkĩra amũhe kĩria gĩothe abatairio nĩkĩo.”

⁹ “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ: Hooyai na nĩmũkũheo; mathaai na nĩmũkuona; ringaringai mūrango na nĩmũkũhingũrĩrwo. ¹⁰ Nĩgũkorwo ũrĩa wothe ũhooyaga nĩa-heagwo; na ũrĩa ũmaathaga nĩonaga; na ũrĩa ũringaringaga mūrango nĩahingũragĩrwo.

¹¹ “Nĩ mũciari ũrĩkũ thĩĩnĩ wanyu ũngĩtĩo thamaki nĩ mwana wake, nake amũhe nyoka? ¹² Kana eetio itumbĩ amũhe kang’aurũ? ¹³ Angĩkorwo inyuĩ, o na mũrĩ ooru, nĩmũũĩ kũhe ciana cianyu iheo njega-rĩ, Ithe wanyu ũrĩa ũrĩ Igũrũ githĩ ndarĩkĩragĩrĩria kũhe Roho Mũtheru kũrĩ arĩa mamũhooyaga!”

Jesũ na Beelizebuli

¹⁴ Na rĩrĩ, Jesũ nĩaingataga ndaimono yume thĩĩnĩ wa mũndũ ũtaaragia. Rĩrĩa ndaimono ĩyo yoimire, mũndũ ũcio ũtaaragia akĩaria, nakĩo kĩrĩndĩ kĩa andũ gĩkĩgega.

¹⁵ No amwe ao makiuga atĩrĩ, “Aingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli ũrĩa mũnene wa ndaimono.” ¹⁶ Nao andũ angĩ makĩmũgeria, makĩmũũria amaringĩre kĩa kiumĩte igũrũ.

¹⁷ Jesũ nĩamenyire ũrĩa meciiragia, nake akĩmeera atĩrĩ: “Ūthamaki o wothe ũngĩ-gayũkana ũũkanĩrĩre guo mwene no ũharagane, nayo nyũmba ĩngĩgayũkana yũkanĩrĩre yo nyene no ĩgwe. ¹⁸ Angĩkorwo Shaitani nĩagayũkanĩte akeyũkĩrĩra we mwene-rĩ, ũthamaki wake ũngĩkĩĩhaanda atĩa? Ndoiga ũguo tondũ mũroiga atĩ nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli. ¹⁹ Ningĩ angĩkorwo nĩ nyingataga ndaimono na hinya wa Beelizebuli-rĩ, arũmĩrĩri anyu maingataga ndaimono na hinya wa ũ? Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, acio nĩo makaamũtuĩra ciira. ²⁰ Na rĩrĩ, ingĩkorwo nyingataga ndaimono na hinya wa kĩa kĩa Ngai-rĩ, ũthamaki wa Ngai nĩũũkĩte kũrĩ inyuĩ.

²¹ “Rĩria mũndũ njamba oya indo ciake ciothe cia mbaara, arangĩre nyũmba yake mwene, indo ciake ciikaraga irĩ ngitĩre. ²² No rĩrĩ, mũndũ ũngĩ ũrĩ na hinya kũmũkĩra angĩmũtharĩkĩra amũtoorie, nĩamũtunyaga indo ciake cia mbaara iria ehokete, na akagaĩra andũ indo iria akoragwo atahĩte.

²³ “Mũndũ ũrĩa ũtarĩ hamwe na nĩ, ũcio nĩ thũ yakwa, na ũrĩa ũtacookanagĩrĩria hamwe na nĩ, ũcio nĩ kũhurunja ahurunjaga.

²⁴ “Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa ngoma thũku yoima thĩinĩ wa mũndũ, ĩtuĩkanagĩria werũ-inĩ ĩgĩcaria ũhurũko na ĩkawaga. Hĩndĩ ĩyo ĩkoiga atĩrĩ, ‘Nĩngũcooka nyũmba ĩria ndoimire.’

²⁵ Na yacooka ĩgakora nyũmba ĩyo ĩrĩ haate, ĩgathondekwo wega. ²⁶ Hĩndĩ ĩyo ngoma ĩyo thũku ĩkagĩra ngoma ingĩ mũgwanja thũku makĩria mayo, igatoonya, igaikara kuo. Naguo mũikarĩre wa mũndũ ũcio ũgathũka gũkĩra wa mbere.”

²⁷ Rĩria Jesũ aaragia maũndũ maya-rĩ, mũndũ-wa-nja warĩ gatagatĩ-inĩ ga kĩrĩndĩ akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ maitũguo ũrĩa wagũciarire na agĩkuongithia.”

²⁸ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Kũrathimwo nĩ arĩa maiguaga kiugo kĩa Ngai na magagĩathĩkĩra.”

Kĩmenyithia kĩa Jona

²⁹ Na rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩa andũ kĩongererekire-rĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rũrũ nĩ rũciaro rwaganu. Rũuragia rũringĩrwo kĩaama, no gũtirĩ kĩaama rũkaringĩrwo tiga o kĩrĩa kĩaringĩrwo Jona. ³⁰ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa Jona aarĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ a Nineve, ũguo noguo Mũrũ wa Mũndũ egũkorwo arĩ kĩmenyithia kũrĩ rũciaro rũrũ. ³¹ Mũtumia-mũthamaki ũrĩa wa mwena wa Gũthini nĩakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na andũ a rũciaro rũrũ arũtuĩre ciira, nĩgũkorwo oimire ituri cia thĩ oke athĩkĩrĩre ũũgĩ wa Solomoni, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Solomoni arĩ haha. ³² Andũ a Nineve nĩmakarũgama hĩndĩ ya ciira hamwe na rũciaro rũrũ marũtuĩre ciira; nĩgũkorwo nĩmerĩre maahunjĩrio nĩ Jona, na rĩu ũmwe mũnene gũkĩra Jona arĩ haha.

Tawa wa Mwĩrĩ

³³ “Gũtirĩ mũndũ ũgwatagia tawa agacooka akaũiga handũ ũtangĩoneka kana akaũiga rungu rwa irebe, no aũigaga handũ igũrũ nĩguo arĩa megũtoonya nyũmba mathererwo nĩ ũtheri. ³⁴ Riitho rĩaku nĩrĩo tawa wa mwĩrĩ waku. Rĩria maitho maku marĩ mega, mwĩrĩ waku wotho o naguo ũkoragwo ũiyũrĩte ũtheri. No rĩrĩa matarĩ mega-rĩ, mwĩrĩ waku o naguo ũkoragwo ũiyũrĩte nduma. ³⁵ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, menyerera ũtheri ũrĩa ũrĩ thĩinĩ waku ndũgatuĩke nduma. ³⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩrĩ waku wotho ũngĩyũrwo nĩ ũtheri, na ndũrĩ handũ harĩ nduma, nĩũrĩtheragĩrwo nĩ ũtheri biũ, o ta ũrĩa ũtheri wa tawa ũkũmũrĩkagĩra.”

Haaro Ithathatũ

³⁷ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aarĩkirie kwaria, Mũfarisai ũmwe akĩmũnyiita ũgeni gwake makarĩanĩre; nĩ ũndũ ũcio agĩthĩ, agĩkara metha-inĩ. ³⁸ No Mũfarisai ũcio ona ũguo akĩgega nĩ ũndũ Jesũ ndaambire gũthamba moko atanarĩa irio.

³⁹ Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ Afarisai mũthambagia gĩkombe na thaani mwena wa na igũrũ, no thĩinĩ wanyu mũiyũrĩtwo nĩ ũkoroku na waganu. ⁴⁰ Inyuĩ irimũ ici! Githĩ ũrĩa wombire mwena wa na nja to we wombire mwena wa na thĩinĩ? ⁴¹ No rĩrĩ, heagai athĩini kĩrĩa kĩrĩ thĩinĩ wa thaani, na hĩndĩ ĩyo indo ciothe nĩgũtuĩka theru harĩ inyuĩ.”

⁴² “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ Afarisai-ĩ! Tondũ mũrutagĩra Ngai gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩa terere, na togotia na nyeni cia mĩthemba yotho no mũkaaga kũrũmbũiya kĩhooto na wendani wa Ngai. Mwaagĩrĩrwo nĩ gwĩkaga maũndũ macio mũtegitiganĩria macio mangĩ ma mbere.

⁴³ “Kaĩ mũrĩ na haaro inyuĩ Afarisai-ĩ! Tondũ mwendaga gũikarĩra itĩ iria cia mbere thunagogi-inĩ na mũgeithagio mũrĩ ndũnyũ-inĩ.

⁴⁴ “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ, tondũ mŭtariĩ ta mbĩrĩra itarĩ rŭũri iria andũ mageragĩra igŭrũ rĩacio matekũmenya.”*

⁴⁵ Mŭrutani ũmwe wa Watho akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mŭrutani, rĩrĩa ũkwaria maũndũ macio-rĩ, nĩũratũruma o na ithuĩ.”

⁴⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “O na inyuĩ arutani a Watho kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ! Tondũ mũkuuithagia andũ mĩrigo mĩritũ ĩrĩa matangĩhota gũkuua, na inyuĩ ene mũtingĩmĩhutia o na kaara kamwe mũmateithie.

⁴⁷ “Kaĩ mŭrĩ na haaro-ĩ! Tondũ mwakagĩra anabii mbĩrĩra, o arĩa mooragirwo nĩ maithe manyu ma tene. ⁴⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũgakĩruta ũira atĩ nĩmwĩtikanĩtie na ũrĩa maithe manyu meekire; atĩ nĩ mooragire anabii, na inyuĩ mũkamaakĩra mbĩrĩra. ⁴⁹ Tondũ wa ũguo ũũgĩ wa Ngai uugĩte atĩrĩ, ‘Nĩngamatũmĩra anabii na atũmwo, moorage amwe ao na manyariire arĩa angĩ.’ ⁵⁰ Nĩ ũndũ ũcio rŭciaro rŭrũ nĩrũgaciirithĩrio thakame ya anabii othe ĩrĩa yanaitwo kuuma o kĩambĩrĩria gĩa thĩ, ⁵¹ kuuma thakame ya Habili nginya thakame ya Zekaria ũrĩa woragĩrwo gatagatĩ-inĩ ga kĩgongona na handũ harĩa hatheru. ĩĩ nĩguo, ngũmwĩra atĩrĩ, rŭciaro rŭrũ nĩrũkaherithĩrio thakame ĩyo.

⁵² “Kaĩ mŭrĩ na haaro inyuĩ arutani a watho-ĩ! Tondũ nĩmweheretie kĩhingũro kĩa ũmenyo. Inyuĩ ene mũtiigana gũtoonya, na arĩa marena gũtoonya mũkamagiria.”

⁵³ Jesũ aarĩkia kuuma kũu, Afarisai na arutani a watho makĩambĩrĩria kũmũkararia marĩ na ũũru mũno na kũmũũgita na kũmũũria ciũria nĩguo aarie maũndũ maingĩ,

⁵⁴ makĩgeria kũmũtega maigue kana nĩ harĩ ũndũ mũũrũ angĩaria.

12

Gũkaanio na Kũũmĩrĩrio

¹ O hĩndĩ ĩyo, rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩa andũ ngiri nyingĩ kĩonganĩte hamwe, nginya makarangana-rĩ, Jesũ akĩamba kwarĩria arutwo ake, akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei ndawa ya kũmbia mĩgate ya Afarisai, na nĩyo ũhinga. ² Gũtirĩ ũndũ mũhithanie ũtakaguũrio, o na kana ũndũ mũhithe ũtakamenyeka. ³ Maũndũ marĩa mwarĩirie nduma-inĩ, makaiguu mũthenya barigici, na ũrĩa wothe mwanahahanĩrĩra matũ-inĩ mŭrĩ tũnyũmba twa thĩinĩ, nĩũkanĩrĩrwo kuuma nyũmba igŭrũ.

⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ arata akwa, tigagai gwĩtigĩra arĩa mooragaga mwĩrĩ na thuutha ũcio gũtirĩ ũndũ mangĩhota gwĩka. ⁵ No nĩ ngũmuonia ũrĩa inyuĩ mwagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩra: Mwĩtigagĩrei ũrĩa ũngĩũraga mwĩrĩ na thuutha wa ũguo arĩ na ũhoti wa gũikia mũndũ Jehanamu. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mwĩtigagĩrei ũcio. ⁶ Githĩ tũnyoni tũtano tũtiendagio tũthendi twĩrĩ? No rĩrĩ, gũtirĩ o na kamwe gatuo Ngai ariganagĩrwo nĩko. ⁷ No ti-itherũ, o na njuĩrĩ cianyu cia mŭtwe nĩ ndare. Tigagai gwĩtigĩra, inyuĩ mŭrĩ a bata gũkĩra tũnyoni tũingĩ.

⁸ “Ngũmwĩra atĩrĩ, ũrĩa wothe ũkanyumbũra mbere ya andũ, o nake Mŭrũ wa Mũndũ nĩakamumbũra mbere ya araiika a Ngai. ⁹ No ũrĩa ũkangaana mbere ya andũ ũcio nĩagakaanwo mbere ya araiika a Ngai. ¹⁰ Nake mũndũ o wothe ũrĩa ũgaacambia Mŭrũ wa Mũndũ nĩakarekerwo, no ũrĩa wothe ũkaruma Roho Mũtheru ndakarekerwo.

¹¹ “Rĩrĩa mũgaatwarwo mbere ya thunagogi, na mbere ya aathanĩ na anene mũciirithio-rĩ, mũtikanetange na ũrĩa mũgacookia kana ũrĩa mũkoiga, ¹² nĩgũkorwo hĩndĩ ĩyo Roho Mũtheru nĩakamũruta ũrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kuuga.”

Ngerekano ya Gĩtonga Kĩrimũ

¹³ Mũndũ ũmwe warĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ acio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mŭrutani, ĩra mŭrũ wa maitũ tũgayane nake igai riitũ.”

¹⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ, nũũ ũnduĩte wa kũmũtuithania ciira kana wa kũmũgayania indo cianyu?” ¹⁵ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩmenyererei! Mũtigakorokere maũndũ; nĩgũkorwo muoyo wa mũndũ ndũthimagwo na mũigana wa indo iria arĩ nacio.”

* 11:44 Ayahudi nĩmahakaga mbĩrĩra ciao coka nĩgeetha gũtikagĩe na mũndũ ũngĩcihutia tondũ ũguo nĩkũngĩatũmire mũndũ anyiitwo nĩ thaahu.

¹⁶ Agĩcooka akĩmahe ũhoro na ngerekano, akĩmeera atĩrĩ, “Mũgũnda wa mũndũ ũmwe gĩtonga nĩwaciarire mũno. ¹⁷ Nake akĩyũria na ngoro yake atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa? Ndirĩ na handũ ha kũiga magetha makwa.’

¹⁸ “Agĩcooka akiuga atĩrĩ, ‘Nĩndamenya ũrĩa ngwĩka. Ngũtharia makũmbĩ makwa, njake mangĩ manene kũrĩ mo, njige magetha makwa mothe na indo ciakwa ciothe kuo. ¹⁹ Njooke njĩre ngoro yakwa atĩrĩ, ‘Ũrĩ na indo nyingĩ njega wĩigĩre cia gũkũigana mĩaka mĩingĩ. Wĩhuurũkĩre, ũrĩe na ũnyue, na ũcanjamũke.’”

²⁰ “No Ngai akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Wee kĩrimũ gĩkĩ! Ũtukũ ũyũ wa ũmũthĩ nĩũgwĩtio muoyo waku. Indo icio wĩigĩre-rĩ, igaatuĩka cia ũ?”

²¹ “Ũguo nĩguo gũgaatuĩka harĩ mũndũ o wotha ũrĩa wĩigagĩra mĩthithũ, no akaaga gwĩtongia na ũhoro wa Ngai.”

Mũtigatangĩke

²² Jesũ agĩcooka akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, mũtigetangage nĩ ũndũ wa mĩoyo yanyu nĩ ũndũ wa kĩrĩa mũrĩrĩaga, kana kĩrĩa mũrĩhumbaga mĩrĩ yanyu. ²³ Muoyo-rĩ, ũrĩ bata gũkĩra irio, nague mwĩrĩ ũrĩ bata gũkĩra nguo. ²⁴ Ta mwĩciirie ũhoro wa mahuru: Matihaandaga kana makagetha, o na matĩrĩ kũndũ gwa kũiga irio kana makũmbĩ, no Ngai nĩamaheaga irio. Inyuĩ githĩ mũtirĩ a bata mũno gũkĩra nyoni! ²⁵ Nũũ wanyu ũngĩhota kuongerera muoyo wake ithaa o na rĩmwe nĩ ũndũ wa gwĩtanga? ²⁶ Rĩu-rĩ, angĩkorwo mũtingĩhota gwĩka ũndũ mũnini ũguo-rĩ, mũgĩtangĩkaga na maũndũ macio mangĩ nĩkĩ?”

²⁷ Ta mwĩcũraniei ũrĩa itoka ikũraga. Itirutaga wĩra kana ikogotha ndigi. No ngũmwĩra atĩrĩ, o na Solomon arĩ na riiri wake wotha, ndaagemete ta kĩmwe gĩacio. ²⁸ Angĩkorwo ũguo nĩguo Ngai ahumbaga nyeki ya gĩthaka, ĩrĩa ĩrĩ ho ũmũthĩ na rĩciũ igaikio mwaki-inĩ-rĩ, githĩ inyuĩ ndarĩkĩmũhumbaga makĩria, inyuĩ mwĩtikĩtie o hanini! ²⁹ Tigagai gũthĩĩnĩka ngoro-inĩ cianyu nĩ ũndũ wa kĩrĩa mũrĩrĩaga kana mũrĩnyuuaga; mũtigatangĩkage nĩ ũndũ wa ũguo. ³⁰ Nĩgũkorwo maũndũ maya mothe nĩmo andũ a gũkũ thĩ arĩa matetikĩtie Ngai macaranagia namo, no Ithe wanyu nĩoi atĩ nĩmũbatarĩtio nĩmo. ³¹ No rĩrĩ, caragiai ũthamaki wake, na maũndũ maya mangĩ mothe nĩmũrĩheagwo o namo.

³² “Tigagai gwĩtigĩra, inyuĩ rũũru rũrũ rũnini, nĩgũkorwo Ithe wanyu nĩonete arĩ wega kũmũhe ũthamaki ũcio. ³³ Endiai indo iria mũrĩ nacio mũcooke mũteithie athĩĩni. Mwĩthondekereĩ ibeeti cia mbeeca iria itangĩtarũka, na mwĩgĩre na kĩgĩĩna igũrũ kĩrĩa gĩtangĩthira, kũrĩa gũtarĩ mũici ũngĩkuhĩrĩria na gũtirĩ memenyi cia gũkĩananga ³⁴ Nĩgũkorwo o kũrĩa mĩthiithũ wanyu ĩrĩ, nokuo ngoro cianyu o nacio irĩkoragwo irĩ.

Gũikara Mwĩguĩte

³⁵ “Ikaraagai mwĩhotorete, mwĩhaarĩrie gũtungata, na mũige matawa manyu magĩakanaga, ³⁶ o ta andũ metereire mwathi wao acooke kuuma iruga-inĩ rĩa kĩhikanio, nĩguo rĩria agaacooka, aaringaringa mũrango mamũhingĩrĩre o narua. ³⁷ Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata iria mwathi wacio agaakora ciĩguĩte rĩria agacooka. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakehotora acitungatĩre, aciikarie metha-inĩ, na acooke acirehere irio irĩe. ³⁸ Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata iria mwathi wacio agaakora ciĩhaarĩrie, o na angĩgooka ũtukũ gatagatĩ kana thaa kenda gũgĩkĩa. ³⁹ No rĩrĩ, menyai ũũ: Korwo mwene nyũmba nĩamenyete ithaa rĩria mũici egũũka-rĩ, ndangĩarekire nyũmba yake ĩtuuo. ⁴⁰ O na inyuĩ no nginya mũikarage mwĩhaarĩrie, tondũ Mũrũ wa Mũndũ agooka ithaa rĩria mũtamwĩrĩgĩrĩre.”

⁴¹ Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, nĩ ithuĩ ũrahe ũhoro na ngerekano ĩno kana ũreera mũndũ o wotha?”

⁴² Nake Mwathani agĩcookia akĩmũũria atĩrĩ, “Ndungata ya kwĩhokwo na njũgĩ, o ĩrĩa mwathi wayo angĩhokera kũroraga ndungata ciake, na ĩciheage irio hĩndĩ ĩrĩa yagĩrĩre, nĩrĩkũ? ⁴³ Nĩũgakorwo ũrĩ ũndũ mwega harĩ ndungata ĩyo, ĩrĩa mwathi wayo agooka akore ĩgũĩka ũguo. ⁴⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩakamĩhokera indo ciake ciothe. ⁴⁵ No

rĩrĩ, ĩ ndungata ĩyo ĩngĩĩra na ngoro yayo atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa ndaracooka narua,’ nayo yambĩrĩrie kũhũũra ndungata cia arũme na cia andũ-a-nja, na kũrĩa na kũnyua na kũrĩĩo-rĩ, ⁴⁶ Mwathi wa ndungata ĩyo agooka mũthenya ũrĩa ĩtamwĩrĩgĩrĩire o na ithaa rĩrĩa ĩtooĩ, nake nĩakamĩherithia mũno, na amĩtũire ciira ta wa andũ arĩa matarĩ ehokeku.

⁴⁷ “Ndungata ĩrĩa ĩmenyaga ũrĩa mwathi wayo endaga na ndĩhaaragĩria kana ĩgeeka ũrĩa Mwathi wayo endaga, ĩkaahũũrwo mahũũra maingĩ. ⁴⁸ No ĩrĩa ĩtooĩ na nĩkaga maũndũ marĩa magĩrĩire kũherithanĩrio, ĩkaahũũrwo mahũũra matarĩ maingĩ. ũrĩa wothē ũheetwo indo nyingĩ, ageetio indo nyingĩ; nake ũrĩa wĩhokeirwo nyingĩ makĩria nĩageetio nyingĩ makĩria.

Gũtirĩ Thayũ o tiga Nyamũkano

⁴⁹ “Njũkĩte kũrehe mwaki gũkũ thĩ, naarĩ korwo mwaki ũcio nĩwambĩrĩrie gwakana! ⁵⁰ No ndĩ na ũbatithio ndĩrĩbatithio nague, no kaĩ nĩngũthĩnĩka mũno ũngĩgaakinya-ĩ! ⁵¹ Mũgwĩciiria ndokire kũrehe thayũ gũkũ thĩ? Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo tiguu, ndookire kũrehe nyamũkano. ⁵² Kuuma rĩu gũthĩĩ na mbere, andũ atano a mũciĩ ũmwe marĩkoragwo magayũkanĩte, atatũ magookĩrĩa eerĩ, nao eerĩ magookĩrĩa atatũ. ⁵³ Nao marĩkoragwo magayũkanĩte ũũ, ithe agookĩrĩa mũriũ nake mũriũ agookĩrĩa ithe, nyina agookĩrĩa mwarĩ nake mwarĩ agookĩrĩa nyina, nyaciarawe agookĩrĩa mũtumia wa mũriũ nake mũtumia wa mũriũ agookĩrĩa nyaciarawe.”

Gũkũũrana Mahinda

⁵⁴ Jesũ akĩra kirĩndĩ kũu atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa muona itu rĩkĩambata riumĩte ithũĩro, o rĩmwe muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkuura mbura,’ na gũkoira. ⁵⁵ Hĩndĩ ĩrĩa rũhuho rwahurutana riumĩte gũthini muugaga atĩrĩ, ‘Nĩgũkũgĩa na ũrugarĩ,’ na gũkagĩa. ⁵⁶ Inyuĩ hinga ici! Nĩmũũĩ wega gũkũũrana ũrĩa igũrũ na thĩ gũtariĩ. Mũkĩremagwo nĩgũkũũrana ũhoru wa mahinda maya tũrĩ nĩkĩ?”

⁵⁷ “Mwagaga gwĩtũira inyuĩ ene ũrĩa kwagĩrĩire nĩkĩ? ⁵⁸ Na rĩrĩ, rĩrĩa mũrathĩĩ na thũ yaku kũrĩ mũciirithania-rĩ, geria mũno wĩguithanie nayo mũrĩ o njĩra-inĩ, ndĩgagũkururie ĩgũtware kũrĩ mũciirithania, nake mũciirithania akũneane kũrĩ mũnene, nake mũnene ũcio agũikie njeera. ⁵⁹ Ngũkwĩra atĩrĩ, ndũkoima kuo ũtarĩhĩte thĩrĩ wothē, hatarĩ gathendi ũgũtigia.”

13

Mwĩrĩrei kana Mũthire

¹ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na andũ amwe maarĩ ho hĩndĩ ĩyo, arĩa meerire Jesũ ũhoru wa andũ a Galili arĩa mooragĩtwo nĩ Pilato makĩruta magongona, nayo thakame yao igĩtukana na ya nyamũ cia magongona mao. ² Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Anga mũgwĩciiria atĩ andũ acio maanyariirwo ũguo tondũ acio maarĩ ehia gũkĩra andũ acio angĩ othe a Galili? ³ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrira, o na inyuĩ inyuothē mũkaniinwo o tao. ⁴ Kana andũ arĩa ikũmi na anana, arĩa magwĩrĩrwo nĩ nyũmba ĩrĩa ndaaya kũu itũũra rĩa Siloamu ĩkĩmooraga-rĩ, anga mũgwĩciiria atĩ maarĩ na mahĩtia maingĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe maatũũraga kũu Jerusalemu? ⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ, aca! No rĩrĩ, mwaga kwĩrira, o na inyuĩ inyuothē mũkaaniinwo o tao.”

⁶ Agĩcoka akĩmaarĩria na ngerekano, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe aarĩ na mũkũyũ wahandĩtwo thĩnĩ wa mũgũnda wake wa mĩthabibũ, nake agĩthĩĩ gũcariya maciaro mũtĩ-inĩ ũcio, no ndaigana kuona ngũyũ o na ĩmwe. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio, akĩra mũruti wa wĩra wa mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ atĩrĩ, ‘Rĩu nĩ mĩaka ĩtatũ njũkaga gũcariya maciaro mũkũyũ-inĩ, ũyũ na ndĩrĩ ndoona ngũyũ o na ĩmwe. Ūteme! Ūũthũkagĩria mũgũnda nĩkĩ?”

⁸ “No mũndũ ũcio akĩmũcokeria, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi ũyũ, nĩtũreke ũikare mwaka ũngĩ ũmwe, ndĩũrĩmĩre na ndĩwĩkĩre thumu. ⁹ Naguo ũngĩciara hĩndĩ ĩyo, nĩ wega! No ũngĩaga gũciara, no ũtemwo.”

Mũtumia Kĩonje Kũhonio Mũthenya wa Thabatũ

¹⁰ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩkũrutana aarutanaga thĩĩnĩ wa thunagogi ĩmwe, ¹¹ nakuo gũgĩkorwo nĩ kwarĩ na mũtumia wonjetio nĩ ngoma thũku mĩaka ikũmi na ĩnana. Atũire ainamĩĩre atekũhota gwĩtiira o na hanini. ¹² Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire, akĩmwĩta, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ nĩwohorwo kuuma kũrĩ wonje waku.” ¹³ Agĩcooka akĩmũigĩrĩra moko, na kahinda o kau agĩtiira, na akĩgooca Ngai.

¹⁴ Nake mũnene wa thunagogi akĩrakara mũno nĩ ũndũ wa Jesũ kũhonania mũthenya wa Thabatũ. Nake akĩĩra andũ atĩrĩ, “He na mũthenya ĩtandatũ ya kũruta wĩra. Nĩ ũndũ ũcio, ũkagai kũhonio mũthenya ĩyo, no ti mũthenya wa Thabatũ.”

¹⁵ Nowe Mwathani akĩmũcookeria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ hinga ici! Githĩ o mũndũ wanyu ndohoraga ndegwa yake kana ndigiri yake yume kiugu mũthenya wa Thabatũ, amĩtware ĩthĩĩ ĩkanyue maaĩ? ¹⁶ Nake mũtumia ũyũ mwarĩ wa Iburahĩmu, ũrĩa ũtũire ohetwo nĩ Shaitani mĩaka ikũmi na ĩnana; ndakĩagĩrĩrwo nĩ kuohorwo o na kũrĩ mũthenya wa Thabatũ?”

¹⁷ Rĩrĩa oigire ũguo, thũ ciake ciothe igĩconoka, no kĩrĩndĩ kũu kĩa andũ gĩgĩkena nĩ ũndũ wa maũndũ ma magegania marĩa eekaga.

Ngerekano ya Mbegũ ya Karatarĩ na ya Ndawa ya Kũmbia Mĩgate

¹⁸ Ningĩ Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Ũthamaki wa Ngai ũhaanaine na kĩ? Na ngũũgerekania na kĩ? ¹⁹ Ũhaana ta mbeũ ya karatarĩ ĩrĩa mũndũ oire akĩhaanda mũgũnda wake. Igĩkũra igĩtuĩka mũtĩ, nacio nyoni cia rĩera-inĩ igĩũka igĩaka itara honge-inĩ ciaguo.”

²⁰ Ningĩ akĩũria atĩrĩ, “Ingĩgerekania ũthamaki wa Ngai na kĩ? ²¹ Ũhaana ta ndawa ya kũmbia mĩgate ĩrĩa mũndũ-wa-nja oire na akĩmĩtukania na mũtu mũingĩ, o nginya wotho ũkĩimba.”

Mũrango ũrĩa Mũceke

²² Nake Jesũ agĩthĩ ahĩtũkĩire matũũra-inĩ na tũtũũra-inĩ akĩrutanaga erekeire Jerusalemu. ²³ Nake mũndũ ũmwe akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani anga no andũ anini tu makahonokio?”

Nake akĩmeera atĩrĩ, ²⁴ “Geragiai na hinya gũtoonyera mũrango ũrĩa mũceke; tondũ ngũmwĩra atĩrĩ, andũ aingĩ nĩ makaageria gũtoonya, no matikahota. ²⁵ Rĩrĩa mwene nyũmba agaakorwo okĩrĩte na ahinge mũrango-rĩ, mũkaarũgama hau nja mũkĩringaringaga mũrango mũkĩmũthaithaga, mũkoiga atĩrĩ, ‘Mwathi witũ, tũhingũrĩre mũrango.’

“Nake nĩakamũcookeria amwĩre atĩrĩ, ‘Nĩ ndimũũ o na ndiũ kũrĩa muumĩte.’

²⁶ “Hĩndĩ ĩyo nĩmũkoiga atĩrĩ, ‘Nĩtwarĩanagĩra na tũkanyuuanĩra nawe, o na nĩwarutanaga njĩra-inĩ cia matũũra maitũ.’

²⁷ “Nowe nĩakamacookeria atĩrĩ, ‘Nĩ ndimũũ, o na ndiũ kũrĩa muumĩte. Njehererai, inyuĩ inyuotho mwĩkaga ũũru!’

²⁸ “Kũu nĩgũkagĩa na kĩrĩro, na kũhagarania magego, rĩrĩa mũkoona Iburahĩmu, na Isaaka, na Jakubu, na anabii othe marĩ ũthamaki-inĩ wa Ngai, no inyuĩ mũkorwo mũikĩtio nja. ²⁹ Nao andũ nĩmagooka kuuma mwena wa irathĩro, na wa ithũĩro, na wa gathigathini, na wa gũthini, maikare thĩ iruga-inĩ kũu ũthamaki-inĩ wa Ngai. ³⁰ No ti-itherũ, nĩ kũrĩ andũ marĩ thuutha magaatuĩka a mbere, na nĩ kũrĩ a mbere magaatuĩka a thuutha.”

Kĩha kĩa Jesũ nĩ ũndũ wa Jerusalemu

³¹ O hĩndĩ ĩyo Afarisai amwe magĩũka kũrĩ Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Uma gũkũ ũthĩĩ kũndũ kũngĩ. Herode nĩarendi gũkũũragithia.”

³² Nake agĩcookia atĩrĩ, “Thĩĩ mũkeere mbwe ĩyo atĩrĩ, ‘Ũmũthĩ na rũciũ ngũkorwo ngĩngata ndaimono na ngĩhonia andũ, na mũthenya wa ĩtatũ ndĩkie wĩra wakwa.’ ³³ O na kũrĩ ũguo, ũmũthĩ na rũciũ o na oke no nginya ngorwo ngĩthĩ o na mbere, nĩgũkorwo ti-itherũ gũtirĩ mũnabii ũngĩkũra nja ya Jerusalemu!

³⁴ “Atĩrĩrĩ, wee Jerusalemu, Jerusalemu, wee ũragaga anabii, na ũkahũũra na mahiga nyuguto arĩa matũmĩtwo kũrĩ we, nĩ maita maingĩ atĩa ndanenda gũcookanĩrĩra ciana

ciaku hamwe o ta ūrĩa ngūkũ ĩcookanagĩrĩa tũcui twayo mathagu-inĩ mayo, no ndũnjĩtikagĩria! ³⁵ Atĩrĩ, nyũmba yaku ĩiyũrite ihooru. Ngũmwĩra atĩrĩ, mũtikanyona rĩngĩ o nginya rĩrĩa mũkoiga atĩrĩ, ‘Kũrathimwo nĩ mũndũ ūrĩa ũgũũka na rĩitwa rĩa Mwathani.’”

14

Jesũ e Nyũmba kwa Mũfarisai

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe wa Thabatũ, Jesũ nĩathiire kũrĩa irio nyũmba ya mũnene ũmwe wa Afarisai, nao andũ maikarĩte mamũrorete mũno. ² Na hau mbere yake nĩ haarĩ na mũndũ warũarĩte mũrimũ wa kũimba mwĩrĩ. ³ Jesũ akĩũria Afarisai na arutani a watho atĩrĩ, “Watho nĩwĩtikĩritie kũhonania mũthenya wa Thabatũ, kana ndwĩtikĩritie?” ⁴ No-o magĩkira ki. Nake akĩnyiita mũndũ ũcio, akĩmũhonia na akĩmwĩra athĩĩ.

⁵ Agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “Nũũ wanyu ũngĩaga kũruta mũriũ irima, kana ndegwa yake ĩgwĩte irima rĩa maaĩ mũthenya wa Thabatũ?” ⁶ Nao makĩaga ũndũ wa kũmũcook-eria.

⁷ Rĩrĩa Jesũ oonire ūrĩa ageni maathuuraga itĩ iria ciaikaragĩrwo nĩ ageni a gũtĩio maikarĩre cio-rĩ, akĩmahe ngerekano ĩno, akiuga atĩrĩ: ⁸ “Mũndũ angĩgwĩta iruga-inĩ rĩa kĩhikano-rĩ, ndũgaikarĩre itĩ iria ciigĩrwo ageni a gũtĩio, tondũ no hakorwo mũndũ ũngĩ mũtĩie gũgũkĩra wĩtĩtwo nĩ mwene iruga. ⁹ Kũngĩkĩhaana ũguo-rĩ, mwene iruga ūrĩa ũmwĩtite inyuĩ eerĩ no ooke, akwĩre atĩrĩ, ‘Eherera mũndũ ũyũ gĩtĩ kũu.’ Hĩndĩ ĩyo, nĩũgaakara thuutha biũ ũconokete. ¹⁰ No hĩndĩ ĩrĩa ũngĩtwo-rĩ, ikaragĩra itĩ cia thuutha, nĩgeetha ūrĩa ũgwĩtite ooka, akwĩre atĩrĩ, ‘Mũrata wakwa, thiĩ ũgaikare harĩa mbere.’ Hĩndĩ ĩyo nĩũkaheo gũtĩio maitho-inĩ ma ageni arĩa angĩ othe. ¹¹ Nĩgũkorwo mũndũ ūrĩa wotho wĩtũgagĩria nĩakanyihio, na ūrĩa wotho wĩnyiihagia nĩagatũũgĩrio.”

¹² Jesũ agĩcooka akĩra mũndũ ũcio wamwĩtite atĩrĩ, “Waruga iruga rĩa mũthenya kana rĩa hwaĩ-inĩ-rĩ, ndũgetage o arata aku kana ariũ a thoguo, kana andũ anyu, o na kana andũ arĩa atongu a itũũra rĩanyu; ũngĩka ũguo-rĩ, nao nĩmagagwĩta na nĩ ũndũ ũcio makũrihe ũguo ũmekite. ¹³ No hĩndĩ ĩrĩa waruga iruga ĩtaga athĩĩni, na cionje, na ithua, na atumumu, ¹⁴ nawe nĩũkarathimwo. O na gũtuĩka matingĩhota gũkũrĩha, nĩũkarĩhwo hĩndĩ ĩrĩa andũ arĩa athingu makaariũkio.”

Ngerekano ya Iruga Inene

¹⁵ Na rĩrĩa mũndũ ũmwe wa arĩa maikarĩte metha-inĩ hamwe nake aigũire ũguo, akĩra Jesũ atĩrĩ, “Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ūrĩa ũkaarĩa irio iruga-inĩ rĩa ũthamaki wa Ngai.”

¹⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaarĩirie iruga inene na agĩta ageni aingĩ. ¹⁷ Nacio thaa cia kũrĩa ciakinya, agĩtũma ndungata yake ĩkeere andũ arĩa meetĩtwo atĩrĩ, ‘Ūkai, nĩgũkorwo maũndũ mothe nĩmahaarĩirie.’

¹⁸ “Nao othe, o mũndũ akĩambĩrĩria kũheana ciigwatio. Wa mbere akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩragũrire mũgũnda na no nginya thiĩ ngawone. Thiĩ ũmwĩre andekere.’

¹⁹ “Ūrĩa ũngĩ akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩragũrire ndegwa ikũmi cia kũrĩma, na nĩndĩrathĩĩ gũcigeria. Thiĩ ũmwĩre andekere.’

²⁰ “Nake ũngĩ akiuga atĩrĩ, ‘No hĩndĩ ndĩrahikanirie, nĩ ũndũ ũcio ndiihota gũũka.’

²¹ “Ndungata ĩyo ĩgĩthĩĩ, ĩkĩmenyithia mwathi wayo ũhoro ũcio. Hĩndĩ ĩyo mwene mũciĩ akĩrakara na agĩatha ndungata ĩyo akĩmĩra atĩrĩ, ‘Umagara narua ũthĩĩ njĩra-inĩ iria nene, o na tũcĩra-inĩ twa itũũra, ũrehe athĩĩni, na cionje, na arĩa atumumu, o na ithua.’

²² “Nayo ndungata ĩyo ĩkiuga atĩrĩ, ‘Mwathi wakwa, ūrĩa wathanire nĩwĩkĩtwo, na no hatigaire handũ.’

²³ “Hĩndĩ ĩyo Mwathi wayo akĩra ndungata ĩyo atĩrĩ, ‘Umagara ũthĩĩ rĩu njĩra-inĩ na ndeere-inĩ cia mĩgũnda, ũkaringĩrĩrie andũ moke nĩgeetha nyũmba yakwa ĩyũre.

²⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ, gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wa acio metĩtwo ũgaacama iruga rĩakwa.’”

Thogora wa Gũtuĩka Mũrutwo

²⁵ Na rĩrĩ, andũ aingĩ nĩmatwaranire na Jesũ, nake akĩmahũgũkĩra, akĩmeera atĩrĩ,
²⁶ “Mũndũ o wothē angĩũka kũrĩ nĩ na aage gũthũũra ithe na nyina, na mĩtumia wake, na ciana ciake, na ariũ a nyina, na aarĩ a nyina, o na muoyo wake we mwene-rĩ, ndangĩhota gũtuũka mũrutwo wakwa. ²⁷ Nake mũndũ o wothē ũtegwĩkuũira mĩtĩ wake wa kwambĩrwo anũmĩrĩre, ndangĩhota gũtuũka mũrutwo wakwa.

²⁸ “Atĩrĩrĩ, mũndũ ũmwe wanyu angĩenda gwaka nyũmba ndaaya na igũrũ-rĩ, githĩ ndangĩamba gũikara thĩ atare thogora nĩguo one kana wĩra na mbeeca cia kũmĩrĩkia?
²⁹ Nĩgũkorwo angĩremwo nĩ kũmĩrĩkia thuutha wa gwaka mũthingi, andũ arĩa othe marĩmĩonaga nĩmarĩmũthekagĩrĩra, ³⁰ makoiga atĩrĩ, ‘Mũndũ ũyũ aambĩrĩrie gwaka nyũmba akĩremwo nĩ kũmĩrĩkia.’

³¹ “Kana mũthamaki angĩkorwo akiriĩ gũthĩ kũrũa mbaara na mũthamaki ũngĩ-rĩ, githĩ ndangĩamba gũikara thĩ ecũũranie kana ahota kũrũa arĩ na andũ ngiri ikũmi na mũthamaki ũrĩa ũroka kũmũũkĩrĩra arĩ na andũ ngiri mĩrongo iĩrĩ? ³² Angĩona atĩ ndangĩhota kũmũtooria, angĩtũmĩra mũthamaki ũcio ũngĩ andũ arĩ o kũraya mathĩĩ makamũũrie kũgĩe na thayũ. ³³ ũguo noguo, mũndũ o wothē wanyu angĩaga kũrekia indo ciothe iria arĩ nacio, ndangĩtuũka mũrutwo wakwa.

³⁴ “Na rĩrĩ, cumbĩ nĩ mwega, no cumbĩ ũngĩkorwo nĩũthirĩte mũcamo wago-rĩ, ũngĩcooka gũcamithio ta cumbĩ na kĩ? ³⁵ Cumbĩ ũcio ndũrĩ bata gũitwo tĩrĩ-inĩ o na kana gũitwo kĩara-inĩ, nĩgũiteo ũteagwo.

“Ūrĩa ũrĩ na matũ ma kũigua, nĩakĩigue.”

15

Ngerekano ya Ng'ondũ Yũrite

¹ Na rĩrĩ, etia mbeeca cia igooti na “ehia” othe nĩmoonganaga harĩ we nĩguo mamũigue. ² No Afarisai na arutani a watho magĩteta makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩamũkagĩra ehia na akarĩĩanĩra nao.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akĩmahe ngerekano ĩno akĩmeera atĩrĩ: ⁴ “Mũndũ ũmwe wanyu angĩkorwo na ng'ondũ igana rĩmwe, na ĩmwe yacio yũre-rĩ, githĩ ndatigaga icio mĩrongo kenda na kenda kũu werũ-inĩ, athĩĩ agacarie ĩyo ĩmwe yũrite, nginya amĩone? ⁵ Na aarĩkia kũmĩona, akamĩigĩrĩra ciande ciake akenete, ⁶ akainũka mũciĩ. Agacooka ageeta arata ake na andũ a itũũra hamwe, akameera atĩrĩ, ‘Ūkai tũkenanĩre nĩ ũndũ nĩnyonete ng'ondũ yakwa ĩrĩa ĩrorĩte.’ ⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo noguo kũgĩaga gĩkeno kĩnene igũrũ nĩ ũndũ wa mũndũ ũmwe mwĩhia wĩrirĩte, gũkĩra ũrĩa gũkenagwo nĩ ũndũ wa andũ mĩrongo kenda na kenda athingu arĩa matabatarĩtio nĩ kwĩrira.

Ngerekano ya Ciringi Yũrite

⁸ “Kana mĩtumia angĩkorwo arĩ na icunjĩ ikũmi cia betha, ĩmwe yacio yũre-rĩ, githĩ ndagwatagia tawa, akahaata nyũmba yothē, na akamĩcaria na kĩyo o nginya amĩone? ⁹ Na amĩona-rĩ, ageeta arata ake o na andũ a itũũra hamwe, akameera atĩrĩ, ‘Ūkai tũkenanĩre tondũ nĩnyonete mbeeca yakwa ĩrĩa ĩrorĩte.’ ¹⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ, ũguo noguo gũkoragwo na gĩkeno harĩ araika a Ngai nĩ ũndũ wa mwĩhia ũmwe wĩrirĩte.”

Ngerekano ya Mwanake ũrĩa Worĩte

¹¹ Jesũ agĩthĩĩ na mbere akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe warĩ na ariũ eerĩ.
¹² Ūrĩa mũnini akĩra ithe atĩrĩ, ‘Baba ngĩra igai rĩrĩa rĩngĩgatuũka rĩakwa.’ Nĩ ũndũ ũcio ithe akĩmagayania indo ciake.

¹³ “Na matukũ manini mathira, mũriũ ũcio mũnini agĩcookanĩrĩria indo ciake ciothe, akiumagara agĩthĩĩ bũrũri warĩ kũraya, na arĩ kũu agĩitanga indo ciake na mũtũũrĩre wa ũmaramari. ¹⁴ Nake aarĩkia kũhũthĩra indo ciake ciothe, gũkĩgĩa na ng'aragu nene kũu bũrũri ũcio wothē, nake akĩambĩrĩria gũthĩnĩka. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio agĩthĩĩ kũũria wĩra kũrĩ mũndũ ũmwe wa bũrũri ũcio, nake akĩmũtwara akarĩithagie ngũrwe gĩthaka-inĩ

gĩake. ¹⁶ Nĩeriragĩria kwĩhũũnia na makoro marĩa maarĩagwo nĩ ngũrwe icio tondũ gũtirĩ mũndũ wamũheaga kĩndũ gĩa kũria.

¹⁷ “Na rĩria ecookerire, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩ ndungata ciigana atĩa cia baba irĩ na irio cia gũciigana o na igatigara, na nĩ nguagĩre gũkũ nĩ ng’aragu!’ ¹⁸ Nĩngũũkĩra thiĩ kũrĩ baba ngamwĩre atĩrĩ: Baba, nĩnjĩhĩrie Ngai na ngakwĩhĩria. ¹⁹ Ndiagĩrĩrwo nĩgũcooka gwĩtagwo mũrũguo rĩngĩ; ndua ta ndungata imwe yaku.’ ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio agĩũkĩra, agĩthĩ kũrĩ ithe.

“No arĩ o haraaya, ithe akĩmuona, nake akĩringwo nĩ tha nĩ ũndũ wake; agĩteng’era kũrĩ mũrũwe, akĩmũhĩmbĩria na akĩmũmumunya.

²¹ “Nake mũriũ akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Baba, nĩnjĩhĩrie Ngai o na ngakwĩhĩria. Ndiagĩrĩrwo nĩgũcooka gwĩtagwo mũrũguo rĩngĩ.’

²² “No ithe akĩra ndungata ciake atĩrĩ, ‘Thiĩ narua mũrehe nguo irĩa njega mũno mũmũhumbe, na mũmwĩkĩre gĩcũhĩ kĩara, na iraatũ magũrũ. ²³ Ningĩ mũrehe njaũ ya gĩcegũ irĩa noru mũmĩthĩnje. Mũreke tũgĩe na iruga na tũkũngũire. ²⁴ Nĩgũkorwo mũriũ ũyũ wakwa ararĩ mũkuũ na nĩariũkĩte; nĩarorĩte na rĩu nĩonekete.’ Nĩ ũndũ ũcio makĩambĩrĩria gũkũngũira.

²⁵ “Na rĩrĩ, hĩndĩ iyo mũriũ ũria mũkũrũ aarĩ mũgũnda. Na rĩria aakuhĩrĩrie mũciĩ akĩinũka-rĩ, akĩigua gũkĩinwo nyĩmbo na ndũhiũ. ²⁶ Nĩ ũndũ ũcio mũriũ ũcio agĩita ndungata imwe ya mũciĩ, akĩmũria gĩtũmi kĩa maũndũ macio. ²⁷ Nayo ndungata iyo ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wa maitũguo nĩokĩte, nake thoguo nĩamũthĩnjĩre njaũ ya gĩcegũ irĩa noru, tondũ nĩamũcookereire arĩ mwega na arĩ mũgima.’

²⁸ “Mũrũ wa nyina ũcio mũkũrũ akĩrakara na akĩrega gũtoonya nyũmba. Nĩ ũndũ ũcio ithe akiuma nja, akĩmũthaitha atoonye thiĩnĩ. ²⁹ No akĩra ithe atĩrĩ, ‘Ta thikĩrĩria! Ndũire ngũrutagĩra wĩra mĩaka iyo yothe, na ndirĩ ndarega gũgwathĩkĩra. No rĩrĩ, ndũrĩ waahe o na koori nĩguo tũkũngũire na arata akwa. ³⁰ No rĩria mũrũguo ũyũ ũitangĩte indo ciaku na maraya ainũka, ũkamũthĩnjĩra njaũ ya gĩcegũ irĩa noru!’

³¹ “Ithe akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mũrũ wakwa, wee tũtũũraga nawe hĩndĩ ciothe, na indo ciothe iria ndĩ nacio nĩ ciaku. ³² No nĩtwagĩrĩrwo gũkũngũira na gũcanjamũka, tondũ mũrũ wa maitũguo ũyũ ararĩ mũkuũ na rĩu nĩariũkĩte; nĩarorĩte na rĩu nĩonekete.’”

16

Ngerekano ya Mũrũgamĩrĩri Indo Warĩ Mũũgĩ

¹ Nake Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ: “Nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe warĩ gĩtonga, nake nĩ aarĩ na mũrori wa indo ciake mũrori ũcio nĩathitangirwo kũrĩ gĩtonga kũ atĩ nĩaitangaga indo ciake. ² Nĩ ũndũ ũcio agĩita mũrori ũcio wa indo, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Ũhoru ũcio ndĩraigua ũgũkonĩ nĩ ũrĩkũ? Heana ũhoru wa ithabu rĩa ũrũgamĩrĩri waku, tondũ ndũgũcooka kũndorera indo ciakwa rĩngĩ.’

³ “Nake mũrori wa indo icio akĩyũria na ngoro atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa rĩu? Mwathi wakwa nĩekũndigithia wĩra. Ndirĩ na hinya mũiganu wa kũrĩma, na nĩngũconoka kũhooya. ⁴ Rĩu nĩndamenya ũria ngwĩka nĩgeetha rĩria ngaatigithio wĩra gũkũ, andũ makaanyamũkagĩra kwao mĩciĩ.’

⁵ “Nĩ ũndũ ũcio agĩita mũndũ o wotha warĩ na thiirĩ wa mwathi wake. Akĩũria mũndũ wa mbere atĩrĩ, ‘Wee ũrĩ na thiirĩ ũigana atĩa wa mwathi wakwa?’

⁶ “Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ na thiirĩ wa marebe magana meerĩ ma maguta ma mĩtamaĩyũ.’

“Mũrori ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya marũa maku ma thiirĩ ũikare thĩ narua wandĩke atĩ ũrĩ na thiirĩ wa marebe igana rĩmwe.’

⁷ “Agĩcooka akĩũria mũndũ wa keerĩ atĩrĩ, ‘Na we ũrĩ na thiirĩ ũigana atĩa?’

“Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, ‘Ndĩ na thiirĩ wa makũnia igana rĩmwe ma ngano.’

“Mũrori ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Oya marũa maku ma thiirĩ wandĩke ũrĩ na thiirĩ wa makũnia mĩrongo inana.’

⁸ “Mwathi ūcio nīagathīrīrie mūrūgamīrīri ūcio wa indo ciake ūtaarī mwīhokeku nī ūndū wa kūgīa na ūūgī. Nīgūkorwo andū a gūkū thī nī oogī na maūndū mao gūkīra andū a ūtheri. ⁹ Ngūmwīra atīrī, hūthagīrai ūtonga wa gūkū thī na gūthondeka ūrata na andū, nīguo rīrīa ūtonga ūcio ūgaathira, mūkaamūkīrwo ciikaro-inī iria cia tene na tene.

¹⁰ “Mūndū ūrīa wothē ūngīhokerwo indo nini no ehokerwo o na indo nyingī, na ūrīa wothē ūtangīhokeka na indo nini o na nyingī ndangīhokerwo. ¹¹ Nī ūndū ūcio mūngīkorwo mūtārī ehokeku na ūtonga wa gūkū thī-rī, nūū ūngīmūhokera ūtonga ūrīa wa ma? ¹² Ningī mūngīkorwo mūtārī ehokeku na indo cia andū arīa angī-rī, nūū ūngīmūhe indo cianyu ene?

¹³ “Gūtīrī ndungata īngīhota gūtungatīra aathani eerī. Nī ūndū no īthūūrire ūmwe yende ūcio ūngī, kana nīheane harī ūmwe, īnyarare ūcio ūngī. Mūtingītungatīra Ngai na mūtungatīre mbeeca.”

¹⁴ Nao Afarisai, arīa meendete mbeeca, rīrīa maiguire maūndū macio mothe, makīambīrīria gūtemba Jesū. ¹⁵ Nake akīmeera atīrī, “Inyuī mwītūuaga ega maitho-inī ma andū, no Ngai nīō ngoro cianyu, nīgūkorwo ūndū ūrīa ūtuagwo wa bata mūno harī andū, nīguo ūrī magigi maitho-inī ma Ngai.

Ūrutani Ūngī wa Jesū

¹⁶ “Ūhoro wa Watho na ūrutani wa Anabii watūire ūhunjagio nginya hīndī ya Johana ūrīa Mūbatithania. Kuuma hīndī īyo, Ūhoro-ūrīa-Mwega wa ūthamaki-wa-Ngai nī ūhunjagio, na mūndū o wothē nīehatagīrīria aūtoonye. ¹⁷ Nī ūhūthū igūrū na thī gūthira, gūkīra gaturumo karīa kanini mūno ka Watho keherio watho-inī.

¹⁸ “Mūndū ūrīa wothē ūngītigana na mūtumia acooke ahikie mūtumia ūngī, ūcio nīatharītie, nake mūndū mūrūme ūrīa ūngīhikia mūtumia ūtiganīte na mūthuuri-we, nīatharītie.”

Gītonga na Lazaro

¹⁹ “Nī kwarī mūndū warī gītonga wehumbaga nguo cia rangi wa ndathi na cia mūthemba wa gatani īrīa njega, nake nīeekenagia o mūthenya. ²⁰ Na rīrī, kīhingo-inī gīake nīhaigagwo mūndū wahooyaga thendi wetagwo Lazaro, waiyūrītwo nī ironda mwīrī, ²¹ nake nīeeriragīria kūrīa rūitiki rūrīa rwagūūaga kuuma metha-inī ya gītonga kīu. O na ngui nacio nīciokaga na igacūna ironda ciake.

²² “Ihinda nīrīakinyire mūhooi thendi ūcio agīkua, nao arāika makīmūkuua makīmūt-wara harī Iburahīmu. Gītonga kīu o nakīo nīgīakuire na gīgīthikwo. ²³ Kīrī kūu icua-inī, kīna ruo rūnene, gīgītiira maitho, gīkīona Iburahīmu arī haraaya, na Lazaro arī hau nake. ²⁴ Nī ūndū ūcio gītonga gīkīmūwīta gīkīmūwīra atīrī, ‘Iburahīmu, Baba, njiguīra tha, ūtūme Lazaro atobokie mūthia wa kīara gīake maaī-inī ooke aahehie rūrīmī, tondū ndī na ruo rūnene gūkū mwaki-inī ūyū.’

²⁵ “Nowe Iburahīmu akīmūcookeria atīrī, ‘Mūrū wakwa, ririkana rīrīa watūire muoyo woonaga o maūndū mega, hīndī īyo Lazaro nake oonaga o maūndū mooru, no rūu we nīmūnyamarūre, nawe ūrī ruo-inī. ²⁶ Hamwe na ūguo-rī, gatagatī gaitū nawe harī na mūkuru mūrīku mūno wīkīrītwo, nīguo arīa mangīenda kuuma gūkū tūrī moke kūrī we matikaahote, o na gūtīrī mūndū ūngīuma kūu akīre ooke gūkū tūrī.’

²⁷ “Nakīo gītonga kīu gīgīcookia atīrī, ‘Ndagīgūthaitha, baba, ūtūme Lazaro kūrī andū a nyūmba ya baba, ²⁸ nīgūkorwo ndī na ariū a baba atano. Reke athīi akamahe ūhoro, nīguo matikanooke gūkū kūrī na ruo rūnene ūū.’

²⁹ “Iburahīmu akīmūcookeria atīrī, ‘Marī na Musa na Anabii; nīmamathikīrīrie.’

³⁰ “Nakīo gītonga gīkīmūwīra atīrī, ‘Iburahīmu, baba, acio ti aiganu; mūndū angīthīi kūrī o oimīte kūrī arīa akuū, no merire.’

³¹ “Agīkīmūcookeria atīrī, ‘Angīkorwo matingīigua Musa na Anabii, o na mūndū angīrīūka kuuma kūrī arīa akuū matingīmūigua.’”

17

Mehia, Wĩtikio, na Wĩra wa Ndungata

¹ Nake Jesũ akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Maũndũ marĩa matũmaga andũ mehie no nginya moke, no mũndũ ũrĩa ũtũmaga maũndũ macio moke kaĩ arĩ na haaro-ĩ! ² Nĩ kaba mũndũ ta ũcio ohererwo ihiga rĩa gĩthĩ ngingo aikio iria-inĩ, gũkĩra atũme kamwe ga twana tũtũ tũnini keehie. ³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ikaragai mwĩguĩte.

“Mũrũ wa thoguo kana mwarĩ wa thoguo angĩhia, mũkaanie, na angĩrira-rĩ, mũrekere. ⁴ Angĩwĩhĩria maita mũgwanja o mũthenya ũmwe, na maita macio mothe mũgwanja agooka harĩ we agakwĩra atĩrĩ, ‘Nĩdahera,’ nĩ wega ũmũrekere.”

⁵ Nao atũmwo makĩira Mwathani atĩrĩ, “Tuongerere wĩtikio!”

⁶ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũngĩkorwo na wĩtikio o mũnini ta kabegũ ga karatarĩ-rĩ, mwera mũkũyũ ũyũ atĩrĩ, ‘Kũũrũka, ũkehaande iria-inĩ,’ naguo no ũmwathĩkĩre.

⁷ “Nĩ mũndũ ũrĩkũ wanyu ũngĩkorwo arĩ na ndungata ya kũmũrĩmĩra na mũraũ kana ya kũmũrĩthĩria ng’endu, na ndungata iyo yoimĩra mũgũnda amĩre atĩrĩ, ‘Ũka ũikare thĩ ũrĩe?’ ⁸ Githĩ to amĩirire atĩrĩ, ‘Thondekera irio cia hwaĩ-inĩ, na wĩhaarĩrie ũnjikarie ngĩria na ngĩnyua; na thuutha ũcio no ũrĩe na ũnyue?’ ⁹ Ningĩ no agĩcookerie ndungata iyo ngaatho nĩ gwĩka ũrĩa ĩrĩtwo ĩke? ¹⁰ Ũguo noguo o na inyuĩ, rĩria mweka ũrĩa wotho mwĩrĩtwo mwĩke, ugagai atĩrĩ, ‘Tũrĩ o ndungata itarĩ kĩene; twaruta o wĩra witũ tu.’”

Andũ Ikũmi Kũhonio Mangũ

¹¹ Na rĩrĩ, Jesũ arĩ rũgendo-inĩ rwa gũthĩ Jerusalemu nĩagereire mũhaka-inĩ wa Samaria na Galili. ¹² Na rĩria aatoonyaga gatũũra kamwe, agĩtũngwo nĩ andũ ikũmi maarĩ na mũrimũ wa mangũ. Makĩrũgama o haraaya, ¹³ makĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, makiuga atĩrĩ, “Jesũ, Mwathi witũ, tũiguĩre tha!”

¹⁴ Hĩndĩ ĩria aamoonire, akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mũkeyonanie kũrĩ athĩnjĩri-Ngai.” Na rĩria maathiiaga-rĩ, magĩtherio.

¹⁵ Rĩria ũmwe wao onire nĩahonio, akĩhũndũka akĩgooca Ngai na mũgambo mũnene, ¹⁶ Akĩgũithia thĩ magũrũ-inĩ ma Jesũ, akĩmũcookeria ngaatho. Mũndũ ũcio aarĩ Mũsamaria.

¹⁷ Jesũ akĩũria atĩrĩ, “Githĩ othe ikũmi matiatherio? Acio angĩ kenda marĩ ha? ¹⁸ Gũtirĩ o na ũmwe ũngĩcooka kũhe Ngai ũgooci tiga o mũgeni ũyũ?” ¹⁹ Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra wĩthĩre; gwĩtikia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.”

Gũũka kwa Ũthamaki wa Ngai

²⁰ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩmwe Afarisai nĩmoririe Jesũ rĩria ũthamaki wa Ngai ũgooka. Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũthamaki wa Ngai ndũũkaga na imenyithia iria mũngĩrora, ²¹ kana andũ moige atĩrĩ, ‘Ũrĩ haha,’ kana ‘Ũrĩ harĩa,’ tondũ ũthamaki wa Ngai ũrĩ thĩĩnĩ wanyu.”

²² Agĩcooka akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Ihinda nĩrĩroka rĩria mũkeriragĩria kuona mũthenya ũmwe wa Mũrũ wa Mũndũ, no mũtikawona. ²³ Andũ nĩmakamwĩra atĩrĩ, ‘Arĩ harĩa!’ kana ‘Arĩ haha!’ Mũtikanateng’ere mũmarũmĩrĩre. ²⁴ O ta ũrĩa rũheni rũhenũkaga rũkamũrĩka matu kuuma mũthia ũmwe nginya ũrĩa ũngĩ, no taguo gũũka kwa Mũrũ wa Mũndũ gũkahaana mũthenya ũcio wake. ²⁵ No rĩrĩ, no nginya ambe one mathĩina maingĩ na aregwo nĩ andũ a rũciaro rũrũ.

²⁶ “O ta ũrĩa gwatariĩ matukũ-inĩ ma Nuhu, noguo gũkaahaana matukũ-inĩ ma Mũrũ wa Mũndũ. ²⁷ Andũ acio maakorirwo makĩria, na makĩnyua, na makĩhikania, na makĩhikio, o nginya mũthenya ũrĩa Nuhu aatoonyire thabina. Hĩndĩ iyo kĩguũ kĩnene gĩgũka gĩkĩmaniina othe.

²⁸ “Ningĩ ũguo noguo gwatariĩ matukũ-inĩ ma Loti. Andũ acio maakorirwo makĩria na makĩnyua, na makĩgũra na makĩendia, na makĩhaanda na magĩaka nyũmba. ²⁹ No mũthenya ũrĩa Loti oimire Sodomu, mwaki na ũbiriti ikiura ta mbura kuuma igũrũ, ikĩmaniina othe.

³⁰ “Ūguo noguo gūkahaana mūthenya ūrĩa Mūrũ wa Mündũ akaaguūranĩrio. ³¹ Mūthenya ūcio, mündũ o wothē ūgaakorwo arĩ nyũmba igūrũ, na indo ciake irĩ nyũmba thĩinĩ, ndakanaharũrũke gūcigĩra. Ningĩ o na mündũ ūrĩa ūgaakorwo arĩ mūgũnda ndakanahũndũke agĩre kindũ. ³² Ta ririkanai mūtumia wa Loti! ³³ Mündũ ūrĩa wothē ūgeragia gūtũuria muoyo wake nĩakoorwo nĩguo, nake ūrĩa wothē ūuragwo nĩ muoyo wake nĩakaũtũuria. ³⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ, ūtukũ ūcio andũ eerĩ nĩmagakorwo makomete ūrĩrĩ ūmwe, nake ūmwe wao akuuo, na ūrĩa ūngĩ atigwo. ³⁵ Atumia eerĩ nĩmagakorwo magĩthĩa hamwe; ūmwe wao akuuo, na ūrĩa ūngĩ atigwo. ³⁶ (Ningĩ arũme eerĩ nĩmagakorwo makĩruta wĩra hamwe, ūmwe wao akuuo, ūrĩa ūngĩ atigwo.)”

³⁷ Nao makĩmũuria atĩrĩ, “Kũu nĩ kũ Mwathani?”

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nderi ciũnganaga harĩa hothe harĩ kĩimba.”

18

Ngerekano ya Mūtumia wa Ndigwa Wahooyaga Ategũtigithĩria

¹ Nake Jesũ akĩhe arutwo ake ngerekano ya kũmaruta atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩkũhooyaga hĩndĩ ciothe mategũkua ngoro. ² Akĩmeera atĩrĩ: “Itũura-inĩ rĩmwe nĩ kwarĩ na mūtuanĩri ciira ūteetigagĩra Ngai kana agatĩia andũ. ³ Na itũura-inĩ rĩu nĩ kwarĩ mūtumia ūmwe wa ndigwa wathĩia kũrĩ we kaingĩ akamwĩra atĩrĩ, ‘Ndĩhĩria harĩ thũ ciakwa.’

⁴ “No mūtuanĩri ciira ūcio akĩrega kũmũteithia kwa ihinda. No marigĩrĩrio akĩira na ngoro atĩrĩ, ‘O na gũtuĩka ndĩitigĩrĩte Ngai kana ngatĩia andũ-rĩ, ⁵ no tondũ wa ūrĩa mūtumia ūyũ wa ndigwa atiindaga agĩthĩnia, nĩngũtigĩrĩra ciira wake nĩwatuuo na kĩhooito nĩguo atige kũũnogagia na gũtindaga agĩũka!’”

⁶ Nake Mwathani akiuga atĩrĩ, “Nĩmwaigua ūrĩa mūtuanĩri ciira ūcio ūtarĩ kĩhooito oigire? ⁷ Githĩ o nake Ngai ndagatua ciira na kĩhooito wa arĩa ake ethuurĩre, o arĩa mamũkayagĩra mūthenya na ūtukũ? No aage kũmateithia na ihenya? ⁸ Ngũmwĩra atĩrĩ, agaatiigĩrĩra atĩ nĩmaciirĩrwo na kĩhooito, o na ningĩ na ihenya. O na kũrĩ ūguo-rĩ, rĩrĩa Mūrũ wa Mündũ agooka-rĩ, nĩagakora andũ metĩkitie gũkũ thĩ?”

Ngerekano ya Mũfarisai na Mwĩtia Mbeeca cia Igooti

⁹ Ningĩ Jesũ akĩarĩria andũ amwe arĩa meĩhokaga o ene, magetuaga athingu na makahũthagia andũ arĩa angĩ othe, akĩmahe ngerekano, akĩmeera atĩrĩ: ¹⁰ “Andũ eerĩ nĩmambatire hekarũ-inĩ kũhooya. Ūmwe aarĩ Mũfarisai na ūcio ūngĩ aarĩ mwĩtia wa mbeeca cia igooti. ¹¹ Mũfarisai ūcio akĩrũgama akĩhooera we mwene, akiuga atĩrĩ, ‘Ngai, nĩndagũcookeria ngaatho nĩgũkorwo ndihaana ta andũ arĩa angĩ, arĩa atunyani, na arĩa mekaga ūũru, na itharia, o na kana ta mwĩtia ūyũ wa mbeeca cia igooti. ¹² Nĩndĩhingaga kũrĩa irio maita meerĩ o kiumia, na ngaruta gĩcunji gĩa ikũmi kĩa indo ciothe iria nyonaga.’

¹³ “No rĩrĩ, mwĩtia wa mbeeca cia igooti ūcio akĩrũgama o haraaya; na ndaigana gũtiira maitho make na igūrũ, no nĩ kwĩgũtha eegũthaga gĩthũri enyihĩtie, akoiga atĩrĩ, ‘Ngai, njiguĩra tha, nĩ mündũ mwĩhia.’

¹⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ, mwĩtia mbeeca cia igooti nĩainũkire atuĩtwo mũthingu mbere ya Ngai gũkĩra ūcio ūngĩ. Nĩgũkorwo ūrĩa wothē wĩtũgagĩria nĩakanyiihio nake ūrĩa wĩnyiihagia nĩagatũũgĩrio.”

Twana na Jesũ

¹⁵ Na rĩrĩ, andũ nao nĩmarehagĩra Jesũ twana nĩguo atũhutie. Arutwo ake mona ūguo, makĩmakaania. ¹⁶ Nowe Jesũ agĩta twana tũu harĩ we, akiuga atĩrĩ, “Rekei twana tũu tũũke kũrĩ nĩ, tigai gũtũgĩria, nĩgũkorwo ūthamaki wa Ngai nĩ wa arĩa matariĩ ta tuo. ¹⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ūrĩa wothē ūtakamũkĩra ūthamaki wa Ngai ta kaana ndakaũtoonya.”

Mũnene warĩ Gĩtonga

¹⁸ Mũnene ūmwe akĩmũuria atĩrĩ, “Mũrutani mwega, ingĩika atĩa nĩguo ngaagaya muoyo wa tene na tene?”

¹⁹ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ũkũnjĩta mweka nĩkĩ? Gũtirĩ o na ũmwe mweka tiga Ngai we wiki. ²⁰ We nĩũĩ ũrĩa maathani moigĩte, ‘Ndũkanatharanie, na ndũkanoragane, na ndũkanaiye, na ndũkanaigĩrĩre mũndũ ũrĩa ũngĩ kĩgeenyo, na tĩia thoguo na nyũkwa.’”

²¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Maathani macio mothe ndũire ndĩmarũmĩtie kuuma ndĩ o mũnini.”

²² Jesũ aigua ũguo, akĩmwĩra atĩrĩ, “Harĩ ũndũ ũmwe ũtigarĩtie gwĩka. Thiĩ wendie kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo ũhe athĩĩni mbeeca icio, na nĩũkũgĩa na mũthiithũ igũrũ. Ũcooke ũũke ũnũmĩrĩre.”

²³ Rĩrĩa mũnene ũcio aigũire ũguo, akĩigua kĩahe mũno, tondũ aarĩ mūtongu mũno.

²⁴ Jesũ akĩmũrora, akiuga atĩrĩ, “Kaĩ nĩ hinya andũ arĩa atongu gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai-ĩ! ²⁵ Nĩ ũhũthũ ngamĩra ihungurĩre irima rĩa cindano, gũkĩra gĩtonga gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

²⁶ Nao arĩa maigũire ũhoro ũcio makĩũria atĩrĩ, “Nũũ ũngĩkĩhota kũhonoka?”

²⁷ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Maũndũ marĩa matahotekaga nĩ andũ nĩmahotekaga nĩ Ngai.”

²⁸ Nake Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ithũĩ tũtigĩte maũndũ maitũ mothe tũgakũrũmĩrĩra!”

²⁹ Jesũ akĩmeera, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũtigĩte mũciĩ wake, kana mūtumia wake, kana ariũ a nyina, kana aciari ake, o na kana ciana ciake, nĩ ũndũ wa ũthamaki wa Ngai, ³⁰ ũtakeheo maita maingĩ ma kĩrĩa atigĩte ihinda-inĩ rĩrĩ tũrĩ, na ihinda rĩrĩa rĩgooka aheo muoyo wa tene na tene.”

Jesũ kwaria Ũhoro wa Gĩkuũ Gĩake Rĩngĩ

³¹ Na rĩrĩ, Jesũ agĩtwara arutwo ake arĩa ikũmi na eerĩ handũ keheri-inĩ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩtũkwambata tũthiĩ Jerusalemu, na maũndũ mothe marĩa maandĩkirwo nĩ anabii makoniĩ Mũrũ wa Mũndũ no nginya mahingio. ³² Nake nĩakaneanwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. Nao nĩ makaamũnyũrũria, na mamũrume, na mamũtuĩre mata, na mamũhũũre iboko, o na mamũũrage. ³³ Naguo mũthenya wa gatatu nĩakariũka.”

³⁴ Nao arutwo ake makĩaga kũmenya ũndũ o na ũmwe wa macio. Nĩmahithĩtwo ũhoro ũcio na matiamenyire ũrĩa aameeraga.

Jesũ Kũhonia Mũtumumu

³⁵ Nake Jesũ akũhĩrĩria Jeriko, mũndũ warĩ mũtumumu nĩaikarĩte mũkĩra-inĩ wa njĩra akĩhooya mbeeca. ³⁶ Rĩrĩa aigũire andũ aingĩ makĩhĩtũka, akĩũria ũrĩa gwekĩkaga. ³⁷ Andũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ Jesũ wa Nazarethi ũrahĩtũka.”

³⁸ Nake akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Jesũ, mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha.”

³⁹ Arĩa maatongoretie makĩmũkaania makĩmwĩra akire, nowe agĩkĩrĩrĩria kwanĩrĩra akiugaga atĩrĩ, “Mũrũ wa Daudi, njiguĩra tha!”

⁴⁰ Nake Jesũ akĩrũgama, agĩathana, mũndũ ũcio atwarwo harĩ we. ⁴¹ Rĩrĩa aakũhĩrĩrie, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ũkwenda ngwĩkĩre atĩa?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ngwenda njooke kuona.”

⁴² Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Cooka kuona, gwĩtikia gwaku nĩkuo gwatũma ũhone.” ⁴³ O rĩmwe akĩambĩrĩria kuona, nake akĩrũmĩrĩra Jesũ, akĩgoocaga Ngai. Rĩrĩa andũ othe moonire ũguo, o nao makĩgooca Ngai.

19

Zakayo ũrĩa Mwĩtia Mbeeca cia Igooti

¹ Na rĩrĩ, Jesũ nĩatoonyire Jeriko, akĩhĩtũkĩra kuo. ² Nakuo kũu Jeriko nĩ kwarĩ mũndũ wetagwo Zakayo; warĩ mũnene wa etia mbeeca cia igooti na aarĩ gĩtonga. ³ Nĩendaga kuona Jesũ aarĩ ũ, no ndangĩahotire kũmuona nĩ ũndũ wa ũingĩ wa andũ, na tondũ aarĩ mũndũ mũkuhĩ. ⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩhanyũka mbere yao, akĩhaica mũkũyũ nĩguo amuone, nĩgũkorwo Jesũ aageragĩra njĩra iyo.

⁵ Nake Jesũ aakinya hau, agĩtiira maitho na igũrũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Zakayo, harũrũka narua, tondũ ũmũthĩ no nginya thĩi gwaku mũciĩ.” ⁶ Nĩ ũndũ ũcio akĩharũrũka narua, akĩmũnyiita ũgeni akenete.

⁷ Nao andũ moona ũguo makĩambĩrĩria kũnuguna, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aathiĩ gũceera kwa mũndũ mwĩhia.”

⁸ Nowe Zakayo akĩrũgama, akĩira Mwathani atĩrĩ, “Mwathani, rĩu nĩngũheana nuthu ya indo ciakwa kũrĩ athĩni, na hangĩkorwo harĩ mũndũ o na ũrĩkũ ndunyĩte kĩndũ, nĩngũmũrĩha kĩndũ kũ maita mana.”

⁹ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ŭmũthĩ ũhonokio nĩũkinyĩte nyũmba ĩno, tondũ mũndũ ũyũ o nake nĩ mũrũ wa Iburahĩmu. ¹⁰ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Mũndũ ookire gũcaria na kũhonokia kĩrĩa kĩũrĩte.”

Ngerekano ya Mina Ikũmi

¹¹ Na o mathikĩrĩrie maũndũ macio, agĩthĩ na mbere kũmahe ũhoro na ngerekano, tondũ nĩakuhĩrĩrie Jerusalemu, na andũ acio meciiragia atĩ ũthamaki wa Ngai warĩ o hakuhĩ gũkinya. ¹² Akĩmeera atĩrĩ: “Mũndũ ũmwe warĩ igweta nĩathiire bũrũri wa kũraya agatuuu mũthamaki, na thuutha wa ũguo acooke. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio agĩta ndungata ciake ikũmi, agĩcihe mina ikũmi, agĩciĩra atĩrĩ, ‘Onjorithagiai mbeeca ici nginya rĩrĩa ngacooka.’

¹⁴ “No andũ a bũrũri wake nĩmamũthũire, nao magĩtũma andũ mamuume thuutha makoige atĩrĩ, ‘Tũtikwenda mũndũ ũyũ atuĩke mũthamaki witũ.’

¹⁵ “Na rĩrĩ, rĩrĩa aacookire arĩkĩtie gũtuuo mũthamaki, agĩtũmanĩra ndungata iria aaneete mbeeca, nĩguo amenye uumithio ũrĩa cionete.

¹⁶ “Ndungata ya mbere ĩgĩũka, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyumithĩtie mina ingĩ ikũmi.’

¹⁷ “Nake Mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Nĩwĩkĩte wega, wee ndungata yakwa njega! Na tondũ wa kwĩhokeka na ũndũ mũnini ũguo, tuĩka mũrori wa matũũra manene ikũmi.’

¹⁸ “Nayo ndungata ya keerĩ ĩgĩũka, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyumithĩtie mina ingĩ ithano.’

¹⁹ “Nake mwathi wayo akĩmĩra atĩrĩ, ‘Tuĩka mũrori wa matũũra manene matano.’

²⁰ “Nayo, ndungata ya gatatũ ĩgĩũka, ikĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, mina yaku nĩyo ĩno; ndaamĩohire na gĩtambaya ngĩmĩhitha. ²¹ Nĩndagwĩtigĩire, tondũ ũrĩ mũndũ mũũru. Nĩwoyaga kĩrĩa ũtarutĩire wĩra, na ũkagetha kĩrĩa ũtahandĩte.’

²² “Nake mwathi wayo akĩmĩcookeria atĩrĩ, ‘Wee ndungata ĩno njaganu! Ngũgũtuĩra ciira kũringana na ciugo ciaku. Githĩ nĩwooĩ atĩ ndĩ mũũru, na atĩ njoyaga kĩrĩa itarutĩire wĩra na ngagetha kĩrĩa itahaandĩte? ²³ Wakĩagire kũiga mbeeca ciakwa bengi nĩkĩ, nĩgeetha rĩrĩa ngaacooka ndĩcioye irĩ na uumithio?’

²⁴ “Agĩcooka akĩira arĩa maarũgamĩte hau atĩrĩ, ‘Mũtunyei mina ĩyo arĩ nayo, mũmĩ-nengere ũrĩa ũrĩ na mina ikũmi.’

²⁵ “Makĩmwĩra atĩrĩ, ‘Mwathi, githĩ ndarĩ na mina ikũmi!’

²⁶ “Nake akĩmacookeria atĩrĩ, ‘Ngũmwĩra atĩrĩ, mũndũ ũrĩa wothĩ ũrĩ na kĩndũ, nĩakongererwo ingĩ nyingĩ, no ũrĩa ũtarĩ na kĩndũ, o na kĩrĩa arĩ nakĩo nĩagatuunywo.

²⁷ No rĩrĩ, andũ acio marĩ ũthũ na nĩ, o acio mateendaga nduĩke mũthamaki wao-rĩ, marehei, mũmooragĩre o haha ndĩ.’”

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

²⁸ Nake Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, agĩthĩ na mbere kwambata erekeire Jerusalemu.

²⁹ Aakuhĩrĩria Bethifage na Bethania, o kũu Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ, agĩtũma arutwo ake eerĩ, akĩmeera atĩrĩ, ³⁰ “Thĩĩ itũũra rĩrĩa rĩrĩ mbere yanyu, na mũgĩtoonya, nĩmũkuona njaũ ya ndigiri yohetwo hau, nayo ndĩrĩ yakuua mũndũ; mĩohorei mũmĩrehe.

³¹ Mũndũ angĩmũũria atĩrĩ, ‘Nĩ kĩ kĩratũma mũmĩohore?’ Mwĩrei atĩrĩ, ‘Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo.’”

³² Nao acio maatūmirwo magĩthiĩ, magĩkora maũndũ matariĩ o ta ũrĩa Jesũ aamerĩte.
³³ Na rĩrĩa moohoraga njaũ ĩyo, eene yo makĩmooria atĩrĩ, “Mũroohora njaũ ĩyo nĩkĩ?”
³⁴ Nao magĩcookia atĩrĩ, “Mwathani nĩabatarĩtio nĩyo.”
³⁵ Makĩmĩtwarĩra Jesũ, magĩcooka makĩgĩrĩra nguo ciao igũrũ rĩa njaũ ĩyo, na magĩkarĩria Jesũ igũrũ rĩayo. ³⁶ Na rĩrĩa aathiiaga, andũ makĩara nguo ciao njĩra-inĩ.
³⁷ Rĩrĩa aakinyire hakuhĩ na njĩra ĩrĩa ĩikũrũkagĩra Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ, gĩkundi gĩothe kĩa arutwo gĩkĩambĩrĩria kũgooca Ngai, andũ makĩanĩrĩra makenete nĩ ũndũ wa ciamia iria ciothe moonete makiuga atĩrĩ:
³⁸ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũthamaki ũrĩa ũgũũka na rĩtwa rĩa Mwathani!”

“Thayũ ũrogĩa kũu igũrũ, naguo riiri ũgĩe kũu igũrũ mũno!”
³⁹ Afarisai amwe maarĩ gĩkundi-inĩ kũu makĩra Jesũ atĩrĩ, “Mũrutani, kaania arutwo aku!”
⁴⁰ Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ, aya maangĩkira, mahiga no maanĩrĩre.”
⁴¹ Na rĩrĩa aakuhĩrĩrie itũũra rĩu inene rĩa Jerusalemu, aarĩona akĩrĩra nĩ ũndũ warĩo, ⁴² akiuga atĩrĩ, “Naarĩ korwo ũmũthĩ wee mwene nĩũkũmenyete kĩrĩa kĩngĩkũrehere thayũ! No rĩu, ũhoro ũcio nĩũhithĩtwo maitho maku. ⁴³ Hĩndĩ nĩgĩkinya rĩrĩa thũ ciaku igaaka ihumbu cia tĩiri ikũrigiicĩrie, na ikũhingĩrĩrie na mĩena yothe. ⁴⁴ Nĩigagũtungumania thĩ, wee hamwe na ciana ciaku iria irĩ kũu thĩinĩ waku. Matigatiga ihiga o na rĩmwe rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ, tondũ ndũigana gũkũũrana ihinda rĩrĩa Ngai ookire gũgũceerera.”

Jesũ arĩ thĩinĩ wa Hekarũ

⁴⁵ Agĩcooka agĩtoonya hekarũ thĩinĩ, na akĩambĩrĩria kũrutũrũra andũ arĩa meendagĩria indo kuo. ⁴⁶ Akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ, ‘Nyũmba yakwa ĩgeetagwo nyũmba ya kũhooyagĩrwo’ no inyũĩ mũmĩtuĩte ‘ngurunga ya atunyani.’”
⁴⁷ Na o mũthenya, nĩarutanaga kũu thĩinĩ wa hekarũ. No athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, na atongoria arĩa maarĩ gatagatĩ ka andũ nĩmageragia kũmũũraga.
⁴⁸ No matingĩonire njĩra ya kũmũũraga, tondũ andũ othe nĩmaikaraga mathikĩrĩrie ciugo ciake.

20

Kĩũria Gĩkonĩ Ũhoti wa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, mũthenya ũmwe akĩruta andũ kũu hekarũ-inĩ na akĩhunjagia Ũhoro-ũrĩa-Mwega-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, hamwe na athuuri magĩũka kũrĩ we. ² Makĩmũũria atĩrĩ, “Twĩre wĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ. Nũũ wakũheire ũhoti ũcio?”
³ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “O na nĩ nĩngũmũũria kĩũria. ⁴ Ta njĩrai, ũbatithio wa Johana-rĩ, woimĩte igũrũ kana woimire kũrĩ andũ?”
⁵ Makĩaranĩria o ene ũhoro ũcio, makĩrana atĩrĩ, “Tũngiuga atĩ ‘Woimĩte igũrũ’ egũtũũria atĩrĩ, ‘Mwakĩregire kũmwĩtikia nĩkĩ?’ ⁶ Nĩngĩ tuoiga atĩ ‘Woimĩte kũrĩ andũ’, andũ othe nĩmegũtũhũra na mahiga nyuguto, nĩ ũndũ nĩmetĩkitie atĩ Johana aarĩ mũnabii.”
⁷ Nĩ ũndũ ũcio magĩcoookeria Jesũ atĩrĩ, “Ithũĩ tũtiũĩ woimĩte kũ.”
⁸ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “O na nĩ ndikũmwĩra njĩkaga maũndũ maya na ũhoti ũrĩkũ.”

Ngerekano ya Akombori a Mũgũnda

⁹ Agĩcooka akĩhe andũ ũhoro na ngerekano akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ ũmwe nĩahaandire mũgũnda wake mĩthabibũ, na akĩũkomborithia arĩmi angĩ, agĩcooka agĩthiĩ kũndũ kũraya na agĩkara kuo ihinda iriaya. ¹⁰ Na rĩrĩ, hĩndĩ ya magetha yakinya-rĩ, agĩtũma ndungata yake kũrĩ akombori acio nĩgeetha mamĩnengere maciaro mamwe ma mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ. No akombori acio makĩmĩhũũra na makĩmĩngata ĩtarĩ na kĩndũ.
¹¹ Agĩcooka agĩtũma ndungata ĩngĩ, ĩyo o nayo makĩmĩhũũra makĩmĩconorithia na

makĩmĩingata itarĩ na kĩndũ. ¹² O rĩngĩ agĩtũma ndungata ya gatatũ, nao makĩmĩtĩihangia na makĩmĩingata.

¹³ “Nake mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ akĩyũria atĩrĩ, ‘Ngwĩka atĩa? Ngũtũma mũrũ wakwa, ũrĩa nyendete; hihi mahota kũmũhe gĩtĩio’.

¹⁴ “No rĩrĩa akombori acio maamuonire, makĩarĩrĩria ũhoro ũcio. Makĩirana atĩrĩ, ‘Ũyũ nĩwe ũkaagaya mũgũnda ũyũ. Nĩtũmũũragei nĩguo igai rĩake rĩtuĩke riitũ.’ ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũruta nja ya mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ, makĩmũũraga.

“Rĩu-rĩ, mwene mũgũnda ũcio wa mĩthabibũ-rĩ, akaameka atĩa? ¹⁶ Agooka oorage akombori acio, acooke ahe andũ angĩ mũgũnda ũcio.”

Rĩrĩa andũ maiguire ũguo, makiuga atĩrĩ, “Kũroaga gũtuĩka ũguo!”

¹⁷ Jesũ akĩmarora, akĩmooria atĩrĩ, “Maandĩko marĩa mandikĩtwo atĩrĩ:

“‘Ihiga rĩrĩa aaki maaregire,

nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine’,

ũguo nĩ kuuga atĩa? ¹⁸ Mũndũ ũrĩa wothe ũkaagwĩra ihiga rĩu, nĩrĩkamuunanga, no ũrĩa rĩkaagwĩra nĩrĩkamũhehenja.”

¹⁹ Arutani a watho na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcaria ũrĩa mangĩmũnyitithia o na ihenya tondũ nĩmamenyire aaheanire ngerekano iyo akĩaria ũhoro wao. No nĩmetigagĩra andũ.

Kũrutĩra Kaisari Igooti

²⁰ O makĩmũtũragia-rĩ, makĩmũtũmĩra andũ a kũmũthigaana metuĩte andũ ega. Nao magĩthĩ nĩgeetha mamũnyiite akiuga ũndũ mũũru, nĩguo mamũneane moko-inĩ ma wathani wa barũthi. ²¹ Nĩ ũndũ ũcio athigaani acio makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩtũũĩ wee waragia na ũkarutana maũndũ marĩa magĩrĩire, na atĩ ndũtĩagĩra andũ maũthĩ, no wee ũrutanaga ũhoro wa Ngai na ma, ũrĩa kwagĩrĩire. ²² Atĩrĩrĩ, nĩtwagĩrĩrwo nĩ kũrutĩra Kaisari igooti kana ca?”*

²³ Nowe Jesũ akĩona ũhinga ũrĩa maarĩ naguo akĩmeera atĩrĩ, ²⁴ “Ta nyoniai mbeeca cianyu. Mbica ĩno na rĩtwa rĩĩrĩ nĩ cia ũ?”

²⁵ Makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ cia Kaisari.”

Akĩmeera atĩrĩ, “Kĩrutagĩrei Kaisari kĩrĩa kĩrĩ gĩake, na mũrutagĩre Ngai kĩrĩa kĩrĩ gĩake.”

²⁶ Nao makĩaga ũndũ wa kũmũnyiita naguo harĩ maũndũ marĩa aaririe arĩ mbere ya andũ. Na tondũ wa ũrĩa maagegirio nĩ ũrĩa aamacookeirie ũhoro-rĩ, magĩkira ki.

Ũhoro wa Kũriũka na wa Kũhikania

²⁷ Na rĩrĩ, andũ amwe a Asadukai, arĩa moigaga atĩ gũtirĩ ũhoro wa kũriũka, magĩũka kũrĩ Jesũ, makĩmũũria atĩrĩ, ²⁸ “Mũrutani, Musa aatwandĩkĩire atĩ mũrũ wa nyina na mũndũ angĩkua atige mũtumia atarĩ na ciana-rĩ, mũndũ ũcio no nginya ahikie mũtumia ũcio watigwo nĩguo aciarĩre mũrũ wa nyina ciana. ²⁹ Na rĩrĩ, kwarĩ aanake mũgwanja a nyina ũmwe. Wa mbere akĩhikania na agĩkua, agĩtiga mũtumia atarĩ na ciana. ³⁰ Nake wa keerĩ, ³¹ na wa gatatũ makĩmũhikia, na makĩrũmanĩrĩra ũguo nginya wa mũgwanja; othe magĩkua, makĩmũtiga atarĩ na ciana. ³² Marigĩrĩrio-inĩ, mũtumia ũcio o nake agĩkua. ³³ Rĩu-rĩ, hĩndĩ ya kũriũka agaakorwo arĩ mũtumia wa ũ harĩ acio mũgwanja, nĩgũkorwo othe nĩmamũhikĩtie?”

³⁴ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Andũ a ihinda rĩĩrĩ nĩo mahikaga na makahikania. ³⁵ No rĩrĩ, arĩa magaatuuo aagĩrĩru a gũkinya ihinda rĩu o na gũkinyanĩrio ihinda rĩa kũriũka kwa arĩa akuũ-rĩ, acio matikahikanagia o na kana mahikanagie. ³⁶ Andũ acio matigacooka gũkua; nĩgũkorwo makahaana ta araika. Andũ acio magakorwo marĩ ciana cia Ngai, nĩgũkorwo nĩ ciana cia ũhoro ũcio wa kũriũka. ³⁷ Naguo ũhoro wa atĩ andũ arĩa akuũ nĩmariũkagio-rĩ, Musa o nake nĩawonanirie harĩa haarĩ kĩhinga kĩrĩa gĩakanaga mwaki na gĩtihĩe, rĩrĩa eetire Mwathani ‘Ngai wa Iburahĩmu, na Ngai wa Isaaka, na Ngai wa Jakubu.’

* 20:22 Kuuga andũ marute igooti rĩa Kaisari nĩkũngĩarakaririe Ayahudi, na kuuga matikarute nĩkũngĩarakaririe anene a Roma.

³⁸ We ti Ngai wa arĩa akuũ, no nĩ wa arĩa marĩ muoyo, nĩgũkorwo harĩ we andũ othe arĩa marĩ muoyo matũũragio nĩwe.”

³⁹ Nao andũ amwe a arutani a watho makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani, nĩwoiga wega!” ⁴⁰ Na gũtirĩ mündũ o na ũmwe wageririe kũmũũria ciũria ingĩ.

Kristũ nĩ Mũriũ wa Ũ?

⁴¹ Jesũ agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “Andũ moigaga Kristũ nĩ mũriũ wa Daudi nĩ ũndũ wa kĩĩ? ⁴² Daudi we mwene nĩoigĩte ibuku-inĩ rĩa Thaburi atĩrĩ:

“‘Mwathani nĩerire Mwathani wakwa atĩrĩ:

“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

⁴³ nginya ngaatũma thũ ciaku

ituĩke gaturwa ka makinya maku.”’

⁴⁴ Atĩrĩrĩ, Daudi aamwĩtĩre ‘Mwathani’. Angĩgĩcooka gũtuĩka mũriũ wake atĩa?”

⁴⁵ O andũ acio othe mathikĩrĩrie, Jesũ akĩra arutwo ake atĩrĩ, ⁴⁶ “Mwĩmenyererei arutani a watho. O mendaga gũthĩ mehubĩte nguo ndaaya, na makenda kũgeithagio ndũnyũ-inĩ, na gũkaragĩra itĩ iria cia bata thunagogi-inĩ, o na gũikara handũ ha andũ arĩa atĩku maruga-inĩ. ⁴⁷ No nĩo matoonyagĩrĩra atumia a ndigwa makamatunya nyũmba ciao, na nĩguo meyonanie, makahooya mahooya maraihu. Andũ ta acio nĩmakaherithio mũno makĩria.”

21

Mũhothi wa Mũtumia wa Ndigwa

¹ Na rĩrĩ, aatiira maitho, Jesũ akĩona itonga igĩkĩra mĩhothi yao harĩa heekagĩrwo kĩgĩina kĩa hekarũ. ² Agĩcooka akĩona mũtumia mũthĩini, warĩ wa ndigwa, agĩkĩra tũthendi twĩrĩ o ho thĩini. ³ Akiuga atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtumia ũyũ mũthĩini wa ndigwa nĩahotha mbeeca nyingĩ gũkĩra andũ arĩa angĩ othe. ⁴ Andũ acio angĩ othe maaheana kũringana na ũtonga wao; no mũtumia ũyũ o na arĩ mũthĩini, ahotha kĩria gĩothe oima nakĩo gĩa kũmũtũria.”

Imenyithia cia Mũthia wa Mahinda

⁵ Na rĩrĩ, arutwo amwe ake nĩmaragia ũhoru wa hekarũ, ũrĩa yagemetio na mahiga mathaka na iheo iria ciarutĩrwo Ngai. No Jesũ akiuga atĩrĩ, ⁶ “Ha ũhoru wa mĩako ĩno mũrona-rĩ, hĩndĩ nĩiroka rĩrĩa gũtagakorwo ihiga rĩrĩ igũrũ wa rĩrĩa rĩngĩ; mothe nĩmakamomorwo.”

⁷ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Mũrutani, nĩ rĩ maũndũ macio magekĩka? Na kĩmenyithia kĩa atĩ marĩ hakuhi gwĩkĩka nĩ kĩrĩkũ?”

⁸ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩmenyagĩrĩrei mũtikanahenio. Nĩgũkorwo andũ aingĩ nĩmagooka na rĩitwa rĩakwa makiugaga atĩrĩ, ‘Nĩ nĩ We,’ na ningĩ mamwĩre atĩrĩ, ‘Ihinda nĩrĩkuhĩrĩrie.’ Mũtikanamarũmĩrĩre. ⁹ Rĩrĩa mũkaigua ũhoru wa mbaara na wa ngũĩ, mũtikanetigĩre. Maũndũ macio no nginya mekĩke mbere, no ũguo ti kuuga ithirĩro nĩkinyu.”

¹⁰ Agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Rũrĩrĩ nĩrũgookĩrĩra rũrĩa rũngĩ, na ũthamaki ũũkĩrĩre ũrĩa ũngĩ. ¹¹ Nĩgũkaagĩa na ithingithia nene mũno, na ng’aragu, na mĩrimũ mĩũru kũndũ na kũndũ, na maũndũ ma kũmakania na imenyithia nene kuuma igũrũ.

¹² “No maũndũ macio mothe matanakinya-rĩ, nĩmũkanyitwo, na mũnyariirwo na mũneanwo thunagogi-inĩ na njeera o na mũtwarwo mbere ya aathamaki na aathani. Maũndũ macio mothe mũgeekwo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa. ¹³ Ũndũ ũyũ ũgaakorwo ũrĩ mweke wanyu wa kũmarutĩra ũira. ¹⁴ No rĩrĩ, mũtikanatangĩke mũgĩciiria o mbere, ũrĩa mũgeeciirĩra. ¹⁵ Nĩgũkorwo nĩngamũhe ciugo na ũũgĩ iria thũ cianyu itakahota gwĩtiiria kana gũkararia. ¹⁶ Nĩmũgakunyanĩrwo o na nĩ aciari anyu, na arĩa mũciaraniirwo nao, na andũ a mbarĩ cianyu, o na arata, na nĩmakooragithia amwe anyu. ¹⁷ Andũ othe nĩmakamũmena nĩ ũndũ wakwa. ¹⁸ No rĩrĩ, gũtirĩ rũcuĩrĩ o na rũmwe

rwa mūtwe wanyu rūkoora. ¹⁹ Kūūmīrīria kwanyu nīkuo gūgaatūma mūhonokie mīoyo yanyu.

²⁰ “Rīrīa mūkoona Jerusalemu kūrīgiicīrio nī thigari cia mbaara, hīndī ūyo mūkaa-
menya atī kūniinwo kwarīo kūrī hakuhī. ²¹ Hīndī ūyo arīa marī Judea nīmōrīre irīma-
inī, na arīa marī thīinī wa itūūra rīu inene nīmōime kuo, nao arīa marī ng’ongo-
inī matikarītoonye. ²² Nīgūkorwo ihinda rīu nīrīo rīgaakorwo rīrī rīa kūherithanio,
nīguo maūndū marīa mothe mandikītwo mahingio. ²³ Kaī atumia arīa magaakorwo
marī na nda, na arīa magaakorwo makīongithia twana matukū macio nīmagathīinīka-
ī! Nīgūkorwo būrūri ūyū nīūkagīa na kīnyariirīko kīnene na mang’ūrī ma gūūkīrīra andū
aya. ²⁴ Nīmakooraagwo na rūhiū rwa njora, o na matahwo matwarwo mabūrūri mothe
ma thī. Itūūra rīa Jerusalemu nīrīkarangīrīrio nī andū-a-Ndūrīrī o nginya mahinda ma
andū-a-Ndūrīrī mahingio.

²⁵ “Na nīgūkagīa imenyithia thīinī wa rīūa na mweri-inī na njata-inī. Nakuo gūkū thī,
ndūrīrī nīikaigua ruo na igegio nī mūrurumo wa iria na makūmbī ma maaī makīhūūrana.
²⁶ Andū nīmakaringīka nī ūndū wa kūmaka, na guoya wa maūndū marīa magooka thī,
nīgūkorwo maahinya ma igūrū nīmakenyenyio. ²⁷ Hīndī ūyo nīmakona Mūrū wa Mūndū
agīūka arī thīinī wa itu arī na hinya na rīiri mūingī. ²⁸ Hīndī ūrīa maūndū macio
makaambīrīria gwīkīka-rī, mūkaarūgama mūtiire mītwe yanyu na igūrū, nīgūkorwo
hīndī yanyu ya gūkūrwo nīkuhīrīrie.”

²⁹ Ningī akīmahe ngerekano īno: “Ta rorai mūtī wa mūkūyū na mītī ūyo īngī yothe.
³⁰ Rīrīa yathundūra mathangū, mūmīonaga na mūkamenya atī ihinda rīa rīūa rīrī hakuhī.
³¹ Ūguo noguo hīndī ūrīa mūkoona maūndū macio mothe magīkīka, mūkaamenya o wega
atī ūthamaki wa Ngai nīkuhīrīrie.

³² “Ngūmwīra atīrī na ma, rūciaro rūrū rūtigathira maūndū macio mothe matahingī-
tio. ³³ Igūrū na thī nīgathira, no ciugo ciakwa itigathira.

³⁴ “Mwīmenyererei, ngoro cianyu itikanakorwo itahīt two nī ndīa, na ūrīu na metanga
ma muoyo ūyū, naguo mūthenya ūcio ūmūkorerere ta mūtego o rīrīa mūtangūgereria.
³⁵ Nīgūkorwo ūndū ūyū ūgaakorerera andū arīa othe matūūruga thī-īno. ³⁶ Ikaragai
mwīguīte hīndī ciothe, na mūhooyage nīguo mūkaahota kūūrīra maūndū marīa makirī
gwīkīka, na nīguo mūkaahota kūrūgama mbere ya Mūrū wa Mūndū.”

³⁷ Na o mūthenya Jesū nīarutanaga hekarū-inī, na hwaī-inī agathī gūkoma kīrīma-inī
kīrīa gīttagwo Kīrīma kīa Mītamaiyū. ³⁸ Nao andū othe nīmathiiga hekarū-inī rūciinī
tene kūmūthikīrīria.

22

Judasi Gwītīkīra Gūkunyanīra Jesū

¹ Na rīrī, Gīathī kīa Mīgate ūrīa Ītekīrīt two Ndawa ya Kūimbia, kīrīa gīttagwo Bathaka,*
nīgīakuhīrīrie, ² nao athīnjīri-Ngai arīa anene na arutani a watho nīmacaragia ūrīa
mangīūrāgithia Jesū, nīgūkorwo nīmetigagīra mūingī wa andū. ³ Hīndī ūyo Shaitani
agītoonya thīinī wa Judasi ūrīa Mūisikariota, ūmwe wa arutwo arīa ikūmi na eerī.
⁴ Nake Judasi agīthī kūrī athīnjīri-Ngai arīa anene na kūrī anene a arangīri a hekarū
makarīkanīre ūrīa angīkunyanīra Jesū. ⁵ Nao magīkena na magītīkīra kūmūhe mbeeca.
⁶ Nake agītīkīra, na akīambīrīria gūcaria mweke wa kūneana Jesū kūrī o rīrīa hatarī na
andū.

Bathaka ya Mūthia

⁷ Naguo mūthenya wa kūrīa Mīgate ūrīa Ītekīrīt two Ndawa ya Kūimbia ūgīkinya, rīrīa
gatūrūme ka Bathaka kaarutagwo igongona. ⁸ Jesū agītūma Petero na Johana, akīmeera
atīrī, “Thīi mūgatūhaarīrie irio cia Bathaka, tūrīe.”

⁹ Nao makīmūūria atīrī, “Ūkwenda tūgacihaarīrie kū?”

* 22:1 Gīathī kīa Bathaka kīambagīrīria hwaī-inī wa mūthenya wa ikūmi na īna mweri-inī wa Nisani.

¹⁰ Akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũgĩtoonya itũũra-inĩ inene-rĩ, nĩmũgũcemanía na mũndũ ũkuuĩte ndigithũ ĩrĩ na maaĩ. Mũmũrũmĩrĩre o nginya nyũmba ĩrĩa egũtoonya.

¹¹ Mwatoonya mwĩre mũndũ ũrĩa mwene nyũmba ĩyo atĩrĩ, ‘Mũrutani aroria atĩrĩ: Nyũmba ya ageni ĩrĩ ha, harĩa ingĩrĩra Bathaka na arutwo akwa?’ ¹² Nake nĩekũmuonia nyũmba nene ya igũrũ ĩrĩ na indo kuo. Haarĩriai irio cia Bathaka kuo.”

¹³ Nao magĩthĩ, magĩkora maũndũ matariĩ o ta ũrĩa Jesũ aamerĩte. Nĩ ũndũ ũcio makĩhaarĩria irio cia Bathaka.

¹⁴ Rĩrĩa ihinda rĩakinyire, Jesũ na atũmwo ake magĩkara metha-inĩ. ¹⁵ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Nĩngoretwo ndĩrĩrĩrie mũno kũrianĩra Bathaka ĩno na inyuĩ itananyariirwo. ¹⁶ Nĩ ũndũ ngũmwĩra atĩrĩ, ndikamĩrĩa rĩngĩ nginya rĩrĩa ĩgaakinyanĩrio ũthamaki-inĩ wa Ngai.”

¹⁷ Jesũ agĩcooka akĩoya gĩkombe, agĩcookeria Ngai ngaatho, akĩmeera atĩrĩ, “Oyai, mũnyuanĩre. ¹⁸ Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩ kuuma rĩu ndikanyua rĩngĩ ndibei ya maciaro ma mĩthabibũ, o nginya rĩrĩa ũthamaki wa Ngai ũgooka.”

¹⁹ Agĩcooka akĩoya mũgate, na aarĩkia gũcookeria Ngai ngaatho, akĩwenyũranga akĩmahe akĩmeera atĩrĩ, “Ŭyũ nĩguo mwĩrĩ wakwa ũrĩa ũheanĩtwo nĩ ũndũ wanyu, ĩkagai ũũ nĩguo mũndirikanage.”

²⁰ Maarĩkia kũrĩa agĩka o ũguo, akĩoya gĩkombe, akĩmeera atĩrĩ, “Gĩkombe gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ thĩinĩ wa thakame yakwa ĩrĩa ĩgũitwo nĩ ũndũ wanyu. ²¹ No rĩrĩ, guoko kwa ũrĩa ũrĩngunyanĩra kũrĩ hamwe na nĩ metha-inĩ ĩno. ²² Mũrũ wa Mũndũ nĩegwĩkwo o ta ũrĩa gũtuĩtwo, no mũndũ ũrĩa ũkũmũkunanĩra kaĩ arĩ na haaro-ĩ!” ²³ Nao makĩambĩrĩria kũũrania gatagatĩ-inĩ kao nĩ ũrĩkũ wao ũngĩka ũguo.

²⁴ Ningĩ nĩmagĩire na ngarari makĩũrania nũũ gatagatĩ-inĩ kao ũngĩtuuo mũnene. ²⁵ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Athamaki a andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmenenehagia igũrũ rĩa andũ ao; nao acio maathanaga nĩo meĩtaga Ateithania. ²⁶ No inyuĩ mũtiagirĩrwo nĩkũhaana ũguo. Handũ ha ũguo, ũrĩa mũnene gatagatĩ-inĩ kanyu agĩrĩrwo kũhaana ta ũrĩa mũnini mũno, nake ũrĩa wathanaga atuĩke ta ũrĩa ũtungataga. ²⁷ Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ mũnene, nĩ ũrĩa ũikaraga metha-inĩ kũrĩa kana nĩ ũrĩa ũramũtungata? Githĩ ti ũrĩa ũikaraga metha-inĩ? No nĩ ndũire na inyuĩ, haana ta ũrĩa ũmũtungatagĩra. ²⁸ Inyuĩ nĩ inyuĩ mũkoretwo mũrĩ hamwe na nĩ hĩndĩ ya magerio makwa. ²⁹ Na o ta ũrĩa Baba aheete ũthamaki, o na nĩ nĩdamũhe ũthamaki, ³⁰ nĩguo mũkarĩtagĩra na mũkanyuuagĩra metha-inĩ yakwa ũthamaki-inĩ wakwa, na ningĩ mũikarĩire itĩ-cia-ũnene, mũtuagĩre mĩhĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya Isiraeli ciira.

³¹ “Simoni, Simoni, atĩrĩ, Shaitani nĩahooete rũtha nĩguo agũthũngũthie o ta ũrĩa ngano ĩthũngũthagio. ³² No wee, Simoni nĩngũhooire nĩgeetha wĩtikio waku ndũgathire. Na warĩkia kũnjookerera, ũumagĩrĩrie ariũ na aarĩ a thoguo.”

³³ Nowe agĩcookia atĩrĩ, “Mwathani, nĩndĩhaarĩrie gũikio njeera o na gũkuanĩra hamwe nawe.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Petero, ngũkwĩra atĩrĩ, ũmũthĩ ngũkũ ĩtanakũga, nĩũrĩngaana maita matatũ uuge atĩ ndũnjũũ.”

³⁵ Jesũ agĩcooka akĩmooria atĩrĩ, “Rĩrĩa ndamũtũmire mũtarĩ na kabeti, kana mũhuko, o na kana iraatũ-rĩ, nĩ harĩ kĩndũ mwagire?”

Nao magĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ kĩndũ twagire.”

³⁶ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Rĩu akorwo ũrĩ na kabeti kana mũhuko-rĩ, kuua; na akorwo ndũrĩ na rũhiũ rwa njora-rĩ, endia nguo yaku ya igũrũ, ũrũgũre. ³⁷ Na ngũmwĩra atĩrĩ, ũhoru ũrĩa wandĩkĩtwo atĩ, ‘Nĩataranĩrio hamwe na arĩa aagarari watho’ no nginya ũhinge harĩ nĩ. Nĩgũkorwo maũndũ marĩa maandĩkĩtwo igũrũ rĩakwa nĩ hĩndĩ marahinga.”

³⁸ Nao arutwo makĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ta rora haha tũrĩ na hiũ cia njora igĩrĩ.” Nake akĩmeera atĩrĩ, “Icio nĩ njiganu.”

Jesũ Kũhoera Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ

³⁹ Nake Jesũ akiumagara agĩthiĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ o ta ũrĩa amenyerete gwĩkaga, nao arutwo ake makĩmũrũmĩrĩra. ⁴⁰ Na aakinya ho akĩmeera atĩrĩ, “Hooyai mũtikagwe magerio-inĩ.” ⁴¹ Akĩehera ho, agĩthiĩ ta itĩĩna rĩa harĩa mũndũ angĩhota gũikia ihiga, agĩturia ndu akĩhooya, ⁴² akiuga atĩrĩ, “Baba, ũngĩenda-rĩ, njehereria gĩkombe gĩkĩ; no ti ũrĩa nĩ ngwenda, no nĩ ũrĩa wee ũkwenda.” ⁴³ Na mũraika akĩmuumĩrĩra oimĩte igũrũ, akĩmuongerera hinya. ⁴⁴ Nake agĩkĩrĩrĩria kũhooya, arĩ na ruo rũnene ngoro-inĩ, nayo thithino yake yahaanaga ta matata manene ma thakame magĩtaata thĩ.

⁴⁵ Aatiga kũhooya agĩcooka harĩ arutwo, akĩmakora makomete, moorĩtwo nĩ hinya nĩ kĩa. ⁴⁶ Akĩmooria atĩrĩ, “Mũkomete nĩkĩ? Ũkĩrai mũhooe nĩgeetha mũtikagwe magerio-inĩ.”

Jesũ Kũnyitwo

⁴⁷ O hĩndĩ ĩyo aragia, hagĩũka gĩkundi kĩa andũ, nake mũndũ ũrĩa wetagwo Judasi, ũmwe wa arutwo arĩa ikũmi na eerĩ, nĩwe wamatongoretie. Agĩkuhĩrĩria Jesũ amũmumunye, ⁴⁸ nowe Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Judasi, ũgũkunyaĩra Mũrũ wa Mũndũ na kũmũmumunya?”

⁴⁹ Hĩndĩ ĩria arũmĩrĩri a Jesũ monire ũrĩa kwerekeire gwĩkĩka, makĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, tũmahũũre na hiũ ciitũ cia njora?” ⁵⁰ Nake ũmwe wao agĩtinia gũtũ kwa ũrĩo kwa ndungata ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

⁵¹ Nowe Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũhoro ũcio nĩũkinye hau!” Agĩcooka akĩhutia gũtũ kwa mũndũ ũcio, akĩmũhonia.

⁵² Ningĩ Jesũ akĩũria athĩnjĩrĩ-Ngai arĩa anene, na anene a arangĩri a hekarũ, o na athuuri, arĩa mookĩte kũmũnyiita atĩrĩ, “Kaĩ ndĩ mũtongoria wa akararia a watho, atĩ nĩkĩo muoka kũũnyiita mũrĩ na hiũ cia njora na njũgũma? ⁵³ Ndiratũũraga na inyuĩ hekarũ-inĩ o mũthenya, na mũtirĩ mwageria kũnyiita. No rĩrĩ, rĩrĩ nĩrĩo ithaa rĩanyu, ithaa rĩrĩa wathani wa nduma ũraathana.”

Petero Gũkaana Jesũ

⁵⁴ Hĩndĩ ĩyo makĩmũnyiita, makĩmũrũta hau makĩmũtwara kwa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, nake Petero akĩmũrũmĩrĩra arĩ o haraaya. ⁵⁵ Nao maarĩkia gwakia mwaki o nja gatagatĩ na gũikara thĩ hamwe, Petero nake agĩikara thĩ hamwe nao. ⁵⁶ Ndungata ĩmwe ya mũirĩtu ĩkĩmuona na ũtheri wa mwaki aikarĩte hau, ĩkĩmũrora wega, ĩkiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ oima hamwe nake.”

⁵⁷ Nowe agĩkaana ũhoro ũcio, akiuga atĩrĩ, “Mũirĩtu ũyũ, nĩ ndimũũĩ.”

⁵⁸ Thuutha wa kahinda kanini mũndũ ũngĩ akĩmuona, akiuga atĩrĩ, “O nawe ũrĩ ũmwe wao.” Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ, nĩ ndirĩ wao!”

⁵⁹ Thuutha wa ithaa rĩmwe, mũndũ ũngĩ akiuga agwatĩirie atĩrĩ, “Hatĩrĩ nganja mũndũ ũyũ moima hamwe nake, nĩgũkorwo o nake nĩ Mũgalili.”

⁶⁰ Petero agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ, nĩ ndiũ ũrĩa ũroiga!” Na hĩndĩ o ĩyo oigaga ũguo, ngũkũ ĩgĩkũga. ⁶¹ Mwathani akĩhũgũra akĩrora Petero. Nake Petero akĩrĩrikana ũrĩa Mwathani aamwĩrĩte atĩ, “Ũmũthĩ ngũkũ ĩtanakũga nĩũrĩngaana maita matatũ.”

⁶² Nake agĩthiĩ nja, akĩrĩra arĩ na ruo rũingĩ.

Arangĩri Kũnyũrũria Jesũ

⁶³ Andũ arĩa maarangĩrĩte Jesũ makĩambĩrĩria kũmũnyũrũria makĩmũhũũraga. ⁶⁴ Makĩmuoha maitho na gĩtambaya makĩmwĩra atĩrĩ, “Toiga nũũ wakũgũtha.” ⁶⁵ Na nĩmamwĩrĩre maũndũ mangĩ maingĩ ma kũmũruma.

Jesũ Mbere ya Pilato na Herode

⁶⁶ Rũciĩni gwakĩa, kĩa gĩa athuuri arĩa atongoria a andũ, hamwe na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na arutani a watho, gĩgĩcemanĩa, nake Jesũ akĩrehwo mbere yao. ⁶⁷ Makĩmwĩra atĩrĩ, “Akorwo nĩwe Kristũ, twĩre.”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingĩmwĩra, mũtingĩnjĩtikia, ⁶⁸ na ingĩmũũria kĩũria, mũtingĩnjokeria. ⁶⁹ No kuuma rĩu, Mũrũ wa Mũndũ arĩkoragwo aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai ũrĩa Mwene-Hinya.”

⁷⁰ Othe makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkĩrĩ Mũrũ wa Ngai?”

Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩmwamenya nĩ kuuga atĩ nĩ nĩ we.”

⁷¹ Makĩũria atĩrĩ, “Tũgũkienda ũira ũngĩ wakĩ? Nĩtweiguĩra ũhoru kuuma kanua gake mwene.”

23

¹ Hĩndĩ iyo kĩũngano kũ gĩothe gĩgĩũkĩra, gĩkĩmũtwara kũrĩ Pilato. ² Nakĩo gĩkĩambĩrĩria kũmũthitanga gĩkiuga atĩrĩ, “Nĩtuonete mũndũ ũyũ akĩhĩtithia rũrĩrĩ rwitũ. Nĩakararagia ũhoru wa kũrutĩra Kaisari igooti na agetuaga atĩ nĩwe Kristũ, na nĩ mũthamaki.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũthamaki wa Ayahudi?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, ũguo woiga nĩguo.”

⁴ Nake Pilato akĩĩra athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na andũ acio angĩ atĩrĩ, “Ndikuona ũndũ ingĩthitangĩra mũndũ ũyũ.”

⁵ Nao magĩthĩĩ na mbere kuuga magwatĩirie atĩrĩ, “Nĩatũmĩte andũ mookanĩrĩre Judea guothe nĩ ũndũ wa ũrutani wake. Aambĩrĩirie Galili na nĩokĩte nginya o gũkũ.”

⁶ Pilato aigua ũguo, akĩũria kana mũndũ ũcio nĩ wa kuuma Galili. ⁷ Rĩrĩa aamenyire atĩ Jesũ aarĩ wa bũrũri ũrĩa wathanagwo nĩ Herode, akiuga atwarwo kũrĩ Herode, ũrĩa wakoretwo arĩ Jerusalemu ihinda-inĩ rĩu.

⁸ Rĩrĩa Herode oonire Jesũ, nĩakenire mũno, tondũ kwa ihinda iraaya nĩakoretwo akĩenda kũmuona. Kũringana na ũrĩa aiguĩte ũhoru wake, aarĩ na mwĩhoko wa kũmuona akĩringa ciama. ⁹ Akĩũria Jesũ ciũria nyingĩ, nowe Jesũ ndaigana kũmũcookeria o na kĩmwe. ¹⁰ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na arutani a watho maarũgamĩte hau, makĩmũthitanga magwatĩirie mũno. ¹¹ Nake Herode na thigari ciake makĩmũthekerera na makĩmũnyũrũria. Makĩmũhumba nguo yarĩ thaka, na makĩmũcookia kũrĩ Pilato. ¹² Nao Herode na Pilato magĩtuma ũrata mũthenya ũcio, tondũ mbere iyo maatũũrite marĩ ũthũ.

¹³ Pilato agĩĩta athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na aathani, na andũ hamwe, ¹⁴ akĩmeera atĩrĩ, “Mũndeheire mũndũ ũyũ atĩ nĩ mũndũ ũhĩtithagia andũ. Na nĩ ndatuĩria ũhoru wake mũrĩ ho, no ndirĩ ũndũ mũũru ndoona wa maũndũ marĩa mũmũthitangĩre. ¹⁵ O nake Herode ndanamuona arĩ na mahĩtia, nĩgũkorwo nĩamũcookia kũrĩ ithuĩ; nĩ ũndũ ũcio, ndarĩ ũndũ ekĩte wa gũtũma ooragwo. ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngũmũhũũrithia, njooke ndĩmũrekererie.” (¹⁷ Nĩgũkorwo, kwarĩ mũtugo amohorere mũndũ ũmwe hĩndĩ iyo ya Iruga.)

¹⁸ No andũ acio makĩanĩrĩra na mũgambo ũmwe, makiuga atĩrĩ, “Twehererie mũndũ ũyũ! Tuohorere Baraba!” (¹⁹ Baraba aikĩtio njeera nĩ ũndũ wa kũrutithia ngũ itũũra-inĩ rĩu inene, na nĩ ũndũ wa kũũragana.)

²⁰ Nake Pilato, tondũ nĩeendaga kũrekereria Jesũ, akĩmaarĩria o rĩngĩ. ²¹ No-o magĩthĩĩ na mbere kwanĩrĩra, makiugaga atĩrĩ, “Mwambe mũtĩ-igũrũ! Mwambe mũtĩ-igũrũ!”

²² Nake akĩmooria riita rĩa gatatũ atĩrĩ, “Nĩkĩ? Nĩ ũũru ũrĩkũ mũndũ ũyũ eekĩte? Ndionete gĩtũmi gĩa gũtũma ooragwo. Nĩ ũndũ ũcio ngũmũhũũrithia, njooke ndĩmuohore.”

²³ No-o makĩanĩrĩra mategũtigithĩria makiugaga aambwo mũtĩ-igũrũ, nayo mĩgambo iyo yao ikĩhootana. ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Pilato agĩtua nĩekũmahingĩria o ũguo moorĩtie. ²⁵ Akĩohora mũndũ ũcio waikĩtio njeera nĩ ũndũ wa kũrutithia ngũ na kũũragana, o ũcio moigĩte mohorerwo, nake Pilato akĩneana Jesũ ekwo kũringana na ũrĩa mendaga.

Kwambwo kwa Jesũ

²⁶ Na rĩrĩa thigari cioimagaragia Jesũ, ikĩnyiita mũndũ woimaga mĩgũnda-inĩ wetagwo Simoni wa kuuma Kurene. Nacio ikĩmũigĩrĩra mũtharaba wa Jesũ aũkuue na amuume

thuutha. ²⁷ Andũ gĩkundi kīnene makīmūrūmīrīra, hamwe na atumia maagirīkaga na makarīra mūno. ²⁸ Nake Jesũ akīhūgūra na kūrī o, akīmeera atīrī, “Inyuĩ aarī a Jerusalemu, tigai kūdīrīra; mwīrīrīrei inyuĩ ene na ciana cianyu. ²⁹ Nīgūkorwo kūrī hīndī īgooka rīrīa mūkoigaga atīrī, ‘Kūrathimwo-rī, nī atumia arīa thaata, na nda iria itarī ciaciara, o na nyondo iria itarī ciongwō!’ ³⁰ Hīndī īyo “nīmakeera irīma atīrī, “Tūgwīrei!”

o na macooke meere tūrīma atīrī, “Tūhumbīrei!”

³¹ Nī ūndū-rī, andũ mangīkorwo nīmareeka maūndū maya rīrīa mūtī ūrī mūigū-rī, gūgakīhaana atīa woma?”

³² Na rīrī, andũ angī eerī ageri ngero, o nao nīmatwarirwo hamwe nake makooragwo.

³³ Rīrīa maakinyire karīma-inī handū heetagwo Ihīndī-rīa-Mūtwe, makīmwamba ho hamwe na ageri ngero acio, ūmwe mwena wake wa ūrīo, na ūrīa ūngī mwena wake wa ūmotho. ³⁴ Nake Jesũ akiuga atīrī, “Baba mohere, nīgūkorwo matiū ūrīa mareeka.” Nao magīcuukīra nguo ciake mītī, magīcigayana.

³⁵ Nao andũ nīmarūgamīte hau makīmwīrorera: Nao anene nīmamūnyūrūragia makoiga atīrī, “Nīarahonokagia andũ arīa angī, nīehonokie aakorwo nīwe Kristũ wa Ngai, Ūrīa wake Mūthuure.”

³⁶ Thigari o nacio igīka, ikīmūnyūrūria. Ikīmūkundia thiki,* ³⁷ ikīmwīra atīrī, “Akorwo nīwe Mūthamaki wa Ayahudi, wīhonokie.”

³⁸ Na nī haarī maandīko maandīkitwo igūrū rīake atīrī: ŪYŪ NĪWE MŪTHAMAKI WA AYAHUDI.

³⁹ Ūmwe wa ageri ngero acio maambanīirio nake akīmūrūma, akīmwīra atīrī, “Githī wee tiwe Kristũ? Wīhonokie, na ūtūhonokie!”

⁴⁰ No mūgeri ngero ūcio ūngī akīmūkaania, akīmūūria atīrī, “Ndūngītīgīra Ngai, kuona atī ūtūrīrwo o ūrīa atuīrīrwo? ⁴¹ Ithuī tūherithītio na kīhotoo, nīgūkorwo tūraherithīrio ūrīa twīkīte. No rīrī, mūdū ūyū ndarī ūndū mūūru ekīte.”

⁴² Agīcooka akīra Jesũ atīrī, “Itīkīra gūkandirikana rīrīa ūgooka ūthamaki-inī waku.”

⁴³ Nake Jesũ akīmūcookeria atīrī, “Ngūkwīra na ma, ūmūthī nūrīkorwo hamwe na nī ikenero.”

Gūkua kwa Jesũ

⁴⁴ Na rīrī, kwarī ta thaa thita cia mūthenya, naguo būrūri wothe ūkīgīa nduma nginya thaa kenda, ⁴⁵ tondū rīūa nīrīatigire kwara. Nakīo gītambaya kīa hekarū gīgīatūkana maita meerī. ⁴⁶ Nake Jesũ akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Baba, roho wakwa ndaūiga moko-inī maku.” Aarīkia kuuga ūguo, agītuīkana.

⁴⁷ Rīrīa mūnene wa gīkundi gīa thigari igana oonire ūrīa gwekīka, akīgooca Ngai, akiuga atīrī, “Ti-itheru ūyū oima mūdū mūthingu.” ⁴⁸ Rīrīa andũ arīa othe maarūgamīte hau kwīrorera moonire ūrīa gwekīka, makīinūka methikīire, na makīhūūraga ithūri nī kīeha. ⁴⁹ No arīa othe maamūū, o hamwe na atumia arīa maamūrūmīrīre kuuma Galili, makīrūgama o haraaya, meroreire maūndū macio.

Gūthikwo kwa Jesũ

⁵⁰ Na rīrī, nī haarī na mūdū wetagwo Jusufu, mūthuuri wa Kīama, na aarī mūdū mwega na mūrūngīrū, ⁵¹ nake ndetikanītīe na ūguo maatuīte na mageeka. Oimīte itūūra rīa Arimathea, būrūri wa Judea, na nīetagīrīra ūthamaki wa Ngai. ⁵² Nake agīthī kūrī Pilato, akīhooya etīkīrio akuue mwīrī wa Jesũ.† ⁵³ Nake agīcuurūria mwīrī wa Jesũ mūtharaba-inī, akīūkūnja na taama wa gatani, agīcooka akīūiga thīnī wa mbīrīra yenjetwo rwaro-inī rwa ihiga, nayo ndīakoretwo īgītwo mūdū. ⁵⁴ Na mūthenya ūcio warī wa Ihaarīria, nayo Thabatū yarī hakuhi kwambīrīria.

⁵⁵ Nao atumia arīa moimīte na Jesũ Galili makīrūmīrīra Jusufu, makīona mbīrīra na makīona ūrīa mwīrī wake waigirwo ho. ⁵⁶ Magīcooka makīinūka, makīhaarīria mahuti

* 23:36 Thiki yarī kindū kīgagatu gīa kūnyuuo na no yahūthagīrwo kūniina ruo. Jesũ nīaregire kūnyua kindū gīa kūmūniinīra ruo. † 23:52 Mīrī ya ageri ngero arīa maambagwo mītī-igūrū ndīathikagwo, no yateagwo kūdū kūūru. Jusufu nīonanirīe ūrūme na wendo rīrīa eetīrie mwīrī wa Jesũ.

manungi wega na maguta manungi wega. No rĩrĩ, mũthenya wa Thabatũ makĩhurũka kũringana na ũrĩa gwanĩtwo.

24

Kũriũka kwa Jesũ

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa kwambĩrĩria kiumia, rũciinĩ tene, atumia magĩthiĩ mbĩrĩra-inĩ makuũite indo nungi wega iria maathondekete. ² Nao magĩkora ihiga rĩgaragarĩtio rĩkeherio mũromo-inĩ wa mbĩrĩra, ³ no rĩrĩa maatoonyire, matiigana gũkora mwĩrĩ wa Mwathani Jesũ. ⁴ Na rĩrĩa maagegete nĩ ũhoro ũcio, makiumĩrĩwo o rĩmwe nĩ arũme eerĩ mehumbĩte nguo njerũ ciakengaga mũno, makĩrũgama hakuhĩ nao. ⁵ Nao atumia acio metigĩrĩte mũno, makĩnamĩrĩra, magĩturumithia mothiũ mao thĩ, no arũme acio makĩmooria atĩrĩ, “Mũracaria ũrĩa ũrĩ muoyo kũrĩ arĩa akuũ nĩkĩ? ⁶ Ndarĩ haha; nĩariũkĩte! Ririkanai ũrĩa aamwĩrĩre hĩndĩ rĩa aarĩ na inyuĩ Galili atĩ: ⁷ ‘Mũrũ wa Mũndũ no nginya aneanwo moko-inĩ ma andũ ehia, aambwo mũtĩ-igũrũ, na mũthenya wa gatatũ ariũke.’” ⁸ Hĩndĩ iyo makĩrĩrikana ciugo ciake.

⁹ Na rĩrĩ, maacooka kuuma mbĩrĩra-inĩ, makĩhe arutwo arĩa ikũmi na ũmwe na arĩa angĩ othe ũhoro ũcio. ¹⁰ Mariamu Mũmagidali, na Joana, na Mariamu nyina wa Jakubu, na atumia arĩa angĩ maarĩ nao, nĩo meerire atũmwo ũhoro ũcio. ¹¹ No-o matiigana gwĩtĩkia atumia acio, tondũ ũhoro ũcio wahaanaga ta ũrimũ kũrĩ o. ¹² No rĩrĩ, Petero agĩũkĩra, agĩteng’era mbĩrĩra-inĩ. Na ainamĩrĩra akĩona mataama ma gatani maigĩtwo thĩ marĩ moiki, agĩthiĩra agegearĩte nĩ ũndũ wa ũguo gwekĩkĩte.

Arutwo Eerĩ Magĩthiĩ Emau

¹³ Na rĩrĩ, mũthenya o ro ũcio arutwo eerĩ a Jesũ maarĩ rũgendo-inĩ magĩthiĩ itũũra rĩetagwo Emau, rĩarĩ ta kilomita ikũmi kuuma Jerusalemu. ¹⁴ Nao nĩmaragia ũhoro wa maũndũ marĩa mothe meekĩkĩte. ¹⁵ Na rĩrĩa maathiiaga makĩaragia ũhoro ũcio, Jesũ akĩmoimĩrĩra, agĩtwarana nao; ¹⁶ no matiigana kũrekwo mamũmenye.

¹⁷ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ ũhoro ũrĩkũ ũcio mũrathĩĩ mũkĩaragia?”

Nao makĩrũgama matukĩte mothiũ. ¹⁸ ũmwe wao, wetagwo Kileopa akĩmũũria atĩrĩ, “Wee kaĩ ũrĩ mũgeni Jerusalemu ũtamenyete maũndũ marĩa mekĩkĩte kuo matukũ-inĩ maya?”

¹⁹ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ maũndũ marĩkũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ũhoro wa Jesũ wa Nazarethi, ũrĩa ũraarĩ mũnabii ũrĩ na ũhoti wa ciugo iria araaragia na ciiko iria areekaga arĩ mbere ya Ngai o na mbere ya andũ othe. ²⁰ Athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na aathani aitũ maramũneanire atuĩrwo kũũragwo, na maramwambithia mũtĩ-igũrũ. ²¹ No ithuĩ-rĩ, tũrehokaga atĩ ũcio nĩwe ũgũkũũra andũ Isiraeli. Makĩria ma ũguo, rĩu nĩ mũthenya wa itatũ kuuma maũndũ maya mothe mekĩka. ²² Hamwe na ũguo atumia amwe aitũ nĩmatũmakirie mũno tondũ megũthiĩte mbĩrĩra-inĩ rũciinĩ tene, ²³ no matinona mwĩrĩ wake. Mokire matwĩra atĩ nĩmonire kĩoneki kĩa arĩa, arĩa mameerire atĩ arĩ muoyo. ²⁴ Nao amwe a thiritũ iitũ nĩmathiire mbĩrĩra-inĩ, na makora o ũguo atumia acio mekuugĩte, no rĩrĩ, we mwene matinamuona.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aya mwagĩte ũũgĩ na mũtihiũhaga gwĩtĩkia maũndũ mothe marĩa anabii moigĩte! ²⁶ Githĩ to mũhaka Kristũ ambe anyariirwo na acooke atoonye riiri-inĩ wake?” ²⁷ Jesũ akĩmataarĩria ũhoro wothe ũrĩa waarĩtio Maandĩko-inĩ ũmũkoniĩ, ambĩrĩrie na maandĩko ma Musa na ma Anabii othe.

²⁸ Na maakuhĩrĩria itũũra rĩrĩa maathiiaga, Jesũ agĩtua taarĩ kũhĩtũka arahĩtũka. ²⁹ No makĩmũringĩrĩria na hinya, makĩmwĩra atĩrĩ, “Raarĩrĩa gũkũ na ithuĩ, nĩkũratuka na gũkiriĩ kũgĩa nduma.” Nĩ ũndũ ũcio agĩtoonya aikaranie nao.

³⁰ Rĩrĩa aikarire metha-inĩ hamwe nao, akĩoya mũgate, agĩcookia ngaatho, akĩwenyũranga, akĩmahe. ³¹ Hĩndĩ iyo makĩhingũka maitho, makĩmũmenya, nake akĩbuĩria, makĩaga kũmuona rĩngĩ. ³² Nao makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ ngoro ciitũ iti-ikũhĩahĩaga hĩndĩ rĩa ekwaragia na ithuĩ njĩra-inĩ, na agĩtũtaarĩria ũrĩa Maandĩko moigĩte?”

³³ Nao magĩũkĩra o hĩndĩ ĩyo magĩcooka Jerusalemu. Kũu magĩkora arutwo arĩa ikũmi na ũmwe, hamwe na arĩa maarĩ nao monganĩte, ³⁴ makiugaga atĩrĩ, “Nĩ ma! Mwathani nĩariũkĩte na nĩoimĩĩre Simoni.” ³⁵ Hĩndĩ ĩyo acio eerĩ makĩmeera maũndũ marĩa meekĩkĩte marĩ njĩra-inĩ, na ũrĩa maamenyire Jesũ hĩndĩ ĩrĩa eenyũire mũgate.

Jesũ Kuumĩrĩra Arutwo

³⁶ O makĩaragia ũhoru ũcio, Jesũ akĩrũgama gatagatĩ kao akĩmeera atĩrĩ, “Thayũ ũrogĩa na inyuĩ.”

³⁷ Nao makĩhahũka na makĩmaka, magĩĩciiria atĩ nĩ ngoma moonaga. ³⁸ Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũratangĩka nĩkĩ, na nĩ kĩĩ gĩgũtũma mũgĩe na nganja meciiria-inĩ manyu? ³⁹ Ta rorai moko makwa na nyarĩrĩ ciakwa. Nĩ nĩ mwene! Huutiai muone; roho ndũrĩ nyama na mahĩndĩ, ta ũrĩa mũrona ndĩ nacio.”

⁴⁰ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩmoonia moko make na nyarĩrĩ ciake. ⁴¹ Nao magĩkorwo matarĩ maretĩkia nĩ ũndũ wa ũrĩa makenete na makagega. Nake akĩmooria atĩrĩ, “Mũrĩ na kĩndũ gĩa kũrĩa?” ⁴² Nao makĩmũnengera gĩcunji gĩa thamaki hĩu. ⁴³ Nake agĩkĩoya, akĩrĩa makĩionagĩra.

⁴⁴ Akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo ndamwĩire hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ na inyuĩ atĩ: Maũndũ mothe marĩa mandĩkĩtwo ũhoru wakwa Watho-inĩ wa Musa, na Maandĩko-inĩ ma Anabii, na Thaburi, no nginya mahingio.”

⁴⁵ Hĩndĩ ĩyo akĩhingũra meciiria mao nĩguo mamenye Maandĩko. ⁴⁶ Akĩmeera atĩrĩ, “Ũũ nĩguo kwandĩkĩtwo: Kristũ nĩakanyariirwo na ariũkio kuuma kũrĩ arĩa akuũ mũthenya wa gatatũ, ⁴⁷ nago ũhoru wa kwĩrira na kũrekerwo kwa mehia ũkaahunjĩrio ndũrĩrĩ ciothe thĩĩnĩ wa rĩĩtwa rĩake, wambĩrĩirie Jerusalemu. ⁴⁸ Inyuĩ mũrĩ aira a maũndũ macio. ⁴⁹ Na rĩrĩ, nĩngũmũtũmĩra kĩrĩa Baba eranĩire; no ikarai thĩĩnĩ wa itũũra rĩrĩ inene nginya rĩrĩa mũkaahao hinya kuuma Igũrũ.”

Jesũ Kwambata Igũrũ

⁵⁰ Agĩcooka akĩmatongoria kuuma kũu magĩthĩĩ magĩkinya hakuhi na Bethania; akĩoya moko na igũrũ, akĩmarathima. ⁵¹ Na o akĩmarathimaga, akĩmatiga, akĩiyũkio akĩambata igũrũ. ⁵² Nao makĩmũgooca na magĩcooka Jerusalemu makenete mũno. ⁵³ Nao nĩmaikaraga hekarũ-inĩ mahinda mothe makĩgoocaga Ngai.

JOHANA

Ūhoro Gūtuika Mündū

¹ Kĩambĩrĩria-inĩ Ūhoro aarĩ o kuo, nake Ūhoro aatũũrĩte na Ngai, na Ūhoro aarĩ Ngai.

² We aatũũrĩte na Ngai kuuma o kĩambĩrĩria.

³ Indo ciothe ciombirwo na ūndũ wake; gũtirĩ kĩndũ kĩa iria ciombirwo kĩaĩĩre atarĩ ho. ⁴ Thĩĩnĩ wake kwarĩ muoyo, naguo muoyo ūcio nĩguo warĩ ūtheri wa andũ. ⁵ Ūtheri ūcio nĩũtheraga nduma-inĩ, nayo nduma ndĩigana kũũhoota.

⁶ Nĩguokire mündũ watũmĩtwo nĩ Ngai; eetagwo Johana. ⁷ We okire arĩ mũira oimbũre ūhoro ūkonĩĩ ūtheri ūcio, nĩgeetha andũ othe metĩkie nĩ ūndũ wake. ⁸ We mwene tiwe warĩ ūtheri ūcio, no okire arĩ o ta mũira tu nĩgeetha oimbũre ūhoro wa ūtheri ūcio.

⁹ Ūtheri ūcio wa ma, ūrĩa ūtheragĩra o mündũ o wotho, nĩwokaga thĩ.

¹⁰ We Ūhoro aarĩ gũkũ thĩ, no o na gũtuika thĩ yombirwo na ūndũ wake-rĩ, andũ a thĩ matiigana kũmũmenya. ¹¹ Okire gwake mwene, no andũ ake mwene matiigana kũmwĩtikĩra. ¹² No andũ arĩa othe maamwĩtikĩre, o acio metĩkirie rĩitwa rĩake, nĩamahotithirie gũtuika ciana cia Ngai ¹³ ciana itaciarĩtwo nĩ thakame, kana igaciarwo nĩ kwenda kwa mwĩrĩ kana kwenda kwa mündũ, no iciarĩtwo nĩ kwenda kwa Ngai.

¹⁴ We Kiugo agĩtuika mündũ na agĩtũũrĩa na ithuĩ. Nĩtuonete riiri wake, riiri wa Mũrũ wake wa Mũmwe, ūrĩa woimire kũrĩ Ithe aiyũrĩtwo nĩ ūtugi na ūhoro wa ma.

¹⁵ Johana nĩoimbũraga ūhoro wake. Aanagĩrĩa akoiga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe ūrĩa ndaaragia ūhoro wake ngiuga atĩrĩ, ‘Ūrĩa ūgũũka thuutha wakwa nĩ mũnene kũngĩra, tondũ aarĩ mbere yakwa.’” ¹⁶ Na kuuma ūiyũrĩrũru wa ūtugi wake-rĩ, ithuotho nĩtwamũkĩrĩte irathimo nyingĩ mũno. ¹⁷ Tondũ watho wokire na Musa, no ūtugi na ūhoro ūrĩa wa ma ciokire na Jesũ Kristũ. ¹⁸ Gũtirĩ mündũ o na ūrĩkũ ūrĩ ona Ngai, o tiga Mũrũ wake wa Mũmwe ūrĩa ūikarĩte hamwe na Ithe, na nĩwe ūtũmĩte amenyeke.

Johana Mũbatithania kuuga tiwe Kristũ

¹⁹ Na rĩrĩ, ūyũ nĩguo ūira wa Johana hĩndĩ rĩrĩa Ayahudi a Jerusalemu maamũtũmĩre athĩnjĩri-Ngai na Alawii makamũũrie we aarĩ ū. ²⁰ We ndaagire kuumbũra, no oimbũrĩre atekũhitha, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ti nĩ Kristũ.”

²¹ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ūkĩrĩ ū? Wee nĩwe Elija?”

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Aca, ti nĩ.”

Nĩngĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩwe Mũnabii ūrĩa?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Aca.”

²² Mũthia-inĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ūkĩrĩ ū? Tũhe macookio nĩguo tũcookerie arĩa matũtũmire. Ūkuuga atĩa ha ūhoro waku mwene?”

²³ Johana akĩmacookeria na ciugo iria ciarĩtio nĩ mũnabii Isaia, akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndĩ mũgambo wa mündũ ūranĩrĩa werũ-inĩ akoiga atĩrĩ, ‘Rũngariai njĩra ya Mwathani.’”

²⁴ Na rĩrĩ, Afarisai amwe arĩa maatũmĩtwo ²⁵ makĩmũũria atĩrĩ, “Angĩkorwo we tiwe Kristũ, na tiwe Elija, o na kana Mũnabii ūrĩa-rĩ, ūkĩbatithanagia nĩkĩ?”

²⁶ Nake Johana akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩmũbatithagia na maaĩ. No gatagatĩ-inĩ kanyu nĩ harĩ na ūmwe mũtooĩ. ²⁷ Ūcio nĩwe ūgũũka thuutha wakwa, o we ūrĩa itaagĩrĩre kuohora ndigi cia iraatũ ciake.”

²⁸ Maũndũ maya mothe mekĩkire itũũra-inĩ rĩa Bethania, mũrĩmo wa Rũũĩ rwa Jorodani, kũrĩa Johana aabatithanagĩria.

Jesũ Gatũrũme ka Ngai

²⁹ Mũthenya ūyũ ūngĩ, Johana akĩona Jesũ agĩũka na kũrĩ we, akiuga atĩrĩ, “Onei! Gatũrũme ka Ngai karĩa keheragia mehia ma kĩrĩndĩ! ³⁰ Ūyũ nĩwe ndaaragia ūhoro wake rĩrĩa ndoigire atĩrĩ, ‘Mündũ ūrĩa ūgũũka thuutha wakwa nĩ mũnene kũrĩ nĩ tondũ we aarĩ

kuo mbere yakwa.’ ³¹ Niĩ mwene ndiamũũĩ, no ndokire ngĩbatithanagia na maaĩ nĩgeetha aguũrĩrio andũ a Isiraeli.”

³² Ningĩ Johana akĩheana ũira ũyũ: “Nĩndonire Roho agĩkũrũka kuuma igũrũ atarĩĩ ta ndutura, agĩkara igũrũ rĩake. ³³ Niĩ ndingĩamũmenyire, tiga ũrĩa wandũmire mbatithanagie na maaĩ aanjĩĩre atĩrĩ, ‘Mũndũ ũrĩa ũkoona Roho agĩkũrũkĩra na aikare igũrũ rĩake-rĩ, ũcio nĩwe ũkaabatithanagia na Roho Mũtheru.’ ³⁴ Niĩ nĩnyonete ũguo na ngoimbũra atĩ ũyũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.”

Arutwo a Mbere a Jesũ

³⁵ Ningĩ mũthenya ũyũ ũngĩ, Johana agĩkorwo arĩ kũu o rĩngĩ marĩ na arutwo ake eerĩ. ³⁶ Na rĩrĩa onire Jesũ akĩhĩtũka, akiuga atĩrĩ, “Onei Gatũrũme ka Ngai!”

³⁷ Hĩndĩ rĩrĩa arutwo acio eerĩ maiguire oiga ũguo, makĩrũmĩrĩa Jesũ. ³⁸ Jesũ ehũgũra akĩmoona mamumĩte thuutha, akĩmooria atĩrĩ, “Nĩ atĩa mũrenda?”

Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii” (ũguo nĩ kuuga Mũrutani), “ũikaraga kũ?”

³⁹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũkai na nĩmũkuona.”

Nĩ ũndũ ũcio magĩthĩĩ makĩona kũrĩa aikaraga, na magĩkara nake mũthenya ũcio. Na kwarĩ ta thaa ikũmi.

⁴⁰ Na rĩrĩ, ũmwe wa arutwo acio eerĩ arĩa maiguĩte ũrĩa Johana oigĩte na makĩrũmĩrĩa Jesũ aarĩ Anderea, mũrũ wa nyina na Simoni Petero. ⁴¹ ũndũ wa mbere ũrĩa Anderea eekire nĩgũcaria mũrũ wa nyina Simoni, na kũmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete Mesia” (nĩwe Kristũ). ⁴² Nake akĩmũtwara kũrĩ Jesũ.

Nake Jesũ akĩmũrora, akiuga atĩrĩ, “Wee nĩwe Simoni mũrũ wa Johana. ũgũcooka gwĩtwo Kefa” (na rĩo rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga Petero).

Jesũ gwĩta Filipu na Nathanieli

⁴³ Mũthenya ũyũ ũngĩ Jesũ agĩtua itua rĩa gũthĩĩ Galili. Agĩkora Filipu, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩa.”

⁴⁴ Filipu, o ta Petero na Anderea, aarĩ wa itũũra rĩa Bethisaida. ⁴⁵ Filipu agĩkora Nathanieli, akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete mũndũ ũrĩa Musa aandĩkire ũhoru wake Ibuku-inĩ rĩa Watho, na nowe anabii maandĩkire ũhoru wake, nake nĩwe Jesũ wa Nazarethi, mũrũ wa Jusufu.”

⁴⁶ Nake Nathanieli akĩmũũria atĩrĩ, “Kũrĩ kĩndũ kĩega kĩngiuma Nazarethi?”

Nake Filipu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ũka ũkoone.”

⁴⁷ Hĩndĩ rĩrĩa Jesũ onire Nathanieli agĩũka kũrĩ we, akĩaria ũhoru wake, akiuga atĩrĩ, “Onei Mũisiraeli kũna ũtarĩ ũhinga.”

⁴⁸ Nake Nathanieli akĩmũũria atĩrĩ, “Ũnjũũ atĩa?”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩngũkuonete o na rĩrĩa uuma rungu rwa mũkũyũ, Filipu atanagwĩta.”

⁴⁹ Hĩndĩ iyo Nathanieli akiuga atĩrĩ, “Rabii, wee nĩwe Mũrũ wa Ngai; wee nĩwe Mũthamaki wa Isiraeli.”

⁵⁰ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Wetĩkia tondũ nĩndakwĩra atĩ nĩnguonire ũrĩ rungu rwa mũkũyũ. Nĩũkuona maũndũ manene kũrĩ macio.” ⁵¹ Ningĩ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩmũkona igũrũ rĩhingũkĩte na araika a Ngai makĩambata na magĩkũrũka, harĩ Mũrũ wa Mũndũ.”

2

Jesũ Kũgarũra Maaĩ Magatuĩka Ndibei

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa gatatũ nĩ kwagĩire na kihikanio kũu Kana ya Galili. Nyina wa Jesũ aarĩ kuo, ² nake Jesũ na arutwo ake o nao nĩmetĩtwo kihikanio-inĩ kũu. ³ Rĩrĩa ndibei yathirire,* nyina wa Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Matirĩ na ndibei ingĩ.”

⁴ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ndĩ na ũhoru ũrĩkũ nawe? Ihinda rĩakwa rĩtirĩ rĩrakinya.”

* 2:3 Warĩ ũndũ wa thoni mũno kũrĩ andũ a mũciĩ ndibei ingĩathirire ũhiki-inĩ.

⁵ Nake nyina akĩira ndungata atĩrĩ, “Ĩkai ũrĩa wotho ekũmwĩra.”

⁶ Hau hakuhĩ nao nĩ haarĩ na ndigithũ ithathatũ cia maaĩ ciathondeketwo na ihiga, mũthemba ũrĩa wahũthagĩrwo nĩ Ayahudi magongona-inĩ mao ma gwĩtheria,[†] na o ĩmwe yaiyũragio nĩ ngeereni kuuma mĩrongo ĩĩrĩ nginya mĩrongo ĩtatũ.

⁷ Nake Jesũ akĩira ndungata icio atĩrĩ, “Iyũriai ndigithũ maaĩ”; nacio ikĩyũria riita.

⁸ Agĩcooka agĩciĩra atĩrĩ, “Rĩu tahiai ĩmwe mũtwarĩre mũtabania wa iruga.”

Nacio igĩĩka o ũguo, ⁹ nake mũtabania wa iruga agĩcama maaĩ macio maagarũrĩtwo magatuĩka ndibei. Ndaamenyaga kũrĩa yoimĩte, o na gũtuĩka ndungata iria ciatahĩte maaĩ nĩciamenyaga. Hĩndĩ ĩyo agĩta mũhikania keheri-inĩ ¹⁰ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũndũ aambaga kũruta ndibei ĩrĩa njega, na ageni maarĩkia kũnyua mũno, agacooka akaruta ĩrĩa ĩtarĩ njega; no wee ũkũigĩte ĩrĩa njega nginya rĩu.”

¹¹ Kĩu nĩkĩo kĩa kĩa mbere kĩrĩa Jesũ aaringire, na aakĩringĩre kũu Kana ya Galili. Akĩonania riiri wake, nao arutwo ake makĩmwĩtĩkia.

Jesũ Gũtheria Hekarũ

¹² Thuutha ũcio agĩkũrũka Kaperinaumu, marĩ na nyina, na ariũ a nyina, o na arutwo ake. Magĩĩkara kuo matukũ manini.

¹³ Rĩrĩa Bathaka ya Ayahudi yakuhĩrĩrie-rĩ, Jesũ akĩambata, agĩthĩĩ Jerusalemu. ¹⁴ Kũu hekarũ-inĩ nĩakorire andũ makĩendia ng’ombe, na ng’onde, na ndutura,[‡] o na angĩ maikarĩte metha-inĩ magĩceenjia mbeeca. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio agĩthondeka mũcarica wa mikanda, na akĩmarutũrũra othe kuuma hekarũ-inĩ, hamwe na ng’onde, na ng’ombe; akĩhurunja mbeeca cia arĩa maacenjagia mbeeca na akĩng’aũrania metha ciao. ¹⁶ Nao arĩa meendagia ndutura akĩmeera atĩrĩ, “Eheriai ici gũkũ! Mwahota atĩa gũtua nyũmba ya Baba ndũnyũ!”

¹⁷ Nao arutwo ake makĩrĩrikana nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Kĩyo kĩrĩa ndĩ nakĩo kĩa nyũmba yaku nĩkĩo gĩkaandĩa.”

¹⁸ Hĩndĩ ĩyo Ayahudi makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ kĩa kĩrĩkũ ũngĩtũringĩra gĩa gũtuonia ũhoti ũrĩa ũrĩ naguo wa gwĩka maũndũ macio mothe?”

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Thariai hekarũ ĩno, na nĩngũmĩaka rĩngĩ na mĩthenya ĩtatũ.”

²⁰ Nao Ayahudi magĩcookia atĩrĩ, “Hekarũ ĩno yakirwo na mĩaka mĩrongo ĩna na ĩtandatũ, nawe ũkũmĩaka na mĩthenya ĩtatũ?” ²¹ No rĩrĩ, hekarũ ĩrĩa aaragia ũhoro wayo nĩ mwĩrĩ wake. ²² Na thuutha wake kũriũkio kuuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, arutwo ake makĩrĩrikana ũrĩa oigĩte. Nao magĩĩtĩkia Maandĩko, o na ciugo icio Jesũ aarĩtie.

²³ Na rĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa aarĩ Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Bathaka, andũ aingĩ makĩona ciamia iria aaringaga, nao magĩĩtĩkia rĩitwa rĩake. ²⁴ No Jesũ ndaigana kũmeĩhokera, nĩgũkorwo nĩooĩ andũ othe. ²⁵ Ndaabataragio nĩ ũira wa mũndũ, ũkonĩ mũndũ ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo nĩamenyaga kĩrĩa kĩrĩ thĩnĩ wa mũndũ.

3

Jesũ na Nikodemo

¹ Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wa Afarisai wetagwo Nikodemo, warĩ wa kĩa kĩrĩa gĩathanaga kĩa Ayahudi. ² Nĩokire kũrĩ Jesũ ũtukũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, nĩtũũĩ we ũrĩ mũrutani uumĩte kũrĩ Ngai. Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kũringa ciamia iria ũringaga Ngai atarĩ hamwe nake.”

³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũngĩona ũthamaki wa Ngai atangĩciarwo rĩngĩ.”

⁴ Nake Nikodemo akĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ angĩciarwo atĩa arĩ mũkũrũ? Ti-itherũ ndangĩhota gũtoonya nda ya nyina hĩndĩ ya keerĩ nĩguo aciarwo!”

[†] 2:6 Ayahudi meetĩkitie mũndũ nĩanyiitagwo nĩ thaahu o mũthenya, na nĩkĩo meethambaga moko hĩndĩ ciothe.

[‡] 2:14 Nyamũ cia kũrutwo magongona ciendagĩrio Ayahudi arĩa moimaga mabũrũri mangĩ magooka gũkũngũria ciathĩ icio.

⁵ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, gũtirĩ mũndũ ũngĩtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai atangĩciarwo na maaĩ na Roho. ⁶ Mwĩrĩ ũciaraga mwĩrĩ, no Roho aciaraga roho. ⁷ Ndũkagegio nĩ ũguo ndoiga atĩ, ‘No nginya ũciarwo rĩngĩ.’ ⁸ Rũhuho rũhurutana na kũrĩa rũngĩenda. Ũiguaga rũkĩhurutana, no ndũmenyaga kũrĩa rumĩte kana kũrĩa rũrorete. Ũguo noguo gũtariĩ harĩ mũndũ ũrĩa wotho ũciarĩtwo nĩ Roho.”

⁹ Nake Nikodemo akĩmũũria atĩrĩ, “Ũndũ ũcio ũngĩhoteka atĩa?”

¹⁰ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũrĩ mũrutani wa Isiraeli na ndũrataũkĩrwo nĩ maũndũ maya? ¹¹ Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, twaragia ũrĩa tũũĩ, na tũkoimbũra ũrĩa tuonete, no inyuĩ, mũtĩitĩkagĩra ũira witũ. ¹² Ndakwĩra maũndũ ma gũkũ thĩ, waga gwĩtikia; ũngĩtikia atĩa ingĩkwĩra maũndũ ma na igũrũ? ¹³ Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wathiĩ igũrũ tiga ũrĩa woimire igũrũ, na nĩwe Mũrũ wa Mũndũ.” ¹⁴ Na o ta ũrĩa Musa aambararirie nyoka ya gĩcango werũ-inĩ, ũguo no taguo Mũrũ wa Mũndũ akaambarario, ¹⁵ nĩguo ũrĩa wotho ũmwĩhokete agĩe na muoyo wa tene na tene.

¹⁶ “Nĩgũkorwo Ngai nĩendire kĩrĩndĩ, akĩruta Mũrũ wake wa mũmwe, nĩgeetha mũndũ o wotho ũmwĩtikĩtie ndakoore, no agĩe na muoyo wa tene na tene. ¹⁷ Nĩgũkorwo Ngai ndaatũmire Mũrũwe gũkũ thĩ aciirithie kĩrĩndĩ, no nĩguo kĩrĩndĩ kĩhonoke nĩ ũndũ wake. ¹⁸ ũrĩa wotho ũmwĩtikĩtie ti wa gũciirithio, no ũrĩa wotho ũtamwĩtikĩtie ũcio nĩarĩkĩtie gũtũirwo ciira, nĩgũkorwo ndehokete rĩitwa rĩa Mũrũ wa Ngai wa mũmwe. ¹⁹ Rĩrĩ nĩrĩo ituĩro: ũtheri nĩwokire gũkũ thĩ, no andũ makĩenda nduma gũkĩra ũtheri, nĩ ũndũ ciĩko ciao ciarĩ njũru. ²⁰ Mũndũ o wotho wĩkaga ũũru nĩathũire ũtheri, na ndangiumĩra ũtheri-inĩ nĩ gwĩtigĩra ciĩko ciake itikoimbũke. ²¹ No mũndũ ũrĩa wotho wĩkaga maũndũ ma ma nĩoimagĩra ũtheri-inĩ, nĩguo kuonekane kũna atĩ ũguo ekĩte nĩ Ngai ũmũhotithĩtie.”

Ũira wa Johana Mũbatithania ũkonĩ Jesũ

²² Thuutha wa ũguo, Jesũ na arutwo ake nĩmoimagarire magĩthĩ bũrũri wa Judea, kũrĩa aikarangire nao, na akabatithanagia. ²³ O nake Johana nĩabatithanagĩria Ainoni gũkuhĩ na Salimu, nĩgũkorwo kũu nĩ kwarĩ maaĩ maingĩ, nao andũ nĩmookaga kuo kaingĩ kaingĩ mabatithio. ²⁴ (Hĩndĩ iyo Johana ndaakoretwo aikĩtio njeera.) ²⁵ Nĩ kwagĩire na ngarari gatagatĩ-inĩ ka arutwo amwe a Johana na Mũyahudi ũmwe ũhoru-inĩ wa mĩtugo yao ya gwĩtheria. ²⁶ Magĩũka kũrĩ Johana makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, mũndũ ũrĩa mũraarĩ nake mũrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Jorodani, ũrĩa wee warutire ũira ũmũkonĩ-rĩ, nĩarabatithania, nao andũ othe nĩmarathĩ kũrĩ we.”

²⁷ ũhoru-inĩ ũcio Johana agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ ndarĩ ũndũ angĩamũkĩra o tiga ũrĩa aheetwo kuuma igũrũ. ²⁸ Inyuĩ ene no mũheane ũira muuge atĩ nĩndoigire atĩrĩ, ‘Nĩ ti nĩ Kristũ, no ndũmĩtwo njũke mbere yake.’ ²⁹ Mũhiki nĩ wa mũhikania. No rĩrĩ, mũrata wa mũhikania ũrĩa ũmũrũgamĩrĩre nĩamũthikagĩrĩria, na akaĩyũrwo nĩ gĩkeno rĩrĩa aigua mũgambo wa mũhikania. Gĩkeno ta kũu nĩkĩo ndĩ na kĩo, na rĩu nĩgĩkinyanĩru. ³⁰ We no nginya akĩrĩrĩrie kũneneha, na nĩ ngĩrĩrĩrie kũnyĩha.

³¹ “ũrĩa uumĩte igũrũ nĩ mũnene kũrĩ andũ othe; nake ũrĩa uumĩte thĩ nĩ wa gũkũ thĩ, na maũndũ marĩa aragia no ma gũkũ thĩ. ũrĩa uumĩte igũrũ arĩ igũrũ rĩa andũ arĩa angĩ othe. ³² We oimbũraga maũndũ marĩa onete na akaigua no gũtirĩ mũndũ o na ũmwe wĩtikagĩra ũira wake. ³³ Mũndũ ũrĩa wĩtikĩrĩte ũira ũcio nĩahũũrĩte mũhũũri atĩ Ngai nĩ wa ma. ³⁴ Nĩgũkorwo ũrĩa Ngai atũmĩte aragia ciugo cia Ngai nĩ ũndũ Ngai aheanaga Roho hatarĩ gĩthimi. ³⁵ Ithe nĩendete Mũriũ na nĩ aigĩte indo ciothe moko-inĩ make. ³⁶ ũrĩa wotho wĩtikĩtie Mũriũ, arĩ na muoyo wa tene na tene, no ũrĩa wotho ũregete Mũriũ ndakona muoyo, nĩgũkorwo egũtũũra arakarĩrwo nĩ Ngai.”

4

Jesũ Kwaria na Mũtumia Mũsamarĩa

¹ Afarisai nĩmaiguire atĩ Jesũ nĩagĩaga na arutwo aingĩ gũkĩra Johana na akabatithia, ² o na gũtũũka, ti Jesũ wabatithanagia, no nĩ arutwo ake. ³ Hĩndĩ irĩa Mwathani aamenyire ũhoru ũcio, akiuma Judea na agĩcooka Galili o rĩngĩ.

⁴ Na rĩrĩ, no nginya angĩatuĩkanĩirie bũrũri wa Samaria. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio, agĩkinya itũũra rĩarĩ Samaria rĩetagwo Sukaru, hakuhĩ na gĩthaka kĩrĩa Jakubu aaheete mũriũ Jusufu. ⁶ Nakĩo gĩthima kĩa Jakubu nĩkuo kĩarĩ, nake Jesũ, tondũ wa kũnoga nĩ rũgendo, agĩkara thĩ hau gĩthima-inĩ. Na kwarĩ ta thaa thita.

⁷ Na rĩrĩa mūtumia ũmwe Mũsamaria okire gũtaha maaĩ-rĩ, Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “No ũũhe maaĩ ma kũnyua?” ⁸ (Hĩndĩ iyo arutwo ake nĩmathiĩte kũgũra irio itũũra-inĩ.)

⁹ Nake mūtumia ũcio Mũsamaria akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ũrĩ Mũyahudi na nĩ ndĩ mūtumia Mũsamaria. Ũngĩkĩhooya gĩa kũnyua atĩa?” (Nĩgũkorwo Ayahudi matirĩ ngwatanĩro na Asamaria.)

¹⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Korwo nĩũũĩ kĩheo kĩa Ngai na ũkamenya nũũ ũrakũhooya maaĩ ma kũnyua, wee nĩwe ũngĩamũhooya nake nĩangĩakũhe maaĩ ma muoyo.”

¹¹ Nake mūtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ndũrĩ na kĩndũ gĩa gũtaha maaĩ nakĩo, na gĩthima gĩkĩ nĩ kĩriku. Ũngĩkĩruta kũ maaĩ macio ma muoyo? ¹² Anga ũkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Jakubu ũrĩa watũheire gĩthima gĩkĩ, na we mwene aatũũrite anyuuaga maaĩ kuuma kĩo o hamwe na ariũ ake na ndũũru ciake cia mbũri na cia ng’ombe?”

¹³ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũndũ o wotho ũnyuuaga maaĩ maya nĩanyootaga rĩngĩ, ¹⁴ no ũrĩa wotho ũkũnyua maaĩ marĩa ngaamũhe ndarĩ hĩndĩ akaanyoota. Ti-itherũ, maaĩ marĩa ngũmũhe megũtuĩka gĩthima kĩa maaĩ thĩinĩ wake, gĩtherũkage muoyo wa tene na tene.”

¹⁵ Nake mūtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, he maaĩ macio nĩguo ndikananyooto rĩngĩ, na ndige gũũkaga haha gũtaha maaĩ.”

¹⁶ Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ wĩte mũthuuriguo mũũke nake.”

¹⁷ Nake mūtumia ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na mũthuuri.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ waria ma rĩrĩa woiga atĩ ndũrĩ na mũthuuri. ¹⁸ Ũhoru wa ma nĩ atĩ ũkoretwo ũrĩ na athuuri atano, na mũndũ mũrũme ũrĩa ũrĩ nake rĩu ti mũthuuriguo.* Ũguo woiga nĩ ũhoru wa ma.”

¹⁹ Nake mūtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩndĩrona atĩ wee ũrĩ mũnabii.

²⁰ Maithe maitũ maahooyagĩra Ngai kĩrĩma-inĩ gĩkĩ, no inyuĩ Ayahudi muugaga atĩ Jerusalemu nokuo kũndũ kũrĩa twagĩrĩrwo nĩkũhooyagĩra Ngai.”

²¹ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Mūtumia ũyũ, njĩtikia, kũrĩ ihinda rĩroka rĩrĩa mũtakaa-hooyagĩra Baba kĩrĩma-inĩ gĩkĩ o na kana Jerusalemu. ²² Inyuĩ Asamaria mũhooyaga kĩrĩa mũtooi; no ithuĩ tũhooyaga kĩrĩa tũũĩ, nĩgũkorwo ũhonokio uumĩte kũrĩ Ayahudi.†

²³ No ihinda nĩrĩroka na rĩu nĩrĩkinyu, rĩrĩa arĩa mahooyaga na ma makaahooyaga Baba na roho, na mamũhooyage na ma, nĩgũkorwo nĩ andũ ta acio Baba acaragia a kũmũhooyaga. ²⁴ Ngai nĩ roho, nao arĩa mamũhooyaga no nginya mamũhooyage na roho, na mamũhooyage na ma.”

²⁵ Nake mūtumia ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩnjũũĩ atĩ Mesia” (ũrĩa wĩtagwo Kristũ) “nĩarooka. Hĩndĩ irĩa agooka nĩagatũtaarĩria maũndũ mothe.”

²⁶ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ndĩrakwarĩria nĩ nĩ we.”

Arutwo Gũcooka harĩ Jesũ

²⁷ O ihinda-inĩ rĩu arutwo ake magĩũka, na makĩgega maakora akĩaranĩria na mūtumia. No gũtirĩ o na ũmwe woririe atĩrĩ, “Nĩ kĩũrenda?” kana akĩũria, “Ũraaranĩria nake nĩkĩ?”

²⁸ O hĩndĩ iyo mūtumia ũcio agĩtiga ndigithũ yake ya maaĩ, agĩcooka itũũra-inĩ, akĩira andũ atĩrĩ, ²⁹ “Ũkai, mũkone mũndũ wanjĩra maũndũ marĩa mothe ndaaneka. ũcio no akorwo nĩwe Kristũ?” ³⁰ Nao makiuma kũu itũũra-inĩ, magĩthĩ harĩa Jesũ aarĩ.

³¹ Mũira wa makinye, arutwo ake makĩmũringĩrĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Rabii, rĩa irio.”

* 4:18 Ayahudi moigaga atĩ mūtumia nĩangĩateirwo nĩ athuuri eerĩ kana atatũ, no angĩakĩirie hau onekaga arĩ mũndũ mwĩhia biũ. † 4:22 Asamaria maarĩ na maandĩko ma mabuku o marĩa matano ma Musa, na matiametikĩtie mothe. Meetikĩtie Mesia, we Mũhonokia, akoima kũrĩ Ayahudi.

³² Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Ndĩ na irio cia kũrĩa, iria mũtarĩ ũndũ wacio mũũĩ.”

³³ Nao arutwo ake makĩũrania atĩrĩ, “Kaĩ hihi harĩ mũndũ ũmũreheire irio?”

³⁴ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Irio ciakwa nĩ gwĩka wendi wa ũrĩa wandũmire na kũrĩkia wĩra wake. ³⁵ Githĩ mũtiugaga atĩ, ‘Nĩ mĩeri ĩna ĩtigarĩte magetha makinye?’ Ngũmwĩra atĩrĩ, hingũrai maitho manyu muone mĩgũnda! Magetha nĩmakinyu. ³⁶ O na rĩu mũgethi nĩagĩaga na mũcaara wake, o na nĩagethaga magetha ma muoyo wa tene na tene, nĩgeetha mũhaandi na mũgethi makenanĩre hamwe. ³⁷ Amu nĩ ũhoru wa ma ũrĩa uugaga atĩ, ‘Ŭmwe ahaandaga, nake ũngĩ akagetha.’ ³⁸ Nĩ ndaamũtũmire mũkagethe kĩrĩa mũtarutĩre wĩra. Angĩ nĩo marutĩte wĩra mũritũ, na inyuĩ mũkagetha uumithio wa wĩra wao.”

Asamaria Aingĩ Gwĩtĩkia

³⁹ Nao Asamaria aingĩ kuuma itũũra rĩu makĩmwĩtĩkia nĩ ũndũ wa ũira wa mũtumia ũcio, tondũ nĩameerire atĩrĩ, “Nĩanjĩrĩre maũndũ marĩa mothe ndaneeka.” ⁴⁰ Nĩ ũndũ ũcio, hĩndĩ ĩrĩa Asamaria mokire kũrĩ Jesũ, makĩmũringĩrĩria aikaranie nao, nake agĩkara mĩthenya ĩrĩ. ⁴¹ Na tondũ wa ciugo ciake, andũ angĩ aingĩ magĩtĩkia.

⁴² Magĩkĩra mũtumia ũcio atĩrĩ, “Ithuĩ tũtĩretĩkia no ũndũ wa ũrĩa ũratwĩrĩre; rĩu nĩtwĩguĩrĩre ithuĩ ene na tũkamenya atĩ mũndũ ũyũ ti-itherũ nĩwe Mũhonokia wa kĩrĩndĩ.”

Jesũ Kũhonia Mwana wa Mũnene

⁴³ Thuutha wa mĩthenya ĩyo ĩrĩ, akiumagara agĩthĩ Galili. ⁴⁴ (Amu Jesũ we mwene nĩoigĩte atĩ mũnabii ndatĩagwo bũrũri-inĩ wake mwene.) ⁴⁵ Rĩrĩa aakinyire Galili, andũ a Galili makĩmũnyiita ũgeni. Nĩmonete ũrĩa wothe ekĩte Jerusalemu hĩndĩ ya Gĩathĩ gĩa Bathaka, nĩgũkorwo o nao maarĩ kuo.

⁴⁶ O rĩngĩ agĩceera Kana ya Galili, kũrĩa aagarũrĩte maaĩ magatuĩka ndibei. Na kũu Kaperinaumu nĩ kwarĩ na mũndũ ũmwe mũnene warĩ na mũriũ mũrũaru. ⁴⁷ Rĩrĩa mũndũ ũcio aaigũre atĩ Jesũ nĩoimĩte Judea agooka Galili, agĩthĩ kũrĩ we, akĩmũthaitha athĩ akahonie mũriũ, ũrĩa warĩ hakuhĩ gũkua.

⁴⁸ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Inyuĩ mũtangĩona ciama na morirũ, mũtingĩtĩkia.”

⁴⁹ Nake mũnene ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩtũikũrũke mwana wakwa atanakua.”

⁵⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Inũka. Mũrũguo nĩekũhona.”

Mũndũ ũcio agĩtĩkia ũguo Jesũ aamwĩrĩre, na akĩinũka. ⁵¹ Naarĩ njĩra akĩinũka, ndungata ciake ikĩmũtũnga na ndũmĩrĩri atĩ mũrũwe arĩ o muoyo. ⁵² Rĩrĩa aamoorirĩe nĩ ta thaa ciigana mũriũ aambĩrĩrie kũigua wega, makĩmwĩra atĩrĩ, “Ira thaa mũgwanja nĩguo araahonire.”

⁵³ Nake ithe akĩmenya atĩ thaa icio nocio Jesũ aramwĩrĩte atĩrĩ, “Mũrũguo nĩekũhona.” Nĩ ũndũ ũcio we na nyũmba yake yothe magĩtĩkia.

⁵⁴ Gĩkĩ nĩkĩo kĩarĩ kĩa gĩa keerĩ kĩrĩa Jesũ aaringire kũu Galili, oimĩte Judea.

5

Jesũ Kũhonania Karia-inĩ

¹ Thuutha wa maũndũ macio Jesũ nĩambatire Jerusalemu tondũ nĩ kwarĩ na gĩathĩ kĩa Ayahudi. ² Na rĩrĩ, kũu Jerusalemu hakuhĩ na Kĩhingo-kĩa-Ng’ondũ nĩ kwarĩ na karia geetagwo na Kĩhibirania Bethesida, nako gaathiũrũrũkĩrio nĩ ithaku ithano ciarĩ ngite. ³ Kũu nĩkuo gwakomagwo nĩ ikundi nene cia andũ arĩa maarĩ arũaru, ta atumumu, na cionje, na arĩa maakuĩte ciĩga (meetereire maaĩ moinjugwo. ⁴ Nĩgũkorwo nĩ kũrĩ hĩndĩ mũraika wa Mwathani aikũrũkaga akoinjuga maaĩ karia-inĩ kau; na mũndũ wa mbere kũrika kuo maaĩ moinjugwo, nĩahonagio mũrimũ o wothe ũrĩa aarĩ naguo.) ⁵ Na hau nĩ haarĩ mũndũ ũmwe watũũrĩte arĩ mũrũaru mĩaka mĩrongo ĩtatũ na ĩnana. ⁶ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire akomete hau, na akĩmenya atĩ atũũrĩte ũguo ihinda iraaya, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũkwenda kũhonio?”

⁷ Nake mündũ ũcio warũarĩte akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ndirĩ na mündũ wa kũndikia thĩinĩ wa karia rĩrĩa maaĩ moinjugwo. Ngĩgeria gũtoboka thĩinĩ-rĩ, mündũ ũngĩ agatoboka mbere yakwa.”

⁸ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra, oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware!” ⁹ Na o rĩmwe mündũ ũcio akĩhona, akĩoya kĩbarĩ gĩake, na agĩtwara.

Na rĩrĩ, mũthenya ũcio gwekĩkire ũguo warĩ wa Thabatũ, ¹⁰ na nĩ ũndũ ũcio Ayahudi makĩira mündũ ũcio wahonetio atĩrĩ, “Ũmũthĩ nĩ mũthenya wa Thabatũ; watho ndũg-wĩtĩkĩrĩtie ũkuue kĩbarĩ gĩaku.”

¹¹ Nowe akĩmacookeria atĩrĩ, “Mündũ ũrĩa ũũhonirie anjĩrĩre atĩrĩ, ‘Oya kĩbarĩ gĩaku, wĩtware.’”

¹² Nĩ ũndũ ũcio makĩmũũria atĩrĩ, “Mündũ ũcio ũkwĩrĩre woe kĩbarĩ wĩtware nũũ?”

¹³ Mündũ ũcio wahonetio ndaamenyaga nũũ wamũhonetie, tondũ Jesũ aakoretwo orĩre kĩrĩndĩ-inĩ kĩrĩa kĩarĩ hau.

¹⁴ Thuutha ũcio Jesũ akĩmũkora hekarũ-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “One, rĩu nĩũhonete. Ndũgacooke kwĩhia ndũkae gũkorwo nĩ ũndũ mũũru kũrĩ ũcio.” ¹⁵ Nake mündũ ũcio agĩthĩ na akĩira Ayahudi atĩ Jesũ nĩwe wamũhonetie.

Kũgĩa Muoyo thĩinĩ wa Mũriũ

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Ayahudi makĩnyariira Jesũ, tondũ ekĩte maũndũ macio mũthenya wa Thabatũ. ¹⁷ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Baba atũũrĩte o arĩ wĩra-inĩ wake nginya rĩu, na o na nĩ no ndĩraruta wĩra.” ¹⁸ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũu, Ayahudi magĩkĩrĩrĩria kũgeria kũmũũraga; nĩgũkorwo to mũthenya wa Thabatũ aathũkagia, no o na nginya nĩetaga Ngai ithe wake mwene, na ũguo akeiganania na Ngai.

¹⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Mũriũ ndarĩ ũndũ angĩka we mwene, tĩa o ũrĩa onaga Ithe agĩka, nĩgũkorwo maũndũ marĩa Ithe ekaga no mo Mũriũ o nake ekaga. ²⁰ Nĩgũkorwo Ithe nĩendete Mũriũ, na nĩamuonagia maũndũ mothe marĩa ekaga, ĩĩ, na nĩakamuonia maũndũ manene o na gũkĩra maya, nĩgeetha o na inyuĩ mũgege. ²¹ O ta ũrĩa Ithe ariũkagia andũ arĩa akuũ akamahe muoyo, noguo o nake Mũriũ aheaga muoyo o ũrĩa angĩenda kũhe. ²² Na ningĩ-rĩ, ithe ndarĩ mündũ atuagĩra ciira, no ehokeire Mũriũ ũtuanĩri wothe wa ciira,* ²³ nĩgeetha andũ othe matĩage Mũriũ o ta ũrĩa matĩaga Ithe. ũrĩa ũtatĩaga Mũriũ ndatĩaga Ithe ũrĩa wamũtũmire.

²⁴ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wothe ũiguaga kiugo gĩakwa na agetĩkia ũrĩa wandũmire, arĩ na muoyo wa tene na tene; na ti wa gũciirithio nĩarikĩtie kuuma gĩkuũ-inĩ agatoonya muoyo-inĩ. ²⁵ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, kũrĩ ihinda rĩrooka, na rĩu nĩikinyu rĩrĩa akuũ makaigua mũgambo wa Mũrũ wa Ngai, nao arĩa makaũigua nĩ magaatuũra muoyo. ²⁶ Nĩgũkorwo o ta ũrĩa Ithe arĩ na muoyo thĩinĩ wake mwene, no taguo ahotithĩtie Mũriũ kũgĩa na muoyo thĩinĩ wake mwene. ²⁷ Na nĩamũheete ũhoti wa gũtuanĩra ciira nĩ tondũ nĩ Mũrũ wa Mündũ.

²⁸ “Mũtikagegio nĩ ũhoru ũcio, nĩgũkorwo ihinda nĩrĩroka rĩrĩa andũ arĩa othe marĩ mbĩrĩra-inĩ makaigua mũgambo wake ²⁹ na moime kuo, arĩa mekĩte wega mariũke nĩguo matũũre muoyo, nao arĩa mekĩte ũũru mariũke nĩguo matũũrwo ciira. ³⁰ Ndirĩ ũndũ ingĩhota gwĩka nĩ mwene; nduanagĩra ciira kũringana na ũrĩa njiguaga, na itua rĩakwa nĩ rĩa kĩhoto, nĩgũkorwo ndicaragia gwĩkenia nĩ mwene, tĩa gũkenia ũrĩa wandũmire.

Ũira Ũkonĩ Jesũ

³¹ “Ingĩheana ũira ũgonĩ nĩ mwene-rĩ, ũira ũcio wakwa ndũngĩtuĩka wa ma. ³² Nĩ kũrĩ na ũngĩ ũrĩa uumbũraga ũhoru wakwa, na nĩnjũũ atĩ ũira wake igũrũ rĩakwa nĩ wa ma.

³³ “Inyuĩ nĩmwatũmanire kũrĩ Johana, nake nĩaheanire ũira wa ma. ³⁴ Ti atĩ nĩnjĩtikagĩra ũira wa mündũ; no nĩndĩũgwetaga nĩgeetha mũhonokio. ³⁵ Johana aarĩ tawa ũrĩa wakanire na ũkĩmũrĩka, na inyuĩ mũgĩthuura gũkenera ũtheri wake kwa ihinda.

* 5:22 Ayahudi meetĩkĩtie atĩ Ngai Ithe nĩwe warĩ mũciirithia wa andũ othe. Nĩ ũndũ ũcio ũrutani ũyũ nĩmawonire ta ũtaarĩ wa ma.

³⁶ “Niĩ ndĩ na ũira mūnene gūkĩra ũcio wa Johana. Nĩgũkorwo wĩra ũrĩa Baba aaheete ndĩkie, na noguo ndĩraruta, nĩguo uumbũraga atĩ Baba nĩwe ũndũmĩte. ³⁷ Nake Baba ũrĩa wandũmire nĩaheanĩte ũira ũngoniĩ we mwene. Inyuĩ mūtĩrĩ mwaigua mũgambo wake kana mūkona ũrĩa atarĩ, ³⁸ o na kiugo gĩake gĩtitũũraga thĩinĩ wanyu, tondũ mūtĩitĩkie ũrĩa aatũmire. ³⁹ Inyuĩ mūtũiragia Maandĩko tondũ mwĩciiragia atĩ na ũndũ wamo nĩmwĩgwatĩire muoyo wa tene na tene. Maandĩko macio nĩmo moimbũraga ũhoru ũrĩa ũngoniĩ, ⁴⁰ no nĩmũregaga gũũka kũrĩ niĩ mũgĩe na muoyo.

⁴¹ “Niĩ ndĩitĩkagĩra ũgooci kuuma kũrĩ andũ, ⁴² no inyuĩ nĩndĩmũũ. Ngamenya atĩ inyuĩ mūtĩrĩ na wendo wa Ngai ngoro-inĩ cianyu. ⁴³ Njũkĩte thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Baba na mūtĩnjĩtikagĩra; no mũndũ ũngĩ angĩũka na rĩitwa rĩake mwene, nĩmũkũmwĩtikĩra. ⁴⁴ Mũngĩtikĩra atĩa angĩkorwo mwĩtikagĩra ũgooci kuuma kũrĩ andũ arĩa angĩ, no mūtĩcaragia ũgooci ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai o ũcio ũmwe?

⁴⁵ “No mūtĩgeciirie atĩ nĩngamũthitanga mbere ya Baba. Musa ũrĩa inyuĩ mwĩhokeete nĩwe mũmũthitangi. ⁴⁶ Korwo nĩmwĩtikĩtie Musa-rĩ, no mũnjĩtikie, nĩgũkorwo nĩ ũhoru wakwa aandĩkire. ⁴⁷ No kuona atĩ mūtĩitĩkie ũrĩa aandĩkire-rĩ, mũngĩgĩtikĩra atĩa ũrĩa njugaga?”

6

Jesũ Kũhũũnia Andũ Ngiri Ithano

¹ Thuutha wa maũndũ macio, Jesũ akĩringa mūrĩmo ũrĩa ũngĩ wa Iria rĩa Galili (na norĩo rĩitagwo Iria rĩa Tiberia), ² nakĩo kĩrĩndĩ kĩnene kĩa andũ gĩkĩmũrũmĩrĩra tondũ nĩkĩoneete ciama iria aaringĩire andũ arĩa maarĩ arũaru. ³ Nake Jesũ akĩambata kĩrĩma-inĩ, agĩkara thĩ marĩ hamwe na arutwo ake. ⁴ Nakĩo Gĩathĩ gĩa Bathaka ya Ayahudi nĩgĩakuhĩrĩirie.

⁵ Rĩrĩa Jesũ aarorire akĩona kĩrĩndĩ kĩnene gĩgĩũka kũrĩ we, akĩũria Filipu atĩrĩ, “Tũkũgũra mĩgate kũ andũ aya marĩe?” ⁶ Oriorie ũguo nĩguo amũgerie, nĩgũkorwo we nĩooĩ ũrĩa egwĩka.

⁷ Nake Filipu akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũcara wa mĩeri ĩnana ndũngĩgũra mĩgate ya kũigana nĩguo o mũndũ arũme kenyũ!”

⁸ Nake mũrutwo ũngĩ wake wetagwo Anderea, mūrũ wa nyina na Simoni Petero, akiuga atĩrĩ, ⁹ “Haha harĩ kahĩ karĩ na mĩgate ĩtano ya mũtu wa cairi na thamaki igĩrĩ nini, no ingĩkũigana atĩa andũ marĩ aingĩ ũũ?”

¹⁰ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ĩraai andũ maikare thĩ.” Hau maarĩ haarĩ na nyeki nyingĩ, nao arũme magĩikara thĩ, na maarĩ ta arũme ngiri ithano. ¹¹ Jesũ agĩcooka akĩoya mĩgate ĩyo, agĩcookia ngaatho na akĩgaĩra arĩa maikarĩte thĩ kũringana na mũigana ũrĩa o mũndũ angĩendire. Agĩcooka agĩika o ũguo na thamaki.

¹² Rĩrĩa othe maarĩire na makĩhũũna, akĩira arutwo ake atĩrĩ, “Ũnganiai cienyũ iria ciatigara. Mũtikareke kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩũrĩre.” ¹³ Nĩ ũndũ ũcio magĩciũngania, makĩiyũria ikabũ ikũmi na igĩrĩ na icunjĩ cia mĩgate ĩrĩa ĩtano ya cairi, iria ciatigirio nĩ andũ acio maarĩkia kũrĩa.

¹⁴ Thuutha wa andũ kuona ciama iria Jesũ aaringĩte, makĩambĩrĩria kuuga atĩrĩ, “Ti-itherũ ũyũ nĩwe mũnabii ũrĩa ũgooka gũkũ thĩ.” ¹⁵ Nake Jesũ akĩmenya atĩ nĩmendaga mamũtue mũthamaki wao na hinya, nĩ ũndũ ũcio akĩmeherera o rĩngĩ, akĩambata kĩrĩma-inĩ arĩ wiki.

Jesũ Kũgerera Maaĩ Igũrũ

¹⁶ Rĩrĩa gwakinyire hwaĩ-inĩ arutwo ake magĩikũrũka nginya iria-inĩ, ¹⁷ magĩtoonya marikabu, makĩringa iria marorete Kaperinaumu. Hĩndĩ ĩyo kwarĩ nduma, na Jesũ ndaathiĩte kũrĩ o. ¹⁸ Nĩ kwarĩ na makũmbĩ ma maaĩ tondũ wa rũhuho rũnene rũrĩa rwahurutanaga. ¹⁹ Na hĩndĩ ĩrĩa maatwarĩthĩtie marikabu ta kilomita ithano kana ithathatũ, makĩona Jesũ agĩũka kũrĩ marikabu-inĩ agereire maaĩ igũrũ; nao makĩmaka.

²⁰ Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ nĩ; tigai gwĩtigĩra.” ²¹ Magĩtikĩra atoonye thĩinĩ wa marikabu, na kahinda o kau marikabu igĩkina hũgũrũrũ-inĩ cia kũrĩa maathiiaga.

²² Mũthenya ũcio ũngĩ, kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩarĩ mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria gĩkĩmenya atĩ no marikabu imwe yari ho, na atĩ Jesũ ndaamĩingĩrite hamwe na arutwo ake no maathĩite mari oiki. ²³ No ningĩ gũgĩũka marikabu ingĩ ciumĩte Tiberia ikĩrũgama hakuhĩ na harĩa andũ maarĩĩire mĩgate thuutha wa Mwathani gũcookeria Ngai ngaatho. ²⁴ Na rĩrĩa kĩrĩndĩ kĩamenyire atĩ Jesũ kana arutwo ake gũtirĩ warĩ ho, gĩkĩingĩra marikabu icio, gĩgĩthĩ Kaperinaumu gũcaria Jesũ.

Jesũ nĩwe Mũgate wa Muoyo

²⁵ Rĩrĩa maamũkorire mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa iria makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, ũkinyire gũkũ rĩ?”

²⁶ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, inyuĩ mũtiranjaria nĩ ũndũ wa ciama iria mũronire, no nĩ ũndũ nĩmũrariire mĩgate mũrahũũna. ²⁷ Tigagai gũtangĩkĩra irio iria ithũkaga, no mwĩtangagei nĩ ũndũ wa irio iria cia gũtũura nginya muoyo-inĩ wa tene na tene, iria Mũrũ wa Mũndũ akaamũhe. ũcio nĩwe Ngai Ithe ahũũrite mũhũuri wa gwĩtikĩrĩka.”

²⁸ Magĩcooka makĩmũũria atĩrĩ, “Twagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩgeetha tũrutage mawĩra marĩa Ngai endaga?”

²⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Wĩra wa Ngai nĩ ũyũ: nĩ mwĩtikie ũrĩa we atũmĩte.”

³⁰ Nĩ ũndũ ũcio makĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ ciama irĩkũ ũgũtũringĩra tuone nĩguo tũg-wĩtikie? ũgwĩka atĩa? ³¹ Maithe maitũ ma tene maarĩaga mana kũu werũ-inĩ; o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: ‘Amaheire mĩgate kuuma igũrũ marĩe.’”*

³² Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ti Musa wamũheire mũgate kuuma igũrũ, no nĩ Baba ũmũheaga mũgate ũrĩa wa ma kuuma igũrũ. ³³ Nĩgũkorwo mũgate wa Ngai nĩ ũrĩa ũikũrũkaga kuuma igũrũ akahe kĩrĩndĩ gĩa thĩ muoyo wa tene na tene.”

³⁴ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, kuuma rĩu tũheage mũgate ũcio.”

³⁵ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ mũgate wa muoyo. Mũndũ ũrĩa ũũkaga kũrĩ nĩ ndakahũũta o na rĩ, na ũrĩa ũnjĩtikĩtie ndakanyoota o na rĩ. ³⁶ No rĩrĩ, o ta ũrĩa ndĩmwĩrite, nĩmũnyonete, no mũtirĩ mũretĩkia. ³⁷ Arĩa othe Baba ahee nĩmarĩũkaga kũrĩ nĩ, na ũrĩa wothĩ ũgooka kũrĩ nĩ ndikamũingata o na rĩ. ³⁸ Nĩgũkorwo ndĩikũrũkĩte kuuma igũrũ njũke gwĩka wendi wakwa nĩ mwene, no njũkĩte gwĩka wendi wa ũrĩa wandũmire. ³⁹ Naguo ũyũ nĩguo wendi wa ũrĩa wandũmire, atĩ ndigaate o na ũmwe wa arĩa othe aaheete, no ngaamariũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa. ⁴⁰ Nĩgũkorwo wendi wa Baba nĩ atĩ ũrĩa wothĩ wonete Mũriũ na akamwĩtikia nĩakagĩa na muoyo wa tene na tene, na nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa.”

⁴¹ Ayahudi maigua ũguo makĩambĩrĩa kũng’ong’ora nĩ ũndũ wake tondũ nĩoigĩte atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ mũgate ũrĩa waikũrũkire kuuma igũrũ.” ⁴² Makiuga atĩrĩ, “Githĩ ũyũ ti Jesũ mũrũ wa Jusufu, ũrĩa ithe na nyina tũũĩ? Rĩu angĩhota atĩa kuuga atĩ, ‘Nĩ ndaikũrũkire kuuma igũrũ?’”

⁴³ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũng’ong’ora gatagatĩ-inĩ kanyu. ⁴⁴ Gũtirĩ mũndũ ũngĩũka kũrĩ nĩ ataguucĩrĩrio nĩ Baba ũrĩa wandũmire, na nĩ nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa. ⁴⁵ Nĩ kwandĩkitwo maandĩko-inĩ ma Anabii atĩrĩ, ‘Nao othe makaarutwo ũgoro nĩ Ngai.’ Nake ũrĩa wothĩ ũthikagĩrĩa Baba na akeeruta ũgoro kuuma kũrĩ we, nĩokaga kũrĩ nĩ. ⁴⁶ Gũtirĩ mũndũ ũrĩ ona Baba, tiga o ũrĩa uumĩte kũrĩ Ngai; we wiki nowe wonete Baba. ⁴⁷ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa wĩtikĩtie arĩ na muoyo wa tene na tene. ⁴⁸ Nĩ nĩ nĩ mũgate wa muoyo. ⁴⁹ Maithe manyu ma tene maarĩaga mana mari werũ-inĩ, na no maakuire. ⁵⁰ No ũyũ nĩguo mũgate ũrĩa ũikũrũkĩte kuuma igũrũ, ũrĩa mũndũ angĩrĩa na ndakue. ⁵¹ Nĩ nĩ nĩ mũgate ũrĩa ũrĩ muoyo ũrĩa waikũrũkire kuuma

* 6:31 Ayahudi meciiragia atĩ Mesia oka nĩangĩamaheire irio iria cietagwo mana, iria maithe mao maarĩaga mari werũ-inĩ.

igürũ. Mündũ o wotho ũngĩrĩa mũgate ũyũ, nĩagatũũra tene na tene. Mũgate ũyũ nĩ mwĩrĩ wakwa ũrĩa ngũheana nĩ ũndũ wa muoyo wa andũ a gũkũ thĩ.”

⁵² Hĩndĩ iyo nao Ayahudi makĩambĩrĩria gũkararania mũno o ene, makoorania atĩrĩ, “Mündũ ũyũ angĩhota atĩa gũtũhe mwĩrĩ wake tũrĩe?”

⁵³ Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũtangĩrĩa mwĩrĩ wa Mũrũ wa Mündũ na mũnyue thakame yake, mũtirĩ na muoyo thĩinĩ wanyu. ⁵⁴ ũrĩa wotho ũrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa arĩ na muoyo wa tene na tene, na nĩngamũriũkia mũthenya wa kũrigĩrĩa. ⁵⁵ Nĩgũkorwo mwĩrĩ wakwa nĩ irio kũna, nayo thakame yakwa nĩ kindũ gĩa kũnyua kũna. ⁵⁶ ũrĩa wotho ũrĩaga mwĩrĩ wakwa na akanyua thakame yakwa aikaraga thĩinĩ wakwa na nĩ ngaikara thĩinĩ wake. ⁵⁷ O ta ũrĩa Baba mũtũũra muoyo aandũmire na o ta ũrĩa na nĩ ndũũraga muoyo nĩ ũndũ wa Baba, noguo mündũ ũrĩa ũndũaga agaathũũra muoyo nĩ ũndũ wakwa. ⁵⁸ ũyũ nĩguo mũgate ũrĩa waikũrũkire kuuma igürũ. Maithe manyu maarĩire mana na nĩmakuire, no ũrĩa ũrĩaga mũgate ũyũ egũtũũra tene na tene.” ⁵⁹ Maündũ macio aamaaririe rĩrĩa aarutanaga thunagogi-inĩ kũu Kaperinaumu.

Arutwo Aingĩ Gũtiganĩria Jesũ

⁶⁰ Arutwo ake aingĩ maigua ũguo makiuga atĩrĩ, “Ŭyũ nĩ ũrutani mũritũ mũno, nũũ ũngĩhota kũwĩtikĩra?”

⁶¹ Jesũ amenya atĩ arutwo ake nĩmang’ong’oraga nĩ ũndũ wa ũhoro ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Kaĩ ũhoro ũcio wamũrakaria? ⁶² Ĩ mũngĩkĩona Mũrũ wa Mündũ akĩambata igürũ kũrĩa aarĩ mbere! ⁶³ Roho aheanaga muoyo; mwĩrĩ ndũrĩ kĩene. Ciugo iria ndamwarĩria nĩ roho na nĩcio muoyo. ⁶⁴ No nĩ kũrĩ amwe anyu matarĩ maretĩkia.” Nĩgũkorwo kuuma o kĩambĩrĩria Jesũ nĩooĩ arĩa matetĩkitie, na ũrĩa ũkaamũkunyaĩra. ⁶⁵ Agĩthĩ na mbere, akiuga atĩrĩ, “Nĩkĩo ndamwĩrĩre atĩ gũtirĩ mündũ ũngĩhota gũũka kũrĩ nĩ atahotithĩtio nĩ Baba.”

⁶⁶ Kuuma hĩndĩ iyo, arutwo ake aingĩ makĩhũndũka, na matiacookire kũmũrũmĩrĩra.

⁶⁷ Jesũ akĩũria arĩa ikũmi na eerĩ atĩrĩ, “O na inyuĩ kaĩ mũrenda gũthĩ?”

⁶⁸ Nake Simoni Petero akĩmũcookeria, atĩrĩ, “Mwathani, tũngĩthĩ kũrĩ ũ? Wee nĩwe ũrĩ na ciugo cia muoyo wa tene na tene. ⁶⁹ Nĩtũwĩtikĩtie na tũkamenya atĩ wee nĩwe ũrĩa Mũtheru wa Ngai.”

⁷⁰ Hĩndĩ iyo Jesũ akĩmacookeria akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ ti nĩ ndĩmũthuurĩte mũrĩ ikũmi na eerĩ? No ũmwe wanyu nĩ ndaimono!” ⁷¹ (Aaragia ũhoro wa Judasi mũrũ wa Simoni Isikariota, tondũ o na aakorwo aarĩ ũmwe wa acio ikũmi na eerĩ, nĩwe warĩ amũkunyaĩre thuutha ũcio.)

7

Jesũ Gũthĩ Gĩathĩ gĩa Ithũnũ

¹ Thuutha ũcio, Jesũ nĩaceerangire Galili, nĩ ũndũ ndendaga gũthĩ Judea tondũ Ayahudi akuo nĩmamũcaragia mamũũrage. ² No hĩndĩ rĩa Gĩathĩ gĩa Ithũnũ* kĩa Ayahudi gĩakuhĩrĩrie-rĩ, ³ ariũ a nyina na Jesũ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩwagĩrĩrwo uume gũkũ ũthĩ Judea, nĩguo arutwo aku mone ciama iria ũringaga. ⁴ Gũtirĩ mündũ wendaga kũmenyeka nĩ andũ ũhithaga ũrĩa areeka. Na tondũ nĩũreeka maündũ maya-rĩ, wĩonanie kũrĩ kĩrĩndĩ.” ⁵ Nĩgũkorwo o na ariũ a nyina matiamwĩtikĩtie.

⁶ Nĩ ũndũ ũcio, Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ihinda rĩakwa rĩrĩa rĩagĩrĩre rĩtirĩ rĩrakinya; no harĩ inyuĩ ihinda o rĩothe nĩrĩagĩrĩre. ⁷ Andũ a gũkũ thĩ matingĩmũthũũra, no nĩ nĩmathũire tondũ nĩnyumbũraga atĩ ũrĩa mekaga nĩ ũũru. ⁸ Inyuĩ thĩĩ Gĩathĩ-inĩ. Nĩ ndikwamba kwambata Gĩathĩ-inĩ kũu, nĩgũkorwo ihinda rĩakwa rĩrĩa rĩagĩrĩru rĩtirĩ rĩrakinya.” ⁹ Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩikara kũu Galili.

* 7:2 Gĩathĩ gĩa Ithũnũ kĩamaririkanagia ũrĩa maatũũrĩte morũũraga werũ-inĩ, o hamwe na wega wa Ngai wa kũmakinya Kaanani.

¹⁰ No rĩrĩ, thuutha wa ariũ a nyina gũthĩ Ġĩathĩ-inĩ kũu, o nake agĩcooka agĩthĩ, no ndaathiire akĩmenyekaga, no aathiire na hitho. ¹¹ Na rĩrĩ, kũu Ġĩathĩ-inĩ-rĩ, Ayahudi nĩmamũcaragia, makĩũranagia atĩrĩ, “Mũndũ ũcio arĩ ha?”

¹² Kũu mũingĩ-inĩ guothe andũ nĩmaragia na mĩheehũ ũhoru wake. Amwe makoiga atĩrĩ, “Mũndũ ũcio nĩ mũndũ mwegu.”

Nao arĩa angĩ makoiga atĩrĩ, “Aca, mũndũ ũcio nĩaheenagia andũ.” ¹³ No gũtirĩ mũndũ ũngĩaririe ũhoru wake akĩiguagwo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi.

Jesũ Kũrutana Ġĩathĩ-inĩ

¹⁴ Ġĩathĩ ġĩakinya gatagatĩ-rĩ, Jesũ akĩambata agĩthĩ nja-inĩ cia hekarũ, akĩambĩrĩria kũrutana. ¹⁵ Nao Ayahudi makĩgega, makĩũrania atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ aamenyeire maũndũ maya kũ, na ndathomete?”

¹⁶ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũrutani ũrĩa ndutanaga ti wakwa nĩ mwene. Uumaga kũrĩ ũrĩa wandũmire. ¹⁷ Mũndũ o wotho angĩenda gwĩka wendi wa Ngai, ũcio nĩarĩmenyaga kana ũrutani wakwa uumaga kũrĩ Ngai, kana njaragia ũhoru wakwa mwene. ¹⁸ Mũndũ ũrĩa waragia ũhoru wake we mwene eekaga ũguo nĩgeetha egoocithie we mwene, no ũrĩa ũrutaga wĩra nĩgeetha agoocithie ũrĩa ũmũtũmĩte nĩ mũndũ wa ma; gũtirĩ ũndũ wa maheeni ũmũkonĩ. ¹⁹ Ġithĩ Musa ndaamũheire watho? No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũmenyagĩrĩra watho. Mũrageria kũnjũraga nĩkĩ?”

²⁰ Naguo mũingĩ wa andũ ũkĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ũrĩ na ndaimono. Nũ ũrageria gũkũũraga?”

²¹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ndaaringire kĩa kĩa mwene, na inyuĩ inyuotho mũkĩgega. ²² No rĩrĩ, tondũ Musa nĩamũheire ũhoru wa kũrua (o na gũtuĩka ũhoru ũcio ndwoimire kũrĩ Musa, no woimĩte kũrĩ maithe manyu ma tene-rĩ), inyuĩ nĩ mũruithagia mwana mũthenya wa Thabatũ. ²³ Rũ angĩkorwo mwana no aruithio mũthenya wa Thabatũ nĩgeetha watho wa Musa ndũgathaahio-rĩ, mũrakĩndakarĩra nĩkĩ nĩkũhonia mũndũ mũthenya wa Thabatũ? ²⁴ Tigai gũtuanagĩra ciira na ũrĩa mũndũ atariĩ, tuaganĩrai ciira na kĩhoo.”

Jesũ nĩwe Kristũ?

²⁵ Tondũ ũcio andũ amwe a kũu Jerusalemu makĩambĩrĩria kũũrania atĩrĩ, “Ġithĩ ũyũ tiwe mũndũ ũrĩa marageria kũũraga? ²⁶ Na rĩu araaria atekwĩhitha, na matĩrĩ ũndũ maramwĩra. Kaĩ anene mamenyete kũna atĩ ũyũ nĩwe Kristũ? ²⁷ No ithuĩ nĩtũũ kũrĩa mũndũ ũyũ oimĩte; rĩrĩa Kristũ agooka, gũtirĩ mũndũ ũkaamenya kũrĩa agaakorwo oimĩte.”

²⁸ Tondũ ũcio Jesũ, o akĩrutanaga kũu hekarũ-inĩ, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ; “Ĩ nĩguo, nĩmũnjũũ, na mũkamenya kũrĩa nyumĩte. Ndiũkĩte gũkũ nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene, no ũrĩa wandũmire nĩ wa ma. Inyuĩ mũtimũũ, ²⁹ no nĩ nĩndĩmũũ, tondũ nyumĩte kũrĩ we, na nĩwe wandũmire.”

³⁰ Maigua ũguo makĩgeria kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie, tondũ ihinda rĩake rĩtĩrĩ ikinyu. ³¹ O na kũrĩ o ũguo, andũ aingĩ makĩmwĩtĩkia. Makiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Kristũ agooka-rĩ, nĩakaringa cĩama nyingĩ gũkĩra mũndũ ũyũ?”

³² Afarisai makĩigua andũ makĩheehana maũndũ ta macio mamũkonĩ. Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai magĩtũma thigari cia hekarũ ikamũnyiite.

³³ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Nĩ ngũkorwo na inyuĩ o ihinda inini, njooke thĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire. ³⁴ Inyuĩ mũkaanjaria, no mũtikanyona; na kũrĩa ngaakorwo, mũtikahota gũkinya.”

³⁵ Ayahudi makĩĩrana atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩ kũ arenda gũthĩ, kũu tũtangĩhota kũmuona? Hihi egũthĩ kũrĩa andũ aitũ matũũraga mahurunjũkĩte gatagatĩ ka Ayunani, akarute Ayunani ũhoru? ³⁶ Nĩ atĩa ekwendaga kuuga, rĩrĩa oigire atĩ, ‘Mũkaanjaria no mũtikanyona’ na ‘kũrĩa ngaakorwo mũtikahota gũkinya’?”

³⁷ Mũthenya wa mũthia, na ũrĩa warĩ mũnene wa Ġĩathĩ kũu-rĩ, Jesũ akĩrũgama, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnyootĩ-rĩ, nĩoke harĩ

niĩ anyue. ³⁸ Ūrĩa wothē ũnjĩtikĩtie, thĩĩnĩ wake nĩkũriumaga njũũĩ cia maaĩ marĩ muoyo, o ta ūrĩa Maandĩko moigĩte.” ³⁹ Akĩaria ũguo aaragia ũhorō wa Roho, ūrĩa arĩa maamwĩtikĩtie makaheo thuutha-inĩ. Amu hĩndĩ iyo Roho ndaaheanĩtwo, nĩgũkorwo Jesũ ndaagoocithĩtio.

⁴⁰ Hĩndĩ ĩrĩa andũ maiguire ciugo ciake, amwe makiuga atĩrĩ, “Ti-itherũ mũndũ ũyũ nĩ we Mũnabii ūrĩa.”

⁴¹ Arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Ūyũ nĩwe Kristũ.”

Nao angĩ makĩũria atĩrĩ, “Kwahoteka atĩa Kristũ oime Galili? ⁴² Githĩ Maandĩko matiugĩte atĩ Kristũ akoima rūciaro-inĩ rwa Daudi, na oime Bethlehemu itũũra rĩrĩa Daudi aatũũraga?” ⁴³ Nĩ ũndũ ūcio gũkĩgĩa na nyamũkano gatagatĩ-inĩ ka andũ acio nĩ ũndũ wa Jesũ. ⁴⁴ Amwe nĩmendaga kũmũnyiita, no gũtirĩ o na ũmwe wamũhutirie.

Atongoria a Ayahudi Kwaga Gwĩtikia

⁴⁵ Marigĩrĩrio-inĩ arangĩri a hekarũ magĩcooka kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai, nao makĩmooria atĩrĩ, “Mwaga kũmũrehe nĩkĩ?”

⁴⁶ Arangĩri acio magĩcookia atĩrĩ, “Gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ūrĩ waria ta ūrĩa mũndũ ūcio aragia.”

⁴⁷ Nao Afarisai makĩmooria atĩrĩ, “Mũroiga atĩ o na inyuĩ nĩamũheenetie? ⁴⁸ Nĩ kũrĩ mũnene o na ũmwe kana Mũfarisai ũmwĩtikĩtie? ⁴⁹ Aca! No gĩkundi gĩkĩ kĩa andũ matooĩ watho-rĩ, nĩkĩnyiite nĩ kĩrumi.”

⁵⁰ Nikodemo, ūrĩa wathiĩte kũrĩ Jesũ mbere iyo na aarĩ ũmwe wa gĩkundi kĩa, akĩũria atĩrĩ, ⁵¹ “Watho witũ nĩũtuagĩra mũndũ ciira ataambĩte gũthikĩrĩrio nĩguo akamenyeka ūrĩa ekĩte?”

⁵² Nao makĩmũũria atĩrĩ, “O nawe kaĩ uumĩte Galili? Tuĩria ũhorō, na nĩũkũmenya atĩ mũnabii ndangiuma Galili.”

(Maandĩko mamwe ma tene matirĩ gacunjĩ gaka kuuma Johana 7:53-8:11)

⁵³ (O mũndũ akĩinũka gwake mũciĩ.

8

¹ No rĩrĩ, Jesũ agĩthĩ Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ. ² Na rūciinĩ tene akĩroka o rĩngĩ kũu nja cia hekarũ, kũrĩa andũ othe maamũrigiicĩirie. Nake agĩkara thĩ kũmaruta. ³ Arutani a watho hamwe na Afarisai makĩrehe mũtumia wanyĩitĩtwo agĩtharia. Makĩmũrũgamia hau mbere ya gĩkundi, ⁴ na makĩra Jesũ atĩrĩ, “Mũrutani, mũtumia ũyũ aanyĩitwo agĩtharia. ⁵ Thĩĩnĩ wa watho-rĩ, Musa aatwathire tũhũũrage atumia ta aya na mahiga nyuguto. Rũu we ũkuuga atĩa?” ⁶ Maahũthagĩra kĩũria gĩkĩ kĩrĩ ta mũtego, nĩgeetha magĩe na ũndũ wa kũmũthitangĩra.

No Jesũ akĩĩnamĩrĩra, na akĩambĩrĩra kwandĩka thĩ na kĩara gĩake. ⁷ Na rĩrĩa maathiire na mbere kũmũũria ũhorō ūcio, akĩĩnamũka, akĩmeera atĩrĩ, “Angĩkorwo harĩ na ũmwe wanyu ũtarĩ ehia-rĩ, nĩatuĩke wa mbere kũmũkĩria ihiga.” ⁸ Agĩcooka akĩĩnamĩrĩra rĩngĩ, akĩandĩka thĩ na kĩara.

⁹ Rĩrĩa maiguire ũguo, makĩambĩrĩra kwehera hau ũmwe kwa ũmwe, maambĩrĩrie na arĩa akũrũ, nginya hagĩtigara o Jesũ na mũtumia ūcio arũngĩ o hau. ¹⁰ Jesũ akĩĩnamũka, akĩmũũria atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, agũthitangi marĩ ha? Hatĩrĩ o na ũmwe wao wagũtuĩra?”

¹¹ Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, gũtirĩ o na ũmwe.”

Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “O na nĩ ndigũgũtuĩra. Thĩĩ, na ndũkanacooke kwĩhia.”)

Ūira wa Jesũ nĩ wa Ma

¹² Rĩrĩa Jesũ aarĩirie andũ rĩngĩ, akiuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ ũtheri wa thĩ. Ūrĩa wothē ũnũmagĩrĩra ndarĩ hĩndĩ arĩthiĩaga na nduma, no arĩgĩaga na ũtheri wa muoyo.”

¹³ Nao Afarisai makĩmũkararia, makĩmwĩra atĩrĩ, “We ūraheana ūira waku wee mwene; ūira waku ti wa ma.”

¹⁴ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “O na ingĩruta ūira wakwa nĩ mwene-rĩ, ūira wakwa nĩ wa ma, nĩgũkorwo nĩnjũũĩ kũrĩa ndoimire o na kũrĩa ndĩrathĩĩ. No inyuĩ mũtiũĩ

kūrīa nyumīte kana kūrīa ndīrathiī. ¹⁵ Inyuī mūtuanagīra ciira na ūmūdū; nīī ndirī mūdū nduagīra ciira. ¹⁶ No o na ingītuanīra ciira-rī, itua rīakwa nīrīagīrīre, nīgūkorwo ndituanagīra ndī nyiki. No nīī ndī na Baba, ūrīa wandūmire. ¹⁷ Thīnī wa watho wanyu nī kwandikītwo atī ūira wa andū eerī nī wa ma. ¹⁸ Nīī ndīraruta ūira wakwa mwene; nake mūira wakwa ūcio ūngī nī Baba ūrīa wandūmire.”

¹⁹ Ningī makīmūūria atīrī, “Thoguo arī kū?”

Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Inyuī mūtīnjūū, o na Baba mūtīmūū. Korwo nīmūnjūū, o na Baba nīmūngīmūū.” ²⁰ Nake aaragia ciugo icio akīrutana hekarū-inī hakuhī na harīa mūhothi warutagīrwo. No gūtīrī mūdū wamūnyiitire nī tondū ihinda rīake rītiarī ikinyu.

²¹ O rīngī Jesū akīmeera atīrī, “Nīngwīthīra, na inyuī nīmūkanjaria no mūgaakua mūrī o mehīa-inī manyu. Kūrīa ngūthī inyuī mūtīngīhota gūūka.”

²² Ūhoro ūcio ūgītūma Ayahudi morie atīrī, “Kaī ekwīyūraga? Hihi nīkīo aroiga atī, ‘Kūrīa ngūthī mūtīngīhota gūūka?’”

²³ Nowe akīmeera atīrī, “Inyuī mūrī a gūkū thī, nīī nyumīte Igūrū. ²⁴ Inyuī mūrī a thī-īno; no nīī ndirī wa thī-īno. Ndamwīrire atī mūgaakua mūrī o mehīa-inī manyu; mūngīrega gwītīkia ūrīa njugaga atī nīī nīī we, ti-itherū mūgaakua mūrī o mehīa-inī manyu.”

²⁵ Nao makīmūūria atīrī, “Wee nīwe ū.”

Nake Jesū akīmeera atīrī, “Nīī nī nīī o ūrīa ndūūrīte ndīmwīraga kuuma o kīambīrīria.

²⁶ Ndī na maūdū maingī ingiuga ma kūmūciirithia namo. No ūrīa wandūmire nī mwīhokeku, nago ūrīa njiguīte kuuma kūrī we nīguo njīrāga kīrīndī.”

²⁷ Nao matiigana kūmenya atī aameeraga ūhoro wa Ithe. ²⁸ Nī ūndū ūcio Jesū akīmeera atīrī, “Mwarīkia kwambararia Mūrū wa Mūdū-rī, nīguo mūkamenya ūrīa njugaga atī nīī nīī we, na atī gūtīrī ūndū njikaga ndūūrīte, no njaragia o ūrīa Baba andutīte. ²⁹ Nake ūrīa wandūmire arī hamwe na nīī; ndandigīte ndī nyiki, nīgūkorwo hīndī ciothe njikaga maūdū o marīa mamūkenagia.” ³⁰ O akīaragia-rī, andū aingī makīmwītīkia.

Ciana cia Iburahīmu

³¹ Nake Jesū akīra Ayahudi arīa maamwītīkitie atīrī, “Mūngīrūmia ūrutani wakwa-rī, mūrī arutwo akwa kūna. ³² Nī mūkaamenya ūhoro wa ma, nago ūhoro ūcio wa ma nī ūkaamūkūra.”

³³ Nao makīmūcookeria makīmwīra atīrī, “Ithuī tūrī a rūciaro rwa Iburahīmu, na tūtīrī twatūka ngombo cia mūdū o na ū. Ūngīkiuga atīa atī nītūgakūūrwo?”

³⁴ Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Ngūmwīra atīrī o ma, mūdū o wothē wīhagia nī ngombo ya mehīa. ³⁵ No rīrī, ngombo ti ya gūtūūra mūciī nginya tene no mūrīū wa mwene mūciī nī wa gūtūūra mūciī nginya tene. ³⁶ Nī ūndū ūcio Mūrū wa Ngai angīkamūkūūra-rī, nīmūgakūūrwo kūna. ³⁷ Nīnjūū mūrī a rūciaro rwa Iburahīmu, no nīmwīharīrie kūnjūraga, tondū ūhoro wakwa ndūrī na ūikaro thīnī wanyu. ³⁸ Nīī ndīramwīra maūdū marīa nyonete harī Baba, na inyuī mwīkaga maūdū marīa mūiguīte kuuma kūrī ithe wanyu.”

³⁹ Nao makīmūcookeria atīrī, “Iburahīmu nīwe ithe witū.” Nake Jesū akīmeera atīrī,

“Mūngīrī ciana cia Iburahīmu-rī, nī mūngīkaga maūdū marīa Iburahīmu eekaga.

⁴⁰ Ūrīa kūrī nī atī, inyuī nīmūtūite itua rīa kūnjūraga, o nīī mūdū ūrīa ūmūheete ūhoro ūrīa wa ma, o ūrīa ndaiguire kuuma kūrī Ngai. Ūguo tiguō Iburahīmu eekaga. ⁴¹ Inyuī mūreka maūdū marīa ithe wanyu ekaga.”

Nao makīmūkararia makīmwīra atīrī, “Ithuī tūtīrī ciana cumanīte na ūtharia. Ithuī tūrī na Baba ūmwe tu, na nīwe Ngai.”

Ciana cia Mūcukani

⁴² Jesū akīmeera atīrī, “Ngai angīrī Ithe wanyu-rī, no mūnyende, nīgūkorwo ndoimire kūrī Ngai, na rīu ndī gūkū. Ti nīī mwene ndītūmīte, no nīwe wandūmire. ⁴³ Mūrāga gūtaūkīrwo nī ūrīa ndīroiga nīkī? Tondū mūtīrahota kūmenya ūhoro ūrīa ndīraria.

⁴⁴ Inyuī mūrī ciana cia ithe wanyu, Mūcukani, na mwendaga kūhingia merirīria ma

ithe wanyu. We aarĩ mũuragani kuuma o kĩambĩrĩria. Ndathingataga ũhoro wa ma, nĩgũkorwo gũtirĩ ũhoro wa ma thĩinĩ wake. Rĩrĩa ekũheenania, aaragia rũthiomi rwake, tondũ we nĩ mũheenania, na nĩwe ithe wa maheeni. ⁴⁵ No tondũ njaragia ũhoro wa ma-rĩ, mũtinjĩtikagia. ⁴⁶ Nĩ kũrĩ mündũ ũmwe wanyu ũngĩonania atĩ ndĩ mwĩhia? Angĩkorwo ndĩraria ũhoro wa ma-rĩ, mũregaga kũnjĩtikia nĩkĩ? ⁴⁷ Ũrĩa ũrĩ wa Ngai nĩaiguaga ũrĩa Ngai oigaga. Kĩrĩa kĩgiragia mũmũigue nĩ tondũ mũtirĩ a Ngai.”

Uuge wa Jesũ Igũrũ Rĩake we Mwene

⁴⁸ Nao Ayahudi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Githĩ tũtirĩ na kĩhoto gĩa kuuga atĩ wee ũrĩ Mũsamaria na ũrĩ na ndaimono?”

⁴⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na ndaimono, no nĩndĩte Baba, no inyuĩ mũtindĩte. ⁵⁰ Ndirecarĩria ũgooci wakwa nĩ mwene, no nĩ harĩ na ũmwe ũrĩa ũũcaragia, na nĩwe mũtuanĩri ciira. ⁵¹ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mündũ o wotha angĩrũmia kiugo gĩakwa, ndarĩ hĩndĩ akona gĩkuũ.”

⁵² Ayahudi maigua ũguo, makĩgũthũka makĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩu nĩtwamenya atĩ ũrĩ na ndaimono. Iburahĩmu nĩakuire o na anabii magĩkua, no wee ũroiga atĩ mündũ o wotha angĩrũmia kiugo gĩaku, ndagacama gĩkuũ. ⁵³ Wee ũkĩrĩ mũnene gũkĩra ithe witũ Iburahĩmu? We nĩakuire o na anabii magĩkua. Kaĩ ũreciiria we ũrĩ ũ?”

⁵⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ingĩgooca-rĩ, kwĩgooca gwakwa nĩ gwa tũhũ. Baba, ũrĩa muugaga atĩ nĩwe Ngai wanyu nĩwe ũngoocithagia. ⁵⁵ O na gũtuĩka mũtimũũĩ, nĩ nĩndĩmũũĩ. Ingiuga atĩ ndimũũĩ, ingĩtuĩka wa maheeni ta inyuĩ, no nĩndĩmũũĩ na nĩnũmĩtie kiugo gĩake. ⁵⁶ Ithe wanyu Iburahĩmu nĩakenaga atĩ nĩakona mũthenya wakwa; na nĩawonire na agĩcanjamũka.”

⁵⁷ Nao Ayahudi makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee o na ndũkinyĩtie mĩaka mĩrongo itano, na ũkoiga atĩ nĩwonete Iburahĩmu!”

⁵⁸ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Iburahĩmu atanaciarwo, Nĩ ndũire!” ⁵⁹ Maigua ũguo makĩoya mahiga mamũhũũre namo nyuguto, no Jesũ akĩhitha, akiuma kũu hekarũ-inĩ.

9

Jesũ Kũhingũra Maitho ma Mündũ Waciarĩtwo arĩ Mũtumumu

¹ Na rĩrĩa aathiiaga na njĩra-rĩ, akĩona mündũ waciarĩtwo arĩ mũtumumu. ² Nao arutwo ake makĩmũũria atĩrĩ, “Rabii, nũũ wehirie, nĩ mündũ ũyũ kana nĩ aciari ake, nĩgeetha aciarwo arĩ mũtumumu?”

³ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Ti mündũ ũyũ kana aciari ake mehirie. No ũndũ ũyũ wekĩkire nĩgeetha wĩra wa Ngai wonanio mũtũũrĩre-inĩ wake. ⁴ Rĩrĩa rĩothe arĩ mũthenya-rĩ, no nginya tũrute wĩra wa ũrĩa wandũmire. Ũtukũ nĩũrooka rĩrĩa gũtarĩ mündũ ũngĩhota kũruta wĩra. ⁵ Rĩrĩa ndĩ gũkũ thĩ, nĩ nĩ ũtheri wa thĩ.”

⁶ Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩtua mata thĩ, akĩringia ndoro na mata macio, na akĩmĩhaka mündũ ũcio maitho. ⁷ Akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩ ũgethambe Karia-inĩ ga Siloamu” (narĩo rĩitwa Siloamu nĩ kuuga Gũtũmwo.)* Nĩ ũndũ ũcio mündũ ũcio agĩthĩ na agĩthamba, na agĩũka mũcĩ akĩonaga.

⁸ Nao andũ a itũũra rĩake na arĩa maamuonete mbere iyo akĩhooya ũteithio makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ mündũ ũyũ ti ũrĩa ũraikaraga thĩ ahooyage ũteithio?” ⁹ Andũ amwe makiuga atĩ aarĩ we.

Nao arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Aca, no kũhaana amũhaana.”

Nowe agĩkĩrĩrĩria kuuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ mündũ ũcio.”

¹⁰ Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Maitho maku makĩhingũkire atĩa?”

¹¹ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Mündũ ũrĩa metaga Jesũ nĩwe ũringirie ndoro aahaka maitho, anjĩra thĩ ngeethambe Karia-inĩ ga Siloamu. Nĩ ũndũ ũcio ndathĩ na ndeethamba, na ndahota kuona.”

* 9:7 Karia gaka kaarĩ kamwe ka mĩako ya kũrehe maaĩ Jerusalemu, na gaakĩtwo nĩ Hezekia.

¹² Nao makĩmũũria atĩrĩ, “Mũndũ ũcio arĩ ha?”
 Nake akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndiũũ.”

Afarisai Gũtuĩria Ũhoro wa Kũhonio kwa Mũtumumu Ũcio

¹³ Nao magĩtwara mũndũ ũcio warĩ mũtumumu kũrĩ Afarisai. ¹⁴ Na rĩrĩ, mũthenya ũcio Jesũ aaringirie ndoro na akĩhingũra maitho ma mũndũ ũcio warĩ wa Thabatũ. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio Afarisai o nao makĩmũũria ũrĩa aahotete kuona. Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Aahakire ndoro maitho, na nĩ ndeethamba na rĩu nĩndĩrona.”

¹⁶ Nao Afarisai amwe makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai, nĩgũkorwo ndamenyagĩrĩra Thabatũ.”

No arĩa angĩ makĩũria atĩrĩ, “Mũndũ mwĩhia ahota atĩa kũringa ciama ta ici?” Nĩ ũndũ ũcio makĩamũkana.

¹⁷ Mũthia-inĩ Afarisai acio makĩhũgũkĩra mũndũ ũcio warĩ mũtumumu, makĩmũũria atĩrĩ, “Wee ũkuuga atĩa ha ũhoro wake? Nĩwe araahingũrire maitho.”

Nake mũndũ ũcio agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ mũnabii.”

¹⁸ O na kũrĩ ũguo Ayahudi matiigana gwĩtikia ũhoro wa mũndũ ũcio atĩ aarĩ mũtumumu na atĩ nĩacookete kuona, nginya rĩrĩa maatũmanĩire aciari ake. ¹⁹ Makĩmooria atĩrĩ, “Ũyũ nĩ mwana wanyu? Ũyũ nĩwe mũroiga aaciarirwo arĩ mũtumumu? Rĩu ahotete atĩa kuona?”

²⁰ Nao aciari ake magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ tũũ nĩ mwana witũ na tũũ aaciarirwo arĩ mũtumumu. ²¹ No ũrĩa ahotete kuona, kana ũrĩa ũmũhingũrire maitho make, ithuĩ tũtiũ. Mũũriei nĩ mũgima, nĩekwĩyarĩrĩa.” ²² Aciari ake moigire ũguo nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, nĩgũkorwo Ayahudi nĩmarĩkĩtie gũtua atĩ mũndũ o wotho ũngiuga atĩ Jesũ nĩwe Kristũ nĩegũikio nja ya thunagogi. ²³ Nĩkĩo aciari ake moigire atĩrĩ, “Nĩ mũgima; mũũriei.”

²⁴ Magĩita mũndũ ũcio warĩ mũtumumu hĩndĩ ya keerĩ. Makĩmwĩra atĩrĩ, “Goocithia Ngai. Nĩtũũ mũndũ ũyũ nĩ mwĩhia.”

²⁵ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ndiũũ kana nĩ mwĩhia kana ti mwĩhia. No njũũ ũndũ ũyũ ũmwe; ndĩraarĩ mũtumumu na rĩu nĩndĩrona!”

²⁶ Ningĩ makĩmũũria atĩrĩ, “Agwĩkire atĩa? Akũhingũrire maitho atĩa?”

²⁷ Nake akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndamwĩra ũhoro o rĩu na inyuĩ mũtinathikĩrĩa. Mũrenda kũigua rĩngĩ nĩkĩ? O na inyuĩ nĩmũkwenda gũtuĩka arutwo ake?”

²⁸ Nao makĩmũrũma, makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee ũrĩ mũrutwo wa mũndũ ũyũ! Ithuĩ tũrĩ arutwo a Musa! ²⁹ Ithuĩ nĩtũũ atĩ Ngai nĩarĩrie Musa, no ha ũhoro wa mũndũ ũyũ-rĩ, tũtiũ o na kũrĩa oimĩte.”

³⁰ Nake mũndũ ũcio akĩmacookeria atĩrĩ, “Kaĩ ũcio nĩ ũrirũ-ĩ! Inyuĩ mũtiũ kũrĩa oimĩte, na nĩwe ũhingũrire maitho. ³¹ Nĩtũũ atĩ Ngai ndathikagĩrĩa andũ ehia. Athikagĩrĩa mũndũ ũrĩa ũrĩ na ũngai na ũrĩa wĩkaga wendi wake. ³² Gũtirĩ mũndũ ũrĩ waigua ũhoro wa mũndũ ũhingũritwo maitho aciariitwo arĩ mũtumumu. ³³ Korwo mũndũ ũyũ ndoimĩte kũrĩ Ngai ndarĩ ũndũ angĩhota gwĩka.”

³⁴ Igũrũ rĩa ũhoro ũcio magĩcookia atĩrĩ, “Wee waciarirwo ũrĩ na mehia. Ũngĩkĩgeria atĩa gũtũruta!” Nao makĩmũikania na kũu nja.

Ũtumumu wa Kĩiroho

³⁵ Jesũ nĩagũire atĩ nĩmaikĩtie mũndũ ũcio nja, na rĩrĩa aamuonire akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwĩtikĩtie Mũrũ wa Mũndũ?”

³⁶ Nake mũndũ ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, ũcio nĩwe ũ? Njĩra, nĩgeetha ndĩmwĩtikie.”

³⁷ Nake Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩũmuonete; nĩwe ũyũ ũraaria nawe.”

³⁸ Nake mũndũ ũcio akiuga atĩrĩ, “Mwathani, nĩndetikia,” na akĩmũthathaiya.

³⁹ Ningĩ Jesũ akiuga atĩrĩ, “Njũkĩte gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa gũtuanĩra ciira, nĩgeetha arĩa atumumu mahote kuona, nao arĩa monaga matũĩke atumumu.”

⁴⁰ Afarisai amwe arĩa maarĩ nake makĩigua akiuga ũguo, nao makĩmũũria atĩrĩ, “Atĩ atĩa? O na ithuĩ tũrĩ atumumu?”

⁴¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Mũngĩrĩ atumumu-rĩ, mũtingĩrĩ na mehia; no rĩu tondũ muugaga atĩ nĩmuonaga-rĩ, mũgũikara o na wĩhia wanyu.”

10

Mũrũthi na Rũũru Rwake

¹ “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa ũtatoonyaga gĩcegũ kĩa ng’ondũ agereire kĩhingo-inĩ, no akahaicĩra handũ hangĩ-rĩ, ũcio nĩ mũici na nĩ mũtunyani. ² Mũndũ ũrĩa ũtoonyaga na kĩhingo nĩwe mũrũithi wa ng’ondũ ciake. ³ Mũrangĩrĩ nĩamũhingũragĩra kĩhingo, nacio ng’ondũ nĩithikagĩrĩria mũgambo wake. Eetaga ng’ondũ ciake na marĩtwa, na agaciumagaria. ⁴ Aarĩkia kuumia iria irĩ ciake ciothe-rĩ, acitongoragia, nacio ng’ondũ ciake ikamũrũmĩrĩra, tondũ nĩciũĩ mũgambo wake. ⁵ No itirĩ hĩndĩ ingĩrũmĩrĩra mũgeni; ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ nĩikũmũũrĩra, tondũ itiũĩ mũgambo wa mũgeni.” ⁶ Jesũ aahũthĩrĩre ngerekano ĩyo, no matiigana gũtaũkĩrwo nĩ ũrĩa aameeraga.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ akiuga o rĩngĩ atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Nĩ nĩ nĩ kĩhingo kĩa ng’ondũ. ⁸ Arĩa othe mookire mbere yakwa maarĩ aici na atunyani, no ng’ondũ itiigana kũmathikĩrĩria. ⁹ Nĩ nĩ nĩ kĩhingo; ũrĩa wothe ũtoonyagĩra harĩ nĩ nĩakahonoka. Agaatoonyaga na akoima, na onage gĩa kũrĩa. ¹⁰ Mũici okaga tu nĩgeetha aye, na orage, na anange; nĩ njũkĩte nĩguo magĩe na muoyo, na magĩe naguo kũna.

¹¹ “Nĩ nĩ nĩ mũrũithi ũrĩa mwega. Mũrũithi ũrĩa mwega arutaga muoyo wake nĩ ũndũ wa ng’ondũ. ¹² Mũrũithi wa mũcaara tiwe mũrũithi ũrĩa mwene ng’ondũ. Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ona njũũĩ ĩgĩũka, atiganagĩria ng’ondũ, akoora. Hĩndĩ ĩyo nayo njũũĩ ĩgatharĩkĩra rũũru, ĩkarũhurunja. ¹³ Mũndũ ũcio oraga tondũ we nĩ wa kwandĩkwo, na ndarũmbũyanagia na ũhoru wa ng’ondũ.

¹⁴ “Nĩ nĩ nĩ mũrũithi ũrĩa mwega; nĩnjũũĩ ng’ondũ ciakwa, nacio ng’ondũ ciakwa nĩcinjũũĩ, ¹⁵ o ta ũrĩa Baba anjũũĩ, na nĩ ngamenya Baba, na nĩndutĩte muoyo wakwa nĩ ũndũ wa ng’ondũ. ¹⁶ Ndĩ na ng’ondũ ingĩ iria itarĩ cia gĩcegũ gĩkĩ. No nginya o nacio ndĩcirehe. O nacio nĩgathikĩrĩria mũgambo wakwa, na gũgaakorwo na rũũru rũmwe, na mũrũithi ũmwe. ¹⁷ Gĩtũmi kĩa Baba kũnyenda nĩ ũndũ nĩndutĩte muoyo wakwa nĩgeetha njooke ndĩwoe rĩngĩ. ¹⁸ Gũtirĩ mũndũ ũngĩndunya guo, no nĩ ngũũruta na kwĩyendera. Ndĩ na ũhoti wa kũũruta, o na ũhoti wa kũwoya rĩngĩ. Watho ũyũ ndaamũkĩrĩre kuuma kũrĩ Baba.”

¹⁹ Maigua ciugo icio, Ayahudi makĩamũkana o rĩngĩ. ²⁰ Aingĩ ao makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ arĩ na ndaimono na akagũrũka. Mũkũmũthikĩrĩria nĩkĩ?”

²¹ No angĩ makiuga atĩrĩ, “Ĩno ti mĩario ya mũndũ ũrĩ na ndaimono. Ndaimono no ĩhingũre maitho ma mũtumumu?”

Kwaga gwĩtĩkia kwa Ayahudi

²² Ningĩ gũkĩgĩa na Gĩathĩ gĩa Kwamũrwo kũu Jerusalemu. Kwarĩ kĩmera kĩa heho, ²³ nake Jesũ aarĩ hekarũ-inĩ agĩceraceera gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni. ²⁴ Nao Ayahudi makĩmũrigiicĩria makĩmwĩra atĩrĩ, “Ũgũtũũra ũtũigĩte na nganja nginya rĩ? Angĩkorwo nĩwe Kristũ-rĩ, twĩre ũtekũhitha.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Nĩndĩmwĩrĩte, no mũtĩtĩkagia. Ciamu iria ningaga na rĩtwa rĩa Baba nĩcinjaragĩrĩria, ²⁶ no inyuĩ mũtĩtĩkagia tondũ mũtirĩ ng’ondũ ciakwa. ²⁷ Ng’ondũ ciakwa nĩithikagĩrĩria mũgambo wakwa; nĩndĩciũĩ, nacio nĩcinũmagĩrĩra. ²⁸ Nĩndĩciheaga muoyo wa tene na tene, na gũtirĩ hĩndĩ ikoora; gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngĩcigutha kuuma moko-inĩ makwa. ²⁹ Baba ũrĩa waheire cio, nĩ mũnene kũrĩ othe; gũtirĩ mũndũ ũngĩcigutha kuuma moko-inĩ ma Baba. ³⁰ Nĩ na Baba tũrĩ ũmwe.”

³¹ O rĩngĩ Ayahudi makĩoya mahiga nĩguo mamũhũũre namo nyuguto, ³² nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩndĩmuonetie ciamu nyingĩ nene kuuma kũrĩ Baba. Nĩ kĩa kĩrĩkũ gĩacio mũrenda kũũhũrĩra na mahiga nyuguto?”

³³ Nao Ayahudi makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũtirakũhũũra na mahiga nyuguto nĩ ũndũ wa o na kĩmwe gĩacio, no nĩ ũndũ wa kũruma Ngai, tondũ wĩtuĩte Ngai na wee ũrĩ o mũndũ.”

³⁴ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Githĩ gũtiandĩkĩtwo Watho-inĩ wanyu atĩrĩ, ‘Ndoi-gire inyuĩ mũrĩ ngai?’ ³⁵ Angĩkorwo aametire ‘ngai’, o acio kiugo kĩa Ngai gĩokire kũrĩ o, (na Maandĩko matheru matingĩaga kũhingio) ³⁶ ĩ mũndũ ũrĩa Baba aamũrire arĩ wake kũna na akĩmũtũma gũkũ thĩ, ũhoru wake nĩ atĩa? Mũragĩithitanga nĩkĩ atĩ nĩndaruma Ngai tondũ nĩndoiga, ‘Ndĩ Mũrũ wa Ngai?’ ³⁷ Ingĩaga gwĩka ũrĩa Baba ekaga mũtikanjĩtikie. ³⁸ No o na ingĩka ũrĩa ekaga-rĩ, o na gũtuĩka mũtinjĩtikĩtie, ĩtikiai ciama icio, nĩguo mũmenye na mũtaũkĩrwo atĩ Baba arĩ thĩinĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba.” ³⁹ Na o rĩngĩ makĩgeria kũmũnyiita, nowe akĩĩhonokia kuuma moko-inĩ mao.

⁴⁰ Ningĩ Jesũ agĩcooka mũrĩmo ũũrĩa ũngĩ wa Jorodani, harĩa Johana aabatithanagĩria matukũ-inĩ ma mbere. Agĩkara kũu, ⁴¹ nao andũ aingĩ magĩũka kũrĩ we. Nao makiuga atĩrĩ, “O na gũtuĩka Johana ndarĩ kĩaama aaringire, ũhoru ũrĩa wothe Johana oigire ũkonĩ mũndũ ũyũ warĩ wa ma.” ⁴² Na andũ aingĩ a kũu magĩĩtikia Jesũ.

11

Gĩkuũ kĩa Lazaro

¹ Na rĩrĩ, kwarĩ na mũndũ wetagwo Lazaro, nake aarĩ mũrũaru. Aarĩ wa Bethania, itũũra rĩa Mariamu na mwarĩ wa nyina Maritha. ² Mariamu ũyũ nowe waitĩrĩrie Mwathani maguta manungi wega na akĩmũgĩria nyarĩrĩ na njuĩrĩ yake, na aarĩ mwarĩ wa nyina na Lazaro ũcio warĩ mũrũaru. ³ Nĩ ũndũ ũcio aarĩ acio a nyina magĩtũmanĩra Jesũ akeerwo atĩrĩ, “Mwathani, ũrĩa wendete nĩmũrũaru.”

⁴ Rĩrĩa Jesũ aigũire ũhoru ũcio, akiuga atĩrĩ, “Ndwari ĩno ndĩkũrĩkĩrĩa na gĩkuũ. Aca, nĩ ya kũgoocithia Ngai, nĩgeetha Mũrũ wa Ngai agoocithio nĩyo.” ⁵ Jesũ nĩendete Maritha na mwarĩ wa nyina, o na Lazaro. ⁶ No o na thuutha wa kũigua atĩ Lazaro aarĩ mũrũaru-rĩ, aikarire kũu aarĩ mĩthenya ĩngĩ ĩrĩ.

⁷ Agĩcooka akĩĩra arutwo ake atĩrĩ, “Nĩtũcookei Judea.”

⁸ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “No rĩrĩ Rabii, o rĩu ica ikuhĩ Ayahudi marageragia gũkũhũũra na mahiga nyuguto, na rĩu ũrenda gũcooka kuo?”

⁹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Githĩ mũthenya ti wa mathaa ikũmi na meerĩ? Mũndũ ũrĩa ũthiiaa mũthenya ndangĩhĩngwo, nĩgũkorwo onaga na ũtheri wa gũkũ thĩ. ¹⁰ Ahĩngagwo rĩrĩa egũthĩ ũtukũ, nĩ ũndũ ndarĩ na ũtheri.”

¹¹ Aarĩkia kuuga ũguo, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ, “Mũrata witũ Lazaro nĩakomete; no nĩngũthĩ kũu ngamũũkĩrie.”

¹² Arutwo ake makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, akorwo nĩ gũkoma akomete-rĩ, nĩekũhona.” ¹³ Jesũ aaragia ũhoru wa gĩkuũ gĩake, no arutwo ake meciiragia aaragia ũhoru wa toro wa ndũire.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio akĩmeera na njĩra ĩgũtaũka, atĩrĩ, “Lazaro nĩmũkuũ, ¹⁵ no nĩ ũndũ wanyu nĩngenete nĩgũkorwo ndiraarĩ kuo, nĩgeetha mwĩtikie. No rĩrĩ, nĩtũthĩĩ kũrĩ we.”

¹⁶ Nake Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha) akĩĩra arutwo arĩa angĩ atĩrĩ, “Nĩtũthĩĩ o na ithuĩ, tũgakuanĩre nake.”

Jesũ Kũmĩrĩria Aarĩ a Nyina na Lazaro

¹⁷ Jesũ aakinya-rĩ, agĩkora Lazaro nĩaniinĩte mĩthenya ĩna thĩinĩ wa mbĩrĩa. ¹⁸ Na rĩrĩ, itũũra rĩa Bethania rĩtiakinyĩtie kilomita ithatũ kuuma Jerusalem, ¹⁹ nao Ayahudi aingĩ nĩmokĩte kũu kwa Maritha na Mariamu kũmomĩrĩria nĩ ũndũ wa gũkuĩrwo nĩ mũrũ wa nyina wao. ²⁰ Rĩrĩa Maritha aigũire atĩ Jesũ nĩarooka, akiuma, agĩthĩ kũmũtũnga, no Mariamu agĩkara kũu mũciĩ.

²¹ Maritha akĩĩra Jesũ atĩrĩ, “Mwathani ũngĩraarĩ gũkũ-rĩ, mũrũ wa maitũ ndan-gĩrakuire. ²² No rĩrĩ, nĩnjũũ atĩ o na rĩu Ngai nĩegũkũhe o kĩrĩa gĩothe ũngĩhooya.”

²³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrũ wa maitũguo nĩekũrĩũka.” Nake Maritha akĩmũ-cookeria atĩrĩ,

²⁴ “Nĩnjũũ nĩakariũka hĩndĩ ya iriũkĩro mũthenya wa mũthia.”

²⁵ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ nĩ kũriũka na nĩ nĩ muoyo. Nake ũrĩa wothē ũnjĩtikĩtie, o na aakua, nĩagatũũra muoyo; ²⁶ nake ũrĩa wothē ũtũũraga muoyo na nĩanjĩtikĩtie, ndarĩ hĩndĩ agaakua. Wee nĩwĩtikĩtie ũguo?”

²⁷ Nake Maritha akĩmwĩra atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, nĩnjĩtikĩtie atĩ wee nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wĩritwo nĩagooka gũkũ thĩ.”

²⁸ Nake aarĩkia kuuga ũguo, agĩcooka agĩthĩ agĩta mwarĩ wa nyina Mariamu keetheri-inĩ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mũrutani arĩ gũkũ na nĩarakũũria.” ²⁹ Rĩrĩa Mariamu aigũire ũguo, akĩrũgama na ihenya agĩthĩ kũrĩ we. ³⁰ Na hĩndĩ iyo Jesũ ndaakoretwo atoonyete itũũra, no aarĩ o harĩa Maritha aamũtũngĩte. ³¹ Rĩrĩa Ayahudi acio maarĩ na Mariamu kũu nyũmba makĩmũũmĩrĩria monire ũrĩa okĩra na ihenya oimĩte nja, makĩmũrũmĩrĩra, magĩciiria atĩ aathiiaga mbĩrĩra-inĩ akarĩrĩre ho.

³² Hĩndĩ ĩrĩa Mariamu aakinyire harĩa Jesũ aarĩ na akĩmuona, akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ũngĩraarĩ gũkũ, mũrũ wa maitũ ndangĩrakuire.”

³³ Hĩndĩ ĩrĩa Jesũ aamuonire akĩrĩra, na Ayahudi arĩa mokĩte hamwe nake o nao makĩrĩra-rĩ, agĩcaaya mũno roho-inĩ thĩinĩ na agĩtangĩka ngoro. ³⁴ Akĩmooria atĩrĩ, “Mũmũigĩte ha?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ũka wone.”

³⁵ Jesũ akĩrĩra.

³⁶ Nao Ayahudi makiuga atĩrĩ, “Onei ũrĩa aramwendete!”

³⁷ No amwe ao makĩũrĩra atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ũrahingĩrĩre mũtumumu maitho-rĩ, ndangĩrahotire kũgĩria akue?”

Jesũ Kũriũkia Lazaro

³⁸ Nake Jesũ, o rĩngĩ acaaĩte mũno, agĩthĩ mbĩrĩra-inĩ. Mbĩrĩra iyo yarĩ ngurunga na yahingĩtwo na ihiga. ³⁹ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Eheriai ihiga.”

No Maritha, mwarĩ wa nyina na mũndũ ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, rĩu nĩmũnungu nĩ ũndũ nĩaniinĩte mĩthenya ĩna ho.”

⁴⁰ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Githĩ ndikwĩrĩre atĩ wetĩkia nĩũkuona riiri wa Ngai?”

⁴¹ Nĩ ũndũ ũcio makĩeheria ihiga. Jesũ agĩcooka agĩtiira maitho, akiuga atĩrĩ, “Baba, nĩndagũcookeria ngaatho nĩ ũndũ nĩũnjiguaga. ⁴² Nĩnjũũ atĩ nĩũnjiguaga hĩndĩ ciothe, no ndoiga ũguo nĩ ũndũ wa andũ aya marũgamĩte haha, nĩguo metĩkie atĩ nĩwe wandũmire.”

⁴³ Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Lazaro, uma!” ⁴⁴ Nake mũndũ ũcio warĩ mũkuũ akiuma, ohetwo na ndaamĩ cia gatani moko na magũrũ, na akarigiicĩrio taama ũthiũ.

Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Muohorei mataama macio ma mbĩrĩra, mũreke athĩ.”

Gũciirĩra Kũũraga Jesũ

⁴⁵ Nĩ ũndũ ũcio Ayahudi aingĩ arĩa mokĩte gũceerera Mariamu, moona ũrĩa Jesũ eekire, makĩmwĩtikia. ⁴⁶ No amwe ao magĩthĩ kũrĩ Afarisai, makĩmeera ũrĩa Jesũ ekĩte. ⁴⁷ Hĩndĩ iyo athĩnjĩri-Ngai arĩa anene hamwe na Afarisai magĩta Kĩama.

Makĩũrĩra atĩrĩ, “Nĩ kĩ tũreka? Onei ũrĩa mũndũ ũyũ araringa ciama nyingĩ.

⁴⁸ Twareka athĩ na mbere ũguo, andũ othe nĩmekũmwĩtikia, nao Aroma moke meyoere hekarũ iitũ, o na rũrĩrĩ rwitũ.”

⁴⁹ Hĩndĩ iyo ũmwe wao wetagwo Kaiafa, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene mwaka ũcio, akiuga atĩrĩ, “Inyũ mũtirĩ ũndũ mũũĩ o na atĩa! ⁵⁰ Inyũ mũtiũ atĩ nĩ kaba mũndũ ũmwe akue nĩ ũndũ wa kĩrĩndĩ, handũ ha rũrĩrĩ ruothe rũthire.”

⁵¹ ũndũ ũcio ndaaririe etaarĩte we mwene, no aarathire ũguo arĩ ta mũthĩnjĩri-Ngai mũnene wa mwaka ũcio, atĩ Jesũ nĩagakuĩra rũrĩrĩ rwa Ayahudi, ⁵² na to rũrĩrĩ rũu rwiki, no o na ningĩ akue nĩ ũndũ wa ciana cia Ngai iria ciahurunjũkĩte, nĩgeetha acicookanĩrĩrie atũme ituĩke kĩndũ kĩmwe. ⁵³ nĩ ũndũ ũcio kuuma mũthenya ũcio magĩciirĩra kũmũũraga.

⁵⁴ Nĩ ũndũ ũcio Jesũ ndaacockire gũthĩĩ akĩĩonithanagia kũrĩ Ayahudi. Handũ ha ũguo, akĩehera agĩthĩĩ kũndũ kwarĩ hakuhĩ na werũ, gatũũra geetagwo Efiraimu, agĩkara kuo na arutwo ake.

⁵⁵ Na rĩrĩa Bathaka ya Ayahudi yakuhĩĩrie, andũ aingĩ makĩambata kuuma matũũra-inĩ, magĩthĩĩ Jerusalemu nĩ ũndũ wa igongona rĩa gwĩtheria Bathaka itanakinia. ⁵⁶ Andũ acio magĩkara magĩcaragia Jesũ, na rĩrĩa maarũngĩĩ nja ya hekarũ, makĩũrania atĩrĩ, “Mũgwĩciiria atĩa? Kaĩ hihi ategũũka Gĩathĩ-inĩ?” ⁵⁷ No athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na Afarisai nĩmarutĩte watho atĩ mũndũ o wotho ũngĩamenyire harĩa Jesũ aarĩ, amarehere ũhoru nĩgeetha mamũnyiite.

12

Jesũ Kũhakwo Maguta arĩ Bethania

¹ Mĩthenya itandatũ mbere ya Gĩathĩ kĩa Bathaka gũkinya, Jesũ agĩthĩĩ Bethania, kũrĩa Lazaro ũrĩa aariũkĩtie aatũũraga. ² Nĩ kwarugirwo irio cia hwaĩ-inĩ nĩ ũndũ wa Jesũ. Maritha nĩwe watungataga, nake Lazaro aarĩ ũmwe wa arĩa maikarĩte metha-inĩ na Jesũ. ³ Nake Mariamu akĩoya cuba ya maguta manungi wega na ma goro mũno, akĩhaka Jesũ magũrũ, agĩcooka akĩmũgĩria na njuĩrĩ yake.* Nayo nyũmba ikĩiyũra mũtararĩko mweka wa maguta macio.

⁴ No mũrutwo ũmwe wa Jesũ wetagwo Judasi Isikariota, ũrĩa wacockire kũmũkunyaĩra, akĩregana na ũndũ ũcio, akiuga atĩrĩ, ⁵ “Nĩkĩ kĩragiririe maguta macio mendio na mbeeca icio iheo athĩĩni? Nĩmaraiganĩte mũcaara wa mwaka mũgima.” ⁶ Ndoigire ũguo nĩ ũndũ wa gũcaĩra athĩĩni, no oigire ũguo nĩ ũndũ aarĩ mũici, tondũ nĩwe wakuuaga mũhuko wa mbeeca, na nĩaiyaga imwe akahũthĩra we mwene.

⁷ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Tiganai nake, araigĩte maguta macio nĩ ũndũ wa mũthenya ũrĩa ngaathikwo. ⁸ Athĩĩni mũrĩ nao hĩndĩ ciothe, no nĩ mũtirĩkoragwo na nĩ hĩndĩ ciothe.”

⁹ Ihinda-inĩ o rĩu gĩkundi kĩnene kĩa Ayahudi gĩkĩmenya atĩ Jesũ aarĩ kũu na gĩgĩũka, na gĩtiokire nĩ ũndũ wa Jesũ tu, no ningĩ nĩgeetha kĩone o na Lazaro ũcio aariũkĩtie kuuma kũrĩ arĩa akuũ. ¹⁰ Nĩ ũndũ ũcio athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩthugunda kũũraga Lazaro o nake, ¹¹ nĩgũkorwo nĩ ũndũ wake Ayahudi aingĩ nĩmathiia kũrĩ Jesũ na makamwĩtikia.

Jesũ Gũtoonya Jerusalemu na Ũhootani

¹² Mũthenya ũcio ũngĩ andũ aingĩ arĩa mokĩte nĩ ũndũ wa Gĩathĩ kũũ† makĩigua atĩ Jesũ aarĩ njĩra-inĩ agĩthĩĩ Jerusalemu. ¹³ Magĩkuua mĩkĩndũ,‡ magĩthĩĩ namo kũmũtũnga, makĩanagĩrĩa atĩrĩ, “Hosana!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũgũũka na rĩĩtwa rĩa Mwathani!”

“Kũrathimwo-rĩ, nĩ Mũthamaki wa Isiraeli!”

¹⁴ Nake Jesũ akĩona njaũ ya ndigiri, akĩmĩkarĩra, o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ,

¹⁵ “Tiga gwĩtigĩra, wee Mwarĩ wa Zayuni;
ta rora, mũthamaki waku nĩarooka,
aikarĩire njaũ ya ndigiri.”

¹⁶ Arutwo ake matiambite gũtaũkĩrwo nĩ gĩtũmi kĩa maũndũ macio. No Jesũ aarĩkia kũgoocithio nĩguo maataũkĩrwo atĩ maũndũ macio maandĩkitwo nĩ ũndũ wake, na atĩ ũguo noguo maamwĩkĩte.

¹⁷ Nakĩo gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩarĩ nake rĩrĩa eetire Lazaro oime mbĩrĩra-inĩ na akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ gĩgĩthĩĩ na mbere kũmemerekia ũhoru ũcio. ¹⁸ Andũ aingĩ magĩũka gũtũnga Jesũ nĩ ũndũ nĩmaiguĩte atĩ nĩaringĩte kĩaama kũ. ¹⁹ Nĩ ũndũ

* 12:3 Mariamu nĩonanirie wendo mũnene nĩ ũndũ wa gũitĩrĩa Jesũ maguta macio nyarĩrĩ, na kũmũhuura na njuĩrĩ ciake. † 12:12 Andũ aingĩ mũno nĩmookaga gũkũngũra Gĩathĩ kĩa Bathaka. ‡ 12:13 Mĩkĩndũ yatũmagĩrwo gũkũngũra ũhootani.

ũcio Afarisai makĩrana atĩrĩ, “Ta kĩonei tũtirĩ ũndũ tũreeka. Onei ũrĩa andũ othe mamũrũmĩrĩire!”

Jesũ Kũratha Ũhoru wa Gĩkuũ Gĩake

²⁰ Na rĩrĩ, nĩ kwarĩ na Ayunani gatagatĩ-inĩ ka arĩa maathiĩte gũthathaiya Ngai Gĩathĩ-inĩ kũu. ²¹ Nao magĩũka kũrĩ Filipu, ũrĩa woimĩte itũũra rĩa Bethisaida kũu Galili, marĩ na ihooya, makĩmwĩra atĩrĩ, “Mũthuri ũyũ, no twende kuona Jesũ.” ²² Nake Filipu agĩthĩĩ akĩĩra Anderea ũhoru ũcio, nao eerĩ magĩthĩĩ makĩĩra Jesũ.

²³ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ihinda nĩrĩkiyu Mũrũ wa Mũndũ agoocithio. ²⁴ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, tiga hĩndĩ ya ngano yambire kũgũa tĩĩri-inĩ ikue-rĩ, itũũraga rĩrĩ iiki. No ĩngikua, nĩciaraga maciaro mainĩ. ²⁵ Mũndũ ũrĩa wendete muoyo wake nĩakoorwo nĩguo, na mũndũ ũrĩa ũthũire muoyo wake arĩ gũkũ thĩ, nĩakaũtũũria nginya muoyo wa tene na tene. ²⁶ ũrĩa wothe ũndungatagĩra no nginya anũmĩrĩre, nĩgeetha harĩa ndĩ o nayo ndungata yakwa ĩgaakorwo ho. ũrĩa ũndungatagĩra-rĩ, nake Baba nĩarĩmũtĩĩaga.

²⁷ “Rĩu ngoro yakwa nĩratangĩka, na nĩ ngũkiuga atĩa? Njuge, ‘Baba honokia harĩ ihinda rĩrĩ?’ Aca, gĩtũmi gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmĩte nginyie ihinda rĩrĩ. ²⁸ Baba, goocithia rĩtwa rĩaku!”

Hĩndĩ ĩyo mũgambo ũkiuma igũrũ ũkiuga atĩrĩ, “Nĩndĩrĩgoocithĩtie na no ngũrĩ-goocithia o rĩngĩ.” ²⁹ Nakĩo gĩkundi kĩa andũ kĩrĩa kĩarĩ ho na gĩkĩgua ũguo, gĩkiuga atĩ mũgambo ũcio nĩwarurumaga; nao arĩa angĩ makiuga atĩ nĩ mũraika wamwarĩria.

³⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Mũgambo ũcio ndũnaaria nĩ ũndũ wakwa, no waria nĩ ũndũ wanyu. ³¹ Hĩndĩ nĩ nginyu thĩ ĩno ĩtũrwo ciira; nake mũnene wa thĩ ĩno nĩekũingatwo. ³² No nĩ ndaarĩkia kũhaicio igũrũ kuuma thĩ, nĩngaguucĩrĩria andũ othe harĩ nĩ. ³³ Oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa agaakua.

³⁴ Gĩkundi kũu gĩkiuga atĩrĩ, “Nĩtũiguĩte kuuma Watho-inĩ atĩ Kristũ egũtũũra tene na tene, nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ atĩa ũguo woiga atĩ ‘Mũrũ wa Mũndũ no nginya ahaicio igũrũ?’ ũcio ‘Mũrũ wa Mũndũ’ nũũ?”

³⁵ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Nĩmũgũkorwo na ũtheri ihinda rĩngĩ inini. Thiiagai rĩrĩa mũrĩ na ũtheri, nduma ĩtanamũtumanĩra. Mũndũ ũrĩa ũthiĩaga na nduma ndamenyaga kũrĩa arathiĩ. ³⁶ Mwĩhokagei ũtheri hĩndĩ ĩrĩa mũrĩ nago, nĩgeetha mũtuĩke ciana cia ũtheri.” Nake Jesũ aarĩkia kwaria, akĩmehitha, agĩthĩĩra.

Ayahudi gũthĩĩ na Mbere na kwaga Gwĩtĩkia

³⁷ O na thuutha wa Jesũ kũringa ciama icio ciothe makĩonaga-rĩ, matiigana kũmwĩtĩkia. ³⁸ ũndũ ũcio warĩ wa kũhingia kiugo kĩa Isaia ũrĩa mũnabii kĩrĩa kĩũragia atĩrĩ:

“Mwathani, nũũ wĩtĩkĩtie ũhoru witũ,
nakuo guoko kwa Mwathani kũguũrĩrio ũ?”

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio matingĩetĩkirie, nĩ tondũ Isaia nĩoigĩte handũ hangĩ atĩrĩ:

⁴⁰ “Nĩamatuĩte atumumu,
na akoomia ngoro ciao,
nĩgeetha matikoone na maitho mao,
kana mataũkĩrwo ngoro-inĩ ciao,
o na kana magariũrũke, na nĩ ndĩmahonie.”

⁴¹ Isaia oigire ũguo nĩ ũndũ nĩooneete riiri wa Jesũ, na akĩaria ũhoru wake.

⁴² No o na gũtariĩ o ũguo, aingĩ o na gatagatĩ ka atongoria a Ayahudi nĩmamwĩtĩkirie. No nĩ ũndũ wa Afarisai, matingĩoimbũrĩre wĩtĩkio wao nĩ gwĩtigĩra matikaingatwo thunagogi; ⁴³ nĩgũkorwo nĩmendete kũgoocwo nĩ andũ gũkĩra kũgoocwo nĩ Ngai.

⁴⁴ Jesũ agĩcooka akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũnjĩtĩkĩtie, to nĩ nyiki etĩkĩtie, no etĩkĩtie o na ũrĩa wandũmire. ⁴⁵ Hĩndĩ ĩrĩa mũndũ ũcio andora, onaga ũrĩa wandũmire. ⁴⁶ Nĩ njũkĩte gũkũ thĩ ndĩ ũtheri, nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe ũnjĩtĩkĩtie ũngĩkara nduma-inĩ.

⁴⁷ “Ha ũhoro wa mündũ ũrĩa ũiguaga ũhoro wakwa no akaaga kũũhingia, ndikũmũtuĩra ciira; nĩgũkorwo ndiokire gũtuĩra andũ a thĩ ciira, no ndokire kũmahonokia. ⁴⁸ Mũtuanĩri ciira arĩ ho, harĩ mündũ ũrĩa ũndegaga na akaaga gwĩtikĩra ciugo ciakwa; kiugo kũ ndaaririe nĩkĩo gĩkaamũtuĩra ciira mũthenya wa mũthia. ⁴⁹ Nĩgũkorwo ndiaririe ndĩĩrite nĩ mwene, no Baba ũrĩa wandũmire nĩwe wanjathire ũrĩa ingiuga, na ũrĩa ingĩaria. ⁵⁰ Nĩnjũũĩ atĩ rĩathani rĩake rĩkinyagia mündũ muoyo-inĩ wa tene na tene. Nĩ ũndũ ũcio ũhoro ũrĩa wotha njaragia no ũrĩa Baba anjĩĩrite njarie.”

13

Jesũ Gũthambia Arutwo ake Nyarĩrĩ

¹ Na rĩrĩ, gwatigĩtie o hanini Gĩathĩ kĩa Bathaka gĩkinye. Jesũ nĩamenyete atĩ ihinda rĩake rĩa kuuma gũkũ thĩ athĩ kũrĩ Ithe nĩrĩakinyĩte. Na tondũ nĩendete arĩa maarĩ ake gũkũ thĩ, akĩmoonia ũrĩa aamendete nginya kĩrĩkĩrĩro.

² Na rĩrĩa maarĩaga irio cia hwaĩ-inĩ, Mũcukani nĩarĩkĩtie gwĩkĩra ngoro-inĩ ya Judasi Isikariota, mũrũ wa Simoni, meciiria ma gũkunyanĩra Jesũ, ³ Jesũ nĩamenyete atĩ Ithe nĩamũheete ũhoti wa maũndũ mothe, na atĩ oimĩte kũrĩ Ngai, na acookaga kũrĩ o Ngai; ⁴ nĩ ũndũ ũcio Jesũ agĩũkĩra, akiuma hau maarĩagĩra, akĩruta nguo yake ya igũrũ, akĩoya taurũ, akĩioha njohero. ⁵ Thuutha wa ũguo, agĩtĩrĩra maaĩ kĩa-inĩ na akĩambĩrĩria gũthambia arutwo ake nyarĩrĩ, akĩmagiragia na taurũ iyo eyohete njohero.

⁶ Na aakinya harĩ Simoni Petero, Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Hĩ, Mwathani, wee nĩwe ũgũũthambia nyarĩrĩ?”

⁷ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ndũngĩmenya ũrĩa ndĩreka rĩu, no thuutha-inĩ nĩũrĩmenya.”

⁸ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Aca, wee ndũrĩ hĩndĩ ũngĩthambia nyarĩrĩ ciakwa.”

Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Itangĩgũthambia, ndũngĩgĩa ngwatanĩro na nĩ.”

⁹ Simoni Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, ndũgaathambie o nyarĩrĩ ciiki, no gĩthambie moko o na mĩtwe!”

¹⁰ Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mündũ wĩthambĩte mwĩrĩ abatairio nĩ gwĩthamba o nyarĩrĩ ciiki; mwĩrĩ wake wotha nĩ mũtheru. Na inyuĩ mũrĩ atheru, o na gũtuĩka ti inyuotha.” ¹¹ Nĩgũkorwo nĩamenyete ũrĩa ũkaamũkunyanĩra, na nĩkĩo oigire atĩ ti othe maarĩ atheru.

¹² Aarĩkia kũmathambia nyarĩrĩ, akĩhumba nguo yake ya igũrũ, na agĩcooka harĩa aikarĩte. Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwataũkĩrwo nĩ ũguo ndamwĩka? ¹³ Mũnjĩtaga ‘Mũrutani’ na ‘Mwathani’, na ũguo nĩguo kũrĩ, nĩgũkorwo ũguo nĩguo ndĩ. ¹⁴ Na rĩrĩ, kuona atĩ Nĩ, Mwathani na Mũrutani wanyu, nĩndamũthambia nyarĩrĩ-rĩ, o na inyuĩ nĩmwagĩrĩrwo mũthambanagie nyarĩrĩ mündũ na ũrĩa ũngĩ. ¹⁵ Nĩndamuonia kĩonereria nĩguo mwĩkage o ta ũguo ndamwĩka. ¹⁶ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, gũtĩrĩ ndungata nene gũkĩra mwathi wayo, kana mĩtũmwo agakĩra ũrĩa ũmũtũmĩte. ¹⁷ Kuona atĩ rĩu nĩmũmenyete maũndũ maya, nĩmũrĩrathimagwo mwameka.

Jesũ Kũratha Ũhoro wa Gũkunyanĩrwo Gwake

¹⁸ “Ndiraaria ũhoro wanyu inyuotha; nĩnjũũĩ arĩa thuurĩte. No ũhoro ũyũ nĩ wa kũhingia maandĩko marĩa moigĩte atĩrĩ, ‘O ũrĩa tũrĩanagĩra irio nake nĩangarũrũkĩte.’

¹⁹ “Ndĩramwĩra maũndũ maya rĩu matanekĩka, nĩgeetha hĩndĩ irĩa marĩĩkĩka mũrĩnjĩtikia atĩ nĩ nĩ nĩ we. ²⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũrĩa wotha wamũkagĩra mündũ ũrĩa ndũmĩte nĩ nĩ mwene aamũkagĩra; na ũrĩa wotha ũnyamũkagĩra, aamũkagĩra ũrĩa wandũmire.”

²¹ Jesũ aarĩkia kuuga ũguo, agĩtangĩka ngoro na akiumbũra atĩrĩ, “Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, ũmwe wanyu nĩekũngunyanĩra.”

²² Nao arutwo ake makĩambĩrĩria kũrorana marigĩtwo nũũ gatagatĩ-inĩ kao aaragia ũhoro wake. ²³ ũmwe wao, mũrutwo ũrĩa Jesũ endete, aikarĩte thĩ etiiranĩtie na Jesũ. ²⁴ Nake Simoni Petero akĩheneria mũrutwo ũcio, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta mũĩrie araaria ũhoro wa ũ.”

²⁵ Nake mūrutwo ūcio, agĩtiirania na Jesũ na akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, ūcio nũũ ũraaria ũhoro wake?”

²⁶ Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũrĩa ngũhe kienyũ gĩkĩ kĩa mũgate ndaarĩkia gũgĩtobokia thubu-inĩ.” Na aarĩkia gũtobokia kienyũ kĩa mũgate thubu-inĩ, agĩkĩhe Judasi Isikariota mūrũ wa Simoni. ²⁷ Judasi aarĩkia kũrĩa mũgate ūcio, Mũcukani akĩmũingĩra.

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũrĩa ũkiriĩ gwĩka-rĩ, ĩka narua.” ²⁸ No gũtirĩ o na ũmwe warĩ metha-inĩ wataũkĩrwo nĩ gĩtũmi kĩa Jesũ kũmwĩra ũguo. ²⁹ Na tondũ Judasi nĩwe waigaga mbeeca-rĩ, amwe magĩciiria Jesũ aamwĩraga agũre kĩrĩa kĩabataranĩtie nĩ ũndũ wa Gĩathĩ, kana aheane kĩndũ nĩ ũndũ wa arĩa athĩni. ³⁰ Nake Judasi aarĩkia kwamũkĩra mũgate ūcio, akiuma nja. Na kwarĩ ũtukũ.

Jesũ Kũratha atĩ Petero Nĩekũmũkaana

³¹ Na Judasi aarĩkia gũthiĩ, Jesũ akiuga atĩrĩ, “Rĩu Mūrũ wa Mũndũ nĩagoocithĩtio, nake Ngai nĩagoocithĩtio arĩ thĩinĩ wake. ³² Angĩkorwo Ngai nĩagoocithĩtio thĩinĩ wake, Ngai nĩekũgoocithia Mũriũ arĩ thĩinĩ wake mwene, na amũgoocithie o narua.

³³ “Ciana ciakwa, ngũkorwo na inyuĩ o gwa kahinda kanini. Nĩmũkanjaria, na o ta ũrĩa ndeerire Ayahudi, no taguo ngũmwĩra: Kũrĩa ndĩrathiĩ, inyuĩ mũtingĩhota gũũka.

³⁴ “Ngũmũhe riathani rĩerũ: Endanagai mũndũ na ũrĩa ũngĩ. O ta ũrĩa ndĩmwendete, o na inyuĩ no nginya mwendanage mũndũ na ũrĩa ũngĩ. ³⁵ Ũndũ ũyũ nĩguo ũrĩmenyithagia andũ othe atĩ mūrĩ arutwo akwa, mũngĩendana mũndũ na ũrĩa ũngĩ.”

³⁶ Simoni Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kũ ũgũthiĩ?”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Kũrĩa ngũthiĩ, mũtingĩhota kũnũmĩrĩra rĩu, no nĩmũrĩnũmĩrĩra thuutha-inĩ.”

³⁷ Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani nĩ kĩ kĩngĩgĩria ngũrũmĩrĩre rĩu? Nĩ nĩngũruta muoyo wakwa nĩ ũndũ waku.”

³⁸ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩ no ũrute muoyo waku nĩ ũndũ wakwa? Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, ngũkũ ĩtanakũga, nĩũrĩngaana maita matatũ!

14

Jesũ Kũmĩrĩra Arutwo Ake

¹ “Mũtigatangĩke ngoro, mwĩhokei Ngai; o na nĩ mũnjĩhoke. ² Thĩinĩ wa nyũmba ya Baba kũrĩ na ciikaro nyingĩ; gũtangĩrĩ ũguo ingĩrĩ kũmwĩra. Nĩngũthiĩ kuo kũmũthondekera handũ. ³ Na ndathĩ na ndamũthondekera handũ-rĩ, nĩngacooka ndĩmũgĩre nĩgeetha o na inyuĩ mũkoragwo harĩa ndĩ. ⁴ Njĩra ya kũrĩa ndĩrathiĩ inyuĩ nĩmũmĩũ.”

Jesũ Nĩwe Njĩra ya Gũthiĩ kũrĩ Baba

⁵ Nake Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, ithuĩ tũtiũ kũrĩa ũgũthiĩ, nĩ ũndũ ūcio-rĩ, njĩra tũngĩkĩmĩmenya atĩa?”

⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩ njĩra, na nĩ nĩ ũhoro ũrĩa wa ma, na nĩ nĩ muoyo. Gũtirĩ mũndũ ũkinyaga kũrĩ Baba atagereire harĩ nĩ. ⁷ Korwo nĩmũũmenyete kũna, no mũmenye Baba o nake. Kuuma rĩu, nĩmũmũ na nĩ mũmuonete!”

⁸ Filipu akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, tuonie Baba na ithuĩ nĩtũkũiganĩra.”

⁹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Filipu, ndũrĩ wamenya o na thuutha wa gũkorwo na inyuĩ ihinda iraihu ũguo? Mũndũ ũrĩa wothe ũnyonete nĩonete Baba. Ũngĩkiuga atĩa atĩ, ‘Tuonie Baba?’ ¹⁰ Kaĩ ũtetĩkĩtie atĩ nĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, na atĩ Baba arĩ thĩinĩ wakwa? Ciugo iria ndĩmwĩraga ti ciakwa nĩ mwene; no Baba ũrĩa ũtũũraga thĩinĩ wakwa, nĩwe ũraruta wĩra wake. ¹¹ Njĩtikiai rĩrĩa nguuga atĩ ndĩ thĩinĩ wa Baba, nake Baba arĩ thĩinĩ wakwa; kana mũgĩtikie nĩ ũndũ wa ũira wa ciama iria ningaga. ¹² Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũndũ ũrĩa wothe ũnjĩtikĩtie, nĩarĩkaga maũndũ marĩa njĩkaga. Na nĩageeka o na maũndũ manene kũrĩ macio, tondũ ndĩrathiĩ kũrĩ Baba. ¹³ Na ũrĩa wothe mũkahooya, nĩngawĩka thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩgeetha Mũriũ arehere Baba riiri. ¹⁴ Mwahooya ũndũ o wothe thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa, nĩndĩrĩwĩkaga.

Jesũ Kwĩranĩra Roho Mũtheru

¹⁵ “Angĩkorwo nĩmũnyendete, nĩmũrĩathĩkagĩra ũrĩa ndĩmwathĩte. ¹⁶ Na nĩ nĩnga-hooya Baba, nake nĩakamũhe Mũteithia ũngĩ aikarage na inyuĩ nginya tene, ¹⁷ nake nĩwe Roho ũrĩa wa ma. Nao andũ a gũkũ thĩ matingĩmwĩtĩkĩra tondũ matimuonaga na matimũũ. No inyuĩ nĩmũmũĩ nĩgũkorwo atũũranagia na inyuĩ, na aikaraga thĩĩnĩ wanyu. ¹⁸ Ndikũmũtiga ta ciana cia ngoriai, nĩngũũka kũrĩ inyuĩ. ¹⁹ Thuutha wa ihinda inyinyi, thĩ ndĩgũcooka kũnyona, no inyuĩ nĩmũrĩnyonaga. Tondũ nĩndũũraga muoyo, o na inyuĩ nĩmũgũtũũra muoyo. ²⁰ Mũthenya ũcio nĩmũkamenya atĩ nĩ ndĩ thĩĩnĩ wa Baba, na inyuĩ mũrĩ thĩĩnĩ wakwa, na nĩ ndĩ thĩĩnĩ wanyu. ²¹ ũrĩa wothē ũiguaga maathani makwa na akamaathĩkĩra, ũcio nĩwe ũnyendete. Nake ũcio ũnyendete nĩariendagwo nĩ Baba, o na nĩ nĩndĩmwendaga na ndĩonithanagie kũrĩ we.”

²² Nake Judasi (no ti Isikariota) akiuga atĩrĩ, “No rĩrĩ Mwathani, nĩ kĩ gĩgũtũma wĩonithanie kũrĩ ithuĩ na ti kũrĩ andũ a gũkũ thĩ?”

²³ Nake Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ o wothē ũnyendete nĩarĩathĩkagĩra ũrutani wakwa. Baba nake nĩarĩmwendaga, na nĩtũrĩũkaga kũrĩ we tũtũũranagie nake. ²⁴ ũrĩa ũtanyendete ndathĩkagĩra ũrutani wakwa. Ciugo icio mũiguaga ti ciakwa nĩ mwene; nĩ cia Baba ũrĩa wandũmire.

²⁵ “Maũndũ maya mothe ndamwarĩria tũrĩ o na inyuĩ. ²⁶ No rĩrĩ, we Mũteithia, na nĩwe Roho Mũtheru, ũrĩa Baba agaatumā thĩĩnĩ wa rĩtwa rĩakwa, nĩakamũruta maũndũ mothe na amũrĩrikanie ũrĩa wothē ndĩmwĩrite. ²⁷ Thayũ nĩguo ngũmũtigĩra; thayũ wakwa nĩguo ndaamũhe. Ndikũmũhe thayũ ta ũrĩa ũheanagwo nĩ andũ a gũkũ thĩ. Mũtigatangĩke ngoro kana mwĩtigĩre.

²⁸ “Inyuĩ nĩmwaigũire ngiuga atĩrĩ, ‘Nĩngũthĩĩ na nĩngacooka njũke kũrĩ inyuĩ rĩngĩ.’ Angĩkorwo nĩmũnyendete-rĩ, no mũkene tondũ ndĩrathĩĩ kũrĩ Baba, nĩgũkorwo Baba nĩ mũnene kũrĩ nĩ. ²⁹ Ndamwĩra maũndũ macio o rĩu matanekĩka nĩgeetha rĩrĩa magekĩka mũgeetĩkia. ³⁰ Ndikũmwarĩria ũhoru ũyũ ihinda irāya, nĩgũkorwo mũnene wa gũkũ thĩ nĩarooka. We ndarĩ na hinya wa kũnjatha, ³¹ no andũ a gũkũ thĩ no nginya mamenye atĩ nĩnyendete Baba, na atĩ njĩkaga o ũrĩa Baba anjathĩte.

“Ŭkai rĩu; nĩtũthĩĩ.

15

Mũthabibũ na Honge

¹ “Nĩ nĩ nĩ mũthabibũ ũrĩa wa ma nake Baba nĩwe mũrĩmĩri. ² Rũhonge o ruothe rũrĩ thĩĩnĩ wakwa rũtaciara nĩarũtemaga akarweheria. Naruo rũhonge o ruothe rũrĩa rũciara nĩarũceehaga nĩguo rũciare maciaro maingĩ makĩria. ³ Inyuĩ o na rĩu mũrĩ atheru nĩ ũndũ wa ũhoru ũrĩa ndĩmũheete. ⁴ Ikaragai thĩĩnĩ wakwa na nĩ nĩndĩrĩkaraga thĩĩnĩ wanyu. Gũtirĩ rũhonge rũngĩciara maciaro rũrĩ rwiki; no nginya rũikare thĩĩnĩ wa mũthabibũ. O na inyuĩ mũtingĩciara maciaro mũtangĩkara thĩĩnĩ wakwa.

⁵ “Nĩ nĩ mũthabibũ, na inyuĩ mũrĩ honge. Mũndũ angĩkara thĩĩnĩ wakwa na nĩ njĩkare thĩĩnĩ wake, nĩarĩciara maciaro maingĩ; tondũ mũtarĩ hamwe na nĩ mũtirĩ ũndũ mũngĩhota gwĩka. ⁶ Mũndũ o wothē angĩaga gũikara thĩĩnĩ wakwa-rĩ, atarĩ o ta rũhonge rũrĩa rũteagwo rũkooma; honge icio nĩkũnganio ciũnganagio, igaikio mwaki-inĩ ikahĩa. ⁷ Mũngĩkara thĩĩnĩ wakwa, nacio ciugo ciakwa ciikare thĩĩnĩ wanyu, hooyai o kĩrĩa gĩothe mũngĩenda, na nĩmũkũheo kĩo. ⁸ ũndũ ũrĩa ũngĩgoocithia Baba nĩ atĩ, mũciarage maciaro maingĩ nĩguo mwĩonanie mũrĩ arutwo akwa.

⁹ “O ta ũrĩa Baba anyendete, ũguo noguo na nĩ ndĩmwendete. Rĩu-rĩ, ikaragai o wendo-inĩ wakwa. ¹⁰ Mũngĩathĩkĩra maathani makwa-rĩ, nĩmũrĩkaraga wendo-inĩ wakwa o ta ũrĩa nĩ njathĩkĩre maathani ma Baba na ngaikara wendo-inĩ wake. ¹¹ Ndamwĩra maũndũ macio nĩguo gĩkeno gĩakwa kĩgĩe thĩĩnĩ wanyu, nakĩo gĩkeno kĩanyu gĩkinyanĩre. ¹² Rĩathani rĩakwa nĩ rĩrĩ: Endanagai inyuĩ ene, o ta ũrĩa nĩ ndĩmwendete. ¹³ Gũtirĩ mũndũ ũrĩ wendo mũnene kũrĩ ũyũ, atĩ mũndũ no arute muoyo wake nĩ ũndũ wa arata ake. ¹⁴ Inyuĩ mũrĩ arata akwa, mũngĩka ũrĩa ndĩmwathĩte. ¹⁵ Ndĩgũcooka kũmwĩta ndungata, tondũ ndungata ndĩmenyaga ũrĩa mũmĩathi areeka; no inyuĩ ndĩmwĩtĩte

arata nīgukorwo maündũ marĩa mothe ndĩrutĩte kuuma kũrĩ Baba nĩndĩmũmenyithĩte. ¹⁶ Ti inyuĩ mwathuurire, no nĩ nĩ ndamũthuurire, na ngĩmwamũra mũthiĩ mũgaciare maciaro, namo maciaro macio matũũre. Nake Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkahooya thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa. ¹⁷ Rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩakwa: Endanagai.

Andũ a Thĩ Gũthũũra Arutwo

¹⁸ “Andũ a thĩ mangĩmũthũũra, menyai atĩ nĩ nĩ maambire gũthũũra. ¹⁹ Korwo mũrĩ a gũkũ thĩ, andũ a thĩ no mamwende ta mũrĩ ao. No rĩrĩ, inyuĩ mũtirĩ a gũkũ thĩ, no nĩndĩmũthuurĩte kuuma kũrĩ andũ a thĩ. Nĩkĩo andũ a thĩ mamũthũire. ²⁰ Ririkanai ũhoru ũrĩa ndamwĩre atĩrĩ, ‘Gũtirĩ ndungata nene gũkĩra mũmĩathi.’ Angĩkorwo nĩ nĩmanyariirire, o na inyuĩ nĩmakamũnyarira. Angĩkorwo nĩmathĩkĩire ũrutani wakwa o na wanyu nĩmakawathĩkĩra. ²¹ Nao makaamwĩka ũguo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa, nīgukorwo matiũũ ũrĩa wandũmire.

²² “Korwo ndiokire ngĩmahe ũhoru, matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu matirĩ na kĩgwatio nĩ ũndũ wa mehia mao. ²³ Mũndũ ũrĩa ũũthũũrĩte, nĩathũũire Baba o nake. ²⁴ Korwo ndiũkĩte gatagatĩ-inĩ kao maündũ marĩa matarĩ mekwo nĩ mũndũ ũngĩ matingĩamenyire nĩ ehia. No rĩu nĩmonete ciama ici, no no maathũire na magathũũra Baba. ²⁵ No nĩgeetha kũhingio ũrĩa kwandĩkitwo Watho-inĩ wao atĩrĩ, ‘Nĩmathũũire hatarĩ gĩtũmĩ.’

²⁶ “Hĩndĩ ĩrĩa Mũteithia agooka, ũrĩa ngaamũtũmĩra kuuma kũrĩ Baba, na nĩwe Roho wa ma ũrĩa uumaga kũrĩ Baba, we nĩakaheana ũira wakwa. ²⁷ Na o na inyuĩ no nginya mũkaaruta ũira, tondũ mũtũũrĩte na nĩ kuuma o kĩambĩrĩria.

16

¹ “Ndamwĩra maündũ macio mothe nĩgeetha mũtikanae gũtiganĩria wĩtikio. ² Nĩmakamũingata thunagogi-inĩ; na ũhoru wa ma nĩ atĩ, kũrĩ hĩndĩ ĩgũũka rĩrĩa mũndũ o wotho ũkaamũũraga ageciiragia atĩ nĩ Ngai aratungatĩra. ³ Mageekaga maündũ macio nĩ ũndũ matimenyete Baba o na kana makaamenya. ⁴ Ndamwĩra maündũ macio nĩgeetha hĩndĩ ĩyo yakinya mũkaaririkana atĩ nĩndamwĩrĩte. Ndiamwĩre maündũ macio kĩambĩrĩria-inĩ tondũ ndaarĩ hamwe na inyuĩ.

Wĩra wa Roho Mũtheru

⁵ “Rĩu nĩngũthiĩ kũrĩ ũrĩa wandũmire. No gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũranjũũria atĩrĩ, ‘Ūrathiĩ kũ?’ ⁶ Mwaiyũrwo nĩ kĩa nĩ tondũ nĩndamwĩra maündũ macio. ⁷ No ngũmwĩra atĩrĩ na ma, nĩ kwagĩrĩre nĩ thiĩ nĩ ũndũ wanyu. Tondũ ndaaga gũthiĩ, Mũteithia ndagooka kũrĩ inyuĩ. No ndaathiĩ, nĩngamũtũma oke kũrĩ inyuĩ. ⁸ Nake oka, nĩakaiguithia andũ a gũkũ thĩ ũrĩa mahĩtĩte ũhoru-inĩ wa mehia, na ũhoru-inĩ wa ũthingu, o na ũhoru-inĩ wa ciira: ⁹ Nĩmahĩtĩte ũhoru-inĩ wa mehia, nīgukorwo andũ matinjĩtikĩte; ¹⁰ nĩmahĩtĩte ũhoru-inĩ wa ũthingu, nīgukorwo ndĩrathiĩ kũrĩ Baba kũrĩa mũtangĩcooka kũnyona; ¹¹ na nĩmahĩtĩte ũhoru-inĩ wa ciira tondũ mũnene wa gũkũ thĩ nĩarĩkĩte gũtũrwo ciira.

¹² “Ndĩ na maündũ mangĩ maingĩ ma kũmwĩra, makĩria ya marĩa mũngĩhota kũũmĩrĩria rĩu. ¹³ No rĩrĩ, Roho Mũtheru ũcio wa ma oka, nĩakamũtongoria ũhoru-inĩ ũrĩa wa ma wotho. Ndakaaragia ũhoru wake mwene; akaaragia ũhoru wa maündũ marĩa aigũite, ningĩ nĩakamwĩra ũhoru wa maündũ marĩa magooka thuutha. ¹⁴ Nĩakangoocithia nīgukorwo nĩakamũmenyithia ũhoru wakwa ũrĩa arutĩte kuuma kũrĩ nĩ. ¹⁵ Maündũ mothe ma Baba nĩ makwa. Nĩkĩo ndamwĩra atĩ Roho nĩakamũmenyithia ũhoru wakwa ũrĩa arutĩte kuuma kũrĩ nĩ, mũũmenye.

¹⁶ “Thuutha wa kahinda kanini mũtikũnyona rĩngĩ na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona.”

Kĩha kĩa Arutwo nĩ Gĩgũtuĩka Gĩkeno

¹⁷ Amwe a arutwo ake makĩũrانيا atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Thuutha wa kahinda kanini mĩtikũnyona rĩngĩ na ningĩ atĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona’, ningĩ atĩ ‘Tondũ ndĩrathĩĩ kũrĩ Baba?’” ¹⁸ Magĩthĩĩ na mbere kũũrانيا atĩrĩ, “Arenda kuuga atĩa rĩrĩa aroiga atĩ, ‘Kahinda kanini?’ Ithuĩ tũtiramenya ũrĩa aroiga.”

¹⁹ Nake Jesũ akĩona atĩ nĩmendaga kũmũũria ũhoru ũcio, nĩ ũndũ ũcio akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ kũũrانيا mũrorania ũrĩa ngwendaga kuuga rĩrĩa njugire atĩ ‘Thuutha wa kahinda kanini mĩtikũnyona rĩngĩ, na ningĩ thuutha wa kahinda kanini nĩmũkũnyona?’

²⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, mũkaarĩra na mũcaka rĩrĩa andũ a thĩ marakena. Inyuĩ mũkanyitwo nĩ kĩa, no kĩa, kĩa nyu nĩgĩkagarũrũka gĩtuĩke gĩkeno. ²¹ Mũndũ-wanja agĩciara nĩakoragwo na ruo tondũ hĩndĩ yake nĩ nginyu; no aarĩkia gũciara kaana, akariganĩrwo nĩ ruo nĩ ũndũ wa gũkena nĩgũkorwo kaana nĩ gaaciarwo gũkũ thĩ. ²² O na inyuĩ noguo: Rĩu nĩ ihinda rĩanyu rĩa kĩa, no nĩngamuona rĩngĩ na nĩmũgakena, na gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũkaamũtunya gĩkeno kũ. ²³ Mũthenya ũcio wakinya mũtigacooka kũnjũũria ũndũ o na ũrĩkũ. Ngũmwĩra atĩrĩ na ma, Baba nĩakamũhe kĩrĩa gĩothe mũkaahooya thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa. ²⁴ Nginyagia rĩu mũtirĩ mwahooya ũndũ thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa. Hooyai na nĩmũkũheo, nĩguo gĩkeno kĩa nyu gĩkinyanĩre.

²⁵ “O na gũtuĩka ngoretwo ngĩaria na ngerekano-rĩ, hĩndĩ nĩiroka rĩrĩa itagacooka kũmwarĩria na njĩra iyo, no ngaamwĩraga ũhoru wa Baba itekũhithĩrĩra. ²⁶ Mũthenya ũcio nĩmũkahooyaga thĩnĩ wa rĩitwa rĩakwa. Ndiroiga atĩ nĩngahooyaga Baba ithenya rĩanyu. ²⁷ No rĩrĩ, Baba we mwene nĩamwendete, nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũnyendete, na nĩmwĩtikĩtie atĩ ndoimire kũrĩ Ngai. ²⁸ Nĩ ndoimire kũrĩ Baba, ngĩũka gũkũ thĩ; na rĩu nĩnguuma gũkũ thĩ, njooke kũrĩ Baba.”

²⁹ Hĩndĩ iyo arutwo a Jesũ makiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩũratũhe ũhoru wega, ũtekwaria na ngerekano. ³⁰ Rĩu nĩtwamenya atĩ wee nĩũũ maũndũ mothe, na atĩ o na ndũbataire mũndũ o na ũrĩkũ akũũrie ciũria. Ũhoru ũcio nĩwatũma twĩtikie atĩ woimĩte kũrĩ Ngai.”

³¹ Nake Jesũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Rĩu nĩmwetĩkia! ³² No hĩndĩ nĩiroka, na nĩnginyu, rĩrĩa mũkahurunjũka, o mũndũ athĩ gwake mũciĩ. Mũkaandiga ndĩ nyiki, no ndirĩ nyiki, nĩgũkorwo Baba arĩ hamwe na nĩ.”

³³ “Ndamwĩra maũndũ macio nĩgeetha mũgĩe na thayũ thĩnĩ wakwa. Gũkũ thĩ nĩmũrĩonaga thĩina. No ũmĩrĩria! Nĩ nĩndooretie thĩ.”

17

Jesũ Kwĩhoera

¹ Jesũ aarĩkia kuuga maũndũ macio, agĩtiira maitho akĩrora na igũrũ, akĩhooya, akiuga atĩrĩ:

“Baba hĩndĩ nĩ nginyu. Goocthia Mũrũguo, nĩguo nake Mũrũguo akũgoocithie.

² Nĩgũkorwo nĩmũheete ũhoti wa gwatha andũ othe, nĩguo arĩa othe ũmũheete amahe muoyo wa tene na tene. ³ Na rĩu ũyũ nĩguo muoyo wa tene na tene: Atĩ makũmenye, o Wee Ngai ũrĩa wa ma, na mamenye Jesũ Kristũ, ũrĩa ũtũmĩte.

⁴ Nĩngũgoocithĩtie gũkũ thĩ na ũndũ wa kũrĩkia wĩra ũrĩa waheire ndute. ⁵ Na rĩu Baba, ngoocithia ndĩ mbere yaku na riiri ũrĩa ndaari naguo hamwe nawe o mbere thĩ itaanagia.

Jesũ Kũhoera Arutwo ake

⁶ “Nĩnguũrĩrie andũ arĩa waheire gũkũ thĩ rĩitwa rĩaku. Acio maarĩ aku; nawe ũkũhe o, nao nĩmathĩkĩre kiugo gĩaku. ⁷ Na rĩu nĩmamenyete atĩ indo iria ciothe ũheete ciumĩte kũrĩ wee. ⁸ Nĩgũkorwo nĩndamaheire ciugo iria waheire, nao magĩciĩtikĩra. Nĩmamenyire hatarĩ nganja atĩ ndoimire kũrĩ wee, na magĩtikĩra atĩ wee nĩwe wandũmire. ⁹ Acio nĩo ndĩrahoera. Ndirahoera andũ a gũkũ thĩ, no ndĩrahoera arĩa ũũheete, nĩgũkorwo nĩ aku. ¹⁰ Kĩrĩa gĩothe ndĩ nakĩo nĩ gĩaku, na kĩrĩa gĩothe ũrĩ nakĩo nĩ gĩakwa. Naguo ũgooci nĩũũkĩte kũrĩ nĩ nĩ ũndũ wao. ¹¹ Ndigũikara gũkũ thĩ rĩngĩ, no-o marĩ o gũkũ thĩ, na nĩ ndĩroka kũrĩ wee. Baba Mũtheru, magitĩre na

ūhoti wa rīitwa rīaku, rīitwa rīrīa waheire, nīgeetha matuīke ūmwe o ta ūrīa ithuī tūrī ūmwe. ¹² Rīrīa ndīraarī nao, nīndīramagitagīra na ngamamenyerera na rīitwa rīu waheire. Gūtīrī o na ūmwe ūūrīte o tīga ūrīa wathīrīrwo kwanangwo nīguo Maandīko mahingio.

¹³ “Rīu ndīroka kūrī wee, no maūndū maya ndīroiga ndī o gūkū thī, nīguo maiyūrwo nī gīkeno gīakwa kīrī gīkinyanīru kūna thīinī wao. ¹⁴ Nīndīmaheete kiugo gīaku, nao andū a gūkū thī makamathūūra, nīgukorwo o ti a gūkū thī rīngī, o ta ūrīa nī itarī wa gūkū thī. ¹⁵ Ihooya rīakwa ti ūmarute gūkū thī, no nī atī ūmagitagīre kuuma kūrī ūrīa mūūru. ¹⁶ O ti a gūkū thī, o ta ūrīa o na nī itarī wakuo. ¹⁷ Maamūre, ūmatherie na ūhorō ūrīa wa ma; ūhorō waku nīguo ūhorō wa ma. ¹⁸ O ta ūrīa wandūmire gūkū thī, na nī noguo ndamatūma kūrī andū a gūkū thī. ¹⁹ Ndītheretie nī ūndū wao, nīguo o nao matherio kūna nī ūhorō ūrīa wa ma.

Jesū Kūhoera Etīkia othe

²⁰ “Nīngī to aya oiki ndīrahoera. Ndīrahoera o na arīa angī makaanjītīkia nī ūndū wa ndūmīrīri ya aya, ²¹ nīguo othe matuīke ūmwe Baba, o ta ūrīa we ūrī thīinī wakwa na nī ndī thīinī waku. O nao marogīa thīinī witū nīgeetha andū a gūkū thī metīkie atī nīwe ūndūmīte. ²² Nīndīmaheete riiri ūrīa waheire, nīguo matuīke ūmwe o ta ūrīa ithuī tūrī ūmwe, ²³ nī ndī thīinī wao, nawe ūrī thīinī wakwa. Marotuīka ūmwe kūna, nīgeetha andū a gūkū thī mamenye atī nīwe wandūmire, na atī nīūmendete o ta ūrīa ūnyendete.

²⁴ “Baba, ngwenda arīa ūūheete makorwo na nī harīa ndī na mone riiri wakwa, riiri ūrīa ūūheete nī ūndū nīwanyendete thī itanombwo.

²⁵ “Baba Mūthingu, o na gūtuīka andū a gūkū thī matikūū-rī, nī nīngūū, nao nī moī atī nīwe ūndūmīte. ²⁶ Nīngūmenyithanītie kūrī o, na nīngūkīrīrīria gūkūmenyithania, nīgeetha wendani ūrīa ūnyendete nāguo ūikarage thīinī wao na nīguo o na nī mwene ngoragwo thīinī wao.”

18

Jesū Kūnyiitwo

¹ Jesū aarīkia kūhooya, agīthī arī na arutwo ake, makīringa mūkuru wa Karūū ga Kidironi. Mūrīmo ūcio ūngī nī haarī na mūgūnda wa mītamaiyū, agītoonya ho na arutwo ake.

² Na rīrī, Judasi, ūrīa wamūkunyañire, nīooī handū hau, nī ūndū Jesū nīacemanagīria ho kaingī na arutwo ake. ³ Nī ūndū ūcio Judasi agīthī hau mūgūnda-inī ūcio, atongoretie mbūtū ya thigari na anene amwe kuuma kūrī athīnjīri-Ngai arīa anene na Afarisai. Nao nīmakuūte icīnga, na matawa, na indo cia mbaara.

⁴ Nake Jesū nī ūndū nīamenyaga maūndū marīa mothe maakirie kūmūkora-rī, akiumīra akīmooria atīrī, “Nūū mūracara?”

⁵ Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī Jesū wa Nazarethi.”

Nake Jesū akīmacookeria atīrī, “Nī nī nī we.” (Nake Judasi ūcio wamūkunyañire aarūngī hau hamwe nao.) ⁶ Rīrīa Jesū aameerire atīrī, “Nī nī nī we,” magīcooka na thuutha makīgūa thī.

⁷ O rīngī Jesū akīmooria atīrī, “Nūū mūracara?”

Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī Jesū wa Nazarethi.”

⁸ Jesū akīmacookeria atīrī, “Ndamwīra atī nī nī we. Akorwo nī nī mūracara-rī, rekei andū aya mathī.” ⁹ Gwekīkire ūguo nīgeetha ūhorō ūrīa aarītie ūhinge, rīrīa oigire atīrī, “Andū arīa waheire gūtīrī o na ūmwe wao ndeete.”

¹⁰ Hīndī īyo Simoni Petero, tondū aarī na rūhiū rwa njora, akīrūcomora na agītīnia gūtū kwa ūrīo kwa ndungata ya mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene. (Ndungata īyo yetagwo Maliku.)

¹¹ Nake Jesū agīatha Petero atīrī, “Cookia rūhiū rwaku rwa njora! Gīkombe kīrīa Baba aaheete-rī, nīngwaga gūkīnyūra?”

Jesũ Gũtwarwo kwa Anasi

¹² Nayo mbũtũ iyo ya thigari na mũnene wayo, hamwe na anene acio a Ayahudi makĩnyiita Jesũ. Makĩmuoha na ¹³ makĩamba kũmũtwara kwa Anasi, ũrĩa warĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene mwaka ũcio. ¹⁴ Kaiafa nĩwe wataarĩte Ayahudi atĩ no gũkorwo arĩ wega mũndũ ũmwe akuĩre andũ othe.

Petero Gũkaana Jesũ Ihinda rĩa Mbere

¹⁵ Simoni Petero marĩ na mũrutwo ũngĩ makĩrũmĩrĩra Jesũ. Na tondũ mũrutwo ũcio nĩoĩo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩtwarana na Jesũ kũu nja ya mũthĩnjĩri-Ngai ũcio mũnene. ¹⁶ No Petero agĩtigwo etereire hau nja ya kĩhingo. Nake mũrutwo ũcio ũngĩ, woĩo nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩcooka, akĩaria na mũirĩtu ũrĩa warĩ kĩhingo-inĩ agĩtoonyia Petero.

¹⁷ Nake mũirĩtu ũcio warĩ kĩhingo-inĩ akĩũria Petero atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩcookia agĩkiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao.”

¹⁸ Na rĩrĩ, ndungata na thigari ciarũgamĩte irigiicĩirie mwaki ũrĩa ciakĩtie ikĩwota, tondũ kwarĩ na heho. Petero o nake aarũgamĩte hamwe nao agĩota mwaki.

Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa Mũnene kũũria Jesũ Ciũria

¹⁹ Ihinda-inĩ o rĩu, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene oragia Jesũ ũhoru wa arutwo ake na ũhoru wa ũrutani wake.

²⁰ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ njarĩirie andũ othe a thĩ itarĩ ũndũ ngũhitha, na ngarutana hĩndĩ ciothe thunagogi-inĩ o na hekarũ-inĩ, kũrĩa Ayahudi othe macemanagia. Ndirĩ ũndũ njaragia na hitho. ²¹ Ũranjũria ũguo nĩkĩ? ũria arĩa mananjigua ngĩaria. Ti-itherũ nĩmoĩ ũrĩa ndanoiga.”

²² Rĩrĩa Jesũ oigire ũguo, ũmwe wa thigari iria ciarĩ hau akĩmũgũtha rũhĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Ũguo nĩguo ũgũcookeria mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene?”

²³ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩndoiga ũũru-rĩ, heana ũira wa ũũru ũcio. No angĩkorwo ndaaria ũhoru wa ma-rĩ, wangũthĩra kĩ?” ²⁴ Nake Anasi akĩmũneana atwarwo arĩ o muohe kũrĩ Kaiafa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene.

Petero Gũkaana Jesũ rĩa Keerĩ na rĩa Gatatũ

²⁵ O hĩndĩ iyo Simoni Petero arũgamĩte agĩota mwaki, akĩũrio atĩrĩ, “Kaĩ wee ũrĩ ũmwe wa arutwo a mũndũ ũyũ?”

Nake agĩkaana, akiuga atĩrĩ, “Aca, ndirĩ ũmwe wao!”

²⁶ Ndongata ĩmwe ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, na yarĩ ya mbarĩ ya mũndũ ũrĩa Petero aatinĩtie gũtũ, ikĩmũũria atĩrĩ, “Na githĩ nĩ ndirakuonire mũrĩ nake hau mũgũnda-inĩ wa mitamaiyũ?” ²⁷ O rĩngĩ Petero agĩkaana, na o hĩndĩ iyo ngũkũ ĩgĩkũga.

Jesũ Mbere ya Pilato

²⁸ Ningĩ Ayahudi makĩruta Jesũ gwa Kaiafa makĩmũtwara gĩkaro-inĩ kĩa Barũthi wa Kĩroma. Hĩndĩ iyo kwarĩ rũciinĩ tene, na nĩgeetha matikagwatwo nĩ thaahu, Ayahudi matiatoonyire gĩkaro kũu; nĩ ũndũ nĩmendaga mahote kũrĩa gĩathĩ kĩa Bathaka. ²⁹ Nĩ ũndũ ũcio Pilato akiuma akĩmakora kũu nja akĩmooria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ mũramũthitangĩra kĩ?”

³⁰ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Atangĩrĩ muuni watho-rĩ, tũtingĩmũrehe kũrĩ we.”

³¹ Nake Pilato akĩmeera atĩrĩ, “Kĩmuoei inyuĩ ene mũkamũciirithie kũringana na watho wanyu.”

Nao Ayahudi makĩregana na ũhoru ũcio, makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ na rũũtha rwa kũũraga mũndũ o na ũ.” ³² Maũndũ maya mekĩkire nĩgeetha ciugo iria Jesũ aarĩtie akĩonania mũthemba wa gĩkuũ kĩrĩa agaakua ihingio.

³³ Pilato agĩcooka agĩtoonya gĩkaro kũu kĩa Barũthi, agĩta Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Wee nĩwe mũthamaki wa Ayahudi?”

³⁴ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Ūcio nĩ woni waku, kana nĩ andũ makwĩrĩte ũhoru wakwa?”

³⁵ Nake Pilato akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩkĩrĩ Mũyahudi? Andũ anyu na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene nĩo makũneanĩte kũrĩ nĩ. Nĩ atĩa wĩkĩte?”

³⁶ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ūthamaki wakwa ti wa gũkũ thĩ. Korwo nĩ ũguo-rĩ, ndungata ciakwa nicingĩndũrĩire ndikanyitwo nĩ Ayahudi. No ũthamaki wakwa nĩ wa kuuma kũndũ kũngĩ.”

³⁷ Nake Pilato akĩmũcookeria atĩrĩ, “nĩ ūndũ wa ũguo-rĩ, wee ũkĩrĩ Mũthamaki!”

Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩwaria ma kuuga atĩ nĩ ndĩ Mũthamaki. Ma nĩ atĩrĩ, gĩtũmi gĩkĩ nĩkĩo gĩatũmire njiarwo, na nĩkĩo ndokire gũkũ thĩ atĩ nyumbũrage ũhoru ũrĩa wa ma. Mũndũ o wothē ũrĩ mwena wa ũhoru wa ma nĩathikagĩrĩa.”

³⁸ Nake Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Ūhoru wa ma nĩ ũrĩkũ?” Aarĩkia kũũria ũguo akiuma nja o rĩngĩ agĩthĩ kũrĩ Ayahudi akĩmeera atĩrĩ, “Ndirona gĩtũmi gĩa kũmũthitangĩra. ³⁹ No ningĩ nĩ mūtugo wanyu hĩndĩ ya Bathaka ndĩmuohorere mũndũ ũmwe. Nĩmũkwenda ndĩmuohorere ‘mũthamaki wa Ayahudi?’”

⁴⁰ Nao makĩanĩrĩra, magĩcookia atĩrĩ, “Aca, tũtikwenda ūcio! Tuohorere Baraba!” Na rĩrĩ, Baraba ūcio aarĩ mūtunyani.

19

Jesũ Gĩtuĩrwo kwambwo Mũtĩ-Igũrũ

¹ Hĩndĩ iyo Pilato akĩoya Jesũ, akĩmũhũũrithia iboko. ² Nacio thigari igĩtuma thũmbĩ ya mĩigua, ikĩmwĩkĩra mūtwe, na ikĩmũhumba kanjũ ya rangi wa ndathi, ³ igathiiaga harĩ we o ihinda kwa ihinda, ikamũnyũrũragia ikiugaga atĩrĩ, “Ngeithi, mũthamaki wa Ayahudi!” Nacio ikamũgũthaga ũthiũ na hĩ.

⁴ O rĩngĩ Pilato akiuma nja, akĩra Ayahudi atĩrĩ, “Ta onei ngũmũruta nja ndĩmũrehe kũrĩ inyuĩ, nĩguo mũmenye atĩ nĩ ndionete ūndũ o na ũrĩkũ angĩthitangĩrwo.” ⁵ Rĩrĩa Jesũ oimire nja ekĩrĩte thũmbĩ iyo ya mĩigua na ehumbĩte kanjũ iyo ya rangi wa ndathi-rĩ, Pilato akĩmeera atĩrĩ, “Mũndũ nĩ ũyũ!”

⁶ Rĩrĩa athĩnjĩri-Ngai arĩa anene o na atongoria a Ayahudi maamuonire, makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Mwambithie mũtĩ-igũrũ! Mwambithie mũtĩ-igũrũ!”

No Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Muoei mũmwambe mũtĩ igũrũ arĩ inyuĩ. Ha ũhoru wakwa, ndirona ūndũ o na ũrĩkũ angĩthitangĩrwo.”

⁷ Nao Ayahudi makiuga magwatĩrie atĩrĩ, “Ithui nĩtũrĩ watho; na kũringana na watho ūcio no nginya akue, tondũ nĩetuĩte Mũrũ wa Ngai.”

⁸ Rĩrĩa Pilato aigũire ũguo, agĩtigĩra mũno makĩria, ⁹ agĩcooka thĩinĩ wa nyũmba iyo ya ũthamaki. Ningĩ akĩũria Jesũ atĩrĩ, “Wee-rĩ, uumĩte kũ?” Nowe Jesũ ndaigana kũmũcookeria. ¹⁰ Pilato akĩmũũria atĩrĩ, “Kaĩ ũkũrega kũnjarĩria? Kaĩ ũtooĩ ndĩ na ũhoti wa gũkuohorithia, kana wa gũkwambithia mũtĩ igũrũ?”

¹¹ Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Wee ndũngĩrĩ na ũhoti igũrũ rĩakwa korwo ndũheetwo guo kuuma igũrũ. Nĩ ūndũ ūcio ũrĩa ũũneanire kũrĩwe nĩwe ũrĩ na mehia marĩa manene.”

¹² Kuuma hĩndĩ iyo, Pilato akĩgeria kuohora Jesũ, no Ayahudi magĩthĩ na mbere kwanĩrĩra atĩrĩ, “Ūngĩrekereria mũndũ ũyũ, wee ndũrĩ mũrata wa Kaisari. Mũndũ o wothē wĩtuaga mũthamaki nĩamenete Kaisari.”

¹³ Rĩrĩa Pilato aigũire ũguo-rĩ, akiuma Jesũ nja, na agĩkarĩra gĩtĩ kĩa mūtuanĩri ciira handũ hoĩkaine ta “Harĩa-haare-Mahiga” (na heetagwo na Kĩhibirania Gabatha). ¹⁴ Kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria rĩa Kiumia gĩa Gĩathĩ kĩa Bathaka; na kwarĩ ta thaa thita.

Nake Pilato akĩra Ayahudi atĩrĩ, “Ūyũ mũthamaki wanyu.”

¹⁵ No-o makĩanĩrĩra, makiuga atĩrĩ, “Mweherie! Mweherie! Mwambithie mũtĩ-igũrũ!”

Nake Pilato akĩmooria atĩrĩ, “Nyambithie Mũthamaki wanyu?”

Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene magĩcookia atĩrĩ, “Ithui tũtirĩ mũthamaki ũngĩ tiga Kaisari.”

¹⁶ Mũthia-inĩ Pilato akĩmũneana kũrĩ o nĩguo akambwo mũtĩ-igũrũ.

Jesũ Kwambwo Mũtĩ-Igũrũ

Nacio thigari ikĩnyiita Jesũ. ¹⁷ Na ekuuĩire mũtharaba wake agĩthĩ nginya harĩa heetagwo “Ha Ihĩndĩ rĩa Mũtwe” (na no ho hetagwo na Kĩhibirania, Gologotha.) ¹⁸ Hau nĩho maamwambire, na hamwe nake makĩamba andũ angĩ eerĩ, ũmwe mwena ũmwe na ũcio ũngĩ mwena ũcio ũngĩ; nake Jesũ arĩ gatagatĩ.

¹⁹ Nake Pilato akĩandĩkithia kĩaũ na gĩkĩhũũrĩrwo mũtharaba-inĩ. Nakĩo kĩandĩkitwo atĩrĩ, JESŨ WA NAZARETHI, MŪTHAMAKI WA AYAHUDI. ²⁰ Nao Ayahudi aingĩ magĩthoma maandĩko macio, nĩgũkorwo handũ harĩa Jesũ aambĩrwo haarĩ hakuhĩ na itũũra rĩu inene, nakĩo kĩaũ kũ kĩandĩkitwo na Kĩhibirania, na Kĩlatini, na Kĩyunani.* ²¹ Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene a Ayahudi makĩira Pilato atĩrĩ, “Tiga kwandĩka ‘Mũthamaki wa Ayahudi’, no andĩka atĩ mũndũ ũyũ nĩ kuuga oigire atĩ nĩwe mũthamaki wa Ayahudi.”

²² Nake Pilato akĩmacookeria atĩrĩ, “Ũguo ndandĩka nĩndandĩka.”

²³ Rĩrĩa thigari ciarĩkirie kwamba Jesũ, ikĩoya nguo ciake, igĩcigayania maita mana, o mũndũ yake, no kanjũ yatigarire. Nguo iyo ndĩarĩ na rĩtumo, yatumĩtwo kuuma igũrũ nginya thĩ irĩ o taama ũmwe.

²⁴ Nacio ikiĩrana atĩrĩ, “Nĩtũtĩgei kũmĩtarũra; rekei tũmĩcuukĩre mĩtĩ nĩguo tũmenye ũrĩa ũgũthĩ nayo.”

Gwekĩkire ũguo nĩguo Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ,
“Maagayanire nguo ciakwa,

na magĩcuukĩra kanjũ yakwa mĩtĩ.”

Ũguo nĩguo thigari ciekire.

²⁵ Hakuhĩ na mũtharaba wa Jesũ nĩho nyina aarũgamĩte, na mwarĩ wa nyina na nyina, na Mariamu mũtumia wa Kiliopa, na Mariamu Mũmagidali. ²⁶ Rĩrĩa Jesũ onire nyina na mũrutwo ũrĩa endete marũngĩ hakuhĩ nake, akĩira nyina atĩrĩ, “Mũtumia ũyũ, ũcio mũrũguo,” ²⁷ agĩcooka akĩira mũrutwo ũcio atĩrĩ, “Ũcio maitũguo.” Kuuma hĩndĩ iyo mũrutwo ũcio akĩoya nyina wa Jesũ, agĩthĩ gũtũũra mũciĩ kwa mũrutwo ũcio.

Gũkua kwa Jesũ

²⁸ Thuutha ũcio, Jesũ amenya atĩ maũndũ mothe nĩmathira, na nĩguo Maandĩko mahinge, akiuga atĩrĩ, “Nĩnyootĩ.” ²⁹ Hau nĩ haarĩ na cuba yarĩ na thiki, nĩ ũndũ ũcio thigari igĩtobokia thibũnji ho, igĩcooka igĩthecerera thibũnji iyo rũthanju-inĩ rwa mũthobi, ikĩmĩwarĩrĩa kanua-inĩ ka Jesũ. ³⁰ Hĩndĩ irĩa Jesũ aamĩkundire, akiuga atĩrĩ, “Ũhoru nĩwathira.” Na oiga ũguo, akĩinamia mũtwe, agĩtuĩkana.

³¹ Na rĩrĩ, kwarĩ mũthenya wa Ihaarĩria wa Ayahudi, nĩguo marokere Thabatũ ya mwanya. Na tondũ Ayahudi matiendaga mĩrĩ iyo itigwo mũtharaba-inĩ hĩndĩ ya Thabatũ, makĩũria Pilato aathane atĩ andũ acio maambĩtwo moinwo magũrũ, na mĩrĩ yao iĩcuurũrio. ³² Nĩ ũndũ ũcio thigari igĩthĩ ikiuna magũrũ ma mũndũ wa mbere ũrĩa mambanĩrio na Jesũ na igĩcooka ikiuna ma ũcio ũngĩ. ³³ No rĩrĩa maakinyire harĩ Jesũ na makĩona atĩ nĩarĩkĩtie gũkua, makĩaga kuuna magũrũ make. ³⁴ Handũ ha ũguo-rĩ, mũthigari ũmwe agĩtheeca Jesũ mbaru na itimũ, na o rĩmwe hakiura thakame na maaĩ. ³⁵ Nake mũndũ ũrĩa wonire maũndũ macio nĩarutĩte ũira, nago ũira wake nĩ wa ma. We nĩoo atĩ aaragia ũhoru wa ma, na oimbũraga nĩgeetha o na inyuĩ mwĩtikie. ³⁶ Namo maũndũ macio meekĩkire nĩgeetha Maandĩko mahinge marĩa moigĩte atĩrĩ, “Gũtirĩ ihĩndĩ o na rĩmwe rĩake rĩkoinwo.” ³⁷ O na ningĩ no harĩ Maandĩko mangĩ moigĩte atĩrĩ, “Makeerorera mũndũ ũrĩa maathecire.”

Gũthikwo kwa Jesũ

³⁸ Thuutha ũcio, Jusufu wa Arimathea akĩhooya Pilato mwĩrĩ wa Jesũ. Na rĩrĩ, Jusufu aarĩ mũrutwo wa Jesũ, no amũrũmagĩrĩa na hitho tondũ wa gwĩtigĩra Ayahudi. Nake

* 19:20 Rũthiomi rwa Asuriata rwarĩ rĩmwe rwa thiomi iria Ayahudi maaragia, na Kĩhibirania, na Kĩlatini, o hamwe na Kĩyunani.

Pilato akĩmũhe rūtha, nake agĩthiĩ agĩkuua mwĩrĩ ũcio. ³⁹ Maathiire na Nikodemo, ũrĩa wathiĩte kũrĩ Jesũ ũtukũ. Nikodemo agĩtwara mĩtukanio wa manemane na thubiri ingĩkinya o ta ratiri mĩrongo mũgwanja na ithano. ⁴⁰ Nao eerĩ makĩoya mwĩrĩ wa Jesũ, makĩwoha na mataama ma gatani hamwe na mĩtukanio iyo mĩnungi wega, kũringana na mĩtugo ya Ayahudi ya gũthikana. ⁴¹ Hau Jesũ aambĩrwo nĩ haarĩ na mũgũnda, na thĩinĩ wa mũgũnda ũcio nĩ kwarĩ na mbĩrĩra njerũ, ĩrĩa ĩtakoretwo ĩgĩtwo mwĩrĩ wa mũndũ o na ũmwe. ⁴² Tondũ kwarĩ mũthenya wa lhaarĩria wa Ayahudi nĩguo marokere Thabatũ, na ningĩ nĩ ũndũ mbĩrĩra iyo yarĩ o hakuhi-rĩ, makĩiga Jesũ ho.

20

Mbĩrĩra Theri

¹ Na rĩrĩ, mũthenya wa mbere wa kwambĩrĩria kiumia rūciinĩ tene, kũrĩ o na nduma, Mariamu Mũmagidali nĩathiire mbĩrĩra-inĩ na akĩona ihiga rĩrĩa rĩarĩ mũromo-inĩ rĩrĩ rĩeherie. ² Nĩ ũndũ ũcio agĩthiĩ ateng'ereke kũrĩ Simoni Petero na mũrutwo ũrĩa ũngĩ, ũrĩa Jesũ endete, akĩmeera atĩrĩ, "Nĩmarutĩte Mwathani mbĩrĩra-inĩ, na tũtiũ harĩa mamũigĩte!"

³ Nĩ ũndũ ũcio Petero na mũrutwo ũcio ũngĩ makiumagara marorete mbĩrĩra-inĩ. ⁴ Marĩ o eerĩ magĩteng'era, no mũrutwo ũcio ũngĩ agĩkĩria Petero ihenya, agĩkinya mbĩrĩra-inĩ mbere. ⁵ Akĩnamĩrĩra, na akĩrora thĩinĩ, akĩona mataama ma gatani marĩ maige thĩ, no ndaatoonyire. ⁶ Nake Simoni Petero, ũrĩa warĩ thuutha wake, agĩkinya na agĩtoonya mbĩrĩra thĩinĩ. Akĩona mataama ma gatani maigĩtwo hau, ⁷ o hamwe na gĩtambaya kĩrĩa Jesũ ohetwo mĩtwe agĩthikwo. Nakĩo gĩakũnjĩtwo gĩkaigwo kĩrĩ giiki, gĩtarĩ hamwe na mataama macio ma gatani. ⁸ Thuutha ũcio mũrutwo ũcio ũngĩ, ũrĩa wakinyĩte mbĩrĩra-inĩ mbere, o nake agĩtoonya thĩinĩ. Akĩona na agĩtĩkia. ⁹ (Nĩgũkorwo nginyagia hĩndĩ iyo matiakoretwo mataũkĩrwo nĩ Maandĩko atĩ Jesũ nĩarĩ ariũke kuuma kũrĩ aria akuũ.)

Jesũ Kuumĩrĩra Mariamu Mũmagidali

¹⁰ Arutwo acio magĩcooka makĩinũka kwao, ¹¹ no Mariamu akĩrũgama hau nja ya mbĩrĩra akĩrĩraga. O akĩrĩraga-rĩ, akĩnamĩrĩra, akĩrora mbĩrĩra thĩinĩ, ¹² akĩona araika eerĩ marĩ na nguo njerũ, maikarĩte thĩ harĩa mwĩrĩ wa Jesũ waigĩtwo, ũmwe agaikara mĩtwe-inĩ nake ũcio ũngĩ agaikara magũrũ-inĩ.

¹³ Nao makĩmũũria atĩrĩ, "Mũtumia ũyũ, nĩ kĩĩ kĩrakũrĩria?"

Nake akĩmacookeria atĩrĩ, "Nĩ ũndũ nĩmeheretie Mwathani wakwa mbĩrĩra-inĩ, na ndiũ harĩa mamũigĩte." ¹⁴ O hĩndĩ iyo akĩihũgũra, akĩona Jesũ arũgamĩte hau, no ndaigana kũmenya atĩ aarĩ Jesũ.

¹⁵ Nake Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, "Mũtumia ũyũ, nĩ kĩĩ kĩrakũrĩria? Nũũ ũracaria?"

Mariamu agĩciiria atĩ ũcio aarĩ mũrĩmi wa mũgũnda, akĩmwĩra atĩrĩ, "Mũthuuri ũyũ, akorwo nĩwe ũmweheretie njĩra harĩa ũmũigĩte nĩguo thĩĩ ngamuoe."

¹⁶ Nake Jesũ akĩmwĩra, "Mariamu!"

Nake akĩihũgũra akĩmwĩtika na Kĩhibirania atĩrĩ, "Raboni!" (naguo nĩ kuuga Mũrutani).

¹⁷ Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, "Ndũkae kũnyiita, nĩ ũndũ ndirĩ ndĩrambata thĩĩ kũrĩ Baba! No rĩrĩ, thĩĩ kũrĩ arutwo akwa, ũmeere atĩrĩ, 'Nĩndĩracooka thĩĩ kũrĩ Baba, na nowe Ithe wanyu, njooke kũrĩ Ngai wakwa, na nowe Ngai wanyu.'"

¹⁸ Mariamu Mũmagidali agĩthiĩ kũrĩ arutwo, akĩmatwarĩra ũhoro, akĩmeera atĩrĩ, "Nĩnyonete Mwathani!" Na akĩmeera atĩ nĩwe wamwĩrĩte maũndũ macio.

Jesũ Kuumĩrĩra Arutwo Ake

¹⁹ Hwaĩ-inĩ wa mũthenya o ũcio wa mbere wa kwambĩrĩria kiumia, rĩrĩa arutwo maarĩ hamwe, na mĩrango ĩrĩ mĩhinge nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra Ayahudi, Jesũ agĩũka akĩrũgama gatagatĩ-inĩ kao, akĩmeera atĩrĩ, "Gĩai na thayũ!" ²⁰ Aarĩkia kuuga ũguo akĩmoonika moko make na mbaru ciake. Nao arutwo makĩiyũrwo nĩ gĩkeno nĩ ũndũ wa kuona Mwathani.

²¹ Na o rĩngĩ Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Gĩai na thayũ! O ta ũrĩa Baba aandũmire, noguo o na nĩ ndamũtũma.” ²² Na oiga ũguo, akĩmahuhĩrĩria mĩhũmũ yake, akĩmeera atĩrĩ, “Amũkĩrai Roho Mũtheru. ²³ Arĩa othe mwarekera mehia mao, nĩmarĩrekagĩrwo, na arĩa othe mũtarĩrekagĩra, matirĩrekagĩrwo.”

Jesũ Kuumĩrĩra Toma

²⁴ Na rĩrĩ, Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha), ũmwe wa arĩa ikũmi na eerĩ, ndaarĩ hamwe na arutwo rĩrĩa Jesũ okire. ²⁵ Tondũ ũcio arutwo arĩa angĩ makĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩtuonete Mwathani.”

Nowe akĩmeera atĩrĩ, “Itoonete irema cia mĩcumarĩ moko-inĩ make, na ndoonyie kĩara gĩakwa hau irema-inĩ cia mĩcumarĩ, na njooke ndoonyie guoko mbaru-inĩ ciake, ndingĩtikia ũhoru ũcio.”

²⁶ Thuutha wa kiumia kĩmwe, arutwo ake maarĩ kũu nyũmba rĩngĩ, na Toma aarĩ hamwe nao. O na gũtuĩka mĩrango yarĩ mĩhinge-rĩ, Jesũ agĩũka, akĩrũgama gatagatĩ-inĩ kao, akiuga atĩrĩ, “Gĩai na thayũ!” ²⁷ Agĩcooka akĩra Toma atĩrĩ, “Toonyia kĩara gĩaku haha; rora moko makwa. Tambũrũkia guoko gwaku ũgũikie mbaru-inĩ ciakwa. Tiga kũgĩa na nganja, itĩkia.”

²⁸ Nake Toma akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani wakwa na Ngai wakwa!”

²⁹ Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wetĩkia tondũ nĩwanyona. Kũrathimwo nĩ arĩa metĩkagia matonete.”

³⁰ Jesũ nĩaringire ciama ingĩ nyingĩ akĩonagwo nĩ arutwo ake, iria itaandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩrĩ. ³¹ No rĩrĩ, ici ciandĩkitwo nĩgeetha mwĩtikie atĩ Jesũ nĩwe Kristũ, Mũrũ wa Ngai, na atĩ na ũndũ wa gwĩtikia mũgĩ na muoyo thĩnĩ wa rĩitwa rĩake.

21

Jesũ Kũringa Kĩama gĩa Kũgwatia Thamaki

¹ Thuutha ũcio Jesũ nĩacookire akiumĩrĩra arutwo ake iria-inĩ rĩa Tiberia. Ũũ nĩguo kwahaanire: ² Simoni Petero, na Toma (ũrĩa wetagwo Wa-mahatha), na Nathanieli wa kuuma Kana ya Galili, na ariũ a Zebedi, o na arutwo angĩ eerĩ maarĩ hamwe. ³ Simoni Petero akĩmeera atĩrĩ, “Nĩ ndathĩ gũtega thamaki.” Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Tũgũthĩ nawe.” Nĩ ũndũ ũcio makiumagara, magĩtoonya marikabu, no ũtukũ ũcio matirĩ kĩndũ maagwatirie.

⁴ Rũciinĩ tene, Jesũ akĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria, no arutwo matiamenyaga atĩ nĩ Jesũ.

⁵ Nake akĩmeeta akĩmooria atĩrĩ, “Arata akwa, nĩmũgwatĩtie thamaki?”

Nao magĩcookia makiuga atĩrĩ, “Aca.”

⁶ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Ikiai wabu mwena wa ũrĩo wa marikabu na nĩmũkũgwatia.” Rĩrĩa meekire ũguo, makĩremwo nĩ kũguucia wabu ũcio nĩ ũrĩa thamaki icio ciarĩ nyingĩ.

⁷ Nake mũrutwo ũrĩa Jesũ eendete akĩra Petero atĩrĩ, “Nĩ Mwathani!” Na rĩrĩa Simoni Petero aigũire mũrutwo ũcio aamwĩra atĩ, “Nĩ Mwathani”, akĩioha nguo yake ya igũrũ (tondũ nĩamĩrutĩte), na akĩrũga maaĩ-inĩ. ⁸ Nao arutwo acio angĩ makĩmũrũmĩrĩra na marikabu maguucĩtie wabu ũiyũrĩte thamaki tondũ matiarĩ haraaya, maarĩ ta itĩina rĩa makinya igana rĩmwe kuuma hũgũrũrũ-inĩ. ⁹ Maarĩkia kuumĩria marikabu, makĩona mwaki wa makara wakĩtio hau, na thamaki irĩ njĩkire riiko, na mũgate.

¹⁰ Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Rehei thamaki imwe cia iria mwagwatia.”

¹¹ Nake Simoni Petero akĩhaica marikabu akĩguucia wabu ũcio nginya hũgũrũrũ-inĩ. Naguo waiyũrĩte thamaki iria nene, 153, no o na irĩ nyingĩ ũguo, wabu ũcio ndwatuĩkire.

¹² Nake Jesũ akĩmeera atĩrĩ, “Ũkai mwĩgagũre.” Hatirĩ o na ũmwe wa arutwo acio wamũiririe atĩrĩ, “Nĩwe ũ?” Nĩmamenyire atĩ nĩ Mwathani. ¹³ Nake Jesũ agĩthĩ, akĩoya mũgate akĩmahe, agĩcooka akĩmahe thamaki o nacio. ¹⁴ Rĩrĩ nĩrĩo rĩarĩ ihinda rĩa gatatũ rĩa Jesũ kuumĩrĩra arutwo ake thuutha wa kũrĩũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.

Jesũ Gũcookia Petero

¹⁵ Nao maarĩkia kũrĩa, Jesũ akĩũria Simoni Petero atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, na ma ti-itherũ nĩũnyendete gũkĩra aya?”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga tũgondu twakwa gĩa kũrĩa.”

¹⁶ Nĩngĩ Jesũ akĩmũũria atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, ti-itherũ nĩũnyendete?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩ Mwathani, wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Rĩithagia ng’onde ciakwa.”

¹⁷ Agĩcooka akĩmũũria hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Simoni mũrũ wa Jona, nĩũnyendete?”

Nake Petero akĩigua ũũru ngoro nĩ ũndũ wa ũrĩa Jesũ aamũũririe hĩndĩ ya gatatũ atĩrĩ, “Nĩũnyendete?” Nake akĩmwĩra atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũ maũndũ mothe; wee nĩũũ atĩ nĩngwendete.”

Nake Jesũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Heaga ng’onde ciakwa gĩa kũrĩa.” ¹⁸ “Ngũkwĩra atĩrĩ na ma, rĩrĩa warĩ mwĩthĩ nĩwehumbaga nguo, ũgathiĩ kũrĩa ũkwenda; no rĩrĩa ũgaakũra, nĩũgatambũrũkia moko, nake mũndũ ũngĩ nĩagakũhumba nguo, acooke agũtware kũrĩa ũtekwenenda gũthiĩ.” ¹⁹ Jesũ oigire ũguo nĩgeetha onanie gĩkuũ kĩrĩa Petero agaakua, agoocithie Ngai. Agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Nũmĩrĩra!”

²⁰ Nake Petero eehũgũra akĩona mũrutwo ũrĩa Jesũ endete amarũmĩrĩre. (Ũcio nĩ ũrĩa wetiranĩtie na Jesũ rĩrĩa marĩĩaga irio cia hwaĩ-inĩ, na nowe wamũũrĩtie atĩrĩ, “Mwathani, nũũ ũcio ũgũgũkũnyanĩra?”) ²¹ Na rĩrĩa Petero aamuonire-rĩ, akĩũria atĩrĩ, “Mwathani, nake mũndũ ũyũ ũhoru wake nĩ atĩa?”

²² Nake Jesũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoru waku? Wee no nginya ũnũmĩrĩre.” ²³ Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũhuhu ũkĩhunja thĩinĩ wa ariũ na aarĩ a lthe witũ gũkĩrwo atĩ mũrutwo ũcio ndagakua. No Jesũ ndoigĩte atĩ ndagakua; ũrĩa oigĩte no atĩ, “Ingĩenda atũũre muoyo nginya rĩrĩa ngacooka-rĩ, ũcio ũkĩrĩ ũhoru waku?”

²⁴ Mũrutwo ũcio nĩwe ũrĩ na ũira wa maũndũ maya mothe, na nowe ũmaandĩkĩte. Na ithuĩ nĩtũũ atĩ ũira wake nĩ wa ma.

²⁵ Jesũ nĩekire maũndũ mangĩ maingĩ. Korwo mothe nĩmandĩkirwo-rĩ, ngwĩgereria atĩ o na thĩ yothe ndĩngĩganĩra mabuku marĩa mangĩandĩkwo.

ATŪMWO

Jesũ Kuoywo Athiĩ Igũrũ

¹ Thĩĩnĩ wa ibuku rĩakwa rĩa mbere, wee Theofilo-rĩ, nĩndakwandĩkĩire maũndũ mothe marĩa Jesũ aambĩĩrie gwĩka na kũrutana ² nginya mũthenya ũrĩa oirwo agĩtwarwo igũrũ thuutha wa kũhe atũmwo arĩa aathuurĩte mawatho na ũndũ wa Roho Mũtheru. ³ Thuutha wa kũnyariirĩka gwake, akĩĩonania kũrĩ andũ acio na akĩheana imenyithia nyingĩ cia kuonania atĩ aarĩ muoyo. Nĩamoimĩrĩire ihinda rĩa mũthenya mĩrongo ĩna, na akĩaria ũhoru ũkonĩĩ ũthamaki wa Ngai. ⁴ Hĩndĩ ĩmwe, rĩrĩa aarĩianagĩra nao, nĩamathire, akĩmeera atĩrĩ: “Mũtikoime Jerusalemu, no etererai kĩheo kĩrĩa Ithe witũ eeranĩire, o kĩrĩa inyuĩ mwanaigua ngĩaria ũhoru wakĩo. ⁵ Nĩgũkorwo Johana aabatithanagia na maaĩ, no inyuĩ mũrĩbatithio na Roho Mũtheru mũthenya mĩingĩ ĩtaanathira.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa maagomanire hamwe makĩmũũria atĩrĩ, “Mwathani, ihinda rĩrĩ nĩrĩo ũgũcookeria andũ a Isiraeli ũthamaki wao?”

⁷ Nake akĩmeera atĩrĩ: “Ti ũhoru wanyu kũmenya ciathĩ o na kana mahinda marĩa Ithe witũ atuĩte na ũhoti wake mwene. ⁸ No nĩmũrĩheo hinya rĩrĩa Roho Mũtheru arĩũka igũrũ rĩanyu; na inyuĩ nĩmũgatuĩka aira akwa thĩĩnĩ wa Jerusalemu, na Judea guothe, na Samaria, na nginya ituri ciothe cia thĩ.”

⁹ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩoywo na igũrũ o meroreire, narĩo itu rĩkĩmũhumbĩra magĩtiga kũmuona rĩngĩ.

¹⁰ O hĩndĩ ĩyo maikarĩte macũthĩrĩrie mũno akĩambata matu-inĩ-rĩ, o rĩmwe andũ eerĩ mehumbĩte nguo njerũ makĩrũgama o hau maarĩ. ¹¹ Makĩmooria atĩrĩ, “Andũ aya a Galili, * mũrũgamĩte haha mũcũthĩrĩrie igũrũ nĩkĩ? Jesũ o ro ũcio, ũrĩa weherio harĩ inyuĩ aatwarwo igũrũ-rĩ, agaacooka o ro ũguo mwamuona agĩthĩ.”

Mathia Gũthuurwo Acooke Ithenya rĩa Judasi

¹² Hĩndĩ ĩyo magĩcooka Jerusalemu moimĩte Kĩrĩma-inĩ kĩa Mĩtamaĩyũ,† mũigana wa rũgendo rũrĩa rũngĩathĩrwo mũthenya wa Thabatũ kuuma itũũra inene. ¹³ Rĩrĩa maakinyire, makĩambata nyũmba ya igũrũ rĩa maikaraga. Nao andũ arĩa maarĩ ho maarĩ Petero, na Johana, na Jakubu na Anderea; Filipu na Toma, na Baritholomayo na Mathayo; Jakubu mũrũ wa Alufayo, na Simoni Mũzelote, na Judasi mũrũ wa Jakubu. ¹⁴ Othe makĩnyĩtanĩra hamwe, makĩrũmanĩrĩria kũhooya, hamwe na atumia, na Mariamu nyina wa Jesũ, o na ariũ a nyina na Jesũ.

¹⁵ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio Petero akĩrũgama gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa meetĩkĩtie (gĩkundi kĩa andũ ta igana rĩa mĩrongo ĩrĩ), ¹⁶ akiuga atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, Maandĩko no nginya mangĩahingire marĩa Roho Mũtheru aaririe tene na kanua ka Daudi ũhoru ũkonĩĩ Judasi, ũrĩa watongoririe andũ arĩa maanyĩtire Jesũ. ¹⁷ Aarĩ ũmwe witũ na nĩagwatanagĩra na ithuĩ ũtungata-inĩ ũyũ.”

¹⁸ (Judasi nĩagũrĩre gĩthaka na kĩheo kĩrĩa aamũkĩrĩre nĩ ũndũ wa waganu wake. Nake akĩgũa gĩthaka-inĩ kũu na mũnduru, nayo nda yake ĩgĩtathũka, namo mara mothe makiuma. ¹⁹ Andũ othe a kũu Jerusalemu makĩigua ũhoru ũcio, na nĩ ũndũ ũcio magĩĩta gĩthaka kũu na rũthiomi rwao Ekiladama, ũguo nĩ kuuga, Gĩthaka kĩa Thakame.)

²⁰ “Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Thaburi atĩrĩ,

“Mũciĩ wake ũrokira ihooru;
kũroaga mũndũ wa gũtũũra kuo,’

ningĩ gũkaandĩkwo atĩrĩ,

“Ũtongoria wake ũrooywo nĩ mũndũ ũngĩ.”

* 1:11 Arutwo a Jesũ othe moimĩte Galili tiga o Judasi, no hĩndĩ ĩno nĩeyũragĩte. † 1:12 Kĩrĩma gĩkĩ kĩarĩ gatagatĩ ka Jerusalemu na Bethania. Ayahudi matietikĩrĩtio gũthĩ rũgendo rũraiho mũthenya wa Thabatũ.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio nĩ kwagĩrĩire gũthuurwo mũndũ ũmwe kuuma kũrĩ andũ arĩa makoretwo marĩ hamwe na ithuĩ ihinda rĩothe rĩrĩa Mwathani Jesũ aaceeraga na ithuĩ, ²² kwambĩrĩria hĩndĩ ya ũbatithio wa Johana nginya hĩndĩ irĩa Jesũ oirwo akĩambata akĩehera harĩ ithuĩ. Nĩgũkorwo mũndũ ũmwe wa aya no nginya atuĩke mũira hamwe na ithuĩ ũhoru-inĩ wa kũriũka gwake.”

²³ Nĩ ũndũ ũcio makĩrũgamia andũ eerĩ, Jusufu ũrĩa wetagwo Barasaba[‡] (na no oĩkaine ta Jusito), na Mathia. ²⁴ Magĩcooka makĩhooya makiuga atĩrĩ, “Mwathani, wee nĩũũĩ ngoro ya mũndũ wotho. Tuonie nũũ wa aya eerĩ ũthuurĩte ²⁵ nĩguo oe ũtungata ũyũ wa gũtuĩka mūtũmwo, ũrĩa Judasi aatigire nĩguo athĩĩ kũrĩa kũrĩ gwake.” ²⁶ Magĩcooka magĩcuuka mĩtĩ, naguo mūtĩ ũkĩgwĩra Mathia; nĩ ũndũ ũcio akĩongererwo harĩ atũmwo acio ikũmi na ũmwe.

2

Roho Mũtheru Gũũka Hĩndĩ ya Bendegothito

¹ Hĩndĩ irĩa mũthenya wa Bendegothito^{*} wakinyire-rĩ, acio othe magĩkorwo maarĩ handũ hamwe. ² Na o rĩmwe mũgambo ta wa rũhuho rũnene rũkũhurutana na hinya ũgũũka kuuma igũrũ, ũkĩiyũra nyũmba yotho irĩa maaikarĩte. ³ Makĩona kĩndũ gĩatarĩĩ ta nĩnĩmbĩ cia mwaki iria ciagayũkanĩte igĩkara igũrũ rĩa mũndũ o mũndũ. ⁴ Othe makĩiyũrio Roho Mũtheru na makĩambĩrĩria kwaria na thiomi ingĩ o ta ũrĩa Roho aamahotithirie.

⁵ Na rĩrĩ, kũu Jerusalemu nĩ gwaikaraga Ayahudi etigĩri Ngai kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe cia thĩ. ⁶ Rĩrĩa maiguire mũgambo ũcio, gĩkundi kĩa andũ gĩgĩcookanĩrĩria kĩgegete, tondũ o mũndũ aamaiguaga makĩaria na rũthiomi rwake kĩũmbe. ⁷ Nao makĩgega mũno, makĩũrania atĩrĩ, “Githĩ andũ aya othe maraaria ti andũ a Galili? ⁸ Nĩ kĩĩ kĩratũma mũndũ o mũndũ witũ amaigue makĩaria na rũthiomi rwa kũrĩa aaciarĩrwo? ⁹ Andũ a Parithi, na a Media, na a Elamu; o na andũ arĩa matũũruga Mesopotamia, na Judea, na Kapadokia, na Ponto, na Asia, ¹⁰ na Firigia, na Pamufilia, na Misiri, na mĩena ya Libia irĩa irĩ gũkuhĩ na Kurene, na ageni a kuuma Roma, ¹¹ (Ayahudi hamwe na andũ arĩa meegarũrĩte magatuĩka Ayahudi); na andũ a Kirete, na a Arabia, tũramaigua makĩaria na thiomi ciitũ ũhoru wa magegania ma Ngai!” ¹² Mamakĩte na makagega makĩũrania atĩrĩ, “Ŭũ nĩ kuuga atĩa?”

¹³ Amwe ao, o na kũrĩ ũguo, nĩmamathirĩkirie, makiuga atĩrĩ, “Aya nĩkũrĩro marĩitwo nĩ ndibei.”

Petero Kwarĩria Gĩkundi kĩa Andũ

¹⁴ Hĩndĩ iyo Petero akĩrũgama hamwe na arĩa ikũmi na ũmwe, akĩanĩrĩria na akĩarĩria gĩkundi kũu kĩa andũ akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ andũ aitũ Ayahudi o na inyuĩ inyothe mūtũũruga Jerusalemu, rekei ndĩmũtaarĩrie ũhoru ũyũ; thikĩrĩriai wega ũrĩa nguuga.

¹⁵ Andũ aya ti arĩũ, ta ũrĩa mũreciiria. Rũu nĩ thaa ithatũ tu cia rũciinĩ! ¹⁶ Aca gũtitarĩĩ ta ũguo, ũhoru ũyũ nĩguo warĩtio nĩ mũnabii Joeli, akiuga atĩrĩ:

¹⁷ “Ngai ekuuga atĩrĩ, matukũ-inĩ ma kũrigĩrĩria nĩngaitĩrĩria andũ othe Roho wakwa.

Ariũ na aarĩ anyu nĩmakarathaga mohoro,
Aanake anyu nĩmakonaga cioneki,
nao athuuri anyu marootage irooto.

¹⁸ O na ningĩ nĩngaitĩrĩria ndungata ciakwa
cia arũme na cia andũ-a-nja Roho wakwa matukũ-inĩ macio,
nacio nĩkarathaga mohoro.

¹⁹ Nĩngonania morirũ kũu igũrũ matu-inĩ,
na nyonanie ciama gũkũ thĩ,
cia thakame, na cia mwaki, na cia ndogo ikwambata.

[‡] 1:23 Barasaba nĩ kuuga “Mũrũ wa Thabatũ.” ^{*} 2:1 Bendegothito nĩ kuuga “mĩrongo itano” (Alaw 23:16) tondũ gĩathĩ kũu gĩokaga mũthenya wa mĩrongo itano kuuma kiumia kĩa Bathaka.

²⁰ Riũa nĩrĩkagarũrwo rĩtuĩke nduma,
naguo mweri ũtuĩke ta thakame,
mbere ya mũthenya ũcio mũnene wa Mwathani ũrĩa ũrĩ riiri gũkinya.

²¹ Na nĩgũgakinya atĩrĩ, atĩ mũndũ wothē ũgaakaĩra
rĩĩtwa rĩa Mwathani nĩakahonokio.’

²² “Inyuĩ andũ aya a Isiraeli, thikĩrĩriai ũhoro ũyũ: Jesũ wa Nazarethi aarĩ mũndũ waheanĩtwo nĩ Ngai kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa ciama, na morirũ, na cionereria, iria Ngai aaringire gatagatĩ-inĩ kanyu agereire harĩ we, o ta ũrĩa inyuĩ ene mũũĩ. ²³ Mũndũ ũyũ aaneanirwo moko-inĩ manyu, kũringana na ũrĩa Ngai aatuĩte na ũrĩa aamenyete o mbere; na inyuĩ, mũteithĩrĩrio nĩ andũ arĩa aaganu, mũkĩmũũraga na njĩra ya kũmwambithia mũtharaba-inĩ. ²⁴ No Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ, akĩmuohora ruo-inĩ rwa gĩkuũ, tondũ gũtingĩahotekire atũũre anyiitĩtwo nĩkĩo. ²⁵ Tondũ Daudi oigire atĩrĩ ũhoro wake:

“Nĩndonaga Mwathani arĩ mbere yakwa hĩndĩ ciothe.
Tondũ arĩ guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo-rĩ,
ndingĩenyenyeka.

²⁶ Nĩ ũndũ ũcio ngoro yakwa nĩnjanjamũku, naruo rũrĩmĩ rwakwa rũgakena;
o naguo mwĩrĩ wakwa nĩgũtũũra ũrĩ na mwĩhoko,

²⁷ tondũ ndũkandiganĩria mbĩrĩra-inĩ,
o na kana ũreke ũrĩa waku Mũtheru abuthe.

²⁸ Nĩũũmenyithĩtie njĩra cia muoyo;
nĩũkanjiyũria gĩkeno ndĩ harĩa ũrĩ.’

²⁹ “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, no ndĩmwĩre ndĩ na ũũmĩrĩru atĩ ithe witũ Daudi nĩakuire na agĩthikwo, na mbĩrĩra yake irĩ o gũkũ nginya ũmũthĩ ũyũ. ³⁰ Nowe aarĩ mũnabii na nĩamenyete atĩ Ngai nĩamwĩrire na mwĩhĩtwa atĩ nĩagaikaĩrĩria ũmwe wa rũciaro rwake gĩtĩ gĩake kĩa ũnene. ³¹ Nĩ ũndũ nĩamenyete ũhoro ũcio mbere, nĩaririe ũhoro wa kũriũka gwa Kristũ, atĩ ndaatiganĩrio mbĩrĩra-inĩ, o na kana mwĩrĩ wake ũkĩbutha. ³² Ngai nĩariũkĩtie Jesũ ũcio, na ithuĩ ithuothe tũrĩ aira a ũhoro ũcio. ³³ Kuona atĩ nĩatũũgĩrĩtio guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, na nĩamũkĩrire kĩranĩro kĩa Roho Mũtheru kuuma kũrĩ Ithe, nake nĩatũitĩrĩrie Roho ta ũrĩa mũrona rĩu na mũkaigua. ³⁴ Nĩgũkorwo Daudi ndaambatire agĩthĩ igũrũ, no nĩoigire atĩrĩ,

“Mwathani nĩeerire Mwathani wakwa atĩrĩ:
“Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo,

³⁵ o nginya rĩrĩa ngaatua thũ ciaku
gaturwa ka makinya maku.”’

³⁶ “Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli nĩmamenye atĩrĩ: Ngai nĩ atuĩte Jesũ, o ũcio mwambire, Mwathani na Kristũ.”

³⁷ Rĩrĩa andũ maiguire ũhoro ũcio, ũkĩmatheeca ngoro, makĩũria Petero na atũmwo acio angĩ atĩrĩ, “Ariũ a Baba, twagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa?”

³⁸ Nake Petero akĩmacookeria atĩrĩ, “Mwĩrĩrei na mũbatithio mũndũ o mũndũ thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ, nĩguo mũrekerwo mehia manyu. Na inyuĩ nĩ mũkwamũkĩra kĩheo kĩa Roho Mũtheru. ³⁹ Kĩranĩro gĩkĩ nĩ kĩanyu na ciana cianyu, na andũ arĩa othe marĩ kũraya, na andũ arĩa othe Mwathani Ngai witũ ageeta moke harĩ we.”

⁴⁰ Akĩmataara na ciugo ingĩ nyingĩ, akĩmakaanagia; na akĩmathaitha, akĩmeera atĩrĩ, “Mwĩhonokiei kuuma kũrĩ rũciaro rũrũ ruogomu.” ⁴¹ Andũ arĩa meetĩkĩrire ndũmĩrĩri yake makĩbatithio, na mũthenya ũcio makĩongerereka andũ ta ngiri ithatũ.

Ngwatanĩro ya Andũ arĩa Metĩkĩtie

⁴² Nao nĩmerutĩire kũgwatĩria ũrutani wa atũmwo, na ngwatanĩro-inĩ, na ũhoro-inĩ wa kwenyũrana mũgate, na kũhooya. ⁴³ Andũ othe makĩiyũrwo nĩ guoya, nao atũmwo magĩka morirũ maingĩ, na makĩringa ciama. ⁴⁴ Andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ hamwe, na nĩmagwatanagĩra indo ciothe. ⁴⁵ Makĩendia ithaka ciao na indo ciao, makaheaga mũndũ o wothē kũringana na bata wake. ⁴⁶ O mũthenya nĩmagomanaga hekarũ-inĩ.

Nīmenyūrāga mūgate marī mīciī-inī yao, na makarīānīra marī na gīkeno, na marī na ngoro theru, ⁴⁷ makagoocaga Ngai, na magetīkīrīka kūrī andū othe. Nake Mwathani nīongagīrīra thiritū-inī yao andū arīa maahonokaga o mūthenya.

3

Petero Kūhonia Mūdū warī Mwonju

¹ Mūthenya ūmwe Petero na Johana nīmambatire magīthī hekarū-inī ihinda rīa mahooya, na kwarī thaa kenda cia mūthenya. ² Na rīrī, mūdū waciarītwo arī mwonju nīakuuagwo agatwarwo kīhingo-inī kīa hekarū kīrīa gīetagwo Gīthaka, akaigwo ho o mūthenya nīguo ahooe mbeeca kūrī andū arīa maatoonyaga hekarū. ³ Na rīrīa onire Petero na Johana marī hakuhi gūtoonya-rī, akīmahooya mbeeca. ⁴ Nao Petero na Johana makīmūkūrīra maithe. Hīndī ūyo Petero akīmwīra atīrī, “Ta tūrore!” ⁵ Nī ūndū ūcio mūdū ūcio akīmarora, erīgīrīre atī nīmekūmūhe kīndū.

⁶ Petero agīcooka akīmwīra atīrī, “Betha na thahabu ndirī nacio, no kīrīa ndī nakīo nīkīo ngūkūhe. Thīnī wa rītwa rīa Jesū Kristū wa Nazarethi, ūkīra wītware.” ⁷ Akīmūnyīta guoko gwake kwa ūrīo, akīmūrūgamia na igūrū, na o hīndī ūyo magūrū na thūng’wa cia mūdū ūcio ikīgīa na hinya. ⁸ Nake akīrūga na igūrū, akīambīrīria gwītware. Agīcooka agīthīi nao hekarū-inī, etwarīte na magūrū, akīrūgarūgaga na akīgoocaga Ngai. ⁹ Rīrīa andū othe monire agītware na magūrū akīgoocaga Ngai, ¹⁰ makīmenya atī nī mūdū ūrīa watūrūga aikarīte kīhingo-inī kīa hekarū kīrīa gīetagwo Gīthaka akīhooya mbeeca. Nao makīgega mamakīte nīkuona ūrīa kwahanīkīte harī mūdū ūcio.

Petero Kwarīria Andū arīa Meroreire

¹¹ Mūdū ūcio watūrīte ahooyaga mbeeca-rī, o enyītīrīre Petero na Johana, andū othe makīgega na magīka mateng’erete nginya hau maarī, naho heetagwo Gīthaku gīa Solomoni. ¹² Rīrīa Petero onire ūguo, akīmeera atīrī, “Andū aya a Isiraēli, ūndū ūyū ūramūgegia nīkī? Mūrātūrora atīa taarī hinya witū kana ūthingu witū watūma mūdū ūyū etware na magūrū?” ¹³ Ngai wa Iburahīmu, na Isaaka na Jakubu, o we Ngai wa maithe maitū, nīagoocithīte ndungata yake Jesū. Inyūi nīmwanūneanire ooragwo, na mūkīmūkaana mbere ya Pilato, o na gūtūka nīatuīte itua rīa kūmūrek-ereria. ¹⁴ Mwakaanire ūrīa Mūtheru na Mūthingu mūkiuga muohorerwo mūrāgani. ¹⁵ Mworagire ūrīa mūheani wa muoyo, no Ngai nīamūrīūkirie kuuma kūrī arīa akuū. Ithūi tūrī aira a ūhoro ūcio. ¹⁶ Nī ūndū wa wītīkio thīnī wa rītwa rīa Jesū, mūdū ūyū mūrōna na mūūi, nīagīte na hinya. Nī rītwa rīa Jesū na wītīkio ūrīa uumanaga nake watūma mūdū ūyū ahone o ta ūrīa inyuothe mūrēyonera.

¹⁷ “Na rīrī, ariū a Ithe witū, nīnjūūi atī mwekire ūguo nī ūndū wa kūrīgwo, o ta ūrīa atongoria anyu o nao meekire. ¹⁸ No rīrī, ūguo nīguo Ngai aahingirie ūrīa aarītīe o mbere na tūnua twa anabii othe, akiuga atī Kristū wake nīakanyariirīka. ¹⁹ Nī ūndū ūcio mwīrīrei na mūgarūrūke kūrī Ngai, nīgeetha mehia manyu meherio, nīguo mūgīe na mahinda ma kūrurumūkio moimīte kūrī Mwathani, na ²⁰ nīguo atūme Kristū, o we ūrīa wamūrītwo nī ūndū wanyu, nake nīwe Jesū. ²¹ We no nginya aikare igūrū o nginya ihinda rīkinye rīa Ngai rīa gūcookereria maūdū mothe, o ta ūrīa eranīre o tene na tūnua twa anabii aake atheru. ²² Nīgūkorwo Musa oigire atīrī, ‘Mwathani Ngai wanyu nīakamwarahūrīra mūnabii o ta nī kuuma kūrī andū anyu. Na no nginya mūgaathikīrīria ūrīa wothe akaamwīra. ²³ Na rīrī, mūdū o wothe ūrīa ūtakamūthikīrīria, nīakeherio biū kuuma kūrī andū ao.’

²⁴ “Ti-itherū, anabii othe kuuma hīndī ya Samūeli, arīa manaaria, nī maaririe ūhoro wa matukū maya. ²⁵ Na inyūi mūrī ariū a anabii, na a kīrīkanīro kīrīa Ngai aarīkanīre na maithe manyu. Eerire Iburahīmu atīrī, ‘Na nī ūndū wa rūciaro rwaku, andū othe a thī nīmakarathimwo.’ ²⁶ Rīrīa Ngai aariūkirie ndungata yake, aambire kūmītūma kūrī inyūi nīgeetha amūrathime na ūndū wa kūgarūra o ūmwe wanyu kuuma kūrī mītūrīre yanyu ya waganu.”

4

Petero na Johana Marĩ Mbere ya Kĩama

¹ Nao athĩnjĩri-Ngai, na mũnene wa arangĩri a hekarũ, o na Asadukai magĩthĩĩ harĩ Petero na Johana rĩrĩa maaragĩria andũ. ² Nĩmaiguĩte ũũru mũno tondũ atũmwo nĩmarutaga andũ na makahunjia ũhoru wa kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ thĩĩnĩ wa Jesũ. ³ Makĩnyiita Petero na Johana, na tondũ kwarĩ hwaĩ-inĩ, makĩmaikia njeera nginya mũthenya ũyũ ũngĩ warũmĩrĩire. ⁴ No rĩrĩ, andũ aingĩ arĩa maiguire ndũmĩrĩri iyo nĩmetĩkirie, nago mũigana wa arũme ũkĩongerereka magĩkinya ta 5,000.

⁵ Mũthenya ũyũ ũngĩ, aathani ao na athuuri, na arutani a watho makĩgomana kũu Jerusalemu. ⁶ Nake Anasi, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, aarĩ ho, marĩ na Kaiafa, na Johana, na Alekisandero, na andũ arĩa angĩ maarĩ a nyũmba ya mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene. ⁷ Magĩathana atĩ Petero na Johana mareehwo mbere yao, na makĩambĩrĩria kũmooria ciũria. Makĩmooria atĩrĩ, “Mũrahotire gwĩka ũndũ ũcio na hinya ũrĩkũ, kana na rĩitwa rĩrĩkũ?”

⁸ Nake Petero, aiyũritwo nĩ Roho Mũtheru, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ aathani na athuuri a andũ! ⁹ Angĩkorwo twĩtĩtwo ũmũthĩ nĩgeetha tũtaarĩrie ũhoru wa gĩko kĩa kĩa gĩkĩrwo mũndũ ũcio ũratũũrĩte arĩ mwonju, na tũũrio ũrĩa arahonirio-rĩ, ¹⁰ kĩmenyei inyuĩ, o na andũ othe a Isiraeli atĩrĩ: Mũndũ ũyũ arũngĩĩ mbere yanyu arĩ mũhonu nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ wa Nazarethi, ũrĩa mwambithirie, nake Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ. ¹¹ We nĩwe
“ihiga rĩrĩa inyuĩ aaki mwaregire,

na nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga rĩrĩa inene rĩa koine.’

¹² Nago ũhonokio ndũngĩoneka harĩ mũndũ ũngĩ o wotho, nĩ ũndũ gũtirĩ rĩitwa rĩngĩ gũkũ thĩ rĩheanĩtwo kũrĩ andũ rĩngĩtũhonokia.”

¹³ Rĩrĩa monire ũmĩrĩru wa Petero na Johana, na makĩmenya atĩ matiarĩ athomu, na atĩ maarĩ andũ o ũguo-rĩ, makĩgega na makĩmenya atĩ andũ acio maakoreetwo marĩ na Jesũ. ¹⁴ No rĩrĩ, mona mũndũ ũcio wahonetio arũgamĩte hamwe nao-rĩ, matingĩahotire kuuga ũndũ. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio makĩmaatha mehere Kĩama-inĩ, nao athuuri magĩciira marĩ oiki. ¹⁶ Makĩũrania atĩrĩ, “Andũ aya tũkũmeeka atĩa? Andũ othe arĩa matũũraga Jerusalemu nĩmooĩ atĩ nĩmarĩngĩte kĩa kĩnene na tũtingĩhota gũkaana ũhoru wakĩo. ¹⁷ No nĩguo tũgirie ũndũ ũyũ gũthĩĩ na mbere makĩria gatagatĩ-inĩ ka andũ-rĩ, no nginya tũkaanie andũ aya kwarĩria mũndũ o na ũrĩkũ na rĩitwa rĩu.”

¹⁸ Magĩcooka makĩmeeta thĩĩnĩ rĩngĩ na makĩmaatha atĩ matikaarie kana marutane o na atĩa na rĩitwa rĩa Jesũ. ¹⁹ No Petero na Johana makĩmacookeria atĩrĩ, “Tuai ciira inyuĩ ene kana nĩ kwagĩrĩire maitho-inĩ ma Ngai tũmwathĩkĩre inyuĩ gũkĩra gwathĩkĩra Ngai. ²⁰ Nĩgũkorwo tũtingĩhota gũtiga kwaria ũrĩa tuonete na tũkaigua.”

²¹ Na thuutha wa kũmakaania, maamehĩire mũno, makĩmarekereria mathĩĩ. Matingĩahotire gũtua ũrĩa mangĩamaherithirie, tondũ andũ othe nĩmagoocaga Ngai nĩ ũndũ wa ũrĩa gwekĩkĩte. ²² Nĩgũkorwo mũndũ ũcio wahonetio na njĩra ya kĩa aarĩ na ũkũrũ wa makĩria ma mĩaka mĩrongo ĩna.

Mahooya ma Etĩkia

²³ Na rĩrĩa Petero na Johana maarekereirio, magĩthĩĩ kũrĩ andũ a thiritũ yao, na makĩmeera ũrĩa wotho athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri maameerĩte. ²⁴ Rĩrĩa maiguire ũhoru ũcio, makĩanĩrĩra marĩ ngoro ĩmwe makĩhooya Ngai, makiuga atĩrĩ, “Mwathani Jehova, nĩwe wombire igũrũ na thĩ na iria, o na ĩndo ciothe iria irĩ kuo. ²⁵ Nawe nĩwaririe na ũndũ wa Roho Mũtheru na kanua ka ndungata yaku, o we ithe witũ Daudi, ũkiuga atĩrĩ:

“Nĩ kĩ gĩtũmaga ndũrĩrĩ irakare mũno,
na andũ mathugunde mĩbango ya tũhũ?

²⁶ Athamaki a thĩ nĩmatuĩte itua,
na aathani magacookania ndundu,

nĩguo mokĩrĩre Mwathani,

na mokĩrĩre Ūrĩa wake Mũitĩrĩrie Maguta.’

²⁷ Ti-itherũ, Herode na Pontio Pilato nĩmoonganire hamwe na andũ-a-Ndũrĩrĩ, na andũ a Isiraeli, itũũra-inĩ rĩrĩ inene nĩguo mathugunde ūrĩa megũũkĩrĩra Jesũ ndungata yaku theru, o ūrĩa wee waitĩrĩrie maguta. ²⁸ O mekire ūrĩa hinya waku na wendi waku watuĩte o mbere atĩ nĩguo gũgaatuĩka. ²⁹ Na rĩrĩ, Mwathani, kĩone ūrĩa matwĩhĩire, na ūkĩhotithie ndungata ciaku kwaria kiugo gĩaku irĩ na ūũmĩrĩru mũingĩ. ³⁰ Tambũrũkia guoko gwaku ūhonanie, na ūringe ciama na morirũ na ūndũ wa rĩitwa rĩa Jesũ, ndungata yaku theru.”

³¹ Nao maarĩkia kũhooya, handũ hau moonganĩte hagĩthingitha. Nao othe makĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru, makĩaria kiugo kĩa Ngai marĩ na ūcamba.

Etĩkia Kũhũthĩra Indo Ciao marĩ Hamwe

³² Nao andũ arĩa othe meetĩkĩtie maarĩ na ngoro ĩmwe na meciiria o mamwe. Gũtiarĩ mũndũ woigaga atĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩa indo ciake nĩ gĩake we mwene, no maahũthagĩra indo ciothe iria maarĩ nacio hamwe. ³³ Nao atũmwo, marĩ na hinya mũingĩ, magĩthĩ na mbere kũheana ūira wa kũriũka kwa Mwathani Jesũ, na wega mũingĩ wa Ngai warĩ igũrũ rĩa. ³⁴ Gũtiarĩ andũ maagaga kĩndũ gatagatĩ-inĩ kao. Nĩgũkorwo ihinda kwa ihinda andũ arĩa maarĩ na ithaka kana nyũmba nĩmaciendagia, makarehe mbeeca icio mendetie, ³⁵ magaciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo, nacio ikagaĩrwo mũndũ o mũndũ kũringana na bata wake.

³⁶ Jusufu, Mũlawii wa kuuma Kuporo,* ūrĩa atũmwo meetaga Baranaba (ũguo nĩ kuuga Mũrũ wa Ūũmanĩrĩria), ³⁷ nĩendirie gĩthaka gĩake na akĩrehe mbeeca icio, agĩciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo.

5

Anania na Safira

¹ Na rĩrĩ, mũndũ wetagwo Anania, marĩ hamwe na mũtumia wake Safira o nao nĩmendirie gĩcunjĩ gĩa gĩthaka kĩa. ² Anania agĩtigĩria mbeeca ĩmwe, no icio ingĩ agĩcirehe na agĩciiga magũrũ-inĩ ma atũmwo, nake mũtumia wake Safira agĩkorwo nĩooĩ ūhoru ūcio wega.

³ Nowe Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Anania, nĩ kĩ ngoro yaku ĩiyũrĩtwo nĩ Shaitani ūguo, agatũma ūheenie Roho Mũtheru, na ūgetigĩria mbeeca ĩmwe cia iria wendetie gĩthaka? ⁴ Rĩrĩa ūtarakĩendetie-rĩ, githĩ gĩtirarĩ gĩaku? Na thuutha wa gũkĩendia-rĩ, githĩ mbeeca itirakĩrĩ o ciaku wĩke nacio o ūrĩa ūkwenda? Ūreciiririe gwĩka ūguo nĩkĩ? Ti andũ ūheenietie, no nĩ Ngai.”

⁵ Rĩrĩa Anania aigũire ūguo-rĩ, akĩgũa thĩ na agĩkua. Nao andũ arĩa othe maigũire ūrĩa kwahaana makĩiyũrwo nĩ guoya. ⁶ Nao aanake magĩũka, makĩoha mwĩrĩ wake na cuka, makĩuumia nja na makĩũthika.

⁷ Thuutha wa ta mathaa matatũ-rĩ, mũtumia wake agĩtoonya atekũmenya ūrĩa gwekĩkĩte. ⁸ Petero akĩmũũria atĩrĩ, “Ta njĩra atĩrĩ, ici nĩcio mbeeca iria wee na Anania mũrendirie gĩthaka?”

Nake mũtumia ūcio agĩcookia atĩrĩ, “Ĩĩ, nĩcio tũrendirie.”

⁹ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ kĩ gĩtũmĩte mũrĩkanĩre mũgerie Roho wa Mwathani? Atĩrĩrĩ, magũrũ ma andũ arĩa maathika mũthuuriguo marĩ mũromo-inĩ, nĩmegũkuumia nja o nawe.”

¹⁰ O kahinda kau akĩgũa thĩ magũrũ-inĩ make, agĩkua. Nao aanake magĩtoonya, makĩmũkora akuĩte, makĩmuoya, magĩthĩ, makĩmũthika hakuhĩ na mũthuriwe. ¹¹ Naguo kanitha wothe, hamwe na andũ arĩa othe maigũire maũndũ macio makĩnyĩitwo nĩ guoya mũnene.

Atũmwo Kũhonia Andũ aingĩ

* 4:36 O na gũtuĩka Alawii matietikĩrĩtio kũgĩa na ithaka kũu Isiraeli, matiagirĩtio kũgĩa nacio mabũrũri-inĩ mangĩ.

¹² Na rĩrĩ, atũmwo nĩmaringire ciama nyingĩ, na makĩonania morirũ gatagatĩ-inĩ ka andũ. Nao andũ arĩa othe metĩkĩtie nĩmagomanaga hamwe Gĩthaku-inĩ gĩa Solomoni. ¹³ Gũtirĩ mũndũ wacookire kũgeria gwĩturanĩra nao, o na gũtuĩka andũ nĩmamaheete gĩtĩo mũno. ¹⁴ O na kũrĩ ũguo-rĩ, arũme na andũ-a-nja aingĩ nĩmetĩkirie Mwathani, naguo mũigana wao ũkiongerereka. ¹⁵ Nĩ ũndũ wa ũguo, andũ nĩmareehaga andũ arĩa arũaru njĩra-inĩ, makamakomeria itanda na ibarĩ, nĩguo naarĩ amwe ao mahutio nĩ kĩiruru gĩa Petero. ¹⁶ Ningĩ andũ aingĩ nĩmonganaga hamwe moimĩte matũũra-inĩ marĩa maathiũrũrũkĩirie Jerusalemu, makareehaga andũ ao arĩa arũaru, na arĩa maanyariiragwo nĩ ngoma thũku, nao othe makahonio.

Atũmwo Kũnyariirwo

¹⁷ Na rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa othe maakoragwo nake, arĩa maarĩ a thiritũ ya Asadukai, makĩiyũrwo nĩ ũiru. ¹⁸ Makĩnyiita atũmwo, makĩmaikia njeera irĩa ya mũingĩ. ¹⁹ No ũtukũ-rĩ, mũraika wa Mwathani akĩhingũra mĩrango ya njeera, na akĩmoimia nja. ²⁰ Akĩmeera atĩrĩ, “Thĩĩ mĩrũgame hekarũ-inĩ, mwĩre andũ ũhoru wothe wa muoyo ũyũ mwerũ.”

²¹ Na rĩrĩ, ruoro rũgĩtema magĩtoonaya hekarũ-inĩ, na makĩambĩrĩria kũruta andũ o ta ũrĩa meerĩtwo.

Rĩrĩa mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene na andũ arĩa maakoragwo nake maakinyire-rĩ, magĩcookanĩrĩria Kĩama, kĩungano gĩa athuuri othe a Isiraeli, na magĩtũmana njeera atũmwo magĩrwo. ²² No rĩrĩa thigari ciakinyire njeera-rĩ, itiamakorire kuo. Nĩ ũndũ ũcio, magĩcookia ũhoru makĩmeera atĩrĩ, ²³ “Twakora mĩrango ya njeera irĩ mĩhinge wega, nao arangĩri marũgamĩte mĩrango-inĩ; no twamĩhingũra, tũtinakora mũndũ kũu thĩinĩ.” ²⁴ Rĩrĩa mũnene wa arangĩri a hekarũ na athĩnjĩri-Ngai arĩa anene maiguire ũhoru ũcio makĩmaka na makĩrigwo nĩ ũrĩa gũgũikara.

²⁵ Hĩndĩ iyo hagĩũka mũndũ, akiuga atĩrĩ, “Ta rorai! Andũ arĩa mũraikirie njeera marũgamĩte hekarũ-inĩ makĩruta andũ.” ²⁶ Maigua ũguo, mũnene wa arangĩri a hekarũ agĩthĩ na anene a thigari ciake na makĩrehe atũmwo. Matiigana kũhũthĩra hinya, tondũ nĩmetigagĩra andũ matikamahũũre na mahiga nyuguto.

²⁷ Maarĩkia kũrehe atũmwo-rĩ, makĩmarũgamia mbere ya Kĩama nĩguo morio ciũria nĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene. ²⁸ Nake akĩmeera atĩrĩ, “Githĩ tũtiramũkaanirie biũ mũtikarutane na rĩitwa rĩrĩ, no rĩu mũiyũrĩtie Jerusalemu ũrutani wanyu, na nĩmwĩrutanĩirie gũtũma tũcookererwo nĩ thakame ya mũndũ ũcio.”

²⁹ Petero na atũmwo acio angĩ magĩcookia atĩrĩ, “Ithuĩ no nginya twathĩkĩre Ngai gũkĩra gwathĩkĩra andũ! ³⁰ Ngai wa maithe maitũ nĩariũkirie Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ, ũrĩa mworagire na ũndũ wa kũmwamba mĩtĩ-igũrũ. ³¹ Ngai nĩamũtũgĩirie akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ũrĩo arĩ Mũthamaki na Mũhonokia nĩguo Isiraeli merire na marekerwo mehia. ³² Ithuĩ tũrĩ aira a maũndũ macio, nake Roho Mũtheru, ũrĩa Ngai aheete andũ arĩa mamwathĩkagĩra-rĩ, o nake nĩ mũira.”

³³ Rĩrĩa maiguire ũguo makĩrakara mũno makĩenda kũmooraga. ³⁴ No rĩrĩ, Mũfarisai wetagwo Gamalieli, mũrutani wa watho na watĩitwo nĩ andũ othe akĩrũgama Kĩama-inĩ, agĩathana atĩ andũ acio mambe moimio nja gwa kahinda kanini. ³⁵ Nake akĩira Kĩama atĩrĩ, “Andũ aya a Isiraeli, cũraniai wega ũrĩa mũratanya gwĩka andũ aya. ³⁶ Ihinda rĩhĩtũku mũndũ wetagwo Theuda nĩeyumĩirie agĩtũuaga atĩ we nĩ mũndũ ma, na akĩgĩa na arũmĩrĩri ta magana mana. Nĩooragirwo, nao arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo na ũhoru ũcio wothe ũgĩtuĩka wa tũhũ. ³⁷ Thuutha wake, Judasi ũrĩa woimĩte Galili akĩiyumĩria matukũ-inĩ ma kwĩyandĩkithia na agĩtongoria mbũtũ ya andũ nĩguo makararie watho. O nake akĩũragwo, na arũmĩrĩri aake othe makĩhurunjwo. ³⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, igũrũ rĩkonĩ ũhoru ũyũ ngũmũtaara atĩrĩ, tiganai na andũ aya! Marekeei mathĩ! Nĩ ũndũ angĩkorwo muoroto kana ciĩko ciao ciumanĩte na ũmũndũ-rĩ, ũndũ ũcio nĩũgũthira. ³⁹ No angĩkorwo ũndũ ũyũ uumanĩte na Ngai, mũtingĩhota kũgirĩrĩria andũ aya; mũgwĩkora mũkĩhũũrana na Ngai.”

⁴⁰ Nao magĩtĩkania na mĩario yake. Nao magĩta atũmwo matoonye makĩmahũũrithia iboko.* Magĩcooka makĩmaatha matikaarie thĩĩnĩ wa rĩĩtwa rĩa Jesũ, magĩcooka makĩmarekereria mathĩĩ.

⁴¹ Nao atũmwo makiuma Kĩama-inĩ makenete tondũ wa ũrĩa maatuĩtwo aagĩrĩru a gũconorithio nĩ ũndũ wa Rĩĩtwa rĩu. ⁴² Mũthenya o mũthenya, marĩ hekarũ-inĩ o na marĩ mĩcĩĩ-inĩ, matiigana gũtiga kũrutana na kũhunja ũhoru ũcio mwega atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

6

Andũ Mũgwanja Gũthuurwo

¹ Na rĩrĩ, matukũ-inĩ macio rĩrĩa mũigana wa arutwo wongererekaga-rĩ, Ayahudi amwe arĩa maaciarĩrwo kwa Ayunani nĩmatetirie Ayahudi a Kĩhibirania tondũ atumia ao a ndigwa matiagayagĩrwo irio rĩrĩa ikũgayanwo o mũthenya. ² Nĩ ũndũ ũcio, atũmwo acio ikũmi na eerĩ magĩcookanĩrĩria arutwo othe hamwe na makĩmeera atĩrĩ, “Gũtiagĩrĩire tũtiganĩrie ũtungata wa kiugo kĩa Ngai nĩguo tũtungatage metha-inĩ. ³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, thurairĩ andũ mũgwanja kuuma gatagatĩ-inĩ kanyu, andũ arĩa moĩkaine atĩ nĩ maiyũrĩtwo nĩ Roho, o na ũũgĩ, na nĩtũkũmehokera wĩra ũcio, ⁴ na ithuĩ tũrũmbũie ũhoru wa mahooya na ũtungata wa kiugo.”

⁵ Ũndũ ũcio moigire nĩwakenirie gĩkundi kũu gĩothe. Nao magĩthuurwa Stefano, mũndũ waiyũrĩtwo nĩ wĩtikio na Roho Mũtheru, na Filipu, na Porokoro, na Nikanora, na Timoni, na Paramena, na Nikola, mũndũ wa kuuma Antiokia ũrĩa wagarũrũkĩte agatuĩka Mũyahudi. ⁶ Makĩneana andũ acio kũrĩ atũmwo, nao atũmwo makĩmahoera na makĩmaigĩrĩra moko.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio kiugo kĩa Ngai gĩkĩhunja. Mũigana wa arutwo kũu Jerusalemu ũkĩongerereka mũno, nakĩo gĩkundi kĩnene kĩa athĩnjĩri-Ngai gĩgĩathĩkĩra ũhoru wa wĩtikio.

Stefano Kũnyiitwo

⁸ Na rĩrĩ, Stefano, mũndũ waiyũrĩtwo nĩ wega wa Ngai na ũhoti, nĩekire morirũ manene na akĩringa ciamu gatagatĩ-inĩ ka andũ. ⁹ No rĩrĩ, nĩ kuoimĩrire ngarari kuuma kũrĩ andũ a Thunagogi ya Andũ arĩa Oohore (ta ũrĩa yetagwo), nao nĩ Ayahudi a kuuma Kurene na Alekisantheria o hamwe na mabũrũri ma Kilikia na Asia. Andũ aya makĩambĩrĩria gũkararania na Stefano, ¹⁰ no matingĩetiiririe ũũgĩ wake kana Roho ũrĩa aaragia nago.

¹¹ Hĩndĩ iyo makĩringĩrĩria andũ amwe na hitho moige atĩrĩ, “Nĩtũiguĩte Stefano akĩaria ciugo cia kũruma Musa, o na Ngai.”

¹² Nĩ ũndũ ũcio magĩtũma okĩrĩrwo nĩ andũ, na athuuri, na arutani a watho. Makĩnyiita Stefano makĩmũrehe mbere ya Kĩama. ¹³ Magĩcooka makĩrehe aira a maheeni, arĩa maarutire ũira makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndatigithagĩria kwaria agĩukagĩrĩra handũ haha hatheru, o na gũũkĩrĩra watho. ¹⁴ Nĩgũkorwo nĩtũiguĩte akiuga atĩ Jesũ ũyũ wa Nazarethi nĩagatharia handũ haha, na agarũre mĩtugo irĩa Musa aatũtigĩre.”

¹⁵ Andũ arĩa othe maarĩ Kĩama-inĩ magĩkũũrĩra Stefano maitho, nao makĩona ũthiũ wake ũtarĩ ta ũthiũ wa mũraika.

7

Stefano Kwarĩria Kĩama

¹ Nake mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akĩmũũria atĩrĩ, “Thitango ici nĩ cia ma?”

² Nake Stefano agĩcookia atĩrĩ, “Ariũ a Baba na maithe maitũ, ta thĩkĩrĩria! Ngai mwene riiri nĩoimĩrĩire ithe witũ Iburahĩmu hĩndĩ irĩa aatũũraga bũrũri wa Mesopotamia, atanathĩ gũtũũra bũrũri wa Harani. ³ Akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Thaama uume bũrũri wanyu na ũtuge andũ anyu, ũthiĩ bũrũri ũrĩa ngaakuonia.’

⁴ “Nĩ ũndũ ũcio Iburahĩmu akiuma bũrũri wa Akalidei agĩthiĩ gũtũũra Harani. Thuutha wa gĩkuũ gĩa ithe, Ngai akĩmũruta kuo na agĩũka bũrũri ũyũ mĩtũũraga. ⁵ Ndaamũheire

* 5:40 Mũyahudi angĩonirwo na mahĩtia, aatuagĩrwo kũhũurwo iboko mĩrongo itatũ na kenda.

igai gūkū, o na ikinya rīmwe. No Ngai nīamwīre atī we hamwe na njiaro ciake nīmakegwatīra būrūri ūyū, o na gūtuika hīndī ūyo Iburahīmu ndaari na mwana. ⁶ Ngai eerire Iburahīmu atīrī: ‘Njiaro ciaku igaatūūra irī ng’eni būrūri ūtarī wacio, kūrīa igaatuuo ngombo na inyariirwo ihinda rīa mīaka magana mana.’ ⁷ Ningī Ngai akiuga atīrī, ‘No nīngaherithia rūrīrī rūu igaatungata irī ngombo; na thuutha ūcio-rī, nīikoima būrūri ūcio, nacio nīikaahooya irī kūdū gūkū.’ ⁸ Hīndī ūyo nīarīkanīire na Iburahīmu kīrīkanīro kīa ūhorō wa kūrūa. Nake Iburahīmu agītuika ithe wa Isaaka na akīmūruithia thikū ya kanana thuutha wa gūciarwo gwake. Thuutha-inī Isaaka agītuika ithe wa Jakubu, nake Jakubu agītuika ithe wa athuuri arīa ikūmi na eerī.

⁹ “Na tondū wa maguuka maitū kūguīra Jusufu ūiru, nīmamwendirie būrūri wa Misiri agatūike ngombo kuo. No Ngai aarī hamwe nake ¹⁰ na akīmūhonokia mathīna-inī make mothe. Nīaheire Jusufu ūūgī na akīmūhotithia atuīke wa kwendeka nī Firaūni mūthamaki wa Misiri; nī ūndū ūcio akīmūtua wa gwathaga Misiri o na nyūmba yake yothe ya ūthamaki.

¹¹ “Thuutha ūcio gūkīgīa ng’aragu būrūri-inī wothē wa Misiri, na Kaanani, na ikīrehe gūthīnīka kūingī mūno, namo maithe maitū makīaga irio. ¹² Rīrīa Jakubu aigūire atī Misiri nī kwarī na ngano, agītūma maithe maitū kuo hīndī ya mbere. ¹³ Na rīrīa maathiire riita rīa keerī-rī, Jusufu akīmenyithania kūrī ariū a ithe, nake Firaūni akīmenya ūhorō wa nyūmba ya Jusufu. ¹⁴ Thuutha wa ūguo-rī, Jusufu agītūmanīra ithe Jakubu na nyūmba yake yothe moke, nao othe maarī andū mīrongo mūgwanja na atano. ¹⁵ Nake Jakubu agīkūrūka, agīthī Misiri, kūrīa we na maithe maitū maakuīrīre. ¹⁶ Mīrī yao nīyacookirio Shekemu na īgīthikwo mbīrīra-inī īrīa Iburahīmu aagūrīte na mbeeca kuuma kūrī ariū a Hamori kūu Shekemu.

¹⁷ “Rīrīa ihinda rīakuhīrīrie rīa Ngai kūhingia kīranīro gīake kūrī Iburahīmu-rī, mūigana wa andū aitū kūu Misiri nīwongererekete mūno. ¹⁸ Hīndī ūyo mūthamaki ūngī ūtooī ūhorō wa Jusufu agītuika wa gūthamaka Misiri. ¹⁹ Agīka andū aitū ūūru mūno na akīhinyīrīra maithe maitū na ūndū wa kūmaringīrīra na hinya mate tūkenge twao nīgeetha tūkue.

²⁰ “Ihinda-inī rūu Musa nīaciarirwo, nake aarī mwana mūthaka mūno. Akīrererwo mūcī gwa ithe ihinda rīa mīeri itatū. ²¹ Rīrīa aigirwo nja-rī, mwarī wa Firaūni akīmuoya akīmūrera ta mwana wake. ²² Musa agīthomithio na ūūgī wothē wa andū a Misiri na aarī na hinya wa mīario na cīko.

²³ “Rīrīa Musa aakinyirie mīaka mīrongo īna-rī, agītua itua rīa gūceerera andū ao a Isiraēli. ²⁴ Nīonire mūdū ūmwe wao akīnyariirwo nī mūdū wa Misiri. Nī ūndū ūcio agīthī kūmūrīria na akīmūrīhīria na ūndū wa kūūraga mūdū ūcio Mūmisiri. ²⁵ Musa eeciirītie atī andū ao nīmangīonire atī Ngai nīamūhūthagīra nīgeetha amahonokie, no-o matiamenyire ūguo. ²⁶ Mūthenya ūyū ūngī Musa agīthī agīkora andū eerī a Isiraēli makīrūa. Akīgeria kūmaiguithania akīmeeraga atīrī, ‘Andū aya, inyuī mūrī a ithe ūmwe; nī kī kīratūma mwende gwīkana ūūru?’

²⁷ “No mūdū ūrīa wekīte ūcio ūngī ūūru agīkania Musa, akīmwīra atīrī, ‘Nūū wagūtūire mwathi na mūtūithania wa macīra maitū? ²⁸ Ūrenda kūnjūraga o ta ūrīa ūrooragire Mūmisiri ira?’ ²⁹ Rīrīa Musa aigūire ūguo akīūra agīthī būrūri wa Midiani, kūrīa aatūūrire arī ta mūgeni na akīgīa na ariū eerī.

³⁰ “Na rīrī, mīaka mīrongo īna yarīkia gūthira-rī, mūraika akīmūrīra Musa arī nīnīmībī-inī cia mwaki iria ciakanaga kīhinga-inī kūu werū-inī hakuhī na Kīrīma gīa Sinai. ³¹ Rīrīa onire ūguo, akīgega nī kīrīa onire. Na rīrīa aakuhagīrīria nīguo one wega-rī, akīgua mūgambo wa Mwathani ūkiuga atīrī: ³² ‘Nī nī nī Ngai wa maithe manyu, Ngai wa Iburahīmu, na Isaaka, o na Jakubu.’ Musa akīnaina nī gwītīgīra na ndaigana kūrora.

³³ “Nake Mwathani akīmwīra atīrī, ‘Ruta iraatū ciaku, nīgūkorwo hau ūrūgamīte nī handū hatheru. ³⁴ Ti-itherū nīnyonete kūhinyīrīrio kwa andū akwa kūu būrūri wa Misiri. Nīnjigūte gūcaaya kwao, na nīnjikūrūkīte thī nīguo ndīmohorithie. Rīu ūka nīngūgūtūma ūcooke Misiri.’

³⁵ “Ūyū nowe Musa ūrĩa maaregete makiuga atĩrĩ, ‘Nūū ūgũtuĩte mwathi witũ na mūtũciirithia?’ Ngai we mwene nĩamūtũmire atuĩke mūnene na mūkũũri wao, na ūndũ wa mūraika ūrĩa wamuumĩrĩire kĩhinga-inĩ. ³⁶ Akĩmatongoria makiuma Misiri na agĩka morirũ na akĩringa ciama arĩ kũu Misiri, o na Iria-inĩ Itune, na ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ĩna kũu werũ-inĩ.

³⁷ “Ūyū nowe Musa ūrĩa werire andũ a Isiraeli atĩrĩ, ‘Ngai nĩakamūtũmĩra mūnabii ta nĩĩ kuuma kũrĩ andũ anyu kĩũmbe.’ ³⁸ We aarĩ kĩũngano-inĩ kũu werũ-inĩ, arĩ hamwe na mūraika ūrĩa wamwarĩirie Kĩrĩma-inĩ gĩa Sinai, na aarĩ hamwe na maithe maitũ; nake nĩamũkĩrire ciugo irĩ muoyo nĩgeetha atũkinyĩrie.

³⁹ “No rĩrĩ, maithe maitũ nĩmaregire kũmwathĩkĩra. Handũ ha ūguo-rĩ, o makĩmũrega, na thĩĩnĩ wa ngoro ciao makĩrĩrĩria gũcoka Misiri. ⁴⁰ Nao makĩĩra Harũni atĩrĩ, ‘Tũthondekere ngai iria irĩtũtongoragia. Nĩgũkorwo mũndũ ūyũ ūgwĩtwo Musa, ūrĩa watũtongoririe tũkiuma bũrũri wa Misiri, tũtũĩ ūrĩa onete!’ ⁴¹ Hĩndĩ ĩyo nĩguo maathondekire mũhianano watariĩ ta njaũ. Makĩũrutĩra magongona, na makĩgĩa na hĩndĩ ya gũkũngũra kĩrĩa maathondekete na moko mao. ⁴² No Ngai akĩmahutatĩra, na akĩmarekereria mahooyage ciũmbe cia igũrũ. Ūhoru ūyũ ūtwaranĩte na ūrĩa kwandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa anabii, atĩrĩ:

“Nĩmwandutĩire magongona na maruta

mĩaka mĩrongo ĩna kũu werũ-inĩ, inyuĩ nyũmba ya Isiraeli?

⁴³ Nĩmūtũũgĩrĩtie ihooero rĩa Moleku,

na njata ya ngai yanyu ĩrĩa ĩtagwo Refani,

mĩhianano ĩrĩa mwathondekire ya kũhooyaga.

Tondũ ūcio, nĩngatũma mũtahwo mũtwarwo’ kũhĩtũka Babuloni.

⁴⁴ “Maithe maitũ maarĩ na hema ĩrĩa yetagwo gĩkaro kĩa Ūira kũu werũ-inĩ. Nayo yathondeketwo o ta ūrĩa Ngai eerĩte Musa, kũringana na mũhianĩre ūrĩa onete.

⁴⁵ Maarĩkia kwamũkĩra hema-rĩ, maithe maitũ, matongoretio nĩ Joshua magĩũka nayo rĩrĩa menyĩitĩire bũrũri kuuma kũrĩ ndũrĩrĩ iria Ngai aarutũrũire ciehere mbere yao. Nayo ĩgĩtũũra kũu bũrũri ūcio o nginya hĩndĩ ya Daudi, ⁴⁶ ūrĩa wakenire nĩ gwĩtikĩrĩka nĩ Ngai, na akĩhooya etĩkĩrio aakĩre Ngai wa Jakubu gĩkaro. ⁴⁷ No Solomoni nĩwe wamwakĩire nyũmba.

⁴⁸ “No rĩrĩ, Ūrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno ndaikaraga nyũmba ciakĩtwo nĩ andũ. O ta ūrĩa mūnabii oigĩte atĩrĩ:

⁴⁹ “Igũrũ nĩkuo gĩtĩ gĩakwa kĩa ūnene,

nayo thĩ nĩ gaturwa ka makinya makwa.

Ūngĩkĩnjakĩra nyũmba ya mũthemba ūrĩkũ?

Ūguo nĩguo Mwathani ekũũria.

Kana kĩhurũko gĩakwa kĩngĩkorwo kũ?

⁵⁰ Githĩ ti guoko gwakwa gwithondekire indo ici ciothe?’

⁵¹ “Inyuĩ andũ aya aremi, o inyuĩ mũtarĩ aruu ngoro na matũ! Inyuĩ mũtarĩ o ta maithe manyu: Inyuĩ mūtũũraga mũreganĩte na Roho Mũtheru! ⁵² Nĩ kũrĩ mūnabii ūtaanyariirwo nĩ maithe manyu? Mooragire o na andũ arĩa maarathire ūhoru wa gũũka kwa Ūrĩa Mũthingu. Na rĩu nĩmũmũkũnyanĩire na mũkamũũraga; ⁵³ o inyuĩ mwamũkĩrire watho ūrĩa waathanirwo kũgerera arĩa no mũkĩaga kũwathĩkĩra.”

Stefano Kũhũũrwo na Mahiga

⁵⁴ Rĩrĩa maiguire maũndũ macio-rĩ, makĩrakara mũno, na makĩmũhagaranĩria magego. ⁵⁵ No Stefano, aiyũrĩtwo nĩ Roho Mũtheru, Agĩcũthĩrĩria igũrũ akĩona riiri wa Ngai, na Jesũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ūrĩo kwa Ngai. ⁵⁶ Akiuga atĩrĩ, “Onei, nĩndĩrona igũrũ rĩhingũkĩte nake Mũrũ wa Mũndũ arũgamĩte guoko-inĩ kwa ūrĩo kwa Ngai.”

⁵⁷ Maigua ūguo makĩhumbĩra matũ mao, makĩhanyũka harĩ we makiugagĩrĩria na mũgambo mūnene. ⁵⁸ makĩmũkururia, makĩmumia nja ya itũũra, na makĩambĩrĩria

kũmũhũũra na mahiga nyuguto. Nao, aira makĩiga nguo ciao magũrũ-inĩ ma mwanake wetagwo Saũlũ.

⁵⁹ Rĩrĩa maamũhũũraga na mahiga nyuguto, Stefano nĩahooire Ngai, akiuga atĩrĩ, “Mwathani Jesũ, amũkĩra roho wakwa.” ⁶⁰ Agĩcooka agĩturia ndu, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Mwathani, ndũkamoorie rĩhĩa rĩrĩ.” Na aarĩkia kuuga ũguo, agĩkoma.

8

¹ Nake Saũlũ aarĩ ho, na agĩtĩkĩra atĩ ooragwo.

Kanitha Kũnyariirwo na Kũhurunjwo

Mũthenya ũcio kanitha ũkĩnyariirwo mũno kũu Jerusalemu, nao andũ othe o tiga atũmwo makĩhurunjũkĩra Judea na Samaria. ² Andũ etigĩri Ngai magĩthika Stefano na makĩmũcakaĩra mũno. ³ No Saũlũ akĩambĩrĩra kwananga kanitha. Aathiiaga nyũmba o nyũmba, akĩrutũrũraga arũme na andũ-a-nja, akĩmaikagia njeera.

Filipu arĩ Bũrũri wa Samaria

⁴ Nao andũ arĩa maahurunjĩtwo nĩmahunjiririe kiugo kĩa Ngai o kũrĩa guothe maathi-ia. ⁵ Filipu agĩikũrũka agĩthĩ itũũra rĩarĩ Samaria, akĩhunja ũhoru wa Kristũ kuo. ⁶ Rĩrĩa ikundi cia andũ ciaiguire Filipu na ikĩona ciamia iria aaringaga, othe magĩthikĩrĩra ũrĩa oigaga. ⁷ Ngoma thũku nĩcioimaga andũ aingĩ igĩkayũrũrũkaga, na andũ aingĩ maarũarĩte mũrimũ wa gũkua cĩga, na andũ arĩa maarĩ onju makĩhonio. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio gũkĩgĩa na gĩkeno kĩnene itũũra-inĩ rĩu.

Simoni ũrĩa warĩ Mũragũri

⁹ Na rĩrĩ, itũũra-inĩ rĩu nĩ kwarĩ na mũndũ wetagwo Simoni, nake nĩaragũrĩte kwa ihinda na akagegia andũ othe a Samaria. Nake nĩetĩaga na ageetua atĩ aarĩ mũndũ mũnene mũno, ¹⁰ nao andũ othe, arĩa anini na arĩa anene, makamũthikagĩrĩra na makoiga na mũgambo mũnene atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩwe hinya wa ũngai ũrĩa ũĩkaine ta Hinya Mũnene.” ¹¹ Maatũrĩte mamuumaga thuutha tondũ nĩamagegetie hĩndĩ ndaaya na ũragũri wake. ¹² No rĩrĩa meetĩkirie Filipu akĩhunja ũhoru-ũrĩa-Mwega wa ũthamaki wa Ngai na wa rĩitwa rĩa Jesũ Kristũ-rĩ, makĩbatithio, arũme o hamwe na andũ-a-nja. ¹³ Simoni we mwene agĩtĩkia na akĩbatithio. Nake akĩrũmĩrĩra Filipu kũrĩa guothe aathiiaga, agegetio nĩ imenyithia cia hinya na ciamia iria onaga.

¹⁴ Rĩrĩa atũmwo arĩa maarĩ kũu Jerusalemu maiguire atĩ andũ a Samaria nĩmetĩkĩrĩte kiugo kĩa Ngai-rĩ, makĩmatũmĩra Petero na Johana. ¹⁵ Nao maakinya kuo, makĩmahoera nĩguo maamũkĩre Roho Mũtheru, ¹⁶ tondũ nginya hĩndĩ iyo Roho Mũtheru ndaakoretwo aikũrũkĩre mũndũ o na ũmwe wao; tiga o kũbatithio maabatithĩtio thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ. ¹⁷ Hĩndĩ iyo Petero na Johana makĩmaigĩrĩra moko, nao makĩamũkĩra Roho Mũtheru.

¹⁸ Rĩrĩa Simoni onire atĩ Roho aaheanagwo na ũndũ wa kũigĩrĩrwo moko nĩ atũmwo-rĩ, akĩenda amahe mbeeca, ¹⁹ akiuga atĩrĩ, “Heei ũhoti ũyũ o na nĩ nĩgeetha ũrĩa wotha ndaigĩrĩra moko makwa akaamũkĩra Roho Mũtheru.”

²⁰ Petero akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mbeeca ciaku irothiranĩra hamwe nawe, nĩgũkorwo wĩciirĩtie no ũgũre kĩheo kĩa Ngai na mbeeca. ²¹ Wee ndũrĩ na handũ, o na ndũrĩ na igai ũtungata-inĩ ũyũ, tondũ ngoro yaku ti njagĩrĩru mbere ya Ngai. ²² Wĩrire waganu ũyũ na ũhoo Mwathani. Hihi nĩegũkũrekera nĩ ũndũ wa gũkorwo na rĩciiria ta rĩu ngoro-inĩ yaku. ²³ Nĩgũkorwo nguona ũiyũrĩtwo nĩ marũrũ na ũgatuĩka ngombo ya mehia.”

²⁴ Hĩndĩ iyo Simoni akĩmũcookeria atĩrĩ, “Hooera harĩ Mwathani nĩgeetha ndikae gũkorwo nĩ ũndũ o na ũmwe wa macio mwagweta.”

²⁵ Rĩrĩa maarĩkirie kũheana ũira na kũhunja kiugo kĩa Mwathani-rĩ, Petero na Johana magĩcooka Jerusalemu, o makĩhunjagia ũhoru-ũrĩa-Mwega tũtũũra-inĩ tũingĩ twa Samaria.

Filipu na Mũhabashi

²⁶ Na rĩrĩ, mūraika wa Mwathani akĩira Filipu atĩrĩ, “Thiĩ werekeire gũthini, ũkinye njĩra-inĩ, njĩra ĩrĩa ya werũ-inĩ, ĩrĩa ĩkũrũkĩte kuuma Jerusalemu ĩgathiĩ nginya Gaza.”

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio akiumagara, na arĩ njĩra-inĩ agĩcemanĩa na Mũhabashi warĩ mũhakũre, mũndũ mũnene warĩ igweta ũrĩa warũgamĩrĩre kĩgĩĩna gĩa Kandake, mũthamaki-mũndũ-wa-nja wa Ahabashi.* Mũndũ ũyũ aathiĩte Jerusalemu kũhooya Ngai; ²⁸ na arĩ njĩra-inĩ akĩĩnũka, aakarĩte ngaari-inĩ yake ya mbarathi agĩthoma ibuku rĩa Isaia ũrĩa mũnabii. ²⁹ Roho akĩira Filipu atĩrĩ, “Thiĩ ngaari-inĩ ĩrĩa ya mbarathi ũikare hakuhĩ nayo.”

³⁰ Hĩndĩ ĩyo Filipu akĩhanyũka nginya ngaari-inĩ ĩyo ya mbarathi, akĩigua mũndũ ũcio agĩthoma ibuku rĩa Isaia ũrĩa mũnabii, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩũrataũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio ũrathoma?”

³¹ Nake agĩcookia atĩrĩ, “Ingĩtaũkĩrwo atĩa, tĩa hagĩire mũndũ wa kũndaarĩria?” Nĩ ũndũ ũcio akĩira Filipu ahaice ngaari ĩyo ya mbarathi, aikaranie nake.

³² Mũndũ ũcio warĩ mũhakũre aathomaga gacunjĩ gaka ka Maandĩko:

“Aatwarirwo o ta ng’ondũ gĩthĩnjĩro-inĩ,
na o ta ũrĩa gatũrũme gakiraga ki karĩ mbere ya mũndũ ũrĩa ũrakenja guoya,
nogu o nake ataatumĩrĩre kanua gake.

³³ Nĩaconorithirio na ndaigana gũtũĩrwo ciira na kĩhooto.

Nũũ ũngĩaria ũhoru wa njĩaro ciake?

Nĩgũkorwo muoyo wake nĩwehererio ũkiuma gũkũ thĩ.”

³⁴ Mũndũ ũcio mũhakũre akĩũria Filipu atĩrĩ, “Ndagũthaitha, ta njĩra atĩrĩ, mũnabii araaria ũhoru wa ũ, nĩ ũhoru wake we mwene kana nĩ ũhoru wa mũndũ ũngĩ?” ³⁵ Hĩndĩ ĩyo Filipu akĩrutia ũhoru hau, akĩmũhe ũhoru-ũrĩa-Mwega ũkoniĩ Jesũ.

³⁶ Na marĩ njĩra-inĩ magĩthĩrĩ-rĩ, magĩkinya handũ haarĩ na maaĩ, nake mũndũ ũcio warĩ mũhakũre akĩmwĩra atĩrĩ, “Ta rora, maaĩ nĩmo maya. Nĩ kĩĩ kĩngĩgĩria mbatithio?”

³⁷ (Nake Filipu akiuga atĩrĩ, “Ũngĩĩtikia na ngoro yaku yothē, no ũbatithio.” Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩnjĩtikĩtie atĩ Jesũ Kristũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.”) ³⁸ Nake agĩathana ngaari ĩyo ya mbarathi ĩrũgame. Hĩndĩ ĩyo Filipu na mũndũ ũcio mũhakũre magĩkĩrũka, magĩtoonya maaĩ-inĩ, nake Filipu akĩmũbatithia. ³⁹ Na rĩrĩa moimĩrĩre maaĩ-inĩ, Roho wa Mwathani o rĩmwe akĩoya Filipu, akĩmweheria, nake mũndũ ũcio mũhakũre akĩaga kũmuona rĩngĩ, no agĩthĩ na mbere na rũgendo akenete. ⁴⁰ No Filipu nĩonekanire Azota, na agĩthĩrĩ akĩhunjagia ũhoru-ũrĩa-Mwega matũũra-inĩ mothe nginya agĩkinya Kaisarea.

9

Saũlũ Kũgarũrũka

¹ Ihinda-inĩ o rĩu Saũlũ no eehĩtagĩra kũũraga arutwo a Mwathani. Agĩthĩrĩ kũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, ² na akĩmũhooya marũa athĩĩ namo thunagogi-inĩ iria ciarĩ Dameski, nĩgeetha angĩkora andũ a Njĩra ĩyo kuo, marĩ arũme kana andũ-a-nja, amanyĩite amatware Jerusalemu marĩ ohe. ³ Naarĩ rũgendo-inĩ aakuhĩrĩria Dameski-rĩ, o rĩmwe ũtheri ũkiuma na igũrũ, ũkĩmwarĩra mĩena yothē. ⁴ Akĩgũa thĩ, na akĩigua mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, Saũlũ, ũũnyariiraga nĩkĩ?”

⁵ Saũlũ akĩũria atĩrĩ, “Nĩwe ũ, Mwathani?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ nĩĩ Jesũ ũrĩa ũnyariiraga. ⁶ No rĩrĩ, rĩu ũkĩra ũtoonye itũũra rĩrĩ inene, na nĩũkwĩrwo ũrĩa wagĩrĩrwo nĩ gwĩka.”

⁷ Nao andũ arĩa maatwaranaga hamwe na Saũlũ makĩrũgama hau maagĩte ũrĩa mangiuga; o nĩmaiguire mũgambo no matiigana kuona mũndũ o na ũrĩkũ. ⁸ Nake Saũlũ agĩũkĩra, akĩrũgama, no rĩrĩa aahingũrĩrie maitho ndoonaga o na hanini. Nĩ ũndũ ũcio makĩmũnyiita guoko makĩmũtwara Dameski. ⁹ Ihinda rĩa matukũ matatũ aarĩ mĩtumumu, na ndarĩ kĩndũ aarĩaga kana akanyua.

* 8:27 Ũmũthĩ bũrũri ũcio ũĩkaine ta Nubia, kana Sudani ya Rũgongo.

¹⁰ Na rĩrĩ, kũu Dameski nĩ kwarĩ na mũrutwo wetagwo Anania. Mwathani akĩmwarĩria na kĩoneki, akĩmwĩra atĩrĩ, “Anania!”

Nake agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ ũyũ Mwathani.”

¹¹ Nake Mwathani akĩmwĩra atĩrĩ, “Thĩĩ kwa Judasi o kũu njĩra ĩrĩa ĩtagwo Nũngarũ, ũrie mũndũ uumĩte Tariso wĩtagwo Saũlũ, nĩ ũndũ nĩkũhooya arahooya. ¹² Nĩonete mũndũ kĩoneki-inĩ wĩtagwo Anania agĩũka kũmũigĩrĩra moko, nĩguo acooke kuona.”

¹³ Anania akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mwathani, nĩnjiguĩte ũhoru mũingĩ ũkonĩĩ mũndũ ũcio, na maũndũ maingĩ mooru marĩa aaneka andũ aku arĩa aamũre kũũrĩa Jerusalemu.

¹⁴ Na okĩte gũkũ arĩ na wathani kuuma kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, nĩgeetha anyiite andũ arĩa othe makayagĩra rĩitwa rĩaku.”

¹⁵ No Mwathani akĩĩra Anania atĩrĩ, “Thĩĩ, tondũ ũndũ ũcio nĩ kĩndũ gĩakwa kĩrĩa ndĩthuurĩre gĩa gũtwara ũhoru wa rĩitwa rĩakwa kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, na athamaki, o na kũrĩ andũ a Isiraeli. ¹⁶ Nĩngũmuonia ũrĩa arĩ o nginya anyamaarĩke nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩakwa.”

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Anania agĩthĩĩ na agĩtoonya nyũmba ĩyo. Akĩgĩrĩra Saũlũ moko, akĩmwĩra atĩrĩ, “Saũlũ, mũrũ wa Ithe witũ, Mwathani, o we Jesũ ũrĩa ũrakuumĩrĩre ũrĩ njĩra-inĩ ũgĩũka gũkũ, nĩandũmĩte nĩguo ũcooke kuona, na ũiyũrio na Roho Mũtheru.” ¹⁸ O hĩndĩ ĩyo, tũnyamũ twahaanaga ta ngaracũ tũkiuma maitho-inĩ ma Saũlũ, tũkĩgũa thĩ, nake akĩhota kuona rĩngĩ. Agĩũkĩra na akĩbatithio, ¹⁹ na aarĩkia kũrĩa irio, akĩgĩa na hinya.

Saũlũ arĩ Dameski na Jerusalemu

Saũlũ agĩkara mĩthenya ĩigana ũna marĩ hamwe na arutwo kũu Dameski. ²⁰ Na hĩndĩ ĩyo akĩambĩrĩria kũhunja thunagogi-inĩ atĩ Jesũ nĩ Mũrũ wa Ngai. ²¹ Andũ othe arĩa maamũiguire makĩgega makĩũria atĩrĩ, “Githĩ mũndũ ũyũ tiwe ũraagithĩte andũ thayũ kũu Jerusalemu gatagatĩ-inĩ ka arĩa makayagĩra rĩitwa rĩu? Na githĩ ndokĩte gũkũ nĩgeetha amanyĩte amatware marĩ ohe kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene?” ²² Nowe Saũlũ agĩkĩrĩrĩria kũgĩa na hinya, na akĩgegĩa Ayahudi arĩa maatũũrĩte kũu Dameski na ũndũ wa kũmaiguithia na ma atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

²³ Thuutha wa mĩthenya mĩingĩ gũthira, Ayahudi magĩcookania ndundu mamũũrage, ²⁴ no Saũlũ akĩmenya mũbango ũrĩa maarĩ naguo. Mũthenya na ũtukũ maaikaraga mamuoheirie ihingo-inĩ cia itũũra inene nĩguo mamũũrage. ²⁵ No arũmĩrĩri aake makĩmuoya ũtukũ, makĩmũharũrũkia arĩ gĩkabũ-inĩ mamũgereirie mwanya warĩ rũthingo-inĩ.

²⁶ Hĩndĩ ĩrĩa aakinyire Jerusalemu, akĩgeria kwĩgwatania na arutwo, no othe nĩmamwĩtagĩra, tondũ matietĩkagia atĩ kũna aarĩ mũrutwo. ²⁷ No Baranaba akĩmuoya akĩmũtwara kũrĩ atũmwo. Akĩmeera ũrĩa Saũlũ oonire Mwathani arĩ rũgendo-inĩ rwake, na ũrĩa Mwathani aamwarĩrie, na ũrĩa aahunjirie kũu Dameski thĩĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ ategwĩtigĩra. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio Saũlũ agĩkara na atũmwo, na agaceeraga kũu Jerusalemu, akĩaragia na ũcamba thĩĩnĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani, ategwĩtigĩra. ²⁹ Nĩngĩ nĩaaragia na agakararanagia na Ayahudi arĩa maaciarĩrwo kwa Ayunani, no nao makageria ũrĩa mangĩmũũraga. ³⁰ Rĩrĩa ariũ na aarĩ a Ithe witũ maamenyire ũguo, makĩmuoya, makĩmũkũrũkia nginya Kaisarea, makĩmũtũma Tariso.

³¹ Hĩndĩ ĩyo kanitha wa Judea guothe, na Galili, na Samaria ũgĩkenera ihinda rĩa thayũ. Nĩwongereirwo hinya; na ũkĩũmĩrĩrio nĩ Roho Mũtheru, na ũkĩongererwo andũ, nao magĩtũũra metigĩrĩte Mwathani.

Ainea na Dorokasi

³² Na rĩrĩ, rĩrĩa Petero aaceeraga kũndũ na kũndũ bũrũri-inĩ, nĩathiire gũceerera andũ arĩa aamũre a kũu Lida. ³³ Arĩ kũu agĩkora mũndũ wetagwo Ainea warĩ na mũrimũ wa gũkua ciĩga, na aatũũrĩte akomete gĩtanda-inĩ ihinda rĩa mĩaka ĩnana. ³⁴ Petero akĩmwĩra atĩrĩ, “Ainea, Jesũ Kristũ nĩakũhonia. Ũkĩra ũkũnje kĩbarĩ gĩaku.” O hĩndĩ ĩyo Ainea akĩrũgama. ³⁵ Andũ othe arĩa maatũũraga Lida na Sharonĩ makĩmuona na makĩgarũrũkĩra Mwathani.

³⁶ Kũu Jopa nĩ kwarĩ mũrutwo wetagwo Tabitha (narĩo rĩitwa rĩu rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga Dorokasi), nake aatũũrĩte ekaga maũndũ mega, na agateithagia athĩini. ³⁷ O ihinda-inĩ rĩu nĩarũarire na agĩkua, nago mwĩrĩ wake ũgĩthambio, ũkĩigwo nyũmba ya igũrũ.*

³⁸ Lida kwarĩ hakuhĩ na Jopa; nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa arutwo maaiguire atĩ Petero aarĩ kũu Lida, magĩtũma andũ eerĩ makamũringĩrĩrie mamwĩre atĩrĩ, “Twagũthaitha ũka narua!”

³⁹ Nake Petero agĩthĩĩ hamwe nao, na aakinya agĩtwarwo nyũmba ya igũrũ. Atumia othe a ndigwa makĩrũgama, makĩmũthiũrũrũkĩria makĩrĩraga, na makĩmuonagia kanjũ na nguo ingĩ iria Dorokasi aatumĩte rĩrĩa aarĩ nao.

⁴⁰ Nake Petero akĩmeera othe moime nja ya nyũmba; agĩcooka agĩturia maru akĩhooya Ngai. Agĩcooka akĩgarũrũkĩria mĩtumia ũcio wakuĩte, akĩmwĩra atĩrĩ, “Tabitha, ũkĩra,” nake Tabitha akĩhingũra maitho, na oona Petero, agĩĩtiira. ⁴¹ Nake Petero akĩmũnyĩita guoko, akĩmũrũgama. Agĩcooka agĩĩta andũ arĩa meetĩkĩtie, na atumia acio a ndigwa, akĩmũneana kũrĩ o arĩ muoyo. ⁴² Nago ũhoru ũcio ũkĩmenyeka Jopa guothe, nao andũ aingĩ magĩĩtikia Mwathani. ⁴³ Nake Petero agĩkara Jopa mĩthenya mĩingĩ kwa mũndũ wetagwo Simoni, ũrĩa warĩ mũtanduki wa njũũa.†

10

Korinelio Gũtũmanĩra Petero

¹ Na rĩrĩ, kũu Kaisarea nĩ kwarĩ mũndũ wetagwo Korinelio, ũrĩa warĩ mũnene-wathigari-igana rĩmwe cia mbũtũ ĩrĩa yoĩkaine ta Mbũtũ ya Italia. ² Mũndũ ũcio na andũ othe a nyũmba yake nĩmeyamũrĩire Ngai na makamwĩtigagĩra; nake nĩaheanaga indo ciake na ũtaana kũrĩ andũ arĩa maarĩ abatari na nĩahooyaga Ngai kaingĩ. ³ Mũthenya ũmwe ta thaa kenda cia mĩaraho-rĩ, akĩona kĩoneki. Akĩona mũraika wa Ngai wega, ũrĩa wokire harĩ we na akĩmwĩra atĩrĩ, “Korinelio!”

⁴ Korinelio akĩmũrora aiyũrĩtwo nĩ guoya, akĩũria atĩrĩ, “Nĩ kĩ Mwathani?”

Nake mũraika akĩmũcookeria atĩrĩ, “Mahooya maku na indo iria ũheete andũ arĩa athĩini nĩkinyĩte igũrũ kũrĩ Ngai rĩrĩ iruta rĩa kũririkanwo. ⁵ Na rĩrĩ, tũma andũ mathĩĩ Jopa magĩĩre mũndũ wĩtagwo Simoni, na nowe wĩtagwo Petero. ⁶ Araikara gwa Simoni ũrĩa mũtanduki wa njũũa, o ũrĩa nyũmba yake ĩrĩ rũtere-inĩ rwa iria.”

⁷ Rĩrĩa mũraika ũcio wamwarĩirie aathiire, Korinelio agĩĩta ndungata ciake igĩrĩ na mũthigari ũmwe weamũrĩire Ngai, na aarĩ ũmwe wa andũ arĩa maamũtungatagĩra.

⁸ Akĩmeera ũrĩa wothe kwahanĩte agĩcooka akĩmatũma Jopa.

Kĩoneki gĩa Petero

⁹ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩire ta thaa thita cia mũthenya marĩ njĩra-inĩ makuhĩrĩirie itũũra rĩu-rĩ, Petero akĩhaica nyũmba-igũrũ nĩgeetha akahooe Ngai. ¹⁰ Nake akĩigua aahũũta na akĩbatario nĩ kĩndũ gĩa kũrĩa, na rĩrĩa irio ciarugagwo-rĩ, akĩgocerera. ¹¹ Nake akĩona igũrũ rĩhingũrĩtwo na kĩndũ gĩatariĩ ta gĩtama kĩnene gĩkĩharũrũkio thĩ kĩnyĩitĩtwo mĩthia ĩna. ¹² Nakĩo kĩarĩ na nyamũ cia mĩthemba yotha ya iria ĩrĩ magũrũ mana, o na nyamũ iria itaambaga thĩ, o na nyoni cia rĩera-inĩ. ¹³ Hĩndĩ ĩyo mũgambo ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Petero, ũkĩra. Thĩnja na ũrĩe.”

¹⁴ Petero agĩcooka atĩrĩ, “Aca, Mwathani! Ndirĩ ndarĩa kĩndũ gĩtarĩ kĩamũre, kana kĩndũ kĩrĩ thaahu.”

¹⁵ Mũgambo ũkĩmwarĩria riita rĩa keerĩ ũkĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkanoige kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩa Ngai atheretie atĩ ti kĩamũre.”

¹⁶ Ũndũ ũyũ wekĩkire maita matatũ, na o rĩmwe gĩtama kũu gĩgĩcookio na igũrũ.

¹⁷ Na rĩrĩa Petero eeyũragia gĩtũmi gĩa kĩoneki kũu oonete-rĩ, andũ arĩa maatũmĩtwo nĩ Korinelio makĩona harĩa nyũmba ya Simoni yarĩ, na makĩrũgama hau kĩhingo-inĩ.

¹⁸ Magĩĩtana, makĩũria kana Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero aaikaraga kũu.

* 9:37 Warĩ mũtugo wa Ayahudi na Ayunani gũthambia mwĩrĩ wa mũndũ aakua, kũũhaarĩria gũthikwo. † 9:43 Tene andũ meetanagio na wĩra ũrĩa maarutaga nĩgeetha makamenyeka o na ihenya.

¹⁹ Na rĩrĩa Petero eeciiragia ũhoro wa kĩoneki kũu, Roho akĩmwĩra atĩrĩ, “Simoni, harĩ na andũ atatũ maragũcaria. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio, ũkĩra ũikũrũke, ũthĩĩ nao na ndũkagĩe na nganja nĩgũkorwo nĩ nĩ ndĩmatũmĩte.”

²¹ Petero agĩikũrũka, akĩira andũ acio atĩrĩ, “Nĩ nĩ mũndũ ũcio mũracaria. Mũũkĩte nĩkĩ?”

²² Nao andũ acio magĩcookia atĩrĩ, “Tuumĩte gwa Korinelio, ũrĩa mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe. Nĩ mũndũ mũthingu na mwĩtigĩri-Ngai, na nĩatĩtwo nĩ Ayahudi othe. Mũraika mũtheru aramwĩre atũmane ũthĩĩ gwake mũciĩ nĩgeetha aigue ũrĩa ũrenda kuuga.” ²³ Hĩndĩ iyo Petero akĩira andũ acio matoonye nyũmba matuĩke agenĩ aake.

Petero Gũthĩĩ gwa Korinelio

Mũthenya ũyũ ũngĩ warũmĩrĩre Petero agĩthĩĩ nao, na ariũ a Ithe witũ amwe kuuma Jopa magĩthĩĩ nake. ²⁴ Naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre magĩkinya Kaisarea. Korinelio agĩkorwo ametereire na eetĩte andũ a nyũmba yake na arata a hakuhĩ. ²⁵ Na rĩrĩa Petero aatoonyaga nyũmba, Korinelio akĩmũtũnga na akĩgũithia magũrũ-inĩ make amwĩnyiihĩrie. ²⁶ No Petero akĩmũũkĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama, nĩ ndĩ o mũndũ o na nĩ.”

²⁷ O makĩaragia-rĩ, Petero agĩtoonya thĩinĩ na agĩkora gĩkundi kĩnene kĩa andũ. ²⁸ Akĩmeera atĩrĩ: “Inyuĩ nĩmũũĩ wega atĩ Mũyahudi ndetĩkĩrĩtio nĩ watho kũgwatanĩra na mũndũ wa Ndũrĩrĩ o na kana kũmũceerera. No Ngai nĩanyonetie atĩ ndiagĩrĩrwo nĩ kuuga atĩ mũndũ o na ũrĩkũ ti mwamũre kana atĩ arĩ na thaahu. ²⁹ Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa ndĩratũmanĩrwo, ndĩrokire itegũkararia. Njĩtikĩria ngũũrie kĩrĩa kĩratũmire ũndũmanĩre?”

³⁰ Nake Korinelio akĩmũcookeria atĩrĩ: “Matukũ mana mahĩtũku, ndaarĩ thĩinĩ wa nyũmba yakwa ngĩhooya ithaa-inĩ ta rĩrĩ rĩa thaa kenda cia mĩaraho. Mũndũ warĩ na nguo ciahenagia akĩrũgama o rĩmwe mbere yakwa, ³¹ akĩnjĩra atĩrĩ, ‘Korinelio, Ngai nĩaiguĩte mahooya maku, na nĩaririkanĩte iheo ciaku iria wanahe athĩni. ³² Nĩ ũndũ ũcio tũmana Jopa wĩtĩrwo Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero, nake nĩ mũgeni gwa Simoni ũrĩa mũtanduki wa njũũ, ũrĩa ũikaraga rũtere-inĩ rwa iria.’ ³³ Nĩ ũndũ ũcio nĩndagũtũmanĩre o hĩndĩ iyo, na nĩ weka wega nĩ ũndũ wa gũũka. Rĩu ithuĩ ithuothe tũrĩ haha mbere ya Ngai nĩgeetha tũthikĩrĩrie ũrĩa wothe Mwathani agwathĩte ũtwĩre.”

³⁴ Nake Petero akĩambĩrĩria kwaria, akiuga atĩrĩ: “Rĩu nĩndamenya kũna ũrĩa arĩ ma atĩ Ngai ndarĩ mũthutũkanio. ³⁵ no atĩ nĩetĩkagĩra andũ kuuma ndũrĩrĩ-inĩ ciothe arĩa mamwĩtigagĩra na mageeka ũrĩa kwagĩrĩre. ³⁶ Inyuĩ nĩmũũĩ ndũmĩrĩri rĩa Ngai aatũmĩre andũ a Isiraeli, akĩaria ũhoro mwega wa thayũ na ũndũ wa Jesũ Kristũ, ũrĩa arĩ we Mwathani wa andũ othe. ³⁷ Inyuĩ nĩmũũĩ ũrĩa gwekĩkire kũu Judea guothe, kwambĩrĩria Galili thuutha wa ũbatithio ũrĩa Johana aahunjagia, ³⁸ ũrĩa Ngai aaitĩrĩre Jesũ wa Nazarethi Roho Mũtheru o na hinya, na ũrĩa aathiiaga agĩkaga wega na akĩhonagia andũ arĩa maahatĩrĩrio nĩ hinya wa mũcukani, tondũ Ngai aarĩ hamwe nake.

³⁹ “Ithuĩ tũrĩ aira a maũndũ marĩa mothe eekire thĩinĩ wa bũrũri wa Ayahudi o na Jerusalemu. Nĩmamũũragire na njĩra ya kũmwamba mũtĩ-igũrũ. ⁴⁰ No mũthenya wa gatatũ Ngai akĩmũriũkia kuuma kũrĩ arĩa akuũ na agĩtũma onekane kũrĩ andũ. ⁴¹ We ndonirwo nĩ andũ othe, o tiga aira arĩa Ngai aathuurĩte: akĩonwo nĩ ithuĩ, o ithuĩ twarĩanĩre na tũkĩnyuuanĩra nake aarĩkia kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ. ⁴² Nĩatwathire tũhunjĩrie andũ na tũrute ũira atĩ we nĩ we Ngai aamũrĩre atuĩke mũtuanĩri-ciira wa andũ arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte. ⁴³ Anabii othe nĩmaheanaga ũira wa ũhoro wake atĩ mũndũ ũrĩa wothe ũkaamwĩtikia nĩakamũkĩra ũrekeri wa mehia na ũndũ wa rĩtwa rĩake.”

⁴⁴ Na Petero o akĩaragia ciugo icio-rĩ, Roho Mũtheru agĩikũrũkĩra andũ arĩa othe maiguire ndũmĩrĩri iyo. ⁴⁵ Nao andũ arĩa meetĩkitie, a thiritũ ya arĩa maruaga, arĩa mokĩte na Petero makĩgega mona atĩ kĩheo kĩa Roho Mũtheru nĩgĩaitĩrĩrio andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao. ⁴⁶ Nĩgũkorwo nĩmamaiguire makĩaria na thiomi makĩgoocaga Ngai.

Hĩndĩ ñyo Petero akĩũria atĩrĩ, ⁴⁷ “Harĩ mũndũ ũngĩgĩa andũ aya mabatithio na maaĩ? Andũ aya nĩmamũkĩra Roho Mũtheru o ta ithuĩ.” ⁴⁸ Nĩ ũndũ ũcio agĩathana mabatithio thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ. Magĩcooka makĩũria Petero aikaranie nao ihinda rĩa mĩthenya mĩnini.

11

Petero Gũtaarĩria Gĩtũmi gĩa Cũko Ciake

¹ Na rĩrĩ, atũmwo, na ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa maarĩ Judea guothe makĩigua atĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao nĩmarĩkĩtie kwamũkĩra kiugo kĩa Ngai. ² Nĩ ũndũ ũcio rĩrĩa Petero aambatire agĩthĩ Jerusalemu, andũ arĩa meetĩkĩtie a thiritũ ya arĩa maruaga makĩmũrũithia ³ makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee nĩwatoonyire nyũmba ya andũ arĩa mataruaga, na ũkĩrĩanĩra nao.”

⁴ Nowe Petero akĩambĩrĩria kũmataarĩria maũndũ mothe wega o ta ũrĩa meekĩkĩte, akĩmeera atĩrĩ: ⁵ “Ndaarĩ itũũra-inĩ rĩa Jopa ngĩhooya Ngai, na rĩrĩa ndaagoocereire-rĩ, ngĩona kĩoneki. Ngĩona kĩndũ gĩatarĩ ta gĩtama kĩnene gĩkĩharũrũkio kuuma igũrũ na mĩthia yakĩo ñna, na gĩgĩkũrũka o harĩa ndaarĩ. ⁶ Ndaacũthĩrĩria thĩnĩ wakĩo ngĩona nyamũ cia thĩ iria irĩ magũrũ mana, na nyamũ cia gĩthaka, na nyamũ iria itambaga thĩ na nyoni cia rĩera-inĩ. ⁷ Ngĩcooka ngĩigua mũgambo ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Petero, ũkĩra. Thĩnja, na ũrĩe!’

⁸ “Na nĩ ngĩcookia atĩrĩ, ‘Aca, Mwathani! Gũtirĩ kĩndũ gĩtarĩ kĩa mũre kana kĩrĩ thaahu kĩrĩ gĩatoonya kanua gakwa.’

⁹ “Naguo mũgambo ũcio ũkĩaria riita rĩa keerĩ kuuma igũrũ ũkĩnjĩra atĩrĩ, ‘Ndũkanoige kĩndũ o na kĩrĩkũ kĩrĩa Ngai atheretie atĩ ti kĩa mũre.’ ¹⁰ ũndũ ũyũ wekĩkire maita matatũ, nakĩo gĩtama kũ gĩkĩguucio na igũrũ.

¹¹ “O hĩndĩ ñyo andũ atatũ arĩa maatũmitwo kũrĩ nĩ kuuma Kaisarea magĩkinya nyũmba-inĩ ñrĩa ndaikaraga. ¹² Nake Roho akĩnjĩra thĩnĩ nao na ndikagĩe na nganja. Nao ariũ a Ithe witũ aya atandatũ tũgĩthĩ nao na tũgĩtoonya nyũmba ya mũndũ ũcio. ¹³ Nake agĩtwĩra ũrĩa oimĩrĩrwo nĩ mũraika arĩ gwake nyũmba, akĩmwĩra atĩrĩ, ‘Tũmana Jopa wĩtĩrwo Simoni ũrĩa wĩtagwo Petero. ¹⁴ Nĩegũkũrehera ndũmĩrĩrĩ ñrĩa ñgũtũma wee na nyũmba yaku yothe mũhonoke.’

¹⁵ “Na rĩrĩa ndaambĩrĩrie kwaria-rĩ, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra o ta ũrĩa aatũkũrũkĩre hĩndĩ ya mbere. ¹⁶ Hĩndĩ ñyo ngĩrĩkana ũrĩa Mwathani oigĩte atĩrĩ, ‘Johana aabatithanagia na maaĩ, no inyuĩ mũkaabatithio na Roho Mũtheru.’ ¹⁷ Angĩkorwo Ngai nĩamaheire kĩheo o kĩrĩa aatũheire ithuĩ andũ arĩa twetĩkirie Mwathani Jesũ Kristũ-rĩ, nĩ ndaarĩ ũũ nĩguo ndĩcĩrie atĩ no ngararie Ngai?”

¹⁸ Rĩrĩa maaigũire ũguo, magĩtiga ngarari na makĩgooca Ngai, makiuga atĩrĩ, “Gwakorwo nĩ ũguo-rĩ, Ngai nĩakinyĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao ũhoru wa kwĩrira nĩguo magĩe na muoyo.”

Kanitha wa Antiokia

¹⁹ Na rĩrĩ, andũ arĩa maahurunjũkire nĩ ũndũ wa kũnyariirwo thuutha wa kũũragwo gwa Stefano magĩthĩ o nginya Foinike, na Kuporo, na Antiokia, no matiahunjagĩria andũ angĩ ũhoru tĩa o Ayahudi oiki. ²⁰ O na kũrĩ o ũguo, andũ amwe ao, arĩa moimĩte Kuporo, na Kurene, magĩthĩ Antiokia na makĩambĩrĩria kwarĩria Ayunani o nao, makĩmahunjĩria ũhoru mwega ũkonĩ Mwathani Jesũ. ²¹ Guoko kwa Mwathani kwarĩ hamwe nao; na andũ aingĩ magĩtĩkia makĩgarũrũkĩra Mwathani.

²² Nayo ngumo ya maũndũ macio igĩkinyĩra andũ a kanitha ũrĩa warĩ kũu Jerusalemu; nao magĩtũma Baranaba athĩ Antiokia. ²³ Rĩrĩa aakinyire na akĩona ũira wa wega wa Ngai, agĩkena na akĩmomĩrĩria marĩ othe, atĩ maikarage maathĩkĩre Mwathani na ngoro ciao ciothe. ²⁴ Baranaba aarĩ mũndũ mwega waiyũritwo nĩ Roho Mũtheru na warĩ na wĩtikio, nao andũ aingĩ magĩtĩkia Mwathani.

²⁵ Nake Baranaba agĩthĩ Tariso gũcacia Saũlũ, ²⁶ na rĩrĩa aamuonire akĩmũrehe Antiokia. Nĩ ũndũ ũcio kwa ihinda rĩa mwaka ũmwe Baranaba na Saũlũ makĩgomana

na kanitha na makĩruta andũ aingĩ. Kũu Antiokia nĩkuo arutwo meetirwo Akristiano riita rĩa mbere.

²⁷ Ihinda-inĩ rĩu anabii amwe magĩkũrũka kuuma Jerusalemu nginya Antiokia. ²⁸ Ũmwe wao wetagwo Agabo akĩrũgama, na nĩ ũndũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru, akĩratha atĩ nĩ gũkũgĩa ng'aragu nene Roma guothe. (Ũndũ ũcio wekĩkire hĩndĩ ya wathani wa Kilaudio.) ²⁹ Nao arutwo, magĩciiria kũheana ũteithio nĩ ũndũ wa ariũ a Ithe witũ ariã maatũũraga kũu Judea, o ta ũrĩa mũndũ aahotithĩtio. ³⁰ Nĩmekire ũndũ ũcio, makĩnengera Baranaba na Saũlũ iheo ciao matwarĩre athuuri a kanitha.

12

Petero kuuma Njeera na Kĩama

¹ Na rĩrĩ, ihinda-inĩ rĩu nĩguo Mũthamaki Herode aanyĩtĩre andũ amwe a kanitha, arĩ na muoroto wa kũmanyariira. ² Akĩũragithia Jakubu, mũrũ wa nyina na Johana na rũhiũ rwa njora. ³ Na rĩrĩa oonire ũhoru ũcio nĩwakenia Ayahudi-rĩ, akĩnyĩtithia Petero o nake. Ũndũ ũcio wekĩkire hĩndĩ ya Gĩathĩ kĩa Mĩgate Ītarĩ Mĩkĩre Ndawa ya Kũimbĩa. ⁴ Aarĩkia kũmũnyĩtithia, akĩmũkia njeera akĩmũneana arangĩrwo nĩ ikundi inya cia thigari, o gĩkundi kĩrĩ gĩa thigari inya. Herode eendaga amũrehe mbere ya mũingĩ thuutha wa Gĩathĩ gĩa Bathaka.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio Petero akĩhingĩrwo njeera, no kanitha nĩwahooyaga Ngai ũtegũtigithĩria nĩ ũndũ wake.

⁶ Na ũtukũ ũrĩa Herode aarokaga kũmũtwara agaciirithio, Petero aakomete gatagatĩ ga thigari igĩrĩ, ohetwo na mĩnyororo ĩrĩ, nacio thigari igĩrĩ ikarũgama kĩhingo-inĩ irangĩrĩte. ⁷ Na rĩrĩ, o rĩmwe mũraika wa Mwathani akĩmuumĩrĩra naguo ũtheri ũkĩara kanyũmba kau aarĩ. Mũraika ũcio akĩringaringa Petero mwena na akĩmũũkĩria, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũkĩra narua!” Nayo mĩnyororo ĩrĩa oohetwo nayo moko ĩkĩgũa thĩ.

⁸ Mũraika ũcio agĩcooka akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhumbe nguo ciaku na wĩkĩre iraatũ.” Nake Petero agĩika o ũguo. Mũraika ũcio akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩhotore nguo yaku na ũnũmĩrĩre.”

⁹ Petero akĩmũrũmĩrĩra, makiuma nja ya njeera, no ndaamenyaga atĩ ũndũ ũcio mũraika eekaga warĩ ũndũ wa ma; eeciiragia atĩ nĩkĩoneki oonaga. ¹⁰ Makĩhĩtũka arangĩrĩ a mbere na a keerĩ na magĩkinya kĩhingo-inĩ gĩa kĩgera kĩrĩa gĩa gũtoonya itũũra inene. Nakĩo kĩhingo kũu gĩkĩhingũra nĩ ũndũ wao, nao makĩgerera ho. Rĩrĩa maathiire ũraihu wa gacĩra kamwe-rĩ, o rĩmwe mũraika ũcio akĩmũtĩga.

¹¹ Nake Petero akĩĩigua, na akiuga atĩrĩ, “Rĩu nĩndamenya hatarĩ nganja atĩ Mwathani nĩegũtũmĩte mũraika wake aahonokie kuuma moko-inĩ ma Herode na kuuma kũrĩ maũndũ marĩa mothe andũ a Ayahudi matanyĩte kuona.”

¹² Na rĩrĩa aguũkĩrwo nĩ ũhoru ũcio, agĩthĩĩ kwa Mariamu ũrĩa warĩ nyina wa Johana, na nowe wetagwo Mariko, na nĩkuo andũ aingĩ monganĩte makĩhooya Ngai.

¹³ Petero akĩringaringa mũrango wa nja, nake mũirĩtu warutaga wĩra kuo wetagwo Roda agĩũka kũhingũra. ¹⁴ Rĩrĩa aaiguire mũgambo wa Petero, akĩiyũrwo nĩ gĩkeno kĩnene akĩaga kũhingũra mũrango akĩhũndũka ateng'ere, akĩanĩrĩra, akiuga atĩrĩ, “Petero arĩ mũrango-inĩ!”

¹⁵ Nao makĩmwĩra atĩrĩ, “Wee nĩ kũgũrũka ũgũrũkĩte.” Rĩrĩa aakĩrĩrĩrie agwatĩrie kuuga atĩ ũguo nĩguo kwarĩ, makiuga atĩrĩ, “No nginya akorwo nĩ mũraika wake.”

¹⁶ Nowe Petero agĩthĩĩ na mbere kũringaringa mũrango, na rĩrĩa maahingũrire makĩona nĩwe, makĩgega. ¹⁷ Petero akĩmakiria na guoko na akĩmataarĩria ũrĩa Mwathani aamũrutĩte njeera. Akĩmeera atĩrĩ, “Īrai Jakubu na ariũ na aarĩ a Ithe witũ ũhoru ũcio,” agĩcooka agĩthĩĩ kũndũ kũngĩ.

¹⁸ Rũciinĩ gwakĩa, nĩ kwagĩire na ngũĩ nene gatagatĩ-inĩ ga thigari nĩ kũrigwo nĩ ũrĩa gwekĩkĩte ũhoru ũkonĩĩ Petero. ¹⁹ Thuutha wa Herode gũcaria Petero na kũmwaga-rĩ, agĩciirithia thigari, na agĩathana atĩ ciũragwo.

Gĩkuũ kĩa Herode

Herode agĩcooka akiuma Judea agĩthiĩ Kaisarea, agĩkara kuo kwa ihinda inini. ²⁰ Na rĩrĩ, nĩatũũrĩte ahaaranĩte na andũ a Turo na a Sidoni, no o magĩcookanĩrĩra hamwe magĩetha ũrĩa mangĩaranĩirie nake. Na maarĩkia kũnyiitwo mbaru nĩ Bulasito, ũrĩa warĩ ndungata njĩhokeku ya mũthamaki-rĩ, makĩhooya kũgĩe na thayũ, tondũ bũrũri wa mũthamaki ũcio nĩguo wamaheaga irio.

²¹ Na mũthenya ũrĩa waraarĩirio wakinya-rĩ, Herode akĩĩhumba nguo ciake cia ũthamaki, na agĩkarĩra gĩtĩ gĩake kĩa ũnene, akĩarĩria andũ acio. ²² Nao makĩanĩrĩra makiuga atĩrĩ, “Ŭcio nĩ mũgambo wa ngai, ti mũgambo wa mũndũ.” ²³ O rĩmwe mũraika wa Mwathani akĩringa Herode nĩ ũndũ wa kwaga kũgoocithia Ngai, nake akĩrĩño nĩ igunyũ, agĩkua.

²⁴ No kiugo kĩa Ngai gĩgĩkĩrĩrĩria kuongerereka na gũtheerema.

²⁵ Rĩrĩa Baranaba na Saũlũ maarĩkirie ũtungata wao-rĩ, magĩcooka kuuma Jerusalemu, na magĩcooka na Johana, na nowe wetagwo Mariko.

13

Baranaba na Paũlũ Gũtũmwo

¹ Na rĩrĩ, kanitha-inĩ wa Antiokia nĩ kwarĩ na anabii na arutani: nao nĩo Baranaba, na Simeoni ũrĩa wetagwo na rĩitwa rĩngĩ Nigeri, na Lukio ũrĩa woimĩte Kurene, na Manaeni (ũrĩa wareranĩirio na Herode ũrĩa mũthamaki), o na Saũlũ. ² Rĩrĩa mahooyaga Mwathani mehingĩte kũrĩa irio, Roho Mũtheru akiuga atĩrĩ, “Nyamũrĩrai Baranaba na Saũlũ nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa ndĩmetĩre.” ³ Nĩ ũndũ ũcio thuutha wa kwĩhinga kũrĩa irio na kũhooya Ngai, makĩmaĩgĩrĩra moko, na makĩmatũma mathiĩ.

Baranaba na Paũlũ Kũhunja Kuporo

⁴ Andũ acio eerĩ, matũmitwo nĩ Roho Mũtheru, magĩthiĩ nginya Seleukia na makĩhaica marikabu makiuma kũu magĩthiĩ nginya Kuporo. ⁵ Rĩrĩa maakinyire Salamisi, makĩhunja kiugo kĩa Ngai thunagogi-inĩ cia Ayahudi. Nake Johana aarĩ hamwe nao arĩ ta mũteithia wao.

⁶ Magĩthiĩ matuĩkanĩirie gĩcigĩrĩra kũu gĩothe nginya magĩkinya Pafo. Kũu magĩkora Mũyahudi warĩ mũragũri na mũnabii wa maheeni wetagwo Bari-Jesũ, ⁷ nake aatungatagĩra barũthi ũrĩa wetagwo Serigio Paũlũ. Barũthi ũcio warĩ mũndũ mũũgĩ, agĩtũmanĩra Baranaba na Saũlũ tondũ nĩendaga kũigua kiugo kĩa Ngai. ⁸ No rĩrĩ, Elumo ũcio mũragũri (amu ũguo nĩguo rĩitwa rĩake riugĩte) akĩmakararia na akĩgeria kũgarũra barũthi ũcio nĩgeetha ndagetĩkie. ⁹ Hĩndĩ iyo Saũlũ, ũrĩa wetagwo na rĩitwa rĩngĩ Paũlũ aiyũritwo nĩ Roho Mũtheru, agĩkũũrĩra Elumo maithe, akĩmwĩra atĩrĩ, ¹⁰ “Wee ũrĩ mwana wa mũcukani na ũrĩ thũ ya maũndũ marĩa mothe mega! Ŭiyũritwo nĩ mĩthemba yothe ya maheeni na waara. Ndũrĩ hĩndĩ ũgaatiga kuogomia njĩra iria ciagĩrĩre cia Mwathani? ¹¹ Na rĩrĩ, guoko kwa Mwathani nĩgũgũũkĩrĩre. Nĩũgũtuĩka mũtumumu na kwa ihinda ndũgũkorwo ũkĩona ũtheri wa riũa.”

O hĩndĩ iyo akĩona marundurundu, na akĩgĩño nĩ nduma, akĩambĩrĩria kũhambahambata, agĩcaragia mũndũ wa kũmũnyiita guoko amũtongorie. ¹² Nake barũthi oona ũrĩa gwekĩka, agĩtĩkia, nĩgũkorwo nĩagegirio nĩ ũrutani ũcio ũkonĩ Mwathani.

Paũlũ arĩ Antiokia ya Bũrũri wa Pisidia

¹³ Paũlũ na andũ arĩa maarĩ nao, moima Pafo makĩhaica marikabu magĩthiĩ Periga kũu bũrũri wa Pamufilia, kũrĩa Johana aamatigire agĩcooka Jerusalemu. ¹⁴ Moima Periga, magĩthiĩ na mbere magĩkinya Antiokia ya bũrũri wa Pisidia. Na mũthenya wa Thabatũ magĩtoonya thunagogi magĩkara thĩ. ¹⁵ Thuutha wa gũthomwo kwa Maandĩko ma Watho na ma Anabii, anene a thunagogi makĩmatũmanĩra makĩmeera atĩrĩ; “Ariũ a Ithe witũ, angĩkorwo mũrĩ na ũhoru wa kũũmĩrĩria andũ-rĩ, maarĩriei.”

¹⁶ Paũlũ akĩrũgama, na aarĩkia kũmakiria na guoko akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Isiraeli o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mũhooyaga Ngai, ta thikĩrĩrai! ¹⁷ Ngai wa andũ a Isiraeli nĩathuurire maithe maitũ; agĩtũma andũ acio matheereme hĩndĩ irĩa maatũũraga Misiri,

na akĩmaruta bũrũri ũcio na hinya mũnene,¹⁸ nĩakirĩrĩrie mĩtugo yao ihinda rĩa ta mĩaka mĩrongo ĩna marĩ werũ-inĩ,¹⁹ akĩniina ndũrĩrĩ mũgwanja kũu Kaanani naguo bũrũri wacio akĩũhe andũ aake ũtuĩke igai rĩao.²⁰ Ũhoru ũcio wotho wekĩkire ihinda-inĩ rĩa ta mĩaka magana mana ma mĩrongo ĩtano.

“Thuutha wa ũguo, Ngai akĩmahe atiirĩrĩ bũrũri o nginya hĩndĩ ya Samũeli ũrĩa warĩ mũnabii.²¹ Hĩndĩ ĩyo andũ makiuga maheo mũthamaki, nake Ngai akĩmahe Saũlũ mũrũ wa Kishu, wa mũhĩrĩga wa Benjamini, nake agĩathana mĩaka mĩrongo ĩna.²² Thuutha wa kweheria Saũlũ, agĩtua Daudi mũthamaki wao. Akĩruta ũira ũmũkonĩĩ, akiuga atĩrĩ, ‘Nĩnyonete Daudi mũrũ wa Jesii arĩ mũndũ ũkenagia ngoro yakwa; we nĩarĩkaga ũrĩa wotho ngwenda eke.’

²³ “Kuuma rũciaro-inĩ rwa mũndũ ũyũ, Ngai nĩareheire andũ a Isiraeli Mũhonokia, na nĩwe Jesũ, o ta ũrĩa eeranĩire.²⁴ Jesũ atanooka, Johana nĩahunjagĩria andũ othe a Isiraeli ũhoru wa kwĩrira mehia na ũhoru wa kũbatithio.²⁵ Na rĩrĩa Johana aarĩkagia wĩra wake nĩoririe atĩrĩ: ‘Mwĩciiragia nĩ nĩ ũũ? Nĩ ti nĩ we. Aca nĩ ti nĩ, nowe nĩegũũka thuutha wakwa, o we ũrĩa nĩ itagĩrĩrwo kuohora ndigi cia iraatũ ciale.’

²⁶ “Ariũ a Ithe witũ, o inyuĩ ciana cia Iburahĩmu, o na inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa mwĩtigĩrĩte Ngai, ũhoru ũyũ wa ũhonokio nĩ ithuĩ tũtũmĩrwo.²⁷ Andũ a Jerusalemu na anene ao matiakũũranire Jesũ, no nĩ ũndũ wa ũrĩa maamũtuĩrĩre ciira, makĩhingia ciugo cia anabii iria ithomagwo o mũthenya wa Thabatũ.²⁸ O na gũtuĩka mationire gĩtũmi kĩiganu gĩa gĩtũma ooragwo, nĩmathaithire Pilato aathane ooragwo.²⁹ Na maarĩkia kũhingia maũndũ mothe marĩa maandĩkitwo ũhoru wake, makĩmũcurũria kuuma mũtĩ-igũrũ, makĩmũiga mbĩrĩra.³⁰ No rĩrĩ, Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ,³¹ na kwa ihinda rĩa mĩthenya mĩingĩ nĩonirwo nĩ andũ arĩa moimĩte nao Galili, magathiĩ Jerusalemu. Na rĩu acio nĩo aira aake kũrĩ andũ aitũ.

³² “Tũramwĩra ũhoru mwega: Ũhoru ũrĩa Ngai eerĩire maithe maitũ,³³ nĩatũhingĩrie ithuĩ ciana ciao, na ũndũ wa kũriũkia Jesũ. O ta ũrĩa kwandĩkitwo thĩinĩ wa Thaburi ya keerĩ atĩrĩ:

“‘Wee ũrĩ Mũrũ wakwa;
ũmũthĩ nĩndatuĩka Thoguo.’

³⁴ Naguo ũhoru wa ma wa atĩ Ngai nĩamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩguo ndakabuthe-rĩ, nĩ warĩtio na ciugo ici:

“‘Nĩngakũhe irathimo iria theru na iria itarĩ hĩndĩ ingĩaga iria cierĩrwo Daudi.’

³⁵ ũndũ ũcio nĩwarĩtio handũ hangĩ atĩrĩ:

“‘Wee ndũkareka ũrĩa waku Mũtheru abuthe.’

³⁶ “Nĩgũkorwo rĩrĩa Daudi aarĩkirie gũtungatĩra Ngai rũciaro-inĩ rwake, nĩakuire; agĩthikwo hamwe na maithe make naguo mwĩrĩ wake ũkĩbutha.³⁷ No ũrĩa Ngai aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ ndaabuthire.

³⁸ “Nĩ ũndũ ũcio, ariũ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ ũhoru wa kũrekerwo kwa mehia nĩũhunjĩtio kũrĩ inyuĩ na ũndũ wa Jesũ.³⁹ Na mũndũ wotho ũmwĩtĩkĩtie nĩatu-uagwo mũthingu maũndũ-inĩ mothe marĩa watho wa Musa ũtangĩamũtuire mũthingu.⁴⁰ Mwĩmenyererei, nĩgeetha ũhoru ũrĩa anabii maaririe ndũkanamũkore, rĩrĩa moigire atĩrĩ:

⁴¹ “‘Ta rorai, inyuĩ anyũrũrania,
gegaai na mũthire,
nĩgũkorwo nĩngwĩka ũndũ matukũ-inĩ manyu,
ũrĩa mũtangĩtikia,
o na mũngĩrwo nĩ mũndũ.’”

⁴² Rĩrĩa Paũlũ na Baranaba moimaga thunagogi, andũ makĩmeera moke mũthenya ũrĩa warũmĩrĩre wa Thabatũ nĩguo mathĩĩ na mbere kwaria ũhoru ũcio.⁴³ Hĩndĩ ĩrĩa mũcemanio wathirire, Ayahudi aingĩ na andũ arĩa meegarũrĩte magatuĩka Ayahudi makĩrũmĩrĩra Paũlũ na Baranaba, nao makĩmaarĩria na makĩmaringĩrĩria mathĩĩ na mbere gũikara wega-inĩ wa Ngai.

⁴⁴ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre wa Thabatũ, hakuhi andũ othe a itũũra rĩu inene magĩũka kũigua kiugo kĩa Mwathani. ⁴⁵ Hĩndĩ ĩrĩa Ayahudi moonire kĩrĩndĩ kũu, makĩnyitwo nĩ ũiru na makĩaria ciugo njũru cia gũũkĩrĩa ũrĩa Paũlũ oigaga.

⁴⁶ Nao Paũlũ na Baranaba makĩmacookeria marĩ na ũcamba makĩmeera atĩrĩ, “No nginya tũngĩrambire kũheana kiugo kĩa Ngai kũrĩ inyuĩ. No rĩrĩ, kuona nĩmũraũrega na mũgetũira atĩ mũtiagĩrĩrwo nĩ muoyo wa tene na tene-rĩ, rĩu nĩtũkũgarũrũka tũthĩĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. ⁴⁷ Nĩgũkorwo Mwathani atwathĩte agatwĩra atĩrĩ:

“Nĩndĩmũtuĩte ũtheri wa gũtherera andũ-a-Ndũrĩrĩ,

nĩguo mũtware ũhoru wa ũhonokio nginya ituri-inĩ cia thĩ.”

⁴⁸ Hĩndĩ ĩrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ maaiguire ũguo magĩkena na magĩtĩia kiugo kĩa Mwathani, nao andũ arĩa othe maathĩrĩrio muoyo-inĩ wa tene na tene magĩtĩkia.

⁴⁹ Nakĩo kiugo kĩa Mwathani gĩkĩhunja kũndũ guothe kũu bũrũri-inĩ. ⁵⁰ No Ayahudi magĩakĩrĩria atumia arĩa meyamũrĩre Ngai na maarĩ igweta, o na anene a itũũra inene. Makĩrutithia ngũĩ ya gũũkĩrĩa Paũlũ na Baranaba nĩguo manyariirwo, na makĩmaingata moime bũrũri-inĩ wao. ⁵¹ Nĩ ũndũ ũcio makĩribariba rũkũngũ kuuma magũrũ mao kuonania, atĩ nĩmatigana nao na magĩthĩĩ Ikonĩa. ⁵² Nao arutwo makĩiyũrwo ni gĩkeno, na makĩiyũrwo nĩ Roho Mũtheru.

14

Paũlũ na Baranaba marĩ Ikonĩa

¹ Na rĩrĩ, Paũlũ na Baranaba marĩ kũu Ikonĩa, magĩtoonya thunagogi ya Ayahudi o ta mũtugo. Marĩ kũu makĩaria na ũhoti mũingĩ mũno o nginya Ayahudi aingĩ na andũ-a-Ndũrĩrĩ magĩtĩkia. ² No Ayahudi arĩa maaregire gwĩtĩkia nĩmathogothire andũ-a-Ndũrĩrĩ, makĩmathũkia meciiria nĩgeetha mookĩrĩre ariũ na aarĩ a Ithe witũ. ³ Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ na Baranaba magĩikara kũu ihinda iraaya, makĩaria marĩ na ũcamba nĩ ũndũ wa Mwathani, o we wekĩrĩre ndũmĩrĩri ya wega wake hinya na ũndũ wa kũmahotithia kũringa ciama na morirũ. ⁴ Andũ a itũũra rĩu inene makĩgayũkana; amwe magĩtĩkiania na Ayahudi, nao arĩa angĩ magĩtĩkiania na atũmwo. ⁵ Nĩ kwarĩ na ndundu yathugundĩtwo nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ na Ayahudi, hamwe na atongoria ao, nĩguo mameeke ũũru, na mamahũũre na mahiga nyuguto. ⁶ No nao makĩmenya ũhoru ũcio, na makĩũrĩra matũũra manene ma bũrũri wa Likaonia, na nĩmo Lisitera, na Deribe, o na bũrũri ũrĩa wagũthiũrũrũkiirie, ⁷ kũrĩa maathiire na mbere kũhunja ũhoru mwega.

Paũlũ na Baranaba marĩ Lisitera na Deribe

⁸ Nakuo kũu Lisitera nĩ kwarĩ mũndũ warĩ mwonju magũrũ, na aatũũrĩte arĩ mwonju kuuma gũciarwo na ndetwarĩte na magũrũ o narĩ. ⁹ Nake agĩthikĩrĩria Paũlũ akĩaria. Paũlũ aamũrora, akĩona atĩ aarĩ na wĩtikio wa kũhonio, ¹⁰ akĩmwĩta na mũgambo mũnene, akĩmwĩra atĩrĩ, “Rũgama na magũrũ maku!” Na o hĩndĩ ĩyo, mũndũ ũcio akĩrũga na igũrũ, akĩambĩrĩria gwĩtwara.

¹¹ Rĩrĩa gĩkundi kũu kĩa andũ kĩonire ũrĩa Paũlũ eekĩte, gĩkĩanĩrĩra na rũthiomi rwa Likaonia gĩkiuga atĩrĩ, “Ngai nĩciikũrũkĩte kũrĩ ithuĩ itariĩ ta andũ!” ¹² Magĩĩta Baranaba Zeu,* nake Paũlũ makĩmwĩta Herime tondũ nĩwe warĩ mwaria ũrĩa mũnene. ¹³ Mũthĩnjĩri-ngai ya Zeu, ũrĩa hekarũ yake yari o hau nja ya itũũra, akĩrehe ndegwa na mahũa maatumĩtwo ta thũmbĩ hau kĩhingo-inĩ gĩa itũũra inene, tondũ we na gĩkundi kũu kĩa andũ nĩmendaga kũmarutĩra magongona.

¹⁴ No rĩrĩa atũmwo acio Baranaba na Paũlũ maaiguire ũguo, magĩtembũranga nguo ciao, makĩhanyũka, magĩtoonya kũrĩ kĩrĩndĩ, makĩanagĩrĩra atĩrĩ, ¹⁵ “Andũ aya, mũreka ũguo nĩkĩ? Ithuĩ tũrĩ o andũ ta inyuĩ. Tũmũreheire ũhoru mwega, wa kũmwĩra mũgarũrũke mũtigane na maũndũ marĩa matarĩ kiene, mũcookerere Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo, o we ũrĩa wombire igũrũ na thĩ na iria na indo ciothe iria irĩ kuo. ¹⁶ Tene, nĩarekereirie ndũrĩrĩ ciothe ithiĩage na mĩthiĩre yacio nyene, ¹⁷ no ndaigana gwĩtiga

* 14:12 Zeu yari ngai nene ya Ayunani, na nĩyo yari ngai ya itũũra rĩa Lisitera. Baranaba aatuĩkaga nĩahanaine na ngai ĩyo.

atarĩ na ũira wa kuonania atĩ arĩ kuo: nĩamuonetie ũtugi na ũndũ wa kũmuurĩria mbura yumĩte igũrũ na kũmũhe magetha hĩndĩ ya kĩmera; nĩamũheaga irio nyingĩ na akaiyũria ngoro cianyu na gĩkeno.” ¹⁸ No o na maarĩtie ciugo icio, nĩ maarĩ na wĩra mũritũ wa kũgĩria gĩkundi kũ kĩa andũ kĩmarutĩre igongona.

¹⁹ Na rĩrĩ, hĩndĩ iyo Ayahudi angĩ magĩũka moimĩte Antiokia na Ikonía, nao makĩguucĩrĩria gĩkundi kũ kĩa andũ, gĩgĩcooka mwena wao. Gĩkundi kũ gĩkĩhũũra Paũlũ na mahiga nyuguto, na gĩkĩmũkururia, gĩkĩmũruta nja ya itũũra, gĩciĩrĩtie nĩ mũkuũ. ²⁰ No arutwo maarĩkia kũmũrigiicĩria, agĩũkĩra agĩcooka itũũra-inĩ. Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre, we na Baranaba makiuma kũu magĩthĩ Deribe.

Paũlũ na Baranaba Gũcooka Antiokia ya Suriata

²¹ Paũlũ wa Baranaba makĩhunja ũhoru mwega itũũra-inĩ rĩu na magĩtũma andũ aingĩ matũike arutwo. Magĩcooka makĩhũndũka magĩthĩ Lisitera, na Ikonía, na Antiokia, ²² magĩkagĩra arutwo hinya na kũmomĩrĩria nĩgeetha matũũre marũmĩtie wĩtikio. Makameeraga atĩrĩ, “No nginya ithuĩ tũgerere mathĩna-inĩ maingĩ nĩguo tũtoonye ũthamaki-inĩ wa Ngai.” ²³ Paũlũ na Baranaba makĩmaamũrĩra athuuri a kanitha na makĩhooya Ngai mehingĩte kũrĩa irio, makĩmaneana kũrĩ Mwathani, o we ũrĩa meehokete. ²⁴ Thuutha wa gũtuĩkanĩria Pisidia, magĩkinya Pamufilia, ²⁵ na maarĩkia kũhunja kiugo kũu Periga, magĩkũrũka magĩthĩ Atalia.

²⁶ Moima Atalia makĩhaica marikabu, magĩcooka Antiokia, o kũrĩa maahoeirwo wega wa Ngai mbere nĩ ũndũ wa wĩra ũrĩa maarĩkĩtie kũruta. ²⁷ Maakinya kũu magĩcookanĩrĩria andũ a kanitha hamwe, makĩmeera ũrĩa wothe Ngai ekĩte agereire harĩo na ũrĩa aahingũrĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ mũrango wa gwĩtikia. ²⁸ Nao magĩkara na arutwo kũu ihinda iraya.

15

Mũcemanio wa Kanitha Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, andũ amwe magĩkũrũka kuuma Judea magĩthĩ Antiokia, na nĩmarutaga ariũ a Ithe witũ makameera atĩrĩ: “Mũngĩaga kũrua kũringana na mũtugo ũrĩa warutanirwo nĩ Musa, mũtingĩhonoka.” ² Ŭndũ ũyũ ũgĩtũma Paũlũ na Baranaba macookanĩrie na makararanie mũno nao. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ na Baranaba makĩamũrwo, marĩ na etikia angĩ, maambate mathĩ Jerusalemu makone atũmwo na athuuri nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio. ³ Nguo kanitha ũkĩmoimagaria, na rĩrĩa maatuĩkanagĩria Foinike na Samaria, nĩmaheanaga ũhoru wa ũrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ maagarũrũkire kũrĩ Ngai. Ŭhoru ũcio ũgĩkenia ariũ a Ithe witũ mũno. ⁴ Na maakinya Jerusalemu, makĩamũkĩrwo nĩ kanitha, na atũmwo, na athuuri, nao makĩmeera maũndũ mothe marĩa Ngai eekĩte agereire harĩo.

⁵ Hĩndĩ iyo andũ amwe a arĩa meetĩkĩtie a thiritũ ya Afarisai makĩrũgama, makiuga atĩrĩ, “Andũ a Ndũrĩrĩ no nginya marue na maathwo atĩ marũmagie watho wa Musa.”

⁶ Nao atũmwo na athuuri magĩcemanio nĩgeetha maarĩrĩre ũhoru ũcio. ⁷ Thuutha wa mĩario mĩingĩ, Petero akĩrũgama, akĩmarĩria, akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmũũ atĩ ihinda rĩhĩtũku, Ngai nĩathuurire kuuma gatagatĩ kanyu nĩguo andũ-a-Ndũrĩrĩ maigue ndũmĩrĩri ya Ŭhoru-ũrĩa-Mwega kuuma kũrĩ nĩ na nĩguo metĩkie. ⁸ Nake Ngai, ũrĩa ũũĩ ngoro, akĩonania atĩ nĩametĩkĩrĩte na ũndũ wa kũmahe Roho Mũtheru, o ta ũrĩa aatũhete. ⁹ Ndeekĩrĩre ngũũrani gatagatĩ gaitũ nao, nĩgũkorwo maatheririe ngoro ciao na ũndũ wa wĩtikio. ¹⁰ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, nĩ kĩĩ kĩratũma mwende kũgeria Ngai na ũndũ wa gwĩkĩra arutwo icooki ngingo rĩrĩa ithuĩ o na kana maithe maitũ tũtarĩ twahota gũkuua? ¹¹ Aca! Twĩtikĩtie atĩ tũhonokete nĩ ũndũ wa wega wa Mwathani witũ Jesũ, o ta ũrĩa o nao mahonokete.”

¹² Nakĩo kũngano gĩothe gĩgĩkĩra ki gĩgĩthikĩrĩria Baranaba na Paũlũ makĩheana ũhoru wa ciamo na morirũ iria Ngai eekĩte kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire harĩo. ¹³ Rĩrĩa maarĩkirie kwaria, Jakubu akĩaria akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta thikĩrĩriai.

¹⁴ Simoni nĩatũtaarĩria ũrĩa Ngai oonanirie wendo wake hĩndĩ ya mbere na ũndũ wa

gwi̯thuurĩra andũ kuuma kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩguo matuĩke aake. ¹⁵ Nacio ciugo cia anabii ikaringana na ũhoro ũcio, o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

¹⁶ “Thuutha wa ũguo nĩngacooka,
na njake rĩngĩ hema ya Daudi ĩrĩa ĩgwĩte.

Nĩngaka iganjo rĩayo rĩngĩ,
na ndĩmĩcookie harĩa yarĩ,

¹⁷ nĩgeetha matigari marongoragie Mwathani,
o na andũ othe a Ndũrĩrĩ arĩa metanagio na rĩitwa rĩakwa,
ũguo nĩguo Mwathani ũrĩa wĩkaga maũndũ macio ekuuga’

¹⁸ marĩa moĩkaine kuuma o tene.

¹⁹ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ ngũtua atĩrĩ, tũtuge kũritũhĩria ũhoro andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa maragarũrũka kũrĩ Ngai. ²⁰ Handũ ha ũguo-rĩ, twagĩrĩrwo tũmaandĩkire marĩa, tũmeere metheemage kuumana na irio iria ithaahĩtio nĩ mĩhianano, ningĩ metheemage kuumana na ũmaraya, na kuumana na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na kuumana na thakame. ²¹ Nĩgũkorwo ũhoro wa Musa nĩwahunjagio matũũra-inĩ mothe o kuuma mahinda ma tene mũno, na nĩũthomagwo thunagogi-inĩ mĩthenya yotha ya Thabatũ.”

Marĩa ma Kĩama kũrĩ Andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa Metĩkĩtie

²² Hĩndĩ ĩyo atũmwo na athuuri, hamwe na kanitha wothe, magĩtua itua mathuure andũ amwe ao mamatũme Antiokia marĩ na Paũlũ na Baranaba. Magĩthuura Judasi (ũrĩa wetagwo Barasaba) na Sila, nao andũ aya eerĩ maarĩ atongoria thĩinĩ wa ariũ a Ithe witũ.

²³ Makĩmatũma na marĩa maya:

Nĩ ithuĩ atũmwo na athuuri, o ithuĩ ariũ a Ithe wanyu,

Kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie kũu Antiokia, na Suriata, na Kilikia:

Amũkĩrai ngeithi.

²⁴ Nĩtũiguĩte atĩ andũ amwe nĩmooimire kũrĩ ithuĩ matarĩ na rũũtha rwitũ, na makĩmũthĩĩnia, na makĩnyariira meciiria manyu nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa maaririe.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio, ithuotha nĩtũiguanĩre tũthuure andũ amwe tũmatũme kũrĩ inyũ marĩ na arata aitũ endwa, Baranaba na Paũlũ, ²⁶ andũ arĩa matwarĩrĩrie mĩoyo yao ũgwati-inĩ nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ²⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩtwatũma Judasi na Sila nĩgeetha makĩndĩre ũhoro ũyũ tũramwandĩkĩra na ciugo cia tũnua twao.

²⁸ Nĩkuonekete arĩ wega kũrĩ Roho Mũtheru o na kũrĩ ithuĩ twage kũmũkuuithia mũrigo ũkĩrĩte maũndũ maya: ²⁹ Na rĩrĩ, mũtikarĩĩage irio iria irutĩrwo mĩhianano, na mũtikanyuuage thakame, na mũtikarĩĩage nyama cia nyamũ cia gũitwo, na mũtigane na ũmaraya. Mwetheema maũndũ macio-rĩ, nĩmũgwĩka wega.

Tigwoi ũhoro.

³⁰ Nao andũ acio makiugĩrwo ũhoro, na makĩharũrũka magĩthĩĩ Antiokia, kũrĩa maacookanĩrĩrie kanitha hamwe, na makĩneana marĩa macio. ³¹ Rĩrĩa andũ maathomire marĩa macio, magĩkena nĩ ũndũ wa ndũmĩrĩri ya kũmoomĩrĩria ĩrĩa yaandĩkitwo marĩa-inĩ macio. ³² Nao Judasi na Sila, arĩa o ene maarĩ anabii, makĩaria maũndũ maingĩ ma kũũmĩrĩria na kuongerera ariũ a Ithe witũ hinya. ³³ Thuutha wa gũikara kũu kwa ihinda-rĩ, makiugĩrwo ũhoro na irathimo cia thayũ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩguo macooke kũrĩ andũ arĩa maamatũmĩte. ³⁴ (Nowe Sila akĩona arĩ wega aikare kũu.) ³⁵ No Paũlũ na Baranaba magĩtigwo kũu Antiokia, kũrĩa o, na andũ angĩ aingĩ maarutanaga na makahunja kiugo kĩa Mwathani.

Paũlũ na Baranaba Gũkarania

³⁶ Thuutha wa mĩthenya ĩgana ũna, Paũlũ akĩra Baranaba atĩrĩ, “Reke tũcooke tũgaceerere ariũ na aarĩ a Ithe witũ matũũra-inĩ mothe marĩa tũhunjĩtie kiugo kĩa Mwathani, tũkamenye ũrĩa matariĩ.” ³⁷ Baranaba nĩeendaga kuoya Johana, ũrĩa wetagwo Mariko mathiĩ nake, ³⁸ no Paũlũ ndonaga arĩ wega mathiĩ nake, tondũ nĩamatiganiĩrie rĩrĩa maarĩ Pamufilia na akĩaga gũthiĩ kũruta wĩra nao. ³⁹ Makĩgĩa na gũkararania kũnene o nginya makĩamũkana. Baranaba akĩoya Mariko, makĩhaica marikabu, magĩthiĩ Kuporo, ⁴⁰ no Paũlũ agĩthuura Sila, na maarĩkia kũhooerwo wega wa Mwathani nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, magĩthiĩ. ⁴¹ Agĩtuĩkanĩria Suriata na Kilikia, agĩkagĩra makanitha hinya.

16

Timotheo Kũnyiitana na Paũlũ na Sila

¹ Na rĩrĩ, Paũlũ agĩkinya Deribe agĩcooka akiuma kuo agĩthiĩ Lisitera, kũrĩa mũrutwo wetagwo Timotheo aatũũraga, ũrĩa nyina aarĩ Mũyahudi mũtumia wetĩkĩtie Ngai, no ithe aarĩ Mũyunani. ² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ a kũu Lisitera na Ikonía nĩmaragia wega igũrũ rĩake. ³ Paũlũ nĩendaga mathiĩ nake rũgendo, no nĩ tondũ wa Ayahudi arĩa maatũũraga kũu, akĩmũruithia nĩgũkorwo nĩmooĩ atĩ ithe aarĩ Mũyunani. ⁴ Na rĩrĩa maathiaga kuuma itũũra nginya rĩrĩa rĩngĩ, nĩmeeraga andũ matua marĩa maatuĩtwo nĩ atũmwo na athuuri kũu Jerusalemu nĩguo andũ mamaathĩkagĩre. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio makanitha makĩgĩa na hinya ũhoro-inĩ wa gwĩtikia na makongererekaga mũigana o mũthenya.

Paũlũ kuona Kĩoneki kĩa Mũndũ wa Makedonia

⁶ Paũlũ na andũ arĩa maarĩ nao magĩtuĩkanĩria bũrũri wotha wa Firigia na Galatia, nĩgũkorwo nĩmagirĩtio nĩ Roho Mũtheru kũhunja kiugo kũu bũrũri wa Asia. ⁷ Rĩrĩa maakinyire mũhaka-inĩ wa Misia, makĩgeria gũtoonya Bithinia, no Roho wa Jesũ ndaigana kũmetĩkĩria gũtoonya. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio makĩhĩtũka Misia, magĩkũrũka magĩkinya Teroa. ⁹ Ũtukũ ũcio-rĩ, Paũlũ akĩona kĩoneki kĩa mũndũ wa Makedonia arũgamĩte akĩmũthaitha, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ũka gũkũ Makedonia ũtũteithie.” ¹⁰ Paũlũ aarĩkia kuona kĩoneki kũu, tũkĩhaarĩria o hĩndĩ ĩyo nĩgeetha tũthiĩ Makedonia, tũgĩtua atĩ Ngai nĩatwĩtĩte tũkamahunjĩrie Ũhoro-ũrĩa-Mwega.

Kũhonoka kwa Lidia kũu Filipi

¹¹ Twaarĩkia kuuma Teroa, tũgĩthiĩ na marikabu twerekeire Samotherake, na mũthenya ũyũ ũngĩ tũgĩthiĩ Neapoli. ¹² Kuuma kũu tũgĩthiĩ Filipi, kũrĩa gwathagwo nĩ andũ a Roma, na nĩrĩo rĩarĩ itũũra rĩrĩa inene rĩa bũrũri ũcio wa Makedonia. Na tũgĩkara kũu mĩthenya ĩtaarĩ mĩingĩ.

¹³ Mũthenya wa Thabatũ wakinya tũkiuma nja ya kĩhingo gĩa itũũra, tũgĩthiĩ rũũ-inĩ, tũtaanyĩte kuona handũ ha kũhooerwo Ngai. Tũgĩkara thĩ na tũkĩambĩrĩria kwarĩria andũ-a-nja arĩa monganĩte hau. ¹⁴ Na rĩrĩ, ũmwe wa andũ-a-nja acio maathikĩrĩrie eetagwo Lidia, ũrĩa warĩ mwonjoria wa nguo cia rangi wa ndathi, na oimĩte itũũra rĩa Thuatira, na aarĩ mũhooi Ngai. Nake Mwathani akĩhingũra ngoro yake, akĩamũkĩra ndũmĩrĩri ya Paũlũ. ¹⁵ Rĩrĩa we na andũ a nyũmba yake maabatithirio-rĩ, nĩatũnyiitire ũgeni gwake mũciĩ agĩtwĩra atĩrĩ, “Angĩkorwo nĩmuonete atĩ nĩnjĩtikĩtie Mwathani-rĩ, ũkai mũgaikare nyũmba gwakwa.” Nake agĩtũringĩria tũthiĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Njeera

¹⁶ Hĩndĩ ĩmwe tũgĩthiĩ harĩa haahooyagĩrwo Ngai, nĩtwatũngirwo nĩ mũirĩtu warĩ ngombo na nĩarĩ na roho wa kũragũra. Nake nĩatũmaga ene we meonere mbeeca nyingĩ mũno nĩ ũndũ wa ũragũri wake ¹⁷ Mũirĩtu ũcio akĩrũmĩrĩra Paũlũ hamwe na ithuĩ, akĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Andũ aya nĩ ndungata cia Ngai-Ũrĩa-ũrĩ-Igũrũ-Mũno, na maramũhe ũhoro wa njĩra ya ũrĩa mũngĩhonokio.” ¹⁸ Mũirĩtu ũcio agĩthiĩ na mbere na gwĩka ũguo mĩthenya mĩingĩ. Marigĩrĩrio-inĩ Paũlũ agĩthirĩka mũno nginya akĩhũgũkĩra roho ũcio akĩwĩra atĩrĩ, “Ndagwatha thĩnĩ wa rĩtwa rĩa Jesũ Kristũ uume thĩnĩ wakel!” O hĩndĩ ĩyo roho ũcio ũkĩmuuma.

¹⁹ Rĩrĩa ene mũirĩtu ũcio ngombo maamenyire atĩ mwĩhoko wao wa kuona mbeeca nĩwathira, makĩnyiita Paũlũ na Sila makĩmaguucũrũria makĩmatoonyia ndũnyũ mbere ya aathani. ²⁰ Makĩmarehe mbere ya aciirithania, makiuga atĩrĩ, “Andũ aya nĩ Ayahudi, na nĩmararehe ngũĩ itũũra-inĩ riitũ ²¹ nĩ ũndũ wa kũrutana mĩtugo ĩrĩa ithuĩ andũ a Roma tũtagĩrĩrwo nĩ gwĩtikĩra o na kana kũmĩka.”

²² Nakĩo kĩrĩndĩ gĩgĩũkĩrĩra Paũlũ na Sila kĩmeeke ũũru no aciirithania makĩruta watho atĩ marutwo nguo na mahũũrwo iboko. ²³ Thuutha wa kũhũũrwo mũno magĩikio njeera, na mũrangĩri wa njeera agĩathwo amarangĩre wega. ²⁴ Aarĩkia kwamũkĩra watho ũcio, akĩmaikia kanyũmba ka na thĩinĩ na akĩohithania magũrũ mao na ndungu.

²⁵ Na rĩrĩ, ta ũtukũ gatagatĩ, Paũlũ na Sila nĩkũhooya maahooyaga makĩinagĩra Ngai nyĩmbo, nao andũ arĩa angĩ mohetwo makamathikĩrĩria. ²⁶ Na o rĩmwe gũkĩgĩa gĩthingithia kĩnene o nginya mĩthingi ya njeera ĩgĩthingitha. Nayo mĩrango yothē ya njeera ikĩhingũka o rĩmwe, na mĩnyororo ya mũndũ o mũndũ ikĩregera. ²⁷ Mũrangĩri wa njeera akĩarahũka, na rĩrĩa aarorire akĩona mĩrango ya njeera ĩrĩ mĩhingũku, akĩruta rūhiũ rwake rwa njora akĩenda kwĩyũraga tondũ eeciiririe atĩ andũ arĩa moohetwo nĩmoorĩte.* ²⁸ No Paũlũ akĩanĩrĩra, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeegere ngero! Ithuothe tũrĩ ho!”

²⁹ Nake mũrangĩri ũcio wa njeera agĩtĩa matawa, agĩcooka akĩhanyũka thĩinĩ akĩinainaga, akĩgũithia mbere ya Paũlũ na Sila. ³⁰ Agĩcooka akĩmoimia na nja, akĩũria atĩrĩ, “Athuuri aya, njagĩrĩrwo nĩ gwĩka atĩa nĩguo honoke?”

³¹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Itĩkia Mwathani Jesũ, na nĩũkũhonoka, wee, o hamwe na andũ a nyũmba yaku.” ³² Magĩcooka makĩmwarĩria ũhoru wa kiugo kĩa Mwathani, hamwe na andũ arĩa angĩ othe maarĩ gwake nyũmba. ³³ O ihinda rĩu rĩa ũtukũ, mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmooya, akĩmathambia ironda, na o hĩndĩ ĩyo we na andũ othe a nyũmba yake makĩbatithio. ³⁴ Mũrangĩri ũcio wa njeera akĩmatwara gwake nyũmba, na akĩmahe irio. Akĩyũrwo nĩ gĩkeno tondũ nĩeetikirie Ngai, we o hamwe na andũ a nyũmba yake yothē.

³⁵ Na rĩrĩ, gwakĩia aciirithania magĩtũma thigari ikeere mũrangĩri ũcio wa njeera atĩrĩ, “Rekereria andũ acio mathiĩ.” ³⁶ Nake mũrangĩri ũcio wa njeera akĩra Paũlũ atĩrĩ, “Aciirithania maathana, moiga atĩ wee na Sila mũrekererio. Rĩu no mũthiĩ. Thiĩi na thayũ.”

³⁷ No Paũlũ akĩra thigari icio atĩrĩ, “Maratũhũũrĩre mbere ya mũingĩ tũtaciirithĩtio, o na gũtuĩka ithuĩ tũrĩ raiya a Roma, na maratũikia njeera. Rĩu marakĩenda gũtũruta na hitho? Aca! Reke mooke o ene matũrute nja, matuumagarie.”

³⁸ Nacio thigari igĩcookeria aciirithania ũhoru ũcio, na rĩrĩa maaiguire atĩ Paũlũ na Sila maarĩ raiya a Roma, makĩmaka. ³⁹ Nao magĩũka kũmahooreria, na makĩmoimagaria kuuma njeera, makĩmathaitha moime itũũra rĩu mathiĩ. ⁴⁰ Paũlũ na Sila maarĩkia kuuma njeera, magĩthiĩ mũciĩ kwa Lidia, kũrĩa maakorire ariũ na aarĩ a Ithe witũ, na makĩmoomĩrĩria. Magĩcooka magĩthiĩra.

17

Paũlũ na Sila marĩ Thesalonike

¹ Na rĩrĩ, maarĩkia gũtuĩkanĩria Amufipoli na Apolonia, magĩkinya Thesalonike, kũrĩa kwarĩ na thunagogi ya Ayahudi. ² Paũlũ agĩtoonya thunagogi, o ta ũrĩa aamenyerete, na mĩthenya ĩtatũ ya Thabatũ akĩaranĩria nao kuuma Maandĩko-inĩ, ³ akĩmataarĩria na akĩmaiguithia atĩ kwarĩ o nginya Kristũ anyariĩrike na ariũke kuuma kũrĩ arĩa akuũ. Akĩmeera atĩrĩ, “Jesũ ũyũ ndĩramũhe ũhoru wake-rĩ, nĩwe Kristũ.” ⁴ Ayahudi amwe magĩtikĩra ũhoru ũcio na magĩtuĩka a thiritũ ya Paũlũ na Sila, o ũndũ ũmwe na gĩkundi kĩnene kĩa Ayunani etigĩri-Ngai, o na atumia aingĩ arĩa maarĩ igweta.

* 16:27 Mũndũ muohe angĩorire njeera, mũthigari nĩwe woragagwo, nĩkĩo mũthigari ũyũ endaga kwĩyũraga o kabere.

⁵ No Ayahudi makĩigua ũiru; nĩ ũndũ ũcio magĩcaria andũ arĩa maarĩ mĩtugo mĩũru kuuma ndũnyũ, makĩmacookanĩrĩria gĩkundi, na makĩambĩrĩria kũruta ngũĩ kũu itũũra-inĩ. Nao makĩhanyũka kwa Jasoni gwetha Paũlũ na Sila nĩgeetha mamoiomie nja kũrĩ kĩrĩndĩ. ⁶ No rĩrĩa maamaagire, magĩkururia Jasoni na ariũ a Ithe witũ amwe, makĩmarehe kũrĩ anene a itũũra, makĩanagĩrĩra atĩrĩ: “Andũ aya nĩo marehete thĩina thĩ yothe, na rĩu nĩmookĩte gũkũ, ⁷ na Jasoni nĩamanyĩitĩte ũgeni thĩinĩ wa nyũmba yake. Othe nĩmarakararia watho wa Kaisari, makoiga atĩ nĩ kũrĩ na mũthamaki ũngĩ wĩtagwo Jesũ.” ⁸ Rĩrĩa maaiguire ũguo, kĩrĩndĩ kũu na anene a itũũra magĩtangĩka mũno. ⁹ Hĩndĩ ĩyo magĩitia Jasoni na andũ arĩa angĩ maarĩ nao irĩhi rĩa kũmarũgamĩrĩra, magĩcooka makĩmarekereria mathiĩ.

Paũlũ na Sila marĩ Berea

¹⁰ Na kwarĩkia gũtuka-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ na Sila mathiĩ Berea. Nao maakinya kuo, magĩtoonya thunagogi ya Ayahudi. ¹¹ Na rĩrĩ, Ayahudi a Berea maarĩ a ngoro njega gũkĩra Ayahudi a Thesalonike, nĩgũkorwo nĩmamũkĩrĩre ndũmĩrĩri marĩ na wendo mũingĩ, na magathuthuuragia Maandĩko o mũthenya, nĩgeetha moone kana ũrĩa Paũlũ aameeraga warĩ ũhoro wa ma. ¹² Ayahudi aingĩ nĩmetikirie, o ũndũ ũmwe na atumia aingĩ a Ayunani arĩa maarĩ igweta, o na andũ arũme aingĩ Ayunani.

¹³ Rĩrĩa Ayahudi a Thesalonike maamenyire atĩ Paũlũ nĩahunjagia kiugo kĩa Ngai kũu Berea-rĩ, magĩthiĩ kũu o nakuo, magĩthogotha kĩrĩndĩ na magĩgĩthũkia ngoro. ¹⁴ Hĩndĩ o ĩyo ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtũma Paũlũ athiĩ ndwere-inĩ cia iria, no Sila na Timotheo magĩtigwo kũu Berea. ¹⁵ Nao andũ arĩa moimagaririe Paũlũ, makĩmũkinya Athene, na magĩcooka marĩ na ndũmĩrĩri ya Sila na Timotheo atĩ mathiĩ kũrĩ Paũlũ narua o ta ũrĩa kũngĩhoteka.

Paũlũ arĩ Athene

¹⁶ Paũlũ o ametereire kũu Athene-rĩ, nĩatangĩkire ngoro mũno nĩkuona ũrĩa itũũra rĩu rĩaiyũrite mĩhianano. ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩaranagĩria na Ayahudi o na Ayunani arĩa meeyamũrĩre Ngai kũu thunagogi-inĩ, o na ningĩ akaaragia ndũnyũ-inĩ o mũthenya na andũ arĩa maakoragwo ho. ¹⁸ Nakĩo gĩkundi kĩa Aepikurio na Asitoiko, arutani a ũũgĩ,* makĩambĩrĩria gũkararania nake. Amwe ao makĩũria atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ wa mũhuhu arageria kuuga atĩa?” Nao andũ arĩa angĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩ ta mũndũ ũahunjia ũhoro wa ngai ng’eni.” Moigaga ũguo tondũ Paũlũ aahunjagia ũhoro Mwega wa Jesũ o na wa kũriũka gwake. ¹⁹ Hĩndĩ ĩyo makĩmuoya na makĩmũtwara mbere ya mũcemanio wa Areopago,† makĩmwĩra atĩrĩ, “No twende kũmenya atĩrĩ, ũrutani ũyũ mwerũ ũrarutana nĩ ũrĩkũ? ²⁰ Tũraigua ũgĩtwarĩria maũndũ mageni, na nĩtũkwenda kũmenya ũrĩa moigĩte.” ²¹ (Andũ othe a Athene na andũ a kũngĩ arĩa maatũũraga kuo matirĩ ũndũ ũngĩ meekaga tiga kwaria na gũthikĩrĩria ũhoro wa maũndũ marĩa mageni).

²² Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akĩrũgama mũcemanio-inĩ wa kĩa kũu gĩetagwo Areopago akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Athene, nĩnguona atĩ maũndũ-inĩ mothe mũrĩ andũ a ndini mũno. ²³ Nĩgũkorwo o na nĩnyonete kĩgongona kĩaandikĩtwo maandĩko maya: KŪRĪ NGAI ĪRĪA ĪTOŪO, rĩrĩa ngoretwo ngĩceera na ngarora wega indo cianyu iria nyamũre cia kũhooywo. Na rĩrĩ, kĩrĩa mũhooyaga mũtooi nĩkĩo ngũmũhe ũhoro wakĩo.

²⁴ “Ngai ũrĩa wombire thĩ na indo ciothe iria irĩ kuo nĩwe Mwathani wa igũrũ na thĩ, na ndatũũraga hekarũ ciakĩtwo na moko. ²⁵ Na ndatungatagwo na moko ma andũ, ta abataire kĩndũ, tondũ we mwene nĩwe ũheaga andũ muoyo na mĩhũmũ o na indo iria ingĩ ciothe. ²⁶ Kuuma harĩ mũndũ ũmwe, nĩathondekire ndũrĩrĩ ciothe cia andũ nĩguo matũũre kũndũ guothe thĩ; na agĩtua mahinda mao o na kũndũ kũrĩa megũtũũra. ²⁷ Ngai eekire ũguo nĩgeetha andũ mamũmaathe na hihi mamũhambatĩrie mamuone, o

* 17:18 Arutani a Epikurio maarutanaga atĩ ũndũ ũrĩa mwega mũno makĩria warĩ gwĩkenia. Nao arutani a Sitoiko maarutanaga atĩ andũ matũũranagie wega na indo ciothe cia thĩ, matekũmakio nĩ ũhoro wa ruo kana mwago, o na kana wa maũndũ mega na moru ngoro-inĩ. † 17:19 Areopago nĩ kuuga “Kĩrĩma kĩa Aresi”; Aresi yarĩ ngai ya Ayunani ya marurumĩ na mbaara.

na gũtuĩka ndarĩ haraaya na o ũmwe witũ. ²⁸ ‘Nĩgũkorwo nĩ thĩinĩ wake tũtũũraga na tũgetwara, na tũgakorwo tũrĩ muoyo.’ O ta ũrĩa aandĩki amwe a nyĩmbo cianyu moigĩte atĩrĩ, ‘Ithũ tũrĩ a rũciaro rwake.’

²⁹ “Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ tũrĩ a rũciaro rwa Ngai, tũtiagĩrĩrwo nĩ gwĩciiria atĩ Ngai ahaana ta mũhianano wa thahabu kana wa betha, o na kana wa ihiga, ũrĩa ũthondeketwo na mũthugundĩre na ũũgĩ wa mũndũ. ³⁰ Mahinda ma tene Ngai ndaigana kũrũmbũiya ũhoru ũcio wa kwaga ũmenyo, no rĩu nĩathĩte andũ othe a kũndũ guothe merire. ³¹ Nĩgũkorwo nĩatuĩte mũthenya ũrĩa agaatuĩra thĩ ciira na kĩhooto na ũndũ wa mũndũ ũrĩa athuurĩte. Nĩamenyithanĩtie ũndũ ũyũ kũrĩ andũ othe na ũndũ wa kũriũkia Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ.”

³² Hĩndĩ ĩrĩa maiguire ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ, amwe ao magĩtheka, no angĩ makiuga atĩrĩ, “Nĩtũkwenda gũkũigua ũkĩaria ũhoru ũcio hĩndĩ ĩngĩ.” ³³ Maarĩkia kuuga ũguo, Paũlũ akĩehera Kĩama-inĩ kũ. ³⁴ Andũ mataarĩ aingĩ magĩtuĩka arũmĩrĩri a Paũlũ na magĩtikia. Ũmwe wao aarĩ Dionisio, mũndũ warĩ wa thiritũ ya Areopago, o na mũtumia wetagwo Damari, na angĩ maigana ũna.

18

Paũlũ arĩ Korinitho

¹ Thuutha ũcio, Paũlũ akiuma Athene agĩthĩĩ Korinitho. ² Aakinya kũu agĩkora Mũyahudi wetagwo Akula, mũndũ waciariĩrwo Ponto, na aakoretwo oka kuuma Italia marĩ na mũtumia wake Pirisila, tondũ Kilaudio nĩathanĩte Ayahudi othe moime Roma. Nake Paũlũ agĩthĩĩ kũmona, ³ na tondũ Paũlũ aarĩ mũtumi wa hema o tao-rĩ, agĩkarania na akĩrutithania wĩra nao. ⁴ O mũthenya wa Thabatũ nĩaheanaga ũhoru thunagogi-inĩ, akĩgeria kũiguithia Ayahudi na Ayunani.

⁵ Rĩrĩa Sila na Timotheo mookire kuuma Makedonia, Paũlũ akĩrutĩra gũkorwo akĩhun-jia mahinda mothe, na akoimbũragĩra Ayahudi atĩ Jesũ nĩwe Kristũ. ⁶ No rĩrĩa Ayahudi maakararirie Paũlũ na makĩmũruma, akĩribariba nguo ciake nĩ ũndũ wa kũng’ũrĩka na akĩmeera atĩrĩ, “Thakame yanyu ĩromũcookerera! Nĩ ndĩrĩ ũndũ ingĩũrio nĩ ũndũ wanyu. Kuuma rĩu ngũcooka gũthĩĩ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.”

⁷ Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akiuma kũu thunagogi-inĩ, agĩthĩĩ kwa mũndũ wetagwo Titio Jusito, warĩ mũhooi Ngai, nayo nyũmba yake yariganĩtie na thunagogi. ⁸ Nake Kirisipo, ũrĩa warĩ mũtongoria wa thunagogi, agĩtikia Mwathani hamwe na nyũmba yake yothe; na andũ aingĩ a Korinitho arĩa maamũiguire akĩaria magĩtikia na makĩbatithio.

⁹ Ũtukũ ũmwe Mwathani akĩra Paũlũ na kĩoneki atĩrĩ, “Ndũkae gwĩtigĩra; thĩĩ na mbere na kũheana ũhoru, na ndũgaakire. ¹⁰ Nĩgũkorwo ndĩ hamwe nawe, na gũtirĩ mũndũ ũgũgũtharĩkĩra agwĩke ũũru, tondũ ndĩ na andũ aingĩ gũkũ itũũra-inĩ rĩrĩ.” ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ agĩkara kũu mwaka ũmwe na nuthu, akĩmarutaga kiugo kĩa Ngai.

¹² Rĩrĩa Galio aarĩ barũthi wa Akaia, Ayahudi makĩnyitana magĩtharĩkĩra Paũlũ na makĩmũtwara igooti-inĩ. ¹³ Makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ araringĩrĩria andũ kũhooya Ngai na njĩra ĩrĩa ĩreganĩte na watho.”

¹⁴ Na rĩrĩa Paũlũ endaga kwaria, Galio akĩra Ayahudi atĩrĩ, “Korwo inyuĩ Ayahudi mũrateta nĩ ũndũ wa ũndũ mũũru kana ngero njũru-rĩ, nĩ hangĩrĩ na gĩtũmi gĩa kũmũthikĩrĩria inyuĩ. ¹⁵ No kuona atĩ nĩ ũhoru wa ciũria ikonĩ ciugo na marĩitwa na watho wanyu inyuĩ ene-rĩ, menyai ũrĩa mũgwĩka. Nĩ ndigũtuĩka mũtui ciira wa maũndũ ta macio.” ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio akiuga marutũrũrwo kuuma igooti-inĩ. ¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Ayahudi acio othe makĩgarũrũkĩra Sosithene mũtongoria wa thunagogi, na makĩmũhũũrĩra hau mbere ya igooti. No Galio ndaigana kũrũmbũyania na ũhoru ũcio o na atĩa.

Pirisila na Akula, na Apolo

¹⁸ Paũlũ nĩaikarire kũu Korinitho kwa ihinda. Agĩcooka agĩtiga ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo, akĩhaica marikabu agĩthĩĩ Suriata, marĩ hamwe na Pirisila na Akula. Atanahaica marikabu, aambire akĩenjwo njuĩrĩ yake arĩ kũu Kenikirea, tondũ wa mwĩhĩtwa eehĩtĩte.

¹⁹ Nao maakinya Efeso, Paũlũ agĩtiga Pirisila na Akula kuo. We mwene agĩtoonya

thunagogi na akĩaranĩria na Ayahudi. ²⁰ Nao makĩmũũria aikaranganie nao kuo, nowe akĩrega. ²¹ No rĩria oimaga kuo, akĩmeera atĩrĩ, “Aakorwo nĩ wendi wa Ngai, nĩndĩrĩcooka.” Nake akĩhaica marikabu akiuma Efeso. ²² Rĩria aakinyire Kaisarea, akĩambata agĩthiĩ kũgeithia Kanitha, agĩcooka agĩkũrũka agĩthiĩ nginya Antiokia.

²³ Na thuutha wa Paũlũ gũikaranga kũu Antiokia, akiuma kuo, na agĩthiĩ kũndũ na kũndũ bũrũri wothe wa Galatia na Firigia, akĩũmagĩrĩria arutwo othe.

²⁴ O ihinda-inĩ rĩu, Mũyahudi wetagwo Apolo, waciariirwo Alekisanderia,* agĩũka Efeso. Aarĩ mũndũ mũthomu, na aarĩ na ũũgĩ mũingĩ mũno wa Maandĩko. ²⁵ Nĩarutĩtwo na njĩra irĩa ya Mwathani, na akaaragia na kĩyo kĩnene, na akarutanaga ũhoru wa Jesũ atekũhĩtia, o na gũtuĩka ũbatithio ũrĩa ooĩ warĩ o wa Johana. ²⁶ Nake akĩambĩrĩria kwaria na ũcamba kũu thunagogi-inĩ. Rĩria Pirisila na Akula maamũiguire akĩaria, makĩmũnyiita ũgeni kwao mũciĩ na makĩmũtaarĩria ũhoru wa njĩra ya Ngai wega makĩria.

²⁷ Na rĩria Apolo eendaga gũthiĩ Akaia, ariũ na aarĩ a Ithe witũ makĩmũũmĩrĩria na makĩandĩkĩra arutwo akuo marũa makĩmeera mamwamũkĩre. Na aakinya kuo agĩtuĩka ũteithio mũnene kũrĩ andũ arĩa meetĩkĩtie nĩ ũndũ wa wega wa Ngai. ²⁸ Nĩgũkorwo arĩ na ũhoti mũingĩ, nĩahootire Ayahudi biũ mbere ya andũ othe, akĩonanagia kuuma kũrĩ Maandĩko atĩ Jesũ nĩwe Kristũ.

19

Paũlũ arĩ Efeso

¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ iyo Apolo arĩ kũu Korinitho, Paũlũ akĩgerera njĩra irĩa yatuĩkanĩrie mwena wa rĩgongo agĩthiĩ nginya Efeso. Aakinya kũu agĩkora arutwo amwe kuo.

² Akĩmooria atĩrĩ, “Nĩmwamũkĩrie Roho Mũtheru rĩria mwetĩkirie?” Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Aca, ithuĩ o na tũtirĩ twaigua atĩ nĩ kũrĩ Roho Mũtheru.”

³ Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmooria atĩrĩ, “Mwakĩbatithirio ũbatithio ũrĩkũ?”

Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Twabatithirio ũbatithio wa Johana.”

⁴ Paũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ūbatithio wa Johana warĩ ũbatithio wa kwĩrira kwa mehia. Eeraga andũ metĩkie ũrĩa ũgũũka thuutha wake, nake nĩwe Jesũ.” ⁵ Rĩria maaiguire ũguo, makĩbatithio thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ. ⁶ Hĩndĩ irĩa Paũlũ aamaigĩrĩre moko, Roho Mũtheru akĩmaikũrũkĩra, nao makĩaria na thiomĩ ingĩ na makĩratha mohoro. ⁷ Nao othe maarĩ ta andũ ikũmi na eerĩ.

⁸ Paũlũ agĩtoonya thunagogi, na ihinda rĩa mĩeri itatũ akĩaria na ũcamba kuo, akĩgeragia kũringĩrĩria andũ ũhoru wa ũthamaki wa Ngai. ⁹ No amwe ao makĩũmia ngoro; makĩaga gwĩtĩkia na magĩcambia Njĩra iyo mbere ya kĩrĩndĩ. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmeherera. Akĩoya arutwo agĩthiĩ nao nyũmba irĩa yathomithagĩrio andũ ya Turano, akaaranagĩria na andũ o mũthenya arĩ kuo. ¹⁰ Ūndũ ũyũ nĩwathiire na mbere ihinda ta rĩa mĩaka iĩrĩ, o nginya Ayahudi na Ayunani othe arĩa maatũũraga bũrũri wa Asia makĩigua kiugo kĩa Mwathani.

¹¹ Ngai nĩaringire ciamia cia mwanya agereire harĩ Paũlũ, ¹² o nginya itambaya na nguo iria ciahutagia mwĩrĩ wake igatwarĩrwo andũ arĩa maarĩ arũaru, nao makahona mĩrimũ yao na ngoma thũku ikamatiga.

¹³ Na rĩrĩ, Ayahudi amwe arĩa maathiiaga makĩingataga ngoma thũku makĩgeria kũhũthĩra rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ harĩ andũ arĩa maarĩ na ndaimono. Moigaga atĩrĩ, “Thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ, ũrĩa ũhunjagio nĩ Paũlũ, ndagwatha uume.” ¹⁴ Ariũ mũgwanja a Mũyahudi wetagwo Sikeva, warĩ mũthĩnjĩri-Ngai mũnene, nĩmekaga ũguo. ¹⁵ Mũthenya ũmwe, ngoma thũku ikĩmacookeria ikĩmeera atĩrĩ, “Jesũ nĩndĩmũũĩ na nĩnjũũĩ ũhoru wa Paũlũ, no inyuĩ mũrĩ a?” ¹⁶ Hĩndĩ iyo mũndũ ũcio warĩ na ngoma thũku akĩmarũgĩrĩra akĩmatoria othe. Akĩmahũũra mũno nginya makiuma nyũmba iyo makĩũra marĩ njaga makiuraga thakame.

* 18:24 Alekisanderia rĩarĩ itũũra rĩa bũrũri wa Misiri, na nĩrĩo rĩarĩ rĩa keerĩ kũnenaha kũrĩa guothe thirikari ya Roma yaathanaga. Rĩarĩ na Ayahudi aingĩ mũno.

¹⁷ Rĩria Ayahudi na Ayunani arĩa maatũũraga Efeso maamenyire ũhoro ũcio, othe makĩyũrwo nĩ guoya, narĩo rĩtwa rĩa Mwathani Jesũ rĩgĩtũũgĩrio. ¹⁸ Andũ aingĩ a arĩa meetĩkie makĩyumĩria na makĩumbũra waganu wao matekũhitha. ¹⁹ Andũ aingĩ arĩa maaragũraga, magĩcookanĩrĩa mabuku mao na makĩmacinĩra mbere ya andũ othe. Rĩria maatarire thogora wa mabuku macio, magĩkinya durakima ngiri mĩrongo ĩtano. ²⁰ Kiugo kĩa Mwathani gĩkihunja mũno na njĩra ĩyo na gĩkĩgĩa na hinya.

²¹ Thuutha wa maũndũ macio mothe gwĩkĩka, Paũlũ agĩtua itua rĩa gũthiĩ Jerusalemu, atuĩkanĩrie Makedonia na Akaia. Akiuga atĩrĩ, “Ndaarĩkia gũkinya kũu, no nginya ngaacooka thiĩ Roma.” ²² Agĩtũma andũ eerĩ a arĩa maamũteithagĩrĩa, na nĩo Timotheo na Erasito, mathiĩ Makedonia, nake agĩkaranga kũu bũrũri wa Asia gwa kahinda kanini.

Ngũĩ kũu Efeso

²³ Ihinda-inĩ rĩu nĩ kwagĩire na thogothogo nene ĩkoniĩ ũhoro wa Njĩra ĩyo. ²⁴ Mũturi wa indo cia betha wetagwo Demeterio, ũrĩa wathondekaga tũmĩhianano twa betha twa Aritemi, nĩatũmaga andũ arĩa maaturaga indo ĩcio magĩe na wonjoria mũnene. ²⁵ Nake agĩcookanĩrĩa andũ acio maaturaga indo ĩcio, hamwe na aruti a wĩra arĩa maarutaga wĩra ũhaanaine na wao, akĩmeera atĩrĩ, “Andũ aya, inyuĩ nĩmũũĩ nĩtuonaga uumithio mũnene kuuma kũrĩ wonjoria ũyũ. ²⁶ Na nĩmũrona na mũkaigua ũrĩa mũndũ ũyũ ũretwo Paũlũ aigũthĩtie na akahĩtithia andũ aingĩ gũkũ Efeso, na makĩria bũrũri wothe wa Asia akiugaga atĩ ngai iria ithondeketwo nĩ mũndũ ti ngai o na hanini. ²⁷ ũgwati ũrĩa ũrĩ ho nĩ atĩ to wonjoria witũ wiki ũkũmenererio, no o na hekarũ ya ngai ya mũndũ-wa-nja ĩrĩa nene ĩitagwo Aritemi nĩkwagithio kĩene, na ngai ĩyo ya mũndũ-wa-nja yo nyene, ĩrĩa ĩhooyagwo bũrũri-inĩ wothe wa Asia, na thi yothe, nĩkũimwo ũkaru wayo.”

²⁸ Rĩria maagũire ũguo, makĩng’ũrĩa mũno na makĩanĩrĩa, makiugaga atĩrĩ: “Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!” ²⁹ Na thuutha wa kahinda kanini itũũra rĩu rĩkĩyũra inegene. Andũ acio othe makĩnyiita Gayo na Arisitariko arĩa moimĩte Makedonia na Paũlũ, nao makĩhanyũka marĩ ngoro ĩmwe magĩtoonya nyũmba ĩrĩa yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago. ³⁰ Paũlũ nĩendaga kwĩyumĩria mbere ya kĩrĩndĩ kũu, no arutwo makĩmũgĩria. ³¹ O na anene amwe a bũrũri wa Asia arĩa maarĩ arata a Paũlũ makĩmũtũmanĩra, makĩmũthaitha ndakagerie gũtoonya nyũmba ĩyo yagomanagwo nĩ ũndũ wa kuona mĩago.

³² Kĩũngano kũu gĩkĩaga ũiguano: Amwe maanagĩrĩa makoiga ũũ, na arĩa angĩ makoiga ũũ. Andũ arĩa aingĩ o na matiamenyaga gĩtũmi gĩa gũkorwo hau. ³³ Ayahudi makĩumĩria Alekisa mbere ya kĩrĩndĩ, na andũ amwe a kĩrĩndĩ kũu makĩanĩrĩa makĩmwĩra ũrĩa egwĩka. Nake akĩmakiria na moko nĩgeetha eyarĩrĩe mbere yao. ³⁴ No rĩria maamenyire atĩ aarĩ Mũyahudi, othe makĩanĩrĩa na mũgambo ũmwe ihinda ta rĩa mathaa meerĩ makiugaga atĩrĩ, “Aritemi wa Aefeso nĩ mũnene!”

³⁵ Karani wa kĩa gĩa itũũra rĩu agĩkĩria kĩrĩndĩ kũu, agĩcooka akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya a Efeso, githĩ thi yothe ndĩũ atĩ itũũra rĩa Efeso nĩrĩo rĩene hekarũ ĩrĩa itũũragwo nĩ Aritemi ũrĩa mũnene, na mũhianano wake ũrĩa waharũrũkire kuuma igũrũ? ³⁶ Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ maũndũ macio matingĩkaanĩka-rĩ, mwagĩrĩrwo nĩ gũkira, na mũtikae gwĩka ũndũ wa ihenya. ³⁷ Inyuĩ mwarehe andũ aya haha, o na gũtuĩka ti kũiya maiyĩte indo cia hekarũ, kana makaruma ngai iitũ ya mũndũ-wa-nja. ³⁸ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, angĩkorwo Demeterio na andũ acio angĩ marutaga wĩra nake marĩ na mateta igũrũ rĩa mũndũ o wothe, maciĩrĩro nĩmahingũre na aciirithania marĩ ho. No mamathitange. ³⁹ Angĩkorwo harĩ na ũndũ ũngĩ mũngĩenda kuuga makĩria ma ũguo, ũcio no ũciĩrĩrwo kĩa-inĩ kĩa watho. ⁴⁰ ũrĩa kũrĩ rĩu nĩ atĩ, tũrĩ ũgwati-inĩ wa gũthitangĩrwo ngũĩ ĩno ya ũmũthĩ. Na kũrĩ ũguo tũtingĩhota kũheana ũhoro wa thogothogo ĩno, tondũ hatĩrĩ na gĩtũmi kĩa yo.” ⁴¹ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩra kĩũngano kũu gĩthiĩ, akĩniina mũcemanio.

¹ Na rĩrĩ, ngũĩ ĩyo yarĩkia gũthira, Paũlũ agĩtũmanĩra arutwo, na aarĩkia kũmomĩrĩria, akĩmoigĩra ũhoro agĩthĩ Makedonia. ² Agĩtuĩkanĩria mĩena ya kuo, akĩaragia ciugo nyingĩ cia kũumĩrĩria andũ, na marigĩrĩrio agĩkinya bũrũri wa Ũyunani, ³ kũrĩa aaikarĩre mĩeri ĩtatũ. Hĩndĩ ĩrĩa Paũlũ eeharagĩria kũhaica marikabu athĩ Suriata, agĩtua itua gũcookera Makedonia, tondũ Ayahudi nĩmaciĩrĩre kũmwĩka ũũru. ⁴ Paũlũ aathiire marĩ hamwe na Sopatiro mũrũ wa Puro, mũndũ wa kuuma Berea, na Arisitariko, na Sekundo, andũ a kuuma Thesalonike, na Gayo wa kuuma Deribe, o hamwe na Timotheo, ningĩ na Tikiko, na Tirofimo, andũ a kuuma bũrũri wa Asia. ⁵ Andũ acio magĩthĩ mbere magĩtweterera kũu Teroa. ⁶ No ithuĩ tũkĩhaica marikabu, tũkiuma Filipi thuutha wa Gĩathĩ kĩa Mĩgate ĩtarĩ Mĩĩkĩre Ndawa ya Kũmbia, na thuutha wa mĩthenya ĩtano, tũgĩkora andũ arĩa angĩ kũu Teroa, nakuo tũgĩkara mĩthenya mũgwanja.

Eutiko Kũriũkio kũu Teroa

⁷ Mũthenya wa mbere wa kiumia nĩtwagomanire hamwe nĩguo twenyũre mũgate. Paũlũ akĩarĩria andũ, na tondũ nĩatanyĩte gũthĩ mũthenya ũcio warũmĩrĩre-rĩ, agĩthĩ na mbere kwaria nginya ũtukũ gatagatĩ. ⁸ Nĩ kwarĩ na matawa maingĩ maakanaga kũu nyũmba ya igũrũ kũrĩa twagomanĩte. ⁹ Nake mwanake wetagwo Eutiko aikarĩte ndirica-inĩ, na o ũrĩa Paũlũ aathiaga na mbere na kwaria-rĩ, noguo mwanake ũcio akĩragĩrĩria gũtoorio nĩ toro. Rĩrĩa aakomire, akĩgũa thĩ kuuma ngoroba ya gatatũ nao mamuoya magĩkora nĩ mũkuũ. ¹⁰ Paũlũ agĩkũrũka, agĩkomera mwanake ũcio akĩmũkumbatĩria akĩmeera atĩrĩ, “Tigai kũmaka, arĩ muoyo!” ¹¹ Agĩcooka akĩambata nyũmba ya igũrũ, akĩenyũra mũgate na akĩrĩa. Na thuutha wa kũmaarĩria nginya gũgĩkĩa-rĩ, akiuma kũu, agĩthĩ. ¹² Nao andũ makĩinũkia mwanake ũcio arĩ muoyo, na mahooreire ngoro mũno.

Paũlũ Kuugĩra Athuuri a Efeso Ũhoro

¹³ No ithuĩ tũgĩthĩ mbere tũgĩtoonya marikabu tũgĩthĩ nginya Aso, kũrĩa twathiire tũkĩoyaga Paũlũ. Aathondekete mũbango ũyũ mbere tondũ we athĩte kũu magũrũ. ¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa aatũtũngire kũu Aso, tũkĩmũkuua na marikabu, tũgĩthĩ nginya Mitilene. ¹⁵ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre tũkĩhaica marikabu, tũgĩthĩ tũgĩkinya harĩa haaringaine na Kio, na thuutha wa mũthenya ũcio tũgĩkinya Samo, naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre, tũgĩkinya Mileto. ¹⁶ Paũlũ nĩatuĩte itua rĩa gũthĩ ahĩtũkĩte Efeso na marikabu nĩguo ndagate mahinda kũu bũrũri wa Asia, nĩ ũndũ nĩehĩkaga nĩguo kwahoteka akinye Jerusalemu, mũthenya wa Bendegothito.

¹⁷ Paũlũ arĩ kũu Mileto, agĩtũmana Efeso, agĩta athuuri a kanitha moke harĩ we. ¹⁸ Nao maakinya, akĩmeera atĩrĩ, “Inyuĩ nĩ mũũĩ ũrĩa ndaatũũraga ihinda rĩrĩa rĩothe ndaakarire na inyuĩ, kuuma o mũthenya wa mbere ũrĩa ndookire bũrũri wa Asia. ¹⁹ Nĩndatungatĩre Mwathani ndĩnyihĩtie mũno na ndĩ na maithori, o na gũtuĩka nĩndageririo mũno nĩ ũndũ Ayahudi nĩmaathugundaga kũnjĩka ũũru. ²⁰ Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ ndĩrĩ ndatithia kũhunja ũndũ o wotho ũngĩmũguna no ndĩmũrutagĩra mbere ya andũ othe na ngathĩaga o nyũmba o nyũmba. ²¹ Na ngoimbũrĩra Ayahudi o hamwe na Ayunani atĩ no nginya magarũrũke kũrĩ Ngai na ũndũ wa kwĩrira na magĩe na wĩtikio thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ.

²² “Na rĩrĩ, nĩ ũndũ wa kũringĩrĩrio nĩ Roho Mũtheru, ndĩrathĩ Jerusalemu itekũmenya maũndũ marĩa makaangora ndĩ kũu. ²³ ũndũ ũrĩa njũũĩ tu nĩ atĩ, Roho Mũtheru nĩandaaraga atĩ matũũra-inĩ mothe, njeera na mathĩna nĩcio injetereire. ²⁴ No rĩrĩ, ndirona gũtũũra muoyo kũrĩ na bata harĩ nĩ, korwo no ndĩkie ihinya na ndĩkie wĩra ũrĩa Mwathani Jesũ aaheete, na nĩguo wĩra wa kuumbũra Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa wega wa Ngai.

²⁵ “Na rĩu nĩnjũũĩ gũtirĩ o na ũmwe thĩinĩ wanyu wa andũ arĩa ndanathĩ ngĩhunjagĩria ũhoro wa ũthamaki ũgacooka kũnyona rĩngĩ. ²⁶ Nĩ ũndũ ũcio, ngũmwĩra ũmũthĩ atĩ gũtirĩ thakame ya mũndũ o na ũmwe ngoorio. ²⁷ Nĩ ũndũ nĩ ndĩrĩ ndatithia kũmũhunjĩria wendi wa Ngai ũrĩ wotho. ²⁸ Mwĩmenyererei inyuĩ ene, na mũmenyerere rũũru ruothe rũrĩa Roho Mũtheru amũtuĩte arori aruo. Tuĩkai arĩthi a kanitha wa Ngai, ũrĩa aagũrire

na thakame yake mwene. ²⁹ Nĩnjũũ atĩ ndaarĩkia gũthĩĩ, njũũ ndĩĩani nĩigooka gatagatĩ-inĩ kanyu na itigacaaĩra rũũru rũrũ. ³⁰ O na ningĩ kuuma harĩ inyuĩ nĩgũkoimĩra andũ, na mogomie ũhoru-wa-ma nĩgeetha maguucĩrĩrie arutwo mamarũmĩrĩre. ³¹ Nĩ ũndũ ũcio ikaragai mwĩhũgĩte! Ririkanai atĩ ihinda rĩa mĩaka itatũ ndirĩ ndatigithĩria gutaara o ũmwe wanyu ũtukũ na mũthenya ngĩitaga maithori.

³² “Na rĩu ngũmũneana kũrĩ Ngai o na kũrĩ ũhoru wa wega wake, ũrĩa ũngĩhota kũmwaka wega mũrũme na mũgĩe na igai hamwe na andũ arĩa othe matheretio. ³³ Nĩ ndirĩ ndacuumĩkĩra betha kana thahabu, o na kana nguo ya mũndũ o wotho. ³⁴ Inyuĩ ene nĩmũũ atĩ ndaarutaga wĩra na moko makwa nĩ ũndũ wa mabata makwa nĩ mwene, na mabata ma andũ arĩa ndakoragwo nao. ³⁵ Maũndũ-inĩ marĩa mothe ndeekire, nĩndamuonirĩe atĩ no nginya tũteithagie andũ arĩa matarĩ hinya, na ũndũ wa kũruta wĩra mũritũ ta ũcio, tũkĩrĩkanaga ciugo iria ciaririo nĩ Mwathani Jesũ we mwene rĩrĩa oigire atĩrĩ, ‘Kũheana nĩ kũrĩ irathimo nyingĩ gũkĩra kũheo.’”

³⁶ Aarĩkia kuuga ũguo, agĩturia ndu hamwe nao othe makĩhooya. ³⁷ Nao othe makĩrĩra makĩmũhĩmbagĩria na makĩmũmumunya. ³⁸ ũndũ ũrĩa wamekĩrĩre kĩa mũno makĩria, nĩ ũrĩa aameerĩre atĩ matigacooka kũmuona ũthiũ rĩngĩ. Magĩcooka makĩmumagaria nginya marikabu-inĩ.

21

Paũlũ Gũthĩĩ Jerusalemu

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa gwĩtigithũkania nao, tũkĩhaica marikabu tũgĩthĩĩ tũrũngĩrĩrie tũgĩkinya Kosi. Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩrie tũgĩkinya Rodo, na twoima kũu tũgĩthĩĩ nginya Patara. ² Tũgĩkora marikabu yaringaga ithĩĩ Foinike, na ithuĩ tũkĩmĩhaica tũgĩthĩĩ. ³ Na rĩrĩa tuonire Kuporo, tũkĩhĩtũkĩra mwena wa gũthini wakuo, tũgĩthĩĩ nginya Suriata. Tũgĩkinya Turo, kũrĩa marikabu iitũ yarutagĩrwo mĩrigo ĩrĩa yarĩ nayo. ⁴ Tũgĩkora arutwo kuo, na tũgĩkara nao mũthenya mũgwanja. Nao arutwo acio na ũndũ wa kũmenyithio nĩ Roho Mũtheru magĩthaitha Paũlũ ndagathiĩ Jerusalemu. ⁵ No ihinda riitũ rĩathira, tũkiuma kũu, tũgĩthĩĩ na mbere na rũgendo rwitũ. Arutwo othe, hamwe na atumia ao na ciana ciao, magĩtuumagaria, magĩtũkinya nja ya itũura, na tũrĩ hau hũgũrũrũ-inĩ cia iria, tũgĩturia ndu, tũkĩhooya Ngai. ⁶ Twaarĩkia kuganĩra ũhoru, tũkĩhaica marikabu, nao makĩinũka.

⁷ Twoima Turo, tũgĩthĩĩ na mbere na rũgendo rwitũ, tũgĩkinya Putolemai, tũkĩgeithia ariũ na aarĩ a Ithe witũ kuo na tũgĩkarania nao mũthenya ũmwe. ⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ tũkiuma kuo, tũgĩthĩĩ, tũgĩkinya Kaisarea, na tũgĩkara mũciĩ kwa Filipu ũrĩa warĩ mũhunja ũmwe wa arĩa Mũgwanja. ⁹ Nake nĩarĩ na airĩtu aake ana matarĩ ahiku, nao nĩmarathaga mohoro.

¹⁰ Na thuutha wa gũkorwo kuo matukũ maingĩ-rĩ, gũgĩũka mũnabii wetagwo Agabo oimĩte Judea. ¹¹ Rĩrĩa aakinyire harĩ ithuĩ, akĩoya mũcibi wa Paũlũ, akĩwĩoha moko na magũrũ, akiuga atĩrĩ, “Roho Mũtheru aroiga atĩrĩ, ‘Ŭũ nĩguo Ayahudi a Jerusalemu marĩoha mwene mũcibi ũyũ, na macooke mamũneane kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.’”

¹² Hĩndĩ ĩrĩa twaiguire ũguo, ithuĩ na andũ arĩa angĩ maarĩ ho tũgĩthaitha Paũlũ ndakae kwambata Jerusalemu. ¹³ Hĩndĩ ĩyo Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Nĩ kĩĩ kĩratũma mũrĩre, na mũkanjũraga ngoro? To kuohwo gwiki ndĩhaarĩrie, no nĩndĩhaarĩrie o na gũkua ndĩ kũu Jerusalemu nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ.” ¹⁴ Hĩndĩ ĩrĩa aaregire kũigua ũrĩa twamwĩraga-rĩ, tũgĩtigana nake tũkiuga atĩrĩ, “Wendo wa Mwathani ũrohinga.”

¹⁵ Thuutha wa ũguo, tũkĩhaarĩria tũkĩambata Jerusalemu. ¹⁶ Arutwo amwe a kuuma Kaisarea magĩthĩĩ hamwe na ithuĩ, na magĩtũtwara kwa mũndũ wetagwo Mũnasoni, tũgaikare kuo. Aarĩ mũndũ woimĩte Kuporo, na aarĩ ũmwe wa arutwo arĩa a mbere.

Paũlũ Gũkinya Jerusalemu

¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa twakinyire Jerusalemu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ magĩtwamũkĩra na gĩkeno. ¹⁸ Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ, na andũ arĩa twarĩ nao tũgĩthĩĩ kuona Jakubu, nao athuuri

othe maarĩ ho. ¹⁹ Nake Paũlũ akĩmageithia na akĩmeera ũrĩa wotho Ngai eekiire andũ-a-Ndũrĩrĩ agereire ũtungata-inĩ wake.

²⁰ Rĩrĩa maaigũire ũguo, makĩgooca Ngai. Magĩcooka makĩra Paũlũ atĩrĩ, “Mũrũ wa ithe witũ, nĩwonete ũrĩa Ayahudi ngiri nyingĩ metĩkĩtie, na othe marĩ na kũyo gĩa kũhingia watho. ²¹ Nao nĩmamenyithĩtio atĩ nĩ ũrutaga Ayahudi othe arĩa matũũranagia na andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ magarũrũke matigane na watho wa Musa, ũkĩmeeraga matikaruithie ciana ciao na matigaikare kũringana na mĩtugo iitũ. ²² Tũgwĩka atĩa? Hatĩrĩ ngaanja nĩmekũigua atĩ nĩũũkĩte. ²³ Nĩ ũndũ ũcio ika ũrĩa tũgũkwĩra. Tũrĩ na andũ ana mehĩtite mwĩhĩtwa. ²⁴ Thiĩ na andũ aya, ũgwatanĩre nao igongona-inĩ rĩao rĩa gwĩtheria, na ũmarĩhĩre mahũthĩro mao, nĩgeetha menjwo mĩtwe.* Hĩndĩ iyo andũ othe nĩmekũmenya atĩ ũhoru ũrĩa maiguĩte ũgũkonĩ ti wa ma, no atĩ wee mwene nĩwathĩkĩire watho. ²⁵ Ha ũhoru wa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa metĩkĩtie-rĩ, nĩtwamandĩkĩire, tũkĩmamenyithia itua riitũ, atĩ o metheeme kũrĩa irio iria irutĩrwo mĩhianano, na thakame, na nyama cia nyamũ cia gũitwo, o na ũmaraya.”

²⁶ Mũthenya ũyũ ũngĩ Paũlũ agĩthĩ na andũ acio, na agĩtheria hamwe nao. Agĩcooka agĩthĩ hekarũ-inĩ akamenyithanie rĩrĩa mĩthenya ya gwĩtheria ikaarĩka, na o ũmwe wao arutĩrwo igongona.

Paũlũ Kũnyiitwo

²⁷ Rĩrĩa matukũ macio mũgwanja maakuhĩrĩrie gũthira-rĩ, Ayahudi amwe moimĩte bũrũri wa Asia makĩona Paũlũ hekarũ-inĩ. Magĩthogotha kĩrĩndĩ gĩothe na makĩmũnyi-ita, ²⁸ makĩanagĩrĩra atĩrĩ, “Andũ a Isiraeli, tũteithie! Mũndũ ũyũ nĩ we ũrutaga andũ kũndũ guothe ũhoru wa gũũkĩrĩra andũ aitũ, na watho witũ, na handũ haha. Na hamwe na ũguo-rĩ, nĩarehete Ayunani hekarũ-inĩ, agathaahia handũ haha hatheru.” ²⁹ (Nĩmonete Tirofimo ũrĩa Mũefeso marĩ na Paũlũ kũu itũũra-inĩ, no magĩciiria atĩ Paũlũ nĩamũtoonyetie hekarũ-inĩ.)

³⁰ Narĩo itũũra rĩothe rĩkĩambũrũrũka nao andũ magĩũka mahanyũkĩte moimĩte mĩena yothe. Makĩnyiita Paũlũ, makĩmũguucũrũria makĩmũruta hekarũ, na o hĩndĩ iyo ihingo ikĩhingwo. ³¹ Na rĩrĩ, rĩrĩa maageragia kũmũũraga ũhoru ũgĩkinya harĩ mũnene wa mbũtũ ya thigari cia Roma atĩ itũũra rĩothe rĩa Jerusalemu rĩarĩ na ngũĩ. ³² Nake o rĩmwe akĩoya anene na thigari magĩkũrũka harĩ kĩrĩndĩ mateng’erete. Rĩrĩa andũ acio maarutaga ngũĩ moonire mũnene ũcio na thigari ciake magĩtiga kũhũũra Paũlũ.

³³ Mũnene ũcio wa thigari agĩũka akĩmũnyiita na agĩathana ohwo na mĩnyororo iĩrĩ. Agĩcooka akĩũria aarĩ ũ na nĩ atĩa ekĩte. ³⁴ Andũ amwe thĩinĩ wa kĩrĩndĩ maanagĩrĩra makoiga ũũ na arĩa angĩ makoiga ũũ; na tondũ mũnene ũcio wa thigari ndangĩamenyire ma ya ũhoru nĩ ũndũ wa mbugĩrĩrio, agĩathana Paũlũ ahingĩrwo nyũmba ya thigari. ³⁵ Hĩndĩ iĩa Paũlũ aakinyire ngathĩ-inĩ kĩrĩndĩ kũ gĩgĩthũka mũno o ngĩnya Paũlũ agĩkuuo nĩ thigari. ³⁶ Kĩrĩndĩ kĩrĩa kĩamuumĩte thuutha kĩanagĩrĩra gĩkoiga atĩrĩ, “Mweherie!”

Paũlũ Kwarĩria Kĩrĩndĩ

³⁷ Rĩrĩa thigari ciarĩ o hakuhĩ gũtoonyia Paũlũ nyũmba ya thigari-rĩ, akĩũria mũnene wacio atĩrĩ, “Nĩũkũnjĩtikĩria ngwĩre ũndũ?”

Nake mũnene ũcio akĩmũũria atĩrĩ, “Wee anga nĩwaragia Kĩyunani? ³⁸ Githĩ we tiwe Mũmisiri ũrĩa wambĩrĩrie ngũĩ hĩndĩ imwe, na ũgĩtongoria itoi ngiri inya, mũkiumagara nacio mũgĩthĩ werũ-inĩ?”

³⁹ Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Nĩ ndĩ Mũyahudi wa kuuma Tariso, bũrũri wa Kilikia, na itũũra rĩrĩa ndaciariirwo rĩrĩ igweta. Ndagũthaita, reke njarĩrie andũ aya.”

⁴⁰ Paũlũ aarĩkia kũheo rũũtha nĩ mũnene ũcio wa thigari, akĩrũgama ngathĩ-inĩ agĩkiria kĩrĩndĩ kũ na moko. Rĩrĩa kĩrĩndĩ gĩakĩrĩre, agĩkĩarĩria na rũthiomi rwa Kĩhibirania. Agĩkĩra atĩrĩ:

* 21:24 Meetheragia na makenjwo mĩtwe kuonania kwĩhinga nĩ ũndũ wa mĩhĩtwa yao.

22

¹ “Ariū a Baba, o na inyuī maithe makwa, thikīrīriai ngīyarīrīria.”

² Rīrīa maaiguire akīmaarīria na rūthiomi rwa Kīhibirania-rī, magīkīra ki.

Hīndī īyo Paūlū akiuga atīrī, ³ “Nīī ndī Mūyahudi, wa gūciarīrwo Tariso itūūra rīa būrūri wa Kilikia, no ndaarereirwo itūūra-inī rīrī. Nīndathomithirio wega nī Gamalieli ūhorō wa watho wa maithe maitū, na ndaarī na kīyo kīa maūndū ma Ngai o ta ūrīa inyuī inyuothē mūtariī ūmūthī. ⁴ Nīndanyariiraga arūmīrīri a Njīra īno o ngīnya magakua na nganyiita arūme na andū-a-nja ngamaikīa njeera, ⁵ o ta ūrīa mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene na Kīama gīothē gīa athuuri o nao mangīheana ūira ūcio. O na nīmaheire marūa ndwarīre andū ao kūu Dameski, na nīī ngīthīi kuo nganyiite andū acio ndīmarehe Jerusalemu nīguo maherithio.

⁶ “Ta thaa thita ndī hakuhī gūkīnya Dameski-rī, o rīmwe gūkīgīa ūtheri mūnene woimire igūrū, nago ūkīnjarīra mīena yothē. ⁷ Ngīgwa thī, na ngīgua mūgambo mūnene ūkīnjarīria, ūkīnjīra atīrī, ‘Saūlū! Saūlū! Ūnyariiraga nīkī?’

⁸ “Na nīī ngīūria atīrī, ‘Wee nī we ū, Mwathani?’

“Nake akīnjookeria atīrī, ‘Nī nīī Jesū wa Nazarethi, ūrīa ūranyariira.’ ⁹ Nao andū arīa twarī nao nīmoonire ūtheri ūcio, no matiataūkīrwo nī mūgambo wa ūcio wanjaragīria.

¹⁰ “Na nīī ngīūria atīrī, ‘Mwathani ngwīka atīa?’

“Nake Mwathani akīnjīra atīrī, ‘Ūkīra ūtoonye Dameski. Kūu nīkūo ūrīrīrwo maūndū marīa mothe wathīrīrwo gwīka.’ ¹¹ Na rīrī, andū arīa twarī nao makīniyiita guoko makīndwara Dameski, tondū ūkengu wa ūtheri ūcio nīwanduīte mūtumumu.

¹² “Mūndū wetagwo Anania nīookire kūnyona, na aarī mūndū weamūrīre Ngai na ūndū wa kūrūmia watho, na nīaheetwo gītīo nī Ayahudi othe arīa maatūūraga kūu.

¹³ Agīūka na akīrūgama hakuhī na nīī akīnjīra atīrī, ‘Mūrū wa ithe witū Saūlū, cooka kuona!’ Na hīndī o ro īyo ngīhota kūmuona.

¹⁴ “Agīcooka akīnjīra atīrī, ‘Ngai wa maithe maitū nīagūthuurīte nīguo ūmenye wendi wake na wone Ūrīa Mūthingu, o na ūigue ciugo kuuma kanua gake. ¹⁵ Nīūgūtūika mūira wake kūrī andū othe wa kūmoimbūrīra ūrīa wonete na ūrīa ūiguīte. ¹⁶ Rīu nī kīi wetereire? Ūkīra, ūbatithio na ūthambio mehīa maku, ūgīkayagīra rīitwa rīake.’

¹⁷ “Hīndī īrīa ndaacookire Jerusalemu, ndī hekarū-inī ngīhooya nīndagīre na iringi,

¹⁸ ngīkīona Mwathani akīaria, nake akīnjīra atīrī, ‘Ūkīra narua uume Jerusalemu, tondū matiigwītīkīra kumbūrīrwo ūhorō wakwa nīwe.’

¹⁹ “Na nīī ngīcookīa atīrī, ‘Mwathani, andū aya nīmooī atī ndoimaga thunagogi īmwe ngathīī īrīa īngī nīguo nyiitithie na hūūre andū arīa magwītīkītie. ²⁰ Na rīrīa Stefano mūira waku aaitirwo thakame, ndaarūngīi ho ngīitīkīra ūndū ūcio wīkwo, na ngaikaria nguo cia andū arīa maamūūragire.’

²¹ “Nake Mwathani akīnjīra atīrī, ‘Thīi, tondū nīngūgūtūma kūndū kūrāya kwa andū-a-Ndūrīrī.’”

Paūlū, Raiya wa Roma

²² Kīrīndī kīu gīgīthikīrīria Paūlū o ngīnya rīrīa oigire ūguo. Hīndī īyo gīkīaria na mūgambo mūnene kīanīrīre, atīrī, “Mweheriei thī! Ndagīrīrwo nīgūtūūra muoyo!”

²³ Na rīrīa kīanagīrīra gīgīteaga nguo ciakīo na gīkīūmbūrāga rūkūngū, ²⁴ mūnene ūcio wa mbūtū agīathana Paūlū aingīrio nyūmba ya thigari. Nīngī agīathana atī Paūlū ahūūrwo iboko na orio ciūria nīguo kūmenyeke kīrīa gīatūmaga andū mamugīrīrie ūguo. ²⁵ Na rīrīa maamūkomagia mamūhūūre-rī, Paūlū akīūria mūnene ūcio wa thigari igana rīmwe warūngīi hau atīrī, “Watho nīwītīkīrītie mūhūūre raiya wa Roma na kīboko atanyiitīkanīte na ihītia?”

²⁶ Rīrīa mūnene ūcio wa thigari igana rīmwe aaguire ūguo, agīthīi kūrī mūnene wa mbūtū, akīmūhe ūhorō ūcio. Nake akīmūūria atīrī, “Rīu ūgwīka atīa? Mūndū ūyū nī raiya wa Roma.”

²⁷ Mūnene ūcio wa mbūtū agīthīi kūrī Paūlū, akīmūūria atīrī, “Ta njīra atīrī, wee ūrī raiya wa Roma?”

Nake akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ĩĩ, ndĩ raiya wa Roma.”

²⁸ Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndarĩhire thogora mũnene nĩgeetha nduĩke raiya wa Roma.”

Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “No niĩ ndaaciirwo ndĩ raiya wa Roma.”

²⁹ Nao andũ arĩa meendaga kũmũũria ciũria magĩtigana nake o rĩmwe. Mũnene ũcio wa mbũtũ we mwene akĩmaka aamenya atĩ nĩoheete Paũlũ na mĩnyororo, na aarĩ raiya wa Roma.

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Kĩama

³⁰ Mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre, nĩgũkorwo mũnene ũcio wa mbũtũ nĩeendaga kũmenya wega kĩrĩa Ayahudi maathitangagĩra Paũlũ, akĩmuohora na agĩathana athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri othe a Kĩama magomane. Agĩcooka akĩrehe Paũlũ, na akĩmũrũgamia mbere yao.

23

¹ Nake Paũlũ agĩkũũrĩra athuuri a Kĩama kũ maitho akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ a Baba, nĩndungatĩre Ngai ndĩ na thamiri ĩtarĩ ũcuuke nginya mũthenya wa ũmũthĩ.” ² Nake Anania mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩatha andũ arĩa maarũgamĩte hakuhĩ na Paũlũ mamũringe kanua. ³ Hĩndĩ ĩyo Paũlũ akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee rũthingo rũrũ rũhakĩtwo mũnyũ mwerũ, we nĩwe ũkũringwo nĩ Ngai! Ũikarĩte hau ũnduĩre ciira kũringana na watho, no wee ũkaregana na watho, ũgaathana atĩ ningwo!”

⁴ Nao andũ arĩa maarũgamĩte hakuhĩ na Paũlũ makĩmũũria atĩrĩ, “Anga nĩũkũũmĩrĩria kũruma mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene?”

⁵ Nake Paũlũ akĩmacookeria atĩrĩ, “Ariũ a Baba, ndikũmenyete atĩ ũcio nĩwe mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene; nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ: ‘Ndũkanaarie ũũru igũrũ rĩa mũnene wa andũ anyu.’”

⁶ Na rĩrĩ, Paũlũ aamenya atĩ amwe ao maarĩ Asadukai, na arĩa angĩ Afarisai, akĩanĩrĩra Kĩama-inĩ kũ, akiuga atĩrĩ, “Ariũ a Baba, niĩ ndĩ Mũfarisai, na njarĩtwo nĩ Mũfarisai. Ndiraciirithio nĩ ũndũ wa kĩrĩgĩrĩro gĩakwa gĩa kũriũkio kwa arĩa akuũ.” ⁷ Rĩrĩa oigire ũguo, gũkĩgĩa na ngarari gatagatĩ ka Afarisai na Asadukai, nakĩo kĩũngano kũ gĩkĩamũkana. ⁸ (Asadukai moigaga gũtirĩ ũriũkio, na gũtirĩ araika, o na kana maroho, no Afarisai nĩmetĩkĩtie maũndũ macio mothe.)

⁹ Gũkĩgĩa na ngũĩ nene, nao arutani a watho amwe arĩa maarĩ Afarisai makĩrũgama na makĩaria megũmĩre mũno, makiuga atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirona ũũru wa mũndũ ũyũ. ĩ kũngĩkorwo nĩ roho kana mũraika ũmwarĩirie?” ¹⁰ Nacio ngarari ikĩneneha mũno, o nginya mũnene wa mbũtũ akĩigua guoya nĩkuona ta Paũlũ angĩtarũrangwo tũcunji nĩo. Agĩatha mbũtũ cia thigari ciikũrũke, imweherie harĩo na hinya, na imũtware nyũmba ya thigari.

¹¹ Ũtukũ ũrĩa warũmĩrĩre, Mwathani akĩrũgama hakuhĩ na Paũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Wĩyũmĩrĩrie! O ũguo ũheanĩte ũhoru wakwa gũkũ Jerusalemu, noguo ũkaũheana kũu Roma.”

Ithugunda rĩa Kũũraga Paũlũ

¹² Rũciiniĩ rũrũ rũngĩ, Ayahudi makĩgĩa na ndundu na makĩhĩta mwĩhĩtwa matikaarĩe kana manyue matooragĩte Paũlũ. ¹³ Andũ arĩa maathugundĩte ndundu ĩyo maarĩ makĩria ya mĩrongo ĩna. ¹⁴ Magĩthĩĩ kũrĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri makĩmeera atĩrĩ, “Ithuĩ nĩtwĩhĩtĩte mwĩhĩtwa wa kwaga kũrĩa kĩndũ kana kũnyua nginya tũũrage Paũlũ. ¹⁵ Na rĩrĩ, inyũĩ mũrĩ hamwe na Kĩama gĩa Athuuri ũriai mũnene wa mbũtũ amũrehe mbere yanyu, mwĩtuĩte ta mũrenda gũtuĩria wega ũhoru wa ciira wake. Ithuĩ nĩtwĩhaarĩrie kũmũũraga atanakinya haha.”

¹⁶ No rĩrĩa mwanake wa mwarĩ wa nyina na Paũlũ aaiguire ũhoru wa ithugunda rĩu, agĩthĩĩ nyũmba ya thigari akĩra Paũlũ.

¹⁷ Hĩndĩ ĩyo Paũlũ agĩta ũmwe wa anene a thigari igana rĩmwe, akĩmwĩra atĩrĩ, “Twara mwanake ũyũ kũrĩ mũnene wa mbũtũ; arĩ na ũndũ arenda kũmwĩra.” ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio mũnene ũcio akĩmuoya, akĩmũtwara kũrĩ mũnene wa mbũtũ.

Mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe akĩmwĩra atĩrĩ, “Paũlũ, ũrĩa muohe nĩandũmanĩire anjĩra ndeehe mwanake ũyũ kũrĩ we tondũ arĩ na ũndũ arenda gũkwĩra.”

¹⁹ Mũnene ũcio wa mbũtũ akĩnyĩta mwanake ũcio guoko, akĩmũtwara keheri-inĩ, akĩmũũria atĩrĩ, “Nĩ atĩa ũrenda kũnjĩra?”

²⁰ Nake mwanake ũcio akĩmũcookeria atĩrĩ, “Ayahudi nĩmaiguanĩire makũũrie ũmarehere Paũlũ nĩguo arũgame mbere ya kĩaama rũciũ, metuĩte ta marena gũtuĩria ũhoro wake wega. ²¹ Ndũgetikĩre ũguo marena, tondũ andũ makĩria ya mĩrongo ĩna ao mamuoheirie njĩra-inĩ. Nĩmehĩtĩte mwĩhĩtwa wa kwaga kũrĩa kana kũnyua nginya mamũũrage. Na rĩrĩ, nĩmehaarĩirie, metereire wĩtikĩre ihooya rĩao.”

²² Nake mũnene ũcio wa mbũtũ akĩra mwanake ũcio athĩ, na akĩmũkaania, akĩmwĩra atĩrĩ, “Ndũkeere mũndũ o na ũrĩkũ atĩ nĩũnginyĩirie ũhoro ũcio.”

Paũlũ Gũtwarwo Kaisarea

²³ Mũnene ũcio wa mbũtũ agĩcooka agĩta anene aake eerĩ a thigari igana rĩmwe akĩmaatha atĩrĩ, “Haarĩriai gĩkundi gĩa thigari magana meerĩ, na thigari mĩrongo mũgwanja iria ithiiaa ihaicĩte mbarathi, na thigari magana meerĩ iria ithiiaa ikuũite matimũ, nĩguo mathiĩ Kaisarea thaa ithatũ cia ũtukũ. ²⁴ Na ningĩ mũhaarĩrie mbarathi cia gũkuua Paũlũ atwarwo kũrĩ Felike ũrĩa barũthi hatarĩ na ũgwati.”

²⁵ Agĩcooka akĩandĩka marũa ũũ:

²⁶ Nĩ nĩ Kilaudio Lisia,

Kũrĩ mũgaathe Barũthi Felike:

Nĩndakũgeithia.

²⁷ Mũndũ ũyũ aranyĩitĩtwo nĩ Ayahudi na mararĩ hakuhĩ kũmũũraga, no ndĩrathĩ na thigari ciakwa ndĩramũthara, nĩgũkorwo nĩndĩramenyete atĩ nĩ raiya wa Roma.

²⁸ Nĩndĩrendaga kũmenya kĩrĩa maramũthitangagĩra, na nĩ ũndũ ũcio ndĩramũtwara Kĩama-inĩ kĩa. ²⁹ Ndĩrakora atĩ athitangĩrwo maũndũ makoniĩ watho wao, no hatirarĩ ũndũ acuukĩrwo ũngĩratũmire atuĩrwo kũũragwo kana kuohwo. ³⁰ Rĩrĩa ndĩramenyithirio atĩ kũraarĩ na ithugunda rĩa kũũraga mũndũ ũcio, ndĩramũtũma kũrĩ we o hĩndĩ ĩyo. Ndĩracooka ndĩraatha andũ acio mamũthitangĩte makũrehere thitango rĩa mamũthitangĩre.

³¹ Nĩ ũndũ ũcio thigari ikĩoya Paũlũ ũtukũ o ta ũrĩa ciaathĩtwo, ikĩmũtwara o nginya Antipatiri. ³² Naguo mũthenya ũyũ ũngĩ igĩtiga thigari iria ciathiiaga ihaicĩte mbarathi ithiĩ nake, nacio igĩcooka nyũmba ciao. ³³ Thigari icio cia mbarathi ciakinya Kaisarea, ikĩnengera barũthi marũa na ikĩneana Paũlũ kũrĩ we. ³⁴ Nake barũthi aathoma marũa, akĩũria kũrĩa Paũlũ oimĩte. Rĩrĩa aamenyire atĩ oimĩte Kilikia, ³⁵ akĩmwĩra atĩrĩ, “Ngaathikĩrĩa ciira waku andũ arĩa magũthitangĩte mooka.” Agĩcooka agĩathana Paũlũ aikare arangĩritwo kũu nyũmba-inĩ ya ũthamaki ya Herode.

24

Paũlũ Kũrũgama Mbere ya Felike Aciirithio

¹ Na rĩrĩ, thuutha wa mĩthenya ĩtano, Anania, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene, agĩkũrũka agĩthiĩ Kaisarea marĩ na athuuri amwe na wakiri wetagwo Teritulo, na makĩrehe thitango ciao cia gũũkĩrĩa Paũlũ kũrĩ barũthi. ² Rĩrĩa Paũlũ eetirwo thĩĩnĩ, Teritulo akĩambĩrĩa kũmũthitanga mbere ya Felike, akiuga atĩrĩ: “Nĩtũkeneire ihinda iraaya rĩa thayũ tũrĩ rungu rwaku, na ũũgĩ waku wa kuona na kabere nĩũgarũrite maũndũ

marĩa mooru magatuĩka mega bũrũri-inĩ ũyũ. ³ Kũndũ guothe na maũndũ-inĩ mothe, wee mũgaathe Felike, nĩtwamũkĩrĩte ũndũ ũyũ tũrĩ na ngaatho nene. ⁴ No nĩgeetha ndigakũnogie makĩria, nĩngũkũũria na gĩtĩo ũtũthikĩrĩrie hanini.

⁵ “Nĩtuonete mũndũ ũyũ arĩ mũndũ wa kũrehe thĩĩna, na nĩarehete ngũĩ gatagatĩ-inĩ ka Ayahudi kũndũ guothe thĩĩnĩ wa thĩ. We nĩ mũtongoria wa gĩkundi kĩrĩa gĩtagwo Anazari, ⁶ na ningĩ nĩageragia gũthaahia hekarũ; nĩ ũndũ ũcio tũkĩmũnyiita. (Na nĩtũngĩamũtũĩrĩre kũringana na watho witũ. ⁷ No Lisia, mũnene ũcio wa mbũtũ agĩũka akĩmũruta moko-inĩ maitũ na hinya akĩmweheria, na agĩathana athitangi aake moke kũrĩ wee.) ⁸ Wee mwene wamũũrangia nĩũkũmenya ma ya ũhoru ũyũ wotho tũmũthitangĩre.”

⁹ Nao Ayahudi makĩnyiitanĩra na thitango ĩyo, makiuga atĩ maũndũ macio maarĩ ma.

¹⁰ Rĩrĩa barũthi aaheneirie Paũlũ na moko aarie-rĩ, Paũlũ oigire atĩrĩ, “Nĩnjũũ atĩ nĩũkoretwo ũrĩ mũtui ciira wa rũrĩrĩ rũrũ ihinda rĩa mĩaka mĩingĩ, nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩyarĩrĩria ngenete. ¹¹ Nĩ ũndũ mũhũthũ harĩwe kũmenya atĩ ti makĩria ma mĩthenya ikũmi na ĩrĩ ĩthirĩte kuuma ndambata Jerusalemu kũhooya Ngai. ¹² Andũ arĩa maathitangĩte matianyonire ngĩkararania na mũndũ o na ũrĩkũ hekarũ-inĩ, kana ngĩtũma kĩrĩndĩ kĩgie na ngũĩ thunagogi-inĩ, o na kana handũ hangĩ o hothe itũũra-inĩ. ¹³ Na matingĩhota kuonania ihooto harĩwe cia thitango icio maathitangĩre. ¹⁴ No rĩrĩ, nĩngwĩtikĩra atĩ nĩhooyaga Ngai wa maithe maitũ ndĩ mũrũmĩrĩri wa Njĩra ĩyo, o ĩyo metaga ya gĩkundi kĩa nyamũkano. Nĩ nĩnjĩtikĩtie maũndũ mothe marĩa megĩ Watho na marĩa mandĩkitwo mabuku-inĩ ma Anabii, ¹⁵ na ndĩ na kĩrĩgĩrĩro thĩĩnĩ wa Ngai o ta kĩrĩa andũ aya marĩ nakĩo, atĩ nĩgũgakorwo na kũriũka kwa andũ arĩa athingu na arĩa aaganu. ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio nĩndĩrutanagĩria hĩndĩ ciothe kũiga thamiri yakwa ĩtarĩ na ũcuuke mbere ya Ngai na mbere ya andũ.

¹⁷ “Thuutha wa gũkorwo itarĩ kuo mĩaka mĩingĩ, nĩndokire Jerusalemu nĩgeetha ndeehere andũ akwa iheo nĩ ũndũ wa athĩĩni na ndute maruta nĩ ũndũ wa Ngai. ¹⁸ Na rĩrĩa ndarũmbũyanagia na maũndũ macio nĩmangorire kũu hekarũ-inĩ ndĩtheretie. Gũtiarĩ na gĩkundi kĩa andũ ndaarĩ na kĩo, o na kana ngĩkorwo ngĩruta thĩĩna. ¹⁹ No nĩ kũrĩ Ayahudi a kuuma bũrũri wa Asia arĩa magĩrĩrwo nĩgũkorwo marĩ haha mbere yaku na maathitange angĩkorwo nĩ marĩ ũndũ mangĩnjuukĩra. ²⁰ Akorwo ti ũguo, aya marĩ haha nĩmagĩrĩrwo moige ihĩtia rĩrĩa maanyonire narĩo rĩrĩa ndaarũgamire mbere ya Kĩama, ²¹ tiga ũkorirwo nĩ ũndũ ũyũ ũmwe ndanĩrĩre rĩrĩa ndaarũngĩ mbere yao ngiuga atĩrĩ: ‘Ŭmũthĩ ndũgamĩte mbere yanyu njiirithio nĩ ũndũ nĩnjĩrĩgĩrĩre ũhoru wa kũriũka kwa arĩa akuũ.’”

²² Nike Felike, nĩ ũndũ nĩamenyete wega ũhoru wa Njĩra ĩyo, agĩtĩria ciira. Akiuga atĩrĩ, “Hĩndĩ ĩrĩa Lisia, ũcio mũnene wa mbũtũ agooka-rĩ, nĩguo ngaatua ciira waku.”

²³ Agĩatha mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe aige Paũlũ arĩ mũrangĩre, no amũhe wĩyathi mũnini na etĩkĩrie arata aake marũmbũie mabata make.

²⁴ Na rĩrĩ, thuutha wa mĩthenya mĩnini, Felike agĩũka marĩ na mũtumia wake Dirusila, ũrĩa warĩ Mũyahudi mũtumia. Agĩtũmanĩra Paũlũ, na akĩmũthikĩrĩria akĩaria ũhoru wa wĩtikio thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ. ²⁵ Rĩrĩa Paũlũ aaragia ũhoru wa ũthingu, na wa kwĩgĩrĩrĩa merĩrĩria ma mwĩrĩ, o na wa ciira ũrĩa ũgooka, Felike akĩigua etigĩra, akiuga atĩrĩ, “Nĩ ũguo! Rĩu no ũthĩĩ. Rĩrĩa ndĩrĩgĩa na ihinda rĩagĩrĩre, nĩndĩgũtũmanĩra ũũke.” ²⁶ Ihinda-inĩ o rĩu no ehokaga atĩ Paũlũ nĩangĩamũheire ihaki, na nĩ ũndũ ũcio nĩaikaraga akĩmũtũmanagĩra, akaaria nake.

²⁷ Hĩndĩ ĩrĩa mĩaka ĩrĩ yathirire-rĩ, Porikio Fesito agĩcooka ithenya rĩa Felike, no tondũ Felike nĩendaga gũkenia Ayahudi, agĩtiga Paũlũ njeera.

¹ Na rĩrĩ, mĩthenya ĩtatũ yathira thuutha wa Fesito gũkinya kũu bũrũri-inĩ, akiuma Kaisarea akĩambata agĩthĩĩ Jerusalemu. ² Nao athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na atongoria a Ayahudi magĩũka harĩ we, makĩmwĩra maũndũ marĩa Paũlũ aathitangĩrwo. ³ Nĩmahĩkire gũthaitha Fesito atĩ nĩ ũndũ wa wega wake kũrĩ o etĩkĩre Paũlũ atwarwo Jerusalemu, nĩgũkorwo nĩmahaaragĩria kũmuoheria njĩra-inĩ mamũũrage. ⁴ Nake Fesito akĩmacookeria atĩrĩ, “Paũlũ ahingĩrwo Kaisarea, na nĩ nĩngũcooka kuo o narua. ⁵ Tondũ ũcio no tũthĩĩ na atongoria amwe anyu nĩgeetha mathĩĩ magathitangĩre mũndũ ũcio kuo, angĩkorwo nĩ harĩ ũndũ mũũru ekĩte.”

⁶ Thuutha wa gũikarania nao kũu ihinda ta rĩa mĩthenya ĩnana kana ikũmi, agĩkũrũka, agĩthĩĩ Kaisarea, na mũthenya ũyũ ũngĩ akĩgomithania igooti, na agĩathana Paũlũ areehwo mbere yake. ⁷ Rĩrĩa Paũlũ aakinyire, Ayahudi arĩa maikũrũkĩte kuuma Jerusalemu makĩmũrĩgiĩcĩria, na makĩmũthitangĩra maũndũ maingĩ mooru, marĩa matangĩahotire kuonania atĩ nĩ ma ma.

⁸ Nake Paũlũ akĩĩyarĩrĩria, akiuga atĩrĩ: “Nĩ ndirĩ ũndũ njĩkĩte ũreganĩte na watho wa Ayahudi, o na kana wa hekarũ o na kana wa Kaisari.”

⁹ Nake Fesito, akĩenda gũkenia Ayahudi akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Wee nĩ ũkwenda kwambata ũthĩĩ Jerusalemu ngagũciirithĩrie kuo nĩ ũndũ wa maũndũ maya ũthitangĩrwo?”

¹⁰ Nake Paũlũ agĩcookia atĩrĩ, “Rĩu ndũgamĩte igooti-inĩ rĩa Kaisari, harĩa njagĩrĩrwo nĩ gũciirithĩrio. Nĩ ndihĩĩrie Ayahudi, o ta ũrĩa wee mwene ũmenyete o wega. ¹¹ No rĩrĩ, angĩkorwo ndĩ na ihĩtia rĩa gwĩka ũndũ o wotho wa gũtũma njũragwo-rĩ, ndingĩrega gũkua. No angĩkorwo maũndũ marĩa thitangĩrwo nĩ Ayahudi aya ti ma ma-rĩ, gũtikĩrĩ mũndũ ũrĩ na gĩtũmi gĩa kũũneana kũrĩ o. Ndacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari!”

¹² Thuutha wa Fesito gũcookania ndundu na kĩaama gĩaake, akiuga atĩrĩ, “Wacookia ciira riiko kũrĩ Kaisari na kũrĩ Kaisari nĩkuo ũgũthĩĩ!”

Fesito Kũmenyithia Mũthamaki Agiripa Ũhoru

¹³ Mĩthenya mĩnini yathira Mũthamaki Agiripa na Berinike magĩũka kũu Kaisarea kũnyiita Fesito ũgeni. ¹⁴ Na tondũ nĩmaikaraga kũu mĩthenya mĩingĩ-rĩ, Fesito akĩhe mũthamaki ũcio ũhoru wa ciira wa Paũlũ, akĩmwĩra atĩrĩ, “Gũkũ kũrĩ na mũndũ watigĩrwo nĩ Felike arĩ muohe. ¹⁵ Rĩrĩa ndaathiire Jerusalemu-rĩ, athĩnjĩri-Ngai arĩa anene na athuuri a Ayahudi nĩmamũthitangire, na makĩnjũũria ndĩmũtuĩre.

¹⁶ “Na nĩ ngĩmeera atĩ ti mĩtugo wa andũ a Roma kũneana mũndũ o wotho ataambĩte kũng’ethanĩra na andũ arĩa mamũthitangĩte na kũheo mweke wa kwĩyarĩrĩria ũhoru-inĩ ũrĩa athitangĩrwo. ¹⁷ Rĩrĩa tuokire nao gũkũ, ndiaikaririe ciira ũcio, no ndaarookire kũgomithania igooti na ngĩathana mũndũ ũcio areehwo. ¹⁸ Rĩrĩa andũ arĩa maamũthitangĩte maarũgamire kwaria, matiamũthitangĩre ũndũ o na ũmwe mũũru ta ũrĩa nderĩgĩrĩre. ¹⁹ No handũ ha ũguo, o maarĩ na maũndũ mamwe maakararanagia nake makoniĩ ũhoru wa ndini yao na makoniĩ ũhoru wa mũndũ wakuĩte wetagwo Jesũ ũrĩa Paũlũ oigaga atĩ arĩ muoyo. ²⁰ Nĩndarigĩrwo nĩ ũrĩa ingĩtuĩria maũndũ ta macio; nĩ ũndũ ũcio ngĩmũũria kana no eende gũthĩĩ Jerusalemu agaciirithĩrio maũndũ macio aathitangĩrwo kuo. ²¹ Rĩrĩa Paũlũ aacookirie ciira riiko etererio itua rĩa Mũthamaki-rĩ, ngĩathana ahingĩrwo nginya rĩrĩa ingĩahotire kũmũtwarithia kũrĩ Kaisari.”

²² Hĩndĩ ĩyo Agiripa akĩĩra Fesito atĩrĩ, “No nyende kwĩguĩra mũndũ ũcio akĩaria.”

Nake Fesito agĩcookia atĩrĩ, “Nĩũkamũigua rũciũ.”

Paũlũ Kũrũgama mbere ya Agiripa

²³ Mũthenya ũyũ ũngĩ, Agiripa na Berinike magĩũka marĩ na mwago mũnene na magĩtoonya nyũmba ya gũciirĩrwo marĩ hamwe na anene a thigari o na athuuri a itũũra arĩa maarĩ igweta. Nake Fesito agĩathana Paũlũ areehwo. ²⁴ Fesito akiuga atĩrĩ, “Mũthamaki Agiripa na andũ arĩa othe mũrĩ na ithuĩ haha, nĩmũkuona mũndũ ũyũ! Nĩwe mũingĩ wotho wa Ayahudi wanjũũririe, ndĩ kũu Jerusalemu na ndĩ gũkũ Kaisarea, ngaciire ũhoru wake, ũkĩanĩrĩa ũkiugaga atĩ ndagĩrĩrwo nĩgũtũũra muoyo rĩngĩ. ²⁵ No

niĩ nĩndonire atĩ ndarĩ ũndũ eekĩte wa gũtũma ooragwo, no tondũ nĩacookirie ciira riiko kũrĩ Mũthamaki, ngĩtua itua rĩa kũmũtũma Roma. ²⁶ No ndirĩ na ũndũ mũna ingĩandĩkĩra Mũthamaki Mũgaathe igũrũ rĩaake. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ndamũrehe mbere yanyu inyuothe, na makĩria mbere yaku wee Mũthamaki Agiripa, nĩgeetha ũhoro ũyũ warĩkia gũtuĩrio, ngĩe na ũndũ ingĩandĩka. ²⁷ Nĩgũkorwo ndikuona kwagĩrĩre gũtũma mũndũ muohe itekuonania maũndũ marĩa athitangĩrwo.”

26

¹ Nike Agiripa akĩira Paũlũ atĩrĩ, “Ūrĩ na rũũtha rwa kwĩyarĩrĩa.”

Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ agĩtambũrũkia guoko, akĩambĩrĩria kwĩyarĩrĩa, akiuga atĩrĩ, ² “Mũthamaki Agiripa, nĩngũigua ndĩ mũtĩku kũrũgama mbere yaku ũmũthĩ ndiyarĩrĩre igũrũ rĩa maũndũ mothe marĩa thitangĩrwo nĩ Ayahudi, ³ na makĩria nĩ tondũ wee nĩũũ mĩtugo yothe ya Ayahudi na maũndũ marĩa makararanagĩria. Nĩ ũndũ ũcio nĩndakũhooya ũũthikĩrĩre ũtegũthethũka.

⁴ “Ayahudi othe nĩmooĩ ũrĩa ndũũrĩte kuuma ndĩ mwana, kuuma kĩambĩrĩria kĩa mũtũũrĩre wakwa ndĩ bũrũri-inĩ wakwa kũmbe, o na ndĩ Jerusalemu. ⁵ Nĩmanjũũ hĩndĩ ndaaya, na mangĩenda, no maheane ũira wakwa, atĩ kũringana na watho ndaatũũrĩte ndĩ Mũfarisai, ndĩrutaniĩrie na kĩyo kũrũmia maũndũ mothe ma ndini iitũ. ⁶ Na rĩrĩ, ndũgamĩte haha ũmũthĩ njĩirithio nĩ ũndũ wa kwĩrĩgĩrĩa kĩranĩro kĩa Ngai eerĩre maithe maitũ. ⁷ Kĩranĩro kũ no kĩo mĩhĩrĩga rĩa iitũ ikũmi na iĩrĩ iĩrĩgagĩrĩa kuona gĩkĩhingio, rĩrĩa itungatagĩria Ngai na kĩyo ũtukũ na mũthenya. Na rĩrĩ, wee Mũthamaki, Ayahudi maathitangĩte nĩ ũndũ wa kwĩrĩgĩrĩro kũ. ⁸ Nĩ kĩ kĩngĩtũma mũndũ o na ũrĩkũ wanyu atue atĩ nĩ ũndũ ũtangĩtĩkio, atĩ Ngai nĩariũkagia arĩa akuũ?

⁹ “O na niĩ nĩndaiguithĩtio atĩ nĩndagĩrĩrwo nĩ gwĩka ũrĩa wothe ingĩahotire ndegane na rĩitwa rĩa Jesũ wa Nazarethi. ¹⁰ Na ũguo nĩguo ndeekire kũu Jerusalemu. Ngĩkia andũ aingĩ a arĩa aamũre njeera, heetwo rũũtha nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene, na rĩrĩa andũ acio mooragagwo, nĩndetĩkanagia na ituĩro rĩu. ¹¹ Mahinda maingĩ nĩndathiiaga kuuma thunagogi-inĩ imwe nginya rĩa ingĩ nĩgeetha ndĩmaneane maherithio, na ngageria kũmahatĩrĩria marume Ngai. Na tondũ wa ũrĩa ndaamarakarĩre mũno nĩndathiiaga kũmanyariira o na matũũra-inĩ marĩa manene ma kũngĩ.

¹² “Hĩndĩ imwe ndĩ rũgendo-inĩ ta rũu-rĩ, ndaathiiaga Dameski heetwo ũhoti na ngatũmwo nĩ athĩnjĩri-Ngai arĩa anene. ¹³ Kũrĩ thaa thita cia mũthenya, wee Mũthamaki, ndĩ njĩra-inĩ ngĩona ũtheri mũnene woimĩte igũrũ ũkengete gũkĩra riũa, ũkĩnjarĩra mĩena yothe, niĩ na andũ arĩa twarĩ nao. ¹⁴ Ithuothe tũkĩgũa thĩ, na niĩ ngĩigua mũgambo ũkĩnjĩra atĩrĩ na rwario rwa Kĩhibirania, ‘Saũlũ, Saũlũ, ũũnyariiraga nĩkĩ? Nĩ ũndũ ũrĩ hinya harĩwe kũhũũra mĩcengi na haati.’

¹⁵ “Na niĩ hĩndĩ iyo ngĩũria atĩrĩ, ‘Wee nĩwe ũ, Mwathani?’

“Nike Mwathani akĩnjookeria atĩrĩ, ‘Nĩ niĩ Jesũ ũrĩa ũnyariiraga. ¹⁶ Rĩu ũkĩra ũrũgame na magũrũ maku. Ndaakuumĩrĩa ngwamũre ũtuĩke ndungata na ũtuĩke mũira wa maũndũ marĩa wonete mangoniĩ na marĩa ngũkuonia. ¹⁷ Nĩngũkũhonokia kuuma kũrĩ andũ anyu na kuuma kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa ndĩragũtũma kũrĩ o, ¹⁸ ũkamahingũre maitho, na ũmagarũre moime nduma-inĩ mathĩ ũtheri-inĩ, na ũmarute hinya-inĩ wa Shaitani ũmatware kũrĩ Ngai, nĩgeetha maamũkĩre ũrekanĩri wa mehia, na magĩe na handũ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa matheretio na ũndũ wa kũnjĩtĩkia.’

¹⁹ “Nĩ ũndũ ũcio, Mũthamaki Agiripa, ndiigana kwaga gwathĩkĩra kĩoneki kũ kĩomĩte igũrũ. ²⁰ Ngĩambĩrĩria kũhunjĩria andũ arĩa maarĩ Dameski, ngĩcooka ngĩhunjĩria andũ a kũu Jerusalemu o na a Judea guothe, na andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao. Ndaahunjagia atĩ nĩmagĩrĩrwo nĩ kwĩrĩra na magarũrũke kũrĩ Ngai, na moonanie kwĩrĩra kwao na ũndũ wa ciĩko ciao. ²¹ Kũu nĩkĩo gĩatũmire Ayahudi maanyĩtĩre hekarũ-inĩ, na magerie kũnjũraga. ²² No nĩngoretwo ndĩ na ũteithio wa Ngai nginya ũmũthĩ ũyũ, na nĩkĩo nũngĩ haha nĩguo heane ũira kũrĩ andũ arĩa anini na arĩa anene o ũndũ ũmwe. Ndirĩ ũndũ njugaga makĩria ma ũrĩa anabii na Musa moigĩte atĩ nĩũgekĩka, ²³ atĩ Kristũ nĩakanyariirwo, na atuĩke

wa mbere kũriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩguo ahunjie ũhoro wa ũtheri kũrĩ andũ aake kĩũmbe o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ.”

²⁴ Fesito aigua ũguo, akĩmũgũthũkĩra akĩmwĩra atĩrĩ, “Wee Paũlũ nĩkũgũrũka ũgũrũkĩte! Gĩthomo kũ gĩaku kĩingĩ nĩgĩtũmĩte ũgũrũke.”

²⁵ Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “Atĩrĩrĩ mũgaathe Fesito, nĩ ndigũrũkĩte. Ũndũ ũrĩa ndĩroiga nĩ wa ma na ti ũgũrũki. ²⁶ Mũthamaki nĩoĩ maũndũ maya, na no ndĩmwarĩrie itegwĩtigĩra. Nĩ njũũ atĩ gũtirĩ ũndũ o na ũmwe wa maũndũ maya aagĩte kũmenya, tondũ matiekĩirwo hitho-inĩ. ²⁷ Mũthamaki Agiripa, wee nĩwĩtikĩtie anabii? Nĩnjũũ atĩ nĩumetĩkĩtie.”

²⁸ Hĩndĩ ĩyo Agiripa akĩũria Paũlũ atĩrĩ, “Nĩũgwĩciiria atĩ kahinda-inĩ kanini ũguo no ũnjiguithie ndũike Mũkristiano?”

²⁹ Nake Paũlũ akĩmũcookeria atĩrĩ, “kahinda kanyiihe kana karaihe, ndĩrahooya Ngai atĩ to wee wiki, no o na andũ aya angĩ othe maraathikĩrĩria ũmũthĩ, ndenda matũike ta nĩ, tĩa o mĩnyororo ĩno.”

³⁰ Mũthamaki ũcio agĩũkĩra marĩ hamwe na barũthi, na Berinike, na andũ arĩa maikarĩte hamwe nao. ³¹ Makiuma nyũmba ĩyo, na rĩrĩa maaranagĩria, makiuga atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ ndarĩ ũndũ ekĩte wa gũtũma ooragwo kana ohwo.”

³² Agiripa akĩra Fesito atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ nĩangĩarekererio korwo ndaracooketie ciira riiko kũrĩ Kaisari.”

27

Paũlũ kwambĩrĩria Rũgendo rwa gũthĩĩ Roma

¹ Na rĩrĩa gwatuirwo atĩ nĩtũkũhaica marikabu tũthĩĩ Italia, Paũlũ na andũ arĩa angĩ mooheetwo makĩneanwo kũrĩ mũnene-wa-thigari-igana rĩmwe, warĩ wa mbũtũ ya Agusito, wetagwo Juliasi. ² Tũkĩhaica marikabu yoimĩte Aduramutio ĩrĩa yakirie gũthĩĩ icukĩro-inĩ cia marikabu iria ciarĩ ndwere-inĩ cia iria rĩrĩa inene bũrũri-inĩ wa Asia, na ithuĩ tũkĩambĩrĩria rũgendo tũgĩthĩĩ. Nake Arisitariko, Mũmakedonia woimĩte Thesalonike, aarĩ hamwe na ithuĩ.

³ Mũthenya ũyũ ũngĩ tũgĩkinya Sidoni; nake Juliasi, nĩ ũndũ wa kũiguĩra Paũlũ tha, akĩmwĩtikĩria athĩĩ kũrĩ arata aake nĩguo mamũhe kĩrĩa angĩabatarire. ⁴ Twoima kũu tũkĩambĩrĩria rũgendo rĩngĩ, tũgereire mwena ũrĩa ũtaarĩ rũhuho wa Kuporo, tondũ huho cioimaga na mwena ũrĩa twathiiaga. ⁵ Twaarĩkia gũtuĩkania iria rĩrĩa inene rĩrĩa rĩarĩ gũkuhĩ na mabũrũri ma Kilikia na Pamufilia tũgĩkinya itũũra rĩa Mira, bũrũri-inĩ wa Likia. ⁶ Tũrĩ kũu mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe akĩona marikabu ya Aleksanderia yathiiaga Italia, nake agĩtũhaicia yo. ⁷ Tũgĩthĩĩ kahora ihinda rĩa mĩthenya mĩingĩ na tũrĩ na thĩĩna mũingĩ nginya tũgĩkinya gũkuhĩ na Kinido. Na rĩrĩa rũhuho rwagiririe tũthĩĩ ũrĩa twendaga-rĩ, tũgĩthĩĩ tũgereire mwena ũrĩa ũtaarĩ rũhuho wa Kirete, kũng’ethera Salimone. ⁸ Nĩtwathiire na thĩĩna mũingĩ tũgereire ndwere-inĩ cia iria rĩrĩa inene na tũgĩkinya handũ heetagwo Gĩcukĩro Kĩega, hakuhĩ na itũũra rĩa Lasea.

⁹ Mahinda maingĩ nĩmathirĩte, na gũthĩĩ na marikabu kwarĩ na ũgwati tondũ ihinda rĩa Gĩathĩ gĩa Kwĩhinga kũrĩa Irio nĩrĩahĩtũkĩte. Nĩ ũndũ ũcio Paũlũ akĩmataara akĩmeera atĩrĩ, ¹⁰ “Athuuri aya, nĩnguona atĩ rũgendo rwitũ nĩ rũgũkorwo na mũtino na rũrehe hathara nene kũrĩ marikabu na mĩrigo o na nginya kũrĩ mĩoyo iitũ yo mĩene.”

¹¹ No mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe, handũ ha gũthikĩrĩria ũrĩa Paũlũ oigaga, aarũmĩrĩire ũtaari wa mũtwarithia wa marikabu o na wa mwene marikabu ĩyo. ¹² Tondũ gĩcukĩro kũu gĩtiarĩ kĩega gĩa gũikarwo hĩndĩ ya heho-rĩ, andũ aingĩ magĩtua itua tũthĩĩ na mbere, twĩhokete gũkinya Foinike, tũikare kuo hĩndĩ ĩyo ya heho. Gĩkĩ kĩarĩ gĩcukĩro kĩa meeri gĩa Kirete, nakĩo kĩang’etheire mwena wa gũthini wa ithũĩro, o ũndũ ũmwe na mwena wa gathigathini wa ithũĩro.

Kĩhuhũkanio

¹³ Rĩrĩa rũhuho rumĩte mwena wa gũthini rwambĩrĩrie kũhurutana kahora-rĩ, magĩciiria nĩmona kĩrĩa mendaga, na nĩ ũndũ ũcio makĩohora marikabu magĩthĩĩ

magereire hũgũrũrũ-inĩ cia Kirete. ¹⁴ Na ihinda rĩtanathiĩ mũno, rũhuho rwa hinya wa kĩhuhũkanio kĩnene rwetagwo “Eurakilo,” rũkĩhurutana ruumĩte gĩcigĩrĩra-inĩ kũ. ¹⁵ Nayo marikabu ikĩnyiitwo nĩ kĩhuhũkanio kũ ikĩremwo nĩgũthĩĩ na kũrĩa rũhuho rwoimaga, nĩ ũndũ ũcio tũkĩmĩrekereria itwarwo nĩ rũhuho. ¹⁶ Na rĩrĩa twahĩtũk-agĩra gacigĩrĩra-inĩ kanini geetagwo Kauda, nĩtwarĩ na thĩĩna wa kũhaicia gatarũ ga kũhonokia andũ igũrũ wa marikabu. ¹⁷ Hĩndĩ irĩa andũ acio maakahaicirie marikabu-inĩ, makĩhĩtũkĩria mĩkanda rungu rwa marikabu yo nyene nĩgeetha mamĩohe wega. Nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra kũhata mũthanga-inĩ wa handũ heetagwo Siriti-rĩ, makĩharũrũkia matanga na makĩrekereria marikabu iyo itwarwo o kũrĩa ĩngĩatwarirwo nĩ rũhuho. ¹⁸ Nĩtwanyariĩkire mũno nĩ ũndũ wa kĩhuhũkanio kũ o nginya mũthenya ũyũ ũngĩ makĩambĩrĩria gũikia mĩrigo iria-inĩ. ¹⁹ Naguo mũthenya wa gatatu makĩambĩrĩria gũikia indo cia wĩra cia marikabu iria-inĩ na moko mao ene. ²⁰ Na rĩrĩa kwaagire kuoneka riũa kana njata ihinda rĩa mũthenya mĩingĩ, nakĩo kĩhuhũkanio gĩgĩthĩĩ na mbere kũhuhũkania-rĩ, tũkĩrigĩrĩria na kwaga mwĩhoko o wothe wa kũhonoka.

²¹ Thuutha wa andũ gũikara ihinda iriia matekũrĩa, Paũlũ akĩrũgama mbere yao akĩmeera atĩrĩ: “Andũ aya, nĩ kaba mũngĩetĩkĩrĩre ũtaaro wakwa mwage kuuma Kirete, hĩndĩ iyo nĩmũngĩehonokirie kuumana na ũgwati ũyũ o na hathara ĩno. ²² No rĩrĩ, nĩngũmũthaitha mũthĩĩ na mbere kũmĩrĩria, tondũ gũtirĩ o na ũmwe wanyu ũkũũra; tiga marikabu iiki ikwanangĩka. ²³ Ũtukũ ũyũ, mũraika wa Ngai ũrĩa nĩ ndĩ wake na ũrĩa ndungataga nĩarũgamire hakuhĩ na nĩ na ²⁴ aanjĩra atĩrĩ, ‘Paũlũ ndũkae gwĩtigĩra. No nginya ũrũgame mbere ya Kaisari ũciirithio; na rĩrĩ, Ngai tondũ wa wega wake, nĩekũhonokia mĩoyo ya andũ arĩa othe ũrĩ nao.’ ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ andũ aya, thĩĩ na mbere kũmĩrĩria, nĩgũkorwo ndĩ na wĩtikio thĩĩnĩ wa Ngai atĩ nĩgũkũhaana o ta ũguo aanjĩrite. ²⁶ No o na kũrĩ ũguo no nginya tũhate gĩcigĩrĩra-inĩ kĩna.”

Marikabu Kwanangĩka

²⁷ Na rĩrĩ, ũtukũ wa mũthenya wa ikũmi na ĩna wakinya, o tũgĩtwarithagio ũũ na ũũ nĩ rũhuho tũtũkanĩirie iria rĩrĩa rĩitagwo Adiria-rĩ, ũtukũ gatagatĩ atwarithia a marikabu makĩgereria nĩmakuhĩrĩrie thĩ nyũmũ. ²⁸ Nao makĩoya kĩgeri kĩa ũriku wa maaĩ makĩona atĩ maaĩ maarĩ na ũriku wa buti igana rĩa mĩrongo ĩrĩ. Thuutha wa kahinda kanini magĩthima rĩngĩ makĩona atĩ maaĩ maarĩ na ũriku wa buti mĩrongo kenda. ²⁹ Nĩ ũndũ wa gwĩtigĩra tũtikaagũthithio rwaro rwa ihiga, makĩrekia nanga inya kuuma mwena wa na thuutha wa marikabu, na makĩhooya gũkie. ³⁰ Na rĩrĩa maageragia kũũra moime marikabu-inĩ, atwarithia a marikabu makĩharũrũkia gatarũ ga kũhonokia andũ iria-inĩ, metuĩte atĩ marendi kũharũrũkia nanga imwe kuuma mũthia wa na mbere wa marikabu. ³¹ Hĩndĩ iyo Paũlũ akĩra mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe hamwe na thigari atĩrĩ, “Andũ aya maga gũikara marikabu-inĩ, inyuĩ mũtingĩhonoka.” ³² Nĩ ũndũ ũcio thigari igĩtinia mĩkanda irĩa yanyĩtĩte gatarũ ga kũhonokia andũ, makĩreka koore.

³³ Gwakuĩrĩria gũkĩa, Paũlũ akĩmathaitha othe marĩe irio, akĩmeera atĩrĩ, “Kwa ihinda rĩa mũthenya ikũmi na ĩna mũthiru, mũkoretwo mũikarĩte o ũguo mwĩmĩte irio, mũteekũrĩa kĩndũ. ³⁴ Rĩu ndamũthaitha mũrĩe irio. Nĩmũbatarĩte kũrĩa irio nĩguo imũige muoyo. Gũtirĩ rũcuĩrĩ rwa mũtwe wa mũndũ o na ũmwe wanyu rũkũũra.” ³⁵ Aarĩkia kuuga ũguo, akĩoya mũgate, agĩcookeria Ngai ngaatho mbere yao othe. Agĩcooka akĩwenyũranga, akĩambĩrĩria kũrĩa. ³⁶ Nao othe makĩigua momĩrĩria, makĩoya irio makĩrĩa. ³⁷ Ithuothe twarĩ andũ 276 arĩa twarĩ marikabu-inĩ. ³⁸ Rĩrĩa maarĩre makĩhũũna, maacookire magĩkia ngano iria-inĩ nĩgeetha marikabu ihũthe.

³⁹ Kwarooka gũkĩa-rĩ, atwarithia matiigana kũmenya bũrũri ũcio, no makĩona gĩcongoco* kĩarĩ na mũthanga hũgũrũrũ-inĩ, magĩciĩria magerie kũhatithia marikabu ho. ⁴⁰ Nao makĩrenga nanga, igĩtigwo iria-inĩ, na o hau makĩohora mĩkanda irĩa yohete thukani.† Magĩcooka makĩhaicia taama ũrĩa wĩkagĩrwo mbere ya marikabu nĩguo ũnyiite

* 27:39 Gĩcongoco nĩ handũ iria rĩtoonanyĩte na thĩ nyũmũ, ũndũ marikabu no ikũhĩrĩrie thĩ nyũmũ ĩtarĩ na ũgwati, tiga hĩndĩ ya kĩhuhũkanio. † 27:40 Thukani nĩ gĩcunjĩ kĩa mbaũ kana cuuma gĩa kũgata marikabu kana ndege.

rūhuho, magĩthĩĩ meerekeire hũgũrũrũ-inĩ. ⁴¹ No rĩrĩ, marikabu ikĩgũtha mũthanga na ikĩhata. Mũthia wa na mbere wayo ũkĩhata na ũkĩrũma biũ, naguo mũthia wa na thuutha ũkiunĩkanga nĩ ũndũ wa kũhũũrwo nĩ makũmbĩ ma maaĩ.

⁴² Thigari ikĩbanga ciũrage ohwo nĩgeetha gũtikagĩe o na ũmwe wao ũngĩthambĩra oore. ⁴³ No tondũ mũnene ũcio wa thigari igana rĩmwe nĩendaga kũhonokia muoyo wa Paũlũ, agĩcigiria ciĩke ũguo ciabangĩte. Agĩathana atĩ andũ arĩa mangĩahotire gũthambĩra mambe marũũge maaĩ-inĩ mathĩĩ thĩ nyũmũ. ⁴⁴ Nao andũ acio angĩ makinye kuo menyĩĩtĩĩre mbaũ kana icunjĩ cia marikabu. ũguo nĩguo andũ othe maakinyire thĩ nyũmũ matarĩ na ũũru.

28

Hũgũrũrũ-inĩ cia Malita

¹ Twaarĩkia gũkinya hũgũrũrũ-inĩ tũtarĩ na ũũru, nĩguo twamenyire atĩ gĩcigĩrĩra kũ gĩetagwo Malita. ² Nao atũũri a gĩcigĩrĩra kũ magĩtuonia ũtugi wa mwanya. Magĩtwakĩria mwaki tondũ nĩ kuoiraga na kwarĩ na heho na magĩtũnyiita ũgeni ithuothe. ³ Nake Paũlũ akĩoya gĩkundi gĩa tũkũ, na rĩrĩa aatũĩkagĩra riiko-rĩ, ndũira ikĩumĩra nĩ ũndũ wa ũrugarĩ wa mwaki, ikĩioherera guoko-inĩ gwake. ⁴ Rĩrĩa andũ a gĩcigĩrĩra kũ moonire ndũira icuuhĩte guoko-inĩ gwake makĩĩrana atĩrĩ, “Mũndũ ũyũ no nginya akorwo nĩ mũũragani, nĩgũkorwo o na gũtuĩka nĩahonokire kuuma iria-inĩ, kĩhotoo gĩtimwĩtikĩrĩtie atũũre muoyo.” ⁵ Nowe Paũlũ akĩribaribĩra nyoka iyo mwaki-inĩ na ndaigana kuona ũndũ mũũru. ⁶ Andũ maataanyaga kuona akĩimba kana agwe o rĩmwe akue, no thuutha wa gweterera hĩndĩ ndaaya, makĩona gũtirĩ ũndũ ũtarĩ wa ndũire ũrekĩka harĩ we, makĩĩricũkwo makiuga atĩ aarĩ ngai.

⁷ Na rĩrĩ, hakuhi na hau maarĩ, nĩ kwarĩ na gĩthaka kĩarĩ kĩa mũndũ wetagwo Pabulio, ũrĩa warĩ mũnene wa gĩcigĩrĩra kũ. Nake nĩatũnyiitire ũgeni gwake, na kwa ihinda rĩa mĩthenya itatũ agĩtũtuga wega arĩ na ũtaana. ⁸ Nake ithe aarĩ ũrĩrĩ arĩ mũrũaru mũrimũ wa kũhiũha mwĩrĩ na kũharwo thakame. Paũlũ agĩtoonya nyũmba kũmuona, na thuutha wa kũmũhoera akĩmũigĩrĩra moko akĩmũhonia. ⁹ Rĩrĩa gwekĩkire ũguo, andũ arĩa angĩ maarĩ arũaru gĩcigĩrĩra-inĩ kũ magĩũka, makĩhonio. ¹⁰ Nĩmatuonirie gĩtĩio na njĩra nyingĩ, na rĩrĩa twehaarĩirie gũthĩĩ magĩtũhe kĩrĩa gĩothe twabataire.

Paũlũ Gũkinya Roma

¹¹ Thuutha wa mĩeri itatũ tũkĩhaica marikabu yaikarĩte kũ gĩcigĩrĩra-inĩ hĩndĩ ya heho. Nayo yarĩ marikabu ya kuuma Alekiseria na yarĩ na rũũri rwa ngai cia mahatha iria cietagwo Kasitori na Poluke. ¹² Twakinya Sirakusi tũgĩkara kuo ihinda rĩa thikũ ithatũ. ¹³ Twoima kũu tũgĩthĩĩ tũgĩkinya Regio. Mũthenya ũyũ ũngĩ gũkĩgĩa na rūhuho rwa kuuma mwena wa gũthini, naguo mũthenya ũcio ũngĩ warũmĩrĩre tũgĩkinya Puteoli. ¹⁴ Kũu tũgĩkora ariũ na aarĩ a Ithe witũ amwe, arĩa maatũnyiitire ũgeni, na magĩtũũria tũikaranie nao ihinda rĩa kiumia kīgima. ũguo noguo twacookire tũgĩkinya Roma. ¹⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa maarĩ kũu nĩmaiguĩte atĩ nĩtuokaga, nao magĩũka o nginya ndũnyũ ya Apio, na handũ hetagwo Nyũmba Ithatũ cia Ageni gũtũthaagaana. Nake Paũlũ ona andũ acio, agĩcookeria Ngai ngaatho na akĩigua omĩrĩria. ¹⁶ Rĩrĩa twakinyire Roma, Paũlũ nĩetikĩririo aikare arĩ wiki, arĩ na mũthigari wa kũmũrangĩra.

Paũlũ Kũhunja Roma arĩ Mũrangĩre

¹⁷ Thuutha wa thikũ ithatũ, Paũlũ agĩta atongoria a Ayahudi mongane hamwe. Rĩrĩa maagomanire, Paũlũ akĩmeera atĩrĩ, “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o na gũtuĩka ndĩrĩ ũndũ mũũru njĩkite andũ aitũ kana ngathũkia mĩtugo ya maithe maitũ-rĩ, nĩndanyiitĩrwo Jerusalemu na ngĩneanwo kũrĩ andũ a Roma. ¹⁸ Nao magĩthuthuuria na makĩenda kũndekia tondũ ndiarĩ na ihĩtia rĩa ũgeri wa ngero rĩa gũtũma njũragwo. ¹⁹ No rĩrĩa Ayahudi maareganire na itua rĩu, ndĩrĩ ũndũ ũngĩ ingĩekire tiga gũcookia ciira riiko gwa Kaisari, no ti atĩ ndaarĩ na ũndũ wagũthitangĩra andũ akwa. ²⁰ Kũu nĩkĩo gĩtũmĩte njũũrie

tuonane na inyuĩ na twaranĩrie. Njohetwo na mũnyororo ũyũ nĩ ũndũ wa kĩĩrĩgĩrĩro kĩa andũ a Isiraeli.”

²¹ Nao makĩmũcookeria atĩrĩ, “Ithuĩ tũtirĩ twanyĩta marũa magũkoniĩ kuuma Judea, na gũtirĩ mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũũkĩte kuuma kuo agatũkinyĩria ũhoru kana akaaria ũndũ mũũru waku. ²² No nĩtũkwenda kũigua woni waku nĩ ũrĩkũ, nĩgũkorwo nĩtũũ atĩ kũndũ guothe andũ nĩmararia magokĩrĩra gĩkundi gĩkĩ.”

²³ Nao makĩbanga gũcemanĩa na Paũlũ mũthenya mũna, na magĩũka kũrĩa aaikaraga marĩ gĩkundi kĩnene gũkĩra mbere. Kuuma rũciĩnĩ nginya hwaĩ-inĩ akĩmataara na akĩmoimbũrĩra ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akĩgeria kũmaiguithia ũhoru wa Jesũ kuuma Watho-inĩ wa Musa na kuuma Maandĩko-inĩ ma Anabii. ²⁴ Amwe magĩĩtĩkia ũrĩa aameerire, no angĩ makĩaga gwĩtĩkia. ²⁵ Nao makĩaga kũiguithania o ene, na makĩambĩrĩria gũthiĩ rĩrĩa maaiguire mũthia-inĩ Paũlũ oiga atĩrĩ, “Roho Mũtheru nĩeerire maithe manyu ũhoru wa ma rĩrĩa aaririe na kanua ka Isaia ũrĩa mũnabii, akiuga atĩrĩ:

²⁶ “Thiĩ kũrĩ andũ aya, ũmeere atĩrĩ,
“Inyuĩ mũgũtũũra mũiguaga, no mũtikamenya ũndũ;
mũgũtũũra muonaga, no mũtigakuũkĩrwo.”

²⁷ Nĩgũkorwo ngoro cia andũ aya itirĩ tha;
matũ mao matingĩhota kũigua,
na nĩmahingĩte maitho mao.

Tondũ maahota kuona na maitho mao,
na maigue na matũ mao,
nacio ngoro ciao igĩe na ũmenyo,
nao manjookerere, na nĩ ndĩmahonie.’

²⁸ “Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩngwenda mũmenye atĩ ũhonokio wa Ngai nĩũtũmĩtwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, nao nĩmegũthikĩrĩria!” ²⁹ (Na aarĩkia kuuga ũguo-rĩ, Ayahudi magĩthiĩ magĩkararanagia mũno o ene.)

³⁰ Na kwa ihinda rĩa mĩaka iĩrĩ mĩgima, Paũlũ agĩkara kũu, arĩ nyũmba yake ya gũkombora, na akanyĩtaga ũgeni andũ arĩa othe mokaga kũmuona. ³¹ Nĩahunjagia ũhoru wa ũthamaki wa Ngai, na akarutana ũhoru ũkoniĩ Mwathani Jesũ Kristũ arĩ na ũcamba, na hatarĩ na ũndũ ũngĩmũrigĩrĩria.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AROMA

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, ndungata ya Kristũ Jesũ, o nĩ njĩtĩtwo ndũke mĩtũmwo, na ngaamũrwo hunjagie Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Ngai, ² o Ũhoro-ũrĩa-Mwega eeranĩre o mbere na tũnua twa anabii ake thĩinĩ wa Maandiko marĩa Matheru, ³ ũrĩa ũkonĩ Mũrũwe, ũrĩa ta mũndũ warĩ wa rũciaro rwa Daudi. ⁴ Na rĩrĩ, Roho wa ũtheru nĩonanĩre na ũhoti atĩ Jesũ Kristũ nĩ Mũrũ wa Ngai tondũ wa ũrĩa aariũkire akiuma kũrĩ arĩa akuũ: o we Jesũ Kristũ Mwathani witũ. ⁵ kũgerera we Ngai nĩatũheete wega wake, na agatũhe ũhoti ta atũmwo nĩguo twĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ ciothe kũndũ guothe ũrĩa Ngai amekĩire, nĩguo mamwĩtikie na mamwathĩkire, nĩguo matũme rĩtwa rĩake rĩgoocagwo. ⁶ O na inyuĩ mũrĩ amwe a acio metĩtwo matũke a Jesũ Kristũ.

⁷ Ndĩramwandĩkĩra marũa maya inyuotha arĩa mũrĩ kũu Roma, o inyuĩ mwendetwo nĩ Ngai, na mũgetwo mũtũke andũ aamũre:

Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ, na kuuma kũrĩ Mwathani Jesũ Kristũ, iroikara na inyuĩ.

Paŭlũ Kwĩrĩrĩa Gũceera Roma

⁸ O mbere nĩngũcookeria Ngai wakwa ngaatho thĩinĩ wa Jesũ Kristũ nĩ ũndũ wanyu inyuotha, tondũ ũhoro wa wĩtikio wanyu nĩũmenyithanĩtio thĩ yotha. ⁹ Ngai, ũrĩa nĩ ndungatagĩra na ngoro yakwa yotha na ũndũ wa kũhunja Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Mũrũwe-rĩ, nĩwe mũira wakwa wa ũrĩa ndũũraga ndĩmũrĩkanaga ¹⁰ mahooya-inĩ makwa hĩndĩ ciothe; na nĩndĩrahooya atĩ rĩu nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai no hingũrĩrwo njĩra nĩguo njũke kũrĩ inyuĩ.

¹¹ Nĩndĩrerĩrĩa mũno tuonane na inyuĩ nĩgeetha ndĩmũgaĩre iheo cia kĩiroho nĩguo muongererwo hinya, ¹² ũguo nĩ kuuga atĩ inyuĩ na nĩ tũgĩe na ũhoro wa kũũmanĩrĩria, o mũndũ omĩrĩrie mũndũ ũrĩa ũngĩ na wĩtikio wake. ¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndikwenda mwage kũmenya atĩ nĩ mahinda maingĩ ndanabanga kũmũceerera (no ndanagirĩrĩrio gwĩka ũguo nginya rĩu) nĩgeetha ngĩe na maciaro thĩinĩ wanyu, o ta ũrĩa ngĩte na maciaro thĩinĩ wa andũ-a-Ndũrĩrĩ iria ingĩ.

¹⁴ Nĩ haana ta ndĩ na thĩrĩ na Ayunani o na arĩa matarĩ Ayunani,* nĩngĩ ngagĩa na thĩrĩ wa andũ arĩa oogĩ o na arĩa matarĩ oogĩ. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩkĩo ndĩriragĩria mũno kũhunja Ũhoro-ũrĩa-Mwega o na kũrĩ inyuĩ arĩa mĩtũũraga Roma.

¹⁶ Nĩ ndĩngĩconokera Ũhoro-ũrĩa-Mwega, tondũ nĩguo hinya wa Ngai wa gũtũma mũndũ o wotha ũrĩa ũwĩtikĩtie ahonoke: O mbere Ayahudi, na thuutha wao nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. ¹⁷ Nĩgũkorwo thĩinĩ wa Ũhoro-ũrĩa-Mwega, ũthingu ũrĩa uumĩte kũrĩ Ngai nĩũguũrĩtio, na nĩguo ũthingu ũrĩa wonakaga na ũndũ wa gwĩtikia kuuma o kĩambĩrĩria nginya kĩrĩkĩro, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa mũthingu arĩtũũraga muoyo nĩ ũndũ wa gwĩtikia.”

Mang'ũrĩ ma Ngai harĩ Kĩrĩndĩ

¹⁸ Mang'ũrĩ ma Ngai nĩmagũrĩtio kuuma igũrũ mokĩrĩre ũhoro wotha wa andũ kũregana na Ngai, na waganu wa andũ arĩa magiragĩrĩria ũhoro-ũrĩa-wa-ma na ũndũ wa waganu wao, ¹⁹ nĩgũkorwo maũndũ ma Ngai marĩa mangĩmenyeka nĩo matigĩte kũmenyeka nĩo, tondũ Ngai nĩwe wamamenyithirie. ²⁰ Nĩgũkorwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo, maũndũ ma Ngai marĩa matonekaga, na nĩmo hinya wake wa tene na tene, o na ũngai wake, nĩmarĩkĩtie kuoneka o wega, na makamenyeka nĩ ũndũ wa indo iria ciombirwo, nĩgeetha andũ matikagĩe na kĩgwatio.

* 1:14 Ayunani maarĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa maaragia rũthiomi rwa Kĩyunani kana arĩa maarũmagĩrĩra mĩtũũrĩre wa Ayunani.

²¹ Tondū o na harĩa maamenyete Ngai, matiigana kũmũgooca taarĩ Ngai, kana makĩmũcookeria ngaatho, no meciiria mao maatuĩkire ma tũhũ, nacio ngoro ciao ngĩgu ikĩgĩa nduma. ²² Na o rĩrĩa moigaga atĩ o nĩ oogĩ-rĩ, noguo maatuĩkire irimũ, ²³ nao magĩkũũrania riiri wa Ngai ũrĩa mĩtũũra muoyo na mĩhianano ithondeketwo ikahaana ta andũ arĩa makuuaga, na nyoni, na nyamũ cia magũrũ mana, o na nyamũ iria itaambaga thĩ.

²⁴ Nĩ ũndũ ũcio Ngai akĩmarekereria marũmagĩrĩre merirĩria mao mooru marĩa ngoro ciao cieriagĩria, o na mekage maũndũ ma ũmaraya ma kwagithia mĩrĩ yao gĩtĩio, mũndũ na ũrĩa ũngĩ. ²⁵ Nĩmakũũranirie ũhoro-ũrĩa-wa-ma wa Ngai na maheeni, makĩhooya na magĩtungatĩra indo iria ciombirwo handũ ha gũtungatĩra Mũciũmbi, o ũcio wa kũgoocagwo nginya tene. Amenĩ.

²⁶ Tondũ wa ũguo-rĩ, Ngai nĩamarekereirie marũmagĩrĩre merirĩria mao mooru ma maũndũ ma thoni. O na andũ-a-nja ao nĩmakũũranirie mĩtugo wao ũrĩa wa ndũire na ũrĩa ũtarĩ wa ndũire. ²⁷ O nao arũme o ũndũ ũmwe nĩmatiganĩrie mĩtugo wao ũrĩa wa ndũire na andũ-a-nja, magaakanagwo nĩ merirĩria mooru ma kwĩriranĩria o ene. Arũme magĩka ciĩko cia ũra-thoni na arũme arĩa angĩ, nao nĩmegwatĩire thĩnĩ wa mĩrĩ yao ene iherithia rĩrĩa rĩmagĩrĩre nĩ ũndũ wa waganu ũcio wao.

²⁸ Na makĩria ma ũguo-rĩ, tondũ mationire bata wa gũtũũra mamenyete Ngai, nake akĩmarekereria magĩ na meciiria ma ũmaramari, mekage maũndũ marĩa mataagĩrĩrwo nĩ gwĩkwo. ²⁹ Nao makĩyũrwo nĩ waganu wa mĩthemba yothe, ũũru, na ũkoroku, na meciiria ma ũmaramari. Makaiyũrwo nĩ ũiru, na ũragani, na ngũĩ, na maheeni, na rũmena. Magatuĩka andũ a mũhuhu, ³⁰ na acambania, na athũũri Ngai, na aciinũrani, na egaathi, na etĩi, mathugundaga njĩra cia gwĩka ũũru, na andũ matangĩathĩkĩra aciari ao; ³¹ nao ti akuũku wega, na matitĩaga ũhoro ũrĩa mũrĩkanĩre, na nĩ oorũ mũno, na matirĩ tha. ³² Na o na gwatuĩka nĩmooĩ watho wa ũthingu wa Ngai atĩ andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio maagĩrĩrwo nĩ gũkua, to gũthĩ mathiiaga na mbere na gwĩka maũndũ macio tu, no nĩmetĩkanagia na andũ arĩa mekaga maũndũ macio.

2

Ciira wa Ngai wa Kĩhooto

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, wee mũndũ ũyũ ndũrĩ na kĩgwatio, wee ũtuagĩra mũndũ ũrĩa ũngĩ ciira, nĩgũkorwo rĩrĩa ũgũtũũra mũndũ ũngĩ ciira, nĩwe mwene ũretũũra ciira, tondũ wee ũratuanĩra ciira wĩkaga maũndũ o macio ekaga. ² Na nĩtũũ atĩ Ngai agaatuĩra andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio ciira na kĩhooto. ³ Tondũ rĩrĩa wee mũndũ ũyũ, ũtuagĩra arĩa angĩ ciira na ũgacooka ũgeeka maũndũ o macio mekaga-rĩ, wee ũgwĩciiria nĩũkahonoka ciira wa Ngai? ⁴ Kana nĩkũnyarara ũnyararĩte ũtugi wake mũnene, na ũkirĩrĩria, na wetereri wake, ũkaaga kũmenya atĩ ũtugi wa Ngai nĩguo ũkũguucagĩrĩria nĩguo wĩrĩre?

⁵ No rĩrĩ, nĩ ũndũ wa ũrĩa ũmĩtie ngoro yaku, na ũkarega kwĩrĩra-rĩ, nĩ mang'ũrĩ ũreigĩra marĩa magagũũkĩrĩra. Nĩgũkorwo mũthenya wa mang'ũrĩ nĩũrooka, rĩrĩa matũiro ma Ngai ma kĩhooto makaaguũranĩrio. ⁶ Nĩ ũndũ Ngai akaarĩha o mũndũ kũringana na maũndũ marĩa aaneka. ⁷ Arĩa macaragia kũheo riiri, na gĩtĩio, na ũhoro wa kwaga kũbutha, nĩ ũndũ wa gwĩka wega matekũnoga-rĩ, acio nĩakamahe muoyo wa tene na tene. ⁸ No arĩa eyendi, na nĩmaregaga ũhoro-wa-ma na makarũmagĩrĩra maũndũ mooru-rĩ, acio nĩmagakinyĩrwo nĩ mang'ũrĩ na marakara. ⁹ Nĩgũkaagĩa na thĩina na mĩnyamaro kũrĩ andũ othe arĩa mekaga ũũru; mbere kũrĩ Ayahudi, na thuutha kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ; ¹⁰ no riiri, na gĩtĩio, na thayũ ikaaheo mũndũ o wotho ũrĩa wĩkaga wega: mbere kũrĩ Ayahudi, na thuutha kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. ¹¹ Nĩgũkorwo Ngai ndatĩagĩra andũ maũthĩ.

¹² Andũ arĩa othe mehagia matarĩ watho-inĩ makaaniinwo matarĩ watho-inĩ, nao arĩa othe mehagia marĩ rungu rwa watho magaatuĩrwo ciira kũringana na watho ũcio. ¹³ Nĩgũkorwo ti arĩa maiguaga watho matuagwo athingu maitho-inĩ ma Ngai, no arĩa maathĩkagĩra watho nĩo magaatuuo athingu. ¹⁴ (Ti-itherũ, rĩrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ arĩa

matarĩ na watho mekaga maũndũ marĩa watho uugĩte nĩ ũndũ wa ũhoro wao wa mũciarĩre-rĩ, o ene nĩmonanagia nĩmooĩ watho ũcio, o na gũtuĩka matirĩ maũigua ¹⁵ tondũ nĩmonanagia atĩ maũndũ marĩa mabataranagia thĩinĩ wa watho nĩmandike ngoro-inĩ ciao, nacio thamiri ciao o nacio ikaruta ũira, namo meciiria mao rĩmwe makamaciirithagia na rĩrĩa rĩngĩ makamaciirĩra.) ¹⁶ Ũndũ ũyũ ũkooneka mũthenya ũrĩa Ngai, na ũndũ wa Jesũ Kristũ agaatuĩra ciira meciiria ma hito marĩa marĩ ngoro-inĩ cia andũ, o ta ũrĩa Ũhoro-ũrĩa-Mwega uugĩte, ũrĩa nĩ hunjagia.

Ayahudi na Watho

¹⁷ Atĩrĩrĩ, angĩkorwo wee wĩtaga Mũyahudi; na ũngĩkorwo wĩhocagia ũhoro-inĩ wa watho na nĩwĩrahagĩra ngwatanĩro yaku na Ngai; ¹⁸ angĩkorwo nĩũmenyete ũrĩa endaga, na ũgakũũrana maũndũ marĩa marĩ bata gũkĩra marĩa mangĩ tondũ wa ũrĩa ũrutĩtwo maũndũ ma watho; ¹⁹ angĩkorwo nĩwĩtikĩtie atĩ wee ũrĩ mĩtongoria wa andũ arĩa atumumu, o na ũtheri wa gũtherera arĩa marĩ nduma-inĩ, ²⁰ o na mũtaari wa andũ arĩa akĩgu, na mĩrutani wa tũkenge, tondũ thĩinĩ wa watho ũrĩ na mũhianĩre wa ũrĩa ũmenyo wa ũhoro-wa-ma ũtarĩ; ²¹ hakĩrĩ ũguo-rĩ, wee ũrutaga andũ arĩa angĩ-rĩ, ndũngĩkĩrũta wee mwene? Wee ũhunjagia atĩ andũ matikaiye-rĩ, wee nĩũiyaga? ²² Wee uugaga atĩ andũ matikanatharanie-rĩ, wee nĩũtharanagia? Wee ũthũire mĩhianano-rĩ, wee nĩũiyaga indo cia hekarũ cia andũ arĩa matooĩ Ngai? ²³ Wee wĩrahagĩra watho-rĩ, nĩũconorithagia Ngai na ũndũ wa kwagarara watho ũcio? ²⁴ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ, “Rĩitwa rĩa Ngai nĩrĩcambagio thĩinĩ wa andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩ ũndũ wanyu.”

²⁵ Ũhoro wa kũrũ nĩ ũrĩ kĩguni ũngĩrũmia ũrĩa watho uugĩte, no ũngĩagarara watho ũcio-rĩ, ũhoro ũcio waku wa kũrũ ũtuĩkĩte ta ũtarũite.* ²⁶ Angĩkorwo arĩa matarĩ aruu nĩmahingagia maũndũ marĩa mabataranagia thĩinĩ wa watho-rĩ, githĩ acio matiagĩrĩire gũtuuo ta marũite? ²⁷ Mũndũ ũrĩa ũtarĩ mĩruu mwĩrĩ na nĩahingagia ũrĩa watho uugĩte-rĩ, nĩakamũtuĩra ciira, inyuĩ mwagararaga watho ũcio o na mwakorwo nĩmũruĩte na mĩrĩ na watho ũrĩa mwandĩke.

²⁸ Tondũ-rĩ, Mũyahudi ti ũrĩa wonanagia atĩ nĩ Mũyahudi na igũrũ, nakuo kũrũ to kũrĩa gwa kuoneka mwĩrĩ-inĩ. ²⁹ Aca, Mũyahudi kũna nĩ ũrĩa Mũyahudi ngoro; nakuo kũrũ nĩ kũrũ kwa ngoro, ũguo nĩ kuuga atĩ nĩ ũhoro wa Roho, no ti wa watho ũrĩa mwandĩke. Kũganwo kwa mũndũ ta ũcio-rĩ, gũtiumaga kũrĩ andũ, no kuumaga kũrĩ Ngai.

3

Wĩhokeku wa Ngai

¹ Gwatuĩka ũguo-rĩ, Mũyahudi agĩkĩrĩte andũ arĩa angĩ na kĩ? Kana bata wa kũrũ ũkĩrĩ ũrĩkũ? ² Hĩ! Ũguni no mũnene na njĩra ciothe! Mbere ya maũndũ mothe, Ayahudi nĩo mehokeirwo ũramati wa ciugo cia Ngai.

³ Ĩkũngĩkorwo amwe ao nĩmagire kwĩhokeka, kwaga kwĩhokeka kwao, nĩkũngĩatũmire Ngai aage gũtuĩka mwĩhokeku? ⁴ Kũroaga gũtuĩka ũguo! Ngai arotuĩka wa ma, na mũndũ o wotho atuĩke wa maheeni, o ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Nĩguo kuonekage atĩ rĩrĩa ũkwaria,
wee waragia maũndũ ma kĩhotoo,
na ũhootanage rĩrĩa ũgũciirithania.”

⁵ No rĩrĩ, angĩkorwo wagi witũ wa ũthingu nĩũtũmaga ũthingu wa Ngai ũguũrio mũno makĩria-rĩ, tũkiuge atĩa? No tuuge atĩ Ngai ti wa kĩhotoo rĩrĩa egũtũkinyĩria mang’ũrĩ make? (Ndĩraaria o ta ũrĩa mũndũ wa gũkũ thĩ angĩaria.) ⁶ Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ-rĩ, Ngai angĩgĩtuĩra thĩ ciira atĩa? ⁷ No mũndũ ahota kuuga atĩrĩ, “Angĩkorwo kũheenania gwakwa no kũngĩhie ũhoro-wa-ma wa Ngai, na nĩ ũndũ ũcio gũtũme riiri wake wongerereke-rĩ, nĩ ngĩtuagĩrwo ciira ta ndĩ mwĩhia nĩkĩ?” ⁸ Nĩ kĩ kĩgiragia tuuge, ta ũrĩa tũcambagio atĩ nĩguo tuugaga, o na ta ũrĩa andũ amwe moigaga

* 2:25 Kũrũ kwa arũme kwari rũuri rwa kĩrĩkanĩro kĩrĩa Ngai aathondekire na andũ a Isiraeli.

atĩ nĩguo tuugaga, “Nĩtūtũũre twĩkaga ũũru nĩguo wega woneke”? Acio-rĩ, gũtuĩrwo ciira kwao nĩ gwa kĩhooto.

Gũtirĩ Mũndũ o na Ũmwe Mũthingu

⁹ Tũkiuge atĩa? Ithuĩ Ayahudi tũkĩrĩ ega gũkĩra andũ arĩa angĩ? Aca, tiguu! Nĩtũrĩkĩtie kuonania hau mbere atĩ Ayahudi o hamwe na andũ-a-Ndũrĩrĩ othe nĩmagwĩte hinya-inĩ wa mehia. ¹⁰ O ta ũrĩa kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Gũtirĩ mũndũ mũthingu, gũtirĩ o na ũmwe;

¹¹ gũtirĩ mũndũ ũmenyaga ũndũ,

gũtirĩ mũndũ ũrongoragia Ngai.

¹² Othe nĩmagarũrũkĩte, makooru,
othe hamwe magatuĩka kĩndũ gĩtarĩ bata;

gũtirĩ mũndũ wĩkaga wega,

gũtirĩ o na ũmwe.”

¹³ “Mĩmero yao ihaana ta mbĩrĩra hingũre;

nĩmĩ ciao ciaragia o maheeni.”

“Mĩromo yao yaragia maũndũ marũrũ ta thumu wa ndũra.”

¹⁴ “Tũnua twao tũiyũrĩte irumi na ũrũrũ.”

¹⁵ “Mahanyũkaga na magũrũ magaite thakame;

¹⁶ mwanangĩko na kĩa nĩcio cionanagia kũrĩa magereire,

¹⁷ nayo njĩra ya thayũ matimĩũ.”

¹⁸ “Hatĩrĩ wĩtigĩri Ngai maitho-inĩ mao.”

¹⁹ Na rĩu-rĩ, nĩtũũ atĩ maũndũ marĩa mothe watho uugĩte, merĩtwo andũ arĩa marĩ rungu rwa watho, nĩgeetha kanua o gothe gakirio, nao andũ a thĩ othe matuĩke a gũciirithio nĩ Ngai. ²⁰ Tondũ wa ũguo-rĩ, gũtirĩ mũndũ o na ũ ũngĩtuuo mũthingu maitho-inĩ ma Ngai nĩ ũndũ wa kũrũmia watho; no rĩrĩ, watho nĩguo ũtũmaga andũ mamenye atĩ nĩmehĩtie.

Ũthingu Uumanĩte na Wĩtkio

²¹ No rĩrĩ, rĩu ũthingu uumĩte kũrĩ Ngai nĩũmenyithanĩtio na njĩra iĩngĩ itahutanĩtie na Watho wa Musa, o na gũtuĩka nĩyoimbũrĩtwo o tene nĩ Watho na Anabii. ²² Naguo ũthingu ũyũ nĩ ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai, na ũheagwo arĩa othe metikĩtie na ũndũ wa gwĩtkia Jesũ Kristũ. Gũtirĩ ũhoru wa gũthuurania andũ, ²³ nĩgũkorwo andũ othe nĩmehĩtie na makanyiihĩrwo nĩ riiri wa Ngai, ²⁴ na nĩ ũndũ wa wega wa Ngai magatuuo athingu o ũguo tũhũ, nĩ ũndũ wa ũrĩa maakũũrĩrwo nĩ Kristũ Jesũ. ²⁵ Ngai aamũrutire arĩ igongona rĩa kũhoroheria mehia na ũndũ wa wĩtkio thĩinĩ wa thakame yake. Ngai eekire ũguo nĩgeetha onanie ũthingu wake, tondũ wa ũrĩa mehia ma mbere iyo maarekeirwo andũ matekũherithio, nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria kwa Ngai, ²⁶ nake eekire ũguo nĩgeetha onanie ũthingu wake mahinda-inĩ maya, na kũmenyeke atĩ we nĩ mũthingu, na nĩwe ũtuaga andũ arĩa metikĩtie Jesũ athingu.

²⁷ Gwagĩtuĩka ũguo-rĩ, kwĩraha gũkĩrĩ ha? Nĩ kweherie biũ. Kweheretio nĩ ũndũ wa gĩtũmi kĩrĩkũ? Hihi nĩ ũndũ wa kũrũmia watho? Aca, no nĩ ũndũ wa watho ũrĩa wa wĩtkio. ²⁸ Nĩgũkorwo nĩtũrũmĩtie atĩ mũndũ atuagwo mũthingu na ũndũ wa gwĩtkia no ti ũndũ wa gwathĩkĩra watho. ²⁹ Ngai-rĩ, akĩrĩ o Ngai wa Ayahudi oiki? Githĩ Ngai ti wa andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao? Iĩ, nĩ Ngai wa andũ-a-Ndũrĩrĩ o nao, ³⁰ nĩgũkorwo Ngai no ũmwe, na nĩwe ũrĩituaga andũ arĩa maruaga athingu, na ũndũ wa gwĩtkia, na arĩa mataruaga nao amatuuaga athingu na ũndũ wa gwĩtkia o ro ũguo. ³¹ Rĩu-rĩ, no twagithie ũhoru wa watho kĩene nĩ ũndũ wa ũhoru wa wĩtkio ũcio? Aca, kũroaga gũtuĩka ũguo! Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ watho tũgũkĩongerera hinya.

¹ Iburahĩmu, o ũcio ithe witũ ũhoru-inĩ wa gũciarwo na mwĩrĩ-rĩ, aamenyire atĩa ũhoru ũcio? ² Angĩkorwo, ti-itherũ, Iburahĩmu aatuirwo mũthingu na ũndũ wa ciĩko iria ekaga-rĩ, nĩarĩ na ũndũ wa kwĩrahĩra, no ti mbere ya Ngai. ³ Nĩgũkorwo Maandĩko marĩa matheru moigĩte atĩa? “Iburahĩmu nĩetikirie Ngai, nago ũndũ ũcio ũgĩtũma atuuu mũthingu.”

⁴ Atĩrĩrĩ, hĩndĩ ĩrĩa mũndũ aruta wĩra-rĩ, mũcaara wake ũrĩa aheagwo ndũkoragwo ũrĩ ta kĩheo, no nĩ ta thĩrĩ ararĩhwo. ⁵ No rĩrĩ, mũndũ ũrĩa ũtehokaga maũndũ marĩa ekaga, tĩa o gwĩtikia Ngai ũrĩa ũtuaga andũ arĩa aaganu athingu-rĩ, wĩtikio wa mũndũ ũcio nĩguo atuagĩrwo taarĩ ũthingu. ⁶ Ũguo noguo Daudi oigaga rĩrĩa aaragia ũhoru wa kĩrathimo kĩa mũndũ ũrĩa Ngai atuĩte mũthingu hatarĩ ũhoru wa ciĩko, akoĩga atĩrĩ:

⁷ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa
marekeirwo mahĩtia mao,
namo mehia mao makahumbĩrwo.

⁸ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa
Mwathani atatuaga mwĩhia.”

⁹ Hihi kĩrathimo gĩkĩ no kĩa andũ arĩa maruaga oiki, kana nĩ kĩa o na arĩa mataruaga? Nĩtũkoretwo tũkiuga atĩ wĩtikio wa Iburahĩmu nĩguo watũmire atuuu mũthingu. ¹⁰ No aatuirwo mũthingu arĩ na ũhoru ũrĩkũ? Hihi nĩ thuutha wa kũrũ, kana nĩ mbere ĩyo? Ti thuutha wa kũrũ, no nĩ mbere ĩyo, hĩndĩ ĩrĩa ataaruĩte! ¹¹ Nake agĩcooka akĩamũkĩra rũũrĩ rwa kũrũ, rũrĩ mũhũrĩ wa ũthingu ũrĩa aarĩ nago nĩ ũndũ wa gwĩtikia o na hĩndĩ ĩrĩa ataarĩ mũruu. Nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩka ithe wa arĩa othe metĩkagia o na matarĩ aruu, nĩgeetha o nao matuuagwo athingu. ¹² Na ningĩ nowe ithe wa andũ arĩa maruaga, arĩa matarĩ atĩ no kũrũ maruĩte, no nĩmathiĩaga na mũthĩire wa wĩtikio ũrĩa ithe witũ Iburahĩmu aarĩ nago mbere ya kũrũ.

¹³ Iburahĩmu ndeerĩrwo kĩranĩro atĩ nĩagatuĩka mũgai wa thĩ hamwe na njaro ciake nĩ ũndũ wa gwahtĩkĩra watho, no nĩ ũndũ wa ũthingu ũrĩa uumanaga na wĩtikio. ¹⁴ Nĩgũkorwo kũngĩtuĩka atĩ arĩa matũũragio nĩ watho nĩ agai-rĩ, wĩtikio ndũkĩrĩ kĩene, nakĩo kĩranĩro nĩ gĩa tũhũ, ¹⁵ tondũ watho ũrehaga mang’ũrĩ. Naho harĩa hatarĩ watho hatĩrĩ ũhoru wa kwagarara watho.

¹⁶ Tondũ wa ũguo-rĩ, kĩranĩro kiumanaga na wĩtikio, nĩgeetha wonekage na ũndũ wa wega wa Ngai, na ũtuĩke wa kũheo kũna njaro ciothe cia Iburahĩmu, na to arĩa maaheirwo ũhoru wa watho oiki, no nĩ kũrĩ arĩa othe metĩkĩtie ta ũrĩa Iburahĩmu eetĩkĩtie. Nĩgũkorwo Iburahĩmu nĩwe ithe wa arĩa othe metĩkĩtie. ¹⁷ Ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Nĩngũtuĩte ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ.” We nĩwe ithe witũ maitho-inĩ ma Ngai, o ũcio Iburahĩmu eetĩkĩtie, o we Ngai ũrĩa ũrĩũkagia arĩa makuĩte, na waragia ũhoru wa maũndũ marĩa matarĩ ho ta marĩ ho.

¹⁸ Iburahĩmu nĩagĩire na kĩrĩgĩrĩro o na harĩa hataarĩ kĩndũ gĩa kwĩrĩgĩrĩra na agĩtikia, na nĩ ũndũ ũcio agĩtuĩka ithe wa ndũrĩrĩ nyingĩ, o ta ũrĩa erĩtwo atĩrĩ, “Ũguo nĩguo rũciarũ rwaku rũkaigana.” ¹⁹ Nake o na akĩmenyaga atĩ mwĩrĩ wake watarĩrĩ ta ũrĩ mũkuũ nĩgũkorwo ũkũrũ wake warĩ ta mĩaka igana rĩmwe, na aamenya atĩ nda ya Sara nĩyathĩrĩte hinya wa gũciara-rĩ, ndaigana kũnyihanyĩhĩrwo nĩ wĩtikio. ²⁰ Nowe ndaigana kũgĩa na nganja ũhoru-inĩ wa wĩtikio ũkonĩ kĩranĩro kũ kĩa Ngai, no wĩtikio wake nĩ hinya wongereirwo, nake akĩgooca Ngai, ²¹ tondũ nĩetĩkĩtie biũ atĩ Ngai arĩ na hinya wa kũhingia ũrĩa eraniĩre. ²² ũndũ ũcio ũgĩtũma atuuu mũthingu. ²³ Na rĩrĩ, ciugo icio ciandĩkitwo atĩrĩ “Nĩatuirwo mũthingu” itiandĩkirwo nĩ ũndũ wake wiki, ²⁴ no ciandĩkirwo nĩ ũndũ witũ, ithuĩ arĩa Ngai agaata athingu, o ithuĩ arĩa twĩtikĩtie Ngai ũrĩa wariũkirie Jesũ Mwathani witũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ. ²⁵ We aaneanirwo oragwo nĩ ũndũ wa mehia maitũ, na agĩcooka akĩrĩũkio nĩgeetha tũtuuo athingu.

¹ Nĩ ūndũ ūcio, kuona atĩ nĩtũtuĩtwo andũ athingu nĩ ūndũ wa gwĩtĩkia-rĩ, tũrĩ na thayũ na Ngai nĩ ūndũ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, ² we ūrĩa ūtũmĩte tũgĩe na mweke wa gũkinya wega-inĩ wa Ngai, harĩa tũrũngĩ rĩu nĩ ūndũ wa gwĩtĩkia. Na ithuĩ nĩtũkenaga nĩ ūndũ wa kĩrĩgĩrĩro kĩa tũrĩ nakĩo gĩa gũgaakinyĩra riiri wa Ngai. ³ Na to ūguo wiki, no rĩrĩa tũrĩ mathĩina-inĩ nĩtũkenaga tondũ nĩtũũ atĩ gũthĩnĩka gũtũmaga tũũmĩrĩe; ⁴ nakuo kũũmĩrĩra gũtũmaga tũgĩe na gwĩkindĩra; nakuo gwĩkindĩra gũtũmaga tũgĩe na kĩrĩgĩrĩro. ⁵ Nakĩo kĩrĩgĩrĩro kũu gĩtingĩtũũraga ngoro, tondũ Ngai nĩaitĩrĩe wendani wake ngoro-inĩ ciitũ na ūndũ wa Roho Mũtheru, ūrĩa we aatũheire.

⁶ Nĩ ūndũ-rĩ, o ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩre rĩakinya, o hĩndĩ rĩrĩa tũtaarĩ na hinya, Kristũ nĩakuire nĩ ūndũ wa andũ arĩa matatĩaga Ngai. ⁷ Nĩ hinya mũno mũndũ akue nĩ ūndũ wa mũndũ mũthingu, no hihi kwahoteka kuoneka mũndũ ūngĩkua nĩ ūndũ wa mũndũ mweka. ⁸ No Ngai nĩonanĩtie wendo wake kũrĩ ithuĩ na njĩra ĩno: Atĩ hĩndĩ rĩrĩa twatũire tũrĩ ehia-rĩ, Kristũ nĩatũkuĩrĩe.

⁹ Kuona atĩ rĩu nĩtũtuĩtwo athingu na ūndũ wa thakame yake-rĩ, githĩ tũtigakĩhonokio makĩria kuuma harĩ mang'ũrĩ ma Ngai nĩ ūndũ wake! ¹⁰ Tondũ-rĩ, angĩkorwo hĩndĩ rĩrĩa twarĩ thũ cia Ngai nĩtwaiguithanirio nake na ūndũ wa gĩkuũ kĩa Mũriũ, na tondũ rĩu tũrĩ aiguithanie na Ngai-rĩ, nĩtũrĩkĩragĩrĩra kũhonokio nĩ ūndũ Kristũ arĩ muoyo. ¹¹ Na to ūguo wiki, no o na nĩtũkenagĩra Ngai thĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o ūcio ūtũmĩte tũiguithanio na Ngai.

Gĩkuũ nĩ ūndũ wa Adamu, Muoyo nĩ ūndũ wa Kristũ

¹² Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, o ta ūrĩa kwĩhia kwa mũndũ ūmwe gwatũmire mehia matoonye gũkũ thĩ, nakĩo gĩkuũ gĩgĩtoonya nĩ ūndũ wa mehia, nao andũ othe magĩtuĩka a gũkuaga tondũ nĩmehirie, ¹³ nĩgũkorwo o na watho ūtanaheanwo, mehia maarĩ kuo gũkũ thĩ. No gũtarĩ watho mũndũ ndangĩtuuo mwĩhia. ¹⁴ O na kũrĩ ūguo-rĩ, kuuma hĩndĩ ya Adamu o nginya hĩndĩ ya Musa, gĩkuũ nĩkĩo gĩatũire gĩthamakagĩra andũ, o na arĩa matehĩtie na ūndũ wa kwagarara watho ta ūrĩa Adamu eekĩte, arĩ we mũhano wa ūrĩa warĩ wa gũũka thuutha.

¹⁵ No kĩheo kũu gĩtihaanaine na ihĩtia rĩa kwagarara watho. Tondũ angĩkorwo andũ aingĩ nĩmakuire nĩ ūndũ wa ihĩtia rĩa mũndũ ūmwe-rĩ, wega wa Ngai o na kĩheo kĩa kĩahehirwo nĩ wega wa mũndũ ūcio ūmwe, na nĩwe Jesũ Kristũ-rĩ, nĩcio ciyũrĩrĩe andũ aingĩ mũno makĩria! ¹⁶ O na ningĩ, kĩheo kũu kĩa Ngai gĩtiringaine na maciaro ma mehia ma mũndũ ūcio ūmwe: Tondũ gũtũrwo kwa rĩhĩa rĩu rĩmwe nĩkuo gwatũmire andũ matũrwo ciira, no kĩheo kũu kĩaheanirwo nĩ Ngai o ūguo tũhũ kĩa rutirwo nĩ ūndũ wa mehia maingĩ, nakĩo gĩgĩtũma matuu athingu. ¹⁷ Tondũ-rĩ, angĩkorwo kwĩhia kwa mũndũ ūmwe gwatũmire gĩkuũ gĩthamake nĩ ūndũ wa mũndũ ūcio ūmwe-rĩ, githĩ arĩa maamũkagĩra wega mũingĩ wa Ngai na kĩheo kũu kĩa ūthingu matigũtũura mathamakaga makĩria marĩ muoyo-inĩ nĩ ūndũ wa mũndũ ūmwe, o we Jesũ Kristũ!

¹⁸ Nĩ ūndũ ūcio, o ta ūrĩa kwĩhia riita o rĩmwe gwatũmire andũ othe matũrwo ciira-rĩ, ūguo noguo gĩko kĩmwe kĩa ūthingu gĩatũmire andũ othe matuu athingu nĩguo magĩe na muoyo. ¹⁹ Nĩgũkorwo o ta ūrĩa ūremi wa mũndũ ūmwe watũmire andũ aingĩ matuu ehia-rĩ, ūguo noguo gwathĩka kwa mũndũ ūcio ūmwe gũgũtũma andũ aingĩ matuu athingu.

²⁰ Ūhoro wa watho wongereirwo nĩguo mehia mongerereke. No harĩa mehia mongererekire-rĩ, naguo wega wa Ngai ūkĩongerereka makĩria, ²¹ nĩgeetha o ta ūrĩa mehia maathamakire thĩnĩ wa gĩkuũ-rĩ, o naguo wega wa Ngai ūthamakage nĩ ūndũ wa ūthingu, nĩguo ūtũkinyie muoyo-inĩ wa tene na tene nĩ ūndũ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ.

6

Gũtũũra Muoyo thĩnĩ wa Kristũ

¹ Hakĩrĩ ūguo-rĩ, tũkiuge atĩa? Nĩ tũtũũre o twĩhagia nĩgeetha wega wa Ngai ūingĩhage? ² Hĩ! Kũroaga gũtuĩka ūguo! Ithuĩ-rĩ, nĩtwakuire ūhoro-inĩ wa wĩhia;

twakihota atia gūcooka gūtūūra thīnī wago? ³ Kaĩ inyuĩ mūtooĩ atĩ ithuĩ othe arĩa twabatithirio thīnī wa Kristū Jesū twabatithirio thīnī wa gĩkuũ gĩake? ⁴ Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, twabatithio nīgūthikwo twathikirwo hamwe nake gĩkuũ-inĩ gĩake, nĩgeetha o ta ūrĩa Kristū aariũkirio kuuma kūrĩ arĩa akuũ nĩ hinya wa riiri wa Ithe, o na ithuĩ tūtūũre na mūtūũrĩre mwerũ.

⁵ Angĩkorwo nītũnyiitithanĩtio nake ūguo thīnī wa gĩkuũ gĩake-rĩ, hatirĩ nganja nītũkanyitithanio nake thīnī wa kūrĩũka gwake. ⁶ Nīgũkorwo nītūũĩ atĩ mūdũ witũ wa tene nĩambirwo hamwe nake nĩgeetha mwĩrĩ ūyũ wa mehia weherio, nĩguo tūtikanacooke gūtũũka ngombo cia mehia, ⁷ tondũ mūdũ o wotho ūrĩa ūrĩkĩtie gũkua nĩatigithanĩtio na mehia.

⁸ Na rĩrĩ, angĩkorwo nĩtwakuire hamwe na Kristū-rĩ, nĩtwĩtĩkĩtie atĩ nītũgatũũra muoyo hamwe nake. ⁹ Nīgũkorwo nītūũĩ atĩ tondũ Kristū nĩariũkirio akiuma kūrĩ arĩa akuũ-rĩ, ndarĩ hĩndĩ agaacooka gũkua; gĩkuũ gĩtirĩ na hinya wa kũmwatha rĩngĩ. ¹⁰ Gĩkuũ kĩrĩa aakuire, aakũrĩre ūhoru wa mehia o riita rĩmwe rĩa kũigana; no muoyo ūrĩa atũũragerĩ, atũũraga nĩ ūndũ wa riiri wa Ngai.

¹¹ O na inyuĩ, o ūndũ ūmwe mwĩonagei atĩ nĩmũkuĩte ūhoru-inĩ wa mehia, na atĩ mūtũũraga muoyo mūrĩ ngwatanĩro na Ngai thīnī wa Kristū Jesū. ¹² Tondũ ūcio, mūtikanareke mehia mathamakage thīnī wa mĩrĩ yanyu iyo ikuaga, atĩ nĩguo mwathĩkagĩre merirĩria mooru mayo. ¹³ Nĩngĩ mūtikananeane cĩga cia mĩrĩ yanyu mehia-inĩ, atĩ nĩguo ituĩke ta indo cia kũhũthĩrwo cia kwagana nacio, no nĩ kaba mwĩheanage kūrĩ Ngai, mũhaana ta andũ marutĩtwo gĩkuũ-inĩ makarehwo muoyo-inĩ na mũneanage cĩga icio cia mĩrĩ yanyu kūrĩ we nĩguo ituĩke ta indo cia kũhũthĩrwo na gwĩka maũndũ ma ūthingu. ¹⁴ Mūtĩgatũũke a gwathagwo nĩ mehia, tondũ inyuĩ mūtĩrĩ agũthamakagĩrwo nĩ watho, no mūrĩ agũthamakagĩrwo nĩ wega wa Ngai.

Ngombo cia Ūthingu

¹⁵ Tũkiuge atĩa? Kuona atĩ tūtĩrĩ rungu rwa watho no tũrĩ rungu rwa wega wa Ngai-rĩ, nītūtūũre twĩhagia? Kũroaga gūtũũka ūguo! ¹⁶ Kaĩ inyuĩ mūtooĩ atĩ rĩrĩa mweheana kūrĩ mūdũ nĩguo mūtũũke ngombo mũmwathĩkagĩre-rĩ, inyuĩ mũkĩrĩ o ngombo cia ūcio mwathĩkagĩra: mūrĩ ngombo cia mehia marĩa merekagĩria mūdũ gĩkuũ-inĩ, kana mūrĩ ngombo cia wathĩki ūrĩa ūrehaga ūthingu? ¹⁷ No Ngai arocookerio ngaatho, tondũ o na gūtũũka inyuĩ mwarĩ ngombo cia mehia-rĩ, rĩu nĩmwathĩkĩre na ngoro yotho ūrutani ūrĩa mwhehokeirwo. ¹⁸ Inyuĩ nĩmũrĩkĩtie kuohorwo mũkoima mehia-inĩ, mũgacooka gūtũũka ngombo cia ūthingu.

¹⁹ Ndĩraaria ūhoru ūyũ ngĩũgerekanagia na maũndũ ma andũ tondũ inyuĩ nĩmwagĩte hinya mūtūũrĩre-inĩ wanyu wa ndũire. O ta ūrĩa mwatũire mũneanaga cĩga cianyu cia mĩrĩ ituĩke ngombo kūrĩ maũndũ marĩa matarĩ ma ūtheru o na ma waganu ūrĩa ūtũire wongererekaga-rĩ, rĩu kĩneanei cĩga cianyu ituĩke ngombo cia ūthingu nĩguo mũgaatuĩka andũ atheru. ²⁰ Rĩrĩa mwarĩ ngombo cia mehia-rĩ, mūtĩathagwo nĩ ūthingu. ²¹ Hĩndĩ iyo muonaga uumithio ūrĩkũ kuuma kūrĩ maũndũ marĩa matũmaga rĩu mũconoke? Maũndũ macio marigĩrĩrio-inĩ marehaga gĩkuũ! ²² No rĩu tondũ nĩmwohoretwo mũkoima mehia-inĩ na mũgatũũka ngombo cia Ngai-rĩ, uumithio ūrĩa muonaga ūmwerekagĩria ūtheru-inĩ, na maciaro maguo nĩ muoyo wa tene na tene. ²³ Nīgũkorwo mũcaara wa mehia nĩ gĩkuũ, no kĩheo kĩrĩa Ngai aheanaga nĩ muoyo wa tene na tene thīnī wa Kristū Jesū Mwathani witũ.

7

Ngerekano ya Ūhiki

¹ Atĩrĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ (nīgũkorwo ndĩraaria na inyuĩ mūrĩ andũ arĩa mooĩ watho), kaĩ mūtooĩ atĩ watho wathaga mūdũ o rĩrĩa arĩ muoyo? ² Nĩ ūndũ mūtũmia ūrĩ na mũthuuri aikaraga ohanĩtio na mũthuuriwe nĩ watho ihinda rĩrĩa rĩotho mũthuuriwe arĩ muoyo; no mũthuuriwe angĩkua-rĩ, mūtũmia ūcio ti muohe nĩ watho

ũcio wa ũhiki. ³ Tondũ mūtumia ũcio angĩhikĩra mündũ ũngĩ rĩrĩa mũthuuriwe arĩ muoyo, atuĩkaga mũtharia. No mũthuuriwe angĩkua, mūtumia ũcio ti muohe nĩ watho ũcio, na ndangĩtuĩka gĩtharia o na angĩhikio nĩ mündũ ũngĩ.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a lthe witũ, o na inyuĩ nĩmwakuire ũhoro-inĩ wa watho nĩ ũndũ wa mwĩrĩ wa Kristũ, nĩguo mĩtuĩke a mündũ ũngĩ, o we ũrĩa wariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩgeetha tũciaragĩre Ngai maciaro. ⁵ Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩrĩa twathagwo nĩ mwĩrĩ ũyũ wa mehia-rĩ, merirĩria ma mehia marĩa maarahũragwo nĩ watho nĩmarutaga wĩra thĩinĩ wa mĩrĩ iitũ, magaciaragĩra gĩkuũ maciaro. ⁶ No rĩu, nĩtuohoretwo tũkoima watho-inĩ, tondũ nĩtũkuĩte ũhoro-inĩ ũrĩa watuohete nĩgeetha tũtungatage na mūtungatĩre mwerũ wa Roho, no ti mūtungatĩre ũrĩa mũkũrũ wa watho ũrĩa mwandĩke.

Kũgiana na Wĩhia

⁷ Rĩu rĩ, tũkiuge atĩa? Watho ũkĩrĩ wĩhia? Aca ti ũguo! Ti-itherũ tiga nĩ ũndũ wa watho ndingĩamenyire wĩhia nĩ kĩĩ. Nĩgũkorwo ndingĩamenyire ũhoro wa gũcumĩkĩra korwo watho ndwoigĩte, “Ndũkanacumĩkĩre kĩndũ kĩene.” ⁸ No wĩhia, tondũ wa kuona kamweke karĩa kaaheanĩtwo nĩ rĩathani rĩu, ũgĩtũma ngĩe na merirĩria ma mĩthemba yothē thĩinĩ wakwa. Nĩgũkorwo hatarĩ watho, wĩhia nĩ mũkuũ. ⁹ Kũrĩ hĩndĩ nĩ ndaarĩ muoyo itanamenya watho; no hĩndĩ ĩrĩa rĩathani rĩokire, wĩhia ũkĩgĩa muoyo na nĩ ngĩkua. ¹⁰ Ngĩmenya atĩ rĩathani o rĩu rĩarĩ rĩa gũtũma mündũ atũũre muoyo-rĩ, norĩo rĩarehire gĩkuũ. ¹¹ Nĩgũkorwo rĩrĩa wĩhia wonire kamweke karĩa kaaheanĩtwo nĩ rĩathani rĩu-rĩ, nĩ kũũheenia waheenirie, na ũkĩnjũraga narĩo. ¹² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, watho nĩ mũtheru, o na rĩathani no rĩtheru, na nĩ rĩa kĩhooito na nĩ rĩega.

¹³ Kaĩ ũndũ ũcio mwega ũgĩcookete gũtuĩka gĩkuũ harĩ nĩ? Gũtikanatuĩke ũguo! No nĩgeetha wĩhia ũkũũrĩkane atĩ nĩ wĩhia, nĩwarehire gĩkuũ thĩinĩ wakwa na ũndũ wa kũhũthĩra ũndũ ũcio mwega, nĩguo wĩhia ũtuĩke wĩhia kũna.

¹⁴ Nĩtũũ atĩ watho uumanĩte na Roho; no nĩ ndĩ mündũ ũrĩ na mwĩrĩ wendetio agatuĩka ngombo ya wĩhia. ¹⁵ Ndimenyaga maũndũ marĩa njĩkaga. Nĩgũkorwo ũrĩa nyendaga gwĩka tiguu njĩkaga, no ũndũ ũrĩa thũire nĩguo njĩkaga. ¹⁶ O na ingĩtuĩka njĩkaga ũrĩa itekwenda gwĩka-rĩ, nĩnjĩtikĩrite atĩ watho nĩ mwega. ¹⁷ Tondũ ũcio nĩngũũranĩte atĩ ti nĩ mwene njĩkaga maũndũ macio, no nĩ wĩhia ũrĩa ũtũũraga thĩinĩ wakwa wĩkaga ũguo. ¹⁸ Nĩnjũũ atĩ gũtirĩ ũndũ mwega ũtũũraga thĩinĩ wakwa, ũguo nĩ kuuga thĩinĩ wa mwĩrĩ ũyũ wakwa wĩhagia. Nĩgũkorwo nĩndĩriragĩria gwĩka wega, no hinya wa gwĩka ũguo nĩguo itarĩ. ¹⁹ Nĩgũkorwo wega ũrĩa nyendaga gwĩka tiguu njĩkaga, no ũũru ũrĩa itendaga gwĩka nĩguo thĩiaga na mbere gwĩka. ²⁰ Na rĩrĩ, ingĩkorwo nĩnjĩkaga ũrĩa itekwenda gwĩka-rĩ, ti nĩ mwene njĩkaga maũndũ macio, no nĩ wĩhia ũrĩa ũtũũraga thĩinĩ wakwa wĩkaga ũguo.

²¹ ũndũ ũyũ nĩũtũmaga nyone atĩ watho ũyũ nĩguo ũrutaga wĩra thĩinĩ wakwa: Rĩrĩa ngwenda gwĩka wega-rĩ, ũũru ũkoragwo o hamwe na nĩ. ²² Nĩgũkorwo ngoro-inĩ yakwa thĩinĩ, nĩngenagĩra watho wa Ngai; ²³ no nĩnyonaga watho ũngĩ ũkĩruta wĩra thĩinĩ wa cĩĩga cia mwĩrĩ wakwa, ũkarehaga mbaara, na ũkarũaga na watho wa meciiria makwa, na ũkandua mündũ muohe nĩ watho wa wĩhia ũrĩa ũrutaga wĩra thĩinĩ wa cĩĩga ciakwa. ²⁴ Kaĩ nĩ ndĩkĩrĩ mündũ mũthĩinĩku-ĩ! Nũũ ũkũũhonokia harĩ mwĩrĩ ũyũ wa gĩkuũ? ²⁵ Nĩndacookeria Ngai ngaatho nĩ ũndũ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ!

Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ mwene thĩinĩ wa meciiria makwa ndĩ ngombo ya watho wa Ngai, no ha ũhoro wa mwĩrĩ ũyũ wa wĩhia, nĩ ndĩ ngombo ya watho wa wĩhia.

8

Muoyo thĩinĩ wa Roho

¹ Nĩ ũndũ wa maũndũ macio-rĩ, andũ arĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ o ti a kũherithio, ² tondũ nĩ kũgerera harĩ Jesũ Kristũ watho wa Roho ũrĩa ũheaga muoyo wanjohorire kuuma kũrĩ wĩhia na gĩkuũ. ³ Nĩgũkorwo ũndũ ũrĩa watho wa Musa ũtangĩahotire gwĩka nĩ ũndũ wa kwagithio hinya nĩ mwĩrĩ ũyũ wĩhagia-rĩ, Ngai nĩekire ũndũ ũcio na ũndũ

wa gūtūma Mūriū wake mwene arī na mwīrī ūhaanaine na mwīrī ūyū wīhagia, nīgeetha atuīke igongona rīa kūhoroheria mehia. Na nī ūndū ūcio agītūira wīhia ūrīa warī thīinī wa mūdū ūrīa wīhagia ciira, ⁴ nīgeetha maūdū ma ūthingu marīa mathanītwo nī watho mahingio thīinī witū, ithuī arīa tūtātūūruga kūringana na mwīrī ūyū wīhagia, no tūtūūruga kūringana na Roho.

⁵ Andū arīa matūūruga kūringana na mwīrī ūyū wīhagia meciiragia o maūdū marīa mwīrī ūcio wendaga; no arīa matūūruga kūringana na Roho meciiragia o maūdū marīa mendagwo nī Roho. ⁶ Meciiria ma mūdū mwīhia marehaga gīkuū, no meciiria marīa maathagwo nī Roho marehaga muoyo na thayū; ⁷ meciiria marīa mehagia marī ūthū na Ngai. Meciiria macio matiathīkagīra watho wa Ngai, o na matingīhota gwīka ūguo. ⁸ Andū arīa maathagwo nī mwīrī ūyū wīhagia matingīhota gūkenia Ngai.

⁹ No rīrī, inyuī mūtiathagwo nī mwīrī ūyū wīhagia, no mwathagwo nī Roho, angīkorwo Roho wa Ngai atūūruga thīinī wanyu. No rīrī, mūdū o wothē ūtarī na Roho wa Kristū-rī, ūcio ti wa Kristū. ¹⁰ No angīkorwo Kristū arī thīinī wanyu-rī, mīrī yanyu nīmīkuū nī ūndū wa mehia, no maroho manyu marī muoyo nī ūndū wa ūthingu. ¹¹ Na ningī angīkorwo Roho wa Ngai ūrīa wariūkirie Jesū kuuma kūrī arīa akuū atūūruga thīinī wanyu-rī, o we ūcio wariūkirie Kristū kuuma kūrī arīa akuū nīagatūma mīrī ūyū yanyu ūkuaga īgie na muoyo nī ūndū wa Roho wake, ūcio ūtūūruga thīinī wanyu.

¹² Nī ūndū ūcio, ariū na aarī a Ithe witū, ithuī tūrī na thīirī, no ti thīirī kūrī mwīrī ūyū wīhagia, atī nīguo tūtūūruga kūringana na ūrīa wendaga. ¹³ Nīgūkorwo mūngītūūra kūringana na ūrīa mwīrī ūyū wīhagia wendaga-rī, nīmūgakua, no mūngītūūra ciiko icio njūru cia mwīrī na hinya wa Roho-rī, nīmūgatūūra muoyo, ¹⁴ tondū andū arīa othe matongoragio nī Roho wa Ngai acio nīo ciana cia Ngai. ¹⁵ Nīgūkorwo mūtiaheirwo roho wa kūmūtua ngombo rīngī nīguo mwītīgagīre, no mwaheirwo Roho wa kūmūtua ciana ciake cia kwīrererwo. Na nīguo ūtūmaga twanīrīre tūkoiga atīrī, “Abba, Baba.” ¹⁶ Roho Mūtheru we mwene nīwe mūira hamwe na maroho maitū atī ithuī tūrī ciana cia Ngai. ¹⁷ Rīu-rī, angīkorwo tūrī ciana ciake-rī, tūkīrī agai, tūgatuīka o agai a kūgaya Ngai, na agai hamwe na Kristū, angīkorwo ti-itherū nītūgwatanagīra nake mīnyamaro yake nīguo tūkaahota kūgwatanīra riiri wake o nāguo.

Riiri ūrīa Ūgooka

¹⁸ Nguona atī mīnyamaro īrīa tūrī nayo rīu ndīngīringithanio na riiri ūrīa tūkaaguūrīrio. ¹⁹ Indo iria ciombirwo itūūruga cieteraire kūguūranīrio gwa ciana cia Ngai irī na gūthethūka kūnene. ²⁰ Nīgūkorwo ciūmbe icio ciathīrīrio itūūre itarī kiene na ti ūndū wa gwīthuurīra cio nyene, no nī ūndū wa kwenda kwa ūrīa waciathīrīrie itūūre irī na kīrīgīrīro, ²¹ atī ciūmbe cio nyene nīgakūūrwo kuuma ūkombo-inī wa kūbutha, ikinye wīyathi-inī wa riiri wa ciana cia Ngai.

²² Nītūū atī nginyagia rīu ciūmbe icio ciothe itūūre icaayaga irī na ruo ta rwa mūdū-wa-nja akīheo mwana. ²³ Na to indo icio icaayaga, no o na ithuī arīa tūrī na maciaro ma mbere ma Roho, nītūcaayaga ngoro-inī ciitū thīinī, twetereire hīndī ikinye ya gūtūuo ciana cia Ngai, na nīkuo gūkūūrwo kwa mīrī iitū kuuma ūkombo-inī. ²⁴ Nīgūkorwo twahonokirio nī ūndū wa kīrīgīrīro kīu. No rīrī, kwīrīgīrīra kīndū kīoneku-rī, kīu ti kīrīgīrīro kūrī. Nūū wīrīgagīrīra kīrīa arī nakīo? ²⁵ No rīrī, tūngīkorwo twīrīgīrīre kīrīa tūtārī nakīo-rī, tūgīetagīrīra o tūkīrīrīrie.

²⁶ O ūndū ūmwe, Roho nake nīatūteithagia nī ūndū wa ūrīa tūtārī hinya. Ithuī tūtūū kīrīa twagīrīrwo nīkūhooya, no Roho we mwene nīatūthaithanagīrīra arī na mūcaayo ūtangīgweteka na ciugo. ²⁷ Nake Ngai ūrīa ūthuthuuragia ngoro ciitū nīoi meciiria ma Roho, tondū Roho nīwe ūthaithanagīrīra andū arīa aamūre kūringana na ūrīa Ngai endete.

Andū a Ngai Nīatoorania

²⁸ Ningī nītūū atī harī andū arīa mendete Ngai, o arīa metītwo nīwe kūringana na ūrīa aathugundīte-rī, maūdū mothe mateithanagia hamwe mamarehere kīrathimo.

²⁹ Nĩgũkorwo acio Ngai aamenyete o tene-rĩ, nĩo aathĩrĩrie matũke a kũhaanania na mũhianĩre wa Mũrũwe, nĩguo atuĩke irigithathi harĩ andũ aingĩ a Ithe ũmwe. ³⁰ Nao acio aathĩrĩrie o mbere, nĩo eetire; nao acio eetire, nĩo aatũire athingu; nao acio aatũire athingu, nĩo aahumbire riiri.

³¹ Tũkiuge atĩa ũhoru ũkonĩ maũndũ macio? Angĩkorwo Ngai arĩ mwena witũ-rĩ, nũũ ũngĩkĩhota gũtũtuma ũthũ? ³² Ūcio ũtaigana gũcaĩra Mũriũ wake mwene, no akĩmũneana nĩ ũndũ witũ ithuothe, na rĩrĩ, agĩtũheete ũcio-rĩ, angĩkĩrega atĩa gũtũtaanahĩra na indo iria ingĩ ciothe? ³³ Nũũ ũngĩona ũndũ wa gũthitangĩra andũ arĩa Ngai ethuurĩre? Nĩ Ngai ũmatũite atĩ matĩrĩ na mahĩtia. ³⁴ Nũũ ũngĩhota kũmatua ehia? Gũtirĩ! Kristũ Jesũ, o we ũrĩa wakuire, na akĩrĩũka akiuma kũrĩ arĩa akuũ, nĩwe ũikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai agĩtũthaithanĩrĩra. ³⁵ Nũũ ũngĩtũtigithania na wendani wa Kristũ? Anga nĩ kuona thĩĩna, kana kwĩhĩrwo nĩ ruo, kana nĩkũnyariirwo, kana ng'aragu, kana kwaga nguo, kana ũgwati, o na kana rũhiũ rwa njora? ³⁶ O ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Tũtindaga tũkĩũragwo o mũthenya wothe nĩ ũndũ waku;

tũtuuagwo ta ng'ondũ cia gũthĩnjwo.”

³⁷ No rĩrĩ, o na tũkĩonaga maũndũ macio mothe-rĩ, ithuĩ tũrĩ makĩria ma atooria nĩ ũndũ wa ũcio watwendire. ³⁸ Nĩgũkorwo nĩndĩkĩtie kũmenya kũna atĩ o na kũngĩtuĩka nĩ ũhoru wa gũkua kana gũtũũra muoyo, o na kana araiika kana ndaimono, o na kana ũhoru wa mahinda maya kana marĩa magooka, o na kana maahinya o na marĩkũ, ³⁹ o na kana ũraihi wa na igũrũ kana ũriku, o na kana kĩndũ kĩngĩ o gĩothe kĩa iria ciombirwo: gũtirĩ o na kĩmwe kĩngĩhota gũtũtigithania na wendani wa Ngai, ũcio ũrĩ thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ, Mwathani witũ.

9

Ngai Gũthuura Andũ a Isiraeli

¹ Nĩ ngwaria ũhoru-wa-ma ndĩ thĩĩnĩ wa Kristũ, ti maheeni ndĩraaria, o nayo thamiri yakwa nĩyo mũira wakwa thĩĩnĩ wa Roho Mũtheru, ² atĩ ndĩ na kĩa kĩnene na ruo rwa ngoro rũtarathira. ³ Nĩgũkorwo ingĩendire nĩ mwene nyiitwo nĩ kĩrũmi na nyingatwo ndigithanio na Kristũ handũ-inĩ ha ariũ na aarĩ a Ithe witũ acio a rũrĩrĩ rwitũ kũmbe, ⁴ nĩo andũ a Isiraeli. O nĩo Ngai aatũire ciana ciake; na nĩo maikaraga na riiri wake, na no-o matũitwo andũ a kĩrĩkanĩro, na a kwamũkĩra watho, na a kũhooyaga hekarũ-inĩ, o na ningĩ nĩo merĩirwo ciĩranĩro. ⁵ Ningĩ maithe maitũ marĩa ma tene maarĩ a kĩruka kũu, nake Kristũ aarĩ wa rũciaro rwao ha ũhoru wa mwĩrĩ, o we Ngai ũrĩa wathaga maũndũ mothe, ũrĩa ũgoocagwo nginya tenel! Amen.

⁶ Ūguo ti kuuga atĩ kiugo kĩa Ngai nĩkĩagĩte kũhinga. Nĩgũkorwo ti andũ othe arĩa maciarĩirwo Isiraeli marĩ andũ a Ngai a ma. ⁷ O na ningĩ ti othe ciana cia Iburahĩmu, o na gũtuĩka nĩ a rũciaro rwake. No rĩrĩ, eerirwo atĩrĩ, “Rũciaro rũrĩa rũgeetanio nawe rũkoima harĩ Isaaka.” ⁸ Ūguo nĩ ta kuuga atĩrĩ, ti ciana iria iciarĩtwo na njĩra ya ndũire ingĩtuĩka ciana cia Ngai, no nĩ ciana cia kĩĩranĩro ituuagwo cia mbeũ ya Iburahĩmu. ⁹ Nĩgũkorwo kĩĩranĩro kĩoigĩte atĩrĩ: “Ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩakinya nĩngacooka, nake Sara nĩakagĩ kaana ga kahĩ.”

¹⁰ Na to ũguo wiki, o nacio ciana cia Rebeka ciarĩ cia ithe o ũmwe, na nĩwe ithe witũ Isaaka. ¹¹ No rĩrĩ, ciana icio cia mahatha itanaciarwo, o na itekĩte ũndũ o na ũrĩkũ mwega kana mũũru, nĩguo mũbango ũrĩa Ngai aathugundĩte wa gwĩthuurĩra andũ ũhinge: ¹² ti na ũndũ wa ciĩko iria mekĩte, no nĩ ũndũ wa wendi wa ũcio wĩtanaga, nĩerire Rebeka atĩrĩ, “Ūrĩa mũkũrũ nĩagatungatĩra ũrĩa mũnini.” ¹³ O ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Nĩndendire Jakubu, no ngĩrega Esaũ.”

¹⁴ Tũkiuge atĩa nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio? Ngai no atuanĩre ũndũ ũtarĩ wa kĩhooto? Kũroaga gũtuĩka ũguo! ¹⁵ Nĩgũkorwo erire Musa atĩrĩ, “Nĩndĩguagĩra tha ũrĩa ndenda kũiguĩra tha, na ngacaĩra ũrĩa ndenda gũcaĩra.”

¹⁶ Tondū ūcio-rĩ, ūndū ūcio nduonekaga nĩ ūndū wa wendi wa mūdū, kana nĩ ūndū wa kīyo gĩake, no nĩ ūndū wa tha cia Ngai. ¹⁷ Nĩgũkorwo Maandĩko-inĩ Firaũni erĩtwo atĩrĩ: “Ndagūtũũgĩririe nĩ ūndū wa gītũmi gĩkĩ kiũmbe, nĩguo nyonanie hinya wakwa thĩinĩ waku, na nĩguo rĩitwa rĩakwa rĩhunjio thĩ yothe.” ¹⁸ Nĩ ūndū ūcio Ngai aiguagĩra tha mūdū ūrĩa enda kũiguĩra tha, na akoomia ngoro ya ūrĩa enda kũũmia.

¹⁹ Ūmwe wanyu ahota kũnjũũria atĩrĩ: “Ngai atũire atũtuagĩra mahĩtia nĩkĩ? Tondū nũũ ūngĩkĩhota kũregana na ūrĩa Ngai ekwenda?” ²⁰ No wee-rĩ, ūkĩrĩ ū mūdū ūyũ nĩguo ūcookanĩrie na Ngai? “Kĩndū kĩrĩa kĩombirwo-rĩ, no kĩũrie ūcio wakĩũmbire, ‘Wanyũmbire ūũ nĩkĩ?’” ²¹ Githĩ mũũmbi wa nyũngũ ndarĩ na kĩhoto gĩa kũhũthĩra rĩũmba o ūrĩa angĩenda; kĩenyũ kĩmwe kĩa rĩũmba rĩu athondeke indo imwe cia kũhũthĩrwo na njĩra ya gũtĩka na ingĩ nĩ ūndū wa mahũthĩro ma ndũire?

²² Ī kũngĩkorwo Ngai, tondū nĩathuurĩte kuonania mang’ũrĩ make na kũmenyithania hinya wake, nĩakĩrĩrĩrie mũno arĩ na wetereri mũnene andũ arĩa mahaana to indo icio cia kũrakarĩrwo, o icio ciahhaarĩrio kwanangwo? ²³ Ī kũngĩkorwo ekaga ūguo nĩgeetha atũme ūingĩ wa riiri wake ūmenyeke nĩ arĩa mahaana ta indo iria akaiguĩra tha, arĩa aahaarĩrie o mbere matuĩke a kũgaya riiri ūcio, ²⁴ na nĩo ithuĩ, ithuĩ arĩa eetire, na to arĩa moimĩte kũrĩ Ayahudi, no nĩ kuuma o na kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ? ²⁵ O ta ūrĩa oigĩte Ibuku-inĩ rĩa Hosea, atĩrĩ:

“Andũ arĩa matarĩ akwa nĩo ngeeta ‘andũ akwa’;
nake mūdū-wa-nja ūcio ūtarĩ mwende nĩwe ngeeta ‘mwendwa wakwa.’”

²⁶ na ningĩ,

“Nĩgũgatuĩka atĩ, o handũ harĩa meerĩrwo atĩrĩ,
‘Inyuĩ mũtirĩ andũ akwa,’

no ho mageetĩrwo ‘ariũ a Ngai ūrĩa ūrĩ muoyo’.”

²⁷ Naguo ūhoru ūkonĩ Isiraeli, Isaia nĩanĩrĩre, akiuga atĩrĩ:

“O na gũtuĩka andũ a Isiraeli maigana ta mũthanga wa iria-inĩ-rĩ,
no matigari mao makaahonoka.

²⁸ Nĩgũkorwo Mwathani nĩagatuĩra
andũ a gũkũ thĩ ciira o narua, na aũkinyie mũthia.”

²⁹ Na o ta ūrĩa Isaia oigĩte o mbere ūndū ūcio ūtanakinya, atĩrĩ:

“Tiga Mwathani Mwene-Hinya-Wothe
aatũtigĩrie njiaro-rĩ,
ithuĩ tũngĩatuĩkire ta Sodomu,
na tũhaane o ta Gomora.”

Isiraeli kwaga Gwĩtĩkia

³⁰ Tũkiuge atĩa ha ūhoru ūcio? Atĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, arĩa mataathingatire ūthingu, nĩmagĩre naguo, ūthingu ūrĩa ūgĩagwo naguo na ūndū wa gwĩtĩkia; ³¹ no atĩ andũ a Isiraeli, arĩa maathingatire watho wa ūthingu-rĩ, matiigana kũgĩa na watho ūcio. ³² Maagire kũgĩa naguo nĩkĩ? Tondū matiaũthiingatire na njĩra ya wĩtikio, no maũcaririe na njĩra ya gwĩka maũndũ. O nao nĩmahĩngĩrwo nĩ “ihiga rĩrĩa rĩhĩnganaga”. ³³ O ta ūrĩa kwandĩkĩtwo:

“Atĩrĩrĩ, kũu Zayuni nĩnjigĩte ihiga rĩrĩa rĩtũmaga andũ mahĩngwo,
na ngaiga rwaro rwa ihiga rũrĩa rũtũmaga magũe,
nake mūdū ūrĩa ūmwĩhokete ndarĩ hĩndĩ agaaconorithio.”

10

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ūndū ūrĩa ngoro yakwa yendete mũno na ūrĩa hooyaga Ngai nĩ ūndū wa andũ a Isiraeli nĩ atĩ mahonokio. ² Nĩgũkorwo nĩ ndĩ mũira wao atĩ nĩ marĩ kĩyo ūhoru-inĩ wa Ngai, no kĩyo kũ kĩa gĩkaaga ūmenyi. ³ Na tondū matiigana kũmenya

ũthingu ũria uumaga kũrĩ Ngai no nĩ kũgeria maageririe kwĩhaandĩra ũthingu wao ene-rĩ, matiigana kwĩnyiihĩria ũthingu wa Ngai. ⁴ Nake Kristũ nĩwe wakinyirie ũhoru wa watho mũthia nĩgeetha kũgĩ na ũthingu kũrĩ mũndũ o wotho ũria wĩtĩkĩtie.

⁵ Musa aataariirie ũhoru wa ũthingu ũria uumanaga na watho na njĩra ĩno: “Mũndũ ũria wĩkaga maũndũ macio arĩtũũragio muoyo nĩmo.” ⁶ No rĩrĩ, ũthingu ũria uumanaga na gwĩtĩkia uugaga atĩrĩ: “Ndũkaneyũrie na ngoro atĩrĩ, ‘Nũũ ũkwambata akinye igũrũ?’” (ũguo nĩ kuuga, agĩire Kristũ amũrehe gũkũ thĩ) ⁷ “o na ndũkeyũrie, ‘Nũũ ũkaaharũrũka irima rĩria rĩtarĩ gĩturi?’” (ũguo nĩ kuuga, ambatie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ). ⁸ No ũhoru ũcio uugaga atĩa? Uugaga atĩrĩ, “Ũhoru ũrĩ o hakuhĩ nawe; ũrĩ o kanua-inĩ gaku, na ngoro-inĩ yaku,” naguo ũhoru ũcio nĩguo ũhoru wa wĩtĩkio ũria tumbũraga: ⁹ Atĩ ũngiumbũra na kanua gaku atĩ, “Jesũ nĩ Mwathani,” o na gwĩtĩkia wĩtĩkie na ngoro yaku atĩ Ngai nĩamũriũkirie oime kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, no ũhonoke. ¹⁰ Nĩgũkorwo mũndũ etikagia na ngoro yake, agatuuu mũthingu, na akoimbũra na kanua gake, agakĩhonokio. ¹¹ Tondũ Maandĩko moigĩte atĩrĩ, “Ũria wotho ũmwĩhokaga ndarĩ hĩndĩ agaakonothio.” ¹² Nĩgũkorwo gũtirĩ ngũũrani gatagatĩ ka Mũyahudi na mũndũ-wa-Ndũrĩrĩ: tondũ Mwathani o ũcio nĩwe Mwathani wa andũ othe, na nĩarathimaga mũno arĩa othe mamũkayagĩra; ¹³ nĩgũkorwo nĩ kwandĩke atĩrĩ, “Mũndũ wotho ũria ũgaakaĩra rĩitwa rĩa Mwathani nĩakahonoka.”

¹⁴ No rĩrĩ, mangĩmũkaĩra atĩa matamwĩtĩkĩtie? Na mangĩmwĩtĩkia atĩa matarĩ maigua ũhoru wake? Na mangĩkĩigua atĩa matarĩ na mũndũ wa kũmahunjĩria? ¹⁵ Ningĩ andũ mangĩhota atĩa kũhunja ũhoru matarĩ atũme? O ta ũria kwandĩkitwo atĩrĩ, “Kaĩ magũrũ ma andũ arĩa mahunja ũhoru-ũria-Mwega nĩmagĩĩre-ĩ!”

¹⁶ No rĩrĩ, ti andũ othe Isiraeli meetĩkĩrĩre ũhoru-ũria-Mwega. Nĩgũkorwo Isaia oririe atĩrĩ, “Mwathani, nũũ wĩtĩkĩtie ũhoru witũ?” ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, gwĩtĩkia kuumanaga na kũigua ũhoru, naguo ũhoru ũiguagwo na ũndũ wa kiugo gĩa Kristũ. ¹⁸ No ngũũria atĩrĩ: Matirĩ maigua ũhoru? Hatirĩ nganja nĩmaiguĩte, tondũ Maandĩko mekuuga atĩrĩ: “Mũgambo wao nĩwahunjire thĩ yotho,

nacio ciugo ciao igĩkinya ituri-inĩ ciothe cia thĩ.”

¹⁹ Na ningĩ ngũũria atĩrĩ: Andũ a Isiraeli matiigana kũmenya ũguo? Atĩrĩ, Musa o mbere oigire atĩrĩ,

“Nĩngatũma mũigwe ũiru nĩ ũndũ wa rũrĩrĩ hatarĩ;

nĩngatũma mũrakare nĩ ũndũ wa rũrĩrĩ rũtarĩ na ũmenyo!”

²⁰ Nake Isaia akiuga omĩriirie mũno atĩrĩ,

“Andũ arĩa mataanjaragia nĩ maanyonire;

ndeeguĩrĩrie arĩa mataanjũũragĩrĩa.”

²¹ No ha ũhoru ũkonĩ Isiraeli akoiga atĩrĩ,

“Mũthenya wotho ndindaga ndambũrũkĩtie moko makwa

kũrĩ andũ aremi, na a ngarari.”

11

Matigari ma Isiraeli

¹ Ningĩ ngũũria atĩrĩ: Ngai nĩkũrega aaregire andũ ake? Kũroaga gũtuĩka ũguo! Nĩ mwene ndĩ Mũisiraeli, wa rũciaro rwa Iburahĩmu, na wa mũhĩrĩga wa Benjamini.

² Ngai ndaigana kũrega andũ ake arĩa aamenyete o mbere. Kaĩ mũtooĩ ũria Maandĩko moigĩte harĩa handĩkitwo ũhoru wa Elija, ũria aathathire Ngai nĩ ũndũ wa andũ a Isiraeli, akiuga atĩrĩ: ³ “Mwathani, nĩmoragĩte anabii aku na nĩmatharĩtie igongona ciaku; no nĩ nyiki ndigarĩte, nao nĩkũnjaria maranjaria manjũrage”? ⁴ Ngai aamũcookeirie atĩrĩ, “Nĩndĩtigĩirie andũ ngiri mũgwanja arĩa matarĩ maaturĩria Baali ndu.” ⁵ Nĩ ũndũ ũcio, o na hĩndĩ ĩno tũrĩ, nĩ kũrĩ na matigari marĩa Ngai ethuurĩre nĩ ũndũ wa wega wake. ⁶ Na angĩkorwo Ngai aamathuurire nĩ ũndũ wa wega wake-rĩ, gũtingĩgĩtuĩka atĩ maathuurirwo nĩ ũndũ wa ciiko ciao; korwo nĩ ũguo-rĩ, wega wa Ngai ndũngĩgĩtuĩka nĩ wega rĩngĩ.

⁷ Rīu tūkiuge atīa? Nī atīrī, ūndū ūrīa andū a Isiraeli maatūire macaragia na kīyo kīnene matiawonire, no andū arīa athuure-rī, nīmawonire. Acio angī nao nīmoomirio ngoro, ⁸ o ta ūrīa kwandīkitwo atīrī:

“Ngai nīamaheire roho ta wa andū magonetio nī toro,
akīmahe maitho matekuona,
na matū matekūigua,
o nginya ūmūthī ūyū.”

⁹ Nake Daudi ekuuga atīrī:

“Metha yao ya kūrīra īrotuika mūtego, na kīndū gīa kūmagwatia,
o na ītuīke ya kūmahīnga, na irīhi rīa ūūru wao.

¹⁰ Maitho mao marogīa nduma, matige gūcooka kuona,
na mathiige mainamīrīre nginya tene.”

Honge cia Gūciarithanio

¹¹ Ningī ngūūria atīrī: Ayahudi nīkūhīngwo maahīngirwo makīgūa ūndū matangīūkīra? Kūroaga gūtuika ūguo! Aca ti guo o na atīa! Ūrīa kūrī nī atī, tondū wa mehia mao, ūhonokio nīūkinyīire andū-a-Ndūrīrī nīgeetha andū a Isiraeli maigue ūiru. ¹² No angīkorwo ūremi wao nīūtūikīte ūtonga kūrī kīrīndī gīa thī, nayo hathara yao īgatuika ūtonga kūrī andū-a-Ndūrīrī-rī, githī kūiyūrīrīrwo kwao gūtingīkīrehe ūtonga mūingī makīria!

¹³ Rīu-rī, nī inyuī andū-a-Ndūrīrī ndīraarīria. Tondū ndī mūtūmwo ūtūmītwo kūrī andū-a-Ndūrīrī-rī, ūtungata ūcio wakwa nīndīwīkīrīre mūno, ¹⁴ ngīgeragīria kana hihi ndahota kwarahūra andū a rūruka rwakwa kīūmbe maigue ūiru, na ndūme amwe ao mahonokio. ¹⁵ Tondū angīkorwo kūregwo kwao nīkuo gwa gūtūma kīrīndī gīa thī kīguithanio na Ngai-rī, ī gwītīkīrwo kwao kūngīkīrehe kī, tīga o kūrīūka kuuma kūrī arīa akuū? ¹⁶ Angīkorwo kīenyū gīa kīmere kīrīa kīrutīrwo Ngai kīrī maciaro ma mbere nī gītheru-rī, o nakīo kīmere gīothe no gītheru; angīkorwo mūrī nī mūtheru-rī, o nacio honge no theru.

¹⁷ Angīkorwo honge imwe cia mūtamaiyū wa mūgūnda nīciakahūrīrwo, nawe, o na watuika ūrī rūhonge rwa mūtamaiyū wa gīthaka-rī, ūgīciarithanio na honge icio ingī, na rīu nīūgayanaga ūnoru na icio ingī kuuma mūrī wa mūtamaiyū ūcio-rī, ¹⁸ menya ndūkae kwīganīra honge icio ingī. Ūngīka ūguo-rī, rīrikana ūndū ūyū: Wee tiwe ūnyīitīrīre mūrī ūcio, no nī mūrī ūcio ūkūnyīitīrīre. ¹⁹ No wee no ūkiuge atīrī, “Honge icio ciakahūrīrwo nīgeetha nījarithanio na mūtī.” ²⁰ Ūguo noguo. No rīrī, honge icio ciakahūrīrwo tondū wa kwaga gwītīkia, nawe wīhaandīte nī ūndū wa gwītīkia. Ndūkae gwītīia, no wītīgagīre. ²¹ Tondū angīkorwo Ngai ndaacaīre honge icio cia ndūire-rī, o nawe ndangīgūcaīra.

²² Nī ūndū ūcio, mwīcūranīeī ūhoru wa ūtugi wa Ngai na kwaga tha gwake: harī andū acio maagūire, nīagīre kūmaiguīra tha, no inyuī, nīkūmūtuga amūtugaga, angīkorwo nīmūgūtūūra thīinī wa ūtugi wake. Kwaga ūguo-rī, o na inyuī no mūtīnio mweherio. ²³ Andū acio nao mangītīga kūrūmia ūhoru ūcio wa kwaga gwītīkia-rī, nīmagaciarithanio na mūtī, nīgūkorwo Ngai arī na ūhoti wa kūmaciarithania naguo rīngī. ²⁴ Nī ūndū-rī, angīkorwo mwatinirio kuuma mūtamaiyū-inī wa kīrīti, na mūgīcooka mūgīciarithanio na mūtamaiyū wa mūgūnda, na ūcio nī ūhoru ūtarī wa ndūire-rī, githī ti ūhūthū makīria honge ici, o ici ciarī ciaguo, gūciarithanio na mūtamaiyū wa mūgūnda o ūcio warī wao kīūmbe!

Andū a Isiraeli othe Nīmakahonokio

²⁵ Ariū na aarī a lthe witū, ndikwenda mūikare mūrīgītwo nī ūhoru ūyū wa hitho, nīgeetha mūtīkae kwīona ta mūrī oogī: Hitho nī atī, andū amwe a Isiraeli nīanyīite nī kīūmia ngoro, o nginya rīrīa mūigana wa andū-a-Ndūrīrī ūkaahinga gūtoonya. ²⁶ Nī ūndū ūcio-rī, andū a Isiraeli othe nīmakahonokio, o ta ūrīa kwandīkitwo atīrī: “Mūhonokia nīakoima Zayuni;
naguo ūhoru wa kūregana na Ngai nīakaweheria kuuma kūrī Jakubu.

²⁷ Nakĩo gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra nao,
rĩrĩa ngaamehereria mehia mao.”

²⁸ Ha Ũhoro-ũrĩa-Mwega-rĩ, andũ a Isiraeli nĩmatuirwo thũ nĩ ũndũ wanyu, no ha ũhoro wa gũthuurwo-rĩ, nĩmendetwo nĩ ũndũ wa maithe mao ma tene, ²⁹ nĩgũkorwo iheo iria Ngai aheanaga na gwĩtana kũrĩa etanaga nakuo ndacookaga kwĩricũkwo. ³⁰ O ta ũrĩa inyuĩ hĩndĩ ĩmwe mwaremeire Ngai, no rĩu nĩamũiguĩrĩre tha nĩ ũndũ wa ũremi wao-rĩ, ³¹ rĩu no taguo o nao matuĩkĩte aremi, nĩgeetha o nao rĩu maiguĩrwo tha nĩ ũndũ wa ũrĩa Ngai amũiguĩrĩre tha. ³² Nĩgũkorwo Ngai nĩatuĩte andũ othe aremi nĩgeetha acooke amaiguĩre tha othe.

Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

³³ Hĩ! Ĩ ũũgĩ wa Ngai, o naguo ũmenyo wake, itikĩrĩ nyingĩ na ndiku mũno!

Matuĩro make gũtirĩ ũngĩhota kũmatuĩria,
na mĩthĩire yake kaĩ ndĩngĩmenyeka-ĩ!

³⁴ “Nũũ ũmenyete meciiria ma Mwathani?

Kana nũũ ũkoretwo akĩmũtaara?”

³⁵ “Nũũ wanahe Ngai kĩndũ,

atĩ nĩguo Ngai acooke amũrihe kĩndũ kũu?”

³⁶ Nĩgũkorwo indo ciothe cioimire harĩ we, na nĩwe ũcitũũragia ciothe, na ciothe-rĩ, no ciake.

Nake arogoocagwo nginya tene na tene! Amen.

12

Magongona marĩ Muoyo

¹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndamũthaitha tondũ wa ũrĩa Ngai anamũiguĩra tha, mwĩrute mĩrĩ yanyu ĩtuĩke magongona marĩ muoyo, na matheru mangĩkenia Ngai, arĩ guo ũtungata ũrĩa wagĩrĩre na wa ma wa kũgoocithia Ngai. ² Mũtikanahaananie ũhoro wanyu na maũndũ marĩa mekagwo nĩ andũ a thĩ ĩno; no garũrũkai na ũndũ wa kwerũhio meciiria manyu. Hĩndĩ ĩyo nĩmũrĩhotaga kũmenya na gwĩtikĩra wendi ũcio wa Ngai, o wendi ũcio wake mwega ũrĩa wa kũmũkenagia, na mũkinyanĩru kũna.

³ Nĩ ũndũ wa wega ũrĩa ndaaheirwo nĩ Ngai-rĩ, ngwĩra o mũndũ wotha wanyu atĩrĩ: Mũndũ ndakae gwĩtua mũnene gũkĩra ũrĩa aagĩrĩrwo nĩ gwĩtua, no nĩ kaba mũndũ eciiragie ũhoro wake we mwene na atue itua rĩagĩrĩru, kũringana na wĩtikio ũrĩa Ngai amũheete. ⁴ O ta ũrĩa tũrĩ na ciĩga nyingĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ ũmwe, nacio ciĩga ici ciothe itirutaga wĩra mũthemba ũmwe-rĩ, ⁵ no taguo o na ithuĩ, o na twatuĩka tũrĩ aingĩ, tũrĩ mwĩrĩ ũmwe thĩinĩ wa Kristũ, na o kũga nĩkĩohanĩtio na iria ingĩ ciothe. ⁶ Nĩngĩ nĩtũheetwo iheo itiganĩte, kũringana na wega ũrĩa tũheetwo. Angĩkorwo kĩheo kĩa mũndũ nĩ kũratha mohoro-rĩ, nĩahũthĩre kĩheo kũu kũringana na ũrĩa wĩtikio wake ũigana. ⁷ Angĩkorwo nĩ gũtungata, nĩatungatage; na angĩkorwo nĩ kũrutana, nĩarutanage; ⁸ nĩngĩ angĩkorwo nĩ kũũmĩrĩria andũ, nĩakĩũmanagĩrĩrie; na angĩkorwo nĩ wa kũrũmbũiya mabata ma andũ arĩa angĩ, nĩakĩheanage na ũtaana; angĩkorwo nĩ wa gũtongoria, nĩatongoragie na kĩyo; nĩngĩ ũrĩa wa kũiguanĩra tha, nĩekage ũguo akenete.

Wendani

⁹ Wendani wanyu nĩũkoragwo nĩ ũrĩa ũtarĩ ũhinga. Thũũragai ũndũ ũrĩa mũũru; naguo ũndũ ũrĩa mwega mũkĩũrũmagie. ¹⁰ Endanagai mũndũ na ũrĩa ũngĩ, mũrĩ na wendani ta wa ciana cia ithe ũmwe. Na mũndũ nĩatĩĩage ũrĩa ũngĩ gũkĩra we mwene. ¹¹ Rutagai wĩra na kĩyo, na mũreke ngoro cianyu ihĩahĩage, mũgĩtungatagĩra Mwathani. ¹² Ikaragai mũkenete nĩ ũndũ mũrĩ na kũrĩgĩrĩro, na mũkiragĩrĩrie hĩndĩ ya mathĩina, na mũikarage mũkĩhooyaga hĩndĩ ciothe. ¹³ Teithagai andũ a Ngai mabataro-inĩ mao. Tũũrai mũnyiitaga andũ ũgeni.

¹⁴ Rathimagai andũ arĩa mamũnyariiraga; marathimagei na mũtikanamarume.

¹⁵ Kenagai hamwe na arĩa marakena; na mũcaka na arĩa maracakaya. ¹⁶ Tũũrai

mũiguanĩte mũndũ na ũrĩa ũngĩ. Tigagai gwĩtĩia, no mwĩtikagĩre kũgĩa ngwatanĩro na andũ arĩa matarĩ igweta. Tigagai kwĩona ta mũrĩ oogĩ.

¹⁷ Mũtikaneke mũndũ ũũru nĩ ũndũ wa ũũru ũrĩa amwĩkĩte. Menyagĩrĩrai nĩguo mwĩkage maũndũ marĩa mangĩonwo magĩrĩre nĩ andũ othe. ¹⁸ Inyuĩ-rĩ, geragiai gũikarania na mũndũ o wotho na thayũ kũngĩhoteka. ¹⁹ Arata akwa, mũtikanerĩhĩrie, no tigagĩrai mang'ũrĩ ma Ngai handũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Kũrĩhanĩria nĩ gwakwa; nĩ nĩ ngaarĩhanĩria,” ũguo nĩguo Mwathani ekuuga. ²⁰ Handũ ha ũguo-rĩ:

“Thũ yaku ĩngĩkorwo ĩhũtĩ-rĩ, mĩhe irio;

ĩngĩkorwo nĩnyootĩ-rĩ, mĩhe gĩa kũnyua.

Gwĩka ũguo-rĩ, nĩkũmĩgĩrĩra makara ma mwaki mũtwe.”

²¹ Mũtikanatoorio nĩ ũũru, no tooragiai ũũru na wega.

13

Kwĩnyĩhĩria arĩa Maathanaga

¹ O mũndũ no nginya athĩkagĩre arĩa maathanaga, nĩgũkorwo gũtirĩ hinya wa gwithana tiga ũrĩa Ngai ahaandĩte. Aathani arĩa marĩ ho nĩ Ngai ũmatuĩte a gwithana.

² Nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, mũndũ ũrĩa ũremagĩra arĩa maathanaga, nĩkũrega aregaga ũndũ ũrĩa Ngai atuĩte, nao arĩa mekaga ũguo nĩmagatuĩka a gũtũrwo ciira. ³ Nĩgũkorwo aathani ti a kũmakia arĩa mekaga ũrĩa kwagĩrĩre, no nĩ a kũmakia arĩa mekaga ũũru. Nĩũkwenda wagage gwĩtigagĩra ũrĩa wathanaga? Gĩkage ũrĩa kwagĩrĩre, nake nĩarikũgathagĩrĩria. ⁴ Nĩgũkorwo we nĩ ndungata ya Ngai ya gũtũma wonage maũndũ mega. No ũngĩka ũũru-rĩ, wĩtigĩre, nĩgũkorwo ndakuuaga rũhiũ rwa njora tũhũ. We nĩ ndungata ya Ngai, na mũrĩhania wake wa kũherithania na wa gũkinyĩria mũndũ ũrĩa wĩkaga ũũru mang'ũrĩ ma Ngai. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ kwagĩrĩre mwathĩkagĩre arĩa maathanaga, ti tondũ wa gwĩtigĩra mang'ũrĩ macio, no nĩ tondũ wa ũrĩa mwĩmenyeire na thamiri cianyu ũrĩa arĩ wega gwĩka.

⁶ ũndũ ũcio noguo ũtũmaga mũrutage magooti, nĩgũkorwo arĩa maathanaga nĩ ndungata cia Ngai, na maathanaga mahinda mao mothe nĩ ũndũ wa wĩra ũcio kũmbe.

⁷ Rutagĩrai andũ othe kĩrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kũmarutĩra: Angĩkorwo mũtirutĩte magooti, rutai magooti; na angĩkorwo nĩ kũruta mbeeca cia kũrutithia wĩra wa bũrũri, rutai; nao andũ arĩa a kũheo gĩtĩo, maheagei; na arĩa a gwĩkĩrĩrwo, mekagĩrĩrei.

Endanagai tondũ Mũthenya Nĩũkuhĩrĩrie

⁸ Mũtigaikare mũrĩ na thiirĩ na mũndũ o na ũrĩkũ, tiga o mwendanage hĩndĩ ciothe mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo mũndũ wendaga mũndũ ũrĩa ũngĩ nĩahingĩtie watho. ⁹ Nĩ ũndũ maathanani maya, atĩ “Ndũkanatharanie,” na “Ndũkanoragane,” na “Ndũkanaiye,” na “Ndũkanacumĩkĩre kĩndũ kĩene,” o na rĩathani rĩngĩ o rĩothe rĩngĩkorwo ho, mohanĩtio mothe maturanĩrwo thĩnĩ wa rĩathani rĩrĩ: “Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ ta ũrĩa wĩyendete wee mwene.” ¹⁰ Wendani-rĩ, ndũngĩka mũndũ ũrĩa ũngĩ ũũru. Nĩ ũndũ ũcio kwendana nĩkuo kũhingia watho.

¹¹ Na mwĩkage ũguo nĩ ũndũ wa kũmenya mahinda maya tũrĩ ũrĩa matariĩ. Ihinda nĩikinyu nĩgeetha mwarahũke mũtĩge gũkoma, tondũ ũhonokio witũ rĩu ũrĩ hakuhĩ kũrĩ rĩrĩa twambĩrĩrie gwĩtikia. ¹² ũtukũ ũrĩ hakuhĩ gũthira; naguo mũthenya ũkĩrĩ gũkinya. Nĩ ũndũ ũcio nĩtũtigane na maũndũ ma nduma na twĩothe indo cia mbaara, o iria cia ũtheri. ¹³ Nĩtũthiĩage na mĩthĩre mĩagĩrĩru, o ĩrĩa yagĩrĩre gũikarwo nayo mũthenya, tũtigatoonye maruga-inĩ mooru marĩ na nyĩmbo njũru na ũrĩũ, na tũtigatoonye ũtharia-inĩ kana maũndũ ma ũũra-thoni, na tũtikagĩage na njũgitano na kũiguanĩra ũũru. ¹⁴ No rĩrĩ, mwĩhumbei Mwathani Jesũ Kristũ, na mũtigatũũre mwĩciiragia o ũrĩa mũngĩhingia merĩrĩria ma mĩrĩrĩ ĩno ya mehia.

14

Andũ arĩa Ahũthũ na arĩa marĩ Hinya

¹ Na rĩrĩ, mündũ ũrĩa ũkoragwo arĩ na wĩtĩkio mũhũthũ mwamũkĩrei, mũtekũmũtuĩra ciira nĩ ũndũ wa maũndũ marĩa mataiguanĩrwo. ² Wĩtĩkio wa mündũ ũmwe-rĩ, nĩũmwĩtĩkĩrĩtie kũrĩa irio cia mĩthemba yothē, no mündũ ũngĩ, ũrĩa ũrĩ wĩtĩkio mũhũthũ, arĩaga o mĩthemba ya nyeni. ³ Mündũ ũrĩa ũrĩaga mĩthemba yothē ya irio ndakae kũmena mündũ ũrĩa ũtekaga ũguo, nake mündũ ũrĩa ũtarĩaga indo imwe-rĩ, ndakae gũtuĩra ciira mündũ ũrĩa ũrĩaga ciothe tondũ Ngai nĩamwĩtĩkĩrĩtie. ⁴ Wee ũkĩrĩ ũ nĩguo ũtuĩre ndungata ya mündũ ũngĩ ciira? Mwathi wayo nĩwe ũmenyaga ĩrũngĩ wega kana ĩgwĩte. Nayo nĩrĩrũgamaga, tondũ Mwathani nĩwe ũrĩ na ũhoti wa gũtũma ĩrũgame.

⁵ Mündũ ũmwe-rĩ, onaga ta kũrĩ mũthenya ũmwe mũtheru kũrĩ ĩrĩa ĩngĩ; nake mündũ ũngĩ akoona mĩthenya yothē no ũndũ ũmwe. O mündũ nĩemenyere wega na ngoro yake. ⁶ Mündũ ũrĩa wonaga mũthenya ũmwe ũrĩ wa mwanya-rĩ, ekaga ũguo nĩ ũndũ wa Mwathani. Nake ũrĩa ũrĩaga nyama-rĩ, arĩaga nĩ ũndũ wa Mwathani, nĩgũkorwo nĩ Ngai acookagĩria ngaatho; nake ũrĩa ũtacirĩaga-rĩ, ekaga ũguo nĩ ũndũ wa Mwathani, na nĩ Ngai acookagĩria ngaatho. ⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ o na ũmwe witũ ũtũũraga nĩ ũndũ wake mwene, na gũtirĩ o na ũmwe witũ ũkuaga nĩ ũndũ wake mwene. ⁸ Nĩ ũndũ tũngĩtũũra muoyo-rĩ, tũtũũraga nĩ ũndũ wa Mwathani; na tũngĩkua-rĩ, twakua nĩ ũndũ wa Mwathani. Nĩ ũndũ ũcio tũngĩkorwo tũrĩ muoyo kana tũkuĩte-rĩ, tũrĩ o a Mwathani.

⁹ Ũhoru ũyũ nĩguo watũmire Kristũ akue na acooke ariũke, nĩguo atuĩke Mwathani wa arĩa akuũ na arĩa marĩ muoyo. ¹⁰ Wee-rĩ, ũgũtuĩra mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ciira nĩkĩ? Kana ũkũmena mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu nĩkĩ? Nĩgũkorwo ithuothe nĩtũkarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira kĩa Ngai. ¹¹ O ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Ti-itherũ, o ta ũrĩa nĩ ndũũraga muoyo,

iru o rĩothe nĩrĩgaturio mbere yakwa;

naruo rũrĩmĩ o ruothe nĩrũkoimbũrĩra Ngai,’ ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.”

¹² Hakĩrĩ ũguo-rĩ, o ũmwe witũ nĩakaheana ũhoru wake mwene mbere ya Ngai.

¹³ Nĩ ũndũ ũcio nĩtũgĩtĩge gũtuanĩra ciira ithuĩ ene. Handũ ha ũguo-rĩ, kaba mũtue na meciiria manyu atĩ mũtigatũma mũrũ kana mwarĩ wa ithe wanyu ahĩngwo kana agwe njĩra-inĩ. ¹⁴ Nĩ nĩmenyete wega biũ ndĩ thĩnĩ wa Mwathani Jesũ, atĩ gũtirĩ irio irĩ thaahu cio nyene. No rĩrĩ, mündũ ũrĩa wonaga kĩndũ ta kĩrĩ thaahu-rĩ, ũcio harĩ we kĩndũ kũ nĩ kĩrĩ thaahu. ¹⁵ Angĩkorwo mũrũ kana mwarĩ wa thoguo nĩekũigua ũũru tondũ wa kĩrĩa ũrĩaga-rĩ, wee nĩũtigĩte gũthĩ na mĩthĩre ya wendani. Tiga gũtũma mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ũcio Kristũ aakuĩrĩre oore nĩ ũndũ wa kĩrĩa ũrarĩa. ¹⁶ Mũtikanareke ũndũ ũrĩa muonaga ũrĩ mwega ũtuĩke wa gũcambio. ¹⁷ Nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai ti ũhoru wa kũrĩa na kũnyua, no nĩ wa ũthingu, na thayũ o na gĩkeno iria ciumaga kũrĩ Roho Mũtheru, ¹⁸ tondũ mündũ o wothē ũrĩa ũtungatagĩra Kristũ na njĩra icio nĩakenagia Ngai, o na akoonagwo arĩ mwega nĩ andũ.

¹⁹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtwĩkĩragei kĩyo gĩa gwĩkaga maũndũ marĩa marehaga ũhoru wa thayũ na magatũma tuonganĩrĩre hinya. ²⁰ Mũtikanathũkie wĩra wa Ngai nĩ ũndũ wa irio. Irio ciothe nĩ theru, no rĩrĩ, nĩ ũũru mündũ kũrĩa kĩndũ o gĩothe kĩrĩa kĩngĩhĩtithia mündũ ũrĩa ũngĩ. ²¹ Nĩ kaba kwaga kũrĩa nyama, kana kũnyua ndibei o na kana gwĩka ũndũ ũngĩ o na ũrĩkũ ũrĩa ũngĩtũma mũrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu ahĩtithio.

²² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũndũ ũrĩa wĩtĩkĩtie ũkonĩ maũndũ macio-rĩ, nĩũmenyēke gatagatĩ gaku na Ngai. Kũrathimwo-rĩ, nĩ mündũ ũrĩa ũtarĩ ũndũ angĩcuukĩra nĩ ũndũ wa kĩndũ kĩrĩa onaga kĩrĩ kĩa agĩka. ²³ No rĩrĩ, mündũ angĩkorwo arĩ na nganja, acooke arĩ irio iria arĩ na nganja nacio, mündũ ũcio nĩetuĩrĩre ciira, tondũ kũrĩa gwake gũtũmanĩte na wĩtĩkio; nague ũndũ o wothē ũtoimanĩte na wĩtĩkio nĩ mehia.

15

¹ Na rĩrĩ, ithuĩ arĩa tũrĩ na hinya-rĩ, twagĩrĩrwo nĩgũkuuanagĩra na arĩa matarĩ na hinya maũndũ mao ma ũhinyaru na to gwĩkenagia ithuĩ ene. ² O ũmwe witũ nĩagĩrĩrwo nĩgũkenia mündũ ũrĩa ũngĩ nĩ ũndũ wa maũndũ make mega, nĩgeetha ongererwo hinya. ³ Nĩgũkorwo o na Kristũ ndekenirie we mwene, no o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Irumi cia arĩa makūrumaga nĩ nĩ ciagwĩrĩre.” ⁴ Nĩgũkorwo maũndũ mothe marĩa maandikirwo tene maandikirwo marĩ ma gūtūruta, nĩgeetha tũgĩage na kĩĩrĩgĩrĩro nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria na kũũmĩrĩrio nĩ Maandĩko macio.

⁵ Ngai ũrĩa ũheanaga ũkirĩrĩria na ũũmanĩrĩria aromũhe roho wa ũiguano o mũndũ na ũrĩa ũngĩ rĩria mũkũrũmĩrĩria Kristũ Jesũ, ⁶ nĩgeetha mũgoocithagie Ngai o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ mũrĩ na ngoro ĩmwe na mũgambo ũmwe.

⁷ Nĩ ũndũ ũcio, o mũndũ nĩagĩtikagĩre ũrĩa ũngĩ, o ta ũrĩa mwetĩkirwo nĩ Kristũ, nĩgeetha Ngai agoocagwo. ⁸ Nĩgũkorwo ngũmwĩra atĩrĩ, Kristũ okire arĩ ndungata ya Ayahudi nĩ ũndũ wa ũhoru wa ma wa Ngai, nĩguo ahingie ciĩranĩro iria cieriĩrwo maithe maitũ ma tene, ⁹ nĩgeetha andũ-a-Ndũrĩrĩ magoocithagie Ngai nĩ ũndũ wa tha ciake, ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩ ũndũ ũcio nĩngũkũgooca ndĩ gatagatĩ ka ndũrĩrĩ;
nĩndĩrĩnaga nyĩmbo cia kũgooca rĩitwa rĩaku.”

¹⁰ Ningĩ nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ:

“Kenai, inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, mũrĩ hamwe na andũ ake.”

¹¹ Na ningĩ nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ,

“Goocai Mwathani, inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ othe,
na mũmũinĩre nyĩmbo cia kũmũgooca, inyuĩ andũ othe.”

¹² O na ningĩ, Isaia nĩoigĩte atĩrĩ,

“Mũndũ ũrĩa wĩtagwo Mũri wa Jesii nĩagooka,
o we ũrĩa ũkaarahũka atuĩke wa gwatha ndũrĩrĩ,
nao andũ-acio-a-Ndũrĩrĩ nĩmakaagĩ na kĩĩrĩgĩrĩro thĩnĩ wake.”

¹³ Na rĩrĩ, Ngai ũrĩa arĩ we mwĩhoko witũ aromũiyũria na gĩkeno gĩothe na thayũ tondũ wa ũrĩa mũmwĩhokete, nĩgeetha mũkĩrĩrĩrie kũgĩa na kĩĩrĩgĩrĩro nĩ ũndũ wa hinya wa Roho Mũtheru.

Paũlũ Mũtungatĩri wa Andũ-a-Ndũrĩrĩ

¹⁴ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ mwene nĩnjĩtikĩrĩte atĩ inyuĩ ene nĩmũiyũrĩtwo nĩ wega, na nĩ mũrĩ na ũmenyo mũiganu, o na mũkahota gũtaarana inyuĩ ene. ¹⁵ Ndĩmwandĩkiire ũndũ ũyũ ndĩ na ũũmĩrĩru mũingĩ ngĩmwĩra maũndũ mamwe, taarĩ kũmũrĩrĩkania maũndũ macio rĩngĩ, nĩ ũndũ wa wega ũrĩa Ngai aaheire, ¹⁶ nĩguo nduĩke mũtungatĩri wa Kristũ Jesũ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, ndutage wĩra wa mũthĩnjĩri-Ngai wa kũhunjagia ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai, nĩgeetha andũ-a-Ndũrĩrĩ magaatuĩka igongona rĩitĩkĩrĩku nĩ Ngai, o rĩrĩa rĩtherie nĩ Roho Mũtheru.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩraha thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa ũtungata wakwa ngĩtungatĩra Ngai. ¹⁸ Ndikũgeria kwaria ũndũ o na ũrĩkũ tiga o ũrĩa Kristũ ahingĩtie na ũndũ wakwa harĩ ũhoru wa gũtongoria andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoru-inĩ wa gwathĩkĩra Ngai, nĩ ũndũ wakwa kũheana ũhoru na maũndũ marĩa mekirwo, ¹⁹ na ũndũ wa hinya ũrĩa watũmaga kũringwo ciana na kuonwo morirũ, tondũ wa hinya wa Roho Mũtheru. Na nĩ ũndũ wa ũguo kuuma Jerusalemu kũrigiicũka nginya Iluriko, nĩhunjĩtie biũ ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ. ²⁰ Na rĩrĩ, ndũire ndũirĩrĩrie kũhunja ũhoru-ũrĩa-Mwega kũrĩa Kristũ atamenyekete, nĩgeetha ndikanatuĩke wa gwaka igũrũ rĩa mũthingi wakĩtwo nĩ mũndũ ũngĩ. ²¹ No rĩrĩ, nĩgũtuĩke o ta ũrĩa kwandĩkitwo, atĩrĩ:

“Arĩa matarĩ meerwo ũhoru wake nĩo makaawona,
na arĩa matarĩ maigua nĩo magaataũkĩrwo nĩguo.”

²² Kũu nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa kĩanagiria mahinda maingĩ njũke kũu kwanyu.

Mũbango wa Paũlũ Gũthĩ Roma

²³ No rĩu, tondũ hatĩrĩ handũ hangĩ ingĩruta wĩra ng’ongo-inĩ ici, na tondũ miaka mĩingĩ nĩngoretwo ngĩrĩrĩria kũmuona-rĩ, ²⁴ nĩndĩrabanga gwĩka ũguo ngĩthĩ Sipania. Nĩndĩrehoka gũkaamũceerera ngĩhĩtũkĩra kũu kwanyu, na atĩ nĩmũkandeithĩrĩria gũthĩ rĩgendo rĩu, thuutha wa gũkenanĩra na inyuĩ ihinda inini. ²⁵ No rĩu ndĩ rĩgendo-inĩ ngĩthĩ Jerusalemu ngatungatĩre andũ arĩa aamũre marĩ kũu. ²⁶ Nĩgũkorwo andũ a

Makedonia na a Akaia nĩmoonire arĩ wega kūhotha nĩguo mateithie andũ arĩa athiĩni a thiritũ ya andũ arĩa aamũre kũu Jerusalemu. ²⁷ Ūguo nĩguo moonire kwagĩrĩre, na ti-itherũ nĩ marĩ na thiirĩ wa andũ acio. Tondũ wa rĩrĩ, angĩkorwo andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmagwatanĩre na Ayahudi irathimo cia kũroho-rĩ, o nao marĩ na thiirĩ kũrĩ Ayahudi wa kũmatungatĩra na indo iria marathimĩtwo nacio. ²⁸ Nĩ ūndũ ūcio ndaarĩkia kũruta wĩra ūcio, na menye wega atĩ maciaro macio nĩ marĩkia kwamũkĩrwo-rĩ, hĩndĩ ĩyo nĩngamũceerera ngĩthĩ Sipania. ²⁹ Nĩnjũũ atĩ ngĩũkĩra kũu kwanyu, ngaakorwo njĩyũrĩrwo nĩ irathimo cia Kristũ.

³⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩndamũthaitha nĩ ūndũ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na nĩ ūndũ wa wendani ūrĩa tũheetwo nĩ Roho, atĩ mũnyĩtanĩre na nĩ kĩgiano-inĩ gĩakwa na ūndũ wa kūhooya Ngai nĩ ūndũ wakwa. ³¹ Hooyai nĩgeetha ngaahonokio kuuma kũrĩ andũ arĩa matetikĩtie a kũu Judea, na ningĩ atĩ ūtungata wakwa kũu Jerusalemu ūgetikĩrĩka nĩ andũ arĩa aamũre akuo, ³² nĩgeetha ngooka kũrĩ inyuĩ ngenete, Ngai enda, na tũcanjamũke tũrĩ hamwe. ³³ Ngai mwene thayũ aroikara hamwe na inyuĩ inyuothe. Amenĩ.

16

Ngeithi kũrĩ Arata

¹ Nĩngũgaathĩrĩria mwarĩ wa Ithe witũ Fibi kũrĩ inyuĩ, ūrĩa ūtungataga thĩinĩ wa kanitha wa Kenikirea. ² Nĩngũmũhooya mũmwamũkĩre thĩinĩ wa Mwathani o ta ūrĩa mũngĩamũkĩra andũ arĩa aamũre, na mũmũhe ūteithio o wothe angĩbatario nĩguo kuuma kũrĩ inyuĩ, nĩgũkorwo o nake anakorwo arĩ ūteithio mũnene kũrĩ andũ aingĩ, o hamwe na nĩ mwene.

³ Geithiai Pirisila na Akula, arĩa tũrutaga wĩra nao tũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.* ⁴ O nĩmendire kũũragwo nĩ ūndũ wakwa. Na to nĩ nyiki ndĩramacookeria ngaatho, no nĩmacookeirio ngaatho nĩ makanitha mothe ma andũ-a-Ndũrĩrĩ.

⁵ Geithiai o na kanitha ūrĩa ūcemanagia kwao mũciĩ.

Geithiai mũrata wakwa Epeneto, ūrĩa warĩ mwĩtĩkia wa Kristũ wa mbere kũu bũrũri wa Asia.

⁶ Geithiai Mariamu, ūrĩa warutire wĩra na kĩyo kĩnene mũno nĩ ūndũ wanyu.

⁷ Geithiai Anderoniko na Juniasi, andũ a mũhĩrĩga witũ arĩa tuohetwo hamwe. Nao nĩ marĩ igweta gatagatĩ-inĩ ka atũmwo, o na ningĩ nĩmatuĩkire a Kristũ mbere yakwa.

⁸ Geithiai Ampiliato, ūrĩa nyendete mũno thĩinĩ wa Mwathani.

⁹ Na mũgeithie Urubano, ūrĩa tũrutithanagia wĩra wa Kristũ nake, o na mũgeithie mũrata wakwa nyendete Sitakusi.

¹⁰ Geithiai Apele, ūrĩa wageririo na akĩmenyeka atĩ nĩ wa Kristũ kũna.

Na mũgeithie andũ a nyũmba ya Arisitobulo.

¹¹ Ningĩ mũgeithie Herodioni, ūrĩa wa mũhĩrĩga witũ.

Geithiai andũ a nyũmba ya Narikiso arĩa marĩ thĩinĩ wa Mwathani.

¹² Geithiai Turufena na Turufosa, andũ-a-nja acio marutaga wĩra na hinya thĩinĩ wa Mwathani.

Na mũgeithie mũrata wakwa Perisi, mũndũ-wa-nja ūngĩ o nake ūrutĩte wĩra na hinya mũno thĩinĩ wa Mwathani.

¹³ Geithiai Rufusi, ūrĩa mũthuure thĩinĩ wa Mwathani, o na mũgeithie nyina, ūrĩa ūkoretwo arĩ o ta maitũ.

¹⁴ Ningĩ mũgeithie Asunikirito, na Felegoni, na Herime, na Pateroba, na Herima, o na ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa marĩ hamwe nao.

¹⁵ O na ningĩ mũgeithie Filologo, na Julia, na Nerea na mwarĩ wa nyina, na Olumpa, na arĩa othe aamũre makoragwo hamwe nao.

¹⁶ Geithaniai mũndũ na ūrĩa ūngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

* 16:3 Pirisila na Akula maarĩ arata a hakuhĩ a Paũlũ, na maarutaga wĩra wa gũtuma hema hamwe nake.

Makanitha mothe ma Kristũ nĩmamũgeithia.

¹⁷ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngũmũthaitha mwĩmenyagĩrĩre andũ arĩa marehaga nyamũkano na maũndũ ma kũmũhĩngithia, marĩa mareganĩte na ũhoru ũrĩa mũrutĩtwo. Eheragĩrai andũ ta acio. ¹⁸ Nĩgũkorwo andũ ta acio ti Mwathani witũ Kristũ matungataga, no nĩ nda ciao ene matungataga. Nĩmaheenagia ngoro cia andũ arĩa matooĩ ũũru na ũndũ wa mĩario yao mĩnyoroku na ndeto ciao cia kwĩyendithĩrĩria. ¹⁹ Andũ othe nĩmaiguĩte ngumo ya wathĩki wanyu, nĩ ũndũ ũcio nĩnjiyũrĩtwo nĩ gĩkeno nĩ ũndũ wanyu; no nĩngwenda mũgĩe na ũũgĩ harĩ maũndũ marĩa mega, na mwage ũcuuke harĩ maũndũ marĩa mooru.

²⁰ Ngai mwene thayũ nĩarĩhehenja Shaitani o narua, na inyuĩ mũmũrangĩrĩrie rungu rwa magũrũ manyu. Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũroikara na inyuĩ.

²¹ Nĩmwageithio nĩ Timotheo, ũrĩa tũrutaga wĩra nake, o na Lukio, na Jasoni na Sosipatero, arĩa a mũhĩrĩga witũ.

²² Nĩ Teritio, mwandĩki wa marũa maya, nĩdamũgeithia thĩinĩ wa Mwathani.

²³ Nake Gayo, ũrĩa ũnyĩtĩte ũgeni na ũrĩa ũtugaga andũ a kanitha othe, nĩamũgeithia.

Nĩmwageithio nĩ Erasito, ũrĩa mũigi kĩgĩina gĩa itũũra, na mũrũ wa ithe witũ Kwarito.

(²⁴ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe. Amen.)

²⁵ Na rĩu kũrĩ ũrĩa ũngĩhota kũmũrũgamia wega nĩ ũndũ wa Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩa hunjagia, na kwanĩrĩra ũhoru wa Jesũ Kristũ kũringana na ũguũrio wa maũndũ marĩa ma hithe marĩa matũire mahithĩtwo kuuma tene, ²⁶ no rĩu nĩmaguũrie na makamenyithanio thĩinĩ wa Maandĩko marĩa ma ũnabii, nĩ ũndũ wa watho wa Ngai, o we ũrĩa ũtũũraga tene na tene, nĩgeetha ndũrĩrĩ ciothe imwĩtĩkie na imwathĩkagĩre: ²⁷ nake Ngai, o we wiki mũũgĩ-rĩ, arotũũra agoocagwo nginya tene na ũndũ wa Jesũ Kristũ! Amen.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, o nĩ ndeetirwo ndũike mŭtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa kwenda kwa Ngai, ndĩratũma ngeithi ici tũrĩ hamwe na mŭrũ wa Ithe witũ Sosithene,*

² Twandĩkĩra kanitha wa Ngai ũrĩa ũrĩ Korinitho, kũrĩ arĩa othe maamũrĩtwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ na magetwo matũike andũ atheru, o hamwe na arĩa othe marĩ kũndũ guothe makayagĩra rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we Mwathani wao na witũ:

³ Wega na thayũ irogĩa kũrĩ inyuĩ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho

⁴ Nĩnjookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, nĩ ũndũ wa wega wake ũrĩa mũheetwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. ⁵ Nĩgũkorwo thĩinĩ wake nĩmũtongetio maũndũ-inĩ mothe, mũgatongio ũhoro-inĩ wa mĩario yanyu yothe o na ũhoro-inĩ wothe wa kũmenya maũndũ, ⁶ tondũ-rĩ, ũira witũ ũkonĩ Kristũ nĩwekĩrirwo hinya thĩinĩ wanyu. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ kĩheo gĩa kĩiroho o na kĩmwe mũtarĩ nakĩo, o mũgĩetagirĩra na kĩyo kũguũranĩrio kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ⁸ Nake nĩarĩmũikaragia mŭrĩ na hinya nginya mũthia, nĩguo mũtikanakorwo mŭrĩ na ũcuuke mũthenya ũrĩa wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ⁹ Ngai nĩ mwĩhokeku, o we ũrĩa wamwĩtire nĩguo mũkorwo na ngwatanĩro na Mũriũ Jesũ Kristũ, Mwathani witũ.

Nyamũkano thĩinĩ wa Kanitha

¹⁰ Atĩrĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndamũthaita thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, atĩ inyuothe mũiguane o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nĩguo mũtikagĩe na nyamũkano gatagatĩ-inĩ kanyu, no mũikare mũiguanĩte, na mŭrĩ na meciiria o mamwe, na ngoro o imwe. ¹¹ Tondũ rĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmenyithĩtio nĩ andũ amwe a kuuma nyũmba ya Kiloe atĩ nĩ kũrĩ na ngũĩ gatagatĩ-inĩ kanyu. ¹² ũrĩa ndĩroiga nĩ atĩrĩ: ũmwe wanyu oigaga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Paŭlũ”; ũngĩ akoiga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Apollo”; nake ũngĩ akoiga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Kefa”; o na ningĩ ũngĩ akoiga atĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Kristũ.”

¹³ Kaĩ Kristũ agayanĩtio? Paŭlũ-rĩ, nĩwe waambirwo mũtĩ igũrũ nĩ ũndũ wanyu? Mwabatithirio thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Paŭlũ? ¹⁴ Nĩngũcookia ngaatho nĩ ũndũ gũtirĩ o na ũmwe wanyu nĩ ndaabatithirie, o tiga Kirisipo na Gayo. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio gũtirĩ mũndũ o na ũmwe ũngiuga atĩ mwabatithirio thĩinĩ wa rĩitwa rĩakwa. ¹⁶ Īĩ, o na ningĩ nĩndabatithirie andũ a nyũmba ya Stefana; no tiga acio, ndingĩririkana kana nĩ kũrĩ mũndũ ũngĩ ndaabatithirie. ¹⁷ Nĩ gũkorwo Kristũ ndaandũmire ngabatithanie, no aandũmire ngahunjie ũhoro-ũrĩa-Mwega, no ti ndũheane na ũũgĩ wa mũndũ, nĩgeetha mũtharaba wa Kristũ ndũkae kwagithio kĩene.

Kristũ nĩwe ũũgĩ na ũhoti wa Ngai

¹⁸ Nĩgũkorwo ndũmĩrĩri ya mũtharaba nĩ ũrimũ kũrĩ arĩa maroora, no kũrĩ ithuĩ arĩa tũrahonokio-rĩ, ũndũ ũcio nĩ hinya wa Ngai. ¹⁹ Nĩgũkorwo kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Ŭũgĩ wa andũ arĩa oogĩ nĩkũniina ngaaũniina;

naguo ũmenyo wa andũ arĩa imenyi ndĩkĩtue wa tũhũ.”

²⁰ Mũndũ ũrĩa mũũgĩ-rĩ, akĩrĩ kũ? Mũndũ ũrĩa mũthomu-rĩ, akĩrĩ kũ? Arĩ ha mũciiri ũrĩa ũũĩ gũciira maũndũ ma mahinda maya tũrĩ? Githĩ Ngai ndatuĩte ũũgĩ wa thĩ ĩno ũrimũ? ²¹ Nĩgũkorwo Ngai na ũndũ wa ũũgĩ wake nĩonire atĩ andũ a thĩ ĩno na ũũgĩ wao matikaamũmenya, akĩona kwagĩrĩire ahũthĩre maũndũ ma ũrimũ marĩa tũhunjagia nĩgeetha ahonokie arĩa mamwĩtikagia. ²² Ayahudi metagia ciana,

* 1:1 Warĩ mũtugo wa Ayunani kwambĩrĩria marũa na rĩitwa rĩa mwandiki.

nao Ayunani macaragia ũũgĩ, ²³ no ithuĩ tũhunjagia ũhoro wa Kristũ arĩ mwambe mĩtĩ igũrũ: maũndũ macio nĩ mũhĩnga kũrĩ Ayahudi na ũrimũ kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, ²⁴ no kũrĩ arĩa Ngai etĩte, Ayahudi o na Ayunani, Kristũ nĩwe hinya wa Ngai na ũũgĩ wa Ngai. ²⁵ Nĩgũkorwo ũrimũ wa Ngai nĩ mũũgĩ gũkĩra ũũgĩ wa mũndũ, naguo ũhũthũ wa Ngai nĩ mũritũ gũkĩra hinya wa mũndũ.

²⁶ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ta gĩciiriei ũrĩa mwatariĩ rĩrĩa mwetirwo. Ti aingĩ anyu oogĩ na ũũgĩ wa andũ a gũkũ thĩ; na ti aingĩ mangĩaguucĩrĩrie andũ; o na ti aingĩ maciarĩrwo mĩciĩ rĩa rĩ igweta. ²⁷ No Ngai aathuurire maũndũ marĩa ma ũrimũ ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie andũ arĩa oogĩ; ningĩ Ngai aathuurire maũndũ marĩa matarĩ hinya ma thĩ ĩno nĩguo aconorithie arĩa marĩ hinya. ²⁸ Agĩthuurira maũndũ marĩa mahũthũ ma thĩ ĩno, na marĩa matarĩ ma gũtĩka, o gwata marĩa matarĩ maũndũ kũrĩ, nĩgeetha amaagithie bata, ²⁹ nĩgeetha mũndũ o na ũ ndakanetĩie mbere ya Ngai. ³⁰ No rĩrĩ, nĩwe ũtũmĩte mũkorwo mũrĩ thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ, ũrĩa ũtuĩkĩte ũũgĩ uumĩte kũrĩ Ngai nĩ ũndũ witũ, ũguo nĩ kuuga, ũthingu witũ, na ũtheru, na gũkũũrwo. ³¹ Nĩ ũndũ ũcio, o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa ũkwĩraha, nĩerahage nĩ ũndũ wa Mwathani.”

2

¹ Hĩndĩ rĩa ndookire kũrĩ inyuĩ, ngĩmũhunjĩria ũira wa hitho ya ũhoro wa Ngai, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndiamwarĩrie na mĩario ya kanua kega kana ũũgĩ mũnene. ² Nĩgũkorwo nĩndatuĩte itua ndirĩ ũndũ ũngĩ ngwenda kũmenya, rĩrĩa rĩothe ndaarĩ na inyuĩ, o tiga ũhoro wa Jesũ Kristũ na kwambwo gwake mĩtĩ-igũrũ. ³ Ndoookire kũrĩ inyuĩ itarĩ na hinya, na ndĩ na guoya, o na ngĩinainaga mũno. ⁴ Ndũmĩrĩri yakwa na kũhunja gwakwa itiarĩ na ciugo cia kũguucanĩrĩria na ũũgĩ, no nĩcionanagia hinya wa Roho, ⁵ nĩguo wĩtikio wanyu ndũgakorwo ũtiirĩrĩrwo nĩ ũũgĩ wa andũ, o tiga hinya wa Ngai.

Ũũgĩ Uumanĩte na Roho

⁶ No ningĩ ithuĩ-rĩ, tũrĩ gatagatĩ-inĩ ka andũ arĩa agima twaragia ũhoro wa ndũmĩrĩri ya ũũgĩ, no tũtiaragia ũhoro wa ũũgĩ wa mahinda maya, kana wa aathani a mahinda maya arĩa matarĩ kũrĩa merekeire. ⁷ No ithuĩ-rĩ, twaragia ũhoro wa ũũgĩ wa Ngai ũrĩa wa hitho, ũũgĩ ũrĩa watũire ũrĩ mũhithe, o ũrĩa Ngai aathĩrĩrie o mbere ya kũũmba thĩ nĩ ũndũ wa riiri witũ. ⁸ Gũtirĩ o na ũmwe wa anene a mahinda maya wamenyire ũhoro ũcio, nĩgũkorwo mangĩauenyete-rĩ, matingĩambire Mwathani wa riiri. ⁹ Nĩgũkorwo no ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Maũndũ marĩa matarĩ monwo na maitho,
na matarĩ maiguu na matũ,

o na matarĩ maatoonya ngoro ya mũndũ,

nĩmo Ngai athondekeire andũ arĩa mamwendete”:

¹⁰ no Ngai nĩatũguũrĩrie maũndũ macio na ũndũ wa Roho wake.

Roho nĩathuthuuragia maũndũ mothe, o na maũndũ ma Ngai marĩa marikĩru mũno. ¹¹ Tondũ-rĩ, nũũ ũũĩ meciiria ma mũndũ, tiga o roho wa mũndũ ũrĩa ũrĩ thĩĩnĩ wake? O ta ũguo-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũũĩ meciiria ma Ngai, o tiga Roho wa Ngai. ¹² Tũtiamũkĩrite roho wa thĩ ĩno, no tũheetwo Roho ũrĩa uumĩte kũrĩ Ngai, nĩguo tũmenyage iheo iria Ngai atũheete o ũguo tũhũ. ¹³ Maũndũ macio nĩmo twaragia, no tũtimaaragia na ciugo iria tũrutĩtwo na ũũgĩ wa mũndũ, no nĩ na ciugo iria tũrutagwo nĩ Roho, tũgataarĩria ũhoro wa ma wa kĩiroho na ciugo cia kĩiroho. ¹⁴ Mũndũ ũtarĩ na Roho ndetĩkagĩra maũndũ marĩa moimaga kũrĩ Roho wa Ngai, tondũ maũndũ macio nĩ ũrimũ kũrĩ we, na ndangĩmamenya, tondũ makũũrĩkanaga na njĩra ya kĩiroho. ¹⁵ Mũndũ wa kĩiroho nĩakũũranaga maũndũ mothe, nowe mwene gũtirĩ mũndũ ũngĩmũtuĩra:

¹⁶ “Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũngĩmenya meciiria ma Mwathani,
nĩguo akĩmũtaare?”

No ithuĩ tũrĩ na meciiria ma Kristũ.

3

Ũhoro wa Nyamũkano thĩinĩ wa Kanitha

¹ Ariũ na aarĩ a lthe witũ, ndingĩahotire kũmwarĩria ta mũrĩ andũ a kũroho, no ndaamwarĩirie ta mũrĩ andũ a thĩ, o ta twana tũnini thĩinĩ wa Kristũ. ² Ndaamũheire iria, no ti irio nyũmũ ndaamũheire, nĩgũkorwo mũtiakinyĩte a gũcirĩa. Ti-itherũ o na rĩu mũtikinyĩte a gũcirĩa. ³ O na rĩu mũrĩ andũ a thĩ. Kuona atĩ kũrĩ na ũiru na ngũĩ thĩinĩ wanyu-rĩ, githĩ mũtikĩrĩ andũ a thĩ? Githĩ mũtiragĩka o ta ũrĩa andũ a ndũire mekaga? ⁴ Nĩ ũndũ-rĩ, rĩrĩa mũndũ ũmwe ekuuga atĩrĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Paũlũ,” nake ũrĩa ũngĩ akoiga atĩrĩ, “Nĩ nũmagĩrĩra Apolo,” githĩ mũtikĩrĩ o andũ a ndũire?

⁵ Kaĩ Apolo akĩrĩ ũ? Nake Paũlũ akĩrĩ ũ? Acio maarĩ o ndungata, iria ciatũmire mwĩtikie, o ta ũrĩa Mwathani aagaĩre o mũndũ wĩra wake. ⁶ Nĩ nĩ mbeũ ndahaandire, nake Apolo agĩciitĩrĩria maaĩ, no nĩ Ngai watũmire ikũre. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio ti mũndũ ũrĩa ũhaandaga kana ũrĩa ũitagĩrĩria maaĩ ũrĩ bata, no ũrĩa ũrĩ bata nĩ Ngai, ũrĩa ũtũmaga ikũre. ⁸ Mũndũ ũrĩa ũhaandaga na mũndũ ũrĩa ũitagĩrĩria maaĩ makoragwo na muoroto ũmwe, na o mũndũ akaarĩhwo kũringana na wĩra wake we mwene. ⁹ Nĩgũkorwo tũrutithanagia wĩra hamwe na Ngai; na inyuĩ mũrĩ mũgũnda wa Ngai, na mwako wa Ngai.

¹⁰ Nĩ ũndũ wa wega ũrĩa Ngai aaeete, nĩ nĩ gwaka ndaakire mũthingi haana ta mwakithia ũrĩa mũũgĩ nake mũndũ ũngĩ nĩ gwaka araaka igũrũ rĩa mũthingi ũcio. No o mũndũ nĩamenyagĩrĩre ũrĩa egwaka igũrũ rĩagu. ¹¹ Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũngĩaka mũthingi ũngĩ tiga ũrĩa ũrĩkĩtie gwakwo, na nĩguo Jesũ Kristũ. ¹² Angĩkorwo mũndũ o na ũ egwaka igũrũ rĩa mũthingi ũyũ akĩhũthagĩra thahabu, kana betha, kana mahiga ma goro, kana mbaũ, kana nyeki, o na kana rũũa-rĩ, ¹³ wĩra wake nĩũkoneka ũrĩa ũtarĩĩ, tondũ Mũthenya ũcio nĩũgaatũma woneke ũtheri-inĩ. Wĩra ũcio ũkaaguũrio na mwaki, nĩgũkorwo wĩra wa o mũndũ nĩũkagerio na mwaki ũcio. ¹⁴ Angĩkorwo kĩrĩa mũndũ aakĩte mũthingi-igũrũ nĩgĩgetiiria mwaki ũcio-rĩ, nĩakarĩhwo mũcaara wake. ¹⁵ Angĩkorwo nĩũkahĩa-rĩ, nĩakoorwo nĩguo; nowe mwene nĩakahonoka, no akaahonoka ta mũndũ ũgereire mwaki-inĩ.

¹⁶ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ inyuĩ ene mũrĩ hekarũ ya Ngai, na atĩ Roho wa Ngai atũũraga thĩinĩ wanyu? ¹⁷ Mũndũ o wotha angĩananga hekarũ ya Ngai-rĩ, Ngai nĩakamwananga; nĩgũkorwo hekarũ ya Ngai nĩ theru, na nĩ inyuĩ hekarũ iyo.

¹⁸ Mũtikae kwĩheenia. Mũndũ o na ũrĩkũ thĩinĩ wanyu angĩkorwo nĩeciiragia nĩ mũũgĩ na ũũgĩ wa mahinda maya tũrĩ-rĩ, nĩagĩtuĩke “kĩrimũ” nĩguo atuĩke mũũgĩ. ¹⁹ Nĩgũkorwo ũũgĩ wa thĩ ĩno nĩ ũrimũ maitho-inĩ ma Ngai. O ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ, “Nĩanyĩitaga arĩa oogĩ waara-inĩ wao”; ²⁰ o na ningĩ nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ, “Mwathani nĩoĩ atĩ meciiria ma arĩa oogĩ nĩ ma tũhũ.” ²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũndũ o na ũrĩkũ ndakae kwĩraha na ũhoro wa andũ! Maũndũ mothe nĩ manyu, ²² kana nĩ Paũlũ, kana nĩ Apolo, kana nĩ Kefa, kana nĩ thĩ ĩno, kana nĩ muoyo, kana nĩ gĩkuũ, kana nĩ maũndũ marĩa marĩ ho rĩu, kana nĩ maũndũ marĩa magooka, mothe nĩ manyu, ²³ na inyuĩ mũrĩ a Kristũ, nake Kristũ nĩ wa Ngai.

4

Atũmwo a Kristũ

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ magĩrĩrwo nĩgũtuonaga ta ndungata cia Kristũ, na ta tũrĩ andũ arĩa mehokeirwo maũndũ ma hitho ma Ngai. ² Rĩu nĩkũbataranĩtie atĩ andũ arĩa mehokeirwo maũndũ no nginya monanie atĩ nĩ ehokeku. ³ Ndingĩmaka o na hanini ingĩtuĩrwo ciira nĩ inyuĩ, kana nduĩrwo nĩ igooti rĩa andũ o na rĩrĩkũ; ti-itherũ o na nĩ mwene ndingĩtuĩra ciira. ⁴ Nĩ mwene ndirĩ na ũndũ ingĩcuukĩra, no ũndũ ũcio ndũngĩtũma nduĩke atĩ ndirĩ na mahĩtia. Mwathani nĩwe ũnduagĩra ciira. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio ndũkae gũtua ciira ihinda rĩrĩa rĩamũre rĩtakinyĩte; eterera nginya Mwathani ooke. Maũndũ marĩa mahithe nduma-inĩ nĩakamoimĩria ũtheri-inĩ, na nĩakaguũria meciiria ma ngoro cia andũ. Ihinda rĩu o mũndũ nĩakamũkĩra ngaatho ciake kuuma kũrĩ Ngai.

⁶ Rĩu-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, maũndũ macio ndĩramaringithania na ũhoro wakwa mwene na wa Apolo nĩguo mũgunĩke, nĩguo mwĩrute na ithuĩ gĩtũmi kĩa ũrĩa kwĩragwo atĩrĩ, “Mũtikae kwagarara ũrĩa kwandikĩtwo.” Nĩgeetha mũtikae gwĩtĩia mũndũ ũmwe makĩria ya ũrĩa ũngĩ. ⁷ Nĩ ũndũ-rĩ, nũũ ũtũmĩte wĩone ũrĩ na ngũũrani na mũndũ ũngĩ o wothē? Nĩ kĩĩ ũrĩ nakĩo ũtaaheirwo? Na angĩkorwo nĩwaheirwo-rĩ, ũragĩtĩia nĩkĩ ta atarĩ kũheo waheirwo?

⁸ Nĩmũrĩkĩtie kũgĩa na kĩrĩa gĩothe mwendaga! Nĩmũrĩkĩtie gũtonga! Nĩmũtuĩkĩte athamaki, ithuĩ tũtarĩ ho! Naarĩ korwo ti-itherũ nĩmwatuĩkire athamaki kũna nĩguo tũtuĩke a gũthamaka hamwe na inyuĩ! ⁹ Nĩgũkorwo ndĩrona atĩ ithuĩ atũmwo Ngai atũgĩte handũ tũrĩonekaga tũrĩ thuutha wa andũ arĩa angĩ othe, na ta andũ matuĩrĩrwo kũũragĩrwo thĩinĩ wa kĩaaro kĩa mathako. Nĩtũtuĩtwo kĩndũ gĩa kwĩrorerwo nĩ thĩ yothē, kũrĩ araika o na kũrĩ andũ. ¹⁰ Ithuĩ tũrĩ irimũ nĩ ũndũ wa Kristũ, no inyuĩ mũrĩ andũ oogĩ mũno thĩinĩ wa Kristũ! Ithuĩ nĩ kwaga twagĩte hinya, no inyuĩ mũrĩ na hinya! Inyuĩ nĩmũheetwo gĩtĩio, no ithuĩ nĩtũimĩtwo gĩtĩio! ¹¹ Nginya ihinda rĩrĩ ithuĩ tũrĩ tũtũũrĩte tũhũũtaga na tũkanyoota, na tũgatarũkĩrwo nĩ nguo, ningĩ nĩtũhũũrĩtwo mũno, o na tũgaikara tũtarĩ na mĩcĩ. ¹² Ningĩ nĩtũrutaga wĩra na moko maitũ tũrĩ na kĩyo. Rĩrĩa twarumwo-rĩ, ithuĩ tũkarathima; na rĩrĩa twanyariirwo, tũkomĩrĩria; ¹³ o na rĩrĩa twacambio, tũcookagia ũhoro na ũhooreri. Nginya ihinda rĩrĩ tũtuĩkĩte gĩko gĩa thĩ, tũgatuĩka mahuti ma gũkũ thĩ.

¹⁴ Ndiraandĩka marĩa maya nĩguo ndĩmũconore, no nĩguo ndĩmũtaare mũrĩ ta ciana ciakwa nyendete mũno. ¹⁵ O na mũngĩkorwo mũrĩ na areri ngiri ikũmi thĩinĩ wa Kristũ, mũtirĩ na maithe maingĩ, nĩgũkorwo thĩinĩ wa Kristũ Jesũ ndaatuĩkire ithe wanyu ũndũ-inĩ wa ũhoro-ũrĩa-Mwega. ¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio ndamũthaitha mwĩgerekanie na nĩ. ¹⁷ Nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ nĩngũmũtũmĩra Timotheo, mũrũ wakwa ũrĩa nyendete, na ũrĩa mwĩhokeku thĩinĩ wa Mwathani. Nĩekũmũrĩrĩkania mũtũũrĩre wakwa thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, ũrĩa ũringaine na ũrĩa ndutanaga makanitha-inĩ kũndũ guothe.

¹⁸ Amwe anyu nĩmatuĩkĩte etĩi, makona ta itarooka kũu kũrĩ inyuĩ. ¹⁹ No nĩngũũka kũrĩ inyuĩ narua, akorwo nĩ kwenda kwa Mwathani, na hĩndĩ iyo nĩngatuĩria ũrĩa andũ aya etĩi maaragia, o hamwe na ũhoti ũrĩa marĩ naguo. ²⁰ Nĩgũkorwo ũthamaki wa Ngai ti ũhoro wa kwaria, no nĩ wa kũgĩa na ũhoti. ²¹ Mũkwenda atĩa? Ngĩũke kũrĩ inyuĩ na kĩboko, kana njũke na wendo hamwe na roho wa ũhooreri?

5

Ingatai Mũndũ ũcio Gĩtharia

¹ Nĩ ma ndeto nĩiraario atĩ thĩinĩ wanyu kũrĩ na ũtharia, na nĩ ũtharia mũthemba ũrĩa ũtangĩoneka o na kũrĩ andũ arĩa matetikĩtie Ngai: Naguo nĩ atĩ ũmwe wanyu nĩakomete na mũtumia wa ithe. ² Na inyuĩ mũgakenera ũndũ ũcio! Githĩ mũtiagĩrĩrwo nĩgũkorwo mũiyũrĩtwo nĩ kĩahe, nĩguo mũndũ ũcio wĩkĩte ũguo mũmũingate, ehere ngwatanĩro-inĩ yanyu? ³ O na ndakorwo ndirĩ hamwe na inyuĩ kũu, ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, na nĩndĩkĩtie gũtuĩra mũndũ ũcio wĩkĩte ũguo ciira, o ta ndĩ hamwe na inyuĩ. ⁴ Hĩndĩ irĩa mũrĩkorwo mũnganĩte thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ, na nĩ ndĩ hamwe na inyuĩ thĩinĩ wa roho, o na hinya wa Mwathani witũ Jesũ ũrĩ ho-rĩ, ⁵ mũndũ ũcio mũneanei kũrĩ Shaitani, nĩgeetha mehia make ma kĩmwĩrĩ maniinwo, naguo roho wake ũkaahonokio mũthenya ũrĩa wa Mwathani.

⁶ Mwĩgaatho ũcio wanyu ti mwega. Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ ndawa nini ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga kĩmere gĩothe kĩimbe? ⁷ Eheriai ndawa iyo ya kũmbia mĩgate irĩa ya tene biũ nĩguo mũtuĩke kĩmere kĩerũ gĩtarĩ na ndawa ya kũmbia, tondũ ũguo nĩguo mũtarĩ. Nĩgũkorwo Kristũ, o we gatũrũme gaitũ ka Bathaka, nĩarĩkĩtie kũrutwo igongona. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũkũngũire Gĩathĩ, ti na ndawa iyo ya tene ya kũmbia mĩgate, iyo ya rũmena na ya waganu, no tũkũngũire na mũgate ũtarĩ na ndawa ya kũmbia, o guo mũgate wa wĩhokeku na wa ũhoro wa ma.

⁹ Nĩndĩmwandĩkĩire marũa-inĩ makwa ngamwĩra mĩtigage kũgĩaga thiritũ na andũ arĩa ahũũri maraya, ¹⁰ ũguo ti kuuga mweheranĩre na andũ a thĩ ĩno, arĩa ahũũri maraya, kana arĩa akoroku, kana arĩa atunyani, o na kana arĩa ahooi mĩhianano. Mũngĩka ũguo-rĩ, no mũkiumire gũkũ thĩ. ¹¹ No rĩu, ndĩramwandĩkĩra nĩguo mĩtikagĩe thiritũ na mũndũ o na ũrĩkũ ũrĩa wĩitaga mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ, no nĩ mũhũũri maraya, kana nĩ mũkoroku, kana nĩ mũhooi mĩhianano kana nĩ mũndũ wa gũcambania, o na kana nĩ mũrĩũ wa njooi kana nĩ mĩtunyani. Mũndũ ta ũcio mũtikarĩĩanĩre nake.

¹² Ũkĩrĩ wĩra wakwa gũciirithia arĩa matarĩ a kanitha? Githĩ inyuĩ mũtikĩagĩrĩrwo nĩgũciirithia arĩa marĩ a kanitha? ¹³ Ngai nĩwe ũgaaciirithia arĩa marĩ nja. “Ingatai mũndũ ũcio mwaganu oime thĩnĩ wanyu.”

6

Maciira Gatagatĩ-inĩ ka Andũ Etĩkia

¹ Kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũmwe wanyu ũhĩtĩrie ũrĩa ũngĩ-rĩ, no akĩgerie gũthĩ kũrĩ andũ arĩa matetigĩrĩte Ngai nĩguo mamatuithanie ciira, handũ ha gũthĩ mbere ya andũ arĩa aamũre? ² Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa aamũre nĩo magaatuĩra andũ a gũkũ thĩ ciira? Na angĩkorwo nĩ inyuĩ mũgaaciirithia andũ a gũkũ thĩ-rĩ, githĩ mũtikĩrĩ na ũhoti wa gũtua maciira marĩa manini? ³ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ nĩ ithuĩ tũgaatuĩra araika ciira? ĩ maũndũ ma mũtũũrĩre ũyũ-rĩ, githĩ tũtiagĩrĩrwo nĩkũmaciira makĩria! ⁴ Nĩ ũndũ ũcio kũngĩkorwo na mũndũ wanyu ũhĩtĩrio maũndũ-inĩ ta macio-rĩ, no mũthuure o na andũ matangĩtĩka kanitha-inĩ matuĩke a kũmũciirithia! ⁵ Ndoiga ũguo nĩguo ndĩmũconore. Kwahoteka atĩa atĩ thĩnĩ wanyu gũtirĩ mũndũ mũũgĩ ũngĩhota gũtuithania etĩkia eerĩ ciira mangĩhĩtania? ⁶ No handũ ha ũguo-rĩ, mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ atwaraga ũrĩa ũngĩ igooti-inĩ, na nĩ igooti-inĩ rĩa arĩa matetĩkĩtie!

⁷ Gũkorwo mũrĩ na maciira gatagatĩ-inĩ kanyu nĩkuonania atĩ nĩmũhootetwo biũ. Githĩ ti kaba mwĩtikagĩre gwĩkwo ũũru? Githĩ ti kaba mwĩtikagĩre kũheenio? ⁸ Handũ ha ũguo-rĩ, nĩmũheenanageria na mũgekana ũũru, na acio mwĩkaga ũguo-rĩ, nĩ ariũ na aarĩ a Ithe wanyu.

⁹ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa aaganu matikagaya ũthamaki wa Ngai? Mũtikana-heeneke: Gũtirĩ ahũũri maraya, kana ahooi mĩhianano, kana itharia, kana arũme arĩa metuaga ta aka, kana arũme arĩa makomaga na arũme arĩa angĩ, ¹⁰ kana aici, kana andũ arĩa akoroku, kana arĩũ, kana acambania, o na kana atunyani makaagaya ũthamaki wa Ngai. ¹¹ Na ũguo nĩguo amwe anyu mwatariĩ. No nĩmwathambirio, na mũgĩtherio, na mũgĩtuuo athingu thĩnĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ Kristũ o na nĩ ũndũ wa Roho wa Ngai witũ.

Mehia ma Ũtharia

¹² “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ o wothē,” no ti ũndũ o wothē ũrĩ kĩguni. “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ũndũ o wothē,” no ndingĩathwo nĩ ũndũ o na ũrĩkũ. ¹³ “Irio nĩ cia nda na nda nĩ ya irio,” no Ngai nĩagaciniina cieri. Mwĩrĩ ti wa kũhũthĩrwo na ũmaraya, no nĩ wa gũtungata Mwathani, nake Mwathani aathage mwĩrĩ ũcio. ¹⁴ Ngai nĩariũkirie Mwathani kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩ ũndũ wa hinya wake, na o na ithuĩ nĩagatũriũkia na hinya o ro ũcio. ¹⁵ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mĩrĩ yanyu nĩ ciĩga cia Kristũ we mwene? Nĩ ũndũ ũcio, no ngĩoye ciĩga icio cia Kristũ nĩguo ndĩcinyiitithanie na mũmaraya? Kũroaga gũtuĩka ũguo! ¹⁶ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mũndũ ũrĩa wĩnyiitithanageria na mũmaraya, matuĩkaga mwĩrĩ ũmwe nake? Nĩgũkorwo nĩ kwĩrĩtwo atĩrĩ, “Acio eerĩ magaatuĩka mwĩrĩ ũmwe.” ¹⁷ No mũndũ ũrĩa wĩnyiitithanageria na Mwathani atuĩkaga ũmwe nake thĩnĩ wa roho.

¹⁸ Ũragĩrai mehia ma ũmaraya. Mehia marĩa mangĩ mothe mekagwo nĩ mũndũ marĩ nja ya mwĩrĩ wake, no mũndũ ũrĩa ũhũũraga ũmaraya-rĩ, nĩ mwĩrĩ wake mwene ehagĩria. ¹⁹ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ mĩrĩ yanyu nĩ hekarũ ya Roho Mũtheru ũrĩa ũrĩ thĩnĩ wanyu, ũrĩa mwaheirwo nĩ Ngai? Inyuĩ mũtirĩ anyu inyuĩ ene; ²⁰ inyuĩ mwagũrĩrwo na thogora. Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tĩĩthagiai Ngai na mĩrĩ yanyu.

7

Ūhoro wa Kūhikania

¹ Na rīrī, ha ūhoro wa maūndū marīa mwanandīkīre marūa nī ūndū wamo, ngūmwīra atīrī: Nī wega mūndū mūrūme kwaga kūhikania. ² No tondū wa ūrīa ūmaraya ūngīhīte-rī, o mūndū mūrūme nīagīrīrwo nī kūgīa na mūtumia wake mwene, na mūndū-wa-nja agīe na mūthuuri wake mwene. ³ Mūthuuri nīagīrīrwo nī kūhingagīria mūtumia wake bata wake wa kīhiko, o nake mūtumia ahingagīrie mūthuuriwe bata wake. ⁴ Mūtumia ndangīathīra mwīrī wake mwene, tondū nī wake na mūthuuriwe. Ūguo no taguo mūthuuri atangīathīra mwīrī wake mwene, tondū nī wake na mūtumia wake. ⁵ Tigagai kūimana, o tiga rīrīa mūngīkorwo mūiguanīire, nague gūkorwo nī kwa ihinda, nīgeetha mūgīage na ihinda rīa kūhooya. Thuutha ūcio no mūcooke hamwe rīngī, nīguo Shaitani ndakamūgerie tondū wanyu kūremwo kwīgīrīrīria. ⁶ Ūhoro ūcio ndawaaria taarī rūūtha ngūheana, no ti gwachana ngwachana. ⁷ No nyende andū othe mahaane ta ūrīa nī ndarīī. No o mūndū aheetwo kīheo gīake mwene kuuma kūrī Ngai; mūndū ūmwe aheetwo kīheo gīkī, na ūrīa ūngī akaheo kīrīa kīngī.

⁸ Na rīrī, nī ūndū wa andū arīa matahikanītie na atumia a ndigwa, nguuga ūū: Nī wega maikare o ūguo matahikanītie, o ta ūrīa nī ndarīī. ⁹ No angīkorwo mat-ingīhota kwīgīrīrīria-rī, nīmahike na mahikanie, tondū nī kaba kūhikania gūkīra gūikara makīhīahīaga.

¹⁰ Kūrī andū arīa mahikīte na makahikania-rī, ngwachana ūū, no ti nīī, nī Mwathani ūgwachana: Mūtumia ndakanatigane na mūthuuriwe. ¹¹ No aangīka ūguo-rī, nīagīikare atarī mūhiku, kana akorwo ti ūguo, acookerere mūthuuriwe. Nīngī mūthuuri ndakanaingate mūtumia wake.

¹² Nī ūndū wa acio angī nguuga ūū, no nī nīī ndīroiga, ti Mwathani: Angīkorwo mūrū wa Ithe witū arī na mūtumia ūtetikītie, na mūtumia ūcio etīkīre matūūranie-rī, nīatige kūmūingata. ¹³ Nake mūtumia angīkorwo arī na mūthuuri ūtetikītie, na mūthuuri ūcio etīkīre matūūranie-rī, nīatige kūmūingata. ¹⁴ Nīgūkorwo mūthuuri ūrīa ūtetikītie nīatheretio nī ūndū wa mūtumia wake, nake mūtumia ūrīa ūtarī mwītīkia nīatheretio nī ūndū wa mūthuuri wake mwītīkia. Kūngīaga gūtuika ūguo-rī, ciana cianyu no ituīke ti theru, no ūrīa kūrī rīu nī atī nī theru.

¹⁵ No rīrī, mūndū ūcio ūtetikītie angīthī-rī, nīarekwo athīī. Nīgūkorwo mūndū mūrūme, kana mūndū-wa-nja ūrīa wītīkītie ti muohe nī ūhoro ta ūcio; Ngai atwītīte tūtūūranagie na thayū. ¹⁶ Wee mūtumia-rī, ūūī atīa kana nīwe ūkaahonokia mūthuuri waku? O na wee mūthuuri-rī, ūūī atīa kana nīwe ūkaahonokia mūtumia waku?

¹⁷ No rīrī, mūndū o mūndū nīaikare mūtūūrīre ūrīa Mwathani aamūgaīire, o ūrīa Ngai aamwītīire. Ūyū nīguo watho ūrīa ngwachana makanitha mothe. ¹⁸ Mūndū angīkorwo eetirwo arī mūrū-rī, nīatige gūikara ta atarī mūrū. Mūndū ūrīa ūtaarī mūrū rīrīa eetirwo nīatige kūrūa. ¹⁹ Kūrūa gūtīrī bata; o na kwaga kūrūa gūtīrī bata. Ūndū ūrīa ūrī bata nī kūmenyerera maathani ma Ngai. ²⁰ O mūndū nīaikarage o ūrīa aatarī rīrīa Ngai aamwītīre. ²¹ Wee warī ngombo rīrīa wetirwo? Ūndū ūcio ndūgagūtange, no korwo wahota kuona njīra ya kuuma ūkombo-inī-rī, gerera yo. ²² Nīgūkorwo mūndū ūrīa warī ngombo rīrīa Mwathani aamwītīre-rī, ūcio nī mūndū wa Mwathani ūtarī ngombo; nīngī no taguo, ūrīa warī mūndū muohore rīrīa Mwathani aamwītīre-rī, ūcio nī ngombo ya Kristū. ²³ Inyuī mwagūrīrwo goro; mūtīgatuīke ngombo cia andū. ²⁴ Ariū na aarī a Ithe witū, o ūndū ūrīa mūndū eehokeirwo nī Ngai-rī, nīaikarage o ūguo ūndū ūcio Ngai aamwītīire.

²⁵ Rīu-rī, ūhoro wīgīī airītu nī ūyū: Ndirī na watho uumīte kūrī Mwathani, no nīngūheana itua rīakwa ta mūndū mwīhokeku nī ūndū wa kūguīrwo tha nī Mwathani. ²⁶ Nī ūndū wa mathīina ma mahinda maya-rī, nguona arī wega mūikarage o ūrīa mūndū atarīī. ²⁷ Wee nīūhikanītie? Ndūkaingate mūtumia waku. Wee nawe hīhi ndūhikanītie? Tiga kūhikania. ²⁸ No ūngīhikania-rī, wee ndwīhītie; o na mūrītu angīhika-rī, o nake

ndehĩtie. No andũ arĩa marahika kana makahikania-rĩ, nĩmarĩonaga mathĩina maingĩ mĩtũũrĩre-inĩ ũyũ, na nĩmo ndĩrenda kũmũrigĩrĩa.

²⁹ Ũndũ ũrĩa ndĩrenda kuuga, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ atĩ ihinda nĩ inini. Kuuma rĩu andũ arĩa marĩ na atumia nĩ kwagĩrĩre maĩkarage ta matarĩ nao; ³⁰ arĩa maracakaya nĩmaĩkarage ta mataracakaya; nao arĩa makenete nĩmaĩkarage ta matakenete; o na arĩa mekũgũra indo, nĩmaĩkarage ta matarĩ kĩndũ marĩ. ³¹ nao arĩa mahũthagĩra indo cia thĩ ĩno, nĩmaĩkarage ta matohanĩtio nacio. Nĩgũkorwo ũrĩa thĩ ĩno ĩhaana rĩu-rĩ, nĩgũthira ĩrathira.

³² Nĩ ingĩenda inyuĩ mũĩkarage mũtegwĩtanga. Mũndũ ũrĩa ũtahikanĩtie etangaga na maũndũ ma Mwathani, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia Mwathani. ³³ No mũndũ ũrĩa ũhikanĩtie etangaga na maũndũ ma gũkũ thĩ, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia mĩtumia wake, ³⁴ nague wendi wa ngoro yake nĩmũgayũkanu. Mũndũ-wa-nja ũtarĩ mũhiku kana mũĩrĩtu etangaga na maũndũ ma Mwathani: Muoroto wake nĩ kwĩheana harĩ Mwathani mwĩrĩ na roho. No mĩtumia mũhiku etangaga na maũndũ ma thĩ ĩno, na eciiragia o ũrĩa angĩkenia mũthuriwe. ³⁵ Ndĩramwarĩria maũndũ maya nĩgeetha mũgunĩke, ti atĩ nĩguo ndĩmũrigĩrĩre, no nĩgeetha mũĩkarage na mĩthĩre ĩrĩa yagĩrĩre, mwĩheanĩte biũ harĩ Mwathani mũtekũguucĩrĩrio nĩ maũndũ mangĩ.

³⁶ Mũndũ o wotho angĩona atĩ nĩarahĩrĩa mũĩrĩtu ũrĩa orĩtie, nake mũĩrĩtu ũcio akorwo matukũ make ma ũĩrĩtu wake nĩmarahĩtũka-rĩ, mũndũ ũcio angĩigua nĩagĩrĩrwo nĩ kũhikania-rĩ, nĩeke o ũguo ekwenda. Ti kwĩhia ekwĩhia. Nĩmagĩrĩrwo mahikanie. ³⁷ No rĩrĩ, ũrĩa ũtuĩte na ngoro yake atekũringĩrĩrio, no nĩwe mwene wĩyendeire, na agatua itua atĩ ndekũhikia mũĩrĩtu ũcio-rĩ, mũndũ ũcio o nake nĩekĩte ũrĩa kwagĩrĩre. ³⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa ũhikagia mũĩrĩtu ũrĩa orĩtie nĩekaga ũrĩa kwagĩrĩre, no ũrĩa ũngĩaga kũmũhikia nĩekaga wega makĩria.

³⁹ Mĩtumia nĩohanĩtio na mũthuriwe rĩrĩa rĩothe mũthuriwe arĩ muoyo. No mũthuriwe angĩkua, nĩmuohore na no ahikĩre mũndũ o ũrĩa angĩenda, no mũndũ ũcio no nginya akorwo nĩetĩkĩtie Mwathani. ⁴⁰ No itua rĩakwa nĩ atĩrĩ, mĩtumia ũcio angĩaga kũhika rĩngĩ, no akorwo arĩ na gĩkeno makĩria. Na ngwĩciiria atĩ nĩ o na nĩ ndĩ na Roho wa Ngai.

8

Irio Irutĩrwo Mĩhianano

¹ Na rĩrĩ, ũhoru wa irio iria ikoragwo irutĩrwo mĩhianano-rĩ, nĩtũũ atĩ ithuothe tũrĩ na ũmenyo ũhoru-inĩ ũcio. Ũmenyo nĩtũmaga mũndũ etũũgĩrie, no wendo nĩ gwaka wakaga. ² Mũndũ ũrĩa wĩciiragia atĩ nĩoĩ ũndũ-rĩ, ndooĩ ũndũ ũcio wega ta ũrĩa aagĩrĩrwo nĩ kũũmenya. ³ No mũndũ ũrĩa wendete Ngai, ũcio nĩwe ũũo nĩ Ngai.

⁴ Nĩ ũndũ ũcio, ha ũhoru ũkonĩ kũrĩa irio iria irutĩrwo mĩhianano-rĩ, nĩtũũ atĩ gũkũ thĩ mĩhianano nĩ kĩndũ gĩa tũhũ, na atĩ gũtirĩ Ngai ũngĩ tiga o ũrĩa ũmwe. ⁵ Tondũ o na kũngĩkorwo nĩ kũrĩ indo ciĩtagwo ngai, irĩ kũũrĩa igũrũ kana irĩ gũkũ thĩ-rĩ, amu ti-itherũ nĩ kũrĩ na “ngai” nyingĩ na “aathani” aingĩ, ⁶ no harĩ ithuĩ-rĩ, Ngai no ũmwe, na nĩwe Ithe witũ, na indo ciothe cioimire kũrĩ we na tũtũũraga muoyo nĩ ũndũ wake; na kũrĩ na Mwathani o ũmwe, nake nĩwe Jesũ Kristũ, o we ũrĩa indo ciothe ciagĩre nĩ ũndũ wake, na nowe ũtũtũũraga muoyo.

⁷ No ti andũ othe mooĩ ũguo. Andũ amwe nĩ ũndũ wa ũrĩa matũũrĩte mamenyerete mĩhianano, o na hĩndĩ ĩrĩa mekũrĩa irio ta icio meciiragia atĩ nĩrutĩrwo mũhianano, na tondũ thamiri ciao itirĩ hinya-rĩ, makanyitwo nĩ thaahu. ⁸ No irio iria tũrĩaga itingĩtũma tũkũhĩrĩre Ngai; tũtingĩthũkio nĩ kwaga gũcĩrĩa, na tũtingĩagĩrio nĩgũcĩrĩa.

⁹ O na kũrĩ ũguo-rĩ, menyererai atĩ wĩyathi ũcio wanyu ndũgatuĩke mũhĩnga kũrĩ arĩa matarĩ na hinya. ¹⁰ Nĩgũkorwo mũndũ o wotho ũrĩ na thamiri ĩtarĩ na hinya, angĩmuona inyuĩ mũrĩ na ũmenyo ũyũ mũkĩrĩra irio thĩinĩ wa hekarũ ya mũhianano-rĩ, githĩ ndangĩũmĩrĩria arĩe kĩrĩa kĩrutĩrwo mĩhianano? ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũcio thamiri yake ĩtarĩ na hinya, o ũcio Kristũ aakuĩrĩre-rĩ, agathũkio nĩ

ūmenyo wanyu. ¹² Hĩndĩ ĩrĩa mwehĩria ariũ na aarĩ a Ithe witũ na njĩra ĩyo, na mũgatiĩhia thamiri ciao icio itarĩ hinya-rĩ, nĩ Kristũ mwehĩria. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio, angĩkorwo kĩria ndĩraria no gĩtũme mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ agwe mehia-inĩ-rĩ, ndikĩagĩrĩrwo nĩ kũria nyama rĩngĩ, nĩguo ndigatũme agwe.

9

Maũndũ marĩa Maagĩrĩre Mũtũmwo

¹ Githĩ nĩ ndirĩ na wĩyathi? Githĩ nĩ ndirĩ mūtũmwo? Githĩ nĩ ndionire Jesũ Mwathani witũ? Anga inyuĩ mūtĩrĩ maciaro ma wĩra wakwa thĩinĩ wa Mwathani? ² O na angĩkorwo andũ arĩa angĩ mationaga ta ndĩ mūtũmwo-rĩ, ti-itherũ nĩ harĩ inyuĩ ndĩ mūtũmwo! Nĩgũkorwo nĩ inyuĩ kĩmenyithia kĩa ũtũmwo wakwa thĩinĩ wa Mwathani.

³ Gwĩtetera gwakwa harĩ arĩa manjiirithagia nĩ gũkũ: ⁴ Githĩ ithuĩ tũtirĩ na kĩhotoo gĩa kũria na kũnyua? ⁵ Githĩ ithuĩ tũtirĩ na kĩhotoo kĩa mũndũ gũtwarana rũgendo-inĩ na mūtumia wake mwĩtikia, o ta ũrĩa atũmwo arĩa angĩ, na ariũ a nyina na Mwathani, o na Kefa mekaga? ⁶ Kana no nĩ tũrĩ na Baranaba arĩ o nginya tũrutage wĩra nĩguo tuone ũteithio witũ?

⁷ Nũ ũtungataga ta mũthigari na akeerĩha na indo ciake we mwene? Nĩ mũndũ ũrĩkũ ũhaandaga mũgũnda wa mĩthabibũ na ndarĩe thabibũ cia mũgũnda ũcio? Ningĩ-rĩ, nĩ kũrĩ mũndũ ũrĩithagia rũũru na ndanyue iria rĩa rũũru rũũ? ⁸ Ndĩraaria ũhoro ũyũ ndĩ na meciiria ma ũ-mũndũ tu? Githĩ Watho o naguo nduugĩte o ũguo? ⁹ Nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo watho-inĩ wa Musa atĩrĩ, “Ndũkanohe ndegwa kanua hĩndĩ ĩrĩa ĩkũranga ngano ĩkĩmĩhũũra.” Ngai akiuga ũguo-rĩ, nĩ ndegwa aracaaĩra? ¹⁰ Ti-itherũ oigaga ũguo nĩ ũndũ witũ, githĩ tiguu? ĩĩ-ni, ũndũ ũyũ waandĩkirũo nĩ ũndũ witũ, tondũ rĩrĩa mũrĩmi ekũrĩma, nake mũhũũri ngano amĩhũũrage-rĩ, nĩ kwagĩrĩre mekage ũguo marĩ na kĩirĩgĩrĩro atĩ nĩmakagayana magetha. ¹¹ Tũngĩkorwo ithuĩ nĩtũhaandĩte mbeũ ya kĩiroho thĩinĩ wanyu-rĩ, kaĩ akĩrĩ ũndũ mũnene ithuĩ tũngĩgetha indo cia gũtũũria mwĩrĩ kuuma kũrĩ inyuĩ? ¹² Angĩkorwo andũ angĩ marĩ na kĩhotoo gĩa gũteithio nĩ inyuĩ-rĩ, ithuĩ githĩ tũtikĩagĩrĩrwo nĩgũteithio makĩria?

No ithuĩ tũtiahũthĩrĩre kĩhotoo kũ. Handũ ha ũguo-rĩ, nĩ gũkirĩrĩria tũkiragĩrĩria ũndũ o wotho nĩguo tũtikae kũhĩngĩca ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Kristũ. ¹³ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa marutaga wĩra thĩinĩ wa hekarũ marutaga irio ciao kuuma kũu hekarũ, nao arĩa matungataga kĩgongona-inĩ magayanaga kĩria kĩrutĩtwo kĩgongona-inĩ? ¹⁴ O ta ũguo-rĩ, Mwathani nĩathanĩte atĩ arĩa mahunjagia ũhoro-ũrĩa-Mwega nĩmagĩrĩrwo kuonaga gĩa kũmatũũria kuuma kũrĩ ũhoro-ũrĩa-Mwega.

¹⁵ No nĩ ndirĩ ndaahũthĩra kĩhotoo o na kĩmwe gĩa cio. Ningĩ ndiraandĩka ũhoro ũyũ ndĩ na kĩirĩgĩrĩro atĩ nĩmũkũnjĩka maũndũ ta macio. Nĩ kaba ngue gũkĩra mũndũ o naũ agirie ndĩrahĩre ũndũ ũcio. ¹⁶ No rĩrĩ, ndingĩhota kwĩraha rĩrĩa ngũhunjia ũhoro-ũrĩa-Mwega, nĩgũkorwo nĩhatagĩrĩrio mũno ndĩũhunjie. Na nĩ ingĩaga kũhunjia ũhoro-ũrĩa-Mwega kaĩ ndagĩa na haaro-ĩ! ¹⁷ Ingĩhunjia nĩ ũndũ wa kwĩyendera-rĩ, ndaheo mũcaara; no angĩkorwo ti na ũndũ wa kwĩyendera-rĩ, nĩ no kũhingia ndĩrahingia ũndũ ũrĩa ndĩhokeirwo. ¹⁸ Hakĩrĩ ũguo-rĩ, mũcaara wakwa ũkĩrĩ kĩ? Nĩ atĩrĩ: Atĩ harĩ ũhoro wa kũhunjia ũhoro-ũrĩa-Mwega-rĩ, hunjagie tũhũ itekũrĩhwo, na nĩ ũndũ ũcio njage gwĩtagia kĩhotoo gĩakwa rĩrĩa ngũhunjia ũhoro-ũrĩa-Mwega.

¹⁹ O na gũtuĩka ndĩ muohore na ndirĩ ngombo ya mũndũ-rĩ, nĩ ndĩtuaga ngombo ya o mũndũ wotho, nĩguo nguucĩrĩre andũ aingĩ o ta ũrĩa kwahoteka. ²⁰ Kũrĩ Ayahudi ndaatuĩkire ta Mũyahudi nĩguo nguucagĩrĩre Ayahudi. Na kũrĩ arĩa marĩ rungu rwa watho-rĩ, ndaatuĩkire ta mũndũ ũrĩ rungu rwa watho, o na gũtuĩka nĩ mwene ndirĩ rungu rwa watho, nĩguo nguucagĩrĩre arĩa marĩ rungu rwa watho. ²¹ Kũrĩ arĩa matarĩ watho-inĩ-rĩ, ndaatuĩkire ta mũndũ ũtarĩ watho-inĩ ũcio, o na gũtuĩka ndirĩ muohore kuuma kũrĩ watho wa Ngai, no ndĩ watho-inĩ wa Kristũ, nĩguo nguucagĩrĩre arĩa matarĩ watho-inĩ ũcio. ²² Kũrĩ arĩa matarĩ hinya-rĩ, ndaatuĩkire ta itarĩ hinya nĩguo nguucagĩrĩre arĩa

matarĩ hinya. Nduĩkĩte maũndũ mothe kũrĩ andũ othe nĩgeetha kũngĩhoteka na njĩra ciothe ngerie kũhonokia amwe ao. ²³ Njĩkaga maũndũ maya mothe nĩ ũndũ wa Ũhororĩa-Mwega, nĩgeetha ngaagaĩrwo irathimo ciaguo.

²⁴ Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ andũ arĩa mahĩtahĩtanaga ihenya-inĩ mahanyũkaga othe, no rĩrĩ, no ũmwe wao ũheagwo kĩheo? Kĩhanyũkei na njĩra irĩa ĩngĩtũma mũkaaheo kĩheo.*

²⁵ Mũndũ o wotho ũrĩa ũhĩtahĩtanaga thĩinĩ wa mathako-rĩ, ehataga na akemenyeria maũndũ-inĩ mothe hatarĩ itherũ. Mekaga ũguo nĩguo maheo thũmbĩ itarĩ ya gũtũũra; no ithuĩ twĩkaga ũguo nĩguo tũkaaheo thũmbĩ ya gũtũũra nginya tene. ²⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ ndihanyũkaga ta mũndũ ũtooĩ gĩtũmi gĩa kũhanyũka; na ndirũaga ta mũndũ ũgũikia ngundi ciake o ũguo tũhũ. ²⁷ Aca, nĩ mwĩrĩ wakwa hũũraga ngaũtua ngombo yakwa, nĩgeetha ndaarĩkia kũhunjĩria andũ arĩa angĩ-rĩ, nĩ mwene ndikanatuĩke wa kũregwo nyimwo kĩheo.

10

Ũrutani kuuma Mũtũũrĩre wa Isiraeli

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a lthe witũ, ndikwenda mũkorwo mũtooĩ ũndũ ũyũ, atĩ maithe maitũ ma tene othe maatongoragio nĩ itu, na atĩ othe nĩmaringire iria. ² Othe nĩmabatithirio matuĩke andũ a Musa marĩ rungu rwa itu rĩu, o na marĩ iria-inĩ rĩu. ³ Na othe maarĩaga irio o imwe cia kĩiroho, ⁴ na maanyuuaga maaĩ o mamwe ma kĩiroho; nĩgũkorwo maanyuire kuuma rwaro-inĩ rwa ihiga rwa kĩiroho rũrĩa rwatwaranaga nao, naruo rwaro rũu rwarĩ Kristũ. ⁵ O na kũrĩ ũguo-rĩ, aingĩ ao matiigana gũkenia Ngai; nacio ciimba ciao ikĩhurunjwo werũ-inĩ.

⁶ Na rĩrĩ, maũndũ macio meekĩkire marĩ ta cionereria, nĩgeetha ngoro ciitũ itikerirĩrie gwĩka maũndũ mooru ta macio meekire. ⁷ Mũtigatuĩke ahooi mĩhianano, ta ũrĩa amwe ao maatariĩ; o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Andũ acio magĩkara thĩ kũrĩa na kũnyua, magĩcooka magĩũkĩra kũina na gwĩkenia.” ⁸ Ningĩ tũtikahũũre ũmaraya, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao magĩkua andũ ngiri mĩrongo ĩrĩ na itherũ mũthenya ũmwe. ⁹ O na ningĩ tũtikanagerie Mwathani, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao makĩniinwo nĩ nyoka. ¹⁰ Na mũtikae gũteta, ta ũrĩa amwe ao meekire, nao makĩũragwo nĩ mũraika ũrĩa mũniinani.

¹¹ Maũndũ macio meekĩkire kũrĩ o marĩ cionereria, na makĩandĩkwo marĩ ma gũtũkaania, ithuĩ tũkinyĩrĩrwo nĩ kũhingio kwa mahinda. ¹² Nĩ ũndũ ũcio, ũngĩra nĩũrũgamĩte wega-rĩ, menyerera ndũkae kũgũ! ¹³ Mũtirĩ mwagerio na magerio mangĩ tiga o marĩa makoraga andũ. Nake Ngai nĩmwĩhokeku; ndangĩtikĩra mũgerio na magerio marĩa mũtangĩhota gwĩtiiria. No rĩrĩa mũkũgerio-rĩ, nĩarĩmuonagĩrĩria njĩra ya kũũrĩra nĩguo mũhotage gwĩtiiria magerio macio.

Maruga ma Mĩhianano, na Ĝĩathĩ kĩa Mwathani

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, arata akwa endwa, ũragĩrai ũhororĩ wa kũhooya mĩhianano. ¹⁵ Ndĩraarĩria andũ oogĩ; mwĩkũũranĩrei ũrĩa ndĩroiga. ¹⁶ Ĝĩkombe gĩa gũcookia ngaatho kĩrĩa tũcookagia ngaatho nĩ ũndũ wakĩo-rĩ, githĩ ti kũgwatanĩra thakame ya Kristũ? Na githĩ mũgate ũrĩa twenyũraga ti kũgwatanĩra mwĩrĩ wa Kristũ? ¹⁷ Na tondũ mũgate ũcio nĩ ũmwe-rĩ, ithuĩ, o na tũrĩ aingĩ, tũrĩ o mwĩrĩ ũmwe, nĩgũkorwo ithuĩ othe tũrĩaga mũgate o ũcio ũmwe.

¹⁸ Ta mwĩcũraniei ũhororĩ wa andũ a Isiraeli: Arĩa maarĩaga irio cia igongona-rĩ, githĩ matigwatanagĩra kĩgongona kũu? ¹⁹ Ndĩrenda kuuga atĩa? Atĩ kĩrĩa kĩrutĩrwo mũhianano nĩ kĩndũ kũrĩ, kana atĩ mũhianano guo mwene nĩ kĩndũ kũrĩ? ²⁰ Aca! ũrĩa ndĩroiga nĩ atĩ magongona ma andũ arĩa matarĩ na ũngai marutagĩrwo ndaimono, na ti Ngai, na ndikwenda mũgĩe ngwatanĩro na ndaimono. ²¹ Mũtingĩhota kũnyũira ĝĩkombe kĩa Mwathani, na mũnyũire ĝĩkombe kĩa ndaimono o nakĩo; mũtingĩhota kũgwatanĩra

* 9:24 Andũ a Korinĩtho nĩmamenyerete mahenya mathako-inĩ marĩa moĩkaine ta Isimithiani. Mũhootani aaheagwo ihũa rĩa ĝĩthiũrĩ. * 10:16 Ĝĩkombe gĩa gũcookia ngaatho kĩa rĩ kĩmwe gĩa ikombe iria Ayahudi maanyuuaga hĩndĩ ya Bathaka.

metha-inĩ ya Mwathani, na mūgwatanĩre metha-inĩ ya ndaimono. ²² Kaĩ tūrageria kwarahūra ūiru wa Mwathani? Kaĩ tūrĩ na hinya kūmūkĩra?

Wĩyathi wa Mūndũ ūrĩa Wītĩkītĩe

²³ “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ūndũ,” no ti ūndũ o wothē ūrĩ na kīguni. “Nĩ ndirigĩrĩrio gwĩka ūndũ,” no ti ūndũ o wothē ūrĩ na uumithio. ²⁴ Gūtĩrĩ mūndũ wagĩrĩrwo nīgūcaragia maūndũ ma kwīguna we mwene, no nīacaragie maūndũ ma kīguna andũ arĩa angĩ.

²⁵ Rĩagai kĩrĩa gĩothe kīendagio thoko-inĩ ya nyama mūtekwĩyũria ciũria nĩ ūndũ wa mwĩcuuko wa thamiri, ²⁶ nīgūkorwo, “Thĩ nĩ ya Mwathani, na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wayo.”

²⁷ Mūndũ ūtarĩ mwītĩkia angĩmwĩta mūkarĩe irio gwake, na inyuĩ mūkorwo nĩ mūkwenda gũthĩrĩ-rĩ, rĩa irio ciothe iria mūngĩheo mūtekwĩyũria ciũria cia mwĩcuuko wa thamiri. ²⁸ No mūndũ angĩmwĩra atĩrĩ, “Irio ici irutĩtwo irĩ igongona,” mūtigacĩrĩe, nĩ ūndũ wa mūndũ ūcio wamwĩra ūguo, o na nĩ ūndũ wa mwĩcuuko wa thamiri; ²⁹ ngiuga ūguo ti thamiri yaku ndagweta, no nĩ thamiri ya mūndũ ūcio ūngĩ. Nĩ ūndũ-rĩ, wĩyathi wakwa ūgūciirithio nĩkĩ nĩ ūndũ wa thamiri ya mūndũ ūngĩ? ³⁰ Ingĩrianĩra irio na andũ angĩ ndĩ na ngaatho-rĩ, nĩ kĩ gīgūtũma njambio nĩ ūndũ wa kīndũ kīu njokeirie Ngai ngaatho nĩ ūndũ wakĩo?

³¹ Nĩ ūndũ ūcio, rĩrĩa mūkūrĩa kana rĩrĩa mūkūnyua, o na kana mūgĩka ūndũ o wothē-rĩ, wĩkagei nĩ ūndũ wa kwenda kūgoocithia Ngai. ³² Tigai gwĩka ūndũ ūngĩhĩngithia mūndũ, arĩ Mūyahudi, kana arĩ Mūyunani, o na kana ūhĩngithie kanitha wa Ngai, ³³ o ta ūrĩa nĩ ngeragia gūkenia andũ othe na njĩra o yothe. Nīgūkorwo ndicaragia ūndũ wa kwīguna nĩ mwene, no njaragia ūrĩa ingīguna andũ aingĩ, nīguo mahonoke.

11

¹ Mwĩgerekanieĩ na nĩ, ta ūrĩa ndĩgerekanagia na Kristũ.

Ūndũ ūrĩa Wagĩrĩre Hĩndĩ ya Mahooya

² Nīngūmūgaathĩrĩria nĩ ūndũ wa kūndirikana maūndũ-inĩ mothe, na nĩ ūndũ wa gūtũūra mūrūmītĩe morutani macio, o ta ūrĩa ndaamūrutire.

³ Rĩu-rĩ, nīngwenda mūmenye atĩ mūtwe wa mūndũ mūrūme o wothē nĩ Kristũ, na mūtwe wa mūndũ-wa-nja nĩ mūndũ mūrūme, na mūtwe wa Kristũ nĩ Ngai. ⁴ Mūndũ mūrūme o wothē ūrĩa ūhooyaga kana akaratha ehumbĩrĩte mūtwe-rĩ, nĩ mūtwe wake aconorithagia. ⁵ Nake mūndũ-wa-nja o wothē ūrĩa ūhooyaga kana akaratha atahumbĩrĩte mūtwe wake-rĩ, nĩ mūtwe wake aconorithagia, tondũ ūguo no ūndũ ūmwe na kwenjwo. ⁶ Angĩkorwo mūndũ-wa-nja ndekūhumbĩra mūtwe wake-rĩ, nīakĩenje njuĩrĩ yake; na angĩkorwo kūrengarenga njuĩrĩ kana kwenjwo nĩ ūndũ wa gūconora mūndũ-wa-nja-rĩ, nīakĩhumbĩre mūtwe. ⁷ Mūndũ mūrūme ndaagĩrĩrwo nīkūhumbĩra mūtwe wake, kuona atĩ nīwe mūhianĩre wa Ngai, na nĩ riiri wa Ngai; no mūndũ-wa-nja nīwe riiri wa mūndũ mūrūme. ⁸ Nīgūkorwo mūndũ mūrūme ndoimire harĩ mūndũ-wa-nja, no nĩ mūndũ-wa-nja woimire harĩ mūndũ mūrūme. ⁹ Mūndũ mūrūme-rĩ, tiwe wombĩrwo nĩ ūndũ wa mūndũ-wa-nja, no nĩ mūndũ-wa-nja wombĩrwo nĩ ūndũ wa mūndũ mūrūme. ¹⁰ Nĩ ūndũ wa gītũmi gĩkĩ-rĩ, mūndũ-wa-nja agĩrĩrwo nīgūkorwo na rūũri mūtwe rwa kuonania atĩ nĩ wa gwathwo nĩ ūndũ wa arĩa.

¹¹ No nīngĩ-rĩ, thĩinĩ wa Mwathani, mūndũ-wa-nja ndeiganĩtie mūndũ mūrūme atarĩ ho, nake mūndũ-mūrūme ndeiganĩtie mūndũ-wa-nja atarĩ ho. ¹² O ta ūrĩa mūndũ-wa-nja oimire harĩ mūndũ mūrūme-rĩ, no taguo mūndũ-mūrūme aciaragwo nĩ mūndũ-wa-nja. No rĩrĩ, indo ciothe ciumaga kūrĩ Ngai. ¹³ Ta tuai arĩ inyuĩ: Nĩ kwagĩrĩre mūndũ-wa-nja kūhooya Ngai atehumbĩrĩte mūtwe? ¹⁴ Kaĩ maūndũ ma ndũire matamūrutaga atĩ mūndũ-mūrūme gūkorwo arĩ na njuĩrĩ ndaaya nĩ ūndũ wa kūmūconorithia, ¹⁵ no mūndũ-wa-nja gūkorwo na njuĩrĩ ndaaya, ūcio nĩ riiri wake? Nīgūkorwo aheetwo njuĩrĩ ndaaya

arĩ kindũ gĩa kũmũhumbĩra. ¹⁶ Angĩkorwo kũrĩ na mũndũ ũrĩ na ngarari na ũhoru ũyũ-rĩ, nĩamenye atĩ ithuĩ tũtirĩ mūtugo ũngĩ, o na makanitha ma Ngai matirĩ mūtugo ũngĩ.

Irio cia Mwathani

¹⁷ Ũhoru-inĩ ũrĩa ngũmũtaarĩria rĩu-rĩ, ndirĩ na ũndũ wa kũmũgaathĩra, nĩgũkorwo kũngana kwanyu ti gwa kũmũguna no nĩ gwa kũmũthũkia. ¹⁸ Ũndũ wa mbere, njiguaga atĩ rĩrĩa muongana ta kanitha, nĩkũgĩaga na nyamũkano gatagatĩ kanyu, na ũhoru ũcio ndingĩaga gwĩtikia ũmwe wago. ¹⁹ Hatarĩ nganja gũtingĩaga kũgĩa na ngarari gatagatĩ-inĩ kanyu cia kuonania arĩa anyu metĩkĩrĩkĩte nĩ Ngai. ²⁰ Rĩrĩa muongana hamwe, ti Irio cia Mwathani mũrĩaga, ²¹ nĩgũkorwo rĩrĩa mũkũrĩa, o mũndũ athiia na mbere kũrĩa ategweterera ũrĩa ũngĩ. ũmwe aikaraga ahũtĩ, nake ũrĩa ũngĩ agaikara arĩitwo. ²² Kaĩ mũtarĩ mĩciĩ mũngĩrĩra na mũnyũire kuo? Kana nĩ kanitha wa Ngai mũnyararĩte na mũkenda gũconoraga arĩa matarĩ kindũ? Ngũkĩmwĩra atĩa? No ndĩkĩmũgaathĩrĩrie nĩ ũndũ wa ũhoru ũcio? Aca, ndingĩmũgaathĩrĩria!

²³ Nĩgũkorwo ũhoru ũrĩa ndaamũkĩrĩre kuuma kũrĩ Mwathani noguo ndaamũkinyĩrie: Mwathani Jesũ, ũtukũ ũrĩa aakunyanĩrwo, nĩooire mũgate, ²⁴ na aarĩkia gũcookia ngaatho,* akĩwenyũranga, akiuga atĩrĩ, “Ŭyũ nĩ mwĩrĩ wakwa, ũrĩa ũheanĩtwo nĩ ũndũ wanyu; ikagai ũũ nĩguo mũndirikanage.” ²⁵ Ningĩ o ũndũ ũmwe, thuutha wa kũrĩa irio, akĩoya gĩkombe, akiuga atĩrĩ, “Gĩkombe gĩkĩ nĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ thĩinĩ wa thakame yakwa; ikagai ũũ, rĩrĩa rĩothe mũrĩkĩnyuuagĩra, nĩguo mũndirikanage.” ²⁶ Nĩgũkorwo rĩrĩa rĩothe mũkũrĩa mũgate ũyũ na mũkanyũira gĩkombe gĩkĩ-rĩ, nĩkuumbũra mũkuumbũra gũkua kwa Mwathani o nginya hĩndĩ irĩa agooka.

²⁷ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ o wothĩ ũkũrĩa mũgate ũcio kana akanyũira gĩkombe kũ kĩa Mwathani ũrĩa gũtaagĩrĩre-rĩ, nĩ kwĩhia ehĩirie mwĩrĩ na thakame ya Mwathani. ²⁸ Mũndũ nĩambage gwĩtuĩria mbere ya kũrĩa mũgate ũcio na kũnyũira gĩkombe kũ. ²⁹ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wothĩ ũrĩaga na akanyua ategũkũũrana mwĩrĩ wa Mwathani, nĩ ituĩro rĩake we mwene etuagĩra. ³⁰ Kũ nĩkĩo gĩtũmĩte aingĩ anyu moorwo nĩ hinya, na marũare, na amwe anyu nĩmarĩkĩtie gũkua. ³¹ No tũngĩtuĩra ciira ithuĩ ene, tũtingĩtuĩka a gũciirithio. ³² Hĩndĩ irĩa tũgũtuĩrwo ciira nĩ Mwathani-rĩ, nĩkũherithio tũherithagio nĩgeetha tũtikae gũtuĩrwo ciira hamwe na thĩ.

³³ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a lthe witũ, rĩrĩa mũnganĩte mũrĩanĩre-rĩ, etanagĩrĩrai. ³⁴ Angĩkorwo mũndũ nĩahũtĩrĩ-rĩ, agĩrĩrwo nĩ kũrĩa irio gwake mũciĩ, nĩgeetha rĩrĩa muongana gũtikagĩe ũhoru wa gũtuĩrwo ciira.

Nĩngaheana ũhoru wa maũndũ macio mangĩ rĩrĩa ngooka.

12

Iheo cia Roho Mũtheru

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a lthe witũ, ha ũhoru wa iheo cia kĩiroho-rĩ, ndikwenda mũikare mũrigĩtwo nĩguo. ² Inyuĩ nĩmũũ atĩ hĩndĩ irĩa mũteetĩkĩtie Ngai, nĩmwaguucagĩrĩrio na mũkerekierio kũrĩ mĩhianano itangĩaria. ³ Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩ, gũtirĩ mũndũ waragia ahotithĩtio nĩ Roho wa Ngai ũngiuga atĩrĩ, “Jesũ aronyiitwo nĩ kĩrumi,” na gũtirĩ mũndũ ũngĩhota kuuga atĩrĩ, “Jesũ nĩ Mwathani,” atatongoretio nĩ Roho Mũtheru.

⁴ Na rĩrĩ, iheo irĩa iheanagwo nĩ mĩthemba mĩthemba, no Roho ũrĩa ũciheanaga no ũmwe. ⁵ O na njĩra cia gũtungata nĩ mĩthemba mĩthemba, no Mwathani ũrĩa ũtungatagwo no ũmwe. ⁶ Ningĩ kũrĩ mĩrutĩre ya wĩra mĩthemba mĩthemba, no Ngai no ũmwe ũrĩa ũhotithagia maũndũ mothe gwĩkĩka thĩinĩ wa andũ othe.

⁷ Na rĩrĩ, o mũndũ nĩaheagwo ũndũ wa kuonania atĩ arĩ na Roho, naguo ũndũ ũcio nĩ wa kũguna andũ othe. ⁸ Roho ũcio nĩwe ũheaga mũndũ ũmwe ndũmĩrĩri ya ũũgĩ, na ũngĩ akaheo ũmenyo nĩ Roho o ro ũcio, ⁹ nake ũngĩ akaheo wĩtikio nĩ Roho o ro ũcio, na ũngĩ akaheo iheo cia kũhonania nĩ Roho o ro ũcio, ¹⁰ nake ũngĩ akaheo hinya wa kũringa ciama, na ũngĩ akaheo ũrathi, na ũngĩ akaheo gũkũũrana maroho, na ũngĩ

* 11:24 Warĩ mūtugo wa Ayahudi gũcookia ngaatho mbere ya kũrĩa irio.

akaheo kwaria na thiomi mīthemba mīthemba, ningĩ ũngĩ akaheo ũhoti wa gūtaūra thiomi icio. ¹¹ Maũndũ macio mothe nĩ wĩra wa Roho o ro ũcio ũmwe, nake agayagĩra o mũndũ o ũrĩa ekwenda.

Mwĩrĩ Ũmwe ũrĩ Cĩga Nyingĩ

¹² Mwĩrĩ wa mũndũ nĩ ũmwe, o na gwatuĩka ũrĩ cĩga nyingĩ; ningĩ o na gwatuĩka cĩga ciaguo ciothe nĩ nyingĩ-rĩ, ciothe no mwĩrĩ o ũmwe. Ũguo noguo Kristũ atarĩ. ¹³ Nĩgũkorwo ithuothe twabatithirio na Roho ũmwe tũgĩtuĩka a mwĩrĩ ũmwe, o na tũrĩ Ayahudi kana tũrĩ Ayunani, tũrĩ ngombo o na kana tũtarĩ ngombo, na ithuothe tũkĩnyuithio Roho o ro ũcio ũmwe.

¹⁴ Na rĩrĩ, mwĩrĩ ndũkoragwo na kĩga kĩmwe, no nĩ wa cĩga nyingĩ. ¹⁵ Kũgũrũ kũngiuga atĩ, “Tondũ ti nĩ guoko-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũyũ,” Ũndũ ũcio ndũngĩtũma gũtĩge gũtuĩka kĩga kĩa mwĩrĩ ũcio. ¹⁶ Nakuo gũtũ kũngiuga atĩ, “Tondũ ti nĩ riitho-rĩ, ndirĩ wa mwĩrĩ ũcio,” nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ gũtingĩtiga gũtuĩka kĩga kĩa mwĩrĩ ũcio. ¹⁷ Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no riitho-rĩ, kũigua tũngĩguaga na kĩ? Mwĩrĩ wothe ũngĩkorwo no gũtũ-rĩ, kũnungĩra tũngĩnungagĩra na kĩ? ¹⁸ No ũrĩa kũrĩ, nĩ atĩ Ngai nĩ eekĩre cĩga ciothe thĩinĩ wa mwĩrĩ, agĩciĩkĩra o ta ũrĩa eendaga ciikare. ¹⁹ Cĩga ciothe ingĩtuĩka nĩ kĩga kĩmwe-rĩ, mwĩrĩ naguo ũngĩkorwo ha? ²⁰ ũrĩa kũrĩ nĩ atĩ cĩga nĩ nyingĩ, no mwĩrĩ nĩ ũmwe.

²¹ Riitho rĩtingĩhota kwĩra guoko atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na bata nawel!” Naguo mĩtwe wĩre magũrũ atĩrĩ, “Nĩ ndirĩ na bata na inyuĩ!” ²² Handũ ha ũguo-rĩ, cĩga cia mwĩrĩ iria cionekaga itarĩ hinya, nĩcio irĩ bata makĩria, ²³ nacio cĩga iria tuonaga ta itarĩ cia gũtĩio mũno-rĩ, nĩcio tũheaga gũtĩio kĩa mwanya. Nacio cĩga iria tuonaga ta itagĩrĩre kuoneka nĩimenyagĩrĩrwo mũno, ²⁴ o rĩrĩa cĩga ciitũ iria itarĩ cia kũhithwo itabataragio nĩkũmenyererwo mũno. No Ngai nĩanyiitithanĩtie cĩga cia mwĩrĩ na agatĩithia makĩria cĩga iria ciagĩte gũtĩio, ²⁵ nĩgeetha gũtikae kũgĩa na nyamũkano thĩinĩ wa mwĩrĩ, no nĩgeetha cĩga ciaguo imenyagĩrĩre o kĩga na kĩrĩa kĩngĩ. ²⁶ Kĩga kĩmwe kĩngĩnyariirĩka, cĩga iria ingĩ inyariirĩkaga hamwe nakĩo; nakĩo kĩga kĩmwe kĩngĩheo gũtĩio-rĩ, o nacio cĩga iria ingĩ nĩikenaga hamwe nakĩo.

²⁷ Na rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ mwĩrĩ wa Kristũ, na o mũndũ wanyu nĩ kĩga kĩaguo. ²⁸ Nakuo thĩinĩ wa kanitha, Ngai nĩathuurĩte mbere andũ amwe matuĩke atũmwo, a keerĩ anabii, a gatatũ arutani, o na ningĩ kũgĩte na aringi a ciama, o na arĩa marĩ na iheo cia kũhonania mĩrimũ, na arĩa marĩ na ũhoti wa gũteithia arĩa angĩ, na arĩa marĩ na iheo cia ũtabarĩri, na arĩa maaragia na thiomi mīthemba mīthemba. ²⁹ Andũ othe nĩ atũmwo? Andũ othe nĩ anabii? Andũ othe nĩ arutani? Andũ othe nĩ aringi a ciama? ³⁰ Andũ othe nĩmaheetwo iheo cia kũhonania? Andũ othe nĩmakĩaragia na thiomi? Andũ othe nĩmagĩtaũraga thiomi? ³¹ No rĩrĩ, mwĩriragĩriei iheo iria irĩ bata mũno.

Wendani

Na rĩu nĩngũmuonia njĩra ĩrĩa njega makĩria.

13

¹ Atĩrĩrĩ, o na ingĩaria na thiomi cia andũ o na cia araika, no ngorwo itarĩ na wendani-rĩ, ingĩkorwo ndĩ o ta kĩndũ kĩa rũthuku kĩrĩa kĩgambaga kĩaringwo, kana o ta thaani ĩrĩa ĩhũũrithanagio ĩkagamba. ² Ingĩkorwo ndĩ na kĩheo gĩa kũratha ũhoru, na ngorwo no hote kũmenya maũndũ mothe ma hitheo na ngagĩa na ũmenyo wothe, na ingĩkorwo ndĩ na wĩtikio ũrĩa ũngĩhota gũthaamia irĩma, no ndirĩ na wendani-rĩ, ndirĩ bata o na hanini. ³ Ingĩheana indo ciakwa ciothe kũrĩ andũ arĩa athĩini, o na heane mwĩrĩ wakwa ũcinwo, no ngorwo ndirĩ na wendani-rĩ, ndingĩgunĩka.

⁴ Wendani nĩũkiranagĩrĩria, na wendani nĩũtuganaga. Ndũiguanagĩra ũiru, na ndwĩgaathaga, o na ndũrĩ mwĩtĩio. ⁵ Wendani ndũrĩ rūtũrĩko, na ndũcaragia ũrĩa ũngĩguna, o na ndũhiũhaga kũrakara, na ndũtaraga maita marĩa ũhĩtĩrio. ⁶ Ningĩ wendani ndũkenagĩra ũũru, no nĩũkenagĩra ũhoru wa ma. ⁷ Wendani nĩũgitanagĩra hĩndĩ

ciothe, na ũgetĩkia maũndũ mothe, na nĩwĩrĩgagĩrĩra hĩndĩ ciothe, o na ũkomĩrĩria hĩndĩ ciothe.

⁸ Wendani ndũthiraga. No akorwo nĩ morathi, nĩmagathira; o na thiomi nĩgathira; na kũmenya maũndũ o nakuo nĩgũgathira. ⁹ Nĩgũkorwo tũmenyaga maũndũ o gĩcunjĩ, na tũrathaga maũndũ o gĩcunjĩ, ¹⁰ no hĩndĩ ĩrĩa ũndũ ũrĩa mũkinyanĩru ũgooka-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtarĩ mũkinyanĩru nĩũgaathira. ¹¹ Hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ kaana-rĩ, ndaaragia o ta kaana, na ndeeciiragia o ta kaana, na ndaataranagia maũndũ o ta kaana. No hĩndĩ ĩrĩa ndaatuĩkire mũndũ mũgima-rĩ, ngĩtigana na maũndũ ma wana. ¹² Rĩu tuonaga maũndũ na mairia, ta kuona na gĩcicio; no hĩndĩ ĩyo tũkoonaga ta andũ makĩonana ũthiũ kwa ũthiũ. Rĩu njũũĩ maũndũ o gĩcunjĩ; hĩndĩ ĩyo nĩngamenya maũndũ wega, o ta ũrĩa nĩ njũũĩ wega.

¹³ Na rĩu, maũndũ maya matatũ nĩ ma gũtũũra: wĩtikio, na kĩĩrĩgĩrĩro, o na wendani. No ũrĩa mũnene wamo nĩ wendani.

14

Iheo cia Ũrathi na cia Thiomi

¹ Rũmagĩrĩrai mĩthiire ya wendani, na mwĩrĩrĩrie mũno iheo cia kĩĩroho, na makĩria mwĩrĩragĩrie kĩheo kĩa ũheani ũhoru wa Ngai. ² Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wothe waragia na rũthiomi-rĩ, ti andũ aaragĩria no nĩ Ngai aaragĩria. Ti-itherũ, gũtirĩ mũndũ ũtaũkagĩrwo nĩ ũrĩa aroiga; no nĩ maũndũ ma hitho aaragia na roho wake. ³ No mũndũ ũrĩa ũheanaga ũhoru wa Ngai aaragĩria andũ akamekĩra hinya, na akamomĩrĩria, na akamahooreria. ⁴ Mũndũ ũrĩa waragia na rũthiomi nĩ we mwene wĩongagĩrĩra hinya, no ũrĩa ũheanaga ũhoru wa Ngai nĩ kanitha ongagĩrĩra hinya. ⁵ No nyende inyuothe mwaragie na thiomi, no makĩria ingĩenda inyuothe mũrathage mohoro. Mũndũ ũrĩa ũrathaga ũhoru nĩakĩrite ũrĩa waragia na thiomi, tiga no akorirwo nĩegũtaũra thiomi icio, nĩguo kanitha wongererwo hinya.

⁶ No rĩu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ingĩũka kũrĩ inyuĩ na njarie na thiomi-rĩ, ingĩmũguna nakĩ, tiga no ndĩmũreheire ũguũrio, kana ũmenyo, kana ũrathi, o na kana kiugo kĩa ũrutani? ⁷ O na ha ũhoru ũkonĩĩ indo iria itarĩ muoyo iria igambaga, indo ta mũtũrĩrũ kana kĩnanda kĩa mũgeeto-rĩ, mũndũ angĩgĩkũũrana atĩa rwĩmbo rũrĩa rũrenda kũinwo, tiga hakorirwo na ngũũrani njega ya mĩgambo? ⁸ Ningĩ-rĩ, angĩkorwo karumbeta gatikũruta mũgambo ũgũkũũrĩkana ũrĩa ũkuuga-rĩ, nũũ ũngĩkĩhaarĩria gũthiĩ mbaara-inĩ? ⁹ Ũguo noguo ũhoru wanyu ũtarĩ. Tiga mwaririe na ciugo ikũmenyeka na rũthiomi rwanyu-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩkũ ũngĩmenya ũrĩa mũroiga? Mũngĩkorwo o mũkĩarĩria rĩera. ¹⁰ Ti-itherũ nĩ kũrĩ mĩthemba mĩingĩ ya thiomi gũkũ thĩ, no gũtirĩ rũthiomi o na rũmwe rũtarĩ ũrĩa ruugaga. ¹¹ No angĩkorwo ndingĩmenya ũrĩa mũndũ aroiga-rĩ, nĩ ngĩrĩ mũrũrĩrĩ harĩ mũndũ ũcio ũraaria, nake nĩ mũrũrĩrĩ harĩ nĩ. ¹² Ũguo noguo o na inyuĩ mũtarĩ. Kuona atĩ nĩmwĩrĩrĩrie mũno iheo cia kĩĩroho-rĩ, kĩgeragiei kuongerera iheo iria ciakaga kanitha ũkagĩa na hinya.

¹³ Na tondũ ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa waragia na rũthiomi rũgeni nĩahooyage nĩguo ahothe gũtaũra ũrĩa aroiga. ¹⁴ Nĩ ũndũ-rĩ, ingĩkorwo ndĩrahooya ngĩthiomaga-rĩ, roho wakwa nĩguo ũrahooya, no meciiria makwa matĩrĩ na maciaro. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ngũgĩka atĩa? Nĩ ndĩrĩhooyaga Ngai na roho wakwa, na ningĩ hooyage na meciiria makwa; o na kũina ndĩrĩinaga na roho wakwa, na ningĩ nyinage na meciiria makwa o namo. ¹⁶ Ningĩ-rĩ, ũngĩkorwo ũkĩgooca Ngai na roho waku tu-rĩ, mũndũ wa arĩa marĩ gatagatĩ kanyu ũtarataũkĩrwo, angĩkiuga “Amenĩ” atĩa mahooya-inĩ maku ma gũcookia ngaatho, kuona atĩ ndaramenya ũrĩa ũroiga? ¹⁷ No ũkorwo ũgĩcookia ngaatho wega mũno, no mũndũ ũcio ũngĩ ndanongererwo hinya nĩ ũhoru ũcio.

¹⁸ Nĩngũcookeria Ngai ngaatho nĩgũkorwo nĩ nĩjaragia na thiomi makĩria manyu inyuothe. ¹⁹ No kanitha-inĩ-rĩ, nĩ kaba njarie ciugo ithano ndĩramenya wega nĩguo ngĩrute andũ arĩa angĩ ũhoru nacio, gũkĩra njarie ciugo ngiri ikũmi cia gũthioma.

²⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigagai gwĩciiragia ta ciana. Harĩ ũhoro wa maũndũ marĩa mooru-rĩ, tuĩkai tũkenge, no mwĩciirĩrie-inĩ wanyu mũtuĩke andũ agima. ²¹ Thĩinĩ wa Watho nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ:

“Nĩngaarĩria andũ aya

na tũnua twa andũ maaragia na thiomi ng’eni,
ndĩmaarĩrie na tũnua twa andũ maaragia na mwarĩrie wa kũngĩ,
no o na ndeeka ũguo matikanjigua,”

ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

²² Nĩ ũndũ ũcio, kwaria na thiomi nĩ kĩmenyithia kũrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie no ti kĩmenyithia kũrĩ arĩa metĩkĩtie; no kũratha ũhoro nĩ kwa arĩa metĩkĩtie, ti kwa arĩa matetĩkĩtie. ²³ Tondũ ũcio kanitha wotha ũngĩũngana na andũ othe maarie na thiomi-rĩ, na hacooke hatoonye andũ matooĩ ũhoro wa thiomi, kana andũ matetĩkĩtie-rĩ, githĩ matingiuga atĩ mũrĩ agũrũki? ²⁴ No mũndũ ũtarĩ mwĩtikia kana mũndũ ũtarĩ mũtaũkĩre nĩ ũhoro ũcio angĩtoonya rĩria andũ othe mararatha mohoro-rĩ, mũndũ ũcio nĩekũguithio nĩ andũ othe atĩ nĩ mwĩhia na aciirithio nĩ othe, ²⁵ na maũndũ marĩa atũire ahithĩte ngoro-inĩ nĩmakimbũka. Nĩ ũndũ ũcio egũithie thĩ ahoee Ngai, akiugaga atĩrĩ, “Ti-itherũ Ngai arĩ gatagatĩ-inĩ kanyu!”

Mahooya Marĩ na Mũtaratara

²⁶ Tũgũkiuga atĩa, ariũ na aarĩ a Ithe witũ? Rĩria muongana hamwe-rĩ, o mũndũ ahota gũkorwo arĩ na rwĩmbo, kana arĩ na ũndũ arenda kũrutana, kana arĩ na ũndũ aguũrĩrio, kana arĩ na thiomi, kana arĩ na ũtaũri wa thiomi. Maũndũ macio mothe no nginya mekagwo nĩ ũndũ wa gwĩkĩra kanitha hinya. ²⁷ Angĩkorwo nĩ gũkwario na rũthiomi-rĩ, nĩ kwario nĩ andũ eerĩ, na makĩingĩha atatũ, na o mũndũ aarie riita rĩake, na no nginya hagĩe na mũndũ ũngĩ wa gũtaũra. ²⁸ Angĩkorwo gũtirĩ mũtaũri-rĩ, mwaria ũcio nĩagĩkire arĩ kũu kanitha-inĩ, na akĩiarĩrie we mwene, na aarĩrie Ngai.

²⁹ Aheani ũhoro eerĩ kana atatũ magĩrĩrwo maarie, nao andũ arĩa angĩ makũũrane wega ũria kũreerwo. ³⁰ Na mũndũ ũikarĩte thĩ ho angĩgĩa na ũguũrio-rĩ, mwaria ũcio wa mbere nĩakire. ³¹ Nĩgũkorwo inyuotha no mũrathe ũhoro o mũndũ riita rĩake nĩguo andũ othe marutwo maũndũ na momĩrĩrio. ³² Namo maroho ma anabii nĩmathĩkagĩra anabii o ene. ³³ Nĩgũkorwo Ngai ti Ngai wa kĩrigiicano no nĩ wa thayũ.

Ta ũria kũrĩ thĩinĩ wa ciũngano ciothe cia andũ arĩa aamũre, ³⁴ atumia magĩrĩrwo nĩgũkaraga makĩrĩte ki marĩ thĩinĩ wa kanitha. Matĩtikĩrĩtio kwaria, no nĩmaikarage menyiihĩtie, o ta ũria Watho uugĩte. ³⁵ Angĩkorwo marĩ na ũndũ mangĩenda kũmenya-rĩ, nĩmoragie athuuri ao ene kwao mũcĩ; nĩgũkorwo nĩ ũndũ ũrĩ thoni atumia kwaragia thĩinĩ wa kanitha.

³⁶ Hĩ! Anga kiugo kĩa Ngai kĩambĩrĩrie na inyuĩ? Kana hihi no inyuĩ inyuiki gĩakinyĩre? ³⁷ Mũndũ o na ũ angĩciiria atĩ nĩ mũnabii, kana arĩ na iheo cia kĩiroho-rĩ, nĩagĩtikĩre atĩ maũndũ maya ndĩramwandĩkĩra nĩ maũndũ marĩa maathanĩtwo nĩ Mwathani. ³⁸ No angĩagĩra ũndũ ũcio kĩene-rĩ, o nake we mwene nĩakagĩrwo kĩene.

³⁹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrĩrĩriei kũrathaga mohoro, na mũtikagĩragie ũhoro wa kwaria na thiomi. ⁴⁰ No maũndũ mothe nĩmekagwo na mũtaratara ũria wagĩrĩre, na mekagwo na kĩaarĩro.

15

Kũriũka gwa Kristũ

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngwenda kũmũrĩrikania ũhoro-ũria-mwega ũria ndaamũhunjĩrie, na mũkĩwamũkĩra, na noguo mũtũũrĩte mũrũmĩtie. ² ũhoro ũcio mwega nĩguo ũtũmaga mũhonoke, mwaikara mũrũmĩtie wega ũhoro ũria ndaamũhunjĩrie. Angĩkorwo ti ũguo-rĩ, ũhoro ũcio mwawĩtikirie o tũhũ.

³ Nĩgũkorwo ũhoro ũria nĩ ndaamũkĩrĩre nĩguo ndaamũheire, ũrĩ wa mbere na wa bata mũno: atĩ Kristũ nĩakuire nĩ ũndũ wa mehĩa maitũ o ta ũria Maandĩko moigĩte, ⁴ na

atĩ nĩathikirwo, na atĩ mũthenya wa gatatũ akĩriũkio kũringana na ũrĩa Maandĩko macio moigĩte, ⁵ na atĩ akiumĩrĩra Petero, na agĩcooka akiumĩrĩra arĩa Ikũmi na Eerĩ. ⁶ Thuutha ũcio, nĩomĩrĩire makĩria ma ariũ na aarĩ a Ithe witũ magana matano ihinda o rĩmwe, na aingĩ ao marĩ muoyo o na rĩu, o na gũtuĩka amwe ao nĩmarĩkitie gũkua. ⁷ Ningĩ agĩcooka akiumĩrĩra Jakubu na thuutha wa ũguo agĩcooka akiumĩrĩra atũmwo othe, ⁸ na thuutha wa acio angĩ othe akĩnyumĩrĩra o na nĩ, haana ta mũndũ waciarĩtwo atarĩ mũkinyu.

⁹ Nĩgũkorwo nĩ nĩ mũnini mũno harĩ atũmwo arĩa angĩ, o na ndiagĩrĩrwo nĩ gwiĩtwo mũtũmwo, tondũ nĩndanyariire kanitha wa Ngai. ¹⁰ No wega wa Ngai nĩguo ũtũmĩte nduĩke ũguo ndariĩ, nague wega wake kũrĩ nĩ ndwarĩ wa tũhũ. No nĩndarutire wĩra na kĩyo gũkĩra acio angĩ othe, no ti nĩ ndaarutaga wĩra ũcio, no nĩ wega wa Ngai ũrĩa warĩ hamwe na nĩ warutaga wĩra ũcio. ¹¹ Tondũ ũcio, o na kũngĩtuĩka nĩ nĩ kana nĩ o-rĩ, ũhoru ũyũ noguo tũhunjagia, na noguo inyuĩ mwetĩkie.

Kũriũka kwa arĩa Akuũ

¹² Na rĩrĩ, kũngĩkorwo kũhunjagio atĩ Kristũ nĩariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ-rĩ, nĩ kĩ gĩtũmaga amwe anyu moĩge atĩ gũtirĩ kũriũkio kwa arĩa akuũ? ¹³ Kũngĩkorwo gũtirĩ kũriũkio kwa arĩa akuũ-rĩ, o nake Kristũ ndaakĩriũkirio. ¹⁴ Na angĩkorwo Kristũ ndaakĩriũkirio-rĩ, kũhunjia gwiĩtwo no gwa tũhũ, nakuo gwiĩkia kwanyu no gwa tũhũ. ¹⁵ Makĩria ma ũguo-rĩ, ithuĩ no tũgĩkorwo tũrĩ aira a Ngai a maheeni, tondũ nĩtuumbũrite atĩ Ngai nĩariũkie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ. No rĩrĩ, ndaakĩmũriũkie angĩkorwo nĩ ma atĩ arĩa akuũ matiriũkagio. ¹⁶ Nĩgũkorwo kũngĩtuĩka atĩ arĩa akuũ matiriũkagio, o nake Kristũ ndaakĩriũkirio. ¹⁷ Na angĩkorwo Kristũ ndaariũkirio-rĩ, gwiĩkia kwanyu nĩ gwa tũhũ; mũgĩtũũraga o mehia-inĩ manyu. ¹⁸ Ningĩ andũ arĩa marĩkitie gũkoma marĩ thĩinĩ wa Kristũ-rĩ, o nao nĩ kũũra morĩte. ¹⁹ Na kũngĩkorwo kũrĩgĩrĩro giitũ thĩinĩ wa Kristũ no kĩa muoyo-inĩ ũyũ tũrĩ-rĩ, twagĩrĩrwo nĩkũguĩrwo tha gũkĩra andũ othe.

²⁰ No rĩrĩ, ti-itherũ Kristũ nĩariũkitio akoima kũrĩ arĩa akuũ, agatuĩka maciaro ma mbere ma arĩa makuĩte. ²¹ Tondũ-rĩ, o ũrĩa arĩ mũndũ watũmire gĩkuũ gĩũke thĩ, o nakuo kũriũkio kwa arĩa akuũ nĩ mũndũ watũmire gũũke. ²² Nĩgũkorwo o ta ũrĩa andũ othe makuaga nĩ ũndũ wa Adamu-rĩ, no taguo andũ othe magaacookio muoyo thĩinĩ wa Kristũ. ²³ No o mũndũ akaariũka ihinda rĩake mwene: Kristũ arĩ we wariũkire mbere; na thuutha andũ arĩa marĩ ake hĩndĩ rĩa agooka. ²⁴ Thuutha ũcio nĩguo ihinda rĩa kũrĩgĩrĩria rĩgaakinya, hĩndĩ rĩa akaaneana ũthamaki kũrĩ Ngai Ithe arĩkitie kũniina mothamaki mothe, na wathani, o na hinya wothe. ²⁵ Nĩgũkorwo no nginya athamake nginya rĩrĩa agaakorwo aigĩte thũ ciake ciothe rungu rwa makinya make. ²⁶ Na rĩrĩ, thũ ya mũthia kũniinwo nĩ gĩkuũ. ²⁷ Nĩgũkorwo “nĩ aigĩte indo ciothe rungu rwa makinya make.” Na rĩrĩa gũkwĩrwo atĩ “indo ciothe” nĩciigĩtwo rungu rwake, nĩgũkũmenyeka wega atĩ Ngai we mwene ti wa itari rĩu tondũ nĩ we waigire indo ciothe rungu rwa Kristũ. ²⁸ Aarĩkia gwĩka ũguo-rĩ, Mũriũ we mwene nĩagatuĩka wa gwathagwo nĩ ũcio waigire indo ciothe rungu rwake, nĩguo Ngai akorwo nĩ we maũndũ mothe thĩinĩ wa maũndũ mothe.

²⁹ Na rĩrĩ, kũngĩkorwo gũtirĩ ũriũkio-rĩ, arĩa mabatithĩtio handũ-inĩ ha arĩa akuũ mageeka atĩa? Angĩkorwo arĩa akuũ matikaariũkio o na atĩa-rĩ, andũ makĩbatithagio handũ-inĩ hao nĩkĩ? ³⁰ Na ithuĩ-rĩ, twĩtoonyagia ũgwati-inĩ o ithaa o ithaa nĩkĩ? ³¹ Ngũmwĩra na ma, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ti-itherũ, o ta ũrĩa ndĩrahaga nĩ ũndũ wanyu thĩinĩ wa Kristũ Jesũ Mwathani witũ, atĩ nĩ nguaga o mũthenya. ³² Angĩkorwo ndaahũũranire na nyamũ cia gĩthaka kũu Efeso nĩ ũndũ wa itũmi cia ũ-mũndũ-rĩ, ndaagunĩkire na kĩ? Angĩkorwo andũ arĩa akuũ matikaariũkio-rĩ, “Nĩtũrie na tũnyue,

nĩgũkorwo rũciũ nĩgũkua tũgaakua.”

³³ Mũtikaheeneke: “Thiritũ njũru nĩthũkagia mĩtugo mĩega.” ³⁴ Arahũkai mwĩigue ta ũrĩa mwagĩrĩrwo, na mũtigage kwĩhia; nĩgũkorwo andũ amwe matiũĩ Ngai: ndoiga ũguo nĩgeetha ndĩmũconore.

Mwĩrĩ ũrĩa Ũkaariũkio

³⁵ No mündũ ahota kũũria atĩrĩ, “Andũ arĩa akuũ mariũkagio atĩa? Magooka marĩ na mwĩrĩ ũhaana atĩa?” ³⁶ Nĩ ũrimũ ũrĩkũ ũyũ! Kĩrĩa wahaanda-rĩ, gĩtimeraga gĩtambĩte gũkua. ³⁷ Hĩndĩ ĩrĩa wahaanda-rĩ, ndũhaandaga mwĩrĩ ũrĩa ũgũcoka ũkorwo ho, no gũkorwo ũhaandaga mbeũ ya ngano kana ya kĩndũ kĩngĩ. ³⁸ No Ngai amĩheaga mwĩrĩ o ũrĩa endaga ĩgĩe nago, na o mũthemba wa mbegũ akaũhe mwĩrĩ wago. ³⁹ Mĩĩrĩ yothē ndĩhaanaine: Andũ marĩ mũthemba ũmwe wa mwĩrĩ, nacio nyamũ mũthemba ũngĩ, na nyoni mũthemba ũngĩ, o nacio thamaki irĩ mwĩrĩ wa mũthemba ũngĩ. ⁴⁰ Ningĩ nĩ kũrĩ mĩĩrĩ ya igũrũ na nĩ kũrĩ mĩĩrĩ ya gũkũ thĩ; no riiri wa mĩĩrĩ ya igũrũ nĩ mũthemba ũmwe, na riiri wa mĩĩrĩ ya gũkũ thĩ nĩ mũthemba ũngĩ. ⁴¹ Riũa rĩrĩ na riiri warĩ mwanya, na mweri ũrĩ riiri wago mwanya, na njata irĩ na riiri wacio mwanya; na njata ĩmwe ĩrĩ riiri ũrĩ ngũũrani na njata ĩrĩa ĩngĩ.

⁴² Ũguo nĩguo gũgaatuĩka hĩndĩ ya kũriũkio kwa andũ arĩa akuũ. Mwĩrĩ ũrĩa ũhaandagwo nĩ wa kũbutha, no ũriũkagio ũtarĩ wa kũbutha; ⁴³ mwĩrĩ ũhaandagwo ũrĩ mũmene, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ na riiri; ũhaandagwo ũtarĩ na hinya, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ na hinya; ⁴⁴ ũhaandagwo ũrĩ mwĩrĩ wa ndũire, ũgacooka ũkariũkio ũrĩ mwĩrĩ wa kĩroho.

Angĩkorwo nĩ kũrĩ mwĩrĩ wa ndũire-rĩ, o na mwĩrĩ wa kĩroho ũrĩ kuo. ⁴⁵ Nĩ ũndũ ũcio kwandĩkitwo atĩrĩ: “Adamu ũrĩa warĩ mündũ wa mbere-rĩ, aatuĩkire kĩũmbe kĩrĩ muoyo”; nake Adamu ũrĩa wa kũrigĩrĩria-rĩ, agĩtuĩka roho wa kũheana muoyo. ⁴⁶ Mwĩrĩ wa kĩroho tiguu waambire gũũka, no nĩ ũrĩa wa ndũire, na thuutha wa ũguo ũgĩũka ũrĩa wa kĩroho. ⁴⁷ Mündũ wa mbere aarĩ wa rũkũngũ rwa thĩ, no mündũ wa keerĩ oimĩte igũrũ. ⁴⁸ O ta ũrĩa mündũ ũcio wa gũkũ thĩ aatarĩ, noguo arĩa marĩ a tĩiri matariĩ; na ta ũrĩa mündũ wa kuuma igũrũ aatarĩ, noguo o na arĩa a igũrũ matariĩ. ⁴⁹ Na ta ũrĩa twagĩire na mũhianĩre wa mündũ ũcio wa tĩiri-rĩ, noguo tũkaagĩ na mũhianĩre wa mündũ ũcio wa kuuma igũrũ.

⁵⁰ Ngũmwĩra atĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩrĩ na thakame itingĩhota kũgaya ũthamaki wa Ngai, kana kĩrĩa kĩbuthaga kĩgae kĩrĩa gĩtabuthaga. ⁵¹ Thikĩrĩriai, ndĩmwĩre ũndũ wa hitho: Tũtigaakua ithuothe, no nĩkũgarũrwo tũkaagarũrwo ithuothe, ⁵² o kahinda kanini, o ta ibucia rĩa riitho, rĩrĩa karumbeta ka mũthia gakaagamba. Nĩgũkorwo karumbeta nĩgakaahuhwo, nao arĩa akuũ mariũkio matariĩ a kũbutha, na ithuĩ tũgarũrwo mĩĩrĩ. ⁵³ Nĩgũkorwo mwĩrĩ ũyũ ũbuthaga no nginya wĩhumbe mwĩrĩ ũtarĩ wa kũbutha, nago mwĩrĩ ũyũ wa gũkua wĩhumbe mwĩrĩ ũtarĩ wa gũkua. ⁵⁴ Hĩndĩ ĩrĩa kũbutha gũkeehumba kwaga kũbutha, na gũkua kwĩhumbe kwaga gũkua-rĩ, hĩndĩ ĩyo ũhoro nĩũkahinga ũrĩa wandĩkitwo atĩrĩ, “Gĩkuũ nĩkĩniĩtwo gĩgatoorio biũ.”

⁵⁵ “Wee gĩkuũ-rĩ, gũtoorania gwaku gũkĩrĩ ha?

Wee gĩkuũ-rĩ, rũboora rwaku rũkĩrĩ ha?”

⁵⁶ Rũboora rwa gĩkuũ nĩ mehia, nago hinya wa mehia uumanaga na watho. ⁵⁷ No rĩrĩ, Ngai arogaathwo nĩgũkorwo nĩwe ũtũheaga ũtooria thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁵⁸ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa nyenda, ikaragai mwĩhaandĩte wega. Mũtikanenyenyio nĩ ũndũ o na ũrĩkũ. Tũũrai mwĩheanĩte kũna wĩra-inĩ wa Mwathani, tondũ nĩmũũ atĩ wĩra wanyu thĩinĩ wa Mwathani ti wa tũhũ.

16

Mũhothi nĩ ũndũ wa Andũ a Ngai

¹ Na rĩrĩ, ha ũhoro wa mũhothi nĩ ũndũ wa andũ a Ngai ũtarĩ ũũ: ĩkagai ũrĩa ndeerire makanitha ma Galatia mekage. ² Mũthenya wa mbere wa kiumia-rĩ, o mündũ wanyu nĩagĩrĩrwo nĩkũigaga mbeeca ta ũrĩa ũthũkũmi wake ũigana, agaciigaga, nĩguo hĩndĩ ĩrĩa ngooka kũu gũtikanagĩe na mũhothi. ³ Na ndakinya-rĩ, andũ arĩa mũgaakorwo mũgathĩrĩrie nĩngamahe marũa ma kũmamenyithania na ndĩmatũme Jerusalemu na iheo cianyu. ⁴ Na kũngĩkoneka kwagĩrĩire o na nĩ thĩ-rĩ, nĩngatwarana nao.

Ndũmĩrĩ cia Mwanya

⁵ Ndaarĩkia gũtuĩkanĩria Makedonia-rĩ, nĩgũkorwo nĩngatuĩkanĩria kuo, nĩngooka kũrĩ inyuĩ. ⁶ Hihi ngaikara na inyuĩ gwa kahinda, o na kana njikare kũu hĩndĩ ya heho yothe, nĩguo mũkaahota kũndeithĩrĩria gũthĩĩ rūgendo-inĩ rwakwa kũria guothe ngaathĩĩ. ⁷ Ndikwenda kuonana na inyuĩ hĩndĩ ĩno ndĩrahĩtũkĩra kũu, tondũ ngwĩhoka atĩ nĩtũgaikarania na inyuĩ kwa ihinda, Mwathani etĩkĩra. ⁸ No nĩngũikara gũkũ Efeso nginya hĩndĩ ya Bendegothito, ⁹ tondũ ndĩmũhingũrĩre mweke mũnene wa kũruta wĩra mwega ũrĩ na uumithio, no nacio thũ nĩ nyingĩ.

¹⁰ Timotheo angĩũka-rĩ, menyererai nĩguo aikare kũu na inyuĩ atarĩ na guoya, nĩgũkorwo nĩ wĩra wa Mwathani araruta, o ta ũrĩa ndĩraruta. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, gũtirĩ mũndũ wagĩrĩrwo nĩ kwaga kũmwamũkĩra. Mumagariei na thayũ nĩgeetha akinye kũrĩ nĩĩ. Nĩndĩmwetereire marĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ.

¹² Na rĩrĩ, ha ũhoro ũkonĩĩ mũrũ wa Ithe witũ Apolo-rĩ: nĩndamũringĩrĩrie mũno ooke kũrĩ inyuĩ arĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Nowe ndeendaga gũũka ihinda rĩu, no nĩarĩũka aagĩia na mweke.

¹³ Ikaragai mwĩhũgĩte, na mwĩhaande mũrũmĩte wega thĩinĩ wa wĩtĩkio; ningĩ mũtuĩke andũ omĩrĩru; na mũgĩe na hinya. ¹⁴ ĩkagai maũndũ mothe mũrĩ na wendani.

¹⁵ Inyuĩ nĩmũũĩ atĩ andũ a nyũmba ya Stefana nĩo maarĩ a mbere gwĩtĩkia kũu bũrũri wa Akaia, na nĩmerutĩire gũtungatagĩra andũ arĩa aamũre. Nĩngũkĩmũringĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ¹⁶ mwathĩkagĩre andũ ta acio, na mũndũ o wotho ũrĩa ũrutithanagia wĩra na ithuĩ, akĩũnogagĩra. ¹⁷ Nĩndakenire rĩria Stefana, marĩ na Fotunato, na Akaiko maakinyire, nĩ ũndũ nĩo maahingĩrie ũndũ ũrĩa itaarĩ naguo kuuma kũrĩ inyuĩ. ¹⁸ Nĩgũkorwo nĩmacanjamũrĩre roho wakwa o na wanyu. Andũ ta acio nĩmagĩrĩrwo kũheagwo gĩtĩio.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Makanitha ma bũrũri wa Asia nĩmamũgeithia. Akula na Pirisila nĩmamũgeithia mũno thĩinĩ wa Mwathani, o na kanitha ũrĩa ũcemanagia kwao nyũmba nĩwamũgeithia. ²⁰ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa marĩ gũkũ nĩmamũgeithia. O mũndũ nĩageithie ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano.

²¹ Nĩĩ, Paũlũ, nĩ nĩ ndandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa.

²² Angĩkorwo he mũndũ o na ũ ũtendete Mwathani-rĩ, arogwatwo nĩ kĩrumi. ũka, Mwathani!

²³ Wega wa Mwathani Jesũ ũroikara na inyuĩ.

²⁴ Wendani wakwa ũromũkinyĩra inyuĩ inyuotho mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. Amenĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ AKORINITHO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, mūtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ūndũ wa kwenda kwa Ngai, tũrĩ na Timotheo mũrũ wa Ithe witũ,

Twatũma marũa maya kũrĩ kanitha wa Ngai ūrĩa ūrĩ Korinitho, o hamwe na andũ othe aamũre arĩa marĩ Akaia guothe:

² Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe witũ o na Mwathani Jesũ Kristũ iroikara na inyuĩ.

Ngai Mwene Kũhoorerania Guothe

³ Ngai na Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ arogoocwo, o we Ithe witũ wa tha, na Ngai mwene ūhoru wotha wa kũumanĩrĩria, ⁴ ūrĩa ūtũumagĩrĩria mathĩina-inĩ maitũ mothe, nĩguo na ithuĩ tũhotage kũhooreragia arĩa marĩ na thĩina o wotha na ūndũ wa kũumĩrĩrio kũrĩa ithuĩ ene tũumĩrĩrio nakuo nĩ Ngai. ⁵ Nĩgũkorwo o ta ūrĩa kũnyariirwo gwa Kristũ kũingĩhite thĩinĩ witũ-rĩ, ūguo noguo kũumanĩrĩria gwitũ kũingĩhite nĩ ūndũ wa Kristũ. ⁶ Tũngĩthĩinio-rĩ, tũthĩinagio nĩguo mũumĩrĩrio na mũhonokio; tũngĩumĩrĩrio-rĩ, tũumagĩrĩrio nĩguo na inyuĩ mũgĩe na ūumĩrĩru, ūrĩa ūciaraga gũkirĩrĩria mũkĩnyariirwo na mathĩina o ta marĩa tũthĩinagio namo. ⁷ Nakĩo kũirĩgĩrĩro kĩrĩa tũrĩ nakĩo nĩ ūndũ wanyu nĩ kĩrũmu, tondũ nĩtũũ atĩ o ta ūrĩa mũgwatanagĩra na ithuĩ maũndũ-inĩ marĩa tũnyariiragwo namo-rĩ, no taguo mũgwatanagĩra na ithuĩ ūhoru-inĩ wa kũumanĩrĩria o naguo.

⁸ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũtikwenda mũkorwo mũtooĩ mathĩina marĩa twarĩ namo bũrũri wa Asia. Twarĩ hatĩka-inĩ nene mũno makĩria ma ūrĩa tũngĩahotire gũkirĩrĩria, nginya ha ūhoru witũ wa gũtũũra muoyo tũkĩyũmĩra tha. ⁹ Ti-itherũ, ngoro-inĩ ciitũ twaiguaga tũtũirĩrwo gũkua. No kwahanĩkire ūguo nĩguo tũtikae kwĩhoka ithuĩ ene, no twĩhoke Ngai, ūrĩa ūriũkagia arĩa akuũ. ¹⁰ Nĩwe watũhonokirie ūgwati-inĩ ūcio wahaanaga wa gĩkuũ, na nowe ūgaatũhonokia. We nĩwe twĩrĩgĩrĩire atĩ no egũthĩ na mbere gũtũhonokia, ¹¹ inyuĩ na inyuĩ mũgĩtũteithagia na gũtũhoera. Nao andũ aingĩ nĩmarĩcookagia ngaatho nĩ ūndũ witũ, tondũ wa wega ūcio tũtugĩitwo naguo arĩ macookio ma mahooya ma andũ aingĩ.

Paŭlũ Kũgarũra Mũbango Wake

¹² Na rĩrĩ, ūndũ ūyũ nĩguo twĩrahagĩra: Thamiri ciitũ nĩcio itũmenyithagia atĩ mĩthĩire iitũ ĩrĩa tũikaraga nayo gũkũ thĩ, na makĩria ūrĩa tũikaranagia na inyuĩ, nĩ ya ūtheru na ya ūhoru wa ma kuuma kũrĩ Ngai. Tũtiikaga ūguo kũringana na ūũgĩ wa thĩ, no nĩ kũringana na wega wa Ngai. ¹³ Nĩgũkorwo tũtiramwandĩkĩra ūndũ o na ūrĩkũ mũtangĩhota gũthoma kana gũtaũkĩrwo nĩguo. Na ngwĩhoka atĩ, ¹⁴ o ta ūrĩa mũtũmenyete hanini, nĩmũrĩtaũkĩrwo biũ atĩ no mũhote kwĩraha nĩ ūndũ witũ, o ta ūrĩa tũkeeraha nĩ ūndũ wanyu mũthenya ūrĩa wa Mwathani Jesũ.

¹⁵ Na tondũ wa ūrĩa ndaarĩ na mwĩhoko wa ūndũ ūcio-rĩ, nĩndabangĩte njũke kwanyu mbere nĩguo mũgunĩke maita meerĩ. ¹⁶ Ndabangĩte ndĩmũceerere ngĩthĩ Makedonia, na njokere kũu kwanyu ngiuma Makedonia, na inyuĩ nĩguo mũcooke mũndũme Judea. ¹⁷ Hĩndĩ ĩrĩa ndaabangaga ūndũ ūcio-rĩ, kaĩ ndeekaga ūguo na itherũ? Kana hihi haaragĩria mĩbango yakwa na njĩra ya kĩ-mwĩrĩ nĩguo rĩmwe njugage, “Ĩĩ, ĩĩ,” na rĩrĩa rĩngĩ ngoiga “Aca, aca”?

¹⁸ No ti-itherũ, o ta ūrĩa Ngai arĩ mwĩhokeku-rĩ, ndũmĩrĩri iitũ kũrĩ inyuĩ ti “Ĩĩ” na rĩngĩ “Aca.” ¹⁹ Nĩgũkorwo Mũrũ wa Ngai, Jesũ Kristũ, ūrĩa mwahunjĩrio ūhoru wake nĩ nĩ, na Sila, na Timotheo, ūhoru wake ndwarĩ wa kuuga, “Ĩĩ” ūgacooka ūkoiga “Aca,” no thĩinĩ wake gũtũũraga o “Ĩĩ.” ²⁰ Nĩgũkorwo ciĩranĩro cia Ngai, o na cingĩhite atĩa-rĩ, ciothe nĩ “Ĩĩ” thĩinĩ wa Kristũ. Na nĩ ūndũ ūcio thĩinĩ wake, ithuĩ tũkoigaga “Amenĩ” nĩgeetha Ngai

agoocagwo. ²¹ Na rĩrĩ, Ngai nĩwe ūtūmaga ithuĩ hamwe na inyuĩ twĩhaande wega thĩĩnĩ wa Kristũ. Nĩwe watūtĩrĩrie maguta, ²² na agĩtwĩkĩra rūūrĩ rwa kuonania atĩ tūrĩ ake, na agĩtũhe Roho wake thĩĩnĩ wa ngoro ciitũ arĩ ta mwĩhoko wa kūrūgamĩrĩra maũndũ marĩa magooka.

²³ Ngai nĩwe mũira wakwa, na nĩoĩ atĩ nĩ ndaagire gūcooka Korinitho nĩ ūndũ wa kũmūcaaĩra. ²⁴ Ūguo ti kuuga atĩ nĩtūramwatha ūhoro-inĩ wa wĩtikio wanyu, no nĩ atĩ tūrutithanagia wĩra na inyuĩ nĩgeetha mūkenage, tondũ mūtũūrĩte mwĩhaandĩte wega nĩ ūndũ wa wĩtikio wanyu.

2

¹ Nĩ ūndũ ūcio nĩgūtua ndaatuire itua atĩ ndikũmūceerera rĩngĩ ndĩmũiguithie kĩa. ² Tondũ-rĩ, ingĩkĩmũiguithia kĩa-rĩ, nũ ūngĩgĩtigara wa kũngenia, o tiga inyuĩ arĩa njiguithĩtie kĩa? ³ Ndamwandĩkĩre ūguo nĩgeetha rĩrĩa ngooka ndikanaiguithio kĩa nĩ acio njagĩrĩrwo nĩgũkenio nĩ. Nĩ ndaarĩ na ūmĩrĩru harĩ inyuĩ inyuothe atĩ nĩmũngĩagwatanĩire na nĩ gĩkeno-inĩ gĩakwa, nakĩo gĩtuĩke kĩanyu. ⁴ Nĩgũkorwo ndamwandĩkĩre ndĩ mũthĩnĩku mũno, na ndĩ na ruo rwa ngoro na maithorĩ maingĩ, ti atĩ nĩguo ndĩmũiguithie kĩa, no nĩguo ndĩmũmenyithie wendo ūrĩa ndĩmwendete nago.

Kũrekerwo kwa Mũndũ Mwĩhia

⁵ Angĩkorwo nĩ kūrĩ mũndũ ūiguithĩtie amwe anyu kĩa-rĩ, ti nĩ aiguithĩtie, no nĩ inyuothe aiguithĩtie kĩa. Ndiroiga ūguo ngĩhatĩrĩra ūrĩa wĩkĩte ūguo. ⁶ Iherithia rĩrĩa aherithĩtio nĩ andũ arĩa aingĩ anyu, nĩrĩmũiganĩte. ⁷ Rĩu inyuĩ-rĩ, nĩmwagĩrĩrwo nĩkũmũrekerwa na kũmũmĩrĩra, nĩguo ndakae gũtoorio nĩ kĩa gĩkĩrĩte. ⁸ Nĩ ūndũ ūcio, ndamũthaitha mũmuonie atĩ no mũmwendete. ⁹ Gĩtũmi kĩrĩa gĩatũmire ndĩmwandĩkĩre marĩa macio nĩndĩmũgerie, na menye kana no mwĩtirie magerio na mwathĩkage maũndũ-inĩ mothe. ¹⁰ Mũndũ ūrĩa mũngĩrekerwa, o na nĩ nĩdamũrekerwa. Naguo ūndũ ūrĩa ndekanĩire-rĩ (hangĩkorwo nĩ haarĩ ūndũ o na ūrĩkũ wa kũrekanĩra), ūndũ ūcio ndaũrekanĩra nĩ ūndũ wanyu ndĩ mbere ya Kristũ, ¹¹ nĩguo Shaitani ndakae gũtũhoota. Nĩgũkorwo tūtĩrigĩtwo nĩ mawara make.

Atungatĩri a Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Kĩerũ

¹² Na rĩrĩ, rĩrĩa ndaathiire Teroa kũhunja Ūhoro-ūrĩa-Mwega wa Kristũ, na ngĩkora Mwathani ahingũrĩte mūrango-rĩ, ¹³ ndiigana kũgĩa na thayũ ngoro-inĩ yakwa, tondũ ndiakorire mūrũ-wa-Ithe witũ Tito kuo. Nĩ ūndũ ūcio ngiugĩra andũ akuo ūhoro, ngĩcooka ngĩthĩ nginya Makedonia.

¹⁴ No rĩrĩ, Ngai arogoocwo, o we ūrĩa ūtūtongoragia hĩndĩ ciothe na ūhootani thĩĩnĩ wa Kristũ, nake agatũhũthagĩra ta tūrĩ mūtaraĩko mwega wa kũmemerekia ūhoro wa kũmenya Kristũ kũndũ guothe. ¹⁵ Tondũ ithuĩ tūrĩ mūtaraĩko wa Kristũ ūrĩa ūkinyaga harĩ Ngai, kūrĩ arĩa marahonokio o na arĩa maroora. ¹⁶ Kūrĩ arĩa maroora-rĩ, tūrĩ mũnũngo mũũru wa gĩkuũ; no kūrĩ arĩa marahonokio-rĩ, tūrĩ mūtaraĩko wa muoyo. Nũ ūngĩhota wĩra ta ūcio? ¹⁷ Ithuĩ tũtĩkaga ta ūrĩa andũ aingĩ mekaga; tũtionjorithagia kiugo kĩa Ngai nĩguo tuone uumithio. Handũ ha gwĩka ūguo-rĩ, ithuĩ twaragia tūrĩ na wĩhokeku thĩĩnĩ wa Kristũ mbere ya Ngai, ta andũ matũmĩtwo nĩ Ngai.

3

¹ Anga nĩtūraambĩrĩra gūcooka kwĩgaathĩrĩra? Kana hihi nĩtũbataire kũheo marĩa ma gũtũgaathĩrĩra kūrĩ inyuĩ kana moimĩte kūrĩ inyuĩ ta andũ arĩa angĩ? ² Inyuĩ ene nĩ inyuĩ marĩa maitũ, maandĩkitwo ngoro-inĩ ciitũ, mamenyekete na magathomagwo nĩ andũ othe. ³ Inyuĩ nĩmuonanagia atĩ mūrĩ marĩa moimĩte kūrĩ Kristũ, inyuĩ mūrĩ maciaro ma ūtungata witũ, marĩa mataandĩkitwo na rangi, no maandĩkitwo na Roho wa Ngai ūrĩa ūrĩ muoyo. Matiandĩkitwo ihengere-inĩ cia mahiga, no maandĩkitwo ihengere-inĩ cia ngoro cia andũ.

⁴ Ūcio nĩguo ūmĩrĩru witũ harĩ Ngai nĩ ūndũ wa Kristũ. ⁵ Na ti atĩ tũrĩ na ūhoti ithuĩ ene tũngĩgaathĩra, no ūhoti witũ uumaga kũrĩ Ngai. ⁶ Nĩwe ūtũhotithĩtie tũtuĩke ndungata cia kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ, nakĩo ti kĩa ūhoru ūrĩa mwandĩke, no nĩ kĩa Roho; nĩgũkorwo ūhoru ūrĩa mwandĩke nĩ kũũraga ūragaga, no Roho aheanaga muoyo.

Riiri wa Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Kĩerũ

⁷ Na rĩrĩ, angĩkorwo ūtungata ūrĩa wa tene, ūrĩa wandĩkĩtwo na ndemwa ihengere-inĩ cia mahiga, wokire ūrĩ na riiri, o nginya andũ a Isiraeli makĩremwo nĩgũikara marorete ūthiũ wa Musa tondũ wa ūrĩa warĩ na riiri, o na gũtuĩka riiri ūcio nĩwathiraga-rĩ, ⁸ githĩ ūtungata wa Roho to ūgĩkorwo ūkĩrĩ na riiri makĩria? ⁹ Angĩkorwo ūtungata ūrĩa ūtuaga andũ ehia nĩ ūrĩ riiri-rĩ, githĩ ūtungata ūrĩa ūrehaga ūthingu ndũngĩgĩkorwo ūrĩ na riiri makĩria! ¹⁰ Nĩgũkorwo ūhoru ūrĩa warĩ na riiri mbere, rĩu ndũrĩ na riiri ūkĩringithanio na riiri ūcio ūngĩ ūũkĩrĩte. ¹¹ Na angĩkorwo ūhoru ūcio wathiraga wokire na riiri-rĩ, ūcio ūngĩ wa gũtũũra ndũngĩgĩkorwo na riiri makĩria!

¹² Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, twaragia ūhoru tũmĩrĩrie mũno, nĩ ūndũ wa kũrĩgĩrĩro kũu. ¹³ Ithuĩ tũtitariĩ ta Musa, ūrĩa wehumbagĩra ūthiũ na gĩtambaya nĩguo agirĩrĩrie andũ a Isiraeli gũcũthĩrĩria ūthiũ wake rĩrĩa ūkengi ūcio wathiraga. ¹⁴ No rĩrĩ, meciiria mao nĩmaritirio, nĩgũkorwo nginya ūmũthĩ gĩtambaya o kũu gĩkoragwo o ho hĩndĩ rĩrĩa kĩrĩkanĩro kũu gĩkũrũ kĩa gĩgũthomwo. Gĩtambaya kũu gĩtirĩ kĩaheho, tondũ kĩaheho nĩ ūndũ wa gwĩtikia Kristũ. ¹⁵ O na nginya ūmũthĩ rĩrĩa watho wa Musa ūgũthomwo-rĩ, gĩtambaya kũu no kĩhumbagĩra ngoro ciao. ¹⁶ No rĩrĩa rĩothe mũndũ o na ū agarũrũkĩra Mwathani-rĩ, gĩtambaya kũu nĩkĩaheho. ¹⁷ Na rĩrĩ, Mwathani nĩwe Roho, na harĩa Roho wa Mwathani arĩ, hau nĩ harĩ na wĩyathi. ¹⁸ Na ithuĩ ithuothe arĩa tũtahumbĩrĩte mothiũ maitũ, nĩtũhenahenagia riiri wa Mwathani ta tũrĩ icicio, na nĩtũgarũragwo nĩguo tũhaanane nake tũrĩ na riiri wa gũtũũra ūrĩa ūthiia o ūkĩongererekaga, o uumĩte kũrĩ Mwathani, ūrĩa arĩ we Roho.

4

Igĩĩna thĩĩnĩ wa Nyũngũ cia Rĩũmba

¹ Tondũ ūcio, kuona atĩ nĩ tũrĩ na ūtungata ūcio nĩ ūndũ wa tha cia Ngai-rĩ, tũtũragwo nĩ hinya. ² No ithuĩ nĩtũreganĩte na mĩthĩre ya hitho na ya thoni; ithuĩ tũtũthiia na mĩthĩre ya wara na tũtitukanagia kiugo kĩa Ngai na maheeni. Handũ ha ūguo-rĩ, nĩ ūhoru wa ma tũheanaga hatarĩ ūndũ tũkuongerera, na tũrĩ mbere ya Ngai, nĩtũgeragia gũtũma thamiri cia o mũndũ itwĩtikĩre. ³ O na angĩkorwo ūhoru witũ ūrĩa tũhunjagia nĩmũhumbĩre-rĩ, ūhumbĩrĩtwo kũrĩ arĩa maroora. ⁴ Nayo ngai ya mahinda maya, nĩtũmĩte meciiria ma andũ arĩa matetĩkĩtie matumane, nĩgeetha matigathererwo nĩ ūtheri wa ūhoru-ũrĩa-Mwega wa riiri wa Kristũ, o we ūrĩa arĩ we mũhaanĩre wa Ngai. ⁵ Nĩgũkorwo ti ūhoru witũ ithuĩ ene tũhunjagia, no tũhunjagia Jesũ Kristũ arĩ we Mwathani, na ithuĩ tũrĩ ndungata cianyu nĩ ūndũ wa Jesũ. ⁶ Tondũ Ngai ūrĩa woigire, “Ūtheri nĩware nduma-inĩ,” nĩwe watũmire ūtheri wake ware ngoro-inĩ ciitũ nĩguo tũheo ūtheri wa kũmenyithagia andũ riiri wa Ngai ūcio wonekaga ūthiũ-inĩ wa Kristũ.

⁷ No rĩrĩ, ithuĩ tũkuuĩte kĩgĩĩna kũu tũhaana ta tũrĩ na nyũngũ cia rĩũmba* nĩgeetha kũmenyeke atĩ ūhoti ūyũ mũnene uumĩte kũrĩ Ngai no nduumaga kũrĩ ithuĩ. ⁸ Ithuĩ tũhatĩkĩtwo mũno na mũena yotho, no tũtihehenjetwo; nĩtũrigĩtwo nĩ wa gwĩka, no tũtũkũte ngoro; ⁹ na nĩtũnyariirĩtwo, no tũtitiganiĩrio; nĩtũrũndĩtwo, no tũtũnĩnĩtwo. ¹⁰ Hĩndĩ ciothe tũkoragwo tũkuuĩte gĩkuũ kĩa Jesũ na mũrĩ iitũ, nĩguo muoyo wa Jesũ o nago ūguũranagĩrio thĩĩnĩ wa mũrĩ iitũ. ¹¹ Nĩgũkorwo ithuĩ arĩa tũrĩ muoyo tũtũire tũneanagwo gĩkuũ-inĩ nĩ ūndũ wa Jesũ, nĩgeetha muoyo wake ūguũranagĩrio thĩĩnĩ wa mũrĩ ĩno iitũ ĩkuuaga. ¹² Nĩ ūndũ wa ūguo-rĩ, gĩkuũ kĩrutaga wĩra thĩĩnĩ witũ, no muoyo ūkaruta wĩra thĩĩnĩ wanyu.

* 4:7 Mĩthithũ yahithagwo thĩĩnĩ wa nyũngũ cia rĩũmba.

¹³ Nĩ kwandĩkĩtwo atĩrĩ: “Tondũ nĩndetĩkirie; nĩkĩo ndaaririe.” Nĩ ũndũ wa roho o ro ũcio wa wĩtikio-rĩ, o na ithuĩ nĩtwĩtikĩtie na nĩ ũndũ ũcio tũkaaria, ¹⁴ tondũ nĩtũũ atĩ ũrĩa wariũkirie Mwathani Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ, o na ithuĩ nĩagatũriũkia hamwe na Jesũ, na atũrũgamie mbere yake hamwe na inyuĩ. ¹⁵ Maũndũ maya mothe nĩmakũmũguna, nĩgeetha wega ũrĩa ũrakinyĩrĩra andũ aingĩ makĩria ũtũme ngaatho ciyũrĩrĩre nĩgeetha Ngai agoocagwo.

¹⁶ Tondũ ũcio tũtiũragwo nĩ hinya. O na gũtuĩka mwena wa nja nĩtũrathirĩrĩkĩra, no mũndũ wa thĩinĩ nĩ kwerũhio erũhagio o mũthenya. ¹⁷ Nĩgũkorwo mathĩina maitũ mahũthũ na ma ihinda inini maratũma tũreherwo riiri ũmakĩrite wa tene na tene. ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, tũticũthagĩrĩria kĩrĩa kĩroneka, no tũcũthagĩrĩria kĩrĩa gĩtonekaga. Nĩgũkorwo kĩrĩa kĩonekaga nĩ gĩa kahinda, no kĩrĩa gĩtonekaga nĩ gĩa gũtũũra tene na tene.

5

Mũciĩ witũ wa Igũrũ

¹ Na rĩrĩ, nĩtũũ atĩ hema ĩno ya gũkũ thĩ, ĩno tũtũũraga thĩinĩ wayo, ĩngĩtharũrio-rĩ, nĩ tũrĩ na nyũmba ĩngĩ yumĩte kũrĩ Ngai, nyũmba ĩtaakĩtwo na moko ma andũ, ya gũtũũra tene na tene ĩrĩ kũu igũrũ. ² Rĩu nĩtũcaayaga, tũkĩiriragĩria kũhumbwo na nyũmba ĩyo ĩngĩ iitũ ya kuuma igũrũ, ³ tondũ twahumbwo ũguo tũtigakorwo tũrĩ njaga. ⁴ Nĩgũkorwo rĩrĩa rĩothe tũrĩ thĩinĩ wa hema ĩno-rĩ, nĩtũcaayaga na tũkaritũhĩrwo, tondũ tũtiendaga kwaũrwo, no twendaga tũhumbwo na mwĩrĩ ũcio witũ wa kuuma igũrũ, nĩgeetha mwĩrĩ ũyũ wa gũkua ũmerio nĩ muoyo. ⁵ Na rĩrĩ, Ngai nĩwe ũtũmbĩte nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũ kiũmbe, na nĩatũheete Roho arĩ ta mwĩhoko wa kũrũgamĩrĩra maũndũ marĩa magooka.

⁶ Tondũ ũcio tũikaraga hĩndĩ ciothe tũrĩ na ũũmĩrĩru, tũkĩmenyaga atĩ rĩrĩa rĩothe tũikaraga thĩinĩ wa mwĩrĩ taarĩ guo mũciĩ witũ, tũikaraga tũraihanĩrĩrie na Mwathani. ⁷ Tũtũũragio nĩ ũndũ wa gwĩtikia, no tũtitũũragio nĩ ũndũ wa kuona na maitho. ⁸ Nguuga atĩrĩ, nĩ tũrĩ na ũũmĩrĩru atĩ ũndũ ũrĩa tũngĩenda nĩ tũkorwo tũtarĩ mwĩrĩ-inĩ ũyũ, no tũkorwo tũrĩ mũciĩ hamwe na Mwathani. ⁹ Nĩ ũndũ ũcio, nĩtũgeragia na kĩyo muoroto witũ ũtuĩke wa kũmũkenia, twakorwo tũrĩ mwĩrĩ-inĩ ũyũ witũ o na kana twakorwo tuumĩte thĩinĩ waguo. ¹⁰ Nĩgũkorwo no nginya ithuothe tũkaarũgama mbere ya gĩtĩ gĩa ciira gĩa Kristũ, nĩguo o mũndũ akaaheo kĩrĩa kĩmwagĩrĩre kũringana na maũndũ marĩa aaneka arĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ, marĩ mega kana marĩ mooru.

Ũtungata wa Ũiguithanio

¹¹ Kuona atĩ nĩtũmenyete ũrĩa Mwathani aagĩrĩrwo nĩ gwĩtigĩrwo-rĩ, nĩkĩo tũgeragia kũringĩrĩria andũ. ũrĩa tũtariĩ nĩ ũndũ ũikaine wega nĩ Ngai, na nĩngwĩhoka atĩ o na nĩũikaine wega ngoro-inĩ cianyu. ¹² Tikũgeria tũrageria kwĩgaathĩrĩria harĩ inyuĩ rĩngĩ, no nĩ mweke tũramũhe wa kwĩraha nĩ ũndũ witũ, nĩguo mũhotage gũcookeria arĩa merahaga na maũndũ marĩa monagwo na maitho gũkĩra marĩa marĩ ngoro-inĩ. ¹³ Tũngĩkorwo nĩkũgũrũka tũgũrũkĩte-rĩ, tũgũrũkĩte nĩ ũndũ wa Ngai; na tũngĩkorwo meciiria maitũ nĩ mega-rĩ, tũhaana ũguo nĩ ũndũ wanyu. ¹⁴ Nĩgũkorwo wendo wa Kristũ nĩguo ũtũringagĩrĩria, tondũ nĩtũmenyete wega atĩ mũndũ ũmwe nĩwe wakuire nĩ ũndũ wa andũ othe, na nĩ ũndũ ũcio-rĩ, andũ othe nĩmakuire. ¹⁵ Nake aakuire nĩ ũndũ wa andũ othe, nĩgeetha arĩa matũũraga muoyo matigacooke gũtũũra muoyo nĩ ũndũ wao ene, no matũũre nĩ ũndũ wa ũcio wakuire nĩ ũndũ wao na agĩcooka akĩriũka.

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio, kuuma rĩu tũtigũcooka gũtua ũhoru wa mũndũ na njĩra ya kĩ-mwĩrĩ. O na gwatuĩka kũrĩ hĩndĩ tuonaga Kristũ na njĩra ĩyo-rĩ, rĩu tũtiĩkaga ũguo. ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, mũndũ o wotho angĩkorwo arĩ thĩinĩ wa Kristũ-rĩ, nĩatuĩkĩte kũmbe kĩerũ; maũndũ ma tene nĩmathĩrite, nĩmookĩte mangĩ merũ! ¹⁸ Maũndũ maya mothe moimaga kũrĩ Ngai, ũrĩa watũiguithanirie nake we mwene thĩinĩ wa Kristũ, na agĩtũhe ũtungata ũcio wa ũiguithanio: ¹⁹ atĩrĩ, Ngai arĩ thĩinĩ wa Kristũ nĩwe wĩiguithanagĩria thĩ kũrĩ we mwene, ategũtarĩra andũ mehĩa mao. Nake nĩatwĩhokeire ndũmĩrĩri ĩyo ya ũiguithanio. ²⁰ Nĩ ũndũ ũcio ithuĩ tũrĩ abarũthi matũmĩtwo a kwarĩrĩria Kristũ, o taarĩ Ngai ũrathaithana

na tūnua twitū. Twamūthaitha handū-inĩ ha Kristū atĩrĩ: Ītĩkĩrai kūiguithanio na Ngai.
²¹ Ngai nĩatūmire ūcio ūtaarĩ na wĩhia atuĩke mwĩhia nĩ ūndū witū, nĩgeetha thĩnĩ wake tūtũike ūthingu wa Ngai.

6

¹ Tondū tũrĩ aruti a wĩra hamwe na Ngai-rĩ, nĩtūkūmūringĩrĩria mūtikae kwamūkĩra wega wa Ngai o ūguo tũhũ. ² Nĩgūkorwo ekuuga atĩrĩ,
 “Hĩndĩ ya gwĩtĩkĩrĩka-rĩ, nĩndagũthikĩrĩrie,
 naguo mũthenya wa kūhonokanio-rĩ, nĩndagũteithirie.”
 Atĩrĩrĩ-i, rĩrĩrĩ nĩrĩo ihinda rĩa gwĩtĩkĩrĩka nĩ Ngai, naguo ūyũ nĩguo mũthenya wa kūhonokanio.

Mūtũũrĩre Mũritũ wa Paũlũ

³ Ithui-rĩ, tūtītũmaga hagĩe na ūndũ ūngĩhĩnga mũndũ nĩguo ūtungata witū ndūkonerwo mahĩtia. ⁴ Aca, ithui tũrĩ ta ndungata cia Ngai nĩtwĩgathagĩrĩria maũndũ-inĩ mothe: nĩ ūndũ wa kūmĩrĩria maũndũ maingĩ; na gũkĩrĩrĩria mathĩina na moritũ, na mĩtangĩko; ⁵ na ūndũ wa kūhũrwo, na kuohwo njeera, na kũreherwo ngũĩ; na kũruta wĩra mũritũ, na kũrwo nĩ toro ūtukũ, na ng’aragu; ⁶ ningĩ nĩ ūndũ wa gũtũũra na ūthingu, na ūtaũku, na gũkĩrĩrĩria, na gũtugana thĩnĩ wa Roho Mũtheru, na kũgĩa na wendani ūtarĩ na ūhinga; ⁷ o na kwaria ūhoru wa ma, na gũkorwo tũrĩ na hinya wa Ngai; nĩgūkorwo tũnyiitĩte indo cia mbaara cia ūthingu guoko-inĩ kwa ūrĩo na kwa ūmotho; ⁸ rĩmwe tũheagwo gĩtĩo, na rĩria rĩngĩ tũgaconorwo, rĩmwe tũgacuukĩrwo maũndũ mooru na rĩngĩ mega; ningĩ o na tũrĩ andũ a ma, tũgatuuo a maheeni; ⁹ rĩmwe tũgatuuo nĩtũũikaine, no rĩria rĩngĩ tũgatuuo ta tũtoikaine; ningĩ tũkahaana ta tũraakua, no tũrĩ o muoyo; tũhũũragwo, no tũtiũragwo; ¹⁰ o na tũngĩonwo ta tũrĩ na kĩa, ithui tũkoragwo tũkenete hĩndĩ ciothe; tuonekaga tũrĩ athĩini, no nĩtũtuaga andũ aingĩ itonga; tũtuagwo ta tũtarĩ kĩndũ, no indo ciothe nĩ ciitũ.

¹¹ Akorinitho aya, tũramwarĩria hatarĩ ūndũ tũkūmũhitha, na tũkamũhingũrĩra ngoro ciitũ biũ. ¹² Ithui nĩtũmuonetie wendo witū kūna no inyuĩ mūtĩratuonia wendo wanyu. ¹³ O ta ūguo tũmwĩkĩte-rĩ, ndĩramwarĩria ta ciana ciakwa, o na inyuĩ hingũrai ngoro cianyu biũ.

Mūtikoohanio na arĩa Matetĩkĩtie

¹⁴ Mūtikae kuohanio na arĩa matetĩkĩtie ta mwĩkĩrĩtwo icooki rĩmwe nao. Tondũ-rĩ, ūthingu na waganu ingĩgwatanĩra atĩa? Kana ūtheri na nduma-rĩ, ingĩgĩa na ngwatanĩro ĩrĩkũ? ¹⁵ Kristũ na Beliali-rĩ, marĩ na ūiguano ūrĩkũ? Nake mũndũ ūrĩa wĩtĩkĩtie na ūrĩa ūtetĩkĩtie-rĩ, marĩ na ngwatanĩro ĩrĩkũ? ¹⁶ Hekarũ ya Ngai yakĩhota atĩa kūiguana na mĩhianano? Nĩgūkorwo ithui nĩ ithui hekarũ ya Ngai ūrĩa ūrĩ muoyo. O ta ūrĩa Ngai oigĩte atĩrĩ: “Nĩndĩrĩtũũranagia nao, na njeerage gatagatĩ-inĩ kao, nduĩke Ngai wao, nao matũike andũ akwa.”

¹⁷ “Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, umai kũrĩ o
 na mwĩyamũranie nao,
 ūguo nĩguo Mwathani ekuuga.

Mūtĩkahutie kĩndũ kĩrĩ thaahu,
 na nĩ nĩngũmwamūkĩra.”

¹⁸ “Nĩngũtuĩka lthe wanyu,
 na inyuĩ mūtũike ariũ akwa na aarĩ akwa,
 ūguo nĩguo Mwathani-Mwene-Hinya-Wothe ekuuga.”

7

¹ Arata akwa endwa, kuona atĩ nĩtwĩrĩrwo maũndũ macio-rĩ, nĩtwĩtherie, tūtĩgane na ūndũ o wothe ūrĩa ūthũkagia mũndũ mwĩrĩ na roho, na tũhingagie ūhoru wa ūtheru nĩ ūndũ wa gwĩtigĩra Ngai.

Gĩkeno kĩa Paũlũ

² Atĩrĩrĩ, tũhei handũ ngoro-inĩ cianyu. Tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhĩtĩirie, na tũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũthũkĩtie, na gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ tũhinyĩrĩirie. ³ Ndiroiga ũguo nĩguo ndĩmũtuĩre; nĩnjugĩte rĩngĩ atĩ mũrĩ na handũ thĩinĩ wa ngoro ciitũ, kuona atĩ tũgũtũũra muoyo kana tũkuanĩre na inyuĩ. ⁴ Ndĩ na ũũmĩrĩru mũnene ngĩmwarĩria; nĩndĩrahaga mũno nĩ ũndũ wanyu. Mathĩĩna-inĩ maitũ mothe, nĩngoragwo nyũmĩrĩrie mũno, na gĩkeno gĩakwa gĩgakĩrĩria.

⁵ Nĩgũkorwo rĩria twakinyire Makedonia, mwĩrĩ ũyũ witũ ndwagĩire na kĩhurũko, no gũthĩĩnio twathĩĩnagio o harĩa hothe twathĩiaga; kũu nja kwarĩ na ngũĩ, na ngoro-inĩ ciitũ twarĩ na guoya. ⁶ No Ngai ũria ũhooragĩria arĩa makuĩte ngoro, nĩatũhooreririe nĩ ũndũ wa gũũka gwa Tito, ⁷ na to ũndũ wa gũũka gwake gwiki, no nĩngĩ nĩ ũndũ wa ũhoorerania ũria mwamũheete. Nĩatũheire ũhoru wa ũria mwendaga kũnyona, na kĩa kĩnene kĩa mĩrĩ nakĩo, o na ũria mwĩtangaga mũno nĩ ũndũ wakwa; nĩ ũndũ ũcio gĩkeno gĩakwa gĩkĩongerereka gũkĩra mbere.

⁸ O na ingĩkorwo nĩndatũmire mũgĩ na kĩa nĩ ũndũ wa marũa makwa-rĩ, ndikwĩrira. O na gũkorwo kũrĩ hĩndĩ nderirire nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nguona atĩ marũa makwa nĩmamũiguithirie kĩa, no nĩ gwa kahinda o kanini, ⁹ no rĩu ndĩ na gĩkeno, ti tondũ nĩmwaiguithirio kĩa, no nĩ tondũ kĩa kĩanyu nĩgĩatũmire mũhere. Nĩgũkorwo mwagĩire na kĩa o ta ũria Ngai endaga, na nĩ ũndũ ũcio ithuĩ tũtirĩ ũndũ mũũru o na ũmwe twamwĩkire.

¹⁰ Kĩa kĩa kũmanĩte kũrĩ Ngai kĩrehaga ũhoru wa kũhera kũria gũtũmaga andũ mahonoke, na gũtirĩ wĩriraga gwĩka ũguo, no kĩa kĩa maũndũ ma thĩ kĩrehaga gĩkuĩ.

¹¹ Atĩrĩrĩ, ta kĩonei kĩa kũ kũmanĩte na Ngai kĩa gĩciarĩte thĩinĩ wanyu: nĩgĩtũmĩte mũgĩ na kĩyo kĩnene, o na wendo mũnene wa gwĩkũũra, na gwakanwo nĩ ngoro, na kĩmako, na kwĩrĩrĩria kũnene, na kwĩrũmbũiya, o na wetererĩ wa kuona atĩ kĩhooito nĩkĩahingio. Maũndũ-inĩ mothe-rĩ, nĩmwĩonaniĩtie inyuĩ ene atĩ mũtirĩ na ũcuuke ũndũ-inĩ ũyũ. ¹² Nĩ ũndũ ũcio, o na gwaũka nĩndamwandĩkĩre marũa-rĩ, ndiamaandĩkire nĩ ũndũ wa mũndũ ũria wehĩtie, kana nĩ ũndũ wa ũria wahĩtĩirio, no nĩgeetha mũhote kũmenya inyuĩ ene mũrĩ mbere ya Ngai ũria mwĩheanĩte nĩ ũndũ witũ. ¹³ Maũndũ maya mothe-rĩ, nĩmo matũmĩte tũũmĩrĩrio.

O ũndũ ũmwe na kũũmĩrĩrio gwitũ-rĩ, makĩria nĩtwakenire nĩ ũndũ wa kuona ũria Tito aakenete, tondũ roho wake nĩwekĩrĩtwo hinya nĩ inyuĩ inyuothē. ¹⁴ Nĩnderahĩire Tito nĩ ũndũ wanyu, na inyuĩ mũtĩanjonorire. No o ta ũria maũndũ mothe marĩa twamwĩrĩre maarĩ ma ma-rĩ, noguo kwĩraha gwitũ nĩ ũndũ wanyu harĩ Tito o nakuo gũtuĩkĩte ũhoru wa ma. ¹⁵ Naguo wendo ũria amwendete naguo nĩũkĩrĩrĩrie kũnenēha aaririkana ũria inyuothē mwaathĩkire, na ũria mwamwamũkĩrĩre mũrĩ na gwĩtigĩra na kũinaina. ¹⁶ Ndĩ na gĩkeno tondũ rĩu ndĩ na mwĩhoko mũkinyanĩru thĩinĩ wanyu.

8

Gwĩkĩra Hinya Ũhoru wa Ũtaana

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩtũkwenda mũmenye ũhoru wa Wega wa Ngai ũria aheanĩte makanĩtha-inĩ ma Makedonia. ² Hĩndĩ irĩa andũ acio maageririo na magerio manene-rĩ, gĩkeno kĩa kĩnene na ũthĩĩni wao mũkĩru nĩciatũmire maingĩhĩrwo nĩ ũtaana mũnene. ³ Nĩgũkorwo nĩ ndĩ mũira atĩ maaheanire indo o ta ũria maahotire, o na makĩruta makĩria ma ũria mangĩahotire, nĩ ũndũ wa kwĩyendera kwao. ⁴ Nao magĩtũthaitha na hinya mũno metĩkĩrio kũgwatanĩra ũhoru-inĩ wa gũteithia andũ arĩa aamũre. ⁵ Magĩka ũndũ ũcio matiwĩkire ta ũria twerĩgĩrĩre, no maambire kwĩheana o ene kũrĩ Mwathani o na kũrĩ ithuĩ, kũringana na ũria Ngai endete. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio nĩtwaringĩrĩrie Tito, kuona atĩ nĩwe wambĩrĩrie ũndũ ũcio, atũke wa kũrĩkia ũndũ ũcio wa ũtugi wanyu. ⁷ O ta ũria mũgaacagĩra harĩ maũndũ mothe, nĩmo gwĩtikia, na ũhoru wa kwaria, na wa ũmenyo, na thĩinĩ wa kĩyo gĩkinyanĩru, o na wa wendo wanyu harĩ ithuĩ-rĩ, kĩingĩhieĩ wega ũyũ wa gũtugana o naguo.

⁸ Ti kũmwatha ndĩramwatha, no ndĩrenda kũgeria wendani wanyu, nyone ũria ũrĩ wa ma ngĩũgerekania na kĩyo kĩa andũ arĩa angĩ. ⁹ Nĩgũkorwo nĩmũũ ũhoru wa wega wa

Mwathani witũ Jesũ Kristũ atĩ, o na gũtũika aarĩ gĩtonga, nĩatuĩkire mũthĩini nĩ ũndũ wanyu, nĩgeetha inyuĩ mũtuĩke itonga na ũndũ wa ũrĩa aathĩnĩkĩte.

¹⁰ Ha ũhoro ũyũ-rĩ, mataaro makwa ma ũndũ ũrĩa ũmwagĩrĩre makĩria nĩ atĩrĩ: Mwaka ũcio ũrathirire nĩ inyuĩ mwarĩ a mbere, na to ũndũ wa kũheana gwiki, no o na nĩ ũndũ wa kwĩrĩrĩa gwĩka ũguo. ¹¹ Rĩu-rĩ, kĩrĩkiei wĩra ũcio, nĩgeetha kĩyo kĩanyu kĩa wendo wa gwĩka ũguo kĩiganane na kũrĩkia kwanyu kwa ũndũ ũcio, kũringana na kĩrĩa mũrĩ nakĩo. ¹² Mũndũ angĩkorwo arĩ na wendo, kĩheo kũ nĩgĩtĩkĩrĩku kũringana na ũrĩa mũndũ arĩ na indo, ti kũringana na ũrĩa aciagĩte.

¹³ Kwĩrĩrĩa gwitũ ti amwe mahũthĩrio mũrigo na inyuĩ mũhinyĩrĩrio, no nĩgeetha andũ othe maigananio. ¹⁴ Ihinda rĩrĩ mũingĩhĩtie indo-rĩ, nĩgũteithia wagi wao, nĩgeetha rĩrĩa magaakorwo na indo o nao magaateithia wagi wanyu. Hĩndĩ ĩyo andũ othe nĩmakaigananio, ¹⁵ o ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa wonganĩtie nyingĩ, ndarĩ kĩndũ aatigĩrio; nake ũrĩa wonganirie nini, ndarĩ kĩndũ aagire.”

Tito Gũtũmwo Korinitho

¹⁶ Nĩngũcookeria Ngai ngaatho, ũrĩa wekĩrĩre ngoro-inĩ ya Tito ũhoro wa kũmũrũmbũiya o ta ũrĩa nĩ ndĩ na ũhoro ũcio. ¹⁷ Nĩgũkorwo Tito to mathaithana maitũ aamũkĩrĩre, no nĩegũũka kũrĩ inyuĩ arĩ na kĩyo kĩnene nĩ ũndũ wa kwĩyendera gwake. ¹⁸ O na nĩtũgũtũma Tito marĩ hamwe na mũrũ wa Ithe witũ ũrĩa ũrĩ na ngumo njega makanitha-inĩ mothe nĩ ũndũ wa ũrĩa atungatagĩra ũhoro-ũrĩa-Mwega. ¹⁹ Makĩria ma ũguo, nĩwe wathuurirwo nĩ makanitha nĩguo atwarane na ithuĩ ũhoro-inĩ wa mũhothĩ ũcio wa ũtaana, o ũcio tũrutagĩra wĩra nĩguo tũgoocithie Mwathani we mwene, na tuonanie kĩyo kĩrĩa tũrĩ nakĩo gĩa kwenda gũteithia. ²⁰ Nĩtũrageria mũno kweherera ũndũ o wothie ũngĩtũma tũrutwo mahĩtia rĩrĩa tũkũramata kĩheo gĩkĩ kĩheanĩtwo na ũtaana. ²¹ Nĩgũkorwo nĩtũrerutanĩria gwĩka maũndũ marĩa mangĩonwo magĩrĩre mbere ya Mwathani, na to harĩ we wiki, no o na nĩngĩ monwo marĩ magĩrĩru nĩ andũ o nao.

²² Nĩngĩ hamwe nao, nĩtũgũtũma mũrũ wa Ithe witũ ũngĩ, ũrĩa tuonete maita maingĩ na njĩra nyingĩ atĩ arĩ na kĩyo, o na arĩ nakĩo makĩria nĩ ũndũ wa mwĩhoko wake mũnene harĩ inyuĩ. ²³ Naguo ũhoro wa Tito-rĩ, nĩ mũthiritũ wakwa ũrĩa tũrutithanagia wĩra nake nĩ ũndũ wanyu; na ha ũhoro ũkonĩ ariũ a Ithe witũ-rĩ, o nĩ atũmwo a makanitha na monanagia ũgooci wa Kristũ. ²⁴ Tondũ ũcio oniai andũ acio ũira wa wendani wanyu, na gĩtũmi kĩrĩa gĩtũmaga twĩrahe nĩ ũndũ wanyu nĩguo makanitha mone ũndũ ũcio.

9

¹ Na rĩrĩ, ndikuona harĩ bata ndĩmwandĩkĩre ũhoro wa ũteithio ũrĩa wagĩrĩre kũheo andũ arĩa aamũre. ² Nĩgũkorwo nĩnjũũĩ kĩyo kĩanyu gĩa kwenda gũteithia, na nĩngoretwo ngĩrahĩra ũndũ ũcio kũrĩ andũ a Makedonia, ngameera atĩ kuuma mwaka ũcio ũrathirire, inyuĩ andũ a Akaia mũtũire mwĩhaarĩrie kũheana; na kĩyo kũ kĩanyu nĩkĩo kĩarahũrite aingĩ ao. ³ No nĩngũtũma ariũ a Ithe witũ nĩguo kwĩraha gwitũ nĩ ũndũ wanyu ũhoro-inĩ ũyũ wa mũhothĩ gũtigatũke gwa tũhũ, no mũgaakorwo mwĩhaarĩrie, o ta ũrĩa ndoigire atĩ nĩmwĩharĩrie. ⁴ Nĩgũkorwo andũ amwe a Makedonia mangĩrehane na nĩ makore mũtehaarĩrie-rĩ, ithuĩ, o na tũtekũmũgweta-rĩ, nĩtũgaaconoka nĩ ũndũ wa ũguo tũmwĩhokeete. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio, nĩndĩronire arĩ wega gũthaitha ariũ a Ithe witũ maambe mamũceerere ihinda rĩu rĩtanakinya, nĩguo marĩkĩrĩrie mĩbango ya kĩheo kĩa ũtaana kĩrĩa mweranĩire. Hĩndĩ ĩyo kĩheo kũ nĩgĩgakorwo kĩrĩ ho, na kĩheanĩtwo na kwĩyendera, no ti na kũringĩrĩrio.

Kũhaanda na ũtaana

⁶ Ririkanai ũũ: Mũndũ ũrĩa ũhaandaga tũnini akaagetha o tũnini, nake ũrĩa ũhaandaga nyingĩ akaagetha nyingĩ. ⁷ O mũndũ aagĩrĩrwo nĩkũheana kĩrĩa atuĩte na ngoro yake nĩekũheana, na ndakaheane atekwenda kana taarĩ kũringĩrĩrio, nĩgũkorwo Ngai endaga mũndũ ũrĩa ũheanaga akenete. ⁸ Nake Ngai arĩ na ũhoti wa gũtũma mũingĩhĩrwo nĩ maũndũ mothe ma wega wake, nĩguo maũndũ-inĩ mothe na mahinda-inĩ mothe,

mũkoragwo na kĩa gĩothe mũbatarĩtio nĩkĩo, nĩguo mũkoragwo mũingĩhĩtie indo cia kũruta wĩra o wotho mweka. ⁹ O ta ũrĩa kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Nĩahurunjĩte iheo ciake akahe andũ arĩa athĩni;
ũthingu wake ũtũũraga nginya tene na tene.”

¹⁰ Na rĩrĩ, ũrĩa ũheaga mũhandi mbeũ na akamũhe irio cia kũrĩa, nĩarĩmũheaga mbeũ cia kũhaanda, na atũme cingĩhe, na ongerere magetha ma ũthingu wanyu. ¹¹ Na inyuĩ nĩmũrĩtongagio na njĩra ciothe nĩguo mũheanage na ũtaana hĩndĩ ciothe, naguo ũtaana wanyu, nĩ ũndũ wa wĩra witũ, ũtũmage Ngai acookagĩrio ngaatho.

¹² Ũteithio ũyũ mũraruta ti kuuga atĩ no andũ a Ngai mũrahingĩria mabata mao, no nĩtũmaga Ngai acookagĩrio ngaatho na njĩra nyingĩ. ¹³ Na tondũ wa ũtungata ũcio mwĩonanĩtie naguo ũrĩa mũhaana-rĩ, andũ nĩmarĩgoocaga Ngai nĩ ũndũ wa ũrĩa mwathĩkĩre Ũhoro-ũrĩa-Mweka wa Kristũ ũrĩa muumbũraga atĩ nĩmũwĩtikĩtie-rĩ, na nĩ ũndũ wa ũtaana wanyu wakũgwatanĩra nao o na wakũgwatanĩra na andũ arĩa angĩ othe. ¹⁴ Na rĩrĩa mekũmũhoera, ngoro ciao nĩmwĩciiragia, tondũ wa ũrĩa wega wa Ngai ũrĩa inyuĩ mũheetwo ũkĩrĩrĩrie kũingĩha. ¹⁵ Ngai arocookerio ngaatho nĩ ũndũ wa kĩheo gĩake kĩa gĩtangiugĩka na ciugo ũrĩa gĩtariĩ!

10

Paũlũ Gũtetera Ũtungata Wake

¹ Nĩ Paũlũ nĩdamũthaitha nĩ ũndũ wa ũrĩa Kristũ arĩ mũhooreri na mũcaayanĩri, o nĩ ngoragwo na guoya rĩrĩa ndĩ na inyuĩ, no ngakorwo na ũcamba rĩrĩa itarĩ na inyuĩ!

² Nĩdamũthaitha mũtikanatũme rĩrĩa ngooka ngaakorwo na ũcamba ta ũrĩa njĩrĩgĩrĩre gũkorwo naguo nĩ ũndũ wa andũ amwe arĩa meciiragia atĩ mũtũũrĩre ũrĩa tũtũũraga naguo nĩ wa gũkũ thĩ. ³ Nĩgũkorwo o na gũtuĩka tũtũũraga thĩ ĩno, tũtirũaga mbaara ta ũrĩa andũ a thĩ marũaga. ⁴ Matharaita marĩa tũrũaga namo ti ma thĩ ĩno, no nĩ marĩa marĩ na hinya wa Ngai wa kũmomora ciĩgitĩro cia hinya. ⁵ Nĩtũmomoraga ngarari, na ũndũ o wotho wa mwĩtũũgĩrio wa ngoro ũrĩa ũngĩgĩrĩrĩa ũhoro wa kũmenya Ngai, na tũgataha meciirĩa o mothe nĩguo matũke mĩgwate ya gwathĩkagĩra Kristũ. ⁶ Na nĩtwĩhaarĩrie kũherithia gĩko o gĩothe kĩa ũremi, rĩrĩa mũgaakorwo mũtuĩkite a gwathĩka biũ.

⁷ Inyuĩ mũrarora maũndũ o igũrũ. Mũndũ o wotho angĩkorwo arĩ na ma atĩ nĩ wa Kristũ-rĩ, aagĩrĩre eciirie o rĩngĩ atĩ o na ithuĩ tũrĩ a Kristũ o ta ũrĩa o nake arĩ wake. ⁸ No kuoneke ta ndĩreraha mũno nĩ ũndũ wa ũhoti ũrĩa Mwathani aatũheire. No rĩrĩ, ũhoti witũ nĩ wa kũmuongerera hinya na ti wa kũmũhinyĩrĩa. Nĩ ũndũ ũcio ndingĩconoka nĩ ũndũ wa gwĩka ũguo. ⁹ Ndikwenda kuonwo ta ndĩrenda kũmũmakia na marũa makwa.

¹⁰ Nĩgũkorwo andũ amwe moigaga atĩrĩ, “Marũa make marĩ na ũritũ mũingĩ, na marĩ na hinya, no rĩrĩa arĩ hamwe na ithuĩ-rĩ, ti mũndũ ũngĩtũka, nayo mĩario yake nĩ ya tũhũ.”

¹¹ Andũ ta acio magĩrĩrwo nĩkũmenya atĩ o ũrĩa ũhoro witũ ũkoragwo ũrĩ marũa-inĩ maitũ rĩrĩa tũtarĩ ho-rĩ, ũguo noguo tũkoragwo tũhaana tũgĩka maũndũ rĩrĩa tũrĩ ho.

¹² Tũtigeragia kwĩiganania kana kwĩgerekania na amwe arĩa megathagĩrĩa. Rĩrĩa megwĩthima na arĩa mahaana tao, na makegerekania na arĩa matariĩ tao-rĩ, matirĩ ũndũ mooĩ. ¹³ No ithuĩ-rĩ, tũtingĩraha makĩria ma ũrĩa kwagĩrĩre, no tũkwĩraha kũringana na gĩcunjĩ kĩa wĩra ũrĩa Ngai atũheete, o na inyuĩ mũrĩ gĩcunjĩ kĩa wĩra ũcio witũ. ¹⁴ Tũtireraha gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩre, ta ũrĩa kũngĩrĩ korwo tũtiokire kũrĩ inyuĩ, nĩgũkorwo nĩ ithuĩ twamũkinyĩre na ũhoro-ũrĩa-Mweka wa Kristũ. ¹⁵ O na tũtĩrahaga gũkĩra ũrĩa kwagĩrĩre nĩ ũndũ wa wĩra mũrute nĩ andũ angĩ. Ũndũ ũrĩa twĩrĩgĩrĩre nĩ atĩ, o ũrĩa wĩtikio wanyu ũrathĩ na mbere gũkũra, nakĩo gĩcunjĩ kĩa tũrĩ nakĩo thĩnĩ wanyu nĩgĩkwarama mũno, ¹⁶ nĩgeetha tũhote kũhunja ũhoro-ũrĩa-Mweka ng’ongo iria irĩ mbere ya kwanyu. Nĩgũkorwo tũtikwenda kwĩraha nĩ ũndũ wa wĩra ũrutĩtwo rũgongo rũngĩ nĩ mũndũ ũngĩ. ¹⁷ No rĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa ũkwĩraha, nĩerahage thĩnĩ wa Mwathani.”

¹⁸ Nĩgũkorwo mũndũ ũrĩa wĩgaathagĩrĩa tiwe wonagwo arĩ mweka, no nĩ ũrĩa Mwathani agathagĩrĩa.

11

Paŭlũ na Atũmwo a Maheeni

¹ Nĩngwĩhoka nĩmũgũkĩrĩrĩa ũrimũ ũrĩa mũnini ndĩ naguo; ndamũthaitha mũngĩrĩrĩe. ² Nĩndĩraigua ũiru nĩ ũndũ wanyu, ũiru uumanĩte na ũngai. Ndamwĩrĩre o mũthuuri ũmwe, na nĩwe Kristũ, nĩgeetha ngaamũneana kũrĩ we mũrĩ ta mũirĩtu gathirange. ³ No ndĩ na guoya gũtigatuĩke atĩ meciiria manyu no maturuurio mũtiganĩre ũgima na ũtheru wa kwĩrutĩra Kristũ, o ta ũrĩa Hawa aaheenekire nĩ nyoka na wara wayo. ⁴ Inyuĩ nĩmwamũkagĩra ũhoru ũngĩ mũkenete, mũndũ o wotho angĩmũhunjĩria ũhoru wa Jesũ ũngĩ tiga Jesũ ũrĩa twamũhunjĩrie, kana mũngĩamũkĩra roho ũngĩ tiga Roho ũrĩa mwamũkĩre, o na kana mũgetĩkia ũhoru-mwega ũngĩ tiga ũrĩa mwetĩkirie. ⁵ No ndigwĩciiria atĩ ndĩ mũnini o na hanini kũrĩ “atũmwo acio anene.” ⁶ No ngorwo itarĩ mũrute ũhoru-inĩ wa kwaria, no ndĩ na ũmenyo. Nĩtũmũmenyithĩtie maũndũ maya wega na njĩra ciothe.

⁷ Hihi nĩ kwĩhia ndeehirie nĩ kwĩnyĩhia nĩguo ndĩmũtũũgĩrie inyuĩ na ũndũ wa kũmũhunjĩria ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai hatarĩ irĩhi? ⁸ Nĩgũtunya ndaatunyaga makanitha mangĩ ngĩamũkĩra ũteithio kuuma kũrĩ o nĩguo hote kũmũtungata. ⁹ Na hĩndĩ irĩa ndaarĩ na inyuĩ, ndabatario nĩ kĩndũ-rĩ, ndiatuĩkaga mũrigo harĩ mũndũ o na ũrĩkũ, nĩgũkorwo ariũ na aarĩ a Ithe witũ moka kuuma Makedonia nĩmaheire indo cia kũigana mabataro makwa. Nĩndĩgirĩrĩrie ndigatuĩke mũrigo kũrĩ inyuĩ na njĩra o yotho, na nĩngũthĩĩ na mbere gwĩka ũguo. ¹⁰ Ti-itherũ o ta ũrĩa ũhoru wa ma wa Kristũ ũrĩ thĩĩnĩ wakwa, gũtirĩ mũndũ o na ũ thĩĩnĩ wa ng’ongo cia Akaia ũngĩngĩria ndĩrahe ũguo. ¹¹ Nĩ kĩĩ gĩatũma njuge ũguo? Nĩ tondũ ndimwendete? Ngai nĩoĩ atĩ nĩndĩmwendete! ¹² Na nĩngũthĩĩ na mbere na gwĩka ũrĩa ndĩreka, nĩguo njagithie kĩene andũ arĩa macaragia mweke wa kuoneka atĩ nĩmaiganaine na ithuĩ, thĩĩnĩ wa maũndũ marĩa merahaga namo.

¹³ Nĩgũkorwo andũ ta acio nĩ atũmwo a maheeni, aruti wĩra a kũhĩtithia andũ, na metuaga atũmwo a Kristũ. ¹⁴ Naguo ũndũ ũcio ti wa kũmakania, nĩgũkorwo o na Shaitani o nake nĩetuaga mũraika wa ũtheri. ¹⁵ Ndũkĩrĩ ũndũ wa kũgegania ndungata ciake cingĩtũta ndungata cia ũthingu. Marigĩrĩrio-inĩ makaagĩ na kĩrĩa kĩringaine na ciĩko ciao.

Paŭlũ Kwĩrahĩra Mathĩĩna Make

¹⁶ Nĩnguuga o rĩngĩ atĩrĩ: Mũndũ ndakae kuona ta ndĩ kĩrimũ. No angĩkorwo nĩguo mũkuona-rĩ, kĩnyamũkĩrei o ta ũrĩa mũngĩamũkĩra kĩrimũ, nĩguo ndĩrahe o hanini. ¹⁷ ũhoru-inĩ wa mwĩraho ũyũ ndĩ naguo-rĩ, ndiraaria ta ũrĩa Mwathani angĩaria, no ndĩraaria o ta ũrĩa kĩrimũ kĩngĩaria. ¹⁸ Kuona atĩ andũ aingĩ nĩmareraha ta ũrĩa thĩĩrahaga-rĩ, o na nĩ ngwĩraha o tao. ¹⁹ Tondũ inyuĩ mũkĩrĩ oogĩ-rĩ, nĩmũkiragĩrĩria arĩa irimũ mũkenete! ²⁰ Ti-itherũ, nĩmũkiragĩrĩria mũndũ o wotho o na angĩmũtua ngombo ciake, kana ũrĩa ũkũmũhatĩrĩria, kana ũrĩa ũkũrĩa indo cianyu, kana ũrĩa ũgwĩtũũgĩria mbere yanyu, o na kana ũrĩa ũkũmũhũũra hĩ. ²¹ Nĩngũconoka ngiuga atĩ ithuĩ nĩtwaremirwo nĩ gwĩka maũndũ ta macio!

Ũndũ ũrĩa mũndũ ũngĩ angĩhota kwĩraha nĩ ũndũ wago-rĩ, ndĩkĩarie ta ndĩ kĩrimũ-rĩ, o na nĩ no ngĩgerie kwĩraha nĩ ũndũ wago. ²² Andũ acio nĩ Ahibirania? O na nĩ ndĩ Mũhibirania. Andũ acio nĩ Aisiraeli? O na nĩ ndĩ Mũisiraeli. Andũ acio nĩ njaro cia Iburahĩmu? O na nĩ ndĩ wa rũciaro rwa Iburahĩmu. ²³ Andũ acio nĩ ndungata cia Kristũ? (Ngwaria ũguo ta ndĩ mũgũrũku.) Nĩ nĩndĩmakĩrĩte. Nĩndutĩte wĩra na kĩyo kũmakĩra, na ngaikio njeera mahinda maingĩ makĩria yao, na ngahũũrwo na kĩboko makĩria, o na mahinda maingĩ ndanakuhĩrĩria gũkua. ²⁴ Ayahudi nĩmahũũrĩre na kĩboko maita matano, o ihinda iboko mĩrongo itatũ na kenda. ²⁵ Nĩndahũũrĩrwo na thanju maita matatũ, na riita rĩmwe ngĩhũũrwo na mahiga nyuguto,* na maita matatũ ndanathũkĩrwo nĩ marikabu ndĩ thĩĩnĩ, na ngĩraara o na ngĩtinda irĩa-inĩ ũtukũ ũmwe na mũthenya mũgima. ²⁶ Ngoretwo ngĩthĩĩ ng’endo nyingĩ. Ngagĩkorwo ndĩ ũgwati-inĩ wa gũtwarwo

* 11:25 Ayahudi mooragaga mũndũ na njĩra ya kũmũhũũra na mahiga nyuguto (Atũm 14:19-20).

nĩ njũũ, na ũgwati-inĩ wa atunyani, na ũgwati-inĩ wa gũũkĩrĩrwo nĩ andũ a rūrĩrĩ rwitũ, na ũgwati-inĩ wa gũũkĩrĩrwo nĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ; na ngoona ũgwati ndĩ matũũra-inĩ manene, na ndĩ thĩinĩ wa bũrũri, na ndĩ iria-inĩ; o na ũgwati wa andũ arĩa maheenana atĩ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ. ²⁷ Ndaanaruta wĩra mũritũ na wa mĩnoga, na maita maingĩ ngaagaga toro; ndaanakorwo na ng'aragu na nyoota, na maita maingĩ ngaaga kĩndũ gĩa kũrĩa; ndaanakorwo heho-inĩ na ndĩ njaga. ²⁸ Hamwe na macio mothe-rĩ, o mũthenya ngoragwo na mũrigo, ngĩtanga nĩ ũndũ wa makanitha mothe. ²⁹ Nũũ ũngĩkorwo aagĩte hinya, na nĩ njage gũkorwo njũritwo nĩ hinya? Nũũ ũngĩhĩngithio, na nĩ njage gũkorwo ngĩcinwo nĩ marakara?

³⁰ Angĩkorwo no nginya ndĩrahe, ngwĩrahĩra maũndũ marĩa monanagia ũrĩa itarĩ na hinya. ³¹ Ngai, na nowe Ithe wa Mwathani Jesũ, ũrĩa ũgoocagwo nginya tene-rĩ, nĩoi atĩ ndiraheenania. ³² Kũu Dameski, barũthi ũrĩa waathanaga arĩ rungu rwa Mũthamaki Areta-rĩ, nĩathanire itũũra inene rĩa andũ a Dameski rĩrangĩrwo nĩgeetha aanyitithie. ³³ No nĩndoimĩrio ndirica, ngĩkũrũkĩrio rũthingo-inĩ ndĩ thĩinĩ wa gĩkabũ, ngĩhonoka kũnyiitwo nĩwe.

12

Kĩoneki kĩa Paũlũ na Mũigua Wake

¹ No nginya thĩi na mbere na kwĩraha. O na gũtuĩka gwĩka ũguo gũtirĩ uumithio-rĩ, rĩu nĩngwaria ũhoru wa maũndũ marĩa ndanonio nĩ Mwathani, na marĩa ndanaguũrĩrio nĩwe. ² Nĩnjũũ mũndũ thĩinĩ wa Kristũ, ũrĩa woirwo mĩaka ikũmi na ĩna mĩthiru, agĩtwarwo igũrũ rĩa gatatũ. Kana oirwo arĩ na mwĩrĩ kana atarĩ naguo, nĩ ndiũĩ, Ngai nĩwe ũũĩ. ³ Na nĩnjũũ atĩ mũndũ ũcio, kana aarĩ mwĩrĩ-inĩ kana ndaarĩ mwĩrĩ-inĩ-rĩ, nĩ ndiũĩ, no Ngai nĩwe ũũĩ, ⁴ nĩoirwo agĩtwarwo kũrĩa andũ arĩa metĩkĩtie mathiia, akĩigua maũndũ matangĩranĩka nĩ mũndũ, na maũndũ marĩa mũndũ atangĩtikĩrio kwaria. ⁵ Nĩngwĩraha nĩ ũndũ wa mũndũ ta ũcio, no ndikwĩraha nĩ ũndũ wakwa nĩ mwene, tiga no ndĩrahire nĩ ũndũ wa ũrĩa njagĩte hinya. ⁶ O na ingĩenda kwĩraha-rĩ, ndingĩtuĩka kĩrimũ, nĩ ũndũ ingĩkorwo ngĩaria ũhoru wa ma. No ndigwĩka ũguo, nĩguo gũtikagĩe mũndũ ũgwĩciiria ũhoru wakwa makĩria ma ũrĩa kwagĩrĩre nĩ ũndũ wa ũrĩa njĩkaga kana ũrĩa njugaga.

⁷ Nĩguo ndikanae gwĩtũũgĩria nĩ ũndũ wa ũguũrio mũnene ũguo-rĩ, nĩndekĩrirwo mũigua thĩinĩ wa mwĩrĩ wakwa, ũrĩ mũtũmwo wa Shaitani, nĩguo ũũnyariirage. ⁸ Nĩndathaire Mwathani mahinda matatũ anjeherie mũigua ũcio. ⁹ Nowe akĩnjĩra atĩrĩ, “Wega wakwa nĩũkũiganĩte, nĩgũkorwo hinya wakwa nĩũtuĩkaga mũkinyanĩru harĩa hatarĩ na hinya.” Nĩ ũndũ ũcio nĩngwĩraha o na makĩria ngenete mũno nĩ ũndũ wa kwaga hinya gwakwa, nĩgeetha hinya wa Kristũ ũikarage igũrũ rĩakwa. ¹⁰ Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga ngenagĩre kwaga hinya, na irumi, na ũritũ wa mũtũũrĩre, na kũnyariirwo, o na mathĩina nĩ ũndũ wa Kristũ. Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩrĩa njagĩte hinya, nĩguo ngoragwo na hinya.

Paũlũ Kũrũmbũiya Akorinitho

¹¹ Nĩndĩtuĩte kĩrimũ, no nĩ inyuĩ mwatũmire njĩke ũguo. Nĩ inyuĩ mwagĩrĩrwo nĩkũngaathĩrĩria, nĩgũkorwo nĩ ti nĩ mũnini mũno kũrĩ “atũmwo acio anene,” o na gũtuĩka nĩ ndĩkĩrĩ kĩndũ gĩtarĩ kĩene. ¹² Maũndũ marĩa matũmaga mũndũ amenywo atĩ nĩ mũtũmwo-rĩ, nĩmekirwo gatagatĩ-inĩ kanyu na gũkĩrĩrĩria kũnene: gũkĩringwo ciana, na gũgĩkwo morirũ, na maũndũ ma kuonania hinya. ¹³ Inyuĩ mwakĩrĩ anini gũkĩra makanitha marĩa mangĩ nakĩ, tiga o gũtuĩka atĩ nĩ ndiigana gũtuĩka mũrigo harĩ inyuĩ? Ndekerai ihĩtia rĩu!

¹⁴ Rĩu nĩndĩhaarĩrie kũmũceerera ihinda rĩa gatatũ, na ndigũkorwo ndĩ mũrigo harĩ inyuĩ, tondũ ti indo cianyu ndĩrenda, no nĩ inyuĩ ndĩrenda. Tondũ-rĩ, ciana itagĩrĩrwo nĩ kũigĩra aciari a cio mũthithũ, no aciari nĩ magĩrĩrwo nĩ kũigĩra ciana ciao mũthithũ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio no ngene kũhũthĩra kĩrĩa gĩothe ndĩ nakĩo nĩ ũndũ wanyu, o na nĩ mwene

ndiũhũthĩre. Ingĩmwenda makĩria-rĩ, inyuĩ no mũkĩnyende o hanini? ¹⁶ No o na gũtariĩ o ũguo-rĩ, niĩ ndiatuĩkire mũrigo harĩ inyuĩ. No njĩrwo atĩ hihi ndaarĩ mwara, na atĩ nĩndamũheenirie! ¹⁷ Hihi nĩndamũhatĩĩrie na ũndũ wa mũndũ o na ũmwe wa arĩa ndamũtũmĩire? ¹⁸ Nĩndaringĩĩrie Tito oke kũrĩ inyuĩ, na ngĩtũma mũrũ wa Ithe witũ moke nake. Tito ndaigana kũmũhatĩĩria, kana nĩamũhatĩĩrie? Githĩ tũtiarutire wĩra thĩĩnĩ wa roho o ro ũmwe, na tũkĩrũmĩrĩra njĩra o ro ĩmwe?

¹⁹ Hihi ihinda rĩrĩ rĩothe mũkoretwo mũgĩciiria atĩ nĩ gwĩciirĩra tũkoretwo tũgĩciirĩra harĩ inyuĩ? Tũkoretwo tũkĩaria mbere ya Ngai ta andũ marĩ thĩĩnĩ wa Kristũ; na rĩrĩ, arata akwa nyenda, maũndũ marĩa mothe twĩkaga nĩ ma gũtũma inyuĩ muongererwo hinya. ²⁰ Nĩgũkorwo nĩndĩretigĩra, atĩ rĩrĩa ndĩrĩũka, ndahota gũkora mũtahaana ũrĩa ingĩenda mũkorwo mũhaana, na inyuĩ mwahota gũkora itahaana ũrĩa mũngĩenda ngorwo haana. Ngetigĩra kwahota gũgaakorwo kũrĩ na ngũĩ, na ũiru, na marakara, na njatũkano, na njambanio, na njuukũ, na mwĩtĩo, o na kwaga kĩaarĩro. ²¹ Ngwĩtigĩra atĩ rĩrĩa ngooka kũu rĩngĩ, Ngai wakwa ahota gũkanjonorithia mbere yanyu, na niĩ njigwe kĩa nĩ ũndũ wa andũ aingĩ arĩa meehirie o mbere, na matiĩrĩrite waganu wa maũndũ marĩa mooru, na ma ũmaraya, na maũndũ ma ũũra-thoni marĩa matũũrite meekaga.

13

Ũtaarani wa Mũthia

¹ Rĩrĩ nĩ riita rĩa gatatũ gũũka kwanyu. Ũhoru o wotho no nginya ũrũgamĩrĩrwo nĩ ũira wa andũ eerĩ kana atatũ. ² Nĩndamũkaanirie hĩndĩ ĩrĩa ndaarĩ na inyuĩ riita rĩa keerĩ. O na rĩu nĩngũmũkaania o rĩngĩ, o na itarĩ hamwe na inyuĩ: Rĩrĩa ndĩrĩũka rĩngĩ, andũ arĩa matũũrite mehagia kuuma tene, kana mũndũ ũngĩ o wotho, ndirĩ ngacaaĩra, ³ tondũ nĩmũrenda kũmenya kĩa hooto kĩa atĩ nĩ Kristũ waragia na kanua gakwa. We ndamwĩkagĩra maũndũ ta atarĩ na hinya, no nĩonanagia atĩ arĩ na hinya gatagatĩ-inĩ kanyu. ⁴ Nĩgũkorwo nĩ ma nĩambirwo mũtharaba-inĩ atarĩ na hinya, no nĩatũũraga muoyo nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai. O ta ũguo-rĩ, o na ithuĩ tũtirĩ hinya tũrĩ thĩĩnĩ wake, no nĩ ũndũ wa hinya wa Ngai nĩtũtũũraga muoyo thĩĩnĩ wake nĩguo tũmũtungatage.

⁵ Mwĩgeriei, muone kana inyuĩ ene nĩ mwĩtikĩtie ũhoru wa ma; mwĩtuĩriei inyuĩ ene. Kaĩ inyuĩ mũtooĩ atĩ Kristũ Jesũ arĩ thĩĩnĩ wanyu, tiga no mũgĩkorirwo mũgwĩte kĩgeranio kũu? ⁶ Na nĩngwĩhoka atĩ nĩmũrĩona atĩ ithuĩ tũtigwĩte kĩgeranio. ⁷ Na rĩu tũkũhooya Ngai atĩ mũtikae gwĩka ũndũ o na ũmwe mũũru. Ti atĩ nĩguo andũ monage atĩ nĩtwĩtikĩrĩtwo nĩwe, na nĩtũtooranĩtie, no nĩgeetha inyuĩ mwĩkage maũndũ marĩa magĩrĩire, o na tũngĩoneka ta tũtatooranĩtie. ⁸ Nĩgũkorwo tũtingĩhota gwĩka ũndũ ũreganĩte na ũhoru wa ma, tiga o ũrĩa ũrĩ wa ũhoru wa ma wiki. ⁹ Tũkoragwo na gĩkeno rĩrĩa rĩothe tũtarĩ na hinya, no inyuĩ mũrĩ na hinya; na nĩtũmũhooyagĩra mũtuĩke andũ aagĩrĩru kũna. ¹⁰ Gĩtũmi kĩrĩa kĩratũma nyandĩke maũndũ maya o na itarĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, nĩgeetha hĩndĩ ĩrĩa ngooka ndikaanahũthĩre ũhoti wakwa ũũru, ũhoti ũrĩa Mwathani aaheire ũrĩ wa kũmũkũria, no ti wa kũmũthũkia.

Ngeithi cia Mũthia

¹¹ Na rĩu ngĩrĩkia-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tigwoi na wega. Thiiagai na mĩthĩre ĩrĩa yagĩrĩire, thikagĩrĩriai ithaithana rĩakwa, gĩagai na meciiria o mamwe, na mũtũũranagie na thayũ. Nake Ngai wa wendo na thayũ nĩarĩkoragwo hamwe na inyuĩ.

¹² O mũndũ nĩageithie ũrĩa ũngĩ na ngeithi theru cia kĩmumunyano. ¹³ Andũ arĩa othe aamũre nĩmamũgeithia.

¹⁴ Wega wa Mwathani Jesũ Kristũ, na wendani wa Ngai, na ngwatanĩro ya Roho Mũtheru, ĩroikaraga na inyuĩ inyuotho.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AGALATIA

¹ Nĩ nĩ mūtūmwo Paŭlū, na rĩrĩ, ndirĩ mūtūmwo ūtūmĩtwo nĩ andũ o na kana ngatūmwo na njĩra ya mūdũ, no ndūmĩtwo nĩ Jesũ Kristũ na Ngai Ithe witũ, ūrĩa wamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ. ² Nĩ hamwe na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa tũrĩ nao, nĩ ithuĩ tũramūtūmĩra marũa maya,

Kũrĩ inyuĩ andũ a makanitha ma Galatia:

³ Mũrogĩa na wega na thayũ iria ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, o na kũrĩ Mwathani Jesũ Kristũ, ⁴ ūrĩa werutire nĩ ūndũ wa mehia maitũ nĩguo atũhonokie kuuma kũrĩ mahinda maya tũrĩ, marĩa maiyũrĩtwo nĩ maũndũ mooru, kũringana na wendi wa Ngai Ithe witũ, ⁵ nake arotũũra akumagio nginya tene na tene. Amenĩ.

Ūhoro-Ūrĩa-Mwega no Ūmwe

⁶ Nĩ nĩkũgega ndĩragega nĩ ūndũ wa ūrĩa mũrahiũha gũtigana na ūrĩa wamwĩtire na ūndũ wa wega wa Kristũ, mũkagarũrũkĩra ūhoro mwega wa mũthemba ūngĩ, ⁷ naguo ti Ūhoro-Ūrĩa-Mwega o na atĩa. No nĩ kũrĩ andũ maramũhĩngĩca makĩenda gũthũkia Ūhoro-Ūrĩa-Mwega wa Kristũ. ⁸ No rĩrĩ, o na kũngĩkorwo nĩ ithuĩ o na kana mũraika uumĩte igũrũ, ūngĩmũhunjĩria ūhoro mwega ūngĩ tiga ūrĩa twamũhunjĩrie-rĩ, mūdũ ūcio aronyiitwo nĩ kĩrumi nginya tene! ⁹ O ta ūrĩa tũmwĩrĩte, o na rĩu nĩ nguuga o rĩngĩ atĩrĩ, mūdũ o wotha angĩmũhunjĩria ūhoro mwega ūngĩ tiga ūrĩa mwetĩkirie-rĩ, aronyiitwo nĩ kĩrumi nginya tene!

¹⁰ Atĩrĩrĩ, ngiuga ūguo-rĩ, kaĩ arĩ andũ ndĩrenda kwĩyendithia kũrĩ o, kana nĩ kũrĩ Ngai? Kana hihi nĩ andũ ndĩrenda gũkenia? Korwo nĩ andũ ngeragia gũkenia-rĩ, ndingĩkorwo ndĩ ndungata ya Kristũ.

Paŭlū gwĩtwo nĩ Ngai

¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ngwenda mũmenye atĩ Ūhoro-Ūrĩa-Mwega ndamũhunjĩrie ti ūhoro woimanĩte na mūdũ. ¹² Ūhoro ūcio ndiaheirwo nĩ mūdũ, o na kana ngĩthomithio nĩ mūdũ; no nĩ kũguũrĩrio ndaguũrĩrio Ūhoro ūcio nĩ Jesũ Kristũ.

¹³ Nĩgũkorwo nĩmũiguĩte ūhoro wa mĩthĩre yakwa ya tene, ūrĩa ndaatũire njĩkaga ndĩ thĩinĩ wa ndini ya Ayahudi, na ūrĩa ndanyariiraga kanitha wa Ngai na hinya ngĩgeria kũũniina. ¹⁴ Nĩ ha ūhoro wa maũndũ makonĩ ndini ya Ayahudi, nĩ ndaathĩte mbere o na gũkĩra Ayahudi aingĩ a riika riakwa na ndaarĩ na kĩyo kĩnene gĩa kũrũmia mĩtugo ya maithe maitũ. ¹⁵ No rĩrĩ, Ngai ūrĩa wanyamũrire kuuma ndaciarwo, na akĩnjĩta nĩ ūndũ wa wega wake-rĩ, nĩ oonire arĩ wega, ¹⁶ anguũrĩrie Mũriũ nĩgeetha hunjagĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ūhoro wake; gũtirĩ mūdũ o na ūrĩkũ ndaahoire kĩrĩra, ¹⁷ o na ndiambatire Jerusalemu kuonana na arĩa maarĩ atũmwo mbere yakwa, no ndathiire bũrũri wa Arabia na ihenya, na thuutha ūcio ngĩcooka Dameski.

¹⁸ Na rĩrĩ, thuutha wa mĩaka itatũ, nĩndambatire Jerusalemu nĩguo tũkamenyane na Petero, na ngĩkara nake matukũ ikũmi na matano. ¹⁹ Tũtionanire na atũmwo acio angĩ, tiga o Jakubu, mũrũ wa nyina na Mwathani. ²⁰ Ūhoro ūyũ ndĩramwandĩkĩra, ndĩramwĩra ndĩ mbere ya Ngai atĩ nĩ wa ma na ndiraheenania. ²¹ Thuutha ūcio nĩndacookire ngĩthĩ Suriata na Kilikia. ²² Nĩ mwene ndiamenyekete nĩ makanitha ma Judea marĩa marĩ thĩinĩ wa Kristũ. ²³ No kũigua maiguaga atĩrĩ, “Mūdũ ūrĩa ūratũire atũnyariiraga rĩu nĩwe ūrahunjia wĩtikio ūrĩa aageragia kũniina mbere iyo.” ²⁴ Nao makĩgooca Ngai nĩ ūndũ wakwa.

2

Paŭlū Gwĩtikĩrwo nĩ Atũmwo

¹ Mĩaka ikũmi na ĩna yathira nĩndambatire rĩngĩ Jerusalemu, na ihinda rĩrĩ tũgĩthĩ hamwe na Baranaba o na tũgĩthĩ na Tito. ² Ndathiire tondũ Ngai nĩanguũrĩrie thĩ

kuo, na nĩguo ngataarĩrie atũmwo Ūhoro-ũrĩa-Mwega ũrĩa hunjagĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ. No ndataarĩrie o arĩa monekaga marĩ atongoria hatarĩ andũ angĩ, nĩgeetha gũtigatuĩke atĩ ihenya rĩrĩa ndateng'eraga, o na kana rĩrĩa ndateng'erete, rĩarĩ rĩa tũhũ. ³ No o na Tito, ũrĩa warĩ hamwe na nĩ, ndaringĩrĩrio kũrũ, o na gũtuĩka aarĩ Mũyunani. ⁴ Ūhoro ũyũ wa kũrũ wa gũire ho tondũ nĩ kwarĩ na ariũ na aarĩ a Ithe witũ a maheeni arĩa maatoonyete gatagatĩ gaitũ na hitho marĩ athigaani nĩguo matuĩrie ūhoro wa wĩyathi ũrĩa tũkoragwo naguo tũrĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, makĩenda gũtũtua ngombo. ⁵ Tũtietĩkĩrie ūhoro wao o na hanini, nĩgeetha ma ya Ūhoro-ũrĩa-Mwega itũũre na inyũ.

⁶ Nao andũ arĩa moonekaga taarĩ o anene-rĩ, (harĩ nĩ hatiarĩ na ūtiganu o ũrĩa mangĩakorirwo marĩ, nĩgũkorwo Ngai ndaroraga mũndũ ũrĩa ahaana) andũ acio gũtirĩ ūndũ moongereire harĩ ndũmĩrĩri yakwa. ⁷ O na rĩrĩ, o nĩmoonire atĩ nĩ nĩndehokeirwo wĩra wa kũhunjia Ūhoro-ũrĩa-Mwega kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, o ta ũrĩa Petero eehokeirwo wĩra wa kũhunjĩria Ayahudi. ⁸ Nĩgũkorwo Ngai ũrĩa warutaga wĩra thĩinĩ wa ūtungata wa Petero arĩ mũtũmwo kũrĩ Ayahudi, nowe warutaga wĩra ūtungata-inĩ wakwa ndĩ mũtũmwo kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ. ⁹ Ningĩ Jakubu, na Petero, na Johana, arĩa moonagwo marĩ itugĩ cia gũtiira kanitha-rĩ, nĩmatwamũkĩrie tũrĩ hamwe na Baranaba na guoko kwa ũrĩo kwa ngwatanĩro, rĩrĩa maamenyire wega wa Ngai ũrĩa ndaaheetwo. Nĩmetĩkĩrie atĩ ithuĩ tũthĩ tũkahunjĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ, nao mathĩ kũrĩ Ayahudi. ¹⁰ Ūndũ ũrĩa maatwĩrie twĩkage nĩ atĩ tũririkanage athĩni na noguo ūndũ ũrĩa nĩ mwene ndaarĩ na kĩyo gĩa gwĩka.

Paũlũ Gũkararia Petero

¹¹ Na rĩrĩ, hĩndĩ rĩrĩa Petero ookire Antiokia,* nĩndamũkararirie mbere ya andũ tondũ nĩahĩtĩtie mũno. ¹² Andũ amwe moimĩte kũrĩ Jakubu matanakinya-rĩ, Petero nĩarĩanagĩra na andũ-a-Ndũrĩrĩ, no rĩrĩa maakinyire, akĩmeherera, na akĩamũrania na andũ-a-Ndũrĩrĩ tondũ nĩetigagĩra andũ arĩa maarĩ a gĩkundi kĩa andũ arĩa maruaga. ¹³ O na Ayahudi arĩa angĩ makĩnyiitanĩra na Petero ūhinga-inĩ wake, o nginya o na Baranaba akĩhĩtithio nĩ ūhinga ūcio wao.

¹⁴ Rĩrĩa ndonire atĩ matiekaga kũringana na ma ya Ūhoro-ũrĩa-Mwega, ngĩra Petero atĩrĩ, andũ othe makĩiguaga, “Angĩkorwo wee ũrĩ Mũyahudi, ūtũũraga na mĩtugo ya andũ-a-Ndũrĩrĩ na ti ta Mũyahudi-rĩ, ūngĩkihota atĩa kũhatĩrĩria andũ-a-Ndũrĩrĩ atĩ nĩguo marũmĩrĩre mĩtugo ya Ayahudi?

¹⁵ “Ithuĩ arĩa tũciarĩtwo tũrĩ Ayahudi na tũtarĩ ehia ta andũ-a-Ndũrĩrĩ-rĩ, ¹⁶ nĩtũũ atĩ mũndũ ndatuĩkaga mũthingu nĩ ūndũ wa gwathĩkĩra watho, no atuĩkaga mũthingu nĩ ūndũ wa gwĩtikia Jesũ Kristũ. Nĩ ūndũ ūcio o na ithuĩ twĩtikĩtie Kristũ Jesũ nĩguo tũtuuo athingu nĩ ūndũ wa gwĩtikia Kristũ, no ti ūndũ wa gwathĩkĩra watho, tondũ gũtirĩ mũndũ ūgaatuuo mũthingu nĩ ūndũ wa gwathĩkĩra watho.

¹⁷ “Angĩgĩkorwo rĩrĩa tũgũcaria gũtuuo athingu nĩ Kristũ kuonanagia atĩ ithuĩ ene tũrĩ ehia-rĩ, ūguo nĩ kuuga atĩ Kristũ atungatagĩra mehia? Hĩ! Kũroaga gũtuĩka ūguo! ¹⁸ Angĩkorwo nĩ ngwaka rĩngĩ kĩrĩa ndaanangire-rĩ, nĩkuonania atĩ nĩ nĩnyunĩte watho. ¹⁹ Nĩgũkorwo na ūndũ wa watho nĩndakuĩrĩre watho ūcio nĩguo ndũũre muoyo ndĩ wa Ngai. ²⁰ Nĩ nĩndĩkĩtie kwambanĩrio hamwe na Kristũ, na rĩu ti nĩ ndũũraga muoyo, no Kristũ nĩwe ūtũũraga muoyo thĩinĩ wakwa. Muoyo ũrĩa ndũũraga mwĩrĩ-inĩ ũyũ ndũũraga na ūndũ wa gwĩtikia Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wanyendire na akĩrũta nĩ ūndũ wakwa. ²¹ Ndingĩtikĩra gũtua wega wa Ngai kĩndũ gĩa tũhũ, tondũ kũngĩtuĩka atĩ ūthingu wonekaga nĩ ūndũ wa watho-rĩ, Kristũ aakũire tũhũ!”

3

Gwĩtikia, kana Gwathĩkĩra Watho?

* 2:11 Antiokia rĩarĩ itũũra inene rĩa Suriata, na rĩarĩ rĩa gatatũ thuutha wa Roma na Alekiseria thĩinĩ wa mabũrũri marĩa maathagwo nĩ Aroma.

¹ Atĩrĩrĩ inyuĩ Agalatia aya akĩgu! Mũrogetwo nũũ? O inyuĩ muonirio wega Jesũ Kristũ arĩ mwambe mũtĩ igũrũ. ² No nyende kũmenya ũndũ ũmwe tu kuuma kũrĩ inyuĩ: Mwaheirwo Roho nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtikia ũhoru ũrĩa mwaiguire? ³ Kaĩ mũrĩ akĩgu atĩa? Mwambĩrĩrie na Roho wa Ngai, na rĩu mũrenda kũrĩkĩrĩa na hinya wa mwĩrĩ? ⁴ Anga mwathĩnirio na maũndũ maingĩ ũguo o tũhũ, angĩkorwo ũhoru ũcio wotho warĩ wa tũhũ? ⁵ Wee Ngai amũheaga Roho wake na akaringaga ciana gatagatĩ kanyu nĩ ũndũ wanyu gwathĩkĩra watho, kana nĩ ũndũ wa gwĩtikia ũhoru ũrĩa mwaiguire?

⁶ Ta ririkanai ũhoru wa Iburahĩmu, Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Etĩkirie Ngai, nake Ngai akĩmũtua mũthingu.” ⁷ Nĩ ũndũ ũcio kĩmenyei atĩ andũ arĩa metĩkĩtie nĩo ciana cia Iburahĩmu. ⁸ Na tondũ Maandĩko marĩa matheru nĩmooigĩte o mbere atĩ Ngai nĩagatua andũ-a-Ndũrĩrĩ athingu na ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, na Maandĩko macio nĩmahunjĩrie Iburahĩmu ũhoru-ũrĩa-Mwega o kabere, makiuga atĩrĩ: “Ndũrĩrĩ ciothe nĩikaarathimwo nĩ ũndũ waku.” ⁹ Nĩ ũndũ ũcio andũ arĩa metĩkĩtie nĩmarathimanagĩrio hamwe na Iburahĩmu, mũndũ ũcio warĩ mwĩtikia.

¹⁰ Andũ arĩa othe mehokaga ũhoru wa gwathĩkĩra watho-rĩ, marĩ na kĩrumi, nĩgũkorwo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wotho ũtahingagia maũndũ marĩa mothe mandĩkitwo Ibuku-inĩ rĩa Watho.” ¹¹ Nĩtũũĩ wega atĩ gũtirĩ mũndũ ũngĩtuuo mũthingu mbere ya Ngai nĩ ũndũ wa gwathĩkĩra watho, tondũ Maandĩko moigĩte atĩrĩ: “Mũndũ ũrĩa mũthingu agaathũũra muoyo nĩ ũndũ wa gwĩtikia.” ¹² No watho-rĩ, nduumanĩte na ũhoru wa gwĩtikia; handũ ha ũguo Maandĩko moigaga atĩrĩ, “Mũndũ ũrĩa wathĩkagĩra maũndũ ma watho agaathũũrio muoyo nĩ mo.” ¹³ Nake Kristũ nĩatũkũũrire agĩtũruta kĩrumi-inĩ kĩa watho na ũndũ wake mwene gũtuĩka kĩrumi ithenya riitũ, nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ, “Kũgwatwo nĩ kĩrumi nĩ mũndũ o wotho wambĩtwo mũtĩ-igũrũ.” ¹⁴ Aatũkũũrire nĩguo kĩrathimo kĩrĩa Iburahĩmu aarathimĩtwo nakĩo gĩkinyĩre andũ-a-Ndũrĩrĩ na ũndũ wa Kristũ Jesũ, nĩguo atĩ na ũndũ wa gwĩtikia twamũkĩre Roho ũrĩa weranĩrwo.

Watho na Kĩranĩro

¹⁵ Ariũ na aarĩ a lthe witũ, rekei ndĩmuonie na ngerekano yumanĩte na maũndũ marĩa mũũĩ. O ta ũrĩa gũtarĩ mũndũ ũngĩhota kweheria ũndũ kana kuongerera ũndũ harĩ kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩthondeketwo nĩ mũndũ-rĩ, no taguo ũhoru ũyũ ũtariĩ. ¹⁶ Maũndũ marĩa meranĩrwo, meerĩrwo Iburahĩmu na mbeũ yake. Maandĩko matiugĩte “mbeũ ciake”, taarĩ ũhoru wa andũ aingĩ, no moigĩte “na mbeũ yake”, ũguo nĩ kuuga mũndũ ũmwe, na nĩwe Kristũ. ¹⁷ ũrĩa ndĩrenda kuuga nĩ atĩrĩ: Watho, ũcio wokire thuutha wa mĩaka 430, ndũngĩeheria kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩekĩritwo ho nĩ Ngai mbere iyo, na ndũngĩtũma kĩranĩro kĩu gĩtuĩke gĩa tũhũ. ¹⁸ Nĩ ũndũ-rĩ, angĩkorwo igai rĩngĩoneka nĩ ũndũ wa watho-rĩ, rĩtikiumanĩte na kĩranĩro; no Ngai, nĩ ũndũ wa wega wake, nĩaheire Iburahĩmu igai na ũndũ wa kĩranĩro.

¹⁹ Watho-rĩ, wakĩrĩ wa bata ũrĩkũ? Wongereirwo kũrĩ kĩranĩro nĩguo wonanagie mahĩtia o nginya rĩrĩa mbeũ rĩa kĩrĩkanĩro kĩeranĩire ĩgooka. Watho ũcio wathanirwo nĩ araika ũkĩnengererio andũ na guoko kwa mũiguithania. ²⁰ No rĩrĩ, mũiguithania ndakoragwo arũgamĩrĩire o mwena ũmwe; no Ngai nĩ ũmwe.

²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, kaĩ watho ũreganĩte na ciĩranĩro cia Ngai? Aca ti ũguo! Tondũ korwo kwarĩ na watho waheanirwo nĩguo andũ magĩe na muoyo-rĩ, ti-itherũ o naguo ũthingu nĩ ũngĩakĩrehirwo nĩ watho. ²² No Maandĩko moigaga atĩ andũ a thĩ nĩ mohetwo nĩ mehia, nĩgeetha kĩranĩro kĩrĩa kĩheanagwo nĩ ũndũ wa gwĩtikia Jesũ Kristũ kĩheagwo o arĩa metĩkĩtie.

²³ ũhoru wa gwĩtikia ũtanooka-rĩ, twarĩ ohe nĩ watho, tũkahingĩrĩrio o nginya wĩtikio ũkaaguũranĩrio. ²⁴ Nĩ ũndũ ũcio watho nĩguo waheirwo ũhoti wa gũtũtwara kũrĩ Kristũ, nĩguo tũtuuo athingu na ũndũ wa gwĩtikia. ²⁵ Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu ũhoru wa gwĩtikia nĩmũkinyu, tũtingĩcooka kũrũgamĩrĩrwo nĩ watho.

Ciana cia Ngai

²⁶ Inyuothe mūrī ciana cia Ngai nī ūndū wa gwītīkia Kristū Jesū, ²⁷ nīgūkorwo inyuothe arīa mwabatithirio thīinī wa Kristū nīmwiḥumbīte Kristū. ²⁸ Nī ūndū ūcio gūtingĩcooka gūthuuranio Mūyahudi kana Mūyunani, na gūtīrī ngombo kana mūdū ūtarī ngombo, na gūtīrī mūdū mūrūme kana mūdū-wa-nja, nīgūkorwo inyuothe mūrī ūmwe ki thīinī wa Kristū Jesū. ²⁹ Angīkorwo mūrī a Kristū-rī, mūkīrī a mbeū ya Iburahīmu, na mūrī agai a kūgaya kūringana na kīranīro kīu kīranīirwo.

4

¹ Ūrīa ndīroiga nī atīrī, ihinda rīothe rīrīa mūgai arī o mwana-rī, ndarī ūtiganu na ngombo, o na atuīka nīwe mwene indo icio ciothe. ² Nī gwathwo athagwo nī amūrōri hamwe na aramati a indo ciake, nginya ihinda rīrīa ithe atuīte rīgaakinya. ³ Ūguo noguo o na ithuī, hīndī rīrīa twarī ciana, twatūire ūkombo-inī wa maūdū marīa ma ndūire ma thī ino. ⁴ No hīndī rīrīa ihinda rīrīa rīagīrīru kūna rīakinyire, Ngai nīatūmire Mūrīū, nake agīciarwo nī mūdū-wa-nja, na agīciarwo arī wa gwathagwo nī watho, ⁵ nīguo akūūre andū arīa matūire mathagwo nī watho, nīgeetha tūgīe na kīhoto gīa gūtūika ciana ciake, ⁶ Tondū inyuī mūrī ciana ciake-rī, Ngai nīatūmire Roho wa Mūrīū ngoro-inī ciitū, o we Roho ūrīa wītanaga ūkiugaga atīrī, “Abba, Baba.” ⁷ Nī ūndū ūcio, we ndūrī ngombo rīngī, no ūrī mwana wake; na tondū rīu ūrī mwana wake, Ngai nīagūtūite mūgai wa indo ciake.

Paūlū Kūrūmbūiya Agalatia

⁸ Tene rīrīa mūtooī Ngai-rī, mwarī ngombo cia ciūmbe iria itarī ngai. ⁹ No rīrī, tondū rīu nīmūmenyete Ngai, kana njuge nīmūrīkītie kūmenywo nī Ngai-rī, mūrakīenda gūcookerera maūdū macio maagīte hinya na matarī kīene nīkī? Kaī mūrenda gūcooka ūkombo-inī wamo o rīngī? ¹⁰ Nīmūrūmītie ūhorō wa mīthenya mīamūre, na mīeri mīamūre, na imera, o na mīaka! ¹¹ Ndī na kīeha mūno tondū gūkuoneka atī wīra ūrīa wothe ndanenogia naguo nī ūndū wanyu nī wa tūhū!

¹² Ndamūthaitha, inyuī ariū na aarī a lthe witū, tuīkai ta nī, nīgūkorwo nī nduīkīte ta inyuī. Mūtīrī mwanjīka ūūru. ¹³ O ta ūrīa mūūī, ndamūhunjīrie Ūhorō-ūrīa-Mwega ihinda rīa mbere tondū ndaarī mūrūaru. ¹⁴ O na gūtūika ndwari yakwa yarī magerio kūrī inyuī, mūtianyararire kana mūkīmena, no mwanyitire ūgeni ta ndaarī mūrāika wa Ngai, o na ta ndaarī Jesū Kristū we mwene. ¹⁵ Kaī ūndū ūcio watūmaga mūkene ūthiite kū? Nī ndī mūrā atī, korwo nīmūngīahotire, nīmūngīakūūrire maitho manyu mūūhe. ¹⁶ Kaī rīu nduīkīte thū wanyu nī ūndū wa kūmūhe ūhorō ūrīa wa ma?

¹⁷ Andū acio me na kīyo magīcaria ūrīa mūngītūika a thiritū yao, no ti ūndū wa gītūmi kīega. Ūrīa mendaga nī kūmūtīgithania na ithuī mūtūike ao, nīgeetha mūgīe na kīyo gīa kūmarūmīrīra. ¹⁸ Nī wega kūgīa na kīyo, angīkorwo muoroto nī mwega, na mwīkage ūguo hīndī ciothe to hīndī rīrīa ndī hamwe na inyuī. ¹⁹ Ciana ciakwa nyendete mūno, o inyuī arīa njiguagīra ruo ta rwa mūtumia akīheo mwana, nginya hīndī rīrīa Kristū agaakorwo eyūmbīte thīinī wanyu, ²⁰ naarī korwo ndakorwo hamwe na inyuī ta rīu, nīguo ngarūrīre mwarīrie wakwa tondū nīndīgītwo nī ūhorō wanyu!

Hagari na Sara

²¹ Ta njīrai, inyuī arīa mūrenda gūkorwo mūgīathwo nī watho-rī, kaī mūtooī ūrīa watho uugaga? ²² Nīgūkorwo nī kwandīkītwo atī, Iburahīmu aarī na ariū eerī, ūmwe aaciarītwo nī mūtumia ūrīa warī ngombo, nake ūcio ūngī agaciarwo nī mūtumia ūrīa ūtaarī ngombo. ²³ Mūrīū wake wa mūtumia ūrīa warī ngombo aaciarītwo na njīra ya ūndūire; no mūrīū ūrīa waciarītwo nī mūtumia ūcio ūtaarī ngombo aaciarītwo na ūndū wa kūhingia kīranīro.

²⁴ Namō maūdū macio nī ma ngerekano, nī ūndū atumia acio marūgamīrīire irīkanīro igīrī. Kīrīkanīro kīmwe nī gīa Kīrīma gīa Sinai nakīo gīciaraga ciana cia ūkombo: Nakīo kīgerekānītio na Hagari. ²⁵ Na rīrī, Hagari arūgamīrīire Kīrīma gīa Sinai kīrīa kīrī kīu būrūri wa Arabia, nake nīwe ūgerekānītio na itūūra rīa Jerusalemu ūrīa rīhaana ūmūthī,

tondũ nĩatũire ũkombo-inĩ hamwe na ciana ciake. ²⁶ No Jerusalemu, itũũra rĩrĩa rĩa kũũrĩa igũrũ, rĩtirĩ ũkombo-inĩ, na nĩrĩo nyina witũ, ²⁷ nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ:

“Kena wee mũndũ-wa-nja thata,
wee ũtaciara ciana,
tumũra kanua na wanĩrĩre,
wee ũtarĩ waigua ruo rwa kũgĩa mwana;
tondũ ciana cia mũndũ-wa-nja ũrĩa ũtiganĩrio
nĩ nyingĩ gũkĩra cia ũrĩa ũrĩ na mũthuri.”

²⁸ Na rĩrĩ, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrĩ ciana cia kĩranĩro, o ta ũrĩa Isaaka aarĩ. ²⁹ Hĩndĩ iyo, mũriũ ũrĩa waciariĩtwo na njĩra ya ndũire-rĩ, nĩanyariiraga mũriũ ũcio waciariĩtwo na ũndũ wa hinya wa Roho. Ūguo noguo kũhaana o na rĩu. ³⁰ No rĩrĩ, Maandĩko moigĩte atĩa? Moigĩte atĩrĩ, “Ingata ngombo iyo ya mũndũ-wa-nja na mũriũ wake, tondũ mũriũ ũcio wa mĩtumia ngombo ndarĩ hĩndĩ akagayana igai hamwe na mũriũ wa mĩtumia ũcio ũtarĩ ngombo.” ³¹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ithuĩ tũtirĩ ciana cia mĩtumia ũcio ngombo, no tũrĩ ciana cia mĩtumia ũcio ũtarĩ ngombo.

5

Wĩyathi thĩnĩ wa Kristũ

¹ Kristũ nĩgũtuohora aatuohorire nĩguo tũgĩe na wĩyathi. Nĩ ũndũ ũcio, mwĩhaandei wega na mũtigetikĩre kuohwo icooki rĩa ũkombo rĩngĩ.

² Ta thikĩrĩrai ciugo ciakwa! Nĩ Paũlũ ngũmwĩra atĩrĩ, mũngĩtikĩra kũrua-rĩ, Kristũ ndangĩgĩa bata na inyuĩ o na hanini. ³ Ningĩ nĩngũmwĩra o rĩngĩ atĩ mũndũ o wotho ũngĩtikĩra kũrua, ũcio amenye atĩ nĩagĩrĩrwo nĩ gwathĩkĩra watho ũrĩ wotho. ⁴ Inyuĩ arĩa mũrageria gũtuĩka athingu nĩ ũndũ wa watho-rĩ, nĩmũtigithanĩtio na Kristũ; inyuĩ nĩmũgĩwĩte mũgatigana na wega wa Ngai. ⁵ No ithuĩ-rĩ, tũkoragwo twĩhokete atĩ nĩtũgatuuo athingu. Ūndũ ũcio nĩguo tũkoragwo twĩrĩgĩrĩre tũrĩ na wĩtikio, tũhotithĩtio nĩ Roho. ⁶ Nĩgũkorwo thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, kũrua kana kwaga kũrua gũtirĩ bata. Ūndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ wĩtikio ũrĩa ũrutaga wĩra na njĩra ya wendani.

⁷ Nĩmũrateng’agĩra ihenya rĩega. Nũũ wamũgĩririe mũgĩtiga gũcooka gwathĩkĩra ũhoro-ũrĩa-wa-ma? ⁸ Kũringĩrĩrio kwa mũthemba ũcio gũtiumĩte kũrĩ ũrĩa wamwĩtire. ⁹ “Ndawa nini tu ya kũmbia mĩgate nĩtũmaga mũtu ũrĩa mũkande nayo wotho ũimbe.” ¹⁰ Nĩndĩhokete thĩnĩ wa Mwathani atĩ inyuĩ mũtikũgarũrũka mũgĩe na meciiria mangĩ. Ūrĩa ũramũtururia nĩwe ũkaaherithio o na angĩkorwo arĩ ũ. ¹¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, angĩkorwo no ndĩrahunjia ũhoro wa kũrua-rĩ, ndĩrakĩnyariirwo nĩkĩ? Angĩkorwo ũguo nĩguo-rĩ, ũndũ ũrĩa ũtũmaga andũ mahĩngwo, na nĩguo ũhoro wa mũtharabari, nĩmweherie. ¹² No nyende andũ acio mamũthĩnagia mathĩ na mbere o nginya mehakũre.

¹³ Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwetirwo nĩguo mũgĩe na wĩyathi. No rĩrĩ, mũtikahũthĩre wĩyathi wanyu kũrũmagĩrĩra merirĩria ma mwĩrĩ, no handũ ha ũguo-rĩ, tungatanagĩrai inyuĩ-ene mũrĩ na wendani. ¹⁴ Tondũ-rĩ, ũhoro wotho wa watho ũhingagio nĩ rĩathani rĩrĩ rĩmwe: “Enda mũndũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩendete wee mwene.” ¹⁵ No rĩrĩ, mũngĩrũmana mũkĩrĩĩnaga-rĩ, mwĩmenyererei mũtikaniinane inyuĩ ene.

Mũtũũrĩre wa Gũtongorio nĩ Roho

¹⁶ Nĩ ũndũ ũcio nguuga atĩrĩ, thiiagai mũtongoretio nĩ Roho, na mũtirĩhingagia merirĩria ma mwĩrĩ. ¹⁷ Nĩgũkorwo mwĩrĩ nĩwĩrĩragĩria maũndũ marĩa matangĩendwo nĩ Roho, nake Roho nĩareganaga na maũndũ marĩa merirĩragĩrio nĩ mwĩrĩ. Nĩ ũndũ ũcio Roho na mwĩrĩ itũũraga irũaga, na nĩkĩo mũtahotaga gwĩka ũrĩa mwendaga gwĩka. ¹⁸ No rĩrĩ, mũngĩtongorio nĩ Roho, inyuĩ mũtingĩkorwo mũgĩathwo nĩ watho.

¹⁹ Na rĩrĩ, maũndũ marĩa mekagwo nĩ mwĩrĩ nĩmoĩo, namo nĩ: ũmaraya, na meciiria mooru, na ũmaramari, ²⁰ na kũhooya mĩhianano, na kũrogana, na ũthũ, na kũũgitana, na ũiru, na mang’ũrĩ, na kwĩyenda, na nyamũkano, na ngarari, ²¹ gũcumĩkĩra na kũrĩio

nĩ njoohi, na maruga marĩa mainagwo nyĩmbo iria itaagĩĩre, o na maũndũ mangĩ ta macio. Nĩndamũkaanirie, o ta ũrĩa ndamũkaanirie hĩndĩ ya mbere, atĩ andũ arĩa mekaga maũndũ ta macio matikagaya ũthamaki wa Ngai.

²² No rĩrĩ, maciaro ma Roho nĩ wendani, na gĩkeno, na thayũ, na gũkirĩrĩa, na kũiguanĩra tha, na gũtugana, na kwĩhokeka, ²³ na ũhooreri, na kwĩgirĩrĩa merirĩria ma mwĩrĩ. Macio-rĩ, gũtirĩ watho wa kũgiria mekagwo. ²⁴ Nao andũ arĩa marĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩmambithĩtie mĩrĩ yao mĩtĩ-igũrũ hamwe na thuti ciayo na merirĩria mayo. ²⁵ Angĩkorwo tũtũire muoyo nĩ ũndũ wa Roho-rĩ, kĩrekei tũtongoragio nĩ Roho. ²⁶ Rekei tũtĩge gwĩtĩa, na kũugitana, o na kũiguanagĩra ũiru.

6

Gwĩka Andũ othe Wega

¹ Ariũ na aarĩ a lthe witũ, mũndũ angĩkorwo ahĩtĩtie-rĩ, inyuĩ arĩa mũrĩ na roho mũcookagĩrĩriei mũhooreire. No mwĩmenyererei, o na inyuĩ mũtikae kũgerio. ² Teithanagiai mũndũ na ũrĩa ũngĩ maũndũ marĩa mamũritũhagĩra, na mweka ũguo-rĩ, nĩmũrĩhingagia watho wa Kristũ. ³ Mũndũ angĩciiria atĩ we nĩ wa bata hĩndĩ rĩa atarĩ kĩene-rĩ, nĩ kwĩheenia areheenia. ⁴ O mũndũ nĩarorage wĩra wake mwene. Hĩndĩ iyo no ahote kwĩraha, atekwĩiganania na mũndũ ũngĩ, ⁵ nĩgũkorwo o mũndũ no nginya akuue mũrigo wake.

⁶ Mũndũ o wotho ũrĩa ũrutagwo ũhoru wa Ngai nĩagayanage indo ciothe iria njega na mũmũruti.

⁷ Mũtikanaheenio: Ngai ndangĩnyũrũrio. Kĩrĩa mũndũ ahaandaga no kĩo agethaga. ⁸ Mũndũ ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia merirĩria ma mwĩrĩ-rĩ, ũcio akaagetha kwanangĩka kũrĩa kuumanaga na maũndũ macio. No ũrĩa ũhaandaga maũndũ ma gũkenia Roho-rĩ, ũcio akaagetha muoyo wa tene na tene ũrĩa uumanaga na Roho. ⁹ Nĩngĩ tũtikanogio nĩ gwĩka wega, nĩgũkorwo ihinda rĩrĩa rĩagĩrũ rĩakinya nĩtũkaagetha magetha twaga gũkua ngoro. ¹⁰ Na nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa rĩothe twagĩ na ihinda rĩagĩrũ, nĩtwĩkage andũ othe maũndũ mega, na makĩria twĩkage wega andũ arĩa marĩ a nyũmba ya arĩa metĩkĩtie.

Kũrũ kana kwaga Kũrũ gũtirĩ Bata

¹¹ Onei ũrĩa ndĩramwandĩkĩra marũa maya na ndemwa nene na guoko gwakwa mwene! ¹² Andũ acio mendaga kwĩonania atĩ nĩagĩrũ makĩonwo-rĩ, nĩo maramũringĩrĩa atĩ mũrue. Mekaga ũguo no geetha matikanyariirwo nĩ ũndũ wa mũtharaba wa Kristũ. ¹³ O na acio maruaga matiathĩkagĩra watho, no nĩmendaga inyuĩ mũrue nĩguo metĩĩage nĩ ũndũ wa mĩrĩ yanyu. ¹⁴ No nĩ-rĩ, ndĩroaga gwĩtĩa, tĩga o ndĩtĩire nĩ ũndũ wa mũtharaba wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, na nĩ ũndũ waguo-rĩ, maũndũ ma thĩ nĩmambĩtwo mĩtĩ-igũrũ nĩguo mehere harĩ nĩ, na nĩ ngaambwo harĩ maũndũ ma thĩ nĩguo njehere harĩ mo. ¹⁵ Kũrũ kana kwaga kũrũ gũtirĩ bata; kĩrĩa kĩrĩ bata nĩ mũndũ agarũrũke atuĩke kũmbe kĩerũ. ¹⁶ Thayũ na kũiguĩrwo tha kũrogĩ na andũ arĩa marũmagĩrĩa wathani ũyũ, o hamwe na andũ a Isiraeli arĩa a Ngai.

¹⁷ Ngĩrĩkĩrĩa nguuga atĩrĩ, gũtikagĩe mũndũ o na ũrĩkũ ũkũndehere thĩĩna, nĩgũkorwo nĩnjoretwo njoro cia Jesũ mwĩrĩ-inĩ wakwa.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩ na maroho manyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a lthe witũ. Amenĩ.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AEFESO

¹ Nĩ nĩ Paŭlū, mūtūmwo wa Kristū Jesū nĩ ūndū wa kwenda kwa Ngai,

Ndirandikira andū arĩa aamũre kũu Efeso, arĩa ehokeku thĩinĩ wa Kristū Jesū:

² Wega na thayū kuuma kūrĩ Ngai Ithe witū, na Mwathani Jesū Kristū, irogĩa na inyuĩ.

Irathimo cia Kĩroho thĩinĩ wa Kristū

³ Atĩrĩrĩ, Ngai, o we Ithe wa Mwathani witū Jesū Kristū, arogoocwo, o we ūtũrathimĩte na irathimo ciothe cia kĩroho thĩinĩ wa Kristū, iria ciumaga kũu igūrũ. ⁴ Nĩgũkorwo o na thĩ itanombwo, Ngai nĩatũthuurire nĩguo tũtuĩke ake thĩinĩ wa Kristū, nĩguo tũtuĩke atheru na twage ūcuuke maitho-inĩ make. Nĩ ūndū wa wendo wake-rĩ, ⁵ Ngai nĩatuĩte o mbere atĩ nĩtũgaatuĩka ciana ciake nĩ ūndū wa Jesū Kristū, kũringana na ūrĩa eendete na ūrĩa oonire arĩ wega, ⁶ nĩguo wega wake ūrĩa ūrĩ riiri ūkumagio, wega ūcio atũheete o ūguo tũhũ thĩinĩ wa Mũriũ wake ūrĩa endete mũno. ⁷ Na twakũũrirwo na ūndū wa thakame ya Kristū, na tũkĩrekerwo mehia maitũ, kũringana na ūrĩa wega wa Ngai ūingĩhĩte, ⁸ wega ūcio aatũingĩhĩrie arĩ na ūũgĩ na ūmenyo wothe. ⁹ Nake agĩtũmenyithia hito ya wendi wake, kũringana na ūrĩa oonire arĩ wega, o ūrĩa aatanyĩte gwĩka thĩinĩ wa Kristū, ¹⁰ nĩguo ūkaahingio rĩrĩa mahinda marĩa magĩrĩre magaakinya, nĩguo acookanĩrĩre indo ciothe iria irĩ igūrũ na iria irĩ gũkũ thĩ harĩ mūtongoria ūmwe, na nĩwe Kristū.

¹¹ Ningĩ nĩ thĩinĩ wa Kristū o na ithuĩ twamũkĩrĩre igai kuuma kūrĩ Ngai, kũringana na ūrĩa aatuĩte o mbere, o we wĩkaga maũndũ mothe kũringana na muoroto wa wendi wake, ¹² nĩguo o na ithuĩ arĩa twarĩ a mbere kwĩhoka Kristū, tũtuĩke a kũgoocithia riiri wa Ngai. ¹³ Inyuĩ o na inyuĩ nĩmwataranĩrio na Kristū mwarĩkia kũigua ūhoru-ūrĩa-wa-ma, nago nĩguo ūhoru-ūrĩa-Mwega wa ūhonokio wanyu. Mwarĩkia gwĩtikia, nĩmwekĩrĩro rũuri thĩinĩ wake, na ūndū wa kũheo Roho Mũtheru ūrĩa mwerĩrwo, ¹⁴ Nake Roho nĩwe mũrũgamĩrĩri wa kuonania atĩ nĩtũkagaĩrwo igai riitũ nginya rĩrĩa andū arĩa marĩ a Ngai magaatuĩka a gũkũũrwo, nĩgeetha riiri wake ūgoocagwo.

Gũcookia Ngaatho na Kũhooya

¹⁵ Na nĩ ūndū ūcio, kuuma rĩrĩa ndaiguire ūhoru wa wĩtikio wanyu thĩinĩ wa Mwathani Jesū, o na wendani wanyu ūrĩa mwendaga arĩa othe aamũre nago-rĩ, ¹⁶ ndirĩ ndatigithĩria gũcookeria Ngai ngaatho nĩ ūndū wanyu, ngĩmũrĩkanaga mahooya-inĩ makwa. ¹⁷ Hooyaga atĩ Ngai wa Mwathani witū Jesū Kristū, o we ithe witū mwene riiri, amũhe Roho, ūrĩa ūkamũhe ūũgĩ na ūguũrio nĩguo mũmenye Ngai wega. ¹⁸ Ningĩ nĩhooyaga atĩ maitho manyu ma ngoro mathererwo nĩ ūtheri, nĩguo mũmenye ūhoru wa kĩrĩgĩrĩro kĩrĩa amwĩtĩre, na mũmenye ūtonga wa igai rĩake rĩrĩ na riiri, rĩrĩa akaagaĩra andū ake aamũre, ¹⁹ o na ūhoti wake mũnene ūtangĩgereka nĩ ūndū witū, ithuĩ arĩa twĩtikĩtie. Ūhoti ūcio no ta hinya wake mũnene ūkĩruta wĩra, ²⁰ ūrĩa eekĩrĩre thĩinĩ wa Kristū rĩrĩa aamũriũkirie kuuma kūrĩ arĩa akuũ, na akĩmũiga guoko-inĩ gwake kwa ūrĩo kũu igūrũ, ²¹ na agatũũgĩrio mũno igūrũ rĩa wathani o wothe na ūhoti wothe, na hinya na ūthamaki wothe, na marĩitwa mothe ma ūnene marĩa mangĩheanwo, na to mahinda maya moiki, no nĩ o na mahinda marĩa magooka. ²² Nake Ngai akĩiga maũndũ mothe rungu rwa magūrũ make, na akĩmũtua mwathi wa gwathaga maũndũ mothe nĩ ūndū wa kanitha. ²³ Kanitha nĩguo mwĩrĩ wake, na noguo ūiyũru wake, o we ūiyũrĩte maũndũ mothe o na kũndũ guothe.

¹ O na inyuĩ-rĩ, mwarĩ akuũ nĩ ùndũ wa ùremi wanyu na mehia manyu, ² marĩa mwatũũraga thĩĩnĩ wamo rĩrĩa mwarũmagĩrĩra mĩthiĩre ya thĩ ĩno na mĩthiĩre ya mwathi wa ùthamaki wa rĩera-inĩ, o roho ùrĩa ùraruta wĩra rĩu thĩĩnĩ wa arĩa mataathĩkagĩra Ngai. ³ O na ithuĩ ithuothe-rĩ, kũrĩ hĩndĩ twatũũranagia nao, twaathagwo nĩ thuti cia mĩĩrĩ iitũ, na tũkarũmagĩrĩra merirĩria na maũndũ marĩa meciiragio nĩ ngoro. O ta acio angĩ-rĩ, ha ùhoru wa kĩĩmerera-rĩ, twatũũire tũrĩ a kũrakarĩrwo. ⁴ No tondũ wa wendo wake mũnene harĩ ithuĩ, Ngai, o we ùiyũrĩtwo nĩ tha nyingĩ, ⁵ nĩatũmire tũgĩe na muoyo hamwe na Kristũ o rĩrĩa twarĩ akuũ nĩ ùndũ wa mehia maitũ tondũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio. ⁶ Nake Ngai agĩtũriũkanĩria hamwe na Kristũ na agĩtũikaria thĩ hamwe nake kũu igũrũ tũrĩ thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ. ⁷ Eekire ùguo nĩgeetha matukũ marĩa magooka onanie kũrĩ ithuĩ wega wake mũingĩ ùrĩa ùtangĩgereka kũrĩ ithuĩ, nĩ ùrĩa atũire atũtugaga thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ. ⁸ Nĩ ùndũ nĩ wega wa Ngai watũmire mũhonokio nĩ ùndũ wa gwĩtikia, naguo ùndũ ùcio nduoimanire na inyuĩ ene, no nĩ kĩheo kĩa Ngai, ⁹ na ti ùndũ wa mawĩra marĩa mwanaruta, nĩgeetha gũtikagĩe na mũndũ o na ùmwe ùkwĩgooca. ¹⁰ Nĩgũkorwo ithuĩ tũrĩ wĩra wa moko ma Ngai, tũmbĩtũtwo thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ nĩguo twĩkage ciiko njega iria irutaga wĩra mwega, ùrĩa Ngai aahaarĩirie o mbere nĩ ùndũ witũ nĩguo tũtũire tũciĩkaga.

Gũtuuo ùmwe thĩĩnĩ wa Kristũ

¹¹ Hakĩrĩ ùguo-rĩ, ririkanai atĩ tene inyuĩ arĩa mũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ na ùndũ wa gũciarwo, o inyuĩ mwĩtagwo “andũ arĩa mataruaga” nĩ arĩa meĩtaga “andũ arĩa maruaga” (kũrua kũu no ùndũ wĩkĩtwo mwĩrĩ na moko ma andũ), ¹² ririkanai atĩ hĩndĩ ĩyo mwatũũrĩte mwamũranĩtio na Kristũ, mwarĩ ageni na mũtiarĩ a gĩkundi kĩa andũ a Isiraeli na ha ùhoru wa irĩkanĩro iria Ngai eeranĩire, inyuĩ mũtiarĩ a ho. Mwatũũrĩte gũkũ thĩ mũtarĩ na kĩĩrĩgĩrĩro na mũtarĩ na Ngai. ¹³ No rĩu, thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ, inyuĩ arĩa hĩndĩ ĩmwe mwarĩ kũraya, rĩu nĩmũreharehetwo hakuhĩ nĩ ùndũ wa thakame ya Kristũ.

¹⁴ Nĩgũkorwo we mwene nĩwe thayũ witũ, o we watũmire ithuĩ twarĩ eerĩ tũtuĩke ùmwe, na agĩtharia rũirigo rwa rũmena rũrĩa rwatũgayanĩtie, ¹⁵ nĩ ùndũ nĩaniĩnire watho hamwe na maathani maguo, o na irĩra ciaguo, na ùndũ wa kũruta mwĩrĩ wake. Agĩgĩka ùguo nĩgeetha ombe thĩĩnĩ wake mwene mũndũ ùmwe mwerũ kuuma harĩ acio eerĩ, naguo ùndũ ùcio ùtũme kũgĩe thayũ, ¹⁶ na nĩgeetha thĩĩnĩ wa mwĩrĩ ùcio ùmwe, amaiũgũthanie na Ngai na ùndũ wa mũtharaba, ùrĩa aahũthĩrĩre kũniina rũmena rwao. ¹⁷ Kristũ ookire akĩmũhunjĩria thayũ inyuĩ arĩa mwarĩ kũraya, o na thayũ kũrĩ arĩa maarĩ hakuhĩ. ¹⁸ Na thĩĩnĩ wake ithuĩ a iruka icio cieri nĩtũkinyaga kũrĩ Ithe witũ na ùndũ wa Roho o ro ùmwe.

¹⁹ Nĩ ùndũ wa ùguo, rĩu inyuĩ mũtirĩ ageni na agendi rĩngĩ, no nĩmũtuĩkĩte ene bũrũri hamwe na andũ a Ngai, na mũgatuĩka andũ a nyũmba ya Ngai, ²⁰ mũgagĩakwo igũrũ rĩa mũthingĩ wa atũmwo na anabii, nake Kristũ Jesũ we mwene agakorwo nĩwe ihiga rĩrĩa inene rĩa koine. ²¹ Thĩĩnĩ wake mwako wotho nĩũnyĩtanĩte, na ùgakĩneneha o nginya ùgatuĩka hekarũ theru thĩĩnĩ wa Mwathani. ²² Na nĩ thĩĩnĩ wake o na inyuĩ mũraakwo hamwe nĩguo mũtuĩke gĩkaro gĩa gũikarwo nĩ Ngai na ùndũ wa Roho wake.

3

Paũlũ Mũhunjia wa Andũ-a-Ndũrĩrĩ

¹ Nĩ ùndũ wa gĩtũmi gĩkĩ, nĩ Paũlũ, njohetwo nĩ ùndũ wa kũhunjia ùhoru wa Kristũ Jesũ kũrĩ inyuĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ:

² Ti-itherũ nĩmũiguĩte ùhoru wa ùrĩa ndaheirwo ùtungata wa wega wa Ngai nĩ ùndũ wanyu, ³ na nĩguo ùhoru wa hito ùrĩa ndaamenyithirio na ùndũ wa kũguũrĩrio nĩ Ngai, o ta ùrĩa nyandĩkĩte na njĩra nguhĩ. ⁴ Mwathoma ùhoru ùyũ, nĩmũkũhota kũmenya ùrĩa ndaakuũkĩrwo nĩ ùhoru ùcio wa hito wa Kristũ, ⁵ ùrĩa ùtaamenyithirio andũ a njiarwa ingĩ, ta ùrĩa rĩu ùguũrĩrio atũmwo a Ngai atheru o na anabii nĩ Roho. ⁶ Naguo mũbango wa Ngai nĩ atĩ, andũ-a-Ndũrĩrĩ nĩmatuĩkĩte agai hamwe na andũ a Isiraeli, na nĩmatuĩkĩte

ciġa cia mwĩrĩ ũmwe, na makagwatanĩra thĩinĩ wa kĩĩranĩro gĩa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa kũhunjĩrio Ũhoror-ũrĩa-Mwega.

⁷ Ndaatuĩkire ndungata ya Ũhoror-ũcio-Mwega nĩ ũndũ wa kĩheo kĩrĩa ndaaheirwo kĩa wega wa Ngai hotithĩtio nĩ hinya wake. ⁸ O na gũtuĩka nĩ nĩ mĩnini mũno harĩ andũ a Ngai othe, nĩndaheirwo wega ũcio: nĩguo hunjagĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ũtonga wa Kristũ ũrĩa ũtangĩmenyeka ũrĩa ũigana, ⁹ na ndaũragĩre andũ othe ũhoror wa hitho ĩno, ĩrĩa ĩtũire ĩhithĩtwo kuuma o tene, thĩinĩ wa Ngai o we wombire indo ciothe. ¹⁰ Itua rĩake rĩarĩ atĩ, na ũndũ wa kanitha, ũũgĩ wa Ngai ũrĩa wa mĩthemba mĩingĩ ũmenyithanio kũrĩ aathani, na kũrĩ arĩa marĩ na ũhoti kũu igũrũ, ¹¹ kũringana na ũrĩa aatũire atanyĩte gwĩka kuuma o tene, na ũrĩa aahingirie arĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, Mwathani witũ. ¹² Na ithuĩ nĩ ũndũ wa gũkorwo tũrĩ thĩinĩ wake, na nĩ ũndũ wa gwĩtikia, no tũthengerere Ngai tũrĩ na ũmĩrĩru, na tũtarĩ na guoya. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio nĩngũmũthaitha mũtikoarwo nĩ hinya tondũ wa mĩnyamaro ĩrĩa ndĩranyariirwo nayo nĩ ũndũ wanyu, tondũ nĩyo riiri wanyu.

Paũlũ kũhoera Aefeso

¹⁴ ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga ndurie ndu ndĩ mbere ya Ithe witũ, ¹⁵ o we ũrĩa andũ othe a nyũmba yake, arĩa marĩ igũrũ na arĩa marĩ gũkũ thĩ metanagio nake. ¹⁶ Nĩhooyaga Ngai, atĩ kuuma ũtonga-inĩ wa riiri wake, amũheage hinya, nĩgeetha mũhotithĩtio nĩ Roho wake-rĩ, mũgĩe na ũhoti thĩinĩ wanyu, ¹⁷ nĩgeetha Kristũ atũũrage ngoro-inĩ cianyu na ũndũ wa gwĩtikia. Na ningĩ nĩhooyaga atĩ inyuĩ mũhaandwo nĩguo mũgĩe na mĩri na mwĩkindire thĩinĩ wa wendani, ¹⁸ nĩguo mũgĩe na hinya, mũrĩ hamwe na andũ arĩa angĩ othe aamũre, na mũhotage kũmenya ũrĩa wendani wa Kristũ waramĩte, na ũrĩa ũraihĩte na igũrũ, na ũrĩa ũrikĩte na thĩ, ¹⁹ o na mũmenye wendani ũcio ũkĩrĩte ũmenyo wothe, nĩguo mũiyũrĩrĩrio na ũiyũru wothe wa Ngai.

²⁰ Na rĩrĩ, kũrĩ Ngai ũrĩa ũhotaga gwĩka maũndũ marĩa mothe tũmũũragia kana tũgeciiria, na agakĩrĩrĩria mũno kũringana na ũhoti wake ũrĩa ũrutaga wĩra thĩinĩ witũ-rĩ, ²¹ arogocwo thĩinĩ wa kanitha na thĩinĩ wa Kristũ Jesũ, o nginya njiarwa-inĩ ciothe, tene na tene! Amen.

4

Ũrũmwe thĩinĩ wa Kristũ

¹ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ Paũlũ njohetwo nĩ ũndũ wa Mwathani, nĩndamũthaitha mũtũũre na mũtũũrĩre ũringaine na gwĩtwo kũrĩa mwetirwo. ² Mwĩnyiihĩtie biũ na mũhooreire na mũkirĩrĩrie, na ningĩ mũkiranagĩrĩrie mũndũ na ũrĩa ũngĩ mũrĩ na wendani. ³ Geriai na kĩyo nĩguo mũtũũrie ũrũmwe wa Roho, muohanĩtio na thayũ. ⁴ Nĩgũkorwo kũrĩ mwĩrĩ o ũmwe na Roho o ũmwe, o ta ũrĩa mwetĩrwo kĩrĩgĩrĩro o kĩmwe rĩrĩa mwetirwo, ⁵ nake Mwathani no ũmwe, na wĩtikio ũmwe, na ũbatithio o ũmwe; ⁶ nake Ngai no ũmwe na nowe Ithe wa andũ othe, ũrĩa ũrĩ igũrũ rĩa andũ othe, na arĩ kũndũ guothe, na thĩinĩ wa andũ othe.

⁷ No rĩrĩ, mũndũ o mũndũ witũ nĩaheetwo wega wa Ngai, kũringana na ũrĩa Kristũ aheanaga. ⁸ Nĩkĩo Maandĩko moigaga atĩrĩ:

“Rĩrĩa aambatire igũrũ,

nĩatongoririe arĩa maatahĩtwo mũtongoro-inĩ wake,

na akĩhe andũ iheo.”

⁹ (Rĩu-rĩ, ciugo ĩcio atĩ “nĩambatire igũrũ” nĩ kuuga atĩa, angĩkorwo ti kuuga atĩ o na nĩaikũrũkire thĩ kũrĩa kũriku mũno? ¹⁰ ũcio waikũrũkire nowe ũrĩa wambatire igũrũ o igũrũ mũno, nĩgeetha aiyũre kũndũ guothe.) ¹¹ ũcio nĩwe ũrĩa wathuurire andũ amwe matuĩke atũmwo, na angĩ matuĩke anabii, na angĩ matuĩke ahunjia, na arĩa angĩ matuĩke arĩithi a ngoro cia andũ o na arutani, ¹² nĩguo ahaarĩrie andũ a Ngai nĩ ũndũ wa wĩra wa gũtungata, nĩgeetha mwĩrĩ wa Kristũ wongererwo hinya, ¹³ o nginya rĩrĩa ithuothe tũkaagĩa na ũrũmwe ũhoror-inĩ wa gwĩtikia o na wa kũmenya Mũrũ wa Ngai, na tũtuĩke agima o nginya tũgĩe na ũgima mũkinyanĩru kũna o ta ũrĩa Kristũ ahaana.

¹⁴ Hĩndĩ ĩyo tũgĩtĩge gũtũĩka tũkenge, tũrĩa tũikanagio mwena na mwena, o na tũkĩhurutagwo haha na harĩa nĩ rūhuho o ruothe rwa ũrutani, na tũgĩtwaragĩrĩrio nĩ wara na ũhinga wa andũ ũrĩa maheenagĩrĩria andũ naguo makamahĩtithia. ¹⁵ Handũ ha ũguo-rĩ, tũngĩaria ũhoru-wa-ma tũrĩ na wendani, nĩtũrikũraga maũndũ-inĩ mothe thĩinĩ wake ũrĩa arĩ we mĩtwe, na nĩwe Kristũ. ¹⁶ Kuuma kũrĩ we mwĩrĩ wothe ũnyĩitithanagio na ũkohanio hamwe nĩ nga iria iũnyĩitithanagia, naguo ũgakũraga na ũkeyakaga guo mwene thĩinĩ wa wendani, o kũĩga gĩkĩrutaga wĩra wakĩo.

Gũtũũra ta Ciana cia Ũtheri

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio ngũmwĩra atĩrĩ, na ngamũringĩrĩria thĩinĩ wa Mwathani, atĩ no nginya mĩtĩge gũtũũraga ta ũrĩa andũ-a-Ndũrĩrĩ matũũraga, marĩ na meciĩria ma tũhũ. ¹⁸ Ũmenyo wao ũiyũritwo nĩ nduma, na makaamũranio na mĩtũũrĩre wa wendi wa Ngai nĩ ũndũ wa ũrimũ ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wao uumanĩte na ũmũ wa ngoro ciao. ¹⁹ Nĩ ũndũ wa kwaga thoni ciothe-rĩ, nĩmeheanĩte kũrĩ thuti cia ũũra-thoni magekaga mawaganu ma mĩthemba yothe, na magathiĩ na mbere kwĩrĩrĩria mangĩ maingĩ.

²⁰ No inyuĩ mĩtiamenyire Kristũ na njĩra ĩyo. ²¹ Ti-itherũ nĩmwagũire ũhoru wake, na mũkĩrutwo mũrĩ thĩinĩ wake kũringana na ũhoru wa ma ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Jesũ. ²² Nĩmwarutirwo, ũhoru ũkoniĩ mĩtũũrĩre wanyu wa mbere, nĩgeetha mwĩaũre mũndũ wanyu ũrĩa wa tene, ũrĩa rĩu ũthũkĩtio nĩ merĩrĩria maguo ma maheeni; ²³ nĩgeetha mwerũhĩrio mwĩciĩrĩre wanyu; ²⁴ na mwĩhumbe mũndũ ũrĩa mwerũ, ũrĩa wombirwo ahaanaine na Ngai, arĩ na ũthingu na ũtheru ũrĩa wa ma.

²⁵ Nĩ ũndũ ũcio, o ũmwe wanyu no nginya atigane na ũhoru wa maheeni, na mwaranagĩrie ũhoru wa ma mũndũ na ũrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo ithuothe tũrĩ ciĩga cia mwĩrĩ ũmwe. ²⁶ “Mwarakara mũtikehie”: Mũtikareke riũa rĩthũe mũrĩ o na marakara, ²⁷ o na mũtikanahe mũcukani kamweke. ²⁸ Mũndũ ũrĩa ũiyaga, nĩatĩge gũcooka kũiya, nĩ kaba arute wĩra, akenogagia, na ekage maũndũ mega na moko make, nĩgeetha agĩe na kĩndũ angĩgayana na arĩa mabataire.

²⁹ Mũtikanareke ndeto njũru ciume tũnua-inĩ twanyu, tĩga o iria cia gwaka andũ arĩa angĩ kũringana na mabata mao, nĩguo igunage arĩa marĩciiguaga. ³⁰ Ningĩ mũtikanaigu-ithie Roho Mũtheru wa Ngai ũũru, ũrĩa wamwĩkĩrĩre rũũri o nginya rĩrĩa mũthenya ũrĩa wa gũkũũrwo ũgaakinya. ³¹ Eheriai gatagatĩ-inĩ kanyu ũũru wa ngoro, na mang’ũrĩ na marakara, na njũgitano na njambanio, o hamwe na rũmena rwa mũthemba o na ũrĩkũ. ³² Tuganagai na mũiguanagĩre tha, na mũkarekanagĩra mũndũ na ũrĩa ũngĩ, o ta ũrĩa Ngai aamũrekeire mehia manyu thĩinĩ wa Kristũ.

5

¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tuĩkai a kwĩgerekania na Ngai, ta ciana ciendetwo mũno, ² na mĩtũũre mwendaine o ta ũrĩa Kristũ aatwendire na akĩrũta nĩ ũndũ witũ arĩ irũta rĩrĩ na mũtararĩko mwega na igongona rĩrũtĩrwo Ngai.

³ No rĩrĩ, thĩinĩ wa thiritũ yanyu gũtikanaiguĩke gũkĩgwetwo ũmaraya, kana ũndũ o na ũrĩkũ wa waganu, kana ũkoroku, tondũ maũndũ macio matiagĩrĩre harĩ andũ a Ngai arĩa aamũre. ⁴ O na gũtikanagĩe mĩario ya ũũra-thoni, o na kana mĩario ya ũrimũ, o na kana mĩario ya itherũ rĩtarĩ rĩega. Mĩario ta ĩyo ndĩagĩrĩre kũgwetagwo; nĩ kaba gũcookagĩria Ngai ngaatho. ⁵ Tondũ nĩmũũĩ wega na ma atĩ: gũtirĩ mũhũũri-maraya, kana mũndũ mwaganu, o na kana mũndũ mũkoroku; mũndũ ũrĩa wĩkaga ũguo nĩ mũhooi mĩhianano, andũ ta acio gũtirĩ ũrĩ na igai thĩinĩ wa ũthamaki wa Kristũ na wa Ngai. ⁶ Mũtikareke mũndũ o na ũ amũheenie na ciugo cia tũhũ, nĩgũkorwo maũndũ ta macio nĩmo matũmaga mang’ũrĩ ma Ngai makinyĩre andũ arĩa matamwathĩkagĩra. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũtikagĩe ngwatanĩro nao.

⁸ Nĩgũkorwo hĩndĩ ĩmwe mwarĩ nduma, no rĩu mũrĩ ũtheri thĩinĩ wa Mwathani. Tũũrai ta ciana cia ũtheri ⁹ (nĩ ũndũ maciaro ma ũtheri monekaga thĩinĩ wa ũhoru wothe wa gwĩkana wega, na wa ũthingu, o na ũhoru wa ma), ¹⁰ na mĩtũũrĩre muone maũndũ marĩa makenagia Mwathani. ¹¹ Mũtikananyĩtanĩre na andũ arĩa mekagĩra maũndũ nduma-inĩ

marĩa matarĩ maciaro, nĩ kaba mũmoimbũrage. ¹² Nĩgũkorwo o na nĩ thoni kũgweta maũndũ marĩa mekagĩrwo hitho-inĩ nĩ andũ acio aremi. ¹³ No ũndũ o wotho ũrĩa ũrehetwo ũtheri-inĩ nĩwonekaga, ¹⁴ nĩgũkorwo ũtheri ũcio nĩguo ũtũmaga kĩndũ o gĩothe kĩoneke. Kĩu nĩkĩo gĩtũmaga kwĩrwo atĩrĩ:

“Arahũka, wee ũkomete,
ũriũke uume kũrĩ arĩa akuũ,
nake Kristũ nĩegũkwarĩra.”

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mwĩmenyererei wega ũrĩa mũrĩtũũraga, mũtigatũũrage ta andũ matarĩ ogĩ, no tũũrai ta andũ ogĩ, ¹⁶ mũkĩhũthagĩra mweke o wotho mũrĩ nago tondũ matukũ maya nĩ mooru. ¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio mũtigaikare ta andũ akĩĩgu, no ikaragai mũmenyete wega ũrĩa Mwathani endaga. ¹⁸ Ningĩ-rĩ, mũtikarĩĩo nĩ ndibei, nĩ ũndũ ũrĩũ nĩguo ũtwaragĩrĩria mũndũ ũmaramari-inĩ. Handũ ha ũguo-rĩ, iyũrwoi nĩ Roho. ¹⁹ Aranagĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ciugo cia thaburi, na nyĩmbo cia kũinĩra Ngai, o na nyĩmbo cia kũguna maroho. Inagai na mũtungage na nyĩmbo ngoro-inĩ cianyu nĩ ũndũ wa Mwathani, ²⁰ na mũcookagĩrie Ngai o we Ithe witũ ngaatho maũndũ-inĩ mothe, thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ²¹ Mwĩnyiihanagĩriei mũndũ na ũrĩa ũngĩ nĩ ũndũ wa ũrĩa mũtĩite Kristũ.

Atumia na Athuuri ao

²² Inyuĩ atumia-rĩ, mwĩnyiihagĩriei athuuri anyu o taarĩ Mwathani mũrenyihĩria. ²³ Nĩgũkorwo mũthuuri nĩwe mũtwe wa mũtumia o ta ũrĩa Kristũ nake arĩ we mũtwe wa kanitha, o guo mwĩrĩ wake, na nowe Mũhonokia wago. ²⁴ Na rĩrĩ, o ta ũrĩa kanitha wĩnyiihagĩria Kristũ, ũguo no taguo nao atumia magĩrĩrwo nĩ kwĩnyiihĩria athuuri ao maũndũ-inĩ mothe.

²⁵ Inyuĩ athuuri-rĩ, endagai atumia anyu, o ta ũrĩa Kristũ eendire kanitha na akĩĩruta nĩ ũndũ wago ²⁶ nĩguo awamũre aũtue mũtheru-rĩ, nĩ kũũthambia aũthambirie na maaĩ na ũndũ wa kiugo, ²⁷ nĩguo ahote kwĩrehere we mwene kanitha ũrĩ na riiri, ũtarĩ irooro kana handũ hagũtharu, o na kana kaũũgũ kangĩ o gothe, no ũtuĩke kanitha mũtheru na ũtarĩ na ũcuuke. ²⁸ O ũguo, noguo athuuri magĩrĩrwo nĩ kwenda atumia ao o taarĩ mĩrĩ yao ene. Mũndũ ũrĩa wendete mũtumia wake nĩwe mwene wĩyendete. ²⁹ Nĩgũkorwo gũtirĩ mũndũ ũthũire mwĩrĩ wake mwene, no nĩkũhe aũheaga irio na akaũmenyerera, o ta ũrĩa Kristũ ekaga kanitha, ³⁰ Tondũ tũrĩ ciĩga cia mwĩrĩ wake. ³¹ “Gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmaga mũndũ mũrũme atige ithe na nyina, na anyiitane na mũtumia wake, nao eerĩ magatuĩka mwĩrĩ ũmwe.” ³² Ũyũ nĩ ũhoru wa hitho nene, na nĩ wa bata mũno, na ngiuga ũguo nĩ ũhoru wa Kristũ na kanitha ndĩraria. ³³ No rĩrĩ, o mũndũ nĩendage mũtumia wake o ta ũrĩa eendete we mwene, nake mũtumia nĩaheage mũthuuri wake gĩtĩio.

6

Ciana na Aciari

¹ Inyuĩ ciana-rĩ, athĩkagĩrai aciari anyu thĩinĩ wa Mwathani, nĩgũkorwo gwĩka ũguo nĩguo kwagĩrĩire. ² “Tĩia thoguo na nyũkwa,” rĩu nĩrĩo rĩathani rĩa mbere rĩrĩa rĩrĩ na kĩiranĩro, ³ “nĩguo maũndũ maku mothe magaaciĩre, na ũkenere gũtũũra muoyo hĩndĩ ndaaya gũkũ thĩ.”

⁴ Na inyuĩ maithe-rĩ, mũtikarakaragie ciana cianyu; handũ ha ũguo-rĩ, cireragei mũgĩcirutaga na mũgĩcitaaraga thĩinĩ wa Mwathani.

Ngombo na Aathani

⁵ Inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai aathani anyu a gũkũ thĩ, mũkĩmatĩĩaga na mũkĩmetigĩraga, mũtarĩ na ũhinga ngoro-inĩ, o taarĩ Kristũ mũrathĩkĩra. ⁶ Mũtikamaathĩkagĩre o hĩndĩ ĩrĩa maramuona atĩ nĩguo mamwendage; no ĩkagai ũguo ta mũrĩ ngombo cia Kristũ, mũgĩkaga maũndũ marĩa Ngai endaga mekwwo mwĩendeire na ngoro cianyu. ⁷ Tungatagai na ngoro yotho mũtarĩ na kĩnyiria, taarĩ Mwathani mũratungatĩra, no ti andũ, ⁸ nĩ ũndũ nĩ mũũĩ atĩ Mwathani nĩakarĩha o mũndũ ũndũ o wotho mwega ekaga arĩ ngombo kana atarĩ ngombo.

⁹ Na inyuĩ aathani-rĩ, ikagai ngombo cianyu o ro ũguo. Mũtigaciĩhĩtagĩre, tondũ nĩ mũũĩ atĩ Mwathani wacio, na nowe Mwathani wanyu, arĩ o kũu igũrũ, nake ndarĩ mũthutũkanio.

Indo cia Ngai cia Mbaara

¹⁰ Ũhoru wa kũrigĩrĩria ngũmwĩra atĩrĩ, gĩagai na hinya thĩinĩ wa Mwathani mũkĩhotithagio nĩ ũhoti wake mũnene. ¹¹ Mwĩohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara nĩguo mũhote gwĩtiiria mawara ma mũcukani. ¹² Nĩgũkorwo kũgiana gwitũ ti gwa kũgiana na arĩa marĩ na mwĩrĩ na thakame, no tũgianaga na aathani, na mothamaki, na maahinya ma gũkũ thĩ ĩno ĩrĩ nduma, o na mbũtũ cia maroho mooru marĩ kũrĩa igũrũ. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio, mwĩohei indo ciothe cia Ngai cia mbaara, nĩguo mũkaahota gwĩtiiria mũthenya ũrĩa mũũru wakinya, na mwarĩkia gwĩka maũndũ macio mothe, no mwĩhaande. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio mwĩhaandei wega, mwĩhotorete mũcibi wa ũhoru ũrĩa wa ma njohero, na mwĩohete gako ga kũgitĩra gĩthũri karĩa ka ũthingu, ¹⁵ namo magũrũ manyu mũmahaarĩrie gũthĩ kũhunja ũhoru-ũrĩa-Mwega wa thayũ. ¹⁶ Hamwe na indo icio ciothe, oyai ngo ya wĩtĩkio, ĩrĩa mũrĩhotaga kũhoria nayo mĩguĩ yothe ĩrĩa yakanaga mwaki ya ũrĩa mũũru.* ¹⁷ Nĩngĩ ĩkĩrai ngũbia ya kĩgera ya ũhonokio, na mwĩohe rūhiũ rwa njora rwa Roho, naruo nĩruo kiugo kĩa Ngai. ¹⁸ Na mũhooyage hĩndĩ ciothe na mahooya ma mũthemba yothe, mũgĩthaithanaga mũrĩ na Roho. Mwarĩkia gwĩka ũguo-rĩ, ikaragai mwĩhũgĩte, na mũhooyagĩre andũ arĩa aamũre hĩndĩ ciothe.

¹⁹ O na nĩ mwene-rĩ, hooyagĩrai, nĩguo rĩrĩa rĩothe ngũtumũra kanua, heagwo ciugo na ngaaria itegwĩtigĩra ngĩmenyithania hito ya ũhoru-ũrĩa-Mwega, ²⁰ o ũrĩa nĩ ndĩ mwarĩrĩria wago, na noguo ũtũmĩte njohwo! Hooyagĩrai nĩguo ndĩũheanage itegwĩtigĩra, o ta ũrĩa njagĩrĩrwo nĩ gwĩka.

Ngeithi cia Kũrigĩrĩria

²¹ Tukiko, mũrũ wa Ithe witũ ũrĩa mwende na ndungata ĩhokekete wĩra-inĩ wa Mwathani, nĩwe ũkũmwĩra maũndũ mothe, nĩgeetha o na inyuĩ mũmenye ũrĩa ndariĩ na ũrĩa njikaga. ²² Ndĩramũtũma kũrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa gĩtũmi gĩkĩ kũmbe, nĩguo mũmenye ũhoru witũ ũrĩa tũtarĩ, na nĩguo amũũmĩrĩrie ngoro.

²³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũrogĩ na thayũ, na wendani hamwe na wĩtĩkio ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ o na kuuma kũrĩ Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ²⁴ Wega wa Ngai ũrogĩ na arĩa othe mendete Mwathani witũ Jesũ Kristũ na wendo ũrĩa ũtathiraga.

* 6:16 Ngo cia Aroma ciakoragwo ithondeketwo na njũũ. Ciarĩ nene na nyũmũ nĩguo ihote kũhoria mĩguĩ. Ciatobokagio maaĩ-inĩ nĩguo ciororoe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AFILIPI

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ na Timotheo, ngombo cia Kristũ Jesũ,

Marũa maya tũrandikĩra andũ othe arĩa aamũre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ arĩa mũrĩ kũu Filipi, hamwe na arori a kanitha, o na atungati aguo.

² Mũrogĩa na wega na thayũ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

³ Nĩnjookagĩria Ngai wakwa ngaatho rĩrĩa rĩothe ndaamũririkana. ⁴ Rĩrĩa rĩothe ngũmũhoera inyuotho-rĩ, ndĩmũhooyagĩra hĩndĩ ciothe ngenete. ⁵ Tondũ wa ngwatanĩro iitũ na inyuĩ harĩ Ũhoru-ũrĩa-Mwega, kuuma o mũthenya wa mbere nginya rĩu. ⁶ Nĩ nĩnjũũĩ ũndũ ũyũ na ma, atĩ Ngai ũrĩa waambĩrĩrie wĩra mwega thĩinĩ wanyu nĩegũthĩĩ na mbere kũũruta, na ndekũũtigithĩria ataũrĩkĩtie nginya mũthenya ũrĩa Kristũ Jesũ agaacooka.

⁷ Kuona atĩ mũkoragwo mũrĩ ngoro-inĩ yakwa, nĩ njagĩrĩrwo nĩkũigua ũguo nĩ ũndũ wanyu inyuotho; tondũ-rĩ, kana nĩ kuohwo njohetwo na mĩnyororo, kana nĩ kũrũĩrĩa na gwĩkĩra hinya Ũhoru-ũrĩa-Mwega, inyuĩ inyuotho nĩmũgwatanagĩra na nĩ thĩinĩ wa wega wa Ngai. ⁸ Ngai nĩ mũira wakwa atĩ nĩndĩmwĩragĩria inyuotho ndĩ na wendo wa Kristũ Jesũ.

⁹ Na ũrĩa hooyaga nĩ atĩrĩ: atĩ wendani wanyu ũingĩhe mũno makĩria, mũkĩongagĩrĩrwo ũmenyo na ũkuũku wotho, ¹⁰ nĩgeetha mũhotage gũkũũrana maũndũ marĩa magĩrĩrie makĩria ya marĩa mangĩ, na mũkoragwo mũrĩ atheru na mũtarĩ na ũcuuke o nginya mũthenya ũrĩa wa Kristũ, ¹¹ na mũtũũre mũiyũrĩtwo nĩ maciaro ma ũthingu marĩa monekaga na ũndũ wa Jesũ Kristũ, nĩguo Ngai akumagio na agoocagwo.

Mĩnyororo ya Paŭlũ Gũtwarĩthia Ũhoru-ũrĩa-Mwega na Mbere

¹² Na rĩu ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩngwenda mũmenye atĩ maũndũ marĩa mangorete ti-itherũ nĩmatũmĩte Ũhoru-ũrĩa-Mwega ũthĩĩ na mbere. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩkũmenyekete wega nĩ arangĩri a nyũmba ya mũthamaki, o na kũrĩ andũ arĩa angĩ othe atĩ nĩ njohetwo na mĩnyororo nĩ ũndũ wa Kristũ. ¹⁴ Nĩ ũndũ wa ũrĩa njohetwo, ariũ na aarĩ a Ithe witũ aingĩ nĩmomĩrĩrio kwaria kiugo kĩa Ngai marĩ na ũũmĩrĩru mũnene na matarĩ na guoya.

¹⁵ Nĩ ũhoru wa ma atĩ amwe mahunjagia Kristũ marĩ na ũiru na ngarari, no angĩ mahunjagia marĩ na ngoro njega. ¹⁶ Acio mahunjagia marĩ na ngoro njega-rĩ, mekaga ũguo marĩ na wendani, makĩmenyaga atĩ njigĩtwo gũkũ nĩ ũndũ wa kũrũĩrĩa Ũhoru-ũrĩa-Mwega. ¹⁷ Acio angĩ mahunjagia ũhoru wa Kristũ makĩenda kwĩguna, matarĩ na ngoro theru, mageciiragia atĩ meka ũguo nĩmekũnyongererithia thĩĩna rĩu ndĩ muohe. ¹⁸ No rĩrĩ, ũcio ti ũndũ wa bata kũrĩ nĩ. ũndũ ũrĩa wa bata nĩ atĩ Kristũ nĩahunjagio na njĩra o yotho, o na ingĩtuĩka nĩ njĩra ya ũhinga, kana nĩ njĩra ya ũhoru wa ma. Na nĩ ũndũ wa ũguo-rĩ, nĩngenaga.

ĩ, o na no ngũthĩĩ na mbere na gũkena, ¹⁹ nĩgũkorwo nĩnjũũĩ atĩ nĩ ũndũ wa mahooya manyu na ũteithio ũrĩa ũheanĩtwo nĩ Roho wa Jesũ Kristũ, maũndũ marĩa mangorete nĩmakagarũrũka matuĩke ma kũhonokia. ²⁰ Nĩnjĩrĩgĩrĩrie ngĩhĩahĩaga na ngehoka atĩ ndigaconoka o na atĩa, no atĩ ngorwo na ũũmĩrĩru mũiganu nĩgeetha rĩu, na o ta ũrĩa ndũire, Kristũ atũũgagĩrio thĩinĩ wa mwĩrĩ wakwa, ingĩkorwo ndĩ muoyo o na kana nguĩte. ²¹ Nĩgũkorwo harĩ nĩ-rĩ, gũtũũra muoyo nĩ Kristũ, nakuo gũkua-rĩ, nĩ uumithio. ²² No rĩrĩ, kũngĩkorwo gũtũũra muoyo ndĩ na mwĩrĩ nĩkuo kũngĩtũma wĩra wakwa ũgĩe na maciaro-rĩ, nĩ kĩ ingĩgĩthũura? Nĩ ndiũũĩ! ²³ Nĩ nĩnguucanĩrio nĩ maũndũ maya meerĩ: Ndĩriragĩria gũthĩĩ ngatũũranie na Kristũ, na ũguo nĩguo wega makĩria; ²⁴ no

gütũura muoyo ndĩ na mwĩrĩ ũyũ nĩ ũndũ wanyu nĩ kwagĩrĩre mũno makĩria. ²⁵ Na tondũ nĩmenyete ũguo kũna-rĩ, nĩnjũũ atĩ nĩngūtũura muoyo, na nĩngūtũũranya na inyuĩ inyuotha nĩguo ndũme mũthiĩage na mbere, na mũgĩe na gĩkeno nĩ ũndũ wa ũrĩa mwĩtikĩtie, ²⁶ nĩgeetha ndakorwo na inyuĩ rĩngĩ, gĩkeno kĩanyu kĩiyũrĩrĩre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wakwa.

²⁷ Na rĩrĩ, ũndũ ũrĩa ũrĩ bata nĩ atĩ mũthiĩage na mũthiĩre ĩrĩa yaganĩrĩre na Ũhoro-ũrĩa-Mwega wa Kristũ, nĩgeetha ingĩũka kũmũrora kana njage gũũka, njiguage ũhoro wanyu o na itarĩ hamwe na inyuĩ menyage atĩ nĩmũikarĩte mwĩhaandĩte wega mũrĩ na roho o ro ũmwe, mũkĩrũĩrĩa wĩtikio wa Ũhoro-ũrĩa-Mwega mũrĩ na ngoro ĩmwe, ²⁸ mũtekũmakio o na atĩa nĩ arĩa mamũthũire. Naguo ũndũ ũcio ũtuĩke kĩmenyithia kũrĩ o atĩ nĩmakanangwo, no atĩ inyuĩ nĩmũkahonokio, na Ngai we mwene nĩwe ũkaamũhonokia. ²⁹ Nĩgũkorwo ha ũhoro wa Kristũ-rĩ, nĩmwĩtikĩrĩtio kũmwĩtikia, na to kũmwĩtikia kuo gwiki, o na kũnyariirwo nĩ ũndũ wake, ³⁰ kuona atĩ nĩmũrarũa mbaara ĩrĩa muonete ngĩrũa, na noyo mũraigua atĩ nĩ ndĩrarũa o na rĩu.

2

Kwĩgerekania na Wĩnyiihia wa Kristũ

¹ Mũngĩkorwo mũrĩ na ũndũ o wotha wa kũũmanĩrĩria uumanĩte na ũrĩa mũnyitiithanĩtio na Kristũ, kana ũndũ o wotha wa kũhooreranya uumanĩte na wendani wake, o na kana wa kũgĩa na ngwatanĩro o yotha yumanĩte na Roho, o na kana ũhoro o wotha wa gũcaayanĩra na wa kũiguanĩra tha uumanĩte na Kristũ-rĩ, ² gĩtũmagei gĩkeno gĩakwa kĩiganĩre kũna nĩ ũndũ wa gütũura mũrĩ a mwĩciĩrĩre o ro ũmwe, na mwendaine na wendani o ũmwe, na mũrĩ kĩndũ kĩmwe thĩinĩ wa roho o na meciiria. ³ Mũtikaneke ũndũ mũkienda kwĩguna inyuĩ ene, o na kana nĩ ũndũ wa kwĩgaatha, no ikaragai mwĩnyiihĩtie, o mũndũ agatuaga mũndũ ũrĩa ũngĩ nĩ mwega makĩria yake mwene. ⁴ O mũndũ wanyu ndakarũmbũyagie maũndũ o marĩa mamũkoniĩ, no nĩarũmbũyagie maũndũ ma andũ arĩa angĩ o namo.

⁵ Mwĩciĩrĩre wanyu wagĩrĩrwo ũtuĩke o ta ũrĩa warĩ na Kristũ Jesũ:

⁶ We-rĩ, o na gũtuĩka aarĩ Ngai,
ndonire kũiganana na Ngai taarĩ ũndũ wa gũkumbatĩrio,

⁷ nowe nĩgũtiganĩria aatiganĩrĩre ũnene wake wotha,
agĩtuĩka ta ngombo,
agĩciarwo ta andũ a gũkũ thĩ.

⁸ Nake ahaana ta mũndũ-rĩ,
akĩĩnyiihia,
na agĩathĩka o nginya akĩũragwo,
o kũũragwo kũrĩa kwa mũtharaba!

⁹ Nĩ ũndũ ũcio, Ngai nĩamũtũũgĩrĩre o nginya igũrũ mũno,
na akĩmũhe rĩitwa rĩrĩa rĩkĩrĩte marĩa mangĩ mothe,

¹⁰ nĩguo atĩ thĩinĩ wa rĩitwa rĩa Jesũ maru mothe magaturio,
kũu igũrũ, na gũkũ thĩ, o na rungu rwa thĩ,

¹¹ na ningĩ atĩ nĩmĩ ciothe ciumbũrage atĩ Jesũ Kristũ nĩ Mwathani,
nĩguo Ngai Ithe witũ agoocagwo.

Gũkenga ta Njata

¹² Nĩ ũndũ ũcio, arata akwa endwa-rĩ, o ta ũrĩa mũtũire mwathĩkaga, na to rĩrĩa ndaarĩ hamwe na inyuĩ, no makĩria rĩu itarĩ hamwe na inyuĩ-rĩ, thĩĩ na mbere kũrutĩra ũhonokio wanyu wĩra, mũgĩtigagĩra na mũkĩinainaga, ¹³ nĩgũkorwo nĩ Ngai ũrutaga wĩra thĩinĩ wanyu agatũma mwende gwĩkaga maũndũ make kũringana na wendi wake mwega.

¹⁴ Īkagai maũndũ mothe mũtekũnuguna na mũtegukararania, ¹⁵ nĩgeetha mwage ũcuuke na mũtuĩke atheru, mũtuĩke ciana cia Ngai itarĩ na kaũũgũ mũrĩ thĩinĩ wa rũciaro rũrũ ruogomu na rwaganu, na rĩrĩa mũrĩ hamwe nao inyuĩ mũkengage ta njata thĩ yotha, ¹⁶ o mũrũmĩtie kiugo kĩa muoyo, nĩguo ngaagĩ na ũndũ wa kwĩrahĩra mũthenya ũrĩa wa

Kristũ atĩ ndiahanyũkire tũhũ kana ngĩruta wĩra ngĩnoga tũhũ. ¹⁷ No rĩrĩ, o na ingĩtuĩka ndĩraitwo thakame igũrũ rĩa igongona ta ndĩ iruta rĩa kũnyuuo, nĩ ũndũ wa ũtungata ũrĩa mĩtungatagĩra Ngai uumanĩte na wĩtkio wanyu-rĩ, nĩ ngenaga na ngacanjamũka hamwe na inyuĩ inyuothe. ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, o na inyuĩ nĩmwagĩrĩrwo nĩgũkena na mũcanjamũke hamwe na nĩ.

Timotheo na Epafarodito

¹⁹ Nĩngwĩhoka ndĩ thĩnĩ wa Mwathani Jesũ atĩ nĩngũmũtũmĩra Timotheo o narua, nĩgeetha o na nĩ ngaakena hĩndĩ rĩa ngaahero ũhoro wanyu. ²⁰ Nĩgũkorwo ndĩrĩ mũndũ ũngĩ ũhaana take, ũrĩa ũngĩrũmbũiya maũndũ manyu na ma. ²¹ Nĩgũkorwo andũ arĩa angĩ othe marũmbũyagia maũndũ mao ene, no ti maũndũ ma Jesũ Kristũ. ²² No inyuĩ nĩmũũ atĩ Timotheo nĩeyonanĩtie atĩ nĩ mũndũ mwega, tondũ o ta ũrĩa mwana atungataga hamwe na ithe-rĩ, noguo akoretwo agĩtungata hamwe na nĩ wĩra-inĩ wa kũhunjia ũhoro-ũrĩa-Mwega. ²³ Nĩ ũndũ ũcio, nĩndĩrehoka kũmũtũma kũrĩ inyuĩ o ndaarĩkia kũmenya ũrĩa maũndũ makwa megũikara. ²⁴ Nĩngĩ ndĩ na mwĩhoko thĩnĩ wa Mwathani atĩ nĩ mwene nĩngũũka o narua.

²⁵ No rĩrĩ, nĩnguona kwagĩrĩre ndĩmũtũmĩre mũrũ wa Ithe witũ Epafarodito, ũrĩa tũrutaga wĩra na tũkarũrĩra ũhoro wa Ngai nake, na nĩwe mũtũmwo wanyu ũrĩa mwandũmĩre nĩguo arũmbũyagie mabata makwa. ²⁶ Nĩgũkorwo nĩamwĩriragĩria inyuothe, na nĩaratangĩka tondũ nĩmwaiguĩte atĩ aarĩ mũrũaru. ²⁷ Ti-itherũ aarĩ mũrũaru, o na aarĩ hakuhĩ gũkua. No Ngai nĩamũiguĩrĩre tha, na to we wiki waiguĩrĩrwo tha, no o na nĩ nĩanjiguĩrĩre tha nĩguo ndikae kũngĩhĩrwo nĩ kĩa mũno. ²⁸ Nĩ ũndũ ũcio, kũ nĩkĩo kĩratũma ndĩmũtũme na kwĩyendera kũnene, nĩgeetha mwamuona rĩngĩ mũkene, na nĩ nyihanyihĩrwo nĩ gũtangĩka. ²⁹ Mwamũkĩrei wega thĩnĩ wa Mwathani mũrĩ na gĩkeno kĩnene, na mũtĩage andũ arĩa mahaana take, ³⁰ tondũ aarĩ hakuhĩ gũkua nĩ ũndũ wa wĩra wa Kristũ, ategũcaaĩra muoyo wake, nĩgeetha andeithĩrĩre na ũteithio ũrĩa inyuĩ mũtangĩahotire kũũhe.

3

Ndũkanagĩe na Mwĩhoko thĩnĩ wa Mwĩrĩ

¹ ũhoro wa kũrĩkĩrĩria ariũ na aarĩ a Ithe witũ nĩ atĩrĩ, kenagai thĩnĩ wa Mwathani! Ha ũhoro wa gũcookera rĩngĩ maũndũ o marĩa ndanamwandĩkĩra-rĩ, ũcio ti ũhoro wa kũũnogia, tondũ harĩ inyuĩ nĩ ũhoro wa kũmũtirĩra.

² Mwĩmenyagĩrĩrei andũ acio mahaana ta magui, o acio mekaga maũndũ mooru, na arĩa metemengaga mĩrĩ. ³ Nĩgũkorwo ithuĩ nĩ ithuĩ tũruĩte kũna, ithuĩ arĩa tũhooyaga na Roho wa Ngai, o ithuĩ arĩa twĩrahaga thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, naguo mwĩhoko witũ tũtũigaga thĩnĩ wa mwĩrĩ, ⁴ o na gũtuĩka o na nĩ mwene ingĩenda-rĩ, ndĩ na itũmi cia gũtũma ndĩhokage ũhoro wa mwĩrĩ.

Kũngĩkorwo kũrĩ mũndũ ũngĩ o wotho wĩciiragia atĩ arĩ na itũmi cia kũgĩa na mwĩhoko thĩnĩ wa mwĩrĩ, nĩ nĩndĩmũkĩrĩtie. ⁵ Nĩgũkorwo nĩ ndaruithirio ndĩ na ũkũrũ wa thikũ inyanya, na ndĩ wa rũciaro rwa andũ a Isiraeli, na wa mũhĩrĩga wa Benjamini, na ndĩ Mũhibirania waciariĩtwo nĩ Ahibirania. Ha ũhoro ũkonĩ watho-rĩ, ndĩ Mũfarisai; ⁶ na ha ũhoro ũkonĩ kĩyo-rĩ, ndaatũire nyariiraga kanitha; na ha ũhoro wa ũthingu ũrĩa uumanaga na watho-rĩ, ndiarĩ na ũcuuke.

⁷ No rĩrĩ, maũndũ mothe marĩa ndaatuaga atĩ maarĩ na uumithio kũrĩ nĩ-rĩ, rĩu ndĩmonaga marĩ ma tũhũ nĩ ũndũ wa kũgĩa na Kristũ. ⁸ Makĩria ma ũguo-rĩ, maũndũ mothe ndĩmatuaga nĩ ma tũhũ ndamagerekania na ũmenyo ũrĩa ũkĩrĩte maũndũ mothe ũrĩa uumanite na kũmenya Kristũ Jesũ Mwathani wakwa. Nĩ ũndũ wake-rĩ, nĩ ndoorirwo nĩ indo ciothe, na nĩ ngĩcitua o ta mahuti ma gũteo, nĩgeetha ndĩgĩre na Kristũ, ⁹ na ngoragwo ndĩ thĩnĩ wake, itarĩ na ũthingu wakwa mwene ũrĩa uumanaga na watho, no ũkorwo arĩ ũthingu ũrĩa uumanaga na gwĩtkia Kristũ; ũguo nĩ kuuga, ũthingu ũrĩa uumaga kũrĩ Ngai, na wonekaga na ũndũ wa gwĩtkia. ¹⁰ ũndũ ũrĩa nĩ ngwenda-rĩ, nĩ

kūmenya Kristū, na menyē hinya wa kūriūka gwake, na ngwatanĩre nake mĩnyamaro-inĩ yake, na haanane nake ũhoro-inĩ wake wa gũkua, ¹¹ nĩguo kũngĩhoteka, ngaariũkio nyume kũrĩ arĩa akuũ.

Kwĩrutanĩria Gũkinya Mũthia

¹² Ndiroiga atĩ nĩndĩkĩtie kwamũkĩra maũndũ macio mothe, o na kana ngarĩkia gũtuũka mwagĩrĩru kũna, no nĩndĩrutanagĩria na kĩyo nĩgeetha ndĩnyiitĩre o ũndũ ũrĩa ndanyiitĩrwo nĩ Kristũ Jesũ. ¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ndigũtua atĩ nĩ mwenē nĩndĩkĩtie kwĩnyiitĩra ũndũ ũcio. No rĩrĩ, ũndũ ũrĩa njĩkaga no ũmwe: Nĩkũriganĩrwo ndiganagĩrwo nĩ maũndũ marĩa mahĩtũku, na ngerutanĩria mũno gũkinyĩra maũndũ marĩa marĩ mbere, ¹⁴ ngerutanagĩria gũthĩĩ ndorete na mbere nĩguo hootane heo kĩheo kĩrĩa Ngai aheanaga, na nĩkĩo aanjĩtĩire thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ atĩ nĩguo thĩĩ igũrũ.

¹⁵ Ithuothe arĩa tũrĩ andũ agima-rĩ, twagĩrĩrwo nĩtũtũũre twĩciiragia o ũguo. Na hangĩkorwo nĩ harĩ andũ marĩ na meciiria mangĩ-rĩ, o na hau Ngai nĩarĩmũguũrĩria. ¹⁶ No rĩrĩ, rekei tũtũũre kũringana na maũndũ marĩa tũrĩkĩtie kũgĩa namo.

¹⁷ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nyĩtanĩrai na arĩa angĩ ũhoro-inĩ wa kwĩgerekania na nĩĩ, na ningĩ mũbaarage wega andũ arĩa matũũruga na mũtũũrĩre o ũrĩa twamuonereirie. ¹⁸ Nĩgũkorwo, o ta ũrĩa ndanamwĩra kaingĩ mbere iyo, na o na rĩu no ngũcookera rĩngĩ ũhoro ũcio ndĩ na maithori, andũ aingĩ matũũruga marĩ thũ cia mũtharaba wa Kristũ. ¹⁹ Andũ acio-rĩ, kũrigĩrĩria kwao nĩ mwanangĩko, ngai yao nĩ nda ciao, namo maũndũ ma kũmaconora nĩmo riiri wao. Ningĩ meciiragia o maũndũ ma gũkũ thĩ. ²⁰ No rĩrĩ, bũrũri ũrĩa tũrĩ aguo kũmbe nĩ kũũrĩa igũrũ. Na ithuĩ nĩtwetagĩrĩra Mũhonokia ũrĩa ũkoima kũu, na nĩwe Mwathani Jesũ Kristũ, ²¹ ũrĩa ũkaagarũra mĩĩrĩ ĩno iitũ mĩhinyaru nĩgeetha ĩhaanania na mwĩrĩ wake ũcio ũrĩ riiri, nĩ ũndũ wa hinya ũrĩa ũmũhotithagia gwatha maũndũ mothe.

4

¹ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, o inyuĩ nyendete na ngeriragĩria kũmuona, nĩ inyuĩ gĩkeno gĩakwa na thũmbĩ yakwa. Endwa akwa, ũguo nĩguo mũbatĩi kwĩhaanda mũrũmĩte thĩĩnĩ wa Mwathani.

Gũthaithana

² Nĩngũthaitha Euodia o na thaithe Sunutuke nĩgeetha maiguane thĩĩnĩ wa Mwathani. ³ ĩ-ni, o na nĩngũkũũria, wee mũrata wakwa wa ma, wee tũrutithanagia wĩra ta tuohetwo icooki rĩmwe, teithagia atumia acio, arĩa maarũĩrĩre Ũhoro-ũrĩa-Mwega marĩ hamwe na nĩĩ, o na Klementi na andũ arĩa angĩ marutithanagia wĩra hamwe na nĩĩ, arĩa marĩtwa mao mandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa muoyo.

⁴ Ikaragai mũkenete hĩndĩ ciothe mũrĩ thĩĩnĩ wa Mwathani. O na nĩ nguuga o rĩngĩ: Ikaragai mũkenete! ⁵ Rekei gũkirĩrĩria kwanyu kũmenyeke nĩ andũ othe. Mwathani arĩ hakuhĩ gũũka. ⁶ Mũtigatangĩke ngoro nĩ ũndũ o na ũrĩkũ, no rĩrĩ, menyithagiai Ngai maũndũ marĩa mothe mwendaga, mũkĩmũhooyaga, na mũkĩmũthaithaga, o na mũkĩmũcookagĩria ngaatho. ⁷ Naguo thayũ wa Ngai, ũrĩa ũtangĩmenyeka ũrĩa ũtariĩ, nĩũrĩmenyagĩrĩra ngoro cianyu o na meciiria manyu thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

⁸ Ũhoro wa kũrĩkĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, nĩ atĩ maũndũ marĩa ma ma, na marĩa ma gũtũka, na marĩa ma kĩhooto, na marĩa matheru, na marĩa ma kwendeka, na marĩa ma kwĩrĩrĩrio, angĩkorwo kũrĩ maũndũ mega kũna na ma kũgaathĩrĩrio-rĩ, mwĩciiragiei ũhoro wa maũndũ ta macio. ⁹ Namo maũndũ marĩa mwerutire, kana mũkĩamũkĩra kana mũkĩigua kuuma kũrĩ nĩĩ, o na kana mũkĩona thĩĩnĩ wakwa, mekagei arĩ mo. Nake Ngai wa thayũ nĩarĩkoragwo hamwe na inyuĩ.

Ngaatho nĩ ũndũ wa Iheo Ciao

¹⁰ Nĩngũkena mũno thĩĩnĩ wa Mwathani nĩkuona atĩ marigĩrĩrio-inĩ nĩmũrurumũkĩtie ũhoro wanyu wa kwĩĩnjiiria. Ti-itherũ nĩmũreĩnjiiragia, no mũtirarĩ na mweke wa kuonania ũguo. ¹¹ Ndiroiga ũguo nĩ ũndũ nĩmbataire, nĩgũkorwo nĩndĩrutĩte kũiganĩra

o ũrĩa kũngĩkorwo kũhaana. ¹² Nĩmenyete ũhoru wa gũikara ndĩ mũkĩaru, na ngamenya ũhoru wa gũikara ndĩ mūtongu. Nĩndĩrutĩte hitho ya gũikara njiganĩire ũndũ-inĩ o wotho na maũndũ-inĩ mothe, kana nĩ kũhũũna, kana nĩ kũhũũta, kana nĩ kũingĩhĩrwo, o na kana nĩ kwaga. ¹³ Nĩhotaga gwĩka maũndũ mothe na ũndũ wa Kristũ ũrĩa ũheaga hinya.

¹⁴ No, nĩmwekire wega nĩkũnyiitanĩra na nĩ mathĩna-inĩ makwa. ¹⁵ Makĩria ma ũguo, o ta ũrĩa inyuĩ andũ Afilipi mũkũmenya-rĩ, matukũ-inĩ ma mbere rĩrĩa mwahunjĩirio ũhoru-ũrĩa-Mwega, hĩndĩ rĩa ndoimire Makedonia, gũtirĩ kanitha o na ũmwe wanyitanĩire na nĩ harĩ ũhoru wa kũheana kana kwamũkĩra, tiga o inyuĩ; ¹⁶ nĩgũkorwo o na rĩrĩa ndaarĩ Thesalonike, nĩmwandũmagĩra ũteithio kaingĩ hĩndĩ rĩa ndaakoragwo mbataire. ¹⁷ Ti atĩ nĩ kĩheo ndĩracaria kuuma kũrĩ inyuĩ, no ndĩracaria kĩrĩa kĩngĩgwo mũthiithũ-inĩ wanyu. ¹⁸ Nĩnyamũkĩrĩte indo nyingĩ mũno makĩria; nĩndeheirwo indo cia kũnjigana, nĩgũkorwo rĩu nĩnyamũkĩrĩte iheo iria mwanengerire Epafarodito andehere. Indo icio nĩ ta maruta marĩ na mũtararĩko mwega, marĩ igongona rĩitĩkĩrĩku rĩa gũkenia Ngai.* ¹⁹ Nake Ngai wakwa nĩarĩkĩragĩrĩria kũmũhe kĩrĩa gĩothe mũngĩkorwo mũbataire, akĩmũtanahagĩra na ũtonga wake ũrĩa wĩ riiri thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

²⁰ Nake Ngai, o we Ithe witũ, arogocwo nginya tene na tene. Amenĩ.

Ngeithi cia Mũthia

²¹ Geithiai andũ othe arĩa aamũre thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. Ariũ na aarĩ a Ithe witũ arĩa tũrĩ nao nĩmamũgeithia. ²² Andũ othe arĩa aamũre nĩmamũgeithia, na makĩria arĩa a mũciĩ wa Kaisari.

²³ Wega wa Mwathani Jesũ Kristũ ũrogĩa na maroho manyu. Amenĩ.

* 4:18 Iruta rĩa mũtararĩko mwega thĩinĩ wa Kĩrikanĩro kĩrĩa Gikũrũ rĩarĩ igongona rĩa gũcookia ngaatho na kũgooca Ngai.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ AKOLOSAI

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, mūtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ūndũ wa wendo wa Ngai, tũrĩ hamwe na Timotheo mũrũ wa Ithe witũ,

² Tũramūtũmĩra marũa maya inyuĩ andũ arĩa aamũre, o inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ mūtũire mũrĩ ehokeku thĩinĩ wa Kristũ kũu Kolosai:

Mũrogĩa na wega na thayũ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

³ Hĩndĩ ciothe rĩrĩa tũkũmũhoera, nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, ⁴ tondũ nĩtũiguĩte ūhoru wa ūrĩa mwĩtĩkĩtie Kristũ Jesũ, o na ūrĩa mwendete andũ arĩa othe aamũre, ⁵ naguo nĩ wĩtĩkio na wendani iria ciumanaga na kĩirĩgĩrĩro kĩrĩa mũigĩrwo kũu igũrũ na kĩrĩa mũrĩkĩtie kũigua ūhoru wakĩo thĩinĩ wa ūhoru ūrĩa wa ma, na nĩguo Ūhoru-ũrĩa-Mwega ⁶ ūrĩa ūmũkinyĩre. Kũndũ guothe gũkũ thĩ Ūhoru-ũyũ-Mwega nĩũraciara maciaro na nĩũratheerema, o ta ūrĩa ūkoretwo ūgũka gatagatĩ-inĩ kanyu kuuma mũthenya ūrĩa mwaũiguire na mũkĩmenya wega wa Ngai na ma. ⁷ Mwamenyire ūhoru ūcio kuuma kũrĩ Epafara, ūrĩa twendete, na mũruti wĩra hamwe na ithuĩ o we mũtungatĩri wa Kristũ wa kwĩhokeka ithenya riitũ, ⁸ na nowe ūtũheete ūhoru wa ūrĩa mwendaine mũrĩ thĩinĩ wa Roho.

⁹ Nĩ ūndũ wa ūguo-rĩ, kuuma mũthenya ūrĩa twaiguire ūhoru ūcio wanyu, tũtirĩ twatigithĩria kũmũhoera, tũgĩthaithaga Ngai amũiyũrie ūmenyo wa wendi wake, na amũheage ūũgĩ na ūtaũku wothe maũndũ-inĩ mothe ma kĩiroho. ¹⁰ Na tũhooyaga ūguo nĩguo mũhote gũtũũra mūtũũrĩre ūringaine na ūrĩa Mwathani endaga na mũmũkenagie maũndũ-inĩ mothe: mũciarage maciaro mawĩra-inĩ mothe mega marĩa mũrutaga, na mũkũrage thĩinĩ wa ūmenyi wa kũmenyana na Ngai, ¹¹ mũgũkagĩrwo hinya na ūhoti wothe kũringana na hinya wake ūrĩ na riiri nĩgeetha mũhote gũkiragĩrĩria mũno mũtegũthethũka na mũrĩ na gĩkeno, ¹² na mũgĩcookagĩria Ithe witũ ngaatho, ūrĩa ūmũtuĩte aagĩrĩru a kũgaya igai rĩa arĩa aamũre ūthamaki-inĩ wa ūtheri. ¹³ Nĩgũkorwo Ngai nĩatũhonoketie, agatũruta ūthamaki-inĩ wa nduma, na agatũthaamĩria ūthamaki-inĩ wa Mũriũ ūrĩa endete mũno, ¹⁴ thĩinĩ wake-rĩ, nĩtũkũũrĩtwo na tũkarekerwo mehia maitũ.

Ūnene wa Kristũ

¹⁵ Ūcio nĩwe mũhianĩre wa Ngai ūrĩa ūtonekaga, na nĩwe irigithathi harĩ indo ciothe iria ciombirwo. ¹⁶ Nĩgũkorwo nĩwe wombire indo ciothe: indo iria irĩ igũrũ na iria irĩ thĩ, iria cionekaga na iria itonekaga, o na angĩkorwo nĩ itĩ cia ūnene kana maahinya, kana aathani o na kana arĩa marĩ ūhoti; indo ciothe ciombirwo nĩwe na nĩguo ituĩke ciake. ¹⁷ Kristũ nĩwe warĩ kuo mbere ya indo ciothe, nacio indo ciothe itũũraga inyiitithanĩtio nĩwe. ¹⁸ Ningĩ nĩwe mūtwe wa mwĩrĩ, arĩ guo kanitha; na nĩwe kĩambĩrĩria na irigithathi harĩ andũ arĩa manariũka, nĩgeetha thĩinĩ wa maũndũ mothe atuĩke nĩwe mūtũũgĩrie kũrĩ indo ciothe. ¹⁹ Nĩgũkorwo Ngai nĩoonire arĩ wega atĩ ūiyũru wa Ngai wothe ūikare thĩinĩ wake, ²⁰ na nĩ ūndũ wa Kristũ indo ciothe ituĩke cia kũiguithanio na Ngai, iria irĩ thĩ o na kana iria irĩ igũrũ, nĩ ūndũ wa ūrĩa aarehire thayũ na ūndũ wa thakame yake, rĩa yaitirwo mũtharaba-inĩ.

²¹ Hĩndĩ ĩmwe inyuĩ mwatũire mwamũranĩtio na Ngai na mwarĩ thũ ciake meciiria-inĩ manyu nĩ ūndũ wa mĩtugo yanyu mĩũru. ²² No rĩu nĩamũiguithanĩtie na Kristũ na ūndũ wa ūrĩa aakuire arĩ na mwĩrĩ nĩgeetha amũrũgamie mbere yake mũrĩ atheru, na mũtarĩ na ūũgũ, o na mũtarĩ na ūcuuke, ²³ mũngĩthĩ na mbere na gwĩtĩkia mwĩhaandĩte na mũrĩ

arūmu, na mūtekwenyenyeke kuuma kūrī kīrīgīrō kīrīa kīnyitīrīrwo nī Ūhoro-ūrīa-Mwega. Ūhoro ūcio nīguo Ūhoro-ūrīa-Mwega ūrīa mwaiguire, na ūrīa ūhunjitio kūrī ciūmbe ciothe cia gūkū thī, na nīguo nī Paŭlū nduikite ndungata yaguo.

Paŭlū Kūnoga nī ūndū wa Kanitha

²⁴ Na rīu nīngenete nī ūndū wa maūndū marīa thīnītio namo nī ūndū wanyu, na ngaiyūrīrīria thīnī wa mwīrī wakwa kīrīa gītigaire ūhoro-inī wa kūnyamario gwa Kristū, ngamaiyūrīrīria nī ūndū wa mwīrī wake, na nīguo kanitha. ²⁵ Na nī ndaatuirwo ndungata yaguo na ūndū wa gūtūmwo nī Ngai ndīmūrehere ūhoro wa Ngai mūūmenye kūna, ²⁶ na nī guo hitho īrīa ītūire īrī hithe kuuma o tene, njiarwa na njiarwa, no rīu nīguūrīrio arīa aamūre. ²⁷ O acio nīo Ngai oonire arī wega kūmenyithia hitho ya ūtonga ūrīa ūrī riiri kūrī andū-a-Ndūrīrī, nayo hitho īyo nī atī Kristū arī thīnī wanyu, o we kīrīgīrō gīa gūkaagīa na riiri.

²⁸ Ūcio nīwe tūhunjagia, tūgītaaranaga na tūkīrutaga o mūdū wothe tūrī na ūūgī wothe, nīgeetha tūkarūgamia o mūdū wothe aagīrīre kūna thīnī wa Kristū. ²⁹ Nī ūndū wa gītūmi kīu nīndīnogagia, ngīgiaga kūringana na hinya wake wothe, ūrīa ūrutaga wīra na hinya thīnī wakwa.

2

¹ Nīngwenda mūmenye ūrīa ndīgiaga nī ūndū wanyu, na nī ūndū wa andū arīa marī Laodikia, o na nī ūndū wa arīa matarī maanyona nī mwene. ² Ndīgiaga ūguo nīgeetha magīe na ūmīrīru wa ngoro na magīe na ūrūmwe mohanītio nī wendani, na nīgeetha maingīhīrwo nī ūtonga wa kūmenya wega ūhoro wa hitho ya Ngai, na nīyo Kristū, ³ ūrīa thīnī wake kūhithītwo mīthiithū yothe ya ūūgī na ūmenyo. ⁴ Ndīramwīra ūguo nīgeetha mūdū o na ūrīkū ndakanamūheenie na ngarari cia mawara. ⁵ Nīgūkorwo o na ndatuika ndirī hamwe na inyuī thīnī wa mwīrī, ndī hamwe na inyuī thīnī wa roho, na ngakena nīkuona ūrīa mūrī mībango mīega, na ūrīa wītīkio wanyu thīnī wa Kristū ūrī mūrūmu.

Kuohorwo Mawatho-inī ma Andū nī ūndū wa Kristū

⁶ Nī ūndū ūcio-rī, o ta ūrīa mwamūkīrīre Kristū Jesū arī Mwathani, thīi na mbere gūtūūra thīnī wake, ⁷ mūhaandītwo na mūgaakwo thīnī wake, na mūkīongagīrīrwo hinya thīnī wa wītīkio o ta ūrīa mwarutirwo, na mūkīrīrīrie gūcookia ngaatho.

⁸ Mwīmenyererei mūdū o na ūrīkū ndakanamūtahe meciiria na maūūgī ma maheeni ma tūhū, marīa moimanaga na mītugo ya andū na irīra iria cia ndūire cia thī īno, no ti kuuma kūrī Kristū.

⁹ Nīgūkorwo ūiyūru wothe wa Ūngai ūtūūruga thīnī wa Kristū arī na mwīrī, ¹⁰ na inyuī nīmūiyūrītwo nī muoyo thīnī wa Kristū, ūrīa arī we Mūnene igūrū rīa hinya o wothe na ūhoti o wothe. ¹¹ O na inyuī nīmwaruire thīnī wake, na ti na ūndū wa moko ma andū, no nī ūndū wa kwehererio mūtūūrīre wa mehia, kūringana na irua rīrīa rīruithanagio nī Kristū. ¹² Nīgūkorwo nīgūthikwo mwathikirwo hamwe nake rīrīa mwabatithirio, na mūkīrīkio hamwe nake nī ūndū wa gwītīkia hinya wa Ngai, ūrīa wamūrīūkirie akiuma kūrī arīa akuū.

¹³ Hīndī īrīa mwakuīte nī ūndū wa mehia manyu na mūgaikara ta mūtaruīte nī ūndū wa mūtūūrīre wanyu wa mehia-rī, Ngai nīatūmire mūgīe na muoyo hamwe na Kristū. Ngai nīatūrekeire mehia maitū mothe, ¹⁴ na aarīkia gūtharia watho ūrīa warī mwandīke hamwe na mūtabarīre wago, o ūcio watūthitangaga na watūire ūreganīte na ithuī-rī; akīweheria na ūndū wa kūūhūrīra mīcumarī mūtharaba-inī. ¹⁵ Thuutha wa gūtooria maahinya na monene macio-rī, nīamonanirie mbere ya mūingī, akīrūūhagia nī ūndū wa ūrīa aamatooretie mūtharaba-inī.

¹⁶ Nī ūndū ūcio mūtikanareke mūdū o na ūrīkū amūtūire ciira nī ūndū wa irio iria mūrīaga, kana kīrīa mūnyuuaga, kana ūhoro-inī wa mīthenya īrīa mīamūre, kana gūkūngūira Karūgamo ka Mweri, o na kana mūthenya wa Thabatū. ¹⁷ Maūndū macio no kīruru kīa maūndū marīa magooka; no rīrī, ma yamo-rī, nī Kristū we mwene.

¹⁸ Mūtikanareke mūdū o na ūrīkū, ūrīa wendete gwītua mūhooreri, na akahooyaga

araika, atũme mūtunywo kũheo kĩrĩa mūtanyĩte kuona. Mũndũ ta ũcio nĩataaragĩria na njĩra nene maũndũ marĩa onete, na mwĩciĩrĩrie wake ũtarĩ wa kĩĩroho ũgatũma etĩie nĩ ũndũ wa meciiria make ma tũhũ. ¹⁹ Mũndũ ta ũcio ndegwatanĩtie na Mũtwe, ũrĩa arĩ we ũnyiitagĩrĩra mwĩrĩ wothe, akaũnyiitithania hamwe na nyunĩro ciohanĩtio na mĩkiha, naguo ũgakũra o ta ũrĩa Ngai atũmaga ũkũre.

²⁰ Atĩrĩrĩ, angĩkorwo inyuĩ nĩmwakũire hamwe na Kristũ, na mũgĩtigana na irĩra iria cia ndũire cia thĩ ĩno-rĩ, nĩ kũ gĩtũmaga mwathĩkĩre mawatho mayo, ta mūtũire mũrĩ a thĩ? ²¹ Namo nĩ ta maya: “Ndũkanyĩite! Ndũgacame! Ndũkahutie!” ²² Maũndũ macio mothe maraaria ũhoru wa indo iria ithiraga bata ciarĩkia kũhũthĩrwo, tondũ icio no irĩra na wathani na ũrutani wa andũ. ²³ Ti-itherũ, mĩtabarĩre ta ĩyo yonekaga ta ĩrĩ na ũũgĩ, nĩ ũndũ wa mĩhoere yao ĩrĩa methuurĩre, na ũhooreri wa gwĩtua, na kwĩnyerekia, no makaaga kuona bata wa kwĩgirĩrĩria merĩrĩria ma mwĩrĩ.

3

Mawatho ma Mūtũũrĩre Mũtheru

¹ Na rĩrĩ, kuona atĩ rĩu nĩmũriũkĩtio hamwe na Kristũ-rĩ, ngoro cianyu nĩĩkĩrũm-bũyagie maũndũ marĩa ma igũrũ, o kũrĩa Kristũ aikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai. ² Meciiria manyu nĩmeciragie maũndũ marĩa ma igũrũ, no ti maũndũ marĩa ma thĩ ĩno. ³ Nĩgũkorwo nĩmwakũire, naguo muoyo wanyu rĩu nĩmũhithe hamwe na Kristũ thĩĩnĩ wa Ngai. ⁴ Na rĩrĩa Kristũ, ũrĩa arĩ we muoyo witũ, akoonekana-rĩ, hĩndĩ ĩyo o na inyuĩ nĩmũkonekana hamwe nake mũrĩ na riiri.

⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tuagai maũndũ mothe ma mwĩrĩ ũyũ wa ndũire ta makuĩte namo nĩ ta: ũhũũri-maraya, na meciiria mathũku, na thuti cia mwĩrĩ, na merĩrĩria mooru, na ũkoroku, naguo no ũndũ ũmwe na kũhooya mĩhianano. ⁶ Tondũ wa maũndũ macio, mang'ũrĩ ma Ngai nĩmarooka. ⁷ O na inyuĩ mwatũire mũthiiga na mĩthĩire ĩyo mūtũũrĩre-inĩ ũrĩa mwatũũraga mbere ĩyo. ⁸ No rĩu no nginya mwĩũũre maũndũ maya mothe, namo nĩ, marakara, na mang'ũrĩ, na rũmena, na njambanio, na kwaria maũndũ ma thoni na kanua. ⁹ Tigagai kũheenania mũndũ na ũrĩa ũngĩ, kuona atĩ nĩmwĩyũrĩte mũndũ ũrĩa wa tene na ciĩko ciake, ¹⁰ na mũkehumba mũndũ ũngĩ mwerũ, ũrĩa werũhagio nginya agĩe na ũmenyo na agĩe na mũhianĩre wa ũrĩa wamũũmbire. ¹¹ Na ũhoru-inĩ ũcio hatĩrĩ Mũyunani kana Mũyahudi, mũndũ mũruu kana mũndũ ũtarĩ mũruu, kana mũndũ mũcenji,* kana Mũsikuthi,† kana mũndũ ngombo kana ũtarĩ ngombo, no Kristũ nĩwe maũndũ mothe, na arĩ thĩĩnĩ wa maũndũ mothe.

¹² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tondũ mũrĩ andũ athuure nĩ Ngai, andũ atheru na mendetwo mũno nĩwe, mwĩhumbei ũiguanĩri wa tha, na gũtugana, na kwĩnyiihia, na kũhoorera na gũkirĩrĩria. ¹³ Kiranagĩrĩriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũrekanagĩre rĩrĩa mũndũ angĩkorwo ekĩtwo ũũru nĩ ũrĩa ũngĩ. Rekanagĩrai o ta ũrĩa Mwathani aamũrekeire inyuĩ. ¹⁴ Ningĩ gũkĩra maũndũ macio mothe mega-rĩ, gĩai na wendani, tondũ nĩguo wohanagia maũndũ mothe hamwe nĩguo magĩrĩre kũna.

¹⁵ Rekei thayũ wa Kristũ wathanage ngoro-inĩ cianyu, tondũ inyuĩ mũrĩ ta ciĩga cia mwĩrĩ ũmwe-rĩ, mwetĩrwo thayũ. Na ningĩ mũcookagie ngaatho. ¹⁶ Rekei ũhoru wa Kristũ ũtũũrage ũingĩhĩte mũno thĩĩnĩ wanyu, mũkĩrutanaga na mũgĩtaaranaga mũndũ na ũrĩa ũngĩ mũrĩ na ũũgĩ mũingĩ, o mũkĩinaga thaburi, na nyĩmbo cia Ngai, o na nyĩmbo cia kĩĩroho, mũrĩ na ngaatho harĩ Ngai ngoro-inĩ cianyu. ¹⁷ Na ũndũ ũrĩa wothe mũrĩkaga, mũkĩaria kana mũgĩika ũndũ, wĩkagei wothe rĩitwa-inĩ rĩa Mwathani Jesũ, mũgĩcookagĩria Ngai Ithe witũ ngaatho thĩĩnĩ wake.

Mawatho thĩĩnĩ wa Mĩciĩ ya Akristiano

¹⁸ Inyuĩ atumia-rĩ, mwĩnyiihagĩriei athuuri anyu, o ta ũrĩa kwagĩrĩre thĩĩnĩ wa Mwathani.

* 3:11 “Acenji” nĩ andũ arĩa mataaragia rũthiomi rwa Kĩyunani, na nĩmeciragĩrio matiarĩ na ũthii wa na mbere.

† 3:11 Asikuthi maarĩ andũ ooru mũno, na andũ angĩ maamonaga matariĩ ta nyamũ.

¹⁹ Na inyuĩ athuuri-rĩ, endagai atumia anyu na mūtikamakũmage.

²⁰ O na inyuĩ ciana-rĩ, athĩkagĩrai aciari anyu maũndũ-inĩ mothe, nĩgũkorwo gwĩka ũguo nĩgũkenagia Mwathani.

²¹ Na inyuĩ maithe-rĩ, mūtikarakaragie ciana cianyu, itikae gũkua ngoro.

²² Na inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai aathani anyu a gũkũ thĩ maũndũ-inĩ mothe, na to hĩndĩ ĩrĩa maramuona atĩ nĩgeetha mamwende, no maathĩkagĩrei mūrĩ na ngoro itarĩ na ũhinga na nĩ ũndũ wa gũtĩĩ Mwathani. ²³ Na rĩrĩ, ũndũ o wothĩ ũrĩa mūrĩkaga, wĩkagei na ngoro yanyu yothĩ, taarĩ Mwathani mūrutarĩ wĩra, no ti andũ, ²⁴ mũkĩmenyaga atĩ nĩmũkaamũkĩra igai kuuma kūrĩ Mwathani rĩrĩ kĩheo kĩanyu. Nĩ Mwathani Kristũ mūtungatagĩra. ²⁵ Mũndũ o wothĩ ũrĩa wĩkaga ũũru nĩakarĩhwo kũringana na ũũru wake, na gũtirĩ gũtĩĩra mũndũ maũthĩ.

4

¹ Inyuĩ aathani-rĩ, ĩkagai ngombo cianyu maũndũ marĩa magĩrĩire na marĩa marĩ kĩhooto, tondũ nĩmũũĩ o na inyuĩ mūrĩ na Mwathi wanyu kūrĩa igũrũ.

Mataaro mangĩ

² Mwĩheanagei na kĩyo ũhoru-inĩ wa kũhooya, mwĩiguĩte na mũgĩcookagĩria Ngai ngaatho. ³ Na mūtũhooyagĩre o na ithuĩ, nĩgeetha Ngai ahingũrĩre ndũmĩrĩri iitũ mūrango, nĩgeetha tũhunjagie ũhoru wa hitho ya Kristũ, ũhoru ũrĩa nĩ njohetwo nĩ ũndũ waguo. ⁴ Hooyagai nĩgeetha ndũhunjagie na andũ magataũkĩrwo wega, o ta ũrĩa njagĩrĩrwo nĩ gwĩka. ⁵ Tuĩkagai oogĩ harĩ maũndũ marĩa mūrĩkaga andũ arĩa matarĩ a thiritũ yanyu; mũtegũte mweke ũrĩa mūrĩ nague wa gwĩka wega. ⁶ Na mũkĩaria, aragiai hĩndĩ ciothe mũiyũritwo nĩ wega wa Ngai, nayo mĩario yanyu ĩtuĩke ta ĩkĩritwo cumbĩ, nĩgeetha mũmenyaga ũrĩa mũrĩcookagĩria o mũndũ.

Ngeithi cia Mũthia

⁷ Tukiko nĩakamũhe ũhoru wakwa wothĩ. Ūcio nĩ mūrũ wa Ithe witũ twendete mũno, nĩ ndungata ya kwĩhokeka na tũtungataga nake thĩinĩ wa Mwathani. ⁸ Ndamũtũma kūrĩ inyuĩ nĩ ũndũ wa ũhoru ũyũ kũũmbe, atĩ mũmenyithio wega ũrĩa ithuĩ tũhaana, na nĩngĩ atĩ amũũmĩrĩrie ngoro. ⁹ Megũũka na Onesimo, mūrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku na ũrĩa twendete mũno, nake nĩ ũmwe wanyu. Acio nĩmekũmũhe ũhoru wa ũrĩa maũndũ mothe marekĩka gũkũ.

¹⁰ Nĩmwageithio nĩ Arisitariko ũrĩa tuohetwo nake, o na Mariko nĩamũgeithia, ũrĩa mũihwa wa Baranaba. (Nĩmwĩritwo ũhoru wake; angĩũka kūrĩ inyuĩ-rĩ, mwamũkĩrei.)

¹¹ Jesũ ũrĩa wĩtagwo Jusito o nake nĩamũgeithia. Acio no-o Ayahudi thĩinĩ wa arĩa tũrutithanagia wĩra wa ũthamaki wa Ngai nao, na nĩmatuĩkĩte a kũnyũmĩrĩria. ¹² Epafara, ũrĩa arĩ ũmwe wanyu na ndungata ya Kristũ Jesũ, nĩamũgeithia. We nĩamũhooyagĩra mũno hĩndĩ ciothe, nĩguo mũhote kwĩhaanda wega ũhoru-inĩ wothĩ wa kũhingia wendi wa Ngai, mūrĩ agima na mūrĩ na kũrĩgĩrĩro gĩkinyanĩru. ¹³ Nĩ ndĩ na ũira wake atĩ nĩarutaga wĩra na hinya, akenogia nĩ ũndũ wanyu, na nĩ ũndũ wa arĩa marĩ Laodikia na Hierapoli. ¹⁴ Nĩmwageithio nĩ Luka ũrĩa ndagĩtarĩ, mūrata witũ twendete mũno,* o na Dema. ¹⁵ Geithiai ariũ na aarĩ a Ithe witũ kũu Laodikia, na mũgeithie Numifa na andũ a kanitha ũrĩa ũrĩ gwake mũcĩ.

¹⁶ Na rĩrĩ, mwarĩkia gũthomerwo marũa maya, matũmei magathomerwo andũ a kanitha wa Laodikia, na inyuĩ no nginya muone atĩ nĩmwathoma marũa ma kuuma kanitha wa Laodikia.

¹⁷ Na mwĩre Arikipo atĩrĩ: “No nginya wone atĩ nĩwarĩkia wĩra ũrĩa wamũkĩrĩre thĩinĩ wa Mwathani.”

¹⁸ Nĩ Paũlũ nĩ nĩ ndaandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa. Ririkanai atĩ ndĩ muohe na mĩnyororo. Wega wa Ngai ũrogĩ na inyuĩ.

* 4:14 Luka nĩwe wandĩkĩte ũhoru wa Paũlũ thĩinĩ wa ibuku rĩa Atũmwo, na aarĩ mũthiritũ ng'endo-inĩ ciake cia ũmĩceni.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ na Sila, na Timotheo,

Twandĩkĩra kanitha wa Athesalonike marũa maya ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Ngai Ithe witũ o na Mwathani Jesũ Kristũ.

Wega na thayũ wa Ngai irogĩa na inyuĩ.

Gũcookia Ngaatho nĩ ũndũ wa Wĩtikio wa Athesalonike

² Nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu inyuothe, tũkĩmũgwetaga mahooya-inĩ maitũ. ³ Rĩrĩa tũkũmũhoera tũrĩ mbere ya Ngai o we Ithe witũ-rĩ, nĩtũririkanaga tũtegũtigithĩria wĩra wanyu ũrĩa uumanĩte na gwĩtikia, na kwĩnogia kwanyu kũria kũrehagwo nĩ wendani, o na gũkirĩrĩria kwanyu, kũria kuumanĩte na kĩrĩgĩrĩro thĩinĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ.

⁴ Nĩgũkorwo, ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ mwendetwo nĩ Ngai, ithuĩ nĩtũũ atĩ nĩmwathuurirwo nĩwe, ⁵ tondũ Ũhoru-ũrĩa-Mwega tũhunjagia, tũtiamũreheire ũrĩ o ciugo theri, no twamũreheire ũrĩ na hinya, na ũrĩ na Roho Mũtheru, o na ũrĩ na ihooto itangĩthanganio. Ningĩ inyuĩ nĩmũũ ũrĩa twaikaraga na inyuĩ nĩ ũndũ wa kũmũguna. ⁶ Inyuĩ mwatũkĩre a kwĩgerekania na ithuĩ, o na mũgĩtuĩka a kwĩgerekania na Mwathani, o na gũtuĩka mwarĩ na mĩnyamaro mĩingĩ, nĩmwamũkĩrĩre ũhoru wake mũrĩ na gĩkeno kĩria kĩheanagwo nĩ Roho Mũtheru. ⁷ Na nĩ ũndũ ũcio mũgĩtuĩka kĩonereria kũrĩ andũ arĩa othe metĩkitie kũu Makedonia, o na Akaia. ⁸ Naguo ũhoru wa Mwathani nĩwahunjire uumĩte kũrĩ inyuĩ, na to Makedonia na Akaia gwiki, no rĩrĩ, o na wĩtikio wanyu thĩinĩ wa Ngai nĩũmenyekete kũndũ guothe. Nĩ ũndũ ũcio tũtibataire kuuga ũndũ ũhoru-inĩ ũcio, ⁹ nĩgũkorwo andũ o ene nĩo maheanaga ũhoru wa ũrĩa mwatũnyitire ũgeni. Nĩmaheanaga ũhoru wa ũrĩa mwagarũrũkĩre Ngai, mũgĩtigana na mĩhianano nĩguo mũtungatagĩre Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo na ũrĩa wa ma, ¹⁰ na mwetagĩrĩre Mũriũ oime igũrũ, ũrĩa aariũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ, nake nĩwe Jesũ, ũrĩa ũtũhonokagia kuuma kũrĩ mang'ũrĩ marĩa magooka.

2

Ũtungata wa Paŭlũ kũu Thesalonike

¹ Inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmũũ atĩ gũũka gwitũ kũrĩ inyuĩ gũtiarĩ gwa tũhũ. ² Mbere iyo nĩtwathĩnirio na tũkĩrumwo rĩrĩa twarĩ kũu Filipi, o ta ũrĩa inyuĩ mũũ, no nĩ ũndũ wa gũteithio nĩ Ngai witũ, nĩtuomĩrĩrie na tũkĩmũhe Ũhoru-ũrĩa-Mwega, o na akorwo nĩtwakararirio mũno. ³ Nĩgũkorwo gũthaithana gwitũ gũtiumanĩte na ihĩtia, kana matanya ma maũndũ ma waganu, o na kana ma wara. ⁴ No rĩrĩ, ithuĩ nĩ kwaria twaragia ta andũ maamũritwo nĩ Ngai a kwĩhokerwo Ũhoru-ũrĩa-Mwega. Ithuĩ ti andũ tũrageria gũkenia, no nĩ Ngai, o we ũgeragia ngoro ciitũ. ⁵ Inyuĩ nĩmũũ atĩ ithuĩ ti ndeto cia kwĩyendereria twaragia, o na kana tũkahithĩrĩa ũhoru wa gũkorokera indo; Ngai nĩwe mũira witũ. ⁶ Ithuĩ tũtiacaragia kũganwo nĩ andũ, arĩ inyuĩ kana mũndũ ũngĩ o wothe.

Tondũ tũrĩ atũmwo a Kristũ-rĩ, nĩtũngĩatuĩkire mũrigo kũrĩ inyuĩ, ⁷ no nĩtwaikarire na inyuĩ tũhooreire, o ta ũrĩa nyina wa ciana nini amenyagĩrĩa ciana ciake mwene. ⁸ Nĩ tondũ wa ũrĩa twamwendete mũno, nĩtwakenagio nĩkũgwatanĩra na inyuĩ, na to Ũhoru-inĩ-ũrĩa-Mwega wa Ngai wiki, no nĩtwagwatanĩre mĩtũũrĩre-inĩ iitũ o nayo, tondũ nĩmwatũkĩte andũ twendete mũno. ⁹ Ti-itherũ nĩmũkũrĩrikana, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, wĩra witũ wa hinya na kwĩnogia gwitũ; twarutaga wĩra ũtukũ na mũthenya nĩguo tũtigatuĩke mũrigo harĩ mũndũ o na ũrĩkũ hĩndĩ irĩa twamũhunjagĩria Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai.

¹⁰ Inyuĩ mŭrĩ aira, o na Ngai no mŭira, ūrĩa twatũire na inyuĩ arĩa mwĩtikĩtie tũrĩ atheru, na tũrĩ athingu, na tũtarĩ na ũcuuke. ¹¹ Ningĩ nĩmũũĩ atĩ twekaga mũndũ o mũndũ wanyu o ta ūrĩa ithe wa ciana ekaga ciana ciake mwene, ¹² tũkamũmagĩrĩria, na tũkamũhooreragia, o na tũkamũringagĩrĩria mĩtũũre mĩtũũrĩre yaganĩrĩre na ūrĩa Ngai endaga, o we ũmwĩtaga mũtoonye thĩĩnĩ wa ũthamaki wake, na mũgĩe na riiri wake.

¹³ O na ningĩ nĩtũcookagĩria Ngai ngaatho tũtegitigithĩria tondũ rĩrĩa mwamũkĩrire kiugo kĩa Ngai, kĩrĩa mwaiguire kuuma kũrĩ ithuĩ, mũtiakĩamũkĩrire taarĩ kiugo kĩa andũ, no mwakĩamũkĩrire ta kiugo kĩa Ngai, na nĩ ma, ũguo nĩguo kĩrĩ, na nĩkĩo kĩrutaga wĩra thĩĩnĩ wanyu inyuĩ mwĩtikĩtie. ¹⁴ Nĩgũkorwo inyuĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩmwatuĩkire a kwĩgerekania na makanitha ma Ngai marĩa marĩ thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ kũrĩa Judea: Nĩmwanyamaririo nĩ andũ a bũrũri wanyu na mĩnyamaro o ĩrĩa andũ a makanitha macio manyamaragio nayo nĩ Ayahudi, ¹⁵ o arĩa mooragire Mwathani Jesũ, na makĩũraga anabii, o na ithuĩ magĩtũingata. Nĩmarakaragia Ngai, na nĩ marĩ ũthũ na andũ othe ¹⁶ nĩ ũndũ wa kũgeria gũtũgĩria tũtikahunjĩrie andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoru nĩgeetha mahonoke. ũguo nĩguo meyongagĩrĩra mehĩa makamaiyũrĩrĩra. Namo mang'ũrĩ ma Ngai nĩmamakinyĩire.

Paũlũ Kwĩrĩrĩa kuona Athesalonike

¹⁷ No rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, hĩndĩ ĩrĩa twatigithanirio na inyuĩ gwa kahinda kanini-rĩ, (ha ũhoru wa mwĩrĩ, no ti wa ngoro), nĩtwerutanĩirie na kĩyo kĩnene nĩgeetha tuonane na inyuĩ tondũ nĩtwamwĩragĩria mũno. ¹⁸ Nĩgũkorwo nĩtwendete mũno gũũka kũrĩ inyuĩ, na makĩria nĩ Paũlũ, nĩndageririe maita maingĩ no Shaitani nĩatũgĩririe. ¹⁹ Nĩ ũndũ-rĩ, kĩrĩgĩrĩro giitũ gĩkĩrĩ kĩrĩkũ, kana gĩkeno giitũ, kana thũmbĩ ĩrĩa tũngĩĩraha nayo mbere ya Mwathani witũ Jesũ rĩrĩa agooka? Githĩ ti inyuĩ? ²⁰ Ti-itherũ, inyuĩ nĩ inyuĩ riiri witũ na gĩkeno giitũ.

3

¹ Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa twaremirwo nĩgũkĩrĩrĩa-rĩ, nĩtuonire arĩ wega tũtigwo tũrĩ ithuiki kũu Athene. ² Tũgĩgĩtũma Timotheo ūrĩa mũrũ wa Ithe witũ, na ndungata ya Ngai hamwe na ithuĩ ya kũhunja ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Kristũ, nĩguo amwĩkĩre hinya, na amũũmĩrĩrie wĩtikio-inĩ wanyu, ³ nĩguo gũtikagĩe mũndũ ũngĩagagio nĩ magerio macio. Inyuĩ nĩmũũĩ wega atĩ nĩmo twathĩrĩrio. ⁴ Ti-itherũ o na hĩndĩ ĩrĩa twarĩ na inyuĩ nĩtwamwĩraga kaingĩ atĩ no nginya tũnyariirwo. O ta ūrĩa mũũĩ atĩ ũguo noguo gwacookire gũgĩtuĩka. ⁵ Nĩ ũndũ ũcio, rĩrĩa ndaremirwo nĩgũkĩrĩrĩa rĩngĩ-rĩ, ngĩtũmana nĩguo menye ũhoru wa wĩtikio wanyu. Nĩgũkorwo nĩndetigagĩra gũtigakorwo atĩ hihi mũgerania nĩamũgeretie, naguo wĩra witũ ũtuĩke wa tũhũ.

Ndũmĩrĩri ya Timotheo ya Kũũmanĩrĩa

⁶ No rĩrĩ, rĩu Timotheo nĩ okĩte kũrĩ ithuĩ oimĩte kũrĩ inyuĩ, na agatũrehere ũhoru mwega ũkoniĩ wĩtikio na wendani wanyu. Nĩatwĩrĩte atĩ nĩmũtũrĩkanaga hĩndĩ ciothe mũkenete, na atĩ nĩmwĩrĩragĩria gũtuona, o ta ūrĩa o na ithuĩ twĩrĩragĩria kũmuona. ⁷ Nĩ ũndũ ũcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, o na tũrĩ na mĩnyamaro na mathĩĩna nĩtuomĩrĩrio twaigua ũhoru wanyu nĩ tondũ wa gwĩtikia kũu kwanyu. ⁸ Nĩgũkorwo rĩu tũgũtũura muoyo kũna, kuona atĩ nĩmwĩhaandĩte wega thĩĩnĩ wa Mwathani. ⁹ Tũngĩhota atĩa gũcookeria Ngai ngaatho cia kũigana nĩ ũndũ wanyu, tondũ wa gĩkeno kĩrĩa gĩothe tũrĩ nakĩo mbere ya Ngai witũ nĩ ũndũ wanyu? ¹⁰ Nĩtũhooyaga ũtukũ na mũthenya na kĩyo kĩingĩ nĩgeetha tũkoonana na inyuĩ rĩngĩ na tũmũrehere kĩrĩa mũtarĩ nakĩo ũhoru-inĩ wa gwĩtikia kwanyu.

¹¹ Rĩu-rĩ, Ngai mwene, o Ithe witũ, na Mwathani witũ Jesũ, marotũhingũrĩra njĩra tũhote gũũka kũrĩ inyuĩ. ¹² Mwathani arotũma wendani wanyu wongerereke na ũiyũrĩrĩre harĩ o mũndũ na ūrĩa ũngĩ, na harĩ andũ arĩa angĩ othe, o ta ūrĩa o na ithuĩ tũmwendete. ¹³ Ningĩ aroĩkĩra ngoro cianyu hinya nĩgeetha mũgaakorwo mũtarĩ na

ũcuuke, na mŭrĩ atheru mbere ya Ngai, o we Ithe witũ, hĩndĩ ĩrĩa Mwathani witũ Jesũ agooka hamwe na andũ ake arĩa atheru othe.

4

Mũtũũrĩre wa Gũkenia Ngai

¹ Naguo ũhoru wa kũrigĩrĩria, ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, nĩ atĩ nĩtwamũrutire ũhoru wa mũtũũrĩre, ũrĩa ũkenagia Ngai, na noguo mũtũũraga mwĩkaga. Rĩu tũkũmũũria na tũkamũringĩrĩria thĩinĩ wa Mwathani Jesũ atĩ mũkĩragĩrĩrie gwĩkaga o ũguo. ² Nĩgũkorwo nĩmũũĩ maũndũ marĩa twamũtaarire namo, tũrĩ na ũhoti wa Mwathani Jesũ.

³ Tondũ rĩrĩ, ũndũ ũrĩa Ngai endete nĩ atĩ mũtuĩke andũ aamũre: atĩ mwĩtheemage ũmaraya; ⁴ na atĩ o ũmwe wanyu amenye gwatha mwĩrĩ wake mwene ũikarage ũrĩ mũtheru na akĩũtĩaga, ⁵ atarĩ na merĩrĩria ma mwĩrĩ ta andũ a ndũrĩrĩ arĩa matooĩ Ngai; ⁶ na atĩ ha ũhoru wa maũndũ macio, gũtigakorwo mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩhĩtĩria mũrũ na mwarĩ wa ithe, kana amwĩke ũũru. Mwathani nĩakaherithia andũ nĩ ũndũ wa mehia mothe ta macio, o ta ũrĩa tũrĩkĩtie kũmwĩra na tũkamũkaania. ⁷ Tondũ Ngai ndatwĩtĩire maũndũ ma waganu, no aatwĩtĩre nĩguo tũtũũre mũtũũrĩre wa ũtheru. ⁸ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, mũndũ ũrĩa ũkũregana na ũrutani ũyũ ti mũndũ araregana nake no nĩ Ngai, ũrĩa ũmũheaga inyuĩ Roho wake Mũtheru.

⁹ Na rĩu-rĩ, harĩ ũhoru wa kwendana na ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, tũtibataire kũmwandĩkĩra nĩ ũndũ inyuĩ ene nĩmũrutĩtwo kwendanaga nĩ Ngai. ¹⁰ Na ti-itherũ, nĩmwendete ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe arĩa marĩ Makedonia guothe. No nĩtũkũmũringĩrĩria inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, atĩ mũkĩragĩrĩrie gwĩka ũguo makĩria.

¹¹ Atĩrĩrĩ, mwĩrĩrĩriei gũtũũra mũtũũrĩre wa ũhooreri, na mũhang'agĩre o maũndũ marĩa mamũkonĩ, na mũrutage wĩra na moko manyu, o ta ũrĩa twamwĩrĩre, ¹² nĩgeetha mũtũũrĩre wanyu wa o mũthenya, ũtũme mũheagwo gĩtĩo nĩ andũ arĩa matarĩ a thiritũ yanyu, na nĩgeetha mũtigatuĩke mũrigo kũrĩ mũndũ o na ũrĩkũ.

Gũcooka kwa Mwathani

¹³ No rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũtikwenda mũikarage mũtooĩ ũhoru wa andũ arĩa makomete, kana mũigũe kĩahe ta andũ arĩa angĩ matarĩ na kũrĩgĩrĩro. ¹⁴ Nĩtwĩtĩkĩtie atĩ Jesũ nĩakuire na akĩrĩũka, na nĩ ũndũ ũcio nĩtwĩtĩkĩtie atĩ Ngai nĩakarehanĩria Jesũ hamwe na andũ arĩa makomete marĩ thĩinĩ wake. ¹⁵ Kũringana na kiugo kĩa Mwathani we mwene, tũkũmwĩra atĩ ithuĩ arĩa tũrĩ muoyo, arĩa tũtigĩtwo nginya rĩrĩa agacooka tũtigatongoria arĩa marĩkĩtie gũkoma. ¹⁶⁻¹⁷ Thuutha wa ũguo, ithuĩ arĩa tũgaakorwo tũrĩ muoyo na tũtigaire-rĩ, nĩtũkoyanĩrio hamwe nao tũtwarwo matu-inĩ nĩguo tũgacemanie na Mwathani rĩera-inĩ. Na nĩ ũndũ ũcio tũgaatũũrania na Mwathani nginya tene. ¹⁸ Nĩ ũndũ ũcio, ũmanagĩrĩria mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ciugo icio.

5

¹ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ũhoru wa mahinda na mũthenya-rĩ, tũtirĩ na bata wa kũmwandĩkĩra, ² nĩgũkorwo nĩmũũĩ wega atĩ mũthenya wa Mwathani ũgooka o ta ũrĩa mũici okaga ũtukũ. ³ O rĩrĩa andũ maroĩga atĩrĩ, “Kũrĩ thayũ na ũgitĩri,” hĩndĩ ĩyo nĩguo magaakororerwo nĩ mwanangĩko o rĩmwe, o ta ũrĩa mũtumia ũrĩ nda akoragĩrĩrwo nĩ ruo rwa kũheo mwana, nao matikahonoka.

⁴ No inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũtirĩ nduma-inĩ atĩ nĩguo mũthenya ũcio ũmũkorerere ta mũici. ⁵ Inyuĩ inyuothe mũrĩ ciana cia ũtheri na ciana cia mũthenya. Ithuĩ tũtirĩ a ũtukũ kana a nduma. ⁶ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũtĩgei gũkoma ta acio angĩ, no nĩtũikarage twĩguĩte na tũkerigagĩrĩria maũndũ. ⁷ Nĩgũkorwo arĩa makomaga-rĩ, makomaga ũtukũ, na arĩa marĩagwo nĩ njoohi-rĩ, marĩagwo ũtukũ. ⁸ No kuona atĩ ithuĩ tũrĩ a mũthenya-rĩ, nĩtũtuĩke a kwĩgĩrĩrĩria maũndũ, twĩhumbĩte gako ga kũgitĩra gĩthũri karĩa ka wĩtikio na ka wendani, na tũgekĩra ũhoru wa kwĩrĩgĩrĩra ũhonokio taarĩ ngũbia ya kĩgera ya kũgitĩra mũtwe. ⁹ Nĩgũkorwo Ngai ndaatwamũrĩre nĩguo tũtuĩke a kũrakarĩrwo, no nĩtũtuĩke a kwamũkĩra ũhonokio thĩinĩ wa Mwathani

witũ Jesũ Kristũ. ¹⁰ We nĩatũkuĩĩire nĩgeetha, twakorwo twĩguĩte kana tũkomete-rĩ, tũgaatũũrania hamwe nake. ¹¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, ũmanagĩĩiriai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na mwĩkĩranage hinya o ta ũrĩa mũreka rĩu.

Ũtaarani wa Mũthia

¹² Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, twamũthaitha mũtĩĩage andũ arĩa marutaga wĩra na kiyo thĩĩnĩ wanyu, arĩa matuĩtwo arori anyu na makamũtaaraga thĩĩnĩ wa Mwathani. ¹³ Mekagĩĩirei mũno makĩria na mũmendage nĩ ũndũ wa wĩra ũcio marutaga. Tũũranagiai na thayũ mũndũ na ũrĩa ũngĩ. ¹⁴ Na ningĩ nĩtũkũmũringĩĩria, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkaanagie andũ arĩa igũũta, na mũũmagĩĩirie arĩa marĩ guoya, na mũteithagie arĩa matarĩ hinya, na mũkiragĩĩirie andũ othe. ¹⁵ Menyagĩĩirai gũtikagĩe mũndũ ũkũrĩhĩria ũũru na ũũru, no hĩndĩ ciothe geragiai gũtugana inyuĩ-ene, na mũtugage andũ arĩa angĩ othe.

¹⁶ Kenagai hĩndĩ ciothe; ¹⁷ hooyagai mũtegũtigithĩria; ¹⁸ cookagĩiriai Ngai ngaatho maũndũ-inĩ mothe, nĩgũkorwo ũguo nĩguo Ngai endaga harĩ inyuĩ thĩĩnĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁹ Mũtikanahorie mwaki wa Roho; ²⁰ mũtikanaire ũhoru ũrĩa ũrathagwo. ²¹ Roranagiai maũndũ mothe. Rũmagiai maũndũ marĩa mega. ²² Theemagai ũndũ o wotho mũũru.

²³ Ngai we mwene, o we Ngai wa thayũ, aromũtheria o kũna. Namo maroho manyu, na ngoro cianyu, o na mĩĩrĩ yanyu, iroikaragio itarĩ na ũcuuke hĩndĩ rĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ agaacooka. ²⁴ ũrĩa ũmwĩtaga inyuĩ nĩ mwĩhokeku, na nĩakahingia ũhoru ũcio.

²⁵ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tũhooyagĩrei. ²⁶ Geithiai ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe na ngeithi theru cia kĩmumunyano. ²⁷ Nĩndamwatha ndĩ mbere ya Mwathani atĩ marũa maya mathomerwo ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe.

²⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ ATHESALONIKE

¹ Nĩ ithuĩ Paŭlũ, na Sila, na Timotheo,

Twandĩkĩra kanitha wa Athesalonike marũa maya ũrĩa ũrĩ thĩinĩ wa Ngai Ithe witũ, o na thĩinĩ wa Mwathani Jesũ Kristũ:

² Wegu na thayũ irogĩa na inyuĩ ciumĩte kũrĩ Ngai Ithe witũ, o na Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Mahooya

³ Nĩtwagĩrĩrwo nĩgũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ũndũ wanyu, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, tondũ ũguo nĩguo kwagĩrĩre, tondũ wĩtikio wanyu nĩũrakũra mũno makĩria, o naguo wendani ũrĩa o mũndũ arĩ naguo harĩ mũndũ ũrĩa ũngĩ ũkaingĩha. ⁴ Nĩ ũndũ ũcio, nĩtwĩrahaga tũrĩ thĩinĩ wa makanitha ma Ngai nĩ ũndũ wa gũkirĩrĩria kwanyu, na gwĩtikia kwanyu mĩnyamaro-inĩ yothe na magerio marĩa mũkiragĩrĩria.

⁵ Maũndũ macio mothe nĩmonanagia atĩ itua rĩa Ngai rĩa ciira nĩ rĩa kĩhooito, na nĩ ũndũ ũcio mũtuuo aagĩrĩru a gũtoonya ũthamaki-inĩ wa Ngai, o ũcio mũnyariiragwo nĩ ũndũ wagu. ⁶ Ngai nĩ wa kĩhooito: We nĩakarĩha arĩa mamũthĩnagia na thĩina, ⁷ no inyuĩ arĩa mũtũire mũthĩnagio amũhe kĩhurũko, o hamwe na ithuĩ. ũndũ ũcio nĩũkahinga hĩndĩ rĩa Mwathani Jesũ akaaguũranĩrio oimĩte igũrũ arĩ thĩinĩ wa mwaki ũgwakana, hamwe na araika ake arĩa marĩ hinya. ⁸ Nake nĩakaherithia andũ arĩa matooĩ Ngai na matathĩkagĩra ũhoro-ũrĩa-Mwegu wa Mwathani witũ Jesũ. ⁹ Nao nĩmakaherithio na kwanangwo kũrĩa gũtagathira, na mahingĩrĩrio nja matikoone ũthiũ wa Mwathani, o na ũnene wa hinya wake, ¹⁰ mũthenya ũrĩa agooka nĩguo atũũgĩrio thĩinĩ wa andũ ake arĩa atheru, o na andũ othe arĩa mamwĩtikĩtie magege nĩ ũndũ wake. O na inyuĩ mũgaakorwo mũrĩ amwe ao tondũ nĩmwetĩkirie ũira witũ ũrĩa twamũheire.

¹¹ ũndũ ũcio nĩguo ũtũmaga tũmũhooyagĩre tũtegũtigithĩria, atĩ Ngai witũ amũtue andũ maaganĩrĩre na gwĩtwo kwanyu, ningĩ nĩ ũndũ wa hinya wake amũhingagĩrie matanya manyu mothe marĩa mega, o na wĩra o wothe ũrĩa uumanĩte na wĩtikio wanyu.

¹² Tũhooyaga ũguo nĩgeetha rĩitwa rĩa Mwathani witũ Jesũ rĩtũũgagĩrio thĩinĩ wanyu, o na inyuĩ mũtũũgagĩrio thĩinĩ wake, kũringana na wega wa Ngai witũ na wa Mwathani Jesũ Kristũ.

2

Mũregi Watho

¹ Atĩrĩrĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ha ũhoro wa gũcooka kwa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na gũcookanĩrĩrio gwitũ harĩ we, nĩtũkũmũthaitha, ² atĩ mũtikahiũhe kwenyenyio kana mũhahũrwo nĩ ũrathi mũna, kana ndũmĩrĩri, o na kana marũa merĩtwo atĩ moimĩte kũrĩ ithuĩ, makoiga atĩ mũthenya wa Mwathani nĩũrĩkĩtie gũkinya. ³ Mũtikareke mũndũ o na ũrĩkũ amũheenie o na atĩa, nĩgũkorwo mũthenya ũcio ndũgaakinya, ũhoro wa kũregana na watho ũtakinyĩte, o nake mũndũ ũrĩa mũregi watho ataguũranĩrio, o ũcio ũtuĩrĩrwo ciira wa kwanangwo. ⁴ Nĩagokĩrĩra na etũũgĩrie igũrũ rĩa kĩrĩa gĩothe gĩtanĩtio na Ngai na kĩrĩa gĩothe kĩhooyagwo, nĩgeetha aikare thĩ kũu thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai, agĩtũuaga atĩ we mwene nĩ Ngai.

⁵ Kaĩ mũtararirikana atĩ rĩrĩa ndarĩ hamwe na inyuĩ nĩndamwĩraga maũndũ macio?

⁶ Na rĩu nĩmũũĩ kĩrĩa kĩgĩrĩtie mũndũ ũcio ooke na nĩgeetha akaaguũranĩrio ihinda rĩrĩa rĩagĩrĩre. ⁷ Nĩgũkorwo ũhoro wa hitho wa kũregana na watho nĩũraruta wĩra; no nĩ kũrĩ ũrĩa ũgĩrĩrĩrie ũhoro ũcio wonেকে rĩu, na egũthiĩ na mbere gwĩka ũguo nginya rĩrĩa akeeherio. ⁸ Na hĩndĩ iyo nĩguo mũndũ ũcio mũregi watho akaaguũranĩrio. Mũndũ ũcio nĩwe Mwathani Jesũ alooraga na mĩhũmũ ya kanua gake, na amwanange na riiri wake ũrĩa ũkoonanio nĩ gũcooka gwake. ⁹ Mũndũ ũcio mũregi watho nĩagooka

kūringana na wīra wa Shaitani ūrĩa wonekaga thīinĩ wa mīthemba yothe ya ciama cia maheeni, na marũuri, na morirũ, ¹⁰ o na ooke na mīthemba yothe ya ūmaramari nĩguo aheenie andũ arĩa marĩ njĩra ya kũũra. Moraga tondũ nĩmaregire kwenda ūhoru-ūrĩa-wa-ma nĩguo mahonokio. ¹¹ Na tondũ ūcio Ngai nĩamarehagĩra ūndũ wa hinya wa kũmahītithia, nĩgeetha metĩkie maheeni macio, ¹² na nĩgeetha andũ othe matuĩrwo ciira arĩa matetĩkĩtie ūhoru-ūrĩa-wa-ma na makenagĩra maũndũ ma waganu.

Mwĩhaandei Wega

¹³ No rĩrĩ, twagĩrĩrwo nĩgũcookagĩria Ngai ngaatho hĩndĩ ciothe nĩ ūndũ wanyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ mwendetwo nĩ Mwathani, tondũ kuuma o kĩambĩrĩria Ngai nĩamũthuurire mũhonokio nĩ ūndũ wa gũtherio nĩ Roho o na gwĩtikia ūhoru-ūrĩa-wa-ma. ¹⁴ Aamwĩtĩre ūhoru ūyũ nĩ ūndũ wa Ūhoru-ūrĩa-Mwega ūrĩa twamũhunjĩrie nĩguo mũgĩ na riiri wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ. ¹⁵ Nĩ ūndũ ūcio, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mwĩhaandei wega na mūrũmie ūrutani ūrĩa twamũrutire, o na akorwo twaririe na kanua kana tũkĩmwandĩkĩra marũa.

¹⁶ Mwathani witũ Jesũ Kristũ we mwene, o na Ngai Ithe witũ ūrĩa watwendire na agĩtũhe ūmĩrĩru wa nginya tene na kĩĩrĩgĩrĩro kĩa na ūndũ wa Wega wake-rĩ, ¹⁷ maroomĩrĩria ngoro cianyu, na mamwĩkĩre hinya thīinĩ wa ciĩko o na ciugo ciothe njega.

3

Kũũria Mahooya

¹ Naguo Ūhoru wa kũrĩgĩrĩria-rĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩ atĩrĩ, tũhooyagĩrei nĩgeetha ūhoru wa Mwathani ūtheereme na ihenya, na ūkumagio, o ta ūrĩa ūkumagio nĩ inyuĩ. ² Na ningĩ mũhooyage nĩgeetha tũhonokio kuuma kũrĩ andũ arĩa aaganu o na ooru, tondũ ti andũ othe metĩkĩtie. ³ No Mwathani nĩmwĩhokeku, na nĩekũmwĩkĩra hinya na amũgitĩre kuuma kũrĩ ūrĩa mũũru. ⁴ Tũrĩ na mwĩhoko thīinĩ wa Mwathani atĩ nĩmũreeka na nĩmũgũthĩ na mbere gwĩka maũndũ marĩa twathanĩte. ⁵ Mwathani arotongoria ngoro cianyu nĩguo mũgĩ na wendani wa Ngai na ūkĩrĩrĩria wa Kristũ.

Mataaro igũrũ rĩa Ūgũũta

⁶ Na rĩrĩ, ariũ na aarĩ a Ithe witũ, nĩtũkũmwatha thīinĩ wa rĩitwa rĩa Mwathani Jesũ Kristũ, atĩ mūtigane na mūrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ o wotho kĩgũũta, ūrĩa ūtaikaraga kũringana na ūrutani ūrĩa twamũrutire. ⁷ Nĩgũkorwo inyuĩ nĩmũũĩ ūrĩa mwagĩrĩrwo nĩ kwĩgerekania na ithuĩ. Ithuĩ tũtiarĩ igũũta rĩrĩa twatũire na inyuĩ, ⁸ o na tũtiigana kũrĩa irio cia mũndũ o na ūrĩkũ tũhũ. Handũ ha ūguo, twarutaga wĩra ūtukũ na mũthenya, tũkĩrutaga wĩra mũritũ na tũkenogagia nĩgeetha tũtigatuĩke mũrigo kũrĩ mũndũ o na ūrĩkũ wanyu. ⁹ Tweekaga ūguo, ti tondũ tũtiarĩ na kĩhooito gĩa kũheo ūteithio ta ūcio, no nĩgeetha tũtuĩke kĩonereria kĩanyu gĩa kwĩgerekania nakĩo. ¹⁰ Nĩgũkorwo o na rĩrĩa twatũire hamwe na inyuĩ nĩtwamũheire watho ūyũ: “Mũndũ angĩaga kũruta wĩra, o na kũrĩa ndakarĩe.”

¹¹ Nĩtũiguaga amwe thīinĩ wanyu nĩ igũũta, na matirĩ wĩra marutaga, no nĩme-toonyagĩrĩria maũndũ-inĩ ma andũ arĩa angĩ. ¹² Andũ acio nĩo tũgwatha na tũkamar-ingĩrĩria thīinĩ wa Mwathani Jesũ Kristũ atĩ makindĩrie, na marĩage irio iria marutĩre wĩra. ¹³ Naho ha ūhoru wanyu, inyuĩ ariũ na aarĩ a Ithe witũ-rĩ, mũtikanoge nĩ gwĩkaga wega.

¹⁴ Mũndũ o na ūrĩkũ angĩaga gwahtĩkĩra ūrutani witũ ūrĩa ūrĩ thīinĩ wa marũa maya-rĩ, mwĩhũgagei. Mũtikanagĩ ngwatanĩro nake, nĩgeetha aigue aconokete. ¹⁵ No mũtikamũtue taarĩ thũ, no mũkaaniei ta mūrũ kana mwarĩ wa Ithe wanyu.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁶ Na rĩu-rĩ, Mwathani mwene thayũ aromũhe thayũ mahinda mothe na ikĩro-inĩ ciothe. Mwathani aroikara na inyuĩ inyuotho.

¹⁷ Niĩ Paũlũ nĩ niĩ ndandĩka ngeithi ici na guoko gwakwa mwene, na kũu nĩkĩo kĩmenyithia gĩa gũkũũrana marũa makwa mothe. Ũguo nĩguo nyandikaga.

¹⁸ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA MBERE MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ mūtũmwo wa Kristũ Jesũ nĩ ũndũ wa gwathwo nĩ Ngai Mũhonokia witũ o na nĩ Kristũ Jesũ ũrĩa arĩ we mwĩhoko witũ,

² Ndĩrakwandĩkĩra marũa maya wee Timotheo, mŭrũ wakwa kũna thĩinĩ wa wĩtikio:

Wega, na tha, na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ o na kŭrĩ Kristũ Jesũ Mwathani witũ irogĩa nawe.

Kwĩmenyerera Arutani a Watho a Maheeni

³ O ta ũrĩa ndakũringĩrĩrie ngĩthĩ Makedonia, atĩ ũikare kũu Efeso o na rĩu ndĩrenda ũikare kuo nĩgeetha ũgiragie andũ amwe kũu matigacooke kũrutana ũrutani wa maheeni, ⁴ na ningĩ matigathikagĩrĩrie ng'ano cia tũhũ, kana ũhoru wa njiarwa ũrĩa ũtathiraga. Maũndũ ta macio makagĩrĩria ngarari handũ ha gũkũria wĩra wa Ngai, ũrĩa ũrutagwo na njĩra ya wĩtikio. ⁵ Muoroto wa watho ũyũ nĩ wendo, ũrĩa uumaga thĩinĩ wa ngoro theru, na thamiri njega, o na wĩtikio ũtarĩ na ũhinga. ⁶ Andũ amwe nĩmatiganĩte na ũhoru ũcio na makerekera mĩario-inĩ ya tũhũ. ⁷ Mendaga gũtuĩka arutani a watho, o na gũtuĩka matiũĩ gĩtũmi kĩa ũhoru ũrĩa maheanaga o na kana gĩtũmi kĩa maũndũ marĩa maaragia magwatiĩrie.

⁸ Nĩtũũ atĩ watho nĩ mwega mũndũ angĩũhũthĩra kũringana na ũrĩa kwagĩrĩrie. ⁹ O na ningĩ nĩtũũ atĩ watho ndũthondekeirwo andũ arĩa athingu no ũthondekeirwo arĩa moinaga watho na arĩa aremi, na arĩa matetigĩrĩte Ngai na arĩa ehia, na arĩa matarĩ atheru na arĩa matarĩ etĩkia; o na arĩa moragaga maithe na manyina mao, na arĩa oragani, ¹⁰ o na nĩ ũndũ wa itharia na arĩa mogomagia mĩtugo, na onjoria a ngombo, na arĩa maheenana, na arĩa mehĩtaga na maheeni, o na ũndũ ũngĩ o wothe ũtaringaine na ũrutani ũrĩa mwagĩrĩru, ¹¹ ũrĩa ũringaine na ũhoru-ũrĩa-Mwega ũrĩ riiri wa Ngai ũrĩa mŭrathime, o ũhoru ũcio ndehokeirwo ndĩũrutage.

Ũtugi wa Mwathani kŭrĩ Paŭlũ

¹² Nĩngũcookeria Kristũ Jesũ Mwathani witũ ngaatho, ũrĩa ũheete hinya, tondũ nĩanduire wa kwĩhokeka, na akĩnyamũra nduĩke wa kũmũtungatagĩra. ¹³ O na gũtuĩka rĩmwe ndaarĩ mŭrumi Ngai, na mũnyariirani, na mũndũ wa ngũĩ, nĩndaiguĩrĩrwo tha tondũ ndekaga ũguo itekũmenya na itarĩ mwĩtikia. ¹⁴ Naguo wega mũingĩ wa Mwathani witũ ũkĩnjiyũrĩra, hamwe na wĩtikio o na wendani ũrĩa uumaga thĩinĩ wa Kristũ Jesũ.

¹⁵ Atĩrĩrĩ, ũhoru ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka na nĩguo wagĩrĩrie gwĩtikĩrwo kũna: Atĩ Kristũ Jesũ ookire thĩ kũhonokia ehia, na harĩ acio-rĩ, nĩ nĩ wa mbere. ¹⁶ No nĩ ũndũ wa gĩtũmi kũu, nĩ nĩndaiguĩrĩrwo tha nĩ Ngai nĩgeetha thĩinĩ wakwa, Kristũ Jesũ onanie ũkĩrĩrĩria wake ũtarĩ mũthia, nĩguo nĩ ndaarĩ mwĩhia makĩria, nduĩke kĩonereria harĩ arĩa marĩmwĩtikagia na makegĩra na muoyo wa tene na tene. ¹⁷ Na rĩu, kŭrĩ Mũthamaki ũrĩa ũtũũraga tene na tene, ũrĩa ũtathiraga, na ũrĩa ũtonekaga-rĩ, o we Ngai wiki, arotĩagwo na agoocagwo tene na tene. Amenĩ.

¹⁸ Wee Timotheo, mŭrũ wakwa, ndĩrakũhe ũtaaro ũyũ kũringana na mohoro marĩa maarathĩtwo hĩndĩ ĩmwe ũhoru-inĩ waku, nĩgeetha wamarũmĩrĩra ũhotage kũrĩa mbaara wega, ¹⁹ na ũtũũre ũrũmitie wĩtikio, na ũrĩ na thamiri itarĩ na ũcuuke. Andũ angĩ nĩmareganĩte na kũrũmĩrĩra thamiri ciao, na nĩ ũndũ ũcio magathũkia wĩtikio wao. ²⁰ Amwe ao nĩ Humenayo, na Alekisandro, arĩa neanĩte kŭrĩ Shaitani nĩgeetha marutwo, matige kũruma Ngai.

¹ Ningĩ, nĩngũkũringĩrĩria atĩ mbere ya maũndũ mothe kũhooyagwo mahooya ma kũhoera mabata ma andũ na makũhooyanĩra, na ma gũthaithanĩrĩra, na ma gũcookia ngaatho, nĩ ũndũ wa andũ othe: ² Ningĩ mũhooyagĩre athamaki na arĩa othe mathanaga. Hooyagai nĩgeetha tũtũũrage na mũtũũrĩre wa thayũ na tũhooreire tũgĩtĩaga Ngai maũndũ-inĩ mothe na tũrĩ na ũtheru. ³ Ũndũ ũcio nĩ mwega, na nĩũkenagia Ngai Mũhonokia witũ, ⁴ o we wendete andũ othe mahonokio na mamenye ũhoru-ũrĩa-wa-ma. ⁵ Nĩgũkorwo kũrĩ Ngai o ũmwe, na mũiguithania o ũmwe wa kũiguithania Ngai na andũ, nake nĩwe mũndũ, o we Kristũ Jesũ, ⁶ ũrĩa werutire atũike wa gũkũũra andũ othe. Naguo ũira wa ũhoru ũcio nĩwaheanirwo ihinda rĩaguo rĩrĩa rĩagĩrĩre rĩakinya. ⁷ Na ũhoru ũcio nĩguo watũmire ndũike mũhunja o na mũtũmwo waguo na nĩ ndĩraaria ũhoru wa ma, ndiraheenania. Ndatũkire mũrutani wakũrutaga andũ-a-Ndũrĩrĩ ũhoru wa gwĩtĩkia o na ũhoru wa ma.

⁸ Ngwenda atĩ arũme mahoithagie kũndũ guothe moete moko matheru na igũrũ, matarĩ na marakara kana ngarari.

⁹ O na ningĩ ngwenda atĩ andũ-a-nja mehumbage wega na nguo itarĩ cia kwĩonania marĩ na mĩthĩire yagĩrĩire, na marĩ na ũũgĩ wa ngoro, na matikegemagie na kũrama njuĩrĩ, kana na thahabu, kana ruru, o na kana nguo iria cia goro mũno, ¹⁰ no makoragwo marĩ na ciĩko njega, iria ciagĩrĩire andũ-a-nja arĩa moimbũraga atĩ nĩ ahooi Ngai.

¹¹ Mũndũ-wa-nja aagĩrĩrwo erutage maũndũ akindĩirie na enyihĩtie biũ. ¹² Ndingĩtĩkĩria mũndũ-wa-nja arutanage kana aathage mũndũ mũrũme; no nĩaikarage akindĩirie. ¹³ Nĩgũkorwo Adamu nĩwe wombirwo mbere, Hawa agĩcookerera. ¹⁴ Ningĩ Adamu tiwe waheenirio; nĩ mũndũ-wa-nja waheenirio agĩtuika mwĩhia. ¹⁵ No rĩrĩ, andũ-a-nja nĩ makaahonoka nĩ ũndũ wa gũciara ciana, mangĩtũũra metĩkĩtie marĩ na wendani na andũ atheru, o na marĩ na ũũgĩ wa ngoro.

3

Arũgamĩrĩri na Ateithĩrĩria a Kanitha

¹ ũhoru ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka: Atĩ mũndũ o wothe angĩrĩrĩria gũtuika mũrori wa maũndũ ma kanitha, mũndũ ũcio nĩerĩrĩrie wĩra wa bata. ² Rĩu-rĩ, mũrori wa maũndũ ma kanitha no nginya akorwo atarĩ na ũcuuke, na akorwo nĩ mũthuuri wa mũtumia ũmwe. No nginya akorwo arĩ mũhooreri, na ũũĩ kwĩgĩrĩrĩria merĩrĩria ma mwĩrĩ, na mũndũ mũtĩku, na mũndũ ũnyitaga andũ ũgeni, na ũngĩhota kũrutana maũndũ. ³ No ndagakorwo arĩ mũrĩũ, kana arĩ wa ngũĩ, no akorwo arĩ mũhooreri, na mũndũ ũtarĩ wa mbaara, na ũtarĩ thuti ya mbeeca. ⁴ No nginya akorwo ahotete gwatha mũciĩ wake wega, na one atĩ ciana ciake nĩmwathĩkagĩra na gĩtĩio kĩrĩa kĩagĩrĩire. ⁵ (Mũndũ angĩkorwo ndangĩhota gwatha mũciĩ wake mwene-rĩ, angĩhota atĩa kũmenyerera kanitha wa Ngai?) ⁶ Ningĩ ndagakorwo arĩ mũndũ mwerũ wĩtĩkio-inĩ ndakae kũgĩa na mwĩtĩio, nake atũirwo ciira ta ũrĩa mũcukani aatuĩrĩrwo. ⁷ Ningĩ no nginya akorwo arĩ na ngumo njega kũrĩ andũ arĩa matarĩ a thiritũ iitũ, nĩgeetha ndagatuĩke wa gũconorithio kana agwe mũtego-inĩ wa mũcukani.

⁸ Nao ateithĩrĩria a kanitha, nĩmagĩrĩrwo makoragwo marĩ andũ a gũtĩka na ehokeku, matigatuĩke anyui a ndibei mũno, na makorwo matarĩ a gũkorokera indo na njĩra itagĩrĩire. ⁹ No nginya marũmie ũhoru-ũrĩa-wa-ma wa wĩtĩkio ũrĩa mũrikĩru marĩ na thamiri itarĩ na mwĩcuuko. ¹⁰ Nao mambe magerio; na thuutha ũcio marekwo matuĩke ateithĩrĩria a maũndũ ma kanitha maakorwo matarĩ na ũcuuke.

¹¹ O ũndũ ũmwe, nao atumia ao nĩmakorwo marĩ atumia a gũtĩka, matigakorwo marĩ andũ a gũcambania, no makorwo matarĩ arĩũ na matuĩke a kwĩhokeka maũndũ-inĩ mothe.

¹² Mũteithĩrĩria wa kanitha no nginya akorwo arĩ mũthuuri wa mũtumia ũmwe, na no nginya akorwo ahotete gwatha ciana ciake na mũciĩ wake wega. ¹³ Arĩa matungatĩte wega nĩmegĩagĩra na ngumo njega, na makomĩrĩria mũno ũhoru-inĩ wa wĩtĩkio wao ũrĩa wa gwĩtĩkia Kristũ Jesũ.

¹⁴ O na gũkorwo ndĩ na mwĩhoko atĩ nĩndĩrĩũka kũrĩ we narua-rĩ, ndĩrakwandĩkĩra maũndũ maya nĩgeetha, ¹⁵ ingĩaga gũũka narua, ũmenye ũrĩa andũ magĩrĩrwo nĩgũikaraga marĩ thĩinĩ wa nyũmba ya Ngai, na nĩyo kanitha wa Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, nagueo nĩguo gĩtugĩ na mũthingi mũrũmu wa kũnyiitĩrĩra ũhoro-ũrĩa-wa-ma. ¹⁶ Na hatarĩ nganja, ũhoro wa kwĩyamũrĩra Ngai nĩ hitho nene ma, atĩ:

We oonanirio arĩ na mwĩrĩ,
agĩtuuo mũthingu nĩ Roho,
akĩonwo nĩ araika,
na ũhoro wake ũkĩhunjo kũrĩ ndũrĩrĩ ciothe,
agĩtĩkio nĩ andũ a gũkũ thĩ,
na akĩamũkĩrwo riiri-inĩ kũrĩa igũrũ.

4

Mataaro kũrĩ Timotheo

¹ Na rĩrĩ, Roho nĩoigaga atekũhithĩrĩra atĩ matukũ ma thuutha andũ amwe nĩmagatiganĩria wĩtĩkio na marũmĩrĩre maaroho marĩa maheenaganĩa o na maũndũ marĩa marutanagwo nĩ ndaimono. ² Morutani ta macio mahunjagio nĩ andũ arĩa marĩ ũhinga, arĩa maaragia maheeni, na arĩa thamiri ciao ihaana ta icinĩtwo na ruoro. ³ Acio nĩo makaanagia andũ kũhikania na makameera megirĩrĩre kũrĩaga irio cia mĩthemba ĩmwe, iria Ngai oombire nĩguo ciamũkagĩrwo na ngaatho nĩ arĩa metĩkĩtie na arĩa moĩ ũhoro-ũrĩa-wa-ma. ⁴ Tondũ-rĩ, kĩrĩa gĩothe Ngai oombire nĩ kĩega, na gũtirĩ kĩndũ kĩagĩrĩrwo nĩkũregwo angĩkorwo kĩamũkĩrĩtwo na ngaatho, ⁵ tondũ nĩkĩrĩkĩtie gũtherio nĩ kiugo kĩa Ngai na mahooa.

⁶ Ũngĩruta ariũ na aarĩ a lthe witũ maũndũ maya-rĩ, nĩgũtuũka ndungata njega ya Kristũ Jesũ, ĩrĩa ĩreretwo na ciugo cia ũhoro-ũrĩa-wa-ma wa wĩtĩkio o na cia ũrutani mwega ũrĩa wee ũtũire ũrũmĩrĩre. ⁷ Reganaga na ng'ano cia tũhũ iria itarĩ cia gũtĩĩthia Ngai, o na ng'ano ta iria iganagwo nĩ iheti; nĩ kaba wĩmenyerie gũikara wĩyamũrĩre Ngai. ⁸ Nĩgũkorwo gwĩka maũndũ ma gwĩkĩra mwĩrĩ hinya nĩ ũrĩ bata wago, no kwĩyamũrĩra Ngai kũrĩ bata harĩ maũndũ mothe, nĩ ũndũ kũrehaga kĩirĩgĩrĩro muoyo-inĩ ũyũ tũrĩ o na muoyo-inĩ ũrĩa ũgooka.

⁹ ũhoro ũyũ nĩguo wa kwĩhokeka na nĩwagĩrĩre gwĩtĩkĩrĩka o biũ ¹⁰ (na ũhoro ũcio nĩguo ũtũmaga twĩrutaganĩre na twĩnogagie), na tũkaiga mwĩhoko witũ harĩ Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo, ũrĩa arĩ we Mũhonokia wa andũ othe, na makĩria arĩa metĩkĩtie.

¹¹ Athanaga atĩ maũndũ macio mekagwo. ¹² Ndũkanareke mũndũ o na ũrĩkũ akũire tondũ atĩ wĩ mũndũ mwĩthĩ, no tuũka kĩonereria kũrĩ andũ arĩa metĩkĩtie rĩrĩa ũkwaria, na ha ũhoro wa mũtũũrĩre, na wa wendani, o na ha wĩtĩkio, na ha ũhoro wa mĩtugo mĩtheru. ¹³ Wĩheane gũthomagĩra andũ Maandĩko marĩa matheru, na kũhunja, na kũrutana, o nginya rĩrĩa ngooka. ¹⁴ Ndũkanaage kũhũthĩra kĩheo gĩaku kĩrĩa waheirwo na ũndũ wa mohoro marĩa maarathirwo, rĩrĩa athuuri maakũigĩrĩre moko.

¹⁵ ĩkagĩra kĩyo harĩ maũndũ macio; wĩheane kũna kũrĩ mo, nĩgeetha andũ othe monage ũrĩa ũrathĩ na mbere. ¹⁶ Menyagĩrĩra wega mũtũũrĩre waku na ũrutani waku. Kiragĩrĩra thĩinĩ wa maũndũ macio, tondũ weka ũguo, nĩũkwĩhonokia wee mwene na ũhonokie o na arĩa magũthikagĩrĩra.

5

Mataaro Makonĩ Atumia a Ndigwa, na Athuuri, na Ngombo

¹ Atĩrĩrĩ, ndũkanakũũme mũndũ mũkũrũ, kaba ũmũthaithage taarĩ thoguo, nao andũ arĩa ethĩ ta marĩ ariũ a thoguo, ² Atumia arĩa akũrũ, ũmatuaga ta marĩ aa maitũguo, nao arĩa anini matuaga ta airĩtu a thoguo, na wĩkage ũguo na mĩthĩre yothe ya ũthingu.

³ Rũmbũyagia atumia arĩa a ndigwa kũna, na ũmatĩĩage. ⁴ No mũtumia wa ndigwa angĩkorwo arĩ na ciana, kana ciana cia ciana ciake-rĩ, ciana icio nĩ ciambe cĩĩrute kũrutithia wĩtĩkio wacio wĩra na ũndũ wa kũmenyagĩrĩra andũ arĩa marĩ a nyũmba ciao

kũmbe; tondũ gwĩka ũguo nĩ gũcookeria aciari a cio na aciari a aciari a cio ngaatho nĩgũkorwo ũndũ ũcio nĩũkenagia Ngai. ⁵ Mũtumia wa ndigwa ũrĩa ũbataire kũna, na ũtigĩtwo arĩ wiki-rĩ, ũcio aigaga mwĩhoko wake harĩ Ngai, na akahooyaga ũtukũ na mũthenya, akĩũria Ngai ũteithio ategũtigithĩria. ⁶ No mũtumia wa ndigwa ũrĩa ũikaraga agĩkenagia, ũcio nĩ mũkuũ o na arĩ muoyo. ⁷ Rutaga andũ maũndũ macio o namo, nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ũgũikara arĩ na ũcuuke. ⁸ Mũndũ wotho angĩaga gũteithia andũ ao, na makĩria arĩa marĩ a gwake mũciĩ-rĩ, mũndũ ũcio nĩakaanĩte wĩtikio na nĩ mũũru gũkĩra ũrĩa ũtetikĩtie.

⁹ Gũtirĩ mũtumia wa ndigwa wagĩĩre kwandĩkwo mũtaratara-inĩ wa atumia a ndigwa atakinyĩtie mĩaka mĩrongo itandatũ, na akorwo aarĩ mwĩhokeku kũrĩ mũthuri-we, ¹⁰ na akorwo nĩoikaine wega nĩ ũndũ wa gwĩkaga ciĩko njega, ta kũrera ciana, na gũtugaga ageni, na gũthambia nyarĩrĩ cia andũ arĩa aamũre, na gũteithagia andũ arĩa marĩ thiĩna-inĩ, na kwĩrutagĩra we mwene gwĩkaga maũndũ marĩa mothe mega.

¹¹ Ha ũhoro wa atumia a ndigwa arĩa ethĩ-rĩ, ndũkamekĩre mũtaratara-inĩ ta ũcio, tondũ rĩrĩa makaguucĩrĩrio nĩ merĩrĩria mao ma mwĩrĩ, nĩmagatigana na Kristũ na macooke kwenda kũhika. ¹² Nĩ ũndũ wa ũguo magatuĩka a gũtuĩrwo ciira, tondũ nĩmathũkĩtie kĩranĩro kĩa kĩa mbere. ¹³ Ningĩ, nĩmemenyagĩria ũgũũta, magatuĩka a kũũrũra kuuma nyũmba imwe nginya irĩa ingĩ. Na to ũgũũta wiki, o na nĩmatuĩkaga a kwaria ndeto cia mũhuhu na magetoonyereria maũndũ-inĩ ma andũ angĩ, makaaragia maũndũ marĩa mataagĩrĩrwo nĩ kwaria. ¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩ ngũtaara atumia a ndigwa arĩa ethĩ mahike, na magĩe ciana, na marũgamagĩrĩre mĩciĩ yao, nĩguo matikae kũhe thũ iitũ mweke wa gũcambania. ¹⁵ Ti-itherũ o na rĩu amwe ao nĩmarĩkĩtie kũgarũrũka na makarũmĩrĩa Shaitani.

¹⁶ Mũndũ-wa-nja o wotho mwĩtikia angĩkorwo arĩ na atumia a ndigwa a nyũmba yake-rĩ, nĩamateithagie arĩ we na ndagakuuithie kanitha mũrigo wao, nĩgeetha kanitha ũhote gũteithia atumia arĩa a ndigwa kũna, arĩa mabataire.

¹⁷ Athuuri a kanitha arĩa matongoragia maũndũ ma kanitha wega nĩmagĩrĩrwo nĩ kũheo gĩtĩo mũno, na makĩria arĩa marutaga wĩra wa kũhunjia na kũrutana. ¹⁸ Nĩgũkorwo Maandĩko marĩa matheru moigĩte atĩrĩ, “Ndũkanohe ndegwa kanua rĩrĩa ikũranga ngano ikĩmĩhũũra,” na ningĩ nĩmoigĩte atĩrĩ, “Mũruti wĩra nĩagĩrĩrwo nĩkũheo mũcaara wake.” ¹⁹ Ndũkanetĩkirie mũthuri wa kanitha athitangwo, tĩga hakorirwo na ũira wa andũ eerĩ kana atatũ. ²⁰ Andũ arĩa maikaraga makĩhagia-rĩ, makaanagie mbere ya andũ othe, nĩguo arĩa angĩ maikarage metigĩrĩte.

²¹ Ndakwĩra atĩrĩ na ma ndĩ mbere ya Ngai, na Kristũ Jesũ o na araika arĩa athuure, ũmenyagĩrĩre morutani maya ũtegũthutũkania, na ndũkaneeke ũndũ o na ũmwe na kĩmenyano.

²² Ndũkahiũhage kũigĩrĩra mũndũ moko, na ndũkanagwatanĩre na mehia ma andũ arĩa angĩ. Ikaraga ũrĩ mũthingu.

²³ Tĩga kũnyuuaga o maaĩ matheri, nyuuaga ndibei nini tondũ wa nda yaku, na nĩ ũndũ wa ũrĩa ũrũaraga kaingĩ.

²⁴ Mehia ma andũ amwe nĩmeyonanĩtie, makamatongoragia ciira-inĩ no mehia ma andũ angĩ mamomaga thuutha. ²⁵ O ũndũ ũmwe, noguo ciĩko njega ciĩyonanagia, nacio irĩa itarĩ njega itingĩhithĩka.

6

¹ Nĩ kwagĩrĩre andũ arĩa ngombo, o acio maikaraga ta mekĩrĩtwo icooki rĩa ũkombo ngingo matuage atĩ aathani ao nĩ a kũheagwo gĩtĩo gĩothe, nĩgeetha rĩitwa rĩa Ngai na ũrutani witũ itikanacambio. ² Arĩa marĩ na aathani metikĩtie matikamaime gĩtĩo nĩ ũndũ wa gũkorwo atĩ nĩ ariũ na aarĩ a Ithe wao. Handũ ha ũguo, nĩmamatumagatagĩre wega makĩria, tondũ arĩa maragunĩka nĩ ũndũ wa ũtungata wao nĩ andũ metikĩtie, na nĩ andũ mendetwo. Rutanaga maũndũ macio na ũmaringagĩrĩre andũ.

Kwenda Mbeeca

³ Mündũ o na ũrĩkũ angĩrutana ũrutani wa maheeni na akorwo ndetĩkanĩtie na ũrutani ũrĩa mweka wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ na ũrutani ũrĩa wa kwĩyamũrĩra Ngai-rĩ, ⁴ mündũ ũcio nĩ mwĩtĩĩ na ndarĩ ũndũ oĩ. Ũcio endete o ngarari itarĩ kiguni na njũgitano ikonĩ ciugo irĩa irehaga ũiru, na ngũĩ, na mĩario mĩũru, na gwĩkũũa maũndũ mooru, ⁵ na kũgiana gũtathiraga gatagatĩ ka andũ arĩa marĩ meciiria mooru, arĩa mathirĩirwo nĩ ũhoro-ũrĩa-wa-ma, na arĩa meciiragia atĩ ũhoro wa kwĩyamũrĩra Ngai nĩ njĩra ya gũtũma mündũ atonge.

⁶ No rĩrĩ, kwĩyamũrĩra Ngai na kũiganwo nĩ kĩrĩa ũrĩ na kĩa, ũcio nĩ ũtonga mũnene. ⁷ Nĩgũkorwo gũtirĩ kĩndũ twarehire gũkũ thĩ, na gũtirĩ kĩndũ tũngĩhota kũruta kuo. ⁸ No tũngĩgĩa na irio, na tũgĩe na nguo-rĩ, no tũiganwo nĩcio. ⁹ Andũ arĩa mendaga gũtonga-rĩ, nĩmagũũaga magerio-inĩ o na mũtego-inĩ wa merirĩria maingĩ ma ũrimũ ma kũmathũkia, marĩa mamagũũthagia mwanangĩko-inĩ, makamaniina. ¹⁰ Tondũ kwenda mbeeca nĩkĩo kĩhumo kĩa mĩthemba yotha ya ũũru. Andũ amwe nĩ ũndũ wa kwenda mbeeca mũno-rĩ, nĩmatigĩte wĩtikio, na magetheeca ngoro na kĩa kĩaingĩ.

Paũlũ Gũtaara Timotheo

¹¹ No wee mündũ wa Ngai-rĩ, ũrĩra maũndũ macio mothe, na ũthingatage ũthingu, na kwĩyamũrĩra Ngai, na wĩtikio, na wendani, na gũkirĩrĩria, na ũhooreri. ¹² Rũaga mbaara irĩa njega ya wĩtikio. Rũmia ũhoro wa muoyo wa tene na tene o ũrĩa wetĩirwo rĩria woimbũire wega wĩtikio waku mbere ya aira aingĩ. ¹³ Ningĩ ndĩ mbere ya Ngai, ũrĩa ũheaga indo ciothe muoyo, na mbere ya Kristũ Jesũ, ũrĩa warutire ũira mweka rĩria aarutaga ũira mbere ya Pontio Pilato, nĩ ngũgwatha atĩ ¹⁴ ũrũmagie rĩathani rĩu wathĩtwo narĩo ũtarĩ na kĩmeni kana ũcuuke nginya hĩndĩ irĩa Mwathani witũ Jesũ Kristũ akoonanio, ¹⁵ ũrĩa Ngai akoonania ihinda rĩake rĩakinya. Ngai ũcio-rĩ, nĩwe mwene hinya ũrĩa wa kũgoocagwo, na nowe Mũthamaki wa athamaki, na Mwathani wa aathani. ¹⁶ Ningĩ nowe wiki ũtũũraga muoyo ũrĩa ũtathiraga, na agatũũra ũtheri-inĩ ũrĩa gũtarĩ mündũ ũngĩhota kũũkuhĩrĩria. Gũtirĩ mündũ ũrĩ wamuona kana ũngĩhota kũmuona. Nake arotĩagwo, na arogĩa na wathani ũrĩa ũtathiraga nginya tene. Amen.

¹⁷ Athaga andũ arĩa itonga gũkũ thĩ ino tũrĩ matigage kwĩgaatha kana kũiga mwĩhoko wao harĩ thĩnĩ wa ũtonga ũcio ũtamenyagĩrwo, no maigage mwĩhoko wao harĩ Ngai ũrĩa ũtũheaga indo ciothe na ũtaana, nĩguo itũkenagie. ¹⁸ Maathe mekage wega, na maingĩhĩrwo nĩ gwĩkaga ciiko njega, na matũike andũ a gũtugana na kũgayagĩra andũ indo ciao na ũtaana. ¹⁹ Meka ũguo nĩmarĩĩgagĩra kĩgĩna kĩa ene kĩrĩ mũthingi mũrũmu nĩ ũndũ wa mahinda marĩa magooka, na nĩgeetha mahote kwĩgwatĩra muoyo, na nĩguo muoyo ũrĩa wa ma kũna.

²⁰ Atĩrĩrĩ, Timotheo, gitagĩra kĩrĩa wĩhokeirwo. Wĩthemage inegene rĩa arĩa matetigĩrĩte Ngai, na ngarari cia mathugunda ma maheeni marĩa matuagwo atĩ nĩmo ũmenyo na ti ũmenyo kũrĩ. ²¹ Andũ amwe metĩkitie atĩ marĩ na ũmenyo ũcio nĩmatũgũũgĩte na makoima wĩtikio-inĩ.

Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ.

MARŪA MA KEERĪ MA PAŪLŪ KŪRĪ TIMOTHEO

¹ Nĩ nĩ Paŭlū, mūtūmwo wa Kristū Jesū nĩ ūndū wa kwenda kwa Ngai. Ndatūmirwo nĩ Ngai kuringana na kīranīro kĩa muoyo ūrĩa ūrĩ thīnĩ wa Kristū Jesū,

² Ndakwandīkīra wee Timotheo, o we mūrū wakwa nyendete mūno:

Wega, na tha, na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe witū, na Kristū Jesū Mwathani witū, irogĩa nawe.

Kūūmīrīrio Gūtuika Mwīhokeku

³ Nĩnjookagīria Ngai ngaatho, ūrĩa nĩ ndungatagīra ndĩ na thamiri itarĩ na ūcuuke, o ta ūrĩa maithe makwa ma tene meekaga, o ngīkūrīrikanaga hīndĩ ciothe ūtukū na mūthenya, mahooya-inĩ makwa itegūtīgithīria. ⁴ Nĩndīiragīria mūno gūkuona, ndaririkana maithori maku, nĩgeetha njiyūrwo nĩ gīkeno. ⁵ Nĩndīrikanītio ūhoru wa wītīkio waku ūrĩa ūtarĩ ūhinga, o ta ūrĩa watūire na cūguo Loisi, na nyūkwa Eunike, na rīu nĩnjītīkītīe atĩ wītīkio ūcio ūrĩ o thīnĩ waku. ⁶ Nĩ ūndū wa gītūmi gīkī nĩngūkūrīrikania atĩ ūhuhagīrīrie kīheo kīrĩa ūheetwo nĩ Ngai, kīrĩa wagīire nakīo rīrĩa ndakūīgīrīire moko. ⁷ Nīgūkorwo Ngai ndaatūheire roho wa gūtīkagīra guoya, no aatūheire roho wa gūtīkīra hinya, na wa wendani, na wa ūūgī wa kwīnyīita maūndū-inĩ mothe.

⁸ Nĩ ūndū ūcio ndūkanakonoke ūkiumbūra ūira wa Mwathani witū, kana ūconoke nĩ ūndū wakwa nĩ njohetwo nĩ ūndū wake. No nyiitanīra na nĩ kūnyariirwo nĩ ūndū wa ūhoru-ūrĩa-Mwega, nĩ ūndū nĩūrīheagwo hinya nĩ Ngai. ⁹ Ngai nĩwe watūhonokirie na agītītīra mūtūūrīre mūtheru, ti tondū wa ūndū twīkīte, no nĩ ūndū wa ūrĩa aatanyīte gwīka na nĩ ūndū wa wega wake. Twaheirwo wega ūyū thīnĩ wa Kristū Jesū mbere ya kīambīrīria gĩa thī, ¹⁰ no wega ūcio rīu nĩūguūranīrīrio nĩ ūndū wa kuonekana kwa Mūhonokia witū, Kristū Jesū, ūrĩa waniinire gīkuū, na akīrehe muoyo o na ūhoru wa kwaga kūbutha akīūiga ūtheri-inĩ nĩ ūndū wa ūhoru-ūrĩa-Mwega. ¹¹ Na nĩ ūndū wa ūhoru-ūcio-Mwega-rī, nĩndamūrīrwo ndūike mūhunja, na mūtūmwo, na mūrutani waguo. ¹² ūhoru ūcio nīguo ūtūmīte nyamarīke ūguo. No ndiconokaga, tondū ūrĩa nĩ njītīkītīe nĩndīmūū, na ndĩ na ma atĩ arĩ na ūhoti wa kūgītīra kīrĩa ndīmwīhokeire o nginya rīrĩa mūthenya ūcio ūgaakinya.

¹³ Rūmia ūhoru ūrĩa waiguire kuuma kūrī nĩ, ūrī kīonereria kĩa ūrutani mwega, ūrī na wītīkio na wendani thīnĩ wa Kristū Jesū. ¹⁴ Menyerera ūndū ūrĩa mwega ūrĩa wehokeirwo, na ūūmenyerere ūteithītio nĩ Roho Mūtheru ūrĩa ūikaraga thīnĩ witū.

¹⁵ Wee nīū atĩ andū othe thīnĩ wa būrūri wa Asia nīmandiganīrie, o hamwe na Fugelo, na Herimogene.

¹⁶ Mwathani aroigūira andū a nyūmba ya Onesiforo tha tondū aananyamarūra kaingĩ na ndaconokire nĩ ūndū wakwa kuohwo na mīnyororo. ¹⁷ Nowe, hīndĩ īrĩa ookire Roma, nīanjaririe na kīyo o nginya akīnyona. ¹⁸ Mwathani aroītīkīra atĩ akaaigūirwo tha nĩ Mwathani mūthenya ūcio wakinya! Wee nīū wega mūno ūrĩa aandeithirie na njīra nyingĩ rīrĩa ndaarĩ Efeso.

2

¹ Nĩ ūndū wa ūguo, wee mūrū wakwa-rī, gĩa na hinya thīnĩ wa wega wa Ngai ūrĩa ūrī thīnĩ wa Kristū Jesū. ² Namo maūndū marĩa waiguire ngīaria mbere ya aira aingī-rī, mehokere andū ehokeku arĩa ūū atĩ no mahote kūruta andū angī. ³ ūmīrīria gūthīnīka hamwe na ithuĩ ta ūrī mūthigari mwega wa Kristū Jesū. ⁴ Gūtīrī mūndū ūrutaga wīra wa mūthigari ūngīohania na maūndū matarĩ ma ūūthigari: we endaga o gūkenia mūnene wake ūrĩa ūmwathaga. ⁵ ūguo no taguo, mūndū ūrĩa ūhanyūkaga mathako-inĩ ma mahenya ndangīheo thūmbī ya ūhootani atathaakīte kuringana na ūrĩa gwathanītuo.

⁶ Ningĩ-rĩ, mūrĩmi ūrĩa wĩnogagia akĩrĩma mũgũnda nĩ we wagĩrĩrwo gũtuĩka wa mbere kwamũkĩra maciaro maguo. ⁷ Cũranagia maũndũ marĩa ndĩroiga, nĩgũkorwo Mwathani nĩarĩkũũhĩgagia maũndũ-inĩ macio mothe.

⁸ Atĩrĩrĩ, ririkanaga Jesũ Kristũ, ūrĩa wariũkirio akiuma kũrĩ arĩa akuũ, na aarĩ wa rũciaro rwa Daudi, kũringana na Ūhoru-ūrĩa-Mwega, ūrĩa nĩ hunjagia. ⁹ Ūhoru ūcio nĩguo nĩ nyariiragĩrwo o nginya ngohwo na mĩnyororo ta ndĩ mũgeri ngero. No kiugo kĩa Ngai ti kĩahe. ¹⁰ Nĩ ūndũ ūcio, nĩ nĩnyũmagĩrĩria maũndũ mothe nĩ ūndũ wa arĩa aamũre, nĩgeetha o nao megĩĩre na ūhonokio ūrĩa ūrĩ thĩnĩ wa Kristũ Jesũ, na magĩe na riiri wa tene na tene.

¹¹ Ūhoru ūyũ nĩ wa kwĩhokeka, atĩrĩ:
Angĩkorwo nĩtwakuire hamwe nake-rĩ,
o na gũtũũra nĩtũgaatũũra muoyo hamwe nake;
¹² na tũngĩkirĩrĩria-rĩ,
o na gũthamaka nĩtũgaathamaka hamwe nake.
No tũngĩmũkaana-rĩ,
o nake nĩagatũkaana;
¹³ na tũngĩaga kwĩhokeka,
we egũtũũra arĩ o mwĩhokeku,
nĩgũkorwo we ndangĩhota gwĩkaana.

Mūruti Wĩra Mwĩtikĩrĩku harĩ Ngai

¹⁴ Ririkanagia andũ maũndũ macio. Makaanagie ūrĩ mbere ya Ngai nĩguo matige gũkararanĩria ndeto itarĩ kĩahe; ndeto icio itirĩ kĩguni, no gũthũkia ithũkagia arĩa maciiguaga. ¹⁵ Geria mũno wĩonanagie harĩ Ngai wĩ mwĩtikĩrĩku, na wĩ mūruti-wĩra ūtarĩ ūndũ ūngĩmũconora, na ūrutanage ūhoru ūrĩa wa ma ūrũngĩrĩrie. ¹⁶ Ehagĩrĩra mĩario ĩtarĩ ya gwĩtigĩra Ngai, tondũ arĩa mekenagia na ndeto icio makĩragĩrĩria kwaga gwĩtigĩra Ngai. ¹⁷ Ūrutani wao ūtheaga ta kĩronda kĩa ndĩra. Amwe ao nĩ Humenayo, na Fileto, ¹⁸ arĩa maturuurĩte na magatiga ūhoru wa ma. Moigaga atĩ ūhoru wa kũriũka nĩũrikĩtie kũhĩtũka, na nĩ mathũkĩtie wĩtikio wa andũ amwe. ¹⁹ No rĩrĩ, mũthingi ūrĩa mūrũmu wa Ngai nĩwĩhaandĩte wega naguo wĩkĩrĩtwo rũũri na ciugo ici: “Mwathani nĩoĩ andũ arĩa marĩ ake,” na ningĩ atĩrĩ, “Ūrĩa wotho uumbũraga rĩtwa rĩa Mwathani no nginya agarũrũke atigane na waganu.”

²⁰ Thĩnĩ wa nyũmba yotho nene-rĩ, to indo cia thahabu na betha ikoragwo kuo ciiki, no nĩ kũrĩ indo cia mĩtĩ na cia rĩũmba; imwe nĩ cia wĩra ūrĩa mũtĩie, na imwe nĩ cia wĩra ūrĩa ūtangĩtĩka. ²¹ Mũndũ angĩtheria kuuma kũrĩ maũndũ macio matangĩtĩka, no atuĩke ta kĩndũ gĩa kũruta wĩra wa gĩtĩio, kĩndũ gĩtherie, kĩrĩa kĩagĩrĩire Mwathi wa nyũmba ĩyo na kĩaarĩirio gĩa kũrutaga wĩra o wotho mwega. ²² Na rĩrĩ, ūragĩra merĩrĩria mooru ma wĩthĩ, na ūthingatage ūthingu, na wĩtikio, na wendani, na thayũ, mūrĩ hamwe na arĩa makayagĩra Mwathani marĩ na ngoro theru. ²³ Reganaga na ngarari cia ūrimũ na cia ūkĩgu, tondũ nĩũĩ irehage ngũĩ. ²⁴ Nayo ndungata ya Ngai ndĩagĩrĩrwo nĩ gũtuĩka ya ngũĩ; handũ ha ūguo, yagĩrĩrwo nĩgũtuĩka ya gũtuga mũndũ o wotho, na ĩrĩ mũndũ wĩ na ūhoti wa kũrutana, na ĩrĩ mũndũ mũkirĩrĩria. ²⁵ Ningĩ arutaga arĩa mamũkararagia ahooreire, arĩ na mwĩhoko atĩ Ngai no atũme merire, nĩguo mamenye ūhoru wa ma, ²⁶ na atĩ matuĩke a gwĩcookera, na meteithũkie mũtego-inĩ wa mũcukani ūrĩa ūmanyiitĩte mĩgwate nĩguo mekage ūrĩa ekwenda.

3

Kwaga Gwĩtigĩra Ngai Matukũ ma Kũrigĩrĩria

¹ No rĩrĩ, menya atĩ matukũ ma kũrigĩrĩria nĩgũkagĩa na mahinda ma ūgwati. ² Andũ magaatũka eyendi, na endi mbeeca, na egani, na egaathi, na arumani, na andũ mataiguaga aciari ao, na matarĩ ngaatho, na matarĩ atheru. ³ Ningĩ makorwo matarĩ na wendani, na matarekanagĩra, na a gũcambania, na matangĩhota kwĩgirĩrĩria merĩrĩria

ma mwĩrĩ, na matarĩ tha, na matendaga maũndũ mega, ⁴ na andũ mendaga gũkunyaĩria andũ arĩa angĩ, na arũgĩrĩri, na eĩkĩrĩri, na endi gwĩkenia gũkĩra ũrĩa mendete Ngai. ⁵ Andũ acio metuaga ta meyamũrĩire Ngai no nĩmakaaanaga hinya wake. Wĩthemage andũ ta acio.

⁶ Acio nĩo arĩa matoonyagĩrĩra nyũmba ciene na makaguucagĩrĩria andũ-a-nja arĩa ahũthũ ngoro, arĩa maiyũrĩtwo nĩ mehia, na arĩa matwaragĩrĩrio nĩ merĩrĩria mooru ma mĩthemba yothe. ⁷ Andũ-a-nja acio nĩmerutaga ũndũ mwerũ hĩndĩ ciothe, no matĩrĩ hĩndĩ mamenyaga ũhoru ũrĩa wa ma. ⁸ O ta ũrĩa Janne na Jambare maakararirie Musa-rĩ, no taguo andũ acio mehotoraga makararie ũhoru ũrĩa wa ma. Meciiria mao nĩ mooru, nao ha ũhoru ũkonĩ wĩtikio nĩakũregwo biũ. ⁹ No rĩrĩ, matingĩthĩ haraaya, tondũ ũrimũ wao nĩũkamenyeka nĩ andũ othe, o ta ũrĩa ũhoru wa andũ acio wamenyekire.

Paũlũ Gũtaara Timotheo

¹⁰ No wee-rĩ, nĩũ ũhoru wotho wa ũrutani wakwa, na mĩtũũrĩre wakwa, na matanya makwa, na wĩtikio wakwa, na ũkirĩrĩria wakwa, na wendani wakwa, na kũũmĩrĩria gwakwa, ¹¹ na kũnyariirwo gwakwa, na mathĩina makwa, o na mĩthemba ya maũndũ marĩa maangorire kũu Antiokia, na Ikonía, o na Lusitera, mĩnyamaro ĩrĩa nĩ ndomĩrĩire. No Mwathani nĩahonokirie kuuma kũrĩ mathĩina macio mothe. ¹² Ti-itherũ, mũndũ o wotho ũrĩa ũkwenda gũtũũra mĩtũũrĩre wa gũkenia Ngai arĩ thĩinĩ wa Kristũ Jesũ nĩarĩnyariiragwo, ¹³ No andũ arĩa aaganu na arĩa aheenania nĩmarĩkĩragĩrĩria kwagana, makaheenania na makaheenagio. ¹⁴ No wee-rĩ, tũũra wĩkaga maũndũ marĩa wĩrutĩte na ũkamatĩkia wega atĩ nĩ ma ma, tondũ nĩũ arĩa maakũrutire, ¹⁵ na ũrĩa wamenyire Maandĩko marĩa matheru kuuma rĩrĩa warĩ kaana,* marĩa mangĩhota gũkũũhĩgia nĩguo ũkaahonokio nĩ ũndũ wa gwĩtikia thĩinĩ wa Kristũ Jesũ. ¹⁶ ũhoru wotho ũrĩa wandĩkĩtwo Maandĩko-inĩ wekĩrĩtwo thĩinĩ wa mũwandĩki nĩ Ngai, na nĩwagĩrĩre harĩ ũhoru wa kũrutana, na wa gũkaanania, na wa kũrũnga mahĩtia, o na wa kũrutana mĩĩkarĩre ya ũthingu, ¹⁷ nĩgeetha mũndũ wa Ngai akoragwo arĩ mũkinyanĩru, na athagathagĩtwo biũ kũruta wĩra o wotho mwega.

4

¹ Atĩrĩrĩ, nĩ ndĩ mbere ya Ngai na ya Kristũ Jesũ, ũrĩa ũgaatuĩra ciira andũ arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte, na nĩ ũndũ wa gũũka gwake na ũthamaki wake-rĩ, ngũgũtaara atĩrĩ: ² Hunjagia ũhoru wa Ngai; ikaraga wĩhaarĩrie hĩndĩ ĩrĩa yagĩrĩire na ĩrĩa ĩtagĩrĩire; ningĩ rũithagĩria andũ mahĩtia mao, na ũmakaaanagie, na ũmomagĩrĩrie, wĩ na ũkirĩrĩria mũnene na ũrutani mũbarĩrĩre. ³ Nĩgũkorwo ihinda nĩrĩgooka rĩrĩa andũ makaaregana na ũrutani ũrĩa wagĩrĩire. No nĩguo mahingie merĩrĩria mao-rĩ, nĩmakeyũnganĩria arutani aingĩ nĩguo mameerage maũndũ marĩa matũ mao mekwenda kũigua. ⁴ Nĩmakahũgũra matũ mao matige kũigua ũhoru wa ma, na magarũrũkĩre ng'ano cia tũhũ. ⁵ No wee-rĩ, ikaraga wĩguĩte maũndũ-inĩ mothe, na ũmĩrĩrie kũnyariirwo, ningĩ rutaga wĩra wa kũhunja ũhoru wa Ngai, na ũhingagie mawĩra mothe ma ũtungata waku.

⁶ Nĩgũkorwo nĩnyambĩrĩrie gũitwo thĩ ta iruta rĩa kũnyuuo, narĩo ihinda rĩakwa rĩa kuuma gũkũ nĩrĩkinyu. ⁷ Nĩndũite mbaara ĩrĩa njega, narĩo ihenya rĩakwa rĩgakinya mũthia, o na nĩndũũrĩte menyereire wĩtikio wakwa. ⁸ Rĩu nĩnjigĩrĩtwo thũmbĩ ĩrĩa ya ũthingu, ĩrĩa Mwathani, ũrĩa ũtuaga ciira na kĩhotoo, akaahe mũthenya ũcio, na to nĩ nyiki akaahe, no ningĩ nĩ andũ othe arĩa makoretwo merĩrĩrie kũguũranĩrio gwake.

Maũndũ ma Paũlũ Mwene

⁹ Geria mũno o ũrĩa wahota ũũke kũrĩ nĩ na ihenya, ¹⁰ nĩgũkorwo Dema, tondũ wa kwenda maũndũ ma thĩ ĩno, nĩandiganĩrie na agathĩ Thesalonike. Nake Keresike nĩathĩte Galatia, na Tito agathĩ Dalamatia. ¹¹ Luka nowe tũrĩ nake gũkũ. Oya Mariko mũũke nake, tondũ nĩ ũteithio harĩ nĩ ũtungata-inĩ wakwa. ¹² Nĩndatũmire Tukiko kũu

* 3:15 Mwana wa kahĩ wa Mũyahudi aambagĩrĩria kwĩruta maandĩko ma Kĩrĩkanĩro kĩrĩa Gĩkũrũ arĩ wa mĩaka ĩtano.

Efeso. ¹³ Ūgĩũka-rĩ, ndehera kabuti karĩa ndatigire gwa Karipo kũrĩa Teroa, na ũndehere mabuku makwa ma gĩkũnjo, na makĩria njũa iria cia kwandĩkwo.

¹⁴ Alekisandero ũrĩa mūturi wa indo cia rũthuku nĩanjĩkire ũũru mũno. Mwathani nĩwe ũkaamũrĩha kũringana na ciĩko ciake. ¹⁵ O nawe mwĩmenyerere, tondũ nĩakararirie ndũmĩrĩri iitũ na hinya.

¹⁶ Hĩndĩ ĩrĩa ndaciirithirio rĩa mbere-rĩ, gũtirĩ mũndũ wokire kũndeithia, andũ othe nĩmandiganĩirie. Maroaga gũtuĩrwo ũũru. ¹⁷ No Mwathani nĩarũgamire na nĩĩ na akĩnjĩkĩra hinya, nĩgeetha ndũmĩrĩri ĩhunjio biũ nĩ ũndũ wakwa na andũ-a-Ndũrĩrĩ othe mamĩigwe. Na nĩĩ ngĩhonokio kuuma kanua ka mũrũũthi. ¹⁸ Mwathani nĩakahonokia ũũru-inĩ o wothe, na andware ũthamaki-inĩ wake wa igũrũ, nake arogoocagwo tene na tene. Amen.

Ngeithi cia Mũthia

¹⁹ Geithia Pirisila na Akula, na andũ a nyũmba ya Onesiforo. ²⁰ Erasito aatigirwo Korinitho, na nĩĩ ngĩtiga Terefimo kũu Mileto arĩ mũrũaru. ²¹ Geria ũkinye gũkũ mbere ya ihinda rĩa heho. Nĩwageithio nĩ Eubulu, o na Pudene, na Lino, na Kilaudia, na ariũ na aarĩ a Ithe witũ othe.

²² Mwathani aroikaria roho waku. Wega wa Ngai ũroikara hamwe nawe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ TITO

¹ Nĩ nĩ Paŭlū, ndungata ya Ngai na mūtūmwo wa Jesū Kristū. Ndūmītwo nĩguo andū arĩa athuure nĩ Ngai mongererwo wītikio na ūmenyo wa kūmenya ūhorō-ūrĩa-wa-ma ūrĩa ūtwaranĩte na ūhorō wa kwĩyamūrĩa Ngai, ² na nĩguo wītikio na ūmenyo iria irĩ na kīrĩgĩrĩro kĩa muoyo wa tene na tene, iria Ngai ūrĩa ūtaheenanaagia eeranĩire o kuuma kīambĩrĩria. ³ Narĩo ihinda rĩake rĩrĩa rĩagĩrĩire rĩakinya, nĩaguũranĩirie kiugo gĩake kĩrĩa ndehokeirwo ndĩkĩhunjagie kũringana na ūrĩa njathĩtwo nĩ Ngai Mũhonokia witū,

⁴ Ndĩrakwandĩkĩra marũa maya wee Tito, o wee mūrĩũ wakwa kũna thĩinĩ wa wītikio ūrĩa tũgwatanĩire nawe:

Wega na thayũ kuuma kũrĩ Ngai Ithe na kũrĩ Kristū Jesū Mũhonokia witū, irogĩa nawe.

Wĩra wa Tito arĩ Kirete

⁵ Atĩrĩrĩ Tito, gītūmi kĩrĩa gĩatūmire ngūtige kũu Kirete nĩ atĩ ūthondeke maũndũ marĩa mataarĩkĩte na ūthuure athuuri thĩinĩ wa o itũũra, o ta ūrĩa ndakwĩrire. ⁶ Mũthuuri wa kanitha aagĩrĩrwo akorwo atarĩ na ūcuuke, na akorwo arĩ mũthuuri wa mūtumia o ūmwe tu, na arĩ mũndũ ūrĩ na ciana ciĩtikĩtie na itarĩ kaũndũ ingĩcuukĩrwo nĩ ūndũ wa ūmaramari kana kwaga gwathĩka. ⁷ Kuona atĩ mūrori wa maũndũ ma kanitha nĩmwĩhokere wĩra wa Ngai, no nginya akorwo atarĩ na ūcuuke, na ndagakorwo arĩ mũndũ wa kwĩgũmĩra, kana wa kũhiũha kũrakara, kana arĩ mũnyui wa njoohi, kana wa kũhũthĩra hinya o na mbaara, kana mũndũ wa gũkorokera indo na njĩra irĩa itagĩrĩire. ⁸ Nĩ kaba akorwo arĩ mũndũ ūũĩ gūtugana, na wendete maũndũ marĩa mega, na ūhotete kwĩgĩrĩrĩa merirĩria ma mwĩrĩ, na arĩ mūrũngĩrĩru ngoro, na arĩ mũthingu, o na mũndũ ūmenyagĩrĩa mītugo yake. ⁹ Ningĩ no nginya arũmagie ūhorō ūrĩa wa kwĩhokeka, o ta ūrĩa ūrutaniĩtwo, nĩguo ahotage kũũmĩrĩria arĩa angĩ na ūrutani ūrĩa mwagĩrĩru, na ahotage kũregana na arĩa maũkararagia.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩ kũrĩ andũ aingĩ aremi, andũ a mĩario ya tũhũ na aheenanania, na makĩria arĩa a thiritũ ya arĩa maruaga. ¹¹ Andũ acio no nginya makirio, tondũ nĩmarathũkia mĩciĩ mĩingĩ nĩkũrutana maũndũ marĩa mataagĩrĩire kũrutana, na mekaga ūguo nĩgeetha monage mbeeca iria itamagĩrĩire. ¹² O na mũnabii ūmwe wao nĩoigĩte atĩrĩ, “Andũ a Kirete matũũraga maheenanaagia hĩndĩ ciothe, na mahaana ta nyamũ njũru, na nĩ igũũta ngoroku.” ¹³ Ūira ūcio nĩ wa ma. Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, makaanagie ūgwatĩirie, nĩgeetha mehaande wega ūhorō-inĩ wa gwĩtikia, ¹⁴ na nĩguo matikarũmbũyagie ng’ano cia Ayahudi kana mawatho ma andũ arĩa mareganaga na ūhorō-ūrĩa-wa-ma. ¹⁵ Kũrĩ andũ arĩa marĩ meciiria matheru, maũndũ mothe nĩ matheru, no kũrĩ andũ arĩa marĩ na meciiria mathũku na matetĩkĩtie-rĩ, gūtĩrĩ ūndũ mũtheru. Ti-itherũ, meciiria mao na thamiri ciao nĩ thũku. ¹⁶ Kuuga nĩmoigaga atĩ nĩmooĩ Ngai, no nĩmamũkaanaga na ciĩko ciao. Nĩ andũ imaramari, na matiathĩkaga, na gūtĩrĩ ūndũ o na ūmwe mwega mangĩka.

2

Maũndũ Marĩa Mabataire Kũrutwo Ikundi Itiganĩte

¹ No wee-rĩ, no nginya ūrutana maũndũ marĩa maringaine na ūrutani ūrĩa mwagĩrĩru. ² Rutaga athuuri arĩa akũrũ maikarage matarĩ arĩũ, na marĩ a gūtĩka, na a kwĩgĩrĩrĩa merirĩria ma mwĩrĩ, na marĩ arũmu ūhorō-inĩ wa gwĩtikia, na makoragwo marĩ na wendani o na ūkirĩrĩria.

³ O nao atumia arĩa akũrũ marutage gũikaraga na mĩkarĩre ya ūtheru, na matigatuĩke a gũcambania o na kana mamenyere kũnyuuga ndibei nyingĩ matuĩke ta ngombo ciayo, no nĩ matuĩke a kũrutana maũndũ marĩa mega, ⁴ nĩgeetha mahote kũruta atumia arĩa ethĩ kwenda athuuri ao na ciana ciao, ⁵ na matuĩke a kwĩgĩrĩrĩa merirĩria ma mwĩrĩ,

na atheru, na mehang'agie na wīra o wa kwao mūciī, na matuīke atugi, na maathīkagīre athuuri ao, nīgeetha gūtikanagīe mündū ūngīcambia kiugo kīa Ngai.

⁶ O ta ūguo-rī, ūmagīrīria aanake, na ūmataarage matuīke a kwīgīrīrīria merirīria ma mwīrī. ⁷ Maündū-inī mothe, tuīka kīonereria gīa gwīkaga wega maündū-inī mothe. Rīrīa ūkūrutana onanagia ūrūngīrīru, na ūtarī na itherū, ⁸ o na waragie ciugo iria ciagīrīre, itangīrutika mahītia, nīgeetha arīa matūkararagia maconorithio tondū wa kwaga ūndū mūūru mangīaria igūrū riitū.

⁹ Taaraga ngombo atī ciathīkagīre aathani a cio maündū-inī mothe, na igeragie kūmakenia, no itigacookanagīrie nao, ¹⁰ na itikamaiyage indo ciao, no cionanagie atī no ciīhokwo kūna, nīguo itūmage ūrutani wa ūhoru wa Ngai Mūhonokia witū wendekage maündū-inī mothe.

¹¹ Nī ūndū wega wa Ngai ūrīa ūrehaga ūhonokio nīūguūranīrio kūrī andū othe. ¹² Wega ūcio wa Ngai nīguo ūtūrutaga kūregana na maündū marīa matarī ma kwīyamūrīra Ngai, na merirīria mooru ma gūkū thī, na gūtūūra twīgīrīrīrie merirīria ma mwīrī, na gūtūūra na mītūūrīre ya ūngai na mīrūngīrīru na ya kwīyamūrīra Ngai mahinda-inī maya tūrī, ¹³ o tūgīetagīrīra kīrīgīrīro kīrīa kīrī na kīrathimo, hīndī ūrīa gūkaaguūranīrio riiri wa Jesū Kristū, ūrīa arī Ngai witū mūnene na Mūhonokia. ¹⁴ Nake nīwe werutire nī ūndū witū, nīguo atūkūūre waganu-inī wothe, na atherie andū matuīke ake kīūmbe, arīa marī na kīyo gīa gwīkaga maündū mega.

¹⁵ Rīu-rī, maündū macio nīmo wagīrīrwo nīkūrutanaga. Ūmanagīrīria na ūkaananagie wī na wathani wothe. Ndūkanareke mündū o na ūrīkū akūire.

3

Gwīka ūrīa Kwagīrīre

¹ Ririkanagia andū acio atī maathīkagīre anene na arīa maathanaga, na matuīke aathīki, na makoragwo mehaarīrie kūruta wīra wothe mwega, ² ningī matikae gūcambia mündū o na ūrīkū, no makorwo marī a thayū na acaayanīri, na monanagie mītugo ya ūhooreri harī andū othe.

³ Nī ūndū hīndī īmwe-rī, o na ithuī twarī akīgu, na tūtiathīkaga, na tūkaheenekaga; twarī ngombo cia merirīria ma mīthemba yothe o na ikeno ciothe. Twatūūruga tūrī na rūmena na ūiru, tūgathūūruga o na tūgathūūranaga mündū na ūrīa ūngī. ⁴ No hīndī ūrīa ūtugi wa Ngai Mūhonokia witū na wendo ūrīa atwendete naguo ciaguūranīrio-rī, ⁵ nīatūhonokirie, na ti ūndū wa maündū ma ūthingu marīa tweekīte, no nī ūndū wa tha ciake. Agītūhonokia na ūndū wa gūtūtheria, agītūciara rīngī na agītwerūhia na ūndū wa Roho Mūtheru, ⁶ ūrīa aatūtīrīrie na ūtaana nī ūndū wa Jesū Kristū Mūhonokia witū, ⁷ nīgeetha twatuuu athingu nī ūndū wa wega wake, tūtūike agai a muoyo wa tene na tene kūrīgana na ūrīa tūtūire twīrīgīrīre. ⁸ Ūhoru ūcio nī wa kwīhokeka. Na ngūkīenda waragie maündū maya ūgwatīrie, nīgeetha andū arīa mehokete Ngai memenyerie kwīrutīra na kīyo gwīkaga maündū mega. Maündū maya nī magīrīru kūna, na nī marī uumithio harī mündū o wothe.

⁹ No rīrī, eheragīra ngararī cia ūrimū, na ūhoru wa gūkinyīra njiarwa, na gūkararania, na mbaara cia ūhoru wa watho, tondū maündū macio matirī uumithio, na nī ma tūhū. ¹⁰ Mündū ūrīa ūtūmaga kūgīe na nyamūkano-rī, mūkaanagie riita rīa mbere, na rīa keerī. Thuutha wa ūguo, regana nake. ¹¹ Wagīrīrwo nīkūmenya atī mündū ta ūcio nī mwaganu na nī mwīhia; nake we mwene nīetūrīre ciira.

Maündū ma Mūthia

¹² Ndaarīkia gūtūma Aritema kana Tukiko kūrīwe, geria ūrīa ūngīhota ūūke kūrī nī gūkū Nikopoli, tondū nīkuo nduīte gūikara ihinda rīa heho. ¹³ Īka ūrīa wothe ūngīhota ūteithie Zena ūrīa wakiri, na Apolo rīrīa marīkorwo marī rūgendo-inī, na wone atī marī na indo ciothe iria mabatarītio nīcio. ¹⁴ Nao andū aitū nīmemenyerie kūrutaga mawīra marīa mega, nīguo mateithagīrīrie mabataro-inī ma o mūthenya nīguo matigatūūre mūtūūrīre ūtarī na uumithio.

¹⁵ Andũ arĩa othe tũrĩ nao nĩmamũgeithia. Geithia andũ arĩa othe matwendete thĩĩnĩ wa wĩtĩkio.

Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA PAŪLŪ KŪRĪ FILEMONA

¹ Nĩ nĩ Paŭlũ, njohetwo nĩ ūndũ wa Kristũ Jesũ, na Timotheo mŭrũ wa Ithe witũ,

Tŭratũma marũa maya kŭrĩ Filemona mŭrata witũ ūrĩa twendete na mŭruti wĩra hamwe na ithuĩ, ² na kŭrĩ mwarĩ wa Ithe witũ Apufia, o na kŭrĩ Arikipo, ūrĩa ūrũagĩrĩra Ūhoru wa Ngai hamwe na ithuĩ, o na kŭrĩ kanitha ūrĩa ūcemanagia gwaku mŭciĩ.

³ Mŭrogĩa na wega na thayũ kuuma kŭrĩ Ngai Ithe witũ, na kuuma kŭrĩ Mwathani Jesũ Kristũ.

Gũcookia Ngaatho hamwe na Kũhooya

⁴ Atĩrĩrĩ, rĩrĩa ngũkŭririkana mahooya-inĩ makwa-rĩ, nĩnjookagĩria Ngai wakwa ngaatho hĩndĩ ciothe, ⁵ tondũ nĩnjiguaga ūhoru wa wĩtikio waku thĩinĩ wa Mwathani Jesũ, na ūrĩa wendete andũ arĩa othe aamũre. ⁶ Nĩhooyaga atĩ ūgĩe na kĩyo rĩrĩa ūkũgwatanĩra nao ūhoru wa wĩtikio waku, nĩgeetha magĩe na ūmenyo wa maũndũ mothe mega marĩa tŭrĩ namo thĩinĩ wa Kristũ. ⁷ Wendani waku nĩũheete gĩkeno kĩnene mũno na ūkanyũmĩrĩria, nĩ tondũ wee, mŭrũ wa Ithe witũ, nĩũcanjamũrĩte ngoro cia andũ arĩa aamũre.

Paŭlũ Gũthaihanĩrĩa Onesimo

⁸ Nĩ ūndũ wa ūguo-rĩ, o na gũtuĩka no ngwathe ndĩ thĩinĩ wa Jesũ Kristũ, atĩ wĩke ūrĩa wagĩrĩre-rĩ, ⁹ nĩ kaba ngũthaithe ūwĩke nĩ ūndũ wa wendo. Nĩ ūndũ ūcio-rĩ, nĩ Paŭlũ o na ndĩ mũthuri mŭkŭrũ, na ningĩ ndĩ muohe nĩ ūndũ wa Kristũ Jesũ-rĩ, ¹⁰ ngũgĩgũthaita nĩ ūndũ wa mŭrũ wakwa Onesimo, ūrĩa watuĩkire mŭrũ wakwa ndĩ gũkũ kĩoho-inĩ. ¹¹ Mbere iyo ndaari kĩene kŭrĩwe, no rĩu nĩatuĩkĩte mũndũ wa bata harĩwe o na harĩ nĩ.

¹² Nake nĩngũmũcookia kŭrĩwe, na ngĩmũtũma no taarĩ ngoro yakwa mwene ndĩragũtũmĩra. ¹³ Nĩngĩrendire gũikara nake, nĩgeetha andeithagie handũ-inĩ haku, rĩu njohetwo nĩ ūndũ wa Ūhoru-ũrĩa-Mwega. ¹⁴ No ndiendire gwĩka ūndũ o na ūrĩkũ wee ūtetikĩrĩte, nĩgeetha ūndũ o wotha mwega wee ūngĩka ūkorwo ūrĩ wa kwĩyendera no ti wa kŭringĩrĩrio. ¹⁵ No gũkorwo gĩtũmi gĩa akweherere kahinda kanini-rĩ, nĩgeetha agũcookerera mĩtũũranie nake nginya tene, ¹⁶ no ndagacooke arĩ o ngombo, no akorwo akĩrĩte ngombo, acooke arĩ mŭrũ wa Ithe witũ mwende mũno. Nĩ wa bata mũno harĩ nĩ, no harĩwe nĩ wa bata makĩria, arĩ ta mũndũ o na ta mŭrũ wa Ithe witũ thĩinĩ wa Mwathani.

¹⁷ Nĩ ūndũ ūcio angĩkorwo nĩũtuaga tŭrĩ rŭmwe nawe-rĩ, mwamũkĩre o ta ūrĩa ūngĩnyamũkĩra nĩ mwene. ¹⁸ Nake angĩkorwo nĩagwĩkĩte ūũru o na ūrĩkũ, kana hihi arĩ na thĩirĩ waku-rĩ, andika atĩ thĩirĩ ūcio nĩ wakwa. ¹⁹ Nĩ nĩ Paŭlũ ndĩrakwandĩkĩra na guoko gwakwa mwene. Nĩngakũrĩha thĩirĩ ūcio, o na gũtuĩka ndikwenda kũgweta atĩ o na wee mwene ūrĩ thĩirĩ wakwa. ²⁰ Atĩrĩrĩ, mŭrũ wa Ithe witũ, nĩ ingĩenda ngĩe na uumithio uumĩte kŭrĩwe thĩinĩ wa Mwathani; canjamũra ngoro yakwa thĩinĩ wa Kristũ. ²¹ Ndakwandĩkĩra marũa maya ndĩhokete atĩ ndũngĩaga kũnjathĩkĩra, na ngĩmenyaga atĩ nĩũgwĩka o na makĩria ya ūrĩa ngũrĩtie wĩke.

²² Hamwe na ūguo-rĩ, thondekera handũ ha gũikara, tondũ ndĩ na mwĩhoko atĩ nĩndĩtikĩrio njũke kŭrĩ inyuĩ nĩ ūndũ wa mahooya marĩa mũhooyagĩra.

²³ Epafara, ūrĩa tuohetwo nake nĩ ūndũ wa Kristũ Jesũ, nĩakũgeithia. ²⁴ O na Mariko, na Arisitariko, na Dema, na Luka, arĩa tŭrutithanagia wĩra nao, nĩmakũgeithia. ²⁵ Wega wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ ūrogĩa na roho waku.

MARŪA KŪRĪ AHIBIRANIA

Mūriū nī Mūnene Gūkīra Araika

¹ Matukū-inī ma tene Ngai nīarīrie maithe maitū na tūnua twa anabii maita maingī, na njīra mwanya mwanya, ² no matukū-inī maya ma kūrīgīrīria-rī, ithuī nīatwarīrie na njīra ya Mūriū, ūrīa aatuire mūgai wa indo ciothe, o we ūrīa thī yothe yombirwo na ūndū wake. ³ Mūrūwe-rī, nīwe wonanagia ūkengi wa riiri wake, na nīwe mūhianīre mūkinyanīru kūna wa ūrīa Ngai atarī, ningī nīwe ūnyitīrīre indo ciothe na kiugo gīake kīrī hinya. Nake aarīkia gūtheria andū mehia-rī, nīakarire thī guoko-inī kwa ūrīo kwa Ūnene kūu igūrū. ⁴ Nī ūndū ūcio agītuika mūnene gūkīra araika, o ta ūrīa rītwa rīrīa aagaīrwo rīrī inene gūkīra rīao.

⁵ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,
 “Wee nīwe Mūrū wakwa;
 ūmūthī nīndatuika Thoguo”?
 O na kana akīmwīra atīrī,
 “Nī nī ngūtuika lthe,
 nake atuīke Mūrū wakwa”?

⁶ Na ningī-rī, Ngai aarehe irigithathi rīake gūkū thī, oigire atīrī,
 “Araika othe a Ngai nīmamūinamīrīre, mamūhooe.”

⁷ Akīaria ūhorō wa araika oigire atīrī,
 “Atūmaga araika ake matuīke huho,
 nacio ndungata ciake agacitua nīnīmī cia mwaki.”

⁸ No ha ūhorō ūkonī Mūriū ekuuga atīrī,
 “Wee Ngai, gītī gīaku kīa ūnene nīgīgatūūra tene na tene,
 nakīo kīhoto nīkīo gīgaatuika mūthīgi wa ūthamaki waku.

⁹ Wee wendete ūthingu no ūgathūūra waganu;
 nī ūndū ūcio, Ngai, o we Ngai waku, nīakwambararītie gūkīra athiritū aku othe
 na ūndū wa gūgūtīrīria maguta ma gīkeno.”

¹⁰ Ningī akoiga atīrī,
 “Wee Mwathani, o kīambīrīria-inī, nīwaarire mīthingi ya thī,
 o narīo igūrū nī wīra wa moko maku.

¹¹ Icio nīgūthira igaathira, no wee nīgūtūūra ūgaatūūra;
 igaathira o ta nguo.

¹² Ūgaacikūnja o ta ūrīa nguo ndaaya ikūnjagwo;
 ikaagarūrūka o ta ūrīa nguo igarūrūkaga.

No wee ndūgarūrūkaga,
 na mīaka yaku ndīrī hīndī igaathira.”

¹³ Nī ūndū-rī, nī mūraika ūrīkū Ngai arī eera atīrī,
 “Ikara thī guoko-inī gwakwa kwa ūrīo,
 nginya rīrīa ngaatūma thū ciaku
 ituīke gaturwa ka makinya maku”?

¹⁴ Githī araika othe ti maroho ma gūtungata, matūmītwo matungatagīre arīa makaagaya ūhonokio?

2

Gwathwo Gūthikīrīria

¹ Nī ūndū ūcio-rī, nītwagīrīrwo kūrūmbūiya mūno ūhorō ūrīa twanaigua, nīguo tūtīkae gūtūgūgio tweherio kuuma harī guo. ² Tondū-rī, angīkorwo ūhorō ūrīa warīrio nī araika warī mūrūmu-rī, na mūndū o wothē wareganaga na ūhorō ūcio na akaūremera

nāherithagio o ūrĩa kwagĩĩre-rĩ, ³ tũngĩkĩaga atĩa kũherithio tũngĩnyarara ūhonokio mũnene ũũ? Ūhonokio ũyũ, ūrĩa waambire kũhunjio nĩ Mwathani, nĩwacookire gwĩkĩrwo hinya kũrĩ ithuĩ nĩ andũ arĩa maamũiguire. ⁴ Ningĩ Ngai agĩkĩra ūhoru ũyũ ũira atĩ nĩ wa ma na ūndũ wa kuonania marũũri na morirũ, o na kũringa ciama cia mĩthemba mĩingĩ, na akĩheana iheo cia Roho Mũtheru kũrĩ andũ kũringana na wendi wake.

Jesũ gũtuuo ta Ariũ a Nyina

⁵ Thĩ ĩrĩa tũkwaria ūhoru wayo, araika tio maaheetwo wathani wayo. ⁶ No nĩ harĩ mũndũ mũna ūheanĩte ũira handũ hamwe akoiga atĩrĩ:

“Mũndũ akĩrĩ kĩ tondũ ũikaraga ũkĩmwĩciiragia,
nake mũrũ wa mũndũ akĩrĩ kĩ atĩ nĩkĩo ũmũmenyagĩrĩra?

⁷ Watũmire atigie o hanini aiganane na araika,
na ũkĩmũhumba thũmbĩ ya riiri o na gĩtĩio,

⁸ na ũkĩiga indo ciothe rungu rwa magũrũ make aciathage.”

Nake akĩiga indo ciothe rungu rwa mũndũ-rĩ, hatĩrĩ kĩndũ o na kĩrĩkũ Ngai aatigire gĩtarĩ watho-inĩ wa mũndũ. No rĩu tũtionaga indo ciothe irĩ watho-inĩ wa mũndũ. ⁹ No tuonaga Jesũ, ūrĩa gwa kahinda kanini watũitwo mũnini gũkĩra araika, no rĩu ekĩrĩtwo thũmbĩ ya riiri na ya gĩtĩio nĩ tondũ nĩanyariĩrĩkire na agĩkua, nĩgeetha, nĩ ūndũ wa Wega wa Ngai atuĩke wa gũcama gĩkuũ handũ ha andũ othe.

¹⁰ Nĩgũkorwo nĩ kwagĩĩre atĩ Ngai, ūrĩa wombire indo ciothe na itũũraga nĩ ūndũ wake-rĩ, atũme mwambĩrĩria wa ūhonokio wao aagĩĩre kũna kũna na ūndũ wa kũnyamario nĩguo arehe ciana nyingĩ riiri-inĩ wake. ¹¹ Jesũ ūrĩa ũtũmaga andũ matuĩke atheru, o hamwe na acio matuĩtwo atheru, othe matuĩkaga andũ a nyũmba ĩmwe. Nĩ ūndũ ũcio Jesũ ndaconokaga akĩmeeta ariũ na aarĩ a Ithe. ¹² Akoiga atĩrĩ,

“Nĩngoimbũra rĩitwa rĩaku kũrĩ ariũ na aarĩ a Baba;
nĩngainaga nyĩmbo cia gũkũgooca ndĩ kũũngano-inĩ.”

¹³ Ningĩ akoiga atĩrĩ,

“Nĩ ngũiga mwĩhoko wakwa harĩ Ngai.”

O na ningĩ akoiga atĩrĩ,

“Nĩ ũyũ haha, na ciana iria Ngai aaheete.”

¹⁴ Kuona atĩ ciana icio irĩ na mwĩrĩ na thakame-rĩ, we o nake aatuĩkire o tao mwĩrĩ-inĩ, nĩgeetha na ūndũ wa gĩkuũ gĩake ahote kwananga ūrĩa ũrĩ na hinya wa gĩkuũ, nake nĩwe mũcukani, ¹⁵ na ohore arĩa matũire mohetwo ũkombo-inĩ matukũ mao mothe nĩ ūndũ wa gwĩtigĩra gĩkuũ. ¹⁶ Nĩgũkorwo ti-itherũ ti araika ateithagia, no ateithagia rũciaro rwa Iburahĩmu. ¹⁷ Na nĩ ūndũ ũcio no nginya angĩahaananirio na ariũ na aarĩ a Ithe maũndũ-inĩ mothe, nĩguo atuĩke mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene ũiyũrĩtwo nĩ tha na mwĩhokeku agĩtungatĩra Ngai, na nĩguo arute horohio nĩ ūndũ wa mehia ma kĩrĩndĩ. ¹⁸ Nĩgũkorwo we mwene nĩathĩnĩkire rĩrĩa aageragio-rĩ, nĩahotaga gũteithia andũ arĩa mageragio.

3

Jesũ nĩ Mũnene gũkĩra Musa

¹ Nĩ ūndũ ũcio, inyũ ariũ na aarĩ a Ithe witũ atheru, o inyũ mũgwatanĩre ūhoru wa gwĩtwo kũrĩa kuumĩte na igũrũ, mwĩcũranagieĩ ūhoru wa Jesũ, o we mũtũmwo na mũthĩnjĩri-Ngai ūrĩa mũnene ūrĩa tuumbũraga ūhoru wake. ² We aarĩ mwĩhokeku kũrĩ ūrĩa wamwamũrĩre, o ta ūrĩa Musa aarĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe ma nyũmba ya Ngai. ³ Jesũ nĩonekanĩte aagĩĩre kũheo gĩtĩio kĩnene gũkĩra Musa, o ta ūrĩa mwaki wa nyũmba aagĩĩrwo nĩ gũtĩio gũkĩra nyũmba yo nyene. ⁴ Nĩgũkorwo nyũmba o yothe nĩrĩ mũndũ ūrĩa wamĩakire, no Ngai nĩwe mwaki wa indo ciothe. ⁵ Nake Musa, aarĩ mwĩhokeku maũndũ-inĩ mothe ma nyũmba ya Ngai arĩ o ndungata, agakĩrutaga ũira wa maũndũ marĩa makaahewanwo thuutha-inĩ. ⁶ No Kristũ arĩ Mũriũ aarĩ mwĩhokeku na akarũgamĩrĩra nyũmba ya Ngai. Na ithuĩ tũrĩ nyũmba ĩyo yake, tũngĩkĩra tũrũmĩtie ũmĩrĩru witũ na kĩrĩgĩrĩro kĩrĩa twĩrahagĩra.

Gûkaanio kwaga Gwîtikia

⁷ Nĩ ùndũ-rĩ, o ta ùrĩa Roho Mũtheru oigaga, atĩrĩ:

“Ūmũthĩ, mũngĩigua mũgambo wake,

⁸ mûtikoomie ngoro cianyu
ta hĩndĩ ãrĩa mwanemeire,
andũ makĩngieria marĩ kũu werũ-inĩ,

⁹ kũrĩa maithe manyu maangeririe na makĩndoria,
na makĩona ciĩko ciakwa, ihinda rĩa mĩaka mĩrongo ãna.

¹⁰ Nĩkĩo ndaarakarĩire rũciaro rũu, ngĩkiuga atĩrĩ,
‘Ngoro cia andũ aya itururaga hĩndĩ ciothe,
na matirĩ maamenya njĩra ciakwa.’

¹¹ Nĩ ùndũ ùcio ngĩhĩta na mwĩhĩtwa ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,
‘Matirĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.’”

¹² Ariũ na aarĩ a lthe witũ, mwĩmenyererei hatikagĩe o na ùmwe wanyu ùrĩ na ngoro ãhagia na ãtetĩkagia, ãrĩa ãgarũrũkaga, ãgatigana na Ngai ùrĩa ùrĩ muoyo. ¹³ No ùmanagĩrĩriai mũndũ na ùrĩa ùngĩ o mũthenya, o rĩrĩa rĩothe mũthenya ùrĩtagwo Ūmũthĩ, nĩgeetha gũtikagĩe o na ùmwe wanyu ùkũũmio ngoro nĩ ùndũ wa kũheenererio nĩ mehia. ¹⁴ Tondũ ùcio, tũngĩrũmia wega mwĩhoko ùrĩa twarĩ naguo kuuma o kĩambĩrĩria nginya ithirĩro-rĩ, nĩtũgaatuĩka a kũgwatanĩra hamwe na Kristũ. ¹⁵ O ta ùrĩa kwĩrĩtwo, atĩrĩ:

“Ūmũthĩ, mũngĩigua mũgambo wake,
mûtikoomie ngoro cianyu

ta hĩndĩ ãrĩa mwanemeire.”

¹⁶ Nĩ andũ arĩkũ acio maaiguire na makĩmũkararia? Githĩ ti arĩa othe moimĩte Misiri matongoretio nĩ Musa? ¹⁷ Ningĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ aarakarĩire mĩaka ãyo mĩrongo ãna? Githĩ ti arĩa meehirie, na magĩkua, o arĩa ciimba ciao ciagũire kũu werũ-inĩ? ¹⁸ Ningĩ-rĩ, nĩ andũ arĩkũ Ngai ehĩtire na mwĩhĩtwa atĩ gũtirĩ hĩndĩ magaatoonya ùhurũko-inĩ wake, tiga o andũ acio maaregire kũmwathĩkĩra? ¹⁹ Tũgakĩona atĩrĩ, matiahotire gũtoonya kuo nĩ ùndũ wa kwaga gwîtikia kwao.

4

Thabatũ ya Kũhurũka ya Andũ a Ngai

¹ Nĩ ùndũ ùcio-rĩ, kuona atĩ kĩranĩro gĩa gũtoonya ùhurũko-inĩ wake kĩrĩ o ho-rĩ, nĩtwĩmenyererei gũtikagĩe o na ùmwe wanyu ùtagagĩkinyĩra. ² Nĩgũkorwo o na ithuĩ nĩtũhunjĩrio Ūhoro-ũyũ-Mwega o tao; no ùhoro ùrĩa maaiguire ndũigana kũmaguna, tondũ arĩa maũiguire matiawamũkĩrĩre na wĩtikio. ³ Na rĩrĩ, ithuĩ arĩa twĩtikĩtie nĩ ithuĩ tũtoonyaga kĩhurũko-inĩ kũu, o ta ùrĩa Ngai oigire atĩrĩ,

“Nĩ ùndũ ùcio ngĩhĩta na mwĩhĩtwa ndakarĩte, ngiuga atĩrĩ,
‘Matirĩ hĩndĩ magaatoonya kĩhurũko-inĩ gĩakwa.’”

O na gũtuĩka wĩra wake nĩwathirĩte kuuma o rĩrĩa thĩ yombirwo. ⁴ Nĩgũkorwo nĩ harĩ handũ hana aarĩtie ùhoro wa mũthenya wa mũgwanja, akoiga atĩrĩ: “Nake Ngai akĩhurũka mũthenya wa mũgwanja, agĩtigana na wĩra wake wothe.” ⁵ O na ningĩ hau mbere nĩoigĩte atĩrĩ, “Matirĩ hĩndĩ magaatoonya ùhurũko-inĩ wakwa.”

⁶ Nĩtũkuona atĩ nĩ kũrĩ amwe matigaire gũtoonya kĩhurũko-inĩ kũu kĩeranĩrwo, nĩgũkorwo arĩa maahunjĩrio Ūhoro-ũrĩa-Mwega mbere matiatoonyire tondũ nĩmagire gwathĩka. ⁷ Nĩ ùndũ ùcio, o rĩngĩ Ngai akĩamũra mũthenya mũna, akĩwĩta Ūmũthĩ, thuutha wa matukũ maingĩ gũthira rĩrĩa aaririe na kanua ka Daudi, ta ùrĩa oigĩte hau mbere atĩrĩ:

“Ūmũthĩ, mũngĩigua mũgambo wake,
mûtikoomie ngoro cianyu.”

⁸ Tondũ korwo Joshua nĩamaheete ùhurũko-rĩ, Ngai ndangĩacookire kwaria ùhoro wa mũthenya ùngĩ thuutha ùcio. ⁹ Tondũ ùcio nĩgũtigaire Thabatũ ya kũhurũka ya andũ

a Ngai; ¹⁰ nīgūkorwo mündū o wothē ūrīa ūtoonyaga kīhurūko-inī kīa Ngai o nake nīahurūkaga agatigana na wīra wake, o ta ūrīa Ngai aahurūkire agītigana na wīra wake. ¹¹ Nī ūndū ūcio, nītūrutanīrie na kīyo gūtoonya ūhurūko-inī ūcio, nīgeetha gūtikanagīe mündū o na ūrīkū ūkaagūa nī ūndū wa kūrūmīrīra kīonereria kīa ūremi wao.

¹² Nīgūkorwo ūhorō wa Ngai ūrī muoyo na ūrī hinya. Nī mūūgī gūkīra rūhiū rwa njora rūnooretwo mīena yeerī, ūgatheeca ūkagayūkania muoyo na roho, o na ūkagayania marūngo na maguta marīa makoragwo mahīndī-inī, na ningī ūgatuīra meciiria na matua ma ngoro. ¹³ Gūtīrī kīndū o na kīmwe kīa iria ciombirwo kīhithītvo kuuma maitho-inī ma Ngai. Indo ciothe nīhumbūrie na ikaguūrio mbere ya maitho ma ūrīa tūkaahe ūhorō witū.

Jesū Mūthīnjīri-Ngai Ūrīa Mūnene Mūno

¹⁴ Nī ūndū ūcio, kuona atī tūrī na mūthīnjīri-Ngai mūnene mūno ūrīa ūhungurīte agakinya o igūrū, na nīwe Jesū mūrū wa Ngai-rī, nītūrūmiei na hinya wītīkio ūrīa tuumbūraga. ¹⁵ Nīgūkorwo tūtīrī na mūthīnjīri-Ngai mūnene ūtangīhota gūtūiguīra tha ūhūthū-inī witū, no nī tūrī na ūmwe wanagerio ikīro-inī ciothe o ta ithuī, no ndaigana kwīhia. ¹⁶ Hakīrī ūguo-rī, nītūkūhīrīriei gītī kīa Ūnene kīrīa kīa Wega wake tūrī na ūūmīrīru, nīgeetha tūkaiguīrwo tha, na tuone Wega wake wa gūtūteithagia hīndī irīa tūbatarīte.

5

¹ Rīu-rī, mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene o wothē athuuragwo kuuma gatagatī ka andū na agatuuō wa kūmarūgamīrīra maūndū-inī marīa makonīī Ngai, nīguo arutage maruta na magongona nī ūndū wa kūhoroheria mehia. ² Nake nīahotaga gūkirīrīria arīa matarī na ūmenyo o na arīa maturuurīte, kuona atī o nake nīarī ūhūthū wake. ³ Ūndū ūyū nīguo ūtūmaga arute magongona ma kūhoroheria mehia make mwene, o ta ūrīa amarutaga nī ūndū wa mehia ma kīrīndī.

⁴ Gūtīrī mündū wīheaga gītīō kīu we mwene; no nginya akorwo etītvo nī Ngai, o ta ūrīa Harūni eetirwo. ⁵ Nī ūndū ūcio, o nake Kristū ndaigana kwīyoera ūgooci wa gūtūika mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene. No nī Ngai wamwīrire atīrī,

“Wee nīwe Mūrū wakwa;
ūmūthī nīndatuīka Thoguo.”

⁶ Na handū hangī oigīte atīrī,
“Wee ūrī mūthīnjīri-Ngai nginya tene,
o ta ūrīa Melikisedeki aatarīī.”

⁷ Matukū-inī marīa Jesū aatūūraga gūkū thī-rī, nīahooyaga na agathaita Ngai, agīkayaga mūno agītītaga maithori kūrī ūcio ūngīahotire kūmūhonokia kuuma gīkuū-inī, na nīaiguagwo nī ūndū wa kwīnyīhia gwake. ⁸ O na gūtūika aarī mūrīū, nīerutire gwathīka nī ūndū wa ūrīa aanyariirīkire, ⁹ na aarīkia gūtūuo mwagīrīru kūna, agītūika kīhumo kīa ūhonokio ūrīa ūtagaathira harī arīa othe mamwathīkagīra, ¹⁰ nake Ngai akīmūtua mūthīnjīri-Ngai mūnene o ta ūrīa Melikisedeki aatarīī.

Gūtaarwo nīguo Tūtīkagwe

¹¹ Nītūrī na maūndū maingī tūngīmīwīra makonīī ūhorō ūyū, no nī hinya kūmūtaarīria tondū mūtīnyīitaga maūndū narua. ¹² Nī ūndū-rī, o na gūtūika rīu mwagīrīrwo nīgūkorwo mūrī arutani-rī, nīmūbatarīte mündū wa kūmūruta maūndū marīa mwarutītvo kīambīrīria ma kiugo kīa Ngai o rīngī. Inyuī mūbataire kūheo iria, no ti irio nyūmū!

¹³ Mündū o wothē ūnyuuaga iria, tondū no gakenge-rī, ndangīmenya wega ūhorō wa ūrutani wa ūthingu. ¹⁴ No irio iria nyūmū nī cia andū arīa agima, arīa nī ūndū wa kūmenyera gūcihūthīra kaingī, nīmerutīte gūkūūrana wega na ūūru.

6

¹ Nī ūndū ūcio nītūtīganeī na morutani marīa ma kīambīrīria ma ūhorō wa Kristū, na tūthīī na mbere na gūkūra, na tūtige kwambīrīria gwaka mūthingi rīngī wa kūrutana

ūhoro wa kwīrira nī ūndū wa ciiko iria cierekagīria mūdū gīkuū-inī, na ūrutani wa gwītikia thīnī wa Ngai, ² na morutani ma ūbatithio, na ma kūgīrīrwo moko, o na ma kūriūka kwa arīa akuū, o na ma gūtūrwo ciira wa tene na tene. ³ Na noguo tūrīkaga, Ngai angītīkīria.

⁴ Na rīrī, nī ūndū ūrī hinya mūno kūrī andū arīa maanathererwo nī ūtheri, na magacama kīheo kīrīa kiumīte igūrū, na magakorwo matuītwo a ngwatanīro ya Roho Mūtheru, ⁵ o acio macamīte wega wa kiugo kīa Ngai na maahinya ma ihinda rīrīa rīgooka, ⁶ andū acio mangīgūa na matigane na maūdū macio-rī, gūtingīhoteka kūmacookia rīngī merire, nī tondū nī kwambithia marambithia Mūrū wa Ngai mūtī igūrū o rīngī, na makamūnyararithia kūrī kīrīndī.

⁷ Mūgūnda ūrīa uragīrwo nī mbura kaingī na ūgacooka ūgaciara maciaro mega ma kūguna arīa marīmīrwo-rī, nūrathimagwo nī Ngai. ⁸ No mūgūnda ūrīa ūkūruga mīgua na mahiū ma nyeki-inī nī wa tūhū, na ūrī ūgwati-inī wa kwīrehithīria kīrumi. Marīgīrīrio-inī nīgūcinwo ūgaacinwo.

⁹ Arata akwa nyendete mūno, o na tūkīaragia ūguo, ha ūhoro wanyu-rī, nītwīrīgīrīre maūdū mega kūrī macio, o marīa marehanaga na ūhonokio. ¹⁰ Tondū Ngai ndaagīte kīhooto; ndakaariganīrwo nī wīra wanyu o na wendo ūrīa muonanītie nī ūndū wa rītwa rīake rīrīa mwateithagia andū arīa aamūre, o na rīu no mūrathīi na mbere na kūmateithia. ¹¹ Tūngīenda mūdū o mūdū wanyu onanie kīyo o ta kīu o nginya mūthia, nīgūo mūkaahingīrio maūdū marīa mūtūire mwīrīgīrīre. ¹² Tūtīkwenda mūtūike igūūta, no tūkwenenda mwīgerekana gie na andū, arīa nī ūndū wa gwītīkia na gūkīrīrīria kwao nīkūo gūtūmaga magāirwo maūdū marīa meranīrwo.

Ūma wa Kīranīro kīa Ngai

¹³ Rīrīa Ngai eerīire Iburahīmu kīranīro gīake, eehītire akīgwetaga we mwene, nīgūkorwo gūtīarī na ūngī mūnene kūrī we wa kwīhīta nake, ¹⁴ akiuga atīrī, “Ti-itherū nīngūkūrathima na ngūhe njaro nyingī.” ¹⁵ Na nī ūndū ūcio, thuutha wa Iburahīmu gweterera akīrīrīrie-rī, nīaheirwo kīrīa eerīrwo.

¹⁶ Tondū rīrī, andū mehītaga na mūdū ūrīa mūnene kūmakīra, naguo mwīhīta ūgakīndīra ūrīa kwīrītwo, na ūgakīniina ngarari ciothe. ¹⁷ Na tondū Ngai nīendaga kuonania hatarī nganja kūrī agai a maūdū marīa meranīrwo atī itua rīake rīrīa aatuīte rītīngīgarūrūka-rī, nīakīndīre ūhoro ūcio na mwīhīta. ¹⁸ Ngai eekire ūguo na ūndū wa maūdū meerī matangīgarūrūka, o marīa gūtangīhoteka Ngai aheenanie namo, nīgeetha ithuī arīa tuonete handū ha kūūrīra twīgwatīre kīrīgīrīro kīrīa tūheetwo, tūhote kūmīrīria mūno. ¹⁹ Kīrīgīrīro gīkī tūrī nakīo kīhaana ta nanga ya ngoro, nakīo nī kīrūmu, na nī kīa ma. Nakīo gītoonyaga handū-harīa-haamūre thuutha wa gītama kīrīa kīnene, ²⁰ o harīa Jesū, ūrīa wathiire mbere iitū, aatoonyire ithenya riitū. Nake nīatuīkīte mūthīnjīri-Ngai ūrīa mūnene o nginya tene, o ta ūrīa Melikisedeki aatarīi.

7

Melikisedeki ūrīa Mūthīnjīri-Ngai

¹ Atīrīrī, Melikisedeki ūcio aarī mūthamaki wa Salemu na mūthīnjīri-Ngai, o Ngai-Ūrīa-ūrī-Igūrū-Mūno. Nīwe watūngire Iburahīmu akīnūka aarīkia kūhoota athamaki, na akīmūrathima, ² nake Iburahīmu akīmūhe gīcunjī gīa ikūmi kīa indo ciothe. Rītwa rīake rīgītāurwo mbere nī kuuga “mūthamaki wa ūthingu”; ningī “mūthamaki wa Salemu” nī kuuga “mūthamaki wa thayū”. ³ Ndaarī na ithe kana nyina, kana kīruka gīake, na ndaarī na kīambīrīria kīa matukū kana mūthia wa muoyo wake, nī ūndū ūcio, we ahaana ta Mūrū wa Ngai, egūtūūra arī mūthīnjīri-Ngai nginya tene.

⁴ Ta mwīciirie ūrīa aarī mūnene: Atī o na ithe witū Iburahīmu nīamūgaīre gīcunjī gīa ikūmi kīa indo iria aatahīte! ⁵ Na rīrī, watho uugīte atī andū a rūciaro rwa Lawi arīa matuīkaga athīnjīri-Ngai metagie gīcunjī gīa ikūmi kuuma kūrī andū, ūguo nī kuuga ariū a ithe wao, o na gwatuīka ariū a ithe wao nī a rūciaro rwa Iburahīmu. ⁶ No mūdū ūcio

ndaarĩ wa rūciaro rwa Lawi, no nĩamũkĩrire gĩcunjĩ gĩa ikũmi kuuma kũrĩ Iburahĩmu, na akĩrathima ũcio werĩirwo ciĩranĩro. ⁷ Na hatĩrĩ nganja atĩ mũndũ ũrĩa mũnini nĩwe ũrathimagwo nĩ ũrĩa mũnene. ⁸ Tũgakĩona atĩ, mwena ũmwe gĩcunjĩ kũ gĩa ikũmi kĩũnganagio nĩ andũ arĩa macookaga gũkua, na nĩo Alawii; naguo mwena ũcio ũngĩ, kĩrutagĩrwo mũndũ ũrĩa uumbũrĩtwo ũhoru wake atĩ atũũraga o muoyo. ⁹ O na mũndũ no oige atĩ Lawi, ũcio ũrutagĩrwo gĩcunjĩ kũ gĩa ikũmi, we mwene nĩarutire gĩcunjĩ kũ na njĩra ya Iburahĩmu, ¹⁰ tondũ hĩndĩ ĩrĩa Melikisedeki aacemanirie na Iburahĩmu, Lawi aarĩ mũthiimo-inĩ wa ithe ũcio wa tene.

Jesũ ahaana ta Melikisedeki

¹¹ Korwo ũkinyanĩru kũna nĩũngĩonekanire na njĩra ya ũthĩnjĩri Ngai wa Alawii-rĩ, (nĩ ũndũ kĩrĩndĩ kĩaheirwo watho na njĩra iyo), gwakĩrĩ bata ũngĩ ũrĩkũ gũũke mũthĩnjĩri-Ngai ũngĩ, ũtariĩ ta Melikisedeki, na ndatuĩke ta wa nyũmba ya Harũni? ¹² Nĩgũkorwo ũhoru wa ũthĩnjĩri-Ngai ũngĩgarũrĩtwo-rĩ, o naguo watho no nginya ũgarũrĩtwo. ¹³ Nake mũndũ ũrĩa maũndũ maya maarĩtio nĩ ũndũ wake oimĩte mũhĩrĩga-inĩ ũngĩ, ũrĩa gũtarĩ mũndũ wago ũrĩ watungatĩra Ngai kĩgongona-inĩ. ¹⁴ Nĩgũkorwo nĩkũĩkaine wega atĩ Mwathani witũ oimire mũhĩrĩga-inĩ wa Juda, na ha ũhoru wa mũhĩrĩga ũcio-rĩ, Musa ndaigana kuuga ũndũ o na ũrĩkũ ũkoniĩ athĩnjĩri-Ngai. ¹⁵ Na rĩrĩ, ũhoru ũrĩa twarĩtie no ũmenyeke wega makĩria angĩkorwo mũthĩnjĩri-Ngai ũngĩ ũtariĩ ta Melikisedeki nĩonekanĩte, ¹⁶ ũrĩa ũtuĩkĩte mũthĩnjĩri-Ngai, na ti kũringana na mũtugo wa rūciaro rwake, no nĩ tondũ wa ũhoti wa muoyo ũrĩa ũtathiraga. ¹⁷ Nĩgũkorwo nĩkuumbũrĩtwo atĩrĩ:

“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene,

o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

¹⁸ Watho wa mbere nĩũtiganĩtwo naguo tondũ ndwarĩ na hinya na ũkaaga bata ¹⁹ (nĩgũkorwo watho ndũrĩ ũndũ watũmire wagĩrĩre kũna), no nĩtũheetwo kĩrĩgĩrĩro kĩega makĩria kĩrĩa gĩtũhotithagia gũkuhĩrĩria Ngai.

²⁰ Na ũndũ ũyũ ndwekirwo hatarĩ mwĩhĩtwa! Andũ acio angĩ nĩmatuĩkaga athĩnjĩri-Ngai hatarĩ mwĩhĩtwa, ²¹ nowe aatuĩkire mũthĩnjĩri-Ngai na mwĩhĩtwa, rĩrĩa Ngai aamwĩrire atĩrĩ:

“Jehova nĩehĩtĩte,

na ndangĩĩricũkwo, akoiga atĩrĩ:

“Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene.”

²² Nĩ ũndũ wa mwĩhĩtwa ũyũ, Jesũ nĩatuĩkĩte mũrũgamĩrĩri wa kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩega makĩria.

²³ Ningĩ-rĩ, nĩgũkoretwo na athĩnjĩri-Ngai aingĩ ta acio hau mbere, nĩgũkorwo nĩmakuaga magakĩgirio gũthiĩ na mbere na ũtungata ũcio. ²⁴ No tondũ Jesũ atũũraga muoyo nginya tene-rĩ, ũthĩnjĩri-Ngai wake nĩ wa gũtũura nginya tene. ²⁵ Nĩ ũndũ ũcio nĩahotaga kũhonokia kũna arĩa othe mokaga kũrĩ Ngai magereire harĩ we, nĩgũkorwo egũtũura amathaithanagĩrĩra.

²⁶ Tondũ nĩ kwagĩrĩre tũgĩ na mũthĩnjĩri-Ngai mũnene ta ũcio, atũhingagĩrie bata witũ, na akorwo arĩ mũtheru, na atarĩ ũcuuke, kana rĩhia, na aamũranĩtio na ehia, o na agatũũgĩrio igũrũ rĩa igũrũ. ²⁷ We ndekũbatara kũruta magongona mũthenya o mũthenya ta ũrĩa athĩnjĩri-Ngai anene acio angĩ meekaga, mbere nĩ ũndũ wa mehia make mwene, na thuutha ũcio nĩ ũndũ wa mehia ma kĩrĩndĩ. We nĩarutire igongona nĩ ũndũ wa mehia mao ihinda o rĩmwe rĩa kũigana hĩndĩ ĩrĩa eerutire we mwene. ²⁸ Nĩgũkorwo watho ũtuaga andũ matarĩ hinya athĩnjĩri Ngai anene; no mwĩhĩtwa, ũrĩa wokire thuutha wa watho, nĩwaamũrire Mũriũ, ũrĩa ũtuĩkĩte mwagĩrĩru kũna nginya tene.

8

Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa Mũnene wa Kĩrĩkanĩro Kĩerũ

¹ Atĩrĩrĩ, ũhoru ũrĩa tũraaria nĩ atĩ: Nĩ tũrĩ na mũthĩnjĩri-Ngai-mũnene, ũrĩa ũikarĩte thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo gwa gĩtĩ kĩa ũnene kĩa ũthamaki wa igũrũ, ² nake nĩ mũtungatĩri

wa handũ-harĩa-haamũre, o kũu hema-inĩ ya gũtũnganwo ĩrĩa ya ma ĩrĩa yaakirwo nĩ Mwathani, no ti mũndũ.

³ Na rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai mũnene o wotha aathuuragwo nĩguo arutage iheo na magongona, na nĩ ũndũ ũcio o nake no nginya akorwo arĩ na kĩndũ gĩa kũruta. ⁴ Korwo arĩ o gũkũ thĩ-rĩ, ndangĩrĩ mũthĩnjĩri-Ngai, nĩgũkorwo nĩ kũrĩ andũ arĩa marutaga iheo iria ciathanĩtwo nĩ watho. ⁵ Nao matungataga mũhianĩre wa handũ-harĩa-haamũre na kĩruru kĩa maũndũ marĩa marĩ igũrũ. Ũndũ ũcio nĩguo watũmire Musa atarwo hĩndĩ ĩrĩa eeharagĩria gwaka Hema-ya-Gũtũnganwo, akĩrwo atĩrĩ: “Menyerera wone nĩwathondeka indo icio ciothe kũringana na mũhianĩre ũrĩa wonirio ũrĩ kĩrĩma-inĩ.” ⁶ No rĩrĩ, ũtungata ũrĩa Jesũ aheetwo nĩũkĩrĩte wao, o ta ũrĩa kĩrĩkanĩro kĩrĩa arĩ we mũiguithania wakĩo gĩkĩrĩte kĩrĩa gĩkũrũ, na ningĩ kĩaandĩtwo na ciĩranĩro njega makĩria.

⁷ Nĩgũkorwo kĩrĩkanĩro kĩa mbere gĩtangĩarĩ na mahĩtia, gũtingĩagiire bata wa gwetha kĩngĩ gĩa keerĩ. ⁸ No Ngai nĩoonire andũ marĩ na mahĩtia, akiuga atĩrĩ:

“Matukũ nĩmarooka,
rĩrĩa ngaarĩkanĩra kĩrĩkanĩro kĩerũ
na nyũmba ya Isiraeli,
o hamwe na nyũmba ya Juda, nĩguo Mwathani ekuuga.

⁹ Nakĩo kĩrĩkanĩro kũu gĩtikahaana ta kĩrĩkanĩro
kĩrĩa ndaarĩkanĩire na maithe mao ma tene
rĩrĩa ndaamanyĩitire na guoko,
ngĩmatongoria, ngĩmaruta bũrũri wa Misiri,
na tondũ matiigana gũkara marĩ ehokeku harĩ kĩrĩkanĩro gĩakwa,
na nĩ ngĩmahutatĩra,
ũguo nĩguo Mwathani ekuuga.

¹⁰ Gĩkĩ nĩkĩo kĩrĩkanĩro kĩrĩa ngaarĩkanĩra na nyũmba ya Isiraeli
ihinda rĩu rĩathira, nĩguo Mwathani ekuuga.

Nĩngĩkĩra watho wakwa meciiria-inĩ mao,
na ningĩ ndĩwaandĩke ngoro-inĩ ciao.

Na nĩ ngaatuĩka Ngai wao,
nao matuĩke andũ akwa.

¹¹ Gũtigacooka gũkorwo na mũndũ ũkũruta ũrĩa ũngĩ,
kana mũndũ arute mũrũ wa ithe amwĩre atĩrĩ, ‘Menyana na Mwathani,’
tondũ andũ othe nĩmagakorwo maamenyete,
kuuma ũrĩa mũnini mũno wao nginya ũrĩa mũnene.

¹² Nĩgũkorwo nĩngamarekera waganu wao,
na ndigacooka kũrĩrikana mehia mao.”

¹³ Na rĩrĩ, rĩrĩa ekwarĩa ũhoru wa kĩrĩkanĩro kĩerũ-rĩ, nĩgũtua aatũire kĩrĩa kĩa mbere gĩkũrũ; na kĩndũ o gĩothe kĩrakũra-rĩ, gĩtuĩkaga gĩa gũthira, gĩkabuĩria o biũ.

9

Kũhooya Ngai thĩinĩ wa Hema-ya-Gũtũnganwo ya Gũkũ Thĩ

¹ Rĩu-rĩ, kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩa mbere nĩ kĩarĩ na mawatho maakoniĩ ũhoru wa kũhooya Ngai, o na ningĩ nĩ kwarĩ na handũ-harĩa-haamũre gũkũ thĩ. ² Nĩ kwarĩ na hema yathondeketwo, na kanyũmba kayo ka mbere nĩ haarĩ na mũtĩ ũrĩa wa gũcuuria matawa, na metha, na mĩgate ĩrĩa mĩamũre; hau nĩho heetagwo “Handũ-harĩa-Hatheru.”

³ Thuutha wa gĩtama gĩa keerĩ haarĩ na kanyũmba geetagwo, “Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno,” ⁴ na hau nĩho haarĩ kĩgongona gĩa thahabu gĩa gũcinĩrwo ũbumba, na nĩho haarĩ ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro rĩrĩa rĩahumbĩrĩtwo na thahabu kũndũ guothe. Thĩinĩ wa ithandũkũ rĩu nĩ haarĩ na nyũngũ ya thahabu yarĩ na mana, na rũthanju rwa Harũni rũrĩa rwathundũkĩte, na ihengere cia mahiga iria ciandĩkitwo. ⁵ Igũrũ wa ithandũkũ rĩu

nĩ haarĩ na akerubi a Riiri, mahumbĩrĩte gĩtĩ-gĩa-tha. No rĩu tũtingĩhota gũtaarĩria wega rĩu ũhoro wa kĩndũ o kĩndũ.

⁶ Nacio indo ciothe ciarĩkia kũbangwo ũguo-rĩ, athĩnjĩri-Ngai nao maatoonyaga kanyũmba kau ka mbere hĩndĩ ciothe nĩguo marute wĩra wao wa ũtungata. ⁷ No rĩrĩ, mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene nowe wiki watoonyaga kanyũmba karĩa ga thĩĩnĩ, na aatoonyaga o ihinda o rĩmwe mwaka, na ndangĩatoonyire atakuuĩte thakame ya kũruta igongona nĩ ũndũ wake mwene na nĩ ũndũ wa mehia ma andũ marĩa meekĩte matekũmenya. ⁸ Ũndũ ũyũ nĩguo Roho Mũtheru oonanagia naguo atĩ njĩra ya gũtoonya Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno ndĩakoretwo ĩguũranĩrio ihinda rĩrĩa rĩothe hema ya mbere yarĩ ho. ⁹ Gĩkĩ gĩkĩrĩ o kĩonereria kĩa matukũ maya tũrĩ, atĩ maruta na magongona marĩa maarutagwo matingĩahotire gũtheria thamiri ya mũndũ ũrĩa mũhooi Ngai. ¹⁰ Maũndũ macio makoniĩ o ũhoro wa kũrĩa na kũnyua, na magongona ma mĩthemba mĩingĩ ya gwĩtheria na mawatho ma na igũrũ tu, marĩa maathanĩtwo mekagwo nginya ihinda rĩrĩa maũndũ makeerũhio rĩgaakinya.

Thakame ya Kristũ

¹¹ Rĩrĩa Kristũ ookire arĩ mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene wa maũndũ mega marĩa marĩ kuo-rĩ, nĩagereire hema-inĩ ĩrĩa nene na nginyanĩru ĩrĩa ĩtathondeketwo na moko ma andũ, naguo ũguo nĩ kuuga ti ya mũmbĩre wa thĩ ĩno. ¹² Ndaatoonyire na ũndũ wa thakame ya mbũri na njaũ; nowe aatoonyire Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno riita o rĩmwe rĩa kũigana na ũndũ wa thakame yake we mwene, arĩkĩtie gũkũũra andũ na ũkũũri ũrĩa ũtagaathira. ¹³ Thakame ya mbũri na ndegwa, na mũhu wa moori ĩcinĩtwo, ciaminjaminĩrio arĩa marĩ na thaahu, nĩciamatheragia na ikaniina thaahu mĩrĩ yao. ¹⁴ Githĩ thakame ya Kristũ, ũrĩa werutire arĩ igongona rĩtarĩ kauũgũ harĩ Ngai nĩ ũndũ wa Roho wa tene na tene, ndĩngĩgĩtheria thamiri ciitũ makĩria nĩguo itigane na ciĩko iria cierekagĩria mũndũ gĩkuũ-inĩ, nĩguo tũtungatagĩre Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo!

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, Kristũ nĩwe mũiguithania wa kĩrĩkanĩro kĩerũ, nĩguo arĩa metĩtwo mahote kũgaĩrwo igai rĩrĩa rĩranĩrwo rĩtagaathira, kuona atĩ rĩu nĩakuĩte arĩ mũkũũri wa kũmakũũra kuuma mehia-inĩ marĩa meekĩtwo kĩrĩkanĩro-inĩ kĩrĩa kĩa mbere.

¹⁶ Tondũ ha ũhoro ũkonĩi kwĩgaya-rĩ, nĩ kwagĩrĩire kũmenyeke wega atĩ ũcio wĩgaĩte nĩakuĩte, ¹⁷ nĩ ũndũ kwĩgaya kũgĩaga na hinya rĩrĩa mũndũ ũrĩa wĩgaĩte aarĩkia gũkua; kwĩgaya gũtirĩ hinya rĩrĩa rĩothe ũrĩa wĩgaĩte arĩ muoyo. ¹⁸ ũguo noguo o nakĩo kĩrĩkanĩro kĩa mbere gĩtingĩagĩire na hinya hatarĩ thakame. ¹⁹ Hĩndĩ ĩrĩa Musa aarĩkirie kũhe andũ othe maathanĩ mothe marĩa maandĩkitwo watho-inĩ-rĩ, nĩoire thakame ya njaũ, o hamwe na maaĩ, na guoya mũtune, na mathĩgĩ ma mũthobi akĩminjaminĩria ibuku rĩa gĩkũnjo o na andũ othe. ²⁰ Akĩmeera atĩrĩ, “Ĩno nĩyo thakame ya kĩrĩkanĩro, kĩrĩa Ngai amwathĩte mwathĩkagĩre.” ²¹ Ningĩ o ũndũ ũmwe, akĩminjaminĩria Hema-ya-Gũtũnganwo thakame o hamwe na indo iria ciothe ciahũthagĩrwo gũtungatĩra Ngai nacio. ²² Na ti-itherũ, kũringana na watho hakuhĩ indo ciothe itheragio na thakame, na hatarĩ gũitwo gwa thakame-rĩ, gũtirĩ kũrekerwo kwa mehia.

²³ Nĩ ũndũ ũcio, nĩ kwagĩrĩire mĩhaano ya indo iria irĩ igũrũ ĩtheragio na magongona macio, no indo cia igũrũ cio nyene itheragio na magongona mega kũrĩ macio. ²⁴ Nĩgũkorwo Kristũ ndaatoonyire handũ-harĩa-haamũre haakĩtwo na moko ma andũ ha-haanaine na handũ harĩa ha ma; nowe aatoonyire igũrũ kuo kwene, kũrĩa rĩu arũgamĩte mbere ya Ngai nĩ ũndũ witũ. ²⁵ O na ndaatoonyire igũrũ nĩguo erutage igongona kaingĩ kaingĩ ta ũrĩa mũthĩnjĩri-Ngai mũnene aatoonyaga Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno o mwaka arĩ na thakame ĩtarĩ yake mwene. ²⁶ Kũngĩrĩ ũguo-rĩ, Kristũ angĩtũũraga anyariiragwo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo. No rĩu, matukũ-inĩ maya ma kũrigĩrĩa, nĩaguũranĩrio riita rĩmwe rĩa kũigana nĩguo ehierie wĩhia na ũndũ wa kwĩruta atuĩke igongona we mwene. ²⁷ Na o ta ũrĩa gũtũitwo atĩ andũ makuage o riita rĩmwe, na thuutha wa ũguo magatuĩrwo ciira-rĩ, ²⁸ ũguo no taguo Kristũ aarutĩrwo igongona riita o rĩmwe nĩguo ehierie mehia ma andũ aingĩ; nake nĩakaguũranĩrio riita rĩa keerĩ, no tigeetha akuue mehia, no nĩgeetha arehere arĩa mamwetagĩrĩa ũhonokio.

10

Igongona Rīmwe rīa Kūigana rīa Kristū

¹ Rīu-rī, watho no kīruru kīa maūndū mega marīa magooka, no ti mūhianīre wa maūndū marīa mo mene. Nī ūndū ūcio watho ndūngīhota gūtūma magongona marīa marutagwo o mwaka o mwaka mategūtīgithīrio matūme andū arīa mookaga kūhooya Ngai magīrīre kūna. ² Tondū korwo nī kwahotekire-rī, githī magongona macio matingīagītīgire kūrutagwo? Nīgūkorwo arīa maahooyaga nīmangīatheretio rīmwe rīa kūigana, na matingīacookire gwīcuukīra mehia mao. ³ No rīrī, magongona macio maarī ma kūrīrīkanania mehia mwaka o mwaka, ⁴ tondū gūtingīhoteka thakame ya ndegwa na ya mbūri yeherie mehia.

⁵ Nī ūndū ūcio, hīndī īrīa Kristū ookire gūkū thī, oigire atīrī:

“Wee ti magongona na maruta weriragīria,

no nī mwīrī wahaarīrīrie;

⁶ ndwakenirio nī maruta ma njino,

o na kana maruta ma kūhoroheria mehia.

⁷ Hīndī īyo ngiuga atīrī, ‘Nī ūyū haha,

o ta ūrīa ūhoru wakwa wandīkītuo ibuku-inī rīa gīkūnjo, atīrī:

njūkīte gwīka wendi waku, Wee Ngai.’”

⁸ Mbere oigire atīrī, “Magongona na maruta, na maruta ma njino, o na maruta ma kūhoroherio mehia, ti mo weriragīria, o na kana ūgakenio nīmo” (o na gūtūka watho nīwaathanīte marutagwo). ⁹ Ningī akiuga atīrī, “Nī ūyū haha, njūkīte gwīka wendi waku.” Eeheragia ūhoru wa mbere nīguo ahaande ūcio wa keerī. ¹⁰ Na nī ūndū wa kwenda kūu-rī, nītūtūtuo atheru nī ūndū wa igongona rīa mwīrī wa Jesū Kristū rīrīa aarutire ihinda rīmwe rīa kūigana.

¹¹ Mūthenya o mūthenya mūthīnjīri-Ngai o wothē arūgamaga na akaruta mawīra make makonī kīrīra kīa Ngai, agakīruta magongona o ro macio kaingī kaingī, no nī magongona matangīhota kweheria mehia. ¹² No rīrī, mūthīnjīri Ngai ūyū aarīkia kūruta igongona rīmwe rīa kūigana rīa kweheria mehia, nīaikarire thī guoko-inī kwa ūrīo kwa Ngai. ¹³ Kuuma hīndī īyo nīatūūruga etereire o nginya rīrīa thū ciake igaatuuo gaturwa ka makinya make, ¹⁴ nī tondū na ūndū wa igongona rīu rīmwe, nīatūmīte arīa maratuuo atheru magīrīre kūna nginya tene.

¹⁵ O nake Roho Mūtheru nīatumbūragīra ūhoru ūyū. O mbere akoiga atīrī:

¹⁶ “Gīkī nīkīo kīrīkanīro kīrīa ngaarīkanīra nao

thuutha wa matukū macio, ūguo nīguo Mwathani ekuuga.

Nīngēkīra mawatho makwa ngoro-inī ciao,

na ndīmaandīke meciiria-inī mao.”

¹⁷ Ningī agacooka akoiga atīrī:

“Ndigacooka kūrīrikana mehia mao

na ciīko ciao cia ūremi o rī o rī.”

¹⁸ Na rīrī, mehia marīkia kūrekanīrwo-rī, gūtingīcooka kūrutuo igongona rīngī rīa kweheria mehia.

Rītana rīa Gūkirīrīria

¹⁹ Nī ūndū ūcio, ariū na aarī a lthe witū, kuona atī tūrī na mwīhoko wa gūtoonya Handū-harīa-Hatheru-Mūno, na ūndū wa thakame ya Jesū, ²⁰ tondū nīatūhingūrīre njīra njerū na īrī muoyo ya kūhītūkīra gītambaya-inī, nakīo nīkīo mwīrī wake, ²¹ na kuona atī nī tūrī na mūthīnjīri-Ngai mūnene mūno ūrīa ūrūgamīrīre nyūmba ya Ngai-rī, ²² nītūkuhīrīre Ngai tūrī na ngoro itarī na ūhinga, na tūiyūrītwo nī wītīkio kūna, nacio ngoro ciitū iminjaminīirio nīguo tūtherio thamiri ciitū ciage ūcuuke nayo mīrī iitū īthambītio na maaī matheru. ²³ Ningī nītūrūmiei ūhoru wa kīrīgīrīro kīrīa tuumbūruga tūtegūthangania, nīgūkorwo ūrīa wīranīre kīranīro kīu nī mwīhokeku. ²⁴ Hamwe na ūguo, nītūcūūrānie ūrīa tūngīarahūrāna o mūndū na ūrīa ūngī ūhoru-inī wa kwendana na gwīka ciīko njega. ²⁵ Na ningī tūtīgatige kūnganaga hamwe, ta ūrīa andū amwe

mamenyerete gwĩkaga, no nĩtũmanagĩrĩriei mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na makĩria mũno tondũ wa ũrĩa mũkuona atĩ Mũthenya ũcio nĩũrakuhĩria.

²⁶ Tondũ tũngĩthĩ na mbere na kwĩhia na ũtũrĩka thuutha wa kũmenya ũhoru-ũrĩa-wa-ma-rĩ, gũtirĩ na igongona rĩngĩ rĩa kweheria mehia rĩtigaire, ²⁷ tĩa o gweterera tũrĩ na guoya ciira o na mwaki ũrĩrĩmbũkaga ũrĩa ũkaaniina thũ cia Ngai. ²⁸ Mũndũ ũrĩa wotha wareganaga na watho wa Musa ooragagwo atekũiguĩrwo tha na ũndũ wa ũira wa andũ eerĩ kana atatũ. ²⁹ Mũgwĩciiria mũndũ aagĩrĩrwo nĩkũherithio mũno makĩria atĩa, ũrĩa ũrangĩrĩrie Mũrũ wa Ngai thĩ, na agatua atĩ thakame ya kĩrĩkanĩro ĩrĩa aatheretio nayo ti theru, na agacooka akaruma Roho ũrĩa ũheanaga wega wa Ngai? ³⁰ Nĩgũkorwo nĩtũũ ũrĩa woigire atĩrĩ, “Kũrĩhanĩria nĩ gwakwa, na nĩ nĩ ngaarĩhanĩria,” na nĩngĩ akiuga atĩrĩ, “Mwathani nĩwe ũgaatuĩra andũ ake ciira.” ³¹ Nĩ ũndũ wa kũguoyohia mũno mũndũ gũkumbatwo nĩ Ngai ũrĩa ũrĩ muoyo.

³² Ririkanai matukũ ma tene thuutha wanyu kwarĩrwo nĩ ũtheri, ũrĩa mweyũmĩrĩrie mbaara nene rĩrĩa mwanyariiragwo. ³³ Mahinda mamwe mwathĩĩnagio mbere ya kĩrĩndĩ mũkĩrumagwo; na mahinda mangĩ nĩmwanyĩtanagĩra na arĩa meekagwo ũguo. ³⁴ Nĩngĩ nĩmwaiguagĩra arĩa mohetwo njeera tha, na mũgetikagĩra gũtunywo indo cianyu mũkenete, tondũ nĩmwamenyete atĩ inyuĩ mwarĩ na ũtonga ũngĩ mwega makĩria na wa gũtũũra.

³⁵ Nĩ ũndũ ũcio, mũtigate ũũmĩrĩru ũcio wanyu; nĩgũkorwo nĩũkamũrehere uumithio mũnene. ³⁶ Mwangĩrĩrwo nĩgũkĩrĩrĩa, nĩguo mwarĩkia gwĩka ũrĩa Ngai endaga, mũkaamũkĩra kĩrĩa eeranĩire. ³⁷ Nĩgũkorwo kahinda kanini gaathira-rĩ, “Ūrĩa ũroka nĩegũka, na ndegũtĩra.

³⁸ No mũndũ wakwa ũrĩa mũthingu agaatuũra muoyo nĩ ũndũ wa gwĩtikia. Na angĩgacooka na thuutha, ngoro yakwa ndĩgakenio nĩwe.”

³⁹ No ithuĩ tũtirĩ a thiritũ ya arĩa macookaga na thuutha makora, no tũrĩ a thiritũ ya arĩa metikagia, makahonokio.

11

Wĩtikio

¹ Rĩu-rĩ, gwĩtikia nĩkũgĩa na ma ya maũndũ marĩa twĩrĩgĩrĩire, na kũmenya na ma atĩ maũndũ marĩa tũtonaga marĩ ho. ² Ūndũ ũcio nĩguo watũmire andũ arĩa maarĩ kuo tene magaathĩrĩrio.

³ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, nĩtũmenyaga atĩ thĩ yotha yombirwo na kiugo kĩa Ngai, na nĩ ũndũ ũcio indo ĩria cionagwo itiathondekirwo kuuma kũrĩ indo ĩria cionekanaga.

⁴ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Habili nĩarutĩire Ngai igongona rĩega gũkĩra rĩa Kaini. Na nĩ ũndũ wa gwĩtikia nĩagathĩrĩrio ta mũndũ mũthingu rĩrĩa Ngai aaheanire ũira mwega nĩ gwĩtikĩra maruta make. Na nĩ ũndũ wa gwĩtikia o na rĩu no aaragia o na gũtuĩka nĩakuire.

⁵ Na ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Enoku nĩheririo mũtũũrĩre-inĩ ũyũ, nĩguo ndagacame gĩkuũ; na ndacookire kuonwo tondũ Ngai nĩamweheririe. Nĩgũkorwo ataneherio, nĩagathĩrĩrio atĩ aarĩ mũndũ wakenagia Ngai. ⁶ Na rĩrĩ, gũtarĩ na wĩtikio gũtingĩhoteka gũkenia Ngai, tondũ mũndũ ũrĩa wotha ũũkaga harĩ we no nginya etikie atĩ nĩ kũrĩ Ngai, na atĩ nĩwe ũheaga arĩa othe mamũcaragia na kĩyo iheo ciao.

⁷ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, hĩndĩ ĩrĩa Nuhu aamenyithirio ũhoru wa maũndũ marĩa matoonekete-rĩ, nĩakire thabina arĩ na wĩtigiri wa ngoro nĩguo ahonokie andũ a nyũmba yake. Nĩ ũndũ wa gwĩtikia gwake nĩatuĩrĩre thĩ ciira, na agĩtuĩka mũgai wa ũthingu ũrĩa uumanaga na gwĩtikia.

⁸ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, Iburahĩmu rĩrĩa eetirwo athĩ bũrũri ũrĩa aaheagwo ũtuĩke igai rĩake, nĩathĩkire na agĩthĩ, o na akorwo ndaamenyaga kũrĩa aathiiaga. ⁹ Nĩ ũndũ wa gwĩtikia-rĩ, agĩtuĩka mũtũũri bũrũri-inĩ wa kĩranĩro ahaana ta mũgeni bũrũri-inĩ wene; aatũũraga hema-inĩ, o ũndũ ũmwe na Isaaka na Jakubu, arĩa maarĩ agai a kĩranĩro

kīu hamwe nake. ¹⁰ Nīgūkorwo nīataanyaga kuona itūūra rīrī na mīthingi mīrūmu, rīrīa mūthondeki na mwaki warīo nī Ngai.

¹¹ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Iburahīmu, o na gūtuīka nīatindīkīte matukū, nake Sara aarī thaata, nīahotithirio gūtuīka ithe wa mwana tondū nīatuīte atī Ūrīa weranīre kīranīro kīu aarī mwīhokeku. ¹² Na nī ūndū ūcio kuuma harī mūdū ūyū ūmwe, o na aarī ta mūdū mūkuū-rī, gūgīciarwo njiaro nyingī o ta njata cia igūrū, o na ta mūthanga ūrīa ūtangītarīka ūrī hūgūrūrū-inī cia iria.

¹³ Andū aya othe maatūūrire marūmītie wītīkio nginya rīrīa maakuire. Matiigana kūhingīrio maūdū marīa meerīrwo; no nīmamonaga marī o kūraya na makamakenera. Nao nīmoimbūruga atī o nī ageni na agendi gūkū thī. ¹⁴ Andū arīa moigaga maūdū ta macio monanagia atī nī gwetha methaga būrūrī ūrīa ūrī wao kīūmbe. ¹⁵ Korwo nīmeeciiragia ūhorō wa būrūrī ūrīa moimīte-rī, nī mangīagīte na mweke wa gūcooka kuo. ¹⁶ Handū ha ūguo, o meeriragīria būrūrī mwega kūrī ūcio, naguo nī būrūrī wa igūrū. Nī ūndū ūcio Ngai ndaconokaga gwītwo Ngai wao, nīgūkorwo nīahaarīrie itūūra inene nī ūndū wao.

¹⁷ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Iburahīmu, rīrīa aageririo nī Ngai, nīarutire Isaaka atuīke igongona. Ūcio werīrwo cīranīro nīehaarīrie kūruta mūrū wake wa mūmwe igongona, ¹⁸ o na gūtuīka Ngai nīamwīrīte atīrī, “Rūciaro rūrīa rūgeetanio nawe rūkoima harī Isaaka.” ¹⁹ Iburahīmu nīatuīte na ngoro atī Ngai no ariūkie mūdū mūkuū, na nī ūndū ūcio no kwīrwo na ngerekano atī nīacookeirio Isaaka ta oimīte kūrī arīa akuū.

²⁰ Na ūndū wa gwītīkia-rī, Isaaka nīarathimire Jakubu na Esaū akīratha ūhorō wa matukū mao ma thuutha.

²¹ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Jakubu, rīrīa aarī hakuhī gūkua, nīarathimire ariū a Jusufu, o mūdū riita rīake, na akīhooya Ngai enyiitīrīre mūthīgi wake.

²² Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Jusufu, nake, ihinda rīake rīa mūthia rīakuhīrīria, nīarirīe ūhorō wa gūthaama kwa andū a Isiraeli kuuma būrūrī wa Misiri, na agīathana ūhorō ūkonī mahīndī make.

²³ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, aciari a Musa nīmamūhithire ihinda rīa mīeri itatū kuuma aaciarwo tondū nīmoonire aarī mwana mwega, na matietigīrīre watho wa mūthamaki.

²⁴ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, Musa rīrīa aatuīkire mūdū mūgima nīaregire gwītwo mūrū wa mwarī wa Firaūni. ²⁵ Nīathuurire kūnyariiranīrio hamwe na andū a Ngai, handū ha gwīkenia na mīago ya wīhia ya ihinda inini. ²⁶ We nīatuire atī kūmenwo nī ūndū wa Kristū nī uumithio mūnene gūkīra ūtonga wa Misiri, nī tondū nīacūthagīrīria gūkaaheo kīheo. ²⁷ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, nīoimire Misiri ategwītīgīra marakara ma mūthamaki; nīakīrīrīrie tondū nīoonire Ūrīa ūtonekaga. ²⁸ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, nīarūmirīe gīathī kīa Bathaka na ūhorō wa kūminjaminjanīrio gwa thakame, nīguo mwanangi wa marigithathi ndakae kūhutia marigithathi ma andū a Isiraeli.

²⁹ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, andū nīmatuīkanīrie Iria Itune taarī thī nyūmū maagereire; no rīrīa andū a Misiri maagerirīe gwīka ūguo, makīrindanio nī maaī.

³⁰ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, thingo cia Jeriko nīciagūire andū maarīkia gūcithiūrūrūka matukū mūgwanja.

³¹ Nī ūndū wa gwītīkia-rī, mūmaraya ūrīa wetagwo Rahabu, tondū wa kūnyiita athigaani ūgeni, ndoraganīrio na andū arīa maarī aremi.

³² Ingiuga atīa ūngī? Ndirī na ihinda rīa kūheana ūhorō wa Gideoni, na wa Baraka, na wa Samusoni, na wa Jefitha, na wa Daudī, na wa Samūeli, o na wa anabii, ³³ acio othe nī ūndū wa gwītīkia-rī, nīmatorirīe mothamaki, na magīka maūdū ma kīhotoo, na makīgwatīra kīrīa kīeranīrwo; nao makīhinga mīrūūthi tūnua, ³⁴ na makīhoria mwaki warīrīmbūkaga, na makīhonokio matikaniinwo na rūhiū rwa njora; ūhinyaru wao wagarūrīrwo ūgītuīka hinya; ningī maarūire na ūcamba mbaara-inī na magītooria mbūtū cia ita cia ndūrīrī ingī. ³⁵ Nao andū-a-nja makīrīūkīrio andū ao arīa maakuīte, magīcooka muoyo. Andū angī nao nīmaregire kūrekererio, makīnyariirwo nīgeetha makaariūkio magīe na muoyo mwega makīria. ³⁶ Andū angī nīmanyūrūrīrio na makīhūrwo na

iboko, o na angĩ makĩohwo na mĩnyororo na magĩikio njeera. ³⁷ Nĩmahũũrirwo na mahiga; o na magĩatũranio na thoo maita meerĩ; ningĩ makĩũragwo na hiũ cia njora. Maathiiaga mehumbĩte njũa cia ng'ondũ na cia mbũri, na marĩ ngĩa, na makanyariirwo, o na magekagwo ũũru; ³⁸ thĩ ndĩamaagĩĩre. Moorũũraga werũ-inĩ na irĩma-inĩ, o na ngurunga-inĩ na miungu-inĩ ya thĩ.

³⁹ Andũ aya othe nĩmagathĩĩrio nĩ ũndũ wa wĩtikio wao, no gũtirĩ o na ũmwe wao wahingĩrio kĩranĩro kĩrĩa kĩeranĩirwo. ⁴⁰ Ngai nĩatũhaarĩrie ũndũ mwega makĩria nĩgeetha andũ acio matigatuu aagĩrũrũ ithuĩ tũtarĩ hamwe nao.

12

Ngai Nĩarũithagia Ciana Ciale

¹ Nĩ ũndũ ũcio, kuona atĩ nĩtũrigiicĩrio nĩ aira aingĩ ũguo mahaana ta itu inene-rĩ, nĩtwĩyauĩre kĩrĩa gĩothe gĩtũritũhĩre, o na wĩhia ũrĩa ũtũrigiicaga mũno, na tũgĩteng'ere ihenya rĩrĩa tũgĩrwo mbere iitũ tũkirĩĩrie. ² Nĩtũcũthĩrĩrie Jesũ, ũrĩa mwambĩrĩria na mũkinyanĩria wa gwĩtikia gwitũ, ũrĩa nĩ ũndũ wa gĩkeno kĩrĩa aigĩrwo mbere yake-rĩ, nĩoomĩrĩrie kwambwo mũtharaba-inĩ, atekũũria gũconorwo, na rĩu aikarĩte thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo gwa gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai. ³ Rĩu-rĩ, cũraniai ũhoru wa ũcio wakĩrĩĩrie ngarari nyingĩ ũguo kuuma kũrĩ andũ ehia, nĩgeetha mũtikananoge kana mũũrwo nĩ hinya.

⁴ Inyuĩ mũkĩgiana na mehia-rĩ, mũtirĩ mũrarũa o nginya mũgaita thakame. ⁵ Na nĩmũriganĩrwo nĩ kiugo gĩa kũmũũmĩrĩria kĩrĩa kĩmwaragĩria ta ciana ciale, atĩrĩ:

“Mũrũ wakwa, ndũkahũthie irũithia rĩa Mwathani,
o na ndũkoorwo nĩ hinya hĩndĩ irĩa egũgũkũũma,

⁶ nĩgũkorwo Mwathani nĩarũithagia arĩa endete,
na akaherithia ũrĩa wothie etĩkĩrĩte atuĩke mwana wake.”

⁷ Inyuĩ kiragĩrĩiai mathĩna marĩ taarĩ irũithia; nĩgũkorwo Ngai aramwĩka ũguo ta mũrĩ ciana ciale. Nĩ ũndũ-rĩ, nĩ mwana ũrĩkũ ũtarũithagio nĩ ithe? ⁸ Mũngĩkĩaga kũrũithio (na gũtirĩ mũndũ ũtarũithagio), inyuĩ mũkĩrĩ ciana cia mũtumia wa njĩra, no ti ciana ciale. ⁹ Ningĩ-rĩ, ithuothe twanakorwo na maithe maitũ marĩa maatũciarire na mũciarĩre wa mwĩrĩ, arĩa maatũrũithagia na ithuĩ tũkamatĩia nĩ ũndũ wa ũguo. Tũkĩagĩrĩre kwĩnyihĩria atĩa Ithe wa maroho maitũ nĩguo tũtũũre muoyo!

¹⁰ Maithe maitũ nĩmatũrũithirie gwa kahinda kanini o ta ũrĩa moonaga kwagĩrĩre; no Ngai atũrũithagia tũteithĩke, nĩguo tũgwatanĩre nake ũtheru wake. ¹¹ Gũtirĩ irũithia rĩonekaga rĩ rĩega ihinda-inĩ ta rĩu, tiga rĩrĩ rĩa o ruo. No thuutha-inĩ-rĩ, nĩrĩciaraga mageetha ma ũthingu na thayũ harĩ andũ arĩa merutaga narĩo.

¹² Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, tambũrũkiai moko manyu marĩa macunjurĩte, na maru manyu marĩa maregeru nĩguo magĩe hinya. ¹³ “Rũngariai njĩra cia magũrũ manyu,” nĩgeetha ũrĩa ũthuaga ndakae kuonja, no nĩ kaba ahonio.

Gũkaanio kũrega Ngai

¹⁴ Mwĩrutanĩriei mũno gũikarania na andũ othe na thayũ, na gũtuĩka atheru; tondũ hatarĩ ũtheru-rĩ, gũtirĩ mũndũ ũkoona Mwathani. ¹⁵ Menyererai gũtikagĩe mũndũ o na ũmwe wanyu ũkwaga gũkinyĩrwo nĩ Wega wa Ngai, na mũtigitĩkĩrie ũndũ mũũru ũhaana ta mũrĩ wa mũtĩ mũrũrũ ũkũre thĩnĩ wanyu, ũcooke kũrehe thĩna na ũthaahie andũ aingĩ. ¹⁶ Tigĩrĩrai nĩmuona atĩ gũtirĩ o na ũmwe wanyu mũhũũri maraya, kana mũndũ ũtetigĩrĩte Ngai ta Esaũ, ũrĩa wendirie igai rĩa ũrigithathi wake nĩ ũndũ wa irio cia irĩa rĩmwe. ¹⁷ Thuutha-inĩ, ta ũrĩa mũũĩ, hĩndĩ irĩa eendire kũgaya kĩrathimo gĩa, nĩaregirwo. Ndaahotire kuona kamweke ga kwĩrira, o na gwatuĩka nĩacaririe kĩrathimo kũu na maithori.

¹⁸ Mũtiũkĩte kĩrĩma-inĩ kĩrĩa kĩngĩhutio, na kĩrĩa kĩraakana mwaki; o kũu kĩrĩ na nduma, na gĩgathimba, o na kĩrĩ na kĩhuhũkanio; ¹⁹ ningĩ kũrĩa kũrĩ mũgambo wa coro, o na kana mũgambo waragia na ciugo iria arĩa maaciguire maathaithanire matikaheo ũhoru ũngĩ o na ũmwe, ²⁰ tondũ matingĩomĩrĩrie ũrĩa gwathanĩtwo, atĩrĩ; “O na nyamũ ĩngĩhutia

kĩrĩma kũu, no nginya ihũũrwo na mahiga ikue.” ²¹ Handũ hau haarĩ na ũndũ wa kũguoyohia mũno, ũũ atĩ Musa nĩoigire atĩrĩ, “Nĩndĩrainaina mũno nĩ guoya.”

²² No inyuĩ mũũkĩte Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni, itũũra inene rĩa Ngai ũrĩa mũtũũra muoyo, na nĩrĩo Jerusalemu ya Igũrũ. Nĩmũũkĩte kĩũngano-inĩ gĩa gĩkeno kĩrĩ arĩa ngiri na ngiri, ²³ kũrĩ kanitha wa marigithathi, arĩa marĩitwa mao maandĩkĩtwo kũũrĩa Igũrũ. Mũũkĩte kũrĩ Ngai, ũrĩa mũtuĩri andũ othe ciira, na kũrĩ maroho ma andũ arĩa athingu matuũkĩte akinyanĩru kũna, ²⁴ na kũrĩ Jesũ ũrĩa mũiguithania wa kĩrĩkanĩro kĩrĩa kĩerũ, o na kũrĩ thakame ĩrĩa yakũminjaminjanĩrio ĩrĩa yaragia kiugo kĩa gũkĩra thakame ya Habili.

²⁵ Menyererai mũtikarege ũrĩa ũkwaria. Angĩkorwo matiigana gũũthara hĩndĩ ĩrĩa maaregire ũrĩa wamakaanagia arĩ gũkũ thĩ-rĩ, githĩ ithuĩ tũtingĩkiaga o makĩria gũũthara, tũngĩkihutatĩra ũrĩa ũtũkaanagia arĩ igũrũ? ²⁶ Hĩndĩ ĩyo-rĩ, mũgambo wake nĩwainainirie thĩ, no rĩu nĩeranĩre akoiga atĩrĩ, “Ihinda rĩngĩ to thĩ iiki ngainainia, no nĩngainainia igũrũ o narĩo.” ²⁷ Ciugo ici, “ihinda rĩngĩ,” ironania kweherio gwa kĩrĩa kĩngĩenyenyeka, nacio nĩ indo iria ciũmbĩtwo, nĩgeetha kĩrĩa gĩtangĩenyenyeka gĩtũũre.

²⁸ Nĩ ũndũ ũcio tondũ tũramũkĩra ũthamaki ũtangĩenyenyeka-rĩ, nĩtũcookiei ngaatho na tũhooyage Ngai na njĩra ĩrĩa yagĩrĩre, tũkĩmũtĩaga na tũkĩmwĩtigagĩra, ²⁹ nĩgũkorwo “Ngai witũ nĩ mwaki ũniinanaga.”

13

Gũthaithana gwa Kũrĩkĩrĩa

¹ Ikaragai mwendaine ta ariũ na aarĩ a lthe witũ. ² Mũtikanariganĩrwo nĩgũtuga ageni, nĩ ũndũ andũ amwe tondũ wa gwĩka ũguo maananyiita arĩa ũgeni matekũmenya. ³ Ririkanagai andũ arĩa mohetwo o ta muohetwo hamwe nao, o na mũririkanage arĩa marathĩnio taarĩ inyuĩ ene mũranyamario.

⁴ Ũhoru wa kũhikania nĩwagĩrĩrwo nĩgũtũo nĩ andũ othe, naguo ũrĩrĩ wa arĩa mahikanĩtie ndũgathaahio; nĩgũkorwo Ngai nĩagaciirithia arĩa othe matharagia, na ahũũri-maraya othe. ⁵ Ikaragai mũtegũkorokera mbeeca, na mũiganagwo nĩ kĩrĩa mũrĩ nakĩo, tondũ Ngai oigĩte atĩrĩ,

“Ndirĩ hĩndĩ ngaagũtiganĩria;
na ndigagũtirika o narĩ.”

⁶ Nĩ ũndũ ũcio no tuuge tũũmĩrĩrie atĩrĩ,
“Mwathani nĩwe mũndeithia; ndingũtigĩra.

Mũndũ-rĩ, nĩ atĩa angĩhota kũnjĩka?”

⁷ Ririkanagai atongoria anyu arĩa maamũheire ũhoru wa Ngai. Cũranagai ũhoru wa maciaro ma mũkarĩre yao, na mwĩgerekanagie nao ũhoru-inĩ wa gwĩtikia kwao. ⁸ Jesũ Kristũ atũũraga atekũgarũrũka, ira, na ũmũthĩ, o na nginya tene.

⁹ Mũtikaheenagĩrĩrio nĩ mũthemba yothe ya morutani mageni. Nĩ wega ngoro ciitũ ciĩkĩragwo hinya nĩ Wega wa Ngai, na ti na ũndũ wa kũrĩa irio cia magongona iria itagunaga arĩa macirĩaga. ¹⁰ Ithuĩ nĩ tũrĩ na kĩgongona kĩrĩa andũ arĩa matungataga kũu hema-inĩ ĩyo matarĩ na rũtha rwa kũrĩaga magongona marĩa marutagĩrwo ho.

¹¹ Mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene akuuaga thakame ya nyamũ akamĩtwara Handũ-harĩa-Hatheru-Mũno ĩtuĩke ya kũhoroheria mehia, no mũrĩrĩ ya nyamũ ĩcio ĩcinagĩrwo nja ya itũũra. ¹² ũguo no taguo Jesũ aanyariirĩrwo nja ya kĩhingo gĩa itũũra inene, nĩgeetha andũ matheragio nĩ thakame yake. ¹³ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtumagarei tũthĩ kũrĩ we kũu nja ya itũũra, tũkuuanĩre nake gĩconoko kĩrĩa we aakuire. ¹⁴ Nĩgũkorwo gũkũ tũtirĩ na itũũra inene rĩtagaathira, no tũcaragia itũũra inene rĩrĩa rĩgooka thuutha-inĩ.

¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, nĩtũthĩ na mbere kũrutĩra Ngai igongona rĩa kũmũgooca nĩ ũndũ wa Jesũ tũtegũtigithĩria, na nĩrĩo itunda rĩa tũnua tũrĩa tuumbũraga rĩitwa rĩake. ¹⁶ Na mũtikanariganĩrwo nĩ gwĩkaga wega, o na kũgayanaga kĩrĩa mũndũ arĩ nakĩo na andũ arĩa angĩ, nĩgũkorwo magongona ta macio nĩmo makenagia Ngai.

¹⁷ Athĩkagĩrai atongoria anyu, na mwĩnyiihagĩrie wathani wao. Maikaraga meiguĩte nĩ ũndũ wa mĩoyo yanyu taarĩ o makoorio ũhoru wanyu. Maathĩkagĩrei nĩgeetha wĩra wao ũgatuĩka gĩkeno, no ti mĩrigo, nĩgũkorwo ũndũ ũcio ndũngĩtuĩka wa kũmũguna.

¹⁸ Tũhooyagĩrei. Tũrĩ na ma atĩ thamiri ciitũ itirĩ na ũcuuke, na nĩtũkwenda gũtũũra na mĩĩkarĩre mĩega maũndũ-inĩ mothe. ¹⁹ Nĩngũmũthaitha mũno mũhooyage nĩgeetha hotithio gũcooka kũrĩ inyuĩ o narua.

²⁰ Nake Ngai mwene thayũ, ũrĩa wariũkirie Mwathani witũ Jesũ, ũrĩa Mũrĩithi ũrĩa mũnene wa ng'ondũ, akĩmũruta kũrĩ arĩa akuũ na ũndũ wa thakame ya kĩrĩkanĩro kĩrĩa gĩa tene na tene-rĩ, ²¹ aromũhe kĩndũ o gĩothe kĩa gĩa kũmũhotithia gwĩka ũrĩa endaga, na aroeka thĩinĩ witũ maũndũ marĩa mamũkenagia thĩinĩ wa Jesũ Kristũ, nake arogoocagwo tene na tene. Amenĩ.

²² Ndamũthaitha ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkirĩrĩrie ciugo ciakwa cia kũmũtaara nĩgũkorwo ndamwandikĩra o marĩa makuhĩ.

²³ Nĩngwenda mũmenye atĩ mũrũ wa Ithe witũ Timotheo nĩarekereirio. Nake angĩũka narua, nĩtũrĩũka nake kũmuona.

²⁴ Geithiai atongoria anyu othe na andũ othe, a Ngai. Andũ a kuuma Italia nĩmamũgeithia.

²⁵ Wega wa Ngai ũrogĩa na inyuĩ inyuothe.

MARŪA MA JAKUBU

¹ Nĩ nĩ Jakubu, ndungata ya Ngai na ya Mwathani Jesũ Kristũ,

Ndiramwandikĩra inyuĩ a mihĩrĩga ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ mũhurunjĩtwo thĩ yothe:

Nĩndamũgeithia.

Mathũina na Magerio

² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, rĩrĩa rĩothe mwakorwo nĩ magerio ma mĩthemba mĩingĩ-rĩ, tuagai atĩ ũguo nĩ gĩkeno gĩtheri. ³ Tondũ nĩmũũĩ atĩ kũgerio kwa wĩtikio wanyu kũrehaga gũkirĩrĩa. ⁴ Rekei gũkirĩrĩa kwanyu kũrute wĩra wakuo, nĩgeetha mĩtuĩke andũ aagĩrũrũ kũna na agima, mĩtarĩ na ũndũ mwagĩte. ⁵ Na rĩrĩ, mũndũ wanyu angĩkorwo aagĩte ũũgĩ-rĩ, nĩahooe Ngai, ũrĩa ũheaga andũ othe na ũtaana, na atarĩ na ũũru ngoro, nake nĩekũheo ũũgĩ ũcio. ⁶ No rĩrĩa ekũhooya-rĩ, nĩahooe etĩkĩtie, na ndagathanganie, tondũ mũndũ ũrĩa ũthanganagia ahaana ta ikũmbĩ rĩa iria inene, rĩrĩa rĩhurutagwo nĩ rũhuho na rĩkarũgarũũgio. ⁷ Mũndũ ũcio ndageciirie atĩ nĩakaheo kĩndũ o nakĩ nĩ Mwathani; ⁸ ũcio nĩ mũndũ wa ngoro igĩrĩ, ũtarĩ hĩndĩ akĩndagĩria maũndũ-inĩ mothe marĩa ekaga.

⁹ Mũrũ kana mwarĩ wa Ithe witũ ũrĩa wĩnyiihagia aagĩrĩrwo nĩ kwĩraha nĩ ũndũ nĩatũũgĩrĩtio. ¹⁰ No ũrĩa mĩtongu nĩerahage nĩ ũndũ wa kũnyiihio gwake, tondũ agaathira ta ihũa rĩa gĩthaka. ¹¹ Nĩgũkorwo riũa rĩrathaga rĩrĩ na ũrugarĩ mũhiũ wa gũcina narĩo rĩkahoochia mũmera; nakĩo kĩro kĩaguo gĩgaitika na ũthaka waguo ũkanangwo. ũguo no taguo mũndũ ũrĩa mĩtongu akaahwererekera o akĩrutaga wĩra wake.

¹² Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũũmagĩrĩria rĩrĩa ekũgerio, tondũ aatooria magerio, nĩakaheo thũmbĩ ya muoyo ĩrĩa Ngai erĩire arĩa mamwendete.

¹³ Hĩndĩ ĩrĩa mwagerio, mũndũ o naũ ndakanoige atĩrĩ, “Ngai nĩarangeria.” Nĩgũkorwo Ngai ndangĩhota kũgerio nĩ ũũru, o nake mwene ndageragia mũndũ o na ũrĩkũ; ¹⁴ no rĩrĩ, mũndũ nĩkũgerio ageragio hĩndĩ ĩrĩa ekũguucĩrĩrio na akaheenererio nĩ merĩrĩria make mooru. ¹⁵ Namo merĩrĩria marĩkia kũgĩa nda, maciaraga mehia; namo mehia hĩndĩ ĩrĩa maakũra biũ, magaciara gĩkuũ.

¹⁶ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno-rĩ, mĩtikanaheenio. ¹⁷ Kĩheo gĩothe kĩega na gĩkinyanĩru kiumaga igũrũ, gĩkĩrũkĩte kuuma kũrĩ Ithe wa motheri ma igũrũ, ũrĩa ũtagarũrũkaga ta ciĩruru iria igarũrũkaga. ¹⁸ Nĩwe watũciarire nĩ kwenda na ũndũ wa ũhoru-ũrĩa-wa-ma, nĩguo tũtuĩke ta maciaro ma mbere ma indo ciothe iria ombire.

Gũthikĩrĩa na Gwĩka

¹⁹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ inyuĩ nyenda mũno, menyai ũũ: O mũndũ nĩahiũhage gũthikĩrĩa, no ndakahiũhage kwaria o na kana kũrakara, ²⁰ nĩgũkorwo marakara ma mũndũ matirehaga mĩtũũrĩre wa ũthingu ũrĩa Ngai endaga. ²¹ Nĩ ũndũ ũcio-rĩ, eheriai maũndũ mothe marĩ magigi, na ũũru ũrĩa ũkĩrĩrĩrie kũingĩha, na mwĩnyiihĩtie, mwĩtikĩre kiugo kĩrĩa kĩaandĩtwo thĩinĩ wanyu, o kĩrĩa kĩngĩmũhonokia.

²² Mũtigatuĩke o a gũthikagĩrĩa kiugo tu, no tuĩkai a gwĩka ũrĩa kiugĩte, nĩguo mĩtikeheenie inyuĩ ene. ²³ Mũndũ o wotha ũthikagĩrĩa kiugo no ndekaga ũrĩa kiugĩte-rĩ, ahaana ta mũndũ ũrĩa wĩroraga ũthiũ na gĩcicio, ²⁴ na thuutha wa kwĩrora, agethiĩra na akariganĩrwo o narua nĩ ũrĩa ahaana. ²⁵ No mũndũ ũrĩa ũroraga wega watho ũrĩa mũkinyanĩru kũna ũrĩa ũheanaga wĩyathi, na agathiĩ na mbere gwĩka ũguo, atekũriganĩrwo nĩ ũrĩa aigũite no akawĩkaga-rĩ, ũcio nĩarĩrathimagĩrwo maũndũ marĩa ekaga.

²⁶ Mündũ o wothē angĩtua mündũ wa ndini no aremwo nĩ gwatha rūrĩmĩ rwake-rĩ, mündũ ũcio nĩ kwĩheenia eheenagia, na ũndini wake nĩ wa tũhũ. ²⁷ Ũndini ũrĩa Ngai lthe witũ etĩkagĩra atĩ nĩ mũtheru na ndũrĩ na mahĩtia nĩ ũyũ: nĩ kũroraga ciana cia ngoriai na atumia a ndigwa hĩndĩ ĩrĩa marĩ mathĩina-inĩ mao, na ningĩ mündũ etheemage ndagathũkio nĩ maũndũ ma gũkũ thĩ.

2

Kũgĩrio Gũthuurania Andũ

¹ Ariũ na aarĩ a lthe witũ, ta etĩkia thĩĩnĩ wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, o we ũrĩa ũrĩ riiri-rĩ, tigagai gũthutũkanagia andũ nĩ ũndũ wa maũthĩ mao. ² Tondũ-rĩ, ĩ hĩhi kũngĩũka mündũ kĩũngano-inĩ kĩanyu ekĩrĩte gĩcũhĩ gĩa thahabu na nguo njega, na gũũke mündũ mũthĩĩni ũtehumbĩte nguo njega-rĩ, ³ na inyuĩ mũhe ũcio wĩhumbĩte nguo njega gĩtĩo, mũmwĩre atĩrĩ, “Haha harĩ na gĩtĩ kĩega gĩa gũĩkarĩra,” no mwĩre mündũ ũcio mũthĩĩni atĩrĩ, “Wee rūgama harĩa,” kana, “Ikara haha magũrũ-inĩ makwa,” ⁴ githĩ mũtiagĩthutũkania inyuĩ ene, na mwatũka atuanĩri ciira marĩ na meciiria mooru?

⁵ Ariũ na aarĩ a lthe witũ inyuĩ nyenda mũno, ta thikĩrĩriai: Githĩ Ngai ndathuurĩte arĩa monagwo marĩ athĩĩni gũkũ thĩ nĩguo matũĩke itonga ũhoru-inĩ wa wĩtikio na magairwo ũthamaki ũrĩa erĩire arĩa mamwendete? ⁶ No inyuĩ nĩ mũnyararaga arĩa athĩĩni. Githĩ ti itonga imũhinyagĩrĩria? Githĩ ti o mamũtwaraga igooti-inĩ na hinya? ⁷ Ningĩ githĩ ti o macambagia rĩitwa rĩrĩa rĩrĩ gĩtĩo, o rĩu rĩa ũrĩa mũrĩ ake?

⁸ Angĩkorwo nĩmũhingagia watho ũrĩa mũtue nĩ mũthamaki ũrĩa wandĩkĩtwo Maandĩko-inĩ atĩrĩ, “Enda mündũ ũrĩa ũngĩ o ta ũrĩa wĩyendete wee mwene,” nĩmwĩkaga wega. ⁹ No angĩkorwo mũtĩĩagĩra andũ maũthĩ-rĩ, nĩ kwĩhia mwĩhagia na mũrĩ atuĩre nĩ watho atĩ mũrĩ aagarari watho. ¹⁰ Nĩgũkorwo ũrĩa wothē ũhingagia watho wothē, no akahĩngwo nĩ kaũndũ o kamwe ka guo, mündũ ũcio nĩagararĩte watho wothē. ¹¹ Tondũ ũrĩa woigire atĩ, “Ndũkanatharanie,” nowe woigire atĩ, “Ndũkanoragane.” Rĩu-rĩ, ũngĩaga gũtharania no ũragane-rĩ, wee nĩũtuĩkĩte mwagarari wa watho.

¹² Aragiai na mwĩkage maũndũ manyu o ta mũrĩ arĩa magaatuĩrwo ciira nĩ watho ũrĩa ũheanaga wĩyathi, ¹³ tondũ mündũ ũrĩa ũtuanĩire ciira atekũĩguanĩra tha-rĩ, ũcio nake agaatuĩrwo ciira atekũĩguĩrwo tha. Nacio tha nĩtooragia ũtuanĩri wa ciira!

Wĩtikio na Cĩiko

¹⁴ Ariũ na aarĩ a lthe witũ, gũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ mündũ angiuga atĩ arĩ na wĩtikio, no ndarĩ na cĩiko? Wĩtikio ũcio wakĩmũhonokia? ¹⁵ Mũrũ wa lthe witũ kana mwarĩ wa lthe witũ angĩkorwo ndarĩ na nguo cia kwĩhumba, kana irio cia kũrĩa o mũthenya, ¹⁶ nake ũmwe wanyu amwĩre atĩrĩ, “Thĩĩ na wega; gĩa na ũrugarĩ na ũrĩe wega,” no ndarĩ ũndũ aamũteithia naguo mabataro-inĩ make ma mwĩrĩ-rĩ, ũndũ ũcio ũkĩrĩ na uumithio ũrĩkũ?

¹⁷ Ũguo no taguo wĩtikio mũtheri ũtarĩ na cĩiko ũhaana, nĩ mũkuũ guo mwene.

¹⁸ No mündũ no oige atĩrĩ, “Wee-rĩ, ũrĩ na wĩtikio; na nĩ ndĩ na cĩiko.”

Nyonia wĩtikio waku ũrĩa ũtarĩ na cĩiko, na nĩ nĩngũkuonia wĩtikio wakwa na ũndũ wa ũrĩa njĩkaga. ¹⁹ Wee nĩwĩtikĩtie atĩ Ngai no ũmwe. Ũguo nĩ wega! O nacio ndaimono nĩcĩĩtikĩtie ũguo, na ikainaina.

²⁰ Wee kĩrimũ gĩkĩ, nĩ ũira ũrakĩenda wa kuonania atĩ wĩtikio ũtarĩ na cĩiko nĩ wa tũhũ? ²¹ Githĩ Iburahĩmu, lthe witũ wa tene, ndaatuirwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa eekire rĩrĩa aarutire mũriũ Isaaka kĩgongona-inĩ? ²² Mũtigũkĩona atĩ wĩtikio wake nĩ warutire wĩra hamwe na cĩiko ciake, naguo wĩtikio wake ũgĩtuuo mũĩganĩru kũna nĩ ũndũ wa cĩiko icio ciake. ²³ Namo Maandĩko makĩhingio marĩa moigĩte atĩrĩ, “Iburahĩmu agĩtikia Ngai, nakuo gwĩtikia kũu gũgĩtũma atuuo mũthingu,” nake agĩtwo mũrata wa Ngai. ²⁴ Nĩmũkuona atĩ mündũ atuagwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa ekaga, no ti ũndũ wa wĩtikio wiki.

²⁵ O nake Rahabu ũrĩa warĩ mũmaraya-rĩ, githĩ ndaatuirwo mũthingu nĩ ũndũ wa ũrĩa eekire hĩndĩ ĩrĩa aanyiitire athigaani arĩa ũgeni na akĩmoonerereria njĩra ĩngĩ ya kũũrĩra?

²⁶ O ta ũrĩa mwĩrĩ ũtarĩ na roho ũrĩ mũkuũ-rĩ, ũguo noguo wĩtikio ũtarĩ cĩiko ũrĩ mũkuũ.

3

Gwatha Rūrīmĩ

¹ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ti aingĩ anyu magĩrĩrwo nĩ gũtuĩka arutani, tondũ nĩ mũũĩ atĩ ithuĩ arĩa tũrutanaga nĩtũgaatuĩrwo ituĩro rĩa hinya gũkĩra andũ arĩa angĩ. ² Ithuothe nĩtũhĩngĩcagwo nĩ maũndũ maingĩ. Mũndũ angĩkorwo ndarĩ na mahĩtia thĩinĩ wa maũndũ marĩa aragia-rĩ, ũcio nĩ mũkinyanĩru kũna, na nĩahotete kũriĩra mwĩrĩ wake wothe.

³ Hĩndĩ irĩa tweekĩra mbarathi mĩkwa tũnua nĩguo itwathĩkĩre-rĩ, nĩtũhotaga kũgarũra nyamũ iyo irĩ yothe. ⁴ Ningĩ ta rorai ũhoru wa marikabu ũrĩ ta kĩonereria. O na gũtuĩka nĩ nene na itwaragwo nĩ rūhuho rūrĩ na hinya-rĩ, nĩgarũragwo na gathukani kanini, ikarorio o kũrĩa mūtwarithia wacio ekwenda gũciroria. ⁵ Ūguo no taguo rūrĩmĩ rūhaana. Nĩ kũga kĩnini kĩa mwĩrĩ, no nĩ rwĩkagĩrĩra mũno. Ta mwĩciiriei ũrĩa mūtītũ mũnene ũgwatagio mwaki nĩ gathandĩ o kanini. ⁶ Ningĩ rūrĩmĩ nĩ mwaki, tondũ rūiyũrite mĩthemba yothe ya maũndũ ma waganu thĩinĩ wa ciĩga cia mwĩrĩ. Rũthũkagia mwĩrĩ wothe, rūkagwatia mwaki mūtũũrĩre wothe wa mũndũ, naruo rwene rūkoragwo rūmundĩtio mwaki nĩ Jehanamu.

⁷ Nyamũ cia mĩthemba yothe, na nyoni, na nyamũ iria itambaga thĩ, na nyamũ cia iria-inĩ rĩrĩa inene ciothe nĩihooreragio na cianahoorerio nĩ mũndũ, ⁸ no gũtirĩ mũndũ o na ũrĩkũ ũngĩhota kũhooreria rūrĩmĩ. Nĩruo kĩndũ kĩũru gĩtangĩkindĩria na rūiyũrĩtwo nĩ thumu wa kũũragana.

⁹ Tũgoocaga Mwathani, o we Ithe witũ, na rūrĩmĩ, na tũkaruma andũ naruo, o acio mombĩtwo marĩ na mũhianĩre wa Ngai. ¹⁰ Kanua o kau-rĩ, no ko koimaga ũgooci na gakoima irumi. Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, ũguo tiguu kwagĩrĩre gũtuĩka. ¹¹ Kaĩ maaĩ mega na maaĩ ma cumbĩ mangĩtherũka kuuma gĩthima kĩmwe? ¹² Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, mũkũyũ no ũhote gũciara ndamaiyũ, kana mũthabibũ ũciare ngũyũ? O nakĩo gĩthima kĩa maaĩ ma cumbĩ gĩtingĩtherũka maaĩ mega.

Mĩthemba ĩrĩ ya Ūũgĩ

¹³ Thĩinĩ wanyu-rĩ, nũ ũrĩ na ũũgĩ na agataũkĩrwo nĩ maũndũ? Mũndũ ũcio nĩakĩonanie maũndũ macio na ũndũ wa mūtũũrĩre wake mweka, na ciĩko ciĩkĩtwo na njĩra ya kwĩnyiihia kũrĩa kuumanaga na ũũgĩ. ¹⁴ No mũngĩkorwo ngoro-inĩ cianyu nĩ mūtũũragia ũiru na ũhoru wa kwenda kwĩyambatĩria-rĩ, mūtikae kwĩrahĩra ũndũ ũcio kana mūtũĩke a gũkaana ũhoru wa ma. ¹⁵ “Ūũgĩ” ta ũcio tiguu ũikũrũkaga uumĩte igũrũ, no nĩ wa thĩ ĩno, na ti wa kĩiroho, ũcio nĩ ũũgĩ wa mũcukani. ¹⁶ Nĩgũkorwo harĩa harĩ na ũiru na ũhoru wa kwenda kwĩyambatĩria-rĩ, hau nĩho hakoragwo na ngũĩ na ciĩko ciothe cia waganu.

¹⁷ No ũũgĩ ũrĩa uumaga igũrũ o mbere nĩ mũtheru; ningĩ nĩwendete thayũ, na nĩũcaayanagĩra, na nĩwĩnyiihagia, na nĩ ũiyũrĩtwo nĩ tha na maciaro mega, ningĩ ndũthutũkanagia, na ndũrĩ ũhinga. ¹⁸ Nao ateithũrani arĩa mahaandaga thayũ-rĩ, magehaga maciaro ma ũthingu.

4

Mwĩnyiihagĩriei Ngai

¹ Atĩrĩrĩ, nĩ kĩ gĩtũmaga kũgĩe na mbaara na ngũĩ thĩinĩ wanyu? Githĩ itiumaga merirĩria-inĩ manyu marĩa marũaga thĩinĩ wanyu? ² Mwĩriragĩria kĩndũ no mũkaaga kũgĩa nakĩo. Ningĩ mũũraganaga na mũgacumĩkĩra, no mũtingĩhota kũgĩa na kĩrĩa mũkwenda. Mũtetanagia na mũkarũa. Mũgakĩaga kuona kĩndũ tondũ wa kwaga kũhooya Ngai. ³ Hĩndĩ irĩa mwahooya-rĩ, nĩmwagaga kũheo, tondũ mũhooyaga mũrĩ na muoroto mũũru, tondũ mwendaga mũitangage kĩrĩa mwaheo na maũndũ ma gwĩkenia.

⁴ Inyuĩ atharania aya, kaĩ mũtooĩ atĩ kũgĩa ũrata na thĩ nĩ kũgĩa ũthũ na Ngai? Nĩ ũndũ ũcio mũndũ o wothe ũthuuraga kũgĩa ũrata na thĩ nĩkũgĩa ũthũ ya Ngai. ⁵ Kana mũgwĩciiria Maandĩko maaragia ũhoru ũtarĩ na gĩtũmi, atĩ roho ũrĩa Ngai aatũmire

ūtūūrage thīnī witū nī ūiguaga ūiru mūno? ⁶ No nīatūheaga wega wake makīria. Kīu nīkīo gītūmaga Maandīko moige atīrī:

“Ngai nīareganaga na arīa etīī

no arīa menyiihagia nīo aheaga wega wake.”

⁷ Nī ūndū ūcio mwīnyiihagīriei Ngai. Reganagai na mūcukani, nake nīekūmūūrīra.

⁸ Kuhīrīriai Ngai, nake nīekūmūkuhīrīria. Mwīthambei moko manyu inyuī ehia, na mūtherie ngoro cianyu inyuī andū a ngoro igīrī.* ⁹ Iguai kīeha, mūcakaē, na mūgirīke. Garūrai mītheke yanyu ītūike macakaya, nakīo gīkeno kīanyu kīgarūrūke gītūike kīeha.

¹⁰ Mwīnyiihīriei Mwathani, nake nīekūmūtūūgīria.

¹¹ Ariū na aarī a Ithe witū, tigai gūcambania mūndū na ūrīa ūngī. Ūrīa wothē waragia ūhorō wa gūcambia mūrū kana mwarī wa ithe kana akamūtūūra ciira-rī, nī watho acambagia na akaūtūūra ciira. Hīndī īrīa ūgūtūūra watho ciira-rī, ndūkoragwo ūkīhingia watho, no ūkoragwo ūrī mūtuanīri ciira. ¹² Kūrī Mūheani wa watho, na Mūtuanīri ciira o ūmwe, o we ūrīa ūrī na ūhoti wa kūhonokia na kūniinana. No wee-rī, ūkīrī ū nīguo ūtūire mūndū ūrīa ūngī ciira?

Kwīraha nī ūndū wa Rūciū

¹³ Rīu ta thikīrīriai, inyuī mugaga atīrī: “Ūmūthī kana rūciū nītūgūthī ītūūra rīna tūikare kuo mwaka ūmwe, tūrute wīra wa wonjoria kuo, tūgīe na mbeeca.” ¹⁴ No rīrī, inyuī mūtūū ūrīa gūgaatuīka rūciū. Muoyo wanyu ūkīrī kī? Inyuī mūrī o kībīi kīrīa kīonekaga o kahinda kanini, gīgacooka gīgathira biū. ¹⁵ Handū ha ūguo-rī, mwagīrīrwo nī kugaga atīrī, “Mwathani angīenda-rī, nī tūgūtūūra muoyo na twikage ūndū ūyū na ūyū.” ¹⁶ No rīu inyuī nī kwīraha mwīrahaga mūrī na nguthi. Mwīraho ta ūcio wothē nī mūūru. ¹⁷ Nī ūndū wa ūguo, mūndū wothē ūū gwīka wega na ndekaga-rī, ūcio nī kwīhia ehagia.

5

Itonga Gūkaanio Kūhinyanīrīria

¹ Rīu ta thikīrīriai, inyuī itonga ici, rīrai na mūgirīke tondū wa mathīina marīa maramūkora. ² Ūtonga wanyu nī ūbuthīte, nacio nguo cianyu nī ndīe nī memenyi.* ³ Thahabu na betha cianyu nī irootete. Kūroota gwacio nī ūira wa atī nīireganīte na inyuī, na nīkūrīa mūrī yanyu imūniine o ta mwaki. Inyuī mwīgīire mūthithū mūingī wa matukū ma kūrīgīrīria. ⁴ Atīrīrī! Mīcaara īrīa mwaregire kūrīha aruti a wīra arīa maamūrīmīire mīgūnda nīramūkaīra. Gūkaya kwa arīa maamūgetheire irio nīgūkinīire matū ma Mwathani Mwene hinya wothē. ⁵ Mūtūūrīte gūkū thī na mīago na mūgīkenagia. Inyuī mwīnoretie nī ūndū wa mūthenya wa gūthīnjwo. ⁶ Inyuī nī mūtūūrīre andū ciira na mūkamoorage matarī na mahītia, o acio matarī ūūru na inyuī.

Gūkirīrīria Mathīina-inī

⁷ Nī ūndū ūcio, ariū na aarī a Ithe witū, kiragīrīriai, o nginya rīrīa Mwathani agooka. Ta rorai ūrīa mūrīmi etagīrīra mīgūnda wake ūrute irio iria irī bata, na agakīrīrīria nginya ciurīrwo nī mbura ya mbere o na ya keerī ategūthethūka. ⁸ O na inyuī-rī, kirīrīriai na mwīhaande wega, tondū Mwathani arī hakuhī gūūka. ⁹ Ariū na aarī a Ithe witū, tigagai gūtetania, nīgeetha mūtikanatuīrwo ciira. Mūtuanīri ciira arūngī o mūrango-inī!

¹⁰ Ariū na aarī a Ithe witū, mwīrutei na maūndū marīa mooru anabīi meekīrwo, o acio maaragia thīnī wa rītwa rīa Mwathani, naguo ūhorō ūcio ūtūike kīonereria kīanyu gīa gūkirīrīria rīrīa mūkūnyamario. ¹¹ O ta ūrīa mūū, acio maakīrīrīrie-rī, tūmatuaga arathime. Nīmūguūte ūhorō wa gūkirīrīria kwa Ayubu, na nīmuonete ūrīa Mwathani eekire marīgīrīrio-inī. Mwathani aiyūrītwo nī ūtugi na tha.

* 4:8 Athīnjīri-Ngai matanakuhīrīria Ngai Hema-inī-ya-Gūtūnganwo nīmambaga gwīthamba magūrū na moko mbakūrī-inī ya gīcango arī njīra ya gwītheria kīiroho (Thaam 30:17-21). * 5:2 Matukū-inī ma tene nguo ciataragwo taarī njīra īmwe ya ūtonga (Atūm 20:33).

¹² Ariũ na aarĩ a lthe witũ, igũrũ rĩa maũndũ mothe-rĩ, tigagai kwĩhĩta. Mũtikanehĩte na igũrũ kana na thĩ, o na kana na kĩndũ kĩngĩ o na kĩ. Inyuĩ-rĩ, mwoiga “ĩ” nĩtũĩke ĩĩ, na mwoiga “Aca” nĩtũĩke aca, nĩguo mũtikae gũtũĩrwo ciira.

Ihooya rĩa Wĩtikio

¹³ Nĩ harĩ mũndũ thĩĩnĩ wanyu wonete ũũru? Ūcio nĩahooe. Nĩ harĩ mũndũ ũkenete? Ūcio nĩaine nyĩmbo cia kũgooca. ¹⁴ Nĩ harĩ mũndũ thĩĩnĩ wanyu mũrũaru? Ūcio nĩete athuuri a kanitha mamũhooere na mamũhake maguta thĩĩnĩ wa rĩĩtwa rĩa Mwathani. ¹⁵ Namo mahooya mangĩhooywo na wĩtikio nĩ megũtũma mũndũ ūcio mũrũaru ahone; Mwathani nĩekũmwarahũra. Angĩkorwo ehĩtie-rĩ, nĩekũrekerwo mehia make. ¹⁶ Nĩ ūndũ ūcio umbũranagĩrai mehia manyu o mũndũ na ũrĩa ũngĩ, na mũhooyanagĩre nĩgeetha mũhonagio. Ihooya rĩa mũndũ mũthingu nĩ rĩrĩ hinya na nĩ rĩtũmaga maũndũ manene mekĩke.

¹⁷ Elija aarĩ mũndũ o ta ithuĩ. Nake nĩahooire Ngai na kĩyo atĩ mbura ndĩkoire, nayo mbura ndĩoirire bũrũri-inĩ ūcio ihinda rĩa mĩaka ĩtatũ na nuthu. ¹⁸ Nĩngĩ agĩcooka akĩhooya, nakuo matu-inĩ gũkiuma mbura, nayo thĩ ĩgĩciara maciaro mayo.

¹⁹ Atĩrĩrĩ ariũ na aarĩ a lthe witũ, mũndũ ũmwe wanyu angĩagaga oime ũhoru-inĩ wa ma nake mũndũ ũngĩ amũgarũre-rĩ, ²⁰ ririkanai ũũ: Mũndũ ũrĩa wotho ũgarũraga mwĩhia kuuma njĩra-inĩ yake njũru-rĩ, nĩkũmũhonokia akaamũhonokia kuuma harĩ gĩkuũ na ahumbĩre mehia maingĩ.

MARŪA MA MBERE MA PETERO

¹ Nĩ niĩ Petero, mūtūmwo wa Jesũ Kristũ,

Ngũmwandĩkĩra marũa maya, inyuĩ arĩa Ngai eyamũrĩire, na mūtũũrĩte mũrĩ ageni gũkũ thĩ, na mũkahurunjũkĩra mabũrũri ma Ponto, na Galatia, na Kapadokia, na Asia, na Bithinia, ² o inyuĩ mwathuurirwo kũringana na ũrĩa Ngai Ithe aamũmenyete o mbere, na akamũtheria nĩ ũndũ wa Roho, nĩguo mwathĩkagĩre Jesũ Kristũ, na mũminjaminjĩrio thakame yake:

Wega na thayũ iromũingĩhĩra.

Ngai kũgoocwo nĩ ũndũ wa Kĩrĩgĩrĩro kĩrĩ Muoyo

³ Ngai, o we Ithe wa Mwathani witũ Jesũ Kristũ, arogoocwo! Ngai nĩatũciarĩte rĩngĩ nĩ ũndũ wa tha ciake nyingĩ nĩguo tũgĩe na kĩrĩgĩrĩro kĩrĩ muoyo, nĩ ũndũ wa ũrĩa Jesũ Kristũ aariũkire akiuma kũrĩ arĩa akuũ. ⁴ Aatũciarire nĩguo tũgĩe na igai rĩrĩa rĩtangĩbutha, kana rĩthũke, kana rĩhwerereke, rĩrĩa mũigĩirwo kũu igũrũ, ⁵ o inyuĩ mũgitĩirwo nĩ hinya wa Ngai nĩ ũndũ wa gwĩtikia, o nginya hĩndĩ rĩa ũhonokio ũgooka ũrĩa ũhaarĩrio gũkaaguũranĩrio ihinda rĩa mũthia. ⁶ Ũhoru ũcio nĩguo mũkenagĩra mũno, o na gwatuĩka rĩu nĩmũiguithĩtio kĩa kahinda kanini nĩkũgerio na magerio ma mĩthemba yothe. ⁷ Maũndũ maya mokĩte nĩgeetha wĩtikio wanyu woneke nĩ wa goro mũno gũkĩra thahabu, rĩa ithiraga o na yakorwo itheragio na mwaki, ningĩ ũmenyeye atĩ nĩ wa ma, na atĩ nĩũkarehe ũgooci, na riiri, na gĩtĩo hĩndĩ rĩa Jesũ Kristũ akaaguũranĩrio. ⁸ Nĩmũmwendete o na gũtuĩka mũtirĩ mwamuona; ningĩ mũkamwĩtikia o na gũtuĩka rĩu mũtiramuona, na mũkaiyũrwo nĩ gĩkeno gĩtangĩheanĩka ũhoru wakĩo, o kĩa kĩrĩ riiri, ⁹ nĩgũkorwo nĩmũramũkĩra ũndũ ũrĩa mũtanyaga kuona nĩ ũndũ wa wĩtikio wanyu, na nĩguo ũhonokio wa ngoro cianyu.

¹⁰ Ũhoru ũcio wa ũhonokio-rĩ, nĩguo anabii, arĩa maarathaga ũhoru wa wega wa Ngai ũrĩa warĩ ũũke kũrĩ inyuĩ, maacaragia na kĩa, na makaũtuĩria na ũmenyereri mũnene, ¹¹ makĩgeria kũmenya nĩ hĩndĩ rĩkũ Roho wa Kristũ ũrĩa warĩ thĩnĩ wao orotaga rĩrĩa aarathaga ũhoru wa kũnyariĩrika gwa Kristũ na riiri ũrĩa ũkaarũmĩrĩa. ¹² Nao nĩmaguũrĩrio atĩ to o ene meetungatagĩra, no nĩ inyuĩ maatungatagĩra, hĩndĩ rĩa maaragia ũhoru wa maũndũ marĩa mwĩrĩtwo rĩu nĩ arĩa maamũhunjiirie Ũhoru-ũrĩa-Mwega na ũndũ wa Roho Mũtheru ũrĩa watũmirwo kuuma igũrũ. Maũndũ macio nĩmo araiika meriragĩria mũno kuona.

Tũũrai mũrĩ Atheru

¹³ Nĩ ũndũ ũcio, ikaragai mwĩhaarĩrie meciiria-inĩ manyu; tuĩkai andũ a kwĩrigagĩrĩria merirĩria ma mwĩrĩ; na mũige kĩrĩgĩrĩro kĩa manyu biũ harĩ wega ũrĩa mũkaaheo hĩndĩ rĩa Jesũ Kristũ akaaguũranĩrio. ¹⁴ Tuĩkai ciana cia gwathĩka, na mũtigatongoragio nĩ merirĩria mooru marĩa mwatũire namo mbere hĩndĩ rĩa mũtaamenyete Ngai. ¹⁵ No tondũ ũrĩa wamwĩtire nĩ mũtheru-rĩ, o na inyuĩ tuĩkai atheru maũndũ-inĩ mothe marĩa mũrĩkaga; ¹⁶ nĩgũkorwo nĩ kwandĩkitwo atĩrĩ: “Tuĩkai atheru, tondũ o na nĩ ndĩ mũtheru.”

¹⁷ Na rĩrĩ, tondũ inyuĩ mũkayagĩra Ngai mũkĩmwĩtaga Ithe wanyu, o we ũrĩa ũtuagĩra o mũndũ o mũndũ kũringana na wĩra wake ategũthutũkania-rĩ, gĩkaragei mũmwĩtigĩrĩte na mũkarage ta mũrĩ agendi gũkũ thĩ. ¹⁸ Nĩgũkorwo nĩmũũ atĩ rĩrĩa mwakũũrirwo mũtigane na mūtũũrĩte wa tũhũ ũrĩa mwatigĩirwo nĩ maithe manyu-rĩ, ti indo iria ibuthaga ta betha kana thahabu mwakũũrirwo nacio, ¹⁹ no mwakũũrirwo na thakame ya goro mũno ya Kristũ, ũrĩa wahaanaga ta gatũrũme gatarĩ na kĩmeni kana kaũgũ. ²⁰ Nake nĩwe wathuurĩtwo thĩ itanombwo, no nĩaguũranĩrio mahinda maya ma kũrigĩrĩria nĩ

ündü wanyu. ²¹ Na inyuĩ nĩmwĩtikĩtie Ngai nĩ ündũ wake, Ngai ũrĩa wamũriũkirie kuuma kũrĩ arĩa akuũ na akĩmũhe riiri, nĩgeetha wĩtikio wanyu na mwĩhoko ikorwo irĩ o harĩ Ngai.

²² Na tondũ rĩu nĩmwĩtheretie nĩ ündũ wa gwathĩkĩra ũhoru ũrĩa wa ma, na mũgatuĩka a kwendana kũna na ariũ na aarĩ a lthe wanyu hatarĩ ũhinga-rĩ, inyuĩ ene endanagai biũ na ngoro cianyu. ²³ Nĩgũkorwo nĩmũciarĩtwo rĩngĩ, no mũticiarĩtwo kuuma kũrĩ mbeũ irĩa ibuthaga, no nĩ irĩa itarĩ ya kũbutha, na ündũ wa kiugo kĩa Ngai kĩrĩa kĩrĩ muoyo na gĩtũũraga tene na tene. ²⁴ Tondũ rĩrĩ,

“Andũ othe mahaana ta nyeki,
na ũthaka wao wotha ũhaana ta mahũa ma mũgũnda;
nyeki nĩhoothaga, namo mahũa magaitika,

²⁵ no kiugo kĩa Mwathani gĩtũũraga nginya tene.”
Na kiugo kũu nĩkĩo mwahunjĩrio.

2

¹ Nĩ ündũ ũcio-rĩ, eheriai rũmena ruothe na maheeni mothe, na ũhinga, na ũiru, na gũcambania o guothe. ² Na mũtuĩke ta tũkenge mwĩriragĩrie irĩa rĩrĩa rĩega rĩa kĩiroho, nĩgeetha rĩmũkũragie ũhonokio-inĩ wanyu, ³ tondũ rĩu nĩmũcamĩte, mũkaigua atĩ Mwathani nĩ mweka.

Ihiga rĩrĩ Muoyo, na Andũ Athuure

⁴ Ũkai kũrĩ we, o ũcio Ihiga rĩrĩ muoyo, o rĩu rĩaregirwo nĩ andũ, no Ngai akĩrĩthuura, na nĩ rĩa goro harĩ we, ⁵ o na inyuĩ, ta mahiga marĩ muoyo-rĩ, nĩ gwakwo mũraakwo mũtuĩke nyũmba ya kĩiroho, na mũtuĩke gĩkundi gĩtheru kĩa athĩnjĩri-Ngai gĩa kũrutaga magongona ma kĩiroho marĩa mangĩtikĩrika nĩ Ngai nĩ ündũ wa Jesũ Kristũ. ⁶ Nĩgũkorwo Maandĩko moigĩte atĩrĩ:

“Nĩnjigĩte ihiga Zayuni,
ihiga ithuure rĩa koine na rĩa goro,
na mũndũ ũrĩa ũmwĩhokete
ndagaakonothio.”

⁷ Na rĩu kũrĩ inyuĩ arĩa mwĩtikĩtie, ihiga rĩrĩ nĩ rĩa goro. No kũrĩ arĩa matetikĩtie,
“Ihiga rĩrĩa aaki maaregire
nĩrĩo rĩtuĩkĩte ihiga inene rĩa koine,”

⁸ na nĩngĩ atĩrĩ,
“Nĩrĩo ihiga rĩrĩa rĩtũmaga andũ mahĩngwo,
na rwaro rwa ihiga rũrĩa rĩtũmaga magũe.”

Mahĩngagwo tondũ wa kũrega gwathĩkĩra ũhoru, na noguo maathĩrĩrio.

⁹ No inyuĩ-rĩ, mũrĩ rũruka rũthuurĩtwo, na thiritũ ya athĩnjĩri-Ngai ya nyũmba ya ũthamaki, nĩngĩ mũrĩ rũrĩrĩ rwamũre, o na andũ a Ngai kĩũmbe, nĩguo mwanagĩrĩre ũgooci wa ũcio wamwĩtĩre muume nduma-inĩ mũtoonye ũtheri-inĩ wake wa magegania. ¹⁰ Kũrĩ hĩndĩ mwarĩ andũ mataarĩ kĩene, no rĩu mũrĩ andũ a Ngai; kũrĩ hĩndĩ mwaagĩte kũiguĩrwo tha, no rĩu nĩmũiguĩrĩrwo tha.

¹¹ Arata akwa nyenda mũno, ndamũthaita mũrĩ ta ageni na agendi gũkũ thĩ, mwĩrigagĩrĩre merĩrĩria marĩa mooru ma mwĩrĩ, o marĩa marũaga na roho wanyu.

¹² Tũũragai na mĩtũũrĩre mĩega mũrĩ gatagatĩ ka andũ arĩa matooi Ngai, nĩgeetha o na mangĩmũgĩrĩra atĩ nĩmwĩkĩte ũũru, meonagĩre ciĩko cianyu njega na magakumia Ngai mũthenya ũrĩa agooka.

Gwathĩkĩra Aathani na Anene

¹³ Nĩ ündũ wa Mwathani-rĩ, athĩkagĩrai wathani o wotha ũrĩa ũheanĩtwo thĩinĩ wa andũ: o na wakorwo nĩ wa mũthamaki, arĩ we mũnene igũrũ rĩa anene arĩa angĩ othe, ¹⁴ o na kana nĩ wa abarũthi arĩa matũmagwo nĩwe nĩguo maherithagie arĩa mekaga ũũru na makagaathĩrĩria arĩa mekaga wega. ¹⁵ Nĩgũkorwo ũrĩa Ngai endaga nĩ atĩ mwĩkage wega nĩguo mũkiragie mĩario ya ũrimũ ya andũ arĩa matarĩ ündũ mooĩ. ¹⁶ Tũũrai ta

andũ matarĩ ngombo, no mũtikanareke wĩyathi wanyu ũtuĩke wa kũhithĩrĩra waganu; tũũragai mũrĩ ndungata cia Ngai. ¹⁷ Heagai mũndũ o wothe gĩtĩo kĩrĩa kĩmwagĩrĩre: Endagai ngwatanĩro ya andũ arĩa etĩkia, na mwĩtigagĩre Ngai, o na mũtĩage mũthamaki.

¹⁸ Inyuĩ ngombo-rĩ, athĩkagĩrai anene anyu na mũmatĩage mũno, na to arĩa ega na maiguanagĩra tha, no nĩ o na arĩa mataiguanagĩra tha. ¹⁹ Nĩgũkorwo nĩ ũndũ mwega mũndũ angĩkirĩrĩria ruo o na akĩnyariiragwo hatarĩ kĩhoo to tondũ wa kũmenya ũrĩa Ngai endaga. ²⁰ No ũngĩhũũrwo nĩ ũndũ wa gwĩka ũũru o na ũkirĩrĩrie-rĩ, ũngĩkĩgaathĩrwo kĩ? No ũngĩnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka wega na ũkirĩrĩrie-rĩ, ũcio nĩ ũndũ mwega maitho-inĩ ma Ngai. ²¹ ũndũ ũyũ nĩguo mwetĩrwo, tondũ Kristũ aanyariirwo nĩ ũndũ wanyu, akĩmũtigĩra kĩonereria nĩguo mũgeragĩre o makinya-inĩ make.

²² “We ndaigana kwĩhia,

o na kanua gake gatiigana kwaria maheeni.”

²³ Hĩndĩ irĩa andũ maamũrumaga, we ndaigana kwĩrumĩra; rĩrĩa aanyariiragwo, we ndaigana kũmehĩrĩra. Handũ ha ũguo-rĩ, we nĩ kweneana eneanaga kũrĩ ũrĩa ũtuaga ciira na kĩhoo to. ²⁴ We mwene nĩakuire mehia maitũ na mwĩrĩ wake mũtĩ-igũrũ, nĩgeetha na ithuĩ tũkue ũhoro-inĩ wa mehia, na tũtũũre muoyo nĩ ũndũ wa ũthingu; mĩtũnda irĩa aahũũrwo nĩyo itũmĩte mũhone. ²⁵ Nĩgũkorwo mwatariĩ ta ng’ondũ itururĩte, no rĩu nĩmũcookereire Mũrĩithi na Mũrori wa mĩoyo yanyu.

3

Atumia na Athuuri ao

¹ O ũguo noguo o na inyuĩ atumia, mwagĩrĩrwo nĩ gwathĩkagĩra athuuri anyu, nĩguo hangĩkorwo harĩ amwe ao matetĩkĩtie kiugo kĩa Ngai, mahote kũgarũrwo ngoro o na hatarĩ ciugo nĩ ũndũ wa mĩtugo ya atumia ao, ² nĩ ũndũ wa kuonaga mĩtũũrĩre yanyu ya ũthingu na ya gĩtĩo. ³ Kwĩgemia kwanyu gũtigatuĩke o kwa mwĩrĩ, ta kũrama njuĩrĩ, na kwĩhumba mathaga ma thahabu na nguo thaka, ⁴ no handũ ha ũguo-rĩ, gemagiai mũndũ ũrĩa wa hitho wa ngoro thĩinĩ, na ũgemu ũrĩa ũtatheũkaga wa roho wa ũhooreri na wa gũkindĩria. Kwĩgemia kũu nĩkuo kũrĩ bata mũno maitho-inĩ ma Ngai. ⁵ Nĩgũkorwo ũguo nĩguo atumia arĩa atheru a tene arĩa mehokete Ngai meegemagia, na ũndũ wa gwathĩkagĩra athuuri ao ene, ⁶ o ta Sara, ũrĩa waathĩkagĩra Iburahĩmu na akamwĩtaga mwathi wake. Inyuĩ mũrĩ ciana ciake mũngĩka ũrĩa kwagĩrĩre mũtegwĩtigĩra.

⁷ O ũguo noguo o na inyuĩ athuuri mwagĩrĩrwo nĩgũtũũrania na atumia anyu na njĩra ya ũũgĩ, mũkĩmatĩaga tondũ nĩ aruti a wĩra hamwe na inyuĩ, na tondũ matĩrĩ hinya mũingĩ wa mwĩrĩ ta inyuĩ, ningĩ tondũ mũrĩ agai hamwe na atumia anyu a kĩheo kĩa ũtugi wa muoyo. Īkagai ũguo nĩguo gũtikagĩre ũndũ ũngĩgirĩrĩria mahooya manyu.

Kũnyamario nĩ ũndũ wa gwĩka Wega

⁸ Ngĩrĩkĩrĩria, ngũmwĩra inyuotha atĩrĩ, mũtũũranagie mũiguanĩte mũndũ na ũrĩa ũngĩ; mũiguanagĩre tha, ningĩ mwendanage ta ciana cia nyĩna ũmwe, na mũtuĩke ataana, na mũikarage mwĩnyihĩtie. ⁹ Tigagai kwĩrĩhĩria ũũru na ũũru, kana kwĩrumĩra mwarumwo, no nĩ kaba mũrathimanage, tondũ ũguo nĩguo mwetĩrwo, nĩgeetha mũkaagaĩrwo kĩrathimo. ¹⁰ Nĩgũkorwo,

“Mũndũ ũrĩa wothe ũngĩenda gũtũũra muoyo

na one matukũ mega,

no nginya arigĩrĩrie rũrĩmĩ rwake kwaria ũũru,

na mĩromo yake kwaragia maheeni.

¹¹ No nginya agarũrũke atige gwĩka ũũru, na ekage o wega;

no nginya acaragie thayũ na aũthingatage.

¹² Nĩgũkorwo maitho ma Mwathani maikaraga macũthĩrĩrie andũ arĩa athingu,

na matũ make magathikagĩrĩria mahooya mao,

no andũ arĩa mekaga ũũru, ũthĩũ wa Mwathani nĩkũmookĩrĩra ũmookagĩrĩra.”

¹³ Atĩrĩrĩ, nũũ ũngĩmwĩka ũũru mũngĩkorwo mũrĩ na kĩyo gĩa gwĩka wega? ¹⁴ No rĩrĩ, o na mũngĩnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka ũrĩa kwagĩrĩre-rĩ, inyuĩ mũrĩ arathime. “Tigagai gwĩtigĩra maũndũ marĩa metigagĩra; mũtikanamake.” ¹⁵ No ngoro-inĩ cianyu-rĩ, mwĩyamũrĩrei Kristũ atuĩke Mwathani. Ikaragai mwĩhaarĩrie hĩndĩ ciothe gũcookeria mũndũ wothĩ ũrĩa ũngĩmũũria gĩtũmi gĩa kũrĩgĩrĩro kĩrĩa mũrĩ nakĩo. No ikagai ũguo mũrĩ na ũhooreri na gĩtĩio, ¹⁶ mũrĩ na thamiri itegwĩcuuka, nĩgeetha arĩa macambagia mĩtugo yanyu mĩega tondũ mũrĩ thĩinĩ wa Kristũ, maconokage nĩ ũndũ wa gĩcambanio kũu kĩa. ¹⁷ Nĩ kaba kũnyariirwo nĩ ũndũ wa gwĩka wega, angĩkorwo nĩ kwenda kwa Ngai, handũ ha kũnyariirwo nĩ gwĩka ũũru. ¹⁸ Tondũ Kristũ aakuire nĩ ũndũ wa mehia ihinda o rĩmwe rĩa kũigana, ũrĩa mũthingu agĩkua nĩ ũndũ wa arĩa matarĩ athingu, nĩguo atũtware kũrĩ Ngai. Ooragirwo arĩ thĩinĩ wa mwĩrĩ, no ha ũhoro wa Roho, agĩcookio muoyo, ¹⁹ agĩthĩ arĩ na muoyo ũcio wa Roho akĩhunjĩria maroho marĩa maarĩ njeera, ²⁰ marĩa maaremete kuuma o tene rĩrĩa Ngai aatũire etereire akirĩrĩrie matukũ-inĩ ma Nuhu, rĩrĩa thabina yaakagwo. Thĩinĩ wayo haarĩ o andũ anini, nao othe maarĩ andũ anana tu, arĩa maahonokirio maaĩ-inĩ, ²¹ namo maaĩ macio nĩmo ngerekano ya ũbatithio ũrĩa o na inyuĩ ũmũhonokagia, na ti ũhoro wa kweheria o gĩko kĩa mwĩrĩ, no nĩ mwĩhĩtwa wa thamiri itarĩ na ũcuuke kũrĩ Ngai. Kũbatithio kũu nĩkua kũmũhonokagia nĩ ũndũ wa kũriũkio kwa Jesũ Kristũ, ²² ũrĩa wathĩire igũrũ na rĩu aikaraga guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, nao arĩa, na aathani, o na maahinya magatuĩka ma gwathagwo nĩwe.

4

Gũtũũrĩa Ngai

¹ Nĩ ũndũ ũcio, tondũ Kristũ nĩanyariirwo mwĩrĩ-inĩ-rĩ, o na inyuĩ kũhotorei mũrĩ na meciiria o ta macio aarĩ namo, tondũ mũndũ ũrĩa ũrĩkĩtie kũnyariirwo mwĩrĩ nĩatiganĩte na mehia. ² Nĩ ũndũ wa ũguo, mũtũũrĩre wake ũrĩa ũtigarĩte wa gũtũũra gũkũ thĩ ndarĩtũũraga nĩguo ahingagĩ merirĩria mooru ma mwĩrĩ, no arĩtũũraga nĩguo ekage ũrĩa Ngai endaga. ³ Tondũ nĩmũtũũrĩte ihinda rĩa kũigana mũgĩkaga maũndũ marĩa andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai mendaga gwĩka, namo nĩ ta mĩtũũrĩre ya ũũra-thoni, na merirĩria mooru ma mwĩrĩ, na ũrĩũ, na gũthĩiaga maruga-inĩ ma waganu, o na ciathĩ-inĩ cia kũnyua njoohi, o na mũhooere ũrĩ thaahu wa kũhooya mĩhianano. ⁴ Nao andũ acio nĩmagegaga mona atĩ mũtiranyĩtanĩra nao hĩndĩ rĩa marakĩrĩrĩria ũmaramari-inĩ ũcio wao, nao magakĩmũcambagia. ⁵ Nao no nginya makaahana ũhoro wa maũndũ mao kũrĩ ũrĩa wĩhaarĩrie gũtũũra ciira arĩa marĩ muoyo na arĩa makuĩte. ⁶ Nĩgũkorwo gĩkĩ nĩkĩo gĩtũmi kĩrĩa gĩatũmire ũhoro-ũrĩa-Mwega ũhunjĩrio o na andũ arĩa makuĩte, nĩgeetha ha ũhoro wa mwĩrĩ magaatuĩrwo ciira o ta ũrĩa andũ arĩa angĩ magaatuĩrwo, no ha ũhoro wa roho matũũre muoyo o ta ũrĩa Ngai atũũraga.

⁷ Ithĩrĩro rĩa maũndũ mothe nĩrĩkuhĩrĩrie. Nĩ ũndũ ũcio ikaragai mũrĩ na ũũgĩ wa ngoro, na mũikarage mũterigĩtwo nĩguo mũhotage kũhooya. ⁸ Nĩngĩ gũkĩra maũndũ mothe, ikaragai mwendaine mũno mũndũ na ũrĩa ũngĩ, tondũ wendani nĩũhumbagĩra mehia maingĩ. ⁹ Nĩngĩ mũtuganage mũtekũnuguna. ¹⁰ O mũndũ nĩ ahũthĩre kĩheo o gĩothe kĩrĩa amũkĩrĩte nĩguo atungatagĩre andũ arĩa angĩ, arĩ ta mũramati mwĩhokeku wa wega wa Ngai wa mĩthemba mĩingĩ. ¹¹ Mũndũ o wothĩ angĩkorwo akĩaria-rĩ, nĩarie taarĩ mũndũ ũkũheana ciugo cia Ngai. Nake mũndũ o wothĩ angĩkorwo agĩtungata-rĩ, nĩatungate na hinya ũrĩa ũheanagwo nĩ Ngai, nĩgeetha Ngai agoocagwo maũndũ-inĩ mothe thĩinĩ wa Jesũ Kristũ. Nake nĩwe ũgũtũũra arĩ na riiri na hinya nginya tene na tene. Amenĩ.

Kũnyariirwo nĩ ũndũ wa Gũtũũka Mũkristiano

¹² Arata akwa nyenda mũno, mũtikagegio nĩ magerio marĩa mũranyariirwo namo, taarĩ ũndũ mũgeni ũrekĩka thĩinĩ wanyu. ¹³ No kenagai nĩgũkorwo nĩ mũgwatanĩre thĩinĩ wa kũnyariirĩka gwa Kristũ, nĩgeetha mũkaiyũrĩrwo nĩ gĩkeno hĩndĩ rĩa riiri wake ũkaaguũranĩrio. ¹⁴ Kũrathimwo-rĩ, nĩ inyuĩ mũngĩrumwo nĩ ũndũ wa rĩitwa rĩa

Kristũ, nĩ ùndũ Roho ũrĩa ũrĩ na riiri, o we Roho wa Ngai, arĩ igũrũ rĩanyu. ¹⁵ Mũndũ wanyu ndakananyariirwo ta mũũragani, kana mũici, kana mũgeri ngero ãngĩ o yothe, o na kana ta mũndũ ũrĩa wĩtoonyagĩrĩria maũndũ-inĩ ma andũ angĩ. ¹⁶ No rĩrĩ, mũndũ angĩnyariirwo tondũ wa gũtuĩka Mũkristiano-rĩ, ndakanaconoke, no nĩagooce Ngai tondũ nĩaheetwo rĩitwa rĩu. ¹⁷ Nĩgũkorwo ihinda nĩ ikinyu ciira wambĩrĩrie gũtuĩrwo andũ a nyũmba ya Ngai; na angĩkorwo ũkwambĩrĩria na ithuĩ-rĩ, gũgaagĩtuĩka atĩa harĩ arĩa mataathĩkagĩra Ũhoru-ũrĩa-Mwega wa Ngai? ¹⁸ Na rĩrĩ,

“Angĩkorwo nĩ ùndũ ũrĩ hinya mũndũ ũrĩa mũthingu kũhonoka-rĩ,

naguo ũhoru wa mũndũ ũrĩa ũtetĩkĩtie Ngai na ũrĩa mwĩhia ũgaakĩhaana atĩa?”

¹⁹ Nĩ ùndũ ũcio-rĩ, andũ arĩa manyariirĩkaga kũringana na ũrĩa Ngai endete, nĩmaheane mĩoyo yao kũrĩ Mũũmbi wao ũrĩa wa kwĩhokeka, na mathiĩ na mbere gwĩkaga maũndũ mega.

5

Ũhoru kũrĩ Athuuri na Aanake

¹ Ndĩ na ũhoru ngwenda gũthaitha athuuri a Kanitha arĩa marĩ hamwe na inyuĩ, ndĩ mũthuuri wa Kanitha o tao, na ndĩ mũira wa kũnyariirwo gwa Kristũ, o na ndĩ ũmwe wa gũkaagaĩrwo riiri ũrĩa ũkaaguũranĩrio: ² Atĩrĩrĩ, tuĩkai arĩithi a rũũru rwa Ngai rũrĩa mwĩhokeirwo, mũgĩtungataga mũrĩ arori, na ti tondũ wa kũringĩrĩrio, no nĩ ùndũ wa kwĩyendera, o ta ũrĩa Ngai endaga mũtuĩke; mũtegũkorokera mbeeca, no mũtungatage mũrĩ na kĩyo mũno; ³ mũtigitue anene a andũ arĩa mwĩhokeirwo, no mũtuĩke cionereria njega kũrĩ rũũru rũu. ⁴ Na hĩndĩ rĩa Mũrĩithi ũrĩa Mũnene akaaguũranĩrio-rĩ, nĩmũkaheo thũmbĩ ya riiri rĩa itagatheũka o na rĩ.

⁵ O ũguo no taguo o na inyuĩ aanake mwagĩrĩrwo nĩ gwathĩkĩra andũ arĩa akũrũ. Inyuĩ othe-rĩ, ikaragai mwĩnyiihanĩrie mũndũ na ũrĩa ũngĩ, tondũ-rĩ, “Ngai nĩareganaga na arĩa etĩĩ

no arĩa menyiihagia nĩamaheaga wega wake.”

⁶ Nĩ ùndũ ũcio mwĩnyiihagiei, mũrĩ guoko-inĩ kwa Ngai kũrĩa kũrĩ hinya, nĩguo akaamũtũũgĩria hĩndĩ rĩa njagĩrĩru yakinya. ⁷ Na mũmũrekagĩrĩrie maũndũ manyu mothe marĩa mamũtangaga, tondũ nĩwe ũmũrũmbũyagia.

⁸ Ikaragai mwĩguĩte na mwĩhũgage. Tondũ-rĩ, thũ yanyu mũcukani ĩcangacangaga ta mũrũũthi ũkũrarama ũgĩcaria mũndũ wa gũtambuura. ⁹ No rĩrĩ, mũmwĩtiirie, mwĩhaandĩte wega thĩĩnĩ wa wĩtikio, tondũ nĩmũmenyete atĩ ariũ na aarĩ a Ithe wanyu gũkũ thĩ guothe maranyariirĩka o ta inyuĩ.

¹⁰ Nake Ngai mwene wega wotho, o we ũrĩa wamwĩtĩre riiri-inĩ wake wa tene na tene thĩĩnĩ wa Kristũ, we mwene nĩakamũcookereria, na amwĩkĩre hinya, na amũtue arũmu na mũtangĩenyenyeka, thuutha wa kũnyariirĩka kahinda kanini. ¹¹ Naguo hinya ũrotuĩka wake tene na tene. Amen.

Ngeithi cia Mũthia

¹² Ndamwandĩkĩra marũa maya makuhi ndeithĩtio nĩ Silivano, ũrĩa nduaga mũrũ wa Ithe witũ mwĩhokeku, nĩguo ndĩmũmĩrĩrie, na heane ũira na ma atĩ ũhoru ũyũ nĩguo wega wa Ngai ũrĩa wa ma. Mwĩhaandei wega thĩĩnĩ waguo.

¹³ Kanitha ũrĩa ũrĩ gũkũ Babuloni, ũrĩa ũthuurĩtwo hamwe na inyuĩ, nĩwamũgeithia, o nake mũrũ wakwa Mariko nĩamũgeithia. ¹⁴ Geithaniai mũndũ na ũrĩa ũngĩ na ngeithi cia kĩmumunyano iria cia wendo.

Thayũ ũrogĩa na inyuĩ inyuotho arĩa mũrĩ thĩĩnĩ wa Kristũ.

MARŪA MA KEERĪ MA PETERO

¹ Nĩ nĩ Simoni Petero, ndungata na mūtūmwo wa Jesū Kristū,

Ngūmwandikira marūa maya inyuĩ arĩa mūrīkītie kwamūkīra wītīkio wa goro o ta ūrĩa tūrī naguo nĩ ūndū wa ūthingu wa Jesū Kristū, ūrĩa arĩ we Ngai witū na Mūtūhonokia:

² Wega na thayū iromūingihĩra nĩ ūndū wa kūmenyana na Ngai, o na Jesū Mwathani witū.

Kūrūmia Mwīto na Gūthuurwo kwa Mūndū

³ Rīu-rī, hinya wake wa ūngai nītūtheete kīrĩa gīothe gītūbataragia nĩguo tūhote gūtūūra muoyo na twāmūrīre Ngai, nĩ ūndū wa kūmenyana nake ūcio watwītire tūgīe na riiri wake mwene o na wagīrīru wake. ⁴ Nĩ ūndū wa maūndū macio-rī, nīatūtheete maūndū manene mūno ma ciīranīro ciake cia goro, nīgeetha nĩ ūndū wacio mūgwatanagīre nake mūtūūrīre-inĩ wa ūngai wake na mwītheemage kuuma kūrī ūbuthu wa gūkū thĩ ūrĩa ūrehagwo nĩ merirīria mooru.

⁵ Na nĩ ūndū wa gītūmi kīu kīūmbe, kīrutanīriei mūno nĩguo muonganīrīrie wītīkio wanyu na wagīrīru; naguo wagīrīru mūwonganīrīrie na ūmenyo; ⁶ naguo ūmenyo mūwonganīrīrie na kwīgīrīrīria merirīria ma mwīrī; nakuo kwīgīrīrīria merirīria macio-rī, mūkuonganīrīrie na gūkirīrīria; nakuo gūkirīrīria mūkuonganīrīrie na kwīyamūrīra Ngai; ⁷ nakuo kwīyamūrīra Ngai mūkuonganīrīrie na gūtuga ariū na aarī a Ithe witū; nakuo gūtuga ariū na aarī a Ithe witū mūkuonganīrīrie na wendani. ⁸ Nīgūkorwo mūngīgīa na mawega macio na mamūingihīre mūno-rī, nīmarīgīragia mūgūtare kana mwage maciaro harī ūhoru wa kūmenya Mwathani witū Jesū Kristū. ⁹ No mūndū angīaga maūndū macio-rī, mūndū ūcio ndarona wega na nĩ mūtumumu, na nīariganīrwo atī aatheririo nĩguo atigane na mehia make ma tene.

¹⁰ Nĩ ūndū ūcio, ariū na aarī a Ithe witū-rī, ikagīrai kīyo makīria nĩguo mūtūme gwītwo kwanyu na gūthuurwo kwanyu kūrūme biū. Nīgūkorwo mūngīka maūndū macio-rī, gūtīrī hīndī mūkaagūa, ¹¹ na nīmūgetīkīrio na ūtugi mūtoonye thīnī wa ūthamaki wa tene na tene wa Mwathani na Mūhonokia witū Jesū Kristū.

Ūrathi wa Maandiko Matheru

¹² Nĩ ūndū ūcio ngūtūūra ndīmūrīrikanagia maūndū macio, o na mwakorwo nīmū-mamenyete, na nīmūhaandītwo wega thīnī wa ūhoru wa ma ūrĩa mūrī naguo. ¹³ Na ngwīciiria nĩ kwagīrīre ndīmūrīrikanagie maūndū maya hīndī irĩa yothe ngūtūūra thīnī wa hema īno ya mwīrī ūyū, ¹⁴ tondū nīnjūū atī ica ikuhī nīngūmīaūra, o ta ūrĩa Mwathani witū Jesū Kristū aanyonirie. ¹⁵ Na nīngwīrutanīria mūno nyone atī ndaarīkia gūkua nīmūrīhotaga kūrīrikana maūndū maya hīndī ciothe.

¹⁶ Hīndī irĩa twamūmenyithirie ūhoru wa hinya na wa gūūka kwa Mwathani witū Jesū Kristū-rī, tūtiahūthīre ng'ano cia gwītungīra na wara, no ithuī nĩ kwīonera tweyoneire ūkaru wake na maitho maitū. ¹⁷ Nīgūkorwo nīaheirwo gītīo na riiri kuuma kūrī Ngai Ithe, hīndī irĩa mūgambo wamūkorire uumīte kūrī Ūrĩa Mwene Riiri ūrĩa Mūnene ūkiuga atīrī, “Ūyū nīwe Mūrū wakwa ūrĩa nyendete mūno; nĩ ngenaga mūno nĩ ūndū wake.” ¹⁸ Ithuī ene nītweiguīrīre mūgambo ūcio ūkiuma igūrū hīndī irĩa twarī nake kīrīma-inī kīria gītheru.

¹⁹ Na ningī ūhoru ūrĩa warathirwo nĩ anabii ūrĩa twī naguo nīwīkīrītwo hinya makīria, na no mwīke wega mūngīūthīkīrīria, ūhaana ta ūtheri ūkwara handū harī nduma, o nginya gūkīe nayo njata ya rūciinī ikenge ngoro-inī cianyu. ²⁰ No mbere ya maūndū mothe-rī, no nginya mūmenye atī gūtīrī ūhoru wanarathwo Maandiko-inī Matheru ūngītaūrwo nĩ mūnabii na ūtauri wake mwene. ²¹ Nīgūkorwo kīhumo kīa ūnabii

gĩtioimanire na kwenda kwa mündũ, no andũ nĩmaririe ũhoro uumĩte kũrĩ Ngai, o ta ũrĩa Roho Mũtheru aamatongoririe.

2

Kwanangwo kwa Arutani a Maheeni

¹ No rĩrĩ, nĩ kwarĩ anabii a maheeni thĩinĩ wa andũ, o ta ũrĩa gũgaakorwo na arutani a maheeni thĩinĩ wanyu. Nao nĩmagatoonyia ũrutani wa maheeni wa gũthũkia andũ na waara, o na makaane Mwathani ũrĩa wamagũrĩre, na nĩ ũndũ ũcio, merehere kwanangwo kwa narua. ² Andũ aingĩ nĩmakarũmĩrĩra mĩthĩire yao ya ũũra-thoni na matũme njĩra ĩrĩa ya ma ĩcambio. ³ Ningĩ nĩ ũndũ wa ũkoroku wao, arutani acio nĩmagetongagia na inyuĩ na kũmwĩraga ng'ano cia maheeni. Itũiro rĩao rĩa ciira rĩtũire rĩmetereire, o na kwanangwo kwao gũtiikaraga ta gũkomete.

⁴ Nĩ ũndũ-rĩ, kuona atĩ Ngai ndaigana kũiguĩra araika arĩa mehirie tha, no nĩkũmaikia aamaikirie Jehanamu, akĩmohithia marima-inĩ ma nduma maikarage kuo metereire ituĩro-rĩ, ⁵ ningĩ kuona atĩ ndaiguĩrĩre thĩ ya tene tha hĩndĩ ĩrĩa aarehire kĩguũ kĩa maaĩ kũrĩ andũ arĩa maatũũraga kuo matetĩkĩtie Ngai, no akĩgitĩra Nuhu, ũrĩa warĩ mũhunjia wa ũthingu na andũ angĩ mũgwanja; ⁶ na angĩkorwo nĩatuĩrĩre matũũra ma Sodomu na Gomora ciira na ũndũ wa kũmacina magĩtuĩka mũhu, na akĩmatua kĩonereria kĩa ũrĩa gũgaatuĩka kũrĩ andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai; ⁷ na angĩkorwo nĩahonokirie Loti, mündũ warĩ mũthingu, na waiguithagio kĩa nĩ mĩtũũrĩre ya ũũra-thoni ya andũ acio aaganu, ⁸ (nĩgũkorwo mündũ ũcio mũthingu, ũrĩa waikaranagia nao o mũthenya, nĩaguithagio ruo ngoro-inĩ yake thingu nĩ ciĩko cia waganu iria oonaga na akaigua); ⁹ angĩkorwo ũguo nĩguo kũrĩ-rĩ, Mwathani nĩoĩ kũhonokia andũ arĩa meamũrĩre Ngai kuuma magerio-inĩ, na kũiga andũ arĩa matarĩ athingu nginya mũthenya wa ciira ũkinye, o akĩmaherithagia. ¹⁰ Na makĩria harĩ andũ arĩa marũmagĩrĩra merirĩria mooru ma mwĩrĩ marĩa marĩ magigi na makanyarara wathani o wothē.

Andũ acio nĩ ndũrĩka na nĩ etĩĩ na matiĩtigagĩra kũruma ciũmbe cia igũrũ iria irĩ riiri; ¹¹ no rĩrĩ, o na gũtuĩka araika nĩ marĩ hinya na ũhoti makĩria, matirumaga ciũmbe icio magĩcithitangaga kũrĩ Mwathani. ¹² No andũ acio nĩmarumanaga maũndũ-inĩ marĩa matooi. Mahaana ta nyamũ itarĩ na meciiria, iria ciũmbĩtwo itarĩ na ũmenyo, na iciarĩtwo irĩ cia kũgwatio na kũniinwo, na o ta nyamũ-rĩ, o nao nĩ kũniinwo makaaniinwo.

¹³ Nao nĩmakarĩhwo ũũru na ũũru kũringana na ũrĩa matũire mekaga. O monaga atĩ kũrĩo mũthenya barigici nĩkuo gwĩkenia. Andũ acio nĩ imeni na ũũgũ, rĩrĩa megwĩkenia maruga-inĩ mao ma ikeno hĩndĩ ĩrĩa mekũrĩanĩra na inyuĩ. ¹⁴ Marĩ na maitho maiyũrĩte ũtharia, na matitigaga kwĩhia; o maguucagĩrĩria andũ arĩa marĩ ngoro hũthũ; o nĩ njorua cia ũkoroku, na nĩ rũciaro rũrume! ¹⁵ Nĩmatigĩte njĩra ĩrĩa nũngarũ makoora makarũmĩrĩra njĩra ya Balamu wa Beori, ũrĩa wendaga mũno mũcaara wa gwĩka ũũru. ¹⁶ No nĩakũũmirwo nĩ ndigiri, nyamũ ĩtaaragia, nĩ ũndũ wa gwĩka ũũru, ĩkĩaria na mũgambo wa mündũ, na ĩkĩrĩra ũgũrũki wa mũnabii ũcio.

¹⁷ Andũ acio nĩ ithima itarĩ maaĩ, na nĩ ibii iria itwaragwo nĩ kĩhuhũkanio. Nao no nduma nene makĩria metereiro. ¹⁸ Nĩgũkorwo maaragia ndeto cia tũhũ na cia mwĩtĩĩ, makaguucagĩrĩria na merirĩria mao mooru ma mwĩrĩ o na ũũra-thoni andũ arĩa marethara moime thĩinĩ wa arĩa matũũraga mahĩtagia. ¹⁹ Mameeragĩra gũkũũro ũkombo-inĩ, o rĩrĩa o ene marĩ ngombo cia ũhoro wa kũbutha, nĩgũkorwo mündũ nĩ ngombo ya ũndũ ũrĩa wothē ũmwathaga. ²⁰ Mangĩkorwo nĩmetharĩte kuuma thĩinĩ wa maũndũ marĩa marĩ magigi ma gũkũ thĩ nĩ ũndũ wa kũmenyana na Mwathani na Mũhonokia witũ, Jesũ Kristũ na ningĩ macooke kuohanio na maũndũ na magatoorio nĩmo-rĩ, mĩtũũrĩre wao wa marigĩrĩrio-inĩ ũgaakorwo ũrĩ mũũru gũkĩra wa kĩambĩrĩria. ²¹ Nĩ kaba matangĩamenyete njĩra ya ũthingu, gũkĩra kũmĩmenya na magacooka kũhutatĩra watho ũrĩa mũtheru maatigĩrwo. ²² Ũhoro ũcio wao, nĩwonanĩtio nĩ wa ma

nĩ thimo iria ciugaga atĩrĩ: “Ngui ĩcookagĩrĩra matahĩko mayo,” na, “Ngũrwe ya mũgoma yathambio ĩcookaga ĩgathiĩ kwĩgaragara mũtondo-inĩ.”

3

Mũthenya wa Mwathani

¹ Arata akwa nyendete mũno, maya nĩ marũa makwa ma keerĩ kũrĩ inyuĩ. Na thĩinĩ wamo meerĩ ndĩmaandĩkĩte marĩ ma kũmũirirania mwarahũke mũgĩe na meciiria marĩa magĩrĩru. ² Nĩngwenda mũiririkane ciugo iria ciaririo tene nĩ anabii arĩa atheru na watho ũrĩa waheanirwo nĩ Mwathani na Mũhonokia witũ na mũgĩkinyĩrio nĩ atũmwo anyu.

³ Mbere ya maũndũ mothe, no nginya mũmenye atĩ matukũ ma kũrigĩrĩa nĩgũgooka anyũrũrania, manyũrũranagie na marũmagĩrĩre merirĩria mao mooru.

⁴ Nĩmakooranagia atĩrĩ, “Gũũka gwake kũrĩa eeranĩire gũgaakinya-rĩ? Kuuma rĩrĩa maithe maitũ maakuire, maũndũ mothe mathiiaga na mbere o ta ũrĩa maatarĩ kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo.” ⁵ No nĩmeriganĩirie o na makĩmenyaga atĩ o tene, nĩ ũndũ wa kiugo kĩa Ngai, kũũria igũrũ nĩ kwagĩire, nayo thĩ ikĩũmbwo na maaĩ kuuma kũrĩ maaĩ. ⁶ Nĩngĩ maaĩ o macio no mo maarindanirie thĩ ya ihinda rĩu, na makĩmĩananga. ⁷ Nĩngĩ nĩ ũndũ wa kiugo o ro kũu, igũrũ na thĩ iria irĩ ho rĩu nĩciigĩrwo mwaki, igetererio mũthenya wa ciira, o na wa kwanangwo kwa andũ arĩa matetĩkĩtie Ngai.

⁸ No rĩrĩ, arata akwa nyendete mũno, mũtikariganĩrwo nĩ ũndũ ũyũ ũmwe, atĩ kũrĩ Mwathani mũthenya ũmwe no ta mĩaka ngiri, na mĩaka ngiri no ta mũthenya ũmwe.

⁹ Mwathani ndagondagĩrĩa kũhingia ciĩranĩro ciake, ta ũrĩa andũ amwe meciiragia atĩ nĩagondagĩrĩa. We nĩamũkiragĩrĩa, tondũ ndendaga mũndũ o na ũmwe oore, no endaga andũ othe merire.

¹⁰ No rĩrĩ, mũthenya wa Mwathani ũgooka o ta mũici. Mũthenya ũcio-rĩ, igũrũ nĩrĩkabũria na mũrurumo mũnene; nacio ciũmbe iria itũire kũu igũrũ nĩikaahĩa nĩ mwaki ithire, nayo thĩ na kĩrĩa gĩothe kĩrĩ kuo nĩgacinwo ithire biũ.

¹¹ Kuona atĩ indo ciothe nĩikaanangwo na njĩra ĩyo-rĩ, inyuĩ mũkĩagĩrĩrwo gũkorwo mũrĩ andũ a mũthemba ũrĩkũ? Inyuĩ mwagĩrĩrwo nĩgũtũũraga mũtũũrĩre mũtheru na wa kwĩyamũrĩa Ngai, ¹² mũgĩtanyaga na mũkĩiriragĩria mũthenya ũcio ũkinye narua. Mũthenya ũcio wakinya-rĩ, igũrũ nĩrĩkaanangwo na mwaki, na indo ciothe iria irĩ kuo ihĩe nĩ mwaki, itweke. ¹³ No kũringana na ũrĩa eeranĩire-rĩ, nĩtwĩrĩgĩrĩire igũrũ rĩerũ na thĩ njerũ, o kuo kũrĩa gũtũũraga ũthingu.

¹⁴ Nĩ ũndũ ũcio, inyuĩ arata akwa nyendete mũno, kuona atĩ nĩmwĩrĩgĩrĩire ũndũ ũyũ-rĩ, kĩrutanĩriei mũkoragwo mũtarĩ na kĩmeni, na mũtarĩ na ũcuuke, na mũrĩ na thayũ nake. ¹⁵ Menyai atĩ gũkirĩrĩa kwa Mwathani witũ nĩkuo gũtũmaga mũhonokio, o ta ũrĩa mũrũ wa Ithe witũ Paũlũ, ũrĩa twendete aamwandĩkĩire arĩ na ũũgĩ ũrĩa Ngai aamũhete. ¹⁶ Marũa-inĩ make mothe aandĩkĩte o ũhoru wa maũndũ macio. Marũa-inĩ make nĩ kũrĩ maũndũ mamwe maritũ mũno kũmenya, marĩa andũ arĩa matooĩ na arĩa matakindagĩria mogomagia, o ta ũrĩa mogomagia Maandĩko marĩa mangĩ, nao makereherere mwanangĩko.

¹⁷ Nĩ ũndũ ũcio, arata akwa nyendete mũno, kuona nĩmũrĩkĩtie kũmenya maũndũ macio-rĩ, mwĩmenyererei nĩguo mũtikaheenererio mũgũe muume ũhoru-inĩ wanyu wa gwĩkindĩra wega nĩ kũhĩtithio nĩ mahĩtia ma andũ arĩa matamenyagĩrĩa watho. ¹⁸ No rĩrĩ, thĩinĩ na mbere gũkũra thĩinĩ wa wega na ũmenyo wa Mwathani na Mũhonokia witũ Jesũ Kristũ. Nake arotũura arĩ na riiri rĩu na nginya tene! Amenĩ.

MARŪA MA MBERE MA JOHANA

Kiugo kĩa Muoyo

¹ Ūhoro ūrĩa warĩ kuo kuuma o kĩa mbĩrĩria, ūrĩa tũiguĩte, na ūrĩa tuonete na maitũ, na tũkawĩrorera, namo moko maitũ makaũhutia, o ūhoro ūcio wa Kiugo kĩa muoyo, nĩguo tũhunjagia. ² Muoyo ūcio nĩwonithanirio; na ithuĩ nĩtũwonete na tũkaheana ūira wago, na ithuĩ tũkamũhunjagĩria ūhoro wa muoyo wa tene na tene, ūrĩa watũire na Ithe witũ, na ūkĩonithanio kũrĩ ithuĩ. ³ Ithuĩ tũmũhunjagĩria kĩrĩa tuonete na tũkaigua, nĩgeetha o na inyuĩ mũgĩe ngwatanĩro na ithuĩ. Nayo ngwatanĩro iitũ nĩ ngwatanĩro na Ithe witũ, o na Mũriũ Jesũ Kristũ. ⁴ Tũramwandĩkĩra maũndũ maya nĩguo gĩkeno gĩtũ kĩa ganĩre.

Gũthiĩ na Ūtheri

⁵ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa tũiguĩte kuuma kũrĩ we, na nĩyo tũramũmenyithia, atĩ: Ngai nĩ ūtheri; thĩĩnĩ wake gũtirĩ nduma o na hanini. ⁶ Tũngiuga atĩ tũrĩ ngwatanĩro nake, tũgĩthiia na mĩthiĩre ya nduma-rĩ, ūguo nĩkũheenania, naguo ūhoro wa ma ndũtũũraga thĩĩnĩ witũ. ⁷ No tũngĩthiĩ na ūtheri, o ta ūrĩa we arĩ ūtheri-inĩ, tũrĩ na ngwatanĩro mũndũ na ūrĩa ūngĩ, nayo thakame ya Jesũ, Mũrũ wake, nĩtũtheragia, tũgathirwo nĩ mehia mothe.

⁸ Tũngiuga tũtirĩ na mehia, nĩ kwĩheenia tũkwĩheenia, naguo ūhoro wa ma ndũrĩ thĩĩnĩ witũ. ⁹ Tũngiumbũra mehia maitũ-rĩ, we nĩ mwĩhoeku na nĩ wa kĩhooto, na nĩegũtũrekera mehia maitũ na atũtherie tũthirwo nĩ maũndũ mothe marĩa matarĩ ma ūthingu. ¹⁰ Tũngiuga tũtĩhĩtie-rĩ, tũkũmũtua wa maheeni, naguo ūhoro wake ndũrĩ na handũ thĩĩnĩ witũ.

2

¹ Twana twakwa nyendete, ngũmwandĩkĩra maũndũ maya nĩgeetha mũtikehagie. No mũndũ o na ū angĩthia-rĩ, nĩ tũrĩ na mũtũciĩrĩri harĩ Ithe witũ, na nĩwe Jesũ Kristũ, Ūrĩa Mũthingu. ² We nĩwe igongona rĩa kũhoroheria mehia maitũ, na to mehia maitũ moiki, no nĩ mehia ma andũ othe a thĩ.

³ Na ithuĩ nĩtũmenyaga atĩ nĩtũmũũĩ, angĩkorwo nĩtwathĩkagĩra maathani make. ⁴ Mũndũ ūrĩa uugaga atĩrĩ, “Nĩndĩmũũĩ,” no ndekaga ūrĩa aathanaga-rĩ, ūcio nĩ wa maheeni, na ūhoro wa ma ndũrĩ thĩĩnĩ wake. ⁵ No mũndũ o wotha angĩathĩkĩra kiugo gĩake-rĩ, ti-itherũ wendo wa Ngai nĩmũkinyanĩru kũna thĩĩnĩ wake. Ūndũ ūyũ nĩguo ūtũmaga tũmenye atĩ tũrĩ thĩĩnĩ wake: ⁶ Ūrĩa wotha uugaga atĩ nĩatũire thĩĩnĩ wake-rĩ, no nginya athiĩ na mĩthiĩre ta ĩrĩa Jesũ aarĩ nayo.

⁷ Arata akwa endwa, ti rĩathani rĩerũ ndĩramwandĩkĩra, no nĩ rĩathani rĩrĩa rĩa tene, o rĩrĩa mũtũire narĩo kuuma o kĩa mbĩrĩria. Rĩathani rĩĩrĩ rĩa tene nĩrĩo ndũmĩrĩri ĩrĩa mũiguĩte. ⁸ No rĩu nĩ rĩathani rĩerũ ndĩramwandĩkĩra; naguo ūhoro wa ma warĩo wonekaga thĩĩnĩ wake na thĩĩnĩ wanyu, tondũ nduma no ĩrathira, naguo ūtheri ūrĩa wa ma nĩũrĩkĩtie kwara.

⁹ Mũndũ ūrĩa uugaga atĩ arĩ ūtheri-inĩ no nĩathũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ūcio arĩ o nduma-inĩ. ¹⁰ Ūrĩa wotha wendete mũrũ na mwarĩ wa ithe atũũraga ūtheri-inĩ, na thĩĩnĩ wake gũtirĩ ūndũ ūngĩtũma ahĩngwo. ¹¹ No ūrĩa wotha ūthũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe, arĩ nduma-inĩ na athiia na nduma; ndamenyaga kũrĩa arathiĩ, tondũ nduma nĩmũtũite mũtumumu.

¹² Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ twana twakwa nyendete,
tondũ nĩmũrekeirwo mehia manyu nĩ ūndũ wa rĩitwa rĩake.

¹³ Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ maithe,
tondũ nĩmũmenyete ūrĩa warĩ kuo kuuma o kĩa mbĩrĩria.
Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ andũ ethĩ,

tondũ nĩmũtooretie ũrĩa mũũru.
Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ twana twakwa nyendete,
tondũ nĩmũmenyete Ithe witũ.

¹⁴ Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ maithe,
tondũ nĩmũmenyete ũrĩa warĩ kuo kuuma o kĩambĩrĩria.
Ndĩramwandĩkĩra, inyuĩ andũ ethĩ,
tondũ mũrĩ na hinya,
nakĩo kiugo kĩa Ngai nĩgĩtũũraga thĩinĩ wanyu,
na nĩmũtooretie ũrĩa mũũru.

Mũtikende Thĩ

¹⁵ Mũtikende thĩ kana kĩndũ o gĩothe kĩrĩ thĩinĩ wa thĩ. Mũndũ o na ũ angĩkorwo nĩendete thĩ-rĩ, wendo wa Ithe witũ ndũrĩ thĩinĩ wake. ¹⁶ Nĩgũkorwo ũndũ o wothē ũrĩ gũkũ thĩ, na nĩmo merirĩria ma mwĩrĩ, na merirĩria ma maitho make, na mwĩraho wa kĩrĩa arĩ nakĩo na ũrĩa ekaga: maũndũ macio matiumanĩte na Ithe witũ, no moimanĩte na thĩ. ¹⁷ Thĩ na merirĩria mayo nĩthiraga, no mũndũ ũrĩa wĩkaga ũrĩa Ngai endaga atũũraga nginya tene.

Kwĩmenyerera Mũmena-Kristũ

¹⁸ Twana twakwa nyendete, rĩrĩ nĩ ithaa rĩa kũrigĩrĩria; na o ta ũrĩa mũiguĩte atĩ mũmena-Kristũ nĩarooka, o na rĩu amena-Kristũ aingĩ nĩmokĩte. Na nĩ ũndũ ũcio nĩtũmenyete atĩ rĩrĩ nĩrĩo ithaa rĩa kũrigĩrĩria. ¹⁹ Kuuma nĩmoimire kũrĩ ithuĩ, no matiarĩ aitũ. Nĩgũkorwo mangĩarĩ aitũ-rĩ, nĩmangĩaikarire hamwe na ithuĩ; no gũthĩ kwao kuonanirie atĩ gũtiarĩ o na ũmwe wao warĩ witũ.

²⁰ No rĩrĩ, inyuĩ mũrĩ ahake maguta nĩ ũrĩa Mũtheru, na inyuĩ inyothe nĩmũũ ũhoru wa ma. ²¹ Ndĩramwandĩkĩra tondũ mũtiũ ũhoru wa ma, no ngũmwandĩkĩra tondũ nĩmũũ ũhoru wa ma, na tondũ gũtirĩ ũhoru wa maheeni uumanaga na ũhoru wa ma. ²² Nũ ũkĩrĩ mũheenanania? Nĩ mũndũ ũrĩa ũkaanaga atĩ Jesũ nĩwe Kristũ. Mũndũ ta ũcio nĩwe mũmena-Kristũ: mũndũ ũcio nĩakaanaga Ithe o na Mũriũ. ²³ Gũtirĩ mũndũ ũkaanaga Mũriũ ũkĩrĩ na Ithe witũ; ũrĩa wothē uumbũraga Mũriũ arĩ na Ithe o nake.

²⁴ Mwĩmenyererei nĩguo ũndũ ũrĩa mũrikĩtie kũigua kuuma o kĩambĩrĩria ũkarage thĩinĩ wanyu. ũndũ ũcio ũngĩkara thĩinĩ wanyu-rĩ, o na inyuĩ mũrĩkaraga thĩinĩ wa Mũriũ, o na mũrĩ thĩinĩ wa Ithe. ²⁵ Na ũndũ ũyũ nĩguo atwĩrĩre: o muoyo wa tene na tene.

²⁶ Ndĩramwandĩkĩra maũndũ maya makoniĩ ũhoru wa andũ arĩa marageria kũmũhĩthia. ²⁷ Na inyuĩ-rĩ, maguta marĩa mwahakirwo nĩwe-rĩ, megũtũũra thĩinĩ wanyu, na mũtibatairio nĩ mũndũ o na ũ wa kũmũruta ũhoru. No rĩrĩ, o ta ũrĩa ihaka rĩake rĩa maguta rĩmũrutaga ũhoru wa maũndũ mothe, na o ta ũrĩa rĩrĩ rĩa ma, na ti rĩa maheeni: o ta ũrĩa rĩmũrutĩte-rĩ, tũũrai thĩinĩ wake.

Ciana cia Ngai

²⁸ Na rĩu, inyuĩ twana twakwa nyendete, kĩrĩrĩriai gũikara thĩinĩ wake nĩgeetha rĩrĩa akoonithanio tũgaakorwo tũrĩ na ũũmĩrĩru na tũtegũconoka mbere yake hĩndĩ ĩrĩa agooka.

²⁹ Angĩkorwo nĩmũũ atĩ we nĩ mũthingu, kĩmenyei atĩ mũndũ ũrĩa wĩkaga maũndũ marĩa magĩrĩre nĩaciarĩtwo nĩwe.

3

¹ Onei ũrĩa wendo ũnenehete, ũrĩa Ithe witũ atwendete naguo, atĩ twĩtagwo ciana cia Ngai! Na ũguo nĩguo tũrĩ! Gĩtũmi kĩa andũ a thĩ mage gũtũmenya nĩ ũndũ o nake matiamũmenyire. ² Arata akwa endwa, rĩu ithuĩ tũrĩ ciana cia Ngai, no gũtirĩ kũramenyithanio ũrĩa tũgaatuĩka thuutha-inĩ. No nĩtũũ atĩ hĩndĩ ĩrĩa akoonithanio nĩtũkahaanana nake, nĩgũkorwo tũkaamuona o ũrĩa atariĩ. ³ Mũndũ o wothē ũrĩ na kĩrĩgĩrĩro gĩkĩ thĩinĩ wake nĩetheragia, o ta ũrĩa Kristũ nake arĩ mũtheru.

⁴ Mündũ o wotho wĩhagia nĩ watho oinaga; kwĩhia-rĩ, nĩkuo kuuna watho. ⁵ No inyuĩ nĩmũũĩ atĩ nĩonithanirio nĩgeetha eherie mehia maitũ. Na thĩinĩ wake gũtirĩ mehia. ⁶ Mündũ o wotho ũtũũraga thĩinĩ wa Kristũ ndehagia. Mündũ o wotho wĩhagia ndarĩ amuona o na kana akamũmenya.

⁷ Twana twakwa nyendete, mũtikanareke mündũ o na ũ amũhĩtithie. Ūrĩa wĩkaga ūrĩa kwagĩrĩire nĩ mũthingu, o ta ūrĩa Kristũ arĩ mũthingu. ⁸ Mündũ ūrĩa wĩhagia nĩ wa mũcukani, tondũ mũcukani atũire ehagia kuuma o kĩambĩrĩria. Gĩtũmi kĩa Mũrũ wa Ngai onithanio-rĩ, nĩgeetha athũkie wĩra wa mũcukani. ⁹ Gũtirĩ mündũ ūciarĩtwo nĩ Ngai ũthiia na mbere na kwĩhia, tondũ mbeũ ya Ngai iĩkaraga thĩinĩ wake; we ndangĩthiĩ na mbere na kwĩhia, tondũ nĩmũciare nĩ Ngai. ¹⁰ Ūndũ ũyũ ũmenyithanagia ũtiganu wa ciana cia Ngai na cia mũcukani: Mündũ o wotho ũtekaga ūrĩa kwagĩrĩire ti mwana wa Ngai; o hamwe na ūrĩa ũtendete mũrũ kana mwarĩ wa ithe.

Endanagai

¹¹ Īno nĩyo ndũmĩrĩri ĩrĩa mwaiguire kuuma o kĩambĩrĩria: No nginya twendanage mündũ na ūrĩa ũngĩ. ¹² Mũtikahaane ta Kaini, ūrĩa warĩ wa ūrĩa mũũru, na akĩũraga mũrũ wa nyina. Nĩ kĩĩ gĩatũmire amũũrage? Aamũũragire tondũ ciiko ciake mwene ciarĩ njũru, nacio cia mũrũ wa nyina ciarĩ cia ũthingu. ¹³ Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, andũ a thĩ mangĩmũmena-rĩ, mũtikagege. ¹⁴ Nĩtũũĩ atĩ nĩtuumĩte gĩkuũ-inĩ tũgathiĩ muoyo-inĩ, tondũ nĩtwendete ariũ na aarĩ a Ithe witũ. Mündũ o wotho ūrĩa ũtendanaga atũũraga gĩkuũ-inĩ. ¹⁵ Mündũ o wotho ūrĩa ũthũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ūcio nĩ mũũragani, na inyuĩ nĩmũũĩ atĩ gũtirĩ mũũragani ūrĩ na muoyo wa tene na tene.

¹⁶ Ūndũ ūrĩa ũtũmaga tũmenye ūrĩa wendo ũhaana nĩ ũyũ: Jesũ Kristũ nĩarutire muoyo wake nĩ ũndũ witũ. Na ithuĩ nĩtwagĩrĩrwo tũrute mĩoyo iitũ nĩ ũndũ wa ariũ na aarĩ a Ithe witũ. ¹⁷ Mündũ angĩkorwo arĩ na indo cia gũkũ thĩ, na one mũrũ kana mwarĩ wa ithe wao ũbataire nĩ ũteithio no aage kũmũiguĩra tha-rĩ, wendo wa Ngai ũngĩgĩkorwo ūrĩ thĩinĩ wake atĩa? ¹⁸ Twana twakwa nyendete, nĩtũtuge kwendanaga na ciugo kana na kanua tu, no nĩtwendanage na ciiko na twendane na ma. ¹⁹ Ūũ nĩguo tũmenyaga atĩ tũrĩ a ũgoro ūrĩa wa ma, na ūrĩa tũrĩgaga ngoro ciitũ itarĩ na nganja tũrĩ mbere yake, ²⁰ rĩrĩa rĩothe ngoro ciitũ itaratũtũira ciira. Nĩgũkorwo Ngai nĩ mũnene gũkĩra ngoro ciitũ, na nĩoi maũndũ mothe.

²¹ Arata akwa endwa, ngoro ciitũ ingĩaga gũtũtũira ciira-rĩ, nĩtũrĩkoragwo tũrĩ na ũũmĩrĩru mbere ya Ngai, ²² na nĩarĩtũheaga kĩrĩa gĩothe tũrĩmũhooyaga, tondũ nĩtwathĩkagĩra maathani make na tũgeeka maũndũ marĩa mamũkenagia. ²³ Narĩo rĩrĩ nĩrĩo rĩathani rĩake: Nĩ gwĩtikia rĩitwa rĩa Mũriũ, Jesũ Kristũ, na twendanage o ta ūrĩa aatwathire. ²⁴ Arĩa maathĩkagĩra maathani make nĩmatũũraga thĩinĩ wake, nake nĩatũũraga thĩinĩ wao. Naguo ũndũ ūrĩa tũmenyaga naguo atĩ nĩatũũraga thĩinĩ witũ nĩ ũyũ: Nĩ ũndũ wa Roho ūrĩa aatũheire.

4

Kũrorania Maroho

¹ Arata akwa endwa, mũtigetĩkagie roho o wotho, no mũroragie maroho muone kana moimĩte kũrĩ Ngai, tondũ anabii aingĩ a maheeni nĩmoimagarĩte magathiĩ thĩ yothe. ² Ūũ nĩguo mũngĩhota gũkũũrana Roho wa Ngai: Roho o wotho ūrĩa uumbũraga atĩ Jesũ Kristũ nĩokĩte arĩ na mwĩrĩ, ūcio uumĩte kũrĩ Ngai, ³ no roho o wotho ūrĩa ũtoimbũraga Jesũ, ūcio nduumĩte kũrĩ Ngai. Ūcio nĩ roho wa mũmena-Kristũ, ūrĩa mũiguĩte atĩ nĩũgooka na o na rĩu nĩũrĩkĩtie gũũka gũkũ thĩ.

⁴ Inyuĩ twana twakwa nyendete, inyuĩ mũrĩ a Ngai na nĩmũmatooretie, tondũ ūrĩa ūrĩ thĩinĩ wanyu nĩ mũnene gũkĩra ūrĩa ūrĩ gũkũ thĩ. ⁵ Acio moimĩte gũkũ thĩ, na nĩ ũndũ ūcio maaragia ũgoro wa maũndũ ma gũkũ thĩ, na thĩ na andũ a gũkũ thĩ makamathĩkĩrĩria. ⁶ Ithuĩ tuumĩte kũrĩ Ngai, nake mündũ o wotho ūrĩa ũũĩ Ngai nĩatũthĩkagĩrĩria; no ūrĩa

wothe ūtoimĩte kũrĩ Ngai ndatũthikagĩrĩria. Ūguo nĩguo tũkũũranaga Roho ūrĩa wa ma, na roho ūrĩa wa maheeni.

Wendani wa Ngai na Witũ

⁷ Arata akwa endwa, nĩtwendanagei mũndũ na ūrĩa ũngĩ, nĩgũkorwo wendo uumaga kũrĩ Ngai. Mũndũ o wothe ūrĩa wendanaga, aciarĩtwo nĩ Ngai o na nĩoĩ Ngai. ⁸ Mũndũ o wothe ūrĩa ūtendanaga ūcio ndooĩ Ngai, tondũ Ngai nĩ wendo. ⁹ Ūũ nĩguo Ngai oonanirie wendo wake harĩ ithuĩ: Nĩatũmire Mũriũ wake, o we wa mũmwe, gũkũ thĩ nĩgeetha tũtũũre muoyo nĩ ūndũ wake. ¹⁰ Ūyũ nĩguo wendo: ti atĩ nĩ ithuĩ twendire Ngai, nowe nĩwe watwendire, na agĩtũma Mũriũ wake atuĩke igongona rĩa kũhoroheria mehia maitũ. ¹¹ Arata akwa endwa, kuona atĩ Ngai nĩguo atwendete-rĩ, o na ithuĩ nĩtũkĩagĩrĩrwo twendanage. ¹² Gũtirĩ mũndũ ūrĩ ona Ngai; no tũngĩendana mũndũ na ūrĩa ũngĩ-rĩ, Ngai nĩatũũraga thĩinĩ witũ, naguo wendo wake ūgakinyanĩra thĩinĩ witũ.

¹³ Ūndũ ūrĩa ūtũmaga tũmenye atĩ tũtũũraga thĩinĩ wake nake agatũũra thĩinĩ witũ, nĩ atĩ nĩatũheete Roho wake. ¹⁴ Na nĩtuonete na tũkoimbũra atĩ Ithe witũ nĩatũmĩte Mũriũ atuĩke Mũhonokia wa thĩ yothe. ¹⁵ Mũndũ o wothe angiumbũra atĩ Jesũ nĩ Mũrũ wa Ngai-rĩ, Ngai atũũraga thĩinĩ wake, nake agatũũra thĩinĩ wa Ngai. ¹⁶ Na nĩ ūndũ ūcio nĩtũmenyete na tũkehoka wendo ūrĩa Ngai atwendete naguo.

Ngai nĩ wendo. Mũndũ o wothe ūtũũraga endanĩte atũũraga thĩinĩ wa Ngai, nake Ngai atũũraga thĩinĩ wake. ¹⁷ Ūguo nĩguo wendani ūkinyanagĩra thĩinĩ witũ nĩgeetha tũkaagĩa na ūmĩrĩru mũthenya ūrĩa gũgaatuanĩrwo ciira, tondũ tũrĩ gũkũ thĩ nĩ tũhaanaine nake. ¹⁸ Wendo ndũrĩ guoya. No wendo ūrĩa mũkinyanĩru nĩũingataga guoya, tondũ guoya ūkonainie na iherithia. Mũndũ ūrĩa wĩtigagĩra, ndatuagwo mũkinyanĩru thĩinĩ wa wendo.

¹⁹ Ithuĩ twendanaga tondũ we nĩwe waambire gũtwenda. ²⁰ Mũndũ angiuga atĩrĩ, “Nĩnyendete Ngai,” na nĩathũire mũrũ kana mwarĩ wa ithe-rĩ, ūcio nĩ wa maheeni. Nĩgũkorwo mũndũ o wothe ūtendete mũrũ wa ithe, ūrĩa atũire onaga, ndangĩhota kwenda Ngai, ūrĩa atarĩ oona. ²¹ Nake nĩatũheete rĩathani rĩrĩ: Mũndũ o wothe wendete Ngai, no nginya ende mũrũ kana mwarĩ wa ithe o nake.

5

Wĩtikio thĩinĩ wa Mũrũ wa Ngai

¹ Mũndũ o wothe wĩtikĩtie atĩ Jesũ nĩwe Kristũ aciarĩtwo nĩ Ngai, nake mũndũ o wothe wendete mũciari nĩendete o na mwana wake. ² Ūũ nĩguo tũmenyaga atĩ nĩtwendete ciana cia Ngai: nĩ kwenda Ngai na kũhingia maathani make. ³ Ūũ nĩguo kwenda Ngai: nĩ gwathĩkĩra maathani make. Namo maathani make ti maritũ, ⁴ Nĩgũkorwo mũndũ o wothe mũciare nĩ Ngai nĩatooragia maũndũ ma thĩ. Naguo ūhootani ūrĩa ūtooretie maũndũ ma thĩ, nĩ gwĩtikia gwitũ. ⁵ Nũũ ūcio ūtooragia maũndũ ma thĩ? Nĩ mũndũ ūrĩa wĩtikĩtie atĩ Jesũ nĩwe Mũrũ wa Ngai.

⁶ We nĩwe wokire na ūndũ wa maaĩ na thakame, o Jesũ Kristũ. We ndokire na ūndũ wa maaĩ moiki, no nĩwe wokire na ūndũ wa maaĩ na thakame. Nake Roho nĩwe mũira, tondũ Roho nĩwe ūhoro ūrĩa wa ma. ⁷ Nĩgũkorwo aira nĩ atatũ (kũu igũrũ: nao nĩ Ithe witũ, na ūhoro, na Roho Mũtheru; nao aya atatũ nĩ ūmwe. Gũkũ thĩ nakuo aira nĩ atatũ): ⁸ nao nĩ Roho, na maaĩ, na thakame; nao acio atatũ nĩmaiguanĩte. ⁹ Angĩkorwo nĩtwĩtikagĩra ūira wa mũndũ, ūira wa Ngai nĩ mũnene makĩria, tondũ nĩ ūira wa Ngai ūrĩa aheanĩte ūkonĩ Mũriũ. ¹⁰ Mũndũ wothe wĩtikĩtie Mũrũ wa Ngai arĩ na ūira ūcio ngoro-inĩ yake. Mũndũ wothe ūtetikĩtie Ngai nĩamũtuĩte wa maheeni, tondũ ndetĩkĩtie ūira ūrĩa mũheane nĩ Ngai ūkonĩ Mũriũ. ¹¹ Naguo ūyũ nĩguo ūira atĩ Ngai nĩatũheete muoyo wa tene na tene, naguo muoyo ūcio wĩ thĩinĩ wa Mũriũ. ¹² Ūrĩa ūrĩ na Mũriũ arĩ na muoyo; nake ūrĩa ūtarĩ na Mũrũ wa Ngai ndarĩ na muoyo.

Ūhoro wa Kũrĩkĩrĩria

¹³ Ndĩramwandĩkĩra maũndũ maya inyuĩ arĩa mwĩtikĩtie rĩitwa rĩa Mũrũ wa Ngai, nĩgeetha mũmenye atĩ mũrĩ na muoyo wa tene na tene. ¹⁴ Ũũmĩrĩru ũrĩa tũkoragwo naguo tũgĩkuhĩrĩria Ngai nĩ atĩ tũngĩhooya ũndũ o wotho kũringana na wendo wake-rĩ, we nĩatũiguaga. ¹⁵ Na tũngĩmenya atĩ nĩatũiguaga, ũndũ-inĩ o wotho ũrĩa tũhooyaga-rĩ, nĩtũũĩ atĩ nĩatũheete ũndũ ũrĩa tũmũhooete.

¹⁶ Mũndũ o wotho angĩona mũrũ kana mwarĩ wa ithe agĩka rĩhĩa rĩrĩa rĩtangĩmũtwara gĩkuũ-inĩ, nĩahoe, nake Ngai nĩakamũhe muoyo. Ndĩraaria ũhoro wa andũ arĩa rĩhĩa rĩao rĩtarĩ rĩa kũmatwara gĩkuũ-inĩ. No nĩ kũrĩ rĩhĩa rĩngĩtwara mũndũ gĩkuũ-inĩ. Nĩ ndiroiga atĩ mũndũ ahooe nĩ ũndũ wa rĩhĩa ta rĩu. ¹⁷ Ciĩko ciothe njũru nĩ mehia, no nĩ kũrĩ rĩhĩa rĩtangĩtwara mũndũ gĩkuũ-inĩ.

¹⁸ Nĩtũũĩ atĩ mũndũ o wotho ũciarĩtwo nĩ Ngai ndatũũraga ehagia; mũndũ ũrĩa ũciarĩtwo nĩ Ngai, ũcio nĩamenyagĩrĩtwo nĩ Ngai, nake ũrĩa mũũru ndangĩhota kũmwĩka ũũru. ¹⁹ Ithuĩ nĩtũũĩ atĩ tũrĩ ciana cia Ngai, na tũkamenya atĩ thĩ yotho yathagwo na wathani wa ũrĩa mũũru. ²⁰ Ningĩ nĩtũũĩ atĩ Mũrũ wa Ngai nĩokĩte na nĩatũheete ũtaũku, nĩgeetha tũmũmenye ũrĩa arĩ we ũhoro wa ma. Na ithuĩ tũrĩ thĩinĩ wake ũcio ũrĩa arĩ we ũhoro wa ma, tũrĩ thĩinĩ wa Mũrũwe Jesũ Kristũ. We nĩwe Ngai ũrĩa wa ma, na nowe muoyo wa tene na tene.

²¹ Twana twakwa nyendete, mwĩmenyagĩrĩrei ngai cia mĩhianano.

MARŪA MA KEERĪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī nī Mūthuuri wa Kanitha,

Ndaandika marūa maya kūrī mūtumia ūrīa mūthuure, o hamwe na ciana ciake, arīa nyendete kūna kūna, na to nī nyiki, no nī hamwe na arīa othe mamenyete ūhoro ūrīa wa ma: ² makamwenda tondū wa ūhoro ūrīa wa ma, ūrīa ūtūūrāga thīnī witū, o na ūgūtūūra na ithuī nginya tene:

³ Wega, na tha, na thayū kuuma kūrī Ngai Ithe, na kuuma kūrī Jesū Kristū, o we Mūriū wa Ithe witū, irīkaraga na ithuī thīnī wa ūhoro wa ma, na wa wendo.

⁴ Nīngenete mūno nīkuona ciana imwe ciaku igīthī na njīra ya ūhoro ūrīa wa ma, o ta ūrīa Ithe witū aatwathire. ⁵ Na rīu, mūtumia ūyū mwende, ti rīathani rīerū ndīrakwandīkīra, no nī rīrīa tūtūire narīo kuuma o kīambīrīria. Ngūūrīa atī twendanage mūdū na ūrīa ūngī. ⁶ Naguo wendani nī atīrī: Atī tūthiige na njīra ya gwathīkīra maathani make. O ta ūrīa mūguīte kuuma o kīambīrīria, rīathani rīake nī atī mūthiige mūrī o na wendani ūcio.

⁷ Aheenania, aingī arīa matetīkītie atī Jesū Kristū ookire arī na mwīrī, nīmarorūūra gūkū thī. Mūdū ta ūcio nī mūheenania na nī mūmena-Kristū. ⁸ Mwīhūgagei nīguo mūtigate kīrīa mūrūtīire wīra, no mūtūike a gūkaaheo mūcaara wanyu ūrī wothē. ⁹ Mūdū o wothē ūkīraga njano akarega kūrūmīrīra ūrutani wa Kristū, ūcio ndakoragwo na Ngai; no ūrīa ūikaraga ūrutani-inī ūcio, we arī na Ithe witū o na Mūriū. ¹⁰ Mūdū o wothē angīūka kūrī inyuī arī na ūrutani ūngī tīga ūcio-rī, mūtikanamūnyiite ūgeni o na kana mūmwamūkīre kwanyu mūciī. ¹¹ Mūdū wothē ūngīmwmūkīra, nīkūgwatanīra magwatanīire nake ciiko ciake cia waganu.

¹² Ndī na maūdū maingī ma kūmwandīkīra, no ndikwenda kūhūthīra karatathi na rangi. Handū ha ūguo-rī, ndīrehoka kūmūceerera njaranīrie na inyuī tūkīonanaga, nīgeetha gīkeno giitū kīiganīre.

¹³ Nīm-wageithio nī ciana cia mwarī wa maitūguo ūrīa mūthuure.

MARŪA MA GATATŪ MA JOHANA

¹ Kuuma kūrī nī Mūthuuri wa Kanitha,

Ndakwandikīra, wee mūrata wakwa mwendwa Gayo, ūrīa nyendete kūna kūna.

² Mūrata wakwa mwendwa, mahooya makwa nī atī ūkenagīre ūgima wa mwīrī, na atī maūndū mothe magaaciire, o ta ūrīa ngoro yaku īkarīte īgaaciire. ³ Nīndīrakenire mūno nī ūndū wa ariū na aarī a Ithe witū amwe gūūka kūnjīra ūhoru wa wīhokeku waku ūhoru-inī ūrīa wa ma, na ūrīa ūkīrīrīrie gūthī na njīra ya ūhoru ūrīa wa ma. ⁴ Gūtīrī ūndū ūngī ūngenagia gūkīra kūigua atī ciana ciakwa no ithiiga irūmīrīre njīra īrīa ya ūhoru ūrīa wa ma.

⁵ Mūrata wakwa mwendwa, wee nīūkoragwo ūrī mwīhokeku thīinī wa maūndū marīa wīkagīra ariū na aarī a Ithe witū, o na gūtuika ndūmooī. ⁶ Nīmerīite kanitha ūhoru wa wendani waku. Nī wega ūmoimagarie o ta ūrīa kwagīrīre harī Ngai. ⁷ Moimagarire nī ūndū wa Rītwa rīake na makīrega ūteithio kuuma kūrī andū arīa matetīkītie Ngai. ⁸ Nī ūndū ūcio ithuī-rī, twagīrīrwo gūtaanahagīra andū ta acio nīgeetha tūrutithanagie wīra wa ūhoru ūrīa wa ma tūrī hamwe.

⁹ Nīndandīkīre kanitha, no Diotirefe, ūrīa wendaga gūtuika ta mūnene, nīareganire na ithuī. ¹⁰ Nī ūndū ūcio ndooka, nīngoiga maūndū marīa ekaga, kwaria ndeto cia mūhuhu na cia gūtūcambia. Nīngī akaaga kūiganwo nī ūguo, akarega kūnyiita ariū na aarī a Ithe witū ūgeni. Agacooka akagīrīrīra arīa mekwenda gwīka ūguo o na akamaingata kanitha-inī.

¹¹ Mūrata wakwa mwendwa, ndūkanae kwīgerekania na ūhoru ūrīa mūūru, no wīgerekianagie na ūhoru ūrīa mwega. Mūndū o wothē ūrīa wīkaga wega nī wa Ngai. Nake ūrīa wothē wīkaga ūūru ūcio ndarī ona Ngai. ¹² Demeterio nīagathagīrīrio nī andū othe, o na ūhoru ūrīa wa ma guo mwene. O na ithuī nītūmūgaathagīrīra, na inyuī nīmūūī atī ūira witū nī wa ma.

¹³ Ndī na maūndū maingī ma gūkwandīkīra, no ndikwenda gūkwandīkīra na karamu na rangi. ¹⁴ Ndī na mwīhoko wa gūkuona ica ikuhī, twaranīrie tūkīonanaga.

Thayū ūroogīa kūrīwe. Arata arīa me gūkū nīmākūgeithia. Geithia arata arīa marī kūu na marītwa mao.

MARŪA MA JUDASI

¹ Nĩ niĩ Judasi, ndungata ya Jesũ Kristũ, na mũrũ wa nyina na Jakubu,

Nĩraandĩkĩra arĩa metĩtwo, o arĩa mendetwo nĩ Ngai Ithe, na makamenyagĩrĩrwo nĩ Jesũ Kristũ:

² Mũroingĩhĩrwo nĩ tha, na thayũ, o na wendani.

Mehia na Kũniinwo kwa arĩa Matetigagĩra Ngai

³ Arata akwa endwa, o na gũtuĩka nĩndĩrendete mũno kũmwandĩkĩra ũhoru wa ũhonokio ũrĩa tũgwataniire na inyuĩ-rĩ, nĩndĩronire kwagĩrĩre ndĩmwandĩkĩre nĩguo ndĩmũringĩrĩre mũrũagĩrĩre wĩtĩkio ũrĩa wehokeirwo andũ arĩa aamũre ihinda rĩmwe rĩa kũigana. ⁴ Nĩgũkorwo andũ amwe arĩa ũhoru wao wagũtuĩrwo ciira waandĩkĩtwo o tene nĩmetoonyereirie na hitho thĩnĩ wanyu. Acio nĩ andũ matetigagĩra Ngai, na nĩmagarũraga Wega wa Ngai witũ ũtuĩke wa kũmetĩkĩria kũhũũra ũmaraya, na magakaanaga Jesũ Kristũ, o we wiki Mũnene na Mwathani witũ.

⁵ O na mwakorwo nĩmũmenyete ũhoru ũyũ wothe-rĩ, nĩngwenda kũmũririkania atĩ Mwathani nĩakũũrĩre andũ ake akĩmaruta bũrũri wa Misiri, no thuutha-inĩ akĩniina arĩa matetĩkĩtie. ⁶ Nao araika arĩa maaregire gũkindĩria wathani-inĩ wao na magĩtiganĩria kũndũ kwao gwa gũtũũra-rĩ, acio nĩamahingĩre nduma-inĩ, nao moheetwo na mĩny-ororo ya tene na tene metereirio ituĩro rĩa ciira wa Mũthenya ũrĩa mũnene. ⁷ Ningĩ o ũndũ ũmwe nao, Sodomu, na Gomora, na matũũra marĩa maariganĩtie nĩmeneanire harĩ ũmaraya na waganu wa mwĩrĩ ũtarĩ wa ndũire. Acio nĩo maatuĩkire kĩonereria kĩa arĩa maherithagio na mwaki wa tene na tene.

⁸ O na ningĩ noguo, arooti acio mathũkagia mĩrĩ yao ene, na makaregana na wathani, na magacambagia ciũmbe cia kũu igũrũ. ⁹ No rĩrĩ, o na Mikaeli, mũraika ũrĩa mũnene, hĩndĩ irĩa maakararanagĩria mwĩrĩ wa Musa na ngoma-rĩ, ndaigana kũgeria kũmũcambia, no oigire atĩrĩ, “Mwathani arogũkaania!” ¹⁰ No andũ acio-rĩ, marumaga maũndũ mothe marĩa matahotaga kũmenya; namo maũndũ marĩa mamenyete na ũndũ wa mũciarĩre, ta nyamũ iria iteciiragia-rĩ, maũndũ macio nĩmo meniinaga namo.

¹¹ Kaĩ makĩrĩ na haaro-ĩ! Marũmĩrĩre njĩra ya Kaini; ningĩ mageetoonyia na ihenya ihĩtia-inĩ rĩa Balamu nĩguo mone uumithio; o na makĩniinwo ũremi-inĩ wa gũũkĩria wathani ta Kora.

¹² Andũ acio nĩ imeni rĩrĩa megũũka maruga-inĩ manyu ma wendani, makarĩanĩra na inyuĩ mategwĩtigĩra o na atĩa. Nĩ arĩithi arĩa merĩithagia o ene. Mahaana ta matu matarĩ na mbura, makĩhurutwo nĩ rũhuho; o na ningĩ mahaana ta mĩtĩ itarĩ na matunda hĩndĩ ya kĩmera, imunyĩtwo na mĩri ikooma biũ. ¹³ Mahaana ta makũmbĩ ma iria marĩa matangĩgirĩrĩka, makĩhũyũkaga ciĩko ciao cia thoni ta mũhũũyũ; ningĩ matarĩ ta njata ciũrũũraga, iria ciigĩrwo nduma rĩa ndumanu mũno nginya tene.

¹⁴ Enoku, ũrĩa wa rũciaro rwa mũgwanja kuuma harĩ Adamu, nĩarathire ũhoru ũkonĩ andũ acio akiuga ũũ: “Atĩrĩrĩ, Mwathani nĩarooka arĩ na andũ ake arĩa atheru ngiri na ngiri ¹⁵ nĩguo atuĩre o mũndũ ciira, na aigũthie kĩhooito andũ othe arĩa matetigĩrĩite Ngai, nĩ ũndũ wa ciĩko ciothe cia kũremera Ngai, iria maaneka mategwĩtigĩra Ngai, o na nĩ ũndũ wa ciugo ciothe njũru iria ehia arĩa matamwĩtigĩrĩte manaaria cia gũũkĩria Ngai.” ¹⁶ Andũ aya nĩang’ong’ori, na a gũcarĩria andũ arĩa angĩ mahĩtia; marũmagĩrĩra merĩrĩria mao mooru; nĩmegaathaga o ene, na makaheenagĩrĩria andũ arĩa angĩ, nĩguo megune o ene.

Ũhoru wa Gũkirĩrĩria

¹⁷ No rĩrĩ, inyuĩ arata akwa endwa, ririkanai ũrĩa atũmwo a Mwathani witũ Jesũ Kristũ maamwĩrĩre o mbere. ¹⁸ Maamwĩrĩre atĩrĩ, “Mahinda ma kũrigĩrĩria-rĩ, nĩgũkagĩa na

anyūrūrania arĩa makarūmagĩrĩra merirĩria mao ene matarĩ ma gwĩtigĩra Ngai.” ¹⁹ Acio nĩo andũ arĩa mamwamūranagia, arĩa marūmagĩrĩra merirĩria ma mwĩrĩ, no matirĩ na Roho.

²⁰ No inyuĩ arata akwa endwa, ikaragai mūkĩongererekaga hinya thĩinĩ wa wĩtkio wanyu ũrĩa mũtheru mũno na mũhooyage mūrĩ thĩinĩ wa Roho Mũtheru. ²¹ Ikaragai thĩinĩ wa wendo wa Ngai mūgĩetagitĩra tha cia Mwathani witũ Jesũ Kristũ nĩguo ikaamūkinyia muoyo-inĩ wa tene na tene.

²² Iguagĩrai tha andũ arĩa marĩ na mathangania, ²³ tharai arĩa angĩ kuuma mwaki-inĩ mūmahonokie; arĩa angĩ-rĩ, maiguĩrei tha, mūrĩ na guoya, na mūgĩthũũraga o na nguo ciao iria cĩkĩrĩtwo maroro nĩ mwĩrĩ mũthaahie.

Ūgooci

²⁴ Na rĩu, kũrĩ ũrĩa ũngĩhota kūmūgitĩra mūtikagwe, na kūmūrūgamia mbere ya ũthiũ wake ũrĩa wĩ riiri mūtari na ũũgũ, na mūrĩ na gĩkeno kĩnene: ²⁵ Ngai we wiki Mũhonokia witũ arogĩa na riiri, na ũkaru, na hinya, o na wathani, thĩinĩ wa Jesũ Kristũ Mwathani witũ, o kuuma kĩambĩrĩria, o na rĩu, na nginya tene na tene! Amenĩ.

KŪGUŪRĪRIO KWA JOHANA

Ūhoro wa Kwambĩrĩria

¹ Ūyũ nĩguo ũguũrio wa Jesũ Kristũ, ũrĩa Ngai aamũguũrĩrie nĩguo onie ndungata ciake maũndũ marĩa makiriĩ gwĩkĩka o ica ikuhĩ. Aamenyithanirie ũhoro ũcio na ũndũ wa gũtũma mũraika wake kũrĩ ndungata yake Johana, ² ũrĩa nake wacookire kumbũra ũhoro ũrĩa wothe oonire, naguo nĩ ũhoro wa kiugo kĩa Ngai na ũira wa Jesũ Kristũ. ³ Kũrathimwo-rĩ, nĩ mũndũ ũrĩa ũthomaga ciugo cia ũrathi ũyũ, na kũrathimwo nĩ andũ arĩa maiguaga ũhoro ũyũ na makaiga ngoro-inĩ ciao ũhoro ũrĩa wandĩkitwo ũrathi-inĩ ũyũ, tondũ ihinda nĩrikuhĩrĩrie.

Ngeithi na Rwĩmbo rwa Kũgooca Ngai

⁴ Nĩ nĩ Johana,

Ndĩratũmĩra makanitha marĩa mũgwanja marĩ kũu bũrũri wa Asia* ũhoro ũyũ:

Atĩrĩrĩ, wega na thayũ irogĩa na inyuĩ kuuma kũrĩ ũrĩa ũrĩ ho, na nowe warĩ ho, na nowe ũgooka, na kuuma kũrĩ maroho mũgwanja marĩa maikaraga mbere ya gĩtĩ gĩa ke kĩa ũnene, ⁵ o na kuuma kũrĩ Jesũ Kristũ, mũira ũrĩa mwĩhokeku, o we irigithathi rĩa arĩa akuũ, na mwathi wa athamaki a thĩ.

Kũrĩ ũcio ũtwendete, na agatuohorithia kuuma mehia-inĩ maitũ na ũndũ wa thakame yake, ⁶ na agatũtua andũ a ũthamaki na athĩnjĩri-Ngai, nĩguo tũtungatage Ngai na Ithe wake:† ũgocci na wathani irogĩa kũrĩ we tene na tene! Amen.

⁷ Atĩrĩrĩ, nĩ gũũka arooka na matu,
na gũtirĩ riitho rĩtakamuona,
o na andũ arĩa maamũtheecire nĩmakamuona;
nao andũ othe a thĩ nĩmagacakaya nĩ ũndũ wake.
Ūguo nĩguo gũgaatuĩka! Amen.

⁸ Mwathani Ngai ekuuga atĩrĩ, “Nĩ nĩ Alifa o na Omega,‡ ũrĩa ũrĩ ho, na nowe warĩ ho, na nowe ũgooka, o we Mwene-Hinya-Wothe.”

Mũndũ Ūhaana ta Mũrũ wa Mũndũ

⁹ Nĩ, Johana, mũrũ wa ithe wanyu, na mũgwatanĩri na inyuĩ thĩinĩ wa mĩnyamaro, na ũthamaki, na gũkirĩrĩria tũmĩrĩrie, o iria irĩ ciitũ thĩinĩ wa Jesũ, ndaariĩ gĩcigĩrĩria-inĩ kĩa iria kĩa gĩtagwo Patimo tondũ wa Ūhoro wa Ngai na ũira wa Jesũ. ¹⁰ Na rĩrĩ, ndaariĩ thĩinĩ wa Roho Mũthenya wa Mwathani,§ na nĩ ngũigua mũgambo mũnene thuutha wakwa warĩ ta wa karumbeta, ¹¹ ũkiuga atĩrĩ, “Andĩka ũrĩa ũkuona ibuku-inĩ rĩa gĩkũnjo, na ũcooke ũtũmĩre makanitha marĩa mũgwanja: nĩmo kanitha wa Efeso, na wa Simurina, na wa Perigamo, na wa Thuatira, na wa Saride, na wa Filadelfia, na wa Laodikia.”

¹² Na nĩ ngũhũgũra nĩguo nyone mũgambo ũcio wanjaragĩria. Na hĩndĩ ĩrĩa ndehũgũrire, ngĩona mĩtĩ mũgwanja ya thahabu ya kũigĩrĩra matawa, ¹³ na gatagatĩ ka mĩtĩ ĩyo nĩ haarĩ na mũndũ “wahaanaga ta mũrũ wa mũndũ,” wehumbĩte nguo yamũkinyĩte o nyarĩrĩ, na akeoha mũcibi wa thahabu gĩthũri. ¹⁴ Naguo mũtwe wake na njuĩrĩ yake ciarĩ njerũ cua ta guoya wa ng’ondũ, cieriũhĩte o ta ĩra, namo maitho make maahaanaga ta nĩnĩmbĩ cia mwaki. ¹⁵ Namu magũrũ make maahaanaga ta gĩcango

* 1:4 Makanitha macio mũgwanja maikarĩte gĩthiũrũrĩ, na maaraihanĩrĩrie ta kilomita 80. † 1:6 Tene andũ a Isiraeli nĩmo maarĩ athĩnjĩri-Ngai; rĩu andũ a Kanitha wa Kĩrĩkanĩro kĩa Kĩerũ nĩmo athĩnjĩri-Ngai. ‡ 1:8 Alifa na Omega nĩ ndemwa cia Kĩyunani; Alifa nĩyo ya mbere, na Omega nĩyo ya kũrigĩrĩria. § 1:10 Mũthenya wa Mwathani warĩ mũthenya wa mbere wa kiumia; wetirwo Mũthenya wa Mwathani tondũ nĩguo Jesũ aariũkire.

gīgūkenga kīrī mwaki-inĩ wa aturi, naguo mūgambo wake watariĩ ta mūrurumo wa maaĩ maingĩ. ¹⁶ Guoko-inĩ gwake kwa ūrīo aanyiitĩte njata mūgwanja, na kuuma kanua-inĩ gake hakoima rūhiũ rwa njora rūūgĩ mīena yeerĩ.* Naguo ūthiũ wake watariĩ ta riũa rīrīa rīarĩte mūno.

¹⁷ Rīrīa ndaamuonire ngīgwa magūrũ-inĩ make ta mūdũ mūkuũ. Nake akīnjigīrīra guoko gwake kwa ūrīo, akīnjīra atīrī, “Tiga gwītīgīra. Nĩ nĩ wa Mbere, na nĩ nĩ wa Kūrigīrīra. ¹⁸ Nĩ nĩ Ūrīa-ūrī-Muoyo; nīndakuĩte, na rīu ngūtũura muoyo nginya tene na tene! Na nĩ nĩ ndĩ na cabi cia gīkuũ na Kwa Ngoma.

¹⁹ “Nĩ ūndũ ūcio, andīka maūdũ marīa wona, marīa marī kuo rīu na marīa magooka thuutha-inĩ. ²⁰ Nayo hitho ya njata icio mūgwanja wonire guoko-inĩ gwakwa kwa ūrīo, na ya mītī iyo mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa nĩ ĩno: Njata icio mūgwanja nĩ araika a makanitha marīa mūgwanja, nayo mītī iyo mūgwanja ya kūgīrīra matawa nĩ makanitha macio mūgwanja.

2

Ndūmīrīrī kūrī Kanitha wa Efeso

¹ “Kūrī mūraika wa Kanitha wa Efeso, mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūnyitĩte njata icio mūgwanja na guoko gwake kwa ūrīo, ūrīa ūthiagīra mītī-inĩ iyo mūgwanja ya thahabu ya kūgīrīra matawa. ² Nīnjūũ ciiko ciaku, o na wīra waku mūrītũ, o na ūkīrīrīra waku. Nīnjūũ atī ndūngīkīrīrīra andũ arīa aaganu, na atī andũ arīa moigaga nĩ atūmwō no ti atūmwō nīwamageririe, na ūkīmenya atī nĩ a maheeni. ³ Nīūkīrīrīrie na ūkomīrīra mathīna nĩ ūndũ wa rītwa rīakwa, na ndūrī wanoga.

⁴ No rīrī, ūndũ ūrīa ngūgūcuukīra nĩ atīrī: Nīwatigire gūikara na wendani ūrīa warī naguo mbere. ⁵ Ririkana kūrīa uumīte ūkagūa! Wīrire ūcooke wīke maūdũ marīa wekaga mbere. Waga kwīrira, nīngūka kūrī we na njeherie mūtī waku wa kūgīrīra tawa kuuma handũ hagu. ⁶ No rīrī, ūrī na ūndũ ūmwe mwega: Wee nīūthūire ciiko cia andũ arīa metagwo Anikolai,* iria o na nī thūire.

⁷ Ūrīa ūrī gūtũ-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha. Ūrīa wa gūtoorania-rī, nīngamwītīkīria kūrīa maciaro ma mūtī wa muoyo, ūrīa ūrī mūgūnda-inĩ wa Ngai wa gīkeno.

Ndūmīrīrī kūrī Kanitha wa Simurina

⁸ “Kūrī mūraika wa kanitha wa Simurina,† mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa wa Mbere na nowe wa Kūrīkīrīra, ūrīa wakuire na agīcooka akīrīka. ⁹ Nīnjūũ mīnyamaro yaku na ūthīni waku, no ūrī gītonga! Nīnjūũ ūrīa ūrumagwo nĩ arīa moigaga atī nĩ Ayahudi no ti Ayahudi, no nĩ thunagogi ya Shaitani. ¹⁰ Ndūkae gwītīgīra maūdũ marīa ūkīrī gūthīnio namo. Ngūmwīra atīrī, mūcukani nīarīkia amwe anyu njeera nīguo amūgerie, na mūnyamario handũ ha mīthenya ikūmi. Wee ikaraga ūrī mwīhokeku, o nginya gūkua, na nīngūkūhe thūmbī ya muoyo.

¹¹ Ūrīa ūrī gūtũ-rī, nīakīgue ūrīa Roho areera makanitha. Ūrīa wa gūtoorania-rī, ndakahutio o na hanini nĩ gīkuũ kīrīa gīa keerī.

Ndūmīrīrī kūrī Kanitha wa Perigamo

¹² “Kūrī mūraika wa kanitha wa Perigamo mwandīkīre atīrī:

Ici nīcio ciugo cia ūrīa ūrī na rūhiũ rūūgĩ mīena yeerĩ. ¹³ Atīrīrī, nīnjūũ kūrīa ūtūura, o kuu Shaitani arī na gītī kīa ūnene. No ūtūūrīte ūrī o mwīhokeku harī

* 1:16 Rūhiũ rwa njora rūnoore mīena yeerī ruonanagia gūtūirwo ciira. * 2:6 Anikolai maarī andũ a kanitha, no nīmahooyaga mīhianano na makahūra ūmaraya. † 2:8 Simurina rīarī itūura rīeiguĩte na ithaka mūno rīa Asia, na rīarī thiritū na Roma. Rīarī na Ayahudi angī matendete Akristiano o na hanini.

niĩ. Wee ndūigana gūkaana wītīkio ūrĩa warĩ naguo thĩinĩ wakwa, o na matukũ-inĩ ma Antipa, mūira wakwa mwĩhokeku, ūrĩa woragĩrwo itũūra-inĩ rĩanyu inene, o kũu Shaitani atũũraga.

¹⁴ No rĩrĩ, ndĩ na maũndũ matarĩ maingĩ ngūgūcuukĩra: atĩrĩ, ūrĩ na andũ kũu marūmītīe ūrutani wa Balamu, ūrĩa warutire Balaki kũheenereria andũ a Isiraeli mehie na ūndũ wa kūrĩa irio irutĩrwo mĩhianano, o na mahũũrage ūmaraya.[‡] ¹⁵ O na ningĩ no ūrĩ na andũ amwe marūmītīe ūrutani wa andũ arĩa metagwo Anikolai. ¹⁶ Nĩ ūndũ ūcio, kĩĩre! Waga gwĩka ūguo, nĩngũũka kūrĩ we ica ikuhĩ, hũũrane nao na rūhiũ rūrũ rūrĩ kanua gakwa.

¹⁷ Ūrĩa ūrĩ gūtũ-rĩ, nĩakĩgue ūrĩa Roho areera makanitha. Ūrĩa ūgaatoorania-rĩ, nĩngamũhe mana mamwe marĩa mahithe. O na ningĩ nĩngamũhe ihiga rĩerũ rĩandikĩtwo rĩtwa rĩerũ, na gūtārĩ ūngĩ ūrĩũ o tiga ūcio ūkaamũkĩra ihiga rĩu.

Ndũmĩrĩrĩ kūrĩ Kanitha wa Thuatira

¹⁸ “Kūrĩ mūraika wa kanitha wa Thuatira,[§] mwandikĩre atĩrĩ:

Ici nĩcio ciugo cia Mūrũ wa Ngai, ūrĩa ūrĩ na maitho matariĩ ta rūrĩrĩmbĩ rwa mwaki, na magūrũ make matariĩ ta gĩcango kĩrĩa gĩkumuthe gĩgathera. ¹⁹ Nĩnjũũ ciĩko ciaku, na ngamenya wendani waku, na wītīkio waku, na ūtungata waku, na ūkirĩrĩria waku, o na ngamenya atĩ ciĩko ciaku cia kūrīgĩrĩria nĩikĩrĩte iria cia mbere.

²⁰ No rĩrĩ, ūndũ ngūgūcuukĩra no atĩrĩ, atĩ nĩũkirĩrĩrie mũndũ-wa-nja ūcio wĩtagwo Jezebeli, ūcio wĩtuaga mūnabii.* Nĩ ūndũ wa ūrutani wake, nĩahītithagia ndungata ciakwa ihũũrage ūmaraya, na irĩage irio iria irutĩrwo mĩhianano. ²¹ Nĩndĩmũheete ihinda rĩa kwĩrira ūmaraya ūcio wake, no nĩaregete. ²² Nĩ ūndũ ūcio ngũmũikia gĩtanda-inĩ kĩa mĩnyamaro, na ndũme arĩa matharagia nake manyamare mũno, tiga no merĩre matigane na mĩthĩire yake. ²³ Nĩngooraga ciana ciake.[†] Namo makanitha mothe nĩmakamenya atĩ nĩ nĩ thuthuuragia ngoro na meciiria, na nĩngarĩha o mũndũ wanyu kũringana na ciĩko ciake. ²⁴ Na rĩu inyuĩ arĩa mūrĩ kũu Thuatira, o inyuĩ mūtārūmītīe ūrutani wake, na mūtārĩ mwamenya maũndũ marĩa marikĩru ma hito cia Shaitani,[‡] ta ūguo andũ acio moigaga, inyuĩ ngũmwĩra atĩrĩ (no ndirĩ na mūrigo ūngĩ ngũmũigĩrĩra): ²⁵ Ikaragai mūrūmītīe O maũndũ marĩa mūrĩ namo o nginya rĩrĩa ngooka.

²⁶ Nake ūrĩa ūgaatoorania na ahingagie wendi wakwa nginya mũthia-rĩ, nĩngamũhe wathani aathage ndũrĩrĩ:

²⁷ ‘Nake nĩagaciathaga na rūthanju rwa kĩgera;

agaacimemenda o ta ūrĩa nyũngũ ya rĩũmba ĩmemendagwo,’

o ta ūrĩa nĩ heetwo wathani uumĩte kūrĩ Baba. ²⁸ Na ningĩ nĩngamũhe njata ĩrĩa ya rūciinĩ. ²⁹ Ūrĩa ūrĩ gūtũ-rĩ, nĩakĩgue ūrĩa Roho areera makanitha.

3

Ndũmĩrĩrĩ kūrĩ Kanitha wa Saride

¹ “Kūrĩ mūraika wa kanitha wa Saride,^{*} mwandikĩre atĩrĩ:

Ici nĩcio ciugo cia ūrĩa ūrĩ na maroho mũgwanja ma Ngai, o na njata mũgwanja. Atĩrĩrĩ, nĩnjũũ ciĩko ciaku; nĩmenyete atĩ nĩũrĩ ngumo ya gũkorwo ūrĩ muoyo, no ūrĩ mũkuũ. ² Arahũka! ĩkĩra hinya maũndũ marĩa matigaire na marenda

[‡] 2:14 Balamu nĩwe wataaire andũ-a-nja a Midiani makĩhītithia andũ a Isiraeli na ūmaraya na kūrĩa irio irĩ thaahu.

[§] 2:18 Thuatira rĩarĩ itũūra inene rĩa kambĩ cia thigari cia mbaara. ^{*} 2:20 Rĩtwa “Jezebeli” haha rĩhũthĩrĩtwo kuonania ūhoru wa mũndũ-wa-nja warĩ mwaganu mũno kanitha-inĩ ūcio. [†] 2:23 “Ciana ciake” nĩ andũ arĩa othe

maarūmagĩrĩra morutani ma Jezebeli ma ūmaraya na kūrĩa irio iria ciarutagĩrwo mĩhianano. [‡] 2:24 Morutani marĩa mataarĩ ma ma moigaga atĩ nĩguo mũndũ ahote gũtooria Shaitani no nginya ambe arikĩre biũ maũndũ-inĩ make.

^{*} 3:1 Saride rĩarĩ itũūra inene rĩa Ūthamaki wa Lidia; rĩarĩ ngumo nĩ ūndũ wa ūtonga warĩo.

gūkua, nīgūkorwo ndionete ciiko ciaku iri nginyaniru maitho-ini ma Ngai wakwa. ³ Nĩ ūndũ ūcio, ririkana maũndũ marĩa wamūkĩrĩte na ūkamaigua; maathĩkĩre na wĩrĩre. No ūngĩrega kwarahũka-rĩ, nĩngooka ta mũici, na ndūkamenya ihinda rĩrĩa ngaagūkorerera.

⁴ No rĩrĩ, nĩ ūrĩ andũ matarĩ aingĩ kũu Saride arĩa matekĩrĩte nguo ciao gĩko. Nĩmagatwaranaga na nĩ mehumĩte nguo njerũ, nīgūkorwo nĩmagĩrĩre. ⁵ Mũndũ ūrĩa ūgatoorania-rĩ, nĩakahumbwo nguo njerũ tao. Ndirĩ hĩndĩ ngaatharia rĩitwa rĩake kuuma ibuku-inĩ rĩa muoyo, no nĩngoimbũra rĩitwa rĩake mbere ya Baba, na araika aake. ⁶ Ūrĩa ūrĩ gūtũ-rĩ, nĩakĩgue ūrĩa Roho areera makanitha.

Ndũmĩrĩrĩ kũrĩ Kanitha wa Filadelifia

⁷ “Kũrĩ mũraika wa kanitha wa Filadelifia,† mwandĩkĩre atĩrĩ:

Ici nĩcio ciugo cia ūrĩa mũtheru na wa ma, ūrĩa ūnyitĩte cabi ya Daudi. Kũrĩa ahingũra gūtĩrĩ mũndũ ūngĩhinga, na kũrĩa ahinga gūtĩrĩ mũndũ ūngĩhingũra. ⁸ Nĩnjũũ ciiko ciaku. Atĩrĩrĩ, nĩnjĩkĩrĩte mũrango mũhingũre mbere yaku, ūrĩa ūtarĩ mũndũ ūngĩhota kũũhinga. Nĩnjũũ atĩ hinya ūrĩa ūrĩ naguo nĩ mũnini, no nĩũrũmĩtie kiugo gĩakwa, na ndũigana gũkaana rĩitwa rĩakwa. ⁹ Nĩngatũma andũ arĩa a thunagogi ya Shaitani, arĩa moigaga atĩ nĩ Ayahudi o na gũtuĩka tio, no nĩkũheenania maheenania, ndũme moke mainamĩrĩre mbere ya magũrũ maku, na moimbũre atĩ nĩngwendete. ¹⁰ Na tondũ nawe nĩũtũũrĩte ūrũmĩtie rĩathani rĩakwa rĩa gũkara ūmĩrĩrie-rĩ, o na nĩ nĩngagũikaria ihinda rĩa kũgerio rĩrĩa rĩgooka mabũrũri mothe kũgeria arĩa matũũraga gũkũ thĩ.

¹¹ Ngũũka o narua. Rũmia kĩrĩa ūrĩ nakĩo, nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ūkuoya thũmbĩ yaku. ¹² Ūrĩa ūgaatoorania-rĩ, nĩngamũtua gĩtugĩ thĩinĩ wa hekarũ ya Ngai wakwa. Ndarĩ hĩndĩ ingĩ agacooka kuuma kuo. Nĩngamwandĩka rĩitwa rĩa Ngai wakwa o na rĩitwa rĩa itũũra inene rĩa Ngai wakwa, nĩrĩo Jerusalemu irĩa njerũ, rĩrĩa rĩraikũrũka kuuma igũrũ kũrĩ Ngai wakwa; o na ningĩ ndĩmwandĩke rĩitwa rĩakwa rĩerũ. ¹³ Ūrĩa ūrĩ gūtũ-rĩ, nĩakĩgue ūrĩa Roho areera makanitha.

Ndũmĩrĩrĩ kũrĩ Kanitha wa Laodikia

¹⁴ “Kũrĩ mũraika wa kanitha wa Laodikia,‡ mwandĩkĩre atĩrĩ:

Ici nĩcio ciugo cia ūcio Ameni, mũira ūrĩa mwĩhokeku na wa ma, o we mwathi wa ciũmbe cia Ngai. ¹⁵ Nĩnjũũ ciiko ciaku, ngamenya atĩ wee ndũrĩ mũhoru na ndũrĩ mũhiũ. Kũngĩrĩ wega korwo waheha kana ūhiũhe! ¹⁶ No tondũ ūrĩ mũraru, ūkaaga kũhiũha na ūkaaga kũhora-rĩ, ngirie gũgũtua thĩ uume kanua gakwa. ¹⁷ Wee ugaga atĩrĩ, ‘Nĩ ndĩ gĩtonga, ngagĩa na indo nyingĩ, na ndirĩ kĩndũ njagĩte.’ No wee ndũũ atĩ ūrĩ mũnyamarĩki, na ūrĩ wa kũiguĩrwo tha, na ūrĩ mũthĩini, na ūrĩ mũtumumu, o na ūrĩ njaga. ¹⁸ Ngũgũtaara atĩ ūgũre thahabu irĩa therie na mwaki kuuma kũrĩ nĩ, nĩgeetha ūtonge, na ningĩ ūgũre nguo cia rangi mwerũ cia kwĩhumba, nĩguo ūhumbĩre thoni cia njaga yaku, na ūgũre ndawa wĩhake maitho maku, nĩguo ūhote kuona.

¹⁹ Arĩa nyendete nĩndĩmarũithagia na ngamaherithia. Nĩ ūndũ ūcio gĩa na kĩyo, na wĩrĩre. ²⁰ Atĩrĩrĩ, ndũgamĩte mũrango-inĩ ngĩũringaringa. Mũndũ o wotha angĩigua mũgambo wakwa, na ahingũre mũrango, nĩngũtoonya thĩinĩ ndĩianĩre irio nake, nake arĩianĩre na nĩ.

²¹ Ūrĩa ūgaatoorania-rĩ, nĩngamwĩtikĩria aikare hamwe na nĩ gĩtĩ-inĩ gĩakwa kĩa ūnene, o ta ūrĩa nĩ ndatooranirie na ngĩkaranĩra hamwe na Baba gĩtĩ-inĩ gĩake kĩa ūnene. ²² Ūrĩa ūrĩ gūtũ-rĩ, nĩakĩgue ūrĩa Roho areera makanitha.”

† 3:7 Rĩitwa Filadelifia nĩ kuuga “Itũũra rĩa Wendo.” ‡ 3:14 Laodikia nĩ itũũra rĩoikaine mũno nĩ ūndũ wa ūhoru wa bengi, na thukuru cia gũthomera ūrigitani, na ūhoru wa gũtuma nguo.

4

Gītī kĩa Ūnene kũu Igũrũ

¹ Thuutha wa maũndũ macio ngĩrora, na rĩrĩ, hau mbere yakwa haarĩ na mũrango warĩ mũhingũre kũu igũrũ. Naguo mũgambo ũrĩa ndaiguĩte mbere iyo ũkĩnjarĩria, ũrĩa wagambaga ta coro, ũkiuga atĩrĩ, “Ambata, ũũke haha, na nĩngũkuonia maũndũ marĩa arĩ o nginya mageekĩka thuutha wa maũndũ maya.” ² O rĩmwe ngĩkorwo ndĩ thĩinĩ wa Roho, na rĩrĩ, hau mbere yakwa harĩ na gītĩ kĩa ūnene kũu igũrũ, na nĩ harĩ na mũndũ wagĩkarĩire. ³ Nake ūcio wagĩkarĩire onekaga atariĩ ta ihiga rĩa mũthemba wa njathibi na wakiki. Naguo mũkũnga-mbura ũrĩa wonekaga ũhaana ta kahiga karĩa getagwo thumarati, nĩguo warigiicĩirie gītĩ kũu kĩa ūnene.* ⁴ Nakĩo gītĩ kũu kĩa ūnene nĩkĩarigiicĩirio nĩ itĩ ingĩ cia ūnene mĩrongo iĩrĩ na inya, nacio ciaikarĩirwo nĩ athuuri mĩrongo iĩrĩ na ana. Athuuri acio meehumbĩte nguo njerũ na magekĩra thũmbĩ cia thahabu mĩtwe. ⁵ Hau gītĩ-inĩ kũu kĩa ūnene nĩhoimaga heni, na ngwa, na marurumĩ. Mbere ya gītĩ kũu kĩa ūnene haarĩ matawa mũgwanja maakanaga. Matawa macio nĩmo maroho marĩa mũgwanja ma Ngai. ⁶ Ningĩ hau mbere ya gītĩ kũu kĩa ūnene nĩ haarĩ kĩndũ kĩaahanaga ta iria rĩa gĩcicio, narĩo rĩarĩ ikembu mũno, rĩkahaana o ta gĩcicio.

Ningĩ hau gatagatĩ, gũthiũrũrũkĩria gītĩ kũu kĩa ūnene, haarĩ na ciũmbe inya irĩ muoyo, nacio ciaiyũritwo nĩ maitho mwena wa mbere, na wa na thuutha. ⁷ Nakĩo kĩũmbe kĩa mbere kĩaahanaga ta mũrũũthi, na gĩa keerĩ kĩaahanaga ta ndegwa, na gĩa gatatũ kĩarĩ na ũthiũ watariĩ ta wa mũndũ, nakĩo gĩa kana gĩatariĩ ta nderi ikĩrera. ⁸ O kĩũmbe kĩmwe gĩa ciũmbe icio inya irĩ muoyo kĩarĩ na mathagu matandatũ, nakĩo kĩaiyũritwo nĩ maitho mwĩrĩ wothe o nginya rungu rwa mathagu ma kĩa. Mũthenya na ũtukũ itiatigithagĩria kuuga atĩrĩ:

“Mwathani Ngai, Mwene-Hinya-Wothe nĩwe mũtheru,
ĩ nĩwe mũtheru, ti-itherũ nĩwe mũtheru,
o we ũrĩa warĩ ho, na nowe ũrĩ ho, na nowe ũgooka.”

⁹ Rĩrĩa rĩothe ciũmbe icio irĩ muoyo ikũgooka, na igekĩrĩra, na igacookeria ngaatho ūcio ũikarĩire gītĩ kĩa ūnene, o ūcio ũtũũraga tene na tene-rĩ, ¹⁰ nao athuuri acio mĩrongo iĩrĩ na ana megũithagia thĩ mbere ya ūcio ũikarĩire gītĩ kĩa ūnene, na makahooya ūcio ũtũũraga muoyo tene na tene. Maigaga thũmbĩ ciao mbere ya gītĩ kũu kĩa ūnene, makoiga atĩrĩ:

¹¹ “Wee Mwathani na Ngai witũ-rĩ, nĩwagĩrĩire
kũgocagwo, na gũtĩio, na kũgĩa na ũhoti,
nĩgũkorwo nĩwe wombire indo ciothe,
nacio ciombirwo na ũndũ wa kwenda gwaku,
na ikĩgĩa na muoyo.”

5

Ibuku rĩa Gĩkũnjo, na Gatũũme

¹ Ningĩ ngĩona ibuku rĩa gĩkũnjo rĩrĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa ũrĩa waikarĩire gītĩ kĩa ūnene rĩandĩkitwo mĩena yeerĩ, na rĩahingĩtwo na gũcinĩrĩrwo na tũtembe mũgwanja twa mũhũra. ² Ngĩcooka ngĩona mũraika warĩ na hinya mũno akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene akooria atĩrĩ, “Nũũ mwagĩrĩru kũmethũra tũtembe tũtũ twa mũhũra, na ahingũre ibuku rĩrĩ rĩa gĩkũnjo?” ³ No gũtariĩ mũndũ o na ũmwe kũu igũrũ, kana gũkũ thĩ, o na kana rungu rwa thĩ ũngĩahotire kũhingũra ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo o na kana arĩrore thĩinĩ. ⁴ Na nĩ ngĩrĩra mũno tondũ gũtioneire mũndũ o na ũmwe mwagĩrĩru wa kũhingũra ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo kana arĩrore thĩinĩ. ⁵ Hĩndĩ iyo ũmwe wa athuuri acio akĩnjĩra atĩrĩ, “Tiga kũrĩra! Atĩrĩrĩ, Mũrũũthi ũrĩa wa mũhĩrĩga wa Juda, Thuuna ĩrĩa ya Daudi-rĩ, nĩatooranĩtie. We arĩ na ũhoti wa kũhingũra ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo, na amethũre tũtembe tũu mũgwanja twarĩo.”

* 4:3 Tondũ gũtirĩ mũndũ ũngĩona Ngai nĩ ũndũ wa ũtheri ũrĩa ũmũrigiicĩirie, akĩragwo akengaga o ta tũhiga tũu twa goro.

⁶ Ningĩ ngĩona Gatũrũme arũgamĩte gatagatĩ ga gĩtĩ kĩa ũnene, nako kahaanaga ta gathĩnjĩtwo, gathiũrũrũkĩirio nĩ ciũmbe iria inya irĩ muoyo, na athuuri acio. Kaarĩ na hĩa mũgwanja na maitho mũgwanja, na nĩmo maroho mũgwanja ma Ngai marĩa matũmĩtwo mathiĩage thĩ yothe. ⁷ Nake ũcio Gatũrũme agĩthĩĩ akĩoya ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo kuuma guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa ũcio waikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene. ⁸ Na aarĩkia kũrĩoya-rĩ, ciũmbe iria inya irĩ muoyo, na athuuri arĩa mĩrongo ĩĩrĩ na ana makĩĩgũithia thĩ mbere ya Gatũrũme. O ũmwe aarĩ na kĩnanda kĩa mũgeeto na maanyĩitĩte mbakũri cia thahabu ciyũrite ũbumba, na nĩguo mahooya ma andũ arĩa aamũre. ⁹ Nao nĩmainire rwĩmbo rwerũ, makiuga atĩrĩ:

“Wee nĩwe mwagĩrĩru wa kuoya ibuku rĩu rĩa gĩkũnjo,

na kũmethũra tũtembe tũu twarĩo,

tondũ wee nĩworagĩrwo,

ũkĩgũrĩra Ngai andũ na thakame yaku kuuma mĩhĩrĩga yothe,

na thiomĩ ciothe, na andũ othe, o na ndũrĩrĩ ciothe.

¹⁰ Wee nĩũmatũite andũ a ũthamaki na athĩnjĩri-Ngai a gũtungatagĩra Ngai witũ, nao magaathamaka gũkũ thĩ.”

¹¹ Ningĩ ngĩrora, na nĩ ngĩgua mũgambo wa araika aingĩ, mũigana wao warĩ ngiri na ngiri, na ngiri ikũmi maita ngiri ikũmi. Nao maathiũrũrũkĩirie gĩtĩ kĩa ũnene, na ciũmbe iria irĩ muoyo, na athuuri acio. ¹² Nao mainaga na mũgambo mũnene, makoiga atĩrĩ:

“Kwagĩrĩra nĩ Gatũrũme, karĩa kooragĩrwo,

nĩguo kagĩe na ũhoti, na ũtonga, na ũũgĩ,

na hinya, na gĩtĩĩo, na riiri, o na ũgooci!”

¹³ Ngĩcooka ngĩgua ciũmbe ciothe irĩ kũu igũrũ, na iria irĩ thĩ, na iria irĩ rungu rwa thĩ, na iria irĩ iria-inĩ, o na indo ciothe iria irĩ thĩĩnĩ wacio, ikĩina atĩrĩ:

“Ũgooci, na gĩtĩĩo, na riiri, na ũhoti,

irogĩa kũrĩ ũrĩa ũikarĩire gĩtĩ kĩa ũnene, na kũrĩ Gatũrũme, nginya tene na tene!”

¹⁴ Nacio ciũmbe iria inya irĩ muoyo ikiuga atĩrĩ, “Amenĩ”, nao athuuri acio makĩĩgũithia thĩ, makĩhooya.

6

Tũtembe twa Mũhũra

¹ Ningĩ nĩndonire ũcio Gatũrũme akĩmethũra gatembe ka mbere ga tũtembe tũrĩa mũgwanja twa mũhũra. Ngĩcooka ngĩgua kĩũmbe kĩmwe gĩa ciũmbe iria inya irĩ muoyo gĩkiuga na mũgambo wagambaga ta marurumĩ atĩrĩ, “Ũka!” ² Na nĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi njerũ* hau mbere yakwa! ũrĩa wamĩhaicĩte aanyĩitĩte ũta, nake akĩheo thũmbĩ, akiumĩra atarĩĩ ta mũtoorania werekeire o gũtoorania.

³ Rĩrĩa Gatũrũme aamethũrĩre gatembe ga keerĩ, ngĩgua kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa keerĩ kĩoiga atĩrĩ, “Ũka!” ⁴ Ningĩ gũkiumĩra mbarathi ĩngĩ, nayo yarĩ ndune mũno.† ũrĩa wamĩhaicĩte nĩaheetwo ũhoti wa kũniina thayũ kuuma thĩ, na atũme andũ mooragane. Nake akĩheo rũhiũ rwa njora rũnene.

⁵ Ningĩ rĩrĩa Gatũrũme aamethũrĩre gatembe ga gatatũ, ngĩgua kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa gatatũ kĩoiga atĩrĩ, “Ũka!” Na nĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi njirũ‡ hau mbere yakwa! ũrĩa wamĩhaicĩte aanyĩitĩte ratiri na guoko gwake. ⁶ Ningĩ ngĩgua kĩndũ kĩarurumĩre ta mũgambo ũkuuma gatagatĩ-inĩ ga ciũmbe icio inya irĩ muoyo, ũkiuga atĩrĩ, “Kĩbaba kĩa ngano kiumage mũcaara wa mũthenya ũmwe, na ibaba ithatũ cia ngano ya cairi ciuage mũcara wa mũthenya ũmwe, no ndũgathũkie maguta kana ũthũkie ndibei!”

* 6:2 ũhoru wa mbarathi ici cia ihinda rĩa mũthia nĩwarĩtio ibuku-inĩ rĩa Zekaria 1:8-17, namo marangi macio maaragia ũhoru wa mũmĩtwari. Rangi mwerũ wonanagia ũhootani. † 6:4 Mbarathi ĩno ndune yaragia ũhoru wa ũiti wa thakame na ũndũ wa kũũragana na mbaara. ‡ 6:5 Mbarathi ĩno njirũ nĩ ya kuonania ng’aragu. Nĩ ũndũ ũcio gũtoorio, na ũiti wa thakame, o na ng’aragu igooka irũmanĩrĩre.

⁷ Ningĩ rĩrĩa Gatūrũme aamethũire gatembe ga kana-rĩ, ngĩigua mūgambo wa kĩũmbe kĩrĩa kĩrĩ muoyo gĩa kana woiga atĩrĩ, “Ūka!” ⁸ Na nĩ ngĩrora, ngĩona mbarathi theũku[§] hau mbere yakwa! Ūrĩa wamĩhaicĩte-rĩ, eetagwo Gĩkuũ, nake Jehanamu aamumĩte thuutha, amũkuhĩrĩrie. Nao makĩheo ũhoti wa gwatha gĩcunjĩ kĩa inya gĩa thĩ, nĩguo mooragane na rūhiũ rwa njora, na ng’aragu, na mũthiro, o na ningĩ nyamũ iria ndĩani cia gĩthaka.

⁹ Ningĩ aamethũra gatembe ga gatano-rĩ, ngĩona hau rungu rwa kīgongona maroho ma andũ arĩa mooragĩtwo nĩ ūndũ wa kiugo kĩa Ngai, na nĩ ūndũ wa ūira ūrĩa maagwatĩrie.

¹⁰ Nao magĩkaya na mūgambo mūnene, makĩũria atĩrĩ, “Mwathani Jehova, Wee mũtheru na wa ma, ũgũkara nginya rĩ ũtatuĩrĩre atũũri a thĩ ciira nĩguo ũrĩhĩrie thakame iitũ?”

¹¹ Nao makĩheo o mūdũ ngu ndaaya ya rangi mwerũ, na makĩrwo meterere hanini, nginya mūigana wa ndungata iria maarutithanagia wĩra nacio ũhinge, na nĩo ariũ na aarĩ a lthe witũ arĩa maarĩ mooragwo o ta ūrĩa o mooragirwo.

¹² Ningĩ ngĩrora na ngĩona aamethũra gatembe ga gatandatũ. Nakuo gũkĩgĩa na gĩthingithia kĩnene. Narĩo riũa rĩkĩgarũrũka, rĩkĩira ta nguoya ikũnia itumĩtwo na guoya wa mbũri, naguo mweri wotho ũkĩgarũrũka, ũgĩtunĩha ta thakame, ¹³ nacio njata cia igũrũ ikĩgĩa thĩ, o ta ūrĩa ngũyũ iria thaatu ciitĩkaga kuuma mũkũyũ-inĩ rĩrĩa wainainio nĩ rūhuho rūnene.* ¹⁴ Narĩo igũrũ rĩkĩheherio o ta ūrĩa ibuku rĩa gĩkũnjo rĩkũnjagwo, nacio irĩma ciothe na icigĩrĩa ikĩheherio ikiuma kūdũ gwacio.

¹⁵ Nao athamaki a thĩ, na anene, na anene a thigari, na itonga, na andũ arĩa marĩ hinya, na ngombo ciothe, na andũ arĩa othe eyathi, makĩhitha ngurunga-inĩ, na gatagatĩ ka ndwaro cia mahiga ma irĩma. ¹⁶ Nao nĩmeeraga irĩma na ndwaro cia mahiga atĩrĩ, “Tũgwĩrei, mūtũhithe twehere ũthiũ-inĩ wa ūcio ūrĩa ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene, na kuuma kũrĩ mang’ũrĩ ma Gatūrũme! ¹⁷ Nĩgũkorwo mũthenya ūrĩa mūnene wa mang’ũrĩ mao nĩmũkinyu, nake nũ ũngĩhota kũwĩtiiria?”

7

Andũ Ngiri Igana rĩa Mĩrongo Īna na Inya a Isiraeli

¹ Thuutha wa ũguo ngĩona araika ana marũgamĩte ituri-inĩ iria inya cia thĩ, marigĩrĩrie huho iria inya cia thĩ nĩgeetha rūhuho o ruothe rūtĩkahurutane gũkũ thĩ, kana iria-inĩ rĩrĩa inene, o na kana mūtĩ-inĩ o wotho. ² Ngĩcooka ngĩona mūraika ũngĩ akĩambata oimĩte mwena wa irathĩro, arĩ na mũhũri wa Ngai* ūrĩa ūrĩ muoyo. Nake agĩta araika acio ana na mūgambo mūnene, acio maaheetwo ũhoti mathũkie thĩ na iria rĩrĩa inene, akĩmeera atĩrĩ: ³ “Mūtĩgathũkie thĩ, kana iria, o na kana mĩtĩ, nginya tũkorwo tũrĩkĩtie gwĩkĩra ndungata cia Ngai witũ rūũri ithiithi-inĩ ciao.” ⁴ Ningĩ ngĩigua mūigana wa arĩa meekĩrirwo rūũri, nao maarĩ: 144,000 kuuma mĩhĩrĩga yotho ya Isiraeli.

⁵ A mũhĩrĩga wa Juda arĩa meekĩrirwo rūũri maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Rubeni maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Gadi maarĩ 12,000,

⁶ na a mũhĩrĩga wa Asheri maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Nafitali maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Manase† maarĩ 12,000,

⁷ na a mũhĩrĩga wa Simeoni maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Lawi maarĩ 12,000,

na a mũhĩrĩga wa Isakaru maarĩ 12,000,

⁸ na a mũhĩrĩga wa Zebuluni maarĩ 12,000,

§ 6:8 Mūdũ mũkuũ onekaga arĩ mũtheũku; mbarathi ĩno yonanagia gĩkuũ. * 6:13 Kũgĩa kwa njata gũgaakorwo

kũrĩ kĩmenyithia kĩmwe atĩ Mūrũ wa Mūdũ akirĩ gũcooka. * 7:2 Mũhũri ūcio wa Ngai warĩ wa gwĩkĩra andũ ake rūũri nĩgeetha matikananiinanĩrio na thĩ. † 7:6 Manase aarĩ ūmwe wa ariũ a Jusufu. Haha mũhĩrĩga wa Dani ti mũgwete, nao Manase na Jusufu makagwetwo mwanya mwanya.

na a mũhĩrĩga wa Jusufu maarĩ 12,000,
na a mũhĩrĩga wa Benjamini maarĩ 12,000.

Andũ Gikundi Kĩnene Mehumbĩte Nguo Ndaaya cia Rangi Mwerũ

⁹ Thuutha wa maũndũ macio ngĩcooka ngĩrora, na hau mbere yakwa-rĩ, ngĩona kĩrĩndĩ kĩnene gĩtangĩtarĩka nĩ mũndũ, kĩa andũ moimĩte ndũrĩrĩ-inĩ ciothe, na maarĩ a mĩhĩrĩga yothe, na iruka ciothe, na thiomi ciothe, marũgamĩte mbere ya gĩtĩ kĩa ũnene, na mbere ya Gatũrũme. Nao meehumbĩte nguo ndaaya cia rangi mwerũ, na makanyĩita makĩndũ na moko. ¹⁰ Nao maanagĩrĩra na mũgambo mũnene makoiga atĩrĩ:

“Kũhonokania nĩ kwa Ngai witũ,
ũrĩa ũikarĩre gĩtĩ kĩa ũnene,
na gwa Gatũrũme.”

¹¹ Nao araike acio othe maarũgamĩte mathiũrũrũkĩirie gĩtĩ kũ kĩa ũnene, na magath-iũrũrũkĩria athuuri acio na ciũmbe icio inya irĩ muoyo. Nao magĩturumithia mothiũ mao thĩ hau mbere ya gĩtĩ kĩa ũnene, makĩhooya Ngai, ¹² Makiugaga atĩrĩ:

“Ameni!
Ūgooci, na riiri,
na ũũgĩ, na ngaatho, na gĩtĩio
na ũhoti, na hinya,
irotũũra na Ngai witũ tene na tene.
Ameni!”

¹³ Na rĩrĩ, ũmwe wa athuuri acio akĩnjũũria atĩrĩ, “Andũ aya mehumbĩte nguo ndaaya cia rangi mwerũ nĩ a, na moimĩte kũ?”

¹⁴ Na nĩ ngĩmũcookeria atĩrĩ, “Mũthuuri ũyũ, nĩwe ũũĩ.”

Nake akĩnjũũria atĩrĩ, “Aya nĩ arĩa moimĩte mĩnyamaro-inĩ rĩa mĩnene; nao nĩmathambĩtie nguo ciao na magacierũhia na thakame ya Gatũrũme. ¹⁵ Nĩ ũndũ ũcio,
“rĩu maikaraga mbere ya gĩtĩ kĩa ũnene kĩa Ngai,
na mamũtungatagĩra mũthenya na ũtukũ thĩinĩ wa hekarũ yake;
nake ũrĩa ũikaragĩra gĩtĩ kĩa ũnene egũtũũra atambũrũkĩtie hema yake igũrũ rĩao.

¹⁶ Gũtirĩ hĩndĩ magaacooka kũhũũta;

na matigacooka kũnyoota.
Matigacinwo rĩngĩ nĩ riũa,
o na kana nĩ ũrugarĩ mũhiũ o na ũrĩkũ.

¹⁷ Nĩgũkorwo Gatũrũme ũrĩa ũrĩ gatagatĩ ga gĩtĩ kĩa ũnene nĩwe ũgaatuĩka mũrĩithi wao; nĩakamatongoria, amakinyie ithima-inĩ cia maaĩ ma muoyo.
Nake Ngai nĩakamagĩria maithori mothe mathire maitho-inĩ mao.”

8

Gatembe ka Mũgwanja na Rũgĩo rwa Thahabu

¹ Ningĩ rĩrĩa Gatũrũme aamethũire gatembe ka mũgwanja-rĩ, kũu igũrũ gũgĩkirwo ki ihinda ta rĩa nuthu ithaa.

² Na nĩ ngĩona araike mũgwanja arĩa marũgamaga mbere ya Ngai, nao makĩheo tũrumbeta mũgwanja.*

³ Nake mũraika ũngĩ, ũrĩa warĩ na rũgĩo rwa thahabu, agĩũka akĩrũgama kĩgongona-inĩ. Nake akĩheo ũbumba mũingĩ nĩgeetha aũrute igongona hamwe na mahooya ma arĩa othe aamũre hau igũrũ rĩa kĩgongona gĩa thahabu kĩrĩa kĩrĩ mbere ya gĩtĩ kĩa ũnene. ⁴ Nayo ndogo ya ũbumba ũcio, hamwe na mahooya ma andũ arĩa aamũre, ikĩambata mbere ya Ngai yumĩte guoko-inĩ kwa mũraika ũcio. ⁵ Nake mũraika ũcio akĩoya rũgĩo rũu rwa thahabu, akĩrũiyũria mwaki kuuma kĩgongona-inĩ, akĩũikia thĩ; nakuo gũkĩgĩa ngwa, na marurumĩ, na heni, na gĩthingithia.

* 8:2 Matukũ ma tene karumbeta kaahuhagwo ga kwanĩrĩra maũndũ ma bata na kwĩra andũ mehũũge nĩ ũndũ wa mbaara.

Tũrumbeta

⁶ Hĩndĩ ĩyo araika arĩa mũgwanja maarĩ na tũrumbeta mũgwanja makĩhaaria gũtũhuha.

⁷ Mũraika wa mbere akĩhuha karumbeta gake, nakuo gũkĩgĩa mbura ya mbembe na mwaki itukanĩte na thakame, nacio igĩkio thĩ. Nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩa thĩ gĩkĩhĩa, na gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa mĩtĩ ikĩhĩa, o na nyeki yothe nduru ikĩhĩa.

⁸ Mũraika wa keerĩ nake akĩhuha karumbeta gake, nakĩo kĩndũ kĩaahanaga ta kĩrĩma kĩnene gĩaakanaga mwaki-rĩ, gĩgĩkio thĩinĩ wa iria rĩrĩa inene. Nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa iria rĩu gĩgĩtuĩka thakame,[†] ⁹ na gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩa ciũmbe iria irĩ muoyo thĩinĩ wa iria rĩu igĩkua, na gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa marikabu ikĩanangwo.

¹⁰ Nake mũraika wa gatatũ akĩhuha karumbeta gake, nayo njata nene mũno ikiuma igũrũ yakanĩte ta gĩcinga, ikĩgwĩra gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa njũũ na ithima cia maaĩ, ¹¹ narĩo rĩitwa rĩa njata ĩyo nĩ Kũrũra.[‡] Gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa maaĩ macio gĩkĩrũra, na andũ aingĩ magĩkua nĩ kũnyua maaĩ macio marũrũ.

¹² Nake mũraika wa kana akĩhuha karumbeta gake, narĩo riũa rĩkĩringwo gĩcunjĩ gĩa ithatũ, o nago mweri gĩcunjĩ gĩa ithatũ, o na njata nacio gĩcunjĩ gĩa ithatũ, tondũ ũcio gĩcunjĩ gĩa ithatũ gĩacio gĩgĩtuĩka nduma.[§] Nakĩo gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa mũthenya gĩkĩaga ũtheri, o na gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa ũtukũ o taguo.

¹³ O ndorete-rĩ, ngĩigua nderi yombũkaga rĩera-inĩ ikĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, ikoiga atĩrĩ: “Kaĩ kũrĩ na haaro-ĩ! Kaĩ kũrĩ na haaro-ĩ! Kaĩ inyuĩ arĩa mũtũũraga thĩ mũrĩ na haaro-ĩ, tondũ wa tũrumbeta tũrĩa tũkirie kũhuhwo nĩ araika acio angĩ atatũ-ĩ!”

9

¹ Nake mũraika wa gatano akĩhuha karumbeta gake, na nĩ ngĩona njata yumĩte igũrũ ikagũa thĩ. Nayo njata ĩyo ikĩnengerwo cabi ya Irima-rĩtarĩ-Gĩturi. ² Hĩndĩ ĩrĩa aahingũrĩre Irima-rĩtarĩ-Gĩturi-rĩ, rĩkiuma ndogo yahaanaga ta ndogo ya icua inene. Narĩo riũa na matu igĩkĩrwo nduma nĩ ndogo ĩyo yoimaga Irima-rĩu-rĩtarĩ-Gĩturi. ³ Na thĩinĩ wa ndogo ĩyo gũkiuma ngigĩ, igĩũka thĩ, nacio ikĩheo ũhoti ũtarĩ ta wa tũng’aurũ twa thĩ. ⁴ Nacio ikĩrwo itikeehie nyeki ya thĩ, kana mũmera o wotho o na kana mũtĩ, o tiga andũ arĩa matarĩ na rũũri rwa Ngai ithiithi ciao. ⁵ Nacio ikĩaga kũheo ũhoti wa kũmooraga, o tiga wa kũmaherithia mĩeri ĩtano. Naruo ruo rũrĩa maiguire rwarĩ o ta ruo rwa kang’aurũ karathĩte mũndũ. ⁶ Matukũ-inĩ macio andũ nĩmagacaragia gĩkuũ, no matigakĩona; nĩmakeriragĩria gũkua, nakĩo gĩkuũ gĩkamoorĩra.

⁷ Ngigĩ icio ciahahanaga ta mbarathi ihaariĩrio nĩ ũndũ wa mbaara. Mĩtwe-inĩ yacio ciarĩ na kĩndũ kĩaahanaga ta thũmbĩ cia thahabu, namo mothiũ maacio maahanaga ta mothiũ ma andũ. ⁸ Njuĩrĩ yacio yahaanaga ta njuĩrĩ cia andũ-a-nja, namo magego maacio maatariĩ ta magego ma mũrũũthi. ⁹ Nacio ciarĩ na ngo cia kũgitĩra gĩthũri ciahahanaga ta ngo cia kĩgera, nago mũgambo wa mathagu maacio warĩ ta mũrurumo wa mbarathi nyingĩ na ngaari cia ita iteng’erete irore mbaara-inĩ ¹⁰ Ciarĩ na mĩting’oe, o na mboora ta cia tũng’aurũ, na mĩting’oe-inĩ yacio ciarĩ na ũhoti wa kũnyariira andũ ihinda rĩa mĩeri ĩtano. ¹¹ Na nĩ ciarĩ na mũthamaki waciathaga, na nĩwe mũraika wa Irima-rĩtarĩ-Gĩturi, narĩo rĩitwa rĩake na rũthiomi rwa Kĩhibirania nĩ Abadoni, ningĩ na Kĩyunani agetwo Apolioni.*

¹² Haaro ya mbere nĩyathira; haatigara ingĩ igĩrĩ iria igũũka thuutha.

¹³ Mũraika wa gatandatũ nake akĩhuha karumbeta gake, na nĩ ngĩigua mũgambo ũkiuma hĩa-inĩ cia kĩgongona gĩa thahabu kĩrĩa kĩrĩ mbere ya Ngai.[†] ¹⁴ Ũkĩra mũraika

[†] 8:8 Maaĩ gũtuĩka thakame nĩguo warĩ mũthiro wa mbere kũu bũrũri wa Misiri. [‡] 8:11 Nĩ kũrĩ mũmera wĩtagwo Kũrũra; ũtũmĩrĩtwo haha kuonania mũtino na kĩa. [§] 8:12 Mũthiro wa kenda wa bũrũri wa Misiri warĩ wa nduma nene mĩthenya ĩtatũ; mĩthiro ĩno gũcookerwo ibuku-inĩ rĩrĩ nĩkuonania atĩ Ngai arĩ hakuĩ gũkũũra andũ aake.

* 9:11 “Abadoni” nĩ rĩitwa rĩa Kĩhibirania na rĩgĩtaũrwo nĩ kuuga “Mũniinani.” [†] 9:13 Kĩgongona gĩakoragwo na mĩthece ĩna yatariĩ ta hĩa, o rũmwe koine-inĩ; mũndũ akĩũrĩra kũũragwo nĩathiaga akanyĩta mũthece (rũhĩa) ũmwe.

ūcio wa gatandatū warī na karumbeta atīrī, “Ohora araika arīa ana arīa moheirwo rūū-
inī rūrīa rūnene rwa Farati.” ¹⁵ Nao araika acio ana, arīa maathagathagītū nī ūndū wa
ihinda rū, na nī ūndū wa mūthenya ūcio o na nī ūndū wa mweri ūcio, o na mwaka ūcio
makīohorwo nīguo moorage andū gīcunjī gīa ithatū kīa andū gūkū thī. ¹⁶ Nacio mbūtū cia
mbaara iria cīahacīte mbarathi mūigana wacio warī milioni magana meerī. Nīndaiguire
mūigana wacio.

¹⁷ Mbarathi icio ndonire na kīoneki hamwe na arīa macīhaicīte-rī, cīahaanaga atīrī:
Ngo cīacio cia kūgītīra gīthūri cīarī cia rangi mūtune ta mwaki, na rangi wa bururu, na
rangi wa ngoikoni ūhaana ta ūbiriti. Ciongo cia mbarathi icio cīahaanaga ta ciongo cia
mīrūūthi, natuo tūnua twacio twoimaga mwaki, na ndogo, o na ūbiriti. ¹⁸ Gīcunjī gīa
ithatū kīa andū a gūkū thī nīkīoragīrwo nī mīthiro īyo itatū ya mwaki, na ndogo, na
ūbiriti iria cīoimaga tūnua-inī twacio. ¹⁹ Hinya wa mbarathi icio warī tūnua-inī twacio
na mīting’oe-inī yacio, nīgūkorwo mīting’oe yacio yahaanaga ta nyoka īrī na ciongo iria
itihagia andū nacio.

²⁰ Andū a thī acio angī, arīa matoragīrwo nī mīthiro īyo, matiigana kwīrira mehia ma
wīra wa moko mao; matiigana gūtiga kūhooya ndaimono, na mīhianano ya thahabu, na
ya betha, na ya gīcango, na ya mahiga, na ya mītī, o mīhianano īrīa itangīhota kuona,
kana īigue, kana īitware. ²¹ O na nīngī matiigana kwīrira nī ūndū wa mehia ma ūragani
wao, kana ūrogi wao, kana ūmaraya wao, o na kana ūici wao.

10

Mūraika na Kabuku ga Gīkūnjo

¹ Nīngī ngīcooka ngīona mūraika ūngī warī na hinya mūno agīkūrūka oimīte igūrū.
Nake ehumbīte itu ta nguo, na igūrū rīa mūtwe wake haarī na mūkūnga-mbura;
naguo ūthiū wake wahaanaga ta rīūa, namo magūrū make maahaanaga ta itugī cia
mwaki. ² Nake aanyītīte na guoko gwake kabuku kanini ga gīkūnjo karī kahingūre.
Aakinyithīte kūgūrū gwake kwa ūrīo iria-inī, nakuo kwa ūmotho agagūkinyithia thī
nyūmū, ³ akīgūthūka na mūgambo mūnene ta wa mūrūūthi ūkīrarama. Hīndī īrīa
aagūthūkire-rī, mīgambo ya ngwa iria mūgwanja ikīgamba. ⁴ Na rīrīa ngwa icio
mūgwanja ciagambire, ndaarī hakuhī kwandīka; no ngīigua mūgambo kuuma igūrū
ūkiuga atīrī, “Mohoro macio maario nī ngwa icio mūgwanja-rī, maige marī hitho,
ndūkamaandīke.”

⁵ Nake mūraika ūcio ndonete arūgamīte iria-inī na akarūgama thī nyūmū agītām-
būrūkia guoko gwake kwa ūrīo na igūrū. ⁶ Nake akīhīta na ūrīa ūtūūruga muoyo nginya
tene na tene, o we ūrīa wombire igūrū na indo ciothe iria irī kuo, na akīūmba thī na
indo ciothe iria irī kuo, o na akīūmba iria na indo ciothe iria irī thīnī warīo, akiuga atīrī,
“Hatīrī na ihinda rīngī rīa gweterera!” ⁷ No matukū-inī marīa mūraika wa mūgwanja
agaakorwo akirīi kūhuha karumbeta gake-rī, hitho ya Ngai nīkahingio, o ta ūrīa eerire
anabii arīa ndungata cīake.

⁸ Nīngī mūgambo ūrīa ndaiguīte uumīte igūrū ūkīnjarīria rīngī, ūkīnjīra atīrī:
“Thīī, woe kabuku kau ga gīkūnjo karīa kahingūre kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio
ūrūgamīte akinyīte iria, na agakinya thī nyūmū.”

⁹ Nī ūndū ūcio, ngīthīī kūrī mūraika, na ngīmūūrīa aahe kabuku kau ga gīkūnjo. Nake
akīnjīra atīrī, “Koe, ūkarīe. Gaakinya nda nīgegūkūrūrīra, no karī kanua gegūkorwo karī
na mūrīo ta ūūkī!” ¹⁰ Ngīkīoya kabuku kau ga gīkūnjo kuuma guoko-inī kwa mūraika ūcio,
na nīī ngīkarīa. Karī kanua kaarī na mūrīo ta ūūkī, no ndarīīkia gūkarīa, gakīndūrīra.
¹¹ Ngīcooka ngīrwo atīrī, “No nginya ūrathe ūhoru rīngī ūkonīī andū aingī, na ndūrīrī
nyingī, na thīomi nyingī, o na athamaki aingī.”

11

Aira arīa Eerī

¹ Ningĩ ngĩnengerwo mūrangi wa gũthima wahaanaga ta rūthanju, ngĩrwo atĩrĩ, “Thiĩ ūthime hekarũ ya Ngai na kīgongona, na ūtare andũ arĩa marahooya Ngai kuo.

² No nja ya hekarũ ūtigane nayo, ndũkamĩthime tondũ nĩhetwo andũ-a-Ndũrĩrĩ.* Nao nĩmakarangĩrĩa itũũra rĩu itheru ihinda rĩa mĩeri mĩrongo ĩna na ĩrĩ. ³ Na nĩ nĩngaahē aira akwa eerĩ hinya, nao nĩmakaratha ūhorō handũ ha matukũ 1,260 mehumbĩte nguo cia makũnia.” ⁴ Acio nĩo mĩtamaĩyũ ĩrĩa ĩrĩ, na nĩo mĩtĩ ĩrĩa ĩrĩ ya kũigĩrĩrwo matawa ĩrĩa ĩrũgamĩte mbere ya Mwathani wa thĩ. ⁵ Mũndũ o wothē angĩkaagerĩa kũmeka ūũru, mwaki ūkoimaga tũnua twao ūkaniina thũ icio ciao. Na mũndũ o wothē ūngĩkenda kũmeka ūũru no nginya akue o ūguo. ⁶ Andũ aya marĩ na hinya wa kũhinga igũrũ nĩgeetha gũtikae kuura mbura ihinda rĩrĩa makaaratha ūhorō; ningĩ marĩ na hinya wa kũgarũra maaĩ matũike thakame. O na ningĩ marĩ na hinya wa kũhũũra thĩ na mĩthemba yothē ya mĩthiro maita maingĩ o ta ūrĩa mangĩenda.

⁷ Rĩrĩa makaarĩkia kũheana ūira wao-rĩ, nyamũ ĩrĩa yambataga yumĩte Irima-rĩrĩa-Rĩtarĩ-Gĩturi nĩkamatharĩkĩra ĩmatoorie, na ĩmoorage. ⁸ Nacio ciimba ciao igaatigwo ciaraganĩte njĩra-inĩ cia itũũra rĩrĩa inene, rĩrĩa rĩgerekanagio rĩgetwo Sodomu kana Misiri, na nĩkuo Mwathani wao aambĩrwo mũtĩ igũrũ. ⁹ Na ihinda rĩa mĩthenya ĩtatũ na nuthu, andũ a kuuma iruka ciothe, na mĩhĩrĩga yothē, na thiomi ciothe na ndũrĩrĩ ciothe, nĩmakerorera ciimba ciao, na magirie ithikwo. ¹⁰ Nao andũ arĩa matũũraga thĩ nĩmagakenerera aira acio, na makũngũire magĩtũmanagĩra iheo, tondũ anabii acio eerĩ nĩmanyariiraga andũ a gũkũ thĩ. ¹¹ No thuutha wa mĩthenya ĩtatũ na nuthu, mĩhũmũ ya muoyo ĩkĩmatoonya yumĩte kũrĩ Ngai, nao makĩrũgama na magũrũ mao, na arĩa maamonire makĩnyitwo nĩ kĩmako kĩnene mũno. ¹² Ningĩ makĩigua mũgambo mũnene uumĩte igũrũ ūkĩmeera atĩrĩ, “Ambatai na gũkũ.” Nao makĩambata igũrũ marĩ itu-inĩ, thũ ciao imeroreire.

¹³ Ithaa o rĩu-rĩ, gũkĩgĩa na gĩthingithia kĩnene, nakĩo gĩcunjĩ gĩa ikũmi gĩa itũũra rĩu gĩkĩmomoka. Andũ ngiri mũgwanja makĩũragwo nĩ gĩthingithia kũ, nao arĩa maatigarire makĩmaka na makĩgooca Ngai wa igũrũ.

¹⁴ Haaro ya keerĩ nĩyathira, haaro ya gatatũ-rĩ, ĩgũũka o narua.

Karumbeta ka Mũgwanja

¹⁵ Nake mũraika wa mũgwanja akĩhuha karumbeta gake, nakuo gũkĩgĩa na mĩgambo mĩnene kũu igũrũ, nayo ĩkiuga atĩrĩ:

“Ūthamaki wa thĩ nĩũtuĩkĩte ūthamaki wa Mwathani witũ, o na Kristũ wake,
nake egũtũũra athamakaga nginya tene na tene.”

¹⁶ Nao athuuri arĩa mĩrongo ĩrĩ na ana, arĩa maaikarĩire itĩ ciao cia ūnene mbere ya Ngai, magĩturumithia mothiũ mao thĩ makĩhooya Ngai, ¹⁷ makiuga atĩrĩ:

“Nĩtwagũcookeria ngaatho, Mwathani Ngai, Wee Mwene-Hinya-Wothe,
o Wee ūrĩ ho, na nowē warĩ ho,
tondũ nĩwoete hinya waku mũnene,
ũkambĩrĩa gũthamaka.

¹⁸ Ndũrĩrĩ nacio nĩciarakarire;
namo mang’ũrĩ maku nĩmakinyĩte.

Hĩndĩ nĩnginyu ya andũ arĩa akuũ gũtũrwo ciira,
o na ya kũhe anabii, ndungata ciaku, iheo,
hamwe na arĩa aamũre, na arĩa metigĩrĩte rĩitwa rĩaku,
arĩa anini na anene,
o na ya kwananga arĩa manangaga thĩ.”

¹⁹ Ningĩ hekarũ ya Ngai kũu igũrũ ĩkĩhingũrwo, na thĩinĩ wa hekarũ yake gũkĩoneka ithandũkũ rĩrĩa rĩa kĩrĩkanĩro gĩake.† Nakuo gũkĩgĩa na heni, na marurumĩ, na ngwa, na gĩthingithia, na mbura nene ya mbembe.

* 11:2 Nja ya hekarũ nĩkuo andũ-a-Ndũrĩrĩ maahooyagĩra. † 11:19 Ithandũkũ rĩa kĩrĩkanĩro kũu igũrũ nĩkuonania atĩ Ngai nĩ mwĩhokeku na nĩahingagĩria andũ ciĩranĩro ciake nao.

12

Mũndũ-wa-Nja na Ndamathia

¹ Ningĩ kũu igũrũ gũkĩoneka ũrirũ mũnene wa kũgegania: gũkĩoneka mũndũ-wa-nja wehumbĩte riũa, agacooka agakinya mweri na magũrũ, na agekĩra thũmbĩ ya njata ikũmi na igĩrĩ mĩtwe. ² Aarĩ na nda, na nĩakayaga nĩ ruo tondũ aarĩ hakuhĩ kũheo mwana. ³ Ningĩ gũkĩoneka ũrirũ ũngĩ kũu igũrũ na atĩrĩ: nĩ ndamathia nene* yarĩ ndune, na yarĩ na ciongo mũgwanja, na hĩa ikũmi, na thũmbĩ mũgwanja ciongo-inĩ ciayo. ⁴ Naguo mũting'oe wayo ũkĩhaata gĩcunjĩ gĩa ithatũ kĩa njata cia igũrũ na igĩcirekania thĩ. Ndamathia iyo ikĩrũgama mbere ya mũndũ-wa-nja ũcio warĩ hakuhĩ kũheo mwana, nĩguo itambuure mwana ũcio aaciarwo o ũguo. ⁵ Nake mũndũ-wa-nja ũcio akĩgĩa mwana wa kahĩ, ũrĩa ũgaathaga ndũrĩrĩ ciothe na rũthanju rwa kĩgera. Nake mwana ũcio akĩhurio, agĩtwarwo igũrũ gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene kĩa Ngai. ⁶ Mũndũ-wa-nja ũcio akĩũrĩra werũ-inĩ, handũ harĩa aathondekeirwo nĩ Ngai, harĩa aarĩ amenyererwo handũ ha ihinda rĩa matukũ 1,260.

⁷ Na rĩrĩ, kũu igũrũ gũkĩgĩa mbaara. Mikaeli† na araika ake makĩrũa na ndamathia iyo, nayo ndamathia na araika ayo makĩrũa nao. ⁸ No ndamathia ndĩarĩ na hinya wa kũigana, nayo hamwe na araika ayo makĩaga ũikaro kũu igũrũ. ⁹ Nayo ndamathia iyo nene ikĩnyugutwo thĩ, na nĩyo nyoka iĩa ya tene, o iĩa iĩtagwo mũcukani, na iĩgeetwo Shaitani, iĩa ihĩtithagia andũ a thĩ yothe. Nayo ikĩnyugutwo thĩ hamwe na araika ayo.

¹⁰ Ningĩ ngĩcooka ngĩigua mũgambo mũnene kũu igũrũ, ũkiuga atĩrĩ:

“Rĩu ũhonokio nĩ mũkinyu, na ũhoti, na ũthamaki wa Ngai witũ,
o na wathani wa Kristũ wake.

Nĩgũkorwo ũrĩa ũcuukaga ariũ na aarĩ a Ithe witũ,
ũrĩa ũmacuukaga mbere ya Ngai mũthenya na ũtukũ,
nĩaharũrũkĩtio thĩ.

¹¹ Nao nĩmamũtooririe
na ũndũ wa thakame ya Gatũrũme,
o na nĩ ũndũ wa kiugo kĩa ũira wao;
na matiigana kwenda kũhonokia mĩoyo yao,
o na maatuĩka a gũkua.

¹² Nĩ ũndũ ũcio, kenai inyuĩ igũrũ,
o na inyuĩ arĩa mĩtũũraga kuo!
No kaĩ thĩ na iria rĩrĩa inene irĩ na haaro-ĩ,
tondũ mũcukani nĩaikũrũkĩte kũrĩ inyuĩ!

Nake aiyũrĩtwo nĩ marũrũ manene,
tondũ nĩoĩ atĩ ihinda rĩake rĩrĩa rĩtigaire nĩ inyinyi.”

¹³ Rĩrĩa ndamathia iyo yoonire atĩ nĩyanyugutwo thĩ, ikĩambĩrĩria kũnyariira mũndũ-wa-nja ũcio waagiĩte mwana wa kahĩ. ¹⁴ Nake mũndũ-wa-nja ũcio akĩheo mathagu meerĩ ma nderi iĩa nene nĩgeetha ombũke athiĩ werũ-inĩ handũ harĩa aathondekeirwo, harĩa aarĩ amenyererwo kwa ihinda, na kwa mahinda na nuthu ya ihinda, harĩa atangĩakinyĩrwo nĩ nyoka iyo. ¹⁵ Nayo nyoka iyo ikĩhorora maaĩ kuuma kanua kayo o ta rũũ, nĩgeetha ikĩnyĩrie mũndũ-wa-nja ũcio, itũme atwarwo nĩ kĩguũ kũ. ¹⁶ No thĩ nayo igĩteithĩrĩria mũndũ-wa-nja ũcio na ũndũ wa gwathamia kanua kayo, nayo ikĩmeria rũũ rũu rwahororetwo nĩ ndamathia iyo kuuma kanua kayo. ¹⁷ Hĩndĩ iyo ndamathia iyo ikĩrakarĩra mũndũ-wa-nja ũcio mũno, nayo igĩthiĩ kũrũa na ciana iria ingĩ ciake, na nĩo andũ arĩa maathĩkagĩra maathani ma Ngai, na makagwatĩria ũira wa Jesũ.

13

¹ Nayo ndamathia iyo ikĩrũgama hũgũrũrũ-inĩ cia iria.

* 12:3 Kĩrĩkanĩro-inĩ ndamathia cionanagia thũ cia Ngai na cia andũ a Isiraeli. † 12:7 Mikaeli nĩwe mũraika ũrĩa mũnene ũrĩa ũgitagĩra andũ a Isiraeli, na nĩwe ũkaamahonokia mĩnyamaro-inĩ ya mũthia.

Nyamũ kuuma Iria rĩrĩa Inene

Ningĩ ngĩcooka ngĩona nyamũ ikiuma iria thĩinĩ. Nyamũ iyo yari na hĩa ikũmi, na mĩtwe mũgwanja, na hĩa-inĩ ciayo yari na thũmbĩ ikũmi, na o mĩtwe wayo wari na rĩitwa rĩa kũruma Ngai. ² Nyamũ iyo ndonire yahaanaga ta ngarĩ, no magũrũ mayo maatariĩ ta ma nduba, nako kanua kayo kahaanaga ta ka mũrũũthi. Nayo ndamathia iyo ikĩhe nyamũ iyo hinya wayo na gĩtĩ kĩa kĩa ũnene o na wathani mũnene. ³ Mĩtwe ũmwe wa nyamũ iyo wonokaga ta waringĩtwo iringa rĩa kĩũrago, no iringa rĩu rĩa kĩũrago nĩrĩahonete. Nayo thĩ yothe nĩyagegete na ikĩrũmĩrĩra nyamũ iyo. ⁴ Nao andũ magĩkĩhooya ndamathia iyo tondũ nĩyaheete nyamũ iyo ũhoti wayo, o na makĩhooya nyamũ iyo, na makooriga atĩrĩ, “Nũũ ũtariĩ ta nyamũ ĩno? Nũũ ũngĩmĩũkĩrĩra, arũe nayo?”

⁵ Nayo nyamũ iyo ikĩheo kanua ga kwaria ciugo cia mwĩtĩo na cia kũruma Ngai, na ikĩheo ihinda rĩa gwithana rĩa mĩeri mĩrongo ĩna na ĩĩrĩ. ⁶ Nyamũ iyo igĩtumũra kanua ĩrume Ngai, na ĩcambie rĩitwa rĩake, na gĩkaro gĩake, o na arĩa matũũraga kũu igũrũ. ⁷ Nĩyaheirwo hinya nĩguo ĩrũe na arĩa aamũre na ĩmatoorie. Na ikĩheo wathani igũrũ rĩa mĩhĩrĩga yothe, na andũ a iruka ciothe, na thiomĩ ciothe, o na ndũrĩrĩ ciothe. ⁸ Nao andũ othe arĩa matũũraga gũkũ thĩ kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo, arĩa othe marĩitwa mao matariĩ maandĩke ibuku-inĩ rĩa muoyo rĩa Gatũrũme karĩa gaathĩnjirwo, makĩĩnamĩrĩra nyamũ iyo mamĩhooe.

⁹ Mũndũ ũrĩa ũrĩ na gũtũ nĩakĩgue.

¹⁰ Mũndũ o wotho angĩkorwo nĩ wa gũtahwo, nĩegũtahwo athĩ.

Mũndũ o wotho angĩkorwo nĩ wa kũũragwo na rũhiũ rwa njora-rĩ, ndarĩ hĩndĩ atakooragwo na rũhiũ.

Ũguo nĩkuonania atĩ andũ arĩa aamũre nĩmabataire gũkirĩrĩria, na marĩ na wĩtikio.

Nyamũ kuuma na Thĩ

¹¹ Ngĩcooka ngĩona nyamũ ĩngĩ, ikiuma na thĩ. Nyamũ iyo yari na hĩa igĩrĩ ta cia gatũrũme, no yaaragia ta ndamathia. ¹² Nyamũ iyo igĩathana na ũhoti wotho wa nyamũ ĩrĩa ya mbere ithenya rĩayo, igĩtũma thĩ na arĩa othe matũũraga kuo mahooyage nyamũ iyo ya mbere, o iyo yahonete iringa rĩayo rĩa kĩũrago. ¹³ Nayo ikĩringa ciama nene na morirũ, o na igĩtũma mwaki ũikũrũke uume igũrũ ũũke thĩ andũ makĩonaga. ¹⁴ Tondũ wa morirũ macio nĩyaheirwo hinya wa kũringa ciama ithenya rĩa nyamũ iyo ya mbere, ikĩheenĩ andũ arĩa matũũre thĩ. Ningĩ igĩatha andũ mathondeke mũhianano nĩ ũndũ wa gũtĩia nyamũ iyo, yagurarĩtio na rũhiũ rwa njora no yari o muoyo. ¹⁵ Nĩyaheirwo hinya wa kũhe mũhianano ũcio wa nyamũ iyo ya mbere mĩhũmũ, nĩguo ũhote kwaria, na ũtũme arĩa othe maaregete kũhooya mũhianano ũcio wa nyamũ iyo mooragwo. ¹⁶ Ningĩ nĩyaathire andũ othe na hinya, arĩa anĩni na arĩa anene, arĩa itonga na arĩa athĩĩni, arĩa meyathĩte na arĩa ngombo, o mũndũ ekĩrwo rũũri guoko gwake kwa ũrĩo kana thiithi-inĩ wake, ¹⁷ nĩgeetha gũtikagĩe mũndũ ũngĩendia kana agũre, atarĩ na rũũri rũu, na nĩruo rĩitwa rĩa nyamũ iyo, kana namba ya rĩitwa rĩayo.

¹⁸ Ũndũ ũyũ nĩũbataire ũũgĩ. Mũndũ o wotho angĩkorwo arĩ na ũmenyo-rĩ, nĩeke ithabu rĩa namba ya nyamũ iyo, nĩgũkorwo nĩ namba ya mũndũ. Nayo namba yake nĩ 666.

14

Gatũrũme na Andũ 144,000

¹ Ngĩcooka ngĩrora, na nĩ ngĩona Gatũrũme arũgamĩte Kĩrĩma-inĩ gĩa Zayuni, arĩ na andũ 144,000 arĩa maandĩkitwo rĩitwa rĩake na rĩitwa rĩa Ithe mothiũ-inĩ mao. ² Ningĩ ngĩgua mũgambo uumĩte igũrũ ũtariĩ ta mũhũyũko wa maaĩ maratherera na ningĩ ta mũrurumo wa ngwa. Mũgambo ũcio ndaiguire watariĩ ta wa aini a inanda cia mũgeeto makĩina na inanda ciao. ³ Nao makĩina rwĩmbo rwerũ marĩ mbere ya gĩtĩ kĩa ũnene, na marĩ mbere ya ciũmbe iria inya irĩ muoyo, na athuuri. Gũtiarĩ mũndũ ũngĩahotire kwĩruta rwĩmbo rũu tiga o acio 144,000 arĩa maakũũritwo kuuma thĩ. ⁴ Acio nĩ arĩa

mateethūkītie na andū-a-nja, nīgūkorwo nīmeigīte marī atheru. Nao maarūmagīrīra Gatūrūme o kūrīa guothe aathiiaga. Nīo maagūrīrwo kuuma kūrī andū, na makīrutwo marī maciaro ma mbere kūrī Ngai o na kūrī Gatūrūme. ⁵ Matirī hīndī marī maheenania; o na matirī ūcuuke.

Araika Atatū

⁶ Ningī ngīona mūraika ūngī oombūkīte rīera-inī, nake aarī na Ūhoro-ūrīa-Mwega wa tene na tene wa kūhunjīria andū arīa matūūruga thī, ūguo nī kuuga ndūrīrī ciothe, na mīhīrīga yothe, na thiomī ciothe, na andū othe. ⁷ Nake akiuga na mūgambo mūnene atīrī, “Mwītīgīrei Ngai na mūmūgooce we, tondū ihinda rīake rīa gūtua ciira nīkinyu. Mūhooei ūrīa wombire igūrū, na thī, na iria rīrīa inene, na ithima cia maaī.”

⁸ Nake mūraika wa keerī akiuga atīrī, “Nīrīgūu! Itūūra rīrīa inene rīa Babuloni* nīrīgūu, rīrīa rīanyuithirie ndūrīrī ciothe ndibei īrīa ya maūdū mooru ma ūtharia warīo.”

⁹ Ningī mūraika wa gatātū akīmarūmīrīra, nake akīanīrīra na mūgambo mūnene, akiuga atīrī, “Mūdū o wothē angīhooya nyamū īyo na mūhiano wayo, na ekīrwo rūūrī rwayo thiithi kana guoko-rī, ¹⁰ o nake nīakanyua ndibei īyo ya marakara ma Ngai, īrīa īitīrīrwo gīkombe-inī kīa mang’ūrī make ītatukanītio na kīndū. Nake nīakanyariirwo na mwaki wa ūbiriti mbere ya araika arīa atheru na mbere ya Gatūrūme. ¹¹ Nayo ndogo ya kīnyariirīko kīao īgūtūūra yambataga nginya tene na tene. Gūtīrī kīhurūko mūthenya kana ūtukū kūrī arīa mahooyaga nyamū īyo na mūhiano wayo, kana kūrī mūdū o wothē ūrīa wīkīrītwo rūūrī rwa rītwa rīayo.” ¹² Haha nīhabataire ūkīrīrīria harī andū arīa aamūre, o arīa maathīkagīra Maathani ma Ngai, na magatūūra marī ehokeku harī Jesū.

¹³ Ngīcooka ngīigua mūgambo woima igūrū ūkiuga atīrī, “Andīka atīrī: Kūrathimwo-rī, nī andū arīa akuū, arīa makuīte marī thīinī wa Mwathani kuuma rūu.”

Nake Roho ekuuga atīrī, “Ī, nīguo makīhurūke mawīra mao maritū, nīgūkorwo ciiko ciao iria maneeke nīkamoima thuutha.”

Thī Kūgethwo

¹⁴ Ningī ngīrora, ngīona hau mbere yakwa haarī na itu rīerū, na itu rūu nīrīaikarīirwo nī mūdū “wahaanaga ta mūrū wa mūdū” arī na thūmbī ya thahabu mūtwe, na arī na rūhiū rūūgī rwa kūgetha guoko-inī gwake. ¹⁵ Nake mūraika ūngī akiuma thīinī wa hekarū, agīita mūdū ūcio waikarīire itu na mūgambo mūnene, akīmīrīra atīrī, “Oya rūhiū rūu rwa kūgetha, ūgethe, tondū ihinda rīa kūgetha nīkinyu, nīgūkorwo magetha ma thī nī makūrū.” ¹⁶ Nī ūndū ūcio, mūdū ūcio waikarīire itu akīhiūrīria rūhiū rwake thī, nayo thī ikīgethwo.

¹⁷ Nake mūraika ūngī akiuma thīinī wa hekarū kūu igūrū, o nake aarī na rūhiū rūūgī rwa kūgetha. ¹⁸ Na mūraika ūngī, ūrīa wathaga mwaki, akiuma kīgongona-inī, agīita ūcio warī na rūhiū rūūgī rwa kūgetha na mūgambo mūnene, akīmīrīra atīrī, “Oya rūhiū rūu rwaku rūūgī rwa kūgetha, na ūcookanīrīrie imanjīka cia thabibū kuuma harī mūthabibū ūrīa wa thī tondū thabibū ciayo nī njīru.” ¹⁹ Nake mūraika ūcio akīhiūrīria rūhiū rwake thī, agīcookereria thabibū ciayo, na agīcooka agīciikia kīhihīro-inī kīrīa kīnene kīa mang’ūrī ma Ngai.† ²⁰ Nacio ikīrangīrīrio kīhihīro-inī kīrīa kīarī nja ya itūūra inene, nayo thakame īgītherera yumīte kīhihīro-inī, īgīkinya handū ha itīina rīa mairū ta igana rīa mīrongo īnana,‡ na ikīambata o nginya īgīkinya mīkwa-inī īrīa yohaga mbarathi tūnua.

15

Araika Mūgwanja Me na Mīthiro Mūgwanja

¹ Ngīcooka ngīona ūrīrū ūngī mūnene na wa kūgeganīa kūu igūrū: ndonire araika mūgwanja makuūite mīthiro mūgwanja ya mūthia. Mīthiro īyo nīyo yarī ya kūrīkīrīria

* 14:8 Itūūra rīrīa inene rīa “Babuloni” haha rīciiragīrio nī itūūra rīa Roma, na rīkarūgamīrīra ūhoro wa gūūkīrīra Ngai na andū ake. † 14:19 Ihīhīro thīinī wa Kīrīkanīro kīrīa Gīkūrū rīaragīa ūhoro wa kūhingio kwa marakara ma Ngai. ‡ 14:20 nī ta kilomita magana matatū.

mang'ūrī ma Ngai. ² Ngĩcooka ngĩona kīndũ kīahaanaga ta iria rĩa gĩcicio gītukanĩtio na mwaki, na ngĩcooka ngĩona arĩa maatooretie nyamũ ĩrĩa na mũhiano wayo, na namba ya rĩitwa rĩayo, marũgamĩte rūtere-inĩ rwa iria rĩu. Nao maanyĩitĩte inanda cia mũgeeto iria maaheetwo nĩ Ngai, ³ nao maainaga rwĩmbo rwa Musa ũrĩa ndungata ya Ngai,* na rwĩmbo rwa Gatūrũme, makoiga atĩrĩ:

“Maũndũ maku marĩa wĩkĩte nĩ manene na ma kūgegania,

Wee Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

Njĩra ciaku nĩ cia kīhotoo na nĩ cia ma,

Wee Mũthamaki wa mĩndĩ na mĩndĩ.

⁴ Nũũ ũtangĩgwĩtigĩra,

na agoocithie rĩitwa rĩaku, wee Mwathani?

Nĩgũkorwo Wee wiki nĩwe Mũtheru.

Ndũrĩrĩ ciothe nĩigooka ihooe irĩ mbere yaku,

nĩgũkorwo ciiko ciaku cia ũthingu nĩiguurĩtio.”

⁵ Thuutha wa maũndũ macio nĩndarorire, na ngĩona hekarũ kũu igũrũ, ĩrĩa arĩ hema nyamũre ya Ũira, nayo ikĩhingũrwo. ⁶ Nao araike mũgwanja arĩa maarĩ na mĩthiro ĩrĩa mũgwanja makiuma kũu thĩinĩ wa hekarũ ĩyo. Nao meehumbĩte nguo cia gatani ĩrĩa theru yahrenagia, na makeyoha mĩcibi ya thahabu ithũri-inĩ ciao. ⁷ Hĩndĩ ĩyo kũmbe kĩmwe gĩa ciũmbe iria inya irĩ muoyo-rĩ, gĩkĩnengera araike acio mũgwanja mbakũri mũgwanja cia thahabu, ciyũrĩtio mang'ūrĩ ma Ngai ũrĩa ũtũũraga muoyo tene na tene. ⁸ Nayo hekarũ ikĩiyũra ndogo yumĩte riiri-inĩ wa Ngai na thĩinĩ wa hinya wake, na gũtirĩ mũndũ ũngĩahotire gũtoonya hekarũ ĩyo nginya mĩthiro ĩyo mũgwanja ya araike acio mũgwanja ĩrĩkĩrĩre.

16

Mbakũri Mũgwanja cia Mang'ūrĩ ma Ngai

¹ Ningĩ ngĩigua mũgambo mũnene ũkiuma thĩinĩ wa hekarũ, naguo ũkĩĩra araike acio mũgwanja atĩrĩ, “Thĩĩ, mũkonorerie thĩ mbakũri icio mũgwanja cia mang'ūrĩ ma Ngai.”

² Nake mũraika wa mbere agĩthĩ akĩonoreria mbakũri yake thĩ, nacio ironde njũru mũno irĩ ruo ikĩgĩa andũ arĩa maarĩ na rũũri rwa nyamũ ĩyo, na arĩa maahooyaga mũhiano wayo.

³ Nake mũraika wa keerĩ akĩonoreria mbakũri yake iria-inĩ rĩrĩa inene, narĩo iria rĩu rĩkĩgarũrũka rĩgĩtuika ta thakame ya mũndũ mũkuũ, nakĩo kīndũ o gĩothe kĩarĩ muoyo iria-inĩ rĩu gĩgĩkua.

⁴ Ningĩ mũraika wa gatatũ akĩonoreria mbakũri yake njũũ-inĩ na ithima-inĩ cia maaĩ, nacio igĩtuika thakame. ⁵ Ngĩcooka ngĩigua mũraika ũrĩa wathaga maaĩ akiuga atĩrĩ:

“Wee ũrĩ na kīhotoo ũgĩtua matuĩro maya,

Wee ũrĩa ũrĩ ho, na nowe warĩ ho, o Wee Mũtheru,
tondũ wa gũtua ciira ũguo;

⁶ nĩgũkorwo nĩmaitĩte thakame ya andũ aku aamũre, na ya anabii,
nawe nĩumaheete thakame manyue ta ũrĩa magĩrĩrwo.”

⁷ Na ngĩigua kĩgongona gĩacookia atĩrĩ:

“Ĩĩ nĩguo, Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe,
matuĩro maku nĩ ma ma, na nĩ ma kīhotoo.”

⁸ Nake mũraika wa kana akĩonoreria mbakũri yake riũa-inĩ, narĩo riũa rĩkĩheo hinya wa gũcina andũ na mwaki. ⁹ Andũ magĩcinwo nĩ ũrugarĩ ũcio mũnene, nao magakĩrumaga rĩitwa rĩa Ngai ũcio warĩ na hinya wa gwatha mĩthiro ĩyo, no matiigana kwĩrira mamũgooce.

¹⁰ Mũraika wa gatano akĩonoreria mbakũri yake gĩtĩ-inĩ kĩa ũnene kĩa nyamũ ĩrĩa, naguo ũthamaki wayo ũkĩiyũra nduma. Nao andũ makĩrũma nĩmĩ nĩ ũndũ wa ruo, ¹¹ na

* 15:3 Rwĩmbo rwa Musa rwainagwo mũthenya wa Thabatũ hwaĩ-inĩ thĩinĩ wa thunagogi gũkũngũra gũkũrwo kwa andũ a Isiraeli kuuma bũrũri wa Misiri.

makīruma Ngai wa igūrū nĩ ūndū wa ruo rūrĩa maiguaga na nĩ ūndū wa ironda iria maarĩ nacio, no matiigana kwīrira nĩ ūndū wa maũndū marĩa meekite.

¹² Nake mūraika wa gatandatū akionoreria mbakūri yake rūũ-inĩ rūrĩa rūnene rwa Farati, namo maaĩ maruo makīhwa nĩguo athamaki a kuuma mwena wa Irathīro mathondekerwo njīra. ¹³ Ngĩcooka ngĩona maroho matatū mooru maahaanaga ta ciūra;* namo moimire kanua ka ndamathia, na makiuma kanua ka nyamū ĩrĩa, na kanua-inĩ ka mūnabii ūrĩa wa maheeni. ¹⁴ Namo nĩmo maarĩ maroho ma ndaimono marĩa maringaga ciama, namo mathiiga kūrĩ athamaki a thĩ yothe, nĩguo mamacookanĩrĩrie nĩ ūndū wa mbaara ĩrĩa ĩkaarūo mūthenya ūcio mūnene wa Ngai Mwene-Hinya-Wothe.

¹⁵ “Na rĩrĩ, ngūũka o ta mūici! Kūrathimwo-rĩ, nĩ mūndū ūrĩa ūikaraga eiguĩte na agaikara ahaarĩrie nguo ciake, nĩgeetha ndakanae gūthiĩ njaga, nake aconorithio.”

¹⁶ Namo maroho macio magĩcookanĩrĩria athamaki handū harĩa hetagwo na Kĩhibirania, Arimagedoni.

¹⁷ Nake mūraika wa mūgwanja akionoreria mbakūri yake rĩera-inĩ, na rĩrĩ, hekarū thĩinĩ gūkiuma mūgambo mūnene uumĩte gītĩ-inĩ kĩa ūnene, ūkiuga atĩrĩ, “Ūhoro ūcio nĩwarĩika!” ¹⁸ Gūgĩcooka gūkīgĩa heni, na marurumĩ, na ngwa o na gĩthingithia kīnene. Gūtĩrĩ kwagĩa gĩthingithia kīngĩ kīnene ta kīu kuuma rĩrĩa thĩ kwagĩire andū, nĩ ūrĩa gĩthingithia kīu kīarĩ kīnene mūno. ¹⁹ Narĩo itũura rĩrĩa inene rĩgĩatūkana njatū ithatū, namo matũura ma ndūrĩrĩ makīmomoka. Nake Ngai akĩririkana Babuloni itũura rĩrĩa inene, na akĩrĩhe gĩkombe kīaiyūrĩtio ndibei ya ūrūrū wa mang’ūrĩ make. ²⁰ Nacio icigĩrĩra ikĩura ciothe, nacio ĩrĩa ikĩaga gūcooka kuoneka. ²¹ Namo mahiga manene ma mbura ya mbembe, ma ūritū wa ta kilo mĩrongo ĩtano o ihiga, makĩgwĩra andū. Nao makīruma Ngai nĩ ūndū wa mūthiro ūcio wa mahiga ma mbura ya mbembe, tondū mūthiro ūcio warĩ wa kūmakania mūno.

17

Mūndū-wa-nja Igūrū rĩa Nyamū

¹ Nake mūraika ūmwe wa araika acio mūgwanja, maarĩ na mbakūri mūgwanja agĩũka, akĩnjĩra atĩrĩ, “Ūka, nguonie iherithia rĩa mūmaraya ūrĩa mūnene, ūrĩa ūikarĩte igūrū rĩa maaĩ maingĩ. ² Na nĩwe athamaki a thĩ maatharirie nake, na andū arĩa matũūruga thĩ makarĩo nĩ ndibei ya ūtharia wake.”

³ Ningĩ mūraika ūcio akĩnjoya ndĩ thĩinĩ wa Roho, akĩndwara werū-inĩ. Ndĩ kūu werū-inĩ ngĩona mūndū-wa-nja aikarĩire nyamū yarĩ ndune ta gakarakū, na yaĩyūrĩtwo nĩ marĩitwa ma kūruma Ngai mwĩrĩ wayo, na yarĩ na ciongo mūgwanja na hĩa ikūmi.

⁴ Mūndū-wa-nja ūcio ehumbĩte nguo cia rangi wa ndathi na mūtune, na akegemia na thahabu, na tūhiga twa goro, o na ruru. Guoko-inĩ gwake nĩanyĩtĩte gĩkombe gĩa thahabu kīiyūrĩtio maũndū marĩ magigi, na ciiko cia ūtharia wake. ⁵ Thiithi-inĩ wake aandikwo rĩitwa atĩrĩ:

KĪRIGA
BABULONI ŪRĪA MŪNENE,
NYINA WA MARAYA,
NA WA MAŪNDŪ MOTHE MARĪA MARĪ MAGIGI
MA THĪ.

⁶ Nĩndonire atĩ mūndū-wa-nja ūcio aarĩ mūrĩũ, akarĩo nĩ thakame ya andū arĩa aamũre, o na thakame ya andū arĩa maarĩ aira a Jesũ.

Na rĩrĩa ndaamuonire, ngĩgega mūno. ⁷ Nake mūraika ūcio akĩnjũuria atĩrĩ: “Wagegio nĩ kī? Nĩngũgũtaarĩria hitho ya mūndū-wa-nja ūcio na ya nyamū ĩyo ahaicĩte, ĩyo ĩrĩ na ciongo mūgwanja na hĩa ikūmi. ⁸ Nyamū ĩyo wonire yarĩ ho, na rĩu ndĩrĩ ho, na

* 16:13 Alawii 11:10 rĩandĩkitwo ciūra ĩrĩ mūtatarata-inĩ wa nyamū iria ĩrĩ thaahu; ciugo ici cionanagia maheeni marĩa makaahunjio matukū ma marigĩrĩrio kūhĩngĩca andū nĩguo meetĩkĩre na marũmĩrĩre wĩkĩ naaĩ na ūremi.

ĩrĩ hakuhi kuuma Irima-rĩrĩa-Rĩtarĩ-Gĩturi ĩthiĩ ĩkaanangwo. Nao andũ arĩa matũũraga thĩ, arĩa marĩitwa mao mataandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa muoyo kuuma rĩrĩa thĩ yombirwo nĩmakagega mona nyamũ ĩyo, tondũ hĩndĩ ĩmwe yarĩ ho, na rĩu ndĩrĩ ho, no nĩrĩũka.

⁹ “Ũndũ ũyũ ũkwenda gwĩciirio na ũũgĩ. Ciongo icio mũgwanja nĩ irĩma mũgwanja iria ciikarĩrwo nĩ mũndũ-wa-nja ũcio. ¹⁰ Ningĩ nĩ athamaki mũgwanja. Atano nĩmeherete, ũmwe arĩ ho, na ũrĩa ũngĩ ndarĩ arooka; no ooka-rĩ, no nginya aikare o kahinda kanini. ¹¹ Nyamũ ĩrĩa yarĩ kuo, na rĩu ndĩrĩ ho, nĩyo mũthamaki wa kanana. We nĩ ũmwe wa acio mũgwanja, na rĩu erekeire kwanangwo.

¹² “Hĩa icio ikũmi wonire nĩ athamaki ikũmi arĩa mataahetwo ũthamaki, no nĩmakaheo wathani ta athamaki maathane ithaa rĩmwe hamwe na nyamũ ĩyo. ¹³ Marĩ na muoroto ũmwe, na nĩmakaheana ũhoti na wathani wao kũrĩ nyamũ ĩyo. ¹⁴ Nao nĩmakarũa na Gatũrũme, no Gatũrũme nĩakamatooria tondũ nĩwe Mwathani wa aathani, na Mũthamaki wa athamaki, na andũ arĩa agaakorwo hamwe nao nĩ arũmĩrĩri ake arĩa metĩtwo, na magathuurwo, na nĩ ehokeku.”

¹⁵ Ningĩ mũraika ũcio akĩnjĩra atĩrĩ, “Maaĩ macio wonire hau mũmaraya ũcio aikarĩte nĩ iruka cia andũ, na irĩndĩ, na ndũrĩrĩ, na thiomi. ¹⁶ Nayo nyamũ ĩyo wonire, na hĩa icio ikũmi nĩgũthũũra ĩgaathũũra mũmaraya ũcio. Nacio nĩikamwananga na ĩmũtĩge arĩ njaga; nĩikaarĩa nyama ciake, na imũcine na mwaki. ¹⁷ Nĩgũkorwo Ngai nĩekĩrĩte ngoro-inĩ ciao rĩciiria rĩa kũhingia muoroto wake na ũndũ wa kũiguanĩra mahe nyamũ ĩyo hinya wao wa gwithana, nginya ciugo cia Ngai ihinge. ¹⁸ Mũndũ-wa-nja ũcio wonire nĩwe itũũra rĩrĩa inene rĩrĩa rĩathaga athamaki a thĩ.”

18

Kũgũa kwa Babuloni

¹ Thuutha wa maũndũ macio nĩndonire mũraika ũngĩ agĩkũrũka oimĩte igũrũ arĩ na ũhoti mũnene mũno, nayo thĩ ĩkĩarĩrwo nĩ ũkengi wake. ² Nake akĩanĩrĩra na mũgambo mũnene, akiuga atĩrĩ:

“Nĩrĩgũu! Babuloni itũũra rĩrĩa inene-rĩ, nĩrĩgwĩte!

Nĩrĩtuĩkite gĩkaro kĩa ndaimono,
na rĩgatuĩka gĩtũũro gĩa gũthaakĩrwo nĩ ngoma o yothe thũku,
rĩgatuĩka gĩtũũro kĩa nyoni ciothe iria irĩ thaahu na thũũre.

³ Nĩgũkorwo ndũrĩrĩ ciothe nĩnyuĩte
ndibei ĩrĩa ya maũndũ mooru ya ũtharia wake.

Nao athamaki a thĩ nĩmatharirie nake,
nao onjorithia a thĩ magĩtongio nĩ mũtũũrĩre wake wa mĩago mĩkĩru.”

⁴ Ningĩ ngĩigua mũgambo ũngĩ uumĩte igũrũ ũkiuga atĩrĩ:

“Inyuĩ andũ akwa, umai kũrĩ we,
nĩgeetha mũtikagwatanĩre na mehia make,
na nĩguo mũtikae kwamũkĩra mĩthiro yake;

⁵ nĩgũkorwo mehia make nĩmeiganĩrĩre magakinya o igũrũ,
nake Ngai nĩaririkanĩte mawaganu make.

⁶ Mũheei o ta ũrĩa araheanaga;
mũrĩhei maita meerĩ ma ũrĩa ekĩte.
Gĩkombe kĩrĩa aramũringagĩria-rĩ, mũringĩriei kĩo maita meerĩ.

⁷ Mũnyamariei, na mũmũhe kĩa
kĩiganaine na mwĩgaatho na mwĩkĩrĩro wake.

Ngoro-inĩ yake erahaga, akoiga atĩrĩ,
‘Nĩ njikaraga ta mũthamaki-mũndũ-wa-nja;
ndĩrĩ mũtumia wa ndigwa, na ndĩrĩ hĩndĩ ngaacakaya.’

⁸ Nĩ ũndũ ũcio, mĩthiro yake nĩkamũkinyĩrĩra mũthenya o ro ũmwe:
nayo nĩ gĩkuũ, na macakaya, o na ng’aragu.

Agaacinwo na mwaki,

nīgūkorwo Mwathani Ngai ūrīa ūmūtuūrīire ciira arī hinya.

⁹ “Rīrīa athamaki a thī arīa maatharagia nake na makagwatanīra nake mīago-inī yake makoona ndogo yake akīhīa-rī, nīmakamūrīrīra na mamūcakaīre. ¹⁰ Nao makaarūgama haraaya nī ūndū wa gwītīgīra kīnyariirīko gīake, nao marīre, makiugaga atīrī:

“Īiya-ī! Īiya-ī, wee itūūra inene,

wee Babuloni, itūūra rīa hinya!

Ituīro rīaku rīrī gūkinya ithaa-inī o rīmwe!’

¹¹ “Onjoria a thī nīmakamūrīrīra na mamūcakaīre, tondū gūtīrī mūdū ūgaacooka kūgūra indo ciao rīngī: ¹² indo cia thahabu, na betha, na mahiga ma goro, na rurū; ningī mataama ma gatani īrīa njega, na marīa ma rangi wa ndathi, na marīa ma hariri, na mataama marīa matune ta gakarakū; ningī mīthemba yothe ya mītī īrīa mīnungi wega, na indo cia mīthemba yothe iria ithondeketwo na mīguongo, na mbaū cia goro, na gīcango, na kīgera, na mahiga mathaka ma nyaigī; ¹³ ningī mīrigo ya ndarathini na iriki, na ya ūbumba, na maguta marīa manungi wega, na ūbani, na ya ndibei na maguta ma ndamaiyū, na ya mūtu ūrīa mūhinyu mūno, o na ngano; ningī ng’ombe na ng’ondū; o na mbarathi na makaari; nginya ngombo o na mīoyo ya andū o nayo.

¹⁴ “Nao nīmakeiga atīrī, ‘Itunda rīrīa weriragīria nīrīkwehereire. Ūtonga waku wothē o na ūkengi waku nīthirīte, na gūtīrī hīndī igaacooka kuoneka o na rī.’ ¹⁵ Onjoria arīa meendagia indo icio na magītonga kuuma kūrī we-rī, makaarūgama o haraaya nī ūndū wa gwītīgīra kīnyariirīko gīake. Nīmakarīra, na macakae, ¹⁶ na maanīrīre, moige atīrī:

“Īiya-ī! Īiya-ī! Wee itūūra inene,

wee wīhumbīte nguo cia taama wa gatani īrīa njega,
na cia rangi wa ndathi, na cia rangi mūtune ta gakarakū,
na ūkegemia na thahabu, na tūhiga twa goro, o na rurū!

¹⁷ Ūtonga ūcio mūnene ūguo nīwanangwo ithaa-inī o rīmwe!’

“Anene othe a marikabu cia iria-inī, na arīa othe mathiiga na marikabu, atwarithia a marikabu, na arīa othe marutaga wīra kūu iria-inī rīrīa inene, makaarūgama o haraaya.

¹⁸ Rīrīa makoona ndogo ya itūūra rīu rīkīhīa-rī, nīmakanīrīra moige atīrī, ‘Kūrī kwagīa itūūra rīngī inene ta itūūra rīrī?’ ¹⁹ Nao nīmakehurīria rūkūngū mītwe o makīrīraga na magīcakayaga, na makae, makiugaga atīrī:

“Īiya-ī! Īiya-ī, Wee itūūra inene,

kūrīa arīa othe ene marikabu cia iria-inī inene maatongaire nī ūndū wa ūtonga warīo!

Nīrīanangwo ithaa-inī o rīmwe!

²⁰ Rīkenere, wee igūrū!

Kenai inyuī andū arīa aamūre, na inyuī atūmwō, o na inyuī anabii!

Ngai nīarītuūrīire ciira nī ūndū wa ūrīa rīamwīkire.’”

²¹ Ningī mūraika ūrī hinya akīoya ihiga rīaiganaga ta ihiga inene rīa gīthī, akīrīkia thīinī wa iria rīrīa inene, akiuga atīrī:

“Ūguo nīguo itūūra rīu inene rīa Babuloni

rīgaatengemanio thī na hinya,
narīo rīage gūcōoka kuoneka o na rī.

²² Nacio nyīmbo cia ahūūri inanda cia mūgeeto na aini,

na ahuhi a mītūrīrū, na ahuhi a corō,
matigacōoka kūiguuō thīinī waku o na rī.

Gūtīrī mūruti wa wīra wa mūthemba o wothē

ūgacōoka kuoneka thīinī waku o rī.

Mūgambo wa ihiga rīa gīthī

ndūrī hīndī ūgaacōoka kūiguuō thīinī waku.

²³ Gūtīrī hīndī ūtheri wa tawa

ūgacōoka kwara thīinī waku o na rī.

O nago mūgambo wa mūhikania na wa mūhiki

ndūrī hīndī ūgaacooka kūiguuo thīnī waku o na rī.
 Onjoria aku nīo maarī andū marī igweta gūkū thī.
 Nacio ndūrīrī ciothe ciahītithirio nī ūragūri waku.
²⁴ Thīnī wake nīkuo gwakorirwo thakame ya anabii, na ya andū arīa aamūre,
 o na ya arīa othe manooragīrwo gūkū thī.”

19

Haleluya!

¹ Thuutha wa maūndū macio ngīigua kīndū kīagambaga ta mūrurumo wa kīrīndī
 kīnene kīa andū makīanīrīra kūu igūrū, makoiga atīrī:

“Haleluya!

Ūhonokio, na riiri, na hinya nī cia Ngai witū,

² nīgūkorwo matuīro make ma ciira nī ma ma, na nī ma kīhooto.

Tondū nīatuīrīre mūmaraya ūcio mūnene ciira,

ūcio wathūkirie thī na ūtharia wake.

Na nīamūrīhītie thakame ya ndungata ciake.”

³ Na makīanīrīra o rīngī, makiuga atīrī:

“Haleluya!

Ndogo yake igūtūūra yambataga nginya tene na tene.”

⁴ Nao athuuri arīa mīrongo iirī na ana, na ciūmbe iria inya irī muoyo, makīgūithia thī
 makīhooya Ngai, ūrīa waikarīre gītī kīa ūnene. Nao makīanīrīra atīrī:

“Ameni, Haleluya!”

⁵ Ningī mūgambo ūkiuma gītī-inī kūu kīa ūnene, ūkiuga atīrī:

“Goocai Ngai witū,

inyuī ndungata ciake inyuothe,

o inyuī mūmwītīgīrīte,

arīa anini na arīa anenel!”

⁶ Ngīcooka ngīigua mūgambo warī ta wa kīrīndī kīnene mūno, wahaanaga ta mūrurumo
 wa maaī megūtherera na ta mūrurumo mūnene wa ngwa, naguo ūkīanīrīra, ūkiuga
 atīrī:

“Haleluya!

Nīgūkorwo Mwathani Ngai witū,

o we Mwene-Hinya-Wothe, nīarathamaka.

⁷ Nītūkenei, na tūcanjamūke,

na tūmūgooce!

Nīgūkorwo ūhiki wa Gatūrūme nīmūkinyu,

nake mūhiki wake nīehaarīrie.

⁸ Nike mūhiki ūcio akīheo nguo cia taama ya gatani irīa njega,

ī gūkenga na theru, nīguo ehumbe.”

(Taama wa gatani irīa njega nīguo ciiko cia ūthingu cia andū arīa aamūre.)

⁹ Ningī mūraika ūcio akīnjīra atīrī, “Andīka atīrī: ‘Kūrathimwo-rī, nī arīa metīttwo
 iruga-inī rīa ūhiki wa Gatūrūme!’” Agīcooka akiuga atīrī, “Icio nī ciugo cia ma cia Ngai.”

¹⁰ Rīrīa ndaiguire ūguo, ngīgwa magūrū-inī make ndīmūhooe. No akīnjīra atīrī, “Tiga
 gwīka ūguo! O na nīī ndī ndungata hamwe nawe, na hamwe na ariū na aarī a thoguo,
 arīa magwatīirie ūira wa Jesū. Hooya Ngai arī we! Nīgūkorwo ūira wa Jesū nīguo roho
 wa ūrathi.”

Mūndū Ūhaicīte Mbarathi Njerū

¹¹ Ningī nīndonire igūrū rīhingūkīte na hau mbere yakwa haarī na mbarathi njerū,
 nake ūrīa wamīhaicīte etagwo Mwīhokeku na Wa-ma. Nike atuuaga ciira, na akarūa
 mbaara arūmītīe kīhooto. ¹² Namo maitho make mahaana ta mwaki ūgwakana, na
 arī na thūmbī nyingī mūtwe. Nīandīkitwo rītwa, rītarī mūndū ūngī ūrīū tiga we

wiki. ¹³ Ehumbīte nguo īrindītwa thakame-inī, narīo rītwa rīake etagwo Kiugo-kīa-Ngai. ¹⁴ Nacio mbūtū cia ita cia igūrū ciamuumīte thuutha, ihaicīte mbarathi njerū na ikehumba nguo cia taama wa gatani īrīa njega, njerū cua na theru. ¹⁵ Ningī kanua-inī gake koimīte rūhiū rwa njora rūūgī rwa kūūruga ndūrīrī naruo. Nake agaaciathaga na rūthanju rwa kīgera na arangīrīrie ihihīro rīa ndibei rīa mang'ūrī marūrū ma Ngai Mwene-Hinya-Wothe. ¹⁶ Nguo-inī yake na kīero-inī gīake nīandikītwa rītwa rīrī:

“MŪTHAMAKI WA ATHAMAKI, NA MWATHANI WA AATHANI.”

¹⁷ Ngīcooka ngīona mūraika ūmwe arūgamīte thīinī wa riūa, nake akīanīrīra na mūgambo mūnene, agīta nyoni iria ciarerete rīera-inī, agīcīra atīrī, “Ūkai, mūngane hamwe iruga-inī rīrīa inene rīa Ngai, ¹⁸ nīgeetha mūrīe nyama cia mīrī ya athamaki, na ya anene a mbaara, na ya andū arīa marī hinya, o na nyama cia mbarathi na cia ahaici a cio, na nyama cia mīrī ya andū othe arīa eyathi na arīa ngombo, o na arīa anini na arīa anene.”

¹⁹ Ningī ngīona nyamū īrīa, na athamaki a thī, na mbūtū ciao cia ita mecookanīrīrie hamwe nīgeetha marūe na ūcio wahaicīte mbarathi na mbūtū yake ya ita. ²⁰ No rīrī, nyamū īyo ikīnyitwo, o hamwe na mūnabii ūrīa wa maheeni ūrīa waringaga ciama ithenya rīayo. Na ūndū wa ciama icio nīahītithīte andū arīa mekīrītwa rūūrī rwa nyamū īyo na makahooya mūhianano wayo. Nao eerī magīkio icua-inī rīa mwaki wa ūbiriti ūgwakana. ²¹ Arīa maatigaire makīūrāgwo na rūhiū rwa njora ruoimīte kanua ka ūcio wahaicīte mbarathi, nacio nyoni ciothe ikīhūnīrīria nyama cia mīrī yao.

20

Mīaka Ngiri Īmwe

¹ Ningī ngīona mūraika agīkūrūka oimīte igūrū, arī na kīhingūro kīa Irima-rīrīa-Rītārī-Gīturi, na anyiitīte mūnyororo mūnene guoko-inī gwake. ² Nake akīnyī-ita ndamathia īrīa, na nīyo nyoka īrīa ya tene, na noyo mūcukani kana Shaitani, akīmīoha mīaka ngiri īmwe. ³ Akīmīikia Irima rīu-Rītārī-Gīturi, akīmīhingīrīria kuo, na akīrīcinīrīra mūhūri, nīguo amīgīrīrīrie ndīkanacooke kūheenia andū a ndūrīrī rīngī nginya mīaka īyo ngiri īmwe īthire. Thuutha wa ūguo nīkarekererio ihinda inini.

⁴ Ngīcooka ngīona itī cia ūnene iria ciaikarīrwo nī arīa maaheetwo hinya wa gūtūira andū ciira. Na ngīona mīoyo ya andū arīa manatinio mītwe nī ūndū wa ūira wa Jesū o na nī ūndū wa kiugo kīa Ngai. Acio matiahooete nyamū īrīa o na kana mūhiano wayo, na matiekīrītwa rūūrī rwayo ithiithi-inī ciao kana moko-inī mao. Nao magīcooka muoyo na magīathana hamwe na Kristū mīaka ngiri īmwe. ⁵ (Andū arīa angī othe maakuīte matiigana gūcooka muoyo, nginya rīrīa mīaka īyo ngiri īmwe yathirire.) Kūu nīkuo kūrīūka kūrīa kwa mbere. ⁶ Kūrathimwo na gūthera nī arīa magwatanīire na kūrīūka kūu kwa mbere. Gīkuū gīa keerī gītīrī na hinya igūrū rīao, no magaatūika athīnjīri-Ngai o na Kristū, na magaathamaka hamwe nake mīaka ngiri īmwe.

Shaitani Gūtūirwo Ciira

⁷ Rīrīa mīaka īyo ngiri īgaathira, Shaitani nīkuohorwo akoohorwo oime njeera īyo yake, ⁸ nake nīagathiī kūheenia ndūrīrī ituri-inī iria inya cia thī, nīcio Gogu na Magogu, nīguo acicookanīrīrie hamwe nī ūndū wa mbaara. Mūigana wao nī ta mūthanga wa hūgūrūrū cia iria rīrīa inene. ⁹ Nao magītūkanīria wariī wa thī, makīrigiicīria kambī ya andū a Ngai, o na itūūra rīu inene endete. No mwaki nīwoimire igūrū, ūkīmaniina. ¹⁰ Nake mūcukani, ūrīa wamaheenīrie, agīkio iria rīa mwaki wa ūbiriti, o kūrīa nyamū īrīa na mūnabii ūrīa wa maheeni maikītio. Nao magaatūūra manyariiragwo mūthenya na ūtukū tene na tene.

Arīa Akuū Gūtūirwo Ciira

¹¹ Ningĩ ngĩona gĩtĩ kīnene mūno kĩa ūnene kĩa rangi mwerũ, na ngĩona ūrĩa wagĩkarĩire. Nayo thĩ na igūrũ ikiūra, ikiēhera ūthiũ-inĩ wake, ikiaga handũ ingĩkara. ¹² Na ningĩ ngĩona arĩa akuũ, anene na arĩa anini, marũgamĩte mbere ya gĩtĩ kĩu kĩa ūnene, namo mabuku makĩhingūrwo. Narĩo ibuku rĩngĩ rĩkĩhingūrwo, na nĩrĩo ibuku rĩa muoyo. Nao andũ arĩa akuũ magĩtuĩrwo ciira kũringana na ciĩko iria meekĩte, o ta ūrĩa kwaandikĩtwo mabuku-inĩ macio. ¹³ Narĩo iria rĩrĩa inene rĩkĩruta arĩa akuũ maarĩ thĩinĩ warĩo, nakĩo gĩkuũ na Kwa-ngoma ikĩruta arĩa maarĩ thĩinĩ wacio, na o mūdũ agĩtuĩrwo kũringana na ciĩko iria eekĩte. ¹⁴ Thuutha ūcio gĩkuũ na Kwa-ngoma igĩkio iria-inĩ rĩa mwaki. Icuu rĩu rĩa mwaki nĩrĩo gĩkuũ gĩa keerĩ. ¹⁵ Na rĩrĩ, mūdũ o wothē akorwo rĩtwa rĩake rĩtionekire rĩandikĩtwo ibuku-inĩ rĩa muoyo-rĩ, agĩkio iria-inĩ rĩu rĩa mwaki.

21

Jerusalemu ĩrĩa Njerũ

¹ Ngĩcooka ngĩona igūrũ rĩerũ na thĩ njerũ, tondũ igūrũ rĩrĩa rĩa mbere na thĩ ĩrĩa ya mbere nĩcieherete igathira, narĩo iria rĩrĩa inene rĩtiarĩ ho. ² Ngĩona Itũura rĩrĩa Itheru, Jerusalemu ĩrĩa njerũ, rĩgĩkũrũka riumĩte igūrũ kwa Ngai, rĩhaarĩrio ta mũhiki agemeirio mũthuriwe. ³ Ningĩ ngĩgua mũgambo mūnene uumĩte gĩtĩ-inĩ-kĩa-ūnene, ūkiuga atĩrĩ, “Rĩu gĩkaro kĩa Ngai kĩrĩ hamwe na andũ, nake nĩegũtũũrania nao. Megũtuĩka andũ ake, nake Ngai we Mwene arĩkoragwo hamwe nao, na atũike Ngai wao. ⁴ Nake nĩakamagiria maithori mothe mathire maitho-inĩ mao. Gũtirĩ hĩndĩ ĩngĩ gũgaakorwo na gĩkuũ, o na kana gũcakaya, kana kĩrĩro, kana ruo, nĩgũkorwo maũndũ marĩa ma mbere nĩmeherete magathira.”

⁵ Nake ūrĩa waikarĩire gĩtĩ-kĩa-ūnene akiuga atĩrĩ, “Nĩ kwērũhia ndĩrerũhia maũndũ mothe!” Agĩcooka akiuga atĩrĩ, “Andika ūndũ ūyũ, nĩgũkorwo ciugo ici nĩ cia kwĩhokwo, na nĩ cia ma.”

⁶ Agĩcooka akĩnjĩra atĩrĩ: “Maũndũ nĩmahingu. Nĩ nĩ niĩ Alifa o na Omega, Kĩambĩrĩa o na Kĩrĩkĩro. Ūrĩa mũnyootu nĩngamũhe maaĩ anyue kuuma gĩthima kĩa maaĩ ma muoyo, anyue o ūguo tũhũ atekũgũra. ⁷ Mūdũ ūrĩa ūgũtoorania nĩwe ūkaagaya maũndũ macio mothe, na nĩ nĩngatuĩka Ngai wake, nake atũike mūrũ wakwa. ⁸ No andũ arĩa iguoya, na arĩa matetĩkĩtie, na arĩa imaramari, na arĩa oragani, na ahũuri maraya, na arogĩ, na ahooi mĩhianano, na aheenania-rĩ, othe ūtũũro wao no iria-inĩ rĩa mwaki wa ūbiriti. Gĩkĩ nĩkĩo gĩkuũ gĩa keerĩ.”

⁹ Ūmwe wa arĩa acio mũgwanja arĩa maarĩ na mbakũri mũgwanja iria ciaiyũrite mĩthiro ĩrĩa mũgwanja ya kũrigĩrĩa agĩũka, akĩnjĩra atĩrĩ, “Ūka, nĩngũkuonia mũhiki, na nĩwe mūtumia wa Gatũrũme.” ¹⁰ Nake akĩnguua ndĩ thĩinĩ wa Roho, akĩndwara kĩrĩma-inĩ kĩarĩ kīnene kĩaaya na igūrũ, akĩnyonia Jerusalemu, Itũura rĩu inene Itheru rĩgĩkũrũka riumĩte igūrũ kwa Ngai. ¹¹ Itũura rĩu rĩarĩ na riiri wa Ngai, naguo ūkengi warĩo wahaanaga ta wa kahiga ka goro mūno, o ta kahiga karĩa getagwo njathibi, gakengu o ta gĩcicio. ¹² Narĩo rĩarĩ na rũthingo rũnene, rũraihi na igūrũ, rwarĩ na ihingo ikũmi na igĩrĩ, na arĩa ikũmi na eerĩ ihingo-inĩ icio. Nacio ihingo icio nĩciandikĩtwo marĩtwa ma mĩhĩrĩa ĩrĩa ikũmi na ĩrĩ ya ciana cia Isiraeli. ¹³ Mwena wa irathĩro warĩ na ihingo ithatũ, na mwena wa gathigathini ihingo ithatũ, na mwena wa gũthini ihingo ithatũ, na mwena wa ithũiro ihingo ithatũ. ¹⁴ Naruo rũthingo rwa itũura rĩu inene rwarĩ na mĩthingi ikũmi na ĩrĩ, na igūrũ rĩayo ĩkaandikwo marĩtwa ma atũmwo arĩa ikũmi na eerĩ a Gatũrũme.

¹⁵ Nake mũraika ūcio wanjarĩirie aarĩ na rũthanju rwa thahabu rwa gũthima itũura rĩu inene, o na ihingo ciarĩo, na thingo ciarĩo. ¹⁶ Narĩo itũura rĩu inene riakĩtwo rĩiganaine mĩena yothē, ūraihi warĩo ūkaiganana na wariĩ warĩo.* Nĩathimire itũura rĩu inene na rũthanju rĩu, na akĩona atĩ rĩarĩ na ūraihi wa kilomita ta 2,200, ūkaiganana na wariĩ warĩo, na kwambata na igūrũ kwarĩo. ¹⁷ Ningĩ agĩthima rũthingo rwarĩo, na ūtungu waruo ūgĩkorwo warĩ mĩkono igana rĩmwe na mĩrongo ĩna na ĩna, rũthimĩtwo na gĩthimi

* 21:16 Ūraihi, wariĩ, na ūraihi wa na igūrũ nĩwaiganaine, o ta ūrĩa wa Handũ-harĩa-Hatheru waiganaine.

kīa mūdū, na no kīo mūraika aahūthagīra. ¹⁸ Rūthingo rūu rwakītwo na njathibi, narīo itūūra rūu inene riakītwo na thahabu irīa therie, igathera o ta gīcicio. ¹⁹ Nayo mīthingi iyo ya thingo cia itūūra rūu inene yagemetio na mīthemba yothe ya mahiga ma goru. Mūthingi wa mbere warī wa njathibi, na wa keerī warī wa yakuti irīa ya bururu, na wa gatātū warī wa yacimu, na wa kana warī wa thumarati, ²⁰ na wa gatano warī wa onigithi, na wa gatandatū warī wa wakiki ūrīa mūtune, na wa mūgwanja warī wa yakuti irīa ihaana thahabu, na wa kanana warī wa thabaricandi, na wa kenda warī wa yakuti irīa ihaana ngoikoni, na wa ikūmi warī wa wakiki ūrīa ūhaana nyeki nduru, na wa ikūmi na imwe warī wa wakiki ūrīa ya bururu, na wa ikūmi na igīrī warī wa amethuthito. ²¹ Nacio ihingo iria ikūmi na igīrī nī ruru ikūmi na igīrī, o kīhingo gīathondeketwo na ruru imwe. Nayo njīra irīa nene ya itūūra rūu inene yarī ya thahabu therie, yonithanagia mwena ūrīa ūngī ta gīcicio.

²² Na gūtīrī hekarū ndonire kūu itūūra-inī rūu inene, tondū Mwathani Ngai Mwene-Hinya-Wothe na Gatūrūme nīo hekarū yakuo. ²³ Itūūra rūu inene rītibataire nī kwarīrwo nī riūa kana mweri, nīgūkorwo riiri wa Ngai nīūrīheaga ūtheri, nake Gatūrūme nīwe tawa warīo. ²⁴ Nacio ndūrīrī igaathiiaga na ūtheri warīo, nao athamaki a thī marehe riiri wao thīinī warīo. ²⁵ Gūtīrī mūthenya o na ūmwe ihingo ciarīo ikaahingwo, nīgūkorwo kūu gūtīgakorwo na ūtukū. ²⁶ Na nīkuo makaarehe riiri na gītīo cia ndūrīrī. ²⁷ Gūtīrī kīndū gītārī gītheru gīgaatoonya itūūra rūu o narī, o na kana mūdū o wothe ūrīa wīkaga maūdū ma njono kana ma maheeni. O tīga arīa marīitwa mao mandīkītwo ibuku-inī rīrīa rīa Gatūrūme rīa muoyo.

22

Rūūrī rwa Muoyo

¹ Ningī mūraika ūcio akīnyonia rūūrī rwa maaī ma muoyo, makembu na makahenia o ta gīcicio, rūgītherera ruumīte gītī-inī kīa ūnene kīa Ngai na gīa Gatūrūme ² rūikūrūkīre gatagatī ka njīra irīa nene ya itūūra inene. Mīena yeerī ya rūūrī rūu, o mwena warī na mūtī wa muoyo, nāguo waciaraga matunda mīthemba ikūmi na rīrī, ūgaciaraga maciaro maguo o mweri. Namo mathangū ma mūtī ūcio maarī ma kūhonia andū a ndūrīrī. ³ Gūtīgacooka kūgīa na kīrumi o na kīrīkū. Gītī-kīa-ūnene kīa Ngai na gīa Gatūrūme gīgaakorwo kūu thīinī wa itūūra inene, nacio ndungata ciake nīkamūtungatagīra. ⁴ Nacio nīikoonaga ūthiū wake, narīo rītwa rīake rīkandīkwo ithiithi-inī ciao. ⁵ Gūtīgacooka kūgīa ūtukū. Nao matikabatarīo nī ūtheri wa tawa o na kana ūtheri wa riūa, nīgūkorwo Mwathani Ngai nīwe ūgaatuīka ūtheri wao. Nao magaathamaka tene na tene.

⁶ Nake mūraika ūcio akīnjīra atīrī, “Ciugo icio nī cia kwīhokwo, na nī cia ma. Nake Mwathani, o we Ngai wa maroho ma anabii, nīatūmire mūraika wake nīguo onie ndungata ciake maūdū marīa arī o nginya mekīke ica ikuhī.”

Jesū Nīarooka

⁷ “Na rīrī, nīngūūka o narua! Kūrathimwo nī mūdū ūrīa ūrūmītīe ciugo cia ūrathi ūrīa ūrī ibuku-inī rīrī.”

⁸ Nīī, Johana-rī, nī nīī ndaiguire na ngīona maūdū macio. Na rīrīa ndaarīkirie kūmaigua o na kūmona-rī, ngīgwa thī magūrū-inī ma mūraika ūcio wanyonagia maūdū macio ndīmūhooe. ⁹ No akīnjīra atīrī, “Tiga gwīka ūguo! O na nīī ndī ndungata hamwe nawe, na hamwe na ariū na aarī a thoguo arīa anabii, na arīa othe marūmītīe ciugo cia ibuku rīrī. Hooya Ngai arī we!”

¹⁰ Agīcōoka akīnjīra atīrī, “Ndūkahingīrīrie ciugo cia ūrathi wa ibuku rīrī, nīgūkorwo ihinda nīrīkuhīrīrie. ¹¹ Mūdū ūrīa wīkaga ūūru nīathiī na mbere gwīka ūūru, nake ūrīa kīmaramari athīī na mbere na kūmaramara; na ūrīa wīkaga ūrīa kwagīrīrie athīī na mbere gwīka ūrīa kwagīrīrie; ningī ūrīa mūtheru agīthīī na mbere gūtūīka mūtheru.”

¹² “Na rĩrĩ, ngũũka o narua! Nakĩo kĩheo gĩakwa ndĩ nakĩo, na ngaathe o mũndũ kũringana na ũrĩa aneeka. ¹³ Nĩ nĩ nĩ Alifa na Omega, wa Mbere na wa Kũrigĩrĩa, ningĩ Kĩambĩrĩa o na Kĩrĩkĩro.

¹⁴ “Kũrathimwo-rĩ, nĩ arĩa mathambĩtie nguo ciao, nĩguo magĩe na rũtha rwa gũkinya mũtĩ-inĩ wa muoyo na matoonyere ihingo-inĩ makinye thĩinĩ wa itũũra rĩu. ¹⁵ Nakuo kũu nja gũgaikarwo nĩ magui, na arogi, na ahũũri ũmaraya, na oragani, na ahooi mĩhianano, na mũndũ ũrĩa wotho wendete maũndũ ma maheeni na akamekaga.

¹⁶ “Nĩ, Jesũ, nĩndũmĩte mũraika wakwa agũkinyĩrie ũira ũyũ nĩ ũndũ wa makanitha. Nĩ nĩ nĩ Thuuna na Rũciaro rwa Daudi, na nĩ nĩ Njata ĩrĩa ngengu ya Rũciinĩ tene.”

¹⁷ Nake Roho o na mũhiki mekuuga atĩrĩ, “Ũka!” Nake ũrĩa ũkũigua nĩoige atĩrĩ, “Ũka!” Mũndũ o wotho mũnyootu, nĩoke; na ũrĩa wotho ũkwenda, nĩamũkĩre kĩheo kĩrĩa kĩa maaĩ ma muoyo, atekũgũra.

¹⁸ Ngũkaania mũndũ o wotho ũrĩa ũkũigua ciugo cia ũrathi wa ibuku rĩrĩ atĩrĩ: Mũndũ o wotho angĩciongerera ũndũ, Ngai nĩakamuongerera mĩthiro ĩrĩa ĩtaarĩrio thĩinĩ wa ibuku rĩrĩ. ¹⁹ Na mũndũ o na ũrĩkũ angĩkeeheria ciugo thĩinĩ wa ibuku rĩrĩ rĩa ũrathi, Ngai nĩakamwehereria igai rĩake kuuma mũtĩ-inĩ wa muoyo, o na kuuma itũũra-inĩ rĩu ĩtheru, iria ĩtaarĩrio thĩinĩ wa ibuku rĩrĩ.

²⁰ ũrĩa ũroimbũra maũndũ macio ekuuga atĩrĩ, “Ĩ nĩguo, ngũũka o narua.”

Ameni. Ũka, Mwathani Jesũ!

²¹ Wega wa Mwathani Jesũ ũrogĩa na andũ a Ngai. Amen.